TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½, cr. v. a.

Nr. 1.

ANULU XXIV.

Sabiiu 1|13 Ianuariu 1876.

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

Anulu nou.

Dedarea face de multe ori pre omu nepasatoriu. Elu trece dela unu evenementu la altulu cá si caletoriulu dintr'unu satu la altulu, fâra de a luá notitia seriósa despre cele ce a vediutu.

Óre totu asiá sa fia si cu trecerea dela unu anu la altulu? Si pentru ce nu? aru puté nescine respunde, câci si asiá tempulu, acestu saturnu lacomu si nesaturatu, inghite cu rapacitate fia-care anu unulu dupa altulu. Numai dela er'a crestina incóce eata ca 1875 de ani suntu inghititi pentru vecii veciloru, si ce s'a intemplatu cu cei trecuti se va intemplá si cu cei viitori. Despre acést'a nu are nici omulu celu mai simplu nici cea mai mica indoiala.

Inse, ce vedemu noi cându cautâmu asupr'a aniloru trecuti in imensitatea, séu eternitatea tempului. Vedemu ca anii singuratici, anii cuprinsi in seculi, in perióde si asiá mai departe au revasiele loru nesterse, revasie increstate de faptele ómeniloru, singurateci si multi, de faptele individiloru si a le popóreloru. Vedemu in revasiele aceste rele si bune, rele de care se infióra si ingretiosiéza omulu dupa mii de ani si provóca impreunarea despretiului si a blastamului cu numele celoru ce au facutu reu; vedemu bune, de care si dupa mii si sute de ani se incaldiesce fia care inima nestricata omenésca si provóca impreunarea apretiuirei, veneratíunei si a binecuventârei cu numele aceloru ce au facutu bine.

Nepasarea in trecerea dela unu anu la altulu nu póte dara avé locu, fâra de a avé in urm'a sea scaderi si inca in multe casuri scaderi nereparabile pentru toti seculii.

Si ce e de facutu? O controla a fapteloru din o palma séu schiópa de tempu, numita anu, si inca o controla rigurósa, pentru cá déca gasimu ceva de indreptatu sa indreptâmu curendu, cá nu cumva anii, cari nu ne suntu scrisi in frunte sa se gate pentru noi mai curendu de câtu e calcululu nostru si asiá viitorimea sa gasésca numai rele neindreptate si nereparate in urm'a nóstra.

Cându stámu pre pragulu anului 1874 amu fostu constrinsi a ne esprime dorintie, despre aceea ca in anulu acum espiratu vomu fi in pusetiune a inregistrá mai multe bune. In inim'a nóstra credeamu ca vomu fi in stare cá acum cându avemu sa trecemu in anulu 1876, sa putemu dice ca cele rele s'au spalatu cu totulu. Inse déca cautamu in impregiurulu nostru aflâmu ca anulu espiratu a immultitu greutâtile, inimile pare ca suntu mai restrinse in respiratiunea loru si cauta in viitoriu cu mai multa indoiala si fioru cá in anulu trecutu.

Putieni voru fi intre noi, cari sa nu fia impressiunati asiá de tare de evenementele anului espiratu, incâtu acele sa fia sterse dejá din memoria. Si pentru omulu inclinatu spre flegmaticismu séu indiferentismu ele trebuie sa fia fostu asiá de remarcabile, incâtu, fâra de a vré, sa si le fia inregistratu in memoria, séu, folosindune de o alta metafora, sa se fia inscrisu ele de sine in memoria.

Diceamu in primulu numeru alu anului trecutu:

„Nimic'a nu aru puté fi asiá dara mai imbucuratoriu pentru noi si de siguru si pentru cetitorii nostri si pentru tóta suflarea romana, decâtu cându in anulu acestu nou, amu fi in pusetiune de a inregistrá acte, cari sa fia totu atâtea documente despre *o concordia generale intre romani*, cari sa fia totu atâtea documente despre aceea, ca interesulu comunu a *reunitu pre tóta inteligintí'a romana din Austro-Ungari'a la o activitate comuna*, carea sa reinsufletiésca natiunea nóstra spre fapte folositórie, ei si patriei, si sa o aduca celu putienu la respectulu, de care se bucurá naintea conlocuitoriloru de alte natiunalitâti cu unu dieceniu nainte de tempulu acest'a.“

Dorinti'a acést'a nu s'a implinitu, pentru-ca „cele trei milióne de romani“ n'au voitu a „aruncá faptele loru in cumpenile patriei“ si s'a retrasu si mai tare in neactivitatea de mai nainte, si asiá nu numai ca n'amu gasitu imitatori si aliati in celelalte natiuni a le patriei, ci furamu despoiati si de unele beneficie, cari le avému mai nainte.

Totu in acelu numeru diceamu atunci:

„Avantagiulu celu mai mare inse aru fi pentru romani, ca inimicii loru interni aru perde terenulu celu fructiferu pentru interese private. Vocea cea puternica a unui poporu, carele si-aru tientí tóta atentiunea numai spre scopulu celu mare alu salutei publice, ii aru pune pre toti la umbr'a ignorârei sele si déca s'aru incercá si atunci sa bage neintielegeri intre ómeni, ii aru espune despretiului seu.“

Nici dorinti'a acést'a nu s'a realisatu si este urmare firésca; câci déca nu s'a implinitu cele ce avéu sa premérga, nu se putura impliní nici cele urmatóre.

Terenulu politicu a remasu neocupatu de noi cá si mai nainte; elu a remasu unu câmpu de esplotatiune pentru straini si numele de *Mada*... si *Wodianer* a fostu in anulu espiratu inlocuite prin alte cari sémana cu aceste.

Sa intrâmu mai detaiatu in cele ale anului trecutu? Pentru durerea cu carea intrâmu in anulu viitoriu si aceste suntu óré multe pentru ca contienu prea multu, câ tóte ca a vorbí câtu de multu despre densele nu aru fi de prisosu, pentru ca reulu nu se vindeca nici odata prin abandonarea lui, ci prin continu'a tratare, pâna cându este alungatu din corpu si pâna cându corpulu este pre deplinu restauratu.

Pre terenulu nostru propriu unde suntemu noi intre noi, intielegemu terenulu bisericescu, avemu putiene fapte de inregistratu. Cu tóte ca si aceste putiene nu trebuiescu trecute cu vederea. Noi de asta data le amintimu asiá in trécatu, nu pentru alta, ci pentruca audimu ca acele incâtu nu au perfectiunea loru dorita se voru perfectioná in curendu. Sa sperâmu deci, inse speranti'a iubirei si priveghiarei.

Déca evenemintele cari potu atinge patri'a nóstra, prin urmare si pre noi, s'aru restringe numai la cele de mai susu aru fi inca lucru de suferitu. Grigi'a nóstra aru puté fi cu multu mai mica pentru viitoriu. Inse cându sub povér'a cea grea financiala, sub carea se afla patri'a nóstra, ea dupa espirarea anului viitoriu sta in fati'a reinnoirei complanârei intre cele dóue jumetâti a le monarchiei, carea este fórte momentósa si cându in presentu la fruntariele sudostice se sbuciuma o insurectiune, care mane poimane se póte straformá intr'unu resbelu, carele pote sa aiba si pentru patri'a nóstra consecuintie impovaratórie, trebuie sa fia ingrigirea nóstra indoita.

Intrarea nóstra dara in anulu viitoriu este cu privire la trecutu de o durerósa amintire, câtu privesce viitoriulu, insuflatória de grigi, nu numai pentru desvoltarea evenminteloru, ci si pentru ca ele ne afla cá sosirea mirelui din Evangeliu pre cele cinci fete nebune.

Nu putemu dara incheiá mai potrivitu aceste sire ale nóstre decâtu repetindu ceea ce amu disu in anulu trecutu la inceputulu anului espiratu:

„Anulu ce ne sta nainte sa-lu folosimu cu prudenti'a cea mai mare si sa nu dâmu dileloru rendu, câci dupa dis'a apostolului etnicu „dilele grele suntu,“ si déca nu-lu vomu folosí asiá nici dorinti'a nóstra carea este o dorintia comuna si de interesu comunu nu se va impliní.“

Serile de iérna.

in 23 Decembre v.

III. Noroculu arda-lu foculu, acésta naluca amagitóre, nu numai ca orbesce pre betulu muritoriu, ci 'lu mai face inca pre acest'a cá sa-si uite si de cele petrecute pâna cându in fine 'lu face necapabilu de a mai sci cugetá seriosu, inca si la cele ce póte aduce diu'a si noptea.

Abstragendu dela ur'a traditionala a magiariloru fatia de noi, abstragendu ca póte si nóua ni va fi lipsitu uneori tactulu celu nimeritu politicu, in mare parte inse 'mi vine a crede ca chiaru noroculu momentanu a potutu face si pre magiari, cá sa-si uite cu totulu de cele petrecute sub tempulu odiosului sistemu absolutisticu. Densii au uitatu cá pamentulu, câta frica si spaima duceau si ei pe atunci de germanismu si germanisare, de-si mesurile germanisatóre de pre acelu tempu, nu erau nici a diecea parte atâtu de drastice, precum suntu cele magiarisatóre din diu'a de astadi. Institutulu consiliariloru scolari cá referinti in agendele scolare lânga locotiinti'a de atunci, sternisa in magiari pre acelu tempu pare ca mai mari banueli decâtu ce suntu banuelile nóstre fatia cu atâti inspectori scolari reg. din diu'a de astadi, de-si diferinti'a intre acei'a si acesti'a atâtu in privinti'a caracterului natiunalu si confesionalu, câtu si cu referire la sfer'a loru de activitate este cá ceriulu de pamentu. Cá sa tacemu alte multe de pre acelu tempu, le-amu mai puté aduce aminte magiariloru inca si de multele lupte si demonstratiuni câte a trasu dupa sine cunoscut'a patenta din an. 1858, cu referire la biseric'a protestanta din Ungari'a, cându in sirulu luptaciloru, de 'mi mai aducu bine aminte, se numerá si actualele ministru presiedinte de astadi. Celu mai linu pasiu nemtiescu de pre acelu tempu producea spaima si fiori intre magiari. Erau ce e dreptu mai multe cause ce produceau acea trema, dara in lini'a prima caus'a erá „tric'a de germanisare.“

Si cum privému noi atunci la tóte luptele loru? le privému cá lupte justificate, lupte pentru esistintia, la care au necontestatulu dreptu, atâtu individii, câtu si natiunalitâtile; câci cine puté sub sóre mai bine cunósce si simtí decâtu romanulu, ce va se dica „lupt'a pentru esistintia.“ Dara eata tempulu s'a schimbatu, si noroculu care i-a radicatu, si li-a datu magiariloru puterea de astadi i-a facutu cá sa-si uite de tóte acele, ba mai multu decâtu atât'a, i-a facutu cá sa ne infereze, sa ne inculpe atâtu de greu, de câte ori apelâmu si noi astadi la *„dreptulu pentru esistintia.“*

Ni mai aducemu aminte óre, câte invinuiri aspre, câte blasteme grele nu se descarcau pe atunci contr'a biruriloru celoru mari impovaratóre, chiaru din gurile aceloru magiari liberali, cari astadi totu ca dragi de liberali, colo in camer'a din Pest'a, votédia cu radicat'a indiecitu mai mari biruri? in contr'a câror'a o tenguire câtu de lina, se notifica de agitatiune, séu celu plenu de nepatriotismu. Tempulu se schimba tóte!

Fiindu ca venì vorb'a despre episode trecute, si uitate din tempulu sistemului absol. cându si magiarii erau imbranciti de altii mai tari de câtu densii, cându si asupr'a capului loru domniá o mâna suprematisatóre, fâra a mai resuscitá cele petrecute pre atunci, 'mi pare ca nóua abiá ni-a mai remasu alta suvenire mai placuta din acelu tempu, decâtu acea ilusiune perduta, credinti'a in posibilitatea unei infratiri adeverate a magiariloru cu romanii. Sórtea cea vitriga dar egala de pre atunci ni impretenisa si apropiésa binisioru unii de altii. Nu odata ni aflámu pre atunci in societâti unii cu altii, unde cantámu pe'ntrecute: „Nu amu pâne nice sare, tóte le-a dusu darea mare,“ incâtu déca noroculu nu s'aru fi coboritu cá prin o minune in bratiele magiariloru cu total'a nóstra ignorare, a-ti fi vediutu, cum noi eramu si remanému pâna in diu'a de astadi, totu amici si ómenii cei buni. Noroculu loru inse ni-a stricatu infratirea, noroculu loru a fostu nenorocirea nóstra, si la o infratire magiaro-romana ne mai potemu asteptá numai atunci, decum-va nu va fi pré tardiu, cându noroculu, acést'a naluca peritóre, 'si va intórce cându-va fati'a de câtra magiari, perdiendu-si urm'a.

In vér'a anului 1860 facuse mare svonu prin diuaristic'a magiara si unu banchetu ce s'a tienutu in Clusiu intr'o gradina, cu care ocasiune unulu dintre fruntasii aristocratiei magiare din Transilvani'a, venì a inchiná unu paharu, séu deca ve mai place, a toastá in onórea natiunei romane, respective pentru infratirea magiariloru cu romanii. Noi tóte aceste le luaremu de

200.

bani buni. Doriamu din inima o atare infratire, si de acea ni placea a crede vorbeloru frumóse. Altcum apoi toastantele mentionatu a datu espresiune via cuvinteloru sele de infratire, numai cu 6 ani mai tardiu, cá autoru, descriindu-ne revolutiunea lui Horea. (A Hora támadás története!) cu atât'a patima si ura de carea mai tardiu s'a scarbitu multi chiaru si dintre magiari, si in specie, unu altu scriitoriu a-lu acelei revolutiuni.

Nemtii (asiá numiamu noi conglomeratiunea birocratiloru de atunci) ne sioptéu ce e dreptu, dicandu-ne: „Mei romani! fiti cu minti, pre magiari nu-i dóre capulu de infratirea vóstra, ei 'si au planurile loru.“ Noi intr'aceea tieneamu mortisiu la infratire. Totu asiá la an. 1861—62, pâna cându in urma ne convinseramu, ca noroculu ce a ajunsu pre magiari, a prefacutu tóte sperantiele nóstre intru nimica, si ca tóte infratirile nóstre a fostu frase, cuvinte sburatóre, visuri trecatóre. Si din tóte acele ni-a mai remasu astadi numai unic'a mangaiere, credinti'a in acelu adeveru eternu, ca reulu, necasulu si ori-ce asuprire inca 'si au sfersitulu loru, precum trecu tóte in lume, precum trece ori ce desmirdaciune si fericire pamentésca. Din calamitâtile ce ni apasa pre noi astadi, mai au parte si alte popóre de o sórte cu noi, si acést'a inca este o mangaere pentru noi. Unu momentu numai, si tóte se potu preface spre mai bine. Iéra noi pâna atunci se rescumperâmu tempulu, fâra a stá cu mânile incrucisiate. Apoi sa ni mai intrebâmu din cându in cându unii pre altii, sine ira et studio: Nu cum-va mai portâmu si noi culp'a la o multime de calamitâti ce ni apasa?

Ne tanguimu ca adversarii nu ni respectédia, ca ni facu reu unde numai ne potu. Dara noi pre noi romanii, óre ne scimu respectá? Si cari suntu faptele nóstre de bun'a credintia? Ne tanguimu ca adversarii ne apasa. Ce vomu respunde inse, cându vedemu pre romanu ajunsu la domnia (respectu esceptiuniloru) rivalisandu nu odata si intrecandu de multe ori pre strainu, in tirania si despotismu. Ne tanguimu ca strainii nu ni-au fostu nici cându sinceri, si [illegible] de câte ori acesti'a ni-au promisu fratietate, perfidia li stá ascunsa dupa culise. Dara amu puté noi afirmá cu consciintia curata, ca totu perfidi'a nu si-a jucatu afurisit'a rola si intre multi dintre ómenii nostri, nu fatia cu strainii, ci fatia in fatia, intre romanu si romanu? iér' promisiuni solemne, legaturi de infratire, imbratiosiâri, totu intre noi, au devenitu nu odata profanate de minciuna si ipocrisia. Ne tanguimu ca strainii facu in mijloculu nostru proselitismu, spre a ne desnationalisá, pre cându rusinosulu proselitismu confesionalu, carele ni-a adusu atât'a stricare, dela nefericit'a desbinare a bisericei romane, inca nici pâna astadi nu s'a perdutu urm'a dintre romani.

Pre câtu tempu asiá dara nu ne vomu curá noi pre noi insine, fâra a ne dá pre manile doftoriloru straini si nechiamati, in daru ne vomu tanguí la frunza si iérba, in daru vomu asteptá ajutoriulu strainiloru. Potemu rostogolí pétr'a lui Sisyphu, câtu ni place, nu vomu scóte nimic'a la cale.

Poterea de care avemu lipsa trebuie sa o cautâmu in noi insine, si de o vomu sci cautá, o vomu si afla-o.

Unitatea nóstra ni va imprumutá taria si poterea. Cându vomu ajunge odata la acestu limanu, n'are sa ni mai dóra capulu apoi de câte esperimente netrebnice si fortiate, din partea acelor'a, cari aspira fâra nici unu titulu, la esterminarea nóstra. Astadi cându cu ajutoriulu lui Ddieu intrâmu in patrariulu din urma alu seculului XIX nu mai póte perí o natiune, déca ea va sci firmu si resolutu pronunciá inaintea lumei: *„Voiescu a traí“*.

Ne aflâmu si altcum la finea anului, e tempulu a-ti trage fiesce cine socót'a cu sine insusi. Erorile comise in trecutu, fia pre terenulu politicu, fia pre celu bisericescu, ne potu serví de vii esemple, spre a le evitá, si spre a ni castigá facultatea de a sci cugetá, intru tóte mai seriosu pre viitoriu.

Cugetu ca acum va fi de ajunsu pentru asta séra dle red.! Mâne este ajunulu Craciunului. Deci ve poftescu d-vóstra si la totu sufletulu romanescu: Serbatori fericite! Iéra déca cum-va n'amu mai revení in aceste putiene dile ce ni-a mai remasu din anulu acest'a, incheiu, cá pentru anulu viitoriu: *„Cele rele sa se spele. Cele bune sa s'adune.“*

— u.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturali si economice.

I.

Recunóscerea reului e pasulu primu spre indreptare. — Dara chiaru si recunóscerea binelui nu póte avea decâtu o influintia buna pentru recunoscatoriu; câci imbarbatédia la mai mare progresu, — la perfectionare.

Dupa cum suntu acsiomele acestea fatia de omulu singuratecu, — totu atât'a suntu ele de adeverate si fatia de unu poporu intregu, de o natiune. — Si de aceea e neaperatu de lipsa, cá fia-care poporu voindu a-si cunósce si asigurá viitoriulu seu sa-si privésca din cându in cându presentulu si trecutulu seu si sa le esamineze; ca intr'ensele 'si va aflá negresitu embriulu viitoriului. —

Condusi de ide'a acést'a vomu cercá a face o scurta revista asupr'a stârei nóstre presente, politice, culturali si economice; a cercetá incâtu starea acést'a se póte priví de multiamitória si incâtu nu; — si de cum-va nu, care suntu causele reului? pentru cá sa le recunóscemu, evitâmu si delaturâmu in viitoriu!

Incependu deslegarea cestiunei ce ni o propusemu, mai intâiu cu starea nóstra de acum politica, dela inceputu trebue sa constatâmu — ceea ce altcum ori-ce românu cugetatoriu insusi o scie si o recunósce — ca adeca, ea e câtu se póte de trista si nemultiamitória. — Pre lânga tóta solidaritatea ce se acceptà, potemu dice unanimu, in conferintia nu demultu in Sabiiu, pre lânga totu zelulu ce se aretà din tóte pârtile, cá lasandu odata interesele personali la o parte — in viitoriu se procecemu in causele si afacerile ce privescu intrég'a nóstra natiunalitate, cu unu cugetu si cu o inima; in realitate nu s'a aretatu nici batâru o umbra de solidaritate!

Interesele personali jucara acum cá si pâna acum rolulu principalu la alegerile de curendu intemplate; strancinandu solidaritatea acceptata in temeliele ei, cele inca abiá puse. — Capi si conducatori ai natiunei, câtra cari plebea abiá indrasniá a-si inaltiá ochii, si a câroru cuvinte — ori-câtu de netemeinice aru fi fostu — se pretiuiau orbisiu si treceau in carne si sângele bietului poporu, neespertu si putienu cugetatoriu, 'si fosolosira influinti'a acést'a nemeritata, *spre a imparti gratii* candidatiloru straini si spre a-i face pre acesti'a cá sa-si caute si castige mandatulu din binevointi'a — de siguru scumpa — a domniiloru loru! — In multe cercuri de alegere curatu române, nefericit'a passivitate absoluta, dupa cum si-o croisera unii sîreti — *anume* — se esercità séu nu, dupa cum cerea interesulu atârui candidatu protegiatu de marii conducatori natiunali; iér' intre altele poporulu alesse dupa chipsuiél'a sea, pre celu mai meritatu — de punga! — Inca se mai aflara unele cercuri electorali române, care acum numai convingendu-se ca aru fi o absurditate a cassá terenulu câtoru-va alegatori neromâni — practicara passivitatea activa; adeca alesera astfeliu de candidati, cari sa nu intre in dieta. — Vederemo pâna cându 'si voru remanea si acesti'a consecuenti!

Astfeliu deci se practicà solidaritatea acceptata; astfeliu passivitatea absoluta plasmuita!

Unii corifei 'si trasera refenelele pentru comedi'a esecutata. — Poporulu nepriceputu inse care séu pre barb'a atarei Mariei sele — séu pentru câti-va potorasi si nitielu traiu bunu, 'si dede votulu seu atarui domnu tramisu; — va reinapoiá elu prin dârile ce mereu se votéza, bacsisiulu primitu, insutitu si inmiitu si apoi cu tempu va castigá o mai mare idea, despre ceea ce insemnéza: a-si dá si cui a-si dá votulu.

Compatriotii de natiunalitate magiara, de-si supórta — in urm'a egalitâtiei, in privinti'a acést'a negresitu pre deplinu practisate — totu atâtea poveri, câte si poporulu nostru, — se mai potu mulcomí cu convictiunea ca se satisface idealului magiarisatoriu si magiarulu aduce bucurosu ori-ce jertfa, cându i se satisface ambitiunei sele natiunali. — Pentru noi inse lipsesce ori-ce mulcomire, ori-ce recompensa; cându ni se detragu chiaru si putienele subventiuni de pâna acum sub preteste cari din punctu de vedere alu intregitatei statului, nu se potu rectificá dupa nici o teoria a dreptului modernu de statu.

Astfeliu unii corifei natiunali au repetatu de nou oper'a nenatiunale si nepatriotica, fatia de natiune; iér' poporulu nepriceputu a jertfitu „mii de slanini, pentru unu cârnetielu!“

Sa cercetâmu inse acum ca fost'a potrivitu séu corespundietoriu? fost'a bateru practisabilu conclusulu de passivitate absoluta? Si potutus'a realisá pre basea acestui'a solidaritatea acceptata?

Dupa parerea nóstra nici un'a; nici alt'a!

Potrivitu séu corespundietoriu scopului intentiunatu, nu a fostu nu a potutu fi, conclusulu pentru passivitate absoluta; din causa ca elu a fostu basatu pre aeru si nici decum pre jurstârile, intre care traimu si intre care avea sa se efeptuiésca.

Elu a fostu astfeliu o amagire proprie pre carea viitoriulu prossimu si giurstârile desconsiderate negresitu trebuiá sa o vedésca — dupa cum intr'adeveru a si vedit'o. —

Pentru cá sa potemu deliberá asupr'a intrebârei, ca: óre satisfacut'a séu potut'a simplu satisface conclusulu de passivitate absoluta, intentiunei ce s'a urmatu prin elu? trebue cá mai intâiu sa cunóscemu intentiunea acést'a — o premissa, carea la aducerea conclusului, s'a ignoratu cu totulu!

Si intentiunea conclusului desu pomenitu nu a fostu si nu a potutu fi alt'a, decâtu cá prin abstienerea totale dela alegeri nu numai sa se arete ca poporulu românu nu e multiamitu si nu consimte cu sistemulu de guvernare actualu — celu putienu cu administratiunea practisata de regimu, nu — ci totudeodata sa se si ignoredie lucrârile poterei de statu actuale — cá pentru noi nefavorabile — si prin neparticipare la legislatiune sa se stirbésca constitutiunea. —

Dar' noi trebue sa considerâmu, ca dreptulu de statu alu nostru de acum — pre care noi numai in inchipuire ni-lu potemu formulá altfeliu, de cum este in fapta — de-si negresitu in detrimentulu nostru si alu celoru-lalte natiunalitâti nemagiare din patria; faptice *nu cunósce* — cá odinióra — *representarea si participarea la legislatiune* din partea natiunalitâtiloru — cá atari; ci numai din partea anumiteloru cercuri electorali. — Prin urmare, chiaru déca unu cercu alegatoriu séu altulu — conformu vointiei alegatoriloru, cari insine negresitu ca trebuie a apartiené la atare natiunalitate din patria — nu-si tramite ablegatii sei in corpulu legiuitoriu; conformu dreptului de statu actualu, — de-si alegatorii cercului respectivu apartienu la o natiunalitate anumita — nu se póte dice ca *natiunalitatea respectiva*, ci numai ca cerculu electoralu respectivu séu chiaru numai, ca deputatii acelui'a-si cercu, nu iau parte la legislatiune. — Prin urmare, déca chiaru tóte cercurile electorali, in care alegatorii români suntu in maioritate, nu aru luá parte la legislatiune; inca si atunci conformu dreptului nostru de statu, nu s'aru potea dice, ca românii séu natiunalitatea româna — de-si faptice asiá aru fi — se abtiene dela legislatiune; pentruca legea recunósce odata cá natiune politica, numai pre natiunea ungara, carea inse de unii se identifica cu cea genetica magiara, — si la legislatiune numai acést'a se representa si póte representá — conformu constitutiunei, prin alegatorii singurateciloru cercuri electorali!

Ací in destinatiunea acést'a a legei, a dreptului nostru de statu actualu, jace reulu, care a voitu sa-lu delature conclusulu pentru passivitate absoluta. — Incâtu inse s'a urmatu calea cea potrivita spre ajungerea scopului acestui'a si incâtu nu, se va mai vedea si din urmatórele:

A ignorá o jurstare, unu faptu, o lege nemultiamitóre, — e negresitu o dovéda de displacere, de nemultiamire. — Inse e numai o *manifestatiune muta*, pre carea cine vrea o observa si apretiuesce, cine nu vrea nu. Prin urmare *ignorarea* nu e remediulu celu adeveratu, in contr'a unui evenimentu séu a unei legi, pre carea seriosu voiesci sa o delaturedi; ci ací se cere munca, truda, activitate in directiunea ce o doresci si pre calea, care póte sa te duca la scopu. — Deci déca nu ne convinu nóue normativele dreptului de statu, pentru noi in adeveru apesatórie; atunci nu e de ajunsu cá sa concludemu un'a 'ntr'un'a la passivitâti si sa stâmu cu mânile in sinu, pâna ce voru picá de sine cópte, pómele passivitâtiei sedite, ci trebue sa lucrâmu — si inca sa lucrâmu, lucrâmu.

Inse cum?

Cá natiune.

Revist'a politica.

Obiectulu discussiunei in publicistic'a nóstra e cu deosebire conventiunea comerciale si vamale. Pertractârile ambeloru guverne in capital'a Ungariei s'au terminatu, resultatulu loru inse nu se scie, câci ministrii s'au indatoratu a tiené cea mai mare discretiune in privinti'a acést'a. Unele foi ne spunu, ca s'au delaturatu diferintiele principiali si s'au dobenditu o basa pentru desbaterile ulteriori ce se voru continuá in Vien'a, dara cele mai multe organe ni asigura despre contrariulu. Desbaterile n'au avutu resultatulu doritu, multi se temu, ca se voru nasce complicatiuni serióse si conflicte intre ambele jumetâti ale imperiului, pentruca ambele guverne sprijinite de parlamente, nu voru sa faca concesiuni reciproce.

Ministeriulu nostru s'a pronunciatu in programulu seu de inaugurare, ea va lucrá pentru sustienerea unitâtiei teritoriului vamalu, dara opiniunea publica maghiara, care a inscenatu o agitatiune intensiva in favorulu pretensiuniloru ce le face statulu nostru Austriei la renovarea conventíunei comerciali si vamali si la infiintiarea bancei natiunali, n'a impartasitu parerea ministeriului, asiá incâtu se credea la inceputu, ca intre guvernu si opiniunea publica esista unu antagonismu neimpacabilu. Desbaterile din Pest'a inse, alu câroru resultatu positivu este ascunsu sub velulu discretiunei, ne arata incâtu-va, ca ministeriulu nostru, incâtu privesce interesele vitali comune, nu parasesce punctulu seu de vedere si atitudinea sea preventitória la inceputu a fostu numai o tactica.

In press'a Austriei se vede unu feliu de indignatiune câtra unguri, cari, dupa cum se esprima cele mai multe organe, voru sa derime unitatea monarchiei deslipindu-se incetulu cu incetulu de Austri'a si stabilindu in fine cá unic'a legatura cu monarchi'a uniunea personale.

„Fr. Bltt.“ dice, ca pertractârile din Pest'a iau dimensiuni mari. O hotarire acum nu aru fi la tempu, câci ea fiindu influintiata de iritatiunea momentului aru puté duce la consecuentie funeste si aceste ascundu in sine pericole nu numai pentru Austri'a, ci cele mai mari si pentru Ungari'a insasi. Esperimentârile cutezate pre terenulu economicu si creatiunile arteficióse cari nu satisfacu unei trebuintie, ci nutrescu numai fantasiele hypernatiunale si mani'a de potere mare, se voru semtí mai tare chiaru in Ungari'a. Togm'a Ungari'a are causa a esaminá seriosu ori-ce novatiune economica. Noi nu disputâmu dreptulu ei de a-si infiintiá o banca, dara crearea acestui institutu aru aduce, dupa o perioda efemera de avantagiu economicu, mari conturbâri in viéti'a statului ungurescu: o seracia si o stórcere totale a tierei.

In urma citatulu organu aduce aminte politiciloru ungaresci, ca, déca acum horizontulu politicu nu este turburatu, se nu uite inse, ca in viitoriu voru apelá iéra la spriginulu „imperiului,“ pentru alu cârui interesu nu au astadi semtiu si pricepere.

Din strainatate comunicâmu, ca in Franci'a s'a terminatu cu anulu vechiu Adunarea natiunale, altcum numita si „lungulu parlamentu“ alu Franciei si s'au dispusu alegerile pentru o constituanta nóua. Guvernulu a emisu dóue circularie electorali, unulu câtra perfecti, unde li se da acestor'a instructiune pentru conduit'a loru la alegeri, iér' celalaltu se referesce la legea de pressa.

Primulu circulariu face pre prefecti cortesi obligati guvernului; iér' alu doilea este indreptatu contr'a pressei republicane. Se opresce adeca purtatoriloru de jurnale a vinde jurnale in drumuri fâra biletu de licentia dela dregatoriele politice. Prin mesur'a acést'a se va impedecá cu deosebire actiunea pressei republicane in cele 4 despartiemente puse in starea de asediu.

Dupa „Liberté“ guvernulu face pregatiri mari pentru alegerile din Parisu. Agentii provocatori (agents provocateurs) de pia memoria din period'a lui Napoleonu suntu chiamati la fapte mari. Lupt'a intre monarchisti si republicani in campani'a electorale de acum va fi cu atâtu mai inversiunata, cu câtu republic'a a ajunsu la óre care consistintia in period'a legislatorica trecuta. Gambetta calatoresce prin tiéra, pentru a desteptá simpathii pentru republica.

In Spani'a resbelulu civilu nu e sugrumatu inca. Egoismulu nemarginitu alu persóneloru mai insemnate, venatulu posturiloru inalte de statu, invidi'a si ur'a personale nu potu intruní toti factorii decisivi intr'o actiune solidara spre a pune odata capetu versârei de sânge.

Din Serbi'a se respandescu sciri sensatiunali. Din tóte aceste faime inse unu faptu nu se póte tagaduí si adeca ca situatiunea tierei e fórte critica. Intre principele Milanu si majoritatea Scupcinei esistu diferintie relativu la caus'a resbelului. Majoritatea pretinde o politica resoluta si provocatória contr'a Turciei, principele inse, svatuitu de representantii puteriloru straine dela curtea sea, trebuie sa predice pacea. Alternativ'a e dara: Séu resbelu séu disolverea Scupcinei si suspendarea constitutíunei? Milanu trebuie sa se decida pentru un'a séu alt'a.

Proiectulu de reforma relativu la aplanarea controverseloru intre Turci'a si provinciele resculate, ca care a fostu insarcinatu contele Andrassy, s'a tramisu si puteriloru apusene: Franciei si Englitterei.

„Coresp. pol.“ ni spune, ca depesi'a circulara a lui Andrassy a fostu bine primita in Parisu. Ducele de Decazes si-a datu consentiementulu seu si a invitatu si curtile din Rom'a si Londonu a face asemene.

Lordulu Derby si-a cerutu 8 dile terminu de cugetare asupr'a proiectului, se vede deci, ca Angli'a nu consemte cu mesurile initiate de cele trei puteri dela nordu. De altmintrenea Russi'a inca nu consemte deplinu cu actiunea curtei din Vien'a, se vorbesce ca Russi'a jóca unu rolu duplu si neincrederea in politic'a ei a strabatutu in cercuri fórte inalte. Se pare, ca caus'a orientale numai prin forti'a sabiei se va decide. Ori-ce incercare pacifica n'a succesu si cu greu va succede.

Raportu

catra sântulu sinodu alu sântei biserici autocefale ortodocse române, din partea membriloru sei, cari au fostu insarcinati a luá parte la conferinti'a religiósa dela Bonn.

Prea Sânti Parinti!

Subscrisii insarcinati de prea sânti'a vóstra a participá la conferinti'a ce s'a tienutu in vér'a trecuta la Bonn'a pentru unirea bisericésca a unor'a dintre crestinii apuséni cu biseric'a ortodocsa de resaritu, implinindu acésta insarcinare pusa asuprane, avemu onóre a ve aduce la cunoscintia urmatórele, despre cursulu si resultatulu acestei conferintie:

La aceste conferintie au participatu aprópe o suta de persóne de deosebite nationalitâti, confessiuni profesiuni si conditiuni sociale; anume:

Biseric'a mare dela Constantinopole a fostu representata de doi archimandriti profesori, Anastasiadis si Vrieniu, diaconulu Filaretu Vafidesu si unu profesoru din Macedoni'a. Din partea bisericei ruse au asistatu doi protoierei Ianisievu si Tacialof, unu profesoru de teologie, Osiniu, doi consilieri de statu Filipovu si Suchotiu, Kircev, directorulu societatii pentru cultur'a religiósa din Petersburg. Din regatulu Greciei, archiepiscopulu Licurg si doi profesori dela universitatea de Aten'a, Damolos si Rosis. Din partea bisericei serbe au fostu unu archimandritu dela Belgradu si unu diaconu profesoru de teologie din Zar'a dela Dalmati'a. In fine subscrisii din partea Romaniei.

Totu la grup'a ortodocsiloru s'a numeratu si doctorulu Overbek din Angli'a, care in anii din urma s'a unitu cu biseric'a ortodocsa, si tinde a infiintiá in Angli'a o biserica ortodocsa apuséna.

Dintre vechii catolici au participatu mai multi preoti, profesori si amploiati, in fruntea loru erau Dolingher, presiedintele conferintiei si episcopulu Reinkeu.

Dintre englezi si americani-anglicani au participatu unu numeru de preste cincidieci persóne, intre care si episcopulu de Gibraltar Sandfor.

Au asistatu si câti-va dintre pastorii protestantiloru germani, fâra insa a participá la lucrari ci mai multu cá privitori.

Conferintiele s'au inceputu la 12 Augustu st. n. si au continuatu pâna la 16 Augustu inclusivu. Conferintiele au fostu parte generale, la care participau toti membrii mentionati si se intruneau intr'o sala a universitâtii de Bonn'a parte partiale intre vechii catolici si anglicani, si intre membrii ortodocsi a parte, cari toti acesti'a din urma se adunau la cartier'a nóstra si discutau asupr'a conclusiuniloru ce trebuiau a se formulá si a se propune in conferintiele generale. Siedintiele generale se incepeau totu-dé-un'a cu câte unu discursu alu presiedintelui, in care parte se facea istoriculu diferintieloru ce s'au introdusu in doctrin'a bisericiloru orientala si apusana, parte se descriau tendintiele bisericei papale de a dominá tóta crestinatatea, din care motivu au si urmatu aceste mari diferinti pre terenulu dogmaticu si disciplinaru.

In prim'a siedintia din partea vechiloru catolici s'a propusu ortodocsiloru spre studiu cá punctu de plecare o formula de doctrina, compusa spre impacarea doctrinei apusene cu cea orientala despre purcederea St. Duchu.

La intrunirea ortodocsiloru urmata in sér'a acestei dile, formul'a vechiloru catolici, au fostu criticata de ortodocsi si s'a decisu a nu o acceptá in unele pârti.

A dóu'a conferintia s'a tienutu intre vechii catolici si anglo-americani, la care ei s'au intielesu asupr'a concesiuniloru ce trebue sa faca apusanii orientaliloru in privinti'a dogmei despre purcederea Sf. Duch, la care ocasiune, intre altele, Dölinger a rugatu pre anglo-americani a lucrá pentru unire in punctulu acest'a cu cea mai mare pacientia, si cu unu sinceru sentimentu alu iubirei de pace. A declaratu ca adaosulu „filioque“ la simbolulu credintiei este unu abuzu de autoritate din partea bisericei române, ca spre a restabilí adeverat'a doctrina a bisericei in acésta dogma, trebue sa ia de basa doctrin'a parintiloru bisericei nedespartite.

In siedinti'a a trei'a, la 13 Aug., tienuta cu ortodocsii, dupa ce ortodocsii au aratatu ca nu acceptu formul'a propusa loru in siedinti'a precendenta, s'a luatu decisiune de a se formá o comissiune compusa din câte câti-va membri ai tuturoru diferiteloru biserici, spre a formulá conclusiunea ce trebue a se luá de o conferintia pentru unire in dogma despre purcederea Sf. Duch, care formula apoi sa se discute in siedintia plenara. Asemenea propunere s'a facutu si anglo-americaniloru, in siedinti'a tienuta cu ni in aceeasi di, si ei au delegatu trei persóne: pre doctorulu Liddonu, Meyrie (ambii englesi) si pre unu americanu, doctorulu Neweu.

In sér'a dela 13 toti membrii ortodocsi s'au intrunitu in siedintia particulara la cartierulu subscrisiloru, unde s'a tractatu prealabilu despre formul'a ce póte fi primita de ortodocsi in espunerea dogmei despre purcederea sântului duchu, si totu atunci s'a alesu membrii comissiunei propusa in conferinti'a din acea di, anume: archiepiscopulu Licurg, archimandritii dela Constantinopoli, Vrieniu si Anastasiadis, protoereulu Ianisievu si profesorulu Osiniu dela Petersburg.

In diminéti'a dilei de 14 s'a intrunitu comissiunea mentionata, care a stabilitu formul'a unirei si in siedinti'a publica tienuta dupa amédi, presiedintele Dölinger, dupa unu discursu alu seu esplicativu, a cetitu urmatórele patru puncte, asupr'a câror'a comissiunea a isbutitu a vení la comuna cointielegere.

1. Noi consimtimu a priimí simbolurile ecumenice, si definitiunile de credintia ale bisericei antice.

2. Noi consimtimu a recunósce ca adaogirea „filioque“ la simbolulu credintiei s'a facutu in modu nelegalu, din punctulu de vedere alu dreptului canonicu bisericescu.

3. Noi toti ne tienemu de espunerea doctrinei despre sântulu duchu in acea forma in care se espune la parintii bisericei nedespartite.

Noi renuntiamu la ori-ce conceptiune si la ori-ce modu de esprimare in care s'aru cuprinde vre-o recunóscere a dóue principii, séu ἀρχὴ séu αἰτία in treime.

Dölinger in discursulu tienutu in acésta siedintia a disu intre altele cá motivu la unirea bisericiloru: In timpulu presentu, de ce merge totu mai multu se invapaiaza lupt'a intre credinti'a crestina in genere si intre necredintia séu materialismu. Noi nu putemu priví fâra frica la acésta lupta uriasia, pentru ca cine scie in acésta lupta câte pérderi va suferí cultur'a si civilisatiunea nóstra cea crestinésca; pentru aceea noi nu putemu a ne repausá numai pre nisce formule teologice si abstracte si a continuá cért'a pentru densele numai pentru ca stramosii nostri s'au certatu pentru ele, diferintiele cele de o mica valóre traditiunile spiritului celui statnicu, polemicu, desbinatoru alu partiteloru teologice anterióre sa lu lasamu la o parte.

Totu in acésta siedintia, Dölinger a datu ortodocsiloru óre-care lamuriri asupr'a chirotoniei anglicane, care se póte parea netemeinica, din causa ca Anglicanii nu socotu chirotoni'a intre misterile credintiei.

La acestea Dölinger a observatu, ca anglicanii numescu misteru numai acele Ierurgii, cari au de scopu comunicarea harului tuturoru credinciosiloru, precum este botezulu si eucharisti'a, déra ca in privinti'a instituirei, materiei, formei si lucrârei chirotoniei, anglicanii cugeta intocmai cá ortodocsii. Membrii ortodocsi numai au ascultatu acést'a, déra nici n'au discutatu nici n'au luatu vre-o decisiune asupr'a acestei materii, marginindu-se numai la dogm'a despre purcederea sântului duchu, precum au fostu de timpuriu anuntiate.

(Va urmá.)

Hundrubechiu in 27 Decembre 1875.

Motto: Dómne da cá din esemplulu altor'a sa ne 'nvetiamu noi.

Stimate dle Redactoru! E adeveru ca multe si in multe privintie s'a vorbitu si se vorbesce despre scóle, cu preferintia de cele poporale, si de mijlócele salutari, ce potu duce la progresulu celu adeveratu. Ni se da insa trist'a ocasiune de a vedé, ca ici colea, tóte vorbirile, tóte corespundintiele din diarele nóstre suntu glasulu celui ce striga in pustie. Nu me indoiescu nici cum nici despre aceea, ca acésta corespondintia va fi urmata conformu binelui ce-lu contiene, ci si ea va fi abandonata si pusa ad acta cá multe alte. — Dara nici despre aceea nu me indoiescu, ca ea aru meritá o deosebita atentiune. Cu tóte acestea inse avendu cu o deplina convictiune despre cele ce voiu espune mai josu, nerosindu iesu inaintea publicului cu aceste modeste pareri individuale culese din esperintia, câroru sire ve rogu dle Redactoru a le dá locu in pretiuitulu diariu „Telegrafulu Romanu“ ce ridigiati.

Poporulu nostru — putienu inca carturariu — pretinde intru adeveru multu dela invetiatorii sei. Elu pretinde cá copii lui, chiaru si incepatori, crescuti cá buretii in padure — adesea — restatiati, cu putiena crescere intelectuala, nesciindu baremu binetie a dá, si cui a da? ba nici chiaru vorbí, — dupa ce-i mâna la scóla, in scurtu tempu se véda sporiu, câci altu-cum invetiatoriulu indata e incarcatu cu epitete — adesea — nemeritate: ca e de nimic'a! ca numai de géb'a 'i dau simbri'a mare! s. a.

Dara, cu deosebire, la ce e mai pretensivu poporulu nostru?! La aceea, cá copii de scóla sa fia de omenia! — Si in ce se cuprinde cu preferintia „omeni'a“ pretinsa de poporu? Dupa esperintia in aceea: a dá scolariulu binetie celoru mai in versta. Me amu miratu de asiá pretensiune, câci baremu atât'a aru poté si parintii face acasa; insa ei o lasa si acést'a in grij'a si spatele scólei, pre cum tóte celelalte. Déca dóra poporulu acést'a nu o face, apoi scól'a se o faca in prim'a linia!

Spre motivarea acestei pareri individuale voiu enará pre scurtu, ca cum se pórta copii sasiloru nostrii — Cultur Volkului, — intre cari si cu cari avemu norocirea a locuí, de unde vomu poté apoi scóte consecuintie, ce intarescu pretensiunile poporului nostru.

Ei, sasii, intru adeveru au scóle — in parte mare — mai bune decâtu românii de printre ei; se si adapa cu cunoscintie mai bogate totu in aceeasi mesura; dara unu morbu, o cangrena, o patima nu voru, si nu o scotu din scól'a loru: ur'a asupr'a românului si a totu ce nu e sasu.

Eu nu amu fostu totu cu ei in scóla, dara se póte usioru vedé din aceea, ca copii loru esindu chiaru din scóla, ori mergendu la scóla, ne cum se dé binetie unui românu, dara nici din cale nu-i ferescu; ba inca 'lu mai injura ori sburatorescu. Tinerii loru apoi suntu si mai indrasneti! Chiaru si parintii. Trecendu chiaru pre lânga unu preotu românescu, dintre diece scolari abiá 'lu va salutá unulu! Trecendu preotulu românu pre lânga doi séu mai multi sasi in discursu, de giéb'a 'i saluta, câci ei nu-si intrerumpu discursulu spre a multiemí preotului salutatoriu, cu atâtu mai putienu pentru altu românu: de unde se vede apriatu, ca de-si densii se dicu — facia de religi'a loru — evangelici, totusi faptele 'i arata ca suntu de o opiniune concreta cu iudeii vechi, cari nu potéu suferí pre samariteni, considerându-se numai pre sine de poporulu celu mai *alesu.* Asiá si sasii nostri, cugeta ca numai densii suntu *ómeni,* ceealalti suntu numai animale simple.

Dicendu acestea 'mi vine aminte o espresiune din o scurta vorbire a unui preotu betrânu sasescu din Nocrichiu cându amu datu esamenulu cu pruncii de acolo. Vediendu elu adeca, ca cum respundu elevii meí de corectu, de promptu si bine in uimirea sea s'a esprimatu „ca elu n'a crediutu nici odata, cá dela unu poporu asiá duru se póta audi astufeliu de respunsuri!“ Nu e deci mirare, déca unu preotu are astufeliu de idei, cá poporulu de rendu se aiba mai bune! Nu e mirare nici aceea, déca poporulu sasescu e asiá antipaticu facia de români si de ceialalti colocuitori, cându preotimea loru are astufeliu de convingeri, câci ea — preotimea — numai aceea trebuie si póte se invetie, despre ceea ce singura e convinsa; si apoi poporulu sasescu pune multu pondu pre invetiaturile preotimei sele. De aicea — credu eu — ca vine si aceea ura in copii sasi asupr'a românilorn, transplantata din generatiune in generatiune cá o bóla epidemica. Astufeliu in scóla si biserica! fàra de lécu de privire la moral'a mântuitoriului: „Iubesce pre deaprópele teu cá insuti pre tine.“ Astufeliu de procederi suntu totu atâtea lectiuni, care ne arata invederatu urmârile daunóse provenite si proveninde din ele, pre care trebuie, dupa modesta-mi parere, sa le evitâmu si in locu-le sa se introduca cu tóta seriositatea prin scólele nóstre „omeni'a“ pretinsa de poporulu nóstru românu. Altufeliu elu se vede vatematu in bunulu seu simtiu; si dupa macsim'a: ce tie nu-ti place, altui'a nu face; vá cá copii sei sa fia de omenia,“ sa dea cinstea cuvenita tuturoru, celoru ce li-se cuvine; si astufeliu lucrându barbatii de scóla vomu satisface dreptei pretensiuni a poporului nostru ce 'si are bas'a sea morala si binefacatóre. Cu acést'a dorintia ferbinte, amu onórea a me insemná etc.

Ioanu *Grecu,*
Parochu gr. or.

Varietâti.

*** *Multtamita publica.* Au tramisu deunadile dlu Avramu *Armeanu* concipistu in Sabiiu 5 fl. v. a. in numele dlui *Cretiu* pre sém'a romaniloru de arsi din *Sabesiu.* Banii acesti'a s'au impartitu intre diece nenorociti in pârti egale. Vine deci subsemnatulu comitetu a aduce in numele dearsiloru multiamita si susu numitului daruitoriu.

Sabesiu 16 Dec. 1875.

Comitetulu.

*** (*O casina românésca*) s'au infiintiatu in opidulu Dobr'a. Ii urâmu durata lunga.

*** *O nóua espeditiune la polulu Nordu.* Mai multi armatori si oficieri din marina de negotiu Stateloru-Unite suntu pe cale de a organisá o nóua espeditiune la polulu Nordu. Acésta espeditiune, ce va fi dirigeata de capitanulu Osborue, va cautá si harthiele pre cari Ioanu Franklin le-a ascunsu in stâncele regiuniloru arctice. Dejá s'a pregatitu unu vasu si s'au retienutu mai multi Eschimosi, intre altii betrânulu caleuzu Iovu dela Frederikshaab.

Mai multi americani ce au visitatu dejá Groenland'a se voru uní cu acésta espeditiune a cârei plecare e fipsata la 1 Aprile 1876. Unu geologu savantu 'si propue de a studiá regnutu mineralu si vegetalu, specialmente plantele fosile particulare aceloru regiuni septentrionale si cari au fostu descrise de curendu de caletoriulu anglesu E. Whymper.

Nr. 1555/Plen.

Concursu de premiu.

Intru esecutarea conclusului sinodului archidiecesanu din anulu cur. Nr. prot. 95 prin acést'a se escrie concursu cu premiu *pentru cea mai buna biografia a fericitului archiepiscopu si metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a,* pre lânga urmatórele conditiuni:

1. Biografi'a sa cuprinda tóta viéti'a marelui barbatu dela nascere pâna la mórte, ba chiaru si datele mai momentuóse genealogice ale familiei lui; iér' activitatea lui se fia privita din tóte punctele de vedere, si datele mai momentuóse se fia intarite si prin documinte;

2. Terminulu pentru asternerea operateloru este diu'a de 31 Decembre 1876 cal. vechiu;

3. Operatele suntu a sa pune sub cuverta sigilata cu sigilu strainu de alu autorului, a se scrie de mâna straina, si a se provedé pre partea din afara cu unu motto, scrisu totu de mâna straina;

4. Asemenea suntu a se sigilá totu cu acelu sigilu strainu si concursele, pre cari suntu a se scrie cuvintele: „Concursu la premiulu pentru biografi'a metropolitului Andreiu“, scrise totu cu mana straina; iér' in launtru este a se reproduce motto de pre cuvert'a operatului, si a se subscrie concurintele cu man'a propria;

5. Premiulu pentru cea mai buna biografia este de 500 fl. v. a. cari se solvescu celui premiatu den cas'a epitropiei archidiecesane celu multu in terminu de 30 dile dupa incunosciintiarea lui din partea consistoriului archidiecesanu;

6. Biografi'a premiata este proprietatea archidiecesei, iér' autorelui, carele este datoriu a se ingrigí pentru intrég'a corectur'a tipariturei, se dau dupa fia-care editiune 50% ale venitului curatu din editiunea premérsa.

7. Operatele nepremiate se voru restituí concurintiloru, pastrandu-se in deplina discretiune numele densiloru.

Din siedinti'a plenaria a consistoriului archidiecesanu tienuta la Sibiiu, in 12 Decembre 1875.

Mironu *Romanul* m/p.
archiepiscopu.
Nicolau *Fratesiu* m/p.
(1—3) secret. consist.

Nr. 462—1875.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Siulumbergu, protopresbiteratulu Nocrichiu Cincu mare, in urm'a parintescei incaviintiâri consistoriale Nr. 2947 a. c. se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna 8 Ianuariu 1876.

Emolumentele suntu:

1. Portiunea canonica de 10 jugere pamentu aratoriu si de fenatiu.

2. Dela 140 familii romani si neorustici câte o ferdela de cucuruzu sfarmitu.

3. Dela atâtea familii venitele stolari staverite de sinodulu protopresvitoralu, care tóte impreuna dau sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, voru avé a-si asterne petitiunile instruate amesuratu statutului organicu la subscrisulu pâna la terminulu indicatu. —

Nocrichiu in 8 Decembre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu ppescu gr. or. Nocrichiu C. mare.
G. Maieru,
adm. ppescu.

---

ad. Nr. ex. 1875/prot.

Concursu.

Pentru postulu de Capelanu, lânga protopresbiterulu din Füzes St. Petru cá parochu conformu inaltei resolutiuni consistoriali dto 4 Sept. a. c. Nr. 2485 se escrie concursu pâna la 31 Ianuariu 1876.

Emolumentele suntu:

Deosebitu 5 jugere de pamentu, casa de locuintia in odâile parochiali venitulu din stol'a parochiala de jumetate, voindu se póte ocupá si cu postulu invetiatorescu din locu, prelânga 100 fl. 40 vici de bucate si 4 orgii de lemne — 4 punti, de lumina si gradin'a scólei. — Afacerile protopresbiterali competu eschisivu numai protopresbiterului. —

Concurentii voru avé a-si asterne concursurile sele instruate conformu dispositiuniloru sinodali din a. 1873 protopresbiteratului Ungurasiului in Fizes St. Petru pâna la diu'a susu citata.

Câtu pentru catechisarea in scóla, si pastrarea bunei ordine in biserica si poporu, concurentii se cere a fi celu putienu absoluti de 4 clase gimnasiali, teologi si pedagogi absoluti, precum a fi portatu si postulu de invetiatoriu câtu-va tempu.

Fizes St. Petru 13 Dec. 1875.

Comitetulu parochialu in intielegerea avuta cu protopresbiterulu si parochulu locale.

Petru *Rosc'a,*
(1—3) protopresb.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Fintoagu se escrie concursu pâna la 25 Ianuariu 1876 st. v.

Salariulu anualu, in bani 72 fl. v. a. in naturale 64 mesuri mari parte grâu, parte cucuruzu, 8 stângini de lemne si cuartiru naturalu in scóla.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu Statutului organicu pâna la terminulu indicatu la subscrisulu.

Dev'a 13 Decembre 1875.

Pentru comitetulu parochialu
Ioanu *Papiu,*
(1—3) protopresbiteru gr. or.

Nr. 2883|Plen.

Concursu.

Nepotendu-se conferi unulu din stipendiele de 100 fl. din fundatiunea *mogaiana,* menitu pentru ascultatori la vre-o academia din patria, nici unui concurinte: pentru acea se pública prin acest'a de nou concursu pâna la 15 Ianuariu v. 1876.

Competitorii suntu provocati a-si susterne la consistoriulu archidieeesanu pâna la terminulu amintitu cererile sale instruite cu atestatu de botezu, ca suntu de religiunea gr. or., cu testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu, apoi cu adeverintía despre cercetarea prelegeriloru in anulu acest'a precum si cu atestatu de paupertate.

Sabiiu, din siedinti'a plenaria a consistoriului archidiecesanu tienuta la 12 Decembre 1875.

Mironu *Romanul* m. p.
archiepiscopu si Metropolitu.
Nicolau *Fratesiu* m. p,
(1—3) secretariu consistorialu

---

ad. Nr. 92—1875.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. din Roscani ppresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 25 Ianuariu 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

Cuartiru naturalu cu gradina de 750 sting. □ portiune canonica 15 jug. 1022 steng. □ aratoriu, 6 jug. 665 stang. □ fenatiu, si pentru stola dela inmormentâri si cununii 300 fl. v. a in bani.

Tóte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu aprópe la 500 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu statut. org. la subscrisulu pâna in terminulu susu amintitu.

Dev'a 13 Decembre 1875.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protopresbit. Devei
(1—3) adm. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci vacante in parochi'a Mad'a protopresbiteratulu II alu Geoagiului, se escrie concursu pâna la finea lunei Decembre a. c. salariulu este 150 fl. v. a. 12 ferdele bucate cuartiru liberu si lemne.

Doritorii de a ocupá acésta statiune voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pana la terminulu prefiptu, la oficiulu protopresbiteralu.

Secarembu 28 Novembre 1875.

Sabinu Piso,
(3—3) protopr.

Depuneri de capitale spre fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu

a) pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese.

b) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu **6½%**.

c) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **siese** luni inainte cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) depunentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, altu cum inlocarea se va prívi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni *speciali* de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea deponeriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sabiiu 21 Decembre 1875.

„Albin'a“
Institutu de creditu si de economii in Sabiiu.
2—4

Post'a redactiunei Dlui N. *Petrescu.* La recercarea D-vóstra constatâmu ca autorulu corespundintiei Sibiiu etc. din Nr. 100 a. tr. este cu totulu altulu si nu D-vóstra.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 2. ANULU XXIV.

Sabiiu 4|16 Ianuariu 1876.

Actiunea produce reactiune.

Amu cetitu adeseori plangeri despre nedrépt'a procedere a unoru judecatorie in privinti'a limbei; cu tóte ca avemu lege, care norméza si tiermuresce dreptulu folosirei limbiloru pentru tóte natiunalitâtile din patria. De alta parte ceteamu adese ori plangeri ca partidele trecu cu pretensiunile loru natiunale in privinti'a folosirei limbei preste competinti'a legale. Eramu de multe ori ispititi a crede ca suntu si esageratiuni pline pre de multu zelu natiunalu séu intr'o parte séu in ceealalta.

De unu tempu incóce vedemu inse ca tribunalele, fia din capulu loru, fia in urm'a vre-unei inviatiuni séu ordinatiuni de susu, au inceputu cu pretensiuni, cari nu au altu scopu, decâtu sa fia mai pre susu cu magiarisarea, de cum erá absolutismulu germanisatoriu pre tempulu inflorirei sele intre anii 1850—60, cu germanisarea.

Cum va fi de lucru, cu tóta siguranti'a nu putemu sci, destulu ca tribunalulu din Sighisiór'a se provóca la o ordinatiune ministeriale din Novembre a. tr., cându pretinde dela advocatii de natiunalitate nemagiara, cá sa-si dea scriptele loru de ací incolo, nu dupa cum concede legea, ci dupa cum demanda ordinatiunea ministeriala — numai si numai in limb'a magiara. Astfeliu de pretensiuni s'au facutu si advocatiloru din Versietiu si din Brasiovu.

Advocatii din Brasiovu, sasi si romani, au remonstratu contr'a acestei mesuri a tribunalului, inse remonstratiunea va fi des:érta, pentruca audimu ca ministrulu de justitia a aprobatu fapt'a tribunalului.

Diurnalistic'a specifica magiara lauda pasii tribunaleloru si alu ministrului si suntu pline de indignatiune pentru cutezarea advocatiloru sasi si romani; ca pre basea legei 44 din 1868, adusa de diet'a ungurésca si sanctiunata de regele incoronatu, au cerutu respectarea limbei clientiloru loru la forurile de instantia I. Unele din diurnalele unguresci mergu asiá departe incâtu aducu pre Romani'a de esemplu si dicu, ca ce aru respunde tribunalele de acolo, déca s'aru aflá vre-unu advocatu, care sa dea vre-unu scriptu in limb'a magiara.

Cui sa adscriemu acésta orgoliósa despretiuire a impregiurâriloru patriei nóstre, cari n'au nici o asemanare nici cu Romani'a, nici cu Franci'a, séu cu Itali'a. etc. Pentru ce nu urmédia sotii magiariloru din Cislaitani'a cu rigórea loru de a espune pâna si limb'a esiliului din patria chiaru si in sanctuariulu unde are sa-si apere dreptului seu?

Nu voimu sa intrâmu in o analisa a deosebirei intre Ungari'a si Romani'a etc. cu tóte ca aru fi de lipsa. Ne marginimu de asta-data a dice, ca e durerosu pentru ori ce patriotu cându vede ca si legile proprie, aduse de o majoritate magiara, inca numai satisfacu ambitiunei natiunale. — Sa dea Ddieu sa fia bine, dara noi din cele ce esperimentâmu pre fia-care dî ne tememu de reu.

Revist'a politica.

Diet'a Ungariei se afla acum in focululu desbaterei asupr'a unui obiectu de o insemnatate politica eminenta, intielegemu proiectulu relativu la regularea administratiunei, anume proiectulu despre consiliele municipali, care intempinase dejá la inceputu multe antipathii pâna si in cele mai devotate cercuri guvernamentali.

Prob'a vitalitâtiei avea sa o sufere acestu proiectu in siedinti'a de Mercuri, cându ajunse sub critic'a agera a baronului Sennyey, care 'si aratà de nou stralucitulu seu talentu organisatoricu si prevalenti'a spirituale asupr'a lui Tis'a, recunoscuta altmintrea de toti. Efectulu ce a avutu discursulu lui Sennyey e marcatu mai bine prin apretiarea foiloru liberale, cari tóte recunoscu semburele celu sanatosu alu discursului lui Sennyey, de si in principiu nu potu acceptá sistemulu de denumire a oficialiloru administrativi.

„Pester Lloyd" dela 13 Ianuarie n. supunendu discursulu lui Sennyey unei apreciari obiective dice, ca acel'a a fostu unulu dintre cele mai puternice discurse, câte s'au tienutu vre odata in parlamentulu ungurescu, a fostu unu evenimentu parlamentariu, care a adusu o abundantia de idei in discusiunea pâna ací atâtu de monotona. Mânecându dela adeveruri positive neresturnabile si cuprindiendu administratiunea in tóte raportele ei cu problemele statului si ale societâtiei, discursulu se ramifica fâra de a-si pierde caracterulu unitâtiei in modu polemicu spre diverse directiuni, intra cá o sonda in cele mai vulnerabile pasagie ale proiectului si termina cu o admonitiune seriósa, care va aflá unu echo la toti barbatii cugetatori din tiéra.

Sennyey au discutatu cestiunea administratiunei si din punctu de vedere socialu si eticu si se nesuiesce a impacá conflictele intre statu si societate. In câtu e pentru proiectulu guvernului, fói'a guvernamentale dice ca acel'a intra cu o stigma in viétia, care va fi absolutu stricatória prosperarei lui, si e tristu a vedé, cum se ostenesce legislatiunea cu crearea unui productu nepracticu si trecatoriu.

Ne marginimu a dá aici in estrasu numai momentele mai insemnate din lungulu discursu ce l'a rostitu Sennyey in siedinti'a de Mercuri. Acele suntu:

Onor. Casa! Ideile nóstre directive in organisatiunea administratiunei suntu aceste: In fruntea municipiului sta unu conducatoriu denumitu de guvernu si responsabilu, care representa guvernulu si agendele acestui'a in tóte ramurile sele, si cârui 'i sunt subordinate tóte organele statului cu cari densulu conduce tóte ramurile administratiunei dimpreuna cu acei oficiali responsabili, pre cari densulu 'i va propune si guvernulu i va aprobá.

Corpulu representativu alu municipieloru — si nu unu atare organismu dicasterialu, cum 'lu vedemu in proiectulu de lege — controléza administratiunea, conlucra cu ea, inriuréza asupr'a ei si dispune liberu — [illegible]esce sub priveghierea guvernului — de afacerile sele prescrise de lege; [illegible]u esserciéza puterea disciplinara asupr'a oficialiloru municipali, elu este in urma unu foru pentru scutirea libertâtiei individuali contr'a abusuriloru, care foru sta in legatura cu conducerea centrale. aduce decisiuni principiali asupr'a recurseloru.

Fatia de acestea proiectulu de lege da municipieloru dreptulu de a-si alege oficialii, pune inse punctulu de greutate alu administratiunei in consiliulu municipalu, care nu este espresiunea curata a universitâtiei municipiului.

Partisanii proiectului cauta esenti'a selv-administratiunei in alegerea oficialiloru, noi inse o cautâmu in participarea la administratiune, in inriurirea asupr'a ei, in control'a regulata prin lege si in dreptulu de a dispune liberu in sfer'a de activitate propria autonoma.

Ni imputati centralisatiune. In óre-care privintia nu respingemu imputarea, statulu are fatia de problemele sele insemnate lipsa de centralisare, dara de alta parte nu tagaduimu, ca factorii selv-administratiunei, bine organisati, substitue, suplinescu si potentiéza dispositiunile poterei centrali esecutive si ca acesti factori relativu la afacerile autonomiei impreunate cu interese teritoriali, precum si la intrebarea culturale si humanitara suntu nesuplinibili, de vreme ce pârtile neaternatórie ale societâtiei suntu elementele ce le dau viétia si acestea suntu bas'a spriginului.

Oratorulu trecendu apoi la motivarea parerei sele, ca e mai corespundietoriu a se denumí oficialii municipali, constatà, ca partid'a sea inca recunósce ca sistemulu comitatensu a fostu seculi scutulu si garanti'a constitutiunei, dara acele tempuri au trecutu, impregiurârile s'au schimbatu; *alegerea* oficialiloru nu mai póte dá sistemului de selv-administratiune nici o potere, din contra prin agitatiunile impreunate cu alegerile, prin interesele familiari s. a. se corupe administratiunea si ajunge pre unu terenu ce nu corespunde chiamârei ei.

Prin denumirea oficialiloru puterea selv-administratiunei se va radicá, câci municipiele vediendu-se naintea oficialiloru denumiti voru fi silite [illegible] eserciá chiaru din punctulu de vedere alu intereseloru loru o controlu seriósa si a statorí astfeliu unu contrapondu. Oratorulu e convinsu ca aru fi mai bine sa se lase [illegible]area statuteloru, control'a etc. consiliului municipalu, dara esecutiunea sa o pórte unu oficialu responsabilu. Mai departe arata oratorulu, ca prin sistemulu de alegere nu potu ajunge persóne cualificate la posturile administratiunei, pentruca influintiele personali impedeca pre cei apti; impregiurarea, ca in statulu judecatorescu, unde se denumescu oficialii, nu vedemu persóne cu cualificatiune de ajunsu, nu provine din defectulu sistemului de denumire, ci din influinti'a ce o eserciá atunci comitatele asupr'a guvernului. Si ací jace punctulu de greutate alu argumentatiunei mele, dice Sennyey, eu nu doreseu denumirea oficialiloru cá arma contr'a natiunalitâtiloru, nu-mi place se vedu cetatienii statului in lupta, cum amu dice in raportulu de suprimatori si supusi, ci eu doresou denumirea cá unu medilocu de prosperare alu tuturoru cetatieniloru din patria. Stârile nóstre corupte provinu din diletantismulu ce domnesce in tóte paturile sociali, din sistemulu, care nu recunósce meritulu, ci numai clientel'a, cortesiele si conessiunile.

Ce se tiene de imputarea de birocrati oratorulu replica, ca iubesce acea birocratia care se ingrigesce de servitiulu tierei cu punctualitate si pricepere. Birocrati'a degenerata, séu superficialitatea se afla si la oficialii alesi si proiectulu de fatia creéza cea mai periculósa birocratia, birocrati'a ce se baséza pre sistemulu colegialu, birocrati'a esita din dicasterialismu, care va aduce confusiuni, amestecarea competentieloru si o pedanteria periculósa ce nu se va puté eliminá din administratiune.

Dupa ce dovedesce Sennyey, ca prin sistemulu denumirei nu se inmultiescu spesele administratiunei, densulu combate parerea unui liberalu, care dise, ca prin denumire se dà guvernului o potere, cu care va influintiá asupr'a alegerilorn parlamentarie. Nu este adeveratu, intréba Sennyey, ca oficialulu alesu in municipie 'si pregatesce numai terenulu, cá sa invinga la cea mai de aprópe alegere dietale? Incepe a devení moda si este unu simptomu demnu de atentiune ca oficiulu prefectului a devenitu gradus ad parnassum pentru mandatulu dietalu.

Ce privesce argumentatiunea principale, armoni'a, ce se aduce pentru proiectu, oratorulu nu afla armoni'a in sistemulu colegialu, pentruca greutâtile, erorile, piedecele nu se afla in centrulu comitatului, ci in oficiolatele cercuali — consiliulu municipalu va impartí agendele, cum va face acest'a o corporatiune, oratorulu nu pricepe — de vreme ce ací decide de oparte natur'a specialitâtiloru, de alta parte normele competintiei. Fiindu ca greutâtile aparu in cercuri, organele respective in fia-care casu specialu voru cere instructiuni. Acestu unu aparatu greoiu, care va aduce administratiunea la o stagnatiune perfecta.

Sennyey termina discursulu seu cu observarea, ca proiectulu ce l'a substernutu guvernulu, nu este bas'a aceloru reforme radicale ce le astépta tiér'a cu atâtu neastemperu. Evenimentele voru dovedí in scurtu tempu, [illegible] déca acestu proiectu va devení lege, natiunea va fi mai seraca cu un'a din sperantiele ce le a pusu in guvernulu actualu. Tempulu va aretá cine a avutu dreptu, de va produce resultate inbucuratórie, opositiunea dreptei se va bucurá impreuna. Un'a inse nu o póte acceptá oratorulu si adeca mangaerea aceloru deputati cari nu se invoiescu cu idei'a fundamentale a proiectului: ca acestu proiectu e o esperimentare, care cu tempulu prin o cura contraria ne va duce pre calea cea adeverata. Noi nu avemu tempu de esperimentâri si, nu potu acceptá acelu argumentu, continua Sennyey, ca déca acestu esperimentu nu va succede, se va dovedí, ca in acést'a tiéra selvadministratiunea n'are putere de viétia, pentru ca dloru, principiulu sistemului de selvadministratiune nu-'lu putemu jertfí probei de focu prin care trece acésta creatiune schilava (korcs). Déca acestu sistemu nu va fi durabilu, caus'a va fi, nu imposibilitatea selvadministratiunei ci defectulu acestei creatiuni.

Ministrulu presiedinte Tisza in reflectiunile sele la argumentârile lui Sennyey, abiá si-a potutu salvá onórea stindardului, cum se esprime „Pest. Ll." Densulu incepù replic'a prin asertiunea, ca proiectulu seu va fi o creatiune mai putienu ológa decâtu mesurile din anii 60 — o alusiune la tempulu cându Sennyey erá tavernicu in Ungari'a, si unu medilocu, la care mai toti liberalii 'si iau refugiulu, cându nu ajungu argumentele.

Senatulu imperialu austriacu s'au reintrunitu in 11 Ian. n. Deputatii fideli constitutinii din diversele grupe voiau sa faca prin siefii loru o interpelatiune ministeriului in caus'a resultatului ce au avutu pertractârile din Pest'a. Ministeriulu a respunsu, ca nu póte comunicá nimicu de vreme ce au apromisu stricta discretiune, dara atâtu póte sa dica, ca ministeriulu se va opune la totu ce nu corespunde intereseloru statului. Aceste deslusiri facura interpelarea de prisosu.

Franci'a abiá scapà de o crisa ministeriale inminenta. Unele divergintie de pareri in cabinetu relativu la programulu electoralu facura pre ministrii Leon Say si Dufaure sa dimisioneze. Dupa „Agence Havas“ dificultâtile s'au delaturatu si cabinetu'u s'a unitu asupr'a programului de alegere.

Mac *Mahon* a indreptatu o proclamatiune câtra poporulu francesu, in care relevéza sincer'a aplicare a legiloru constitutiunali, si necesitatea unei politice conservative, dara intr'adeveru liberale si apeléza la concordi'a aceloru ce punu iubirea de patria mai pre susu de suvenirile de partide cá sa se póta suprime revolutiunarii.

Vien'a 30 Decembre 1876.

Suirea agiolui sciu ca nu va fi trecuta cu vederea nici la Dvóstra, colo in capetulu monarchiei in Translaitani'a, cum dicemu noi pre aici, si in Transilvani'a cum diceti Dvóstra pre acolo. Aplecarea omenésca spre lucruri estraordinarie a fostu prasitu in dilele trecute o faima, carea se potrivesce de altmintrea de minune cu finomenulu financiale, amintitu in capulu acestei corespundintie. Unele foi se grabira a face combinatiuni, cari in fine se si potu realisá. Ele, fiindu ca revolutiunea in vecinatele provincie turcesci inca duréza, au crediutu ca nu voru gresí, déca voru respandí faim'a, ca ministeriulu nostru de resbelu a emisu unu mandatu pentru convocarea tuturoru reservistiloru. Aplecarea ómeniloru spre lucruri estraordinarie, suirea agiului, revolutiunea din apropiare, ferberea cea indelunga a cestiunei orientali in cadarea diplomatiei, óre nu se potriveau tóte asiá de bine spre a face pre publicu sa créda, ca reservistii suntu chiamati sub arme? Un'a nu o sciea publiculu si adeca, cu cine erá sa ne batemu? cu turcii pentru insurgenti, cu insurgentii pentru turci, séu iéra cu turcii pentru-ca sa ne mai largimu din strimtórea ce ni o causéza marea adriatica si imperiulu otomanu in pârtile dalmatine?

Press'a oficiala ne a venitu intr'atât'a intr'ajutoriu, incâtu ea a desmintitu scirile despre convocarea reserveloru; inse publiculu créde mai bucurosu ce dorésce si asiá nu se lasa cu un'a cu dóue de presupunerile sele. Ce face elu? si se me iertati déca me amestecu si eu intrensulu, vine numai decâtu cu probe tari pentru parerile si intipuirile séle. Cá probele insa sa nu póta fi resturnate asiá ingraba publiculu le léga de autoritâti si apoi e prea cunoscutu ca la noi autoritatea cea mai mare militaria este archiducele *Albrecht*. Acestu inaltu personagiu are sa calatorésca la *Arco* in Tirolulu de média di, spre a se folosí de „cura“ in baile de acolo. Atât'a este de ajunsu spre a „dovedí“ ca totu a fostu ceva cu punerea armatei in stare de campania. Mai multu, lumea vrea sa scie ca dupa culissele politice a fostu unu mare viforu politicu si ca viforulu acest'a are sa se stinga in stancile Tirolului. Este in adeveru curiosu lucru, ca veteranulu archiduce si maresialu, dupa o caletoria obositóre la Petersburg, la festivitatea ordinului cavalerescu alu St. Georgiu, unde priimí printr'ensulu Austri'a cele mai insemnate ovatiuni, sa se mai strapatieze acum in puterea iernei pâna in muntii Tirolului de médiadi. Mai póte cineva infrená siopt'a, ce merge din omu in omu, ca in regiunile cele inalte s'a ventilatu si desaprobatu politic'a lui Andrassy in cestiunea orientale, pentru-ca acest'a este in contra anectârei ducateloru din vecinatatea dela médiadi-resaritu si ca erá pre ací cá directiunea acést'a sa invinga si sa se implinésca dorinti'a archiducelui Ioanu Salvatoru, carele dice, ca Austri'a trebuie sa-si manifesteze unde-va puterea sea espansiva si ca terenulu celu mai potrivitu pentru procederea acést'a aru fi Bosni'a si Erzegovin'a? Nu putea, pentru-ca prelanga coincidentiele acestea mai vine si faim'a colportata, iera in sferele inalte, de unde au petrunsu in lumea profana din sferele inferióre, ca Russi'a n'aru fi in contra unei largiri a limiteloru austriace la resaritulu Dalmatiei. Colportagiulu avea si pre succesorulu lui Andrassy gata si inca in persón'a unui magiaru, pre contele *Szécseny*, uniculu ministru unguréscu, carele subscrise la 1861 constitutiunea schmerlingiana. Ei bine, nici unu terenu nu e asiá productivu de faime cá celu politicu; este numai greu de ale deosebí cari suntu cu simbure si cari fâra. In casulu de fatia inse nu se cere multu studiu de a face adeverat'a combinatiune, pentru-ca pontificele celu mare politicu, din urbea de langa Spree, Bismark, cum a mirositu fitilulu a strigatu prin „Polit. cor.“ si alte diurnale: „veto!“ si lucrurile tóte au venitu in alvi'a loru. Andrassy este tare si mare in pusetiunea lui; inse Archiducele merge la bâi.

In finea fineloru amu fi dara iérasi in liniscea cea adanca a pâcei! Numai *agio, agio*, nu vrea sa scada, ci incetu, incetu suie la dealu.

Déca suntu prospecte sigure de pace, pentru-ce agiulu?

Caus'a nu este politica, ci este cu totulu alt'a, nu politic'a face burs'a nesigura, ci impregiurâri cari nu se misca decatu in marginile terenului financialu.

Nici aici, unde esperinti'a a produsu mai multi cunoscetori de fenomene financiale si bursane, nu a fostu fâra de nici o influintia suirea agiului, din contra a produsu multa nelinisce. Inse trebuie sciutu ca regulele bursei astadi suntu cu totulu altfeliu de cum erau inainte de „Krachulu“ de trista memoria. Pâna la acest'a clatinârile pretiului efecteloru erá numai o manopera pentru de a puté cumpará efecte. Astadi, déca se clatina pretiulu unui efectu este mai perdutu. Ból'a clatinârei degeneréza curendu intr'o oftica pentru care numai este lecuire.

Causele s'aru mai puté gasí si in alte impregiurâri financiali; deci cine vrea sa faca combinatiuni politice, póte face fâra de a trage si cursulu bursei in prim'a linia intr'ajutoriu.

Raportu

catra sântulu sinodu alu sântei biserici autocefale ortodocse române, din partea membriloru sei, cari au fostu insarcinati a luá parte la conferinti'a religiósa dela Bonn.

(Urmare.)

In siedinti'a a VI-a dela 16 Aug Dölinger a cetitu inca urmatórele tese lucrate de comissiune pre temeiulu doctrinei st. Ioanu Damaschinu, unulu dintre parintii bisericei nedespartite, despre relatiunile celoru trei persóne ale st. treime intre sine, tese priimite de toti membrii comissiunei.

Iata si aceste tese in numeru de siése:

1. Sântulu duchu procede dela tatalu (ἐκ τοῦ πατρὸς) ca din principiu (ἀρχή) caus'a (ἀιτὶα) isvorulu (πηγή) divinitatii.

2. Sântulu duchu nu procede dela fiiulu (ἐκ τοῦ Ὑιοῦ) pentru ca in divinitate este numai unu principiu (ἀρχὴ) o causa (αἰτία) prin care s'a produsu totu ce este in divinitate.

3. Sântulu duchu procede din tatalu prin fiiulu (ἐκ τοῦ πατρὸς δι Ὑιοῦ).

4. Sântulu duchu este tipu alu fiiului alu tipului tatalui, procedandu dela tatalu si repauzandu in fiiulu carele este poterea cea manifesta.

5. Sântulu duchu este emanatiune personala din tatalu, este duchulu fiiului, dar nu din fiiulu, pentru ca elu este duchulu gurei lui Dumnedieu celu ce esprima cuventulu.

Duchulu sântu forméza intermediulu intre tatalu si prin fiiulu este in unire cu tatalu.

Ortodocsii aderandu la aceste teze facura reserva, ca in calitatea loru de persóne private nu anticipa catusi de putienu decisiunea definitiva ce suntu in dreptu a luá bisericile loru respective, de a admite si ele séu nu aceste tese. De aceea Dölinger in esplicarile sale mai departe asupr'a bunului resultatu la care au ajunsu aceste conferintie teologice pentru unirea bisericésca, a disu intre altele:

„Se póte sperá ca in orientu convenirea nostra facuta in spiritulu pâcei va gasí recunóscere si in sferele autoritare, si ca diferenti'a esistendu in acésta cestiune intre doctrin'a credintiei si contemplatiunea teologica se va determiná cu curgerea timpului totu mai pronuntiatu si mai precisu. Eu speru ca si din partea ortodocsiloru curendu va urmá acelasiu acordu. Dicu acum in actual'a adunare acést'a si nu esprimu acést'a formalu apoi acést'a provine de acolo, precumu eu sum autorisatu a declará, ca multu stimatii membrii ai bisericei orientale ce suntu aci presenti, au intentiunea

---

Spicuire in corf'a unei redactiuni.

Este unu ce de totu ne insemnatu lucru corf'a unei redactiuni in lumea politica. Nici intr'o conferintia, soarea diplomatica, nici intr'o conferintia ministeriala, nici in cea de diurnalisti, unde d. *Schmerling* prin vreo câte-va cuvinte a alarmatu tóta press'a din Berlinu, pre câtu ne aducemu noi aminte, n'a fostu nici amintire de vreo corfa a vre unei redactiuni.

Dara ce si póte fi asiá de interesu in corf'a unei redactiuni? Intrebarea se pune usioru, inse numai acel'a, carele si iá ostenél'a, cu permisiunea unui redactoru, sa rascolesca in corf'a lui, póte dá respunsulu celu adeveratu pentruca numai atunci póte scí câte teribilitâti nu suntu ingropate acolo, si incuiate cu vointi'a despotica a redactorului pentru vecii veciloru. A vediutu cineva unu viforu turbatu pre verfurile cele inalte ale unui munte, unde pare concentrata tóta electricitatea din atmosfera intr'unu nuoru? Fulgerile alérga cá sierpii cei de focu prin dessimea si intunecimea nuorului in susu si in josu, crucisiu si curmedisiu. Va se dica, viscolele nóstre séu furtunele nóstre de josu dela tiéra suntu nimic'a pre lânga cele dela munte. Ori ce corfa, dela ori care redactiune, este unu verfu de munte, unde se gramadescù tunetele si fulgerile cele mai turbate, din care noi muritorii cestialalti vedemu numai a sut'a parte póte si a mii'a parte in regiunile inferióre de colóneloru diurnalistice. Suntu, ce e dreptu si redactiuni de acele, cari, precum cunóscemu noi pre un'a, de atâti'a ani incóce traiesce totu in regiunea corfei, de unde a urmatu firescu lucru, ca numeru de numeru a fostu totu trasnete si fulgere, asiá incâtu in corfa nu credemu sa-i mai fi remasu nimica. Noroculu ca n'a lovitu pre nimenea, fiindu-ca fulgerile au fostu preste totu numai de cele seci, care se consuma fâra de efectu.

Asiá dara nu e tocm'a o mobila asiá demna de despretiuitu nici corf'a unui redactoru. Ba multe celebritâti“ politice de ale nóstre, ce mai scóla politica aru puté face numai lânga corf'a unui redactoru. Câci nu e lucru micu si de tóte dilele a vedé cum unu pamenteanu de omu dominéza materiele aceste incendióse si esplodatorie si cum elu asiá dicendu, jucânduse, umbla cu ele in mâna si pre unele le imblândiesce, le domolesce, de nu le mai cunosci, pareca vedi dintr'unu teribilu poganu, de care scieá frica satulu intregu, unu blându recrutu, care fâra a dice ceva se intórna si sucesce la cea mai simpla comanda; pre altele le arunca fâra mila in tartarulu celu intunecosu alu corfei pre alu câreí coperisiu s'aru puté scrie cu totu dreptulu infioratorele cuvinte ale lui Dante:

„*Lasciate ogni speranza*
„*Voi che intrate,*“

(Lasati tóta speranti'a, voi cari intrati) Acest'a din simpla causa, ca totu ce a intratu odata acolo numai iésa decâtu spre a fi mistuitu de neinduratulu focu.

Din cele indigitate pre departe, credemu ca cetitoriloru li se incaldiesee incâtu-va inim'a, li se topesce indiferentìsmulu si le cresce interesulu câtra mobil'a cea mai nainte lasata prada despretiului.

Sa stâmu putienu la spatele redactorului sa vedemu ce procedura urméza elu in regiunea cea periculósa a oficiului seu. Epistolele stau gramada pre mesuti'a lui. Unulu dintre cestialalti ómeni, vediendu atâtea adrese frumóse si care de care mai magulitóre aru murí de bucuria. Elu se asiédia lânga densele, incretiesce fruntea, pre buzele lui si vede presimtiulu, ca a resolvitu de multu gacitórea, pentru ce e mai mare gramad'a de pléva, decâtu cea de grâu, si asiá in dispusetiunea acést'a iá fórfecile a mâna si deschide cele ascunse. Acum urméza: la drépt'a, la stâng'a si totu asiá mai departe. Numai cetitoriulu trebuie sa scie ca aici mergu lucrurile de a intors'a: ce vine dea-drépt'a trece in — fundulu corfei ce vine de-a stâng'a in purgatoriulu redactiunalu, care are trei graduri: unulu cerus'a rosîa, séu veneta, séu si négra a insusî redactorului; altulu alu culegatoriului si alu treilea alu corectorului. Celu putienu prin cele dóue graduri din urma trebuie sa tréca tóte câte s'au pututu bucurá de a trece la judecat'a redactorului de-a stâng'a. Deosebirea acést'a inse nu e durabile, pentruca vine tempulu si adeca dupa ce trecu si ceste despre cari vorbiramu mai pre urma prin mân'a corectorului, si ele totu aceasi sórte o au cu cele-lalte: corf'a si par'a focului. Cu tóte aceste este osebire intre densele. Cele ce trecu prin purgatoriulu amintitu nu trecu cu tóte ale loru in gur'a Molochului mistuitoriu, ci numai cu „remasitiele loru pamentesci“. Esenti'a loru trece la nemurire in sinulu colóneloru dupa meritu, care in fruntea foiei, care la mijlocu, care mai la fine, inse tóte se bucura de lumin'a si de vederea publicului. Ceea ce ne arata ca numai la parere nu aru fi deosebirea durabile, dara dupa firea lucrului cá si la ómeni. Cari au grigia numai sa manance, sa bea si sa se imbrace bine, cu unu cuventu numai de comoditatea loru, trecu cu post'a vietiei prin lumea acést'a, si candu voru sosí la tienta li se va astupá gur'a cu glii si — pace buna! Acei'a inse, cari au facutu fapte binefacatórie si pentru deaprópele loru, lasa faptele in colónele cele vii ale posteritatiei, cu tóte ca remasitiele loru pamentesei se astupa cá si a le celoru-lalti.

Dara sa nu ne departamu de objectu, adeca de epistolele, cu cari mai inteiu a presentá la observarea autoritatiloru loru superióre bisericesci resultatele consultariloru nóstre. Cu tóte aceste noi putemu dej'a dice ca totusi amu facutu o fapta mare.

„Noi ocidentalii amu venitu la unu acordu cu nisce representanti ai bisericei orientale fórte insemnati si fórte eruditi asupr'a acelei doctrine care asiá indelungatu a despartitu lumea crestina.“

Totu in acésta siedintia Dölinger a declaratu ca vechii catolici au renunciatu la doctrinele papiste despre purgatoriu, despre indulgentie, despre epithimii si ca primescu numai doctrin'a antica a bisericei, despre rugaciunile pentru cei reposati precum tiene si biseric'a ortodocsa a Orientului.

Discursulu seu despre aceste materii si despre reulu celu mare ce a facutu sistemulu papalu crestinismului si civilisatiunei, Dőlinger la continuatu si in ultim'a siedintia ce s'a tienutu in aceiasi di dupa prândiu. Intre altele cá dovada despre necesitatea unirei intre bisericile crestine a aretatu la numerulu celu colosalu alu omenirei necrestine, carele are nevoia de lumin'a crestinatâtiei si care li-se opresce si impedeca prin discordi'a intre crestini: „Crestinismulu, a disu oratoriulu, de 1,800 ani, in tempulu presentu numera numai 350 milióne de urmatori, câror'a suntu opusi 120 milióne de mahometani si dela 600 pâna la 700 milióne de pagâni intre care popóre culturale cum d. es. 300 mil. Chinezi si 100 mil. indieni.

La incheierea discursului seu, Dőlinger a declaratu ca conferintiele pentru unirea bisericiloru voru continuá si la finea anului viitoriu. Amintimu si aceea ca in un'a din siedintie, episcopulu vechiloru catolici Reinkens a declaratu ca ei au pregatitu spre publicare catehismulu bisericei loru si leturghiariulu. Si ca in ambe aceste carti, símbolulu credintiei se publica fâra adaogirea apusana „filioque“. — S'a esprimatu inca si acea opiniune, ca déca si dupa formularea doctrinei despre purcederea sântului duchu, primita de conferintia, unii aru persiste a admite si óre-care participare din partea fiiului la actulu eternei procederi in dívinitatea sântului duchu dela tatalu, — apoi acést'a nu póte fi privita cá doctrina dogmatica ecumenica, ci numai cá o teologumena, cá privata opiniune teologica de scóla, asemenea multoru alte opiniuni particulare, esprimate in diferite tempuri, chiaru de câtra unii din parintii bisericei fâra a aduce prejudicii credintieloru bisericei ecumenice esprimate in simbolu.

Acést'a este, pré sânti parinti, in scurtu, resultatulu conferintieloru teologice dela Bonn'a, la care noi amu avutu onóre a participá impreuna cu alte pré onorabile si pré erudite persóne din diferite pârti ale lumei nóstre ortodocse.

Tóte detaliurile se cuprindu in anume brosiura publicata in Bonn'a, in limb'a germana, si din care alaturamu pre lânga acést'a unu esemplariu. Opiniunea nóstra este acésta brosiura sa se traduca românesce si prin tipariu sa se dea publicitâtiei, cá toti membri bisericei nóstre sa póta fi in curentulu acestoru tratatii si tendintie de unire religiósa intre vechii catolici si anglicani cu biseric'a ortodocsa de Orientu.

Participarea bisericei române intr'o lucrare de o asiá mare importantía morala, cá unirea bisericiloru, desbinate de secole, unire pentru care biseric'a ortodocsa nu incetéza a aduce necontenitu rugaciunile sele câtra Dumnedieu, in tote serviciele sele de di si de nópte prin cuvintele „pentru bun'a stare a sânteloru lui Dumnedieu biserice, si pentru unirea tuturoru, domnului sa ne rugâmu“ este cea mai mare mângaiere si bucurie duhovnicésca pentru fia-care adeveratu crestinu. Mai este inca in acésta afacere si o cestiune de demnitatea nóstra nationala.

Biseric'a romàna, participându alaturi cu tóte celelalte biserici autocefale ortodocse intr'o cestiune asiá de importanta pentru civilisati'a crestina, se ridica la rangulu ce i se cuvine in lumea crestina si in viéti'a spirituala bisericésca. De aceea opiniunea nóstra este cá st. sinodu sa autoriseze pe inaltu pré sântitulu mitropolitu primatu si presiedinte alu st. sinodu, sa se intieléga cu autoritâtile celor'alalte biserici ortodocse coreligionare despre demarsiele ce trebuie sa iá in viitoriu si biseric'a româna in acésta afacere a unirei bisericiloru, cu atâtu mai vertosu ca vechii catolici dorescu continuarea conferintieloru si asupr'a altoru puncturi doctrinale, ce constituie diferintiele intre crestini apusani si orientali.

Semnati: Melhisedec, episcopulu Dunarei de josu, Chenadie fostu Argesiu. „Pr.“

---

e ocupatu redactorulu. Crede cetitoriulu ca partea cea mai mare suntu *góle*? Nici decâtu! tóte suntu scrise si inca unele multu si teribilu scrise, inse nu cu ce aru trebuí sa fia.

Si urméza si urméza multe si lungi un'a dupa alta. Redactorulu pare a se obosí. Óre cine ne sta bunu ca nu i se intempla, sa gresiésca punendu ce-va ce este destinatu pentru drépt'a pre partea stânga si vicevers'a. O impregiurare fórte regretabila la redactori este ca ei suntu neindurati, dara nu suntu si *infalibili.* Insusirea acést'a din urma li aru fi fórte de lipsa, mai alesu in diu'a de astadi. Atunci póte ca aru aflá si secretulu de a spune si adeverulu si de a face la toti pre voia si pre placu.

Asiá este! aru trebuí sa fie infalibili redactorii, dara din cele ce au sa urméza cu durere trebuie sa marturisimu ca nu suntu. Caus'a nu póte fi alt'a decâtu, dupa cum damu noi cu socotél'a, pentru-ca suntu si ei ómeni cá toti ceilalti ómeni si apoi sciti ce a disu unu pastoru nemtiescu, câtra unu capitanu iérasi nemtiescu, voindu sa escuze celu din taiu pre unu soldatu, care cadiuse in pecatulu de a furá o gaina? „Dle capitanu, dise pastoriulu mulcomitoriu, „N'a furatu soldatulu, ci omulu, si — ómeni suntemu cu totii!“

(Va urmá.)

Iradeulu sultanului pentru reformele decretate.

Ilustrulu meu viziru Mahmud-Nedim-Pasi'a!

„Tóte statele civilisate trebuie sa unésca silintiele loru, pentru a garantá drepturile publice. Mijlócele ce trebuie sa concurga la pazirea si mantienerea acestui principiu nu se potu obtiené, decâtu prin strict'a aplicare a justitiei la toti deopotriva, si prin organisarea regulata a administratiunei. Interesele individuale nu se potu asigurá, decâtu prin ordine particular si prin prosperitatea tierei, câci i resele particularie suntu stren legate de interesele generale.

„Dela urcarea pe tro si pâna adî, intentiunile si senti ntele nóstre imperiale cunoscute t uroru, au avutu de scopu, cu grati divina, marirea si glori'a imperiulu nostru, liniscea si prosperarea tu uroru claseloru supusiloru nostri desvoltarea progresului in priv ti'a avutiei si prosperitâtiei stat oru nóstre. Pentru realisarea a storu intentiuni in modu si mai com letu, amu decisu a decretá si a omulgá tuturoru supusiloru nostri imunitâti si reforme de natura a asigurá deplinu increderea publica. Prin urmare, in puterea iradelei nóstre imperiale de fatia, ordonâmu, cu ajutoriulu celui atotu-putinte, aplicarea urmatóreloru dispositiuni:

„Garanti'a drepturiloru publice se baséza pre abtienerea puterei esecutive dela ori-ce amestecu in esercitiulu puterei judiciarie, precum si pe pazirea legei de ori-care abusu.

„Nu este de ajunsu infiintiarea tribunaleloru pentru cá ele sa obtiena increderea publica: trebuie cá membrii tribunaleloru sa se si recomande prin unu meritu adeveratu, prin puritate de moravuri, prin integritate, precum si prin acte conforme cu dreptatea si ecuitatea.

„Inalt'a nóstra curte de justitia a fostu infiintiata pentru a concentrá in sine tóte aceste conditiuni si calitâti. Astadi trebuie fundate pe aceste base compunerea si atributiunile ei, introducendu ameliorâri seriόse in deosebitele pârti ale functiuniloru sele.

„Numai independinti'a tribunaleloru fatia cu poterea administrativa póte asigurá impartialitatea judecatoriloru si numai inamovibilitatea acestor'a, afara de revocâri legitime, i póte face demni de tóta increderea. Alegerea acestoru membri trebuie dar sa se faca astfeliu, incâtu sa impuna stima tuturoru.

„Atributiunile presiedintiei curtiei de cassatiune, ce dominà preste tóte tribunalele civile, corectionale sí criminale, suntu deosebite de acele ale ministrului de justitia. Cele dóue sectiuni ale curtiei voru avea unu primu-presiedinte si unu vice-presiedinte. — In acelasi tempu curtea de apelu si tribunalele de comerciu voru fi la unu locu cu ministeriulu de justitia, ceea-ce va facilitá consacrarea ministeriului de comerciu la desvoltarea a totu ce intereséza comerciulu, industri'a si agricultur'a. Pentru acestu scopu curtea de apelu, alipita la inalt'a curte de justitia, va intruní atributiunile unei curti de apelu de comerciu, precum si pre acelea de tribunalu criminalu. Prin urmare ea va cuprinde trei camere corespundietórie afaceriloru corectionale, afaceriloru civile si afaceriloru comerciale. Atâtu presiedintii si judecatorii dela curtea astfeliu instituita, câtu si cei dela curtea de cassatiune, se voru alege din nou astfeliu, incâtu sa intrunésca tóte conditiunile cerute de lege.

„Tribunalele civile de prim'a instantia, se voru formá si se voru constituí in acelasi modu. Fia-cârui'a din membrii acestoru corpuri si tribunale, alesi cu cea mai scrupulósa atentiune, se va liberá unu beratu imperiale, garantandu-lu contr'a ori-cârei destituiri nelegitime si se va elaborá unu regulamentu pentru fipsarea dreptu loru loru la retragere.

„Reorganisarea inaltei rti de justitia decretata cu scopu de a esecutá mersulu normalu regulatu alu tuturoru afaceriloru giόse, legandu intre ele, prin mid culu unei organisâri uniforme te tribunalele civile, criminale si rectionale, voimu cá la tóte acest a se aplice acelea-'sti regule i statele nóstre si missiunea loru fia de a dá dreptate supusi nostri si de a face sa domnésca pretotindeni legile ecuitâtiei.

„Pentru a inlaturá ori-ce causa de neincredere din partea publicului fatia cu constituirea si compunerea acestoru tribunale, si de a-i pazí de ingerinti'a si de influinti'a puterei, ordonâmu in modulu celu mai formalu cele ce urméza:

„Toti supusii nostri suntu autorisati a alege ei insisi pre judecatorii si membrii, musulmani si nemusulmani, atâtu la disele tribunale câtu si la consiliile administrative ale provincieloru. Prin urmare instructiuni precise se voru tramite in tóte provinciele imperiului pentru instituirea acestoru tribunale si consilii si procedarea compunerei loru dupa indicile susu decretate.

„Naibii, cari se afla in resiedintiele vilaieteloru, voru ocupá prasiedinti'a curtiloru de apelu din aceste resiedintie. Presiedintii tribunaleloru civile si criminale din resiedintiele Sangiakuriloru si Cazaseloru se voru alege dintre persónele cele mai capabile.

„Esaminarea sentintieloru date in raporturile câtre Cheri si câtra tribunalele Cheriului din Sangiacuri si din Cazase va fi asemenea o atributiune a disiloru naibi din resiedintiele vilaieteloru. Si fiindu ca institutiunea tribunaleloru trebuie sa aiba de efectu esentialu centralisarea garantieloru de securitate pentru drepturile personale, procesele supusiloru nostri musulmani intre ei séu cu supusii nostrii de religie nemusulmana si procesele acestoru din urma intre ei, voru fi supuse tribunaleloru civile, corectionale si criminale. Va trebuí dara sa se complecteze si sa se puna in vigóre in tempulu celu mai scurtu legile si regulamentele privitóre la procedur'a de urmatu naintea diseloru tribunale, conformu decreteloru nóstre imperiale. Observarea stricta a legei este garantia contr'a arbitrariului; acést'a trebuie sa fia prin urmare obiectulu atentiunei ferme a tribunaleloru. Asemenea si aplecarea dispositiuniloru legei, conformu cu gravitatea crimei constatate, trebuie sa fia luata in seriósa consideratiune, incâtu nimeni sa nu fia detienutu fâra judecata si relele tratamente sa nu fia nici odata tolerate. Spre acestu scopu, trebuie sa se publice, ca toti acei'a, care voru fi violându aceste principii, voru fi urmariti si pedepsiti cu tóta asprimea legiloru, pentru a se asigurá astufeliu respectulu absolutu alu justitiei.

„Unulu din punctele mai importante ale principiului fundamentale, ce garantéza drepturile supusiloru nostri, consiste in aplecarea justei mesuri si perceperi a impositeloru si tutuloru dariloru statului. Este adeveratu, ca veniturile generale ale tesaurului nostru au fostu corespundietóre cheltuieleloru administrative si militare cerute de trebuintiele autoritâtiei, si ca suntemu datori a cautá tóte mijlócele de natura a marí aceste venituri, conformu desvoltârei resurseloru tierei si a binelui publicu; dara trebuie asemenea, si acést'a e vointi'a nóstra imperiala, a renunciâmu la tóte acele ramur de venituri publice, care producu suferintie pentru poporatiuni, fâra sa asigure tesaurului vre-unu vantagiu insemnatu. relinimea impositeloru si con tri tiuniloru impuse tuturoru supu loru nostri aducendu unu regimu anormalu de percepere si de repartitiune, ordonâmu sa se cautá unu modu de unificare a diseloru imposite, care sa se puna imediatu in vigóre spre a se usiurá poporatiunile imperiului nostru, fâra a jigní inse interesele legitime ale tesaurului.

„Afara de suprimarea patrariului suplimentaru alu diecimei, decretatu de curendu prin solicitudinea nóstra imperiala pentru bun'a stare a tuturoru supusiloru nostri, trebuie a se luá mesurile cele mai eficace pentru a prevení arbitrariulu in perceperea diecimei prin mijlocirea arendasiloru si pentru a oprí sa nu s'aduca nici o paguba poporatiuniloru nóstre agricole, precum nici tesaurului nostru imperialu.

„Fiindu-ca perceperea impositeloru platite indirectu de câtra supusii nostri fusese incredintiata zapciloru in provincie, si fiinduca modulu de a procede s'a doveditu de abusivu, ordonâmu cá politi'a sa nu mai aiba nici unu amestecu in perceperea impositeloru, si cá pentru acestu scopu sa se numésca perceptori alesi de poporatiunea musulmana si chiaru nemusulmana, cari voru avé sa faca perceperea dupa instructiunile ce se voru elaborá spre acestu scopu. Acést'a fiindu ferm'a nóstra vointia imperiala se va pune fâra intardiare in vigóre acésta mesura destinata a garantá drepturile fiscului si modulu perceperei impositeloru.

„Intre cestiunile ce privescu interesele supusiloru nostri, este si acea a reformei ce trebuie sa se introduca in titlurile proprietâtiei imobiliare Liberarea de pâna acum a acestoru titluri, are inconvenientulu de a inmultí lucrârile tribunaleloru, de a produce dificultâti si procese in daun'a poporatiuniloru, depretiandu valórea imobileloru. Pentru a inlaturá acestu reu titlurile tuturoru proprietâtiloru imobiliare, de ori-ce categoria s'aru tiené, se voru liberá de ací inainte numai de directiunea generala a archiveloru. O programa complecta se va presentá cu scopulu de a asigurá dreptulu de proprietate tuturoru supusiloru nostri.

„Conformu nestramutatei nóstre dorintie, viéti'a bunurile si onórea tuturoru supusiloru nostri trebuie sa fia garantate; acést'a mai cu séma trebuie sa fia tient'a politiei. Zapcii dara voru fi alesi dintre ómenii onesti cari se voru bucurá de increderea locuitoriloru din diferite localitâti. Atributiunile loru voru fi imediatu puse in lucrare, pentru a intemeiá mai multa incredere si siguranti'a intre toti supusii nostri.

„Progresulu civilisatiunei in imperiulu nostru fiindu obiectulu tuturoru dorintieloru nóstre si bogati'a unui poporu neputendu prosperá de câtu prin buna stare, este de datori'a autoritâtiei sa pazésca pre supusii nostri de ori-ce abusu, cum este bunaóra mesur'a suparatóre a beilicuriloru interdisa in principiu, si care beilicuri se aplicau la construiri de drumuri si siosele si la alte lucrâri de utilitate publica, pentru cari poporatiunea dovedesce atâtu zelu si patriotismu. Asiá dar', sistem'a defectuósa de pâna acum va fi reformata si basata pre mai multe garantii. Instructiuni precise si categorice ce se voru dá functionariloru administratiunei, cá sa observe sa nu se comita in acésta privintia nici unu actu contrariu vointiei nóstre imperiale.

„Avendu in vedere trebuinti'a urgenta de a adoptá mesuri pentru reformarea si desvoltarea agriculturii, industriei si comerciului imperiului; pentru a marí astfeliu bun'a stare a supusiloru nostri; considerandu asemenea ca atributiunile esentiale ale ministeriului nostru de comerciu trebuie sa consiste in realisarea intentiuniloru nóstre de acésta natura, ordonâmu, sa se consulte asupr'a acestei materii ómenii capabili si competenti si decisiunile loru sa se supuna sanctiunii nóstre imperiale.

„Tóte clasele supusiloru nostri imperiali suntu, inaintea simtiemintelorn nóstre de justitia, pe nivelulu unei complete egalitâti. Pentru acést'a confirmâmu puterile de cari suntu investiti patriarchii si ceilalti capi spirituali pentru afacerile comunitâtiloru loru respective, precum si pentru liberulu esercitiu alu culturiloru, conformu privelegieloru si imunitâtiloru esistente in disele comunitâti. Tóte afacerile ce depindu de autoritatea disiloru capi spirituali, si de competinti'a consilieloru loru speciale, in limitele drepturiloru si autorisatiuniloru loru voru urmá a se bucurá de protectiunea nóstra si li se voru acordá tóte inlesnirile pentru fundarea si cladirea bisericeloru, scóleloru si altoru institute natiunale ale loru.

„Tóte clasele supusiloru nostri fiindu libere s'ajunga la grade si functiuni publice, dupa meritulu si capacitatea loru, confirmâmu admiterea in functiuni a supusiloru nostri nemusulmani cu integritate si capacitate recunoscuta.

„Darea pentru scutirea de servitiulu militaru la care au fostu obligati supusii nostri nemusulmani a avutu de scopu compensarea servitiului militaru efectivu, la care suntu supusi musulmanii; fiindu inse ca egalitatea drepturiloru involve in sine si egalitatea sarcineloru si fiinduca se nesocotea just'a proportiune de etatea si conditiunile contribuabilului; in fine fiinduca perceperea si impartirea acestui impositu n'au fostu supuse unui controlu regulatu si echitabilu, ordonâmu cá unu nou semnu de dreptatea nóstra, cá toti acei'a din supusii nostri nemusulmani, cari n'aru fi ajunsu la verst'a de 20 ani séu aru fi trecutu de 50, precum si infirmii si invalidii, sa fia scutiti de acésta dare, iér' darea actuala de o suta lire pe capu pentru musulmanii ce voiescu a se scutí de servitiulu militaru, dupa acela'si principiu de egalitate, va fi redusa la 50 lire.

In óre-care pârti ale imperiului nostru supusii nemusulmani nu potu fi proprietari, ci numai arendasi. Acésta stare de lucruri fiindu contraria simtimenteloru nóstre de justitia, pe viitoriu nu va esistá nici o deosebire intre supusii nostri, atâtu in privinti'a posesiunei pamenturiloru vacante vendute prin adjudecatie, câtu si in privinti'a posesiunei pamenturiloru si bunuriloru vendute de particulari.

„Dispositiunile testamentare ale supusiloru nostri nemusulmani in provincie se voru respectá si nu va fi de locu permisu a se amestecá in administrarea bunuriloru minoriloru facuta de tutori. Autoritatea nu se va amestecá decâtu atunci, cându se voru iví plangeri contr'a relei administrâri a tutoriloru si esecutoriloru testamentari, cându autoritatea va luá administrarea bunuriloru minoriloru sub ingrigirea sea.

„Marirea, glori'a si siguranti'a stateloru nu se póte sustiené decâtu prin integritatea si justiti'a puteriloru esecutive, prin supunerea tuturoru la legile stabilite si prin observarea stricta de câtra cei mari cá si de câtra cei mici a drepturiloru si atributiuniloru fia-cârui'a. Toti acei ce voru lucrá in statele nóstre, potrivitu cu aceste principii, voru avé favorulu nostru imperialu, iér acei ce voru nesocotí acestu principiu voru luá o justa pedépsa.

„Ordonâmu dara cá supunendu-se sanctiunei nóstre, sa se stabilésca o regula conformu cârei'a sa ni se presinte tóte dorintiele legitime ce s'aru produce precum si faptele rele ce s'aru comite. Voimu asemenea cá sa se prepare regulamente si instructiuni pentru a stabilí atributiunile valiiloru, mutesarifiloru, caimacamiloru si ale tuturoru functiunariloru in generalu, conformu ordineloru nóstre imperiale. Voimu in fine sa se cunósca de toti, ca le favorurile ce acordâmu ací nu trebuie sa profite decâtu acei ce 'si indeplinescu datoriele de supusi fideli si leali, iér acei ce s'au abatutu dela acésta cale sa fia lipsiti de ele.

„D-ta, ilustrulu nostru mare viziru, vei publicá si promulgá in form'a cuvenita acestu decretu suveranu atâtu in capital'a nóstra câtu si in tóte provinciele imperiului, si vei grigí sa se ia tóte mesurile cuvenite pentru asigurarea esecutârei stricte si nestramutate a dispositiuniloru cuprinse in tr'ensulu.

Datu in 30 Novembre 1875 (13 Zilcade 1292). „Tr. C.“

Varietâti.

⁂ **Rectificare.** Dupa înformatiunile ce ni leamu castigatu mai tardiu, in articululu aparutu in fói'a nóstra nr. 100, anulu trecutu, intitulatu: „Congresulu metropolitanu“, delegarea unui consistoriu strainu nu s'a cerutu cn ocasiunea acusei amintite in acelu articulu, ci cu altele, de unde urméza ca tratatulu din articulu incâtu privesce specialu casulu acest'a concretu, remane fâra basa reala. Incidentulu acest'a ne va serví spre a fi si mai scrupulosi cându vomu avé de a face cu astfeliu de materia delicate.

⁂ *Foisiór'a* nóstra, carea s'a adausu la o parte din nrulu de proba de joi a fostu pâna acum intempinata de foile locale de aici „Tageblatt“ si „Hrtztg“ v. m. d, Sieb. Boten.“ Cea dintâiu a luatu notitia despre apareroa foisiórei in unu nr. mai de nainte, cea din urma in nrulu de marti din septamân'a trecuta, amintindu intr'unu modu favorabilu de cuprinsulu si de esteriorulu foisiórei, reproducendu in estrasu unele din materiele foisiórei. „Tageblatt“ mai revine a vorbí odata despre Foisióra; dara cu parere de reu trebuie sa marturisimu, ca deastadata „Tageblatt“ nu se putù rabdà de a nu amestecá in putienele cuvinte binevoitóre si unele lovituri laterale.

⁂ Majestatea Sea c. si reg. a denumitu pre generalulu de honvedi Ed. Graef de Libló adlatus la comand'a superióra de honvedi.

⁂ *Drumulu de feru orientalu*, spune „Corespund. locala“, 'lu cumpera statulu si se va intruní cu celelalte drumuri de feru ale statului ung. Statulu va primí actiunile in pretiulu de câte 100 fl.

⁂ Intrerumperi in comunìcatiune. Pre drumurile de feru, atâtu in patria câtu si afara de patria, au trebuitu séu sa-se intârdie cursurile séu sa stea locului din caus'a umetiloru. Asiá relatiunéza diurnalele din Germani'a, d n Rusi'a, din Romani'a si chiaru si din unele parti a le Turciei.

⁂ *Surprindere placuta.* Ni se scrie din susulu Oltului: „Acum de curendu avuiu ocasiune a trece prin opidulu *S. S. George*, si tocmai intr'o Dumineca diminétia si audindu ca se tragu clopotele la biseric'a romana gr. or. me deciseiu sa mergu la biserica. Cându amu ajunsu la biserica se cantau fericirile, si preotulu locului Alecsiu *Popoviciu* incepù sant'a liturgie cu pietatea cuvenita. Deodata se intonà *Aminu* de voci fórte desvoltate, barbatesci si mueresci in armonia. Nu sciamu ca unde me aflu cându audii ca junimea canta cu atât'a pietate tóta liturgi'a, si cu atâtu mai mare 'mi fu mirarea, câci dupa cum va fi póte cunoscutu on. publicu, crestinii nostri de aici nu scie nici unu cuventu romanesce. Aflaiu ca parochulu in tóte duminecile si serbatorile tiene prelegeri si 'i invétia cantâri. Dupa saversirea s. liturgii urmà o cuventare fórte instructiva incâtu trebuie sa-i laude ori si cine zelulu, cu care lucra p. parochu pentru binele turmei sele cuventatóre. Vediui in biserica mai multe obiecte de argintu pretióse si invalitori de metasa si catifea, de care nu s'au cam obicinuitu a se vedé pre la bisericile nóstre si mi se spuse ca totu demnulu preotu le au castigatu prin cersitori'a dela crestinii nostri din Romani'a.

Fiindu interesatu de starea crestiniloru nostri de aici aflaiu ca aru fi la numeru 20 familii cu unu venitu anualu de 200 fl. v. a. intru adeveru trebuie sa-lu prinda pre omu mirarea ca cum 'i mai remane betului preotu tempu liberu de a puté lucrá in vi'a Dlui, cându elu diu'a nóptea trebuie sa lucre cá sa-si agonisésca pânea de tóte dilele.

Unu calatoriu.

⁂ Din multe pârti se scrie ca lupii bantuie pre economii dela tiéra cu neplacutele loru visite. Pare ca si ei sciu de legea venatului, conformu cârei numai cei ce platescu tacsele prescrise potu avé arme de focu.

⁂ *Neaua mare* a cadiutu pre la 29 Decembre in Franci'a de média di.

⁂ Tergulu Sabiiului de iérna din anulu espiratu n'a fostu mai bunu cá cele de mai nainte, se intielége, de vre-o câti-va ani incóce.

⁂ Din caus'a viscoleloru de ninsóre n'au pututu sosí la *Bucuresci* siepte dile nici o posta din apusulu europeanu.

⁂ *Tempu móle.* De luni incóce frigulu s'a muiatu binisioru si o catatime insemnata de néua s'a topitu.

Nr. 1555/Plen.

Concursu de premiu.

Intru esecutarea conclusului sinodului archidiecesanu din anulu cur. Nr. prot. 95 prin acést'a se escrie concursu cu premiu *pentru cea mai buna biografia a fericitului archiepiscopu si metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a*, pre lânga urmatórele conditiuni:

1. Biografi'a sa cuprinda tóta viéti'a marelui barbatu dela nascere pâna la mórte, ba chiaru si datele mai momentuóse genealogice ale familiei lui; iér' activitatea lui se fia privita din tóte punctele de vedere, si datele mai momentuóse se fia intarite si prin documinte;

2. Terminulu pentru asternerea operateloru este diu'a de 31 Decembre 1876 cal. vechiu;

3. Operatele suntu a sa pune sub cuverta sigilata cu sigilu strainu de alu autorului, a se scrie de mâna straina, si a se provedé pre partea din afara cu unu motto, scrisu totu de mâna straina;

4. Asemenea suntu a se sigilá totu cu acelu sigilu strainu si concursele, pre cari suntu a se scrie cuvintele: „Concursu la premiulu pentru biografi'a metropolitului Andreiu“, scrise totu cu mana straina; iér' in launtru este a se reproduce motto de pre cuvert'a operatului, si a se subscrie concurintele cu man'a propria;

5. Premiulu pentru cea mai buna biografia este de 500 fl. v. a. cari se solvescu celui premiatu dela cas'a epitropiei archidiecesane celu multu in terminu de 30 dile dupa incunosciintiarea lui din partea consistoriului archidiecesanu;

6. Biografi'a premiata este proprietatea archidiecesei, iér' autorelui, carele este datoriu a se ingrigí pentru intrég'a corectur'a tipariturei, se dau dupa fia-care editiune 50% ale venitului curatu din editiunea premérsa.

7. Operatele nepremiate se voru restituí concurintiloru, pastrandu-se in deplina discretiune numele densiloru.

Din siedinti'a plenaria a consistoriului archidiecesanu tienuta la Sibiiu, in 12 Decembre 1875.

Mironu *Romanul* m/p.
archiepiscopu.
Nicolau *Fratesiu* m/p.
(2—3) secret. consist.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Fintoagu se escrie concursu pâna la 25 Ianuariu 1876 st. v.

Salariulu anualu, in bani 72 fl. v. a. in naturale 64 mesuri mari parte grâu, parte cucuruzu, 8 stângini de lemne si cuartiru naturalu in scóla.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu Statutului organicu pâna la terminulu indicatu la subscrisulu.

Dev'a 13 Decembre 1875.
Pentru comitetulu parochialu
Ioanu *Papiu*,
(3—3) protopresbiteru gr. or.

☞ Rogâmu pre pl. t. publicu a grabí cu abonamentulu pentru-ca sa ne putemu orientá cu tiparirea esemplarieloru. Totu odata atragemu atentiunea publica, ca fói'a nu se mai tramite decâtu dupa sosirea abonamentului. Editur'a

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½, cr. v. a.

Nr. 3. ANULU XXIV.

Sabiiu 8|20 Ianuariu 1876.

Din caus'a serbatoriloru numerulu presentu s'a intardiatu.

Epifani'a.

Sabiiu 7 Ianuariu.

Diu'a aratârei domnului s'a serbatu ieri in cetatea nóstra intr'unu modu deosebitu.

Dupa sânt'a liturgia, celebrata in biseric'a nóstra din cetate de Escelenti'a Sea présântitulu P. archiepiscopu si metropolitu *Mironu*, cu asistintia numerósa, Inaltulu prelatu cu aceeasi asistintia, precedatu de o divisiune de dóue companie dela regimentulu de infanteria nr. 31 in parada deplina si cu musica, de tinerimea gr. or. dela diversele institute, de corulu clericalu si urmatu de poporu din tóte clasele, — a esitu pentru sântirea apei in piati'a cea mare. Ací la o mésa pregatita anume s'a seversitu servitiulu devinu alu sântirei apei, sub a cârui decursu trup'a amintita a datu trei salve.

Dupa stropirea cu apa sântita a corpului oficieriloru, a trupei si guardei celei mari si a unei pârti din poporu, processiunea s'a intorsu in ordinea susu indicata in biseric'a din cetate, unde s'a facutu finea servitiului ddieescu.

Cá unu actu de iubire crestinésca, care caracteriséza frumosu corelatiunea confesiuniloru din cetatea nóstra trebuie sa amintimu ca atâtu biseric'a romano catolica câtu si cea reformata a onoratu processiunea nóstra cu serbatorescile sunete ale clopoteloru loru.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturali si economice.

I.

(Urmare).

Cá natiune, séu mai bine dicendu in numele natiunei, nu potemu lucrá prin deputatii de natiunalitatea nóstra, in corpulu legiuitoriu, din caus'a dejá amintita, fiinduca prin lege deputatii acesti'a nu se recunoscu cá representanti ai natiunalitâtiei nóstre, ci numai cá atari ai cercului electoralu respectivu si in genere cá representanti ai singurei natiuni politice magiare, séu mai corectu dicendu unguresci. — Potemu inse lucrá prin deputatii nostri *in favorulu* natiunalitatei nóstre si chiaru spre recunóscerea si respectarea anume si prin lege, a natiunalitatei nóstre, cá corporatiune invescuta cu drepturi politice. — Potemu lucrá spre reservarea si castigarea conditieloru neaperatu de lipsa spre prosperarea nóstra natiunale, culturale si economica. — Si potemu in fine lucrá chiaru spre delaturarea releloru ce ne apasa si spre delaturarea legiloru pentru noi si natiunalitatea nóstra nefavorabile. — Pentruca tienut'a, procederea si tendintiele deputatiloru dietali, nu le regulédia si nu le conduce séu opresce vre o lege; ci ei au libertatea de a lucrá dupa indemnulu propriu si potu — intre jurstâri favorabile, cându adeca 'si potu castigá majoritatea parlamentului séu bunavointi'a domnitoriului, pentru parerile sele — nu numai modificá o lege dejá promulgata, inse nefavorabile ci o potu chiaru stramutá cu totulu si inlocuí prin alt'a. —

Esemple de feliulu acest'a ne dau in abundantia cursurile tuturoru corpuriloru legiuitóre.

Este dara consultu, — este folositoriu séu practicu, cá noi sa ne retragemu de pre terenulu de lupta pentru drepturile nóstre si se jertfimu si acele putiene conditii de prosperare ce le mai posedemu? Se lasâmu cá si acestea sa ni se detraga, sub pretestu ca suntemu inimici ai statului si cá atari se cuvine cá se fimu despoiati de ori-ce beneficii, ce provinu dela statu?

Si pentru ce tóta capitularea acést'a de buna voie — passivitatea? Pentru cá se nu ne facemu imposibile usuarea frasei fâra de nici unu intielesu: „de nobis sine nobis"; — pentruca dupa opini'a óre-cârui intieleptu *drepturile jertfite de voie buna nu s'aru mai potea recastigá!* —

Intr'adeveru ca acsiom'a acést'a a dreptului publicu, in teoria e pre deplinu intemeiata; in pracsa inse ne dovedesce istori'a, in nenumerate casuri, contrariulu. — Câte popóre subjugate nu s'au inchinatu cu cea mai profunda supunere noului loru domnitoriu: jurstarea acést'a inse intru nimic'a nu li-a impedecatu, cá sa-si recastige libertatea séu independinti'a avuta, — cându li-a venitu bine — Câte conventiuni serbatoresci, nu au causatu incercarea indeplinirei loru, cu arm'a a mâna; si in urma dreptulu nu l'a sanctiunatu, cuprinsulu conventiunei, ci poterea, carea dupa teori'a celui mai renumitu diplomatu de adi, — trece preste dreptu. —

Dar' inse, in casulu nostru concretu, nici ca póte fi vorb'a de jertfirea drepturiloru natiunei, prin participarea la legislatiune. Nu din causa ca deputatii singurateci, nerepresentandu ei — conformu legei — natiunea, — nu potu nici se jertfésca drepturile natiunei, pre carea nu o representa. Nu, de alta parte, pentruca ei, chiaru intrandu in dieta, nu suntu siliti a recunósce, tóte cele ce s'au lucratu acolo: ci le sta in voie din contra se combata ce nu le convine si se arete atâtu corpului legiuitoriu, câtu si lumei intregi ca atari legi daunóse, suntu in detrimentulu poporului romanu si in contr'a vointiei acelui'a.

Astfeliu potu deputatii romani, se promovedie numai caus'a natiunalitatei romane, prin participarea loru la legislatiune; pre cându ai aduce stricaciune nu potu — togm'a pentru pusetiunea ce o ocupa conformu dreptului nostru de statu. —

Totu din punctulu de manecare, ca deputatii români nu representa natiunalitatea romana — se combate de sine si objectiunea ca aru fi unu ce nedemnu a se representá natiunalitatea romana, prin unu numeru atât'a de micu de deputati, câti ni concede novel'a cea vitriga de alegere actuale. Iér' temerea de influintiarile ce se eserciédia din tóte pârtile asupr'a alegatoriloru nostri nu póte fi motivu pentru cá se dâmu poporulu jertfa gat'a in mânile aventurieriloru si sa ne lipsimu insine de influinti'a acea, ce se cade sa o pastrâmu asupr'a poporului si in lips'a cârei'a inteliginti'a nu s'aru mai puté privi, de representatórea si esprimatórea vocei poporului!

Intre jurstârile in care ne aflâmu, si dupa ce dreptulu nostru actualu de statu nu recunósce natiunea romana de natiune si corporatiune politica, — dupa ce nici altcum nu avemu nici unu organu, prin care natiunea nóstra sa-si póta esprime legalminte vointi'a sea — oprite fiindune chiaru si intrunirile spre scopulu acest'a — natiunea romana cá atare astadi si in patri'a nóstra numai prin diurnalistica 'si mai póte esprime vointi'a sea in cele politice, — si in modulu acest'a numai intru câtu se póte evitá conflictulu cu legea de presa, carea se manuédia câtu de strictu de domnii dela putere.

Scutulu natiunalitatei nóstre deci e astadi cá si mai nainte biseric'a si afara de ea se mai póte manifestá spiritulu natiunalu numai pre terenulu de cultura. Deci aru trebuí cá cu atât'a mai multa activitate se desvoltâmu pre terenele acestea pâna acum inca libere; si inca cu atât'a mai vertosu cu câtu cultur'a e libertatea, si cultur'a e mijloculu celu mai siguru prin care unu poporu póte sa-si elupte recunoscinti'a si considerarea in statu. —

Vointi'a séu mai corectu dicendu capacitatea politica a unui poporu, séu insusirea lui de a puté fi subjectulu drepturiloru politice, nu se perde nici odata, ci durédia — ori-câtu de suprimatu se fia — totu atât'a câtu si poporulu insusi. — Si trebuie negresitu sa-si afle si recunoscinti'a sea; indeplinindu-se conditiele dela care aterna acést'a! —

(Va urmá.)

Revist'a politica.

Diet'a Ungariei continua cu desbaterea asupr'a proiectului despre consiliurile municipali. In lungulu siru de oratori, cari si-au radicatu cuventulu pentru séu contr'a, apare in siedinti'a dela 15 Ian. pre tribuna o figura respectabila, care 'si concentréza tóta forti'a dialectica pentru a dovedí, ca proiectulu in discussiune corespunde postulateloru unei administratiuni, cum o reclama tempulu actualu. De ce natura suntu aceste postulate ale administratiunei, se vede de acolo ca acestu oratoru pune mare pondu pre impregiurarea, ca proiectulu da consiliului municipalu bine sa intielegemu unei corporatiuni ce consta din elemente *alese*, „o adeverata competintia judiciale in causele contentióse." Unui omu cu minte sanatosu trebuie sa i se para acést'a dispositiune o monstruositate.

Intrebarea cardinale, sa fia oficialii alesi séu denumiti, oratorulu si-o intogmesce asiá, ca schimba principiulu *responsabilitâtiei* cu alu controlei Baronulu Sennyey a relevatu cu deosebire principiulu responsabilitâtiei individuali si a aretatu, ca acést'a responsabilitate este mai bine garantata prin sistemulu de denumire. Szilágyi inse smulge intrebarea de pre terenulu acest'a si o straplanta pre terenulu controlei colegiali. Responsabilitatea individuale a oficialului nu numai ca nu eschide control'a colegiale, ci o face chiaru de neaperata trebuintia in cadrulu selvadministratiunei. Control'a colegiale in intielesu strictu, n'are nimicu de a face cu responsabilitatea oficialului. Szilagyi s'a provocatu la regulamentulu cercualu prusescu, care recunósce control'a colegiale, inse a tacutu din intentiune impregiurarea, ca organele esecutive in selvadministratiunea Prussiei suntu denumite si pórta functiunea loru in numele *statului*. Dara chiaru si din punctu de vedere alu oratorului este numai o fictiune cutezata, a presupune, ca consiliulu municipalu asiá cum lu compune legea e aptu pentru controla.

Meritulu discursului jace mai multu in partea polemica. Dialectic'a lui Szilagyi secerà in atacurile sele asupr'a ambeloru opositiuni parlamentarie aplause dese. Dealtmintrenea discusiunea se invertesce mai multu in cerculu odiosu alu polemieloru, cari suntu elementulu precumpanitoriu in desbaterile nóstre parlamentarie. Din lips'a unei priceperi sanatósa pentru trebuintiele practice ale vietiei se adusera atâte si atâte legi, cari mai târdiu se adeverira de defectuóse.

Cum ca si proiectulu acest'a administrativu va fi un'a dintre acele legi, cari dupa inactivare se vedu a fi nepractice si necorespundietórie trebuintieloru vietiei, despre acést'a nu se indoiesce nime, intr'aceea interesele vitali ale cetatieniloru suferu prin aceste esperimentâri continue si fâra folosu si autoritatea unei legislatiuni, care nu produce decâtu legi nepractice, scade totu mai tare inaintea cetatieniloru.

In parlamentulu Austriei s'au desbatutu o lege de mare însemnatate, legea despre manastiri, care este indreptata in prim'a linie contr'a clerului catolicu. Cine cunósce influinti'a si puterea orduriloru monachali catolice, cari suntu motorii principali ai scopuriloru ultramontane, acel'a si va poté esplicá opositiunea inversiunata a episcopatului latinu intru a paralisá activarea unei legi care subsapa mereu temeliele institutiuniloru monachali.

Cându vení legea la desbatere, in cas'a de susu cardinalulu Schwarzenberg, conducatoriulu partidei clericale, se opuse acestei legi periculóse cu tóta puterea argumenteloru sele. Densulu relevà meritele orduriloru pentra scientia si arta, cu unu cuventu pentru cultura, aratà binefacerea vietiei monachali pentru acele fiintie omenesci, cari fugindu de sgomotulu unei lumi vane si cauta unu refugiu in aceste localuri sânte, unde ducu o viétia contemplativa si devotata binefaceriloru. Faimosulu ministru din periód'a absolutismului, contele Leo Thun inca franse o lance pentru caus'a ultramontaniloru, dara tóte opintirile loru n'au succesu, si legea s'a acceptatu in desbaterea generale.

Press'a din Angli'a s'a pronunciatu asupr'a notei lui Andrássy in caus'a orientale in modu favorabile. Cele mai notorice foi suntu de acordu, ca not'a nu trebuie privita de unu ultimatu si ca guvernulu si Regin'a n'are causa sa se desparta de actiunea celoru trei puteri dela nordu in acést'a cestiune complicata.

„Daily News" discutandu asupr'a proiecteloru de reforma in Turci'a dice, ca politic'a Angliei nu e aceea, a sprigini o mesura ce aru grabí catastrof'a, la care nu se astépta nimenea, si a se apropiá de o potere, care are unu interesu evidentu si permanentu la unu guvernu bunu si care restringe medilocirea sea intre marginele prudentiei. Fiindu o impreunare pre bas'a unei atari politice posibila, periculii ce aru resultá din resistinti'a guvernului otomanu, nu voru fi seriosi.

„P. Ll." astépta dela proiectele mariloru puteri in casulu celu mai bunu, cá acele sa restabilésca linistea din afara si sa iee Serbiei si Muntenegrului ori-ce pretestu la o ingerintia activa.

Celelalte resultate sa le reservâmutempului, unei politice intielepte a Portiei, si consolidarei pareriloru moderate in Constantinopole. Nu ide'a unei reforme, care sa satisfaca tóte pretensiunile, ci ide'a unei pacificatiuni reclamata de interesele europene este lucrulu principalu. Proiectulu puteriloru nu potu merge mai departe decâtu a statorí de o parte mesur'a concesiuniloru neaperatu de lipsa pentru insurgenti, de alta parte inse macsimulu apromissiuniloru ce trebuie sa le faca Turci'a.

Aru fi bine, cá puterile sa se intieléga si asupr'a unei atitudini cu privire la intrebarea ca ce garantia da Turci'a pentru esecutarea reformeloru. Cestiunea orientale, dice „P. L.“ a venitu la unu stadiu, unde numai consecuenti'a si energi'a suntu la locu. Déca voimu cá rescól'a sa nu provóce la primavéra sguduiri si mai puternice, atunci avemu lipsa de cuventu categoricu si de lucrare categorica. Intardiemu in momentulu presentu, cându deplin'a intielegere a Europei e favorabila unei atari actiuni, atunci acést'a nu semnifica mai putienu decâtu desfasiurarea cestiunei orientali in estinderea ei intréga, si genesea complicatiuniloru, a câroru insemnatate si dimensiune nu se potu calculá.

Cetimu in „Indépendance belge“ dela 31 Decembre, urmatórele reflecsiuni asupr'a tractatului românu de comerciu Austro-Ungaru. Aceste reflecsiuni ale unui organu republicanu suntu de recomandatu radicaliloru români.

„Conventiunea comerciala incheiata intre Austro-Ungari'a si Romania, care a fostu mai intâiu obiectulu mai multoru observatiuni din partea Portiei, departate in modu norocitu mai in urma, n'a fostu crutiata nici la Pest'a nici la Bucuresci naintea opositiunei sicanatóre a partideloru nemultiamite. Ambele guverne au avutu sa apere dinaintea cameréloru loru respective, acésta lucrare atâtu de eminamente utile.

„Tractatulu austro-românu totusi se va adoptá de câtra adunârile legiuitóre ale ambeloru tieri. Aceste guverne au luatu cu tarie apararea unei transactiuni comerciale de o importantia vitala pentru ambele pârti.“

Gasimu in „Pres'a“, tradusu dintr'unulu din numerile mai de aprópe ale Gazettei d'Itali'a, urmatoriulu articulu:

Romani'a, turcii si slavii.

„Cându se tratà in congresulu din Parisu de a se reconstituí Romani'a, plenipotentiarii puteriloru occidentale, si mai alesu ai Franciei si Italiei, incredintiara ca noulu statu dela Dunare va fi unu elementu de ordine si libertate.

„Romani'a a confirmatu aceste prevederi. In desiertu, sub inspiratiunea unei politice detestabile si pentru a impedecá desvoltarea junei natiuni, cabinetulu austriacu de atunci si sublim'a Pórta se servira de pretestele cele mai nefundate, spre a declará: un'a, ca Romani'a va devení unu focaru periculosu, si cealalta ca Romani'a se prepara a fi o punte de trecere contr'a Turciei. Guvernulu principelui Carolu, prin o conduita ferma, leale si franca, a imprasciatu ori-ce banueli.

„Fâra a pastrá nici o resbunare, in tempulu acest'a, cându isbucnira atâtea dificultâti pentru Turci'a, Romani'a 'si amintí numai de datoriele sele internatiunale. Ea se tienù de o stricta neutralitate, care-i este impusa de positiunea sea geografica si de tractate; si facù acést'a cu atât'a sinceritate, incâtu chiaru acei'a, cari de obicinuitu le suntu ostili, nu mai potura aretá nici o indoiéla in acésta privintia.

„Totu deodata tactulu guvernului sĕu fuse atâtu de mare, incâtu populatiunile oprimate de pre tiermulu dreptu alu Dunarei nu l'au pututu acusá de indiferentia. Pentruca densulu afirma simpatiele sele si manifesta dorintiele sele, cá sa se acorde aceloru populatiuni o mai buna sórta, dara nu le dete speranti'a de ajutóre materiale, pre cari in nici unu chipu nu avé sa le acorde.

„Acei cari dorescu a judecá bine lucrurile orientale si a presimtí pâna la óre-care punctu eventualitâtile, nu trebuie sa uite ca Romani'a forméza unu feliu de oasa latina perduta intr'o mare slava: si ca prin urmare déca are legaturi intime cu popórele ce o incungiura, legaturi dependinte de trebuintiele generale ale civilisatiunei, nu póte inse impartasí si pasiunile loru, pentruca nu are aceleasi interese cá densele. Acésta positiune esceptionala i-a impusu datorii particulare, cari se deducu din paginele istoriei sele si cari astadi suntu intocmai acelea cari fusera eri.

„Preocupati numai de ideea de a aperá nationalitatea loru amenintiata cându de o parte, cându de alt'a, Romani'a n'a facutu nici odata causa comuna cu crestinii contr'a turciloru, precum n'a facutu nici cu turcii contra crestiniloru. Mai nainte de tóte ea veghia cá sa nu fia absorbita.

„Ei bine, s'aru crede óre? Fatia cu o purtare atâtu de nereprosabila a cabinetului din Bucuresci si intr'unu tempu cându cea mai simpla prudentia aru trebuí sa consilieze Portei cá sa nu-si creeze noi dificultâti, vedemu in locu de acést'a ca guvernulu turcescu disputa cu guvernulu românu pentru nisce motive, cari de altmintrelea suntu de nimicu.

„Este vorb'a despre trecerea postei internationale dela Leopolu prin Bucuresci la Constantinopole. Delegatulu turcu n'a voitu sa dea actului ce trebuiá semnatu cu guvernulu românu caracterulu unei conventiuni si n'a mai voitu asemenea cá sa dea tierei românesci numele, cu care se servescu puterile cele mari. Staruindu a intrebuintiá espresiunea de principatele-unite Moldov'a si Valachi'a in locu de Romani'a, sublim'a Pórta intielege in realitate a face reserve asupr'a fapteloru seversite de mai multi ani pre tiermii Dunarei, in puterea vointiei nationale si cu consimtiementulu Europei. Guvernulu principelui Carolu nu puté cedá capriciiloru Turciei; elu erá siguru ca camerele nu aru fi consimtitu sa iá in cercetare unu altu nume de câtu acelu de Romani'a. Nu este greu inse de a vedé, ca in mijloculu dificultâtiloru cari aru cere cea mai seriósa atentiune, Pórt'a se perde in vanitâti de nimicu. Si cându in mijloculu unoru pericule atâtu de grave se vede ca unu guvernu se obstina in a voí sa conserve o umbra de preponderantia anormala si in a sustiené nisce proteste nelegale, neaprobate de tóte puterile, astu-feliu se potu óre sperá concesiunile ce fórte cu dreptu au fostu cerute de supusii sei resculati?

Ne displace fórte multu, ca turcii nu abandonéza politic'a de ostilitate câtra unu populu care nu cere altu de câtu numai sa traiésca in pace cu densii. Dara ori cum aru fi, Romani'a va continuá ea sa urmeze aeeeasi politica linistita si reservata.

In adeveru, e unu lucru demnu de atentiune a observá, ca Romani'a in orientu, cá si Itali'a in occidentu, se inspira dela o aceeasi idea politica, sciu a tiené unu dreptu ecuilibru intre diferitele interese, se ferescu de intariri periculóse si cantarescu fia-ce actu alu loru, cá sa garanteze drepturile si interesele loru, fâra a sacrificá principiile justitiei. Acésta analogia politica e o confirmare mai multu a afinitâtiei de rasa si a geniului celoru dóue popóre.“

Cetimu in „La France“, ca dlu Emilu de Girardin a pusu de curendu sub tipariu o scriere volanta care va aparé chiaru dilele aceste, contienendu proiectulu unei conventiuni de aliantia ofensiva si defensiva intre Austri'a si Prussi'a, produsa la anulu 1867 de principele Bismark si inaintata cabinetului din Vien'a prin contele de Tauffkirchen. Acestu proiectu de aliantia, divulgatu in mai intâiu de diuariele „La France“ si „Neue freie Presse“, consiste din urmatórele puncte mai remarcabile:

„Prusi'a se obliga a nu pune nici o pedeca Austriei in urmarirea scopului acestei'a, de a se intinde spre orientu; iér' Austri'a se obliga sa ofere Prussiei totu concursulu possibilu din partea sea, pentru realisarea unitâtiei germane, scopu urmaritu de Prussi'a.

„Prussi'a se obliga a intervení la sublim'a Pórta, pentru cedarea Romaniei, Serbiei, Bosniei si Muntenegrului, cari provincii, in schimbulu unei indemnisâri negresitu, sa tréca sub protectiunea Austriei si sub suzeranitatea imperatului Franciscu Iosifu. Sub aceste conditiuni apoi, presupunendu, ca Pórt'a va cedá si insul'a Cret'a Greciei si va decretá egalitate de drepturi tuturoru confessiuniloru religióse, — Austri'a si Prussi'a voru garantá integritatea teritoriala a imperiului otomanu.

„Pentru tóte aceste Austri'a se angagiéza a nu se opune intru nimic'a armârei generale a Prussiei, si fi-induca statele germane ale Austriei intra si ele in confederatiunea germana, Austri'a se obliga a pune in casu de resbelu, la dispositiunea regelui Prussiei, tóta armat'a sea.

„Printr'acést'a aliantia Austri'a si Prussi'a garantandu-si in modu reciprocu integritatea teritoriala, voru asigurá pacea generala a Europei.“

Jurnalele austro-magiare si germane, cá „Nord deutse Algemeine Zeitung“, „Neue freie Presse“, „Hon“, luându unu aeru de indignare pentru acésta destainuire, pre care nu le dà mân'a se o desminta, tramitu feliu de feliu de insulte la adres'a lui Girardin, comparandulu cu Lamarmor'a si Arnim, cu alte cuvinte lasandu a se cetí printre renduri, ca aru fi unu tradatoriu!

Pâna nu faci focu, fumu nu iésa. Se vede, ca fumulu ce iesiá in anii acei'a, mirosindu a carne de omu, iesiá din nabusit'a invoiala inferna dintre Prussi'a si Austri'a, pe omenirea de rassa latina si rassa slava.

Dóue mii de ani, de cându rass'a germana, inimica de mórte si naturala a rassei latine, precum este inimica prin instinctu pisic'a siórecelui si copoiulu iepurelui, o pandesce in natur'a-i perfida, nu precum alérga ogarulu se prinda iepurele, dar' precum 'lu sicaneaza 'lu persecuta, si-'lu persiuvarisesce.

Tóte suntu cu putintia, si nimic'a bunu pentru noi românii nu va fi, pre câtu tempu ceriulu nostru nu se va luminá si lucéferulu nostru nu va resarí. Ceriulu nostru este Franci'a si lucéferulu nostru Napoleonu.

Germani'a a batutu pre Franci'a: a batutu tóta latinitatea. Se va radicá Franci'a: se va radicá tóta latinitatea. Se va reurcá pe tronulu Franciei Napoleonu: bulevardulu latinu se va incheiá si se va inclestá omogenu si omodoxu dela Lisabon'a pâna la Sicili'a.

Marele publicistu, regele diuaristiloru, trebuie cá nici in betranetiele lui sa nu abandoneze missiunea, pre care a urmarit'o cu atât'a târia in totu cursulu vietiei sele.

Spicuire in corf'a unei redactiuni.

(Urmare.)

Dupa ce s'a terminatu procedur'a descrisa a redactorului, impinsu de curiositate, m'amu apropiatu de corfa, se intielege dupa ce cerusai voi'a. „Bine“, dise redactorulu, inse dt'a scii ce va sa dica *discretiune*. O redactiune sémana in unele privintie cu unu scaunu de confessiune!“ „Amu intielesu“, respunsei si dupa ce amu depusu votulu, ca nu voiu spune nimenui mai multu decâtu vede cetitoriulu, amu luatu odata cu mân'a din corfa, amu luatu si a dóu'a óra si a trei'a óra si a siéptea óra si amu inceputu a frundiarí si a si sortá, incâtu mi erá trebuinti'a, lucruri mai vechi de lucruri mai nóue.

Minunea minuniloru! Ce veđéu ochii mei? „Lucruri necredibile“ eschiamaiu dintr'odata si aratândui o hârthia mai vechia continuai in rapirea mea „se póte dle redaetoru cá ..... sa fia scrisu aceste, omulu ....“

Erá sa mai dicu multe, déca nu me prevenea cu o cautatura camu nuorósa si cu unu ascutitu si necuviinciosu psst!!! „Stemperate dle!“ resuna tunetulu dupa fulgeratur'a de mai nainte, „ca déca nu, ti denegu mai departe satisfacerea curiositâtiei.“ Eu voiamu ca din vederea hârthiei acestei'a sa torcu o conversatiune de o dí si sa nu me saturu de mirarea mea, cum se póte aflá câte o .... carea se schimba mai tare cá tempulu din dilele babeloru. Dar' cuvintele restite 'mi taiara tóta poft'a de vorbitu si asiá m'amu multiamitu numai cu reflessiunile ce mi le faceamu însumi. Cugetamu in mine: uitate, o corfa si ce póte ascunde dintr'odata, dara câte voru mai fi fostu de aceste in corf'a acést'a, lucruri cari nu le mai scie si cunósce lumea. Cugetamu mai departe, ca uitândute de dinafara cine aru crede ca intr'o corfa potu variá atâtea obiecte, bune si rele si prin asociatiunea de idei sosissemu acolo se asémanu corfa cu capatien'a unui omu, in care câte nu se cugeta nu se croiescu si producu si déca nu esprima nimic'a zacu tóte acolo cá si intr'o corfa si nimenea din cei din giurulu ei nici nu viséza despre cele ce se cugeta si producu.

Cá sa nu perdu firulu trebuie sa spunu ca harthi'a ce m'au miscatu asiá tare, — v'asi spune si numele, déca n'asi fi depusu votulu; asiá trebuie sa-lu tacu si sa spunu numai lucrulu, a fostu o schimbare subita a unui individu, carele in tempulu absolutismului purtá corabi'a cea mai mare absolutistica in capu, in tempulu lui Schmerling erá celu mai mare austriacu in costumu natiunalu romanescu si in 1865 s'a „convinsu“ ca nimic'a nu e mai folositoriu pentru români cá uniunea Transilvaniei cu Ungari'a si in 1869 erá celu mai mare passivistu etc. etc. si Ddieu sa-lu tiena la multi ani! ca inca cine scie ce metarmofose politice i voru mai fi pastrandu ursitele in corf'a loru déca au si ele vreun'a.

Dealtmintrea nu este uniculu carele se schimba astfeliu, câci de astfeliu de ómeni suntu mai multi.

Profitai din intemplarea ce enarasei, ca cele ce le mai vediui, póte si mai admirabile cá cea dintâiu, nu ne mai rapira asiá tare si asiá in linisce mi-amu facutu o multime de notitie si estrase pre lânga discretiunea publica, va sa dica cu promissiune sa nu mérga mai departe decâtu pâna la p. t. publicu; câci n'asiu vrea sa-mi perdu increderea ce o are in mine dlu redactoru.

(Va urmá.)

Nu fiesce ce potera prinde pe Jianulu. La capitanu trebuie capitanu. Prin descoperirea acést'a dlu Emilu de Girardinu si-a pusu cununa periloru sei albi, pe fati'a brazdata de ani. Déca acésta descoperire a lui Girardin se verifica prin acte, atunci noi, românii, nu mai putemu fi la indoiéla despre sórtea ce ne este scrisa de câtra inimicii latinitâtiei, si tradatorii nu mai potu gasí nici intr'unu modu cuvinte de scapare in vindict'a poporului românu! . . .

Afacerile Greciei

Telegrafulu ne-a facutu cunoscutu, ma alalta-ieri, ceea ce nu erá indispensabilu, ca afacerile Greciei nu suntu tocmai la insemnatatea intielegerei tótei lume.

La distantia, totu ce se petrece in acésta tiéra confunda spiritele cele mai perspicace. Este cu nepotintia a-si inchipuí cine-va situatiuni politice mai incurcate, mai amestecate decâtu acelea ce-si imagina si creéza ómenii politici ai acestei tieri.

Se intréba cine-va cându alesii natiunei iau tempulu spre a guverná Greci'a, ocupati cum suntu a creá majoritâti si a le desface, a formá cabinete si a le pune in stare de acusatiune, a provocá crise si a pregatí alegeri.

Tóte aceste diferite operatiuni fórte simple in sperantia si complicate in realitate, cauta sa absórba trei cuarturi din esistenti'a loru si putienu sa petréca sfertulu ce le remane spre a gustá unu repausu pre care negresitu l'au castigatu bine, se intréba cine-va cându se mai gandescu ei la interesele morale si materiale ce le suntu incredintiate.

O majoritate se formase in camera dupa alegerile si caderea cabinetului Tricupis; acésta majoritate se grabise a pune in stare de acusatiune cabinetulu Bulgaris, totulu parea dara, cum s'aru dice in modu vulgaru, ca merge de minune. Este adeveratu ca acestu procesu intentatu unoru fosti ministrii cari póte ca suntu culpabili dara póte ca suntu si inocenti, nu erá facutu spre a marí prestigiulu Greciei in strainatate. Dara, din momentulu cându deputatii greci nu crediusera ca trebuie sa se conformeze cu consiliulu datu odinióra de Napoleonu, care recomandá cá sa se spele rufele murdarie in familia, se putea supune ca voru remané uniti celu putienu pâna in momentulu cându voru mai limpedi situatiunea ce-si creasera.

Nu, acésta situatiune le-a parutu prea putienu incurcata, prea simpla, prea elementara, si, la cea dintâiu ocasiune, ei s'au grabitu a o complicá si mai multu.

Relativu la o cestiune fórte neinsemnata, celu putienu din punctulu de vedere politicu, relativu la cestiune mai multe administrativa, numai decâtu ei se grabescu a desorganisá majoritatea.

Nu pentru prim'a óra s'a vediutu desorganisandu-se o majoritate in Greci'a. Se póte dice chiaru ca in acésta tiéra mai cu séma majoritâtile nu moru de betranetie; dara, pâna acum, nu se vediuse o amenintiare de crisa producendu-se in midiloculu unei asemenea situatiuni.

Si apoi nu numai din caus'a situatiunei loru interióre ómenii politici ai Greciei aru trebuí sa dea proba de unu spiritu mai mare in conducerea loru. Este si din caus'a turnurei ce ia cestiunea orientului.

Elenii din diu'a cându puterile au constituitu regatulu actualu alu Greciei, au tinsu totu-déun'a a dobendí pârtile vechei tieri a loru ce se mai afla inca in puterea turciloru. Acést'a este o ambitiune fórte nobila si fórte lesne de intielesu. Sa mai adaugâmu inse ca n'au datu totu-déun'a proba ca merita marea positiune la care ambitionéza. Si astadi, mai multu decâtu óri cându, si arata ca nu sciu a se inspirá de importanti'a situatiunei.

Intr'unu momentu cându totulu e posibilu in orientu, cându puterile crestine au pusu mân'a la afacerile Turciei, intr'unu momentu cându cestiunea orientului este in ajunulu de a primí o solutiune, aru fi bine cá elenii, in propriulu loru interesu, sa dea probe de spiritulu loru politicu.

In locu de a lucrá astfeliu, in locu de a se pregati pentru gravele evenimente, cari le potu redá patri'a loru intréga séu a decide de viitorulu loru, ei continua, cá si in trecutu, a se dá la lupte navale intr'unu paharu cu apa, a-si disputá portofoliile, si apoi ceea ce este mai gravu, a aruncá póte chiaru la cele mai bune intentiuni din lume discreditulu asupr'a institutiuniloru loru, aretandu in tóta goliciunea loru nisce rane cari s'aru cuvení sa le ascunda. Voimu sa vorbimu de acusatiunile de simonia aruncate asupr'a fostiloru ministri.

Este dara tempulu cá Greci'a sa se gandésca a se reculege; sa parasésca luptele intestine, cari nu facu decâtu a o slabí si sa nu cugete decâtu sa dea Europei garantii de stabilitate politica pentru casulu cându puterile cele mari, in momentulu resolvârei cestiunei orientului, s'aru gandí sa realiseze dorintiele pre cari neincetatu le a esprimatu poporulu elenicu.

Romani'a.

Bucuresci, 29 Decembre 1875.

Scirile economice, pentru noi românii mai alesu, au o importantia mai totu atâtu de mare cá si scirile politice. Poporu micu, dara laboriosu si economu, puterea nóstra este, mai multu decâtu la alte popóre, numai in avutia; si fiindca avuti'a se dobandesce prin munca, si constitue aceea ce economistii numescu munca-acumulata, ori-ce va facilitá si va incuragiá munc'a, devine o sorginte de avutia, adeca de putere pentru noi.

Institutele de creditu suntu cele mai puternice midilóce de incuragiare pentru munca, pentru avutia. Déca proprietariulu nu aru avea capitalu, nu va avea cu ce sa-si imbunatatiésca proprietatea sea, mosi'a sea. Déca cultivatoriulu, déca arendasiulu nu-si va putea procurá cu inlesnire capitalulu de care are nevoia, nu va avea cu ce sa esploateze, cu ce sa faca productiva proprietatea ce cultiva. Déca industriasiulu, déca comerciantulu nu va avea capitalu, nu va avea cu ce sa continue séu cu ce sa desvólte industri'a si comerciulu seu.

Asiá dara noi românii, mai multu decâtu altii, trebuie sa incuragiâmu si sa sustienemu infiintiarea de institute de creditu, a câroru missiune speciala este de a procurá capitalurile necesarie, de a inmultí aceste capitaluri.

Bâncile suntu pentru comerciu si industria aceea ce drumulu de feru este pentru persóne si obiecte. Prin ele se respandescu capitalurile, se intinde circulatiunea loru, si se face a se cresce astfeliu avuti'a publica, intocmai cum prin drumurile ferate se inlesnesce circulatiunea obiecteloru si persóneloru, si prin urmare crescerea productiunei.

O a trei'a institutiune de creditu se formà la noi, este acum o luna, sub numele de Banc'a de Bucuresci; si noi felicitarâmu nascerea acestui institutu, sciindu ca se creéza astfeliu o nóua sorginte pentru a se inmultí si respandí capitalurile la noi in tiéra.

Scirea imbucuratória ce putemu da astadi este ca acestu institutu, care si-a inceputu operatiunile abiá la 3/15 Decembre, urméza aceste operatiuni cu unu mare succesu si totodata cu o prudentia ce se cuvine a se observá de o buna si prevedietórie administratiune.

Timpii in care s'a formatu acésta nóua banca au fostu in adeveru camu grei. Cris'a séu gén'a financiara, care domnésce, esista nu numai la noi, déra in tóta Europ'a. Cu tóte acestea dupa informatiunile sigure ce avemu, acestu institutu nu s'a opritu de locu a luá, in asiá scurtu tempu, o desvoltare cum rare ori s'a vediutu, si a se bucurá de unu creditu, cum fórte greu se da in vremea de astadi.

Ce e mai multu, aflâmu ca dóue mari casse de banca din Parisu, si din cele dentâiulu rangu din Europ'a, cas'a Fouldu si Camondo, suntu intrate cá fondatori in institutulu nostru românu Banc'a de Bucuresci. Acestea dóue mari case nu suntu numai simplii corespondenti séu deschidiatori de credite in favórea institutului nostru romanescu, ci suntu, repetâmu, chiaru actionari, chiaru fundatori. Pentru prim'a óra, ni se pare, asiá mari case straina iau parte directa la formarea unei asociatiuni romanesci.

Ori-cine déra intielége lesne ca, odata ce numele Fould si Camondo, se afla alaturi cu nume romanesci si cu nume de bancheri din Bucuresci, cari inspira respectu si incrédere, creditulu Bancei de Bucuresci erá asiguratu; si nu ne miramu de locu a aflá acum ca tóte casele de banca de intâiulu rangu din tóta Angli'a, Franci'a, Germani'a Itali'a, Russi'a, din tóta Europ'a in fine, s'au grabitu a deschide credite insemnate Bancei de Bucuresci. Ast-feliu si capitalurile straine potu fi atrase si respandite in Romani'a, spre a contribuí la productiunea si desvoltarea productiunei acestei tieri avute.

Uramu déra prosperitate acestui institutu care are inaintea sea unu fiitoriu atâtu de stralucitu. Reesit'a lui asiá de insemnata, pentru unu tempu atâtu de scurtu, probéza pentru noi unu adeveru esentialu: adeca ca creditulu romanu este stabilitu.

Unu statu insa care are unu creditu este unu statu avutu; si unu statu avutu este unu statu forte.

Iéta cea mai buna scire ce putemu dá fie-cârui bunu românu. „Pr.“

Despartiementulu alu III-lea si presidentulu Asociatiunei transilvane.

Domnule redactoru! „Herm. Ztg.“ a reprodusu in nr. 5. din acestu anu corespondinti'a mea aparuta in nr. 100 „Tel. Rom.“ cu datulu Sabiiu 18/30 Dec. an. tr. si a aretatu in modu potrivitu atâtu chiemarea presidentului câtu si a membriloru unei societâti literare. De atunci incóce inse „Herm. Ztg. s'a convinsu prin „informatiuni mai de aprópe“ si prin chiaru „cercetarea acteloru“, ca amintit'a corespondintia a cuprinsu mai multe neadeveruri, cari vine acum in nr. 13. ale rectificá facendu, totdeodata „Telegrafului romanu“ imputarea, ca elu aru fi nascocitu intr'unu tardiu chesti'a deja resolvita, pentru de a face sfara in tiéra si a atacá pre nedreptu unu barbatu meritatu, insa „lui nesimpaticu. —

Astfelu corespondinti'a mea trebue se para de tendentiósa si cuprinsulu ei basatu pre neadeveruri. Deci me rogu a dá locu in jurnalulu d-vóstra urmatórei rectificâri. —

Corespondinti'a mea n'a coprinsu altcev'a decâtu unu simplu raportu despre cele petrecute in siedinti'a subcomitetului alu despartiementului alu III-lea. Déca voesce cineva a se informá mai de aprópe despre adeverulu séu neadeverulu celoru petrecute intr'o siedintia publica, numai la *unu* isvoru se póte duce si acel'a e fâra indoiala, protocolulu siedintiei. O informatiune „mai deaprópe“ nu esista. Eu avendu onóre a me numerá intre membrii subcomitetului si fiindu de fatia in siedinti'a din cestiune, potu asigurá pre „Herm. Ztg.“ si *me oferu a dovedi ori candu prin protocolulu siedintiei*, ca corespondinti'a mea este unu estrasu scurtu, inse fidelu alu protocolului. — Prin urmare „informatiunile mai deaprópe“ ale „Herm. Ztg.“ se reducu simplu la frase góle.

Despre siedinti'a subcomitetului numai *unu singuru actu* s'a luatu si acelasi e iarasi numai protocolulu. Déca „Herm. Ztg.“ ne spune ca ea a cercetatu „actele“, si stimu ca in lips'a altoru acte, uniculu actu adeca protocolulu siedintiei nu l'a pututu cercetá, aflandu-se inca in man'a actuariului, devine si acést'a o frasa pompósa. „Informatiuni mai deaprópe“ si „cercetarea acteloru“ suntu cuvinte cari trebue se impuna ori-cârui laicu in cestiune. Nefiindu ele insa basate pre realitate ci numai frase, se degrada la mijlóce nepotrivite si cu totulu nedemne unui jurnalu, care pretinde óre-si care stima. —

Cu privire la scopulu corespondintiei, elu n'a pototu fi altulu, decâtu corespondinti'a se servésca dreptu icóna a celoru intemplate in siedintia. Dovada este lips'a de ori ce observâri subiective, lipsa de ori ce invinovatiri, lips'a unui atacu asupr'a vre-unui barbatu meritatu, fie simpaticu, fie nesimpaticu „Tel. Rom.“ si preste totu stilulu raportoricu. Cestiunea astadi inca neresolvita n'a sulevat'o intr'unu tardiu „Tel. Rom., ci fiindu siedinti'a subcomitetului in 17/29 Decembre a. t., corespondinti'a cu datulu 18/30 s'a publicatu in numerulu din 19/31 Decemvre. —

Prin urmare si ací, „Herm. Ztg.“ in locu de a rectificá a mistificatu, in locu de a aretá adeverulu a sedusu deadreptulu opiniunea publica pre bas'a unoru „informatiuni mai deaprópe“ ce nu le au dobanditu, si pre bas'a unoru „acte,“ care departe sa le fie vediutu, necum sa le cerceteze!

O mai deaprópe caracterisare unei astfelu de procederi, o lasu in bun'a chipsuire a publicului cetitoriu.

Corespondentulu D-tale.

Varietâti.

⁂ *Catastrof'a dela Helliconu.* — Grenzpost da detaliile de mai josu asupr'a unei catastrofe intemplata in unu satu din Elveti'a cu ocasiunea serbârei pomului de Craciunu.

„Satulu Hellicon, populatu de vre-o 700 locuitori, in districtulu Rheinfeld, se afla intrun'a din acele numeróse vai cari descindu spre rîu din cursulu despre miadia-nópte alu Jurei; Helliconulu este unu satu de frumósa aparentia, alu cârui ornamentu principalu este, nu o biserica (câci e unitu cu satulu Wegensteten spre a formá o singura parochia) ci o scóla cu dóua etagiuri situata intre dóue case pre o inaltime, cu laciade spoite albu si cu o clopotnitia in miniatura.

In acestu edificiu regentulu si sor'a sea, ajutate de persóne amice ale copiiloru, organisara unu pomu de Craciunu pentru tinerimea din scóla.

Pe la siése óre sér'a, tóta trup'a vesela se grabí a se aduná la loculu de intelnire. Pridvorulu, dóue scari si coridórele ambeloru etage erau pline de curiosi si fâra a mai socotí si pre cei 110 copii din scóla, cându de odata aparu regentulu in mijloculu acestei multimi in numeru de aprópe 300 persóne, cá sa deschidia sal'a etagiului alu II-lea care fusese destinata pentru serbare; abiá pusese chiei'a in brósca cându de odata se audí o trosnitura spaimentatóre, urmata de tipete de gróza; nici unu minutu nu trecù si coridóre, scari, pridvoru nu mai formau de câtu o gróznica gramada de daramaturi in mijloculu câror'a se aflau gramadite tóte persónele cari se aflau in capulu scarei si in coridoru.

Grind'a cea mare care suportá unulu din coridórele etagiului de alu doilé a putredise; ea se rupse sub greutatea persóneloru ce se aflau in acelu coridoru si cari fura precipitati unii preste altii gramada impreuna cu materialulu la etagiulu de josu, care naturalmente se derema si densulu impreuna cu scar'a, si tóte aceste ruine se gramadira preste persónele cari se aflau in vestibulu.

In restulu satului nu se sciá nimicu despre acésta catastrofa, cându de odata clopotulu scólei incepú sa sune tocsinulu cu o precipitare lugubra, care atrase pre toti locuitorii la loculu catastrofei. Doi baieti fusesera destulu de fericiti, de a se puté agatiá in mijloculu desastrului generalu, de frânghi'a clopotului, si a ajunge unulu la etagiulu intâiu si celalaltu la alu doilea iéra de ací se urcara in verfulu clopotnitiei; odata ajunsi ací la siguranti̇a trasera clopotele din tóte puterile loru.

Locuitorii ce alergasera in ajutoriulu victimeloru avéu dinainte spectacolulu celu mai lamentabilu. In acele sfaramaturi zacéu unii preste alti morti, raniti precum si cei scapati sdraveni, acesti'a se ingrozira asiá de multu ca remasera cá paralisati, si in imposibilitate de a puté esí ei singuri din trist'a positiune. Loculu sémana cá unu micu câmpu de bataia si lumin'a palida a laterneloru cu cari se cautá a se recunósce figurile descompuse ale victimeloru, facea si mai lugubru doliulu acestei nopti ucidietóre.

Dupa informatiunile oficiale, 72 persóne au remasu mórte pre locu iaru raniti de 36—40. Nu e casa din acestu satu precum si din celu invecinatu Wogenstetten, care sa n'aiba câte o victima a acestei nenorociri.

Primele incercâri de scapare din nenorocire n'au reusitu, se sperase ca lemnari'a ce apasá pre victime va puté fi ridicata prin diferite instrumente si a scapá astu-feliu persónele ce se aflau sub dens'a; dara acésta incercare a costatu viéti'a a mai multe victime cari respirau inca si a trebuitu mai in urma a se recurge la o lunga si dificile evacuare cu scari.

Informatiuni ulterióre, facu cunoscutu ca acésta catastrofa a provenitu din defectele de constructiune ale scârei. Ea a facutu cá sa se piérda mai tóta junimea din satulu Helliconu."

⁂ *Eruptiune de vulcanu.* — „Southern Gross", diuariu ce se publica la Auckland (Nóu'a-Zelanda), anuncia o eruptiune a vulcanului Tongariro. Craterulu vérsa cu unu sgomotu inspaimentatoriu lava si drobi de piétra ce se rostogolesce pâna la o distantia de 8 mile. Isvórele si geiserele suntu asemenea in deplina activitate. Din orasiulu Taupo se aude unu sgomotu surdu ce se póte compará cu acelu a pieseloru de artileria. Geiserele, in numeru mai multu de 50, arunca la intervale apropiate colóne de apa clocotita si scotu nori imensi de vaporu. Spectacolulu e din cele mai imposante.

⁂ *Esploatatiunea mineloru in Angli'a.* — Se scie ca esploatatiunea mineloru este un'a din principalele bogatii a Angliei. D. Robert Hunt, paditoriulu archiveloru mineloru, a publicatu raportulu seu anualu. In elu figuréza carbunii de pamentu pentru cifr'a enorma de 115 milióne de tone, representându o valóre de 1,000,150,000 fl. Productiunea mineralului de feru s'a radicatu la 14, 800,000 tone, adeca o valóre de 36, 000,775 fl. Vinu apoi mineralele de arama, plumbu, cositoriu. Aurulu lipsesce cu totulu.

E de observatu ca consumatiunea cârbuniloru, cu tóta scumpirea acestui pretiosu combustibilu, a crescutu in orasiele mari din Angli'a, cum si pentru esportatiune. Ori-care aru fi bogati'a acestoru mine in Marea-Britania, multi se intréba, déca nu se voru aflá secate intr'o epoca apropiata, mai cu séma in fati'a unei esploatâri ce tinde a crescepe fia-care di, cum arata statisticele.

⁂ *Lemne necombustibile.* — In vederea imputienarei si a scumpirei lemneloru' industriasii si ómenii de sciintia se ocupa de ani indelungati cá sa afle mijlóce de conservatiune. Dlu Baucheria inventà injectarea lemneloru cu sulfatu de cupru. Acum lumea industriala din Americ'a este preocupata asupr'a unei metóda inventata de Dr. Jones pentru pastrarea lemneloru de constructiune, facendu-le totudeodata necombustibile. D. Jónes intrebuintiéza, pentru preparatiunea lemneloru, o solutiune de tungstatu de soda, injectata calda; cheltuiél'a este de 30 bani pentru unu picioru cubicu de lemnu. Pentru a face esperintia câtu se póte de demonstrativa, d. Jones a construitu la Chihago dóue case un'a cu lemne preparate de densulu, alt'a cu parte din lemne preparate. Dupa tóte cercarile, n'a fostu posibilu cá sa se puie focu casei construita cu lemne preparate, pre cându ceealalta casa a luatu focu iudata si a arsu pre deplinu, remânendu ne arse numai lemnele preparate. Metód'a Jones se póte aplicá la lemnele destinate pentru pavagie, traverse de drumuri de feru, si chiaru la lemnele destinate a fi puse in apa,

Guvernulu americanu, convinsu despre avantagiele ce presinta metód'a de conservatiune Jones, a intratu in tratare cu nascocitoriulu pentru preparat'unea lemneloru destinate la constructiunile publice. (Rev. sciint.)

⁂ Cetimu in „Revue des eaux et forets" urmatórele informatiuni scintifice fórte interesante:

„Academi'a de sciintie din Vien'a se ocupa de o cestiune care intereséza tóta Europ'a; scaderea apeloru de isvóre, a riuriloru si a cursuriloru de apa. — O circulara insosita de unu raportu destulu de instructivu a fostu adresata societâtiloru de sciintie din celelalte tieri pentru ale invitá sa intreprindia observatiuni cari cu tempulu, sa póta dá documente utile. — Academi'a trage atentiunea asupr'a acestui faptu: ca de unu óre care numeru de ani se observà o imputinare de apa in Dunare si alte riuri mari, mai cu séma de cându practic'a moderna intrece cu taierea paduriloru. — Inginerii austriaci ai uniunii architectiloru s'au ocupatu asemenea de acésta cestiune, au numitu o comissiune idrotecnica a reuní fapte si a prepará unu raportu.

Dunarea, Elb'a si Rinulu au fostu fia-care date la câte 2 membri pre cându alti 2 trebuiescu sa se ocupe de meteorologi'a relativa la acela'si subiectu si de influintiele ghetiuriloru si a torenteloru alpestre ce esercitéza asupr'a resultatului generalu. — Comisiunea considera cestiunea cá urgenta si recomenda adoptarea imediatu a mesuriloru necesare a remediá reulu. Ea a declaratu unanimu ca prim'a causa a scaderei prea vatematóre a apeloru, se datoréza devastârei paduriloru.

Guvernulu austro-ungaru face a se procede acum la o ancheta asupr'a reformeloru de introdusu in regimulu paduriloru, pentru a preveni devastarea si stirpirea loru. Ministerulu agriculturei a adresatu in acestu scopu proprietariloru mari, societâtiloru de agricultura si celoru de silvicultura, o circulara prin care le atrage atentiunea asupr'a legislatiuuei care domina proprietatea impadurita din imperiulu austro-ungaru, si asupr'a legiloru analóge in vigóre in pârtile invecinate. Ministeriulu recomenda in specialu studiulu legiloru francese pentru reimpadurirea si gasonarea muntiloru. Toti agentii silvici suntu invitati a luá o parte activa la acésta ancheta.

Ce deosebire intre noi si celelalte tieri! La noi totulu este lasatu in voi'a intemplârei, natur'a se lupta singura contr'a neprevederei nóstre, distrugerea a ceea ce altii cauta a conservá si inmultí; — dorimu pre tempulu actiunei, si lasâmu cá sa dispara dinaintene elementele ce ne potu serví pentru ameliorarea si imbunatatirea tierei. Padurile nóstre disparu cu pasi repedi si cu ele ap'a incepe a deveni rara pre tempulu verei si amenintiatóre primavér'a si tómn'a, secet'a si inundatiunile suntu unu corolariu alu disparerei paduriloru ce inchietéza lumea intréga.

Chiaru in statele unite din Americ'a s'a luatu mesuri prin unu comitetu care atrage atentiunea guvernului asupr'a disparitiunei paduriloru punendu insemnatatea loru in urmatórele trei cestiuni:

1. Intinderea si distributiunea paduriloru pre teritoriulu stateloru unite, importanti'a consumatiunei, si a despaduririloru; mijlócele de a preveni lips'a loru in viitoriu.

2. Influinti'a paduriloru asupr'a climei, temperaturei, plóei si a altoru conditiuni atmosferice, de cari depinde succesulu agriculturei.

3. O espunere de metóde intrebuintiate in Europ'a pentru ingrigirea paduriloru si unu statutu alu scóleloru silvice stabilite in tieri straine.

(Revist'a Sciintifica).

Nr. 1555/Plen.

Concursu de premiu.

Intru esecutarea conclusului sinodului archidiecesanu din anulu cur. Nr. prot. 95 prin acést'a se escrie concursu cu premiu *pentru cea mai buna biografia a fericitului archiepiscopu si metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a*, pre lânga urmatórele conditiuni:

1. Biografi'a sa cuprinda tóta viéti'a marelui barbatu dela nascere pâna la mórte, ba chiaru si datele mai momentuóse genealogice ale familiei lui; iér' activitatea lui se fia privita din tóte punctele de vedere, si datele mai momentuóse se fia intarite si prin documinte;

2. Terminulu pentru asternerea operateloru este diu'a de 31 Decembre 1876 cal. vechiu;

3. Operatele suntu a sa pune sub cuverta sigilata cu sigilu strainu de alu autorului, a se scrie de mâna straina, si a se provedé pre partea din afara cu unu motto, scrisu totu de mâna straina;

4. Asemenea suntu a se sigilá totu cu acelu sigilu strainu si concursele, pre cari suntu a se scrie cuvintele: „Concursu la premiulu pentru biografi'a metropolitului Andreiu", scrise totu cu mana straina; iér' in launtru este a se reproduce motto de pre cuvert'a operatului, si a se subscrie concurintele cu man'a propria;

5. Premiulu pentru cea mai buna biografia este de 500 fl. v. a. cari se solvescu celui premiatu dela cas'a epitropiei archidiecesane celu multu in terminu de 30 dile dupa incunosciintiarea lui din partea consistoriului archidiecesanu;

6. Biografi'a premiata este proprietatea archidiecesei, iér' autorelui, carele este datoriu a se ingrigí pentru intrég'a corectur'a tipariturei, se dau dupa fia-care editiune 50% ale venitului curatu din editiunea premérsa.

7. Operatele nepremiate se voru restituí concurintiloru, pastrandu-se in deplina discretiune numele densiloru.

Din siedinti'a plenaria a consistoriului archidiecesanu tienuta la Sibiiu, in 12 Decembre 1875.

Mironu *Romanul* m/p.
archiepiscopu.
Nicolau *Fratesiu* m/p.
(2—3) secret. consist.

Concursu.

Nepotendu-se conferí unulu din stipendiele de 100 fl. din fundatiunea *mogaiana*, menitu pentru ascultatori la vre-o academia din patria, nici unui concurinte: pentru acea se publica prin acest'a de nou concursu pâna la 15 Ianuariu v. 1876.

Competitorii suntu provocati a-si substerne la consistoriulu archidiecesanu pâna la terminulu amíntitu cererile sale instruite cu atestatu de botezu, ca suntu de religiunea gr. or., cu testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu, apoi cu adeverintía despre cercetarea prelegeriloru in anulu acest'a precum si cu atestatu de paupertate.

Sabiiu, din siedinti'a plenaria a consistoriului archidiecesanu tienuta la 12 Decembre 1875.

Mironu *Romanul* m. p.
archiepiscopu si Metropolitu.
Nicolau *Fratesiu* m. p,
(3—3) secretariu consistorialu

---

ad. Nr. 92—1875.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. din Roscani ppresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 25 Ianuariu 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

Cuartiru naturalu cu gradina de 750 sting. ☐ portiune canonica 15 jug. 1022 steng. ☐ aratoriu, 6 jug. 665 stang. ☐ fenatiu, si pentru stola dela inmormentâri si cununii 300 fl. v. a in bani.

Tóte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu aprópe la 500 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu statut. org. la subscrisulu pâna in terminulu susu amintitu.

Dev'a 13 Decembre 1875.
Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protopresbit. Devei
(3—3) adm. Dobrei.

Depuneri de capitale spre fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu

a) pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6** % interese.

b) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu **6½** %.

c) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **siese** luni inainte cu **7** % interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) depunentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, altu cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni *speciali* de esolvire, cari se inséma apoi in libelu si in cartea deponeriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sabiiu 21 Decembre 1875.

„Albin'a"
Institutu de creditu si de economii in Sabiiu.
3—4

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Edituŕa si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate câtra espeditur'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 4. ANULU XXIV.

Sabiiu 11|23 Ianuariu 1876.

Sabiiu 10 Ianuariu.

Intre diuaristic'a de dincóci si dincolo de Lait'a, séu mai bine re diuaristic'a unguréscsa si nem-ica, decurge unu resbelu infricosiatu. sbelulu acest'a, in care curgu siróie negréla si se consuma multa harthia, um de atâtea septamâni, se pórta ntru cestiuni financiale, intre care ca unu rolu principalu cestiunea ncei ungurescí, cu alte cuvinte cesunea infiintiarei unei bance natiunale Budapest'a, carea, la tempulu seu a emita note ungurescí.

Pre noi si pre publiculu nostru nu ne póte interesá atâtu resultatulu acestei lupte, purtate cu atât'a inversiunare de o parte si de alt'a, pentruca noi si asiá nu putemu avea nici influintia asupr'a luptei si asupr'a resultatului si apoi din punctulu nostru de vedere, cestiunea principale nu póte fi, ca de unde se voru emite notele in viitoriu, ci, celu multu, ca óre mai imbunatatise-va starea financiale a patriei nóstre, séu vomu traí totu in miseri'a financiale, in care traimu astadi?

Nici cu deslegarea cestiunei privitóre la miseria nu ne vomu ocupá.

Interesulu nostru este atrasu astadi in alta parte. Suntu siese luni si mai bine, de cându din unu crateru revolutiunariu a isbucnitu foculu unei revolutiuni, care intereséza pre Europ'a intréga; si mai de parte, ca monarchi'a nóstra se afla in vecinatatea vulcanului cu craterulu, are multe elemente totu asiá de incendióse cá cele din vulcanulu propriu si in fine, ca monarchi'a nóstra se afla in ajunulu reinoirei pactului, care espira in anulu viitoriu, pactu incheiatu pre 10 ani intre cele dóue jumetâti ale monarchiei numite astadi *Cis-si Translaitani'a*, si cu tóte aceste — cért'a financiale a trebuitu tocm'a acum sa erupa.

Suntu multi, cari cauta cu óre care satisfacere si placere la cért'a acést'a. Suntu multi, cari astépta si si promitu multe dorintie implinite dupa axiom'a, ca déca se cérta doi insi alu *treilea* are sa se bucure. Altii iéra aspira la transformâri radicale, cari sa schimbe cu totulu fati'a sistemului de astadi si sa reinvie ce s'a ingropatu la 1866 cu ceremoni'a cea tragica dela Sadov'a.

In credinti'a acést'a seducetóre se voru intarí unii, vediendu ca dupa ce ministeriulu cislaitanu, cas'a deputatiloru din senatulu imperialu a respinsu dela sine tóte pretensiunile „esagerate“ ale Ungariei vine la rondulu seu si cas'a magnatiloru dela senatulu imperialu si face „front“ inaintea Ungariei si in locu de a pune pusc'a la picioru se pune in positiune de aperare. „Unde se intempla astfeliu de lucruri seriόse numai póte fi vorba de gluma. Ungari'a cu putienele ei puteri financiale va trebuí, mai curendu séu mai târdiu, sa depuna armele.“

Inca de pre acum se amesteca printre strigatele cele inversiunate câte o voce, din care omulu nepreocupatu póte vedé si finea luptei presente, pentruca se dice de o parte si de alt'a ca „Austri'a este pentru Ungari'a“ si vice versa „neaparatu de lipsa.“ Diferintiele de astadi, cari atragu atentiunea natiunalitâtiloru, ne nemtiesci si nemagiare, din imperiulu intregu, se voru terminá, si cei ce se cérta astadi si voru dá mân'a mâne pentrucá sa-si continue supremati'a si mai departe.

Sperantiele celoru ce cauta numai dinaintea loru voru deveni ilusiuni si tempulu perdutu cu densele va fi o noua perdere pentru toti câti au asteptatu ceva dela schimbâri eventuale.

Noua ni se pare acést'a cu atât'a mai verosimilu, cu câtu vedemu ca Ungari'a este spriginita si de politic'a Germaniei, carea astadi este mare si tare si si arata puterea si tari'a ei in tóte afacerile mai insemnate a le Europei.

Pentru noi românii este dara fórte de lipsa cá sa nu esîmu din cumpatulu realitâtiei si sa nu zidimu in aeru cu factori, cari se risipe cá negur'a dinaintea radieloru sórelui.

Din unele pârti ni se citéza seculii de cându s'au planuitu stirpirea elementului nostru si cu bucuria plina de satisfactiune se constatéza ca nu s'a potutu. Pâna la unu punctu óre care adeca pâna unde este adeverata consimtimu, cu indigitarea acést'a; inse déca cugetâmu mai departe ca *unei mâni mici de ómeni* a succesu in aceiasi seculi a ne reduce cá sa nu numerâmu nimic'a in concertulu natiunalitâtiloru din patria, trebuie sa deducemu mai departe, ca noi, stându cu mânile in sinu, putemu sa remanemu alti seculi in aceeasi stare. Si este lege firésca ca unu organismu, care este redusu la vegetatiune, póte vegetá unu tempu relativu lungu séu mai scurtu, dara in fine vegetatiunea se termina numai cu mórte.

Sa nu trecemu cu vedérea cértele ce se intempla intre cei doi factori, cari au astadi rolulu primu in mâna, dara sa nu scapâmu din vedere si impregiurarea, ca privindu numai la certele loru, precum in trecutu,si in presentu si asiá si in viitoriu, nu vomu puté inaintá asiá de multu, incâtu sa fia respectate si dorintiele si aspiratiunile nóstre juste si legale. Nóue ni trebuie unu pondu mai greu decâtu privirea pentru dorintiele si aspiratiunile nóstre si pondulu acest'a suntu faptele pre tóte terenurile vietiei natiunali.

Desvolteze-se apoi evenemintele cum se voru desvoltá la noi acasa câtu si impregiurulu nostru, cu câtu ne voru aflá acele mai firmi pre terenulu fapteloru cu atât'a va fi mai bine.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturali si economice.

I.

(Urmare).

In cele premisse, dovediramu in modu necontestabilu, ca conclusulu de passivitate absoluta nu a fostu practicabilu, nici potrivitu, nici aptu spre scopulu ce se intentiunà prin tr'ensulu.

Avendu acum a mai dovedí: ca pre basea conclusului acestui'a, neci solidaritatea acceptata nu se potea efeptuí; spre scopulu acest'a ne vomu marginí, pre lânga sulevarea numai câtoru-va momente, cunoscute tuturoru deajunsu.

Mai intâiu trebuie sa constatâmu ca afara de noi ardelenii, mai locuescu in Ungari'a unu numeru considerabilu de români, cari si-au avutu totu-déun'a si-'si au si de presentu tienut'a loru propria, fatia de alegerile dietali. Ei totu-déun'a au participatu la alegeri si la legislatiune, si chiaru si astadi deputatii loru, ne apera, de-si nu cu deajunsu succesu, si interesele nóstre in corpulu legiuitoriu.

Deci déca erá sa fia vorb'a de o politica natiunale, de o solidaritate in privinti'a tienutei nóstre politice in genere; nu se cadea óre cá se ne fimu pusu la intielesu si cu fratii nostri acesti'a? Si póte fi solidaritate natiunale, cându unii dintre fiii natiunei urmarindu o tienuta, altii 'si croescu alt'a; fâra cá celu putienu sa incerce o contielegere spre a procede asemenea?

Lasându inse chiaru pre fratii nostri afara de Transilvani'a, la o parte; nu se sciá óre séu nu trebuiá sa se scie, cu ocasiunea formârei conclusului de passivitate absoluta, ca multi dintre alegatorii nostri chiaru si inteligenti, temandu-si pânea, nu numai ca nu voru observá passivitatea, ci din respectu la modus vivendi, se voru vedea chiaru constrinsi de a lucrá in contr'a ei si pentru alegere.

Nu intielegemu ací, pre viperele acele natiunali, care de o parte 'si pusera sufletulu in palma pentru passivitate, pre de alt'a inse cortesira ele insele pentru deputatii straini; ci pre acei sermani oficianti, câror'a urmarea poruncei domniloru dela putere, li este o conditiune de esistintia pentru sine si ai sei si dela cari natiunea pâna cându ea ins'a-si nu le póte prestá conditiunile de esistintia: — nu póte pretinde cá sa se jertfésca pentru ea, si inca fâra prospectu la vre-[illegible] folosu!

Mass'a poporului de alta parte, inca, de-si in unele pârti sedusa, séu chiar silita. In multe cercuri electorali a alesu poporulu si din voi'a sea libera, din indemnulu cá sa nu se lipsésca de dreptulu celu mai eminente politicu, si sa nu cededie terenulu altor'a. — Prin faptulu acest'a inse poporulu a aretatu ca séu numai stà sub influinti'a inteligintiei, séu apoi nu e de acordu cu conclusulu de passivitate si nu-lu acceptéza.

Apoi e fenomenulu celu mai tristu la unu poporu, cându poporulu nu mai e de acordu cu inteliginti'a sea. — Inteliginti'a unui poporu e organulu vointiei poporului; ea representa si esprima vointi'a poporului. Inse numai pâna atunci, pâna cându e urmata de poporu; indata ce inse poporulu nu intaresce manifestatiunile inteligintiei sele, prin acést'a desavuédia inteliginti'a si acést'a lipsita de mass'a poporului, remane pentru sine *o casta isolata*, — o flóre fâra radacini!

Deci, bat[illegible]u numai, si numai pentru cá sa nu ne deslipimu de poporu — alu cârui'a voce e vocea lui Ddieu, — bater pentru cá sa nu lasâmu din mân'a conducerea lui si prin acést'a sa-lu instrainâmu de câtra noi; trebuie sa procedemu altcum in viitoriu, trebuie sa parasimu terenulu sterile alu passivitâtiei si sa intrâmu in actiune pentru drepturile si prosperarea nóstra natiunale si de siguru ca intregu poporulu si cu elu impreuna si Ddieu va fi cu noi!

Privindu acum pusetiunea poporului nostru si in sferele celoru-lalte drepturi politice, cu mahnire trebuie sa constatâmu, ca pusetiunea sea si ací intru nimic'a nu e mai favora[illegible]

Si reulu acest'a 'si are cau[illegible]

mai cu séma in tienut'a p[illegible]

tica; parte pentruca dis[illegible]

spectiveloru legi s'[illegible]

cursulu nostru [illegible]

pentruca regimulu privindune pre noi de contrari ai sei, a cercatu — ceea ce altcum e lucru naturalu — a ne angustá câtu numai se potù, terenulu de actiune si in sferele acestea.

Astfeliu numai se póte esplicá novel'a electorale cea atâtu de apasatórie pentru noi, carea cu combinatiunile sele, cele maiestrite, ne-a redusu numerulu alegatoriloru nostri pentru legislatiune, la unu numeru intr'adeveru necorespundietoriu, neci relatiuniloru nóstre culturali si sociali, decum celoru numerice, pre care se basédia o insemnata parte din poverile statului.

Autonomi'a administrativa in municipii, este pentru poporulu nostru chiaru in municipiele locuite mai numai de densulu, — ilusorica fatia de institutulu virilistiloru, cari in urm'a sistemului feudalu de mai inainte, abiá dintr'o suta unulu, va apartiené de natiunalitatea nóstra. Mai lipsesce inca, ca alegatorii romani se fia si ací passivi, séu sa-si dea voturile loru unui neromanu, pentrucá se vedi municipii, asiá dicendu, curatu romanesci, cu corpu representativu constatatoriu din neromani. — Si apoi 'si va poté inchipuí ori cine, ce apretiare voru aflá interesele nóstre, culturali si economice — de cele natiunali nici ca vomu mai puté pomení — in unu atare municipiu?

Legea municipale art. 42/1870 asecurédia ce e dreptu fie câ[illegible]nicipiu administratiune autonoma; modulu compunerei corpului representativu si cu deosebire comitetele de administratiune, care se plasmuescu chiaru acum in dieta voru face ilusorica autonomi'a garantata prin lege si representatiunea poporului.

Dreptulu de a putea ocupá [illegible]ncii [illegible]di si de statu, ni este garantatu [illegible]'a, prin nóue româniloru, cá si a[illegible]'a crede, ca lege si aru potea cin[illegible]nalitâtiloru art. conformu legei nati[illegible]u si despre aceea, 44/1868 aru fi ingr[illegible]e ai nostri aplicati cá sa devina s[illegible]eru in cercurile locuite in servicii, [illegible] pracs'a inse ne dovedesce, de român[illegible] lege si aplicarea ei, e esen- ca int[illegible] deschilinire. tial[illegible]

Pentru observarea legei aru potea deci cu dreptu cuventu sa se lupte, deputatii nostri in corpulu legiuitoriu; fâra cá sa póta intempiná vre-o obiectiune fundata!

In fine institutiunea juriloru, carea inca contiene in sine drepturi eminente politice, pentru noi pâna acum'a inca nu are vre-unu folosu practicu. Ea aplicandu-se pâna acum'a numai in cause de delicte comise prin pressa, si fiinduca la resiedintiele tribunaleloru de pressa, poporatiunea nóstra, pretutindenea e neinsemnata; de ací provine ca si numerulu juriloru romani atât'a e de neinsemnatu, incâtu opiniunea publica romana, nici când[illegible]

póte fi decidetóre in cestiuni d[illegible]

ce ne privescu chiaru p[illegible]

Si astfeliu directiun[illegible]

se dominédia de[illegible]

miná inca l[illegible]

poporulu[illegible]

o re[illegible]

fi[illegible]

Revist'a politica

Diet'a Ungariei a terminatu desbaterea generale asupr'a consiliuriloru municipali séu comissiuniloru administrative, proiectulu guvernului s'a primitu in siedinti'a casei dela 19 Ianuariu n. cu o mare maioritate de basa la desbaterea speciale. La inceputu se paré ca acestu proiectu vá intempiná o opositiune intensiva in parlamentu, fiindu ca se vorbiá multu de o resistintia latenta in sinulu partidei guvernamentali, care numera multi autonomisti. Câtra capetulu discussiunei generali faimele despre o putere latenta destructiva in corpulu maioritâtiei parlamentarie, divulgate prin diurnale, au amortitu si resultatulu votârei dovedesce, ca celu putienu pâna in momentu falang'a guvernamentale e compacta si tare.

Cele mai insemnate cetâti din Ungari'a au substernutu petitiuni la dieta contr'a proiectului administrativu, dara acele nu avura nice unu resultatu. Ministrulu presiedinte are convictiune firma apriori, ca legea sea va fi salutaria pentru administratiunea tierei, prin urmare fidelii sei au trebuitu sa o voteze.

In dilele din urma desbaterea a perdutu multu din intensivitatea sea, in diu'a premergatoria votârei dede deputatulu din opositiunea dreptei *Uermenyi* parlamentului o fisiognomia mai viua. Discursulu acestui deputatu e de unu cuprinsu cu totulu polemicu si erá indreptatu asupr'a liberalului *Szilágyi*, care aperà in siedinti'a dela 15 Ianuariu proiectulu guvernului cu sofisme, precum si asupr'a ministrului presiedinte. Fatia de celu dintâiu — scrie „P. Ll.“ — combatú Uermenyi mai intâiu motivele (false) ce le supune dlulu Szilagyi politicei de administratiune a opositiunei dreptei, si-i succese fâra de ostenéla a dovedí, ca Szilagyi potù sa afle unu contrastu internu in liniamentele administrative a le lui Sennyei numai pre bas'a argumente, pre cari nu le a folositu baronulu Sennyey, ci dlulu Szilagyi. Fatia de Tisza oratorulu a aperatu principiulu de denumire a oficialiloru politici. Uermenyi numí proiectulu unu statariu.

Ministrulu presiedinte Tisza polemisà intr'o cuventare lunga contr'a espuneriloru lui Uermenyi si Steinacker.

Acestu din urma deputatu disese, ca aru primí proiectulu de lege, déca ministrulu pres. aru dá magiariloru cá prin farmecu consciinti'a datorintiei ce o au nemtii, séu déca acést'a lege aru fi numai pre sém'a comitatului, dara trebuie a se face deosebire intre cetatienimea orasieloru si poporatiunea comitateloru, care este manata cá o turma la votare. La prim'a asertiune replica Tisza, ca déca Steinacker erá convinsu ca in poporulu magiaru nu esista consciintia de datorintia, densulu nu trebuiá sa mai produca si altu argumentu contr'a proiectului, dara fiinduca a produsu unu siru de argumente se vede, ca nu este asiá tare convinsu de asertiunea sea, ci in semtiulu missiunei sele culturali a voitu sa puna o injuria pre natiunea magiara. Ce privesce semtiulu de datorintia Tisza se provóca la istoria, care aréta, ca acést'a tiéra *apasata de sistemulu unei missiuni de cultura octroata* aru fi trebuitu sa piéra intre atâte suferintie. A dóu'a asertiune, care numesce poporatiunea comitateloru o turma manata la votare, nu convine demnitâtiei parlamentarie, dice Tisza, iéra a o latí preste fruntariele tierei, nu convine patriotismului.

Inputarea ce i s'a facutu lui Tisza, ca e unu comitatensu incarnatu si ca are antipathii câtra cetâti, o respinse provocându-se la mandatulu seu, pre care i-lu oferesce o cetate, de cându a pasitu pre calea politica.

Steinacker in observatiune personale respinge insinuârile ministrului pres. dicendu, ca déca densulu a amintitu de semtiulu de detorintia ce domnesce in Prussi'a, prin acést'a nu a vatematu natiunea ungurésca; incâtu privesce asertiunea „cá o ‚turma“, oratorulu dice ca si-o retrage, déca cas indigitandu la impregiurârile ventilate in desbaterile legei electorali vede in trens'a o vatemare a natiunei, ceea ce oratorulu n'a intentionatu.

„*Kelet népe*“ dice: ministrulu presiedinte se grabí a-si indulcí umorulu celu amaru alu cuventârei lui Uermenyi, dar' de astadata nu i-a succesu. Densulu fu silitu a-si luá refugiulu la frase generali despre natiunalitâti, pentru a stórce vivatele obligate ale partidei sele, si precum profesorulu maniosu care si varsa veninulu asiá ca-si bate famululu, astfeliu navalí ministrulu pres. asupr'a lui Steinacker, care nu remase detoriu cu respunsulu.“

„Ll. ung.“ se pronuncià asupr'a proiectului inca inainte de votare astufeliu:

„Poporulu se esprima prin organele sele chiamate si prin procurorii sei naturali contr'a acestei institutiuni si totusi ea se creeza si mai multu: celu mai competentu organu alu poporului pentru infiintiarea de institutiuni generali e in state parlamentarie, si atare vré sa-si fia Ungari'a, fâra indoiala parlamentulu. Esaminându parerile ce domnescu in parlamentu relativu la proiectulu de lege in cestiune aflâmu mai intâiu ca intréga opositiunea 'i sta resoluta impotriva; a dóua, ca o parte mare din partid'a guvernamentale si póte mai mare tocm'a asiá de putienu se póte inprieteni cu acestu proiectu de lege cá si opositiunea pronunciata. Cu tóte aceste proiectulu de lege se va primí. Nu semnifica acest'a a dá constitutionalismulu preste capu? Nu se face in modulu acest'a parlamentarismulu ilusoriu? Se lucra de esistinti'a séu neesistinti'a statului. Multe guverne au incercatu salvarea patriei din acést'a stare, inse ele o facura totu mai rea. Cá de o ancora in necasu Ungari'a se acatia de ministeriulu Tisa. In mânile lui a pusu tiér'a, majoritatea parlamentului mântuirea cu privire la pericolii cei mari, in cari se afla in urm'a fatalei situatiuni financiari.

Acést'a putere aprópe discretiunara o folosesce domnulu Tis'a, prin amerintiarea, ca déca proiectulu de lege nu se va primí densulu se va priví liberatu de indatoririle câtra patria ce a luatu asupr'a sea, pentru a sfortiá moralicesce votarea unei creatiuni, care e condemnata de partea precumpanitória a poporatiunei si a representantiloru ei ce stau sub influinti'a lui Tis'a.“

„Mai intrebâmu odata: nu devine constitutiunalismulu prin atar giurstâri o absurditate?“

Pertractârile intre Cis-si Translaitaní'a nu se incepu inainte de inceputulu lui Fauru, pentru ca Majestatea Sea abiá va fi atunci in Vien'a.

In numerulu trecutu amu reprodusu, dupa „Trompet'a Carpatiloru“ ce a scrisu *Girardin* despre o conventiune de aliantîa ofensiva si defensiva intre Prussi'a si Austri'a pre la 1867 dimpreuna cu glosele aspre ale numitei foi. Astadi reproducemu dupa „P. L.“ dóue espectoratiuni diurnalistice interesante despre cestiunea dilei, cari se afia in fói'a rusesca „Golos“ si in francesulu „Journal des Debats.“ In fói'a parisiana, scrie dlu Iohn Lemoinne despre tienut'a carea se cuvine Franciei in cestiunea orientale. Dupa parerea acestui publicistu respectabilu Franci'a are sa abdica Angliei legatur'a dela 1856 si sa o dechiare de desfiintiata. Articululu constatéza mai departe ca Angli'a a perdutu fórte multu din zelulu pentru sustienerea Turciei si indémna cu staruintia pre Austri'a sa ocupe provinciele dela média dí. „Austro-Ungari'a inse nu e asiá incantata de rolulu, séu mai bine, de sarcin'a ce i se ofera, adeca, se pórte grigia de espeditiuni orientale precându altii facu propagande occidentale. Russi'a, dice dlu Lemoinne, nu are interesu sa iá Constantinopolea numai decâtu, voiesce insa sa strice pacea dela Parisu, „pentru care lucru nu ne vomu superá de mórte.“ Trecendu la tienut'a Franciei in cestiunea orientale face urmatórea conclusiune: Precându noi jaceamu trântiti la pamentu si Angli'a priviá cum murimu cá nisce gladiatori, Rusi'a a ruptu pacea de Parisu si cu triumfu a in-

---

Darurile de anulu nou.

In dilele cele dintâiu ale anului nou credemu interesantu a dá lectoriloru dupa „V. C.“ câte-va detalie fórte curióse in pri-vinti'a daruriloru de diu'a anulu nou:

La Rom'a se adorá o óre-care dieitia numita Streni'a, care presidá darurile si profiturile ce nu se asteptau. Acésta divinitate erá rugata de a dá inspiratiuni generóse persóneloru pre prodigalitatea câror'a erá permisu a sperá se fia cine-va objectulu danicieloru loru si 'i se multiamiá de presentele ce se primiau.

Erá o padure consacrata Streniei, in care se duceau sa caute ramur'a de brebenelu, simbolu a urâriloru de anulu nou, si se oferiá acea ramura unei rude, unui amicu, etc., cu cadouri. Aceste erau lucruri de mancare, smochine, curmale si miere, cari insemnau ca urârile tindeau la aceea sa nu se intemple nimic'a decâtu placutu si dulce persónei cârei'a erau oferite.

Acést'a este origin'a daruriloru de anulu nou.

Nisce smochine, curmale, miere, e-va fórte simplu si fórte micu tru daruri de anulu nou. itate durà putienu la se schimbara dieii uru, se schim- uri maretie 'a anului re a atâtu de multe incâtu prefacea in idoli de auru si de argintu cadourile dela anulu nou.

Tiberiu suprimà darurile de anulu nou pre motivulu ca cadourile ce i se faceau 'lu obligau la cheltuele fórte mari spre a esprimá multiumirile séle pentru tóte libertâtile a câroru obiectu erá.

Caligul'a, mai putienu recunoscatoriu decâtu predecesorulu seu si fórte avaru, restabilí darurile de anulu nou si invita pre donatorî a i aduce pre acele ce le refusase Tiberiu.

Cu tóte prescriptiunile puse in vigóre in tempulu primiloru crestini, cari priveu cá nelegiuite presentele facute la calendele lui Ianuarie, darurile totu remasera unu faptu intratu in deprinderile poporului. Nu se mai dedura darurile si se schimbara urârile la calendele lui Ianuarie, ci la serbatórea Pasciloru, ce deveni pâna in secolulu 16 prim'a di a anului. Cându se inlocuì serbatórea Pasciloru prin 1 Ianuarie, cadourile de diu'a anului nou reaparura cu stralucire cá in vechi'a Roma.

Obiceiulu daruriloru de anulu nou deveni mai generalu decâtu totu-déun'a cu civilisatiunea. Esistara epoce cându aceste daruri ajunsera la esageratiuni de necrediutu.

Obiceiulu daruriloru de anulu nou s'a popularisatu din ce in ce mai multu la tóte popórele. Ele au devenitu inca unu mijlocu pentru progresulu comerciului.

Acum nu ne remane decâtu sa ci- unele din cadourile cele mai re- facute cu ocasiunea anului nou. dovicu XIV, dn'a de Mon- 1 Ianuariu 1672, unu sgomotu la curtea Franciei. Erá o farfurióra de auru sapata cu unu cardonu de smaralde si diamante, si dóue paharutie de auru a câroru capace asemenea erau garnite cu diamante. Cadoulu valorá 10 mii scude.

Dn'a de Maintenon dedù, intr'o di a anului nou, totu dnei de Montespanu unu micu volum in 4⁰, garnitu cu smaralde si imprimatu in litere de auru.

Dar' cadoulu celu mai estraordinariu fu acelu oferitu de dn'a de Thianges ducelui du Maine la 1685. Erá o camera ce mesurá unu metru de fia-care parte, cu totulu aurita. Deasupr'a usiei erá scrisu cu litere mari: „Camer'a sublimului.“ In launtru unu patu si unu grilagiu cu unu fotoliu mare, in care statea ducele du Maine, facutu de céra si fórte asemene; lânga elu D. de La Rochefoucauld cârei'a 'i dedea sa esamineze versuri; in jurulu fotoliului D. de Marcialac si Bosanet; la ceealalta estramitate dn'a de Thianges si dn'a Lafayette cetéu versuri. Dincolo de grilagiu Boileau, armatu cu o furca, impedecá de a se apropiá pre vr'o siepte séu optu poeti rei. Racine erá lânga Boileau, si putienu mai departe La Fontaine, cârui'a 'i facea semnu sa s'aproprie.

Cá escentricu si bizaru vomu citá cadoulu facutu de unu celebru cardinalu fórte avaru maiestrului seu de otelu. „'Ti dau hotele, totu ce 'mi ai pututu furá in cursulu anului.“

Sa terminâmu cu avarii. Ei n'au pututu scapá de satira. Astfeliu cându se intréba cum va scapá unu avaru de darurile de anulu nou, se respunda: Va murí in ajunulu anului nou spre a nu dá.

Perulu vipera. — La 5 Maiu 1873 debarcá la Shang-hai unu june anume Ferdinand Corvinu. Dupa o multime de nebunii ce facuse, tataseu 'lu gasí intr'o dî si 'i tienù aprópe acestu limbagiu:

— Fiulu meu, in ór'a presenta esti cu totulu ciuruitu de datorii; totudéun'a se afla câte unu creditoru de a d-tale in anti-camer'a mea. Acést'a nu póte continuá pentru onórea dtale si a mea. Ii voiu platí pre toti, inse cu conditiune de a te duce sa petreci doi ani la corespondentulu meu din Shang-hai.

Iunele primí, plecà, sosí si fu fórte bine primitu de conrespondentulu tatalui seu, unu anglesu anume Harrison Mathews, care lu intrebuintià in cas'a sea. Totulu merse bine 15 dile, dupa cari Ferdinandu Corvinu disparù, si numai dupa siese luni se sciù ce devenise.

Elu avusese o aventura strania: intr'o dî cându ratacise destulu de departe de orasiu, comisese imprudenti'a de a adormí intre piciórele unui dragonu de pétra, idolu ce se radicá dinaintea pagodei lui Li-Tien. Fu surprinsu in flagrantu delictu. Cu tóta cualitatea sea de strainu, erá mórtea fâra judecata.

Unui'a din preoti, anume Tsu-Yang, din fericire 'i fu mila de elu si cerù a-lu duce acasa la elu. Ii fu acordatu acést'a si elu plecà cu europénulu, cârui'a 'i dedù ospitalitatea tempu de câte-va dile cu o gratia fórte rara in tiér'a sea. Elu vorbiá fórte bine angles'a, astfeliu ca nimicu nu-i erá mai usioru decâtu de a conversá cu óspetele seu.

Dupa 15 dile junele seduse pre fiic'a demnului omu, o mica chinesa tratu in marea négra — de buna séma sigura de spriginulu Prusiei. Astadi se dice ca Rusi'a iéra voiesce sa mai rupa o fóia din tractatulu parisianu si sa-si adauge unu tienutu, prin care sa devina posesor'a guriloru Dunârei. Se va face apelu la puterile signatare: la Franci'a, Angli'a si Itali'a. Faca Angli'a ce va voí. Câtu privesce pre Franci'a ne rugâmu a ne ingrigí de gurile Ronei si Moselei cá si de gurile Dunârei si de marea mediterana cá si de marea négra. Amu facutu destula politica *a la francaise*, va sa dica politica *pentru altii*; sa facemu odata politica *a la anglaise*, adeca *pentru noi*.

A dóu'a espectoratiuue este a lui „Golos.“ Fói'a rusésca lupta pentru liberalismulu Russiei si iubirea ei de pace. Rusi'a a salutatu renascerea Italiei cu simpathiele sele si doresce din inima sustienerea republicei in Franci'a. Déca in orientu nu s'aru puté sustiené pacea caus'a nu va fi altu ceva,, ci numai urmarea naturala a desvoltârei lucruriloru.

Russi'a n'a facutu nimic'a si nu vrea sa faca nimica, prin ce s'aru accelerá caderea Turciei. Preste totu articululu apostroféza intr'unu tonu despretiuitoriu pre „Attilii cei noi cuptusiti cu Hegel,“ altcum si nemti numiti si vorbesce cu multa bunavointia despre Franci'a.

Not'a principelui Bismark

din 14 Aprile 1867 si alianti'a celoru trei imperati.

Sub acestu titlu aduce „National Zeitung“ de curendu unu articulu despre relatiunile intre Germani'a si Austro-Ungari'a, care ni se pare destulu de interesantu pentru a fi cunoscutu publicului nostru; deci lu reproducemu lasându din trensulu pasurile mai putienu insemnate afara.

Contele Bismark léga mai intâiu speranti'a intr'o relatiune amicabila cu Austri'a de interesele comune si trecutulu ambeloru state. S'a cerutu multu dela unu barbatu de statu austriacu cá sa incheie inainte de a se terminá anulu dela pacea din Prag'a, o aliantia de pace cu invingatoriulu. Cu tóte aceste nu s'a cerutu mai multu decâtu intielepciunea si sangele rece alu unui barbatu de statu, cunoscinti'a adeverateloru interese reciproce. Contele Beust si luase dejá atitudine: „nici semtieminte, nici suveniri istorice“, dise densulu la 6 Aprile legatului seu in München, ci numai siguritatea si avantagiulu Austriei lu voru puté determiná in privinti'a acést'a si aici nu vede decâtu sarcini si indatoriri fâra recompensa. Acést'a recompensa nu o afla densulu nice in propunerile notei contelui Bismark dela 14 Aprile, pentruca credea si sperá, ca resbunarea va vení dela Franci'a. Cându s'a sfasiatu resbunarea, contele Bismark se intórse de nou spre Vien'a cu provocarea, cá Austri'a in consciinti'a „comuniunei intereseloru si a corelatiuniloru vietiei de comunicatiune“ a ambeloru state, sa se impreune cu Germani'a imperiale si puternica, fia si fâra unu tractatu obligatoricu. Contele Beust vorbí celu putienu altmintrenea cá mai inainte, elu dechiarà, ca „in tóte cercurile decisive din Austro-Ungari'a domnesce dorinti'a, de a se intretiené cele mai bune raporturi si ca si imperatulu Austriei e de cugetulu acest'a.

Dara n'a fostu permisu acestui barbatu de statu care si-a schimbatu parerea, a corespunde unei situatiuni schimbate a lumei. Contele Andrassy lasà politíc'a de „mana libera“ in favorulu „amicitiei de incredere“ cu Germani'a. Prin acést'a s'a pututu incheiá alianti'a definitiva la care aspirase principele Bismark in acea nota dela 1867. Ea s'a potutu incheiá si fâra tractatu formalu, pentruca puterea Germaniei ce crescuse asigurà increderea aliatului si fâra tractatulu formalu, fiinduca politic'a Austriei in anulu 1872 portá in sine recunóscerea celoru intemplate, Austri'a primí in fapta orfertele ce i s'au facutu inainte cu ce-va mai bine de 5 ani. Germani'a nu si-au schimbatu propunerile intru nimicu, de vreme ce ea a devenitu prim'a potere in Europ'a, decâtu numai intr'aceea, ca nu mai cerea dela Austri'a o indatorire formale. Intru nimicu nu au urcatu pâna adi pretensiunile sele fatia de Austri'a, intru nimicu nu a micsioratu siguritatea ce putea sa dea atunci. A dá „siguritate in intru si afara“, acest'a este si adi pentru Germani'a intielesulu positiunei sele câtra Austri'a intre marginele aliantiei nordice. Déca Germani'a in constitutiunea sea dela 1867 nu erá in positiunea, de a dá pre tempu indepartatu promissiunea unei siguritâti a Austriei intregi, déca sórtea sea propria erá pre o cale prea nesigura, inca fâra garanti'a solida a stabilitâtiei, pentru a luá asupr'a sea o indatorire durabila fatia cu vecinulu seu, astadi inse nu se mai cere restringerea la „unulu pâna la trei ani“ séu numai la o parte a Austriei. Câci cresce in ambele pârti cunoscinti'a, ca acea comuniune de interese, care o a relevatu principele Bismark atunci, esista in fapta si in modu durabilu si trebuie sa determine politic'a reciproca. O schimbare a intrevenitu firesce: Nu mai e vorb'a celu putienu de ocamdata nu, a sustiené nemedilocitu o aliantia defensiva contr'a unei Francie amerintiatórie, ci mai multu a conservá pacea generale in tóta Europ'a, intr'acést'a consiste unulu dintre principalele „interese comune.“

Si trebuie sa se surprinda fiacare vediendu in not'a aceea dela 1867 presemnata politic'a aliantiei celoru trei imperati nu numai in genere, ci chiaru si cu privire la o intrebare speciale, cea turcésca, si inca cu soliditate si acuratetia, cá si cându not'a ar' fi scrisa numai de vre-o câte-va septamani. Speranti'a esprimata atuncí, „ca va castigá pre o perioda restrinsa aprobarea Russiei la sustienerea statului quo in tierile confiniarie turcesci,“ s'a adeveritu, cele trei puteri au statu de atunci incóce pre politic'a statului quo. Cumca principele Bismark a statu atunci in negociâri cu cabinetulu din Petersburg asupr'a acestui lucru si ca si-a pronunciatu speranti'a sea câtra Austri'a, acést'a se vede chiaru din situatiunea diplomateca a acelui tempu cu privire la Turci'a; câci numai patru dile dupa compunerea acelei note de principele Bismark a sositu unu memoriu dela guvernulu rusescu câtra marile puteri, care in legatura cu unu memorandu datu dejá la 24 Martie a acelui anu face propuneri detaiate spre reforme in Turci'a, prin cari se sustienù statulu quo. De atunci puterile orientali nu s'au indepartatu nici unu pasu dela acést'a cale. Déca in not'a acea se pare indicata politic'a ce vrea sa urmarésca principele Bismark, atunci putemu presupune ca programulu de atunci e acuratu celu de astadi; pentruca conditiunile au remasu totu acelesi, numai medilócele spre esecutarea programului au crescutu. Contele Andrássy dise intr'o cuventare dupa ce a intratu in oficiulu de acum, ca o politica, ale cârui scopuri finali trebuie tienute ascunse, abiá este démna de tainuire. Dupa acea dechiarà, ca fatia de Turci'a vrea sa se tiena de politic'a traditiunale a Austriei. De-si densulu póte in privinti'a dintâiu a venitu la alta parere, totusi nu este unu secretu, ca *cabinetulu din Vien'a a remasu credintiosu acelei politice orientali traditionali.* Se póte ca positiunea contelui in privinti'a acést'a nu e totu-déun'a usióra, se póte ca e impinsu adeseori de contrari slabi la o politica, care se opune atâtu densului, câtu si parerei ce o doresce cancelariulu germanu cu proiectulu curatu defensivu, — *noi credemu, ca dela constanti'a sea nu s'a asteptatu prea multu.*

Déca Germani'a a fostu gat'a a scutí dupa puteri de siese ani incóce pre Austro-Ungari'a contr'a atacului din afara, atunci spriginulu acestei politice defensive traditiunali ce póte sa-lu ofere influinti'a Germaniei aru puté fi asiguratu in Vien'a. Acest'a jace in consecuenti'a naturale din conditiunile, pre cari s'au creatu starea puteriloru orientali conformu programei ce s'a statoritu in not'a dela 14 Aprile 1867 si pre cari se baséza si astadi: sustienerea pacei generale in Europ'a. Intru câtu acést'a pace sta in legatura cu relatiunile de pre peninsul'a balcanului, status quo se pare si astadi cá inainte de acést'a cu siese ani cá bas'a, pre care trebuie sa stea alianti'a orientale, dela care Germani'a togm'a asiá de putienu se va departá cá ori-care alt'a dintre puterile orientali, *pâna cându un'a dintre aceste puteri coaliate nu va sci sa propuna alta basa comuna pentru actiunea puteriloru orientali séu chiaru si a Europei.*

Din diurnalele putiene ce primimu noi din *Romani'a* vedemu ca partidele de acolo se lupta si acum in fati'a eveneminteloru ce se desvolta in nemijlocit'a apropiare din tóte puterile. Dupa câtu putemu judecá din cele ce cetimu, acolo esista acum o partida ofensiva si un'a defensiva. Cea dintâiu este aceea pre carea o mai numesce lumea a „*rosiiloru*,“ cea din urma conservativa liberala séu a „guvernului.“

Noi, cari stâmu departe de preocupatiunile de acolo si cari judecâmu dupa resultatele ce le vedemu ca le-a reportatu guvernulu, mai bine de patru ani incóce, ne mirâmu de framentatur'a ce o vedemu intre cele dóue partide tocm'a acum. Mai alesu nu gâsimu noi in putienulu ce ni se ofera de acolo nimic'a ce aru puté infatisiá partid'a dela putere de „tradatóre“ si „aventurósa“ si câte i se atribuie de ceealalta parte. Nóue ni se pare, si nu credemu ca ne insielâmu, ca referinti'a de dincolo e mai aceea dintre noi si dintre presumptivii nostri „liberali“ si „natiunali“, cari cu gura facu multa libertate si natiunalitate; cu fapt'a inse strica si putienulu ce putemu mântuí pentru români in tempulu de fatia.

In tempulu din urma se incusá partid'a dela guvernu ca voiesce sa pasiasca agresivu contra Turciei, pentruca pre calea acést'a sa duca tiér'a la totala independintia. In alte impregiurâri ori-cine aru priví in asemenea tendintia o virtute patriotica. Foile amice guvernului respingu cu destula inteligintia invinuirile aruncate din partea opusetiunei, dara nu néga absolutu possibilitatea participârei Romaniei la deslegarea cestiunei orientali. Cându s'aru puté negá acést'a aru fi tristu pentru Romani'a. Ne mirâmu cum de patrioti mari combatu si pentru astfeliu de eventualitâti pre guvernulu, carele a castigatu o frumósa reputatiune Romaniei in afara.

Un'a nu putemu intielége. Pentru-ce se va fi retrasu ministrulu *Boerescu* deunadile din cabinetu, Boerescu, carele a fostu sufletulu politicei esterne. Insémna acésta retragere o straformare totale a cabinetului in prospectu? Se póte. Pentru evenemente mari se cere unu cabinetu, care se fia la inaltimea missiunei sele. Unu astfeliu de cabinetu este de doritu pentru Romani'a, acum mai multu cá ori cându alta-data. Romani'a carea a avutu alte dati norocu din afara, astadi este avisata a si-lu cautá *numai* in sinulu ei. De aceea, cându unu *Cus'a* e mortu si unu *Negri* in retragere, este greu de a se intielege unu cabinetu bunu si *romanescu*, fâra de capacitatea de barbatu de statu a lui Basile Boerescu.

Regele Greciei va face in curendu o caletoria in strainatate. Se anuncia plecarea sea cá fórte apropiata. Instituirea unei regentie temporarie, representata prin cabinetulu actualu, a intalnitu óre-cari dificultâti. Mai multi deputati, vechi ministri, cerusera camerei sa numésca regentu regatului, in absenti'a regelui, pe unchiulu seu, principele Ioanu de Holstein Gücksburg. Dara acésta propunere a cadiutu. D. Comunduros, capulu cabinetului a demonstratu ca, in virtutea constitutiunei, nu se póte instituí o regentia decâtu in casu de mórtea regelui, séu déca suveranulu nu este in stare a guverná singuru.

O telegrama din Londr'a anuncia ca la 10 curentu a avutu locu intrunirea posesoriloru de obligatiuni otomane din 1854, 1858 si 1871. S'a decisu a se autorisá pre dnii Dent Palmer si Compani'a a face tóte demarsiele, a negotiá tóte invoelele si a face tóte concessiunile ce voru crede convenabile in interesulu purtatoriloru.

O scrisóre a dlui Otway, cetita in adunare, recomanda unirea intre purtatori. Ea dice ca lord Derby nu póte sa nu cunósca drepturile loru privilegiate. Ea esprima cugetarea ca ori-ce demarsia a lordului Derby va avea cooperatiunea ducelui Decazes. D. Otway regretá ca nu se potu continuá la Constantinopole negotiatiunile deschise la Parisu. Elu recomanda inainte de tóte stabilirea unei intielegeri intre purtatorii anglezi si cei din alte tieri, specialmente cei din Franci'a, si apoi tramiterea unui representante la Constantinopole.

Se asigura ca regin'a Victori'a va deschide parlamentulu anglesu in persóna.

O telegrama din Ragus'a spune ca frigulu a cerutu victime numerose dintre trupele regulate; unu mare numeru de soldati degerati suntu la ospitalu. Se dice ca inca trei sute au

---

deliciósa de 16 ani, cu ochii inchisi radicati spre temple, cu piciórele lungi cá degetulu si cu perulu atâtu de frumosu, incâtu erá cunoscutu de tóta tiér'a. Ea se numiá Mang.

Cându betranulu Tsu-Yang aflà acést'a, erá sa móra de durere. Astufeliu junele cu mare greutate 'i obtienù iertarea: inse atinsu de lacremile fiicei sele, Tsu-Yang le permise in cele din urma a se casatorí dupa mod'a chinesa, cu conditiune sa remana cu elu. Casatori'a se facù. Tocmai in acelu momentu Ferdinandu Corvinu dedù noutâti despre sine corespondentului parintelui seu. Nóu'a sea nebunia fu unu nou hapu de inghititu, dara nu se puté face nimicu.

Siese luni in urma Ferdinandu Corvinu, cârui'a 'i erá uritu de mórte si care nu mai avé decâtu o idea ficsa, a se intórce in Europ'a, primí intr'o di la Shang-hai, unde erá fâra femei'a sea de 15 dile, unu pachetu si o scrisóre. Pachetulu contiené códa magnifica a femeiei sele; scrisórea erá asemene dela ea. In ea spunea barbatului seu, ca ne voindu a fi unu obstacolu pentru fericirea sea, care erá in Europ'a, se decidea sa móra si 'i trimitea perulu seu cá suveniru. O óra in urma o alta scrisóre 'i spunea ca feme'a sea se otravise si ca socrulu seu se ucisese pre corpulu fiicei sele blastemandu-'lu.

Aru fi injustu a spune ca acésta noutate nu causà o emotiune violenta lui Ferdinandu Corvinu. Elu plânse cu mare cuviintia pre femei'a sea, si dupa o luna parasí Shang-hai spre a se intórce in Europ'a. Se intielege ca luà cu sine perulu amicei Mang.

(Va urmá.)

cadiutu din caus'a rigoriloru temperaturei.

Insurgentii incepu a se coborí din munti; au fostu vediuti in câmpii aprópe de fruntariele Dalmatiei.

Varietâti.

⁂ Escel. Sea L. d. M. C. caval. *Graef* Libloy a sositu eri aici insocitu de noulu comandante alu honvediloru, colonelu Bela *Ghyczy*.

⁂ *Comissiunea cercuala de catastru* a avutu siedintia alaltaeri, sub presidulu dlui oratoru *Bedeus*, alesu de adunarea scaunale, si a alesu vicepresiedinte si membru delegatu alu comissiunei catastrale pre dlu consiliariu de financie in pens. Jos. *Schuster* si de suplentu acestui'a pre dlu Alesandru *Lebu* din Cacov'a, de secretariu pre dlu Eugenu *Brote*, de suplentu pre Fr. *Székely* din Ogn'a, de pretiuitoriu pre dlu Mathias *Hubner*, notariu in Turnisioru si de suplentu alu acestui'a pre dlu Ioanu *Macelariu* notariu in Racovitia.

⁂ *Subventiunea dela statu* pentru preotimea nóstra, audimu din fonte credibile, ca are sa se imparta câtu mai curendu.

⁂ *Pop'a Balintu.* „Nemere" spune, ca la ocasiunea parcelârei paduriloru, intr'o adunare ce avù locu la Offenbanya aru fi amenintiatu pre unguri: „Bagati de séma, ca acusi iéra veti cautá sa fugiti" si adauge ca Balintu a fostu la 1848/9 in pârtile acele prefectu. Un'a nu ne spune „Nemere" si adeca, ce a fostu caus'a espectoratiunei acestei'a? de cumva este adeverata. Séu ca „Nemere" nu scie caus'a, séu ca i e rusine a o spune.

⁂ *Semne rele.* Lui „Kelet népe" i se telegraféza din *Essegu* ca drumurile de feru suntu provocate a fi gat'a de a transportá ori candu 80,000 feciori.

⁂ In *Dalmati'a* suntu in tempulu de fatia urmatórele trupe: in *Castelnuovo* regim. de inf. nr. 27 „regele Belgianiloru" (stiriani); in *Zar'a* reg. de inf. nr. 32 (ungureni); in *Ragus'a* reg. de inf. nr. 68 „conte Iellacech" (ungureni); in *Cattaro* reg. de inf. nr. 72 „bar. Ramming" (ungureni); in Budu'a bat. de venat. nr. 11 (din Austri'a inf.); iu Ragus'a bat. de ven. 21 (vienesi). Preste totu 14 batal. trupe pedestre. Se dice, ca acestu numeru de trupe nu ajunge pentru servitiulu celu greu si ostenitoriu si asiá este de lipsa sa mai mérga si alte trupe intr'ajutoriu.

⁂ Alföld primí scirea din Neoplanta, ca adunarea generale de sub presidiulu primariului cetâtiei *Stoianovici* a decisu a considerá si folosí de oficiali limbile: magiara, serba si nemtiasca.

⁂ *In privinti'a voluntariloru pre unu anu*, are „Tagesbote aus Mähren" sciri din Vien'a ca au sa urmeze reforme insemnate. Este vorb'a ca cu ocasiunea reinnoirei pactului dualisticu are sa se presenteze o instructiune nóua, conformu cârei conditiunile primirei in institutulu voluntariloru au sa se ingreuneze. Voluntarii voru fi, dupa instructiunea cea nóua, soldati in tóta form'a si nu se voru mai bucurá de favoruri privitóre la chiamarea loru civile. Mai departe, acei ce au depusu esamenulu de oficieri voru fi indatorati la o presentia de servitiu de trei ani, va sa dica, voru fi constrinsi a serví si cei doi ani urmatori in continuu si asiá din servitiulu de unu anu se face unu servitiu de trei ani. Mai departe se va introduce legea pentru inarmarea glóteloru, asiá dupa cum esista in principiu, inse cá legea sa se póta practisá cá in Tirolu.

⁂ *Adunarea plenaria* a comitetului din comitatulu Solnocului inter. e convocata de dlu comite bar. Dionisiu Banffi pre 14/26 Ianuariu.

⁂ *Gratulatiune.* In diu'a de anulu nou, desu de diminétia, se presenta in mai multe case românesci unu individu, carele dupa spus'a lui erá aprindiatoriu de lampe si vighiatoriu de nópte in un'a si aceeasi persóna. Cine nu va primí o gratulatiune dela unu duplu folositoriu alu omenimei si cine va stá in chipsuri sai dea ceva séu sa nui dea mâi alesu déca vine si cu o gratulatiune? Mai târdiu inse, dupa ce omenii venisera dela biserica, eata ca si aprindietoriulu de lampe si vighiatoriulu de nópte, fiacare in alta persóna, se presentéza cu gratulatiuni in tóta form'a. Care a fostu dara adeveratii gratulanti. Cei din urma dicéu ca ei; iéra celu dintâiu se vedea a fi fostu unu incepatoriu modestu alu „cavaleriei de industria."

⁂ *800 de porci.* In canalulu Dunârei dela Toln'a a inghiatiatu unu remorcheru, pre care se afla 800 de porri vii. Porcii suntu asecurati cu 50000 fl. Déca nu se voru mai puté scóte la uscatu pâna la primavéra trebuie sa péra. „Hon" spune ca capitanulu vaporului a sfatuitu pre proprietariu sa chieme traficanti de carne afumata de prin pregiuru si sa taie porcii si asiá sa scape carnea si unsórea. Proprietariulu inse n'a voitu sa asculte sfatulu.

⁂ *Lupii* au furatu in noptile trecute dela parochulu din Gur'a riului din curte *cinci* oi.

⁂ *Sinucidere.* Astadi intre 11 si 12 óre diu'a s'a impuscatu unu individu apartienatoriu la clasea cetatiena. Caus'a inca e necunoscuta.

⁂ *Intemplare adeverata.* Cu ocasiunea processiunei de marti toti ómenii in trecere si intempinare 'si luau caciulele séu palariele, numai vr'o câtorv'a individi le inghiatiase pipele in gura si caciulele pre capu.

⁂ *Revolta de tierani.* Din *Nitzkydorfu* (Banatu) se scrie la „Tem. Ztg." ca tieranii de acolo s'au revoltatu din caus'a unoru neintielegeri cu notariulu comunalu. Tieranii pretindu ca notariulu a comisu iregularitâti in socotelele comunali. Din caus'a revoltei a mersu din Timisiór'a o compania de militia cu trei oficieri si cu unu cornistu.

⁂ *Femeile medici din Rusi'a in 1875.* — In anulu 1875 numerulu femeiloru studenti in Rusi'a s'a radicatu la 171, din cari 102 suntu din nobletia, 17 din comerciulu mare, 14 din comerciulu de debitu, 12 din familii de cleru si 24 din diferite ramuri de cetatieni. Din acésta cifra 23 suntu evreice, 12 armene, 3 luterane; tóte celelalte suntu de biseric'a ortodocsa: 23 suntu maritate; 53 au primitu diplomele de profesoru cu felicitatiuni fórte vii din partea directorului facultâtiei.

⁂ *Cârtile aparute in 1875 in Angli'a.* — Tabloulu cârtiloru publicate in anulu trecutu in Angli'a da unu totalu de 5200 publicatiuni, din cari 3577 cârti nóue, 1330 editiuni nóue, si 311 importatiuni din Americ'a. Teologi'a numera 550 opere; fictiunea, 664; art'a si sciinti'a 445; calatoriele, istori'a, biografi'a 490.

⁂ *Cartele de visita.* — Cartele de visita suntu espresiunea si resultatulu vietiei nóstre active, ocupate, plîna de framentâri. Ele tienu loculu demarsiei personale pentru care aru lipsí tempulu si suntu cá unu suveniru departatu ce se esprima in graba, cum póte, dara care in fine pretiuesce multu mai multu decâtu nimicu. Care din noi n'a incercatu o adeverata bucuria, ori-câtu de rapide, primindu unu nume aprópe uitatu, dara care protestéza contr'a uitârei?

Inse intrebuintiarea loru n'a lipsitu de a fi objectu de critice vii din partea umoristiloru. „Ce insemnéza, dicu ei, acésta bucatica de cartonu, aceeasi pentru toti, banala si ne representandu nimicu afectuosu? Ce va se dica acestu schimbu economicu de politetie?" Economie? dara tocmai pentru acést'a ele se intrebuintiéza. Pre câtu tempu spiritulu omenirei va fi economi'a, succesulu loru va fi asiguratu.

⁂ Unulu din cei mai insemnati generali ce a avutu Rusi'a in resbelele ei purtate dela 1788—1813 cându contr'a Poloniei, cându contr'a Persiei, cându contr'a Franciei, a fostu comitele Benningsen nascutu la 1745 in Hanovr'a. Incarcatu de onoruri sub Ecaterin'a si disgratiatu de Pavelu I, intrà in conspiratiune contr'a acestui imperatu si luà partea cea mai activa in asasinarea lui. Reabilitatu apoi la curtea lui Alesandru I, ale cârui favori isbutí sa le obtie, se distinse in resbelulu contr'a Franciei, avendu comand'a superióra in fati'a lui Napoleonu I. Batutu la Eylau, in 1806, invinsu la Friedlandu in 1807, vingatoru la Voronov'a in 1812, si unulu din eroii celebrei batalii dela Lipsc'a in 1813, generalulu Benningsen a incetatu din viétia la 1826. Conformu unei dispositiuni a testamentului ce a lasatu, memoriele sele nu puteau fi publicate decâtu dupa trecere de 50 ani dela mórtea sea, adeca in anulu 1876. Asiá dara, in anulu acest'a, aceste memorii, cari se afla in posessiunea descendentiloru familiei Benningsen, locuitori in Hanovr'a, se voru dá publicitâtiei si negresitu ca revelatiunile istorico-politice ce se voru face prin acésta publicare voru fi de mare insemnatate.

⁂ *Medicin'a hermetica.* — Unu archeologu, Dr. Ebers, a descoperitu de curendu un'a din cârtile de medicina hermetica. Pâna astadi tóte silintiele puse pentru a se descoperí origin'a celebreloru scrieri hermetice cadiusera, si se presupunea ca marele Hermes erá unu personagiu mitologicu inventatu de alchimistii vechi spre a acreditá sciinti'a loru prin autoritatea anticitâtiei. Manuscriptulu de curendu descoperitu, cându se va desifrá complectu, va puté aruncá órecare lumina asupr'a acestui punctu indoîosu. Dara chiaru cându nu s'aru atinge acestu resultatu, chiaru faptulu ca unu fragmentu din sciinti'a acum perduta a egipteniloru s'a gasitu este de o mare importantia scientifica.

Manuscriptulu a fostu descoperitu in mijloculu resturiloru unei mumii acum câti-va ani de unu arabu, si la mórtea sea a fostu oferitu Drului Ebers ce l'a cumperatu cu unu pretiu insemnatu. Elu consista dintr'o singura fóie de papirus lunga aprópe de 60 picióre si a cârei caractere suntu negre si rosie. Judecandu-se dupa caractere, dat'a acestui manuscriptu póte fi pusa aprópe 1,500 ani inainte de Iisusu Christosu, ceea ce 'i da o anticitate de 3300 ani, si déca a fostu scrisu in prim'a parte a seculului, a fostu contemporanu cu period'a in care Moise statù la curtea faraoniloru. Numai o parte din documentu a fostu descifrata de Ebers, cuprindiendu-se capulu diferiteloru capitole, precum: „cartea secreta a mediciloru", „sciinti'a batailoru inimei", „cunoscinti'a inimei dupa invetiatur'a preotului fisicu Nebsecht", medicina spre a aliná acumulatiunea urinei si a abdomenului."

Cu dreptu cuventu trebuie sa credemu ca egiptenii castigasera unu mare gradu de desvoltare sciintifica intr'o perióda fórte primitiva a istoriei loru. Cum observà Boeru-Laave, faptulu ca Moise sciá sa reduca aurulu in pulbere astteliu incâtu sa lu faca capabilu a fi amestecatu cu apa aréta ca capetase o cunoscintia de chimia ce nu póte fi capetata decâtu de magistrii artei.

In realitate Egiptulu pare a fi fostu loculu de nascere a chimiei, câci dupa Plutarcu (Isis et Osiris), in limbagiulu sacru a preotiloru tiér'a erá numita Chimi'a, ceea ce insemnéza, dupa Bochart, cunoscintia ascunsa séu secreta. Actualmente inca e numita de Copti tiér'a de Kemi.

Lindas a pretinsu ca cunoscinti'a acestei arte a fostu introdusa in Europ'a de Argonauti ce navigasera spre Colchid'a spre a aduce de acolo lân'a de auru. Locuitorii acelei tieri, dupa Erodot, erau o colonia egipténa, si Lindas presupune ca lân'a de auru erá o carte pre pele de óie ce invetiá art'a de a face auru prin chimia.

Dat'a espeditiunei Argonautiloru este pusa, dupa cea mai mare parte din cronografi, in anulu 1250 inainte de Iisusu Chrst. séu trei sute ani dupa dat'a manuscriptului lui Ebers.

⁂ Iérasi o *Anutia.* „Hr. Ztg." purcediendu din laudabilulu punctu de mânecare de a introduce odata ordinea in purtarea stapâniloru cu servitorii si servitórele si cu deosebire cu inscrierea loru la politia, spune din cându in cându câte o intemplare despre un'a séu alt'a servitóre, care nu e cunoscuta stapâniloru de câtu cu unu nume de botezu, precum *Marie, Trezsi, Fichen* s. a. m. d. Intemplârile aceste suntu mai tótudéun'a: departarea Mariei séu a Trezsei etc. cu unulu séu mai multe suvenire, pentrucá sa nu uite asiá ingraba pre stapâni, dara nici stapâniloru sa nu le iese asiá ingraba din memoria „scump'a" Marie etc. cum le mai chiama Acum in nrulu de joi spune de o Anutia carea s'a dusu cu bani, cu pretióse si cu alte efecte, fâra de a se scí unde. Stapanii aru cautá bucurosu pre Anuti'a, inse Anutie suntu multe si asiá le va fi greu a aflá pre cea *dorita.*

Pretiurile din piatia.

Sabiiu 21|9 Ianuariu. *Grâu* o hectolitra, cualitatea cea mai buna, 6 fl. 10, de mijlocu 5 fl. 60, inferióra 5 fl. 10; *grâu mestecatu* cual. cea mai buna 4 fl. 70, de mijlocu 4 fl. 30, inf. 3 fl. 90; *secara*, cual. cea mai buna 3 fl. 70, de mijlocu 3 fl. 50, inf. 3 fl. 30; *orzu* 3 fl. 50; *ovesu* 2 fl. 60—2 fl. 20; *cucuruzu* (porumbu. papusioiu) 2 fl. 40; *cartofi* 85 xr.; *mazare* litr'a 14 xr.; *linte* 17 xr.; fasole 9; fênu 50 chilogr. 95 xr. — 1 fl.; lemne de focu unu metru cubicu 3 fl. 50 lemne vertése si 2 fl. 80 mestecate. — Lumini de seu 57 xr. chilogr., sapunu 46 xr.; carne de vita 32, 30, 28; de vitielu 42—38 xr.; de porcu 38—36 xr., slanina 60 xr. chilo.

---

ad. Nr. ex. 1875/prot.

Concursu.

Pentru postulu de Capelanu, lânga protopresbiterulu din Füzes St. Petru cá parochu conformu inaltei resolutiuni consistoriali dto 4 Sept. a. c. Nr. 2485 se escrie concursu pâna la 31 Ianuariu 1876.

Emolumentele suntu:

Deosebitu 5 jugere de pamentu, casa de locuintia in odâile parochiali venitulu din stol'a parochiala de jumetate, voindu se póte ocupá si cu postulu invetiatorescu din locu, prelânga 100 fl. 40 vici de bucate si 4 orgii de lemne — 4 punti, de lumina si gradin'a scólei. — Afacerile protopresbiterali competu eschisivu numai protopresbiterului. —

Concurentii voru avé a-si asterne concursurile sele instruate conformu dispositiuniloru sinodali din a. 1873 protopresbiteratului Ungurasiului in Fizes St. Petru pâna la diu'a susu citata.

Câtu pentru catechisarea in scóla, si pastrarea bunei ordine in biserica si poporu, concurentii se cere a fi celu putienu absoluti de 4 clase gimnasiali, teologi si pedagogi absoluti, precum a fi portatu si postulu de invetiatoriu câtu-va tempu.

Fizes St. Petru 13 Dec. 1875.

Comitetulu parochialu in intielegerea avuta cu protopresbiterulu si parochulu locale.

Petru *Rosc'a*,
protopresb.

(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu iese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 5. ANULU XXIV.

Sabiiu 15|27 Ianuariu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Revist'a politica.

Proiectulu de lege despre comissiunile administrative s'a primitu in siedinti'a dela 22 Ian. cu putiene si neinsemnate modificatiuni. Cestiunea cetâtiloru, cari cerura prin unii representanti o organisatiune deosebita nu s'a resolvitu pe placulu loru, ci au remasu desconsiderate. Cându s'a votatu asupr'a acestei intrebâri, multi membri de reputatiune din sinulu partidei guvernamentali au fugitu pre coridore.

Din acestu incidentu scrie „Pesti Napló" dela 21 Ian.: Atari aparintie, cum e si votarea de astadi in cas'a deputatiloru nu radica numele parlamentarismului. E semnu de relatiuni abnorme, cându deputatii fugu cu sutele pre coridora de intrebarea ce li s'a obtrusu si cându unu proiectu de lege nu se primesce pentruca majoritatea lu afla de bunu, ci cu totulu din alte motive, cari nu stau in legatura cu proiectulu de lege, anume pentruca majoritatea speréza, ca guvernulu in alte lucruri corespunde intr'unu modu mai fericitu opiniunei publice a natiunei. Aceste aparitiuni neplacute nu sporescu glori'a guvernului si de-si ne tienemu si noí de cei ce credu, ca cabinetulu Tisza are o missiune, totusi amu fi vediutu mai bucurosu cabinetulu scutindu-se de calamitatea de astadi."

Despre prim'a conferintia ce s'a tienutu la 17 Ianuariu n. de membri din cas'a de susu a Austriei, se raportéza lui „D. Zt.", ca acést'a conferintia s'a tienutu fâra invoirea ministerîului Auersperg. Unii domni de influintia, dice citatulu organu, si-a esprimatu in decursulu siedintiei ingrigirile, ca impreuna cu jumetatea austriaca a monarchiei intregu statulu este impinsu pre câli fatale, pentruca ministeriului Auersperg i se pare ca i lipsesce forti'a de a resiste nesuintieloru separatistice ale cabinetului Tisza, patronate de contele Andrassy. La finea conferintiei s'a instituitu unu comitetu de supraveghiere cu Schmerling in frunte, pentru a observá atitudinea ministeriului actualu. In acestu comitetu suntu alese persóne notabile.

La 21 Ianuariu s'a tienutu a dóu'a conferintia amicabila, la care a participatu barbati din tóte nuantiele politice. Conferinti'a a tienutu 3 óre si a fostu presidata de cav. Schmerling. S'a hotaritu a se observá cea mai mare discretiune fatia de resolutiunile aduse in acést'a conferintia secreta. Atâtu se spune numai, ca resolutiunea, de a paralisá cu tóte mijlócele o slabire si mai departe a autoritâtii imperiului, a fostu tonulu principalu alu discussiunei.

Dupa unele faime guvernulu austriacu are de cugetu sa nu propuna senatului imperialu *conventiunea vamale si camerciale incheiata cu Romani'a* pentruca prim'a camera comerciale a Austriei, cea din Vien'a, nu o a acceptatu.

Actiunea diplomateca a puteriloru in Constantinopole se póte incepe, câci despre cabinetulu din Angli'a ne spune „Times", ca a hotaritu sa sprigginésca in principiu not'a contelui Andrassy. In celelalte detaiuri ce se potu iví dupa predarea notei in mânile Portiei cabinetulu anglezu si-a reservatu mâna libera. Unele foi vedu aici unu feliu de neincredere a Angliei in tóta campani'a pornita spre Constantinopole si dicu ca ea vrea sa-si asigure retragerea pentru casulu, cându nu i s'aru parea consultu a face tovarasia mai departe cu amicii sei.

Port'a va primí la staruintiele puteriloru programulu de reforme, dara, dice „A. A. Zt", pentru impacarea provincieloru resculate s'au dobenditu putienu prin acést'a, déca puterile nu iau sub control'a loru esecutarea programei. O atare controla européna póte sa devina usioru isvoru de nemultiamire in alte pârti ale imperatiei otomane, isvoru de conflictu seriosu cu guvernulu turcescu si unu isvoru de neintielegere intre puterile medilocitórie. Acést'a neunire se va si iví, pentruca dupa „Diur. de Sct. Petsb." puterile trebuie sa afle o cale potrivita pentru esecutarea reformeloru, câci reformele ce le apromite Turci'a nu suntu de ajunsu.

Dela 18 pâna la 21 Ianuariu n. insurgentii au avutu mai multe lupte cu turcii pre drumulu dela Trebinje. Tóte aceste lupte s'au sfersitu in pagub'a turciloru.

Diet'a Ungariei.

In desbaterea speciale asupr'a comissiuniloru administrative suntu putiene momente insemnate. Discussiunea generale a absorbitu totu interesulu. Cu tóte aceste din cându in cându aflâmu si in discussiunea speciale unele demne de atentiune. Amu impartasitu dejá, ca mai tóte cetâtile din Ungari'a au protestatu prin petitiuni contr'a acestui proiectu de lege care sterge multe din prerogativele istorice ale cetâtiloru. Antagonismulu intre cetâti si comitate resuflà si in parlamentulu ungurescu. In siedinti'a dela 21 Ianuariu continuandu se desbaterea pe paragrafi s'a incinsu o discussiune viua si lunga asupr'a emendamentului lui *Zsedenyi*, care cere o organisatiune deosebita, va sa dica unu privilegiu, o esemtiune dela legea acést'a pentru cetâti.

La ordinea dilei deputatulu *Molnár* ia cuventulu pentru a aperá emendamentulu lui Zsedényi. Oratorulu dice ca, de vreme ce cetâtile se deosebescu un'a de alta prin varietatea organisatiunei loru administrative, este eróre, cându noi creâmu unu corpu administrativu omogenu, pentru cetâti cá si pentru comitate. Numai atunci nu amu fi ingrigiati fatia de acésta lege, cându afacerile comunali ale cetâtiloru s'aru precisá acuratu, cându sfer'a de activitate a magistratului aru remané neatinsa, cându influinti'a lui s'aru estinde asupr'a administrârei averei cetatiene.

Cu deosebire sórtea orasieloru mici cari au mai putienu de 18,000 locuitori, va fi fórte trista, fiinduca prin administratiunea ambulatorica nu se va face nice o isprava. E nedreptu a atacá neaternarea aceloru orasie mici, cari au conditiuni materiali si spirituali de ajunsu pentru a puté conservá autonomi'a loru, a orasieloru, cari suntu spriginulu celu mai puternicu alu elementului magiaru.

Contele F. *Zichy* replicandu la motivârile reportorului in siedinti'a trecuta dice, ca e o consecuentia cutezata, cându densulu deduce din cuventârile membriloru din opositiunea dreptei, ca ea aru vrea sa restringa cerculu autonomu de dreptu alu magistrateloru cetatiene.

Astadi nu ne mai intrebamu: suntu bune séu rele comissiunile administrative; ci intrebarea e: Cum voru functioná comissiunile administrative in cetati? In cetati suntu cu totulu alte agendele, altu modu de a le resolví, nu cá in comitate. Déca comissiunea administrativa nu apuca in sfer'a de activitate a magistratului, erorile ce obvinu in administratiunea cetatiei nu se voru indreptá, déca comissiunea adm. va inriurí asupr'a cercului de activitate a magistratului, atunci voru esiste dóue corporatiuni paralele, fâra linie de demarcatiune pentru agende. Administratiunea ambulatorica numai desorganisatiune póte s'aduca. Oratorulu sprigginesce amendamentulu lui Zsedényi.

I. *Hosztinszki* se alipesce de emendamentulu lui Zsedenyi, dara nu argumenteloru ce le au adusu oratorii din opositiunea dreptei. Argumentele teoretice nu folosescu, ci numai cele scóse din viéti'a practica. O lege e buna nu mai candu corespunde, altmintrenea nu. In fine adauge, ca déca legea se va adeverí de rea, autoritatea legei scapeta, de aceea oratorulu spriginesce emendamentulu lui Zsedényi.

Házmán cere din consideratiuni câtra insemnatatea capitalei si complicatiunea afaceriloru ei administrative dela ministrulu presiedinte, cá sa se ingrigésca de relatiunile deosebite ale capitalei printr'o lege separata, si substerne o propunere in directiunea acést'a.

Csernatony combatendu propunerea antevorbitoriului intréba, déca se póte cere de'a legislatiune sa faca in momentulu, candu ea creéza control'a statului in modu egale pentru intréga tiér'a, o esceptiune si inca pentru unu punctu alu tierei, in care disordinea e mai mare.

Intorcandu-se câtra Zsedényi dice, ca multe cetati mici voru votá oratoriului loru multiamita, dara tempulu nostru care e alu progresului generalu nu e chiamatu a aperá privilegii invechite. Mai bine e a respectá interesele tierei si a derimá murii aceloru cetati, pentru ca nice celu mai mare orasiu nu se póte pune intr'o linie cu interesulu tierei. Si tocm'a pentru cetati se cere o controla mai tare.

Ministrulu presiedinte *Tisa* face observatiuni la cele afirmate de antevorbitori. Déca bunatatea unui proieetu de lege, dice Tis'a, se dovedesce numai prin viétia practica, cum e cu putintia a mai creá legi? Se cere, cá legea acést'a sa nu se estinda asupr'a cetâtiloru. Lui Alad Molnar 'i replica oratorulu, ca nu proiectulu in discussiune a produsu ide'a eventualei contopiri a cetâtilorn mici, ci in acést'a afacere s'au facutu degiá proiecte, dara nu s'au discutatu inca; pre deputatulu Zichy 'lu face atentu, ca colegii sei de principiu vréu cá si cetâtile mici reg. sa se sustiena. Contele Zich disese, ca in cetâti e de lipsa o basa unitara, dara nu unu magistratu si o comissiune administrativa, dara densulu nu ni-a spusu ce intielege sub acést'a basa. Crede densulu, ca intre formele actuali relevate de atâte ori de partid'a sea sa se dé tóte magistratului, atunci nu vedemu nice o garantia a potestâtiei de statu; déca inse se dau tóte pâna si agendele comunale, unei corporatiuni de statu, atunci se pierde tendinti'a autonomista.

Greutatea amintita de Házmán la organisatiunea capitalei cade sub altu punctu de vedere. Oratorulu e petrunsu de insemnatatea elementului urbanu si fiindu ca are convictiunea, ca comissiunile administrative voru direge administratiunea, voiesce, cá acést'a lege sa se estinda si asupr'a cetâtiloru. In urma recomenda acceptarea testului originalu si respingerea emendamenteloru.

Urméza votarea si se primesce testulu originalu nealteratu. Desbaterea speciale a inaintatu pâna la § 38 fâra greutate, la § 13 a facutu Teleszki unu emendamentu: „Relativu la administrarea averei municipale sfer'a legale de activitate de pâna acum a congregatiuniloru, in cetâti inse relativu la afacerile comunali, la adunarea generale, magistratu si primariu, remâne neatinsa," care se si primesce, dupa ce aretà ministrulu pres. ca prin trensulu nu se modifica intentiunea legei.

Epistole dela tiéra.

Vei fi asteptatu, cá acésta epistola se urmeze mai curendu celoru-lalte, crede-mi, ca amu *voitu*, insa amu fostu impedecatu intr'unu modu fórte ciudatu. —

Scii, ca eu abi'a ieri amu trecutu din anulu 1875 in anulu 1876 si inca bine, ca elu a intardiatu cu 13 dile. Se dice, ca spatiu intre ani nu e, ci numai o numire si la mine si la multi de panur'a mea, la multi ómeni moderni cum se dice, intre anii de mai nainte si de adi a fostu unu spatiu mare. —

Unu tempu de a curatí belélele anului trecutu, care le a adusu distractiunile si petrecerile; unu tempu de a face socotélele averei si a fonduriloru, de a trage socotél'a speseloru pentru crescerea si educatiunea fiiloru. Acestu tempu de altmintrea are intemplâri fórte frumóse, insa socotél'a intemplâriloru a adusu turburare de minte.

Crede, ca parea ca amu sa trecu din 1875 in 1876 preste o apa mare, preste care erá numai o punte de o bârna lunga necioplita. Eu me aflamu la capulu puntei pregatitu cu o pareche de desagi pre umere. In partea de dinderetu desag'a erá plina cu belele si necasuri, in partea din fatia la inima unde erá se fie comór'a desag'a erá góla. Me cercaiu se pasiescu insa greutatea celoru din desaga me tragea inapoi parca ca sum legatu la hotele, unde mi amu petrecutu lumea alba, parea ca me tienu datoriile dupa fortie, unde amu fostu facutu de multe ori nóptea di Pasti. Parea ca me tienu cu funii tare cei ce mi-au vendutu vestmintele usióre de matase, de catifea din desagi, parea, ca nu leamu platitu afurisitiloru de *modisti* si de *lipscani*, cu tóte ca de multe ori preste anu le-amu facutu alisverisiu, fiindu-ca avemu destule *„prasnice."* *Giuvaericalele* si alte secaturi la vedere nu erau grele insa parea, ca-mi tragea umerulu se me trantésca in apa. Nu erá gluma ca amu si vediutu pre unii soti patiendu astfeliu. —

Deasupr'a acestui resultatu alu ostenelilorn mele de preste anu, care a incaputu in desagi erau si nesce harthii de avere de fonduri nationale. Erá si averea si harthiile la mine, fiind-ca totu eu sum datoriu. Ce e dreptu ca erau si alte la alti membrii ai comiteteloru dela fonduri, cari se imprumutase de multu cá capitalulu sa nu se véda mai multu. Odata erau 15—20 de ómeni bogati prin sate, adi casele si mosiór'a suntu datóre avérea nationale, judeca-ti-o dela fie-care satu sumati veti vedé ca suntu totu cá mine. — Acéstea inca me neodichnea, me invertea mintea si cugetulu cu mustrare cá in Jadu, fiind-ca de mai amu semtiu de onóre, mai vreau se tiu cinstea, de care m'amu bucuratu in societate. Credi ca nu sciu déca amu mancatu in 11 dile? nu sciu déca amu dormitu, pentru-ca amu facutu pomenirea tuturoru fapteloru mele din dilele anului celui greu 1876. —

La socotél'a crescirii si a educatiei fiiloru n'amu ajunsu, ca au vediutu fii cum 'mi petreceamu, cá se le aratu bucurie si loru i tieneamu cu mine pâna pre la doi nóptea i puneamu si pre ei se-si petréca acum li vremea, ca atunci candu voru fi ca mine destulu se voru trudi; i amu lasatu pre copii copile si pre dragutii cu foitiele, le amu datu si loru din beutura vinu. Ce acusi siampagne ca se i facu se cobésca a traí bine; se le lasu ce-va de mostenire, fiindu-ca cum trage omulu asiá ajunge, cine trage a *seracu*, *seracu* ajunge, cine trage a *domnu* v'a ajunge *domnu* si-si póte petréce, câci ce alta are lumea acést'a? Au auditu ei, câtu e de afurisita seraci'a, m'a vediutu de multe ori inotandu in necasuri carpindu si ciupindu dela vecini, din funduri de unde a datu Ddieu.

Au auditu ei prea de multe ori cum injurámu pre frate si pre cumnatu de pisma, câci le dedea mân'a mai bine si cându mi veniau creditorii si me strengéu cu usi'a sgarcitii nu me ajutau.

De altfeliu amu tienutu fii cu mancarea buna, amu avutu ori n'amu avutu parale, dar' 3—4 feliuri de bucate si unu vinu bunu amu avutu pe mas'a mea. Amu grigitu de ei cá parinte sa le crésca trupulu bine sa devina voinici, frumosi, crescerea loru moderna inca amu ingrigitu, ei sciu bine jucá, potu merge in ori-ce balu, potu sa fia in societâti, ca i-amu lasatu la teatre, la petreceri, cá sa invetie viéti'a de *Salonu*. Acést'a nu se face cu cartea, ci cu esemplu. Ce vedu fii acea facu. Educatie intra in ei pe nesemtite, cá aerulu prin porii corpului, si trebuie sa luâmu aeru domnescu de parfumu, ca de josu intra aeru necuratu in ei. Le amu facutu haine de salonu, sa fia pretiuiti, nu mi e rusine ca sciu, sa se pórte. Potu sa mérga intre nemesi ca nu-'lu voru cunósce pre tataseu ca e dintre opincari.

Acestea si alte câte amu facutu pentru crescere si educatie me trageau de desaga, ca avéu legaturi indereptu. Nu puteamu sa miscu piciorulu a pasí pre punte, cá sa trecu si eu macaru cá ómenii seraci, ne torturatu in anulu 1876.

M'amu cugetatu la moduri si chipuri cum se scapu, cum sa me usiurezu si nu puteamu pasí. Amu disu: „Dómne! Déca m'aru fugarí vre-o revolutiune, óre ce a-si face? Cum m'amu gatitu eu, n'asi avé locu mai la indemana decâtu in apa. M'amu ciuditu dicendu: „Nu putému eu sa fiu putienu cu mintea mai desteptata, sa nu rîdiu nóptea, cá se plângu diu'a; câtra apusulu vietiei nu puteamu eu se oprescu dîr'a prin bolte si se lasu furciloru aceste sdrantie fia si de metase si aceste diamanticale, sclipésca macaru. Nu putému eu se dau paralele date pre acestea si pre distractii ori chiaru si creditulu, care l'amu datu pre astfeliu de *diavolii*, sa-lu fi datu pre pamentu; sa fi cumperatu o mosióra, ca n'avému se o ducu pre umeri, cá desagi, ci chiaru déca m'asi fi dusu unde se ducu muritori, remanea ce-va dupa mine fiiloru si se vedea ca amu asudatu si eu cá urmatoriu lui Adamu.

Multu mi-amu plansu pecatele cu legaturile ce amu avutu de anulu trecutu si de ceilalti. Amu cercatu la frundia si la iérba si d'abiá mi-amu deslegatu belelele. Amu lasatu ticalosiele cu desagi cu totu si amu trecutu usioru in anulu acest'a.

Amu disu: Dómne! Fa-me sa tiu minte sa invetiu din patienia. Alti soti audindu-me dise: „Asiá e lumea, asiá mergemu, nu vedi betivi, câtu cadu si se lovescu, datornicii câti patiescu si nu mai invétia nimic'a. Mai incolo amu disu nu mai dau eu crescere numai cu carte si domnie, ci me voiu sculá de diminétia la munca si sa se scóle si fiii cându voru fi de 15 ani le voiu dice, nu haine, nu petreceri, ci vedeti, câtu veti castigá atâtu veti mancá.

Asiá fiiloru! Sa nu stati si voi cu desagii la capulu puntii si altii se tréca in trasura. Epistola grea acést'a Amice amu obositu iérta sa incheiamu dicendu la revedere! Y.

Brasiovu 11. Ianuarie 1876.

Serbarea filantropica ce s'au usuatu de câti-va ani a se face aici, s'a esecutatu si in anulu acest'a, si anume adi intr'unu modu demnu de inregistratu.

Filantropi'a candu se serbéza se simte in tóta societatea, fiindu-ca ómenii cari o serbéza, dovedescu, ca suntu crestini adeverati, trecu naintea lumei culte de barbati culti, de ómeni ai humanitatií.

Serbarea a statu din impartirea de vestminte la scolarii seraci, inse la multime de scolari. Ea se incepù de diminéti'a, preste 160 de darabe de vestminte se carau in sal'a gimnasiului. Acésta sala a aparutu adi in dóue moduri; in launtrulu ei pâna a nu se aduná publiculu parea, ca erá o mica espositiune de vestminte. In afara si dupa ce s'au adunatu publiculu, parea ca nesueau ómeni cá la o biserica. —

Numai dinaintea acéstei'a pre aici se vediù multime de seraci, cum se vedeau dinaintea gimnasiului multime de mame cu copii loru, pre cari vestmintele i dovedeau mai alesu iérn'a — destulu de seraci. Pre la 10 óre dni comercianti si cu altu publicu incepura a se aduná la gimnasiu, cá la o biserica.

Pre la 11 óre *un'a suta cinci-spre-diece* copii si copile intrara cu invetiatorii loru in sal'a gimnasiului. Cine a privitu la ei, credu ca i au plansu inim'a. Se vedeau sermaní incaltiati déru degetele piciórelorn góle afara; erau cu nadragi, insa ismenele oprea, cá sa nu li se védia pelea avéu spentiele, insa camasi'a le tienea de frigu, câci prin acéstea ventulu n'avea de ce se oprí. —

Nu e mirare, fiindu-ca se scie ca jumetate din numerulu sufleteloru romane din Brasiovu de 10 mii, putemu dice ca suntu serace si a 6-lea parte din numerulu familieloru suntu muncitori de di si inca de munca grea de ridicatura incâtu multime de veduve si multime de copii orfani le au remasu in urma. Fetiele, ochii acestoru copii orfani rideau de bucuria. —

O. d. directoru Dr. I. *Mesiota* a deschisu solenitatea impartirei acestoru vestminte. Prin cuventulu seu aréta insemnatatea faptei filantropice si resultatulu ei, arata scopulu celu maretiu alu asociatiunei contribuitoriloru romani pentru impartirea de vestminte scolariloru. Consulta pre scolari, ca dreptu multiamire se fie pre viitoriu cu purtare mai buna cu silintia mai mare si cu recunoscintia câtra binefacatori si incheia prin intonarea sirmaniloru scolari: „Se traiésca binefacetorii!“

O trasura caracteristica amintescu din aceea vorbire, adeca asupr'a semtiului de onóre alu demnitati nationale ce se cresce si in scolari. Nesce scolari seraci de pre sate n'au voitu se primésca vestminte, ca le rusine cá se primésca de cersitu, deci voru ingrijí parintii cum voru puté. —

Presiedintele comitetului dlu Diamandi I. *Manole* strigá câte unulu dintre copii se vina a-si primí vestmintele ceilalti dni membri ai comitetului pentru impartirea de vestminte caut'au vestminte sa se potrivésca dupa marime si scolarii le priméu — parea ca din mân'a unui patriarchu — dela dlu Dimitrie *Iencieviciu.* N'amu observatu nicairi in adunari o atentiune mai deosebita a publicului, o multiamire mai deplina cá in acést'a adunare serbatorésca. —

De acést'a dicu: se traiésca membrii comitetului, se traiésca binefacatorii; se traiésca dlu Diamandi I. *Manole*, care dela infiintiarea acestei serbari n'a lucratu numai cu zelu, ci cu invapaiere. A colectá astadi in lips'a cea mare de bani preste patru sute de fiorini nu e lucru usioru. —

Dupa ridicarea acestei serbari la astfeliu de gradu, dupa insemnatatea ei se mi se ierte a dice ce-va pentru ca ea se vieze, sa se póta esecutá si in viitoriu. —

Nu voi staruí, cá sa se faca impartirea naintea de serbarile nascerii si botezului Dlui Christosu, fiindu-ca chiaru acestea serbari au fostu mijlocu de colectare. Erá necesitate, cá la serbare se fie publicu mai numerosu din poporulu de josu, cá sa se indemne, sa audia cele pentru scóla. Altfeliu impartirea se póte face privatu cu mai multa convingere de seraci'a scolariului. Deosebitu voiu se dicu despre viéti'a acestei serbari.

Déca dlu Diamandi *Manole* si ceilalti membrii ai comitetului voru avé zelulu de adi, cum au adusu fondulu la capitalu de 1400, póte sa lu marésca, cá se aduca procentele de 400 si inca e departe pâna atunci. Acum se face prin colecta, insa déca pre dlu presiedinte lu voru silí afacerile se lipsésca de aici cá alta-data, serbarea póte totu se va esecutá, dar nu pre deplinu cá adi. De acést'a bine a vorbitu dlu directoru de asociatiune, fiindu-ca ea aru fi sa se forméze, pentru-ca numai astfeliu vedu eu a fi asigurata pre viitoriu impartirea de vestminte scolariloru seraci. Sa se forméze *„societatea romàna filantropica“*. Déca se voru inscrie 2—300 de membrii cu unulu doi séu trei fl. pre anu, imbracamintea scolariloru seraci pentru iérna aru fi asigurata; serbarea filantropica se va face si pre viitoriu cá si adi. Aru fi cá si damele se formeze odata ceea ce vorbescu de trei ani de dile; sa imiteze pre cele ale catoliciloru: a ingrijí de copilele serace dela scóla de vestmintele necesarii.

Societatea formata cu inscrieri de membri 'si póte intinde filantropi'a sea si la necesitatea cea mare, la lips'a de cârtile cele scumpe dela scólele medii, care oprescu pre multi scolari romani a studiá mai departe; se póte intinde a ajutá la incuartirarea studentiloru lipsiti, cu acést'a s'aru inmultí numerulu studentiloru si aru inlesni se iésa mai multi juni studiati natiunei nóstre.

Perulu vipera. (Fine) La 8 Mart. a. c. desbarca la tatalu seu, care crediendulu multu mai intristatu decâtu erá in realitate 'lu primí bine.

In fondu desperarea lui Ferdinandu Corvinu se liniscise, dara acea desperare fusese inlocuita prin terori nebune, halucinatiuni inspaimentatóre.

Intr'o nópte, pre mare, pre cându se preumblá singuru dinapoi'a vaporului, 'i paruse ca vede fantom'a femeiei sele si crediuse ca aude o voce murmurandu-i la urechia, in rea anglesésca, cum vorbiá Mang.

— Vei fi pedepsitu prin perulu meu . . . prin perulu meu!

Ferdinandu Corvinu intrà iute in cabin'a sea si voí sa arunce perulu in mare. Dar' cându puse mân'a pe códa, i parù inghietiata cá unu sierpe si crediú ca o simte svercolindu-se sub mân'a sea.

A dóu'a di fu gasitu lesinatu, dar' 'si vení iute in sine. Trei nopti in urma nóua halucinatiune: crediù ca vede spectrulu socrului seu. Spectrulu 'i dise:

— Vei fi pedepsitu prin perulu seu . . . : prin perulu seu!

Ferdinandu Corvinu asta-data dadù din umeri si se duse in linisce sa se culce. Dar' nóptea avù unu nou visu. Cód'a mórtei esise din sertarulu seu, si tareindu-se cá unu sierpe, svercolindu-se prin camera, incolacindu-se in giurulu patului, se urcase in elu si cautase a se innodá in giurulu gâtului seu. Scóse unu tipetu, se tredí si gasí in adeveru cód'a josu. Dar' 'si dadù séma de ceea ce se intemplase: avusese unu accesu de somnambulismu si o scosese din sertaru. Avù ocasiunea de a spune acést'a tatalui seu care crediù ca fiiulu seu deveniá putienu nebunu. Ilu consilià a-i dá lui cód'a, si o strense in sertarulu seu.

Se pare inse ca cele dóue istorii ce-'i narase fiiulu seu 'lu lovisera imaginatiunea, câci tóta nóptea vediù sierpuindu cód'a prin camer'a sea, radicandu-se câte odata in estremitatea sea si leganandu-se cá unu reptilu. Se tredí cu o sudóre rece; printr'unu hasardu singularu brósc'a, reu inchisa, jucase si tablet'a se lasase. Pre acea tableta se aflá cód'a chinesei. . .

Nu vorbí de acelu visu fiului seu si fiindu ocupatu cu afacerile, nici elu nu se mai gandí.

La 12 Aprile trecutu se duse la fiulu seu si 'i dise:

— Scumpulu meu copilu, 'ti respectu durerea, dara nu póte cine-va plânge eternu mortii, ori-câtu de gresitu sa fia câtra ei. Vrei sa te insori de a dóu'a óra? . . . Scii ca visulu meu a fostu totu-déun'a de a te vedé luându pe vér'a ta Blanc'a. . . Nu-lu vei realisá?

Junele primí si casatori'a se facù.

La 8 Maiu, 4 dile inainte de diu'a casatoriei, d. Corvinu tat'a, deschidiendu-si sertarulu, vediù cód'a bietei Mang, in absenti'a fiului.

— Ce peru frumosu! 'si dise elu... Tocmai de colórea perului nororii mele...

Pre cându 'lu esaminá, acést'a intrà:

— O! ce códa frumósa! dise ea... A cui e?

— A fiiului meu, respunse tatalu cu incurcatura, o curiositate ce a adus'o din Chin'a.

Si ne sciindu ce sa dica, câci spusese fetei ca prim'a sotia a barbatului seu se ucisese cadiendu dintr'unu precipitiu, adause:

— Acestu peru provine dela un'a din imperatricele Chinei.

Jun'a féta declara indata ridiendu ca voiá numai decâtu sa pórte peru de imperatrice si insista atât'a incâtu d. Corvinu nu cutedià sa-i refuse cód'a reservandu-'si a i-o cere a dóu'a dî inainte de intórcerea fiului seu.

Tóta diu'a jun'a féta se preumblà cu cód'a, Sér'a se retrase in camer'a sea. A dóu'a di diminétia fu gasita mórta.

Cód'a erá cá legata ín giurulu gâtului seu si se distingea bine semnulu unei usióre presiuni asupr'a pelei. Erá evidentu ca jun'a féta, intorcendu-se in patulu seu, fâra scire 'i inodase impregiurulu gâtului seu cód'a, si de ací urmase, nu o gâtuire, ci o dificultate de respiratiune, care din caus'a stârei de estrema anemia a copilei, determinase mórtea.

Ferdinandu Corvinu, cá si nebunu de durere, a fostu luatu de tatalu seu si au plecatu se faca o caletoria lunga.

Celoru ce au facutu inceputulu asiá grandiosu ajutele Ddieu se ajunga si la seversirea acestoru dorintie.

Societatea pentru promovarea meserieloru si-a tienutu adunarea generale. Eata raportulu ei.

Raportu

despre activitatea comitetului associatiunei româniloru pentru sprijinirea invatiaceiloru si sodaliloru români la meserii.

Comitetulu acestei associatinni a tienutu in decursulu anului 1875 12 siedintie si pre bas'a proceseloru verbali luate in aceste siedintie are onóre a raportá onoratei adunâri generale, despre activitatea sea resumendu-o in urmatórele puncte:

In privinti'a asiediârei copiiloru la meserii.

Acést'a dupa scopulu, care 'lu prevedu statutele associatiunei nóstre este punctulu principalu, fiindu-ca de ací depinde resolvirea problemei, ce are acésta reuniune, de acea comitetulu si-a tienutu de cea mai strânsa datorintia a lucrá in acésta directiune.

Aplecarea copiiloru români la meserii s'a constatatu si in decursulu acestui anu, ca trebuie atrasa, de acést'a s'a rugatu dnii protopopi de aici, cá se provóce preotimea siesí subordinata, a consultá parochieniloru sei, cá se aduca copii la meserii, asigurândui, ca comitetulu face tóte inlesnirile pentru asiediarea loru. Pentru acestu indemnu s'au tienutu disertatiuni si pentru inlesnirea asiediârei loru s'au cautatu locuri la deosebite ramuri; S'au cerutu, cá sa fia primiti copii de aici, chiaru la scólele de meserii din Romani'a si s'au concesu. In urma s'au aretatu din nou prin diuarele române, ca comitetulu are mai multe locuri la deosebite meserii aflate.

Cu tóte aceste abiá s'au aretatu 30 de copii români cari s'au asiediatu in anulu acest'a la ramurile urmatóre:

La cismarie 10 invetiacei, la croitorie fina 4, la lacatarie 3, la masari 3, la pantofari 2, la faurie 2, la funarie 1, la palarieri 1, la strimfari 1, la litografia 1, la masinisti 1, la curelari 1. Sum'a 30 invetiacei.

In anulu acest'a s'au asiediatu 30 invetiacei, in anulu trecutu 23, si din anii de mai nainte s'au fostu asiediatu 50.

Sum'a invetiaceiloru români 103, cari se afla aplicati la 13 ramuri de meserii.

Intre copii asiediati in anulu acest'a suntu 12 din Brasiovu, din districtulu Brasiovului 4, iér' din alte locuri ale pamentului regiu 6, va se dica din acestu pamentu regiu 22 si ceialalti 8 suntu din alte pârti ale Transilvaniei.

Comitetulu a doritu se arate adunârei generale, ca a asiediatu unu numeru si mai mare de copii la meserii, insa dupa cunoscut'a antipatia a poporului nostru câtra meserii, trebuie sa privimu acestu resultatu de imbucuratoru.

Cu acést'a trebuie se arete comitetulu si aceea, ca 4 copii a parasitu meseriele. Dificultâti destule s'a esperimentatu si la acestu reu.

Dnii maiestrii le a pusu vestmintele in bratie si i-a indreptatu pre usia. Seraci'a lips'a copiiloru de vestminte de parale pentru vestminte si nestatornici'a copiiloru a facutu de lucru, incâtu s'au asiediatu unii incâte 3—4 locuri.

Cu privire la maiestri, cá sa priméscа si se spele vestmintele invetiaceiloru si cu privire la lipsa de vestminte se recomenda adunârei generale a cautá unu mijlocu de ajutoriu dupa prevederea art. 4 lit. d. din statute.

In anulu acest'a s'au colectatu vestminte dela vre-o 5 dni comercianti si s'au impartitu la 11 invetiacei, numai sa nu paraséscа meseriele.

2. In privinti'a sodaliloru români se arata:

Au esitu cá sodali in anulu acest'a dela dnii maiestri de aici 11. — Dintre ei 2 suntu la Pest'a, 3 suntu in Romani'a bine asiediati 2 la Sibiiu si unulu brasioveanu in Petersburg. Dintre sodalii esiti in anii trecuti de aici unulu au deschisu maiestri'a sea in Zernesci, altulu la Predealu. Trei dintre sodali aflatori aici in imprejurâri de suferintia s'au ajutatu cu câte 5 fl. v. a. unulu. In dilele acestea din Decembre unu membru alu comitetului au adunatu pre toti sodalii români aflatori in Brasiovu spre ai intruní in o societate de lectura si fiindu unu numeru frumosu de 31 suntu in ajunulu constituirei loru. — In fine dintre meseriasii incepatori, câti au cerutu ajutoriu li s'au datu. Astufeliu s'au facutu in privinti'a acést'a tóte putinciósele, cá se propasimu.

3. In privint'a ingrijirei de cultur'a spirituale a invetiaceiloru dela meserii.

Comitetulu a ingrijitu cá invetiacei asiediati se propasiéscа si in cultur'a spirituale, in care propasiescu cei de alte natiuni.

O. directiune gimnasiale au statu si in anulu acest'a in ajutoriu si 6 dni profesori in 2 despartiaminte au predatu invetiaceiloru studiele necesarie in prelegerile de Duminec'a si Mercurea sér'a. —

Esamenu publicu s'au tienutu la aceste despartieminte Dumineca in 22 Iuniu 1875. Scolarii au fostu in despartiementulu I 36, in desp. II 24. Spre incuragiare s'au premiatu dintre cei mai diliginti din fia care despartiementu, câte trei invetiacei.

Cu inceputulu anului scolasticu 1875/6 din Sept. a. c. s'au inceputu prelegerile si se continua cu acuratetia in scól'a acést'a romàna din Brasiovu pentru meserii. Câtu pentru lipsirile dela prelegeri ale invetiaceiloru, cari se intempla, câci oprescu dnii maiestri, ca au trebuintie de ei, au luatu inclitulu magistratu dispositiuni seriόse.

De impartasitu mai este, ca dnii profesori facu pâna acum servitie gratuite.

O. dnu directoru Dr. I. Mesiota a staruitu la adunarea districtuale a Brasiovului cá se voteze unu ajutoriu pentru acésta scóla, aceeasi a votatu sum'a de 1500 fl. v. a. pre anu cu acea, cá sa se platéscа dela universitatea fondului regiu. S'a recomendatu din partea districtului Brasiovu universitâtii dara acésta in sesiunea ei din anulu 1875 a predat'o unei comisiuni spre raportare. Se mai adaoge, ca recuisitele necesarii pentru invetiamentu, — fiindu invetiaceii seraci, — au fostu prevediute din partea comitetului, ceace se va vedé din raportulu cassei.

4. In privinti'a ajutóreloru facute:

Afara de recuisitele de invetiamentu, comitetulu a ajutatu in sensulu statuteloru pre 3 sodali, cari nu-si aflau de lucru si sufereau, asemenea pre 6 invetiacei, cari erau de totu goli si in miseria mare. Mai de parte au datu imprumuturi la unu sodalu, cá sa-si póta deschide si continuá meseri'a sea. Acestea se vedu iarasi la raportulu cassei. Din partea associatiunei Transilvanei s'au ajutatu trei invetiacei dela meserii, la recomendarea comitetului.

5. In privinti'a inmultirei membriloru associatiunei si incasarei tacseloru.

Comitetulu au facutu tóte dispositiunile. Anume pentru inmultirea membriloru indemnându la adunarea generale a cercului I pentru asociatiunea Transilvaniei tienuta in Iulie a. c. la Feldióra: prin rugaminte si provocâri in parte si abiá s'au mai inmultitu cu 6 membri, 1 fundatoriu, 3 ordinari, si 2 ajutatori. S'au scrisu pentru acestu scopu la barbatii români avuti si nationalisti din Bucuresci, Ploiesti, Focsiani si Craîov'a, insa pâna acum nu s'a vediutu nici unu resultatu.

Câtu pentru inmultirea membriloru trebuie sa dicemu séu ca voi'a lipsesce romaniloru a impintená astufeliu de institute pentru promovarea bunei stâri materiale a poporului nostru romanu, séu ca nepasarea ne stapanesce si in directiunea acést'a.

Membrii Asociatiunei suntu adi fundatori 42, ordinari 44, protegatori 19 si onorari 5. Sum'a tuturoru membriloru acestei Asociat. 102.

In privinti'a incasârei tacseloru, comitetulu a facutu dispositiunile necesari atâtu prin tramiterea de mai multe ori a servitorului, câtu si prin consultare prin unu membru alu comitetului mai alesu la membri ordinari meseriasi. Cu tóte acestea atâtu din caus'a vremiloru grele de necastiguri, câtu si din alte cause se afla in restantia. Dupa acésta aretare s'aru parea, ca fondulu nu aru cresce si cu tóte acestea modestulu fondu alu Asociatiunei nóstre — cum veti binevoí a audí din raportulu cassarului — cresce. Crescerea o ajuta darea anuale insemnata de 100 fl. v. a. pre anu cu care contribue comitetulu bisericei S. Nicolau respective onorabilulu ei sinodu parochialu, laudatu cârui'a comitetulu propune si asta-data votarea de multiamita din partea adunârei generale a acestei Asociatiuni.

6. *In fine pentru promovarea Asociatiunei in scopurile cari le prescrie statutele ei.*

S'au facutu totu ce s'au potutu s'au scrisu la institutele din Bucuresci de acestu feliu, unde s'au si primitu unu elevu; s'au scrisu la Iassi si deosebitu s'au scrisu la Vien'a cá sa se caute locuri pentru invetiacei pentruca se propasimu in pregatirea manufacturiloru fine asemenea cu cei din tierile inaintate in cultura.

Cu acestea incheia comitetulu raportulu despre activitatea sea desvoltata in decursulu anului 1875.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei tienuta in 16 Decembre 1875.

Bartolomeiu *Baiulescu*,
presiedinte.
Dr. Nicolau *Popu*,
secretariu.

Legea de comerciu

Dispositiuni generali.

§ 1. In materia de comerciu, de câte ori presentea lege nu va cuprinde dispositiuni, se voru aplicá usurile (obiceiurile) comerciali si in lips'a loru dreptulu loru comunu.

§ 2. Unde presentea lege vorbesce de tribunale, acolo suntu a se intielege tribunalele autorisate a deliberá in materia de comerciu.

Sectiunea I.

Despre comercianti si despre societâti comerciale.

Titlulu I. Despre comercianti in generale.

§ 3. De comerciantu se considera in sensulu presentei legi acel'a, care are professiunea de a face in propriulu seu nume acte de comerciu.

§ 4. Dispositiunile stabilite in privinti'a comerciantiloru suntu valabile si in privinti'a societâtiloru de comerciu (§ 61.)

In privinti'a statului, facându elu acte de comerciu, mentionatele (pomenitele) dispositiuni se voru aplicá numai intru câtu legile in vigóre si ordonantiele legali nu dispunu altumintre.

O ordonantia speciale va ficsá, in ce modu se voru aplicá asupr'a intreprinderiloru de comerciu ale statului titlurile 3, 4 si 5, cari tractéza despre ratiunile*) (firmele) si cârtile de comerciu si despre mandatarii comerciali (procuristi).

§ 5. Dispositiunile, ce cuprinde presentea lege despre ratiune (firma), despre cârtile de ccmerciu si despre procura nu se voru aplicá de locu facia cu precupeti si facia cu colportori, iéra facia cu pravaliasii de lucruri vechi, cu birtasi, carausi, corabiari si alti professionisti numai atunci, cându intreprinderea loru va trece preste limitele (hotarele) professiunei mici.

Intruniri de precupeti si colportori nu se voru considerá de locu, iéra intruniri spre esercitarea celorulalte professiuni amentionate (pomenite) mai susu numai atunci se voru considerá de societâti comerciale, cându intreprinderea loru va trece preste limitele profesiunei mici.

§ 6. Legea de profesiuni (1872 art. VIII de lege precum si respectivele legi si ordonantie statuaza (definéza) cine póte si sub ce conditiuni se póte esercitá comerciulu cá indreptatire de professiune.

Titlulu II. Despre repertóriale de comerciu.

§ 7. Pentru receperea inregistrâriloru prescrise de acésta lege se voru infiintiá la tribunalele repertória de comerciu.

Aceste repertórie suntu publice si vercine póte sa ié sciintia de cuprinsulu loru. Din repertóriale de comerciu si de pre alaturârile loru se potu luá copie, cari se voru liberá legalisate in primirea vercarui, care va cere.

Form'a si purtarea reportorialoru de comerciu se va regulá printr'o ordonantia speciale.

§ 8. Inregistrârile facute in repertoriale de comerciu voru trebuí insirate fâra intârdiare cu intregulu loru cuprinsu intr'unu „monitoriu centralu" (Központi Ertésitő), ce se va publicá spre acestu scopu de ministeriulu agriculturei, industriei si alu comerciului, afara déca present'a lege in unele casuri nu va dispune contrariulu, in Croati'a-slavonia suntu a se publicá in diurnalele de acolo oficióse.

Totu odata se póte face publicarea de tribunalu si prin alte diurnale, déca voru cere pârtile, inse numai cu spesele loru.

§ 9. Inregistrârile facute in repertoriale de comerciu voru intrá in vigóre facia cu tertii (a 3 persóna) din diua, cându publicatiunea a aparutu in „monitoriulu centrale."

Nimene nu va puté opune, ca n'aru fi avutu sciintia despre publicatiunea facuta.

Titlulu III. Despre ratiuni (firme).

§ 10. Ratiunea (firm'a) este numele sub care comerciantulu esercitéza afacerile sele si pre cari 'lu intrebuintiaza de semnatura (iscalitura).

§ 11. Comerciantii, cari esercitéza comerciulu loru fâra asociatu, suntu obligati a se serví numai de propriulu loru nume civicu, si anume celu putienu de numele loru de familia.

Nu suntu volnici a pune ratiunei loru verunu adausu, indicându o societate, dara le este permisu a pune alte adause, cari serva spre mai de aprópe indicare a persónei séu a intreprinderei.

§ 12. Cine devine in posesiunea unui fondu de comerciu prin contractu séu prin ereditare va puté, cu voi'a fostului proprietariu alu fondului de comerciu séu a succesorelui legalu, se continue afacerile sub ratiunea (firm'a) vechia, punendu séu nu unu adausu, care indica succesiunea.

§ 13. Ratiunea unei societâti in nume colectivu, cându nu va fi compusa din numele tuturoru asociatiloru, va trebuí se cuprinda celu putienu numele unui'a dintre asociati impreuna cu unu adausu care indica societatea.

Ratiunea unei societâti in comandita va trebuí se cuprinda celu putienu numele unui'a dintre asociati in nume, impreuna cu unu adausu, cere indica societatea.

---

*) In Romani'a firmele se numescu si ratiuni.

Este opritu a pune in ratiunea intreprinderiloru nóue de comerciu, afara de numele asociatiloru in name, inca si numele altoru persóne; totu asemenea este opritu, cá o societate in nume colectivu séu o societate in comandita se pórte numirea unei societâti mutuale (cu reciprocitate).

§ 14. Societâtile pre actiuni si asociatiunile mutuale se voru indicá in ratiunea loru espresu cá atari.

§ 15. Cându cineva va intrá intr'o casa de comerciu dejá esistente cá asociatu, séu cându va intrá unu asociatu din nou intr'o societate comerciale, ratiunea cea vechia cu tóte aceste schimbâri, se va puté sustiené.

Cându inse se va separá unu asociatu in nume de societate, pentru a se puté intrebuintiá inca numele seu in ratiune va fi necesariu, cá asociatulu separatu sa dé permissiunea la acést'a

Totu asemenea se va procede si, cându societatea va fi compusa numai din dóue persóne si cându un'a din ele se va separá de societate.

§ 16. Fia-care comerciantu, care nu intra in esceptiunea aratata la § 5, este obligatu, sub amend'a indicata in § 21, a anunciá totu-deodata cu inceperea afaceriloru ratiunea sea la acelu tribunalu, in alu cârui circumscriptiune se afla stabilimentulu seu de comerciu, pentru a se trece in repertoriele de comerciu. Totu odata va semná ratiunea sea in repertoriulu de comerciu cu propri'a sea mâna séu va susterne iscalitur'a sea in modu autenticu. Inaintea acestei inregistrâri comerciantulu nu va poté profitá de prerogativele, ce present'a lege stipuléza in privinti'a comerciantiloru, dara este responsabilu in sensulu presentei legi, facia cu tertii, de tóte obligatiunile comerciali, ce aru fi contractatu.

§ 17. Verce ratiune nóua trebuie sa se deosebésca lamuritu de tóte celelalte ratiuni, cari aru esiste in aceeasi comuna si cari aru fi trecute in reportoriale de comerciu.

Cându unu comerciante va avé unu nume egalu cu unu altu comerciante, ce este dejá trecutu in repertoriale de comerciu, va trebuí sa se serve de numele seu dreptu ratiune asiá, cá sa se póta deosebí lamuritu de ratiunea dejá inregistrata.

§ 18. Cându se va infiintiá in altu locu séu in alta comuna o sucursala (filiala), va trebuí sa se inregistreze si pentru acést'a ratiunea la tribunalulu din tienutulu acelei sucursale.

Acésta inregistrare nu se póte efectuá, déca nu se va probá mai intâiu. ca inregistrarea s'a seversitu dejá la tribunalulu, de care tiene stabilimentulu principale.

Déca in loculu séu comun'a, in care se stabiléza o sucursala, aru fi dejá inregistrata o ratiune egala, atunci ratiunea, ce este de inregistratu, se va compune astufeliu, cá sa se deosebésca lamuritu de ratiunea dejá inregistrata.

§ 19. cându se va schimbá séu se va desfiinti'a ratiunea, séu cându se va schimbá proprietariulu firmei, trebuie a se anunciá acest'a, spre a se inregistrá in reportoriale de comerciu si spre a se publicá aceste schimbâri.

Déca nu s'aru fi inregistratu si nu s'aru fi publicatu schimbarea séu desfiintiarea ratiunei, partea, la care a devenitu acestu faptu, 'lu va puté apune unei a trei'a persóna, numai déca va poté probá, ca a trei'a persóna a avutu sciintia despre acést'a.

§ 20. Déca la transmiterea unui fondu de comerciu acuisitorulu se va supune obligatiuniloru ratiunei celei vechi, creditorulu va puté actioná (da in judecata) in privinti'a acestoru obligatiuni atâtu pre transferentulu, câtu si pre acuisitoriu.

§ 21. Cine nu se va conformá dispositiuniloru acestei legi in privinti'a inregistrâriloru ratiunei, se va condamná de oficiu din partea tribunalului competentu la o amenda de fioreni 500.

La defigerea amendei de bani trebuie acordatu partei respective pentru efectuarea inregistrârei unu terminu de 14 dile; iér' trecendu acestu terminu fâra efectu, se va incusá amend'a de bani pre calea esecutiva. Amend'a defipta dar' neincasabila nu se póte preface in constringere corporala (inchisóre.)

Totu asemene se va procede, — fâra alteratiunea dispositiuniloru din § 24 — in contr'a aceloru persóne, cari se voru serví de o ratiune pre nedreptu.

§ 22. Tribunalele in generalu si instantiele de mostenire si de falimentu in specialu, precum si camerele de comerciu si de industria, in fine autoritâtile de industria suntu tienute (deobligate) a insciintiá pre tribunalulu competente despre infractiunile la obligatiunea de inregistrare si despre usulu ilegalu alu unei ratiuni indata ce voru avé sciintia oficiale despre asemenea infractiuni intemplate in cuprinsulu jurisdictiunei loru.

§ 23. Déca unu comerciantu séu o societate comerciale séu vre-unu asociatu in nume séu in fine unu comanditariu se va declará de falitu din partea tribunalului, atunci se va insemná indata acésta circumstantia de oficiu in repertoriale de comerciu fâra publicare speciale.

Déca repertoriulu de comerciu, in care aru trebuí a se face mentionat'a insemnare, nu s'aru portá de instanti'a de falimentu, atunci acést'a va insciintiá despre declaratiunea de falimentu pre acea instantia, in a cârei competintia cade purtarea repertorieloru de comerciu.

§ 24. Cine va fi prejudiciatu (vatematu) prin nelegal'a usare a unei ratiuni (firme) va puté se actioneze (da in judecata) pre infractorele (calcatoriulu de lege), cerendu suspendarea ratiunei din partea acestui'a, impreuna cu plat'a amendei de bani, mentionata in § 21, si reclamendu in fine desdaunarea.

Despre esistinti'a si marimea daunei va decide tribunalulu dupa bun'a sea judecata pre basea circumstantieloru aparente, si la casu, dupa ascultarea espertileru.

Tribunalulu póte totu odata dupa cererea prejudeciatului (pagubasiului) se ordoneze publicarea sentintiei cu spesele condamnatului.

Titlulu IV. Despre cârtile de comerciu.

§ 25. Fia-care comerciantu este obligatu a portá cârti (catastice), legate cu foi consecutivu numerisate si sinuruite. Din aceste cârti trebuie sa se vadésca pre deplinu operatiunile lui de comerciu si statulu averei lui, este inse permisu a se serví spre acestu scopu de ori-ce metoda de inscriere si de ori-ce limba via.

La inscrierile in cârtile comerciali nu este permisu a lasá nici unu spatiu golu pre acele locuri, cari de regula suntu destinate pentru a se scrie pre ele. Nu este permisu a face neligibilu cuprinsulu originariu alu unei inscrieri prin stersatura séu in altu modu, nu este permisu a se rade nimicu si in fine nu se potu face atari schimbâri, din ale câroru natura aru fi cu putintia de a se vedé cu certitudine, déca schimbarea s'a efectuatu chiaru la inscrierea originaria séu mai tardiu.

§ 26. Fia-care comerciantu la inceperea operatiuniloru sele oste obligatu a face unu inventariu, adeca trebuie sa insemneze esactu imobilele (nemiscatórele) creantiele (ce are se primésca dela altii) si detoriele sele. precum si banii gat'a, in fine tóte celelalte pârti ale averei sele, indicandu la fia-care parte de avere valórea ei. Totu odata trebuie se faca si o recapitulatiune (unu bilantiu) prin care sa se vedésca reportulu intre averea sea si datoriele sele.

Elu va urmá a face pre fia-care anu unu asemene inventariu si bilantiu.

Déca comerciantulu are unu magazinu de marfuri, la cari, in urm'a naturei afaceriloru, este suficientu (de ajunsu) déca se va dresá (face) inventariulu la doi ani odata.

(Va urmá.)

Varietâti.

(†) An'a Bardosi nasc. Fogarasi in numele seu si alu consangeniloru precum in numele fratiloru repausatului Constantinu, Iuliu, a suroriloru Mari'a, Elen'a, si a consangeniloru repausatului cu inima franta de dorere aduce la cunoscintia mórtea sociului seu, a consângenului afectionatu:

Ioane Bardosi care dupa lungi suferintie au repausatu in 20/8 Ian. a. c. in etate de 55 ani, in alu 29-lea anu a fericitei séle casatorii.

Remasitiele pamentesci a repausatului se voru stramutá in 23/11 Ian. 10 óre a. m. din locuinti'a propria la odichn'a eterna in cimiteriulu gr. cat. din locu. Fia-i tierin'a usióra si mnmori'a binecuventata!

Muresiu-Osiorheiu in 20/8 Ian. 1876.

⁂ *Recrutarea din anulu 1876* s'a statoritu pentru scaunulu Sabiiului si anume pentru cercurile Cisnadiei si ale Vurperului pre 6, 7 si 8, pentru cercurile Cristianu si Rasinari pre 9, 10 si 11 si in fine pentru cercurile Saliste si Sabiiu pre 13, 14 si 15 Martiu 1876 st. n.

In cerculu de asentare alu *Rasinariloru* la care apartienu afara de comun'a Rasinari inca comunele: Gurariului, Poplac'a, Sadu, Talmaciu, Talmacelu, Boiti'a, Porcesti, Sebesiulu inferiore, Sebesiulu superiore si Racovitia, se afla conscrisi 491 de tineri, nascuti in anii 1856, 1855 si 1854 dintre cari vinu a se computá pre anulu 1856 séu pentru intâi'a clasa de etate 212 tineri.

In cerculu *Salistei* la care mai apartienu afara de Saliste inca comunele: Cacov'a, Sibielu, Vale, Galesiu. Tilisc'a si Jin'a, suntu totu din acei trei ani conscrisi pentru asentarea prosima 408 tineri.

Tragerea sórtei pentru tinerii din clas'a intâi'a de etate se va intemplá pentru ambele cercuri Rasinari si Saliste la 1 Februariu a. c. in cancelari'a inspectorale in Sabiiu.

Din cele 3 dile defipte pentru actulu recrutârei se va intrebuintiá diu'a intâi'a spre pertractarea reclamatiuniloru pentru dispensarea temporaria de obligamentulu militariu si eventualminte dela servitiulu activu.

Privitoriu la tinerii, cari voescu a fi reclamati, se mai observédia, ca deací incolo si respective inca cu ocasiunea prosimei recrutâri se va face acea modificatiune dela procedur'a de pâna acum, ca nici o reclamatiune nu se va luá la pertractare, déca nu se presentédia de odata cu reclamantele tata, mosiu, frate etc. si tinerulu reclamantu, pentru cá in casu, cându reclamantele n'aru puté reesí cu reclamatiunea sea, reclamantulu sa se póta de locu cautá si eventualminte recrutá.

Credemu a trage atentiunea celoru interesati nu numai la acést'a, ci si la acea impregiurare; despre acésta din urma s'a mai facutu de altmintre si cu alta ocasiune amintire ca in urm'a unui ordinu ministeriale, toti acei tineri, cari nu se voru presentá in dilele prefipte pentru recrutare, voru fi priviti si tractati cá fugari de militia, voru fi persecutati si adusi cu sil'a prin organele competinte inaintea comisiunei recrutatórie si urmarea va fi, ca cei adusi cu sil'a voru avea a serví in locu de 3 ani 5 ani.

⁂ *Ratiociniu publicu.* Conferinti'a invetiatoriloru braneni in siedinti'a sea din 8 Ianuariu s. v. a. c. dupa alte obiecte tienetóre de conf. lua si ratiociniulu fondului scolariloru seraci pre anulu espiratu 1875 care s'au aflatu astufeliu: Capitalulu acestui fondu cu inceputulu anului 1875 au fostu 409 fl. 34 cr. (a se vedé „Telegr. Rom.“ nr. 20 1875.) Acestu capitalu au produsu unu interesu de 87 fl. 16 cr. adaogându-se aceste interese la capit. facu la olalta 496 fl. 50 cr. aici inse cu durere trebuie sa marturisimu ca trei insi au promisu si subscrisu insa pâna acum inca n'au platitu, banii neplatiti facu 6 fl. si 6 cr. cari trebuie sa-i subtragemu din 496 fl. 50 cr. si astufeliu remâne fondulu scolariloru seraci curatu de 490 fl. 44, adeca patru sute nóue dieci flor. 44 cr. v. a. cari bani s'au si pusu spre fructificare mai departe.

⁂ *Anunciu.* Corpulu invetiatorescu branénu in siedinti'a sea din 8 Ianuariu s. v. a. c. cu contielegerea si consimtiamentulu onoratei inteliginti din locu, a decisu a tienea Domineca in 25 Ianuariu st. v. a. c. in sal'a edificiului comunalu din Branu unu balu pentru fondulu scolariloru seraci, deóre ce pâna astadi acel'a a fostu si este uniculu midilocu de cresterea acestui fondu. Deci contându la caldurosulu sprijinu de pâna acum alu pré onoratei inteligintia din pregiuru, ne permitemu a o rugá si acum sa binevoiésca a participá la acésta petrecere arangiata spre acestu scopu filantropicu, in numeru câtu de mare si frumosu; câci noi din parte ne vomu staruí incâtu ne ajutora poterea si impregiurârile a satisface asteptâriloru.

Pre lânga care asteptându cu bratiele deschise in viu'a sperantia.

Branu in 9 Ianuariu s. v. 1876.

Pentru corpulu invetiatorcscu
Theodoru *Popu*,
presied. conf.

Nicolau *Reith*,
not. conf.

⁂ (*Revólt'a tierenésca*) ce s'a escatu de curendu in comun'a Nitzkydorf, a fostu urdita de unu voluntariu americanu cu numele *Wanker* care a agitatu de multu pre tiereni contr'a notariului Tereb'a, pentru a-lu destituí din postu si a vení densulu in loculu lui, fâra de a avé inse cualificatiunea receruta de lege. Revoltantii cari se numiau „Wanker-Buben“ a emisu unu feliu de pronunciamentu, din care se vedu motivele revoltei loru. Se dice adeca acolo, ca notariulu sa nu se mai reintórca in satu, câci va fi ucisu. „Pater Wanker“ sa fia notariu, altu individu nu va fi suferitu in satu. Judelui comunalu i se opresce aspru a mai primí scrisori in limb'a ungurésca, cele primite sa le reintórca rupte. Femei'a notariului impreuna cu copiii sa plece din satu, casele se sigiléza, averea notariului se vinde in favorulu comunei. Comitatulu sa esmita unu oficialu, care sub priveghierea lui Wanker sa ia cancelari'a comunale si sa cerceteze socotelele. Judele cercualu n'are sa se mestece in tóta afacerea. Representanti'a comunale sa se „care la draculu“ si se va constituí alt'a prin ómenii de ai lui Wanker. (Representanti'a s'a si multiemitu in fapta constrinsa fiindu de terorismu.)

Ordinea s'a restabilitu fâra de versare de sange prin 140 militari; judele cercualu Hollosy, tienutu in arestu de revoltanti, este eliberatu si judecatori'a e ocupata cu cercetarea asupr'a revoltantiloru.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu 'ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 6. ANULU XXIV.

Sabiiu 18|30 Ianuariu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturali si economice.

II.

(Urmare).

Trecandu in revist'a nóstra la partea adou'a a vietiei nóstre sociale si venindu a vorbi despre starea nóstra culturale, cu machnire trebue se constatâmu si aci dela inceputu, ca si starea nóstra culturale intru nimic'a nu e mai favorabile, decâtu cea politica.

Pana acum'a carturariloru nostri in genere, inca nu lea succesu, nici de a staverí o directiune apromitiatóre de oresi care resultatu — in privinti'a literaturei; apoi in ce privesce cultulu divinu, diferinti'a confessionale desparte fratii de unu sange, inca si astadi in dóue tabere.

Óre se nu fie sositu odata timpulu, cá si noi romanii, precum si fii celorlalte natiunalitati de mai multe confessiuni — de locu se numai reflectâmu la diferinti'a confessiunale, ci in armonia fratiésca sa conlucrâmu spre scopulu comunu, cultivarea poporului nostru in genere? Giurstarea, ca inteliginti'a juna se pare a fi trecuta preste obstaculu acest'a, ne indreptatiesce a presupune, ca decumv'a chiar' nu ar' fi fostu inca tempulu, doritu de fiecare romanu binevoitoriu al' natiunei sale; dar' departe nu mai póte fi, si astufeliu putemu sperá ca in scurtu va deveni delaturatu, bater obstaculu acest'a ce ne vine dela noi insine!

In privinti'a educatiunei in genere, de-si nu in privinti'a educatiunei natiunale, avemu legi destulu de corespundietóre; durere inse, ca nu se controlédia de ajunsu indeplinirea loru. —

Art. 38/868 deobliga pre fiecare comuna ca sa 'si aiba scól'a sea corespundiatóre, asemenea demanda ca toti pruncii dela 6—15 ani trebue se cercetedie scól'a; in realitate inse vedemu ca si destinatiunile aceste ale legei, remanu litere mórte. —

Càci ce poti se dici alt'a, candu conformu conspectului oficiosu, publicatu pentru anulu scolariu 1872/3 din partea ministeriului insusi, in anulu acel'a s'au aflatu in comitatulu Hunedórei, nu mai pucinu, decâtu 208 comune fora de neci o scóla.

Apoi de cumv'a ar' mai dubitá cinev'a ca noi romanii suntemu acei'a carii mai pucinu ne folosimu de invetiamentu: convingase din giurstarea, ca comitatulu Hunedórei, pre care in lips'a de scóle, departe cá se-lu ajunga altu municipiu in tóta patri'a nóstra — e comitatu cu poporatiune, mai numai romanésca; convingase mai departe din giurstarea ca precandu chiar slovacii avura in anulu scolasticu 1872/3 201,000 de prunci, carii cercetara scóla, dintre romani, abiá cercetarà cu totulu 171,000, —

Vá crede cinev'a ca nu avemu organe administrative, se supravegheze indeplinirea legei; avemu inse si inca mai pré multe, numai tóte la olalta nu facu multu — se nu dicemu nimicu!

Din partea statului, suntu chiamati a supraveghiá indeplinirea legei, inspectorii scolari si comitetele scolari municipale, intre care fie observatu numai in trécatu, ca alu Sibiiului, pâna acum'a inca nici nu s'a constituitu. Din partea confessiuniloru avemu inspectori scolari, comunali, in comune, districtuali in singuraticele protopopiate si eparchiali in diecese; avemu comitete in comune si protopopiate, precum si consistorii scolari in fia-care eparchia, si in fine póte ca nu aru vatemá demnitatea asociatiunei trans. pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, cându se aru ingrigí celu putienu, cá organu natiunalu pentru cultura de indeplinirea legei de invetiamentu si educatiunea poporului, pentru care este chiamata.

Cu unu cuventu vediuramu, ca organe pentru indeplinirea legei si a deosebiteloru normative emise in privinti'a acést'a si din partea organeloru confesiunali competente, avemu in abundantia; totu reulu provine deci numai de acolo, ca potaiele de prunci nu *voiescu* sa mérga la scóla si parintii acestor'a mai preferu ai pune se padiésca vitele!

Pre câmpulu celu largu alu literaturei — de-si avemu o asociatiune chiamata anume se lucre pre câmpulu acest'a, — nu potemu constatá nici unu progresu. — Asociatiunea nóstra pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu; a degeneratu dela inalt'a sea missiune, la unu simplu organu administrativu, pentru incasarea tacseloru si impartirea stipendieloru votate de adunarea generale, precum si administrarea averei asociatiunei.

In locu cá asociatiunea acést'a, ea ins'a, sa angagieze si imbarbateze la lucru, tóte puterile capace de a lucrá, — in locu se produca o emulatiune nobile intre puterile acestea, primindu si distingendu ce e bunu si de valóre scientifica; alunga ea insasi dela sine, puterile cele mai capace ce le avemu si se preface pre sine, intr'unu institutu, menita numai se satisfaca ambitiuniloru unor'a individi, „distinsi,“ — inse nu pre terenulu literaturei!

Déca voimu noi cá asociatiunea, oper'a acést'a cea mai marétia a poporului nostru, in viitoriu se prosperezе si sa-si indeplinésca missiunea sea, atunci trebuie sa o desbracâmu de totu de vestmentulu cosmopolitu in care e inveluita astadi. Indeplinirea scopului ei, trebue sa se incredintieze astoru feliu de individi, cari se scie inradaciná armoni'a pre terenulu literaru si culturalu si cari in fine, pre lânga vointia sa aiba si capacitatea de a lucrá intru ajungerea scopului celui adeveratu si bine intielesu alu asociatiunei!

In fine avendu a vorbí si despre cultulu divinu, ací trebuie sa constatâmu ca noi resaritenii, avemu o constitutiune bisericésca, cum nu s'a mai pomenitu cá ea, alt'a in lume. Durere inse numai, ca o avemu numai pre harthia; in interiorulu nostru inse pâna acum'a inca nu s'a inradacinatu. Si legea, constitutiunea cea mai buna, pâna ce nu se preface in convictiunea poporului; pâna atunci nu e alt'a decâtu o litera mórta, pre carea fiacine o intrebuintiédia dupa cum convine densului.

Constitutiunea nóstra bisericésca e intr'adeveru cea mai liberale din lume; panecandu ea inse nu se vá fi prefacutu in trupulu si sangele credintiosiloru, nu avemu neci o garantia, ca intru adeveru trebue sa se si observeze. — Pentruca cine e chematu a se ingrigí de observarea ei?

Noi pâna acum'a inca nici n'amu strabatutu in spiritulu internu, alu constitutiunei acestei'a. — Nu cunóscemu inca competinti'a si sfer'a de activitate, ale fia-cârui foru bisericescu, ale demnitatiloru bisericesci si ale singuraticeloru corpuri administrative si legiuitóre. — Va fi deci cea mai sânta datoria a sinódeloru si congreseloru viitóre, ca se lucre in armonia si cu inima curata, spre a ne scóte din labirintulu in care ne aflamu in privinti'a acést'a; ca nu cumv'a, neintielegerea, si nechiaritatea inca esistenta sa ne nimicésca, ins'asi constitutiunea!

(Va urmá)

Revist'a politica.

In siedinti'a de Mercuri a dietei ungare ministrulu presiedinte respunse la interpelatiunea lui Madarász, prin care acestu deputatu intrebà pre Tisza, déca are cunoscintia de enunciatiunea ministrului presiedinte austriacu, principele Auersperg, facuta in clubulu austriacu, — cumca a cetitu ce-va in foi despre acea enunciatiune, dara nu este problem'a mea, dice Tisza, si nu corespunde relatiuniloru, intre cari se afla astadi ministrulu presiedinte austriacu cu ministrulu pres. ungurescu, a se silí reciprocu sa spuna ce este adeveratu in acele faime. Ori-ce s'a disu si ori-ce se va dice, punctulu de vedere alu guvernului nu se schimba nice in drépt'a nice in stâng'a.

Ce privesce intrebarea curiósa, déca ministrulu presiedinte austriacu este indreptatitu a face enunciatiune séu nu, Tisza respunde, ca nu se semte indatoratu a detiermurí ca ce sa enuncieze ministrulu presed. austriacu, togm'a asiá cum nu este indreptatitu ministrulu pres. austriacu sa detiermurésca ca ce enunciatiune sa faca ministrulu presiedinte ungurescu.

Respunsulu acest'a, anume pasagiulu, unde se spune apriatu, cá guvernulu ung. nu se va abate dela punctulu seu de vedere de locu, dovedesce, ca inca suntemu departe de o aplanare multiemitória a controverseloru intre ambii paciscenti. Pertractârile verbali se reincepu, cum ni spune „Pesti Napló“, la 10 Februariu. Vomu vedé mai tardiu resultatulu loru, care acum dupa atitudinea ambeloru guverne se pare cam problematicu.

Discussiunea in cas'a magnatiloru unguresci asupr'a conventiunei comerciale incheiata cu Romani'a, pre care au respins'o camerile comerciali austriace, s'a amanatu la propunerea comitelui supremu Tomcsányi. Aceste suntu semne chiare, ca in urma conventiunea nu se va acceptá.

La 25 Ian. n. domnii din cas'a magnatiloru austriaci au tienutu a trei'a conferintia, la care au participatu iéra constitutiunalii, feudalii si prelatii bisericei. „Presse“ ni spune ca s'a primitu proiectulu de resolutiune, cá la pertractârile asupr'a complanârei cu Ungari'a Austri'a sa nu tréca preste concesiunile facute la 1867 si sa nu faca concesiuni, prin cari diumetatea austriaca a imperiului sa fia mai tare insarcinata si unitatea monarchiei restrinsa.

„Ministrii fura invitati la conferintia prin Wrbna si Hasner, dara nu s'au infatisiatu, ci au tramisu o scrisóre colectiva câtra conferintia, prin care neinfatisiarea loru se motivéza cu acea, ca pertractârile cu ministeriulu ung. suntu inca pendinti si ca o desfasiurare a cestiuniloru de complanare, séu ori-ce influintiare, fia câtu de binevoitória, póte avé unu efectu turburatoriu asupr'a decurgerei pertractâriloru.

„Din acestu motivu ei nu suntu in stare a urmá invitatiunea spre a se consultá cu membrii din cas'a de susu. Dintr'altele ministeriulu 'si cunósce deplinu responsabilitatea sea si indatoririle onórei politice si va duce conformu acestor'a pertractârile cu Ungari'a. Ministeriulu nu crede, ca póte primí o directiva dela cas'a de susu, de vreme ce parlamentulu la tempulu seu va fi in stare sa discute liberu asupr'a resultatului complanârei.“

In clubulu stângei Dr. Herbst a facutu enunciatiunea, ca déca Ungari'a va infiintiá banc'a natiunale de bilete, Austri'a va fi silita sa urgeze radicarea barieriloru vamali la Laita. La aceste replica „Pesti Napló,“ ca Ungari'a va infiintiá banc'a natiunale si Austri'a nu póte face mai bine, decâtu sa urgeze teritoriulu vamalu independentu.

Casulu lui Arnim, de-si s'a seversitu in favorulu lui Bismark, totusi ocupa si acum din cându in cându atentiunea puternicului cancelariu germanu. „Monitoriulu imperialu“ publica unu raportu alu principelui Bismark câtra imperatulu, dela 5 Decb. 1872, in care principele aduce amínte imperatului, ca judecat'a politica a lui Arnim se schimba usioru dupa impressiunile sele personali, si pentru acést'a denumirea lui de ambasadoru la Parisu insuflá temeri mari. Bismark róga pre imperatulu sa nu dea raporteloru lui Arnim insemnatatea ce se cuvine espuneriloru obiective si conscientióse. Monitoriulu imperialu publica mai departe unu raportu din 14 Aprile 1873, in care raportulu lui Arnim despre conventiunea cu Franci'a e dechiaratu imperfectu, fiindu ca retace telegramele lui Bismark ce au premersu discussiuniloru. Bismark numesce caracterulu lui Arnim nesiguru, putienu credibilu. Principele róga pre imperatulu, sa indrumeze pre contele Arnim a presentá plansorile sele oficiali asupr'a prepositului seu prin acest'a la imperatulu, càci altmintrenea i va fi preste putintia, pre lânga luptele sele in parlamentu, in ministeriu, cu cabinetele straine si contr'a influintieloru sociali a-si eluptá si autoritatea ce se cere in servitiu.

„Kelet“ din Clusiu dice: ca in cercurile militare se observa de unu tempu in cóce o miscare mai accentuata. Si eri (in 26 Ian.) la amédi se inturnara trupele obosite dela esercitiu, care se incepuse desu de diminétia. Se vorbesce ca oficieriloru li s'a ordonatu a se provedé cu tóte cele necesarie pentru resbelu. Déca lucrurile voru luá o fatia seriósa, ori nu voru luá, este alta intrebare, atât'a inse sta, ca este ceva in aeru.

Camer'a *Romaniei* a votatu in siedinti'a dela 13 Ianuariu unu creditu pentru ministeriulu de resbelu de 5.600,000 lei noi pentru inarmare. „Press'a“, organu care se vede a fi bine informatu despre cele ce se petrecu in sferele guvernamentali, face la votulu acest'a reflessiuni pacifice din cari noi estragemu urmatórele:

„A pune astfeliu ostirea nóstra pe picioru de a-si indeplení missiunea sea, indicata prin tractatulu din Parisu, nu este a amenintiá pre nimeni, nici a turburá pacea in orientu, este póte din contr'a, a contribuí la readucerea acestei paci.“

„Noi sperâmu, si este de speratu, ca lucrurile se potu impacá in vecinulu imperiu otomanu, si ca nu vomu avé nici o nevoia a intrebuintiá puterea nóstra armata pentru aperarea neutralitâtiei si fruntariiloru nóstre. Acést'a chiaru este o viua dorintia a nóstra. Dara in fine, este posibilu cá lucrurile sa nu se intemple tocmai asiá, este cu putintia sa fimu atacati, de unde-va; este cu putintia cá drepturile chiaru ale tierei nóstre, cá esistinti'a nótra nationala sa fia puse in pericolu, sa fia amenintiate, sa fia atacate.“

„Datori'a nóstra de români, si de buni români, este a ne aperá cu armele in mâna, ori de unde aru vení amenintiarea, pericolulu séu ataculu. Natiunea româna este pacifica, este neprovocatóre; ea nu se amesteca in trebile altor'a, nici va cautá vre odata a turburá pre vre unulu din vecini. Inse ea este armata, si trebuie seriosu sa fia armata. Cele mai bune arme le va avé armat'a permanenta; celelalte arme voru serví pentru armatele teritoriale. Cându cineva o va atacá, si va voì a se amestecá cu usurpati'a intru ale sele, ea se va aperá. Va cadea, póte; inse va cadea cu onóre, cu gloria.“

„Repetâmu déra: creditulu cerutu astadi de guvernu este cu totulu pacificu; n'are nici unu caracteru agresoru séu turburatoru. Este continuarea lucrarii pentru reorganisarea puterei nóstre armata; este unu midilocu pentru ca, *la o nevoe*, armat'a romana sa 'si póta indeplini missiunea pentru care este creata.“

Reproducemu urmatoriulu articulu din „Gazetta d'Itali'a“ dela 11 Ianuariu:

Conflictulu turco-romanu.

„Se vede ca Turci'a avé trebuintia de nóue complicatiuni! Se vede ca nu-i ajungea insurectiunea bosnoerzegovinéna si o crisa financiara formidabile care o face sa impovareze populatiunile, pre cându de alta parte necesitatea de a inlaturá nóue rescóle o silesce a intrá in calea reformeloru celoru mai intinse, eata de ce guvernulu face totu posibilulu pentru a-si instrainá amiciti'a Romaniei.

„Tóte puterile au adusu multiamiri ingrigirei scrupulóse cu care guvernulu românu si-a indeplinitu obligatiunile sele internationale; chiaru cu risiculu de a-si imputiená popularitatea si simpati'a de care se bucura cu dreptu cuventu Romani'a inaintea popóreloru din imperiulu otomanu cu care este legata prin comunitatea religiunei, guvernulu românu a mentienutu neutralitatea in lupt'a dintre turci si erzegovinesi. . . . E bine, ómenii cari dirigu afacerile sublimei Porti au avutu si tactulu si inalt'a abilitate de a alege tocmai acestu momentu pentru a radicá nisce deplorabile neintielegeri cu cabinetulu din Bucuresci!

„Asiá servitiulu directu alu postei internatiunale a continentului in Constantinopoli, simtiendu necesitatea unei intielegeri cu guvernulu românu — de óre-ce acea posta, dela Lemberg, trebuie sa tréca prin Bucuresci spre a traversá Dunarea pre la Giurgiu — guvernulu turcescu n'a voitu sa consista a subscrie pentru acestu scopu o conventiune cu guvernulu principelui Carolu. Guvernulu otomanu voiá sa se marginésca numai la o simpla arangiare intre directiunea posteloru din Constantinopoli si acea din Bucuresci, cá cum aru fi fostu vorb'a de administratiunea a dóue provincie ale imperiului! Guvernulu otomanu respingea si titlulu de Romani'a cu care se serva puterile garante si declará ca voiesce a se serví de titlulu de principatele unite, cá cum aru voí sa-si faca reserve asupr'a fapteloru implinite si sanctiunate de Europ'a, protestandu contr'a principiului natiunalitâtiei romane.

„Staruindu Engliter'a pentru incheierea unui actu care interesà relatiunile lumei intregi, sublim'a Pórta aru fi consimtitu, se dice, sa subscrie acelu actu, sub ori-ce denumire, reservandu-si apoi dreptulu de a destituí in urma pre celu imputernicitu alu ei cá cum aru fi trecutu preste instructiunile date! Cabinetulu românu a staruitu in a nu admite altu ce-va decâtu o conventiune regulata; si déca acést'a va fi incheiata, se voru combiná órele trenuriloru si se va pune la dispositiune flotil'a romana pentru trecerea Dunarei. Dara din caus'a incapatinârei turcesci, cestiunea postei internatiunale a remasu in suspensiune.

„Unu altu faptu: in dilele trecute unu agentu turcu din Brail'a, unu domnu Edile, 'si puse in capu sa scrie ministrului de esterne alu principelui Carolu o nota, prin care elu protestá contr'a titlului de agentu si representantu alu sublimei Porti, ce i se da de guvernulu romanu; si adauga ca trebuie a i se dá titlulu de directoru generalu alu sublimei Porti dela Dunare; si in fine invita pre guvernu sa rectifice erórea. Ministrulu românu respunse ca nu este eróre, ca titlulu ce i se reclamá nu este cunoscutu in limbagiulu diplomaticu. . . . Din partei ministrulu românu invità pre d. Edile a nu se mai serví de titlulu de principatele unite, ci a pune pre acel'a de Romani'a.

„. . . . Déca guvernulu din Bucuresci aretà acum o staruintia in respingerea pretensiuniloru in. Porti, caus'a e ca parlamentulu si natiunea nu i-aru permite cea mai mica slabiciune in acésta materia; de óre-ce toti românii se simtu atinsi de atitudinea nepotrivita si neintielésa a Portii.

Ací „Gazetta d'Italia“ amintesce si acea arestare arbitrara a celoru doi supusi români dela Tulcea si Rusciucu pre care Pórt'a i-a liberatu in urm'a reclameloru guvernului nostru; si apoi organulu italianu incheia astfeliu:

Europ'a e interesata cá nimeni sa nu turbure mersulu regulatu alu acestui statu teneru, spre a puté continuá sa fia, conformu dorintiei tuturoru puteriloru, unu elementu de ordine si libertate la pórt'a orientului.

„E tempu sa se puna capetu neintielegeriloru ce durà prea multu. Trebuie sa fia bine intielesu ca Romani'a, fatia cu Turci'a, este o tiéra suverana, de-si tributara, ca afara de plat'a anuala a peskesiului — dupa espresiunea turcésca, — care e unu feliu de daru, in schimbulu promissiunei aperârei integritâtiei teritoriului de câtra sultanulu, póte esercitá pre deplinu drepturile sele suverane. Astufeliu reclama dreptulu publicu europénu.“

Publicâmu estrasulu de mai la vale tramisu dela on. comitetu alu Asociatiunei nóstre tranne pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, pentru cá sa dovedimu ca nu suntemu partiali in controversele cari tindu la dilucidarea unui'a séu unoru adeveruri. Ne pare numai lucrulu cam curiosu, cându vedemu pre o corporatiune cum este a comitetului Asociatiunei nóstre, care are sa se ocupe cu literatur'a si cultur'a poporului romanu, ocupandu-se cu afaceri de forme administrative, cari in fine se reducu la un'a séu la doua persóne cu o ostenéla, care aru meritá a fi aplicata la ori care alta cestiune de principiu. Ne vine si mai curiosu cându vedemu, acum de nou, pre on. comitetu ca se folosesce de ocasiune spre a loví intr'o fóia, carea nu e dedata cu tamaierea vanitâtiloru nimenui, dara carea n'a stricatu nici cându nici literaturei nici culturei române, ba sprigitnesce chiaru si materialicesce institutulu, in a cârui frunte se afla onor. comitetu. In fine déca on. comitetu alu Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu se face solidariu si intra ca atare in o afacere carea privesce pre presiedintele seu, era lucru de bunacuviintia, cá in respunsulu seu, sa se fia conformatu sa nu fia nemarginitu, va se dica, sa nu fia mai estinsu séu mai lungu decatu au fostu articulii la care reflecteza. A publicá lungulu seu estrasu este din partea sea o pretensiune mai mare decatu chiaru si cea prescrisa de legile pressei. Nevoindu noi a ne amestecá in vreo discussiune cu on. comitetu, trecemu preste punctele care ne atingu deadreptulu si acum, cá si in rendulu trecutu, cu vederea si ne marginimu pre lânga comunicarea estrasului, lasandu pre publicu sa-lu judece, care dupa cum lu va puté apretiuí si care din ce punctu de vedere va binevoí salu apretiuésca.

Estrasu

din procesulu verbale al' siedintiei ordinarie a Comitetului Associatiunei transilvane, tienute in 15 Ianuariu 1875 c. n. in Sibiiu.

§. 2. Dupa acestea cerendu dlu Iosifu Sterc'a Siulutiu cuventulu, multiumesce dlui presiedinte si tuturoru membriloru Comitetului pentru fratiésc'a primire in senulu acestuia, apoi regreta, ca numai decatu dupa intrarea s'a in Comitetu, se vede indemnatu, a cere cuventulu pentru a face interpelatiunea urmatoria:

1 Are dlu presiedinte cunoscintia despre acea corespondentia, esita in Nr. 101 al „Telegrafului romanu“ din anulu tr. si reprodusa in „Hermannstädter Zeitung“ Nr. 5 a. c., in carea se afirma, ca nesce protocóle ale subcomitetului despartiementului alu III. din Sibiiu s'ar fi respinsu de catra presiedintele Asociatiunei?

2) Déca e adeverata acee'a afirmatiune, prin ce se motivédia respingerea aceloru protocóle? si

3) E intr'adeveru impedecata activitatea Subcomitetului sibiianu — precum se mai afirma in acea correspondentia — „chiar' prin presiedintele Associatiunei?“

La acestea respunde presiedintele dicendu:

cà are cunoscientia de amentit'a corespondentia;

cà a vediutu, cà prin acee'a se ataca persón'a presiedintelui Associatiunei si

cà cá atare si-a tienutu de detorintia a face Comitetului aratare despre starea lucrului.

I este deci cu atatu mai benevenita interpelatiunea, ce tocmai i se facuse, pentruca densulu e si gata a respunde la ea. Rogandu asiadar' pe Comitetu de a-i concede, cá se cetésca aratarea sea susu-amentita si de a primi pre acést'a dreptu respunsu la interpelatiunea facuta, cetesce, precum urmédia:

Onorabilu comitetu!

Atacanduse in Nr. 101 alu „Telegrafului romanu“ presiedintele Associatiunei transilvane pentru literatura romana si cultur'a poporului romanu“, care de presente am onóre a fi eu:

mi-am tienutu de detorintia a face Onorabilului Comitetu inca in siedinti'a de astadi aratare despre acésta intemplare.

Mai 'nainte de tóte mi permitu a assigurá pe Onorabilulu Comitetu, cà déca atacurile amentitului diurnalu se inverteau numai pre lenga persón'a mea, cá persóna privata, nu incomodám pre nime cu vre-o observare facuta asupr'a acelor'a, ci le ignoramu simplumente, Precum am ignoratu destule alte invective scornite cu fortia in contr'a mea, si respandite de unu siru de ani prin disulu diurnalu, mie inimicu. Dupace insa acum s'au indreptatu acelea atacuri asupr'a pre siedintelui Associatiunei nóstre, nu mi e permisu in cualitatea mea cá acela, a mai tacé, si asia me grabescu a satisface detorintiei mele prin urmatórele:

Rogu mai intaiu pre Onorabilulu Comitetu, a-mi permite, de a-í descoperì inainte de a intrá „in medias res“, ca aducandu-mi-se — dupa esirea numerului 101 alu „Telegrafului romanu“, si pana candu inca nu apucasemu a ceti si eu acestu numeru — pe cale amicabila scirea, cà intr'o corespondentia, cuprinsa intr'ensulu, 'mi dau mie, cá presiedintelui „Associatiunei transilvane etc“ unii juni de ai nostrii *pre temeiulu raportului d. Dr. Nicolau Olariu*, lectiuni, referitórie la modulu promovarei intereseloru amentitei Associatiuni, mi se causara pentru momentu o bucuria nespusa.

I-mi imaginámu cu multa placere si mangaiere sufletésca, ca invetiatii nostri teneri din Sibiiu s'au apucatu seriosu de lucru, si vor' se promovedia sublimele scopuri ale Associatiunei nóstre in tóte directiunile, pe tóte calile si cu ori-ce pretiu; *chiar' si prin lectiuni, date presiedintelui ei.*

Presupunému naturalmente, si credému, cà aceste lectiuni voru fi basate pe scientie si cunoscientie ample si solide, pe adeveru si dreptate; voru fi produse numai si singuru de indemnulu, de a folosi Associatiunei nóstre, servindu acesteia spre bine, ear' mie de indreptariu.

Conlucrandu si eu la *infintiarea si sustienerea* acestei Associatiuni, aruncaiu in aceste meditatiuni o reprivire asupr'a trecutului ei si facundu in pripa o mica, dar' stricta revisiune a tuturoru anteacteloru mele, referitorie la ea, nu aflaiu, decatu numai a regretá cà mi-a fostu absolutu impossibile, a face *mai multu* in interesulu aceleia.

Am disu deci in sufletulu meu: „ferice de noi, ferice de Associatiunea nóstra!“ déca tenerii ei membrii, inscrisi inca numai la 1874 si 1875, junii nostri, sperantiele viitoriului nostru, tendu de acum a intrece pe veteranii, pe actualii ei conducatori in ingrijirea de dens'a, in promovarea scopuriloru, pentru care e infiintiata ea: déca junii nostri comembri suntu atatu de invapaiati, atatu de zelosi pentru progresulu romanescu in literatura si cultura, câtu afla de bine a esi a buna séma in consciinti'a superioritatii loru, cá invetiatori in publicu.

Am gratulatu Associatiunei nóstre pentru momentele, in care inca nu cunóscému cu de amaruntulu si din propri'a-mi vedere cele scrise, relativu la ea, in „Telegrafulu romanu“; i-am gratulatu, precandu avému ast'feliu de presupuneri despre lectiunile, esite intr'ensulu, i-am gratulatu la prospecte de totu imbucuratorie!

Mi procuraiu insa curundu dupa acee'a respectivulu numeru alu „Telegrafului romanu“, si cetindu articululu din tr'ensulu, datatu din „Sibiiu in 30/18 Decembre“ (1875), intitulatu: „Associatiunea transilvana etc. etc.“ si subsemnatu cu X, *m'am desamagitu amaru!*

Mi perira la momentu dupa cetirea acelui articulu tóte bunele imaginatiuni, ce-mi facusemu ceva mai 'nainte, pentrucà cuprinsulu lui me convinsera, cà sorgintele, din care a esitu, *e intentiune rea*, care neci candu au produsu vre-unu bine.

Se dice in amentitulu articulu, cà protocólele Comitetului despartiementului alu III (din Sibiiu) despre conclusele siedintieloru aceluia din *Septemvre Octomvre* si *Noemvre* s'aru fi *asternutu comitetului centralu la mân'a d. presidentu Iacobu Bolog'a* **spre aprobare**.

Acestu asertu e de totu neadeveratu, pentru ca scrisorile, de cari e vorb'a: adeca protocólele siedintieloru despartiementului sibiianu din 12 Octombre, 11 si 20 Noembre 1875 (*din Septembre nici unulu!*) cu patru acluse ale celoru dóue din urma, s'au indreptatu incóce — precum arata eshibitulu de sub nr. 9 din 1876 — *cu hârthi'a subcomitetului respectivu din 2 Ianuariu 1876 nr. 39 din 1875*, si s'au presentatu aici in diu'a, in care au incursu, adeca *numai in 4 Ianuariu 1876*.

Se vede, ca auctoriulu articlului din cestiune a sciutu pré bine, ca déca va spune adeverulu, nu-si póte ajunge scopulu. Pentru *aceea* a retacutu elu adeverat'a stare a lucrului, pre carea in interesulu adeverului si spre dilucidarea lucrului 'mi permitu a o descoperí eu prin urmatóriele:

In un'a din primele dile ale lui Decembre 1875 st. n. 'mi aduse servitoriulu nostru unu convolutu de scrisori cu insciintiarea, ca mi le tramite d. Dr. Olariu. Erau protocólele citate cu anunciele loru; vre-o adresa insa, carea sa-mi arate, ca ce se facu cu acele scrisori, le lipsea totalmente. Precum se va convinge onorabilulu comitetu prin propri'a-i intuitiune, prin cautarea la actele acestea, cari ne jacu inainte in 7 bucâti: n'au fostu nici pre ele, séu in dosulu loru, nici lânga ele vre-o amintire câtu de mica despre aceea, ca se substernu onorabilului comitetu spre óre-care scopu, cu atâtu mai putienu *„spre aprobare.“*

Nu putému gâcí, ca ce se intentionédia cu tramiterea acestoru scrisori; cugetámu inse, ca d. Dr. Nicolau Olariu, pre care lu rugasemu eu cá si pre altii buni juni de ai nostri, a se interesá cu deosebire de scopurile Associatiunei nóstre, in zelulu seu pentru conclusele subcomitetului sibiianu, alu cârui actuariu este elu insusi, voiesce a me face mai de aprópe cunoscutu cu acelea inainte de a le presentá comitetului centrale, voiesce a me informá esactu despre starea lucruriloru, spre care scopu póte ca me va cercetá densulu. Dara nu me onorara numitulu d. cu vre-o intrare la mine; iér vointi'a mea, de a-lu intelní in pripa, séu de a-lu cercetá acasa, cá se aflu dela densulu, ca ce voiesce, se facu cu actele tramise, se zadernicira mai cu séma prin continua-mi ocupare de pre atunci la universitatea fondului regiu, alu cârui deputatu eramu.

Asiá au remasu actele din cestiune 3 multu 4 dile la mine, dupa care le-amu tramisu eu d. Dr. Nicolau Olariu pre acelu canalu, pre care mi lea fostu tramisu densulu, prin servitoriulu nostru, cu aceea rogare indereptu, cá sa bine voiésca a scrie, ca ce vré sa se intemple cu acele acte.

Re ntorcându-se servitoriulu, 'mi raportà, ca neaflându pre d. Dr. Olariu acasa, a pusu scrisorile la provocarea colegului seu, a d. concepiente Popu, pre més'a celui dintâiu.

La 3 séu 4 dile dupa aceea me onorara d. Dr. Olariu in locuinti'a mea, si spuindu-mi, ca a lipsitu vre-o câteva dile din Sibiiu, si ca intorcându-se acasa, a aflatu cestionatele scrisori pre més'a sea, me intrebara de caus'a, din care i s'au inapoiatu acelea. Eu 'i descoperiu acésta causa, iér' densulu spunendu-mi, ca prin tramiterea cestionateloru scrisori prin servitoriu la mine, au intielesu elu substernerea acelor'a comitetului centrale, 'si esprima temerea de traganarea lucrului, in contr'a cârei'a i-lu asecuraiu eu, ca déca *subcomitetulu sibiianu* va adresá acelea scrisori numai decâtu in modulu usitatu comitetului centrale, 'i garantezu resolvarea loru in celu mai scurtu terminu.

Câtu de tare a jacutu d. Dr. Olariu la inima urgenti'a lucrului, arata cele ce s'au petrecutu mai incolo.

In locu de a tramite d. Dr. Olariu actele din cestiune fâra de o ulterióra intârdiere pre calea sea singuru admissibila, adeca prin desu amintitulu subcomitetu la comitetulu centrale, le-a dusu densulu, precum sum oficialminte informatu, fâra scirea si invoirea presiedintelui subcomitetului sibiianu, la siedinti'a acestui subcomitetu din 29 Decembre 1875 si a pasitu in acést'a cu ele amâna, cá acusatoru in contr'a mea.

Se dice adeca mai departe in articululu cestionatu ca in acea siedintia, din multe respecte intr'adeveru pré „memorabila“ au facutu d. Dr. Nicolau Olariu „interesant'a impartasire, ca presidentulu Associatiunei a „tramisu protocólele asternute fâra nici „o observare indereptu, *dupa-ce 12 dile „le-a tienutu la sine.*“

Dá, asiá e: amu tramisu actele indareptu, *dar' nu subcomitetului sibiianu*, care inca nu mi le trimisese, ci mi le-a tramisu numai in 4 Ianuariu 1876, fâra de a i-le mai trimite eu inapoi, le-amu tramisu d. Dr. Nicolau Olariu, pentru ca nu sciamu, ce se facu cu ele, le-amu tramisu acestui d. care, déca voiá, cá se vina acelea la comitetulu centrale atunci, cându mi le-au tramisu densulu, trebuiá sa le espedeze prima data asiá, cum le espedara dupa esperinti'a, ce facù si invetiatur'a, ce luá in amintit'a siedintia pré „memorabila; trebuia se observe si densulu regulele generali dela care nu suntu esempti nici Drii si se compuna o mica concomitiva asemenea acelei'a, pre care o a compusu in 2 Ianuariu 1876 nr. 39 alu desp. III alu Assoc. trans. si cu care mi s'au presentatu disele acte.

Da, n'a primitu d. Dr. Olariu cu ocasiunea inapoiarei acteloru observatiunile, pre lânga cari i le-amu retramisu, pentruca din intemplare nu erá acasa; dara 'i facuiu eu observârile necesarie in modu amicabilu, dar' curatu si limpede cu ocasiunea intâlnirei nóstre in locuinti'a mea, si asiá, déca avé densulu vreunu semtiu pentru si vre-o iubire de adeveru si de dreptate si erá liberu de intentiune rea, trebuiá insusi se spuna in acea prea „memorabila“ siedintia, ca din care causa i s'au inapoiatu lui actele, si nu trebuiá se lase, cá altu cineva, a trei'a persóna se spuna aceea, cá apoi se póta si acestei'a imputá in cestionatulu articulu din „Telegrafulu Romanu“ profitarea-i de „informatiuni private.“

A fi tienutu eu acelea acte „*12 dile*“ la mine, e unu neadeveru, de spre care va convinge chiaru si pre d. Dr. Olariu acel'a, de care ne amu servitu ambii la transportarea loru, si care i le-a dusu densului a patr'a dî, dupa ce mi le-au fostu tramisu. La sum'a de „12 dile“, cu care au voitu dlulu Dr. Olariu sa me apese au potutu densulu vení numai scotiendu din lunile cele multe, in care au tienutu elu actele la sine, 8 dile, si adaogandu-le la cele 4, care cadu in contulu meu.

Totu asiá neadeveratu e si ulteriorulu asertu din cestionatulu articulu, dupa care „subcomitetulu din „Sabiiu a substernutu protocólele sele „comitetului centrale *in decursu de 4 „ani de dile totu-déun'a brevi manu si „fâra comitiva, si totu-déun'a s'au primitu.*“

Ante actele respective din archivulu onorabilului comitetu aréta — precum se póte convinge onorabilu acela'si la totu momentulu — prea chiaru si in modu nedisputaveru; ca pâna la an. 1875 nu s'a tramisu din partea subcomitetului sibiianu nici macaru odata si nici unu singuru protocolu *fâra comitiva* la comitetulu centrale. Numai in decursulu anului 1875 a aflatu d. Dr. Olariu mai comoda pracs'a indigitata in corespundinti'a „Tel. Rom.“ si profitandu de ea a depusu elu in cancelari'a nóstra — precum se vede iér' fâra scirea directorelui subcomitetului — sub deosebite date patru protocóle ale subcomitetului sibiianu in patru cóle, de a câroru presentare iéra sub deosebite date si nu prin mine, care amu absentatu de aici. n'amu avutu eu nici o cunoscintia. Unu singuru asemene protocolu amu presentatu eu insumi in 27 Octobre 1875, care inse s'a adusu la comitetulu centrale cu o concomitiva viua.

Dar' chiaru cându asi fi comisu erórea, primindu *fâra adresa, fâra concomitiva necesaria* asemene protocóle: óre n'amu fostu indreptatitu; n'amu fostu chiaru datoriu, a mi-o corege, recunoscendu-o; a indreptá lucrulu spre bine ? ! —

Mai apare in desu mentionatulu articulu inca unu neadeveru de totu tendentiosu si seducatoriu, adeca asertulu: ca „partea cea mai mare a membriloru (subcomitetului, ai siedintiei pré „memorabile“) au parasitu cu indignatiune locasiurile,“ in care se aflara.

(Va urmá.)

In 24. Ianuariu 1876.

Eu credu ca nimenea nu merita atàta amintire in publicitate cá progresulu ce s'ar ivi in unele comune satenesci romane. E sciutu ca romanimea locuesce aceste comune, — si publicarea buneloru loru intreprinderi servesce de óre-care indemnu pentru alte comune mai fara energie. Imprejurarea acésta me indemna si pe mine a Te rogá Dle Redactoru, a dá locu acestoru siruri in pretiuitele colóne ale „Tel. Rom.“ Nu voiu a vorbí de munti de auru, ci numai de isvórele din cari se formédia riurile. Voescu dara a vorbi despre lucruri mici, inse mari pentru acei, cari le intreprindu.

Inainte d'a incepe la obiectu, nu potu a nu-mi descoperí parerea, ca comun'a aceea, carei Ddieu i-a donatu preotu si invetiatoriu bunu, nu póte cá se nu progresedie. Poporulu nostru luminatu de aceste lumine va intreprînde lucruri insemnate.

Iata esemplulu. In comun'a Nadesiulu sasescu se ridica falnicu una biserica gr. or. carea e aprópe finita. Acésta inse nu e totulu.

Bunulu preotu G. Lupea din aceea comuna, din consideratiune, ca poporulu nostru traesce numai din agricultura, — si ca scientia in acestu ramu trebuesce latîta cu tóte poterile posibile, in diu'a nascerei Dlui, dupa servitiulu divinu anuntia poporului credinciosu presente, ca la 11 óre a. m. tinerimea locala se va produce in scól'a comunala cu unele colindi, si cu alte cantari nationale. Curiositatea poporului e mare, in togma cá si bucuri'a candu intimpina placere. Fiecare parinte dorindu a audi sonulu duce alu fiului seu alerga cu doru la loculu de cantari. Aci, intre cele mai dese esprimari de multiamire, Parintele Lupea, in un'a cuventare descopere poporului nostru folosele imense cele au maestriele preste totu si-lu indémna la inbratîsiarea loru. Dupa finirea acestei vorbiri, tinerimea intonédia unu altu cantecu.

Fininduse aceste Parintele G. L. si arata dorinti'a d'a formá unu fondu de biblioteca, carea se cuprinda numai opuri referitóre la scienti'a agriculturale. De aci incinganduse o discusiune scurta, majoritatea sustiené a-se reinfiintiá reuniunea de lectura infiintiata mai nainte, astadi insa parasita si uitata cu totulu; éra pe conducatorii ei, pentru negliginti'a loru trasi la darea de séma, — sî staruindu din tóte poterile reorganisarea acelei reuniuni de lectura. Maioritatea sustiene mai departe cá contribuirile presente, se se adauga lafondulu soolastecu, infiintiatu deja pe la anulu 1874.

Vedîndu Parint. G. L. salutarea opiniune a maioritatii se alatura la ea, — sî contribuirile se sî incepu precum urméza:

G. Lupea 1 fl. I. Radu 1 fl. I. Sielariu sen 50 cr. Ï. Dragosiu 50 cr. I. Sielariu jun. 50 cr. V. Danu 20 cr. Mich Dimitriu 20 cr. Petru Moldovanu 10 cr. N. Iosifu 10 cr. I. Berzanu 20 cr. Agafi'a Lupea nasc. Boiu 50. cr. Mari'a Radu nasc. Suciu 30 cr. Mari'a Sielariu nasc. Radu 20 cr. An'a Dragosiu 10 cr. Ann'a Sielariu 10 cr. eu N. N. 2 fl. sum'a 8 fl.

A dóu'a di sér'a la un'a mésa privata, la care serbau unii poporeni onomastic'a unoru Stefani, — invetiatoriulu din Ded'a M. Radu, atingându in unu toastu alu seu intreprinderea laudabila amintita, economulu Theodoru Danu insufletitu de cuvintele vorbitoriului contribuie pentru fondulu susu numitu 5 fl., pre acest'a 'lu imitara N. Ciotlosiu cu 2 fl. dlu providioriu de curtea Bohatieléna in pârtile Clusiului 1 fl. dlu comis. de drumu Antonu Machat 1 fl. Georgiu Gredinariu 1 fl. 50 cr. I. Dragosiu 1 fl. I. Sielariu sen. 50 cr. Sum'a 12 fl. v. a.

Acesti 20 fl. s'au adausu la fondulu celu vechiu, la care G. Lupea a fostu contribuitu inca la fundarea lui 2 fl. 20 cr. invetiatoriulu din Ded'a. M. Radu restulu din leafa sea pre anulu scolasticu 1873/4 in suma de 17 fl. 12 cr.

In fine, nu potu a nu eschiamá Onóre braviloru conducatori; si de diece ori lauda contribuitoriloru si iufiintiatoriloru de fonduri scolastice.

Unu calatoriu.

Tiantiari la 14 Ianuariu 2876.

Dle Redactoru! Din tóte pârtile audimu tanguirea, ca nu putemu scapá de valurile amerintietórie ce ne impresóra astadi, ca nu ne putemu ajutá altu cum decâtu numai prin atari medilóce, cari potu sa delatureze periculii. Acele medilóce potrivite suntu de comunu cunoscute, e vorb'a numai ca dispunemu de ele si cum le aplicâmu.

Economi'a si agricultur'a ratiunale, comerciulu si industri'a, sprigínite de motorulu puternicu alu progresului, de scóla, suntu adeveratele medilóce, prin cari bunastarea materiale si spirituale a unui poporu se potu promová intr'unu modu imbucuratoriu. Avemu noi românii aceste medilóce, prin cari amu puté scapá de seraci'a spirituale si materiale de astadi ? De ne voru uitá la natiunîle conlocuitóre, cari propasiescu pre tóte terenurile vietiei, nu ne vomu puté bucurá de unu respunsu afirmativu la intrebarea de susu. Si de unde provine óre lips'a de aceste medilóce, lips'a de progresu in viéti'a nóstra natiunale ? Trecutulu nostru istoricu ne spune, ca poporu mai apesatu si despoiatu de tóte averíle sele de cum a fostu poporulu nostru abiá credemu ca va mai fi altulu. Pre lânga aceste calamitâti ce le-amu suferitu in seculii trecuti, din cari abiá amu scapatu cu viéti'a in ósa, a contribuitu si contribue si astadi la stagnarea vietiei nóstre si o inclinare a multor'a dintre noi spre fatalismu. Si astadi audimu pre multi din poporulu nostru dicendu cu unu feliu de pesimismu, ca asiá ni-a fostu ursit'a s. a.

Chiamarea omului inse este a lucrá, acést'a se vede si din cuvintele ce le a disu creatorulu câtra omulu intâiu ziditu: Intru sudórea fetiei tale sa-ti agonisesci pânea de tóte dilele. Au nu e lucru firescu si astadi, ca cine cum 'si sara asiá mananca, cum 'si asterne, asiá se odihnesce, cine cum asuda, asiá se bucura ?

Poporulu nostru se ocupa cu agricultur'a, cu acelu ramu alu productiunei, care dupa economisti e bas'a a tóta esistinti'a, dara nu e de ajunsu ocupatiunea cu agricultur'a, déca acest'a se afla totu numai in stadiulu primitivu alu desvoltârei, trebuie sa ne ocupâmu cu agricultur'a intr'unu modu ratiunalu, va sa dica sa ne nesuimu a inaintá agricultur'a, sa cultivâmu pamentulu nostru curatiune, cá sa produca róde mai imbelsiugate si mai nobile. Facendu asiá esistinti'a nóstra va fi mai usióra.

Aceste tóte inse suntu cu putintia numai prin *scóla.* Astadi, multiamita lui Ddieu ca si noi românii fatia de alte natiuni avemu câte o scolutia mai mare séu mai mica, deci pâna le avemu sa ne folosimu de ele, sa le dâmu viétia, câci numai prin ele póte vení omulu la adeverat'a sea positiune sociale. Este prea frumosu câci recunóscemu si noi de-si in ór'a a unspradiecea, folosulu si resultatele, la cari ne póte aduce o economia rationala si o scóla bine organisata. La tóte si referintiele poporului nostru este de doritu, si trebuie sa premérga acei'a, cari au de datorintia a se interesá de poporu, de binele si reinnoirea poporului, in mediloculu cârui'a se afla — invetiatorii si preotii — câci numai atunci ne voru puté asigurá venitoriulu natiunei nóstre. Mari greutâti ne astépta dara sa nu ne spariemu, ci sa ne folosimu de totu ce taie in sfer'a nóstra si ne póte ajutá câci imposibilitate nu e — sa prenumerâmu acele foi folositórie. cari au devis'a progresulu natiunalu — Economulu, Scól'a romana si Highien'a, — cari au esitu la lumina chiaru in tempulu cându avemu mai multa lipsa de ele. Credu cumca toti fratii invetiatori si domnii preoti le voru sprigini.

Paltineanu,
inv. dir.

Romani'a.

Bucuresci 8 Ianuarie 1876.

Cá intempinare la revista principalului organu alu opositiunei de la 1 Ianuarie, noi am protestatu contra cutesantiei cu care acelu organu 'si-a permisu a trece dincolo de capulu ministriloru cu acusarile sele, puind in discutiune chiaru persóna Domnitorului.

Am spusu ca acésta procedare, departe de a fi constitutionale sî românésca, este o trista imagine a unoru ómeni orbiti de pasiuni si o demascare a celoru ce nu sciu a mai respectá nimicu sî mergu cu orbirea si perfidia pâna a recomandá resturnarile sî anarchia ca midilocu de salvare sî asigurare a Românìei contra pericolelorn si cataclismeloru ce dicu ca ne amenintia de prima-véra in Orientu! Reproducerea articolului d-nei Rosetti din 1866 contra lui Voda-Cuza cu declararea ca elu se potrivesce si pentru 1876, bocirile ipocrite pentru anulu in care am intratu, puindu persón'a Domnitorului in jocu am numit'o cutezantia si *perfidie* si mentinemu acést'a calificare, cu tóta superarea adversariloru nostri.

Amu esplicatu indestulu in articolulu nostru precedentu cugetarile si indignarea nóstra, si ori ce romanu cu inima si bunu simtiu ne-a intielesu. Nu voímu a mai prelungi acést'a polemica, de óre-ce ne-am facutu datori'a de publicistu a protestá, si apoi publiculu romanu scie cine suntu adversarii nostri si ce scopu urmarescu. Publiculu nostru, care-i dosaproba, scie ce nume se cuvine acestoru oposanti cari useza de aceste arme si abuséza de libertatea presei. Persóna sacra a Domnitorului e mai pre susu de atacurile perfide si tocite cu care isi umple colónele organulu opositiunei, si nu voru ajunge la inaltimea lui acele spume a le pasiuniei, pe care publiculu inteliginte le dispretiuesce.

Amu aratatu ce nume si valóre au acele amenintiâri tragi-comice din „Românulu" dela 1 Ianuarie. Ce sa mai dicemu si despre bravadele nesocotite cu care „Românulu" de adi dice: „dá, amu acusatu si acusâmu pre principele Carolu ca a respinsu natiunea dela sine?" — Si cându oposantii nostri dicu natiune, ei se intielegu pre sine! — Sa mai dâmu óre adversariloru nostri o nóua lectiune de constitutionalismu! Dara acést'a aru fi sa repetâmu numerósele discutiuni ce amu avutu si sa ne adresâmu la nisce surdi cari nu voru sa audia. Dara cine nu scie ca de cându oposantii nostri dela „Romanulu" si códele loru nu mai suntu la putere. ei nu facu de câtu sa cânte pre tóte tonurile aceleasi ieremiada, acelasi cântecu banalu, ca, de óre ce nu mai suntu la putere patrioti dela „Romanulu." „Domnitoriulu s'a despartitu de natiune"!... — câci cine óre este natiunea déca nu acestu grupu de ilustri liberali ai vestitei influintie morale si ai bravadeloru de preste Carpati si Dunare din 1868?

A se numi pre sine natiune si a se confundá cu dens'a in tóte discutiunile; a nesocotiti esietenti'a celorulalte partite si a negá vointi'a majoritatiei alegatoriloru care sa manifestatu prin decimele de mii de voturi, legalmente constatate in dosarele diferiteloru alegeri de deputatu, senatori si membri municipali si consilieri judetieni, alesi din partipulu conservatoru liberalu; a opune la o afirmatiune legale o negatiune rebela, si nisce presinse prame si discursuri de piatia, — iéca ce va sa dica a fi constitutionali si nationali! A aduná prin discursuri amagitóre si tovarasii artificiale cá cele de circ si Masar pasi'a si prin totu feliulu de probagante si agitâri din tóta tiér'a numai vre-o 4 mii de subsemnaturi de totu soiulu, si a le pune mai pre susu la cele preste 40,000 de voturi legalmente esprimate de natiune in diferitele alegeri, cari au datu representantiunea actuale a tierei, — acést'a va sa dica constitutionalismu si patriotismu, si da dreptulu celoru dela „Romanulu" sa-si transforme bocirile loru in nisce acusâri necuviinciose contr'a domnitoriului! Ori-cine intielege nesocotinti'a si chiaru perfidi'a adversâriloru nostri, setosi de puterea cu care sa dedulcise asiá de multu sub regimulu vestitei influintie morale si a lui Strusberg, Winterhalder, Wertheinberg din 1867 si 68.

De aceea ne oprimu ací spre a nu reincepe discutiunea unoru materii atâtu do multu cunoscute de care publiculu nostru este satulu.

Sa dâmu mai bine atentiune si preferintia cestiuniloru cari suntu la ordinea dilei si interesa viitoriulu; sa avemu ochii atintiti la realisarea progresului in intru si la desfasiurarea evenimenteloru din afara, pentru ca unindune fortiele si aratândune tari in intru, sa fimu stimati de puterile garante, care ne privescu si care ne au garantatu fiinti'a nóstra politica si nationale, cá unu elementu de ordine, progresu si ecuilibru in orientulu Europei.

„Pr."

Telegrama.

Budapest'a 29 Ianuariu. Marele patriotu alu Ungariei, Franciscu Deak, a reposatu.

Varietâti.

⁂ *Publicatiune.* Terminulu concursului pentru ocuparea parochiei vacante Ofenbai'a, cu care este impreunatu unu venitu de 400 fl. publicatu in „Telegr. Romanu" nrii 94, 95 si 97 1875 se prelungesce din prim'a Ianuariu pâna in 31 Ianuariu 1876, ce se aduce la cunoscintia doritoriloru de a ocupá acestu postu de parochu.

Oficiulu protopresbiteralu alu Lupsei, Ofenbai'a in 7 Ianuariu 1876.

In contielegere cu comitetulu par. resp.

Ioanu *Danciulu.*
adm. prot.

⁂ A aparutu de sub tipariu *Compendiu de Istori'a Bisericei* coprindiendu istori'a preparatore, istori'a primitiva, secolulu apostolicu, istori'a vechia si medie (1—1453) de N. *Nitzulescu,* Dr. in filosofie, licentiatu in teologie, membru alu societâtiei orientale germane si profesoru in cursulu superioru la seminarulu centralu din Bucuresci.

Acést'a scriere, a cârei materie este espusa sî tradata sistematicu dupa metodulu geneticu, distingendu-se dintre cele-l-alte scrieri de felulu esta, cá o lucrare *completa* sub tóte punctele de vedere si *unica* pâna acum in limb'a nóstra, se recomenda cu preferintia scóleloru secundare: seminarii, gimnasii si licee, pentru studiulu istoriei bisericei, pentru care este mai intâiu facuta. Pentru cleru de tóte gradele este cea mai utila si importanta scriere, precum si pentru toti cari suntu datori a cunósce fiinti'a si organismulu bisericei.

Spre inlesnirea amatoriloru din capitala pentru a cumperá acésta carte, depositulu se afla in strad'a Carolu I-iu nr. 1 firm'a *Ioanu Ionescu.*

Cumperatori de prin districte suntu rugati a se adresá la autoru, strad'a Olimpu nr. 1 unde este depositulu principalu, trimitiendu pre lânga adresa costulu, care e 4 lei esemplarulu in care intra si transportulu postalu. Pentru comande preste 20 esemplare pretiulu este 3 lei 75 socotitu ací si transportulu.

In capitala unde suntu depositele, esemplarulu se vinde cu 3 lei 50 bani.

⁂ *Spargere de pravalie.* In noptea de mercuri spre joi au spartu furi pravali'a comerciantului de aici Grigoriu *Mateiu,* din carea au furatu mai multe cârpe de metasa si alte meruntisiuri si banii din cass'a de di. Cârpele s'au aflatu aruncate pre o livadia afara din cetate. Banii inse si furii nu se descoperira pâna acum.

⁂ *Focu.* Vineri de dimineti'a intre 5 si 6 óre furamu alarmati. Caus'a fù foculu ce isbucní din magazinulu bacanului de aici *Möferdt* strad'a Cisnadiei, care numai prin intrevenirea pompeieriloru se margini numai la disulu magazinu si nu se incinse mai departe. Pagub'a trebuie sa fia insemnata, pentruca foculu, care isbucní pre la 5 óre diminéti'a abiá pre la 8½ óre fú inadusitu cu totulu. Unu meritu fórte laudabilu si castigarea pompierii sub conducerea siefului loru dlu Dr. G. *Lindner* si institutiunea acést'a a doveditu pre deplinu insemnatatea si bunatatea ei.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Ianuariu 1876

Metalicele 5%	68	70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73	70
Imprumutulu de statu din 1860	112	40
Actiuni de banca	886	—
Actiuni de creditu	191	70
London	114	35
Obligatiuni de desdaunare Ungurresci	76	—
„ „ „ Temisiorene	75	75
„ „ „ Ardelenesci	75	40
„ „ „ Croato-slavone	80	50
Argintu	104	50
Galbinu	5	40
Napoleonu d'auru (poli)	9	18½

Concursu.

Spre ocuparea statiunei de capelanu lânga veteranulu parochu din suburbiulu inferioru Pórt'a turnului in Sibiu prea onoratulu domnu assesoru consistoriale Petru Badila, dupa incuviintiarea prea Veneratului consistoriu archidiecesanu dto 18 Septembre 1875 nr. 26 42, se deschide prin acést'a concursu pâna in 15 Februariu a. c.

Fiitoriulu capelanu va avé jumetate din tóte venitele parochiali, cari dupa tacsele stolari, portiunea canonica, casa parochiale si dupa venitele accidentali se apropia la sum'a unei parochii de clas'a I.

Dela fiitoriulu capelanu se cere, cá neconditionatu se locuiésca in cas'a parochiala, carea e situata nemidilocitu lânga biserica, e de zidu cu trei incaperi, curte, siura si gradina de legumi, si carea i-se va computá in venitu cu 80 fl. pre anu.

Concurentii, cererile loru bine instruate dupa statutulu organicu § 13 si dupa dispositiunile provisorie pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. b. pâna la terminulu prefiptu, sa le inainteze la presidiulu scaunului protopresbiterale alu Sibiiului I.

Sibiiu in 12 Ianuariu 1876.

Comitetulu parochiale in contielegere cu par. protopresbiteru.

(1—3)

Concursu.

Fiindu-ca la cererea parochului Alecsiu Fratesiu, si a poporului din opidulu Presmeru, maritulu consistoriu archidiecesanu la 13 Martie 1875 nr. 436/B. a incuviintiatu instituirea unui capelanu, care sa fia totu-odata si invetiatoriu de cl. a III cá diriginte asiá se escrie concursu pâna la 8 Februariu a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu:

a) din caus'a alodiala in bani, cuartiru si bucate 430 fl. v. a.

b) din didactru, dela morti, masle si alte accidentii 70 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele instruate in sensulu statutului organicu pana la terminulu indicatu la subscrisulu, de sine se intielege, cà concurentii voru documentá, ca au absolvatu celu pucinu 4 clase gimnasiale, apoi cursulu pedagogico-teologicu-cu atestatu de cualificatiune, si ca a servitu 2—3 ani cá invetiatoriu.

Brasiovu in 8 Ianuariu 1876. —

Pentru comitetulu parochiale:
Ioanu Petricu m. p.
Protopresbiteru gr. or.

(1—3)

Depuneri de capitale spre fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu

a) pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese.

b) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu **6½%**.

c) sub conditiune, de a se anunciá institutului radicarea depunerei la **siese** luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) depunentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, altu cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni *speciali* de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea deponeriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sabiiu 21 Decembre 1875.

„Albin'a"
Institutu de creditu si de economii in Sabiiu.

4—4

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dominec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 7. ANULU XXIV.

Sabiiu 22 Ianuariu (3 Febr.) 1876.

†

Franciscu Deák

> Namque orbis terrarum divitias accipere nolo pro patriae caritate.
>
> De Vita escell. imp.

Ungari'a este astadi in doliu! Si are cuventu sa fia, pentruca Atlantulu care a purtat'o singuru pre umerii sei mai dóue diecenie si a ferìt'o de multe si mari fatalitâti, jace fâra de suflare si preste câte-va momente va fi inghititu de mormentu.

Unu fenomenu politicu raru in tempurile nóstre moderne a fostu acel'a, pentru care doliulu se incepe susu in palaturile regale si se termina in colib'a cea din urma. Elu, investitu cu o simplitate, cum cetimu despre unii barbati ilustri din tempulu classicitâtiei antice, a pusu iubirea patriei si natiunei sele mai pre susu de tóte bogatiile pamentului si cu arm'a acést'a a cuceritu tóte inimile celoru mari si a castigatu tóte inimile celoru mici si intr'unu tempu de dóue diecenii a concentratu tóta viéti'a natiunei magiare si a patriei sele Ungari'a in persón'a sea.

Si lucru admirabilu! nu purpurulu dinasticu, nici lustrulu aristocraticu l'a radicatu la inaltimea celui dintâiu barbatu alu Ungariei. Impregiurarea ca atâtu inim'a câtu si capulu a fostu la loculu loru, l'a pusu, dupa o scóla indelunga, la acelu locu sublimu pre care l'a gasitu finea vietiei sele.

Viéti'a lui politica nu se incepe cu deceniele din cestiune. Spiritulu lui a inceputu a luminá in intunereculu trecutului inca inainte de an. 1840, tempulu pregatitoriu pentru evenemintele cele mari din patria si din Europ'a, dela 1848. Pre atunci Deák erá numai in sirurile combatantiloru, inse in fruntea acelei partide, care luptá pentru progresu si activitate si pentru successiv'a delaturare a privilegieloru. Spiritulu lui avù inse sa tréca prin fasele unei lamuriri, cari sa-lu faca aceea ce devení mai tardiu. Ací atingemu in trécatu persecutiunile ce avù sa le sufere din partea nobilimei mici, togm'a pentru succesiv'a delaturare a privilegieloru si in fine portfoiulu ministeriului de justitia din 1848, sub presidiulu lui Battyani. Desamagirea ce i o pregetisa zelulu seu patrioticu si de dreptate l'a facutu sa se retraga unu tempu de pre aren'a publica si sa apara iérasi cându valurile amenintiau Ungari'a si cându Ungari'a l'a remuneratu cu demnitatea ministeriale. Numai patriotismulu l'a adusu iérasi pre aren'a luptei politice. Pusetiunea lui in ministeriu a fostu fórte grea. Elu cautá in tempulu acestu agitatu de ómeni fâra prevedere politica sa modereze si sa impedece rostogolirea Ungariei in abisulu, in care cadiù in 1849, inse pre atunci fâra succesu. Sgomotulu nestemperârei a fostu asiá de mare, incâtu ori-ce voce, ce esprimá ratiune, erá neaudita si absorbita de tumultulu celu mare. Ce erá sa faca? decâtu, cá sa nu fia responsabilu cu consciinti'a sea de pecatele connatiunaliloru sei, sa se retraga de nou dela orice activitate politica. Tempulu celu din urma alu revolutiunei l'a petrecutu acestu mare barbatu, dara in a dóu'a retragere dicendu-si póte si elu: „*flere possum sed juvare non.*“

Mai bine de unu deceniu Deák petrece sub nivelulu evenemintelorn. La 1861 a datu iérasi semne de viétia; dar' semnele aceste atât'a au fostu de puternice, incâtu tóta atentiunea connatiunaliloru sei a fostu indreptata asuprai si mai pre urma concentrata in trensulu. Erá si causa sa fia.

Deák de acum, lamuritu prin invetiaturile vietiei erá in multe privintie altulu, se deosebea de celu inainte de 1848. Celu de atunci inca nu erá cu totulu deosebitu de câtra cele pamentene si de aceea lu vedemu pre fotoliulu ministerialu. In chiarificatiunea sea cea nóua nu mai gasimu intr'ensulu nimic'a decâtu idealulu patriotismului. „Eu nu sum decâtu unu simplu cetatianu“ dicea elu chiaru si la 1873.

Si dela maxim'a acést'a, carea representa simplitate si superioritate, totu de odata, nu s'a abatutu pâna la finea vietii séle.

Nici posturi inalte, nici titluri marétie, nici orduri ilustre, nici viatia splendida, nu avura nici o putere asupr'a lui. Tóte aceste se inverteau in giurulu lui cá nisce planete stralucitóre elu insa nu mai intrà in sirurile loru nici odata. Cá unu *Fabricius* modernu, locuiá in dóue odai a unui hotelu („Regin'a Angliei“) si ací, in simplitatea locuintiei séle, primea pre rege, pre principi, pre ministri si pre toti cei mari ai tierei.

Viati'a acést'a mare si multu cuprindietória, care a datu viatia la atâtea lucruri importante a inceputu pre la finea anului 1872 a se incliná câtra apusulu ei.

Agitatiunile interne, pre cari reposatulu le a sciutu cu atât'a taria domolí si infrená in interiorulu seu, voru fi fostu de multe ori in viati'a sea fórte *agitate*. De multe ori, nevediute si nesimtite in afara, voru fi facutu cu atâtu mai mare sguduire in laintru si trupulu, acestu vasu fragilu alu spiritului, a resistatu pâna la unu tempu, dara in fine si resistinti'a lui s'a vediutu infrânta.

Unu morbu, care este mai alu tuturoru ómeniloru mari, a inceputu in anii din urma a róde mai iute firulu vietiei. Defectulu inimei a devenitu morbu greu, carele se terminà cu mórtea in népsea de 28 Ianuariu st. n.

Omulu nu este in stare de pune pedeci legiloru firei. Cest'a din urma nu face esceptiuni cu nimenea, ori cine aru fi. Dara dupa calculi omenesci ne este iertatu a ne esprimá dorintie. Deci, fatia cu mórtea acést'a carea o privimu cu totu dreptulu de unu insemnatu evenementu, amu fi doritu, ca sa se fia mai amânatu si sa lase pre barbatulu perdutu in sinulu natiunei si patriei sele. Pentru ca si pentru natiunea magiara si pentru patria acestu spiritu puternicu a disparutu pré curendu. Pentru natiunea magiara, dicemu, ca a disparutu pré curéndu, pentru-ca numai in dóue perióde a le desvoltârei patriei sele a pututu fi cu dens'a. In periodulu dintâiu vocea lui fú trecuta cu vederea si patri'a cadiù in abisu. In periodulu alu doilea si câstigà valórea de a fi luata in séma si ascultata si patri'a si reluà iérasi pusetiunea perduta. Avé sa urméze periodulu alu treilea, in care sa se reguléze referintiele intérne ale patriei asiá incâtu sa se multiamésca toti fiii aceleiasi patrie de ori si ce natiunalitate. Deák a facutu unele mici anticipatiuni si in privinti'a acést'a, odata la 1867, candu se adresà câtra *magiarii* din Transilvani'a cu cuvintele: „voi o sa ne dati multu de lucru cu pretinsiunile vóstre;“ de altadata candu intr'o desbatere parlamentara vorbí despre multiamirea si spriginirea nationalitâtiloru. Mórtea a fostu mai grabnica de câtu realisarea a pârtiei a trei'a a problemei séle celei mari ce se parea ca ia incredintiatu provedinti'a. Obstaculile au fostu mai durabile de câtu palm'a vietiei unui omu, de si mare si puternicu in cuventu si fapta.

Dara déca viéti'a luî a trebuitu sa se supuna legiloru firei, sperâmu ca spiritulu lui va remâné intre conatiunalii si compatriotii sei, si ceea ce n'a pututu seversí Deak voru seversí urmatorii lui in principii.

Deci, fâra de a cautá la natiunalitatea acestui mare si intieleptu patriotu, carele nu numai a invinsu cu puterea argumenteloru, dara a si câstigatu, carele nu a invinsu numai pre altii dara s'a invinsu si pre sine, punendu iubirea patriei mai pre susu de tóte bunurile lumesci, sa asistâmu cu spiritulu si cu inimile nóstre la ceremoni'a funebrale din departare si cu aceeasi iubire de patria, de care a fostu insufletitu elu in tóta viéti'a lui, sa pronunciâmu celui mai mare patriotu cu pietate unu: Fiai tierin'a usióra si memori'a eterna!

Immormentarea lui Deak va fi astadi. Dupa cele premerse immormentarea va fi imposanta.

Ministrulu reg. ung. de culte si instructiunea publica a avisatu pre toti capii bisericesci din Ungari'a despre mórtea patriotului Fr. Deak.

Escelenti'a Sea Inaltu preasântitulu Archieppu si Metropolitu *Mironu Romanul* a plecatu luni cu trennulu de sér'a la Budapest'a spre a asistá la immormentarea lui Fr. Deak.

Comitele fundului regiu Mauritiu *Conradu* a plecatu la Budapest'a.

Deputatiuni la immormentarea lui Deak. Universitatea din Clusiu a tramisu la Budapest'a o deputatiune pre carea o compunu: rectorele universitâtiei si dela fia care facultate câte unu membru. Cetatea *Clusiului* tramite o deputatiune de trei membrii. Cetatea *Sabiiului* tramite o deputatiune de trei membri din cetate si doi din districtu.

Foile din capital'a Ungariei fâra deosebire de partida dedica umbrei marelui defunctu cuvinte de recunoscintia si simpatia adeverata.

„*Pesti Napló*“ scrie: Nici odata natiunea n'a avutu sa deplanga pre unu reposatu mai mare de cum a fostu Fr. Deák. Dorerea se sbuciuma in tacere si nu póte mesurá pierderea; barbatii se semtiescu orfani, ei sciu ca Ungari'a e orfana, câci patri'a a pierdutu in Deák pre parintele seu. Stim'a si multiemirea peregrinéza la reposatulu dandu-i binecuventarea, tiér'a se imbraca in doliu si fia-care biserica se róga pentru sufletulu defunctului lui Ddieu care a datu din grati'a sea natiunei sele acestu sufletu. In amaraciunea nóstra privimu plini de ingrigire in viitoriu, câci patri'a nu mai are fiu intieleptu. Petrunsi cugetâmu asupr'a sortiei si ne hotarimu a iubi patri'a, a traí numai pentru patrie si a invetiá generatiunile viitórie sa-si iubésca patri'a sea cu credinti'a si virtutea, cu care o a iubitu Fr. Deák. Mormentulu ce va ascunde corpulu lui e pentru tiéra unu locu santu, unu altariu, la care se voru rugá si nepotii. Dara spiritulu lui Deák nu-lu stapanesce mormentulu, elu traiesce si va traí aducendu patriei unguresci viitoriulu seu.

„*Ellenör*“ se esprima astfeliu: Deak, omulu dreptu, nu mai esiste. Temporile si periodele vinu si trecu: tempurile nóue producu noi barbati, nóue spirite; tiér'a va inflorí si antic'a virtute a parintiloru va reinviá in stranepoti; unu Fr. Deák nu vomu mai avé. Nu va fi lipsa de marime, de energia, de inimi sânte si invapaiate, pre câtu tempu providinti'a va fi cu noi; totusi natiunea a avutu numai unu Deák si nu va mai avé altulu. Intr'o mie de ani se nasce numai unu Deák si pentru o natiune numai unulu. Noi nu mai avemu unu Deák, mai multu nu putemu dice, celelalte le va dice istori'a.

„*Hon*“ termina articulu seu asiá: Pamentulu a nascutu spirite titanice, cari au navalitu asupr'a ceriului, in fruntea asaltoriloru stá F. Deák, in mânile sele falfaiá stindardulu, elu a luminatu drumulu. Acum acést'a lumina s'a stinsu pentru totu-déun'a, cu tóte aceste noi credemu, ca vomu ajunge in pamentulu promissiunei. Lupt'a ce amu luptatu condusi de densulu, a fostu o iliada ungurésca, unu Omeru ungurescu sa o descrie, noi inse ne incercâmu sa rabdâmu amar'a lovitura ce a suferitu natiunea prin mórtea lui, cu curagiulu barbatescu ce l'amu mostenitu dela densulu.

„*Kelet népe*“ constata, ca Deák a fostu uniculu barbatu in Ungari'a, care a avutu nu numai popularitatea, dara si priceperea si curagiulu, de a dá fatia de pretensiunile popularie ale natiunei svatulu, sa primésca politic'a, din carea a resultatu renascerea statului ungurescu. Adencu miscata sta natiunea lânga cosciugulu marelui seu fiu. O dorere nespusa ne coplesiesce inimele. Suvenirile unei epoce mari prin lupte, suferintie si resultate insufletitórie, trecu pre dinaintea spiritului nostru. Si acum cându figur'a cea mai mare a acestui tempu intra in panteonulu nemorirei, indreptâmu in dorerea nóstra câtra atotu potintele o rogaciune lina de multiamita, pentruca ni-a datu unu astfeliu de barbatu. —

Revist'a politica.

Sabiiu in 21 Ianuarie v.

La 17 Ianuariu n. se dede de scire ambeloru case ale parlamentului ungurescu, ca marele patriotu Franciscu *Deák* a reposatu. Dupa ce se dede espressiune viua dorerei profunde asupr'a acestei perderi mari se facura dispositiunile de lipsa, spre a se dá multu regretatului barbatu onórea cea de pre urma intr'unu modu demnu de faptele si meritele lui stralucite. Presidentulu casei deputatiloru va anunciá perderea cea mare ce sufere tiér'a tuturoru municipieloru, senatului imperialu si ministeriului.

Cuventulu funebru lu va rostí Col. Ghyczy. In dieta se va tiené o deosebita serbare de jale.

Pregatirile ce se facu promitu, ca inmormentarea ce va urmá Joi la 11 óre a. m. dela palatulu Academiei, va fi un'a dintre cele mai stralucite. Jurisdictiunea din Budapest'a a invitatu pre cele-lalte jurisdictiuni sa participe la inmormentare prin deputatiuni, asemenea facu si alte corporatiuni din Ungari'a. O deosebita onóre se vede si in dispositiunea, cá marele defunctu sa se inmormenteze pre spesele tierei, pentru care a luptatu cu succesu preste 40 ani.

Unele tribunale (celu din Brasiovu s. a.) nu primira rogârile advocatiloru contr'a folosirei esclusive a limbei magiare, ci in locu de a le susterne ministeriului le respinsera din capulu locului. „Pesti Napló“ de Vineri afla acést'a procedere a tribunaleloru corecta si motivata prin lege. Pentru a prevení ori-ce indoiéla „P. N.“ propune crearea unei legi scurte, in care sa se enuncieze, ca limb'a afaceriloru advocatiali trebuie sa fia cea ungurésca.

Totu odata conjura acést'a fóia guvernulu, cá sa nu asculte de representârile advocatiloru.

Deputatiunea camerei advocatiloru din Sabiiu ce a plecatu la Pest'a in caus'a limbei a fostu primita la 18 Ian. v. de ministrulu justitiei B. Perczel in audientia. Ministrulu primí representatiunea si respunse cu bunavointia:

„Respunsulu relativu la interpelatiunea lui Transchenfels, care pentru insemnatatea lucrului se va statorí in consiliulu ministerialu, va fi si resolutiunea la representatiunea d-vóstre. Camer'a e chiamata, a promová pre lânga justitia si adeveratele interese ale statului.“

Din Bucuresci se tramise la „Independinti'a belgica“ telegram'a urmatoria: „Contr'a presidentelui cabinetului (Lasc. Catargiu) s'a incercatu unu atentatu. Atentatorulu e unu impiegatu destituitu pentru defraudare, cârui ministrulu n'a voitu sa-i redee postulu. Ministrulu presiedinte e usioru ranitu, atentatorulu e arestatu.“

Cetimu in „l'Italie“ urmatórele:

„Gasimu intr'unu organu alu dlui de Bismark, „N. Deutsche Zeitung“ declaratiuni cari ni se paru curióse a le relevá. Acestu diurnalu, analisandu o brosiura aparuta la Parisu sub acestu titlu: *Franci'a si Germani'a la primavér'a viitóre*, dice ca acésta brosiura corespunde de minune tendintiei pacifice a politicei germane. Este chiaru Franci'a, adauga jurnalulu dlui de Bismark, care va determiná insesi natur'a raporturiloru cari aru dorí a avé cu Germani'a: déca ea voesce a renunciá fracamente si lealmente la ori-ce feliu de idei de revansia, déca voiesce sa abandone pretentiunea de a se erigiá in soldatulu papei, nimicu nu va impedecá pre cele dóue natiuni de a legá relatiuni de sincera amicitie.

Articululu adauga ca Franci'a nu este amenintiata de nimeni in propri'a sea securitate, si ca ea póte a se ocupá fâra grige de desvoltarea prosperitâtiei interióre cu certitudinea de a nu gasí nici decum pe Germani'a in calea sea, atâtu câtu ea va urmarí o politica de pace.“

Cetimu in „Pressa“:

Pre câtu s'a vediutu din óre-care telegrame din Belgradu, luptele eroice ale erzegovineniloru si prafulu de pusca, alu cârui mirosu vine dela hotarulu Serbiei, unde ostirile otomane stau gramadite, nu au potutu face sa se uite luptele de partide din intru, spre a fi unite gat'a de ori-ce eventualitate. Rosii din Serbi'a, cá si cei dela noi, devinu din ce in ce mai pasionati pentru luptele personale si de partitu, tocmai in aceste impregiurâri grele. In Scupcin'a Serbiei, dice „le Nord“, suntu multi radicali si cuventulu loru de ordine se vede a fi suprimarea si luptele de partitu, darea in judecata a ministeriului Marinovici pentru trecutu, cá si in Greci'a.

„Camer'a din Aten'a, dice „le Nord“, n'a asteptatu multu spre a gasí imitatori. Camer'a Serbiei aru avé altu ce-va mai bine de facutu, ni se pare, decâtu de a-si perde tempulu in recriminâri retrospective; ea aru face mai bine sa se ocupe mai putienu de trecutu si mai multu de presintele si viitorulu principatului serbu. Administratiunei intielepte si luminate a ministeriului Marinovici datoresce Serbi'a o mare parte din prosperitatea de care s'a bucuratu in anii din urma.“

Eata in ce modu se esprima Revist'a de luni din Vien'a, care reclama pentru populatiunile crestine dreptulu de a participá egalu cu musulmanii la tóte interesele politice si sociale ale imperiului otomanu si a le asigurá garantii serióse de esecutarea acestoru reforme:

„Pórt'a nu se va opune la realisarea unui proiectu care-i este recomandatu in numele intregei Europe si care nu póte fi atribuitu politicei esclusive si egoiste a unui singuru statu. De siguru ca nu va fi vorb'a a obtiené dela Pórta concessuni generale, si ca puterile trebue sa insiste pentru a asigurá garantii positive de realisare. Turci'a póte avea obiectiuni legitime de opusu ideei de a face pre Bosni'a si Erzegovin'a autonome, dara nu vedemu ce aru avea, sinceramente vorbindu, de obiectatu contr'a admiterei crestiniloru de a participá la gestiunea afaceriloru proprii si la cooperarea deslegârei cestiuniloru practice ale vietiei politice, in just'a mesura ce le acordà starea lucruriloru. Garanti'a formala se afla óre-cum in insasi situatiunea, in dreptulu populatiuniloru de a gerá propriele loru afaceri si in educati'a ce trebuie a li se dá pentru a le face demne de a se guverná de sine. Déca Pórt'a iá decisiuni seriôse si primesce consiliele puteriloru — ceea ce e singurulu midilocu pentru a câstigá increderea populatiuniloru, pacificarea atunci devine posibila, si se póte considerá chiaru cá realisabile oper'a amalgamâriei in califatulu din Constantinopole a tutuloru elementeloru care adi tindu a se despartí. Acest'a e scopulu puteriloru si acest'a trebuie sa fia mai pre susu de tóte scopulu Portiei otomane.“

Ultimele sciri ce ne aducu organele din strainatate, si anume oficiosulu „Standard“ din Londr'a si „le Nord“dela 23, afirma positivu ca guvernulu Angliei a aderatu in modu completu la not'a contelui Andrássy si la program'a recomandata de puterile dela Nordu pentru Turci'a, si ca acésta adessiune a Engliterei s'a facutu fâra nici o reserva. Acést'a probéza, observa „le Nord“, unu revirimentu semnificativu in politic'a englesa. Oficiosulu „Journal de St. Peterburg“ esprima satisfactiunea sea pentru acésta buna intielegere intre puterile garante si dice ca Russi'a nu si-a parasitu politic'a ei traditionala in orientu de a protege popórele crestine, iéra Europ'a a renunciatu la acea neincredere si banuiala cu care priviá in trecutu politic'a imperiului rusescu, apreciandu in aceste impregiurâri desinteresarea si lealitatea sea.

Amu spusu in numerulu precedente, ca nu cunóscemu inca cuprinsulu in estenso alu notei contelui Andrássy si programei de reforme si garantii ce au recomandatu acum Turciei tóte puterile garante. Este vorb'a in acea programa de acordarea autonomiei mai multu séu mai putienu intinse pentru Bosni'a si Erzegovin'a? Acést'a pare ca este dorinti'a esprimata de puteri, spre a ajunge la pacificarea aceloru tieri ce se lupta cu eroismu pentru libertatea loru, déca vomu judecá dupa cele scrise de oficiós'a Revista de luni din Vien'a. Acésta idea resulta si din organulu guvernului rusescu, „Journal de St. Petersburg“, care gasesce reformele promise dela sine de câtra Pórt'a otomana cá neindestulatóre si lipsite de garantiele necesarie. Eata cum se esprima „Journal de St. Peterbourg“: „Este acum recunoscutu din tóte pârtile ca reformele promise de Turci'a dela sine suntu neindestulatórie spre a putea restabilí liniscea in provinciele resculate si ca in interesulu pâcei Europei, puterile au dreptulu si datori'a de a asigurá cele mai seriôse garantie pentru esecutarea reformeloru necesarie.“

Nu avemu obiceiulu, dice „Pressa“ a cântá in tóte dilele osanele Mariei Séle Domnitoriului, precum faceau onor. nostri adversari dela „Romanulu“ pre candu erau la putere. Déru ne simtimu datori cá romani si publicisti a dá desmintire si a protestá contr'a atacuriloru si insinuariloru perfide cu care se servescu oposantii nostri contr'a suveranului Romaniei, cârui'a tiér'a 'i detoresce salvarea ei din prapasti'a in care se afundase in 1866, si inaugurarea stabilitâtii, fortiei morale si activitatii oneste in intru, a prestigiului si demnitatii nationale in fati'a Europei.

Amu protestatu inca de ieri contr'a unoru sciri false reproduse de „Romanulu“ din o fortia fâra importantia din Parisu, care e unu feliu de sucursala a organeloru rosii dela noi; acést'a e foiti'a numita „Tablettes d'un spectateur.“ Revenimu adi, precum amu promisu, si denuntiamu inca odata procedarea antinationale si anticonstitutionale, cu care dinasticii din 68 dela „Romanulu“ acreditéza si respandescu sgomote false cá acelea ca M. S. Domnitoriulu aru voí sa abdica etc. Ei colportéza asemenea sgomote dupa foiti'a parisiana „Tablettes d'un spectateur,“ si in locu de a le desminti, le acreditéza publicandule fâra reserva.

Si nu numai M. S. Carolu, ci si principele Milanu alu Serbiei a devenitu obiectulu atacuriloru nedemne ale rosiiloru nostri. Ei spunu, impreuna cu tablitiele unui spectatoru, ca ambii acesti principi stau gat'a sa abdica si se parasésca tierile loru in acestea impregiurâri grave ale Orientului!

Alu cui interesu sérva onor. nostri oposanti candu respandescu nisce asemenea sgomote false, cu care voru sa discrediteze tiér'a si sa i arete vitoriulu espusu la voi'a intemplârii in impregiurarile grave ale orientului de adi? Óre interesele Romaniei serva patriotii nostrii liberali-nationali dela „Romanulu,“ candu arata Europei si ravnitoriloru din afara, ca la noi lucrurile suntu vremelnice. Tronulu in ajunulu vacantiei, si ca prin urmare .... cine poftesce póte intrá si ocupá Romani'a fâra resistentia?!

Ale cui treburi facu adversarii nostri cându voru sa ne arate Europei in o stare de slabiciune in intru, si lipsiti chiaru de scutulu de aparare ce avemu in iubitulu nostru domnitoriu Carolu I. care ne a scapatu din prapasti'a din 1866, si in care Romani'a vede astadi unitatea si tari'a ei morala, stabilitatea si scutulu ei de aparare contr'a furtuneloru ce se anuntia in Orientu, si care trebuie a ne gasí uniti si tari in intru, spre a fi respectati din afara?

Óre prin atacuri si bravade necuviinciόse contr'a domnitoriului, prin sgomote false de abdicâri etc., voru oposantii nostri sa-si recomânde tiér'a inaintea puteriloru garante si s'o ocrotésca contr'a ori-cârui pericolu si rîvna din afara.

Sciti, onor. adversari, ca cele dise in foiti'a „Tablettes d'un spectateur“ despre domnitoriu suntu nisce sgomote false; de ce dara le-ati reprodusu in prim'a pagina fâra nici o reserva si fâra desmintire? Óre spre a discreditá tiér'a in ochii puteriloru si a incuragiá pre inimicii ei?

Din norocire inse strainii cá si românii, ve cunoscu cine sunteti si din ce pasiune órba scrieti asemenea lucruri, si nimeni nu va dá crediementu aceloru sgomote, cându realitatea le desminte de sine.

Noi ne marginimu dara cá publicisti a ne face datori'a de a protestá, numindu si de asta-data procedarea oposantiloru nostri perfida si antinatiunale.

Cetimu in „Vocea Covurluiului“:

Dupa ce a deliberatu multu si cu maturitate, guvernulu anglesu a luatu decisiunea energica de a nu luá nici o decisiune. Astfeliu numai putemu interpretá hotarirea Angliei de a dá „o adesiune generale“ notei austriace, dar' ca 'si reserva a discutá tóte mesurile de esecutare. Cu alte cuvinte Angli'a, aflându-se singura; si in presenti'a unei determinatiuni categorice din partea celoru trei imperie dela Nordu, consimte la ceea ce nu póte impedecá si hotarindu-se sa intre cauta pre unde sa scape. Acést'a s'a intemplatu si la 1871 cu ocasiunea revisuirii tratatului de Parisu, cându Angli'a, dupa ce a aruncatu focu si para, n'a mai aruncatu decâtu fumu si s'a resemnatu cu docilitate a redeschide marea négra vaseloru rusesci.

Not'a austriaca nu e inca cunoscuta in intregulu ei, dara se scie din ea destulu spre a intielege ca e vorb'a de o adeverata interventiune armata. Mai intâiu va trebuí sa se numésca o comisiune mista de musulmani si de crestini pentru regularea administratiunei. Insurgentii voru trebuí somati sa depuna armele, si de alta parte va trebuí sa se inpedece ori ce reactiune din partea musulmaniloru. Va mai trebuí inca sa se determine indemnitâtile ce va platí guvernulu turcu populatiuniloru decimate si predate; in fine punctulu capitalu, celu mai importantu din proiectu, este sustragerea guvernatorului celoru dóue provincii insurgente dela capriciele autoritâtiei suverane, de a face din elu unu guvernatoru pre viétia, cu alte cuvinte de a pune aceste dóue provincii a imperiului otomanu pre calea directa a emancipatiunei.

Tóte aceste casuri constituiescu casuri de interventiune armata, de interventiune materiala; si deci din acést'a putemu intielege incurcatur'a in care se gasesce guvernulu anglesu si reservele ce 'si creaza.

Pâna atunci insurgentii afirma din nou ca esista. Astu-feliu o telegrama a nóstra ne spune ca lupte continue au avutu locu intre ei si turci dela 18—21 curentu, cari au esitu in defavórea turciloru ce s'au retrasu cu perderi mari, remânendu calea dela Ragus'a la Trebinje in puterea insurgentiloru.

Nimenea nu póte afirmá ceea ce se va intemplá, dara fia-cine póte vedé ca punctele de pre orizontu suntu cu totulu intunecóse. Dea Ddieu sa ne insielâmu!

Estrasu

din procesulu verbale al' siedintiei ordinarie a Comitetului Associatiunei transilvane, tienute in 15 Ianuariu 1875 c. n. in Sibiiu.

(Urmare)

Mi s'a referatu oficialminte, ca unu singuru membru alu acelei siedintie s'a departatu dintrens'a, dupa ce se luara conclusu asupr'a acuseloru dlui Dr. Olariu si asupr'a propuneriloru contrarie, primindu-se acestea; iér' ceilalti membrii ai amentitei siedintie, continuandu-si afacerile, au discutatu si au deliberatu asupr'a obiecteloru, pentru care propiamente s'au fostu adunatu. Acelu membru alu siedintiei, care esira din ea mai tempuriu, a facutu acést'a — precum insusi mi-a marturisitu — nu din vre-o *„indignatiune"*, cí numai si singuru din cause privitórie la privatele sele trebuintie personale.

Tóte acestea demustra pâna la evidentia, ca plasmuitoriloru citatei corespondintie din „Tel. Rom." nici câtu de putienu nu le-au pasatu de sórtea „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu"; ci le-a jacutu la inima numai si singuru *compromiterea persónei mele* a presiedintelui si inca a unor'a vechi si demni membri ai Asociatiunei nóstre. Pentru *acea* au transplantatu ei berfelele din „Teleg. Rom." si in „Hermannstädter Zeitung," carea in Nr. seu 5 din estu anu mistifica adeverulu inca si mai amaru cá „Tel. Rom.," si prin „clarissimii" doctori si profesori de pre lânga dens'a, vrea sa ne dee inca si mai ample invetiaturi, de care „charu Domnului!" nu avemu nici cea mai mica trebuintia.

Ca autorii articulului din cestiune n'au avutu altu scopu, compunendulu decâtu a compromite cu ori-ce pretiu persón'a presiedintelui Asociatiunei nóstre, se vede lamuritu si din acea, ca ei au scornitu neadeveruri, cá pre temeiulu acelor'a sa póta enunciá la finea articulului cestiunatu, ca *„activitatea subcomitetului e impedecata chiaru „prin presidentulu Asociatiunei."*

O acusatiunea acést'a onorabilu comitetu! care la momentulu, in care s'aru constatá de adeverata, nu mi-aru mai permite a ocupá acestu locu presidiale.

Interesele Asociatiunei nóstre, de a cârei esistentia si prosperare are fia-care romanu, dara cu deosebire presiedintele ei, a grigí, cá de lumin'a ochiloru sei, aru pretinde in casu, cându eu a-si pune pedeci scopuriloru acelei'a, in modu imperativu, cá se depunu mandatulu, primitu dela adunarea generala, numai decâtu, si eu dechiaru serbatoresce, ca voiu a corespunde acestei pretensiuni indata, câtu se va constatá de adeverata grav'a invinuire, radicata asupr'a mea prin „Tel. Rom."!

Binevoiésca onorabilulu comitetu a luá la revisiune actele, ce-i stau inainte, si convinsu de adeverat'a stare a lucrului a decide in acésta cestiune pentru mine si Asociatiunea nóstra atâtu de momentósa! —

§ 3. Ascultandu-se din partea comitetului cu tóta atentiunea aretarea facuta de câtra dlu presiedinte, dlu interpelante Iosifu Sterc'a Siulutiu cere, dupa incheiarea ei, cuventulu; se dechiara pre deplinu multiamitu cu deslusirile date de dlu presiedinte, si de óre-ce ataculu in contr'a acestui'a s'a facutu prin diurnalu, propune cá: spre nimicirea invinuiriloru aruncate asupr'a dlui presiedinte, comitetulu se medilocésca publicarea acestui respunsu in diurnalulu, in care s'a facutu ataculu.

Dupa o scurta discusiune, dlu Elia Macellariu face, si comitetulu primesce si radica la conclusu cu unanimitate de voturi — afara de alu dlui Zachari'a Boiu, care intrându numai pre la finea respunsului datu in siedintia, si neavendu cunoscintia despre decursulu lucrului, s'a abstienutu dela votu — urmatori'a propunere.

Comitetulu ia respunsulu dlui presiedinte spre sciintia multiamitória si-si esprima profund'a sea indignatiune, ca se afla in sinulu natiunei individi, cá autorele corespondintiei de dato Sibiiu 30/18 Decembre 1875, aparute in „Telegrafulu Romanu" nr. 101, (a. tr.) care nu s'a sfiitu a pâsí in publicitate cu invinuiri, pre câtu de grave, pre atâtu si de nefundate in contr'a presiedintelui Associatiunei. Pentru informarea 'publicului sa se publice atâtu interpelatiunea dlui membru Iosifu Sterc'a Siulutiu adresata presiedintelui, câtu si intregu respunsulu acestui'a in fói'a Asociatiunei si in „Telegrafulu Romanu."

Acestu estrasu s'a estradatu prin Sibiiu in 27 Ianuariu 1876.

D. P. *Barcianu*,
secratariulu alu II-lea.

Legea de comerciu

(Urmare)

§ 49. Prin actulu incheiatu de unu procuristu séu de unu prepusu comercialu, in virtutea procurei sele séu a mandatului seu in numele siefului, cestu din urma adeca siefulu dobandesce fatia cu tertii drepturi si devine obligatu.

Nu are locu distinctiunea (deosebirea), ca actulu s'a incheiatu espresu in numele siefului, séu ca numai in urm'a circumstâriloru si dupa vointi'a contractantiloru va trebuí consideratu cá incheiatu in numele siefului.

Intre procuristi séu prepusii comerciali si intre tertii, unu actu incheiatu nu produce nici drepturi nici obligatiuni.

§ 50. Procuristulu séu prepusulu comerciale nu póte fâra voi'a siefului, transferá procur'a séu mandatulu asupr'a altui'a.

§ 51. Procur'a precum si mandatulu de comerciu se potu revocá ori cându, fâra cá prin acésta revocatiune sa se altereze drepturile ce provinu din reportulu de servitiu in fiintia.

Mórtea siefului nu atrage dupa sine stingerea procurei. Mandatulu de comerciu numai atunci se va atinge totu odata cu mórtea siefului, cându a fostu datu espresu numai pentru decursulu vietiei acestui din urma.

§ 53. Cine va incheiá o afacere comerciale in calitate de procuristu séu de prepusu comercialu fâra a fi primitu procuratiune séu mandatu, totu asemenea unu prepusu comercialu, care la incheiarea unei afaceri va trece preste limitele mandatului seu, acesti'a toti voru fi responsabili fatia cu a trei'a persóna interesata, conformu dreptului de comerciu; partea interesata va puté actioná (da in judecata) pe contravenientulu dupa voi'a sea séu pentru daune — interese (despagubire) séu pentru aducere la indeplinire a contractului.

§ 53. Unu procuristu séu unu prepusu comercialu autorisatu cu gestiunea intréga a unei professiuni de comerciu, nu va puté face comerciu, fâra autorisatiunea siefului seu, nici pentru propiulu seu contu nici pentru contulu altui'a.

Autorisatiunea siefului se va presupune chiaru si atunci, cându la deferirea procurei séu a mandatului erá sciutu, ca procuristulu séu prepusulu comerciale esercitá vre-unu comerciu pentru contulu seu, séu pentru contu strainu, si déca in tóte aceste nu se conditionase abandonarea acestei intreprinderi.

Cându procuristulu séu prepusulu comerciale va calcá acésta prescriere, siefulu va puté reclamá daune — interese pentru 'prejudiciulu suferitu. Siefulu este autorisatu, cá operatiunile, procuristulu séu prepusulu comerciale le-a facutu pe contulu propriu, adeca alu procuristului séu alu prepusului comerciale, sa le considere cá incheiate pe contulu seu, adeca alu siefului.

Dispositiunile de susu suntu valibile si in privinti'a comisiloru.

§ 54. Dreptulu siefului de a considerá — in casurile paragrafului precedente — operatiunile cá incheiate pe contulu seu si de a reclamá daune — interese se stinge dupa trescerea unui terminu de 3 luni, socotitu din momentulu, cându siefulu a avutu sciintia despre contractarea operatiunei.

Titlulu VI. Despre personalulu de adjutoriu.

§ 55. Reporturile de servitiu si drepturile de salariu (léfa) si de sustentatiune ale personalului de adjutoriu (comisi, ucenici) voru formá objectulu liberei conventiuni. In lips'a unei asemene conventiuni se voru aplicá, pre lânga observarea divergintieloru stipulate de acésta lege, dispositiunile capit. 3, 5 si 6 din legea de profesiuni (art. de lege VIII din an. 1872).

§ 56. Unu adjutore de comerciu, care va fi impedecatu cându-va prin vre-o nenorocire fâra vin'a sea dela indeplinirea servitiului seu, nu va pierde din acésta causa drepturile sele la salariu, si sustentatiune. De acestu beneficiu se va bucurá inse numai pe terminu de 6 septamani.

Reportulu de servitiu intre siefu si intre prepusulu comerciale se va puté suspinde de fia-care dintre pârti dupa o congediare (prenunciare) prealabile de 6 septamâni, déca prin contractu nu va esiste unu terminu mai lungu séu mai scurtu de congediare.

In privinti'a adjutorelui de comerciu insarcinatu cu agende mai importante, in speciale in privinti'a contabililoru si a cassariloru, terminulu de congediare reciproca este ficsatu pre trei luni.

Dispositíunile acestui paragrafu se aplica si in casu de falimentu alu siefului.

§ 58. Adjutorele de comerciu va puté suspinde reportulu seu de servitiu si fâra congediu:

1. cându siefulu nu va indepliní obligatiunile contractate;

2. cându siefulu, substitutulu seu séu membrii familiei sele voru vatemá prin maltratare fisica pe adjutorele comercialu séu voru comite o lesiune (vatemare) grava a onórei lui.

3. déca cineva din circumstantie, cari la incheiérea contractului nu erau latente, voru aparé puse in periculu sanetatea séu viati'a ajutoriului comercialu prin continuarea raportului de servitiu.

Drepturile ajutoriului de comerciu la salariu si sustentatiune, in aceste casuri, voru remanea in vigóre pentru intregulu terminu de concediu.

§ 59. Ajutorele de comerciu va poté fi departatu fâra concediu indata:

1. Déca va abusá de increderea siefului seu, punendu astfeliu in periculu interesele intreprinderei;

2. Déca va face comerciu pentru contulu seu, séu pentru contulu unei a trei'a persóne, fâra autorisatiunea siefului;

3. Déca nu-si va indeplini obligatiunile séle;

4. Déca va fi condemnatu la inchisóre pre unu terminu mai lungu de trei dile, séu déca fâra autorisatiunea siefului si fâra causa legitima va lipsí mai multu de câtu 3 dile dela postulu seu;

5. Déca va fi incapabilu de a-si indepliní detoriele servitiului, la care s'a obligatu;

6. Déca prin unu morbu mai indelungatu va fi retienutu dela servitiulu seu;

7. Déca va suferí de unu morbu scarbosu séu contagiosu;

8. Déca va devenì culpabilu câtra siefulu ori substitutulu lui ori câtra membrii familiei lui prin maltratare fisica séu prin lesiune (vatamare) grava a onórei lui.

9. Déca prin nebagare de séma, admonitu fiindu, va pune in periculu siguranti'a casei séu a stabilimentului de comerciu;

10. Déca prin cupiditate (pofta) de castigu va comite o crima.

Se va decide in sensulu §-lui 56, déca in casurile din aliniatele 6 si 7, dupa circumstantiele aparinti, se voru cuvení ajutorelui de comerciu salariu si sustentatiune.

§ 60. Dispositiunile acestei legi nu se referu la acele persóne, cari facu servitiu de manoperari la o intreprindere comerciala.

Titlulu VII. Despre societatile cemerciale in generalu.

§. 61. De societâti comerciale se considera:

1. Societâtile in nume colectivu;
2. Societâtile in comandita;
3. Societâtile pre actiuni;
4. Asociatiunile mutuali.

§ 62. Intrunirile de a intreprinde pre profitu si pre perderea comuna un'a séu mai multe operatiuni speciali de comerciu, nu suntu supuse dispositiuniloru acestei legi, cari tractéza despre societâtile de comerciu.

Déca nu va fi stipularea altumintrea prin conventiune, toti participantii la o asemenea intrunire voru fi obligati a aportá (a aduce bani) in reportu egalu la intreprinderea comuna; profitulu si perderea in lips'a altoru conditiuni se va impârtí pre capete.

In afacerile, pre care unu participantu le au incheiatu cu o a trei'a persóna; participantulu singuru va devení indreptatitu si obligatu fatia cu a trei'a persóna. Candu insa unu participantu va fi vorbitu totu-odata in numele si din ordinulu celorulalti, séu, candu voru fi tractatu toti participantii in comunu séu printr'unu mandataru comunu, atunci fie-care dintre participanti va fi solidariu indreptatitu si obligatu fatia cu a trei'a persóna.

Dupa terminarea operatiunei comune participantele, care a geratu (portatu) afacerea, va trebuí se dé contu celorulalti participanti. Totuodata este obligatu a efectuá licuidatiunea.

§ 63. Societâtile de comerciu sub ratiunea (firm'a) loru potu dobendí drepturi, contracta obligatiuni, câsciga drepturi de proprietate si alte drepturi asupr'a imobilieloru si ia casuri de litigiu (procesu) potu fi actori si actionati.

Despre societâtile de comerciu in nume colectivu.

Capu I. Despre infiintiarea societâtiei.

§ 64. O societate in nume colectivu esiste, cându dóue séu mai multe persóne esercitéza o profesiune de comerciu sub ratiune comuna si cu obligatiune neliminata (netiermurita si solidaria.

Spre validitatea conventiunei de societate nu se esige (recere) nici unu actu inscrisu nici alte formalitâti.

§ 65. Infiintiarea unei societâti comerciali in nume colectîvu trebuie anunciata la inceperea afaceriloru din partea asociatiloru pentru inscrierea in repertoriale de comerciu la acelu tribunalu, in alu cârei circumscriptiune va avé siediulu seu, si inca la fia care tribunalu, in alu cârei circumscriptiune va avé o sucursala (filiale).

Anunciulu trebuie se contiena:

1. Numele, positiunea sociale si domiciliulu fia-câruí'a dintre asociati;

2. Ratiunea societâtiei si loculu, unde si va avé siediulu;

3. Epoc'a de cându s'a infiintiatu societatea;

4. Déca va esiste conditiunea, ca sa fia representata numai de unulu séu de unii dintre asociati, trebuie se contiena inndicatiunea, carele séu cari suntu destinati pentru acést'a, totu asemenea se va indicá, déca dreptulu de representatiune se va esercitá in comunu.

§ 67. Anuciurile mentionate in paragrafele precedente, cari voru trebuí inscrise cu intregulu loru cuprinsu in repertoriale de comerciu, se voru subsamná de toti asociatii cu propri'a loru mâna dinaintea tribunalului, séu se voru susterne in forma autentica.

Asociatîi, cari voru representá societatea, voru legalisá totu odata subsemnaturele loru dinaintea acelui'a-si tribunele, séu le voru susterne in forma autentica.

Capu II. despre reportulu juridicu intre asociati.

§ 68. Raportulu juridicu intre asociati se reguléza mai intâiu prin conventiunea de societate, déca inse conventiunea nu arn cuprinde nici o dispositiune referitória la acestu raportu, voru serví de base dispositiunile acestei sectiuni.

§ 69. Aportându-se in cocietate bani séu alte lucruri cousumabile séu supuse schimbârei, aceste obiecte voru devení proprietatea societâtiei: acésta regula se refere si la lucruri neconsumabile séu cari nu suntu supuse schimbârei, déca s'a aportatu in societate cu o cérta valóre de estimatiune, afara déca se va fi operatu estimatiunea numai cu scopu de a se ficsá partea de profitu.

In casuri dubiósa se presupune, ca — obiectele mobile si inmobile — cari pâna atunci erau proprietatea unui'a dintre asociati, dara care se afla trecute in inventariulu subsemnatu de toti asociatii — au devenitu proprietatea societâtiei.

§ 70. Nici unu asociatu nu este obligatu aaugmentá (marí) aportulu seu preste sum'a ficsata prin contractu, nici nu este silitu a complectá aportulu, ce aru p diminuatu prin perderi.

§ 71. Societatea respunde pentru spesele ce face unu asociatu in afacerile societâtiei, pentru obligatiunile, ce le contractéza in sarcin'a ei, si pentru perderile ce le sufere imediatu prin operatiunile loru séu prin risicurile inseparabile de dens'a.

Asociatulu póte reclamá interese pentru banii avusanti din diu'a avansului, inse pentru ostenél'a sea la cestiunea afaceriloru societâtiei nu i se cuvine nici unu dreptu de indemnisare, afare de casulu mentionatu in § 84.

§ 72. Fia-care dintre 'asociati este obligatu a aplicá in afacerile societâtiei aceluiasi zelu si aceasi ingrigire pre cari le aplica ee ordinariu in propriele sele afaceri.

Fia-care dintre asociati este responsabilu societâtiei pentru daun'a ce ea aru fi suferitu prin culp'a lui; elu nu va poté compensá acésta dauna prin acele aventage, ce aru fi procuratu societâtiei in alte casuri prin zelulu seu.

(Va urmá)

Varietâti.

*** *Despre dilele din urma ale lui Franciscu Deak* s'au stracuratu prin foile publice sciri varie, mai multu séu mai putienu esacte. Dela craciunu, cu deosebire dela anulu nou incóce starea pacientului deveni totu mai ingrigitória. La 21 Ianuariu 'lu cuprinse o slabitiune mare, amiculu seu intimu cont. Mikes si nepotulu seu B. Vörösmárty impreuna cu mediculu Dr. Kovács, care a aretatu o ingrigire afabila pentru viéti'a marelui barbatu, erá de fatia lânga densulu. Deak facù semnu amicului si nepotului seu sa se departeze spre a se consultá cu mediculu despre starea sea. In urm'a acestei consultâri episcopulu Ronay cercetà pre pacientu a dóu'a di si 'i ascultà marturisirea. Din diu'a acést'a morbulu deveni totu mai acutu, la 28 Ian. inainte de amédi pacientulu cerù hârtia, se paré ca vrea sa-si faca testamentulu, dara din cele ce a scrisu abiá se póte cetí cuventulu „vointi'a mea" — dupa acést'a intinse mân'a celoru ce-lu impresorá spre a-si luá diu'a buna. Dupa amiédi a revenitu la consciintia, scrise pre o tabla ca de mai multe dile e turburatu in continuu, averea sea o da nepotului seu, care va folosí din trens'a o parte spre depurarea datorieloru, iéra alt'a spre scopuri bune. Mai târdiu inse pacientulu slabi din ce in ce, asiá incâtu se prevedea apropierea catastrofei. La trei patrarie pre 11 óre marele patriotu 'si dede sufletulu seu in mânile creatorului.

Deak presimtise apropierea sfersitului, dupa cum se vede din impregiurarea amintita, ca si-a luatu diu'a buna dela cei ce sta impregiurulu seu. Densulu a suferitu cu constantia dorerile ce-lu torturau, nimene nu la auditu tânguinduse, numai odata l'amentà, ca aru fi meritatu póte o sórte mai buna.

Reposatulu suferindu de inima inca din anii cinci dieci a consultatu pre mediculu Skoda din Vien'a, care a constatatu congestiune de sânge spre inima si abormitâti in circulatiunea sângelui, din cari s'au desvoltatu suferinti'a de anima, morbulu de care a suferitu si neuitatulu nóstru archiepiscopu Siagun'a. La 1872 fiindu cu actualulu ministru de financie la mum'a acestui'a in Taplánfalva cadiù in urm'a convulsiuniloru de anima intr'o epilepsia si mediculu Dr. Kovács constatà inca pre atunci caracterulu acutu alu morbului.

* *Schimbare in ministeriulu ung.* Se vorbesce ca ministrulu de comerciu E. *Simonyi* demissiunéza. De urmatoriu alu seu se dice ca e designatu Lad. Corizimici deputatulu Ognei.

* Directiunile drumuriloru de feru au scadiutu cu 5% tarifa de class'a a dóu'a si a trei'a pentru cei ce voru sa asiste in Budapest'a la immormentarea lui Deak.

* Deputatiunea *camerei advocatiloru* din Sibiiu carea a fostu in cestiunea limbei la ministerlu ne spune o fóia din locu ca a sositu acasa sanatósa.

*** *Multiamita publica.* Parintelui Teodoru Siandoru din comun'a gr. or. Cuesdiu protopr. Turd'a superiór, sustiene prin industri'a sea cea mare de lemne, din muntii sei, unu numeru insemnatu din poporatiunea cea fórte scapatata in acestu tempu criticu financialu; impartiendu sute de fioreni pre tóta septamân'a, atâtu la dileri, câtu si la ducetorii de bradi si scânduri la tiermi Muresiului.

Demnului barbatu si marinimosului parinte Siandoru nu-i lipsesce nici voi'a de a ajutá, atâtu pre singurateci, câtu si pre corporatiuni, respective pre bisericele din juru, si prin acést'a a-si face unu nume nemuritoriu.

In vér'a anului espiratu 1875 p. e. la edificarea unei nóue biserici gr. or. in comun'a Dumbrav'a, au sucursu cu ajutoriulu seu insemnatu, atâtu banalu, câtu si cu unu numeru insemnatu de scânduri si alte lemne trebuincióse.

Acum'a de presentu, au datu voie poporeniloru din Ded'a a alege din muntii dsele dupa placu bradii, ce voru face trebuintia, pentru pregatirea siendileloru de lipsa, la redicarea unui coperisiu nou in loculu celui vechiu, pre biseric'a din acést'a comuna.

Surprinsi deci de bunatâtile acestui barbatu, ce face si de altmintreniá onóre romanimei in genere, iéra preotimei din acestu tienutu in specie cu averea sea cea colosala, poporenii din Ded'a aducu prin subscrisulu multiamirile loru cordiali publice parintelui Teodoru Siandoru din Cuesdiu.

Mateiu Radu,
invet. gr. or. in Ded'a.

*** Balulu domnescu in *Bucuresci* dela 10 ale curentei a fostu splenditu si a duratu pâna 4 óre despre diua. Intre órele 10 si 11 a aparutu Mari'a sea domnitoriulu in salonulu celu mare, care erá ocupatu de dame si domnisióre in toalete fórte elegante si de unu gustu distinsu si variatu, de membri corpului diplomaticu, dni ministri, oficieri de tóta arm'a, inalti demnitari ai statului, deputati, senatori, consilieri, publicisti si deferite persóne distinse si numerosi invitati din societate. Cu acésta ocasiune Mari'a sea, cu afabilitatea-i cunoscuta, a adresatu cuvinte gratióse si a convorbitu cu diferite persóne cându dantiulu a fostu intreruptu si damele cu gavalerii au descinsu in sal'a supeului eschisu ce a fostu servitu.

Dupa supeu a reinceputu dantiulu si cotilionulu si a duratu pâna pre la órele 4.

*** *Unu atentatu* infamu a avutu locu eri contr'a dlui L. Catargi, presiedintele consiliului de ministri. Unu individu, anume Paraschivescu Mosioiu, fostu sub-prefectu in judetiulu Cahulu si in urma siefu de birou la politi'a capitalei, departatu pentru delapidâri si abusuri, solicitá continuu a i se dá unu postu. Refusandui-se cererea, eri, pre cându d. presiedinte alu consiliului se ducea la Camera si se aflá dejá sub gangulu metropoliei, acelu individu 'lu acostéza si 'lu lovesce cu unu betiu. Parendu-se cu bratiulu, d. presiedinte a fostu fórte putienu atinsu cu verfulu betiului la obrazu, incâtu se afla deplinu bine. Culpabilulu a fostu imediatu prinsu si datu pe mân'a justitiei. Adunarea aflându despre acestu miserabilu atentatu, a esprimatu in unanimitate, dupa o motiune a dlui celonelu Manu, regretele sele pentru acésta nenorocita intemplare, la care a respunsu d. ministru de resbelu, esprimandu recunoscintia adunârei in numele intregului cabinetu.

*** *Portareii.* — Cuventulu „portarelu" insemnédia literalmente paditoriulu unei porti séu usi si se aplica si astadi, in acestu sensu, la unele servicii. Oficierii ministeriali, insarcinati cu semnificârile necesare atâtu la instructiunea proceseloru cum si esecutarea sentintieloru, n'au luatu de câtu in secolulu alu 18-lea titlulu de portarei.

Acésta institutiune, fâra de care n'aru fi posibila justiti'a, se gaseste la tóte popórele anticitâtiei. La Ebrei *sophestim* séu judecatorii orasieloru avé sub ei oficieri insarcinati a le esecutá ordinele. Ei erau numiti *soterim.* „Asiediati lânga tribunalu, dice Pastoret, tieneau in mâni biciulu séu batiulu spre a loví pre criminali cându se pronuntiá condamnarea." La Rom'a portareii se numiau apparitores, viatores, statores, etc. In generalu erau sclavi liberati.

Acésta institutiune a trecutu totu in stare rudimentara la popórele din evulu mediu si chiaru moderne. Numai in tempurile nóstre erau ómeni ignoranti si brutali intru câtu-va, dara acést'a erá caus'a tempului; inse, cu câtu necesitâtile ordinei sociale s'au simtitu mai bine, cu atâtu si portareii au trebuitu sa se confirme cu tempulu. Astadi avemu portarei mai instruiti si, putemu dice, delicati. Mai de multu erau insultati si huiduiti, si de aceea trebuiau sa respundia totu pre asemenea tonu; astadi s'au camu stersu preventiunile contr'a acestoru oficieri publici cari esercita in modu onorabilu functiuni utile si indispensabile, deci si ei au devenitu ce suntu actualmente.

*** *Tesaurulu dela Petroas'a.* Aflâmu cu placere ca politi'a, prin inteligenti'a si activitatea sea, a descoperitu si acelu sfertu de tava si bratiar'a de auru cu inscriptiune, care facéu parte din tesaurulu dela Museu ce fusese furatu de vestitulu pungasiu Pantazescu. De si bratiar'a a fostu taiata de argintariulu la care s'au gasitu aceste bucâti, dara din norocire a scapatu tocmai partea ce contienea interesant'a inscriptiune ce erá pe acea bratiara. Argintariulu acel'a e arestatu cá complice séu tainuitoriu de lucruri furate si-si va luá pedéps'a cá si ajutoriulu principalu.

Astu-feliu acelu pretiosu tesauru, unicn in Europ'a, s'a restituit in intregulu seu Museului nationalu.

Pretiurile din piatia.

Sabiiu 16|28 Ianuariu. *Grâu* o hectolitra, cualitatea cea mai buna, 6 fl. 10, de mijlocu 5 fl. 60, inferióra 5 fl. 70; *grâu mestecatu* cual. cea mai buna 4 fl. 70, de mijlocu 4 fl. 30, inf. 3 fl. 90; *secara*, cual. cea mai buna 3 fl. 70, de mijlocu 3 fl. 50, inf. 3 fl. 30; *orzu* 3 fl. 50; *ovesu* 2 fl. 60—2 fl. 20; *cucuruzu* (porumbu papusioiu) 2 fl. 40; *cartofi*, 85 xr.; *mazare* litr'a 14 xr.; *linte* 17 xr.; fasole 9; fênu 50 chilogr. 95 xr. — 1 fl.; lemne de focu unu metru cubicu 3 fl. 50 lemne vertése si 2 fl. 80 mestecate. — Lumini de seu 57 xr. chilogr., sapunu 46 xr.; carne de vita 32. 30, 28; de vitielu 32—28 xr.; de porcu 38—36 xr., slanina 60 xr. chilo.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Ianuariu (1 Febr.) 1876

Metalicele 5%	68	70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73	70
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	879	—
Actiuni de creditu	191	20
London	114	35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	75
" " " Temisiorene	74	25
" " " Ardelenesci	74	75
" " " Croato-slavone	89	—
Argintu	104	20
Galbinu	5	40
Napoleonu d'auru (poli)	9	18

Concursu.

Spre ocuparea statiunei de capelanu lânga veteranulu parochu din suburbiulu inferioru Pórt'a turnului in Sibiu prea onoratulu domnu assesoru consistoriale Petru Badila, dupa incuviintiarea prea Veneratului consistoriu archidiecesanu dto 18 Septembre 1875 nr. 26 42, se deschide prin acést'a concursu pâna in 15 Februariu a. c.

Fiitoriulu capelanu va avé jumetate din tóte venitele parochiali, cari dupa tacsele stolari, portiunea canonica, casa parochiale si dupa venitele accidentali se apropia la sum'a unei parochii de clas'a I.

Dela fiitoriulu capelanu se cere, cá neconditionatu se locuiésca in cas'a parochiala, carea e situata nemidilocitu lânga biserica, e de zidu cu trei incaperi, curte, siura si gradina de legumi, si carea i-se va computá in venitu cu 80 fl. pre anu.

Concurentii, cererile loru bine instruate dupa statutulu organicu § 13 si dupa dispositiunile provisorie pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. b. pâna la terminulu prefiptu, sa le inainteze la presidiulu scaunului protopresbiterale alu Sibiiului I.

Sibiiu in 12 Ianuariu 1876.

Comitetulu parochiale in contielegere cu par. protopresbiteru.

Concursu.

Fiindu-ca la cererea parochului Alecsiu Fratesiu, si a poporului din opidulu Presmeru, maritulu consistoriu archidiecesanu la 13 Martie 1875 nr. 436/B. a incuviintiatu instituirea unui capelanu, care sa fia totu-odata si invetiatoriu de cl. a III cá diriginte asiá se escrie concursu pâna la 8 Februariu a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu:

a) din caus'a alodiala in bani, cuartiru si bucate 430 fl. v. a.

b) din didactru, dela morti, masle si alte accidentii 70 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele instruate in sensulu statutului organicu pana la terminulu indicatu la subscrisulu, de sine se intielege, cà concurentii voru documentá, ca au absolvatu celu pucinu 4 clase gimnasiale, apoi cursulu pedagogico-teologicu-cu atestatu de cualificatiune, si ca a servitu 2—3 ani cá invetiatoriu.

Brasiovu in 8 Ianuariu 1876. —

Pentru comitetulu parochiale:
Ioanu Petricu m. p.
Protopresbiteru gr. or.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 8. ANULU XXIV.

Sabiiu 25 Ianuariu (6 Febr.) 1876.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturali si economice.

III.

(Fine).

In fine venimu a vorbí si despre starea nóstra presenta economica. Acést'a nu póte fi la noi favorabile, dupa ce starea economica a patriei nóstre in genere, e câtu se póte de scapatata.

Giurstarea acést'a nu póte surprinde, pre nimene, déca va cugetá: ca la noi legaturile feudalismului, care suntu piedeci absolute pentru inaintare, indeosebi in cultivarea pamentului, — nu suntu desfiintiate inca nici pâna in diu'a de astadi si cu atâtu mai putienu complanate cu deseversire; ca patri'a nóstra si indeosebi Ardealulu, abia de eri de alalta eri, 'si are elu câile sale ferate dupa unu planu câtu se póte de nepotrivitu; si in fine ca din partea statului — de si s'a pretinsu totdeun'a, precum se pretinde si acum, totu atâtea dâri si totu atâtea prestatiuni, cá si din celelalte provincii ale monarchiei si resp. Ungariei, — nu s'a facutu nici directu nimic'a pentru inaintarea stârei nóstre economice, nici *indirectu* nu ni s'a intinsu nici unu ajutoriu, ci furamu cu totulu avisati a ne ajutorá noi insine dupa cum putemu si dupa cum ne taia capulu. —

Sistemulu acest'a de absoluta neintrevenire din partea statului, ce e dreptu salvéza autonomi'a societatiei generali de economi; potrivitu insa aru fi numai atunci, candu tiér'a nóstra aru possede in sinulu seu atâtu midiulócele si conditiunile materiali, câtu si puterile spirituali spre a se puté desvoltá in sine si de sine; chiaru si atunci inse, statulu nu s'aru cadé se absorba atât'a din productiune, incâtu muncitoriloru se nu le mai remana, nici unu venitu.

Mai pâna ací amu ajunsu noi astadi, prin necontenitele urcâri ale dâriloru si poveriloru pretinse din partea statului, intre giurstârile economice nefavorabile de acum, care vediendu cu ochii, micsioréza tóta avérea si chiaru capitalulu natiunalu. Si astadi mai multu cá ori candu alta data, e buna starea si avuti'a materiale a unui poporu conditiunea cea mai eminenta si pentru prosperarea sea in privinti'a pusetiunei sele politice; aru fi dara corespundietoriu, candu noi in patri'a nóstra imbulsiti de neratîunal'a procedere de susu amu tinde a ne desvoltá cu mijlócele de care dispunemu si cari ni le vomu puté acuirá cu incetulu, pre base reali si indeplina armonia a tuturoru conditiuniloru care potu totdeodata si asigurá permanenti'a stadiului ajunsu prin desvoltare.

Vorbindu mai departe despre poporulu nostru romanu in specialu, acest'a din toti ramii economiei natiunale, se ocupa, potemu dice mai numai de agricultura, pentru ca fabrici avemu in patri'a nóstra numai un'a, si tóte incercârile de pâna acum'a de a inradaciná si in poporulu nostru imbratisiarea de meserii, inca nu ne au dusu la scopu, pre lânga totu zelulu laudabilu ce l'a aretatu si arata in privinti'a acést'a unii barbati, dela cari mai putienu se asteptá cá sa se intereséze de acestu ramu alu culturei.

Dar' chiaru si in practicarea agriculturei, poporulu nostru e departe inapoi, pre langa celelalte popóre din alte tieri de aceea-si ocupatiune, inse mai inaintate in cultura. Poporulu nostru muncesce, póte mai multu decâtu alte popóra; inse n'are sporiu la munca, pentru-ca nu cunósce avantagiele artei si nu se scie folosí de puterile naturali si mechanice, usuate spre productiune cu atât'a efectu de alte popóre mai inaintate.

Poporulu nostru deci trebuie in privinti'a acést'a instruitu si luminatu.

S'a facutu ce e dreptu si la noi in privinti'a acést'a, ceva, printr'aceea, ca studiulu agronomiei s'a introdusu in institutele nóstre de teologia si pedagogia; acest'a inse este inca putienu, pâna ce studiulu acest'a se predà in parte mare mai numai in modu teoreticu si nu practicu, in care casu din urma invetiaceii aru profitá multu mai multu, pentru sine si pentru acei'a, pre cari au apoi sei invetie ei insisi.

Aru fi fórte corespundietoriu, candu amu poté introduce si noi — precum sasii — instruîrea poporului si a tinerimei si prin singuraticile comune, prin invetiatori ambulanti, carii in tempulu feriiloru, candu intr'o comuna, candu intr'alt'a, esindu se tiena prelegeri publice cu tinerimea si poporulu, aretandule totdeodata si in praxa, modulu in care sa se indeplinésca sfaturile si invetiaturile ce li se predau teoretice. Remuneratiuni spre scopulu acest'a aru puté preliminá Asociatiunea transilvana din bugetulu seu.; câci astufeliu si-aru indepliní unulu din scopurile sele, *cultivarea poporului.*

Pre lânga instruirea poporului despre avantagiurile, ce le dau feliuritele masini pentru agronomia precum si despre manuarea acestor'a, aru trebuí sfatuitu poporulu, ca nedandui mân'a unui'a si altui'a, a-si cumperá singuru pentru sine o atare masina sa se asocieze mai multi spre scopulu acest'a; iér' masinele mai scumpe s'aru puté procurá din partea comuneloru care dandule pre lânga o plata anumita singuraticiloru spre intrebuintiare, aru avé in ele unu capitalu viu, ce s'aru rentá necontenitu.

Unu reu principalu, pentru care la noi nu prosperéza nici agricultur'a nici meseriile, e starea cea necorespundietóre si rea a mijlóceloru de comunicatiune. Acést'a ingreunédia, ba face de multeori imposibile esportulu. De ací vine, ca tiereanulu nostru, nepotendusi pentru multimea speseloru de esportu esportá prisosinti'a recóltei unui anu bunu, elu cu bucate câtu de multe totu numai atât'a pretiu de bani are, câtu si alta data cu putiene, pentru ca neputendu-se esportá bucatele scadu in pretiu si lipsele nu-lu iérta a le pastrá pentru tempuri mai bune. Deci elu are lucru mai multu, câstigu inse totu cá alta data, si astufeliu, trebuie sai lipsésca indemnulu de a nesuí spre a produce mai multu. In casuri de lipsa insa face comunicatiunea scumpa, importulu mai neposibilu.

Spre ameliorarea mijlóceloru de comunicatiune e in prim'a linia statulu chiamatu: dara si singuraticele comune au multa si scumpa indatorire, in privinti'a acést'a.

Nu putemu in fine retacé giurstarea, ca darea pruncilorụ la meserii, asiá numai neconditiunata, inca nu ne póte aduce nóua vre-unu folosu. Déca nu li se va dá pruncilorụ respectivi mai intâiu si instructiunea de lipsa, carea sa-i faca capaci de a-si eserciá meseri'a cu óre-care desteritate. Vedemu destui meseriasi ruinati si proletari pre la cetâti si sate. Si astadi cându fabricele au luatu unu aventu ne mai pomenitu, numai acel'a meseriasiu se mai póte sustiené si póte prosperá, care e in stare sa lucre, nu numai cu bratiele, ci si cu capacitatea.

Incheiâmu revist'a acést'a scurta si generale cu observarea ca, iertandu-ne giurstârile vomu reveni a pertractá unele materii ací abiá atinse si de o mare importantia, si in specialu.

Revist'a politica.

In cercurile deakiste domnesce o iritatiune fórte mare. Lui Col. Tisa i-a succesu incercarea, cá in cas'a representativa sa nu se tíena cuventulu comemorativu asupr'a lui Deák si la cosciugulu defunctului sa nu cuventeze altu oratoru de câtu Ghyczy. Tisa nu se invoiesce cu proiectulu despre inarticularea memoriei lui Deak, dupa cum se dice din motivulu, ca stâng'a estrema ar' provocá unu scandalu. Tisa e pasivu la tóte nesuintiele de a se atrage si curtea. Capii partidei deakiste stau in corespundintia telegrafica cu cancelari'a imperiale de cabinetu si cu contele Andrassy. La 31 Ianuariu n. cei mai distinsi membri ai partidei deakiste au tienutu o conferintia confidentiale in acést'a afacere. De acést'a disarmonia amintesce si „Neue fr. Presse.“ Motivele ce indémna pre Tisa a stá pasivu fatia de aceste manifestatiuni de recunoscintia câtra marele patriotu, suntu ascunse. Aru fi unu spectacolu curiosu, cându cért'a vechia de partida s'aru aprinde de nou la mormentulu marelui si moderatului Deak.

Diu'a de 31 Ianuariu n. va fi memorabila in analele imperatiei otomane. In diu'a acést'a s'au predatu prin ambasadorulu austro-ungaru cont. Zichy ministrului turcescu de esterne not'a de reforme subscrisa de siese puteri mari europene. E unu lucru momentuosu si serbatorescu cându se predà unui statu independentu de câtra represantantele altui statu unu proiectu de reforme spriginitu inca de 5 puteri mari; in Constantinopole atari acte suntu concomitate si de formalitâti esterióre mai pompóse decum suntu indatinate in alte metropole europene. Turcii dau ceva pre ceremonialu si diplomati'a européna trebuie sa tiena contu de datinele orientului. Ambasadorii si legatii puteriloru, de câte ori au sa predea vre-o nota, se infatisiéza in ministeriulu de esterne turcescu imbracati in gal'a mare si acompaniati de dragomanulu loru.

Rasid pasi'a, actualulu ministru de esterne alu sultanului, a dechiaratu contelui Zichy, ca in „putiene dile“ va fi in positiune sa dea respunsulu la nota. Respunsulu acest'a formalmente va fi adresatu numai Austriei, de vreme ce in intielesu strictu Pórt'a are dinaintea sea numai unu proiectu austriacu. In fapta inse sultanulu are de lucru nu numai cu Austro-Ungari'a ci cu intregu continentulu europénu. Nice o voce nu s'au radicatu cá sa justifice politic'a abusiva a guvernului otomanu si necesitatea de a se pune odata capetu suferintieloru grele ale raialeloru ne da garanti'a ca not'a va avé resultate practice. Europ'a este indatorata a creá stâri omenesci in orientu pentru crestinii ce suferu, dara ea are si dreptulu la acést'a, pentru ca esistinti'a Turciei aterna dela bunavointi'a puteriloru. Guvernulu Portiei nu va dá unu respunsu respingetoriu, se póte intemplá inse, cá Turci'a sa faca numai promisiuni mari si frumóse si in urma sa nu le implinésca dupa obiceiulu ce l'au practicatu pâna acum. Ce se va intemplá cându guvernulu Turciei nu si-va tiené cuventulu? Séu cându Turci'a aru ascultá de consiliele poteriloru, dara insurgentii nu voru depune armele? Ce garantii va cere Europ'a pentru esecutarea reformeloru indispensabile? Se vede, ca ceremonialulu care se petrecù de curendu in Constantinopole cu predarea notei e numai introducerea intr'o serie de intrebâri serióse.

Asupr'a unui lucru nu incape nici o indoiala si acestu lucru e, ca intregu orientulu va trece prin lupte veeminti la formatiuni nóue si stabile. Nice o reforma mare nu s'au introdusu fâra de a intempiná obstaculi mari. Cestiunea orientale sta cá sabi'a lui Damocles asupr'a capului diplomatiloru. Actiunea e inca totu in stadiulu dintâiu.

Pre cându diplomati'a nesuesce spre o resolvere pacifica a incurcaturiloru orientali, insurgentii nu depunu armele ,ei presemtiescu póte, ca tóta pornirea diplomateca nu va avé pentru densii vre unu resultatu positivu.

Se scrie dela confiniele Bosniei de câtra Austri'a ca conducatoriulu de acum alu insurectiunei din Bosni'a de nordu, Miroslav *Hubmaier*, iritatu si amarîtu de unii prieteni ai sei, erá pe aci sa parasésca caus'a, pentru care a luptatu pâna acum cu multu devotamentu si cu óre care norocu. Contrariulu seu principalu ex-archimandritulu de Banialuca, Pelagiciu, care e influintiatu din Muntenegru, luase dejá comand'a preste trupele lui, cându deodata Hubmaier, incuragiatu si spriginitu din alta parte se decise de nou a nu detrage concursulu seu dela insurectiunea din nordulu Bosniei. Elu hotarî sa compuna o nóua legiune de 1000 barbati, elu dispune dejá de unu cadru de 300 slavi juni din tieri esterne. La 14 Ianuariu a primitu unu transportu de 300 pusci cu acu, si-a organisatu statulu seu, majoru in care fungéza unu Siaranitiu cá siefu si Lazaru Miodragoviciu cá adjutantu. Hubmaier spera ca la finele lui Februariu va poté intrá in campania.

Intr'aceea in Bosni'a se ivescu bande nóue si numeróse de insurgenti, cari dau multu de lucru turciloru. O céta de insurgenti a incercatu sa iá cu asaltu unu castru turcescu aprópe de manastirea arsa Germanie. Nesuccedànd insurgentii s'au retrasu in castrele loru dela Brod punendu in flacari mai multe case de cordonu. La 25 Ianuariu a fostu o lupta aspra la Costainitia turcésca. Unu despartiementu alu lui Radifa, atacatu fiindu dóue óre departare de Jamnitia de conducatoriulu insurgentiloru Carana, a trebuitu sa se retraga dupa o resistintia mare dinaintea puterei precumpanitórie a insurgentiloru.

Liubobratici, care a fostu indepartatu dela aren'a de lupta, petrece in Ragus'a, unde i s'a datu o activitate politica cá compensatiune pentru ca a fostu smulsu dintre iusurgenti. Densulu medilocesce corespondintiele in interesulu resculatiloru cu unele persóne diplomatece.

Din Erzegovin'a se scie atâtu, ca la 27 Ian. diminéti'a s'a templatu o lovire sângerósa in stremtórea dela Klepavizza lânga Klek. Turcii voiau sa treca cu forti'a, dara fura siliti sa se retraga. Pasulu se afla in mânile insurgentiloru. 400 insurgenti a reocupatu positiunea dela Grebci, alta lupta a avutu locu la Gradac, unde turcii nu putura face nimicu insurgentiloru. Se dice ca trup'a principale a insurgentiloru sub Pavloviciu si Socitia a ocupatu Banjani.

In „Tromp. Carpatiloru“ dela 18 Ianuariu gasimu unu articulu importantu sub titlulu: *Situatiunea* pre care lu reproducemu in tóta estinderea lui. Eata articululu:

Situatiunea.

Se vede ca ór'a Turciei a sunatu in Europ'a.

Mare crisa, crisa guvernamentale, nu ministeriala, este la Constantinopole. — Vorb'a este, déca turcii sa mai carmuiésca Turci'a Europei, séu ambasadorii, cu consulii loru generali si cu vice-cunsulii.

Intielegerea se vede intre tóte puterile cele mari, sa se curme acésta anomalie de modu asiaticu, conformu Coranului, in medilloculu Europei cu civilisatiunea evangelica, in alu patrulea patrariu alu seculului XIX.

Dela resbelulu Crimeei si pâna astadi guvernulu turcescu n'a potutu sa implinésca o singura obligatiune din care a luatu acei'a, cari si-au versatu sângele si milionele, spre a-i asigurá integritatea si independinti'a.

Puterile crestine dar' trebuie sa oblige pre sultanulu, cá in Europ'a sa desparta legile civile de dogmele Coranului, pentruca popórele de sub sceptrulu seu in Europ'a suntu crestine, si conformu celoru indicate de Mantuitoriulu, perceptele evangeliei nu potu sa fia supuse celoru ordonate de Coranu.

Ambasadorii puteriloru, cari au subscrisu tractatulu din Parisu, pedisiu, oficiosu, si isolatu, unulu câte unulu dau sa intieléga vizirului, ca o resistentia impismata aru puté sa duca lucrurile la unu ultimatu colectivu si fórte oficialu.

Pórt'a, intr'o asiá strimtorare progresiva a ambasadoriloru si intre bataile ce mananca askerulu seu in Erzegovin'a, de unde 'i vinu scirile, ca actiunea dirigenta a rebeliunei, s'a asiediatu in Cetinje sub conducerea principelui Vladic'a Nichit'a; iéra Liubobratici, lasându Erzegovin'a cu testamentulu seu politicu sa nu lase armele pâna cându unu picioru de turcu va mai fi in Erzegovin'a, a trecutu in Bosni'a mare, cá sa ia directiunea revolutiunei generale din Bosni'a tóta la cari mesuri spre primavéra nu se mai póte indoí Pórt'a ca se va uní si Serbi'a; — intre aceste impregiurâri, pre de o parte presiunea ambasadoriloru, pre de alt'a intinderea si desvoltarea revolutiunei, inalt'a Pórta nu mai are alta sperantia decâtu in spiritulu comercialu alu Engliterei, si alérga la dens'a, sa-i propuna, ca déca ea va remané isolata de celelalte puteri in privinti'a esigentieloru Austriei si prin urmare aliata cu Turci'a, acést'a 'i va cedá de buna voie Egiptulu, respundiendu totu deodata ambasadoriloru, ca ea aru cedá propunerei Austriei, déca aru avé incredintiarea valabila, colectiva a puteriloru aderatóre la acea propunere, ca facendu-se reformele cerute, insurgentii voru lasá armele si pacea se va stabilí in tóta Turci'a Europei.

Serac'a inalta Pórta! Ea prevede totu ceea ce i se pregatesce pe dupa acestu taravanu, care se chiama: propunerea Andrassy, pre care 'lu intinde cu zugraveli frumóse, ambasadorulu Zichy in fati'a Portiei.

Sa-si inchipuiésca cine-va, ce va mai remané autoritâtiei divanului turcescu, vizirului si sultanului, cându pre lânga fia-care ministeriu va fi unu ambasadoru controlu si esecutoru, in fia-care vilaetu unu generalu consulu séu unu consulu pe lânga pasi'a comandantu generalu, si asiá nainte!

A se opune unde-va acestoru autoritâti straine autoritatea Portiei, rebeliunea este gat'a, si Divanulu va fi silitu sa cededie la tóte, câci altfeliu revolt'a prin arme nu mai este permisu sa se nabusiésca.

O trista positie cá acést'a n'a mai fostu in aceste pârti ale Europei, de cându cu luarea Romaniei si Bizantiului de câtra turci; de pre cându Manoilu Paleologulu alergá cersindu ajutoriu, pre la toti principii Europei, precum alérga Pórt'a astadi la betrâu'a Albiona.

Constantinopoli va remané redusu in Europ'a in Traci'a proprie, pâna cându insurectiunea va vení la portile cetâtiei, si atunci Maj. Sea sultanulu, ne mai gasindu simpatii nicairi in Europ'a, va fi silitu sa tréca in Asi'a, spre a se asiediá deocamdata in palatulu imperialu romanu din Brus'a.

O constitutiune franca, liberala, asiediata pe *dreptulu omului* pre o egalitate perfecta, pre o egalitate inaintea tuturoru legiloru francese, póte sa fia unu remediu radicalu la tóte morburile ce bantue Turci'a Europei.

Mai lesne va fi sa se carmuiésca in Turci'a Europei dóue trei milióne de turci crestinesce, decâtu dóue-dieci de milióne crestini turcesce.

Mai lesne va fi in Europ'a sa fia sultanulu unu suveranu crestinu, decâtu sa supuna totu progresulu civilisatiunei crestine stagnatiunei civilisatiunei orientale, contr'a tuturoru monarchiloru crestini.

Asiá dara la propunerea Andrassy s'a mai alipitu propunerea vizirului, si s'a facutu o singura propunere din dóue pârti; 1) sa primésca Pórt'a cá reformele sa se faca sub priveghierea puteriloru garante, si 2) puterile garante sa garanteze, ca esecutandu-se aceste reforme, pacea se va restabilí in tóta Turci'a Europei, si integritatea Portii se va intarí preste tóta Turci'a Europei.

Cine va puté sa crédia in aceste garantâtii si promisiuni recipróce si prin ele in pacea Turciei Europei, crédia-o; noi insa nu o putemu crede, ci dicemu, ca amesteculu agentiloru puteriloru crestine in esecutarea fermanului, voru aprinde foculu in tóte pârtile, in orgoliulu si fanatismulu turcescu, si puterile garante nu voru puté asigurá liniscea nicairi.

Rusi'a are dreptate de se pregatesce atât'a pre marginile marei negre, pentru unu lungu si impleticitu resbelu, pentru ca ea are se jóce cele mai multe si cele mai variate roluri dela inceputulu pâna la sfersitulu dramei.

Acum, Franci'a si Itali'a, omogene si in perfectu acordu, la care va vení negresitu si Spani'a prea curendu linistita, voru lasá ele pre Engliter'a, pre care civilisatiunea, prudentia si interesulu materialu chiaru o tienu spre alianti'a francezo-italiana, — sa crédia in daruirea Egipetului si sa se puna cu Turci'a contr'a Europei intregi, contr'a civilisatiunei, si prin urmare si contr'a Russiei, dela care aru puté sa-i vina atâtea rele? Noi nu o credemu. De aceea dicemu, ca aru face bine Turci'a sa proclame indata dela dens'a o constitutiune radicala pentru tóta Turci'a Europei, contr'a câreia sa nu gasésca nimicu de disu nici puterile crestine, nici chiaru popórele pentru cari se facu atâtea aliantie, si cari la densele au, cele mai multe, lipsa mare de libertâti si de legi liberale.

Cu asemenea constitutiune impacatóre tutuloru esigentieloru, Turci'a va puté luá o atitudine ferma si sustienuta de tóte popórele crestine de suptu sceptrulu sultanului in Europ'a.

Fâra acést'a tóte paliativele voru fi neputinciόse, revolutiunea se va generalisá si incaierarea puteriloru impinse de pofte, va tulburá Europ'a intrégа.

Sfersimu, repetându susu si tare: noi trebuie sa ne intarimu necontenitu prin armare astadi, iér' nu prin conventiuni, tractate si concedâri, cari voru fi tóte scrise pre nesipu uscatu, sventurate la cea dintâiu adiere de ventu, macaru de ori ce parte.

Sa ne armamu, câtu vomu puté mai bine, si sa tacemu câtu vomu puté mai multu, pâna cându va vení sul'a in cóste, cându vomu fi siliti sa vorbimu, si atunci sa vorbimu câtra acei'a, câror'a nu le amu facutu nici unu reu, nu iamu provocatu intru nimicu, — cu tunulu, iera nu cu graiulu, macaru de care parte ne aru vení acést'a sula in cóste, fâra sa calculâmu dimensiunile, fâra sa sustienemu pre nimeni, decâtu numai dreptatea nóstra, fâra sa ne impotrivimu nimenui, decâtu numai aceloru ce voru voi sa incalce teritoriulu nostru, care a fostu totudéun'a alu nostru; pre care nu l'amu luatu dela nimeni.

Acést'a trebuie sa fia politic'a si conduit'a nóstra. Nu reclamâmu astadi nici o parte de teritoriu alu nostru rapitu de macaru cine, cu ori care modu; aparamu insa, cu hotarîre generala, neclintita nici de cavalerii, nici de promisiuni, nici de nimicu, teritoriulu ce ne a mai remasu, si care nu mai póte fi contestatu de nimeni.

Pentru acésta aparare a teritoriului nostru, Camer'a va votá inca cinci milióne, siése sute mii de lei, pre lânga cinci milióne ce vota mai alaltaieri, pre lânga alte optu milióne ce vota mai deunadi. Vemu mai votá inca, déca ni se va spune ca mai trebuie.

Sa scie bine insa acei'a, cari ceru tierei aceste milióne, ca respunderea loru este mare; câci este respundere nu câtra unu partidu, ci câtra natiunea intrégа.

Sa nu mai vedemu ivasie in tiéra suptu nici unu cuventu, decâtu numai atunci, cându nu va mai remânea soldatu cu arm'a in mâna, cându nu va mai remânea unu singuru cartusiu in arsenalele nóstre.

1806, 1826, 1848, cu prelungirile loru, au saturatu, credemu, si pre plugariu si pre boieriu, si familiile si averile, de invasiuni; si nu credemu sa fia unu singuru românu, care sa crédia altufeliu, de câtu cum credemu noi.

Ni se va dá pipaitu, indata vomu dá si noi pipaitu si indata, luându cu o mâna si dându cu alt'a.

Pre promisiuni si pre cavalerii nu ne dâmu tiér'a in jafu! . . .

Cetimu in diuariulu de Iassi „Independiti'a româna“ dela 17 curentu, urmatórele:

O inchitate comisa de fiulu invetiamentului publicu.

Inregistrâmu cu o adenca durere suprimarea prin bugetu a catedreloru de dreptulu naturalu si de economi'a politica din Universitatea Iasiului. Prin urmare, Universitatea muma, trunchiata intr'unu modu arbitraru, remane veduva de dóue catedre, sub pretestulu pusilanimu a unei economii reclamata de nevoile tierei, o miseria de 21,000.

Acésta calcare a legei, constituindu o abatere grava si regretabila, este fatala nu numai invetiamentului superioru, dara si tierei si fiiloru ei. Meritele profesoriloru titulari suntu nediscutabile si isvorite dintr'o capacitate scientifica castigata si decretata, iér' inamovibilitatea profesorului constitue unu dreptu, in fatia câruia junii nostri mergu in universitâtile straine a-si chieltuí averea spre a capetá acea sciintia si acelu diplomu de doctoratu, impusu de lege si care asigura loru acea inamovibilitate. Abtienendu-ne dara asupr'a acestoru dóue cestiuni, nu relevâmu decâtu cuvintele ministrului instructiunei, acelea: „Ca invetiamentulu superioru este unu lucsu de care ne putemu dispensá adi in fati'a economieloru reclamate pentru echilibrarea budgetului.“

Nu domnule ministru, de o mie de ori nu; invetiamentulu superioru este pâinea si sarea popóreloru care aspira, sorgintea puternica la care merge a se adapá junimea studiósa si fati'a care va luminá natiunile, desceptandu in inimele poporului acelu amoru sacru de patriotismu si de natiunalitate, de care suntemu setosi.

Regretámu dara din sufletu acea lovire data invetiamentului superioru, sub aparinti'a banala a unei economie factice, si acést'a cu atâtu mai multu cu câtu acea lovire s'a comisu de câtra fiulu invetiamentului publicu, de câtra barbatulu acel'a care a facutu studiele sele intr'o tiéra ce datoréza actual'a ei marire Universitâtiloru sele. Persónele nu ne preocupa, si déca legea s'a calcatu, drepturile loru nu se nimicescu, dara Universitateâ a fostu lovita, si acésta universitate muma este pepinier'a dela care asteptâmu sa iésa acea junime studiósa si invetiata, viitoriulu Romaniei.

Conchidemu dara ca invetiamentulu superioru departe de a fi unu lucsu, este o necesitate, hran'a sufletului si isvorulu marirei. A loví intr'ensulu este a comite o crima de perduelione.

Corecte la unele necorecte.

Dle Redactoru! „La unele ne corecte aparute in Nr. 2 alu „Albinei“ in contr'a tractatului meu din Nr. 100 alu „Teleg. Rom.“ suntu silitu la urmatórele reflesiuni. Lipsindu subscrierea autorului aceloru „necorecte“ me voiu adresá câtra „Albin'a.“

Tractatulu din Nr. 100 „Teleg. Rom.“ este alu meu si subscrisu de mine. Asiá dara cu mine, nu cu „Tel. Rom.“ cu redactiunea lui si cu câte alte persóne, trebuie „Albin'a“ sa stea la vorba.

Amu scrisu acelu tractatu cu uniculu scopu curatu de a lamurí o cestiune juridica in folosulu causeloru nóstre bisericesci. De aceea me miru de introducerea „Albinei“ unde vorbesce de contrari, de amagitori ai natiunei, vulpi lingusitóre, suveranitatea nationala“ si alte asemenea „necorecte.“

Eu nu me voiu ocupá de atari *horende* lucruri, nici voiu critisá metod'a de scriere a „Albinei“ In asta privintia indrumezu pre lectoru la Nr. 100 alu „Teleg. Rom.“ unde prea stim. dnu Part. *Cosm'a* ilustréza din destulu datin'a „Albinei.“

Trecu si preste oftarea „Albinei“: „ca ea si acum trebuie sa se sufulce de a aperá institutiunile marelui *Andreiu*“, câci scimu cu totii, cum au aperatu „Albin'a“ pre acelea institutiuni si pre institutorulu. Voiu pasí dara la obiectu.

„Albin'a“ mi ia in nume de reu, câci amu numitu pre consist. nostru metropolitanu unu foru *„nou“*, si mi demustra contrariulu cu provocare la „Carlovetiu“ pentru diecesele sufragane si la „guvernulu“ antimartialu pentru archidiecesa. Recunósce celu putienu, ca amesteculu guvernului in competinti'a bisericei gr. or. ardelene, au fostu o nedreptate si umilire pentru acést'a; deci mai bine erá se taca.

Dar' provocarea la „Carlovetiu“ nu este gluma, ci de jure si de facto si basata in istorie. Va se dica — dupa Albina — consistoriulu nostru metr. 'si are *purcederea sea istorica, legala si juridica* din ierarchi'a serbésca, unde este acésta institutiune *vechia*; de aceea eu amu gresitu, ca lu amu numitu *„nou.“* Asi fi tacutu la acésta inpumnare; dara gravitatea asertiunei Albinei me silesce se reflectezu ací urmatórele.

Déca metropoli'a nóstra rom. s'aru fi nascutu din cea serbésca, cá unu fêtu alu acelei'a, si dela aceea séu din grati'a acelei'a si aru fi primitu esistinti'a ei; — aru avé dreptu Albin'a. Inse cându aru stá acelea presumtiuni si ipotese ale Albinei, atunci o amu gatat'o cu *continuitatea de dreptu* a bisericei nóstre gr. or. metropolitane, pre carea amu basatu si redobenditu *restaurarea vechiei* nóstre metropolii, cu multu mai vechi, decâtu metropoli'a serbésca; atunci tóte argumentele nóstre pentru vechi'a metropolia romana, aru fi sterse prin o trasura de péna a Albinei.

Canónele si istori'a vorbescu in contr'a acelei ipotese a Albinei.

Can. 34 apost. constitue o metropolie in marginele unei *natiuni genetice*; can. 2 sin. II in legatura cu can. 6 sin. I si cu can. 8 sin. III ecum. declara atari metropolii de *coordinate si independinte* un'a de alta, iér' nu aternate si nascute un'a din alta.

Istori'a ne aréta, ca inca in seculului alu 15-le si de atunci pâna la an. 1700 au esistatu Metropoli'a rom. gr. or. cu scaunulu in Alb'a-Iuli'a, si ca diecesele si resp. Episcopii romani din Ungari'a si Banatu si au avutu la acestu scaunu centrulu si competinti'a, iér' nu la Carlovetiu, unde d'abiá la an. 1691 si 1777 s'au infiintiatu ierarchia si metropolia serbésca, cu diecesele ei.

Cetésca scriitoriulu din „Albin'a" decretulu regelui Mathi'a din a. 1479, a lui Vladislau din 1484 si alte asemenea. Adunâri mari a bisericei nóstre metrop. rom. (sinóde, congrese) s'au tienutu la Alb'a-Iuli'a inca si sub tempulu lui Racoti (1630—1648).

Ierarchi'a si metropoli'a serbésca s'au infiintiatu numai pentru natiunea serba resp. pentru familiele serbesci trecute in Austri'a pre la an. 1690 (vedi diplom'a din 20 Aug. 1691), si si-au estinsu jurisdictiunea ei preste diecese numai pentru credinciosii natiunei ilirice dupa rescriptulu imper. din an. 1777. Déca românii gr. or. din Banatu si Ungari'a au devenitu dupa 1700 aternati de scaunulu din Carlovetiu, acést'a din sila si din lips'a mangaerei sufletesci o au facutu, prin ceea ce inse nu s'au contopitu metropoli'a nóstra in cea serbésca.

Urméza dar' ca scaunulu metr. românu este stravechiu, iér' nu derivatu dela Carlovetiu, iér' consistoriulu nostru metrop. in form'a sea dupa stat. org. este *nou* dela an. 1869 incóce.

Mi se imputa mai departe in Albin'a, ca a-si fi numitu pre acestu consistoriu metr. „ca este aparatu *greu*" incâtu raru se póte intruní nefiindu nici salarii si mi se demustra contrariulu cu acea, ca elu s'au adunatu totu-déun'a, cându au fostu conchiamatu, ca nu este necesitate de a se conchemá mai desu, ca cei mai multi asesori suntu din archidiecesa si ca suntu diurne pentru membrii si salariu pentru secretariulu lui. Fâra a me lasá în personalitâti, cum face „Albin'a", sustienu ca unu foru, ai câruí membri suntu siliti a caletorí din o tiéra in alta, spre a tiené siedintie, este unu aparatu *greu*, chiaru si atunci, cându amu avé fonduri mari ale metropoliei (precum nu le avemu).

Daru sa lasamu, ca póte senatulu epitropescu si scolariu alu acelui consistoriu metrop. nu au inca mare necesitate, a se intruní desu. Nu potu concede ast'a inse la senatulu bisericescu, care e chiematu a judecá in trebi judiciali (procese divortiali, disciplinari, cause apelate). Din membrii acestui senatu, dóue tertialitati locuescu in Ungari'a si Banatu, numai suplenti suntu din archidiecesa mai multi. Eu credu, ca causele acestui senatu aducu necessitatea de a se intruní mai desu, cá se nu astepte pârtile dupa deciderea causeloru apelate cu anii, apoi cine mi va poté disputá, ca este fórte cu *greu* si cu spese inpreunatu, candu unu asessoru aru trebuí se calatorésca de 4—5 ori pre anu din Ungari'a la Sabiiu. Ce atinge pre suplenti, acést'a institutiune nu o cunósce stat. organ., ci numai judi bis. ordinari. Si candu s'aru tiené siedintiele numai cu suplenti, aru fi membrii ordinari de prisosu.

Suntu bani de diurne? Dée Ddieu sa fie câtu de multi. Si atunci asiu strigá posibila crutiare, si diurne mici.

Este frumosu si laudabilu pentru membrii, ca vinu de câte ori suntu chiemati. Déru s'au intemplatu si din contra, fâra a se poté invinuí cine-va de câtu numai compunerea cea grea a forului si lips'a de mijlóce.

Aducu aminte „Albinei" numai unu casu specialu, ca adeca la consistoriulu metrop. a. 1873 unu membru din Ungari'a au refusatu a vení pâna candu nu i se voru rebonificá tote spesele, din cari incidentu consist. metrop. au statoritu câte 4 fl. diurne pre di si altele, otarendu a cere o *anticipatiune din fondurile* archidiecesei. S'au mai intemplatu atari retusuri. Remane dar' asertulu meu nerestturnatu de „Albina" si credu, ca acel'a nu póte vatemá pre nici o persóna.

(Va urmá)

Legea de comerciu

(Urmare)

§ 73. Unu asociatu, care nu va versá la „tempu" aportulu seu de bani, séu care nu va predá la tempu banii, ce aru fi incasatu pre contulu societâtii, séu care va luá fâra autorisatiunea celorulalti asociati bani din cas'a sociala, este obligatu a platí interese din diu'a de candu aru fi trebuitu facutu versamentulu séu de candu s'a intemplatu ridicarea neautorisata a baniloru.

§ 74. Nici unulu dintre asociati n'are dreptulu, fâra autorisatiunea celorulalti asociati, a face operatiuni pre contulu seu, séu pre contu strainu in resortulu comercialu alu societâtii; totu asemenea n'are dreptulu a luá parte cá asociatu in nume la o egala societate de comerciu.

Autorisatiunea de participatiunea asociatiloru la o societate egala de comerciu se va presupune pre dreptu déca la infiintiarea societâtii ceilalti asociati aveau sciintia, ca asociatulu participa la o alta societate de comerciu cá asociatu in nume, si déca nu s'a conditionatu espresu disolverea mentionatei relatiuni.

§ 75. Societatea este autorisata a considerá pre tóte acelea operatiuni, pre cari vre-unulu dintre asociatile aru fi incheiatu in contr'a dispositiuniloru din §-ulu precedentu pre propriulu seu contu, cá candu s'aru fi facutu pre contulu societâtii; totu asemenea este autorisata a reclamá daune — interese, fâra a se prejudiciá prin acést'a dreptulu de a poté esige resiliarea (desfacerea) contractului de societate.

Dreptulu societâtii de a considerá o operatiune, incheiata de unu asociatu pre contulu seu, cá facuta pre contulu societâtii, si de a reclamá daune — interese, se prescrie (se stinge) in terminu de 3 luni, socotite din diu'a, de candu societatea a avutu sciintia despre contractarea afacerei.

§ 76. Nici unulu dintre asociati nu póte, fâra autorisatiunea celorulalti asociati, intr'oduce pre o a trei'a persóna cu titlulu de membru in societate.

Déca vre-unulu dintre asociati aru adoptá pre o a trei'a persóna acést'a persóna nu va dobandí nici unu dreptu inmediatu asupr'a societâtii, si in speciale nu va fi autorisata a cere productiunea câtiloru si a inscrisiloru societâtiei.

§ 77. Déca prin centrulu de societate séu printr'o conventiune ulterióra s'aru fi predatu gestiunea unui'a séu mai multor'a dintre asociati, ceilalti asociati se voru considerá eschisi dela gestiune. In acestu casu, asociatii geranti voru puté, chiaru in opositiune cu ceilalti asociati, efeptua tóte actele ce suntu legate de cestiunea ordinaria a profesiunei de comerciu.

§ 78. Cestiunea fiindu deferata tuturoru asociatiloru séu mai multoru dintre ei in acelu modu, cá unulu se nu póta transige fâra altulu, atunci nici unulu nu va poté face singuru nimicu afara de casuri, unde prin intardiare s'aru nasce periculu.

Neesistendu o atare restrictiune fie-care dintre asociati geranti va fi autorisatu a efectuá tóte transactiunile referitórie la cestiunea intreprinderei. Transactiunea intentionata se va suspinde inse, déca vre-unulu dintre asociatii geranti va face opositiune in contr'a ei.

Talmacelu in 21 Ian. 1876.

Dle Redactoru! Multu si de multe ori (dupa parerea mea) s'a vorbitu si s'a scrisu despre si pentru *scóle*; acei'a cari au urechi de auditu audu; audiendu si intielegendu sfaturile cele bune, facu si lucréza pentru acelea — asiá câtu 'ti salta anim'a, vediendu intielegerea si armoni'a cea buna dintre factorii cei mai de aprópe chiamati spre inaintarea trebiloru scolare atâtu interne câtu si esterne. Ve rugâmu dle redactoru sa aveti bunatate a dá locu in colónele pretiuitului jurnalu „Teleg. Rom." urmatóreloru siruri, cá sa scie si onor. publicu cum progresâmu séu mai bine disu regresâmu cu trebile nóstre scolare din Talmacelu.

Pre la anulu 1871 atâtu in urm'a legei scolarie, câtu si la indemnulu pré onor. parinte protopopu Popescu, carele asemanendu cas'a de scóla cu numerositatea copiiloru obligati de a cercetá scól'a, ne a sfatuitu cá sa cautâmu vre-unu medilocu spre a mai marí cas'a de scóla, ori a edificá alt'a; aflându-se óre-cari din poporu impreuna cu preotii si parte si din comitetulu parochialu, au proiectatu, cá sa se faca de fia-care familia câte unu stânginu de lemne, care apoi adunandu-se intr'unu magazinu sa se venda si cu banii sa se zidésca scól'a.

Dara precum in holdele de grâu, mai resaru si alte bolbotine cari déca nu are cine sa le smulga, apuca preste grâulu celu curatu, si lu innéca lu coplesiescu la pamentu; — tocmai asiá ne au umblatu si nóue, — s'au ridicatu óre-cari cu totu feliulu de vorbe desmentatóre, ba chiaru si cu vointi'a de a paralisá totu proiectulu, dicendu ca cari s'au subscrisu séu au projectatu unu stânginu, sa-lu faca, ei inse nu voru face mai multu cá o jumetate de stenginu. (despre acést'a a-si puté aretá si nume). Acést'a au fostu mestesiugire, cugetandu ca voru paralisá lucrulu cu totulu, dicendu: ca cum au potutu invetiá pâna acum, voru invetiá copiii si de ací inainte, totu in scól'a care o avemu.

Inse aflându-se si crestini adeverati cu inima buna vediendu metechnele cele slabe au cugetatu, ca bateru si o jumetate de stanginu de voru face cele 300 de familii, totu aru esí 150 de stengeni, care vendiendu-se cu câte 6 fl., precum erá atunci pretiulu in locu totu aru fi esitu o suma de 900 fl., inse vai! cei slabi de cugetu vediendu, ca nici asiá nu potu reusí, cu totu feliulu de cuvinte desmentatóre au impedecatu facerea lemneloru pâna in anulu urmatoriu 1872, cându abiá s'a vendutu stenginulu la alu 3-le anu 1873 cu 5 fl.; totu atunci s'a facutu si alegerea de comitetu parochialu nou, constatatoriu mai multu din elemente inderetnice; banii s'au datu in grigea presiedintelui comitetului nou alesu Tom'a Oanci'a.

In primavér'a anului acestui'a s'au sfintitu si scólele din vecin'a comuna Boitia, la care actu a fostu luatu parte, pre lânga o numerósa inteligintia româna si de alte natiuni si Escelenti'a Sea Parintele fostu Metropolitu Ivacicoviciu acum Patriarchu serbescu; ne a saltatu inim'a de bucuria, acelor'a cari amu fostu fatia la acea frumósa festivitate, de unde departandu-ne insetati de a vedé si in comun'a nóstra o scolutia bateru numai cá a patr'a parte, fatia cu cea din Boitia. S'au vorbitu in susu, s'au vorbitu in josu, pâna cându amu venitu la conclusiunea de voie de nevoie, cá sa se dee parintelui Dimitrie Secarea 50 fl. din banii lemneloru, cá sa se pornésca facerea caramidiloru, cari cu primavér'a anului 1874 s'au si pusu in lucrare; dara fiindu vér'a secetósa la loculu unde se faceau caramidile, au lipsitu apa, si asiá abiá s'au potutu face 17 mii, care s'au si arsu.

Intielegerea erá sa se faca 40—45 de mii. Sosindu 1 Ianuariu 1875, cu prilegiulu esaminârei ratiociniului bisericescu prin comitetulu parochialu, óre-cari din membri, ba dupa cum m'amu informatu, au fostu chiamati si ne membrii, fiinduca la noi numai cam o familia pórta destinele comunali, fâra nici o causa binecuventata, s'au pornitu a imputá zelosului nostru preotu D. Secarea, ca aru lucrá in unele trebi bisericesci si scolare, fâra invoirea comitetului parochialu, se intielege fâra invoirea acelor'a, cari aru vrea sa impedece totu ce e salutariu pentru biseric'a si scól'a nóstra, respective pentru binele chiaru si alu natiunei; parintele D. Secarea indignatu pâna la sufletu de aceea oribil'a denunciare, sciindu prea bine, precum nu póte nimenea tagaduí, ca insusi parintele de pre la anulu 1860 s'au nevoitu cu epitropii de atunci, de au cumperatu din banii bisericei 2 curti iânga cas'a de scóla.

Au medilocitu cu celaltu preotu castigarea la vre-o câte-va mosii pre sém'a bisericei; au infiintiatu unu fondu scolariu de vre-o 400 fl. fâra a atacá si asuprí pre cine-va, au cumperatu cârti de cetire si tablitie din interesele fondului scolaru; tiené scóla cu tinerimea adulta duminec'a si serbatórea; indemná pre tinerime si pre parinti, cá sa nu pregete a cercetá acésta scóla s. a. m. indemná si lucrá câtu cei cu inima adeveratu romana si bine simtitóre nu potea se nu semtia o mangaiere si o sperantia imbucuratóre pentru comun'a nóstra cea de totu scapatata; afara ca si in trebi politice multu au asudatu si multu au facutu, conducendu nisce procese in contr'a natiunei sasesci cu buna reusintia.

Tóte acestea sciindule iubitulu nostru preotu, precum si contrarii sei nu le potu negá, indignatu precum amu disu pâna la sufletu, s'au declaratu, ca déca acésta e multiemit'a de o parte, iér de alt'a pentru cá se nu mai aiba ocasiune a mai face ceva reu pentru scóla si biserica, s'a retrasu dela tóte afacerile, a predatu chei'a dela lad'a bisericei, a predatu fondulu scolasticu, carele pâna ací a fostu adusu din nimic'a in putieni ani, chiaru si cu abnegarea intereseloru sale la suma de 400 fl. — au incetatu a mai tiené scóla cu tinerimea adulta.

Retragandu-se parintele S. dela tóte câte ne promitea cea mai buna inaintare, au incetatu totulu; facerea caramidiloru s'a sistatu, tóte stau mórte, nu se mai aude nimica, nu se mai lucra nimica; si asiá a trecutu vér'a ba anulu intregu 1875, fâra a se face bateru o urma de inaintare. —

A venitu anulu 1876, speramu ca cu nóu'a organisare, nou'a realegere a comitetului parochialu, voru luá lucrurile alte fetie; cei ce se interesá de inaintarea nóstra, cu mare doru asetptá diu'a publicata de 18 Ianuarie a. c. cá sa se tiena sinodu parochialu câci dupa deschiderea sinodului s'a cetitu mai intâiu ratiotinulu fondului bisericei, carele s'a primitu — asteptámu sa vina la rendu ratiotinulu scolariu, dar s'au trecutu preste elu, cá candu nici ca aru esistá; nici parintele D. nu au disu nimic'a, macaru ca, cá presiedinte alu sinodului erá indatoratu a provocá pre presiedintele comitetului a dá deslusire. Dar nici epitropii in a câroru grige si manipulare s'a datu, nu si-au aretatu socotelile, ce au intratu si ce s'au spesatu. Acésta procedere la multi s'a tienutu sinodulu, daru amu remasu tota unde amu fostu (la regresu) nu leau convenitu. — S'au pasitu numai decâtu la alegerea comitetului pentru periodulu de 3 ani viitori, la carea cá candu aru fi fostu pregatiti óre-cari din membrii sinodului a se pronuntiá: ca comitetulu care este ce vina are? potu remanea totu cari suntu, câci nu vomu aduce ómeni de aiurea! punendu-se intrebarea din partea presiedintelui, ca facese-va alegerea, ori remanu pre langa comitetulu fostu? indata a fostu respunsulu gat'a, cá sa nu se mai faca alta alegere; si cu acést'a s'a finitu si sinodulu parochialu si alegerea comitetului. — De si dupa statutulu organicu este ingaduita realegerea, la care eu nici nu amu a reflectá; ci reulu de care me dóre si impreuna cu mine si pre mai multi este, ca déca si in anulu acest'a nu va aretá on. nostru comitetu realesu, alta rivna, nu va luá alta directiune si nu se va sufulcá dupa detorintia pentru afacerile nóstre bisericesci si cu deosebire pentru scóla si fundatiuni, nu voru cautá a promová bun'a intielegere, apoi dieu potu dice si cu siguritate, ca nu numai cele 17 mii de caramidi se voru ruiná si furá, dar si banii adunati pentru zidirea scólei se voru face uitati pre la unulu si pre la altulu in detrimentulu scólei si alu tuturoru, apoi apucate si mai fa ce-va! — mai indémna la contribuiri scolare si filantropice, cându apuca acelea pre mâni sacrilige. —

Speramu, ca cei competinti, 'si voru dá tóta silinti'a spre a complaná caus'a, a abate reulu, si a pune pre fie-carele la loculu seu si a-si impliní detorinti'a atâtu fatia de biserica, scóla, precum si preste totu, pentru binele si inaintarea nostra si a urmatoriloru nostri in viitoriu. —

S. D.
membru sinod. parochialu.

Din tractulu Agnitei in 22 Ian. 1876.

> Motto: Ferescene Dómne de amici, ca de inimici ne vomu ferí noi.

Stimate Dle Redactoru! E mi rare, cum mam'a pamentulu resare, cresce, nutresce si desvólta feliurite plante. Dara déca se privesce lucrulu mai de aprópe, apoi nu póte pre ori care natu sa nu-lu prinda mirare, cum dóue plante crescute nemijlocitu un'a lânga alt'a, nutrite de o mama, de unulu si acelasi sucu si nutrimentu, si totusi divergédia asiá multu in efectulu loru; adeca: pre cându un'a e dulce si binefacatóre, pre atuncea ceialalta e stricatóre, otravitóre bá ucidietóre. — Totu astufeliu se afla lucrulu cu inim'a umana; din fire e buna, insa si ea plamadesce, resare, cresce si desvólta dóue — cá sa le dicemu asiá — plante: dragostea si ur'a, acést'a distrugatóre si ucidietóre, acea edificatóre si binefacatóre. E o raritate estrema cá sa se observedie aceste dóue plante in o inima omenésca desvoltate egalu, câci ori un'a e mai desvoltata decâtu ceealalta, carea cu ramurile sele inéca si coplesiesce pre ceealalta, ori vicevers'a. Ferice de inim'a, respective de omulu, a cârui inima rodesce plant'a „dragostei," carea are efectele numerate de s. apostolu Pavelu! Dara vai, vai de omulu ce posede o inima, in carea e inradacinata plant'a cea mai urgisita si darapenatóre „ur'a"! Si of! se gasescu si se observéza, si inca desu, si ómeni de acei'a, cari fortialmente, din interesu propriu, egoisticu facu sa dispara din inim'a loru plant'a dragostei, si radica ramuri câtu mai mari si mai largi la plant'a „urei" vrendu a darapená totu ce e bunu si onestu.

Vrendu a dá lucrului deslusire nu vomu sa ne ducemu mai departe, ci sa ne marginimu de astadata camu pre la noi. (Aci vorbesce coresp. despre alegerea din Agnit'a si despre unele faime respândite despre dens'a. Dupa aceea continua):

Nici cu acéste nu fura multiamiti, ci credinciosi „legei" — vedi dómne au inceputu a croí la protopopi dintre unii preoti tractuali respandindu vesti in tóte pârtile: ca acum'a e acel'a ppopu, altadata altulu, vrendu a iritá poporulu liniscitu cu astufeliu de faime necalite si nefundate.

Lasati dloru! Lasati, ve rogâmu, cá sa revina iarasi concordi'a cea dorita in biseric'a si natiunea nóstra! Lasati sa revina iarasi concordi'a si bun'a intielegere, carea a domnitu in tractulu nostru de cându numai ne potemu aduce aminte, de cându eramu inca tineri! Lasati pasiunile si discordi'a cea cutropitóre, si ve indiestrati inimele si sufletele cu vîrtutea *dragostei* celei adeverate, câci ea e ce aduce binecuventare: iéra contrarea ei „ur'a," blesteme inversiunate! Lasati cá sa nu se adeverésca si pentru noi dis'a mântuitoriului: „perirea tá dintru tine israile!"

Ve rogâmu dle Redactoru a dá publicitâtiei aceste sire in pretiuitulu diariu „Telegrafulu Romanu" ce redigiati, cu ceea ce suntemu

Ai stim. d-vóstre devotati.

Mai multi din tractu.

Cursu de agricultura pentru invetiatorii poporali in Atielu (Hetzeldorf.)

Dupa cum s'a impartasitu dejá prin foile pentru agricultura din Transilvani'a, amendoi profesorii scólei de agricultura in Mediasiu, *Ehrlich* si *Salfeld*, s'au dechiaratu ca suntu gat'a sa tiena in totu anulu dóue cursuri de agricultura pentru invetiatorii poporali din fundulu regescu. Primavér'a se va tiené unu cursu, cu deosebire practicu, de 8 dile, si in Augustu altu cursu teoreticu de 14 dile. Ambele cursuri de invetiamentu urmarescu scopulu, de a introduce pre invetiatorii poporali intr'unu modu practicu si teoreticu in plantarea, conducerea si evalarea *gradineloru de scóla.* Materi'a de invetiamentu va fi precisu hotarita si in invetiamentu se voru luá numai acele specialitâti, cari suntu de lipsa invetiatoriloru spre scopulu aretatu si cari se potu tratá in tempulu câtu tiene instructiunea. In cursulu de véra se voru propune: agronomi'a, tratarea gunoiului, cultur'a planteloru in genere, cultur'a pomiloru, asiediarea unei scóle de vitie, cultur'a legumeloru, problemele si scopurile ce are gradin'a scólei poporale. In cursulu de primavéra voru dirige invetiatorii insisi proiectarea de planuri pentru gradinele scólei impartirea si lucrarea pamentului, semenarea si plantarea, precum si nobilitarea pomiloru. Limb'a propunerei e cea germâna.

Pentru primavér'a acést'a considerabil'a comuna Atielu s'a dechiaratu din indemnu propriu ca e gat'a a primí pre invetiatorii intruniti. Frecuentatorii primescu cortelulu gratuitu si se va purtá grige de costu eftinu. De doi ani incóce s'a pregatitu in Atielu unu darabu de pasiune pentru gradin'a de scóla; acum se discuta planulu, care se va esecutá pre tempulu cursului din primavér'a acést'a cu ajutoriulu invetiatoriloru poporali ce voru fi de fatia.

Prin invitatiunea comunei Atielu suntemu in positiunea de a realisá *prim'a gradina a scólei poporale pre tempulu cursului de progresu*, ceea ce va promová ide'a mai multu cá candu acestu cursu s'aru tiené in Mediasiu in gradin'a *gat'a* a scóleí nóstre agriculturale. Ddieu va resplatí siguru braviloru locuitori din Atielu acea ce vréu sa arete prin ospitalitatea si devotamentulu loru pentru cursulu de agricultura, si in numele acestei comune promitemu tuturoru participantiloru primire amicabila.

Promovatoriulu neobositu alu scóleloru nóstre poporale, dlu Pastoru Franciscu Obert, a apromisu de asisderea ajutoriulu seu la cursulu de primavéra din anulu acest'a, dechiarandu ca e gat'a sa dea unele *probe de invetiamentu in fisica si istori'a naturale*, pentru a aretá, cum e sa se destepte prin aceste pricepere pentru gradin'a scólei.

Prin acést'a invitâmu pre invetiatorii poporali din fundulu regiu, fàra deosebire de natiunatitate. Nu putemu inse admite la acestu cursu de câtu numai 50 invetiatori poporali, fiindu-ca altmintrea introducerea practica si intuitiunea va suferí. Acei 50 invetiatori, cari se voru anunciá mai intâiu la directorulu Salfeld in Mediasiu (aretandu apriatu adres'a loru), se voru admite la cursulu de primavéra din anulu acest'a. Respunsulu din partea nóstra va urmá in graba.

Cursulu se va tiené in anulu acest'a dela 18—25 Aprilie n. si participantii se binevoiésca a se infatisiá Marti in 18 Aprile pâna la amiédi 12 óre in Atielu. (Atielu e statiune pentru tóte trenurile de persóne.)

Mediasiu 29 Ianuariu 1876.

Dr. *Salfeld* m. p. M. D. Ehrlich m. p.

Varietâti.

⁂ *Flota turcésca.* — O statistica recenta procura informatiuni esacte despre compunerea flotei turcesci.

Acésta flota cuprinde 4 fregate chiurasate, de o fortia de 3,050 cai, avendu 64 tuuuri; 6 vase cu casemate, cu 5 tunuri si 3 vase cu turnuletie, de fortia de 1,200 cai si 11 tunuri; in totulu 15 chiurasate, cu o fortia de 9,250 cai si 116 tunuri. Trebuie sa se mai adaoge 3 canoniere chiurasate de fortia de 240 cai si cu 6 tunuri, ce stationédia pre Dunare, si 2 canoniere chiurasate pre laculu Scutari, ce au fia-care o fortia motrice de 60 cai si 2 tunuri.

Placele vaseloru de resbelu otomane au o grosime de $5\frac{1}{2}$ — 8 degete (dóue vase cu casemate au place de 9 degete) si suntu armate cu tunuri Woolwich de 8—9 degete si Krup ce se incarca pre la chiulata. Celelalte vase de resbelu suntu cea mai mare parte totu atâtu de bine construite si echipate. Se numera 4 vase de linia, 13 fregate si corvete, 22 avise, afara de 101 vase de transportu.

Regele dormitoriloru. — In asilulu dela Ville-Evrard a fostu unu omu care a statu 128 dile afundatu intr'unu somnu profundu, fâra cá nimicu sa-lu póta scóte din elu. Acestu omu, numitu Jean Deprés, e birjaru de profesiune; este in etate de 48 ani si fórte bine constituitu. Nici odata in viéti'a sea nu fusese bolnavu si nu daduse nici unu semnu esterioru de cea mai mica afectiune de creieri. Deodata intr'o séra, pre cându 'si deshamá caii, fu apucatu, de unu somnu subitu si se aruncà pre paie in grajdu. A dóu'a di incercara de alu tredî: in zedaru. A trei'a di se chiemà unu medicu care 'lu transporta la asilu. Fù hranitu cu o sonda esofagica cu diama de carne in care amestecá carne cruda hacuita fórte finu. Somnulu seu paré a fi fàra vise. Nici odata n'a pronunciatu unu cuventu, nici o contractiune nu s'a produsu pre fisionomi'a sea. Tocmai dupa 128 dile a inceputu a face câte-va miscâri.

De mai multe ori sciinti'a s'a aflatu in presenti'a unoru asemeni casuri, dara nici odata nu s'a vediutu somnu in modu atâtu de fenomenalu lungu.

⁂ *Transfusiunea sângelui.* — Diarele din Brusel'a dela 18 Ianuarie spunu ca s'a practicatu cu celu mai mare sucesu la ospitalulu St-Jean o speratiune de transfusiunea sângelui, intr'unu casu de asficsia de vapori de carbuni.

Unu visitiu, intorcendu-se acasa pre la 11 óre nóptea, avusese imprudenti'a de a face focu in unulu din cilindrele de feru ce se numescu draci si adormise alature.

Diminétia fù gasitu in patu fàra cunoscintia si presentându tóte semnele asficsiei celei mai grave. Transportatu in serviciulu Dr. V. Vleminckx, primí imediatu tóte ingrijirile ce reclamá starea sea.

Reulu mergându neincetatu crescându si mórtea fiindu iminenta, D. Vleminckx se hotarî a recurge la transfusiunea sângelui si chiemà in ajutoriu pre confratele seu, d. Dr. Casse. Operatiunea fù practicata fàra intârdiare, si preste dóue óre bolnavulu erá scapatu din pericolu.

„V. C."

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Ianuariu (4 Febr.) 1876

Metalicele 5%	68	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73	70
Imprumutulu de statu din 1860	111	—
Actiuni de banca	874	—
Actiuni de creditu	182	—
London	114	45
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	50
„ „ „ Temisiorene	74	75
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	83	—
Argintu	103	50
Galbinu	5	$40\frac{1}{2}$
Napoleonu d'auru (poli)	9	18

Concursu.

Spre ocuparea statiunei de capelanu lânga veteranulu parochu din suburbiulu inferioru Pórt'a turnului in Sibiu prea onoratulu domnu assesoru consistoriale Petru Badila, dupa incuviintiarea prea Veneratului consistoriu archidiecesanu dto 18 Septembre 1875 nr. 26 42, se deschide prin acést'a concursu pâna in 15 Februariu a. c.

Fiitoriulu capelanu va avé jumetate din tóte venitele parochiali, cari dupa tacsele stolari, portiunea canonica, casa parochiale si dupa venitele accidentali se apropia la sum'a unei parochii de clas'a I.

Dela fiitoriulu capelanu se cere, cá neconditionatu se locuiésca in cas'a parochiala, carea e situata nemidilocitu lânga biserica, e de zidu cu trei incaperi, curte, siura si gradina de legumi, si carea i-se va computá in venitu cu 80 fl. pre anu.

Concurentii, cererile loru bine instruate dupa statutulu organicu § 13 si dupa dispositiunile provisorie pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. b. pâna la terminulu prefiptu, sa le inainteze la presidiulu scaunului protopresbiterale alu Sibiiului I.

Sibiiu in 12 Ianuariu 1876.

Comitetulu parochiale in contielegere cu par. protopresbiteru.

(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 9. ANULU XXIV.

Sabiiu 29 Ianuariu (10 Febr.) 1876.

Sabiiu 28 Ianuariu.

Contele *Zichy*, ambasadorulu austro-ung., a comunicatu ministrului de esterne turcescu not'a si reformele, cari puterile tratatului dela Parisu dorescu si credemu si staruescu a se introduce in Turci'a. Ambasadorulu austro-ung. fu spriginitu de celu alu Russiei si Germaniei si in fine de toti representantii puteriloru celoru ce au subscrisu tratatulu de Parisu.

Pórt'a, dupa o telegrama din Constantinopole, este decisa a incuviintiá si acceptá cele cinci puncte din reformele pretinse de not'a contelui Andrassy.

Nodulu gordicu, despre a cârui deslegare se vorbiá cu atât'a ingrigire, nu e taiatu, ci, ce e fórte semnificativu, e *deslegatu* si asiá tóte temerile de nóue conplicatiuni, eventualu de o conflagratiune européna, suntu delaturate.

Inse regularea afaceriloru orientali, dupa situatiunea faptica mai de unu jumetate de anu incóce, nu are a se face numai intre puteri si Pórt'a otomana. De facto mai esista unu factoru, care, déca puterile nu-lu voru gasí aptu de a calculá si cu elu, nu póte fi cu totulu nebagatu in séma. Acestu factoru este insurectiunea din Erzegovin'a si Bosni'a si starea cea agitata din Muntenegu si Serbi'a si dupa scirile mai nóue chiaru si din Bulgari'a.

Insurgentii si ceilalti crestini din imperiulu otomanu au fostu incelati de atâtea ori cu promisiuni mari din partea guvernului turcescu; cu tóte ca guvernulu turcescu numai atunci gasesce cu cale de a face promisiunile, cându este strimtoratu séu de un'a, séu de mai multe puteri europene deodata. Indata ce trece periculului, Pórt'a traiesce mai departe in nepasarea ei musulmana, uitându-si de promisiunile solemne cari le facuse prin acte, iérasi solemne, subscrise de padisiahii din Constantinopole.

Este intrebarea, ca acum la audiulu, ca pórt'a da ascultare notei contelui Andrassy voru depune insurgentii numai decâtu armele si voru asteptá se vuda, déca turcii au invetiatu ceva din trecutu?

Acést'a este o intrebare la carea nu se póte respunde asiá in graba si intr'unu modu determinatu. Nu se póte respunde, pentru ca este fórte probabilu, ca insurgentii, cari au obtienutu atâtea victorii, firesce relativu mici, asupr'a turciloru, pâna cându dispunéu de putiene mijlóce, si carii de alta parte erau incuragiati de vecinii loru Serbi si Muntenegreni, acum, cându le curgu mijlóce si bratie dela poporulu celu mai colosalu slavicu, dela rusi, nu voru mai stá la indoiéla a pune mai mare încredere in verfulu spadei trase dejá, decâtu intr'o nóua Irada turcésca. Atunci campani'a diplomatica se va repetí de nou? Unde si cu ce succese?

Dara sa luamu in consideratiune si eventualitatea, ca déca nu voru voí insurgentii sa depuna armele se va intrebuintiá fortia si déca nu le voru depune de voia buna le voru depune siliti. Acest'a cu atât'a mai vertosu, cu câtu, dupa telegrame la diverse, foi guvernulu serbescu, precum si guvernulu muntenegrénu s'au mai domolitu si voiescu a mantiené pacea. Despre guverne n'avemu si n'amu avutu nici o indoiéla ca n'aru fi aplecate spre mantienerea pâcei. Inse la inceperea unui nou macelu in provinciele resculate si invecinate cu serbii si montenegrenii, abstragendu dela impregiurarea ca fivoru turcii in stare sa suprime insurectiunea, este intrebarea, ca serbii si muntenegrenii voru stá nepasatori? Intrebarea acést'a o putemu pune cu atâtu mai tare, cu câtu, déca fanatismului musulmanu i s'aru deschide de nou calea la versâri de sânge, i va fi cu anevoia de a se infrîná dela escecsse, cari departe de a liniscí si mulcomí, aru atitiá resbunarea intre popórele slavice crestine si prin urmare si lupt'a si mai tare.

O unica cale aru mai remané puteriloru garante, cea a interventiunei. Este intrebarea numai ca cine sa intervina? Dara sa nu trecemu asiá in graba preste acestu cuventu de atât'a greutate: *interventiune*. La casulu cându puterile aru ajunge la densulu, nodulu "deslegatu" s'aru aflá mai incurcatu de cum se afla elu astadi. Care putere va luá odiulu asuprasi de a trage de nou sabi'a din téca pentru opresorii crestinatâtiei? O alta intrebare si mai mare s'aru nasce la eventualitatea acést'a si adeca, óre aru mai stá unanimitatea puteriloru de pâna acum si nu s'aru nasce zelosii si rivalitâti intre puterile europene, temendu-se ca din interventiune s'aru puté nasce alte complicatiuni.

Cestiunea dara inca este departe de a fi deslegata si nu se póte deslegá in graba, fâra de castigarea insurgentiloru pentru pace.

Acesti'a inse tocma acum facu pregatiri si mai mari cá cele de pâna ací, pentru deschiderea unei nóue campanie.

Escelenti'a Sea Inaltu Présantitulu P. Archiepiscopu si Metropolitu *Mironu Romanul* a sositu luni cu trenulu de diminéti'a in mijloculu nostru din caletori'a dela Budapest'a.

Radicalismulu nu e bunu.

Pre multi din cetâti si dela tiéra amu auditu tanguindu-se, ca in oficiele cu cari suntu investiti au multu necasu, din causa ca tóte afacerile câte vinu dela oficiele superiore li vinu numai si numai in limb'a magiara, carea in multe casuri nu este cunoscuta nimenui, miluri intregi giuru impregiuru. Amu auditu si amu si vediutu ca blanchete rubricate, cari vinu de susu pentru cele ale dârei (contributiunei, impositeloru) si alte date statistice, tóte vinu numai in limb'a magiara si multi stau cu ele in mâna fâra de a cutezá a le indeplini, din causa, mai departe, ca se temu sa nu faca lucru zadarnicu, chiaru si in casulu cându rubricele receru numai cifre; ceea ce asiá aru fi, cându din necunoscinti'a limbei din capetele blancheteloru s'aru pune cifrele de a intors'a séu pre dosu.

Acum vedemu ca „Hr. Ztg." de marti ia ansa din acelesi cause a scrie unu articulu si aréta, ca procedur'a gubernului, carele a mersu mai departe, si pre lânga unificarea limbei a centralisatu, prin unu monopolu nesplicabilu, si *tiparirea* tuturoru tipariturilioru tienatóre de administratiunea politica si financiale, —strica fórte multu si cetatieniloru statului si impedeca ins'asi administratiunea. Câci pre lânga aceea, ca multi nu sciu ce sa faca cu tipariturile amintite, cari vinu si se potu capetá numai dela Budapest'a, tipariturile mai sosescu si tardiu, de multe ori mai tardiu de cum se punu terminii de susu sa fia transpuse acolo, unde suntu de lipsa pentru urmarea oficiale cu densele.

Este unu mare reu cându functiunarii, fia câtu de inferiori, nu-'si potu implini chiamarea promptu; este inse unu reu si mai mare, cându reulu vine de *susu*, dela ins'a administratiune centrale, carea are si *indatorirea* de a staruí, cá totu ce se tiene de administratiune, sa mérga cu acurata promptitudine, cá sa nu patimésca nici cetatienii si in fine nici statulu cá atare.

Fiinduca s'a ventilatu lucrulu din cestiune mai de multe ori in conversatiuni si pre urma si in pressa; dara remediulu doritu totu nu se mai ivesce, cugetâmu ca nu va fi de prisosu a improspetá afacerea.

E dreptu ca afacerea se pare unor'a secundara, dara cautandu la urmârile ei este totu asiá de importanta, câci atinge de aprópe interese vitali de ale statului.

Dupa parerea nóstra, reulu despre care vorbimu are dóue radecini: 1) zelu pré mare de a asecurá limbei statului preponderantia fatia cu alte limbi, 2) interesu pecuniariu in folosulu esclusivu alu capitalei Budapest'a.

Articululu de lege, care in pracsa reguléza cestiunea limbei si in teoria pórta titlulu de lege pentru natiunalitâti, credemu, ca asecura destulu pusetiunea preferenta a limbei statului. Limb'a statului asiá dara nu aru avé lipsa de a nu suferí pre alt'a lânga sine, nici in rubricele blancheteloru, fia acele curatu statistice, fia scolari, fia financiali, fia de ori ce natura aru fi. Radicalismulu nu e bunu mai nici odata, pentruca elu si cându *trebuie* sa se aplice contiene periculi mari in operatiunile sele.

In prim'a linia, mesur'a acést'a esclusiva pâna la estremu impedeca masin'a administrativa. Potu vení de susu urzorii preste urzorii, afacerile séu nu voru inaintá cu iutiél'a receruta, séu voru inaintá intr'unu modu gresitu. In ambe casurile spre pagub'a statului si a cetatieniloru.

Dara in a dóu'a linia, carea nu póte fi trecuta cu vederea pentru statu, mijloculu acest'a nu este celu mai potrivitu pentru de a castigá pre natiunalitâti atâtu pentru limb'a magiara, câtu si pentru guvernulu, care si in lucrurile cele mai neinsemnate *impune* o limba necunoscuta la milióne de cetatieni. Si déca n'amu avé o lege, carea sa puna termini unei restrictiuni, cum o vedemu pre fia-care di si déca n'aru trebuí sa reflectâmu la pagubele atinse, simtiulu de ecuitate aru trebuí sa deschida ochii celoru ce au frenele guvernârei in mâna sa véda lips'a, cá celu putienu in casurile indispensabile, sa le faca placerea cetatieniloru de a se simtí si ei cetatieni liberi si cu drepturi egale intr'unu statu *per eminentiam* constitutiunalu. Magiarii specifici ne indrépta la alte staturi, a câroru referintie suntu cu totulu diferite de ale nóstre. Noi nu voimu sa scormonimu vravulu gramaditu de istori'a referintieloru nóstre; dara aducemu aminte numai de tempulu dintre 1850 si 1860 si ii intrebâmu: ca in puterea dreptului ce-lu avea atunci guvernulu centralu din Vien'a li a placutu ca a introdusu in tóte afacerile limb'a nemtiésca? Si apoi adeverulu a-lu marturisí nu este pecatu nici odata, acelu guvernu centralu si absolutisticu, cum erá de aspru si de surdu la vocea popóreloru, asiá departe totu nu s'a dusu, ci celu putienu tienea comptu de limbile popóreloru, si legile sele si unele afaceri le comunicá popóreloru intr'unu modu, incâtu nu puteau dice ca nu le intielegu. Acést'a se intemplá intr'unu tempu cându domniá teori'a de *prescriptiune*, si cu tóte ca procedur'a guvernului de atunci nu erá asiá restringatóre, guvernulu de atunci nu a placutu nimenui. Vrea guvernulu de astadi prin o rigurósa tiermurire a limbei popóreloru din regatu, a intrece in inaintarea desplacerei pre celu centralisticu absolutisticu de fericita memoria?

Amu dorí sa vedemu mai multa consideratiune de susu si nu o dorimu numai pentru interesulu nostru specificu, ci pentru celu comunu alu statului.

A dóu'a impregiurare este la parere curatu economica. Dara in efectele ei atinge si alte interese, pentru ca déca se tiparescu tóte numai in Budapest'a si déca prin intardiarea espeditiuniloru se paraliséza activitatea functiunariloru in administratiune, este de ajunsu spre a vedé ca si prin acést'a nu patimesce nimenea decâtu totu statulu cá atare si cetatienii lui.

N'avemu pretensiunea ca aceste siruri voru schimbá procedur'a ce o vedemu desvoltandu-se dinaintea ochiloru nostri, dara ne implinimu sânt'a datorintia de a face ceea ce ne e posibile pentru adeveratulu bine publicu.

Revist'a politica.

Septamân'a trecuta a fostu intréga consacrata solemnitâtiei funebre a lui Deak. Intréga tiér'a a petrecutu cu dorere profunda la mormentu remasitiele marelui patriotu. Mórtea lui parea ca a impacatu pentru totu déun'a tóte contrastele politice ce se ivira in sinulu partidei guvernamentali. Armoni'a acést'a e inse amerintiata prin alegerea de deputatu in cerculu electoralu devenitu vacantu prin mórtea lui Deak.

Foile din capital'a Ungariei incepu a candidá deputati pentru cerculu acest'a vacantu. „Pesti Naplo" propune pre contele Mikes séu pre ministrulu Wenkheim. „Pester Lloyd" se incumeta a propune pre unu cetatiénu in intielesulu strensu alu cuventului, iér' „Ellenör" e de parere ca cetatiénulu mai póte asteptá, anteiaiatatea se cuvine aristocratului br. Wenkheim.

Pertracârile cu guvernulu austriacu se voru incepe pre la diumetatea lunei lui Februariu n. Punctulu de vedere, din care purcedu ambele guverne, nu s'a alteratu pâna acum intru nimicu. Nici ungurii, nici austriacii nu voru sa scie de concessiuni recipróce. Limbagiulu lui „Ellenör" dela 6 Fauru n. ne arata ca situatiunea e inca totu tulbure, animositâtile preocupa judecat'a seriósa.

„Armistitiulu — dice „Ellenör" — s'a sfersitu. Fia, noi luamu la cunoscintia deschiderea ostilitâtiloru. Austriacii nu lasa din status quo nice câtu e negru sub unghia, pentru ca: unitatea imperiului nu se póte sguduí mai multu decâtu s'a intemplatu la 1867. Positiunea imperiului cá putere nu se póte pune in jocu, interesele Austriei basate pre unitatea monetara nu se mai potu periclitá si mai mari sarcini nu se potu rostogolí pre umerii Austriei. Sa remâna cum a mai fostu: Ungari'a se remana supusa bancei austriace; Ungari'a sa platésca pentru Austri'a contributiuni si Austri'a sa incaseze pentru Ungari'a vamile. Acést'a o numescu ei status quo. Acestu status quo le place loru fórte bine. Ei ne amerintia cu uniunea personale, si noi vomu deveni o Ungari'a neaternate, cá sa nu se piérda unitatea imperiului cá la 1867 si interesele Austriei basate pre unitatea monetara sa nu sufere daune. O fóia din Vien'a ne depinge sórtea nóstra trista cu colori desperate. O cuota nu vomu mai platí, ceea ce cum se scie e un'a dintre passiunile nóstre natiunali mai placute. Prin acést'a ne scapâmu de eminent'a binefacere a institutiuniloru comune, capetâmu inse tóta sarcin'a unei armate ungaresci neaternata. Nu vomu tramite mai multu vre-unu delegatu la Vien'a si salónele academiei unguresci de scintia nu voru mai resuná de pledârile delegatiloru germani. Intr'adeveru ca ne tememu de acest'a, dara nu togm'a asiá tare câtu sa nu ne interesâmu, ca de unde invétia Vien'a logic'a! Noi suntemu ce e dreptu o natiune remasa indereptu si tóta sciinti'a nóstra avemu sa o multiamimu numai missiunei culturali a bieriloru austriace: la noi insa nu ne invétia nimenea atari lucruri netrebuice, cum e si acea logica, care stramuta ambele pârti ale alternativei.“

Unu corespundinte scrie din Budapest'a lui „Kelet“, ca doliulu pentru celu mai mare fiiu alu patriei a predomnitu esclusivu o septamâna intréga tóte animele. Acum inse datorintiele de dî ni ceru in modu seriosu atentiunea, trebuie sa ne ocupâmu cu lucrurile de tóte dilele si cu deosebire cu cele ce se petrecu dincolo de Lait'a. Acolo vedemu aparintie, cari déca s'aru realisá aru avé unu efectu radicalu asupr'a organismului constitutiunalu alu monarchiei intregi, asupr'a politicei interne si esterne. S'au latîtu dejá prin foile oficióse din Berlinu scirea, ca diversele nuancie ale partidei reactiunarie s'au impreunatu. spre o actiune seriósa. Acésta faima, pre care cei din Vien'a se nesuiau a o face ridicula, s'au adeveritu in câtu-va prin intemplârile din urma.

Coalitiunea partideloru austriace s'a realisatu nu de multu. Insusi guvernulu din Vien'a a fostu acel'a, care a impreunatu partidele, firesce nu pentru a sprigini elementele reactiunarie, ci pentru a nimicí, cu ajutoriulu acelor'a, dreptele pretensiuni ale Ungariei. Aceste elemente reactiunarie nu se obicinuescu a serví de instrumentu, lucra pe dupa culise si déca astadi iesu la lumina, nu o facu pentru a scóte pe sém'a ministeriului Auersperg castaniele din focu.

Foile din strainatate ni spusera, ca feudalii si clericalii lucra la caderea guvernului Auersperg. Se vorbiá de planuri aventuróse, ni se spunea, ca cine va fi eredele guvernului actualu. Beust este intrigantulu care vrea sa abata cu ori ce pretiu monarchi'a din directiunea ei de pâna acum. Elu vrea sa trantésca „sistemulu“ de acum cu ajutoriulu cehiloru si alu ultramontaniloru. Nu scimu ce e adeveratu din faimele aceste, un'a e inse adeverata, ca ministeriulu Auersperg a adusu aceste elemente deasupr'a situatiunei. Aceste elemente 'si voru incepe actiunea contr'a ministeriului actualu; delaturandu-lu, triumfulu loru se póte usioru asigurá.

In Ungari'a nu va plânge nime dupa ministeriulu Auersperg, care a ingreunatu negociârile cu Ungari'a si si-a adusu insusi pericululu asupr'a capului. Déca va cadé sub greutatea eroriloru sele si voru vení alte elemente mai sobrie in loculu lui, negociârile de complanare se voru asigurá, in modu esentialu. Nu opositiunea cehiloru si a clericaliloru va trântí ministeriulu lui Auersperg. Nice opiniunea publica din Ungari'a, nice cea din Austri'a nu voiesce, cá in loculu actualului ministeriu sa vina cét'a politiciloru aventurosi, sa se aprinda de nou cért'a de statu intre germani si slavi. In privinti'a acést'a esista solidaritate intre ambele diumetâti ale imperiului.

Amendóue nu dorescu venirea la potere a aceloru elemente, cari semnifica o resturnare totala a relatiuniloru.

In Ungari'a nice ca se póte cugetá ca ministeríulu va intrá in servitiulu aceloru elemente reactiunarie. Guvernulu lui Tisa, consolidatu prin fusiune, va infruntá periculii cu tóta forti'a de care dispune. Contr'a esperimentariloru partidei reactiunarie va luptá natiunea intréga. Nu scimu ce va aduce viitoriulu, dara poporulu ungurescu 'lu astépta in unire.

In Austri'a se concentréza interesulu politicu in comissiunea economica a parlamentului, in care conventiunea incheiata cu Romani'a fu obiectu de lupte veeminte. Dr. Herbst dechiarà acésta conventiune de celu mai funestu tractatu, dintre câte a incheiatu vre-odata guvernulu austriacu, guvernulu inse lucra din resputeri pentru a pregatí spiritele in favorulu conventiunei. In respectulu acest'a se scrie dela Vien'a diuariului „A. A. Ztg.“ :

„Credemu imposibilu lucru, ca conventiunea, a cârei primire nemodificata trebuie sa o intetiasca contele Andrássy, se va respinge de cas'a representativa intr'unu momentu, cându ministrulu nostru de esterne si-a castigatu unu meritu mare prin successulu de a impreuná tóte puterile in cestiunea orientale si a rehabilitatu astfeliu influinti'a Austriei. Respingerea conventiunei române, care e primulu membru in caten'a politicei nóstre esterne, aru semnificá din partea senatului imperialu o desavuare a acestei politice.“

In siedinti'a comissiunei economice dela 5 Febr. n. dechiarà ministrulu de comerciu Clumetzky, ca guvernulu va face din primirea acestei conventiuni cestiune de cabinetu. Din dechiaratiunea ministrului de comerciu se potea vedé, ca si ministrulu de esterne e resolutu a recurge la acestu medilocu, la casu, cându conventiunea nu s'aru primí de corpurile legiuitórie.

Din *London* se telegraféza: Cuventulu de tronu alu reginei se ocupa mai multu cu afacerile esterne, aréta ca relatiunile cu staturile esterne suntu amicabile si cu privire la insurectiunea din Erzegovin'a, pre carea turcii nu o au potutu domolí pàna acum: regin'a si-a tienutu de datorintia a nu remané departe de incercârile de pacificatiune din partea puteriloru amice si pre lânga respectarea autoritâtiei sultanului a spriginitu reformele indispensabile, cari suntu acomodate de a satisface dorintiele cele drepte ale populatiunei indigene.

Cu privire la votarea celoru 5,600,000 lei noi pentru adjustarea armatei române cetimu in „Trompet'a Carpatiloru“ urmatórele:

„Cererea de cinci milióne si jumetate, pentru completarea necesarieloru la o mobilisare la trebuintia de unu corpu de patru-dieci mii ostire, a avutu si are multe dificultâti.

Este ciudatu sa véda cine-va chiaru dintre amicii cunoscuti ai dlui Catargi, chiaru dintre sustienatorii mai infocati ai proiectului de reformarea instructiunei publice in restringere progresiva, ca se impotrivescu cererei acestui creditu, fâra care s'a probatu si in sectiuni, si in camera secreta, si in comitetulu de delegati, ca acestu corpu de ostire a nóstra nu aru fi in stare sa se mesure cu nici un'a din ostirile cu cari aru putea sa se intalnésca.

Suntemu datori a spune si a incredintiá pe lectorii nostri, ca cele optu milióne votate pentru casarmi stau inca intacte, pentru ca planulu generalu alu casarmeloru nu este facutu inca in totu intregulu lui si pe tóte localitâtile unde aru cere trebuinti'a.

Din cele cinci milióne ce s'au votatu pentru arme, numai unu milionu si optu sute de mii lei s'au luatu pentru plat'a a 48 tunuri Krupp, in cea din urma perfectiune, cu o catatîme de obuzii de cea din urma inventiune.

Dara casarmele au sa se faca, si fondulu pentru ele trebuie pastratu intactu, fâra cea mai mica paguba a visteriei. — Dar' tunurile aduse, dar' puscile comandate, dar' armele de totu feliulu, suntu tóte pe cadrulu votului camerei.

Ce se va face inse cu tunurile sub siopronu, fâra cai, fâra hamuri, fâra provisiuni indestulatóre, pre cari nu le putemu improvisá in ajunulu necessitâtiei impungatóre? Ce se va face la mobilisarea unui corpu de 40,000 ostire, fâra ambulantie, etc. etc.? . . .

Sa-si inchipuiésca fia-care românu, ca ostirea nóstra pâna acum n'a venitu in fati'a unei alte ostiri, si ca trebuie, cându va vení, sa fia asiá echipata, incâtu sa nu remana a se cumpení intre densele, decâtu numai valórea reala a sciintiei si a curagiului.

Numele ce-'si va face la prim'a ei desvoltare de valóre, acel'a i va remanea. — De aceea dar' trebuie sa avemu pe inima fia-care, ca, déca ocasiunea neevitabila se va iví, sa nu lipsésca nimic'a ostirei române, sa nu fia cu nimic'a mai josu, decâtu ostirile, cu care se va intalní.

Aflâmu ca d. generalu Florescu si oficierii superiori speciali, in comitetulu delegatiloru sectiuniloru camerei presidatu de Beizadea Mitica, au cercetatu cu de amenuntulu necesitâtile, si au scadiutu cererea dela 5,600,000 lei la vre-o patru milióne numai.

Credemu, ca vorba nu se va mai face, si acésta afacere va fi implinita prin unanimitate de voturi.

Sa adaugâmu ací, spre respunsu la toti acei'a cari se plângu de cheltuelile cele mari ale armatei, ca bugetulu armatei care la 1870 erá de 19 milióne, de cându generalulu Florescu este ministru de resbelu elu nu trece preste 16 milióne; — economie invederata de 15 milióne in 5 ani de dile.

Compare, cine va poftí, ce erá armat'a nóstra acum 5 ani si ce este astadi!

Dreptate, iubiti lectori, dreptate pe cercetare de lucruri, iéra nu acusâri in ventu, pe suflarea pasiuniloru!

„Vocea Covurluiului“ dela 35 Ianuariu aduce scíri despre unele modificâri in ministeriulu din Romani'a. Eata ce dice citat'a fói'a:

„De câte-va dile au circulatu si circula inca prin orasiulu nostru sgomote de remaniari in ministeriu, privitóre la ministri de financie, lucrari publice si instructiune. Pre noi nu ne a suprinsu acést'a câci de multu amu spusu ca o remaniare in ministeriu este lucru la care trebuiá sa ne asteptâmu dela unu momentu la altulu indata dupa redeschiderea Camerei. Totu ce sciu positivu pâna in ór'a presenta este ca in adeveru d. Cantacuzen, ministrulu finantieloru, a demisionatu si ca se facéu staruintie pre lânga d. Mavrogeni a primí d-sea acestu portofoliu, câcî aretá dificultâti. Astadi se asigura ca aru fi primitu. In câtu privesce pre ministri de lucrâri publice si de instructiune, nu scimu inca nimicu positivu. Retragerea dloru Cantacuzen si Rosetti se sustiene ca s'aru fi atasiându de cestiunea rescumperârei cailoru nóstre ferate; iér' a dlui Majorescu de opositiunea mare ce s'a manifestatu contr'a sea in adunare cu ocasiunea discutiunei interpelârei dlui A. Pascal privitóre la suprimarea celoru dóue catedre dela universitâti, cându n'a scapatu de unu blamu directu de câtu gratia a 7 voturi, din cari, scadiendu pre a ministriloru, acésta majoritate mica se reduce cu totulu. Positiunea sea dara este cu deosebire dificila.“

„Unele diare din Bucuresci aducu scirea ca d. Majorescu si aru fi datu demisiunea, inse acésta scire este, celu putienu pentru momentu, prematura, de óre-ce amu vediutu pre d. ministru puindu in adunare cestiunea de portofoliu, cu ocasiunea discutiunei generale a proiectului de lege asupr'a instructiunei, déca nu se voru adoptá unele dispositiuni introduse de d-sea in noulu proiectu. Acést'a ne autorisa se credemu ca d. ministru a intructiunei, chiaru de si va fi datu demisiunea, a consimtitu a 'si o retrage séu amâná pâna la intrarea in desbatere a legei sele, cându nu va lipsí adunarei ocasiunea de a se pronuntiá categoricu, déca mai are séu nu incredere in d-sea, de óre ce a pusu dejá cestiunea de portofoliu. Acum, déca vomu cautá a discutá siansele legei sele, trebuie sa recunóscemu ca ele nu prea suntu togmai asiguratóre pentru d. ministru. Numerulu celoru 32 deputati ce au respins'o cu totulu, va cresce la votarea pre articole, findu-ca multi din deputati, cari au si declarat'o au votatu luarea in consideratiune, decisi inse a introduce modificâri la oiscutiunea pre articole. Acum, déca vomu adaogi si plóea de interpelatiuni ce cadu asupr'a capului dlui Majorescu, trebuie sa marturisimu ca positiunea sea nu e de invidiatu, si ca, de va scapá, va fi prin miracolu.

Epistole dela tiéra.

Amice! Te rogu sa nu uiti, ca materi'a corespondintiei nóstre ne erá: „Se cercetâmu, pre unde ne abatemu, cursulu vietiei morale si acést'a in asemenare cu viétia nóstra de inainte de anulu 1848, pentru cá sa ne oglindâmu incâtu-va progresulu.

Vei cugetá, curiosu mai este prietenulu meu! Tóta lumea nesuesce inainte si elu aduce asemanâri din trecutu. Asiá este, inse pentru cá sa nu perdemu firulu progresului (séu regresului) este de lipsa a ne intórce privirea câte odata si inapoi. In tipulu acest'a ne punemu in stare de a cunósce câtu suntemu de departe séu de aprópe de tient'a nóstra si credu celu putienu, ca in totu casulu vomu fi mai aplecati spre a face cele ce suntu pentru propasire.

Se nu credi, ca m'amu abatutu dela seriositatea materiei prin cuprinsulu epistolei mele din urma. Arunca inca o privire repede preste cei multi pre cari ia-i vediutu pre unde ai umblatu si fa asemenare intre soliditatea vietiei aceloru putieni din trecutu si intre aceloru mai multi din presentu.

Dupa o patrundere a ochiloru si a judecatiei te vei convinge, ca acelea ce ti le-amu comunicatu despre mine le vei aflá la multi.

Distractiele si petrecerile de inainte erau solide, sincere si nevinovate, ele, cum erau, contribuiau la progresu. Cele de adi, pre lânga aceea, ca suntu pré grele pentru pung'a nóstra cea usióra, suntu conformate bunului *tonu*, *sensatiunei*, splendiditâtiei esterióre, va se dica, pentru presentarea câtu se póte de pompósa, de lucsósa si ce mai sciu eu. Privesce la balurile nóstre, la petrecerile nóstre si-ti ajunge. Pre lânga acestea dicu: ele suntu pre alocurea si necorespundiatóre si chiaru mijlóce de a regresá.

Despre averea nationale se publicase de câtra unu amploiatu de catastru, mi se pare pre la anulu 1865, câte jugere, câte partiele de pamentu posedu românii in Tranni'a.

Atunci s'a disu, plutocrati nu avemu, nu sciu déca de atunci incóce si au câstigatu mai multi români acestu nume „dulce“. Eu sum de credinti'a pesimistiloru si in privinti'a acést'a, cá si in acea, ca averea natiunale, reale, a scadiutu de atunci incóce. Acésta credintia mi o amu câstigatu, dupa numerulu membriloru români avuti, aflatori mai nainte in comune, si dupa numerulu celoru de adi, dupa vinderea mosióreloru si dupa drumulu la acésta seracia, la carea conduce afurisitulu de vinarsu pre multi români. Dela astufeliu de date singuratece amu facutu computu pentru toti românii din Austro-Ungari'a.

Resultatulu e nefavorabilu.

Câtu despre fonduri si fundatiuni nationale, amu alta parere. Acestea parte me incuragiaza. Mai nainte n'avému nimic'a, acum avemu fundatiuni insemnate la archidiecesa, la Reuniunea femeiloru române, la Asociatiunea transilvana etc. si prin ele se incuragiaza progresulu in cultura si la noi. Mai avemu si in Ungari'a si *casurile* de pre la *Aradu* si alte casuri mai mici, nu me ingrijescu si nu credu ca anunciulu loru va desgustá pre ómeni.

Totu ce credu ca aru fi de observatu in fati'a acestoru incidente neplacute si regretabile, este, ca avemu inca lipsa de putientica *multa* maturisare a seriositâtiei si a interesului de binele publicu si natiunalu in pârtile atinse, unde amagirea propria, ascunsa in frundiele cele late a le sofisteriei, se pare ca ia in multe privintie loculu sinceritâtiei si adeverului. —

Crescerea si educatiunea se facea mai nainte cu mai multa atentiune la esemplu de câtu adi. Parintii si dascalii apareau cá Ddiei naintea fiiloru si a scolariloru, adi in multe locuri suntu despretiuiti, si fii si scolarii *istorisescu* pecatele educatoriloru loru.

Amu fostu disu, ca voiu amintí ceva si despre factorii si influintiatorii vietiei nóstre sociale; despre conducetorii nostrii pre câmpulu progresului adeca: despre preoti, dascali si profesori.

Aici amu ajunsu la o materie delicata si ingrigitóre. Scii de ce? findu-ca voiu sa dicu ce-va si totu se nu superu pre nimenea. De acést'a te rogu se me intielegi mai intâiu tu. Asi voí se facu si eu, buna óra, cá acelu omu sinceru, care, vediendu in barb'a cuiva unu lucru ce nu-si are acolo loculu, i aru dice: „Domnule! prepeliti'a in tufa!“ Iéra acea persóna fâra superare si fâra a reflectá: „*cânii* o latra:“, aru cautá in oglinda, si-aru netedí barb'a si aru multiamí pentru *delicat'a* atentiune. Astfeliu de atentiune nu o uita nimenea asiá in graba. Ea i obicinuesce omului indatinarea a cautá mai adese in oglind'a vietiei, a mai intrebá si pre altii despre sine candu ese in societate si publicitate.

Sperezu dar', ca nu te superi nici tu, amice, candu voiu vorbí cu membrii fie-cârei pârti sociale in limb'a ei.

Pre preoti voiu face atenti la cuvintele M. Cr. (Mat, c. 19) „Asiá se luminéze lumin'a vóstra naintea ómeniloru, ca vediendu faptele vóstre cele bune se marésca pre tatalu vostru celu din ceriuri“ si la cele ale Ap. P. c. Cor. II. Capu 6 v. 1—34 c. 9. v. 67.

„Fratiloru! Ve rugâmu sa nu luati darulu lui Ddieu indesiertu; intru nimica sa nu dati smintéla in servitiulu vostru... Cu intielepciune sa umblati, cuventulu vostru se fie diresu cu sare.“

Sciu ca limbagiulu acest'a ti place, pentru ca este unu limbagiu sacru, a cârui sublimitate a remasu ne schimbata de mii de ani si va remané in veci, pentru ca vine dela acel'a, despre care s'a disu: „*Dreptatea ta este dreptate in vecu si cuventulu teu remane adeveru.*“

Cu tóte aceste ti vei pune intrebarea, si cu tine multi altii:

Candu aru vedé cine-va pre vre unu preotu facendu lucruri necorespundietóre sa tacemu? Cându observâmu, ca mai intaiu ajutoriulu reciprocu la multi dintr'ensi lipsesce si in loculu lui vedemu invidi'a, la acést'a se nu dicemu nimic'a? Candu ceealalta lume o amu vedé mergandu inainte cu pasi de uriasi si ochii multor'a dintre preoti aru fi paianginiti, si nu aru vedé, cum s'a surpatu védia loru, se nu dicemu sa se stérga la ochi cá sa-si cunósca positiunea loru?

Si cându alte multe ce se reterescu la daru si nu se presentéza cum aru fi demne de acest'a, sa tacemu? Si cându cultur'a moderna apare si intre densii, asiá incâtu nu sciu ce respunsu aru iesi cându aru dice cineva la atari casuri adeveratu rari —: frate! dece nu vorbesci dumneatá cum 'ti este portulu? Séu din contra: pentru ce nu te porti cum 'ti este vorb'a, óre ce respunsu aru puté dá?

Mai nainte raru 'si uitau preotii, de ceea ce suntu si de chiemarea loru, de-si nu o prea intielegea. In tempulu presentu o intielegu, dara unii 'si uita pré desu de dens'a.

Pentru chiamarea dascaliloru si a profesoriloru dicu: ca este cea mai insemnata. „Nimic'a mai ddieescu decâtu crescerea — scrie Plato —, ea face junimea cá se védia drumulu bine in viéti'a ei cea fericita.“

Crescereai dupa pedagogulu *Schwarz*, nu este numai spirituale si fisica, ci si morale. De aceea atingerea cu scolari, prin cuvinte nobile si prin vietiuirea démna a crescatoriloru zidesce basele scolariloru, basele la viéti'a loru morale. „O educatiune buna morala este celu mai frumosu daru. Bogati'a fâra acestu daru adeseori este unu reu.“

Ací me oprescu si dicu iérasi, la revedere! y.

Corecte la unele necorecte.

(Urmare)

Amu mai afirmatu eu in tractatulu meu, ca la compunerea foruriloru nóue bis. nu s'au prea cautatu *cualificatiunea.* Acést'a o acceptéza si „Albin'a“, inse cu acea modificatiune, ca cualificatiunea „*nu s'au prea gasitu* si adeca parte ca nu au fostu capacitâti, parte ca multe brandie erau in burdufu de câne, de acea s'au cautatu moralitatea, si s'au gasitu, cá sa nu fimu siliti a avé asesori amenintiati necontenitu de actiuni generali.“ Mari si cutezate lucruri vorbesce „Albin'a“ déca indrasnesce a dá unu atare testimoniu de paupertate intelectuala, de inmoralitate si de criminalitate tuturoru aceloru barbati ai bisericei nóstre, cari nu au avutu fericirea, de a fi alesi in consistoriulu metropolitanu. Nu voiu sa me ocupu de personalitâti, de acea lasu sa judece publiculu bisericei nóstre cele aruncate de „Albin'a“ in fati'a lui.

Mi se imputa in „Albin'a“, câci amu pasitu la forulu opiniunei publice, cu tractatulu meu; si cá argumente contrari matematice se aducu pre scurtu urmatórele: ca publiculu au alesu pre deputatii congresului, congresulu au alesu pre consistoriulu metrop., ergo: acestu consistoriu este espresiunea opiniunei publice; asiá dar' ce avému eu a cautá la alta, póte a trei'a opiniune publica? O logica de minune pre carea de o vomu urmarí si mai departe: ca adeca consistoriulu metrop. au alesu pre secretariulu cons. séu au datu o sentintia, vomu ajunge a conclude, ergo: secretariulu acest'a séu sentinti'a inca este espresiunea opiniunei publice.

Si déca, pre lânga acea logica, vomu calculá si conclude dupa egalitatea a dóue cuantitâti unei a trei'a, cum scrie „Albin'a“, apoi potemu dice: vox dei est infalibilis, vox dei est vox populi, congresulu est vox populi, etc. etc. ergo: secretariulu consist. metr. este infalibilu, séu precum ne intrecému prin gimnasiu in logica, cu conclusiuni seducatóre d. e. Stanu este omu, Branu este omu ergo: Stanu e equale Branu.

La câte conclusiuni ad absurdum nu potemu ajunge cu logica Albinei!

Lasu sa-si sparga capulu filosofii cu atari conclusiuni, si observu, ca déca amu apelatu eu la forulu publicului, apoi tocmai dupa Albina amu ajunsu la isvorulu opiniunei publice adeverate. Si nu credu, ca are unu membru din consist. metr. sa se sfiésca de acésta opiniune, la care altcum Albin'a in totu numerulu apeléza pentru *marirea sea.*

Omulu póte mistuí ori-ce absurditate; dar' apoi cându deduce „Albin'a“, ca prin acea apelatiune la forulu publicului, vomu poté vedea pre forulu metropolitanu sub „*Lynchiustitia*“ ací mi stau tóte mintile in locu.

Mi se imputa mai incolo, ca amu scrisu despre unu objectu, pre care nu l'amu cunoscutu bine.

Se póte, intr'atât'a, ca eu amu tractatu acelu casu: ca eppulu Aradului au acusatu pre redactorele „Teleg. Rom.“ care este asesoru consis *preotu*, pentru vatemâri prin jurnalu s. c. l.

Ei dar „Albin'a“ ne spune, ca episcopulu Aradului s'au plansu mai vertosu asupr'a *fóiei* „Tel. Rom.“ si a *redactiunei ei cá atare.* Pre acestu incusatu in persón'a *jurnalului* marturisescu — ca nu l'amu cunoscutu. Scindu-lu acuma, cu atâtu mai multu mi sustienu parerile mele.

Intr'altele constata „Albin'a“ celea ce eu le presupunému in tractatulu meu, si asiá lasu, cá se fia casulu asiá precum lu infatisiéza „Albin'a“ adeca: ca par. eppu s'au jeluitu asupr'a foiei „Teleg. Rom.“ si a redactiunei ei, pentru unele corespondintie vatematóre din Nr. 80, ca consist. metr. s'au dechiaratu pre sine competente in 1-a si ultim'a instantia, fâra locu de apelatiune, si ca consistoriulu archid. aru fi fostu in casulu acest'a necompetente câci suspiciosu; si voiu incercá a resturná tóte motivele „Albinei“ ce le aduce pentru justificarea celoru dise de ea.

Mai nainte rogu pre redactiunea „Albinei“, a nu fi asiá de scrupulósa, câci amu numitu persón'a Pr. sf. Sele dlui episcopu, câci casulu *concretu* pretinde acést'a, si par. eppu de siguru nu va priví in acea numire vre-o indiscretiune.

Buda-Pesti Közlöny numesce pre pârtile procesuante, fia baroni, grofi, principi. Cine sa-si faca scrupulu de ací?

Apoi mi permitu a observá fâra a numí pre „Albin'a“ „rabulistica“, ca ea mistifica obiectele din tractatulu meu. Eu acolo, unde erá vorba de apelatiune dela unu foru mai micu la altulu mai mare, amu citatu can. 15 (dî cinci-spre-diece) din Cartagena, care suna intocmai precum lu amu citatu.

Dar' „Albin'a“, in locu de a citá acestu canonu, mi vine cu citatulu canonului 14 (dî patru-spre-diece) din Cartag. care cuprinde cu totulu alta materie, la care voiu reveni mai la vale. Deci sa-mi ierte „Albin'a“, déca 'i respingu infruntarea „ca nu scie ce carticici de sém'a scolariloru a-si fi cetitu“, pre care o atribue autorului ei. Enchiridionulu lui Siagun'a va fi in posesiunea celoru mai multi lectori; binevoiésca a compará can. 14 si 15 din Cartag. Nu va numí „Albin'a“ si acestu opu „carticica de séma scolariloru.“ Iéta ca nu unu fiscu in oficiu, ci redactiunea „Albinei“ póte câte odata se confunde citatele.

Amu cunoscutu si eu can. 14 din Cartag. si alte asemenea care supune pe clerici si presbiteri jurisdictiunei bisericesci, si le oprescе a alergá la stapanirea din afara. Dar' acést'a o amu afirmatu si eu preste totu si asiá citarea acelui canonu au fostu superflua.

Alta este cestiunea in casulu concretu; si diverginti'a de pareri intre mine si juristulu dela „Albin'a“ despre referintiele de competintia judiciara intre statu si biserica, se vede a fi fórte mare.

Se pare ca „Albin'a“ supune nu numai ori ce soiu de crime si delicte comise de câtra presbiteri, dar' chiaru si jurnale publice, *esclusivu* numai forului bisericescu si ca ea asiá intielege canonulu, ca acest'a nu recunósce delocu jurisdictiunea statului asupr'a persóneloru bisericesci.

Eu negu acést'a, si afirmu ca bis. nóstra gr. or. prea bine si cu tactu au sciutu tiermurí potestatea sea de câtra a statului, aducendu-le in armonia (iér' nu in rebeliune), dupa cuventulu lui Christosu „dati ce e a lui Ddieu, lui Ddieu, si ce e alu cesarului, cesarului.“ Pre bas'a acést'a, biseric'a nóstra inca pre tempulu potestâtiei ei cei mari, nu numai au pretinsu cutari si cutari legi dela imperati in folósulu ei (vedi can. 57, 67, 68 — 72, 92, 100, 102 etc. Cartag.), ci au concesu in unele casuri a se incusá fetie bis. si la forulu civilu, asiá d. e. pentru cei ce baga in biserici galcevi si turburâri (v. can. 5 sin. din Antiochia si can. 9 sin. pct. I II) si adeca dupa *usulu necesariu* (can. 11 din Antioch.)

Cum suntu adi referintiele intre biserica si statu, le scimu, si obiectulu acest'a aru cere mai multu spatiu de tractare, decâtu póte concede unu jurnalu.

Sa venimu dar' la casulu specialu, unde se acusa unu *jurnalu publicu si redactiunea lui* pentru nescari vatemâri; si nu-mi va negá nici unu juristu (afara de canonistulu Albinei), ca ací este competinte forulu de presa.

Sobórele ecum. si locali, firesce nu au cunoscutu atari foi publice, cu cautiune si redactori responsabili, câci de le aru fi cunoscutu, de siguru aru fi lasatu bucurosu prin unu canonu espresu in mân'a statului. (Ni aru fi parutu la toti bine, déca potea apelá „Albin'a“ de una-di in procesulu ei de pressa la forulu bisericescu, iér' nu la curtea juratiloru din Budapest'a).

Daru cá se potemu tractá materialulu bisericesce, se presupunu si aici, cá în tractatulu meu, ca candu s'aru judecá caus'a in forulu bisericii: Este vorba de o cérta intre unu *episcopu* si unu *presbiteru.*

Eu cu canonulu amâna amu disu, ca in casu: candu unu *clericu acusa pre episcopu,* forulu competente alu acusei si *acusatului* este celu mitropolitanu resp. alu episcopiloru provinciei, si de ací in calea apelatiunei unu foru mai mare dupa Can. 9. Sin. IV. etc.

Tocmai acést'a mi intaresce si „Albin'a“ cu can. citatu, bá inca si cu — Balsamonu, Zonar'a, Blastares.

Amu disu apoi, ca in acelu casu: candu *presbiterulu este paritu,* forulu competente este celu alu episcopului seu, resp. Consistoriulu eparchialu, de la care póte *apelá* la forulu metropolitanu (can. 28, 36, 134 Catarg.)

Daru despre acést'a din urma tace „Albin'a,“ precum si despre institutulu juriloru si facultatea de adaugere (alegere resp. recusatiune) de judecatori in judiciurile ordinari.

Poterea argumenteloru mele o recunósce daru si „Albin'a“ parte espressu parte tacendu. Ei daru, cá se póta argumentá si ea totu cu acelea arme in contra-mi, si cá se póta justificá, cele ce dice, ca s'au opinatu in consistoriulu metrop., face unu picu de rabulistica, si schimba rolulu acusatoriului si alu acusatului, si dice: Ca parintele episcopu este *acusatulu,* iér fói'a „Tel. Rom.“ resp. redactiunea ei este acusatoriulu. Acus'a trebue se aiba o forma. Intrebu dar': Cum si in ce forma au paritu redactiunea pre eppulu? Prin form'a *jurnalistica,* adeca prin o corespondintia primita in jurnalu — respunde „Albin'a“ va se dica: corespondinti'a séu jurnalului aru fi acus'a formala.

Acus'a se indrépta de câtra acusatoriu la unu foru. Intrebu daru: la care foru s'au adusu acus'a? — La acést'a firesce numi respunde „Albin'a,“ nici póte respunde alt'a, decâtu, ca acus'a s'au adusu la toti prenumerantii si lectorii „Telegrafului Rom.“ la publicu. Ei daru de acestu foru publicu fuge scriitoriulu din „Albin'a“.

Iéta dilem'a in care vine „Albin'a“ prin sofisme. Firesce, asiá nu ne vomu intielege, se scriemu nu 7 colóne, cá mine nici 12 colóne, cá „Albin'a“, ci foliante! Deci candu afirma „Albin'a“, ca par. eppu au primitu acus'a in forulu metropolitanu, nu are cuventu câci acolo nu s'au presentatu nici unu acusatoriu asupr'a lui si nici esista o acusa, dupa cum o cunoscu juristii si legea, asupr'a cârei'a sa se póta demite unu foru a pertractá si a judecá.

Daru „Albin'a“ convinsa, ca cu sofism'a de susu nu o scóte la cale si ia refugiulu apoi la alta analogie ciudata, adeca la procesulu de *provocatiune dupa art.* diet. 54: 1868, adeca procedur'a civ. ung., ce este in vigóre. Sa o vedemu.

Procedur'a ast'a in § 513 concede procesulu de provocare in 4 casuri speciali, anume: candu cine-va se lauda cu unu dreptu civilu asupr'a altui'a; candu se trage cine-va la dare de computu, rafuiala de socoteli, candu se amortiséza unu documentu perdutu, si candu se declara unu absentu de mortu.

Rogu acum pre ori-ce juristu, sa se apuce a trage si descifrá analogi'a acestoru 4 casuri, cu casulu din consist. metropolitanu! De o va aflá me supunu ne conditionatu. Póte „Alb.“ cugeta la alte metode de provocare pre cari juristii insa le tacséza altcum. Se d'au póte cu bat'a in capulu altui'a, cá se me dea in judecata, séu se amutiu o bestie, cá se musce pre altulu. Déru acésta datatura séu amutiare nu este „acti'a provocatóre“, ci insasi fapt'a, pentru care se da acusa. —

Deci incercarea „Albinei,“ cu schimbarea roleloru, spre a dovedí competinti'a forului metrop. in casulu nostru remane — incercare.

Mai are „Albin'a“ inca si altu argumentu scosu din art. diet. 8: 1871 „despre responsabilitatea judecâtoriloru,“ demunstrandu; ca dupa asta lege, membri unui foru se acusa la acelasiu foru, iér dela forulu supremu nu se da apelatiune.

Si acésta analogie e nefericita si citatulu din urma neadeveratu, câci acelu art. dietalu tractéza despre calcarea datorintieloru in *officiu*, cu scopu de atrage unu câscigu séu o dauna de pre altulu, si atari calcâri, déca suntu crime, le judeca tribunalele ordinari, dupa legile generali, iér déca suntu delicte comise de unu judecatoriu alu forului I-u le judeca forulu alu II-lea cu apelatie la curi'a regia, iar fiindu comise de câtra unu membru alu curiei, le judeca curi'a cu *apelatia* la unu senatu compusu din ambele pârti ale curiei regii.

Pre langa aceea se da pârtiloru unu largu dreptu de *a recusá pre judecatoriu.* Nici dupa materie nici dupa forma nu se póte aplicá acésta lege la casulu cestionatu si la forurile bisericesci.

(Va urmá)

Varietâti.

⁂ **Publicare.** Adunarea generale a asociatiunei functionariloru austrounguresci se va tiené in lun'a lui Marte 1876, despre care se va incunostintiá p. t. membri ai acestei filiale in intielesulu statuteloru § 35. in specialu.

Comitetulu localu din Sibiiu.

⁂ *Asentarea* celoru nascuti la 1856 si cu domiciliulu in Sabiiu se face la 23 Februariu st. n. la 9 óre in curtea sfatului de aici.

⁂ *Ordinu de plecare.* Din *Vien'a* se scrie ca regimentulu de infanteria *Hoch* und *Deutschmeister* a capetatu ordinu a stá gat'a de plecare. Din *Aradu* inca se aude ca a sositu ordinu pentru de a fi o parte din garnisona gat'a de plecare.

⁂ (*O profetia.*) Autorulu Farley atrage atentiunea asupr'a unei profetia, care datéza, dupa cum se afirma, din 1453, cându s'a cuceritu Constantinopolea prin turci. Acea profetia suna: In de dóue ori dóue sute ani, ursulu va atacá semilun'a, dara déca se impreuna cocosiulu cu bullulu, ursulu nu va ajunge deasupr'a, dar' eata! in de dóue ori diece ani iéra sa scie si sa se teama islamulu, ca se va radicá crucea, semilun'a va scadé, palita si va disparé. — Cele dóue diecenie dela resbelulu din Crime'a a trecutu si acum a sositu momentulu cându turculu trebue sa parasésca Europ'a si sa se retraga in Asi'a mica.

⁂ „Kelet“ spune ca la 3 Febr. n. o parte din Cetatea Clusiului erá amenintiata cu o esundare din Somesiulu micu. In piati'a „*Szechenyi*“ a intratu apa in curti, pre alocurea si in case. Pâna nóptea tardiu au trebuitu clusienii sa lucre la lumina de faclie pentrucá sa delature unu periculu mai mare, ceea ce a si succesu.

⁂ *Michailu Klapp*, diurnalistu si coredactoru la oficiós'a „*Montagsrevue*“, dupa „Kelet Népe“ si „Nemzeti Hirlap“ este demissiunatu din redactiune. Caus'a este unu articulu necuviinciosu ce a aparutu in „Gartenlaube“ despre Gődőllö. Mai departe se dice ca regimulu ungurescu este decisu a detrage fóiei „Gartenlaube“ debitulu postalu pentru Ungari'a intréga.

⁂ *Multiamita publica din partea comunei nóstre bis. Margineni.* In comun'a nóstra Margineni, in districtulu Fagarasiului, fili'a parochiale gr. or. a devenitu la anulu 1871 parochia care s'a potutu efeptuí in privinti'a materiala numai prin colecte si alte daruri; iéra in privintia morala sub impregiurâri si mai grele numai in anulu trecutu 1875.

Pentru cá de oparte onoratulu publicu bine simtitoriu sa capete scire, despre zelulu si marinimositatea multu stimatiloru domni si onorati parochi si onorate parochii, care au ajutatu la inzestrarea parochiei resp. bisericei nóstre, — iéra de alta parte ca multu onorati contribuenti si comitete parochiale sa-si afle prin acésta cordial'a nóstra multiamita pentru jertf'a ce au facutu pentru st'a nóstra biserica publicâmu numele urmatoriloru domni si comune contribuitóre;

Dlu Iosiíu Grecu din comun'a Breaza 50 fl. dela sânt'a biserica cu chr. sf. Niculae din Brasiovu 50 fl. dela biseric'a st. treime 1 clopotu si mai multe vestminte, dlu prot. Baracu 2 fl., dlu prot. Petricu 1 fl., totu din Brasiovu tocile 2 fl. 73 cr. din Schaiu dela biser. st. Niculae 5 fl. dlu Niculae Frigatóre 5 fl. Stefanu Cicombanu 2 fl. biseric'a din Satulungu adormirea maici Domnului 1 sfita, 1 epatrachilu si 4 fl. 40 cr. dlu T. Stanescu 24 fl. dlu George Boambenu 5 fl. dlu Ioanu Manoli 4 fl. biseric'a gr. ort. din Vladeni 1 fl. 50 cr. biseric'a din Poian'a Marului 1 fl. biseric'a din Galati 1 fl. 50 cr. dela comun'a Voil'a 2 fl. 40 cr. biser. stei adormiri din Satulungu 1 fl. 36 cr. com. Sambat'a inf. 2 fl. 40 cr. din comun'a Rukaru 2 fl. 40 cr. din com. Ucia inf. 1 fl. 20 cr. din com. Vistea super. 2 fl. 80 cr. dela biseric'a din Beclianu 5 fl. din com. Becleanu 2 fl. 40 cr. com. Mundra 2 fl. 40 cr. com. Reusoru 1 fl. 20 cr. com. Urezu 1 fl. 20 cr. com. Berivoii mici 2 fl. dela com. Berivoii mari 1 fl. 30 cr. com. Sesciori 1 fl. com. Sevestreni 1 fl. com. Iassii 1 fl, 40 cr. com. Breaza 3 fl. com. Lis'a 2 fl. 50 cr. com. Sambat'a de susu 2 fl. com. Sambat'a de josu 1 fl. 10 cr. com. Dragusiu 1 fl. 80 cr. com. Vistea inf. 1 fl. com. Voivodenii mici 1 fl. 20 cr. com. Voivodenii mari 1 fl. 10 cr. com. Ludisoriu 3 fl. com. Coman'a inf. 1 fl. 20 cr. dlu Gavrila Boc 5 fl. dlu Lazaru 1 fl. dln Stoic'a Iovianu 1 fl. dlu Codru 1 fl. dlu Duvlea 1 fl. com. Sinc'a vechia 2 fl. 10 cr. com, Nou 1 fl. parochi'a din Arpatacu 1 fl. 30 cr. parochi'a din com. Bodu 7 fl. parochi'a din com. Hermanu 4 fl. com. Presmeru 4 fl. 65 cr. com. Tarlungeni 1 fl. com. Vulcanu 1 fl. 20 cr. com. Resnovu 1 fl. 40 cr. com. Berivoii mari 1 fl. 50 cr. com. Sesciori 1 fl. 50 cem. Ludisoru 3 fl. com. Voivodeni mari 2 fl. 50 cr. com. Voivodeni mici 2 fl. Sambat'a de susu 2 fl. Sambat'a de josu 1 fl. com. Lis'a 2 fl. com. Reusoriu 1 fl. 30 cr. com, Becleanu 3 fl. 20 cr. com. Dridifu 1 fl. 60 cr. com. Voil'a 1 fl. 90 cr. com. Sambat'a inf. 1 fl. 60 cr, com. Vistea inf. 1 fl. com. Vistea super. 1 fl. 80 cr. com. Vaid'a Recea 2 fl. 35 cr. com, Desani 2 fl. dlu prot. Petru Popescu din Fagarasiu 2 fl. com. Çalboru 3 fl. 10 cr. parochi'a din com. Boholtiu 1 fl. bis. gr. or. din Son'a 1 fl, com. Persani 4 fl. 10 cr. com. Siercaiti'a 3 fl. 20 cr. (Va urmá)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale a Associatiunei dela Naseudu din 1870 p. XVII. pos. 2 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi, se escria *de nou* concursu cu terminu pâna in 31 Decemvre 1876 pentru elaborarea unei *cârti agronomice.*

Conditiunile pentru numit'a lucrare suntu:

1.) Opulu acest'a sa tracteze despre toti ramii economiei de câmpu, cu folosirea resultateloru celoru mai nóue ale sciintiei, inse cu privire la recerintiele patriei nóstre, formându unu volumu de 20—25 cóle tiparite, octavu mare.

2.) Sa infatiosieze prin ilustratiuni in tecstu séu pre foi deosebite, instrumentele si masinele cele mai probate din resortulu economiei, precum si manipulatiunile mai insemnate din deosebite ramuri ale economiei.

3.) Sa tracteze in modu corespundietoriu si despre industria agricola si modulu introducerei ei la poporulu nostru..

4.) Opulu sa fia intocmitu pentru instructiunea scolara si privata.

5.) Sa fia scrisu pre câtu se póte de popularu si corectu; in specialu terminii technici sa fia esplicati; unde e de lipsa, chiaru si prin circumscrieri, numai cá se póta fi intielesi.

6.) Pentru opulu lucratu dupa conditiunile indigitate in p. 1—5 s'a ficsatu unu premiu de 500 fl. v. a.

Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina in fruntea loru sa stée o devisa (motto), iérasi scrisa de mâna straina.

Pre lânga manuscriptu sa se alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu, ce nu contiene initialele autorului, si portându pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului respectivu, iérasi scrisa de mâna straina. — In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu c. n. 1876.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
(1—3) secretariu alu II-lea.

Nr. prot, s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale dela Naseudu din 1870 de sub p. XVII pos. 8 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi se escrie *de nou* concursu pentru elaborarea celei mai bune cârti de *igien'a populara* cu terminu pâna in 31 Decemvre a. c.

Conditiunile suntu:

Opulu sa fia in tóta privinti'a corespundietoriu trebuintieloru poporului nostru si cu deosebire sa se arete intr'ensulu si relele urmâri ale abusârei cu beuturi spirituóse. —

Premiulu este de 50 galbeni. Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina, in fruntea loru sa stée o devisa (motto) iérasi scrisa de mâna straina. —

Pre lânga manuscripte sa se alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu cu initiale straine de ale autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului resp. iérasi scrisa de mâna straina. In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinara a comitetului associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu 1876. c. n.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
(1—3) seceetariu alu II-lea.

Nr. 14/1876.

Concursu.

Pre basea otarirei prea Veneratului consistoriu archidiecesanu din 13 Decemvre 1875 nr. 3355/B. se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea statiunei de capelanu lânga parochulu betrânu din comun'a Valle.

Parochi'a dupa venitele stolari — nefiindu altufeliu de venite — este de clas'a III, fiitoriulu capelanu va avé a trei'a parte din tóte venitele si póte ocupá si postulu de invetiatoriu primariu, la scól'a confesionale din locu, cu salariu anuale 230 fl. v. a. si cuartiru naturalu corespundietoriu in edificiulu scólei.

Concursele instruate dupa prescrisele sinodului archidiecesanu din 1873 pt. 115, si 117, § 16 lit. d. sa se inainteze la subscrisulu pâna in 28 Fauru a. c. —

Sibiiu in 28 Ianuariu 1876.

I. *Hanni'a*,
(1—3) prot. tract. Sibiiului I.

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavrila Sioic'a din Bulzesci — Cttulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fâra a se poté eruá leculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citédia a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 25 Ianuariu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuariu 1876.

Nicolau I. *Miheltianu*,
prot. gr. or. a Zarandului.
(1—3)

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna si nemtiésca suntu prevocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1876.

Dr. Lukacs Miculicz.
Profesoru ord. de mosîtu,
(1—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 10. ANULU XXIV.

Sabiiu 1|13 Februarie 1876.

Sabiiu 31 Ianuariu.

Este curiosu joculu diplomatiloru. Nicì odata nu putemu noi cestilalti muritori scì pre unde si cum ne aflâmu. Déca cetimu si ne multiamimu cu ce cetimu in diurnalulu cutare d. e. despre pactulu dualisticu cum are sa remana séu sa se conformeze in viitoriu, apoi nisce *bagatele* de greutâti si diferintie intre Cislaitani'a si Translaitani'a mai facu dincóci si dincolo scrupuli. Incolo, lucrurile se desfasiura si se desvólta asiá de bine, incâtu dominatiunea sistemului de astadi este asigurata pre vecii veciloru. Pune inse din mâna diurnalulu din care se vede numai *„dile cu sóre si de serbatóre“* si ia altulu, carele te asigura de a fi *informatu* din *isvórele cele mai secure*, si ce vei vedé? „Ministeriulu din Vien'a, si celu mare si celu micu, se clatina. Inca *dóue* dile si trebuie sa se duca si sa faca locu unui de cutare colóre“, precum e si diurnalulu, „bine informatu,“ de colóre centralistica; ori federalistica, déca diurnalulu „informatu“ este federalisticu. —

Ministeriulu din Pest'a?

Despre acest'a nu spune inca nimenea ca are de cugetu sa „plece“, dara se spune ca partid'a, pre care se radima, adeca partid'a numita *liberale*, se derima; ca vechii deakisti au legaturi cu Vien'a, pre cându ceilalti nu voru sa mai scie de legatur'a acést'a, ci numai de banca natiunale propria, vama deosebita pentru tierile corónei, in fine, rendu pre rendu, déca nu tocma, dara aprópe *uniune personale* si nimic'a mai departe cu ceealalta jumetate cislaitana a monarchiei.

Déca trece omulu la politic'a *esterna* se afla inaintea unui labirintu formalu, fâra de firulu ariadnicu a mâna. Ací pacea, dicu unele diurnale, este asigurata si cânta osane succesului diplomaticu alu politicei ministrului nostru de esterne. Altele, spunu ca reservistii se conchiama si cutare si cutare trupa este avisata sa plece. Altele spunu ca isvórele neliniscíriloru de astadi, insurgentii din Bosni'a si Erzegovin'a, suntu strimtorate de turci si insurgentii nu voru avé incatrâu decâtu sa se plece turciloru. Altele vorbescu de constelatiuni mari politice la cari puterile cele mai mari iau pusetiuni provocatóre si amenintiatóre. Puterile cele *mici*, precum suntu principatele de pe josulu Dunarei, ací se intielege si Romani'a, suntu aprópe sa esplodeze. Serbii voru sa alunge pre *Milanu*, Romanii pre *Carolu* si asiá mai departe.

Cine sa se scie orientá in acestu chaosu? Diplomati'a interna si esterna tace si face. Ea 'si pune organele sa cânte pace si linisce si asuda singura in luptele, la noi, intre Cis- si Translaitani'a, spre a oblí ori-ce diferintia intre aceste dóue pârti. Este fórte probabilu ca ea nu va trece cu vederea, ca pre lânga diversele diferintie intre Cislaitani'a si Translaitani'a mai resaru de unu tempu incóce si cestiuni laterale, cari se discuta inca cu usile incuiate, va se dica, cari inca nu suntu mature de publicitate; ca opusetiunea cechica face nóue incercâri pentru eluptarea valórei dreptului de statu alu Boemiei in concertulu grupeloru cu dreptu de statu deosebitu. Cumca incercârile aceste si nemultiamirile câte se mai arata singuratece intre diversele natiunalitâti, dincóci si dincolo, nu voru remané fâra influintia asupr'a activitâtiei barbatiloru de statu, este de crediutu; inse cu tóta influinti'a, déca pârtile nemultiamite nu voru fi concentrate asupr'a adevarateloru loru interese si nu se voru folosí de ocasiune, voru remané pre josu si acum cá si de alte dâti. De aceea, cá sa venimu sa vorbimu in specialu despre noi, aru trebuí cá acum in graba sa ne cugetâmu ce avemu sa facemu, sa nu ne inglodâmu, cá si de alta data, in confusiunea unoru numiri de sisteme, fâra de a le apretiá practicabilitatea si sa discutâmu cu sânge rece despre o tienuta, care ni se va paré mai buna si in folosulu nostru.

Politic'a esterna s'aru paré ca pre noi nu ne atinge de locu si de aceea nici n'aru trebuí sa ne indreptâmu atentiunea asupr'a ei. Avemu ministru de esterne, védi'a elu ce va face cu ceilalti diplomati din lume, spargasi elu capulu si aduca elu chiaritate in chaosulu de care amintiramu mai susu.

Sa credemu inse organeloru ministeriului nostru de esterne pre cuventu, nu putemu, pentruca, déca nu vedemu, audimu, celu putienu, ca se *facu* dispusetiuni militare. Firesce, noi nu le scimu scopulu, dara fiinduca la unele fruntarie ale nóstre revolutiunea nu e suprimata, ba togma acum cetimu ca insurgentii pre o linia dela Brodulu turcescu pâna la confiniele dalmatine turcesci au facutu o miscare comuna si au alungatu pre turci din pusetiunile loru; togma cetimu ca insurgentii nu dau nici unu crediementu promissiuniloru turcesci: este fórte probabilu, ca statulu nostru nu va puté stá indelungu cu mânile in sinu, pentruca foculu carele arde cas'a vecinului nemijlocitu aru puté aruncá scantei si in coperisiulu casei nóstre. De alta parte turcii, cari aru trebuí sa fia cei mai circumspecti, ataca in repetite renduri teritoriulu celu pacinicu alu Austro-Ungariei si traiescu, asiá dicendu, in mania cu tóte populatiunile crestine ce i incungiura.

Va se dica, ei voru cu deasil'a sa provóce incurcaturi câtu de multe si sa póte cá in urma sa li se faca si pre voia. Pre calea acést'a venimu inse la intrebarea ce, va fi atunci de facutu? câci cetimu mai in tóte dilele, ca Russi'a pare a se pregatí pentru eveniminte seriόse in orientu si ca aru fi intrevenitu (?) la cabinetulu din Londonu pentru lucruri cari in Vien'a inca nu suntu cunoscute, dara cari in Vien'a cu tóte aceste au provocatu (?) suspiciuni

In adeveru, cându Russi'a s'aru puté intielege cu Angli'a, orientulu ni aru deschide nisce panorame politice, cari aru puté pune pre multi pre gânduri.

Din tóte vorbele si semnele de soiulu celoru de susu putemu sa venimu si noi nediplomatii sa presupunemu ca ceva trebuie sa fia, câci déca n'aru fi, nu aru sburá atâtea faime prin aeru etc. etc.

In partea acést'a a politicei noi putienu vomu influintiá, fiindu ca avemu mai multu rolulu de privitori; altii suntu chiamati se intre in desvoltarea evenementeloru. Inse bine este sa nu scapamu din vedere nici noi cursulu acestoru mari evenemínte, câci déca ele nu au alta, au influintia asupr'a afaceriloru nóstre economice.

Ministeriulu din Romani'a se completase, dupa o telegrama din Bucuresci dela 10 Fauru asiá: loculu vacantu alu min. V. Boerescu, la esterne, 'lu ocupase *Costaforu*, fostu agentu diplomaticu la Vien'a si Berlinu si, dupa retragerea lui *Cantacuzino* dela finance, intrase in acelasi ministeriu *Stratu*. Nu trece decâtu o di si cetimu alte depesie din Bucuresci si adeca, ca in urm'a votului de blamu datu de senatu ministrului de instructiune, a demisionatu cabinetulu *Catargiu* intregu. Principele, se dice mai departe, a insarcinatu, pre presiedintele camerei si pre vicepresiedintii senatului, cu compunerea noului cabinetu. Alta depesia din aceeasi di spune, ca senatulu a votatu incredere lui *Catargiu* si acest'a luà asuprasi formarea unui cabinetu nou, in care *Balaceanu* e ministru de esterne, *Stratu* de finance si *Carpu* de culte si instructiunea publica. Celelalte portfoiuri ministeriale remânu in mânile celoru de mai nainte.

Sabiiu 29 Ianuariu.

Catenele feudalistice si legaturile urbariali, s'au frântu cu ajutoriulu lui Ddieu demultu; beneficiele inse, care le-au trasu nobilii si corporatiunile invescute cu drepturi nobilitarie, din pusetiunea loru de mai nainte, esista in parte inca pâna in diu'a de adi. — Astfeliu suntu drepturile de crijmaritu, moraritu s. a. care le esercéza fostii domni pâna in diu'a de adi, in comunele subjugate urbarialitatei. Si unde, cum-va nu le esercéza si nu le-a esercitatu nici odata, acolo se incérca fostii domni — nesaturati cu multele despagubiri inghitîte pâna acum din vistieri'a statului — a si le insusí acum, sub pretestulu asiá numitei *limitatiuni*. —

Limitatiunea in sine, si conformu destinatiuniloru legei, nu e altu ce-va, decâtu fipsarea anume a tempului dintr'unu anu si a ordinei, in care fia-care dintre mai multi proprietari nobilitari, sa-si eserceze eschisivu pentru sine, cutare beneficiu regalu — — indeosebi dreptulu de crijmaritu — intr'o comuna urbariale. — Va se dica, limitatiunea e regularea fapticei usuari, a cutârui beneficiu regalu; si prin urmare regularea acést'a póte avea numai acolo locu si sensu, unde usuarea acést'a faptica — cá factorulu ce e de a se regulá — esista. — Dar minune, ca domnii nostri ceru si oficiele cercuali politice le si incuviintiéza limitatiune — regularea folosintiei — acolo unde folosinti'a *lipsesce* de totu; si apoi dupa ce s'au limitatu aceea ce n'a esistatu — oficiulu limitatoriu trebuie sa-si indeplinésca limitatiunea, si prin manevr'a acést'a, introduce pre domni in folosinti'a unoru drepturi, cari nu le-au avutu si nu le-au esercitatu nici cându, si care altcum pre calea legei, celei ordinarie, nici cându nu s'aru puté aduce la valóre.

Procederea acést'a ilegale, aduce mare dauna pentru comunele nóstre foste urbariale si de aceea ne tienemu de o datoria sânta, sa le luminâmu in privinti'a acést'a; cá venindu in pusetiune de a se aperá in contr'a vre-unei incercâri de feliulu acest'a sa cunósca celu putienu destinatiunile legei.

Mai intâiu e unu principiu necontestabilu si urmatoriu de sine din despartirea justitiei de administratiune cá oficiele administrative, de care se tienu negresitu si oficiele cercuali politice, nu suntu si nu potu fi chiamate de a pertractá si decide cestiuni de dreptu; ci acestea cadu singuru numai in competinti'a judecatorieloru regii. Totu atât'a de adeveratu si necontestabilu e, cá cestiunea introducerei cui-va in folosinti'a unui dreptu, pre care pâna acuma nu l'a folositu e cestiune de dreptu, prin urmare, cade in competinti'a judecatorieloru regii si nici decum a oficieloru administrative!

De alta parte ingrigesce legea, cá nimenea sa nu póta fi instrainatu dela judecatoriulu seu competinte.

Din cele premise resulta deci: ca limitatiunea numai acolo póte avé locu in sensulu legei, unde fostii domni *se afla in folosinti'a* beneficiiloru de limitatu.

Mai departe, ca incercarea de a introduce pre fostii domni sub pretestulu limitatiunei, in folosinti'a unui dreptu séu beneficiu pâna ací nefolositu, e contraria nu numai legei, dar' chiaru si ratiunei sanatóse, dupa ce limitati'a are se reguleze folosinti'a esistinta, iér'a nu prin regularea unui ce ne esistentu, se *procure* folosinti'a. In fine ca oficiele administrative, suntu dejá chiamate de a indeplini limitati'a in sensulu celu adeveratu alu cuventului nu suntu si nu potu fi in dreptu, de a procurá ele insusi folosinti'a; ci acést'a fiindu cestiune curatu de dreptu, cade in competinti'a judecatoriiloru regie. —

Cumca sensulu espusu de noi, este sensulu celu adeveratu alu limitatiunei: acest'a se póte vedé apriatu din lege appr: P. III S 32 etc. — Totu in sensulu acest'a se esprima si § 31 alu Patt. imp. din 21 Iuniu 1854, carele conserva fostiloru domni dreptulu de cârciumaritu, numai in mesur'a aceea, in carea l'a folositu pâna la anulu epocalu 1848. Asemenea incredintiéza § citatu, competintiei oficiiloru administrative, numai deciderea in cestiuni de cérta asupr'a folosintiei faptice, nici decum inse si in cestiuni de dreptu, spre folosintia. —

Dar' chiaru si in comunele acelea unde fostii boieri folosescu si de presentu faptice dreptulu de cârcimaritu si unde astfeliu limitatiunea e la loculu seu, inca se scurtéza de regula fostii coloni in competinti'a loru, de a puté eserciá eschisivu pentru sine, resp. comuna, dreptulu de cârcimaritu in asiá numitulu patrariu liberu. Pentruca domnii si cu ei asemenea si oficiele administrative, interpretéza normativele resp. legali totu in favorulu fostiloru domni astfeliu: ca acesti din urma chiaru si in patrariulu acest'a alu jobagiloru, se póta eserciá si ei dimpreuna cu jobagii, dreptulu de cârcimaritu. In sensulu ord. urbar. pentru Transilvani'a III: 8. inse fostii domni, numai acolo au dreptu de a eserciá dreptulu de cârcimaritu si in patrariulu acest'a impreuna cu fostii jobagi, unde pos du birturi proprii, intocmite pentru pasageri si iérasi, numai in birturile acestea potu contiené cârcimaritulu si in patrariulu numitu liberu.

Dupa cum se vede din cele espuse, intru câtu suntu de nefavavorabile determinatiunile legali, ce le avemu in privinti'a dreptului de crijmaritu; intru atât'a mai nefavorabile se aplica ele in pracsa. Si giurstarea acést'a póte fi de mare dauna pentru fostii coloni; déca nu-si voru deschide ochii pâna ce nu va fi pré tardiu!

Aru face bine si legislatiunea aducendu odata si in privinti'a acést'a o lege chiara si medilocindu total'a abolire si a remasitieloru feudalistice, inca esistente.

Revist'a politica.

In politic'a interna a statului nostru cronicariulu dilei are numai putiene momente demne de inregistratu. In diet'a Ungariei se discuta legea despre monopolulu tabacului si e curiosu a vedé, cum barbatii cari de pre bancele opositiunei combateau cu veemintia monopolulu tabacului, astadi nu numai ca-lu sustienu, ci 'lu inasprescu si mai tare de cum a fostu. Tendinti'a acést'a se vede in unii paragrafi indreptati contr'a contrabandei de tabacu.

Dupa o impartasire oficiósa Majestatea Sea Imperatulu se invoiesce prea bucurosu a aprobá substernerea unui proiectu de lege despre inarticularea memoriei lui Deák. Ministrulu presiedinte Tisza, dupa cum ni spunu organele publice din Budapest'a, a si substernutu partidei sele acestu proiectu.

Faimele despre crise in sinulu ministeriului austriacu nu incéta de a nelinisci opiniunea publica. Intre ministeriu si deputati armoni'a e turburata. Prelânga conventiunea incheiata cu Romani'a care, dupa cum se scie, a intempinatu intre deputati o opositiune asiá de mare, incâtu ministeriulu se vediù necesitatu a face din primirea acestui tratatu cestiune de cabinetu, mai venì si legea de competintie, care dupa o discussiune iritata nu se supuse desbaterei speciali. Situatiunea e ingreunata mai multu prin pertractârile de complanare ce voru reincepe curendu.

Atentiunea publica e indreptata mai multu spre stambulu si astépta ulteriór'a desvoltare a lucruriloru. Un'a din consecuentiele ce deriva din primirea notei lui Andrassy de câtra guvernulu otomanu este aceea, ca puterile, cari au svatuitu pre Pórt'a cu atât'a intetire sa primésca reformele proiectate, au luatu óre-si cum „indatorirea morale“ de a sugrumá insurectiunea, déca Pórt'a nu va puté pacificá provinciele resculate. Cea mai mare parte a indatoriei se atribue acelei puteri, care a initiatu actiunea si a formulatu proiectele de reforme. Interventiunea militara in Bosni'a sta la usia. Russi'a pandesce momentulu actiunei ei.

Cumca se pregatescu lucruri estraordinarie se vede si de acolo, ca intre comand'a militara din Gratiu si ministeriulu de resbelu s'a desvoltatu de unu tempu incóce o comunicatiune viua. Siefulu statului maioru din Gratiu si petrece totu tempulu calatorindu dela Vien'a la Gratiu si dela Gratiu la Vien'a.

De curendu s'au tramisu 48,000 paturi de câmpu la Dalmati'a si 4 baterii la Lugosiu. Mai curiosu e ca regimentulu ce garnisonéza in Klagenfurt a primitu ordinu de plecare la Sissek. Comand'a cetâtiei din Esseg a primitu ordinu sa faca dispositiuni pentru garnisonarea de 8000 barbati. Regimentulu 39 de infanteria marele principele Alexis, care fu inainte cu 4 luni stramutatu dela Vien'a la Esseg, pléca inca in lun'a acést'a la Brood. Comand'a generale din Agramu a substernutu inca la 13 Decembre anulu trecutu unu memoriu impreuna cu planurile si preliminariele de spese pentru fortificarea si armarea Petruvaradinului Esseggului si Brodului si a a Gradiski.

Dupa „Kelet népe“ Romani'a a anunciatu Portiei tributulu. Se dice ca Pórt'a vediendu-se in perplesitatea financiale a cerutu dela Romani'a solvirea tributului de 60,000 galbini inainte de terminu. Guvernulu românu a respunsŭ intr'o nota, ca nu va solví tributulu in modu anticipativu, ba nu-lu va solví mai multu. Dechiaratiunea acést'a s'a motivatu astfeliu, ca Romani'a nu platesce tributulu fâra conditiune. S'a statoritu prin tractatu, ca tributulu e numai o recompensatiune pentru indatorirea ce a luatu Pórt'a asupr'a sea de a scutí statulu românu contr'a atacuriloru ce i aru face puterile straine. Acum inse s'a constatatu, ca Turci'a nu e capabila nice sa sugrume o rescóla locala, dreptu acea Romani'a s'a convinsu, ca pe viitoriu nu mai póte contá pre scutulu Turciei. De vreme ce inse Pórt'a nu-si póte implini datorinti'a fatia de Romani'a, guvernulu românu se vede dispensatu de indatorirea sea si nu va mai platî tributulu.

In Parisu a aparutu in dilele din urma o scriere volanta politica de unu anonimu cu titlulu „Franci'a si Germani'a in primavér'a cea mai de aprópe.“ Acést'a scriere a facutu prin limbagiulu seu seriosu si pacificu sensatiune in amendóue tierile si a fostu apretiata. Interesulu se maresce prin aceea, ca autorulu anonîmu trage in sfer'a consideratiuniloru sele si cestiunea orientale. Autorulu discutandu mai intâiu complicatiunea amenintiatória intre Franci'a si Germani'a din primavér'a trecuta si dovedindu, ca pericolulu de resbelu a disparutu numai dupa ce depesi'a lui Gorciakoff si imperatulu Alesandru a venitu la Berlinu, se pronuncie intr'acolo, ca prin luarea flamurei de resbelu in Berlinu s'a datu semnulu pentru revólt'a din Erzegovin'a.

Germani'a aflându-se in positiunea neplacuta, de a indepartá dela sine doi inimici, radica bratiulu spre a loví pre unulu, pre Franci'a, dara Russi'a care o lovesce in flanca, o mulcomesce; urmarea de ací este diversiunea politicei germâne spre orientu, cu scopulu de a tiené acolo pre Russi'a in siacu radicandu influinti'a Austriei. Indata ce cresce acést'a infiuintia, antagonismulu ambeloru puteri trebuie sa se ivésca. Pre o parte Austro-Ungari'a, pre care Germani'a o impinge spre orientu, de alta parte Russi'a, care nu admite sa se esploateze urmârile evenimenteloru din 1866 si 1870 in pagub'a sea. Intrebarea decisiva e: fi-va Austri'a in stare sa se retraga dela o interventiune militara acum cându lucrurile au ajunsu atâtu de departe? Déca mai inainte erá vorb'a de o interventiune contr'a insurgentiloru, acést'a s'aru puté intórce contr'a Turciei, o eventualitate acést'a, la care usioru ne putemu asteptá, déca Turci'a nu va fi in stare sa esecute reformele. E probabilu, constata autorulu, ca planulu de reforme se va primí, dara e neprobabilu, ca insurgentii se voru invoí cu depunerea armeloru, de vreme ce realisarea reformeloru e impreunata cu dificultâti fórte mari. Astfeliu remâne iérasi interventiunea, pre care trebuie sa o esecuteze Austri'a. A presupune ca Austri'a intrevine impreuna cu Russi'a, semnifica a negá esistinti'a cestiunei orientali. Interventiunea unilaterale a Austriei va trebuí sa destepte susceptibilitâtile Russiei si atunci usioru s'aru intemplá, cá Russi'a sa dea frêu liberu Serbiei, prin care repulsiune Ungari'a aru deveni intr'o situatiune critica.

In politic'a Austriei autorulu vede numai contraste, cari se esplica prin scopurile ascunse ale politicei germâne. Pre cându Andrassy cu ocasiunea conventiunei române a luatu o atitudine stricta fatia de Turci'a si precându caletori'a imperatului Franciscu Iosifu la Dalmati'a fu considerata de câtra poporatiunea crestina din tierile dela Dunare cá o dovéda de bunavointia austriaca si de incuragiare, Andrassy, departe de a incuragiá pre insurgenti, acum e mai aplecatu a interveni militaresce in provinciele resculate. Cá critere caracteristice la acest'a politica se constata, ca ea face Russiei neplaceri si vatema interesele austro-ungare, si acést'a intru atâtu, intru câtu ori-ce intindere a puterei austriace in orientu aduce pre Ungari'a in pericolulu de a fi suprimata de slavismu, iér de alta parte partea germana a Austriei nu aru puté resiste puterei atractive a Germaniei inrudite. Se pare, ca politic'a austriaca urméza o politica esentialu germâna si nu a fostu de lipsa — termina autorulu — de articululu din urma din „Coresp. prov.“ cu privire la Schmerling, pentru a admoná pre Austri'a, ca bratiele sele suntu legate.

Astadi, dice „Press'a,“ s'a votatu la Camera proiectulu de creditu militaru, asiá cum s'a propusu de delegati, in intielegere cu ministrulu de resbelu.

Creditu pentru cumparare de munitiuni si alte materialuri necesarii armatei, s'a redusu la sum'a de patru milióne. Acésta suma se acorda asiá cum sa nu apese de locu nici bugetulu, nici creditulu statului. Adeca, pentru trei milióne se face virimentu: sum'a acést'a care erá destinata, printr'unu votu din 1874, pentru cumparare de pusci, se va intrebuintiá de o camu data pentru cumparare de minitiuni si materialuri. Ne vomu serví pentru acum cu puscele cari avemu. Iéra déca mai târdiu va fi cu trebuintia si de alte pusci, ministrulu de resbelu va cere unu altu creditu la Camera: tempulu materialu fiindu totudéun'a de ajunsu; câci asemenea comande au trebuintia de mai multe luni. Restulu care va trebuí preste acele trei milióne, si care se urca pâna la sum'a de 950,000 lei, se va luá, pentru tempulu cându va trebuí, cu imprumutare, in comptu curentu, dela cass'a de depuneri si consemnatiuni.

Astufeliu, cum amu disu, indeplinimu un'a din trebuintiele cele mai esentiale ale armatei si ale tierei, fâra a se apasá bugetulu statului.

Numai d. G. Bratianu a avutu ingrat'a sarcina de a combate acestu proiectu, care s'a primitu mái de unitatea Camerei.

Ministeriulu a datu esplicârile cele mai asiguratóre. Elu a declaratu ca acestu projectu, care coprinde o suma atâtu de modesta, nu póte avé de câtu unu caracteru fórte pacificu. Elu e continuarea reorganisârei armatei nóstre. Noi ne mentienemu in tractatulu de Parisu si in neutralitatea cea mai corecta. Nu avemu cugetulu a atacá pre nimeni, nici a dá armatei nóstre unu caracteru agresivu. Dara fiindu-ca avemu o armata, si insusi tractatulu de Parisu dice ca ea póte fi chiamata a apará fruntariele, se intielege ca trebuie pusa in positiune de a-si face ori cându detori'a: si detori'a nu-si puté nici odata face de nu va avé materialulu trebuinciosu.

Legea acést'a fiindu astufeliu votata, noi consideramu acestu votu cá unulu din cele mai nationale ce s'a datu de acésta Camera.

Corecte la unele necorecte.

(Fine)

Cu atâtu mai putienu se póte justificá acea parere, ce a reprodusu „Albin'a“, cá a 2-a parere a consistoriului metrop. adeca: „ca cine intra cá membru intr'unu foru supremu, prin insusi beneficiulu si onórea acestei intrâri, a primitu asupra-si si sarcin'a acestui beneficiu séu onori, intre cari sarcini este si aceea, *„cá de buna voia ipso facto sa primésca dreptulu de apelatiune in asemenea casu.“* Nicairi in justitia nu se va aflá o astfeliu de acsioma practisata.

Pentru o loge secreta de francu masoni séu unu tribunalu ascunsu de incuisitiune, unde nici dupa dovedi nu se prea cauta — precum se esprima „Albin'a“ despre casulu nostru, — s'aru potea potriví acea acsioma, — nu inse pentru foruri, si cu atâtu mai putienu pentru forurile bisericei nóstre. Póte ca are juristulu dela „Albin'a“ aici altu-ceva in vedere, póte pe unu corpu legislativu, care in sine si pentru sine 'si are instructiunile sele interne. Dar' nu scie „Albin'a“, ca si ací, cându persecuta justiti'a pe unu deputatu, nu-lu judeca parlamentulu, ci judecatori'a ordinaria? Dovéda procesele de pressa ale „Albinei“. Apoi causele disciplinari din art. 8 ce l'au citatu, se reducu numai la calcâri si neglegintia in *oficiu* si *in cele stricte oficióse.* Cându vre unu consiliariu alu curiei aru vatemá cu o vorba pe colegulu seu, séu i-aru dá o palma pe strada, óre la tribunalulu supremu si-aru dá vatematulu acus'a? De siguru nu!

Apoi chiaru „Albin'a“ intaresce, ca in casulu nostru concretu se tractéza de o actiune *privata*, carea cu atâtu mai vertosu trebuie a se aduce la forulu ordinariu de I-a instantia, cu locu de apelatiune.

Eata ca cu tóte argumentele, de pâna aici, „Albin'a“ nu-si póte justificá ipotesele sele.

Mai remane „Albinei“ inca unu argumentu ultimu — si tocmai acest'a este, care voiamu sa-lu cunoscu, si care nu mi-lu poteamu esplicá.

In alu 3-lea argumentu ce-lu atribue „Albin'a“ consistoriului metr. dice: ca delegatiunea trebuiá sa se faca, competinti'a consist. metr. trebuiá sa se statorésca, si consist. archidiecesanu trebuiá sa se ignoreze; pentru ca acestu consistoriu in casulu sulevatu erá *interesatu si suspicionatu*, si se provocà spre justificarea delegatiunei iérasi la art. 54 din 1868 dietalu. Sa-mi ierte „Albin'a“ si aici cându ii dicu, ca §§ 56 si 57 ai procedurei civ. cari tractéza despre delegatiuni nu cunoscu atari motive de delegatiune.

Inse „Albin'a„ mai motivéza delegatiunea asiá: „acést'a este *privata* asupr'a redactorelui „Tel. Rom.“ . . . . si asiá aru fi cadiutu sub competinti'a consistoriului archidiecesanu (sic!), inse in casulu concretu dlu redactoru a comisu pecatulu *in cualitatea sea de redactoru la fói'a ofic. a consistoriului archidiecesanu*, pre carea d-sea o redige din incredintiarea (?) si a buna séma in contielegere séu ceva-si instructiuni (??) ale consistoriului archid., de unde urméza, ca la pecatulu comisu, 'si are partea si consistoriulu archid. câci de jure se presupune cumca mandatarulu (a deca redactorulu) au lucratu ex mandato, pentru care ambi suntu responsabili etc.“

Ast'a-i corón'a tuturoru argumenteloru „Albinei“ si ultima ratio a ei. Atât'a discretiune amu fi recomendatu „Albinei“, cá acestea argumente sa nu le numere intre opiniunile consist. metr. si sa nu le impuna acelui'a, cá unui foru intregu ci sa le reproduca ex origine, cá ale sele, precum si suntu.

Asiá dar concede si „Albin'a“ in fine finarum competinti'a consistoriului archid. in casulu sulevatu, numai nu-lu lasa pre acest'a a judecá, câci aru fi pecatuitu fói'a lui, redactorulu aru fi mandatariulu lui, aru fi scrisu ex mandato si aru fi complice cu consistoriulu.

Déca aru fi fói'a „Telegr. rom.“ proprietatea consistoriului archidiecesanu, atunci de siguru altu foru nu aru avea dreptu a se amestecá in asta proprietate.

Sum curiosu, ce va dice la ast'a comissiunea tipografica testamentaria a lui Siagun'a, care in nr. 93. au datu dejá semne pipaibile, ca cine este proprietariulu „Telegr. rom.“, si judecatoriulu lui (firesce fâra locu de apelatiune), si adeca tocmai pentru acelea corespondentie, pentru cari s'au plânsu par. episcopu alu Aradului.

Se vede inse, ca scriitoriulu din „Albin'a“ nu are nici idea de pusetiu-

„Telegr. rom.“; „Albin'a“, care „trebuie sa se sufulce“ de a aperá institutele Marelui Andreiu, nu cunósce nici testamentulu acestui'a, prin care testatorulu dispune despre acea fóia si redactorele ei, carele nu din „incredintiarea“ consistoriului, ci din a testatorelui redige fói'a „in modulu de pâna acum“, cum dice testamentulu, in care se numesce fóia de „organu alu archidiecesei si metropoliei nóstre“, asiá dar si a publicului acestei biserici, va se dica, carea are indatorire si dreptu, a aperá institutiunile bisericei, a delaturá obstaculele ivite in biserica, si a primí in asta directiune totu concursulu din partea publicului bisericei.

Deci, testatorulu cá proprietariulu acestei foi, nu o numesce pre ea, a cutârui consistoriu, séu cutârei persóne; ci o lasa a fi redigeata, si-o consacrà bisericei intregi si publicului ei, instituindu o comissiune speciala pentru administrarea averei ei impreunata cu fondulu tipografiei.

Cându vine dar „Albin'a“ se dica: ca redactiunea foiei, cá mandataru, aru lucrá, ex mandato consistoriului archid. mandante, apoi acésta afirmatiune, nu numai este esîta din ventu si din nescari ilusiuni, ci dovedesce totu odata autorulu acestoru absurditâti, ca nu cunósce nici referintiele de dreptu ale „contractului de mandatu“, dupa care aru trebuí sa reproduca redactiunea o plenipotentia, dela consistoriulu archidiecesanu.

Se vede ca „Albin'a“ 'si iá ansa la atari suspicionâri de acolo, ca consistoriulu archid. pâna acum nu au luatu cuventulu a dechiará, ca redactorele nu au scrisu la mandatulu lui“.

Dar ce are acestu consistoriu, cu cele ce se scriu in o fóia de prin cutare unghiu alu tierei? Cine va asteptá, cá consistoriulu archid. sa se faca advocatulu tuturoru persóneloru de cari se scrie in fóia?

Dupa logic'a „Albinei“ luata dela „tacendo respondit“ s'aru potea invinuì de complice, in modulu de susu, intregu publiculu bis. nóstre si tóte corporatiunile si forurile ei.

Remanu dar si ultimele argumente ale „Albinei“ nisce frase góle si nefundate, suspicionari aruncate asupr'a consistoriului archid., ceea ce nu-i face onóre „Albinei“.

Da, au eserciatu acestu consistoriu delegatiunea in forurile protopresbiterali, inse nu dupa suspiciuni si siópte góle si desierte. Inse motivele „Albinei“ de delegatiune, nu le cunósce nici o justitia moderna, nici in legi positive, nici dupa „more seu autoritate rerum judicatarum“ cum dice „Albin'a“.

Incheiu cu acea observare, ca eu nu m'amu folositu de unu limbagiu nepotrivitu asupr'a autoritâtiloru bisericesci, ci tocmai „Albin'a“ cade in acestu pecatu in gradu mare.

Eu tocmai pretindu dela cei in „serviciu bisericescu“, precum este si redactorele „Albinei“, cá se tracteze materii juridice si administrative bisericesci, câci avemu lipsa de ele, (asteptu, cá on. redactiune a „Telegr. rom.“ sa-mi publice si tractatulu alu 2-lea), iér' nu sa suspicioneze foruri intregi, séu apoi se aduca motive vederate si faptice pentru acelea invinuiri, iér' nu sofisme si fantasii.

Ei, dar unde lipsescu tóte motivele si argumentele, cá si in operatulu „Albinei“, apoi urméza — ultima ratio — lectiuni si amenintiâri „*cu poterea cuceritóre*“, ce ni o represinta „Albin'a“ la finea articulului ei.

Me miru de „Albin'a“, de ce nu recomenda „censura“ asupr'a „Telegr. rom.“, ci amenintia cu o „potere mai mare cuceritóre si lovitóre in ori-ce resistintia“ si se face tocmai asiá de neconsecinta in tienut'a ei pâna la 1 Ianuariu 1876, cându se „sufulcá“ din tóte puterile a combate „puterea amenintiatóre a dloru stapanitori“, ce loviá in bietele nationalitâti si in jurnalele romàne?! Tare s'au schimbatu tempulu si ómenii dela Ianuariu 1876 incóce.

La revedere pe altu terenu — amicabilu.

Sabiiu, in 28 Ian. 1876.

Dr. Borci'a.

Talmacelu in 28 Ianuariu 1876 v.

Dle Redactoru! Subsemnatulu cetindu in stimatulu d-vóstra jurnalu nr. 8 pag. 31 colón'a a trei'a unu articlu edatu de autorulu S. D. despre afacerile nóstre scolastice si comunali de aici, spre constatarea adeverului, me grabescu a ve rogá, cá sa primiti in colónele jurnalului „Telegr. Rom“ urmatórele modeste 1876.

Reflecsiuni:

Facia cu scól'a ce are sa se infiintiedie, jurstârile din lips'a de midilóce materiali au impedecatu a satisface dorintiei publice in acésta directiune, insa sperâmu ca pedecile se voru delaturá si ca la tempulu seu vomu poté aratá unu resultatu favoritoriu acestui scopu; deci amânarea unei intreprinderi din cause motivate, dupa a nostra parere, inca nu e sistare. — Autoriulu susmentionatului articlu dice intre altele, ca dupa cetirea ratiotinului bisericescu asteptá se urmeze darea de séma si a ratiotinului scolasticu, nu negamu, ca de acésta parere au fostu mai multi individi ai sinodului nostru parochialu, inse ce e caus'a de nu s'au efeptuitu? Suntu imprejiurâri, cari nu le potemu trece cu vederea. Membrii oficiului comunale si membrii comitetului parochiale, fâra putiena esceptiune, suntu *unii si aceiasi individi*, prin urmare lucrarea loru in ambe directiunile este tare ingreoiata si incordata; cu tóte acestea, acesti membri suntu totu odata flórea sateniloru nostri si densii cá atari s'au bucuratu si au onóre a se bucurá de tóta increderea conlocuitoriloru de care fura alesi si prin cari in anulu curente prin entusiasmu de nou fura realesi.

Mai departe considerându, ca membrii oficiului comunale 'si conducu trebile loru, esceptiune antistele, fâra nici unu salariu câtusi de micu, ba acesti'a pórta sarcinele si slujbele, spre inbarbatarea sateniloru nostri, in rendu cu acesti'a. Considerându ca venitele nóstre incurgu mai tóte in fondulu universitâtiei sasesci si comun'a nóstra pórta de seculi de ani procese cu acésta natiune, iéra venitele estraordinarie resp. aruncaturile. ce se facu asupr'a poporului nostru locale nu se mai potu inmarí spre a poté deveni in placut'a pusetiune a salarisá si pre membrii oficiului comunale. Acesti'a servescu deci gratisu, insa pâna de presentu nu s'au ivitu nici celu mai micu abusu in administrarea fondatiuniloru, din contra acestea fondatiuni s'au creatu in cea mai mare parte prin trensii si au crescutu la sume considerabile.

Cetirea ratiotinului scolasticu, amânata numai din caus'a restaurârei membriloru oficiului comunale resp. fiindu acesti'a ocupati cu computulu alodialu, se va face câtu mai curendu inaintea poporului si suntemu de plinu asigurati, ca acésta dare de séma, cum in trecutu asiá si in presinte va indestuli pre deplinu pre ascultatori si ca asertiunea reutatiósa si fâra nici un'a basa a autorului S. D. din articlu 8. „Ca fondatiunea scolastica se afla de presentu in mâni secrilegi“ va disparea, cá negur'a dupa ivirea sórelui. Deocamdata atât'a spre orientarea apretiat'a dejudecare a onorabilului publicu cetitoriu.

Unu iubitoriu de progresu si membru alu sinodului parochialu locale.

Varietâti.

⁂ *Necrologu.* In dilele aceste amu primitu trist'a si durerós'a scire despre mórtea demnului Administratoru protopresbiteralu alu tractului Secului, Lazaru *Maximu* de *Katzko*. Regretâmu ca nu amu primitu detaiuri mai de aprópe despre defunctulu si cu deosebire despre dilele sele din urma. Deci ne esprimâmu condolenti'a pentru subit'a perdere a unui barbatu in etatea cea mai frumósa a barbatiei, lasandu veduva biseric'a tractuale si famili'a fâra de iubitulu si tarele ei radimu. *Fia-i tierin'a usióra* si amintirea eterna!

⁂ **Scól'a de fetitie** *din cetatea Sabiiului* se deschide cu inceputulu semestrului II in casele din strad'a Macelariloru nr. 37. Instructiunea va urmá cá si pâna acum: inainte de média-di invetiamentulu din cârtile prescrise; dupa amédi lucru de mâna, in care se cuprinde si instructiunea in *tiesutu*, condusa, sub priveghiarea dómnei invetiatorese M. *Stoicovici*, de un'a din cele dóue domnisióre *preparande*, care 'si facu pracsa lânga acésta scóla.

⁂ *Ordinatiune ministeriale.* Fói'a oficiala „*Budapesti Közlöny*“ publica o ordinatiune a ministrului reg. ung. de justitia, prin carea se incunoscintiéza tribunalele regesci ung. ca tribunalele din Romani'a in afaceri civile mestecate (intre cetatieni din Ungari'a si intre cetatieni din Romani'a) esplica reciprocitatea esecutiunei astufeliu, ca adeca numai atunci are a se efectuí càndu suntu aduse din ceealalta parte sentintie si resolutiuni definitive, pre cându in urm'a unei resolutiuni asiguratória denega efeptuirea esecutiunei. Deci ministrulu provóca pre tribunalele nóstre a urmá si ele intogm'a in casuri analóge, observându reciprocitatea.

⁂ „*Romani'a juna*“ va serbá si in anulu acest'a balulu seu. Societatea si anuncia balulu in modulu urmatoriu:

Societatea academica „Romani'a juna“ din Vien'a ve invita cu onóre la *balulu romanu* ce se va dá sub patronatulu préstimateloru dómne Mathild'a Dumb'a, Mari'a de Felisiano, Mari'a de Florescu, Elen'a de Marenzeller, si sub presiedinti'a de onóre a préstimatului domnu c. r. majoru Anob de *Marenzeller* in „Grand Hôtel“ la 19 Fauru 1876.

Venitulu este menitu pentru cabinetulu de lectura alu acestei societâti. Pentru comitetu Neagoe pres. Fileanu. Localulu comitetului se afla din 10 Fauru incependu in „Grand Hôtel Opernring“ bilete pentru domni 6 fl. pentru dame 3 fl. NB. Ofertele marinimóse suntu a se tramite casariului comitetului arangiatoriu Drd. O. Blasianu Vien'a VII Kirchberggasse Nr. 5 pâna in 20 Martie.

Va fi interesantu pentru cetitorii nostri a cunósce si destinatiunea venitului cu ratu dela acésta petrecere. Destinatiunea inse o va cunósce publiculu mai bine din adres'a, cu care junimea romana din Vien'a se indrépta câtra publicu. Eata-o in urmatórele:

Studentii romani din Vien'a, simtiendu-se pe pamentu strainu, incungiurati de limbi, datine si legi straine, — spre a se perfectioná in limb'a loru materna si spre a-si pastrá si intarí simtiementele romanesci, — s'au intrunitu de multu tempu incóce dejá in societâti, pre temeli'a câror'a s'a fundatu societatea „*Romani'a juna.*“

Zelului si energiei unoru membrii ai acestei'a de o parte, de alta parte inse bunavointiei si spriginului din partea publicului romanu are a multiamí numit'a societate, ca a potutu sustiené de 3 ani incóce „*Cabinetulu de lectura*“, deschisu in an. 1873.

Ce beneficiu este acestu cabinetu pentru studentii romani — uniculu adapostu pentru cultivarea limbei si literaturei romane, — ce beneficiu este acestu cabinetu pentru studentii seraci, cari afla intr'ensulu locuintia gratuita, — si in fine ce fapta onorifica este preste totu esistinti'a acestui cabinetu pentru romani, — a cunoscutu si constatatu publiculu romanu prin insemnatulu seu concursu, ce l'a datu cu ocasiunea tuturoru intreprinderiloru facute spre folosulu acestui cabinetu.

Cea mai insemnata dintre aceste intreprinderi este „*balulu romanu din Vien'a*“, a cârui venitu a fostu destinatu totu-déun'a pentru sustienerea desu numitului „cabinetu de lectura.“

Reesirea splendida a acestui balu este unu succesu, care cu atâtu castiga in valórea sea, cu câtu contactulu, ce-lu provóca intre romani si straini, dà celoru dintâiu ocasiune a indreptá multe notiuni si judecâti false.

E imbucuratoriu folosulu moralu, ce-'lu aduce; este inse fórte insemnatu si folosulu materialu, câci singuru numai prin acestu ajutoriu se sustiene „cabinetulu de lectura.“

In urm'a acelor'a-si motive, cari ne au necesitatu in trecutu, apelâmu si in acestu anu la publiculu romanu, cerendu-i sucursulu seu acolo, unde puterile nóstre nu mai suntu suficiente câci scopulu e: a sustiené viéti'a unei plante, carea de-si acum mica si tenera, va aduce in curendu fructele sele.

⁂ *Multiamita publica din partea comunei nóstre bis. Margineni.*

(Urmare.)

Comun'a Ohab'a 1 fl. 20 cr.; com. Pareu 6 fl.; com. Toderitia 3 fl. 40 cr.; parochi'a gr. or. din Chirperu 1 fl. 20 cr.; com. Fofeldea 1 fl.; com. Gisosu de josu 1 fl. 40 cr.; com. Scorei 3 fl.; com. Amnasiu 1 fl. 65 cr.; com. Apoldu micu 7 fl.; dlu par. Ioanu Drocu 1 fl.; dlu Macelariu 1 fl.; dlu I. Maniu 1 fl.; com. Calnicu 2 fl. 10 cr.; com. Sasebesiu 9 fl. 7 cr.; com. Lancremu 2 fl. 50 cr.; dlu Davidu Pandrea 5 fl.; com. Sibisielu 1 fl. 40 cr.; com. Lomanu 5 fl. 76 cr.; com. Sesciori 4 fl, 70 cr.; com. Lazu 5 fl.; com. Kapoln'a 3 fl.; com. Siugagu 2 fl. 50 cr.; parochi'a din com. Sin'a 2 fl.; paroch. din com. Rodu 3 fl.; dlu Ioanu Davidu 1 fl.; com. Tilisc'a 2 fl.; parochi'a din Tilisc'a 2 fl.; paroch. din Tilisc'a 2 fl.; biser. din com. Galesiu 2 fl.; biser. din com. Valea 2 fl.; dlu Oprea Cornia 1 fl.; com. Posiort'a 1 fl.; com. Breaza 1 fl. 60 cr.; com. Dragusiu 1 fl. 70 cr.; comun. Uci'a sup. 1 fl, 85 com. cr.; com. Oprea Cartisiór'a 2 fl. 20 cr.; com. Strei'a Cartisiór'a 1 fl.; bis. din com. Porumbacu de susu 2 fl. 90 cr. com. din Avrigu 4 fl.; bis. din Sabesiulu de josu 2 fl. 24 cr.; com. Porcesti 1 fl. 40 cr.; bis: gr. cr. din Talmacelu 1 fl.; com. Sadu 2 fl.; com. Bolti'a 2 fl.; dela bis. din Boitia 1 fl.; com. Porumbacu inf. 2 fl. 50 cr.; com. si bis. Ocn'a inf. 1 fl. 94 cr.; biser. gr. din Ogn'a sup. 5 fl. 12 cr.; com. Ţopârcea 6 fl.; com. Apoldu inf. 5 fl. 70 cr. bis. gr. or. din Apoldu mare 1 fl.; com. Galesiu 1 fl. 60 cr.; dela com. din Sibielu 3 fl.; bis. din com. Poplac'a 1 fl.; inca dela cas'a comunei si dlu notariu 2 fl: 20 cr.: com. Nou 1 fl.; poporeni din Sacadate 3 fl. 50 cr.; com. Calboru 2 fl. 50 cr.; com. Galatiu 1 fl.; com. Arpasiu inf. 2 fl,; com. Strezia Cartisióra 3 fl. 50 cr.; dlu Dumitru Tanase 1 fl.; com. Oprea Cartisiór'a si parochi'a 3 fl. 16 cr.; com. Sarat'a 1 fl.; com. Porumbacu de susu 3 fl.; com. Porumbacu inf. 1 fl. 20 cr.; dlu Vasilie Macsimu 1 fl.; com. Avrigu 2 fl.; com. Vestemu 1 fl.; dlu I. Popescu 1 fl.; com. Poplac'a 1 fl.; Ioanu Vidriginu 1 fl.; Sierbanu Dancariu 1 fl.; dela bis. vechia din Rasinari 2 fl. 40 cr.; dela bis. stei treime 5 fl. 78 cr.; si dela com. Rasinari 5 fl.; Tom'a Catana Popu 4 fl.; com. Sadu 2 fl.; bis. gr. or. din Talmacelu si dela com. 2 fl. 50 cr.; com. Boitia 2 fl.; bis. din com. Porcesti 4 fl. 50 cr.; dela bis. Sabesiului inf. 2 fl.; poporenii din Sacadate 8 fl.; com. Gridu 2 fl. 40 cr.; com. Veneti'a de josu 1 fl. 30 cr.; com. St. Martinu 1 fl. 43 cr.; com. Sasausiu 4 fl. 62 cr.; bis. din Ghimbacu 2 fl. 40 cr.; parochi'a din Vulcanu 2 fl. 80 cr.; dlu prot. Metianu prin colecta au adunatu mila 5 fl.; dlu N. Pencsiu 1 fl.; com. si dela bis. Tohanalui vechiu 1 fl. 7 cr.; com. Tocile 2 fl, 5 cr.: bis. dela Stupinile Brasiovului si din partea parochului Masilianu 7 fl.; bis. din com. Feldióra 1 fl.; bis. gr. or. din Rotbavu 1 fl. 20 cr.; com. si bis. Tientiari 5 fl.; dlu I. Eft. Popoviciu 1 fl.; com. Siercaiti'a 1 fl. 50 cr.; com. Ticusiu rom. 1 fl.; bis. din Daisora 1 fl.; dela crestinii din Sten'a 1 fl.; din Opidulu Cohalmu 3 fl.; din com. Homorodu 1 fl. 50 cr.; com. Palosiu 3 fl. 30 cr.; com. gr. or. din Cati'a 3 fl.; bis. din Dragosiu 1 fl.; com. Mercheasiu 2 fl. 51 cr.; bis. gr. or. din Bogat'a 1 fl. 34 cr.; parochi'a gr. or. din Mateasiu 1 fl. 70 cr.; dela poporenii din Hevizu 2 fl. 20 cr.; com. Fontuna 1 fl. 70 cr.; com. Lupsi'a 1 fl.; parochi'a Cuciulat'a 2 fl.; com. Valendorfu 1 fl. 40 cr.; com. Lofnizu 1 fl; com. Mucandorfu 1 fl. 60 cr.; com. Cetinu 2 fl. 65 cr.; com. Retisdorfu 1 fl. 50 cr.; dlu Ioanu Fliatezu 2 fl.; com. gr. or. din Hendorfu 1 fl. 80 cr.; bis. din Trapoldu 1 fl.; bis. gr. or. din com. Siaesiu 1 fl.; bis. gr. or. din Danesiu 2 fl. 30 cr.; bis. gr. or. din Cinculu mare 2 fl. 53 cr.; com. Gridu 1 fl.; com. Persani 2 fl. 10 cr.; com. Mandr'a 2 fl. 60 cr. (Va urmá)

⁂ *Industri'a nationala.* D'abiá s'a votatu conventiunea comerciala cu imperiulu vecinu, conventiune prin care se protege vre-o 10 industrii nationale posibile in tempulu de fatia si realisabile in cursulu de 10 ani câtu duréza acea conventiune, atâtu de multu incriminata de opositiune — si eata vedemu cu satisfactiune reinviendu fabrice de postavu cá cea parasita a dlui Cogalniceanu, multiamita capitalistului E. Alcase; si eata punendu-se temelii la fabrice de zaharu si punendu-se in miscare si o fabrica de hartie in Iasi. Aceste industrii suntu protegiate cu 20 si 30 la suta prin conventiunea austro ungara. Aceste inceputuri de industria si cele ce voru mai vení merita tóta atentiunea si incuragiarea publicului sí guvernului, si credemu ca produsele loru, in conditiuni egale séu mai avantagióse decâtu cele straine, voru fi totudéun'a preferite de români.

Nu suntu óre aceste miscâri de fabrici cea mai fericita desmintire ce se da in asiá de scurtu tempu celoru ce s'au napustitu cu totu feliulu de injurii asupr'a conventiunei comerciale incheiata de guvernulu nostru cu imperiulu austro-ungaru?

Dara sa lasâmu aceste consideratiuni si sa felicitâmu astadi pre „Românulu si organele iesiene care anuntia publicului cu aceeasi satisfactiune cá si noi aceste fericite inceputuri de industria nationale.

Eata ce cetimu in „Aperatorulu legei“:

„Anunciâmu cu placere infiintiarea unei fabrice de harthia de tigâri, care s'a deschisu in Iasi de A. Goldner in strad'a primariei. Calitatea harthiei confectionate aici, fiindu cá si acea care se aduce din strainatate, ofere avantagiulu celu mai insemnatu cumperatorului, ca este multu mai eftina decâtu acea din strainatate. Noi aplaudâmu latirea industrieloru mai cu séma a celoru indispensabile. In acestea ómeni harnici si muncitori voru gasí o ocupatiune ce le vá dá dilnic'a pâne. Urâmu succesu dlui intreprindietoriu A. Goldner.“

„*Economulu*“ si „*Hygien'a*“ de care se facù amintire intr'o corespundintia in unu nr. tr. nu le amu vediutu dela anulu nou incóce; pre cea din urma nu o amu vediutu de locu.

Locu deschisu.

Rosi'a de munte 5 Februariu n. 1876.

Dle Redactoru! Iti sum datoriu cu multiamita recunoscintia, câci avusi bunetate a primí in nr. 4 alu diurnalului ce redigi, in rubric'a „Varietâti“ acea infama calumnia*), ce o a vomatu, in contr'a persónei mele, unu calumniatoriu, in diariulu magiaru „Nemere“, unde dice calumniatoriulu, ca eu cu ocasiunea partielârei paduriloru in Offenbai'a, asiu fi amenintiatu pre unguri cu cuvintele aceste: „Bagati de séma, ca acusi iéra veti cautá sa fugiti,“ apoi adauge, ca eu in anii 1848/9 amu fostu prefectu in pârtile acele.

Eu asiu poté se retacu acea calumnia, inse cá se nu dica cineva: qui tacet consentire videtur, 'mi iéu indrasnire — cu permisiunea domniei tale — a dá meritoriulu respunsu, la acele barfele, in urmatóriele:

Este adeveratu, cumca eu in 6 Novembre 1875 cá plenipotentiatu din partea ordinariatului metropolitanu, amu fostu provocatu de câtra comisiunea urbariale pentru segregarea paduriloru in Offenbai'a a me infacisiá, cá representante alu bisericei nóstre gr. cat. din Offenbai'a, pre 6 Novembre, unde m'amu si presentatu pre 10 óre antemeridiane. — Acolo, pre la 3 óre, ne-amu adunatu in cas'a dlui magistru de posta Kummerländer, cá curatore primariu alu bisericei rom. cât. (fiindu ca preutu stabilu in locu nu este) eu, si administratorele protopopescu gr. or. Danciu. — Cu care ocasiune intr'o convorbire amicabile cu esmis'a comisiune, in persón'a domniloru Dr. Csávási cá fiscalu regescu, d. Ninger cá asesoru din partea tribunalului urbarialu si unu geometru fâra nici un'a contradictiune, séu opositiune ni s'a spusu, cumca fiestecare confesiune séu biserica va capetá 9 jugere de padure pentru scóla si 6 pentru parochu. — Cu acésta amu fostu multiamiti cu totii, ceea ce preste 2 óre s'a si luatu la protocolu.

Acum noi, ceî trei representanti ai bisericeloru, ne-amu fostu hotarîtu intre noi: cá tóte trei pârtile bisericeloru, se ni le dé comun'a comasate si separate intr'unu locu. Despre ce informându-se satenii, adeca representantii comunali, toti români (câci orasienii fiindu tacsalisti n'au capetatu paduri) ne-au chiamatu in adunarea loru si ne-au rogatu, cá sa nu ne desbinâmu de câtra comuna cu segregare comasata, câci ei nu ne potu dá acele 26 de jugere intr'unu locu, ci in mai multe pârti. — Asiá noi, cei trei representanti, amu avutu de a face numai cu românii, cu cari ne-amu si invoitu, a remâné cu comun'a, fâra de a avé vre-o colisiune cu salba de unguru, fiindu, in totu decursulu acestoru pertractâri, de fatia notariulu comunale care póte dovedi: déca amu amenintiatu eu vre unu unguru, câci cu altii afara de cei trei mai susu amentiti nu amu avutu nici o afacere.

Aceste terminându-se, sum gat'a in totu momentulu a stá de fatia cu calumníatoriulu de dupa tufa, cu frunte senina, inaintea ori-cârui tribunalu, nu numai lumescu ci si ddieescu; dara nu avemu ce „calumniare audacter semper aliquid inhaeret;“ asiá eu inca in diu'a aceea 6 Novembre sér'a amu plecatu catra casa.

Acum vinu la acelu argumentu alu calumniatoriului, pre care 'si baséza veninulu calumniei sele, cá se fia mai ponderantu: cumca in pârtile acele eu amu fostu prefectu in anii 1848/9.

Este adeveratu cumca amu fostu prefectu pre locurile acele, inse si aceea este adeveratu, cumca in tóta Ungari'a si Transilvani'a nu a fostu unu opidu mai liniscitu si mai crutiatu decâtu Offenbai'a. Acolo eu amu conservatu nu numai ustrinele (cohurile) si o multime de casi erariali, ci si o suma insemnata de avere erariale in bani si in topituri de auru si argintu. — Apoi nu numai toti oficialii camerali, ci si toti orasienii au fostu crutiati, de si unguri, incâtu dupa dis'a românului: nu a picatu nice apa rece preste densii, nici a avutu cineva cea mai mica dauna; pentru care a mea portare, dupa terminarea revolutiunei, mi s'au datu, dela prefectulu bailoru (Bergverwalter) unguru, cu numele Veres Márton care si astadi se afla in Clusiu la directiunea r. montana, si dela prefectulu ustrineloru, iér' unguru, Palos atestate, despre cele ce amu seversitu eu in cursu de 10 luni, pentru pastrarea bunuriloru erariali, si a orasieniloru de acolo; care atestate nu m'amu rusinatu a le presentá Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui apostolicu, si cari si astadi se afla in cabinetulu Majestatei Sele.

Aceste au fostu faptele mele din 1848/9 cá prefectu, care oficiu mi-lu reproduce calumniatoriulu, cá argumentu, spre a-si sprigini calumni'a din „Nemere“.

Imi inchieiu aceste orduri, cu acea sentintia fatia cu calumniatoriulu: Saevissimae ferae in sylvis sunt ursi et leones, in urbibus calumniatores, si-lu provocu, cá déca are curagiu mai incolo, sa sté cu numele fatia cu mine, pre aren'a publicitâtiei, iér' nu dupa culise.

Simeone Cavaleru de *Balinth*, m/p.
parochu si ppopu in Rosi'a de munte.

---

*) Se intielege pre lânga urmatórea observare din partene.

Pretiurile din piatia.

Sabiiu 11 Ian. (30 Febr.) *Grâu* o hecto litra, cualitatea cea mai buna, 6 fl. 40, de mijlocu 5 fl. 90, inferióra 5 fl. 40; *grâu mestecatu* cual. cea mai buna 4 fl. 90, de mijlocu 4 fl. 40, inf. 3 fl. 90; secara, cual. cea mai buna 3 fl. 70, de mijlocu 3 fl. 50, inf. 3 fl. 20; *orzu* 3 fl. 50; *ovesu* 2 fl. 80—2 fl. 20; *cucuruzu* (porumbu papusioiu) 2 fl. 50; *cartofi*, 1 fl. 50 xr.; *mazare* litr'a 14 xr.; *linte* 17 xr.; fasole 9; fênu 50 chilogr. 95 xr. — 1 fl.; lemne de focu unu metru cubicu 3 fl. 50 lemne vertése si 2 fl. 80 mestecate. — Lumini de seu 64 xr. chilogr., sapunu 46 xr.; carne de vita 32. 30, 28; de vitielu 32—28 xr.; de porcu 38—36 xr., slanina 60 xr. chilo.

Burs'a de Vien'a.

Din 31 Ianuariu (12 Febr.) 1876

Metalicele 5%	68	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73	65
Imprumutulu de statu din 1860	111	26
Actiuni de banca	873	—
Actiuni de creditu	182	—
London	114	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	60
„ „ „ Temisiorene	75	50
„ „ „ Ardelenesci	75	50
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	103	60
Galbinu	5	41
Napoleonu d'auru (poli)	9	20

Concursu.

Pentru intregirea parochiei gr. res. de 1 clasa a Lasleului românu, protopresbiteratulu Tarnaveî de susu, se escrie concursu pâna 1^{a} 28 Februariu 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

1. Portiunea canonica constatatória din 26 jugere aratóre, 3 jugere fenatiu si 600°□ pendente de câstigatu.
2. Cuartiru naturalu.
2. Dela 140 familiii din matera si filij câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleu, din care a trei'a parte este a cantorelui.
4. Dela 140 familii câte o di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne coucursele loru instruate in sensulu st. organicu § 13 si a dispositiuniloru provisorie pentru regularea parochieloru in archidiecesa'a din 1873 § 16 lit. 6 pâna la terminulu susu indicatu.

Alm'a in 31 Ianuariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.
Ioanu Almasianu,
(1—3) protopresbiteru.

Concursu.

Fiindu-ca la cererea parochului Alecsiu Fratesiu, si a poporului din opidulu Presmeru, maritulu consistoriu archidiecesanu la 13 Martie 1875 nr. 436/B. a incuviintiatu instituirea unui capelanu, care sa fia totu-odata si invetiatoriu de cl. a III cá diriginte asiá se escrie concursu pâna la 8 Februariu a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu:

a) din caus'a alodiala in bani, cuartiru si bucate 430 fl. v. a.

b) din didactru, dela morti, masle si alte accidentii 70 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele instruate in sensulu statutului organicu pana la terminulu indicatu la subscrisulu, de sine se intielege, cà concurentii voru documentá, ca au absolvatu celu pucinu 4 clase gimnasiale, apoi cursulu pedagogico-teologicu-cu atestatu de cualificatiune, si ca a servitu 2—3 ani cá invetiatoriu.

Brasiovu in 8 Ianuariu 1876. —

Pentru comitetulu parochiale:
Ioanu Petricu m. p.
Protopresbiteru gr. or.

Nr. prot, s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale dela Naseudu din 1870 de sub p. XVII pos. 8 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi se escrie *de nou* concursu pentru elaborarea celei mai bune cârti de *igien'a populara* cu terminu pâna in 31 Decemvre a. c.

Conditiunile suntu:

Opulu sa fia in tóta privinti'a corespundietoriu trebuintieloru poporului nostru si cu deosebire sa se arete intr'ensulu si relele urmâri ale abusârei cu beuturi spirituóse. —

Premiulu este de 50 galbeni. Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina, in fruntea loru sa stée o devisa (motto) iérasi scrisa de mâna straina. —

Pre lânga manuscripte sa sè alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu cu initiale straine de ale autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului resp. iérasi scrisa de mâna straina. In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinara a comitetului associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu 1876. c. n.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
(2—3) secretariu alu II-lea.

Edictu.

Nicolae Sierbanu de religiunea gr. orientala din Sebesiulu de susu, paresindu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Eva nascuta Chiridonu de patru ani si jumetate, se citéza prin acestu edictu de a se infatisiá la subsemnatulu foru in terminu de unu anu si o di, câci la din contra se va decide procesulu matrimonialu sullevatu de numit'a muiere si in absenti'a lui.

Sibiiu 25 Ian. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or.
tract. II alu Sibiiului.
I. *Popescu*,
(1—3) protopopu.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de nationalitatea româna si nemtiésca suntu prevocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1876.

Dr. Lukacs Miculicz.
Profesoru ord. de mosîtu,
(2—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 11. **ANULU XXIV.**

Sabiiu 5|17 Februarie 1876.

Sabiiu 4 Februariu.

Situatiunea este inca totu cea din septamân'a trecuta. Parlamentele lucra si dincóce si dincolo de Laita la legi cari privescu curatu lucruri interne neconturbate de sgomotele, ce resaru multime si cari au ori, si cum, o natura neliniscitóre. „Pester Lloyd" 'si da tóta silinti'a sa imprascia totu ce aru puté provocá óre care ingrigire si reduce tóte detaiurile enumerate de mai multe diurnale, cari se bucura de óre care renume, la nisce mesuri militarie, de cari se intempla si in tempu de pace. Tóte desmintirile aceste inse nu ajuta nimic'a, pentru ca unele foi din patria si altele esterne sustienu mortisiu, ca in cercurile de unde se conducu afacerile armatei se lucra din tóte puterile, intogm'a cum se obicinuescu a lucrá in ajunulu unui resbelu. O. corespundentia din Budapest'a a diurnalului „Aug. Allg. Ztg." sustiene si scirea despre pregatirea honvedimei pentru eventualitatea unei campanie. Adauge inse, ca in cercurile politice din Budapest'a suntu reu primite si vediute scirile aceste, din causa ca nici magiarii nici nemtii nu se impaca cu sprîginirea raialeloru crestine din Turci'a si cu atâtu mai putienu cu acuisitiunea unoru teritorii nóue slavice pentru complessulu monarchiei ausro-ungare. Câci se esprime temerea maĭ departe, prin acést'a puterea militara aru câstigá in preponderantia si aru resturná institutiunile constitutiunali.

Nu mai putienu alarmatóre suntu scirile din Serbi'a, despre carea se sustiene cu totu adinsulu ca este *necessitata* a intrá câtu mai curendu in actiune. Complicatiunile negresitu ca aru cresce cându Serbi'a aru parasí neutralitatea sea; aru cresce inse si mai tare, cându, dupa cum vorbesce o foia englesa, aru intrá si Romani'a si inca sprigìnita de Russi'a pentru o parte din gurile Dunarei. Cine va trage folosulu din complicatiunile ce s'aru nasce este o intrebare fórte importanta; de temutu este, ca nu principatele, cari abiá si au asiguratu esistinti'a.

Prea sânti'a Sea P. Episcopu alu Aradului Ioanu *Metianu* a sositu eri cu trenulu de diminéti'a aici. Dupa cum audimu scopulu venirei Preasàntiei Sele este participarea la siedinti'a consistoriului metropolitanu intrunita astadi pentru resolverea unoru cause apelate.

Epistole dela tiéra.

Amice! In epistol'a trecuta amu amintitu despre doi factori principali, cari au chiamarea, sa studieze si sa lucre, in armonia la inaintarea poporului nostru românu in cultur'a spirituale si morale si la o stare materiale mai buna.

Mie mi se pare, ca multi necunoscendu puterea poporului nostru, din zelulu de a-lu face se fia cultu, mai curendu producu disarmonia intre factorii culturei, pentruca adeseori la lucrarea loru, unulu zidesce si altulu surpa. Sa tacu de impregiurarea, ca multi, cari credu ca suntu chiamati a *cultivá* suntu lipsiti ei insisi de materialulu necesariu la lucrarea pentru cultura. Materialulu acest'a inse, precum bine scii, se constitue cea mai mare si buna parte din moralitate. Destramarea in basele moralitâtiei deschide drumu la o cultura, carea e mai rea si decâtu necultur'a. Ea, destramarea deschide calea la o viétia nóua, inse la o viétia, carea mai multu derapana decâtu zidesce.

Disesemu, ca voiu amintí ce-va despre advocati, judi, diurnalisti, despre studenti (junimea studiósa), despre activitatea si limb'a nóstra, pentru de a compará progresulu.

Advocatii si judii suntu factori fórte de lipsa in societate. Ce suntu ei? Aperatorii dreptâtiei.

Si ce cere poporulu dela densii? Nimic'a alta, decâtu dreptate.

O asemenare intre aperatorii români de adi si intre cei de inainte de an. 1848 — dupa parerea mea — nu se póte face. Atunci erau mai putieni acum suntu mai multi; atunci dreptatea româniloru erá inchisa de legi si privilegi, adi e libera se póte aperá si totusi de atunci avemu date de deputatiuni si alergâri pentru drepturile româniloru; avemu pomenire de aperatori renumiti, iéra adi dela 1850 incóce potu se fia dara eu nu-i cunoscu.

Pomenescu pre unu *Gojdu*, Ramontiai (fia si medieu) dela cari au remasu o scóla pentru adeverata dreptate impreunata cu iubire comuna, pentru suprimerea intunerecului nedreptiloru.

Destulu e ca pentru drepturile politice séu urbariali séu de esistintia, cari le pretinde poporulu nostru dela 1848 incóce, eu nu cunoscu o asociatiune din aperatorii nostri de adi, sa se fi angajatu a le studiá si a se luptá pentru ele. Esceptiune face Sabiiulu pentru Saliste si Talmaciu.

Procesele partiali intre români s'au inmultitu; in totu satulu afli 40-50 de procese intre romani, de cari inainte erau unulu dóue, prin urmare sarcinele romaniloru s'au inmultitu cu inmultirea aperatoriloru si pre acestu drumu *regresâmu*.

In specialu de vomu cugetá la acelu trecutu, de inainte 1848 ne vinu sute de casuri a minte, din cari vedemu, ca aperatorii dreptâtii nu atitiau, ci impacau pre românu cu românu, cari se aflau ruinandu-se si prin procese.

In *Romani'a* in privinti'a acést'a stau trebile cu multu mai reu. Eata ce se scrie in brosiur'a; „Pungasieriele „Craiov'a 1873" pag. 2: „Adi moralitatea onestitatea si virtutea nu suntu decâtu numai o ilusiune, inca mai multu, unu instrumentu, o masina cu care ómenii studiati se servescu, cá sa-si verse veninulu incuragiandu *demoralisati'a coruptiunea si imoralitatea.* Sute si mii de esemple suntu, cari te ingrozescu. . . . . Adi se ingâmfa, se mandrescu, se lauda, ca a potutu se insiele, se corupa, se faca ori-ce feliu de crima. . . . Astfeliu s'a intemplatu si cu donatiunea cea insemnata a lui Constantinu D. Popoviciu. Pare ca acolo si au de tienta aperatorii dreptâtiei se incurce dreptulu, sa turbure moral'a, cá se póta avea de lucru in folosulu loru." —

Dómne feresce-ne de astfeliu de aperatori!

Diurnalistii romani. Ce suntu ei? D. Alesandri ne spune asiá: „Diurnalistulu e apostolulu adeverului, aperatorulu dreptâtiei, propagatorulu cunoscintieloru folositóre.

Unu diurnalistu e devotatu cu sinceritate si abnegare intereseloru patriei sele cându se serva de pressa, o intrebuintiéza, ca o faclie cerésca, pentru a respandí lumini mantuitóre in mintile si in cugetele ómeniloru.

Acum lasu pre cetitoriu a-si respunde, câtu a corespunsu o parte insemnata din diurnalistic'a nóstra acestei chiamâri. Lasu a-si respunde, cine a destramatu pre români in politica si cum ne au luminatu in cunoscintiele ce avemu de dreptu publicu si de persóne, cine a facutu, cá noi de necasu pentruca ni s'aratediatu drepturile politice, sa ne lapedâmu *noi* insine cu *totulu* de ele?

Diurnalistic'a si pentru români are mare insemnatate. Cunoscu ómeni, cari 'si au cultur'a sociale numai din diurnale, de aceea o conduita mulcomítóre aru fi sa aiba si diurnalistic'a nóstra, fia parerile ce apera câtu de diferite. Nu intielegemu prin acést'a a inchide unu ochiu séu dara amendoi ochìi, cându gresiescu mai cu séma domnii, fia si cei mari, din cleru si din laicime. Diurnalistic'a aru fi atunci o cocheta de caracteru nehotaritu, pentru unii si in locu de lumina intunerecu pentru altii. Intielegemu diurnalistic'a asiá sa sbiciuésca vitiulu ori unde lu gasesce, inse instruindu si nu batjocorindu.

Este adeveratu ca cei loviti se voru vaietá asupr'a „necuviintieloru" cându se voru vedé sub meritatele si vindecatórele loviri ale diurnalisticei; pre acést'a inse nu o va confundá vaietele aceste nici odata; ea trebuie sa pasiésca inainte pre cararea carea duce câtra missiunea ei.

Despre miscârile trupeloru de care s'a vorbitu in mai multe foi se scrie din Vien'a la Bud. Cor. ca se reducu la o simpla *schimbare* a aceloru ce se afla dejá demultu la fruntariile tieriloru resculate si suntu obosite de serviciulu celu greu si impreunatu cu varie molestâri. Ordinulu de plecare pentru diverse trupe asiá dara nu mai póte surprinde pre nimenea.

Se scrie din *Agram*: Foile sud-slavice se ocupa fórte de aprópe cu insurectiunea de pre peninsul'a balcanica si sciu sa spuna necontenitu detaiuri interesante despre eveneminte de pre teatrulu resbelului si despre victorii mari raportate de fratii resculati. In dilele din urma inse s'a escatu *o polemica fórte esacerbata* intre sudslavii croati si serbi séu mai corectu intre sudslavii catolici si sudslavii ortodocsi, *carea merita cea mai seriósa atentiune.* Cért'a este inversiunata pentru pelea ursului, care e inca in padure. Foile croate, cu deosebire „Obzor" sustienu ca crestinii din Bosni'a dorescu anectarea la Austro-Ungari'a si aru salutá din tóta inim'a o astufeliu de anecsiune. Din contra foile serbesci, in si afara de Ungari'a, suntu ostile acestei anectâri si nu lipsescu a regalá pre consângenii loru croati cu suspiciunâri necuviincióse dicendule ca ei cauta numai sa se imputerésca pre sine. Numai o republica mare sudslavica in carea Serbi'a, dupa ce 'si va alungá pre Domnitoriulu seu, sa iá rolulu principalu poté fi resultatulu satisfacatoriu alu insurectiunei. Asiá dice „*Granicsarulu*" din Semlinu, care tocm'a acum polemiséza cu foile croatice intr'unu modu care intrece tóte marginile unei lupte jurnalistice. Polemic'a, carea erá intretiunuta de foile din Agram cu aceeasi veementia, a mai slabitu ceva in foile croatice; cu tóte aceste stersitulu inca nu se scie cum si care va fi. Acestu factu interesantu merita a fi consideratu in Ungari'a pentru ca elu póte sa fia primitu acolo cu satisfactiune.

Despre schimbarea in ministeriulu din Bucuresci vorbesce „Press'a" in revist'a dela 28 Ianuariu urmatórele:

Astadi la senatu a fostu o siedintia memorabile, un'a din acele siedintie care aridica unu corpu si intaresce unu partidu. Senatulu a mentienutu, adeca susu si tare principiulu ca legile nu trebuie sa se violeze; si a votatu, cu o majoritate de 31 voturi contr'a a 21, o motiune de neincredere contr'a dlui ministru de instructiune Majorescu, pentruca a vioatu legea instructiunei, atacandu si darimendu principiulu inamovibilitâtii.

Nu putemu decâtu a laudá si a felicitá pre senatu pentru acestu votu patrioticu alu seu.

Déca facemu acésta felicitare, déca aprobâmu acestu votu alu senatului, toti sciu ca acést'a o facemu, nici pentru ca suntemu contr'a guvernului, la alu cârui presiedinte tienemu atâtu de multu, nici personalu contr'a dlui Majorescu, a cârui capacitate si talentu suntemu cei dintâiu a le recunósce.

Este dara o mare cestiune de principii numai. Si cându e vorb'a de principii, noi nu ne preocupâmu de persóne, si le sustienemu contr'a ori cui. D. Majorescu a probatu prin actele sele ca are unu sistemu in privinti'a instructiunei, care ni se pare gresitu, si pre care lu vomu combate cu tóta puterea ce dà o convictiune sincera.

D. Majorescu a lovitu, in modulu celu mai violentu si mai arbitraru, instructiunea publica derimendu principiulu inamovibilitâtii. Intregulu d-sele sistemu, si tendintiele d-sele in privinti'a instructiunei, pre fiitoru, le-a facutu destulu cunoscute prin projectulu seu ce erá in discusiunea camerei, si mai alesu prin discursurile sele.

Noi ne amu pronunciatu, categoricu, francu si lealu, atâtu contr'a procedâriloru d-sele, câtu si contr'a sistemului seu. Si acést'a, nu numai pentru consideratiuni scientifice, ci si politice. Asemenea fapte si sisteme facu celu mai mare reu partidului conservatoru; slabescu fórte multu, si cu tempulu aru putea chiaru sa derime acestu partidu. Forti'a sea este in legalitate si in progresu, adeca in lumina. Cându legalitatea se ataca, cându progresulu se impedeca, datorí'a ori-cârui adeveratu conservatoru este de a desaprobá pre autoru, si de a mentiené astfeliu adeverat'a fortia.

In casulu de fatia, tóta tiér'a erá surescitata, cum rare ori s'a mai vediutu. In partidulu conservatoru esistá o divisuine cum nu s'a intemplatu alta data. Dintre cei mai buni amici ai guvernului, unii combateau si desaprobau erórea dlui Majorescu, altii 'lu sustieneau. Lucrulu merse pâna la votâri. O motiune de neincredere contr'a dlui Majorescu se iví in adunare: 35 deputati fusera pentru motiune, 42 contr'a ei. Dara déca se voru scadea ministri, d. Majorescu nu avea decâtu 2 voturi spre a pretinde ca are increderea camerei. Faptulu acest'a nu erá semnificativu ? Camer'a erá astfeliu impartita in dóue: jumetate, fâra 2 voturi, esprimase neincredere, séu desaprobarea pentru actele ministrului de instructiune. Si de cine erá compusa acésta jumetate ? De mai toti amicii cei buni si luminati ai guvernului.

Vine projectulu de instructiune. Acel'a-si numeru de voturi se pronuncia contr'a lui; inse, scadiendu-se ministri, remane o majoritate de 10 voturi in favórea noului sistemu de instructiune sustienutu de d. Majorescu. Faptulu acest'a nu erá iérasi semnificativu ? Cum ? Numai cu 10 voturi se multiamesce unu ministru, spre a luptá contr'a mai tuturoru amiciloru sei, spre a introduce unu nou sistemu de instructiune. Si apoi, cum a capetatu si aceste 10 voturi ? Declarandu de mai nainte ca va primí tóte amendamentele ce se voru propune. Dara aceste amendamente nu potu merge pâna a schimbá chiaru sistemulu projectului dlui Majorescu, câci atunci amu presupune ca dlui nu a fostu seriosu cându a presentatu proiectulu seu.

Unu altu faptu care merita de a fi consideratu cá semnificativu este si acest'a ca in tóta tiér'a — pre câtu cunóscemu lucrurile — tóta lumea cultivata, totu ce este instruitu si inteliginte, toti afara póte de vre-o diece individi, erau contr'a faptului si sistemului dlui Majorescu.

Tóte aceste fapte erau fórte semnificative, in adeveru, si ele nu putéu scapá petrunderei si bunului simtiu alu presidentului consiliului de ministri.

Erá dara tempulu de a se sfîrsi o asiá stare de lucruri; erá tempulu de a face sa se curme ceea ce nu puté aduce de câtu desbinare, desconsiderare si slabiciune in partidulu conservatoriu.

Senatulu puse capetu acestei rele stâri de lucruri prin votulu seu de astadi. D. Desliu anuncia interpelarea sea de mai multe dile. Astadi se putù discutá. Dupa ce d. Desliu o desvoltà, o sustienù in modulu celu mai seriosu si mai elocuentu, d. C. Bozianu acestu veteranu legistu si fostu demnu profesoru alu facultâtiei de dreptu. O sustienù asemenea si d. Al. Orescu, vice-presiedinte alu senatului, membru alu consiliului permanentu de instructiune, si unulu din cei mai savanti profesori ai facultâtiei de sciintie. D. Majorescu se aperà cum putù: 'lu sustienu si colegii sei d. Teodoru Rosetti si d. Lascar Catargi dara adeverulu triumfà. D. Al. Orescu insusi, omu savantu si amicu alu guvernului, presentà motiunea de neincrederea contr'a dlui Majorescu, si senatulu o primí cu 31 voturi contr'a 21, in mijloculu entusiasmului si aplauseloru generale a unui publicu cum nici odata nu s'a vediutu in senatu.

Not'a comitelui Andrassy

in privinti'a reformelorn pentru Bosni'a si Erzegovin'a.

„Gazett'a de Coloni'a" publica testulu acestui documentu in coprinderea urmatóre, pre care 'lu reproducemu dupa „Romanulu" :

Buda-Pest'a, 30 Decembre, 1875.

Dela inceputulu turburariloru din Erzegovin'a cabinetele europene, interesate de pacea generala, au trebuitu sa-si ficseze privirile asupr'a evenimenteloru cari amenintiau a o pune in pericolu.

Cele trei curti a Austro-Ungariei, Rusiei si Germaniei, dupa ce si-au comunicatu vederile loru in acésta privintia, s'au unitu pentru a intrebuintiá in comunu silintiele loru de impaciuire.

Acestu scopu paré prea conformu dorintiei generale pentru cá celelalte cabinete, invitate prin organulu representatiloru loru din Constantinopole a se asociá la realisarea lui, sa nu se fi grabitu a-si uní silintiele cu ale nóstre.

Puterile s'au intielesu pentru a usá de influinti'a de care dispunu spre a localisá conflictulu si a-i micsiorá pericolele si calamitâtile, poprindu pre Serbi'a si pre Muntenegru de a participá la miscare.

Limbagiulu loru a fostu cu atâtu mai eficace, cu câtu a fostu identicu si prin urmare a doveditu ferm'a vointia a Europei de a nu permite cá pacea generala sa fia pusa in pericolu prin isbucniri necugetate.

Cabinetele, pre lânga acestea, au oferitu guvernului turcu bunele servicii ale agentiloru loru consulari pentru a concurge la potolirea rescólei. Urmarindu acestu scopu, ei au avutu asemenea grigi'a de a se ferí de ori-ce ingerintia si de a crutiá demnitatea, drepturile si autoritatea suveranului.

Delegatii nu trebuiá sa se institue in comisiunea de ancheta, nici a se face advocati ai dorintieloru poporatiuniloru resculate. Ei avéu misiunea de a le radicá ori-ce ilusiune in privinti'a vre unui ajutoriu din afara, si de a le sfatuí sa se imprastie dupa ce si-au espusu dorintiele si plângerile loru. Puterile se reservau de a sustienea pre lânga guvernulu turcu numai ace ea din cererile insurgentiloru cari s'aru fi gasitu legitime: acésta actiune impaciuitóre a cabineteloru atestá intr'unu modu indestulatoriu intentiunea amicala care presiediuse la bunele loru servicii. Ea marturiá ca, in ochii loru, erá o solidaritate complecta intre interesele Europei, ale Portiei si ale poporatiuniloru resculate, cá sa pue capetu unei lupte ruinatóre si sângeróse, si cá sa-i previe intórcerea prin reforme serióse si imbunatatiri eficace de natura a conciliá trebuintiele reale ale tierei cu legitimele cerintie ale autoritâtiei.

Acest'a, e in putiene cuvinte istoriculu actiunei esercitate de puteri dela isbucnirea rescólei.

Cabinetele au fostu conduse pâna astadi mai cu séma de dorinti'a de a inlaturá totu ce aru fi pututu fi interpretatu cá o ingerintia prematura a Europei.

In acésta ordine de idei, tóte cabinetele s'au marginitu a consiliá pre guvernulu Sultanului de a nu se marginí numai la mesuri militare, ci de a se silí sa combata reulu prin mijlóce morale, destinate a inlaturá turburârile viitóre.

Lucrându astufeliu, cabinetele avéu in vedere de a dá sublimei Porti sprijinulu moralu de care avé trebuintia si totudeodata tempu cá sa linistésca spiritele in provinciele resculate, sperându astufeliu ca ori-ce pericolu de complicatiuni ulterióre va fi inlaturatu. Din nenorocire, sperantiele loru au fostu incelate. De o parte, reformele publicate de Pórta nu paru a avé in vedere potolirea provincieloru resculate, nici a fi indestulatóre pentru a ajunge la acestu scopu esentiale. Pre de alt'a armele turce n'au isbutitu a pune capetu rescólei. In aceste impregiurâri, credemu ca a sositu momentulu cá puterile 'se convina asupr'a unei procedâri comune pentru a impedecá cá miscarea prelungindu-se, sa nu sfersiésca prin a compromite pacea Europei.

Noi, cá si celelalte puteri amu aplaudatu binevoitórele intentiuni ce au inspiratu recentele manifestâri ale sultanului. Iradea din 2 Octombre si firmanulu din 12 Decembre coprindu o seria de principie destinate a introduce reforme in organisarea imperiului otomanu.

Amu avutu dreptu sa credemu ca aceste principie, déca voru fi traduse in dispositiuni legislative concepute cu intielepciune, si déca mai cu séma punerea loru in practica va corespunde pre deplinu dorintieloru luminate ce le au dictatu, voru aduce serióse imbunatatiri in administratiunea Turciei.

Nu putemu ascunde cu tóte acestea ca reformele anunciate nu potu sa aiba prin ele insasi efectulu de a oprí chiaru momentanu versarea de sânge in Erzegovin'a si Bosni'a, si cu mai multu cuventu de a asigurá pre base solide repausulu viitoriu alu acestoru pârti din pamentulu otomanu.

In adeveru, déca esaminéza cine-va coprinsulu iradeei din 2 Octombre si alu firmanului dela 12 Decembre, nu se póte oprí de a recunósce ca sublim'a Pórta pare a fi fostu preocupata mai multu de principiele generali cari, cându voru fi precisate voru puté serví de basa administratiunei imperiului, de câtu de potolirea provincieloru astadi resculate.

Dara, e de interesulu guvernului otomanu cá linistea sa fia asigurata mai inainte de tóte; câci pre câtu tempu ea nu va fi dobendita, va fi imposibile de a pune in vigóre chiaru principiele pre cari le-a proclamatu sublim'a Pórta.

De alta parte, starea de anarchia care bântue provinciele de nord-vest ale Turciei nu implica numai dificultâti pentru sublim'a Pórta, ci ascunde si grave pericole pentru pacea generala, si diferitele state europene n'aru puté sa vedia cu ochi nepasatori perpetuându-se si agravându-se o situatiune care de pre acum apasa greu asupr'a comerciului si industriei si care, struncinandu din di in di mai multu increderea publicului in conservarea pacei, tinde a compromite tóte interesele.

Noi credemu asemenea ca indeplinimu o datorie imperiósa, atragendu seriós'a atentiune a puteriloru garante asupr'a necesitâtiei de a recomendá sublimei Porti sa complecteze actiunea sea prin mesuri, cari paru neaparate pentru a stabilí ordinea si linistea in provinciele pustiite in momentulu de fatia de flagelulu resbelului civile.

In urm'a unei schimbâri confidentiale de idei intre noi si intre cabinetele din Sântu Petersburg si Berlinu, s'a recunoscutu ca aceste mesuri trebuie sa fia cautate intr'o indoita directiune, mai intâiu pre terenulu morale, si alu doilea pre celu materialu.

In adeveru, chiaru starea materiala a locuitoriloru crestini din Bosni'a si Erzegovin'a se datoresce, in ultim'a analisa, positiunei loru sociale si morale.

Esaminandu cine-va causele fundamentale ale penibilei situatiuni in care Erzegovin'a si Bosni'a se svercolescu de atâti'a ani, este isbitu de odata de simtiemintele dusmaniei si resbunârei cari anima pre locuitorii crestini si mahometani unii contr'a altor'a. Acésta dispositiune a spiriteloru a pusu in imposibilitate pre delegatii nostri de a convinge pre crestini ca autoritâtile turce potu sa aiba sincer'a vointia de a satisface nemultiamirile loru. In Turci'a européna, nu e póte altu tienutu in care antagonismulu ce esista intre cruce si semiluna sa fi luatu forme atâtu de acerbe. Acésta ura fanatica si acésta neincredere cauta se fia atribuite vecinatâtiei popóreloru de aceeasi rasa, cari se bucura de plenitudinea acelei libertâti religióse de care se vedu lipsiti crestinii din Bosni'a si Erzegovin'a. Neincetat'a loru comparatiune cu acele popóre face cá ei sa créda ca suntu ingenunchiati sub jugulu unei adeverate servituti si ca chiaru numele de rai'a pare a-i pune intr'o positiune moralmente inferióra acelei'a a veciniloru loru; cu unu cuventu, ei se simtu sclavi.

De mai multe ori, Europ'a a avutu sa se preocupe de plângerile loru si de midilócele prin cari sa le pue capetu. Hatti-humaiumulu din 1856 este unulu din fructele solicitudinei puteriloru. Déra, chiaru dupa terminii acestui actu, libertatea culteloru este inca marginita prin clause cari, mai cu séma in Bosni'a si Herzegovin'a, s'au mantienutu cu o rigóre ce in fie-care anu provocá nóue conflicte. Zidirea edificieloru consacrate cultului si invetiamentului, intrebuintiarea clopoteloru, constituirea comunitâtiloru religióse se afla inca supuse in aceste provincii la obstacole, cari, crestiniloru li se paru ca atâtea amintiri totudeun'a viui ale resbelului de cucerire, care i face sa nu védia in musulmani decâtu nisce dusimani ai credintiei loru si perpetuandu in ei impresiunea ca traiescu sub jugulu unei sclavii, pre care au dreptulu si datori'a de alu scuturá.

Ultimulu firmanu atinge bine acestu punctu alu libertatiei religióse astuféliu cum dejá facusera de altmintrele hatti-sierifulu dela 1839, hatti-hamaiumulu dela 1856 si alte acte emanate dela Sublim'a Pórta. Elu intaresce puterile cu cari suntu investiti patriarchii si alti capi spirituali pentru afacerile comunitatiloru respective si pentru liberulu esercitiu alu culteloru loru, déra le prescrie cá limite drepturile si autorisarile ce le-au fostu acordate. Promite asemeni inlesniri pentru construirea bisericiloru si scóleloru, promisiunea ce a fostu de mai multe ori consemnata in documentele oficiali, déra care n'aru puté liniscí poporatiunile, din causa ca realisarea se aterna de autoritâtile provinciale, cari, suferindu presiunea locala, nu voru putea nici sa le esecute, déca principiulu nu va fi de susu proclamatu.

Firmanulu ce a fostu promulgatu nu intréce déra de locu mesur'a acelui'a ce a fostu acordata prin hatti-humaiumulu care, asiá precum l'amu aretatu mai susu, incunjura libertatea religiósa cu restrictiuni ce, in cursulu aniloru din urma, au provocatu numeróse conflicte. Restrinse cum suntu concesiunile despre cari se vorbesce in elu au fostu totudéun'a neindestulatóre pentru a multiamí pre crestini. Cu mai multu cuventu va fi astadi dupre evenemintele ce au sângeratu tiér'a si cari n'au facutu de câtu a inveniná antagonismulu ce desparte cele dóue credintie. Odata rescól'a nabusita, elementulu mahometanu, considerându-se cá invingatoriu, va cautá fâra indoiala sa se resbune asupr'a crestiniloru pentru perderile ce o lupta atâtu de violinte l'a facutu sa sufere. O stare de lucruri care sa faca posibila consistinti'a poporatiuniloru ce se combatu cu atât'a inversiunare nu va putea déra sa fie asicurata de câtu déca religiunea crestina va fi pusa in dreptu si in faptu pre unu picioru de egalitate complecta cu islamismulu, déca ea va fi susu si tare recunoscuta si respectata, iér nu tolerata cum este astadi. Pentru acést'a puterile garante cauta, dupa noi, nu numai sa céra Portii, déra sa obtiena dela dens'a, cá prima si principala concesiune, o deplina si intréga libertate religiósa.

Egalitatea inaintea legei este unu principiu esplicitu proclamatu in hatihumaium si consacratu de legislatiune. Fâra indoiéla, acest'a este cuventulu pentru care actele recente ale sultanului au omisu de a face mentiune de densulu.

Dara in dreptu totulu fiindu obligatoriu, acestu principiu nu este inca generalmente aplicatu in totu imperiulu. De faptu, marturi'a crestiniloru in contr'a musulmaniloru este primita de tribunalele din Constantinopole si din mare parte din celelalte orasie mari, dara in ori cari provincii departate, precum suntu Erzegovin'a si Bosni'a, judecatorii refusa de a-i recunósce validitatea. Este dara de trebuintia sa se ia mesuri practice cá in viitoriu crestinii sa nu aiba a se plange de denegare de dreptate.

Unu altu punctu care unu remediu urginte este arendarea contributiuniloru. Dejá hatti-sierifulu dela 1839, vorbindu de acésta sistema, se esprima in urmatorii termini:

„Unu obiceiu funestu se afla inca in fiintia, de-si nu póte avea decâtu consecintie desastróse; acest'a e concesiunile venale cunoscute sub numirea de iltizamu.“

In acésta sistema, administratiunea civila si financiara dintr'o localitate este lasata arbitrariului unui singuru omu, adeca uneori mânii de feru a pasiuniloru celoru mai violente si celoru mai lacome.

Si hatti-humaiumulu dela 1856 cuprinde ceea ce urméza:

„Se va avisá la mijlócele cele mai grabnice si mai energice spre a corige abusurile in perceperea impositeloru, mai cu séma in a dijmeloru. Sistem'a perceperei directe va fi, succesivu si indata ce se va putea, substituita regimului de arendâri, in tóte ramurile venituriloru statului.“

Cu tóte aceste declaratiuni formale, sistem'a arendârei este inca in vigóre in tóta intinderea ei.

Astadi sublim'a Pórta face sa se intrevédia reforme in acésta directiune, dara fâra sa preciseze ce-va. Firmanulu dela 12 Decembre califica din nou de anormalu regimulu perceperei contributiuniloru actualmente in vigóre. Ordona a se cautá unu modu pentru unificarea impositeloru. Prescrie inca a se luá mesuri „pentru a se preveni arbitrariulu in perceperea dijmei prin arendasi,“ dara nu desfiintiéza arendarea.

(Va urmá)

Epistola deschisa*).

câtra presidentulu Asociatiunei transilvane domnulu Iacobu Bolog'a.

Domnule presidentu! Unu corespondentu alu „Tel. Rom.“ a aflatu cu cale a publicá unu raportu despre siedinti'a subcomitetului sibiianu tienuta in 29 Decembre 1875. Acestu raportu aparutu in nr. 101 alu „T. R.“ a datu ansa membrului comitetului centr. dlui I. Siulutiu a ve interpelá in siedinti'a din 15 Ian. a. c. ca:

1' Aveti cunoscintia despre aceea corespondintia esita in „T. R.“ si reprodusa in „Herm Ztung.“ nr. 5 in care se afirma, ca neste protocóle ale subcomitetului despart. III din Sabiiu s'aru fi respinsu de câtra d-vóstra?

2. Déca e adeverata acee'a afirmatiune prin ce se motivéza respingerea aceloru protocóle? si

3. E intr'adeveru impedecata activitatea subcomitetului sibiianu, precum se mai afirma in acee'a corespondintia, chiaru prin presiedintele Asociatiunei?

D-vóstra, dle presidentu, ati binevoitu a respunde la acésta interpelatiune, inca de acasa pregatitu, multe lucruri interesante, Va placutu a face in locu de unu respunsu scurtu, potrivitu si demnu unui presiedinte, o zama lunga, lunga, in care numele subscrisului *numai de 15 ori* la-ti inmuiatu! —

Dela presiedintele celeí mai insemnate societâti literarie ce avemu noi, cu totu dreptulu amu asteptatu unu respunsu, déca nu intr'unu stilu elegantu, celu putienu corectu si conformu cerintieloru elementare din gramatica. — Dar' tréca; câci gramatic'a, fiindu din firea ei camu capriciósa, ea adeseori ne parasesce, cându ni, lumea mai draga. Inca un'a; precându adeveratii barbáti de sciintia suntu deprinsi a face totudéun'a deosebire intre causa si persóne, suntu iarasi altii cari arunca causa si persóne preste olalta. A cui e vin'a, déca d-v. nu *voiti* a intrá in categori'a celoru din urma, si nu *puteti* intrá in categori'a celoru dintâiu? —

Avému deplina cunoscintia despre cadrulu angustu, fórte angustu, in care s'a marginitu „activitatea ve neobosita“ de pâna acum, incâtu priveste terenulu literaturei si sciintiei; si astufeliu din capulu locului m'amu temutu ca nu veti fi in stare a vorbí la obiectu, lasându persónele la o parte. — O pretensiune totusi ce a trebuitu se o facu d-v. *nu* cá presiedinte, ci cá barbatu de onóre, a fostu, cá sa ve basati respunsulu datu pre lucruri faptice, si nu pre inchipuiri. —

Adeverulu, *numai adeverulu* eata totu ce eramu indreptatitu a asteptá dela d-v. — Intru câtu respunsulu din cestiune corespunde acestei juste pretensiuni binevoiésca onor. publicu a se incredintiá din cele urmatóre:

Inainte de tóte fie-mi iertata modest'a observare, ca precum d-v. „vati desamagitu amaru“ cetindu coresp. din „T. R.“ in care „Junii“ din Sabiiu au cutezatu a dá lectiuni unui barbatu „care charu domnului! numai are nice cea mai mica trebuintia de invatiaturi“ totu asiá m'amu desamagitu si eu din momentulu, in care m'amu convinsu, ca presiedintele unei Asociatiuni literare in locu de a lamurí starea faptica a lucrului se incérca a mistificá, a induce opiniunea publica in eróre si nu e in stare a recunósce unu adeveru. —

Dupa acésta introducere permitemi dle presiedinte a percurge in fati'a publicului respunsulu datu de d-v. cercetându in câtu afirmatiunile in elu cuprinse suntu adeverate si incâtu nu suntu adeverate?

Faptulu ca d-v. nu aveti nici cea mai mica trebuintia de invatiaturi si lectiuni nu me potu impedecá, cá respunsulu d. v. la pctu 1 din interpelatiune in locu de o zama lunga, puté fi redusu la dóue cuvinte: „amu cunoscintia.“

Punctulu 2 din interpelatiune trebuie sa-lu despartimu in 2 intrebâri; si adeca: a) este adeverata afirmatiunea corespondentului ca neste protocóle ale subcomit: desp. III s'aru fi respinsu de câtra pres. Asociat? si b) déca e adeverata acee'a afirmatiune, prin ce se motivéza respingerea acelor'a?

D-v. respundeti la intrebarea prima (a) cu *„dá“* si cu *„bá“*, alunecându insive in prapasti'a celoru mai eclatante contr'a dicerei. — Sofismele calatorescu cu gramad'a.

Pentru care sa ne decidemu? Pentru dá séu pentru bá? —

Sa ne decidemu in favorulu d-v. pentru „bá.“ —

Déca ne decidemu pentru „bá“ atunci respunsulu la a 2 intrebare e cu totulu de prisosu: câci unde nu se respingu protocóle, acolo lipsescu fireste si motivele pentru respingere. Dar' d-v. dle pres. respundeti la a 2 intrebare fórte pre largu si cu unu patosu estraordinariu, aducându feliuri de feliuri de motive pentru respingerea protocóleloru. —

Protocólele s'au potutu respinge numai déca ele mai inainte s'au asternutu; prin urmare logic'a nu-mi permite a me decide in favorulu d-v. astfeliu fiindu la intrebarea din pct. 2 alu interpelatiunei nu remane decâtu unu singuru respunsu:

Afirmatiunea coresp. din „T. R.“ ca s'aru fi respinsu de câtra presidentulu asociatiunei protocólele din cestiune e *adeverata.*

Venimu la a 2-a intrebare. Motivele aduse de d-v. pentru respingerea protocóleloru se concentrédia in afirmatiunea, ca neavendu protocólele nici o adresa si nefiindu nici pre ele séu in dosulu loru (?) vre-o amintire câtu de mica, despre acei'a ca se substernu onor. comitetu centr. spre óre care scopu, cu atâtu mai putienu spre aprobare n'ati potutu „gací“, (de-si de alte multe ori a-ti gacitu), ce se intentionéza cu tramiterea acestoru scrisori? — si astfeliu a-ti retienutu actele mai multe dile (câte? acést'a nu sciti) pâna ce mi le-ati retramisu mie, actuariului, si nu subcomitetului, care nu vi le-a tramisu inca!?“

Naiva scusa, sa vedemu déca e admisibila? Pâna ce intrâmu in meritulu lucrului voiu a constatá, ca de cându esista acestu comitetu, adeca din 9 Iuniu 1871, elu sia asternutu protocólele siedintieloru brevi manu, fâra adresa, titluri, floscule, si firlifantiuri birocratice *si totu-déun'a s'a primitu si aprobatu*; a afirmá contrariulu e unu neadeveru, care eu de-si nu sum presidentu la vre-o societate literaria, m'asi sfií a-lu pronuntiá in publicu. — Archivulu Asociatiunei adeca ne aréta ca intr'adeveru din 9 Iuniu 1871, adeca dela infiintiarea acestui despartiementu, pâna in 15 Nov. 1874, nu este nici o comitiva.

Dara caus'a e prea naturala, câci din 9 Iuniu 1871 pâna in 15 Novemb. 1874 nu s'au tienutu din partea subcomitetului nici bateru o siedintia lunaria; urmare: unde nu s'au tienutu siedintia nu s'a potutu luá protocolu. Deci ce aru cautá comitiv'a fâra protocolu?

Domnii E. Macelariu si I. Popescu, barbati asemenea ingrigiati cá si dv. de prosperarea Asociat. nóstre, au fostu in periodulu 1871—1874 directorii despart. III si n'au tienutu nici macaru o singura siedintia; prin urmare pâna la 1874 nu se afla si nu s'a potutu aflá in archiva asociat. protocóle de ale subcomit. cu atâtu mai putienu comitiva.

Sa tienemu bine in minte dle presidentu, pâna la 1874 nu suntu comitive.

In 12 Iuliu 1874 s'a alesu la Sadu comitetulu actualu, — care a tienutu prima siedintia in 15 Nov. 1874, alegendu pre subscrisulu de actuariu; — de atunci n'amu facutu n'amu scrisu nici subscrisu nici o comitiva la protocóle; — ci totu-déun'a, fiindu la usi'a comitetului centralu, le-amu inaintatu brevi manu, — precum insive aretati in respunsulu d-v. si precum ne dovedesce mai lamuritu archiv'a.

„Ante actele din archiva aréta, precum se póte convinge ori si cine la totu momentulu prea chiaru si in modu nedisputaveru, ca nu esista unu singuru protocolu alu vre-unei siedintie, care sa se fia inaintatu cu comitiva ci tóte de cându esista subcomitetulu *fâra comitiva.*

Dara voiescu a presupune dle presied., ca precum a-ti sedusu comitetulu despre acestu faptu, in tocmai asiá v'ati sedusu si pre d-v. *si n'ati sciutu* ce sa faceti cu ele? cându v'a adusu servitoriulu *protocólele in 29 Nov.* a. tr.?

Nu trebuie sa cugetati d-v. cá presidentu, ca óre ce dicu statutele resp. regulamentulu despre protocólele subcomiteteloru?

N'ati cunoscutu si nu cunósceti §-lu 16 din regulamentu unde se dice: Tóte subcomitetele . . . . . . suntu indatorate a-si subterne protocólele lunarie . . . . comitetului centr. etc.?

Nu l'ati cunoscutu, tristu pentru unu presidentu, — mai tristu, inse adeveratu, — ca nici n'ati „gacitu!“

Avendu acestu § in vedere — care nu cunósce si nu vrea sa scie de formalitâti góle, etichete si curtuasii pretinse „vom Praesidentenhofe“ de d-v. — si avendu d-v. protocólele subcomitetului premasa — mai póte fi óre vre-o indoiéla despre acea, ce erá de facutu cu ele?

Dara sa presupunu ca si acum, unde tóta fiinti'a omenésca aru trebuí sa scie, ce este de facutu, d-v. n'ati sciutu.

Déca inse a-ti studiatu protocólele, cum insive espresu marturisiti, apoi veti fi aflatu in prot. comisíunei din 13 Nov. alaturatu la prot. din 20 Nov. urmatoriulu pasagiu:

„In sfersitu avendu in vedere insemnatatea si urgenti'a ce reclama cestiunea de fatia (espositia, etc.) comisiunea recomenda — si subcomitetulu primesce a se rugá: cá onor. comitetu centr. sa binevoiésca a decide câtu se póte mai in graba asupr'a proiectului.“

Scusatime dle presidentu, acumu nici la D. V. numai potu presupune, ca n'ati sciutu ce e de facutu cu ele?

Déca aru fi fostu pre „gacite“ atunci si servitoriulu Asociat. aru fi nimerit'o acum!

Prin urmare constatâmu dle pres.. ca actele s'au asternutu cá totudéun'a si D. V. a-ti sciutu pré bine, ce e de facutu cu ele.

D. V. afirmati, ca in un'a din primele dile ale lui Decembre (câci in care nu sciti) v'amu trimisu actele etc. Acést'a nu e adeveratu; si déca v'a esitu din memorie diu'a predârii, atunci ve spunu eu, ca protocólele citatei vi-s'au trimisu in 29 Noemvre a. tr., din care tempu eu pâna in 6 Decembre amu *fostu totu in Sabiiu.* In 6 si 7 Decembre — adeca 2 dile amu absentatu de aici. — In 8 Dec. le amu aflatu pre mésa in cancelaria fâra de cea mai mica observare. Apoi déca n'ati pututu „gací“ ce e de facutu cu protocólele, pentru ce nu mi-lea-ti retrimisu *indata* — si *cu resolutiune?* — s'au pentru ce nu le-ati inaintatu comitetului centralu — cá acest'a cá competentu sa le respinga?

In 7 Dec. s'a tienutu siedinti'a comitetului centrale; deci constatu dle pres., *ca actele li a-ti retienutu tocm'a atât'a tempu — fie macaru numai 4 dile — câtu a fostu de lipsa sa tréca siedinti'a* ord. a comit. centralu, si eu cá actuariu sa nu le mai potu asterne si inzestrá cu formalitâtile si etichetele pretinse de D. V. — câci verbalmente Vi s'au satisfacutu si acestoru nejuste pretensiuni, acum'a cá si totudéun'a!

Cu dinstinctiunea subtile intre persón'a mea si actuariulu subcomitetului nu me ocupu; destulu ca a me numi in respunsulu D. V. actuariu, Ve feriti cá de focu, câci numai asiá a-ti socotitu si socotiti a Ve spalá mânile pentru violent'a respingere si a respunde comitetului centr. cu unu cinismu emfaticu: „amu trimisu actele indaraptu, déra *nu?* Subcomitetului Sabianu, care inca nu mi le trimisese (??!), ci le-amu trimisu lui Olariu.“ —

Numai cu astufeliu de apucaturi fariseesti si siovinismuri gretióse, umplandu cu ele 7 colóne lungi, voiti se ve escusati egoismulu personalu si pretensiunile nejuste — si sa deferati tóta responsabilitatea si traganarea afaceriloru causate prin „vina si culpa lata“ a DV. asupr'a mea!

Acumu potemu vení la respunsulu intrebârii a 2 din pctu 2 alu interpelatiunii: „Prin ce se motivéza respingerea acteloru?“ „Prin violenti'a propria si in urm'a sfaturiloru mari, ce amu avutu eu, veteranulu, natiunei, cu dlu V. Romanu, dascalulu — buneicuviintie si dlu I. Hanea unu vechiu si demnu membru alu Asociat. nóstre.“ —

La pct. 3 din interpelatiune nu va mai fi greu respunsulu, déca cugetâmu, ca conclusele subcomitetului din 12 Oct. a. tr. astadi inca din lips'a aprobârei suntu neesecutabile d. e. subcomitetulu a decisu a tienea discursuri publice in decursulu iernei; iérn'a a trecutu si ea n'a luatu in considerare ca protocóleloru le lipsesce comitiv'a si nu se potu aprobá!

Cu privire la asertulu d-v. care s'a transferatu si in „Hr. Ztg.“ Nr. 13 ca eu a-si fi purcesu mai de multe ori in afaceri de ale subcomitetului, fâra scirea si invoirea directorului, ve declaru serbatoresce, *ca a-ti esprimatu unu mare neadeveru* si a-ti comisu in totu respunsulu lapidariu unu pecatu strigatoriu la ceriu cu mine, — inaintea comitetului centrale, rectius inaintea membriloru presenti in siedinti'a din 15 Ian. a. c. cari orbisiu si uitandu principiulu „audiatur et altera pars“ ma dejudecâtu pre mine si pre coresp. „T. R.“ la mórte (?) si s'a esprimatu asupr'a nóstra „profunda indignatiune“ ? ! Dicu a-ti comisu dle pres. *câci nici unu singuru actu nu e signatu numai de mine, ci tóte suntu signate de directorulu si de mine*; prin urmare tóte espeditiunile s'au facutu cu scirea si invoirea ambiloru. — Dovéda dir. I. Hanni'a, tóte actele in archiva si rogu subcomitetulu, de care me tienu, sa me traga in publicu la respundere.

---

*) Pentru cele publicate in rubric'a acést'a, Redactiunea nu iá nice o responsabilitate asupr'a sea.

Incâtu privescu povestile cele lungi despre visita, — servitoriu, acusare, intentiune rea, retienerea acteloru mai multe luni, — rugare, compromiterea persónei d-v., tenerii membri, si alte multe afirmatiuni si povesti misterióse, si mai scie Ddieu câte mai insirati verdi si uscate, tóte acestea ignorandu-le le dechiaru de neadeverate, false si de unu refugiu deplorabilu; si anume *pâna atunci*, pâna nu mi le veti dovedí. — Dovéda inse n'ati fostu si nu vetí fi nici odata in stare a produce.

Iéra incâtu privesce invinuirile asupr'a coresp. „T. R.“ speru ce elu nu va remanea datoriu cu respunsulu; incâtu privesce „tinerimea invapaiata“ de care, pre lânga tóta „amariciunea-ve“ me tienu si eu, nici ea nu va intardiá a-si esprimá parerea in publicu; câci si ea 'si are parerile ei, si nu tóta e dedata a ve fi servila precum pretindeti; incâtu privesce doctori, profesori si alti de acésta categoria, fia ei pre lânga „Hr. Ztg.“ séu „Tel. Rom.“ — ei in esemptitatea séu neesemptitatea loru, nu voru incetá a spune adeverulu si veteraniloru, cari nu mai au lipsa de invetiaturi *atunci cându* interesulu personalu si materialu, egoismulu si ambitiunea vana le este suprema lex; — nu voiu incetá a spune adeverulu veteranului intieleptu, care *inca* nu e esemptu si nu e eliberatu de patima si neadeveru, fia elu chiaru, cavaleriu, consiliariu si presidentu! — Nu voru incetá a spune adeverulu pâna atunci pâna cându nu voru fi subalterni d-v. precum a-ti pretinsu; — acésta bucuria nu o veti avea inse nici odata!

V'ati insielatu si desamagitu amaru „in juni“ — pretindiendu servilismu si subordinatiune; — iéra eu amu pecatuitu nesatisfacendu acestei dorintie evimediale.

Câtu privesce tóte cele-lalte in respunsulu d-v., si nu se tienu de discussiune seriósa, Ve asiguru dle presiedinte, ca mi-a causatu o óra de bucuria cetindu-le, inse 'mi pare reu, ca nu me potu dejosí a respunde la astfeliu de flécuri necalite.

Déca me mai miru de ce-va, este de un'a parte dlu I. Siulutiu, carele cá cunoscutu judecatoriu impartialu, s'a declaratu asiá de usioru multiamitu cu respunsulu acusatoriu alu dv., nepretindiendu nici cea mai mica dovéda; — iéra de alta parte me miru de membri comitetului centrale, cari au asistatu la siedinti'a din 15/1 a. c. si cari cu o usiurintia si partialitate evidenta, la propunerea dlui E. Macelariu, care nu intâi'a data a escelatu in asta directiune, — se vede a literaturei si culturei, — spre a mantuí si scóte „pre bietulu, desamagitulu si in „juni“ amaru insielatulu presiedinte, din neplacut'a si perples'a situatiune, *de a nu demissioná din postulu de presiedinte, acuiratu cu multe sudori, dicu cu atât'a* usiuretate s'au declaratu multiamiti, *si identificandu afacerile Asoc. cu ale presiedintelui au luatu responsabilitatea, facendu-se solidari cu densulu*, pentru fapte, despre cari din propri'a-le convingere n'au si nu potu avea nicí cea mai mica sciintia si cunoscintia; prin urmare obiectivitatea, impartialitatea, dreptulu si dreptatea se pare a fi pentru densii „terra incognita“.

In fine aducendu-ve aminte, dle presidentu, de promisiunea data in comitetulu centr. cá câtu se va constatá grav'a invinuire radicata asupr'a-ve in „T. R.“ si in acésta scrisóre pre deplinu dovedita, veti depune mandatulu de presidentu alu Asociatiunei, speru ca veti tienea promisiunea data, de cum-va n'ati facutu „gluma“ cá sa stórceti mai usioru dela onor. comitetu faimósa resolutiune suscitata.

Si acum dle presidentu, binevoiésca onor. publicu a judecá: *„ca cine are mai mare semtiu de vre-o iubire de dreptate si adeveru, d-vóstra séu subscrisulu?“*

Ve rogu dle presidentu a primí din parte-mi intr'altele si in venitoriu cá si pâna acum'a, asigurarea deosebitei mele stime.

Sabiiu in 14 Febr. 1876.

Dr. N. Olariu,
actuariulu despart. III.
sabianu.

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale a Associatiunei dela Naseudu din 1870 p. XVII. pos. 2 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi, se escria *de nou* concursu cu terminu pâna in 31 Decemvre 1876 pentru elaborarea unei *cârti agronomice*.

Conditiunile pentru numit'a lucrare suntu:

1.) Opulu acest'a sa tracteze despre toti ramii economiei de câmpu, cu folosirea resultateloru celoru mai nóue ale sciintiei, inse cu privire la recerintiele patriei nóstre, formându unu volumu de 20—25 cóle tiparite, octavu mare.

2.) Sa infatiosieze prin ilustratiuni in tecstu séu pre foi deosebite, instrumentele si masinele cele mai probate din resortulu economiei, precum si manipulatiunile mai insemnate din deosebite ramuri ale economiei.

3.) Sa tracteze in modu corespundietoriu si despre industria agricola si modulu introducerei ei la poporulu nostru..

4.) Opulu sa fia intocmitu pentru instructiunea scolara si privata.

5.) Sa fia scrisu pre câtu se póte de popularu si corectu; in specialu terminii technici sa fia esplicati; unde e de lipsa, chiaru si prin circumscrieri, numai cá se póta fi intielesi.

6.) Pentru opulu lucratu dupa conditiunile indigitate in p. 1—5 s'a ficsatu unu premiu de 500 fl. v. a.

Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina in fruntea loru sa stée o devisa (motto), iérasi scrisa de mâna straina.

Pre lânga manuscriptu sa se alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu, ce nu contiene initialele autorului, si portându pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului respectivu, iérasi scrisa de mâna straina. — In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu c. n. 1876.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
(2—3) secretariu alu II-lea.

Nr. 14/1876.

Concursu.

Pre basea otarirei prea Veneratului consistoriu archidiecesanu din 13 Decemvre 1875 nr. 3355/B. se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea statiunei de capelanu lânga parochulu betrânu din comun'a Valle.

Parochi'a dupa venitele stolari — nefiindu altufeliu de venite — este de clas'a III, fiitoriulu capelanua avé v a trei'a parte din tóte venitele si póte ocupá si postulu de invetiatoriu prímariu, la scól'a confesionale din locu, cu salariu anuale 230 fl. v. a. si cuartiru naturalu corespundietoriu in edificiulu scólei.

Concursele instruate dupa prescrisele sinodului archidiecesanu din 1873 pt. 115, si 117, § 16 lit. d. sa se inainteze la subscrisulu pâna in 28 Fauru a. c. —

Sibiiu in 28 Ianuariu 1876.

I. *Hanni'a*,
(3—3) prot. tract. Sibiiului I.

N. U. 39/1876.

Publicare de licitatiune.

La 7 Martie 1876 st. n. séu 24 Februariu 1876 st. v. se va esecutá prin relicitatiune verbale esarendarea muntelui de pasiunatu alu Orlatului „**Stricatu**“ intr'o estindere de 1750 jugere pre tempulu de pasiune a aniloru 1876 si 1877 cu pretiulu strigârei dela 215 fl. v. a. in cancelari'a oficiale a Universitâtiei natiunei sasesci in Sibiiu in órele oficiali indatinate.

Doritorii de arenda au sa depuna inainte de licitare la màn'a comissiunei de licitatiune vadiulu de 10% din pretiulu strigârei, care se va redá acelor'a ce nu cumpera arend'a dupa terminarea licitatiunei; celui ce cumpera arend'a i se va redá inse séu i se va socotí la sum'a arendei numai dupa ce a depusu cautiunea conformu contractului.

Conditiunile mai de aprópe ale arendei se potu vedé si inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a mai susu numita in órele oficiali indatinate.

Sibiiu in 10 Februariu n. 1876.

Dela Universitatea natiu-
(1—3) **nei sasesci.**

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna si nemtiésca suntu prevocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1876.

Dr. Lukacs Miculicz.
Profesoru ord. de mosîtu,
(3—4)

Maiestatea Sea imp. si reg. Apostolica

a binevoitu a ordiná deschiderea

Loteriei de statu filantropice a XVII

spre

scopuri civile pentru partea de dincóce a imperiului

si a dispune

cá venitulu curatu alu acestei loterii sa se dedice

Comitetului provincialu din Salzburg

spre scopulu

fundârei unui institutu de copii lepadati,

iéra restulu intemplatoriu in pârti drepte

Asociatiunei vienese de castigu pentru femei

si

fundului de copii lepadati din Austri'a de josu.

Conformu acestui ordinu prea inaltu deschide directiunea i. r. a venituriloru de loteria acésta

Loteria de statu filantropica

ale cârei'a cartiguri constau dupa planulu de jocu laolalta din

220,000 fiorini nominalu

Acésta loteria osebitu de bine dotata, impreunata cu avantagie estraordinari contiene

5272 de nimeritori,

si anume:

1	nimeritoriu de frunte cu .	80,000	fl.	Renta de harthia cu interese dela 1 Maiu 1876.
1	„ „ „ „ .	15,000	„	
1	„ „ „ „ .	15,000	„	
20	nimeritori câte cu . . .	1.000	„	
100	„ „ „ . .	100	„	
50	„ in sorti de creditu câte cu	100	„	nominalu,
100	„ „ „ de ai comunei Vien'a (de premii) câte cu . .	100	„	„
1500	castiguri de seria in sorti de ai urbei Salzburg câte cu . .	20	„	„
1000	castiguri de serii in numerariu câte cu	20	„	
2500	castiguri de serii in numerariu câte cu	10	„	

Sortirea va urmá nerevocabilu in 4 Maiu 1876.

Sortiulu costa 2 fl. 50 cr. val. austr.

Dela directiunea i. r. austr. a venituriloru de loteria.

Carol Latour de Thurmburg,

Atari sorti se potu capetá in Vien'a la despartiementulu loteriei de statu pentru filantropice alu directiunei i. r. a venituriloru de loteria in urbe, Riemergasse Nr. 7 Jacoberhof, si anume atâtu câte unulu, câtu si in partii, séu si prin scrisori pre lânga delaturarea sumei decadietóre. Asemenea se potu capetá in Vien'a; la tóte colecturile de loteria i. r. si in traficele de tabacu i. r.; in tierile i. r. si r. ale Ungariei: la tóte oficiele de loto si la toti colectantii de loto, la oficiele de dare si de posta, la traficantii de tabacu, la oficiele statiuniloru câiloru ferate si ale navigatiunei de vaporu, precum si la cele-lalte organe de vendiarea sortiloru, ce suntu asiediate in urbile si locurile cele mai insemnate ale imperiului.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**,

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 12. ANULU XXIV.

Sabiiu 8|20 Februarie 1876.

Cestiunea vamale.

Avendu in vedere ca bunastarea economica si financiara a unui statu, adi e conditiunea cea mai prevalenta pentru pusetiunea sea politica, nu ne póte prinde mirare, câci se pune astadi atât'a pondu, in statulu nostru, pre resolvirea favorabile a cestiunei vamale, fatia de provinciele de preste Lait'a si se pune totulu in miscare spre a se putea dobendí unu resultatu favorabile, pentru Ungari'a.

Domnii dela potere si cu ei dimpreuna toti patriotii buni si cugetatori, recunoscendu ca noi in privinti'a materiále si financiale mergemu intr'un'a spre reu, nu potura trece cu vederea giurstarea acést'a, carea invólva mare pericolu chiaru pentru esistinti'a statului si astfeliu se pusera seriosu pre cugete, meditandu cum s'aru puté delaturá reulu. Unulu dintre medilócele pentru ameliorarea stârei nóstre economice si financiali, s'a aflatu in esoperarea dela provinciele de preste Lait'a conditiuni mai favorabile si pentru noi mai avantagióse, in privinti'a veniturilora din dârile indirecte, — decâtu cum s'au fostu stipulatu acestea cu ocasiunea conventiunei incheiate la anulu 1867.

De aceea s'a si abdisu, din partea Ungariei valórea conventiunei pentru viitoriu, in terminulu prefiptu anume spre scopulu acest'a in conventiune. Acum curgu pertractârile intre ministrii ambeloru pârti contrahente si intru câtu se póte vedé pâna acum cu fórte putienu prospectu spre unu resultatu favorabile. — Viitoriulu ne va aretá de le va succede ministriloru complanarea cestiunei acestei'a de atât'a interesu pentru ambele pârti ale monarchiei, inse chiaru succediendu-le loru intreprinderea acést'a, prin ast'a cestiunea inca nu va fi deslegata, fiindca complanarea definitiva aterna inca dela invoirea delegatiuniloru, apoi dela invoirea corpuriloru legiuitóre a ambeloru pârti ale monarchiei si in fine dela vocea monarchului, carea in casu de invoire intre ambele pârti se esprima prin sanctiunarea invoirei, in casu de divergintia inse are sa aduca decisiune.

Noi nu ne vomu ocupá de deslegarea intrebârei, ca óre succede-va complanarea si preste totu castigarea de conditiuni mai favorabile in obiectulu acest'a, pentru Ungari'a, séu nu? Si acést'a o omitemu cu atât'a mai vertosu, cu câtu lipsescu momente sigure, pre care s'aru puté basá opiniunea temeinica in privinti'a acést'a si de aceea totulu ce-lu presinta press'a in de obste lectoriloru sei, se reduce simplu la unele conjecturi, despre a câroru indeplinire, nimenea nu póte luá garantia asupra'si. Deci tienendu-ne de partea practica a lucruriloru, vomu intrá in meritulu internu alu cestiunei, cercetandu, care suntu folósele ce si le promite patri'a nóstra, din stramutarea conventiunei vamale si mercantile in sensulu doritu de ea? Si potu-se ajunge folósele dorite, séu delaturá relele aparute, prin stramutarea conventiunei, chiaru cându acést'a aru succede astfeliu dupa cum se intentiunéza din partea representantiloru patriei nóstre? Si in fine, ce folosu aru avea din stramutarea acést'a si tiér'a si poporulu, si nu cum-va s'aru marí prin tr'ens'a veniturile vistieriei statului, inse totu numai pre contulu miserei plebs contribuens?

Dela inceputu trebuie sa marturisimu, ca noi prin pertractarea materiei acestei'a in sensulu dejá aretatu, chiaru déca póte nu amu consimtí intru tóte cu asceptârile optimistice ale unor'a si altor'a in privinti'a imbunatâtirei starei nóstre materiali, prin nou'a conventiune ce se intentiunéza, nici decum nu voimu, si nici ca putemu, sa paralisâmu modificarea conventiunei in sensulu intentiunatu de representantii statului. Ne tienemu inse de datoria patriotica, a ne dá si noi parerea nóstra la obiectulu acest'a, fâra de nici o reserva; pentru-ca obiectulu acest'a atinge, pre lânga interesele statului cá atare, séu ale vistieriei statului, si cele ale poporului din statu si bunastarea statului aterna neconditiunatu, dela aceea a poporatiunei sele! —

In privinti'a releloru ce se crede ca provinu din conventiunea de pâna acum'a in vigóre, precum si in privinti'a folóseloru ce se astépta dela modificarea conventiunei in modulu intentiunatu, s'au formatu dejá in opiniunea publica, opiniuni mai multu séu mai putienu apriate. Noi deci in pertractarea obiectului, n'avemu de câtu se supunemu opiniunile aceste unei analise din punctulu nostru de manecare; astfeliu apoi va urmá resolverea problemei de sine.

Mai inainte de a intrá in meritulu singuraticeloru puncte ingreunatóre, trebuie se premitemu ca prin art. de leg. XII si XVI din 1867 s'a stipulatu, ca Ungari'a va compune dimpreuna cu provinciele cislaitane, unu teritoriu comunu, sub durat'a celoru diece ani pre cari s'a fostu incheiatu conventiunea. Mai departe ca veniturile comune din vâmuri, sa se imparta intre ambele jumetâti ale imperiului, in proportiunea aceea, in care contribue fia-care din jumetâtile imperiului spre acoperirea speseloru comune. Va se dica in proportiunea de 30%*) pentru Ungari'a si de 70% pentru provinciele cislaitane.

Punctulu celu dintâiu de nemultiamire pentru Ungari'a de aici, chiaru in modalitatea impartirei veniturilora comune din vâmuri, sustienendu Ungari'a ca consumtiunea nu aterna dela sum'a dariloru, ci dela numerulu locuitoriloru, prin urmare, impartirea veniturilora dupa dâri, n'aru fi cheia potrivita spre scopulu acest'a.

Intru câtu e de adeverata premis'a obiectiunei acestei'a, intru atât'a inse e nelogicu conclusulu care se trage din ea. Fiindu-ca spre deslegarea intrebarei, care póte fi chei'a cea mai potrivita pentru o dreapta impartire a veniturilora comune din vâmuri, au a se considerá si alti factori si in prim'a linia acel'a, ca in ce proportiune contribue fia-care parte spre acoperirea speseloru comune. Si inca factorulu acest'a din urma e cu atât'a mai ponderosu cu câtu veniturile statului suntu chiaru isvorulu naturalu, pentru acoperirea speseloru.

Deci déca Ungari'a contribue din veniturile sele la acoperirea speseloru comune numai in proportiunea de 30% pre cându celelalte provincii austriace cu o populatiune in proportiune mai mica decâtu a Ungariei, in proportiunea de 70%; atunci ori-cine impartialu va trebuí se recunósca, ca nici proportiunea impartirei veniturilora comune, nu se póte numí chiaru vatematóre intereseloru Ungariei. De alta parte iéra nu e chiaru nemotivatu resonementulu nemtiloru, cari sustienu ca ei cu placere ne dau nóua o parte si mai buna din veniturile comune, numai atunci se luâmu asupr'a-ne si o sarcina mai mare din spesele comune.

Nu póte incapea vre-o indoiéla, ca Ungari'a numai in casulu dintâiu aru avea profitu, cându adeca veniturile sele prin modificarea conventiunei de pâna acum'a, s'aru urcá fâra cá sa se urce totu-odata si sum'a erogatiuniloru sele pentru afacerile comune; ca de alta parte in casulu contrariu nu numai ca nu aru avea nici unu castigu dar' póte chiaru paguba. E deci lucru naturalu, ca Ungari'a va tinde din tóte puterile sa esopereze modificarea conventiunei de pâna acum'a in sensulu singuru favorabile indigetatu mai susu: intrebarea inse e, ca da'si voru nemtii de preste Lait'a consimtiementulu loru la o atare modificare, favorabile numai pentru Ungari'a? Si in casu de controversa, ca decidesev'a chiaru monarchulu, spre a resolví in ultim'a instantia cestiunea, in sensulu doritu de Ungari'a?

(Va urmá)

Présânti'a Sea P. Eppu alu Aradului Ioanu Metianu a plecatu ieri cu trenulu de sér'a la Aradu.

Revist'a politica

Proiectulu de lege despre comissiunile administrative a venitu in dilele aceste la desbatere si in cas'a magnatiloru. Ministeriulu sciindu bine, ca punctulu de greutate alu opositiunei parlamentaríe se afla in cas'a de susu si calculandu si cu partisanii autonomiei municipali, cari de asemene nu se impaca cu unu proiectu care sterge vechi'a libertate a comitateloru, s'a grabitu din bunu tempu a chiamá pre comitii supremi sa participe la siedintiele casei magnatiloru spre a asigurá sórtea acestui proiectu.

Opositiunea dreptei combatù proiectulu din principiu si cu argumentele ce le desvoltà si in cas'a representativa, iér' ceealalta grupa, a municipalistiloru, care intr'alte cestiuni e de acordu cu guvernulu, respinse acést'a lege din pietate câtra vechi'a autonomia municipale. Intre oratorii ce au aperatu séu combatutu acestu proiectu s'au distinsu contii Georg si Albert *Aponyi* si *ministrulu presiedinte Tisza.* Cei doi oratori au desfasiuratu, unulu din punctu de vedere teoreticu, celalaltu din celu practicu, deosebirea intre autonomia si selvadministratiune. Albert Aponyi afirmà ca autonomi'a s'a desvoltatu intr'unu tempu cându potestatea statului se aflá in decadintia, iér' ministrulu presiedinte replicandu la argumentatiunile acestui oratoru pronuncià unu cuventu, care in gur'a unui ministru e o afirmatiune curiósa, densulu dise, ca „libertatea se cuceresce numai atunci, cându potestatea statului e *slaba.*“ Discussiunea casei de susu nu ne ofere momente remarcabile, ea s'a invertitu prelânga argumentele aduse si in cas'a de josu.

Proiectulu s'a primitu in siedinti'a dela 16 Fauru si asiá se astépta numai sanctiunarea. Punendu-se apoi in pracsa, si va aretá vitalitatea.

Ministrulu presiedinte *Tisza* si ministrulu de financie *Széll* s'au reintorsu dela Vien'a, unde se pare ca au fostu numai pentru petrecere. Celu putienu foile din Vien'a nu ne spunu decâtu ca ministrii ungurësci au cercetatu cutare si cutare restauratiune, au conferitu cu mai multe personalitâti notabile etc. Un'a o signaliséza organele de publicitate din capital'a Austriei, ca adeca pertractârile de complanare intre ambii paciscenti s'au intorsu spre bine. „N. fr. Presse“ constata, ca ministeriulu ungurescu nu mai sta mortisiu pre punctulu de vedere de pâna acum. Despre acést'a — continua citatulu organu — suntemu asigurati atâtu cu privire la cestiunile politico-comerciali câtu si relativu la cestiunea bancci.

Specialu in cercurile informate nu se indoiesce nimenea mai multu, ca de-si conventiunea vamale si comerciale este anunciata, totusi tratatulu comercialu italianu se va realisá si se va substerne inca in Iuniu a. c. senatului imperialu spre aprobare. De vreme ce incheierea unui tratatu comercialu nou presupune unu teritoriu vamalu unitariu, atunci esista convictiunea, ca unitatea vamale a monarchiei nu mai e problemateca. Despre resultatulu pertractâriloru intre ministrii ungurësci si banc'a natiunale nu avemu sciri positive, dara si despre acést'a ne asigura, ca suntu prospecte fundate pentru o aplanare, care va multiamí pre câtu se va puté nu numai pre Ungari'a ci si interesulu ce au amendóue jumetâtile imperiului la sustienerea unitâtiei monetarie.“

„Fremdenblatt“ din Vien'a ni comunica, ca banc'a de note ungurésca se va infiintiá cu banii bancei natiunale austriace, remanendu acést'a din urma posesóri'a tuturoru actieloru. „Banc'a ungurésca va primí acuratu acele statute si regulamente, ce le are banc'a austriaca, cu care ea va incheiá unu cartelu relativu la acceptarea reciproca a noteloru si relativu la relatiunile de acoperire ecuiparande in fia-care luna si la reserv'a de note.“

Noi impartasimu aceste sciri numai cu o mare reserva. Sorgintea acestoru mulcomiri neasteptate o aflâmu intr'o corespondintia din Bud'a publicata intr'o fóia notorica din Berlinu, din care estragemu urmatórele:

„Dupa intemplârile din septamânile ultime dispusetiunea cercuriloru politice cu privire la negociârile economice de complanare s'a domolitu in modu considerabilu. Aducerea a minte de asprele lupte ce le a luptatu Deák pâna ce a realisatu complanarea intre ambele diumetâti imperiali a datu ansa unoru politici sa cugete asupr'a stârei actuali a lucruriloru si resultatulu finalu alu acestoru consideratiuni nu putea fi altulu decâtu ca o contielegere intre pârtile contraente trebuie sa urmeze neconditiunatu. *Déca nu acum, mai tardiu,* dara si pâna atunci e o necesitate urgenta de a creá unu *modus vivendi* si a pune capetu certeloru. Fatia de intemplârile din orientu si rescolirile partideloru reactiunarie desbinarea intre Austri'a germâna si Ungari'a nu trebuie sa dureze mai multu, câci altmintrea contrarii sistemului dualisticu se voru intarí prin cért'a acést'a astfeliu, câtu li va poté succede a ocupá terenu solidu si e esecutá planurile loru esploatandu simpathiele ce esistu pentru o politica de anecsiune. Amanarea resolverei defenitive a acelei pârti din cestiunea vamale, a cârei aplanare se pare imposibila, castiga in cercurile unguresci din dî in dî totu mai multi partisani, de vreme ce asupr'a unui lucru toti suntu in chiaru, ca adeca regularea proportiunei cuotei va dá de greutâti mari.

---

*) Proportiunea acést'a s'a alteratu prin articolulu d. l.: IV. ex 1872, in urm'a provincialisârei confinieloru militarie intru atât'a, incâtu incorporandu-se si acestea teritoriului Ungariei si luându in urm'a incorporârei acestei'a Ungari'a si pentru confiniele militarie deodinióra 2% din spesele comune asupra'si; astadi sta proportiunea intre ambele jumetâti ale imperiului de 32 : 68 %.

Pertractârile de complanare se incepu la 25 Februariu n. si in scurtu tempu resultatele positive voru pune capetu la variele conjecturi ce transpira prin foile publice.

In cerculu de alegere devenitu vacantu prin mórtea lui Deák episcopulu Mich. *Horvath* a apromisu alegatoriloru sei unu teritoriu vamalu independentu, care e indispensabilu. Numai tempulu, in care se va infiintiá, e o intrebare de oportunitate. Comerciu si industria independenta nu se póte cugetá fâra unu teritoriu vamalu separatu.

Ce e mai curiosu episcopulu se dechiarà pentru casatori'a civila obligatória. Unu specimenu raru de liberalismu ultramontanu!

Sultanulu a datu not'a contelui Andrassy in form'a unui *irade.* S'au denumitu dejá presiedintii comissiuniloru ce voru esecutá reformele in Bosni'a si Ertiegovin'a. Turcii vechi, scrie unu corespundentu „Pressei" din Vien'a, suntu tare turburati asupr'a amestecului strainu in afacerile interne ale Turciei. Sultanulu a dîsu: „Impartasirile amicabile ce-mi facu puterile esterne 'mi dovedescu, ca ele suntu convinse de grati'a ce amu câtra toti suditii mei." In cercurile intime ce stau aprópe de guvernu se ventileza proiectulu de a se dá raialeloru printr'unu imprumutu de despagubire proprietate.

Pre cându Turci'a de o parte ne asigura mereu de feliu de feliu de reforme interne, pre de alta parte ea face pregatiri militarie. In arsenalele artileriei si pe flota se desvólta o activitate febrile.

Foile rusesci dau intentiunile loru pre fatia. Ele dechiara, ca cestiunea orientale e totu odata si o cestiune rusésca. Cestiunea orientale e matura, dîce „Jurnalu de Ptbg" si ocuparea provincieloru resculate este „inceputulu sfersitului." Cum s'a decisu cestiunea unitâtiei natiunale a Germaniei si a Italiei fâra voi'a Europei intregi, asiá va infruntá si cestiunea orientale tóte opintirile diplomatiloru.

Lumea vede unu simptomu de resbelu si in chiamarea *generalului Kaufmann*, care a luptatu cu multu norocu in Asi'a centrale, unde turburarile duréza inca. Se dice, ca generalulu e chiamatu a-si secerá lauri de glorie pre unu terenu mai aprópe.

Not'a comitelui Andrassy

in privinti'a reformelorn pentru Bosni'a si Erzegovin'a.

(Fine.)

Deci déca voiesce cine-va sa radice rescólei unu alimentu esentialu si fâra sfersitu, unulu din punctele ce trebuie sa céra Portiei este cá ea sa declare netu si categoricu ca regimulu arendârei contributiuniloru este suprimatu nu numai de dreptu dara si de faptu in Bosni'a si Erzegovin'a, si trebuie cá si acésta mesura sa se aplice imediatu.

Un'a din causele cari ingreuiéza inca sarcin'a materialmente dejá asiá de grea a impositeloru in Bosni'a si in Erzegovin'a este ca locuitorii se credu esploatati financiarmente in profitulu centrului. Ei au convingerea ca incassarea contributiuniloru nu se consacra de locu spre a indestulá necessitâtile insasi ale provinciei, dara ca totalulu sumeloru adunate se pornesce indata la Constantinopole spre a se intrebuintiá in folosulu guvernului centralu.

Aru fi dara necesariu a se usiurá moralmente sarcin'a dâriloru ce provincia suporta, obtienendu-se cá fâra prejuditiulu chieltucleloru reclamate de imperiu, o parte din produsulu tacseloru platite de provincia sa fia reservate pentru destinatiuni in folosulu proprieloru sele interese.

Pentru acestu scopu, Pórt'a aru trebuí sa dechiare ca venitulu din contributiunile indirecte va fi cá si in trecutu destinatu trebuintieloru imperiului intregu, dara ca fondurile provenindu din contributiunile directe voru remanea in provincia si voru fi esclusivu intrebuintiate in interesulu seu, spre a fecundá resursele si a sporí bunulu ei traiu.

Esecutarea acestei dispositiuni aru trebuí sa se puna sub controlulu comissiunei elective de care va fi vorb'a in cursulu acestei lucrâri.

Trist'a conditiune a crestiniloru din Bosni'a si din Erzegovin'a provine in mare parte din natur'a relatiuniloru ce esista intre poporatiunea sateloru si intre proprietarii fonciari. Dificultâtile au in totu-déun'a unu caracteru cu totulu particularu de intaritare in tierile in cari clas'a proprietariloru difera, fia prin religiune, fia prin natiunalitate, masii cultivatoriloru; avemu destule esemple de lupte passionate, cari au fostu consecinti'a unei asemenea situatiuni.

In provinciele de cari ne ocupâmu, aprópe totalitatea pamenturiloru cari nu suntu ale statului séu ale moscheeloru se afla in mânile musulmaniloru, pre cându clas'a agricola se compune din crestini. Cestiunea agraria se complica dara ací prin antagonismulu religiosu.

Dupa nabusirea primei rescóle a regiloru din Bosni'a, la 1851, sclavi'a fu desfiintiata, dara cum se intempla adesea in asemenea casuri, acésta mesura, in locu de a usiurá, conditiunea tieraniloru, n'a facutu decâtu sa o ingreuneze. Acesti'a nu mai suntu tratati de acei'a cu aceleasi crutiâri cá alta data.

Adi nu mai suntu fatia in fatia decâtu dóue interese si dóue religiuni antagoniste. Din momentulu cându disparitiunea regimului feudalu a transformatu pe vechii sclavi in chiriasi séu arendasiei, practicele escesive ale proprietariloru au provocatu numeróse rescóle partiale séu generale. O miscare de feliulu acest'a isbucnindu in 1858 in nordulu Bosniei, Pórt'a s'a vediutu nevoita a se ocupá de contestatiunile cari o provocasera. Delegatii din ambele pârti fura chiamati la Constantinopole si dupa lungi tratâri, in cari avù parte si medilocirea oficiósa a internunciului M. S. Imperatulu si Rege, se obtienù dela sultanulu unu firmanu ale cârui dispositiuni parura la acea epoca proprii a impaciuí cu destula fericire interesele agricultoriloru. Cu tóte acestea, acelu firmanu n'a fostu pusu nici odata in vigóre.

Aru fi ocasiunea de a se esaminá déca unele din dispositiunile acelui documentu n'aru putea inca sa servésca adi cá punctu de plecare a unei regulâri ecuitabile, apta a imbunatatí conditiunea poporatiunei rurale, séu déca n'aru fi mai bine a face sa intervina tesaurulu publicu pentru a inlesní esecutarea mesuriloru celoru cari s'au luatu acum vre-o 20 ani in Bulgari'a, unde sarcinele fonciare au fostu rescumperate prin titluri publice numite „schims". Semtimu ca insarcinarea e dificila si ca indeplinirea ei nu póte fi oper'a unei dile; dara credemu ca trebue a lucrá la dens'a, pentru a imbunatatí sórtea poporatiunei rurale din Bosni'a si din Erzegovin'a si a inchide astfeliu un'a din ranele sangerânde ale stârei sociale din aceste provincii. Nu ne pare impossibile a gâsí o combinare care sa permita treptatu tieraniloru de a cumperá in conditiuni putienu oneróse particele de pamenturi necultivate pe cari statulu le-aru pune in vendiare. Continuându, déca aru voí, sa cultive cu titlulu de arendasiu proprietâtile compatriotiloru loru musulmani, aru ajunge succesivu a posede insii unu micu imobilu, care le-aru asigurá o óre-care independintia si i-aru pune la adapostulu jafuriloru.

Déca ne gândimu la putiena incredere ce au poporatiunile crestine in fagaduelile Sublimei Porti, nu putemu ascunde ca reformele promulgate nu voru putea inspirá increderea necesaria, decâtu cu conditiunea ca sa se creeze in acelasi tempu o institutiune propria a oferí óre-care garantia ca aceste reforme voru fi seriosu aplicate. Marginindu-se a se pune esecutarea loru in desbaterea guverneloru provincieloru, nu s'aru ajunge a se invinge neincrederea de care vorbescu. Aru fi dara nimeritu a se infiintiá o comissiune din notabilii tierei, compusa jumetate de musulmani si jumetate de crestini, si alésa de locuitorii provinciei, intr'unu modu cum se va otarí de Sublim'a Pórta.

Espusei punctele a câroru aplicare trebuie sa se obtiena in provinciele resculate, pentru a putea sa avemu sperantia fundata de o pacificare.

Aceste puncte suntu:

Libertatea religiósa deplina si intréga;

Desfiintiarea arendârei impositeloru:

O lege care sa garanteze ca produsulu contributiuniloru directe din Bosni'a si din Erzegovin'a va fi intrebuintiatu in interesulu chiaru alu provinciei sub controlulu organeloru contituite in sensulu firmanului dela 12 Decembre.

Infiintiarea unei comissiuni speciale, compusa in numeru egalu de musulmani si de crestini pentru a controlá esecutarea reformeloru propuse de puteri, precum si pe acelea cari au fostu proclamate in irade'a din 30 Octomvre si in firmanulu din 12 Decembre.

In fine imbunatatirea situatiunei agrarie a poporatiuniloru rurale.

Cele dintâiu puncte potu si trebuie sa fia imediatu realisate de sublim'a Pórta; celu de alu cincilea se va realisá treptatu si indata cându se va putea.

Déca, independinte de aceste conditiuni ce ni se paru cele mai esentiale, Bosni'a si Erzegovin'a voru obtiené inca reformele urmatóre indicate in firmanulu din urma, unu consiliu provinciale si tribunale liberu alese de locuitori, inamovibilitatea judecatoriloru, justiti'a laica, libertatea individuala, garanti'a in contr'a releloru tratâri, reorganisarea politiei, a cârei functionare a radicatu atâtea plângeri, incetarea abusuriloru la cari dau locu prestatiunile pentru lucrâri de utilitate publica, o justa reducere a tacsei de rescumperare a servitiului militariu, garantiele ce cauta sa se dea dreptului de proprietate; déca tóte aceste reforme, — pe cari ceremu cá Pórt'a sa ni le comunice, spre a luá actu solemnu de densele, — déca tóte aceste reforme voru fi aplicate in provinciele resculate, cari, judecandu dupa testulu firmanului, aru parea ca nu trebue sa beneficieze de pe acum de densele, s'aru putea sperá sa se védia adusa pacea in aceste tienuturi pustiite.

Me resumu. Promisiunile indefinite ale iradeei din 2 Octombre si ale firmanului din 12 Decembre nu voru puté de câtu sa esalteze aspiratiunile fâra sa le multiamésca. De alta parte, cata sa se constate ca armele Turciei n'au isbutitu sa puie capetu rescólei. Earn'a a suspendatu actiunea, primavér'a o va vedea renascendu. Crestinii in genere au convingerea ca, venindu primavér'a, noi elemente voru imputernicí actiunea, ca Bulgarii, cretanii etc. voru ingrosiá miscarea. Ori-ce aru fi trebuie sa se prevédia ca guvernulu Serbiei si Muntenegrului, cari, pâna astadi chiaru, cu multa nevoia s'au tienutu afara de miscare, voru fi neputinciόse de a se impotriví torintelui, si in presinte, suptu influinti'a evenimenteloru si a opiniunei publice in tierile loru, paru a se fi deprinsu cu idei'a de a luá parte la lupta cându va incepe sa se topésca zapad'a.

In fatia acestei situatiuni, sarcin'a puteriloru cari, in interesulu pacei generale, voiescu sa inlature complicâri ulterióre, devine forte grea. Austro-Ungari'a si celelalte dóue curti imperatesci, in urm'a unui schimbu de idei confidentiale, s'au intâlnitu in convingerea ca, déca s'aru marginí in a asteptá faptele principieloru proclamate de firmanulu din urma — principii cari de altmintrelea, in intentiunea Portiei, nu paru a fi mediatu aplicate tieriloru resculate — n'aru obtiené alte resultate, de câtu de a vedé conflictulu luându o intindere mai mare la sfersitulu iernei. Cele trei cabinete credu dara ca singurulu midilocu de a inlaturá noi complicatiuni se afla intr'o manifestare care se emane dela puteri si care sa constate ferm'a loru otarîre de a oprí miscarea ce amenintia sa turbure Orientulu.

Si acestu scopu n'aru puté fi atinsu prin singurulu midilocu alu unei injonctiuni la adres'a guverneloru princiare si a poporatiuniloru supuse sultanului. Cá acésta actiune, fórte grea in ea insasi, sa aiba unu midilocu de isbutire, este de neaperata trebuintia cá puterile chiaru se invóce pre acte clare, indiscutabile, practice si in specialu proprie a imbunatatí situatiunea Erzegovinei si a Bosniei; cu unu cuventu, cá actiunea puteriloru sa se póta sprigini pre fapte iér' nu pre programe. Numai astufeliu cabinetele voru fi in stare sa faca a valorá cu putere consiliele loru pacifice.

Mai este si o alta dificultate — si acést'a e cea mai mare, — care trebuie inlaturata cu ori-ce pretiu, déca cineva voiesce sa se póta increde pre unu resultatu ori câtu aru fi de putienu favorabilu. Acésta dificultate e neincrederea profundu inradacinata ce ori-ce promisiune a Portiei intempina printre crestini. Un'a din causele principale ale acestei neincrederi trebuie sa fia cautata in faptulu ca mai multe mesuri prescrise in rescriptele din urma ale sultanului au fostu dejá proclamate in hatii-serifurile anterióre. fâra cá sórt'a crestiniloru sa fi incercatu vre-o imbunatatire apretiabila.

Astufeliu cabinetele credu de absoluta necesitate cá guvernulu sultanului sa-si confirme, printr'o comisiune oficiala, intentiunile consemnate, relativu la intregulu imperiu, in iradea din 2 Octombre si in firmanulu din 12 Decembre, si ca elu sa notifice in acelasi tempu puteriloru primirea punteloru mai susu mentionate, cari au de obiectu speciale pacificarea provincieloru resculate.

Prin aceste mijlóce, fâra indoiéla, crestinii n'aru obtiné form'a garantiei ce paru a reclamá in acestu momentu, dara aru gâsi o securitate relativa chiaru in faptulu ca reformele acordate aru fi recunoscute de neaperata trebuintia de câtra puteri si ca Pórt'a aru fi luatu câtra Europ'a indatorirea de a le pune in esecutare,

Astufeliu este ferm'a convingere esita din schimbulu prealabile de idei dintre cabinetele Austro-Ungariei, Rusiei si Germaniei.

Escelenti'a vóstra sunteti insarcinatu a aduce acestu puntu de vedere la cunoscintia... si de a obtiné concursulu seu la lucrarea pentru pace, carei'a tóte silintiele nóstre tindu sa-i asigure succesulu.

Déca, cum speru, vederile guvernului... se potrivescu cu ale nóstre, noi 'i-amu propune, pentru demnitatea si independinti'a Portiei, nu la adres'a acestei'a o nota colectiva, ci de a ne marginí sa invitâmu pre representantii nostrii dela Constantinopole a lucrá impreuna si intr'unu modu identicu pre lânga guvernulu sultanului in sensulu ce amu desvoltatu.

Veti bine-voí, dle comite, a dá citire presintei depesi dlui ministru alu afaceriloru straine si a-i lasá copia de pre dens'a; si ve voiu fi recunoscatoriu déca me veti face sa cunoscu indata pre câtu e posibila impresiunea ce dens'a va fi facutu asupr'a Escelentiei sele.

Primiti etc.

Din Valea Borgoului in Fauru 1876

Dle Redactoru! Anulu espiratu ne au lasatu dureróse suveniri prin loviturile ce au datu mai multoru trebi interne dela noi. N'au fostu de ajunsu cele dela straini, au trebuitu sa se mai adauga la ele si altele din partea nóstra. Retacendu altele voiu se amintescu cumca in Naseudu s'au facutu inca prin Sept. a. tr. unu tergu cu nisce jidani, câror'a se da in arenda pre 10 ani urmatori dreptulu crijmaritului in comunele din Valea Somesiului.

Tardiu dupa petrecerea aldamasiului amu vediutu ca in pârtile acestea trebuie sa se fi intemplatu ce-va reu, câci pre aici, pre valea Somesiului, prin Naseudu si alte pârti nu audiai decâtu imputâri, insulte si lamentâri. In scurtu inse se lamuresce cumca tergulu cu jidanii l'aru fi facutu numai câti-va membri din intregulu „comitetu confiniaru scolastecu“ (carele numera preste 40 membri) cu total'a ignorare a majoritatei adeca a celoru esterni, cari nici n'au fostu avisati, nici convocati la deslegarea unei cestiuni, care tractéza despre atâtea mii de floriní.

Vestea rea merge cá sagét'a si ajungendu acést'a noutate la urechile celoru ignorati, precum si la cunoscinti'a poporatiunii neindestulate cu acelu tergu crediutu daunatiosu, s'au facutu câtra ministeriu, unde dejá ajunsese conclusulu spre aprobare, — unu protestu pentru respingerea acelui tergu si pentru ordinarea vinderei dreptului de crijmaritu prin licitatiune publica la cine da mai multu.

Din incidentulu acest'a au urmatu: ca pactantii si cu cei ce au protestatu contr'a pactului au datu navala unii asupr'a altor'a incarcându-se imprumutatu cu câte trivialitâti si bazaconii atâtu in locuri publice, câtu si in cercuri mai restrinse, pre unde nu si-au remasu datori unii la altii.

La inceputu erá greu a judecá, care din acestea pârti e in dreptu si care nu? Si unii si altii sustieneau ca contrarii au intentiuni stengace, vréu se atace „instrumentulu fundatiunalu“ (basea instituteloru) si sa lucre la ruinarea scóleloru, dar' cu deosebire pactantii se numiau si numescu si acum frati buni cu jidanii.

Mai tardiu ne vení la mâna o scrisóre a asiá numitiloru opositiunali compuse in forma de programa si inmanuata precum se dice inca la inceputulu lui Ianuariu a. c. presiedintelui comitetului conf. scol. unde sta ascunsa sub obrocu; si pre carea o dâmu in totu cuprinsulu ei publicitatei fâra altu comentariu, de care credemu ca nu e lipsa.

Remâne numai de doritu cá sa se implinésca cele ce le contiene acea scrisóre si spre acestu scopu celelalte comune surori sa se grupeze la tempu cu cei ce ne arata intentiune curata.

Amu se insemnu la acestu locu cumca „cei cu musc'a pre caciula“ (pactantii) au sustienutu si sustienu cu taria si acum'a ca noi borgovenii de religiunea ortodocsa amu lucrá prin somesiani la separatismu si desbinare, si prin urmare la ruinarea instituteloru nóstre etc.

Fatia cu acestea asertiuni malitióse vinu a dechiará in numele fratiloru de pre acésta vale, cumca nici amu avutu nici avemu astfeliu de intentiuni, si prin urmare respingemu cu dispretiu acestea scornituri in fati'a inventatoriloru reutaciosi.

V. P. preotu gr. or.

Dupa acestea lasâmu se urmeze scrisórea amintita: adeca program'a.

Inclitu presidiu alu comitetului administratoriu de fondurile scolare granitiaresci!
in Naseudu.

Aprópe de unu deceniu si jumetate a trecutu de cându pré bunulu nostru Domnitoriu ne-au datu in mânile nóstre acelea averi frumóse, cari mosii si strumosii nostrii cu multa ostenéla si abnegare de sine le-au adunatu, menitu si folositu óre-cându pentru scopuri de cultura.

In acestu restempu de aprópe 15 ani cu proprietatea si dreptulu de administrare in mânile nóstre — recunóscemu si nu se póte negá, ca pre terenulu culturei s'a facutu aici la noi progrese destulu de imbucuratóre; dara dupa ce considerâmu ca presentulu adeca fii si nepotii aceloru demni parinti au mersu cu unu pasiu mai departe sacrificându pentru scopuri de cultura din nou sume considerabile si prin „instrumentulu fundationalu“ au pusu mai multeconditiuni de implinitu ajungemu la convingerea ca mai suntu inca multe dorintie de urmatu. —

Trecându preste acestea inse ne nutresce speranti'a ca cu tempulu si incâtu sta in poterea omenésca se voru implini tóte acelea dorintie salutari pentru a câroru realisare locuitorii acestui tienutu au sacrificatu ma multu cá ori cine in lume.

Precâtu este de adeveratu ca pentru sustienerea atâtoru institute de invetiamentu câte dejá s'au redicatu si suntu a se mai redicá aici la noi se ceru sume considerabile, pre atât'a este datorinti'a nóstra a lucrá cá pre ori ce cali legale se inmultimu acelea venite destinate pentru acoperirea aceloru spese.

Astadi nesuinti'a ori-cârui individu si a ori-cârei societati e indreptata intr'acolo, cá in ori ce modu sa-si adauga averile si venitele, naturalminte pentru-ca se inmultiescu spèsele. Acést'a impregiurare se vede a o fi scapatu din vedere acei membri ai comitetului confiniaru cari mai in lunile trecute au luatu hotarîrea de a prolungí pactulu cu compani'a vechia preste dreptulu de cârcimaritu pre 10 ani inainte sub nesce conditiuni destulu de eftine, precum se va aratá mai in josu, si precum vomu documentá la tempu cu date si cifre.

Modulu si form'a, sub care s'a incheiatu acestu pactu, a causatu o nemultiamire generala, mai cu séma pentru-ca s'au vediutu nesuinti'a de a se ascunde in faci'a nóstra acestu pasu de mare importantia si afundu taietoriu in afacerile si drepturile nóstre cá proprietari, si astufeliu vediendu-ne alterati ne-amu decisu si amu si cerutu dela magneficenti'a Sea domnulu V. Capitanu districtuale in afacerea acést'a deslusirile de lipsa; fiindu inse si in acestu locu desconsiderati a trebuitu sa facemu pasii pâna la inaltulu ministeriu regiu pentru respingerea acelui conclusu nefavoritoriu. De aici a urmatu apoi lupt'a cunoscuta intre aceea fractiune de membri ai comitetului confiniariu si intre cei ce din capulu locului n'au fostu intielesi cu esarendarea dreptului de cârcimaritu din mâna libera. Dupa ce insa pasii facuti de noi in contr'a acelui conclusu s'au privitu de câtra aceea fractiune de pasi gresiti reutatiosí, iér' noi timbrati de tulburatori si ruinatori a instituteloru de invetiamentu ba insultati si incarcati cu feliu de feliu de epitete cari n'au incetatu nici pâna astadi, si unii membri din aceea fractiune mergu pâna a intimidá pre parinti si ai amenintiá cu persecutarea pruncilorn loru si cu detragerea ori-cârui ajutoriu din fonduri, si dupa ce amu fostu si suntemu totalu ignorati, si nu s'a datu ansa, locu séu ocasiune de a ne poté intielege amicabilu cu fratii membrii din Naseudu in afacerea acést'a dupa cum poftesce buna cuvenintia: venimu prin acést'a a respinge cu indignatiune banuelele aruncate asupr'a nóstra si a ne justificá procedur'a si pasii nostrii de pâna acum'a in afacerea acést'a in forma de *Programa* in urmatórele:

1. Dechiarâmu resolutu si serbatoresce ca sustienemu intactu si neviolatu „*Instrumentulu fundationalu*“ in totu cuprinsulu seu, 'lu privimu cá obligatoriu, si fatia cu institutele nóstre de cultura avemu intentiunea cea mai curata si patriotica; respingemu cu dispretiulu meritatu ori ce afirmatiune contraria, câci:

2. Dorinti'a nóstra curata este a inmultí pre cale legale averea menita pentru sustienerea instituteloru nóstre de cultura, si avemu convingere firma cumca venitulu din dreptulu de cârcimaritu e astadi celu mai siguru: nici o intreprindere nu aduce atâtea procente cá acést'a, si suntu sute de insi gat'a si lupta pentru a pune mân'a pre acést'a intreprindere.

Calculându cu cifre amu aflatu ca daun'a ce s'a causatu fonduriloru scolare si comuneloru respective profitulu ce la avutu arendatorii in acesti 10—11 ani din urma, se urca la 80 pâna in 100 mii florini. Acést'a dicemu fâra a ni se poté imputá ca esageramu, pentru-ca subarendatorii solvescu arendatoriloru 32% ceea ce face pre anu circa 10,000 fl. v. a. —

Nu invidiâmu profitulu nimerui, dar' voimu cá se nu se ingrasia nime pre cont'a nóstra si in daun'a instituteloru. —

3. Noi sustienemu ca in câtu comunele proprietarie si au reservatu pentru cassele loru un'a din patru pârti a venitului din regalie intr'atât'a au totu dreptulu a participá la vinderea acestui dreptu alaturea cu comitetulu confiniariu, cârui „instrumentulu fundationalu“ 'i da numai poterea de a administrá averile scolare, dar' nici de câtu dreptulu de a scarí séu urcá in favórea séu daun'a comuneloru acésta particica, mai cu séma déca considerâmu ca largindu-se prin lege autonomi'a comuneloru au insele dreptulu de a dispune de averile loru.

4. „Instrumentulu fundationalu“ nu amintesce nimic'a despre modulu esarendârei dreptului de carcimaritu si astfeliu acestu modu pâna acum'a a fostu diferitu, pentru ca mai intâiu la anulu 1862 si dupa aceea la anulu 1864 s'au esarendatu in presenti'a representantiloru comunali separatu comuna de comuna, dupa aceea s'a facutu cu invoirea si scirea comuneloru prolungirea pre alti 3 ani pâna la anulu 1870, acum ele s'au ignoratu cu totului in modu arbitrariu.

Se punemu casulu, fâra inse a concede ca comitetulu scolasticu in vertutea „instrumentului fundationalu“ aru avea singuru dreptulu de esarendare, aceea totusi nu apare necairea in „instrumentulu fundationalu“ ca „si o fractiune mica a comitetului funduriloru are totu acelu cercu de activitate cá si intregu comitetulu,“ — câci atunci ce intielesu aru avea numerulu de 44 membri? —

5. O spunemu resolutu ca cu starea actuala si cu modulu cum s'a dusu pâna acum'a la indeplinire lucrurile prin comitetulu administratoriu in genere locuitorii n'au fostu multiamiti si mai cu séma pentru ca intr'unu periodu de 14 ani comuneloru nu s'au datu séma prin ratiociniu publicu cá la alte societâti despre administrarea acestoru averi frumóse. —

6. Aru fi lucru salutariu si patrioticu, cá la acestu isvoru de câstigu se mai incapa si alti intreprindietori, câci trebuie se credemu ca mai suntu in lume ómeni de omenia, cu stare si creditu, cari se nu ne batjocurésca cu si pre banii nostri, si cu tóta ocasiunea: ca toti suntemu in pung'a loru, ca fâra ei suntemu periti si perduti, si câte de acestea carele vorbesce si poporulu de rendu publice, si cari suntu menite a ne timbrá in ochii lumei de ómeni slabi.

Acestea si alte impregiurâri ne au silitu a luá fatia de acei membri ai comitetului pusetiune opositionala si a lucrá sa nu se duca in indeplìnire acelu conclusu dupa noi daunatiosu chiaru instituteloru.

Premitiendu acestea aflâmu cu cale a adauge cumca:

7. Noi in calitate de proprietari, representanti comunali si patroni ai fonduriloru dorimu si pretindemu cá dreptulu crijmaritului a comuneloru foste granitiere de pre valea Somesiului sa se esarendeze prin licitatiune publica pre tempu anumitu totu-déun'a de tempuriu prin representanti comunali si delegatii comítetului administratori de fonduri.

8. Vinderea in concreto a dreptului de crijmaritu o sustienemu numai atunci cându sum'a de arenda anuala pentru comunele din valea Somesiului s'aru urcá la celu putienu 45,000 fl. v. a. iér' la casulu contrariu pretindemu cá la licitatiunea publica sa se esarendeze comuna de comuna cum s'a practisatu si mai inainte, pentruca pre calea acést'a potu concurá mai multi individi si astfeliu sperâmu ca arendele se voru urcá preste sum'a de susu.

9. Pretindemu revisiunea conditiuniloru de licitatiune despre esarendarea dreptului de crijmaritu eventualu schimbarea séu intregirea loru; acést'a sa se intemple numai decâtu dupa formarea noului comitetu scolare intr'o adunare generala compusa din factorii competinti, adeca din representantii comuneloru proprietarie si delegatii comitetului funduriloru scolare.

10. Pentru lamurire in viitoriu dorimu sa se statorésca apriatu „modalitatea esarendârei dreptului de crijmaritu“ prin unu conclusu.

(Va urmá)

Varietâti.

⁂ *Multiamita publica din partea comunei nóstre bis. Margineni.*

(Fine)

Comun'a Son'a 1 fl. 67 cr.; com. Galati 2 fl; dela epitropulu din Boholtiu 1 fl. com. Hurezu 1 fl. 90 cr.; Iosifu Literate 1 fl.; com. Luti'a 2 fl. 30 cr.; com. Retisdorfu 2 fl. 50 cr.; parochi'a Hendorfu 1 fl.; com. Dai'a 1 fl. 40 cr.; com. Trapoldu 1 fl. 10 cr.; parochi'a gr. or. din Sighisiór'a 1 fl. 22 cr.; com. Ferihazu 1 fl.; com. Zoltanu 2 fl. 50 cr.; com. Palosiu 3 fl.; com. Cati'a 2 fl. 20 cr.; com. Homorodu 1 fl. 60 cr.; poporenii din Sten'a 2 fl. 40 cr.; dela domniile din Sabiiu s'au adunatu prin colecta precum urmédia: Présanti'a Sea fostulu Metropolitu si Archiep. Ivacicoviciu 5 fl.; dlu Grígoriu Mateiu proprietariu in Sabiiu 4 fl.; apoi au mai indiestratu pre maic'a nóstra bis. cu 1 potiru, 1 Discu, Stea, Copia si Linguritia cumperate prin d.sea tóte nóua din Vien'a inca au mai daruítu si materia pentru o sfita, bis. gr. or. din cetatea Sabiiului ne au daruitu unu rendu de odora pentru coperírea ss. daruri, dlu oficiante milit. in pens. Alex. Bacu 5 fl.; dlu Ioanu Padrea 16 fl.; dlu Davidu Pandrea 16 fl.; Ilustr. Sea dlu Archim. N. Pope'a 2 fl.; dlu Antone Bechnitiu 2 fl.; dlu Egert 1 fl.; B. Modorcianu 1 fl.; dlu prot. Petru Badila 2 fl., S. Kriegssein 1 fl.; dlu Stejariu 3 fl.; R. Barbieri 1 fl.; com. gr. or. din Gusteritia 1 fl. 10 cr.; dlu parochu Ioanu Piltia cu mai multi poporeni din Sambat'a de susu 10 fl.; din cas'a biser. totu din com. Sambata 2 fl.; Danila G. Popa din Sebesiu 10 fl.; com. Turnisioru 2 fl. 90 cr.; com. Gurariului 4 fl.; dlu Ioanu Dobr'a 1 fl.; com. Cacov'a 3 fl. 40 cr.; com. Ludosiu mare 3 fl. 20 cr.; com. Bogatu 3 fl.; dela popprenii gr. or. din Armonisa 3 fl., si dela poporenii din Alamoru 2 fl.. dela poporenii din Ocn'a de susu 2 fl. 50 cr.; dela bis. din Vizakna de susu 1 fl.; com. Siur'a mare 1 fl. 80 cr.; dela poporenii din Satulungu 1 fl. 70 cr.; dela bis. din Satulungu 1 fl.; com. Turchesiu 3 fl. 10 cr.; bis. gr. or. din Veneti'a 2 fl. 50 cr.; bis. gr. or. din Coman'a inf. 1 fl.; com. Fontana 1 fl.; dlu Sasu Andrasiu 1 fl., com. Çnciulat'a 2 fl. 90 cr.; com. Pereu 2 fl., com. Tientiari 2 fl. 50 cr.; dlu George Popu 1 fl., dlu Diamandi Manole 2 fl.; dlu Ioanu I. Popoviciu 1 fl.; dlu Iosifu Oprea 4 fl.; dlü Niculae Maroianu 1 fl.; bis. din Fagarasiu 1 fl; 33 cr.; com. Turnisiorn 2 fl. 80 cr.; com. Cristianu 2 fl. 90 cr.; bis. Galesiu 1 fl.; bis. Tilisc'a 2 fl.; dlu parochu Manegutiu 1 fl.; com. Tilisc'a 1 fl.; com. Sin'a 1 fl. 50 cr.; com. Siugagu 1 fl. 20 cr.; com. Capoln'a 1 fl.; bis. din com. Sesciori 2 fl.; dlu Ioanu Marinu Vulcu 1 fl.; bis. din Pianu 1 fl. 50 cr.; dlu Ioanu Radu 1 fl.; com. Ciór'a 2 fl. 20 cr.; dela bis. sí poporenii din Vinerea 4 fl.; dlu ases. cons. Cristea 1 fl., dlu Dr. A. Tincu 1 fl. prin multa sarguintia a dlui parinte **Germanu** Bogdanu duhofniculu seminariului andreianu inca ne-au inzestratu maic'a nóstra biserica cu mai multe cârti trebuincióse bisericesci intr'unu pretiu inaltu, mai departe dela bis. din com. Hurezu gr. or. si dela dlu protop. Petru Popescu mai multe cârti biser· si bìs. din com. Siercaitia unu praporu mai nou.

Margineni in 21 Ianuariu 1876.

Georgiu **Popu**, parochu gr. or.
Ioanu George **Pop'a**, epitropu.

*** (*Parastasu.*) Diu'a de 2 Fauru a. c. au fostu pentru locuitorii din comun'a nóstra, „Aciliu“ o adeverata festivitate. Teneru si betrânu, micu si mare alergau la biserica, spre a asistá la parastasulu ce avù locu in biseric'a nóstra pentru „Ioane *Mensatu*“, care au reposatu in domnulu cá clericu an. III. 6 septamâni inainte de actulu acest'a seversitu in memori'a lui. Precum au fostu viéti'a acestui teneru de buna sperantia pentru biserica si natiune, asiá au fostu si inmormentarea lui, la care pre lânga unii din colegii sei au luatu parte si corpulu invetiatorescu din Seliste, Vale si Apoldulu -sup.

Nefiindu tempulu favoritoriu, pentru a potea participá colegii sei la inmormentare in numeru mai considerabilu, densii nu au interdiatu a vení astadi la serbarea parastasului, spre a aretá iubirea si regretele loru pentru mórtea prea tempuria a iubitului loru confrate si amicu. Marturisescu ca amu fostu miscatu pâna la lacrimi, cându amu auditu la intrarea mea in biserica corulu clericale din Sabiiu cantandu in cuartetu sf. liturgia. Dupa finirea servitiului ddieescu parintele spiritualu din locu in contielegere cu domnii clerici au celebratu parastasulu in biserica cu o pompa care nu se obicinuesce asiá desu pre la satele nóstre. Seversindu-se parastasulu dlu Vinc. **Gram'a** cl. an. III a rostitu in numele clericiloru o cuventare ocasionale, in care au aretatu espressiunile cele mai vii de condolentia pentru reposatulu loru çolegu Ioane Mensatu si au imbarbatatu poporulu de fatia, cá toti sa-si crésca copiii asiá precum au crescutu pre reposatulu parintii sei, iérasi pre acesti'a i consoléza cu cuvintele Apostolului „pre cine iubesce Dumnedieu lu si cérta“. In fine au esitu parintele spiritualu cu domnii clerici la mormentu intonandu cântarea: „Plangu si me tanguescu“ iéra dupa densii totu poporulu, spre a depune o cununa de flori cá semnu de iubire, recunoscintia si suvenire pre mormentulu reposatului. Nu au fostu omu in comun'a nóstra care cautandu spre mormentulu ce ascundea remasitiele unui teneru de buna sperantia sa nu fi versatu lacrimi de compatimire.

Tenerii cari au participatu in numele clericiloru la acestu actu de jalnica aducere aminte a unui amicu fidelu si elevu bravu alu institutului teol. din Sabiiu, suntu: V. Gram'a, V. Voin'a, N. Ivanu, I. Mog'a, N. Vatasianu si I. Michailu, câror'a li vomu fi datori cu multiemita pentru onórea ce a facutu nu numai defunctului cá amicu, ci si comunei nóstre, care de asemenea gelesce in reposatulu pre unu fiu de buna sperantia. Intr'aceea sa-i dicemu! *Fia-i tierân'a usióra si amintirea eterna!*

Aciliu 4 Fauru 1876.

Unu martoru.

*** La judecatoriulu cercului Saliste s'au adusu de nisce ómeni din Tilisc'a o gramada de bani falsi, turnati, — precum se vede, — din cossitoriu si ce-va arama.

Banii pórta marc'a Romaniei si suntu facuti asemenea acelor'a, cari curgu in Romani'a sub numirea si titlulu de 2 lei.

Partea cu inscripti'a „Romani'a“ 2 lei este astfeliu de bine imitata in plasmuire, incâtu si unu laicu ce-va mai versatu in cunoscinti'a de bani, se póte alunecá prea usioru, de a primí astfeliu de bani, de bani buni si ast'a cu atât'a mai curendu, cu câtu metalulu alegatu e la fatia si la sclipéla mai si asemenea celui adeveratu.

Partea provediuta cu marc'a Romaniei e nimerita mai reu, pentruca gravurile se ivescu tocite si confuse si inscripti'a de dinjosu din capulu cununei „nihil sine deo“ pre acesti bani falsi abiá se póte descifrá.

Judecatoriulu eruându dupa faptuitori cu grab'a, si facendu cercetâri de casa, a datu la unu tieganu in Tilisc'a pre la 10 óre nóptea de unu asemenea banu si de vr'o câte-va bucâti de cusitoriu topitu si crudu.

Pre cei ce jace prepusulu ca a facutu acesti bani, — dintre cari o mare parte sa se fia strecuratu presto granitia in Romani'a, — i-a inchisu si se cercetéza cu asprime in contr'a loru.

Pâna acum suntu sub prepusu unu românu, unu tiganu si o tiganca.

*** *Carnificii (hoherii)* din Osiorheiu suntu in periculu de a-si perde oficiulu, câci lupii inviindu-i pentru peile cânilor, au luatu ei asupr'a-si prinderea acestor'a, si in locu de plata dela orasiu, care cei vechi o au prelânga folosirea peiloru, se indestulescu cu mancarea câniloru intregi.

Ei, lupii, numai din o strada, ce e dreptu in marginea orasiului, dar' altmintrea umblata au prinsu in iérn'a ast'a 8 câni. Suntu intr'atât'a audaci séu cutezatori câtu 2 câni iau prinsu si omoritu in curti, unde au fostu usile dela strada deschise, sér'a pre la 10 óre si apoi au fugitu cu ei. Ceilalti iau prinsu dupa mediulu noptiei cam dela 3—5 óre in ulitia, unde iau omoritu si apoi iau dusu afara la câmpu.

Daun'a causata de ferele selbatice in iérn'a ast'a la sate si mai cu séma printre munti, nepotendu ómenii tiené arme, trebuie sa fia fostu enorma.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Februariu 1876

Metalicele 5%	68	60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73	60
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	872	—
Actiuni de creditu	177	30
London	114	55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78	75
„ „ „ Temisiorene	77	—
„ „ „ Ardelenesci	77	—
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	103	25
Galbinu	5	39
Napoleonu d'auru (poli)	9	19

Concursu.

Pentru intregirea parochiei gr. res. de 1 clasa a Lasleului românu, protopresbiteratulu Tarnaveî de susu, se escrie concursu pâna la 28 Februariu 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

1. Portiunea canonica constatatória din 26 jugere aratóre, 3 jugere fenatiu si 600°☐ pendente de câstigatu.
2. Cuartiru naturalu.
2. Dela 140 familiii din matera si filii câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleu, din care a trei'a parte este a cantorelui.
4. Dela 140 familii câte o di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne coucursele loru instruate in sensulu st. organicu § 13 si a dispositiuniloru provisor.e pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. 6 pâna la terminulu susu indicatu.

Alm'a in 31 Ianuariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu **Almasianu**,
protopresbiteru.

(2—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale a Associatiunei dela Naseudu din 1870 p. XVII. pos. 2 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi, se escria *de nou* concursu cu terminu pâna in 31 Decemvre 1876 pentru elaborarea unei *cârti agronomice.*

Conditiunile pentru numit'a lucrare suntu:

1.) Opulu acest'a sa tracteze despre toti ramii economiei de câmpu, cu folosirea resultateloru celoru mai nóue ale sciintiei, inse cu privire la recerintiele patriei nóstre, formându unu volumu de 20—25 cóle tiparite, octavu mare.

2.) Sa infatiosieze prin ilustratiuni in tecstu séu pre foi deosebite, instrumentele si masinele cele mai probate din resortulu economiei, precum si manipulatiunile mai insemnate din deosebite ramuri ale economiei.

3.) Sa tracteze in modu corespundietoriu si despre industria agricola si modulu introducerei ei la poporulu nostru..

4.) Opulu sa fia intocmitu pentru instructiunea scolara si privata.

5.) Sa fia scrisu pre câtu se póte de popularu si corectu; in specialu terminii technici sa fia esplicati; unde e de lipsa, chiaru si prin circumscrieri, numai cá se póta fi intielesi.

6.) Pentru opulu lucratu dupa conditiunile indigitate in p. 1—5 s'a ficsatu unu premiu de 500 fl. v. a.

Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina in fruntea loru sa stée o devisa (motto), iérasi scrisa de mâna straina.

Pre lânga manuscriptu sa se alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu, ce nu contiene initialele autorului, si portându pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului respectivu, iérasi scrisa de mâna straina. — In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu c. n. 1876.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei generale dela Naseudu din 1870 de sub p. XVII pos. 8 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi se escrie *de nou* concursu pentru elaborarea celei mai bune cârti de *igien'a popularа* cu terminu pâna in 31 Decemvre a. c.

Conditiunile suntu:

Opulu sa fia in tóta privinti'a corespundietoriu trebuintieloru poporului nostru si cu deosebire sa se arete intr'ensulu si relele urmâri ale abusârei cu beuturi spirituóse. —

Premiulu este de 50 galbeni. Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mâna straina, in fruntea loru sa stée o devisa (motto) iérasi scrisa de mâna straina. —

Pre lânga manuscripte sa se alature si o scrisóre pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu cu initiale straine de ale autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului resp. iérasi scrisa de mâna straina. In launtrulu scrisórei autoriulu se va numí pre sine. —

Din siedinti'a ordinara a comitetului associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuariu 1876. c. n.

Iacobu *Bolog'a*,
presiedinte.
D. P. *Barcianu*,
secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavrila Sioic'a din Bulzesci — Cttulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fâra a se poté eruá leculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citédia a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 25 Ianuariu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuariu 1876.

Nicolau I. *Miheltianu*,
prot. gr. or. a Zarandului.

(2—3)

N. U. 39/1876.

Publicare de licitatiune.

La 7 Martie 1876 st. n. séu 24 Februariu 1876 st. v. se va esecutá prin relicitatiune verbale esarendarea muntelui de pasiunatu alu Orlatului „**Stricatu**“ intr'o estindere de 1750 jugere pre tempulu de pasiune a aniloru 1876 si 1877 cu pretiulu strigârei dela 215 fl. v. a. in cancelari'a oficiale a Universitâtiei natiunei sasesci in Sibiiu in órele oficiali indatinate.

Doritorii de arenda au sa depuna inainte de licitare la màn'a comissiunei de licitatiune vadiulu de 10% din pretiulu strigârei, care se va redá acelor'a ce nu cumpera arend'a dupa terminarea licitatiunei; celui ce cumpera arend'a i se va redá inse séu i se va socotí la sum'a arendei numai dupa ce a depusu cautiunea conformu contractului.

Conditiunile mai de aprópe ale arendei se potu vedé si inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a mai susu numita in órele oficiali indatinate.

Sibiiu in 10 Februariu n. 1876.

Dela Universitatea natiunei sasesci.

(2—3)

Vindiare de casa.

In piati'a mare in Sibiiu cas'a nr. 8 e de vendiare din mâna libera.

Informatiuni mai de aprópe dà proprietarés'a in aceeasi casa.

(1—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pr afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Prétiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ⅟₂ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 13. **ANULU XXIV.**

Sabiiu 12|24 Februarie 1876.

Cestiunea vamale.

(Urmare.)

Asertulu representantiloru Ungariei e fórte basatu: ca adeca vistieri'a statului ungaru perde mai multe milióne din darea de consumu si din veniturile monopoleloru, prin aceea ca fiindu teritoriulu vamale comunu se transpórta din provinciele de preste Lait'a cuantitâti insemnate de bere, zacharu, sare si tutunu, in Ungari'a si consumatorii ungureni platescu darea de consumu si venitele de monopolu vistieriei statului de preste Lait'a; de óre-ce dârile aceste se tragu dela inceputu dela producenti, acesti'a apoi le incarca pre consumenti.

Pre câtu inse e de basatu asertulu acest'a si pre câtu e de adeveratu de o parte, ca Ungari'a in urm'a calamitâtei economice mentionate, sufere o dauna fórte insemnata, intru atât'a e de alta parte neadmissibilu conclusulu, ca dóra s'aru delaturá calamitatea acést'a prin separarea teritoriului Ungariei.

In casulu acest'a din urma Ungari'a, ce e dreptu, fiindu unu teritoriu vamalu separatu si de sine statatoriu, aru putea urmá o politica dupa placu, in cestiunile de vama si de comerciu. Resultatulu practicu alu politicei acestei'a, neaternatória inse, nu aru fi deocamdata altulu, decâtu ca s'aru castigá venituri mai mari, pentru vistieri'a statului, dar' iéra totu numai pre cont'a indigeniloru.

Câci, ce aru face representantii Ungariei, in casulu cându aru avea teritoriu vamalu separatu, alt'a; decâtu aru pune vâmi grele asupr'a articliloru, ce se impórta din provinciele de preste Lait'a. Urmarea apoi aru fi, ca articlii acesti'a importandu-se totusi, s'aru urcá cu atât'a in pretiu, cu câtu aru trebuí sa solvésca importatorii vam'a. De importatu inse totusi s'aru importá, fiindca la noi nu se producu séu de locu, séu apoi intr'o cuantitate nesuficiente, si astfeliu noi indigenii, amu fi siliti sa cumparâmu articulii respectivi, intr'unu pretiu mai urcatu. Vistieri'a statului aru castigá dela importu vam'a; inse nici acést'a nu aru incasa-o, dela nemtii producatori, ci totu numai dela noi consumatorii.

Astufeliu deci visteri'a statului, si aru formá ce e dreptu, unu isvoru nou de venitu; venitulu acest'a inse numai la aparintia si immediatu l'aru trage dela producentii nemti, mediatu si faptice inse dela noi insine. —

Alt'a aru fi cându la noi insusi, s'aru produce articlii cu care ne inundéza nemtii, intr'o cuantitate celu putienu aprosimativu corespundietóre recerintiei de consumtiune. Atunci noi ne-amu indestulí recerintiele nóstre cu producte proprii; si nemtii aru trebuí sa-si caute alte piatie pentru productele loru. —

Dar' in casulu acest'a nici ca aru mai fi de lipsa, nici chiaru vam'a aparatóre; fiindu-ca spesele transportului insusi, i-aru scóte pre nemti din concurintia.

La noi inse productiunea, si in deosebi productiunea in mase mari si prin fabrici, carea singura se póte rentá in diu'a de astadi, — se afla inca, putemu dice, in léganu; ea pâna ce nu-'si va luá de totu altu aventu nu va puté sustiené concurinti'a din afara, intrebuintiezese spre ocrotirea ei, din partea statului ori-ce vama ocrotitóre rationabile. Vam'a ocrotitóre inse se póte aplicá iér' numai in o atare mesura; incâtu de o parte e neaperatu de lipsa, pentru inaintarea productiunei, de alt'a apoi ea se póte suportá usioru din partea consumentiloru si in fine nu formédia monopolu pentru producentii interni.

Din cele premise se vede, ca intre giurstârile in care ne aflâmu noi, introducerea vâmiloru de importu, nu aru fi mijloculu potrivitu spre inmultirea veniturilorn statului. Multu mai ratiunalu si mai corespundietoriu deci aru fi, cá puterea statului sa-si puna tóta influinti'a sea si sa-si dea chiaru si ajutoriulu seu, spre a infiintiá si a inaintá toti ramii de productiune in intrulu tierei. Câci atunci si-aru trage venitele sele despre productiunea propria. Si e multu mai usioru a dispune asupr'a unei paseri ce o ai amana; decâtu a unei'a ce se afla inca pre gardu. (Va urmá)

Revist'a politica

Presidentulu casei magnatiloru dela senatulu imperialu alu Austriei, principele Auersperg dedicà la 17 Fauru multu regretatului patriotu alu Ungariei Fr. Deák unu cuventu de simpatica aducere aminte. Senatulu imperialu, dise presidentulu intre altele, participandu prin representantii sei la actulu funebru si-a esprimatu mai intâiu condolenti'a pentru perderea ce a suferitu Ungari'a, dara in acela'si tempu si o manifestatiune, ca in ce necsu intimu se afla interesele ambeloru jumetâti a imperiului si câtu de durerósa este perderea nu numai in Ungari'a, ci si in totu imperiulu. *Reposatulu barbatu de statu a fostu celu mai bunu fiiu alu Ungariei si amiculu Austriei.*

Istori'a va aretá cu impartialitate meritele lui de o insemnatate, cum nu o prea vedemu in viéti'a unui muritoriu si i va pastrá nemurirea; dara si generatiunea actuale are dreptulu si datorinti'a sânta se pronuncie, cà caracterului reposatului i se cuvine deplin'a stima si cele mai mari onoruri. Deák a fostu insufletitu de patriotismu, care se póte precisá in scurte cuvinte asiá: *pentru patria totu, ér' pentru sine insusi numai ce e mai necesariu;* deci sa pronuncie si acést'a inalta casa, ca participa la doliulu ce l'a provocatu mórtea lui Deák si ca va recunósce totu-déun'a nesuinti'a patriotica, in care reposatulu a fostu unu modelu de lauda.

Nu este óre acést'a si o captatio benevolentiae fatia de cerbicosii ministri unguresci, cari se astépta togm'a acum la Vien'a la pertractârile de complanare?

In politic'a interna aparatele legislative, parlamentele, continua activitatea loru regulata.

Atentiunea publicului e indreptata spre pârtile orientali, unde, dupa asigurarea oficiosiloru lucrurile au venitu acum in alvi'a loru naturale. Sultanulu face pregatiri serióse celu putienu la aparentia pentru a introduce reformele in provinciele resculate. Cu tóte aceste spiritele suntu nelinistite, se pare, ca periculul unei conflagratiuni inca nu e delaturatu si pâna se mai vede câte unu nouru greu pre orisontu tempestatea e posibila si probabila. Lumea s'a dedatu a nu mai pune pretiu asiá mare pe asigurâri diplomatice.

Serbi'a, care se crede chiamata la unu rolu gloriosu in luptele slaviloru de sudu, e inca totu agitata, cris'a ministeriale duréza, principele Milanu nu este aplecatu a admite de nou cabinetulu Ristici. Dealtmintrea dispusetiunea generale e de asiá, incâtu principele va fi constrinsu de forti'a impregiurâriloru sa admita si unu cabinetu Ristici.

Din partea Serbiei — scrie unu corespondentu lui „Kelet népe — a fostu recercatu unu representante alu mariloru puteri sa intrevina la Pórt'a pentru unele concessiuni pre cale de pace, in favorulu Serbiei, in deosebi Pórt'a sa cedeze Serbiei Zworniculu micu si unele cercuri bosnice. Guvernulu turcescu incunosciintiatu de acést'a dorintia a cerutu o formulare mai precisa a acestoru pretensiuni si se pare probabilu, ca aceste negociâri ascunse voru avé unu resultatu. Angli'a s'aru bucurá de unu succesu in directiunea acést'a, câci, dupa cum crede ea, prin acestu resultatu se va impedecá ori-ce interventiune atâtu din partea Turciei câtu si a altoru puteri.

Nesuintiele sfortiate ce le facù guvernulu serbescu pentru a incheiá o aliantia cu Romani'a, nu au obtienutu nice unu resultatu.

Principele Carolu nu are simpatii mari pentru fratele seu de pre tronulu serbescu. In cercurile oficiali se póte observá óre care iritatiune contr'a Romaniei.

S'au facutu unele incercâri si cu Greci'a, dara propunerile de aliantia au fostu intempinate si in Aten'a cu recéla.

Serbii din Ungari'a — scrie unu corespundinte din *Neoplanta* lui „Kelet népe" — stau astadi intr'o comunicatiune mai mare cu serbii dincolo de Sav'a. Midilocitoriulu acestei comunicatiuni e profesorulu din Belgradu *Viltkoviciu*, care are unu frate advocatu in Esseg. Unu amicu intimu alu acestui advocatu e cunoscutulu Suboticiu, care prin mijlocirea femeei sele aduna bani pentru insurgentii din Erzegovin'a. Se vorbesce, ca serbii din Ungari'a voru organisá si unu corpu de voluntari, care va fi avangard'a armatei serbesci in resbelulu ce va prorumpe la primavéra.

Cestiunea orientale nu incéta a preocupá in continuu spiritele. In deosebi publicistic'a o discuta din diferite puncte de vedere.

Dintre câte se vorbescu despre *cestiunea acést'a* nu putemu trece cu vederea parerea fóiei franceze „Journal „Des debats." Fói'a acést'a e de parere ca reformele in Turci'a proiectate de puteri, numai prin ajutoriulu interventiunei se voru puté pune in lucrare.

Trebuie inse sa deosebimu — dice Iohn Lemoine — in cestiunea de fatia intre religiune libera si libertate religiunara, ceea ce, precum se vede, se camu scapa din vedere. Libertatea cultului divinu este in Turci'a mai mare decâtu in ori care alta tiéra mai inaintata in cultur'a din Europ'a. Musulmanii nu se amesteca in religiositatea strainiloru, ei o ignoréza pre cea din urma si o urescu si nu se intereséza de ea. Ceea ce nu voru ei sa concéda crestiniloru este, egal'a indreptatire inaintea legei si acést'a din unu simplu motivu, pentru-ca ei se privescu astadi de invingatori si pre crestini de invinsii si supusii loru. Aparitiunea acést'a fatala si inradacinata aduncu in relatiunile turcesci nimicesce tóte incercârile de reforme; egalisarea raseloru in Turci'a este asiá dara preste putintia.

Cându amu vení in pusetiune de a stá numai unu minutu sub unu turbanu, ne aru escitá turbanulu cu totulu alte pareri filosofice. Sultanulu, care dà libertate tuturoru culturiloru, nu va fi putienu surprinsu vediendu-se provocatu la tolerantia religiósa, de guverne, cari la ei acasa tramitu pre episcopi in inchisóre si la Siberi'a. — Nefericitulu padisiahu inse nu se afla in pusetiune de a esercitá represalii si asíá fórte usioru va concede tóte câte numai se va pretinde sa concéda. A trecutu er'a fatalismului si a cugetâriloru la cultulu sensualu. Sultanulu dórme si nu mai scie ce se intempla in lume. Unii turci vechi, legitimisti de ai Coranului, póte ca voru murmurá, póte ca se voru si incercá sa atîtie poporulu. Sultanulu inse a ordonatu venirea a patru nâi ferate, care s'au asiediatu in fati'a palatului. Si in Angli'a suntu unii turci vechi, intre cari credinciosi de ai lui Pitt si Palmerston, cari-'si presara cenusia pre capu, vediendu ca regimulu loru se abate dela dogmele cele vechi. Acestor'a inse li se inchidu gurile cu onerosulu cuventu: *„insolventu!"*, tocm'a cá si cându s'aru dice despre o fata de maritatu: ea n'are nimic'a."

Dealtmintrea sultanului i-aru fi usioru a respunde evitându la pretensiunile Europei, elu a mai promisu de multu tóte reformele cerute dela densulu, prin urmare a recunoscutu justificarea tuturoru gravamineloru aduse contr'a lui. Din nefericire nu sta in puterea lui de a-si pune in lucrare programele sele si de aceea Europ'a se va vedé nevoita a concrede punerea in lucrare a programeloru de reforme unei interventiuni. Pârtile tractante au de gându a nu se multiamí numai cu promissiuni góle, ci a pretinde ca sultanulu sa-si dea cuventulu in scrisu. Inarmate cu acestu obligamentu sa póta apoi tiené pre Turci'a in corda si sa o constringa a-si impliní cuventulu datu. Din nefericire inse este fórte justificata ingrigirea ca Turci'a este mai insolventa in privinti'a politica decâtu in privintia financiale si ca ea va corespunde obligaminteloru luate asuprasi numai pre jumetate adeca, numai pre hârthia. De aceea nu se póte negá ca pasulu facutu de câtra Austri'a, in numele celoru trei imperii — oficialu recunoscutu de câtra celelalte trei poteri europene insemnéza o adeverata interventiune, a cârei sfersitu va fi supunerea imperiului osmaniloru la o nóua operatiune anatomica.

Conventiunea comerciale cu Romani'a in diurnalele din Bucuresci.

Este cunoscutu ca conventiunea comerciala cu Romani'a, votata in ambe casele parlamentului ungurescu, a datu de mari si multi obstaculi in comissiunile senatului imperialu. Ministeriulu din Vien'a, interesatu de votarea acestei conventiuni de siguru din consideratiuni politice, a facutu totu ce a pututu pentru de a castigá pre senatulu imperiale pentru conventiune. Din care motive s'au esprimatu unele comissiuni ca ele nu privescu in conventiunea din cestiune ce-va mai multu decâtu ceea ce se cuprinde in cadrulu tratateloru de mainainte cu turcii, nu scimu; vedemu inse pre ministru aderandu la acésta parere asemenea din motive pentru noi neintielese. Manifestarea acést'a in comissiuni au datu ansa la urmatórea discussiune intre „Romanulu“ si „Press'a“ ambe din Bucuresci

Eata ce dice „Romanulu“:

Organulu dlui Boerescu, care atât'a tempu radicase pâna la ceriu conventiunea austro-romàna, demonstrandu mai cu deosebire ca prin acestu actu se consacra deplin'a nóstra suveranitate, ca prin tr'ensulu ni se recunósce unu dreptu pe care ni-lu contestase Turci'a, n'a mai disu nici unu cuventu, din diu'a cându telegrafulu ne aduse la cunoscintia cele petrecute in sectiunile camerei austriace si declararea categorica a ministrului de comerciu, ca „guvernulu n'a renunciatu nici odata la dreptulu (?) de a aplicá Romaniei tratatele Austriei cu Pórt'a.“

Acésta tacere nu pledéza póte tocmai contr'a organului dlui Boerescu; inse dela densulu, care facuse atât'a svonu cu cestiunea suveranitâtiei Romaniei; dela densulu, care atât'a tempu batuse resboiu cu Turci'a, pretindiendu ca acést'a ne contesta suveranitatea, pre cându Austri'a ni o recunósce si ni o consacra; dela densulu, care facea parada de unu zelu atâtu de ardietoriu pentru drepturile suverane ale Romaniei, trebuiá sa se astepte cine-va la mai multu decâtu la o tacere absoluta in fati'a isbirei data drepturiloru si demnitâtiei nóstre natiunale; catá sa se astepte la o protestare energica.

Se va ripostá póte ca contestarea drepturiloru nóstre suverane nu s'a facutu la Vien'a in siedintia publica; ea nu este inca inscrisa in procesele verbale ale camerei, nu este oficiala.

Deplorabilu subterfugiu! Dar' mai multu decâtu in nisce procese verbale ce se cetescu numai in Austri'a, óre Europ'a intréga n'a fostu inscíintiata prin telegrafu ca in sectiunile camerei austriace, deputati si guvernu s'au unitu a declará ca Romani'a este aprópe o simpla provincie turcésca, si ca tratatele incheiate cu Pórt'a au fostu, suntu si voru fi aplicabile Romaniei? Dusmanós'a isbire in suveranitatea nóstra, nu ni-a fostu dara data de Austri'a in fati'a lumei intregi?

A tacea cându primimu o asemene lovitura, nóua ni se pare ca aru fi se facemu cá acelu lasiu si nerusinatu din comedie, care primindu o palma, intrebá cu nepasare: „cine a primitu o palma?“

La aceste replica „Press'a“ :

„Romanulu“ de astadi crede ca a triumfatu minunatu contr'a nóstra, fiindu-ca nu amu respunsu nimicu séu nu amu vorbitu despre o telegrama prin care se dicea ca in comisiunea Camerei din Vien'a s'aru fi vorbitu despre tractatulu nostru de comerciu, in cutare sensu, si ca ministrulu imperiului aru fi aderatu la acele vorbe.

Vomu vorbí numai atunci cându se va votá acestu actu; si inca putemu adaogá, ca vomu vorbí mai alesu cându vomu vedé cum ni se presinta la ratificare.

Istetii critici dela „Romanulu“ au uitatu, se vede, ca unu tractatu séu conventiune intre dóue natiuni, este unu contractu; si ca numai clausele ce suntu coprinse in actu, numai dispositiunile consimtite de ambele pârti contractante suntu obligatorii. Au mai uitatu multu doctii parlamentari ca in fia-care statu, in Camerele sele, se vorbesce de unu tractatu cum intielege fia-care oratoru. Nu discutiunile Cameareloru constituiescu corpulu tractatului, nici partea sea obligatoria, ci stipulatiunile, mai repetâmu, care au fostu consimtite de ambele pârti. Pâna cându dara nu vomu vedea cu ce stipulatiuni ni se presinta tractatulu nostru comercialu cu Austro-Ungari'a, spre a se ratificá, nu avemu nimicu a dice, ci numai a asteptá.

Pâna atunci inse sa ne mai permita maríi patrioti, bá si nationalii dela „Romanulu,“ a le repetá — spre marea loru ciuda si pizma — ca acestu tractatu este celu mai mare actu de suveranitate ce tiér'a a facutu de mai multi secoli; ca acestu actu este o garantia, in faptu, despre nationalitatea si fiitoriulu Romaniei; ca elu va constituí etern'a gloria si onóre aceloru ce lau incheiatu; ca elu deschide Romaniei o nóua si mare era de prosperitate si progresu economicu!

Sa mai adaogâmu inca ca noi credemu ca guvernulu austro-ungaru va continuá a avé aceleasi bune relatiuni cu guvernulu românu, ca va fi consecuentu cu totu ce a facutu in trecutu spre a a se incheiá acestu tractatu; si ca nu va face, la epoc'a ratificârei, nimicu si nu va aridicá nici o cerere, care aru constituí o lovire in autonomi'a si suveranitatea tierei nóstre, si care aru face ratificarea imposibila.

Amu reprodusu, dice „Pr.“ in nr. preced. óre-care apreciari ce a provocatu in pres'a européna creditulu cerutu de d. generalu Florescu, ministru de resbelu, pentru aprovisionarea armatei cu munitiuni. Acelu creditu, redusu de Camera la 4 milióne, amu aratatu ca erá votatu in mare parte inca din anulu trecutu si ca nu are semnificarea alarmanta ce s'au incercatu a-i dá unele diare si corespondintie. Alte organe inse mai bine informate si mai juditióse au consideratu lucrulu cum este fàra esagerare.

Eata cum se esprima si oficiós'a „l'Italie“ asupr'a acestui faptu:

„A'si fi negresitu unulu din cei mai din urma care sa incuragiezu intr'unu micu statu amorulu propriu, totu-déun'a asiá de costatoriu, care consista in a face etalagiu cu fortiele militarie; dara trebuie sa recunóscemu ca situatiunea Romaniei in acestu momentu ii face o necessitate si o datoria de a fi gat'a la ori-ce impregiurare si de a putea la trebuintia sa-si apere hotarele. Romani'a póte, la unu momentu datu, sa dispune de celu putienu 60,000 de ómeni de trupe regulate care nu aru fi unu contingentu de despretiuitu pentru aliatii ei, si se scie ca numai cooperatiunea sea activa i-aru dá dreptu sa vorbésca, cându s'aru regulá in urma conturile. Acést'a e opini'a tuturoru buniloru cetatieni, si tocmai de aceea si Camer'a romàna nu s'a indoitu sa aclame cu unanimitate acésta necesitate onerósa, dara necesaria.“

Epistole dela tiéra.

(contin. din nr. 11.)

Junimea preste totu, dara mai cu séma cea studiata este viitoriulu natiunei. Acést'a este unu adeveru necontestabilu. Cum va fi junimea crescuta asiá va trebuí sa fia si viitoriulu natiunei, in care se afla junimea. A vorbí dara despre dens'a este lucru fórte delicatu, pentru-ca dupa parerea mea este unu lucru fórte greu a-ti fece o judecata *drépta* despre dens'a.

Fiindu-ca eu amu in vedere numai junimea studiata me voiu marginí numai prelânga o paralela intre cea de acum si intre cea dinainte de 1848.

La pasulu celu diutâiu dà judecatoriulu de greutâti. Va trebuí dara sa me orientezu dupa resultate. Resultatele ne arata ca atunci junii cari studiau aveau o perspectiva fórte restrinsa. Cá români nu puteau imbratisiá alte cariere decâtu bisericesci si scolare; mai tardiu si carier'a advocatiale. Sciintiele realì nu aveau nici o trecere, pentru ca tóta viéti'a sociale-economica erá o letargia; ea nu avé nici unu indemnu nici pentru technica nici pentru agricultura, nici pentru unu altu ramu din sciintiele esacte. Dar si sciintiele ce aveau óre-care trecere erau tratate astfeliu incâtu cu câtu invétia cineva mai multu séu, cu câtu petrecea cineva mai multu la studiu, cu atât'a sciea mai putienu. Cine sciá mai bine recitá intr'o latinía stricata si plina de erori gramaticali, erá mai „prestantu“, mai „escellentu“ mai „eminentu“, celu putienu in scóla. Ei! dara vei dice: cu tóte aceste acei cu cunoscintiele putiene in tempulu celu criticu au fostu patrioti buni si natiunalisti inflacarati si au remasu pâna la caruntetiele loru.

Si se vedi, aici amu ajunsu la unu punctu fórte dificilu Aici aru trebuí sa fiu celu mai bunu istoricu, celu mai bunu diplomatu si celu mai ageru si genialu criticu, cá sa nu cadu in vre-o eróre, fia istorica, adeca spre a reasumá sinceru intemplârile din anii 1848 si 49, fia diplomatica, cá sa aflu deca procederea natiunaliloru nostri a fostu fâra nici o eróre politica si unica carea sa ne fia pututu duce la scopu. Déca me voiu tiené si aici de ceea ce mi-amu propusu, adeca a judecá dupa resultate, apoi resultatele de unu patrariu de seculu ne arata ca sporiulu politicu ce l'amu facutu cu urmarea nóstra politica nu e tocm'a imbucuratoriu. Astadi suntemu mai acolo unde amu fostu mainainte.

Mi se pare inse ca me pré departezu dela propusulu meu. Eu nu vreau sa facu critice politicei nóstre din trecutu, si nici sa criticu pre barbatii politici si de aceea dicu, ca déca pre lânga cunoscintiele cele putiene ce le dá pre atunci scólele din patri'a nóstra junimei, ea totusi a imbratisiatu cu caldura caus'a natiunei sele asiá dupa cum a priceputu, avemu de a multiamí spiritului de atunci, care predominá inimele in tóte popórele din giurulu nostru si din departare.

Eu cugetu ca in cele premisse ti amu datu materialu destulu spre ati aprinde gândirea sa cugeti, si tu si cu tine multi altii, ce aru fi de facutu cá junimea sa fia totudéun'a aceea ce a fostu la 1848—49: interesata si inca tare interesata de lipsele si trebuintiele poporului, din a cârui sinu s'a nascutu.

Câtu atinge scól'a, ea astadi da o multime de cunoscintie folositórie junimei. Acest'a de si are sa se lupte astadi cu multu mai multe greutâti, le invinge mai numai cu acelesi *mijlóce*, uneori cu mai *putiene*, cá junimea cea dinainte de 1848. Recompensa acestoru trude si ostenele nu e cu multu mai mare. Trebuie sa admire omulu abnegatiune si sacrificiu pentru nisce posturi, cari socotite materialicesce nu intorcu tineriloru nici procentele. Noi vedemu cu totii câtu de cu anevoia ajungu individii pregatiti in functiuni si câtu de anevoia inaintéza in ele. Apoi sa asteptâmu cá sa se faca toti advocati si preoti aru fi o asteptare, carea in fine nici ea nu recompenséza multu.

Sa fiu bine intielesu cându vorbescu de recompensa. Eu nu o intielegu in arangiâri de locuintie a la *prince du cote d'or*, nici in metasarii pentru fiitórele dómne etc., ci intr'unu traiu cu atât'a comoditate incâtu sa póta traí cineva corespundietoriu starei sele si sa póta sa-si inmultiésca si capitalulu spiritualu celu câstiga pre bancele scólei si ale facultâtiloru.

Punu mare pondu pre recompensa, câci, ori si cum, déca nu este ea unu motoru, este unu stimulu, care intretiene foculu sacru, spriginesce motorulu' carele trebuie sa fia natiunalismulu si patriotismulu. Numai in modulu acest'a putemu asteptá unu sporiu comunu alu natiunalitâtiei nóstre; altcum tóte ostenelele suntu perilcitate a se cufundá in namolulu, séu alu materialismului seu alu saraciei sprirituale si materiale.

Temerea ce amu esprimat'o nu e cu totulu fàra temeiu. Aruncati odata privirea preste barbatii nostri esiti din tinerimea dinainte de 1848 si purtati de óre-care norocu, ajunsi la stâri sociale considerabile si dieu vei gasí intre ei destui si de acei'a, cari de multu au disu adio la tóte si si cauta numai de *scumpulu* eu alu loru. *Exempla trahunt*, se dice óre unde in cârtile cele latine, si asiá se póte intemplá ca puterea cea mare a imitatiunei sa gasésca multi imitatori. Desvoltatu simtiulu acest'a, mi e téma, ca intre impregiurâri critice, fia glasulu natiunalitâtiei si alu patriotismului câtu de tare, nu-lu voru audí multi si nu voru voí sa-lu auda.

Ce trebuie dara sa facemu cá sa evitâmu, déca esista unde-va, reulu? Sa cautâmu pentru junimea nóstra o recompensa, carea in nici intr'unu casu sa nu i pota lipsí. Recompens'a cea mai sigura inse este *simtiulu moralu*. Acest'a desvoltatu in junime da peptu cu tóte necasurile, invinge tóte dificultâtile si sustiene foculu sacru alu sciintiei necontenitu si foculu sacru alu natiunalismului si patriotismului puru precum lu pretinde evangeliulu lui Chsu.

Astfeliu nu amu avé temeri pentru viitoriulu nostru. Diferintiele, care se ivescu astadi ici colea pentru *plapoma*, aru disparé cu totulu si aru face locu cestiuniloru de principie pre terenurile sciintiei, cari aducu lamuriri de spirite si folóse nepretiuite; dara nu ca astadi ridiculositâti, de care trebuie sa ne fia sfiala inaintea poporului nostru si in inaintea strainiloru.

Eruditulu patriotu, d. I. Fetu, scrie unu articolu vrednicu de tóta laud'a de câtra totu românulu din ori ce parte a Romaniei libere câtu si acelei cotropite, intitulatu „Scólele româno-macedonene“, pre care 'lu da publicistiloru români spre studiu, desvoltare si publicitate.

Grabindu-ne a publicá si noi acestu articolu, 'lu recomendâmu mai cu séma Inaltu Prea Sântiei Sele paritelui Mitropolitu primatu alu Romaniei, domnului ministru alu culteloru si instructiunei publice, si domnului ministru alu justitiei.

Nu suntemu la indoiala, ca toti publicistii români, fàra osebire, voru apretiuí acestu articolu dictatu de inima de românu unui publicistu eminentu, cu talentu si eruditiune.

„Trompet'a Carpatiloru,“ care a imbratisiatu acésta sacra causa nationala de cându este ea, precum a facut'o si jurnalulu „Buciumulu“ dela inceputulu seu, se grabasce a trece in colónele sele acestu documentu, care póte serví de basa tutuloru acelor'a, cari se interesé za de sórt'a româniloru din Macedoni'a, din Epiru si Thesali'a, cum si de a tutuloru aceloru români, pre cari 'i desparte Dunarea de Romani'a libera.

Tempulu este mai proprice de câtu ori cându, confrati români in publicitate, cá sa se agite din tóte pârtile acésta mare cestiune nationala, si sperâmu, ca ómenii nostri de statu, stimulati si de talentele d-vóstre patriotice, voru chibzuí spre cele de folosu acestoru frati ai nostri si romanismului intregu!

Scólele româno-macedonene.

Cine si de unde vinu românii-macedoneni? Nu ne vomu propune a tratá ací acésta cestiune; e numai atât'a, ca ei au fostu, suntu si voru fi latini in tóta puterea cuventului, in limba, datini, moravuri, credintie si aspiratiuni. Nu vomu face istoriculu vietiei loru dela colonisare si pâna acum; vomu spune numai ca, dupa caderea imperiului bisantinu, cu care ei au avutu a se luptá victoriosu de mai multe ori; ca dupa disolvarea imperiului româno-bulgaru alu asaniloru, românii transdanubieni, urmându esemplulu fratiloru de dincóce, au avutu intielepciunea de a câstigá amiciti'a Portiei otomane, in schimbulu unui tributu anuale, care este mai multu unu omagiu de vasalitate, de câtu unu tributu de servitute. Cu acestu pretiu ei au remasu scutiti de amesteculu turciloru, si nici odata n'au cunoscutu ce vrea sa dica asupritoriu séu dajdieriu alu stapânirei. Guvernati in catunele si satele loru prin unu consiliu de betrâni intielepti, ei au vietiuitu suptu legi totu asiá de simple, cá si in tempurile patriarchiloru: liberi in cultulu loru, liberi in familiele loru, au trecutu prin tóte furtunele ce au sguduitu de atâtea ori Orientulu pâna la epoc'a revolutiunei din 1821. Atunci, cedându unui simtiementu umanitariu si religiosu, au contribuitu puternicu la triumfulu causei elene cu banii si sângele loru.

Lumea civilísata a admiratu marile fapte ale Greciloru moderni, cari le-au adusu independinti'a tierei loru, fàra a scí, ca poporulu pacinicu alu româniloru-macedoneni si tesalieni a coperatu fórte multu spre regenerarea Greciei. Astadi se scie insa, ca românii de preste Dunare au ajutatu acésta lupta cu cei intâiu barbati politici si ostasi nascuti din sânge românescu, precum: Coleti, fostu ministru si diplomatu alu Creciei; Vlahopolo, fostu ministru de resbelu; Colocotroni, unulu din primii resboinici ai liberarei; colonelulu Caraiscachi Nichit'a, supranumitu Turco-fagulu; colonelulu Peraos, Macrianu, generalu de brigada; Rangu, Grizioti, Delianu, Zapu, cinci frati; Wlacho, Teodoru, Wlahav'a trei frati; Jeac'a trei frati; Iordache dela Zere; Mandal Caracas, Caras, Lepeniotu Tzong'a, Cazandony, Mezzovonity, Diamandy, Caratas, Hristodu Hagi Christu, Petr'a Nicot, Tziatzo, Iani Cost'a, Lazei doi frati; Bozditiei doi frati; Iani Grivenitu doi frati; Pit'a, Beid'a si alti multi; preotii Papadimas, Pap'a Cost'a si Diaco, sefi ai Tesaliei, si multi alti militari si civili.

Erá de speratu ca, a dóu'a di dupa triumfu, grecii se voru arată recunoscatori si toleranti, macaru câtu sectatorii lui Mohamed, câtra o natiune conlocuitóre cu ei, in numeru de preste unu milionu, si care le facuse atât'a bine.

Fu cu totulu dealtmintrea. Si in Greci'a libera, si in Epiru si in Tesali'a, si in Macedoni'a, tóte silintiele greciloru liberi ori neliberi n'au tientitu nici tientescu, dela 1828 incóce, decâtu la grecisarea româniloru si la castigarea loru pentru marea idea a elenismului. Spre a ajunge ací, au pusu mân'a pe scoli si biserici: iér' limb'a romàna este persecutata si invetiatorii români, preotii români, chiaru in comunele esclusivu române, suntu sistematicu isgoniti si inlocuti cu greci, pentru cá copiii româniloru din fasîa sa-si uite limb'a si traditiunile strabune, sa se piérda si sa devina greci in propri'a loru patria romàna.

Persecutiunea ajunse in cele de pre urma atâtu de cumplita, incâtu ori-care românu voiá a resistá, trebuiá a se espatriá, a trece Dunarea dincóce si aci a se pune pe lucru, pe munca, pentru cá prin sudórea fruntii sele, adunendu capitaluri mari, sa le utiliseze spre paralisarea propagandei si actiunei intelectuale morale si religióse, prin care grecii amenintia a desnationalisá preste unu milionu de români. (Va urmá.)

Sabiiu in 8 Fauru.

(*Comitetulu Asociatiunei in activitate, siedinti'a din 15 Ianuariu 1876.*) Corespondinti'a despre siedinti'a subcomitetului sibiianu, aparuta in Nr. 101 a „Tel. Rom.“ din 1875 a causatu — cine aru fi crediutu? — o miscare literara estraordinara. Presidentulu, actuari si comitetulu societâtiei literarie — toti si-au ascutitu penele si fia-care dupa priceperea sea a presentatu publicului câte unu ou literariu. Comitetulu Asociatiunei nóstre a atribuitu corespondintiei o insemnatate asiá de mare, incâtu elu a aflatu de lipsa a o supune unei censure, in urm'a cârei a si anatemisat-o dimpreuna cu autorulu ei — „unu individu, ce se mai cutédia aflá in sinulu natiunei!“

Nu ne póte prinde mirare, cându comitetulu Asociatiunei in lips'a altoru afaceri se ocupa cu censurarea corespondintieloru din jurnale.

Tempurile suntu de asiá!

Inse pre lânga aceste tempuri ciudate mai suntu si literatii nostri dela comitetu — cam ciudati in feliulu loru. Ei purcedu dela acsiom'a, ca literatur'a si cultur'a se face si fàra concursulu dloru, din care causa si pentru a nu impedecá progresulu s'au declaratu dela inceputu pentru passivitate, devenindu astfeliu ín comitetulu literatiloru cea mai placuta ocupatiune unu feliu de „dolce far niente“.

Nu voiescu a cercetá, ce aduce folosu mai mare literaturei si culturei nóstre activitatea séu pasivitatea literatiloru nostri dela comitetu, inse me vedu nevoitu a constatá, ca literatii nostri dela comitetu nu suntu asiá blandi cum paru a fi. Suntu momente, unde se scóla toti cá unulu si atunci activitatea e nemarginita.

Dóra cându e vorb'a de cultur'a sermanului nostru poporu?

Dóra cându e vorb'a de deslegarea unei cestiuni literarie sciintifice?

Nu! nu! suntu cestiuni cu multu mai grave si importante, care conturba pacea comitetului literatiloru. „Presidentulu! presidentulu este persecutatu si atacatu. La lucru, camaradi!“ Astfeliu suna trimbiti'a rebelnica; si precum alérga soldatii lânga generalulu loru strimtoritu, asiá se situéza literatii dela comitetu in giurulu presidentului strigandu: „Piéra literatur'a si cultur'a, piéra adeverulu si dreptatea, traiésca d. presidentu!“ Presidentulu se ridica de pre scaunu si cu glasu inaltu desfasiura „pre scurtu“ unu tablou alu vietiei sele, compune o scala a simtieminteloru sufletului seu, incependu cu „bucuri'a nespusa“ si sfersindu cu „desamagirea amara“, se lauda mai intâiu pre sine si apoi pe ceilalti „vechi si demni barbati“, — comitetulu asculta, primesce si se indignéza si eata oulu literaru e gat'a.

Este prea usioru esplicabilu, cându literatii dela comitetu in entusiasmulu loru si totu-déun'a gat'a a o patí pentru presidentulu loru a primitu rolulu chorului in acestu spectacolu.

„Asertulu corespondentelui despre asternerea protocóleloru ale subcomitetului este de totu neadeveratu“ dice d. presidentu.

„De totu neadeveratu!“ striga comitetulu in choru, de-si actuariulu subcomitetului declara in publicu, ca a asternutu protocólele si presidentulu marturisesce, ca le-a avutu 4 dile la sine.

„Corespondentulu a retacutu faptulu, ca protocólele subcomitetului s'au asternutu (de nou!) in 4 Ianuarie 1876, sciindu elu (corespondentulu), ca de va spune adeverulu nu-si póte ajunge scopulu“ dice d. presidentu.

„Asiá este“ striga chorulu, „in corespondinti'a sea din 30 Decembre 1875 corespondentulu a retacutu faptulu, intemplatu in 4 Ian. 1876.“

„E unu neadeveru afirmatiunea corespondentului, ca actuariulu subcomitetului aru fi facutu in siedintia interesant'a impartasire, ca presidentulu Asociatiunei a tramisu protocólele asternute fàra nici o observare indereptu, dupa ce 12 dile le-a tienutu la sine, e unu neadeveru fiinduca impartasirea actuariului nu corespunde realitâtiei“ dice d. presidentu.

„E unu neadeveru“ suna echoulu presidentului, de-si actuariulu declara in publicu, ca elu nu numai a facutu in siedintia aceea interesanta impartasire, ci o si sustiene de adeverata cá basata pre realitate.

„Totu asiá de neadeveratu este asertulu corespondentelui, dupa care subcomitetulu din Sabiiu a substernutu protocólele sele comitetului in decursu de 4 ani totu-déun'a brevi manu adeca fàra comitiva,“ dice dlu presidentu.

„Totu asiá de neadeveratu“ repeta chorulu literatiloru, de-si archivulu Asociatiunei ne dovedesce, ca nu esista nici macaru unu protocolu cu comitiv'a a vre-unei siedintie lunare a subcomitetului sibianu.

„Inca unu neadeveru de totu tendentiosu si seducatoriu este asertulu corespondentelui, ca partea cea mai mare a membriloru (subcomitetului) au parasitu cu indignatiune *locasiurile*“ dice d. presidentu si in graba prin unu escamotagiu subtilu face din „locasiuri“ „siedintia“, falsificandu astufeliu testulu oríginalu alu corespondintiei, si apoi continua: „de óre-ce unu membru alu subcomitetului mi-a marturisitu ca n'a parasitu siedinti'a cu indignatiune, se va convinge oricare bine simtitoriu ca unu membru nu face cea mai mare parte din 12 membri.

„Asiá este! asiá este!“ striga chorulu, „corespondentulu „Tel. R.“ trebuie pedepsitu. Cameradi! se facemu § 3 din procesulu verbalu si sa dâmu corespondentului cá pedépsa de ocamdata numai profund'a nóstra indignatiune.“

„Profund'a nóstra indignatiune asupr'a lui!“ resuna unisono.

Cortin'a cade.

Spectacolulu s'a sfersitu. . . . .

Posteritatea va priví cu mandria la procesulu verbalu din 15 Ian. 1876.

Hotaritu lucru: literatii nostri dela comitetu suntu cam ciudati in feliulu loru. O parte a acestoru „literati“ se invertescu si pre alte terenuri nu numai pre a le literaturei, inse cu aceea-si abnegatiune si fiindu ca de multe ori dispunu despre pedepse mai aspre cá cele prescrise in § 3 alu „procesului verbalu“ nu ne póte prinde mirare, cându „literatii“ avendu pre unu „june“ din Sabiiu in prepusu a fi autorulu corespondintiei, au intentionatu ai detrage postulu, cá pedépsa pentru gresiél'a comisa in contr'a subordinatiunei (?!). Pentru a delaturá tóte faimele si prepusurile, declaru ca eu subscrisulu, amu fostu autorulu corespondintiei, aparuta in Nr. 101 alu „Tel. Rom.“ din a. tr.

Eugeniu Brote.

Din Valea Borgoului in Fauru 1876.

(Fine)

11. Pretindemu cá comitetulu administratoriu de fondurile scolare granitieresci sa se compuna din nou si anume pre bas'a urmatóre:

a) Cá membru in comitetulu respectivu póte fi alesu ori-care individu cu renume bunu, cunoscutu de nepatatu si onestu, de natiunalitate romana si descendinte din fosti granitieri dupa tata si mama séu celu putienu dupa tata. Cei ce tragu salarie séu alte beneficie din acestea fonduri potu avea cá membri numai votu consultativu.

b). Nu potu sa fia deodata membri in comitetu tata cu fecioru frate cu frate, socru cu ginere si cumnatii in lini'a prima.

c). Comunele care concurgu la fondulu instituteloru de invetiamentu cu sume pâna la 500 fl. v. a. au dreptu de a alege unu membru, celea ce concurgu cu sume dela 500—1000 fl. doi membri si cele ce dau dela 1000 fl. v. a. in susu trei membri.

d). La alegerea membriloru sa se tiena contu de aceea impregiurare ca dóue din trei pârti a numerului totalu se fia mirenî si o a trei'a parte spirituali, de confesiunea gr. cath. si gr. or. in proportiune cu numerulu sufleteloru.

e). Membrii din comitetulu fonduriloru scol. sa se aléga analogu membriloru din universitatea districtului, adeca totu câte pe 6 ani, in care tempu diumetate se schimba prin sórte.

f). Perceptorele si controlorulu sa se aléga totu numai pre 3 ani dupa care tempu iéra potu fi realesi, déca voru documentá deplina abilitate si incredere. Ei au se fia salarisati si pentru siguritate trebuie sa aiba cautiune de ajunsu.

Cá membri de comitetu participa la conclusele acestui'a numai cu votu consultativu.

g). Cá secretariu sa se aléga unu individu inteleginte cu preferintia juristu, care sa póta respunde pentru afacerile lui concrediute si sa póta totu odata in cause de dreptu inlocuí si pre fiscalulu fonduriloru. De sine se intielege ca va fi salarisatu dupa cuviintia.

12. Comitetulu fonduriloru se fia obligatu a tiené dóue siedintie generale in anu si anume in Ianuariu si Augustu. In siedinti'a din Ianuariu va censurá, scontrá si apoi publicá comuneloru ratiunile anului espiratu; in Augustu va votá stipendiele si salariele, si pre lânga acestea va resolví si alte afaceri pendinte.

O comisiune alésa de 5 din senulu comitetului va avé din tempu in tempu pre neasteptate a scontrá cas'a fonduriloru.

In genere comitetulu se va miscá numai intre marginile ce i le prescrie instrumentulu fundatiunalu, si dela acelea nu se va abate unu pasu.

Cea dintâiu afacere a noului comitetu se fia compunerea si aducerea in viétia a statutului generalu pentru manipularea averei conditiunata in instrumentulu fundationalu cap. IV alini'a 2 si 3 care de multu a trebuitu facutu.

13. Aceloru membri, cari suntu cu locuinti'a afara din Naseudu se voru solví din fondulu centralu pentru participare la siedintiele ordinari si estraordinari a comitetului diurne, si anume 2 fl. v. a. pre dî.

Trasur'a o voru dá comunele pre cari le representa respectivii membri.

Drumulu se computa dupa departarea comuneloru de Naseudu in $^1/_2$ si 1 dî intrégа.

14. Acelu membru care fàra causa justa va absentá dela trei siedintie sa se considere cá eschisu din comítetu si presiedintele se dispuna alegere nóua in loculu celui esitu din acést'a causa carele nu póte fi realesu.

15. Dorimu cá institutele de invetiamentu sa fia asigurate pentru totudéun'a de subsistintia cá se mai fimu amenintiati cá pâna acum de pierderea loru, si pentru acestu scopu pretindemu cá din averile respective venitele fonduriloru scolare sa se creeze nou fondu separatu sub numele „fondulu instituteloru de invetiamentu din alu II-lea regimentu românu de granitia din Ardealu.“ Acestu fondu va fi a se creá in unu siru de ani incepându dela 1 Ianuariu 1877 din rumperea aloru 10—$20^0/_0$ a veniteloru anuale, cari pre totu anulu se voru adauge sistematice pâna voru ajunge la o suma, din a cârei procente odata se voru poté acoperí tóte spesele inclusive salariele profesoriloru si a invetiatoriloru dela acestea institute. Acestu fondu aru fi eschisivu proprietatea nóstra si nu s'aru poté atacá nici din partea elementeloru neromâne, ce dóra cu tempu aru poté preponderá in acestu tienutu, nici din partea regimului ce aru conduce mai târdiu destinele patriei nóstre.

De si unele din acestea afaceri suntu apriatu puse si in instrumentulu fundationalu, noi le-amu adusu si aici pentru ca amu vediutu ca nu s'a implinitu si urmatu cum a fostu datorinti'a. —

Acestea ne-au fostu si ne suntu de ocamdata motivele, ce ne-au indemnatu a ne redicá cuventulu si credemu ca amu aratatu de ajunsu tendintiele nóstre. Scimu inse din capulu locului ca voru fi de acei'a, cari nu voru tiené contu de pasii nostrii, si de curatele nóstre intentiuni, ne voru combate si innegri cá si pâna acum'a, noi inse dechiarâmu ca vomu merge pre calea apucata si nu vomu incetá a lucrá pentru inflorirea si bunastarea instituteloru nóstre.

Se póte cá impregiurârile sa ne impedece in ajungerea scopului nostru, se póte se intre la mijlocu intre noi si tient'a nóstra chiaru machinatiuni de acelor'a, cari astadi trecu de cei mai mari patrioti, si credu ca omulu se incepe numai dela densii; in casulu acel'a ne vomu mângaiá cu aceea ca amu gresitu cá ómeni, numai nu pre bani, cum ne vorbesce lumea.

In fine rogâmu cu totu respectulu pre inclitulu Presidiu a luá acestea dechiaratiuni ale nóstre in consideratiune, a dispune cá sa se tiena contu de ele si la tempulu si loculu loru a le realisá.

Cerculu Sângeorgiului in 24 Decembre 1875.

Urméza 132 de subscrieri si 6 sigile comunali.

Sciri mai nóue.

Dupa „Budap. Corespondenz,“ fostulu ministru croatu Col. *Bedekovics* iérasi va fi denumitu ministru.

Ministru reg. ung. de justitia a respunsu la interpelatiunea lui Trauschenfels, punendu in perspectiva o *novela in privinti'a limbiloru.*

„Wien. Abdp.“ si „Polit. Cor.“ reproducu not'a ministrului turcescu de esterne indreptata câtra ambasadorulu austro-ung., in care arata ca pórt'a va pune in lucrare in Bosni'a si Erzegovin'a numai decâtu patru puncte din cele cinci puncte de reforme.

Alegerile pentru adunarea natiunale din *Franci'a* au urmatoriulu resultatu: 23 conservativi, 20 conservativi constitutiunali, 75 conservativi republicani, 25 legitimisti, 62 bonapartisti, 198 republicani, 17 radicali; mai suntu 4 alegeri in restantia si 108 alegeri restrinse. — In *Ajaccio* alegerea restrinsa va fi intre principele *Napoleon* si *Rouher*.

Din Spani'a se scrie, ca revolutiunea carlista trage de mórte. Regele Alfonso a intratu in Tolos'a. Carlistii suntu cu totulu descuragiati; mai multi capi de ai carlistiloru au trecutu in Franci'a. Fórte multi carlisti trecu in castrele regalistiloru si se supunu.

Dupa unu telegramu din Zar'a vinu sciri positive dela Costajnica, ca insurgentii nu voru a se supune nici decum. „N. fr. Pr.“ afla ca de nou s'au chiamatu 24 batal. de redifi sub arme.

Din Bucuresci se telegrafêza, ca camer'a deputatiloru a votatu pentru anulu acest'a unu contingentu de 15 mii de recruti.

Varietâti.

⁂ *Scire dela curte.* Se dice ca cu finea lui Aprile va vení I. Sea imp. Archiducele *Albrecht* la Sabiiu.

⁂ Comandantele brigadei de honvedi dela Sabiiu colonelulu Stef. *Szombat* se stramuta in aceeasi functiune la Satmaru si in locui vine colonelulu Szabo dela Budapest'a.

⁂ *Sabiiu* 6 Fauru 1875.

Dle Redactoru! Nu ni se alinà bine dorerea de pierderea colegului nostru Mansatu cându de odata fuseramu cuprinsi de alt'a nóua.

Tocmai in diu'a, in carea comissiunea amintita in nrulu trecutu mai susu depunea ultim'a lacrima pre mormentulu multu iubitului loru colegu, Ioanu Menzatu, — neindurat'a mórte, nemultiamindu-se cu un'a dintre florile institutului nostru, ni rapí si pre unu alu 2-le membru alu acestui institutu, pre Ioane Micu, de asemenea clericu in an. III, carele in urm'a unui morbu indelungatu de 6 luni parasí viéti'a pamentésca in 1 Fauru a. c. Inmormentarea i-a fostu in 3 Fauru a. c. la carea participara afara de clerici si pedagogi si unu publicu numerosu.

Privirea tuturoru, cari au participatu la acestu conductu funebralu, erá tientita spre partea din dereptu a cosciugului, pentru de a poté observá pre nenorocitii lui parinti, cari din caus'a departârei cei mari, nu avura nici cea mai mica fericire, cá fatia de acel'a care li-a fostu mai dragu in viétia, bucuri'a si radiemulu loru in viitoriu, sa-si póta impliní cea din urma datorintia parintésca.

In loculu loru inse se potea observá prelânga pré on. dd. as. cons. si profesori adeveratulu representante alu loru veteranulu si meritatulu inspectoru seminar. pré onor. domnu capit. in pensiune, Constantinu *Stezariu*, carele nici odata n'a incetatu a-si manifestá bunavointi'a si iubirea sea fatia de tinerime, de viitoriulu natiunei si cu deosebire cu ocasiunea acést'a; — contribuindu nu numai cu cuventulu, ci si cu fapte la consolarea si usiurarea suferintieloru defunctului.

La mormentu cler. an. III S. Susmanu rostí unu cuventu funebralu carele miscà inimile tuturoru auditoriloru.

Intr'adeveru e tristu cându natiunea si biseric'a tocmai atunci cându aru avea mai tare lipsa de fiii devotati, pierde pre doi teneri, cari in viitoriu avé sa-i fia scutulu si aparatoriulu loru.

E tristu pentru parinti, cându se simtu necesitati a vedé zadarnicite tóte stradaniile si sperantiele loru juste de a fi mangaiati la betranetiele loru de câtra fiii loru. Inse planurile lui Ddieu nu le potemu patrunde cu mintea nóstra, sa ne mangaiemu cu cuvintele dreptului Iovu: Domnulu a datu, Domnulu a luatu, fia numele Dlui binecuventatu, si sa dicemu: Fia-le tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

B. *Demianu*,
N. *Cado*,
cler. II.

⁂ *Esundâri.* Din Ungari'a vinu din mai multe pârti sciri ca apele cele mari in urm'a esundâriloru Dunarei, Vagului, Temesiului si riului Bega au spalatu mai multe poduri. — Astfeliu de sciri suntu si dela Vien'a si dela Prag'a din Boemi'a. — Dupa unu telegr. dela Alb'a-Iuli'a la „Hr. Ztg.“ gramadindu-se multa ghiatia la podulu dela *Muresiu - porto*, podulu fu ruptu si din caus'a acést'a comunicatiunea intrerupta.

⁂ In *Cant'a* a eruptu ból'a egiptica de ochi. Scólele suntu inchise din caus'a acést'a.

⁂ *Seri cu jocu*, mai intime negresitu, se urméza la d. Vasile Boerescu, in tóte Vinerile; dela inceputulu carnevalului.

In aceste seri cordialitatea ia loculu eticheteloru, si multu gentil'a dómna V. Boerescu scie sa dea petrecerile fia-cârei verste, conformu gusturiloru proprii.

In aceste seri de amici intimi se facu conversatiuni literarie, conversatiuni scientifice, conversatiuni artistice, pre lânga dantiurile gratióse, pe lânga musica alésa; incâtu serile cu jocu intime ale dlui V. Boerescu, putemu dice ca suntu cele mai variate, in cari se potu desvoltá gratiele spiritului alaturi cu gratiele esterióre.

Aceste seri paru o inaugurare de nóua viétia sociala la noi, in care instructivulu sa fia alaturi cu frumosulu.

Asemenea seri aru fi de doritu sa se dea de câtra mai multi din acei'a, cari potu aduná cercuri in giurulu loru, cá cerculu pre care si-lu face d. V. Boerescu.

⁂ *O séra cu jocu*, — care déca, aru fi avutu formalitatea decoltârii rochieloru, aru fi fostu balu in tóta legea, ceea ce a provenitu din modesti'a dómnei Cantacuzino la invitatiuni, — o séra cu jocu s'a datu Mercuri'a trecuta la dn'a Grigorie Const. Cantacuzino.

Apartamentele largi, mobilarea alésa, arangiarea cu gustu, obiectele de arta si tablourile cunoscute ale dlui Grig. C. Cantacuzino, inviate aceste de cea mai alésa societate bucuresténa, de toti generali-consulii din Bucuresci, de toaletele esîte abiá din mânile primeloru modiste din Bucuresci, faceau pre ori-ce espertu in frumsetile societâtiloru sa dica: in asemenea materia Parisulu orientului nu cedà intru nimic'a Parisului din occidentu. Usiurinti'a si gratiele in dantiuri, „polc'a mazurc'a“ câtoru-va militari români, ai câroru pinteni tieneau tactulu musicei, sclipindu alaturi cu atlasulu celu albu alu pantofului, nu scimu ce obosire de crieri n'aru fi desceptatu!

Déca merulu de auru s'aru fi pusu in disputa gratieloru variate din acésta séra cu jocu a dómnei Cantacuzino, criteriulu aru fi avutu multu de lucru; esamenulu aru fi fostu fórte lungu; dara pâna in finele finelui, dupa parerea nóstra, merulu l'aru fi luatu dómn'a de Herz, nasc. princes'a Dim. Gr. Ghic'a.

Totu a fostu la perfectiune in acésta séra cu jocu data de presiedintele societâtiei incuragiârei arteloru d. Gr. C. Cantacuzino; presidandu pretutindenea, dela inceputu pâna la sfersitu, zimbetulu si afabilitâtile gratiósei matróne dómn'a Gr. C. Cantacuzino. Lustruri, oglindi, tapeti si poleieli, totu ce scotu fabricele cele mai renumite, se vedu mai in tóte casele opulente ale Bucuresciloru. Pre lânga aceste, inse obiecte de arta, tablouri apartienendu diferiloru scóle, nu se vedu prea multe nici intr'o alta casa, decâtu in cas'a dlui Gr. C. Cantacuzino.

„Tr. Carp.“

Nr. I. 41/1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in Vale, lânga Saliste se escria concursu cu terminu pâna in 20 Martiu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu si 3 orgii de lemne precum si o suma aprossimativa de 60 fl. pentru diverse lucruri scripturistice.

Petitiunile pentru obtienerea acestui postu provediute cu documentele necesarie despre studiele facute, despre pracs'a de pâna acum si despre cunoscinti'a perfecta a limbei române, si déca se póte si a altoru limbi din patria suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu inspectoratu.

Sabiiu 18 Februariu 1876.

Inspectoratulu cercuale alu Salistei.

1—3

Concursu.

Pentru intregirea parochiei gr. res. de I clasa a Lasleului românu, protopresbiteratulu Tarnavei de susu, se escrie concursu pâna la 28 Februariu 1876 st. v.

Émolumentele suntu:

1. Portiunea canonica constatatória din 26 jugere aratóre, 3 jugere fenatiu si 600o☐ pendente de câstigatu.
2. Cuartiru naturalu.
2. Dela 140 familiii din matera si filii câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleu, din care a trei'a parte este a cantorelui.
4. Dela 140 familii câte o di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne concursele loru instruate in sensulu st. organicu § 13 si a dispositiuniloru provisorie pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. 6 pâna la terminulu susu indicatu.

Alm'a in 31 Ianuariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Almasianu,
protopresbiteru.

(3—3)

Edictu.

Nicolae Sierbanu de religiunea gr. orientala din Sebesiulu de susu, paresindu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Eva nascuta Chiridonu de patru ani si jumetate, se citéza prin acestu edictu de a se infatisiá la subsemnatulu foru in terminu de unu anu si o di, câci la din contra se va decide procesulu matrimonialu sullevatu de numit'a muiere si in absenti'a lui.

Sibiiu 25 Ian. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tract. II alu Sibiiului.

I. *Popescu*,
protopopu.

(3—3)

N. U. 39/1876.

Publicare de licitatiune.

La 7 Martie 1876 st. n. séu 24 Februariu 1876 st. v. se va esecutá prin relicitatiune verbale esarendarea muntelui de pasiunatu alu Orlatului „**Stricatu**“ intr'o estindere de 1750 jugere pre tempulu de pasiune a aniloru 1876 si 1877 cu pretiulu strigârei dela 215 fl. v. a. in cancelari'a oficiale a Universitâtiei natiunei sasesci in Sibiiu in órele oficiali indatinate.

Doritorii de arenda au sa depuna inainte de licitare la màn'a comissiunei de licitatiune vadiulu de 10% din pretiulu strigârei, care se va redá acelor'a ce nu cumpera arend'a dupa terminarea licitatiunei; celui ce cumpera arend'a i se va redá inse séu i se va socotí la sum'a arendei numai dupa ce a depusu cautiunea conformu contractului.

Conditiunile mai de aprópe ale arendei se potu vedé si inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a mai susu numita in órele oficiali indatinate.

Sibiiu in 10 Februariu n. 1876.

Dela Universitatea natiunei sasesci.

(3—3)

Vindiare de casa.

In piati'a mare in Sibiiu cas'a nr. 8 e de vendiare din mâna libera.

Informatiuni mai de aprópe dà proprietarés'a in aceeasi casa.

(2—3)

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna si nemtiésca suntu prevocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1876.

Dr. Lukacs Miculicz.
Profesoru ord. de mositu,

(4—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 14. ANULU XXIV.

Sabiiu 15|27 Februarie 1876.

Cestiunea vamale.

(Fine.)

In ce privesce regularea dâriloru indirecte, nu se póte negá, ca mânile regimului nostru au fostu legate prin aceea, ca in urm'a comunismului teritorialu, elu fù silitu a se tiené de sistemulu acel'a de dâri indirecte, care s'a fostu introdusu inca de mai nainte in provinciile nemtiesci, si care croitu fiindu dupa relatiunile de acolo, si corespunde numai acestor'a.

Industri'a Ungariei, nu se póte mesurá, cu cea a provincieloru germane si aceea nici ca se póte tractá dupa unele si acelesi principii. — Pâna acum'a inse s'a tractatu astufeliu si urmarea naturale de ací este: ca industri'a nóstra se apropie cu pasi rapedi spre peire.

Fabricile nóstre cu o fórte mica esceptiune, neputendu suportá concurintia, cu cele de preste Laita; se vediura necesitate a si incetá activitatea. Si prin acést'a nu numai multime de lucratori si producatori de materiale crude 'si perdura pânea de tóte dilele; ci si visteri'a statului perdù venitulu trasu dreptu dare, dupa productiunea intreprinderiloru acestor'a. Regimulu nostru erá si este chiaru in propriulu interesu, datoriu a ajutorá tóte intreprinderile interne de productiune: noi inse nu putemu admite ca ajutorirea acést'a s'aru fi pututu indepliní, numai prin introducerea unei vâmi ocrotitóre, carea singura i-a fostu imposibile regimului nostru, din caus'a comunismului de pâna acum'a teritorialu. — Din contra suntu inca multe alte cali spre a ajutorí industri'a si productiunea indigena in genere, si anume astufeliu de cali, câror'a comunismulu teritorialu nu le este si nu le-a potutu stá in contr'a, si déca totusi pre calile acestea libere, nu s'a facutu pâna acum'a multu aru trebuí cá sa se faca celu putienu in viitoriu, chiaru si cându aru remâné in vigóre, comunismulu teritoriale.

Déca e de o parte adeveratu, ca tarifele comune de vamuri pentru importarea marfuriloru din afara, suntu mai avantagióse pentru industri'a din provinciele de preste Lait'a, de câtu pentru industri'a nóstra: fiindu-ca pre lânga vamurile acelea industri'a nemtiésca póte concurá cu tierile din afara, pre cându a nóstra nu pote suportá concurenti'a, atunci de alta parte e totu atâtu de adeveratu, ca urcânduse vamurile de importu prin acést'a se scumpescu si articlii importati. Si astufeliu ce câsciga pre de o parte visteri'a statului séu producatorii indigeni protegiati: perde pre de alt'a multimea consumentiloru. —

Caus'a câci se afla diferinti'a acést'a nenaturale in relatiunea industriei ambeloru jumetâti de imperiu si fatia cu concurinti'a din afara; e totu aceea, pentru carea Ungari'a nu póte sustinea nici concurinti'a din launtru, — si adeca starea inapoiata a industriei Ungariei. — Déca cautâmu motivele pentru care patri'a nóstra mai ingusta, fù intrecuta intru atât'a de provinciile nemtiesci; apoi aflâmu ca conditiile de prosperare nóue ne lipsescu, pre cându provinciile nemtiesci le posedu in abundantia. — Multimea de capitale, creditulu mijlocitu in deosebi prin banc'a natiunale din Vien'a, cametele cele usióre si desteritatea si inteliginti'a muncitoriloru din provinciile nemtiesci, suntu atâtea conditiuni de prosperare, care nóue ne lipsescu de totu. — Mijlocésca regimulu nostru tóte conditiile acestea si pentru patri'a nóstra si apoi atunci vomu fi celu putienu in pusetiune de a puté inaintá. —

Se intielege ca pre la noi nu se póte aflá vre-o abundantia de capitale; cându Ungari'a la 1873 a importatu cu 156 milióne mai multu decâtu ce a potutu esportá. Miliónele aceste au esitu séu trebuie sa iésa din tiéra. Iér' ca creditulu e scadiutu; asta-i urmarea naturale a justitiei langede si a lipsei de securantia reale.

Asemenea se intielege de sine, ca unde lipsesce productiunea, comerciulu inca nu póte inflorí si ast'a e si caus'a, de comerciantii nostri in cea mai mare parte suntu numai manipulantii celoru din provinciele nemtiesci si le procura mai totu castigulu acestor'a.

Ungari'a astadi e inca unu statu agronomicu si cá atare nu va puté esistá; câci lasa ca din productele sele agronomice, nu póte scóte câtu se recere spre acoperirea celorualalte lipse ale sele dar' chiaru nici cu productele sele economice nu póte concurá in afara, cu alte state mai inaintate chiaru si in ramulu acest'a de productiune. Urmarea naturale a importului colosalu si esportului neinsemnatu, — e saraci'a totale a tierei si in ultim'a analisa bancrotarea.

Nepotendu deci Ungari'a bateru atât'a esportá câtu importá, trebuie cá celu putienu se incerce a-si micsiorá importulu si ast'a o póte face prin nisuinti'a de a-si produce insusi articlii acei'a ce se impórta din afara.

Conlucrarea in directiunea acést'a e o conditiune imperativa pentru esistinti'a patriei nóstre; deci fia-care patriotu trebuie cá se conlucre in asta directiune. Regimulu inse, din partesi inca se procure conditiunile, dela cari aterna resultatulu bunu, alu opintiriloru singuratice si pre care singuratecii insusi nu si le potu procurá.

Revist'a politica.

„Kelet Népe," carea spunea in septamânile din urma ca Romani'a are intentiunea de a denegá Turciei tributulu, produce o corespundintia dela Vien'a, totu asiá de sarata cá cum erá cea dintâiu. Guvernulu Romaniei, dice corespundinti'a, vediendu ca la Viddinu se concentréza o putere armata turcésca, s'a vediutu nevoitu a se adresá câtra puterile subsemnate in tratatulu de Parisu cu gravamine, din cari transpare, ca provocatiunea acést'a din partea Turciei, Romani'a mai ca nu o va puté luá in sensu de pace. Puterile inse au interdisu guvernului românu ori ce pasu, prin care s'aru puté conturbá pacea. Din incidentulu acest'a, lui Costaforu, agentului Romaniei la Vien'a, i se oferí ocasiunea de a conservá cu o persóna inalta politica, firesce, mai multu intr'unu modu „academicu" si ai spune acestei persóne ca Romani'a este deplinu suverana, neavendu alte legaturi cu Turci'a decâtu tributulu si nu se póte asemená altoru staturi vasale. Romani'a aru capitalisá bucurosu tributulu intr'o suma de 30—40 milióne franci, si apoi deslegânduse astufeliu raporturile ei câtra Pórta, principele aru luá titlulu de rege. Corospundinti'a spune mai departe, ca agentulu românu primí din partea persónei inalte politice mângaerea, sa astepte tempuri mai bune; 'lu facù inse totu odata se intieléga ca „regatulu Romaniei" sa fia de ocamdata pre pace.

Limbagiulu coresp. „K. n." este sarcasticu si corespundinti'a se vede a pune mai multu pondu spre a satirisá statulu românu dela Dunare decâtu a face vre-o nóua descoperire.

O fóia rusasca din St. Petersburgu „Burs'a" vorbesce despre Romani'a cu totulu altufeliu. Acest'a dice: Sfersinduse cris'a ministeriala (din Bucuresci) asiá in graba, se desmintu tóte scirile respândite in tempulu din urma, dupa care se afirmá, ca Romani'a ia parte activa la incurcaturile de pre peninsul'a balcanica.

„Pester Lloyd" in nr. dela 22 Februariu, editiunea de sér'a, incepe revist'a sea cu urmatórele: „Din aceeasi parte demna de tóta increderea, din carea ni vení epistol'a comunicata in edtiunea nóstra de sér'a cu o di mai nainte, primimu astadi urmatórele siruri:

Per'a 18 Fauru. In raportulu meu de eri umu vorbitu despre dificultâtile ce a intempínatu sanctiunarea propunerei lui Andrassy si ca a fostu de lipsa intrebuintiarea de mijlóce estraordínarie pentru de a induplecá pre sultanulu sa le sanctiuneze. Astadi sum in pusetiune de a-ti comunicá, ca esecutarea propuneriloru nu este *nici decâtu nici seriósa, nici sincera*, mai departe, ca nici in impregiurimea sultanului nici la inalt'a Pórta nu se gândesce nimenea la esecutarea vreunei reforme, pentruca in acelasi tempu cându s'a emisu iradea in privinti'a propuneriloru de reforme, sultanulu a denumitu presiedinte la consiliulu de statu pre Namyk Pasi'a, pre unu fanaticu par escellence, pre inimiculu de mórte alu tuturóru elementeloru nemusulmane si alu ori cârei innoiri fia câtu de neinsemnata, pre unu barbatu, care nu póte vedé nici *telegrafulu* si care deunedile, cându stá in fruntea administratiunei resbelice, 14 dile, n'a espedatu nici o telegrama, pre unu barbatu, carele in acelasi tempu cându a aparutu fermanulu de reforme dela 12 Decembre a staruitu sa se primésca unu conclusu, revocatu mai târdiu, prin care li se interdice crestiniloru locuirea in patrariulu turcescu (alu Constantinopolei) si cari crestini pâna la 1 Martiu a. c. trebuie sa-si parasésca locuintiele. A pune unu astfeliu de barbatu in fruntea consiliului de statu intr'unu momentu, cându s'a obligatu inaintea Europei intregi ca va pune in lucrare reformele propuse de Andrassy, dovedesce din destulu, ce are sa astepte cineva dupa promissiunile turcesci."

Afara de desteritatea turcésca de mai susu de a multiamí pre Europ'a si ai insuflá incredere mai vine, „D. Ztg." si spune ca la Divusi'a au puscatu turcii asupr'a soldatiloru austriaci; cesti din urma au respunsu foculu si au ucisu pre unu turcu. In acelasi tienutu, turcii afla o placere a batjocorí pre soldatii austriaci, cari stau la fruntarie. In urm'a astoru feliu de *recomendatiuni* turcesci s'a datu ordinu militiei austriace, sa nu mai sufere provocârile turciloru, ci indata sa traga intrensii.

Intre astufeliu de impregiurâri putienu va folosí nóua Irada, prin care se asicura *amnestia generale tuturoru insurgentiloru*, carii se voru returná a casa in terminu de patru septamâni dela publicare. Cu tóte ca regimulu turcescu promite fórte multu insurgentiloru. Elu promite ca va reedificá bisericile si casele insurgentiloru cu spesele sele si celoru ce vinu acasa le va dá mijlóce spre a se puté apucá de lucru. Regimulu turcescu inse uita a le spune insurgentiloru, de unde le va face si dá cându elu insusi este strimtoratu de cea mai mare lipsa.

Mai multe diurnale publica unu proiectu de lege din 20 §§ prin care se reguléza universitatea fundului regescu.

Constantinopole, 16 Februarie. oficialu. — In scopu de a face sa inceteze insurectiunea din Bosni'a si Erzegovin'a, sultanulu, confirmându dispositiunile generale din firmanulu recentu, a ordonatu esecutarea reformeloru particulare urmatóre pentru Bosni'a si Erzegovin'a: Libertate complecta de culte locuitoriloru nemusulmani; inlocuirea sistemului de arendi prin sistemulu regiei; vinderea pamenturiloru domeniale ne lucrate locuitoriloru lipsiti, cu facilitâti de plata, fâra a aduce atingere dreptului de proprietate; respectarea egalitâtiei supusiloru pentru transferirea mobileloru; instituirea de comisiuni, compuse din musulmani si ne musulmani, in cele dóue capitale a Bosniei si Erzegovinei sub presiedinti'a unui functionaru superioru, cari, cá sectiuni a inaltului consiliu esecutivu, voru fi insarcinate a veghiá pentru prompt'a esecutare a reformeloru; in fine cresterea sumeloru afectate pentru lucrârile de utilitate publica dupa trebuintiele locale si conformu avisului comisiuniloru. Pentru acei cari au fostu retaciti prin consilie perfide si dorescu a reintrá in ascultare se va proclamá o amnestia generala.

Din diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative dela 23 Febr. ministrulu de justitia B. *Perczel* ia cuventulu spre a respunde la interpelatiunea lui *Trauschenfels.*

Onorata Casa! Din incidentulu, ca tribunalulu Brasiovului a pronunciatu prin o resolutiune din 9 Dec. a. tr.: ca dela 31 Decembre 1875 tóte scriptele contrasignate de advocati se voru acceptá numai, déca voru fi compuse in limb'a magiara si ca si in procedur'a criminale pledârile advocatiloru au sa se tiena unguresce, — dlu ablegatu E. *Trauschenfels* m'a interpelatu, déca amu cunoscintia de amintit'a resolutiune a tribunalului din Brasiovu si déca amu: ce dispusetiuni amu de cugetu sa facu fatia cu calcarea pre fatia a legei?

Sum atâtu de liberu a respunde la acést'a interpelatiune: Dá, amu cunoscintia despre resolutiunea amintita a tribunalului din Brasiovu, precum si despre aceea, ca articululu de lege XLIV: 1868, care tractéza despre resolverea cestiunei de limba, dela inactivarea sea incóce a datu ansa la interpretatiuni resucite, la interpretatiuni, cari in diverse casuri divergiau, in cele mai multe se contradiceau.

Asiá dispune anume § 4 art. de lege 44: 1868, ca jurísdictiunile se folosescu in adresele loru câtra poterea statului limb'a oficiale a statului, dara prelânga acést'a ele cá testu concurentu potu sa folosésca ori si care din acele limbi, cari se intrebuintiéza la compunerea protocóleloru.

Legea acést'a din partemi o aflu chiara, dara municipiele fundului regiu nu o aflara chiara si pre tempulu, cându justiti'a nu erá despartita de administratiune, cându in urm'a acést'a municipiele cu privire la afacerile ce se tienéu de sfer'a justitiei-administratiunei steteau intr'o atingere continua cu ministeriulu de justitia, — ea fu interpretata asiá, ca municipiele ocolindu cu deseversire limb'a statului tramitéu scrisorile loru câtra ministrulu de justitia in limb'a germana, ba ele continuara cu acést'a pracsa ce se basea pre interpretatiunea legei din partele, si atunci, cându ministeriulu de justitia le facù atente, ca ele conformu intielesului chiaru alu legei trebuie sa indrepte in viitoriu scriptele loru câtra ministeriu séu esclusivu in limb'a magiara, séu in acést'a si intr'o limba indatinata la compunerea protocóleloru loru.

Amu cunoscintia, ca articululu de lege XLIV: 1868 nu numai s'a interpretatu cu deosebire in fundulu regiu intr'unu modu contrariu priceperei guvernului, ci acestu contrastu relativu la semnificârile unoru dispositiuni singuratece din lege a esistatu neintreruptu si intre guvernu si alte corporatiuni ce esistu in fundulu regiu.

Asiá se intemplà, de candu cu esecutarea articulului de lege XXXI si XXXII: 1871 presidentulu tribunalului din Sibiiu provocà in intielesulu § 7 art. de lege XXI gremiulu comercialu din Sabiiu sa aléga asesorii comercianti ce fungéza impreuna la deciderea asupr'a afaceriloru cambiali si comerciali.

Gremiulu comercialu si alese doi asesori si doi asesori suplenti, cari, insciintiati despre alegere prin presidentulu tribunalului si provocati prin decretulu indreptatu câtra densii, care erá compusu in limb'a magiara — câci altmintrenea nice ca se póte —: sa se anuncie la presidentulu judecatoriei spre a depune juramentulu oficialu, — nu acceptara decretulu datu de presidentulu tribunalului punendu de motivu impregiurarea, ca decretulu e compusu unguresce, densii nu intielegu limb'a si de aceea nu potu primí documentulu. (Miscare viua).

Presidentulu tribunalului provocà in urm'a acestor'a gremiulu comercialu sa aléga alti membri, dara gremiulu comercialu din Sabiiu pronuncià in siedinti'a sea ca nu alege alti asesori.

In aceeasi resolutiune dispuse inca sa se insciintieze presidentulu tribunalului, ca de vreme ce cunoscinti'a perfecta a limbei unguresci nu se tiene de atributele necesarie ale judecatoriului, (Miscare mare), chiamarea presidentului aru fi fostu cu privire la restantiele ingramadite sa se ingrigésca de resolverea acestor'a, spre care scopu introducerea ilegale a limbei magiare la tribunalulu de prim'a instantia nu e unu medilocu potrivitu. (Miscare viua si generale). Onorat'a Casa vede asiá dara, ca nu numai jurisdictiunile din fundulu regiu, ci si gremiulu comercialu din Sabiiu a facutu legea obiectu de discussiune, ba celu din urma (gremiulu c.) aternà constituirea tribunalului de resólverea cestiunei de natiunalitate in sensulu seu, de vreme ce tribunalulu fâra asesorii comercianti nu se póte constituí din causa, ca ori-care decisiune judecatorésca in afaceri cambiali si comerciali, dupa repetitele decisiuni ale curtiei de cassatiune, suntu nevalide, déca la aducerea sentintiei n'a fostu unu asesoru comerciantu de fatia.

Din acésta causa predecesorulu meu in oficiu S. *Bitto* a indrumatu pre presidentulu sa urmeze procederea dechiarata in § 7 art. XXXI: 1871 de admisibila intr'unu casu si sa aléga asesori comercianti dintre membrii din statulu comerciantiloru prin tribunalu, dara din precautiune predecesorulu meu mai adause, ca pentru casulu cându si asesorii ce avea sa-i aléga tribunalulu voru respinge documentele compuse in limb'a magiara, sa dispuna, cá tribunalulu, care nu se póte constituí fâra asesori comercianti, se va stramutá din Sibiiu intr'altu locu! (Aprobare viua si generale.)

Se pare, ca acést'a ordinatiune a avutu putere convingatória (Ilaritate) si ca ea a deslusitu domniloru comercianti adeveratulu intielesu alu legei; resultatulu a fostu, ca membrii alesi dintâiu de gremiulu comercialu, adeca acei'a, cari au respinsu decretulu unguresċu, primira in urm'a emisului amintitu, documentulu compusu in limb'a ungurésca, depusera juramentulu si astfeliu se constituí tribunalulu din Sabiiu.

Amu mai departe cunoscintia, ca dupa ce s'au esecutatu organisarea judecatorieloru n'au incetatu inca controversele despre dispusetiunile art. de lege 44: 1868, respective interpretatiunile si aplicatiunile loru diverginti.

Unele judecatorii au interpretatu adeca articululu 44: 1868 intr'acolo, ca la densele nu se vediù nici chiaru o urma despre aceea, ca pre teritoriulu statului unguresċu, statulu unguresċu esercíéza justiti'a.

Atingerea cu cele-lalte oficiolate ale statului si manipulatiunea interna, jurisdictiunea, s'au purtatu in mai multe locuri aprópe cu total'a eschidere a limbei unguresci si asiá ide'a fundamentale pronunciata in art 44: 1868, ca toti cetatieni Ungariei si dupa principiele fundamentali ale constitutiunii forméza in respectu politicu un'a natiune — natiunea ungurésca — lipsí la unele judecatorii cu deseversire (Miscare).

Interpretatiunile s'au inmultitu si prin aceea, ca la crearea articulului de lege 44: 1868 justiti'a se tienea inca de sfer'a de activitate a municipieloru, asiá incâtu teritoriulu in privinti'a jurisdictiunale si administrativa in cele mai multe casuri erá unulu si acel'asi, deci unde artic. de lege 44: 1868 indica la limb'a protocóleloru in municipie, acolo intrebarea organisatiunii judiciarie ce a urmatu in 1871 erá usioru de deslegatu. Dara cându in urm'a organisatiunii s'a creatu din partile teritoriali ale mai multoru municipie unu tribunalu, atunci intrebarea limbei protocolarie deveni complicata, mai alesu cându unu municipiu folosea numai limb'a statului, in cele-lalte inse se aplicá pre lânga acést'a si alte limbi protocolarie.

In asemene casu controversele erau continue, mai alesu fiindu si atitiate in modu artificiosu si folosindu unii judecatori pusetiunea loru spre a straplantá passiunile natiunali in localulu tribunalului.

Pentru a delaturá abaterile intemplate si controversele indreptà ministrulu de justitia la 2 Aprile 1872 câtra fostulu presidentu alu tribunalului din Brasiovu unu emisu, care a mersu in respectulu aspiratiuniloru natiunali pâna la marginea estrema fâra de a fi inse in stare sa aduca spiritulu legei la valóre. Deci déca dlu deputatu Trauschenfels me intréba, ca amu cunoscintia de resolutiunea adusa de tribunalulu din Brasiovu in Septembre si cum voiu procède fatia cu ea, respundu ca amu cunoscintia de cele mai multe controverse ivite in cestiunea limbei si fiinduca situatiunea ce interveni séu potù sa intrevina in cestiunea de limba prin spiritulu actualu alu legei, nu se póte tiené nice in interesulu statului nice intr'alu justitiei si fiindu ca eu aflu, ca o cura radicale a acestei stâri numai prin legislatiune e posibila (aprobare viua), mi voiu tiené de datorintia a saná relele esistente substernandu unu proiectu de lege chiaru, care pre câtu se va puté va eschide ori-ce neintielegere.

Rogu pre onorat'a Casa sa ia respunsulu meu la cunoscintia (Aplausu viu si aprobare).

E. *Trauschenfels* vede ca discursulu ministrului de justitia sta numaí innecsu slabu cu interpelatiunea sea. Ministrulu voindu sa presenteze o lista a tuturoru interpretâriloru false trebuiá sa amintésca, ca juristii din Sabiiu au tramisu bilete de invitare germâne. Ministrulu se provóca la o ordinatiune din 1872, pre care oratorulu o cunósce si istorisesce genesea ei. Comisariulu ministerialu delegatu de ministrulu de justitia de pre atunci, bar. *Apor* a aflatu la visitatiunea judecatorieloru din Transilvani'a, ca atâtu in manipulatiunea interna câtu si la publicarea sentintieloru nu se folosesce totu-déun'a limb'a ungurésca si de aceea tramise o ordinatiune, care togm'a asiá de putienu corespundea legei cá si resolutiunea judecatorésca citata in interpelatiune. Presidentulu de atunci dela tribunalulu din Brasiovu s'a indreptatu câtra ministeriu, pentru ajutoriu contr'a procederei comisariului, altmintrenea densulu (presidentulu) va resigná. Deputatulu Capp a facutu in acestu obiectu o interpelatiune câtra ministrulu de justitia Bitto care a intardiatu cu respunsulu, macaru ca in acea interpelatiune erá relevatu unu casu de flagranta violare de dreptu si lege. (Miscare viua si indelungata.)

Ministrulu Bitto n'a respunsu publice la interpelatiune, ci chiamandu pre deputatii fundului r. in odai'a ministeriale a dechiaratu, ca a obvenitu o violare a legei, si, apromise naintea lui Kerkapoly, ca va revocá ordinatiunea comisariului ministerialu Apor. (Sgomotu). Ministrulu si-a tienutu cuventulu, interpretandu ordinatiunea lui Apor intr'acolo, ca sa se sustiena usulu de pâna acum. Cu privire la manipulatiunea interna tribunalele concedara. concedara acei sasi, contr'a câroru sumutiá ministrulu de justitia. (Semne de neplacere.)

Trauschenfels fu apoi provocatu la ordine de presidentulu casei si apoi continua, ca usulu judecatorieloru in fundulu reg. se baséza pre fundamente cu multu mai solide de cum se crede. Oratorulu se provóca la unele dispusetiuni din „Statuta jurium municipalium sax.“ si la legea de limba din 1846/7. In desfasiurarea mai departe a opinieloru sele oratorulu citéza unele passuri din adresele lui Deák dela 1861 si din operele lui St. Szechenyi, cari recomenda tolerantia mai mare câtra natiunalitâti. Ministrulu ni pune in perspectiva o novela, dara pâna atunci trebuie sa esecutâmu legea vechia. Acést'a lege inse e suspendata. In urma oratorulu aduce aminte cuvintele lui Deák: Sa facemu natiunalitâtiloru nemagiare relatiunile patriei nóstre placute si dechiara, ca nu ia la cunoscintia respunsului ministrului. *Camer'a inse lu ia* spre sciintia.

Scólele români-macedonene.

(Fine.)

Multi din acei espatriati macedono-români, dupa sacrificiuri uriasie, au isbutitu a aduná averi mari, pre cari le-au donatu pentru scóle române in patri'a loru. Putieni au isbutitu inse a vedé realisate generósele si romanescele loru aspiratiuni.

Vomu citá pre câti-va din ei:

I. Repausatulu Metropolitu alu Ungro-Vlachiei, Dositeiu Filitis, a incetatu din viétia la Brasiovu pe la anulu 1819, lasându prin testamentu 16,000 de galbeni destinati a se cumperá cu densii unu imobilu, din alu cârui'a venitu sa se intretiena tineri bursieri in strainatate, spre a dobendi o specialitate. Pre la anulu 1838, din acea suma de 16,000 galbeni s'a si cumperatu o mosia numita Lunguletii (siantiuri) in judetiulu Demboviti'a, plas'a Bolintinu, si care produce astadi unu venitu de 2000 galbeni pe anu. Pre la anulu 1865 pre cându s'a pusu in vigóre legea rurala si fia-care locuitoriu a primitu pamentulu seu legiuitu, epitropi'a acestei averi a repausatului Dositeiu, metropolitulu a primitu dela guvernu o mare suma de bonuri rurale, a 400 locuitori ce are mosi'a Lunguletii, astfeliu ca $^2/_3$ din trei mii pogóne, sum'a totala a acestei mosii s'a resplatitu prin bonuri puté epitropi'a sa cumpere unu altu imobilu si mai mare, producendu unu venitu iudoitu decâtu mosi'a Lunguletii; dar' cu tóte acestea, pâna astadi, nu se vede nimicu cumperatu, nici nu se scie cum s'au intrebuintiatu de epitropie aceste bonuri spre indeplinirea scopului donatorului. Dela anulu 1830 si pâna la 1872 acésta epitropia depunea regulatu la tribunalu socotelile de administrarea acestei averi ce i s'a incredintiatu. De atunci incóci inse, adeca dela 1872, a renunciatu la acésta indatorire a dârei socoteliloru la tribunalu. Care sa fia caus'a?

Epitropii esecutori ai testamentului repausatului metropolitu alu Ungro-Vlachiei, Dositeiu Filitis, suntu dnii: Christodulos Budatis, Anastasie Filitis (fostulu advocatu), Dimitrie Zitieosu (care a inlocuitu pre repausatulu Metropolitu Nifon, unulu din epitropii personali), Michailu Xantos si Panaiotis Procopie Filitis (rud'a repausatului metropolitu Dositeiu). Cei trei dintâiu suntu din un'a si aceeasi comuna numita Ziti'a, tienutulu Epirului; celu de alu patrulea din Epiru, astadi locuitoriu aici in Bucuresci; celu din urma, locuitoriu in urbea Ploiesci, care impreuna cu tóta famili'a sea, pe la anulu 1864 aducendu acte valabile dela loculu seu natale ca este românu, corpurile legiuitóre au si votatu recunóscerea sea de cetatiénu românu.

II. Repausatulu Musicu din comun'a Blati'a a tienutului Macedoniei a incetatu din viétia ací in tiéra pre la anulu 1869, lasându prin testamentu (care este publicatu in „Monitorulu oficialu dela 16 Februariu 1870), 4000 galbeni acestei tieri române, din alu câror'a venitu sa se tramita doi tineri a studiá; 8000 galbeni a lasatu locului seu natale Blati'a, cá sa se intretiena o scóla de fete; asemenea a lasatu pentru orasiulu Bitoli'a din Macedoni'a sum'a de 22,000 galbeni, din alu câroru venitu sa se intretiena, se intielege, unu gimnasiu totu acolo. Cu tóte aceste vedemu, ca dómn'a Musicu, singur'a epitrópa a acestei averi, pâna acum n'a facutu nimicu spre esecutarea testamentului, si nici ca a predatu socotelele in fia-care anu la tribunalu. Repausatulu Musicu a lasatu doi copii, unu baiatu si o fata; celui dintâiu lasa prin testamentu si partea sufletului seu; acestu baiatu nu este unu anu de cându a muritu, remanendu mamei sele, dnei Musicu $^2/_3$ din intréga avere, iér' testamentulu sta neesecutatu.

III. Pre la anulu 1851 a incetatu din viétia, totu in Romani'a, unu dnu Teg'a din comun'a Vlaho-Castani'a de pe cóstele Pindului, tienutulu Macedoniei, care a lasatu mosî'a sea din districtulu Dâmboviti'a, plas'a Ialomiti'a, numita Balteni. Epitropi ai acestei averi suntu dóue rude, d. Polymeros, Saracetopolos si d. Dimache Polymeridis, cari au taiatu, suntu acum 12 ani, o padure de pre acea mosîa. Testamentulu repausatului nu este cunoscutu nimenui si nu se scie, déca prin nepublicarea testamentului nu remanu necunoscute nescai-va vointie ale repausatului.

IV. Repausatulu Nicolau Mihailu din orasiulu Magarov'a, tienutulu Macedoniei, a incetatu din viétia pe la anulu 1865 la Craiov'a, lasandu indatorire fiiului seu Constantinu, ca din tóta averea colosala ce-i lasa sa tramitia in patri'a sea natala o suma óre-care pentru intretienerea unui pensionatu de fete, precum si pentru alte binefaceri; dara si in privinti'a acestei donatiuni vedemu ca pâna acum nu s'a facutu nimic'a.

V. Repausatulu Cazacovits, nascutu in Metiovulu lui Pindu, din tienutulu Macedoniei, dupa ce a servitu mai multi ani in armat'a romána, ajungendu pâna la gradulu de maioru, a muritu in Bucuresci, lasandu prin testamentu o avere pentru binefaceri. Epitropii acestei averi, ómeni destulu de onorabili si patrioti, nu scimu déca esecuta testamentulu conformu literei si spiritului seu.

VI. Pre la anulu 1863 a incetatu din viétia in Bucuresci repausata Elisabet'a Castrisiói'a, lasandu prin testamentu $^2/_4$ din colosal'a sea avere nepotului seu d. Vasilie Paap'a; iéra locului natalu alu sociului seu, orasiulu Tesalonicu, din tienutulu Macedoniei, a lasatu o patrime; a mai lasatu la Ianin'a, din tienutulu Epirului, o alta patrime. Nu se scie cum se administréza acésta avere de onorabilii domni epitropi, intre cari se afla si Metropolitulu Ungro-Vlachiei, nici déca acei cari primescu legaturile in orasiele suscitate intrebuintiéza banii dupa destinatiune, câci nici onorabilii epitropi de ací, nici cei dela orasiele Tesalonicu si in Ianin'a n'au publicatu socoteli prin pressa, nici le-au depusu la tribunalu. Amu crede nemeritu, cá epitropi'a sa numésca in Tesalonicu si in Ianin'a o subtepitropia, cârei'a sa i se céra socoteli anuale si sa se publice spre sciinti'a obstésca si incuragiarea altoru binevoitórie si generóse persóne, cari aru avea dorinti'a sa imiteze frumosulu esemplu alu repausatei Castrosiói'a.

VII. Averea repausatului episcopu Ieropoleos, care a muritu aci de multu, lasandu prin testamentu mosî'a sea Tîganesci, din judetiulu Muscelu, mosîa alu cârei'a venitu sa se intrebuintieze la binefaceri. Pre acésta avere erá epitropu repausatulu principele Constantinu Siutiu, care a taiatu si o padure fórte insemnata. Cine a inlocuitu pe repausatulu Siutiu si cum se administréza acésta avere astadi? Nu se scie.

Mai in tóte districtele tierei suntu astufeliu de testamente lasate de bunii români, ale câroru averi suntu destinate pentru scoli, biserici si binefaceri, fâra sa se scie pentru tóte modulu intrebuintiârei loru.

Noi, aducându aceste câte-va esemple, din sutele ce suntu, la cunostinti'a publicului românu din marea patria româna a tutuloru româniloru, ceremu o aplicare mai seriósa, drépta si legala a tutuloru testamenteloru de acésta categoria, privighindu-se esecutarea loru nu numai ací de câtra epitropi, dara si la locurile unde se tramitu banii séu altfeliu de ajutórie, spre a nu li se schimbá destinatiunea.

Nu banuimu pre nimeni, nu criticamu pre nimeni, totu ce credemu este celu multu o negligentia din partea unoru epitropi, póte chiaru independintia de vointi'a loru. De aceea incheiamu, facându unu caldurosu apelu celoru in dreptu si presei române, cá sa staruie a intrebuintiá bine si conformu testamenteloru aceste donatiuni, cari aducu venituri de milióne, destinate spre luminarea Romaniei transdanubiene, dara cari séu se pierdu séu se intrebuintiéza spre elenisarea frumósei tieri, ce in curendu, de nu se voru luá mesuri energice, nu va mai fi de câtu grecita; si acei bani suntu românesci, câstigati de români si destinati numai pentru scoli românesci!

Pres'a româna mai cu séma, care a aparatu si câstigatu atâtea cause mari si românesci, cá unirea, instructiunea publica gratuita si obligatória, improprietarirea clacasiloru, secularisarea averiloru monastiresci cotropite de greci etc. pres'a româna va sustienea, nu ne indoimu, si acésta insemnata cestiune nationala. Câtra ea dara me adresezu mai cu osebire si i dicu: radica puternic'a ta voce, si nu lasá pén'a josu, pâna ce in fia care comuna si tienutu românescu de preste Dunare nu se va infiintiá o scóla si unu liceu românescu, intretinutu cu miliónele ce se tramitu de aci, dara cari se apuca de greci si se intrebuintiéza in profitulu loru.

Bani românesci, câstigati in Romani'a de câtra români si destinati de acesti'a pentru luminarea româniloru, se intrebuintiéza astadi in intretinerea scóleloru streine, cari lucréza pentru peirea româniloru! Este acést'a esecutarea românesceloru vointi ale testatoriloru, a literei si spiritului testamenteloru loru? De sicuru ca nu.

Pentru respectulu memoriei fericitiloru testatori români, pentru respectulu causei sacre a româniloru transdanubieni, pentru cari fericitii donatori au sacrificatu averile loru, cum si in interesulu echitâtii si alu bunei administrâri a donatiuniloru, noi suntemu de parere, ca s'aru putea luá urmatórele mesuri: a) Tóte epitropiele acestoru donatiuni sa se puie sub o eforia, intitulata „Efori'a fonduriloru macedonene"; b) Efori'a sa staruie cá epitropiele sa dea compturi regulate pre fia-care anu despre intrebuintiarea venituriloru averiloru legatate: c) Sa se reguleze infiintiarea de subepitropii prin comunele pre unde donatorii au ordonatu a se infiintiá scóle, compunendu-se acele epitropii din români recomandati de câtra profesorii scóleloru române dejá esistinte; d) Sa se infiintieze scóle românesci, cu profesorii formati in scólele din Bucuresci, dintre tinerii macedoneni adusi spre acestu scopu.

Prin nisce asemeni mesuri de supraveghiare, dorintiele fericitiloru testatori voru fi satisfacute, esecutându-se fidelu; altfeliu aceste colosale averi voru fi in mare parte reu intrebuintiate, póte numai cá nisce simple sinecure; câci cine ne póte asigurá pentru contrariu!..

„Tr. Carp." I. Fetu.

Romani'a.

Creditulu cerutu de ministrulu nostru de resbelu si redusu de corpurile legiuitórie la 4 milióne pentru a se aprovisioná in modu mai completu armat'a cu munitiuni, ambulantie si materialu de resbelu, atâtu de necesariu, a produsu óre-care sensatiune in organele de publicitate europene, din caus'a negresitu a impregiurâriloru politice din orientu. Noi amu esplicatu cu alta ocasiune ca acelu creditu nu este decâtu unu simplu virimentu ce se face din cele 5 milióne votate de corpurile legiuitórie inca din anulu trecutu pentru cumperare de arme, plus 1 milionu ce se va luá cu imprumutu. In locu de arme se voru intrebuintiá acei bani pentru alte necessitâti ale armatei, precum munitiuni, ambulantie, etc.; mai alesu ca pusci totu avemu si tunuri s'au mai cumperatu 48 dupa celu mai din urma si mai perfectu modelu; pre cându ne lipsescu alte lucruri indispensabile.

Nu erá dara unu motivu seriosu de interpretâri alarmante si belicóse, câci Romani'a in genere si guvernulu cu partitulu conservatoru in specialu au datu probe ca voru conservarea neutralitâtiei si pâcei; iéra ceea ce se face pentru armat'a româna, e consecinti'a naturala a unei organisâri militarie defensive si seriόse, lucru indispensabilu ori-cârei natiuni care voiesce a traí si prevediutu, in ceea ce privesce pe Romani'a cá o obligatiune chiaru in tractatulu dela Parisu. Istori'a nóstra strabuna, demnitatea nationale si esemplele altoru state mici si neutrale cá Belgi'a si Elveti'a ne impunu datori'a de a fi armati si de a ne aperá contr'a ori-cârui pericolu.

De-si unele diuarie si corespondintie, cá cea din Vien'a câtra „Standard", au luatu de pretestu acestu micu creditu séu revirimentu spre a presupune intentiuni belicóse si contrarie tractateloru, vediuramu cu placere pe alte diuarie mai bine informate din Europ'a, cá oficiós'a „Opinione din Rom'a, ca respingu ori-ce banueli si deductiuni esagerate 'si esprima tóta increderea in intielepciunea natiunei romàne.

Eata in adeveru cum se esprima „Opinione" in revist'a sea:

„Camer'a deputatiloru din Romani'a a aprobatu urgenti'a proiectului presentatu — de ministrulu de resbelu, — cu care se cere unu creditu de 5,600,000 pentru ecuiparea ostire. Acésta novela nu trebuie sa inspire grave inchieetudini, câci nu trebue a se uitá cum Romani'a a sciutu sa-'si castige simpathiele Europei prin o atitudine dictata de intielepciunea si sentimentulu propriei conservâri si respunderi, cându in apropiere sufla vijelia."

Diuariulu „la Libertà" totu din Rom'a atrage asemenea atentiunea publicului asupr'a scirei despre creditulu armatei cerutu la corpurile nóstre legiuitórie, si se silesce a liniscí spiritele despre ori-ce temere alarmata privitórie la pacea orientului. Eata cum se esprima „la Liberta":

„Dintre principatele dela Dunare, Romani'a nu numai ca e celu mai intinsu si mai forte dara si celu mai bine organisatu si mai liniscitu. Multiamita inteligintiei principelui Carolu, care o conduce si atitudinei partitului modratu, Romani'a a pututu sa-si castige simpathiele Europei si traiesce in sinulu ei in relatiunile cele mai amícabile. Suntemu convinsi ca guvernulu românu nu aru fi cerutu dela camera unu asemenea creditu insemnatu pentru chieltueli militarie déca nu aru fi fostu petrunsu de necessitatea de a aprovisioná la tempu armat'a pentru unu scopu determinatu. E posibilu cá sa nu fia vorb'a decâtu de o simpla precautiune consiliata de prudentia. Dorimu sa fia astfeliu din tóta inim'a."

— Astfeliu dar' ori-ce alarme respandite cu ocasiunea acelui creditu séu virimentu necesariu, ce se putea cere in ori-ce tempu, s'au potolitu de sine in fatia fapteloru si intielepciunei politice a româniloru.

„Pr."

Galati 4 Februariu 1876.

In fine ministeriulu e definitivu reconstituitu; si senatulu a adoptatu, se vede, in siedintia secreta combinatiunea nóua. Nu remane acum decâtu a se continuá lucrârile unu momentu intrerupte prin isbucnirea crisei ce a duratu câte-va dile. Aceste dóue dile de serbatóre inca au contribuitu la incetarea lucrâriloru parlamentare, astfeliu incâtu activitatea lucrâriloru n'a potutu reincepe decâtu eri. Nu avemu inca nici o scire despre ceea ce se va fi petrecutu eri séu astadi in ambele adunâri legiuitóre. In ceea ce privesce lucrârile de Sambat'a trecuta, nu avemu de semnalatu decâtu interpelatiunea din adunare relativa la calea ferata Iasi-Iticani si votarea de câtra senatu a creditului de 4 milióne pentru armata. Interpelarea din adunare ne aduce aminte de cea a dlui C. Blaremberg ce d-sea a anunciatu relativu la situatiunea economica. Noi credemu ca interpelatiunea de Sambata din adunare va fi precursór'a celei de a dóu'a a dlui Blaremberg. Pâna cându vomu vedé resultatulu acestei interpelatiuni, sa ne grabimu a comunicá lectoriloru ca noulu titularu dela instructiunea publica aru fi declaratu ca d-sea nu va retrage proiectulu de lege asupr'a instructiunei a procesorului seu, a cârei desbatere se incepuse dejá in adunare, si ca d-sea va fi continuatorulu, iér' nu succesorulu dlui Majorescu. Noi amu spusu ca va depinde de tactulu si prudenti'a fia-càrui ministru in parte durat'a majoritâtiei de 66 voturi ce a esprimatu in siedinti'a secreta increderea in nóu'a combinatiune ministeriala, séu mai bine in capulu cabinetului.

Ei bine, sa ni permita d. Carpu a spune ca noi nu credemu nici tacticósa nici prudenta declaratiunea sea. Noi considerâmu actulu seu cá o desfidere aruncata corpuriloru legiuitóre, câci nu credemu ca opositiunea ce se formase in ambele corpuri erá indreptata contr'a persónei dlui Majorescu, din uri personale, cum s'a pretinsu, ci contr'a principieloru sele, contr'a modului seu de administrare. Ei bine, acésta opositiune va continuá lupt'a, déca nu se va schimbá si sistem'a pe lânga persóna; a crede contrariulu aru fi a insultá aceste dóue corpuri mari. Déca on. nou titularu dela instructiunea publica va voí sa se convinga personalu de sensulu opositiunei ce a resturnatu pe predecesorulu seu continuandu sistem'a acestui'a, ne tememu cá acésta incercare sa nu iésa in defavórea sea si sa nu cada sub ea. Chiaru déca aru fi fostu cine-va care sa fi contribuitu la caderea dlui Majorescu din ura personala, ceea ce noi nu credemu, va tiené acum, pentru demnitatea corpuriloru legiuitóre, sa probeze contrariulu. Ceea ce noi credemu prudentu si amu consiliá pre d. Carpu, e sa inceteze cu sistem'a predecesorului seu si sa retraga proiectulu de lege asupr'a instructiunei din desbaterea corpuriloru legiuitóre, séu celu putienu sa consimta la modificâri insemnate.

Situatiunei nu-i lipsesce nici insemnatatea, nici interesulu. Câtu despre noi avemu confientia in esperienti'a si tactulu siefului cabinetului, care va sci din tempu a dá curenteloru acea directiune ce va fi de natura a inlesní situatiunea, iér' nu a-i creá nóue complicâri, a câroru fine cu anevoie se póte prevedé. „V. Cov."

Notitie neplacate.

Din cottulu Unedórei primimu dela unu corespondentu sciri, cari merita cea mai seriósa atentiune atâtu din partea publicului câtu si din a inaltului guvernu pentru ca ele ilustréza cu colori viue deplorabila situatiune de acolo, spre a cârei indreptare e neincungiuratu de lipsa un'a cura radicale, pre cari noi le dâmu in urmatórele sire cu ea pre calea publicitâtiei, de suntu adeverate se voru si vindecá, pentruca numai prin acestu modu se póte sperá stirpirea reului, care bantue poporatiunea din cottulu Unedórei.

Din acestu cottu ni se comunica adeca pre cale amicabile, ca nesce dni judi procesuali (pretori, szolgabirei) comitu abusuri preste abusuri, fâra cá pentru ilegalitâtile loru sa-si fia luatu séu sa-si iee pedéps'a meritata, ci ei se sustienu in oficiele loru in detrimentulu poporului si spre batjocur'a dreptului si a moralitâtiei. E vorba despre trei judi procesuali, a câroru nume le retacemu de asta-data, cari toti trei stau parte sub cercetare disciplinaria si criminale deodata, parte numai sub cercetare disciplinaria, si respectivii se afla inca sanetosi si voiosi in posturile loru.

Asiá contr'a judelui procesuale alu cercului Almasiului e introdusa si dejá terminata cercetarea disciplinaria, si s'a constatatu ca d-sea a batutu cu inalt'a-i mâna szolgabireésca pre unu preotu gr. or. precum si pre unu altu omu de frunte din cercu, si a dusu la sine in Almasiu, in capu de nópte si morbosu, cu gendarmari'a pre bravulu romanu Demianu din Balsi'a, iér' din Almasiu l'a transportatu la Geoagiu. Se dice, ca dlu ministru de interne, care este unu barbatu per eminentiam dreptu, iubesce dreptatea si moralitatea, si sbicuesce vitiurile, aru fi ordonatu destituirea acestui domnu jude procesuale, dar' d-sea fungéza si de presinte cá jude! Nu scimu ce va se insemne acést'a?

Mai departe judele procesuale alu cercului Gurasad'a e trasu in cercetare disciplinaria si criminale pentru instrainâri de bani.

Certarea disciplinaria e terminata iér' cea criminale decurge inca, si d-sea e sustienutu in postulu seu! nu numai dar' s'aru lucrá din respoteri pentru mantuirea densului, prin ce aru vení in necasu acusatorii, intre cari se afla si unu bravu preotu romanu gr. or. Cascigandu-si dlu ministru de interne cunoscintia despre acestea, nu incape nici cea mai mica indoiéla, ca d-sea nu va suferí la nici unu casu asemenea wirthschaft-uri, si cumca 'si va cascigá cunoscintia despre acést'a suntemu pre deplinu convinsi. Altcum recomendâmu acestea date sigure atentiunei dloru nostri deputati din camer'a representantiloru si 'i rogâmu sa-si faca trebuintia de ele.

In fine este judele procesuale alu Geoagiului contr'a cârui'a de asemenea introdusa cercetarea disciplinaria pentru instrainâri de parale, dara dsea, cá si ceea-lalti domni colegi ai dsale se afla inca in postulu seu si pâna acum'a nu i s'a intemplatu nimic'a. Apoi a fi jude processuale si totu odata a stá sub cercetare, nu precepemu cum se potu uní aceste dóue contraste!!

Pre unu bietu notariu românu l'au pusu pecatele sele de a datu o palma unui omu, si pentru acést'a fapta e trasu in cercetare criminale, si pertratarea finale a si avutu locu; dloru judi processuali inse tóte li suntu iertate.

Judece acum lumea si opiniunea publica despre principiele de dreptu, dreptate si moralitate!

Nu potemu pricepe, cum de ilustritatea sea dlu comite supremu, care e intr'adeveru unu barbatu energicu si iubitoriu de dreptate, in tenorea puterei ce 'i ofere legea municipale sufere asemenea ilegalitâti fàra de a le pedepsí!

Varietâti.

⁂ *Termometru nou.* — Pentru incuragiarea studiului observatiuniloru meteorologice. D. Harison Cripps a presentatu societâtiei regale din Londonu unu termometru nou.

Nu numai ca acestu instrumentu nou póte inregistrá temperaturele cele mai inalte si cele mai jóse, ci inca póte si a marcá in modu automaticu, cu ajutoriulu unui creionu indicatoru, variatiunea ce se produce in tempulu cându operéza.

Instrumentulu este divisatu in 2 pârti: 1⁰ termometrulu ce arata gradele; 2⁰ orologiulu care indica órele si minutele.

⁂ *Masinele de cusutu.* — Numerulu masineloru de cusutu fabricate de o casa din New-York este in adeveru prodigiosu.

In anii 1872, 1873 si 1874 au esitu din ateliere 875,000 masini; numai in 1874 au produsu 241,679.

Fia-care masina putendu face intr'o óra 50 metre de cusutura, masinele fabricate in 1874 aru fi pututu cóse intr'unu anu, cu 10 óre de lucru pre di, mai multu de 40 miliarde metre; si fia-care metru platindu-se 10 centimi, putéu preduce unu lucru de o va lóre de 4 miliade franci.

⁂ *Statistica.* — Totalulu cârtiloru, brosiureloru, placardeloru, bucâtiloru de musica, gravuri desemne, imagini, etc., esite din presele francese in 1875 se redica la 21,006 productiuni.

Din acésta cifra se numera 14,195 cârti (nóue séu reeditate) brosiuri, placarde si alte esecutiuni tipoprafice.

Foile, cârtile si partitiunile de musica dau 4,195 numere.

In fine cartele, lucrârile fotografice, etc., dau 2, 666 numere.

⁂ *Descoperire archeologica.* — La Rom'a s'au descoperitu in urm'a unoru terasamente, aprópe de Panteonu, dóue mari tievi de colóna de granitu rosiu de o lungime totala de 6 metre, si nisce trepte de marmura alba perfectu conservate. Aceste fragmente apartinéu termeloru lui Nerone, cari erau situate aprópe de a lui Agripp'a.

⁂ *Elefantii beutori de bere.* — Acum câtu-va tempu circulu Myers se afla la Liverpol. In fia-care séra trup'a elefantiloru ce mergea la loculu spectacolului trecea pre dinaintea unei berarii. Intr'o di, pre cându trecéu pahidermele, unulu din beutori oferí unui'a din ei paharulu seu. Elefantulu n'asteptà sa fia rugatu, luà cu delicatetia paharulu cu verfulu trompei, vérsa continutulu seu pre gâtu si 'lu intórse cu politetia proprietariului.

Lucrulu parù atâtu de curiosu, incâtu la momentu se oferira o multime de pahara elefantiloru: ele fura golite si intórse cu aceeasi ceremonia. Atunci stapânulu stabilimentului aduse dinaintea usiei unu butoiu intregu. Intr'unu momentu manoper'a trompeloru 'lu golí. Apoi trup'a ne mai avendu sete, reluà, vesela drumulu teatrului.

A dóu'a di elefantii, câror'a li se dedea totudéun'a apa abundanta inainte de a fi dusi la teatru, in unanimitate refusara de a bea. Paditorii nu insistara si plecara. Dara, sosindu dinaintea berariei, trup'a se oprí cá unu singuru omu, si trebuí sa se renoiésca scen'a din diu'a precedenta, fàra care fù imposibilu a face pre vreunulu sa se misce. Stapânulu stabilimentului, silitu a sacrificá unu alu 2-lea butoiu, gâsí glum'a mai putienu curiósa de câtu in ajunu si rugá pre conductori a luá altu drumu.

A dóu'a di, cu tóte silintiele conductoriloru de a intórca trup'a pre o alta cale, la ór'a sciuta tóte trompele se lungira dinaintea berariei. Stapânulu stabilimentului, de frica de a nu vedé eternisându-se acea adunare formidabila dinaintea casei sele, se esecuta pentru a trei'a óra. Dara sér'a se duse la d. Myers sì 'i spuse casulu; acest'a 'lu indemnisà, bá inca incheià contractu cu elu pentru unu butoiu in fia care di la trecerea pensionariloru sei. „V. C,“

⁂ *Espositiunea artistica a d-lui T. Amanu.* Aru dice cine-va póte ca singur'a casa in Bucuresci, care are unu stilu óre-care pronuntiatu, este gentil'a casutia, in stilu pompeianu, care este atelierulu pictorului Teodoru Amanu.

Artistulu proprietariu si-a facutu singuru cuibulu in care sa si desfasiure inspiratiunile séle artistice. A fostu insusi architectulu care si-l'a croitu, si l'a combinatu, artistulu care si l'a zugravitu si i a sculptatu tóta luminarea interióra; si l'a mobilatu si 'si-l'a ornatu abundantu cu tablourile lui proprii, cu acuarelele lui, cu acua-fortele lui, pre cari le-a introdusu insusi in Romani'a, si pentru cari si a meritatu laude chiaru in Parisu.

Artistulu, in acestu atelieru creatu de densulu spre inspiratiunea sea, a facutu dilele trecute ,o espositiune, pre care a anuntiat'o tóte jurnalele Bucuresciloru, si care a fostu visitata de o mare parte din publiculu si societatea alésa a Bucuresciloru.

Mare parte din tablourile ce compuneau espositi'a din atelierulu dlui Amanu ne erau cunoscute de mai inainte; insa cele ce s'au adaugatu de atunci incóce, ne au atrasu tóta atentiunea.

Tabloulu istoricu „Stefanu celu mare si aprodulu Purice“ arata maturitatea artistului: desemnu, colóre, compositie totu in fine este reusitu. Este dificilu unu tablou istoricu. Artistului pre langa talentu, 'i trebuescu si cunoscintie vaste, pentru a reusi in o compositiune de asemenea natura. In tabloulu lui Stefanu d. Amanu a reprodusu miscarea, costumulu, caracterulu timpului in care s'a petrecutu scen'a, ast-feliu cum erá de asteptatu dela unu adeveratu artistu.

Iata o imagine, care aru trebuí pusa in fati'a soldatului românu. Ministrulu de resbelu aru trebuí sa si faca acésta achisitiune.

D. Amanu face putiene tablouri istorice, câci, neincuragiatu de guvernu care singurulu aru puté comendá asemenea compositiuni, a trebuitu si trebue sa se ocupe mai multu cu ceea ce place particulariloru, cari suntu singuri cumperatori. Si ,in acestu genu amu vediutu mai multe tablouri cu totulu reusite.

„Cin'a“ are unu efectu incantatoriu; toaletele femeiloru, bijuteriile, lumin'a candeleloru, mergu pâna la ilusiune: si tóte acestea suntu obtienute cu câte-va lovituri de penelu superpuse, cá fatietele unui diamantu, pentru a oprí razele luminei si a le resfrânge. — Cine-va de alaturea cu mine observá, ca acestu tablou nu aru fi fostu pre deplinu terminatu; eu inse credu, ca asemenea tablouri aru pierde magia sub unu penelu mai linsu.

Vine in urma acelu peisagiu sub Nr. 25 care din lips'a caldurei luminâriloru din celu dintâiu, face unu efectu cu totulu opusu acelui'a; in acest'a este frigulu, pe care lu simti, privindu-lu. Tieranii, ce au aerulu a se consultá, suntu fórte naturali; zapad'a este transparenta, cá insusi elementulu; perspectiv'a pare a fi o mahalá din giurulu Bucuresciloru, inveluita de ghietiurile iernei. Tablou propriu unui olandesu.

Nr. 39 care represinta unu „transportu de buti,“ este o deliciósa miniatura in oleiu. Acestu tablou este din cele mai mici, dara proportiele ce a tienutu artistulu, 'i dau o imensitate nemesurata. Anatomi'a boiloru este prea bine pastrata. Cá coloristu, d. Amanu totu-déun'a a avutu o reputatie; inse ací se vede si mai multu puterea sea.

„Buchetulu de liliacu,“ Nr. 19 place tuturoru. Ací nu e necesitatea de cunoscintie artistice, câci avemu dinaintea nóstra natur'a inchisa intr'unu cadru. Lumin'a ce cade pe petalele liliacului de diferite nuantie, ne amintescu procedeulu dela cina. Felicitâmu amatorulu care va posedá acestu placutu buchetu.

Dara cá sa descriemu mai pre largu cele ce amu vediutu, aru fi sa facemu o brosiura intréga, si noi ací nu ne-amu propusu decâtu unu articolu de multiamirea ce amu simtitu.

Nu potemu inse trece cu vederea aquarelele asiá de bine luminate. Si acestu genu este nou pentru noi. D. Amanu déca nu ne incelâmu, pentru prim'a óra ne pune in vedere genulu acest'a, si care are si calitatea a fi pentru ori-ce punga.

„Cadân'a in asteptare,“ sub Nr. 7 posedà tóte calitâtile unei bune aquarele; limpeditatea tonuriloru, francheti'a penelului, spiritulu desemnului, totu in fine gasimu in acésta aquarela.

In „harem“ care intrunesce asemene aceste calitâti, ne pare ca artistulu a cam abusatu de violetu; partea stânga a compositiunei este fórte bogata.

Aqua-fortele care a devenitu o arta cu totulu francesa si in care s'au ilustratu Paulu Rembrandt Albert, Durer si altii, pentru intâi'a óra se ivesce pre teritoriulu nostru.

Acestu modu a desemná directu pe metalu, face cá ori-cine, cu unu pretiu fórte modestu, sa poséda unu desemnu originalu alu artistului. — Portretulu autorului, alu lui Heliade, tierencuti'a cu mare s. c. l., suntu opere cari aru puté figurá alaturi cu ale maiestriloru celoru mari. D. Amanu s'a familiarisatu curendu cu acestu genu. Ne aducemu aminte si avemu ochii pe mosiu Neagu, care ni s'a tramisu cá prima de societatea amiciloru de belle-arte cu ocasiunea espositiunei din casele Herdanu. Ei bine, de atunci este unu fórte scurtu tempu si perseveranti'a artistului in acestu tempu a fostu asiá de mare, incâtu a fostu primitu anulu trecutu in societatea aqua-fortistiloru din Parisu.

Terminandu, nu putemu uitá sa spunemu, ca amu vediutu cu placere mai multe productiuni ale dlui Amanu si in „Ilustration nouvelle,“ jurnalulu societâtiei aqua-fortistiloru din Parisu.

„Tr. C.“

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Februariu 1876

Metalicele $5^0/_0$	68	—
Imprumutulu nationalu $5^0/_0$ (argintu)	72	75
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	884	—
Actiuni de creditu	176	25
London	114	50
Obligatiuni de desdaunare Ungurésci	77	75
„ „ „ Temisiorene	76	50
„ „ „ Ardelenesci	77	—
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	103	60
Galbinu	5	$39^1/_2$
Napoleonu d'auru (poli)	9	19

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a,
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi si pentru legumi.
5. Locuintia libera si 4 orgii lemne de focu.
6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primí o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.
Sabinu Piso,
protopr.

(1—3)

Nr. I. 41/1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in Vale, lânga Saliste se escria concursu cu terminu pâna in 20 Martiu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu si 3 orgii de lemne precum si o suma aprossimativa de 60 fl. pentru diverse lucruri scripturistice.

Petitiunile pentru obtienerea acestui postu provediute cu documentele necesarie despre studiele facute, despre pracs'a de pâna acum si despre cunoscinti'a perfecta a limbei române, si déca se póte si a altoru limbi din patria suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu inspectoratu.

Sabiiu 18 Februariu 1876.

Inspectoratulu cercuale
alu Salistei.

2—3

Vindiare de casa.

In piati'a mare in Sibiiu cas'a nr. 8 e de vendiare din mâna libera.

Informatiuni mai de aprópe dà proprietarés'a in aceeasi casa.

(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl.iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 15. ANULU XXIV.

Sabiiu 19 Februarie (2 Mart,) 1876.

Despre competintia in trebi administrative bisericesci.

Me voiu silí a tractá materi'a intitulata in generalu si apoi a o aplicá la unu obiectu specialu si la unu casu concretu, precum amu facutu si in primulu tractatu, despre competintia in trebi *judiciali* bisericesci, crediendu ca numai asiá va fi tractatulu mai usioru intielesu si mai instructivu.

De obiectu specialu mi iau: *regularea si resp. arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.*

Casulu concretu este: ca acestu obiectu se sustiene de unii ca se póte luá la discussiune in consistoriulu metropolitanu, de unde s'a formulatu acea opiniune: ca regularea indicata trebuie sistata in archidiecesa, pâna atunci, pâna cându nu va fi decisu congresulu asupr'a proiectului de regulare, statoritu dejá prin sinódele archidiecesane.

Regularea resp. arondarea dupa cum vedemu s'a sistatu. Cá motivu pentru acést'a s'au adusu acea: ca dupa unu conclusu alu congresului din an. 1870 (a prot. pct. 157) unu atare proiectu conclusu prin sinodulu archidiecesanu, numai dupa aprobarea congresului póte avé valóre de lege.

Stâmu dar' in fati'a unei cestiuni importante si demne de discussiune publica, adeca despre competinti'a congresului si a sinódeloru in cele *administrative* séu mai precisu, despre sfer'a de activitate a organeloru metropoliei in acte administrative, ce privescu numai pre o diecesa.

Me voiu incercá a deslegá cestiunea acést'a, precâtu mi servescu cunoscintiele si pre câtu sufere spatiulu unui jurnalu, fâra a preocupá alte pareri mai bune, anume ale acelor'a, cari ex professo suntu chiemati a studiá astfeliu de materii.

Chei'a deslegârei o cautu in canónele si asiediemintele bisericei nóstre gr. or. pentruca acelea au pusu fundamentulu bisericei; conformu acelor'a s'au constituitu si biseric'a nóstra gr. or. transilvanéna, mai alesu de cându fericitulu Archipastoriu *Andreiu Siagun'a* au luatu cârm'a ei (vedi actele sinódeloru din anii 1850, 1860 si 1864). Pre bas'a acelor'a s'au pretinsu si s'au castigatu restaurarea vechei nóstre metropolii gr. or. romane (vedi memorialulu lui Siagun'a câtra ministrulu de culte din 1851, representanti'a lui câtra Majestate din 1851, s. a.) si dupa acelea s'au constituitu si biseric'a nóstra metropolitana.

Nici pre viitoriu nu ne vomu poté abate dela legile canonice, pre cari si le-au datu insasi biseric'a; ci numai unele modificatiuni rationali si necesare vomu poté face, cari nu alteréza principiile canonice. Séu se me servescu de cuvintele lui Siagun'a rostite in primulu sinodu din 1850: ca canónele suferu schimbare, inse numai intr'atât'a, *incâtu, ceea ce se face spre a modificá séu a acomodá óre care canonu disciplinariu impregiurâriloru locali*, sa se faca cu *paza*, spre a nu vatamá intentiunea primitiva a canonului. Se mai póte adauge, ca unele norme canonice cu tempulu au devenitu nepracticabile. Remânu inse nestramutate acelea principii canonice, ce facu fundamentulu *organismului si alu libertâtiei* bisericei cá si acelea, pre cari se baséza credinti'a si moral'a.

Fia-mi permisu a premite dara pre scurtu unele principii in generalu despre organismulu bisericei si desvoltarea lui.

Biseric'a nóstra ortodocsa pre càtu au intentionatu ea, a latí credinti'a la tóte popórele si a le intruní pre acestea in *un'a* biserica, pre atât'a a conservatu ea libertatea elementeloru cari compunu organismulu ei, aducândule pre acestea intr'o armonia corespundietóre intregitatiei si unitatii ei.

Acestu fundamentu eminentu alu organismului bisericei, s'au pusu mai intâiu prin supremulu si singuru adeveratulu principiu: ca unulu singuru *Christosu* este capulu bisericei, de unde urméza, ca tóte elementele omenesti constituitóre de corpulu bisericei, cá membre a le unui trupu suntu *egalu indreptatite* la vitalitatea organismului bisericescu, iér' functiunile acestoru elemente, stau in o corelatiune armonica prin care se intregesce organismulu. Libertatea si egalitatea asta o au estinsu biseric'a la tóte elementele organismului seu; asiá la cele *personali* séu la toti membri bisericei, pre cum si la cele *sociali* dela parochie incepându pâna la metropolie si patriarchatu. Si precum a recunoscutu biseric'a in organismulu ei libertatea individuala, asiá au conservatu ea libertatea sociala séu *autonomica* elementeloru sociali.

Consecuentu dupa acestea principii s'au desvoltatu organismulu bisericei si in partea ierarchica.

Urmatorii apostoliloru: Episcopii suntu *egali* intre sine, pre cum au fostu si apostolii. Asemenea egala este dara si sfintieni'a loru pre cum si potestatea loru jurisdictionala si administrationala. Prin urmare si tienuturile de ei ocârmuite (eparchiele séu diecesele) au remasu intre sine coordinate si autonome in trebile loru proprii. Spre a se sustienea cu atâtu mai tare acestu organismu si a se sprigini autonomi'a eparchiiloru, precum si spre a-si ajunge poporulu credinciosu mai usioru si mai curendu fericirea sea prin ascultarea si urmarea invetiatoriloru crestinesci si prin celebrarea cultului divinu; biseric'a nóstra au ridicatu organismulu ei inca si la unu altu principiu naturalu si vitalu, *alu nationalitâtiei*, si din mai multe episcopii de unu neamu, de un'a limba au constituitu unu corpu alu metropoliei inca prin canónele apostoliloru (v. can. 34).

Se intielege de sine, ca biseric'a au introdusu apoi in acestu organismu frumosu ordinea in tóte pârtile si elementele lui, dandu fiacârui agendele ce i se cuvinu atâtu in episcopatu, câtu si in metropolia, ceea ce au produsu armoni'a in organismu.

Biseric'a nóstra inse au datu acestui organismu si o forma de tractare a lucruriloru bis. cându au depusu in canóne acelu principiu maretiu „cá nici unii sa nu faca fâra de ceilalti“, si anume forma colegiala si constitutionala séu *sinodalitatea*, prin care au vrutu se impedece ori-ce creatiuni de caste si privilegii, de absolutismu si despostismu si ori-ce abusuri ale slabiciunei omenesci, câci numai capulu bisericei nevediutu este infalibilu.

Dupa acestea premise generali, me apropiu de obiectu si voiu incercá cu canóne positive a dovedí de o parte, ca prin crearea metropoliei nu numai s'au sustienutu autonomi'a eparchieloru in afacerile loru proprii, ci togmai s'au spriginitu acee'a, delaturandu-se ori-ce centralisare, carea aru stá in contradicere si cu principiele fundamentali mai susu espuse, iér' de alta parte, ca in sfer'a administratiunei si respect. legislatiunei organeloru metropolitane cadu numai acelea lucruri, cari se referu la intrég'a metropolia. O dovéda despre *decentralisatiune* in biseric'a nóstra metropolitana — de carea propria va fi ací vorba — ne dà si acea impregiurare, ca Metropolitulu este numai unulu dintre episcopii eparchiali, *cá celu dintâiu*, adeca totu odata si Archiepiscopulu, care nu póte fi cá episcopu *autonomu totodata* si Metropolitu *centralistu*, va se dica, archidieces'a autonoma iér' diecesele sufragane centralisate in ea si sub capulu ei.

Lasu mai departe sa vorbésca insusi canónele, in materi'a sulevata:

Can. apost. 34 prescrie, ca episcopii fia-cârei natiuni se cunósca pre celu mai mare intre densii de capu, si nimicu mai *momentosu* sa nu faca fâra elu; iér ci numai acelea sa le faca, ce se referu si se cuvinu la *eparchi'a sea si la satele* loru supuse.

Dar' nici capulu se nu faca fâra de ceilalti nimicu.

Can. 9 Antiochi'a asemenea prescrie: ca fia-care episcopu se aiba *stapânire preste eparchi'a sea si sa o ocârmuiésca* dupa cuviinciós'a religiositate a fia cui, si se aiba grige *pentru intregulu tienutu*, care este supusu cetâtiei sele, cá se *hirotonésca presbiterii* si diaconii, si tóte cu judecata sa le faca, iér' mai incolo se nu faca nimicu fâra episcopulu metropoliei, *nici acest'a fâra sentinti'a celorualalti.*

Can. 104 Cartagena mai lamuritu supune causele intregei biserici dupa lipsa *obstésca* sinodului generalu, apoi dice: *„iér' causele cari nu voru fi comune sa se judece in eparchiele proprii.“*

Can. 2 Sin. II. opresce pre episcopi a trece otarulu eparchiei si a hirotoní séu a seversí functiuni *administrationali* afara de eparchia sea sí dice: Acést'a sa se pazésca pentru *diecese*; *iéra afacerile metropoliei* sa le administreze sinodulu metropoliei. Asiá si can. 8 Sin. III si multe alte (vedi si can. 14 apost. can. 22 Antiochi'a etc.)

De ací limpede se vede, ce cade in competinti'a metropoliei si in a diecesei, si adeca ín a celei dintâiu numai causele *comune ale intregei metropolii.*

Cari suutu aceste cause comune, si cari proprii ale diecesei?

Canónele specifica unele de acestea in generalu. Anume can. 37 apost. dice: ca sinodulu episcopiloru metropoliei se cerceteze *dogmele religióse*; iér' can. 6 sin. VII prescrie: ca sinodulu metropolitanu sa se adune pentru causele *canonice si evangelice.*

Acestea firesce se intielegu despre sinodulu curatu bis. alu episcopiloru.

De alta parte inse specifica unele canóne cause administrationali si jurisdictionali, cari se tienu de competinti'a eparchiei. Asiá dice can. 38 apost. ca episcopulu se pórte grige de tóte lucrurile bisericesci si sa le ocarmuiésca iér' dupa can. 41 apost. se administreze si *averea* bisericei, pre care o imparte celoru ce se cuvine *prin presbiterii sei*; iér la asta avere nici metropolitulu se nu se amestece ci in tempu de vacantia sa o pastreze preotii bisericei (dupa can. 35 S. VI).

Mai incolo orenduiesce can. 17 sin. IV si can. 25 sin. VI: ca parochiele dela tiéra tierenesci si satesci sa remana sub potestatea si administratiunea episcopului. Multe canóne supunu hirotoniele numai potestâtiei episcopului eparchialu. Can. 13 sin. Ancir'a, can. 8 Antiochi'a, in deosebi can. 10 Antiochi'a si can. 89 sft. Vasilie, vorbindu de competinti'a choroepiscopiloru séu protopresbiteriloru, supunu administratiunea parochieloru si a protopresbiterateloru, precum si alegerea si denumirea preotiloru si protopresbiteriloru numai potestâtiei episcopului loru. Can. 10 Antiochi'a dice espresu: *„Choroepiscopulu sa se faca de câtra episcopulu cetâtiei, cârui'a este supusu“*; iér' can 89 sft. Vasilie demanda, cá preotii esaminati si alesi sa se supuna episcopului spre intarire.

Eata ca in canóne positive gasimu deslegarea cestiunei in obiectulu intitulatu, si in casulu concretu; câci din acelea urméza, ca de competinti'a metropoliei si a organeloru ei se tienu, (afara de causele dogmatice religióse, evangelice, morale) tóte causele ce suntu comune si atingu pe intrég'a metropolia cá atare; iér' tóte celelalte cause ce atingu lucrurile, averile, alegerile si hirotoniele presbiteriloru si prin urmare si a protopresbiteriloru si alte, ce dupa natur'a loru suntu locale eparchiale, se tienu de competinti'a esclusiva a eparchiei si a organeloru ei resp. a administratiunei archieresci de carea nimenea nu o póte instrainá; câci can. 37. sin VI. dice: „ca nici injuri'a tempuriloru se nu póta ínvalidá otarulu administratiunei archieresci“.

Din canónele citate concludu dar, ca tóte causele din o eparchia séu din pârti ale ei, ce atingu hirotonirea, alegerea intarirea preotiloru si protopresbiteriloru, formarea reformarea si regularea parochieloru si protopresbiterateloru (vedi si Compend. drept. can. § 256) precum acelea ce atingu averile bis. si scolari, instituirea personalului scolaru si priveghierea asupr'a lui si alte asemenea loru, cadu in esclusiv'a competintia a eparchiei si in ultim'a linia a sinodului eparchialu. Iér' pe langa causele dogmatice, evangelice, pe cari le tractéza toti episcopii cu Metropolitulu si presbiterii chiemati in sinodulu metropolitanu, tóte cele-lalte cause, cari suntu comune si atingu intrég'a metropolia cá atare de fonduri si institute metropolitane precum si acelea, cari suntu prea momentóse, a câroru natura recere o uniformitate in intrég'a metropolia, d. e. crescerea morala si invetiamentulu, apoi justiti'a bisericésca, competu la metropolia si la organele ei. (Va urmá.)

Revist'a politica.

Amu atinsu, fórte pre scurtu, in numerulu trecutu de unu proiectu nou de lege, care atinge esclusivu fundulu regescu. Astadi publicâmu acelu proiectu. Se vede din aparinti'a acestui proiectu ca reorganisarea Tranniei intregi nu-este departe.

In Budapest'a este inabusita politic'a de terorea esundârei; cu tóte aceste in dieta s'a promulgatu legea sanctiunata, prin carea s'a inarticulatu meritele lui Deak. Urméza acum cá guvernulu sa convóce*) o comissiune generale pentru tiér'a intréga, o comissiune, carea sa pórte grigia de colectele pentru monumentulu ce are sa se radice in memori'a lui Deák.

O epistola a lui *Kossuth*, indreptata câtra *Helffy* descopere Ungariei si lumei simtiemintele celui dintâiu produse de scirea despre mórtea lui Deák. Kossuth este cu pietate câtra celu mortu, recunósce virtutile lui cetatienesci, admira caracterulu lui in mijloculu unei lumi, carea umbla numai dupa castiguri personali; dara sustiene ca dualismulu este un'a din retacirile cele mai mari politice, pentru ca Ungari'a, carea a fostu mainainte „vaca de mulsu“ a Austriei, déca va voí sa aiba pace cu Austri'a, nu va avé incatrau, ci va trebuí sa remana si de ací inainte ceea ce a fostu pâna acum, — „vaca de mulsu“ pentru Austri'a. Si dupa Kossuth acest'a inca nu aru fi reulu celu mai mare. Reulu celu mai mare este, ca mortulu a creatu o situatiune si situatiunea si-a creatu iérasi barbatii sei, barbati cari au „metodu“ in nebuni'a loru, dupa cum dice Pólonnius despre Hamlet. „Dialectica placuta audiului, nasipu in ochi si (Ungari'a) va remané ceea ce a fostu — vaca de mulsu“. Dupa scriitoriulu epistolei nici viétia constitutionala nu mai este in Ungari'a; ceea ce este acum, este unu absolutismu mascatu. Kossuth motivéza erórea cea mare a lui Deák asiá: „Elu nu credea in autovitalitatea natiunei magiare, adeca nu credea ca ungurii potu traí de sine singuri, se intielege politicesce. Epistol'a cuprinde si alte momente politice. Vorbindu, séu mai bine scriindu elu despre raportulu intre Ungari'a si intre Austri'a si despre putienulu interesu platonicu alu Austriei de Ungari'a, dice, ca cea dintâiu si-a calculatu complanarea séu impacarea politica cu Ungari'a in florini, pentru ca Austri'a n'are lipsa de complanâri. Din contra dice Kossut: „Dincolo (in „Cislaitani'a) suntu ómeni, cari, in lo„culu dualismului, punu la cale unu „trialismu, cu ajutoriulu unei mici „*politice orientale*“, si adeca unu ast„feliu de trialismu, alu cârui alu trei„lea numeratoru nu se va luá din mo„narchi'a austriaca, ci va resarí din „daraburirea corónei sântului Stefanu.“ — Prin tóta epistol'a se vede firulu rosiu alu elegiei si alu desperârei.

Din o epistola dela Vien'a cu datulu 26 Fauru aflâmu urmatórele:

Tocmai in acestu momentu, cându incepu a scrie aceste renduri, amu venitu din cas'a ablegatiloru, unde s'a inceputu astadi desbaterea asupr'a conventiunei comerciale si vamale incheiata cu Romani'a. Au vorbitu pâna acum patru oratori, toti contr'a. Pre aici e lumea tare interesata de acestu obiectu. Galeri'a casei ablegatiloru erá plina de publicu din tóte clasele, opiniunea publica vienesa e contr'a conventiunei. Din partea regimului se facu cele mai aprigi pressiuni asupr'a camerei pentru primire. Nu numai cestiunea de cabinetu, dar' se amenintia cu disolvarea camerei la casu de neprimire. La 6 $^{1}/_{2}$ se deschide iérasi siedinti'a.

Telegrafulu ne-a adusu dejá scirea ca conventiunea e primita cu 145 contra 73.

Atâtu generalulu comandantu din Dalmati'a câtu si celu din Croati'a fura chiamati la Vien'a, de unde s'au si reintorsu amendoi la posturile loru. Cu ce instructiuni s'au reintorsu nu se scie, ci se presupune, ca pentru de a padí fruntariele si mai aspru si a reduce portiunile refugiatiloru si in fine a-i indemná sa se duca acasa si sa fia ómeni de pace.

Sessiunea cameriloru din *Bucuresci* este prelungita pâna la 1 Martiu.

Din *Iasi* ni sosi scirea, ca la 24 Februariu n. a trecutu celu dintâiu trenu podulu dela Ungheni, preste Prutu, pre lini'a *Iasi—Chisineu*. Aceste sciri suntu fórte inocente si le-amu inregistrá cu tóta liniscea. Altfeliu suntu urmatórele; „Polit. Cor.“ capeta scire dela Bucuresci, ca guvernulu ia in seriósa consideratiune oprirea esportului de grâu, care mesura, se dice mai departe, va fi indreptata in contr'a Austriei.

Alta si mai ascutita gasimu in diurnalele opositiunei din Romani'a sub titlulu: „*Cuvintele si actele.*“

Sub acestu titlu, cetima in „Tablettes d'un Spectateur“ dela 19 urmatórele:

„Organulu oficialu alu imperiului germanu se supera fórte, fiindu-ca Agenti'a Havas a cutesatu s'anuncie ca agintii prusaci au stabilitu la Vien'a si Ragus'a oficine de noutâti nelinistitóre in privinti'a rescólei din Erzegovin'a. Ei bine, noi suntemu in positiune de a afirmá ca, cu tóte declaratiunile pacifice cari s'au respanditu din Berlinu in Europ'a, d, de Bismark a datu ordinu............ la Bucuresci se armeze in graba, fâra intrerupere, pe celu mai mare picioru posibilu. Si, la Bucuresci arméza. Arméza nu pentru a aperá neutralitatea Romaniei contr'a unei invasiuni de trupe turce, — cari nu amenintia in nici unu modu principatele române, ci pentru a serví, la trebuintia, de ante garda, negresitu, armatei ruse, care aru porní contr'a imperiului Sultanului.“

„Tablettes d'un spectateur“ n'au insemnatate in lumea cea mare a diurnalisticei si asiá pre cele spuse de densele amu basá putienu. Mai importanta trebuie sa fia scirea „Gazetei natiunale“ din Budapest'a, pentruca apare intr'unu diurnalu, care este timbratu de „Tromp. Carp.“ de organu oficiosu. Eata dupa trad. Trompetei, ce dice „Gaz. nat.“ intre altele intr'unu articulu intitulatu: „Romani'a regatu:“

„Din caus'a ce domina astadi orientulu, ómenii politici ai Romaniei aru voí sa stórca unu profitu, care nu consista in mai multu séu mai putienu, decâtu in a-si acoperí edificiulu statului loru prin midilóce eftine, proclamându-se de odata „regatu suveranu din statu tributaru de pâna adi.

„Spre atingerea acestui scopu, politicii de aici aviséza la felurite midilóce. Mai nainte de tóte densii orgauiséza o revolta in Bulgari'a. O parte chiaru din acele patru milióne votate de curendu de camere este intrebuintiata pentru aprinderea focului intre bulgari.

„Denunciârile de mai deunadî din „Pal Mal-Gazette“ facute de unu membru alu parlamentului englesu, ca Romani'a aru fi conspirându cu Rusi'a in contr'a pâcii, nu este, firesce, decâtu o gâsca grasa, cârei'a i s'a facutu ventu prin Europ'a, pentru anume scopuri oculte. Acést'a asertiune este cu totulu lipsita de fondu. Adeverulu — o spunemu positivu — este urmatoriulu: „Comitetele revolutionare bulgare au primitu dela rusi (nu dicemu dela guvernulu rusescu) o insemnata cuantitate de bani, arme si munitiuni de resbelu, cari deocamdata suntu asiediate in Romani'a, si la cari a contribuitu cu o buna particica si consilierulu principalu alu Domnitoriului Carol. Aceste munitiuni preste putienu tempu au sa se transfere in Bulgari'a, cu ajutoriulu unui comitetu de femei recrutate de câtra agentii comitetului centralu bulgaru, cari 'si facu trebile pe fatia in tóta intinderea Romaniei, avendu chiaru protectiunea guvernului românu.“

Ce sa dicemu noi, adauge „Tr. Carp.“ din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cârei i vine intr'ajutoriu si oficiós'a „Neue freie Presse“ din Vien'a, confirmându, prin corespondentulu seu din Bucuresci ca Romani'a in adeveru aru fi unu cuíbu de comitete revolutionarie bulgare, cari 'si tienu siedintiele intr'o casa din strad'a sânt'a Vineri chiaru, si ca: „numerosi teneri din Bulgari'a, incuragiati de faptele ce se petrecu actualmente in Bosni'a si Erzegovin'a, au parasitu patri'a loru spre a merge in Serbi'a, trecendu prin Romani'a; si in fine, ca la Bucuresci s'aru fi constatatu disparitiunea subita a óre-cârui numeru de bulgari amploiati la drumulu de feru, precum si a a mai multoru institutori de aceeasi natiunalitate.“

Ce sa dicemu noi din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cârei'a i mai vinu in ajutoriu si óre-cari observâri juste ale jurnalului „Poporulu“, cum si mai multe negâri si afirmâri ale organului oficiosu „Journal de Bukarest“?

La intrebarea ce si o pune ins'asi fói'a, din care amu estrasu cele de pâna ací, respunde totu-déun'a, ca nefiindu capulu ministeriului din Bucuresci pentru situatiunea actuale sa se retraga si sa faca locu altui'a.

Inse este cunoscutu ca nici „u cigalu crucea“ nu e asiá negru precum lu depingu ómenii. Asiá „Cor. pol.“ produce o corespundintia dela Bucuresci de urmatoriulu cuprinsu:

Nu se face nici unu secretu cu inarmarea Romaniei. Romani'a o spune pre fatia ca in impregiurârile de fatia si-a tienutu de datorintia a fi mai inarmata de cum a fostu, pentruca ce putea sci guvernulu ce se póte nasce din confusiunile turcesci?

Mai departe dice „Cor. p.“: Destulu ca dupa cum stau lucrurile inainte cu dóue septamâni, Romani'a avé totu dreptulu de a se pregatí militaresce. Astadi, firesce stau lucrurile *incâtu-va* altfeliu. Speranti'a de a se puté sustiené pacea in Europ'a orientale a luatu unu aventu puternicu. Aici vorbescu si viséza acum ómenii mai putienu de neevitabile si crescende complicatiuni. Este si mai adeveratu, ca Romani'a, carea pre tempulu celoru siepte septamâni de deprimare politica in provinciele slavice turcesci din vecinatate, a datu de o sapienta abstinentia nici nu va cugetá a se face de vorba lumei prin improvisatiuni cutezate si isolate. Eata ilustrata starea lucruriloru din Romani'a intr'unu modu chiaru si fâra de nici o tartuferie politica.

Alegerile in *Franci'a* suntu discutate de tóta diurnalistic'a cea mare européna.

Unele foi admira resultatulu, altele lu afla naturalu, altele se bucura de o victoria asiá mare a republicanismului. Nu trece inse, totu acea diurnalistica, cu vederea preste impregiurarea, ca bonapartistii au facutu unu progresu insemnatu, pre cându totu feliulu de legitimisti si orleanisti au disparutu dintre deputatii noului corpu legiuitoriu. Dealtmintrea, ceea ce iéra nu trebuie scapatu din vedere, atâtu in Parisu câtu si la tiéra au fostu multi candidati bonapartisti cu minoritâti considerabile.

Resbelulu civilu din *Spani'a* se pare a fi terminatu. Telegrafulu adusese inainte cu vr'o trei dile scirea ca Don Carlos a trecutu fruntariele in Franci'a si a emisu unu manifestu in care 'si esprima necasulu, ca spaniolii n'au vrutu sa se lase a-i face fericiti dupa metod'a densului.

Proiectu de lege

despre fundulu regiu, mai departe despre ragularea universitâtiei sasesci si despre averea universitâtiei si a asiá numiteloru siepte judetie.

Fiinduca regularea unei pârti din teritoriulu tierei din consideratiuni administrative nu se mai póte amaná, se dispunu cu privire la fundulu regiu urmatórele:

§ 1. La regularea teritorieloru municipali, de cari va dispune o lege separata, fundulu reg. si teritoriele invecinate voru fi supuse unei si acelei consideratiuni. Dupa regularea teritoriului incéta pentru fundulu regiu deosebirile in cerculu administratiunei.

§ 2. Oficiulu comitelui sasescu (comes) incéta si titlulu se cuvine comitelui supremu alu comitatului Sabiiu cá presidentu alu adunârei generali a Universitâtiei.

§ 3. Cerculu de dreptu alu universitâtiei sasesci, cá unu oficiolatu eschisivu culturalu, se va sustiené si de aici inainte relativu la dispunerea asupr'a averei universitâtiei, relativu la intrebuintiarea fundatiuniloru ce stau sub administratiunea ei pre basea destinatiunei acestoru fundatiuni si relativu la controlarea loru.

§ 4. Averea universitâtiei sasesci se póte folosí numai si numai spre scopuri culturali.

§ 5 Dreptulu de proprietate relativu la averea universitâtiei sasesci remâne neatinsu. Intrebârile ce se potu iví relativu la acestu dreptu se voru decide prin sentintia judecatorésca.

§ 6 Venitele averei ce sta in dispusetiunea libera a universitâtiei au sa se folosésca intre marginele cuprinse in § 3 si 4 in favorulu tuturoru locuitoriloru indreptatiti la proprietate fâra osebire de religiune si limba.

§ 7. De averea universitâtiei sasesci dispune intre marginele fundationali si prelânga sustienerea dreptului de suprema inspectiune a guvernului adunarea generale a universitâtiui sasesci.

§ 8. Adunarea generale a universitâtiei sasesci:

a) Presidentu este comitele supremu alu comitatului Sabiiu.

b) Vice presidentu este acel'a, pre care lu alege adunarea generale dintre membri sei.

c) Notariu e secretariulu universitâtiei (§ 15) si fiindu acest'a impedecatu substitutulu pre care lu va alege adunarea generale dintre membrii sei pre tempulu câtu duréza sessiunea. Notariulu are scaunu si votu.

d) Membrii suntu 20 representanti din locuitorii investiti cu dreptulu de alegere pentru dieta ai scauneloru districteloru si cetâtiloru ce forméza fundulu regiu si anume din partea Sibiiului si Brasiovului câte doi, prin urmare patru, din partea cetâtiloru Sebesiu, Mercurea, Orestia, Mediasiu si Bistriti'a câte unulu, la olalta cinci, pentru alegerea celorulalti 11 membri ai adunârei se impartu celelalte pârti ale fundului regiu in 11 cercuri de alegere si adeca cu privire la aceea, cá in trensele sa fia numerulu alegatoriloru pre câtu se póte egalu, cá unu cercu de alegere sa se estinda asupr'a mai multoru municipie de nou formande si cá alegatorii municipieloru din fundulu reg. care au esistatu mai nainte sa remâna pre câtu se póte la olalta. Fia-care cercu de alegere deléga unu representantu in universitate.

§ 9. Membrii adunârei universitâtiei se alegu pre trei ani.

§ 10. In fia-care anu se tiene de regula o adunare generala a universitâtiei, in care se esaminéza socotelele anului trecutu si sa pregatesce bugetulu pre anulu viitoriu. Guvernulu póte dispune conchiamarea unei adunâri generali estraordinarie; afara de acést'a e datori'a presidentului adunârei generali a universitâtiei sa conchieme la datorinti'a majoritâtiei membriloru o adunare generale estraordinara.

§ 11. Resolutiunile adunârei universitâtiei voru ajunge la valóre in genere cu aprobarea ministrului de interne, intru câtu inse acele se referu la lucrurile culturei publice cu aprobarea ministrului de culte si instructiune.

§ 12. Protocólele adunârei generali a universitâtiei au a se substerne ministrului de interne celu multu in terminu de 8 dile dela inchiderea adunârei. O resolutiune protocolara, la care ministeriulu nu face observatiuni in tempu de 40 dile computate dela sosirea ei, sa se considere de aprobata.

---

*) S'a facutu. Red.

§ 13. Déca presidentulu e de opiniune, ca adunarea generale a trecutu preste sfer'a de activitate séu déca nu póte sustiené ordinea, elu are dreptulu sa sisteze siedinti'a si la casu de repetire sa o amâne pre patrusprediece dile. In casulu acest'a e datori'a presidentului sa dea ministrului de interne unu raportu motivatu.

§ 14. Siedintiele adunârei generali a universitâtiei suntu publice.

§ 15. Afacerile universitâtiei se conducu pre basea resolutiuniloru adunârei generali de biroulu centralu alu universitâtiei. Capulu acestui birou e presidentulu adunârei generali a universitâtiei, oficialii suntu secretariulu si cassariulu universitâtiei, cari se alegu de adunarea universitâtiei cu majoritate generale de voturi. Ceilalti oficiali ai oficiului centralu si salarisarea tuturoru oficialiloru din biroulu centralu se dispune de adunarea universitâtiei cu aprobarea ministrului. Chiamarea contabilitâtiei, de a esaminá socotelele cetâtiloru si comuneloru din fundulu regiu, incéta.

§ 16. Ministrulu de interne determina in intielesulu punctului d) (§ 8) cele 11 cercuri de alegere ce se voru formá ascultandu adunarea universitâtiei sasesci esistente. In asemene modu se va statorí modulu pentru alegerea membriloru la adunarea universitâtiei. Prim'a adunare generale inse ce se va formá pre basea acestei legi statoresce cu aprobarea ministrului de interne normele de discussiune ale adunârei universitâtiei si regulamentulu de afaceri alu oficiului centralu alu universitâtiei.

§ 17. De averea asiá numiteloru siepte judetie dispunu acei membri din adunarea universitâtiei, cari representa acele cetâti si cercuri din fundulu reg. de pâna acum, cari la olalta suntu proprietarii averei celoru siepte judetie. Notariulu acestei adunâri este secretariulu universitâtiei si sfer'a sea de activitate relativu la averea acést'a este identica cu aceea, pre care o statoresce legea de fatia relativu la averea universitâtiei pentru adunarea universitâtiei.

§ 18. Adunarea generale a celoru siepte judetie se va tiené la tempulu cându se tiene adunarea generale a universitâtiei. O deosebita conchiamare a ei nu e de lipsa.

§ 19. In ce mesura si modu se va contribuí din averea celoru siepte judetie la spesele biroului centralu alu universitâtiei, (asupr'a acestui lucru) se va intielege adunarea universitâtiei cu adunarea celoru siepte judetie, nepotendu-se inse intielege amendóue aceste adunâri in privinti'a acést'a, intrebarea se va decide prin ministrulu de interne.

§ 20. Tempulu inactivârei acestei legi 'lu determina ministrulu de interne, cu esecutarea acestei legi inse se insarcinéza ministrulu de interne si ministrulu de culte si instructiune.

Budapest'a 23 Febr. 1876.

Colomanu *Tisza m/p.*

Romani'a.

Cetimu in „Tromp. Carp.“ dela 8 ale curentei:

Armat'a romana si dlu generalu Florescu.

Armârile ce se urméza in tóte statele Europei, — in prevederea negresitu a unei complicâri a cestiunei orientului, chiaru si in urm'a primirei notei comitetului Andrássy de câtra sublim'a Pórta, despre care se preocupa inca cu dreptu cuventu amicii pâcei, — au facutu, cá Romani'a sa ia si dens'a óre-cari precatiuni indispensabile, spre a nu fi surprinsa prin vre-o impregiurare neasteptata si spre a puté face la casu, cá puternicii sei vecini sa respecteze neutralitatea ce trebuie sa o pastrâmu, pre câtu tempu interesele tierei nu ne suntu angagiate.

Acésta prevedere neasteptata in impregiurârile de fatia o datorimu mai alesu ministrului nostru de resbelu, d. generalu Florescu, care n'a crutiatu nimicu, cá sa aduca armat'a nóstra la inaltimea unde se afla ea astadi, pre temeiulu prudentei organisâri dela 1872.

In adeveru, cine n'a constatatu pána adi, ca dela venirea la ministeriulu de resbelu a generalului Florescu armat'a romana a luatu celu mai mare aventu?

Cine a facutu, cá granicerii, acei paditori a frontierei nóstre cari pâna la 1872 nu se putéu disciplina, sa se insufle de odata de spiritulu adeveratu militaru; cá ei sa nu se mai considere dreptu nisce corpuri depindenti numai cu numele de ministeriulu de resbelu, impotrivindu-se si nesupunendu-se chiaru, cá la anulu 1866, la ordinele siefiloru loru, spre a se concentrá cu celelalte trupe adunate pre malulu Argesiului; — cine a parvenitu, dicemu déca nu generalulu Florescu, sa faca dintr'ensii o armata solida, regulandu-i impreuna cu dorobantii deveniti astadi calarasi, si formându dintrensii optu regimente de soldati bine disciplinati bine imbracati si bine echipati?

Ori-cine póte sa mérga sa admire depositele de munitiuni de totu feliulu, ce poseda astadi fia-care din aceste regimente nou create.

Nu s'a uitatu inca greutâtile ce intempinase guvernulu in 1866, spre a concentrá o parte din armata, ce erá pusa pre picioru de resbelu; si mai alesu cu ce anevointia s'au potutu aduce companiele de graniceri; pre cându cu totii scimu, cu câta inlesnire s'au facutu diferitele concentrâri dela 1872 incóce, dar' mai cu osebire cea dela 1874, cându avuremu onórea sa vedemu intre noi si oficeri straini, tramisi anume de tóte puterile, cá sa asiste la marile manevre de tómna esecutate cu atât'a precisie de câtra cele 4 divisii, ce compunu armat'a nóstra.

Erá o adeverata satisfactie pentru armat'a nóstra si o adeverata mandria pentru români, cându oficerii straini, urmarindu cu multa atentiune tóte peripetiile manevreloru, au recunoscutu solemnelu, cu Romani'a poseda o adeverata armata, o armata capabila sa intre in campanie; — dar' acésta apretiare nu este o fala, ce cu dreptu cuventu se cuvine acelui'a, care a organisatu armat'a? . . .

Intre multele imbunatatiri ce s'au adusu armatei, si cari suntu de cea mai mare importantia, pentruca de ací depinde soliditatea ei, este mai departe, infiintiarea scólei de subofiсeri, destinata a formá oficeri instruiti pentru infanteri'a de linia, pentru armat'a teritoriala si pentru cavaleria; si apoi infiintiarea scólei pentru formarea sergentiloru si caporaliloru pentru armat'a teritoriala; câci dupa cum a spus'o unu mare capitanu strainu, „déca vrei sa ai o armata buna, pregatesce mai intâiu cadrele.“

Cu câta mandria nu trebuie sa vedemu infanteri'a nóstra de linia, care cá arm'a principala a ori-cârei armate, si care se compune din 8 regimente de linie, de 8 reg. de dorobanti, de 4 batalióne de venatori si de 1 bat. de geniu, a ajunsu, prin mult'a ingrigire pusa de toti siefii cu ocasiunea aplicârei noiloru regulamente, a fi o adeverata scóla de modelu!

Cum se nu progreseze astfeliu de corpuri, cându s'au introdusu cu cea mai mare staruintia in tóte regimentele scoli de totu feliulu, scoli ce provóca emulati'a intre tinerii soldati inteliginti, cari vedu cu multiamire ca prin invetiatur'a solida militara potu aspirá la epoletu, iér' nu cum erá mai nainte, cându inaintarea loru se marginea numai pâna la gradulu de sergentu!

Artileri'a care jóca unu asiá mare rolu in lupta, dupa cum s'a constatatu in sângerosulu resbelu franceso-germanu, a fostu si este de asemenea obiectulu unei serióse preocupâri a ministrului nostru de resbelu. Cele 2 reg. de artileria poseda astadi guri de focu dupa sistemulu celu mai nou, sistemulu Krupp, fabricate la celebr'a usina dela Essen in Prusi'a. — Amendóue inse aceste regimente, de-si suntu bine echipate, potu sa mai aiba trebuintia de óre-cari provisiuni, de munitiuni si altele, ce nu putemu prevedea ací.

Trecendu si la arm'a cavaleriei, gasimu si ací urme de matura prevedere. Astfeliu regimentele de rosiori suntu astadi bine echipate, posedandu harnasiamente complecte noui. — Câtu pentru cavaleri'a de districte, ce forméza cele 8 regimente de calarasi s'au luatu cele mai urgente mesuri pentru remontarea loru cu cai de mesur'a reglementara prevediuta la caii regimenteloru de rosiori, astfeliu ca in curendu aceste regimente voru fi echipate complectu.

Dupa putinele detaliuri ce deteramu ací in prescurtare despre starea armatei nóstre, si dupa câte voru fi constatatu si lectorii nostri competenti in materii militare, avemu ferm'a convictiune, ca in starea in care ne aflâmu astadi, Romani'a este destulu de tare, nu spre a face resbele mari, dara spre a face sa se respecteze teritoriulu seu, si spre a-si aperá esistenti'a sea.

Si constatandu aceste mari progrese date armatei nóstre de actualulu ministru de resbelu, dicemu ca d. generalu Florescu si-a castigatu adeverate titluri la recunoscinti'a patriei sele, pre care nici unu românu adeveratu nu i le va contestá.

Onóre lui! . . .

La cestiunea orientala.

In nrulu trecutu, dice „Aleg. lib.“ de la 13 Febr. amu comunicatu lectoriloru nostri, dupa o telegrama espediata din Ragus'a, cu dat'a de 16 curinte, ca capii insurgentiloru, intr'uniti sub presiedinti'a Peko Pavlovici, au respinsu reformele propuse prin not'a lui Andrassy si decretate de Pórta, sub motivulu ca densii nu considera faptulu decâtu cá nisce intrige diplomatice, si ca, pentru a dá o sanctiune acestui refusu, insurgentii se pregatéu pentru o lupta cu turcii in regiunea Poglitiei.

„Republic'a francesa“ dela 19 curinte, reproducendu acésta scire, o insotiesce de nisce comentarii, pre cari le publicâmu si noi ací in vederea interesului ce ele presinta pentru Romani'a mai alesu.

Iéta intr'adeveru, ce dice acestu diariu:

„Ce voru face puterile? Déca aru trebuí sa conjecturâmu ceva dupa preparativele facute dejá, s'aru puté crede ca in fati'a neputintiei recunoscute a Portiei si a imposibilitâtiei in care pare a se gâsí, — lipsita de ómeni si de bani, — de a se face stapâna pre insurectiune, Austro-Ungari'a pentru securitatea fruntarieloru cârei'a insurectiunea este acusata a o compromite, aru parea dispusa sa interviia materialicesce, dupa cum se spuné o data intr'unu documentu oficialu, ocupându Erzegovin'a. Trupe numeróse suntu gramadite pre lungulu lisierei sele orientale, si noi nave din flot'a sea s'au trimisu in apele Klecului. De alta parte insa, Romania, Serbi'a si Muntenegrulu paru a voí si densele sa jóce unu rolu in acésta afacere. Romani'a cumpera in catimi insemnate materialu de artileria si ni se asigura ca dens'a 'si chiama reservele.

Serbi'a este gat'a, si Muntenegrulu a declaratu dejá ca i-aru fi cu neputintia a respunde altufeliu de câtu prin resbelu esigintieloru Turciei relativu la feliulu de neutralitate ce aru voi sa i se impuna. In fine, de si cu reserva, tonulu presei rusesci nu permite unu singuru momentu indointi'a ca ocuparea provincieloru resculate de câtra trupe austriace nu este vediuta fórte reu in Rusi'a.

„In acésta stare de lucruri, noi nu gâsimu esagerate neliniscele ce manifesta, intr'unu lungu articolu de fondu, „Corespondinti'a austriaca“ dela 16 Februariu:

„De siguru pentru Orientu, dice acésta fóia, s'a inventatu proverbulu atâtu de desu repetatu: dilele se succedu si nu se asémana.“ In certe momente, pare ca liniscea se produce si ca ori-ce téma seriósa trebuie sa dispara definitivu. Apoi indata se radica episode neasteptate cari denota o adenca turburare in spirite, murmure surde care e cu neputintia a nu le cunósce si cari reveléza persistinti'a reului de care sufere, nu numai pe insul'a balcanica, dara tóta partea continentului europénu, care, intr'unu modu séu intr'altulu, are câte ceva de facutu cu cestiunea Orientului.“

„Corespond. austriaca“ constata ca, dela inchiderea scupcinei, care urmá sa fia semnalulu liniscirei spiriteloru in Serbi'a, situatiunea, din contra, s'a agravatu. si s'a manifestatu o fierbere primejdiósa:

„Agitatiunea spiriteloru, continua fói'a austriaca, ne mai gasindu in sinulu parlamentului unu derivativu suficientu, aru isbucní astadi prin tóte mediele, in asiá gradu ca principele nu-si mai póte face cea mai mica ilusiune. Déca insurectiunea nu se va potolí cu totulu in unu scurtu tempu, prevederile esprimate de comitele Andrassy in not'a sea câtra Turci'a se voru realisá negresitu: junele principe alu Serbiei se va vedé neputinciosu de a contiené aventulu poporului seu, care este impacientu de a alergá la arme. Pre fia-care di partitulu de actiune devine mai forte la Belgradu, si nu va fi cu neputintia cá intr'o buna diminétia telegrafulu sa ne anuncie intórcerea dlui Ristici in capulu afaceriloru. Inca dela recent'a sea trecere pre la putere, acestu barbatu de statu, a practicatu, in adeveru, politic'a de espectativa: elu mai multu a potolitu spiritele decâtu le-a surescitatu; dara, de atunci si pâna acum, circumstantiele s'au modificatu, si intórcerea sea aru avé astadi o semnificare cu totulu altufeliu caracteristica.“

„In Romani'a, „Corespondinti'a austriaca“ cauta a descoperí adeveratele motive ale demisiunei dlui Catargi si ale intórcerei séle la putere. Ea reaminteste ca cabinetulu a cerutu, de curendu, unu creditu estraordinariu de 4 milióne, alegându ca Romani'a, care nu cugetá a atacá pre nimeni, voiá puru si simplu a se pune in stare de aperare si a se prepará a face fatia la ori ce eventualitâti. Cu tóte afirmârile cabinetului românu, „Corespondinti'a“ crede ca perspectiv'a resbelului a provocatu demisiunea dlui Catargi si ca, retragându-sio, elu a voitu a-si consolidá situatiunea pentru casulu cându eventualitâtile pre cari le prevede s'aru realisá:

„Ori câtu de sinceru aru fi in afirmârile sele, cabinetulu Catargi, dice fói'a vienesa, prevede ca se potu iví eventualitâti in cari aru trebuí sa iá locu si in cari va trebuí sa aiba o politica acentuata. Elu a simtitu ca avé nevoia de o fortia necontestata spre a face fatia acestoru dificile casuri ce potu supraveni in modu improvisatu.“ etc.

Varietâti.

⁂ *Balulu romanescu* din Vien'a a esitu splendidu. M. S. Imperatulu n'a participatu, dar' a donatu societâtiei 100 fl. si M. S. Imperatés'a 50 fl. — Deputatiunea care ia invitatu a fostu fórte bine primita.

⁂ *Esundâri.* Intr'o scurta notitia amu atinsu in unulu din numerii trecuti despre esundârile din diverse pârti ale Europei. De atunci incóce diurnalele nu incetéza de a aduce telegrame si rapórte despre devastatiunile ce face elementulu neinduratu, ap'a, cu acasiunea desghietiului din urma. Cu deosebire rapórtele din Ungari'a si din Austri'a descriu pre largu gróz'a ce au respanditu elementulu desfrenatu in locuitorii de lânga fluviele si riurile mai mari. Dela Budapest'a ne aduce „P. Ll.“ de Sambata sér'a o icóna, carea ilustréza fórte fidelu situatiunea cea posomorita a capitalei amenintiata de esundarea Dunarei. Vineri noptea spre Sambata salve de tunuri au anunciatu catastrof'a. Dunarea au eruptu dela hotarulu Békásmegyului si a luatu Bud'a vechia dela spate, inundandu si acoperindu cu apa stradele magazinului, riedului, trei inimi, câmpului, strad'a mica si a fortaretiei, strad'a ciocârliiloru si drumulu de tiéra. Va se dica unu cercu intregu. Numai punctele de o inaltime de 17—28 urme au remasu cá nisce insule in marea improvisata. Mai tardiu dupa ce a sositu catastrof'a s'au cutropitu mai multe case. Pest'a noa inca n'a fostu in micu periculu si de acolo se spune de cutropirea mai multoru edificie; din partea cetâtiei numita Franzstadt a trebuitu sa se stramute locuitorii precum si din celelalte pârti inundate si amenintiate de inundare. Bolnavii din spitale, invalidii din asiluri si arestantii din aresturi au trebuitu sa se stramute, care pre unde au potutu gasí unu locu de scutintia. In situatiunea acést'a infioratóre locuitorimea capitalei a avutu o buna mâna de ajutoriu in comissiunea esmisa de magistratu anume pentru intempinarea periculului pre câtu se póte si pentru ameliorarea sortiei celoru ce nu li se putura mantuí averea si locasiurile de catastrofa.

Dela Vien'a si Prag'a mai acelesi descrieri despre devastâri si pagube colosale causate de esundarea Dunarei si Moldovei.

Din Saxoni'a, Prussi'a si din alte pârti mai acelesi sciri incâtu cu dreptu cuventu scrie o fóia din Vien'a, ca se pare ca elementulu despre care ni e vorb'a s'a conjuratu asupr'a Europei, câci s'a pornitu deodata in atâtea pârti cu o furia nepomenita de mai multe diecenie.

⁂ *(Sórtea unui rege.)* La 20 Februariu murì in spitalulu din Milano (Mailand) *Leo Comnenus*, principe de *Lusignan*, ai cârui predecesori despre tata au fostu imperatii orientului, iér' cei despre mama au participatu la cruciade sub Gottfried de Buillon si au domnitu cá regi preste Cipru. Reposatulu insusi a purtatu inainte cu 20 ani sceptru si coróna la marginele de Chorassan, de unde fu alungatu de câtra rusi. Dupa ce a calatoritu Europ'a intréga cersindu, venì la Milano, unde si terminà viéti'a pre asternutulu ce-lu dà misericordi'a publica seraciloru. Repausatulu a lasatu dupa sine o femeia si 6 copii in cea mai frageda etate.

⁂ „*Vocea Covurluiului*“ apare in Galati de 4 ani neintreruptu. Acestu diuariu, ce apare in formatu mare, poseda unu servitiu telegraficu alu seu, publica in colónele sele articole politice interne si esterne; articole scientifice, literare, economice, juridice etc.; reviste comerciale; varietâti instructive si amusante; cronice, etc. etc. In foiletonu romanurile cele mai frumóse. Pre la finea lunei Februarie incepe publicarea unui nou si interesantu romanu: „*Misterele Indiei*“ Abonantii noi voru primí, dupa cerere tóte numerele dela inceputulu aparitiunei noului romanu. Abonamentulu: pre anu 20 fr. pre ½ anu 10 fr.

⁂ *(Scene infricosiate intr'unu teatru.)* O corespundintia din Filadelfi'a ni impartasiesce urmatórele amenuntimi despre marea nenorocire ce s'a intemplatu la 5 Febr. in teatrulu din *Cincinnati*. In cas'a de opera a lui *Robinson* a fostu astadi mai multu de 2500 persóne, in cea mai mare parte mueri si copii, cari voiau se asisteze la ultim'a representare a spectacolului „*Republic'a cea mare.*“ Putienu dupa 2 óre cându sa se radice cortin'a in susu, s'a intorsu in galeria o lumina usióra de calciu si se latì unu mirosu usioru de chemicale ardietórie. Unii fricosi strigara „focu“ si strigarea trecù dela o persóna la alt'a. Majoritatea publicului sarì spaimentata in susu, dara ómenii din vestibulu nu manifestara inca nice o panica. Strigarea s'a escatu mai intâiu pre balconu si ací, precum si in galeri'a de asupr'a domniá cea mai mare iritatiune. Inspaimentati se indesara ómenii la trepte si pe trepte in josu. La pólele trepteloru se lovira cei doi torinti opusi si vestibululu se indesà de ómeni. Patru trepte de marmoru ducu din vestibulu afara si cei ce se coborau pre ele erá impinsi de cei ce veniau dupa densii. In scurtu tempu vestibululu nu erá decâtu o massa de mueri si copii intinsi pre josu, cari jacéu trei si patru preste olalta. Aici se intemplara scenele cele mai sfasietórie. Si pre trépt'a de susu erá la o intorsatura unu locu, unde ómenii se indesau cá legati si resultatulu erá torture si mórtea. Strigarea „focu“ dela persónele ce erau in launtru a causatu in afara unu alarmu si indata se latí scirea despre nenorocire. In vestibulu a fostu intemplarea cea mai slaba. Unu observatoru ni spune, ca stetea pre drumu si indata ce intielese strigarea de focu voì sa intre, dara nu strabatù decâtu pâna la mijloculu vestibulului, câci acest'a se implù la momentu cu persónele ce veneau din intru. Unii dintre cei dintâiu cari se aruncara afara, se coborira pe trepte josu si multimea ce urmá dupa densii erá de frica asiá confusa, incâtu nu se gandea decâtu sa iese numai afara. Aspectulu erá infricosiatu. Barbati si mueri gemeau, copiii strigau si gargaiturele aretau, ca unii au muritu calcati. Mai multu barbati ce veniau intr'ajutoriu de pre drumu, se incercara sa scóta pre ómeni pre câtu se potea afara, dara multimea venea continuu indesandu-se. Celu putienu 150 ómeni erá ingramaditi ací si dupa densii undulá multimea fâra de a puté delaturá pedec'a. Doi policisti robusti strabatura in localulu unde se dau biletele si le succese a-si face drumu printre poporu a ajunge la usiele din intru si a respinge multimea in casa. Acést'a delaturà apesarea, facù aeru celoru ce se aflau in vestibulu, altmintrenea pierderea de vieti omenesci erá si mai considerabila. Vestibululu se golí de vii si morti, si multimea se potù miscá in óre-care ordine. Nóue persóne au remasu mórte la acést'a nenorocire, intre cari 5 copii, 7 au fostu greu vatamate, doi dintre acesti'a au muritu. Mai bine de 30 suntu mai multu séu mai putieni atacati. O femeia a muritu de frica pe scaunu, alt'a s saritu de pre galerie in parchetu. Raru s'au intemplatu atari scene infricociate cá la nenorocirea acést'a.

⁂ *Productiunile librariei germane in 1875.* — In 1875 s'au publicatu in Germani'a 12,516 opere nóue. In acestu numeru cârtile de pedagogia figuréza pentru 1328 articule; jurisprudenti'a politic'a si statistic'a, 1177; teologi'a, 1084; frumósele litere, 1051; medicin'a si art'a veterinara 791; comerciulu si industri'a 576; frumósele arte 478; masinele, drumurile de feru, minele, constructiunile 394; art'a militara 316; geografi'a si caletoriele 314; cartele geografice 216; matematecele 200 etc.

⁂ *Reuniunea femeiloru române din Iassi.* — Dela acésta societate inca amu primitu darea sea de séma financiara pre 1874, din care se constatà progresulu constantu a acestei societâti. Nu avemu in de ajunsu cuvinte spre a laudá scopulu acestei societâti care si-a luatu misiunea nobila pentru educarea femeiloru române. Ii dorimu succesulu celu mai eclatantu.

⁂ *Unu pungasiu ghibaciu.* — Dilele trecute s'a preumblatu prin Galati in Romani'a anume Luc'a Stavri, arnautu supusu grecu, care se dedea de specialistu pentru vindecarea ràniloru, si care dupa ce a reusitu a insielá pre mai multi creduli, luândule sume destulu de bunicele, s'a facutu nevediutu. Semnalimentele suntu: corpulu de mijlocu, capulu mare si grosu, fati'a negricióra si lata, mustetile roscovane si pline, etatea 40—45 de ani.

⁂ *Vesuviulu.* — Eruptiunea Vesuviului, atâtu de multu anunciata de câtu-va tempu, pare a fi multu mai apropiata decâtu se asteptá, dupa cum se scrie din Neapole. Se scie ca in Decembre trecutu simptomele s'au manifestatu prin cutremure de pamentu impregiurulu Vesuviului, la Neapole si in mai multe localitâti din Itali'a de josu. De atunci craterulu a aretatu mai multa activitate, norii de fumu si massele de vaporuri au crescutu. Corespundentulu scrie ca de mai multe ori a urcatu vulcanulu si s'a convinsu de crescerea intensitâtiei in sinulu craterului. Cu o septamâna inainte de a scrie densitatea norului de fumu ce acoperiá verfulu erá asiá de mare incâtu apropiarea de marginele craterului erá dejá dificila.

Junele ajutoriu-astronomu ce asistà pe profesorulu Palmieri a asiguratu pe corespundentu ca la ultim'a sea scoborire in crateru, facuta nu fâra pericolu, gasise mass'a de focu fórte crescuta si nivelulu seu radicatu.

Savantulu profesoru chiaru, in ultimulu seu buletinu, face sa se presimta eruptiunea cá apropiata: progresulu incetu dar' continuu a simptomeloru ce amu semnalatu, agitatiunea crescenda a sismografeloru si sguduirile ce se renoescu confirma acésta supositiune.

Se pare ca acestu spectacolu a atrasu mass'a de straini ce se gramadescu acum in Neapole.

⁂ *Lupulu.* — Cu infatisiare prósta, aspectu selbatecu, voce ingroditóre, mirosu nesuferitu, naturalu perversu, moravuri feroci, lupulu este unu animalu totu atâtu de odiosu cá si stricatoriu, inutilu chiaru dupa mórtea sea, câci pelea sea nu este intrebuintiata de câtu pentru blani grosiere.

Lupulu esista in tóta Europ'a, afara de insulele britanice unde a fostu distrusu. Elu locuiesce nordulu Asiei, a Americei, si este de crediutu ca a patrunsu de pre vechiulu continentu in celu nou pre ghietiurile Kamciatcei.

Abiá crede cineva in actele de ferocitate, de selbatacia rafinata a lupiloru.

In paduri, domeniulu seu, lupulu distruge tóte patrupedele, ori-cari aru fi mari séu mici. Cerbi, caprióre, gligani, iepuri, vulpi, paseri, ori-ce préda apuca este pre locu gâtuita, dusa la o parte si sfisiata.

Déca nu póte mâncá totu, resturile suntu ingropate, nu pentru a se mai intórce la ele, ci spre a face se dispara intru câtu-va urmele macelului.

Elu urmareste urm'a unui animalu totu atâtu de bine cá si unu ogariu, mirosindu, cautându, observându. Déca intâlnesce nóptea vre-o turma intârdiata, o óie s'a dusu. Elu o iá chiaru sub ochii pastoriului.

Rigorile iernei inpingu pre lupi la pânda. Ei, ne mai gasindu nimicu de mâncare in paduri, se scobóra spre pârtile locuite, se arunca asupr'a animaleloru domestice, stâruescu impregiurulu locuintieloru, rapescu animalele si paserile, sgaria, sapa pamentulu sub porti si intra furiosi in staule unde omóra totu. Dupa ce termina macelulu numai, 'si alege préd'a si o iá.

In ciud'a proverbului ce pretinde ca lupii nu se mânânca intre ei, se póte afirmá ca lupii singuri, absolutu singuri se sfasie intre ei in tempu de fóme. Carnea loru este atâtu de rea, mirosulu loru atâtu de patrundietoriu, in câtu nu place tuturoru animaleloru fâra esceptiune. Numai lupului 'i place carnea asemenului seu. Trebuie sa mai spunemu ca nici unu animalu n'are mai putiena repugnantia de càtu elu pentru carnurile corupte, infectate, imunde, pre cari le absórbe cu lacomia.

Lupulu nu se mesóra cu omulu de câtu cându e inpinsu de fóme in tempu de ierni grele. „V. C.“

Burs'a de Vien'a.

Din 18 Februariu (1 Mart.) 1876

Metalicele $5^0/_0$	695	—
Imprumutulu nationalu $5^0/_0$ (argintu)	72	75
Imprumutulu de statu din 1860 ...	111	50
Actiuni de banca	884	—
Actiuni de creditu	176	—
London	114	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77	50
„ „ „ Temisiorene	76	75
„ „ „ Ardelenesci	77	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	30
Galbinu	5	39½
Napoleonu d'auru (poli)	9	17

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a,
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi si pentru legumi.
5. Locuintia libera si 4 orgii lemne de focu.
6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primí o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.
Sabinu Piso,
(2—3) protopr.

Nr. I. 41/1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in Vale, lânga Saliste se escria concursu cu terminu pâna in 20 Martiu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu si 3 orgii de lemne precum si o suma aprossimativa de 60 fl. pentru diverse lucruri scripturistice.

Petitiunile pentru obtienerea acestui postu provediute cu documentele necesarie despre studiele facute, despre pracs'a de pâna acum si despre cunoscinti'a perfecta a limbei române, si déca se póte si a altoru limbi din patria suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu inspectoratu.

Sabiiu 18 Februariu 1876.

Inspectoratulu cercuale
3—3 **alu Salistei.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegratulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. ĕra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 16. **ANULU XXIV.**

Sabiiu 22 Februarie (5 Mart.) 1876.

Nr. 515. Plen.

MIRONU,

prin indurarea lui Dumnedieu archiepiscopu alu bisericei ortodocse in Transilvani'a, si metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; consiliariu intimu alu Maiestatei Sale cesare si apostolico-regesci,

Iubitului cleru si poporu din archidiecess'a Nóstra transilvana: Daru si mila dela Dumnedieu Tatalu si dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Avendu Noi in vedere §§. 89. si 90. din Statutulu Organicu, prin acést'a convocamu sinodulu ordinariu eparchialu alu archidiecesei Nóstre transilvane pe Duminec'a Tomei, adeca pe 11 Aprile vechiu a. c. la loculu resiedintiei Nóstre in Sibiiu, pentru agendele indicate in §. 96 din statutulu organicu.

Totodata cu privire la acea: cà la Duminec'a Tomei in anulu acest'a espira periodulu de trei ani, pe care conformu Statutului Organicu §. 88. fusera alesi membrii de acumu ai sinodului Nostru eparchialu, — Noi cu observarea celoru prescrise in Statutulu Organicu §§. 90 si 140, pentru efectuirea alegerii membriloru sinodului Nostru eparchialu pe unu periodu nou de trei ani, inprospetamu, decretamu si publicamu urmatóriele:

1. Fiindu archidiecees'a Nóstra impartita deja in 20 de cercuri electorali, — in fiesce-care din acestea cercuri se voru alege câte trei deputati la sinodulu eparchialu, adeca câte unulu din cleru, si câte doi mireni, toti pe unu periodu nou de trei ani, care va durá dela Duminec'a Tomei in anulu curinte 1876 pana érasi la Duminec'a Tomei in anulu 1379. Membrii de acum ai sinodului eparchialu potu fi realesi (§§. 88. 91. a. b.)

2. In fie-care cercu electoralu suntu denumiti câte doi comisari consistoriali: unulu din cleru, care va conduce alegerea deputatului clericalu; ér altulu mirénu, care va conduce scrutinarea alegerii deputatiloru mireni (§. 91. c.), Conspectulu cercuriloru electorali, cu anumirea lociriloru centrali si a comisariloru consistoriali pentru singuraticele cercuri,
A.) se alatura sub **A**.

3. In fiesce-care cercu electoralu deputatulu din cleru se va alege prin toti preotii din acelasi cercu in urmatoriulu modu, adeca: **Luni in 15 Martiu** vechiu a. c. **la 10 óre** *nainte de médiadi*, toti preotii din unulu-acelasi cercu electoralu, fara a asteptá alta convocare, se voru aduná in persóna la loculu centralu alu cercului, si anume in localitatea, ce va fi anumita spre acestu scopu prin comisariulu consistorialu; acolo sub conducerea comisariului consistorialu preotiescu mai anteiu voru constatá numerulu si individualitatea celoru presinti, carii voru fi de a se notá dupa nume la protocolu; apoi voru alege doi barbati de incredere si unu notariu, si asia constituindu-se intr'unu colegiu electoralu sub presiedinti'a comisariului consistorialu, voru trece numai decâtu la alegerea unui deputatu din cleru pentru sinodulu eparchialu. Acést'a alegere se va face séu prin votisare publica, adeca cu graiu viu, séu — la cererea unei tertialitati a alegatoriloru — prin votisare secreta, adeca prin siedule. Acel'a, care va fi intrunitu maioritatea voturiloru, se va prochiamá de deputatu alesu, si se va provedé cu credintionalu subscrisu de comisariu, de barbatii de incredere si de notariu. Déca alesulu deputatu nu va fi de fatia, ca se i se póta inmanuá numai decâtu credintionalulu: in astfeliu de casu comisariulu consistorialu i va tramite credentionalulu pe calea cea mai sigura, dar la tóta intemplarea la credentionalu va alaturá si unu esemplariu din literele presinte archieresci, cari contienu convocarea sinodului eparchialu. Despre actulu alegerii se va face protocolu, care autenticanduse numai decatu in presinti'a alegatoriloru, se va subscrié de comisariu, de barbatii de incredere si de notariu, si apoi prin comisariu se va substerne consistoriului archidiecesanu negresitu pana la **18 Martiu** vechiu, a. c. (§. 91. b. d. k.)

4. Deputatii mireni se voru alege prin toti membrii sinódeloru parochiali din respectivele cercuri (§. 91. b.) cu observarea celoru ce urméza, si adeca:

a) In fiesce-carea comuna bisericésca celu multu pana inclusivu **Dumineca** *in* **7 Martiu** vechiu a. c. se va intruní sinodulu parochialu estraordinariu anume si numai pentru alegerea deputatiloru la sinodulu eparchialu. Diu'a pentru tienerea unui astfeliu de sinodu o va defige numai decatu respectivulu oficiu parochialu si o va publicá in biserica cu 8 dîle mai nainte, adeca celu multu pana inclusivu **Dumineca** *in* **29 Februariu** vechiu a. c. spunendu de odata: ca obiectulu sinodului va fi alegerea deputatiloru sinodali. Totu atunci oficiulu parochialu va face insciintiare si oficiului protopresbiteralu, ca iertandu-i impregiurarile, se póta luá parte si elu la sinodulu parochialu. Oficiele parochiale suntu respundiatórie pentru esact'a efectuire a celoru prescrise in punctulu acest'a. (§§. 9. 12. 91. e. k.)

b) In dîu'a defipta si publicata dupa punctulu precedinte, intrunindu-se in fiesce-carea comuna bisericésca (§. 1. 2.) sinodulu parochialu estraordinariu pentru alegerea deputatiloru mireni la sinodulu eparchialu, in sinodulu acest'a ca alegatori voru poté participá toti parochianii majoreni, de sine statatori, nepatati, cari-si implinescu detorintiele parochiale. (§. 91. i) Alegatorii din locurile adfiliate voru participá la alegere intr'un'a cu alegatorii din loculu parochialu matre. (§. 2) Oficiulu parochialu are a fi cu bagare de séma, ca la sinodulu electoralu se nu tréca de alegatori altii, fara numai cei indreptatiti. In casuri de dubietate in cestiunea dreptului de alegere va decide insusi sinodulu. (§. 91. i. k.) Sinodulu parochialu intrunitu spre scopulu acest'a se va constituí asiá: cà alegatorii adunati si-voru alege unu presiedinte, doi barbati de incredere si unu notariu (§. 91. e). Alegerea acestor'a se va face sub presidiulu ordinariu, adeca a parochului séu administratorului parochialu, care mai apoi déca nu va fi alesu elu insusi, va cede presidiulu presiedintelui alesu. (§. 91. k.)

c) Trecandu sinodulu parochialu la alegere, fiecare alegatoriu va dá votulu seu deodata pentru doi deputati mireni la sinodulu eparchialu. Alegatoriloru se recomenda a-si alege pre aceia, pre cari i voru crede ca suntu cei mai apti de a representá cerculu intregu la sinodulu eparchialu, fara a privi la domiciliulu loru. Votisarea de rondu e publica, adeca prin pronunciarea numeloru cu graiu viu; inse de voru cere 20 de alegatori, póte fi secreta, adeca prin siedulele, care contienu votulu. Aclamarea nu este permisa la acést'a alegere, (§. 91 e) pentrucà alegerea nu se consuma in sinódele parochiale, ci intr'unu actu de scrutiniu, unde se numera voturile singuratice adunate din intregulu cercu electoralu.

d) Despre actulu alegerii respective alu votisarii in fiesce-care sinodu parochialu se va compune unu protocolu, in care se voru insemná de a rondulu singuraticele voturi, adeca: numele alegatoriloru, cari au votatu, si alaturea numele aceloru doi individi, caror'a singuraticii alegatori si-au datu voturile sele. Acést'a se intielege pentru casulu votisarii de rondu, adeca cu graiu viu; ér déca votisarea va fi fostu secreta, adeca prin siedule: atunci siedulele de votare adunate la olalta se voru alaturá la protocolu. (§. 91 *f*. k.)

e) Fininduse votisarea, protocolulu se va incheiá in presinti'a alegatoriloru, dupa acea constatanduse si publicanduse resultatulu alegerii, acelasi protocolu se va subscrié de presiedinte, de barbatii de incredere si de notariu; numai de catu apoi se va sigilá cu sigilulu parochialu si cu alu presiedintelui séu alu vre-unui barbatu de incredere, si asia sigilatu se va dá unui barbatu de incredere, ca la timpulu seu se-lu duca la comisariulu consistorialu. (In punctulu acest'a se reproduce sensulu genuinu alu §-lui 91 g. din Stat. org. care in testulu romanescu e tiparitu cu scaderi.) La compunerea acestui protocolu in casu de votisare publica se recomenda formulariulu
B.) alaturatu sub **B**.

f) **Luni** in **15 Martiu** vechiu a. c. **la 10 óre** nainte de médiadi barbatii de incredere tramisi dela sinódele parochiali din unulu-acelasi cercu electoralu, adeca dela fiesce-care sinodu parochialu cate unu barbatu de incredere, se voru aduná la loculu centralu alu cercului anumitu in conspectulu de sub **A**. si adeca in localitatea, ce o va fi desemnatu spre acestu scopu comisariulu consistorialu; acolo fie-care barbatu de incredere va predá comisariului consistorialu protocolulu electoralu dela sinodulu seu parochialu, sigilatu dupa cum s'a spusu in punctulu precedinte, apoi barbatii de incredere intruniti sub presiedinti'a comisariului consistorialu voru formá colegiulu de scrutiniu, alegandu-si unu notariu pentru ducerea protocolului (§. 91. h. l.)

g) Incependuse actulu scrutiniului, comisariulu consistorialu in presinti'a barbatiloru de incredere va desface pe rondu tóte protocólele electorale intrate dela sinódele parochiale; apoi va face ca acelea se se cetésca cu vóce inalta, se se numere voturile din ele la rondulu seu, si se se scrie in protocolulu colegiului de scrutiniu. (§. 91. h.)

h) Acei doi individi, cari dupa numerarea si sumisarea tuturoru voturiloru se voru aflá cà au capatatu celea mai multe voturi, numai decatu se voru prochiamá de deputati alesi ai cercului respectivu, si ca atari se voru provedé cu credentionale. La casu inse, candu doi s'au mai multi voru fi avendu maioritate in asemene numeru: intre densii va decide sórtea esecutata numai decatu in fati'a locului. (§. 91. h.)

i) Protocolulu colegiului de scrutiniu autenticatu numai decatu, si credentionalele alesiloru deputati se voru subscrié de comisariulu consistorialu si de toti ceia-lalti membri, adeca de barbatii de incredere ai sinódeloru parochiale; apoi credentionalele cate cu unu esemplariu din literele presinte convocatórie se voru predá ori se voru tramite pe cale sigura la manile alesiloru deputati; ér protocolulu colegiului de scrutiniu impreuna cu tóte actele electorale comisariulu consistorialu le va substerne consistoriului archidiecesanu negresitu pana in **18 Martiu** vechiu a. c. (§. 91. h. k.)

k) Fiesce-care sinodu parochialu are se faca bagatoriu de séma pre barbatulu seu de incredere, caruia i va fi predatu protocolulu de alegerere: ca la terminulu defiptu mai susu sub f, si adeca **precisu la 10 óre** nainte de médiadi se se afle la loculu anumitu pentru scrutiniu; pentruca la casu de intardiere usioru se póte intemplá, ca sosindu protocólele sinódeloru parochiale dupa incheerea scrutiniului, acelea se nu mai póta fi luate in consideratiune.

5. La casu, candu vre-unu comisariu consistorialu preotiescu ori mirénu s'aru aflá impedecatu in ori-ce modu, catu sè nu póta impliní misiunea de comisariu: acel'a va face numai decatu aratare la consistoriulu archidiecesanu, cerendu a se face alta provisiune; iér decumva astfeliu de provisiune pana la terminulu alegerii, respective alu scrutiniului nu va fi urmatu; séu déca necesitatea de alta provisiune s'aru aretá numai in momentulu supremu, dóra chiaru sub actulu alegerii, respective alu scrutiniului: in tóte acestea casuri membrii adunati ai colegiului electoralu preotiescu, respective ai colegiului de scrutiniu pentru alegerile mireniloru, suntu autorisati a-si alege unu suplinte alu comisariului consistorialu, care apoi va avé a indeplini tóte agendele comisariului consistorialu. (§. 91. c. k.)

6. Deputatii, cari voru fi alesi la sinodulu eparchialu, de ambele categorii, adeca preoti sî mireni, suntu poftiti a se infatisiá cu credentionalele loru **in prim'a dì** si adeca **chiaru la deschiderea sinodului;** ca asiá numai de catu sè se póta pune la cale verificarea loru, sî apoi sinodulu pentru crutiarea speseloru se-sî póta terminá in scurtu timpu agendele sale.

7. Cestiunea diurneloru si a speseloru de caletoria pentru deputatii sinodali, se va regulá definitivu in sinodulu eparchialu; éra de aicia, dupa usulu din trecutu, se voru luá si pana atunci mesurile necesarie pentru aducarea midilóceloru banali pe calea colectei.

8. Oficiele protopresbiterale suntu insarcinatea tramite pe cale sigura cu tóta posibil'a grabire literele acestea la fiesce-care oficiu parochialu din tractulu seu pentru publicare si pentru efectuirea celoru prescrise spre care scopu se tramitu de aicia in numeru corespundiatoriu copii procurate in tipariu, iér' comisarii consistoriali suntu poftiti a primí si implini misiunea loru cu reflecsiune si la instructiunile speciali, ce le voru primí de aicia; avendu a se pune in raportu deadreptulu cu consistoriulu Nostru archidiecesanu.

Aducandu Noi acestea la cunoscinti'a iubitului cleru si poporu archidiecesanu, nu potemu retacé dorinti'a Nóstra ferbinte: ca iubitulu cleru si poporu se caute a fi representatu in sinodulu Nostru eparchialu prin barbati maturi si luminati, prin crestini devotati binelui comunu, iubitori de pace, iubitori de progresu; ca asiá in buna armonia se potemu face in sinodulu nostru eparchialu celea necesarie pentru binele si prosperitatea santei nóstre biserici.

Datu in Sibiiu, din siedinti'a plenaria a consistoriului Nostru archidiecesanu, tienuta la 12 Februariu, 1876.

Mironu Romanul m. p.

La Nr. 515. Plen.

A)

CONSPECTULU

cercuriloru electorale ale archidiecesei transilvane pentru alegerea deputatiloru la sinodulu eparchialu, cu anumirea lociuriloru centrale si a comisariloru consistoriali.

Nrulu	Numele	Loculu centralu de alegere si de scrutiniu	Tracturile protopresbiterali, din cari se compune cerculu.	Comisariu consistorialu	
	cercului.			preotiescu	mirénu.
I.	Resinari	Sibiiu	a) Protopres. Sibiiu II b) Protopres. Mercurea (partea din comitatu.)	Ioanu Popescu protopresb.	Jacobu Bolog'a consil. aulicu.
II.	Salisce.		a) Gremiulu consistoriului archidiecesanu. b) Protopres. Sibiiu I. c) Protopres. Mercuria (partea din scaunu.)	Ioanu Hanni'a protopresb.	Elia Macelariu cons. gubern.
III.	Sebesiu.		Protopres. Sas-Sebesiu.	Ioanu Tipeiu protopresb.	Ioanu Paraschivu subjud. reg.
IV.	Orasc'ia	Deva	a) Protopresb. Orascia b) Protopresb. Deva.	Nicolau Popoviciu protopresb.	Dr. Lazaru Petco advoc.
V.	Hatiegu.		Protopresb. Hatiegu	Ioanu Ratiu protopresb.	Ioanu Petroviciu comerciante.
VI.	Ili'a.		a) Protopres. Dobra b) Protopres. Ilia.	Ioanu Papiu protopresb.	Ioanu Piposiu comite supr. pens.
VII.	Zarandu	Bradu	Protopresb. Zarandu	Nicolau Miheltianu protopresb.	Dr. Iosifu Hodosiu vice-comite comit.
VIII.	Giógi	Hondolu	a) Protopresb. Giógiu I. b) Protopresb. Giógiu II.	Vasiliu Piposiu protopresb.	Simeonu Piso ases. orfanalu.
IX.	Alba-Iulia.		a) Protopres. Alba-Iulia b) Protopres. Muresiu	Ales. Tordasianu protopr.	Nicolau Gaitanu advocatu.
X.	Abrudu.		a) Protopres. Slatna sup. b) Protopres, Slatna inf.	Ioanu Patitia protopres.	Michailu Andreic'a posesoru.
XI.	Turd'a.		a) Protopr. Turd'a inf. b) Protopr. Secu. c) Protopr. Lupsia.	Simeon Popu Moldovanu protopr.	Ioanu Filipescu percept. comit.
XII	Clusiu	Calat'a-mare	a) Protopr. Clusiu. b) Protopr. Ungurasiu.	Petru Rosc'a protopresb.	Victoru Piposiu cons. de contabil.
XIII.	Solnocu	Rochia	a) Protopr. Solnocu I. b) Protopr. Solnocu II. c) Protopr. Chióra.	Ioanu Bodea protopresb.	Ioanu Buzura pretoru.
XIV.	Bistritia	Galati	a) Protopr. Bistritia. b) Protopr. Turda sup.	Ioanu Buzdugu adm. protopr.	Iosifu Fincu magistru postalu.
XV.	Ternava	Deagu	a) Protopr. M. Osiorheiu b) Protopr. Tenava sup. c) Protopr. Ternava inf.	Ioanu Almasianu protopresb.	Ioanu Pinciu jude la trib. reg.
XVI.	Sighisiór'a.		a) Protopr. Sighisióra b) Protopr. Mediasiu c) Protopr. Cohalmu.	Zacharia Boiu protopresb.	Nicolau Sustai presied. la trib. reg.
XVII.	Valcele	Brasiovu	a) Protopr. Treiscaune b) Protopr. Heghighiu c) Protopr. Branu.	Iosifu Baracu protopresb.	Nicolau Strevoiu advocatu.
XVIII.	Brasiovu	Sacele	a) Protopr. Brasiovu I. b) Protopr. Brasiovu II.	Ioanu Petricu protopres.	Dr. Ioanu Mesiota dir. gimnas.
XIX.	Fagarasiu.		a) Protopr. Fagarasiu I. b) Protopr. Fagarasiu II.	Petru Popescu protopresb.	Ioanu Branu de Lemeni capit. supr.
XX.	Agnit'a.		a) Protopr. Nocrigu b) Protopr. Palosiu.	Grigoriu Maieru adm. prot.	Ioanu Codru Dragusianu vice- capit.

Sabiiu, 12 Februariu, 1876.

Mironu Romanul m. p.
Archiepiscopu.

B)

Protocolu.

luatu in sinodulu parochialu estraordinariu alu comunei bisericesci …………………… la ………… Martiu 1876 pentru alegerea deputatitoru mireni la sinodulu eparchialu din partea cercului electoralu …………………… in archidieces'a Transilvaniei, conformu normativeloru publicate prin literele archiepiscopesci din 12 Februariu 1876. Nr. 515. Plen.

Premergandu celea prescrise in Statutulu organicu, adeca: anunciarea sinodului acestuia cu optu dile mai nainte si celebrarea santei liturgie impreunate cu chiamarea Duchului santu, precumu si publicarea litereloru archipastoresci provocate mai susu, — sinodulu acest'a parochialu pentru efectuirea actului de alegere, pentrucare este intrunitu, s'a constituitu numai decatu conformu §-lui 91. e) din Statutulu organicu, alegandusi presiedinte pre ……………………………………; barbati de incredere pre membrii sinodului acestuia: ……………………
…………………… si ……………………
ér notariu pre ……………………………………
apoi s'a pusu la cale votisarea publica pentru doi deputati mireni la sinodulu eparchialu din partea cercului electoralu, la care apartiene acést'a comuna, si votisarea a decursu precumu urméza:

Nrulu curinte	Numele alegatoriloru	Numele celoru doi individi, pe cari au votatu singuraticii alegatori	
		I	II

Nota: a) La cásu de lipsa se pune la midilocu o cóla rubricata intocm'a, si aceea se cósa, ér firele cosuturei se trecu sub sigilu pe pagin'a ultima.)

Nota: b) Peste spaciulu, ce dóra va remané golu, se trage o linia curmedisiu, de susu in josu.)

Neparticipandu alti alegatori indreptatiti, votisarea s'a incheiatu, sî resultatulu ei s'a resumatu astfelu: alegatori au fostu de fatia cu numeru …………; din voturile loru duple au capatatu:

(N u m e l e)
a) …………………………………… voturi;
b) …………………………………… „
c) …………………………………… „
d) …………………………………… „
e) …………………………………… „

S'au datu dar de totu ………… voturi.

Constatanduse si publicanduse acestu resultatu, sinodulu electoralu a decisu: ca protocolulu incheiatu despre actulu acest'a sè se cetésca si autentice in presinti'a alegatoriloru; apoi asia autenticatu sè se subscrie de presiedinte, de barbatii de incredere si de notariu; dupa acea sè se sigileze cu sigilulu parochialu si cu alu presiedintelui séu alu unuia dintre barbatii de incredere, si in fine sè se dée la man'a unui barbatu de incredere, cu acea insarcinare: ca acel'a Luni in 15. Martiu vechiu a. c. la 10 óre inainte de médiadi se se afle in persóna la loculu centralu alu scrutiniului, adeca in comun'a ……………………; acolo sè predée protocolulu acest'a la man'a comisariului consistorialu mirénu; apoi ca membru alu colegiului de scrutiniu se iée parte la scrutinarea voturiloru adunate din intregulu cercu electoralu, si in fine dupa ce voru fi prochiemati deputatii, cari voru reesí de alesi, barbatulu nostru de incredere se-si subscrie numele la credentionalele, ce voru fi de a se estradá acelor'a, precumu si la protocolulu colegiului de scrutinare.

Datu mai mai susu.
Presiedinte ad hoc:
……………………

Barbati de incredere:
……………………
……………………

Notariu:
……………………

Reorganisarea fundului regiu si a Universitâtiei sasesci.

Fetulu de multu asteptatu, alu ministrului de interne actualu, nu numai a vediutu lumin'a; ci a luatu si trupu si forma vidibile. Astadi scimu cu cine resp. ca ce avemu de a face. Vointi'a ministrului de interne, carea in scurtu va fi si acea a corpului legiuitoriu din Budapest'a si carea negresitu ca se va bucurá si de sanctiunea supremului factoru legiuitoriu, vointi'a acést'a, se va preface in lege; dar', de cum-va proiectulu in decursulu desbateriloru dietali, nu se va mai precisá si amplificá, se va preface intr'o lege manca, carea in locu de a curmá va provocá si in viitoriu, multime de certe si neintielegeri.

Meritulu celu mai eminentu, ce i se adscrie proiectului de reorganisare, jace in destinatiunea, ca fundulu regiu va fi cá ori si care altu municipiu, tractatu, cându se voru arondá tóte municipiele, conformu unei legi inca ce are sa se promulgeze. Va se dica, nu se va mai luá respectu la relatiunile diferite si proprii in feliulu seu, ale fundului regiu, sub alu câror'a pretestu, sciura sasii, sa-si venedie de atât'a vreme interese de casta, cu cari tinteau la suprematia asupr'a celorulalti locuitori din privilegiatulu fundu regiu.

Intr'adeveru ca intre giurstârile in care ne aflaramu noi pâna acum'a, chiaru si principiulu acest'a esprimatu in proiectulu ministerialu, trebuie sa-lu privimu de óresi-care progresu. Dar' sa dâmu o insemnatate estraordinara convictiunei cuprinde in destinatiunea de mai susu, séu cá se privimu principiulu acel'a, dóra chiaru de vre-unu cascigu materialu, delocu nu o putemu. Fiinduca destinatiunea ast'a nu cuprinde, decâtu delaturarea unei anomalii; si meritulu ministrului actualu de interne se reduce deci numai la faptulu, ca elu e celu dintâiu, care a avutu curagiulu de a restabilí legalitatea, delaturandu anomali'a.

Câci cine sub sóre, aru mai puté dubitá, ca tractarea de totu deosebita a fundului regiu, de celelalte municipii, precum si apromisiunea de a creá pentru acest'a o deosebita lege municipale, suntu si au fostu anomalia fatia cu egal'a indreptatire a tuturoru cetatieniloru din statu esprimata si garantata prin lege, — fatia cu principiulu dreptului de statu, ca in tóte sferele de justitia si administratiune are sa domnésca egalitatea si conformitatea, — si in fine fatia cu insusi sistemulu actualu representativu, care dupa natur'a sea nu póte suferí lânga si in sine o corporatiune statutara.

Tempulu privilegiateloru *„trium nationum“* a trecutu, cu ajutoriulu lui Ddieu, de multu; si minune, ca dupa ce magiarii si secuii nici ca mai pomenescu de drepturile si representatiunea loru natiunale *esclusiva* de mai nainte, sasii nu se potu despartí de idolulu ei; cu tóte ca in restempulu de 17 ani alu absolutismului au avutu destula vreme de a se indatiná cu conservarea memoriei, representatiunei acelei'a!

Unde sub sóre s'a mai pomenitu cá intr'unu statu, in care centralisatiunea atinge mai ultimile córde ale possibilitâtiei, sa mai esiste o casta privilegiata esemta de legile generali si anume autorisata de a suprematisá o parte insemnata din egalu indreptatitii locuitori ai statului? Si inca ce e mai multu privilegiele si starea privilegiata de sasi pretinse, au se fia curatu natiunale sasesci; pentruca sasii de-si le pretindu acestea intr'unu teritoriu anumitu, le pretindu inse *numai pentru sine* si inca chiaru in detrimentulu celorulalti locuitori, din acel'asi teritoriu.

Minune, ca a trebuitu sa se nasca intâiu unu Tisza si acest'a se iá in mâna frânele guvernului, pentru cá si cu fundulu regiu sa se póta urmá acela, ce s'a urmatu de multu cu comitatele si celelalte municipii din tiéra. —

Minune ca regimulu constitutionalu, precându de o parte a retezatu pâna in piele autonomi'a istorica a comitateloru si celorulalte municipii, pre de alt'a a sustienutu, elu insusi, fundulu regiu, cá statu in statu si chiaru prelânga luarea dreptei invinuiri asuprasi, ca a procesu in contr'a principiiloru acceptate, de a urmá conformitatea in administratiune!

Astadi avemu celu putienu *asigurarea* ca se va restabilí legalitatea Ne pare bine sì de asigurarea acést'a. In ce privesce inse principiile dupa cari in viitoriu are sa se administredie averea comuna a locuitoriloru din fundulu regiu, aceste nu ne potu multiamí, fiidu-ca aflâmu in proiectulu respectivu unele determinatiuni de intielesu dubiu si unele mancitâti, cari in fapta potu eschide pre locuitorii nesasi din fundulu regiu, si in viitoriu dela folósele ce le competu din averea comuna.

Bine ca proiectulu de lege respectivu, recunósce comproprietatea tuturoru locuitoriloru din fundulu regiu, la averea asiá numitei universitâti sasesei si dispune ca averea acést'a sa se intrebuintieze conformu destinatiunei sele originale, numai spre scopuri culturali si in folosulu tuturoru locuitoriloru din fundulu regiu. Inse pre noi nu ne póte multiamí destiunatiunile proiectului, in privinti'a compunerei organului indreptatitu spre a dispune asupr'a averei acestei'a, precum nici facultâtile ce se dau organului acestui'a. —

Proiectulu din cestiune ne arata, ca averea respectiva va stá sub administratiunea si dispositiunea unui corpu representativu, care se va compunedin 9 ablegati ai cetâtiloru si 11 ai atâtoru cercuri de alegere, care se voru formá anume din comunele rurale. Ce inse nu ne arata proiectulu acest'a, de asta-data este, ca cum se voru compune cele 11 cercuri de alegere si cine va fi indreptatitu a luá parte la alegere?

Si giurstârile acestea suntu de cea mai mare importantia; fiinduca déca se va asteptá si ací o normativa de alegere draconica, carea eschide majoritatea locuitoriloru din fundulu regiu, carea chiaru ins'asi a contribuitu mai multu la averea de acum'a comuna — dela alegere si déca se voru formulá si cercurile de alegere astufeliu, cá pre cale maiestrita sasii se devina in tóte in majoritate, atunci putemu sci dela inceputu ca cine si cum va fi corpulu administrativu si dispunatoriu; precum si acea ca ce avemu de a asteptá dela elu.

In zadaru ni se apromite óresicare garantia in privinti'a aceea, ca averea se va folosí spre scopurile de cultura ale intregei populatiuni din fundulu regiu, — prin dispositiunea ca conclusele corporatiunei administrative voru devení la valóre, numai dupa aprobarea ministeriului; câci aprobarea acést'a ins'asi póte aterná dela eventualitâti, asupr'a câror'a, noi nu vomu avea de a dispune.

Iér' ce privesce determinatiunea, ca averea se va intrebuintiá spre scopuri de cultura, ale tuturoru locuitoriloru indreptatiti la proprietate, *fâra respectu la religiune si limba;* noi in fras'a acést'a din urma, dupa esperinti'a amara de pâna acum, nu aflâmu decâtu unu defavoru pentru noi si chiaru possibilitatea de a ocolí determinatiunea, cá averea sa se intrebuintieze in favorulu tuturoru locuitoriloru din fundulu regiu.

Câci constandu corporatiunea administrativa si indreptatita spre a dispune despre intrebuintiarea averei comune — de ce avemu sa ne tememu fórte multu — in maioritate din sasi, acesti'a, cându va vení vorb'a cá óresicare suma sa se aplacideze spre scopuri filantropice, le va aplacidá sub feliuri de feliuri de preteste mai cu séma pentru institutele loru de cultura. Si déca vei remonstrá contr'a concluseloru aduse, se va respunde simplu, ca institutulu preferitu din motive binecuventate trebuiá sa se prefere si ca la contribuiri nu are a se luá respectu la religiune si limba.

Pre noi deci mai multu ni-aru multiumí, si amu aflá o mai mare garantia, cându s'aru dice si s'aru fipsá in lege, ca averea comuna are sa se intrebuintieze spre scopurile de cultura ale intregei poporatiuni din fundulu regiu, inse dupa o cheia óre-care, pentru locuitorii de fia-care religiune si limba. — Atunci amu scí ce amu avea de a pretinde pre dreptu si corporatiunea administrativa aru scí ce aru fi datóre de a dá fia-cârui'a.

In fine cu acea cá normativa pen-, tru formarea cercuriloru de alegere si fipsarea censului, sa se creedie dupa informatiunile universitâtiei natiunei sasesci de astadi; inca nu potemu fi intielesi. Câci se scie cine forméza adi representanti'a universitâtiei natiunei sasesci si de ací se póte apoi conchide si ca ce informatiuni va dá universitatea acés[illegible], in ce directiune si intr'alu cui fa[illegible]u!

Despre competintia in trebi administrative bisericesci.

(Urmare.)

Istori'a ne arata, ca asiá s'au practisatu in biseric'a nóstra; si can. 8 sin. III sustiene tóte drepturile si obiceiurile bune a ori-cârei eparchii si metropolii nestramutate.

Dovéda despre pracs'a acést'a in biseric'a nóstra proprie ne stà si mai aprópe. Actele sinódeloru ardelene din 1850, 1860, 1864 ne dovedescu, celea dise despre competinti'a diecesei resp. a archidiecesei; iér' conclusulu sinodului nostru episcopescu tienutu la 16 Augustu 1865 (vedi pastoral'a lui Siagun'a aclusulu ultimu) arata, ca crescerea morala religiósa a tenerimei scolare s'au recunoscutu de o causa momentósa si comuna. Acestu sinodu episcopescu, in frunte cu Siagun'a, de siguru nu aru fi decretatu regularea si arondarea protopresbiterateloru de o causa comuna; câci atunci si regularea parochieloru, si administratiunea averiloru aru potea deveni cá cause comune, si prin acést'a amu ajunsu la unu comunismu si de autonomi'a unei eparchii nu aru mai potea fi vorba.

Sa vinu si mai aprópe, la restaurarea Metropoliei nóstre si la crearea „Statutului organicu."

Constatezu, ca si acestu Statutu au organisatu biseric'a dupa principiele canonice mai susu aretate, (se trecu preste unele dispositiuni speciali, pe cari impregiurârile le-au facutu necesarie.)

Punctulu alu III alu dispusetiuniloru generali Stat. org. dice: ca fiacare parte constitutiva a metropoliei, asiá si eparchi'a — are dreptu a regulá, administrá si conduce *independente* de alta parte siesi egala afacerice sele bisericesci, scolari si fundationali afacerile ce atingu constituirea protopresbiterateloru si alegeriloru si intaririloru de protopopi le supune Stat. org. in §§ 46, 50, 53 aprobârei *Consistoriului eparchialu*, iér' sinódele protopopesci au a se conformá otariririloru sinodului eparchialu.

Din contra in competinti'a congresului metropolitanu pune Stat. org. numai causele comune ale intregei Metropolii (§ 154) si intre agendele Consistoriului metropolitanu conumera numai causele apelate si apelabili, conducerea trebiloru scolari comune ale intregei metropolii, si administrarea fonduriloru, ce suntu ale metropoliei cá atare, iér' consistoriului metrop. plenaru i reserva numai a dispune in privinti'a conchiemârei congresului si a alegerei de deputati la acel'a (§§ 166—170); pâna cându arondarea cercuriloru electorali remane in competinti'a sinódeloru eparchiali (§ 96 p. 15).

Dupa tóte acestea se cautâmu natur'a obiectului din cestiune, adeca: ce cuprinde amintit'a regulare a protopresbiterateloru din archidiecesa?

Inca sinodulu archidiecesanu din an. 1870 au conclusu, a se arondá tractele protopresbiterali pentru inlesnirea administratiunei locali protopopesci; iér' sinodulu archid. din 1871 au otaritu, cá arondarea acést'a sa se intrunésca cu arondarea cercuriloru electorali. Arondarea tracteloru prot. dupa proiectulu asternutu s'au si primitu in sinodulu din 1871 cu acea parere a comissiunei resp., cá acestu operatu sa se impartasiésca sinódeloru protop. spre opinare si completare si apoi sa se astérna sinodului prossimu spre decidere finala, dupace sinodulu viitoriu va statorí modulu definitivu alu punerei in lucrare. Acésta procedere o cerea si natur'a obiectului.

Sinodulu din 1872 au ordinatu inca odata completarea operatului. In sinodulu din an. 1873 iérasi se amena deciderea finala, cu aceea, ca pâna la arondarea definitiva sa nu se mai ocupe definitivu nici unu protopresviteratu aflatoriu sub *administratore*.

Sinodulu archid. din 1874 aflandu operatulu arondârei completatu si vediendu urginti'a regulârei, au statoritu modalitatea punerei in lucrare prin aceea, ca administraturele prot. sa inceteze si sa se inlocuiésca cu protopresbiteri definitivi cualificati, alesi prin sinódele protopr. si intariti de câtra Consistoriulu archid. iér' comuneloru sa se dea unu terminu de 3 ani de reclamatiune locala, déca voru a se incorporá la unu tractu cu centru mai aprópe; apoi au otaritu, cá acésta regulare sa se puna in lucrare numai decâtu prin consistoriulu archd. (v. nr. prot. 27 pag. 52—56.)

Consistoriulu archid. prin cercularìulu din 16 Ianuariu 1875 nr. 132/92 au publicatu regularea, au dispusu tóte cele de lipsa si au denumitu comisarii pentru alegerile nóue de protopresviteri in tractele vacante resp. in administraturi.

In sinodulu din 1875 s'au decisu asupr'a unoru reclamatiuuni locali delaturandu-se prin acést'a si putienele pedeci obvenite pâna aci.

Din acestea se vede, ca arondarea séu regularea amintita cuprinde in sine formarea tracteloru spre inlesnirea administratiunei locali si in strensa legatura, cu acést'a *alegerea si iatarirea protopresbiteriloru* noi in tractele vacante.

Me simtu dar' in dreptu si necessitatu pre basea citateloru canóne institutiuni si pracse bisericesti a opiná: ca acésta regulare cade de jure si de facto in esclusiv'a competintia a archidiecesei si a organiloru ei proprii, si ca acést'a nu este causa comuna a intregei metropolii prin urmare nici obiectu alu congresului. Câci pre cum nu se póte amestecá archidieces'a in alegerea si intarirea unui protopresbiteru séu si parochu, in hirotoni'a séu hirotesi'a loru, in incorporarea séu dismembrarea cutarei comunitâti la si dela cutare tractu protopr. ce se petrecu in alta diecesa sufragana, asiá nici dieces'a sufragana nu are a face cu acestea lucruri intemplate in archidiecesa. Câci altmintrenea libertatea si autonomi'a, egalitatea si coordinarea eparchiiloru, si reciprocitatea intre ele cá aceloru mai esentiali elemente sociali in organismulu bisericescu; aru disparé, si prin o centralisatiune contrara canóneloru aru patimí insasi intregitatea metropolitana, câci acea unitate metrop. numai atunci póte fi tare, cându o sustienu membrii intregi indreptatiti si autonomi. Este adeveratu, congresulu din an. 1870 au atinsu incâtu-va acestu obiectu alu arondârei, inse in legatura cu principiulu reducerei parochiiloru alu inbunatatirei sortiei preotiloru si salarisarea protopresbiteriloru si au avisatu pre sinódele eparchiali a face proiecte despre acestea materii si a le asterne congresului procsimu spre ulteriór'a afacere. Prin acestea congresulu nici pre departe nu au intentionatu a se amestecá in sfer'a curata autonoma a eparchiiloru séu a o rumpe cu principiile canonice, câci tocmai elu este chiematu a sustiené acea autonomie atâtu a bisericei preste totu câtu si a pârtiloru sele constitutive (v. § 154 p. 1. stat. org.:)

Iéta ce esclama presidiulu acelui congresu din 1870 in frumós'a sea cuventare de deeschidere; „Nu cunoscu nici o parte a bisericei nóstre acum, unde elementele organice aru fi asiá regulate ca in metropolí'a nóstra, pentru cá nu aflu in uici o parte, ca *s'aru recunósce demnitatea reciproca a elementeloru bis. si acelea s'aru lasá a functioná dupa pusetiunea ce o ocupa in organismulu* bis." si mai incolo: „cându 'mi infatiesiediu ca tustrele eparchii a le metropoliei nóstre au tienutu sinóde eparchiali si intrensele fia-care *independentu* s'au constituitu si au regulatu trebile sele ...... óre nu afirmu unu adeveru nedisputaveru, ca bisericile din metropoli'a nóstra *au pace* ..... etc."

Congresulu din 1870 tocmai au respectatu acea *autonomia* a elementeloru bis. si *reciprocitatea* intre ele (vedi conclusele in prot. pag. 38, 67, 68, 69, 76, 78 etc.) si elu asiá precum au facutu si celu din 1868 in sensulu canonicitâtiei si dupa statut. org. § 154 p. 2. au cautatu a aflá si a aduce in sfer'a sea numai atari objecte principali, cari s'aru puté reduce si aplicá la tóte eparchiele de asemenea si la intréga metropolie pre care o representéza si in afara; spr. e. principiulu reducerei parochieloru, imbunatatirea sortiei si resp. salarisarea preotiloru, cualificatiunea loru si a invetiatoriloru si alte asemenea.

Nici decum inse nu au pretinsu congresulu, ca fâra scirea si aprobarea lui d. e. sa nu se incorporeze o filiala la mater'a ei, séu o matera la altu protopresbiteratu, séu sa nu se ocupe unu postu vacantu de preotu, protopresbiteru, séu invetiatoriu, séu sa nu se aléga intarésca si hirotesasca unu protopresbiteru, pâna cându nu va face congresulu o lege despre acestea.

De acea congresulu din tómn'a anului 1870 nu au pretinsu espresu cá conclusulu sinodului archid. din primavér'a anului 1870 despre arondarea protopresbiterateloru se i se astérna *spre aprobare*; precum nici congresulu din 1874, cârui'a au impartasitu consistoriulu archid. proiectulu sinodului nu au datu nici o aprobare acelui'a nici nu au pretinsu, ca sa se astepte cu reocuparea posturiloru protopresb. din archidiecesa, pâna cându va decide congresulu, carele pâna adi in materi'a ast'a nu s'au vediutu indemnatu a decide ce-va.

Sa ne inchipuimu mai departe, ca déca vomu interpretá conclusulu congresului din 1870 Nr. 157 asiá precum s'au facutu din unele pârti, in ce stagnatiune póte ajunge cursulu trebiloru bisericesci? Óre ce aru fi din administratiunea bis. cându aru trebuí se asteptâmu cu delaturarea vre-unei abnormitâti locali din cutare eparchia séu cu reocuparea unui postu de protopresbiteru etc?

Incheiu dar' tractatulu sustienendu ca arondarea amintita a protopresbiterateloru din archidiecesa nu o póte impedecá conclusulu citatu alu congresului, si de óre-ce acea regulare s'au pertractatu si complectatu mai bine de 6 ani prin 5 sinóde si in materia si in forma, este matura de a se pune in lucrare.

Dr. I. Borci'a.

Cursu de agricultura pentru invetiatorii dela scólele populare.

La cursulu de agricultura s'au insinuatu pâna la 22 Februariu n. dintre invetiatorii dela scólele popolari 17 sasi si 5 români. Dupa tienuturi insinuatii se impartu asiá: 5 din scaunulu Mediasiului, 4 din districtulu Brasiovului, 2 din scaun. Nocrichiului, 2 din sc. Cohalmului, 1 din sc. Sighisiórei, 1 din sc. Sabiiului 2 din sc. Sebesiului, 5 din comitate. Alte insinuâri puna la nrulu de 50 mai au locu.

Mediasiu 25 Februariu 1876.

Dr. Salfeld.

Varietâti.

⁂ *Multiamita publica.* Subscris'a eforia scolare aduce prin acést'a profund'a ei multiamita Ilustritâtiei Sele domnulu episcopu alu Aradului Ioanu *Metianu* pentru donulu oferitu in suma de 42 fl. scrie patrudieci si doi floreni v. a. pentru inmultirea fondului scólei nóstre centrale din Branu.

Datu in siedinti'a eforiei scolari tienuta in Branu in 10 Fauru 1876.

Ioanu *Mosioiu*,
parochu presiedinte.
Ioane *Ratiu*,
notariu.

⁂ *Parastasu.* Dumineca in 15 Februariu s'a seversitu in biseric'a nóstra din cetate parastasulu anualu pentru nemuritoriulu fundatoru Emanuelu *Gojdu*. Din mai multe epistole din protopresbiterate ni se scrie ca si in alte pârti s'a seversitu acésta solemnitate pentru eternisarea memoriei fericitului reposatu fundatoru.

⁂ (*Gambetta cu avere de 25 milióne*). „Figaro" aduce scirea sensatiunale, ca dlulu Gambetta a mostenitu o avere colosale. Dlulu *Dubochet*, care a introdusu in Franci'a iluminarea cu gazu, sedice ca a lasatu dlui Gambetta din admiratiune pentru densulu prin testamentu diumetate din averea sea. Acést'a avere se urca la colosal'a suma de 50 milióne de franci. Déca acésta scire e numai pre diumetate adeverata, Gambetta póte fi multiemitu.

Nr. 28—1886.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Vidraseului, din protopresbiteratulu Ternavei inf., in urm'a otarirei Prévenerabilului Consistoriu archidiecesanu de sub nr. 700—1873 se escrie cu acést'a a III-a óra concursu cu terminulu pâna la 28 Martiu a. c.

Emolumintele suntu:

1. Portiunea canonica de 16 Jugere 1116□° aratoriu si cositura.
2. O di de lucru cu palm'a (claca) dela 58 familii.
3. Dela 58 familii câte o ferdela cucuruzu cu grauntiu.
4. Stol'a usuata de pâna acum.
5. Casa parochiale cu 3 incaperi.
6. Usufructulu cintirimului vechiu pe care este cas'a parochíale.

Doritorii de a ocupá acestu postu preotiescu suntu poftiti a tramite concursele sele bine instruate, in sensulu stat. org. subscrisului pâna la terminulu de alegere prefiptu in 28 Martiu a. c.

Cu intielegerea comit. parochialu.
Deagu 12 Februariu 1876.

Daniilu de Tamasiu,
adm. prot.

1—3

Edictu.

Georgiu Lazaru din Feldiór'a de religiunea gr. or. carele a parasitu pre legiuit'a sea socia Mari'a Calbazu dela Martie 1865, si astadi nu sa scia unde se afla, sa citéza prin acést'a a se infaticsiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de fatia ce va petractá actiunea muierei sele si in absenti'a lui.

Brssiovu in 17 Ianuariu 1876.

Scaunuiu protop. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.

Ioanu *Petricu*,
protopresbiteru.

(1—3)

Banc'a generale de asecuratiune reciproca „TRANSILVANI'A".

A VII-a adunare generala ordinaria

va avea locu in 26 Martiu c. n. a. c. la 3 óre dupa prandiu in sal'a Magistratului de aici.

Obiecte de pertractare:

1. Raportu despre decursulu afaceriloru in anulu 1875:
2. Bilantiulu pentru anulu 1875;
3. Intregirea consiliulu administrativu;
4. Alegerea comitetului pentru revisiunea computeloru pe anulu 1876;
5. Modificarea statuteloru in conformitate cu legea comerciale ungurésca;
6. Alte propuneri incurse.

A se infatisiá la adunarea generala si a eserciá conformu statuteloru dreptulu de votare e indreptatitu fia-care membru.

Propuneri din partea membriloru suntu de a se substerne in conformitate cu art. 22 lit. c) a statuteloru 14 dile naintea adunârei generale, directiunei nóstre generale, cá sa póta fi pusa la ordinea dilei.

Sabiiu, in Februariu 1876.

Cosiliulu administrativu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu 'ese Dumineс'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 17. ANULU XXIV.

Sabiiu 26 Februarie (9 Mart,) 1876.

Convocarea sinodului archidiecesanu.

„Aducendu Noi aceste la cunoscinti'a iubitului cleru si poporu archidiecesanu, nu potemu retacé dorinti'a Nóstra ferbinte: cá iubitulu „cleru si poporu sa caute a fi representatu in sinodulu Nostru eparchialu „prin barbati maturi si luminati, „prin crestini devotati binelui comunu, iubitori de „pace, iubitori de progresu; „cá asiá in buna armonia sa potemu face in sinodulu nostru eparchialu cele necesarie pentru binele „si prosperitatea sântei nóstre bisericí".

Asiá se termina literile pregatitórie si convocatórie la sinodulu archidiecesanu, publicate in nrulu precedentu alu foiei nóstre, emise de câtra Preasântitulu Archipastoriu si suntemu convinsi, ca va consimtí cu noi intregu clerulu si poporulu din archidieces'a nóstra, cându dicemu, ca cuvinte mai corespundietórie si mai caracteristice pentru tempulu de fatia nu se puteau adresá in momentulu cându archidieces'a este provocata a alege de nou pre representantii sei din cleru si poporu.

Acésta nobila si archieréсa dorintia esprimata de Archipastoriulu nostru in literele pregatitórie de, — si, convocatórie la sinodu, ne transporta in tempurile cele de pia memoria, cându biseric'a crestina, sub greutatea persecutiuniloru celoru mai aspre prin maturitatea si lumin'a cugetârei, prin simtiementulu devotârei binelui comunu pâna la sacrificiulu sângelui si alu vietiei, prin simtiementulu iubirei de pace si de *progresu* in cele spirituale, nu numai si-a pastratu armoni'a interna, ci a sciutu sa cuceréсa pre celu mai mare si puternicu imperiu si prin tr'ensulu societatea omenésca, nu pentru de a o supune, ci pentru de a o salvá din legaturile unui materialismu intunecatu si degradatoriu in care se aflá; nu de a si-o face mijlocu de esplotatiune, ci de a o face, cá alaturea, cuceritori cu cuceriti, sa lucre cá frati in vii'a Domnului pentru resplatirea cea nesfersita a fericirei sufletesci.

Fructele cele bune si salutarie ce au resaritu omenimei din viéti'a crestiniloru din seculii cei dintâu, cine va fi in stare sa le numere? Omenimea a traitu de atunci mii de ani si pâna cându ea a fostu credinciósa institutiuniloru crestinesci in sântieni'a si puritatea loru, s'a bucuratu si pre lumea acést'a de tigna si multiamire; a fostu inse strivita si maltratata, cându s'a departatu de acestu limanu, si a devenitu prada iubitoriloru de desiertaciuni si despoitoriloru de drepturi si averi.

Biseric'a nóstra natiunale ori cu câte vicissitudini a avutu sa se lupte, fiindu ea asiediata tocmai in drumulu torentului celui mare alu migratiunei popóreloru, pâna si-a respectatu institutiunile sele, mii de ani, a mântuitu prin tóte si pre poporulu românu intregu. Seculului alu XVIII 'lu afla inca in legaturile sele cele vechi canonice. Nici unu seculu nu se impliní dela parasirea acestoru legaturi si poporulu românu in pârtile nóstre erá amenintiatu cu perire.

Dela anulu 1850 a inceputu in Transilvani'a a reintrá in domeniulu seu celu vechiu si salutariu alu asiediemínteloru bisericesci. Dela 1870 a intratu formalu in viétia canonica si in tempulu acest'a relativu scurtu s'a vediutu câtu este de folositóre chiaru si atunci, cându unii dintre fiii ei inca nu potu, séu nu voru sa o cuprinda si cauta feliu de feliu de preteste spre a o paralisá. Ea si in casulu acest'a, déca nu mai multu, alege grâulu de neghina, deosebesce ce e maturu si luminatu de nematuritate si intunerecu, ea deosebesce intre ce e devotatu binelui comunu si iubirei de pace, intre ce e devotatu binelui personalu si particulariu, perversitâtiei si discordiei si da in fine modele partiei celei slabe pentru ca sa se póta orientá si sa póta devení si dens'a cu tempulu folositóre bisericei si societâtiei. Acest'a este unu micu si incâtuva tristu câstigu, pentru ca representa numai o parte a binelui, dara esistându odata reulu si trebuindu alu delaturá ne arata ca avemu numai a ne alipí din totu sufletulu de institutiunile genuine a le bisericei si cur'a deseversita a releloru ce se ivescu ici colea cá remasitie din tristulu trecutu alu bisericei nóstre, din tristulu trecutu alu tempului celui si mai tristu alu decadintiei sele, urméza de sine.

O reprivire asupr'a activitâtiei bisericei nóstre trrnsilvane in genere si nu va puté negá nimene unu progresu órecare. Cunoscinti'a de sine a corporatiuniloru a inceputu a se desvoltá. In unele pârti, este adeveratu, ca une-ori trece marginile competentiei sele; in alte pârti este conturbata de singurateci si este impedecata de a se manifestá cum se cade. Se afla multe comune bisericesci, cari nu numai ca au venitu la cunoscinti'a de sine-le, dara s'au aretatu si active, prin urmare si productive, radicandu biserici frumóse si cu gustu, radicandu scoli spatióse si luminóse, conformu legiloru esistente; s'au aratatu, acuirandu venitu pentru biserica, venitu pentru scóla, pentru preoti si invetiatori; s'au aratatu infiintiandu scóle de repetitiune si de adulti.

Si in corporatiunile superióre, in sinódele protopresbiterali, representantiele crestiniloru nostri din protopresbiterate, inca se simte din anu in anu o viétia mai insufletitóre cu deosebire, unde se afla barbati insuflati de adeveratulu zelu in frunte si unde pedecile esterne nu suntu tocmai de totu contrarie ori-cârei intreprinderi salutarie.

Sinódele archidiecesane de pâna acum suntu totu atâtea documente despre vitalitatea institutiuniloru bisericei nóstre in micu si in mare. Ele au statoritu ordinea pre temeiulu desgropatu de nemuritoriulu Archipastoriu Marele Andreiu Siagun'a asigurandu-o prin concluse legi si regulamente si au inchisu calea unoru nisuintie, care nisuiau de a-si pune administratiunea bisericei in servitiulu loru particularu. Déca sinódele din trecutu erau mai norocóse sí in privinti'a scolastica, astadi puteamu sa aretâmu si cu mai multa mandria asupr'a institutiuniloru nóstre bisericesci; cu tóte ca nici aici nu institutiunile suntu de vina, ci manuirea loru de acei, câroru le au fostu incredintiate.

Ceea ce s'a facutu pâna acum este unu teneru inceputu. Ce suntu cinci ani, de cându biseric'a nóstra 'si esercita dreptulu in forma si de jure asiediamintele ei? Viéti'a constitutiunala se desvólta incetu, pentru ca procesulu ei este omnilateralu, va sa dica, trebuie sa se desvólte in tóte pârtile lui asemenea si póte inaintá numai dupa ce desvoltarea se reslatiesce preste organismulu intregu si indeplinesce lipsele lui in tóte pârtile.

Simetri'a cea placuta, carea sa multieméscа deseversitu trebuie dara inca indeplinita. Spre indeplinirea acestei'a se ceru lucratori maturi si luminati totu odata. Maturi prin probele ce le-au datu despre o activitate ratiunala cu care au folositu óre cum si bisericei si societâtiei si cari prin activitatea loru au respanditu, nu frase góle, laude proprie, ci adeverata lumina. Se ceru mai departe barbati devotati binelui comunu, cari suntu in stare cu abnegatiune de sine sa se si sacrifice, nu inse de acei'a, cari vedu in tóte intreprinderile publice isvóre de venituri pentru persóna si famili'a loru. Ce esemple frumóse gasimu in privinti'a abnegatiunei la crestinii cei dintâiu, cari invingeau multime de obstaculi pentrucá sa póta serví bisericei, care dupa starea lui, si de alta parte câta sete nu aveau mosii si parintii nostri de esercitarea drepturiloru loru bisericesci. Ei in tempurile acele cându se nisuiau sa ajunga iérasi la densele, sacrificau si tempu si avere, fâra de a asteptá vre-o recompensa de unde-va si fâra de a se bucurá de recompens'a cea nepretiuita de care se bucura generatiunile nóstre, de a siedé liberi si neconturbati spre a desbate si a aduce legi pentru binele comunu alu crestiniloru nostri. Iubitori de pace si de progresu, se ceru a fi mai departe barbatii, cari au sa continue la edificiulu celu moralu alu bisericei, alu cârei capu si temeli'a este Chsu, celu mai mare modelu de iubire de ómeni ce a potutu vedé vre-odata omenimea pre acestu pamentu. Se cere acést'a, pentruca numai unde va fi iubire va fi armonia si intielegere si numai unde voru fi aceste lucrarea se va putea continuá neconturbata pâna in sfersitu; din contra, unde voru lipsí, si déca se incepe ce-va, inceputulu va remané ne determinatu cá turnulu vavilonului, spre ocar'a celoru ce l'au impedecatu prin aruncarea semintiei de discordia si destructiune.

Dupa putintia ne-amu silitu a atinge si binele si reulu care póte obvení in biserica si in afacerile nóstre bisericesci. Cetitorii si voru face o icóna despre ceea ce este de lipsa pentru crestinii bisericei nóstre si voru alege ceea ce este de lipsa si acést'a, pentruca ce e de lipsa e si bunu si folositoriu crestiniloru bisericei nóstre.

La alegerile ce ne stau inainte sa se caute, asiá dara, barbatii despre cari suntemu convinsi, ca pre temeli'a cea adeverata a maturitâtiei, a luminei, a binelui comunu, a iubirei de pace si a armoniei voru edificá mai departe biseric'a lui Chsu.

Revist'a politica.

Trei membri din cabinetulu ungurescu Tisza, Széll si Simonyi suntu dusi la Vien'a in afacerea vâmiloru. „Pest. Cor." intr'unu comunicatu mai lungu din Vien'a nu promite mari resultate din conferintiele ministeriali. La ce observéza „P. Ll." ca in casulu acest'a Tisza si-aru dá demissiunea, pentrucá de pre banc'a opositiunei sa combata unu pactu vamalu incheiatu cu Austri'a in defavórea Ungariei.

Senatulu imperialu din Vien'a si a mai amanatu siedintiele.

In Romani'a pare a se continuá desvoltarea unui nou procesu de partide, care are sa submineze cu totulu cabinetulu actualu. La tempulu seu amu amintitu modificârile facute in cabinetu. De atunci au mai urmatu alte schimbâri afara de cabinetu in sinulu camerei. Asiá pres. camerei Dem. Ghic'a si-a datu demissiunea cá presiedinte. Dupa densulu au urmatu vice-presiedintii camerei si in cele din urma si vic. pres. senatului Orescu. Prin demissiunea lui D. Ghic'a, prelânga care staruiea camer'a sa nu demissiuneze, si prin demissiunea vic. pres. Orescu, prelânga care asemenea staruí, la rendulu seu, senatulu sa nu-si dea demissiunea, a capetatu cabinetulu actualu dóue voturi de blamu, cari nu se potu ascunde sub nici o forma. Este interesantu a scí câtu va tiené acésta crisa latenta si cum se va terminá?

Diurnalistic'a cea mare este fórte tare preocupata acum de pacificarea insurgentiloru si de induplecarea emigratiloru a se inturná la vetrele loru. Diplomati'a, se dice din tóte pârtile, staruiesce in directiunea acést'a si asiá voru trebuí sa urmeze si insurgenti si emigrati, precum voiesce ea, pentru ca turcii amnestiaza pre toti insurgentii si nu numai nu pedepsescu pre cei culpabili, déca se voru duce a casa, dara le zidesce de nou casele derimate de insurectiune si le da sementie spre a-si semaná pamenturile. De alta parte se spune, ca generalulu austriacu Bar. *Rodich* a fostu in capital'a Muntenegrului si a sfatuitu pre principele sa oprésca concursulu suditiloru sei la insurectiune; ceea ce principele a si facutu. Si in Serbi'a diplomati'a lucra din tóte puterile pentru sustienerea pâcei. Scirea despre o rescóla republicana la Kraguevacz, din dilele trecute, arata ca dispusetiunea poporului serbescu este pentru resbelu. Dispusetiunea acést'a este nutrita si de turci, cari, pre lânga tóte crisele, in cari se aflau, erau gat'a a tramite serbiloru unu ultimatu. Insurgentii, dupa scirile mai din urma, nu se induplеca la impaciuire, pentru ca au convingerea, ca din tóte promissiunile turcesci nu se va realisá nici un'a. O corespundintia din Per'a dela 28 Fauru n. la „P. Ll." arata ca insurgentii si cunoscu pré bine pre Pappenheimerii loru, câci inainte de tóte turcii nu au bani, nici baremu pentru haremulu sultanului; si pentru acést'a se iau din vistieria totudéun'a banii mai intâiu,

Cele 108 alegeri restante in Franci'a s'au indeplinitu. Pâna acum se sciu numai 46, dintre cari 24 republicane, 10 bonapartiste, 3 legitimiste si 9 republicane constitutiunale.

Camer'a Italiei s'a deschisu iu 6 Martiu n. de insusi regele. Cuventulu de tronu cu care s'a deschisu atinge intalnirea cu monarchii Austro-Ungariei si Germaniei, rescumperarea drumuriloru de feru pe sém'a statului. Constatéza cu placere reformarea si progresulu armatei si amintesce, ca regimulu a consimtitu cu propunerile de pacificare ale imperiului otomanu si asigura ca Itali'a, cá putere mare, se va straduí pentru pace si pentru binele si prosperitatea locuitoriloru din tierile resculate.

Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus*) si inca ce-va.

Este curiósa si intemplarea câte odata, produce ce cu mintea n'ai gandí. Proiectulu de lege despre universitatea sasésca a avutu unu siru de comentare in publicistíc'a ungurésca din diverse puncte de vedere, inse tóte au aprobatu noulu proiectu, prin care se regulèza fundulu regiu. Este naturalu ca coleg'a nóstra de aici, „S. D. Tageblatt,“ carea traiesce cu predilectiune in regiunile cele mai inalte politice si carea s'aru multiamí celu putienu cu unu regatu sasescu sî cu unu vice rege in frunte, nu putea trece asiá usioru preste ivirea proiectului. Asteptamu dara, cu dreptu cuventu, unu strigatu obicinuitu de durere, ca se prapadesce lumea fâra de tiéra sasésca, unu strigatu, incâtu sa tremure Carpatii dela *Parangu* pâna la *Buceci*, si mai departe, si legiunile cu „Vater Bismarck“ in frunte sa pornésca a dóu'a di si sa oprésca cutezat'a intreprindere a ministrului ungurescu de interne. Suntu inse momente in viéti'a popóreloru si a singuraticiloru, in cari si cându voru sa faca unu lucru mare si seriosu gresiescu cararile si ratacescu pre ceea ce duce cu totulu in alta parte. Momente de aceste se vede a-si fi esercitatu influinti'a si asupr'a discussiunei despre nóu'a regulare a fundului regiu. Pentru acést'a Carpatii stau inca cu crestele loru radicate spre ceriu, cá si mai nainte, si legiunîle germâne nici mobilisate nu suntu.

Tóte suntu in cursulu loru naturalu, pentruca strigatulu asteptatu nu se iví asiá precum ilu asteptamu.

Dara o alta intemplare. Fói'a din cestiune vine in diu'a dintâiu dupa „catastrof'a“ fundului regiu cu bombasticulu titlu: „*Voci magiare despre spargerea Sachsenlandei*“ si dupa o scurta introducere reproduce unu comentariu la proiectu dupa „Ellenör.“ A dóu'a dî totu asiá, cu deosebirea, ca reproductiunea este dupa „Pesti Napló“; a trei'a di vine la rendu soror'a „Hr. Ztg.,“ pre carea o regaléza „S. d. T.“ cu „natura de lacheu“ si „mameluca“ si reproduce articululu ei intregu dreptu esemplu inspaimentatoriu pentru toti sasii câti nu se voru fi spaimentatu, vediendu ceea ce póte esí iérasi dintr'unu condeiu sasescu in favórea proiectului. Eramu in dreptu sa asteptâmu dupa rapediciunile aceste, in trei numeri, unulu dupa altulu unu articulu in „S. d. T.“ care, déca nu avé sa realiseze prim'a nóstra temere, celu putienu, sa turtésca proiectulu ministrului si din comentariele in favórea proiectului sa mérga pusdârii.

Diu'a a patr'a se arata. Sórele resare, dara nu rosiu, dupa cum aru fi presupusu ori-ce veteranu osteanu sa resara in diu'a bataliei principale si decidietórie. Cugetamu, credinti'a desiarta totu credintia desiarta remane; sa vedemu fói'a. Ceea ce n'a facutu sórele, va se faca alu patrulea articulu. Si nrulu 665 de Sambata 4 Martiu n. vine si dupa elu eata si alu cincilea in nrulu de dumineca. Pâna aici ne vomu marginí privirile deocamdata. In fruntea celui de Sambata bombasteri'a e potentiata, pentruca cu litere grase este tiparitu, ce e dreptu, cu colóre *négra*, *rosiulu* titlu: „*Gegen die Lüge*“ (contra minciunei).

Dara cetitorii inca sa nu incretiasca fruntile, pentruca credinti'a desiarta a raportatu deastadata victoria. Nu in esentia, ci in forma, pentruca titlulu articulului amintitu, incâtu privesce martialismulu, este destulu de catranitu. Totu asiá celu de dumineca, care mai are si acea parte buna ca contiene si o dosa marisióra de dispretiu. Titlulu cestu din urma este: „La ilegal'a regulare a fundului regiu.“ Ei dara ce are sa faca? cându vine tréb'a la adeca, sapient'a fóia radiema, n'aru crede omulu, de disele „Albinei“ si ale „Gazetei Transilvaniei.“ Intemplarea acést'a ne-a adusu aminte de o anecdota pre carea noi nu putemu sa nu o comunicâmu cetitoriloru. „Unu tieganu, dice anecdot'a, se intórce odata dela cârciuma, palmuitu reu. Ajungendu acasa se plange asupr'a celoru patite. Atunci fiiulu seu celu mai mare aprinsu de rivna lu ia de mâna si ii dice: „tata vina cu mine!“ Se ducu amendoi iéra la cârciuma. Acolo intréba tieganulu, fiiulu: mei care ati datu in tat'a.“ „Eu!“ respunde unulu din cei ce siedeau in carciuma. „Ei bine vino si mai da si acum sa te vedu!“ Fâra de a respunde unu cuventu provocatulu vine si i trage tatai tieganului o palma. „Mai da odata!“ replica tieganulu si i mai trage un'a. „Mai da!“ continua tieganulu fiiulu si tata seu capeta si a trei'a palma. „Vin'a casa tata!“ dice acum vitézulu fiiu, „ca, precum vedu, acest'a nu glumesce.“

Pâna ací anecdot'a. Asiá si fói'a „S. d. T.“ reproduce mai intâiu trei palmi ce i le da principieloru ei ruginite si aternate de privilegiele evului mediu si la urma, cându erá sa vina la adeca, sa astupe gurile palmuitoriloru se arunca in bratiele „Albinei“ din Pest'a si „Gazetei Transilvanei.“ Cea dintâiu, dupa unele *rataciri capitale*, ce le indruga intr'unu articulu are si bunatatea de ai pune pre sasi intr'o paralela cu „asupritorii magiari“ séu „unguri“ si termina, ca „stapanitorii nostri“ (asiá tituléza „Albin'a“ pre magiari) nu ne voru imbatá cu apa rece. „Albin'a“ asiá dara, dupa „S. d. T.“ organulu principalu alu romaniloru (!?!), figuréza ca fiiulu dadei, care erá sa resbune palmele, dara le resbuna de minune ca e mai pre ací sa dea si ea a patra palma. „Gazet'a Transilvanei“ este si mai sióda, ea lauda in fati'a asupririloru unoru magistrate sasesci dela nasulu ei ce jacu si astadi cá nisce alpi pre pepturile a sute de mii de romani, scosi din proprietâtile loru sub preteste inca nedovedite si mangaie pre poporulu sasescu cu aceea ca: pre lumea acést'a tóte suntu supuse schimbârei, ba chiaru si perițiunei.

La prim'a vedere voru cadé unii in ispita de a crede ca in cestiunea acést'a este realisata dicerea nemtiésca „spiritele mari se intalnescu.“ Inse impregiurarea ca dóue pareri ale duoru foi romane, se vedu putienu cunoscute cu referintiele fundului regiu, (unde romanii din tienuturi intregi inca si astadi pórta procesu, pentruca sasii voru sai degradeze si astadi din ómeni liberi la starea iobagiei), nu imputinéza importantia proiectului regulatoriu, si nu amenintia pre autorii lui, dupa cum aru dori „S. d. T.“, si asiá face tóta opintirea in atâti numeri, pre putienu disu, comica. In zadaru radiemulu pre vocile induse in eróre ale foiloru romane. Principiulu ruginitu si feudalisticu are sa cada si sperâmu ca va cadé. Atunci „S. d. T.“ sa dica „Albinei“ sa scrie cetitoriloru sei: ministeriulu, ori care va fi, si acest'a nu glumesce; veniti sa ne impretinimu cu ide'a egalei indreptatiri a tuturoru cetatieniloru, câci cá atari avemu noi destulu de lucru cu totii.

Organulu nostru, care nu are fericirea de a figurá inaintea fetiei lui „S. d. T.“ de organu principalu, s'a pronunciatu, nu odata, asupr'a referintieloru din fundulu regiu, alias „Sachsenland“ (lucus a non lucendo). Elu s'a pronunciatu si cu ocasiunea proiectului din cestiune, in nrulu trecutu, intr'unu modu corespundietoriu stârei faptice din tempurile nóstre presente pre fundulu regiu.

Organulu care, celu putienu, dupa sine, va fi de siguru organulu principalu alu sasiloru, se va superá si acum, cá si de alte ori pre organulu nostru, pentruca nu frangemu si noi o lance pentru invechitele institutiuni ce le apera. Inse, déca va cugetá seriosu, se va convinge, ca romanii, privati de mosiile loru, de drepturile regale etc. pâna in diu'a de astadi, nu voru avé gustulu de a aperá amintitele invechituri. Din contra romanii fundului regiu, de-si nu multiamiti cu proiectulu ministrului, vedu intrensulu unu pasu nainte câtra dorit'a egala indreptatire faptica, carea incetu si cu multe greutâti, dara totu se apropia.

Sa nu créda nimenea ca noi amu fi predomniti de antipathie natiunale. Noi stimâmu pre poporulu sasescu incâtu se cuvine a fi stimatu unu poporu, 'i recunóscemu totu ce dorimu sa ni se recunósca nóue cá poporu; inse nu putemu fi asiá de neseriosi, cá, pentruca scimu ca amu face cuiv'a o placere momentana, sa venimu cu niscari *ditirambe iperbolice*, la cari sa ni se aplaudeze si sa simulâmu o fariseasca, séu sa esprimâmu o ignoranta durere.

Desvoltarea constitutiunala a patriei nóstre, recerintiele séu lipsele locuitoriloru patriei suntu *legion*, inse suntu cu totulu altele, de cum suntu cele imaginate de „S. d. T.“ O operatiune comuna a aceloru ce vedu periculu in multe lucruri, cari resaru din desvoltarea constitutiunale cum se desvólta la noi, aru fi necesaria; provocarea susu amintita la foi românesci o dovedesce; inse nu pentru de a repará edificii stricate si derimate dejá pâna in temelii de spiritulu tempului si nu de a le reparâ pentru comoditatea unor'a, din care pentru altii, si in casulu nostru pentru români, sa urmeze numai póte mil'a si poman'a, investite dupa arbitriu in despretiu.

In adeveru nóue ni pare reu cându vedemu puteri asiá eminente cum suntu cele de care dispune „Siebenb. d. T.“, cari aru puté contribuí cu ponderositatea loru la multe imbunatatiri a le poporului patriei de ori ce natiunalitate, ca de oparte suntu respingetóre, fatia cu tóta lumea chiaru si fatia cu magulitorii loru dela *Albina* si *Gazeta*, de alta parte se consuma in opintiri, cari suntu contra spiritului seculului si contra tuturoru principieloru de egalitate si dreptate; precându puterile aceste eminente aru avé unu câmpu fórte largu in cestiuni politice si sociali, inse practice, sa scrie sa lumineze, sa combata in intielegere, in armonia cu toti cei ce simtu lips'a de egalitate si dreptate in politica, si de progresu in cele sociale.

In procederea acést'a aru trebuí sa respecteze ori si cine superioritatea ideiloru de pura umanitate. Procederea acést'a aru face de prisosu cochetarea cu Germani'a si n'aru mai scapá nimenea din vedere lips'a de dinaintea ochiloru pentru imaginâri de o mare „imperatia a mijlocului“, carea sa se radime de marea nordica si baltica si de marea adriatica si négra, inclusive cu bosforulu dela Constantinopole.

Atunci muntii sciintiei si ai culturei nu s'aru mai vedé siliti sa se umfle pentru cá, dupa multe scrematuri, sa produca unu siorecelu ridiculu!

Din diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei deputatiloru dela 4 Martie deputatulu Dr. **Polit** ia cuventulu pentru a interpelá pre ministrulu presiedinte in caus'a cestiunei orientali:

Déca afacerea orientale e de natura a atrage atentiunea aprópe a Europei intregi, atunci Ungari'a cá celu mai de aprópe si nemidilocitu vecinu togm'a alu aceloru provincie, unde insurectiunea 'si desfasiura de luni spectacolulu seu sângerosu, trebuie sa fia interesata in mesura mai mare si parlamentulu ungurescu credu ca are dreptulu sa pretinda o orientare in acést'a afacere insemnata.

Cându deputatulu E. Simonyi indreptà de vr'o câtu-va tempu totu in acést'a afacere o interpelatiune câtra guvernu, dlu ministru presiedinte a respunsu fórte evitandu, pentruca, cum dicea densulu, in acést'a afacere s'au inceputu unele discussiuni si contielegeri. Se pare ca aceste contielegeri si-au ajunsu dejá sfersitulu si ca ele si-au aflatu espressiunea in not'a contelui Andrássy dela 30 Decembre an. trecutu relativa la reformele turcesci.

Nu se póte negá, ca guvernulu ungurescu a avutu cu privire la acestu actu insemnatu lipsa de influinti'a ce i da legea si anume § 8 din art. de lege XII: 1867 si numai cu respectu la legea acést'a póte fi not'a amintita a contelui Andrassy obiectu de deslusire in parlamentulu ungurescu.

Relativu la not'a acést'a trebuie sa se constate faptulu inbucuratoriu, ca monarchi'a nóstra a ocupatu in procederea diplomatica fatia de Turci'a o positiune stralucita; stralucita, pentru ca dóue state asiá puternice cum suntu Germani'a si Rusi'a au datu rolulu de conducatoriu Austro-Ungariei, cu atâtu mai stralucita, cu câtu statele puternice arare ori lasa intr'o afacere asiá [momentuósa cum e si cestiunea orientale, din mânile loru proprii, dirigerea unei atari cause insemnate, déca nu voiescu sa rostogolésca aceea responsabilitate pre statulu mai slabu si sa traga din acést'a responsabiltate óre care folosu.

Nu me indoiescu, ca guvernulu ungurescu, cum iá parte la resultatulu si glori'a ce a obtienutu not'a lui Andrassy, asiá e si gat'a a luá asupr'a sea responsabilitatea pentru tóte evenimentele ce potu proveni din not'a acést'a.

Not'a contelui Andrassy diferesce in modu esentialu de politic'a urmata pâna acum fatia cu Turci'a. Ea sta in contradicere eclatanta cu principiulu de neinterventiune, care e fórte respectatu. Pâna acum Europ'a a aflatu in acestu principiu cele mai bune garantii contr'a ambitiunei Russiei fatia de Turci'a. Tractatulu de Parisu a pronunciatu in modulu celu mai solemnu principiulu de neinterventiune in afacerile interne ale Turciei. Prin not'a contelui Andrassy acestu principiu s'a vatamatu. In not'a contelui Andrassy nu numai i se facu imputâri Portiei càci nu observéza hatehumaiulu, ci i se propunu spre primire si proiecte cu totulu detaiate despre administratiunea interna.

Ca in Turci'a domnesce o minoritate, musulmanii, asupr'a unei majoritâti, a crestiniloru, si ca acesti'a nu suntu multiemiti cu acést'a domnia, o domnia a minoritâtiei asupr'a majoritâtiei se mai intempla si pre aiurea, dara ce consecuentie aru provocá interventiunea? Intielegu fórte bine, ca Germani'a si Russi'a aprobéza interventiunea fatia de Turci'a, dara ca unu barbatu de statu ungurescu da ansa la acést'a interventiune, acést'a numai asiá mi-o potu esplicá, ca interventiunea a urmatu nu contr'a Turciei si in favorulu crestiniloru, ci pentru Pórta si contr'a crestiniloru.

Dara togm'a interventiunea acést'a in favorulu Turciei póte duce la óre cari consecuentie, cari au lipsa de o deslusire.

Reformele contelui Andrássy nu au adusu nimicu nou. Cine cunósce genesea tractatului de Parisu, acel'a va scí bine, ca inbunatatirea stârei crestiniloru din Turci'a formá punctulu IV de garantia in preliminarie si ca in urm'a acestui'a Pórt'a erá constrinsa de „buna voia“ sa dea hathumaiulu. Inainte de acést'a cu 20 ani Pórt'a promitea tóte togm'a asiá cum promite si acum.

Dara unde e garanti'a pentru esecutare? Cumca prin reformele contelui Andrassy se va produce o schimbare in starea crestiniloru, acést'a abiá o va mai crede cineva, pentru ca Turci'a cá atare, nevrendu sa-si véda esistinti'a sea periclitata, numai e de

---

Se umfla muntii si se nasce unu siórece ridiculu.

locu in stare sa-si schimbe principiulu domniei.

Not'a contelui Andrassy inse are si o lature, a câreí ascutisiu este indreptatu togm'a contr'a insurgentiloru. Amu puté dice, Pórt'a a acceptatu proiectele de reforma, deci ea a satisfacutu postulateloru Europei. Prin urmare, déca insurgentii nu voru depune armele, trebuie constrinsi la acést'a. Si in intielesulu acest'a not'a contelui Andrassy invólva degiá interventiunea materiale in favorulu Portiei.

Stimatulu domnu ministru presiedinte dise in respunsulu ce l'a datu deputatului E. Simonyi, ca o interventiune nu va avé locu fâra aprobarea guvernului ungurescu. Cu acést'a nu s'a disu, ca cu aprobarea guvernului ungurescu totusi aru puté urmá o interventiune. Foile ungouresci au si determinatu dejá casulu, cându o atare interventiune aru fi reclamata. Ungari'a e in principiu contra interventiunei, déca insurectiunea iá prin amesteculu Serbiei dimensiuni mai mari, interventiunea e o necessitate neaperata.

Eu tienu acestu lucru fórte seriosu si, déca si guvernulu ungurescu e de parerea acést'a, o deslusire aru fi fórte de lipsa.

Eu sciu numai atâtu, ca tractatulu de Parisu opresce ori-ce interventiune unilaterale in Serbi'a, ba chiaru si din partea Portiei. Déca cumva monarchi'a nóstra aru intreveni, ea trebuie sa aiba aprobarea tuturoru contrahentiloru tractatului de Parisu. Se jócá aliatii Austro-Ungariei cu cârti deschise séu ascunse, eu acést'a nu o sciu, dara atâtu e siguru, ca in cestiunea orientale e de lipsa o lucrare fórte precauta, pentru ca in acést'a cestiune complicata si cea mai mica eróre póte sa aiba urmâri neprecalculate. Se dice, Austro-Ungari'a nu este isolata, ea lucra in contielegere cu Germani'a si Russi'a. Cum aru stá lucrurile inse, cându alianti'a celoru trei imperati aru fi numai o aliantia de doi imperati? Se dice, pacificatiunea e usióra, pentruca Russi'a are numai sa poruncésca in Belgradu si Cetinje. Acést'a nu o potu admite intru tóte, ca popórele resculate suntu fórte tari de urechi. Dara chiaru si déca Russi'a aru avea numai sa poruncésca, se nasce totusi intrebarea, déca ea poruncesce intr'adeveru, cum porunceşce, si cum e de a se intielege comand'a ei.

Ori-cum va fi inse in acést'a privintia, eu credu, ca Ungari'a n'are de a se amestecá in lucruri, din cari la nici o intemplare nu póte avea folosu, ci aru scóte póte numai pentru altii castaniele din focu. Sciu, ca in Ungari'a opiniunea publica e contra interventiunei. Si in a dóu'a jumetate a monarchiei partid'a germana dela potere e contr'a ori-cârei interventiuni si in acést'a privintia noi serbii toti suntemu de acordu cu partid'a dela „Nóu'a pressa libera", care dechiarà nu de multu, ca chiaru si la casulu, cându s'aru amestecá Serbi'a, o interventiune a Austro-Ungariei nu e consulta. Eu nu sciu cum togm'a cei din Ungari'a tienu asiá multu la aspiratiunile Serbiei. La casulu celu mai slabu acestu statu serbescu aru fi unu statu de 3—4 milióne suflete. Eu nu sciu, cum póte fi acést'a spre daun'a Ungariei, pentru ca eu credu, ca n'aru stricá de locu Ungariei, ci e numai avantagiosu pentru comunicatiunea ei, cându Serbi'a de acum nu va fi mai multu unu pasialicu turcescu. Atitudinea Ungariei fatia de aspiratiunile Serbiei numai asiá mi-o potu esplicá, ca neamulu ungurescu e plinu de óre-care neincredere càtra slavii din Ungari'a, cu deosebire câtra serbi si croati.

Permitetimi se vorbescu de totu sinceru in acést'a privintia. Noi serbii din Ungari'a, noi avemu semburele poporului nostru nu in Bacica si Banatu, ci in Croati'a si in confiniulu militariu. Acolo inse facemu politica comuna cu croatii. Dara eu n'amu auditu vre-odata, ca Croati'a aru avé voie sa se anecteze la Serbi'a, n'amu pomenitu in genere, cá unu poporu mai civilisatu sa se fi lipitu de altu poporu mai putienu civilisatu, ci lucru e intorsu.

Nu pricepu dara, ce nenorocire mare póte fi pentru Ungari'a cându acolo in Turci'a in loculu unoru pasialicuri s'aru nasce unu statu micu crestinu.

Atitudinea ostila a Ungariei fatia de populatiunile crestine si fatia de Serbi'a abiá aru avé unu avantagiu pentru patri'a nóstra.

Si in privinti'a acést'a permitetimi dloru sa dicu unele cuvinte cu totulu sincere. De vr'o câte-va septamâni s'au latitu prin press'a din capitala diverse faime despre agitatiuni infricosiate in Ungari'a de sudu; ca s'au aflatu chiaru proclamatiuni, medalie, cari intarîta poporulu contr'a magiariloru. Noi cei de acolo nu scimu nimicu despre aceste si audímu astufeliu de lucruri mai intâiu din foile din Pest'a. In confiniulu militariu incorporatu a imigratu totu feliulu de poporu, care sub pretestulu patriotismului facu din denunciatiune o meseria profitabila.

Lucrulu are inse alta fatia. Noi serbii din Ungari'a simpatisâmu cu insurgentii, pentruca acesti'a suntu inruditi cu némulu nostru, si voiescu sa scuture unu jugu barbaru, dara cá cetatieni ai statului ungurescu nu ne uitâmu nice odata de datorintiele câtra patri'a nóstra. Fiti asigurati, ca din mediloculu nostru nu va esí ce-va ce aru fi indreptatu contr'a statului ungurescu séu ce-va ce aru intaritá pre serbi contr'a magiariloru. Suntu inse lucruri, pentru cari noi nu putemu luá nice o responsabilitate asupr'a nóstra. Déca raportulu Ungariei câtra Serbi'a nu este amicabilu, déca in Ungari'a se combatu cu tóte medilócele aspiratiunile Serbiei, e lucru firescu, ca cei din Belgradu nu potu avé semtiemente amicabile si ca nu se va procede la alegerea medilóceloru in modu amicabilu.

De aceea credu, ca raportulu amicabilu câtra Serbi'a are óre care insemnatate. Cestiunea orientale este o cestiune fórte gingasia. Noi cei din sudulu Ungariei — si eu vorbescu nu numai cá serbu, ci cá cetatiénu alu Ungariei — noi acolo in sudu fâra deosebire de natiunalitate, dorimu pacea, pacea cu ori ce pretiu. Noi serbii si maghiarii, amu suferitu acolo odata amaru, amu suferitu astfeliu câtu generatiuni intregi nu voru fi in stare sa restabilésca bunastarea de mai inainte. In aceste tempuri grele ne luptâmu acolo cu esistinti'a nóstra materiale. Noi voimu pacea si n'amu dorí, cá prin o politica neprecauta in cestiunea orientale sa se pericliteze pacea. Sa nu ne jocâmu cu foculu. Factori mai puternici decum suntemu noi jóca in cestiunea orientale. Sa lasamu pre Serbi'a sa umble pre caile sele. Sa nu ne facemu dusmanii aceloru populatiuni, cari nu ne au facutu nice unu reu si cari nu facu de câtu ce a facutu Ungari'a inainte cu 200 ani, cându si-a scuturatu jugulu.

Cá semnu de atitudine amicabila séu ostila a Ungariei in cestiunea orientale, aru serví si procederea guvernului ungurescu in cestiunea reintórcerei planuite a familieloru crestine ce se afla pre teritoriu ungaro-croatu. S'a latitu faim'a, ca guvernulu ungurescu a convenitu cu celu austriacu, cá de vreme ce Pórt'a a acceptatu reformele proiectate fugarii sa se constringa a se reintórce in patri'a loru. Familiele refugiate inse au dechiaratu ca mai bine 'si voru cautá mórtea in undele Savei si Unnei, decâtu sa lase viéti'a la grati'a si disgrati'a torturatoriloru loru de mai inainte. Dara eu dicu, ca noi serbii si croatii amu priví de turci cumperati pre toti acei'a, cari in contr'a postulateloru umanitâtiei aru comite unu atare atentatu fatia de familiele crestine refugiate, si Europ'a civilisata de asemenea i va considerá de atari.

Interpelatiunea mea câtra dlulu ministru presiedinte suna:

Considerându ca not'a ministrului de esterne, contele Andrássy, in afacerea reformeloru turcesci e de o dimensiune mare internatiunale pentru monarchia si Ungari'a, intrebu:

1. E compusa not'a contelui Andrassy dela 30 Decembre a. tr. in caus'a reformeloru turcesci cu aprobarea guvernului ungurescu?

2. Aprobéza guvernulu ungurescu principiulu amestecului in afacerile interne ale Turciei, cuprinsu in nota?

3. Ce atitudine are de cugetu sa iá guvernulu ungurescu fatia de o estindere eventuale mai mare a insurectiunei, déca pacificatiunea nu va succede si Serbi'a va participá la insurectiune?

4. S'au facutu contielegeri intre guvernulu ungurescu si austriacu pentru reintórcerea familieloru crestine refugiate pre teritoriulu ungaro-croatu?

Interpelatiunea acést'a se da ministrului presiedinte si siedinti'a se inchide.

Epistole dela tiéra.*)

Eata-me sositu la finea epistoleloru mele. Prin acésta nu voiu se dicu ca amu secatu tóte isvórele din care póte omulu derivá riuri de observâri asupr'a vietiei nóstre din tóte punctele de vedere. Asiu fi de totu nemodestu cându mi a-siu insusí mie puterea acést'a, o putere, care abiá va fi vre-unu omu cu minte pre lume, care sa si o póta insusí cu consciintia linistita. Vorbindu de finea epistoleloru mele amu in vedere cadrulu ce mi l'amu desemnatu si cugetu ca cetitorii, fâra de esceptiune, voru fi asiá de indulgenti si nu voru pretinde impossibilulu dela mine, iéra ceea ce amu scapatu din vedere, dintre marginile possibilitâtiei, voru intregí densii dupa puterile loru si dupa cunoscintiele loru.

Premitiendu aceste iau firulu de unde l'amu lasatu, dela activitatea poporului nostru, pre carea o amu in vedere preste totu, fâra de a o restringe la unu cercu anumitu de activitate.

Dara in agrulu acest'a, asiá dicendu fâra margini, unde séu de unde sa incepu? Multi credu ca este bine a se aruncá mai intâiu in spinarea poporului dela tiéra cu invinuirea, ca nu este activu de ajunsu. Acésta urmare o aflu pré curiósa, pentruca poporulu, séu nu scie ce scriemu noi in diurnale si in cârti despre densulu, séu déca scie, elu nu are desteritatea de a se apará, si cându aru incercá asiá ce-va, totu la noi cei cari scimu purtá condeiulu incâtu-va trebuie sa-si ia refugiulu. Poporulu inse are unu dreptu neprescrisu la conducerea de câtra luminile ce din sinulu seu le produce cu sudórea lui. Poporulu, carele, prelânga miile de greutâti ce are sa supórte, si din angust'a bucatura ce i mai scapa din ghiarele aceloru greutâti mai ia jumetate, déca nu mai multu, si o cara cu spinarea proprie cale de câte dóue, trei si patru miluri, a uneorea si mai departe, la cetâtile, unde se afla fiii lui spre a invetiá carte, óre sa nu fia in dreptu a pretinde cá acesti'a, dupa ce devinu barbati, sa-i aprindia luminile sele spirituale, sa-i lumineze si sa-i arate calea câtra o activitate ratiunala, pre carea sa ajunga la folóse materiali si spirituali? Noi asiá credemu, ca ori ce lucrare, ori ce sudóre drépta are sa fia incununata de binecuventare si binecuventarea aru urmá negresitu si asupr'a poporului nostru déca ródele osteneleloru aru corespunde numelui acestui'a frumosu. Rodele numai déca rodescu mai departe suntu demne de acestu nume; altfeliu ele suntu numai materialu de focu spre a mistuí ce i vine in cale si a produce cenusia, ce se spulbera de ventu in tóte pârtile de nice urm'a nu i se mai vede.

Poporulu nostru rusticu, cá ori si carele altulu, numai dela sine si prin sine nu se póte aventá la o activitate satisfacatóre. Elu trebuie la acést'a condusu prin luminile esite din sinulu seu si trebuie educatu cá sa pricépa ce 'i spunu luminile sele, sa cunósca necessitatea celoru spuse si pentru sine si sa i se arate ce si cum trebuie sa faca, cá sa faca mai bine, va se dica, sa *progreseze*, in ceea ce i este neaparatu de lipsa sa progreseze. In zadaru ne vomu totu plânge ca poporulu e nepasatoriu, ca poporulu e lenesiu, séu trandavu; acest'a aru insemná a invinuì pre celu ce nu vede intr'o incapere, in care nu este picu de lum'na, séu pre celu legatu la ochi.

Sa ne intrebâmu mai departe s'a facutu pentru alte classe sociali ceva? Pre lânga aceea ca mai nu le avemu abiá s'a facutu unu micu iuceputu ici colea. Si eatane ca ací amu ajunsu la capetulu cestiunei in directiunea invinuiriloru. Dara va dice cineva ca poporulu este *inderetnicu* si nu asculta, lui 'i place se remâna in ceea ce s'a pomenitu. Nu potu negá absolutu acest'a. In multe pârti si in multe privintie asiá este. Este inse óre cineva indreptatitu alu condamná fâra de ai face mai intâiu judecat'a?

Fenomenulu conservatismului 'lu vedemu si la alte natiunalitâti din Europ'a *civilisata;* nu numai la noi. Acést'a jace in firea omului. Dt'a, déca nu scii innotá, de siguru ca vei stá la tiermure si nu vei plecá dupa altii cari innóta la simpl'a chiamare, séu provocare, sa innoti cu ei alaturea. Dt'a, cá omu cu minte, 'ti vei dice: pâna voiu stá la tiermure nu amu sa me temu ca me voiu innecá si déca remânu nescaldatu. Alt'a este cându 'ti va dice cineva sa intri in apa si-ti va aratá pâna unde ai siguranta sub picióre si mai departe te va invetiá mai intâiu, aratânduti cum sa dai din mâni si cum sati tieni trupulu in apa, pentru cá sa innoti, si dupa ce scii nu vei mai asteptá provocâri, pentru-ca o sa intrí de sineti si in pârtile de o afundime mai mare, sa innoti si sa te scaldi.

Ómenii nostri, cari se numescu pre sine inteliginti'a poporului, striga din pusetiunea loru, prin diurnale in câte unu articulu, vina poporule fa cutare séu cutare lucru. Lasa ca si acést'a o facu putieni; dara óre ajunge atât'a? La astufeliu de lucru se cere mai multa munca. Se cere, cá inteliginti'a sa vina mai desu in contactu cu poporulu, sa-lu invetie in afacerile lui atunci cându i e de lipsa, déca se póte, sa mérga inaintea lui luminandu si cu esemplu. Ti aduci aminte ca intr'o epistola amu amintitu câtu de rari suntu bibliotecile la romani. Acum, déca inteliginti'a inca se codesce dela cetitu si dela inmultirea cunoscintieloru sele, ce sa asteptâmu dela poporu? Si dieu ce bine aru fi cându in fia-care comuna aru fi, o bibliotecutia pentru poporu, vr'o câte-va diurnale, din care sa cetésca si sa i se cetésca. Serile de iérna, lungi cum suntu, ce bine aru prinde cându nu s'aru perde cu pip'a si in minciuni; totu asiá si duminecile si serbatorile de preste anu. Tóte aceste aru fi o comóra pentru poporu; pre cându ele asiá cum suntu, nu suntu alt'a, decâtu seracia, intunerecu si demoralisare. Fructele din tóte aceste suntu infioratóre.

Dicu unii ómeni invetiati de ai nostri: sa n'aveti nici o grigia, suntemu in stare de transitiune; trecemu dintr'o stare de lucruri intr'alt'a; dar' dá-va Ddieu si va fi mai bine. Nimic'a mai usioru decâtu a emite mangaeri preste mangaeri. Voru fi multi, cari voru si crede ca nici ca se póte altufeliu. Starea de transitiune inse, de-si uneori e neaparatu de lipsa, contiene mai totudéun'a unu morbu in sine, si déca morbosulu remane parasitu, fâra grige si fâra lécuri, este espusu mortiei sigure. Intr'unu tempu, cându tóta lumea din giurulu nostru lucra pentru inavutirea materiale si spirituale, chiaru si pentru poporulu de josu, noi, cari stâmu pe locu, nu putemu decâtu sa perdemu in proportiunea in care castiga altii. Acest'a este unu adeveru matematicu si neresturnabilu. Transitiunea, asiá dara, trebuie sa o petrecemu lucrându alaturea cu altii din giurulu nostru. Atunci remanemu intr'o proportiune in carea si bunatâtile traiului materialu si spiritualu le avemu de nu de totu, celu putienu, aprópe de egalu. Atunci si influinti'a politica a poporului nostru cresce si elu, la casuri cum s'au intemplatu in anii din urma, nu aru lasá sa-lu condamne la mórte commoditatea unor'a, cari aru voí sa tréca si de politici mari naintea lumei si totu-deodata sa nu aiba de a face nimic'a.

---

*) Vedi Nr. 13.

Pre cum vedemu „trandavi'a" poporului rusticu, nu este atâtu a lui propria, ci mai multu a inteligentiei sele; se intielege cu unele esceptiuni, care totu mai facu câtu potu, numai suntu prea rari in poporulu celu numerosu alu nostru.

Nimic'a nu asiu dorí mai multu decâtu cá junimea nóstra studiata, carea a intratu dejá in viétia, sa croiasca in solidum o directiune de feliulu acest'a, o directiune a trudei si a muncei pentru poporu. Sa nu caute si ea cá multi din cari cunóscemu, cu totii, adeca déca vine in contactu cu poporulu sa vina numai pentru ca cestu din urma sai tituleze cu: „Mari'a tá!" sa-i stea cu pelari'a in mâna si, ceea ce e mai tristu decâtu tóte aceste, sa-lu esploateze pentru ai serví de pedestalu la radicarea unui'a séu altui'a la o avere materiala mare, in carea sa póta comodisá, dara numai comodisá, si nimic'a mai departe.

Cugetamu sa mai vorbescu si despre limba, dara o lasu, pre sém'a gramatistiloru nu sciu de astadata séu pentru totu déun'a. Póte ca va fi cea din urma. Atât'a inse totusi trebuie sa atingu, ca aru fi bine sa ne apropiâmu toti românii prin mediulu pressei de un'a si aceeasi limba si de un'a si aceeasi scriere. Se nu pre latinisâmu, ci pâna unde aflâmu cuvinte românesci, in limb'a nóstra, si cuvinte straine, cari au primitu impamentenirea in tóte pârtile romanimei, sa ne folosimu de ele. Sa nu mergemu inse nici in estremulu celalaltu si sa cautámu anume tóte „bogosloviile" din cârtile cari ne aducu aminte decadinti'a limbei nóstre....

Raportu

despre motivele la proiectulu de lege despre fundulu regiu, si despre regularea universitâtiei sasesci si despre averea universitâtiei si a asiá numiteloru siepte judetie.

Proiectulu de fatia (publicatu in fói'a nóstra) are dóue scopuri, unulu este: statorirea modalitâtiei la regulorea fundului reg.; alu doilea e: regularea universitâtiei sasesci, precum si a relatiuniloru de avere ale universitâtiei sasesci si ale asiá numiteloru siepte judetie.

Realisarea primului scopu se baséza pre cei doi paragrafi dintâiu ai proiectului de lege, pre cari credu ca e de lipsa sa-i motivezu in deosebi fiindu obiectulu insemnatu.

In Transilvani'a au esistatu pâna la anulu 1848 trei natiuni politice si adeca cea ungurésca, secuiésca si sasésca si fia-care dintre aceste natiuni avea teritoriulu seu deosebitu; teritoriulu ungurescu, secuiescu, si fundulu regiu. Fia-care dintre natiunile amintite avé prerogativele (privilegiele) ei deosebite si pre teritoriulu fia-cârei dintre aceste natiuni a esistatu in mesura mai mare séu mai mica altu dreptu publicu si privatu.

Deosebirile aceste s'au stersu dejá prin articululu de lege I: 1848 (din Clusiu) in principiu si mai chiaru s'au statoritu acést'a prin § 1 art. de lege XLIII: 1868 pronunciându-se prin acest'a, ca impartirea teritoriale statorita dupa natiunile ce au esistatu in Transilvani'a pâna inainte de 1848 si prerogativele ce suntu legate de aceea suntu sterse. De vreme ce deosebirile in administratiunea interna a fundului regiu, si in celelalte pârti ale tierei erá fórte considerabile, ministeriulu fù indrumatu prin §§ 10 si 11 din articululu de lege amintitu sa substérna dietei unu proiectu de lege despre regularea fundului regiu si a universitâtiei sasesci, si s'a imputernicitu, cá pâna atunci sa dispuna in modu provisoriu conformu principieloru esprimate in legea amintita relativu la organisatiunea interna si administratiunea interna a municipieloru din fundulu reg. De asemene este esprimatu in § 88 art. de lege XLII: 1870, ca de regularea fundului regiu va dispune o lege separata.

Erá deci o datorintia a ministeriului impusa prin lege, cá sa substérna dietei unu proiectu de lege despre regularea fundului regiu. Eu substerneamu inse unu proiectu de lege despre regularea fundului regiu chiaru si déca nu me deobligá mai multe dispusetiuni consunatórie a unoru legi singuratece, pentru ca teritoriele fundului regiu intregu fiindu fórte neregulate si despartite deolalta nu potu formá unu municipiu — din punctu de vedere alu organisatiunei corespundietórie, — cele 11 municipii isolate de astadi ale fundului regiu nu se potu lasá cá municipie neaternate in esistinti'a loru teritoriale de acum, dar' nu se póte nici aceea cá cele 11 municipie ale fundului regiu, esistandu separatu, sa formeze inca unu necsu politicu de rangu mai inaltu si sub presidiulu comitelui sasescu, cá adunare generale a representantiloru din fundulu regiu, sa esiste cá unu statu in statu; cu deosebire cea din urma nu se póte acceptá din punctu de vedere alu admnistratiunei si alu interesului de statu.

In paragrafulu primu se póte vedé apriatu directiunea proiectului de fatia relativu la intrebarea, sa vina teritoriulu fundului regiu, dupa ce starea lui separata s'a sistatu, la arondarea municipieloru ce va urmá, sub acele puncte de vedere, cá teritóriele municipieloru ce lu impresóra si sa incete diversitâtile ce esistau inca relativu la administratiune.

Observezu inca aici, ca proiectulu de lege despre regularea teritoriale, care si asiá va trebuí sa se inactiveze de odata cu proiectulu de fatia, va dispune de averea separata, folosita spre scopurile administratiunei si de venitele municipieloru singuratece conservandu-se in modu perfectu dreptulu de proprietate.

In § 2 amu voitu sa corespundu pietâtiei pentru numirile istorice.

Si acum trecu la deslusirea scopului alu doilea ce urmaresce proiectulu de lege.

Universitatea natiunei sasesci, respective adunarea generale a universitâtiei natiunei sasesci, avea in tempulu vechiu trei cercuri de activitate separate:

I. Universitatea natiunei sasesci, cá un'a dintre natiunile politice ce esistara in Transilvani'a, au eserciatu pre terenulu administratiunei si alu justitiei acelu dreptu statutariu, cu care erá investita; ea puté privighiá cá prerogativele natiunali sa se sustiena intacte, si

2. adunarea generale erá custodele constitutiunei intregi;

3. ea dispunea de averea natiunei.

Dupa ce prin articulii de lege (din Clusiu) amintiti mai susu I: 1848 si XLIII: 1868 s'a pronunciatu in principiu sistarea prerogativeloru de cari se bucurá natiunile politice separate, precum si a teritorieloru natiunali, se intielege de sine, ca adunarile natiunali cu dreptu politicu si administrativu ale natiunei sasesci, care in tempurile trecute mai de multe ori uitându-si chiamarea au trecutu departe preste competinti'a ei, nu potù sa mai esiste.

Ce s'atinge de cerculu de activitate justitialu alu universitâtiei natiunei sasesci, legile au dispusu dejá in privinti'a acést'a facendu justiti'a in fundulu regiu conforma cu a celorulalte pârti ale tierei. In acestu respectu a incetatu competinti'a universitâtiei; dreptu aceea din sfer'a de activitate de mai nainte a universitâtiei n'a remasu altu ce-va, decâtu dispusetiunea despre averea fórte considerabila a natiunei sasesci si control'a despre folosirea averei conformu destinatiunei.

Acestu dreptu trebue sa-lu aiba universitatea natiunei sasesci si in viitoriu, déca nu vremu sa ne espunemu imputârei drepte, ca statulu dispune in modu arbitrariu de averea privata a singurateciloru si a tienuturiloru. Pre basea acestei intielegeri s'a nascutu partea acea din proiectulu de lege, care se referesce la universitatea natiunei, precum si la averea universitâtiei sasesci si a celoru 7 judetie.

In §§ 3—7 e statoritu cerculu de activitate alu universitâtiei, mai departe, ca averea universitâtiei se folosesce numai spre scopuri culturali, ca dreptulu de proprietate relativu la averea universitâtiei se sustiene nemodificatu, ca venitele universitâtiei suntu a se folosí pentru binele intregei locuitorimi, fâra deosebire de religiune si limba, si ca adunarea generale a universitâtiei natiunei sasesci dispune. § 8 determina compunerea adunârei generali. Presidentulu ei va fi in viitoriu nu comitele sasescu, câci acestu oficiu incéta in proiectulu de lege care va trebuí sa se creeze despre regularea fundului reg., ci comitele supremu alu comitatului Sabiiu, care dignitate la inceputu si asiá coincidea cu a comitelui sasescu.

Vice-presiedinte si va alege adunarea generale singura, notariulu ei va fi secretariului stabilu alu universitâtiei. Ce privesce numerulu membriloru universitâtiei, inainte de 1848 fia-care municipiu erá representatu prin 2 deputati; numerulu totalu erá deci 22, cu presidentulu 23. Dupa instructiunea ministeriale provisorica emisa la imputernicirea dietei in anulu 1869 adunarea generale constá afara de presidentulu din 44 membri; scaunulu Sabiiului si districtulu Brasiovului tramiteau la olalta 6 representanti, celelalte 9 municipie câte 2, la olalta 18. Afara de acést'a tramiteau cetâtile Sabiiu si Brasiovu câte 3 representanti, la olalta 6; Sighisiór'a, Mediasiulu, Bistriti'a, Oresti'a si Sebesiulu câte 2, la olalta 10 representanti; Cincu mare, Rupea, Mercurea, Nocrichiulu câte 1, la olalta 4. De vreme ce inse numerulu acest'a se aretà prin esperiintia prea mare, proiectulu de fatia, merge aprópe la numerulu dinainte de 1848, fiinduca elu recomenda sa se statorésca afara de presidentulu si notariulu unu numeru de 20 membri.

Dupa § 9. membri ordinari generali se alegu pre viitoriu pre 3 ani, pentru ca erá de prisosu a se mai sustiené dispusetiunea din 1869, dupa carea, tienendu-se in fia-care anu celu putienu o adunare generale, se alegea in fia-care casu si representantii de nou. §§ 10—14 cuprindu dispositiuni relativu la adunarea generale. § 15 reguléza biroulu centralu alu universitâtiei. § 16 cuprinde disposiutini transitórie. §§ 17—19 dispunu de averea celoru siepte judetie. Relativu la acesti paragrafi mai observezu inca, ca asiá numitele siepte judetie suntu cele 7 municipie mame ale fundului regiu, a câroru universitate posede óre-care avere, cu o destinatiune asemenea celei ce o are averea universitâtiei sasesci. Cá o dovéda de relatiuni complicate e impregiurarea, ca averea celoru siepte judetie are acum dupa o pracsa legale de o suta de ani universitatea de 8 si nu de 7 municipie si dintre cele 11 municipie ale fundului regiu nu au parte la ea de dreptu numai trei, adeca Brasiovului si districtulu seu, Bistriti'a si districtulu, cetatea si scaunulu Mediasiu. Dreptu aceea a trebuitu sa se dispuna in deosebi de averea celoru 7 judetie; dispositiunile din paragrafii amintiti suntu inse, credu eu, destulu de chiari pentru a face de prisosu o motivare mai detaiata. Relativu la § 20 asi observá inca, ca a fostu mai corespundietoriu a insarciná cu otarirea tempului cându sa se inactiveze acésta lege pre ministrulu de interne, pentru ca inactivarea ei stà in necsu nedespartiveru cu alte reforme administrative ce nu suntu inca create.

Budapest'a, 23 Febr. 1876.

Colom. Tisza,
ministru de interne.

Varietâti.

☞ **Nrulu trecutu s'a intardiatu cu dóue dile din caus'a circulariului ce a aparutu in fruntea acelui nru.**

⁂ „Gartenlaube" este oprita si in Austri'a si in Ungari'a.

Nr. 28—1886.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Vidraseului, din protopresbiteratulu Ternavei inf., in urm'a otarirei Prévenerabilului Consistoriu archidiecesanu de sub nr. 700—1873 se escrie cu acést'a a III-a óra concursu cu terminulu pâna la 28 Martiu a. c.

Emolumintele suntu:

1. Portiunea canonica de 16 Jugere 1116□° aratoriu si cositura.
2. O di de lucru cu palm'a (claca) dela 58 familii.
3. Dela 58 familii câte o ferdela cucuruzu cu grauntiu.
4. Stol'a usuata de pâna acum.
5. Casa parochiale cu 3 incaperi.
6. Usufructulu cintirimului vechiu pe care este cas'a parochíale.

Doritorii de a ocupá acestu postu preotiescu suntu poftiti a tramite concursele sele bine instruate, in sensulu stat. org. subscrisului pâna la terminulu de alegere prefiptu in 2S Martiu a. c.

Cu intielegerea comit. parochialu.

Deagu 12 Februariu 1876.

Daniilu de Tamasiu,
adm. prot.

2—3

Edictu.

Georgiu Lazaru din Feldiór'a de religiunea gr. or. carele a parasitu pre legiuit'a sea socia Mari'a Calbazu dela Martie 1865, si astadi nu se scia unde se afla, se citéza prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de fatia se va petractá actiunea muierei sele si in absenti'a lui.

Brssiovu in 17 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.

Ioanu *Petricu*,
protopresbiteru.

(2—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 18. ANULU XXIV.

Sabiiu 29 Februarie (12 Mart.) 1876.

Insemnatatea alegeriloru pentru sinodu.

Spre a intielege insemnatatea alegeriloru pentru ori-ce corpu representativu séu legiuitoriu; se recere o maturitate pre partea alegatoriloru, dupa cum abé o aflâmu in cele mai culte staturi ale continentelui. Si totusi alegerile de deputati spre representarea poporului, respective participarea acestui'a la legislatiune si guvernarea autonoma: numai atunci potu avé sensulu celu adeveratu si efectulu cuviinciosu, cându poporulu autonomu alegatoriu scie apretiuí dreptulu de alegere ce i se concede prin constitutiune si scie alu intrebuintiá in favorulu seu resp. in favorulu causeloru sale.

Sistemulu de representatiune a poporului in legislatiune si administratiune, se baséza pre autonomi'a poporului alegatoriu, conformu cârei'a poporulu apare chiamatu si indreptâtitu a-si pregatí si croí insusi destinile sale, normele si conditiunile pentru esistinti'a si prosperarea sea morale si intelectuale. Autonomi'a acést'a a poporului e dreptulu celu mai eminentu ce-lu garantéza constitutiunea; de ea inse se scie folosí numai acelu poporu, care pre lânga insemnatatea autonomiei, cunósce totu odata si modalitatea eserciârei ei precum si conditiunile pentru prosperarea sea; pentru cá astfeliu sa-si aduca la valóre vointi'a sea, vointi'a inse, carea intr'adeveru si promovéza interesele cele bine intielese ale sele!

Biseric'a nóstra resariténa e autonoma; pentru-ca puterea statului n'are in legislatiunea si administratiunea nóstra bisericésca, decâtu suprem'a inspectiune, carea inse inca nu se refere la cestiunile interne, ci numai si numai la relatiunea din afara intre ambele corporatiuni morale. Conformu constitutiunei nóstre bisericesci se afla dreptulu de legislatiune si administratiune in mânile poporului: pentru-ca representantii poporului compunu corpurile nóstre bisericesci legislative si administrative, ei alegu chiaru oficiele si dignitâtile bisericesci.

Se intielege de sine ca poporulu autonomu nu póte eserciá imediatu, dreptulu de suprem'a legislatiune si administratiune; ci numai mediatu prin representantii sei alesi. — Pentru cá totusi vointi'a poporului sa devina lege si principiu de administratiune si guvernare, poporulu trebuie sa-si aléga astfeliu de representanti, despre cari e convinsu ca cunoscu, tienu apera si ducu la valóre vointi'a si convictiunea poporului nostru credinciosu, clericalu si laicu.

Precâtu e de frumósa si onorifica de oparte, pre atât'a e si de grea de alta parte missiunea poporului de a participá in modulu indegetatu la legislatiune administratiune si guvernarea de sine. A-si dá votulu seu, cutârui séu cutârui candidatu, e in sine lucrulu celu mai usioru din lume; a-si dá inse votulu si increderea sea acelui'a, care are atâtu capacitatea câtu si tari'a de sufletu, de a lucrá numai si numai in interesulu sf. nóstre biserici si prin trens'a alu credinciosiloru ei, — este cu atât'a mai greu, cu câtu durat'a cea scurta a vietiei nóstre constitutionale bisericesci, pâna acum'a nici directiunea cea adeverata, spre carea trebuie sa manecâmu cu totii, inca nu a putut'o marcá cu astfeliu de colori, incâtu indata sa se póta recunósce cei ce s'aru abate dela ea si cu câtu apriatu inca nu se póte cunósce in ce modu voiesce a lucrá unulu séu altulu dintre candidatii cunoscuti, spre binele si prosperarea sf. nóstre biserici si a credinciosiloru ei.

Si totusi cine voiesce a-si dá votulu seu pentru unu candidatu séu altulu cu deplina linisce a inimei sele si in convingerea ca si pasulu acest'a l'a facutu spre binele si in interesulu bisericei, acel'a trebuie mai intâiu cá sa se convinga ca candidatulu favoritu, va lucrá conformu intentiuniloru sele proprii.

Departe sa fia dela noi, de a suspiciuná persón'a séu intentiunile vreunui'a din candidatii cunoscuti séu ori-cârui altui'a crestinu din sinulu bisericei nóstre; din contra credemu, ca fia-care voiesce a lucrá numai in interesulu si spre prosperarea bisericei. Cu tóte aceste inse carârile dreptiloru suntu multe, si póte, de-si tóte in fine ducu la unulu si acel'asi scopu, unele potu duce mai curendu, iér' altele mai tardiu si chiaru si perderea de tempu inca e unu momentu ce trebuie apreciatu de alegatoriulu cu conscientiositate.

Unu singuru esemplu 'lu vomu aduce, pentru cá sa nu paremu a vorbí fâra de motive binecuventate si anume esemplulu institutiunei inspectoratului de scóle, care dedù atâtea anse la vii si interesante discussiuni in sinódele trecute. — O insemnata parte a sinodului dovedí pre deplinu nepracticabilitatea, ba chiaru si nelegalitatea institutiunei acestei'a in form'a cum se pusese in pracsa. Si cu tóte acestea maioritatea sinodului sustienù institutiunea gresita, séu mai bine dicendu pre inspectorele, pâna ce cursulu evenemintelоru insusi o delaturà, fâra cá in lips'a-i sa se simta vre-o dauna,

Astfeliu, cu un'a, astfeliu cu alta cestiune si in fine, déca nu voimu a prosperá in singuratecile cestiuni, nu vomu prosperá de siguru nici in intregulu.

Noi nici cum nu voimu a face vre-o propaganda, pentru unu candidatu séu altulu; dupa ce inse e sciutu, ca prosperarea causeloru si intereseloru nóstre bisericesci aterna indeosebi dela deputatii, cari voru compune sinodulu in viitoriu, nu putemu intrelasá de a ne esprimá dorinti'a: cá sa vedemu compusu sinodulu viitoriu din cei mai capaci si demni barbati din sinulu bisericei nóstre, cari in deplina armonia si cu cugetu curatu sa resólve grelele probleme ce i astépta, spre binele si prosperarea sf. nóstre biserici.

Revist'a politica.

Activitatea ministriloru unguresci in Vien'a a fostu in patru directiuni. Inainte de tóte a fostu vorb'a intre densii si intre regimulu cislaitanu sa statorésca tempulu pentru continuarea negotiâriloru intre amendóue jumetâtile imperiului si intr'un'a sa caute vre-unu punctu materialu, dela care sa manece negotiârile. Mai departe, sa aduca decisiuni definitive in privinti'a tratârei emigratiloru din Bosni'a si Erzegovin'a si in privinti'a socoteleloru pentru acoperirea speseloru causate de intretienerea emigratiloru. La statorirea, respective, impartirea speseloru avute cu intretienerea emigratiloru, s'a statoritu sa fia si contele Andrássy de fatia. Mai departe s'a tratatu despre aceea cum sa se negotieze cu representantii bancei natiunale in caus'a infiintiârei unei bance natiunale unguresci. In fine au negotiatu ministrii cu cas'a Rothschild despre emissiunea celei dintâiu quote de renta ungurésca de auru. — Ministrii ung., dupa ce fura primiti in audientia de Maj. Sea, se reinturnara la Budapest'a.

Fiindu acum inchise portile parlamentului centralu din Cislaitani'a, s'au deschisu dietele provinciale.

Insemnatatea politica a alegeriloru supletórie din *Franci'a* o caracteriséza fórte bine impregiurarea, ca burs'a din Parisu a aratatu patrudieci centimi hausse. Dupa succesulu republicaniloru la alegerile din 21 Februariu cursulu bursei erá unu francu baisse. Impregiurarea acést'a arata, câtu a fostu de favoritóre conservativiloru, cu deosebire inse bonapartistiloru, alegerile supletórie. Dar' acesti'a nici nu intârdie a se folosí de ocasiune. Asiá credu, ca voru avé preste 100 de voturi, alesi pâna acum numera numai 77 voturi pronunciate. — Cris'a ministeriale inca nu e delaturata.

Dupa cum se anuncia din *Zara* generalulu *Rodich* a plecatu iérasi la Vien'a, dar' nu la provocarea regimului, dupa cum sustiene „Presse,“ ci pentru acea, câci despre succesulu, séu mai bine disu, nesuccesulu missiunei sele trebuie sa faca neamânatu raportu, si sa céra instructiuni nóue. *Rodich* a avutu — dupa cum se scie — missiune dupla, a induplecá pre conducatorii insurgentiloru la depunerea armeloru, iér' pre refugiati la reintórcere in patria. Nici un'a nu i-a succesu. Cu deosebiré e fórte greu a silí pre refugiati a se intórce pre pamentu turcescu, pre cându de alta parte pentru sustienerea loru se receru din di in di totu mai multe sacrificie din partea statului nostru.

La cele de mainainte trebuie sa mai adaugemu, ca prelânga tóte trambitârile pacifice ale unei pârti insemnate a pressei turcofile din Europ'a, lucrurile din orientu, privite si din alte puncte de vedere, mergu anevoia spre pacificare, séu nu mergu de locu. In mai multe foi mari cetimu o nota circulara din Constantinopole, in carea se numera unu siru de intreprinderi pacificatóre din partea Portiei. Dara „P. Ll.“ are totu odata si o epistola dela Constantinopole dela 3 Martiu n. de unu cuprinsu destulu de tragicomicu, prin care tóte perspectivele de unu viitoriu splendidu se turbura cu totulu. Sultanulu, se dîce in epistola, erá câstigatu pentru tóte reformele, pentru amnestie, pentru reintórcerea refugiatiloru, cu unu cuventu pentru totu ce aru fi potutu inlesní pacea. Dara sultanulu are astadi alte dispositiuni, lui nui mai place nimic'a din tóte reformele si cele-lalte pacificâri, ba se spune si se sustiene cá lucru adeveratu, ca unui'a dintre cei mai inalti demnitari de statu, indrasnindu sa-i arate necessitatea reformeloru, *i-a trasu, cu mân'a sea propria atâtea pâlmi, câte puncte de reforme suntu in proiectulu lui Andrassy.* Sultanulu e fórte superatu ca nu vede arme destule in arsenalu si staruiesce pre lânga ministri sa scóta bani din pamentu spre scopulu acest'a. Ministrii destulu arata ca banii trebuiescu acum pentru armat'a, carea móre de fóme si umbla góla si descultia. Nu folosesce nimic'a. Sultanulu aflându ca pre nai'a, cu care erá sa plece comisariulu pacificatoriu, Vassa Efendi, suntu vr'o câte-va pungi cu auru, destinate parte pentru armata, parte pentru ajutorirea refugiatiloru, cari se voru intórce acasa, a tramisu pre unu adjutantu cu ordinulu sa confisce aurulu si sa-lu care la palatu.

Dreptu corolariu la cele de mai susu inregistrâmu o depesia din Agram dela 9 Martiu n. de urmatoriulu cuprinsu: Dupa o scire a (diurnalului) „Obzor“ capii insurgentiloru, *Pavlovics* si *Szocsicza*, au atacatu la *Muratovicza* unu transportu turcescu de proviantu, care mergea spre *Goransko* si au raportatu o victoria insemnata. Turcii au lasatu 800 morti si 1000 de vulnerati pre câmpulu bataliei. Afara de carale cu proviantu au mai cadiutu in mânile insurgentiloru o cuantitate insemnata de arme si munitiuni.

„De inimico ne loquaris male, sed cogites“.

Organisare si consolidare este devis'a stateloru moderne, si camer'a legislativa a Ungariei lucréza cu mâna tare spre realisarea acelei tiente, ce trebue sa o ajunga unu statu, care va sa esiste si sa perdureze, — de-si succesulu doritu e paralisatu de multe ori prin feliu de feliu de pedeci. Celu mai urginte actu de organisare si consolidare va fi, dupa cum ni s'a pusu in vedere, regularea fundului regescu si a universitâtiei sasesci. Acestu cuibu alu sasiloru, pre care noi dimpreuna cu magiarii 'lu numimu dupa istori'a patriei „fundu regescu“, si pre care sasii prin usurpatiune 'lu botezara de „Sachsenland“, este — dupa parerea mea — uniculu unghiu alu Austro-Ungariei, in care privilegiele evului mediu au aflatu refugiu si s'au sporitu pâna in dilele nóstre. Si, de-si suntu privilegiele acestea de origine dubia, obscure si ambigue, totusi se mai largira ele inca si prin interpretatiune astuta, pâna ce in fine vediuramu pre sasi urcandu-se la ridiculosulu „Sachsenland“, venindu in colisiune cu statulu ungurescu si cu legile fundamentali de statu. — Nu intrebâmu, ca óre ce descoperiri aru mai face sasii in viitoriu prin desele interpretatiuni, si ca óre usurpatiunile loru aflâre-aru cându-va meta si margine, — ajunge sa constatâmu, ca sasii si in momentulu acest'a lucréza pentru germanisare. Adunârile notariloru si conclusele aduse in acelea suntu dovéda. Si de-si germanisarea astadi numai prin apucaturi viclene póte influintiá asupr'a locuitoriloru nesasi, totusi potemu crede, ca generatiunei viitórie s'aru presentá esemplele acestea dreptu norma obligatória.

Ne gratulâmu ca intieleptii dirigenti ai afacriloru de statu au decretatu in fine a face capetu acestoru abusuri, ce le comitu sasii neincetatu. Ide'a de statu, legile fundamentali ale statului — tacemu despre spiritulu tempului — oprescu usurpatiunea si abusulu. Representanti'a tierei unica autorisata a aduce legi nu va sa concéda, cá óspetii sasi sa dispuna dupa arbitriu in cas'a ospetatoriloru, au sa-si inaltie scaunulu seu preste alu acestor'a au si numai sa-si aróge unu dreptu, ce nu li compete. In privilegiele sustienute de sasi si aperate cu atât'a focu cá drepturi esclusive a gintei saxonice nu se afla nimic'a de esclusivitate, nici un'a prerogativa fatia de cei'a-lalti locuitori, cari suntu românii si magiarii, — numerosi, precum bine sciu sasii, — si cu atâtu mai putienu o esemtiune a fundului regescu de imperiulu unugrescu. Singur'a numire de fundu regescu inca nu indreptatiesce pre sasi a-si arogá vre-o esclusivitate séu esemtiune, (— si alte pârti ale imperiului se distinsera dupa numire, fâra inse de a-si arogá independinti'a au óre-care esemtiune —) si insasi numirea de „Sachsenland“ in intielesu saxonicu este usurpatiune si fantâna nesecata de nedreptatiri. Spiritulu separatisticu alu sasiloru, ur'a loru cea mare in contr'a celoru-lalti locuitori ai fundului regescu, in fine temerea de apunere si tendinti'a — in sine laudabila, de a lasá dupa sine unu monumentu, — tóte acestea indemnara pre sasi la esclusivitatea si esemtiunea, de care i vedemu suferindu astadi.

Desele nefericiri, de cari fu lovita Ungari'a de unu tempu incóce, abatura atentiunea barbatiloru de statu dela o cestiune, precum se pare, de putiena insemnatate, cum este a fundului regescu, — si chiaru in tempulu celu mai recente, cându Ungari'a devenì sui juris, de-si se bucura dejá mai de unu deceniu de potestatea deplina, — sa dicemu si sa accentuâmu deplina, — pentru ca germanisarea, inaugurata la an. 1850 cu multu focu si continuata mai multi ani, se stinse cá fumulu si nu lasà dupa sine decâtu neincredere generala si duratória — multele si importantele agende ale legislatiunei abiá acum concedu si regularea fundului regescu. — Sperâmu, ca vocea poporului, dreptatea si binele statului voru fi considerate, si ca in fine fundulu regescu se va regulá fâra mai multa amanare. — Fundulu regescu nu se póte asemená mai nimeritu decâtu cu o rana, carea multu tempu neglecta, in fine devení fórte periculósa. — Tocm'a pentru aceea este postulatu alu patriotismului, cá fundulu regescu nu numai sa se reguleze, ci sa se reguleze fâra intardiare.

V.

Cetimu in diariulu vienesu „Neue freie Presse“ dela 3 Martie, urmatoriulu articolu reprodusu dupa „Pester Lloyd,“ organulu comitelui Andrassy. Acestu articolu contiene reflesiuni fórte interesante asupr'a ministrului Andrassy in afacerile orientului:

Este obsteste cunoscutu ca politic'a austro-ungara tinde la mantienerea statului-quo in orientu. Acést'a a aprobat'o fâra contestatiune posibila modulu cu care cabinetulu vienesu a regulatu inlaturarea cestiunei insurectiunei din Bosni'a si Erzegovin'a. Insa acést'a probéza totu odata ca acésta misiune nu se mai póte indeplini conformu cu politic'a rutiniera de conservatismu din tempulu lui Metternich. Acelu ce aru crede astadi ca statulu-quo in orientu se póte mentiné prin o politica de pura represiune, prin protectiune a unoru drepturi fictive de suveranitate ale Portiei, prin incercarea contr'a naturala de a reinviá pre acel'a ce a muritu, de a insufletí din nou pre acelu ce si-a datu sufletulu, acel'a aru deveaí victim'a unei ilusiuni ce aru meritá veru-ce alta calificare, afara de acea a unui omu de statu.

Aici din contr'a este vorb'a de a priví impregiurârile in adeverat'a loru lumina; o populatiune ce este gat'a a a se deslegá, a se separá, nu se póte impacá cu positiunea ei de câtu prin mijloculu de a-i face acésta positiune suportabila. Numai o asemenea politica póte avé valóre pentru acele mici semi-suveranitâti ce suntu supuse sceptrului turcescu. Din protectiunea acordata fâra reserv'a teorieloru politice ale Portiei, aru resultá imediatu, dreptu respunsu, declaratiunea de independintia a stateloru vasale. Incercarea de a restabilí supunerea loru sub suveranitatea sultanului pre vechiele ei baze aru avé de consecuentia imediata revolutiunea. Acel'a ce nu si-aru dá ostenéla a face distinctiunea intre legitimele pretentiunei ale unei civilisatiuni autonóme si crescenda, si intre cele nelegitime, spre a tiené socotéla de cele dintâiu pentru a puté infrená cu atâtu mai energicu pre cele de alu doilea; — acel'a ce aru crede ca prin o politica compresiva si desiérta aru puté dominá conditiunile vitale ale aceloru state inzestrate cu o esistintia autonoma religiósa, nationala si legislativa; — acel'a aru plecá in calculele sele dela unu punctu de plecare falsu si resultatulu numai putienu va fi neadeveratu.

Cestiunea este: mantienendu-le in cerculu legaturiloru loru politice reale càtra Pórta, iér' nu fictive, de a atrage acele staturi câtra apusulu europénu in proportiune cu interesulu loru materialu si moralu, si de a calauzi aspiratiunile loru autonome din torentulu tendintieloru revolutionare spre curentulu linistitu alu desvoltârei pacifice.

O asemenea politica nu este in contradictiune nici cu acelu principu generalu de politica alu mantienerei statului-quo in orientu, nici cu interesele speciale ale Portiei. Ea, mai vertosu, este unu resultatu naturalu alu ambeloru consideratiuni.

Din acestu punctu de vedere se cuvine dara a se priví si caracterulu politicu alu conventiunei române. Contradictiuni aparente si inconsecuentie aparente resulta naturalmente din acestu actu. Inse atâtu contradictiunile câtu si inconsecuentiele se resolva prin puterea unificatóre a unui scopu politicu mai inaltu. Contele Andrassy nu a facutu alt'a in Romani'a decâtu ceea ce a facutu in Bosni'a si Erzegovin'a, adeca ca, cu intielepciunea unui adeveratu barbatu de statu, elu a introdusu progresulu pre de o parte in loculu acelei incapacitâti guvernamentale ce consta numai intru a negá, iér' pre de alta parte in loculu tendinti loru revolutionare. Si tocmai in Romani'a s'au manifestatu fórte evidentu consecuentiele acestei politice. Noi nu amu aflatu ca Pórta aru fi avutu locu de a se plânge despre atitudinea acestui statu vasalu in cursulu insurectiunei, cu tóte ca, precum se pretinde, independinti'a lui politica a câstigatu o estensiune imensa prin acordarea acestui „jus paciscendi“ (dreptu de a incheiá tractate) in materii economo politice.

Este invederatu dara ca acésta resturnare a tuturoru traditiuniloru politice ale Austro-Ungariei in orientu nu aru fi fostu unu ce asiá de teribilu, séu póte ca aceste traditiuni meritau tocmai de a fi resturnate.

P.

Cetimu in „Press'a“ româna.

Scimu ca conventiunea comerciala incheiata de guvernulu nostru cu Austro-Ungari'a s'a votatu, dupa lungi desbateri, atâtu in Camer'a deputatiloru câtu si in Camer'a de susu. Discutiunile la care a datu nascere acésta conventiune atâtu in diarele austro-ungare, câtu si in tóte cercurile industriale si in specialu in Camerile de comerciu din Austri'a, care conchidéu prin a cere respingerea acelei conventiuni, au desteptatu o discutiune totu atâtu de animata in comitetulu Camerei deputatiloru si apoi in sinulu acestei Camere, unde discutiunea a duratu dóue dile. Apoi puinduse la votu, in Camera, tractatulu nostru de comerciu a fostu primitu, avendu 73 voturi contr'a.

Diferite organe de publicitate au reprodusu si comentatu discursurile oratoriloru cari au sustienutu séu au combatutu acelu tractatu de comerciu. „Le Nord“ dela 2 Martie vorbesce asemenea in revist'a sea despre acele desbateri din palamentulu vienesu. Elu ne spune ca ministeriulu austriacu, spre a face sa tréca tractatulu nostru de comerciu a facutu cestiune ministeriala; atâtu de tenace erá opositiunea contr'a lui. Deputatulu Neuwirch a contestatu guvernului vienesu dreptulu de a face cestiune de cabinetu din o conventiune comerciala. Unu altu deputatu Plener a pusu cestiunea pre teremulu de suveranitate contestându Romaniei dreptulu de a incheiá tractate de comerciu fâra consimtiementulu suzeranului. Dar' acésta controversa, adauga „le Nord,“ a fostu resolvata dinainte de câtra puterile dela nordu, care s'au pronunciatu in favórea Romaniei. Alti deputati au combatutu clausele din conventiunea de comerciu in care se confirma mesurile esceptionale din legile nóstre privitóre la israeliti. Iér ministrulu de comerciu, a rostitu unu lungu discursu in sustienerea conventiunei respingându objectiunile facute de adversarii sei. Ministrulu s'a silitu a aretá avantagele acestui tractatu de comerciu pentru Austri'a, si cá argumentu mai tare, intre altele, ministrulu a invocatu opositiunea crâncena ce a intempinatu votarea acestui tractatu in Camer'a din Bucuresci. De óre-ce acestu tractatu a fostu atacatu cu violentia in Bucuresci, elu trebuie sa fia avantagiosu Austro-Ungariei. Unu asemenea argumentu, dice „le Nord,“ póte fi invocatu, dara nu e din cele mai convingatóre, déca nu va fi insotitu si de alte argumente mai positive.

Ni se va dice ca si noi amu invocatu acestu argumentu aratându ce opositiune crâncena s'a facutu acestei conventiuni austro-române la Pest'a si Vien'a. Noi insa nu ne-amu marginitu numai ací, ci amu demonstratu avantagele ce noi tragemu din conventiune prin calcule si argumente positive, iér' déca amu invocatu si opositiunea ce s'a facutu la Pest'a si Vien'a, acést'a amu facut'o mai multu spre a aratá celoru ce au combatutu la noi acésta conventiune, ca combaterea loru violenta este o esagerare nefundata si nedrépta.

„Adeverulu este,“ cum dice „le Nord,“ „ca acésta conventiune comerciale este folositóre si Romaniei si Austriei, cu tóte atacurile interesate ale opositiunei parlamentare române, precum si acelea ale opositiunei nu mai putienu interesate ale opositiunei parlamentare austriace.“

Dlu profesoru dela gimnasiulu reg. ung. de statu de aici Petru Simonu ni tramite o brosiura intitulata: „Emlékbeszéd *Deak* Ferenc halála fölött, tartotta Simon Péter et.c. etc.“ pre lânga urmatórea comitiva:

Domnule Redactoru! Gimnasiulu ungurescu-regescu de statu din Sibiiu are fatia cu cele-lalte gimnasie asiá dicendu misiune indoita.

Latirea culturei universale si educatiunea morale a junimei studióse: asta chiamare o are cu cele-lalte institute comunu.

A dóu'a chiamare — ie: de a inlocá si latí intre românitate si sasi limb'a magiara, oficiósa, diplomatica in patria: de a plântá in inimile junimei studióse de diferite confesiuni si natiunalitâti simburulu amorei fraterne reciproce, precum si simtiulu unitâtii; de a nutrì in sinulu seu civi credinciosi unei case domnitórie si fii dulci ai unei patrii comune. — Asta chiamare o are cá o detoria impusa de positi'a etnografica.

De unu midilocu spre realisarea acestei chiemâri a sale a intrebuintiatu corpulu profesorale alu acestui institutu si evenimentulu atâtu de tristu si intristatoriu, — repausarea acelui unicu, gentilu patriotu, pre care-lu represintà in marimea sea Deák Ferenc, si adeca in estu modu a ordinatu in memori'a lui Deák in 14 Feb. a. c. s, n. o. serbatórie funebrale, cu care ocasiune prin vorbiri in memori'a acelui barbatu unicu in patria, ba chiaru in lume, amu atitiatu, in animile celoru mai maturi coleg'a Palczer, in ale celoru mai tinerei eu, zelulu si staruinti'a, de a imitá virtutile: iubirea de dreptate, sinceritatea, loialitatea, iubirea de patria, ale acestui barbatu.

Spre a fi si mai multu initiati studiosii in imitarea virtutiloru lui Deák, a stabilitu corpulu profesorale diu'a susnumita de o serbatóre celebranda in totu anulu, in 28 Ianuariu, care este diu'a repausârei lui Deák. Cu acésta ocasiune, a statoritu totu odata corpulu profesorale, de a premiá cu fundandulu „stipendiu Deák-anu“ pre acelu studiosu, care prin portarea sea morale va escelá preste toti ceilalti.

In acestu modu a cugetatu corpulu profesorale a se puté apropiá inca cu unu pasiu mare de realisarea chiemârei sale destinse.

E evidentu inse, ca din contribuirea nóstra, a profesoriloru, cu a studiosiloru cu totu, putienu capitalu vomu puté creá, din caus'a stârei nóstre materialmente scapatate. M'amu decisu deci a-mi tiparí vorbirea, ce am tienutu in 14 Febr. in memori'a lui Deák, si totu venitulu alu destiná spre inmultirea „stipendiului Deák-anu.“

Luându-mi dici libertatea, de a ve espedá si domniei vóstre unulu din aceste esemplarie, sum asiá indrasnetiu, a ve rogá cu cuviintia: sa binevoiti a luá in fói'a d-vóstre acésta vorbire sub o critica mai domóla, a citá din trens'a câte unu pasu mai nimeritu, si a recomendá, cu privire la scopulu ei umanu, onoratului publicu românu spre cumperare, cu atât'a mai vertosu, ve rogu de óre ce *partea cea mai mare* a juniloru studiosi suntu români.

Acést'a este de capetatu in librari'a dlui Augustinu Schmiedicke, séu de a dreptulu la mine, care sum etc. etc.

Sibiiu, 1 Martie 1876 s. n.

plecatu servu
Petru *Simonu*
profesoru la gimn. de
statu ung. reg.

Noi inainte de tóte ne esprimâmu totu respectulu cuvenitu inaintea zelului ce-lu desvolta fratii magiari pentru barbatii loru mari si amu dorí cându si românii nostri anteiu aru scí alege pre barbatii loru mari si apoi ai venerá asiá precum vedemu ca facu magiarii. Din cele cuprinse in comitiva si potu face o intipuire si despre modalitatea comemorârei amintite si asiá aceloru ce sciu unguresce o recomandâmu. Ni-aru fi pârutu inse si mai bine cându cuventarea din cestiune se rostea românesce si se tiparea românesce; odata, pentru ca dupa cum scimu noi, si dupa cum adeveresce si dlu prof., tenerii români suntu mai numerosi la gimnasiulu, care se afla iérasi in mijloculu unei populatiuni in cea mai mare parte româna. Simburele amorului fraternu, care voiesce gimnasiulu alu semaná, dupa cum dice dlu profesoru, n'aru resarí asiá greu si aru cresce mai ingraba si mai involtu din o limba priceputa de populatiune de câtu din un'a necunoscuta. Gimnasiulu aru respândí principiele cele tolerante a le lui Deák si si-aru ajunge mai curendu missiunea de a cresce simtiulu amorei, unitàtiei si a armoniei intre confessiuni si natiunalitâti.

Estragemu din o corespundintia particulara din protopresbiteratulu gr. or. alu Cohalmului la 20 Februariu 1876, urmatórele:

Dle Redactoru! Aceea ce voiescu

a-ti comunicá dle Redactoru cu ocasiunea acést'a e: ca dupa câtu 'mi este cunoscutu, inca in tómn'a anului trecutu, s'au fostu comunicatu unu cerculariu consistorialu, prin care se indémna comunele nóstre bisericesci din archidiecesa: la formarea de „fonduri parochiale.“

Dupa câtu sum informatu din isvóre adeverate, in protopresviteratulu nostru alu Cohalmului, s'au facutu inceputu la aceste fonduri in cele mai multe comune bisericesci: *prin contribuiri benevole, in bucate, de pre la respectivii crestini.*

Inceputulu acestoru fonduri s'au pusu in lucrare inca asta tómna, pre cându parint. admin. prot. Nicolau D. Mirci'a, au facutu canonic'a visitatiune prin tractu. Cu acestu prilegiu, a zabovitu in fia-care comuna atât'a, pâna cându au potutu capacitá pre ómeni la infiintiarea prementiunateloru fonduri. Totu asemenea s'au infiintiatu la anulu 1871 in acestu protopresbiteratu si „fondulu tractualu scolasticu.“

Vediendu eu inse, ca in unele comune invecinate de prin alte protopopiate, *nici ideea nu au de formarea astoru-feliu de fonduri,* amu aflatu cu cale a aduce prin acést'a casurile de mai susu la cunoscintia publica, cu aceea dorintia: ca jace in interesulu celu mai sântu alu bisericei si scólei, *cá fia care protopopu séu adm. ppescu, cu ocasiunea unei canonici visitatiuni pre lânga alte afaceri a le sele, sa-si tiena totu-deodata de o datorintia, nesuinti'a pentru formarea astoru feliu dn fonduri.*

E adeveratu ca acést'a e mai intâiu datorinti'a fiesce-cârui parochu si comitetu parochialu, dar' e adeveratu si aceea, ca intrevenindu in asemenea casuri si *unu superioru bisericescu alu tractului,* — lucrulu iá cu totulu alta fatia, si se aduce la deplinire cu o inlesnire mai mare.

Spre aducerea la deplinire inse a astoru feliu de intreprinderi salutarie pentru biseric'a si scól'a, se cere stradania si lucru càci: „Nihil sine magno vita labore dedit mortalibus.“

I. B.

Romani'a.

Marele colegiu electoralu pentru alegerea Metropolitiloru si Episcopiloru.

Colegiulu se deschide la 12 si jumetate óre trecute, sub presiedinti'a Inaltu P. S. Metropolitu primatu.

Respundu la apelulu nominalu 155 membri presenti, (11 ai sinodului, 49 ai senatului si 95 ai adunârei deputatiloru.)

Se procede la votu dupa apelulu nominalu.

Despunendu-se scrutiniulu se constatà ca voturile s'au impartitu intre S. S. archiereulu Ghenadie Pitesteanu, S. S. parintelele Ghenadie fostu Argesiu si S. S. parintele Teodoritu Sinadon, care a avutu numai câte-va voturi, neintrunindu nici unulu majoritatea absoluta.

Se procede pentru a dóu'a óra la votare facendu-se de a dóu'a óra apelulu nominalu si constatandu-se 156 membri presenti.

Majoritatea relativa o intrunesce de asta data S. S. Ghenadie Pitesteanu, 73 voturi. Iér' S. S. Ghenadie Argesiu 70 si S. S. Teodoritu 13.

Noulu alesu la scaunulu vacantu alu episcopiei de Argesiu, dupa proclamarea votului in aplause, cu binecuventarea archipastorésca, se urca la tribuna si multiumesce dniloru senatori si deputati pentru increderea ce i-au aretatu, precum si providentiei, promitendu ca va cautá sa fia la inaltimea missiunei ce i s'a incredintiatu de a ocupá scaunulu episcopalu ilustratu de parinti cá Ilarionu si altii, fundatu de gloriosulu domnu Neagoe Voda si restauratu adi in dilele Mariei Sele Carolu, sub guvernulu actualu. (Aplause).

Noulu episcopu mai promite inca solemnu a-si indeplini, pre câtu puterile i voru permite, acésta grea sarcina, urmandu calea pâcei si iubirei câtra biserica si tiéra.

La aprópe 3 óre, siedinti'a colegiului electoralu se radica.

Cartea pastorala a Inaltu Présântiei Sele Metropolitului primatu Calinicu.

CALINICU,

Cu mil'a lui Dumnedieu, Archiepiscopu si Metropólitu alu Ungro-Vlachiei, Ecsarhu alu plaiuriloru, locutiitoriu alu scaunului Cesariei Capadociei si primatu alu Romaniei.

Prea cucerniciloru protoierei, cucerniciloru preoti si diaconi, si in genere intregului cleru alu de Dumnedieu pazitei Nóstre eparchii, haru voie si pace dela Domnulu nostru Iisusu Christosu, iér' dela smereni'a nóstra binecuventare si rugaciune.

Dela venirea nóstra la acestu scaunu metropolitanu un'a din principalele preocupatiuni ale nóstre a fostu imbunatatirea positiunei materiale a clerului. Deplangendu din tóta inim'a starea trista in care se afla preotii astadi, noi amu facutu dejá cuvenitele medilociri si vomu mai staruí din tóte puterile nóstre, cá preotii sa nu mai fia espusi la voi'a intemplârei, ci sa ocupe, in organismulu statului loculu si positiunea ce li se cuvine, si sa se asigure esistenti'a loru, potrivitu cu a loru missiune. Noi vomu insistá cá articolele legei comunale privitórie la intretienerea clerului, remase pâna acum neesecutate, sa se puna in aplicare intr'unu modu dreptu si satisfacetoriu. Ne vomu pune tóte silintiele nóstre, cá clerulu sa scape in fine de acésta miseria in care se afla astadi, si cá viéti'a preotiloru sa fia asigurata intr'unu modu demnu si corespundietoriu cu caracterulu si missiunea loru. Suntemu convinsi ca onor. guvernu sciindu fórte bine ca o adeverata desvoltare a unui poporu, ca inaltiarea natiunei nóstre nu se póte realisá decâtu prin desvoltarea vietiei religióse si inaltiarea clerului nostru, ne va dá totu ajutoriulu posibilu, si avemu dejá probe evidente despre bun'a-vointia ce o are pentru a sprigini realisarea dorintieloru nóstre, pentru care i multiamimu din totu sufletulu.

Ceea ce inse ne va ajutá si mai multu, la reusirea staruintieloru nóstre. suntu preotii insusi, prin indeplinirea esacta si conscientiósa a datorieloru loru, si acést'a este, iubitiloru fii in Christosu, ce ne-a facutu a ve adresá aceste cuvinte parintesci. Câci déca preotii voru fi petrunsi de sublim'a si sânt'a loru missiune; déca ei voru avea consciintia de datoriele cele mari si grele, ce le au asupra-le, si se voru silí a le implini cu sântienia; déca ei, cu fapt'a si cuventulu, voru scí a castigá respectulu si iubirea poporeniloru, fiindu ceea ce ei trebuie sa fia, adeverati pastori si parinti ai loru, apoi nu ne remane cea mai mica indoiéla ca vocea nóstra, pentru imbunatatirea positiunei clerului, va fi ajutata si intarita prin vocea natiunei române intregi; acestui poporu, cu deseversire religiosu, care datoresce religiunei si limb'a si esistenti'a natiunala.

De aceea déru, iubitiloru fii in Christosu, precum pre deoparte noi staruimu a ve imbunatâtí sórt'a, asemenea de alta parte, noi ve ceremu cu severitate implinirea consciintiósa a datoriiloru vóstre. Noi amu datu dejá ordine in privinti'a uneia din datoriile ce le aveti, aceea de a predicá cuventulu lui Dumnedieu, si ne pare fórte bine de a putea esprimá multiamirea nóstra pentru zelulu ce ati manifestatu in indeplinirea acestori datorii.

Acést'a insa este numai un'a, nici de cum singur'a séu cea mai mare din datoriile ce le aveti.

Aceea ce se cere mai inainte de tóte de la unu preotu este o viétia sânta, nepetata. Câci a predicá cuventulu lui Dumnedieu si a nu 'lu practicá, nu numai ca nu aduce nici unu rodu, ci din contra póte fi chiaru fórte vatamatoriu; câci acei care v'aru vedé invetiendu unele, si alteie facendu perdu ori-ce respectu si stima pentru voi, si chiaru póte, pentru invetiatur'a ce o predicati. „Credinti'a,“ dice apostolulu Iacobu, „déca nu are fapte, mórta este singura.“ (Iac. 2, 17.) Totu in acelasiu capitolu, putienu mai josu, dice: „Precum trupulu fâra de sufletu mortu este, asiá si credinti'a fâra fapta mórta este.“ (2, 26.) Totu asiá este, iubitiloru fii in Christosu, si cu predic'a; ea este mórta si fâra de viétia, déca nu este urmata si de fapte. Pentru cá predicele vóstre sa póta dá viétia si sa fie folositóre; pentru cá sfaturile vóstre sa póta prinde radecina, si sa aiba fructele dorite, trebue cá ele sa fie insotite si de fapte bune din parte-ve, de bunulu esemplu alu vostru.

Esperinti'a ne arata evidentu ca ómenii in genere, mai cu deosebire insa tinerimea si poporulu, mai multu prin esemple bune se potu conduce la virtute. Ei nu se uita atâtu la ceea ce le dicemu, câtu la ceea-ce facemu; si cu dreptu cuventu. Esemplulu pusu inaintea ochiloru se intiparesce sufletului mai usioru si mai adencu, si arata in acelasiu tempu nu numai posibilitatea fapteloru bune, si chiaru modulu cum ele se potu practicá.

Ganditi-va seriosu, iubitiloru fii in Christosu, ca aveti o grea responsabilitate pentru tóte faptele vóstre, câci cu câtu mai inalta este positiunea vóstra, cu câtu mai sublimu este caracterulu vostru, cu atâtu mai mare este si influinti'a esemplului vostru asupr'a poporaniloru vostri; si de aceea tocmai, cu atâtu mai multu se cere dela voi o viétia perfecta. Preotulu, cá unulu ce este mijlocitoriu intre Dumnedieu si ómeni,; cá unulu ce seversiesce Dumnediescele si infricosiatele taine, si se presinta inaintea lui Dumnedieu, trebue sa fie sfântu si curatu de ori-ce prihana, petrunsu de fric'a lui Dumnedieu si insufletitu de dragoste câtra elu si in chipulu acest'a sa fie unu modelu de virtute o pilda de pietate pentru poporenii sei.

Càci ce s'aru putea asteptá de la acestea, déca ei aru vedea ca chiaru pàrinti loru cei sufletesci calca insusi ceea ce invatia, si precumu dîce Apostolulu Pavelu: „Pre Dumnedieu marturisescu ca 'lu sciu, iéra cu faptele 'lu tagaduiescu, uriti fiindu si nesupusi si spre totu lucrulu bunu netrebnici.“ (Tit. I. 16).

Ca insusi aceia care le predica milostivire si dragoste causéza discordi'a si totu feliulu de intrigi, si in locu de a ajutá pe cei nefericiti, comitu insisi nedreptâtii si cauta a nenoroci pe altii? Ca ei, care suntu invetiatorii si pazitorii religiunei, calca insusi invetiaturile si prescriptiunile bisericei? Câci ei, care suntu seversitori ai taineloru Dumnedieesci, nu arata adenculu respectu si cuvenit'a veneratiune câtra cele sfinte.

Ce moralitate aru putea insuflá unu preotu fiiloru sei spirituali, déca elu insusi n'aru pastrá, in tóte faptele si purtârile sale, onestitatea si bun'a cuviintia, ferindu-se de ori-ce faptu séu relatiune ce aru putea compromite bun'a sea reputatiune, precum s. e., de a-si cautá recreatiunea in locuri séu jocuri care, inocente póte in sine, suntu inse de natura a scandalisá pre ómeni? In fine, cu ce dreptu s'aru puté cere dela credinciosi cá sa asculte povetile si sfâtuirile pârintiloru spirituali ai loru, déca acesti'a insusi n'aru aretá cuvenit'a supunere câtra capii si superiorii loru?

Prin acést'a nu intielegemu nici decum, iubitiloru fii in Christosu, ca aru esistá adeveratu intre voi unii care sa se abata in astfeliu de modu dela datoriile loru; ci amu voitu numai a aretá câtu necesaru este pentru unu preotu, de a se silí din tóte puterile sale sa aiba o viétia morala si nepatata, unu nume onestu si respectatu. Elu trebuie sa caute cu cea mai mare grije se-si pastreze prestigiulu ce trebuie sa aiba inaintea poporeniloru sei. De aceea elu trebuie sa fie modestu si cuviinciosu in tóte cuvintele, in tóte miscârile sale, pâna chiaru in portulu seu; câci „din vedere se cunósce omulu, si din chipulu fetiei se cunósce celu intieleptu; imbracâmintea, risulu dintiloru si calcarea omului vestescu de ale lui“ (Iis. Sirah, 19, 26—27). Voi aveti o mare responsabilitate asupr'a-ve inaintea lui Dumnedieu, cá unii ce sunteti chiamati a fi „sarea pâmentului si lumin'a lumei;“ de aceea trebuie sa cautati a urmá cu sfintienie cuvintele apostolului Pavelu, care sfatuindu pe Timotei dice: „fâte pilda credinciosiloru, cu cuventulu, cu petrecerea, cu dragostea, cu duhulu, cu credinti'a, cu curatieni'a. Nu fi nebagatoriu de séma de darulu ce este intru tine, care ti-s'a datu prin prorocie, cu punerea mâniloru preotiei. De aceste sa gândesci intru aceste fii, cá procopsél'a tá sa fie aretata intru tóte. — Ca acést'a facendu si pre tine te vei mântuí si pre cei ce te voru ascultá.“ (Tim. 4. 12-16).

Ceea ce ve recomându mai cu deosebire, iubitiloru fii in Christosu, este de a cautá a cunósce bine nevoile turmei vóstre; a visitá pre cei seraci si nefericiti: a-i consolá si a-i ajutá. „Nu te intórce de câtra cei ce se jeluiescu, si cu cei ce plângu, plânge. — Nu te lenevi a cercetá pre celu bolnavu, ca dintr'acést'a vei fi iubitu.“ (Sirah. 7, 36, 37). Câti nefericiti suntu lipsiti de pânea dilnica si n'au unde sa-si odichnésca capulu? Voi cari sciti, si trebuie sa sciti meseri'a acestoru nenorociti, dupa ce veti dá ajutoriulu ce ve permitu midilócele vóstre, aveti datori'a a alergá câtra cei bogati si a invocá compatimirea si milosteni'a loru. Recomândatile cu caldura acésta datorie sacra a loru, câtra celu ce a binecuventatu munc'a loru si le-a daruitu bogatiile, si punetile in vedere aceste cuvinte ale sfintei scripturi. „Sa nu-'ti intorci fati'a ta de câtra nici unu seracu, si de câtra tine nu-'si va intórce Dumnedieu fati'a sea. Dupa câtu de multa avere ai, fa milostenie; de ai multu, multu da, de ai putienu, dupa câtu ai de putienu, nu te sfií a face milostenie. Ca bunu daru este milosteni'a tuturoru celoru ce o facu, inaintea celui Prea Inaltu.“ (Tob. 4. 7-12).

Nici odata preotulu nu este asiá de sublimu cá in implinirea acestei datorii câtra seraci si nefericiti; elu numai este unu omu, elu apare cá unu tramisu alu lui Dumnedieu, cá unu ingeru. Fiti siguri ca cererea vóstra nu se va refusá, iéra voi si respectulu bogatului veti dobendí si adencá recunoscintia a aceloru nenorociti. Nu este nici unu midilocu mai puternicu pentru a conservá si a intarí respectulu câtra religiune, de câtu o asemenea ingrigire, adeveratu pârintésca, din partea preotiloru, pentru a aliná suferintiele fiiloru spirituali ai loru.

Amintindu-ve iubitiloru fii in Christosu, aceste datorii ale vóstre. Noi suntemu convinsi ca fie-care din voi, petrunsi de inalt'a sea misiune, 'si va pune tóte silintiele pentru a le implini cu sfintienie.

Déca inse, in contr'a asteptâriloru nóstre si spre a nóstra adenca intristare, amu constatá vre-o neglігentia séu abatere dela aceste datorii sacre, apoi cu inim'a mâhnita, inse impinsi de datorie, noi vomu aplicá cu cea mai mare severitate tóte dispositiunile sfinteloru canóne.

Mai alesu dela voi, cucernici protoerei, noi ve ceremu fórte rigurosu indeplinirea datoriiloru ce le aveti cá nisce delegati ai nostri. Noi ve ceremu o parintésca ingrigire si o scrupulósa supraveghiere cá clericii nostri sa-si implinésca datori'a si sa se conforme cu sfaturile nóstre; câci la intâi'a ocasiune, unde amu constatá negligentia din parte-ve, séu vre-unu abusu de increderea ce amu pusu in voi, destituirea imediata va fi cea mai blânda pedépsa ce ve vom aplicá.

Aceste, iubitiloru fii in Christosu, dela noi parintesce, iéra darulu lui Dumnedieu sa ve ilumineze si sa ve intarésca in implinirea grelei misiuni a vóstre, pentru folosulu sufletescu alu credinciosiloru, si spre marirea numelui celui sfântu, alu Tatalui si alu Fiului si alu sfântului Duhu, Aminu.

Calinicu, metropolitu Ungro-Vlahiei.
1876, Februarie 8.

Varietâti.

⁂ *Omiscare sociala imbucuratóre in Romani'a.* — Suntu acum mai bine de trei ani, de cându vorbindu in cartea mea asupr'a instructiunei publice in Romani'a, despre instructiunea feme-iloru lead resâmu aceste cuvinte: Femei! luminati-va spiritulu, si ve-ti devení nu egalele, ci superiórele nóstre; pâna atunci este scrisu cá omulu sa aiba, sórt'a ce merita." Cu ocasiunea deschiderei cursului publicu de Istori'a Naturala in anulu 1874, le dicému: „Déca ele (sciintiele) servu a formá rationamentulu, déca ele dau rectitudine cugetarei, si intarescu caracterele, pentru ce numai barbatii sa profite de aceste bunuri si d-vóstra sa fiti indiferente la binefacerile loru? Nu, dómneloru, parasiti, in interesulu d vóstre si alu Romaniei, parasiti acésta cale gresita; si dati fiiceloru d-vóstra sa invetie si nu ve temeti ca veti gresí, câci cum amu mai disu cu alta ocasiune, d-vóstra sunteti, nu cá noi profesori prin predilectiune, ci sunteti profesori prin nascere," si terminâmu cu aceste cuvinte: Cugetati dómneloru, cugetati asupr'a acestoru lucruri si nu perdeti unu momentu de a intrá pre calea ce ni amu permisu sa va indicâmu." Déca amu fostu auditu, séu nu, acestu apelu a avutu vre unu resunetu in inimile femeiloru, nu amu eu dreptu sa me pronunciu; ceea ce insa amu dreptu sa facu, este sa me bucuru din sufletu ca miscarea s'a produsu, revolutiunea este inceputa; institutiuni pentru o educatiune mai seriósa si mai solida se organiza; femeile au inceputu prin publicatiuni periodice sa raspândésca cunoscintiele sciintifice si educative printre secsulu frumosu, dupa cum amu aratatu in nr. dela 1 Noembre anulu trecutu alu acetei Reviste.

Acum avemu nespus'a placere a intâlní o alta femeie, o juna domnisióra, Mari'a Tufelcica, care, romanca prin nascere, patriota prin simtiminte, se silesce] nu numai a indemná pre femei se intre pre acést'a salutara cale, dara si pune tóta ardórea a face cunoscutu Europei si in specialu surorei nóstre Italiei, unde locueste acum, ca Romani'a a intratu si doresce cu nesatiu, se mérga pre acésta cale alaturi si mâna in mâna cu popórele cele mai civilisate. Avemu inaintea nóstra o scrisóre adresata de d-r'a Tufelcica, directórei diariului „Corneli'a" ce se publica la Florenti'a, scrisóre care coprinde atâtea idei inalte, atâtea sentimente frumóse, ca insusi diarulu „L'avenir des femmees" ce se publica la Parisu nu s'a pututu oprí de a o traduce si publicá in numerulu seu dela 1 Martie 1874. Credemu ca facemu unu adeveratu serviciu lectoriloru si lectóreloru nóstre traducendu si noi dupa diariulu francesu, acésta egistola. Vomu avé póte ocasiune sa mai publicâmu si alte articole, ale d-rei Tufelcica aparute in „Corneli'a," atâtu pentru a-i multiamí, câtu si pentru a o incuragiá sa continue cu perseverentia pre acésta cale inceputa sub asiá de bune auspicii.

Gr. *Stefanescu.*

Iéca acum incepe diariulu „l'Avenir de femmes:

D-nei Aureli'a Cimino Foliero de Lunna Direc.

Stimabila dómna! Sistemulu educatiunei urmatu in secolulu trecutu este fâra indoiala un'a din principalele cause, cari au mentienutu pre femeie intro stare care nu erá in raportu cu cualitâtile sele proprii. Nu se facea nimicu cá sa-i desvolteze inteligenti'a fiindu-ca considerau femei'a cá destinata esclusivu pentru a procurá familiei o placere materiala; ea erá considerata cá necapabila de ori ce lucrare care sa-i póta ajutá la trebuintiele sele. Ii trebuiá dara unu sprijinu in viétia in contr'a obiectiunei miseriei, desordinei, si rusinei, totudéun'a gat'a a o repune.

Onóre civilisatiunei moderne! Omulu, prea indelungu tempu rebelu la ceea ce se numeste de ordinariu emanciparea femeii, incepe a-i recunóste avantagiele. In tóte tierile vedemu spirite inalte care prin cuvíntele si prin scrierile loru apera drepturile femeii, o proclama egala barbatului prin facultâtile sele intelectuale, si superiór'a sea prin moralitate. Femei'a uumai este dara astadi acea fiintia infima si necapabila sa traiésca fâra radimului barbatului.

Mai in tóte tierile, femeile se reunescu, formezu asociatiuni in care ele discuta mijlócele de a amelioră conditiunea loru si lucréza pentru perfectionarea loru morala si intelectuala. Impinse de acestu spiritu de caritate care este calitatea loru domnitóre, ele gasescu mijloculu de a imbunatatí positiunea suroriloru loru din clasele mai de josu si a acelor'a care s'au nascutu in conditiunile cele mai miserabile.

Sufletulu meu de romanca se umple de bucurie, spunendu ca tiér'a mea a progresatu in acésta nobila idee, si ca s'a pusu, cutezu a o dice, la nivelulu celoru-lalte natiuni. Suntu cinci ani, de cându tóte femeile din societate ale Iasiului, alu doilea orasiu alu Romaniei, s'au asociatu cu scopulu bine determinatu de a ajutá pre copilele sârmane, de a le face capabile sa ocupe positiunea ce le este insemnata cá fiintie inteligente, si de a indeplini cu demnitata sânt'a loru misiune, de sotii si de mame. Acésta asociatiune alu cârei scopu este de a sustrage pre orfelinele sarace din acele deramaturi obscuue in cari ele mai multu vegetezu de câtu traiescu, de a le instruí, de a face din ele femei inteligente, lucratóre, sotii credinciése si mame prudente, se numesce „Asociatiunea femeiloru române." Tóte femeile si barbatii inteligenti din tiéra facu parte dintr'ens'a. Pentru a puté indestulá numerósele necesitâti ale acestei fondatiuni s'a organisatu reuniuni, lotarii, subscriptiuni, si s'a intrebuintiatu totu feliulu de mijlóce pentru a adaogá capitalulu care ajunge astadi la cheltuielele fondarei si pentru intretinerea unei scóle industriale urmata dejá de unu numeru importantu de eleve.

O asociatiune asemenea s'a fundatu de une-dîle la Husi, altu orasiu alu Romaniei. Este de doritu cá in tóte tierile femeile sa urmeze nisce asemenea generóse esemple si cá ele sa formeze societâti analóge. Déca dificultâtile ce intempina nisce asemenea intreprinderi suntu mari, mari suntu si resultatele ce decurgu din ele. Bunulu traiu alu tierei depinde de ele in mare parte; câci din léganu, femei'a este tovarasia si conducetórea barbatului. Cu câtu dara acestu stimabilu conducetoriu va fi mai inteligentu, cu atâtu mai multu elu va scí sa-si crésca copiii si sa-i puna in positiune de a ocupá cu demnitate postulu care le va fi indicatu in marele edificiu socialu.

Dara aceste societâti reusi voru ele sa-si ajunga scopulu?

Fâra indoiéla; câci unde vointi'a ferma, unde dorinti'a progresului nu lipsesce, viitoriulu femeei este asiguratu.

Crediu, dómna, ca aceste comunicatiuni cari onoréza nu numai Romani'a dara pre femeile din tóte tierile, nu potu fi de câtu fórte placute unei persóne cá d-vóstra, asiá de cunoscuta prin ardietoriulu amoru ce are pentru secsulu consideratu cá celu mai slabu, care face totulu pentru a propagá acestu sentimentu si care reusieste asiá de bine.

Devotat'a domniei vóstre.
Mari'a *Tufelcica.*

Locu deschisu.

Dle Redactoru! Cetindu Nr. 14 a stimabilului diuariu ce-lu redigiati, si anume „notitie neplacute" din cttulu Unedórei, despre abusurile ce aru comite solgabireii in acestu comitatu, cari bantue poporatiunea, fâra a-si primí pedéps'a meritata, si anume dlu corespondentu si totu odata aspirantu de solgabireu dice ca solgabireulu din cerculu Almasiului aru fi batutu pre unu preotu gr. or. si altu omu de frunte, si in capu de nópte au dusu cu gendarmari'a pre bravulu romanu Demianu din Balsi'a; subscrisulu 'mi iau libertate a respunde urmatórele:

Malitiós'a afirmare a dlui aspirantu de solgabireu, ca eu a-si fi batutu pre unu preotu romanu si altu omu de frunte din Cercu, nu este adeverata, pentruca chiaru in cele 28 acuse malitióse date de bravulu romanu Demianu din Balsi'a la comitatu si inaltulu ministeriu in contr'a mea la nici o comissiune n'au acusatu acésta, si déca aru fi acésta arate cu numele, care preotu si omu de frunte au fostu acel'a?

Escortarea bravului romanu Demianu din Balsi'a cu gendarmeri'a este adeverata, dara nu nóptea, fâra diu'a, si sanatosu nu bolnavu pentruca déca aru fi fostu bolnavu cá omu cu sciinti'a legei s'aru fi rectificatu cu visum et repertum, inse acést'a n'au facutu. Apoi dle corespondinte si aspirante de solgabireu te rogu a-mi respunde ca ce bravuri au facutu dlu Demianu din Balsi'a de 'lu numesti si titulezi bravu, au dóra dta acelea fapte le numesci bravuri dela romanulu Demianu din Balsi'a, ca fiindu cá solgabireu mai multi ani in acestu cercu, nu numai ca au trasu si subtu pâna chiaru si pelea de pre bietulu poporu, dara si comunele din acestu cercu le au insielatu luându tacs'a infirmeriei cttense de câte 2 ori pre anu, din care unu rendu de bani iau tienutu pentru jebulu seu propriu, care fapte de insielaciune le dovedescu cuitele sele proprii aflande la reg. judecatorie in Algyogy si care fapte de celaima au fostu si caus'a escortârei sele cu gendarmeri'a la reg. judecatorie?

Au dóra acelea fapte le numesce dlu corespondinte bravuri, pentruca fostulu solgabireu Demianu au trasu de pre comune si privati nenumerate galete si ferdele de ovesu si prune pentruca au lasatu pre bietulu locuitoriu sa-si bage vit'a in tiarena la pasiune in pamentulu seu propriu?

Au dóra pentru acea, ca pre tempulu lucrului de economie trimitea din specula plajesii sei pre sate la scóterea locuitoriloru la facerea drumului, pre cari numai dupa promiterea de galete si ferdele de ovesu si prune ii dispensá dela lucru pre tempulu lucrului?

Séu credu ca dóra pentru acea tituléza de bravu romanu pre dlu Demianu, pentruca in cele 28 instantii date contr'a mea la comitatu si inaltulu ministeriu me denuntia si acusédia ca eu sum romanu mare, cá solgabireu, ca nu sciu unguresce ca lucru romanesce, si ca tienu sigilu in cancelari'a oficiului romanescu, pre lânga tóte, ca eu dela d-lui l'amu fostu preluatu, si inca in 2 limbi ale patriei, romanesce si unguresce?

Au dóra acelea fapte le numesce dlu corespondinte bravuri fatia cu dlu Demianu ca et sine potestate praevaricându padurile satesti, cu satele si-au facutu curti si alte celea in Balsi'a?

La tóte respundemi dle corespondinte si aspirante de solgabireu ca n'au comisu bravulu romanu Demianu cá solgabireu fiindu, faptele acestea? — séu de nu me credi pre mine intréba judecatori'a reg. din Algyogy, unde-i stau cuitele si actele in vr'o 12 cercetâri criminale, si inca mai este sperantia de atâtea séu déca poftesce si mai multe.

(Va urmá.)

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Februariu (11 Mart.) 1876

Metalicele 5%	67	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	90
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	890	—
Actiuni de creditu	171	50
London	115	85
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77	—
„ „ „ Temisiorene	76	—
„ „ „ Ardelenesci	77	50
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	103	70
Galbinu	5	44½
Napoleonu d'auru (poli)	9	27½

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a,
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi si pentru legumi.
5. Locuintia libera si 4 orgii lemne de focu.
6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primí o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.
Sabinu Piso,
(2—3) protopr.

Nr. 28—1886.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Vidraseului, din protopresbiteratulu Ternavei inf., in urm'a otarirei Prévenerabilului Consistoriu archidiecesanu de sub nr. 700—1873 se escrie cu acést'a a III-a óra concursu cu terminnlu pâna la 28 Martiu a. c.

Emolumintele suntu:

1. Portiunea canonica de 16 Jugere 1116□° aratoriu si cositura.
2. O di de lucru cu palm'a (claca) dela 58 familii.
3. Dela 58 familii câte o ferdela cucuruzu cu grauntiu.
4. Stol'a usuata de pâna acum.
5. Casa parochiale cu 3 incaperi.
6. Usufructulu cintirimului vechiu pe care este cas'a parochíale.

Doritorii de a ocupá acestu postu preotiescu suntu poftiti a tramite concursele sele bine instruate, in sensulu stat. org. subscrisului pâna la terminulu de alegere prefiptu iu 2S Martiu a. c.

Cu intielegerea comit. parochialu.

Deagu 12 Februariu 1876.

Daniilu de Tamasiu,
3—3 adm. prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 19. ANULU XXIV.

Sabiiu 4|16 Martiu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 127 Scol.

Câtra inspectorii districtuali, directorii locali si toti invetiatorii scóleloru confesionali poporali greco-orientali din Archidieces'a Transilvaniei.

O institutiune nu numai moderna, dar' cea mai folositóre este gradin'a de pomaritu lânga scóla. Dela acestu adeveru purcediendu consistoriulu archidiecesanu, inca in anulu 1857. sub Nr. consist. 74 au ordinatu a se infiintiá gradini de scóla in tóte comunele nóstre bisericesci, esceptionenduse locurile muntóse, unde gradinaritulu este imposibilu. Nu se póte negá, ca acésta dispositiune consistoriala a aflatu la o parte insemnata ascultarea receruta; mai multe comune parochiali si-au infiintiatu gradini de scóle si astadi mai multe scoli suntu puse in stare a instruá pre tinerimea scolara in unulu din cele mai frumóse si mai rentabile ramuri de agricultura.

Totu asiá nu se póte negá inse de alta parte nici aceea, ca vocea binevoitóre a consistoriului nostru, n'a strabatutu in inimele tuturoru; suntu inca multe comune parochiale, cari nimicu n'au facutu inca pentru infiintiarea gradineloru de scóla, séu déca au si inceputu ce-va, lucrarea a fostu mai alesu putienulu interesu, ce s'a aratatu din partea unoru inspectori, directori locali si chiaru a unoru invetiatori. In multe locuri directorii locali nu si-au datu ostenéla a câstigá dela comuna séu pre alta cale vre-unu locu corespundietoriu pentru gradina de scóla; in multe locuri iéra s'a intemplatu ca pre loculu câstigatu pre sém'a gradinei de scóla, pentru negligenti'a invetiatoriului. au crescutu spini si polomida.

Tóte aceste inconveniente n'au potutu de aiurea urmá, de câtu din pucin'a pricepere de folosulu celu mare, ce-lu ocupa in instructiune scól'a de pomeritu. Nefiindu loculu aci a aratá, in ce stau folósele gradinei de scóle, consistoriulu afla de bine cu inceputulu primaverei, a indatorá pre toti inspectorii districtuali, directorii locali si invetiatorii din scólele nóstre confesionale, cá sa se ingrijésca cu totu adinsulu pentru infiintiarea gradiniloru de scóla si in specie le face de strinsa datorintia:

1. A-si procurá fia-care comuna parochiale unu locu corespundietoriu pentru gradin'a de scóla si acel'a alu ingradí bine.

Loculu acest'a, care are se fia proprietatea scólei nóstre confesionale, se póte câstigá séu dela privati séu prin contribuirea comunei nóstre parochiali séu dela comun'a politica cu ocasiunea segregârei si comassârei pamânturiloru, séu pre alta cale legala.

Inaltulu regimu regescu ungurescu precâtu de o parte prin desele ordinatiuni articululu XXXVIII despre legea scolara din a. 1868, ordinatiunile ministeriului de culte Nr. 32, 488,—1872, 20377—1875 etc.) se ocupa cu totu adinsulu a instituí in intréga patri'a nóstra gradini de scóla si indatoréza si pre confesiuni a infiintiá atari gradini pentru scólele sustienute de ele — pre atât'a de alta parte nu lipsesce a dá totu spriginulu de lipsa indatorindu comunele politice a dá —pre unde se póte locuri corespundietóre pentru gradini de scóla.

2. Pamântulu desemnatu pentru gradin'a de scóla, a-lu folosí amesuratu scopului — facânduse din elu scóla de pomaritu, legumeritu s. a. si instruinduse elevii scólei in modu practicu in cunoscintiele elementare ale gradinaritului.

3. Pentru invetiatorii, cari nu au inca cunoscintie esacte cum trebue a procede la instituirea unei gradini de scóla, séu ar' voí a-si amplificá cunoscintiele sele in acést'a directiune: in legatura cu cerculariulu consistorialu din 13 Decembre 1875 Nr. 2672/scol.; se recomenda cursurile practice, conduse de barbati de specialitate si spriginite din partea inaltului regimu regiu ungurescu, a cetí foile periodice de scóla, cari se ocupa cu tractarea atâtoru materii. Intre acestea se recomenda mai alesu „Foisiór'a Telegrafului Romanu", care si-a luatu de problema intre alte a tiené in curentu pre invetiatorii nostri prin scrieri instructive in cele ce privescu gradin'a scólei (vedi Nr. 2, 3, si 5 ai „Foisiórei Telegrafului Romanu" a. c.) eventualminte a se adresá si prin epistole la barbatii nostri de specialitate, precum suntu profesorii institutului nostru pedagogico-teologicu din Sabiiu, cari nu voru pregetá a oferí servitiele loru.

4. In fine pentru a-si procurá consistoriulu archidiecesanu o evidentia din intrég'a archidiecesa gr. or. a Transilvaniei incâtu s'a satisfacutu in fia-care comuna acestoru recerintie, se indatoréza fia-care inspectoratu districtualu alu scóleloru nóstre confesionale, a asterne consistoriului archidiecesanu unu conspectu cu urmatórele date din fia-care comuna:

a) Posiede scól'a gradina de pomaritu?

b) Cându si cum s'a procuratu gradin'a?

c) Câtu de mare este gradin'a?

d) Corespunde séu nu in privinti'a locului, marimei si a calitâtiei pamentului?

e) Este cultivata din partea invetiatoriului, si de cându? séu este nefolosita?

f) Este ingradita gradin'a scólei?

g) Unde nu esista gradina de scóla, pentru ce nu? si ce pasi s'au facutu pentru instituirea ei?

Acestu conspectu precâtu se póte compusu tabelaricu, despre fia-care comuna sa se astérna din partea inspectorateloru nóstre districtuale de scóle, celu multu pâna la 1 Maiu a. c.

Sabiiu, din siedinti'a consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolasticu, tienuta in 21 Februariu 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu:

Nicolau Pope'a,
Archimandritu si Vicariu
archiepiscopescu.

Indigitâri.

Este ceva in atmosfer'a natiunala a româniloru din Austro-Ungari'a, reu, se intielege de sine. Pre marginile cele inferióre ale orizontului natiunalu au inceputu de unu tempu incóce a se bate vêlvele, firesce cá vêlvele, fâra tunetu si fâra altu sgomotu decâtu, eata o mica abatere dela asemenare, cu câte o impunsetura din dosu, dupa metodulu vitaziloru de nópte.

Ei, dara noi amu vorbitu in parimii si cei neiniciati in secretele acelei pârti a diurnalisticei nóstre, unde se cam intalnescu, de unu tempu incóce, cam insetatii de onoruri eftine, „conducetorii" natiunei, cari asuda mai multu spre a-si proptí autoritatea cu paragrafi, — nu sciu despre ce e vorb'a.

La meritulu lucrului nu voimu sa vorbimu inca, pentru ca déca aru fi sa intrâmu in meritu, ni-aru trebuí sa desfasiurâmu lucrulu cu multu mai pre largu decâtu este cu putintia intr'unu articulu de diurnalu; vomu indigitá numai unele date, din care publiculu, dimpreuna cu noi va studiá deocamdata privatissime cestiunea indigitata séu cestiunile indigitate.

Cá in tóta lumea, asiá si la noi, puterile progresului, déca suntu, cauta modalitâti cá sa se manifesteze. Si modalitâtile potu fi diverse. Modalitâtile aceste potu fi bine alese; potu inse fi si reu alese. Nici lucrarea progresului nu póte fi in tóte detaiurile desvoltârei ei infalibile, va se dica, scutita de ori si ce gresiéla. Cei vechi, cari de siguru erau mai multu ómenii practicei decâtu ai teoriei, togm'a convinsi de adeverulu indigitatu, au disu: errando discimus (gresindu invetiâmu).

De aceea noi n'amu aprobá nici odata cându amu vedé pre cineva laudându séu condamnându a priorí vre o intreprindere de altmintrea in sine laudabile, pâna nu se voru vedé incâtu va si resultatele ei; nu amu laudá séu condamná persónele, cari intreprindu ceva, iérasi a priorí, pâna cându nu vedemu ce sporiu au, spre bine séu spre reu. Si intreprinderea si intreprindietoriulu trebuie stimati dupa resultate.

Pasimu unu pasiu inainte. Resultatele inca nu suntu totudéun'a cele dorite de intreprindietoriu si cari crede omulu ca suntu cuprinse in intreprindere. In casulu din urma nu putemu grabí cu condamnarea pentru ca potu fi cause esterne, cari impedeca resultatele. D. e. Agricultorulu de buna séma intreprinde ceva laudabilu cându ara si sémena; dara déca inghietiulu séu grindin'a 'i impedeca séu 'i nimicesce resultatulu celu bunu de unu secerisiu bogatu, nu e nici intreprindietoriulu agricultoru, nici intreprinderea lui condamnabile.

Condamnabilulu trebuie cautatu asiá dara in intreprinderea carea se vede din capulu locului ca e rea in sine si in scopurile sele, si trebuie cautatu in negliginti'a séu réu'a aplicare a intreprinderiloru bune.

Din putienulu ce punu foile nóstre române din Austro-Ungari'a inaintea ochiloru cetitoriloru, sa le cetimu numai cu atentiune, se póte convinge omulu nepartinitoriu, ca cursulu judecâtiei nu este acelu indigitatu in sirurile de mai inainte, celu putienu nu totu-déun'a si nu in tóte foile. Amu dice inse póte prea multu, cându amu invinuí foile si amu scapá din vedere pre cei ce scriu intr'ensele. Ne vomu tiené dara de fapte in indigitârile nóstre, si vomu avé in vedere pre cei ce scriu intr'ensele, intru câtu scriitorii suntu strinsi legati de productele loru.

Deci:

cá sa nu incepemu dela Adam, „Tel. Rom." in nr. 85 a tr. anuncia aparerea unei „Foisióre", carea promite: (vedi „T. Rom." nr. 85 a. tr.) Acést'a la 1 Ianuariu si de atunci la fia-care dóue septamâni a si aparutu. — Tacere profunda in diuaristic'a nóstra „natiunala"! Pâna ací inse nimic'a estraordinariu.

Comitetulu despartiementului III (Sabiiu) alu Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a si cultur'a poporului românu, respective o parte insemnata din comitetu ce se compune din barbati juni inse cu sciintia teoretica si practica si cari suntu stimati si respectati chiaru si in cercuri straine pentru sciinti'a loru, propunu inca in Septembre a. tr. arangiarea unei espositiuni de manufacte si producte române, infiintiarea unei scóle de pomaritu, si tienerea de discursuri publice. Intreprinderea acést'a nu numai laudabile, dara si salutaria, dupa cum scimu acum, o impedecà dlu pres. actualu alu Asociatiunei, Iacobu Bolog'a, pentru simpl'a lipsa de forma. Sa intórcemu cestiunea pre partea inversa. Precându intreprinderi, dupa noi de mare insemnatate, se impedeca cu totulu din lips'a unei forme neesentiale, din acésta forma neesentiale, acel'asi presiedinte, face cestiune capitala si in comitetulu Asociatiunei si in trei foi publice române, arunca cu suspitiuni si cu invective asupr'a aceloru tineri ba si asupr'a tinerimei, carea n'a gresitu nimic'a, ci a voitu sa spriginésca tocm'a institutulu, in a cârui frunte este susu disulu presiedinte.

O alta impregiurare caracteristica. „Gaz. Trans." ia rolulu de defensore alu dlui presid. 'lu asemena cu femei'a lu Caesar, publica invectivele aruncate cu profusiune asupr'a actuariului subcomitetului dela despartiementulu alu III si in vre o câteva siruri proclama partialitatea ei refusându pre rectificatoriulu.

Alta fóia din Blasiu, cá si cându aru visá despre ceva, pronuncia o constructiune fâra de inceputu si totu asiá fâra de sfersitu asupr'a unei intreprinderi literare a unoru barbati tineri, inse numai spre a gasí ceva ridiculu in intreprindere.

Nu se arata care intreprindere a avutu in vedere. Fiat. Intregesce si acest'a caracteristic'a ómeniloru.

Unu cor. din Sabiiu la „Gaz. Transilvaniei" (vedi nr. 17), purcediendu dela unu incidentu satiricu, intr'o fóia umoristica, conclude esistinti'a unei scóle nóue cu agenti si ramificatiuni si, in lipsa de alte argumente, denuncia pre junime, ca ajuta pre maghiari contra unui barbatu eruditu etc. dara uita, ca póte acelasi domnu, se trudesce in alta fóia umoristica a intiná pre o corporatiune bisericésca cu tóte ramificatiunile ei dela inceputulu anului incóce, de carea noi nu ne-amu impedecatu, cu tóte ca substratulu trudei este purulu neadeveru si este numai efluinti'a malitiei si a passiunei.

Eata pentru acum unu siru scurtu de vêlve, cu cari ómeni „incaruntiti" in — ei dicu — lupte (!!) cugeta a spariá lumea juna dela progresu.

Reflectâmu acum asupr'a acestoru putiene si dicemu:

Calea acést'a este cu totulu gresita, câtra tient'a, carea este comuna a tuturoru romaniloru si pre carea o cuprindemu in cuventulu: progresu. Se incéla pre sine insii acei ce credu ca prin captationes benevolentiae, fortia, pressiune si terrorismu moralu voru puté suprime de oparte intreprinderile salutare si de alta parte si voru ascunde slabiciunea. Unu tempu óre-care merge, dara vine iéra tempulu, cându ii descopere in tóta golatatea si atunci e cu multu mai reu.

Tinerii nostri séu junimea nóstra

in totalitatea ei nu este, dara nici nu se pretinde infalibile. Inse este ea de vina cându vine si 'si oferesce puterile intelectuali si chiaru sacrificiele ei, déca se pronuncia in publicu ca a fostu paralisata in intreprinderile sele, sa dicemu si noi la rendulu nostru, de „scól'a vechia“, a cârei cultu este supunere neconditiunata si tacere absoluta asupr'a tuturoru fapteloru ei gresite ?

Junimea acést'a numita fâra de educatiune de unii, cari, faptele o dovedescu, se vede ca cunoscu educatiunea mai multu dupa nume, are zelu, are vointia, are energia, iér' faptele o dovedescu, câtra lucruri folositóre, pentru cari ea sacrifica si materialicesce. Si cându avemu de a face cu astfeliu de junime, sa fia chiaru fâra „educatiune“ ne place mai bine decâtu „educatiunea“, carea cauta numai lauri nemeritati si folóse particulare private.

Poporulu, pre carele unii lu tienu inca destulu de minorénu, spre a-lu puté duce adi in drépt'a mâne in stâng'a, dupa placu, a inceputu a oftá, mâne poimane va incepe a se pronunciá si nu va trece multu si va recunósce pre fatia cine suntu binefacatorii sei.

N'aru fi mai bine cându in locu de a ne impunge nefratiesce, betrani pre tineri, ne-amu intielege fratiesce asupr'a tuturoru afaceriloru, dupa chiamarea si puterile fia-cârui'a ?

N'aru fi mai bine cându ne-amu recunósce, nu in publicu, ci in internulu nostru, puterile nóstre intelectuali in realitate si n'amu umblá sa facemu mai multu decâtu putemu, pentruca sa stricâmu mai multu decâtu putemu direge.

Noi in autoritâti imaginate nu vedemu si nu putemu cautá progresulu. Si déca scól'a cea vechia se va tiené strinsu de dreptulu autoritâtiei, sa ne ierte ca nu o putemu urmá. Noi vomu urmá numai pre acei, la cari vedemu zelu, bunavointia si energia pentru intreprinderi salutare si dupa puteri le dâmu si concursulu. Apoi bata velvele „natiunale“ câtu le va placé. De vorbe góle s'a saturatu tóta lumea !

Un'a inca. Junimea nóstra, intielegemu pre acea junime, carea prin simtiemintele ei cele chiare si laudabile se nísuesce spre fapte si nu spre vorbe, sa proceda neconturbata pre cararea fapteloru folositóre poporului si sa fia sigura ca si pedecile si invectivele aruncate pre nedreptate in fatia-i, de ómeni nepriceputi si ambitiosi voru remané totu-déun'a acea ce suntu — nule. Velvele voru anunciá atunci totu-déun'a tempu serinu si purificatu; nici odata viforu.

„S. d. Tageblatt“ comunica unu protestu alu adunârei districtuale contr'a regulârei fundului regiu. Nesplicabilu lucru este cându aceasi fóia spune, ca si românii, unanimu, s'au alaturatu la protestu. Mâne poi mâne voru cere românii din districtulu Brasiovului, se intielege impreuna cu sasii, sustienerea impartirei teritoriale dinainte de 1848 si voturile curiate pentru natiunile recepte in dieta.

Sessiunea dietala scrie „Bud. Cor“ se va inchide in decursulu lunei acestei'a. Redeschiderea dietei va avé locu in lun'a lui Aprile.

Romani'a a platitu tributulu Portiei.

Din orientu putiene noutâti deastadata.

Reactiunea.

Tóta actiunea produce reactiune. Asiá suna unu principiu universale-validu, carele in politica nici odata nu incetéza a lucrá. Sa lasâmu istori'a Austriei pentruca este laudarósa, — sa ne revocâmu in memoria, ceea ce s'a petrecutu naintea nóstra. Dupa ce trecuramu prin anii turburâriloru, ai promisiuniloru si mintiuniloru 1848/9 si incepuremu desarmati a scrie 1850, ne vediuramu strapusi intr'unu statu cu totulu altfeliu, decum asteptaseramu: elementulu germanu din Austri'a cugetandu-se chiamatu si tare destulu, a inghití tóte, inaugurà germanisarea si facù, precum scimu, multa, fórte multa stricaciune nu numai natiuniloru negermane, ci si chiaru germaniloru. Lasâmu enumerarea stricaciuniloru si insemnâmu numai, ca opintirile germanisârei remasera fâra resultatu. Pentru ce ? pentruca germanisarea inaugurata fu urmata si persecutata si sapata di si nópte de reactiune, carea crescendu din anu in anu in fine devení ea actiune séu forma legala de guvernare, ceea ce la noi nu este raritate séu minune.

Urmara anii diplomeloru si ai interpretârei diplomeloru, ai dieteloru si mai alesu ai cocardeloru si in fine ai sperantieloru desierte si insielate; pentruca reactiunea nu parasesce pre nici o sistema de guvernare in Austri'a. Sórtea voì, cá sumeti'a sa debiliteze imperiulu si cá Austri'a sa se imparta séu mai bine sa concéda drepturile, ce le denegase. Suntu dejá nóue ani, de cându ne bucurâmu de constitutiunea ungurésca. Dar' nici ast'a nu fu si nu este scutita de reactiune, ci acésta sapa dejá dela anulu introducerei constitutiunei neincetatu si a sporitu in multe pârti. Spre a se convinge cine-va despre adeverulu acest'a, nu are necesitate de altu ce, decâtu a ascultá unu discursu intre 3 ómeni, pre cari i-a impreunatu intemplarea pentru unu momentu, si déca voiesce, caute alti 3, au cetésca diurnalele dintr'o cafenea, si va trebuí se recunósca, ca reactiunea si in contr'a constitutiunei unguresci a luatu dejá mari dimensiuni intre si afara de marginile Ungariei.

Déca intrebâmu dupa caus'a reactiunei presente, aflâmu urmatórele:

1) asprimea magiariloru intrebuintiata spre a debilitá natiunalitâtile nemagiare, mai alesu pre romani si pre serbi; ast'a instrainà inimile si pregatí terenulu pentru reactiune;

2) increderea cea neprecauta in fragmentele germane din imperiu, séu protegerea acelor'a si mai alesu a sasiloru, nefolositória protegere, pentruca astadi o parte insemnata dintre sasi se intrecu si se falescu a fi reactiunari.

Nu potemu trece cu vederea, cumca reactiunea dintre marginile imperiului este incuragiata din afara, si ca deci reactiunarii cis- si translaitani au acele-si dorintie, acelesi sperantie.

E tristu, dar' adeveratu, cumca asprimea susu citata avù efectulu, ca acele ginti, cu cari aru fi potutu magiarii face frontu in contr'a germanisârei amenintiatórie, acum de nevoia dorescu germanisarea, carea fragmentele germane o dorescu din impulsu naturalu, si ca acestu reu, neintempinandu medicamentu eficace, crescù si va mai cresce.

Si ast'a mi se pare adeveratu, cumca adeca fragmentele germane si mai alesu sasii, vediendu-se lasati in tóte asiá numitele loru drepturi câte le usurpasera in anii confusiuniloru, nu depusera speranti'a, de a-si realisá misiunea, intru carea se falescu; si capetele escentrice, de cari produce si micuti'a loru ginte, cá si alte natiuni, folosindu-se de ocasiune, adusera dejá pre mai toti sasii la stare opositiunala.

Nu folosí nimic'a acea politica reu calculata, cá amploiatii sasi de si le lipsea cunoscinti'a de limb'a statului se naintara la posturi in oficiu de statu intr'o mesura, precum nici chiaru sub unu regimu sacsonicu nu aru fi pututu asteptá; ci din contra acést'a impregiurare le marí fuduli'a si le dede ocasíune, celu putienu multor'a, — *cá unoru neconstanti amici* — a lucrá cu circumspectiune si prudentia ascudiendu scopuri straine sub masca falsa. — Prudenti si circumspecti au fostu sasii totudéun'a, si circumspectiunea si prudenti'a loru nu este altu-ce, decâtu unu egoismu potentiatu pâna la culmea cea mai inalta cugetabila. —

Aru fi absurditate a presupune, cumca *luminatii barbati de statu* nu cunoscu cele ce s'-au amintitu pre scurtu aice, — si arogantia, a dá sfatu acelor'a, cari dejá in celu mai eficace modu au promisu media de vindecare. *Reactiunariloru* din patria le strigâmu noi iéra si iéra, ca suntu in retacire, si 'i invitâmu si 'i provocâmu la patriotismu, pentru ca dela patrioti buni potemu asteptá iubire din partea natiunei magiare, cu carea avemu un'a patria, un'a sórte, acelesi legi, aceiasi amici, aceiasi inimici. Pangermanismulu si panslavismulu suntu idei obscure, suntu sperantie desierte, si in realitate pentru români aru fi mormentu. Si déca tóta reactiunea dintre si afara de marginele patriei este petrunsa de un'a séu alt'a din acele dóue idei si tientéza spre realisarea unei'a séu altei'a, pentru noi nu are intielesu, ci din contra este reactiune in contr'a binelui nostru, carele mai vertosu pretinde, cá se tienemu strinsu lânga natiunea domnitórie, carea fâra indoiéla nu va intârdiá a imbratisiá pre amicii sei nuturali*).

V.

Croquis.

Alázatos szolgája barátom! Asiá amu intempinatu deuna-dile pre amiculu meu * intalnindu-lu pe promenad'a dela lacuri. Elu cu altu tovarasiu stete locului si se uitara lungu la mine. Ei bine frate, mi respunde densulu, ce e cu tine, ce vrea sa dica ast'a, asiá tare te-ai schimbatu de mai alalta eri ?

Din contra, eu cugetu, ca ast'a e progresu, i respunsei. Tu inca ai face cu multu mai bine, déca te-ai indreptá dupa mine. Sa scii, ca *tempora* mutantur, de aceea si eu nu mai voiu sa fiu ceea-ce amu fostu. Me si lapedu bucurosu de tóte. De adi nainte o sa fiu omu nou. Atunci ai sa vedi cum voru sa-mi mérga trebile. Vréu sa intru si eu in constitutia. Amu traitu destulu cu idei scalciate, m'amu nutritu prea multu cu gandiri ingamfate, pre cari astadi le cunoscu ratecite, ba chiaru primejdióse. Pentruca spune tu insuti, ce va se dica: *Romani'a, Daco-Romania, dreptate si egalitate pentru români ? ?*

„*Romani'a*“ e cuventu primitu numai de eri in buletinele noródeloru. Si nu totu ce e nou e si bunu. Inchipuesceti o imperatia romana tare ! Ast'a aru fi in stare a se radicá la rangulu de prim'a potere, ceea ce aru fi in pagub'a poteriloru si stateloru vecine. Mai intâiu aru patî-o turcii cu densii pentruca nu le-aru dá in ventu cei 60 mii de galbiori, cari i capeta numai asiá. . . . Si póte ca prin ast'a s'aru grabí caderea inaltei Porti, carea totu mai e ocrotita de unele staturi crestine.

Daco-Romani'a ne impróspeta in glavatîna némulu daciloru despre cari ne spune istori'a, ca tóta viéti'a si-au petrecut'o in resmiritia cu romanii cei vechi. Si dieu de ómeni, cari suntu gat'a sa móra pentru tiéra, sa-ti tai manec'a.

Dreptate si egalitate se potrivescu si mai putienu nu numai cu firea inderevnica a némului râmlenescu, dar si cu giurstârile dimpregiuru. Ce nebunia! romanulu, dreptate si egalitate. D'apoi ca romanulu n'au avutu dreptate de cându s'a pomenitu, egali n'a fostu de cându e lumea cu némurile cu cari traiesce impreuna. Cum vinu ei acum sa céra dreptate si egalitate ? Afara de aceea ce e dreptu stramosii loru au fostu destulu domni preste altii, prin urmare cei de astadi potu se fia si sclavi.

Dar si din alta parte e mai practica subjugarea si intunereculu romaniloru din multe respecte. De esemplu:

In svatulu tierei trebuie se fia cine-va. Acesti cine-va trebuie se traiésca bine si pentru cá se traiésca bine, trebuie sa se muncésca cine-va si sa-i sustiena. Si apoi de! Din a cui sudóre si din a cui munca sa se resfatie de nu si din a romanului, care e gat'a la tóte cu bani si cu sange. Acum socotesce déca romanulu aru avé dreptate si aru fi egalu cu némurile dimpregiuru, ce s'aru alege de tiér'a nóstra ? De buna séma ca aru merge tóte anapoda. Aru trebuí sa lucre si altii, cari pâna ací steteau cu mânile in sinu si mancau dea gat'a. Nu vedi, ca numai dela 48 incóce de cându s'a stersu blagoslovit'a de robota, de cându a muritu iobagi'a, câti dragi de ómeni s'au ruinatu, si inca totu de frunte. Partea cea mai mare din boieri cari sciau se mance si se bea de pe pielea altor'a si cari aru fi doritu din tóta inim'a cá astfeliu se traiésca si mai departe, — astadi suntu adusi la sapa de lemnu, si din a cui vina ? Siguru, din a romanului, ca nu voiesce se mai lucre pe nimicu.

Vedi, frate, unde ne duce egalitatea si dreptatea romaniloru si candu s'aru desfasiurá lucrurile si mai departe totu asiá, ai inghiaciá unde amu esi.

Dieu, nu e bine, romanulu scie porunc'a: „ce tie nu-ti place altor'a nu face“. De ce voesce dar se scuture de pre pene pre cei-ce suntu mai norocosi de câtu densulu p'aceia cari se bucura d'o sórte mai buna de câtu densulu. E natia prea cerbicósa Romanulu, prea inderetnica, câci nu vrea se sufere, câtu i potu portá spetele, si nu se lasa se lu conduca totu altii, cari potu se fia mai intielepti de câtu densulu. Astfeliu nu mai merge. Trebue sa se puna capetu la tóte si inca cu câtu mai iute, cu atâtu mai bine. Din parte-mi sciu, ce facu. Me voiu alaturá din totu sufletulu la acei'a cari celu pucinu sciu face gura si sciu d'ocamdata imbetá lumea cu apa rece. Carpe hodiernum diem. De mâne nu-mi pésa

De cum-va Mari'a S'a dlu ministru me va invrednicí cu vre-o visita ceea ce si asceptu, igazán va fi surluitu se mi dea vr'o medalia, pentru ca tóte din odaia mi le-amu pusu la cale dupa placulu dsale.

Amu inceputu cu bibliotec'a.

Aici amu scosu afara:

a) Istoriile dd. Rusu si Moldovanu, cari cutéza a scrie ca Romanii au batutu vreodata pe vitezii si eroicii maghiari. Asta de si este adeveratu, totusi nu e bine a se spune pentru-ca scaresce din védi'a altor'a.

b) Legendariele lui Pumnulu. Aceste singuru pentru numele autorului. De pumnulu Romanului sa te cam padiesci.

c) Geografi'a lui Selageanu carele d'alt-cum si-a potutu prevedé mórtea fetului indata-ce a 'ndrasnitu a propagá ide'a, ca Transsilvani'a privita din vezduchu sémena c'unu colacu. Densulu putea scí, ca domniloru le placu colacii, mai vertosu, déca suntu kürtős kolács si ca de si nu se voru fi esprimatu dar au sciutu de multu ca Ardealulu e colacu, d'aceea l'au si inghitîtu de multu.

e) Abcdarele Boiu si Petri, DD. acesti-a chiaru si in abcedare inca cutéza a aretá baietiloru, ca Romanii suntu urmatorii a nu sciu câ-

---

*) Amu publicatu acestu articulu fâra de ai face altu comentariu; atât'a inse putemu

Din diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei deputatiloru dela 11 Martie n. ministrulu presiedinte *Tisza* respunde la interpelatiunea cunoscuta a lui Polit in caus'a cestiunei orientali astfeliu:

Onorata Casa! Respundiendu la interpelatiunea dlui deputatu Polit nu amu de cugetu sa me demitu intr'o desfasiurare mai detaiata a aceluí discursu, cu care densulu a introdusu interpelatiunea sea, me restringu deci in privinti'a acést'a la unele observatiuni scurte. (S'audimu!)

Dlu deputatu vorbì in acestu discursu de antipathia câtra Serbi'a, a cârei causa dicea densulu ca nu o póte descoperí. Eu credu ca déca stim. dlu deputatu se orientéza mai bine, nu numai nu va aflá nici o causa de antipathia câtra Serbi'a, ci nu va puté aflá nici antipathi'a insasi. (Asiá e!)

Trecendu la interpelatiune insasi voiu respunde intr'un'a la cele dóue puncte dintâiu ale ei.

Densulu intrebà intâiu, déca guvernulu ungurescu a aprobatu not'a de reforme a contelui Andrássy, a dóu'a, déca apróba acestu amestecu in afacerile interne ale Turciei.

Dlu deputatu punendu aceste intrebâri analisà drepturile si datorintiele guvernului ungurescu, basate pre legile esistente, cu privire la dirigerea afaceriloru esterne. La acést'a observu numai atâtu, ca guvernulu ungurescu 'si cunósce drepturile si datorintiele sele, cari, dupa cum bine va scí dlu deputatu, nu consistu intr'aceea, ca notele singuratece s'au compusu impreuna, ci intr'aceea, ca guvernulu ungurescu si aduce la valóre influinti'a sea statorita prin legi asupr'a directiunei in politic'a esterna.

Intru câtu s'atinge directiunea politica, eu nu potu impartasí opiniunea dlui deputatu, ca aici e unu amestecu in afacerile interne ale Turciei Care este directiunea politicei ce se urmaresce de unu tempu mai indelungatu incóce? A realisá intre tóte puterile Europei o contielegere cu scopulu de a se sustiené pacea européna si prin consiliele bune ce se dau Turciei. (Aprobare.) Fiindu acést'a directiunea si succedându acestei politice a restabilí'o intimitate intre puterile mari, guvernulu ungurescu a aprobatu si spriginitu directiunea acestei politice din convingere deplina. (Aprobare viua.)

In punctu III intréba domnulu deputatu, ce atitudine va luá guvernulu ungurescu fatia de eventualitatea, cându nu va succede pacificatiunea si se va amestecá si Serbi'a?

Acést'a o supune si dlu deputatu numai cá eventualitate si eu potu sa adaogu, ca dupa convictiunea mea acést'a e o eventualitate, care e probabilu ca nu va intreveni si adeca pentru acea nu, pentru ca trebuie sa presupunemu de inteliginti'a si patriotismulu celoru ce dirigu afacerile Serbiei, ca nu se voru pune pre sine si tiér'a loru in contrastu cu intentiunile tuturoru puteriloru europene. (Aprobare.) Déca totusi eventualitatea aru intreveni, — intréba dlu deputatu — ce va face guvernulu ungurescu, ce atitudine va luá?

Mi pare fórte reu, dara in privinti'a acést'a nu-i potu satisface curiositatea. (Ilaritate si aplausu.), câci guvernulu ungurescu va decide acést'a (intrebare) dupa interesulu bine intielesu alu monarchiei austro-ungare. (Aprobare.) Dealtmintrenea mai observu aici, ca, dupa convictiunea mea, precum s'au insielatu cei ce dela inceputulu incurcaturiloru actuali sperau si lucrau conformu acestei (sperantie), ca puterile mari européne nu voru scí sa-si sustiena intimitatea togm'a asiá se voru insielá si cei ce voru precisá atitudinea viitóre a Serbiei in speranti'a, ca in casulu acel'a intimitatea mariloru puteri européne se va nimicí.

Sv. Mileticiu (striga intrerumpendu): Se va (nimicí)!

Ministrulu presiedinte Tisza: Vomu vedé! Nu intréba nime pre dlu deputatu!

A patr'a intrebare este, déca s'au intielesu ambele guverne cu privire la reintórcerea refugiatiloru? Dlu deputatu vorbì aci de datorintiele umanitâtiei. Inainte de tóte observu, ca monarchi'a austro-ungara, Ungari'a si Austri'a, a satisfacutu recerintiele umanitâtiei intr'adeveru in mesura abundanta (Asiá e! Asiá e!) spesandu, in starea sea financiale nu prea stralucita, pentru ajutorarea acestoru refugiati pâna acum aprópe unu milionu. (Miscare.)

Dara nu e lipsa de o deosebita conventiune intre ambele guverne. Jace in natur'a lucrului, ca refugiatii chiaru dupa postulatele umanitâtiei ce a mersu pâna la marginea estrema potu sa pretinda ajutoriu numai pâna atunci, pâna cându nu le este cu putintia a se reintórce in patria fâra de a fi pedepsiti, si iéra jace in natur'a lucrului, ca si refugiatii insisi putendu-se reintórce in patria nepedepsiti se folosescu de ocasiunea reintórcerei.

Si care este situatiunea in directiunea acést'a? Refugiatiloru li s'au acordatu nu numai o reintórcere nepedepsita, ci chiaru si avantagie, atâtu cu privire la reinceperea economiei câtu si relativu la cladirea caseloru loru. Intre astfeliu de impregiurâri trebuie sa-mi esprimu resolutu convictiunea mea, ca acei ce lucra, cá refugiatii sa nu se folosésca de ocasiune si sa nu se reintórca in patri'a loru, pagubescu interesele acestoru refugiati in modulu celu mai semtitu. (Aprobare.)

Aceste amu aflatu de lipsa a respunde dlui deputatu, rogu pre onorat'a casa sa binevoiésca a luá respunsulu meu la cunoscintia. (Aprobare generale.)

Polit se provóca in replic'a sea la pasagiulu din discursulu memorabilu ce l'a tienutu Dr. Unger in parlamentulu austriacu, unde se dice, ca opositiunea póte sa fia pasiunata, dara guvernului nu i se cuvine a fi pasiunatu, pentruca celu mai frumosu atributu alu puterei este moderatiunea si demnitatea. Oratorulu amintesce acest'a, pentruca in parlamentulu ungurescu se intempla togm'a contrariulu.

Polit afla ca tóta directiunea notei lui Andrassy e gresita, nu s'au multiemitu nici turcii, nici crestinii, not'a nu e indreptata nice directe câtra Pórta, ci câtra ambasadele din Londonu, Parisu si Rom'a. In respunsulu lui Rasid pasi'a Pórt'a se revólta contr'a interventiunei, ea nu se gandesce atâtu la reforme câtu mai multu la sugrumarea insurectiunei prin pressiune morale, asupr'a insurgentiloru, Muntenegrului si a Serbiei.

La a III intrebare ministrulu presiedinte a remasu detoriu.

La respunsulu ministrului pres. ca umanitatea trebue sa incete indata ce refugiatii se potu reintórce nevatamati la vetrele loru, replica Polit, ca nu póte fi vorba de o subventiune.

Trebue sa nu uitâmu, dice Polit, ca in Austro-Ungari'a slavii suntu in maioritate si serbii si croatii si voru impârti ultim'a bucatura cu refugiatii, cari nu se potu reintórce in patri'a loru.

Noi serbii din Ungari'a suntemu unu poporu micu, dara intre óre care impregiurâri avemu unu rolu insemnatu. Viitoriulu Ungariei nu e câtra apusu, cí câtra resaritu. Noi serbii si croatii din Ungari'a suntemu midilocitorii intre dvóstre si populatiunile orientului. Sa fimu amici intre noi si cu popórele orientului.

Polit nu e multiamitu cu respunsulu ministrului presiedinte.

Rectificare.

la corespondinti'a dto Sibiiu 21/9 Febr. aparuta in „Gazet'a Trans.“ Nr. 13 a. c.

Dle Redactoru! „Gaz. Trans.“ a publicatu in Nr. 10 respunsulu dlui presidentu alu Asociat. tranne cu privire la coresp. din „Tel. Rom.“ Nr. 101 a. tr. in care e vorb'a de o procedere necorecta a susu numitului dnu pres. Respunsulu este precedatu de unu comentariu pripitu, in care redact. „Gazetei“ se trudesce a identificá persón'a presidentului cu „femei'a lui Cesaru“ id est cu asociatiunea dicendu: „publicâmu acestu respunsu, cá sa cunósca natiunea pre acel'a, care cutéza a pune in prepusu pre femei'a lui Cesaru.“

Respunsulu presidentului a contienutu mai multe mistificâri si chiaru neadeveruri, menite a seduce opiniunea publica, precum si grele, dara cu totulu netemeinice invinuiri indreptate contr'a subscrisului.

Vediendume astfeliu innegritu si atacatu pre nedreptu, amu respunsu in „T. R.“ Nr. 11 intr'o „epistola deschisa“, pre care amu impartasit'o si „onor. Redact. a Gazetei“ cu rugarea, (nu cu provocarea cum falsifica onor. Red. a Gaz.) a mi o publicá si in „Gazeta.“ — Inse ce se vedi! Amintitulu dnu red. trecendu cu deseversire din vedere celu mai elementariu principiu de dreptu; audiatur et altera pars, a crediutu a satisface deplinu publicului, a cârui opiniune pretinde a o representá asiá, ca in Nr. 13 alu „Gaz.“ publica o corespondintia subscrisa de unu „Aristides“, care neavendu alte argumente se incérca de nou a dascalí pre junii din Sabiiu amenintiendui chiaru si cu „compromiterea viitoriului“ déca aru continuá a spune adeverulu in publicu. Acolo unde finesce coresp. lui „Arist.“ continua redactiunea Gazetei dicendu: Dintr'odata cu acésta coresp. proptita pre documente (vomu vedé mai josu pre ce documente e proptita!) ne vení si dela Dr. N. Olariu provocarea (??!) cá sa reproducemu si noi insultele (??) d-sele etc.“ Apoi adauge: „dlu Olariu insusi s'aru superá, câci i-amu facutu pre voia sa continue cu invectivele sele?“ Naiva observare! Cestiunea déca „dlu O“ s'aru fi superatu defendandu-se in contr'a atacuriloru, trebuie deslegata nu de „Red. Gaz.“ ci de insusi „O.“

Destulu ca in urma coresp. lui „A“ cure mistifica adeverulu in totu chipulu, m'amu crediutu indatoratu a aretá on. publicu alu „Gaz.“ starea faptica a lucrului si de aceea m'amu adresatu de nou câtra onor. Red. a „Gaz.“ rugandu-o sa publice rectificarea, care urmédia.

Chiaru si legea de presa prescrie redactiuniloru a permite persóneloru atacate, cá sa se defendeze in aceeasi fóia, in care a aparutu atacurile. Cu tóte acestea „Red. Gaz.“ ne cum sa publice respunsurile mele dandumi astfeliu ocasiunea a me defendá, — nu a aflatu cu cale a respunde nici unu cuventu. Mai multu in locu de a lasá sa judece publiculu insusi pre temeiulu corespondintieloru scrise pro si contr'a, d-sea dupa cum amu vediutu se face judecatoriu nechiamatu, bagu séma in inchipuirea ca d-sea e opiniunea publica personificata. Lasu deci sa judece publiculu, déca acésta procedura este séu nu este onesta si démna de „Redact. Gazetei,“ care pretinde a fi mama diurnalisticei romane!“ Dara pardonu „Red. Gaz.“ dice: „nu cunóscemu pre dlu O!“

In fati'a acestei marturisiri negresitu sincere si in urm'a esperintieloru culese, acum intielegu pre deplinu caus'a respingerei corespondintieloru mele. — Lucru hotaritu. „Mam'a Gazeta“ nu obicinuesce a publicá, decâtu corespondintiele venite dela cameradi cunoscuti, subscrisulu amu nefericirea (?) a nu me numerá in tagm'a cameradiloru Gazetei; — a condamná la mórte pre toti cari nu apartienu la cameraderi'a lui „Arist et Cons.“: — eata opiniunea publica, ce represinta „mam'a Gazeta!“

Te rogu deci dle Red. sa binevoiesci a dá locu in colónele „Teleg. Rom.“ urmatórei **Rectificàri**, respinse de acel'a, care aru fi avutu datori'a se o publice.

„Corespondentulu „Gaz. Tranei“ „Aristides“ in coresp. nr. 21/2 menita a aperá procederea pres. Asociat. fatia cu subcomitetulu sibiianu s'a folositu de unu feliu de argumentare, care in locu sa lamurésca starea faptica a lucrului nu are altu scopu decâtu a seduce opíniunea publica. — „Arist.“ neavendu cu ce justificá procederea pres. se incérca a reduce totu lucrulu negresitu la unu „tientiariu“ dicându: „Simburele cestiunei este: s'au inaintatu actele subcomitetului pâna in Decem. 1875 *cu* séu *fâra* comitiva?“

Pentru lectorii cari suntu deprinsi a destinge intre aparentia „proptita“ pre apucaturi si esenti'a adeverata a lucrului, simburele cestiunei este cu totulu altulu. — Dupa cum subscrisulu amu doveditu in epistol'a deschisa câtra pres. Asoc. publicata in „T. R.“ nru 11, simburele cestiunei este, ca presid. Asociat. a respinsu prot. subcomit. dto 12/10 11/11 20/11 a. tr. sub pretestulu ca nu suntu instruate cu comitiva, impedecându prin acést'a in modu arbitrariu punerea in lucrare mai alesu a unui proiectu de cea mai mare importantia pentru poporulu românu. Cuprinsulu acestui proiectu este: *arangiarea unei espositiuni, in care sa se concentreze tóte objectele agricole, industriale si de invetiamentu produse de români ardeleni*, negresitu unu mijlocu fórte puternicu pentru promovarea scopuriloru, ce urmaresce Asociat. nóstra. —

Deci, constatu nu lips'a séu presenti'a comitiveloru, ci neputinti'a deamai pune in lucrare proiectulu cu esposititi'a zadarnicita si nimicita prin chiaru pres. Asoc. este simburele cestiunei de fatia; pâna a nu respunde lui „Arsit“ in cestiunea cu totulu laterela a comitiveloru fie-mi permisu a intrebá: cum sta caus'a cu dlu pres. care dice: Coresp. „T. R.“ in

adauge si din partene, ca realisarea dorintiei ce esprima dlu autoru se prea amâna. R.

---

rui poporu vestitu, prin ceea-ce negresîtu sternesce in ei o nesuintia câtra marirea strabuniloru loru. Totu lucruri atietiatóre si resboinice.

Tóte acéste le-am facutu golomotiu si le-am spedatu in pravalia, iér cadrupulu intregu mi l'amu implutu cu:

Leonatu
Alessandri'a
Piramu si Tisbe
Buchoglinda etc. la
cari amu adausu.

Indrumatiunea spre a invetiá si propune sistemulu mesuriloru metrice. Scrisa si tabl'a la dens'a facuta de P. Gönczi, tradusa de G. Trifu, in care mai vertosu limb'a classica *) merita atentiune speciala, fiindu-ca intr'adeveru e scrisa dupa duchulu legei, si care fórte bine aru face invetiatorii nostri, déca aru introduce-o pretotindenea, pentru-ca prin tr'ens'a dlu ministru, de siguru si-va ajunge planulu, a ne cultivá limb'a. (Va urmá.)

---

*) Cá de esemplu vomu reproduce urmatórele: mesuri *de a* lungimei p. 5. *cate* in diece pârti p. 7. — *Cate de unu* centimetru p. 7. — icóna vapsita *pe colórea jimlei* p. 7. — metru pingatu p. 13. — indruma*tiuni* de calculare p. 14. — calculatiunalminte p. 14. — cetirea mesura*ture*loru p. 15. (dupa analogi'a ast'a aru vení calculatura, mancatura, jucatura etc.) — Adaugentu p. 15. déca voimu a *es*crie 1 metru p. 16. — se decalculâmu p. 17; — impartitura p. 10; remanentia (id est restulu) p. 20 — temeiatu (cu temeiu) p. 22; — calculatiunalu; indata ce va *pasî* in vigóre; dintr'unu capetu liniei acestei p. 27, — coloratu jimliu p. 27; — mesurile teritoriului p. 27. etc. etc. etc.

coresp. din 30 Dec. 1875 a retacutu faptulu intemplatu in 4 Ian. 1876, scindu elu, ca de va spune adeverulu nu-si póte ajunge scopulu adaoge pres. cu o seriositate mai multu decâtu naiva. — Asiguru pre dlu pres. ca déca coresp. aru fi sciutu prorocí, ce are sa urmeze cu 5 dile mai târdiu a buna séma nu aru fi retacutu acelu faptu.“!

Cum sta caus'a cu dlu pres. care a retienutu protocólele la sine tocmai atât'a tempu, pâna cându a trecutu siedinti'a comit. centralu, zadarnicindu si facându imposibila arangiarea espositiunei proiectate? Cum sta caus'a cu dlu pres. care dice ca a studiatu actele si n'a sciutu nici gâcitu ce e de facutu cu ele? —

Dar' „A.“ bine sciindu, ca, intrându in deslegarea acestoru si altoru asemenea intrebâri, nu-si ajunge scopulu, — a scapatu cu totulu din vedere adeveratulu simbure alu cestiunei, adeca respingerea arbitraria a proiectului pentru espositiune si ne mai avendu cu ce sa seduca opiniunea publicului 'lu vedemu alaturea cu pres. presentânduse cu unu convolutu de acte insotite de cifre alese din archiva; insa tocmai prin publicarea aceloru acte „A“ a inlesnitu cetitoriloru aflarea stârei faptice a lucrului. —

„Simburele cestiunei (?!) dice „A“ este: s'au inaintatu actele subcomit. pâna in Decem. 1875 cu séu fâra comitiva“?

„Sa vorbésca archivulu, adaoge „A“ in care aflâmu:

1. Protocolulu „adunârei generale a subcomitetului desp. 3 tienute in Saliste“ in treacatu fia disu cá frasa: adunârei gen. a subcomitetului — este unu nou sensu ridiculu — subcomitetele tienu siedintie si nu adunâri gen.

Acést'a inse nu impedeca pre „A“ a continuá cu acela-si nonsens dicându: 2 „prot. aceluiasi comitetu despre lucrurile adunârei gen. din Resinari.“

3. Protoc. adun. gen. din Sadu“ — Acestea 3 protocóle fiindu ale adunâriloru generali, a despartiementului si nu ale siedintieloru subcomitetului nu avemu de a cercetá, déca suntu cu séu fâra comitiva; — de si aceste inca n'au comitive — ci raporte despre tóte afacerile. —
Nu protocólele adunâriloru gen., ci (pres. insusi marturisesce) protocólele siedintieloru subcomitetului suntu in cestiune.

4. Prot. siedint. subcomit. din 15/11 1874 fâra comitiva, câci hârthi'a subscrisa numai de dlu dir. I. H. — nu se refera la protocolu; apoi conformu regulamentului tóte actele trebuiescu signate de dir. si actuariu, prin urmare hârthi'a dlui directoru pre care pres. 'lu numeste „comitiv'a viua“ nu se póte considerá. — Nu intielegu ce o fi cautându petitiunea de care „A“ face aici amintire, ca aru fi subscrisa de dir. si actuariu? — Pre semne acésta petitiune care apartiene protocolului si nu i comitiva va fi avendu si ea scopulu!

5. Protoc. siedint. din 14/2 1875 fâra comitiva.

6. Protoc. siedintiei din 15/5 1875 fâra comitiva.

7. Protoc. siedintiei din 4/6 1875 fâra comitiva.

8. Protoc. siedintiei din 20|6 1875 fâra comitiva.

9. Protoc. siedintiei din 23|8 1875 fâra comitiva.

Urmédia apoi protocólele asupr'a câror'a s'a ivitu diferintia. Prin urmare aflâmu in archivu dupa marturisirea lui „A.“ siese protocóle despre siedintiele subcomitetului sibianu; din acestea 6, adeca din tóte câte se afla, nu este nici macaru unulu inaintatu comitetului centr. cu comitiva; resulta deci adeverulu lamuritu si nerestunaveru: Subcomitetulu sibianu nici odatan'a inaintatu protocólele siedintieloru sele cu comitiva.

In fati'a acestui faptu constatatu, nollens volens, de câtra „A“ et pres. ori ce truda a dovedí contrariulu este si va remânea o incercare „proptita“ pre apucaturi —

Intrebu deci cum sta cu redact. dela „Hr. Ztg.“ pre care „veteranulu“ in locu de a-lu convinge despre adevarat'a stare a lucrului, l'au convinsu de contrariulu, aratandui acte (care densulu nu li-a vediutu nici odata) si care n'au nimicu de a face cu prot. subcomitetului nostru? — Câci pre lânga tóta rectificarea din Nr. 13 dela „H. Ztg.“ — principiele desvoltate in Nr. 5 alu aceleiasi nu s'a alteratu nici mai putienu si redact. cu „destula taria“ s'a vediutu necesitatu a inghití reflessiunile facute in „T. R.“ Nrii 3, 11 si 13 contr'a laudatei rectificâri!

„A“ finesce cu o predica morala in care dascalesce junimea nóstra si in deosebi „junii“ din subcomitetu numindui lenesi etc.“

La acestea vorbésca archivulu in care aflâmu: ca pre câtu tempu despartiementulu a fostu condusu de „veterani“ a la „Aristides“, (care a-si subscrie numele adeveratu s'a sfiitu) decum sa fi lucratu ce-va, dar n'a tienutu nici macaru o singura siedintia; dela intrarea juniloru „lenesi“ (?) incóce, comitetulu — „archivulu vorbesce“ — a desvoltatu o activitate, care déca n'aru fi fostu zadarnicita prin „veterani esperti“ negresitu aru fi fostu insotita de cele mai frumóse resultate practice.

„A“ continua „junimea care scutura pulberea scóleloru si care lipsita (?) fiindu de pracsa vietiei n'are cum sa cunósca insemnatatea comitiveloru din teorii, ci numai din esperinti'a betraniloru etc.“ ....

La acestea respundu: junimea nóstra si in deosebi „junii“ din Sabiiu, dintre cari unii dejá au scrisu si au lucratu pentru literatura mai multu decâtu chiaru pres. asociat. literare, junii din Sabiiu au negresitu lipsa de esperinti'a si de pracs'a vietiei. Esista inse unu feliu de esperintia, de care junimea trebuie ferita cu ori ce pretiu aci apartiene tocmai esperintia, ce au „unii veterani“ a la Aristides et consortes, cari se afla la culmea missiunei atunci, cându e vorba a mistificá adeverulu cu apucaturi, — cându e vorba a monopolisá posturi grase si onoruri nemeritate. De acésta esperintia „tenerimea“ trebuie ferita!

De acea nu me indoiescu ca „veteranii“ din cestiune nu voru pregetá nice unu minutu „a compromite chiaru si viitoriulu juniloru“ cari nu se sfiescu a demascá apucaturile aceloru, cari in tóta viéti'a loru n'au urmaritu altu scopu, decâtu a se espectorá si ingamfá inaintea natiunei cu munc'a si meritele altor'a!

Marturisescu ca „junii“ au inceputu a lucrá pre sém'a asoc. cu cugetulu si intentiunile cele mai bune, si in sperantia cu „veteranii“ se voru bucurá — si nu superá — vediendu-se incâtu-va spriginiti. Iéra déca intentiunile juniloru n'au fostu insotite de resultate reale mai bune, vin'a nu e a loru, ci a celoru ce au impedecatu a pune in lucrare proiectele intreprinse spre binele poporului nostru.

Cu tóte acestea junii nu voru incetá nici de aici inainte — prelânga tóta diferinti'a ivita a lucrá impreuna in armonia pentru inaintarea culturei natiunale, singura temelia pe care 'si póte poporulu nostru cladí unu viitoriu mai fericitu. Chiamati la lupta pre acestu terenu ei suntu totu-déun'a gat'a a-si sacrificá si pune la dispositie slabele puteri in asta directiune câci si ei lupta numai si numai pentru promovarea intereseloru asociatiunei nóstre.

In fine nici lectiunile lui „Arist.“ nici respunsulu pres. cu §-lu 3, nici alte epitete nemeritate date junimei nu voru fi in stare a o retiené de a se interesá si in viitoriu de afacerile asociatiunei si de alte afaceri comune folositóre natiunei — chiaru si cu periculu de a fi de nou „dascalita de dlu Visarionu Romanu et Consortes!“

Sabiiu in 2/14 Martie 1876.

Dr. N. Olariu.“

Ad Nr. 10. 1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a in Brisnicu protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 21 Martie st. v. a. c. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

Portiune canonica 7 jug. parte aratoriu, parte fenatiu, dela 80 numeri de case 80 miertie mari de cucuruzu sfarimatu, si dela geleri o dî de lucru, apoi stol'a usuata. Tóte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu anualu aprópe de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune de parochu, au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului org. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Dev'a in 19 Febr. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
(1—3) protopresb.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu lânga betrânulu parochu Nicolau Briciu din Galatiu protopresbiteratulu Bistritiei, se deschide prin acést'a concursu in intielesulu inaltului ordinu consistoriale din 4 Septembre 1875 nr. 2323 pâna in 28 Martiu a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate urmatórele emoluminte:

Dela 60 case câte 1 mertia cucuruzu sfermatu, totu dela acelea case venitulu epitrafirului si câte $1/2$ dî de lucru.

Portiune canonica 5 jugere pamentu aratoriu $2 1/2$ jugere fenatiu.

Cu acestu postu e impreunatu si postulu de invetiatoriu cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, cá obligati de a impliní tóte functiunile nepotincosului parochu suntu avisati a-si trimite concursele instruite amesuratu Statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la comitetulu parochialu in Galatiu post'a ultima Bistriti'a.

Galatiu 26 Martiu 1876.

Comitetulu parochialu in intielegere cu oficiulu protopresbiteralu tractualu.
(1—3)

Ad. nr. 10 1876.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante Ighielu protopresbiteratulu Albei Iuliei se escrie concursu pâna la 21 Martie 1876. st. v. cându se va tiené si candidatiunea.

Emolumintele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Portiune canonica de 8 jugere 804□° in aratoriu si fenatiu.
3. Dela 114 familii câte un'a ferdela de bucate, séu parte in mustu.
4. Dela 114 familii un'a di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-si asterne concursele loru conformu Statutului organicu pâna in terminulu susu indigitatu la subscrisulu.

Alb'a-Iuli'a 11 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alesandru *Tordasianu*,
protopr. gr. or. de
(1—3) Alb'a-Iuli'a.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a,
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi si pentru legumi.
5. Locuintia libera si 4 orgii lemne de focu.
6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primí o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.
Sabinu Piso,
(3—3) protopr.

Edictu.

Mari'a Georgiu Nanu din Hermanu in districtulu Brasiovului, de religiunea gr. or. care parasí aprópe de 3 ani pre legiuitulu ei barbatu Dimitrie Achimu Tom'a, si nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o dî dela datulu subscrisu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 19 Febr. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
(1—3) protopopu.

Edictu.

Georgiu Lazaru din Feldiór'a de religiunea gr. or. carele a parasitu pre legiuit'a sea socia Mari'a Calbazu dela Martie 1865, si astadi nu se scia unde se afla, se citéza prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de fatia se va pertractá actiunea muierei sele si in absenti'a lui.

Brasiovu in 17 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.
Ioanu *Petricu*,
(2—3) protopresbiteru.

Ad Nr. 92—1875.

Edictu.

Prin carele Aun'a Comaniciu din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, parasindu in modu ilegalu de mai multu tempu pre legitiimulu seu sociu de casatoria Moise Curchel, se citéza, a apare in restempu de unu anu inaintea forului matr. subscrisu, câci la casu contrariu, pre basea protocolului luatu de câtra oficiulu protopopescu, prin carele se inactiunéza pribegit'a, — in sensulu canóneloru bisericei resaritene, se va aduce sentinti'a meritória.

Cohalmu, 15 Februariu st. v. 1876.

Forulu judecatorescu bis. de I-a instantia gr. resarit.

Nicolau D. *Mircea*,
1—3 adm. prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pr o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tier streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 20. ANULU XXIV.

Sabiiu 7|19 Martiu 1876.

Telegrama.

Bistriti'a 17 Martiu. Meritatulu **Florianu Michesiu** a repausatu.

Sabiiu in 19/7 Martie 1876.

Românii brasioveni, mergu, dice „S. d. T.“, in cestiunea reorganisârei fondului regiu, mâna 'n mâna cu sasii. Protestara si ei dimpreuna cu sasii contra reorganisârei planuite din partea ministrului de interne. Si inca, dupa cum se póte judecá din giurstarea, ca ei nu au adusu speciali motive pentru protestu — in favorulu privilegieloru sasesci, cari au causatu atâtea suferintie, atâtea dureri românilorn de bune simtiri, din acestu privilegiatu teritoriu. —

Procedur'a acést'a, e dupa cum de sine se intielege, apa pre mór'a sasiloru Abia s'a petrecutu si iata striga fói'a birocratica-ultragermanistica din Sabiiu, in gur'a mare: „ca românii suntu totu atât'a nemultiamiti cu proiectulu de reorganisarea fundu lui regiu, cá si sasii, — ca ei totu cu atât'a taria tienu la privilegiele sasesci, precum si sasii si numai politic'a scurta de vedere a unoru advocati români, cérca favoruri reu intielese, pre ruinele privilegieloru mântuitóre pentru toti.“ —

Se intielege ca procederea românilorn brasioveni nici cându nu le-a potutu fi sasiloru mai bine venita decâtu chiaru in momentulu de fatia. Pentru ei e de cea mai mare insemnatate, cá sa-si póta rectificá politic'a loru separatistica, printr'aceea cá sa arete lumei ca nu voiescu decâtu binele comunu. Durere inse, ca pre cându chiaru dintre sasi, partea cea mai putienu ângusta de inima si mai dreptu cugetatóre, ins'a saluta cu bucuria tempulu in care se pare a fi batutu ultim'a óra a privilegieloru de trista memoria; se afla români, si inca români verdi si cari dupa positiunea loru aru fi sa fia luceferii romanismului din fundulu regiu, — cari se sustiena catenele atât'a de impedecatóre nu numai desvoltârei celorulalte natiunalitâti din fundulu regiu, dar' si vietiei de statu constitutionale moderne.

Acést'a e ce-va tristu; dar' fapta. Remâne inse sa constatâmu, ca presinta tienut'a românilorn din Brasiovu si districtu séu nu, opiniunea romanismului din fundulu regiu? si de e numai o politica scurta de vedere a câtorv'a advocati; séu dorinti'a tuturoru românilorn si preste totu a tuturoru patriotiloru binecugetatori, — cassarea privilegieloru si delaturarea stârei de administratiune de totu abnorme presente, din fundulu regiu?

In ambe aceste privintie nu va puté dubitá nimene, ca dorinti'a tuturoru românilorn merge intr'acolo, cá sa se puna odata capetu privilegieloru cuprinse in sistemulu municipalu sasescu; si ca acést'a nu e numai tendinti'a câtoru-v'a advocati români. Déca va precugetá respectivulu ca nu numai representantii români din adunarea scaunale a Sibiiului, toti cá unulu: dar' chiaru si representantii români ai celorlalte municipii din fundulu regiu, se esprimara totudéun'a si lucrara chiar' pentru delaturarea privilegieloru si a sistemei municipale actuale. Totu asemenea fù si tienut'a deputatiloru români din conflusulu natiunalu sasescu, cându cu programulu natiunalu sasescu, pre carele maioritatea conflusului 'lu acceptase de alu seu. — Si desiguru ca si adi n'aru dá alta espresiune dorintiei sele, intrég'a populatiune nesasa din fundulu regiu; cându i sar' dá ocasiunea de a-si esprimá vointi'a in acésta cestiune.

Dar' óre suntu necunoscute, tóte enunciârile romanesci susmemorate, domniloru dela „S. D. Tgbt“? de le ignoréza intru atât'a si se léga de o aparintia urmata, de siguru numai din sensibilitate si preocupatiune? Nici decum; inse d-sele cauta numai medilócele, care le servescu spre scopulu loru.

Nu e vorba, ca dóra romanii din fundulu regiu, aru adorá centralisatiunea cum s'a formatu la noi astadi. Séu ca aru fi inimici ai autonomiei proprie; incâtu favoréza acést'a desvoltarea culturale si natiunale. Dar' dieu nici ca se potu ei luptá pentru privilegie, cari servescu togmai in contr'a si in defavorulu loru; nici pentru o autonomia plasmuita anume numai pentru o casta privilegiata si spre tutorisarea si suprimerea tuturor'a, cari nu se tienu de cast'a acést'a privilegiata.

Romanii in genere nu au pretinsu si nu pretindu nici astadi, nici dela puterea de statu nici dela ceilalti compatrioti alt'a; decâtu modus vivendi. Possibilitatea de a puté esistá si prosperá de sine si pentru sine; in calitatea in care ia lasatu Ddieu cá poporu de sine statatoriu. Ei nu voiescu a suprime séu a subjugá pre nimenea; de voia buna inse inca nu voru lasá sa fia suprimati si nepastuiti de altii.

Si ce e alt'a laudat'a autonomia municipale sasésca? Decâtu unu conglomeratu de dispositiuni maiestrite precalculate anume spre a asigurá domnirea unei caste, asupr'a celuilaltu poporu intregu din fundulu regiu. — Si pentru atare abnormitate sa ne luptâmu noi? Noi, acei'a in contr'a câror'a anume s'a plasmuitu monstrulu acest'a de autonomia si guvernare?

Legea municipale generale, nu va crede nimene ca dóra aru avé pentru noi: vre-o atragere, cu voturile ei virile si formele de representare, mai numai intru atât'a favorabile unei autonomii adeveratu democratice, càtu si sistemele feudale din tempurile trecute. Dar' in legea acést'a se afla, celu putienu, sistemulu de responsabilitate incorporatu si se afla possibilitatea de a te puté scapá de nisce oficianti neapti séu necorespundietori; pre cându in autonomi'a municipale sasésca nici urma de tóte acestea.

Aici oficiantii se alegu, de-si suntu totu odata si domnii si stapânii scauneloru si resp. ai districteloru, numai din partea representantieloru orasieloru si pre viétia. Responsabili suntu numai loru insusi séu apoi mai mariloru de aceeasi plassa, si esperinti'a te póte invetiá ca cu cestiuni de acestea poti treerá câtu vei vrea dela Pontiu la Pilatu pâna ce vei vení la convingerea, ca trebuie sa astepti tempuri mai bune.

Adunârile scaunale si resp. districtuale, e dreptu ca aru fi sa fia o corporatiune, carea sa eserceze control'a si sa usueze responsabilitatea fatia cu organele esecutive municipali; dar' pâna ce suntu ele compuse in jumetate din representantii cetâtiloru, care singure alegu oficianti municipali, póte-se asceptá cá sa-si eserceze drepturile si sa-si implinésca datori'a, astfeliu cum s'aru cuvení? Nici decum pentru ca o mâna spala pre alt'a si amendóue fati'a.

Dreptulu de candidatiune 'lu are constitutiunea municipale sasésca, comunu cu legea municipale generale; elu face in ambele ilusorica ori ce alegere libera si neinfluintiata, numai câtu ca o influintiare póte fi mai multu, alt'a mai putienu interesata.

Se intielege apoi, ca unde maioritatea maiestrita a corpuriloru representative si administratóre, e sasésca, oficianti români nu vei aflá multi. Nu dóra pentruca astadi n'aru fi indreptatiti, — cá órecându — si ei de a ocupá oficie; ci din simpl'a causa, ca cei ce suntu chiamati de a alege, afla totudéun'a, mai apti concurenti, de cum suntu cei români.

Óre sa nu le fia cunoscute fratiloru români brasioveni tóte acestea si multele alte neajunsuri ale constitutiunei sasesci? Si déca le suntu cunoscute — cum negresitu ca trebuie sa le fia — putut'au ei conlucrá cu consciintia curata spre sustienerea unei atari constitutiuni?

De cum-va nui multiamesce proiectulu ministrului pentru reorganisarea fundului regiu; pre noi inca nu ne multiamesce; fiinduca amu fi asteptatu mai multu, amu fi asteptatu o cura radicale, pre cându elu e numai o operatiune injumatatita. Inse ori-cum e proiectulu acest'a, decâtu constitutiunea autonomica sasésca, e pentru noi multu mai bunu. Si de-si privilegiele sasesci cuprindu in sine mai multa autonomia decâtu ne concede legea municipale generale; ce folosu, déca autonomi'a acést'a nu e si pentru noi. Ce folosu déca e brandi'a buna inse in burdufu reu. . . .

O telegrama de alalta eri dela Budapest'a spune ca proiectulu despre regularea fundului regiu si universitatea natiunale este acceptatu cu unanimitate de câtra comissiunea administrativa. Eri s'a transpusu casei deputatiloru. Refer. este Wächter.

Camer'a Romaniei este inchisa. Alegerile cele nóue pentru senatu suntu scrise pre 7 9 si 11 Aprile.

O telegrama de alalta eri din Budapest'a dice: Din Serbi'a avemu sciri fórte neliniscitóre. Resbelulu cu Pórt'a este verosimilu; eri s'a tienutu consiliu despre declararea resbelului. — Totu din acea di se anuncia din Belgradu o crisa ministeriala. Se vorbesce cu siguritate despre schimbarea ministeriului serbescu.

Revist'a politica.

In ministeriulu ung. de justitia — dice „Nemz. Hirl.“ — se lucra din tóte puterile si se pregatesce stergerea altoru dóue-dieci de tribunale. Dispusetiunea acést'a va intrá in viétia in decursulu lunei lui Maiu.

Dupa o telegrama la „Kelet“ proiectulu de arondarea Transilvaniei imparte tiér'a, adaugendu-i si unele pârti din Ungari'a, in 14 comitate si 3 municipie urbane. Se sustiene scaunulu Ciucului, Odorheiului si districtulu Fagarasiului (cá comitate). Totu asiá comitatulu Albei inferióre, alu Clusiului si alu Solnocului interioru; se constitue dóue comitate ale Cetâtiei de balta, dóue ale Turdei si comitatulu Sabiiului.

Suntu mai multe dile de cându diurnalistic'a se ocupa cu indignatiune de afacerea unui locotenente dela venetori Hippolyt Ertel baronu de Krehlau. Acestu oficieru ocupatu in institutulu geograficu militariu, se dice, ca a vendutu Russiei si Prussiei planuri militare de mobilisare, planuri de resbelu in tienutulu Dunarei si statistic'a fortaretieloru. Dela atasiatulu militariu rusescu lânga ambasad'a rusésca din Vien'a, se spune ca negutiatoriulu locotenente a primitu 8000 ruble. Fapt'a acést'a de tradatoriu a descoperit'o ambasad'a francesa, cârei inca i se facuse oferte cu planuri. Locotenentulu este prinsu si cercetarea in urm'a faptei urméza.

Este o trista caracteristica fapt'a de mai susu in acelasi tempu cându din partea unoru barbati insemnati prussiani (dupa unii si rusi) se facura incercâri de a aflá secretulu tunuriloru celoru nóue, a le câroru inventatoru este Uchatius. Lumea vrea se scie ca incercarea acést'a a remasu fara resultatu, cu deosebirea, ca prussianiloru li-aru fi succesu a câstigá pre trei lucratori din arsenalulu austriacu carii lucrau la versarea tunuriloru uchatiane. — Fapt'a acést'a se desmintise de mai multe diurnale. „Kel. N.“ o sustiene si acum.

Din Bucuresci a sositu scirea ca sessiunea cameriloru este prolungita pàna la 10 (22) Martiu.*) Mai departe ca senatulu a votatu tarif'a vamale nemodificata; iéra camer'a a primitu definitivu imprumutulu provisoriu de 16 milióne si a statoritu cursulu de emissiuni dela imprumutulu drumului de feru per 42½ milióne cu 80. Mai departe se telegraféza, ca camer'a a votatu a se bate moneta (bani) de auru si de argintu cu efigi'a domnitorului. — Consiliariulu de legatiune dela ambasad'a germana din St. Petersburg, bar. de Alvensleben, este denumitu consulu generalu alu imper. germanu la Bucuresci. — Dupa dóue dile vine scirea telegrafica dela Bucuresci despre disólverea senatului si escrierea de nóue alegeri.

Din pârtile tieriloru turcesci resculate vine scirea ca conducetoriulu de insurgenti Ljubobratics fu arestatu dimpreuna cu alti siése capitani ai sei de câtra oficieri austriaci pre pamentu austriacu. De alta parte se spune, ca Vassa Efendi comisariulu de pacificatiune a plecatu dela Ragus'a spre Mostar.

Despre arestarea lui Ljubobratics se scrie din Ragus'a la „N. W. T.“ urmatórele: Ljubobratics cu trup'a sea in reversatulu dilei a vrutu se pauseze in Virani. Loculu acest'a dupa carta se tiene de teritoriulu erzegovinénu. Câtra médiadi vine la Ljubobratici capitanulu cercului Daucha insocitu de o compania dela regimentulu de infanteria austriacu Iellacici, sub comand'a capitanului Filous si face lui Ljubobratici cunoscutu ca a trecutu preste fruntarie. Ljubobratics se provóca la cart'a unui oficieru de statulu majoru austriacu, majorulu Roskiewicz si néga trecerea sea preste fruntarie; cu tóte aceste, la dorinti'a capitanului de cercu Daucha, comanda retragerea trupei sele. Trupele erau tocm'a la mancare. Capitanulu Filous invita pre Ljubobratics cu statulu seu majoru sa termine prandiulu aci in locu. Ljubobratici acceptéza bona fide invitarea acést'a cavaleresca dimpreuna cu adjutantulu seu Petrovici si ceilati, cari erau cu densulu. Cându voí Ljubobratics sa mérga la trup'a sea fu invitatu de capitanulu Filous sa remana preste nópte in Imoschi. Ljubobratics multiamesce si refusa invitarea. Atunci i se descopere ca elu si socii lui suntu prinsi. Nóptea fù escortati Ljubobratici si socii lui de compania pâna la Imoschi, unde fura arestati in casarm'a gendarmeriei, de unde in diu'a urmatória fura transportati la Sign. Comand'a trupei de insurgenti o luà numai decâtu Alesandru Ilkaksics din Nevesinje, unulu din cei mai bravi conducatori. Cu Ljubobratics impreuna fura prinsi voluntariulu conte Faella (italianu) domnisiór'a Jeanne Marcus (ollandesa).

---

*) Vedi mai susu.

Alta scire spune de arestarea a diece ómeni din gard'a de corpu a principelui Carageorgevici.

La 11 Martiu avù locu o lupta intre turci si insurgenti la Costainiti'a turcésca. Lupt'a a duratu mai multe óre. Resultatulu inca nu este cunoscutu. Totu ce se scie pâna acum este ca in Costainiti'a au sositu mai multe cara incarcate cu morti.

Din Constantinopole si din Belgradu vinu sciri fórte alarmatórie. De ambe pârtile se dirigu trupe spre fruntarie. Unu resbelu intre Pórta si Serbi'a este probabilu.

Interpelatiunea lui Polit a provocatu cele mai varie comentarie in foile publice. Semburele acelei interpelatiuni este imputarea, ca cabinetulu austriacu face politica de interventiune in orientu. Pre cându agerulu representantu alu serbiloru invinovatiá in parlamentulu ungurescu pre guvernulu austroungaru, ca spriginesce pre turci in defavorulu insurgentiloru si alu slaviloru de sudu, pre atunci generalulu Klapka, revolutiunariulu maghiaru cunoscutu, lauda in colónele unui diuariu politic'a neutralitâtiei ce o observa cabinetulu comunu, dara desapróba actiunea de reforma a puteriloru coaliate si astfeliu convine in punctulu acest'a cu antagonistulu seu politicu din falang'a opositiunei slave.

Vediendu cum siovaíesce o parte a opiniunei publice admirandu astadi faptele eroice ale insurgentiloru, iér mâne incantandu-se de infatisiarea unui pasi'a turcescu, nu aru fi de prisosu — dice „Fremd. Bltt“ — sa ne punemu intrebarea, cari suntu midilócele miraculóse ce le recomenda contrarii politicei cabinetului din Vien'a cá revalenta adeverata si nefalsificata? Nu e asiá usioru a respunde la acést'a intrebare. Deputatulu sudslavicu (Polit) ia in nume de reu proiectele de reforma ale guvernului austro-ungaru, pentruca elu vede int'ensele unu pasiu, de natura, a detrage miscârei insurectiunali indreptatirea morale si a scutí pre Turci'a de sórtea, ce i-a reservatu resturnatorii din Neoplant'a.

Dara ce are de a criticá amiculu pronunciatu alu turciloru (gen. Klapka) in acést'a actiune a puteriloru mari? Sa nu se sgudue statulu quo! Fras'a acést'a latina suna bine la urechi, are unu intielesu ambiguu. Déca intielegemu prin trens'a sustienerea imperatiei otomane cu tóte drepturile ei de suveranitate conformu tractateloru si in intinderea ei teritoriale intréga atunci numai orbi'a si maliti'a potu sa dica, ca politic'a austriaca staruesce dupa altu ceva ér nu dupa conservarea positiunei internatiunali a sultanatului cá statu. Déca acést'a nu aru fi asiá, trebuiá sa umblâmu numai pre acele câli, ce le doresce si cugeta acésta specie de politici, cându ne vorbescu de neutralitate, trebuiá sa lasâmu lucrurile sa mérga cum mergu. Unde aru stá astadi Pórt'a cu o atare politica a puteriloru vecine, ea, care nu e capabila cu tóte sfortiârile militare sa ne arete macaru unu micu resultatu decisivu asupr'a insurgentiloru?

Ce erá atunci, cându puterile nu aducea la valóre influinti'a loru in Belgradu si Cettinje, spre a astupá sorgintii, din cari se nutrea insurectiunea, cându Austro-Ungari'a nu luá sub ingrigirea sea dieci de mii de refugiati, cari neaflandu asilu la noi deveneau totu atâti luptatori desperati, cá sa tacemu de rigorositatea, cu care guvernulu priveghiaza la fruntarie si lucra la oper'a pacificatiunei si a repatriarei refugiatiloru cu mai multa energia, decâtu organele Portiei.

Politic'a nóstra se vede ca e mai convenabìla si mai priinciósa integritatei imperatiei otomane, decâtu politic'a ce a crescutu in traditiunile lui Metternich, care vedea problem'a sea in perpetuarea marasmului ce strabatea intregu corpulu statului osmanu si in sustienerea unei stâri contagióse. Contele Andrássy s'a abatutu dela acésta politica, a parasitu vechiulu siablonu, elu staruesce a sustiené, promová si consolidá totu ce e vitalu in imperiulu turcescu, si a pune acolo unde s'a stinsu ori-ce vitalitate, in loculu influintiei turcesci pre a Austro-Ungariei. Interesulu patriei nóstre cere cá vecinulu nostru mai de aprópe din orientu, care aru fi chiamatu sa ni fia celu mai bunu cumperatoriu, sa se sustiena solventu si neatacabilu in intregitatea sea, dara nu se póte asteptá dela noi, cá sa ne facemu anteluptatori pentru densulu acolo, unde si-a terminatu rolulu, pentru a-lu restituí in starea de mai inainte pre spesele puterei nóstre. Aplicandu acést'a la situatiune nu vomu vedé o contradicere séu ambiguitate, candu acel'asi barbatu, carele se nesuesce a proptí si radicá suveranitatea ce se clatina a sultanului in Bosni'a si Erzegovin'a, de alta parte nu-si face scrupuli a incheiá unu pactu cu Romani'a si a purtá fatia cu acestu principatu, care a sciutu sa se subtraga de ori-ce ingerintia a Portiei, nu o politica turcésca, ci o politica specifica austro-ungara.

Pâna la momentu contrarii acestui programu politicu ni-au remasu datori cu argumentulu, ca acest'a nu aru fi mai avantagiosu monarchiei decâtu acel'a, pentru cari se insufletiescu densii, fâra de a-lu precisá. De alta parte — termina „Fr. Bl.“ — avemu satisfactiunea de a vedé puterile cele mai conservative fatia cu Turci'a coaliate sub flamur'a Austro-Ungariei, pre cându alti contrari de natura celoru numiti mai susu se paru ca lupta mai multu pentru tricolorulu slavu séu pentru semilun'a turcésca, decâtu pentru vulturulu austriacu.

Unu tipetu de dorere din Bosni'a.

O deputatiune de refugiati din Bosni'a presentà de une-dile maresialului camp. de Mollinary o petitiune ce o reproducemu in traducere. Petitiunea dice:

Ilustre Dle! Din mai multe pârti strabatù la noi scirea, ca guvernulu gratiósei Majestâti a Imperatului si Regelui monarchiei austro-ungare, a tramisu, in contielegere cu guvernele din Petersburg si Berlinu, atotu puternicului padisiahu o scrisóre, in care se ceru in favorulu raialeloru din Bosni'a si Erzegovin'a unele drepturi si usiurâri. Noi ni-amu procuratu prin barbatii nostri de incredere scrisórea in cestiune, amu cerutu sa ni se cetésca si esplice pentru ca credeamu, ca vomu aflá intr'ens'a unu remediu si balsamu pentru suferintiele nóstre cele grele.

Intr'aceea aflaramu, ca ne amerintia furtune si din partea aceea, de unde asteptámu scutu siguru.

Suferintiele grele ale raialeloru bosnio-ertiegovinene sub domni'a selbateca, aspra si ilegale a turciloru, a agailoru si begiloru loru suntu cunoscute tuturoru si raialele, avisate la sine, trebuira sa ia armele contr'a turbatiloru loru apesatori, pentru a scapá de dorerea desperârei.

Nu intielegemu dara, pentru ce scrisórea numita a trebuitu sa sune astfeliu si nu altmintrea.

Privindu-o inse asiá precum este venimu la cunoscintia, ca suferintiele si dorerile sermaneloru raiale in Bosni'a si Ertiegovin'a nu au datu ansa la acea scrisóre, si nu suntu nici obiectulu ei.

Scrisórea insasi dice, ca a fostu provocata prin insurectiune, ca scopulu ei inse e sustienerea vietiei si a puterei imperatiei sultanului. Din acestu temeiu scrisórea staruesce numai pentru pacificatiunea provincieloru resculate, dara nu spre glori'a si onórea *crucei*, si nici pentru a asigurá progresulu omenescu basatu pre cruce, dreptulu si libertatea. S'a avutu in vedere numai glori'a si onórea semilunei, precum si persecutiunea si sclavi'a conditiunata de acést'a.

De aceea, serenissime Dómne, nu se afla in acea scrisóre nimic'a ce nu aru fi promisu dejá atotu puterniculu sultanu in hatihumaiurile si fermanele sele, si adeca intru folosulu raialeloru. A insirá tóte promissiunile de pâna acum si a confirmá valórea loru, aru fi lucru de prisosu. E o silintia zedarnica a impreuná aceea ce din natura se pare neimpreunabilu. Si déca crucea si semilun'a aru poté fi impreuna, fia in pagub'a unei'a séu a altei'a, la acést'a s'aru recere multa munca si tempu.

Esperinti'a ne invétia, ca promisiunile atotuputernicului sultanu nici in tempuri de pace nu se putura realisá. Cu atâtu mai putienu se póte intemplá acést'a acum, cându suferintiele si asupririle in ambele pârti au ajunsu la punctulu de culminatiune. Noi avemu lipsa de unu ajutoriu grabnicu si resolutu

---

Croquis.

(Fine)

Cârti maghiare pâna acum nu mi-amu procuratu, fiindu ca numai acum amu inceputu a invetiá magiaresce cu instructoru comandatu anume, dela B-Pest'a, dar' si afara d'aceea ómenii suntu ignoranti si malitiosi si nu mi-au recomandatu nici un'a de Dne-ajuta. M'amu capuitu totusi cu memorabilele studie ale lui Rösler, cari scriu atâtu de obiectivu in caus'a româniloru. De aru scrie multi istorici cá acest'a, s'aru descoperí lucruri mari despre originea româniloru.

A dóu'a mi-amu arangiatu icónele comme il faut dupa becsülés.

De-si partea cea mai mare a intelegintiei romane, din cause, credemu, prea bine cunoscute on. publicu*, se obicinuesce a-si infrumsetiá odâile cu totu feliulu de tablouri natiunali, totusi eu nu me putui numerá decâtu intre cei putieni, cari abiá 'si tienu 3—4 portrete. — Din caus'a ast'a nici nu avui greutâti mari cu derangiamentulu.

In fruntea apartamentului antâiu stetea icón'a lui Traianu. Acest'a a fostu mare in tempulu seu. Astadi nu are nici o valóre. Pentru patri'a nóstra elu a plantatu reulu celu mai mare. De n'aru fi saditu aici in Transilvani'a unu neamu atâtu de cleosu, care se tiene cá scaiulu de lâna si pe care nu-lu potu miscá toti barbarii din locu, — atunci scie Ddieu, ce ómeni linisciti aru mai dormí pe locurile aceste. Deci

in antisiambra cu elu.

Mihaiu Vitézulu... Se dice c'a avutu intentiunile cele mai bune pentru romani, a voitu sa faca o imperatia mare romanésca. Amu stimatu totu-déun'a nesuintiele nobile; amu recunoscutu in elu unu omu de caracteru nobilu si cu multe virtuti dar de cându amu cetitu unu calendariu sasescu din estu anu m'amu convinsu de contrariulu, ca adeca a fostu unu siarlatanu naterêu si nu si-a tienutu nici odata juramentulu. Unulu cá atare

in antisiambra.

Hori'a, Closic'a si Crisianu .. creaturi nascocite, pe cari nu credu sa-i fi vediutu nici nene Costande, care i pune pe harthia, cu atâtu mai putienu sa fia avutu ei ideile maretie, ce se istorisescu despre ei. Deci

in antisiambra!

Avému si pre metropolitulu Siagun'a.

O! natiune fericita! cugetamu adese in mine, eata barbatulu alesu. Messi'a pe care ni-lu tramise provedinti'a, cá sa ne conduca in tiér'a „fagaduintiei.“ De trei ori ferice vóue romaniloru, ca aveti in sinulu vostru unu atletu atâtu de impunetoriu, care prin tactica si portarea sea va sci vindecá ranele seculare, cari au sangeratu neintreruptu. Mi saltá inim'a de bucuria, cându mi improspetámu in memoria cunoscut'a-i massima mai multa lumina. Bucurate noule Ierusalime, amu repetitu cu densulu vediendu progresele imbucuratóre, ce vedému in biseric'a romana, incredintiata sub ingrigirea-i parintésca, lumin'a Domnului preste tine au stralucitu! Deací inainte vei fi si tu respectata cá celelalte confesiuni din patria, nu o se mai fii despretiuita.

De megholt Mátyás oda van az igazság. Au muritu Siagun'a, si cu mórtea lui i s'au stensu si nimbulu. Au fostu mare pâna au traitu, dar' astadi recunoscu si amicii lui cei mai buni, ca s'au insielatu intr'ensulu. Nu credu, déca aru dorí baremu unulu din acesti'a, cá se mai reinvia Siagun'a. Din contra toti se bucura din inima sincera, ca au scapatu de densulu. Inca câte-va diecenii si va fi stersu pentru vecia din memori'a celoru ce l'au cunoscutu. Consemtu cu acesti'a prin urmare

in antisiambra.

Iancu... si-a capetatu resplat'a in viétia... A. B. resvretitori eri, resvretitori astadi; M. dacoromanistu, care erá mai bune, déca nu se reintorcea dela P. cându a cutezatu sa vorbésca romanesce intr'o dieta indesuita cu patrioti infocati;

in antisiambru.

Acum organisarea cea nóua!

Implutumi-amu tóta chili'a cu icóne dupa chipulu si asemenarea unicului poporu providentialu, care e menitu sa cârmuiésca intregu universulu, pe mare si pe uscatu, a cârui resiedintia se afla plantata pre câmpurile manóse ale Magiariei extra quam non est vita, si est vita non est ita.

Diurnalistic'a romana inca amu pus'o de cuiu. Acést'a mai are norocu cu advocatii romani, cari si sacrifica ultimulu denariu intocm'a cá vedu'a din scriptura pentru sustienerea ei cum si cu miserii amploiati romani de pe la tóte oficiele publice fâra a câroru ajutoriu aru trebuí sa se duca tóte pe copca.

De ocamdata m'amu abonatu la „Magyar Polgár“ diurnalulu celu mai patrioticu si cu idei mai sanetóse, câdin partea mariloru puteri, altu ajutoriu nu ne folosesce. Nu suntu puterile in stare sa ne dea unu atare ajutoriu, sa ne lase atunci in mân'a sortiei nóstre.

---

*) Sa me ierte d. P. ca i-amu furatu dîcerea acést'a. Cheştiele suntu fórt analóge.

Noi suntemu convinsi, ca nu ne póte ajutá nici o scrisóre, fia adresata la ori si cine, care nu e scrisa cu sabi'a si sânge.

Ne pare si fórte reu, ca cei ce au tramisu acea scrisóre voiescu sa impedece miscarea nóstra libera.

Se dice, ca puterile trebuiau sa scutésca onórea si independinti'a sultanului; noi credemu, ca puterile trebuiau sa scutésca si onórea si liber'a vointia a aceloru state, cari voiau si trebuiau sa ne vina intr'ajutoriu. Lucrulu inse nu este asiá. Precându se scutesce independinti'a sultanului, popórele crestine din Bosni'a si Erzegovin'a se punu in catenele cele mai grele, precum si acele state, cari cu mai multu dreptu se numescu „state" decâtu statulu din Stambulu.

Ilustre Dle! Din scrisórea tramisa la Constantinopoli, chiaru si déca sultanulu o va fi primitu, ved mu, unde ne aflâmu. Turcii din Bosni'a si Erzegovin'a ridu acum cá si mai inainte de astíeliu de epistole dicendu: „Nice odata nu se póte pune crucea alaturea cu coranulu, ghiaurii nu potu fi egalu indreptatiti cu urmatorii profetului."

Ilustre Dle! Tu ai fostu gratiosu fatia cu noi, da Imperatului si Regelui nostru cea mai caldurósa a nóstra multiemita pentru scutulu si ajutoriulu ce ni l'a oferitu, totu odata róga inse pre Imperatulu, cá Prea inaltiatu acelasi sa nu refuse nici pre viitoriu familieloru nóstre scutulu si ajutoriulu. Noi, cari nu preste multu vomu trebuí sa ne reintórcemu in patri'a nóstra, pentru a aflá acolo libertatea séu mormentulu, Te rogâmu a dispune sa ni se redea armele pre cari trecându pre partea acést'a trebuiramu sa le dâmu oficiolateloru; pentru ca in arma jace, déca nu mântuirea, totusi garanti'a, ca nu vomu murí neresbunati.

Remânemu in firm'a credintia, ca acést'a trista rogare a nóstra primindu-o in modu gratiosu, o vei substerne câtu mai curendu Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui.

Corespondintia originala.

(Urmare din nr. 88|1875.)

Georgie Blag'a lui Antonie, unu omu betivu, dar' sa spunu domnule, ca pâna a nu aduce diavolulu pre jidovii aici in satulu nostru, nu au fostu betivu. Elu s'a datu dupa beutura, s'a facutu betivu si s'a stricatu numai dela venirea jidoviloru in satulu nostru. A beutu in credintia, câtu au beutu póte sa scie numai renz'a lui, destulu ca jidovóic'a acést'a vestita iau luatu cas'a cu curte cu totu in detoria de 80 fl. v. a. pentru beutura. Georgie Feru fostu militariu, au avutu aici posesiune o gradina cu totu feliulu de pomi si locu de cucuruzu. Dupa ce au venitu dela militie mai antierti, jidovóic'a s'a pusu cu viclenia pre lânga elu, i-au smulsu gradin'a din posessiune adeca au cumperatu-o cu locu cu totu pre lânga contractu cu 60 fl. v. a; ea inse nu i-au datu banii gat'a, ci iau datu vre-o 3 luni mâncare si vinarsu si apoi au fostu platita, iér' vendiatoriulu au remasu proletariu.

Ea au mai luatu si dela altii câte o holda câte unu locu de cucuruzu, dar' cei spusi cu numele suntu veniti dimpreuna cu familiele loru, — cari suntu insurati — la sapa de lemnu séu cum ai disu D-ta, la stare de cersitoria!

Este de temutu domnule, si se va intemplá de preste 5, 6 ani nu voru mai remâné nici 10 locuitori in satulu asta neciupeliti de jidovi, pentru ca si dârile suntu grele, baníí scumpi si ómeni si mai avuti se indetorescu la jidovi pre lânga camete grele se platésca dârile, vine la mijlocu vre-o nenorocire, nu potu platí la terminu, jidovii de locu 'i amerintia cu procesu; si sciindu ca omulu nu are incatrau, — e prinsu cá musc'a de paianginu — cá se smulga unu pamentu dela elu, nu se invoiescu la asteptare, atunci bietulu omu cá se incungiure cheltuielile cele mari de procesu 'si stirbéza possessiunea si 'i da veri unu pamentu."

La acestea diseiu eu, bine frate, dârile suntu grele, dar' asiá se dice: da imperatului ce este a imperatului, si lui Dumnedieu ce este a lui Dumnedieu", ómeni sa se mai retiena dela beuturile jidoviloru, cari si asiá cum disesi D-ta mai nainte, nu suntu curate ci stricate si multe si spurcate — câci nici jidovii nu ducu pre ómeni cu poterea in cârcimele loru, si asiá facându ómenii nostri le va fi mai usioru a platí dârile, — „bá cu insielaciuni domnule si cu amagiri 'i ducu mai cá cu puterea. Apoi déca amu avé in satu unulu macaru, care se dea invetiatura cum amu auditu invetiaturi si sfaturi din gur'a D-tale date ómeniloru, sar' mai oprí de a imbogatí pre jidovi, dar' D-ta scii ca preotulu nostru inca se duce la vinarsulu jidoviloru, si mai cunoscu inca preoti si din alte secte cari facu totu asiá", fu respunsu.

Curíositatea asupr'a celoru audite despre Geógiu, me facù de merseiu in duminec'a cea mai de aprópe acolo, unde in preumblare-mi pre stradele acestui satu, mie cunoscutu inca din anii copilariei mele, locuitu inainte de 1848 de crestini, (fostii domni pamentesci si iobagii loru) si unde — curtile si gradinile celoru dintâiu erau infrumsetiate cu stoguri de grâu, cotarci cu cucurudiu, si pivniti pline de beuturi de tóta speci'a, curate precum le dedea frumós'a si indurat'a natura, erau bucate de preste ani si la cei din urma (fosti coloni) vede omulu astadi in multe curti domnesci parte cumperate, parte luate in arenda de jidani, vinarseriile si vozurile cu plamadituri ale acestor'a, crestini dintre fostii coloni in servitiulu loru si dileri periti la fetie de beuturile loru spirituóse, falsificate si stricacióse stomachului si zdrentiosi, curtile fostiloru coloni numai au frumosulu prospectu de odinióra, câci bucatele aduse dela câmpu se transportu curendu in magazinile jidaniloru in camete pentru detorii, animalele domestice inca suntu rari:

In tóte stradele Geógiului suntu case de zidu jidovesti; parte din fundamentu edificate, parte renovate, câtu acestu satu pare a fi satu jidovescu. Acestu soiu periculosu nu este ruinatoriu numai pentru tieranii rustici ci si pentru fostii domni pamentesci de si acestea au lacomitu la arendiele cele grase a le jidaniloru si au introdusu, spre marea dauna a tieraniloru limitatiunile cârcimaritului.

In un'a din stradele principale a le Geógiului dedui de unu grupu de ómeni, unii siediendu, altii stându pre picióre inaintea unei case. Cu acestea statui in vorba, audiu din gurile loru, ca 9 familii române de acolo suntu totaliter seracite de jidani, si la intrebarea mea: dar' apoi acum ce facu remasí fâra avere? 'mi respunse unulu aratându-mi unu porcu, care pâsiá inainte in lungulu ulitiei „umbla iéc'a domnule cá porculu acel'a, pre uliti." Totu de acolo mi aretara o casa nóua scósa la strada, edificata de unu locuitoriu românu si fost'a proprietate a lui, dar' acum cumperâta de unu jidanu mai dandu-i si si bani si cumperandu-i o casa vechia in alta ulitia. Mi mai aretara inca o casa nóua, mare din materialu solidu, nu de totu gat'a, pre care numai uliti'a o desparte de cas'a parochiala si curtea bisericei greco-orient. de acolo. Mi spusera ca loculu pe care este edificata acésta casa au fostu ereditu de 2 frati români, dela parinti, dar' jidanului i succese dupa multa truda a induplecá pe proprietari a i-lu vinde, apoi elu li-au cumperatu altu locu cu case mai delaturi si li-au mai datu si bani. Asiá se scotu românii rustici de jidani din locurile cele bune si se tîpa delaturi.

Nu fura de ajunsu cele esperiate in Geógiu, spre sfasiarea inimei mele, trebuí se mai audu in diu'a urmatóre in scald'a Geoagiului eata ce:

Unu românu rusticu, in etate de 54—57 ani, de jumetate incaruntitu, de statura mai inalta decâtu de midilocu, corpulentu, cu fatia plina si o fisionomia placuta, din unu satu din giuru, cu care me intalniiu in o ulitia si incepui conversatiunea, care din ce in ce devení totu mai interesanta, admirandu-i priceperea naturala si incantatu de vorbele-i logice, ce me si indemnà a-lu intrebá ca scie cetí si scrie? la ce respunsulu fu: „nu sciu domnule". Acest'a 'mi dise intre altele cam urmatórele: nu avemu dela cine cere nici o invetiatura domnule, suntemu cá o turma fâra pastoriu! Preotii (!??! Red.) nostrii si chiaru si notarii români suntu un'a cu jidanii, sciu intemplâri ca in unele sate satenii au pusu peciorulu in pragu, si jidanii nu s'au potutu asiediá in satu; dar' mai la urma jidanii au cumperatu pe preotu pe notariu si bireu si inca pe câti-va din fruntasii satului, cari apoi au tienutu multimea in frêu, au venitu jidani si s'au incuibatu in satu, au facutu si facu mari pustiiri. Amu avutu si solgabireu românu, dar' si acel'a au fostu lacomu, in pung'a jidaniloru, si ei avéu dreptu inaintea lui, cum au dreptu ei acum la celu de acum (neromânu). Advocatii români domnule nu stau inderetu advocatiloru de alte natiuni in a trage de pe noi românii. Sciu sate romanesci, cari au avutu procese cu posessori pentru vre-o parte de hotaru, s'au feritu de advocati straini, si in urma s'au trezitu cu causele loru vendute pentru sute si mii la contrari de advocati români. Póte ca nici cu advocati straini nu umblau mai bine, dar' celu putienu dorerea nu erá asiá de mare, déca reulu le veniá dela straini.*)

Eu amu umblatu in Zarandu, acolo in Bai'a de Crisiu suntu mai toti dregatorii dela cancelarii romani, in Bradu este gimnasiu romanescu cu profesori invetiati romani, dara jidovii, au facutu si facu perjolu si pe acolo, cá si pre aici si cá pretutindenea, si marturisescu dle ca eu nici odata vorbe si svaturi bune cá dela D-ta nu amu vediutu, vedu ca te dóre pentruca ne vedi perirea, si Dumnedieu sa te tiena, dar mi-aru paré bine sa sciu ca de cine amu norocire? Eu satisfacui dorintiei lui, apoi 'si luà diu'a buna si ne despartiramu.

Este unu ce ingrozitoriu, cum chiaru si numai unu jidanu singuru, incuibatu odata in unu satu, stórce averea locuitoriloru crestini in 5, 6 ani. Esemplu Bampotocu si Gargova, cea din urma comuna cu circiter 180 case, unde si biseric'a sa aiba — dupa cum mi spusera unii sateni 1873 — dreptu de carcimaritu, care inse sa-lu dee totu-déun'a d. protopopu respectivu in arenda la jidanu la care abate si unde sa fia bine primitu.

In ambele comune abiá mai resufla ómenii, suntu storsi de tóta averea prin jidani si totu asiá suntu si in multime de alte sate.

Jidanii suntu din mai multe puncte de vedere chiaru si pentru statu daunosi, si se luàmu numai casulu ca dupa indiciile statistice cele mai nóue suntu in Austro-Ungari'a 822,000 jidovi si in armata numai 2020 de feciori jidovi, si ast'a face pre omu a-si esplicá ca ei trebuie sa se scóta la asentatii dela inrolare la militia si prin corumperi, câci ei in modulu aretatu 'si umplu pungile de bani si devinu proprietari mari de realitâti in interiorulu comuneloru si de pamenturi la câmpu, apoi e usioru a unge.

(Va urmá)

Varietâti.

*** **Bibliograficu** *Asupr'a situatiunei.* Colectiune revediuta si adause de *articuli* si *foisióre*, de *Ioanu A. Lapedatu.* Acésta carte s'a pusu sub tipariu si va aparé preste curendu; ea se procura deadreptulu dela autoriu, care se afla in *Brasiovu.* Pretiulu e 60 cr. v. austr.

*** **Din tempulu esundâriloru.** Din o epistola privata dela unu invetiatoriu impartasimu urmatórele:

In 20 Fauru st. n. a. c. dupa amédiadi la 2 óre cându chiaru amu inceputu prelegerea cu 53 elevi, pre ferést'a scólei amu vediutu cumca A. Bulbucu judele, alérga in fuga mare pre strad'a principale a Lapusiului rom. in josu, cugetandu ca de fric'a cui-va fuge, séu alérga dupa cine-va — amu bagatu de séma ca intr'o directiune cu densulu vine pre riulu Lapusiului ap'a cu tabli de ghiatia fórte infioratóre, si mari, gróse de 3 decimetri si late cá fati'a casei, si si mai mari, cari in directiunea casei scolare vis-a-vis cu scól'a s'au opritu si s'au radicatu un'a preste alta 2 urme dela drumu in susu. Ap'a oprindu-se in sloi gramaditi, au esitu din alvia, si au apucatu directiunea pre strad'a principale in josu — pâna cându amu mantuitu elevii de periculu. Ap'a m'au cuprinsu de tóte pârtile, si luându-mi famili'a in spate amu fostu silitu a parasí scól'a, si m'amu mutatu cu famili'a la vecinulu Soln Ioská. Ap'a totu crescea. Amu fostu siliti a ne urcá 2 gasde cu famili'a in podulu casei, de unde prin gaur'a ce o amu facutu amu observatu ca ap'a cu ghiati'a s'au indreptatu cu totulu spre noi, de unde amu fostu siliti a ne coborí din podulu casei si a ne duce famili'a prin apa si prin ghiétia, pâna in brêu, si a ne urcá pre rip'a la Bumbu, unde ne-amu potutu scapá numai viéti'a.

De acésta esundare au fostu cuprinse 21 famili cari au scapatu in podurile caseloru. — S'au innecatu 8 oi 2 junci, si apoi alte vietâti mai merunte ce se potu aflá pre la case, dearendulu, mobilele de prin case tóte le au udatu, si parte mare le au luatu ap'a cu sine, — pagub'a preste totu póte sa fia 600 fl. v. a.

---

rui'a nu-i pésa de nime, chiaru nici de Imperatulu.

Apropos! mi veti dice renegatu? Putinu me dóre capulu. Nu suntu numai eu. Si apoi nu le merge bine la toti renegatii? Aici dicu fâra nici o remuscare, ca nu caracterulu igrasia pe omu, ci traiulu bunu.

Inse n'amu se mai intindu vorba lunga cu voi.

Vorba multa-i seracia
Lumea-i pentru veselia
Astadi bine se traiescu
De mâne nu me gandescu.

In sfersitu inca un'a.

Tenerii romani s'au obicinuítu de câtu-va tempu — firesce din cause binecuventate si justificavere — a se inrolá sub flamur'a lui Hymenu cu totu feliulu de natiuni straine. Fórte bine. Aceste i-aducu la resonu. Din parte-mi cunoscu fórte putieni pàna acum carì au venitu la calea adeverului in modulu acest'a. Cu acesti'a me asociezu si eu si mi-amu si pusu ochiulu pe o viola din gradin'a vecinului si nu potu decâtu sa-ti recomendu si tie unu carminu din gradin'a de lânga mine.

Alázatos szolgája.

N. P. *Petrescu.*

---

*) Incidit in Scylam, qui vult vitare Carybdim. Cor.

Judele Ant. Bulbucu au facutu reportu judelui procesualu N. Ratiu carele indata au datu porunca si au scosu ómeni din cercu la 1000 pre 2 dile, si dealungulu riului au taiatu unu pareu de 300 metri lungu 4 metri afundu si 4 metri latu, — dupa care ap'a cu ghiati'a au inceputu a se retrage in alvi'a sea. In modulu acest'a ne-amu mantuitu; altcum casele, si tóte alte cele deveniau manate de apa. O parte din ómeni, câror'a le-au fostu posibilu s'au mutatu cu totulu din case, iéra alte parte câror'a nu le-au fostu posibila mutarea, au remasu in casele friguróse, pre cari inse iau cuprinsu morbulu.

⁂ Resbunare. In comitatulu Solnocului interioru, cerculu Lapusiului ungurescu, in comun'a Suciulu de josu de mai multi ani locuindu unu jidanu cu numele Grünstein Iosifu, care cu cametele cele grase ce le au storsu de pre spatele poporului romanu, s'au inavutitu fórte, au vendutu si au cumperatu cu dob'a case si mosii a mai multoru individi din Suciulu de josu, a unor'a si din Lapusiulu romanescu, iau adusu la sapa de lemnu, li-au acatiatu traist'a in spate si ei au pornitu pre drumulu cersitului. In 29 Febr. st. n. a. c. nu pré tardiu sér'a Grünstein Iosifu siedé in cas'a sea propria la masa. Atunci se dice din afara pe ferésta cine-va a trasu cu pusc'a si Ios. Grünstein remase la momentu mortu. Motivulu impuscaturei se vede ca n'a fostu altulu decâtu resbunarea. Iosifu Grünstein luá 120% dupa o suta floreni pre anu.

⁂ *Veste buna pentru fumatori.* Ministrulu reg. ung. de financie a emisu o ordinatiune in privinti'a controlârei tabacului. S'au plansu multi, ca pachetarea e rea, ca cualitatea tabacului nu e buna si ca de multe ori (ba prea adeseori!) se afla in tabacu si in cigâri objecte straine. Pentruca sa se póta constatá invinuirile radicate asupr'a fabricatiunei tabacului. Directiunile suntu indatorate a asterne lânga raportele loru si fabricatulu de pricina. Déca nu va fi mai bunu tabaculu si mai bune cigârile si dupa dispusetiunea acést'a „las' pre mine" a disu unu glumetiu, care tragea nisce fire de câlti dintr'o cigara de 5 cr.

⁂ *O fentâna periculósa.* In . . . . . (Erdö-Tarcsa), comitatulu Cetâtiei de balta s'a sapatu o fontâna. Dupa ce sapatorii au ajunsu la o afundime de 7 stengini au inceputu a se inaltiá din fantâna aburi puturosi. Unu sapatoriu s'a demisu si dupa aratarea acést'a in fundulu sapaturei, a cadiutu inse numai decâtu josu la pamentu fâra de nici o simtire. Totu asiá s'a intemplatu si cu alu doilea. Cu multu necasu fura trasi afara amendoi cu nisce carlige; dara nu se mai putura desteptá. Din urmele gasite in pamentulu sapatu si scosu afara se da cu socotél'a ca sub fantâna trebuie sa fia unu stratu de carbuni de pétra.

Locu deschisu.

(Urmare si fine din nr. 18.)

Totu odata intréba dle corespondinte si comissiunea investigatóre contr'a mea din Dev'a, ca m'au potutu pre mine bravulu romanu Demianu la vre-o comisiune dovedi, ca amu comisu astfeliu de fapte ilegale cá d-sea?

Aceea este adeveratu, ca in urm'a atâtoru acuse pentru atâtea celaime facute prin bravulu romanu Demianu date din partea locuitoriloru din acestu cercu la mine, in sensulu legei, alu dreptâtiei si a binelui publicu l'amu citatu oficiosu, si numai dupa 2 citâri legale ne voindu a se presentá i s'au ordonatu escortarea cu gendarmeri'a si si atunci diu'a nu nóptea?

Dara dle corespondinte aceea nu presupune nici odata, ca déca Ilustritatea Sea dlu comite supremu, care sub tóta splendid'a cariera a vietiei sele au documentatu totu-déun'a cu dovedile cele mai viue iubirea de dreptate, in urm'a atâtoru invidióse acuse; m'aru fi aflatu pre mine prin comissiunea investigatóre de vinovatu, nu me-aru fi suspendatu din officiu, si nu crede nici aceea ca fapte de care socoti ca amu comisu eu, bantue poporatiunea din cttulu Unedorei; nu dieu nici odata, fâra mancâtoriile si celaimele cele multe, precum au comisu chiaru bravulu românu Demianu din Balsi'a fiindu cá solgabireu mai multi ani, séu dóra cugeta dlu Demianu din Balsi'a ca solgabirei presenti inca facu celaime si mâncatorii, precum presupune de densulu ca au facutu, nu se admita la acésta credintia dlu bravu românu Demianu conformu titulei date de corespondintele nici odata pentru-ca Ilustritatea Sea dlu comite supremu cá totudéun'a recunoscutulu iubitoriu de dreptate si adeveru, nu numai ca nu sufere astfeliu de abusuri; fâra eu sum in acei'a firma sperantie ca Ilustritatea Seà dlu comite supremu va trage la meritata pedépsa, si abusurile facute pâna acum'a, si prin urmare si bravulu românu Demianu 'si va primí pedéps'a meritata pentru nenumeratele sale fapte de celaima comise sub durat'a slusbei sale. —

Au cugeta dlu Demianu, ca faptele acestea; ca sum românu mare, ca nu sciu unguresce, ca amu tienutu sigilu românescu in cancelarie, si ca lucru românesce, suntu abusuri si crime, de-mi urgeaza cu ori ce pretiu, si pre ori-ce cale suspendarea din oficiu in sperantie sa devina densulu in acestu postu, ca alt'a nu se póte esplicá.

Ve asigurediu stimate dle Redactoru, ca dupa finirea cercetârei contr'a mea in privinti'a acést'a cu mai multa materie, si mai pre largu ve voiu incomodá stimatulu dîuariu.

Totu odata se róga stimata redactiune dela *Albin'a* sa binevoiésca a dá locu acestei reflectâri si in stimatulu seu diurnalu Albin'a in care au aparutu si acus'a contr'a persónei mele. —

Almasiu mare in 6 Martie 1876.

Simeone Trifu
jude procesualu in
cerculu Almasiului.

Domnule Redactore! In pretiuitulu diuariu ce redigeti nru 18 — febr. 29 (12 Martiu) aparù unu estrasu din o corespondintia particulara din protopresbiteratulu rom. gr. or. alu Cohalmului dto 20 Febr. subscrisa de I. B., — la care cu permissiunea pré on. d-vóstra anotezu. —

Nu tragu la dubietate progresulu par. adm. ppescu Nicolau D. Mircea atâtu in sfer'a bisericésca câtu si in cea scolara in protopresbiteratulu incredintiatu conducerei d-sele! implinindu-si in calitatea sea cá atare sacr'a missiune; — iér' ce privesce dechiaratiunea nebasata a corespondintelui, ca in unele comune din protopresbiteratele invecinate nici ideea n'aru esistá pentru formarea de atari fonduri parochiale!?? — o dechiaru de tendintia malitiósa, nutrita de unu omu fâra socotintia si seriositate.

Camu potu sci eu cine e dlu I. B. „cauda leonem facit"!! ridice dlu pre siefulu seu tractuale pâna la alu treilea ceriu, dara se nu vateme pre nedreptu pre atari protopresbiteri, resp. adm. protopresbiterali cari póte tóta viétia si a consacrato pentru inflorirea sânteloru cause bisericesci si scolare!! —

Convinga-se dlu I. B. mai intâiu despre cele ce voiesce a scrie in publicu, apoi sa cuteze a pâsí in publicu.

X.

Publicare de licitatiune.

Comun'a bisericésca gr. or. din Resnovu dupa ce si-au primitu aprobârile necesari dela autoritâtile mai inalte competinti, — in diu'a de 25 Martie st. v. 1876 la 10 óre a. m. va vinde prin licitatiune verbala publica, padurea de fagu de pre muntele bisericei Baiu séu Dibamu aflatoriu in Romani'a districtulu Prahov'a.

Conditiunile de licitare precum si alte esplicâri se potu capetá si respective vedé in scól'a romana de aici, unde se va tiené si licitatiunea.

Resnovu in 25 Fauru 1876.

Comitetulu parochiale.

Ad Nr. 10. 1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a in Brisnicu protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 21 Martie st. v. a. c. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

Portiune canonica 7 jug. parte aratoriu, parte fenatiu, dela 80 numeri de case 80 miertie mari de cucuruzu sfarimatu, si dela geleri o dî de lucru, apoi stol'a usuata. Tóte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu anualu aprópe de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune de parochu, au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului org. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Dev'a in 19 Febr. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
(2—3) protopresb.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu lânga betrânulu parochu Nicolau Briciu din Galatiu protopresbiteratulu Bistritiei, se deschide prin acést'a concursu in intielesulu inaltului ordinu consistoriale din 4 Septembre 1875 nr. 2323 pâna in 28 Martiu a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate urmatórele emoluminte:

Dela 60 case câte 1 mertia cucuruzu sfermatu, totu dela acelea case venitulu epitrafirului si câte ½ dî de lucru.

Portiune canonica 5 jugere pamentu aratoriu 2½ jugere fenatiu.

Cu acestu postu e impreunatu si postulu de invetiatoriu cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, cá obligati de a implini tóte functiunile nepotincosului parochu suntu avisati a-si trimite concursele instruite amesuratu Statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la comitetulu parochialu in Galatiu post'a ultima Bistriti'a.

Galatiu 26 Febr. 1876.

Comitetulu parochialu in intielegere cu oficiulu protopresbiteralu tractualu.
(2—3)

Ad. nr. 10 1876.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante Ighielu protopresbiteratulu Albei Iuliei se escrie concursu pâna la 21 Martie 1876. st. v. cându se va tiené si candidatiunea.

Emolumintele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Portiune canonica de 8 jugere 804□° in aratoriu si fenatiu.
3. Dela 114 familii câte un'a ferdela de bucate, séu parte in mustu.
4. Dela 114 familii un'a di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-si asterne concursele loru conformu Statutului organicu pâna in terminulu susu indigitatu la subscrisulu.

Alb'a-Iuli'a 11 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alesandru *Tordasianu*,
protopr. gr. or. de
(2—3) Alb'a-Iuli'a.

Edictu.

Mari'a Georgiu Nanu din Hermanu in districtulu Brasiovului, de religiunea gr. or. care parasí aprópe de 3 ani pre legiuitulu ei barbatu Dimitrie Achimu Tom'a, si nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o dî dela datulu subscrisu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 19 Febr. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. alu
tractului II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
(2—3) protopopu.

Edictu.

Georgiu Lazaru din Feldiór'a de religiunea gr. or. carele a parasitu pre legiuit'a sea socia Mari'a Calbazu dela Martie 1865, si astadi nu se scia unde se afla, se citéza prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de fatia se va pertractá actiunea muierei sele si in absenti'a lui.

Brasiovu in 17 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.

Ioanu *Petricu*,
(3—3) protopresbiteru.

Ad Nr. 92—1875.

Edictu.

Prin carele Aun'a Comaniciu din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, parasindu in modu ilegalu de mai multu tempu pre legitimulu seu sociu de casatoria Moise Curchel, se citéza, a apare in restempu de unu anu inaintea forului matr. subscrisu, câci la casu contrariu, pre basea protocolului luatu de câtra oficiulu protopopescu, prin carele se inactiunéza pribegit'a, — in sensulu canóneloru bisericei resaritene, se va aduce sentinti'a meritória.

Cohalmu, 15 Februariu st. v. 1876.

Forulu judecatorescu bis. de I-a instantia gr. resarit.

Nicolau D. *Mircea*,
2—3 adm. prot.

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavrila Sioic'a din Bulzesci — Cttulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fâra a se poté eruá leculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citédia a se presentá naintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 25 Ianuariu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuariu 1876.

Nicolau I. *Miheltianu*,
prot. gr. or. a Zarandului.
(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 21. ANULU XXIV.

Sabiiu 11|23 Martiu 1876.

Nr. 753 Pres.

De comisariu consistorialu mirenescu in cerculu electoralu alu XX-lea alu Agnitei, pentru conducerea scrutiniului la alegerea deputatiloru sinodali, in loculu domnului vice-capitanu districtualu Ioanu Codru Dragusianu, carele nu a potutu primí acésta insarcinare, e denumitu asesorulu consistorialu domnulu Constantinu Stezariu, capitanu in pensiune.

Ceea ce respectiviloru spre scire si acomodare se face cunoscutu.

Sibiiu 10 Martiu 1876.

Mironu Romanulu m. p.
archiepiscopu.

Sabiiu 10 Martiu.

Diet'a Ungariei desvólta in dilele aceste o activitate din cele mai productive. Legi preste legi se voteza, se sanctiuneza si promulgeza si in acelasi tempu resaru alte proiecte de legi de cea mai varia natura. Ministrulu de interne, cetimu, ca a depusu in comissiunea administrativa, pentru orientare, unu proiectu nou, care inca nu e de totu gat'a, unu proiectu despre nóu'a arondare a Transilvaniei.

Dupa proiectulu spre orientare, Transivani'a s'aru imparti in siesespradiece comitate, séu dupa cum se vede din o varianta la finea proiectului, din sieptespradiece comitate.

Tiér'a este organisata de vre-o câti-va ani judecatoresce, fâra privintia la marginile jurisdictiuniloru administratiunei politice de astadi. Erá de asteptatu cá sa vina o arondare, care sa corespunda organisârei premerse. Proiectulu de nóu'a arondare, cu tóte ca si acum negat'a, erá asteptatu, pentruca are sa inceteze anomali'a, cá unu bietu de omu, care are de a face cu tribunalulu si cu comitiatulu sa mai fia silitu a calatorí pentru afacerile sele d. e. dela Sacelu la Sabiiu si dupa aceea la Aiudu.

Este o lipsa intetitóre nóu'a arondare din consideratiuni practice si pentru aceea bine erá, déca dupa organisarea tribunaleloru nu se intardiá si arondarea cea nóua nici câtu s'a intardiatu. Pentru cei ce au trebuintie pre la tribunale si oficiele politice caletoriele cele multe, crucisiu si curmedisiu prin tiéra, suntu perdere de tempu, si tempulu este moneta, dice englesulu, si poporulu patriei nóstre nu are tocm'a mare prisosintia nici de tempu, nici de bani.

Arondarea cea nóua inse mai are si pârtile sele politice.

Pentru noi românii, considerata principialu nóu'a arondare este o mare satisfacere, pre carea nu o potemu destulu apretiá. Arondarea acést'a nu va derimá, prin ordonantie, nici provisoriu, ci prin lege ocar'a tierei nóstre seculare, impartirea in trei teritorie natiunali, cu eschiderea celei mai mari si mai numeróse natiunalitâti din tiéra. Prin acést'a se dà si dupa lege tierei deplina egale indreptatire, pentru ca nu va mai esiste dela promulgarea ei raportulu acelu tristu, ca locuitorii unei si acelei'asi natiunalitâti si patrie, in patri'a sea, sa locuiésca pre pamentu „ungurescu“, pre pamentu „secuiescu“ si pre pamentu „sasescu“. Voru fi multi, cari nu voru gasí asiá de importantu proiectulu póte si pentru ca e dela guvernulu ungurescu; altii 'lu voru considerá cu totulu indreptatu in contra autonomiei transilvane.

Fatia cu reflessiunile de feliulu acest'a, déca s'aru ivi, trebuie sa dicemu, ca politic'a nu incape cu poesi'a si viceversa Acest'a ne-a documentatu tempulu celu relativu destulu de lungu, deia 1848 pâna la 1860, in care s'au petrecutu multe, inse neesistându o lege cu formele ei, dupa 1860 ne-amu trezitu iéra in impartirea politica de odinióra, in carea suntemu si astadi. Câtu pentru autonomia, o nearondare de siguru ca nu e in stare sa o mântuie si apoi déca dupa impartirea cea vechia tiér'a nu e a nóstra, séu n'avemu si noi parte intrens'a, cui e buna autonomi'a? decâtu claseloru privilegiate, intre cari noi sa nu ne dorimu nici odata, afara déca amu renunciá dela aceea câtra care nesuiesce astadi tóta lumea, câtra o democratia ratiunala. Si apoi, autonomi'a, dupa cum si-o intipuiescu multi, aru nivelá dóra asiá ingraba tóte gardurile si ingraditurile stravechi prin care fia-care natiunalitate privilegiata, afara de români, si le-a fostu radicatu pentru cá sa-si apere esistinti'a? O dieta transilvana compusa sub influinti'a unui românu, va se dica, intr'unu tempu favorabilu, si nu avé majoritate românésca si apoi crede cineva ca intr'o dieta transilvana autonoma, cu majoritate relativa româna nu aru tiené pre celelalte dóua natiunalitâti totudéun'a impreunate cá sa faca majoritatea absoluta?

Tóte elementele cauta dupa modalitâti in puterea câroru ceea ce este omogenu sa se traga la unu locu. Numai nóue româniloru din Austro-Ungari'a ni-a remasu reservatu cá sa dorimu tempuri si sa sustienemu referintie, dupa cari in Transilvani'a sa stea românii sub dóue minoritâti mici, cari facu o majoritate mica si in Ungari'a sub o majoritate mare si in Bucovin'a in mai acelesi impregiurâri nefavorabile cá in Ungari'a. Pre cându si unu copilu trebuie sa cunósca ca o masa mare de aprópe 3 milióne români, pre unulu si acel'asi nivelu politicu, in un'a si aceeasi patria, in care numai un'a majoritate are asupr'a sea, pre care eventualu o aru puté si invinge, potu face mai multu, déca voru voí sa faca, decâtu impartiti in tóte patru venturile, pentru o autonomia imaginata. Nu suntemu contrari autonomiei, dara asiá departe sa mergemu pentru dens'a incâtu sa uitâmu tóte, bune si rele, n'aru fi decâtu orbia politica.

Dara sa revenimu la proiectulu arondârei. Acest'a dupa cum este elu are si pârtile sele politice slabe.

Cum aruncâmu o privire, câtu de fugitiva asupr'a cartei, gasimu pârti, cari suntu in cea mai mare contradicere cu scopulu proiectului, cu inlesnirea administratiunei. Asiá, cá sa incepemu din coltiulu celu mai estremu despre sud-ost, dâmu la finea proiectului de variant'a, carea impreuna districtulu Brasiovului cu Treiscaunele intr'unu comitatu, cu loculu centralu in Sepsi-Szt-György (Sân. Georgiu), locu fâra de nici o insemnatate.

O tacsâmu si noi numai cá pre o varianta si presupunemu, ca nu se va realisá si asiá trecemu mai departe.

Comitatulu Treiscauneloru, déca remane singuru, alu Ciucului si alu Odorheiului suntu comandate de impregiurâri topografice si asiá in privinti'a loru amu avé putienu de disu. Dara, indata ce trecemu mai inlaintrulu tierei, d. e. la cele dóue comitate ale Cetâtiei de balta dâmu preste inconveniente, ce din scopulu proiectului, cum ni-lu intipuimu noi, nu se potu nici deduce nici esplicá. Comitatulu Cetâtiei de balta mare, cu loculu centralu in Sighisiór'a, are sa cuprinda scaunulu Cohalmului, alu Sighisiórei, Cincului mare si Mediasiului, fâra de pârtile cari vinu la comitatulu Cetâtiei de balta mici etc. si totusi Elisabetopolea, carea este in lini'a drumului de feru cu Mediasiulu si Sighisiór'a remane pentru comitatulu celu micu alu Cetâtiei de balta cá locu centralu, in periferi'a estrema a comitatului. Preste astfeliu de inconveniente dâmu la comitatulu Albei, din care se da Magulu si Sacelulu comitatului Sabiiului, precându Ogn'a si alte comune care si au emporiulu la Sabiiu si judecatoresce se tienu de Sabiiu, remanu si mai departe impreunate cu Aiudulu celu pré indepartatu (dincolo de Alb'a-Iuli'a).

Dara astfelin de inconveniente suntu multe; inse proiectulu nu este statoritu definitivu si asiá nu intrâmu in tóte amenuntele, lui pâna cându lu vomu avé intr'o stare mai perfecta. Destulu atât'a, ca din câtu lu vedemu si din câte cetimu in diurnalele magiare, scopulu s'aru vedé ca nu e atâtu de a inlesní administratiunea, dara de a intarí elementulu magiaru. Déca i se va pune proiectului magiarisarea de scopu supremu, atunci proiectulu ia cu o mana ce da cu ceealalta. Si cu tóte aceste nu va ajunge nici scopulu magiarisârei, nici alu multiamirei poporului din patria.

Ne esprimâmu dara o dorintia cându dicemu, ca scopulu magiarisârei, déca cum-va este, sa se stérga si se remana numai celu alu unei bune si inlesnite administratiuni. Atunci va fi proiectulu binecuventatu de majoritatea tierei.

Revist'a politica.

Eri s'a inceputu desbaterea asupr'a proiectului de lege privitoriu la regularea fundului regiu.

Loculu celu dintâiu lu ocupa in diurnalistica afacerile orientale, in specialu situatiunea in Serbi'a si in tierile resculate. Press'a oficiósa din Austro-Ungari'a si da tóta silinti'a se infacisiéze lucrurile in colori câtu se póte de pacifice. Abiá suntu dóue dile de candu spuneau tóte oficiósele, ca zelulu serbiloru pentru resbelu este infrântu de sfaturile diplomatiei si adaugeau, ca Russi'a a facutu mare pressiune atâtu la Belgradu câtu si la Cetinje pentru sustienerea pâcei.

Alaturea cu scirile aceste se credea, totu dupa spusele pressei oficióse, ca insurectiunea se afla in resufletele cele din urma, ca multi fruntasi din Erzegovin'a si Bosni'a se intorcu a casa, bá se si intrepunu la connatiunalii si coreligionarii loru resculati pentru cá sa induplece pre cesti din urma la depunerea armeloru si la asteptarea cá sa se implinésca promisiunile turcesci. Tóte aceste erau acompaniate de perspectiv'a, ca ciontându Austro-Ungari'a subventiunea pentru refugiati, acesti'a nu voru avé alta de facutu decâtu sa se duca a casa.

Dupa ce pressa oficiósa a intretienutu publiculu vre-o câte-va dile cu mulcomiri de aceste, vine acum si ea schiopatandu si spune, ca Serbi'a continua inarmarea, ca esercéza militiele si le provede cu puscile cele mai nóue si mai bune, ca are o provisiune de 190,000 pusci, ca radica fabrici de iérba de pusca in apropierea confinieloru turcesci, ca in fine principele Milanu a dechiaratu diplomatiei, ca pâna nu va intrá Muntenegru in actiune, nu va intrá nici Serbi'a.

Caracteristica si mai identica cu dechiararea acést'a este urmatóri'a telegrama originale la „P. Ll.“ datata: Belgradu 19 Martiu. Astadi, dice depesi'a tel., fura provocate militiele natiunale cu tob'a: sa-si termine pâna la finea lunei lui Martiu tóte afacerile economice la câmpu si acasa si sa se provéda cu lucrurile cele neaperatu trebuincióse, pentrucá eventualu sa póta respunde la apelu in armatura deplina.

Despre insurectiune strabatu acum sciri, cari mai curendu testéza ca insurgentii s'au mai intaritu si ca trupele turcesci suntu obosite. In dóue loviri la Mirkovicz si Kosara (8 si 14 Martiu) fura turcii batuti. „Pressei“ din Vien'a i se telegraféza din Ragus'a, ca incercârile Muntenegrului de pacificatiune suntu cu totulu zadarnicite. Insurgentii dicu ca ei voru parasí resbelulu, déca turcii se voru lepadá de Coranu.

Din mai multe pârti vinu sciri serióse ca fortaréti'a turcésca Niksich are sa cada câtu de curendu in mânile insurgentiloru.

Despre reintórcerea refugiatiloru se scrie ca acei cari se intorcu, barbati, fâra muieri si copii, se reintorcu inarmati si organisati in grupe, cari dupa ce intra in tierile resculate, organiséza mai departe rescól'a. De alta parte muieri si copii si acum trecu in Croati'a si in Dalmati'a, pentrucá sa se asecure contra crudelitâtiloru turciloru.

La tóte aceste adaugemu vre-o câte-va cuvinte dupa „Gratzer Tagspost“ care spune ca contele Andrássy nu se va sfií a pune pre tapetu cestiunea interventiunei. „Credu a fi bine informatu, dice coresp. (din Vien'a) alu foiei, déca tienu interventiunea verosimila sub urmatórele conditiuni: déca puterile se voru uní a incredintiá Austriei fortiat'a opera a pacificârei si adeca sub responsabilitatea comuna. O conditiune neincungiurabile este consimtiementulu Turciei.“

„S. d. T.“ adauge: „Déca se aru adeverí scirea acést'a, aru fi pasulu celu mai nenorocitu din partea Austro-Ungariei, pentru ca si aru legá sórtea monarchiei acestei'a de sórtea Turciei, carea se afla in procesulu putredirei. Póte ca pre unu momentu aru tiené legatur'a, póte ca pre unu momentu Turci'a aru fi mantuita, dar in momentulu celu mai de aprópe aru fi trassa si monarchi'a nóstra in vertegiulu cestiunei orientali. Unu barbatu de statu, care face politica austriaca si nu turcésca, nu trebuie sa uite ca in monarchi'a acést'a locuiescu multi slavi.“

Din Constantinopole se scrie la mai multe diurnale ca Sultanulu n'are alta ocupatiune mai placuta decâtu sa pandésca dupa sume de bani cari vinu la vistieria, pre cari iute le confisca prin adjutantii sei si le cara la palatu. Trupele nu capeta solda de 10 luni de dile si amploiatii de unu anu de dile.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative dela 17 Martiu n. se pune la discussiune proiectului de lege relativu la oficiolatele scóleloru poporali.

Reportorulu comissiunei centrali Al. Molnár, cá primulu oratoru, motivéza proiectulu in cestiune. Proiectulu, dice oratorulu, a trecutu dejá prin mai multe retorte, nu numai comissiunea instructiunei a facutu modificatiuni in proiectulu originalu, ci s'a propusu si in sectiuni unele emendamente, asiá incâtu resultatulu unei discussiuni omnilaterali si mature forméza bas'a desbaterei. Nesuinti'a principale, pronunciata in proiectulu de lege, merge intr'acolo, a aduce administratiunea scóleloru in legatura organica cu administratiunea intréga.

Ministrulu de instructiune Trefort: Din multe pârti s'au facutu proiectului imputarea, ca e cu totulu de prisosu, spre a combate acést'a imputare, ajunge a indigitá scurtu la genesea proiectului de lege. Dupa cum se scie, inspectorulu scolariu apartiene la membrii comissiunei administrative, cârei i s'au datu agende scolarie fórte insemnate, prin acést'a a devenitu superflua o corporatiune, — consiliulu scolariu — care resolvea pâna acum agendele instructiunei, si acest'a trebuie stersu acum, pentruca missiunea lui a trecutu la comisiunea administrativa; dreptu aceea erá de lipsa, a regulá prin o lege agendele oficiolatului nou de administratiune a scóleloru (Aprobare). Ministrulu recomenda casei spre primire proiectulu fiindu corespundietoriu relatiuniloru actuali.

L. Mocsáry dechiara contr'a pareriloru afirmate de antevorbitori, ca prin proiectulu acest'a nu s'a restabilitu de locu armoni'a, relevata de atâte ori, intre administratiunea scolara si administratiunea generale. Pentru a asigurá scopulu acest'a, trebuie sa pornimu cu totulu pre alte câli, trebuie sa se dea municipieloru si instructiunea.

Bart. Plachy acceptéza proiectulu de lege, care suplinesce in parte, pre câtu numai se póte, legea scolara din 1868, care nici cându nu s'a escusatu de ajunsu. Lui Mocsáryi i observa, ca in Ungari'a punctulu de vedere de statu si de natiune ungurésca e unulu si acel'asi, (Aplausu viu) si ca fatia de statu nu ne putemu pune pre unu punctu de vedere confessiunalu. Proiectulu de lege nu da ansa motivata la desbateri principiali, pentruca aici e vorb'a numai de partea administrativa a scóleloru poporali. In fine recomenda proiectulu spre acceptare.

C. Gebbel espune, ca proiectulu de lege periclitéza **autonomi'a** garantata a protestantiloru si din motivulu acest'a densulu nu póte sa-lu primésca.

Th. Vechey pledéza intr'unu discursu lungu pentru acceptarea proiectului.

Ig. Helfy de asemene e de parerea, ca proiectulu nu trebuie judecatu din punctu de vedere confessiunalu, cu tóte aceste respinge legea, pentru ca instrainéza scólele dela selvadministratiune.

Dupa contele Ráday, care pledà pentru acceptare, si It. Ostffy, care respinse proiectulu, vine B. Kállay. Acest'a desapróba ca se vorbesce in discussiunea asupr'a acestui proiectu de autonomia si confessiune, pre cându unu proiectu de lege despre oficiolatele scóleloru poporali aru trebuí judecatu numai in modu obiectivu. Oratorulu a combatutu la tempulu seu proiectulu despre comissiunile administrative, dara de vreme ce acest'a va devení curendu lege, votéza pentru proiectulu in desbatere, care e unu suplementu alu acelei legi, apróba sustienerea institutiunei inspectoriloru scolari, dara trebuie sa ne tememu, ca inspectorii scolari nu voru avé tempu sa inspectioneze intr'adeveru scólele fiindu ocupati mai totudéun'a cu siedintiele comisiuniloru administrative. Oratorulu va propune in discusiunea speciale unele modificatiuni, acum primesce proiectulu de basa la desbaterea speciale.

Cu aceste se inchide siedinti'a.

In siedinti'a dela 18 Martie se continua la ordinea dilei desbaterea generale asupr'a proiectului relativu la oficiolatele scóleloru poporali.

Iul. Schwarz vede in proiectu o dispositiune curatu administrativa, care e unu adausu la legea de scólele poporali din 1868 si o urmare naturale din legea despre comissiunile administrative. Purcediendu din convictiunea acést'a oratorulu credea, ca cas'a va fi scutita de ori-ce desbatere generale si totusi se desvólta o lupta mare de principie, pre cându aru fi de doritu, cá oratorii sa se intórca pre terenulu propuneriloru positive. Oratorulu acceptéza proiectulu, dara imputa, ca la noi se considera prea putienu relatiunile practice cum le vedemu din datele statístice, ca la cladirea scóleloru se purcede intr'unu modu risipitoriu. Dupa aceste oratorulu se intórce contr'a representantiloru administratiunei scolarie municipali si confesiunali.

Nicairi nu suntu veleitâtile comitatensiloru spre dauna mai mare, decâtu pre insemnatulu terenu alu instructiunei. Fatia cu relatiunile nóstre speciali statulu trebuie sa aiba influintia directa asupr'a instructiunei (Aprobare viua).

Chiaru si in Angli'a, la care se provóca municipalistii atâtu de bucurosu, unde pre la inceputulu seculului erá despretiuitu ori-ce amestecu alu statului, principiulu centralisatiunei castiga acum totu mai multa influintia (Aprobare). Nime nu va denegá comitateloru meritulu loru pentru conservarea constitutiunei, nimenea nu le va refusá pietatea, dara — intréba oratorulu — avut'au ele cu tóte aceste cea mai deplina autonomia, avut'au vre-odata drumuri bune, zidit'au spitale, regulat'au caus'a seraciloru? (Aprobare, viua in centru si in drépt'a estrema).

C. Szatmáry acceptéza proiectulu de basa la desbaterea speciale, dara 'si esprima speranti'a, ca dóra se va modificá dispusetiunea relativa la influinti'a statului asupr'a metódeloru de invetiamentu a scóleloru. Oratorulu indigita impregiurarea, ca in Ungari'a protestantismulu a mersu mâna in mâna cu libertatea si provocarea la acést'a nu invólva nici unu punctu de vedere confessiunalu (Aprobare).

E. Trauschenfels e de totu surprinsu de observarea ce o a facutu in decursulu desbaterei, ca representantii drepturiloru autonome ale confessiuniloru se opunu representantiloru influintiei statului cá nisce obscurantisti. Cându s'a substernutu legea de invetiamentu poporalu, a fostu altmintrenea lucrulu. Atunci s'au intrepusu liberali renumiti cá C. Tisza, si S. Bernat pentru conservarea drepturiloru speciali ale confessiuniloru, fâra de a li se face imputarea acést'a. Oratorulu respinge proiectulu.

St. Molnár enumera calitâtile eminente ale legei in respectu culturalu si natiunalu si se dechiara apoi pentru primire.

Bl. Orban respingendu proiectulu adauge, ca inspectorii scolari trebuie alesi, iér' nu denumiti.

I. Miechl acceptéza legea fiindu ca nu vede intr'ens'a vre-o influintia ilegale; nici unu guvrenu din Ungari'a nu-si va puté permite atare ingerintia, fiindu ca nu o sufere poporulu.

G. Pap nu vede in proiectu unu atacu asupr'a autonomiei confessiuniloru si chiaru cându aru fi acést'a, protestantii s'aru supune dispositiuniloru legei, de-si cu anima sangerânda; (Aplausu viu.) oratorulu saluta statulu pre terenulu promovârei scóleloru si primesce proiectulu de lege.

C. Fabritius dovedesce, ca sasii nu s'au tienutu nici chiaru de diplom'a leopoldina, la care se provóca deputatii sasesci pentru a-si motivá votulu locu de respingere. Fab. primesce proiectulu.

Cu Sig. Csatár, care pledéza pentru proiectu, se termina desbaterea generale si referentulu Molnár apera inca odata proiectulu replicându antevorbitoriloru cari au disu, ca proiectulu promovéza centralisatiunea si vatema autonomi'a confessiuniloru. In fine recomenda casei proiectulu. (Aplausu generalu).

Cas'a primesce apoi proiectulu de basa la desbaterea speciale.

Se resolvescu unele petitiuni si D. Irányi interpeléza pre ministrulu de comerciu: Pentru ce a detrasu diuariului „Gartenlaube“ debitulu postalu?

A particulari ad universale non valet consequentia.

O dicemu conlocuitoriloru nostri, pentruca ei calca desu acésta regula de cugetare nu voimu sa preocupâmu cu ce scopu, resultatulu ne aru dice: cu scopu de a calumniá pre romani

---

Sioptiri.

Punendu cine-va mân'a pre partea aceea a imbracamintei „aparatóreloru de capitoliu“, pre carea cultur'a moderna a facut'o mijlocu, spre comunicarea celoru mai sublime si celoru mai profane idei si inchipuiri; se crede dela inceputu indatoratu de a filosofá séu celu putienu de a-si ascunde seraci'a ideiloru in frase, care cu câtu mai fanfaronistice, cu atât'a mai buna inchipuire dau despre cel'a ce voì se dica ce-va, inse fâra de a scí insusi ca ce.

Si intr'adeveru, ca acest'a e adi metodulu celu mai potrivitu de scriere. La intielesu scriu numai cei usiori de glava; séu apoi acei'a cari 'si rischeaza viitoriulu, cutediandu de a atacá virginitatea „femeei lui Cesaru,“ séu de a nu aprobá mortisiu tóte câte focularíulu literatoricu, séu membrii acestui'a, cu capu 'n frunte, chiaru numai li-au visatu ca aru fi bune.

Asi dice si eu, ca sciu ce sciu; de nu m'asi teme ca marele si infalibilulu natiunalistu si diurnalistu, de bunu genu nascutu, jelosu de patentà pentru nascocirea acestei sublime espressiuni, me va incaierá cu vre unu procesu plagiatoricu si me va silí se facu si eu cunoscintia cu ciutari'a, in carea D-sea d'atâtea ori a deplânsu séu in persóna séu prin substituti, deplorabilitatea si necuprindibilimentetatea nóstra natiunale!

M'asi incumet'a póte si la mai multu. A si dice chiaru, ca cele ce le sciu, le spuiu pre langa atare bagsisiu corespundietoriu. Me temu inse, ca póte pre lenga tóta seraci'a natiunale, mi s'aru depune bagsisiulu si in urma candu aru vení rendulu la mine, cá se spuiu, nu asi putea spune alt'a, de câtu ca n'amu ce spune!

D'ar nu e vorba ca dóra n'asi avea; insa fiind-ca eu nu asi puté spune, de câtu adeverulu, adeverulu insa numai copii si nebunii 'lu spunu si n'asi vrea pentru lumea ast'a se fiu privitu nici de un'a, nici de alt'a, mi amu propusu, numai se sioptescu, pentru cá se auda numai acei'a, carii au atât'a estensitate in urechi, incâtu se le fie de ajunsu vuetulu meu sioptitoriu.

Dar' si pentru de a siopti, inca trebue se ai mai intâiu ce. — De materialu, slava Dlui, ca ingrijesce de prisosu cursulu culturei nóstre presente, atâtu morali câtu si intelectuali si culturali. Câci mai multa lefterie de tréb'a mea, ca astadata, anevoia va fi mai produsu altu anudela urdirea Romei incóce. Si cu tóte acestea pei de fóme in camér'a cu carnatii. Câci colea taie pop'a limb'a, dincolea cum sicnesci cev'a ti-ai facutu de capu!

Dar' cu tóte acestea, déca mi-amu propusu, ca se sioptescu, nu voiu face cá cei'a, cari cânt'au Ossan'a focularíului nostru literatoricu numai lânga paharele cu olaina; ci intr'adeveru voiu si sioptí. Inse atâtu sântieniele, câtu si mariile si ilustritâtile le voiu lasá in pace, se visedie usioru si dulce pre laurii castigati pre câmpurile libertâtiei si in vii'a Dlui; si voiu sioptí o simpla istorióra nevinovata, ca perii din barb'a unui stalpnicu.

Cându togm'a me apucu sa-mi compunu pros'a câtu se póte de filosofica si poetica, cá se cugete cine-va ca facu si eu parte dintre eruditii dela vre-o „Revista contemporana“ séu celu putienu sum vre-unu corespondentu secretu a-lu „Ighienei“ séu „Semanatoriului“ din Blasiu; mi plesnesce deodata prin minte si esclamu cu tóta convictiunea unui'a ce e siguru de intreprinderile sele: „Dar óre de acea lucesce numele teu intre neuitaverii literati si poeti de Oradea mare si Aradu, a câroru opuri teribili literarie au datu o nóua directiune intregei literaturi romane, pentrucá sa-ti esprimi ideile tale in vulgar'a prosa? Si nu simti tu in tine, chiaru si numai din respectu câtra colegii tei de literatura, atât'a invapaere poetica, incâtu cu câte-va idei sublime — cá cele din „Almanach“ — sa faci se vibredie firmamentulu si muritorii de sub elu!“

Ce nu face o incordare, o aventare nobile. Si apoi poesi'a mai are inca pentru sine si bunetatea, ca e umbrita de licenti'a poetica.

Deci dixi et feci si celu ce nu aru crede convinga-se din urmatórele:

Frundia verde de mararíu,
Nu e omu cá Calindariu
Iscusitu si procopsitu
Nevrednicu de urgisitu.
Velva mare, minte scurta —
Fericitu cin' nu'lu asculta
Da'i sfetnicu la gadini mari,
Decâtu elu, póme mai rari! —
Frundia verde pastranogu
De vrei sa fii cu norocu
Si s'ajungi in grasa pita
N'ai decâtu se intri 'n clica. —
Orbu se fii de mescrie
Séu cu vr'unulu in cuscrie;
Ignoranti'a fia-ti dupla,
Ei de minte nu s'ocupa! —
Frundia verde maracine
Cine-i literatulu cine,
Procopsitu de provedintia
D'a fi siah preste sciintia.
Mai mare 'n literatura:
Decâtu mutulu fâra gura?
Cându n'are d . . . . lu ce face,
Pune ici colea conace.
Iá minti dela pr . . . . enti
Ii incaera cu baieti.
Paruial'a 'i lupta drépta,
Simtiulu nobilu 'lu destépta!

Vedeti ce póte produce invapaerea poetica? Dar' inca acéstea tóte 'su nimic'a si v'asi puté siopti si inca multe alteie; déca n'aru fi fric'a de „taie pop'a limb'a“. — Va taiá inse un'a, dóua si nóua; pâna ce in sfersitu, nui va ma taiá cosorulu.

Presupunu ca se voru mirá on. lectori, cum eu, cu dovedit'a-mi eruditiune literaria, nici servitoriu la cinstit'a Asociatiune n'amu potutu ajunge. De-si m'asi fi tienutu fericitu in genere. Dela unu casu specialu, dela o fapta ilegala, carea se póte imputá unui romanu, conlocuitorii nostri, deprinsi in limbagiulu care are de resultatu calumni'a, facu alusiune la natiunea intréga si facu acést'a cu mare passiune. Sa fia aici tendintia? Nu voimu sa afirmâmu si nu putemu negá.

Unu neputinciosu si peritoriu de fóme a furatu o bucatura de pâne: déca din intemplare este romanu, numai decâtu se publica in diurnale: „a furatu unu romanu: vedeti, ce ómeni suntu romanii!"

Din templare se afla la unu omu necarturariu „bancnota" falsa: indata este inhatiatu; are se documenteze, ca nu elu a falsificatu banii; escus'a decurtatului, sustienuta de presumtiunea cea cea mai naturala, nu este ascultata: elu este suspectu, pentruca este romanu: se publica in diurnale: „eata, ce ómeni suntu romanii!"

Astfeliu de invectiuni calumniatórie au escitatu dejá demultu desgustulu tuturoru ómeniloru onesti. Dar' conlocuitorii nostri le continuéza totusi cu acela'si focu adi in tempulu luminei, cá si in trecutu séu alu intunerecului.

Aceste invectiuni suntu cu atâtu mai uriciόse, cu câtu ele provinu din ur'a cea manifesta si nedumerita, ce o nutrescu conlocuitorii nostri in contr'a nóstra, din cugetare nelogica séu nesocotintia. Pentruca déca inrumpetorii intr'o casa au bolta au fostu de alta natiunalitate sasi séu nemti, magiari etc., se publica: „au fostu nisce vagabundi"; déca defraudantii baniloru erariali n'au fostu romani, se publica: „compatimire!"

Va fi tréb'a istoriei a enumerá stricaciunile, câte le au causatu conlocuitorii nostri prin necontenitele calumniâri aperte si ascunse in decursu de secule pâna in momentulu presentu. Istori'a va dovedí, cumca o mare parte a nefericirei nóstre natiunali si patriotice avemu a o ascrie calumniatoreloru si neobositeloru invectiuni batjocuritórie. Aici ajunge a constatá, cumca ómeni, cari pre la anii 1850 veniau aici din alte provincie austriace nu se putéu mirá destulu, ca in locu de „ursi" si „lupi" si „gente asiatica" aflara si in patri'a nóstra ómeni civilisati si ginti iubitore de civilisatiune.

Un'a ginte iubitória de lucru si ordine, cum e gintea romàna, dupa ce a datu atâte dovedi frumóse de tolerantia si de iubirea deaprópelui, a meritatu se fia mai vertosu laudata, iér' nu calumniata. Românulu are talentu si aplicare multa spre sciintie. Institutele de invetiamentu, de cari dispunu alte natiunalitâti si in specialu sasii, suntu dotate in mare parte si din averea româniloru. Dar' acestea pâna ieri alaltaieri erau inchise româniloru. Si totusi o specie a calumniâriloru erá, ca români nu iubescu scól'a si nu simtu trebuinti'a culturei. Acést'a este totu deodata dovéda de neconsciintiositatea cea mai apusa!

Românulu a aperatu cu sângele seu patri'a si tronulu, — avemu de martora istori'a si memori'a. Si totusi amu trebuitu se audimu suspectionârile cele mai durerόse: „Da der Walache von Natur aus feige und träge ist" se dice intr'unu memorandu sasescu despre români indata dupa anii 1848/1849, indata dupa tempulu sacrificiului celui mare alu româniloru de 40,000 de martiri.

De si se dice, ca românulu tiene minte nedreptatea si binefacerea, totusi ne indoimu, ca va fi in stare o memoria omenésca, a pastrá atâte nedreptâti, injurie, calumniâri si batjocure, câte a suferitu in decursu de secoli, cându acestea intr'unu spatiu micu de tempu se repetiescu in numeru insemnatu. Ascultati istori'a patriei, cum se propune pre la unele scóle, si ve veti convinge, ca tinerimea nu se deprinde a iubí adeverulu si pre deaprópele, ci a fi astuta si falsa. Dar' ce mai comemorâmu noi, ca nice loculu museloru nu este sântu, cându in lunele trecute amu auditu si ne-amu indignatu, ca unu aparatoriu, carui'a 'i este inim'a fórte aprópe de gura, avù indrasnél'a inaintea tribunalului, a suspectioná pre comun'a intréga de crim'a, carea se investigá. De si cunóstemu pré bine pre conlocuitori nostri, totusi dorimu din inima, cá sa-si cunósca erórea si judecat'a stremba, nelogica si póte si tendentiósa pentru cá sa putemu odata a ne bucurá cu totii impreuna de fruptele civilisatiunei, cari nu potu nici decum pretinde cá ómenii sa se urasca intre sine. V.

Relativu la inarmârile Prussiei, estragemu din diuariulu francesu „le Monde" urmatórele:

Prussi'a lucréza cu o neobosita staruintia a sporí si a-si perfectioná puterea militara. Nici odata póte n'a desfasiuratu mai multa activitate in diferitele sectiuni ale ministeriului de resbelu din Berlinu cá acum.

Câte-va notiuni imprumutate dela o ordine de lucruri fórte positive voru face pre ori cine se intieléga modulu cum nemtii sciu se intrebuintieze repausulu pâcei.

D. Boulanger, majoru in artileri'a belgiana a inventatu, sub numele de telemetru, unu instrumentu care indica distanti'a intre dóue armate prin singur'a detunare a unei descarcaturi de arme de focu. In urm'a mai multoru esperientie facute, artileri'a prusiana e decisa sa adopte acestu instrumentu, care e menitu se faca resbelulu si mai sciintificu decum e adi.

O alta inovatiune admisa in armat'a prusiaca e tunulu Krupp de $35\frac{1}{2}$ centimetre. Acestu tunu, de-si cantaresce numai 57,000 chilograme, de pulbere prismatica si cu o giulea in greutate de 250 chilograme. In esperientiele cari s'au facutu la Dulmen, giuléu'a a strapunsu la o distantia de 1800 metre unu semnu imbracatu cu unu stratu de feru tare, in grosime de 24 degete. Prin urmare, ori-ce vase cuirasate, a câroru cuptusiéla de feru aru fi in grosime de 14 degete, dupa cum se obicinuesce mai de ordinaru, nu mai potu resiste descarcaturiloru acestui nou tunu, fórte usioru, cu a trei'a parte mai usioru decâtu cele mai mari tunuri englese. Elu presinta apoi si alte avantagie; se póte radicá pâna la $48\frac{3}{4}$ grade si se póte incliná pâna la 7; e asiediatu pre unu lafetu fórte radicatu, asiá in câtu se póte trage preste unu parapetu inaltu de 2 picióre, si manevrarea mecanismului se póte face cu fórte putieni ómeni.

O alta imbunatatire este inlocuirea vechiului mortieru de bronzu, cu mortierulu de otielu, care se póte umplea cu 4 chilograme pulbere in locu de $3\frac{1}{2}$.

Artileri'a de cetâti si de câmpu va renunciá la vechi'a capsula, care se va inlocuí cu unu nou aparatu aprindietoriu. Bomb'a lui Shrapnel, modificata intr'unu modu fórte insemnatu, in urm'a esperientieloru ce s'au facutu cu ea, este din nou pusa la ordinea dilei. Tubulu prin ajutoriulu cârui'a isbucnesce e unu capu de opera de sciintia si atâtu de perfectu, in câtu pre unu percursu de 4900 metre, se póte precisá cu esactitate matematica distanti'a unde se va sparge in bucâti. Nisce esperientie recente au probatu ca este fórte lesne a se tramite cu acestu instrumentu 30 glóntie intr'o tienta de trei picióre patrate, situata pre malulu de dincolo alu unui riu latu, de dóue ori câtu Sen'a. Artileri'a de marina si artileri'a de câmpu voru fi aprovisionate intr'unu modu indestulatoriu cu bombe de feliulu acest'a.

S'au creatu poduri portative de feru avendu de scopu de a inlocuí podurile câiloru ferate distruse de inimici. Aceste poduri se potu transportá cu lesnire; diferitele loru pârti se imbina cu o iutiéla estrema si suntu destulu de solide pentru a se trece preste ele cele mai grele transporturi, fâra nici unu inconvenientu. Ele suntu lungi de 90 picióre. In fine personalulu construirei si distrugerei poduriloru s'a indoitu si intarirea tuturoru cetâtiloru continua a se face pre unu picioru fórte intinsu." „U. p. A."

Sa ne tememu.

Sub acestu titlu cetimu in „Tablitiele unui spectatoru":

Mai multu de câtu nici odata, de trei dile, noutâtile comunicate bancheriloru si dîareloru de agentiele oficióse, merita de a fi tienute cá suspecte. Pórt'a otomana este cea dintâiu care n'are incredere in fagaduielile ce-i facu principele Serbiei si principele Muntenegrului de a retrage sprijinulu insurgentiloru si de a esercitá influinti'a loru in favórea restabilirei ordinei si a liniscei in Erzegovin'a si in Bosni'a. Suntu bune motive de a se indoí de bun'a credintia a principelui Muntenegrului. Câtu despre principele Serbiei, elu este cu totulu in neputintia de a avea influintia asupr'a insurgentiloru in sensulu pacei. Elu insusi are o mare necesitate de a se simtí protegiatu contr'a sentimenteloru de ostilitate ale poporului seu. Intr'o depesia a agentiei Havas, lumea diplomatica a descoperitu cu o nespusa surprindere escentricitatea urmatóre: „In schimbulu angagiamenteloru pacifice luate de principele Muntenegrului si alu Serbiei câtra puterile nordice, aceste puteri garantéza pre disii principi contr'a ori-cârei revolutiuni la densii."

Acést'a este comicu curatu. Mai intâiu puterile n'au garantatu nimicu. Pre urma nici o putere nu se gândesce a comite nebuni'a de a tramite unu corpu de armata la Cettinje si la Belgradu pentru a asigurá pacinicele dile principelui Nichit'a si nenorocitului june Milanu, a cârui cadere este asiá de sigura cá si aceea a principelui Carolu dela Bucuresci, si acést'a nu e lucru putienu. Inca odata, Pórt'a otomana n'are nici o incredere in fagaduielele cari emana pre di dela Belgradu si dela Cettinge, si pre cari faptele le desmintu pre fia-care di. Trupe suntu tramise pre fruntariele Serbiei si Muntenegrului. Ministrulu resbelului activéza fórte multu mobilisarea Reditiloru. In fine, vice-regele Egiptului a primitu ordinu dela sultanulu de a preparâ si de a pune contingentulu trupeloru sele la dispositiunea divanului imperialu. In fórte putiene dile, Pórt'a va concentrá unu efectivu impuitoriu destinatu unei actiuni imediate care lips'a tesaurului nu permite a se intardiá, A. L.

Domnului redactoru alu diuariului „Pressa."

Dle Redactoru! Binevoiti ve rogu a inserá in diurnalulu „Pressa" aceste renduri relative la venirea in Romani'a a principelui rusu Souvarovu si intaluirea sea cu domnitoriulu la Brail'a. Potu scrie aceste renduri in consciintia cá unulu ce n'amu fostu decâtu o singura intemplare.

In numerulu diuariului „Românulu" 3—4 Februarie a. c. se inseréza unu articulu sub titlulu: „Cetimu in „le Monde" dela 6 Februarie." In acelu articulu nu vediu decâtu o adeverata poveste, o inventiune din partea acelui diplomatu strainu si déca in tóte afacerile si intreprinderile sele politice este asiá de bine lamuritu si convinsu de adeveru cum se crede ca aru fi in ceea ce privesce trecerea principelui Souvarovu prin Romani'a, 'lu potu incredintiá ca l'au insielatu . . . . ca este cu totulu strainu de adeveru si-lu povatiuescu pre acelu diplomatu a se lasá de a face politica, mai cu deosebire o politica straina de densulu.

La 23 Octombre 1875 amu pornitu din gar'a Iassi pentru Bucuresci; in acésta gara m'amu intalnitu cu capitanulu Pandravu, care si d-sea pornea pentru Bucuresci; mi-a parutu bine ca amu unu cunoscutu tovaresiu de drumu, si intraremu amendoi in acelasi vagonu. Din vorba prin d-sea aflai ca la 22 si dlu colonelu Dabija pornise pentru Bucuresci, vremea erá fórte rea, viscolea, ningea, si nemetii de ometu se asiediau mereu pre sîne, incâtu din ce in ce circulatiunea deveniá mai anevoie. Trenulu d'abiá se miscá, amu deraiatu: ne-amu popritu, in fine cu multa nevointia amu reinceputu drumulu si amu ajunsu la gar'a Marasiesci; aci amu vediutu doi oficieri superiori rusi; unulu mai betrânu si altulu mai teneru; caletorii vorbiau multe la vederea acestoru militari straini. Unii spunéu ca este generalulu care fusese a felicitá si a asistá la caletori'a principelui Serbiei, altii spunéu ca este ambasadorele rusu dela Constantinopoli. Capitanulu Pandravu intrebà cine suntu acesti oficieri pre siefulu garei pre care lu cunoscea, i-a respunsu ca este unu betrânu generalu care vine in tiéra pentru o di numai, a vedé loculu unde au peritu innecatu parintele seu, acestu locu este la Remniculu saratu.

Ací amu gasitu si pre colonelulu Dabija si pre dlu Alesandrescu Ureche care se aflau cu totii de 24 óre in acésta statie din caus'a intreruptiunei trenuriloru.

Toti acesti caletori petrecuse o nópte intréga cu principele Souvarovu si cu colonelulu rusu care erá adjutantulu seu. Deací trenulu nostru luà pre toti caletorii spre a-i conduce mai inainte câtu circulatiunea va permite; intraremu dar cu totii in acela'si vagonu: oficierii rusi, colonelulu Debija capitanulu Pandravu, dlu Alesandrescu si vre-o câti-va straini caletori. In gar'a Marasesci aflaramu ca viscolulu intrerupsese circulatiunea intre Brail'a, Ianc'a, Buzeu.

Totu ací aflaramu ca domnitoriulu si dlu generalu Florescu ministru de resbelu, stau in Brail'a de trei dile din caus'a intreruptiunei. Lucru ce amu potutu constatá, câci pentru a debleiá sinile in acele locuri, au lucratu dóue companii de soldati ce s'au adusu din Bucuresci ad hoc

---

cându numai prin mâni'mi, treceau mantuitórele concluse, din tempurile mai nóue.

Dar ce se facu! Mi stau in contra; nu atâtu lips'a domiciliului la resiedintia, carele in sine inca e unu momentu, de cea mai mare insemnatate in cumpen'a cualificatiunei; câtu si mai cu séma giurstarea, ca inca n'amu pacalitu pre nime in vre-o polemia literat'o-natiunale. Ba, resultatu practicu din tóta procopsél'a-mi, nu potu aretá nici atât'a, cá se potu dice, ca cutare séu cutare Anica, fu despartita de condeiulu meu!

A-si mai sioptí póte; dar' sioptitulu ti usca mai tare gâtlegiulu, decâtu vocea sonora, cá a celebrului deputatu de Aradu. Si apoi dieu pentru gâtlegiulu meu, nu contienu pivnitile . . . . . balsamulu din care se recreaza altii mereu, umplendu-se de duchulu — —. Si 'si póte ori-cine imaginá, ce nefericire aru fi pentru mine, cându, in stadiulu acest'a, m'aru luá la paruiala vre-unulu mai bunu de colti, inca si decâtu cei ce au de a se ocupá anume cu literatur'a natiunale. —

Deci pâna ce voiu cam trece preste potignél'a ast'a: Valeant patres et consules!

Democritianu.

pentru acésta operatie. — Erá o locomobila asverlita in piedisiulu sineloru si infipta in siantiu de 150 m.

Acestu onorabilu Munro Butler-Johnstone, membru parlamentului englesu, care au inseratu frumós'a scrisóre in „Pall-Mall-Gazette", au fostu indusu in retacire, séu ca poseda o imaginatiune destulu de spornica a ticluí o asiá poveste cum se dice romanesce basmulu cu cocosiulu rosiu, in ceea ce privesce intalnirea domnitorului cu principele Souvarovu.

Principele rusescu caletoriá in tiéra cá ori-ce muritoriu, fâra missiune politica, fâra chiaru a crede ca aru putea intalní pe Domnitoriulu tierei. Principele Souvarov, vediendu unu militariu, pre capitanulu Pandravu s'au adresatu d-sele cerendu-i esplicatiuni cum se putea merge mai dreptu, mai curendu la Râmnicu, tient'a caletoriei betrânului principe.

Colonelulu Dabija si capitanulu i-au datu tóte esplicatiunile pentru acést'a, si cu acést'a ocasiune s'au facutu cunoscinti'a.

Colonelulu si capitanulu românu au gasitu de cuviintia ca trebuie a-lu inlesní si a-lu ingrigí pre betrânulu generalu pâna la Brail'a. Capitanulu Pandrav s'au oferitu a-lu conduce pâna la Râmnicu; acést'a erá o datorie de curtósie, datorita dela militaru la militaru.

La 24 Octombre, la 12 óre nóptea, cu mare nevointia amu sositu cu totii la si Brail'a. Dupa ce amu colindatu mai multe oteluri, amu gasitu la unu otelu odâi, unde s'a asiediatu principele Souvarov, adjutantulu seu, colonelulu Debija si capitanulu Pandravu; colonelulu Dabija se aflá in haine civile; datori'a acestoru doi oficieri români erá de a anuntiá pe data pre d. generalu Florescu, cum intemplarea a venitu de a intalní pre principele Souvarov. Capitanulu fiindu in uniforma, colonelulu lu tramise la generalulu ministru de resbelu alu incunosciintiá; capitanulu merse dara la ór'a un'a din nópte la cuartirulu dlui generalu Florescu, care locuiá in aceeasi casa cu domnitoriulu la d. Cerlenti. Generalulu erá gat'a a se culcá, inse primí pre data pre capitanulu Pandravu: dupa ce capitanulu i-a facutu istoriculu drumului, intalnirea cu principele Souvarov, generalulu Florescu gasí bine totu ce a facutu colonelulu si capitanulu, ordonandu capitanului sa remana atasiatu pre lânga persón'a principelui Souvarov pâna cându va merge la Râmnicu, si sa-lu conduca pâna la fruntarie. Generalulu Florescu dete ordinile cuvenite a se face tóte onorurile Altetiei Sele principele Souvarov, anuntiandu-se pentru a-i dá visita la órele 10 diminétia. Capitanulu relatandu tóte colonelului Dabija l'au invitatu a merge diminéti'a la d. generalu Florescu.

Capitanulu Pandrav se presentá formalu la princ. Souvarov, cerendu-i ordinile sele, aretandu-i ca este atasiatu pre lânga persón'a sea din ordinu superioru, si anuntiandu-i totu odata si visit'a dlui generalu de divisie Florescu, ministru de resbelu.Ací principele Souvarov se gasea intr'unu impasu, câci trenulu Cernovitiu—Suceav'a deraliase si fura nevoiti a lasá bagagiele loru la o gara óre-care incâtu principele Souvarov nu avé uniforma presentabila si nici chiaru sabiile loru.

Generalulu Florescu venì la ór'a 10½ la principele Souvarov si totu deodata invita pre principele cu adjutantulu seu din partea domnitoriului la dejunu la 11½ óre in acea dì. Sa venimu acum la cele scrise de membrulu parlamentului englesu si reproduse de jurnalulu „Românulu", unde dice ca in acele trei faimóse dile aru fi statu inchisu impreuna in mic'a cetate a Brailei" (déca aru fi scrisu celu putienu in fost'a cetate) Domnitoriulu si principele Souvarov. Acést'a este o inventie, o adeverata minciuna si o voiu dovedí.

La 11 óre printiulu Souvarow, insotitu de capitanulu românu, vení la cuartierulu domnitoriului, dându intâiu visita dlui generalu Florescu si dupa unu cuartu de óra se presenta Domnitoriului: dupa vre-o câte-va minute se dede dejunulu unde se aflau fatia 14 persóne militare si civile; conversatiunea fù despre armata si manevre; dejunulu se prelungí pâna la óra 1½; dupa dejunu la órele 2 se anuncia domnitoriului ca trenulu póte pornì si la 2½ sa fimu la gara. Printiulu Sauvarow insotitu de capitanulu românu porní la hotelu, dede ordinile sele si de acolo impreuna dreptu la gara, unde mai multi calatori asteptau cu nerabdare acésta pornire. Toti plecaramu cu acestu trenu. Domnitoriulu, printiulu Souvarow, adjutantulu seu si generalulu Florescu intrara impreuna; in acelasi vagonu. Ajunseramu la locomobil'a resturnata; ací toti intraramu prin trasuri tieranesci, cum puturamu facuramu acestu drumu pâna la unu trenu care ne asteptá si de ací la órele 8 sér'a sosiramu la Buzeu; ací printiulu Souvarow se despartí de domnitoriulu si generalulu Florescu si insotitu numai de capitanulu românu, merse la prefectulu Buzeului unde petrecù nóptea; a dóu'a di porní la Râmnicu, asistà la ceremoni'a religiósa pentru memori'a parintelui seu care s'a inecatu in ap'a Râmnicu la anulu 1807. Visità loculu unde s'a intemplatu accidentulu si mormentulu.

De ací s'au dusu si au luatu dejunulu in casele unui din cei mai mari proprietari ai judetiului Râmnicu. d. Nicolesco, senatoru, unde a asistatu 12 persóne, dejunulu fiindu presidatu de d. senatoru. De ací pornira la Buzeu, luà diu'a buna dela prefectulu Buzeului si porní la gar'a, de unde nu s'a despartitu de capitanulu românu de çâtu la fruntariile Romaniei.

Onorabile d. Munro Butler-Iohnstone si membru alu parlamentului englesu, unde suntu acele trei faimóse dile ale d-tale câci numai d-tá si cu ai d-tale sciti acést'a care diceti ca au statu inchisi domnitoriulu si printiulu Souvarow? Este de cunostinti'a publica ca domnitoriulu si printiulu Souvarow nu au statu de câtu in diu'a de 25 Octombre, ori fatia cu mai multe persóne si nu cum d-tá povestesti in faimós'a d-tale scrisóre. Credu ca d-tá o persóna asia de seriósa, membru alu parlamentului englesu, 'mi vei fi recunoscatoriu ca prin acésta a mea scrisóre; ve scotu din acestu nomolu de neadeveruri.

Afla, stimabile domnu si membru alu parlamentului englesu, ca printiulu Souvarow, a venitu in tiéra fâra misie politica si fâra scopu a se intâlní cu domnitoriulu. A venitu a vedé unu tristu suveniru pentru densulu, loculu unde s'a inecatu parintele seu si mormentulu unde a fostu ingropatu; de vrei sa aflí mai multu elu aru fi doritu chiaru sa insarcineze pre capitanulu Pandrav a erige dóue colóne comemorative si a pune o pétra pre mormentu, nu credu ca pentru d-tá care esti destulu de profundu politicu acele dóue colóne, represintéza cele dóue guri ale Dunarei si piatr'a de pre mormentu fasi'a de pamentu a Basarabiei.

Aflati ca oficieri de statu majoru atasiati pre lânga persón'a printiului Souvarow n'au esistatu. — Singurulu oficieru atasiatu in totu tempulu au fostu capitanulu Pandrav, care este de cavalerie, asiá mi se pare, iéra nu de statu majoru.

Generalulu printiulu Souvarow nu au tienutu nici unu limbagiu pre tonu belicosu séu vre unu cuventu de ordine armatei române. In sér'a sosirei nóstre la Brail'a, printiulu Souvarow a vediutu o companie de dorobanti dela Polizesci ce se intorcea din manevre, a admiratu tali'a ómeniloru, disciplin'a si regul'a cu care se coborea acésta compania din vagóne. Colonelulu Dabij'a a esplicatu printiului Souvarow ca acésta trupa serva pre luna numai siepte dile, restulu vremei lucréza pamentulu loru, ei suntu posibili de a fi chiamati ori cându guvernulu si tiér'a aru avé trebuintia de ei, a-i mobilisá in ori-ce directiuni; a admiratu acésta institutie, si a statu pâna cându compani'a a defilatu pentru pornire, admirându acésta infanterie. — In adeveru, acésta compania avé unu aeru seriosu si militaru. Iéta dle, Munros Butler-Johnstone, si stimabile membru alu parlamentului englesu, adeverulu si singurulu adeveru asupr'a venirei in Romani'a a printiului Souvarow.

Cei cari va indusu in asiá erori grave si v'au espusu a scrie asemene farse intr'unu jurnalu seriosu cá „Pall-Mall-Gazete" au facutu o farsa. Iéra cei din Romani'a cari au reprodus'o in jurnalele române au facut'o numai si numai spre a descreditá pre domnitoriulu tierei.

Nechiforescu.

Varietâti.

⁂ *Multiamita publica.* Nobil'a dómna *Sofi'a Gidofalvi* nascuta *Falcoianu* din iubirea câtra biseric'a gr. orientale, se indura cu liberalitate a ne infrumsetiá biseric'a din *Uzonu*, judetiulu Trei-scaune cu unu clopotu de patru mâji in valóre de 450 fl. a. c. daruí unu pamentu de aratura de 1200□°; si unu stiharu cusutu cu mânile dumnea-ei. — Pentru care din inima adânca i se aduce ferbinte multiamire generósei d-ne, pre care o mâna cerésca a adus'o in mijloculu nostru, cá si biseric'a nóstra sa se bucure de binevoitori si de patroni. Scimu, ca evlaviós'a dómna a voitu sa nu scie stâng'a ce face drépt'a; convingerea nóstra insa este, ca tacerea nóstra ací nu are locu; iér' noi n'amu respunde cu demnitate celoru ce ne facu bine. Deci ve rugâmu dle Redactoru! cá in stimatulu d-v. jurnalu sa binevoiti a primí espresiunile nóstre de recunoscintia pentru susu numitele daruri, care voru remâné scrise cu litere nesterse in inimile nóstre.

Uzonu 4 Martie 1876.

Comitetulu parochialu de r. gr. or. din Uzonu.

Ioanu *Popoviciu*,
parochu gr. or.

⁂ Cuartetulu svedicu. Patru femei june din Svedi'a, cari caletorescu dela 1873 prin Europ'a, au fostu dilele trecute si aici in Sabiiu si s'au produsu in cantâri de dóue ori in sal'a teatrului de aici. Cuartetulu representa dóue sopranuri si dóue alturi. Piesele alese pentru productiuni erau luate din cântecele norvegice si svedice. Vocile cele sonore si acordele cele admirabile au pusu in uimire chiaru si pre ómeni de specialitate. Cine vré sa auda ce placere póte produce cantarea armonica, déca i se da ocasiune, sa asculte cuartetulu svedicu si de siguru nu i va paré reu nici de tempulu nici de banii sacrificati.

⁂ Cea mai mare defrandare s'a intemplatu nu de multu in Belgiu. Secretariulu dela banc'a Belgique in Brüssel'a n'a defrandatu mai multu de câtu siepte millióne si s'a dusu cu ele. Millionariulu insieptitu pre calea cea mai eftina nu s'a bucuratu indelungu de avuti'a sea, câci in 12 Martiu fù arestatu pre vaporulu „City of Paris."

⁂ Tempulu. Dupa o iérna in intielesulu celu adeveratu alu cuventului primavér'a se apropia mai curendu de cum ne-amu dedatu a o asteptá dupa esperintia a vre-o câtoru-va ani de mai nainte. Dejá la Santulu Haralampiu s'au aratatu dile frumóse si de atunci incóce tempulu a continuatu a fi totu mai placutu. In presér'a Santiloru patrudieci de martiri ne-a surprinsu si o mica tempestate. Intre 8 si 9 óre sér'a erá inca parte mare ceriulu seninu; dara unu fulgeru anuncia ca are sa vina ce-va. Indata dupa 10 óre fulgerile se repetira si o detonatiune ne anuncià si tempu de véra. Detonatiunile nu se repetira, o plóia buna amestecata cu melusiei, carea pâna in diu'a santiloru se prefacù iéra numai in plóia lina, udà pamentulu binisioru. Sperâmu ca vomu scapá cu atât'a si noi nu vomu gustá din furtunile, cari ni le vestescu diurnalele ca s'au intemplatu in alte tieri din apusulu si nordulu Europei.

Publicare de licitatiune.

Comun'a bisericésca gr. or. din Resnovu dupa ce si-au primitu aprobârile necesari dela autoritâtile mai inalte competinti, — in diu'a de 25 Martie st. v. 1876 la 10 óre a. m. va vinde prin licitatiune verbala publica, padurea de fagu de pre muntele bisericei Baiu séu Dibamu aflatoriu in Romani'a districtulu Prahov'a.

Conditiunile de licitare precum si alte esplicâri se potu capetá si respective vedé in scól'a romana de aici, unde se va tiené si licitatiunea.

Resnovu in 25 Fauru 1876.

2—3 **Comitetulu parochiale.**

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de class'a III Buciumu-satu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu, pâna la 8 Aprile 1876.

Emolumentele suntu, tacsele stolari bine regulate dela 130 de familii, si folosirea cimiteriului, eventualminte, déca aru voí se ocupe si postulu de invetiatoriu, va primí inca unu salariu de 120 fl. v. a, cuartiru si lemne.

Doritorii de a competá la acésta parochie, au de a-i substerne concursele instruite conformu legei — pâna la terminulu prefiptu, subscrisului.

Abrudu in 4 Martiu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochiale.
Ioane Gallu,
prot. gr. or. alu Abrudului
(1—3)

Edictu.

Nicolae Sierbanu de religiunea gr. orientala din Sebesiulu de susu, paresindu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Eva nascuta Chiridonu de patru ani si jumetate, se citéza prin acestu edictu de a se infatisiá la subsemnatulu foru in terminu de unu anu si o di, câci la din contra se va decide procesulu matrimonialu sullevatu de numit'a muiere si in absenti'a lui.

Sibiiu in 25 Ian. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or.
tract. II alu Sabiiului.
I. Popescu,
protopopu.
(3—3)

Edictu.

Zosimu Comanu din Nou, de religiunea gr. or. carele parasí pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Savu totu de acolo, de 3 ani de dile, si nu se scia unde se afla, este citatu prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de facia se va pertractá actiunea sotiei sele si in absensenti'a lui.

Brasiovu in 16 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
protopresbiteru.
(1—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**, Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 22. ANULU XXIV.

Sabiiu 14|26 Martiu 1876.

La cestiunea commassârei si proportiunârei.

Aristocrati'a nu póte lasá dinaintea ochiloru, ca desdaunârile de pâna acum'a s'au papatu un'a dupa alt'a; si dieu 'i cade greu de a traí din munc'a propria, invetiata fiindu din tempii trecuti la mai bine.

Ce tempuri fericite erau acele, cându mariile sele, boierii tierei, n'avéu decâtu sa-si umple cosiurile din sudórea iobagiloru Cându acesti'a erau prin lege obligati de a muncí pentru domnii loru; si totu ei avéu sa pórte de alta parte si tóte poverile statului, fâra cá dóra, dreptu recompensa, sa fie partasi si la beneficiele cetatienesci; din contr'a parii in tóta form'a.

Trecura inse tempurile acele de trista memoria. Spiritulu tempului, si nime altulu, puse capetu cá se nu conturbe intrarea epocei umanitâtiei, in carea aru fi sa ne aflâmu astadi. Inse beneficiatii tempuriloru trecute, nu putéu remâné nedesdaunati, pentru buuavointi'a esecutata chiaru fatia de servii loru, carii abiá mai erau capabili pentru drepturi; si astufeliu urmara: desdaunârile pentru pamentu, pentru decime si vii, cá fântâni destulu de fertile pentru pungile fostiloru boieri.

Aceste inse tóte fura si in cea mai mare parte si trecura. Afara de acést'a fostii boieri au a platí astadi asemenea cu iobagii birurile cele grele, dupa mosiile cele estinse, pre care astadi trebuie sa le agonisésca cu munca propria. Intre astfeliu de impregiurâri nu ne póte prinde mirare, cându vedemu pre fostii boieri tânguinduse in organulu loru „Kelet“: ca relatiunile de possesiune din diu'a de adi in Transilvani'a, suntu nesuferibile, si ca pretindu o organisare grabnica, sub periclu ca la din contra s'aru nimicí de totu starea economica a tierei.

Intr'adeveru ca si noi partinimu si simtimu necessitatea, de a se imbunatatí starea nóstra agronomica si preste totu economica, cu ori ce pretiu si prin ori-ce mijlóce legali si ecuitabili; boerii lui „Kelet“ inse se pare, ca voiescu a profitá si din cestiunea acést'a numai pentru sine. Câci ei se identifica pre sine cu starea agronomica a tierei intregi si pretindu astufeliu reforme care pentru densii potu fi câtu de folositóre, cu atât'a inse mai daunóse pentru ceealalta populatiune si mai alesu pentru fostii coloni, carii inca suntu isvóre, celu putienu totu-atât'a de fertile pentru vistieri'a statului; deci chiaru si numai din punctulu acest'a de manecare au totu atât'a dreptu de a fi respectati si considerati din partea puterei de statu, cá si boierii.

Cumca fostii boieri, nu se interesésza intru atât'a, de starea agronomica in genere a tierei, câtu mai multu numai de aceea: cum sa póta ei profitá din cestiunea regulârei definitive a relatiuniloru remase din legaturile de urbarialitate de mainainte; acést'a se vede apriatu din giurstarea, ca organulu loru „Kelet“ atinge intrebâri, care au locu mai numai intre fostii boieri si coloni si le pertractéza intr'unu modu, ce o da pre fatia care suntu durerile boieriloru. Haru domnului numai, ca regimulu 'si cunósce mai bine missiunea sea, decâtu presupunu boierii: si astfeliu nu le va face tóte pre voi'a dloru. —

Urmarindu in scurtu cele 6 intrebâri, ce le pune si pertractéza „Kelet“ firesce din punctu de vedere alu intereseloru numai boieresci — in privinti'a comassatiunei si regulârei posesiuniloru, ne vomu esprimá si noi parerile nóstre fâra reserva.

In ce privesce intrebarea prima: de se póte face pendenta séu nu, regularea possesiunei si resp. comassarea dela invoirea maioritâtiei séu minoritâtiei composesoriloru? Si de nu, ce jurstâri au sa fia decidiatóre, pentru ducerea in deplinire a comassârei?

In privinti'a respunsului ce 'lu da „Kelet“ la partea dintâiu a intrebârei acestei'a: ca adeca statulu fâra respectu la vointi'a compossesoriloru sa duca cu forti'a in deplinire commassatiunea, nu putemu fi pre deplinu de acordu cu „Kelet“. — Câci, de si nu se póte negá ca commassatiunea in genere e folositóre pentru agronomia si economia, intru câtu ea face posibilu cá fia-care proprietariu sa-si folosésca liberu, neaternatoriu si dupa placu pamentulu seu comassatu, scutesce de alergaturile cele multe dela o parcela la alt'a, si inlesnesce proprietariului supravegherea asupr'a ródeloru ostenelelоru sele etc. totusi obvinu momente, cari intre impregiurârile nóstre de astadi, facu sa apara commassatiunea cá modulu celu mai siguru de ruinare pentru maioritatea populatiunei, pentru proprietarii mici.

Fertilitatea pamentului nu e pretutindinea asemenea. O bucata de pamentu in unulu si acelasi hotâru póte fi mai priinciósa pentru unu feliu de semenaturi, cá pentru altulu si pâna cându possesiunile suntu parcelate, fia-care agronomu 'si folosesce fia-care parcela de pamentu, in modulu care 'i promite venitu mai multu. — Bine ca prin munca si truda ori-ce pamentu se póte face fertilu pentru ori-ce feliu de semanatura si ca prin schimbu, care póte fi si in bani, se póte acoperí lips'a fia-cârui'a din prisosinti'a altui'a; inse popopulu nostru agronomu e inca departe de stadiulu acel'a de cultura incâtu sa-si scie ajutá in modu artificiosu, de alta parte mijlócele de comunicatiune cele rele facu mai imposibile comunicatiunea si comerciulu cu cereale.

Pre lânga acestea mai obvine, ca in casu de daune elementare, pâna ce suntu possesiunile parcelate, proprietariulu in cele mai putiene casuri 'si perde recolt'a de pre tóte parcelele impraсiate; pre cându fiindu acestea comassate, stau sub un'a si aceeasi sórte, si astufeliu devine proprietariulu nimicitu dintrun'a. Silitu fiindu acum'a a-si acoperí lipsele sele prin imprumuturi, trebuie sa se ingrópe in datorii, din care cu anevoia se mai póte eliberá; fiindu-ca noi nu avemu mai de locu astufeliu de institute de creditu, care se servésca, dupa destinatiunea loru, spre ajutorirea agronomiloru si economiloru. In casu de nevoia 'si vinde astadi plugariulu o parcela de pamentu séu o zelogeste, — se ajuta si totu 'i mai remânu celelalte inca spre sustienerea sea si a familiei; cându inse va fi silitu a-si vinde séu i se vinde possesiunea intréga, nu-i mai remâne decâtu traist'a de cersitu. —

Economi'a de vite, carea e unulu din ramii cei mai rentabili pentru agronomii nostri, aru trebuí se stagnedie de totu; pâna ce saru dedá economii rostrii cu sistemulu nou si aru aflá modulu de a o puté continuá si sub giurstârile schimbate. Compentintiele statului inse pretindiendu-se mereu i-aru aduce la sapa de lemnu.

Afara de acestea s'aru nasce proletariatulu, cându s'aru efeptuí indata si sub giurstârile de fatia comassatiunea. Câci aru fi o urmare naturale a comassârei, oprirea de a nu se mai impartí de nou séu chiaru a parcelá pamenturile odata comassate.

Urmare mai departe aru fi de ací, ca in casuri de ereditate, averea immobile comassata nu s'aru mai puté impartí intre eredi in natura, ci i s'aru puté transpune numai unui'a dintre densii si astfeliu ceilalti, aru remané proletari, nefiindu inca indeletniciti de a se prinde de meserii séu alti rami de productiune.*)

Prin comassarea fortiata aru scadé mai departe pretiulu realitâtiloru intre giurstârile cele abnorme presente. Lips'a monetei, carea aduce cu sine, de se vendu astadi parcele de pretiu considerabilu, cu o bagatela, aru avé totu acel'asi efectu si fatia de o mosia intréga comassata. Câci cându lips'a de bani opresce concurenti'a; atunci cumperatorii facu pretiurile dupa placulu loru.

In fine s'aru ingreuiá si schimbulu resp. agonisirea realitâtiloru, ba s'aru face mai imposibile pentru poporulu sermanu. Elu dupa castigulu si midilócele sele, usioru póte sa-si agonisésca adi o mosia, mâne alt'a; castigarea unui complexu intregu inse trece preste puterile sele.

Noi asiá dara de-si in principiu, nu suntemu in contr'a comassârei; in contr'a introducerei ei repentine si forciate intre giurstârile de fatia, trebue sa fimu. — Dupa noi comassarea, fâra periclitarea stârei de acum'a agronomice si economice, bune rele, cum suntu, numai atunci s'aru puté face; cându mai intâiu aru urmá pregatirile de lipsa si pentru poporulu de rendu si acest'a inca s'aru pune in positi'a de a puté esistá si sub giurstârile schimbate.

(Va urmá)

---

*) Acést'a aterna dela modalitatea cum s'aru face commassatiunea. R.

Revist'a politica.

Proiectulu despre regularea fundului regiu s'a terminatu alalta ieri, fiindu primitu in desbaterea generale si speciale. Sieptespradiece deputati sasi s'au abtienutu dela desbaterea speciale.

Sessiunea dietei presente dice „P. C.,“ se va inchide luni si cea urmatóre se va deschide marti.

Delegatiunile se voru deschide la Budapest'a in septamân'a prima din lun'a lui Maiu.

De vre-o dóue dile incóce tace diurnalistic'a cea mare de evenemintele din orientu. Press'a oficiósa este indata gat'a a vestí ca lucrurile s'au indreptatu spre pace. Unele semne inse dovedescu, ca liniscea politica de care ne bucurâmu de vre-o dóue dile, are sa fia in curendu intrerupta de alte eveneminte, cari se succedu cá fasele unei bóle cronice.

Austro-Ungari'a aplica neutralitatea acum cu tóta rigurositatea. Dela Liubobratici incóce, carele e internatu in Lintiu, au mai pusu mân'a organele monarchiei nóstre pre unu altu capitanu cu 80 de insurgenti, cari fura alungati pre pamentu austriacu. De alta parte oficiele vamale din Zar'a au capetatu ordinu strajnicu a confiscá tóte transporturile de arme pentru Muntenegru si Serbi'a. Unu transportu de 25,000 pusci nóue, ce aveau destinatiunea pentru Muntenegru si suntu liferate de o fabrica din Vien'a e dejá confiscata. Muntenegru au reclamatu armele, aratandu ca se afla in pace si cu Austro-Ungari'a si cu Turci'a. Din Vien'a inse s'a respunsu, ca Muntenegru nu are lipsa de armele aceste si ca Muntenegru voiesce sa le mijlocésca insurgentiloru. Negociârile intre Cetinje si Vien'a decurgu in privinti'a armeloru din cestiune si credemu ca se voru terminá cu eliberarea transportului. Muntenegru pâna un'a alta a opritu din partesi esportulu de mijlóce de traiu la Cattaro.

Ce face Serbi'a? se intréba inca si astadi lumea politica. Deocamdata ne spune press'a oficiósa, ca Marinovici a recomandatu principelui Milan pacea si dela recomandarea acést'a se facu deductiuni dupa cum le doresce ori-care doritoriu alu pâcei. Dara, din dispusetiunile regimului dejá luate nu s'a revocatu inca nici un'a; din Parisu se astépta in totu momentulu scirea despre incheiarea unui imprumutu nou, care déca nu se va realisá, se va inlocuí prin unu imprumutu fortiatu in tiéra. Asiá increderea prea mare in o tienuta pacifica a Serbiei este deocamdata pripita.

O telegrama din Belgradu dela 23 Martiu spune, ca conscriptiunea reserveloru serbesci au avutu unu resultatu fórte favoritoriu pentru Serbi'a. In casu de resbelu Serbi'a dispune de 300,000 de combatanti; 200,000 potu trece preste confinie si 100,000 potu remané in tiéra.

Insurgentii se inmultiescu. Intre Grebci si Trebinje suntu 2000 de insurgenti, cari pâna un'a alta impedeca proviantarea cetâtiei Trebinje si impedeca acumularea trupeloru turcesci despre Kleck. In Bosni'a aprópe de confiniele serbesci, in tienutulu Novovarosiului s'a formatu o trupa nóua de insurgenti. Mai departe capitanii Babici, Uzelac si Bilbija au terminatu organisarea unei legiuni de insurgenti. Principele Carageorgevici inca a organisatu unu corpu cu o eminenta armatura militaria, cu instrumente de pioneria, cu tunuri etc.. In trup'a sea suntu oficieri rusesci, austriaci si unulu germanu. Despre principele Carageorgevici se dice, ca a lucratu cu multa socotintia, preparandu-se cu tóte cele trebuinciόse pentru o campania regulata.

Achmed Muctar pasi'a a propusu insurgentiloru unu armistitiu de dóuespradiece dile, care armistitiu inse fu respinsu din partea insurgentiloru.

Din Rom'a se telegraféza ca cris'a ministeriala ce duréza inca se va terminá astfeliu: Depretis va fi ministru presiedinte si de financie, Nicoter'a de interne, Mezzapapo de resbelu, Brin de marina, Zanardelli de lucrârile publice, Coppino de instructiune, Manciui de justitia, Maiorana de agricultura si Melegari de esterne.

Regele Spaniei Alfonso a intratu in Madridu in fruntea unei armate de 25 mii, reintorcendu-se din campani'a contra carlistiloru, si fu primitu cu mare entusiasmu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative din 22 Martiu n. dupa cele formale se pune la ordinea dilei proiectulu de regulare a fundului regiu si a universitâtiei natiunei sasesci.

Reportorulu Fr. Wächter recomenda casei proiectulu. O motivare mai departe e de prisosu, de óre ce raportulu de motive acludatu la proiectu e de ajunsu. (Aprobare).

Ministrulu presiedinte Tisza de asemene afla de prisosu ori ce motivare in momentulu acest'a si-si reserva a vorbí inca la obiectulu in discussiune, déca cum-va i se va dá ansa la acést'a in decursulu desbaterei.

In desbaterea generale ce se incepe iá mai intâiu cuventulu deputatulu Kapp: Déca proiectulu e in genere de insemnatate mare, atunci elu pentru sasi e de o insemnatate estraordinara. Oratorulu scie bine, ca stându inaintea unei majoritâti colosali, are o problema fórte grea, dara se va tiené de obiectu si róga cas'a de atentiune. (S'audimu!)

Scopulu proiectului nu e decâtu nimicirea fundului regiu, pentru a dá acolo terenu liberu de actiune guvernului pentru scopurile sele. In raportulu de motive ministrulu se provóca la aceea, ca proiectulu acest'a e consecinti'a dintr'o lege, care demanda guvernului sa faca dispositiuni legali relativu la regularea fundului reg. Legea ce e dreptu demanda regularea fundului regiu, dara nu nimicirea lui, precum face proiectulu. Ministrulu se provóca in deosebi la § 1 art. 43: 1868, prin care se pretinde regularea legale indigitata, dara ministrulu a uitatu § 10 din legea citata, in care se dice, ca regularea are sa urmeze asiá, câtu sa se crutie drepturile basate pre legi si tractate.

Oratorulu espune apoi in detaiu intemplârile istorice relativu la Transilvani'a inainte de inactivarea legei din 1868 si apoi continua, ca ministrulu a respunsu la o intrebare ce i s'a pusu in comissiunea administrativa, cu privire la ascultarea celoru interesati, ca s'a satisfacutu dejá acésta recerintia a legei prin antecesorele seu. Oratorulu nu se indoiesce de acést'a, dara trebuie sa faca dóue observatiuni in privinti'a acést'a, intâiu, ca insusi ministrulu a disu, ca nu densulu, ci antecesorele seu a ascultatu pre cei interesati, a dóu'a, cum a potutu sa se pronuncie respectivii, cându densiloru voindu sa se dechiare in conflucsu li s'au intredisu ori-ce dechiaratiune, cu provocarea, ca universitatea natiunei n'are nici unu dreptu la discussiuni politice.

Cea mai insemnata dispositiune a § 10 art. 43 din 1868 merge intr'acolo, ca drepturile fundului regiu, garantate prin legi si tractate, trebue scutite. Se nasce intrebarea, intru câtu se scutescu aceste drepturi prin proiectulu de lege? Se cuprinde intr'ensulu macaru un'a urma de scutinti'a drepturiloru? De siguru ca nu! Legislativ'a ungurésca a recunoscutu prin o lege sanctiunata drepturile fundului regiu, a datu dechiaratiuni solemne, ca va procede dreptu si ecuitabilu si acum? S'a substernutu unu proiectu de lege, care are de scopu simpl'a nimicire a fundului regiu. Unde suntu promissiunile solemne?

Oratorulu firesce nu primesce proiectulu. Aperatorii proiectului dicu, ca acest'a e in interesulu tierei, e de lipsa pentru imbunatatirea administratiunei. La primulu argumentu oratorulu nu vrea sa reflecteze pre largu, se teme, ca viitoriulu va aretá, ca acestu proiectu substernutu nu e intru interesulu tierei. Se dice, ca proiectulu e necesaru in interesulu administratiunei. E óre — intréba oratorulu — administratiunea fundului regiu atâtu de rea, câtu aici numai nimicirea sa mai póta ajutá? De siguru ca nu! S'aru puté usioru aduce in armonia administratiunea — scutindu-se tóte drepturile — cu tóte recerintiele statului modernu! Se vorbesce de unu statu in statu ce-lu forméza fundulu regiu, ceea ce este cu totulu neadeveratu. Se dice, ca esistinti'a fundului regiu periclitéza interesele libertâtiei. La acésta afirmatiune oratorulu replica, ca fundulu regiu a fostu totu-déun'a unu asilu alu libertâtiei si alu egalitâtiei in dreptu. In fine presenta urmatoriulu proiectu de resolutiune:

Considerându, ca articululu de lege 42: 1868 care tratéza „de dispusetiunile detaiate despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a" dispune:

„§ 10 Pentru a asigurá drepturile de selv-administratiune ale scauneloru, districteloru si cetâtiloru din fundulu regiu, pentru organisarea corpuriloru loru representative si statorirea sferei de dreptu a universitâtiei natiunei sasesci se insarcinéza ministeriulu, cá ascultându pre respectivii sa substérna dietei unu astfeliu de proiectu de lege care va avé sa respecteze si sa aduca in armonie in modu suficientu atâtu drepturile basate pre legi si tratate câtu si egalitatea de dreptu a tuturoru cetatieniloru ce locuiescu pre acestu teritoriu, de ori ce natiunalitatearu fi;"

ca mai departe dispune § 11 totu din acestu articulu de lege:

„Universitatea natiunei sasesci se lasa si pre viitoriu in sfer'a ei de activitate ce i compete dupa articululu de lege transilvanu XIII: 1791 — sustienendu-se dreptulu de inspectiune alu Majestâtiei Sele ce-lu esercéza ministeriulu ung. responsabilu cu esceptiunea, ca adunarea universitâtiei nu va eserciá pe viitoriu nici o functiune judiciale in urm'a schimbârei in institutiunea judiciale";

Considerandu, ca proiectulu de lege pre care l'a substernutu ministrulu de interne si care togm'a se afla in discussiune nu corespunde preste totu dispositiuniloru precise ale legei mai susu amintite, ci stà togm'a in contradicere directa cu ea;

ca (proiectulu) in locu de a asigurá acele drepturi are de scopu togm'a sistarea acestor'a si desconsidera cu totulu cu privire la sfer'a de activitate a universitâtiei natiunei sasesci dispositiunile paragrafului mai susu citatu;

Cas'a deputatiloru sa binevoiésca a enunciá si conclude:

I, ca nu primesce proiectulu ce stà in discussiune;

2. ca indruméza pre ministeriu cá acest'a observandu cu acuratetia dispositiunile §§. 10 si 11 art. de lege 43: 1868, mai departe § 88 art. de lege 42: 1870 sa elaboreze unu atare proiectu de lege nou, care corespunde pre deplinu dispositiuniloru din legile citate si sa substérna acestu proiectu de lege, ascultandu pre respectivii, in terminu pre câtu se póte de scurtu, inaintea casei deputatiloru.

Acestu proiectu de resolutiune e subscrisu de: E. Trauschenfels, deputatulu districtului Brasiovu; G. Kapp, deputatulu cetâtiei Sabiiu; Fr. Serafin, dep. din Cincu-mare; Al. Sachsenheim, dep. din Mediasiu; Sam. Dőrr, dep. din Nocrichiu; Chr. Roth; dep. din cerculu Agnitei; C. Conrad dep. din cerculu Nocrichiului; Fr. Ernst dep. cerculu Sighisiórei; Fr. Leonhard, dep. din Orestie; C. Maager, dep. din Cohalmu; C. Gebbel, dep. din cerculu Sabiiului: W. Löw dep. Mercurei; G. Baussnern, dep. din cerculu Mediasiului; A. Zay dep. Sebesiului; E. Steinacker deputatu in districtulu Bistritiei.

Al. Mákrai saluta cu bucuria proiectulu de lege, pentru ca promovéza unitatea statului ungurescu si e laudabilu in respectu liberalu fiindu ca nimicesce ultim'a remasitia a unei positiuni esceptionali privilegiate. De presentu esistu in fundulu regiu legi numai pentru sasi, cari in numeru de 150,000 suflete suprima 33,000 unguri si 175,000 români. Trebue sa se puna capetu unei stâri, in care domnesce universitatea natiunei sasesci detragendu celoru 11 municipie sasesci dreptulu de a se determiná pre sine; din motivulu acest'a si din cele mai susu espuse oratorulu primesce proiectulu. (Aprobare in centru.)

Guido Bausnern: Onorata Casa! Dupa procederea de curendu a Casei in caus'a interpelatiunei amicului meu Trauschenfels, unde datorinti'a ministrului erá, sa se ingrigésca de observarea legiloru, precându densulu recunoscù implicite o calcare pre fatia a legei si in locu de a delaturá ni puse in perspectiva unu proiectu de lege, care radica calcarea de lege la puterea de lege (Oho!) iér' cas'a luà respunsulu la cunoscintia aprobandu-lu: dloru mei, dupa o astfeliu de purcedere este cu greu a vorbí contr'a unei legi care are de scopu a umilí directu dreptatea chiara cá lumin'a sórelui. (Sgomotu si strigâri: la ordine!) Procederea acést'a dovedesce ca in cas'a acést'a, celu putienu in unele intrebâri, lipsesce respectulu inaintea legei si semtiulu de dreptate (Sgomotu si strigâri: La ordine!)

Presidentulu aréta, ca déca la intrebarea momentuósa ce sta sub desbatere cas'a trebuie se asculte cu linisce argumentele contrarie, pentru a nu i se poté imputá, ca ea se nesuesce nu numai a nu ascultá argumentele contrarie, ci chiaru ale suprimá, atunci se cere si din partea dloru deputati (aratandu spre grup'a sasiloru) sa fia objectivi si sa eviteze espressiunile inconveniente ce nu se tienu de obiectu. Cá sa nu se póta dice, ca cas'a nu voiesce sa asculte argumentele contrarie, nu voiu sa usezu acum de dreptulu presidialu; déca inse dlu deputatu se va folosí in decursulu argumentârei sele de espressiuni vatamatóre, voiu usá cu tóta asprimea de dreptulu meu cá presidentu.

Déca totusi iau cuventulu — continua Baussnern — implinescu numai o datorintia etica, pentruca lupt'a pentru dreptu forméza partea morale a luptei celei mari pentru ésistintia si cine lucrându in viétia se substrage, fia din ori-cari motive, dela acést'a lupta, acel'a pecatuesce contr'a principiului de moralitate, pre care se baséza tóta demnitatea omenésca. Mai iau cuventulu si din altu motivu ce deriva din natur'a omenésca si acést'a e speranti'a, ca d-vóstra dloru mei veti ascultá in cea din urma minuta a órei a 12 de vocea consciintiei si veti delaturá o lovitura, care amerintia pre o natiune intréga cu nimicirea. (Miscare, o voce: Unde e acea natiune?) Speranti'a acést'a o intemeezu pre cavalerismulu si sensibilitatea natiunei unguresci in punctulu onórei, o calitate acést'a, cu care natiunea ungurésca totu-déun'a s'a falitu.

Suprem'a porunca a onórei e respectarea cuventului datu, o porunca acést'a, pre care si cavalerismulu telharescu din evulu mediu o a respectatu si lumea de astadi pune rumperea cuventului intr'o linie cu desonorea. Ve aducu deci aminte dloru de acést'a porunca, ve aducu aminte de cuventulu de onóre, pre care natiunea ungurésca l'a datu de repetite ori natiunei sasesci in modu serbatorescu. (Strigâri: Cându?)

Voindu a constatá prin fapte acestu cuventu de onóre oratorulu dice, ca Transilvani'a este margaritariulu celu mai stralucitu in corón'a Stlui Stefanu si cea mai stralucita parte din istori'a acestei tieri o forméza lupt'a de patru seculi a natiunei sasesci pentru cultura. (Contradiceri). Intr'adeveru nu natiunea acést'a, ci tradarea de tiéra a voivodului Zapolya e de vina, ca Transilvani'a s'a smulsu de Ungari'a dupa nefericit'a lupta dela Mohaciu si a devenítu teatrulu resbeleloru civile si a invasiuniloru turcesci continue.

In acestu tempu teroristicu multe familii unguresci si-au scutitu averea si viéti'a in cetâtile bine intarite ale sasiloru si cum ca Transilvani'a nu s'a prefacutu intr'o pustietate, acést'a se póte multiemí numai energiei acelei natiuni, pre care o amerintia urmatorii aceloru familii unguresci refugiate pre acelu tempu fatalu in cetâtile sasesci cu nimicirea. (Nu este adeveratu!) Nu numai drepturile basate pre legi si tractate ale natiunei sasesci, ci si meritele nemuritóre, ce si le-a castigatu acést'a natiune pre tempulu pâcei pentru cultur'a Transilvaniei, pre tempulu resbeleloru turcesci pentru aperarea tierei, au datu ansa natiunei unguresci sa dea natiunei sasesci cuventulu seu de onóre pentru integritatea politica a natiunei sasesci, in tóte trei stadiele ce le a percursu reimpreunarea Transilvanici cu tiér'a mama Ungaria. Si natiunea ungurésca a facutu acést'a in modu serbatorescu prin corpulu seu representativu legalu, in care ea formá cá si astadi majoritatea suverana preponderanta si decisiva.

La anulu 1848 natiunea ungurésca si-a datu cuventulu seu de onóre in diet'a de Posionu si Transilvani'a. Articululu VII: 1848 dispune in § 5 acceptarea tuturoru libertâtiloru si legiloru speciali ale Transilvaniei, cari suntu favoritóre libertâtiei natiunali si egalitâtiei in dreptu. In diet'a transilvana s'a garantatu integritatea politica a natiunei sasesci prin resolutiunea solemna din 20 Iuniu 1848. Deputatii substernusera atunci unu memoriu, alu cârui cuprinsu se concentrá intr'acolo, ca tiér'a sasésca sa remana unu intregu nedespartiveru pre viitoriu.

Comissiunea regnicolara denumita in afacerea uniunei a fostu indrumata sa lucre intr'acolo, cá ministeriulu ungurescu sa substérna pre bas'a dechiaratiunei dietali unu proiectu de lege la legislativ'a cea mai de aprópe. Acea comissiune regnicolara a fostu denumita de Majestatea Sea Imp. Ferdinand cu insarcinarea sa dea materialulu la acelu proiectu. Intemplârile dureróse au intreruptu activitatea acelei comissiuni si uniunea venì in stadiulu alu doilea abiá dupa 7 ani la diet'a din Clusiu din 1865.

In diet'a acést'a, conchiamata pentru revisiunea uniunei, si-a datu natiunea ungurésca cuventulu seu de onóre in resolutiunea dietale din 6 Decembre 1865, prin care dorintiele postulatele si conditiunile natiunei sasesci, substernute in form'a unei motiuni in scrisu, se privira de afacerea dietei. Punctele cardinali ale motiunei erá: sustienerea constitutiunei municipali sasesci si inviolabilitatea teritoriale a fundului regiu — cu unu cuventu: integritatea politica a natiunei sasesci.

In stadiulu alu treilea si celu din urma si-a datu natiunea ungara cuventulu seu de onóre prin guvernulu responsabilu alu statului ungurescu si apoi prin legislativa.

In Februariu 1868 guvernulu ung. a pensionatu pre contele alesu alu natiunei sasesci, ocupandu acestu postu prin denumire, universitatea natiunei sasesci a datu unu gravamenu, la care a respunsu ministrulu de interne de atunci bar. Wenkheim, ca factorii legali voru statorí drepturile basate pre privilegie. In Decembre urmandu regularea definitiva a uniunei cuventulu de onóre datu s'a adusu in §§ 10 si 11 art. de lege 1868 intr'o forma corecta si legale. Oratorulu se provóca aici la unele detaiuri din legile ce atingu caus'a fundului regiu si apoi face imputarea, ca proiectulu de fatia ignoréza integritatea politica a natiunei sasesci, garantata prin legea uniunei.

Baussnern nu póte presupune, ca representantii natiunei cavaleresci voru fi in stare sa dica, ca „forti'a precede onórea".

Ticalósa e natiunea, continua oratorulu — care nu-si jertfesce tóte pentru onórea sea si o natiune, care nu-si tiene cuventulu seu de onóre, datu in modu solemnu se lépeda de onóre.

Presidentulu admonéza de nou pre oratoru, care termina dechiarandu-se pentru propunerea lui Kapp.

(Va urmá.)

Diurnalele române de preste Carpati se ocupa cu unu discursu alu lui Gambetta, rostitu nu de multu la Lyon, care discursu e in stare se derime multe ilusiuni atâtu dincolo de Carpati câtu si chiaru si dincóci la unii adoratori platonici ai lui Gambett'a. Din discursulu lui Gambett'a se vede o cochetare cu unele monarchii européne pentru a fi sprigInitu la revanchulu contra Germaniei si de aceea elu recomenda amiciloru sei se renuncie dela „politic'a nationalitâtiloru.“ Eata ce reflessiuni face „Press'a“ din Bucuresci lui Gambett'a.

„In fati'a unei asemenea manifestâri politice, care ne a amintitu si unu articolu programu din „République francaise“ dela 1872, si in prevederea ca d. Gambett'a póte ven í intr'o di la putere si cu timpulu chiaru la presidinti'a republicei, noi ne amu preocupatu cá romani cu óre care ingrijire de acésta nóua directiune politica ce se propaga de d. Gambett'a. Se póte cá noi sa fi esageratu cuvintele dlui Gambett'a care a disu, ca „politic'a nationalitâtiloru (de subtu imperiu) trebuie repudiata.“

Daca d. Gambett'a va fi intielesu respingerea numai a unoru gresieli facute subtu imperiu, atunci nu amu avé nimicu de disu. Dara ne amu mai adusu aminte si de alte scrieri ale dlui Gambett'a, precum si de idea constanta si naturala de revanche contr'a Germaniei, si de ofertele facute Russiei printr'unu articolu din „Republique francaise“ dela 1872, oferte unde se vorbiá despre identificarea intereseloru francese cu cele russe si panslaviste, — oferte pre care organele russe nu le au priimitu cu incredere; — si de aceea ne amu ingrijitu si amu relevatu acésta materie.

Dea Ddieu cá temerile si prevederile nóstre se fie esagerate si desmintite de timpu; nu amu dori mai multu de câtu acést'a in interesulu nationalitâtiloru, alu pâcei si ecuilibrulu europeanu.

D. Gambett'a a calificatu de ecuivóca (louche) „politic'a nationalitâtiloru“ urmata subtu imperiu. Ei bine n'amu dorí mai bine de câtu cá republic'a francesa sa urmeze aceeasi politica generósa, mai putienu gresielele din tempulu imperiului.

Discursulu dlui Gambett'a dela Lyon si articolulu ce amu reprodusu din „République francaise“ din 1872 nu prea ne incuragiaza in sperantiele nóstre. Apoi, noi n'amu confundatu nici odata pre dlu Gambett'a si partidulu seu cu intrég'a Francia, si de aceea reu ne acusa „Romanulu“ ca amu fi propagandu indirectu racéla pentru acea natiune generósa dela care amu primitu atât'a bine in trecutu. Republic'a s'a intemeiatu in Franci'a, si n'amu dorí mai bine decâtu a o vedea spriginindu principiulu natiunalitâtiloru si sustienendu la inaltimea sea prestigiulu Franciei in fati'a popóreloru europene.

Pentru mai multa lamurire a celoru dise de noi, reproducemu mai josu pasagiulu din discursulu dnului Gambett'a relativu la politic'a sea esterna, pasagiu care combinatu cu articolulu ce amu reprodusu dupa „Republique francaise“ din 1872, a formatu bas'a reflessiuniloru si temeriloru nóstre, pre cari, inca odata, amu dorí cá tempulu sa le desmintia.

Eata cum s'a esprimatu d. Gambett'a la Lion:

„Noi amu pecatuitu adesea prin spiritulu de propaganda escesiva. Sa ne facemu trebile la noi, sa ne vindecâmu rânile nóstre si sa lasâmu pe ceea-lalta lume sa-si véda singura de trebuintiele sele fâra concursulu nostru.

„Apoi de multu noi nu mai avemu ce sa ducemu celorulalte popóre, ci din contra, avemu sa imprumutâmu: dela Engliter'a libertatea de presa si dreptulu intruniriloru; dela adversar'a nóstra de eri organisarea sea militara, servitiulu adeveratu obligatoru pentru toti. Cu aceste conditiuni putemu fi siguri de concursulu si simpatiele natiuniloru.

„Trebuie sa respingemu proselitismulu. Trebuie sa respingemu acea politica din tempulu secundului imperiu, politica ecuivóca, care mergea la Dunarea de josu, care trecea dincolo de mâri in Mexicu, care tradá Danimarc'a, si care strivea pre Austri'a; acea politica, care nu cautá decâtu ruine in lume si ne sapá sub picióre unu abisu, unde erá sa ne cufundâmu cu totulu. Acésta politica a natiunulitâtiloru trebuie respinsa (!). Ceea ce voimu este pacea pretutindeni.“

Fiinduca in diu'a de astadi se vorbesce fórte multu despre republica reproducemu unu toastu republicanu alu representantelui confederatiunei elvetiane dlu Korn rostitu cu ocasiunea banchetului anualu datu in Parisu, de societatea elvetiana de binefaceri.

Eata toastulu dupa traducerea U. p. A.:

„Cá republicani de vechia data, avemu deprinderea de a manifestá la aceste banchete, cari suntu nisce serbâri de familia, convingerile si simtiemintele nóstre cu franchetia.

Aceste consideratiuni 'mi permitu a le esprime cá membru alu acestei numeróse familii elvetiane din Parisu, din care amu fericirea de a face parte de 20 ani.

Privimu cu incredere viitorulu Republice francese, fiinduca ea nu este produsulu unei miscâri efemera, ci alu unui spiritu de moderatiune si de vointia cugetata din partea natiunei. Privimu cu incredere viitoriulu Franciei fiinduca suntemu adencu convinsi ca natiunea francesa nu voiesce alta republica decâtu acea care asigurandu progresulu si libertatea, garantéza ordinea si pacea, si cá celu mai puternicu spriginu alu loru, munc'a. Totu in acestu sensu intielegemu noi si iubimu in Elveti'a republic'a. Acel'a care nu iubesce nici ordinea nici munc'a nu este demnu, in ochii nostri, de numele de republicanu. Libertatea fâra ordine si munca, nu mai este libertate, ci anarchia, detestata de adeveratulu republicanu, cá si de monarchistu.

Ceea ce ne intaresce in increderea nóstra, este ceea ce amu vediutu, cu proprii nostri ochi, ca unu regimu republicanu de faptu fâra organisare definitiva, a sciutu celu putienu, in tempii cei mai deficili, sa restabilésca ordinea contr'a unei rescóle fâra precedentu, sa libereze Franci'a de o ocupatiune straina si de o datoria de resbelu enorma, sa intarésca si chiaru sa marésca creditulu in intru si in afara, sa mentie ordinea si sicuranti'a in cursulu ultimiloru cinci ani, cu tóte ispitirile de totu feliulu. Cu ce dreptu se póte presupune ca republic'a recunoscuta formalu cá stare legale a tierei si spriginita de sufragiulu universalu va oferí mai putiena garantia intereseloru celoru mai inportante ale societâtii, de cum le-a asiguratu inainte de a fi primitu o sanctiune legale?

In fine, cum s'aru puté admite cá acésta republica, care datoresce fundarea sea unui spiritu de moderatiune necontestabile, aru puté in aplicarea si desvoltarea principieloru sele, sa nu cunósca tóte regulele intielepciunei si sa uite tóte invetiamintele istoriei in privinti'a conditiuniloru fundamentale ale duratei institutiuniloru democratice?

Nóu'a republica póte cu atâtu mai multu sa compteze pre simpatiele celorulalte natiuni, cu câtu acestea recunoscu intr'unu statu constitutionalu, basatu pre vointi'a unui poporu intregu, o garantia mai multu pentru interesele pâcei, cari suntu nu numai ale Franciei dar' si ale Europei.

Desvoltarea institutiuniloru republicane prin legislatiune intr'o tiéra care are traditiuni monarchice este o lucrare dificile. Ea va fi inlesnita de concursulu lealu alu tuturoru cari punu mai pre susu de opiniunile loru personale, séu mai pre susu de acelea ale partidei loru, interesulu generalu alu tierei si vointi'a nationale legalmente manifestata. Se sperâmu ca unu spiritu de concordia si de unire va ajutá ase indepliní acésta frumósa misiune.

Nu ne cunóscemu nici marirea nici dificultâtile acestei lucrâri, dar' credemu in puterea morala a principieloru suveranitâtiei nationale si a libertâtiei, in intielepciunea si in devotamentulu corpuriloru constitutionale ale tierei, in patriotismulu si in lealitatea ilustrului presiedinte alu republicei.

Mantie-se republic'a francesa si desvoltese in acelasi spiritu care a reesitu de a o fundá!

Aduca tóte ródele ce natiunea are dreptulu de a asteptá dela dens'a! Rasipésca prin fapte neincrederea si temerile!

Asigurându progresulu si libertatea, fia in acelasi tempu o garantia de ordine si de pace; o pavedia a tuturoru drepturiloru si a tuturoru intereseloru legitime contr'a incalcariloru, din ori-ce parte aru ven í ele!

Asigure mai cu osebire Franciei instructiunea universale, propagata in tóte clasele sociale cá cea mai solida garantia a tuturoru libertâtiloru!

Adresându aceste cuvinte de simpatia republicei francese, suntu adêncu convinsu de a fi interpretulu credinciosu alu simtiminteloru nu numai ale coloniei elvetiane din Parisu, si ale tuturoru colonieloru elvetiane din Franci'a, dar' si alu natiunei intregi. Elveti'a republicana saluta cu simpatia si cu incredere pre Franci'a republicana.

Radicu acestu toastu pentru republic'a franceza si pentru presiedintele republicei.“ (Intreita salva de aplaude.)

In cele urmatóre dâmu publicului nostru cetitoriu, unu articlu care ni s'a tramisu dela unu carturariu de ai nostri dela tiéra, care in modesti'a sea, nu are pretensiunea a se numerá intre „inteligentii“ natiunei. De aceea reproducemu articululu fâra de nici o schimbare, respectandu vocea din poporu in puritatea ei. Ne bucurâmu vediendu ca poporulu nu e indiferentu la cele ce se intempla in sinulu seu si marturisimu ca ne a suprinsu cându amu vediutu ca cele indigitate in „indigitârile“ nóstre din Nr. 19 au inceputu a se adeverí asiá in graba.

Eata articululu:

Defectele tempului presinte, si indreptarea loru.

Dela tiéra in Martiu 1876.

Precum pacea infratiesce si armoni'a se propaga si respandesce intre poporu prin ómeni insufletiti de spiritulu binelui si de simtiemintele caritâtiei evangelice — de asemenea disarmoni'a, ur'a si resbunarea inca se propaga si respandesce prin ómeni inspirati de spiritulu reului, de ambitiune, arogantia si interese egoistice.

Pentru a se poté delaturá din sinulu poporului nostru — ori ce datini si obiceiuri stengace ori ce rele si defecte, care 'i potu casiuná ruinare si nenorocire si ai inspirá religiositatea si moralitatea cari singure conducu pre ori ce omu la adeverat'a fericire, se ceru puteri si spirituali si materiali, vointia si putintia, contielegere fratiésca intre toti factorii principali si conducatorii poporului si mai cu séma intre acei'a, cari vinu mai desu in atingere cu densulu, cum suntu: preotii, invetiatorii, notarii, advocatii, dregatorii si representantii comunali si bisericesci si se mai astépta inca si spriginulu inteligentiei nóstre de tóta specialitatea.

Cându toti acesti'a se voru uní in cugete si in simtiri, si se voru interesá mai cu zelu cá pâna acum de sórtea si viitoriulu poporului nostru, conlucrandu cu energia pentru prosperitatea si luminarea lui, atunci de siguru voru aflá cu lesnire câlile si midilócele conducatóre la scopu si voru ajunge la succesulu doritu.

Déca pretindemu si dorimu cu ardóre, cá poporulu nostru sa fia crescutu in religiositate si moralitate, de asemenea sa pretindemu imperiosu — cá aceste virtuti ceresci sa le poséda primo loco conducatorii sei — de ori-ce trépta si positiune — fia laici ori clerici — conformu precepteloru evangelice:

„Asiá se lumineze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, cá se védia faptele vóstre cele bune si sa marésca pre tatalu vostru celu din ceriuri.“ (Matei capu 5 versu 16.) Nu vomu gresi marturisindu sinceru adeverulu ca amu vediutu si vedemu cu durere de inima, ca chiaru unii dintre conducatori prin faptele loru egoistice si pentru interesele loru ordinari in locu se moraliseze, ei singuri prin conduit'a loru necorespundietóre demoraliséza si facu celu mai mare reu si stricaciune bietului poporu.

Un'a dintre cele mai dureróse si mai neplacute calamitâti este si acea impregiurare, ca multe din defectele stricacióse si ruinatóre intereseloru poporului nostru preste totu le vedemu concentrate mai multu intre unii dintre barbatii nostri asiá numiti invetiati si inteligenti ce se tienu de conducatori.

Cunóscemu pre unii domni invetiati si inteligenti ai nostri, cari neputendu fi sustienuti la scóla numai cu spesele parintiloru loru cei seraci si-au continuatu si terminatu studiele mai inalte cu stipendii si déca au devenitu in oficii publice in locu se fia ómeni onesti, activi si consciintiosi; au inceputu a escelá in abusuri, negligintia, lucsu si desfrenare, incâtu vrendu nevrendu ne vine a crede, ca astfeliu de ómeni in decursulu studieloru loru au invetiatu a fi inspirati mai multu de spiritulu reului decâtu alu binelui si la invetiatura au imitatu mai numai viciile si defectele ómeniloru stricati de prin cetâti decùtu cultur'a inimei si virtutile sociali ale barbatiloru intr'adeveru civilisati.

Eata dar, din ce motive devine, ca numai e nici o mirare cându audi adese pre bietulu poporu esclamandu si vaierandu-se: „Dieu, ca unii dintre domnii nostri cei invetiati nu mai tienu nici o lege — nu mai au nici unu Ddieu — ei ni se pare ca au invetiatu numai cum sa ne incurce si belésca pre noi — si cum sa se imbogatiésca pre ei.“ etc.

Déca vomu considerá si judecá rationalu si fâra passiune tempulu si impregiurârile in care traimu astadi — si conduit'a unoru ómeni invetiati si inteligenti — apoi vrendu nevrendu trebuie sa aprobâmu esclamatiunile si vaieraturile cele drepte ale poporului — ba cá unii, cari ne-amu convinsu din esperintia propria despre relele si defectele tempului presinte — afirmâmu susu si tare si dechiarâmu in fati'a lume,i — ca amu devenitu sa traimu astadi in celu mai nenorocitu tempu de corumptiune si decadintia morala — in tempulu acel'a nenorocitu cându oficiele publice — pentru unii din cei ce le ocupa au devenìtu unu monopolu de specula — ori dupa limbagiulu fratiloru nostrii, din Romani'a unu midilocu de chiverniséla.

(Va urmá)

Varietâti.

⁂ Concursu „Budapesti Közlöny dela 21 Martiu a. c. nr. 66 publica concursulu escrisu de min. reg. ung. de culte si instrultiune publica pentru unu postu de professoru de limb'a latina si greca la gimnasiulu reg. ung. de statu din Sabiiu. Petitiunile instruite si adresate ministeriului reg. ung. de culte si instructiune publica au de a a se substerne pâna la 15 Aprile a. c. la directiunea superióra scolara din Clusiu. Emolumentele impreunate cu postulu de prof. suntu: 1200 fl. salariu ficsu, 200 fl. bani de cuartiru pre lânga quinqunalii de 100 fl.

⁂ Necrologu. Diurnalele din Romani'a ne aducu scirea trista despre mórtea dlui Dr. Ioanu Dragomiru, profesoru de istori'a universale, la colegiulu St. Sava. Deplangemu acésta grabnica perdere a instructiunei superióre! Fiai tieren'a usióra!

⁂ Comitetulu scaunalu alu Sabiiului a avutu joi siedintia Objectele desbaterei au fostu statorirea bugetului scaunale pre anulu 1876; regularea pompeieriei in scaunu si alte objecte de mai putiena insemnatate. Dintre aceste este de a se distinge o petitiune câtra cas'a deputatiloru pentru scutirea populatiunei contra féraloru selbatece.

⁂ Cine aru ti crediutu? Joi ni se templà ce nici prin visu ni aru fi trecutu vr'o data. „S. d. T.“ ni sosesce camu dupa 11, adeca intre 11 si 12 óre. Cá totudéun'a indata amu facutu o revista preste tóte rubricile diurnalului. La „Local-und-Tages-Chronik“ dâmu preste o varietate intitulata „Frundie si flori.“ In acea varietate se caracteriséza cealalta fóia totu de aici din locu, „Hr. Ztg. etc.“ de fóia umoristica. Ce e dreptu „Hr. Ztg.“ facuse mai de unedile o gluma camu prósta, cându dicea ca intr'o afacere a „vediutu in nisce acte.“ Ce a vediutu? va scí ea si respectivulu. Noi scimu ca n'a vediutu ceea ce cautá sa véda; dar' galusce nemistuibile au inghititu respectiv'a fóia destule, fàra de a dice macaru unu ah! Cu tóte aceste cându amu cetitu ca „H. Ztg.“ e fóia umoristica cugetaramu in noi acés'a e invidia. Ce se vedi? Nu bate intâi'a óra pentru unii dupa prândiu, pentru altii dupa prândiu, si eata si „Hr. Ztg.“ Facemu si preste dens'a revista. Cetimu rubric'a „Innland“ si ne convingemu ca nu numai e umoristica, ci cându vrea, cá joi, apare si caraghiósa. Ea dice si din acést'a póte vedé ori si cine câtu e de sarata: „Alt'a e Tisza (ministrulu) si alt'a e Telegrafulu“. Genialu!

⁂ Actiunea produce reactiune. Ministru ung. de comerciu si comunicatiune n'a spariatu numai cu vorbe cându a amenintiatu pre toti impiegatii dela drumurile de feru, ca déca nu voru invetiá limb'a magiara i lipsesce de oficiele ce imbraca. O fóia din Vien'a ne spune ca la 17 Martiu a. c. a mii'a familia a trebuitu sa parasésca Ungari'a, din causa, dice fói'a vienese, ca unu arpadanu a competatu la postulu némtiului, pentru ca lipsitulu de oficiu are si dóue atestate din cari se vede ca a depusu esamenulu din limb'a magiara cu succesu bunu. Ministrulu ung. nu numai ca s'a tienutu de cuventu dara a mersu mai departe: in Decembre a. tr. a spus'o intr'unu emisu ministerialu verde, ca impiegati de ai drumuriloru de feru se demissiunéza si la casulu cându sciu unguresce, déca voru fi nemti. Acum este o urmare logica ca dandu-i-se ocasiunea, fàra multe ceremonii se asiedie in posturi fii de ai natiunei magiare, conformu emisului seu de mai nainte ii si asiéza. Nemtii din Cislaitani'a inse suntu ómeni acurati. Ei au numeratu tóte familiele bá si sufletele, cari au fostu espedate pre calea acést'a din Ungari'a, pentru ca ei le numera 3400! Si acum dupa ce si-au facutu socotél'a astfeliu se apuca de resplata. Aceeasi fóia vienesa amenintia conducerea intréga a drumuriloru unguresci de feru cu denegarea din partei a ori cârui sfatu, a ori cârui spriginu ce-'lu va mai cere si déca stau cele dise de fói'a despre care ni e vorb'a, intrebârile se facu la Vien'a adeseori, pentruca se dice mai departe, ca dela crearea Inspectiunei generale in Budapest'a preste drumurile de feru abiá s'au facutu patru tarife, cari nu suntu copiate de pre cele austriace. Inse nu se opresce ací. O societate de drumuri de feru, carea sta in cele mai bune relatiuni cu ministrulu austriacu s'a decisu a demissiuná patru-spradiece impiegati de natiunalitate ungurésca. Dara ce e mai bunu vine la urma. In dilele cele mai de aprópe se intrunescu la Frankfurtu representantii tuturoru drumuriloru de feru nemtiesci si austriace. Cu ocasiunea acést'a, se asigura, ca se va decide eschiderea tuturoru drumuriloru de feru unguresci din reuniunea drumuriloru nemtiesci, prin care mesura drumurile de feru unguresci voru dá de pagubele cele mai simtite.

⁂ Semnu imbucuratoriu. Doi advocati români din Sibiiu au datu demisiunea in dilele trecute in grab'a cea mai mare — sespune ca pre la mediulu noptiei — concipistiloru loru. Trebuie ca numerulu proceseloru se afla intr'o scadere rapida.

⁂ Se cérta fratii. Sub titlulu acest'a face rotund'a prin diurnale urmatórea intemplare ce avù locu la anulu nou intr'o monastire de iesuiti in Sant'a Fé (Spani'a). Parintii iesuiti erau la prandiu si intre densii se incinge o disputa despre impartirea óreloru si despre alegerile anuale. Din disputa se nasce cérta. In decursulu certei incepu a sburá paharele dela unulu la altulu, ceea ce insemnéza ca s'a inceputu batai'a. Acést'a se continuà cu pahare cu sticle, carafe si alte obiecte potrivite spre scopulu ocupatiunei din acele momente memorabile. Pater rectoru alu monastirei a cadiutu mortu si alti patru patres fura raniti greu. Dintre cesti din urma doi au muritu. Cercetarea judecatorésca urméza.

⁂ Nenorocire. Dela Strassburg se anuncia, ca unu trenu dintre Strassburg si Mühlhausen, trecându preste riulu Ill, care, umflatu de apele cele multe, semená unui fluviu, si derimânduse togm'a in momentele trecerei preste podulu de preste Ill unu picioru de podu, afara de masin'a, carea apucase a trece podulu si riulu, trenulu intregu a caditu in apa. Din caletori n'a scapatu nimenea. Câti caletori au fostu in trenu se va eruí mai târdiu.

Publicare de licitatiune.

Comun'a bisericésca gr. or. din Resnovu dupa ce si-au primitu aprobârile necesari dela autoritâtile mai inalte competinti, — in diu'a de 25 Martie st. v. 1876 la 10 óre a. m. va vinde prin licitatiune verbala publica, padurea de fagu de pre muntele bisericei Baiu séu Dibamu aflatoriu in Romani'a districtulu Prahov'a.

Conditiunile de licitare precum si alte esplicâri se potu capetá si respective vedé in scól'a romana de aici, unde se va tiené si licitatiunea.

Resnovu in 25 Fauru 1876.

3—3 **Comitetulu parochiale.**

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de class'a III Buciumu-satu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu, pâna la 8 Aprile 1876.

Emolumentele suntu, tacsele stolari bine regulate dela 130 de familii, si folosirea cimiteriului, eventualminte, déca aru voí se ocupe si postulu de invetiatoriu, va primí inca unu salariu de 120 fl. v. a, cuartiru si lemne.

Doritorii de a competá la acésta parochie, au de a-i substerne concursele instruite conformu legei — pâna la terminulu prefiptu, subscrisului.

Abrudu in 4 Martiu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.
Ioane Gallu,
prot. gr. or. alu Abrudului
(2—3)

Ad Nr. 10. 1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a in Brisnicu protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 21 Martie st. v. a. c. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

Portiune canonica 7 jug. parte aratoriu, parte fenatiu, dela 80 numeri de case 80 miertie mari de cucuruzu sfarimatu, si dela geleri o dî de lucru, apoi stol'a usuata. Tóte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu anualu aprópe de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune de parochu, au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului org. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Dev'a in 19 Febr. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protopresb.
(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu lânga betrânulu parochu Nicolau Briciu din Galatiu protopresbiteratulu Bistritiei, se deschide prin acést'a concursu in intielesulu inaltului ordinu consistoriale din 4 Septembre 1875 nr. 2323 pâna in 28 Martiu a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate urmatórele emoluminte:

Dela 60 case câte 1 mertia cucuruzu sfermatu, totu dela acelea case venitulu epitrafirului si câte $^1/_2$ dî de lucru.

Portiune canonica 5 jugere pamentu aratoriu $2^1/_2$ jugere fenatiu.

Cu acestu postu e impreunatu si postulu de invetiatoriu cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, cá obligati de a impliní tóte functiunile nepotincosului parochu suntu avisati a-si trimite concursele instruite amesuratu Statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la comitetulu parochialu in Galatiu post'a ultima Bistriti'a.

Galatiu 26 Febr. 1876.

Comitetulu parochialu in intielegere cu oficiulu protopresbiteralu tractualu.
(3—3)

Ad. nr. 10 1876.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante Ighielu protopresbiteratulu Albei Iuliei se escrie concursu pâna la 21 Martie 1876. st. v. cându se va tiené si candidatiunea.

Emolumintele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Portiune canonica de 8 jugere 804$\square^0$ in aratoriu si fenatiu.
3. Dela 114 familii câte un'a ferdela de bucate, séu parte in mustu.
4. Dela 114 familii un'a di de lucru.
5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-si asterne concursele loru conformu Statutului organicu pâna in terminulu susu indigitatu la subscrisulu.

Alb'a-Iuli'a 11 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alesandru *Tordasianu*,
protopr. gr. or. de
Alb'a-Iuli'a.
(3—3)

Edictu.

Mari'a Georgiu Nanu din Hermanu in districtulu Brasiovului, de religiunea gr. or. care parasí aprópe de 3 ani pre legiuitulu ei barbatu Dimitrie Achimu Tom'a, si nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o dî dela datulu subscrisu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 19 Febr. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
protopopu.
(3—3)

Ad Nr. 92—1875.

Edictu.

Prin carele Aun'a Comaniciu din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, parasindu in modu ilegalu de mai multu tempu pre legitiimulu seu sociu de casatoria Moise Çurchel, se citéza, a apare in restempu de unu anu inaintea forului matr. subscrisu, câci la casu contrariu, pre basea protocolului luatu de câtra oficiulu protopopescu, prin carele se inactiunéza pribegit'a, — in sensulu canóneloru bisericei resaritene, se va aduce sentinti'a meritória.

Cohalmu, 15 Februariu st. v. 1876.

Forulu judecatorescu bis. de I-a instantia gr. resarit.

Nicolau D. *Mircea*,
adm. prot.
3—3

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavrila Sioic'a din Bulzesci — Cttulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fàra a se poté eruá locuiu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citédia a se presentá inaintea subsemnatu'ui scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 25 Ianuariu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuariu 1876.

Nicolau I. *Miheltianu*,
prot. gr. or. a Zarandului.
(3—3)

Edictu.

Marin'a George Dutia din Rotbavu, de religiunea gr. or. care de 6 ani parasí cu necredintia pre legiuitulu ei barbatu Arsenie Vladescu, si nu se scie ubicatiunea ei, prin acést'a se citéza a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o di dela datulu subsemnatu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 21 Febr. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
protopopu.
(1—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 23. ANULU XXIV.

Sabiiu 18|30 Martiu 1876.

Alegerile la sinodulu archidiecesanu.

Din informatiuni private aflâmu ca s'au alesu din cleru:

P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a in cerculu Agnitei, Protopr. Ioanu Popescu in cerculu Sabiiului; Protopr. I. Hanni'a in cerculu Salistei; Protopr. Ioanu Tipeiu in cerculu Sebesiului; Protopr. Petru Popescu in cerculu Fagarasiului; Prot. Nicolau Mihaltianu in cerculu Zarandului; Ases. consist. Zacharia Boiu in cerculu Sighisiórei; Protopr. Ioanu Ratiu in cerculu Hatiegului; Protopr. Samuilu Cupsi'a cerculu in Rohiei. (Va urmá.)

Imputare.?

In viéti'a natiuniloru se ivescu feliuri de feliuri de divergintie in opiniunile despre atitudinea singulariloru si a corporatiuniloru. De divergintie de aceste nu va scapá omenimea pâna cându va fi; le aflâmu inse naturale, caci cugetarea unui individu, si câtu nu variaza de multu, intr'o afacere neinsemnata, pâna sa vina la judecata, dara apoi a multimiloru de individi! Deci, déca in fói'a nóstra s'a datu espressiune altei pareri despre procederea româniloru din districtulu Brasiovului si s'a adusu si motive pentru parerea nóstra, s'a facutu in deplina consciintia, sa atraga atentiunea celoru atinsi mai deaprópe in cestiunea regulârei fundului regiu si a universitâtiei, si, dupa parerea nóstra, pre care n'amu investit'o nici odata cu infalibilitate, sa aratâmu gresiél'a comisa de românii din districtulu Brasiovului.

Ei bine, din cele urmatóre se voru convinge cetitorii ca suntu ómeni, cari ne esplica altufeliu parerea nóstra, dicu adeca, ca noi in nrulu 20 amu imputatu româniloru din districtulu Brasiovului, precându tóta lumea scie, ca unu diurnalu, care nu are raporturi nici parintiesci nici jurisdictiunali cu publiculu, cu atâtu mai putienu cu locuitorii unui districtu, nu póte imputá, precum nu póte reprobá si pedepsí. Unu diurnalu are sa dica ce crede ca e bine sa dica; cine vré asculta, cine nu vré, nu asculta, séu déca scie altu-ceva mai bunu o spune, séu in acel'asi diurnalu séu intr'altulu.

Suntemu astadi in pusetiunea de a pune naintea lectoriloru nostri o epistola, carea atinge in vre-o câteva siruri materi'a cu carea s'a ocupatu diurnalulu nostru in nr. 20 si dupa acést'a sa inregistrâmu representatiunea facuta din partea româniloru din districtulu Brasiovului. Cu deosebire din acestu din urma se vedu si motivele, cari au dispusu pre românii districtului Brasioveanu a spriginí, dupa cum dicu densii, in principiu pre sasi.

Eata dara amintitele hârthii:

Dle Redactoru! In numerulu 20 alu „Teleg. Rom." ni se imputa nóue romaniloru din Brasiovu, ca amu fi sustienutu in adunarea districtuale din 13/1 Martie a. c. representatiunea sasiloru, adusa in contr'a proiectului de lege privitoriu la regularea fundului regiu si a universitâtiei sasesci, si inca cu atâtu mai multu, fiinduca nu amu fi adusu motive deosebite.

Lucrulu nu sta astfeliu.

Este adeveratu, ca membrii romani ai adunârei districtuale au sustienutu acea representatiune in principiu, inse din alte motive, reservandu-si dreptulu de ale alaturá la protocolu in scrisu, pre cari le au si datu, si pre care vi le si comunicu ací pentru publicare in diurnalulu d-vóstre spre apretiarea din partea onor. publicu cetitoriu.

Nu pretindemu infalibilitatea pentru procederea nóstra, dara nice nu primimu procederea altor'a de infalibila.

Te rogu dle Redactoru a publicá motivele nóstre in „Teleg. Rom."

Brasiovu in 24/11 Martie 1876.
cu tóta stim'a

Onorata representatiune districtuala! In siedinti'a tienuta in 13 Martie a. c. amu sustienutu representatiunea adusa in contr'a proiectului de lege pentru regularea fundului regiu si a universitâtiei sasesci, dechiarandu insa, ca nu suntemu intru tóte invoiti cu motivarea acelei'a si reservandu-ne dreptulu a predá motivele nóstre deosebite in scrisu, spre a fi alaturate la protocolu.

Motivele pentru cari noi amu sustienutu susu numit'a representatiune, suntu cele urmatóre:

Ori-ce intemplamentu trebuie judecatu in legatura cu istoriculu séu dupa cause si efectu.

Totu asiá trebuie apretiatu si proiectulu de lege presentu in legatura cu sistem'a, a cârei'a parte are sa fia.

Déca vomu luá in consideratiune sistem'a urmata pâna acum la reorganisarea patriei nóstre, apoi observâmu un'a tendintia neobosita de a centralisá esertiarea drepturiloru in desfavorulu autonomiei municipale.

Acea autonomia municipale comitatensa, care cu dreptu cuventu s'a numitu paladiulu libertâtiei constitutionale in Ungari'a incetu incetu a cadiutu jertfa centralismului, acelu pomu, care mai nainte 'si avé in fia-care comitatu radacini puternice si pline de viétia, astadi 'si are radacin'a in centralismulu din Pest'a.

Multe tempuri critice au trecutu preste patri'a nóstra si vechi'a constitutiune, basata pre autonomi'a municipale, a esitu totu-déun'a invingatóre, déca si constitutiunea centralisata va avé aceeasi putere de viétia, este o intrebare, pre care numai tempulu o va deslegá.

Este destulu ca directiunea centralisatóre nu este in favorulu patriei nóstre, cu atâtu mai putienu in favorulu nostru cá romani, fiinduca acea este indreptata mai cu séma in contr'a natiunalitâtiloru nemaghiare.

Deci suntemu in contr'a acelui proiectu de lege fiinduca este unu actu de centralisare.

Suntemu inse in contr'a acelui proiectu de lege cu deosebire din acelu motivu ca nu realiséza acea ce promite motivarea lui.

Nu va puté nimenea denegá ca fundulu regiu si institutiunile sele politice au lipsa de reformare afundu taietóre, inse a reformá si a nimicí unu institutu autonomu suntu dóue lucruri cu totulu deosebite.

Pre cându in motivarea proiectului de lege se dice, ca fundulu regiu si universitatea sasésca trebuie reformate mai cu séma din consideratiune la locuitorii nesasi, pre atunci proiectulu de lege pastréza totu preponderanti'a sasésca in administratiunea averei, iéra drepturile municipali ale fundului regiu si ale universitâtiei sasesci le casséza simplu in favorulu puterei centrale.

Egal'a indreptatire promisa in motive apare astfeliu cá egala neindreptatire.

De óre-ce asiá dara prin noulu proiectu de lege pentru locuitorii nesasi din fundulu regiu nu se creaza o stare a lucruriloru mai buna, decâtu cea faptica, de aceea noi subscrisii suntemu in contr'a lui.

Deci ne rugâmu, cá aceste motive sa se adauge la protocolu.

Brasiovu in 20/8 Martie 1876.
Urméza subscrierile.

Motivele din representatiune pre noi ne lasa reci de totu; bá ne racescu mai tare si decâtu spriginulu sasiloru in principiu, pentru ca, sa nu lungimu multa vorba, sasii au acelesi intentiuni cu românii in micu, in „imperati'a loru, ce au magiarii in patri'a mai larga cu natiunalitâtile, déca nu mai multu. Deosebirea intre noi si brasioveni este asiá dara aceea ca noi voimu o arondare si o administratiune, in carea, mai largiti in cercurile municipali, sa putemu lucrá mai nerestrinsi de pré multe majoritâti maiestrite, spre binele nostru si alu tierei; dara nu se fimu intr'unu cornu de tiéra handlangerii unor'a si intr'altu cornu handlangerii altor'a. Sapienti sat.

Unulu dintre motivele representatiunei se afla si in cele dise de articululu fóiei nóstre nr. 20. Si noi amu disu ca proiectulu de regulare cuprinde lucruri cari nu ne placu; dara noi n'amu pututu deduce de acolo, ceea ce au dedusu românii din districtulu Brasiovului, adeca sustienerea fundului regiu cu pecate mai multe si cu o lege municipale mai rea cá ori si unde. Românii au in prim'a linia necessitate de a se pune Ardealulu intr'o administratiune buna, pentru ca românii locuiescu Ardealulu intregu, dara nu numai unu coltiu de tiéra.

Dara noi sa nu ne mai ocupâmu cu o cestiune, cu carea s'a ocupatu odata fói'a nóstra. Va fi de ajunsu pentru astadata déca vomu pune naintea cetitoriloru unu articulu, carele ne a venitu dela unu compatriotu de ai nostri, domiciliatu acum in Bucurescí, carele se vede ca urmaresce cu atentiune afacerile nóstre. Nu comentâmu articululu, fâra recomendâmu cetirea lui cu atentiune si apoi facasi cine cum va crede ca e mai bine, judecata asupr'a cuprinderei lucruriloru din partea nóstra si din partea altor'a.

Eata articululu:

Intrebâri intemeiate.

In urma cu câti-va ani, tóta lumea scie candu, brasiovenii s'au fostu infratitu cu maghiarii. Erá o gresiala politica aceea infratire. Astadi o simtu insi-si brasiovenii mai multu decâtu ori-care altii. Gresial'a erá, de óre-ce inainte de tóte infratirea nu erá sincera; mai erá gresiala, fiind-ca infratirea nu erá la timpu, si in sfersitu — erá gresiala mai alesu pentru-ca candu aru fi vorb'a de infratire cu maghiarii, atunci noi, toti românii, cu ei, toti maghiarii, aru trebuí sa ne infratimu. Intielegu sub acestu toti o partida, care aru fi representata pretutindenea. O infratire insa numai in Brasiovu, care mai face si pretentii mari, se reduce, 'mi permitu espresi'a, la o mascherada politica.

Erá bine, cá inainte de a se fi manifestatu brasiovenii celu putienu sa se intrebe, care potu fi motivele maghiariloru de a staruí pentru acésta manifestatiune. Daca se intrebau póte se incredintiau, ca tocmai pre atunci trebuia sa se ivésca in Ardélu o energica manifestatiune, celu putienu deosebita de infratirea cu maghiarii, déca nu tocmai contr'a maghiariloru.

Si cine scie, déca in urm'a unei asemenea manifestatiuni stârile din Ardealu nu se schimbau spre mai bine. Erau atunci tocmai complicatiunile provocate prin regimulu Hohenwarth; maghiarii aveau trebuintia de manifestatiuni, prin care sa li se dée a dovedí ca românii suntu multiamiti de stârile, in care se gasescu. Sa ne marginimu la atât'a. Aru fi póte prea multu a dice, ca brasiovenii au contribuitu la resturnarea guvernului Hohenwarth prin depesi'a, in care se declara aderenti ai dualismului. Remane inse neindoiosu, ca maghiarii au abusatu atunci de bun'a credintia a brasioveniloru, ca brasiovenii au manatu ap'a la mór'a maghiariloru.

Negresitu ast'a n'a fostu o nenorocire. Pentru noi nenorocire aru fi fostu tocmai realisarea planului Hohenwarth. Dualismulu ne supera astfelu, precum este: federalismulu inse dandu putere populatiunei slave, ne amenintiá, celu putienu in tempuri mai departate, a fi pusi in fatia cu niste vrajmasi cu multu mai reutaciosi decâtu cum astadi, in lips'a loru de tactu, ni s'aru parea maghiarii. Déca insa intregitatea Ungariei si stepanirea maghiariloru intr'ens'a e in interesulu nostru, inca nu urméza cá noi sa le sustienemu numai de dragulu mustetieloru resucite si pinteniloru zuraitori. E in interesulu nostru cá maghiarii sa stapanésca, dara nu si asupr'a nóstra. Trebuia dara sa ne manifestâmu seriosu in contr'a loru si apoi pentru infratirea cu ei numai cu pretiulu unoru concesiuni positive, in care ni se da putinti'a liberei desvoltâri sociale. Si sa fimu incredintiati, ca suntu vremi, in care si maghiarii facu concesiuni.

Imi pare dara intemeiata intrebarea: óre adi ardelenii nu cum-va mâna ap'a la mór'a maghiariloru?

Póte sa ne para prea pripita bucuri'a, cu care primescu nóuele dispositiuni luate asupr'a pamentului sasescu; dar' deopotriva pripita ne póte parea superarea, cu care altii o primescu. Sa ne dâmu bine sém'a despre aceste dispositiuni. Magiarii dela sine nu bucurosu dau: iau dela sasi pentrucá sa astupe gur'a romaniloru. Si noi cu atât'a sa ne multiamimu? Bine! Este unu interesu particularu alu romaniloru de pre pamentulu sasescu: acestui interesu particularu sa jertfimu interesele comune tuturor'a? Nu! acest'a e unu faptu de o potriva cu infratirea dela Brasiovu. Dara tocmai atâtu de putienu pare motivata o superare. Inainte de tóte ea nu póte fi sincera, de óre-ce conservarea statului quo nu este de feliu spre binele nostru.

Credu dar, ca e intemeiata si intrebarea: óre nu aru fi mai bine cá românii sa se bucure, déca suntu dispusi, dar' sa remana reservati?

La urm'a urmeloru magiarii facu, ce le place. Ei, sa faca! Pentruca sa tienemu bine séma de unu lucru; magiarii au gargaunii loru. Ei totu mai credu, ca voru puté sterpí pre tóte celelalte popóre din Ungari'a. Mai suntu apoi atâtu de preocupati de acésta credintia, incâtu nu li se mai póte dá vre-unu sfatu binevoitoriu. Din anu in anu statisticii magiari constata scaderea elementului magiaru in Ungari'a. Magiarii inse, in locu de a purtá grige sa se conserve pre sine, dau cu caciul'a dupa stele, cautandu a magiarisá pre altii. Si se maghiariséza multi. Minune inse, ca nu vine nici unu statisticu sa le dica: „Azért fogyunk, mert elfajzunk: elkorcsosit a sok idegen elem, mely belénk vegyül.“ Dá magiarii scadu, pentruca este o lege etnologica care dice: tóte populatiunile miste 'si perdu trainici'a si scadu. Nu scadu motii, nu crisienii, nu chioranii, nu nici slovacii din Arv'a, scadu inse banatienii si mai alesu toti magiarii. Sa constate numai magiarii, ca dela 1848 pâna astadi elementulu nemtiescu s'a sporitu cu 400,000 suflete, iéra celu jidanu cu 150,000 in Ungari'a, sa constate si voru sci pentru ce scade elementulu magiaru.

Cum voiescu magiarii a pune stavile acestei scaderi? Prin mesuri higienice. Dar de unde? unu reu urmatu din motive economice, morale si etnologice indreptatu prin spitierii?

Gruparea elementeloru e léculu pentru acestu reu. Calea firésca, pre care aru trebuí sa o apuce administrati'a Ungariei, care e inca totu magiara, aru fi aceea, cá sa grupeze pre magiari. Se urmédia inse acésta cale?

Inca pre la 1848 s'a fostu statornicitu unu planu de magiarisare. Principiulu acestui planu erá falsu: sa magiarisâmu prin colonii magiare, sa slabimu celelalte popóre prin mesuri administrative; sa cautâmu, cá in Ungari'a pretutindenea sa fia maghiari.

Acestu principiu complicatu e conservatu pâna astadi: Domnulu Tisza 'lu aplica in arondarea comitateloru, pre care o face. Amesteca cele mai heterogene elemente intr'unulu si acel'a-si cercu administrativu. Ei, sa fia! maghiariloru le place sa o faca: sa o faca dar'. Noi inse póte nu aru fi bine sa luâmu parte la acésta lucrare, aru fi póte bine sa nici nu ne dâmu truda a ne intielege cu ei, inainte de a-i fi vediutu veniti in fire?

Eu unulu nu sciu si nici nu voiescu, nici nu pretindu a sci, cum e bine si cum nu, credu numai, ca suntu óre-si cum datoru a impartasí lumei o intrebare, care mi se pune. E ast'a: Óre nu tocmai acum aru fi vremea, cá sa spunemu maghiariloru: „Noi ve sustienemu, dar' numai cu pretiulu drepturiloru, dela care aterna desvotarea nóstra?“

Si apoi, in sfersitu, ce spunemu, sa spunemu odata cu totii.

Nóu'a impartire teritoriale a Transilvaniei.

Foile din Pest'a schitiéza nóu'a impartire proiectata de Tis'a, in modulu urmatoriu:

I. Comitatulu impreunatu Bistriti'a-Naseudu. Acest'a constà din: a) intregu cerculu Bistritiei, socotindu-se si cetatea libera regésca Bistritia; b) din districtulu Naseudu, esimandu-se partea lui ce jace in comitatulu Turdei; c) din acele pârti ale comitatului Dobâc'a, cari se intindu intre ambele pârti ale districtului Bistriti'a, precum si intre districtele Bistritia si Naseudu; d) din unele comune ale comitatului Solnocu interioru, cari jacu pre teritoriulu intre districtele Bistritiei si Naseudu. Loculu pretorialu alu acestui comitatu e cetatea libera regésca Bistriti'a.

II. Comitatulu impreunatu Solnocu-Dobâc'a. Acest'a constà din: a) comitatulu Solnocu interioru esimandu-se comunele date comitatului Naseudu-Bistritia; b) din comitatulu Dobâc'a esimandu pârtile date comitatului Szilagyi si comitatului Colosiu; c) din pârtile districtului cetâtiei de pétra ce se hotarescu cu Solnoculu interioru, d) din cetatea libera regésca Gherl'a; e) cetatea Secu. Loculu pretorialu e Degiulu.

III. Comitatulu Szilágyi. Acest'a constà din comitatele: a) Solnoculu centralu: b) Crasn'a; c) din cerculu de odinióra alu comitatului Dobac'a, Egregy, ce se hotaresce cu Szilágyi; d) din pârtile districtului cetâtiei de pétra ce se hotarescu cu Solnoculu centralu; e) din cetatea Zilah, Loculu pretorialu e Zilah.

IV. Pârtile ce mai remanu din districtulu cetâtiei de pétra se adaugu la comitatulu Satmaru.

V. La comitatulu Colosiului se incorporéza acea parte din comitatulu Dobac'a, care se intinde dela hotarulu cercului Egregy de odinióra dealungulu hotarului comitatului Colosiu pâra la Gyeke si cetatea Colosiu.

VI. Comitatulu impreunatu Turd'a-Ariesiu. Acest'a constà din: a) cerculu interioru alu comitatului Turd'a; b) scaunulu Ariesiului; c) teritoriulu fluvialu alu Ariesiului, in comitatulu Albei inferióre. Loculu pretorialu e Turd'a.

VII. Comitatulu impreunatu Muresiu-Turd'a. Acest'a constà din: a) cerculu superioru alu comitatului Turd'a; b) scaunulu Muresiului; c) din partea districtului Naseudu ce jace in cerculu superioru alu comitatului Turd'a; d) comun'a Rîp'a de susu din comitatulu Colosiu; e) cetatea Reghinulu sasescu. Loculu pretorialu e Muresiu-Osiorheiu.

VIII. La scaunulu Cicului se incorporéza cetatea Cicu-Sereda; numele jurisdictiuni va fi de acum inainte comitatulu Cicului.

IX. La comitatulu Odorheiului care se va numí de aici inainte comitatulu Odorheiului, se incorporéza: a) cetatea Odorheiulu secuescu; b) cetatea Oláhfalu.

X. La comitatulu Ternavei, care se va numí de aici inainte comitatulu Ternavei mici, se incorporéza: a) pârtile din scaunulu Mediasiului cari jacu in comitatulu Ternavei séu cari se intindu intr'ensulu; b) cetatea libera regésca Elisabetopole. Loculu pretorialu e Elisabetopolea.

XI. La comitatulu Albei inferióre se incorporéza: a) cetatea libera regésca Alb'a-Iuli'a; b) cetatea montana Abrudulu; c) cetatea montana Ogn'a. De comitatulu Albei inferióre se despartu: a) Valea riului Ariesiu, care se va dá comitatulu Turd'a-Ariesiu; cele dóue pârti ale comitatului ce jacu pre teritoriulu fundului regiu, precum si comunele Magu si Sacelu. Loculu pretorialu e Aiudulu.

XII. La comitatulu Unedórei se incorporéza: Scaunulu Orestiei impreuna cu cetatea libera reg. Oresti'a; 6) comitatulu Zarandului; c) cetatea Unedór'a; d) Cetatea Hatiegu. Loculu pretorialu e Dev'a.

XIII. Comitatulu Ternavei mari. Acest'a constà din: a) Scaunulu Cohalmului; b) scaunulu Sighisiórei in intinderea sea de adi impreuna cu cetatea libera regésca Sighisiór'a; scaunulu Cincului mare; d) scaunulu Mediasiului in intinderea sea de acum impreuna cu cetatea libera r. Mediasiu, cu eschiderea aceloru comune din scaunulu Mediasiului cari se adaugu la comitatulu Ternavei mici; e) din tóte acele pârti ale comitatului Albei-superióre, cari nu se adaugu la Treiscaune, la districtulu Fagarasiului séu la comitatulu Sabiiului; f) partea din scaunulu Nocrichiului ce jace pre tiritoriulu acest'a. Loculu pretorialu e cetatea libera regésca Sighisiór'a.

XIV. La districtulu Fagarasiului, care de aici inainte se va numí comitatulu Fagarasiului, se incorporéza; a) comunele Galati Rucuri, Olahfalu si Olah-Tynkos din comitatulu Albei-superióre; b) comunele Feldiór'a si Colunu din scaunulu Sabiiului; cetatea Fagarasiului. Loculu pretorialu e cetatea Fagarasiu.

XV. Comitatulu Sabiiului. Acest'a constà din: a) scaunulu Sabiiului cu eschiderea pârtiloru ce se adaugu la comitatulu Fagarasiului, mai departe cetatea libera reg. Sabiiu; b) scaunulu Mercurii; d) scaunulu Nocrichiului; e) acele dóue pârti din comitatulu Albei inferióre, ce jacu pre teritoriulu fundului regiu, precum si locurile Magu si Sacelu: f) din partea comitatului Albei superióre, care jace intre scaunulu Sibiiului si alu Nocrichiului. Loculu pretorialu e cetatea libera regésca Sabiiu.

XVI. Comitatulu Treiscauneloru. Acest'a consta din: a) Treiscaunele de pâna acum; b) din cele dóue bucâti situate intre Treiscaune si districtulu Brasiovului si din partea comitatului Albei superióre ce jace intre Treiscaune si scaunulu Cincului; c) din cetâtile investite cu dreptu jurisdictiunalu: Szepsi-Szt.-Georg, Kezdi-Vasarheiu, Illyefalva si Breticu. Loculu pretorialu: Szepsi-Szt. Georg.

XVII. Comitatulu Brasiovului. Acest'a consta din: cetatea libera reg. Brasiovu si din districtulu Brasiovului. Loculu pretorialu: Cetatea libera reg. Brasiovu.

Diet'a Ungariei.

I.

Proiectulu de lege despre fundulu regescu, universitatea sasésca etc. a trecutu acum prin retort'a ambeloru case a dietei unguresci si nu mai e nici o indoiéla ca numai decâtu va urmá si sanctionarea monarchului.

Actulu acest'a de mare importantia este incheiarea unui lungu periodu alu istoriei Transilvaniei si inceputulu altui'a, care dóra va fi mai favoritoriu pentru românii din fundulu regiu, decâtu celu inmormentatu prin nóu'a lege.

Dicemu din adinsu dóra, pentruca in fondu, de-si reform'a e radicala, incâtu privesce interesele celoru ce au fostu eschisi din barierele privilegiului — nu este de mare valóre, aplicarea inse a legei si vitalitatea româniloru póte sa aduca multe imbunatâtiri, iéra de alta parte nepasarea si moliciunea póte sa prefaca in fumu tóte sperantiele.

Trei dile intregi a duratu desbaterea acestei legi in cas'a representantiloru, din care numai ½ óra a cadiutu pe desbaterea speciala.

Precum s'a potutu prevedé, proiectulu s'a primitu asiá precum l'a presentatu guvernulu cu o neesentiala modificatiune a sasului Casper.

Ast'a nici nu se póte cugetá altfeliu, pentru ca proiectele substernute prin guvernu inainte de a se presentá in camera trebue sa obtiena incuviintiarea Regelui. . . .

Deputatii sasi (vechi) s'au luptatu din tóte poterile, — o lupta desperata pe viétia si mórte, folositu-s'au de espressiunile cele mai aspre, acusat'au pe magiari cu „calcarea cuventului de onóre“, numituiau „natiune netrebnica“ (semmire való nemzet) respins'au proiectulu cu indignatiune, aruncatu-li-au imputâri de nemultiamitori.

Cu unu cuventu totu ce e in stare sa faca cu cuventulu unu omu cadiutu in gróp'a leiloru, de unde scie ca nu mai este scapare, ba au si datu espressiune impregiurârei, ca ei lupta fâra sperantia de reusîre in agoni'a mortiei natiunei sasesci.

Tóte in daru, mila si compatimire n'au sternitu in nimenea si la votare au remasu senguri.

Atâtea insulte n'au mai suferitu ungurii in diet'a loru dela nime de cându suntu ei. De s'aru fi folositu românii numai de a diecea parte din espectorârile sasiloru, s'aru fi escatu furtune ne mai pomenite si negresitu i-aru fi alungatu din dieta; inse sasii nu suntu români, sasii se bucura de protectiunea Atotupotintei Germanie, apoi fric'a de opiniunea publica a elementului germanu e mare . . . insufla moderatiune si in cei potinti dela noi, care apoi se botéza de „demnitate natiunala fatia de celu mai slabu“.

Minunatu spectacolu a fostu desbaterea acestei legi.

Doi din cei trei cari cu juramentu se obligara la esterminarea românului simtindu-se destulu de tari de a umblá pre piciórele proprii, eschidu pre vechiulu cameradu din compania, pentru ca dice n'a fostu fidelu, acest'a-i injura pentru ca suntu nemultiamitori facia de elu care li-a datu lumina, se spinteca unulu pre altulu pâna la sânge pentru impartirea colaciloru si viptim'a loru, românulu dupa atâti'a seculi are satisfactiunea a se delectá in acésta privelisce, si provocându se la sine a mangaiá pre cei ce desperéza de a mai poté traí — ca din lips'a privilegieloru nici o natiune nu pere, **numai sa fia ómeni de omenia.**

Din români, la desbaterea generala numai parintele Constantinu Gurbanu a partecipatu, care mângaia pre fratii sasi sa nu despereze de esístinti'a loru in viitoriu, ca iéca românii pre cari ei 'i cunoscu fórte bine de cându suntu nu s'au bucuratu nici de unu privilegiu, ma pentru aperarea patriei ei au sangeratu cu miile pre câmpurile de resbelu neasceptându alta remunerare, decâtu recunoscinti'a ca ei si-au implinitu datorinti'a de patrioti (si nici de acést'a nu fura partasi), — pâna cându altii erau scutiti intre murii privilegiloru, — si totusi românii esistu inca ací si voru esistá in butulu tuturoru presecutiuniloru, cum ca privilegiele suntu frupte destulu de cópte acum'a cá sa cadia de pre arbore, — apoi sa se mângaià fratii sasi cu speranti'a ca nu-i acest'a ultimulu reu ce 'i ajunge, sa se uite la cele 2 milióne de români din patri'a comuna cum suntu acei'a representati in dieta si respectati acasa pre lânga cele 150,000, de sasi, apoi sa cumpanésca câte reforme are sa mai guste inca fundulu regiu de ací in colo.

Negresitu sasii nostri se voru fi consolatu deplinu la audiulu mangaiatórieloru cuvinte a protopopului Gurbanu.

Din punctu de vedere alu viitoriului inse pre noi mai multu ne interesésa desbaterea speciala, pentruca ací s'au facutu propuneri ce erau calificate a modificá legea intr'unu intielesu mai liberalu, mai dreptu si mai ecuitabilu, si pentru ca ací s'au facutu nescari dechiaratiuni din partea guvernului cu privire la insemnatatea terminului de „universitatea **sasésca**“, cari in viitoriu trebuie sa servésca de arguminte locuitoriloru nesasi din fundulu regiu, cându voru fi prin acesti'a persecutati, — si pentru ca in fine sa cunósca istori'a si argumintele, cu cari s'au mai sustienutu si pre viitoriu unele remasitie a privilegieloru sasesci si preste totu marea preponderantia a acelor'a in universitate.

Preste desbaterea speciala diet'a a trecutu in ruptulu capului si fâra paciintia, erá pre la 2 óre d. m. si inca in siedinti'a acea cu ori ce pretiu trebuiá macinatu proiectulu, deci de primirea vre-unei modificâri fia ea câtu de drépta nu poté fi vorba, — dar' precum se vede, si diurnalistic'a din capitala, inca a trecutu fórte rapede preste acésta parte a desbaterei, si abiá o amintesce cu câte-va cuvinte.

Deci fiindu-ca pentru noi acést'a este mai interesanta din alu nostru punctu de vedere, — fiindu in posessiunea diurnalului dietei o scótemu de acolo, si o punemu din firu in peru in vederea on. cetitori ai nostri.

(Va urmá)

Continuâmu cu raportulu nostru despre siedinti'a casei deputatiloru dela 22 Martie n., cându s'a inceputu desbaterea generale asupr'a proiectului de regularea fundului regiu.

Dupa Baussnern, care a aperatu intregitatea politica a fundului regiu intr'unu tonu provocatoriu, urméza in sirulu oratoriloru ministrulu presiedinte Tisza, care 'si reservase dreptulu de a mai vorbí inca in cestiunea fundului r. déca cumva i se va dá ansa. Cuventarea provocatóre a lui Baussnern i dede ocasiune a se folosí de dreptulu reservatu.

Ministrulu presiedinte Tisza observa, ca va vorbí cu linistea si precautiunea relevata de dlu presidentu si va dá la discursulu (lui Baussnern) unu respunsu nu cum 'lu merita acestu discursu, ci cum 'lu reclama demnitatea casei. (Aplausu.)

Intâiu observu, ca natiunea unguréсa, care nu si-a denegatu vre odata nice cavalerismulu, nice cuventulu seu de onóre, nu-lu va denegá nice pre viitoriu: un'a a invetiatu natiunea si sperezu ca va trage folosu din invetiatura, adeca de a nu se lasá prinsa in cursa, cându se face provocare la cavalerismulu si cuventulu ei de onóre, ci a esaminá ca ce jace ascunsu sub acést'a provocare. Si fiindu ca vréu sa evitu totu ce aru puté escitá iritatiune, observu, ca nu me voiu estinde asupr'a meriteloru ce si le-au castigatu sasii in decursulu istoriei si a recompensei ce a primitu natiunea ungurésca dela natiunea sasésca pentru cavalerismulu seu manifestatu dupa dlu ablegatu in anulu 1848. (Aplausu viu.)

Unde amu veni inse dloru, cându aru stá ce a disu unulu dintre domnii deputati, ca a modificá o lege esistenta semnifica a nu respectá sântieni'a legei, a vatamá respectulu de lege, séu chiaru a calcá si cuventulu de onóre. Atunci viéti'a fia-cârei natiuni ce se afla pre calea desvoltârei nu aru fi decâtu o continua nerespectare a legei, continua calcare de cuventu, pentru ca unu progresu fâra modificare de legi nice ca se póte absolutu cugetá la o natiune. (Adeveratu !)

Cum sta inse lucrulu? Dlu deputatu vorbesce de o natiune ungurésca si de o natiune sasésca si despre cea din urma cá despre o natiune politica si o aduce in legatura cu indivisibilitatea teritoriale. Eu nu sciu onorata Casa, dara cetescu celu putienu in legea de egal'a indreptatire a natiunalitâtiloru, ca in imperiulu Sctului Stefanu, adeca in Ungari'a — Croati'a face in câtu-va esceptiune — nu esista alta natiune politica decâtu numai cea ungurésca (Asiá este !); cum se póte afirmá fatia cu noi o natiune politica sasésca, de a cârei teritoriu nu trebuie sa ne atingemu, acést'a, o marturisescu, a-si voí bucurosu sa mi-o esplice cineva prin altu ceva si nu prin preocupatiune unilaterale si adeverata desconsiderare a legei.

Ce mai dice legea din 1868, la care se provóca dloru asiá bucurosu? Nu dice la inceputu precisu, cum au enunciatu dechiaratiunile premergatóre ale dietei uungurescì, ca intru câtu se potu respectá si sustiené drepturile esceptionali ale Transilvaniei?

Legea din 1848 dice, ca se respectéza tóte acele drepturi separate ale Transilvaniei, cari suntu favoritóre libertâtiei si egalitâtiei de dreptu. (Asiá e!) Intrebu acum, cadu acele legi, cari au datu sasiloru pre teritoriulu de pâna acum alu fundului regiu o positiune privilegiata, in categori'a acést'a? Eu nu credu sa póta cineva dovedí, ca majoritatea cea mare a poporatiunei de pre acelu teritoriu le va aflá convenibile cu egalitatea de dreptu. (Aplausu viu). Starea separata se condamna chiaru prin cuvintele legei citate din 1848, in care s'a facutu promisiunea. Articululu 43: 1868 dice cu privire la Transilvani'a, ca impartirile teritoriali ce au esistatu pâna acum si numirile dupa natiunile politice, precum si prerogativele si privilegiele impreunate cu acele, intru câtu ele au competatu unei natiuni cu eschiderea celoru-lalte, se stergu; legea pronuncie respicatu, ca nu esiste unu pamentu sasescu, o natiune politica sasésca, unu terenu politicu sasescu; (Aplausu viu) prin urmare principiulu e pronunciatu chiaru prin legea din 1868; aplicatiunea s'a reservatu — nu voiescu sa desfasiuru pentru ce da si pentru ce nu — pentru unu tempu mai târdiu.

Deci chiaru legile dovedescu contra pretensiuniloru dloru deputati.

Repetu: desi legea cea nóua intrunu punctu séu intr'altulu, intentiunéza altu ceva, totusi nu potu sa recunoscu doctrin'a, ca ea aru fi o desconsiderare a legei, o calcare a cuventului si togmai cei ce au o idea de missiunea culturale nu numai in cuventu ci si in spiritu, nu potu nice sa statorésca acést'a teorie.

Afirmatiunea, ca esistinti'a si institutiunea sasiloru nu contradice libertâtiei, pentru ca ei s'au bucuratu si in evulu mediu in Ungari'a de libertate, cum nu se poté vedé pre acelu tempu nicairi in Europ'a, — mi-a facutu placere. Va fi bine sa se noteze acést'a.

Impregiurarea, ca acele institutiuni au fostu pre atunci institutiuni de libertate, nu dovedesce, ca ele suntu si astadi institutiuni de libertate si de egala indreptatire, care adi e indispensavera. Organisatiunea nobilimei maghiare si sfer'a ei de dreptu au fostu in evulu mediu institutiuni de libertate, daru astadi nu e justificabilu, a dá nobilimei form'a primitiva. (Aplausu viu.)

La compunerea acestui proiectu de lege amu fostu condusu de dorinti'a, cá fia care teritoriu alu tierei si fia care locuitoriu sa fia in respectu administrativu egalu indreptatitu, prin urmare sa se satisfaca principiulu de egalitate in dreptu si eu cutezu sa afirmu cu resolutiune, ca nu mi-a trecutu nici cându prin minte sa me lasu condusu de semtieminte inimice fatia de cetatienii acestei tieri, de ori si care limba aru fi, si marturisescu, ca nu me semtiamu chiamatu a dá concetatieniloru nostri sasi ce locuiescu in Transilvani'a testimoniulu de paupertate ce li-lu dau insisi dnii deputati dicându, ca acést'a natiune e atâtu de slaba, atâtu de fâra vitalitate, incâtu trebuie sa móra, sa apuna cându se pune pre aceeasi basa de dreptu cu ceilalti cetatieni din tiér'a. (Aplausu prelungitu.)

Eu onorata Casa, credu si sum convinsu, ca cetatienii sasi din Transilvani'a nu numai voru traí sub scutulu legei generali ci voru si prosperá si inflorí. Ceea ce va perí, va trebuí sa péra, e domni'a intereseloru cliceloru singuratice — dara pre acést'a nu o va compatimí nimene.

Celalaltu punctu de vedere, e acel'a cá sa nu esiste nici umbra de indoiala, ca natiunea ungara vrea sa confisce averea sasiloru, dupa cum audiámu din incusârile neintemeiate ce se latiescu de ani incóce. Lasându administrarea acestei averi la universitatea sasésca si nedandu-mi vre-o parere despre natur'a juridica a acestei averi, ci lasându sentinti'a la casuri de indoiala la competinti'a judecatoriei, credu, ca se voru dovedí de neadeverate tóte acele incriminatiuni, prin urmare amu corespunsu si acestui punctu de vedere.

Domnii deputati, cu deosebire dlu antevorbitoriu sa nu créda ca devis'a nóstra e „forti'a precede onórea.“ Noi voimu sa impreunâmu puterea cu dreptulu, dara sa nu ve para reu ca puterea speciale ce a domnitu intr'unu coltiu alu tierei, vi se ia din mâna pentruca sta in contradicere cu dreptulu generalu. Recomendu proiectulu spre acceptare. (Aplausu prelungitu).

Al. Bujanoviciu dice, ca proiectulu urmaresce dóue scopuri: a statorí modulu pentru regularea viitóre a fundului regiu si a regulá relatiunile de avere ale universitâtiei natiunei sasesci. Necesitatea scopului primu o recunósce dejá articolulu de lege 43: 1868, care si pune regularea in perspectiva. Acést'a necesitate o recunósce si oratorulu in ambele directiuni, dara se nasce intrebarea, déca scopulu câtra care nesuimu e adeveratu, déca modulu propusu e corespundietoriu ?

Inainte de tóte oratorulu dechiara, ca nu tiene admisibilu pre teritoriulu statului ungurescu esistinti'a de corporatiuni administrative privilegiale, atâtu din punctu de vedere alu egalitâtiei in dreptu, câtu si din interesulu statului si alu administratiunei.

Oratorulu afla, ca proiectulu e corespundietoriu intru câtu privesce regularea relatiuniloru de avere a universitâtiei sasesci; dara cu privire la regularea fundului r. proiectulu pronuncie numai unu principiu, fâra de a aretá modulu resolverei practice. Si acest'a e unu defectu mare ce póte sa destepte ingrigiri la respectivii. Trebuiá sa se dica intr'unu proiectu de lege, in ce modu se va esecutá acést'a regulare deodata cu regularea altoru teritórie transilvane. Oratorulu primesce proiectulu reservându-si dreptulu a-si dá parerea sea in desbaterea speciale despre defectele proiectului.

A. Zay spriginindu proiectulu de resolutiune alu lui Kapp dechiara, ca respinge cu indignatiune proiectulu guvernului despre regularea fundului regiu.

Presidentulu casei amintesce, ca espressiunea de care s'a folositu antevorbitoriulu, nu e parlamentara si convenienta.

Defectele tempului presinte, si indreptarea loru.

(Fine.)

De cându traimu sub constitutiune, a disparutu dreptatea. Dreptatea dupa cum vedemu ca se aplica astadi legile — ni se pare ca unii o considera a fi o marfa — care se vinde si da numai pre bani. Póte fi astadi cine-va omulu celu mai onestu si dreptu cá lumin'a — n'are moneda — nu este omu; — prin urmare astadi omulu carele are moneda póte profitá de ori si ce si numai acel'a este demnu de consideratiune. Esceptiunile suntu rari.

Astadi in loculu adeverului — dominéza minciun'a; in loculu dreptâtiei — asuprirea; in loculu sinceritâtiei — ipocrisi'a fatiarnicia; in loculu moralei — vitiulu; in loculu armoniei — disarmoni'a; in loculu sacrificiului si modestiei — egoismulu: in loculu virtutiei si inocentiei — vanitatea si culpabilitatea; in loculu sciintiei, ignoranti'a; si in loculu caritâtiei evangelice, dominéza maliti'a, ur'a si resbunarea !

Pâna cându nu se voru reintórce toti cei abatuti si decadiuti in retacire, de pre câile prapastiei in care innóta in presinte, si se apuce pre câile adeverului si ale dreptâtiei, nui sperantia de a puté vení la indreptarea cuvenita si la fericirea dorita, fia in afacerile statului, fia in afacerile nóstre natiunale bisericesci, fia in afaceri comune ori private. Numai pacea, armoni'a si infratirea comuna si privata, si perfect'a egal'a indreptatire a tuturoru popóreloru si natiunalitâtiloru din patria, potu conduce, nu numai pre popóre si natiunalitâti, dar si pre comune si familii la fericire.

Pâna cându nu se voru patrunde si convinge si cei mari de susu, si cei mici de josu de perceptele evangelice: „Ce tie nu-ti place, altui'a nu face“ nu se póte nici sperá nici face indreptarea cuvenita.

Mai intâiu josu cu demoralisatiunea si egoismulu marsiavu, josu cu interesele, ambitiunea si aroganti'a de caste. Si susu cu religiositatea, moralitatea si caritatea evangelica, susu cu adeverulu si dreptatea, câci numai astfeliu conlucrandu si mergendu cu puteri unite toti conducetorii si factorii principali ai poporului, pe data nemultiamirile voru incetá si va resarí sórele dreptâtiei si alu fericirei comune pentru toti.

Mai departe in specialu disu, pre câtu tempu va mai fi condusu poporulu nostru: de câtra barbati malitiosi, aroganti si egoisti; de câtra preoti, invetiatori si notari desfrenati si negligenti; de câtra amploiati corupti, negligenti si fâra consciintia, de câtra jurati si representanti nemorali si abusatori, de câtra inteligenti care speculéza cu interesele poporului, sa numai pretindemu nici sa asceptâmu, ca se voru poté sterpí asiá usioru relele de care suferimu, ori ca se voru desradaciná datinele si obiceiurile stangace, si se va implantá religiositatea si moralitatea cea adeverata in poporulu nostru.

Iéra si iéra mai repetezu convingerea mea, ca sa se desbrace mai intâiu conducatorii poporului de defectele loru cele rele, si sa se imbrace cu virtutea cá cu o haina, sa se indrepteze in fapte si se premérga cu esemple frumóse, si atunci fia siguri ca si poporulu ii va urmá si imitá.

Conducatori, invetiati si inteligenti ai poporului ! fapte, fapte si iér' fapte frumóse demne de imitatu, ca pre vorbele si promisiunile cele frumóse, si vane, numai da nimenea nimicu, pasiti la concordie si fratietate adeverata mai pre susu de tóte, parasiti fâra amanare câmpulu celu nenorocitu alu discordiei si intrigei si lucrati in armonia fratiésca pentru binele si prosperitatea poporului a scólei, a bisericei si natiunei nóstre.

O voce din poporu.

Varietâti.

⁂ Ratiociniu publicu. Balulu invetiatorescu din Branu tienutu Dumineca in 25 Ianuariu st. v. 1876 a esitu cu resultatulu urmatoriu:

Din Branulu propriu s'a primitu dela DD. G. Boeriu pretore 1 fl. I. Ratiu notariu 2 fl. I. Turcu vice-pretoru, 1 50 cr. Fr. Schiller vamesiu unu galbenu in pretiu 5 fl. 30 cr. Fr. Reischig direct. in vama, 1 fl. Andr. Covács vamesiu, 2. fl 70 cr. Ioanu Stoianu primariu, 1 fl. 50 cr. Ioanu Puscariu notariu, 1 fl. Antoniu Manzatu colect., 1 fl. C. Tartler provis., 2 fl. Sőcs Führ., 1 fl. Ioanu Manoiu Führer, 1 fl. Ant. Prehal, 2 fl. D. Tratanc, 1 fl. I. Gerbacea prim., 1 fl. Presied. gend. 1 fl. Bogdanu gend., 1 fl. Sum'a: 27 fl.

Din Moeciu inferioru. Dela DD. Ioanu Persioiu parochu, 1 fl. I. Voiculescu, 1 fl. N. Benciu, 1 fl. Vl. Enescu, 1 fl. Z. Enescu, 1 fl. I. Surdu, 1 fl. N. Nedeliu, 1 fl. N. Pivariu, 1 fl. Sum'a: 8 fl.

Din Simonu. Dela DD. Ioanu Mosioiu parochu, 1 fl 50 cr. G. Enescu 1 fl. B. Manea, 50 cr. Sum'a: 3 fl.

Din Pórta. Dela DD. Ioanu Lungu parochu, 1 fl. Ioan Danciu cast. 80 cr. Al. Balc'a, 1 fl. Iacobu Schuster, 1 fl. Dn'a G. Grozea, 1 fl. I. Plotogea, 1 fl. G. Pandrescu, 1fl. Sum'a: 6 fl. 80 cr.

Din Sohodolu. Dela DD.

Liont. Puscariu, parochu 1 fl. "G. Babesiu, parochu 1 fl. Sum'a: 2 fl.

Din Chei'a. Dela DD. Nicolau Berbece, parochu 1 fl. Ms. Berbece, 50 cr. Sum'a: 1 fl. 50 cr.

Din Tohanu nou. Dela DD. Il. Plotogea, parochu 1 fl. I. Moldovenescu 1 fl. Sum'a: 2 fl.

Din Zernesci. Dela DD. N. Penciu, jude reg. 2 fl, I. Comsi'a, parochu 1 fl. I. Bunea, cant. 2 fl. Dn'a Mariti Metianu, 1 fl. Ald. Badiu, not. 2 fl. Bart. Bude, invet. primariu 1 fl. Al. Moldovenescu, 1 fi. Const. Ianoviciu, 1 fl. Stanciu Garoiu 50 cr. Sum'a: 11 fl. 50 cr.

Din Resnovu. Dela D. I. Gasparu 1 fl.

Din Ghimbavu. Dela D. Ios. Comanescu invet. 1 fl.

Din Tientiari. Dela DD. I. Popoviciu parochu, 3 fl. I. Popescu parochu, 2 fl. Sum'a: 7 fl.

Din Brasiovu. Dela dd. Ios. Baracu protopr. 1 fl.; Barth. Baiulescu parochu prin colecte 10 fl.; G. Persianariu parochu 3 fi.; los. Puscariu adv. 1 fl.; I. Persioiu neg. 2 fl.; N. Boboianu neg. 2 fl.; Andr. Zenescu 1 fl.; N. Porcarea 2 fl.; V. Voin'a 3 fl.; D. Jarc'a 1 fl.; G. Navrea 1 fl.; V. Porcarea 1 fl. sum'a 28 fl. v. a.

Din Sacele. Dela dd. Petru Stoianu 1 fl.; R. Fratila 50 cr. sum'a 1 fl. 50 cr.

Sum'a totala 98 fl. 30 cr.

Din acésta suma a venitului întregu subtragendu-se spesele de 72 fl. 13 cr. remane venitu curatu 26 fl. 17 cr.

Acésta suma de 26 fl. 17 cr. v. a. adaugendu-se la capitalulu fondului „scolariloru seraci“ de pâna acum 490 fl. 44 cr. face la olalta 516 fl. 61 cr. v. a.

Asiá dara „fondulu scolariloru seraci“ din Branu consta astadi din cinci sute siese-spre-diece floreni si 61 cr. val. austr. cari s'a si pusu spre frupticare mai departe.

Ne pare fórte reu ca dupa pregatirile ce s'au facutu la acestu balu cu spese atâtu de mari cá nici odata nu ni-a favoritu tempulu cá sa póta participá mai multi domni. Nu putemu inse decâtu sa ne esprimâmu cea mai viua multiamita atâtu câtra domnii contribuitori, cari de-si n'au potutu vení, totusi ni-au spriginitu scopulu nostru, câtu si câtra domnii, cari n'au crutiatu ostenél'a ci au participatu la acésta petrecere, de-si tempulu a fostu nefavoritoriu si drumulu fórte reu.*)

Mare placere si bucuria ni-a causatu dlu comerciante din Brasiovu Ioanu Persioiu care ne infrumsetià cu acésta ocasiune sal'a de balu cu un'a candelabra fórte frumósa pentru care ii esprimâmu viua multiamita; si in fine aducemu multiamita dd. studenti din Brasiovu: Maximilianu Racianu, Iosifu Maximilianu, Ioanu Herd'a, Nic. Stinghe, Ioanu Popoviciu, Solomonu Feldman, Radu Pascu, Nicolau Boboianu, Nicol. Borzea, Iosifu Boeriu, Vasiliu Stinghe, si S. Gold cari facura petrecerea fórte placuta prin jocuri si cantâri romanesci precum si pentru colect'a de 4 fl. 20 cr. ce o facura pentru unu elevu dela scól'a capit. din Branu pentru declamarea poesiei de „Beneventare.“ ?**)

Branu in 8 Martie st. v. 1876.

Corpulu invetiatorescu branénu.
Teodoru **Popu**, invetiat.
Nic. **Reitu**, secr. conf.

*** **Unu vitielu cu dóu capete** a fetatu o vaca a unui tieranu in comun'a Orlatu din apropierea Sabiiului. Vitielulu e desvoltatu de ajunsu, asemenea si capetele, unulu cá altulu; totu trupulu celalaltu e simplu cá la alti vitiei atâtu in estremitâti câtu si in intestine.

Partea economica.

Sabiiu la 28 Martiu st. n. 1876.

Astadi s'a tienutu a III adunare generale a institutului de creditu si de economii „**Albin'a**“ cu resiedinti'a in Sabiiu. Ponderositatea obiecteloru de pertractare aru fi reclamatu unu numeru mai mare de actionari presenti decâtu a fostu in adeveru. Totu sufletulu românu de dincóce de Carpati, dar' mai cu séma actionarii aru fi trebuitu sa se intereseze mai multu de uniculu institutu romanescu — de femei'a lui Cesaru?*) —in tóte privintiele fâra respectu de a prejudecá pre cei ce conducu acestu institutu.

De-si cu operatiunile acurate si cu resultatulu favoritoriu ce a doveditu consiliulu de administratiune in afacerile institutului sum indestulitu, totusi vréu cu ast'a ocasiune se espunu ce-va din obiectele pertractate astadi.

Incheiarea computulu si a bilantiului cu 31 Decembre a. tr. de impreuna cu raportulu directiunei asupr'a modului de operatiune etc. s'a aprobatu, modificându-se singuru numai conclusulu premergatoriu alu consiliului de administratiune, care a fostu fipsatu procentele si supr'adividend'a pentru un'a actiune numai cu fl. 8 50, radicându-se pre bas'a profitului la 9. fl. v. a.

Marcele de presentia pentru consiliarii de administratiune au remasu cá si in anulu espiratu cu 3 fl. v. a. Prea destulu! intielegu pentru fia-care siedintia 3 fi. v. a.

Mai momentósa a fostu desbaterea despre modificarea statuteloru in sensulu legei comerciali ung. nóue, intrata in vigóre cu 1 Ianuariu a. c. mai cu séma asupr'a unui § din statutele modificate, in care directorele Vis. Romanu si-a insusitu potere nemarginita pentru suspensiunea oficialiloru institutului. Pre lânga alte motive juste si acceptabili cu privire la casuri grave (abusuri, — fâra de legi, defraudâri ce potu sa obvina din partea oficiantiloru), prin cari si-a redimatu directorele si câti-va consiliari de administratiune — cari se subintielegu —,eu a-si mai adauge altu momentu mai gravu, dar' „taia pop'a limb'a“; totusi s'a acceptatu si momentulu mai gravu cu putiena modificare. Tristu lucru ca actionarii presenti n'au vrutu a apretiuí in esentia acestu § si urmârile lui. Si mai momentósa a fostu desbaterea asupr'a unui § in care se cuprindu procentele de tantiema din venitu, distribuite intre directoru si oficianti, si anume: pentru directore singuru 2% si pentru toti oficiantii numai 2%. Unulu din membrii a propusu procentele dintâiu pentru oficianti si cele din urma pentru directore. Prea justu! dar' si-a aprinsu paia pe capu. A fostu sustienutu numai de 2 insi. In favorulu directorelui a pledatu iérasi consiliarii de administratiune subintielelesi, aducându feliu de feliu de arguminte ridiculi pâna si impregiurarea, ca in contractulu incheiatu cu directorele (a cârui cuprinsu inca n'au ajunsu la cunostinti'a moritoriloru si nice nu se póte intielege de ori-ce minte omenésca — afara de a consiliariloru de administratiune iérasi sub intielesi) institutulu este oblegatu a-i dá 4%. Ce se vedi, inse cându la propunerea unu membru — Tom'a necredinciosulu din Lugos, cá se marturisésca consiliarii de administratiune adeverulu acestui obligamentu din contractu acei'a venira in confusiune cu directore cu totu incâtu unii afirmá cu gur'a de jumetate, altii tacéu; astfeliu a remasu cá sa se convinga in diu'a urmatórie Mercuri la 29 Martie a. c. Propunetoriulu inse trebuiá se pretinda cá sa i se arete misteriosulu contractu stante pede. Cei trei propunetori, ce au pledatu in favorulu oficiantiloru au trecutu cu vederea, ca directore este numai unulu cu salariu mai câtu toti oficiantii si cu 4% tantiema; iér oficianti suntu dejá 6 si in 2—4 ani trebuie sa fia conformu inmultirei agendeloru institutului 8—9 si toti la olalta cu 2% tantiema. La observarea in parte a unui din acesti propunetori, ca si oficiantii nu trebuie astfeliu desconsiderati vis-a-vis de directore, si ca ei inca suntu factori principali dîleri cu palm'a séu cu sap'a si lopat'a la lucrârile institutului, i s'a respunsu din partea consiliariului de administratiune I. H. intr'unu tonu apasatu si categoricu, ca: „**intre oficianti si directore este diferintia cá intre pamentu si cea mai departata stea din calea lui Traianu (via lactea.)**“ Pâna intru atât'a i-a pricopsitu mai pre toti consiliarii de administratiune directorele.

In unu Nr. din „Gaz. Trans.“ din lun'a cur. a scrisu unu actionariu dintre Ternave m. m. (aru fi fostu bine sa-si subscrie intregu numele, baremu pre unu graunte de piperiu precum s'a subscrisu in diuariulu „Albin'a“ din anii trecuti in disput'a astronomica cu Dr. Marienescu din Oravitia) ceva cu privire la adunarea generale de astadi si la ponderositatea obiecteloru de pertractare. Nu s'a infatisiatu inse la adunare cá se contribue la lamurirea cestiei. Numai de nu si aru banuí mai tardiu.

Altu § din statute asemene fórte ponderosu pentru actionari si institutu in raportu cu directorele s'a trecutu cu vederea de membrii adunârei.

Despre acest'a si altele cu alta ocasiune. Tanasuica.

Concursu.

Parochi'a gr. or. Certegia protopresbiteratulu Campeni, de clas'a a III aflându-se vacanta, se deschide si publica prin acést'a concursu, pâna in 10 Aprile a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

I. Tacsele stolare.	
a) dela botezuri . . .	15 fl.
b) dela cununii . . .	40 fl.
c) dela molitve pre posturi, si plat'a ss. pasci.	30 fl.
d) osfestaniile. . . .	60 fl.
e) inmormentâri . . .	160 fl.
II. Dupa pamentulu bisericei unu venitu anualu de	100 fl.
Sum'a:	405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia voru avé a-si adresá concursele loru, in sensulu statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la subscrisulu.

Campeni 11 Martie 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu **Patiti'a**,
(1—3) protopopu.

Ad Nr. 2.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia romana gr. or. de a III clasa Banabicu constatatóre de presentu din 176 familii din cari 20 familii neorustici (tigani) cu 864 suflete, pre bas'a gratiósei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 15 Decembre a. tr. Nr. 2794 ex 1875 se escrie prin acést'a concursu pâna la 11 Aprile 1876.

Venitele preotiesci impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte si cocna in mijlocu, siura si grajdu, tóte de lemnu, acoperite cu paie.
2. Portiunea canonica de 35 jugere 393 □° cum aréta fói'a O. f. Nr. 16 si protocolulu de regulatiune din 1873.
3. O jumetate (8 cupe) ferdela de bucate dela fia-care casa séu fumu si de presentu dela 156 familii, câci cele 20 familii nu dau bucate.
4. Un'a di de lucru cu palm'a, la sapa, secere séu cósa etc. dela 176 familii.
5. Stol'a usuata precum au avutu si fostulu parochu, ce de nou s'a defiptu in sinodulu parochialu din 24 Fauru 1876.

Din venitele de bucate si dilele de lucru cantorele actualu capeta a $\frac{1}{4}$ parte, iér' din stola $\frac{1}{3}$ parte; din bucate capeta crasniculu a $\frac{1}{10}$ parte.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti a-si asterne concursele sele, instruite conformu statutului organicu si dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecesanu pâna la 11 Aprile a. c.

Clusiu, 26 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
V. **Rosiescu**,
(1—3) prot. rom. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de class'a III Buciumu-satu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu, pâna la 8 Aprile 1876.

Emolumentele suntu, tacsele stolari bine regulate dela 130 de familii, si folosirea cimiteriului, eventualminte, déca aru voí se ocupe si postulu de invetiatoriu, va primí inca unu salariu de 120 fl. v. a, cuartiru si lemne.

Doritorii de a competá la acésta parochie, au de a-i substerne concursele instruite conformu legei — pâna la terminulu prefiptu, subscrisului.

Abrudu in 4 Martiu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.
Ioane **Gallu**,
prot. gr. or. alu Abrudului
(3—3)

Edictu.

Marin'a George Dutia din Rotbavu, de religiunea gr. or. care de 6 ani parasí cu necredintia pre legiuitulu ei barbatu Arsenie Vladescu, si nu se scie ubicatiunea ei, prin acést'a se citéza a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o di dela datulu subsemnatu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 21 Febr. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. alu II alu Brasiovului.
Ioanu **Petricu**,
(2—3) protopopu.

Edictu.

Zosimu Comanu din Nou, de religiunea gr. or. carele parasí pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Savu totu de acolo, de 3 ani de dile, si nu se scia unde se afla, este citatu prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de facia se va pertractá actiunea sotiei sele si in absensenti'a lui.

Brasiovu in 16 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tract. II alu Brasiovului.
Ioanu **Petricu**,
(2—3) protopresbiteru.

---

*) Rogâmu pre domnii contribuitori ca déca pâna acum in ratiociniele nóstre s'a stracuratu vre-o eróre, nepublicandu-se unulu séu altu domnu contribuitoriu, sa aiba bunatate a ne incunosciintiá spre a satisface detorintiei nóstre pre deplinu.

**) Caus'a intardierei acestui ratiociniu a fostu ca mai multi domni ne-a fostu promisu ajutóre la acestu fondu, unii a si tramisu rendu pre rendu, altii inse pâna acum inca nu, suntemu totusi incredintiati ca acei onorati domni cari au primitu bilete voru tramite oferte dupa bunavointia.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 24. ANULU XXIV.

Sabiiu 21 Martiu (2 Aprile) 1876.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Alegerile la sinodulu archidiecesanu.

(Continuare.)

P. Ases. cons. Moise Lazaru in cerculu Iliei, P. Prot. Ioanu Papiu in cerculu Devei, P. Parochu Petru Maniu in cerculu Hondolului, P. Prot. Ales. Tordasianu in cerculu Albei Iulie, P. Prot. Ioanu Galu in cerculu Abrudului, P. Prot. Simeonu Popu Moldovanu in cerculu Turdei, P. Parochu Galationu Siagâu in cerculu Galatiloru; P. Adm prot. Daniilu Tamasiu in cerculu Deagului; P. Parochu Bartolomeiu Baiulescu in cerculu Valceleloru, P. Prot. Ioanu Petricu in cerculu Saceleloru.*)

Dintre laici s'au alesu: in cerculu Resinariloru dlu consiliariu de trib. supr. in pens. Iacobu Bolog'a si dlu Directoru alu Albinei Visarionu Romanu; in cerculu Saliscei dlu consil. guv. Elia Macelariu si dlu advocatu Dr. D. Racuciu; in cerculu Sebesiului dlu advocatu Dr. Stefanu Pacurariu si dlu subj. reg. Ioanu Paraschivu; in cerculu Orestiei dlu advocatu Dr. Petco si dlu procuroru financiale Antoniu Schiau; in cerculu Hatiegului dlu advocatu Dr. Ioanu Borci'a si dlu primariu urbanu Ambrosiu Barsanu; in cerculu Iliei dlu asesoru de scaun. orfan. Simeonu Piso si dlu concip. de advocat. Alesiu Olariu; in cerculu Hondolului dlu septemviru Ioanu cavaleru de Puscariu si dlu concip. de advocat. Sabinu Piso; in cerculu Albei-Iulie dlu advocatu Nicolau Gaetanu si dlu ass. la scaun. orf. Rubinu Patiti'a; in cerculu Abrudului dlu proprietariu Michailu Andreic'a si dlu notariu Ioanu Danciu; in cerculu Turdei dlu advocatu Anani'a Moldovanu si dlu perceptoru comit. Ioanu Filipescu; in cerculu Calatei mari (Clusiu) dlu cons. de contabil. Victoru Piposiu si dlu proprietariu Anani'a Trombitasiu de Betleanu; in cerculu Rohiei dlu advocatu Ioanu de Pred'a si dlu pretoru Ioanu Buzur'a; in cerculu Galatiloru dlu prof. Ioanu Candrea si dlu Vasil. Buzdugu; in cerculu Deagului dlu jude de trib. Ioanu Pinciu si dlu proprietariu Eugeniu Brote; in cerculu Seghisiórei dlu prof. Stef. Iosifu si dlu archivariu magistratualu Ioanu Siandru; in cerculu Valceleloru dlu advocatu Iosifu Puscariu si dlu advocatu Octav. Sorescu; in cerculu Saceleloru dlu directoru gimn. Dr. Ioanu Mesiot'a si dlu comerciante Diamandi Manole; in cerculu Fagarasiului dlu jude de trib. Georgiu Fagarasianu si dlu advocatu Ioanu Duvlea; in cerculu Agnitei dlu vice-notariu de trib. Ioanu Tecontia si dlu archiv. scaunalu Moise Branisce.

Alegerile publicate in nrulu premergatoriu suntu constatate prin actele oficiale urmate mai tardiu, de unde urméza, ca informatiunile nóstre s'au adeveritu.

Cestiunea vamala.

Este unu lucru despre care s'a vorbitu si se va mai vorbí multu si din multe puncte de vedere. Totusi va mai remané locu si pentru mintea de pre urma: multe voru mai fi a se dice dupa-ce va fi prea tardiu. In sfersitu — vorb'a e de viitoriulu tierei si de bun'a vietiuire a nóstra, care suntemu in tiéra. De prisosu nu se póte dice dar' nimicu.

S'aru potea dór' dice, ca noi românii, trebuiesce sa remanemu reservati in fatia cu acésta cestiune, deóre-ce suntemu lipsiti de putinti,a de a inriurí cu intrég'a nóstra putere asupr'a vietiei nóstre publice. Trebuiesce, nu trebuiesce: unii potu fi de o parere, altii de alt'a. Aici deosebirea nu ne privesce. In tóte casurile trebue sa ne dâmu noi insi-ne nóue insine séma despre cele ce se petrecu in tiéra.

Indata ce magiarii au crediutu de cuviintia a ne despartí prin legi si prin mesuri administrative de câtra densii, ei ne-au datu dreptulu, ba chiaru ne-au silitu a ne simtí cá unu factoru isolatu in viéti'a statului si astfeliu a dá fiesce-cârei cestiuni publice dóue fetie: un'a care ne privesce pre noi, si alt'a, care privesce tiér'a. Ei, magiarii insi'si, ne-au silitu si inca totu ne mai silescu a nu intielege tiér'a intréga, cându dicemu „noi“. Nime nu ne póte dar' invinovatí de particularismu, déca si in fatia cu cestiunea vamala ne punemu dóue intrebâri: care suntu interesele tierei in fatia cu statornicirile vamale? si care suntu interesele in specialu romanesci?

Intrebarea de capetenia este: déca e in interesulu Ungariei, cá tierile de sub corón'a sântului Stefanu sa formeze unu teritoriu vamalu despartitu de câtra cele-lalte tieri ale imperatiei? Sa platésca némtiulu dela Vien'a ori sa nu platésca vama, cându aduce negotiu in tiér'a ungurésca?

Interesulu celu mai apropiatu alu consumentului aru fi, cá elu sa nu platésca, deóre-ce la urm'a urmeloru nu elu platesce vam'a, ci noi, care cumperâmu marfa, fiinduca cu câtu mai mare e vam'a, cu atâtu mai scumpu ni se vinde negotiulu. Dar' trebue sa privimu tréb'a si din punctulu de vedere alu fabricantului din Ungari'a. Déca pe lânga fabricatele lui se voru mai vinde si altele in Ungari'a, elu va gasí mai anevoia cumperatori. Nu va gasí inse de feliu cumperatori, déca marfurile straine voru fi mai eftine ori, cu acelea-si pretiuri, voru fi mai bune. Urmarea va trebuí sa fia, ca fabricantulu din Ungari'a va trebuí sa incete a mai fabricá, deóre-ce nu are consumenti, si acést'a aru fi pentru consumentii din Ungari'a o perdere neasemenata. Déca tocmai acele marfuri, care s'au produsu in strainatate, aru fi fostu produse in tiéra, consumentulu aru platí negotiulu mai eftinu, deóre-ce nu aru avea sa platésca si cheltuelile de transportu. Interesulu consumentiloru e dar' acela-si cá si a producentului: a pune stavile concurentiei marfuriloru streine, pentru a ocrotí desvoltarea producerei in tiéra.

Acest'a e principiulu, pe care l'a adoptatu guvernulu Ungariei si elu trebue sustienutu. Ne putemu numai teme, ca guvernulu, fiindu magiaru, cá íntotdeun'a, si acum va sacrificá acestu principiu economicu pentru consideratiuni politice reu intielese. Da, reu intielese, deóre-ce nu póte fi unu mai puternicu motivu tocmai politicu, decâtu acel'a, de a ocrotí desvoltarea economica. Si voru gresî magiarii, déca voru crede ca suntu consideratiuni mai pre susu de acest'a. Tocmai pentru ei in specialu cestiunea isolârei vamale e o cestiune de esistentia.

Dar' sa ne dâmu mai inadinsu séma despre inriurirea economica a tieriloru de preste Lait'a asupr'a Ungariei.

In productele agricole noi totudéun'a putemu tiené concurentia mai multu: partea ceea-lalta a imperiului are trebuintia de noi. Câtu pentru agricultura, vam'a nu ne privesce. Dar' si este unu principiu admisu in intréga Europa, ca bucatele sa nu fia vamuite.

De asemenea putemu tiené concurentia in unele ramuri de fabricatiune agricola, cá bere, spirtu, faina si alte putiene. In cele mai multe inse industri'a Ungariei e suprimata. Zaharu, harthie si altele Ungari'a impórta, cu tóte ca pamentulu ei rodesce materi'a de prelucratu.

Cându ne redicâmu inse la celelalte ramuri ale industriei, trebuie sa desperâmu. Nu mai e cu putintia o desvoltare: negotiulu strainu e mai bunu si mai eftinu decâtu celu indigenu.

Sa luâmu intre altele trei fabricate deosebite: sticla, piele si ferarii.

Ungari'a e un'a dintre tierile, care produce multu feru. Dar' ce folosu, déca elu se consuma ori se esporta numai in starea lui bruta. In deobste noi feru prelucratu consumâmu numai din strainatate. In anulu 1868 s'a produsu in Ungari'a 1,797,300 centenare vamale feru brutu si 211,200 feru turnatu. Noi nu avemu trebuintia de totu acestu feru, prin urmare o mare parte se esportéza. Avemu inse trebuintie de cutite, cóse, securi si alte instrumente de feru. Cu tóte inse ca ferulu se produce in tiéra, noi aceste instrumente le cumperâmu din strainatate. Astfeliu totu la anulu 1868 s'a importatu in feru prelucratu si otielu vr'o 200,000 centenare vamale. Ce s'a intemplatu dar? Strainii au cumperatu ferulu nostru, l'au prelucratu si iérasi ni l'au tramisu totu nóue. Pentru acea ferulu trebuiesce sa fia atâtu de scumpu: platimu transportulu incolo, incóce; platimu procentele capitalului, cu care lucréza ei si in sfersitu mai platimu si lucrulu loru. Se intielege, ca astfeliu noi platimu mai multu pentru cele 200,000 cent. decâtu ce amu primitu pentru unu milionu centenare din ferulu nostru.

De asemenea, ba inca mai reu stâmu cu pelea. Abiá mai este o tiéra, care sa produca atâte vite cá si Ungari'a. Astfeliu producemu si multa pele. Dar' pelea bruta se espórta si ni se tramite prelucrata, pentru a o platí insutitu. Putien'a fabricatiune de pele, care erá in Ungari'a, a cadiutu de cându transportulu a devenitu pe câile ferate mai eftinu. In Ardélu ea s'a mai sustienutu, deórece pelea bruta si lucrulu e mai eftinu, iéra transportulu e mai mare pentru marf'a straina. Ce mai este inse, nu e decâtu reproducere primitiva; in mare parte consumâmu pele vienesa, englezésca, frantiozésca, ba chiaru si rusésca.

In sfersitu sticl'a nóstra abiá mai póte fi pusa intre fabricatele de o anumita importantia. Se intielege aici strainii nu ducu materi'a bruta dela noi, dar' ne tramitu negotiu mai bunu si mai eftinu, incâtu fabricantii nostri suntu siliti a incetá sa mai lucreze.

Déca vomu urmá intregulu siru a ramuriloru de industria, vomu gasí ca tóte stau chiaru si mai reu decâtu aceste. Amu atinsu inse numai pre aceste, care suntu cele mai importante pentru Ungari'a si care, pre noi romanii, ne privescu de a dreptulu. Déca s'aru puté desvoltá la noi industri'a in aceste trei ramuri, atunci tocmai noi, populatiunea munténa, aru trebuí sa ne intarimu economicesce. Noi suntemu mai apropiati de isvórele materiei brute. Motii facu securi si alte instrumente si nu lipsesce decâtu ocrotirea lucrârei loru. In Ardélu suntu tabacari, nu trebuiescu decâtu sa fia ocrotiti pentru a puté produce cu vreme negotiu mai bunu. Tabacari'a inse in Ungari'a erá odata tocmai o industria specificu magiara: ce a mai remasu din ea?

Déca ne vomu dá acum séma despre urmârile economice ale acestei inriuriri straine, ne vomu incredintiá ca astfeliu nu póte merge mai departe. Noi avemu o multime de trebuintie, care nu potu fi multiamite decâtu prin producte straine. Prin acést'a ne-amu facutu tributari ai celor'a-lalte state: de aici urméza ruin'a financiara a Ungariei. Tierile vecine traiescu pe pielea nóstra. Noi muncimu greu si le platimu din castigu munc'a loru usióra. Din Ungari'a iesu pe fia-care anu mai multe sute de milióne, si déca guvernulu ne arata ca cresce venitulu totalu alu tierei, avemu sa-i spunemu, ca ast'a nu dovedesce nimic'a. Elu cresce prin dâri indirecte, puse pe negutiatoria. Scade capitalulu nationalu.

Cum vomu scapá inse de acestu reu? Sa nu ne vie nimenea cu principiele liberului schimbu. Interesulu nostru e a ocrotí productiunea indigena, pentrucá astfeliu cu vremea sa ajungemu a ne putea multiamí tóte trebuintiele cu producte indigene. Trebue sa punemu dar' pe fabribatele straine o vama atâtu de mare, cá in urm'a acestei vâmi strainii sa trebuiésca a cere pentru negotiulu loru unu pretiu mai mare decâtu fabricantii indigeni.

Dar' sa nu mergemu prea departe in aplicarea acestui principiu, si anume tocmai interesulu magiariloru este a statornicí cu ingrigire marginile, intre care elu póte fi aplicatu, fâra a le aduce stricaciuni.

Marginile, pe cari credu ca aru trebuí sa le punemu, s'aru putea precisá in: industria nationala. Nu are sa fia ocrotita alta industria decâtu aceea, care s'aru putea desvoltá din germenii industriali, care suntu in tiéra. Si aici e marea deosebire intre principiulu adoptatu de câtra guvernulu magiaru si acel'a, care aru trebuí sa fia sustienutu.

Pentru a face cu putintia desvoltarea industriala, suntu neaperate dóue conditiuni de capetenia: capitalu intelectualu si capitalu banescu, adeca lucratori si bani pusi la dispusetiunea industriei.

Un'a din causele, pentru care industri'a nu se póte desvoltá in Ungari'a, e lips'a de capitale disponibile. Cei mai multi fabricanti lucréza cu capitale straine: deci voru trebuí sa venda negotiulu mai scumpu si totusi sa castige mai putienu, deóre-ce din pretiulu fabricateloru au sa platésca si cametele capitaleloru inactivate. Numai in fórte restrinse margini putemu dar' admite inactivarea capitaleloru straine, deóre-ce ele urca pretiulu si in sfersitu totu noi muncimu si strainii capitalisti se bucura de castigu. Deocamdata ocrotirea fabricatiuniloru, care nu se potu sustiené din capitale indigene, celu putienu nu ne folosesce decâtu indirectu.

---

*) Alegerea din cerculu Calatei inca nu ni e cunoscuta.

Mai multa ingrigire trebue sa avemu pentru capitalulu intelectualu. Câta vreme nu suntu lucratori, fabricele nu suntu cu putintia.

Sa aducemu lucratori din strainatate? Ast'a e! — In ast'a s'a facutu pâna acum gresiél'a cea mare. Voiescu magiarii a intielege acum, cându ei suntu la putere, ca ruin'a elementului magiaru din Ungari'a suntu asiá numitele elemente civilisatóre si in specialu nemtii si jidanii. Aceste elemente, purtate de interese materiale, s'au viritu in populatiunea magiara si au slabitu-o atâtu economicesce câtu si moralicesce. De aceea sa nu se bucure magiarii, ca aceste elemente suntu dispuse a se magiarisá, tocmai magiarisandu-se ele scadu si mai tare trainici'a magiariloru. Interesulu magiariloru este nu a asimilá, ci a sterpí aceste elemente, iéra pre viitoriu a pune stavile navalirei loru in Ungari'a. De altmintrelea in curendu ne vomu tredí ca: A magyar idegenön önmagának — nu numai — „önhazájában.“

Ocrotire dar' numai pentru industri'a, care celu putienu in cursu de diece ani va puté sa se sustiena din capitale indigene si prin lucratori formati din indigeni. Pentru restulu ramureloru de industria interesulu nostru cere a pune numai vâmi financiare, ori in multe casuri chiaru a nici nu vamuí. Dealtmintrenea aducemu capitale straine si lucratori straini in tiéra, si mai bine platimu cu bani decâtu cu viétia.

Si inca un'a inainte de tóte: imposite pentru strainii, care vinu sa faca comerciu in Ungari'a ori voiescu a se asiediá aici, mesuri aspre, care le amarescu viéti'a si le ia gustulu de a mai vení sa ne fericésca.

Nu voru isbutí magiarii astfeliu? Atunci ei nu mai suntu vrednici de esistentia; atunci ei insisi au renunciatu la viétia, alegendu o mórte incéta, cea mai rusinósa mórte.

Astfeliu pre noi românii, cestiunea ne privesce indirectu: dupa ce voru fi ruinati magiarii, vine rendulu la noi. Ori câtu de esiti din fire aru fi magiarii, suntu momente grele, in care trebuie sa-i privimu cá pe nisce copii resfatiati si sa recunóscemu, ca déca binele loru e reulu nostru, totu reulu loru e si alu nostru. Suntu rei la fire câta vreme le merge bine, totusi e reu si pentru noi, câudu le aru merge loru reu. Ei nu voru s'o intieléga acést'a, nu suntu capabili a o intielege; ei slabescu pe celu mai firescu aliatu alu loru, nesocotindu, ca potu sa vina vremi, in care sa se mustre de a fi facutu astfeliu: ei, bine! noi suntemu mai intielepti, totu-déun'a neamu aretatu mai intielepti, si acum sa ne aretâmu. Dá, sa fimu sinceri si sa marturisimu, ca astadi interesele nóstre suntu comune cu ale magiariloru. Dar' momentulu e gravu! Déca magiarii inca totu nu mai intielegu legatuintiele nóstre firesci, atunci nici noi, care le intielegemu, nu mai voimu, nu mai putemu a le intielege. Déca ei si asta-data ne voru sacrificá pe noi, si noi vomu trebuí sa-i sacrificâmu pre ei.

Si sa scie magiarii, ca dá, multu aterna si dela a nóstra bunavointia.

Maghiarii ne-au sacrificatu la anulu 1848 si ne-au sacrificatu la 1867. Pentru ce? Pentru nisce interese reu intielese. La anulu 1867 s'au aliatu cu germanii, pentrucá sa nu fia siliti a se aliá cu noi. Si acestu pecatu s'a resbunatu insusi. Astadi magiarii simtu, care a fostu pretiulu aliantiei si sciu pentru ce anume germanii s'au aretatu prieteni ai magiariloru. Pentruca magiarii, in nesocotinti'a loru, erau gat'a a le pune la dispositiune bogatiile si vitalitatea tierei. „Ungarn ist und bleibt unser nächste und beste Abnehmer“, dice unu membru alu parlamentului din Vien'a. Indata ce Ungari'a nu va mai voí inse a fi acestu „Abnehmer“, prietesiugulu incéta. O alternativa li se pune magiariloru: ori sa urmeze mai departe a dá tiér'a la dispositiunea germaniloru, pentrucá astfeliu germanii sa le dee supremati'a in tiéra, — ori sa rupa prietesiugulu cu acei esploatatori si apoi — dá! si apoi?

Nu voru alege magiarii cea dintâiu. Tisza dice in cuventulu rostitu in cestiunea sasiloru: „Unu poporu care se teme ca va fi sterpitu, déca va fi pusu egalu cu celelalte, unu asemenea poporu de multu nu mai are vitalitate.“ Acestu principiu suna a pocnetu, dar' e falsu. Insusi Tisza, cá ministru, nu-'lu respectéza si nici nu 'lu póte respectá. Popórele 'si punu guverne tocmai pentru a fi ocrotite, si dlu Tisza, cá ministru magiaru pe magiari ii ocrotesce. Si negresitu elu nici in statornicirile vamale nu va fi condusu decâtu de interesele magiariloru. Déca elu va pune mai multa greutate pre suprematie decâtu pre ruina, cu pretiulu cârei'a o castiga, elu va remané pe lânga cele de pâna aici. Va fi potutu inse sa se incredintieze, ca intre conditiunile de pâna acum supremati'a e de o valóre fórte indoielnica, dá, e prea scumpu platita. Acésta suprematia sustienuta totu astufeliu, aru trebuí neaperatu sa fia ruin'a magiariloru.

Magiarii dorescu si credu ca voru putea avea suprematia intre alte conditiuni, anume: ca voru rumpe legatuinti'a cu germanii si apoi voru urmá cá si pâna acum. Dar' ast'a nu e cu putintia. — E de prisosu a mai aretá pentru ce nu.

Déca magiarii erau intielepti, atunci ei dela 1867 pâna acum menagiau pe români*), pentru cá astadi sa aiba unu aliatu sinceru; déca magiarii erau intielepti, atunci ei ne dau nóue si in specialu nóua putintia desvoltârei, pentru cá astadi sa putemu fi mai puternici decâtu ce suntemu.

In locu inse de acést'a, ei ne-au amaritu dilele, ne-au inadusitu desvoltarea si au silitu pe o parte din flórea natiunei a parasí tiér'a. Au pusura in loculu iubirei firesci; atâtu de multu ne-au invinovatitu de vrajmasie, incâtu adi nici noi insi-ne nu ne mai credemu capabili a le fi prieteni.

Sa vedemu ce voru face asta data.

Noi sa ne dâmu séma despre positiunea, ce ocupâmu in Ungari'a, si despre interesele nóstre; sa ne cumpenimu datoriele si inainte de tóte sa nu uitâmu, ca nu suntemu nici slavi, nici germani, ci o populatiune româna, care impreuna cu magiarii facemu maioritate atâtu in numeru, câtu si pe intinderea tierei. Suntemu singurulu elementu, care póte dá magiariloru maioritate. Ne este reservatu unu rolu in Ungari'a, unu rolu hotaritoriu. Si nu amu fi vrednici de acestu rolu, déca nu ne-amu sfií a respinge pe ori-care altulu.

Vremile vinu; vremile se ducu; vremile se schimba: sa fimu rabdatori, câci, déca in Ungari'a o desvoltare romanésca nu e cu putintia, ea este afara de Ungari'a. Si florile, care se desfasiura peste Carpati, voru rodí sementia, iéra venturile fratine voru aruncá sementi'a inroditóre preste Buceciu. Noi ne vomu desvoltá, pentruca este in noi o parte, care se póte desvoltá. Alessandri nu e moldovénu, ci românu; din a tuturoru sufletu este elu o bucata.

Iér' acum ce sa facemu? — Nu credu ca este de cuviintia a vorbí despre ast'a.

Revist'a politica.

Ministrulu de esterne, comitele Andrássy, petrece la Terebes in Ungari'a. Se vede dara ca politic'a esterna se afla pre vre-o câte-va dile, in repausu. Intr'aceea ministri ung. iéra caletorescu la Vien'a si voru remané acolo vre-o patru-spra-diece dile. Caus'a caletoriei este intielegerea cu ceealalta parte asupr'a cestiuniloru de diferintie intre amendóue jumetâtile imperiului.

Oficiósele ne vestescu cu multa bucuria ca pericululu resbelului intre Serbi'a si Turci'a este delaturatu, pentruca ministrulu serbescu de esterne a dechiaratu agentului diplomaticu austro-ungurescu din Belgradu, ca Serbi'a nu are nici o intentiune de a atacá pre Turci'a si ca pregatirile de fatia nu suntu altu ce-va, decâtu completarea inarmârei neglesa pâna acum cu totulu. Unu respunsu asiá de diplomaticu, incâtu nu mai incape alta indoiéla, decâtu ca déca nu va fi resbelu nu se va face bataia. Dar' pentru aceea in arsenalulu dela Kraguievatiu se lucra din tóte puterile, diu'a si nóptea, provisiunile de munitiuni se revidéza mereu si se completéza, 200 tunuri de câmpu si 20 de tunuri de munte stau la dispositiune, cai se cumpera in ruptulu capului, militi'a nationala de clas'a prima se inarméza cu pusci Peabody. Cu imprumutulu merge mai greu; dara „Nemz. Hirl.“ din Budapest'a se crede a fi fórte bine informata si sustiene, ca guvernulu serbescu este in deplina chiaritate si in privinti'a acést'a. Guvernulu serbescu este resolutu, déca nu póte contrage unu imprumutu in afara, a face unu imprumutu fortiatu in tiéra. Planulu dice fói'a citate este dejá paragrafatu si are numai sa se publice si sa se puna in lucrare.

Scirile din urma afirma ca Serbi'a a contrasu unu imprumutu in Oland'a.

Mai departe se scrie ca a contractatu o liferatiune nóua de 80,000 pusci si alte liferatiuni de tunuri. Curiósa este mai departe scirea, ca Russi'a a provocatu pre cale telegrafica pre liferanti sa espedeze armele prin Russi'a si Romani'a in Serbi'a.“

De vre-o câteva dile cetimu o multime de telegrame dela Ragus'a, in cari se espune, ca Baronului Rodich si lui Mouktar Pasi'a li-a succesu sistarea ostilitâtiloru, carea se póte considerá de pasulu primu spre pacificatiune. Acum vine „Deutsche Zeitung“ si „Tagblatt“ din Vien'a si aducu scirea, ca s'au intreruptu negotiârile de pacificatiune.

Din Per'a se scrie la „P. Ll.“ ca Pórt'a a publicatu unu emisu alu ei indreptatu câtra patriarchulu grecescu si armenescu si câtra rabbinulu celu mare alu israelitiloru sa dispuna din Constantinopole a se face rugaciuni in tóte bisericile si sinagogele din imperiu pentrucá sa incetéze odata cris'a financiara. „Pest. Ll.“ observéza la emisulu acest'a: se vede ca puterea profetului Mahomed nu ajunge sa seversiésca oper'a erculica (a imbunatatirei financeloru turcesci) si de aceea cere Pórt'a intrevenirea spirituale a necredinciosiloru.

De unu tempu incóce cerculéza scirea nedemintita pâna acum, ca imperatulu Russiei Alessandru II voiesce a se retrage, a-si cautá sanatatea pre insul'a Malt'a, si a incredintiá regenti'a fiiului seu Alessandru Cesarevici, urmatoriului pre tronu.

Diet'a Ungariei.

II.

(In siedinti'a dela 24 Mart. 1876).

„Urméza desbaterea speciala. Se da cetire titlului care suna: „Despre fundulu regescu, apoi despre regularea universitâtiei **sasesci**, si despre averea universitâtiei, si a celoru siepte judi.“

Parteniu Cosm'a: „Onorata Casa! „Intr'adeveru a fostu fórte greu lucru a me poté retiené, ca laudele cele de atâtea ori repetite prin deputatii sasi in decursulu desbaterei generali despre marea libertate si egalitate de drepturi ce a esistatu in trecutu pe pamentulu sasescu sa nu le ilustrezu si eu, dar n'amu facutu-o acést'a, si n'amu facutu-o mai vertosu pentru modulu, in care au combatutu domnii deputati sasi acestu proiectu de lege.

O marturisescu, ca eu nu consideru modalitatea loru de cea mai corespundietória, pentruca ei asiá s'au presentatu naintea legislatiunei, cá si unii cari se svercolescu in ultim'a lupta pentru mórte séu viétia; dar in fine acést'a e tréb'a loru, iér eu nu sum omulu care se tragu la indoiéla celui ce patimesce dreptu'u de a se vaierá, si care, déca nu potu ajutorá patimitoriului, si insumi sa-lu apesu.

Din acestu punctu de vedere, fiindu ca a li ajutorá nu mi-a statu in potere, amu preferitu a tacé.

Acum'a inse la desbaterea speciala nu me potu retiené, cá pe scurtu, in intielesulu dreptâtiei si egalitâtiei de dreptu, sa nu propunu nescari amendeminte, si in specie un'a chiaru aci la titlu, care póte ca dóra nici nu o faceamu, de cum-va nu audiámu din gur'a dlui referinte definitiunea terminului de universitate „sasésca“ si insemnatatea acelui organu.

De cum-va titlulu va remané asiá, precum este compusu, dupa pricepemea nu va corespunde situatiunei create prin acésta lege si adeverului, dar nu va corespunde nici indreptatirei din trecutu, si nici egalitâtiei de dreptu pentru viitoriu.

In titlulu proiectului de lege se dice, cumca universitatea „sasésca“ se reguléza.

Diferinti'a intre acestu titlu si celu de pâna ací este numai acee'a, ca pâna ací se numiá „universitatea natiunala sasésca“ iéra acum'a se scóte din titlu cuventulu „natiunalu“ (nemzeti) si remâne „universitatea sasésca“, cându de alta parte in intielesulu legei presinte nu mai esiste teritoriu care sa se numésca „sasescu“, si de jure n'a esistatu nici pâna ací, pentruca teritoriulu respectivu s'au numitu „fundulu regescu“ din vechime si totu acest'a nume se pastréza si pre viitoriu.

Deci dupa parerea mea corporatiunea, care intr'o privintia óre-care este chiamata se represinte teritoriulu asiá numitu, „fundulu regescu“, nu se póte botezá pre numele nici unei nationalitâti vietiuitórie pe acelu teritoriu, ci trebuie se capete numele teritoriului, cá o firma neutrala sub care fâra vatemare incapu tóte natiunalitâtile conlocuitórie pe acelu teritoriu.

De cum-va titlulu remâne precum e proiectatu, atunci acelu locuitoriu alu fundului regiu, care va fi membrulu acestei corporatiuni cá atare trebuie sa devina membrulu natiunei sasesci, fia românu, fia magiaru séu germânu.

Acést'a dupa parerea mea aru fi o anomalia, si aru fi o nedreptate fatia de celelalte natiunalitâti conlocuitórie, si estu modu nu se esecuta chiaru legea la carea de atâtea ori s'au provocatu din bancele de dincolo, care lege dispune modulu regulârei fundului regescu.

Pentruca acolo se dispune lamuritu, cá regularea sa se efeptuiésca astfeliu, ca egalitatea de dreptu a cetatiénului membru ori-cârei nationalitâti sa fia deplinu respectata; apoi sa-mi permiteti, dar eu nu-mi potu imaginá, cum sa se póta considerá magiarulu séu romanulu, care va fi deputatu alu fundului regiu, de sasu, cându elu nu e sasu!

---

*) E adeveratu. Dara si românii au gresitu, ca dela 1865 incóce pâna in diu'a de astadi in cea mai mare parte nu si-au trasu sém'a sa urmeze politic'a adoptata de deputatii romani din Clusiu. Ba ardelenii in mare parte au mersu asiá departe de s'au eschisu pre sine insii dela apararea natiunalitâtiei loru. Red.

Dar mai departe nici nu aru cuadrá titlulu acest'a cu cuprinsulu legei, pentruca, de-si se sustiene calea legei in privinti'a dreptului de proprietate a averei, totusi § 6 si pâna atunci tóte acelea objecte, asupr'a câror'a va fi chiamata universitatea a dispune, le dechiara de proprietatea tuturoru locuitoriloru fundului regiu.

Eu deci nu aflu de lipsa a mai vorbí multe despre acestu objectu, ci basatu pe dreptatea ce contiene propunerea mea, in poterea art. 43 din 1868 § 10 si in intielesulu corectitâtiei legei, ve rogu, cá se stergeti din titlu cuventulu „sasésca“ si sa-lu inlocuiti cu „fundului regescu“, si asiá in locu de „universitatea sasésca“ va fi „universitatea fundului regescu.“

De cum-va luamu intielesulu ungurescu alu terminului latinu „universitas“ apoi trebuie se recunóscemu, cumca acel'a care in acestu intielesu mai intâiu l'a tradusu in „egyetem“ l'a tradusu fórte reu, pentruca cuventulu „egyetem“ in limb'a magiara n'are altu intielesu, decâtu institutulu supremu de invetiamentu, iér „universitas“ in acelu intielesu, care lu are ací, s'a tradusu si folositu in limb'a magiara in „közönség.“

Comunitatea tuturoru municipieloru in Ungari'a, pâna cându erá limb'a latina diplomatica, se numea „universitas“, iér' de cându s'a inlocuitu cu cea magiara „universitas“ s'a inlocuitu cu „közönség“, sub acestu nume a corespunsu guvernulu in trecutu si corespunde si adi cu universitatea municipieloru, si asiá s'au subscrisu si se subscriu municipiele pâna in diu'a de astadi.

Decumv'a dara in limb'a magiara in locu de „egyetem“ vomu pune terminulu corectu „közönség“, — atunci aru trebuí sa numimu universitatea fundului regiu, adeca totalitatea locuitoriloru acelui teritoriu de „szász közönség,“ cea ce aru fi o absurditate, pentru ca cum sa se póta numí totalitatea locuitoriloru de pre fundulu regiu „szász közönség“ (cuventulu, közönség dóra mai corectu aru fi pre românesce „comunitate“) cându maioritatea nici nu consta din sasi? dar' nici chiaru cându sasii aru fi in maioritate, numirea „szász közönség“ n'aru fi corecta pentru toti, pentru ca acolo suntu si alte natiunalitâti.

Dreptu acea predându-mi propunerea me rogu sa o primiti.“

Notariulu **Gullner Gyula** citesce. „Amendementu la titlulu proiectului de lege despre fundulu regiu:“

In sirulu primu alu titlului cuventulu acest'a „**sasésca**“ sa se inlocuiésca cu cuvintele acestea „**fundului regescu.**“

Kemény Gábor: On. Camera! Abiá este ceva mai greu de câtu a compune bine nume. Acolo, unde suntu dejá nume, cari au intielesu curatu este mai bine a le folosí asiá, precum le-a staveritu viéti'a practica, (redicându o cóla de chârtia scrisa.) Despre acea ce amu in mâna se dice ca e unu „arcu de papiru“ (iv papiros) de-si acea nici nu este „arcu“ nici nu este „papiru“, — dar' pentru ca o numimu asiá, nimicu nui strica pentru ca fia cine scie ce se intielege sub acelu nume.

Este dreptu cumca numirea vechia a fostu „universitate sasésca“ cum 'i veniá omului mai usioru. Espressiunea „universitatea sasésca“ — dar' nu „nationala“ corespunde mai bine stârei actuali, pentru ca aréta (jelzi) ce voiesce se intieléga acésta lege prin trens'a, — pâna cându numirea de „universitatea fundului regiu“ este unu ce in totulu nou, ce n'are nici o basa istorica, o numire fabricatiune nóua cu care eu nu m'asiu pré poté impacá, pentru ca aru nasce o astfeliu de antipathia carea nici decâtu n'asiu voí se provocu.

Eu rogu pre on. casa sa binevoiésca a primí numirea vechia asiá precum este ací in proiectu si se remâna in titlu „universitatea sasésca.“ (Aprobare.)

Horváth Gyula: On. Camera! Dupa cele dise de antevorbitoriulu deputatu b. Kemény Gabor 'mi remâne pré putienu de vorbitu, — numai la cele dise de d. deputatu Parteniu Cosm'a 'mi iéu voia a reflectá urmatórele:

D-sea adeca poftesce, cumca titlulu proiectului de lege sa se modifice simplu asiá „regularea **fundului regiu**.“

Celu ce cunósce istori'a, acel'a trebuie sa scia, cumca „regularea fundului regiu“ si „regularea universitâtiei sasesci“ suntu dóue lucruri diferite, câci „fundulu regescu“ insemnéza averea, insasi posessiunea teritoriala, iéra „universitatea sasésca“ a fostu autoritatea ce a manipulatu, a fostu indreptatita a manipulá acésta avere.

Decumv'a titlulu aru tractá despre regularea „fundului regiu“, atunci n'aru involve numirea acelei autoritâti, carea se cuprinde in legile in constitutiunile vechi transilvane.

Aici de aceea este vorba cá sa se reguleze „universitatea.“ Universitatea se póte regulá intr'unu chipu, se póte intr'altu chipu, dar' de óre ce alta universitate nu se póte regulá, decâtu acést'a sasésca, carea sub acestu nume a fostu cunoscuta si pâna ací; asiádara fiindu vorba de regularea acestei universitâti, acea nu se póte stramutá.“

Parteniu Cosm'a: On. Casa! Domnulu deputatu antevorbitoriu mi-a restalmacitu cuvintele, pentru ca eu nici unu cuventu n'amu graitu despre aceea ce a refutatu d-ni'a sea.

Eu amu vorbitu de „regularea universitâtiei fundului regescu“ si **nu** de „regularea fundului regescu·“ (Aprobâri.)

Könczey Károly: Eu in tóta privinti'a me alaturu propunerei condeputatului Part. Cosm'a, pentru ca o aflu basata in istoria, si pentru ca numai asiá 'si voru câscigá tóte natiunalitatile colocuitóre pre fundulu regiu drepturile ce li competu. Din parte-mi voiu mai adauge cá nu numai in titlu ci si in §§, pre totu loculu sa se inlocuiésca terminulu „sasésca“ cu „fundului regiu,“ pentru ca dupa dreptu despre „fundulu regiu“ numai universitatea fundului regiu póte dispune. Deci adaugu propunerea cumca incepându dela titlu, mai cu séma in §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, si 19, in loculu espressiunei „szász“ pretutiadenea sa se puna „királyföldi“ pentru ca numai acésta espressiune póte multiamí pre toti locuitorii patriei, care espressiune totu odata invólve si principiulu de statu ungurescu.“

Tisza Kálmán, ministru presiedinte: „'Mi pare fórte bine, cumca dnulu deputatu substernù unu amendementu generalu preste mai multi §§, câci asiá potemu sperá dóra, cumca cu acésta ocasiune vomu trece preste acésta cestiune.

Cându amu presentatu acestu proiectu de lege in camera, precum amu si enunciatu inainte, nu mi-a fostu acel'a scopulu, cá din codicele legiloru Ungariei se voiescu a sterge numele aceloru sasi, cari acolo cu dreptu au dusu rolu in decursulu mai multoru seculi; ci mi-a fostu scopulu a desfiintiá acele referintie cari suntu contrarie interesului statului intregu. Dar' incâtu póte fi in contr'a interesului statului intregu acea, cá se numimu unu lucru asiá precum 'lu chiama, cá despre universitatea sasésca se dicemu cumca este universitate sasésca, — si se nu ne tememu de numele ei pentru ca in fine cu totu dreptulu ni s'aru poté dice cumca si chiaru de numele ei ne tememu? — nu o pricepu.

Dreptu acea rogu pre acei'a, cari tienu cumca legea va fi buna asiá cum s'a propusu, sa binevoiésca a o primí in form'a ce o are. (Aprobare.)

Presiedintele da cetire propuneriloru, apoi punendu la votu testulu originalu se primesce cu maioritate de voturi. (Dupa cum suntemu informati cam a trei'a parte a camerei a votatu contr'a proiectului guvernului.)

(Va urmá)

In siedinti'a casei representantiloru dela 23 Martiu urméza la ordinea dilei continuarea desbaterei generali asupr'a proiectului de regulare a fundului regiu.

Primulu oratoru C. Fabritius saluta cu bucuria proiectulu de lege despre organisarea fundului reg., pre care l'a asteptatu de multu tempu cu doru. (Aprobare viua.) Mi pare reu, continua oratorulu, ca n'a succesu ministriloru de interne de pâna acum, a dá si esecutá o lege despre organisatiunea constitutionale a fundului regiu, câci in casulu acest'a nu numai ne aflámu in relatiuni regulate, ci nu aru siedé aici in cas'a acést'a cá o partida politica separata nici acei ultraisti, nu audiamu ieri nici acele espuneri provocatórie, in urm'a câror'a ne putemu pune intrebarea in modu ecuitabilu, déca acesti domni suntu descendentii demni ai aceloru predecesori, cari onorara tiér'a cu titlulu: „Viri prudentes ac circumspecti.“ (Aplausu viu).

Eu din parte-mi ve recercu sa nu interpretati producerea loru nerusinata in desavantagiulu poporului sasescu. Nici nu me miru de acést'a manevra de resbelu, câci cunoscu prin luptele mele de partida pre jocatorii acestei politice de va-banque, cari astadi nu cunoscu altu remediu prin care sa iese din infundatur'a acestei politice ratacite, decâtu séu sa-si câstige cu periclitarea evidenta a intereseloru mandatoriloru loru si cu unu pretiu eftinu unu martiriu sub parol'a: Après nous le déluge, séu sa provóce in casa unu scandalu, spre a se puté retrage sub pretestulu acest'a dela discussiunea ulterióra. (Aplausu.) Numai precautiunei serióse a presidentului, moderatiunei ministrului de interne cá barbatu de statu, pacientiei rari a casei intregi avemu de a multiamí, ca nu a potutu sa se intemple nici unulu din ambele casuri. (Aplausu.)

Acést'a organisatiune constitutiunale a fundului regiu erá de lipsa si pâna acum, câci in casulu acest'a incetá de multu tóte luptele passiunate de partida intre sasi, incetá si tóte acele cause, cari impleau cu ingrigiri continue animele locuitoriloru din fundulu regiu.

Din ingrigirile acestea cea mai de capetenie este, ca opiniunea publica sedusa ce domnesce in cercurile unguresci a facutu problemateca averea universitâtiei si aceloru VII judetie, care e factorulu principalu alu scólei pre fundulu regiu, si a datu prin acést'a unoru malcotenti ansa la agitatiuni afunde si latite; deci recunoscu cu bucurie, ca dlu ministru de interne pre basea principiului: Sânta e proprietatea! a evitatu in proiectulu de lege acést'a stânca cu intielepciune si norocu si recunoscându dreptulu de proprietate alu universitâtiei si a VII judetie a delaturatu caus'a la tóte aceste ingrigiri, la tóte aceste agitatiuni, la tóte aceste suspitiunâri. (Aplausu viu).

S'a facutu locuitoriloru din fundulu regiu fórte desu imputarea, ca densii au avutu pâna acum o positiune separata, privilegii separate. Dara trebuie sa recunóscemu, ca starea acést'a erá inradecinata in legile vechi ale Transilvaniei. Atari privilegie erá de lipsa pentru fundulu regiu precâtu tempu esistá privilegie si pre pamentulu ungurescu si secuiescu din Transilvani'a. Cu privire la cele dóue din urma a incetu starea esceptiunale cu inaugurarea periodului constitutiunalu in sensulu legiloru. Déca straformarea necesara se face in fundulu regiu abiá in anulu IX dela restaurarea constitutiunei, apoi la acest'a nu suntu de vina numai locuitorii fundului regiu, celu putienu nu numai ei singuri.

De altmintrea locuitorii fundului regiu nici nu pretindu prerogative. Opiniunea publica s'a pronunciatu dejá intr'acolo. Este datorinti'a acelor'a cari se opunu acestui proiectu de lege in modu atâtu de veementu, sa nu pretinda pre basea programului din Mediasiu, pre care densii mai ca au si juratu, mai multe drepturi decâtu ofere legea despre jurisdictiuni celorulalte comitate ungaresci. Acest'a o a recunoscutu si coleg'a nostru Kapp in discursulu seu de ieri. (Aplausu.) Pentru ce dara sa nu se primésca acestu proiectu de lege?

Locuitorii fundului regiu si cu deosebire sasii nu suntu amicii agitatiuniloru, ei suntu cetatieni de statu linistiti, laboriosi si iubescu stari regulate si cultur'a. Ei avendu administratiune buna, justitia buna si voru puté implini si pre viitoriu, cá si pâna acum, cu acuratetia datorintiele loru de cetatieni ai statului si voru satisface destinatiunei loru de viétia.

Si de si teritoriulu politicu, dupa cum a relevatu de atâte ori coleg'a meu Baussnern, incéta de a mai esistá cá atare, totusi poporulu sasescu se va conservá si va traí bucurându-se si aperatu fiindu de tóte acele drepturi ce le au si celelalte popóre din Ungari'a. Va traí pre bas'a egalei indreptatiri, nu isolatu si espusu la frecâri continue cá pâna acum, ci mai multu in pace si fratietate, ce si trebuie sa fia si va si fi intre cetatienii unui si acelui statu, cá sa póta prosperá patri'a comuna. Voru perí pre fundulu regiu in urm'a acestei legi numai unii malcotenti, dara multiamita lui Ddiu! eu sperezu cu siguritate, ca poporulu se va bucurá de o stare infloritóre. (Aplausu viu.)

Din tóte aceste motive si aderându la acsiom'a juridica, vechia si intielépta: Salus reipublicae suprema lex esto! acceptezu proiectulu de lege. (Aplausu viu si prelungitu.)

C. Gebbel scie prea bine, ca sórtea minoritâtiei totudéun'a e trista, ea are fatia de majoritate o chiamare fórte dificila, dara cu tóte aceste trebuie sa asculte de vocea consciintiei si se va nesuí a espune parerile sele in modu obiectivu. Oratorulu citéza articululu de lege XLIII: 1868 si dice, ca ministrulu n'a corespunsu dispusetiuniloru nice in respectu formalu nice materialu. Densulu n'a ascultatu pre respectivii — si adeca pre conflucsulu universitâtiei — si nu s'a incercatu sa reguleze relatiunile loru pre basea dreptâtiei si ecuitabilitâtiei. In fine acceptéza proiectulu de resolutiune presentatu de Kapp si termina cu cuvintele: Ori ce va fi de aici, tiene cu poporulu teu, acest'a e loculu teu innascutu.“

Baronu G. Kemény: Cine asculta espunerile sasiloru ce se opunu proiectului, vede numai decâtu anacronismulu punctului de vedere pre care ni l'amu puté esplicá, cându ne amu aflá nu aici in Pest'a, ci buna óra in Mediasiu inainte cu 200 ani; dara astadi e producerea acést'a neesplicabila.

Stimatii amici sasi din stâng'a estrema (risu, protestu in stâng'a estrema) pardonu! din drépt'a estrema, afirma, ca populatiunea fundului regiu forméza inca si astadi o natiune politica deosebita, dara densii se afla in privinti'a acést'a intr'o eróre mare.

In seculii de mai nainte, dejá sub regi, esistá intr'adeveru in Transilvani'a, trei natiuni politice, investite cu privilegie proprii, cari se despartiau cu totulu de olalta prin organisatiunea interna. Aceste trei natiuni, magiarii, secuii si sasii, locuiau in trei cantóne proprie si decideau in afacerile comune pre bas'a unui pactum conventum, asiá incâtu fâra consensulu tuturoru nu se potea aduce vre-o resolutiune.

Dar' acést'a separatiune a natiuniloru si-a perdutu propri'a sea insemnatate dejá cându Transilvani'a se reintórse la corón'a s-tului Stefanu. Dejá in articlulu IX: 1791 alu dietei tranne s'a sistatu dreptulu votului comunu ce-lu avéu cele trei natiuni. Decisivu fu articululu de lege VII: 1848, prin care s'a pronunciatu uniunea cu Transilvani'a. Diet'a din 1848 dela Clusiu a acceptatu ide'a uniunei cu entusiasmu; deputatulu sasu E. Roth dechiarà, ca primesce uniunea si dintre cei 22 deputati sasi au subscrisu 17 memorandulu, in care sasii si-au desfasiuratu dorintiele loru la esecutarea uniunei.

In diet'a respectiva fu indrumata deputatiunea regnicolara sa lucre la unu proiectu basatu pre dreptu si ecuitabilitate. In acea resolutiune se mai afla trei cuvinte, pre cari Baussnern citandu resolutiunea le a trecutu cu vederea. Aceste cuvinte suna „si o politica sobria,“ va sa dica sa se tiena in vedere interesulu statului.

Dupa aceea a incetatu viéti'a politica, celu putienu in pârtile ungurescì ale Transilvaniei. Prin art. 43: 1868 s'a apromisu regularea fundului r. Sasii provocându-se la acestu articulu sa nu uite, ca introducerea la acestu articulu este articululu dietei din Clusiu, prin care se renuntie la tóte drepturile separatistice de pâna acum.

Trecendu la scopulu proiectului de lege in desbatere oratorulu observa, ca dorinti'a, de a se organisá fundulu r. cá unu municipiu de genu mai inaltu, colidéza cu principiele parlamentare.

Se plângu contrarii proiectului ca acest'a intentiunéza nimicirea poporului sasescu, dar' nici vorba despre acést'a, câci poporulu sasescu e cu multu mai laboriosu, mai trainicu decâtu sa póta fi slabitu prin detragerea unui privilegiu teritorialu.

Oratorulu se mira, ca togm'a sasii suntu acei'a, cari adi se provóca cu atât'a emfasa la vechile loru drepturi, de cari au resignatu de repetite ori. Dejá in anii 50 resignara densii de aceste drepturi separate dorindu sa se formeze o provincia sasésca deosebita, care sa fia egala cu celelalte pârti din monarchia. In diet'a din 1863 s'au dechiaratu drepturile separate de „fâra pretiu.“ Togm'a diet'a acea a tramisu deputati in senatulu imperialu austriacu si a elaboratu si unu planu de impartire teritoriale fâra de a se gandí la fundulu r.

In Transilvani'a nu suntu natiuni politice, formatiunile din evulu mediu au sa inceteze, nu se póte dá fia-cârui unu „extrawurst.“ Oratorulu speréza ca tiér'a sasiloru va inflorí si dupa sistarea privilegieloru.

E. Trauschenfels aperandu proiectulu de resolutiune alu lui Kapp combate pre antevorbitoriu, care aderéza, dice oratorulu, la Verwirkungs-Theorie. Cuprinsulu scurtu alu lungului seu discursu e sustienerea fundului r. in integritatea sea politica de pâna acum.

Ig. Helfy desfasiura parerile sale pentru acceptarea proiectului intr'unu tonu ironicu polemisandu cu Baussnern.

Domnii deputati (sasi), — dice Helfy — ni vorbescu continuu de „o missiune culturale“, marturisescu, ca intre densii suntu barbati invetiati si stimabili, dara nu intielegu in ce constà missiunea culturale a sasiloru cá natiune. Au ei o literatura sasésca? o arta sasésca? séu intielegu cum-va meritele castigate pentru reformatiunea religiósa? Déca e asiá, ungurii inca au luptatu togm'a cu atâtu zelu pentru reformatiune. Cum ve inchipuiti dvóstra o cultura fâra literatura si arta — ba fâra limba, (Ilaritate) pentru ca limb'a ce o vorbescu ei acasa e unu dialectu neintielesu.

Varietâti.

⁂ Adunarea Scaunului este convocata pre Mercuri in 5 Aprile st. n. la 9 óre in. de médiadi. Objectele de pertratare suntu: 1) raportulu deputatiloru conflussului; 2) raportulu deputatiunei tramisa la in. ministeriu si la Majestatea Sea; 3) bugetulu scaunalu pro 1876; 4) aplacidarea dotatiunei de statu; 5) petitiunea pentru modificarea articulului de lege XXI din 1875; 6) inmultirea salariului pentru notariulu din Cisnadiór'a; 7) raportulu comissiunei pentru esaminarea ratiocinieloru; 8) raportulu anualu alu comissiunei scólei de industria; 9) curentie.

Cu acésta ocasiune publicâmu si proiectulu bugetului pre anulu 1876.

Bugetulu

pe anulu 1876.

A. Recerintia.

1.	Adausu la spesele de administratiune din anulu 1866—1871, pr. florini 25077.93 10. si ultim'a rata cu	6000 fl.
2.	Contingentu la fondulu de pensiune	1200 „
3.	Pentru scopuri rurali .	2000 „
4.	Chiri'a pentru cas'a de carceri din 1861—1870 a dou'a rata cu . . .	2000 „
5.	Contingentu la spesele de infiiintiare a oficiului de supratimbrare restulu de	500 „
6.	Remuneratiune pentru conducerea agendeloru casei	800 „
7.	Pentru spese neprevediute	600 „
	Recerintiele totale	131000 fl.

B. Acoperire.

Prin contingentulu:

a) a cetâtiei Sabiiului cu 6550 fl.

b) a comuneloru rurali cu $3\frac{121}{1000}$ % a datorintiei de contributiune ex 1874 si anume:

Nrulu postale	Numele comunei	Datorinti'a de dare		Contingentu	
		fl.	cr.	fl.	cr.
1	Boiti'a . . .	3080	57½	96	16
2	Bungardu . .	9225	07	69	46
3	Vurperu . . .	7896	71	246	46
4	Sadu	3834	19	119	68
5	Avrigu . . .	10103	45½	315	35
6	Galesiu . . .	1494	38½	46	65
7	Bradu. . . .	4333	14	135	25
8	Cristianu . . .	9846	24	307	32
9	Siur'a mare . .	6448	91	201	29
10	Gur'a-riului . .	4720	56½	147	35
11	Hamb'a . . .	3650	58½	113	95
12	Amnasiu . . .	5064	45	158	08
13	Gusteritia . .	6311	95	197	02
14	Cisnadia . . .	11967	87	373	55
15	Cacov'a . . .	1764	28½	55	07
16	Casioltiu . . .	3259	72	101	75
17	Siur'a mica . .	5672	37½	177	05
18	Cisnadiór'a . .	2230	48	69	63
19	Mohu	2205	75½	68	86
20	Turnisioru . :	9644	10	301	—
21	Nou	5376	48	167	82
22	Orlatu . . .	4411	38½	137	69
23	Poplac'a . . .	4317	59	134	76
24	Porcesti . . .	2680	83½	83	68
25	Racovitia . .	3015	64	94	13
26	Resinari . . .	11936	66	372	56
27	Rusciori . . .	2266	23½	70	75
28	Rusiu	4678	12	146	02
29	Rosi'a . . .	4858	38½	151	65
30	Sielimberu . .	5207	31	162	54
31	Sebesiulu superioru	1500	84	46	85
32	„ inferioru	1550	90	48	42
33	Sibielu . . .	2469	49½	77	08
34	Sinn'a . . .	5738	52	179	13
35	Slimnicu . . .	11175	58½	347	94
36	Sacadate . . .	3932	52	122	75
37	Saliste . . .	10325	43	322	28
38	Talmaciu . .	3489	39½	108	91
39	Talmacelu . .	2154	49	67	26
40	Dai'a	3353	71	104	68
41	Tilisc'a . . .	3670	99	114	59
42	Vale	2790	04	87	09
43	Vestemu . . .	3219	46½	100	49
	Laolalta .	209846	84	6550	—

Sabiiu in 28 Decembre 1875.

Motivarea comitetului scaunalu.

Comitetulu propune, cá onorabil'a adunare scaunale se binevoiésca a decide:

1. Preliminariulu recomendatu din partea magistratului snb Nr. 10264/1875 cu o recerintia de 13100 fl. v. a. pentru cas'a scaunale pro 1876 se apróba si positiunile:

1 cu	. . .	6000 fl.
4 „	. . .	2000 fl.
5 „	. . .	500 fl.
	la olalta:	8500 fl.

se suscepu intre erogatiunile estraordinarie; positiunile sistemisate:

2 cu	. . .	1200 fl.
3 „	. . .	2000 fl.
5 „	. . .	800 fl.
dimpreuna cu spesele de sub pos. 7 pentru erogatiuni neprevediute cu	. . .	600 fl.
	laolalta .	4600 fl.

se punu intre spesele ordinarie

2. Acoperirea recerintiei prin contingentulu cetâtiei Sabiiu cu jumetate pr. 6550 fl. si prin contingentulu commuEneloru rurali cu celalaltu jumetate pr. 6550 fl. se apróba si solvirea cuoteloru decadiunde si calculate din partea magistratului pre bas'a dârei directe din anulu 1874 va urmá in 2 rate egalu la 1 Maiu si 1 Novembre 1876.

⁂ Esamenu. In anulu acest'a s'a deschisu scól'a nóstra greco-orientale in cetatea Sabiiului, in fruntea carei se afla demnulu de lauda invetiatoriu dlu Ioanu Crisianu. In dilele cele dintâiu a le lunei lui Martiu s'a tienutu primulu esamenu. Resultatulu esamenului a fostu fórte multiamitoriu, pentru ca din respunsurile eleviloru a pututu vedé ori cine ca dlu invetiatoriu a sciutu desteptá cugetarea eleviloru. Ei cându respundeau scieau sa dea sama de ce si pentru ce respundu asiá. Din acestu micu inceputu suntemu indreptatiti la resultate si mai mari in viitoriu si de aceea recomendâmu concetatieniloru scól'a si pre dlu invetiatoriu.

⁂ Tempulu e pre aici fórte frumosu, pré frumosu pentru lun'a lui Martiu, pentruca avemu o caldura de 25° in fati'a sórelui. Vegetatiunea este fórte inaintata.

Concursu.

Parochi'a gr. or. Certegia protopresbiteratulu Campeni, de clas'a a III aflându-se vacanta, se deschide si publica prin acést'a concursu, pâna in 10 Aprile a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

I.	Tacsele stolare.	
	a) dela botezuri . . .	15 fl.
	b) dela cununii . . .	40 fl
	c) dela molitve pre posturi, si plat'a ss. pasci.	30 fl.
	d) osfestaniile. . . .	60 fl.
	e) inmormentâri . . .	160 fl.
II.	Dupa pamentulu bisericei unu venitu anualu de	100 fl.
	Sum'a:	405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia voru avé a-si adresá concursele loru, in sensulu statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la subscrisulu.

Campeni 11 Martie 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(2—3)

Ad Nr. 2.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia romana gr. or. de a III clasa Banabicu constatatóre de presentu din 176 familii din cari 20 familii neorustici (tigani) cu 864 suflete, pre bas'a gratiósei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 15 Decembre a. tr. Nr. 2794 ex 1875 se escrie prin acést'a concursu pâna la 11 Aprile 1876.

Venitele preotiesci impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte si cocna in mijlocu, siura si grajdu, tóte de lemnu, acoperite cu paie.

2. Portiunea canonica de 35 jugere 393 $\square^0$ cum aréta fói'a O. f. Nr. 16 si protocolulu de regulatiune din 1873.

3. O jumetate (8 cupe) ferdela de bucate dela fia-care casa séu fumu si de presentu dela 156 familii, câci cele 20 familii nu dau bucate.

4. Un'a di de lucru cu palm'a, la sapa, secere séu cósa etc. dela 176 familii.

5. Stol'a usuata precum au avutu si fostulu parochu, ce de nou s'a defiptu in sinodulu parochialu din 24 Fauru 1876.

Din venitele de bucate si dilele de lucru cantorele actualu capeta a $\frac{1}{4}$ parte, iér' din stola $\frac{1}{3}$ parte; din bucate capeta crasniculu a $\frac{1}{10}$ parte.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti a-si asterne concursele sele, instruite conformu statutului organicu si dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecesanu pâna la 11 Aprile a. c.

Clusiu, 26 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

V. Rosiescu,
prot. rom. gr. or.

(2—3)

Edictu.

Marin'a George Dutia din Rotbavu, de religiunea gr. or. care de 6 ani parasí cu necredintia pre legiuitulu ei barbatu Arsenie Vladescu, si nu se scie ubicatiunea ei, prin acést'a se citéza a se presentá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o di dela datulu subsemnatu, câci neinfatisindu-se se va pertractá actiunea barbatului si in absenti'a ei.

Brasiovu in 21 Febr. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
protopopu.

(3—3)

Edictu.

Zosimu Comanu din Nou, de religiunea gr. or. carele parasí pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Savu totu de acolo, de 3 ani de dile, si nu se scia unde se afla, este citatu prin acést'a a se infatiosiá la subsemnatulu foru matrimoniale, câci de nu se va infatiosiá in restempu de unu anu si o di dela datulu de facia se va pertractá actiunea sotiei sele si in absenti'a lui.

Brasiovu in 16 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
protopresbiteru.

(3—3)

Banc'a generala de asecuratiune reciproca „Transilvani'a“.

Neintrunindu-se la adunarea generala ord. a VII., conchiamata pe 26 Martiu a. c. c. n. numerulu membriloru prescrisu in § 23 alu statuteloru, acesti'a suntu invitati a se infatisiá

Vineri in 7 Aprile a. c. c. n. la 4 óre dupa prandiu in sal'a Magistratului de aici spre tienerea susunumitei adunâri.

Obiectele pertractârei suntu cele dejá publicate si adunarea va fi conformu § 23 din statute fâra respectu la numerulu membriloru presenti capace de a aduce concluse.

Sabiiu in 30 Martiu 1876.

Consiliulu administrativu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tierstreine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 25. ANULU XXIV.

Sabiiu 25 Martiu (6 Aprile) 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre unu patrariu de anu (Aprile–Iuniu) alu anului **1876**. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu **1** fl. 57 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca **2** fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, **3** fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Alegerile la sinodulu archidiecesanu.

(Fine.)

In cerculu clericalu alu Calatei mari este alesu: P. Protopr. Basiliu Rosiescu.

La resultatulu alegeriloru sinodale in archidiecesa.

Acum avemu list'a intréga a deputatiloru sinodali si dupa acest'a putemu face o conclusiune si la fisionomi'a fiitoriului sinodu archidiecesanu.

Unu numeru insemnatu de membrii suntu realesi; suntu inse, si inca unu numeru bunisioru, si membri noi, cari intra pentru prim'a óra in sanctuariulu representantiei bisericei nóstre natiunale. Nu putemu dice nici despre unii nici despre altii ca nu-i cunóscemu, pentruca suntu pré putiene esceptiunile, despre cari amu avé dreptu sa dicemu ca nu cunóscemu pre noii alesi de locu. Activitatea tuturoru, multa putiena, buna rea, este dejá cunoscuta séu pre unu terenu séu pre altulu. Dar nici ca se póte sa nu fia cunoscuta activitatea tuturoru, cari se radica câtu de putienu spre nivelulu inteligintiei, mai alesu, in tempulu acestu sgomotosu si miscatu, in care traiescu generatiunile presentului.

In totalu dara considerata fisionomi'a, dupa persóne, face asupr'a privitoriului nepreocupatu o impressiune buna. Credemu si totu odata si sperâmu ca cele judecate dupa persóne se voru impliní cându vomu avé dinaintea nóstra si faptele noului corpu representativu.

In credinti'a si speranti'a acést'a ne intarimu mai vertosu si pentru aceea, câci in sinulu bisericei nóstre archidiecesane nu suntu principie opuse. Toti vremu autonomi'a bisericei pastrata, toti vremu administratiunea bisericei dupa legile esistente si in directiunea aratata de legile esistente, n'amu vediutu nicairi arborandu-se unu principiu nou in un'a séu alta directiune. Voru fi ici si unde, divergintie de pareri in privinti'a realisârei unoru cestiuni cari emanéza din principiele de care se conduce biseríc'a nóstra, va se dica, in privinti'a unoru objecte singulare. Aceste suntu neevitabile in corporatiuni compuse de membri asiá numerosi, precum este si sinodulu nostru; se potu inse complaná si delaturá fórte usioru, firesce numai prelânga strict'a observare a asiedieminteloru fundamentale ale bisericei crestine ortodocse resaritene.

Cându vorbimu inse despre ce-va ce cade macaru numai pre jumetate in domeniulu viitoriului nu putemu sa nu cugetâmu la tóte possibilitâtile. Nu putemu sa nu cugetâmu, pentruca trecutulu ne a invetiatu, ca si in corpuri representative se póte intemplá cá cestiunile, ori-câtu de inocente aru fi ele in sine ori câtu de intemeiate aru fi ele pre principie solide si neclatite, sa fia stramutate séu mai dreptu disu, sa caute unii ómeni a le stramutá pre unu terenu strainu de natur'a loru, si atunci si divergintiele cele mai usióre se transforméza in dificultâti, cari se potu resólve numai prelânga mari si lungi discussiuni.

Celu mai strainu terenu de natura objecteloru apartienetóre de corpuri representative este celu alu intereseloru particulare si personale si de astfeliu de interese, trist'a esperintia ne invatia, se potignescu destui ómeni. Suntu adeca si de acei'a, cari sedusi de o iubire de sine, reu intielésa, punu interesele loru particulare si personale mai pre susu de interesulu publicu. Ori si unde se vira astfeliu de interese in discussiuni publice, a câroru scopu este binele publicu, se stirbesce terenulu principieloru si astufeliu de stirbiri producu dificultâti, si ce se nasce de aici mai departe suntemu in dreptu a presupune ca este cunoscutu fia-cârui omu, cu câtu de putienu daru de orientare.

De aceea astfeliu de possibilitâti nu potu nici cându luá loculu onorificu de principii si de opusetiune, nici representantii loru numele onorificu de partida. Altfeliu le numesce lumea pre cele dintâiu si pre cei din urma.

Si unele si altele nu mai au loculu in biserica; va se dica cine se tiene de o astfeliu de opositiune s'a situatu insusi pre sine afara de comuniunea bisericei nóstre.

Missiunea bisericei este cea mai importanta missiune. Ea are sa se ingrigiésca de omu in intregulu lui moralu de fericirea lui in viatia si dupa mórte. Missiunea acést'a desemnéza dara prin sine ins'asi drumulu pre care au sa procéda crestinii in tóte afacerile loru. Deci ce vomu dice cându crestinii au sa lucreze tocmai in ceea ce se tiene strinsu de objectulu celu mai legatu de missiunea cea mai importanta a intregului loru? Vomu dice, ca ei suntu datori a se desbracá de totu ce este particularu si personalu si a avé in tóte afacerile loru, dupa consciintia, si cunoscintia, numai binele bisericei, pre care, in casulu nostru, o representéza si dela carea asteptâmu atâtu de multu.

Este dara o datorintia imperativa a fia-cârui membru sinodalu, cá indata ce vede ca se ivesce numai vre-o intentiune, carea inclina spre particularismu si personalitate, sa o combata cu tóte armele adeverului si binelui publicu. Pentru acesti'a suntu chiamati toti membrii sinodali, cá sa fia aparatori adeverului si binelui publicu.

Acestu oficiu are sa-lu implinésca fia care cu tóta scumpatatea, déca vrea sa corespunda missiunei celei inalte de care este partasiu. Are sa-lu implinésca fâra nici o consideratiune la nici unu interesu particulariu.

In astfeliu de impregiurâri nu au locu considerârile, mai alesu cându aru fi invederatu lucru, ca tocmai prea multele considerâri aru asterne calea cea larga, pre carea, in detrimentulu binelui publicu si comunu, unulu séu altulu aru puté ajunge la folóse, cari nu au altu scopu de câtu binele materialu si trecatoriu a câtoru-va persóne.

Sângele celu nerescumparabilu, carele a vepsitu crucea pre Golgotha, nu s'a versatu pentru unii, ci pentru omenimea intréga. Aru fi deci o pangaritura de cele mai sânte, cându cine-va in numele celu sântu alu bisericei celui Atotusântu aru cautá sa veneze lucruri, cari suntu cu totulu opuse iubirei celei nemarginite de ómeni, in togma opuse cá argintii vendiatoriului Iud'a.

Si in tempuri normale aratâri cá cele atinse producu reu mare, cu atât'a mai vertosu aru produce in tempulu nostru, in care abiá amu intratu in constitutiunalismulu bisericescu si in care de alta parte, giuru impregiurulu nostru, suntu atâti pânditori, cari astépta cu nerabdare sa véda regresulu, dara nu progresulu bisericei nóstre.

Biseric'a nóstra, carea dupa cum amu disu mai susu, are de a face cu eulu nostru moralu intregu este adencu infipta si in intregulu nostru natiunalu si asiá cine gresiesce in contr'a ei, gresiesce si in contr'a esistintiei nóstre natiunale. Déca acum gresiél'a aru vení din sinulu nostru si reulu aru fi mai mare, pentru-ca pre lânga aceea ca amu cadé in prapastia, aru mai jacé asupr'a capeteloru nóstre si blastemulu, ca prapasti'a s'a pregatitu din insusi sinulu nostru.

In punctulu acest'a de priviri credemu ca nu stâmu nici decum isolati cu parerile nóstre si de aceea, chiaru cându s'aru intemplá possibilitatea aratârei, ceea ce noi astadi nu o mai credemu, ca unii putieni aru voí a se abate dela adeveratulu terenu pentru niscari pareri de folóse particulari séu personale, cei multi, standu pre terenulu celu tare si neclatitu alu adeverului, cu inlesnire ii va convinge despre parerile loru gresite.

Altcum, déca abstragemu dela eventualitâti cá cea atinsa, alte greutâti preste care aru avé sa dea sinodulu fiitoriu nu ne putemu intipuí. Noi nu scimu, dupa cum amu disu indata la inceputu, sa esiste diferintie principali. Sinódele trecute s'au enunciatu in dóue renduri, asiá dicendu unanimu, ca voru urmá principiele statorite de nemuritoriulu Marele archipastoriu Anndreiu, si dela aceste nu credemu sa aiba cugetulu cine-va din archidieces'a nóstra a se abate. De aceea, de o opusetiune parlamentarie, liberale-natiunale, dupa principie, pâna acum nici vorba nu póte fi; déca aru fi aru trebuií sa se ivésca intâiasi data.

Nici o atare ivire cu totulu nóua nu putemu presupune, pentruca nu ni este cunoscuta caus'a pentru asiá ce-va.

Un'a scimu, si acést'a este sciinti'a cea mai positiva, ca sinodulu nostru archidiecesanu in un'a din enunciârile sele si adeca in cea din siedinti'a a IV tienuta in 10 Aprile 1874 la p. 19. intre altele a disu . . „sinodulu archidiecesanu intru e-„ternisarea numelui **Marelui Andreiu**, intâiului Archiepiscopu si Me-„tropolitu alu români loru de religiu-„nea greco-orientala din Ungari'a si „Transilvani'a dupa restaurarea ve-„chiei nóstre Metropolie prin elu in-„susi, dechiarandu acestu sinodu ca „atâtu numele repausatului 'lu va pa-„strá pentru totu viitoriulu in sânta „aducere aminte, precum si faptele si „lucrârile lui si **directiunea** data de „elu bisericei nóstre o va priví de „modelu in venitoriu“ .... si ca ceea ce dice unu sinodu cu tóta solemnitatea si se radica la valóre de conclusu trebuie respectatu si de sinódele urmatóre câtu tempu va esistá biseric'a nóstra.

Si noi, pre câtu cunóscemu persónele cele ce intra de nou in sinodu, nu avemu nici o ansa sa ne indoimu, unu minutu macaru, ca nu aru fi petrunse de santieni'a conclusului citatu, séu ca aru tinde care-va la o modificare câtu de mica din trensulu.

Eata dara cuvintele nóstre pentru care amu disu la inceputu, ca fisionomi'a sinodului dupa list'a deputatiloru face asupr'a nóstra o impressiune buna.

Si déca vomu fi norocosi a obtiné in tipulu acest'a realisarea credintieloru si sperantieloru nóstre viitoriulu archidiecesei nóstre este asiguratu pentru tóte tempurile. Atunci ori ce incercare din afara de a strabate in staululu autonomiei nóstre bisericesci se paraliséza; iéra biseric'a cea viia, crestinii nostri, voru prosperá in tóta privinti'a.

In tipulu acest'a ne credemu indreptatiti a nu luá nici o notitia despre unele anomalii, despre care ni se spune ca s'au facutu din partea unoru individi cu ocasiunea alegeriloru. A fostu póte pré multu zelu reu intielesu, unu zelu, care va avé a se reduce prin sinodu la aceea ce i se cuvine.

Déca atingemu totusi si partea acést'a o facemu, pentru-cá se ne invetiamu a distinge intre lucruri principale si intre lucruri secundare, séu dupa cum ne mai obicinuimu a dice, de adóu'a mâna.

Revist'a politica.

In Vien'a se tienù Marti siedintia ministeriale comuna, sub presidiulu comitelui Andrassy, participandu si ministri presiedinti si ministri de finance din ambe jumetâtile monarchiei. Consiliulu ministerialu se ocupà cu bugetulu comunu. — Conferintiele ministriloru de dincóce si de dincolo de Lait'a nu credemu sa fia avutu resultatele dorite. Resultatele ulteriori inse trebuiescu asteptate.

Afacerile orientali devinu pe di ce merge totu mai interesante. Pacificatiunea sub auspiciele baron. Rodici pare a fi simplu respinsa de insurgenti, proviantarea fortaretiei turcesci Niksich este paralisata si incâtu privesce armistitiulu de 10 séu 12 dile este inlocuitu cu nóue lupte: la Un'a, lânga ap'a Unei.

„Aug. Allg. Ztg.“ are informatiuni atâtu din Belgradu câtu si din Cettinje, dupa cari pacea este asigurata numai o schiópa de tempu. „Este curatu o ilusiune, de carea patimescu unii in anumite cercuri austriace, prussiane si russesci, a crede, ca se va mai puté impedecá invertirea rótei evenemințeloru de pre Balcanu.″ Insusi turcii, se dice acolo mai departe, impingu lucrurile la decisiune. Decisiunea acést'a nu va intardiá.

Alte sciri din Belgradu ne spunu ca intaritarea asupr'a Austro-Ungariei atâtu este de mare la tóte partidele incâtu nu are asemenare nici cu intaritarea asupr'a turciloru. Caus'a nu se póte cautá altu unde-va decâtu in schimbarea politicei lui Andrassy fatia cu crestinii din Turci'a. Tóte semnele: purtarea populatiunei serbesci, purtarea pressei rusesci, purtarea turciloru vorbescu pentru erumperea resbelului. Vorba este numai cându? Suntu diurnale, cari nici in privinti'a acést'a nu voru sa lase pre publicu la indoiéla si dicu ca la Sangiorgiu (23 Aprile) Serbi'a va intrá in actiune.

Imperatulu rusescu va parasí in lun'a cea mai de aprópe imperiulu seu si va petrece 6 luni in strainatate.

Din Versailles se telegraféza, ca mâne (in 5 Aprile) va publicá fói'a oficiala legea despre delaturarea stârei martiale, care duréza dela 1870.

La cestiunea comassârei si proportionârei.

(Urmare.*)

A dóu'a intrebare ce si o pune si respunde „Kelet“ in objectulu acest'a e: de este de lipsa cá comassarea, precum si celelalte cestiuni urbariale ce stau in strinsa legatura cu ea, sa se efeptue si resólve pe calea legei judiciare? Séu de nu, pre care alta cale?

La intrebarea acést'a „Kelet“ respunde deocamdata, numai din punctu de vedere alu cestiuniloru urbariale, sustienendu ca in acestea trebuie sa se observe procedur'a inquisitorica. Deci densulu nu se póte impacá cu acea, ca li se lasa fostiloru coloni atâtea remedii de a traganá si ingreuiá resólverea causeloru urbariale; ci elu aru dorí cá mai bine judecatorii sa dispuna dupa chipsuiél'a propria, ca asiá pretinde interesulu economicu alu tierei, apoi fostii coloni sa fia datori a se supune orbesce dispositiuniloru judecatoresci fia acelea ori cum voru fi. Câci fostii coloni — dupa „Kelet“ trebuie sa fia multiamiti cu ori-ce sfarmitura ce pica din gratia de pre mésa domnésca; si numai urgisitii de nemti din epoc'a lui Bach iau sumutiatu pre ei asupr'a stapâniloru si adusu acolo, cá sa cutedie a processá cu densii.

Insemnatatea opiniunei acestei'a o póte cuprinde numai acel'a, care din propria esperintia scie, câtu de anevoie este a aduce adi la valóre, chiaru si vitrigile dispositiuni legali, ce le avemu in cestiunea regulârei referintieloru procediende din urbarialitate. Atâtu incurcatur'a referintieloru acestor'a, câtu si nechiaritatea dispositiuniloru legali, ingreue pré multu aducerea unei sentintie pre deplinu drepte si pentru ambe pârtile equitabile. Se vede inse ca fostii boieri n'au causa de a se plânge asupr'a neajunseloru acestor'a de atât'a insemnatate; câci ele, dupa cum trebuie sa deducemu chiaru din giurstarea acést'a — servescu in favorulu dloru. — Inchipuiésca-si inse cine-va ca sub astfeliu de momente s'aru taiá si calea pentru ori-ce remediu; apoi 'si va face o fidela inchipuire despre modulu cum aru dorí boierii comassarea si preste totu regularea referintieloru de urbarialitate. — Se intielege totu in interesulu agronomicu si economicu; inse nu alu tierei ci alu loru.

Procedur'a inquisitorica, 'si are si ea câile si marginile sele. — Si astadi se observa in causele urbariali o procedura in principiu inquisitorica; dar' carea nu-i face cu nepotintia unei'a séu celeilalte pârti, de a incercá celu putienu vindecarea reului ce i s'aru puté causá. In afaceri de acelea unde se tractédia de alu meu si alu teu, nu se póte face unu judecatoriu séu judiciu, singuru isvoru de dreptate; pentruca si judecatorii nu 'su alt'a decâtu ómeni si ómenii toti suntu gresiti séu mai bine dicendu gresitori. Apoi s'aru potriví cam reu si cu ide'a constitutionalismului — la carea dór in intrég'a tiéra nimene nu tiene mai multu, decâtu chiaru aristocrati'a magiara — cându s'aru invescá unu singuru foru séu oficiu, cu putere absoluta si s'aru marginí astfeliu sfer'a de dreptu a cetatieniloru.

In pertractarea intrebârei a trei'a: de e necesariu cá sa se incredintieze afacerea regulârei posesiuniloru, numai tribunaleloru; si de n'aru fi mai cu scopu cá sa se incredintieze atâtu tribunaleloru câtu si oficieloru administrative séu apoi de totu altoru oficii, care se fia compuse atâtu din juristi câtu si din alte persóne adapate in sciintiele technice? Se resólva „Kelet“ pentru modalitatea din urma. Din causa ca atâtu tribunalele câtu si oficiele administrative aru fi cu alte afaceri intru atât'a gramadite incâtu nu aru fi in stare de a satisface si recerintiei imperative de a regulá odata afacerile acestea. Mai departe din causa ca cestiunea regulârei afaceriloru acestor'a nu aru fi o cestiune curatu numai de dreptu; ci totu odata si economica si astfeliu nu s'aru puté resolvá bine decâtu numai cu concursulu ómeniloru de specialitate si in privinti'a din urma.

Tribunalele nóstre ce e dreptu, ca suntu gramadite cu feliuri si feliuri de afaceri si in stadiulu de acum'a mai ca nu suntu in stare de a-si indepliní cu câtu de putiena acuratetia chiamarea loru. Pre lânga acést'a se lucra mereu la reducerea tribunaleloru si din numerulu loru de pâna acum'a si astfeliu agendele celoru ce voru remané in viétia se voru mai inmultí inca si prin cele ale tribunaleloru ce se voru sterge. Inse lui „Kelet“ trebuie sa-i fia cunoscutu si aceea ca amu avutu si tribunale anume urbariale, care nu avusera de a se ocupá de alt'a decâtu numai de cause urbariale si cu tóte acestea causele urbariale nici atunci nu fusera mai bine superate decâtu acum'a.

Déca iéra au cestiunile regulârei posesiuniloru atâtu partea loru juridica, câtu si parte economica; pârtile acestea ale unei si aceleasi cestiuni suntu intru atât'a diferite un'a de alt'a, incâtu noi nici ca ne putemu inchipuí, ca cum s'aru puté ele superá prin unulu si acel'asi organu, fire aru compusu acest'a ori cum aru fi. — Pentruca intrebarea de dreptu, precum si cea economica, remane totu atare, in ori ce senatu séu consiliu aru vení sub desbatere; si noi nu putemu presupune ca atare economu séu juristu, deodata aru deveni capabilu de a deliberá si in o cestiune a lui pâna ací de totu necunoscuta, numai si numai pentruca senatulu in care se afla o pretinde ast'a dela densulu.

Nóue deci ni se pare multu mai potrivitu, ca si in cestiunea regulârei posesiunei, cá si in ori si care alt'a, sa-si indeplinésca atâtu juristulu câtu si economulu si techniculu pentru sine si neatarnatoriu agendele sele. In estu modu s'aru puté efeptuí regularea posesiuniloru si prin tribunalele de astadi, firesce provediendu-se cu puteri lucratóre de ajunsu; iéra partea economica si technica s'aru puté ingrigí iér' in modulu usitatu prin esperti cari nu apartienu de tribunalu.

Alt'a inse urmarescu boierii lui „Kelet“ dupa parerea nóstra prin oficiele pretinse separate si adeca ca sa se scape de spesele espertiloru, pre care astadi trebuie dupa lege sa le pórte densii, pre cându conformu proiectului loru aru trebuí sa le pórte vistieri'a statului in lini'a prima, iéra in ultim'a analisa tiér'a.

(Va urmá.)

---

*) Vedi Nr. 22.

Diet'a Ungariei.

III.

(Continuare.)

Notariulu cetesce §. 1. Se primesce.

La §. 2. care suna astfeliu:

„Oficiulu de comite sasescu incéta, si cu acestu titulu se inzestréza comitele supremu alu comitatului Sabiiu, cá presiedintele adunârei generali a Universitâtiei sasesci.“

Hegyessy Márton: On. Casa! Paragrafulu acest'a dreptu ca sterge pre viitoriulu oficiulu de „comite sasescu“, inse cu titlulu acel'a inzestréza pre comitele supremu a infiintiandului comitatu alu Sabiiului. Procedur'a acést'a dupa modest'a mea parere este incâtu-va in contradicere cu § 1. art. de lege 43. 1868, in care apriatu se dice, cumca: numirile teritoriali dupa natiunile politice ce au esistatu pâna ací se nimicescu. Dar' fiinduca de alta parte nu potu pricepe caus'a pentru care se trebuiésca a se sustiené diferinti'a ce n'are nici unu intielesu, care se referesce simplu numai la titlu, dar' din care in viitoriu Ddieu scie ce consecintie voru voí se traga fratii nostri sasi: propunu pre scurtu ca partea ultima a §-lui, adeca cuvintele „si cu titlulu acest'a se inzestréza comitele supremu alu comitatului Sabiu, cá presiedintele adunârei generali a universitatii sasesci“ sa se lase cu totulu afara, pentru ca cu acést'a nemic'a nu stergemu ci numai desfiintiamu unu titlu fara basa. Eara aceea ce propriaminte se enuncia aici ca presiedintele universitâtii sasesci se fie comitele supr. alu comitatului Sabiiului — se staveresce mai la vale in § 8. Mi recomendu amendementulu pentru primire“

Tisz'a Kálmán min. presied. „On. camera! Mi iéu voia a ve rogá sa binevoiti a primí §-lu asiá precum este conceputu. (Aprobari) Aceea ce nu convine cu consideratiunile neaperatu de lipsa ale administratiunei — adeca oficiulu de comite sasescu — in privinti'a acelui-a se enuncia cum-ca se desfiintiéza; dar' dupa ce scopulu este ajunsu, nu pricepu pentru ce se trebuésca a sterge si titlulu acest'a de care suntu legate reminiscintie istorice, — **dar cari numai reminiscintie voru remané si de aci incolo**.

Mie totdéun'a 'mi place a face lucrulu asiá precum lu aflu de lipsa, si nu me spariu neci de aceea ca taia in interesulu particulariu, — inse 'mi place a impliní lucrulu intr'unu modu care pentru respectivii este mai crutiatoriu. (Aprobare).

Parteniu Cosm'a. Eu fórte pre scurtu me voiu dechiará. Eu inca amu voitu se propunu in esintia acea ce a propusu condeputatulu nostru Hegyessy Márton, — pentru-ca eu aflu ca este intr'adeveru unu „ens sine necessitate“ cá se damu cuiva unu titlu, a cârui base nu esiste.

Acest'a aru fi unu „Titel ohne Mittel“ cum dice némtiulu, care n'are neci o valóre, si pre care practiculu sasu nu da nici o cépa degerata,

Trebue sa observu cumca de cumva cugetati ca cu sustienerea acestui titlu faceti vr'o placere domniloru sasi — ve insielati fórte.

Eu cu multu mai bine cugetu a cunósce pre sasi de câtu se presupunu despre densii cum-ca si aru dorí unu astfeliu de titlu de comite sasescu precumu este celu propusu; de totu altufeliu de titluli-aru trebuì loru, intr'atât'a altfeliu, incâtu cu titlulu de „comite sasescu“ neci chiaru pre comitele actualu nu-lu onoréza.

Deci, de óre-ce prin acest'a nu amu face neci unu lucru placutu sasiloru, considerandu ca titlulu n'are neci o basa — ca oficiulu la care se referesce este desfiintiatu — partinescu propunerea lui Hegyessy si rogu pre on. casa se binevoiasca a o primi“.

Presiedintele: pune la votu proiectulu orginalu, care priimindu-se amendamentulu cade.

Notariulu: cetesce §. 3. Se primesce.

La §. 4. care suna astfeliu:

Averea universitâtii sasesci (§§. 6 si 7) se póte intrebuintiá eschisivu numai spre scopuri culturali.“

Michailu Casper (sasu): Onorata casa! Mi-iéu voia a face o mica propunere, cá adeca in loculu cuventului „eschisivu“ sa se puna „de regula.“

Spre motivarea acestei propuneri numai atât'a voiescu a observâ, ca restringerea dreptului de libera dispusetiune cu proprietatea — in modulu ce se afla in § presinte si se esprime prin cuventulu „eschisivu“ — o aflu de esagerata si nejustificata nici chiaru in casulu de cum-va s'aru decretá prin lege.

Departe este de mine a poftí cá averea natiunei sasesci sa se intrebuintieze spre alte scopuri decâtu culturali, dar cu tóte acestea nu aflu cu cale a se restringe fâra nici o causa fundata dreptulu de libera dispusetiune a proprietariului asupr'a proprietâtiei sele, si prin lege a eschide si chiaru possibilitatea cá din averea universitâtiei macaru numai o pará sa se póta folosí spre alte scopuri decâtu culturali s. e. spre scopuri de binefacere.

Din aceste motive ve rogu sa-mi primiti propunerea cu atâtu mai vertosu ca acea de feliu nu alteréza scopulu si esenti'a proiectului de lege, iéra de trecerea preste competintia din partea adunârei generali a universitâtiei sasesci nu póte fi téma, pentruca intr'ast'a privintia este pre deplinu provediutu in § 12, unde apriatu se dice cumca conclusele adunârei generali numai atunci voru fi valide de cum-va voru obtiené aprobarea ministrului.

Tisza Kálmán minist. presied. Credu ca n'amu trebuintia de o motivare estinsa spre a dovedí, cumca amendementulu acest'a nu-'lu consideru de acceptabilu. (Aprobâri.)

Este dreptu ca esecutarea unoru concluse este conditionata de incuviintiarea guvernului, dar chiaru pentru acést'a este de lipsa sa fia marcatu cerculu in care este indreptatitu a se miscá guvernulu.

De cum-va este espresu in lege cumca averea numai spre scopuri culturali se póte intrebuintiá, atunci e naturalu cumca in casulu acel'a, de cum-va s'aru intentioná folosirea spre alte scopuri guvernulu si va cunósce datorinti'a. Din contra de cum-va acést'a nu s'aru esprime in lege, ci s'aru primí propunerea dlui deputatu, insusi guvernele aru poté cade câte odata in ispita, si in unele casuri aru esmite in altele nu, si din acést'a s'aru nasce frecâri neplacute permaninti. Ve rogu sa primiti testulu. (Aprobâri.)

Presiedintele: Pune la votu testulu orig. care se primesce si amendementulu lui Casper cade.

Notariulu: cetesce §§ 5, 6, 7, cari se primescu nestramutati.

La § 8 care suna astfeliu:

„Adunarea generala are

a) de presiedinte pre comitele supremu alu comitatului Sabiiu.

b) de vice-presiedinte pre acel'a

pre care adunarea generala lu va alege dintre membrii sei pe 3 ani

c) de notariu pre secretariulu universitâtiei (§ 15) iér fiindu acest'a impedecatu pre care dintre membrii sei va alege adunarea generala pentru durat'a unei adunâri.

Notariulu are dreptu de consultare si de votare.

d) de membri pre 20 deputati alesi prin acei locuitori ai fundului regescu, cari au dreptu de a alege deputatu dietalu. Si anume: din partea orasieloru Sabiiu si Brasiovu câte 2 asiá dara cu totulu a orasieloru Sighisiór'a, Sasu-sebesiu, Oresci'a Mediasiu si Bistriti'a câte unulu asiá dara la olalta 5.

Spre alegerea celorulalti 11 membri, pârtile celelalte ale fundului regiu se impartu in 11 cercuri electorali, si anume, cu privire la acea ca numerulu alegatoriloru incâtu se póte sa fia egalu, ca unu cercu electoralu sa nu se estinda preste teritoriulu mai multoru municipie infiintiande, si ca dupa putintia alegatorii acelui'asi fostu municipiu sasescu se remana impreuna.

Fia-care cercu electoralu tramite unu deputatu la adunarea generala a universitâtiei.

Parteniu Cosm'a: On. Camera! Sum necesitatu a propune si ací unu amendementu, si 'mi pare fórte reu, cumca deputatii din fundulu regiu s'au dechiaratu prin oratorulu loru ca la desbaterea speciala nu voru participá, si cei mai multi au si esitu dejá din camera, pentruca atât'a i-amu auditu laudandu-se cu semtiulu loru de dreptate, si provocandu-se la dreptate, incâtu sum convinsu ca de cum-va aru fi ací nu s'aru poté rabdá se nu recunósca cumca propunerea mea este cea mai drépta, si sa nu o spriginésca si din partea loru.

In §-lu acest'a este vorba ca propriu cine va compune universitatea sasésca? 20 de deputati ai fundului regiu.

Fundulu regiu fiindu impartitu in orasie, scaune si districte, din numerulu de 20 pre orasie cadu 9 iér pre scaune si districte numai 11.

Regretu ca nu ni s'au comunicatu date statistice privitórie la numerulu locuitoriloru.

Eu inse asiá sciu, cumca proportiunea intre numerulu locuitoriloru orasieloru si cel'a alu scauneloru si districteloru este aprópe ca 1 la 4 va se dica mai bine ca de 3 ori atâti'a locuitori au scaunele si districtele câti au orasiele, iéra in proiectu proportiunea este aprópe egala, pentruca sta 9 fatia de 11.

Guvernulu scie mai bine de câtu noi cumca si acum'a câtu este de mare nemultiamirea in universitatea sasésca pentru impregiurarea, ca orasiele adeca, minoritatea absorbu pre scaune si districte va se dica pre maioritatea locuitoriloru fondului regescu, si cumca minoritatea din universitate este necesitata mai la fie-care conclusu a dá votu separatu.

Eu on. casa asiu considerá de celu mai dreptu si mai ecuitabilu lucru cá scaunele si districtele se aiba celu putienu de doue ori atâti'a deputati in universitate câti voru avea orasiele; si asiá remânendu numerulu proiectatu pentru orasie 9, scaunele si districtele se aiba 18 deputati prin urmare numerulu totalu a deputatiloru se fie 27.

Póte ca mi-se va face obiectiunea cumca aru fi numerulu deputatiloru prea mare si aru costá prea multu in fia care anu, ast'a inse n'aru fi basata obiectiune, obiectele pertractande voru fi mai putiene inviitoriu si siedintiele nu voru durá asiá lungu tempu cá pâna ací, — va fi inse proportiunea drépta si ast'a aru produce multiamire generala, apoi asta-i capulu lucrului. Si recomendu propunerea mea spre primire.

Notariulu Gulner: cetesce propunerea care este: „In sirulu alu doilea alu punctului d, din §. 8, in locu de 20 sa se puna 27, iéra in lini'a a dóu'a, sirulu primu in ambele locuri sa se inlocuiésca 11 cu 18.

Presiedintele pune testulu orig. la votu si se primesce, amendamentulu cade.

La §. 15 se mai primesce unu amendamentu neinsemnatu a lui Casper si apoi ceia-lalti §§ pâna in fine se primescu nestramutati.

Revista diurnalistica

Erá de prevediutu ca regularea fundului regiu va pune in miscare press'a germana si colo „afara in imperiu". Cele ce le reproducemu sub rubric'a acést'a vinu sa constateze prevederea acést'a. Din reproducerile aceste se póte vedé câtu de putienu suntu cunoscute referintiele patriei nóstre in afara si câtu este de bine déca are cine-va partinitori si in strainatate.

Cu privire la desfiintiarea fundului regescu cetimu in diurnalulu germanu: „Tribüne" din Berlinu nr. 76 dto 30 Martie, sub rubric'a: Austro-Ungari'a urmatórele:

„Sasii din Tranni'a au incetatu de a mai fi o natiune politica. Diet'a ungurésca, dupa o desbatere lunga dar' emotiunata, a primitu legea pentru regularea, recte daraburirea asiá numitului fundu regescu. Deputatulu sasescu Baussnern numí acésta lege: calcare de cuventu eserciata din partea unui poporu fatia de altulu. Acést'a este critic'a cea mai scurta dar' nimerita a celui mai recentu eroismu magiaru. Câci tóte frasele loru de dreptu si ecuitate, suntu vanitate. — Insusi Tisza a esprimatu in lung'a sea cuventare asupr'a reformei pentru administratiune, ca elu nu voiesce sa surpe si dârime comitatele, ci mai multu voiesce sa le faca mai capabile de viétia. Comitatele unguresci, ce e dreptu remânu; in loculu loru nu se asiédia vre-o administratiune européna; ba nici chiaru denumirea amploiatiloru nu este introdusa. Inse privilegiele sasesci, institutiunile nemtiesci, cari de seculi au fostu unu scutu alu libertatei si ordinei, suntu ruinate. Acést'a nu este numai o injuria colosale, ci si o erore politica immensa. Câci chiaru germanismulu transilvanu a formatu pâna aici o baricada in fati'a aceloru pópora barbare (?), pre cari fondulu regiu le desparte de Ungari'a, si de cari ungurii nu fâra causa se temeau. —

In diuariulu „Leipz. Tgbltt und Anzeiger" aflâmu altu resunetu de dorere pentru spargerea fondului si o manifestatiune de simpathia câtra elementusu sasescu inruditu. Acestu organu se esprima intr'unu articulu intitulatu: Sasii din Transilvani'a in diet'a Ungariei in modulu urmatoriu:

Cu viu interesu a urmaritu poporulu germânu din inceputu manifestatiunile germanismului in tiér'a indepartata a Transilvaniei, si numele „Hermannstadt" (Sibiiu) are unu sunetu atâtu de primitivu germânu, incâtu a datu ansa unei poetrice, Iohanna de Weissenthurn, si unui componistu, Westermeier, sa folosésca acestu nume intr'unu spectacolu si intr'o opera. Paguba numai, ca densii ne producu aici nu germâni ci slavi si comitu astfeliu o falsificare a istoriei. Mai puternicu decâtu aceste opere mai multu séu mai pucinu fâra pretiu ne misca privelistea ce s'a desfasiuratu in dilele acestea in diet'a Ungariei. Vediuramu aci 14 barbati germani curagiosi luptanduse contr'a sfortiârii ce li o facu sute de contrari nimicindu pre calea legislativei privilegii de 700 ani cari au fostu scutulu sasiloru din Transilvani'a séu a germanismului si au impedecatu absorbirea loru prin maghiarismu si rormanismu. Cu vitezie si credintia au aperatu sasii din Transilvani'a in decursulu acestui lungu tempu nu numai pamentulu loru propriu sasescu, ci si domni'a maghiara, dela care au priimitu pre acel'a de alu seu, ceea ce densii nici odata n'au negatu. Acést'a vitezie si credintia o au recunoscutu cei mai mari regi ai Ungariei, unu Geisa, unu Andreiu, unu Carolu Robert, unu Mathia s. a. asigurandule sasiloru unele séu alte privilegie si consolidandu astfeliu viéti'a natiunale germâna. Nu se póte dice ca habsburghii cá regi ai Ungariei si mari principi ai Transilvaniei au contribuitu in deosebi la acést'a consolidare a germanismului, pentru ca deoparte, precum nu se póte ignorá, li-a lipsitu poterea, de alta parte inse pentru ca nu le convenea, regentiloru mai din urma, protestantismulu, ba póte si cetatienismulu sasiloru din Transilvani'a. Promissiuni de scutintia n'au lipsitu nici odata si nu s'a uitatu inca, ca Imperatulu si Regele Franziscu Iosifu li-a promisu in Decembre 1849 serbatoresce autonomi'a unei tieri de coróna specificu transilvana-sasésca — — acel'asi monarchu, care astadi in intielesu strictu constitutiunalu nu va intardiá sa dea aprobarea sea resolutiunii ce a adusu diet'a ungurésca, prin care se sfarma pamentulu sasescu séu regescu.

Cine va cetí cu atentiune discussiunile din siedintiele de pre urma ale dietei ungurescі, acel'a va observá numai de câtu, cu ce argumente sofistice infrumsetiéza magiarii si impreuna cu densii slavii si românii, condusi de ura câtra germâni, daraburirea pamentului sasescu si impartirea fragmenteloru lui la teritórie magiare. Ministrulu Tisza dise intre altele cam aceste, déca se voru sustiené tóte cele vechi, unu progresu nici ca se póte cugetá; acést'a enunciatiune nu póte fi decâtu adeverata, déca se va puté dovedí, ca (institutiunile) vechi impedeca desvoltarea celoru nóue, ceea ce nu se póte afirmá cu privire la pamentulu sasescu si la sustienerea lui cá unu teritoriu germanu compactu. De vomu intielege sub progresu magiarisarea tuturoru celoru-lalte natiunalitâti nemagiare, atunci firesce poporulu sasescu, in sine unitu, e la totu casulu o piedeca grea, si dlu Tisza impreuna cu ceilalti cari se falescu cu liberalismulu, nu ni voru concede nici odata, ca progresulu magiaru se invertesce nnmai pre lânga acést'a Si totusi lucrulu sta astfeliu. Cându erá sa se dea diuariului germânu „Gartenlaube" o lovitura si sa se detraga cetitoriloru magiari, slavi si români cari pricepu limb'a germâna, pentru ca, cum se dicea, s'a facutu vinovata de unu delictu duplu vatamându pre natiunea magiara si pre regele magiaru, — atunci ministeriulu ungurescu nu intardià nici pre unu momentu, a urmá cu interdictulu asupr'a foiei pre ministeriulu cislaitanu germânu care se prinse in cursa, ba pâna a si intrece pre acest'a cu asprimea in esecutarea interdictului. Dara unei foi magiare, care a vatamatu pre regele Franciscu Iosifu in modulu celu mai turcescu si grosolanu, pentruca acel'a n'a acompaniatu cosciugulu lui Deak, nu i s'a fâcutu nici unu reu, ba i s'a permisu sa se laude de repetite ori cu cuvintele acele. Cine se opune apoteosei magiariloru, acel'a intempina ura si se delatura cu ori-ce medilóce. „Gartenlaube" ajutá in modu eficace la latirea culturei germâne, de aceea se folosí cu bucuria prim'a ocasiune, pentru a i se oprí intrarea mai departe in imperati'a magiariloru. Cultur'a germâna inse e mesur'a si mesuratoriulu culturei magiare, le succede sa o respinga, atunci slavulu si românulu póte aflá la urma, ca magiarii pasiescu in fruntea civilisatiunii.

In discussiunile asupr'a ruinârei fundului regiu trebuie sa ne machnésca adencu unu lucru, ca totusi se aflara doi sasi sa pledeze, contr'a celoru 14 colegi ai loru, pentru usurparea drepturiloru poporului loru de câtra magiari. Deputatii Wächter si Fabritius nu se inspaimentara de aprópe unanim'a condemnare a connatiunaliloru loru. Se scie, ca acesti domni se bucurá inca de multu tempu de favorulu magiaru si se tiené de acei barbati nu prea rarí in Ungari'a, cari pórta cu predilectiune costumulu teatralu magiaru. Puternicu se radica preste figurele loru Kapp, Baussnern Trauschenfels, Gebbel s. a. cari cu graiu elocuentu, de-si in limb'a magiara, unic'a admisibila in dieta, au representatu din punctulu de vedere sasescu transilvanu, mostenitu din vechime, dreptulu si libertatea. Baussnern, fiiulu unui colonelu imperatescu repausatu de multu si descendentu dela comitele natiunei sasesci de odinióra Baussnern, dintre a cârui inruditi talentati mai multi membrii infrumsetiéza teatrulu germânu cu numele Ernst si Ernest, erá odinióra adoratoru insufletitu alu magiariloru, pre cari elu ii tiené de cei mai fideli aliati contr'a slaviloru. Cu caldura s'a intrepusu elu pentru densii chiaru contr'a connatiunaliloru sei sasi fâra de a se teme de ignorarea, la care erá supusu pre la inceputulu carierei sele politice dupa ce depusese caracterulu seu de oficieru. Dara incetu incetu ii cadiura soldii de pre ochi, cându trebuí sa cunósca, ca cu egoismulu ungurescu nu te poti demite la vorba si de atunci a remasu devotatu causei poporului seu fâra reserva. Cu zelu infocatu luptà elu pentru acést'a causa la desbaterile de pre urma ale dietei ungurescі, dara limb'a sea magiara inflorita nu-i potù fi de nici unu folosu, pentruca densulu voiesce sa-si insusiasca limb'a, dara nu anim'a magiariloru incarnati.

Care va fi sfersitulu apotesei din acestu spectaculu magiaru ce se desfasiura de pre acelu tempu, cându dlu de Beust care se considerá pre sine si erá consideratu de câtra vienezi, de unu Dieu, dara care acum e binisioru uitatu, le presentà pre taieriu drepturile si libertâtile, ce si le au luptatu dela habsburgi in anulu 1848, si ai câroru aperatori au trebuitu sa infrumsetieze in anulu 1849 furcile dela Aradu? Intielegemu: perirea magiarismului. Magiarii s'aru puté tiené fericiti cându aru puté emigrá iéra in suit'a turciloru in Asi'a, in tiér'a, de unde se tragu, dupa cum a scrutatu „Bambéry" celu magiarisatu din Bamberger.

„Gazetta d'Italia" dela 11 Martie da séma despre unu banchetu alu societâtiei geografice din Rom'a, la care agentulu diplomaticu alu Romaniei d. C. Esarcu a luatu o parte pré insemnata, tienendu unu remarcabilu discursu din care reproducemu câte-va pasagie, dupa aretat'a Gazeta italiana.

Eata cum acestu diuariu da sém'a despre banchetu:

Rom'a, 8 Mart. 1876 (intardiata).

Eri séra a avutu locu banchetulu societâtiei geografice spre a dá salutarea de adio marchisului Antinori care pléca in Afric'a ecuatoriale. Banchetulu erá presidatu de d. Cesare Correnti presidentulu societâtiei, care avé la drépt'a sea pre d. Menabrea, ambasadorulu Italiei la Londr'a. In fati'a dlui Correnti stá profesorele Michaelu Amari senatore, care avé la drépt'a sea pre d. de Beaumont presidentulu societâtiei geografice dela Genev'a si la stâng'a pre d. Esarcu, agentu diplomaticu alu Romaniei pre lânga curtea Quirinalului.

D. Correnti care diminéti'a, la o siedintia tienuta de societate la colegiulu romanu, pronunciase unu frumosu si lungu discursu, si-a cerutu scuse ca nu mai tiene si unu alu doilea discursu, si a ridicatu unu toastu pentru A. S. R. principele Umbert, presidentu onorariu alu societâtiei, amintindu ce interesu constantu ia la lucrârile ei.

Toastulu fuse fórte aplaudatu.

D. Menabrea ridica unu toastu pentru espeditiunea marchisului Antinori, si insista, cu multa oportunitate, asupr'a influintiei ce neaperatu trebuie sa aiba intinderea actiunei esterne a Italiei asupr'a desvoltârei comerciului si industriei sele.

Marchisulu Antinori, care tienuse si densulu diminéti'a unu discursu fórte apretiatu, a multiamitu pre scurtu dlui Menabrea pentru orârile facute in favórea succesului incercâriloru sele.

Dupa acestea se ridica d. Esarcu si tienù unu adeveratu discursu. D. Esarcu e membru alu societâtiei geografice din Bucuresci.

Dupa ce cerù sa póta uní vocea sea cu aceea a ilustriloru invetiati cari orau caletorie buna, deplinu succesu, si inturnare fericita marchisului Antinori si companioniloru sei, amintindu versulu celebru citatu, acum câte-va dile, de procurorulu generalu la inaugurarea curtei de casatiune la Rom'a :

Tu reges imperio populos, Romane, memento

a adaogatu ca cându poetulu pre care mai tardiu Dante 'lu luà de calauza, dedea romaniloru acestu consiliu, elu intielegea mai putienu a vorbí despre domni'a fortiei decâtu de guvernarea lumei prin spiritulu de civilisatiune pre care lu aretá cá tienta fiiloru eternei cetâti.

Apoi dise : „Este invederatu ca pretutindeni unde au patrunsu legiunile nóstre au lasatu centruri de civilisatiune. Suntemu nascuti in unulu din acele centruri. Departe de a-lu fi uitatu, tragemu dintr'ensulu unu titlu de nobletia pentru natiuni. Suntemu mandri ca ne chiamâmu români. Dupa ce se surpà imperiulu romanu, natiunile de rasa latina au urmatu fia-care oper'a de espansiune si de progresu de care Rom'a le dedea esemplu. Stéu'a cea buna a Italiei conduse pre Columbu alu nostru la descoperirea unei lumi nŏue, si pre cându Ispani'a cucerea Americ'a, Portugali'a 'si deschidea spre indii acea cale pre care au urmat'o tóte marinele globului; venì diu'a in care Franci'a purtà in fia-care parte a Europei acele idei cari trebuiescu sa faca astfeliu cá natiunile sa formeze o singura familia.

„Ce feliu — continua densulu, — sa nu ne bucurâmu vediendu pre Itali'a devenita libera, independenta si unita preocupându-se a intinde din nou domnirea civilisatiunei? Itali'a, dupa ce a avutu cele dóue civilisatiuni ale sele, un'a a republicei si a imperiului românu, cea-lalta a papatului si a renascerei, si dupa ce a esercitatu o indoita si profunda influentia asupr'a lumei intregi, continua a lasá sa se respândésca geniulu seu si a se conformá caracterului seu de universalitate care i este propriu. Dara Itali'a lui Victoru Emanuelu este chiamata inca spre a continuá multu tempu gloriósele traditiuni a le unui trecutu gloriosu."

D. Esarcu, cá românu, nu puté sa uite tiér'a sea. Elu a aratatu dorinti'a ce Romani'a avé de a pasí pre urmele natiuniloru celoru mari de o rasa cu dens'a, si a disu ca déca brum'a de care Ovid se plânse póte c'amu esageratu (gelidus Ister) au intârdiatu desvoltarea acestei ramuri latine, cu tóte astea românii sperà a aratá intr'o di ca nu suntu nedemni de cei nascuti inaintea loru.

In fine dupa ce spuse ca Rom'a, prin midilocirea legiuniloru sele, incredintiase Romaniei depositulu vechiei civilisatiuni, ca Genov'a si Veneti'a, cu navele loru le insuflase spiritulu geniului modernu si ca cu dóue-dieci de ani in urma Itali'a moderna desteptase cu o lucire vivificatóre simpati'a sea; conchise prin afirmarea ca Romani'a, conformu cu missiunea ce i-a datu nu numai Europ'a ci si geografi'a, are ambitiunea de a fi unu elementu de libertate si civilisatiune la portile orientului si prin urmare totu ce se intreprinde pe Tibru are unu resunetu pre tiermii Dunarii.

D. Esarcu se scusà, terminându, ca a indrasnitu sa se esprime in limb'a italiana si amintí versulu celui mai mare poetu :

Amor mi mosse che mi fa parlare.

Gentilele cuvinte a le representantelui Romaniei au fostu primite cu multa simpatie, dupa cum meritau. S. d. Menabrea gasí acésta ocasiune spre a esprimá sentimentulu de cordialitate alu Italiei pentru vechi'a colonia dunaréna a lui Trajanu; si spre a multiamí in numele societâtii geografice, d-lui Esarcu pentru banchetulu ce 'lu oferí la Parisu membriloru societâtii cu ocasiunea congresului geograficu din urma.

Venira apoi mai multe toasturi, in onórea mai multoru barbati si societâti sciintifice.

Varietâti.

* Sequestrarea fidei-comissului dupa baronu Hermann Bruckenthal. Tribunalulu din Sabiiu decise dupa mórtea baronului Hermann Bruckenthal a respunde fideicomissulu bar. Bruckenthal presbiteriului evangelicu din Sabiiu, o avere de milióne. La reclamarea unui descendentu din famili'a Bruckenthal, Iuliu Bruckenthal, curtea de cassatiune din Budapest'a a anulatu resolutiunea tribunalului si la cererea reclamantelui s'a delegatu in afacerea acést'a tribunalulu din M. Vásárhely. Tribubunalulu acest'a a si decisu in 27 Martiu sequestrarea fidei-comissului si in 3 Aprile a si venitu o comissiune judecatorésca carea se ocupa acum cu sequestrarea.

⁂ Annunciu. Spre tienerea adunârei sub despartiementulu a VII a sociatiuni pentru cultur'a si literatur'a poporului românu convocata la Campeni pe 24 Februarie a. c. din causele inundârii apeloru si a câiloru rele, numai putieni s'au adunatu, din care causa, nu s'au potutu organisá, ci cei presenti au hotaritu a se tiené o alta adunare totu in Campeni in 20/8 Aprile a. c. adeca Joi dupa pasci, la care cei ce sa intereséza de cultur'a si literatur'a poporulu românu, cu tóta onórea se invita spre a luá parte.

Rosi'a 2 Aprile 1875.

Simeone cavaleru de Balinth.

⁂ Insciintiare. Amu onóre a aduce la cunoscinti'a domniloru prenumeranti, cum-ca dela „editiunea II corectata si amplificata a cuventâriloru mele bisericesci acomodate pentru ori-ce tempu" dreptulu de editura stradandulu domnului Ioanu Stein din Clusiu, tiparirea acestei editiuni se continua cu tóta grab'a, asiá, câtu terminându se tiparirea cu finea lui Aprile a. c. esemplariele pre 15 Maiu, se voru puté tramite esemplariele prenumerate fia cârui prenumerante deadreptulu la editoriu.

Pretiulu unui esemplariu este 1 fl. iéra pretiulu de bolta va 1 fl. 20 cr; prenumeratiuni se mai potu face pâna la finea lui Aprile cu pretiulu de 1 fl. ori la editoriu, ori la autoriu in Gherl'a.

Insciintiezu totu deodata pre on. publicu cumca dela librari'a domnului I. Stein se potu capetá din opurile mele :

1. Cuventâri bisericesci tom. II, cu pretiulu de 1 fl. 50 cr.

2. Cuventâri funebrali séu la casuri de mórte cu pretiulu de 1 fl. 20 cr. ambe tomurile procurându-se de odata cu pretiulu redusu de 2 fl. 30 cr.

Gherl'a 30 Martiu 1876.

Ioanu Papiu,
preotu la inst. corectoriu reg.

Partea economica.

Sabiiu 29 Martiu st. n.*)

In scurtulu meu raportu de eri asupr'a unoru objecte pertractate in siedinti'a adunârei generali a institutului de banca „Albin'a" amu promisu ca voiu reveni la unu § din statutele modificate, prea momentuosu pentru institutu, respective pentru actionari. Trebuie se amintescu inse mainainte, ca astadi s'a implinitu „intarirea cuventului" cu privire la afirmarea ambigua de eri a aparatoriloru esistintei celoru 4% tantiema din contractulu incheiatu de institutu cu directorele. Acést'a a sciut'o cu siguranttia si eri directorele ; a tacutu inse si a lasatu pre consiliarii de administratiune subintielesi sa afirme in modulu aretatu eri si acest'a numai cá sa se convinga si membrii adunârei, ca cesti din urma n'au mai despaturatu contractulu dela anulu 1872, de cându si-a inceputu institutulu activitatea, si in acestu punctu ne-amu procopsitu !! Si de ce nu? câci in cass'a Wertheimiana nu 'lu rodu moliile, nici furii nu-'lu potu furá. (Multiamita inventatoriului astorfeliu de casse de feru). Totu acestei incuietori horibili trebuie sa-i bagâmu vina si incidentulu ca léf'a directorului totu la trei ani trebuie sa crésca cu 600 fl. s. a. Totu acést'a bala de feru pórta vin'a de nu se scie pâna cându are sa urmeze acestu crescamentu calculatu dupa progressiuni, si totu acésta bala de feru pórta vin'a ca contractulu este in diagonala contradicere cu statutele institutului, intru câtu adeca statutele prevedu 4% tantiema pentru doi directori, iér' contractulu e unulu, precum si directorele unulu este. Zadarnica a remasu observarea bine nimerita a lui V. B. in acésta privintia. Totu smeulu de Wertheim e de vina.

Si acum se ajungu la § amintitu in pasagiulu primu. Acel'a dice : „In casuri de urgintia grava si fundata, Directiunea póte sa dea afara pre directorele esecutivu, inse fâra stirbirea pretensiuniloru sele din contractu (cari nu-su mai multu nici mai putienu de 12000 fl. v, a.) — suspensiunea ori demissiunea directorelui dupa ascultarea acelui'a in siedintia póte sa urmeze numai déca celu putienu optu membrii ai directiunei voru votá pentru acést'a."

Trageti acum o paralela intre acest'a si sensulu arbitrariu a celui ce tratéza despre oficianti! Acum are sensu — intielegu si eu — classificatiunea rostita in parte de consiliariulu de administratiune numitu eri, privitória la punctulu de departare a directorelui de oficianti. §-lu acest'a a scapatu din vederea membriloru adunârei si sciti de ce? pentruca directorele cându a datu cetire statuteloru modificate a premisu more consueto: „ca in statutele cele nóue multi §§ din statutele vechi au remasu afara, fiindu fâra ceva insemnatate, multi s'au contrasu in unulu, altii au remasu nealterati in sensu — precum si celu de susu —, in multi s'a schimbatu numai stilulu si terminologi'a"; si pentruca in urma, toti §§ atâtu cei elisi (remasi afara), câtu si cei contrasi, nealterati si schimbati in stilu si terminologia, s'au cetitu intr'o dusca, cum s'aru dice ; apoi si pentru impregiurarea, ca cu §§ dintr'unu capitulu din statutele cele vechi la modificarea memorata nu s'a mai urmatu in rendu, ci intorsu : cei din urma intâiu si cu multe intercisiuni si vicevers'a, incâtu membrii cu statutele vechi in mâna nu putéu urmarí pre directore nici nu'si puteau notá observârile ce erau de a se face. Numai dvorniculu V. B. din Budapest'a, de-si consiliariu de administratiune, erá mai velocipedu. Lauda lui! La observârile lui chiarificatórie i se respundea : „ca acele se subintielegu." Numitulu inse mai cerbicosu nu se multiamiá cu acestu respunsu si pretindea cá sa nu se subintieléga numai, ci sa se lamurésca cesti'a. Si intr'adeveru ca densulu a contribuitu in partea cea mai mare, la cele mai multe, ba potu dice la tóte intrebârile si otaririle acestei adunâri.

Nu sum pricopsitu in trebi de banca, dara un'a totusi nu-mi va trage la indoiéla nici celu mai competinte pre acestu terenu, pâna acum prea putienu amblatu de nati'a nóstra, si anume : ca §-lu de susu si celu cu 4% tantiema, vis-a-vis de toti oficiantii unui institutu numai cu 2% tantiema, apoi omnipotenti'a contractului si suprematia de comanda asupr'a oficiantiloru nu se radima pre base mucedite de vechi, din er'a primitiva a infiintiârei de bance si societâti de ori-ce categoria, de cându adeca speculantii cei mai rafinati si edificá, si si edifica si astadi — déca potu — pedestalulu, de unde nici mani'a si evolutiunile tempului nu ii poteau si nu ii potu sa ii dea josu si sa ii stirbésca fâra dobânda si regresare. Cu tóte aceste consiliariulu de administratiune I. P—a, la rondulu seu, pretindea ca nu suntu de ajunsu aceste prinosuri (olocauste), ci trebuiescu completate, provocându-se la alte institute si bance. Noroculu lui inse, ca nu sciá sa le numésca. M'am miratu de unde atât'a pricopséla la acestu omu pre terenulu si in trebi comerciale.

S'au mai pertratatu multe lucruri momentóse, despre cari póte de alta data. Au obvenitu gravamine varie asupr'a representantelui institutului in afaceri procesuali si alte lucruri nu prea placute pentru acest'a. Óre fis'aru pututu si intr'aceste apará cu provocarea la alte bance? ne remane totu densulu detoriu cu respunsulu. Apoi s'au esprimatu si accentuatu dorintie ca unulu din consiliarii de administratiune — mi se pare totu cestu din urma — aru fi bine se ése din consiliulu de administratiune si sa se multiamiasca pentru câtu-va tempu scurtu cu chiamarea de jurisconsultu. Eu asiu mai adauge la celu de mai susu, inca pre unu consiliaru de banca alu Albinei, din locu, care are meritulu pentru institutu, ca candu se intempla siedintiele consiliului de admin. Marti'a si Vinerea nu se presentéza, dara se subintielege, si care cu ocasiunea adunârei generali de si a fostu acasa, nici intr'atât'a n'a molestatu siedinti'a, incâtu sa lu cunósca barem in persóna bine membrii presenti.

Cu acestea incheiu in sperantia se vedu ce-va si in „Albin'a" din Bud'apest'a despre adunare si apretiarile redactorelui acelei'a, care credu ca si va face detorinti'a.

Tanasuica.

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Martie (5 Aprile) 1876

Metalicele 5%	67	05
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	45
Imprumutulu de statu din 1860	109	80
Actiuni de banca	877	—
Actiuni de creditu	153	10
London	117	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	—
„ „ „ Temisiorene	75	—
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	40
Galbinu	5	50½
Napoleonu d'auru (poli)	9	36

---

*) Din lipsa de spatiu a trebuitu se remâna pre numerulu acest'a. R.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pr o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 26. ANULU XXIV.

Sabiiu 28 Martiu (9 Aprile) 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre unu patrariu de anu (Aprile-Iuniu) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 57 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Unu romanu in fruntea institutului geograficu militariu din Vien'a.

Intemplarea, de care amintiramu si noi la tempulu seu despre unu furtu de planuri din institutulu geograficu militariu si care s'a efeptuitu de unu locotenente venatoriu, bar. Ertel, a avutu si alte urmâri afara de arestarea culpabilului.

Se vede ca nici capulu institutului nu a remasu neatinsu de acésta regretabile intemplare. De-si necompromisu si necomplicatu in actulu de tradare, capulu de mai nainte alu institutului, pentru putien'a sea ingrigire de subalternii sei, a fostu transferatu la altu postu si inlocuitu prin generalulu Alessandru Guranu, romanu, de origine banatiéna, de unde au esitu multi si bravi soldati.

Pentru românii din Austro-Ungari'a intemplarea acést'a este de insemnatate.

Analele militare austriace sciu sa spuna multe despre bravurele regimenteloru austriace compuse din romani, sciu spune si inca din tempurile cele mai vechi ale esistintiei regimenteloru austriace pâna in dilele nóstre. Noi nu scimu unde va vre-unu regimentu austriacu sa aiba o distingere atâtu de mare dela monarchu cá regimentulu romanu, fostu alu doilea confiniariu, cu centrulu in Naseudu si acum compusu totu din romani, cu cerculu de asentare in Alb'a-Iuli'a. Ne aducemu aminte de asemanârile lingusitórie ce le faceau oficieri, de origine straina, regimenteloru romane, in specialu regimentului de pre atunci Culoz, astadi Mecklenburg-Strelitz, cu cerculu de asentare in Sabiiu. „Sa fii vediutu tu pre romanii mei“ dicea unu capitanu, câtra altu oficieru, dupa finitulu campaniei din 1859, „cum dau peptu cu zuavii francesi si se luptau cá leii; cându vedéu ca nu mai au in catrau cu bratiele.“ Totu pre atunci romanulu din tiér'a Oltului, astadi bar. Ursu de Margine, cá comandantu de batalionu a tienutu in siah armat'a aliata franco-italiana mai multe óre, pentru care bravura fu distinsu cu ordinulu „Mari'a Teresi'a“, unulu din cele mai inalte ordine ce se dau in Austri'a.

In anulu 1866, cându Austri'a erá atacata de dóue laturi si in armat'a de sudu, la Custozza, si in armat'a de nordu, soldatii romani s'au purtatu bravu. Inaltimile dela Somma Campagna s'au pututu luá din mânile bersaglieriloru italiani numai cu brigade combinate din regimente romane. Acel'a-si baronu Ursu de Margine, dupa ce fu odata pensionatu, póte pentruca inaintá pré multi tineri romani la rangulu de oficieri in regimentulu ce avé sub comanda, mai numai din romani, oferindusi de nou servitiele, comandà postulu celu mai espusu din marea adriatica si pregatí laurii admiralului Tegetthof contr'a marinei italiane. In negur'a dela Chlum remasese parasitu majorulu romanu Ioanu de Noacu cu o mica trupa de unu batalíonu infanteria, dóue companie de venatori, o jumetate de bateria si unu micu despartiementu de cavaleria, si dupa ce se vediù parasitu de tóte pârtile o luà la lupta cu armat'a prussiana, vru sa ocupe inaltimile dela Chlum, lasate de provedinti'a neprevedietória din acea di pre sém'a prussianiloru, si póte ca i succedé, déca nu jiruiá unu glontiu de tunu capulu comandantului, carele la vr'o câte-va dile s'a desteptatu in captivitate prussiana.

Câte alte esemple de feliulu acest'a amu puté citá despre regimentele compuse din români; dara óre cându amu intrebá dupa datele despre recunoscinti'a aratata româniloru, pentru bravuri, amu gasí ca acele se apropia numai de coversirea fapteloru loru de bravura?

Astadi abiá vedemu pre alu doilea barbatu românu din diecile de mii ce au servitu si servescu in armata, carele s'a pututu urcá pre scar'a graduriloru militarie pâna la gradulu de generalu, pre generalulu Alessandru Guranu. Cu tóte ca casulu de vedemu pre unu românu distinsu cu asiá onorifica incredere, cu punerea lui in fruntea institutului geograficu militariu, vorbesce tocm'a pentru impregiurarea, ca românii cu caracterele si talentele loru probate meritau demultu o mai buna consideratiune.

A trebuitu multu inse pâna ce in cercurile cele inalte ale ministeriului comunu de resbelu nu s'a mai datu crediementu sioptiriloru, cari se puneau mai nainte in drumulu inaintârei unui soldatu de origine romàna.

Românulu are o natura binecuventata in ceea ce privesce patriotismulu. Elu nu cauta ce resplata va luá pentru implinirea detorintieloru sele patriotice. Elu le implinesce pentrucá sa corespunda acelui cultu inaltu politicu, prin care se susu-tienu staturile; iéra câtu pentru sine nu perde speranti'a nici odata, ca binele trebuie sa capete odata o resplata.

Auror'a acestei resplatiri póte ca se ivesce. Semnele paru a se aretá si intre alte semne si increderea din cestiune pusa tocm'a intr'unu românu.

De aceea noi, cari scimu infruntá toti periculii patriei fâra de a cautá dupa remuneratiuni, fia si in monet'a recunoscintiei, suntemu recunoscatori si apretiuimu si putienulu ce ni se oferesce, pentru ca elu intaresce, celu putienu, ca nu suntemu dupa cum aru dorí multi dintre compatriotii nostri sa fimu si dupa cum ne arata ei lumei ca suntemu, fâra de a fi asiá. Sa fimu dara mandri ca noi fâra de a ne bucurá de beneficiele egale ale unui statu, care are sa fia patria comuna impartiale tuturoru, dâmu statului totu concursulu nostru possibilu, dâmu in fine si unu contingentu de vre-o 70—80 mii bratie inarmate, din cari numai pre Ardélu cadu vre-o 6 regimente de infanteria, fâra de ce se impartu la alte trupe.

Diurnalulu „Der Osten“ din Vien'a, care in nrulu de duminec'a trecuta scrie totu despre obiectulu acest'a dice, ca si in cele-lalte casuri de necorectitâti descoperite in anii trecuti in ministeriulu de resbelu, diversele raportâri la Berlinu, nici odata n'a compromisu pre vre-unu oficieru slavicu séu românu. De siguru unu testimoniu de totu acceptabilu si magulitoriu, si ne pare bine de acésta rara recunoscintia in press'a straina; dara de alta parte putemu trece asiá lesne cu vederea, ca suntu fórte rari casurile unui avansementu de óre-care insemnatate cu români? Acum avemu vre-o trei patru majori, dóra doi coloneli; la gradulu de generalu noi nu scimu pre altii decâtu pre generalulu Traianu Dod'a, carele fu pensiunatu togm'a cându ajunsese generalu si pre Alessandru Guranu. Este acest'a de a se pune in comparatiune cu multimea celoru in servitiu si cu insusirile care vine sa le testeze si „Osten“?

Distinctiunea generalului este in adeveru o fapta carea ne arata ca barier'a cea vechia e rupta cu totulu; in bucuri'a lui „Osten“, carele dice ca factulu din cestiune dovedesce, ca hegemoni'a germano-magiara nu se estinde si asupr'a armatei, nu ne putemu amestecá, pentruca de unde putemu noi judecá, dupa unulu séu dóue esemple, ca hegemoniile nu voru reinviá?

Amu dorí inse sa se implinésca ceea ce dice „Osten“ si sa vedemu câtu de curendu pre feciorii nostri comandati de mai multi oficieri, cari nu au numai acel'asi patriotismu, dara si cunoscinti'a de limba si de naravurile feciorilorù. Atunci bravur'a cestoru din urma va fi inmiita si patri'a comuna va castigá de o suta de ori mai multu decâtu a perdutu in trecutu prin angustietâtile urmate din sioptiri nesincere dela unii si altii.

Revist'a politica.

Conferintiele ministriloru din Cis· si Translaitani'a decurgu cu usile incuiate. Nimenea nu póte scí ce se petrece in sinulu conferintieloru. Bietii raportatori ai diurnaleloru trebuie de asta-data sa se multiamésca cu cele ce afla dela portatorii ministerieloru si adeca cu aceea, ca cine a intratu in conferintia, câtu a remasu in conferintia si alte bagatele de aceste. Cugetarea opiniunei publice inse nu póte stá in locu, si asiá in loculu sciriloru din „isvoru siguru“ si intemeiate pre impartasiri „demne de tóta credinti'a“, vedemu conjecturile cele mai varie. Intre varietatea acestoru sciri se amesteca si scirea carea nu cumpanesce putienu si carea se póte esplicá de o prevestire de cele mai neplacute. Ómenii din strainatate cari au efecte austro-unguresci, le tramitu cu gramad'a a casa. „Deutsche Ztg.“ este fórte posomorita de intemplarea acést'a si deriva dintrens'a o caracteristica a situatiunei c'am in urmatórele: „Ori in care parte ne indreptâmu privirile nu vedemu decâtu derangiare, disolutiune si lipsa; in tóte pârtile apasa nesiguranti'a viitoriului.“

Alta fóia dice: In Vien'a nu vorbescu ómenii de câtu de crisa financiale si in necasulu loru nu-si sciu ajutá altfeliu de câtu luându-si refugiulu la ajutoriulu statului. Ast'a a fostu caus'a de intr'unulu din consiliele ministeriali a presidatu insusi imperatulu, cu alte cuvinte, objectulu desbaterei in consiliu a fostu ingrigirea cea mare ce domnesce iérasi in piati'a financiale. Precâtu suntu cunoscute resultatele acestui consiliu suntu departe de a multiamí opiniunea publica. Unu feliu de supergarantia pentru percentele prioritâtiloru dejá garantate si o „regulare“ a cestiunei privitórie la deficitele dela drumurile de feru: suntu mijlóce fórte putienu corespundiatóre pentru cris'a de astadi si regimulu aru trebuí sa arate ca elu insusi are incredere in efectele austriace, cari suntu astadi atâtu de descreditate. Din cele ce urméza mai departe se vede ca in 30 a lunei trecute unu delegatu alu regimului a enunciatu la bursa ce-va in intielesulu de mai susu in numele regimului.

Unu corespundentu scrie la 3 Aprile lui „Pest. Ll.“ din Belgradu:

D-ta póte esti informatu dejá pre cale telegrafica despre pasulu desperatu ce l'a facutu guvernulu serbescu, anume despre escrierea asiá numitului imprumutu de buna voia in suma de 12 milióne denari, adeca: 1 milionu galbini. Cumca acestu imprumutu de fapta e unu imprumutu sfortiatu, dovedescu „indrumârile ministrului de financie câtra representantiele comunali,“ cari s'au espedatu pe — cale secreta. Ací vedemu indata § 1 care suna din cuventu in cuventu asiá: Pre temeiulu unei resolutiuni a poterei legislative dela 19 Ianuariu (st v.) 1867 care se va publicá la tempulu seu (pentruca in acea resolutiune se cuprinde si dechiaratiunea de resbelu câtra Pórta) repartitiéza comitetele comunali in comunele loru respective unu imprumutu de statu, servindu de mesura relatiunile de avere ale cetatieniloru.“ Asiá dara administratur'a comunale escrie acést'a contributiune; unde póte fi aci vorb'a de unu imprumutu de buna voia? Alu doilea paragrafu demanda representantiei sa arete numele cetatieniloru cu stare buna; § 3 lasa pre comitetu sa decida ca cine póte solví mai multu; § 4 dispune, cá comitetulu sa traga la prestarea de contributiune pre atâti membri din comuna câti suntu de lipsa pentru prestarea sumei ce se vine pre comuna. Pre scurtu avemu de lucru cu unu imprumutu sfortiatu veritabilu. De vomu considerá, ca poporulu sta fórte afundatu in cris'a economica, ca pre tóta diu'a falimente nóue facu pustiiri mari intre posesori, ca tierénulu abiá platea pâna acum contributiunea sea de 12 fl. ca poporatiunea de vre-o câti-va ani incóce seracesce pre di ce merge totu mai tare, ceea ce se vede nesmintitu din scaderea rapida a pretiuriloru de realitate; de vomu considerá tóte aceste, atunci vomu cunósce din decretarea mesurei numite situatiunea sfortiata, in care se afla guvernulu.

Guvernulu a comandatu obiecte de resbelu in tierile esterne, cari incepu a sosí incetu incetu pre câli indirecte. Fabricantii si liferantii ceru bani, de acesti'a inse nu se afla in cassele statului. Tóte incercârile desperate, de a procurá bani din strainatate, s'au zadarnicitu reu. Ce erá de facutu? Kaljevici ia banii de unde i afla, séu mai bine dicendu, unde crede, ca ii afla, pentruca asiá usioru nu voru incurge aceste milióne de denari si se va constatá cu siguritate unu deficitu fatia cu preliminariulu.

A dóu'a cabinetulu a deslantiuitu spirite, pre cari nu le póte legá. Kaljevici nu póte infrená furi'a de resbelu ce a escitat'o din dî in dî in modu sistematecu si cu rafinaria in „Istok"-ulu seu. Astfeliu cadiura din trépta in trépta totu mai afundu in politic'a aventureloru, o scapare din acést'a calamitate nu li se mai pare cu putintia ómeniloru nostri si acum trebuie sa se inarmeze pentru Va-banque, dara la acést'a se ceru parale si acele voru sa le iee dela poporulu celu seracitu.

Comissiunea ce a remasu in urm'a Scupcinei si care jóca rolulu unei comissiuni de salute, a intetitu mesur'a acést'a, — pentruca, cum se dice, se temu de o invasiune a turciloru si de aceea voru sa stea in graba la fruntarie cu 50,000 soldati. Comissiunea intetiesce chiaru si trecerea preste fruntarie. Guvernulu de multu tempu nu mai are o vointia directiva si va face ce i se va prescrie.

Unu telegramu din 5 Aprile n. tramisu lui „Pest. Ll." ni spune, ca insurgentii din Sutorin'a au statoritu urmatóriele puncte de pace: esirea trupeloru turcesci din Ertiegovin'a, Pórt'a se indatoréza sa dea pre unu anu cereale si banii ce se receru pentru zidirea caseloru; insurgentii 'si tienu armele, puterile mari garantéza realisarea acestoru conditiuni.

Alta scire telegrafica ne comunica, ca tóte tienuturile din cerculu Maidan si din giuru s'au resculatu la 31 Martiu n. si s'a lipitu de insurgenti.

Golos se esprima intr'unu articulu intitulatu despre „**resólverea complicatiuniloru in orientu**" astfeliu:

Nóu'a convenire a celoru doi monarchi in Berlinu, care se astépta, va fi o garantia nóua de indivisibilitatea aliantiei intre cei trei imperati si indeosebi de amiciti'a ce esista intre Germani'a si Russi'a.

Fiindu in chiaru cu basele si scopulu ce urmaresce alianti'a celoru trei imperati putemu ajunge fórte usioru la conclusiunea, ca nou'a convenire va aduce pentru pacea generale nóue garantii.

Nice un'a dintre puterile coaliate nu va spriginí planuri si nesuintie, cari tientescu pre fatia la resturnarea ordinei politice ce esista adi in Europ'a.

Evenementele actuali de pre insul'a balcanului lasa mariloru puteri numai alegerea intre dóue câli: séu sa aprobeze o schimbare radicale — dara si atunci ele trebuie sa fia gat'a a-si aperá cu mân'a inarmata interesele loru proprii — séu sa insiste cu tóta forti'a pre lânga pacea generale si inbunatâtiendu sórtea crestiniloru sa ii prepare pentru autonomi'a politica. Nu se recere o deosebita agerime pentru a pricepe, ca ide'a propagata de unii publicisti: a alungá pre turci simplu din Europ'a, nu se póte esecutá, pâna cându puterile insesi nu se voru resolví pentru acestu remediu. Si intru câtu publicistii nostri insinuéza pre Russi'a cu rolulu de eliberatóre, li se póte respunde numai, ca nu e intru interesulu Russiei sa se jertfésca scump'a pace unoru scopuri fantastice. Onórea politica reclama dela Russi'a sa nu nutrésca cu nimicu sperantie cari numai prin ajutoriulu Russiei se potu realisá Aru fi fórte nemoralu sa facemu promissiuni cându n'avemu intentiunea sa le spriginimu cu baionetele si cu tunurile. Scopulu ce urmaresce politic'a rusésca prin programulu din Octobre e numai inbunatatirea stârii crestiniloru. Pâna cându puterile se restringu pre lânga scopulu acest'a, nu va fi greu a silí pre Pórt'a sa realiseze programulu de reforme ce l'a acceptatu. Amestecu unilateralu numai din partea unei puteri nu e nici de cum la locu; dara se pare cu putintia a realisá o intielegere omnilaterale pentru unele mesuri mai energice fati'a cu Pórt'a, déca cum-va va fi de lipsa. Togm'a in interesulu demnitâtiei ei puterile nu potu concede, cá reformele sa remana numai pre harthia.

Despre **situatiune in Romani'a** care se dice ca e fatale pentru guvernu, i se tramite „Corespondentiei politice" urmatoriulu raportu:

Preste 6 dile se incepu alegerile pentru senatu, dela alu câroru resultatu va aterná, déca cabinetulu Catargiu va mai tiené puterea guvernamentale in mânile sale si de aici ina inte. Dupa cum se scie, in Romani'a stau dóue partide mari fatia in fatia, adeca cea conservativa si cea natiunalu liberale, care mai inainte se numea deadreptulu „rosia", pâna ce se intarí cu diversi boieri malcontenti ce trecura la dens'a. Cu tóta acést'a sporire partid'a natiunalu-liberale abiá mai avea in anii de pre urma vre-unu prospectu de a ajunge la puterea guvernamentale, pâna cându conservativii (numiti si partid'a boieriloru) formau o falanga compacta, precum a si fostu in restempu de 3 ani. Pre la sfersitulu sessiunei camerei din urma partid'a boieriloru s'a desbinatu, formandu fostii ministri Boerescu si Cantacuzenu, presidentulu camerei Dim. Ghic'a si la vr'o 35—38 deputati o fractiune, care facù cabinetului Catargiu opositiune veementa. De vreme ce inse deputatii partidei natiunali liberale au depusu in sessiunea camerei din vér'a trecuta mandatele loru esindu in corpore din camera, fractiunea Boerescu — Ghic'a se aretà prea slaba pentru a combate cu succesu pre ministeriulu Catargiu.

De alta parte ministeriulu 'si pierdù majoritatea in senatu si acest'a trebuí sa se disólva. Dupa constitutiune numai de câtu se escrisera alegerile cele nóue pentru senatu. Acestu momentu lu asteptau liberalii, pentru a reincepe lupt'a cu conservativii. Déca aru mai esistá intre acesti din urma unitatea si disciplin'a de mai nainte, liberalii abiá aru mai avé sperantia sa capete majoritatea in senatu. De óre ce inse voturile partidei boieriloru se imprascie, e cu putintia, ca „rosii" voru ajunge la preponderantia si voru fi chiamati de principele Carolu la guvernu. O apropiere intre liberali si principele a urmatu dejá. Conducatoriulu loru Ioanu Bratianu fu primitu mai de multe ori in audientia la principele si se vorbesce, ca, déca Ioanu Bratianu primea conditiunile ce i le-a pusu principele, putea sa fia dejá adi — asia-dara ina inte de a se decide alegerile la senatu — ministru presiedinte.

La 27 Martiu s'a subscrisu projectulu de o conventiune de comerciu si navigatiune intre Romani'a si Russi'a. Se scie, ca agentulu rusescu si consululu generalu Zinowiew lucra de unu anu incóce impreuna cu oficialii români destinati, la acestu proiectu. Dreptu aceea Zinowiew a si subscrisu proiectulu in numele guvernului seu; a trebuitu inse sa presenteze inainte de subscriere o plenipotentia speciale, care lu confirma de plenipotentiatulu Maiestatii Sale din Russi'a. Pentru Romani'a subsemnà ministrulu de esterne, Balaceanu, care secera fruptele muncei dlui Boerescu, pentru ca acest'a a introdusu conventiunea comerciale cu Russi'a.

La cestiunea comassârei si proportionârei.

(Fine.)

Presupunendu „Klt" ca aru fi neaparatu de lipsa normative speciali si in tóte directiunile privitóre la efeptuirea regulârei posessiuniloru; pune intrebarea a patr'a: ca cine are sa edea normativele aceste si ce are a dispune legislatiunea in ast'a privintia?

Dupa introduceri si motivâri câtu se póte de nepotrivite, vine „Klt" la resultatulu: ca pentru Transilvani'a sa se compuna unu tribunalu superioru anume pentru cestiunile acestea si acest'a, firesce câtu de neaternatoriu de regimu, se edea insusi din casu in casu normativele si indrumârile ce se voru aretá de lipsa — firesce totu numai spre binele economicu alu tierei, sub carea inse „Klt" numai pre boierii sei ii intielege — in afacerile technice si economice inse nici regimulu, nici tribunalulu acest'a superioru sa nu se amestece.

Frumósa forma de procedura aru fi acést'a. Motivulu care lu aduce „Klt" pentru procedur'a acést'a estraordinaria si ne mai usitata, ca adeca referintiele nóstre urbariale din Transilvani'a de totu diferite de cele din Ungari'a, aru pretinde modulu acest'a neobicinuitu de procedere, nu sta dupa parerea nóstra. Câci noi nu aflâmu o atare diferintia esentiale intre fostele referintie urbariale din Transilvani'a si Ungari'a; cu atât'a mai putienu causa de a se pertractá ceste din Transilvani'a intr'unu modu atât'a de esceptiunalu si diferitoriu de celu urmatu si urmandu si adi in Ungari'a.

Diferinti'a intre relatiunile urbariali din Ungari'a si Transilvani'a a constatu incâtu scimu noi, numai intru acea: ca colonistii din Ungari'a au fostu dotati multu mai bine cu sessiuni, decâtu cei din Transilvani'a; apoi ungurenii au fostu si tractati totu-déun'a mai bine si mai umanu decâtu jobagii din Transilvani'a, ei s'au bucuratu in toti tempii de o sórte multu mai favorabile, atâtu in privinti'a economica câtu si in ceea ce privesce pusetiuneu loru in statu.

Giurstârile acestea inse nu numai ca nu rectifica diferinti'a ce se recomenda a se face in pertractarea regulârei posessiunei; ci din contra aru motivá cu dreptu cuventu o procedere mai avantagiósa pentru fostii coloni de aici, chiaru si spre ai face sa uite nedreptatirile tempuriloru trecute.

Unu tribunalu superioru cu indreptatiri, dupa cum le propune „Klt", aru fi mai multu decâtu unu corpu legiuitoriu, de care constitutiunea tierei nu cunósce fâra unulu, cel'a ce se compune pentru periode anumite in capital'a Ungariei; iér' dandu-i tribunalului acestui'a facultatea de a dispune din casu in casu dupa buna chipsuial'a sea, n'aru insemná alt'a decâtu a-lu pune in positia sa-i faca fia-cârui'a boeriu, dreptate dupa cum togm'a aru pretinde interesele sele in casulu concretu.

Totu ide'a acést'a o represinta si propunerea cá personalulu economicu si technicu sa fia de totu scutitu de ori-ce influintia atâtu din partea judecatoriei, câtu si din partea supremei potestâti a statului; câci sciindu-se ca personalulu technicu si-'lu alegu si platescu boierii, de sine se intielege ca acestu personalu n'aru puté lucrá decâtu in favorulu celoru ce-lu alegu si platescu. Si ast'a aru trebuí sa urmedie in drépta proportia cu onorariulu stipulandu séu stipulatu.

In a 5 intrebare se ocupa „Klt" de o cestiune intr'adeveru, de-si póte nu intru atât'a avantagiósa cá celelalte — dar' de siguru mai economica. Si anume: de se afla posessorii ardeleni in positi'a de a puté purtá insusi tóte spesele ce se receru spre efeptuirea comassârei si a proportiunârei, si de cum-va nu, cum sa se deslege cestiunea speseloru?

Siretu cá totu-déun'a „Klt" indata afla si ací modus vivendi, si anume cá statulu avendu de a efeptuí din oficiu comassarea si proportiunarea elu insusi sa pórte si tóte spesele. Dar' de óre-ce sciutu este ca statulu nu pré dispune de mijlóce banali superflue, nu pretinde nici „Klt", cá statulu sa platésca dela sine spesele acestea in sum'a preliminata de vre-o 16 milióne flor.; ci deocamdata numai sa le anticipeze — din banii sei disponibili séu prin contragerea unui imprumutu, ast'a nu ni se spune — si apoi sa le incasseze iéra in rate de 15 ani, tragendu dupa possesiunea fiacârui jugeru, pre anu câte 12 cr.

Posesorii dupa opini'a lui „Klt" nepastuiti prin atâtea dâri grele si in deosebi prin urmârile pecateloru comise din partea regimului prin aceea ca neregulandu pâna acum'a referintiele provenitóre din urbarialitate, nu li-a procuratu alte karpotlasiuri in loculu celoru dejá papate — nu suntu si nici ca potu fi in stare de a purtá insusi spesele recerute. Statulu inca nu are mari prisosintie de bani. Ei dar' cine-va totu trebuie sa le pórte spesele acestea fatale. — Inse cine?

Misera plebs contribuens, carea astadi scutita de garbaciulu domnescu si de tóte dârile si poverile, ride, de fostii boieri vediendu-i câtu trebuie sa se casnésca pâna sa adune grelele biruri, ce se trecu din anu in anu cá sume de incasatu, in bugetulu statului.

Si apoi comassarea si proportiunarea, — dupa parerea lui „Klt" — servescu, cu deosebi in form'a recomandata de „Klt" spre binele plebei, numai câtu ast'a e pré marginita la capu, decâtu cá sa intieléga. Ce e deci mai naturalu, decâtu cá se pórte totu plebea si spesele banali, care dupa legile de pâna acum, trebuiau platite de fostii boieri. De sine intielegandu-se inse ca pentru acea, posesorii nu se voru dejosí cá se participe si ei din partesi, la lucrurile de mâna forspane si alte afaceri, ce cadéu si pâna acum'a in indatorirea fostiloru coloni.

Pentrucá totusi sa nu produca sânge reu, cându s'aru esprimá directu ca fostii coloni sa supórte dimpreuna cu posessorii spesele comassârei si proportiunârei; recomenda „Klt" planulu seu, ca adeca spesele acestea sa le solvésca statulu directe, sa le incasseze apoi dela posessorii mici si mari, dupa proportiunea posessiunei fiacârui'a, va se dica si dela fostii iobagi.

Pentru inventiunea sea acést'a atât'a de procopsita mai póte citá „Klt" inca o auctoritate, compusa inse din elemente totu de soiulu acel'a la care apartienu si inspiratorii sei. Si acést'a auctoritate e societatea economiloru transilvaneni, domiciliata negresitu in Clusiu.

A 6 intrebare ce si o pune si respunde „Klt" e de o natura mai multu politica si tientesce in deosebi spre a asigurá mai multa valóre sapientiei cuprinse in celelalte 5 intrebâri si respunsuri. Ea se ocupa de cestiunea: ca in resortulu cârui ministru cade resolvirea afacerei acestei'a si care ministru e responsabile pentru imbunatatirea sórtei posessoriloru?

Ministeriulu intregu e dupa „Kelet" datoriu de-a ascultá de glasulu seu, ce a resunatu pâna acum'a in pustie si e totodata responsabilu cându nu s'aru supune neconditiunatu. —

Deci dela favórea si mulcomirea juncariloru lui „Klt.“ aterna pusetiunea si durat'a ministeriului actualu, si in casu cându acest'a la poft'a lui „Klt“ si a patroniloru sei, ar' cutezá se cugete ca in Ardélu afara de fostii boeri, mai esista inca si alti indigeni, celu putienu inmiitie la numeru mai multi de câtu acesti'a, si ca cestiile comassarei, proportiunârei si preste totu de natura economica, in insusi interesulu statului trebuie sa se reguleze astfeliu, cá se convie si neboieriloru si sa le lase si acestor'a modru de esistintia si progresare. In unu atare casu, cându ministeriulu actualu aru cutezá se puie interesele cele bine intielese ale statului, preste interesele particularie ale boieriloru din Ardélu, are dupa „Klt“ se bata ultim'a óra a domnirei ministeriului si acest'a trasu fiindu la respundere are sa fie silitu de-a face locu altui'a, care mai bine va intielege identitatea intereseloru tierei, cu interesele fostiloru boieri din Ardélu. —

Acést'a e resonamentulu lui „Klt“ in favorulu partidului boerescu. Totu astfeliu resonéza si alte organe de alte partide; fie care pentru interesele sele speciale.

Astea inse tóte aru fi si aru merge; déca numai nu aru merge fie care partida asiá de departe, in câtu se incerce a face mulcomirea intereseloru sale speciali, cestiune de cabinetu pentru guvernu. Guvernulu nostru, cá si ori-care altu guvernu din lume, are chiemarea de a promová interesele statului si interesele intregei poporatiuni din statu. — Interese particulari ale unui séu altui partidu, ale unei séu altei'a caste; nu numai ca nu e datoriu a le promová, ci din contra a le combate si chiaru suprimá, cându stau in opositie cu interesele intregului, cá in casulu acest'a. —

Deci nutrimu firm'a sperantia, ca si guvernulu nostru la crearea legiloru nóue pentru regularea posessiuniloru si promovarea intereseloru economice ale tierei va avé in vedere interesele intregei populatiuni. Câci numai atunci 'si va indeplini missiunea sea; si in urm'a acestei'a va putea contá la spriginulu generalu —

Insurectiunea in Bosni'a si Ertiegovin'a.

Pacificatiunea Bosniei si a Ertiegovinei a intratu intr'o fasa noua. Generalulu Rodich a conferitu in Ragus'a cu dignitarii turcesci Muctar pasi'a, Ali pasi'a si Vasa Effendi, si resultatulu acestei conferiri e, ca s'a publicatu din partea turciloru o proclamatiune cu urmatóriele propuneri: 1. Refugiatii se potu reintórce in restempu de 4 septamâni incependu din 24 l. c. 2. Refugiatii se voru provedé cu cerealele trebuintióse pâna la tómna. 3. Recladirea caseloru loru va urmá pre spesele guvernului. 4. Cei ce se voru reintórce se voru scuti de diecime pre unu anu si de alte prestatiuni pre tempu de doi ani. 5. Se va emite o amnestie generale pentru toti cari se voru reintórce in terminu de 4 septamâni. 6. Bunurile acelor'a, cari cu tóte aceste nu se voru reintórce, se voru confiscá.

De alta parte conducatorii insurgentiloru s'au invoitu la intetirile baronului Rodich cu unu armistiu de 10 dile din 1. l. c. si cu o proviantare pre dile a cetâtiei Nicsic care e blocata de densii, pre asemenea durata.

Despre incercârile ce le a facutu locotenentele din Dalmati'a, baronu Rodich, la dorinti'a contelui Andrássy, de a induplecá pre insurgenti la depunerea armeloru, avemu — continua „Osten“ — mai multe rapórte. Din tóte se vede, ca e chiaru neesplicabilu, cum i s'a potutu dá baronului Rodich o astfeliu de missiune si cum o a potutu primí densulu.

S'a pomenitu dóra vre-odata, ca o insurectiune s'a sugrumatu prin induplecâri? Acést'a ni aduce aminte de istori'a amelichitiloru din biblia, cari au tramisu contr'a armatei israiltene ce se apropiá pre profetulu loru Bileam cá sa-i blasteme. Baronulu Rodici a pusu pre secretariulu seu sa stenografeze convorbirile sele cu senguratecele bande de insurgenti. O atare convorbire a decursu de esemplu cu siefulu insurgentiloru Meletinje in modulu urmatoriu:

Baronu Rodich: Vedeti, Parinte Meletinje, sultanulu v'a datu reforme, starea Vóstra se va imbunatatí, mergeti in pace acasa.

Meletinje: Noi nu credemu in promissiunile turciloru, pentru ca turculu ne-a incelatu pâna acum nu numai odata, ci de multe ori, si asemenea va face si cându ne vomu reintórce.

Bar. Rodich: Elu nu Ve póte incelá, pentru ca Ve scutescu consulii mariloru puteri, cari se voru ingrigí, cá Sultanulu sa-si tiena promissiunile.

Meletinje: Turcii suntu atâtu de nerusinati si selbateci, câtu si consulii insisi, cari au sa ne apere, se temu de densii. Déca voiti sa ne reintórcemu, marile puteri sa tramita armatele loru, cá cu scutulu acestor'a sa se esecuteze reformele.

Bar. Rodich: Acést'a nu e cu putintia. Déca nu voiti sa fiti pre pace, guvernulu va dá pre toti refugiatii preste fruntarie si va sistá ajutorarea loru.

Meletinje: Atunci mai bine lasati pre toti sa se innece in marea adriateca, decâtu sa-i predati crudimei turcesci, câci atunci voru sci celu putienu, ca au peritu prin mâni crestine.

Bar. Rodich: Déca nu vreti, atunci nu ve vomu vinde plumbu si iarba de pusca, asiá incâtu Voi, chiaru cându a-ti vrea, nu Ve veti putea bate cu turcii.

Meletinje: Atunci vomu luá pre fruntarie incolo dela turci iarba de pusca si déca nu vomu puté ajunge altcum la cale, ne vomu aperá in muntii nostri si voimu mai bine sa perimu toti, de câtu sa purtâmu mai departe jugulu turcescu.

Bar. Rodich: Limbagiulu acest'a me surprinde, Parinte, de vreme ce chiamarea Ta e pace, Tu ai trebuí sa mulcomesci pre ómeni si sa-i induplеci spre pace.

Meletinje: Asiá amu lucratu cu fapt'a si cu svatulu pâna la proruperea rescólei, dara mi-amu atrasu prin acést'a ur'a poporului, dreptu acea eu nu potu si nu vréu sa-mi sapu insumi gróp'a.

B. Rodich: Ti dau tempu pâna mâne sa Te socotesci. Ddieu sa-ti ajute! (S. Bogom!)

Meletinje: M'amu socotitu dejá.

Bar. Rodich a primitu in asemene afacere pre vitézulu voevodu din Erzegovin'a Luca Petcovici, pre gloriosulu luptatoriu pentru libertate. Si acest'a i dede asemene respunsu corespundietoriu cá si Meletinje, si la induplecârile continue ale bar. Rodich, de a se reintórce in pace in patri'a loru, i dede respunsulu scurtu (laconicu): „Pre Ddieu, mergi Tu inainte, Domnule, si noi Te vomu urmá!“

De lânga Tarnav'a mare in 22 Martiu 1876 v.

O prémodesta intrebare. Domnule Redactoru! Arondârei nóue a protopresbiterateloru si alegerei protopresbiteriloru actuali, in loculu administratoriloru protopr. de pâna acum, cu tóte ca i s'a impedecatu cursulu recerutu, cu instristare generala nesciindu-se adeverat'a causa, — totusi protopresbiterii si administratorii protopr. resaru cá ciupercile, asiá d. e.

In unele comune din protopresbiteratulu Ternavei superióre se subscrie unu individu mai in ordine protop., — mai in protocólele matriculari: vidi Beniaminu Almasianu protopopu. —

Asiá se subscrie si parochulu din Drausiu Ioanu Iosifu administratore protop! —

Cum? si de cându figuréza in protopresbiteratulu Ternavei sup. doi protopresbiteri? si anumitu unulu clericale si altulu lumenu? séu apoi s'au schimbatu canónele? —

Si iéra-si in protopresbiteratulu Cohalmului par. Mircea si si par. Iosifu ambii cá administratori protopresbiterali, séu apoi asiá vrea sa se intieléga acést'a ca doi administr. facu adeveratulu si actualulu protopresbiteru? —

Séu apoi suntu acestea onoruri date de o superioritate mie pâna adi necunoscuta!!?

Asteptu ori si de unde si ori si dela cine informatiunea ceruta pentru care i voi fi fórte deoblegatu; cá sa me sciu orientá pre viitoriu si cá nu cum-va se atacu onórea d-loru din cestiune. — Curiosulu.

Dlu intrebatoriu va face fórte bine, déca se va adresá cu intrebarea acést'a, documentata, la consistoriulu archidiecesanu, care este celu mai competentu a dá respunsulu, cercetându dupa starea lucrului si ivindu-se lips'a a vindecá si relele indicate in intrebarea sea, déca se voru constatá de adeverate. Red.

Centralisarea federativa este principiulu bisericei in administratiune.*)

(Respunsu la articolulu „Despre competinti'a in trebi administrative bisericesci“ de d. Dr. I. Borci'a).

„Indepliniti bucuri'a mea, ca se cugetati aceeasi, avendu aceasi iubire unu sufletu fiindu si un'a cugetandu.“ Filip. II. 2.

Urmarindu noi desvoltarea crestinismului, din léganulu seu, in cei dintâiu optu secoli, aflâmu oglindatu in istorie adeverulu nefalibilu, ca biseric'a crestina, antica si nedespartita, a sanctionatu si sustienutu cu multa energia in tóte actiunile sele, principiulu unitâtiei perfecte, principiulu, care demarca cu multa chiaritate caracterulu ddieescu in fiinti'a crestinismului, si in societatea lui cea mare representata prin biseric'a lui Cristosu. Cu adeveratu, unitatea bisericei consiste in unitatea de credintia. Ci déca elementele constitutive ale bisericei, déca clerulu si poporulu, guvernatorii si guvernatii, nu voru fi inspirati de principiulu evangeliei, conoperandu solidariu in directiunea cea buna, ci fia-care dupa ale sele priviri, de multe ori gresite, atunci unitatea bisericei este chimerica.

Apostolii lui Christosu conformu plenitudinei loru sacramentale, si cá predicatori ai universului intregu, poteau a tractá si decide in deosebi, si fia-care, ori-ce cause privitórie la biserica; dara ei se intrunira in sinóde pentru a otarí asupr'a administrârei averiloru bisericesci, in togm'a cá si in cestiunea botezârei pagâniloru, la cari, crestinii judaici impuneau de lege si conditiune indispensabila circumcisiunea mosaica. Nu erau esempti dela autoritatea sinodala nici apostolii. Divinulu Pavelu, colectase bani multi in Macedoni'a si Achai'a, pentru ajutorarea judeiloru seraci din Ierusalimu, si in locu de multiamire, ei lu agravéza in sinodu, cu cele mai aspre incriminâri. „Vedi frate câte mii de judei suntu, cari au crediutu si toti s'au revoltatu din zelulu pentru lege.“

Dar' sântii apostoli ni-au lasatu prin esemplulu loru, nu numai principiulu sinodalitâtiei, ci si ordinea administratiunei bisericesci. Ei aru fi potutu tiené adunârile bisericesci in totu loculu, unde avéu catedre, totusi cu preferintia au alesu pentru intrunirile sinodali, Ierusalimulu, unde si avé catedr'a sea, cea dintâi'a auctoritate intre densii, apostolulu Iacobu. Ierusalimulu, prin acést'a, s'a facutu centrulu administratiunei bisericesci. De aici emanau ordinatiunile s. apostoli pentru tóte bisericile, in ori-ce cause, dogmatice, administrative, séu economice. La asemenea insemnatate se radicara, mai tardiu, cându crestinismulu facuse concuiste mari in lumea pagâna, si alte catedre, unde au predicatu apostolii, d. e. Antiochi'a, Rom'a, Efesulu etc.

Referintiele intre episcopii catedreloru principale, la inceputu nu erau precisate, pentruca ei, mare parte se formasera in scól'a apostoliloru, fiindu toti inspirati de cea mai completa armonia si dragoste evangelica. S'au regulatu inse referintiele dintre episcopii bisericei particulare séu locale, cá ei se recunósca pre celu mai mare intre densii (can. 34 a). Acést'a atesta si scriitoriulu apologetu, Tertulianu, dicendu: Age jam, qui voles curiositatem mellius exercere in negotio salutis tuae, percurre ecclesias apostolicas, apud quas ipsae adhuc cathedrae apostolorum suis locis praesidenter, apud quas ipsae authenticae literae eorum recitautur, sonantes vocem et representantes faciem uniuscujusque. Proxime est tibi Achaia? habes Corinthum, si non longe es a Macedonia, habes Fillippos, Tessalonicenses. Si potes in Asiam tendere, habes Ephesum. Si autem Italia adjaces, habes Romam.“ etc. (Tertulianu de praescript. adv. haer. c. 36.)

Sinodulu primu ecumenicu, dela Niche'a, confirmandu drepturile si prerogativele episcopiloru cu antaiatate in bisericile locale, pentru deosebirea loru de ceialalti episcopi, li da titlulu de „metropoliti,“ numire ce se dá orasieloru capitale (μητροπολις) din imperiu. Patru metropolii mai insemnate erau in biseric'a antica: a Alesandriei, Romei, Antiochiei si a Ierusalimului (can. 6. 7. I). Ci afara de metropoli'a Alesandriei, celelalte inca nu avéu teritórie hotarite. O lacuna, ce a suplinit'o sinodulu ecumenicu alu doilea. Constantinu celu Mare impartise intregu imperiulu seu in patru prefecturi, in prefectur'a orientului, prefectur'a Iliricului orientalu, prefectur'a Italiei si prefectur'a Galieloru; iér' prefecturile le-a impartitu in diecese si provincii séu eparchii, asiá d. e. prefectur'a Orientului cuprindea in sine diecesele: 1) Orientulu cu 15 provincie, capital'a Antiochi'a; 2) Egipetulu cu 6 provincie, capital'a Alesandri'a; 3) Asi'a cu 10 provincie, capital'a Efesu; 4) Pontulu cu 11 provincie, capital'a Cesarea Capadociei, si a 5) dieces'a Traciei cu 6 provincie, capital'a Heraclea. (Bevereg. pandectae t. 2 aunot. ad can. 2 Constant. II.)

Dupa arangiamentulu acest'a, orasiele principale din imperiu, s'au facutu centrulu de administratiune, nu numai in provincie particulare, ci si in diecese intregi. Ierarchi'a bisericésca inca a primitu acésta ordine in administratiunea bisericei. Astfeliu sinodulu ecumenicu alu II-lea la conformarea teritorieloru metropolitane, cu impartirea cea nóua a imperiului, destinge pre episcopii (metropolitii) orasieloru capitale de cei'a-lalti episcopi si metropoliti din diecesa, si ii numesce episcopi „de preste ocârmuiri“, cari dupa aceea s'au disu esarchi, séu incepetori (εξαρχοι, incoeptores). „Episcopii cei de preste ocârmuiri (*οἱ υπεϱ διοιχη σινεπισκοποι*) pe bisericile cele afara de hotarele loru sa nu le bantuiésca, nici se turbure bisericile. Ci dupa canóne episcopulu Alesandriei sa guverneze Egipetulu. Iér episcopii Resaritului numai se administreze Resaritulu, observându-se privilegiile si antaietâtile, care suntu in canónele sinodului Niceanu ale bisericei Antiochiane; si episcopii diecesei Asiane, care suntu numai in Asi'a sa le administreze, si episcopii Pontului numai cele de acolo sa le guverneze, si ale Traciei, cele de acolo . . . . . Pazindu-se inse canonulu scrisu pentru diecese, invederatu este ca afacerile fia-cârei metropolie, le va administrá sinodulu metropoliei etc.

---

*) Pentrucá sa aratâmu ca nu voimu sa fimu partiali, publicâmu acestu articulu; mai vertosu inse, cá sa incuragiamu pre dlu autoru, care dupa cum arata operatulu este omu nou pre terenulu celu vastu alu canonicitâtiei. Cercetârile sele ulterióre suntemu siguri ca-'lu voru conduce la alte resultate si nu la cele, la care a ajunsu de astadata. Respunsu nu vomu mai dá la acestu articulu. Red.

Sensulu acest'a are si canonulu 8 sinod. III ecumenicu . . . . „Acést'a are sa se observe si la celelalte ocârmuiri si la bisericile de pretutindenea, incâtu nimenea dintre iubitorii de Ddieu episcopi sa nu puna mân'a pe alta eparchia, care n'a fostu mai dinainte, si din inceputu sub aceea-si, adeca sub predecesorii loru . . . . . Deci sântulu si ecumeniculu acest'a sinodu a hotaritu, ca fia-care metropolia drepturile cuvenite ei din inceputu si dupa vechiulu obiceiu, ce s'a observatu, sa le padiésca intregi si nestirbite“ etc. . . . . Parintii sinodului dela Calcedonu intarindu prin lege (can. 9. 17) institutiunea si drepturile esarchiloru, a creatu in biserica o nóua forma de administratiune, cea patriarchala. La rangulu de patriarchia s'a inaltiatu si scaunulu episcopalu alu Constantinopolei, avendu independinti'a sea, diecesele, care mai nainte erau neaternatóre, ale Asiei, Pontului si a Traciei (can. 28. IV). Apoi sinodulu Trulanu, renoindu celea legiuite de mai nainte, hotaresce, ca: „scaunulu patriarchului Constantinopolei sa dobandésca privilegiele egale cu scaunulu Romei antice, si sa se magnifice in lucrârile bisericei cá si acel'a, alu doilea dupa elu fiindu, dupa care sa se numere scaunulu marei cetâti Alesandreniloru, apoi celu alu Antiochiei, si dupa acest'a celu alu cetâtiei Ierusalimului (canonu 36).

Din canónele acestea invederéza, ca ierarchi'a bisericei crestine, pentru ordinea si unitatea administratiunei, s'a ingrigitu atâtu de persónele superióre in biserica, câtu si pentru ca ele in administratiune sa se marginésca, fia-care la anumitu teritoriu, provincia séu diecesa. Nu este óre, ací marcatu principiulu unitâtiei evangelice in administratiune, principiulu centralisârei federative? Din privinti'a poterei sacramentale, noi scimu, toti episcopii suntu intre sine egali, totusi biseric'a pentru mantienerea ordinei si a unitâtiei, a pusu pre episcopi in dependintia dela metropoliti, pre metropoliti in dependinti'a patriarchiloru, iér' pre patriarchi i-a supusu sinodulni ecumenicu. In poterea dreptului divinu (jure divino) suntu coordinati, dar in administratiune suntu subordinati datorindu fia-care episcopu a recunósce pre metropolitulu, cá pre celu mai mare, si metropolitulu pre patriarchulu, care este episcopulu unei diecese de mai multi metropoliti si episcopi. Acest'a este principiulu bisericei. Si déca acestu principiu, nu se mai practica absolutu, eu credu ca, culp'a jace asupr'a ómeniloru tempului, in care traimu.

In genere, sinódele ecumenice s'au ocupatu cu a determiná formele de administratiune metropolitana, si patriarchala. Alte forme de administratiune nu tractéza nici canónele sinódeloru locale. Acum, se vedemu, pâna unde, si in ce s'au estinsu activitatea si drepturile metropolitiloru? pâna unde si in ce s'au estinsu autoritatea si drepturile patriarchiloru? — Dupa canónele 2. II si 8. III „episcopii de preste ocârmuiri (diecese)“ avéu dreptulu se administreze diecesele loru. Mai susu amu aretatu sensulu, in care trebuie privita idei'a de diecesa. Apoi si Beveregiu in anotatiunile la can. 2. II, dice ca, trebuie a deosebí dieces'a de eparchia, pentru ca dieces'a este complesulu a mai multoru eparchie: „Hin enim perspicuum redditur, *διοι κησιν* ab *επαϱχια* hic distinqui, eamque plures in sese *επαϱχιας* comprehendere.“ Astfeliu erá d. e. dieces'a Egipetului, carea constá din siese diecese, Libi'a superióra, Libi'a inferióra, Tebaid'a, Egiptulu, Arcadi'a si Augustami'a. Asia-dara diecesele ce se numescu in canonu, suntu acele teritorii estinse, de mai multi metropoliti si episcopi, care s'au numitu patriarchate. Ci, precum nainte, asiá si dupa infiintiarea patriarchateloru, in pârtile orientului, mai multí metropoliti si-au pastratu independinti'a loru de scaunele patriarchale. Acesti'a se alegeau si hirotoniau de câtra episcopii provinciei, fâra influinti'a patriarchiloru; pentru aceea s'au si numitu ei neaternatori (*αυτοκεφαλοι*). Insa metropolitii ceia-lalti, cari nu aveau dreptulu de autocefalia, depindeau intru tóte dela patriarchii loru.

(Va urmá)

Varietâti.

⁂ Adunarea scaunale a scaunului Sabiilui de Mercuri nu si-a pututu tiené siedinti'a din causa ca nu au fostu membrii in nrulu recerutu pentru de a puté conclude. — Alta adunare este convocata pre Mercuri in 31 Marte (12 Aprile.)

⁂ Carbuni de piétra. Numai sa caute omulu si indata gasesce. Alaltaeri amu ciontatu de verfu o cigara de aceste mai nobile de 5 cr. si spre marea mirare vedu in internulu cigârei sclipindu, si dupa o scurta cercetare, facendu si o sectiune mai afunda, amu gasitu carbuni in straturi mai mari, pâna câtra jumetatea cigârei. Dupa convingerile nóstre cigar'a a trebuitu sa fia o formatiune antidiluviana, pentru ca se aflá si perí de mamuth bine conservatu intr'ens'a.

⁂ Descoperire interesanta. Era dupa prândiu, déca se intempla sa bea omulu si o cafea négra i vine sa fumeze si o cigara. Asiá amu facutu si eu, carele scriu sirurile aceste. Dara fiindu togm'a prim'a, si prim'a e mare serbatóre la o clasa de ómeni de care apartienemu si noi, adeca eu, amu cugetatu sa fumezu ceva extra: — amu cumparatu o „cub'a“ cu cinci cruceri. Nu sciu din putien'a esperintia ce amu cu acestu soiu de tigâri, séu din intemplare amu taiatu camu afundu verfulu si ce se vedi? din tigara se ivesce o sforicica, o tragu afara — nu sciu de o amu trasu intréga, pentruca erá numai de 6 centimetri in lungime, pre cându tigar'a intréga e de unu decimetru. Amu cugetatu: ce va se dica aratarea acést'a neasteptata si in fine n'amu pututu se vinu la alta idea, decâtu, ca fiindu cigârile de soiulu acest'a pré scumpe in asemanare cu bunatatea, séu mai bine disu cu reutatea loru, sfór'a se da dreptu premiu fumatoriloru. Avisu dara pentru fumatori! Cine nu crede, vina in biroulu redactiunei, unde póte vedé fragmentulu acestu interesantu de sfóra in natura, si inca fâra de plata.

Bilantiulu

institutului de creditu si de economii „Albin'a“ cu 31 Decembre 1875.

Active.

Starea cassei in numerariu . ,		fl. 24089 19 cr.
Portfoiu		
schimburi de banca . . .	fl. 470,904 62 cr.	
schimburi si oblegatiuni dela reuniuni de creditu . . .	„ **75,651 95** cr.	546,556 57 cr.
Imprumuturi ipotecari . . .		36,659 36 „
Imprumuturi pe harthíi de valóre		4000 — „
Chartie de valóre proprii dupa cursulu dela 31 Dec. 1875		16,356 25 „
Moneta		557 70 „
Debitori		18,726 38 „
Cas'a institutului . . .		21,550 — „
Spese de fondare . . .	fl. 8536 40 „	
dupa amortisare de . . .	**1536 40** „	7000 — „
Mobiliarulu	fl. 3318 74 „	
dupa amortisare de . . .	**818 74** „	2500 — „
Interese transitive . . .		**6204 54** „
		fl. **684,199 99** „

Passive.

Capitalu de actiuni 3000 actiuni a fl. 100	fl 300,000 — cr.
Deposite pentru fruptificare	„ 288,446 22 „
Creditori	„ 3,766 95 „
Fondurile de garantia ale reuniloru de creditu . .	„ 38,756 50 „
Interesele fonduriloru de garantia ale reuniuniloru de creditu	„ 5,158 88 „
Fondulu de garantia alu crediteloru ipotecari . .	„ 945 — „
Interesele fond. de garantia alu credinteloru ipotecari	„ 43 94 „
Fondulu de reserva alu actiunariloru	„ 9707 45 „
Fondurile de reserva ale reuniuniloru de creditu .	„ 432 89 „
Dividende neradicate	„ 2822 72 „
Profitu curatu	„ 34,119 44 „
	fl. 684,199 99 cr.

Sabiiu, 31 Decembre 1875.

Ioane Hanni'a m. p.
membru de consiliu.

Gregoriu Mateiu m. p.
membru de consiliu.

Visarionu Romanu m. p.
Directoru.

Gustavu Ludwig m. p.
Comptabilu.

Bilantiulu presentu s'a esaminatu si s'a gasitu in consonantia cu cârtile institutului purtate in deplina ordine.

Sabiiu 22 Martiu 1876.

Augustu Senor, m. p.

Ioane Cretiu m. p.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia romana gr. or. de a III clasa Banabicu constatatóre de presentu din 176 familii din cari 20 familii neorustici (tigani) cu 864 suflete, pre bas'a gratiósei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 15 Decembre a. tr. Nr. 2794 ex 1875 se escrie prin acést'a concursu pâna la 11 Aprile 1876.

Venitele preotiesci impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte si cocna in mijlocu, siura si grajdu, tóte de lemnu, acoperite cu paie.

2. Portiunea canonica de 35 jugere 393 □° cum aréta fói'a O. f. Nr. 16 si protocolulu de regulatiune din 1873.

3. O jumetate (8 cupe) ferdela de bucate dela fia-care casa séu fumu si de presentu dela 156 familii, câci cele 20 familii nu dau bucate.

4. Un'a di de lucru cu palm'a, la sapa, secere séu cósa etc. dela 176 familii.

5. Stol'a usuata precum au avutu si fostulu parochu, ce de nou s'a defiptu in sinodulu parochialu din 24 Fauru 1876.

Din venitele de bucate si dilele de lucru cantorele actualu capeta a $\frac{1}{4}$ parte, iér' din stola $\frac{1}{3}$ parte; din bucate capeta crasniculu a $\frac{1}{10}$ parte.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poftiti a-si asterne concursele sele, instruite conformu statutului organicu si dispusetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecesanu pâna la 11 Aprile a. c.

Clusiu, 26 Februariu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

V. Rosiescu,
prot. rom. gr. or.

(3—3)

Subscrisulu are onóre a aduce cu tóta reverinti'a la cunoscinti'a inaltei Nobilimi, c. r. militari si pl. t. publicu, ca la 9 Aprile a. c. va deschide, cu devis'a eftinu si bunu, localulu seu arangiatu de nou si câtu se póte de bine assortatu de

Caffea si Conditoria

in strad'a Cisnadiei Nr. 31.

Fiindu subscrisulu in pusetiune de a duce in deplinire totu feliulu de comandâri in acestu genre in modulu celu mai gustiosu, se va silí totodata a castigá câtu mai curendu inaltulu patrociniu si deplin'a multiamire a onoratiloru sei musterii; deci se róga de numerósa si binevoitóre frecuentia,

Cu tóta stim'a
Bertoldu Frentz.

1—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese **Duminec'a si Joi'a**, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pr o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tier streine pre anu 12 $\frac{1}{2}$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Nr. 27. ANULU XXIV.

Sabiiu 1|13 Aprile 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre unu patrariu de anu (Aprile–Iuniu) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre $\frac{1}{4}$ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 57 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

O programa vechia.

Privirile suntu astadi indreptate mai cu séma asupr'a insurectiunei din Bosni'a si Erzegovin'a si asupr'a tienutei Serbiei si Muntenegrului. Dela aceste se pare a aterná pacea séu resbelulu, si dela aceste se pare a aterná stramutarea politica ce are sa se faca, séu sa nu se faca, in suduostulu Europei.

Doi factori remanu, celu putienu in publicistic'a dilei, neconsiderati, factori, cari, la o ulterióra deslegare a cestiuniloru orientali, negresitu voru luá parte. Acesti'a suntu: Romani'a si Greci'a.

Ce roluri le voru fi reservate acestor'a e greu de sciutu. Impartirea roluriloru o decide diplomati'a européna si unde nu mai ajunge acest'a, desvoltarea eveneminteloru, cari si diplomati'a, pré de multe ori, nu e in stare a le prevedé pâna in sfersitulu loru.

Greci'a a luatu in tempulu din urma putiena parte la miscârile orientali. Ocupata inlauntru pré multu cu schimbârile cele dese ale ministerieloru, a cadiutu inaintea lumei politice asiá de multu, incâtu multi facu socotél'a orientale fâra de a mai tiené comptu si de dens'a.

Romani'a a fostu mai favorita de sórte in anii din urma. Ea a doveditu Europei ca are insusirile unui statu capabilu de o missiune mai inalta politica. Guvernului românu i-a succesu a inlocuí fluctuatiunile, câroru erá espusa mainainte, cu stabilitate si a pune in loculu aventureloru politice prudenti'a. Césta din urma a introdus'o pre nesimtite si pre neasteptate in concertulu staturiloru, cu care a inceputu a incheiá conventiuni comerciale. Cu alte cuvinte, Romani'a a devenitu unu factoru politicu, care prin dovéd'a conventiuniloru se vede ca e necesariu Europei. Mai mare in intindere si cu o populatiune mai numerósa decâtu Greci'a, Romani'a mai are avantagiulu, care in multe casuri e si unu desavantagiu, ca e situata la gurile Dunarei si intre trei complecse mari de staturi mari.

De aceea rolulu Romaniei trebue sa fia mai insemnatu decâtu alu Greciei la deslegarea cestiuniloru orientali. Barbatii politici de acolo au intielesu acestu rolu si de vre-o patru ani incóce l'au representatu asiá, dupa cum comandara interesele politice ale româniloru.

Astadi suntemu inaintea unei fase nóue a crisei orientali si inaintea unei fase nóue politice in Romani'a. Coincidinti'a acést'a nu va fi calculata; intemplarea inca lucra câte odata cá si calcululu. Senatulu Romaniei va fi astadi alesu. Alegerea are sa decida sórtea ministeriului actualu. Ministeriulu ori remane, ori se duce.

De se duce, se nasce intrebarea, care ministeriu va vení?

Déca a priitu tierei unu ministeriu moderatu in ani de linisce, cu câtu mai vertosu va fi de lipsa unu ministeriu moderatu in tempulu crisei orientali. In moderatiune jace precautiunea si acest'a cauta totu-déun'a sa aduca ordine si in cele mai mari complicatiuni. Ceste din urma, fâra de ordine, nu se potu descurcá nici odata spre binele aceloru pre cari ii apuca in vertejulu loru; din contra ordinea din precautiune si din sângele rece alu moderatiunei prevede si inventéza, delatura periculi si creaza situatiuni, cari producu numai bine.

Pâna a nu vení Romani'a in starea sea de adi, si ochii Europei erau indreptati asupr'a ei. Pre atunci, precându erá inca impartita in dóue principate si diplomati'a si batea capulu cu intrebarea, ce se faca cu acele dóue tieri si care sa fia destinatiunea loru. Este dreptu, ca de multe ori i se da unu rolu nu pre placutu, rolulu de compensatiune in un'a séu alta constelatiune politica. Acestu rolu inse numai in alternativ'a, déca aceste dóue tieri nu voru fi in stare a se sustiené cá statu de sine.

Pericululu acestei alternative inca n'a trecutu. Diplomati'a, carea lucra cu regazu, are o memoria lunga si combinatiunile ei suntu si mai lungi. Ea nu se multiamesce numai a tórce firele diplomatice. Déca nu póte altcum ea le si innóda. Putienu i pasa ei de frumosulu fâra noduri, séu de uritulu cu noduri. Vorb'a ei este, sa tiena firulu ei de olalta. Impregiurarea acést'a demanda asiá dara prudenti'a si precautiunea celoru ce capata unu rolu politicu.

Romani'a inca are asiá dara causa de a fi prudenta si precauta.

Spre intarirea celoru dise reproducemu mai la vale unu articulu din „Grenzbote“ dela 1857, va se dica, scrisu mai cu dóue-dieci de ani inainte, pre care lu recomandâmu deosebitei atentiuni a barbatiloru politici români. Lu recomandâmu pentruca privimu intr'ensulu o programa vechia a diplomatiei nemtiesci, in ceea ce privesce Romani'a.*)

---

*) Din lipsa de spatiu vomu publicá articululu din cestiune in nrulu viitoriu.

Fiindu-ca sinodulu archidiecesanu este aprópe incepemu astadi publicarea urmatoriului proiectu, ce probabilu va vení la desbatere in sessiunea din anulu acest'a.

Proiectu

de **regulamentu** pentru scólele poporale si normale gr. or. din archidiecesa (elaboratu in urm'a conclusului sinodului archidiecesanu din 16 Aprile 1875. Nr. 55.)

§. 1. Scopulu invetiamentului in genere e de a perfectioná pre omu desvoltandu-i tóte facultâtile spirituali si inzestrandu-lu cu bunele moravuri pentru a face dintr'ensulu unu membru folositoriu alu societâtiei in care traiesce.

§. 2. Invetiamentulu preste totu e obligatoriu pentru ori-ce individu de ambele secse, dela alu sieselea pâna la alu cincispredieceleа anu alu vietiei.

§. 3. In tóte scólele române de confessiunea ortodocsa-resariténa invetiamentulu e pusu sub suprem'a autoritate a bisericei autonome române ortodocse resaritene.

§. 4. Cu tóte acestea autonomi'a bisericei nu esclude nici decum dreptulu de suprema inspectiune ce compete statului pre bas'a legei de instructiune publica din an. 1868 si intre marginile acelei legi.

Capu 2.

Divisiunea invetiamentului.

§. 5. Invetiamentulu se imparte in primariu si secundariu.

§. 6. Sfer'a invetiamentului primariu nu se estinde decâtu asupr'a cunoscintieloru elementarie si practice din diferitele sciintie; elu se ocupa mai alesu cu religiunea, cu cetirea, scrierea si cu calcululu elementariu si practicu.

§. 7. Invetiamentulu secundariu tientesce la o cultura generala superióra, cu deosebire prin studiulu limbeloru si literatureloru clasice si pregatesce pre elevi pentru studiulu la universitâti.

Capu 3.

Educatiunea.

§. 8. Mâna in mâna cu invetiamentulu trebuie sa mérga si educatiunea omului. Atâtu pre tempulu invetiamentului primariu câtu si pre tempulu invetiamentului secundariu trebue sa se pórte o deosebita grigia pentru bun'a crescere a individiloru supusi invetiamentului.

§ 9. Scopulu educatiunei este de a deprinde pre omu cu bunele moravuri si de a-lu face capabilu a traí in societate cu semenii sei.

§ 10. Educatiunea se efectuéza séu prin esemple invederate din viéti'a practica si prin instructiunea morala séu prin disciplin'a scolara.

Capu 4.

Institutele de invetiamentu.

§ 11. Institutele pentru invetiamentulu primariu suntu scólele poporali (primare) de 1, de 2, de 3 si de 4 clase, atâtu pentru baieti câtu si pentru fetitie. Scólele de 4 clase se numescu si scóle normale.

§ 12. Institutele pentru invetiamentulu secundariu suntu gimnasiele, scólele reale, precum si cele de fete, care trecu preste 4 clase.

Capu 5.

Invetiamentulu primariu.

§ 13. Scopulu invetiamentului primariu este de a dá tinerimei de ambele secse o educatiune morala-religiósa, de a-i desvoltá facultâtile spirituali si de ai inlesní perfectionarea mai departe in viétia si de ai pune temeiulu la formarea de ómeni harnici si folositori societâtiei.

§ 14. Totu invetiamentului primariu apartienu si scólele de repetitiune, precum si cursurile de adulti.

Capu 6.

Obligatiunea frecuentârei in scólele poporale.

§ 15. Parintii si tutorii copiiloru de confesiunea ortod. resariténa, precum si toti acei individi, sub a câroru ingrigire s'aru aflá invetiaçei si servitori netrecuti preste anii de scóla, suntu obligati a tramite pre copiii si pupilii loru, si pre toti pruncii aflatori sub a loru ingrigire, la scól'a poporala din locu, la cursurile de adulti si la scól'a de repetitiune dela alu 6-lea pâna la alu 12-lea respective la alu 15-lea anu alu vietiei.

§ 16. Déca tatalu séu tutorulu séu respectivulu ingrigitoriu aru retiené pre elevi dela frecuentarea scólei, atunci acelui'a mai intâiu se i se faca o admonitiune seriósa. Déca respectivulu nici in urm'a admonitiunei facute nu-si implinesce datori'a, atunci se pedepsesce pantru primulu casu cu 50 cr. v. a. pentru alu doilea cu 1 fl. pentru alu treilea cu 2 fl. pentru alu patrulea casu cu 4 fl. in favórea fonduriloru scolastice. Cându nici aceste pedepse nu s'aru dovedí eficace, atunci prin intrevenirea mai inalteloru autoritâti scolare elevulu impedecatu, de a frecuentá scól'a, se póte pune sub tutel'a altu-cuiva.

§ 17. Casurile, in care nefrecuentarea se póte scusá, suntu cele admise in respectivele ordinatiuni ale ministeriului instructiunei publice.

§ 18. Copiii cu morburi trupesci séu spirituale se potu scutí de frecuentare pre tempu mai scurtu séu mai indelungatu. Scutirea se face din partea autoritâtiloru locale pre bas'a unui atestatu dela mediculu locului.

§ 19. Copiii cu bóle contagióse séu bolnavi la minte si prin urmare necapabili de invetiatura, se voru eschide din ori-ce scóla locala publica.

§ 20. Se da voie parintiloru a instruí pre copiii loru acasa séu in alte scóle fia publice ori private; acést'a o voru aduce parintii la cunoscinti'a autoritâtiei scolare din locu printr'unu atestatu netimbratu. Autoritâtile scolare din locu voru purtá de grige cá astfeliu de copii sa se instruésca in tóte obiectele acelea, care se predau si in scól'a publica si se implinésca anii prescrisi pentru frecuentare.

§ 21. Copiii instruiti acasa suntu obligati a depune in fia-care anu esamenu inaintea invetiatoriloru dela respectivele scóle publice locali.

Capu 7.

Despre scóle.

§ 22. Edificiele scolare, care suntu a se zidí din nou, sa se asiedie in locuri salubre, uscate; ele au se cuprinda unu spatiu câtu se póte mai intinsu. Salele se fia destulu de numeróse, largi luminóse si lesne de aerisitu.

§ 23. Edificiele vechi au a se repará, dupa câtu va fi cu putintia, conformu conditiuniloru din paragr. precedentu.

§ 24. Singuratecele incaperi se voru deosebí dupa secsulu eleviloru. Elevii de ambele secse potu petrece in aceeasi incapere numai pâna la etatea de 10 ani.

§ 25. O clasa póte se contiena celu multu 80 de elevi, calculandu-se pentru fia-care elevu unu spatiu dela 8—12 urme patrate.

§ 26. Fia-care comuna romana ortod. resar. e indatorata a radicá pre spesele sele in locu unu edificiu scolariu corespundiendu conditiuniloru din § 22.

§ 27. Fia-care comuna e obligata a inzestrá scól'a cu totu feliulu de medilóce de invetiamentu, precum suntu globurile, chartele, tabelele, sponghiile, creta s. c. l. in numeru suficientu.

§ 28. Fia-care comuna e tienuta a cumperá cârti si alte recuisite de scrisu pre sém'a copiiloru seraci.

§ 29. Fia-care comuna e indatorata sa pórte grige de salarisarea invetiatoriloru.

§ 30. Spre acoperirea diferiteloru cheltueli comun'a bisericésca e indreptatita a pune unu aruncu séu o contributiune pre toti locuitorii sei. (Acestu aruncu inse nu póte trece preste 5% din contributiunea directa ce se da statului.)

Capu 8.

Fondurile scolare.

§ 31. Tóte comunele, care intretienu scóle in sensulu prescriptiuniloru de pâna aici suntu obligate a intemeiá fonduri scolare fia in proprietâti nemiscatóre, fia in bani gat'a, si a adauge dupa putintia aceste fonduri din anu in anu.

§ 32. Asemenea fonduri se potu intemeiá si inmultí:

a) Din o parte de pamentu comunalu, fia de aratura, de fenatiu séu de pasiunitu;

b) Din contribuiri cu bani séu cu bucate din partea singuraticiloru membrii ai comunei;

c) Din donatiuni dela comune si dela particulari;

d) Din sum'a pedepseloru pentru absentâri.

§ 33. Fondulu scolariu nu se póte amestecá si confundá cu fondulu si averea bisericésca.

§ 34. Cu tóte acestea administratiunea fondului scolariu se póte incredintiá totu epitropiei alese de sinodulu bisericescu pentru administrarea averei bisericesci.

§ 35. Acele comune, cari nu dispunu de mijlóce nici pentru a zidí si intretiené o scóla, nici pentru a intemeiá unu fondu scolasticu, potu cere o subventiune anuala din fondurile archidiecesane.

Capu 9.

Autoritâtile scóleloru poporale.

a) Autoritâtile locali.

§ 36. In scóla si anume pre tempulu prelegerei, invetiatoriulu e singurulu conducatoriu responsabilu si prim'a autoritate in clas'a respectiva.

§ 37. Tóte institutele de invetiamentu poporalu stau nemedilocitu sub jurisdictiunea respectivei comune. Comun'a eserciéza jurisdictiunea acést'a prin sinodulu si comitetulu parochiale si prin inspectorulu localu.

§ 38. Sinodulu parochialu se compune din toti membrii parochiei pre bas'a stabilita in stat. organicu. Sinodulu parochialu e prim'a autoritate scolara in fia-care comuna; elu decide despre tóte afacerile mai importante ale scólei, alege invetiatorii si determinéza salarisarea loru.

§ 39. Sinodulu parochialu alege din sinulu seu iérasi dupa prescriptiunile stat. organicu unu comitetu parochialu, care se insarcinéza si cu purtarea afaceriloru curente ale scólei. Comitetulu parochialu are sa esecuteze hotaririle sinodului parochialu. Preotulu si invetiatorii locului suntu de a se privi totu-déun'a cá membri ai comitetului parochialu in ceea ce privesce afacerile scolare.

§ 40. Inspectorulu scolariu, care va fi preotulu locului, e indatoratu a supraveghiá frecuentarea, prelegerile si preste totu purtarea atâtu a eleviloru, câtu si a invetiatoriloru. Mai departe inspectorulu e organulu, care comunica cu autoritâtile mai inalte, representandu comun'a in afara. Facerea diferiteloru raporturi totu in sarcin'a inspectorului cadu.

b) Autoritâtile districtuali.

§ 41. Tóte institutele de invetiamentu poporalu ale unui districtu séu protopopiatu luate la olalta stau sub jurisdictiunea nemedilocita a respectivului districtu séu protopopiatu. Protopopiatulu esercióza acésta jurisdictiune printr'o representatiune alésa anume.

§. 42. Spre scopulu acest'a se alege, conformu stat. organicu, din partea protopopiatului unu sinodu protopopescu, care tiene câte o siedintia ordinaria pre fie-care anu. Pentru casuri de lipsa se potu tiené si siedintie estraordinare. Sinodulu protopopescu are a se ocupá cu afacerile scolare comune intregului protopopiatu, atâtu in ceea ce privesce invetiamentulu, câtu si in ceea-ce privesce fondurile scóleloru. Elu forméza totu de odata a dóu'a instantia in cestiuni de controversa ale singurateceloru comune.

§. 43. Din partea sinodului protopopescu se alege unu comitetu protopopescu dintre membrii sinodali. Acestu comitetu aduce la deplinire decisiunile sinodului, iéra pre de alta parte esecutéza dupa propi'a sea hotarire totu felulu de afaceri, la care e autorisatu din partea sinodului.

§. 44. Spre a administrá fondulu protopopescu, care dupa impregiurâri se folosesce atâtu pentru scopuri bisericesci, câtu si scolare, se alege o Epitropia de dóue persóne, cari inca facu parte din comitetulu protopopescu.

§. 45. Inspectoru scolariu preste totu protopopiatulu e protopopulu respectivului cercu. Elu presidéza siedintiele sinodului si ale comitetului protopopescu. Dupa o intielegere prealabila cu comitetulu protopopescu, inspectorulu va intreprinde escursiuni prin protopopiatu spre a cercetá scólele si spre a se convinge despre starea loru. Inspectorulu, adeca protopopulu este totu de odata si organulu care comunica atâtu cu autoritâtile districtuali câtu si cu locurile mai inalte. Diferitele raporturi si conspecte in trebile scolare districtuali cadu in sarcin'a inspectorului districtualu. —

c). Autoritâtile archidiecesane.

§. 46. Tóte institutele de invetiamentu poporali ale archidiecei gr. or. din Transilvani'a stau inmediatu sub juridictiunea archidiecesei. Archidieces'a esercióza acésta juridictiune, prin corporatiuni si persóne alese.

§. 47. Spre acestu scopu archidieces'a alege, conformu dispositiuniloru din stat. organicu, unu sinodu eparchialu, care in totu anulu tiene câte o siedintia, ocupandu-se pre langa afacerile bisericesci, si cu cele scolare. Rapórtele necesare, atâtu cu privire la ínvetiamentu, câtu si cu privire la administratiunea scolara, se voru asterne sinodului in fie-care siedintia cá sa se póta orientá in decisiunile sele.

§ 48. Consistoriulu archidiecesanu cá senatu scolasticu, aduce la indeplinire conclusele sinodului si reguléza ori-ce afaceri, pentru care posede autorisare din partea sinodului. Tóte rapórtele dela inspectorii atâtu locali, câtu si districtuali trebuie se tréca prin consistoriulu archidiecesanu scolasticu, care va desbate asupr'a loru in siedintiele sele septemanare.

§ 49. Archiepiscopulu presidéza siedintiele sinodului si ale consistoriului. In acésta cualitate e supremulu inspectoru alu tuturoru scóleloru din archidiecesa si representéza scól'a atâtu in launtru, câtu si in afara.

Capu 10.

Despre invetiatori si alegerea loru.

§ 50. La functiunea definitiva de invetiatori in scólele poporali se admitu numai acele persóne, care au absolvitu cu bunu succesu cursurile preparandiali la unulu din institutele pedagogice-teologice romane ort. resar. séu si la alte institute de feliulu acest'a fia interne, fia esterne, si cari au depusu iérasi cu bunu succesu esamenele de cualificatiune.

§ 51. Invetiatorii admisibili in scólele poporali romane ort. resar. trebuie se apartiena bisericei romane de conf. ortod. resar.

§ 62. La functiunea provisoria de invetiatori se potu admite si persóne de acelea care absolvindu unu cursu preparandialu, n'au depusu inca esamenulu de cualificatiune.

§ 53. Individii, cari n'au absolvitu vre-unu cursu preparandialu, nu se admitu la functiunea de ínvetiatori, decâtu dupa ce voru fi depusu unu esamenu formalu de cualificatiune.

§ 54. Alegerea (si ficsarea salarisârei) invetiatoriloru se face prin sinodulu parochialu pre bas'a conditiuniloru cuprinse in concursu, avendu in vedere, ca totu-déun'a sa se aléga celu mai cualificatu dintre concurenti.

§ 55. Devenindu vacanta vre-o statiune de invetiatoriu, comitetulu parochialu stabilesce in concursu conditiunile pentru o nóua alegere, pre care le aduce apoi la cunoscinti'a protopopului cá inspectoru districtualu. Publicarea concursului se intempla in modulu indatinatu pâna acum.

§ 56. La facerea concursului au a se observá urmatórele puncte:

a) Dispositiunile din §§ 50 si 51.

b) In concursu se va spune lamuritu, ca intre concurenti celu mai cualificatu se va preferí.

c) Sum'a salariului se va aretá in modu precisu.

§ 57 Salariulu invetiatoriului se fia amesuratu sarcinei si demnitâtiei sele. Salariulu in nici unu casu nu va fi inferioru sumei de 200 fl. pre anu, fia in bani gat'a, fia in naturalie.

§ 58. Invetiatoriulu odata alesu in modulu aratatu, remâne neamovibilu la postulu seu, pre câtu tempu 'si implinesce datoriile si se pórta conformu chiamârei sele.

§ 59. Déca din contra, s'aru aduce inculpâri grave asupr'a unui invetiatoriu, atunci va avé locu o cercetare disciplinaria; dovedindu-se inculpârile intemeiate, atunci autoritâtile competinte voru departá pre unu atare invetiatoriu din postulu seu.

§ 60. Departarea din functiune a unui invetiatoriu mai are locu si atunci, cându in urm'a unui morbu fisicu séu moralu necurabilu, nu mai e in stare de a satisface misiunei sele.

§ 61. In decursulu anului scolasticu invetiatoriulu nu póte parasí postulu seu. Parasirea postului trebuie adusa la cunoscinti'a autoritâtiei respective celu putienu cu dóue luni inainte de inceputulu anului scolasticu viitoriu.

Capu 11.

Tempulu invetiamentului.

§ 62. In scólele poporale dela sate tempulu invetiamentului va fi celu putienu de 8 luni.

§ 63. In scólele poporali dela sate cursurile de invetiamentu voru incepe cu 1 Octobre si voru incetá cu finea lui Maiu.

§ 64. In scólele poporali dela orasie, precum si in tóte scolele normali tempulu invetiamentului va fi de 10 luni, adeca dela 1 Septembre pâna la finea lui Iuniu.

§ 65. In fia-care septamana se ia o dî séu si dóue jumetâti de dî, cá tempu de vacatiune. Diu'a de vacatiune se va destiná dupa impregiurârile locali din partea respectiveloru autoritâti ale locului.

§ 66. Vacatiuni preste anu se voru dá in dile de serbatori imperatesci si dupa impregiurâri, si in dile de tergu de tiéra. In privinti'a serbatoriloru de Craciunu, de Pasci si de Rosalii sa se observe urmatórea norma: Vacatiunile de Craciunu au se incépa cu diu'a ajunului inclus. si voru tiené pâna dupa anulu nou; iéra cele de Pasci voru incepe din Mercurea mare si voru tiené pâna dupa Duminec'a Tomei. La Rosalii vacatiunile suntu numai de 3 dile.

§ 67. Autoritâtile scolare locali mai potu scutí tinerimea de frecuentarea scólei si in alte dile, alu câroru numeru inse nu póte fi mai mare de trei preste totu anulu scolasticu.

§ 68. Invetiatoriulu nu are dreptu se dispenseze pre scolari de frecuentare mai multu de o dî preste totu anulu scolasticu.

§ 69. In casuri de morbu si de alte impregiurâri grave, care nu se potu prevedé nici ocolí, invetiatoriulu dela scólele poporali elementari va avisá pre inspectorulu scolariu, cá se fia suplinitu; iéra invetiatoriulu dela scólele normali aviséza pre respectivulu directoru, cá sa ia mesuri in privinti'a suplinirei.

Capu 12.

Esamenele.

§ 70. Spre a se puté constatá mai cu inlesnire sporiulu séu regresulu in diferitele scóle, trebuie a se tiené in fia-care anu câte unu esamenu publicu si anume la finea anului scolariu; iéra intre semestre se va tiené numai unu esamenu privatu.

§ 71. La fia-care esamenu scolarii voru fi intrebati din tóte obiectele aflatóre in planulu de invetiamentu. Esaminatoriu este invetiatoriulu locului; dara cu voi'a presiedintelui, ori-cine altulu póte pune scolariloru intrebâri din obiectele, despre care va fi vorb'a.

§ 72. Afara de óspetii voluntari, la esamene voru trebuí se mai asiste cá representanti din partea respectiveloru autoritâti celu putienu:

a) Inspectorulu localu;

b) Inspectorulu districtualu cá presiedinte;

c) Unu delegatu din partea comitetului protopopescu respectivu; si

d) Unu delegatu alu senatului scolariu, cârui'a i se voru dá diurne din fondurile archidiecesane.

§ 73. Protopopulu cá inspectoru districtualu numai in casuri grave si estraordinare va poté insarciná pre o alta persóna competenta sa-lu inlocuiésca la esamene. Presiedinte la esamenu este totudéun'a protopopulu in cualitatea sea de inspectoru scolariu districtualu.

§ 74. Despre tóte esamenele dintr'unu protopopiatu sa se dea rapórte si anume:

a) Iuspectorulu localu va raportá sinodului parochialu;

b) Inspectorulu districtualu va raportá consistoriului archidiecesanu.

c) Delegatulu comitetului protopopescu va raportá sinodului protopopescu;

d) Delegatulu senatului scolasticu va raportá consistoriului archidiecesanu cá senatu scolasticu.

§ 75. Aceste rapórte, facute in scrisu, voru serví de basa la desbateri despre afaceri scolare in sinódele parochiali, protopopesci si archidiecesane.

Capu 13.

Scólele de repetitiune.

§ 76. Aceea parte a tinerimei de ambele secse, care séu a petrecutu dejá cursurile scolare prescrise in scólele poporali séu, din óre-care cause, n'au potutu petrece acele cursuri, e obligata a frecuentá scólele de repetitiune pâna la etatea de 15 ani impliniti.

§ 77. In privinti'a frecuentârei scólei de repetitiune voru avé valóre dispositiunile din §§ 15, 16 si 17.

§ 78. In fia-care scóla de repetitiune se va observá strictu regul'a separârei secseloru, — astfeliu, cá nici odata elevii si elevele se nu fia instruiti in acelasi localu.

§ 79. In fia-care scóla de repetitiune elevii voru formá câte dóue despartieminte:

a) Despartiementulu acelor'a, cari au petrecutu cursurile prescrise in scólele poporali;

b) Despartiementulu acelor'a, cari din intemplare, n'au cercetatu inca de locu scól'a séu au cercetatu pré putienu.

§ 80. In fia-care comuna preotulu locului séu déca suntu doi, celu mai tineru, este obligatu a dá lectiuni din religiune la scól'a de repetitiune.

§. 81. Cele-lalte obiecte de invetiamentu la scól'a de repetitiune cadu in sarcin'a respectiviloru invetiatori, pentru care insa invetiatorii voru primí o deosebita remuneratiune din partea comunei

§. 82. Scól'a de repetitiune se va tiené in tóte Duminecile si serbatorile, luându afara cele dóue dîle dinteiu la Craciunu, la Pasci si Rosalii, apoi diu'a de anulu nou si de bobotéza. Alte vacatiuni nu voru avé locu la scól'a de repetitiune.

§. 83. Prelegerile la scól'a de repetitiune se incepu deodata cu regulatele cursuri scolare; esamenile inca voru fi in acelasi tempu.

Capu 14.

Limb'a de propunere si obiectele de invetiamentu.

§. 84. In tóte scólele române de confesiunea ortod. resar. limb'a de propunere nu póte fi de câtu cea romanésca, adeca limb'a materna a eleviloru.

§. 85. Obiectele de invetiamentu voru fi urmatórele;

a) in scólele poporali elementari séu inferiore:

1. Religiunea (Rugaciuni) — Istorióre biblice. — Sentintie biblice. — Catechismulu pre bas'a istoriei biblice. — Cântari bisericesci.)

2. Limb'a materna. (Esercitie intuitive. — Cetirea si scrierea. — Gramatic'a. — Esercitie ortografice si stilistice.)

3. Computulu (calculului): (Mesurile si monedele din patria. Aritmetic'a elementara, cu esercitie practice (mai alesu cu privire la impregiurârile locali in minte si prin tabela.)

4.) Cunoscintiele reali: a) (Geografi'a si istori'a patriei cu deosebita privire la poporulu românu; ceva din geografi'a si istori'a universala si din istori'a nationala. b) (Elemente de fisica si istori'a naturala pentru scopuri practice si cu privire la impregiurârile locali.) c) (Elemente de agronomia si economia.)

5.) Cunoscintie technice: (Caligrafi'a. — Desemnulu linearu. — Cântare. — Gimnastica. — Lucru de mâna in scólele de fetitie.)

b.) pentru scólele poporali superióre séu normali:

1.) Religiunea: Rugaciuni. — Istorióre biblice. — Sentintie biblice — Cetirea din Biblia. — Momente din istori'a bisericésca, mai alesu cu privire la desvoltarea crestinismului si la biseric'a nóstra nationala. — Catechismulu pre bas'a istoriei biblice. — Cântari bisericesci.)

2. Limb'a: a) cea materna: (Esercitie intuitive. — Cetirea si scrierea. — Gramatic'a. — Ortografi'a si stilistic'a. b) O limba straina: (Cetirea si scrierea. Gramatic'a pre bas'a deprinderiloru practice.

3. Computulu si Geometri'a: (Mesurile si monedele din patria. Cele 4 specii de computu cu numeri intregi, franti si decimali, prin esercitie practice in minte si pre tabela si cu referintia la impregiurârile locali. Notiuni generali si fundamentali din geometria pentru scopuri practice.)

4. Cunoscintie reali: a) Geografi'a si istori'a patriei cu deosebita privire la poporulu romanu. Schitie din cosmografia. — Geografi'a si istori'a universala si in legatura cu acést'a din urma drepturile si datorintiele cetatienesci. — Istori'a natiunala). — b) (Istori'a naturala si sciintie naturali, avendu in vedere scopuri practice din viétia). c) Elemente de agronomia si economia).

5. Sciintie technice: (Caligrafii'a. — Desemnulu linearu pre bas'a cunoscintieloru din geometria. Cantâri. — Gimnastica. — Lucru de mâna iu scólele de fete.

(Va urmá)

Escriere de concursu

pentru locuri stipendiate (burse) *in institutele de educatiune si cultura militare.*

Cu inceperea anului scolasticu 1876/7 vinu de a se ocupá in institutele de educatiune si cultura militare urmatórele locuri stipendiate:

1.) Unu locu stip. Baronu **Brady** pentru fii de religiune catolica, nascuti in Irlandi'a, eventualu pentru fii de oficieri de provenientia irlandesa si in lips'a acestor'a pentru fii de oficieri séu in genere de barbati meritati de armata.

2.) Unu locu stip. Iulie **Brudermann** pentru copii din famili'a Brudermann si neaflandu-se unu atare aspirantu, pentru unu copilu de parinti seraci, dara legitimi din comun'a **Hütteldorf** lânga Vien'a.

3.) Dóue locuri stip. majoru **Dell** pentru fii de oficieri de religiune evangelica.

4.) Unu locu stip. **Hermann** & **Hensel** pentru fii de oficieri de geniu.

5.) Dóue locuri stip. majoru **Krauss** pentru fii de ai militariloru obligati din IX regimentu de husari si in lips'a acestor'a, pentru fii de militari din celelalte regimente de husari séu din infanteri'a ung.

6.) Unu locu stip. Iacobu de **Schellenburg** pentru fii de oficieri din fostulu generalatu alu Varasdinului si Carlstadt.

7.) Unu locu stip. Sabbas de **Tököly** pentru fii de natiunea iliricoserbésca si religiunea greco-orientale, preferindu-se descendentii fundatorului, si pentru fii de oficieri.

Fia-care din aceste locuri stip. se póte ocupá in scólele reali militarie séu in academiele militare.

Conditiunile generali de primire suntu aceste:

1. Indigenatulu austriacu séu ungurescu, documentatu prin testimoniulu de patria; la esterni prin prea inalt'a aprobare aMajestâtiei Sele Imperatului si Regelui.

2. Aptitudinea corporale atâtu pentru educatiunea militaria câtu si pentru servitie viitórie de resbelu, documentata prin tesmoniu dela unu medicu graduatu activu din armat'a c. r. séu din marin'a belica séu din ambele militie de aperare a tierei, mai departe prin testimoniulu de vaccinatu.

3. O purtare morale multiemitória, documentata prin testimoniu scolastecu.

4. Etatea maximale, preste care sa nu fi trecutu, documentata prin atestatulu de botezu séu de nascere.

5. Precunoscintiele recerute, documentate prin testimoniulu scolasticu din semestrulu de pre urma, prin esamenulu de primire depusu cu succesu indestulitoriu la institutulu respectivu.

Toti aspirantii trebue sa cunósca limb'a germâna intru atâtu câtu sa póta incepe invetiamentulu cu succesu Pentru a intrá la o scóla reala militara inferióra si adeca:

In cursulu an. I e de lipsa cá (aspirantulu respectivu) sa fi absolvatu bine clas'a 4 séu 5 dela o scóla poporale, sa nu fia trecutu de 12 ani; in cursulu II, III séu IV se fi absolvatu bine clas'a 1, 2 séu 3 la o scóla reale, la unu gimnasiu realu séu inferioru séu clas'a de asemenea valóre la scól'a civila, apoi sa nu fi trecutu de anii 13, 14 respective 15 ai vietiei.

Pentru a intrá in scól'a reala superióra militara se recere sa fi absolvatu bine clas'a 4, 5, respective 6 dela o scóla reale, gimnasiu séu gimnasiu realu, apoi se nu fi trecutu de anulu vietiei 16, 17, respective 18.

In academi'a militara din Wr. Neustadt potu sa intre in anulu acest'a aspiranti, cari au absolvitu bine siepte clase gimnasiale si n'au trecutu de 19 ani.

In academi'a militara technica care consta dintr'unu despartiementu de artilerie si de geniu, potu sa intre aspiranti, cari au absolvitu spre mul tiamire o scóla reale completa, unu gimnasiu superioru séu unu gimnasiu realu complectu, fâra de a fi trecutu de 19 ani.

Pâna unde are sa se estinda esamenulu de primire, decidu la intrarea intr'un'a din scólele reale militare séu in academi'a technica militara din Vien'a dispositiunile „planului de invetiamentu pentru scólele reale militare c. r.", la intrarea in academi'a militara din Wr. Neustadt inse dispositiunile din „planulu de invetiamentu pentru gimnasiele de statu." In deosebi se cere dela aspirantii pentru academi'a militara mai pre urma numita in matematica cunoscinti'a ecuatiuniloru de alu doilea gradu si a progressiuniloru, in geometrie cunoscinti'a planimetriei, stereometriei si a trigonometriei plane.

Esaminarea din limb'a boemica séu cea ungurésca se va admite pentru anulu acest'a in tóte institutele de educatiune si cultura militare in modu esceptionalu; din limb'a franceza se cere dela cursulu an. II in scól'a reala inferióra militara in susu celu putienu cunoscinti'a materiei de invetiamentu ce se vine pe cursulu an. I alu acestui institutu; dara la intrarea intr'un'a din cele dóue academii militare se cere celu putienu cetire fluenta si corecta, apoi traducere de pre limb'a franceza pre cea germana si esercitie simple de pre germâna pre franceza.

In rogârile pentru primire in academi'a technica militara e de a se amintí, déca aspirantele doresce se intre in despartiementulu de artilerie séu de geniu.

De altmintrea conditiunile detaiate de primire se potu vedé din „prescriere despre primirea de aspiranti dela educatiunea privata in institutele de educatiune si cultura c. r. militare," publicata in bucat'a XXV a fóiei de ordinatiuni normali, care impreuna cu „planulu de invetiamentu pentru scólele reale militare c. r." publicatu in bucat'a IX din „fói'a pentru ordinatiuni normali" dupa unu distribuitoriu separatu, se potu procurá dela editiunea tipografiei c. r. de curte si statu.

O copie tiparita de pre prescrisele amintite se afla si la L. W. **Seidel** si fiu-seu in Vien'a si la Car. **Prohaska** in **Teschen**.

Suplicele 'au sa se predee celu multu pâna la **30 Iuniu a. c.** si adeca cu privire la locurile stipendiate

ad 1. Episcopului din Dublinu;

„2. Ministeriului imperialu de resbelu;

„3. prin comand'a statiunei militare in Oedenburg câtra conventulu bisericescu de acolo;

„4. prin comitetulu administrativu si technicu câtra curatel'a fundatiunei;

„5. Câtra regimentulu husarescu principele Lichtenstein. Nro 9 in Stuhlweissenburg;

„6. Câtra comand'a generale, din Agramu;

„7. Câtra Escelenti'a Sea dlu fdzm. Gabr. baronu Rodich, locotenente, comandantu alu divisiunei XVIII de infanteria si comandante militariu in Zara.

Din lips'a de spatiu se voru puté primí in celu mai de aprópe anu scolastecu in scólele reale militare elevi pe plata numai intr'o mesura fórte restrinsa, precându impartirea de elevi pe plata, cari corespundu conditiuniloru legali, la academiele militare va urmá intr'unu modu nerestrinsu.

Pausialulu de costu, pentru care elevulu pre câtu tempu se afla in institutu primesce nutrementulu deplmu inbracamintea si locuinti'a, e

pentru scólele reali-inf. militare 300 fl.
„ „ „ super. „ 400 fl.
„ academiele „ 600 fl.
de o persóna pre anu.

Acestu (pausialu) e de a se solví totu la o jumetate de anu antecipative la cass'a militara, respective la cass'a civila ce fungéza cá locu de solvire pentru militari.

Pentru fia-care elevu pre plata e de a se depune in cursulu anualu supremu alu academiei cu rat'a din urma a pausialului pentru costu si sum'a ce se statoresce si publica din cându in cându pentru ecuiparea elevului cându iese cá oficieru.

Suplice pentru aplacidarea de locuri pre plata primesce fia-care comanda generale (militara) — de cetate locale — cercuale — si de intregire.

Vien'a 27 Martiu 1876.

Dela ministeriulu imperialu c. r. de resbelu.

Centralisarea federativa este principiului bisericei in administratiune.

(Urmare.)

Drepturile de cari se bucurá fiacare metropolitu in provinci'a sea metropolitana, si patriarchulu in patriarchatulu seu, erau fórte insemnate. Metropolitii avéu dreptulu a se ingrigí pentru ordinea si prosperarea generale bisericésca in tóte bisericile din metropolii; convocau sinódele locale, cu dreptulu de presiedintia; sinódele, in care nu luau parte metropolitii, nu putéu aduce decisiuni valide (can. 20 Ant); fâra invoirea metropolitiloru episcopii nu putéu intreprinde nimicu in administratiunea bisericei. „Episcopii cari suntu in fia-care eparchia, trebuie se scie pre episcopulu, carele este inainte statatoriu in metropolia si are purtare de grige pentru intrég'a provincia......... ... Iéra ceilalti episcopi nimicu de mai mare insemnatate sa nu incépa fâra elu, **decâtu acelea numai, câte se cuvinu eparchiei fiesce-carui'a** si sateloru de sub dens'a, cá fiacare se **aiba stapanire***) preste eparchi'a sea si se o ocârmuiésca dupa cuviinciós'a religiositate a fiesce câru'a, si se aiba grige pentru intregulu tienutu, care este supusu cetâtiei sele, ca se hirotonésca pre presbiteri si pre diaconi, si tóte cu judecata sa le faca; iéra mai incolo sa nu se apuce a face nimicu fâra episcopulu metropoliei, nici acest'a fâra sentinti'a celorulalti." (can. 9 Antiochia).**)

Asemenea drepturi eserciau, in patriarchate, patriarchii cu putiena deosebire. Espunerea loru este de prisosu.

In autoritatea loru, inse, si metropolitii erau limitati. Fâra sentinti'a si votulu episcopiloru sufragani ei nu putéu intreprinde lucruri privitórie la bisericile eparchiale. Va se dica, metropolitii depindeau dela autoritatea sinodala, carea in biseric'a nóstra ortodocsa e de dóue feliuri: ecumenica si locala. Sinódele ecumenice forméza suprem'a autoritate in biseric'a universala, iér sinódele locale, fiindu intrunirile episcopiloru din unele biserici provinciale, hotaririle loru remanu obligatórie numai pentru bisericile, care au fostu representate in acele sinóde. Canónele santiloru apostoli, cu deosebire si eschisivu, se ocupa de sinódele numite locale, adeca metropolitane. Autoritatea si competinti'a acestoru sinóde se estindea in tóte ramurile guvernârei bisericesci intr'o provincia. De-si nu in specialu, dar in trasuri generale, canónele ni indegeta putienu si cestiunile, de cari avéu sa se ocupe ss. parinti in sinódele locale. Can. apost. 37 dice: „De dóue ori in anu se fia sinodulu episcopiloru si sa cerceteze intre densii dogmele bunei cinstiri de Ddieu (*τα δογματα της ευσέβιας*) si sa se decida controversele incidente bisericesci.“ Iér sinodulu a VII ecum. in can. 6 . . . . . „sinodulu facendu-se pentru lucruri canonice si evangelice, se cuvine episcopiloru adunati se fia cu mare bagare de séma“ etc.

---

*) Subliniarea este aici din partea redactiunei. Red.

**) Unde e aci dependinti'a eppiloru de metropoliti asiá cum o vreai d-ta ? R.

Asia-dara, in deliberatiunile sinódeloru locale, cadé esaminarea dogmeloru bunei cinstiri, séu dupa can. sinod. VII ecum. obiectele cele canonice si evangelice. Insa prin „dogmele bunei cinstiri“, noi nu putemu intielege absolutu, dogmele credintiei dupa privilege teologice, „ci lucrurile canonice si evangelice.“ Balsamonu, dice, in generalu, cá episcopii fie cârei provincie se convina cu primatele loru pentru a resolví cestiunile eclesiaste care suntu dubie. „Propter eclesiasticas, quae in regionibus incidunt quaestiones, necesarium visum est episcopos uniuscujusque provinciae, cum ipsorum primate convenire, ut quae sunt dubia solvantur.“ (Balsamon, coment. ad. can. 37 ap.) Asemenea si Zonara: pentru incidentele controversii in dogme, si alte cause eclesiastice, si pentru cei escomunicati prin episcopi, sântii apostoli au decretatu cá totii episcopii provinciei sa se intrunésca de dóue ori la anu, consultându-se si complanându controversele: „Ob incidentes de dogmatis controversias, et alias ecclesiasticas causas propter illos etiam, qui sunt ab episcopis excomunicationi subjecti“ etc. Iéra in privirea obiecteloru canonice si evangelice celebrii canonisti dicu, ca la celea canonice apartiene administrarea averiloru episcopale si a bisericiloru eparchiale, ordinatiunile clericiloru; la celea evangelice, ingrigirea, cá tainele sa se faca dupa prescriptiunile bisericei. „Quando autem fuierit, inquit, facta sinodus, debent episcopis curam gerere, ut evangelicae et canonicae traditiones serventer et alia Dei mandata. Et sunt canonicae cuidem traditiones justae et injustae excomunicationes, clericorum ordinationes, episcopalium rerum administrationes, et similia: evangelicae autem traditiones et mandata Dei, babtizari in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, etc. . . (Bals, in coment. can. 6. VII). (inceputu nou.) Din aceste se vede ca autoritatea sinódeloru locale nu se marginea in cercetarea dogmeloru, si a invetiaturei despre credintia, ci ea se estindea si asupr'a administratiunei, ordinei si disciplinei eclesiastice.

In unele biserici locale, pentru teritoriele loru prea indepartate, adeseori erá cu neputintia intrunirea sinódeloru. Atunci biseric'a a permisu, ca si in particularile provincii metropolitane sa se póta tiené sinóde, prin episcopii provinciali pentru unele cause mai mici. Asiá, parintii sinodului din Cartagen'a (a. 418) au enunciatu: „ca nu este necesariu cá fratii sa se ostenésca in totii anii, ci de câte ori lips'a obstésca va cere, adeca a intregei biserici din Afric'a, dupa ce din tóte pârtile s'au datu scrisori câtra acésta catedra, trebuie sa se adune sinodu in aceea eparchia, in carea usulu si comoditatea ne-aru indemná; iér' causele care nu voru fi comune sa se judece in eparchiele proprii.“ (can. 104 Cart.) — Afric'a pre tempulu sinodului din Cartagen'a (418) cu tienuturile supuse ei constituiá o biserica locala de optu provincii metropolitane: 1) Alesandri'a, Pentapolulu Libiei cu Tripolis un'a, 2) Bizaciulu, 3) Carcedonulu, 4) dóue Numidie, 5) trei Mauritanie, 6) Cesariana, 7) Sitifensis si a 8) Tingiana. (Sintagma alfab. a lui Blastariu, prefat. la sinod. Cartaginei.) — Episcopii si metropolitii acestoru provincie, neputendu-se intruní, dupa can. 37 ap. de dóue ori la anu, in sinóde locale, ci numai cându lips'a obstésca a intregei biserici din Afric'a o pretindea acést'a, — causele de natura speciala séu privata, sinodulu cartagineanu a decisu, ca acestea sa se judece si in eparchiele proprii, adeca in metropolia si nici decâtu in regiunea séu districtulu episcopiloru sufragani; iér' in causele comune, adeca dogmatice, nu mai sinodulu obstescu alu intregei biserici africane se póte pronunciá. „A quibus autem solventur quae emergunt ecclesiasticae questiones? dicit, quod si hae sint quidem communes, scilicet dogmaticae, episcopi per literas accersentur et facta sinodo solvetur dubium. Sin autem non sint ejusmodi, sed speciales seu privatae, ut quae sunt fortassis exortae inter clericos et episcopos, de iis in unaquaque provincia quaeretur.“ (Bals. in coment. can. 98 Cartag.)

Atâtu formele de administratiune in biseric'a antica, precum si insasi sinodalitatea, ce alta vedescu ele, déca nu principinlu unei eminente centralisâri federative, espresa in modu positivu prin can. ap. 34, care suna: „Episcopiloru fiestecârei natiuni se cuvine a scí pre celu dintâiu intre densii si a-lu esistimá pre elu cá capu, si a nu face nimicu, de unu momentu mai mare fâra sentinti'a lui; iéra ei numai acele se faca ce se referescu la eparchi'a (*παροιχία*) si la satele supuse loru. Dara nici elu se nu faca fâra sentinti'a tuturoru nimicu.“

Insusi can. acest'a nu instituie alta forma de administratiune particulara, de câtu cea metropolitana. Si metropoliele fiindu create cu privire la nationalitatea crestiniloru, ele compunu unu intregu nesolubilu, a cârui pârti suntu homogene si nu heterogene. Din acestu temeiu, in un'a si aceiasi metropolia, o administratiune descentralisatóre este anticanonica, este contraria practicei si spiritului bisercei ortodocse, prin urmare trebuie sugrumata in germinele ei! Acést'a nu insémna a nimicí libertatea eleminteloru si a organeloru inferióre in biserica. Sinodalitatea indegetata prin canóne este garantia nemintita pentru libertatea loru. Drepturile episcopiloru, in sfer'a loru, suntu nealterabile. Episcopii avéu dreptulu a se ingrigí de prosperarea poporului de sub potestatea loru, a purtá grige de tóte lucrurile bisericesci, „cá toti banii si lucrurile bisericei trebuie a se ocârmuí dupa stapânirea lui, (a episcopului) si a se imparti la cei seraci, cu fric'a lui Ddieu si cu tóta evlavi'a, prin presbiteri si diaconi. Si pentru ce sa se ocârmuiésca acestea, si sa se impartia prin acesti'a; pentru cá sa se pazésca pre sinesi episcopulu mai pre susu de totu prepusulu, si prihan'a, ca cum ca singuru le manânca, si reu le iconomisesce.“ (Pidal. talc. la can. 41 ap.) Ací se vorbesce despre averile bisericiloru catedrale, si nu despre bisericile intregei provincii episcopale la olalta. A chirotoní diaconi si presbiteri „iér' mai incolo sa nu se apuce a face nimicu fâra episcopulu metropoliei.“ De asemenea, episcopiloru apartiené dreptulu de a instituí chor-episcopi (*τυς χωρας επισκοποι.*) Insa ei, nu putéu intinde autoritatea loru mai departe. Hirotoniele chor episcopiloru nu invólve in sine si dreptulu episcopiloru de a regulá ordinea administratiunei eparchiale. Acést'a se tiené de competinti'a sinodului metropoliei, precum amu demustratu. Chiaru referintiele dintre episcopi si chorepiscopi s'au regulatu in sinóde si nu prin episcopi. Dovada, ca administratiunea particulareloru provincii episcopesci, se facea de sinódele provinciale. A impropriá episcopiloru nisce drepturi, cari nu au base in canóne, este numai ostentatiune zadarnica.

Noi, trebuie se marturisimu, suntemu departe in privirea sinódeloru, de sinódele bisericei antice. Cu acést'a nu voiu se dicu, ca sinódele nóstre in form'a loru de astadi nu-si au rationea loru in pracs'a bisericei apostolesci. Un'a insa trebuie sa recunóstemu, cá biseric'a, atunci, cându multimea orasieloru, din tóte pârtile, atacá esistinti'a ei, ea a limitatu influintiele laiciloru in administratiune; cându apoi, sinódele de care amintescu canórele bisericei, se constituiau eschisivu din persóne clericale, din episcopi. Lucru fórte naturalu, ca, pentru tienerea sinódeloru de acésta specia, a se intruní, celu putienu, episcopii unei provincie metropolitane. Este acést'a o impregiurare, ce ne arata fórte lamuritu, ca sinódele nóstre eparchiale, nu se potu asemená cu sinódele eparchiale ale bisericei antice. In biseric'a nóstra, numai sinodulu episcopiloru cu congressulu la olalta, au analogi'a sinódeloru provinciale in cei dintâiu optu secoli a bisericei crestine. Si déca luâmu in privire caracterulu aceloru sinóde, va trebuí se recunóscemu, ca sinódele nóstre eparchiale séu diecesane, numésca-se ori cum, nu suntu decâtu nisce organe ausiliare in administratiunea metropolitana, care stau in dependinti'a congresului, prescum stau si episcopii in dependinti'a metropolitului; nu potu episcopii intreprinde nimicu momentosu fâra consensulu metopolitului, nu potu nici sinódele fâra sentinti'a si votulu congresului!

A tractá o cestiune bisericésca, in privirea dateloru canonice, nu este usioru. Si canonistulu trebuie sa esamineze cu multa ingrigire tóte fasele prin care s'au desvoltatu canónele, pentruca de suntu scrise in vechime si in deosebite impregiurâri; cuprindu in sine cestiuni, care fâra confrontare cu alte canóne si fâra studiu si esplicatiuni istorice, nu potu fi intielese. Canónele nu se potu aplicá tóte dupa litera. In acésta intemplare canonistulu sa iee in socotintia spiritulu, intentiunea loru. Amu vediutu, ca multi termini canonici, intrebuintiati de santii parinti, au cu totulu altu sensu decâtu care li dâmu noi astadi. Asiá dieces'a, insemná complesulu mai multoru provincie metropolitane, eparchi'a, insemná provinci'a metropolitana; iér teritoriele singuraticiloru episcopi, se numiau parochia asiá se afla in testulu grecescu a canonului apostolescu 34; dar si Eusebiu atesta acést'a in istori'a sea eclesiastica (Cartea I c. 1). Fâra privire la impregiurârile acestea, scriitoriulu bisericescu, nu va poté nici cându espune adeverulu, ci trebuie se cada dintr'unu neadeveru intr'altulu, compromitiendu numai sciinti'a canonica, si amagindu bun'a credintia a publicului.

Acestea suntu privirile, ce amu desvoltatu, pre bas'a studiului canonicu, in cestiunea de administratiune bisericésca. Amu facut'o acést'a in interesulu comunu, fâra cá se amu pretensiunea de infalibilu.

Vincentiu **Mangra.**

Nr. 1186/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu scaunale aici, cu care este impreunatu salariulu anuale de 300 fl. v. aust. din ajutum salariale, se escrie prin acést'a pâna la cea mai de aprópe organisare municipale concursu.

Competentii au a-si asterne cererile loru bine instruate pâna la 26 Aprilie a. c. la subscrisulu oficiolatu scaunale. Doctorii de medicina voru avé preferintia.

Oficiolatulu scaunale,
Mercurea in 9 Aprilie 1876.
(L. S.) Macelariu
(1—3) (L. S.) Trónca.

Concursu.

Parochi'a gr. or. Certegia protopresbiteratulu Campeni, de clas'a a III aflându-se vacanta, se deschide si publica prin acést'a concursu, pâna in 10 Aprile a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

I. Tacsele stolare.	
a) dela botezuri . . .	15 fl.
b) dela cununii . . .	40 fl.
c) dela molitve pre posturi, si plat'a ss. pasci.	30 fl.
d) osfestaniile. . . .	60 fl.
e) inmormentâri . . .	160 fl.
II. Dupa pamentulu bisericei unu venitu anuaiu de	100 fl.
Sum'a:	405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia voru avé a-si adresá concursele loru, in sensulu statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la subscrisulu.

Campeni 11 Martie 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(3—3) protopopu.

Ad Nr. 33—1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de a 3-a clasa din Nadasti'a superióra cu fili'a Hesdasch in protopresbiteratulu tractului Hatiegu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 25 Aprile st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

a) Pamentu aratoriu 4 jugere;

b) dela 155 fumuri câte un'a feria de vinu;

c) totu dela atâtea fumuri câte un'a di de lucru;

d) stolele indatinate dela functiunile preotiesci.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru conformu „statutului organicu“ la subscrisulu, pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 19 Martie 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Ratiu,
(1—3) protopr.

Subscrisulu are onóre a aduce cu tóta reverinti'a la cunoscinti'a inaltei Nobilimi, c. r. militari si pl. t. publicu, ca la 9 Aprile a. c. va deschide, cu devis'a eftinu si bunu, localulu seu arangiatu de nou si câtu se póte de bine assortatu de

Caffea si Conditoria

in strad'a Cisnadiei Nr. 31.

Fiindu subscrisulu in pusetiune de a duce in deplinire totu feliulu de comandâri in acestu genre in modulu celu mai gustiosu, se va silí totodata a castigá câtu mai curendu inaltulu patrociniu si deplin'a multiamire a onoratiloru sei musterii; deci se róga de numerósa si binevoitóre frecuentia,

Cu tóta stim'a
2—3 **Bertoldu Frentz.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pr o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 28. ANULU XXIV.

Sabiiu 3|15 Aprile 1876.

Din caus'a serbatoriloru Invierei Domnului nrulu viitoriu va aparé dimpreuna cu „Foisiór'a“ la Duminec'a Tomei in 11 Aprile.

Sabiiu in 4 Aprilie v. 1876.

Sferimarea fundului regiu e rubrica constanta in fói'a din locu „Tageblatt“ carea represinta parerile si durerile conservativiloru sasi. Acest'a e glasulu tanguitoriu alu densiloru, care inse de asta-data resuna in pustia; fiinduca proiectulu pentru reorganisarea fundului regiu, dupa cum o prevediuseramu ast'a de mai nainte — nu numai ca s'a acceptatu, in contr'a tuturoru incordâriloru opositiunali ale deputatiloru sasi, in ambele camere legiu tóre, ci a primitu, dupa scirile sosite din Pest'a, si sanctiunea pré inalta si astfeliu a devenitu lege. — Mai are deci numai a se aduce in deplinire.

Deputatii sasi, cu o mica esceptiune se luptara cá leii in contr'a acceptârei acestui proiectu. Spre acestu scopu, pusera totulu in miscare. Vediendu ca nu isbutescu cu pretensiunile din punctu de vedere de dreptu; apelara la cavalerismulu natiunei magiare. Si nefiindule nici ast'a de folosu, incercara cu rugâri si in fine chiaru cu amenintiâri si imputâri dupa cum le póte produce numai disperatiunea.

Inse ce le-au folositu tóte acestea? absolutu nimica. De cum-va inse sasii nu au intentatu prin tóte acestea, alt'a decâtu — dupa cum s'au esprimatu mai de multe ori — lupt'a pâna in minutulu din urma si sustienerea pretensiuniloru de asta-data neacceptate, pentru tempuri mai favorabile; atunci trebuie sa marturisimu ca si-au ajunsu scopulu.

Scopulu loru acest'a inse, dela inceputu erá gresitu; si astfeliu urmarirea lui, nu le póte serví de ce-va deosebita onóre.

Pentruca ce deosebita onóre, ce patriotismu póte a se insusí acelui'a, carele se lupta pentru unu ce separatisticu, pentru altu apasatoriu si contrariu atâtu sistemului nostru actualu de administratiune, câtu si in genere tuturoru sistemeloru moderne de guvernare si administratie?

Nu majoritatea deputatiloru, ce au votatu prelânga proiectulu respectivu, i-a invinsu pre deputatii sasi; ci spiritulu tempului modernu, care nu mai póte suferí feudalismele evului mediu. Si sasii si-au perdutu caus'a loru, nu pentruca nu aru fi aparat'o cu destula fortia; ci pentruca nu erá de sustienutu si aperatu; pentruca nu se puté presentá corpului legiuitoriu si lumei intr'o forma câtu de câtu acceptabile si corespundietóre formeloru de administratiune si guvernare usitate astadi.

Bine, ca sasii se incercara in feliu si modu a caracterisá pretensiile loru, cá unu feliu de autonomia privilegiata câtu se póte de nevinovata. Lumea inse a sciutu si scie, ca ce jace sub spuz'a acést'a la parere stinsa. Ea scie ca pre câtu e de o parte favorabile autonomi'a municipale sasésca — elementului germanu; pre atât'a e nefavorabile ma chiaru apasatóre pentru celelalte elemente negermane. Si ca sasii au sciutu si sciu folosí, si-'si folosescu câtu de bine nedreptatea ast'a a legei spre binele loru si reulu altor'a. Si ast'a trebuiá odata se incete!

Dar' autonomiei pretinse de sasi i lipsí si fundamentulu realu, teritoriulu separatu de ceea-lalta Ungaria neprivilegiata. Si astadi cam are sensu autonomi'a pentru teritorie; nu inse pentru persóne, caste séu chiaru natiunalitâti, cá subjecte ale dreptului de statu.

Déca suntu si au fostu sasii autonomisti, atunci pentru ce nu au aperatu si ei atonomi'a Transilvaniei, cá unu teritoriu de sine separatu? Pentru ce au jertfit'o ast'a cu atât'a usiuratate si nu au facutu causa comuna cu românii, cari s'au luptatu atât'a pentru ea?

Au dóra nu erá Transilvani'a totu atât'a patri'a sasiloru cá si a românilor. — Si óre nu se cuveniá mai bine cá sa se lupte si sasii pentru patri'a comuna, decâtu pentru singur'a rasa imprasciata in lungulu si latulu Transilvaniei printre români si unguri?

Dar' sasiloru putienu li-a pasatu de Transilvani'a; ei au cugetatu numai la Sachsenlandulu loru. Ei nu au doritu autonomia comuna tuturoru individiloru lasati de Ddieu sa locuiésca pre acestu teritoriu; ci privilegii pentru cast'a loru si spre apesarea celoru-lalti.

Afara de acee'a ei nu au facutu causa comuna cu românii; fiindu ca ei au speculatu totudéun'a la predomnire asupr'a acestor'a. Si astfeliu se intielege ca urmarindu interese deosebite, au trebuitu chiaru sa lucre in contr'a intereseloru româniloru.

Si astfeliu au si lucratu. Ei au facutu si din uniune specula; fâra inse se cugete ca se potu si insielá in specul'a loru, dupa cum o dovedesce ast'a presentulu.

Sasii au acceptatu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a pre lânga conditiunea ca Sachsenlandulu loru si tóte privilegiile, bune, rele, in privinti'a autenticitâtiei se remâna intacte. Se intielege ca déca urmá ast'a, ce le mai trebuiá loru independinti'a Transilvaniei; câci intre murii Sachsenlandului si sub scutulu privilegiiloru avéu mai multa autonomia si independintia, decâtu a avutu Transilvani'a intréga cându-va.

La un'a inse nu a cugetatu sasii, si astfeliu s'au insielatu. Si anume nu au cugetatu la aceea, ca magiarii esoperandu odata, cu ori-ce pretiu uniunea si deschidiendu-si astfeliu calea spre centralisare, nu voru stá in locu in mijloculu operei incepute, ci voru cautá in urma se o duca la indeplinire.

Si ast'a se urmédia acum. Privilegiele sasesci cadu jertfa, operei acelei'a, pre carea sasii insisi, cu tóta prudenti'a si circumspectiunea loru au ajutat'o in nascere. Ei au voitu sa fia si cu ocasiunea indeplinirei uniunei prudenti si circumspecti si sa castige si de ací pentru sine. Inse s'au pacalitu, si de ací potu sa recunósca, ca-i gat'a cu circumspectiunea loru si ca a sositu tempulu de a conlucrá cu atâtu mai vertosu in deplina sinceritate cu cele-lalte natiuni de aceeasi sórte, din patria, cu câtu s'au pututu convinge, ca nici consangenii loru din marea Germania, nu facu de locu casus belli, din cestiunea stergerei privilegieloru loru.

Sasii inse nutrescu pâna in diu'a de adi, o ura si o antipathia nespusa in contr'a româniloru; dupa cum au dovedit'o si o dovedescu chiaru si adi cu ori-ce ocasiune ce li se da. — Ei „stapâni“ pâna bine de curendu, nu potu avé simpathia cu fostii loru „serví“, fie ajunsi acesti'a la ori-ce gradu de cultura; câci românulu totu „bloch“ remane, fie in opinci dupa plugulu lui, fie absolutu de tóte facultâtile scientifice. — Sasulu in asta privintia e multu mai aristocratu de câtu ungurulu; de-si politeti'a-i innascuta, 'lu face sa-si ascunda de multe ori simtiemintele cele adeverate. — Urmarea din acést'a e ca nici românulu, celu putienu de ací inainte, numai póte iubí preste firea iubirei, si apoi, firesce, ca trebuie se traga care incatrau. —

Caderea privilegiloru póte fi bunu lécu pentru ból'a acést'a. Si aru fi bine, cându sasii vediendu-se in fine si ei ómeni, cá toti ómenii, si cetatieni asemenea celor'alalti, sa se mai lase de speculele si interesele particulare si sa se ocupe cu atât'a mai vertosu si ei de cele comune; cu câtu usioru se póte ca aceste din urma sa se pericliteze de totu si sa fie odata târdia rivn'a si incercarea de a le sustienea in comunu si cu sinceritate. —

Bine ca legea nóua despre organisarea fundului regiu, inca nu darima de totu privilegile si prerogativele sasesci. Si ca si sub durat'a ei, sasii pâna ce voru fi uneltele potestatei maiori si pâna ce acést'a va avea lipsa de ei — totu voru mai puté trage folóse speciali din mancitatea legei, si îndeosebi voru mai puté midilocí mânarea legei astfeliu cum le va vení dloru mai bine la socotéla.

Inse ei nu trebuie se uite de lectiunea ce au primit'o chiaru acum'a; nu trebuie sa uite ca tóte cele pamentene fiindu trecatóre, póte vení tempulu, cându chiaru si tóte urmele de prerogative si predomnire a loru se tréca la altii si se fie apoi atâtu pentru noi, câtu si pentru densii apasatóre. —

Viitoriulu principateloru dela Dunare.*)

(Din „Grenzboten,“ anulu 1857 — alu doilea patrariu de anu.“)

In cele urmatóre vomu aretá, ca modulu, cum intielegem noi acést'a mare intrebare européna, relativu la unirea Moldoviei cu Munteni'a, e in interesulu principateloru insesi, in interesulu unei resolviri viitóre a complicatiuniloru orientali si inainte de tóte in interesulu Prussiei si alu Germaniei. Cine conlucra la resolverea acestei cestiuni in óre care modu activu, acel'a va considerá mai intâiu binele tieriloru insesi, dupa aceea viitoriulu imperiului, la care apartienu si astadi inca, in fine interesulu statului propriu. Si adeca asiá ca punctulu de vedere din urma are sa fia normativu pentru statulu Turciei. Multiamire deplina va aflá statulu (Turciei) numai atunci, déca consideratiunea câtra avantagiulu propriu i permite se aléga si ce e mai avantagiosu pentru principate si se prepare in modu corespundietoru in acelasi tempu si o dispositiune despre viitoriulu Turciei. Barbatulu de statu alu Prussiei are libertatea de a impreuná tustrele interesele. Credemu ca nu e de lipsa sa observâmu, ca aici intielegemu politic'a prusésca asiá cum aru trebuí sa fia.

Moldavi'a si Valachi'a, dominându partea nordica a Dunârei de josu si, dela cessiunile ce le a facutu Russi'a incóce, si gurele Dunarei, au la olalta patru milióne locuitori, unu poporu mestecatu din coloniele Daciei vechi cu fragmentele risipite ale numeróseloru popóra, cari dupa caderea imperiului romanu locuira tiér'a dela Dunarea de josu. Acestu poporu si-a conservatu limb'a provinciale vechia, care printr'o straformare deosebita s'a amestecatu cu multe cuvinte cumanice, slavice si turcesci, si prelânga limba in forma, portu si moravuri atâte reminiscintie de viéti'a antica, incâtu elu intre popórele europene miste, de limba romanica, se apropie mai tare de viéti'a acést'a, firesce numai de viéti'a selbateca, semi-barbara a unei tieri confiniari.

Necuceritu de Pórta prin arme, ci unu poporu protegiatu de dens'a prin tractate, românii si-au pastratu prelânga religiunea grecésca si o administratiune autonoma. Din tempurile cele mai vechi s'au demoralisatu politicesce prin unu guvernu reu si cumplitu, iér' in seculii din urma prin economi'a selbateca a boieriloru si hospodariloru, si cá poporu arata tóta slabiciunea si inerti'a unui neamu fâra reminiscintie mari, fâra desvoltare autonoma, fâra semtiu de sine. Depravatiunea orientale i-a atinsu de multe ori si o legislatura rea si o aplicare si mai rea a legiloru a stricatu multu datinele si semtiulu de dreptu. Si asiá ei trecu la vecini de celu mai slabu neamu in Europ'a. De siguru ca slabiciunea si depressiunea poporului nu e mai mare, decum fù pre la capetulu seculului trecutu in Poloni'a. Si la români se iau esemplele cele mai triste de depravatiune, lasitate, coruptibilitate din cetâti si din clas'a privilegiatiloru. Din contra vitalitatea fisica a poporului e neobicinuitu mare, copiii numerosi si sanatosi ai româniloru au escitatu inca de multu ingrigirile sasiloru din Transilvani'a,

In fine lips'a de instinctu spre munca intr'o tiéra fórte fertila, bá in mare parte abundanta, si la unu poporu care ce e dreptu nu e servu, dara care de multe sute de ani a fostu supusu volniciei boieriloru si invasoriloru straini, ne pune asiá putienu in mirare, in câtu ne aru suprinde contrariulu.

Legislatur'a si administratiunea cea rea, medilócele cele ticalóse de comunicatiune, starea de josu a agriculturei la poporulu tierénu, aparinti'a murdara si misera a orasieloru provinciali, tóte aceste au in principate cu deosebire unu temeiu care e adencu semtitu si asupr'a carui se plângu câte odata cu patima: nesiguranti'a si schimbârile autoritâtiloru celoru mai inalte, a hospodariloru si a favoritiloru loru. Oficialulu fâra consciintia afla intre factiunile, cari se cérta pentru domnia, in dés'a schimbare a despotiloru prea multa ocasiune de a-si câstigá protectori si a scapá de responsabilitate. Ori ce administratiune energica se zedarnicesce prin o astfeliu de nesigurantia. Edificiele publice se derima, drumurile nu se diregu, preste lemnele de poduri trecu carale si putrediescu in drumu, inainte de a se construí podulu. Tóta lucrarea sistemateca si cu planu, care abiá in tempu mai indelungatu póte sa aiba resultate, reformarea legislativei, radicarea statului tiereniloru, organisatiunea scóleloru poporali, se face imposibila. Déca are vre o tiéra, apoi principatele au lipsa de unu regimentu (guvernu) monarchicu solidu, care tiene frênele mai strensu si e dispensatu de consideratiunile si cochetârile cu agentii politici straini si cu necapabilii membri ai divanului. Si numai putiena lipsa au ele de incetarea radicale a amestecuriloru factióse in dreptu, administratiune si politia, cari se provóca prin consulatele straine si prin dreptulu loru de protectiune si scutu, unu isvoru acest'a, din care pururea curgu certe, abateri de legi, volnicii si partialitâti.

---

*) A se vedé nr. 27: „O programa vechia.“

Cumca unu capu supremu ereditaru, crestinu, e prim'a conditiune de prosperare in amendóue principatele, e recunoscutu preste totu chiaru in tierile aceste insesi si chiaru si acei'a, cari din' angustime provinciale séu din interesu strainu se opunu unirei, concedu o astfeliu de necesitate pentru principatulu loru. Dar' cumca unu regimentu independentu, ereditariu, se póte esecutá numai prin unirea acestoru dóue tieri mici sub unu suveranu din vitia de principi straina, nu e de lipsa sa li demustrâmu acestoru tieri, pentru ca loru li se puné pâna acum pâna si hospodariii nu din familii boieresci, ci dintre grecii favoriti ai Pórtei.

Negresitu unu statu românu, cu o natiune slaba, stricata, nu togm'a de patru milióne, nu va poté fi o putere centrale tare, care póte se mantiena intre Austri'a si Russi'a o politica intr'adeveru independenta. Semtiu belicu, disciplina si inteligintia numai cu greu si incetu se potu creá si chiaru si cea mai potentiata desvoltare a puteriloru natiunali nu aru puté oferí nice unu scutu contr'a veciniloru mari si poftitori de cuceriri. Dara statulu celu nou totusi nu aru fi nice vasalu fâra resistintia alu influintiei rusesci séu austriace, pentru ca si celelalte poteri mari se potu intinde usioru pâna la elu cu flotele si armatele loru, si elu aru poté sperá unu atare spriginu. De-o camdata (statulu celu nou) aru creá in principate insesi o stare care in comparatiune cu presentele s'aru puté numí fericita, pentru ca pâna acum tiér'a erá in tempulu celu mai linistitu o arena de lupta a spioniloru si agentiloru straini si in intervale scurte se intrerupea domni'a instituita cu bani straini prin tirani'a armateloru straine. Unu regentu civilisatu aru dá si influintieloru straine forme civilisate, dejá acest'a aru fi unu daru fórte pretiosu. Elu, fâra scutulu Angliei séu alu Franciei, séu alu ambeloru de odata — si unui prusanu i e permisu sa esprime aici speranti'a, ca si statulu seu va reveni in positiunea se ofera atare scutu — va incliná probabilminte cându spre interesulu rusescu, cându spre celu austriacu. Sub scutulu acel'a inse tiér'a va esí din relatiunile de evulu mediu, comerciulu la Dunare va desface curendu resursele cele mari naturali, voru incurge capitale straine si cultur'a européna va prinde radecini tari. Se póte adauge la calculu si aceea, ca unu regentu deosebitu tare si harnicu póte sa faca din situatiunea sea mai multu si ca togm'a acolo i se ofere unei ambitiuni puternice unu terenu largu.

De are unu atare statu românu, care se adminîstréza nu de unu principe rusescu si nici de unulu austriacu, vitalitatea de a se conservá durabilu cá natiune de sine in furtunele viitoriului orientalu, acést'a nice se póte afirmá acum cu siguritate nice se póte negá. Dara e in interesulu supremu alu unui poporu aservitu, cá sa i se dé acestui'a o positiune politica si prin acést'a posibilitatea de a se aventá, pentru sine iususi si in folosulu seu propriu, la o civilisatiune européna.

Mai de doritu ni e o astfeliu de desvoltare, cându ne cugetâmu la impartirea ereditâtiei celei mari turcesci, care va fi óre-cându necesaria. Nici un'a dintre cele patru puteri: Englite'ra, Franci'a, Austri'a si Russi'a, cari se intindu pâna la teritoriulu turcescu prin fruntariele séu flotele loru, nu póte permite celei-lalte o parte considerabila din acea (ereditate), fâra de a pretinde pentru sine o cuota corespundietóre. Strataierea terenului turcescu europénu inse in patru pârti de prada, nu are de locu atâtu valóre pentru politic'a Franciei séu a Angliei câtu pentru vecinii Pórtei mai putienu cultivati si de aceea si mai lacomi pe tieri. Si Prussi'a, Sardini'a, Svedi'a nu potu sa privésca decâtu cu o ingrigire fórte seriósa la o atare sporire a celoru patru puteri mari si ele trebue sa faca totu ce li e prin putintia, séu pentru a impedecá acést'a séu pentru a obtiené si pentru sine o sporire corespundietória a teritoriului. Despre indreptatirea loru la o astfeliu de pretensiune incape asiá putiena indoiéla, incâtu disolvarea Turciei amerintia cart'a Europei cu un'a din cele mai generali si grandióse schimbâri. O astfeliu de schimbare radicale nu e cu putintia fâra turburâri mari, ba trebue sa ne tememu, ca ea va fi resultatulu unei lupte sangeróse de popóre. Eredii cei mai de aprópe ai Pórtei suntu inarmati pentru acést'a. Acést'a perspectiva e scób'a cea mai tare, ce tiene laolalta alianti'a francesa-englesa, pentru acést'a se grabesce Russi'a, a construí unu drumu de feru pe stepele ei, totu espectativ'a acést'a a datu ansa Austriei, sa duca cu o iutiéla neobicinuita blandetiele si impacarea in Itali'a si Ungari'a. Si Sardini'a, aliatulu naturalu alu Prussiei, a luatu cu planu si pricepere partid'a sea, spre a castigá, cá companionu linistitu si credinciosu, la unu astfeliu de casu pre Itali'a, numai cei din Prussi'a se pare ca suntu de opiniunea, ca Turci'a e tare indepartata de noi.

(Va urmá)

Proiectu

de **regulamentu** pentru scólele poporale si normale gr. or. din archidiecesa (elaboratu in urm'a conclusului sinodului archidiecesanu din 16 Aprile 1875. Nr. 55.)

(Urmare.)

Capu 15.

Planulu de invetiamentu in privinti'a obiecteloru indicate in capitululu precedentu.

§ 86. Religiunea. Religiunea este celu mai importantu obiectu de invetiamentu in scólele poporali; scopulu ei este de a formá inim'a, de a inaltiá simtiulu humanu alu tinerimei si de a o intarí in morala. Spre a se ajunge acestu scopu sublimu, religiunea nu trebuiesce nici decum propusa in modu sistematicu, silindu-se elevii a memorisá capitole din istori'a biblica si dogme din catechismu, pre care ei nu le intielegu. Din contra, religiunea trebuie a se propune in modu intuitivu, spre a nu presentá eleviloru nici o dificultate, care aru puté sa-i umple de disgustu fatia de unu obiectu atâtu de importantu.

Anulu I.

Rugaciuni. Cele mai corespundietóre rugaciuni pentru anulu acest'a aru fi: „Ingeru, ingerelulu meu“, „Dómne, nóptea a trecutu“, „Dómne tu ne-ai ajutatu,“ „Diu'a, Dómne, s'a sfersitu“ si Tatalu — nostru.

Instruire intuitiva. Cunoscinti'a de Ddieu din lucrurile naturei, incependu dela parinti si aratandu cum esistinti'a copiiloru depinde dela densii.

Istori'a biblica. Sa se istorisésca in limbagiulu copiiloru si câtu se póte mai pre scurtu urmatórele schitie: Creatiunea lumei. — Ómenii cei dintâiu. — Paradisulu. — Intâi'a porunca. — Neascultarea si pedéps'a. — Cainu si Avelu. — Diluviulu. — Noe si fiii sei. — Avramu. — Nascerea lui Christosu. — Pastorii si Magii dela resaritu. — Prunci'a lui Iisusu. — Unele cantece de stea asupr'a nascerei lui Christosu.

Anulu II.

Rugaciuni. Repetirea celoru din anulu I si pre câtu se póte, esplicarea loru. Mai departe: Pentru rugaciunile“, „Prea santa Treime,“ „Imperate ceresсu,“ si „Sante Ddieule.“

Instruirea intuitiva. Cunoscinti'a de Dumnedieu din lucrurile naturei mai pre largu. —

Istori'a biblica. Repetindu-se cele din anulu precedentu si adaugendu-se si alte schitie, materialulu pre anulu alu II va fi urmatoriulu: Creatiunea lumei. — Ómenii cei dintâiu. — Paradisulu. — Intâi'a porunca. — Neascultarea si pedéps'a. — Cainu si Avelu. — Diluviulu. — Noe si fiii sei. — Avramu si fiiulu seu Isacu. — Isacu si feciorii sei. — Iacobu si fiii sei. — Iosifu cu fratii sei. — Trecerea israilteniloru in Egiptu. — Cum au petrecutu israiltenii in Egiptu si cum au fostu scapati prin Moise. — Trecerea israilteníloru prin pusthia si ajungerea in Canaanu sub conducerea lui Iisusu Navi. — Preotulu Zacharia. — Nascerea lui Ioanu botezatoriulu. — Mari'a fecióra, cá mam'a lui Christosu. — Bunavestire — nascerea lui Christosu — Pastorii. — Ducerea in biserica. — Magii dela resaritu. — Irodu si fug'a la Egiptu. — Iisusu cá pruncu de 12 ani. — Missiunea lui Ioanu. — Botezulu lui Iisusu dela Ioanu. — Nunt'a dela Cana. — Pescuitulu celu bogatu. — Invierea fiului Nainu. — Invierea ficei lui Iairu. — Furtun'a. — Amintire scurta despre patimile, mórtea si invierea lui Chsu.

Anulu III.

Rugaciuni. Pre lânga cele din anulu precedentu se voru mai adauge: „Sculândume din somnu,“ „Din patu si din somnu mai ridicatu,“ „Fâra de veste judecatoriulu va vení,“ „Din somnu sculându-me multiemescu tie dómne.“

Istori'a biblica. Pre lânga cele din anulu precedinte se voru mai luá si urmatórele: Turnulu Babilonului. — Avramu si Lotu. — Sodom'a si Gomor'a. — Israiltenii in pustia. — Decalogulu pre muntele Sinai. — Mórtea lui Moisi. — Lupt'a israilteniloru cu cananienii si asiediarea in Canaanu. — Israiltenii sub judecatori si imperati. — Prorocii: Elia, Eliseiu, Ion'a, Ieremi'a, Iesechiilu si Daniilu. Iisusu cu pruncii. — Minunile din Capernaum. — Vindecarea ologului. — Cei 10 leprosi. Orbulu din nascere. — Schimbarea la fatia. — Samarinénulu induratu. — Fiiulu celu perdutu. — Bogatulu si seraculu Lazaru. — Invierea lui Lazaru. — Intrarea lui Iisusu in Ierusalimu. — Banulu veduvei. — Proroci'a lui Iisusu despre derimarea Ierusalimului. — Cin'a cea de taina. — Iisusu in gradina si prinderea lui. — Istori'a patimiloru. — Mórtea, ingroparea si invierea. — Aretarea lui Iisusu in lume dupa inviere. — Inaltiarea. Alegerea Apostolului Mati'a (aici sa se amintésca si despre form'a de alegere, despre drepturile crestiniloru de astadi, dupa cele cuprinse in Stat. organ.) — Pogorirea spiritului sântu. — Din viéti'a Apostoiiloru. — Primulu martiru Stefanu. — Pavelu si intórcerea lui la crestinatate.

Instruirea intuitiva. Intuitiuni morale pre bas'a materialului din istori'a biblica. —

Anulu IV.

Testamentulu nou. Latirea crestinismului prin apostoli si unele epistole de ale loru. —

Catechismulu. Partea I si II dupa catechismulu micu, si anume pre bas'a istoriei biblice. —

Anulu V.

Repetirea celoru luate in anulu precedinte din catechismu si continuare cu partea a III iérasi din catechismulu micu. —

Meditatiuni religióse de esegetica: Esplicarea unoru Evangelii de cuprinsu eticu: familiarisarea eleviloru cu cele mai insemnate puncte din ritulu bisericei nóstre ortod. resaritene.

Anulu VI.

Momente din istori'a bisericésca cu deosebita privire la istori'a bisericei nóstre natiunali si anume:

1.) Apostolii si barbatii apostolesci.

2.) Persecutiunile si suferintiele crestinismului pre tempulu desvoltârei sele primitive. (Martirii). —

Desvoltarea crestinismului intre coloniile lui Traianu.

4.) Crestinismulu se ridica la religiune de statu prin Constantinu celu mare.

5.) Desbinarea bisericei crestine in apuséna si resariténa;

6.) Biseric'a nóstra romàna ortod. resariténa fatia de asupririle din partea bisericei rom. cat. si a celei reformate. (Metropol. Sava).

7. Desbinarea bisericei romane ort. res. in dóue confesiuni pre tempulu metropolitulu Atanasiu.

8. Caderea bisericei române ortod. resar. sub hierarchi'a Carlovitiului si trist'a ei stare pâna la restaurarea metropoliei prin archiepiscopulu Andreiu.

9.) Constitutiunea bisericei române ort. resar. si Stat. organicu.

Nota. Cântarile bisericesci se voru esercitá in toti anii amesuratu gradului de desvoltare alu copiiloru. Cântarile bisericesci constau din respunsurile de sub sft'a Liturgia. Assiónele si Irmósele dela sarbatorile imperatesci.

§ 87. Limb'a materna. In ori ce institutu de crescere si de invetiamentu limb'a materna constitue bas'a instructiunei, câci ea este mijloculu pentru castigarea tuturoru cunoscintieloru atâtu in scóla, câtu si afara de scóla. Dreptu acea pre invetiarea ei trebuie pusa cea mai mare ponderositate. Principalulu scopu alu invetiârei limbei materne este, de a pune pre ori-ce omu in stare de a-si poté impartasí altoru ómeni cugetârile sele fia prin graiu fia in scrisu, dara in modu câtu se póte mai chiaru si mai corectu. Spre invetiarea limbei materne se potu folosí cá desvoltatóre mai tóte celelalte obiecte de invetiamentu. E dara de neaperata trebuintia, cá limb'a materna sa se predea eleviloru intr'unu modu cá acel'a, care se inlesnésca câtu mai multu invetiarea ei.

Anulu I.

a) Esercitie intuitive.

Esercitiele intuitive pentru anulu I se impartu in 5 cercuri:

Cerculu I. Scól'a in genere si scopulu ei:

Primirea in scóla si familiarisarea. — Invetiatoriu, scolariu si conscolariu cu privire la disciplina. — Sal'a de scóla si obiectele dintr'ens'a. Numirea acestoru obiecte; descrierea loru, dupa locu, forma, colóre si dupa pârtile loru constitutive. Asemanarea si deosebirea. Folosulu.

Cerculu 2. Cas'a parintésca in generalu si scopulu ei.

Obiectele din launtrulu casei si cele de prin pregiurulu ei. Famili'a si membrii ei. Datorintiele membriloru familiei intre sine. Obiectele singuratice din casa dupa locu, materia, colóre, forma si dupa pârtile constitutive. Asemanarea si deosebirea. Folosulu. Alte zidiri laterali si intrebuintiarea loru. —

Cerculu 3. Corpulu omenescu.

Pârtile principali: capu, bratie, trunchiu, picióre. Functiunile acestoru pârti. Pârtile pârtiloru principali: ochi, urechi, nasu, gura etc. Functiunile loru. Trebuintiele corpului omenescu: nutrimentu, imbracaminte, locuintia, somnu, miscare etc. Reguli sanitarie: curatienia, cumpetulu etc.

Cerculu 4. Din lucrurile naturei. — Câte-va animale mai cunoscute. — Descrierea loru. — Folosulu.

— Câte-va plante mai cunoscute: pomi, cereali, legume, etc. — Pre câtu se póte descrierea loru. — Folosulu. —

Cerculu 5. Loculu nascerei. — Satulu séu orasiulu. — Edificiele cele mai insemnate ale satului séu orasiului. — Scopulu acelor'a. — Numirea stradeloru mai cunoscute si a tuturoru locuriloru mai de insemnatate.

Nota: Aceste intuitiuni se voru luá in trasuri câtu se póte mai generali si intr'unu modu câtu mai acomodatu gradului de inteligintia a eleviloru. Invetiatoriulu va purtá de grige, cá elevii se accentue bine cuvintele, sa se esprime in propositiuni scurte si corecte: câci tocmai prin aceste esercitie intuitive are a se pune temeiulu si pentru deprinderile gramaticali. Spre a intarí memori'a eleviloru si spre a le formá simtiulu moralu, invetiatoriulu le va spune din cându in cându si câte o istorióra de cuprinsu moralu, dara lesne de intielesu.

b) Scriptolegia.

Paralelu cu aceste esercitie intuitive se voru luá si pregatirile limbistice si scripturistice si anume:

I. Preparatiuni limbistice.

a) Desfacerea propositiuniloru in vorbe, a vorbeloru in silabe, si a silabeloru in sunete.

b) Deosebirea si cunóscerea vocaleloru si a consonanteloru; combinarea loru iérasi in silabe, a silabeloru in cuvinte, a cuvinteloru in propositiuni.

c) Pronuntiarea tuturoru vocaleloru si consonanteloru singuratice si cunóscerea loru. Combinarea vocale loru cu tóte consonantele.

II. Preparatiuni scripturistice.

a) Orientarea: tienut'a corpului la scrisu, atâtu la masa, câtu si la tabela, positur'a mânei, apucarea condeiului, a cretei, a stilului si asiediarea harthiei.

b) Formarea diferiteloru linii, din cari au sa se compuna literile; combinarea acestor'a intru formarea alfabetului.

c) Cartea de cetire.

Dupa ce elevii se voru fi pregatitu de ajunsu prin aceste deprinderi limbistice si scripturistice, voru incepe cu scrierea si cetirea pre bas'a primei carti de cetire.

Anulu II.

a) Esercitie intuitive.

Cerculu 1.

Scól'a. —

I. Intuitiune reala

1. Numirea corecta si dupa ordine a objecteloru din scóla si de prin pregiurulu scólei in forme nedeterminate si determinate.

2. Intrebuintiarea aceloru obiecte.

3. Descrierea loru dupa materia, forma, marime, colóre si dupa pârtile constitutive, intrebuintiarea acestoru pârti.

4. Asemenarea si deosebirea.

II. Intuitiune morala:

1. Scolari, conscolari, invetiatoriu.

2. Purtarea unui bunu scolariu in scóla, acasa si in biserica.

Cerculu 2.

Cas'a parintiasca.

I. Intuitiune reala.

Esteriorulu unei case:

1. Numirea corecta si dupa ordine a pârtiloru esterne ale casei, in forma nedeterminata si determinata.

2. Descrierea pârtiloru esterióre ale casei dupa materia, forma, marime; pârtile constitutive si intrebuintiarea loru.

Interiorulu unei case:

1. Numirea corecta si dupa ordine a pârtiloru principali din interiorulu casei: ambitu, celaru, trepte, camere, incaperi, cuina etc.; asemenea se voru numí si obiectele din trensele. La numirea acestor'a se va observá ordinea dela mai simplu la mai complicatu, dela mai micu si mai usioru la mai mare si mai greu, dela ce este mai necesariu la mai putienu necesariu, dela mobile folositóre la articuli de lucsu etc.

2. Descrierea loru dupa materia, forma, marime, colóre, positura; si intrebuintiare.

Alte cladiri economice (siura, siopu, grajdu ect.)

1. Pârtile din launtru si de dinafara ale acestoru cladiri; descrierea loru dupa materia, ofrma, marime si dupa pârtile constitutive. Intrebuintiarea loru.

Diferitele unelte economice

Numirea si intrebuintiarea loru. Asemenarea si deosebirea.

II. Intuitiune morala:

Locuitorii casei, famili'a, servitori.

1. Tata, mama, adeca parintii. Ocupatiunile parintiloru si misiunea loru fatia de copii, câror'a le procura: locuintia, nutrimentu, imbracaminte, educatiune, cârti etc.

Datorintiele copiiloru câtra parinti: iubire, supunere, ascultare.

2. Frati, surori, adeca fratini.

Datorintiele fratiniloru intre sine.

3. Servitoriu, servitore; chiamarea servitoriloru; datorintiele câtra servitori.

Cerculu 3.

Corpulu omenescu.

I. Intuitiune reala.

Pârtile principali ale corpului omenescu.

1. Numirea corecta a principaliloru pârti ce constituescu trupulu omului in forma nedeterminata si determinata.

2. Descrierea pârtiloru principali ale corpului omenescu, si functiunile loru. —

Numirea pârtiloru din pârtile principali.

3. Cele cinci sensuri ale omului.

4. Trebuintiele corpului omenescu: locuintia, nutrimentu, imbracaminte, aeru, somnu, miscare etc.

II. Intuitiune morala.

Regule sanitare séu de higiena: curatienia, cumpetu, activitate, barbatia, sculare de diminétia etc.

Cerculu 4. Natur'a (animalele si plantele).

I Intuitiune reala: Animale.

1. Numirea corecta a celoru mai insemnate animale domestice, selbatice si de apa.

2. Descrierea acestoru animale cu privire la pârtile constitutive ale corpului, cu privire la forma, marime si colóre, la modulu de vietiuire si la folosulu loru. Asemanarea si deosebirea.

Plante.

1. Gradin'a. Numirea corecta a obiecteloru din gradina in forma nedeterminata si determinata.

2. Numirea corecta a unoru plante din gradina, descrierea loru cu privire la pârtile principali: radacina, trunchiu, coróna. Folosulu. Asemanarea si deosebirea.

3. Campulu si padurea. Numirea unoru plante mai cunoscute de pre campu si din padure. Descrierea. Intrebuintiarea.

II Intuitiune morala:

1. Sa nu maltratâmu animalele.

2. Sa nu stricâmu nimicu in gradina, pre campu si in padure.

Cerculu 5. Loculu nascerei (satulu séu orasiulu).

1. Casele. Numirea corecta a celoru mai insemnate edificii din loculu natalu.

2. Descrierea edificieloru mai insemnate, precum biserica, scóla etc. dupa materia, forma, marime, positiune. Folosulu loru. Asemanarea si deosebirea. —

3. Stradele si piatiele (tergurile), numirea si descrierea loru, mai alesu dupa positiune si marime.

II Intuitiune morala:

1. Locuitorii satului séu ai orasiului in societate.

2. Datorintiele loru reciproce.

3. Purtarea frumósa in biserica in scóla si pre afara.

b) Cetirea si scrierea.

La inceputulu acestui anu se va face o repetire esacta si cu deameruntulu asupr'a celoru petrecute din scriptologia. In urm'a acestei repetiri cetirea si scrierea se voru tractá apoi cá obiecte de sine statatóre, in óre deosebite.

1. Cetirea. In anulu acest'a pre lânga cetirea mechanica, elevii se voru familiarisá si cu cetirea logica, dupa câtu o va permite gradulu loru de desvoltare intelectuala.

La cetirea mechanica sa se pórte de grige, cá ea se fia fluenta si cu pronunciatiune corecta, observandu-se interpunctiunea si adeverat'a accentuare Invetiatoriulu la cetirea mechanica cá si la cea logica va cetí insusi mai intâiu bucat'a alésa pentru elevi.

La cetirea logica se va portá de grige, cá elevii se intieléga cele cetite familiarisandu-se si cu intielesulu cuvinteloru mai grele, atâtu in prosa, câtu si in versiuri. Spre deprinderea si fortificarea memoriei li se va dá eleviloru se invetie de rostu bucâti mai mici in versiuri séu in prosa, totu-déun'a de cuprinsu moralu.

2. Scrierea. Scrierea se va urmá cá si in anulu precedentu, mai intâiu pre tablitie, apoi pre harthia, dara in modu mai ingrigitu, cu privire la caligrafia.

Invetiatoriulu si in anulu acest'a va luá alfabetulu, mai intâiu celu micu apoi celu mare, observandu afinitatea literiloru. Va scrie cuvinte singuratice si proportiuni in modu caligraficu. In acesti doi ani se recomenda cu totu deadinsulu metodulu scrierei dupa tactu.

c) Deprinderi gramaticali, ortografice si stilistice.

Dupa ce voru fi câstigatu elevii óre-si care desteritate in vorbire, cetire si scriere, si dupa ce voru fi inceputu a intielege ceea ce cetescu; invetiatoriulu i va familiarisá cu notiuni mai usióre din gramatica, precum suntu cele urmatóre: propositiunea simpla. — Subiectu, predicatu. Singularu, pluralu. — Substantivu, adjectivulu si verbu in genere.

La scrierea propositiuniloru, fia dictate de invetiatoriu, fia formate de elevi, se voru observá si deprinde unele regule mai usióre de ortografia si de stilu.

Anulu III.

a) Esercitie intuitive.

Cerculu I. Scól'a.

Repetirea celoru cuprinse in acestu cercu din anulu precedentu, cu acelu adausu, cá materialulu pertractatu sa se mai largésca si sa se priciseze mai bine.

Cerculu 2. Cas'a parintésca.

Asemenea se va purcede si la acestu cercu.

Cerculu 3. Corpulu omenescu.

Repetirea celoru din anulu precedentu cuprinse in acestu cercu, cu acelu adausu insa, cá sa se descrie acum si pârtile pârtiloru principali, in modu câtu se póte mai chiaru si mai precisu.

Cerculu 4. Natur'a.

Animalele si plantele. Descrierea si clasarea loru, dupa cartea de lectura. Se va insiste cu deosebire asupr'a modului de reproductiune, vietiuire si intretinere alu feliuriteloru animale si plante folositóre.

Notiuni generali despre minerale.

Cerculu 5. Satulu séu orasiulu.

Repetirea celoru din anulu precedentu. Câtra acelea se mai adauga: orientarea dupa cele 4 puncte cardinali — Descrierea stradeloru din comuna; positiunea loru intre sine si directiunea. — Edilitatea publica; regularea stradeloru, a terasamenteloru. Obiectele cele mai importante si mai interesante de pre strade si din piatiele publice. — Icón'a satului séu a orasiului trasata in puncte topografice generali pre tabela. Astfeliu de icóne trebuie sa se fia facutu si despre scóla, biserica, casa parintésca etc. Impregiurimea satului séu hotarului, din tóte punctele de vedere. — Satele vecine si tienutulu intregu. — Locuitorii tienutului; deosebitele loru ocupatiuni; descrierea acestoru ocupatiuni.

b) Cetirea si scrierea.

1. Cetirea. In anulu acest'a cetirea se va urmá cá si in anulu precedentu, adeca cea mechanica pararelu cu cea logica, observându-se mai alesu interpunctiunea si drépt'a accentuare. Invetiatoriulu va deprinde pre elevi a reproduce cu propriele loru cuvinte intregulu cuprinsu logicu alu unei bucâti de cetire. Memorisarea unoru poesióre si istorióre morali.

2. Scrierea. Repetirea celoru din anulu trecutu, adeca: alfabetulu micu si mare in modu mai caligraficu. Deprinderi libere in scrierea unoru propositiuni (sentintie, macsime), in copiarea unoru istorióre mai scurte din cartea de lectura. —

c) Deprinderi gramaticali, ortografice si stilistice.

Propositiunea simpla; pârtile constitutive: subiectulu si predicatulu. — Cunóscerea substantiveloru dupa genu si numeru; declinarea substantiveloru. Notiuni despre adjectivu, cá atributivu si predicativu. Declinarea adjectivului.

Pronumele. Cunóscerea mai aprofundata a pronumelui personalu, iéra a celoru-lalte pronume numai in generalu. Declinarea pronumelui personalu.

Verbulu. Cunóscerea verbului si conjugarea lui in tempurile principale. Verbele ausiliare si conjugarea loru.

In legatura cu aceste deprinderi gramaticali se voru aduce si deprinderile ortografice si stilistice. Elevii se fia tienuti a copiá esactu si cu grija cele ce au decopiatu pre tabela séu pre tablitie. Ei voru respunde in scrisu la unele intrebâri simple; voru decopiá frumosu din memoria unele bucâti invetiate de rostu. Se voru deprinde a introduce mici modificâri in tempurile verbului, in persóne si alte raporturi gramaticali; se imiteze mici descrieri si istorisiri din cartea de cetire. In fine sa fia pusi in positiune de a puté reproduce in scrisu totu ce-au invetiatu cu stricta observare a ortografiei. Deprinderi stilistice la finea fia-cârui cercu de intuitiune.

(Va urmá)

Sciri politice.

Din Vien'a se telegraféza si acum despre lungi siedintie ministeriale in privinti'a afaceriloru diferentiali intre Ungari'a si Austri'a. Rapórtele suntu de asta data mai chiare, inse nici acum nu suntu decâtu pline de sperantie: ca o intielegere totu se va face si in privinti'a bancei natiunale, a vamei si a altoru cestiuni financiale.

De pre câmpulu insurectiunei se spune ca pasirea cea energica a bosniaciloru cu puteri mai numeróse cá pâna acum, a influintiatu asupr'a Erzegovinei. Luptele suntu in ambe tierile la ordinea dilei si totu in defavórea turciloru. Cu tóte aceste consululu rusescu dela Ragus'a Wesselitzky, carele pasiesce cá mandatariulu insurgentiloru, va face inca ultimele incercâri de pacificatiune.

In Belgradu ferberea este fórte mare. Tóta suflarea voiesce resbelulu. Nici principele Milanu nu mai este neaplecatu pentru resbelu; astépta inse cá sa-lu declare turcii. De aceea i se punu cuvintele in gura, pretindiendu-se a le fi rostitu in Duminec'a Floriiloru: „ca déca ne voru atacá turcii suntemu in stare ai respinge.“ In Duminec'a Floriiloru s'a serbatu adeca, sub ceriulu liberu, aniversarea dela eliberarea Serbiei de turci, cu pompa mare bisericésca si militara.

Ur'a, de care aminteamu deunadile ca esiste in Serbi'a contr'a Austro-Ungariei, s'a manifestatu prin o musica scandalósa ce i s'a adusu representantului Austro-Ungariei principelui Wrede. Austri'a a cerutu dela regimulu serbescu satisfactiune pentru vatemarea acést'a si regimulu serbescu a promisu a dá satisfactiune.

Computulu si Bilantiulu bancei de asecuratiune „Transilvani'a“.

Computulu incheiatu alu Sectiunei I.

Venituri.

Fondu de premii din anulu 1874	24,260 68
Daune pendente	3,036 63
Premii dupa detragerea stornuriloru	141,113 88
Tacse	3,585 76
Interese etc.	1,300 79
Fondu de profitu din anii 1873/4	1,136 33
	174,434 07

Esiri.

Daune solvite	69,019 80
Daune pendente	2,560 —
Premii de reassecurantia	15,227 74
Provisiuni	25,123 71
Salarie, Spese, Tiparituri etc.	31.131 90
Amortisare din valórea mobilieloru	434 73
„ „ spesele de intemeiare	781 13
Amortisâri diverse	131 17
Perdere la cursuluefecteloru	500 43
Interese dupa obligatiunile la fondulu de intemeiare	3,603 43
Fondulu de premii pro 1876	25,920 02
	174,434 07

Computulu incheiatu alu Sectiunei II.

Venituri.

Fondulu de premii din anulu 1874	59,065 53
Transportulu premieloru din anulu 1874	6,523 81
Premii dupa detragerea stornuriloru	52,585 08
Tacse	1,823 74
Tacse de administrare dela tontine	107 40
Interese etc.	4,245 33
Arvune decadiute	96 39
	124,447 28

Esiri.

Capitaluri de asecuratiune solvite		24,796 34
Premii de reassecurare		2,224 95
Provisiune de acuirare	296 97	
Amortisare din provisiunea capitalisata	2,689 —	2,985 97
Provisiune de incassare		1,542 40
Salarie, Spese, Timbre, etc.		7,554 77
Politie rescumperate		1,024 10
Premii rennapoiate		96 72
Amortisare din valórea mobilieloru		193 53
„ „ spesele de intemeiare		781 14
Perdere la la cursulu efecteloru		1,501 32
Onorarie medicale		1,293 39
Interese dupa fondulu de intemeiare		3,603 42
Fondulu de premii pro 1876		70,115 23
Transportulu premieloru pro 1876		6,480 76
Profitu pro 1875		253 24
		124,447 28

Bilantiulu in 31 Decembre 1875.

Active.

Obligatiuni needate		127,900 —
Rate restante dupa obligatiunile edate		51,630 —
fl. 10,000 oblig. rurale bucovinene a fl. 84.50	8.450 —	
„ 27,000 prioritâti ale drumuriloru ferate transilv. a 69.50	18,765 —	
„ 5,000 actiuni ale drumului feratu trans. a 114 —	2,850 —	
„ 13,000 oblig. rurale transilvane a 80,25	10,512 75	
„ 6,900 lose ale fondului pentru regularea Dunarei a 107 —	7,383 —	
„ 3,000 actiuni ale drum. feratu nordicu a 181 —	5,430 —	
„ 6,000 inscrise ipot. a instit. foncear. in Sabiiu a 92.50	5,550 —	58,940 75
Portfoiu de cambii		8,382 02
Imprumuturi pe efecte		3,245 19
„ „ politie		7,655 46
Pretensiuni la agenturi		26,419 32
Debitori diversi		44,258 74
Mobilii, table de agenti, tablitie etc.		7,063 88
Spese de intemeiare		29,683 70
Provisiuni de acuirare capitalisate		53,763 77
Onorarie medicali capitalisate		5,079 —
Cass'a		2,322 71
		426,334 54

Passive.

Fondulu de intemeiare	300,000 —
„ „ premii alu sectiunei I	25,920 02
Reserva pentru daune pendente	2,560 —
Fondulu de premii alu sectiunei II	70,115 23
Transportulu premieloru Sectiunei II	6,480 76
Creditori diversi	14,038 52
Pretensiunea tontineloru	2,909 36
Interese neridicate	3,188 04
Dividende pre 1874 neridicate	42 28
Fonduri de profitu Sect. II 1872 si 1874 reservate	254 42
„ „ garantia Sectiunea I si II	572 67
Profitu Sect. II pro 1875	253 24
	426,334 54

Bedeus m. p.
presiedintele consil. administrativu.

Dr. A. B. Brote m. p.
directoru.

Comparandu-se Computele si Bilantiulu presentu cu registrele respective, s'au aflatu in consonantia.

Sabiiu in 23 Martiu 1876.

Iosef Schuster m. p.
G. Mike m. p.
V. Romanu m. p.

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Aprile 1876

Metalicele 5%	65 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 —
Imprumutulu de statu din 1860	108 75
Actiuni de banca	862 —
Actiuni de creditu	138 —
London	119 50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73 —
„ „ „ Temisiorene	73 —
„ „ „ Ardelenesci	70 75
„ „ „ Croato-slavone	82 —
Argintu	103 70
Galbinu	5 69
Napoleonu d'auru (poli)	9 54½

Nr. 1186/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu scaunale aici, cu care este impreunatu salariulu anuale de 300 fl. v. aust. din ajutum salariale, se escrie prin acést'a pâna la cea mai de aprópe organisare municipale concursu.

Competentii au a-si asterne cererile loru bine instruate pâna la 26 Aprilie a. c. la subscrisulu oficiolatu scaunale. Doctorii de medicina voru avé preferintia.

Oficiolatulu scaunale,

Mercurea in 9 Aprilie 1876.

(L. S.) Macelariu
(2—3) (L. S.) Trónca.

Ad Nr. 33—1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de a 3-a clasa din Nadasti'a superióra cu fili'a Hesdasch in protopresbiteratulu tractului Hatiegu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 25 Aprile st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

a) Pamentu aratoriu 4 jugere;

b) dela 155 fumuri câte un'a feria de vinu;

c) totu dela atâtea fumuri câte un'a di de lucru;

d) stolele indatinate dela functiunile preotiesci.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru conformu „statutului organicu“ la subscrisulu, pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 19 Martie 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Ioanu Ratiu,
(2—3) protopr.

Edictu.

Iustin'a Ilie Ilie ne-orustica din Magerasiu, in districtulu Brasiovului, carea de doi ani a parasitu pre barbatulu ei Nicolau Necul'a, fâra a se putea eruá ubicatiunea ei; — prin acést'a se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu in terminu de unu anu si o di, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Brasiovu in 13 Februariu 1876.
Scaunulu protopopescu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Iounu Petricu
(1—3) protopresbit.

Subscrisulu are onóre a aduce cu tóta reverinti'a la cunoscinti'a inaltei Nobilimi, c. r. militari si pl. t. publicu, ca la 9 Aprile a. c. va deschide, cu devis'a eftinu si bunu, localulu seu arangiatu de nou si câtu se póte de bine assortatu de

Caffea si Conditoria

in strad'a Cisnadiei Nr. 31.

Fiindu subscrisulu in pusetiune de a duce in deplinire totu feliulu de comandâri in acestu genre in modulu celu mai gustiosu, se va silí totodata a castigá câtu mai curendu inaltulu patrociniu si deplin'a multiamire a onoratiloru sei musterii; deci se róga de numerósa si binevoitóre frecuentia,

Cu tóta stim'a
2—3 **Bertoldu Frentz.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 29. ANULU XXIV.

Sabiiu 11|23 Aprile 1876.

Programa

pentru prim'a di a sinodului archidiecesanu ordinariu din anulu acest'a, adeca pentru Duminec'a Tomei, 11 Aprile 1876.

La 9 óre n. d. m. sânt'a liturgia in biseric'a din cetate, cu chiamarea Duchului sântu.

La ½12. Deschiderea sinodului in localitâtile seminariului Andreianu; apoi continuative:

Constituirea biroului interimalu;

Presentarea credentionaleloru;

Mesuri pentru verificarea deputatiloru, si

Ordinea dilei pentru siedinti'a prossima.

Sabiiu, 9 Aprile 1876.

Mironu Romanul m/p.
Archiepiscopu.

Sa ne intielegemu inainte de a intrá in sinodulu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu.

Brasiovu 3/15 Aprile 1876.

Indata dupa seversirea alegeriloru de deputati pentru sinodulu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu, cetiramu in jurnalele nóstre romanesci raporturi, in care se impartiau deputatii alesi in „consistorialisti-conservativi“ si „liberali-opositionali.“ Raporturile si resp. articulii privitori la aceste alegeri suntu scrisi intr'unu tonu, incâtu aru puté cine-va sa créda, ca se pregatescu dóue tabere, care au sa se combata un'a pe alt'a cá inimice. Asiá se incheia intre altele unu atare raportu cu cuvintele: „intre 35 de deputati alesi numai siepte suntu pronunciati conservativi ai puterei de astadi in consistoriulu archidiecesanu; 28 suntu mai multu séu mai putienu pronunciati liberali.

De óre-ce obvinu si numele subscrisiloru intre acesti 35 de deputati alesi, impartiti in „consistorialisti“ si „opositionali,“ ne credemu indreptatiti, a face óre-care reflessiuni si a dá din parteno o declaratiune fatia cu acésta impartire a deputatiloru in dóue tabere.

Mai inainte de tóte ne luâmu voia a spune, ca in modulu si chipulu cum se scrie despre alegerile la sinodulu archidiecesanu si despre fiitórea fisionomia a acestui'a, nu se face bisericei nóstre nici unu serviciu bunu, celu putienu de siguru nu i se castiga prin acésta auctoritate si respectu in afara. Nu suntu óre de ajunsu calamitâtile, care ne bantue in multe alte privintie, trebuie cá se aflâmu si in frumós'a nóstra constitutiune bisericésca unu mijlocu de imparechiare intre noi insine?

Noi din parte ne nu potemu sa consemtimu nici decum la impartirea sinodului in dóue tabere hostile, in „conservativi“ si „liberali“ ci credemu ca intre deputatii sinodali nu póte sa esiste, decâtu divergintie de pareri, ceea ce este numai o urmare a firei omenesci. Din contra tienemu, ca toti deputatii, preotiesci si mirenesci, trebuie se fia deopotriva insufletiti de zelu pentru binele si prosperarea bisericei nóstre si ca toti trebuie sa urmarésca unu singuru interesu, interesulu comunu alu bisericei si alu natiunei, si ca fatia cu acest'a trebuie sa dispara ori-ce interesu personalu séu interese de partida. Dupa a nóstra credintia, sa apere si sa sustiena autonomi'a bisericei nóstre si institutiunile ei salutare si sa le dea desvoltarea cea mai corespundietóre.

Din diverginti'a de pareri nu urmédia impartirea sinodului intregu in dóue castre. Impregiurârile, care au avutu locu la ultimele congrese electorale n'au nici o legatura cu sinódele eparchiale.

Déca inse s'aru aflá unii, care sa caute, a inregimentá pe deputatii sinodali fia la partida numita „conservativa-consistoriala,“ fia la partida numita „liberala-opositionala,“ subscrisii declara, ca nu voru primí, a fi inrolati in nici un'a din aceste castre, precum si le planuescu póte unii domni din Sabiiu.

Subscrisii, fiindu deputati, voru sustiené si voru aperá dupa convingere tóte propunerile si ideile drepte si emanate din interesu obiectivu pentru binele bisericei, provina acele idei si pareri dela ori-care deputatu. Statutulu organicu si spiritulu adeveratu alu dispositiuniloru cuprinse in acest'a ne va conduce pe noi si pe toti membrii sinodului, cari nu voru sa folosésca mandatulu de deputatu pentru interese personale séu de partide. Credemu, ca e tempulu supremu, cá sa incetedie ori-ce desbinare in biserica si spre acésta tienta suntemu convinsi, ca voru lucrá toti deputatii neinteresati si fâra passiuni. Avemu firma sperantia, ca sinodulu va fi la inaltimea chiamârei sele si nu va luá fisionomi'a, ce i o prevestescu unii. Tóte cestiunile se voru deslegá, credemu, in deplina armonia, conlucrandu toti deputatii cu zelu si desinteresare la resolvirea loru.

Astfeliu sinodulu va dobandí resultatele cele mai imbucuratóre pe terenulu bisericescu, scolasticu si economicu. Acést'a o sperâmu cu atâtu mai vertosu, câci scimu, ca avemu in fruntea sinodului pe Escelenti'a Sea Parintele Archiepiscopu si Metropolitu Mironu, a cârui'a tactu intieleptu in conducere este cunoscutu si despre care avemu convingere, ca nu cunósce in biserica decâtu fii zelosi pentru binele bisericei.

Acestea fiindu credintiele nóstre facemu apelu fratiescu la concordia si buna intielegere intre toti deputatii sinodului nostru archidiecesanu.

Ioanu Petricu,
protopopu.
Diamandi Manole,
I. Mesiot'a,
St. Iosifu,
Ios. Puscariu,
Octavianu Sorescu,
Bartol. Baiulescu,

Revist'a politica.

In ceea ce privesce negotiârile intre ministeriele de dincóci si de dincolo de Lait'a inca nu avemu nimic'a positivu. Se vorbesce de unu provisoriu de unu anu pre lânga pastrarea celoru pactate la anulu 1867.

Ministeriele de interne si de justitia au pusu in lucrare reducerea tribunaleloru, de care amintiseramu si noi cu alta ocasiune. Numerulu celoru reduse este preste totu 23 de tribunale, intre cari celu dela Aiudu, dela Mediasiu si dela Sighisiór'a.

Din tierile resculate in sudostulu Europei vinu pre fia-care dî sciri mai grave si din care se vede ca de pacificatiune nici vorba numai póte fi. Din contra nu se scie diu'a si ór'a cându Serbi'a si Muntenegru voru intrá in actiune contr'a Turciei.

In Romani'a s'a constituitu ministeriulu in modulu urmatoriu: Florescu min. de interne si resbelu, gen. Tell de finance, Vioreanu de justitia, Cornea de esterne, Orescu de culte si instructiune, gen. Gherghel de afacerile publice.

Viitoriulu principateloru dela Dunare.

(Din „Grenzboten“, anulu 1857 — alu doilea patrariu de anu.)

(Fine.)

Déca asteptâmu in genere si ne tememu de o decidere prin fortia a cestiunei orientali, atunci e intru interesulu tuturoru sa se cugete inca inainte si sa prepare o resólvere pacifica. In pace inse cért'a cea mare se va aplaná numai asiá, déca nici unui dintre cele patru staturi mari nu i se va dá o parte considerabile din ereditatea européna. Acést'a se póte impedecá, déca inainte de distrugerea Turciei vomu intrebuintiá elementele ce se afla in provinciele ei spre formatiuni nóue de staturi. Inceputuri pentru atari formatiuni de statu esista dejá. Abstragendu principatele dunarene, cari trebue mai intâiu desfacute de complecsulu tieriloru reu impreunate, s'a emancipatu dejá inainte cu 30 ani in regatulu Greciei teritoriu turcescu. Esistinti'a acestei'a inse a prosperatu pâna acum putienu, in parte pentruca teritoriulu (seu) i s'a mesuratu intr'unu modu prea avaru. Déca Greci'a se va largí asiá precum se dice ca a pretinsu regele Leopold, cându i s'a oferitu corón'a grecésca, pâna la sinulu de mare Contesia si pâna la Carasu, ba si mai departe pâna la Emu si Siardagu, fruntariele naturali spre nordu contr'a elementului serbescu, atunci se forméza unu imperiu grecescu nu destulu de mare pentru a devení periculosu Europei, si totusi destulu de forte pentru a face o politica a sea propria, iér' nu un'a rusésca.

Din contra in nordu dela Sav'a

Cuventu bisericescu,

rostitu de P. Assesoru consist. Zacharia Boiu cá comissariu consistoriale la alegerea de protopresbiteru alu Turdei superióre, in biseric'a gr. or. din Ded'a la 9 Febr. 1876.

> „Luati aminte de voi si de tóta turm'a intru carea Duchulu sântu v'a pusu pre voi Episcopi, cá sa pasceti biseric'a lui Dumnedieu, carea o a castigatu cu sângele seu!“ Fapt. Apos. Capu 20 v. 28.

O dî mare, o dî insemnata, o dî, — vrendu Dumnedieu — de o epoca nóua fericitóre pentru tractulu protopresbiterale românu ortodocsu alu Turdei superióre serbâmu noi astadi, fratiloru iubiti! O dî, in carea vedemu iéra si iéra aplicata scump'a nóstra constitutiune bisericésca, carea ne dà dreptulu celu mare, de a ne alege prin increderea libera pre pastorii bisericei nóstre. O dî, carea ne intrunesce cá pre nisce Frati sinceri si credinciosi, conveniti aici din mari departâri, spre consultare si conlucrare comuna pentru inflorirea iubitei nóstre biserici stramosiesci, pentru binele iubitului nostru poporu. O dî, carea cá o dulce lucire de sóre incaldiesce si inbucura inimile nóstre, vediendu-ve cá fii ai unei biserici libere autonome, carea cá nici un'a alt'a din patri'a nóstra si-a rescumperatu libertatea si autonomi'a sea cu sudórea si sângele stramosiloru nostri!

Dá, frati iubiti, mari, frumóse, nepretiuibile suntu drepturile, ce ni le dà constitutiunea nóstra bisericésca, si eterna fia memori'a marelui Archipastoriu, carele a fostu plasmuitoriulu ei, carele cá unu Atlante poternicu a purtatu pe umerii sei preste unu patrariu de seculu edificiulu bisericei nóstre provinciali, pâna cându s'a regulatu, s'a intaritu, s'a consolidatu si a ajunsu la starea lui de astadi.

Dar' pe câtu suntu de frumóse si de scumpe drepturile nóstre bisericesci, pe atât'a de impunatóre si de sânta este si datorinti'a nóstra, a le pretiuí, a le practisá in viétia cu tóta seriositatea si scumpetatea si a le aperá contr'a ori-câroru atacuri din afara ori dinlauntru, de susu ori de josu, pe fatia ori pe subt ascunsu. Câci si drepturile acestea, cá ori-cari altele, cu greu, cu ostenéla, cu anevointia se castiga, dar' fórte usioru se periclitéza si se perdu. De aceea, precum poporulu celu alesu alu lui Dumnedieu din legea vechia, dupa reintórcere din robi'a Vavilonului cu o mâna lucrá la zidurile Ierusalimului seu celui iubitu, ear' cu ceealalta se aperá de atacurile inimiciloru sei, asiá este si datorinti'a nóstra a celoru esiti din nópte la lumina si din sclavia la libertate, cá desvoltandu viéti'a nóstra spirituala in lumin'a Evangeliei, totdeodata se sustienemu si se aperâmu pretiós'a nóstra constitutiune bisericésca, zidulu celu potericu, ce ingradesce acésta viétia impreuna cu bunurile ei cele mai inalte.

Unulu din aceste frumóse drepturi voimu, cu ajutoriulu acelui Préinaltu, sa esercitâmu noi astadi, frati iubiti si onorati! Ne preparâmu adeca, a chiamá in fruntea acestui vechiu si venerabilu protopresbiteratu pre barbatulu acel'a, cârui'a prin alegere libera, purcésa din convingere morala, sa-i dâmu cârm'a si conducerea lui pe viétia.

Binele séu reulu, fericirea séu nefericirea, progresarea séu stagnarea séu chiaru regresarea unei societâti, fia de ori-ce natura, se atribue cu deosebire — si cu totu dreptulu — celoru ce stau in fruntea ei, capiloru, conducatoriloru ei. Dar' nu mai putienu, decâtu asupr'a capului insusi, cade responsabilitatea acést'a asupr'a celoru ce suntu investiti cu dreptulu alegerei acestui capu.

De aceea, fiindca noi credemu si marturisimu cu psalmistulu, ca: „facli'a picióreloru nóstre si lumin'a cârâriloru nóstre este legea lui Ddieu.“ (Psalmu 118 v. 105), unde airea sa cautâmu luminarea sufleteloru nóstre pentru acestu actu momentosu, decâtu in cuventulu lui Ddieu celu deapururea adeveratu, deapururea sântu? Si acel'a eata ne spune si cu privire la diu'a de astadi prin rostulu marelui Apostolu Pavelu, ca pre mai marii bisericei i pune Duchulu sântu, ca acei'a suntu pastori ai bisericei lui alba si dela Dunare spre média di poporulu serbescu si-a eluptatu in stravechi'a sea patria o esistintia politica si inceputurile unui statu s'au consolidatu acolo in butulu machinatiuniloru turcesci si rusesci intr'unu modu nu de despretiuitu. Ori-câtu de rudimentare aru fi stârile de acolo, intre tóte sementiele slave poporulu serbescu e celu mai cu potere si mai capabilu de o desvoltare cá statu. Panslavismulu invetiatiloru boemi nu erâ togm'a intieleptu si fu periculosu numai in gur'a agentiloru rusesci dara pentru serbi elu a devenitu unu medilocu indreptatitu si de totu practicu, pentru a desteptá in provinciele turcesci dela nordu semtiementulu unitâtiei. Turci'a de nordu intréga se tiene de slavii de sudu, de acesti'a se tienu bosniacii, de-si in numeru mai mare mahomedani, montenegrinii, si bulgarii vorbescu totu acel'a-si dialectu, au acelési datini, cântece si moravuri, si considerandu-i preste totu aceeasi constitutiune comunale libera din vechime. Dela muntii de Catarro si Adri'a pâna la Dobrudja si marea négra s'a desvoltatu nu fâra putere dela rescól'a serbésca din ultimele decenie incóce semtiementulu de natiunalitate comuna si ori-câtu de aventuróse au fostu bandele voluntare, pre cari le duse generalulu serbescu Stuicanin preste Sav'a alba in anulu 1848 intr'ajutoriu austriaciloru si ori-câtu de nepericulosi fura begii bosniaci, cari togm'a pre atunci intrara calaresce cu turbanu si ciubucu lungu in curtea banului, mai tardiu in Croati'a Ielacii, pentru a oferí principelui inruditu servitiele loru contr'a vechiloru dusimani ai poporului loru, contra unguriloru, totusi atari miscâri de semtiu natiunalu comunu suntu de apretiuitu togm'a pentru ca au crescutu pre unu terenu, pre cari lu considerau politicesce mortu pe seculi nainte. Unu imperiu serbescu dela Dunare pâna la balcanulu mare aru avé afara de natiunalitate o basa fórte reale in natur'a compacta si in unitatea terenului.

Si asiá Turci'a, eschidiendu-se principatele dela Dunare, s'aru divisá in trei pârti, tiér'a slaviloru de sudu, o Grecia marita si statulu Constantinopolu cu vechile provincii turcesci, celu din urma unu terenu, care ori-cum i se va destiná viitoriulu, aru remané despartitu prin barieri geografice si natiunale atâtu de Austri'a câtu si de Russi'a.

De-si unu astfeliu de planu de impartire a ereditâtiei orientali, indigitatu atâtu de fugitivu, nu pretinde vre-o incredere mare, totusi o resólvere corespundietóre nu e imposibile, ba nu e nici neprobabila, pre câtu tempu Franci'a póte sa urmarésca politic'a sea européna cu asemenea moderatiune. Ea permite o distrugere cu incetulu si relativu pacifica a Turciei si lasa libere inca in Egiptu si Asi'a atâtu pentru Franci'a câtu si pentru Angli'a si Russi'a masse de tieri mari si insemnate. Perirea cu incetulu a Turciei se va semtí mai intâiu in provinciele locuite de slavii serbesci si de greci, si fundarea unui statu românu aru trebuí consideratu de primulu impulsu spre atari desvoltâri.

Ce positiune va trebuí sa ia Prussi'a in cestiunea acést'a mare? Proportiunea de putere in staturile europene se schimba de vre-o câte-va diecenie incóce intr'unu modu fatalu pentru Prussi'a. Nu schimbâri esentiali de teritórie, ci cultur'a ce se desvólta puternicu in tóte staturile cá printr'o emulatiune dà staturiloru de o estindere mai mare si cu o poporatiune mai tare o preponderantia totu mai forte. Ce erá posibilu pre tempulu lui Friedericu celu mare, e imposibilu pentru Prussi'a de astadi. Elu putù sustiené inca lupt'a contr'a a trei vecini mari ai sei intr'unulu si acel'a-si tempu. Prussi'a actuale pre lânga cea mai mare incordare a puteriloru sele nu mai e capabila sa sustiena lupta cu unulu. Câtra Franci'a câtu si câtra Austri'a puterea sea belica e cá trei câtra cinci si deosebirea in inteligintia, cultura si patriotismu nu e (?) delocu asiá mare câtu sa aplaneze deplinu acést'a disproportiune. Pre câtu tempu Austri'a se purtá fatia cu Germani'a mai multu defensivu decâtu agitandu, prussienii puteau sa spereze ca voru impreuná pre calea pâcii printr'o cotropire cu incetulu a intereseloru puterea celei-lalte Germanie cu Prussi'a. Dela devingerea Ungariei Austri'a a reapucatu vechi'a politica habsburgica si ori-cum s'aru ascunde acestu faptu, rivalulu celu mai consecuentu, neobositu si periculosu alu Prussiei este Austri'a actuale.

Acestu complecsu mare si compactu de tieri ofere astadi spectaculului celei mai iuti si radicale straformâri intr'unu statu modernu de oficiali.

Intr'unu modu cu adeveratu grandiosu guvernulu incórda puterile pâna la estremu, pentru de a sporí in intru productiunea si veniturile, iér in afara influinti'a statului. Cumca acést'a se intempla totu-déun'a in modulu adeveratu, despre acést'a ne putemu indoí, la totu casulu activitatea acést'a a avutu efectulu, de a radicá in modu veementu semtiulu de sine si voi'a de intreprinderi si a suditiloru si a dá Austriei in presentu o positiune, care inspira celorulalte state din Europ'a neincredere contr'a planuriloru nóue de estindere a statului imperialu. Ce e dreptu puterea interna a Austriei nu corespunde deplinu pretensiuniloru sele politice. Statulu e ingreunatu cu datorii, puterea de contributiune — celu putienu in cetâti — e incordata pâna la estremu, sciintia si cultura nu se afla nici chiaru la partea germâna, care are acum chiamarea de a domní si a germanisá sementiele straine, in modu de ajunsu pentru acést'a missiune, si dela concordatu incóce reformatorii statului au perdutu si prospectulu de a imbunatatí instructiunea si educatiunea altmintrea decâtu in partea formale si technica. Pâna acum puterea elementului germânu inca nu e de ajunsu pentru a supune Austriei spiritualminte tierile estinse slave si unguresci. Galiti'a jace 10 ani dela insurectiunea din 1846 intr'unu somnu de mórte si ori câtu de tare lauda austriacii progresulu Ungariei suprimate, totusi voru trebuí sa tréca si acolo multi ani, pâna ce tiér'a cea mare cu tóte drumurile de feru si urcarea pretiuriloru de bunuri la o stare de cultura, la care se ia parte sementiele insesi prin munca si cu bucuria. Déca e vre-unu statu apoi Austri'a e avisata la o linisce si pace indelungata, inarmâri belice, cari suntu mai multu decâtu demonstratiuni simple, amerintia tiér'a cu cele mai mari pericole. Intre astfeliu de impregiurâri politic'a poftitóre de cuceriri nu are delocu indreptatirea cea mai buna. Dara cumca Austri'a e acum si in Germani'a partea poftitóre de cuceriri, acést'a o au simtitu dejá Slesvig-Holstein si reuniunea vamale.

Si pres'a neaustriaca a vestitu, ca ocupatiunea gureloru Dunarei prin Austri'a trebuie sa aiba si pentru Germani'a celu mai mare avantagiu, (?) va dá comerciului germânu unu aventu nou, va intinde dominatiunea vietiei germâne pâna la marea négra etc. Va fi bine sa ne chiarificâmu despre valórea interna a acestoru afirmatiuni. De se promovéza comerciulu staturiloru reuniunei vamali in modu esentialu, déca se va fundá in Bucuresci o banca nóua de capitalisti din Vien'a si nu din Hamburg si de e mai avantagiosu, déca speditori si firme austriace dau marfurile din tergulu de Lipsc'a la posesorii români séu casse nemtiesci, cari — 'si punu in Iassi séu Bucuresci comanditii loru, — despre acést'a sa judece comerciantii. Dar cumca in principatele dela Dunare unu principe suveranu din casa germâna va trebuí sa faca mai multu pentru a asigurá in tiér'a sea germaniloru o parte in comerciulu spiritualu si materialu decâtu póte sa faca Austri'a intru interesulu seu propriu, se póte presupune fâra vre-o ingrigire.

S'a si afirmatu ce e dreptu, ca e spre avantagiu Prussiei sa ajute pre Austri'a cá sa vina in posessiunea principateloru, pentru ca acuirarea acestor'a aru abate politic'a imperiale dela Germani'a si o va intórce spre acelu teritoriu, pre care e de a se resolví viitoriulu si missiunea cea mai inalta a Austriei. Cine vorbesce seriosu astfeliu, acel'a se asémana unui omu, care arunca blane de lemnu in flacarile amerintietóre, pentru a retiené incendiulu dela cas'a sea. O sporire cu mai bine de trei milióne ómeni si mai multu de 1600 miluri cuadrate de celu mai fertilu pamentu in Europ'a intr'o situatiune, care da proprietariului forte bas'a la óri ce operatiune contr'a peninsulei turcesci, nu face pre nice unu statu in producerea si in pretensiunile sele mai slabu. Ea numai aru adauge dorinti'a Austriei de a-si asigurá in germani'a medilócele spre conservarea unei posesiuni atâtu de pretióse, putere de munca si inteligentia germana, capitalu germânu si — sânge germânu.

Cumca Prussi'a in interesulu seu si alu Germaniei si la totu casulu si in interesulu Austriei nu va puté sa concéda nici cându, cá principatele sa devina teritoriu rusescu séu apa-

---

Christosu, ca li se cuvine a luá aminte de sine si de tóta turm'a preste carea suntu pusi, cá sa pasca biseric'a lui Ddieu. Dá, fratiloru pastori, ni se cade nóue preotiloru sa scimu pastorí in celu mai nobilu intielesu alu cuventului. Câci mare este respunderea nóstra naintea lui Ddieu pentru purtarea oficiului nostru, si grele suntu datorintiele, ce ni le impune chiamarea nóstra; ba cu atât'a mai mari si mai grele, cu câtu este mai inalta trépt'a ierarchica, la carea suntemu chiamati prin darulu lui Ddieu, si cu câtu este mai mare turm'a cuventatóre, ce se incredintiéza pastorirei nóstre.

Dati-'mi voia dar', cá cu acésta solemna ocasiune, cându cu mare bucuria sufletésca me vedu incungiuratu de onorabil'a preotime si de iubitulu poporu credinciosu alu acestui tienutu, se amintescu in câte-va cuvinte de datorintiele presbiterali in generalu, ear' in specialu de cele protopresbiterali, sa amintescu de insusirile, ce se receru dela unu pastoriu alu bisericei crestinesci.

Ceea ce face adeverat'a valóre a omului in lume, ceea ce imprima pe fruntea lui semnulu asemenârei lui Ddieu, este convingerea si viéti'a lui — câci eu aceste dóue nici cându nu le despartu! — religiósa-morala. „Eu sum sântu, si voi sa fiti sânti;“ diceá Domnulu inca in legea vechia poporului seu; si totu acést'a ne invétia si acelu unicu, carele s'a pogoritu din ceriu, cându dice: „Fi-ti deseversiti, precum si tatalu vostru celu din ceriuri deseversitu este!“ Acésta convingere dar', si acésta viétia o cere sânt'a nóstra religiune dela toti crestinii, dar' cu deosebire dela cei ce stau in fruntea bisericei cá pastori si invetiatori. Intréga viéti'a acelor'a, déca e sa se apropia barem de idealulu evangelicu, trebue sa fia o icóna viua adeverata a convingerei loru interne, sa fia unu resunetu credinciosu alu semtieminteloru loru, unu tipu genuinu alu prototipului, ce-lu pórta in inimile loru. Convingerea si cuventulu, cuventulu si fapt'a sa fia in consonanti'a cea mai perfecta, se fia cele trei tonuri, cari diferite dupa natur'a loru, totusi dau numai unu acordu alu armoniei ddieesci, ce locuiesce in omu si striga câtra tatalu ceresc: Avv'a Parinte! Credinti'a lui intru biseric'a sea sa fia neclintita, alipirea lui de superioritâtile ei nemaculata si mai pre susu de ori-ce indoiéla. Adeverulu sa fia sântu si neviolabile, câci elu este lumin'a sufletului. Dreptatea sa o aiba de norma tuturoru fapteloru sele, câci prin dreptate se sustiene ordinea morala a lumei, si unde decade dreptatea, acolo se surpa familiele, tierile, si imperiele. Trezvi'a si cumpetulu lui trebue sa dovedésca, ca elu este domnu preste patimele si poftele sele, ca nu invinge intr'ensulu partea cea mai rea pre cea mai buna. Nelacomi'a lui la averi desierte trecatóre, necoruptiunea si necoruptibilitatea lui se convinga pre fia-care crestinu, ca póte alergá la densulu in tóte necasurile sele cá la unu parinte, carele pre toti fiii sei i iubesce, i invétia, i mangaia, i indrépta, i imbarbatéza, dupa cum cere starea si impregiurârile fia-cârui'a. Dar' mai pre susu de de tóte sa fia iubirea lui, carea de 70 de ori câte 7 iérta celoru gresiti; carea nu se mania, nu pismuiesce, nu se trufesce, nu cauta ale sele, nu se bucura de nedreptate, ci se bucura de adeveru, — carea dupa cuventulu Apostolului este plinirea legei, si dupa invetiatur'a Domnului fundamentulu, ba inceputulu si sfersitulu a tóta legea, a tuturoru Prorociloru. Ear' cá sa póta fi capabile de tóte acestea, se recere neaperatu, cá elu sa iubésca rogaciunea, vorbirea cu Ddieu, delectarea sufletului, — rugaciunea, arm'a cea mai poterica a preotului contr'a tuturoru ispiteloru dinlauntru si din afara, — rugaciunea, luminarea sufletului si chei'a imperatiei lui Ddieu.

Inse de-si institutiune cu totulu ddieésca, totusi biseric'a, cá si insusi omulu, ce o compune, — are si o parte lumésca, o parte esterióra; ca pentru de a ajunge la scopurile sele cele mai pre susu de lume, are lipsa si de mijlóce si fortie esterióre. Nu ca dór' prin aceste fortie a-si intielege sabi'a si foculu pentru latirea Evangeliei — departe se fia dela noi asemene supositiuni! — ci biseric'a are lipsa de mijlócele cele drepte si oneste materiali si intielesuali ale tuturoru fiiloru sei, si cu deosebire ale pastoriloru si invetiatoriloru sei. Câci numai prin aceste mijlóce si fortie se póte cunósce si dominá natur'a, numai prin aceste se póte conduce spre cele bune si folositóre inim'a omenésca. Cu alte cuvinte, dela pastorii si invetiatorii bisericei se cere sciintia, se cere cultura superióra. „Voi sunteti sarea pamentului!“ — dice Christosu invetiaceiloru sei; dar totu deodata i invétia: „Voi sunteti lumin'a lumei! Dá, lumin'a lumei! Prin sarea pamentului intielege credinti'a loru, viéti'a loru intru Ddieu, prin carea ei se pazésca lumea de stricaciunea si putrejunea morala; iér prin lumin'a lumei intielege invetiatur'a, sciinti'a. Si totu in intielesulu acest'a provóca pre carturarii evreesci: Ispititi scripturile! — adeca cercetati, invetiati!

Pentruca déca credinti'a o amu numitu valórea interna, ca se dicu asiá, tacuta a omului, apoi sciinti'a este lumin'a, si prin lumina poterea lui! Dá, frati iubiti, pe câtu e de mare sciinti'a omului, pe atât'a e de mare si poterea lui! Pentru aceea se cuvine, cá pastorii si invetiatorii bisericei se aiba cunoscintie si sciintie câtu mai multe, câtu mai adenci, si inca nu numai asupr'a s. scripturi, a scrieriloru ss. parinti si a invetíaturiloru teologice, ci si asupr'a lucruriloru din afara. A cunósce istori'a tempuriloru trecute, este a fi aflatu isvorulu celu nagiulu unui principe rusescu, nu e de lipsa sa mai espunemu aici.

Din contra alegerea unui principe dintr'o casa de principi germani mai mica, a cârui personalitate destoinica aru desteptá incredere, cârui'a nu i-aru lipsí aplausulu Franciei si contr'a cârui Angli'a nu aru avé sa protesteze, asecura elementului germânu togm'a atat'a influintia, de câtu are trebuintia la gurele Dunârei O astfeliu de alegere aru formá primulu pasiu pentru o resolvere cu incetulu, a cestiunei orientali, ea aru dá diplomatiei austriace invetiatur'a, ca nu póte face pretensiunea de a vedé favorinduse interesele proprie prin altii, pre câtu tempu ea insasi nu e resoluta a respectá interesele vitali ale veciniloru sei. Uunu atare arangiamentu totusi la casulu, déca statulu românu nou creatu nu s'aru aretá durabilu, aru lasá deschisa eventualitatea, de a dá odinióra principatulu preste gurele Dunârei la Austri'a, respectânduse tóte interesele fiiului de principe germânu, care va avé sa tréca acolo prin scól'a sea orientale.

In situatiunea actuale e atâtu interesulu Austriei de a impedecá unirea principateloru sub unu principe suveranu ereditaru din casa germâna câtu e pre de alta parte avantagiulu celu mai mare pentru Prussi'a si datorinti'a de a nesuí spre unirea acést'a cu tóte fortiele.

Proiectu

de **regulamentu** pentru scólele poporale si normale gr. or. din archidiecesa (elaboratu in urm'a conclusului sinodului archidiecesanu din 16 Aprile 1875. Nr. 55.)

(Urmare.)

Anulu alu IV.

Obiectele de intuitiune in anulu aest'a nu au sa se mai propuna dupa modulu aretatu pâna ací; ele se voru tratá acum in modu sistematicu alaturea cu celelalte obiecte de invetiamentu. Prin urmare limb'a materna de ací incolo se va invetiá dupa urmatórele puncte:

a.) Cetirea.
b,) Sscrierea.
c. Deprinderi gramaticali, ortografice si stilistice.

a) Cetirea. In anulu acest'a elevii se voru deprinde si mai multu a cetí frumosu si cu intielesu. Mai departe in anulu acest'a cetirea se aiba in vedere de a inmultí cunoscintiele reali si limbistice ale eleviloru. Spre deprinderea si fortificarea memoriei se voru memorisá bucâti mai grele in prosa si in versiuri.

b) Scrierea. Decopiarea libera a unoru capitule din cartea de cetire cu respectu la caligrafia.

c) Deprinderi gramaticali, ortografice si stilistice.

Repetirea celoru petrecute in an. precedentu. — Propositiunea simpla si amplificata. — Determinarea mai de aprópe a subiectului. — Substantivulu cá subiectu si cá atributu. — Declinarea substantivului. — Substantivele concrete si abstracte. — Adjectivulu cá atributu. — Comparatiunea adjectiveloru prin cele trei graduri. — Pronumele posesive si demonstrative cá atribute la subiectu. — Determinâri mai de aprópe ale predicatului. — Substantivulu cá predicatu; repetirea celoru dise despre substantivu. — Adjectivulu cá predicatu si repetirea celoru dise despre adjectivu.

Verbulu cá predicatu. Repetirea celoru luate in anulu precedentu despre verbu. Formarea tempuriloru secundare. Distingerea verbeloru in 4 conjupatiuni. — Modulu verbului. — Complinirile verbului, adeca cele de modu, de locu, de tempu si de causa. Verbele transitive si netransitive. Obiectulu.

Deprinderi asupr'a derivatiunei cuvinteloru.—

Pentru deprinderi ortoprafice si stilistice, pre lânga esercitiele aratate in anulu precedentu, mai potu serví si estrageri in sumariu din bucati cetite in cartea de lectura. — Stramutarea unoru versiuri in prosa. Descrieri mai scurte despre feliurite obiecte, cá lucrâri in scóla si acasa. — Tóte acestea se voru face cu deosebitu respectu la ortografia si la stilu.

Anulu V si VI.

a.) Cetirea. In anii acesti'a cetirea trebuie se fia fluenta, corecta si sigura; ea trebuie sa alimenteze spiritulu cu totu feliulu de cunoscintie, se stimuleze pre elevi a se ocupá si acasa cu cetirea in órele libere. In acesti doi ani elevii astfeliu au sa se perfectioneze in cetire, incâtu se intieléga cu cea mai mare usiurintia si se reproduca fâra nici o dificultate materialulu cetitu.

b.) Scrierea. Scrierea se va continuá in modulu aretatu la anulu precedentu.

c.) Deprinderi gramaticali, ortografice si stilistice.

Repetirea celoru din anulu precedinte. Propositiunea compusa. — Diferinti'a intre propositiunile principali si secundare. — Propositiunea contrasa. — Raportulu propositiuniloru intre sine. — Compunerea prin coordinatiune si subordinatiune. Diferitele propositiuni secundare subordinate. Esemple de perióde.

Din etimologia se voru luá tóte pârtile vorbirei si sub tóte raporturile: iéra derivatiunea cuvinteloru se va tractá mai pre largu si in modu mai sistematicu.

Tóte esercitiele gramaticali se voru ilustrá prin numeróse esemple; ausiliarulu loru celu puternicu va fi insa analis'a gramaticala, atâtu formala, câtu si sintactica, ce se va face asupr'a bucâtiloru cetite in cartea de lectura.

Esercitiele ortografice si stilistice inca se voru face mai pre largu si mai cu temeiu decâtu in anii precedenti. — Scurte naratiuni de cuprinsu istoricu si de scrieri din istori'a naturala. — Descrierea locului natalu si a tienutului de prin pregiuru. Corespondintia: epistole, cuitantie, obligatiuni etc. dupa impregiurârile locali. In acesti doi ani din urma elevii au se-si câstige nu numai corectitate in stilu si ortografia, daru si facilitate in concepte de diferitu cuprinsu.

§ 88. Limb'a straina.

In scólele cu trei séu mai multi invetiatori pre lânga limb'a materna se va invetiá si o limba streina, care dupa im regiurârile locali va fi ori cea germana, ori cea magiara. Limb'a streina se va invetiá numai dela anulu alu treilea incolo si anume:

Invetiatoriuln va incepe cu cetirea si scrierea luate impreuna. Câtra finitulu anului trece apoi la traducerea propositiuniloru simple din limb'a stre ina in cea româna si vice-versá; cu ocasiunea traducerei elevii se familiariséza si cu unele notiuni gramaticali, precum suntu: substantivu, articolu si declinarea acestor'a; iéra unde se va invetiá limb'a germana, acolo se va luá si conjugarea verbului ausiliaru Sein in tempurile principali.

In anii urmatori invetiatoriulu va inaintá gradatu la invetiarea limbei streine, introducendu pre elevi totu mai multu in cunóscerea gramaticei formare si sintactice a limbei. Gramatic'a limbei streine trebuie invetiata pre bas'a limbei materne si in asemanare cu acést'a din urma. Prin dese esercitie de traduceri dintr'o limba in ceealalta elevii voru pâsí in positiune de a-si procurá o copia câtu mai mare de vorbe din limb'a streina. In multe privintie invetiatoriulu póte se urmeze si la predarea limbei streine metodulu urmatu la invetiarea limbei materne.

§ 89. Computulu si Geometri'a.

Alaturea cu religiunea si cu limb'a materna, computulu si geometri'a au se formeze unu obiectu de invetiamentu principalu in scólele poporale. Invetiatur'a matematicei nu numai ca ajuta in modu deosebitu desvoltarea facultâtiloru spirituali in elevi, dara ea e de neaparata trebuintia poporului in viétia. De aceea computulu, adeca aritmetic'a, si pârtile principali din geometria, se voru invetiá in tóte clasele scólei poporale; metodulu la invetiarea loru va fi, dupa câtu se póte, celu intuitivu. Invetiatoriulu la propunerea aritmeticei si a geometriei se nu pérda nici odata din vedere scopurile practice din viétia si impregiurârile locali; acestor'a sa se conformeze elu in alegerea esercitieloru si a esempleloru. Mai departe se pórte de grija, cá materialulu se fia totudéun'a acomodatu cu gradulu de inteligintia alu eleviloru; totudéun'a se purcéda dela cunoscutu la necunoscutu, astfeliu, incâtu bas'a, pentru instructiunea ulterióra se o formeze pururea materialulu dejá percursu.

Anulu I.

a.) Computulu. In anulu acest'a computulu se va propune numai cu numerii intregi pâna la 20. Invetiatoriulu va familiarisá pre elevi mai intâiu cu numerulu 1. cá numeru fundamentalu, apoi va trece la numerulu 2. Ajungendu la numerulu 2, invetiatoriulu incepe a face cu acesti doi numeri numiti si nenumiti in minte tóte operatiunile posibile, precum: $1+1=2$, $2-1=1$; $2\times1=3$. Astfeliu va procede pâna la numerulu 20, oprindu-se la fia-care numeru spre a face tóte operatiunile cuvenite si totu feliulu de esercitie practice si teoretice. Invetiatoriulu nu va trece dela unu numeru la altulu, pâna nu se va con-

---

siguru alu cunóscerei presintelui, si acést'a iéra calea cea mai buna pentru prevederea si pre ingrigirea venitoriului. Asemenea este o datorintia nedispensabila a presbiteriloru, si cu atât'a mai multu a protopresbiteriloru cá cetatieni ai statului, de a cunósce legile si institutiunile acestui'a, precum si limbile acelea, de cari este conditiunata intielegerea reciproca si conlucrarea comuna in staturi poliglote, (cu multe limbi) precum e alu nostru. Despre sciintiele naturei, despre cunoscinti'a pamentului si a locuitoriloru lui, despre adencimile filosofiei si altele nu voiu vorbí, câci a-si trece preste limitele acestui cuventu, dar cuprindiendu totulu in putiene cuvinte, voiu dice, ca presbiterulu, si si mai multu protopresbiterulu, se cade se fia barbatu nu numai alu credintiei, ci si alu sciintiei!

In fine, cá credinti'a si sciinti'a presbiterului se nu remana unu talantu ingropatu in pamentu, ci se lucre si se rodésca, ele trebuie se fia insotite si intraripate de vointia. Credinti'a fâra sciintia remane o comóra fórte scumpa, adeveratu, inse ascunsa si nelucratóre; sciinti'a fâra credintia degeneréza in materialismu si egoismu; si iérasi ambele fâra vointia, fâra energia remanu lipsite de influinti'a acea inaltiatóre si nobilitóre, carea conditionéza progresulu omenimei.

De aceea prelânga credintia si sciintia ceremu inca dela pastorii si mai marii bisericei vointia si energia. Devotatu chiamârei tale, — dicemu preotului pe temeiulu testului nostru, — tu presbitere ai se conduci turm'a cea pretiósa, ce ti s'a incredintiatu, cu tóta luarea aminte. Ai se priveghezi, cá nu cum-va in absenti'a ta séu din caus'a neglignitiei si somnurosiei tale se ti-o atace, risipésca si nimicésca lupii, ce o urmarescu la totu pasulu. Ai se ingrigesci, ca se o mâni la locuri cu pasiune sanatósa si cu apa curata, adeca se o nutresci cu cuventulu lui Ddieu celu adeveratu, si limpede si cu ss. taine cele facatóre de viétia. Ai se o pazesci de venturi contrarie, de ostenéla pré mare, dar si de odichna preste mesura, de bóle consumatóre si de tóte influintiele cele stricacióse. Ai se fii cu luare aminte, cá turm'a se crésca, se sporésca, se dea folosulu seu, dar se o esploatezi si spre folosulu ei si alu altor'a, uu numai spre alu teu, — se o pasci si pre dens'a, nu numai pre tine. Ai se pasiesci in fruntea ei, se nu fugi, nici sa te ascundi cându vedi pericululu; ci se intempini ori ce atacuri, ce vinu asupr'a ei, si asemenea pastoriului celui bunu din Evangelia, se fi gat'a a dá viéti'a ta pentru dens'a. Dar mai pre susu de tóte se nu uiti, ca turm'a acést'a nu este o turma vila (eftina) pamentésca, ci este turm'a cea scumpa a credinciosiloru, ce o a adunatu pastoriulu pastoriloru prin sângele seu celu nepretiuitu si ddieescu. Si fiinduca tóte silintiele tale intru bun'a pastorire a turmei voru fi desierte déca nu te vei grigí si de tiner'a ei succrescentia, pentru aceea ai se fii cu tóta luarea aminte la mielusieii cei fragedi ai primaverei; câci ori-ce recéla, ori-ce ventu contrariu, ori-ce lipsa de nutrimentu pe ei i ajunge si i strica mai curendu; iér' déca voru perí mieii sei, unde-'ti este! o pastoriule, turma?! De aceea si Christosu nu dice lui Petru numai simplu: Pasce oile mele! ci aretandu insemnatatea cea mare a ingrigirei pentru venitoriulu turmei, adauge anumitu: Pasce mielusieii mei! Astfeliu si noi, pastorii bisericeloru, se nu uitâmu nici pre unu minutu de mielusieii turmeloru nóstre. Turm'a nóstra este biseric'a, iér mielusieii scól'a. Dá, frati iubiti, scól'a! si de a-si poté dá cuventului meu tari'a unei trâmbitie de arama, cu aceea a-si strigá de pe tóte mâgurile prin tóte vâlile locuite de poporulu nostru credinciosu: scól'a, scól'a! Ce a fostu caus'a, de poporulu nostru a potutu cadé dela o marire stramosiésca atâtu de inalta la o adencime atâtu de mare? si ce-i trebuiesce, cá elu se reocupe loculu de onóre in alianti'a popóreloru vii si cu venitoriu? scól'a, lumin'a. De acea se cuvine, cá in ingrigirea pentru binele poporului nostru, — pentru bun'a pastorire a turmei — se nu perdemu din vedere scól'a, — ba cá pastorirea bisericei se o incepemu dela pastorirea scólei! Si fiinduca acésta nobila semanatura nu da secerisiulu seu la momentu, ci numai tardiu, ba uneori fórte tardiu, si fiinduca multe impregiurâri contrarie impedeca crescerea si cócerea frupteloru ei, tocmai pentru aceea ceremu dela pastorii bisericei nóstre pre terenulu strinsu bisericescu, pe celu administrativu, pe celu judiciale, pe celu fundatiunale, dar cu deosebire pe celu scolasticu vointia tare si resoluta, energia negoistica, curata cá aurulu, firma cá diamantulu, cá incependu dela prim'a etate a copilariei pâna la etatea celoru mai adenci betranetíe ale credinciosiloru loru ei se pastorésca bine biseric'a lui Ddieu.

Iér dupa tóte acestea, in cari cá unoru alegatori seriosi si consciintiosi amu cercatu a ve dá o directiva credinciósa fatia de actulu celu mare, la care pasimu, ce ne mai remane, frati iubiti? Ne remane, se radicâmu mânile si inimile nóstre la ceru, si sa ne rogâmu asemenea protoparintiloru nostri in Christosu, primiloru crestini, dela Ierusalimu la alegerea unui Apostolu: (fapt. apost. cap. 1, v. 24 si 25.) „Tu Dómne, cel'a ce scii inimile tuturoru, aréta-ne pre barbatulu, pre care l'ai alesu, spre a luá sórtea acestui oficiu, a acestei apostolii in sânta biseric'a Ta.“ Aminu!

vinge ca elevii suntu in stare a cunósce bine numerulu, despre care va fi vorb'a, si a face cu elu fâra nici o greutate cele 4 operatiuni. Totu odata se voru deprinde elevii scrie fia care numeru, la loculu si la rendulu seu.

Anuulu 2.

Repetirea celoru din anulu precedentu si continuarea cu ceilalti numeri intregi pâna la I00 dupa modulu aretatu mai susu. Tóte problemele se voru resolví mai intâiu in minte, apoi pre tabela. Esemplele se voru luá totudéun'a din sfer'a vietiei practice si cu deosebita privire la impregiurârile locali.

Anulu alu 3. Repetirea celoru din anii precedenti si continuarea pâna la 1000, totu dupa metodulu cunoscutu. Problemele, pre câtu va fi posibilu, iérasi se voru resolví mai intâiu in minte, apoi pre tabela. Cunóscerea celoru usitate mesuri din patria; resolvirea si reducerea loru. Dese esercitie practice cu numeri de o numire in minte si pre tabela.

Anulu 4. — Repetirea din anii trecuti si continuarea pâna la dieci de mii. — Elevii se voru deprinde mai cu temeiu la scrierea numeriloru dupa sistemulu decadicu, dându-se fia-cârei cifre valórea dupa loculu ce ocupa. — Cele 4 operatiuni cu numeri de mai multe numiri. — Continuare cu cunóscerea mesuriloru si monedeloru usitate in patria. — Dese esercitie practice si teoretice in minte si pre tabela. —

Esemplele iérasi se voru luá din sfer'a vietiei practice cu privire la impregiurârile locali.

Anulu 5 si 6. — Repetirea din anulu precedentu, Scrierea si cetirea numeriloru statatori din mai multe cifre. Cunóscerea numeriloru romani, si pre câtu se póte, si a litereloru pascaliei. Impartibilitatea numeriloru. Cele 4 operatiuni cu frângeri decimale si vulgare. Velcica practica italiana — Reporturile si proportiunile. — Regul'a de trei. — Regul'a societâtiei simpla. — Dese esercitie practice, mai vertosu in privinti'a mesuriloru metrice si a monedeloru din patria.

b.) Geometri'a.

In strinsa legatura cu invetiarea aritmeticei si deodata cu desemnulu linearu invetiatoriulu va introduce pre elevi si in geometria totu pre bas'a intuitiunei. In cei patru ani dintâiu elevii se voru familiarisá cu partile mai usióre, mai generali si mai practice ale geometriei. — Intru tóte acestea invetiatoriulu va avé in vedere trebuintiele poporului; poporulu trebuie pusu in positiune de a poté mesurá, fia cu ochiu liberu, fiu cu instrumente geometrice, suprafeciele agriloru si ale altoru corpuri. In anii cei dintâiu invetiarea unoru pârti din geometria cade in sfer'a feliuriteloru esercitie intuitive; in anulu alu 3-lea si alu 4-lea desemnuluineariu are se fia unu ausiliariu alu geometriei. — Geometri'a cá objectu separatu se va propune numai in anulu alu 5-lea si alu 6-lea.

Anulu 5. Cunóscerea diferiteloru linii si numirea loru dupa positiune. Mesurarea linieloru drepte. Instrumentele de mesuratu: linialulu, circululu, urm'a, metrulu, decametrulu etc. Esercitie practice de mesuratu si desemnarea loru. Formele suprafetieloru si numirea loru. Desemnarea loru pre tablitie si pe hârthia.

Anulu 6. — Repetirea celoru din anulu precedentu. — Cunóscerea diferiteloru suprafecie si mesurarea loru, incepându cu patru unghiulu. Dupa câtu va fi cu putintia se voru face esercitie in mesurarea topografica a unoru tienuturi mai mici de prin pregiuru. Cunóscerea diferiteloru corpuri si numirea loru dupa volumu.

§ 90. Cunoscintie reali.

Omulu traiesce in lumea reala si din tóte pârtile e incungiuratu de objectele acelei lumi; elu vine in atingere cu aceste objecte, sustiene dupa trupu, raporturi cu densele si pre unele le si folosesce in favórea sea. Omulu nu se póte isolá de lume, de realitate, séu de natura. — E dara fórte naturalu, cá omulu sa-si cunósca objectele lumei de care e incungiuratu, se cunósca realitatea si natur'a, dupa câtu, firesce i-o permitu facultâtile spirituali si scurtimea vietiei. Dar' omulu nu sustiene raporturi numai cu cele ce se cuprindu in spatiu, ci si cu cele ce se petrecu in tempu, adeca cu evenimentelele; prin urmare precum are trebuintia de a cunósce objectele séu lucrurile naturei, asiá trebuie se cunósca si faptele seversite in tempu din partea omenirei. De ací neaparata necesitate a cunoscintieloru reali, pre cari ni-le oferu pre de o parte sciintiele naturali, pe de alta parte geografi'a, istori'a si tóte fenomenele vietiei sociale. Studiulu naturei si alu istoriei reveléza omului la totu pasiulu atotuputernici'a Dumnedieiésca si decretele provedintiei; pre de alta parte acestu studiu aduce omului mari si multe folóse in acésta viétia. Prin urmare cunoscintiele reali nu potu lipsí cu nici unu pretiu din programulu de invetiamentu alu scóleloru poporali: din contra, trebuie sa li se consacreze o ingrigire deosebita si conforma cu importanti'a loru. Sciintiele reali se voru tratá, dupa impartirea si in modulu ce urmédia:

a.) Geografi'a si istori'a.

Anii 1, 2 si 3 In acesti trei ani geografi'a si istori'a nu voru formá unu obiectu de invetiamentu separatu, ci se voru propune in legatura cu esercitiele intuitive.

Anulu 4. Se face o repetire generala pre bas'a preparatiuniloru din anii trecuti, cu deosebire pre bas'a cercului alu 5-lea de intuitiune din anulu alu 3-lea. Dupa ce elevii 'si voru fi câstigatu cunescintie esacte despre loculu natalu si despre tienutulu din pregiuru, voru trece la cunóscerea altoru tienuturi mai departate si treptatu la cunóscerea patriei intregi! elevii voru fi deprinsi cu orientarea pre mapa in sensu geograficu, (fisicu- matematicu,) politicu si istoricu in genere; cu ocasiunea orientârei pre mapa li se va vorbí eleviloru despre descalecarea româniloru in Daci'a cu referintia la intregu poporulu românu si la provinciele locuite de densulu. — Dupa cunóscerea patriei, se va purcede la provinciele invecinate si gradatu la tóte tierile monarchiei nóstre, esplicându-se eleviloru si sistemulu de guvernare, mai alesu in tierile ce se tienu de corón'a Ungariei. Totu deodata invetiatoriulu va face pre elevi se cunósca popórele din monarchia, cu deosebire pre cele de subtu corón'a Ungariei, dimpreuna cu originea si cu tempulu descalecârei loru in aceste provincie.

Anulu 5 si 6. Repetirea celoru din anulu precedentu. — Pamentulu cá planeta primaria: form'a si marimea lui. Invertirea pamentului in giurulu seu si in giurulu sórelui (anotempurile, zonele si cerculu animaleloru.) — Impartirea suprafetiei pamentului: uscatu si apa. — Diferitele producte dupa zone. — Rasele omenesci. — Cele 5 continente, cu muntii si riurile; popórele cele mai notabile, cetâtile si capitalele din diferitele staturi in genere.

Europ'a, unde se afla si monarchi'a nóstra, se va tratá mai pre largu si in tóta privinti'a mai cu temeiu; invetiatoriulu sa-si aiba atentiunea tientita mai alesu asupr'a tieriloru locuite de români, aretandu eleviloru, care e originea poporului românu si afinitatea lui cu alte popóre. — Cu privire la istori'a universala invetiatoriulu va nasuí a dá eleviloru notiuni câtu mai lamurîte despre principalele popóre si despre faptele loru, atâtu in evulu vechiu, câtu si in celu mediu; ba pre câtu va fi cu putintia sa se estinda si asupr'a unoru eveneminte din tempurile mai nóue. In acesti doi ani istori'a se póte propune in modu sistematicu; la propunerea istoriei univ. inceputulu se va face cu istori'a biblica. Deosebita ponderositate se va pune pre istori'a patriei si pre cea nationala.

b) Istori'a naturala.

Invetiamentulu istoriei naturale trebuie sa se estinda asupr'a celoru trei remne ale naturei luându din fiacare ceea-ce e mai principalu.

In primii ani elevii se introducu in istori'a naturala prin esercitiele intuitive; dejá incepatorii se deprindu a numí si a descrie cele mai cunoscute animale domestice si plante din gradina. In anulu alu patrulea istori'a naturala incepe a se tratá cá obiectu separatu in óre deosebite. — Repetindu-se cele cuprinse in cerculu alu 4-lea de intuitiune din anii precedinti de ací incolo se va purcede in modu mai sistematicu; productele naturei se voru impartí in cele trei remne; se voru aretá caracterele, prin care se deosebescu animalele de plante si plantele de minerale, etc. Mai departe se va tractá despre deosebirea animaleloru intre sine, dupa modulu de reproductiune, de vietiuire si de nutrire; animale sugatóre: carnivore, insectivore, plantivore si omnivore; paserile, pescii, amfibiile, insectele si vermii. Aceste din urma numai in trasuri generali. (Va urmá)

Varietâti.

*** Necrologu. Bar. S. Sin'a a reposatu in 3 Aprile a. c. la Vien'a, dupa indelungate suferintie. Fia-i tierin'a usióra!

*** Focu in M. Osiorheiu a fostu in 2 Aprile unu focu infricosiatu, care a mistuitu 138 de case.

Nr. 1186/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu scaunale aici, cu care este impreunatu salariulu anuale de 300 fl. v. aust. din ajutum salariale, se escrie prin acést'a pâna la cea mai de aprópe organisare municipale concursu.

Competentii au a-si asterne cererile loru bine instruate pâna la 26 Aprilie a. c. la subscrisulu oficiolatu scaunale. Doctorii de medicina voru avé preferintia.

Oficiolatulu scaunale,

Mercurea in 9 Aprilie 1876.

(L. S.) Macelariu
(3—3) (L. S.) Trónca.

Maiestatea Sea imp. si reg. Apostolica
a binevoitu a ordiná deschiderea
Loteriei de statu filantropice a XVII
spre
scopuri civile pentru partea de dincóce a imperiului
si a dispune
cá venitulu curatu alu acestei loterii sa se dedice
Comitetului provincialu din Salzburg
spre scopulu
fundârei unui institutu de copii lepadati,
iéra restulu intemplatoriu in pârti drepte
Asociatiunei vienese de castigu pentru femei
si
fundului de copii lepadati din Austri'a de josu.

Conformu acestui ordinu prea inaltu deschide directiunea i. r. a venituriloru de loteria acésta

Loteria de statu filantropica

ale cârei'a cartiguri constau dupa planulu de jocu laolalta din

220,000 fiorini nominalu

Acésta loteria osebitu de bine dotata, impreunata cu avantagie estraordinari contiene

5272 de nimeritori,

si anume:

1	nimeritoriu de frunte cu .	80,000 fl.	Renta de harthia cu interese dela 1 Maiu 1876.
1	„ „ „ „ .	15,000 „	
1	„ „ „ „ .	15,000 „	
20	nimeritori câte cu . . .	1.000 „	
100	„ „ „ . .	100 „	
50	„ in sorti de creditu câte cu	100 „	nominalu,
100	„ „ „ de ai comunei Vien'a (de premii) câte cu . .	100 „	„
1500	castiguri de seria in sorti de ai urbei Salzburg câte cu . .	20 „	„
1000	castiguri de serii in numerariu câte cu	20 „	
2500	castiguri de serii in numerariu câte cu	10 „	

Sortirea va urmá nerevocabilu in 4 Maiu 1876.

Sortiulu costa 2 fl. 50 cr. val. austr.

Dela directiunea i. r. austr. a venituriloru de loteria.

Carol Latour de Thurmburg,

Atari sorti se potu capetá in Vien'a la despartiementulu loteriei de statu pentru filantropice alu directiunei i. r. a venituriloru de loteria in urbe, Riemergasse Nr. 7 Jacoberhof, si anume atâtu câte unulu, câtu si in partii, séu si prin scrisori pre lânga delaturarea sumei decadietóre. Asemenea se potu capetá in Vien'a; la tóte colecturile de loteria i. r. si in traficele de tabacu i. r.; in tierile i. r. si r. ale Ungariei: la tóte oficiele de loto si la toti colectantii de loto, la oficiele de dare si de posta, la traficantii de tabacu, la oficiele statiuniloru câiloru ferate si ale navigatiunei de vaporu, precum si la cele-lalte organe de vendiarea sortiloru, ce suntu asiediate in urbile si locurile cele mai insemnate ale imperiului.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumirec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 30. ANULU XXIV.

Sabiiu 15|27 Aprile 1876.

Sinodulu archidiecesanu.

Dumineca, dupa celebrarea Santei liturghie si a chiamârei sant. spiritu, la cari a pontificatu Escelenti'a Sea inaltuprésantitulu Archieppu si Metropolitu Mironu, Acest'asi la 11 ½ óre a deschisu sessiunea sinodale cu urmatoriulu discursu de deschidere:

Preastimatiloru Domni Deputati, Iubitiloru frati, Iubitiloru fii sufletesci!

A sositu iérasi, si eata ca e de fatia tempulu, in care biseric'a nóstra natiunala romàna dupa statutulu ei organicu este chiamata a se aduná prin representantii sei preotiesci si mirenesci in tóte eparchiele, prin urmare si in archidieces'a nóstra transilvana, spre a cere séma dela organele sele administrative despre celea lucrate in decursulu anului din urma si spre a luá mesurile, ce le va aflá de bune pentru prosperarea eparchiei in viitoriu.

Cá archiereu venitu aici si intratu in functiune nainte cu unu anu, me aflu in momentulu ácest'a cuprinsu de o ingrigire seriósa, pentruca greutâtile unui inceputu nou pentru mine, starea lucruriloru ce o amu aflatu aici, pedecile provenite din mai multe pârti, si insasi greutatea afaceriloru archidiecesane au adusu cu sine: cá eu insumi se fiu silitu a marcá anulu nostru trecutu de unu anu in resultate visibili putienu fructiferu, si prin urmare putienu aptu de a multiumí asteptarile representantiei archidiecesane.

Cu tóte acestea consciinti'a mea me liniscesce deplinu si me face se stau cu frunte senina naintea Domnieloru Vóstre Domniloru Deputati! pentruca in curatieni'a sufletului, cu carea m'amu supusu la sarcin'a grea de archiepiscopu, mi-amu incordatu, pre câtu mi-a statu in potere, nisuintiele mele intr'acolo: cá se punu base firme la prosperarea archidiecesei nóstre prin restaurarea pâcei interne in corpulu nostru bisericescu, cá asiá viéti'a nóstra bisericésca sa se póta desvoltá liberu in spiritulu si pe basele statutului nostru organicu.

Cu diu'a de astadi facemu inceputu la unu periodu nou in viéti'a nóstra constitutionala bisericésca. Alegerile pentru sinodulu nostru archidiecesanu pe unu periodu nou de trei ani au decursu neinfluintiate câtu de putienu din partea mea; pentruca eu incrediutu in marturitatea clerului si a poporului nostru archidiecesanu m'amu aflatu indemnatu a me marginí numai la descoperirea in generalu a dorintiei mele: cá adeca se vediu representata aici archidieces'a nóstra prin barbati maturi si luminati, prin crestini devotati binelui comunu, iubitori de pace, iubitori de progresu, cá asiá in buna armonia se potemu face celea necesarie spre binele sântei nóstre biserici.

Domniele Vóstre Domniloru! trimisi aici prin increderea clerului si a poporului sunteti chiamati a conlucrá la cladirea sionului nostru pe basele depuse in statutulu organicu. Domniele Vóstre ve-ti avé ocasiune de a cunósce scaderile si necesitâtile, care se ivescu in administratiunea archidiecesana. Dela Domniele Vóstre asteptu se concentrati inpregiurulu meu poterile ce mai lipsescu spre acelu scopu: ca trebile archidiecesei nóstre aduse in deplina armonia cu interesele intregii nóstre provincie metropolitane, se prospereze din mâni bune neconduse de alte interese, de câtu senguru numai de celea ale binelui comunu.

Cu deosebire ve poftescu Domniloru! cá petrunsi de santieni'a scopului, pentru care ne amu intrunitu intr'o biserica constitutionala, se binevoiti a lucrá din tóte poterile inlauntrulu sinodului nostru si afara de sinodu pentru intruparea pâcei si a concordiei in sinulu archidiecesei nóstre, cá asiá toti se fimu un'a, si poterile nóstre, care altcum se risipescu in certe interne, se le potemu folosí intrunite spre scopulu nostru comunu, care este: lumin'a, cultur'a, moralitatea si bunastarea tuturoru, cari ne numimu fiii unei-aceleiasi biserici nationali.

Premitiendu acestea si impartasindu-ve tuturoru binecuventârile mele archieresci, sesiunea ordinaria a sinodului archidiecesanu pentru anulu curinte 1876 o dechiaru de deschisa."

Dupa acést'a sinodulu procede la statorirea modalitâtiei dupa carea sa procéda la verificarea deputatiloru. Acést'a se si pune pre diu'a urmatóre la ordinea dilei.

Luni in 12 Aprile se verificara alegerile deputatiloru afara de a deputatiloru Ioanu Petricu, Octav. Sorescu si Ioanu Pred'a, cari tóte se relegara la comis. verificatóre. Mai departe se constituí definitivu biroulu alegendu pre urmatorii notari, Baiulescu, Siagâu, Branisce, An. Moldovanu, Duvlea, Brote.

Marti in 13 Aprile s'a tienutu in cea mai mare parte secretu siedintia. Dupa ce siedinti'a a devenitu publica s'a alesu urmatórele comissiuni:

Comissiunea verificatóre: Petricu, Rosiescu, Maniu, Dr. Pacurariu, Patiti'a, Tecontia, Paraschivu;

Comis. financiaria: Pope'a, Ratiu, Gallu, Gaitanu, Manole, Piposiu, Cav. Puscariu, Romanu, Trombitasiu, Sabinu Piso;

Comissiunea scolastica: Mihaltianu, I. Popescu, Boiu, Candrea, Iosifu, Dr. Mesiot'a, Ios. Puscariu, Baiulescu;

Comissiunea buget. casei: Tipeiu, Sim. Moldovanu, Olariu, Andreica, Barsanu, Duvlea, Fagarasianu;

Comissiunea pentru propuneri: Hanni'a, Tordasianu, Papiu, Bolog'a, Dr. Borci'a, Macelariu, Pinciu, Dr. Racuciu, Sorescu, Sim. Piso;

Comis. petitionaria: Petru Popescu, Lazaru, Tamasiu, Brote, Danciu, Dr. Hodosiu, Pred'a.

Eri Mercuri, in 14 Aprile nu a fostu siedintia.

x

Ide'a si realitatea.*)

Esperinti'a de tóte dilele ne invétia, incâtu diferesce ide'a de realitate. Diferinti'a ast'a se aréta pre tóte terenele si in tóte afacerile si va esistá totu-déun'a; fiinduca nu este datu ómeniloru a ajunge la suprema perfectiune si fiinduca idealulu insusi se inaltia in aceasi proportiune, in carea progresédia realitatea.

Ide'a e motorulu pentru progresarea realitatei. Ea totu-déun'a difera si trebuie se difere de realitate. Din ce inse diferinti'a intre ambele e mai mica, dintr'aceea realitatea e mai perfecta si mai corespundiatóre intentiunei sele; si din ce se departa mai multu realitatea de idei, de inchipuire, dintr'aceea corespunde mai putienu adeverului realu si e in sine o amagire.

Si durere, ca in afacerile nóstre atâtu politice, câtu si bisericesci dominédia mai cu séma amagirea. Noi ne inchipuimu spre mulcomirea nóstra, lucrurile, mai totu-déun'a altcum de cum suntu ele in realitate. Nu calculâmu cu realitataa obiectiva. Ba acést'a o ignorâmu; fâra de a cugetá ca ea singura e basea sigura pre carea se póte cladí si ca cladindu pre alte base numai inchipuite, cladirile terminate, mai curendu séu mai tardiu trebuie sa se surupe!

Astfeliu leganendune noi in dulcea inchipuire, ca constitutiunea nóstra bisericésca e cea mai buna, cea mai perfecta din lume; o tienemu de prisosu si cá se o studiemu mai de aprópe. Se cercetâmu ca cum se aréta ea in pracsa si cum se practiséza. Cuprinde ea in sine tóte insusirile si recerintiele care sa-i asigure durat'a si indeplinirea; séu cu alte cuvinte de contiene constituti'a ast'a in sine garanti'a, pentru esecutarea si respectarea sea?

In ceea ce privesce mai intâiu practisarea constitutiunei, ori cine, care cunósce tóte giurstârile mai de aprópe nu va dubitá despre aceea, ca ea nu se practiséza astfeliu, cum aru trebuí sa se practiseze. Votulu universalu, care forméza bas'a representârei, nu e decâtu unu mijlocu pentru compunerea corpuriloru legiuitóre in forma; si nici decum espresiunea adeverata a vointiei poporului.

Poporulu, partea cea mai mare, inca nu e initiatu intru atât'a, in afacerile nóstre bisericesci; incâtu sa-si póta formulá opini'a si vointi'a sea propria lipsita de ori-ce influintia. Dar chiaru si cându aru fi in stare a-si o formulá nu si o póte pâna atunci aduce la valóre, pâna ce e inca nesigura competinti'a in sfer'a de dreptu si de activitate a fia-cârui'a corpu representativu si legiuitoriu si a fia-cârui oficiu si demnitate bisericésca.

Constitutiunea nóstra bisericésca, ce e dreptu, consta din dispositiuni si normative câtu se póte de liberali si frumóse; acestor'a inse le lipsesce in cea mai mare parte esecutiv'a si astfeliu se presenta ele in realitate numai cá nisce litere mórte.

Ce folosu ca avemu atâtea corpuri representative si legiuitóre si ca acestea suntu indreptatite de a continuá oper'a desvoltârei si a prosperârei prin concluse, dispositiuni si normative nóue; cându ne lipsesce garanti'a ca tóte acestea, si trebuie sa se indeplinésca. Si cine aru dubitá despre lips'a garantiei acestei'a, acel'a se póte convinge de contrariu, esaminandu agendele sinódeloru nóstre de pâna acum'a.

Câte bune si utile nu s'au conclusu si decisu aci; inse durere, ca dupa cum se vede, numai pentru cá se fia concluse si decise si fâra cá se avemu astadi vre-unu resultatu realu dupa tóte conclusele si decisele acestea!

Acum'a se va intruní de nou sinodulu provincialu. Póte ca se voru suscitá de nou uuele séu altele dintre agendele periódeloru trecute. Se voru referá feliuri si feliuri de greutâti si obstaculi, ce a intempinatu esecutarea cutârui si cutârui conclusu si decisu. Si urm'a din tóte va fi ca noulu sinodu, cu paciinti'a-i indatinata, va aduce la mésa verde unu altu conclusu, alu cârui nepracticabilitate se aiba a o recunósce, urmatoriulu sinodu!

Astfeliu apoi nu vomu ajunge departe. Esperimentârile nu suntu pentru stadiulu nostru de desvoltare, care pretinde cu necesitate imperativa fapte reali; fapte indeplinite cu cea mai acurata conscientiositate si fâra de celu mai micu interesu personalu. — Pretinde cá in tóte afacerile nóstre bisericesci sa nu domnésca decâtu legalitatea si ca legea si tóte dispositiile cu valóre de lege, sa se privésca si respecteze cá atari, atâtu de singuratici, câtu si de ori si ce corporatiune séu dignitate bisericésca.

In asta directiune, trebuie cá se conlucre fia-care deputatu, voindu a-si indepliní adeverat'a sea misiune. Pre acestu terenu apoi se potu intalní si liberalii opositiunali natiunali ai „Albinei", cu conservativii; cari dupa informatiunile ce le avemu, voru lucrá spre conservarea celoru ce merita a fi conservate si spre delaturarea tuturoru releloru, ori din ce parte aru vení.

Ast'a o pretinde sant'a causa a bisericei nóstre. Si dupa directiunea ast'a se va recunósce apoi, cari dintre deputati se voru gerá, ca adeveratu liberali si intielepti conservativi. Se ferésca inse Ddieu, cá nu care cum-va, sub masc'a liberalismului opositiunalu natiunalu, se vâneze interese particulari si daunóse intereseloru generali bisericesci; séu se incerce a conservá reulu si a-lu incuibá pentru totu-déun'a in lacasiurile si institutiunile sf. nóstre biserici.

Sciri de mobilisare circuléza aici si in Clusiu. Spre Dalmati'a se indreptara trupe si in dilele din urma. Acolo se dice ca este concentrata dejá o massa de trupe de diece pâna in dóuespradiece mii de feciori.

„Memorial diplomatique" a publicatu de curendu mai multe documente, cari au facutu mare sensatiune in lumea politica. Reproducemu aici urmatórele:

„In 14 Septembre 1870 ambasadorulu rusescu din Vien'a telegrafà consulului rusescu din Ragus'a urmatórele: „Boscoviciu si Miciciu voru tramite obiectele cerute. Incunoscintiéza despre acést'a pe principele Nicolai si intetiesce inarmarea si esercitiulu." — Respunsulu consulului din Ragus'a câtra dlu Nivicoff este datatu dela 20 Septembre acel'a-si anu si cuprinde urmatórele: „Principele Nicolae tramite multiamit'a sea cordiale. Magazinele din Cernovitiu suntu pline, poporatiunea fórte entusiasmata; se astépta cu impacientia ordinulu de actiune. Intielegerea cu capii mirditi este perfecta. Crestinii din Popovo si Sutorin'a suntu demoralisati in urm'a vesatiuniloru turcesci. Prelânga veghiarea cea stricta din partea turciloru este cu nepotintia a-i provedé cu arme."

Kalil-bey câtra marele viziru Alipasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole. (Confidentiala; Nr. 3160/289, 23 Septembre 1870.

„Altetia! Conformu telegramei ce-'mi luasemu voia a adresá Altetiei Vóstre, amu sositu alalta-eri la Vien'a si eri dejá amu datu visita comitelui

---

*) Intardiatu. R.

Beust. Prim'a intrevedere a fostu fórte simpatica. Imperatulu fiindu la Prag'a, voiu obtiené audientia numai la intórcerea sea, ceea ce se va intemplá la inceputulu septamânei viitóre.

„Intrevorbirea cu cancelarulu privesce mai multu evenemintele actuale. Cancelarulu doresce pacea de o potriva cu noi, si spera ca negotiârile intre Iules Favre si comitele Bismark voru avé unu resultatu impaciuitoru Eu ii spuseiu comitelui ca guvernulu imperiale e decisu a se alaturá la pasii Engliterei si Austriei ce voru intreprinde in in favórea pâcei, pre care noi o dorimu acum cu atâtu mai multu, câci conduit'a unoru noi amici ai Austriei ne este fórte suspecta. Cancelarulu, perdiendu si cumpetulu si simulându o mare sinceritate, 'mi facù urmatórea declaratiune:

„Eu te asiguru ca totulu ce s'a petrecutu intre noi a fostu numai o simpla curtenire. Principele Gorciakoff m'a fostu intrebatu déca avemu de gându a ne alaturá la pasii ce i va face densulu in favórea pâcei? Eu i-amu respunsu ca inainte de tóte dorescu a cunósce in ce consista acesti pasi si ca cine i va mai sprigini? La intrebarea acést'a inse pâna in diu'a de astadi n'amu primitu respunsu. Cu privire la Turci'a, — adause d. Beust, — m'a asiguratu principele Gorciakoff ca relatiunile acestoru dóue imperii n'au fostu nici odata mai bune decâtu astadi. E unu faptu ca eu nu pré dau crediementu intentiuniloru ce se atribuescu de câtra diuaristic'a generalului Ignatieff, afirmandu ca densulu aru staruí pentru modificarea tratatului de Parisu, cu atâtu mai multu ca amu observatu ca Russi'a de unu tempu incóce a mai incetatu cu influintiele sele asupr'a Muntenegrului."

„In urma impartasindu in stilu academicu comitelui Beust intrevorbirea ce a-ti avutu-o Alteti'a Vóstra cu generalulu Ignatieff in privinti'a neutralisârei mârei negre, comitele Beust a declaratu a fi de acordu cu respunsulu Altetiei Vóstre datu ambasadorului rusescu si i-amu analisatu totu de odata si conjecturile ce s'aru nasce din apropiat'a caletoria a consulului rusescu, esprimendu-me astufeliu: „ca cu privire la Muntenegru si la tierile invecinate, amu amenunte ce me indémna a crede ca scormonirile rusesci si tramiterea de arme prin Austri'a n'au fostu nici odata in mai mare mesura decâtu astadi."

„Acésta insinuare credu ca fu caus'a care facù cá comitele sa nu mai vorbésca cu mine si despre evacuarea Sutorinei: inse fiindu probabilu ca comitele Beust in scurtu tempu 'mi va face óre-cari impartasiri, astufeliu m'amu decisu cá in acel'asi tempu sa-i supunu, sub sigilulu secretului, corespondinti'a telegrafica a dlui Novikoff, ce 'mi luasemu voia a comunicá alaltaeri si Altetiei Vóstre."

Kalil-bey câtra marele viziru Ali-pasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole Nr. 3165/74.

Vien'a 26 Septembre 1870.

(Rogu pe Sertis Effendi cá insusi s'o descifreze.)

„Alaltaeri fiindu la dineu la cancelarulu Beust, 'mi spuse comitele Andrassy ca doresce a vorbí mai multe cu mine, si conformu intielegerei nóstre, m'a si cercetatu astadi la ambasada, unde amu avutu o intrevorbire fórte intinsa, pre care v'o resumezu in urmatórele:

„Comitele Andrassy; inainte de tóte, a regretatu in termini espresi ca Haidar Effendi n'aru fi intielesu nimicu din câte i-a spusu, ca idei'a lui a fostu ca Austri'a impreuna cu Turci'a sa se silésca a impedecá resbelulu; iaru ca déca va fi nacesitate se 'lu declare, atunci se lu pórte pâna la estremitate, si pacea se nu se inchiaia de câtu pre bas'a rectificârei hotareloru nu numai in Asi'a, ci mai cu séma la Marea-Négra. Tóte tienuturile musulmane dela Marea-Négra trebuiescu recâstigate si Poloni'a restituita". Prin urmare Escelenti'a Sea me intrebà ca, in casu de resbelu, de câti luptatori putemu dispune? Eu i-amu respunsu ca, déca amu reesi d'a contractá unu imprumutu de diece milióne sterlinge, atunci pre usioru amu puté pune pre picioru de resbelu 500,000 soldati curati musulmani. Comitele. ascultandu impartasirea mea cu viua satisfactiune, imi spuse ca Austri'a póte sa ridice 800,000 soldati bine disciplinati, fiindu trupele séle dintre cele mai escelente. si ca incurcaturile ei interne de astadi nu suntu alt'a de câtu resultatulu incapacitâtiei celorulalti ministrii.

„Ministrulu ung. se tanguiá asupr'a usiurintiei comitelui Beust si asupr'a inclinatiuniloru moscovite ale comitelui Potochi. Densulu imi povestí despre negociarile din urma cu Russi'a intr'unu modu care stá in contradicere cu naratiunea ce 'mi facuse in asta privintia comitele Beust Elu afirma ca Russi'a aru fi declaratu ca in privinti'a cestiunei orientale va remanea in limitele circularei emanata la 1867 dela comitele Beust; cu alte cuvinte ca relativu la Marea-Négra va cere dela unu congresu modificarea tratatului de Parisu, cu escluderea Turciei dela acestu congresu, si ca comitcle Beust aru fi consimtitu la acésta manopera. Comitele Andrassy, aflându despre acést'a, aru fi avutu cu cancelarulu Beust o discusiune, si in urm'a raporteloru séle fórte seriòse, imperatulu i aru fi promisu ca va impedecá pre comitele Beust de a intreprinde in acésta privintia vr'unu pasu inainte de a-si fi datu si monarchulu parerea sea.

„Alteti'a-vóstra ve aduceti aminte despre afirmarea cancelarului Beust ca la intrebarea sea pusa Russiei in privinti'a atitudinei si midilóceloru ce le va intreprinde in favórea pâcii n'aru fi primitu nici unu respunsu. Comitele Andrassy inse imi spuse ca acestu respunsu este dejá datu, fiindu formulatu in acésta enunciare a imperatului Alesandru: „Déca eu armezu, nu facu acést'a pentru nici o intemplare contr'a Prussiei". Ministrulu ung. continuà apoi dicendu ca principalulu scopu ce aru trebuí se lu avemu in vedere in tratarile nóstre aru consiste in a desface pre Prussi'a din alianti'a Russiei, ceea ce numai atunci s'aru puté, candu amu oferí Prussiei acelasi avantage cá si Russi'a, si ca pentru ajungerea acestui scopu n'aru fi altu midilocu mai potrivitu de câtu o perfecta intielégere intre Turci'a, Austri'a si Engliter'a, cari tóte impreuna aru formá unu corpu destulu de compactu pentru cá se atraga la sine pre Prussi'a. Astu-felu ministrulu maghiaru dejá a convinsu despre acést'a pre imperatulu, avendu totu in acésta afacere mai multe intrevorbiri si cu domnulu Schweinitz, ambasadorele Prussiei la Vien'a, care, de si aru fi consimtitu cu parerile comitelui Andrassy, totusi sustiené intru tóte acestu adausu steriotipu: „In acelasi tempu, noi vomu mantiené amici'a nóstra cu Russi'a." In cestiunea Orientului, ambasadorulu prussianu s'aru fi esprimatu fórte simpaticu despre modificarea tratatului de Parisu, in ceea ce privesce Marea-Négra, din care punctu de vedere comitele Andrassy crede ca Prussi'a s'aru fi ingagiatu in acésta cestiune facia de Russi'a. La plecarea sea, comitele Andrassy mi-a promisu ca la o a dóu'a intrevorbire me va informá despre cestiunea Slaviloru si despre afacerile interne ale Austriei."

Kalil-bey câtra marele viziru Ali-pasi'a, ministrulu afaceriloru straine la Constantinopole.

Vien'a 27 Septembre, 1870.

„Chiaru in acelasi tempu vení se me védia si comitele Beust. Cancelarulu vorbí, dùpa óre-cari circumscrieri, despre evacuarea Suttorinei. Eu i-amu spusu ca Alteti'a vóstra, pentru ordonarea acestei evacuâri, asceptati numai respunsulu cabinetului din Vien'a relativu la not'a sea trimisa baronului Prokesch. Comitele Beust 'mi reflectà ca va redactá numai de câtu acestu respunsu, inse mie mi se pare ca acestu respunsu va ridicá din nou vechia decisiune cá Suttorin'a sa fia evacuata, remânendu numai 50 soldati pentru paza. Prin urmare eu me grabisemu a-i comunicá ca consiliulu de ministrii, recunoscându argumentârile espuse in not'a austriaca cu privire la resolverea acestei cestiuni, a renunciatu cu deseversire la acésta combinare. Apoi amu desvoltatu, pre bas'a instructiunei Altetiei-vóstre, imposibilitatea acestei evacuari atâtu din punctulu de vedere austriacu câtu si otomanu. Vediendu inse ca densulu persista in parerea sea si dupa cea mai intâiu m'a asiguratu despre discretiunea sea, i-amu cetitu corespendinti'a telegrafica a ambasadei rusesci cu consulatulu din Ragus'a.

„Dupa óre-cari traganiri, 'mi spuse cancelarulu ca pentru casulu cându Muntenegrulu aru luá armele, atunci Suttorin'a totu nu ne póte serví de basa operatiuniloru nóstre. Eu i-amu reflectatu ca actiunea Russiei se intinde si asupr'a Erzegovinei si astufeliu trupele din Suttorin'a ne potu fi fórte folositóre, mantienendu ordinea in acésta provincia. Vediendu ca acést'a luminédia pre cancelarulu, i-amu propusu se mai ascepte óre-care tempu fâra de a persiste pentru evacuare, pâna ce vomu aflá positivu despre adeverulu acestoru sciri. Cancelarulu se paré ca consimte.

„In fine intrevorbirea s'a intinsu asupr'a pâcei. Eu intrebaiu pre comite déca crede in convocarea unui congresu si cari suntu parerile Austriei in acésta privintia? Cancelarulu 'mi respunse ca acést'a e numai unu vechiu gargaunu in capulu principelui Gortschakoff; inse de vreme ce insusi principele a incetatu de vre-o câteva dile de a mai pomení despre acést'a, astufeliu densulu crede ca idei'a congresului e delaturata pentru momentu. Intr'aceea l'amu intrebatu déca desbaterile conferintieloru nu se voru marginí numai asupr'a diferintieloru dintre Prusi'a si Franci'a? Comitele mi-a respunsu camu perplesu, dicându ca acést'a e camu imposibile, de óre-ce Itali'a inca se va folosí si de ocasiune pentru a regulá cestiunea Romei.

„Dara cu tóte siovairile cancelariului de a nu intrá in amenuntele acestui subiectu, amu pasitu categoricu in cestiunea tratatului de Parisu despre neutralitatea Marei-Negre. Mai intâiu 'mi respunse prin persiflâri; dara dupa ce eu presistaiu, incepù a-mi respunde cu liniste si respectu, dicându ca de vreme ce acestu tratatu s'a atacatu in repetite casuri de câtra principatele-unite, astufeliu cu privire la marea-négra a devenitu chimericu, si ca de vreme ce tratatulu de Parisu nu amintesce nimicu despre marea de Azoff, prin urmare Rusi'a nu se póte impedeca dela punerea floteloru sele pre acésta mare, cari in casulu unui resbelu se voru debarcá in marea-négra. Eu amu reflectatu cancelarului ca o flagranta atacare a tratatului nu s'a intemplatu nici odata si ca modificârile urmate s'au efectatu cu invoirea tuturoru puteriloru garante; iér' in cea ce se atinge de marea de Azoff e numai o apucatura trasa de peru, pre care puterile n'o potu ridicá cu seriositate si ca guvernulu imperialu, chiaru si in casulu cându aru parasitu de toti aliatii sei, totusi nu va incetá de a-si apará drepturile sele.

Acésta intrevorbire povestindu-o ambasadorului englesu, 'mi spuse ca noi putemu comptá in tóta positivitate pre sprijinulu guvernului seu si ca marea de Azoff n'aru fi potrivita pentru navi mari, ci numai pentru navi usióre."

Proiectu

de regulamentu pentru scólele poporale si normale gr. or. din archidiecesa (elaboratu in urm'a conclusului sinodului archidiecesanu din 16 Aprile 1875. Nr. 55.)

(Fine.)

Despre plantele cele mai cunoscute si mai folositóre; deosebirea acestor'a intre sine (clasarea) si pârtile principali: radacina, trunchiu, coróna, frundie, flóre, frupte. Conditiunile de esistintia si de prosperare: aeru, apa, caldura, lumina. Folosulu ce-'lu tragu dela plante ómenii si animalele. Din mineralogia se voru luá numai metalele cele mai cunoscute si mineralele cele mai folositóre: sarea, ferulu, argintulu, aurulu, plumbulu. etc.

Nota. Invetiatoriulu va insistá mai vertosu asupr'a modului cum se inmultiescu si se intretienu cele mai folositóre animale si plante. Cu plantele se va ocupá primavér'a si vér'a, cându elevii potu sa-si véda lucrurile, despre care invétia; zoologia si mineralogia se voru luá iérn'a.

Anulu 5 si 6.

Repetirea celoru din anulu precedentu. In acesti doi ani materialulu din istori'a naturala se va stabilí in modu precisu, se va completá si amplificá. Intru acést'a invetiatoriulu sa nu pérda din vedere de a grupá tóte productele din cele 3 remne ale naturei dupa caracterele loru generali, aretandu totu deodata folosulu si daun'a diferiteloru grupe cu privire la viéti'a practica. Cultur'a animaleloru domestice. Prasirea si cultur'a planteloru de câmpu si din gradina: cereali, pomi si legume; semintieloru celoru mai latite si mai folositóre plante; tempulu semanârei séu alu resadirei. — Ce-va din horticultura si despre cultivarea viteloru. Tóte acestea voru formá bas'a pentru cunoscintiele agronomice:

In fine: cunoscintie mai speciali despre corpulu omenescu, in legatura cu unele precepte din higien'a poporala. — Notiuni generali despre sufletu si despre facultâtile lui.

c) Fisic'a. Cunoscintiele din fisica au mai totu atât'a importantia pentru poporu cá si cele din istori'a naturala. Prin urmare si invetiarea unoru pârti din fisica e neaperatu de lipsa tinerimei din poporu, mai alesu invetiarea aceloru pârti, care stau in celu mai strensu raportu cu viéti'a de tóte dilele si a câroru ignorare aru casiuná poporului mari daune materiali si morali.

In primii trei ani si invetiarea fisicei coincide cu esercitiele intuitive; in anulu alu patrulea inse ea inca forméza obiectu de sine statatoriu si se propune in modu mai sistematicu. La impartirea materialului se va observá si aici cunoscutulu principiu didacticu: dela usioru la mai greu. Corpurile si proprietâtile loru comune: greutatea, porositatea, estinderea, nepenetrabilitatea etc, pre bas'a cunoscintieloru din istori'a naturala. — Fenomene naturali de tóte dilele: auror'a, amurgulu; despre ventu, plóia, curcubeu, néua, bruma, furtuna etc. Despre astfeliu de fenomene se va vorbí totu-déun'a la tempu potrivitu, d. e. dupa ce elevii au avutu de curendu ocasiunea a le si observá.

Anulu 5 si 6.

Repetirea celoru din anulu trecutu in modu mai sistematicu, aretându-se mai alesu causele diferiteloru fenomene. Mai departe: 1. Greutatea; caderea libera, punctulu de greutate, cumpan'a; lastariulu (parghia, spripetiulu si planulu 2. inclinatu. Caldur'a; estindere corpuriloru solide si fluide prin caldura; termometru; procesulu ferberei; negur'a; norii; plói'a; néu'a si brum'a. Conducatorii buni si rei. 3. Ap'a; folosulu ei; insusirile apei; vasele comunicatóre; fantânile saritóre; greutatea specifica; vaporulu si carulu de focu. 4. Aerulu; folosulu; insusirile aerului; influinti'a lui asupr'a corpuriloru; barometrulu; pump'a; pusc'a de apa; balonulu; clopotulu cufundatoriu. — 5. Sunetulu; nascerea sunetului; vibratiunea si echo. — 6. Lumin'a; spectrulu solariu; curcubeulu; murgitulu; oglind'a; sticlele concave si convecse; ochelarii; telescopulu si microscopulu. 7. Magnetismulu; electricitatea; tempestatea; paratunetulu; telegrafulu.

Nota. Propunerea acestoru obiecte sa se faca in modu câtu mai poporalu si sa se ilustreze cu totu feliulu de esemple.

d) Agronomi'a si economi'a. Elementele de agronomia si economia in primii ani voru formá obiectulu diferiteloru cercuri de intuitiune. Sciintiele naturali inca se voru aduce in strensa legatura cu agronomia, mai alesu in anulu alu patrulea.

Anulu 5 si 6.

Agricultur'a si uneltele de agricultura; cultur'a planteloru in generalu; cultur'a viteloru, a albineloru si a vermiloru de metase. — Gradinaritulu, in specialu: pomaritulu; inmultirea si ingrigirea diferitiloru pomi si a fragariului; cultur'a viiloru. Ocupatiunile domestice; industri'a casei; resurse de castigu prin ocupatiunile domestice; chivernisirea casei si a agonisintieloru. Munc'a si resultatele ei.

Nota. Fia-care comuna bisericésca e indatorata a intretiené unu locu de pomaritu, unde elevii sa se deprinda prin esercitie practice.

§ 91. Sciintie technice.

a) Desemnulu linearu: Se va tratá in legatura cu geometri'a.

b) Caligrafi'a: Se va tratá deodata cu invetiarea limbei materne.

c) Gimnastic'a: Miscarea libera a corpului in diferite directiuni; esercitie dupa comanda; corpulu in diferite positiuni si mesuri cu pasu regulatu; alergatura, saritura, urcare. Tóte acestea cu privire la esercitiulu militariu.

d) Lucrulu de mâna. In scólele de fetitie, prelânga invetiamentulu propiu disu, elevele in decursulu celoru 6 ani se deprindu si la lucruri de mâna: cusutu, chindisitu, impletitu etc. Lucrurile de mâna se voru invetiá cu privire la trebuintiele poporului si la impregiurârile locali. In legatura cu lucrulu de mâna se va aduce si economi'a casei, incâtu ea privesce secsulu femeescu.

§ 92. Obiectele aratate pâna aici se voru propune, dupa cum arata urmatoriulu planu de impartirea óreloru (vedi cele alaturate sub a), b) si c).

§ 93. In ceea ce privesce scól'a de repetitiune obiectele de propusu voru fi: a) cu despartiementulu de sub a) § 79, se voru repetí amplificandu-se obiectele percurse in cei 6 ani de frecuentare obligatóre. b) Cu despartiementulu b) se voru luá totu acele obiecte, cari suntu prescrise pentru regulatele cursuri in scólele poporali, dupa cum s'a aretatu in planulu de invetiamentu.

Capu 16.

Legi scolare.

a) Percepte de conduita séu de purtare pentru scolari.

§ 94. In fia-care diminétia scolariulu, dupa ce s'a sculatu tempuriu din asternutu, se spala, se peptena si se imbraca; apoi intorcendu-si fati'a câtra vre o icóna santa, 'si face semnulu sântei cruci si dice rugaciunile de diminéti'a cu cea mai mare evlavia, dandu multiamire lui Ddieu si cerendu ajutoriu dela densulu. In fine scolariulu va sarutá cu dragoste mânile parintiloru si ale celoru mai mari din familia, dandu-le „buna diminéti'a."

§ 95. Dupa acestea scolariulu 'si va luá cartea in mâna, va repetí si va invetiá bine lectiunea, va scrie ce are de scrisu si va socotí ce are de socotitu. Astfeliu pregatitu si avendu-si in regula cârtile, caietele, condeiele si crciónele va plecá la scóla, inse la tempu potrivitu, adeca nici pré tardiu nici pré tempuriu.

§ 96. Scolariulu, cum a esitu din curte, are sa mérga de a dreptulu la scóla, fâra a se oprí pre drumu cascandu gur'a si jucandu-se. Pre drumu va merge frumosu, nu va strigá, nu se va impinge, nu se va bate, nici nu se va certá cu alti copii. Intalnindu-se scolariulu cu alte persóne mai betrane, fia acelea ori cine aru fi, elu 'si va descoperí capulu inaintea loru, le va salutá cu respectu si dupa cuvenita datina.

§ 97. Ajungandu in tind'a scólei, fia-care scolariu 'si va scutur'a incaltiamintea de noroiu séu de zapada; apoi va intrá in scóla cu capulu descoperitu si salutandu pre ceilalti scolari se va asiediá frumosu la loculu seu. Scolariulu se sté astamparatu la locu, se nu faca larma, nici sa nu sara preste bance etc.; ci pâna candu va intrá invetiatoriulu se 'si repetiésca din nou lectiunile observandu cea mai mare tacere si linisce.

§ 98. La intrarea invetiatoriului toti scolarii suntu datori sa se scóle in picióre, se sté dreptu, se privésca in fatia pre invetiatoriu, si nici unulu se nu siéda josu, pâna candu acest'a le va dá voia a siedé. Totu asiá voru urmá scolarii si candu va intrá in scóla o alta persóna mai betrana.

§ 99. Pre tempulu prelegerii fia-care scolariu e datoriu se fia cu cea mai mare atentiune si ascultare la totu ce se spune si se lucréza in scóla; se nu sioptésca cu vecinii, se nu se jóce cu manile, nici se bata cu piciórele, nici alte lucruri cá acéstea se nu faca; neintrebatu se nu respunda, nici se nu sioptésca, precandu respunde vre-unulu din colegii sei.

§ 100. Nici unui scolariu nu-i este iertatu a esí din scóla pre tempulu prelegerii, fâra numai la casu de morbu; dreptu aceea se cere, cá scolarii se-si sevarsiésca trebuintiele trupesci inainte de a plecá la scóla.

§ 101. La esirea din scóla si la mergerea acasa, scolarii trebue sa se pórte cu aceési buna cuviintia cá si la venire: sa iésa din scóla in liniste si in tacere; pre drumu sa nu alerge se nu strige, se nu se certe, se nu se impinga unii pre altii nici se nu se bata, se nu arunce cu petrii etc. se mérga in rendu doi cu doi vorbindu unii cu altii despre cele-ce au auditu si au invetiatu in scóla.

§ 102. Sosindu acasa, scolariulu dà „buna diu'a" séu „buna sér'a", seruta man'a parintiloru si celoru mai betrani ai casei, 'si asiédia apoi tóte obiectele de scóla, la unu locu anumitu, cá se scia totdéun'a, unde se si-le caute. Pâna la tempulu de masa scolariulu sa se ocupe cu lectiunile sele, se nu supere pre parinti, nici pre ceilalti ai casei.

§ 103. Scolarii trebue se pazésca cu totudédinsulu órele de scóla, se cercetéze scól'a regulatu si se nu lipsésca dela prelegeri fâra de causa binecuventata si fâra scirea invetiatoriului; pentru ori-ce lipsire scolarii au se aduca scusa dela parinti. Tempulu venirei la scóla inainte de prandiu este la 8 óre, iara dupa prandiu la 2 óre; nici unu scolariu se nu vina mai tardiu, dara nici pré curendu.

§ 104. Duminec'a si serbatórea toti scolarii suntu datori a mérge la biserica sér'a si diminéti'a. Diminéti'a, candu tóca de liturgia, fia-care scolariu sa se afle in scóla, schimbatu spalatu si peptenatu; din scóla voru mérge apoi la biserica in rendu doi câte doi. In biserica se voru portá frumosu si voru ascultá cu evlavia santului serviciu; la esire voru observá iérasi bun'a cuviintia cá si la esirea din scóla. Dupa esirea din biserica scolarii au sa mérga deadreptulu acasa.

§ 105. Atâtu Duminec'a si serbatórea câtu si in alte dile de vacatiune, scolarii trebue se petréca tempulu cu invetiarea lectiuniloru, cu lucrarea temeloru si cu cetirea; dupa implinirea datoriiloru de scóla, scolarii se potu si jocá dara numai jocuri ertate si in buna ordine, fâra galciava si fâra batae. —

§ 106. Joculu in nuci, in nasturi si pre bani, amblarea, prin gradini straine, urcarea in pomi si alti arbori dupa cuiburi, chinuirea animaleloru, stricaciuni in averea cui-va, precum si altele de feliulu acest'a suntu oprite scolariloru sub cea mai grea pedépsa. Asemenea nu este iertatu scolariloru a se jocá in scóla, in tind'a scólei séu a bisericei.

§ 107. Preste véra nu are voia nici unu scolariu a merge singuru la scaldatu, ci cu ceilalti scolari si dimpreuna cu invetiatoriulu. Nu se permite scolariloru a aduce in scóla nici unu feliu de póme; schimbulu si vinderea obiecteloru de scóla e oprita sub grea pedépsa.

§ 108. Toti scolarii suntu intre sine deopotriva si trebuie se traiésca cá fratii: sa se iubésca, sa se ajutoreze si sa se invetie unii pre altii, sa nu se polecrésca, séu sa se vateme nici cu cuventulu, nici cu fapt'a. Déca unu scolariu aru fi vatematu séu neindreptatitu pre altulu, atunci acest'a din urma n'are voia a-si resbuná insusi, ci se va plange câtra invetiatoriu, care va pedepsí apoi dupa cuviintia pre celu vinovatu.

§ 109. Acei scolari, cari nu voru pazí aceste legi si nu se voru supune loru, voru fi priviti cá nisce neascultatori si se voru pedepsí cu asprime.

b) Regule disciplinarie.

§ 110. Cându unu scolariu lipsesce de capulu seu dela scóla, atunci invetiatoriulu aduce imediatu acést'a la cunoscinti'a parintiloru indatorindu-i sub pedéps'a de a devení responsabili in sensulu legei, se pórte de grige cá se nu se mai repetiésca casulu absentârei. Invetiatoriulu pentru primulu casu de lipsire va dá scolariului o admonitiune in fati'a tuturoru conscolariloru; repetiendu-se lipsirile, invetiatoriulu póte pedepsí pre respectivulu scolariu cu arestu de câte o óra. Pre tempulu arestului scolariulu va capetá o lucrare de facutu.

§ 111. Cându unu scolariu nu si-a potutu impliní datoriile ce i le impune invetiamentulu din caus'a unoru afaceri familiare, atunci elu e datoriu a insciintiá despre acést'a pre invetiatoriulu seu pâna nu se incepu órele de prelegere. Invetiatoriulu va cercetá imediatu casulu si déca impedecarea aru vení din partea parintiloru, acesti'a voru fi provocati a nu mai impedecá pre viitoriu pre copii dela invetiarea lectiuniloru. Déca insa vin'a va fi a scolariului, atunci i se va aplicá o pedépsa specificata mai josu.

§ 112. Cându se observa mai intâiu semne de lene la unu scolariu, atunci unu asemenea scolariu va fi tienutu a-si impliní datoriile neglese pre ór'a viitóre, repetindu-se casurile de lene, parintii respectivului scolariu voru fi indatorati a priveghiá mai de aprópe pre copilulu loru silindulu a-si impliní datoriile. Invetiatoriulu póte pedepsi pre scolarii negligenti cu pedepse conforme naturelului loru, intre altele cu arestu impreunatu cu ocupatiuni dictate anume.

§ 113, Déca unu scolariu nici in urm'a astoru feliu de pedepse mai usióre nu parasesce lenea séu trândavi'a, atunci elu se va pune fatia cu inspectorulu localu, fiindu presinte si invetiatoriulu precum si tatalu scolariului. Va urmá o admonitiune din partea inspectorului, ba si o pedépsa mai aspra si anume la cererea si dupa voi'a parintiloru.

§ 114. Aducendu-se la cunoscinti'a invetiatoriului, ca unu scolariu se pórta necuviinciosu cu persónele ce le intâlnesce pre drumu, invetiatoriulu pentru primulu casu va reamintí acestui scolariu respectivulu paragrafu din legile scolarie si 'i va dá admonitiune in fati'a tuturoru scolariloru; pentru alte casuri va avé locu pedéps'a cu arestu de câte o óra.

§. 115, Intemplandu-se cá vreunu scolariu se fia parîtu pentru batâi pe strade, pentru spargeri de ferestri séu stricaciuni in proprietatea cui-va, atunci se cercetéza lucrulu, se chiama inspectorulu localu si parintii, cu cari se infatisiéza scolariulu spre a fi dojenitu, respective si pedepsitu.

§ 116. Cându unu scolariu e acusatu pentru furtu mai usioru, precum e furtulu de póme, de lucruri din casele altor'a si dela conscolari, atunci i se va dictá o pedépsa amesurata in intielegere cu parintii scolariului si cu inspectorulu localu.

§. 117. Purtarea necuviinciósa a unui scolariu fatia de conscolarii sei, se va pedepsí din partea invetiatoriului cu pedepse amesurate.

§. 118. Pedéps'a trupesca nu se póte aplicá de invetiatoriu decâtu numai cu invoirea parintiloru.

Câtra p. t. dd. deputati ai sinodului archidiecesanu!

Maritulu sinodu archidiecesanu in sesiunea sea din a. tr. a otaritu mórtea protopresbiter. Lupsiei, impartiendulu in dóue pârti, anesându partea din susu la ppiatulu Câmpeniloru si cea din josu la alu Turdei, care hotarîre inse prin protestele date câtra forulu competentu si in urm'a insinuârei unei apelatiuni la sessiunea procsima congresuale nu s'a pusu in lucrare, lasânduse in statulu loru quo.

Deci spre a se delaturá indoielile si spre a face, in câtu 'mi iérta spatiulu, lumin'a, si spre a apará dreptatea, viu cu totu respectulu a trage atentiunea Ven. sinodu asupr'a urmandeloru documinte neresturnavere pre cari poporulu din ppiatulu Lupsiei pretinde lasarea in viétia a acestui ppiatu si adeca:

Protopresbiteratulu Lupsiei 'si are esistinti'a sea dejá de aprópe 2 secli cuprindiendu 24 comune biser. cu 14 mii suflete cari comune asiá stau in legatura si comunicatiune unele cu altele, câtu (impreuna cu 3 comune din ppiatulu Albei Iuliei 1 Rimetiu, Ponoru, si Bradesti) forméza o fortarétia incungiurata de munti si alte margini naturali séu obvenite.

Acestea confinii suntu:

1. De câtra protopresbiteratulu Turdei despartu ppiatulu Lupsiei comunele unguresci si gr. cat. Iar'a inferióra, Magur'a, Surducu, Bicalatu, Berchisiu, Petridurile (3 comune), Mischiu, Sinfalau, Orfalau si muntii Trascaului.

2. De protepresbiteratulu Albei Iuliei: comunele gr. cat. Valisiór'a, Poian'a Aiudului, Cacov'a Aiudului si muntii Ponorului.

3. De protopresb. Abrudului muntii detunatei si comun'a gr. cat. Musc'a.

4. De protopresb. Câmpeniloru: comunole gr. cat. Manastirea Lupsii si Bistr'a.

Din contra dupa hotarîrea sinodului tainduse acestu ppiatu in 2 pârti comun'a esterióra pentru ppiatulu Câmpeniloru aru fi atunci Brozesti, si pentru a Turdei Salciv'a de susu intre cari ne cum sa se afle vre-o linia remarcabila câtu de mica, dar' nici distanti'a nu e mai mare decâtu 15 minute intre acestea dóue locuri estreme, si totusi Ven. sinodu vré se ridice ací unu zidu despartitoriu, firesce sedusu de omenii egoismului, si sa inaltie turnulu babilonicu cá si confusiunea intre poporu sa fia cá acolo.

Mai departe m. sinodu a trecutu cu vederea si acei'a gresiala ca a pusu dóue resiedintie ppesci — Abrudulu si Câmpenii o distantia abiá de $1\frac{1}{2}$ óra lânga olalta, — pre cându din Câmpeni pâna in Turd'a si respective Agîrbiciu o departare de 18—19 mile de locu n'a aflatu locu o a trei'a resiedintia, si intrebu au nu aru fi mai potrivita o resiedintia in Abrudu, un'a in Ofenbai'a si un'a in Agîrbiciu si cea a Câmpeniloru se ramâna afara, dupa votulu separatu alu dep. N. Fodoreanu, (vedi protoc. sinodului din 1871 fati'a 175—184.) câci afara de acést'a ppiatulu Câmpeniloru abiá numera 16—17 ani din viéti'a sea, pre cându alu Lupsiei este unulu din cele mai vechi.

Protopresbiteratulu Lupsiei fatia cu celea arondate, precum suntu a Ternavei, Câmpiei, Cetâtiei de pétra, Solnocului de susu si de josu, Mediasiului, M. Vasiarheiului, Odorheiului, si Cohalmului, cari tóte au o populatiune dela 4—13 mii suflete numai in privintia cantitâtiei sufleteloru inca e mai mare si totusi sa se desfiintieze, au nu e acést'a o seducere a opiniunei intregului sinodu de câtra cei interesati in objectulu acest'a.

Spuna m. sinodu, cari din p. t. dd.deputati au cunoscintia despre pusetiunea locuriloru din muntii apuseni decâtu cei interesati precum e dlu R. Patiti'a fiiulu par. prot. I. Patiti'a, Anan. Moldovanu nepot. par. prot. S. P. Moldovanu cari impreuna cu consangenii dloru dni Ales. Tordasianu, I. Ratiu, S. P. Moldovanu, Ioanu Filipsescu si N. Gaietanu a juratu mórtea protopresbiteratului Lupsiei, ne avendu altu scopu decâtu interesulu egoisticu, si ingreunarea poporului nostru destulu de apesatu de straini.

Din acestea enumerate cutezu a trage atentiunea sinodulu din a. c. ca de va mai vení pre tapetu cestiunea arondârei ppiatului Lupsiei si respective desfiintiarea lui a nu mai dá crediamentu la astfeliu de ómeni, ci dupa gratiós'a promisiune a Escelentiei Sele dlui archieppu Mironu Romanul déca si in decursulu acestui anu aru fi impedecatu a ne onorá cu presenti'a Inaltei Sele persóne cercetândune, celu putienu sa se indure gratiosu a ne delegá pre unu membru din Pré Ven. consistoriu cá astfeliu dovedindu-se adeverulu si convingându-se prin acést'a si m. sinodu nu numai se decida desfiintiarea ppiatului Lupsiei ci din contra amplificarea lui.

Unu fiiu credinciosu alu protopresbit. Lupsiei.

Aradu 1/19 Aprile, 1876.

Pré stimate dle Redactoru! In tractatulu meu; „Centralisarea federativa este principiulu bisericei in administratiune“ — onorabil'a Redactiune dela „Telegrafulu Romanu“ subliniându, in canonulu 8. a sinod. din antiochi'a, pasagiele unde se dice, ca ceialalti episcopi, fâra de metropolitulu, se nu efectuie „decâtu acelea numai, câte se cuvinu eparchiei fiesce cârui'a“ pentru cá fia-care episcopu se „aiba stapânire“ preste eparchi'a sea, — 'mi pune intrebarea, ca unde este ací depend.nti'a episcopiloru de metropoliti, asiá cum eu o vréu.

La acésta obiectiune me simtiu indetoratu a respunde ca, eu sustienu dependinti'a episcopiloru de metropoliti in sensulu canóneloru*) si nu in modu arbitrariu.

Dispusetiunile canon. 9 a sinodului antiochianu se estindu in dóue directiuni: a) confirma prerogativele metropolitiloru si dreptulu loru de jurisdictiune in intrég'a provincia metropolitana: b.) determina reportulu dintre episcopii sufragani si fatia cu metropolitulu. Nici cea mai mica urma de independinti'a episcopiloru sufragani, nu gasimu in canonulu acest'a, din contra, probe despre aternarea loru gasimu fórte eclatante.**) Dara nici se póte, nici este iertatu, cá canonulu sa-si contradica. „Episcopulu care este inainte statătoriu (metropolitulu) are purtarea de grija pentru intréga provincia.“
Ací se acceutuadia dreptulu metropolitiloru de administratiune in provinciele metropolitane preste totu. Pasagiulu: cá „episcopii sa nu faca de câtu acelea numai câte se cuvinu eparchiei fiesce cârui'a,“ nu privesce pre independinti'a loru de metropolitulu, ci aceea, cá ei se nu-si aróge loru drepturi egale cu metropolitii, administrându si in alte eparchie;*) ci fia-care episcopu sufraganu sa se restringa la eparchi'a sea, se implinésca numai acelea functiuni, câte se cuvinu eparchiei sele, pentru cá fia-care episcopu se „aiba stadânire“ numai preste eparchi'a sea. Cá si cându amu dice: episcopulu Aradului se administreze numai in eparchi'a Aradului: iéra in afacerile eparchiei Caransebesiului se nu se amestece, ci preste acésta eparchia se aiba strpânire episcopulu ei canonicu, precum si episcopulu Aradului are stapânire preste eparchi'a sea. Numai hirotoniele de presbiteri si diaconi le seversiau episcopii fâra de inriurirea metropolitiloru, si alt'a nimicu, ce se referesce la administratiunea bisericésca. Acest'a este sensulu canon. 9 a sinodului din antiochi'a si dupa liter'a si dupa spiritulu lui, sensu pre care 'lu sustienu si canonistii, Balsamonu Zonor'a Alesiu Aristenu si Beveregiu.**)

Vincentiu Mangr'a

Varietâti.

(†) Ioan'a Popoviciu (Popescu) nascuta Popoviciu in numele seu, alu fiiloru Ioanu juristu absolutu, Simeonu studente de s. teologia la universitatea din Lipsc'a. Rafil'a Mari'a si Dominic'a, a fratiloru sei Gregoriu parochu gr. or. in Rip'a de susu si Teodoru notariu cercuale totu acolo si a numerosiloru consângeni si amici cu inim'a frânta de durere aduce a public'a cunoscintia, ca pré iubitulu seu sotiu, tata si cumnatu **Vasilin Popoviciu (Popescu)** parochulu românu gr. or. alu Ripei de josu si adminisratorulu protopresbit. gr. or. alu tract. Turd'a superióra in anulu alu 52-lea alu vietiei, iéra alu fericitei casatorie alu 35-lea in urm'a unui morbu indelungatu de reumatismu dupa impartasirea cu cele sâute a repausatu in domnulu in 6/18 Aprile a. c. la 1½ óra diminéti'a.

Osementele defunctului se voru duce la repausulu eternu in cimiteriulu bisericei gr. or. din Rip'a de josu in 9/21 Aprile la 11 óre inainte de prândiu, iér' parastasulu pentru odichn'a sufletului seu se va celebrá in 18/30 Aprile.

La cari acte funebre suntu invitati toti amicii si cunoscutii. Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata.

Rip'a de josu in 6/18 Aprile 1876.

⁂ Calamitatea focuriloru face rotund'a prin tiéra. Dupa ce amu inregistratu pre scurtu scirea despre foculu celu pustiitoriu din Tergulu Muresiului (M. Vásárhely), care a causatu pagube de milióne, suntemu in neplacuta pusetiune de a inregistrá scirea despre unu altu focu totu asiá de mare din Clusiu, unde sâmbata in 10/22 Aprile a arsu aprópe 100 case dimpreuna cu turnulu de observatiune alu pompieriloru. Foculu, se dice, ca si ací s'a escatu din negrige. In acelasi tempu, a arsu o parte insemnata din orasiulu Gherl'a, a arsu in Deju si totu atunci se aprinsese si o vinarsaria la pórt'a Gusteritiei in Sabiiu. In diu'a urmatóre a arsu in Ogn'a Sibiiului vre o 7 case. Inainte cu optu dile, va se dica in diu'a de pasci a arsu in Ludosiulu mare vre o 30 case. Despre alta intemplare trista de asemenea natura gâsimu sub rubric'a „Locu deschisu“ unu raportu destulu de durerosu.

Locu deschisu.

Nenorociti prin focu.

In Dobârc'a, comun'a natala a subscrisului, foculu, in intervalu abiá de dóue óre, a prefacutu in cenusia: casele, siurile, grajdurile si alte cladiri economice, bá si mai multe capete de vite a 17. familii romanesci.

Foculu s'a escatu Sambata in 10 ale curgatórei — diminéti'a la 4 óre — in cas'a unui crestinu de ai nostrii, carele — cu putienu mai nainte venise dela unu târgu cu doi junculeni acolo cumparati, dintre cari unulu deveni jertfa elementului infricosiatu, alu doilea insa scapandu, nu se scie incatr'o a ratacitu. Barbatulu si soci'a lui insii abiá scapara de periculu cá prin minune, insa nu fâra insemnatate arsuri la diferite pârti ale corpului.

Crestinii nostrii inca nu se desteptara din somnu pâna candu foculu se estinse dejá asupr'a mai multoru case si cladiri economice; ei bietii, nici ca visau, ca cu rasaritulu sórelui acelei dile ominióse, impreuna cu copii si cu animalele loru, voru remanea cá vai de ei lipsiti de tóte si sub scutulu ceriului liberu.

Asecurati in contr'a focului — dupa cum sum informatu — nu a fostu nici baremu unulu. Perplecsitatea si lips'a intre acesti crestini e cu atâtu mai mare, cu câtu celoru mai multi nu le-au pututu succede a 'si mantuí nici vestmintele cele mai neaperatu de lipsa si nici bucatele spre a puté provedea samanaturile de primavara, cu atât'a mai putienu cele de lipsa pentru sustienerea si nutrirea familiiloru loru. De aceea, ajutoriulu câtu mai grabnicu este uniculu mijlocu de consolare a nenorocitiloru nostrii frati din Dobârc'a.

Apelezu dara in numele nenorocitiloru nostrii frati la nobilulu simtiu de compatimire de atâtea ori probatu alu correligionariloru si connationaliloru nostrii, cu deosebire a preotimei si intelegintiei nóstre, rogandu pre toti a sprijiní pre nenorocitii nostri frati din Dobârc'a.

Spre scopulu acest'a, subscrisulu va deschide o lista de contribuiri marinimóse ací in Sabiiu, iéra despre ajutórele incurse si despre distribuirea loru intre cei nenorociti, va dá ratiociniu publice in acestu diuariu.

Sabiiu in 13 Aprile 1876.

D. Cuntianu.
parochu in locu.

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Aprile 1876

Metalicele 5%	64	20
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	40
Imprumutulu de statu din 1860 . . .	109	50
Actiuni de banca	871	—
Actiuni de creditu	140	70
London	120	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	50
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	74	—
„ „ „ Croato-slavone	83	—
Argintu	103	75
Galbinu	5	66½
Napoleonu d'auru (poli)	9	59

Nr. 100/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu in care este impreunatu si postulu de invetiatoriu in comun'a Prostea protopopiatulu Nocrichiu Cincu-mare lânga neputinciosulu parochu Chirionu Rotariu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 9 Maiu a. c.

Emolumintele suntu:

a) A trei'a parte dela portiunea canonica statatóre din 10 jugere pamentu aratoriu si de fenatiu.

b.) Dela 80 familii din mesurile de bucate, si din stol'a statorita de sinodulu protopopescu, iéra a trei'a parte, care impreuna computate dau sum'a de 152 fl. 8⅓ cr. v. a.

c.) Leaf'a de invetiatoriu parte dela poporu parte din alodiulu comunei de 200 fl. v. a. Laolalta 352 fl. 8⅓ cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite in intielesulu Statutului organicu pâna la terminulu indicatu, la subscrisulu oficiu protopresbiterale. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru avé preferintia.

Nocrichiu in 1 Aprile 1876.

In contielegere cu comitet. parochiale.

Oficiulu protopresbiterale.
G. Maieru,
(1—3) adm. ppescu.

Ad Nr. 33—1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. de a 3-a clasa din Nadasti'a superióra cu fili'a Hesdasch in protopresbiteratulu tractului Hatiegu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 25 Aprile st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

a) Pamentu aratoriu 4 jugere;

b) dela 155 fumuri câte un'a feria de vinu;

c) totu dela atâtea fumuri câte un'a di de lucru;

d) stolele indatinate dela functiunile preotiesci.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru conformu „statutului organicu“ la subscrisulu, pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 19 Martie 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Ratiu,
(3—3) protopr.

Indreptare. In articolulu: „Centralisarea federativa este principiulu bisericei in administratiune, din Nr. 26 a „Teleg. Rom.“ in titula, in locu de „principiului“ se corege principiulu“; pag. 104 colón'a prima alinea dóu'a, in locu de „independintia“ sa se cetésca: „in dependintia“ si in colón'a a trei'a, in locu de: „dieces'a Egipetului, carea constá din siese diecese,“ sa se cetésca: dieces'a etc. . . . . „care constá din siese „provincie.“ In Nr. 27 pag. 108 colón'a 1 alinea 2 „inceputu nou“ fiindu nota pentru culegatoriu, sa se omita; iéra in colón'a 3, alinea 2, in locu de „multimea orasieloru“ sa se cetésca „multimea eresieloru“; mai josu: „pentru tienerea sinódeloru de acésta specia, a se intruní,“ sa se cetésca: „trebuiá a se intruní“; si in alinea 3, in locu de „pentruca de suntu scrise in vechime“ se indrépta: „pentruca ele suntu scrise in vechime.“

---

*) Asiá si trebuie dara nu se centralisâmu tóta potestatea in mân'a metropolitiloru cu canónele in mâna contr'a canóneloru. R.

**) Bine. bine, dara hotarele aternârei nu trebuie intinse mai departe decâtu prescriu canónele. R.

*) Unde li se da dreptu metropolitiloru sa administreze in eparchia straina v. can. 34 Ap. can. 9 la care se provocí can. 35 sin VI etc. etc. R.

**) Atunci aru fi mai bine póte sa casâmu tóte trei consistóriele din archidiecesa si eparchia si sa facemu unulu lânga Metropolia si Présantitii parinti dela Caransebesiu si Aradu sa se ocupe numai cu sântirea preotiloru. Red.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pré anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 31. ANULU XXIV.

Sabiiu 18|30 Aprile 1876.

Sinodulu archidiecesanu.

Inainte de a continuá raportulu nostru despre sinodu intercidemu ca Mercuri in 14 Aprile sinodulu a lucratu in comissiuni si asiá siedinti'a sinodale n'a fostu. Joi in 15 Aprile la 9 óre s'au deschisu siedint'a a IV sinodale din anulu acest'a. Indata la inceputu a urmatu autenticarea protocolului din siedinti'a premergatóre, anunciarea eshibiteloru intrate, petitiuni si o propunere din partea deputatului V. Rosiescu cá consistoriulu sa intarésca de parochu totudéun'a pre celu mai cualificatu dintre candidati. O propunere fórte la tempu ni s'a parutu cea a dlui Dr. Hodosiu, a se tiené dóue siedintie pre di. Cu acést'a se termina siedinti'a publica si se preface in siedintia secreta, carea duréza pâna câtra 12 óre. Indata dupa redeschiderea siedintiei publice face dep. Bart. Baiulescu urmatórea interpelatiune:

„Inaltu Presidiu, Maritu Sinodu!

'Mi permitu a luá cuventulu spre a face o interpelatiune cu scopu: de a incuragiá unu factoru dintre acei'a, dela cari se astépta fórte multu se faca pentru poporulu nostru, cu scopu de a atrage de tempuriu atentiunea deosebita a Inaltului Presidiu si a Maritului Sinodu asupr'a unei pârti din archidiecesa, care trebuie a o avé in deaprópe vedere si cu scopu de a se castigá o lamurire perfecta intr'unu obiectu care a datu ansa la nedumeriri.

„Factorulu amintitu este preotimea nóstra. Eu voindu a pazí dreptatea nu ceru dela cine-va ostenéla, pâna ce nu i dau macaru ceea ce i este cu dreptu si neaperatu de lipsa. Asiá dara:

„Din motivu, ca preotimea nóstra din archidiecesa pre lânga tóte silintiele Maritului Sinodu din sesiunile trecute, inca in cele mai multe pârti nu 'si are dotatiunea sea nici macaru pre câta pregatire are ea pentru chiamarea sea: in multe pârti este coplisita de grige pentru chran'a vietiei sele si a membriloru familiei sele, mânile suntu batucite de córnele plugului si de toporu; preotimea este obosita de zedufulu dilei, incâtu nu se póte prepará totu-déun'a dupa asteptare, pentru datoriele ce le are câtra fiii ei sufletesci;

„Din motivu, ca suntu unele pârti in cari preotimea n'are nici unde lucrá si durere, ca un'a din aceste pârti ale archidiecesei si cea mai insemnata se afla in cerculu electoralu alu XVII care pentru cleru 'lu representu eu anume: prin locurile muntóse nefructifere ale Branului, dar' deosebitu partea dintre secui tracturile: Heghigului si Treiscauneloru, care dupa positiunea si impregiurârile de ací trebuie se aiba Inaltulu Presidiu si Maritulu Sinodu de aprópe in vedere.

„Din motivu, ca Préfericitulu Archipastoriu „Marele Andreiu“ s'a ingrigitu de acést'a si inca din anulu 1861 au esoperatu unu ajutoriu dela Majestatea Sea Imperatulu si Regele nostru de 24,000 fl. v. a. menitu a se impartí preotimei lipsite in totu anulu in lun'a lui Maiu, acésta mila imperatésca s'au impartitu pâna in anulu 1875 acestu anu pentru preotime au fostu secetosu, câci si acestu micu isvoru dela care cu sete asteptá putiena adapare, se credea ca au secatu.

„Din motivu, ca feliurite vesti s'a latitu printre preotime de conditiuni si de câte alte temeri s'a legatu acelu ajutoriu si ca de acésta de-si s'a radicatu nu se imparte: in fine

„Din motivu, ca preotimea dupa chiamarea ei modesta, dupa prescrierile rigurόse ale s. canóne fatia de superiorii, n'au ridicatu graiu inaltu, dar constrinsa de lipsele ei racita de vesti deosebite striga nadusitu, câci e fórte necajita.

„Din aceste motive indrasnescu a face Inaltului Presidiu urmatórea interpelatiune:

„1. Are Inaltulu Presidiu cunoscintia, despre positi'a si starea cea trista a preotimei nóstre de printre secui, care este cea mai seraca din archidiecesa?

„2. Adeveratu este, ca ajutoriulu imperatescu si de statu de 24,000 fl. v. a. s'au radicatu si sta neimpartitu pentru anulu 1875?

„3. Care este caus'a, ca acestu ajutoriu, nu s'au impartitu preotimei lipsite, indata ce s'au ridicatu?“

Presidiulu promite ca va respunde cându se va presentá, respect. tratá, raportulu consistorialu in privinti'a ajutoriului de statu. Urméza mai departe verificarea deputatiloru Raportoru dep. Siandru propune verificarea dep. I. Petricu si se primesce. La rendu vine verificarea deputatului Ioanu Pred'a. Ací se gasesce ca voturile la scrutiniu le-a intrunitu in majoritate Ioanu Pred'a s'a prochiamatu de deputatu Dr. Nicolau Maieru si credeotiunalulu s'a estradatu totu lui Ioanu Pred'a. Raportorulu, séu referentele comissiunei, propune odata in calitatea acést'a investigatiune; iéra cá simplu deputatu propune nulificarea alegerei. Propunerea din urma o spriginesce dep. I. Hanni'a; Mihaltianu spriginesce comissiunea, asemenea Patiti'a; Anani'a Moldovanu cere cetirea acteloru séu aratarea defecteloru loru. Siandru promite a aretá defectele in vorbirea sea din urma. Fagarasianu nu vede lips'a cetirei acteloru, fiindu cestiunea destulu de cunoscuta. Ratiu spriginesce propunerea comissiunei. Dr. Borci'a, punendu pondu pre numerulu voturiloru, pre cifre, cari déca respundu majoritatea pentru Ioanu Pred'a, suntu identice cu credentiunalulu: este pentru verificare si face propunere in intielesulu acest'a. Boiu spriginesce propunerea comissiunei. Hanni'a (a dóu'a óra) spune ca este unu protocolu coresu, care da ansa la suspiciune, ca ací s'a comisu o ilegalitate este dara si acum pentru anularea alegerei Piso Sim. este pentru propunerea comissiunei. V. Romanu reflectéza ca sinodulu n'are sa se ocupe cu cifrele din protocóle, ci sa véda déca este consonantia intre protocolu si credentiunalu si déca acest'a lipsesce alegerea e ilegale; este pentru anularea alegerei. Propunerea comissiunei o mai spriginescu A. Trombitasiu si D. Manole. Cestu din urma formulandu propunerea intr'acolo cá sa se esmita din sinulu sinodului unu comisariu si adeca dep. An. Trombitasiu sa cerceteze dupa starea lucrului si sa refereze. Cuventulu din urma lu au propunetorii si raportorulu comissiunei. Fiindu inse ca de astadata raportorulu Siandru representá dóue principie cu totulu opuse, la observarea facuta din partea presidiului, recede de a vorbí in numele comissiunei si in loculu densului pâsiesce Patiti'a, care apara si recomenda propunerea comissiunei. Siandru apara propunerea sea pentru nulificarea alegerei, insa demitiendu-se la motive nóue fu reflectatu de presidiu, ca densulu are acum a respunde numai la reflessiunile facute de deputatii câti au vorbitu in cestiune, câci altcum la motivele cele nóue nu mai póte nimenea reflectá. Siandru termina apararea propunerei sele.

Propunerile se punu la votu in ordinea urmatóre: 1) a lui Siandru, care cade; 2) a lui Borci'a, care cade si a 3) lui D. Manole cu a comissiunei, carea se primesce. Urméza mai departe verificarea deputatului Sorescu. Tecóntia arata ca la scrutiniu nu s'a dessigilatu unusprediece protocóle. Dessigilandu-se in comissiunea verificatóre s'a gasitu o diferintia mare si majoritatea pre partea Dr. Nicolau Popu prof. in Brasiovu. Insa unulu din aceste protocóle contiene o dubietate in privinti'a subscrieriloru; propune dara investigatiune si relatiunare la sinodulu prossimu. Siandru propune verificarea deputatului Sorescu. Punendu-se la votu propunerile, se primesce a lui Tecontia cu adausulu lui Fagarasianu, ca Duvlea sa fia comisariu investigatoriu.

Hanni'a propune compunerea unui conspectu despre deputatii verificati si se primesce. Cu aceste siedinti'a se incheia si se anuncia alta pre dupa amédi la 5 óre.

In siedinti'a tienuta in 15 la 5 óre dupa média di s'au pertratatu dupa verificarea protocolului mai multe petitiuni. Raportoru alu comissiunei respective a fostu dep. Ioanu de Pred'a. Cele mai multe s'au transpusu parte la alte comissiuni, parte la consistoriulu archidiecesanu spre ulteriόra afacere. Mai multu s'a opritu sinodulu la petitiunea clericului absol. Ioanu Ghermanu, carele cere estradarea atestatului seu despre absolverea teologiei in institutulu nostru archidiecesanu. Raportorulu comissiunei propune ca fiindu caus'a pendente la consistoriulu archidiecesanu sa se astepte pâna la resolverea ei definitiva. La discussiunea provocata de acésta petitiune a luatu parte Ioanu Hanni'a, care a desfasiuratu, ca tinerulu din cestiune si sotiulu seu, din unu incidentu pre care nu voiesce a-lu atinge au fostu in prepusu ca au scrisu articululu in „Federatiune“, in urma cârui dep. I. de Pred'a a facutu interpelatiune in anulu trecutu. Cercetarea in urm'a acestei interpelatiuni, care si-a intorsu coltisiorii si asupr'a sea, s'a facutu tardiu si consistoriulu in urma a opritu estradarea atestateloru ambiloru tineri. Totu acelu consistoriu, dupa ce a concursu acesti'a la posturile de invetiatori in Sebesiu i-a confirmatu in posturile loru numai prelânga conditiunea, ca in restempu de o jumetate de anu sa produca atestatele loru. Asiá dara, pre de o parte consistoriulu le opresce atestatele si consistoriulu ii provóca sa-si astérna atestatele in restempu de o jumetate de anu. Constata ca tinerii acesti'a suntu cei mai buni tineri.

La aceste da presidiulu deslusirea, ca in sinodulu trecutu archidiecesanu s'a facutu interpelatiunea, ca a avutu unele dificultâti cu tiparirea protocóleloru sinodale si ca numai prin Iuniu s'a potutu impartí consistoriului piesele resp. spre referare. Consistoriulu inse a investigatu si a si referatu cestiunea, dara inca nu e cu totulu resolvata. Respectivulu petentu a fostu la Escel. Sea presiedintele, spune ca i a consiliatu petentului tocmai in ajunulu sinodului sa mai fia putienu in asteptare, ca caus'a lui se va resólve intr'unu modu multiamitoriu; se vede inse ca lui i place scandalulu si asiá nu a datu ascultare consilieloru presidiului. Câtu pentru infatisiarea lucrului ca acel'asi consistoriu de o parte le opresce atestatele si de alta parte le pretinde intr'o jumetate de anu, deslusiesce, ca lucrulu sta asiá: caus'a disciplinaria se pertratéza la senatulu bisericescu si afacerea scolastica din Sebesiu la senatulu scolasticu, si asiá nu este unulu si acel'asi senatu, carele opresce si pretinde atestatele tineriloru din cestiune. Presidiulu aru dorí ca dupa deslusirile date sa nu se oprésca sinodulu pré multu tempu la objectulu acest'a, pentruca tempulu e scumpu si suntu inca multe objecte de desbatutu.

Dr. Hodosiu dupa cele audite si esprima parerea de reu atâtu fatia cu Directorulu seminariului, carele nu si-a sciutu chiamarea câtu si fatia cu senatulu scolasticu carele n'a fostu in departarea Americei si puté sa aiba informatiuni despre starea lucrului — spriginesce propunerea comissiunei.

Dupa ce mai vorbescu si altii parte cá deslusitori parte cá spriginitori ai propunerei comissiunei face Paraschivu propunerea sa li se estradé tineriloru din cestiune atestatele, care propunere intregita de Dr. Pacurariu merge intr'acolo, cá sa se indrumeze consistoriulu a dispune estradarea atestateloru. Dupa o lunga desbatere, carea se incheià cu cuventulu din urma alu reportorului comissiunei Pred'a, si carele din urma mai pre largu aréta genes'a acestei afaceri, pre carea Dir. institutului erá chiamatu a complaná din capulu locului, dara sa nu o lase a se desvoltá incâtu nisce elevi ai unui institutu sa scrie in diurnale ca institutulu nostru „este institutulu faradelegiloru.“ Densulu si-aru tiené in astfeliu de impregiurâri sub demnitatea sea a fi Directoru la unu asemenea institutu. Recomenda dara propunerea comissiunei, pentrucá justiti'a sa-si faca calea sea.

Dupa unele reflectâri personali se punu propunerile la votu si propunerea lui Paraschivu cade cu 18 contr'a 22 voturi si se primesce propunerea comissiunei.

In 16 Aprile inainte de média di, dupa autenticarea protocolului din siedinti'a precedenta si dupa intrarea mai multoru eshibite si impartirea la comissiunile respective, se pune la ordinea dilei comissiunea pentru propuneri. Raport. Hani'a.

Propuuerea lui V. Rosiescu in privinti'a intarirei candidatiloru mai cualificati si déca voru obtiene mai putiene voturi, nu se primesce.

Cea mai insemnata este unu raportu alu consistoriului archidiecesanu, prin care se aduce la cunoscinti'a sinodului sistarea arondârei protopresbiterateloru in archidiecesa. Comissiunea propune a se luá raportulu simplu spre sciintia.

Presidiulu face cunoscutu ca este gat'a a face mai târdiu o deslusire in privinti'a acést'a in scrisu; dara, déca sinodulu voiesce alu ascultá, este gat'a a dá deslusirile necesarie si verbalu numai decâtu.

La consimtiementulu sinodului cu

modalitatea din urma dechiara presidiulu ca a sistatu arondarea odata pentru ca este unu conclusu dela 1870, prin care se cere cá proiectulu de arondare are a se substérna congresului natiunalu bisericescu; de alta parte, pentru ca, dupa cum este proiectulu de astadi, asemenatu cu conclusulu congresualu din 1870, nu este completu, fiindu ca prin acel'a se cere si sistemisarea lefiloru protopresbiteriloru, ceea ce inca nu s'a facutu si in fine mai suntu si alte motive si adeca, ca nu aru voí cá sinodulu nostru archidiecesanu sa vina in opositiune cu congresulu natiunalu bisericescu.

Baiulescu se dechiara multiamitu cu deslusirile date de presidiu, dara cá sa nu stagneze administratiunea séu sa sufere ceva aru dorí cá in protopresbiteratele, cari nu sufere prin arondare vre o schimbare sa se intregésca posturile de protopresbiteri, déca acele suntu vacante.

Romanu propune ca luându sinodulu in consideratiune deslusirile date de presidiu le iá spre sciintia si decide cá sa se astérna proiectulu congresului;

Manole constata ca sinodulu se afla intr'unu impasu neplacutu, cá fâra respectarea conclusului congresului sa se puna in lucrare proiectulu de arondare, spriginesce substernerea proiectului de arondare congresului. Acést'a spriginesce si Mihaltianu cu adausulu, cá actulu sinodului sa se intregésca conformu conclusului congresualu.

Piso pune intrebarea, ca recunósce sinodulu a priorí, ca nu a fostu indreptatitu a face arondarea séu bá? Déca a fostu indreptatitu, atunci ceea ce s'a decisu odata trebuie sustienutu. Déca Escelenti'a Sea a aflatu ca este in interesulu archidiecesei sistarea este alta intrebare, nu insa pentrucá congresulu sa ne reguleze afacerile archidiecesei, sustiene propunerea lui Romanu.

Presidiulu dice ca pentrucá sa fia sinodulu mai bine orientatu dà cetire pasagieloru atingatórie din protocolulu congresului nat. bis. dela 1870 si apoi adauge ca si cá metropolitu erá datoriu a tiené in armonia conclusele congresului cu ale sinodului archidiecesanu.

Gaetanu propune a se pune in lucrare conclusulu sinodalu din an. trecutu si motivéza, ca afacerea nu cade in competinti'a congresului, pentruca altele suntu referintiele bisericei nóstre in Banatu si in Ungari'a si alte in Transilvani'a.

Dupa unele cestiuni formale, presidiulu provóca pre sinodu, spre a se lamurí bine cestiunea, a se dechiará francu asupr'a motiveloru 'si esprima totu odata parerea de reu, ca nu afla unu espedientu pentru de a parasí presidiulu, cá sa nu fia nimenea genatu spre a-si descoperí parerile sele.

Pred'a in cestiunea formale dice ca asupr'a motiveloru nu se póte aduce conclusu.

Hanni'a dice, ca comissiunea pâna la darea deslusiriloru n'a potutu face alta propunere, dara acum densulu, si crede cá si ceilalti membri ai comissiunei dimpreuna cu densulu, voru fi de acordu a primí propunerea lui Romanu de a comissiunei.

Presidiulu la unele diferintie de pareri in cele formale arata ca preste cele formale s'a trecutu si asiá acum fiindu ca s'a vorbitu si in meritu sa se desbata lucrulu si in partea meritórie.

Piso pune de nou intrebarea déca se justifica sistarea arondârei séu bá si se dechiara pentru arondare.

Macelariu este de parere ca sistarea si motivele ei sa si le faca sinodulu de ale sele.

Patiti'a intréba incâtu s'a motivatu dreptu cându s'a vorbitu despre substernerea arondârei cá proiectu congresului natiunalu bisericescu. Néga ca arondarea nu aru mai fi unu simplu proiectu si radiemandu-se pre p. 20 si 29 alu protocolului sinodalu din 1875 ca arondarea nu mai e proiectu ci lege. Atrage atentiunea sinodului asupr'a agendeloru congresului dupa statutulu organicu si ca prin propunerea lui Romanu sinodulu se desaprobà pre sine insusi — spriginesce propunerea lui Gaetanu.

Dr. Mesiot'a pentru propunerea lui Romanu. Boiu deosebesce dóue momente principali si adeca 1) competinti'a congresului fatia cu afacerile eparchieloru; 2) din sistarea facuta sa nu se deduca nisce consecuintie triste si diferintie intre cons. si presidiu. Din contra sa se impace autonomi'a bisericei cu competinti'a congresuale. Sustiene dara conclusele sinodului archid.; amana inse punerea in lucrare pâna dupa decisiunea congresului si face propunerea in intieiesulu acest'a. Trombitasiu spriginesce propunerea lui Romanu.

Pred'a nu aproba sistarea arondârei protopresbiterateloru din causa ca aceea a fostu ordonata prin conclusu sinodalu intratu in putere de lege si nu accepta nici decum relegarea la congresu, pentruca congresulu nu a recunoscutu, déca nu se insiela, nici afacerea intre dóue eparchie de competinti'a sea; nu e multiamitu nici cu modalitatea sistârei, fiinduca s'a facutu numai de archiepiscopu si fâra de consistoriu, pre cându elu privesce in archieppu numai pre presiedintele consistoriului; afara de aceste presidiului a trebuitu sa-i fia cunoscutu conclusulu congresualu dela 1870, cându s'a adusu conclusele in sinodulu archidiecesanu din an. trecutu si atunci trebuiá sa atraga atentiunea sinodului asupr'a acelui'a; este dara pentru efectuirea arondârei si spriginesce propunerea lui Gaetanu.

Presidiulu róga pre sinodu cá in desbaterea cestiunei de fatia sa nu se folosésca membrii de sofisme; sustiene ca congresulu s'a dechiaratu de competente in afacerea amintita intre cele dóue eparchie ale metropoliei si adauge ca nu va suferí nici decum in biserica idei revolutiunare contr'a intregitâtiei bisericei.

Pred'a cere cuventulu in cestiune personale, justifica asertiunile sele, respingendu dela sine insinuâri de idei revolutiunarie.

Presidiulu dechiara ca aceste nu se referu la persóna, ci s'au disu in generalu, si cându s'aru aretá asemene idei le va sci intempiná.

Sorescu gasesce numai cele dise de Dr. Mesiot'a si Trombitasiu purcese din consideratiuni adeverate. Avemu si congresu si sinodu. Afara de statutulu organicu mai suntu si conclusele unui'a si altui'a. Ambe trebuie sa le tienemu de legi. Legile sinodale nu e dreptu ca deroga legiloru congresuale si sustiene procederea presidiului nu de buna, dara de drépta. Spriginesce propunerea lui Romanu combinata cu a lui Boiu.

Se cere incheiarea desbaterei si se primesce. Manole spriginesce propunerea lui Romanu. Gaetanu dice ca deórece nu vrea sa tréca nici cându de revolutiunariu si retrage propunerea. Boiu 'si apara propunerea si declina dela sine alte intentiuni decâtu binele bisericei in intielesulu legiloru si a legei supreme in biserica, carea dupa ap. Pavelu este iubirea. Romanu 'si recomanda propunerea sea, carea punendu-se la votu se primesce cu majoritate de voturi.

In siedinti'a dela 16 Aprile dupa médiadi la 5 óre dupa autenticarea protocolului din siedinti'a premergatóre reportéza ref. comissiunei de petitiuni Hanni'a si ref. comissiunei . . . Sorescu asupr'a raportului fiscalului.

In siedinti'a dela 17 Aprile dupa média di s'au alesu asesorii consistoriali in cele dóue senate respective, dupa decisiunea precedenta din siedinti'a ca fiacare senatu sa constea din câte 9 membri, s'au intregitu consistoriulu in modulu urmatoriu: in sen. bis. I. Tipeiu, B. Baiulescu; in sen. scol. I. Popescu, N. Mihaltianu, Ioanu Papiu, Dr. Mesiot'a, Dr. Hodosiu, Dr. D. P. Barcianu, Candrea, Macelariu, Comsi'a; in sen. epitr. Stezaru, Cuntianu, Hentesiu, Drocu, Dr. Nemesiu, Dr. Racuciu, Bechnitiu, Pred'a, Tecontia.

Revist'a politica.

Dóue telegrame de alalta eri, un'a din Pest'a si alt'a din Vien'a, ambele se ocupa cu deslegarea cestiuniloru cu care se framenta de vre o câteva septamâni ministeriele de dincóce si de dincolo de Lait'a si inca in „secretulu celu mai mare.“ Secretulu, se dicea mai nainte, aduce succesu. Astadi acele dóue depesie ne anuncia, celu putienu pentru Ungari'a o crisa ministeriale. Va se dica, dupa atâté septamâni de desbateri cu usile inchise nici unu succesu si pre deasupr'a si siansele unei schimbâri de cabinetu.

Din orientu vinu pre fia-care di sciri mai serióse. Se vorbesce si acum de incercarea de a pacificá pre insurgenti, inse ceea ce se scrie in ast'a privintia pare a fi mai multu pentru liniscirea spiriteloru departe de teatrulu lupteloru. Câci pre cându diplomati'a promite a mai incercá inca odata pacificarea tienuturiloru resculate corespundintiele câte vinu din Constantinopole, Belgradu si pârtile resculate nu dovedescu alta decâtu ca mâne poimâne versârile de sânge se voru incepe in mesura mai mare si in modu mai sistematicu.

In Serbi'a suntu tóte pregatirile in stadiulu de a erumpe resbelulu in tóte dilele. Despre Muntenegru se sustiene de mai multe diurnale ca are concessiunea Russiei de a intrá in resbelu cu Pórt'a.

Din tierile resculate se sustiene de press'a européna unanimu, ca insurectiunea cresce pre tóta diu'a. In tierile resculate, cetimu, bate la ochi, ca insurectiunea capata o fisionomia, de pre carea se póte vedé ca este o unitate necontestabila in conducerea ei. In Bosni'a se vede ca scopulu insurgentiloru este de a vení in posessiunea capitalei Seraievo. Unu despartiementu de insurgenti a castigatu drumulu dela Banialuc'a si amenintia fórte tare acestu orasiu. Capitanulu insurgentiloru Golub are artileria in tóta form'a si a inceputu bombardarea orasiului Grahovo. In apropiarea dela Grmec avura locu lupte in 22 Aprile. Pre terenulu celu favorabilu incungiuratu de paduri suntu organisati 2000 insurgenti bine inarmati. Acesti'a batura si respinsera unu regimentu de Nizami, ajutati de 600 redifi si 400 basibozuci. Turcii perdura 200 morti si vulnerati. Din tóte luptele se vede ca insurgentii ochiescu fórte siguru. Oficierii turcesci afirma ca insurgentii trebue ca s'au deprinsu in decursulu iernei in puscatulu la tienta si de aceea acum se lupta cá nisce ostasi vechi.

Se dice ca Muktar pasi'a care fu batutu deunedile in pasulu dela Dug'a, capatându nóue sucurse va incercá de nou fortiarea pasului numitu si proviantarea fortaretiei Niksici; cu ce succesu? este alta intrebare. Póte pâna atunci vomu cetí ca fortareti'a strimtorata, de fomea garnisónei turcesci va capitulá si va predá in mânile insurgentiloru.

Dela 28 Aprile se telegraféza din Ragus'a ca unu despartiementu de insurgenti a suprinsu la Gradac pre unu despartiementu de turci, deasupr'a Clecului si leau luatu cestoru din urma 50 cai si 370 vite de taiatu.

In Romani'a s'au deschisu joi, camerile legislative. Mesagiulu domnescu la cetitu generalulu Florescu. Mesagiulu asigura observarea stricta a neutralitâtiei.

„Deutsche Zeitung“ dela 19 Aprile publica urmatórele:

Caldarea farmeceloru orientale ne aduce in fia-care dî câte o nóua surprindere. La Bucuresci s'a instalatu unu ministeriu Florescu. Portofoliele de interne, finance si lucrâri publice suntu in mânile militariloru. Trei generali suntu chiamati se decida in Romani'a lupt'a dintre liberalii nationali si conservatori. Mai ca nici au potutu visá liberalii-natiunali ca cris'a se va terminá in asemene modu. Se reamintimu dar' evenimentele cele mai recente intemplate in acésta interesanta tiéra.

Cabinetulu Catargi, dupa mai multe caderi la senatu, a fostu silitu se disolve acestu corpu. Astufeliu s'au facutu nóue alegeri pentru senatu, cari s'au terminatu in daun'a guvernului conservatoru. Ce a fostu dara mai naturalu decâtu cá partid'a invingatóre se via la cârma! in realitate principele a si voitu se urmeze calea constitutiunala insarcinandu pe Vernescu cu compunerea noului cabinetu, insa intrigele dela palatu au subminatu positi'a viitorului primuministru inca inainte de a fi fostu in faptu ministru presiedinte.

Prin urmare formele s'au indeplinitu, Catargi s'a dusu, insa spiritulu si principiele lui au remasu in persón'a dlui generalu Florescu, care acum va esecutá cu energia militara ceea ce Catargi impreuna cu prefectii sei pregatescu pre cale civila.

Déca aru trebuí sa respundemu care din aceste dóue cabinete, Florescu séu Vernescu, este mai potrivitu pentru noi, amu a spune ca nici unulu; insa déca din aceste dóue amu fi siliti cá sa ne alegemu, atunci atâtu in interesulu nostru câtu si in alu vecinei nóstre tieri, amu dá preferintia cabinetului Vernescu-Bratianu.

Cari suntu dara tendintiele acestoru dóue mari partide in tiéra?

Se dice ca liberalii-natiunali dorescu o Dacia mare. Se póte, noi insa se nu le turburâmu acestu visu, pentruca elu nu va devení nici odata o realitate, remanendu pentru totu-déun'a numai unu visu si nimicu mai multu. Cu modulu acest'a liberalii-natiunali nu voru inscená nici decum calea croita de rosii de odinióra, ci in prim'a linia cu séu fàra dinasti'a domnitóre, voru sa aduca ordine in financiele statului, sa reduca bugetulu armatei si sa se emancipeze de influinti'a politicei straine si in specialu de acea a Rusiei, care este ruin'a Romaniei.

Din contra, guvernamentalii au in vedere numai binele dinastiei, care le asigura sinecure, functiuni, averi si demnitâti. Precum principele fiindu nétmiu astufeliu va remâné, totu asemenea strainu va remâné si de tiéra; positi'a lui prinde radecini numai in umilinti'a multimei incelatiloru de functiuni si in profitulu diplomatiei straine, câci se lasa a fi intrebuintiatu cá papusia de unii séu de altii, ascultându numai de sioptele loru.

Politic'a viitóre a liberaliloru nationali nu póte fi nici odata periculósa pentru Austri'a, de óre-ce liberalii nu se voru lasá nici odata a fi imbrânciti de politic'a rusésca.

Negresitu, liberalii-nationali iubescu multu a jucá unu rolu de putere mare; insa acést'a este pentru Austri'a mai putienu periculosu de câtu cá guvernulu din Bucuresci sa se lase a fi influintiatu de câtra cabinetulu din Petresburg, cum se intâmpla cu asiá numitii conservatori romàni.

Misiunea Austriei nu este dara de a mantiené pre principele Carolu pe sdruncinatulu seu tronu. Noi urmarindu in orientu o politica curatu de interese, nu putemu prinde gustu pentru noulu ministeriu alu sabiei din Bucuresci.

Cetimu in „Correspondance générale autrichienne:

Diuariele oficióse se silescu dilele acestea a aretá inca odata intieléépt'a mesura de care a datu proba guvernulu romànu atâtu refusandu a intrá intr'o politica aventurósa câtu si abtienendu-se de a incuragiá principatele vecine la o ciocnire alu cârei resultatu este celu putienu indoiosu.

Nu s'aru putea in adeveru negá ca guvernulu românu n'a fostu fericitu si de buna idea ferindu-se de ori-ce participare la cris'a politica, pe care insurectiunea herzegovinesa a provocat'o in micele state tributarie din peninsul'a Balcaniloru.

Romani'a n'a fostu mai putienu favorisata in cris'a financiaria, cu tóta situatiunea dificila in care se afla prin natura esclusivu agricola a resurseloru sele. Din caus'a coincidentiei buneloru recolte in Europ'a si Americ'a grânele române, negasindu de locu scurgere prin esportatiune, au remasu pe locu, si in deposite se afla in valóre de celu putienu 30 de milióne.

Banii in circulatiune au devenitu asiá de rari, incâtu napoleonii de auru, atâtu de respanditi in tempi ordinari, disparusera cu deseversire. Monet'a de argintu, batuta de statu, si care nu e primita in strainatate, formá, impreuna cu o cantitate óre-care de lire otomane, unic'a resursa a tierei pentru trebuintiele comerciului. Câtu despre chartiele române, ele mai nici ca aveau cursu chiaru cu pretiuri scadiute. Inundatiunile insa cari au bantuitu mai tóta Europ'a au avutu de efectu a determiná in porturile dela Dunare o reincepere fórte pronunciata a esportatiunei de cereale; banii intra iérasi in tiéra si chartiele 'si reiau creditulu. Sémanaturile de tómna se arata din cele mai frumóse; cele de primavéra suntu favorisate de unu tempu esceptionalu. Spre a acoperí neajunsurile caseloru statului s'a propusu arendarea vâmiloru si a salineloru. Nu e de locu indoiéla ca venitulu acestoru imposite se va marí multu printr'acést'a, câci veniturile erau absorbite in mare parte de esactiunile unor'a din amploiati, precum si de unii negutiatori cari dedeau declaratiuni false.

Se afla ca d. Zinoview, insarcinatu pâna acum a representá pe Rusi'a in Bucuresci in calitate de consulu generalu, a fostu numitu ambasadoru in Persi'a, numele dlui Stuartu Rusu, de origine engleza, se pronuncia pentru postulu vacantu alu dlui Zinoview. Acestu personagiu e casatoritu si averea lui cea mare dà sperantie ca o va duce cu unu mare lucsu in casa, dupa ce se va stabilí in Bucuresci.

Cetimu in diuariulu elinescu „Nea Imera“ urmatórea corespondintia din Bucuresci:

„Tractativele care de mai multu tempu se faceau intre Romani'a si Rusi'a, pentru incheiarea unei conventiuni de comerciu si de marina, s'au terminatu si asiá dara la 15 ale lunei curente (Martie), in ministeriulu afaceriloru straine din Bucuresci, s'a subscrisu actulu definitivu de plenipotentii pârtiloru contractante dd. Balaceanu, ministrulu afaceriloru straine alu Romaniei, si Zinoview, agentele diplomaticu alu Imperatului Rusiei in Bucuresci.

„Acésta conventiune, cuprindietóre de XX de articole, este o nóua proba a recunóscerei drepturiloru suverane ale Romaniei din partea unei mari puteri si unu pasiu siguru si nepericulosu câtra independinti'a deplina; deci amicii sinceri ai popóreloru crestine din oriente nu potu decâtu sa impartasiésca bucuri'a Romaniei pentru acestu frumosu faptu, pentru care cu dreptu cuventu, se póte mandrí ministeriulu Catargi si totu in acel'asi tempu si ex-ministru de afacerile straine B. Boerescu; fiindu ca acest'a din urma pusese basele conventiunei mentionate si incepuse tractativele respective cându erá ministru, iér ministeriulu Catargi, fiinduca prin d. Balaceanu, succesorele dlui Boerescu, in putienu tempu a condusu la unu fine fericitu o lucrare care ridica positiunea politica a Romaniei in consortiulu stateloru Europei.

„Acésta conventiune se va supune la aprobarea corpuriloru legiuitóre, si, precum aflâmu, preste putienu va fi urmata de dóue alte asemene, dintre care un'a va fi conventiunea cu imperiulu germanu cealalta cu Ellad'a. Lucrârile pentru cea cu imperiulu germânu suntu destulu de inaintate, in câtu chiaru pléca la Berlinu plenipotentele specialu alu romaniei, d. Maiorescu, dupa serbatorile pasciloru (déca informatiunile mele nu suntu gresite) spre a terminá tractativele si spre subscrierea instrumentului definitivu. Dara pre câtu privesce cea cu Ellad'a, intâlnirile preliminare au inceputu de mai multe dile, precum se dice, intre d. Balaceauu, ministrulu afaceriloru straine alu Romaniei si d. Rangabes, representantele guvernului elenicu.“

„Corespundinti'a Havas“ comunica dupa „Journal de Saint-Petersbourg“ ca cu tóte coalitiunile puteriloru celoru mari, pacea Europei nu e mai asigurata cá pâna acum. Dupa acestu diuariu tocmai asecurârile reciproce ale puteriloru, reinnoite atâtu de desu in privinti'a nestramutatei loru amicitii, aru puté desperá pe optimistii cei mai staruitori. Tóte aceste asecurâri, nu oprescu câtusi de putienu pe puteri de a se pune din ce in ce mai multu pe picioru de resbelu si de a transformá Europ'a intr'unu lagâru imensu de batalia.

„Relatiunile puteriloru intre densele, aru lasá multu de doritu. Angli'a si Russi'a, dupa câte se pretindu, se pusese cu unu ochiu neincredietoriu; raporturile intre Austri'a si Russi'a n'aru fi mai curate. Dejá s'aru fi respanditu sgomotulu ca positiunea comitelui Andrássy aru fi siovaindu si unu nou ministeriu aru face intielegerea dintre Austri'a si Russi'a fórte indoiósa; intielegerea intre cele dóue imperii nu se póte dara considerá cá satisfacetóre, si acésta intielegere depinde dela presenti'a in capulu ministeriului cutârei persóne mai multu decâtu dela a cutârei'a alt'a.

„Câtu despre Germani'a, politic'a sea in fati'a cestiunei orientului n'aru fi destulu de clara pentru cá sa se póta judecá de pe acum rolulu ce va jucá in viitoriu. Fâra indoiéla, Germani'a a declaratu ca aru lasá Russiei si Austriei initiati'va in privinti'a cestiunei turcesci; dar' de ací n'aru resultá inca ca la momentulu decisivu cabinetulu din Berlinu aru remané neutru. Russi'a, apretiéza amiciti'a Germaniei, totu atât'a precum acést'a tiene séma de a Russiei; insa n'aru trebuí sa se uite ca s'aru putea nasce unu conflictu intre aceste puteri din partea orientului. In desiertu optimistii rusi si germanofilii punu inainte legaturile de amicitia cari unescu pe Russi'a cu Germani'a, séu se referescu la recunoscinti'a ce Germani'a datoresce Russiei, care a contribuitu atâtu de multu la unificarea sea. Cuventulu de „recunoscintia“ nu esista in dictionariulu diplomaticu si politic'a de sentimentalismu e necunoscuta principelui de Bismark. Póte fi cine-va convinsu ca nici principele de Bismark, nici ori-cine altulu, care s'aru aflá in capulu guvernului, nu s'aru lasá vre-odata sa fia condusu prin simtieminte de recunoscintia si nu s'aru inspirá, din contra, decâtu din interesele Germaniei, placa séu nu acést'a Russiei.“

Sibiiu in 16/28 Aprile 1876.

Onorata Redactiune! In nr. 30 alu „Telegrafului Romanu“ din a. c. se publica unu apelu alu unui fiiu credinciosu alu protopopiatului Lupsiei adresatu câtra on. d. deputati sinodali in caus'a arondârei protopresbiterateloru.

Dupa ce cea mai mare parte a acestui articulu este un'a plagiatura a unui votu separatu a reposatului adm. protopop. Nicolau Todoreanu pertractatu si achisu la actele sinodale, unu actu consumatu de câtra forulu competinte prin urmare ne mai aptu la desbatere eu 'lu petrecu numai cu putiene observatiuni:

Este un'a incercare de seducere, afirmânduse cumca vre unu tienutu se despartiesce de altu tienutu prin unu zidu. Comunele din care se compune protopresbiteratulu Lupsiei jacu in valea Ariesiului si suntu insirate cá niste margele pre délungulu Ariesiului dela Câmpeni pâna in Turd'a, si intre sine suntu judecatoresce impartite chiaru asiá precum s'a arondatu bisericesce prin conclusulu sinodului, ce este faptu nedubitaveru. Nu egoismulu, nici interesu particulariu a condusu pre ven. sinodu archidieesanu la acésta arondare a aceloru comune, pentru ca aceea arondare convine chiaru cu interesulu poporului, care chiaru si la sinodulu presente recurge de nou din mai multe parochii pentru punerea in lucrare a acelei arondâri precum diu comunele Ocolisiulu mare si altele comune, cari intru tóte gravitéza la emporiulu Turd'a.

Me miru de domnulu Redactore alu „Tel. Rom.“ care inca a contribuitu cá deputatu sinodale la aducerea conclusului de sub cestiune si care a auditu tóte datele si motivele spre arondare cum a potutu dá locu unui plagiatu in fói'a sea, pentru ca cele ce se dicu in articlu se afla chiaru la actele sinodali si fiesce care deputatu le pote vedé. Mai multu insa me miru cum póte cu asiá usiurintia a espune barbati probati a bisericei suspitiunei de a se inferá cá ómeni egoistici de câtra unu anonimu chiaru in acea parte a jurnalului seu despre care pórta responsabilitate.*)

Nu este adeveratu cumca barbatii enumerati in acestu pamfletu aru fi consangeni, si d. redactore inca scie acést'a. Cumca nu s'a lucratu din interesu particulariu la arondarea comuneloru din protopp. Lupsiei se vede chiaru din desbaterile sinodali; ci mai multu inca din propunerea facuta prin deputatulu Rubinu Patiti'a in anulu 1875 nr. protoc. 20 prin care se cere esmiterea unui comisariu in fati'a locului spre orientare, ce insa pâna adi nu s'a facutu.

Eu sum de convingere cumca anonimulu togm'a din interesu se svârcolesce atâtu contr'a conclusului sinodale de fric'a aceea, ca venindu comunele sub o nóua inspectiune bisericésca se voru dovedí unele fapte, cari voru compromite aprigu administrarea aceloru comune si anume prapadirea fondului scolare din comun'a Ofenbai'a infiintiatu de câtra cinci comune inca pâna acelea se tieneau de protopp. Câmpeniloru in suma de mai multe mii florini.

Dreptu ce me vedu in dreptu a denegá anonimului fatia de cererile comuneloru bisericesci indreptate chiaru in dilele aceste ven. sinodu indreptatirea de a combate conclusulu sinodului, iér' incâtu se atinge de personalitâtile acelui articlu me marginescu a constatá, ca asertiunile anonimului suntu nefundate si scornituri órbe.

Eu sum cuscru cu doi din acei domni, inse cu ceilalti nu sum in nici o afinitate, dar' si déca aru fi acesti barbati consangeni, credu ca intregulu sinodu archidiecesanu, care a conclusu acea arondare, nu i se póte imputá acést'a, si prin urmare nici singurateciloru membri sinodali Lucrulu de care se incercá anonimulu se justifica de sine inaintea ori-cârui, care cunósce tienutulu de sub cestiune, dar' se justifica si prin aceea ca déca s'aru sustienea protopopiatulu Lupsiei atunci e imposibila resiedinti'a unui altu protopp. in Turd'a, si nici unu omu cu minte nu va lasá sa cada emporiulu Turd'a pentru satulu simplu si seracu Ofenbai'a.

Rubinu Patiti'a,
dep. sinod.

Romani'a.

Joi, 8 Aprile, aniversarea dilei nascerei si a proclamârei M. S. domnitoriului, s'a celebratu, la órele 10 de diminéti'a, in sânt'a biserica a metropoliei de câtra eminenti'a sea metropolitulu-primatu, incongiuratu de inaltulu cleru, unu te-deum, la care a asistatu domnii ministri, corpulu diplomaticu, membrii curtiei de casatiune si ai curtiei de compturi, curtile si tribunalele, autoritâtile civile si militare si unu numerosu publicu.

M. S. Domnitoriulu a primitu felicitârile dloru ministri, dlui primariu alu capitalei, dlui generalu comandantu alu diviziunei a II-a teritoriala, dlui prefectu alu politiei si a casei sele civile si militare.

Unu mare numeru de persóne s'a inscrisu la palatu.

La órele 2 dupa amédi, s'a facutu o mare parada militara cu tóte trupele din garnizona. Trupele au fostu insiruite in ordine de bataia incepându la alu doilea rendu alu sioselei kiseleff. La 2 óre precisu a sositu mari'a sea calare si insotitu de unu numerosu stat-major; M. S. Dómn'a erá in trasura deschisa cu dómnele si domnisiórele de onóre.

Dupa ce mariile loru au trecutu pre dinaintea frontului in urârile cele mai calduróse ale trupei, s'au intorsu la alu doilea rendu unde au primitu defilarea, care s'a seversitu in cea mai perfecta ordine, precum urméza:

Plutonulu de gendarmi calari deschidea marsiulu.

Batalionulu de vânatori.

Regimentulu I, III si VI de linie.

Batalionulu de geniu.

Batalionulu pe pompieri.

O bateria din artileri'a teritoriala din Bucuresci.

Siese baterii din alu 2-lea regimentu de artileria.

Dóue escadróne din regimentulu 1 de rosiori.

Dóue escadróne din regimentulu alu 2-lea de rosiori

Escadronulu de militieni calari de Bucuresci.

Unu escadronu (Illov) din alu 3-lea regimentu de calarasi.

Marsiulu colónei s'a inchisu printr'unu plutonu de gendarmi calari.

Unu numerosu publicu asistá la acésta serbare nationala.

Dupa defilarea trupeloru, Mariile loru s'au intorsu cu aceeasi ceremonia la palatu, iér' trupele au intratu in cuartierele loru.

M. S. Domnitoriulu a binevoitu a intruní, in acea dî, la prândiu pre Inaltu Présanti'a Sea Metropolitulu primatu, dnii ministri, d. presiedinte alu sectiunei I-a alu inaltei curti de casatiune (d. primu presiedinte lipsindu din capitala.) Dlu primariu alu capitalei, dnii agenti diplomatici ai tierei prelânga curtile dela Petersburg si Belgradu, d. generalu comandantu alu divisiunei a 2-a teritoriale, d. inspectoru generalu alu servitiului sanitariu alu armatei, d. prefectu alu politiei precum si domnii oficieri superiori din garnisona, preste totu aprópe 90 persóne.

La acestu prândiu d. generalu Florescu a purtatu urmatoriulu toastu:

„Guvernulu si armat'a uréza M. S. Domnitorului si M. S. Dómnei ani multi si fericiti, pentru a se puté realisá inaltele si patrioticele aspiratiuni ce inaltimea Vóstra aveti pentru tiéra.“

I. S. Domnitorulu a respunsu:

„Multiamindu pentru urârile ce 'mi esprimati, radicu acestu paharu

---

*) Redactiunea n'a voitu a se amestecá intr'o afacere, care este adresata sinodului archidiecesanu, pentru cá sa nu i se faca o imputare ca voiesce sa preocupe parerea membriloru sinodali nici in o directiune.
R.

in onorulu tierei si alu armatei pre care le privescu in totu-déun'a cu dragoste si incredere. Suntu siguru ca Ddieu va intinde mân'a sea puternica asupr'a Romaniei si va luá in paz'a sea scump'a nóstra tiéra.

„In sanatatea d-vóstra!"

Aceste cuvinte au provocatu urârile cele mai entusiaste.

Dupa prândiu, Inaltimea Sea a binevoitu a se intretine cu domnii asistenti pâna pe la órele 9, cându apoi s'a retrasu.

„Monitoriulu oficialu" de luni publica urmatoriulu comunicatu:

„Romanulu" de Dumineca, 4 curentu, relatandu cele petrecute cu ocasiunea combinârei unui ministeriu din coalitiune, care n'a reusitu a se formá, contiene mai multe neesactitâti.

Restabilimu adeverulu fapteloru in modulu urmatoriu:

„In urm'a retragerei ministeriului Catargiu, M. S. Domnitoriulu a chiamatu pe d. Vernescu, unulu din membrii coalitiunei, care se aflá presentu in capitala, insarcinandu-lu a se intielege cu colegii sei pentru a compune ministeriulu. D. Vernescu a primitu acésta insarcinare si a dóu'a di a venitu la Palatu cu o lista cuprindiendu compunerea ministeriului in modulu urmatoriu:

„D. Georgiu Vernescu, presiedinte alu consiliului si ministru de interne.

„D. M. Cogalniceanu, ministru de esterne.

„D. Ioanu Ghic'a ministru justitiei.

„D. Ioanu Brateanu, ministru de resbelu.

„D. Manolache Costachi, ministrulu lucrâriloru publice.

„D. Dimitrie Sturz'a, ministrulu financieloru.

„D. Eugeniu Statescu, ministrulu culteloru.

„M. S. Domnitoriulu, esprimandu dorinti'a ca d. Ioanu Brateanu sa tréca dela ministeriulu de resbelu la celu de financie, unde a maî fostu in acésta calitate, consecuenti'a naturala erá, ca d. Dimitriu Sturz'a, propusu la financie, nu mai putea ocupá acel'a-si ministeriu.

„Tóta dificultatea s'a redusu dar' numai in privinti'a portofoliului ministeriului de resbelu.

„Mari'a Sea Domnitoriulu, condusu de unu inaltu spiritu de conciliare, a binevoitu a primí tóte persónele cuprinse pe lista si s'a marginitu a cere sa se incredintieze acelu portofoliu unui militariu, fia generalu fia chiaru colonelu, ce s'aru desemná de d. Vernescu, nevoindu a impune o persóna determinata, ci numai insistandu a se aflá unu membru alu ostirei, cá mai competinte, in capulu administratiunei militarie.

„D. Vernescu, in urm'a consultârei cu colegii sei a declaratu, ca nu póte primí acésta modificare si a depusu mandatulu pentru formarea noului ministeriu.

„Déca ministeriulu Catargiu s'a retrasu mai inaintea intrunirei corpuriloru legiuitóre, a facutu acestu actu conformu usului parlamentariu admisu in unele casuri grave de tierile constitutionale, pentru cá sa dea, precum dice in demissiunea sea, ministeriului viitoriu tempulu necesariu pentru a studiá cestiunile pendinte si a pregatí solutiunile cari nu se potu amená fâra vatemarea intereseloru celoru mai serióse ale tierei.

„Câtu despre pretensiunea „Romanulu"i, ca opositiunea, venindu la putere, aru avea dreptulu sa impuna Mariei Sele Domnitoriului, in modu absolutu si fâra nici o reserva, list'a membriloru noului cabinetu, ea este cu totulu contrarie nu numai art. 93 din constitutiunea tierei, ci chiaru usului parlamentariu din tóta lumea, dupa care suntu doi factori cari concura la formarea si mantienerea la putere a unui ministeriu: capulu statului si corpurile legiuitóre."

Altu comunicatu. „Diariulu „Românulu," intr'unulu din numerile sele, tratédia, intre altele, si urmatórea cestiune:"

„Ca staruinti'a dlui Ioanu Bratianu, in a obtiené portofoliulu ministeriului de resbelu, provené mai cu séma din dorinti'a ce avé d-sea de a aplicá unu nou planu de organisare militara mai economicu. Guvernulu aru fi fericitu de a puté profitá de unu asemenea proiectu, si ast-feliu crede ca d. I. Bratianu 'lu va publicá, spre cunoscinti'a tuturoru, dara mai cu séma spre a se puté da in studiulu corpului ofitierescu, care sa mediteze asupr'a lui si in urma spre a se vedé, déca guvernulu póte profitá de densulu.

(Ilu va publicá atunci, cându va publicá si marele opu alu seu „Istori'a universala" pre care o scriá in tempulu esiliului si alu inchisoriloru sele. Scimu ca pre masa i se aflau caete, pre cari se vedé numerati'a 960 si atâtea, cum si pre altulu 2600; incâtu se mirau, cei ce 'lu visitau, de atât'a labóre; erau insa si de acei'a, cari sciiau, ca numerati'a pagineloru incepe de ací si ca paginele de la 1 pâna la 960 si de ací pâna la 2600 si atât'a, nu suntu inca scrise!... Va asteptá dar' multu generalulu Florescu acelu planu, pre care erá sa-lu aplice d. I. Bratianu, déca se facé spatariu; pentru ca spatari'a aru fi fostu sa 'lu inspire. Pacatulu sa-lu traga acei'a, cari s'au impotrivitu la spatari'a dlui Ioanu Bratianu!

Varietâti.

⁂ **Rectificare.** Subscrisulu cá fostu conducatoriu alu cursului supletoriu in cerculu Sighisiórei, tienutu din 1 incl. 17 Aug. 1875 afla de oportunu a se rectificá in urmatórele:

Fiindu-mi incredintiata impartirea diurneloru invetiatoresci din partea comisariului concerninte si primindu spre acestu scopu cá colecte din protopresbiteratulu Sighisiórei 17 fl. 90 cr. v. a. iéra dela prévenerabilulu consistoriu 80 fl. v. a — impartite aceste sume invetiatoriloru in pârti egale; — a resultatu cá diurne restante si nesolvite 108 fl. 20 cr. v. a.

Prin urmare amu onóre a aduce la cunoscintia p. t. dd. invetiatori din cestiune ca. pentru acoperirea acestoru restantie diurnale pâna in diu'a de astadi n'a primitu atâtu préonoratulu domnu comisariu câtu si subscrisulu nici unu cruceriu, séu apoi alte dispositiuni in caus'a acést'a.

Fia insa in firma sperantia fratii invetiatori, ca dupa raportulu facutu; — venerabilulu consistoriu archidiecesanu cá senatu scolariu cá totudéun'a asiá si acum nu va lasá acestu evenementu fatalu nepipaitu, — si ca préonoratu acel'asi va eruá pe viitoriu de tempuriu asigurarea diurneloru spre scopulu salutariu supramemoratu — prelânga cari amu onóre a me subsemná.

Sighisiór'a 12/24 Aprile 1876.

Dem. V. Moldovanu,
preotu gr. or. si invetiatoriu primariu in Sighisiór'a.

⁂ **Musce columbaciane.** In fostulu confiniu militariu alu Banatului temesianu se prasescu in nisce bâlti si rovini nisce musculitie veninóse, cari suntu cunoscute sub numele de musce de columbaciu si cari facu mari stricaciuni la vite in tóte pârtile pâna unde ajungu. Favorite de caldur'a estraordinaria din primavér'a acést'a s'au prasitu de totu multe si s'au si respanditu spre nordulu Banatului si in Transilvani'a pre Muresiu in susu pâna la Alb'a-Iuli'a si preste Zarandu pâna la Abrudu si Zlatn'a. Drumulu pre unde ajunge plag'a acést'a este insemnatu cu numeróse cadavre de vite mari si mici. Economii numai tienendu vitele in grajduri numai ungendule cu mirosuri tari si afumândule cu feliurite fumuri le potu scutí de mórtea sigura. O plóia recorósa le-aru pune musceloru capetu.

⁂ **Originea espositiuniloru.** De-si s'a vorbitu in multe renduri despre acestu subiectu, totusi credemu interesantu a-lu reamintí. „Journal des Débats" ne vine in ajutoriu cu urmatórea aruncatura de ochi:

„Sub Ptolomeu Philopatar s'a datu o serbare pompósa la care acestu faraonu facuse a se espune de câtra negutiatorii dela Thebe si Memphis totu ce Egipetulu producea mai lucsuriosu.

„Dela acea epoca prea departata pâna la espositiunile din mediulu-evu cá si din epoc'a renascerei, nu se mai vede nici o intrunire a produseloru industriale ale unui orasiu ori ale unei natiuni. Se vedé celu multu negutietori de postavu si giuvaiergii impodobindu magasinele loru cu ce aveau mai bogatu, cu ocasiunea visitei vreunu suveranu, dar' ací numai se marginescu espositiunile industriale de pe atunci in Franci'a si in alte pârti.

„Tocmai la anulu alu VI-lea alu republicei, adeca la finele secolului XVIII lea, se produse ce-va care se póte numí o espositiune.

„110 esposanti se gasira la unu singuru locu spre a espune putienele produse ale loru din fabricele Parisului si a chiamá populatiunea sa le vadia. Acésta prima espositiune durà trei-spre-diece dile.

Acesti 110 esposanti forméza miediulu care, dupa trecere de siése-dieci si siepte de ani, se marí si formà mai bine de patru-dieci de mii.

Unu mare numeru de espositiuni de produse industriale au avutu locu dela inceputulu seclului incóce: espositiunea prin escelentia este cea din anulu 1867.

„Les Débats" amintesce succesulu stralucitu alu acestei espositiuni, si cum ea n'a constatu decâtu prea putienu pe statu, acoperindu-se cheltuelele prin beneficiele ce ea a produsu.

⁂ Cetimu in „Jornalu de Bucarest:

„Domnisiór'a Mari'a Florescu fiic'a generalului ministru de resbelu, a primitu dela d. Thiers o scrisóre care e unu modelu de gratia juvenila. D. Thiers se intâlnise la Vevey, in var'a trecuta, cu fiicele generalului Florescu Elu pastrà dela densele cea mai buna suvenire si le-a tramisu portretulu seu insotitu de o scrisóre plina de farmecu. Ni s'a citatu o frasa care cuprinde unu consiliu datu de d. Thiers si cu ocasiunea medaliei ce i s'a presentatu, acum doi ani. „Orezu a vedé frumós'a vóstra Romania prospera si independenta. Ea va fi astu-feliu déca va fi intielépta si déca nu se va amestecá catusi de putienu in agitatiunile politicei orientale. Acestu consiliu concorda pre deplinu cu atitudinea guvernului românu, care nu s'a departatu câtusi de putienu si nu se va departá dela reserv'a ce 'i impunu situatiunea si interesele sele."

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Aprile 1876

Metalicele 5%	64 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 75
Imprumutulu de statu din 1860	108 75
Actiuni de banca	870 —
Actiuni de creditu	139 25
London	120 25
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73 80
„ „ „ Temisiorene	72 50
„ „ „ Ardelenesci	73 50
„ „ „ Croato-slavone	83 —
Argintu	103 40
Galbinu	5 68
Napoleonu d'auru (poli)	9 55

Nr. 100/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu in care este impreunatu si postulu de invetiatoriu in comun'a Prostea protopopiatulu Nocrichiu Cincu-mare lânga neputinciosulu parochu Chirionu Rotariu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 9 Maiu a. c.

Emolumintele suntu:

a) A trei'a parte dela portiunea canonica statatóre din 10 jugere pamentu aratoriu si de fenatiu.

b.) Dela 80 familii din mesurile de bucate, si din stol'a statorita de sinodulu protopopescu, iéra a trei'a parte, care impreuna computate dau sum'a de 152 fl. 8⅓ cr. v. a.

c.) Leaf'a de invetiatoriu parte dela poporu parte din alodiulu comunei de 200 fl. v. a. Laolalta 352 fl. 8⅓ cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite in intielesulu Statutului organicu pâna la terminulu indicatu, la subscrisulu oficiu protopresbiterale. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru avé preferintia.

Nocrichiu in 1 Aprile 1876.

In contielegere cu comitet. parochiale.

Oficiulu protopresbiterale.
G. Maieru,
(2—3) adm. ppescu.

Edictu.

Teresi'a Horg'a din Dumbravití'a de religiunea gr. or. parasindu de mai multu tempu pre legiuitulu ei barbatu Ioanu Caceu din Sacamasiu fâra de a se scí, unde se afla, — se citédia prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu, — cá foru matrimonialu — in terminu de unu anu si o di, câci nepresentandu se, procesulu divortialu asupr'ai intentatu se va pertractá si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. alu Dobrei, tienute la Dobr'a in 24 Februariu 1876.

I. Papiu,
protop. Devei si
(1—3) adm. Dobrei.

Edictu.

Iustin'a Ilie I'ie ne-orustica din Magerasiu, in districtulu Brasiovului, carea de doi ani a parasitu pre barbatulu ei Nicolau Necul'a, fâra a se putea eruá ubicatiunea ei — prin acést'a se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu in terminu de unu anu si o di, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Brasiovu in 13 Februariu 1876.

Scaunulu protopopescu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Iounu Petricu
(2—3) protopresbit.

Subscrisulu are onóre a aduce cu tóta reverinti'a la cunoscinti'a inaltei Nobilimi, c. r. militari si pl. t. publicu, ca la 9 Aprile a. c. va deschide, cu devis'a eftinu si bunu, localulu seu arangiatu de nou si câtu se póte de bine assortatu de

Caffea si Conditoria

in strad'a Cisnadiei Nr. 31.

Fiindu subscrisulu in pusetiune de a duce in deplinire totu feliulu de comandâri in acestu genre in modulu celu mai gustiosu, se va silí totodata a castigá câtu mai curendu inaltulu patrociniu si deplin'a multiamire a onoratiloru sei musterii; deci se róga de numerósa si binevoitóre frecuentia,

Cu tóta stim'a
3—3 **Bertoldu Frentz.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 32. ANULU XXIV.

Sabiiu 22 Aprile (4 Maiu) 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a VII din 16 Aprile dupa amédi.

Dupa deschiderea siedintiei la 5 óre presidiulu presentéza trei petitiuni cari se transpunu la comissiunea petitionaria.

La ordinea dilei este referat'a comissiunei pentru propuneri. Reportorulu I. Hanni'a referéza urmatórele propuneri:

La propunerea ppresbiterului Rosiescu, cá dintre concurentii resp. candidatii de preotia la vre-o parochia, consistoriulu sa intarésca totu-déun'a pre celu mai cualificatu — comissiunea propune: ca de vreme ce s'a facutu in anulu trecutu unu regulamentu in acést'a privintia, cestiunea e regulata si astfeliu e de prisosu a aduce alta norma, deci sa se respinga propunerea dlui Rosiescu.

Propunerea comissiunea se primesce.

La rogarea comunei bis. Gradisc'a fiscale din ppresbiteratulu Hatiegului pentru a se anectá la ppresbiteratulu Orestiei, comissiunea propune: sa se incuvintieze cererea petentiloru si sa se insarcineze Consistoriulu cu esecutarea ei.

Dep. S. Piso propune: sa se relége acést'a causa simplu la Consistoriu spre resólvere, iér' Par. pp. Ratiu apera propunerea comissiunei.

Se primesce propunerea comissiunei.

Asupr'a recursului substernutu de comitetele parochiali din comunele: Chiscadaga, Nevoiesiu, Fizesiu-Barbara, Stasneasa, Salisciór'a, Dealu-mare, Valisiór'a, Suligete, Caenelu, Tornadi'a, Burnere si Soimusiulu muresianu din protopr. Joagiului I. contr'a anectârii loru la ppresbiteratulu Devei, comissiunea propune: Recursulu sa se transpuna la Consistoriulu arch. care va avé sa erueze starea lucrului si sa substérna resultatulu cercetâriloru la celu mai de aprópe sinodu arch.

Dr. Hodosiu propune, cá consistoriulu, câruî i se transpune acestu recursu, sa-lu iá in consideratiune si sa-lu combineze la proiectulu care se va asterne congresului natiunalu bis. cu privire la arondarea ppresbiterateloru.

Sim. Piso spiginesce propunerea comisiunei, care, dupa ce Dr. Hodosiu retrage pre a sea, se si primesce.

Rogarea comitetului paroch. din Sohodolu: sa se sustiena numele ppresbiteratului Branului, nefiindu motivata, comissiunea nu o póte considerá.

Dr. Hodosiu propune, cá ppresbiteratulu in cestiune sa se numésca „Bersabranu,“ dara acést'a propunere neacceptându-se sinodulu apróba propunerea comissiunei, aperata si de dep. Baiulescu Sorescu si Duvlea.

Comissiunea pentru propuneri reportându prin refer. seu Sorescu asupr'a reportului fiscalului consistorialu propune:

La punctu 1 din reportulu fiscal. care se referesce la procesulu fondului seminarialu contr'a bar. Ad. Recsey pcto 800 fl. m. c. si a fundatiunei bisericei din cetate numita Zirichiana pcto 1000 fl. v. a: cá de vreme ce s'au facutu unii pasi procesuali de prisosu, sa se indrumeze fiscalulu cá pre venitoriu sa eviteze atari mesuri si sa incungiure spesele zedarnice.

Se primesce propunerea comisiunei.

Punctele 2, 3, 4, 5, 6, din raportulu fiscalului, cari se referescu la pretensiunea fondului de 30,000 ctra Alb. Gencsi pcto 2570 fl., la pretensiunea fondului sidocsialu contra Miko Mih., la pretensiunea fondului mogaianu ctra Horváth Fer. de 450 fl. la o pretensiune a fondului Franciscu Iosefianu ctra unei societâti din Apoldulu inf. pcto 5670 fl si la pretensiunea fondului catedralu contra Hergoth'a pcto 4000 fl. se iau la propunerea comissiunei la cunoscintia.

La punctu 7 relativu la o pretensiune a fondului sidocsialu contra I. Radu pcto 200 fl. comisiunea propune: sa se indrumeze fiscalulu a nu mai prolungí terminele de licitatiune din autoritatea sea propria.

Dr. Hodosiu e contr'a acestei propuneri si cere sa se ia acestu punctu la cunoscintia, iér' dep. Hanni'a pledéza pentru propunerea comissiunei, care se primesce.

La pctele 8 si 9 din raportu relative la pretensiunea fondului Siagunianu ctra Carl Morscher pcto 500 # si a fonduriloru archidiecesei la dlu Piposiu pcto 3500 fl. comisiunea propune cá raportulu sa se ia spre sciintia cu observarea, cá caus'a procesuala a fondului Siagunianu sa se transpuna la administratur'a acelui fondu, iér incâtu despre dlu Piposiu sa se indrumeze fiscalulu a dispune cele de lipsa pentru incassarea pretensiunei.

Se primesce propunerea comissiunei.

Comissiunea mai propune in genere: Sinodulu sa indrumeze pre Consistoriu, cá acest'a sa provóce pre casariulu seu a cere despre fia-care actu datu fiscalului spre improcesuare reversu formalu, de asemene sa faca cassariulu unu conspectu despre actele predate si fiscalulu despre cele primite spre improcesuare.

Dupa ce dlu cassariu Stezariu a datu unele deslusiri, si dupa ce intregesce dep. Macelariu propunerea comissiunei intr'acolo, cá consistoriulu sa dea fiscalului si un'a instructiune generale

Se primesce propunerea comissiunei cu aditamentulu lui Macelariu.

Dep. Trombitasiu face propunerea, cá alegerea membriloru consistoriului sa se puna câtu mai curendu la ordinea dilei, totu odata se róga cá sa se dechiere acést'a propunere de urgenta.

Propunerea se primesce, se dechiara de urgenta si se decide transpunerea ei la comissiunea pentru propuneri.

Cu aceste siedinti'a s'a inchisu la 7½ óre.

Siedinti'a VIII din 17 Aprile se deschide la 10 óre, se autentica, protocolulu siedintiei VI.

Se acorda deputatului Petricu concediulu de 10 dile.

Dep. I. Petricu din consideratiune ca 10 comune din Treiscaune si adeca: Chichisiu, Ozunu, Lisneu cu filiele sele Bicufaleu si Magyorosi, filiele Santionu si Soborfaleu si Comleu, Apathi'a, Nou si Ormenusiu, fiindu fórte serace si nepotendu sustiené scoli cu propriele puteri, cea ce instrainéza pre multi crestini dela biseric'a nóstra, propune: Sinodulu sa insarcineze pre consistoriu a dá unu ajutoriu de 300—500 fl. din vre unu fondu disponibilu pentru sustienerea scóleloru in amintitele comune, care ajutoriu sa se puna la dispositiunea comitetului ppresbiteralu, care 'lu va impartí dupa trebuintia, substernându consistoriului rationiciu pre fia-care anu.

Se da comisiunei financiali.

Urmându la ordinea dilei referat'a comissiunei verificatóre, ref. I Siandru, cu privire la petitiunea deput. Dr. N. Oncu prin care cere a fi verificatu dupa credentionalulu dep. Dr. Hodosiu si prin care se róga de concediu pre anulu acest'a propune: Consistoriulu sa insciintieze pre respectivulu, ca se va verificá numai déca va presentá credentionalulu si va demisiuná de mandatulu la eparchi'a Aradului.

Se primesce.

Refer. comissiunei pentru propuneri Dr. Racuciu face motiunea: Sa se dechiare propunerea dep. Trombitassiu de urgenta si sa se puna de locu la ordina dile. Totu odata statoresce sinodulu cá numerulu membriloru din deosebitele senate sa se urce la 9.

Acést'a propunere se primesce cu modificarea, ca se va pertractá in siedinti'a prosima, si se conclude, ca in senatulu strensu bisericescu sa se aléga lenga cei 7 inca doi membri onorari.

Câtu pentru asesorulu ordinariu (salarisatu) din senatulu scolariu se decide: acel'a sa se aléga dintre cei 9 membri ai acestui senatu.

Refer. comisiunei pentru propuneri Sorescu relatéza, ca relativu la raportulu consistoriului archid. prin care acest'a aréta ca n'a pututu corespunde insarcinârei sinodului trecutu de a elaborá unu regulamentu despre competinti'a consistoriului arch. si a deosebiteloru senate intre sine, dara pre sesiunea viitórie lu va presentá, — propune: Sinodulu luându la cunoscintia cu parere de reu acést'a, indruméza pre consistoriu a corespunde insarcinârei pâna la sessiunea viitória.

Se primesce.

Relativu la propunerea, dep. Dr. Hodosiu: Sinodulu sa decida, cá alegerile de ppresbiteri, parochi, administratori pp. si parochiali, impartirea ajutoriului de statu si din fondulu de 30,000, vinderea si cumperarea de realitâti si harthii de pretiu, acordarea de imprumuturi se reléga la competinti'a Consistoriului, — referentulu propune, sa se primésca propunerea dep. Dr. Hodosiu in modu provisoriu pâna se va terminá regulamentulu.

Luându-se propunerea dep. Dr. Hodosiu la desbatere din punctu in punctu dep. Lazaru propune relativu la alegerile de ppresbiteri sa se observe usulu de pâna acum pâna la facerea regulamentului. Acést'a propunere fu aperata de dep. Dr. Borci'a, Ratiu, Mihaltianu si Boiu, iar a comissiunei de: Macelariu, Piso, Manole si Trombitasiu.

In fine se respinge propunerea dep. Lazaru si se primesce acestu punctu din propunere lasandu-se afara cuvintele „parochi si invetiatori.“

Venindu la desbatere alu doilea punctu: relegarea impartirei ajutoriului de statu si celu de 30,000 la consistoriulu plenariu dep. Baiulescu propune: Aceste ajutóre sa se impartiésca, intru câtu atingu pre preoti, prin senatulu strensu bisericescu, iér' incâtu privescu pre invetiatori, prin senatulu scolariu.

Dep. Romanu primesce punctulu in desbatere cu amendamentulu: Ajutoriulu sa se imparta prin consistoriulu plenariu ascultandu-se mai intâiu senatele senguratece.

Dupa o desbatere lunga se pune la votu propunerea lui Baiulescu, votandu 19 dep. pro, 19 contr'a, deciderea ei se amâna pre siedinti'a proxima.

Dupa acest'a se primira celelalte puncte din propunere.

Deput. S. Piso, refer. comissiunii de propuneri, propune relativu la raportulu consistoriului, prin care acest'a arata, ca n'a potutu satisface pre deplinu insarcinârii sinodali din anulu trecutu, de a substerne sinodului date statistice despre starea clerului, bisericiloru etc.: Sinodulu ia la cunostintia intardierea, consistoriulu se indruméza inse a corespunde negresitu in sarcinarii pâna la anulu viitoriu.

Se primesce.

Totu acestu refer. — fatia de relatiunea Consistoriului arch. cá senatulu bis. prin care acest'a arata modificârile cuprinse in ordinatiunea ministeriului de culte si instructiune p. din 5 Octobre 1875 relativu la asignarea ajutoriului de statu de 25,000 fl., cari modificâri suntu:

1. Dotatiunea se face pendenta de bugetulu anualu alu statului, pre cându acea e asignata pre toti tempii;

2. Si reservéza ministrulu de culte a impârti cui si câtu va voí si numai ce va prisosí de aici se va dá archiepiscopului si Consistoriului, pre candu prin resolutiunea din 1861 erá impartirea data numai archiepiscopului si Consistoriului;

3. Din acestu ajutoriu se potu imparti si comunele biser. din archidiecesa alaturea cu preotimea, pre candu pâna acum se impartasià numai preotimea; — face propunerea:

Sinodulu ia cu dorere la cunoscintia aceste modificâri, cari alteréza resolutiunea din 29 Maiu 1861 prin care dotatiunea s'a datu pentru totu deun'a, si concrede pre Escel. Sea P. Metropolitu a esoperá sustienerea ajutoriului pre basea resolutiunei de susu si cu deosebire a mediloci dela ministeriulu de culte, cá se nu asigneze ajutoriulu fâra informatiune dela Archi-Eppu.

In fine propune impârtirea numai decâtu a ajutoriului de statu pro 1875 in sum'a de 23,300 fl.

Se primesce.

Relativu la raportulu consistoriului din 5 Aprile a. c., prin care se arata conspectulu despre parochiele vacante dela 1875 pâna la sessiunea actuale, despre intregirea si reducerea loru conformu concluseloru sinodali aduse in acestu respectu, etc. din care se vede, ca in acestu tempu au fostu vacante 42 parochii; s'au redusu 3, s'au intregitu 6, s'au infiintiatu 1, au remasu neintregite 33, cari se administréza; din cele 37 parochii vacante din anulu trecutu s'au intregitu 8, de unde resulta, ca adi aru fi vacante 63 parochii din cele devenite vacante dela 1873 incóce — neintregirea se motivéza prin aceea, ca nu s'a statoritu dotatiunea conformu concluseloru sinodali, — si relativu la impregiurarea, ca in raportu nu se cuprindu datele despre momentele mai remarcabili ivite cu ocasiunea regularei parochiei, cerute totu prin insarcinarea de mai susu —

Comisiunea propune, cá pre viitoriu sa se induca in conspectu prelânga parochiele vacante din decursulu anului si cele remase din anulu trecutu, iér' reducerea, intregirea si infiintiarea parochieloru nóue precum si venitele inainte si dupa intregire sa se infatisieze pre o rubrica deosebita, — sa se arete, totu in acestu conspectu, in câte si cari parochii s'au incercatu intregirea si din ce cause n'au succesu?

Sa se insarcineze consistoriulu a aretá dificultàtile, si turburârile ce se voru iví, la casuri esceptiunali sa fia cu considerare câtra dorintiele crestiniloru.

Se primesce.

Relativu la propunerea dep. Rosiescu, prin care acest'a cere o dispositiune despre mesurile ce suntu a se luá la inmormentarile ppresbiteriloru, si propune: consistoriulu sa substérna unu regulamentu in privinti'a acést'a pâna la anulu viitoriu, — comissiunea propune: Propunerea acést'a se transpune consistoriului spre afacere competenta.

Se primesce.

Se primesce propunerea dep. An' Moldovanu, ca Consistoriulu sa provóce pre tóte comunele biser. a-si asigurá averea bisericei contr'a focului.

La motiunea dep. Siagâu de a se asiediá unu catechetu cu 200 fl. la scólele normali si reali din Reghinu, comisiunea propune: Consistoriulu sa se informeze despre numerulu catechumeniloru si la sinodulu proximu se comunice resultatulu.

Se primesce.

Relativu la propunerea dep. cav. I. Puscariu: sa se creeze unu stipendiu pentru unu teneru, care sa invetie contabilitatea teoretica si practica spre a fi aplecatu la administrarea fonduriloru archid. si cá profesoru la institutulu nostru teol. ped., — comissiunea propune: Devenindu vacantu óre-care stipendiu din fondurile arch. unulu sa se dee unui contabilu.

Cu aceste se inchide siedinti'a.

Siedinti'a IX din 17 Aprile.

Siedinti'a se deschide la 5 óre dupa amédi, protocolulu siedintiei a VII se cetesce si autentica.

Presidiulu presentéza urmatórele esibite:

a) Petitiunea prof. de cant. D. Cuntianu pentru sistemisarea resp. imbunatatirea salariului seu.

b) Petitiunea preotului Samsonu Nisc'a din Chiscadag'a pentru unu ajutoriu banescu din ajutoriulu dela statu.

Se predau comissiunei petitiunare.

Presidiulu dice ca la ordinea dilei este votarea asupr'a propunerei comissiunei pentru propuneri cu privire la relegarea impartirei ajutoriului de statu si a fondului de 30,000 fl. la consistoriulu plenariu si pune la votu mai intâiu propunerea dep. Baiulescu, care propunere cade, si se primesce propunerea comissiunei. Apoi pune la votu amendamentulu dep. Romanu si se primesce.

Astfeliu propunerea intréga, primita de sinodu are urmatoriulu contecstu:

Aprobârile alegeriloru de protopresbiteri; impartirea ajutoriului dela statu, si a celui din fondulu de fl. 30,000 la propunerea senateloru respective; vinderea si cumperarea de realitâti si chartii de pretiu; acordarea de imprumuturi din fondurile archidiecesane; se relegu la competinti'a consistoriului plenaru.

Urmédia la ordinea dilei alegerea asesoriloru consistoriali si adeca: alegerea a 2 asesori onorari in senatulu bisericescu, alegerea a 9 asesori onorari in senatulu scolariu; alegerea unui asesoru ordinariu (salarisatu) dintre cei 9 asesori onorari alesi in senatulu scolariu; alegerea a 9 asesori onorari in senatulu epitropescu.

La provocarea presidiulu, se face mai intâiu alegerea a doi asesori onorari in senatulu bisericescu.

Numerulu votantiloru: 47 majoritatea absoluta 24.

Dupa scrutinare presidiulu enuntia de alesi: Ioanu Tipeiu, protopresviteru in Sasu-sebesiu cu 26 vot. Bart. Baiulescu, parochu in Brasiovu cu 25 v.

In privinti'a intarirei conformu statutului organicu, presidiulu promite a se pronuntiá intr'un'a din siedintiele prosime.

Urmédia apoi alegerea a 9 asesori onorari in senatulu scolariu.

Numerulu votantiloru: 47. Majoritatea absoluta 24.

Dupa scrutinare presidiulu enuntia de alesi:

1. Ioanu Popescu, profes. in Sabiiu cu 47 vot.
2. Dr. Iosifu Hodosiu, vice-comite in Zarandu cu 47 vot.
3. Dr. Mesiot'a, direct. in Brasiovu cu 46 vot.
4. Nic. Mihaltianu. protopresviteru in Zarandu cu 46 vot.
5. Ilie Macelariu, consiliariu de guvernu in Sabiiu cu 45 vot.
6. Ioanu Papiu, protopresbiteru in Dev'a cu 40 vot.
7. Ioanu Candrea prof. in Sabiiu cu 40 vot.
8. Dr. D. P. Barcianu, secr. alu asoc. trans. in Sabiiu cu 25 vot.
9. Stef. Iosifu, prof. in Brasiovu cu 24 vot.

Dep. Stef. Iosifu declara ca este inruditu cu asesorii alesi dep. Popescu si Mihaltianu; conformu § 127 din statut. org. nu póte fi dimpreuna cu densii in consistoriu si prin urmare renuncia.

Se primesce.

De óre-ce Dem. Comsi'a a intrunítu la alegerea eteptuita relativu cele mai multe voturi adeca 23, presidiulu enuntia alesu de asesoru consistorialu in senatulu scolaru pre Dem. Comsi'a, profes. in Sabiiu.

Urmédia alegerea unui asesoru ordinariu (salarisatu) din senatulu scolariu nou alesu.

Purcediendu la acést'a alegere dupa reguli

Presidiulu enuntia de alesu asesoru ordinaru salarisatu alu senatului scolariu pre

Dr. Iosifu Hodosiu, vice-comite in Zarandu, cu unanimitate de voturi.

Siedinti'a se suspinde pe $^1/_2$ óra spre consultare asupr'a alegerei asesosiloru in senatulu epitropescu.

Redeschidiendu-se siedinti'a se pune la ordinea dilei alegerea a 9 asesori onorari in senatulu epitropescu.

Numerulu votantiloru: 43. Majoritatea absoluta 22.

Dupa scrutinare presidiulu enuntia de alesi asesori onorari in senatulu epitropescu:

1. Dr. Ioanu Nemesiu advocatu in Sabiiu cu 43 vot.
2. Dr. Dem. Racuciu adv. in Sabiiu cu 43 vot.
3. Const. Stejaru capit. in pensiune cu 43 vot.
4. Ioanu Hentesiu parochu in Ocn'a cu 26 vot.
5. Ioanu de Pred'a adv. in Sabiiu cu 24 vot.
6. Antoniu Bechnitiu negutiatoriu in Sabiiu cu 23 vot.
7. Ioanu Drocu, adm. protop. in Mercurea cu 23 vot.
8. Dem. Cuntianu, parochu in Sabiiu cu 23 vot.
9. Ioanu Tecóntia, subjude in Sabiiu cu 22 vot.

Dupa aceste se incheia siedinti'a la 8 óre sér'a si se anuntia cea urmatóre pre mâne la 10 óre inainte de amédi, punendu-se la ordinea dilei: raporturile comissiuniloru.

Siedinti'a X. din 18 Aprilie se deschide la 10 óre inainte de amédi.

Se cetesce protocolulu siedintiei a VIII-'a la care ivindu-se necesitatea mai multoru emandari

Se amâna atâtu autenticarea acestui'a, câtu si cetirea celui din siedinti'a a IX-'a, care nefiindu gat'a, remânu pre siedinti'a prosima.

Presidiulu comunica urmatórele esibite.

a) Petitiunea dep. Caval. I. Puscariu, prin care cere concediu.

i se da concediulu cerutu.

b) Propunerea dep. S. Piso de cuprinsulu urmatoriu:

„Sinodulu se enuncia: Consistoriulu archidiecesanu, are a compune cu finea fia-cârui anu si a substerne sinodului unu conspectu generalu, despre tóte agendele sale, care conspectu are de a contienea:

1. Câti numeri au remasu restantia din anulu trecutu:
2. Câti numeri au incursu in anulu despre care se face conspectulu:
3. Câti numeri s'au referatu in siedintie si câti afara de siedintia:
4. Câti numeri s'au predatu anumitu fieste cârui referinte si din acesti'a câti au referatu:
5. Câte processe divortiale s'au decisu si câte suntu pendinte.

Mai departe sinodulu se esmita in totu anulu o comissiune din sinulu seu, care stante sessione are se cerceteze manipulatiunea in cancelari'a archidiecesana si se raportéze sinodului despre cercetarea efectuita“.

Se transpune comissiuni de propuneri.

Presidiulu comunica, ca are o observare privitóre la siedinti'a a IX, pentru-ca s'a intemplatu ce-va, contr'a prescrieriloru regulamentului §. 20 si de aceea face urmatórea propunere presidiale:

„Considerandu: ca la alegerea assesoriloru in senatulu scolariu numerulu votantiloru a fostu 47 si asiá maioritatea absoluta 24; considerandu: ca intre cei alesi a intratu si Dem. Comsi'a, care dupa protocolu intrunise numai 23 de voturi, iér nu 24, prin urmare nu a avutu maioritatea absoluta a voturiloru; considerandu: ca § 20 aline'a penultima din regulamentulu afaceriloru interne prescrie apriatu, pentru astfeliu de casuri maioritatea absoluta a membriloru votisanti; considerându, ca la casu, candu s'aru trece cu vederea acésta abatere dela regulamentulu afaceriloru interne s'aru creá pentru viitoriu unu precedinte in favórea abnormitatiloru; si in fine considerandu ca abaterea dela regulamentu, atinsa mai susu a provenitu numai din grabirea, cu carea s'a petrecutu actulu de alegere, — propunu venerabilului sinodu a enunciá unu conclusu precum urméza:

Cu reflecsiune la § 20 din regulamentulu afaceriloru interne actulu alegerei de assesori in senatulu scolariu, petrecutu in siedinti'a a IX-'a se rectifica asiá: ca la loculu ultimu asupr'a aceloru dóue persóne, cari la prim'a votisare nu au intrunitu maioritatea absoluta, dara au intrunitu o maioritate relativa, anume asupr'a lui Dem. Comsi'a, care a capetatu 23 de voturi si asupr'a dlui Stef. Pecurariu, care a intrunitu 22 de voturi, sa se faca votisare nóua, pentru indeplinirea unui locu de assesoru onorariu in senatulu scolaru“.

Se primesce.

Propunu totodata, cá propunerea acést'a sa se dechiare de urginte si sa se puna numai de câtu la ordinea dilei“.

Primindu-se propunerea presidiale de urginta se pune indata la ordinea dilei.

Se propune votisarea asupr'a celoru dóue persóne, cari au intrunitu la senatulu scolariu voturi relativu cu maioritate.

Se primesce.

Se cere suspinderea siedintii pre 5 minute.

Se primesce.

Redeschidiendu-se siedinti'a se cetesce numele deputatiloru.

Se constatéza numerulu deputatiloru presenti 43 si maioritatea 22.

Facendu-se votare secreta intrunesce dep. Dr. Stef. Pecuraru 23 si prof. D. Comsi'a 20 de voturi.

Presidiulu proclama de alesu la senatulu scolariu pre dep. Dr. Stef. Pecurariu.

Comissiunea pentru propuneri prin referentele seu dep. Oct. Sorescu, câtu pentru Emblemele la frontespiciulu Seminariului „Andreianu“ recomenda propunerea consistoriului facuta prin raportulu seu din 9 Aprilie a. c. Nr. 1015 spre a se amaná efeptuirea concluseloru sinodali din anulu tr. din acelu motivu, ca este a se zidí la Seminariu.

Se primesce.

Comissiunea scolaria prin ref. seu dep. Mihaltianu referéza, ca a luatu de baza raportulu consistoriului archidiecesanu pentru anulu 1874/5 câtu pentru activitatea senatului scolariu si propune in p. I. ca fiindu raportulu acest'a cunoscutu, sa se priméscá de cetitu si la desbaterea speciale.

Se primesce pentru desbatere speciale.

Se cetesce p. II. din referata Nr. 1. care suna: „cu privire la impartasirea, ca senatulu scolariu a fostu impedecatu in activitatea sea prin absentarea referintelui scolariu si ca presidiulu dupa ce atâtu referintele D. I. Branu de Lemeny câtu si subreferintele dep. E. Macelariu au abdisu dela purtarea referatei, a sistatu salariulu si a trebuitu se substitue la siedintie pre alti membrii din alte senate si se concréda referat'a scolara dlui protosincelu Dr. Ilar. Puscariu.

Abdicarea referintieloru, sistarea salariului si substituirea se iau spre sciintia.

Nrulu I punctulu a.) „Aru fi fostu de dorintia cá consistoriulu se nu lase in restempu de 4 luni cestiunea referintelui scolariu dubia, ci se fi constrinsu pre referintele scolariu de a se dechiará mai timpuriu; asemenea aru fi fostu de doritu cá se cunósca motivele, pentru care a abdisu numitulu referinte dela postulu seu.“

Se ia spre sciintia

b.) Substituirea asesoriloru din senatulu scolariu prin asesorii din senatulu bisericescu atâtu la siedintie, câtu si la purtarea referadei se pare comisiunei a fi o ingerare a unui senatu in sfer'a de activitate a altui senatu. La acestu p. Dr. Hodosiu propune adaogerea: „iéra substituirea din senatulu bisericescu in senatulu scolasticu se vede prin necesitate justificata.“

Dep. V. Romanu propune cá amendamentu: „ca pe viitoriu pentru casu de necesitate absoluta sinodulu hotaresce, ca se potu inlocuí membrii din senatu cu membrii din altu senatu consistorialu.“

Dep. Dr. Racuciu face contr'a propunere in urmatórele: „avendu in vedere ca dispusetiunea § 138 eschide competinti'a de a modificá séu comentá acestu § nu numai a consistoriului si presidiului, ci si a sinodului: cá deslegarea acestei cestiuni sa se relege la congresu.“

Punendu-se acestea la votu:

Se primesce propunerea comisiunei cu adaogerea amendamenteloru facute de deputatii Dr. Hodosiu si V. Romanu.

c.) Comisiunea propune: ca referintelui substitutu Dr. Ilariu Puscariu, care a purtatu referad'a din Noembre a. tr. pâna in presentu se i se dea o remuneratiune, din restulu salariului referintelui devenitu in disponibilitate, sum'a remuneratiunei se lasa la chibsuirea Consistoriului, cá se o stabilésca in proportiune cu lucrulu prestatu.

Se primesce.

Cu acestea se incheia siedinti'a la 1 óra. La ordinea dilei va fi verificarea protocóleloru ne autenticate si referata comissiuniloru.

Rectificare. In raportulu sinodalu din nrulu trecutu e de a se adauge la loculu resp. din siedinti'a dela 16 Aprile ca dep. Hanni'a la observarea dep. Hodosiu a reflectatu ca consistoriulu i a interdisu espresu estradarea atestateloru; iéra dep. Hodosiu la acel'asi locu n'a disu ca Dir. sem. nu si-a implinitu chiamarea, ci ca a gresitu; in urma inse dupa reflectarea lui Hani'a, Hodosiu recunósce ca Dir. sem. n'a gresitu.

Dupa sinodu.

Sinodulu din anulu acest'a inca si-a terminatu lucrârile sele. Si elu a inceputu a apartiené, cá tóte lucrârile omenesci de feliulu acest'a, istoriei. Numai efectele lui voru avé sa se simta in burourile consistoriali mai anteiu, dupa aceea in cele protopresbiterali si pre urma in cele parochiali si in poporu. Simtirea acést'a va aterná dela efectele lucrâriloru sinodali, séu dela vitalitatea care jace in lucrârile acele.

Istori'a, istori'a, acelu criteriu, uniculu nestricatu inca de passiunile omenesci, va cuprinde in sinulu ei celu largu, in care intra causele si efectele lucrâriloru omenesci, si faptele barbatiloru, cari au fostu chiamati de archidiecesa sa siéda a judecá si deliberá imbunatatirea sortiei archidiecesei si totu dens'a va completá tabloulu cu efectele care au sa urmeze judecatiei si deliberârei sinodale. Ea va spune, ultim'a óra si irevocabilu, ce a fostu bine si ce n'a fostu bine, si urmatorii nostri, preste generatiuni, voru invetiá de ací ce sa faca si de ce sa se feresca. Ei din esperinti'a nóstra, pre carea nu o putemu vedé toti in tóta estinderea ei, avendu-o mai tardiu intr'unu estrasu lamuritu, voru invetiá ce au sa faca si ce sa nu faca.

Lumea moderna de astadi inse cu mijlócele ei multe si varie, ce si le acuira pre tóta diu'a, cauta cá si istori'a sa produca volumii sei mai in graba, asiá incâtu chiaru si actualitatea sa póta clipí vr'o câte-va momente intrens'a. Si cându si din actualitate, séu din tempulu presentu se face istori'a, castigulu este necontestabilu, pentruca si generatiunile din actualitate potu trage folóse din esperinti'a propria. Este numai cu greu de a gasí lini'a de demarcatiune intre ce este absolutu istoria si intre ceea ce se petrece intre ómeni si forméza inca fermentatiunea actualitâtiei, si este de multe ori si pentru multi greu de a apretiuí valórea unei'a si altei'a. La acei ce esista greutatea deosebirei, intalnesci adeseori si incurcatur'a de idei, din carea resare, pré de multe ori, substituirea lucruriloru istorice actualitâtiei si vice-vers'a si in fine, totu din acésta causa, se nasce dorinti'a nu de a indreptá, intemplârile din actualitate, dara de a le aduce la stagnatiune.

Vine intrebarea acum, avemu noi de a face in reprivirea nóstra, asupr'a sinodului trecutu, cu aparintie de aceste neplacute? Nu preocupâmu, si de aceea nici nu afirmâmu nici nu contestâmu. Tóta activitatea sinodului jace deschisa dinaintea priviriloru nóstre. Ea sa vorbésca, ea sa afirme, séu sa conteste.

Un'a inse trebuie sa constatâmu cu viia placere si adeca, ca vederile nóstre din list'a deputatiloru sinodali, s'au implinitu. In totu decursulu sinodului s'au vediutu, cu pré putiene si neinsemnate esceptiuni, unu spiritu armonicu, in care divergintiele de pareri, mai curendu séu mai tardiu, au disparutu in sinulu principieloru de care erá condusu sinodulu.

Eramu in dreptu dara cându nu tienému comptu de alarmele care se respendéu de aici in lume despre esistinti'a de partide marcate, cu principie opuse, cari sa inscenez o lupta pre mórte si viétia si cari sa faca din sinodu o arena de lupta pre viétia si pre mórte intre presumptivele partide, pre cari le vedéu unii si pre cari noi nu le gasému in form'a descrisa de acei unii nicairi.

Acest'a este unu momentu pre care nu putemu sa-lu apretiâmu din destulu.

Sa-lu tienemu inaintea ochiloru nostri si sa ne adoperâmu toti din tóte pârtile a derivá din acestu momentu pentru viitoriulu bisericei nóstre tóte bunatâtile, cari biseric'a ni le oferesce cu mâna bogata si asigurâmu pre ori si cine, cá si nedumeririle, cari se voru mai aflá in vreunu coltisioru alu inimei cuiva, voru disparé cá negurile dinaintea puterei celei irresistibile a radieloru sórelui.

In tipulu acest'a nici actualitatea nu va fi nici stérpa nici reu roditóre; iéra istori'a va avé pagine frumóse si placute pentru lucrârile nóstre si posteritatea le va priví cu placere, avendu intrensele bogatiile cele mai nepretiuite si neinstrainabile, cari dupa cum dice scriptur'a: „nici furii nu le sépa, nici moliile nu le strica."

Sperâmu ca periodulu acestu de trei ani, carele ajutatu de concursulu Archiepiscopului nostru a inceputu o activitate conciliatoria in tóte directiunile, nu se va oprí la ceea ce a facutu, ci in legatura cu cele seversite acum va inaintá pre cararea acést'a pâna la ajungerea unei perfecte armonie si pâna la punerea in pracsa si a aceloru efluse a le principieloru bisericei, cari din cuvióse cause astépta ulteriór'a solutiune.

Cu aceste despartiendune de câtra cei ce au fostu concentrati pentru afaceri bisericesci, scolari si fundationali in metropolea nóstra, ne esprimâmu dorinti'a de ai revedé la a nulu, pre toti, petrunsi de acelesi principie, insuflati de acelasi zelu pentru binele comunu alu bisericei, cá sa se implinésca dicerea mântuitoriului, carea dice, ca „intru acést'a ve voru cunósce ca sunteti ai mei." *)

Revist'a politica

Tandem aliquando putemu dice, cestiunile cele desbatute de atâtea septamâni intre ministeriele ambeloru pârti a le monarchiei s'au resolvitu. „Cor. pol." dela 2 Maiu n. spune: Sub presidiulu imperatului avù locu astadi unu consiliu comunu de ministri, care avù dreptu resultatu o perfecta intielegere asupr'a tuturoru puncteloru pactului, inclusive cu cestiunea cuotei. Respectivele propuneri se voru propune deodata corpuriloru representative din ambe jumetatile imperiului, pentru a câroru representare si punere in lucrare ambe guvernele s'au obligatu in solidum.

Asiá dara pactulu séu complanarea s'a realisatu. Tisza, dupa cum se vede din alte corespondintie si notitie la diverse foi a reportatu o nóua victoria in cestiunea de banca, pentru ca se dice ca prelanga instituirea unei bance ung. de note are sa se imparta si metalulu vistieriei.

Pentru intregirea raportului despre pactulu celu nou intre jumetatile imperiului reproducemu dóue telegrame dela Budapest'a, din foile magiare din Clusiu dela 1 Maiu n. In celu alu lui „Kelet" se dice:

„Miuistrii nostri Aug. Trefort si Toma Pechy au venitu eri dela Vien'a si au luatu parte la festiva deschidere a podului Margaretei. Pactulu se dice, este incheiatu si astadi se subscrie contractulu. C. Tisza vine mâne."

Lui „M. P." se telegrafeza: Sambata a depusu in mânile Maj. S. guvernulu ultimatulu seu: recunóscerea principiale in impositele de consumu; in privinti'a bancei fondu propriu (tesauru de metalu) si directiune propria; restitutiunea vâmei. Regele a comunicatu acésta cu ministri austriaci. Pactulu e verosimilu. Ministri nostri vinu mâne a casa."

In Berlinu se voru intalní in dilele aceste cei trei imperati nordici si cancelarii loru. Ne retienemu de astadata de a conjecturá asupr'a acestei intalniri.

Din tierile resculate spunemu pre scurtu ca Mouktar-pasi'a cu 40,000 si o reserva de 20,000 ómeni a strabatutu pasulu dela Duga, a proviantatu fortaréti'a Nicksici si s'a reintorsu la Gacko.

Cetimu in „Pres'a" din Bucur.:

In „Stindardulu" dela 9 Aprile, d. N. Blaremberg, noulu senatoru, a publicatu o lunga epistola séu profesiune de credintia, in care face mai multe imputâri siefiloru coalitiunei si in specialu celoru dela „Românulu" pre care ii acusa ca si-au insusitu monopolulu liberalismului si alu compunerei listeloru ministeriale fâra a consultá si pre celelalte grupuri si persóne politice din opositiune.

D. N. Blaremberg declara ca nu face parte din coalitiunea dela Masarpasi'a, si ca 'si reserva libertatea opiniuniloru sele politice fatia cu cei ce compunu acea coalitiune, pro cari 'i acusa ca se presinta inaintea tierei cá salvatori nepetati, fâra sa-si fi marturisitu celu putienu pecatele din trecutu cá semnu — pentru cei ce aru voí sa-i créda, — ca s'au pocaitu si ca nu voru mai face.

D. Blaremberg s'au potutu inse convinge, ca acei siefi din coalitiune si in specialu d. Roseti Bratianu, n'au invetiatu nimicu, si nu s'au lasatu de sistemulu violentu si de obiceiurile din trecutu. Proba ca n'au invetiatu nimicu, este modulu formârei listei ministeriale Vernescu Bratianu si articululu programu din „Românulu" dela 2 Aprile, celu cu proscriptiile si violentiele promise, si pre care credemu ca si d. Blaremberg l'a cetitu fâra a-lu aprobá.

Câci precum amu mai spusu, prin acelu articulu din „Românulu" membrii coalitiunei si ai combinatiunei loru ministeriale, condamnendu pre altii, se comdamnau pre sine si se tramitéu la puscarie unii pre altii fâra sa vrea, si prin puterea nestramutata a logicei.

Epistol'a dlui senatoru Blaremberg contiene unele observatiuni juste si veritâti pre cari membrii coalitiunei si cei cu monopolulu liberalismului de siguru ca nu le voru impartasí.

D. Blaremberg se pronuncia de pe acum si contr'a ministerului actualu, fâra a-i asteptá faptele. Acést'a este opini'a dumnealui si nu avemu nimicu de disu.

Acestea puse inainte, vomu citá óre-cari pasagie din epistol'a dlui Blaremberg, atâtu in ceea ce privesce ideile d-sele politice, câtu si in privinti'a criticei seriósе ce a facutu coalitiunei si listei ministeriale Vernescu Bratianu.

Mai intâiu d. Blaremberg respinge „fetisismulu pentru persóne" (ceea ce nu credemu sa convie dloru Roseti Bratianu, Ioanu Ghic'a si C-nie) si se esprima astteliu:

„Déca ce-va trebuie sa ne distinga pre noi democratii, déca ce-va póte face tari'a nóstra in viitoriu, este cultulu esclusivu alu principieloru, substituitu idolatriei inradecinate si órbe a ómeniloru.

„Ddieu sa me ferésca de a dice ca cine-va nu trebuie sa tiena séma de caracterulu si trecutulu fia-cârui'a din noi, atunci cându numai in caractere si in trecutulu ómeniloru suntu garantiile pentru principii. — Si cându numai acést'a esplica apropierea mea cu óre-cari ómeni si departarea mea pentru óre-care altii. Nu! departe de mine o cugetare asiá de funesta.

„Ce voiescu a dice este ca in sinulu democratiei nu trebuiesce facuta nici o parte, dara nici un'a, ambitiunei, si desiertaciunei, ci numai adeverului si justitiei, numai libertâtiei interesului publicu.

„Puterea si chiaru individii pentru noi, trebuiesce se fia numai mijloculu, si nici odata scopulu.

„Asiá dara ceea ce importa a se sci in impregiurârile de fatia, ceea ce aru fi trebuitu sa ve intrebati cu dreptu cuventu, nu este ceea ce s'a facutu séu se face cu ómenii, ori cari aru fi ei, ci ceea ce s'a facutu séu se face cu principiele, ceea ce s'au facutu séu se face cu lucrulu publicu."

Dupa ce face óre-cari juste observatiuni asupr'a aristocratiei baniloru, si critica pre acei avuti care 'si inchidu lad'a bine si nu se distingu prin vre-o opera de binefacere séu de incuragiare a literaturei si arteloru, apoi vine la democratii cu monopolulu liberalismului dela „Românulu" si Masar-pasi'a, pre care de-si nu-i numesce, dara lasa a-i vedé ori-cine din urmatórele renduri:

„Dupa cum sciti si dupa cum singuri a-ti afirmat'o, cu dreptu cuventu, eu nu facu parte din coalitiune séu dupa cum o numescu unii partidulu natiunalu-liberalu.

„Este de prisosu sa apesu asupr'a motiveloru care m'au tienutu si me tienu la o parte. — Publiculu care mi-a facutu onórea a me cetí altadata, le cunósce in destulu si celu ce nu m'a cetitu atunci, nu me va cetí, fórte probabilu, nici acum.

„Sa-mi fia dara de ajunsu de a dice, câtu pentru astadi, ca apartienu dupa cum amu mai disu alta-data, la acelu numeru restrensu de ómeni cari credu ca cuvintele si actele clasezu pre ómeni, iéra nu investitur'a (hirotonisirea) cutârui oraculu séu potentatu alu dilei. — Intr'unu cuventu, amu naivitatea a crede ca dreptulu de a fi liberalu nu este supusu autorisatiunei prealabile si nu platesce dreptulu de licentia, in adulatiuni, nimului din acei ce s'au constituitu singuri arbitri opiniunei si cari dau tonulu liberalismului cá si cându principiile aru fi afacere de moda si de conventiune cá si cându ele aru constituí unu patrimoniu privatu, cá si cându in materie de principii si de libertate dreptulu primului ocupantu aru insemná ceva si aru constituí unu dreptu de proprietate esclusivu si indiscutabilu, cá si cându aru inlaturá ori ce idee de concurentia.

„Amu crediutu si credu inca ca nu este de câtu dóue mijlóce de a inspirá incredere, fia cá individu, fia cá partidu, natiunei. Este séu de a fi imaculatu, — acest'a este casulu celoru tineri ce debutezu in cariera, — séu de a recunósce francu si humilu, casulu iscându pecatele sele trecute. Acést'a nu cá espiatiune séu purificatiune, ci cá gagiu de sinceritate pentru viitoriu. Amu disu pecate iéra nu gresieli, si acést'a cu intentiune spre a inlaturá de ací inainte ori ce ecuivocu. — Si in adeveru asiu fi fórte culantu pentru gresieli; câci nu eu mi-asiu atribuí vre odata cualitatea de mare justitiaru si a-si usurpá drepturile opiniunei si ale posteritâtiei. Si apoi cine nu comite gresieli? Eu insumi, unulu din cei mai humili si mai tineri intre cei vechi in viéti'a politica, n'asi luá asupr'a mea de a afirmá ca n'amu comisu nici odata nici un'a.

„Óre n'amu avutu si eu de multe ori esitatiuni si pipaituri?

„Óre nu m'amu incelatu de multe ori asupr'a ómeniloru, si nu m'amu lasatu adese a fi antrenatu de o prima miscare, adesea nereflectata?

„Dara este altu-ceva gresial'a care nu implica necesarmente discreditulu si recusatiunea, si altu-ceva disertiunea unei cause séu unoru principii, fia si momentanu care dens'a autorisa nu numai critic'a, dara si banuial'a.

---

*) Precându incheiâmu acestu nru ni sosí dela o mâna respectabile unu articulu in acésta directiune, pre care, pentru unele momente importante a le sele, 'lu vomu publicá in nrulu viitoriu.

„Déca m'amu isolatu, nu este fiindu-ca credu ca in politica cine-va este in dreptu sa fia nemilostivu, fati'a cu gresieli si chiaru cu slabiciuni, ci numai 'pentru ca suntu in defiintia facia cu acei ce dupa ce au insielatu asceptârile tierei, nu voiescu macaru a recunósce ca nu suntu impecabili.

Tag'a unui lucru notoriu pre care l'amu pututu constatá, pre care l'amu resimtitu si espiatu durerosu cu toti, nu este de natura a face sa renasca increderea.

Inca odata nu dicu ca chiaru unu omu care a gresitu din punctulu de vedere alu consecintiei si alu fidalitâtiei la principii, unu omu care fiindu la putere a datu o desmintire originei séu trecutului seu, este negresitu perdutu fâra intórcere, si nu merita nici o misericordie. — Elu a pututu fi atlanatu, a pututu cedá pasiunei; dara spre a-i dá nu absolutiunea, nu-mi arogu unu asemenea dreptu, ci increderea mea, ceru ca elu se confeseze gresialele lui si acést'a nu cá o umilintia si o espiatiune, ci cá proba de amendare: dara mai alesu ceru sa nu reiá aerele superbe de alta-data si sa nu ne represinte actele sele cele mai condemnabile cá modele demne de a fi imitate, si sa nu aiba pretentiunea a dá totu elu directiunea si tonulu democratiei.

Cându unu generalu a perdutu o batalie, necum cându a perdutu mai multe, déca nu si pre tóte, déca e unu omu scrupulosu, depune singuru comandamentulu in alte mâni mai firme séu mai dibace si nu se incérca de a face ilusiuni altor'a si a representá infrângerile lui cá atâtea victorii, cá atâtea combinatiuni geniale.

Credu dara ca acum ori-cine a intielesu de ce nu potu face parte din coalitiune, unde trecutulu nu numai nu abdica, dara inca nu renéga nimicu din ceea ce l'a perdutu, nici chiaru pretentiunea sea absurda la infailibilitate si la sublimu.

Ori cum nefacendu parte din coalitiene, erá cu totulu naturalu cá ómenii ce o personificu, chiamati a dá unu guvernu, sa nu-mi céra avisulu. — Contrarii m'aru fi surprinsu si póte chiaru blesatu; câci aru fi lasatu a se presupune ca suntu ómeni care me stimezu asiá de putienu, incâtu sa créda ca eu care n'amu voitu de coalitiune cându ea insemná lupt'a si sacrificiu, a-si voí de dens'a astadi cându ea insemnéza succesu si onoruri, lucru care me aru fi scadiutu la proprii mei ochi.

Amu preferatu dela inceputu isolmentulu si acést'a nu spre a satisface o óre-care dispositiune de spiritu séu a-mi scutí vre-unu sacrificiu personalu, ci spre a nu fi, ori-câtu de paradocsalu s'aru puté paré unor'a lucrulu, slabu.

Amu remasu isolatu numai spre a nu perde dreptulu de a loví si vestejí atentatele in contr'a libertâtiei si a justitiei, numai spre a nu fi recusatu cându voiu vorbí de inconsecintia; numai spre a nu mi se puté intórce imputârile ce facu altor'a, numai pentru cá sa nu mi se póta dice ca ceea ce condamnu in guvernantii nostri de astadi, este in mare parte, acea ce amu absolvitu in alti ce au afectiunea mea. — Viitoriulu va spune déca m'amu insielatu séu nu in rationamentulu meu."

D. N. Blaremberg nu crede in coalitiune si in sinceritatea ei; nu crede ca coalitiunea aru puté aduce binele si fericirea tierei fiindu la putere; nu crede nici chiaru in titlulu pomposu de „Alegatoru liberu" ce si-a pusu pe fruntea organului seu, si acést'a pentru motivulu ca fia-care din capii ce intrase in combinatiunea Vernescu Bratianu suntu fórte deochiati prin presiuni in alegeri, si aru fi influintiatu chiaru cu presenti'a loru la guvernu asupr'a spiriteloru si s'aru fi silitu fia-care din ministri sa-si castige unu grupu alu seu in camera.

Dara sa lasamu cuventulu dlui senatoru N. Blaremberg.:

„Dupa noi d. Vernescu, avé cu atâtu mai putienu cuventu de a insistá atât'a pentru listá d-séle si a sacrificá totulu unei butade a unuia din colegii sei, ca in cele din urma nu puté fi vorb'a ací de câtu d'unu ministeru de transitiune iar nu de unu guvernu creatoru séu reformatoru, de unu ministeru de espeditiune de afaceri si care s'aru fi insarcinatu de a dá alegeri libere, adeca de a ne dá adeveratulu plus alu natiunei, si a ne face astfelu sa reintramu cu totii in Constitutiune. La acestu punctu de vedere cene-va aru fi pututu chiaru a se intrebá daca o combinatiune de coalitiune erá absolutu indicata, si in ori ce casu déca erá cea mai nimerita. Noi credemu cu tarie ca unu ministeru de coalitiune aru fi adusu fatalmente si o camera de coalitiune, si numai acésta idee, esclude idei'a de alegeri libere; si in adeveru. aru fi sa fie cine-va cu totulu naivu spre a crede ca fie care din membrii coalitiunei, intratu in guvernu, nu aru fi cautatu sa 'si aduca in Camera unu bunu contingentu personalu care sa i permita, in diu'a unde colegii sei osteniti de densulu aru voí sa lu jóce séu sa i significe unu concediu — lucru nu e nou la noi — sa le silésca mân'a si sa i amenintia de a respunde la acestu actu de ingratitudine cu o dislocatiune a insusi majoritatiei. Unu ministeru de coalitiune aru fi fostu iarasi, materialicesce vorbindu, prea tare, si in timpii de alegere e mai bine cá mân'a guvernului, care se simte in totdéun'a mai multu séu mai putienu, sa fie mai usióra. Pre lânga acést'a, fie-care din membri coalitiunei câror'a li se propunea guvernulu au personalulu si clientel'a loru organisata gat'a, câci mai toti au fostu ministrii si chiaru presiedinti de cabinetu in diferite tempuri. Acelu personalu s'aru fi crediutu autorisatu a face zelu si astadi, si aru fi facutu chiaru ilusiune publicului.

Lumea care s'a obicinuitu a vedé intr'ensii pre representantii acreditati ai cutârui séu cutârui corifeu politicu vediendu pre acesti'a ca se agitu si sciindu ca patronii loru suntu la putere, aru fi luatu tóte cuvintele si dorintiele loru, dreptu atâtea porunci venite de susu.

Coalitiunea, o mai repetu, e legitima déca e vorb'a de a chiamá mai siguru la respundere pre cei culpesi. Dara cá sistemu de guvernare, cá cestiune de viitoriu, cá midilocu de a redá tierei increderea in sine si in principii, de a restabilí notiunile de justitie si de morala, ea care nn e de câtu o negatiune, este negresitu totu ce póte fi mai nenorocitu etc."

Asiá dara chiaru dupa opini'a dlui N. Blaremberg combinati'a ministeriale Vernescu-Bratianu-Iepureauu contienea germenile disolutiunei in ea insasi si nu promitea nimicu salutariu pentru tiéra, afara de acte de negatiune, de presecutiune in intru, de pericole si discreditu in afara.

Romani'a.

Mesagiulu de deschiderea corpuriloru legiuitóre.

Domniloru senatori! In urm'a disolverei senatului si nóueloru alegeri, v'amu convocatu astadi 15 Aprile, in sesiune estraordinara, atâtu pentru a me conformá art. 95 din constitutiune, care in casu de disolvere a unei'a din adunâri cere convocarea corpuriloru legiuitóre in terminulu legalu, câtu si spre a ve invitá sa dati cestiuniloru financiare solutiunea ce tiér'a ascépta cu nerabdare.

Veti avé a ve ocupá totu odata, dloru senatori, si de alte proiecte de legi cari nu potu asceptá sesiunea ordinara a corpuriloru legiuitóre.

Dumnedieu se bine cuvinteze lucrârile domnieloru vóstre.

Sesiunea estraordinara a senatului este deschisa.

CAROLU.

(Urmédia semnaturile ministriloru.)

Domniloru deputati! In urm'a disolverei senatului Eu amu convocatu, conformu art. 95 din constitutiunea tierei, noulu senatu in terminulu legalu, astadi, 15 Aprile.

Fiindu-ca, dupa art. 81 din constitutiune, se cere cá deodata se functionedie ambele corpuri legiuitóre, v'amu convocatu si pre d-vóstra in sesiune estraordinara.

Veti avé a ve ocupá in acésta sesiune, dloru deputati, cu lucrâri remase din sesiunea trecuta, precum si cu alte proiecte de legi cari nu potu asceptá sesiunea ordinara a corpuriloru legiuitóre.

Dumnedieu sa binecuvinteze lucrârile domnieloru vóstre.

Sesiunea estraordinara a adunârei deputatiloru este deschisa.

CAROLU.

(Urmédia semnaturile ministriloru.)

Program'a dlui presiedinte alu consiliului de ministrii.

Domniloru senatori! Domniloru deputati! Tier'a intréga cunósce circumstantiele in cari a venitu la putere acestu ministeriu:

M. S. Domnitoriulu, usându de prerogativ'a consacrata de art. 93 din constitutiune, m'a insarcinatu cu compunerea cabinetului ce se presinta astadi inaintea d-vóstra.

Program'a acestui guvernu este dictata, in fati'a graveloru impregiurâri in cari ne aflâmu, de cele mai vitale interese ale tierei. — Ea se resuma in aceste putiene cuvinte:

In afara, observarea scrupulósa a celei mai stricte neutralitâti si respectarea absoluta a raporturiloru nóstre politice cu inalt'a Pórta si cu marile puteri garante, basate pre vechiele capitulatiuni si pre tratatulu si conventiunea dela Parisu.

In intru, pre de o parte mantienerea ordinei publice si garantarea libertâtiloru legale in marginea trasa de constitutiune si legile tierei; iér' pre de alta parte desvoltarea pacinica si progresiva a sorgintiloru nóstre de avutia.

Fiindu-ca cestiunile financiare preocupa cu dreptu cuventu tiér'a intréga, guvernulu se grabesce a declará solemnu, in fati'a represintantiloru ei, ca este decisu a face cele mai mari economii compatibile cu mersulu regulatu alu organisârei institutiuniloru publice, si ca chiaru in acésta sesiune estraordinara va supune camerei deputatiloru deductiuni de preste trei milióne in bugetulu acestui anu, de si ne aflâmu in cursulu esercitiului seu.

Déca guvernulu solicita dela d-vóstra votarea legiloru financiare, sciti ca o face cá se respunda unei necesitâti imperióse recunoscuta de tiéra si care nu mai are nevoia de demonstratu.

In fine ministeriulu promite ca va fi inspiratu in actele sele de ideiele de conciliare. „Unirea face puterea" este devis'a unui micu statu cá alu nostru, daru insemnatu prin intieleptiunea sea politica.

Sa se unésca dara toti ómenii de bine si suntemu siguri ca acésta tiéra va strabate fâra pericolu, si acum cá si alte dâti, grelele impregiurâri in cari ne aflâmu.

Acestea suntu pre scurtu, dloru senatori si dloru deputati, principiele politice ale guvernului care a avutu abnegarea de a primí gréu'a sarcina a puterei in aceste circumstantie.

Sperâmu ca ele voru fi bine primite si de d-vóstra si ca numai intemeiându-ne pre densele venimu se solicitâmu increderea si concursulu d-vóstra pentru punerea loru in aplicare.

Presiedintele consiliului ministriloru, generalu de divisia, FLORESCU.

Varietâti.

(†) Jalnic'a sotia Voic'a nascuta Verzea; jalnicii fii Nicolae, archimandritu si vicariu, Radu, preotu, Octavianu, arendasiu in Romani'a, Ioanu, profesoru, Alecse, arendasiu in Romani'a, Victoru, preotu, si fiic'a Mari'a; ginerele Nic. Pinciu, jude singularu; nororile Eufrosin'a, Mari'a, Reveic'a, Mari'a; fratii, nepotii si stranepotii, cu inim'a sfasiata de durere anuntia tuturoru amiciloru si cunoscutiloru mórtea préiubitului loru sotiu, tata resp. socru, frate, mosiu, stramosiu etc.

Neagoe Popea, parochu la biseric'a S. Adormiri din Satulungu, asessoru consistorialu onorariu, care dupa o scurta bóla de slabiciunea betranetieloru si-a terminatu cursulu vietii sale active, dupa ce s'a provediutu cu sântele misterie, in 14 Aprilie a. c. la 6¼ sér'a in versta de 74 de ani; in alu 52-lea anu alu fericitei sale casatorii si alu 46-lea alu functiunei sale preotiesci.

Remasitiele pamentesci ale defunctului se voru inmormentá Sambata in 17 Aprilie a. c. la 10 óre antemediane in cimiteriulu bisericei S. Adormiri din Satulungu.

Satulungu, 15 Aprilie 1876.

⁂ (Necrologu) In 10 Aprilie st. v. cruda mórte rapí din sinulu clericiloru bisericei gr. or. pe tinerulu Silvestru **Radoiu** fostu clericu si pedagogu absolutu, in etate de 25 ani. Osemintele sale pamentesci s'au astrucatu in 12 l. c. cu solenitatea cuvenita in cimiterulu bisericei din Vulcanu.

Intregu poporulu din locu, atâtu români, câtu si sasi, si mai multi preoti si invetiatori din vecinatate se infatisiara pentru a dá reposatului onórea cuvenita de pre urma. Pre reposatulu lu gelescu doiós'a sea socia Varvar'a cu care conventiuí numai 6 luni, nemângaiatii sei parinti, An'a si Nicolau Radoiu preotu in Vulcanu, iubitii sei frati, Simeonu preotu si Ioanu docente, sororile sale Mari'a si Iulian'a si venerabilulu seu socru Ioanu Persioiu si in sfersitu tóte rudeniile si pretinii sei. Fie-i tierin'a usióra si amintirea eterna!

Edictu.

Bucuru Israila de religiunea gr. orientala din Resinari, carele a paresitu cu necredintia pre legiuit'a lui socia An'a de trei ani de dile si nu se scie, déca mai e in viétia si unde se afla, se citéza prin acést'a a se infacisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu in terminu de unu anu si dî, câci din contra se va luá in pertractare si se va decide actiunea numitei mueri presentata la 18 Aprilie a. c. si in absenti'a densului.

Sibiiu 20 Aprilie 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tractulu II alu Sibiiului.

I. Popescu,
protopopu.

(1—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Aprile (3 Maiu) 1876

Metalicele 5%	65	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	—
Imprumutulu de statu din 1860	110	50
Actiuni de banca	870	—
Actiuni de creditu	139	—
London	119	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	25
„ „ „ Temisiorene	75	—
„ „ „ Ardelenesci	74	50
„ „ „ Croato-slavone	83	—
Argintu	103	15
Galbinu	5	66
Napoleonu d'auru (poli)	9	54

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 33. ANULU XXIV.

Sabiiu 25 Aprile (7 Maiu) 1876.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a XI din 18 Aprile.

In siedinti'a acést'a s'a continuatu discussiunea asupr'a elaboratului comissiunei scolare. S'a datu „proiectulu de regulamentu pentru scólele poporale“ publicatu in fói'a nóstra referentului scolariu spre studiare detaiata si s'a insarcinatu, consistoriulu a provocá pre invetiatori cá la cursurile supletórie sa-si faca reflessiunile loru, cari sa se comunice prin consistoriu referentului si acest'a sa aduca apoi o parere motivata la sinodulu procsimu. S'a indatoratu mai departe consistoriulu sa termineze si publice regulamentulu pentru scólele secundarie, institutulu semin. teol. ped. si pentru incompatibilitate. S'au votatu 3000 fl. pentru ajutorarea scóleloru pop. si a invetiatoriloru cu deosebire a celoru din secuime. S'a discutatu si crearea unui fondu pentru pensionarea invetiatoriloru, care va fi comunu pentru metropoli'a intréga si se va regulá prin congresu.

S'au resolvitu mai multe petitiuni referate de comissiunea petitiunara si s'a inchisu siedinti'a.

In numerulu viitoriu vomu revení asupr'a acestei siedintie, pre care de astadata nu o putemu comunicá pre largu, pentruca raportulu detaiatu despre siedinti'a acést'a ni se puse la dispositiune cându se incheiâmu numerulu de fatia.

Siedinti'a XII din 19 Aprile 1876.

Dupa deschiderea siedintiei la 9 óre si autenticarea protocolului din siedinti'a XI se acórda dep. Il. Duvlea concediulu cerutu pre 10 dile.

Presidiulu respunde la interpelatiunea dep. Patiti'a, cumca fundatiunea An'a Cologea de 1000 # se afla la epitropi'a archidiecesana in administratiune, si de vreme ce fundatiunea n'a fostu adusa in chiaru dupa tóte formele, — destinatiunea fundatiunei nu s'a pututu realisá pâna acum. Se aduce inse la cunoscintia, ca Consistoriulu arch. a preliminatu din acea fundatiune unu stipendiu de 100 fl. si patru stipendie de câte 60, fl. precum se va dovedí prin bugetulu substernutu. Totu odata se asecura interpelantele, ca se va purtá de grige, cá fundatiunea acést'a sa se intrebuintieze conformu vointiei testamentare.

Interpelantele se multiamesce cu respunsulu acest'a, care se ia la cunoscintia.

Deputatulu Hanni'a face interpelatiunea:

Are presidiulu cunoscintia despre cuprinsulu Nr. 31 alu „Teleg. Rom.“ si anume despre raportulu ce privesce desbaterile sinodului nostru presinte?

Au binevoiti a observá, ca acést'a foia, asiá numita oficiale, raportéza asiá de unilateralu, incâtu in dóue renduri sum pusu naintea publicului cetitoriu cá unulu, care cá Directoru seminarialu nu-mi cunoscu chiamarea mea, si acést'a din causa, ca rectificârile mele la atari imputâri le a trecutu „Tel. R.“ cu totulu cu vederea? *)

Are presidiulu de cugetu a aduce pre redactiunea „Tel. Rom.“ la ordine, la observarea bunei cuviintie si a adeverului si ce privesce numitulu raportu din numerulu 31 a. c. a o indatorá, cá in celu mai de aprópe numeru alu „Tel. Rom.“ sa rectifice cele in Nr. 31 necorectu produse, publicandu adeca observârile mele ce amu facutu indata dupa vorbirea d. Dr. Hodosiu si I. Pred'a?“ *)

Presidiulu respunde la acést'a interpelatiune imediatu, ca si insusi a observatu, ca cele petrecute in sinodu, si anume la obiectele ce le atinge interpelantele, s'au reprodusu in „Tel. Rom.“ — cá organu alu metropoliei si archidiecesei — in modu defectuosu si unilateralu, ceea ce nici decum nu e aptu de a contribuí la impaciuirea spiriteloru, si pentru acea presidiulu promite a face in sfer'a sea de activitate, cá astfelíu de reu sa inceteze.

Dupa declaratiunea presidiului, Dr. Hodosiu dechiara, ca cuvintele sele reproduse in „Tel. Rom.“ suntu inesacte, câci a disu, ca Directiunea Seminariului a gresitu, ca nu a estradatu atestatulu unui clericu absolutu, si cându Directorele Seminariului a declaratu, ca i s'a opritu prin Consistoriu estradarea atestatului, atunci Dr. Hodosiu a disu, ca astfeliu Directiunea Seminariului n'a gresitu.

In urm'a acestor'a interpelantele se dechiara multiamitu.

Escelenti'a Sea Dlu Archi-Eppu si Metropolitu — cá presidiu ordinariu alu sinodului — condusu de acea ingrigire, cá nu cum-va sa fia impedecatu in ducerea presidiului si considerandu, ca Vicariulu Archippescu care in astfeliu de casu dupa statutulu organicu aru avé sa-lu inlocuésca, nu e de fatia, poftesce pre Sinodu a-si alege pentru unu astfeliu de casu de impedecare unu presidentu ad hoc.

Dep. Z. Boiu e de parere, ca unu atare casu e prevediutu in statutulu organicu, ca adeca: in absenti'a presidentului, Vicariulu archiep. duce presidiulu, si la casu cându si acest'a aru absentá, duce presidiulu celu mai betrânu din asesorii consistoriali, care in casulu de fatia e protopresbiterulu dep. I. Ratiu.

Dep. E. Macelariu nu are nimicu contr'a persónei, ci crede, ca cându sinodulu e adunatu, acest'a n'aru avé necesitate sa-si ia in casulu din cestiune refugiulu la rangulu membriloru din Consistoriu, tienendu densulu, ca e mai demnu, déca sinodulu 'si va alege unu presidentu din sinulu seu.

Dep. Mihaltianu dice, ca statutulu organicu indreptatiesce pre Archi-Eppu sa denumésca la unu astufeliu de casu unu substitutu si crede dara, ca se lasâmu la dispositiunea Escelentiei Sele acést'a denumire.

Escel. Sea Dlu Archi-Eppu observa, ca dupa statutulu organicu e indreptatitu sa denumésca pre Vicariulu archpp. si nefiindu acest'a de fatia, nu voiesce sa denumésca din partesi pre alta persóna, ci róga pre sinodu sa faca o dispositiune pentru casulu acest'a.

Dep. I. Popescu la opiniunea deputatului Boiu observa, ca statutulu organicu numai asiá se póte intielege, ca in absenti'a Archieppului si Vicariului urméza numai in Consistoriu celu mai betrânu asessoru de presidentu; densulu e de parere, ca fiindu sinodulu intrunitu per analogiam sa se ocupe presidiulu de celu mai betrânu preotu dintre deputatii sinodului.

Dep. Piso sustiene, ca presidiulu e in dreptu a denumí pre unu substitutu, cu atâtu mai vertosu, cu câtu acestu casu nu e nicairi provediutu in lege.

In fine sinodulu aduce conclusiunea, ca la casulu, cându Archpp. si Vicariulu archpp. suntu impedecati a duce presidiulu, va presidá celu mai betrânu deputatu clericalu din sinodu, care in casulu de fatia e Par. ppresbiteru alu Fagarasiului Petru Popescu.

La ordinea dilei: urméza referat'a comissiunei scolare. Reportorulu N. Mihaltianu propune relativu la suplic'a lui N. Barsanu pentru o remuneratiune cá catechetu in Orestia: sa se predee aceea la Consistoriu spre afacere competenta.

Se primesce.

Relativu la rogarea sinodului paroch. din Volcau ung pentru unu ajutoriu de 150 fl. v. a. spre a se provedé scól'a cu cele de lipsa, — comissiunea propune: transpunerea rogârei la consistoriu spre deosebita considerare.

Se primesce.

La ordinea dilei se pune dupa ast'a raportulu comissiunei financiale.

Referentulu acestei comissiuni raportéza, ca comissiunea s'a ocupatu cu urmatórele lucrâri: cu

I. Revisiunea casseloru si a computului fonduriloru archid. pro 1875/6;

II. Proiectulu de bugetu alu consistoriului pro 1876/7;

III. Relatiunea consistoriului asupr'a unei datorii flotante de 4440 fl. 35 xr.;

IV. Relatiunea consistoriului arch. in obiectulu participârei archidiecesei cu o cuota la sustienerea organismului consistoriului metropolitanu.

V. Relatiunea consistoriului arch. asupr'a unui imprumutu de 50,000 fl. cerutu de comitetulu administrativu alu fundatiunei Gojdu;

VI. Relatiunea consistoriului arch. in caus'a lasamentului fericitului Archi-Eppu si Metrop. Andreiu;

VII. Propunerea deputatului Petricu pentru acordarea de ajutóre pe sém'a a 10 comune din secuime;

VIII. Rogarea profesorelui de cant. D. Cuntianu pentru o remuneratiune resp. urcarea salariului dela 400 la 600 fl.

Comissiunea esmisa in persónele dloru I. Galu, V. Piposiu, D. Manole si V. Romanu a revidatu cassele si computurile fonduriloru pre a. 1875/6 si le a aflatu impreuna cu computulu si manipulatiunea corespundietóre.

Dupa acest'a propune comisiunea:

1. Cá alu doilea esemplaru de chiai dela cele dóue casse Wertheimiane ale epitropiei sa se depuna dupa forma si pe cautela in cas'a eforiei scóleloru române din Brasiovu.

Se primesce.

2. Cá pre viitoriu sa se legaliseze subscrierile obligatiuniloru pentru imprumuturi ipotecari.

Se primesce.

3. Obligatiunile de statu vinculate sa se devinculeze si sa se prefaca in obligatiuni cu cuponi.

Dep. Racuciu face contr'a propunere: sa se tiena mai departe aceste harthii.

Se primesce propunerea din urma.

4. Actiunile primei câli ferate transilvane sa se venda.

Se primesce.

5. Administratiunea fonduriloru arch. sa se indrumeze a elocá o tertialitate din averea arch. pe inmobile, preferindu-se mosii de complecsu mai mare.

Se primesce.

6. Anulu de computu sa se incépa pe viitoriu dela 1 Ianuariu si sa se termine cu finea lui Decembre pe fia-care anu. Modulu acest'a sa se observe si la proiectarea bugetului.

Pre tempulu dela 1 Ianuariu pâna la intrunirea sinodului arch. consistoriulu sa se autoriseze a procede relativu la positiunile ordinari pre basea bugetului din anulu precedentu.

Se primesce.

Spre acestu scopu comissiunea propune urmatórele dispusetiuni transitóre:

a) computulu pre an. 1876 sa se faca pre periodulu dela incheierea computului pro 1875/6;

b) bugetulu anului cur. sa se stabileze pe periodulu, pentru care e proiectatu, adeca pâna la 30 Iuniu 1877; pentru anulu 1877 inse bugetulu sa se prelimineze dela 1 Iuliu pâna la ultim'a Decembre din acelu anu.

Propunerea a) se primesce.

La propunerea b) dep. Dr. Hodosiu propune, cá bugetulu venítoriu sa se compuna pre unu anu si diumetate, adeca din 1 Iuliu 1877 pâna la finea Decembre 1878, pentrucá consistoriulu sa nu fia silitu se lucre fâra bugetu neaprobatu.

Acést'a propunere se primesce.

7. Cu 31 Decembre in fia-care anu sa se compuna inventariulu generalu despre averea arch. in care obiectele de avere sa se induca in pretiulu acelei dile, adeca harthiele de valóre dupa cursulu acelei dile, in care se compune.

Se primesce.

8. Sa se esprime la protocolu dlui cassariu Const. Stezariu recunoscintia pentru servitiulu seu conscientiosu si corectu in manipularea cu fondurile si in ratiociniu.

Se primesce.

La loculu acest'a ref. V. Romanu propune din parte-si: sa se voteze dlui Const. Stezariu si o remuneratiune de 200 fl. pe anulu trecutu.

Se primesce.

9. Sa se aprobeze computurile fonduriloru arch. pre 1875/6 si sa se dea senatulu eptr. absolutoriulu pre periodulu de gestiune 1875/6.

Se primesce.

10. Sinodulu se esmita o ancheta in persónele dloru: Z. Boiu, V. Romanu si Dr. Aur. Brote, spre a compune unu proiectu de regulamentu pentru administrarea si control'a averei arch. precum si unu proiectu de regulare a contabilitâtii si manipulatiunii de cassa pre alte base.

Se primesce.

Dupa raportulu Consistoriului din 10 Aprile 1876 Nr. 1021 s'au facutu in decursulu anului 7875/6 urmatórele erogate intrecatóre:

Din fondulu Seminariului Andreianu:

Pentru conservarea edificiiloru 20 fl. 20 xr., contributiune 110 fl. 32½ xr. assecuratiune de focu 26 fl. 02 xr. actiunea ordinara 1384 fl. 10 xr.;

Din fondulu Archiepiscopiei: Pentru contributiune 41.96; pentru asecuratiune contr'a focului 1 fl. 86 xr.

Din fondulu catedralei: Dare de transpositiune pentru unu legatu 20 fl. 50 xr. **Sum'a 1604 fl. 96½ xr.**

La propunerea comissiunei Sinodulu da Consistoriului indemnitate pentru aceste erogate intrecatóre.

Procedendu-se la discutarea proiectului de bugetu pre 1876/7 se primesce dupa preliminariu. La fondulu mogaianu se conclude la propunerea comissiunei, cá devenindu stipendiele mai mici, in parte séu preste totu, in vacantia, acele sa nu se mai distribue, ci sa se adauga la cele dóue mai mari, create pentru universitâti, pâna se voru urcá la 500 fl.

---

*) Nu este adeveratu. R.

*) Dupa noi, interpelantele este putienu orientatu in privinti'a objecteloru despre care tratéza interpelatiunea sea; pentru binele pâcei ne tiermurimu prelânga observarea acést'a. R.

Se primesce.

La positiunea a 2-'a de erogatiuni din fondulu Seminariului Andreianu: „Salariu pentru unu profesoru supl. 800 fl.“, comissiunea propune, cá sum'a eventualu economisata la acést'a positiune sa se adauga la sumele preliminate cá ajutóre pentru scóle lipsite si invetiatori seraci si distinsi.

Se primesce.

Dep. Boiu propune si Sinodulu primesce preliminarea de 100 fl. din bugetulu acestui fondu cá remuneratiune pentru substitutulu medicului seminarialu. Sum'a se trece cá postu nou la bugetu.

Comissiunea propune sa se reiepte petitiunea prof. Cuntianu pentru urcarea salariului, iér dep. Boiu propune din contra, sa se ridice salariulu dela 400 fl. la 600 fl. si sa se induca la positi'a 3 a fondului seminariului Andreianu.

~~D. Manole~~ propune relegarea petitiunei la consistoriu spre studiare si raportare la sinodulu viitoriu.

I. Candrea propune: Punctele regulative ce se afla lânga raportulu senatului scolariu sa se iá de basa la facerea regulamentului, care privesce reorganisarea institutului ped-teol. Facându-se acést'a sa se satisfaca rogarea petentelui pentru sistemisarea salariului seu, câci in acele puncte regulative este unulu, care recomenda sistemisarea salarieloru.

Sinodulu considera propunerea acést'a cá o dorintia a propunetoriului.

In fine dupa o lunga discussiune si dupa ce d. Boiu 'si retrage propunerea sea, se primesce propunerea dep. Manole.

Se iá spre sciintia impartasirea presiedintelui dela comisiunea bugetara I. Tipeiu, ca comissiunea acést'a e constituita si gat'a a reportá prin ref. G. Fagarasianu, si se pune la ordinea dilei pre siedinti'a procsima.

Cu aceste se inchide siedinti'a.

Siedinti'a din 19 Aprile se deschide la 5½ óre dupa amédi. Nefiindu protocululu siedintiei a XII gat'a, acést'a se va autenticá in siedinti'a prosima.

Ordinea dilei: Continuarea raportului comisiunei finantiare.

Raportorulu dep. Vis. Romanu propune la titlulu E positiunea 6, cá sa se voteze pentru pausialu de calatorie in afaceri scolare in locu de fl. 400. preliminate, fl. 600:

Dep. Dr. D. Racuciu este de parere, cá pausialele de calatorii pentru diferitele senate consistoriali sa nu se voteze separatu pentru fia-care senatu si propune a votá pentru acestu scopu fl. 1000 pentru intregu consistoriulu.

Dep. Z. Boiu spriginesce propunerea dep. D. Racuciu cu aditamentulu, cá sum'a de fl. 1000 sa se prelimineze din fondulu archiepiscopiei si positiunea 6 la titlu E sa se stérga.

La votare se primesce propunerea dep. Dr. Racuciu combinata cu a dep. Zach. Boiu si positiunea 6 la titlu E se sterge din priliminariu.

Positiunile 7—13 se votéza nemodificate.

La titlu F. positiunea 1 se primesce nemodificata; la positinnea 2 se votédia conformu propunerei primite in locu de fl. 400 preliminate — fl. 1000; positiunile 3—8 remânu nemodificate si se mai votéza la acestu titlu 200 fl. cá remuneratie pentru cassariu.

La titlu G. positiunile 1—3 se votéza nemodificate, de asemene la titlu H. positiunile 1—4. La acestu titlu comisiunea propune, cându voru devení in vacantia cele 4 stipendii de câte fl. 250 pentru studenti la universitate, aceste sa nu se distribuie mai departe, ci sa se creeze din ele sucesive numai 2 stipendii de câte fl. 500.

Se primesce.

De óre-ce comisiunea administrativa a tipografiei arch. n'a asternutu sinodului bugetulu, face dep. I. Hani'a, la titlu H. propunerea cá consistoriulu arch. sa poftésca pre com. adm. a tipografiei arch. si pre com. adm. a fundatiunei Siaguniane a asterne in viitoriu sinodului ratiociniulu si inventariulu.

Se primesce.

La titlu L. positi'a 1; la titlu M. positiunile 1—4, la titlu N, positiunile 1—2; la titlu O, positiunea 1 se votéza nemodificate.

La titlu P se votéza positiunile nemodificate; comisiunea face la acestu titlu propunerea, cá stipendiile sa se distribuie conformu vointiei testatórei intre tineri din muntii apuseni.

Se primesce.

Raportorulu comisiunei financiare dep. V· Romanu raportéza despre datoria pendenta din anulu trecutu. Remânendu supererogatulu facutu cu fl. 4440,35 preste colectele intrate cu diurnele deputatiloru congresuali din anulu 1874, cá o datoria pendenta si insarcinatu fiindu consistoriulu arch. prin conclusulu sinodului a interprinde si mai departe colecte spre acestu scopu si totu-deodata a folosí sumele economisate din bugetulu votatu pre a. 1875/6 pentru acoperirea datoriei pendente, consistoriulu arata prin hârthi'a sea nr. 1021 — epit. ca datori'a pendente in decursulu anului bugetariu 1875/6 nu numai ca n'a scadiutu, ci au crescutu cu fl. 266. 03; sum'a de fl. 2426„05 economisata din bugetulu votatu nu s'a pututu intrebuintiá spre acoperirea datoriei, din causa ca se mai potu erogá inca din acésta suma pâna la sfersitulu anului bugetariu.

Comisiunea propune, cá restulu ce aru remâné cu sfersitulu anului bugetariu curentu din sum'a neerogata pâna astadi de fl. 2426. 05 sa se intrebuintieze pentru acoperirea datoriei pendente de fl. 4706„08, iér' restulu datoriei sa remâna si mai departe cá datorie pendenta, pentru a cârei acoperire sa se folosésca economiile eventuale din preliminariulu anului 1876/7.

Se primesce.

Reportorulu comisiunei financiare dep. V. Romanu raportéza despre hârthi'a cons. arch. nr. 979/plen. prin care se asterne hârthi'a consistoriului metropolitanu dto 26 Martie a. c. 144 in privinti'a indeplinirei organismului seu internu prin stabilirea de referenti cu cancelari'a provediuta cu tóte recuisitele de lipsa pentru o functiune regulata si permanenta spre a se luá din partea sinodului archidiecesanu dispositiunile de lipsa in privinti'a cuotei, cu care aru fi a concurge archidieces'a nóstra la sustienerea organismului consistoriului metropolitanu.

Comisiunea propune: sinodulu decide a participá la sustienerea organismului cons. metr. cu o tertialitate a sumei recerute, autorisandu pre cons. arch. ca pentru anulu 186/7 sa acopere acésta suma séu din unu fondu disponibilu séu prin vre-o operatiune de cassa.

Dep. Dr. Borci'a facc propunere ca sinodulu se dechiara in principiu a participá cu o tertialitate la sustinerea organismului cons. metrop., iér despre cuota, ce aru cadé pre archidiecesa se va decide, dupa ce congresulu a adusu unu conclusu in cestiunea acést'a.

Iéra ce privesce cestiunea, cá sa se asemneze acum inca o suma, sinodulu decide a o dá numai anticipativu incâtu va fi de lipsa.

La votare se primesce propunerea dep. Dr. Borci'a.

In legatura cu acést'a presidiulu suleva cestiunea acoperirei speseloru a congresului prossimu.

In privinti'a acést'a face dep. Dr. Borci'a urmatórea propunere:

Consistoriulu se insarcinéza a esmite câtu mai in graba circulariulu pentru colecte spre acoperirea diurneloru deputatiloru sinodali si congresuali din archidiecesa, iér' totu deodata se autoriséza, neajungându aceste colecte, a impliní lips'a din vre unu fondu disponibilu in modu anticipativu.

Se primesce.

Reportorulu com. financiare dep. V. Romanu raportéza despre imprumutulu de fl. 50,000, cerutu prin comitetulu administrativu a fundatiunei Gojduiane si propune:

1.) Cá sinodulu sa incuviintieze lombardarea sumei cerute.

2.) Sa imputernicésca pre consistoriulu arch. a dá acestu imprumutu cu 7½ %.

3.) Sa lasa in buna chipsuire a consistoriului, cá, déca nu'afla destulu de asigeratoriu zelogirea actiiloru fundatiunei, sa pretinda si intabularea datoriei pre realitâtile fundatiunei.

Dep. Diamandi Manole propune a se precisá procederea consistoriului si anume a se folosí la imprumutulu din cestiune de zelogirea actiuniloru imbiate si totu deodata a pretinde dela com. adm. a fondului Gojduianu in obligatiune clausul'a intabulandi, cá astfeliu consistoriulu in casu de lipsa sa fia in positie fâra amenare a intabulá imprumutulu pre realitâtile fondatiunei Gojduiane.

La votare se primesce propunerea comisiunei dimpreuna cu aditamentulu dep. D. Manole.

Dep, I. Hani'a face urmatóre interpelatiune.

La propunerea comissiunei scolare s'a decisu, ca in institutulu nostru Andreianu sa se introduca studiulu indigitatu inca la sinodulu din an 1875 precum si instituirea unui profesoru, dar' fiinduca acést'a va fi fâra resultatu in localulu seminariului de fatia, in care avemu numai 4 sale de invetiamentu i-'mi permitu intrebarea: Are maritulu presidiu de cugetu, ca in decurgerea verei acesti'a sa dispuna cele de lipsa pentru largirea zidirei Seminariului Andreianu?

Presidiulu promite in respunsulu seu a face tóte câtu suntu cu putintia privitoru la reorganisarea acestui institutu.

Interpelantele se declara multiamitu cu respunsulu.

Se ia spre sciintia.

Urméza la ordinea zilei raportulu comissiunei pentru bugetulu cassei.

Raportorulu dep. George Fagarasianu, propune in numele comissiunei:

1. Diurnele deputatiloru sinodali se statorescu pentru acésta sessiune cu fl. 3 pre persóna si pre di.

2. Deputatiloru esterni, li se aplacidéza cá bani de calatoria 71 cr. pe milu de drumu cu osi'a si 50 cr. pe milu pe calea ferata, cu acelu adausu ca pentru acei deputati cari au locuintia preste granitiele arch. se va considerá numai caletori'a facuta pe teritoriulu archidiecesei.

3) Deórece in acestu anu nu s'a facutu colecte pentru bugetulu cassei, acoperirea speseloru sinodali, comissiunea propune a se acoperí anticipativu dintr'unu fondu disponibilu.

Se primesce.

Deputatii Dr. Borci'a renuncia la diurnele sele in favórea scolariloru seraci din protoppiatulu Hatiegului; Diam. Manole, in favórea bisericei, scólei din Ormenisiu, Ioanu Candrea in favórea fondului sinodalu, Zach. Boiu ½ din diurne in favórea fondului sinodalu, Ioanu Popescu in favórea fondului protopresv. alu Sabiiului II, Visarionu Romanu in favórea fond. sinodalu, Eugeniu Brote in favórea fondului sin. Dr. A. Trombitasiu in favórea fondului pentru monumentulu lui Siagun'a, Galath. Siagâu ⅓ la fond. sinodalu, Iacobu Bolog'a la fond. sinodalu, Ioanu Hanni'a la fond. sinod., Dr. D. Racuciu 18 fl. la fond. sinodalu din diurne.

Presidiulu pune la ordinea dilei propunerea raportorului comissiunei verificatóre dep. Iosifu Puscariu privitóre la instructiunea pentru alegerile sinodali.

Se primesce.

Urméza la ordinea dilei raportulu comissiunea pentru propuneri. Raportorulu dep. Dr. Racuciu raportéza despre propunerea dep. Sorescu si propune trecerea la ordinea dilei.

Raportéza mai departe despre propunerea d. Simeonu Piso si propune ca intru câtu este ea cuprinsa in prop. dep. Macelariu din anulu trecutu, sa se recomande consistoriului spre urmare, iér' aline'a din urma, care privesce comissiunea scusatóre, sa se respinga.

Se primesce.

Dupa acést'a presidiulu face cunoscutu ca fiindu tóte obiectele, destinate spre tractare in acésta sessiune, eshauriate, si nu va fi lipsa tienerea unei siedintie; propune cá mâne la patru óre d. a. se verifica protocólele siedintiei a XII si XIII si poftesce pre toti deputatii, cari voru fi in Sabiiu a participá la verificare.

Se primesce.

Prin unu cuventu, adencu simtitu, presidiulu archieppu declara a avé totudéun'a binele bisericei nóstre in vedere si doresce cá concordi'a sa inflorésca, si totu ce s'a intreprinsu in acésta sessiune sa aiba róde imbucuratóre, dà binecuventarea sea parintésca si declara sessiunea ordinaria sinodala a acestui anu de incheiata.

La aceste respunde dep. Dr. Trombitasiu in cuvinte cordiali si aduce presidiului in numele sinodului multiamita si recunoscintia pentru ostenelele si bunavointi'a ce a aretatu intru intielépt'a conducere a lucruriloru nóstre sinodalî.

Resultatele sinodului.*)

Cu bucuria trebuie sa constatâmu ca resultatele sinodului archidiecesanu din estu anu au infruntatu tóte acelea asteptâri séu temeri; dupa cari sinodulu avé sa fia unu câmpu de lupta infricosiata a unoru castre inemice. Resultatele sinodului au desamagitu pre cei ce asteptau o resturnare a intregei stâri actuali de pânaací, au delaturatu temerile acelor'a, cari credéu, ca sfasiârile in biserica voru fi si mai mari si au luminatu pre cei ce traiau in nechiaritate despre causele reului ivitu pre terenulu bisericei.

Luptele la alegerile deputatiloru sinodali si manifestatiunile diurnalistice, in deosebi signalisarea unei partide nat. liberale opositiunale, invingatóre, cum se scrie in „Albin'a“, infatisiara publicului nostru o furtuna grea, ce avé sa se reverse preste sinodu si sa-lu prefaca pre acest'a intr'unu amfitiatru de lupte teribili si periculóse pâcei bisericei nóstre.

Pusetiunea partideloru de pâna ací intru câtu le putemu numí asiá erá astfeliu, incâtu insuflau temeri si ingrigiri si in cei ce nutriau cea mai firma buna credintia.

Unii datau inceputulu neintielegeriloru dela alegerile de Metropoliti si Archiepiscopi, altii inse de pre tempulu nefericitei politici natiunali; altii iéra dela venirea intru fericirea reposatului Mare archiereu in Transilvani'a. Unii invinuiau pre ceilalti, ca ce suntu la potere, ca aru dominá voinicesce preste ei, ca aru fi pasitu cu programe in publicu si s'au organisatu spre sustienerea programei, ceea ce li se imputá de conspiratiuni asupr'a celeilalte partide, ba cei'a invinuiéu pre acesti'a, ca aru tientí a atacá si unitatea metropolitana si organele ei. Acesti'a invinuea pre ceilalti pentru programe si conspiratiuni secrete, prin cari aru subminá pre sub ascunsu archidieces'a si pentru ca aru cautá se aduca pre capulu bisericei in controverse cu organele sele, si multe altele.

---

*) Acest'a este articululu anunciatu in numerulu trecutu. R.

Se intrebá, ca unde este adeverulu, care si ce este caus'a adeverata a desbinâriloru? Respunsurile erau diferitóre. Astfeliu situatiunea in ajunulu sinodului erá nechiara, intunecata, spiritele intaritate si inimile neodichnite.

Aici nu avemu de scopu nici este loculu de a exhauriá tóte cele intemplate si de a judecá pe partide. Ne marginimu a aretá cu unu esemplu, ca cându ocârmuirea unui corpu este atacata si neliniscita, functiunile organeloru nu potu merge in cursulu regulatu. De acea nu este mirare, déca sub astfeliu de impregiurâri au inceputu a se iví óre-care stagnare in lucrurile bisericesci. Ce erá dar' de facutu ca sa se imprascie negura ce cuprinsese atmosfer'a sinodului?

Capulu bisericei insusi intra la mijlocu, cu firmulu propusu de a restabilí pacea in biserica. Acést'a au fostu cea mai nimerita, mai corecta si mai naturala procedere.

Spre a aflá base solide pentru impaciuire a intrunitu Archiepiscopulu inca la inceputulu sinodului pre unii dintre cei mai distinsi deputati sinodali, din un'a si ceealalta partida si unii nepronunciati in partide, la mai multe consultatiuni, unde dupa ce s'au ventilatu tóte cestiunile possibile si dupa ce nici unu momentu asiá de gravu nu s'au aflatu, carele aru puté sustiené necesitatea imparechieriloru in afacerile bisericesci s'au esprimatu din tóte pârtile dorinti'a, cá pacea sa se restabilésca pre bas'a increderei reciproce si a iubirei fratiesci, si ca fatia de causele bisericesci, se dispara ori ce interesu particularu, iér la promovarea lucruriloru bisericesci sa se procéda in conlucrare comuna, respectandu-se legea si institutiunile bisericei nóstre, câci dupa acestea, de sine urméza si se urmeze incetarea ori-cârei alte directiuni ce aru puté sguduí temeli'a pâcei spre daun'a bisericei.

Pre lânga acestea base de impacare, cari au a se latí in tóte pârtile bisericei, s'au aflatu de lipsa, ca avemu si detorintia de a indepartá si a infrânge in modu corespundietoriu bunei cuviintie si civilisatiunei, ori-ce atacu asupr'a pâcei bisericei, ori de unde si ori pre ce cale va vení acel'a.

Fruptele acestoru intielegeri facute la laudabilele intreprinderi ale Archiepiscopului si Metropolitului, s'au aretatu numai decâtu in sessiunile sinodali. Au decursu acelea preste totu in spiritulu pâcei, nu inse cum erau temerile.

Sa nu mesurâmu acestea resultate si frupte cu unele incidente ivite la obiecte secundari, unde se parea totusi a se desvelí spiritulu de partida, suspiciunea si neincrederea in persóne, câci acestea aparintie in situatiunea de nou creata si recenta sémena numai cu cea din urma debila scanteia a unui focu, ce se afla in ultimele momente de stingere.

Nici aceea nu ne indreptatiesce a ne indoí despre fructele pâcei, déca la unele obiecte mai insemnate s'au aretatu divergintie de pareri, fia câtu de mari, câci acést'a este concesa de regulele parlamentari.

Se abstragemu si dela minutiositâti si afecte momentane, ce se potu intemplá si in unu parlamentu, fâra a se derogá ce-va la caracterulu generalu alu acelui'a. Viéti'a nóstra parlamentara este inca tinera.

Se atingemu inse pentru probarea asertiuniloru nóstre, cele mai momentóse cestiuni si pre acelea, cari — iérasi momentóse — dupa natur'a loru, mai usioru putéu produce lupte esagerate, déca nu aru fi predomnitu spiritulu pâcei.

Intre cele dintâiu amintimu referad'a scolara si bugetulu, cari au decursu in cea mai buna ordine si in buna intielegere s'au esprimatu dorintia, comuna de a conlucrá cu totii la promovarea culturei.

De a dóu'a categorie enumerâmu aici urmatórele:

La verificarea deputatiloru, a câroru alegere erá dificultata, s'au procesu dupa unulu si acel'asi modu, alu cercetârei anchetei, pentru deputatii din ambe partide.

La alegerea consistoriului archidiecesanu. Din o parte s'au pretinsu inmultirea membriloru consistoriali, si s'au acceptatu acést'a din ceealalta parte. Acésta parte au pretinsu, cá la alegere sa se considere barbati de specialitate resp. scolara, economica juridica, si resultatulu a fostu ca in senatulu scolaru si epitropescu in cea mai mare parte se afla barbati de specialitâtile recerute pentru acestea posturi.

In cestiunea delicata a ajutoriului de statu, dupa deslusirile motivate din partea presidiului, toti acei'a, cari in prim'a linia erau interesati ací, si din partea câror'a cei mai multi apartienéu la o partida dela care se asteptau esplosiuni de gravamini, toti au fostu multiamiti cu deslusirile date.

In cestiunea comissiuniloru testamentarie Siaguniane, cari pre tempulu lupteloru de partide se privéu din partea unor'a cá nisce radecini tari a unei partide, cari s'aru subtrage si dela control'a sinodului, tocmai din acea partida s'au propusu si s'au primitu unanimu, ca acestea comissiuni, dupa adeverat'a intentiune a testatorelui, suntu supuse controlei sinodului si ací sa-si astérna rapórtele sele.

La cestiunea organisârei si salarisârei consistoriului metropolitanu, la care dupa suspiciunile de mai nainte aruncate asupr'a unei partide, ca aru atacá esistinti'a acestui foru supremu, se nascéu temeri, ca ací voru erumpe vulcanii partideloru. Din contra in spiritulu pâcei tocmai din partida suspiciunata mai nainte s'au accentuatu sustienerea unitâtiei metropolitane si a organeloru metr. s'au aperatu competinti'a congresului si s'au propusu a se spriginí consistoriulu metr. si s'au primitu cu unanimitate, cu care obiectu momentosu s'au terminatu sessiunile sinodali in cea mai buna concordia.

Fruptele pâcei suntu dar' vidibile si este de doritu ca pacea bisericei si concordi'a in promovarea trebiloru bis., ce au succesu asiá de frumosu intreprinderiloru capului bis. spriginitu de barbati ce ocupa locuri insemnate in ierarchie si altii cari se bucura de stim'a publicului, sa se latiésca intre toti fiii bisericei nóstre; si nimenea nu-'si va luá asuprasi acea responsabilitate grava de a lucrá la sguduirea temeliei pre care s'au inceputu a se cladí pacea bisericei.

Sabiiu in 4 Maiu n.

Politic'a si diplomati'a 'si au si ele misteriele si jocurile sele. Cine aru fi cugetatu inainte cu 10 ani, cându se croí dualismulu, ca adi dupa 10 ani chiaru capulu opositiunei contrarie dualismului in form'a ce se inaugurà atunci, si va incordá tóte puterile spre sustienerea lui, cu o simpla modificatiune in sine neesentiale.

Lupt'a ministrului presiedinte actualu si a partidului de care se tiené, erá inainte cu 10 ani o lupta de principiu. Elu dimpreuna cu ai sei nu voiau sa recunósca decâtu uniune personale intre Ungari'a si provinciele germane; astadi inse se multiamesce, putendu castigá din uniunea faptica reale, câtu de putiene folóse pentru patri'a sea.

Astadi lupt'a principale despre cualitatea uniunei intre ambele jumatâti ale imperiului, a disparutu de totu. Relatiunea faptica, fâra privire, ca ce numire merita ea dupa teoriile dreptului de statu, e factorulu dela care purcede si cu care calculéza fiacare politicu. Si resultatele dovedescu ca e multu mai de folosu, a lucrá pre basea giurstâriloru faptice, decâtu a stagná deliberându asupr'a naturei si cualitâtiei acestoru giurstâri.

Astfeliu procese ministeriulu nostru in cestiunea reinoirei conventiunei in privinti'a teritoriului vamalu si a afaceriloru de comerciu. Elu 'si formulà pretensiile sele, pre basea practicabilitâtiei, revocându pentru Ungari'a concesiunile acele fâra care negresitu i s'aru terminá esistinti'a cá statu. Cumca inse concessiunile primite ele de sine si fâra alte reforme in intrulu statului, voru fi séu nu in stare de a mântuí statulu de pericolulu ce-lu amenintia, ast'a numai viitoriulu ni o póte aretá.

Destulu ca complanarea intre minissteriile ambeloru jumetâti din imperiu in privinti'a afaceriloru vamali si comerciali a succesu si astadata, dupa cum ne spunu diurnalele de Vien'a si Budapest'a. Detaiurile acestei complanâri inca nu suntu cunoscute; din care causa nici ca putemu de astadata a ne dá parerea in privinti'a loru. Ce e pâna acum'a numai cunoscutu in genere este: ca complanârei i-a servitu de base punctuatiunea oferita din partea ministeriului de preste Lait'a si ca banc'a natiunale din Vien'a va suferí si ea o straformare dualistica.

In ceea ce privesce faptulu urmatei complanâri, abiá va fi vre-unu patriotu, care sa nu-lu salute pe acest'a cu placere; in tempurile acestea critice, cându amenintia atâtea pericole din afara si cându astfeliu buna intielegere in launtru si consolidarea tuturoru puteriloru aparu mai de lipsa cá ori cându.

Dar' chiaru giurstârile acestea din afara se vede a fi influintiatu mai multu spre efeptuirea complanârei; si de acea meritulu efeptuirei ei, nu compete atât'a ministerieloru, câtu mai cu séma monarchului, carele a staruitu insusi cu totu deadinsulu pentru complanare.

Numai de nu s'aru aretá dupa acést'a si complanarea de asta data defectuósa. Numai de nu aru remanea folósele ce si le apromite Ungari'a din nóu'a complanare, iéra-si numai inchipuite. In totu casulu, putienele folóse ce le-aru putea detrage in celu mai favorabile casu, Ungari'a din complanare, nu voru fi in sine de ajunsu spre a pune in picióre statulu nostru in privinti'a financiale. Si dupa ce si urcarea venituriloru dinlauntrulu tierei a devenitu imposibile, léculu celu adeveratu pentru morbulu ce a cuprinsu vistieri'a statului, nu mai póte fi altulu, decâtu crutiarea si iér' crutiarea chiaru si cu resignatiunea dela unu rolu, pre care a-lu indeplini in fapta nu suntemu in stare.

Folósele ce le-amu puté avé din nóu'a regulare a afaceriloru comerciali si vamali, nu le potemu inca precisá, pâna ce vomu cunósce detaliurile regularei acestei'a de nou. Dela impartirea bancii nationale si resp. a fondului ei de metalu in pârti deosebite pentru Ungari'a si provinciile de preste Lait'a, insa noi nu ne potemu apromite multu; aterna insa, firesce totulu si dela modulu de garantia si controla ce se va eserciá in viitoriu asupr'a institutului acestui'a. —

Déca banc'a nationala va remanea totu aceea de pâna acum'a, totu sub aceea-si controla sí cu acele'asi garantii si numai in privinti'a locului de operatiune va aflá schimbarea: cá in viitoriu sa opereze sub acele conditiuni in ambele capitale ale jumetâtiloru de imperiu; atunci Ungari'a póte profitá multu. Capitalulu ce va intrá in tiéra 'si va tiené valórea si harthiele creditului loru si astfeliu voru fi ajutoriu siguru spre inaintarea tuturoru intreprinderiloru interne.

Déca insa pentru Ungari'a se va creá o banca de totu separata sub control'a si garanti'a numai a regimului ungurescu; atunci usioru se póte cá notele bancei acestei'a sa nu se bucure de acel'a-si creditu in afara si sa devina in pretiulu loru reduse, numai in catulu ce va fi acoperitu prin metalulu depusu.

In fine complanarea de pâna acum inca nu se póte priví de deseversita. Ea a urmatu deocamdata, numai intre ambele ministerii si-'si castiga valórea legale, numai dupa ce se va acceptá si de corpurile legiuitóre ale ambeloru jumetâti de imperiu si va primí inalt'a sanctiunare.

Nu póte insa incapé nici o indoiéla in privinti'a acést'a: dupa ce ambele ministerii anevoie voru fi lucratu fâra a-si fi asiguratu mai intâiu consensulu maioritâtiei corpului respectivu legiuitoriu; iér' vointi'a monarchului a fostu dela inceputu motorulu principalu alu complanârei ceea-ce asigura atâtu sanctiunarea câtu si acceptarea complanârei din partea corpuriloru legiuitóre.

Revist'a politica.

Dela ivirea celei dintâiu telegrame despre complanare intre jumetâtile imperiului incóce aparu feliuriti articuli de fondu si reviste si apretiuescu, care din punctulu seu de vedere acestu actu momentuosu pentru Austro-Ungari'a. „Kelet Népe" supune pactulu unei critice severe, incependu mai intâiu dela critic'a barbatiloru de statu ai Ungariei, cari de cinci patrarie de anu s'au schimbatu de a nu-i mai cunósce. Se intielege ca „K. N." are in vedere mai cu séma pre ministrulu, Tisza, carele pâna nu erá ministru se opunea din tóte poterile immultirei dâriloru de ori-ce natura. In urm'a pactului celui nou tóte s'au schimbatu, dupa numitulu diurnalu. Dârile de pâna ací nu se voru reduce, sarcini nóue se incarca in spinarea tierei (Ungariei) si alte castiguri aparinte precum e directiunea bancei inca se reducu la o modesta nomenclatura, adeca, „filial'a" bancei din Vien'a, carea se afla la Budapest'a se va numí de ací incolo despartiementulu Budapestanu si va fi condusa de o asiá numita directiune propria. Mai e unu castigu. O parte din metalulu bancei dela Vien'a, se dice $30^0/_0$, se va aduce la Budapest'a, cá sa siédia intr'o pivnitia ungurésca si sa se padiésca de o sentinela militaria in Ungari'a. — In privinti'a vamei inca se espectoréza „K. N." destulu de melancolicu.

Diet'a Ungariei avù Vineri o siedintia.

Dupa „Hon" proiectele in privinti'a complanârei voru ajunge la desbatere in dieta numai in tómn'a viitóre. — O telegrama din Budapest'a, la Hztg de eri, datata din 5 Maiu spune, ca proiectulu de arondare s'a pusu in acea di pre més'a dietei. Dupa proiectu Comitatulu Sabiiului cuprinde scaunele Sabiiului, Mercurei, Sebesiului si Nocrichiului; districtulu Brasiovului se preface in comitatu si districtului Bistritiei i se adauge celu alu Nasaudului.

Dupa sciri mai din urma monarchulu nostru nu merge la Berlinu, merge inse cancelariulu conte Andrassy.

Delegatiunile suntu convocate pre 15 Maiu a. c. la Budapest'a.

Scirea despre proviantarea fortaretiei Nicksici, de carea amintiramu in nrulu trecutu are fórte multe versiuni. Dupa unele se reduce la o mica cuantitate care cu mari dificultâti s'a stracuratu printre sirurile insurgentiloru. Cele mai multe versiuni spunu ca Muktar pasi'a nici n'a vediutu fortaréti'a cu tóte ca dela 26 pâna la 30 Aprile a avutu lupte crancene cu insurgentii. Abiá a pututu scapá armat'a sea de 23,000 (dara nu de 60 mii) inapoi la Gaczko. De o victoria turcésca dupa cum o trambitiara turcofilii abiá mai póte fi vorb'a.

Din Belgradu se anuncia schimbarea ministeriului, in care Ristici are portfoiulu esterneloru. Nu va trece multu si vomu audí lucruri insemnate din Serbi'a.

O corespondintia din Belgradu, cu dat'a de 24 Aprilie, ne da urmatórele cunoscintie asupr'a ultimei dispositiuni, in care se afla spiritulu publicu alu serbiloru, si asupr'a crisei desperate ce apasa financele Serbiei:

„Opini'a publica — dice corespondentulu — pretinde cu glasu tare demisiunea cabinetului actualu, presidatu de d. Kaljevici. Declaratiunea de resbelu i-a venitu in prim'a linie dela insasi partid'a sea, care acum'a a adoptatu numirea de partida liberala nationala. Profesorulu Kujunzici, unulu din cei mai fideli ómeni si celu mai intimu amicu alu presiedintelui consiliului, prin unu discursu alu seu de acum câte-va dile, condamna in modu decisivu si blaméza politic'a siovaitóre a guvernului cerendu de urgentia intrarea Serbiei in actiune. Si pardid'a intréga impartasiesce ideile emise prin discursulu dlui Kujunzici, pretindiendu cu energie dela guvernu cá séu sa dsmisioneze, séu sa puna odata capetu actualei stâri de siovaire si incertitudine, declarându resboiulu, conformu opiniunei publice generale a serbiloru."

„Conservatorii de asemenea suntu pentru curmarea actualei situatiuni, si — firesce — pentru schimbarea ei in directiune pacifica."

„Radicalii ataca personalu pre toti ministri, acusându-i ca-si batu jocu de natiune."

„Principele Milanu se légana continuu intre dóue estremitâti. Acusi vré sa satisfaca vointi'a poporului, acusi se perde iérasi in chaosulu consilieloru ce 'i vinu pre fia-care di dela puteri. Se dice cu óre-care siguranti'a chiaru, ca la ultimele consilii pacifice ce i s'au transmisu din Rusi'a, principele Milanu aru fi respunsu ca nu va suspendá armarea, pâna cându tigrulu nu-i va cere un'a cá acést'a prin o scrisóre autografa. Se vede insa, ca pâna adi n'a sositu acésta scrisóre multu asceptata."

„In asemenea impregiurâri insusi cabinetului Kaljevici, care este singurulu factoru alu acestei situatiuni fortiate, a inceputu a desperá de posibilitatea mantienerei acestui statuquo, si a se convinge, ca mai curendu séu mai târdiu, Serbi'a trebuie sa ajunga la estremitatea spre care este impinsa; din acésta causa, de dóue dile incóce, guvernulu 'si pune tóte silintiele pre lânga domnitoriu, cá sa-lu faca sa se decida a pune terminu actualitâtiei, fia si chiaru prin declararea resboiului."

„Ministrulu de resboiu nu neglijéza unu momentu, in ceea ce privecsce pregatirile resboinice. Militi'a de prim'a clasa, a câreí artilerie se compune din 85 tunuri, se afla in stare de plecare, si nu ascépta de câtu ordinulu, spre a se miscá. Multime de provisiuni si munitiuni se transporta pre fia-care di la frontiera. Principele insusi va plecá — dupa cum se asigura — dilele acestea la Paraczinu."

„Dupa cum se vede, pâna aci tóte aru merge camu dupa placulu multimei setóse de sânge turcescu. Numai ministrulu de finantie face dificultâti. Respunsulu seu obicinuitu la tóte propunerile ce i se facu in consiliulu ministriloru, este: „Nu suntu bani, domniloru!"

„Si in adeveru, mai alesu de cându cadiura negociârile imprumutului de pateu milióne, solicitatu la un'a din bancele Parisului, guvernulu se afla in cea mai suprema lipsa de bani. Gagiulu soldatiloru abiá se mai póte efectuí. Functionarii mare parte suntu chiaru neplatiti. Contributiunile nu incurgu, de câtu cu o pré mare anevointia. Situatiunea financiara dar' este din cele mai desperate."

„L'Univers," dela 20 Aprilie publica unu lungu articolu asupr'a orientului, ín care iéta cum claséza fortiele militare ale stateloru acestei pârti a Europei;

Mai intâiu desemnându Serbiei unu rolu importantu in miscarea de pre peninsul'a balcanica, face urmatórea analisa a armatei sele;

„a). Armat'a permaninte e compusa de 5,600 ómeni si 600 cai; in acestu numeru e cuprinsu statulmajor, servitiulu sanitaru alu acestei trupe si 48 tunuri;

„b). Militi'a din prim'a reserva, compusa de 90,000 ómeni, 3000 cai si 108 tunuri;

„c). Militi'a din a dóu'a reserva (glóte,) constându din 64 bataliuni de infanteria, 13 escadróne de cavaleria si 17 baterii de artileria; in totalu 40,000 ómeni, 1300 cai si 108 tunuri.

„In casu de resbelu insa, numai armat'a permaninte cu intâi'a reserva a militieloru constituiescu armat'a de operatiune, care se radica la sum'a de 95,000 ómeni, 3600 cai si 156 tunuri; a dóu'a reserva e destinata pentru apararea teritoriului si e indestulatóre pentru acestu scopu, de óre-ce Serbi'a e aparata chiaru de natura."

„Armat'a turcésca intrunita in Europ'a, dice apoi „L'Univers," este de 270,000 ómeni; dar' fiindu silita a padí Constantinopole si Adrianopole, si a supraveghiá celelalte provincie, Pórt'a nu póte tramite la casu de resbelu, in contr'a serbiloru, de câtu jumetate din aceste 270,000 ómeni.

„Muntenegrulu are dupa „L'Univers," 25,000 soldati, si fia-care din ei este unu erou.

Incâtu privesce Romani'a constata in fine l'Univers, intrarea armatei sele in campanie aru precipitá cris'a finala a Turciei.

„Romani'a numera 5 milióne de locuitori si are o organisatie militara fórte puternica.

„Prin legea din 11 Iunie 1868, modificata prin cea dela 27 Martie 1872, forti'a sea armata se compune:

„a). De armata permanenta cu reserv'a sea. Armat'a permanenta activa cuprinde 4 divisii de câte 2 brigade fia-care. Totalulu seu generalu este de 63,771 ómeni, 14,921 cai si mai multu de 100 tunuri dela fonderiile Krupp, iér' totalulu reservei este celu putienu de 40,000 ómeni;

„b). De armat'a teritoriala cu reserv'a sea;

„c). De militii;

„d). De gard'a orasienésca, séu chiamarea glóteloru.

„In casu de resbelu, Romani'a póte dar' pune indata in linie o armata de operatiuni de 100,000 ómeni, si a chiamá pentru aperarea teritoriului 200,000 ómeni celu putienu. Romani'a s'a armatu in totu tempulu iernei, si este si dens'a gat'a pentru resbelu, cá si Serbi'a. Amendóue impreuna si Muntenegrulu cu densele, dau unu totalu de preste 200,000 ómeni armati."

Dupa tóte aceste „l'Univers" termina astfeliu:

„Intr'o astfeliu de situatiune, mai e óre posibila mantienerea pâcei ?"

„La acésta intrebare eata ce respunde jurnalulu rusescu „Petersburski Wiedomosti":

„Diplomati'a européna se insiéla fórte, déca crede ca póte pacificá Turci'a cu vorbe si cu note. Pentru acést'a aru trebuí sa recurga la baionete, si baionetele europene nu trebuie sa se puna in servitiulu barbariei musulmane."

„Acel'a-'si lucru, subt o forma mai conchidietórie, a respunsu, cum se dice, generalulu Ignatief cemitelui Zichy, cându acest'a i-a propusu ocuparea militaria a Serbiei in comunu de câtra Austri'a si Russi'a, in casulu cându Serbi'a n'aru voí sa se conforme intentiuniloru pacifice ale puteriloru.

„— Dar' n'avemu dreptulu sa facemu acést'a, a disu d. Ignatief; tratatulu de Parisu nu mai esista.

„— L'ati ruptu chiaru d-vóstra.

„— Nici de cum, respunse d. Ignatief, puterile l'au modificatu intr'unu singuru punctu; restulu insa e obligatoriu.

„Adeverulu e, ca Russi'a lasa pe Austri'a sa-si pérda tempulu in negotiâri sterpe; dar' a intrunitu o armata in vecinatatea acestei puteri, pentru a o tienea in esiecu in casulu cându aru voí sa intervina intr'unu modu activu in afacerile orientului, ocupandu Erzegovin'a, séu Serbi'a. Ea aru intrá atunci imediatu in Galiti'a orientala, poporata in maioritate de ruteni greco-uniti, asupr'a câror'a crede a avea dreptu, in virtutea titlului ce pórta tiarulu de: imperatu alu tuturoru Rusieloru, adeca alu tuturoru Ruteniloru.

„Asiá dar', cu totu ce dicu diuariele din Vien'a si chiaru telegramele din Sanct-Petersburg, e putiena sperantia, cá cestiunea orientului sa fia inca amanata. Ea va primí, probabilu, in scurtu tempu, solutiunea i definitiva." d. „Tr. Carp."

Sanpetru 22 Aprile 1876.

Astadi pe la 9 óre se asiediá pétr'a in fundamentulu scólei romane confesiunale gr. or. de aici, la care ceremonii funebrale; lânga marinimosulu nostru parochu N. Fratesiu celebrà si on. parochu dela Hermanu G. Dogariu: participandu si on. diregatorie comunale; asemene o multime numerósa poporu de ambe secsele, romani si sasi.

Comitetulu parochialu gr.
or. din Sanpetru.

Nr. 3 — D. II.

Convocare.

Adunarea generale cercuale a despartiementului II alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu se va tiené la 21 Maiu st. nou in comun'a Recea ducala (Vajda Recia.)

Deci invitâmu pre toti onoratii membri ai asociatiunei, câtu si onor. intielegintia si poporulu acestui despartiementu, cá se binevoiésca a partecipá la siedinti'a mentiunatei adunâri la 10 óre a. m.

Din siedinti'a subcomitetului tienuta in Fagarasiu la 29 Aprile 1876.

Alesandru Micu,
directoru.
Grigoriu Negrea Posiortianulu,
actuariu.

Varietâti.

⁂ Tergulu Sabiiului din Maiu a fostu si de astadata slabutiu. Celu de vite a fostu ceva mai inimatu, pentru ca s'au cumparatu pentru Banatu si Ungari'a multe vite cornute; iéra pentru Romani'a multi cai.

⁂ Gradin'a „Gerliczi" a cumparato fondulu nostru sidocsialu cu 14,200 fl. v. a.

⁂ Dlu Generalu Const. Wasserthal de Zuccari a parasitu eri cetatea nóstra. Densulu a fostu unu barbatu fórte stimatu in tóte cercurile societâtiei sabiane si lasa bune suveniri in inimile tuturoru câti avura ocasiune de alu cunósce.

⁂ Invitare. Astadi la 5 óre d. a. va tiené prof. Dr. Hinke esamenulu de musica cu elevii sei in pavilonulu de sticla. Se voru esecutá 13 piese. De vreme ce intre acesti elevi suntu multi tineri români, sperâmu, ca publiculu nostru, care e poftitu a luá parte va asistá la acestu esamenu unde se va puté delectá de productiunile fragedei nóstre generatiuni.

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Aprile (6 Maiu) 1876

Metalicele 5%	65	85
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	90
Imprumutulu de statu din 1860	110	50
Actiuni de banca	866	—
Actiuni de creditu	138	30
London	119	55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	50
„ „ „ Temisiorene	75	50
„ „ „ Ardelenesci	74	50
„ „ „ Croato-slavone	83	50
Argintu	102	75
Galbinu	5	69
Napoleonu d'auru (poli)	9	53½

Nr. 100/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu in care este impreunatu si postulu de invetiatoriu in comun'a Prostea protopopiatulu Nocrichiu Cincu-mare lânga neputinciosulu parochu Chirionu Rotariu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 9 Maiu a. c.

Emolumintele suntu:

a) A trei'a parte dela portiunea canonica statatóre din 10 jugere pamentu aratoriu si de fenatiu.

b.) Dela 80 familii din mesurile de bucate, si din stol'a statorita de sinodulu protopopescu, iéra a trei'a parte, care impreuna computate dau sum'a de 152 fl. 8⅓ cr. v. a.

c.) Leaf'a de invetiatoriu parte dela poporu parte din alodiulu comunei de 200 fl. v. a. Laolalta 352 fl. 8⅓ cr. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne petitiunile loru instruite in intielesulu Statutului organicu pâna la terminulu indicatu, la subscrisulu oficiu protopresbiterale. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru avé preferintia.

Nocrichiu in 1 Aprile 1876.

In contielegere cu comitet. parochiale.

Oficiulu protopresbiterale.
G. Maieru,
(3—3) adm. ppescu.

Edictu.

Teresi'a Horg'a din Dumbravitiʼa de religiunea gr. or. parasindu de mai multu tempu pre legiuitulu ei barbatu Ioanu Caceu din Sacamasiu fâra de a se scí, unde se afla, — se citédia prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu, — cá foru matrimonialu — in terminu de unu anu si o di, câci nepresentandu-se, procesulu divortialu asupr'ai intentatu se va pertractá si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. alu Dobrei, tienute la Dobr'a in 24 Februariu 1876.

I. Papiu,
protop. Devei si
(2—3) adm. Dobrei.

Edictu.

Iustin'a Ilie Ilie ne-orustica din Magerasiu, in districtulu Brasiovului, carea de doi ani a parasitu pre barbatulu ei Nicolau Necul'a, fâra a se putea eruá ubicatiunea ei — prin acést'a se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu in terminu de unu anu si o di, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Brasiovu in 13 Februariu 1876.

Scaunulu protopopescu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Iounu Petricu
(3—3) protopresbit.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 34. ANULU XXIV.

Sabiiu 29 Aprile (11 Maiu) 1876.

Sinodulu archidiecesanu.*)

Siedinti'a XI din 18 Aprile.

Siedinti'a acést'a se incepù la 5 óre dupa amédi. Protocólele siedintieloru VIII, IX si X cetindu-se se autentica.

Escel. Sea Parintele Archieppu si Metropolitu notifica ca neiviindu-se vr'o pedeca fatia cu alegerea asesoriloru in senatulu strensu bis. Ioanu Tipeiu 'si Bartolomeiu Baiulescu i-au intaritu din partesi cá atari.

Acésta enunciare se ia spre placuta cunoscintia.

Dep. Sorescu insinuandu-se la presidiu face urmatórea propunere:

Avendu in vedere, ca in tóta lumea civilisata siedintiele in dicasterii suntu publice si ca acést'a se face cu scopu de a convinge pre poporu despre santieni'a legiloru si despre dreptatea cu care se esecuta acestea: considerandu ca consistoriulu arch. este unu atare dicasteriu, prin care ne esecutâmu legile bisericesci — propune:

Sinodulu arch. se ridice la conclusu urmatoriulu principiu:

Consistoriulu arch. pre venitoriu va tiené siedintiele sele publice: iéra causele — cu deosebire cele matrimoniale — pertractande in acestea siedintie se voru face cunoscute publicului cu 8 dile mai nainte prin „Tel. Rom.“ si cu trei dile mai inainte prin afisiarea unui conspectu contienetoriu de acestea cause la intrat'a edificiului, unde se tienu siedintiele.

Se transpune comissiunei pentru propuneri.

La ordinea dilei urméza continuarea desbaterei speciali, asupr'a elaboratului comissiunei scolare.

Ref. dep. Mihaltianu referéza asupr'a proiectului de regulamentu pentru scóle poporale publicatu in „Tel. Rom.“ si asternutu de câtra consistoriu fâra opiniune din partea acestui sinodu spre censurare si aprobare; comissiunea opinéza ca acestu proiectu se remana la referentele acestei comissiuni scolare spre alu studiá in detailu pâna la sessiunea prosima; iéra consistoriulu se provóce pre invetiatorii partecipatori la cursurile suppletorice a-si face reflessiunile loru la amintitulu regulamentu, iéra acestea reflessiuni sa se comunice de consistoriu referintelui, ca acest'a folosindule se vina la sinodulu prosimu cu o parere motivata asupr'a valórei regulamentului.

Fâra discussiune propunerea comisiunei se primesce.

Cu privire la impregiurarea, ca consistoriulu neasternendu dupa cum a fostu insarcinatu de sinodulu anului trecutu nici regulamentulu pentru scólele secundarie nici regulamentulu pentru institutulu seminariale teologico-pedagogicu nici proiectulu de regulamentu privitoriu la incompatibilitatea oficieloru invetiatoresci si profesorale, comisiunea, pre lânga esprimarea parerei de reu, ca consistoriulu n'a satisfacutu concluseloru resp. sinodali, propune: sa se indatoreze consistoriulu, ca se dispuna a se elaborá acestea regulamente in tempulu celu mai scurtu posibilu; a se publicá tóte in „Tel. Rom.“ de tempuriu; a se cere in privinti'a celoru dintâiu parerile copuriloru profesorali din Brasiovu si Bradu; asupr'a regulamentului alu doile parerea corpului profesorale dela institutulu nostru teologico-pedagogicu si apoi a le asterne tóte 3 proiectele de regulamentu cu o parere a senatului scolariu prosimului sinodu.

Fâra discusiune se primesce acésta propunere.

In privinti'a câртiei scolare „Istori'a Ungariei“ de Dr. N. Popu asternuta de consistoriu sinodului spre aprobare, comisiunea propune, sa se redea consistoriului spre censurare si apoi censurata prelânga o propunere motivata sa se reastérna sinodului la sessiunea prosima: iéra dispositiunea consistoriului pentru introducerea provisoria a amintitei cârti se ia spre sciintia.

Propunerea fâra discusiune se primesce.

In privinti'a ajutorârei invetiatoriloru si scóleloru poporali câtu si pentru intretienerea cursuriloru suppletorice comisiunea propune: a se sustiené si in bugetulu anului acestui'a sum'a de 3000 fl. v. a. recomendandu consistoriului cu deosebire spre ajutorire scólele si pre invetiatorii din Treiscaune, fiindu acestea mai espuse.

Asupr'a acestei propuneri se incinge o desbatere, la care iau parte, dep. Sorescu care accentuandu necesitatea urginte de a se ajutá scólele si invetiatorii din Treiscaune propune: ca cestiunea acestea se remana in suspensu pâna atunci pâna cându comissiunea financiara si va face referada sea asupr'a propunerei dep. Petricu totu in acestu objectu.

Dep. V. Romanu cá referintele comisiunei financiare da deslusire intr'acolo, ca propunerea facuta de dep. Petricu s'au luatu in consideratiune si din partea comisiunei financiarie si au aflatu o modalitate de a puté satisface acestei propuneri.

Dep. Z. Boiu din consideratiune ca scólele si invetiatorii si din alte pârti ale secuimei, au lipsa de atare ajutórie propune: cá sa se lase numirea locului Treiscaune afara si sa se dica generalmente „scólele si invetiatorii din pârtile orientali si miédianoptiali ale Transilvaniei.“

Dep. Patiti'a opinéza, ca cu sum'a de 500 fl. v. a. putienu se potu ajutá si scapa de periculu scólele din Treiscaune si crede ca ajutoriulu acest'a sa se acórde mai bine pentru scólele si invetiatorii unde regimulu actuale amerintia cu intinderea loru.

Dep. Sim. Piso si Dr. Trombitasiu, vorbindu contr'a propunerei dep. Patiti'a sprigineseu propunerea comisiunei, care punendu-se la votare, se radica la valóre de conclusu:

In privinti'a neintielegeriloru escate in mai multe comune precum: Frâu'a, Vorumlocu, Vurperu etc. intre crestinii nostri si greco-catolici relativu la scóle, comisiunea 'si esprima parerea de reu fatia de acestea neintielegeri; cu tóte acestea nutresce sperantia ca acestea neintielegeri se voru puté delaturá; iéra de alta parte consistoriulu se fia cu tóta atentiunea ca se nu se altereze drepturile si interesele crestiniloru nostri.

Acésta propunere se primesce fâra desbatere.

Privitoriu la raportulu despre starea institutului teologico-pedagogicu, comisiunea propune: Sinodulu 'si esprima parerea de reu, ca nu s'au introdusu in inceputulu anului cur. 1875/6 tóte studiile prescrise de lege si nu s'au aplicatu profesorulu suplente pentru carele s'au fostu preliminatu salariu si insarcinéza pre consistoriu, cá in regulamentulu prevediutu la punctulu 7 din acésta referada, care se va asterne la sinodulu prosimu se proiecteze unu planu de reorganisare a institutului pedagogicu si teologicu atâtu in privinti'a cursuriloru de invetiamentu câtu si pentru primirea eleviloru si infiintiarea unui alumniatu pentru toti elevii din institutu.

In fine se invita consistoriulu a luá informatiuni si a raportá la sinodulu prosimu, déca nu aru fi corespundietoriu a se infiintiá cursuri pedagogice si pre lânga cele dóue gimnasie din Brasiovu si Bradu din archidiecesa. Totu deodata se insarcineza consistoriulu a luá fâra amenare mesurile necesarie pentru infiintiarea unei scóle practice pre lânga institutulu pedagogicu fia dupa modalitatea indicata prin conclusulu sinodului archid. din 1870 nr. prot. 97 fia dupa alta modalitate, ce s'aru afiá corespundietóia mai departe si pâna la alta dispusetiune in privinti'a institutului pedagogicu sinodulu recomenda consistoriului a considerá la ajutorarea eleviloru din institutulu teologicu si pedagogicu incâtu va fi cu putintia si pre pedagogi.

Relativu la petitunea profesorului de agronomia D. Comsi'a comisiunea regretându ca senatulu scolasticu nu a insotit'o de nici o parere, asiá propune:

Se insarcinéza consistoriulu a acuirá o gradina pentru demonstratiunile practice in agricultura si totu-odata se i se puna consistoriului la dispositiune spre procurarea celoru necesarie o suma de 300 fl. v. a.

Dep. Brote spriginesce propunerea comisiunei in partea prima si propune in partea a dóu'a urmatoriulu aditamentu: sa se puna consistoriului la dispositiune pentru infiintiarea unei gradini scolare gradin'a din suburbiulu Iosefinu strad'a mórei si sum'a de 300 fl. v. a.

Dr. Trombitasiu spriginindu acestu amandamentu doresce ca dedemonstratiunile practice sa se faca mai cu séma in ramulu pomaritului si viniaritului.

Dr. Hodosiu e de parere, ca acésta petitiune sa se transpuna comisiunei financiarie pre lânga o recomendatiune.

Dep. Sorescu propune eliminarea cuventului „demonstratiuni“ si inlocuirea cu cuventulu „instructiuni.“

Facenduse votare propunerea comisiunei se primesce fâra stramutare.

In privinti'a dateloru statistice despre scólele medie si poporali capitale comisiunea propune: cá pre venitoriu consistoriulu in raportulu seu sa puna datele scolari din anulu ultimu in comparare cu datele din anulu precedinte.

Propunerea comisiunei fâra schimbare se primesce.

Cu privire la conspectele tabelare, cari cuprindu datele despre frecuentarea scóleloru elementarie din archidiecesa. constatându deoparte, ca unii din domnii protopopi, nu si-au implinitu datori'a aratându in modu neconscientiosu numerulu copiiloru, cari au frecuentatu scólele, dela alti inspectori se afla date despre frecuentarea scólei atâtu de esagerate incâtu trebuie se presupunemu, ca nu s'au urmatu cu tóta rigorositatea la culegerea dateloru, propune: Consistoriulu se indrumeze pre toti inspectorii districtuali a raportá conformu adeverului despre starea scóleloru, cá se póta sinodulu capetá o icóna adeverata despre scólele nóstre din archidiecesa. Acésta propunere se primesce.

Cu privire la cestiunea pentru formarea unui fondu de pensiune pentru invetiatorii nostrii confesiunali — comisiunea propune: In conformitate cu propunerea consistoriului diecesei aradane facuta sinodului din acésta diecesa, cá sinodulu nostru se pronuncie pentru formarea unui fondu comunu de pensiunare a invetiatoriloru confesiunali din metropoli'a intrégа, avendu congresulu prosimu se faca statutele de pensiunare si spre scopulu infiintiarei unui atare fondu, sinodulu acest'a ofera fondulu invetietorescu.

Acésta propunere se primesce.

Relativu la impartasirea aceea a consistoriului, ca catechisatiunea adultiloru in dile de domineca si serbatóre s'au tienutu in pré putiene comune si ca raportele sosite in privinti'a aceea suntu defectuóse, comisiunea propune: se indrumedie consistoriulu a dispune tienerea catechisatiunei cu adultii in dumineci si serbatori si spre scopulu acest'a consistoriulu sa se ingrijésca pentru edarea unei cârti de catechisatiune pentru catichetu, si se esmita o instructiune detaiata insarcinându cu catechisatiunea pre preotii concernenti.

Dep. Baiulescu propune, cá catechisatiunea cu adultii sa se tiena in tóte dominecile si serbatorile anului intregu, — facându-se votare propunerea comisiunei

Se primesce.

Cu referire la celelalte puncte cuprinse in raportulu consistorialu, comisiunea propune cá sinodulu se le iá spre sciintia.

Se primesce.

In fine pentru cá sa se puna senatulu scolariu in stare se corespunda pre deplinu asteptâriloru sinodului si prin acésta se prospereze caus'a scolare, comisiunea propune, constituirea si organiserea lui in modulu urmatoriu: asesorulu cons. ordinariu este si referinte cu unu salariu de 1200 fl. v. a. Iéra ce atinge inspectiunea scolaria consistoriulu se esmita in diferite cercuri spre inspectionare séu alte afaceri importante scolari comisari câtu se póte din respectivele cercuri si barbati de scóla spre care scopu sa se puna la dispositiunea consistoriului 600 fl. v. a. meniti pentru astfeliu de inspectionâri.

Acésta propunere se primesce.

Relativu la a) petitiunea fostului profesoru la scólele reale si comerciale in Brasiovu Petru Prodanu, b) a invetiatoriului Michailu Moldovanu din Sighisiór'a c) si a comitetului parochiale din Danesiu pentru ajutórie banali, comisiunea propune transpunerea acestoru cereri consistoriului spre afacere competenta.

Se primesce.

La ordinea dilei se pune referad'a comisiunei petitiunarie.

Referintele acestei comisiuni dep. Danciu referéza asupr'a petitiunei a) invetiatoriului Petru Simtionu si Petru Bancila pentru aprobarea manualului loru de cantâri bisericesci b) comitetului bis. din parochi'a Vinerea, prin care urgéza resolvirea petitiunei asternute consistoriului arch. sub Nr. 520—1875 c) prot. Boiu din Sighisiór'a, d) comitetului paroch. din comun'a Besi'a, e) comun'a bis. F. Petrilac'a romana pentru aplacidarea de ajutórie banale, f) comunei bis. Selu in caus'a de alegerea preotului g) comit. bis. din Lon'a pentru mai multe scaderi bisericesci h) comit. bis. din Sion'a pentru de a li se dá voie de a stringe mila in Romani'a i) comunei bis. Halmeagu k) preotului Constantinu Prie din Sielimberu l) comitet. paroch. din Sohanulu nou m) comit. bis. din Garboulu de susu n) paroch. Vaselie Sfetea din Brasiovu o) protopresb. Titu Gheaj'a din Armenopole p) comunei bis. din Sielimberu q) preotului din Feldiór'a r) comunei bis. Ulmi s) comitet. bis. din Ohab'a t) parochului Samsonu Nisc'a din Chiscadag'a pentru ajutórie pecuniare u) paroch. Vasilie Sfetea din Brasiovu pentru regularea stolariului v) parochului Bonifaciu Pitisiu din Brasiovu pentru a se constrenge comitetulu bis. ai solví léf'a restanta — si propune ca acestea rogâri sa se transpuna consistoriului spre ulterióra afacere.

---

*) Prin publicarea acést'a supletória venimu a ne impliní promissiunea din nrulu premergatoriu. R.

Se primesce.

Relativu la petitiunea comitetului paroch. din Gusteritia pentru asignarea unui ajutoriu de 2700 fl. v. a. din fondulu bis. serace, comisiunea propune transpunerea acestei cereri consistoriului spre ulterióra afacere.

Dep. Hanni'a aretandu ca cererea de fatia cuprinde in sine implinirea unei apromisiuni date comunei Gusteritia de fericitulu repausatu metropolitu Andreiu, intr'acolo ca densulu e determinatu a le zidí biseric'a cu propriele sele spese, dela care au si primitu putienu inainte de mórtea densului sum'a de 3000 fl. v. a. cu care biseric'a este pusa dejá din 1873 sub coperisiu; iéra numit'a comuna fiindu de totu stórsa cu spesele si din partesi avute nu este in stare a continuá zidirea si asiá pre câtu este de o parte amerintiatu ce s'au ziditu pâna acum pre atâtu de alta parte e amerintiata cu esecutiunea din partea architectului pentru rat'a restante de 1500 fl. v. a. — e de parere ca cererea acést'a sa nu se transpuna simplu consistoriului, ci sinodulu se binevoiésca a votá sum'a ceruta séu din lasamentulu repausatului metropolitu séu din altu fondu.

Dr. Racuciu apreciandu cele aduse de antevorbitoriu — inainte face propunere, cá cererea de fatia sa se transpuna comisiunei administrative a lasamentului fericitului repausatu metropolitu Andreiu spre considerare cu deosebita recomandatiune.

Propunerea Dr. Racuciu punendu-se la votu se primesce.

Cu privire la petitiunea profesorului de cantâri in seminariulu „Andreianu" Dumitru Cuntianu pentru sistemisarea si imbunatatirea salariului seu profesorale, comisiunea propune transpunerea ei la consistoriu spre a se luá in consideratiune.

Dep. Hani'a observéza ca p. Dem. Cuntianu este parochu in suburbiulu Iosefinu in Sabiiu si functiunéza si cá profesoru de cantâri in seminariulu „Andreianu", pentru care servitiu capeta din ajutoriulu de statu o remuneratiune de 400 fl. v. a.

Dep. Sorescu propune ca acésta cerere sa se transpuna comisiunei financiali.

Facendu-se votare propunerea dep. Sorescu se primesce.

Fiindu tempulu inaintatu siedinti'a de astadi se inchide la 9 óre sér'a. Siedinti'a prosima se anuncia pre mâne la 9 óre a. m. — La ordinea dilei se pune raportulu comisiunei financiali.

Intregire la raportulu sinodalu publicatu in nrii trecuti:

La interpelatiunea dep. Baiulescu in siedinti'a a IV a sinodului. Presidiulu au respunsu indata la p. I. „ca de si nu cunósce in tóta estensiunea starea cea misera a preotimei din secuime, câci inca nu i-a fostu cu putintia a face visitatiuni canonice, totusi cunósce in deobsce starea cea trista materiale a preotimei nóstre din archidiecesa. Iéra câtu pentru punctele 2 si 3 interpelatiune fiindu unu actu in acea privintia asternutu la sinodu va dá atunci deslucire cându va vení inainte.

Interpelantele câtu pentru p. I. se dechiara multiemitu cu respunsulu 'si va reservá dreptulu pentru propuneri cându se va respunde la celelalte puncte.

In siedinti'a a VIII a sinodului cetindu-se raportulu consistoriului archidiecesanu si ordinatiunea ministeriale din 5 Oct. 1875 despre impartirea celoru 25,000 la care impartire presidiulu da deslucire despre modificârile facute cari trebuiau aduse la cunoscintia sinodului, cum si acea ca nu de multu s'au ridicatu banii si s'au pusu la institutulu „Albin'a," aretându si documentele despre depunere.

Prin acestea dechiara ca a respunsu interpelantelui, aretându, ca indata dupa sinodu va impartí acei bani preotimei serace din archidiecesa.

Interpelantele se declara multiemitu cu respunsulu.

Ni se tramite spre publicare urmatórea Rectificare. In raportulu sinodalu din Nr. 32 alu „Teleg. Rom." siedinti'a a VII. La rugarea comitetului parochialu din Sohodolu etc. ca sa se sustiena numele protopresbiteratului Branului si nu alu Bârsei comisiunea petitionara propune: ca nu póte considerá cerarea, fiindu-ca nu vine din partea sinodului protopopescu.

Baiulescu spriginesce cererea braneniloru fiindu-ca schimbarea numelui au produsu multa iritatiune si fiindu-ca sinodulu protopopescu din anulu acest'a cum arata protocolulu sustiene numele. „Protopopiatulu Branului, asemenea si autorttâtile bisericesci.

Dr. Hodosiu face propunere mijlocitóre; cá sa se numésca protopopiatulu „Branbârsei," Sorescu, Duvlea suntu pentru comisiune. Se primesce propunerea comisiunei.*)

Concordi'a si pacea in archidiecesa.**)

Sessiunea sinodului pentru anulu 1876 este incheiata.

Deputatii au parasitu resiedinti'a metropolitana si fia-care s'a dusu la ale sele.

Cu mari si grele ingrigiri au intratu de astadata representantii poporului in sinodu. Neintielegerea si discordi'a, ce dominà in viéti'a nóstra constitutiunala bisericésca, a strabatutu pâna in cele mai departate unghiuri ale archidiecesei.

Cuventulu de deschidere a presidentelui archiepiscopu a fostu unu viu resunetu a simtieminteloru, cu care a intratu deputatii in sinodu.

„Me aflu in acestu momentu cuprinsu de o ingrigire seriósa, pentru ca greutâtile unui inceputu nou pentru mine, starea lucrului, ce amu aflatu aici, pedecile provenite din mai multe pârti si insasi greutatea afaceriloru archidiecesane a adusu cu sine, ca eu insumi, se fiu silitu a marcá anulu nostru trecutu de unu anu in resultate visibili putienu aptu de a multiamí asteptârile representantiei archidiecesane."

In putiene cuvinte cea mai buna caracteristica a situatiunei de fatia. Parintele Archiepiscopu, luptandu-se cu greutâtile unui inceputu, nu s'a pututu inca orientá, pentru de a fi in stare a dirige cu siguranti'a si firmitatea receruta afacerile archidiecesei, in sine destulu de grele. „Pedecile provenite din mai multe pârti" ne dau a intielege claru si lamuritu, esistenti'a spiritului de partidu, care impedeca progresulu. Despre resultatele putienu indestulitóre, ce a produsu acésta situatiune critica, s'a convinsu pre deplinu sinodulu.

Nu mai incape dar' nici o indoiéla; reulu esiste si trebuie delaturatu cu ori-ce pretiu.

Nu putemu presupune dela nici unu barbatu din sinulu archidiecesei, ca aru voí reulu bisericei si natiunei nóstre séu ca aru lucrá cu voi'a si cu totu adinsulu pentru turburarea spiriteloru si pentru regresu. Prin urmare in archidiecesa nu potu esistá mai multe partide, de óre-ce toti avemu unulu si acel'asi programu: binele archidiecesei si progresulu in cultura. De alta parte iérasi viéti'a nóstra bisericésca constitutiunala se afla inca in léganu si nu este asiá de desvoltata, incâtu amu puté vorbí de partide opositionali, liberali, conservative reactionari etc. Nu suntu dar nici principii, ce aru puté desbiná archidieces'a in dóue castre, deadreptulu opuse.

Unde jace dar neintielegerea si discordi'a, ce impedeca progresulu?

Voindu a progresá, caus'a publica va pretinde dela noi adeseori jertfirea interesului personalu, va pretinde óre-care abnegatiune de sine. Déca lipsesce acea cultura morala, care ne impune cu rigorisitate jertfe personali, progresulu remane numai o vointia si se degradéza la o simpla frasa. Rolulu ce-lu jóca la noi interesulu personalu pre tóte terenele activitâtiei, nime nu-lu va desemná de micu, cu atâtu mai multu nu, ca 'lu vedemu ivindu-se la tóte cestiunile, fia ele insemnate séu neinsemnate. Interesulu personalu, este unu reu, care nu esista de eri séu alaltaeri, ci care a prinsu adenci radecini in viéti'a nóstra publica.

Viéti'a nóstra constitutionala bisericésca n'a remasu scutita de acestu reu, din contra nutresce cele mai puternice ramificatiuni, care astadi, in forme de asiá numite partide, subminéza intregu terenulu si sguduiesce edificiulu, fundatu de Marele Andreiu.

Pentru acel'a, care a percursu cu atentiune desbaterile in sinodulu archidiecesanu, dela 1870 pâna astadi, acestu faptu nu mai póte fi indoelnicu.

Déca Archieppulu nostru, cuprinsu de o ingrigire seriósa, a intrunitu la sine in decursulu sinodului pre unii din fruntasii partideloru spre a aflá o basa solida pentru impaciuire, noi trebuie sa salutâmu cu mare bucuria acestu pasiu intreprinsu.

Déca desbaterile si resolvirea cestiuniloru mai insemnate in sinodulu de curendu incheiatu, a decursu in atmosfer'a pâcei si a bunei intielegeri, noi trebuie sa o privimu acést'a de unu bunu auguriu pentru viitoriu. Inse nici odata nu ne putemu multiamí numai cu aceste. Reulu invechitu si inradecinatu, nu se delatura intr'o séra cu cuvinte si frase frumóse, ci recere mijlóce cu multu mai drastice, recere preservative, care nu numai nu iérta latirea lui, ci suntu si apte ai taiá radacinele in totalu sugrumandui astfeliu viéti'a pentru totu-déun'a.

Legea si dreptatea eschide ori ce interese personali. Urmarindu dar legea fâra mila si cu rigurositate, facendu la totu momentulu dreptate fâra privire la persóne, interesului personalu i se detrage terenulu de sub picióre si reulu trebuie se inceteze. Deci numai unu partidu nou, cu acést'a programa si cu archiepiscopulu in frunte, va puté pune o basa solida pentru pacea trainica in archidiecesa. Sinodulu, cum este astadi compusu, cuprinde destulu materialu pentru de a face acestu partidu tare si mare si pentru a esecutá programulu in tóte directiunile. Numai si numai astfeliu se va schimbá situatiunea de astadi posomorita, numai atunci vomu avé incredere in pace, cându ea va aflá spriginulu puternicu in majoritatea sinodului, numai atunci vomu puté lucrá cu puteri unite pentru continuarea edificiulu, constitutiei nóstre bisericesci, planatu de marele lui fundatoru; numai atunci vomu progresá pre terenulu culturei si alu civilisatiunei! Nu dar numai anchet'a de impaciuire, nu numai resultatele sinodului ultimu, ci speranti'a ca se va creá acelu nou partidu si archieppulu dupa ce se va orientá se va pune in fruntea lui, ne iérta a priví in viitoriu cu linisce.

Revist'a politica.

Arare ori se intempla ce se intempla in diu'a de astadi la noi, cá dóue cestiuni sa-si dispute antaietatea in opiniunea publica. Cestiunea orientale de siguru este un'a din cele mai momentóse cestiuni. Cestiunea orientale nu este numai a orientului, ci a continentului europénu intregu si totusi, la noi, ea nu este in stare sa intunece pre cea a complanârei, proiectata intre cele dóue ministerie ale jumetâtiloru monarchiei nóstre. Multu tempu nu se putù sci nimic'a despre detaiurile complanârei. Mai tardiu se ivira numai versiuni. Abiá in septaman'a trecuta se facù lumina asupr'a aceloru detaiuri in clubulu liberaliloru din Budapest'a si in alte adunâri de feliulu acest'a. Fiinduca spatiulu nu ne iérta a urmarí tóte cele descoperite in cluburi, reproducemu dupa „Polit. Corr." punctele esentiali din complanarea facuta intre cele dóue ministerie. Aceste puncte suntu:

1) Tratatulu comercialu si vamalu se reinnoiesce pre diece ani (in esentia dupa form'a de pâna acum). O parasire a tratatului inainte de alu nouelea anu este eschisa.

2) In privinti'a tarifei generali de vama s'au unitu guvernele intr'acolo: a) a urcá vam'a pentru unii articuli de industria, in deosebi spre a scutí industri'a textila (tieseturile); b) parte a sustiené vam'a de pâna acum, parte a o urcá pentru unii articuli de ai productiunei agricole; a sustiené vam'a de esportu pentru trentie (rize); d) a pune vama mai mare pre unii articuli de consumu, precum, cafea, frupte sudice, petroleu, vinu etc. spre a marí venitulu dupa vâmile comune.

3. In privinti'a dârei de consumu s'au unitu ministeriele, cá sa se faca reforme in legile despre contributiunea dupa zacharu si vinarsu si sa afle unele favori mai corespundietóre pentru economii cei ce facu vinarsu cu caldarea.

4. In privinti'a contribuirei la afacerile comune s'a sustienutu atâtu proportiunea cuotei de pâna acum, câtu si subtragerea restitutiuniloru de dare din venitulu vâmiloru comune pentru zacharu, vinarsu si bere esportata si adeca, in proportiunea in care suntu veniturile brutte dupa vam'a din fia-care din ambe tierile.

5. S'a recunoscutu de ambe guvernele dreptulu de crearea unei bance de sine statatóre cu dreptu de a esmite note (bani de hârhia). In cei mai deaprópe diece ani inse, recunoscenduse in principiu unitatea noteloru si a acoperirei loru, are se esiste numai un'a societate de banca cu dóue institute coordinate in Vien'a si Budapest'a, si cu unu orgaun centralu pariteticu, ce are sa supravigheze administratiunea instituteloru coordinate. Institutului din Vien'a i se pune la dispusetiune din catatimea de note, statorita de statutele bancei, 70 percente si institutului din Budapest'a 30 percente.

Aceste suntu in esentia punctele cardinali ale complanârei.

Ministrulu de esterne contele Andrassy avé a plecá luni la o conferintia diplomatica la Berlinu. Telegrame dela 6 Maiu vestira in lume ca Escelenti'a s'a bolnavitu si acum nu scimu déca s'a insanatosiatu spre a participá la conferinti'a memorata. O telegrama dela Vien'a, dela 8 Maiu, asigura ca cont. Andrassy va plecá in 9 Maiu la Berlinu. E probabilu dara ca va fi plecatu; nu este eschisa possibilitatea cá alta telegrama sa ne spuna iérasi contrariulu.

---

*) La rectificarea acést'a avemu sa observâmu, ca raportulu sinodalu, publicatu in nr. 32 si 33, este publicatu dupa protocólele autenticate ale sinodului R.

**) Publicâmu si acestu articulu scrisu de unu barbatu asemenea respectabilu, reservandune cá mai tardiu sa ne facemu apretiârile nóstre la toti articulii publicati in acésta materia, inclusive cu alu nostru. R.

Conferinti'a dela Berlinu, care e dejá in fiintia dela sosirea lui Gorciacoff acolo, atrage privirile Europei asuprasi. Dela resultatele ei depinde pacea séu resbelulu in tierile Europei orientale, unde pâna acum incendiulu revolutiunei este localisatu in dóue provincie turcesci.

Dificultâtile ce are sa invinga conferinti'a nu suntu nici mici, nici putiene. Ba, incâtu privesce numerulu loru, tocma in dilele din urma paru a se inmultí. Pentruca telegrafulu signaliséza o „neinsemnata" rescóla in Bulgari'a, si de alta parte anuncia ca insul'a Cret'a „pâna acum e liniscita." Se vede ca numai „pâna acum" si mâne poimâne va incetá si acestu curiosu „pâna acum", care erá de totu de prisosu, déca populatiunea din Cret'a este liniscita.

Pentru a dá diplomatiei de lucru ingrijescu turcii si producu conflicte si acolo, unde populatiunea crestina este mai suferitória. Asia dupa o telegrama dela 8 Maiu, datata din Constantinopole, aflâmu ca in Salonichi*) consululu francesu si celu nemtiescu fura omoriti de plebea turcésca turbata. Caus'a, se dice in telegrama ca aru fi fostu impedecarea de a trece o bulgara juna la mohamedanismu, spre care scopu nisce crestini, la sfatulu consulului americanu, aru fi retienutu pre jun'a fata dela propusulu ei cu forti'a.

Alta telegrama din Berlinu spune ca „Reichsanzeiger" asigura pre publiculu nemtiescu, ca marele Viziru a promisu ambasadoriloru francezu si nemtiescu de lânga Pórta deplina satisfactiune. Este intrebarea ca regimulu turcescu, pre care 'lu parasescu mai toti functionarii de statu, din causa ca statulu nu mai este in stare a-i sustiené, cu cine va indepliní satisfactiunea? Si déca se voru inmultí astfeliu de semne de anarchia, Europ'a va stá cu mânile in sinu si va cautá cu recéla cum macelarescu turcii pre cetatienii staturiloru europene?

O aparintia corespundietóre situatiunei de fatia este temerea cea mare si de o crisa generale ce se presupune ca domnesce in guvernele staturiloru din sudostulu Europei.

Ministeriulu Florescu abiá a traitu dóue septamâni si se si telegraféza in tóte pârtile ca si-a datu demisiunea. De este adeverata séu ba scirea acést'a inca nu putemu sci. Atât'a scimu ca in depesi'a respectiva se dice mai departe: Domnitoriulu a insarcinatu cu compunerea unui nou cabinetu pre M. C. Iepureanu.

In Belgradu dupa o crisa indelungata cade ministeriulu Kaljevici si vine la guvernu Ristici cu unu guvernu compusu din barbati, despre care nici o indoiéla nu póte sa fia ca nu aru fi ómeni de ai actiunei. O scire nedeterminata spune ca acestu ministeriu, din cause necunoscute, dupa 24 óre a demissionatu. Scirea acést'a s'a doveditu in urma de neesacta. Ministeriulu Ristici, care e identicu cu resbelulu, este intaritu de principele Milanu si Sambata in 24 Aprile si-a inceputu activitatea.

Muntenegru este la aparintia tiér'a cea mai liniscita din sudu-ostulu Europei. Caletori inse spunu, ca guvernulu de acolo a mobilisatu inca dela 5 Maiu 25,000 de ostasi, cari stau gat'a a intrá in actiune. Caus'a ca nici Muntenegru nici Serbi'a inca nu pórta resbelulu cu turcii pre fatia, se dice, este neintielegerea asupr'a comandei supreme, pre care Serbi'a o pretinde a o uní in mânile ei.

In Bosni'a au inceputu insurgentii lupt'a pre lini'a intréga. Unu transportu de proviantu destinatu pentru Dubiti'a cadiù in mânile insurgentiloru. Din escorta remasera 30 de turci morti.

In Bosni'a circuléza unu manifestu revolutiunariu, prin care poporatiunea mahomedana bosniaca este provocata a luá armele contr'a turciloru.

Din sinulu insurgentiloru s'a respanditu scirea ca in dilele aceste voru intreprinde o diversiune spre Mostar.

Lupt'a din passulu Dug'a.

Amu fostu constrinsi abiá a atinge luptele resculatiloru, numai pentrucá sa tienemu pre cetitori câtu de câtu in curentulu lucruriloru. Resultatulu lupteloru, cari au duratu patru dile, din strimtórea pasului Duga, in Erzegovin'a, e cunoscutu din cele atinse pre scurtu. Diferinti'a intre cele de mai nainte cunoscute nu este mare. Fortaréti'a Niksici este proviantata. Acest'a este unu faptu constatatu de ambe pârtile; dara turcii dicu ca e deajunsu proviantata; iéra insurgentii dicu, ca abiá pre patruspradiece dile. Ce va fi adeveratu se va vedé din cele ce reproducemu mai la vale.

Luptele s'au inceputu la 26 Aprile. Muktar pasi'a a plecatu dela Gaczko spre Niksici, inse, dupa plecarea cea dintâiu, fu constrinsu a se retrage iérasi de unde a pornitu.

„W. Tagebl." ne spune despre a dóu'a intreprindere, respective a trei'a, de a proviantá fortaréti'a Niksici urmatórele:

„A dóu'a batalia s'a inceputu Vineri. (Acést'a a fostu in 28 Aprile) Muktar pasi'a avé sub comand'a sea urmatórele trupe: 15,000 nizami trupa regulata, 2000 basibozuci erzegovinieni si 2000 bosniaci, 1000 colasireti mahomedani, 3000 albanesi mahomedani, la olalta 23,000 ostasi. Vineri in 28 Aprile, desu de diminétia, a plecatu óstea acést'a dimpreuna cu o colona de proviantu, cu scopu de a provedé cu densulu fortaréti'a Niksici. Pre acel'asi tempu mergeau 2500 de insurgenti, cu Lazaru Sociti'a si Peco Pavlovici si unu voluntaru (anonimu) in frunte, pre siesulu dela Niksici spre Hodzina Poliana, cu scopu de a ocupá positiunile de acolo si de a inchide calea turciloru. Turcii au prevenitu pre insurgenti. Pre la $5\frac{1}{2}$ óre diminéti'a surprinsera turcii pre insurgenti in padure cu unu focu din pusci bine intretienutu. Insurgentii s'au retrasu spre a ocupá o pusetiune curmedisie la picióre le muntelui, care marginesce pasulu spre média-nópte dela drumu.

Arip'a drépta a insurgentiloru sub Lazaru Sociti'a s'a asiediatu in siantiuri dedesuptulu inaltimei dinaintea Hodzinei Polianei, arip'a stânga condusa de Peco Pavloviei si de unu voluntariu s'a asiediatu in siantiuri, ceva inapoiata spre Presieca, pre unu délu nu departe de drumulu din Dug'a. Centrulu, compusu din zavodiani, sub Gligoru Milicevici, s'a asiediatu in siantiuri pre o inaltime intre ambe aripile. Turcii inaintau in ordine de bataia pedisia si adeca, arip'a stânga, din tóte trupele neregulate, erá in ataculu dintâiu. Arip'a drépta, centrulu si reserva se compunea din nizami regulati si din artileria. Turcii manevrara briliantu. Inaintarea loru la atacu a urmatu esactu, cá pre piati'a de esercitie. Basibozucii au datu navala inainte. Pre la 9 óre se desvoltase foculu pre tóta lini'a. Centrulu insurgentiloru a sfersitu curendu munitiunea si asiá a fostu silitu a se retrage. Centrulu turcescu, ajutatu de artileria de munte, a luatu pusetiunile zavodianiloru. Lini'a insurgentiloru erá sparta. Pre la 2 óre dupa médiadi, nici arip'a drépta a insurgentiloru nu mai avé munitiune si s'a retrasu. Arip'a stânga a turciloru, cu colasiretii in frunte, in pasu iute, urmarira pre insurgenti si amenintiara pre Peco Pavlovici in pusetiunea sea. Cestu din urma s'a tienutu dóue óre in pusetiunea cea indoiósa, infruntandu foculu celu ucidietoriu alu artileriei turcesci. Pentrucá sa nu fia incungiuratu de turci se vediù si Peco Pavlovici constrinsu a se retrage.

Indata dupa 5 óre dupa médiadi stau tóte aripile turcescesci pre Presiec'a (apa? R.) Insurgentii s'au reculesu pre muntele de câtra média nópte dela pasulu Dug'a. Pasulu erá fortiatu de turci.

Numai decâtu inaintéza 8 tabere de turci preste Presiec'a si ocupa tóte inaltimile de pre lânga drumu in esielone (trepte) pâna dincolo de podulu de preste valea Rasovacs. Sub scutulu esieloneloru se pusera in miscare, pre la 7 óre sér'a, cam 300 animale cu proviantu spre Niksici, escortate de alte 3 tabere. Locuitorii din Niksici au venitu inaintea convoiului, cale de 1 óra (pâna la Glibovacz), si au primitu proviantulu. In nóptea aceea a remasu escort'a cá antepostu estremu la biseric'a Virónei. Esielonele remasera cá antepostori pre inaltimile dintre valea Ra-ovacs si Presiec'a. Grosulu turciloru a noptatu in apropiarea Presiecei.

Insurgentii capetara, nóptea spre Sambeta, sucursuri dela Crivosiani. Pre la 3 óre diminéti'a atacara anteposturile turcesci, cari se retrasera in ordine. Peko Pavlovics si conducetoriulu anonimu (voluntariu) se aruncara cu trupele loru asupr'a cóstei stânge a anteposturiloru in retragere. Retragerea s'a prefacutu acum in fuga selbateca, carea a ruptu cu sine si pârti din grosulu turciloru dela Presiec'a. Intr'aceea Lazaru Socitza inchide lini'a de retragere a turciloru la piciórele póleloru muntelui de câtra média nópte. De trei ori se incercà Muktar pasi'a se sparga lini'a insurgentiloru, inse fâra de succesu. De câtra séra turcii, ghiemuiti unii preste altii, bivuacara intre Presieca si Hodzina Poliana. Lips'a de munitiune pre partea insurgentiloru a mantuitu pre turci de catastrofa.

In nóptea spre dumineca (30 Aprile) capetara insurgentii unu sucursu de 3500 combatanti. Lips'a de munitiune inse a facutu impossibila actiunea mai departe. Dupa o lupta desperata abiá s'a stracuratu armat'a turcésca câtra séra, disolvendu-se in ciopóre singulare. In acel'asi tempu s'a inceputu unu macelu infricosiatu. Gramedile de turci in fuga fura atacate de insurgenti cu iataganulu si urmariti pâna luni diminéti'a.

Perderile turciloru suntu enorme, celu putienu 3000 de ómeni; resultatulu totalu alu turciloru este proviantarea fortaretiei Niksici, celu multu pre patruspradiece dile.

Insurgentii au perdutu vre-o 600 ómeni. Batali'a a dóu'a din pasulu Dug'a, dicu insurgentii, a fostu cea mai sangerósa si cea mai impreunata cu perderi, de cându esista insurectiunea.

Agarbiciu 23 Aprile 1876.

Domnule Redactoru! In nrulu 30 alu „Telegr. Rom." a aparutu, nu sa-i dicu articlu, ci unu feliu de protestu adresatu p. t. dd. deputati ai sinodului archidiecesanu, subscrisu de „unu fiiu credinciosu alu protopresb. Lupsiei". — Autorulu se plange amaru cá Eremi'a proroculu, pentru risipirea Ierusalimului, ca maritulu sinodu archidiecesanu in sessiunea sea din an. tr. a otaritu mórtea protopresb. Lupsiei, impartiendulu in dóue pârti, anecsandulu parte la protopopiatulu Câmpeniloru, parte la alu Turdei, de care din urma apartienu si eu. Se róga de maritulu sinodu, cá prin tramiterea unui delegatu sa se lamurésca adeverulu, pretinde credinciosulu, sa decida dupa placulu lui nu desfiintiarea, ci amplificarea ppiatului. Fiindu ocupatu cu multe afaceri mai momentóse, nu a-si fi voitu sa pierdu din pretiosulu tempu — cu reflessiunea la: „Unu fiiu credinciosu"; — insa fiindu atacatu personalminte de celu mai interesatu pentru disolvarea ppiatului susu mentionatu, me vedu necessitatu, pe scurtu a-i amintí fiiului credinciosu, nu ad rem — nu despre desfiintiarea ppiatului Lupsiei, câci aceea va urmá naturalminte dupa propunerea maritului sinodu, déca va sa se efectuedie in genere arondarea ppiateloru, — ci de aceea dorintia ferbinte a parochieniloru din acelu ppiatu, a cârui'a integritate o doresce „fiiulu credinciosu". Sa cerce actele dela inceputulu pertractârei arondârei, si va aflá in scrisu fâra nici o verbuare din parte'mi, suplicele a unor'a parochii motivate, dovedindu usiurintiele, cari li se facu prin anecsarea la ppiatulu Turdei, enumerandu si greutâtile si defectele eclesiastice si scolare, cari le intempina aflandu-se in acelu protopopiatu alu Lupsiei, si din indemnu conscientiosu, de cându esista obiectulu arondârei la sinodulu archidiecesanu spre efeptuire, totu-déun'a a suplicatu pentru satisfacerea dorintiei loru justa si meritórie, precum si la acestu din urma venerabilu sinodu „fiiulu credinciosu" bá meritatoriu sa privésca actele sinodali, si se va convinge. Registrandu-me „fiiulu credinciosu" si pre mine interesatu ba recuescatu in pace a ppiatului Lupsiei, voiu a me escusá conscientiosu, dicandu-i „fiiului credinciosu" se fi imitatu dis'a: „tace, si vis fieri in pace", déca m'au invinuitu de celu mai interesatu, pe scurtu voiu constatá: ca tóte suspiciunile contr'a persónei mele suntu false; — eu la inmormentarea ppiatului Lupsiei, si la impartirea aceluia'si nici unu pasu nu amu facutu.

Ce se atinge de cei-lalti functionari mentionati cá servitori la servitiulu funebralu a aceluia'si ppiatu, „credinciosulu" un'a are dreptu, ca advocatulu Ananie Moldovanu 'mi e nepotu, dar' sa fia facutu ce-va pentru interesulu meu propriu nu sciu, nu credu, neavendu nici lipsa de sprijinu séu patronificarea cui-va, in presentu, dupa unu servitiu de 30 ani in clerulu nostru, si in tempurile cele tumultuóse si critice fiindu, acum nu-'mi trebuie din contra nepotulu Anani'a — Moldovanu — intr'adeveru dicu: ca in aceea causa nu a facutu nimic'a, póte a avutu temere, nu cumva prin participarea la ppiatului Lupsiei sa se afle anathemisatu din partea fiiului fidelu. Cei-lalti voitori de reu acelui'a-si ppiatu, numiti, adeca: Filipescu; Rub. Patiti'a; prot. Ratiu; prot. Tordosianu; advocatulu Gaitanu 'i recunoscu de amici, — dar' in privinti'a spriginirei la dividarea ppiatului i sciu de indiferenti; — insa sa fimu ruditi nu sciu, unulu e dela apusu, altulu dela resaritu; — totusi rogu pre „fiiulu credinciosu" sa-mi spuna categorice: in care gradu de consangvinitate me aflu cu acei domni? câci pregatescu unu testamentu, si cá sprijinitori si rudenii in caus'a mea cea interesata, sa nu-i esposesionediu din averile mele. Concludu: „fiiu cred." „si tacuisses, philosophus mansisses".

S. P. Moldovanu,
prot.

Sibisielu in 22 Aprile 1876.

Domnule redactoru! In numerii 73—74, ai pretiuitului d-vóstre diariu din anulu trecutu 1875, s'a fostu publicatu unu articlu de subscrisulu, despre mai multe ce se comitu din partea conducatoriloru politici ai comunei nóstre. Totu atunci locuitorii din comun'a nóstra, pentru astfeliu de lucruri, au si facutu aretare cuvenita inclitului magistratu din Orastie, cerendu, sa se faca cercetare in fati'a locului, ceea ce insa nefacendu-se, s'a facutu apoi aratare de atunci incóce de trei ori câtra inaltulu ministeriu, in sperantia, ca dóra-dóra se va face o cercetare in fati'a locului, spre delaturarea reului si spre mangaierea mahnitului si tare asupritului nostru poporu.

---

*) Tesalonicu, cetate cu 60 mii locuitori, dintre cari 27,000 turci, langa sinulu marei meditierane alu Salonicului.

Speranti'a nóstra insa in acésta privintia, nu numai ca nu s'a realisatu, dar' reulu se totu continua, câci radecin'a lui, inspectorulu Ioseff Schuller, e totu acel'a fatia cu noi. Densulu cu vorb'a e celu mai bunu cu noi; cu fapt'a e cu totulu contrariu, pentru totu ce aru fi bunu si folositorlu pentru noi.

Déca cine-va se mai indoiesce despre acestu adeveru, binevoiésca a cercetá protocolulu din cancelari'a nóstra, despre siedintiele tienute de comitetulu comunalu sub presiedinti'a densului. — Cum densulu cá deregatoriu politicu betranu, si cá inspectoru celu mai selbaticu, ne-aru inghitî, de ne-aru potea de vii cu tóta averea nóstra comunala. Nu scimu insa cum de poporulu nostru, pre lânga tóte ca pórta tóte servitiele comunale, se silesce intru implinirea datorintieloru sele fatia cu inalt'a stapanire (ca e fórte credinciosu câtra statu) si totusi se plange pentru nedreptâtile, necadiurile, si asupririle ce i se facu si nu afla nici o mangaiere. Susu pomenitulu nostru inspectoru inca in anii trecuti si-a castigatu unu darabu de locu pentru gradina, din otarulu comunei nóstre de pasiunatu.

Cum si l'a castigatu ? pe ce câi ? si cu ce mijlóce ? o scie totu impregiurulu de aici si se póte dovedí prin insasi scrierile ce se afla la protocolulu din cancelari'a nóstra in privinti'a acést'a.

Bietulu poporu in [zadaru s'a plansu, si se plange pâna astadi, pentru instrainarea acestui locu, fâra voi'a lui; câci nu i se face nici o mangaiere.

Densului i s'a concesu a capetá din loculu de pasiune si fâra vointi'a locuitoriloru dara vre unui locuitoriu din comuna, séu macaru numai pentru gradina de pomaritu pe sém'a scólei nu se póte si nu este iertatu, dupa cum dice densulu sa se deie séu sa se cumpere cu bani locu din pasiunea satului. Bucurosu amu dá si noi nu 20 fl. cá densulu, ba si mai multu, numai sa ni se dea unu locu cá alu densului din pasiunea satului, pentru gradin'a de pomaritu pe sém'a scólei.

In urm'a ordinatiunei ministeriali pentru infiintiarea gradiniloru de pomaritu, densulu ce e dreptu a venitu in comun'a nóstra, dar' in locu de a provocá comun'a sa dea séu sa cumpere locu pentru gradin'a de pomaritu, in sensulu legei; a disu: „adeveratu lege s'a adusu in privinti'a acést'a, dar' comun'a nóstra n'are trebuintia de asiá ce-va, si nu póte face, câci nici invetiatoriulu nu o aru scí cultivá“. — Vedi asiá . . . . — Pentru densulu fâra nici o lege, fâra vointi'a locuitoriloru, ba chiaru in contr'a legei, a sciutu capetá locu de gradina din pasiunea comunei; dar' pentru implinirea legei nici ca-i pasa.

De cându e densulu inspectoru abiá acum in anulu acest'a a cercetatu ratiociniulu cassei comunale in cancelari'a nóstra in fati'a membriloru comitetului comunalu. Cu acésta ocasiune iérasi nu potù densulu sa nu-si arete furi'a sea si invidi'a câtra noi. Servitorii bisericei nóstre capeta câte ce-va ajutoriu din cass'a comunala, — densulu se impedeca siací de cuitantiele loru — si incepù a dice ca, déca comun'a nóstra in viitoriu mai voiesce sa le imbunatatiésca acelu ajutoriu, sa o faca acést'a de unde scie, din mân'a poporului, numai din cass'a comunala nu. Acést'a inse o dise, nu pentru ca dóra cass'a nóstra aru avé unu venitu de totu slabu, ci numai pentru ca si prin acést'a sa dovedésca câtu iubesce de multu progresulu româniloru, a câroru organu administrativu este. Cass'a nóstra are unu venitu anualu aprópe de trei mii fl. v. a. Din acestu venitu, pre lânga alte spese, s'a cumperatu si unu locu pre care sa se edifice cas'a de scóla. S'a mai concesu a se spesá in anulu acest'a trei sute florini (din cassa) pentru edificarea scólei, s'aru fi potutu radicá léf'a bietului invetiatoriu celu putienu la dóue sute fl., câci aru fi fostu de unde.

Dara inspectorului nostru se nu-i pomenésca nimene de asiá ceva, densului 'i place numai se vina in comun'a nóstra, intr'unu anu câtu se póte mai de multe ori cá sa póta scóte din cas'a nóstra intr'unu anu de dile, cá diurnu, preste o suta florini. Vine densulu insa in comun'a nóstra totudéun'a din datorintia? — pentru publicarea si efeptuirea vre unei ordinatiuni? — pentru vre-unu bine alu comunei? — séu dóra din contra séu numai in preumblare pâna la amicii sei in baia? Aceste tóte se potu documentá prin cuitantiele ce se afla la cassariulu despre diurnele densului si prin protocolulu ce se afla la cancelari'a nóstra despre lucrurile lui: de câte ori a venitu intr'unu anu? si ce a lucratu? bunu séu reu, séu cu totulu in contr'a nóstra?....

Ce e mai multu, densulu se nu vadia nici o cuitantia, fia macaru de unu florinu séu doi, netimbrata, — pre cându ale densului — cu gramad'a de câte siese siepte florini, suntu fâra nici unu timbru.

Déca bietulu poporu are putienulu acest'a venitu comunalu se nu i se concéda a luá din trensulu pentru imbunatatirea lefei invetiatoriului, pentru cumperarea vre-unui locu de gradina de pomaritu pre sém'a scólei séu pentru altu ceva folositoriu; dara densulu sa-si faca diurne dupa placulu densului, apoi se cuteze cine-va a dice ceva si se védia numai cum 'si varsa furi'a asupr'a lui.

Nu scimu ce e caus'a, póte ca intre „mari'a sea,“ dlu inspectoru si dlu administratoru de bâi de aici, este o amicitia nedespartivera, câci dlu administratoru si acum 'i lucra, si cultiva gradin'a densului, cu lucratori dela baia, cari 'si tragu plat'a loru, nu dela inspectorulu, ci dela baia. — Mani'a locuitoriloru din comun'a nóstra pentru instrainarea acestui locu din pasiunea comunala cu nedreptulu, este la culmea cea mai inalta, câci óre-cine din resbunare intristatu pentru acésta nedreptate, — au si aprinsu gardulu acelei gradine, incâtu n'a fostu departe de a se aprinde si arde comun'a intréga. Acum locuitorii nostrii fiindu fórte inspaimentati, câci marea nenorocire erá pe ací sa-i ajunga numai din caus'a acelei gradine, 's'au decisu a face din nou aratare câtra inaltulu ministeriu, pâna atunci, pâna cându se va face o cercetare in fati'a locului, si acestu locu séu sa se dea pentru gradin'a de pomaritu, — séu se remâna liberu de pasiune — cum a si fostu, iéra pentru gradin'a de pomaritu pre sém'a scólei sa se mijlocésca altu locu — ce se va aflá corespundiatoriu.

Suntu rugate si celelalte diare române, se binevoiésca a publicá acestu articlu.

Pentru locuitori din Sibisielu.
Elia Popoviciu,
parochu gr. or.

Varietâti.

⁂ Comitetulu asociatiunei româniloru brasioveni, pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români anuntia ca are locuri aflate pentru copii români, cari voiescu a se aplecá la meseria: de palarieriu; de cismariu, de funariu, de cioraparii, deputinari, de lacatusiu si de rotariu, conditiunile primirei suntu:

4 ani cá invetiacelu fâra plata, in tempulu acest'a capeta nutrimentulu. Tacsele de primire si de scóla cum si recuisitele de invetiamentu: cârti, hârthie etc. le primescu dela comitetu.

Parintii potu vení cu copii loru la Brasiovu, déca au aplecare la meseriele de susu si déca au etatea de 14 ani, carte de botezu si de scóla, ca sciu cetí si scrie.

Se potu adresá si prin epistole câtra comitetu, inse fâra intârdiere.

⁂ Regele si regin'a Greciei, in caletori'a loru spre Copenhag'a, au petrecutu vre-o câte-va dile la Vien'a, in castelulu Curtiei.

⁂ Unu principe condamnatu pentru furtu. „Triester Ztg.“ spune ca la tribunalulu c. r. alu brigadei nr. 15 din Triestu fu condamnatu corporalulu dela regimentulu de infanteria nr. 17, principele Iablonwski, pentru furtu, la optu luni arestu intunecosu, cu patu vertosu si postu, la degradatiune si la perderea nobilimei.

⁂ Pâlmi aristocratice. La gar'a din Prag'a, spune unu martoru, contele Leopold K. a pasitu asupr'a principelui Wilh. A., care erá pre peronulu garei si, fâra a dice ce-va, i trase cestui din urma dóue pâlmi, un'a pre de o parte alta pre de ceealalta, de a sunatu peronulu. Caus'a se dice a fi fostu, ca principele, fiindu provocatu de conte in mai multe renduri a dá satisfactiune, nu a voitu sa dea.

⁂ Duellu. In gradin'a contelui Clam-Gallas aprópe de Prag'a duelara (in 6 Maiu) contele L. Kolovrat cu principele W. Auersperg cu pistóle. Se schimbara patru puscaturi. Principele fu ranitu greu in pârtile inferióre a le corpului. Sér'a se provediù cu sântele sacramente si pâna in diu'a urmatóre a si muritu.

⁂ Musce columbaciane. Despre aceste se scrie din Orestia la „S. d. T.“: In decursulu dilei dela 3 Maiu (st. n.) s'au dusu muscele columbaciane mai departe. In diu'a urmatóre se scósera ciurdile la pasiune si se reincepura lucrârile câmpului. Dara de câtra séra eata roiuri nóue de musce, care nu molestara numai pre vite, dara chiaru si pre ómeni. Totu in acea fóia se scrie, ca si la Sebesiu si in giurulu Sebesiului s'au aretatu musce columbaciane.

⁂ Fulgeru si tunetu. Pre hotarulu Sohodolului, in Branu, ará joi in 22 Aprile unu tieranu din numitulu satu. Deodata se ivesce o tempestate grea. Unu fulgeru si unu tunetu teribilu si bietulu tieranu fu omoritu. Cu aceeasi ocasiune omorí fulgerulu doi boi, o vaca si unu câne.

⁂ In nóptea dela 22 spre 23 Aprile st. n. s'a pusu focu ferestreului dela Zenog'a (Branu) de trei pârti. Forestieriului din apropiare i-a succesu a stinge foculu, inse in diu'a urmatóre ferestreulu iéra a inceputu a arde.

⁂ Din causa ca nu sciu limb'a statului fura dimissiunati doi barbati, cari erau ingagiati la statiunea drumului de feru de aici spre a dá ajutoriu la incarcarea si descarcarea pacheteloru si la rangiarea vagóneloru, dice „S. d. Tblt.“

⁂ O cérta intre nisce pescari din Turdasiu si din Spinu, pre Muresiu, s'a terminatu cu tragiculu sfersitu, ca unu spineanu a trasu cu pusc'a in unu turdasianu, care a remasu pre locu mortu. Tordasianulu e omu cu stare buna. Dupa elu a remasu o veduva de 18 ani si unu parinte in adenci betranetie.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Aprile (10 Maiu) 1876

Metalicele 5%	66 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 70
Imprumutulu de statu din 1860	111 50
Actiuni de banca	855 —
Actiuni de creditu	138 50
London	120 —
Obligatiuni de desdaunare Ungaresci	75 75
„ „ „ Temisiorene	74 —
„ „ „ Ardelenesci	83 50
„ „ „ Croato-slavone	83 50
Argintu	102 80
Galbinu	5 69½
Napoleonu d'auru (poli)	9 55

Edictu.

Teresi'a Horg'a din Dumbravit'a de religiunea gr. or. parasindu de mai multu tempu pre legiuitulu ei barbatu Ioanu Caceu din Sacamasiu fâra de a se scí, unde se afla, — se citédia prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopopescu, — cá foru matrimonialu — in terminu de unu anu si o di, câci nepresentandu-se, procesulu divortialu asupr'ai intentatu se va pertractá si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. alu Dobrei, tienute la Dobr'a in 24 Februariu 1876.

I. Papiu,
protop. Devei si
(3—3) adm. Dobrei.

Edictu.

Bucuru Israila de religiunea gr. orientala din Resinari, carele a paresitu cu necredintia pre legiuit'a lui socia An'a de trei ani de dile si nu se scie, déca mai e in viétia si unde se afla, se citéza prin acést'a a se infacisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu in terminu de unu anu si dî, câci din contra se va luá in pertractare si se va decide actiunea numitei mueri presentata la 18 Aprilie a. c. si in absenti'a densului.

Sibiiu 20 Aprilie 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tractulu II alu Sibiiului.
I. Popescu,
(2—3) protopopu.

Depuneri de capitale pentru fruptificare

se primescu la institutulu subsematu

a.) Pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu 6% interese.

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6½ %

c.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolva totudéun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 4 Maiu 1876

„ALBIN'A,“
Institutu de creditu si de economie in Sibiiu.
(1—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 35. ANULU XXIV.

Sabiiu 2|14 Maiu 1876.

Conferinti'a din Berlinu.

In ajunulu conferintiei, carea avea sa se ocupe cu cea mai corespundietória modalitate de a mulcomí poporatiunile crestine si necrestine din Turci'a, vine infioratórea scire, ca in Salonicu turcii au omoritu pre representantii a dóue puteri mari, pre consululu Franciei si Germaniei.

Mai potrivitu nu putea lucrá nimenea in contr'a intereseloru turcesci decâtu turcii insisi. Europ'a se silesce de atâti'a ani a sustiené bolnavulu imperiu osmanu cu supremati'a turcésca. Europ'a cauta si acum dupa feliuri de mijlóce, prin care sa se evite disolverea lui si turcii, cari nu suntu in stare sa suprime rescól'a din dóue provincie mici, se facu insisi resculatori, nu numai asupr'a crestiniloru, dara asupr'a puteriloru mari europene, protectórele loru.

Intemplarea dela Salonicu dovedesce câtu e de mare ur'a intre mahomedani si crestini; dovedesce inse totudeodata câtu de cu anevoia va fi, intre astfeliu de impregiurâri, a introduce reforme in imperiulu turcescu, cu care tóte pârtile se fie multiamite.

De alta parte functiunarii statului si parasescu birourile, pentruca vistieri'a nu e in stare a solví salariele mai bine de 15 luni. Nu va trece multu si renitenti'a, carea s'a aratatu intr'o parte a armatei din Asi'a mica, se va estinde asupr'a tuturoru purtatoriloru de arme turci, pentruca flamendu si golu nici in campania, unde omulu e espusu mai tare strapatieloru, nu este bine.

In imperati'a omanliiloru se vede dara ca este totu edificiulu putredu si unde putrediunea s'a estinsu in totu organismulu, reparaturile potu periclitá si pre reparatori.

Amu dorí sa scimu ce medicina s'a preparatu in farmaci'a din Berlinu. Se va mai face o proba cu imperati'a turcésca, dandui sa bea reforme, séu se va imblojí cu interventiuni si in presenti'a acestor'a se voru incercá unele operatiuni desperate, incercâri ultime de a mântuí imperati'a si slutita?

Din dispusetiunea bolnavului imperiu suntemu in dreptu a presupune ca la totu casulu, fia medicin'a diplomatiei cum va fi, ajutoriu bolnavului nu i se va puté dá, pentruca elu séu va primí reformele, dara nu le va folosí, séu va resiste operatiunei.

O scire din Constantinopole dela 11 Maiu arata dejá simptomele renitentiei. Marele vezir Mahmud pasi'a este destituitu si inlocuitu cu Hussein Avni pasi'a*). Cestu din'urma trece inaintea opiniunei celei mari europene de unu representantu alu resbelului.

Ce e mai usioru acum, de câtu cá materialulu esplosibilu, gramaditu la Nisch, in apropierea Serbiei, la Scutari, in apropierea Muntenegrului si in fine la Viddinu, in apropierea Serbiei si a Romaniei, sa esplodeze intr'o di pre neasteptate si sa faca de prisosu si reformele si interventiunea straina, va se dica, operatiunea bolnavului de puteri straine? O puscatura nepriveghiata póte aprinde resbelulu, care sa puna in flacari imperiulu otomanu intregu, si atunci? Atunci diplomati'a adunata astadi cá sa vindece pre bolnavu va trebuí sa se apuce sa i scrie inventariulu, déca nu 'lu are cum-va pâna acum in busunariu si déca cum-va nu lucra adi numai la unele indreptâri a le inventariului, séu dóra chiaru la esecutarea impartirei.

Unele foi berlinese, si acest'a are sa insemneze ceva, atinsera pre departe astfeliu de eventualitâti, pâna candu conferinti'a din Berlinu inca nu se apucase de lucru.

Conferinti'a din Berlinu, ori ca se ocupa cu lucruri despre cari neau insciintiatu press'a oficiósa, ori cu altele, natur'a eveneminteloru i pune o sarcina grea pre umeri si dela drépt'a apreciare a eveneminteloru va aterná si resultatulu osteneleloru ei.

Altcum esperinti'a din trecutu a aratatu ca conferintiele mergu inapoi'a intemplariloru si din pusetiunea acést'a voiescu numai sa le impedece. Déca va urmá si conferinti'a din Berlinu asiá, in scurtu tempu Europ'a se va delectá la flacârile incendiului numitu cestiunea orientale.

Sa sperâmu insa ca telegramele cari ne voru aduce scirea despre resultatulu conferintiei ne voru aduce totu odata si garantiile cele mai bune de multiamirea crestiniioru in Turci'a si de sustienerea pâcei europene.

Basea cea mai sigura spre armonia in afacerlle nóstre bisericesci.*)

Temerile ce se latisera inainte de intrunirea sinodului din estu anu, disparura prin cursulu liniscitu alu afaceriloru in sinodu. In urm'a faimeloru netemeinice respandite din partea unoru diurnale — dupa cum se vede reu orientate, — publiculu nostru credea, ca in sinodu au sa se intalnésca dóue séu chiaru si mai multe ostiri inimice pâna in fundamentulu loru si aceste atât'a sa se frece intre sine, pâna ce prin nimicirea celoralalte, un'a va remané singura invingatóre si domnitóre.

Multiemita inse ceriului, ca lipsira atâtu taberile aceste inimice, câtu si luptele; si ca victori'a si domnirea devení tuturoru comuna, ele devenira proprietatea armoniei si instrainate póte pentru totu-déun'a, dela un'a singuratica partida, fia acea de ori-ce colóre séu numire.

Si in giurstarea acést'a imbucuratóre, jace nepretiuibilulu castigu, ce ni l'a adusu sinodulu din estu anu.

Invingerea séu domnirea unei partide, nici cându nu asigura o pace durabila, unu progresu neconturbatu; fia partid'a invingatóre si domnitóre, petrunsa de câtu de bune intentiuni. Fiinduca partid'a invinsa incérca totulu spre a se reculege si intrandu totu-déun'a in lupta, astfeliu tóta actiunea se compune numai totu din lupte continue de partide.

De alta parte iéra e imposibilu, cá in vre-unu corpu representativu séu legiuitoriu de o estensiune mai mare, de locu se nu esiste partide. Sa nu esiste intruniri de individi de acei'a cari convinu in principiele loru asupr'a celoru mai multe materii de pertractatu si cari astfeliu se intalnescu in ideile loru.

E ceva de totu naturalu, intrunirea astoru feliu de individi spre o actiune comuna; actiunea ast'a comuna inse numai atunci este si póte fi periculósa, cându urmaresce tendintie de totu separatistice séu cându cauta orbisiu a aduce la valóre convictiunile sele, ignorandu dela inceputu ori-ce argumentatiune contrara.

In sinulu sinodului nostru inca au esistatu si póte ca voru mai esistá inca si in viitoriu partide; inse partide in sensulu celu mai bunu alu cuventului, séu intruniri de individi de acelesi principii, cu scopu de a conlucrá numai spre binele si prosperarea bisericei.

Cumca partidele aflatóre in sinulu sinodului nostru, nu au fostu de alta natura, acést'a o dovedesce cursulu celu liniscitu alu desbateriloru si unanimitatea cu carea s'au adusu mai tóte conclusele.

E dreptu ca inca dela inceputulu sinodului s'a incercatu impaciuirea si apropiarea partideloru, si ast'a s'a intreprinsu de unu factoru chiamatu in prim'a linia la acésta missiune. Impaciuirea ast'a inse a urmatu cu atât'a mai usioru, cu câtu contrariulu ei nici nu a esistatu in fapta si totulu ce erá de restabilitu, erá numai increderea reciproca, ce s'a fostu sguduitu asiá dicendu fâra nici unu temeiu si pre basea unoru simple suspitiunâri in sine cu totulu neintemeiate.

Indata ce s'a restabilitu increderea acést'a reciproca, abé s'a mai pututu observá vre-o urma de partide un'a altei'a ostile. Discussiunile aretara form'a cea mai obiectiva, si astfeliu conclusele se adusera conformu convingerei generali, fâra vre-unu respectu la convingeri séu chiaru interese de partida. —

Astfeliu nu numai ca nu invinsa nici o partida asupr'a celeialalte; ci dincontra devenira tóte partidele ele insusi invinse de interesulu comunu, si de tendinti'a generale a lucrá in armonia toti din tóte puterile si fâra respectu la vre-o partida spre binele comunu si prosperarea bisericei. —

Restabilindu-se astfeliu increderea reciproca si dorinti'a generala de a conlucrá in armonia spre scopulu comunu si anume spre prosperarea intereseloru sf. nóstre biserici, este de mare interesu cá se aflâmu si basea durabile, carea póte se sustie increderea câscigata si armoni'a carea singura póte dá efectulu doritu intreprinderiloru nóstre. —

Basea acést'a nu póte constá in alt-ceva decâtu in strict'a observare a legiloru si in total'a ignorare a intereseloru particulari. —

Nu le dicemu acestea nici decum cu vre-o intentiune reutatiósa séu cu tendinti'a de a face imputâri cuiv'a; ci simplu numai din convingerea pura, ca acestea suntu singurile conditii, care potu sustiené pentru totdeun'a pacea si armoni'a in afacerile nóstre.

Pentru-ca observandu-se legea preste totu, neconditionatu si din tóte pârtile; atunci nu numai ca de sine nu se mai potu iví imputâri pentru neobservarea legei, in contr'a nimenui si din nici o parte, ci si acel'a ce observa si aplica legea e acoperitu pentru faptele sele prin lege insusi si nu póte priimí imputâri nici pentru observarea legei. Iér' acel'a pre care 'lu atinge rigórea legei neplacutu trebuie sa se consoledie cu convingerea ca legea nu póte fi neobservata; in contr'a persónei acelui'a inse, care aplica legea nu póte se restésca. —

Interesele particulari iara suntu motorii acei'a cari producu cea mai mare iritatiune si cari provóca de sine la opositiune si combatere. Si apoi candu intra interesele particulari odata la mijlocu; atunci de sine piere increderea. —

Unu obstaculu s'ar' mai iví inca pre langa tóta bunavointi'a de a observá conditiile premise; si anume giurstarea ca legea ins'asi inca nu e preste totu chiara si de unu singuru intielesu si astufeliu póte dá ansa la interpretatiuni diferite. —

Pentru casulu acest'a nu ne remane alt'a de câtu cá se conlucrâmu din tóte puterile spre a indeplini lacunele legei si spre a interpretá determinatiunile ei cele dubie, iér' in deplina intielegere si armonia astfeliu, cum se va parea mai folositóre binelui comunu si intereseloru nóstre bisericesci. — Pâna ce va urmá inse interpretarea si indeplinirea ast'a, inca va fi datori'a fie-cârui'a, ca elu insusi se aplice legea in intielesulu celu mai favorabilu binelui comunu si intereseloru generali bisericesci, si mai pucinu daunosu pentru altii. —

Revist'a politica.

Complanarea facuta pâna acum intre cele dóue guverne a le jumetâtiloru monarchiei nóstre abiá venita la cunoscintia, a produsu o ferbere mare atâtu la noi dincóci, câtu si dincolo de Lait'a. La prim'a vedere i-aru vení omului sa presupuna ca consecintiele ferberei acestei'a voru luá unu sfersitu tragicu, déca nu amu scí, ca pâna la tómna, pâna cându are a se desbate complanarea in meritu, nu se voru mai calmá spiritele si cu putiene modificâri se voru votá tóte amenuntele complanârei.

Membri delegatiunei unguresci atâtu din cas'a magnatiloru, câtu si a deputatiloru suntu alesi. Intre acesti'a amu datu si de dóue nume românesci si adeca intre cei alesi din cas'a magnatiloru, de episcopulu gr. cat. dela Oradea mare Ioanu Olteanu, intre cei alesi din cas'a deputatiloru, de Ioanu Missiciu si cá suplentu si de Stefanu Antonescu.

Scirile despre conferinti'a din Berlinu suntu multe si varie. Dupa unele diurnale nu se tiermuresce conferinti'a numai la cei trei cancelari ai puteriloru nordice, ci la conferintia voru participá si representanti de ai Serbiei, Muntenegrului si Romaniei. Cu ce votu voru luá representantii numiteloru principate la pertratârile séu la „schimbârile de pareri,“ cum numesce press'a oficiósa acum conferinti'a, vomu puté scí mai tardiu. Preste totu pâna acum despre tóta conferinti'a nu transpare in publicu nimicu altu-ceva decâtu numai formalitâti obicinuite la intalniri de diplomati.

Din Constantinopole ne aduce telegrafulu de dóue dile incóce sciri, cari prevestescu ca situatiunea devine din di in di mai resbelnica. Marele veziru Mahmud pasi'a se dicea intr'o telegrama dela 11 este scosu din inaltulu seu postu si inlocuitu prin Hussein Avni pasi'a, unu barbatu cu dispositiuni resbelice. Eri sosì din Constantinopole alta telegrama, care in esentia nu schimba intru nimic'a situatiunea. Dupa acést'a din urma s'a pusu in inaltulu postu de mare veziru Mehemet Rujdi pasi'a, Hussein Avni pasi'a este denumitu ministru de resbelu si Abni pasi'a generalissimu preste tóte trupele imperiului otomanu. Chiamarea lui Hussein Avni pasi'a intaresce temerea erumperei resbelului intre Turci'a si Serbi'a; erumperea resbelului intre Turci'a si Muntenegru o intaresce mutarea cuartirului generalu turcescu dele Scutari la Podgoritza lânga fruntari'a Muntenegrului.

---

*) Vedi revist'a polit.

*) Publicându si acestu pretiuitu articulu, promissiunea facuta in nrulu trecutu o vomu impliní alta-data. R.

Serbi'a inarméza si acum din tóte puterile si totu asiá facu si turcii in apropiarea Serbiei.

Redif Veli pasi'a a chiamatu sub stéguri pre toti redifii din Vilaietulu Bosniei si a concentratu pre toti basibozucii in sandjacuri.

Serbii punu cetatea Alexinatiu, carea este in fatia cetâtiei Nisch, unde suntu concentrate trupe considerabile turcesci, in stare de aparare. In Alexinatiu si in apropiare suntu asiediate 80 de tunuri serbesci. Pre lini'a Timocului si a Drinei se construiescu baterii de aparare. Lucrârile se facu cu o graba de pare ca resbelulu are sa se incépa in ór'a cea mai de aprópe.

Dupa W. Tagblatt au sositu la Antivâri dóue corvete turcesci, o sialupa cu tunuri si unu vaporu de transportu. Aceste aducu pre tóta septamân'a de dóue ori câte o trupa de 800—1200 turci si munitiune. Castrulu dintre Scutari si Podgoriz'a cuprinde pâna acum la 20,000 ostasi. In tempulu celu mai de aprópe se voru stabilí pre marea dela Scutari baterie innotatóre.

Miscarea revolutiunara a inceputu a luá dimensiuni si in launtrulu Turciei. Asiá se telegraféza din Aten'a la „Times", ca din Bulgari'a s'a intinsu revolutiunea pâna la muntii Rhodope (Dospada dagh) in Rumelia. Pórt'a tramite tóte trupele disponibile la Adrianopole. Pre insul'a Cret'a este ferberea mare; se astépta in tóta diu'a erumperea unei revolte.

Intemplarea dela Salonicu a provocatu o neintrerupta corespondintia telegrafica intre cabinete. Tóte puterile suntu invoite de a pretinde o satisfactiune câtu se póte de mare dela guvernulu turcescu. In portulu dela Salonicu sosescu din tóte pârtile fregate impenate cu tunuri, cari voru remané acolo pâna se va dá satisfactiunea.

Faim'a respandita de turci, ca jun'a bulgara carea a datu ansa la funestulu incidentu, a vrutu sa tréca la mahomedanismu, se descopere ca este falsa. Din contra, jun'a bulgara a fostu silita de turci sa tréca la mahomedanismu; iéra consulii, francesu si germanu, nu se dusera, ci fura dusi de turci intr'o mosiee turcésca si omoriti de plebea fanatíca turcésca.

Idea de o interventiune armata in Turci'a apare cu fia care di mai puternica, numai sub forme diverse. Intr'o telegrama din Berlinu dela 11 Maiu se dice, ca cu invoirea puteriloru mari si pre spesele puteriloru, va intrevení Austri'a. Alte sciri sustienu ca va intreveni Austri'a dimpreuna cu Itali'a. In fine altele sustienu ca numai Itali'a singura cá putere cu totulu neinteresata.

In Romani'a s'a compusu ministeriulu celu nou in modulu urmatoriu: Man. Cost. Iepureanu ministru pres. si de comerciu, agricultura si de afaceri publice, Vernescu de interne, Cogalniceanu de esterne, Ioanu Brateanu de financie, Georgiu Chitiu de culte si instructiune publica, Ferechide de justitia, colon. Slaniceanu de resbelu. Punctele esentiali ale programei acestui ministeriu de coalitiune, dupa cum le aflâmu in press'a straina suntu: in afara politica pacifica si respectarea tratateloru internatiunale; in laintru pastrare, ordine, dreptate si imbunatâtirea sortiei poporului ruralu.

Press'a Ungariei.

De curendu fói'a oficiale „Budapesti Közlöny" a publicatu o statistica despre press'a periodica a Ungariei. „Ellenör" folosindu-se de datele inesacte din acést'a statistica tendentiósa, se ostenesce a dovedí lumei cu cifre, ca maghiarii au o vitalitate mai intensiva si o cultura cu multu mai superióra, decâtu cele-lalte natiunalitâti de pre teritoriulu Corónei unguresci. Pretentiosulu oficiosu — abstragendu inesactitatea dateloru, la cari se provoca — se face a uitá remarcabilulu momentu etnologicu, ca natiunalitâtile din Ungari'a suntu ramificâri considerabile din trupine ce jacu afara de teritoriulu statului ungurescu, prin urmare la dejudecarea gradului de cultura alu unui poporu servesce punctulu de vedere etnograficu, iér' nu celu politicu. Natiunalitâtile din Ungari'a au elemente inrudite in alte pârti europene, pre cându maghiarii suntu singuri pre lumea lui Ddieu, deci judecat'a organului inspiratu de idealulu maghiarismului, incâtu pentru natiunalitâti, e fórte unilaterale.

Déca mai adaugemu, ca cele mai multe foi maghiare suntu subventionate de statu, care monopoliséza instructiunea publica in defavorulu natiunalitâtiloru, contr'a legei de natiunalitate, cu scopu de a le absorbí in natiunea magiara, atunci conclusiunea ce o face amintitulu organu, nu e prea favorabila nici magiariloru. Dupa aceste observatiuni sa ascultâmu pre „Ellenör" si sa vedemu, cum infatisiéza densulu pre natiunalitâti si in deosebi pre noi romanii din Ungari'a inaintea opiniunei publice a Europei. Elu resonéza astfeliu:

„Déca cine-va a cetitu istori'a lui Cozsehubas si a consumatu destulu si din productele statistice ale literaturei sasesci, si a gustatu si cuventârile dietali ale dlui Polit, va puté usioru sa créda ca esistinti'a maghiariloru in Ungari'a e chiaru numai umbr'a unei aparentie. Cum aru si puté fi de alta opiniune? Remasitiele ce se stingu ale aceloru cete semi-selbatece, pre cari acei domni au bunatatea de a le mai concede inca maghiarului, necultur'a si absorptiunea perfecta, in care densii ni infatisiéza ras'a nóstra, abiá potu sa dea alta icóna despre noi. Unde dâmu preste unu serbu, devenimu serbi, valachulu ne valachiséza, slovaculu face din noi slovaci, pre cându germanisatiunea absórbe tóte prin cultur'a ei contopitóre. Noi suntemu minoritatea pigmeica a tierei, care se preface in nimicu, si elementele progresului si ale vietiei in Ungari'a suntu natiunalitâtile.

Pânaací interesant'a literatura si statistica.

Dara fói'a oficiale ungurésca n'a crutiatu ostenél'a si a compusu pre basea dateloru demne de credintia o statistica mica despre acea cultura si pustietate, in care au cadiutu maghiarii din Ungari'a, adeca statistic'a pressei periodice unguresci, din care se póte judecá mai fundamentalu decadinti'a unei natiuni, decâtu de esemplu din consumulu de sapunu.

Dupa aceste date demne de credintia aparu in Ungari'a cu Croati'a impreuna 325 diuarie si foi periodice in tóte limbele. Dintre aceste 194 suntu scrise in limb'a maghiara, 131 in alte limbi. Cea mai forte pressa periodica dupa cea ungurésca e cea germâna, care are 72 organe. Apoi nu mai vine nimicu, si dupa acést'a urméza cultur'a croata cu 17 organe, cea slovaca cu 13, cea valachica cu 12 si cea serbésca cu 10. Organele ce aparu in dóue limbi (in limb'a maghiara si inca intr'un'a), mai departe in limb'a italiana si evreica, laolalta 7 rotundiescu numerulu.

Sementii'a maghiara barbara, degenerata si selbatacita, are asiá dara pre de dóue óri si diumetate mai multe organe decâtu cea germâna, aprópe de dóuedieci de ori mai multe decâtu cea slovaca si pe de 12 ori mai multe decâtu cea croata. Déca aducemu pres'a periodica in raportu cu forti'a numerica a sementiieloru, starea nóstra in comparatiune cu a natiuniloru nu e mai nefavorabila. Precându pre 6 (?) milióne maghiari se vinu 194 diuare, prin urmare pre câte 31,000 suflete unulu, locuitorimea germâna are 72 diuare séu la 34,000 suflete unu diuariu. Ce pledéza dara in favorulu germaniloru! Tergulu celu mare, care sta deschisu foiloru germane din afara din patrie, consumentii cei multi din patrie. Asiá de esemplu dintre toti prenumerantii lui „Pest. Lloyd" diumetate facu pre acelu publicu cetitoriu, care vorbesce unguresce, semtiesce unguresce, bá chiaru si viséza unguresce, dara care la cafa négra cere si o fóia germâna ceea ce e unu morbu natiunalu ereditaru. Colo e Teresiopolea, dara sa nu vorbimu despre acést'a. O fóia se vine pre câte 50,000 serbi, pre câte 117,000 croati pre câte 120,000 slovaci si pre câte 200,000 valachi. Cum se vede de aici, proportiunea pentru serbi e surprindietoriu favorabila si desperata pentru valachi. Dara amendóue aceste sementii traiescu cam in asemene relatiuni, ele au in vecinatate masse mari, cu cari suntu inrudite prin limba. Cá chiarificare póte serví numai unic'a supositiune, ca cercurile cultivate si sanatóse din Valachi'a nu cumpera productele presei revoltatóre a valachiloru, precându „Zastav'a" lui Mileticiu se vinde in Belgradu cu miele de esemplarie.

Sa mergemu mai departe. Datele demne de credintia din „Budapesti Közlöny" ni mai arata o alta oglinda, in care se póte priví maghiarulu cu consciintia de sine si din care póte sa traga si câte o invetiatura placuta.

Intre cele 325 diuare si foi periodice ce aparu in Ungari'a cu Croati'a, 151 suntu politice, 21 beletristice, 139 foi de specialitate si 14 foi umoristice. Proportiune batatóre ni arata grup'a foiloru de specialitate. Aici stau 92 foi maghiare in fatia cu 20 germâne, 11 croate, 6 slovace, 4 valachice si numai 2 serbesci. Dintre tóte foile de specialitate, aceste termometre adeverate ale culturei seriόse sciintifice, se vinu asiá dara numai 47 pre limbele nemaghiare. La foile belatristice proportiunea ce e dreptu e mai favorabila pentru natiunalitâti, dara cu tóte aceste dintre foile ce aparu se vinu numai diumetate pre limbele straine asiá ca numai limb'a germâna singura partecipa la numeru cu 5, precându pre serbi se vinu 3, pre croati 2, valachulu are un'a, solvaculu nici un'a, ceea e de totu caracteristicu pentru missiunea fostei Matitia, care promová literatur'a si cultur'a. Sementii'a maghiara are 10 foi in literatur'a frumósa. Dar' Matiti'a slovaca, care nu potù creá nici macaru o unica fóia beletristica, se ingrigiá cu unu zelu batatoriu de desvoltarea literaturei politice, slovacii au 6 foi politice, unu asemenea zelu arata reuniunile de cultura si miscârile române, cari de asemenea au produsu lânga o fóia beletristica 6 foi politice. Serbii au 4 foi politice, croatii 3, germanii 42; in fatia cu acestea stau 87 maghiare, prin urmare cu 23 mai multu decâtu tóte laolalta. La foile umoristice e notoricu, ca poporulu maghiaru are câte au si germanii, adeca 5. Acést'a se esplica prin gunoiulu imputitu alu stixeloru ce prospera in Teresiopole, spre rusinea elementului jidovescu din capitala.

Dara si in cultur'a ramuriloru sengurateci din press'a periodica domnesce pentru elementulu magiaru proportiunea cea mai favorabila, pentruca cea mai drépta, ceea ce e unu semnu caracteristicu de desvoltare firésca. Cum se vede din cele de susu, din cele 194 foi magiare cele mai multe suntu foi de specialitate, 92; apoi urméza politic'a cu 87 organe, literatur'a cu 10, umorulu cu 5. Dara din cele 72 foi ale germâniloru numai 20 suntu foi de specialitate si mai multu de dóue pârti suntu foi politice, 42; in literatur'a beletristica press'a germana aréta o proportiune mai favorabila, avendu 5 foi beletr. in fatia cu 10 foi magiare; séu, dintre foile ce aparu in limb'a germâna totu a 14 fóia, dara dintre cele unguresci numai a 19 se tiene de literatur'a beletistica. (Este o aparentia specifica, ca legiunea foiloru beletristice germane din afara nu sugruma foile beletristice interne ale germaniloru, dara impedeca sporirea foiloru beletristice magiare.) O proportiune nesanatósa aréta senguratecele ramuri ale pressei periodice slovace si valachice. Dintre cele 13 foi slovace, 12 valachice diumetate suntu politice si precându slovacii nu au nice o fóia beletristica, romanii au 4 foi de specialitate. Croatii si-au impartitu productele loru literare de putiena insemnatate intieleptiesce; din 17 foi numai 3 suntu politice, pre cându ei au 11 foi de specialitate si 2 foi din literatur'a frumósa.

Dara numerulu foiloru inca nu decide; multe foi cari se tereia de pre o di pre alt'a suntu numai o economia slaba.

In numerulu esemplareloru ce se afla in comunicatiune cautâmu noi mesur'a cea adeverata. Si cautandu-o aici vomu aflá, ca cele 194 foi magiare (desconsiderâmu numerulu nehotaritu alu prenumerantiloru locali) vinu in circulatiune pre anu 11,086,825 esemplare; cele 72 foi germâne cu 5,826,911 es.; cele 17 foi croate cu 632,136 es.; cele 13 slovace cu 292,362 es.; cele 12 valachice cu 325,314 si in fine cele 10 serbesci cu 403,749 esemplare. Séu: Pe fia-care fóia ce apare in limb'a magiara se vinu pe anu in diametru 58,000 esemplarie puse ín circulatiune, pe fia-care fóia germâna 80,000, pe fia-care fóia croata 36,000, pe fia-care fóia slovaca 22,000, pe fia-care fóia serbésca 40,000, pe fia-care fóia valachica 27,000 esempl. puse in circulatiune, si aici nu s'a luatu in consideratiune numerulu nedeterminabilu alu prenumerantiloru locali la nici un'a. Deci proportiunea e si aici favorabila pentru press'a periodica magiara in comparatiune cu a ori si cârei alta natiunalitâti, afara de cea germâna (unde numerulu neproportiunatu alu foiloru de di face o mare deosebire.) Déca vomu luá inse la olalta intrég'a pressa periodica nemagiara, vomu aflá, ca acést'a póte sa sustiena cele 124 foi ale ei numai in 7,484,441 esemplarie in circulatiune, precându cele 194 foi magiare suntu respandite in 11,086,825 esemplare.

Séu, poporului magiaru, care numera 6 milióne, i trebuie cu 70 foi, si 3,602,384 esemplarie mai multu decâtu mass'a de 9 milióne a sementiiei croate, serbesci, germane, slovace si valachice, cari traiescu in tóte tierile imperatiei unguresci.

Deci natiunea magiara totu trebuie ca se desvólta progresivu in Ungari'a, ca i cresce cultur'a si puterea, de-si paserile cele multe de mórte si vrabiele nerusinate ni croncanescu si ciripescu decandinti'a nóstra.

„Pre acestu terenu totu noi suntemu inca domni, cum amu fostu mai inainte."

Rusi'a si cestiunea orientala.

Diuariulu „Neue Freie Presse" dela 27 Aprile st. n. publica sub acestu titlu o corespundintia din Londr'a, din care estragemu urmatórele:

„Reformele comitelui Andrassy si participarea preponderanta a Rusiei in alianti'a puteriloru nordice in privinti'a tratâriloru asupr'a cestiunei Erzegovinei au trebuitu sa puna pre multi in uimire, abatandu din calea loru mai alesu pre cei cari nu cunoscu in deajunsu firele politicei rusesci. Déca amu apretiá cestiunea numai dupa comunicatele diuareloru oficiale din Petersburg, amu puté fi pré usioru indusi in eróre de a crede ca Rusi'a aru fi renunciatu la ideile sele panslaviste cu privire la mostenirea imperiului otomanu. Dar' combinandu faptele istorice cu evenemintele actuale din Rusi'a, vomu aflá fàra multa ostenéla chei'a atitudinei sele in cestiunea orientale.

„La anulu 1853, imediatu dupa tramiterea principelui Mencikoff la Constantinopole, Pórt'a otomana refusandu implinirea pretensiuniloru rusesci, tiarulu Nicolae a convocatu la Petersburg unu consiliu compusu din tóte somitâtile imperiale, intre cari erá fatia si maresialulu de câmpu principele Paskiewici, pentru a deliberá asupr'a necesitâtiei unui resbelu. Astufeliu tiarulu, ascultandu parerea fiacârui membru, s'a adresatu in urma câtra locotiitorulu Poloniei, invitandu-lu de a-si espune fàra nici o reserva opiniunea sea. Respunsulu betranului maresialu a fostu câtu se póte de precisu.

„Dupa ce resbelulu a devenitu inevitabilu, dise maresialulu, amu sa me esprimu puru si simplu numai asupr'a conditiuniloru lui, câci déca Majestatea Vóstra m'ati fi intrebatu inainte de a tramite la Constantinopole pe principele Mencikoff, atunci V'asi fi respunsu urmatórele: Turci'a jacendu pe patulu mortii, gasescu de prisosu spre a-i precipitá mórtea, ci sa o lasâmu cá sa se sfersiésca prin ea insesi, rósa de propriele sele râni interióre, mistuita petecu cu petecu. In locu de a o atacá pre fatia, mai bine sa-i fimu amici si protectori, câci amici'a nóstra 'i va insuflá incredere si sicurantia si astfeliu dens'a nu va incetá cu desastrós'a sea administratiune asupr'a provincieloru crestine, cari apoi se voru vedé silite de a protestá prin o revolutiune. Prin urmare noi fiindu inruditi cu raialele prin aceeasi origine si religiune, sa le manifestâmu simpatiele nóstre prin necontenite subventiuni de bani. Aceste subventiuni suntu indestulatóre a le atrage atentiunea asupr'a ingrigiriloru nóstre; nu suntu inse de ajunsu pentru a le proclamá si perfect'a loru independintia; astfeliu celu mai potrivitu mijlocu pentru a ajunge la scopulu nostru este sa despartimu provinciele slave de Turci'a sub titlu de principate vasale, silindu-ne in acel'asi tempu de a ne intinde si de a ne asigurá din ce in ce mai multu influinti'a nóstra in Asi'a mica. Cu modulu acest'a noi vomu intrá in Constantinopole prin pârtile asiatice, pre cându aliatii nostri naturali, slavii, voru strabate in Stambulu prin pârtile europene, si astfeliu deslegarea cestiunei orientale va devení apoi numai o simpla cestiune de tempu. Dar' de vreme ce resbelulu nu se mai póte inlaturá, astfeliu suntu de parere cá inainte de tóte acestu resbelu sa se declare Austriei. Inainte de a porní ostirile nóstre in contr'a Turciei, lasati-me sa ocupu Vien'a, cá deací sa taiu nodulu gordianu. Doborirea si desmembrarea Austriei trebuie se preméarga acelei'a a Turciei."

Acésta parere a principelui Paskievici nu s'a urmatu din causa ca erá pré târdiu: inse ea n'a incetatu nici odata de a serví de norma pentru diplomati'a rusésca. „Rusi'a se reculege," dise intr'un'a din dile principele Gorciakoff, dupa resbelulu Crimeiei, si acésta reculegere i-a oferitu tempulu materialu de a pune in lucrare, cu óre-cari neinsemnate modificâri, planulu fericitului Paskievici, menagiându si desvoltându ideiele panslaviste si ruso-file la toti slavíi din provinciele apartienetóre imperieloru austriacu si otomanu. Dupa ce Rusi'a a instituitu in tóte capitalele si centrele provincieloru slave consulate si vice-consulate rusesci, a respânditu pretutindeni o dróia de tineri crescuti in Rusi'a cá invetiatori prin tóte orasiele si satele Bulgariei, Traciei, Macedoniei, Serbiei, Bosniei-vechia si Erzegovinei, cari 'si implinescu cu fidelitate misiunea loru de propaganda rusésca. Din acestu punctu de vedere ministeriulu afaceriloru straine a infiintiatu si sustiene dóue scoli centrale pentru crescerea misionariloru rusesci si anume un'a pentru baieti in Nikolajeff, suptu conducerea dlui Minkoff, si alt'a pentru fete in Kiew, suptu directiunea grefinei Lewaschon.

Asemenea guvernulu rusescu a infiintiatu mai multe societâti de binefacere, cari suptu form'a filantropiei desvólta o activitate neobosita, agitându si inlesnindu propagand'a misionariloru respânditi prin provinciele slave ale Austriei si Turciei.

Diplomati'a rusésca in acelasi tempu nu incetéza de a pune in lucrare intru tóte parerile fericitului Paskievici cu privire si la Asi'a mica. Dupa ce a cuceritu caucasulu, s'a grabitu de a pune piciorulu in pasialicurile Trapezunt'a si Erzerum, coplesindu-le cu emisari, cari in vr'o câti-va ani au obtienutu dóue stralucite resultate. Si fiindu-ca litoralele Trapezuntelui suntu locuite mai cu séma de greci, cari intr'o di potu fi ostili cuceririloru moscovite, astu-feliu autoritâtile din caucasu i-au invitatu pentru a se asiediá acolo, promitiendu-le pamentu, scutiri de contributiuni si alte avantagie, numai pentru cá se curetie acestu tienutu alu Asiei mici de unu elementu ce póte se impedece cuceririle moscovite.

„Astu-feliu esaminându afacerile din Bosni'a si Erzegovin'a, nu ne mai putemu indoí ca program'a maresialelui Paskievici n'aru fi pusa in lucrare cu cea mai mare esactitate. E adeveratu ca Rusi'a s'a alaturatu la Germani'a si Austri'a spriginindu reformele comitelui Andrassy si propunendu Serbiei si Muntenegrului de a nu interveni; inse nu e mai putienu adeveratu ca pre suptu mâna ajuta din tóte puterile sele insurectiunea. Comitetele din Petersburg si Moscov'a emitu necontenitu liste de suptscriptiune in beneficiululu insurgentiloru si in tóte bisericele chiaru se aduna cu discurile considerabile sume pentru bosniaci si erzegovini, iér' diarele agitéza neincetatu in contr'a Turciei, indemnându pre toti slavii de a se inrolá intre insurgenti. Ei bine, ce insemnéza tóte acestea? Nimicu altu de câtu ca politic'a rusésca nu s'a schimbatu de locu, si ca numai in aparintia se vede a fi modificata, câci in fondu Russi'a merge inainte pre terenulu seu rusificatoriu. Acum ea se face a luá o facia compatimitóre si amicale in privinti'a Turciei; inse cine se póte incelá despre scopulu acestei tienute, care numai agravéza ból'a omului moribundu precipitându-i ór'a mortiei?"

Starea

„Fondului pentru infiintiarea unei scóle române de fetitie in Clusiu".

Dela ultimulu ratiociniu despre starea fondului nostru, publicatu in nr. 20 din Martiu 1875 alu „Federatiunei," pâna in presente avemu se comunicâmu publicului imbucuratoriulu faptu, ca statutele fondului cestiunatu, alaturate aice spre publicare, in fine se aprobara de câtra reg. ministeriu de interne cu nr. 57001 din 22 Novembre 1875. In cosecenti'a acestui'a adunarea generale conchiamata, cum se sci, pre 1/13 Ianuariu 1876 constituí definitivu comitetulu fondului, realegându de presiedinte pre d. Alesandru Lazaru, de notariu pre d, Dr. Greg. Silasi, de cassariu pre d. Laz. Baldi, de membri pre dd. Lad, Vaida, Gabr. Popu, Bas. Rosiescu, Leont. Popu, Ioane Petranu; la care numeru vine a se adauge unu membru tramitiendu din gremiulu junimei rom. universitarie de aice, carea in chipu de recunoscintia pentru ide'a si initiativ'a salutariei intreprinderi fù din partea betrâniloru invitata a participá estu modu la administrarea ulterióre a fondului.

Totu cu ocasiunea memoratei adunâri generali se esaminà si ratiociniulu casariului, carele aflându-se in ordine, dlui cassariu Lazaru Baldi i se dede absolutoriu pre tempulu trecutu. Ratiociniulu arata, ca pre cându in Februariu a. tr. fondulu avé cu totulu 1080 fl. (un'a miia optudieci de fl.) 19 cr. v. a., acelasi in presente posiede, dupa sutragerea speseloru de 2 fl. 20 cr. pre intregu a. tr. 1362 (un'a miia trei sute siesedieci si doi fl.) 33 cr. v. a. Anume un'a actie de ale „Albinei" 100 fl. dóue actie de ale „Transilv." solvite câte cu 70 fl., la olalta 140 fl., un'a actie de ale „Gradinei de copii" din Clusiu 50 fl., un'a obligatiune de desarcinarea pamentului Transilv. 50 fl., in patru contracte 701 fl. 90 cr. dati imprumutu prelânga intabuiare, in cas'a de pastrare de aice 174 fl. 3 cr.. la cassariu 40 cr., un'a obligatiune de statu (promisa de pré rev. d. protopopu alu Clusiului Gabriele Popu) 100 fl., dóue obligatiuni private 46 fl. Asiá dara resulta unu crescamentu de 282 fl. 14 cr., cu care fondulu se marí in anulu espiratu.

Crescamentulu provine parte din interese dupa capitalu, parte din trei donatiuni marinimóse: un'a facuta de reverendissimulu d. canonicu Constantinu Papfalvi, carele binevoí a ne tramite 15 fl. in favórea intreprinderei; alt'a de „Asociat. româna transilv.", cursa din sum'a de 100 fl. votata pre séma-ne de câtra adunarea gen. din Reginu ne licuidà prim'a rata semestrale in 50 fl.; a trei'a de d. advocatu in Clusiu Ioanu Petranu, carele in pré cunoscutulu seu zelu adeveratu romanescu indata dupa aprobarea statuteloru grabì a intrá in sirulu membriloru fundatori ai scólei nóstre proiectate, depunendu sum'a de 100 fl. in preamintitele: un'a actiune de ale „Gradinei de copii„ valoratória 50 fl. si un'a oblegatiune de desarcinarea pam. transilv. iérasi 50 fl.

Comitetulu aducendu aceste la cunoscinti'a publicului nostru, 'si implinesce un'a din cele mai placute datorintie, rostindu laudatiloru binefacatori marinimosi cea mai cordiale si mai ferbinte a sea multiamita. Faca ceriulu, cá profumulu sacreficiului loru sa se respandésca pre unde numai respira unu romanu aerulu celu liberu si santu alu lui Ddieu; cá sacreficiulu loru se stremure pre dieci, sute si mie la asemeni sacrefice bine primite inaintea lui Ddieu si a ómeniloru! Faca ceriulu, cá acést'a progresare, de-si incetinela, dara sigura a fondului nostru sa ne insufle tuturoru incredere in fortiele nóstre proprie, cari prelânga perseverantia barbatésca ín urma ne voru duce de siguru la victori'a causei sante si juste natiunali romane, numai unirea si buna intielegerea dintre noi sa nu ne lipsésca!

Din siedinti'a comitetului „fond. pentru infiintiarea unei scóle rom. de fetitie in Clusiu", tienuta in 2 Apr. 1876.

Ales. Lazaru, presied.
Dr. Greg. Silasi, notariu.
Lazaru Baldi, cassariu.

(Statutele voru urmá.)

Varietâti.

⁂ Inal. Sea imp. archiducele Wilhelm sosesce astadi aici spre inspectiunarea artileriei.

⁂ Renumitulu istoricu si barbatu de statu alu Cehiloru, Palaczky este reu bolnavu. Preste scurtu tempu implinesce 78 de ani.

⁂ Veteranulu profesoru alu colegiului din Aiudu, Antoniu Vain'a a muritu in 7 Maiu dupa o scurta suferintia de patru dile, de aprindere de plumâni. A fostu de 72 ani si a ocupatu catedr'a de profesóru 47 de ani.

⁂ Maresialulu de Moltke ucisu de unu diuaru. — Feldmaresialulu Moltke ce e in acestu momentu la Rom'a, a fostu ucisu acum câte-va dile in Scoti'a. Din fericire erá acést'a numai intr'unu diuaru din Scoti'a si printr'o litera omisa. O telegrama espediata din Rom'a câtra disulu diuaru 'i anuntiase ca celebrulu strategistu prandise la principele Humbert. Faptulu erá esactu, dar' pre cale cuventulu „dined" 'si perduse pe n, ceea ce transformase pre agreabilulu „dined" (pranditu) in unu fórte desagreabilu „diedu" (decedatu). Diuaristulu scotianu, ce consacrase defunctului unu articulu necrologicu plinu de emotiune, naturalmente si-a rectificatu informatiunile inse remane constatatu ca o litera ce se indepartéza dela postulu seu póte causá multe nenorociri.

⁂ Pap'a Piu IX a serbatu ieri a 84-a di natala. Se scriea ca in Rom'a pregatescu cercurile clericale festivitâti mari pentru diu'a de 13 Maiu n.

⁂ Se non e vero… Lui „Westung. Grenzbote" i se scrie din Vien'a urmatórele:

> Articululu din „N. A. Ztg." si planuit'a calatoria a lui Andrassy la Berlinu m'a induplecatu a vorbí cu unu barbatu de statu rusescu. Ungari'a, diseiu, va intrebuintiá tóte mijlócele legali spre a se opune unei interventiuni armate, carea nu póte avé in cele din urma altu resultatu, decâtu condominiulu celu renumitu de odinióra, in Schleswig-Holstein.
>
> La aceste respunde barbatulu de statu rusescu:
>
> „Ungurii suntu fórte intipulti. Ei credu ca suntu in stare a dá directiune in politic'a européna. Dejá acum cu ocasiunea negotiâriloru cu Austri'a si-au atrasu ungurii desaprobarea Europei civilisate 'si perdura si restulu celu din urma de simpathia. Cetesce dt'a numai foile europene si chiaru si „Perseveranza" italiana, care pâna acum erá ungarofila, si vedi ce dicu ele. Ungurii n'au nici o idea despre pusetiunea loru in cadrulu monarchiei austriace si fatia de puterile europene. Déca Vien'a si puterile europene voru aflá de bine sa intrevina si voru concrede lucrulu Austriei — atunci asiá se va si intemplá, apoi le place unguriloru ori nu le place."
>
> La intrebarea cine va purtá spesele intrevenirei mi s'a respunsu:
>
> „Ungurii de siguru nu — pentru ca ei n'au obiceiu sa platésca."
>
> Dlu Tisza a vorbitu in anulu trecutu unu cuventu mare: „Fâra de invoirea guvernului ungurescu nu va plecá nici unu soldatu austro-ungurescu." Me rogu asemenati cuvintele aceste cu cele de mai susu.
>
> Sfersitulu conversatiunei acestei'a a fostu:
>
> „Prestigiulu unguriloru da indereptu, de cându s'a observatu ca ei suntu egoisti, dara nu barbati de statu. Dlu de Andrassy va fi silitu a lucrá dupa comand'a Europei, nu inse dupa dorintiele speciale ale unguriloru."

⁂ *Cea mai vechia charta a Ungariei.* Lui „Hon" scrie Florianu Rómer, ca in despartiementulu istoricu este o carta xilografata, care pórta titlulu: *„Tabul'a Hunguriae ad quator latera per Lazarum quondam Thomae Stregonien. Cardin. Secretarium virum expertum congesta, Georgio Tanstet et Collitnicio…. Anno 1553.*

⁂ Statistica. — Dupa datele provisorie a ultimului recensimentu popularu din Germani'a populatiunea monarchiei prusiane se radica la 25,700,000 suflete. La 1871 atingea citr'a de 24,600,000 suflete in cifre rotunde. Deci de atunci a fostu o crescere de 1,000,000 suflete séu 4%. Cea mai mare crescere a fostu la Berlinu, adeca de 17%.

⁂ „Kelet" din Clusiu spune ca presiedentulu dela tribunalulu din Aiudu Alessandru Halmagyi este permutatu in aceeasi cualitate la Sabiiu.

⁂ Contribuire. Comunele nóstre in cea mai mare parte inca au contribuitu pentru ajutorarea celoru esundati in Budapest'a, asiá au contribuitu d. e. comun'a Rasinari 57 fl. si comun'a Salisce 20 fl, pentru scopulu acest'a.

⁂ Urmârile legei de venatu. Ni se spune, ca in comun'a Porcesci au casiunatu lupii in iérn'a trecuta multa dauna, dar' in septamân'a ast'a au navalitu lupii cu o rapacitate ne mai pomenita asupr'a viteloru cornute si asupr'a cailoru, si in tempu de 6 dile au nimicitu 11 capete de vite. Oamenii nu mai suntu in stare a-si aperá bietele vite de furi'a aceloru animale selbatece.

Astfeliu au nimicitu lupii unu juncu frumosu, rumpândui si mâncândui pârtile dinapoi, pre cându bietulu juncu inca erá viu si numai cu mare cutesantia au potutu ómenii prefugá lupii, iéra bietului juncu, cá se nu mai chinuiésca, 'i detera lovitur'a de mila.

In comun'a Porcesci, de si se afla vre-o câte-va pusci, n'are nime biletu de venatu si astfeliu in sensulu legei memorate nice nu se potu folosí de ele, fâra póte chiaru spre a-si apará viéti'a propria.

⁂ Locu vacantu de magistru postalu. In Sieic'a pre lini'a drumului de feru intre Sabiiu si Copsi'a este vacantu postulu de magistru de posta. Se cere depunerea unei cautiuni de 100 fl. bani gat'a. Emolumentele suntu 300 fl. unu pausialu de cancelaria si unu pausialu de vectura de 500 fl. Rugârile se acceptéza pâna la 29 Maiu c. n. de Directiunea posteloru reg. ung. din Sabiiu.

⁂ Nenorocire. La mór'a de vaporu de lânga statiunea drumului de feru dela Ocn'a Sabiiului s'a intemplatu Mercuri urmatórea nenorocire. O fata din Sabiiu de vre-o 18 ani s'a apropiatu de o róta pré tare, rót'a i apuca hain'a si o trage si in vre-o câte-va momente a daraburit'o in intielesulu celu mai infioratoriu alu cuventului.

⁂ Tergu de tiéra. Ministrulu reg. ung. de agricultura, industria si comerciu a concesu comunei Borgo-Prundu din districtulu Naseudului dreptulu de a avé de dóue ori pre anu, la 14 Aprile si 30 Octobre st. n. tergu de tiéra.

⁂ Diurnalistica. Se facuse mai de multu vorba de infiintiarea unei foi nóue conservative in Clusiu, se intielege magiare. „Kel. N." asigura, ca fói'a acést'a va aparé la 1 Octobre a. c.

⁂ Societatea de lectura: „Inocentiu M. Cleiniana" a alumniloru dela facultatea teologica din Blasiu, are siedinti'a publica Miercuri in 17 Maiu st. n. a. c. la 5 óre postmeridiane in refectoriulu Semin. domesticu.

PROGRAM'A

este urmatórea:

1. „Invocarea Spiritului santu", prin corulu semin.

2. Deschiderea siedintiei.

3. „Vitalitatea gentei romane si trei Apostoli ai Romaniloru (Samuilu Cleinu, Petru Maioru si Georgiu Sincai)", discursu de Arseniu P. Bunea teol. an. IV, rostitu de autoriulu.

4. „Adi Dómne-i diu'a Ta" poesia de Uhland - traducere, cantata de corulu vocale sub conducerea dlui magistru de musica Traianu Costande.

5. „Asecurarea progresului in sciintie, cultura si civilisatiune se conditiunéza dela cultur'a intielesuale si morale", disertatiune de Nicolau Latiu teol. an. III, cetita de autoriulu.

6. „Carnevalu de Veneti'a" cu variatiuni de Ernst, esecutatu solo pre violina de dlu magistru de musica Traianu Costande acompaniatu de music'a instrumentala.

7. „Resunetu" poesia de J. Vulcanu, declamata de Augustu Cosm'a teol. an. IV.

8. „Romanulu" poesia de Georgiu Tautu, esecutata de corulu vocale dimpreuna cu music'a instrum.

9. „Femei'a si influinti'a ei asupr'a vietiei omenesci" disertatiune de Alessandru Barbulescu teol. an. IV. cetita de autoriulu.

10. „Hor'a Severinului" potpourri de Wiest, esecutata pre violina de Emiliu Bardosi teol. an. I. acompaniatu de music'a instrum.

11. „Conservarea limbei romanesci pre lânga religiune" disertatiune de Filipu Docolinu teol. an. III cetita de autoriulu.

12. „Plangerea mamei" din oper'a Troubadour esecutata de music'a instrumentale sub conducerea dlui magistru de musica Traianu Costande.

13. „Adi nebunu, mane cu minte" poesia satirica de G. Sionu declamata de Romulu S. Orbeanu teol. an. II.

14. „Romanu verde" poesia de V. Alessandri cantata de corulu vocale.

15. Inchiderea

16. „Destépta-te romane" mersu natiunale esecutatu de corulu vocale dimpreuna cu music'a instrumentala.

⁂ Intemplarea intre pescarii din Turdasiu si Spinu, despre care luaramu notitia in nrulu trecutu s'a petrecutu dupa foile locale nemtiesci de aici astfeliu: Doi tierani din Turdasiu voiau sa pescuiésca in Muresiu. Cându erau in apropiarea Rapoltului mare li s'au acatiatu rociulu si pre cându umblá sa-lu desacatie venira doi tierani din Spinu intr'o luntre la turdasiani si dupa ce i-a invinuatu ca fura pesci i-au provocatu sa vina la tiermure. Turdasiani au datu ascultare provocârei si din partele provocara si ei pre spineni sa mérga cu densii in satu si acolo sa chiarifice lucrulu. Spinenii inse nu voira sa scie nimic'a de mergerea in comun'a Spinului si disera sa astepte la tiermure pentru ca are sa sosésca acolo notariulu comunalu. A trecutu inse multu tempu fâra sa sosésca notariulu. Unulu dintre cei din Turdasiu 'si perde rabdarea si voiesce sa plece. Abiá a facutu trei pasi si unulu dintre spineni, care avé pusc'a la sine a descarcatu pusc'a in turdasianulu ce plecase. Turdasianulu a remasu numai decâtu mortu. La obductiune s'au gasitu 11 halice in trupulu mortului.

⁂ O nóua planeta. O nóua planeta mica a fostu descoperita la observatoriulu din Parisu de d. Prosper Henry in nóptea de 21 Aprilie trecutu. Acést'a este a 162-a din grupa; ea se afla in constelatiunea Virginei.

⁂ Espositiunea universala la Parisu in 1878. — Jurnalulu oficialu alu Franciei a anuntiatu ca in anulu 1878 Maiu 1, se va deschide la Parisu o espositiune universala de producte agricole si industriale. In urm'a nenorociriloru cari au bantuitu Franci'a, a cheltueliloru nepomenite ce i-a impusu consecintiele invingerei, lumea a remasu uimita audindu despre deschiderea unei espositiuni universale la Parisu. Pres'a européna, chiaru cea mai putienu simpatica Franciei, aplauda si admira puterea natiunei francese. Adeverulu este ca nu scimu care natiune aru fi trecutu prin incercârile nenorocite prin cari a trecutu poporulu francesu in cei din urma cinci ani, aru fi potutu sa se radice atâtu de curendu si cu atât'a vigóre cá sa faca sa se uite momentan'a sea cadere.

Déca ne amu hotarí a luá parte la espositiunea din Vien'a, nu mai este indoiéla ca trebuie se luâmu parte la cea din Parisu; totulu ne obliga la acést'a; inse pentru ca espositiunile au si ele scopulu loru practicu, la care trebuie se tinda tóta lumea si in specialu natiuni mici cá noi, trebuie cá de asta-data, avendu esperienti'a trecutului, sa procedâmu mai de tempuriu si mai natiunalu. Celu dintâiu lucru care este de facutu, dupa noi, aru fi numirea comisiunei speciale pentru pregatirea espositiunei române, comisiune compusa de câti-va barbati competenti, cu cunoscintie despre ce este o espositiune. Acésta comisiune, dupa ce aru stabilí unu programu, s'aru pune in contactu cu tóte judetiele si aru stringe treptatu, fâre pripa, fâra sgomotu si zapacéla, tóte objectele ce se voru crede de cuviintia ca trebuiescu tramise la Parisu. Astfeliu au facutu si facu tóte natiunile; in tóte tierile esista comisiuni cá si permanente insarcinate cu pregatirea espositiuniloru universale. Si cându dicemu comisiune, fia bine intielesu ca intielegemu barbati activi, cari sa lucreze prin ei insisi, se ia respunderea fapteloru, iéra nu câti-va insi, cari dupa câte-va intruniri silite, sa se scape de sarcina delegandu pre unulu dintre densii, fia competentu fia necompetentu, si care la sfersitu in pripa, in fug'a mare, alérga si stringe ce póte, pune in ladi si pornesce la loculu destinatu. Nu asiá se facu espositiunile; si déca dorimu si noi a ne tiené de lume, apoi sa lucrâmu, sa procedâmu cá lumea ceealalta. Urmându acésta cale vomu avé dóue avantagie: intâiu ca vomu cheltuí multu mai putienu; alu doile vomu face ce-va natiunalu. Vomu revení.

(„Revist'a sciint.")

⁂ Espositiunea dela Parisu din 1878. Loculu pentru Espositiunea universala din 1878 este alesu. Comissiunea speciala, intrunindu-se sub presiedinti'a ministrului lucrâriloru publice si a comerciului, a decisu cá espositiunea sa aiba locu in câmpulu lui Marte si pe Trocadero. Unu podu acoperitu, aruncatu pe Sen'a, va reuní cele dóue ramuri.

⁂ Pupulatiunea mai multoru orasie mari din Statele-Unite. In ultimulu recensimentu alu populatiunei din Statele-Unite se gasescu urmatórele cifre: New-York, 1,060,000 locuitori; Filadelfi'a, 800,000; Brooklyn, 507,000; St.-Luis, 450,000; Chicago, 410,000; Boston, 340,000; San-Francisco, 250,000. La Filadelfi'a recensimentulu din 3 Aprile 1876 adatu 817,448 ómeni, adeca o crescerede 148,126 dela 1870.

⁂ Unu sierpe monstru. Unu diariu din Bombay publica scrisórea urmatórea ce i s'a trimisu de pre unu vasu din mare:

Tempulu erá curatu si seninu, ventulu moderatu, marea liniscita. Amu observatu câte-va puncte negre si unu feliu de paru albiu 'naltu camu de 30 picióre deasupr'a apei. Mai intâiu, fiindu ca marea spumá impregiuru si fiindu-ca parulu albiá la sóre, crediui ca suntu nisce stânci. Dara parulu cadiù facendu se sara ap'a in stropi, si in curându se radicà altulu de aceeasi natura. Se radicau si cadéu alternativu, si o luneta buna 'mi arata ca erá unu sierpe monstru incolacitu de dóue ori in giurulu unei balene. Cele dóue estremitâti libere a sierpelui, lungi fia-care camu de 30 picióre loviau balen'a. Disparéu sub apa mai la fia-cari dóue minute si se intorcéu la suprafacia totu cu aceeasi miscare de rotatiune. Sfortiârile balenei spre a scapá facéu se clocotésca marea cá ap'a intr'o caldare; se audiá claru unu sgomotu surdu si tare.

Acest'a durà aprópe 15 minute. In fine cód'a balenei se radicà in aeru, oscilà dindereptu inainte, lovindu ap'a cu furia, si totulu disparù.

Preste 5 dile fui surprinsu de a revedé acelasi monstru séu unu altulu asemene. Elu trecé la óre-care departare, capulu si 40 piciore din corpulu seu fiindu esite afara din apa in o positiune orizontala. atentiunea 'mi fu atrasa de strigatulu: Iéta-lu din nou. Monstrulu priviá vasulu cu unu aeru amerintiatoriu. Ne sciindu-i intentiunile, 'mi pregatii echipagiulu pentru aperare. Iéta strictulu adeveru! Evenimentulu a fostu observatu de oficerii mei si de mine: suntemu deci gat'a a confirmá cu juramentu ca e astu-feliu, si suntemu singuri ca nu ne amu insielatu.

Capitanulu vasului Paulin'a.

„V. C."

Locu deschisu.

Respunsu.*)

Balsi'a in 1 Aprile 1876.

Dle Redactoru! La denunciâriie si calumniele necalificate, pre cari le a respanditu domnulu pretore Trifu in numerii 18 si 20 ai „Tel. Rom." respundu pre scurtu: ca tóte câte a scrisu d-sea contr'a mea suntu invective reutaciióse, provenite din poft'a de resbunare, asupr'a mea, pentruca amu presentatu la deregatori'a competenta 28 acuse contr'a d-sale.

Déca comiteamu eu acele abusuri grave de care me face dlu denunciantu vinovatu, atunci nu poteamu fi pretore intr'unu periodu de 11 ani, neavendu protectiunea de carea se bucura d-sea in Dev'a.

Dilapidârile ce mi le insinua d-sea atâtu in publicitate câtu si inaintea comisiunei disciplinare in Dev'a, suntu asertiuni matitióse, calculate a me discreditá pre nedreptate in ochii publicului. Dealtmintrea resultatulu cercetâriloru judecatoresci asupr'a abusuriloru grave a dlui pretore Trifu, cu unu cuventu sentinti'a finale asupr'a acestei afaceri scandalóse, urdita de dlu Trifu, va dovedí lamuritu, ca care dintre noi au vorbitu adeverulu. Deci pâna la aducerea acestei sentintie decidietóre, alu cârei cuprinsu se va aduce la cunoscintia forului publicu, inaintea cârui'a sum inegritu cu atâta cutesantia órba, remânu prelânga dechiaratiunea mea de mai susu, ca adeca tóte câte au scrisu dlu Trifu contr'a mea suntu invective malitióse, denunciâri ticalóse.

Petru Demianu,
proprietariu.

---

*) Publicâmu numai fórte pe scurtu acestu respunsu, pentru cá sa curmâmu polemiele odióse, cari si asiá nu convingu nice odata pe publicu despre adeverat'a stare a lucrului. Sentinti'a finale, la care se provóca ambii pretori, va chiarificá mai bine lucrulu si va decide ca care dintre densii e vinovatu. R.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Maiu 1876

Metalicele 5%	66	20
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	—
Imprumutulu de statu din 1860	111	25
Actiuni de banca	853	—
Actiuni de creditu	136	30
London	120	10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	—
„ „ „ Temisiorene	75	50
„ „ „ Ardelenesci	75	50
„ „ „ Croato-slavone	84	50
Argintu	102	80
Galbinu	5	66
Napoleonu d'auru (poli)	9	56

Doctorulu de medicina
Heinrich Schuller,
locuiesce: Strad'a turnului Nr. 12 (cas'a dlui Schön.)
Ordinéza a casa dela 12 pâna la 1 óra la amédi.
1—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 36. ANULU XXIV.

Sabiiu 6|18 Maiu 1876.

Ministeriulu celu nou din Bucuresci.

Dupa vre-o cinci ani neintrerupti, in cari la puterea esecutiva a statului românu a fostu elementulu conservatoriu, vine pe neasteptate schimbarea ministeriului, si pre conservatori ii inlocuiescu liberalii. Ne folosimu de terminii ce vedemu ca se folosescu in Romani'a la numirea partideloru fâra de a supune criticei numirile.

Schimbârile ministeriali in staturi constitutionale se facu atunci cându in corpurile legiuitórie se forméza majoritâti, cari numai impartasiescu ideile celoru dela guvernu.

In Romani'a inainte cu câte-va luni erau corpurile legiuitóre asiá de omogene in idei si principie cu guvernulu incâtu nu se vedea nici cea mai mica crepatura in aparatulu constitutiunalu de susu pâna josu.

Deodata se incepu a se face stirbituri in cabinetu. Sufletulu cabinetului, B. Boerescu, ministru de esterne, si da demissiunea si se primesce. Dupa densulu demissiunéza Gr. Cantacuzenu ministru de financie. In camera si in senatu se incepe o nefericita venatóre asupr'a ministeriului de culte, respective asupr'a purtatoriului portfoliului acestui ministeriu, care venatóre si gasesce insutitele echuri si in pressa. Nu voimu a ne tace aperatorii dlui Maiorescu, pentruca nici cu procederea densului in cassâri de catedre s. a. nu eramu multiamiti; venatórea inse asupr'a densului dupa noi a fostu fórte, celu putienu, nepolitica, pentruca ea a provocatu demissiunea ministrului Maiorescu si acést'a dismembrarea totala a partidei conservatóre si acést'a disolutiunea senatului; in fine acest'a, dupa ce a venitu compusu din alte elemente de cum a fostu celu disolvatu, a provocatu caderea fostului ministeriu in intregulu lui.

Cu ministeriulu transitoriu care venise in mijloculu crisei, séu celu supranumitu de trei generali, nu ne ocupâmu, elu nu erá din capulu locului espressiunea corpuriloru legiuitóre.

Este celu nou espressiunea corpuriloru legiuitóre? pentru cá se póta guverná in perfecta armonia cu ambe corpurile legiuitóre, cu camera si cu senatu, nu póte, pentru ca, pre candu ministeriulu de astadi este espressiunea senatului, elu nu este nici de cum espressiunea camerei. Ministeriulu mâne poimâne va vení cu camer'a in conflictu si atunci nu-i remâne alt'a decâtu séu sa se retarga, séu sa tramita camer'a a casa*) si sa se aléga alt'a.

Schimbarea ministeriului in Bucuresci nu este nici in urm'a unei usâri a partidei si a guvernului dela putere, nici in urm'a eveneminteloru din orientu; ci ea este mai multu in urm'a unei gresiele de tactica parlamentara in sinulu partidei conservatóre.

Cu tóte aceste se ivescu pareri in pressa, ca schimbarea acést'a sta in legatura cu schimbarea ministeriului serbescu, cu schimbârile cari se succedu un'a pre alt'a in cercurile guverniali din Constantinopole si cu evenemintele ce au a se desfasiurá in orientu.

Cându ministeriulu celu nou aru fi unu ministeriu pronunciatu de actiune amu presupune si noi cele ce le vedemu presupunendu-se, ici cole, de diurnalistica européna si chiaru si din patri'a nóstra. Dara déca esaminâmu barbatii cari compunu astadi ministeriulu romanescu si déca in fine cetimu program'a loru vedemu confirmata parerea nóstra. Si ministeriulu Catargiu-Boerescu, si celu cu o viétia fórte scurta alu lui Florescu si cestu din urma suntu de acordu intru accentuarea strictei neutralitâti si observarea pâcei in afara, ordine si pastrare in launtru. Cu alte cuvinte, tóte au in esentia un'a si aceeasi programa, si asiá ministeriulu celu nou, consideratu dupa program'a sea, nu este alta decâtu o continuare a celoru de mai nainte.

Din punctu de vedere politicu gasimu continuarea programei fórte oportuna si salutaria, pentruca unu statu, fia ori si care, nu castiga nici odata prin prea desele schimbâri de ministerie si de programe, cu atâtu mai putienu unu statu june si micu cum este Romani'a. Dupa noi, fatia cu evenemintele cele grave din orientu, nici schimbarea de ministeriu nu erá la locu si déca e vorba de evenemininte cari aru puté aduce si pre vecinulu statu june in pusetiune de a participá activu la ceva, apoi ministrulu de esterne trebuie sa fia in curentulu celu mai perfectu de tóte relatiunile in afara si celu de resbelu sa scie unde se afla si celu din urma cuiu din recuisitele armatei. Ómenii noi trebuie sa fia nisce geniuri estraordinare cá sa se afle dintr'odata in tóte referintiele cele nóue politice, cari nu suferu salturi lucrurile reclamate de binele statului.

Diurnalistic'a din Romani'a incâtu, apartiene partidei liberale, lucru firescu, in bucuri'a ei ca a isbutitu cu venirea la putere a unui ministeriu din sinulu ei, si dice cu totulu din alte fluieritie toti articulii ei. Numai sa nu o patiésca cá partid'a liberala ungurésca dela noi, carea credea, ca déca a ajunsu ministeriulu de astadi la cârma a ajunsu tiér'a tóta fericirea si astadi ce catraniti suntu multi din acei cari divinau ministeriulu, din simpl'a causa, ca n'a pututu face mai multu decâtu póte face unu ministeriu.

Ceea ce face diurnalistic'a liberale din Romani'a sa nu confunde pre nimenea. In registrele ei, dinainte de 1870 suntu urme, din care póte vedé ori cine, ca si ministeriele liberali suntu compuse totu asiá din ómeni falibili, pre cum suntu si cele din alte partide.

Aru fi de doritu dara, cá ministeriulu celu nou sa fia in stare a-si esecutá program'a asiá dupa cum a professat'o, dara nu dupa cum dicu unele foi din Romani'a ca va esecuta-o. Astadi nu e tempulu de a resturná, incepêndu dela directorii din ministerie pâna la celu din urma functiunariu.

De altmintrea cris'a inca nu e incheiata pâna esista senatu si camera de principie eterogene. Pâna cându nu vinu aceste dóue corpuri legiuitóre la o omogenitate de principie si pusetiunea ministeriului de fatia e neasigurata.

Revist'a politica

Reproducemu sub alta rubrica darea de séma a ministrului **Tisza** despre complanarea din Vien'a. Cá urmare a acestei'a avemu sa inregistrâmu ca unu numeru considerabilu de deputati liberali, pâna acum 82 la numeru, au parasitu clubulu liberalu. Manifestatiunea acést'a este indreptata contra complanârei. Pâna cându se va continuá manoper'a acést'a si la ce resultate va ajunge, vomu puté scí numai in tómn'a viitóre.

Luni s'au deschisu siedintiele delegatiuniloru. Presiedinte in delegatiunea cislaitana este Rechbauer, in cea ungurésca Ios. Slavy. Cuventârile ambiloru presiedinti accentuéza seriositatea eveneminteloru din orientu.

Contele Andrássy a venitu dela Berlinu. Diurnalele oficióse sustienu ca oper'a pacificatiunei a fostu unanimu acceptata de toti trei cancelarii si ca Russi'a merge mâna in mâna cu Austri'a in afacerile orientului. Aceste suntu vorbe frumóse, cum suntu, preste totu, tóte scirile telegrafice dela Berlinu despre prândiuri de gala si despre feliuri de feliuri de intalniri si intrevederi diplomatice, numai despre caus'a intalnirei nu se potù strecurá ce-va lamuritu

Cumca putienu s'a lucratu pentru pacificatiune in Berlinu se vede si de acolo, ca principele Gorciacoff nu se desparte de imperatulu Alesandru dupa cum si propusese, ci merge cu densulu la Ems. Resultatulu conferintiei s'a comunicatu si ambasadoriloru Angliei, Franciei, si Italiei.

Pre cându se pregatesce pre cale diplomatica pacea orientului si a Europei, insurgentii raportéza o victoria dupa ceealalta si petrundu pâna in apropierea Constantinopolei. Ba in dilele cându conferinti'a din Berlinu erá in deplin'a ei activitate telegrafà ambasadorulu russescu din Constantinopole principelui Gorciacoff la Berlinu, ca cetatea e in ferbere si populatiunea crestina cere pentru securantia ocuparea Constantinopolei cu trupe rusesci.

Primulu conflictu intre turcii dela Nisch si serbii dela Alexinatiu s'au intemplatu. In nóptea dela 4 spre 5 Maiu „din ratacire“ s'au regalatu piquetulu turcescu si celu serbescu reciprocu cu salve. Din norocire au alergatu oficieri mari de ambe pârtile, au constatatu ratacirea si s'a sfersitu lupt'a dupa ce erau cadiuti jertfa ratacirei siese turci si trei serbi.

In **Belgradu** a sositu generalulu rusescu **Cernaieff**, se dice cu scopu de a intrá in servitiele armatei serbesci. Generalulu a fostu tempu mai indelungatu **adlatus** generalului Kauffmann in resbelulu contr'a Cocandului, si trece de unu mare strategu. Indata dupa sosire a avutu audientia la principele, dupa carea s'a apucatu numai decâtu a studiá afacerile armatei serbesci.

Si intre astfeliu de impregiurâri seriόse eata si o tiéra „fericita“, unde nici cu gandulu n'ai gandí. Romani'a a sistatu recrutarea din anulu acest'a. Ministeriulu celu nou are sa dea de rusine Europ'a intréga, póte ca mâne vomu cetí ca Romani'a a inceputu a desarmá si a face politica lirica. Camera romana e disolvata.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative dela 6 Maiu n. deputatulu D. **Irányi** ingrigiatu de articululu din „Nord. a Ztg.“ care ventilase eventualitatea unei interventiuni armate din partea Austriei, substernù ministrului presiedinte urmatórea interpelatiune:

„Foi notorice din strainatate afla ocupatiunea provincieloru turcesci resculate prin trupe austriace si unguresci necesara; de vreme ce aceste voci a foiloru respective cari, dupa cum se presupune de comunu, stau in legatura cu cercurile guvernului, nu potu fi trecute cu vederea cu deosebire in presér'a convenirei representantiloru celoru trei guverne imperiali, intrebu pre domnulu ministru presidentu: au articulii amintiti óre-care basa, si déca au, cum cugeta guvernulu ungurescu sa-si aduca la valóre influinti'a sea legitima in fatia cu eventualitatea ocupatiunei?

M. **Uerményi** róga prin interpelatiunea sea pre ministrulu presiedinte, cá acest'a câtu mai curendu sa dea informatiuni casei despre resultatele ce au obtienutu guvernulu dupa pertractârile asupr'a conventiunei vamali si comerciali, precum si asupr'a cestiunei de banca si sa dea in acel'asi tempu deslusire cu date despre cursulu negociâriloru si despre situatiune.

E. **Simonyi** indrépta câtra ministrulu presiedinte urmatórele intrebâri:

1. S'au terminatu dejá negociârile din Vien'a si déca da,

2. Ce feliu de afaceri au servitu de obiectu la aceste discussiuni?

3. Cum au convenitu ambele guverne asupr'a fia-cârei afaceri?

4. Cari au fostu motivele principali ce au determinatu pre guvernu sa accepteze aceste conventiuni?

5. Cându cugeta guvernulu ca va substerne proiectulu despre dispositiunile legislatorice ce suntu reclamate pre basea acestoru negociâri?

In siedinti'a casei dela 11 Maiu ministrulu presidentu **Tisza** respunde la cele dóue interpelatiuni ce se referescu la negociârile despre complanarea cu Austri'a.

Tisza observa la inceputu, ca va respunde numai la interpelatiunile despre complanare. Provocarea lui Uerményi: sa se comunice decursulu negociâriloru nu se póte satisface, câci nu e de lipsa; spre deslusire ajunge a constatá resultatulu, fâra de aceea nu e nici cu putintia, pentru ca pertractârile nu s'au terminatu de totu.

Ministrulu presiedinte continua, ca incâtu pentru avantagiele séu desavantagiele conventiunei, dela a cârei primire de câtra parlamentele imperiului aterna si positiunea ambeloru guverne cari s'au angagiatu a o aperá dupa intregu cuprinsulu ei, — s'au urcatu in modu considerabilu vâmile pre marfuri testile in **tarifulu vamalu**, asiá incâtu pentru consumentulu ungurescu s'au scumpitu marfurile; marturisesce sinceru, ca acést'a urcare de vama e esclusivu in interesulu industriei **austriace**. Cá recompensa austriacii au concesu urcarea vâmei pe faina, animale, unsori si alte producte animalice, precum si pe vinu, in fine, cá vam'a pe cereale care pâna ací esistá numai fatia cu Russi'a, sa se estinda preste confiniulu intregu. Relativu la **restitutiunea** din **contributiune** nu numai s'a recunoscutu principiulu de câtra Austri'a ci s'a acceptatu cea mai favorabila cheia pentru desdaunarea Ungariei. Din dârile de consumu ministeriulu ung. a asteptatu o despagubire directa, dara guvernulu austriacu a dechiaratu, ca acést'a nu e cu putintia; s'a primitu inse unu siru intregu de vâmi financiali, respective urcâri de vama pre articuli de consumu importati din strainatate , la cari urcâri Ungari'a participa cu 30%, pre cându ea dupa marimea consumului seu abiá aru capetá 15—20%. Din titlulu acest'a, precum si din restitutiunea de dare bilantiulu Ungariei se va ameliorá aprópe cu 4 pâna 4½ milióne. Unu resultatu alu negociâriloru e si acel'a, ca amendóue guvernele au convenitu sa procéda câtu mai in graba la o revisiune radicale a legislaturei despre darea de consumu, anume pentru bere, zacharu si spirtu, cu deosebire in acelu intielesu, cá sa se asigure esistinti'a fabriceloru mici de spirtu din Ungari'a, cari adi se afla intr'o stare precara, fiindu ele de mare insemnatate pentru economi'a tierei. S'au discutatu si cestiunea bancei si guvernele amendóue au convenitu si asupr'a acestei afaceri importante.

---

*) Camer'a e disolvata.

Ungari'a are nedisputaveru dreptulu de a resolví cestiunea bancei in modu independentu si a-si fundá o banca propria neaternatóre, dara e in interesulu creditului de statu si privatu, alu comerciantiloru si industrialiloru, precum si alu posesoriloru de pamentu, cá infiintiandu-se o banca ungurésca independenta notele acestei'a sa nu sufere nici unu disagiu fatia cu notele de statu si cu ale bancei natiunali. De aceea n'a remasu altu espedientu, decâtu sa incheiâmu cunoscutulu compromisu, conformu cârui'a un'a si aceea-si societate infiintiéza dóue bance, un'a in Vien'a, alt'a in Pest'a, cu directiuni de sine statatórie, cari se alegu de adunarea generale, cea din Pest'a de cea ungurésca, cea din Vien'a de cea austriaca. Asupr'a cestiuniloru ce reclama o resolvere comuna decide consiliulu de inspectiune, care nu e o corporatiune de sine statatórie, ci dicendu asiá o delegatiune a ambeloru directiuni; o parte corespundietóre din tesaurulu de metalu se va transportá la Pest'a si din circulatiunea noteloru o parte percentuale se va reservá esclusivu pentru Ungari'a.

Relatívu la cuota guvernulu ungurescu a recunoscutu, ca nu e bine sa se tulbure pe fia-care anu cursulu liniscitu alu activitâtiei legislative prin discussiuni asupr'a unoru intrebâri ce atingu esistinti'a monarchiei, de acea ambele guverne voru resolve intrebarea cuotei in anulu acest'a si venindu la discussiune ele voru insiste prelânga sustienerea cuotei ce esista acum.

Prin acestea v'amu aretatu, continua Tisza, pe fatia, care este situatiunea, ce amu castigatu si ce nu amu pututu castigá, si incâtu pentru mine sum convinsu, ca ce amu castigatu e unu mare progresu fatia cu situatiunea actuale, drepturile tierei nu s'au trecutu cu vederea in vre-o directiune, interesele cele mai insemnate ale Ungariei s'au satisfacutu prin aceea, ca suntu scutite de sguduiri in creditu si de alte convulsiuni: ca guvernulu si-a facutu datori'a indispensabila intreprindiendu incheierea complanârei pre basea acést'a (aplausu in centru) si noi vomu asteptá verdictulu tierei cu deplina linisce a sufletului si cu convictiunea, ca ni-amu implinitu datorinti'a patriotica atâtu de grea. Ori-cum va fi acestu veridictu, noi ne vomu supune lui.

Sa dea Ddieu, cá tiér'a si cu deosebire, acei'a, cari suntu chiamati a aduce acestu veridictu, considerandu tóte consecuentiele posibile, sa aduca unu atare veridictu, care sa nu aiba de urmare neacceptarea baseloru ce le oferimu noi dara care sa justifice dupa câte-va luni câtu de dreptu amu lucratu noi primindu aceste base.

Pentru mine si colegii mei, acést'a o vedu si o sciu claru, aru fi positiunea cu multu mai favorabila, cându legislativ'a aru respinge proiectele nóstre, câci intre relatiunile, intre cari traimu nu e cu putintia cá relele sa dispara intr'unu momentu si déca aceste proiecte ale nóstre se voru primí multi li voru atribuí acestor'a caus'a releloru, pre cându de alta parte e imposibilu a dovedí, ca se iveau mai multe rele, déca aceste proiecte se respingeau. (Adeveratu! in centru.)

Neprimindu-se aceste proiecte eu sum tare convinsu, ca dupa trei luni acel'a care acum ne combate mai veementu, va recunósce mai intâiu, ca amu avutu dreptu. (Nelinisce in stâng'a.) Dealtmintrea acést'a parte a intrebârei se va resolve in celu mai de aprópe viitoriu, pentru astadata ve rogu numai sa luati respunsulu meu la cunoscintia.

M. Uerményi dechiara, ca densulu n'a cerutu deslusire dela guvernu din mani'a de opositiune séu din zelulu de a criticá, ci pentru ca credé necesaru, cá cas'a sa fia informata despre cele petrecute in Vien'a si sa-si câstige o basa pentru judecat'a sea. Trecându preste observatiunile polemice la adeveratulu sembure alu espuneriloru ministeriale dechiara, ca partea aceea din respunsulu ministrului presiedinte, care desfasiura resultatele conventiuniloru din Vien'a, cuprinde o orientare detaiata si esacta, ca densulu n'a asteptatu mai multu in acést'a privintia Aru fi neecuitabilu sa ceremu astadi, cându detaiurile nu suntu statorite, mai multu si de acea oratorulu reservandu-si o dejudecare mai stricta a detaiuriloru se dechiara multiamitu cu acést'a parte a respunsului, ia cu linisce la cunoscintia asigurarea ministrului presiedinte ca a prevenitu incurcaturile si confusiunile, totu odata 'si esprima convictiunea, ca puterea statului ungurescu, estinderea drepturiloru sele suntu mai bine asigurate printr'unu raportu amicabilu si intimu câtra Austri'a. Dara acést'a nu eschide credinti'a, ca acestu raportu se va sustiené si cându un'a séu alta intrebare se va decide in favorulu nostru.

Oratorulu nu e multiamitu cu acea parte a respunsului, prin care ministrulu presiedinte arata fasele negociâriloru, câlile si medilócele ce au adusu acestu resultatu, pentru ca camer'a cá corporatiune care face politica, dupa convictiunea oratorului, are dreptu sa céra dela guvernu espunerea medilóceloru de cari s'au folositu spre a-si ajunge scopulu. E unu faptu tristu, ca in ambele tieri s'au datu frêu liberu passiuniloru, asiá ca patim'a a coplesitu cugetarea linistita, s'au desteptatu sperantie si asteptâri cari auprodusu multa desamagire.

E. Simonyi, cá unulu care vede interesele materiale ale Ungariei asigurate numai prin infiintiarea unei bance independente ung., nu e multiamitu cu resultatulu obtienutu de guvernu; de aceea 'si reserva dreptulu a face la tempulu seu propuneri in privinti'a acést'a si se dechiara nemultiamitu cu respunsulu ministrului presiedinte.

Presid. Ghyczy observa ca, de vreme ce ambii interpelanti au luatu respunsulu ministrului pr. la cunoscintia nu e de lipsa sa se mai faca votare. Acést'a observare provoca unu sgomotu mare, se audira strigâri, ca respunsulu nu se iá la cunoscintia. Presidentulu se ridica, siedinti'a se inchide.

Domnule Redactoru! In nr. 31—32 ai „Albinei“ mi se respunde la tractatulu meu despre *competinti'a in trebi administrative* bisericesci, in unu tonu si unu stilu pe care nu voiescu a-lu imitá nici recomendá unui jurnalu.

Trecu dar' cu vederea preste acea parte a respunsului, care se ocupa de batjocuri, suspicionâri si patimi, apoi de incriminâri de conspiratiune, cari cu ocasiunea sinodului nostru s'au descoperitu a fi fostu numai fantasii, si me marginescu a reflectá ce-va pe scurtu la partea meritória.

Nici ací nu me voiu ocupá de rabulistic'a scriitoriului nici de rataciril lui, câci cu de acestea nu vomu chiarificá pe lectori si nu se va terminá disput'a.

Pe scurtu dara, „Albin'a“ 'mi imputa ca eu pricepu reu canónele si le interpretezu falsu in materi'a sulevata, asiá si pe opurile lui Siagun'a, la care m'amu provocatu, cá la o autoritate in biseric'a nóstra. Dar' si „Albin'a“ se provóca la Siagun'a cá la autoritate si cá la celu mai eminente canonistu in biseric'a nóstra. In adeveru asiá este, câci nu numai lumea inteligenta, dar' si congresele nóstre nat. bis. din 1868 si 1870 au datu acestu atestatu opului lui Siagun'a intitulatu „Compendiulu dreptului canonicu“.

Ce este dar' mai naturalu si mai corectu, decâtu, cá sa audimu ce dice si scrie Siagun'a in materi'a sulevata?

Sa reasumediu mai intâiu pe scurtu ce amu afirmatu eu si ce au afirmatu scriitoriulu din „Albin'a“.

Eu amu disu, ca arondarea protopresbiterateloru ce s'au adusu in legatura cu instituirea posturiloru de protopresviteri se tiene strictu de competinti'a diecesei resp. a archidiecesei, adeca a sinodului si a organeloru ei, cá o tréba interna si proprie a ei, ceea ce se póte motivá cu autonomi'a unei diecese si potestatea episcopala dupa canóne si ca cestiunea acést'a nu este un'a din cele comune metropolitane, in sensulu can. 34 apost.

Canonistulu dela „Albin'a“ este de parere contraria, ca adeca cestiunea arondârei si resp. regulârei protopresviterateloru compete metropoliei resp. congresului nat. bis., motivandu si d-lui acésta asertiune cu can. 34 apost. si inca si cu Balsamonu, care dice ca lucrurile insemnate se referu „ad eclesiasticam constitutionem“ etc.

Eata ce dice Siagun'a:

In Comp. de dr. can. asiá incepe si scrie: „Numirea de Metropolitu nu se afla in biseric'a nóstra pâna la sinodulu I ecum.; in tempii primitivi, precum arata canon. 34 apost., Metropolitii se numescu „cei dintâiu episcopi“ séu „capii episcopiloru“, se chiamau si Archiepiscopi . . . . Acestea lasandu inainte dicemu: ca gradulu archierescu numitu „Metropolitanu“ si trage inceputulu din canonulu 34 apostolescu unde se renduiesce: cá episcopii unei natiuni sa scie pre celu dintâiu intre densii si sa-lu considere pe elu de capu si fâra sciinti'a lui sa nu faca nimic'a mai insemnatu, ci numai cele obicinuite, ce se tienu de eparchiele loru . . . . .

Cuprinsulu acestui canonu ne manuduce la acea cunoscintia, cumca in tempii primitivi ai bisericei crestine s'au aflatu de bine, de a se arondá eparchiele dupa nationalitate, de a pune episcopi nationali, si de a avea intre ei pre unulu, carele sa fia celu dintâiu séu capulu loru, sub a cârui presiedintia sa se tracteze obiectele cele mai insemnate bisericesci; iér' cele obicinuite administrative din eparchii le seversiesce episcopulu.“

Asemenea scrie Siagun'a in Anthorismos din an. 1861 la pag. 44 si 104: ca dupa can. 34 apost. episcopulu póte sa faca in eparchi'a sea tóte acelea, câte se cuvinu episcopiei sele si sateloru de sub dens'a.

In nota la § 146 Comp. dr. can. si in Anthorismos la pag. 53 numesce causele cele mai insemnate dupa Pidalionu: intrebârile cele dogmatice, indreptârile pecateloru generali, alegerile si hirotoniele de episcopi si alte asemenea.

Apoi dice Siagun'a in § 257 Comp. dr. can. „Eparchiele nu potu face in lucruri mai insemnate bis. nimic'a fâra sinodulu metropoliei loru, ci ele conducu, administréza si reguléza lucrurile bisericesci dupa canóne in protopresviteratele loru si prin acestea in parochiele si monastirile de sub dens'a“ iér' § 256 Comp. dr. can. espresu asiá scrie: „Protopresviteratele se potu formá si reformá numai prin otarirea sinodului eparchialu cu privire la impregiurârile topografice ale singurateceloru parochii. Protopopii au numai atâtu cercu de activitate, câtu sinodulu si episcopulu eparchialu le prescrie loru; prin urmare elu nu póte functioná independente, ci numai in urm'a autorisârei si delegatiunei, ce li s'au datu din partea sinodului si episcopului eparchialu“.

Asemenea in Anthorismos la pag. 53 si 54, cu provocare la canon. 89 alu Sft. Vasiliu despre Choroepiscopi, intaresce Siagun'a: ca causele protopresviterateloru si protopresviteriloru se tienu strinsu de chiamarea archierésca, dupa care episcopulu cu comitetulu séu permanente (consistoriulu eparchialu) le pertractéza, impartasindu-le si cu soborulu seu eparchialu.

In privinti'a constituirei protopresviterului scrie Siagun'a in § 284 Comp. dr. can.: „In privinti'a constituirei vre-unui protopresviteru, representantii clerului si poporului districtualu se aduna intr'unu sinodu districtualu sub presiedinti'a comisariului consistorialu, cu observarea formeloru prescrise de câtra sinodulu eparchialu si alege pe unulu séu pe mai multi si actulu alegerei dimpreuna cu protocolulu sinodului 'lu asternu consistoriului eparchialu, carele censuréza actulu si aflându tóte in ordinea buna submite episcopului eparchialu harthiile respective dimpreuna cu opiniunea sea, apoi episcopulu convingendu-se ca alegerea a fostu legiuita si presentatulu este vrednicu de dignitatea protop. lu denumesce si hirotonesce pre alesulu de protopresbiteru si indistrandulu cu gramata archierésca, prin care acestui da dreptulu functiunârei de protopresbiteru, lu tramite la ale sele.“ Asemenea scrie in §§ 172, 173 despre competintia la instituirea protopresbiterului, ca si in §§ 152, 155, 159, 162 despre hirotonii, administrarea si impartirea averei eparchiali, ce cadu sub esclusiv'a competintia a episcopului eparchialu si a organeloru eparchiali.

Ce privesce competinti'a si mai de aprópe cu privire la elementele personali, dice comp. dr. can. in § 417 „ca la afaceri economico-bisericesci iau parte clerulu si poporulu, iér' la cele ale ocârmuirei (vedi § 415) numai archiereii si preotii“ apoi in § 418 enumera objectele ce cadu in sfer'a ocârmuirei bisericesci, anume: denumirea si asiediarea fetieloru beneficiate, esaminarea preotiloru . . . . . in fine objectele tienatóre de judecata bisericésca, si dupa § 420 si 421 membrii ocârmuirei trebuie se fia din cleru si tagma preotiésca.

Lasu acum se judece cetitoriulu, care parere, a mea, séu a „Albinei“, corespunde scrieriloru lui Siagun'a?

Da, póte avé dreptu canonistulu din „Albin'a“ ca dupa Balsamon, objectele mai insemnate séu comune amintite in can. 34 apost. se referu „ad eclesiasticam constitutionem (de-si trebuie se punemu mai multu pondu pre Pidalion, cá pre codic'a legiloru positive bisericesci, care in unele si altele indreptéza si parerile lui Balsamon, ce scrisera in véculu alu 12 cându imperatii bizantini modificau prin nóuele arbitrarii canónele sf. parinti.)

Dar' si Siagun'a are constitutiunea eclesiastica in vedere, cându conumera in § 407 p. 3 comp. dr. can. (pre care punctu se radima „Albin'a“) intre agendele congresului: tractarea unui regulamentu nou séu modificarea si perfectiunarea regulamentului esistente despre organisarea metropoliei si a eparchieloru, bunaóra a statutului ororganicu.

Dar' cui i-a potutu cadé in minte a schimbá séu identificá facerea séu modificarea statutului organisatoricu cu arondarea resp. regularea protopresbiterateloru si cu instituirea protopresbiteriloru!

In acestu sensu, adeca la croirea unui statutu organicu pentru intréga metropolia potu vení la congresu tóte cestiunile bis., precum insusi statut. org. ne dovedesce, pâna si organisarea parochiei. Asiá si Siagun'a in Anthorismos la pag. 124—126 propune o totala organisare prin unu statutu a tuturoru pârtiloru metropoliei la unu congresu constituantu. Unu atare congresu prin creatulu statutu preciséza iérasi competinti'a tuturoru pârti constitutive in objectele speciali, cari in ramii statutului se desvoltéza fiacare pre calea sea mai departe. O arondare séu regulare a protopresbiterateloru nu reclama modificarea stat. org. si numai desvoltarea organismului in directiunea progresului!

Incheiu cu acea adaugere, ca dupa parerea mea, este mai bine si mai consultu, si mai folositoriu bisericei nóstre, cá atari cestiuni, incâtu ele nu aru fi preste tóta indoiél'a deslegate prin stat. org. séu altcum cu positivitate, sa le deslegâmu mai multu in sensulu principiului autonomisticu, decâtu in alu celui centralisticu, si se nu ducemu mai tóte lucrurile de natura organisatóre acolo, cá se le espunemu influintiei straine.

Sabiiu in 3/15 Maiu 1876.

Dr. Borci'a.

Statute de administratiune

ale *„Fondului pentru infiintiarea unei scóle române de fetitie in Clusiu“.*

A. Scopulu.

§ 1. Scopulu e castigarea unui fondu, pentru a infiintiá o scóla romana de fetitie in Clusiu.

B. Mijlócele.

§ 2. Efeptuirea institutului indicatu se va urmarí: prin ofertele patroniloru si binefacatoriloru marinimosi (§ 4), prin instituirea de colecte, prin recercarea de ajute dela statu si dela institute de bani, prin arangiarea de concerte si baluri in folosulu fondului, si alte asemeni.

C. Conducerea afaceriloru fondului.

§ 3. Fondulu se va administrá: a) prin adunarea generale a aceloru romani din Clusiu si din afara, cari voru implini conditiunea prescrisa in § 4; b) prin comitetulu alesu de câtra acésta adunare.

a) Adunarea generale.

§ 4. Adunarea generale voru compune-o toti acei cetatieni romani nedependenti din tierile corónei ungare, cari ori cá patroni voru solví odata pentru totu-déun'a 100 fl. (o suta fl. v. a.); care suma se póte refuí si in obligatiuni aducetórie de procente legali; ori cá binefacatori voru spendá anualmente 2 fl. (doi fl. v. a.) in favórea fondului, despre ce notariulu impreuna cu cassariulu va duce unu catalogu separatu.

In semnu de adeverata recunoscintia pentru initiativ'a la acestu fondu se statoresce, ca junimea romana dela universitatea de sciintie din locu se aiba pentru tóte tempurile dreptulu de a tramite atâtu in adunarea generale, câtu si in comitetulu fundului unu delegatu alu seu, care va avé tóte drepturile unui membru binefacatoriu.

De acei barbati generosi, cari in iubirea loru invapaiata câtra natiunalitatea romana si in zelulu loru pentru latirea culturei nefucate voru binevoí a se face patroni ai fondului, comitetulu la deschiderea scólei dorite se va ingrigí, cá numele loru sculptate in marmore sa se puna sa stea pururea inaintea ochiloru fragedeloru generatiuni venitórie, spre recunoscatória aducere aminte.

Atari individi, cari nu suntu supusi ai corónei ungare, numai prelânga incuviintiarea ministeriului reg. de interne se potu face membri, fia patroni fia binefacatori ai fondului.

§ 5. Toti membrii prememorati posedu votu decisivu in adunare, cum si dreptulu activu si pasivu la alegerile de oficiali ai comitetului administrativu alu fondului.

§ 6. Adunarea generale o va convocá presiedintele cu finea fia-cârui anu. In casuri de totu momentóse si urgenti presiedintele, consultandu comitetulu fondului, va puté si afara de terminulu amentitu se conchieme adunarea generale.

§ 7. In adunarea generale se poftesce se fia de fatia majoritatea membriloru de totu soiulu. Decisiunile se aducu prin majoritatea absoluta a voturiloru; in casu de egalitatea voturiloru presiedintele dirime. Votisarea se face pre fatia; diece membri inse potu poftí si votisare secreta.

§ 8. De competinti'a adunârei se tienu mai cu séma:

a) Alegerea comitetului pre restempu de patru ani. Acestu comitetu inse se va innoí din anu in anu asiá, ca la adunarea gen. ordinaria prosima prin balotare voru esí doi membri din cei optu ai comitetului si se voru inlocuí prin alegere cu altii; in anulu urmatoriu voru cadé sub balotare numai cei siese membri vechi, dupa alu treile numai cei patru, iéra dupa alu patrule voru cadé si cei doi membri vechi, alegendu-se un'a cu presiedintele comitetu cu totulu nou.

b) Esaminarea activitatei de preste anu a comitetului, si aplanarea de afaceri mai momentóse trecatórie preste sfer'a comitetului.

c) Esaminarea ratiociniului pecuniariu si materiale presentatu de comitetu, cârui adunarea i va dá absolutoriu, séu dupa cercustâri, lu va denegá.

d) Esaminarea inventarieloru de totu soiulu ale fondului.

e) Revederea bilantiei de venitu si erogate.

f) Incuviintiarea bugetului preliminatu pre anulu venitoriu.

§ 9. Despre tóte actele adunârei gen. notariulu va duce protocolu esactu, care la finea adunârei gen. se va autenticá prin o comisiune esmisa din sinulu acestei'a.

b) Comitetulu fondului.

§ 10. Comitetulu sta din unu presiedinte, unu notariu, unu cassariu, unu controloru si din alti cinci membri actuali, cum si trei suplenti, cari se alegu totu la patru ani de câtra adunarea gen. prin majoritate absoluta de voturi, au prin aclamatiune, si se innoescu conformu prescrierei din § 8 a) iéra dupa espirarea tempului de patru ani potu fi realesi.

Ei voru functioná gratisu, afara déca mai târdiu concedendu mijlócele fondului, adunarea gen. aru aflá cu cale a votá cutarui membru din comitetu, pentru servitie mai oneróse si mai destincte, óre-care remuneratiune.

§ 11. Agendele oficialiloru din comitetu suntu urmatórele:

a) Presiedintele convóca la tempulu seu siedintiele de comitetu si adunârile gen., presiede in tóte aceste, suscrie dimpreuna cu notariulu actele, si preste totu representa fondulu si e respundietoriu pentru elu autoritâtiloru publice si facia cu persóne de a trei'a.

b) Notariulu implinesce afacerile scripturali, tiene unu inventariu despre acte, duce protocolulu regulatu atâtu despre siedintiele adunâriloru gen., câtu si ale comitetului, cari din urma se voru autenticá in siedinti'a prosima de comitu.

e) Cassariulu percepe banii incursi pre sém'a fondului, cuitându regulatu sumele primite; solvesce spesele curenti din banii pastrati la sine cu permisiunea comitetului; pastrédia in cas'a de feru contractele, obligatiunile, libele de cas'a de pastrare si alte papire de pretiu ale fondului; duce despre tóte venitele si spesele unu diurnalu regulatu; da ratiociniulu in siedintiele comitetului cá si in adunarea generale.

d) Controlorulu controlédia tóte afacerile pecuniari, ducându si elu unu diurnalu regulatu despre tóte perceptiunile fondului, si suscriendu tóte avisele de solvire indreptate la cas'a fondului, asiá câtu fâra suscrierea controlorului cassariulu nu e in dreptu sa escontenteze acele avise.

§ 12. Comitetulu va purtá titlulu de: „Comitetulu fondului pentru infiintiarea unei scóle rom. de fetitie in Clusiu“ si in actele sele se va felosí de sigilu propriu.

§ 13. Pentru ajungerea tientei prefipte comitetulu va tiené siese siedintie ordinarie pre anu, totu la dóue luni un'a; iéra siedinti'a estraordinari'a va conchiamá presiedintele de câte ori necesitatea cutaroru afaceri va cere-o de urgentia.

La siedintie, cá sa se póta aduce decisiuni valide trebuie sa participe macaru $^2/_3$ din membrii actuali ai comitetului. Decisiunile se aducu prin maioritate absoluta de voturi, date pre fatia; la casu de egalitatea voturiloru pro si contra presiedintele dirime.

Despre tóte actele in aceste siedintie se va portá asemene protocolulu regulatu.

§ 14. Agendele acestoru siedintie ordinarie si estraordinarie suntu reportarea presiedintelui despre afacerile curenti si actele intrate la comitetu; scontrarea casei; incuviintiarea de imprumute conforme prescripteloru din § 18; dispunerea incassâriloru de interusurie si capitaluri; luarea mesuriloru necessarie intru interesulu fondului, si alte asemeni; pre urma compunerea reportului anuale, a ratiociniului de preste anu, a bilantiei de venite si erogate, a preliminariului pre anulu urmat., si a celora-lalte acte susternende adunârei generali.

De sine se intielege, ca cu deschiderea scólei provediuta in § 19, cerculu activitâtiei comitetului se va cercuscrie mai in detaiu prin adunarea generale.

D. Manipulatiunea fondului.

§ 15. Ori-ce donatiuni in bani si altele, facute in folosulu fondului cestiunatu, se voru incunoscintiá publicului pre cale diurnalistica. Asijderea se ve dá macaru odata intr'unu anu prin diuarie ratiociniu despre starea fondului.

§ 16. Totu soiulu de bani intrati la fondu cassariulu 'i va depune neamenatu in cas'a de pastrare din locu, potendu deocamdata, pâna la infiintiarea scólei, numai celu multu 10 (diece fl. v. a.) retiené la sine pentru spesele curenti de corespundintie, portu postale s. a.

§ 17. Adunarea generale va poté eventualu decide si dispune, ca cu banii fondului sa se cumpere obligatiuni, de statu, realitâti si alte asemeni lucruri promitietóre de câstigu mai insemnatu si totu odata siguru. Atari decise comitetulu le va esecutá intocmai din litera in litera, si dela ele nice câtu e negru sub unghia nu se va poté abate.

§ 18. Imprumute la privati din fondulu scólei rom. de fetitie comitetulu, dândui-se ocasiune fórte favorabile, va poté face; inse numai si numai prelânga deplina sigurantia prin ipoteca pupilare, si pururea numai pre restempu de unu anu. La darea estoru soiu de imprumute se va poftí votulu a $^2/_3$ din toti membrii comitetului.

§ 18. Scopulu de aspiratu cu ajutoriulu acestui fondu este: infiintiarea cu tempu a unei scóle rom. de fetitie cu mai multe clase si — de s'aru poté — cu pensiunatu lânga dens'a. Cu tóte aceste, cându $^2/_3$ din venitele fondului dimpreuna cu alte ajutórie sperande aru face posibile deschiderea scólei si numai cu un'a institória, din caus'a nespusei necesitâti a ataroru scóle rom., intentiunat'a scóla sa se deschida si incépa si estu-modu. Un'a tertialitate de interusurie inse totudéun'a sa se adauga la fondu, cá acest'a se crésca pâna la mesur'a preindegetata. Ba si dupa sperat'a deschidere a scólei superiori, pentru mai marea asecurare a intreprinderei, sa se pórte grija de unu fondu de reserva.

§ 20. Se intielege de sine, ca pentru scól'a infiintianda voru avé valóre si voru sierbí de indreptariu legile de invetiamentu, ce voru esiste pre atunci séu se voru aduce mai târdiu; remânendu prelânga aceste tient'a nealterata, cá adeca scól'a acést'a sa se nesuiésca totudéun'a a corespunde specialmente indigentieloru culturali ale poporului românu.

E. Dispusetiuni generali.

§ 21. Statutele aceste votându-se de adunarea gen. a inteligentieì rom. din Clusiu si impregiurime, tienuta in 7 Iuniu a. c., dupa ce se voru aprobá din partea autoritâtiei statului, nu se voru mai poté modificá decâtu prin $^2/_3$ membrii presenti ai adunârei gen. si numai cu incuviintiarea inaltului regimu.

§ 22. La intemplarea nesperata, cá fondulu acest'a se nu se póta aplecá destinatiunei sele primitive, séu scól'a dejá din ori-ce causa sa se oprésca, tóta averea fondului séu a scólei va avé sa tréca la fondulu „Asociatiunei române transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu,“ despre ce firesce se va f ce datorit'a aretare inaltului regimu alu tierei.

§ 23. Intemplându-se, cá acésta reuniune binefacatóre sa se abata dela scopulu si procedur'a stabilite in statute, respective sa nu-si padiésca cerculu de activitate, in acelu casu dens'a se supune urmâriloru legali adise in punctu IX alu ordinatiunei inaltului ministeriu reg. de interne de datuln 2 Maiu 1875 nr. 1508.

Clusiu, in 18 Iuliu 1825.

Alesandru Lazaru m. p.
presied. fondului.
Dr. Gregoriu Silasi m. p.
notariulu fondului.

Se aprobara prin ministeriulu reg. de interne cu datulu 22 Novembre 1875 nr. 57001.

Romani'a.

Program'a noului ministeriu.

Domniloru senatori! Ultimele alegeri senatoriale provocandu o crisa ministeriale, Mari'a Sea Domnitoriulu a binevoitu a ne incredintiá frênele guvernului.

Prin acestu actu de incredere alu Mariei Sele s'a consacratu principiulu salutariu ca, in tierile cu unu regimu constitutionale representativu nu guvernele trebuiescu sa creeze maioritâtile corpuriloru legiuitóre, ci vointi'a liberu esprimata a tierei se indice increderei Mariei Sele alegerea consiliariloru sei.

Acestu mare adeveru constitutionale resuma insusi program'a ministeriului actuale. Vomu pastrá frênele guvernului incâtu tempu ne vomu bucurá de increderea Domnitoriului, de spriginulu tierei, legalu si liberu, esprimatu.

Drepturile si libertâtile constitutionale fiindu unu bunu alu tuturoru partideloru, alu tuturoru româniloru, missiunea nóstra va fi cá atâtu cetatienii individuale câtu si fia-care partida, la umbr'a pactului nostru constitutionale sa se folosésca de aceste drepturi, cá asiá toti cetatienii, fâra deosebire de drapelu, se póta a-si esercitá legitimulu controlu asupr'a afaceriloru publice.

Domniloru senatori! Venimu la guvernu fâra recriminatiuni, fâra spiritu de resbunare: venimu cu viu'a dorintia nu de a sfarimá partidele, — câci fiinti'a si chiaru lupt'a pacinica a partideloru este o consecintia a regimului constitutionale, — ci de a potolí patimele si urele din tiéra, asicurandu si amiciloru si adversariloru, fâra deosebire, deplin'a intrebuintiare a libertâtiloru constitutionale. Astfeliu noi credemu ca, reintrandu in deplinulu esercitiu alu controlului seu asupr'a afaceriloru publice, tiér'a la rendulu ei va spriginí unu guvernu care va cautá sorgintea fortiei sele numai in aplicarea cu sântienia a principiului respunsabilitâtiei ministeriale.

Tari prin puterea morala ce intovarasiesce pururea pre cei ce se rédima pe legalitate, spriginindu-ne pe concursulu corpuriloru legiuitórie, vomu cautá mai inainte de tóte a face sa se bucure acésta natiune, atâtu de incercata, de binefacerile pâcei.

Politic'a nóstra esterna va fi pacinica, va fi plina de respectu pentru tratatele internatiunale cari statornicescu conditiunea politica a Romaniei, cari-'i asigura independinti'a, cari-'i garantéza neutralitatea. Astfeliu tiér'a va meritá increderea inalteloru puteri garante.

In intru politic'a nóstra va avé de tienta, mai alesu si mai cu deosebire, de a aduce o deplina ordine si reale economii in financiele statului, de a crutiá pre câtu e cu putintia pung'a contribuabililoru, de a desvoltá prin legi financiarie si economice avuti'a particulara, care este sorgintea avutiei publice.

Sórtea poporatiuniloru rurale, ingenunchiate sub lipsuri si abusuri, trebuie sa atraga cá o necessitate de intâiulu ordinu, tóta binevoitórea imbratisiare a corpuriloru legiuitóre, tóta ingrigirea guvernului. Si nu vomu trebuí sa ne oprimu ací: agricultur'a nóstra, spre a prosperá, reclama imperiosu cá comerciulu si industri'a natiunala sa se bucure de o deosebita ingrigire, sa li se dea acea protectiune, acele midilóce de desvoltare, pe cari in tóte tierile civilisate le gasescu interesele materiali.

Biseric'a si scól'a constitue bas'a natiunalitâtiei nóstre, constitue prim'a conditiune a desvoltârei morale si intelectuale a poporatiuniloru nóstre. Parintii nostri nici odata, si chiaru in tempurile cele mai nefaste, n'au parasitu acestu adeveru. La rendulu nostru nu vomu neingrigí ceea ce stramosii nostri au respectatu si iubitu.

Justiti'a trebuie sa fia unu bunu, o proprietate a fia-cârui vietiuitoriu in acésta tiéra. Numai realtandu justiti'a, numai punendu-o in de afara de passiunile partideloru, de ingerinti'a administratiunei, vomu puté intemeiá in anim'a fia-cârui'a respectulu dreptului, consciinti'a datoriei, increderea si supunerea la legea comuna.

Positiunea geografica a Romaniei, conservarea natiunalitâtiei nóstre, reclama cá sa fimu pururea in stare de a ne aperá hotarele, de a face sa ni se respecteze neutralitatea. Imperiosu dar' se cere cá tiér'a sa-si organiseze bine fortiele militarie.

Proclamandu acestu adeveru, pe care natiunea 'lu recunósce si l'a recunoscutu in multe dâti si cu facere de multe sacrificii, cu aceeasi franchetia declarâmu ca nu intielegemu cá, subt nume de **inarmare**, sa se stórca in modu nefructuosu si nefolositoriu o mare parte din resursele tierei.

Fiii si fratii nostri forméza rendurile armatei nóstre. Ea dar' merita tóta solicitudinea d-vóstra. Organisarea sea mai economica, fâra insa a-i slabí târi'a, asigurarea positiunei oficiarului, imbunatatirea sórtei soldatului, suntu reforme reclamate si cari sperâmu ca, prin concursulu corpuriloru legiuitórie, voru devení realitâti.

Ne vomu oprí ací, dloru senatori; de vomu avé durata, de vomu avé concursulu natiunei, faptele voru corespunde vorbeloru. Si, incheiandu, declarâmu inca odata, ca scopulu ocârmuirei nóstre, ca objectulu neintreruptei nóstre activitâti, este reinstalarea natiunei in liberulu esercitiu alu libertâtiloru sele constitutiunale, reintemeiarea intregului si adeveratului controlu alu contribuabililoru asupr'a afaceriloru tierei, si ve asigurâmu, dloru senatori, ca numai in realisarea acestei programe vomu cantá resplat'a osteneleloru nóstre. „U. p. A.“

Varietâti.

⁂ Inal. Sea imperiale archiducele **Wilhelm** a sositu dumineca cu trenulu de diminétia la Sabiiu. La gara lu intempinara comandantele si alti capi civili si militari. Indata dupa sosirea In S. imp. la otelulu „Corón'a Ungariei,“ Escelenti'a Sea Inaltu présântitulu Metropolitu si Archiepiscopu Mironu **Romanul** bineventà pre serenissimulu óspe, care mai târdiu cercetà pre Escelenti'a Sea in resiedinti'a archiepiscopésca metropolitana. — A dóu'a di luni a inspectiunatu In. S. imp. stabilimentele de artileria din locu si regimentulu alu 8 de artileria de câmpu. Luni sér'a a plecatu cu trenu separatu la Brasiovu. Cu ocasiunea acést'a petrecura pre inaltulu óspe la gara Escelenti'a Sea archieppulu si metropolitulu nostru Mironu **Romanul**, comandantulu militariu vice-maresialulu bar. de **Ringelsheim**, colonelulu **Demel**, comitele fundului regiu **Conrad**, primariulu cetâtiei **Gibel** si directorulu de politia **Henrich**.

⁂ **Denumiri si transferâri de presiedinti la tribunale reg. ung.** Ludovicu **Nagy** presied. pens. este denumitu la tribunalulu reg. ung. din Elisabetopole; Lud. **Schedius** procur. in Pojonu presied. la trib. reg. ung. din Sabiiu; deputatulu dietalu G. **Zako** la trib. din Chichind'a mare; Lud. **Binder** se transferéza dela Mediasiu la tribun. din M. Vasarhely; Fr. bar. de **Fillenbaum** dela Sabiiu la Satoralja-Ujhely; Ant. **Domokos** dela M. Vasarhely la Turd'a; Svetozar **Millutinovics** dela Baja la Zala-Egerszeg; W. **Kiszely** dela Also-Kubin la Rozsahegy; Sig. **Popoviciu** dela Borosineu la Karczag; Al. **Halmagyi** dela Aiudu la Lugoju; Stef. **Szögenyi** dela Nagy-Karoly la Miskolcz; bar. Mich. **Barkoczy** dela Homona la Casiovi'a; Alesandru **Latkoczy** dela Zsolna la Neutra si Mor. **Tamcsani** dela Lipto-Szt.-Miklos la Temisiór'a.

⁂ **Tempulu.** Sambata si dumineca tempu frumosu si grasu; de luni de câtra séra amestecatu cu plóia. Marti sér'a a plouatu bine si multu; mercuri a inceputu de nou plói'a câtra unspradiece óre care se continuà de câtra séra.

⁂ **Multiemita publica.** Prin apelulu din 13 Aprile a. c. onorabilulu parinte Dimit. **Cuntianu**, parochu in Sibiiu, a avutu bunavointi'a a aduce la cunoscintia p. t. publicu cetitoriu alu diuariului nostru „Telegrafulu Romanu,“ cum prin foculu infricosiatu din 10 Aprile a. c. s'au mistuitu casele si cladirile economice a 17 familii românesci din comun'a nóstra Dobârc'a — tractulu protopresbiteralu alu Mercurei. — Totu-deodata a binevoitu acelu parinte a anunciá intreprinderea unei colecte in Sibiiu pentru ajutorarea momentana a nenorocitiloru nostri confrati, remasi intr'o stare deplorabila in urm'a acelui focu.

Astadi numitulu parinte, spre mare mângaiere a celoru dearsi, sosindu in mijloculu nostru, se puse indata in contielegere cu parochulu nostru, cu comitetulu parochiale subscrisu si cu antisti'a comunala spre a constatá daun'a causata crestiniloru nostri prin acelu focu, a datu apoi cetire listei de contribuiri pentru ajutorarea acelor'a, din care amu aflatu cu bucuria, ca ajutoriulu colectatu se urca la sum'a de 110 fl. v. a; in fine, constatânduse aprocsimativu daun'a causata prin focu singuraticiloru, a procesu la distribuirea acelui ajutoriu intre cei dearsi dupa proportiunea daunei fiacârui'a. — Cu acestu prilegiu, onorabilulu parinte, impartindu mil'a colectata intre cei dearsi, vorbira crestiniloru nostri cu insufletire, mângaindu-i, imbarbatându-i la lucru si invetiendu-i a-si dá pruncii la scóla si la meserii, a cautá, cá in câtu se póte in viitoriu sa-si cladésca casele si zidirile economice din materialu solidu si a le asigurá acelea in contr'a focului, cá la asemenea intemplâri triste sa nu mai fia avisati numai la ajutoriulu de mila s. a,

Dupa list'a susu citata, pré pretiuitele nume ale generosiloru contribuitori si binefacatori si sumele contribuite suntu urmatórele:

Escelenti'a Sea Inaltu Présântitulu Domnu archiepiscopu si metropolitu Mironu **Romanul** 10 fl; Ilustritatea Sea dlu archimandritu si vicariu archieppescu Nicolau **Popea** 5 fl; dlu capitanu in pens. Const. Stezariu 5 fl; par. adm. protopp. Ioanu Drocu 5 fl; dlu protosingelu Dr. Ilarionu Puscariu 2 fl; dlu archid. Nicolau Fratesiu 2 fl: dnii deputati sinodali: Diamandi Manole 5 fl; Mihailu Andrec'a 1 fl; Iaonu Petricu 1 fl; Ioanu Tipeiu 1 fl; Ioanu Paraschivu 1 fl; Danilu de Tamasiu 1 fl; Petru Maniu 1 fl; Stefanu Iosifu 1 fl; Ambrosiu Bersanu 1 fl; N. I. Mihaltianu 1 fl; D. Fagarasianu 1 fl; Petru Popescu 1 fl; Bartolomeiu Baiulescu 1 fl; Simionu P. Moldovanu 1 fl; Rubinu Patiti'a 1 fl; Ioanu Ratiu 1 fl; Alesandru Tordosianu 2 fl; Ioanu Siandru 1 fl: V. Rosiescu 1 fl; Iosifu Puscariu 1 fl; Ioanu Gallu 1 fl; Anani'a Moldovanu 2 fl: Alesandru Danciu 2 fl; Ioanu Papiu 1 fl; Dr. Trombitasiu 2 fl; Moise Lazaru 2 fl: Simionu Piso 1 fl; Ales. Olariu 1 fl; Sabinu Piso 1 fl; Galat. Siagâu 1 fl; Dr. Ioanu Borci'a 1 fl; Elia Macelariu 3 fl; Ioanu Popescu 1 fl; V. Romanu 1 fl: Ioanu Hanni'a 1 fl; Moise Branisce 1 fl; Eugeniu Brote 1 fl; Z. Boiu 1 fl; Iacobu Bolog'a 2 fl; Ioanu de Pred'a 1 fl; N. N. 1 fl; Dr. I Mog'a 1 fl; domnii: Antoniu Bechnitiu 4 fl; Grigoriu Mateiu 5 fl; dn'a Mari'a Rosc'a 1 fl; Dr. Aureliu Brote 1 fl; C. Bugarschi 2 fl; Iulius Bardosi 1 fl; D. Androne 3 fl; d. cons. P. de Dunc'a 3 fl; Ioanu Pop'a 1 fl; Petru Badila 1 fl; Ioanu Badila 1 fl; Ioanu Rusu 1 fl; Dimit. Cuntianu 3 fl; — sum'a 110 fl. v. a. Aceste nume pré pretiuite, voru remâné nesterse din inimile confratiloru nostrii nenorociti.

Cu acestea, in numele celoru dearsi, comitetulu parochiale subscrisu, dându espresiune profundei sele recunoscintie si multiemiri atâtu marinimosiloru contribuitori si binefacatori, câtu si onorabil. parinte Dimit. Cuntianu pentru fapt'a sea nobila, ce nu are lipsa de comentariu, se subsémna respectuosu.

Dobârc'a 2 Maiu 1876.

Comitetulu parochialu gr. res din locu.

Dimitrie Ivanu,
parochu gr. or. si presied.
Nicolau Bezu,
notariu.

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Maiu 1876

Metalicele 5%	64	95
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	25
Imprumutulu de statu din 1860	109	—
Actiuni de banca	832	—
Actiuni de creditu	131	60
London	120	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	50
„ „ „ Temisiorene	75	75
„ „ „ Ardelenesci	77	75
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	80
Galbinu	5	65
Napoleonu d'auru (poli)	9	56½

M. Z. 4172 — 1876.

Publicatiune.

Operatele catastrali esaminate si rectificate de Directiunea r. u. de Catastru se voru asiediá dela 16 ale curentei pâna la 15 Iuniu a. c. in bureaulu Economatului Sabiianu piati'a mare Nr. 11 spre vedere si orientare.

Se provóca deci toti proprietarii in terminulu acest'a a-si revidá cólele de posessiune si a insinuá totu in acestu terminu in casu de nemultiamire contr'a classificârei séu venitului curatu reclamatiunile loru la Economatu, pentruca la din contra reclamatiunile dupa espirarea acestui terminu nu se voru mai poté primí.

Sabiiu in 13 Maiu 1876.

Magistratulu urbanu si scaunalu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu in parochi'a gr. or. a Cohalmului cu fili'a Fisieru lânga oficiulu protopresviteralu alu Cohalmului, se escrie concursu cu terminu pâna la 6 Iuniu 1876 st, v.

Emolumentele suntu:

1. Capelanulu avendu a ingrigí de filia va trage tóte veniturile din acést'a: dela 60 de familii câte 2 ferdele de familia un'a de cucuruzu si un'a de ovesu, precum si veniturile epatrafirali obicinuite.
2. In absentiele parochului respective presidiului oficiului ppescu din parochia, — Capelanulu va seversí functiunile preotiesci obvenitóre, tragendu-si dela acestea veniturile in plinu. —
3. Doritorii de a ocupá acestu postu, voru avea de a-si asterne petitiunile loru la oficiulu ppescu alu Cohalmului.

Cohalmu in 29 Aprile 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

Nicolau D. **Mircea**,
1—3 adm. prot.

Edictu.

Bucuru Israila de religiunea gr. orientala din Resinari, carele a paresitu cu necredintia pre legiuit'a lui socia An'a de trei ani de dile si nu se scie, déca mai e in viétia si unde se afla, se citéza prin acést'a a se infacisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu in terminu de unu anu si dî, câci din contra se va luá in pertractare si se va decide actiunea numitei mueri presentata la 18 Aprilie a. c. si in absenti'a densului.

Sibiiu 20 Aprilie 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tractulu II alu Sibiiului.
I. **Popescu**,
(3—3) protopopu.

Esarendare.

Gradin'a **Gerlitz** din suburbiulu Iosefinu, impreuna cu localitâtile dintr'ens'a, acomodate pentru restaurante si cu o pivnitia pentru ghiatia, e de a se dá in arenda.

Oferte de arenda se primescu pâna la 25 Maiu n. 1876 in cancelari'a archiepiscopale gr. or. din strad'a macelariloru Nr. 32.

1—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**, Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tier streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 37. ANULU XXIV.

Sabiiu 9|21 Maiu 1876.

Diu'a de 3/15 Maiu 1876.

Diu'a acést'a remarcabile pentru totu romanulu din tienuturile nóstre, trecù de asta-data fâra de nici o ostentatiune.

Erá obiceiu pâna acum'a, cá precum pretutindene asiá si aici, sa se serbeze diu'a acést'a, spre pia memoria, atâtu pentru reinvierea romanismului din somnulu seu de mórte de mai nainte, câtu si in memori'a acelor'a, cari au rescumperatu reinvierea acést'a cu sângele loru.

Astadi dupa abiá 28 de ani, mai s'au datu tóte uitârei. S'a trecutu preste memori'a evenementului acestui'a, cá cându nu s'aru fi intemplatu nici cându si cá cându nu aru fi de atât'a insemnatate pentru viéti'a desvoltarea si istori'a poporului nostru.

Nici decum nu voimu noi se suscitâmu prin acést'a vre-o demonstratiune politica, indreptata in contr'a vre-unui'a din elementele ce compunu statulu. Credemu inse ca fia-care poporu e datoriu a venerá fasele desvoltârei sele si a tiené cu atât'a mai vertosu contu de ele totu déun'a, cu câtu ele suntu oglind'a nu numai a trecutului ci si a viitoriului si cu câtu prin venerarea loru, poporulu se veneréza insusi pre sine.

Diu'a de 3/15 Maiu e pentru noi romanii, din diferite consideratiuni, remarcabile. Inainte cu 28 de ani au datu romanii dupa atâti'a seculi de somnu omoritoriu, in asta di intâiasi data dovad'a, ca au cuprinsu si ei spiritulu tempului, care ii revocá la libertate si viéti'a cetatienésca devenita proprietatea tuturoru pre cari natur'a i i-a inzestratu cu chipu si spiritu de omu.

Idei'a acést'a marétia, fetulu spiritului tempului, petrunse deodata pre toti fiii aceleiasi mame si ii facù sa se recunósca toti de frati, fâra deosebire de nascere si crescere, de cultura si religiune. Ea ii imbarbatá pre toti spre activitate si lucrare. Si armoni'a intre densii se parea atunci, unu ce atâtu de naturalu, incâtu ei mai ca nici nu si-aru fi potutu inchipuí, ca aru puté fi si altmintrenea.

Ce vedemu inse astadi? Ce ne invétia si ne aréta esperintiele celoru 28 de ani trecuti?

Nimicu imbucuratoriu in aste privintie.

Precându atunci, putien'a inteligintia se recunoscea cá odrasle ale trunchiului din care esise si erá gat'a cu trupu cu sufletu a jertfí totulu spre binele poporului din care se tragea, astadi in mare parte ea forméza o casta de totu deosebita de poporu si incérca, in cea mai mare parte, a trage numai folosu din sudórea poporului, fâra de a se ingrigí si de buna starea si prosperarea lui.

Inainte cu 28 de ani inteliginti'a erá spiritulu cugetatoriu, iér' poporulu trupulu indeplinitoriu. Si astufeliu ceea ce aflá inteliginti'a de bine, poporulu o esecutá neconditiunatu; fiinduca atunci nu puté lipsí increderea, de óre-ce nu erau inca esemple ca atare inteligentu se fia incercatu a abusá de increderea acést'a in favorulu seu personalu. Astadi suntu esemple de feliulu acest'a destule si de aceea e de totu trista, dar' si naturale neincrederea poporului in inteliginti'a lui propria.

Cumca diferinti'a de confessiune inca si astadi e unu reu de multa insemnatate, ast'a e in genere cunoscutu. Si de acea trebuie sa cugetâmu cu pietate la tempulu acel'a, cându romanulu nu erá altu ce-va decâtu numai romanu si sa-lu dorimu din inima cá sa se reintórca câtu mai curendu.

Activitatea erá inainte cu 28 de ani espresiunea voiei si dorintiei unanime. Românii lipsiti de atâti'a seculi de tóte drepturile politice si cetatienesci, lipsiti de facultatea, de a-si puté aretá celu putienu necadiurile sele locuriloru competente si a cere delaturarea loru asceptara cu nerabdare cá sa li se deschida graiulu, baremu in ast'a privintia, déca nu li se concedé si loru, a-si dá parerea in privinti'a ocârmuirei statului si asupr'a greutâtiloru ce se impunéu din partea acestui'a.

Dorinti'a cea mai ferbinte a românilorn inainte de 1848, a fostu cá sa se védia si ei invescuti cu drepturi politice, sa se faca si ei partasi la legislatiunea si administratiunea statului. Nici prin minte nu i-aru fi trecutu pre atunci si nici chiaru dupa 1848, lungu tempu, vre-unui românu, cá ajungându in pusetiunea acést'a sa abdica de voie buna de ea, sa nu intrebuintieze drepturile politice câstigate, ci verinduse sub mantau'a passivitâtiei, sa se reintórca de voia buna in stadiulu acel'a, de care dorea cu atât'a ardóre sa se scape.

De aceea devis'a româniloru a fostu activitatea atâtu la 1848 câtu si dela 1860 incóce si pâna la convocarea ardeleniloru la diet'a din Pest'a. Sub devis'a acést'a erau toti românii un'a; armoni'a intre densii se intielegea de sine, fiindu comune atâtu scopulu câtu si modulu de procedere. Inse a venitu tempulu, cându si devis'a acést'a sa fia de unii parasita si astfeliu nascânduse diferinti'a in modulu de procedere, s'a ruinatu armoni'a de pâna ací si inteliginti'a s'a impartitu in dóue tabere.

Ce resultatu ne va aduce politic'a neactivitâtiei ce s'a acceptatu cu o maioritate importanta si carea se si urmédia, celu putienu, in efectele sele, — lasâmu cá o cestiune a viitoriului. Atât'a inse trebuie sa constatâmu cu ocasiunea acést'a, ca noi astadi, celu putienu in ceea ce privesce starea nóstra politica, ne aflâmu mai totu acolo, unde ne aflaremu la 1848; numai cu deschilinirea ca atunci ne aflámu in starea aceea fâra, precându astadi in partea cea mai mare, cu vin'a nóstra.

Bine aru fi, cându si astadi ne aru mai puté inca odata intruní si insufleti totu acele idei, ce ne-au intrunitu si insufletitu la 3/15 Maiu 1848 Cându si adi mâna in mâna si in armonia deplina amu urmá devis'a de atunci de activitate in tóte afacerile nóstre politice culturali si economice. Cându si adi amu pune interesele generali, preste cele particulari si personali. Si cându ni amu ingrigí si adi cu atât'a mai vertosu de buna starea si prosperarea poporului, cu câtu ca si adi poporulu acest'a elu e basea, iér' inteliginti'a e numai flórea, carea fâra trunchiu trebuie se vestejésca si se piara.

Se venerâmu diu'a de 3/15 Maiu 1848, cá pre aceea in carea tóte vertutile acestea intruneau poporulu si inteliginti'a româna. Se o venerâmu si tienemu in memoria atâtu cá o placuta suvenire, câtu si cá o indigetare spre indreptare in viitoriu.

Revist'a politica

Delegatiunile fura primite joi de Majestatea Sea cu ceremonialulu obicinuitu.

Ungari'a nu glumesce cu complanarea. Ceea ce s'a petrecutu in pressa, in cluburi si in parlamentu contr'a actului de complanare s'a straplantatu acum si in provincia. Din mai multe pârti sosescu telegrame la Budapest'a, cari nu anuncia mai putienu decâtu ca complanarea este condamnata, totu asiá si procederea ministriloru.

Interesantu este ca aceeasi agitatiune numai in altu tempo urméza in Cislaitani'a mai cu séma in Austri'a de susu si de josu, totu contr'a complanârei. Câtu va tiené larm'a acést'a dincóci si dincolo de Lait'a nu se póte sci, cu atât'a mai vertosu, cu câtu totu lucrulu inca nu e maturu decâtu de a meditá asupr'a lui.

Resultatulu conferintiei berlinese incepe a transparé mai bine in publicu, prin urmare se póte apretiá mai bine decâtu pâna acum. Acea parte a pressei, carea aproba, lauda si inaltia totu ce facu ministrii in tóte tempurile, a pusu dejá laurii victoriei diplomatice pre templele ministrului nostru de esterne, precându burs'a vienesa, ceva mai precauta, a inceputu a se debelezá. Si in fondu luatu lucrulu, dupa cele sciute in publicu dela conferinti'a din Berlinu nu aru avé ansa burs'a a se turburá. Not'a cancelariului Gorciacoff, carea se vede ca a luatu loculu notei lui Andrassy, se dice, ca cuprinde urmatórele puncte: 1) armistitiu de dóue luni intre turci si insurgenti (cari se recunoscu de parte beligeranta); 2) negociâri pre bas'a programei lui Andrassy; 3) asiediarea unei comissiuni mestecate turcesci si europene; 4) spriginirea resoluta a acestoru stipulatiuni de câtra Russi'a, 5) tramiterea unei flote compuse din nâi austro-unguresci, nemtiesci si rusesci in Archipelagu. Din cuprinsulu Notei s'aru vedé ca celu putienu, erumperea crisei este amanata, déca nu mai pre multu, pre vre-o câte-va luni. Numai „Tagblatt" din Vien'a deduce din cuprinsulu notei si din atitudinea flotei puteriloru in archipelagu possibilitatea unei interventiuni armate si ocuparea unoru teritorii turcesci, mai cu séma, déca turcii voru mai dá ansa cu vre-unu casu cá celu dela Salonicu si Priedoru.

Picanta aru fi si urmatórea scire, déca s'aru adeverí si adeca, ca administratiunea militaria din Berlinu a facutu intrebare la oficiulu statisticu alu imperiului nemtiescu, ca in impregiurârile de fatia, câtu de mare aru fi trebuinti'a de subsistintia pentru trupele nemtiesci in Serbi'a (?!).

Din Constantinopole vinu cu fia-care posta sciri totu mai serióse. „P. Ll." dela 19 Maiu spune ca ambasad'a rusésca din Constantinopole este bine armata. Mai departe se dice acolo ca ambasad'a a contrabandatu soldati rusesci in cetate, respective in ambasada, cari au venitu cá matrosi pre nâi neinsemnate. Se mai adauge ca in cetate resaru cá din pamentu o multime de croati. Situatiunea in Constantinopole este fórte precaria, pentruca populatiunea mahomedana este fórte agitata de ulemale si softele (preoti si candidati de preotia turcesci), regimulu nu dispune decâtu de 2000 soldati si cine scie nu aru face si acesti'a causa comuna cu poporulu mahomedanu la erumperea unei revólte. Sultanulu inca este fórte ingrigitu. Elu se teme de o revólta in contr'a lui si de aceea se arata fórte a rare ori in poporu. Temerea si o baséza mai cu séma pre impregiurarea, ca urmatoriulu lui pre tronu, fiiulu sultanului Abdulu Medjidu a fugitu din Constantinopole si asiá presupune ca la ocasiunea unei miscâri se resara de unde-va si sa se puna in fruntea revoltei.

Generalulu rusescu Cernaieff, de care facuramu amintire in revist'a trecuta, are sa intreprinda o escursiune dupa „Polit. Corr." la marginile Serbiei in apropiarea Nisiului si la fruntari'a Timocului. Indata dupa escursiunea acést'a va inspectiuná tóte intariturile serbesci, va esaminá materialulu de resbelu si va face unu raportu despre fortiele militari si despre starea in carea se afla.

Dela fruntari'a serbésca se scrie ca turcii au opritu tóta comunicatiunea pre fruntari'a Drinei si districtulu marginasíu dela Usitia. De siguru turcii au simtitu ca in pârtile aceste se tiene vestitulu Hubmaier, care se ocupa cu crearea unoru cete nóue de insurgenti. — Diurnalulu serbescu „Siumadii'a" spune ca trupe neregulate de cerchezi au trecutu fruntari'a serbésca la Isterbacz, au impuscatu trei soldati serbesci, pre unulu l'au ranitu greu si pre altulu l'au dusu cu ei. — Brigad'a dela Belgradu va incepe in dilele aceste esercitiele cele mari de primavéra in apropiarea Topsiderului.

In dilele din urma iérasi avura locu in Bosni'a fórte numeróse lupte, mai multu séu mai putienu insemnate. Asiá la Stobcici si Krstenovacz, dóue sate pre cari insurgentii le au arsu pâna la pamentu si la Stevce, aprópe de fruntari'a Croatiei. Lupt'a cea mai insemnata a septamânei a fostu cea dela Clacovacz, in carea, dupa sciri oficiali, turcii prelânga o perdere de 125 morti au fostu constrinsi a parasí câmpulu bataliei, precându insurgentii in positiuni bine scutite n'au perdutu mai multu decâtu 6 ómeni.

Fatia cu scirile aceste, macelulu dela Priedor, déca cum-va se adeveresce, este si remane celu mai momentuosu din câte s'au petrecutu pre teatrulu insurectiunei bosniace. Priedorulu este locuitu de turci si de bosniaci greco-orientali, este lânga San'a, cale de cinci óre dela Costainicza. Priedorulu va avé vre-o 3000 locuitori si este situatu pre unulu din cele mai fruptifere siesuri. Locuitorii suntu mai cu séma negutiatori. Negotiulu loru lu facu mai cu séma cu feru. Unii dintre locuitorii cetâtiei au fugitu inca in iérn'a trecuta. Multimea inse a remasu in linisce a casa. Lunea trecuta, fâra de nici o ansa, tabarescu turcii asupr'a crestiniloru si fâra de nici o mila au macelaritu barbati, femei si copii.

Dupa unu raportu la „Tagblatt" din Vien'a, marti in 16 Maiu, avú locu o lupta inversiunata la Bulira (in Croati'a turcésca) intre 3000 de turci si 1000 de insurgenti. Cesti din urma atacara pre turci cu baionet'a si ii fugarira. Turcii au lasatu in urm'a loru 140 morti, insurgentii avura o perdere de 40 morti.

Dela Berlinu se telegraféza ca patru fregate cuirasate si alte vase mai mici tóte cu 2280 ómeni si 134 tunuri pléca sub comand'a contr'a admiralului Batsch la Salonicu. Unu altu vasu cu tunuri merge la Constantinopole.

Asupr'a bugetului militariu ce se substernù delegatiuniloru spre aprobare, unu corespundente alu lui „M. Polg.“ face unele apreciâri pre cari nu le putemu trece cu vederea. Elu se pronuncie astfeliu:

Nu e omu pre lume atâtu de linistitu câtu sa nu-si piérda pacienti'a vediendu bugetulu nostru militaru. Chiaru cându amu fi noi unu poporu dintre cele mai avute pre lume, cându n'amu avé datoria de statu nici macaru unu fileriu, cându celu mai de pre urma fiu contribuitoriu alu Austro-Ungariei aru traí in abundantia, si atunci s'aru cere multa inconscientia pentru a aprobá acele pretensiuni ce ni se ceru.

Unu tipetu de dorere asupr'a lipsei si a pustiiriloru resuna dela unu cornu alu monarchiei pâna la celalaltu dara cercurile militare nu-lu audu, ele aru trage si hain'a lui Christosu, cá sa verse tunurile lui Uchatius din trens'a, cá sa sporésca naile de resbelu si sa straformeze armarea dupa sistemulu Wenzl ce a costatu milióne in sistemulu de arme Wrendl. Pre cându statulu pórta o lupta desperata pentru a crutiá, domnii pasomanti tienu sacii loru cei fâra fondu cá sa inghitia miliónele crutiate. Cine li va pune unu capetu? Cine le va spune pre fatia, ca aceste pretentiuni ni séca puterea de a mai contribuí, ca acést'a pace inarmata ni duce ambele pârti ale monarchiei la marginea prapastiei, din care nu ne mai póte scapá brav'a armata cu tóte tunurile lui Uchatius si cu tóte ferecaturile.

Séu dóra domnii cifreloru n'audu, nu vedu, nu traiescu in mijloculu nostru, nu cunoscu situatiunea, li e loru totu un'a, chiaru de aru stórce acele milióne din lacrimele de sânge, numai sa fia?

In anulu 1874 delegatiunile au votatu ministeriului de resbelu 95 milióne, dara acest'a a spesatu 101 milióne, cele 6 milióne trebuie aprobate decursivu.

Astadi s'au urcatu erogatele militare la 110 milióne si cine va garantá, ca aceste li voru fi de ajunsu acestoru eroi risipitori. Nu potu sa faca si pe viitoriu ce au facutu in trecutu?

Optu milióne si jumetate trebue numai pentru tunurile lui Uchatius pe anulu acest'a. Pâna acum ne incelámu cu speranti'a, ca vomu puté inpune celorulalte puteri mari cu aceste tunuri. Abiá suntu dóue luni, decandu prussii au strabatutu la arcanulu cum se varsa aceste tunuri, ba au introdusu ameliorâri considerabile in versatur'a loru. Si acést'a nu e fabula, foile au produsu detaiuri despre acést'a. Demintirea acestoru sciri n'au succesu.

366,000 fl. se ceru pentru a provedé pre capitanii pedestrimei cu cai. Armele Wenzl nu li mai suntu bune, deci li trebue 1.020,800 fl.

In portulu dela Pol'a suntu 2 artilerii marine, li mai trebue viteziloru dóue, séu 110,000 fl. etc.

Din spesele aceste nici unu postu nici unulu macaru, nu e neaperatu de lipsa, s'aru puté sterge tóte. Ce voru dice delegatiunile? Partitulu militaru se va luptá la més'a verde, voru dice, ca „trebuie sa fia“, ca acést'a pretinde „positiunea nóstra cá putere mare“ si „pacea inarmata.“

Nu cum-va convenirea dela Berlinu a mai imprasciatu mai multu mirosu greu de iarba de pusca?

Asteptâmu, termina corespundentele, cá delegatiunile ungurescì sa tiena lupt'a pentru interesele natiunali.

Proiectele pentru delegatiune.

Preliminariulu pentru bugetulu comunu pre anulu 1877 substernutu delegatiuniloru constata urmatórele recerintie:

Ministeriulu de esterne . . .	4,337.980 fl.
Ministeriulu de resbelu . . .	—
Armat'a stabila .	103,350.640 „
Marin'a . . .	10,055.034 „
Ministeriulu comunu de financie . .	1,855,614 „
Curtea suprema de compturi . .	129,670 „
Sum'a totale a recerintieloru e: .	119,928,938 fl.
Subtragendu-se acoperirea esistenta cu . .	5,679,730 „
remane o recerintia netto de . .	114,249,208 „
Venitele din tacsele vamali, subtragendu-se pausialulu regiei de 1,850,000 fl. si restitutiunea din darea de consumu de 7,500,000 fl., la care Austri'a partecipa cu 6.500,000 fl., iér' Ungari'a cu unu milionu, se computu cu .	11,099,000 „
asiá incâtu dupa subtragerea acestor'a recerinti'a pe care o voru acoperí ambele jumetâti imperiali se urca la .	103,150,208 fl.
Cele 2 percente cari se subtragu in sarcin'a statului ungurescu facu	2,063,004 „
Cuot'a de 70% ce se vine pe Austri'a face . .	70,761,042 „
Quot'a de 30% ce se vine pe Ungari'a face . .	30,326,161 „

Recerinti'a brutto se constatà cu 1,159,597 fl. mai mica decâtu s'a aprobatu pe anulu 1876; la acést'a recerintia mai mica participa armat'a stabila in ordinariu cu 813,369 fl., in estraordinariu cu 1,201,145 fl., precându marin'a cere pe anulu 1877 cu 58,160 fl. mai multu.

In legatura cu bugetulu s'a presentatu si unu creditu decursivu pentru recerintiele armatei pe anulu 1876, care considerandu pretiurile nefavorabile pentru furagiu si paiele de patu se urca la 300,000 fl.; mai departe se ceru 337,778 fl. pentru cladiri militarie, asiá incâtu creditulu decursivu intregu pre an. 1876 se constata cu 637,778 fl.

Unu proiectu propriu alu ministeriului de esterne se referesce la recerintiele estraordinarie pre 1875 si 1876 pentru ajutorarea refugiatiloru din Bosni'a si Erzegovin'a. Proiectulu espune, ca intemplârile cunoscute din Bosni'a si Erzegovin'a au silitu pre o parte a poporatiunei crestine de acolo sa tréca pre teritoriulu monarchiei nóstre. De vreme ce teritoriele confiniari ale monarchiei nóstre nu se putura ingrigí de acesti seraci din mijlócele proprie, ajutorarea refugiatiloru trebuì sa urmeze pre spesele statului, pentru a evitá perirea acelor'a. Prelânga control'a deregatorieloru locali s'au datu refugiatiloru de versta 10 cr., iér copiiloru 5 cr. pre fia-care di. Banii de lipsa s'au luatu cu aprobarea ambiloru ministri de financie din interesele activeloru centrali din 1867. In anulu 1875 s'au datu spre acestu scopu 475,910 fl. pre 1876 s'au asignatu pâna acum 519,727 fl., deci ministeriulu de esterne recérca pre delegatiuni pentru aprobarea acestoru credite decursive observandu, ca in momentulu presentu nu s'a pututu sistá solvirea de ajutóre, asiá incâtu cífr'a adeverata va resultá abiá din computulu finalu pre 1876.

Cuventarea

Drului Rechbauer presied. in delegatiunea austriaca rostita in siedinti'a dela 15 Maiu a. c.

(Estrasu.)

Astadi suntemu la inceputulu sessiunei a nóu'a. Avui onórea a fi membru alu tuturoru sessiuniloru de pâna acum; insa abiá a fostu o sessiune din cele de pânaací in fati'a unei situatiuni asiá seriòse, cum este cea presenta. Sa privimu in giurulu nostru. Sa ne indreptâmu privirile in afara. Este adeveratu ca aflâmu monarchi'a nóstra in pacea cea mai adenca si in relatiuni amicabili cu tóte puterile. Legatur'a de amicitia intre cei trei imperati, purtata de simpathiele celoru mai puterici monarchi, radimata de interesele popóreloru, pare a fi o garantia apretiuita pentru o lunga pace in lume. Mai adaugemu, ca desvoltarea Franciei pre temeiulu libertâtiei, alu dreptului si ordinei, facendu pasi totu mai imbucuratori, pare a delaturá totu mai multu si mai multu si pericululu unei dorintie chauvinistice de resbunare. Cu tóte aceste, unu patriotu ganditoriu nu se póte desbracá cu totulu de o grigia seriósa pentru viitoriu. La fruntariele suduostice ale imperiului nostru turbéza de mai multe luni o lupta, in carea popóre subjugate de seculi se sbuciuma pentru o esistintia démna de ómeni. Silintiele diplomatiei de pâna acum au fostu desierte, ele n'au pututu impedecá lupt'a. Avendu in vedere ferocitatea cu carea se pórta lupt'a, si interesulu umanitâtiei continuarea este fórte de deploratu; lupt'a mai are insa si pentru noi laturea sea fórte periculósa. Sa sperâmu ca barbatiloru intruniti tocm'a acum pe malurile riului Spree, le va succede a deslegá cestiunea acést'a bine si fâra de conturbarea pacei generale.

Inainte de tóte sa sperâmu ca Austri'a va stá departe de ori-ce actiune problematica a cârei intensitate nu este in stare nimenea a o petrunde pâna in sfersitu si ca cestiunea cea dificila se va deslegá prin multiamirea pretensiuniloru drepte, inse delaturandu ori-ce schimbare in raportulu puteriloru europene, schimbare, carea aru periclitá pacea generala.

Sa ne intórcemu privirea in laintru. Ací vedemu inca tiér'a agitata de o crisa economica, carea de trei ani incóce s'a estinsu nu numai asupr'a imperatiei nóstre, ci mai asupr'a Europei intregi.

Intr'o astfeliu de crisa, intr'o astfeliu de stare economica lipsita suntemu seriosu chiamati a esaminá propunerile regimului Majest. Sele cu tóta seriositatea recernta de importanti'a loru si cu tóta acurateti'a si observarea celei mai rigurόse parsimonie (crutiare, pastrare). Convingerea ca spesele cele enorme pentru armata, sub a câroru povéra suspina Europ'a, nu se mai potu purtá tempu indelungu, fâra de a provocá ruinarea popóreloru, devine din di in di unu bunu comunu pentru toti. Insa nici unu politicu seriosu nu va crede ca reululu resbelului se póte delaturá printr'o conferintia internatiunale, intrunésca-se spre acestu sfersitu principi séu representanti de ai poporului. Eata ce credu eu. Eu credu ca popórele vinu totu mai multu la convingerea, ca standu ele totu gat'a de resbelu reulu resbelului din unu reu acutu devine unu reu permanentu, ca acestu reu, care suge meduv'a popóreloru, trebuie odata delaturatu (bravo) si déca patrioti buni nu perdu din vedere scopulu desarmârei, si representantanti de ai poporului cauta modalitâti prin cari sa se faca possibile o intielegere si in privinti'a acestei cestiuni: — impregiurarea acést'a merita tóta recunoscinti'a. Durere, Austri'a nu este in stare a merge singura cu esemplu bunu inainte. Asiediata in mijloculu unui noianu de popóre, ori-ce se reflectéza asupr'a ei. Pre lânga acést'a in tempulu mai nou in urm'a progresului sciintiei si technicei suntu fórte fruptifere inventiunile de arme destructóre. Ori câtu de mari aru fi jertfele pentru procurarea acestoru arme, nici unu statu nu este in pusetiune de a fi strainu de densele, déca nu voiesce a lasá pre fiii patriei chiamati de a o aperá prada armeloru superióre. . . . . .

Romani'a.

O siedintia a camerei cu ministeriulu celu nou.

Dlu Presiedinte, dupa cetirea sumariului, dice ca dlu presiedinte alu consiliului, prin adres'a de ieri, rugase pre adunare a amená siedintiele pâna ce senatulu va votá legile financiare absolutu indispensabile guvernului; ca in urma d-sea a comunicatu ministeriului decisiunea camerei si acum ministeriulu s'a presentatu.

Dlu Presiedinte alu consiliului, luându cuventulu, dice ca in fati'a invitârei ce i s'a facutu ieri, se crede datoriu sa arete cum intielege positiunea guvernului fatia cu adunarea. Pre lânga ceea ce a spusu cu ocasiunea mesagiului, adeca trebuinti'a de a se votá la senatu legile financiarie, mai erá si unu altu motivu, adeca dorinti'a guvernului de a evitá ori-ce conflictu cu adunarea, care l'a opritu de a vení ací. N'au venitu pentru a evitá unu conflictu, care esiste fâra voi'a guvernului intre elu si camera.

Conflictulu esiste dela alegeri, cari au datu o majoritate opositiunei.

Dupa alegerile biroului senatului, ministeriulu aprobatu de camera, care pâna ací esitá, si-a datu demisiunea; prin urmare conflictulu esista.

Guvernulu acest'a, venindu la putere, a evitatu conflictulu cu adunarea si n'a venitu la dens'a; insa in situatiunea acést'a fórte clara, oricine intielege ce are sa faca ministeriulu.

Ministeriulu voiesce sa aiba increderea nu numai a unui corpu, ci a amenduror'a, prin urmare va face apelu la tiéra. La senatu, se ocupa numai cu votarea imprumutului de 16 mil., iér' cel'a-laltu imprumutu se va amená pentru unu tempu mai oportunu, cându unu guvernu, care va avé increderea amenduroru corpuriloru legiuitóre, lu va puté face in conditiuni mai avantagióse pentru tiéra.

Terminandu, d. presiedinte alu consiliului repetà rogarea cá adunarea sa-si suspende siedintiele pentru câte va dile, celu multu patru, fiinduca la senatu s'a depusu dejá raportulu asupr'a imprumutului; câtu pentru alte legi, d-sea crede ca discussiunea loru e neoportuna; va ascultá ori ce s'aru dice ací, insa nu va respunde decâtu cu o tacere respectuósa.

Dlu D. Ghic'a dice ca, dupa chiaru marturisirea dlui primu-ministru, nu legea financiaria, ci celu de alu doilea motivu a opritu pe ministeriu a vení pâna acum la camera; camer'a insa fiindu sesisata prin program'a ce i-a cetitu acestu ministeriu, avea datoria a reclamá presenti'a ministriloru, spre a-si spune si ea cuventulu seu.

Asupr'a programei, d-sea nu dice nimic'a, pentru ca a vediutu multe programe frumóse; insa tiene a declará mai multu in numele seu propriu, — se intielege si alu amiciloru sei din camera, — ca va votá guvernului acestui'a legile financiarie, fâra cá acést'a sa implice incredere intr'ensulu. Camer'a are pe biroulu seu conventiunea fórte importanta cu Russi'a si esprima parerea cá adunarea sa o voteze, déca ministeriulu crede ca trebuie sa aprobe acésta lege.

Dlu Al. Lahovari dice ca positiunea e clara intre d-loru si dnii ministri. Tóta lumea scie ca venirea acestui ministeriu insemnéza nu numai disólverea camerei, care e unu lucru incidentalu, ci si trecerea puterei la ceea-lalta partida, ceea ce e naturalu.

Partid'a conservatóre a cadiutu dela putere dupa cinci ani de administrare continua; in acestu tempu ea a facutu ce-va pentru tiéra, de n'aru fi decâtu castigarea autonomiei comerciale, d-sea crede ca e destulu atâtu, cu tóte ca a mai facutu multe alte lucruri. Acum acésta partida se afla pre aceste bânci. Ministeriulu n'are incredere in partid'a conservatóre, precum nicì acésta partida n'are incredere intr'ensulu. Intrebarea e: de ce ministeriulu n'a fostu corectu? Avé trebuintia de legile financiare pe cari senatulu nu le puté votá in dóue trei dile, si in locu de a vení si a spune francu adunârei ca are sa o disolve, ceea ce se sciá, a recursu la mijlóce mici, pentruca a crediutu in simtieminte mici; a crediutu ca partid'a conservatóre va procede cá d-nealoru pre cându se aflau in opositiune, ca va refusá legile financiare spre a aduce falit'a tierei. Nu cunósceti de locu partid'a conservatóre, pre care totusi aru fi trebuitu sa o cunósceti, pentruca unii a-ti combatut'o altii pentruca a-ti parasit'o. Ve vomu votá legile financiare, fâra preocupare de persóne séu preocupâri politice, si ne vomu despartí de d-v. pentru a se pronunciá tiér'a intre noi si intre d-vóstra, de va voí si mai cu séma de va puté. Câtu pentru d-v. o repetu, nu avemu nici o incredere, singur'a nóstra incredere este in M. Sea domnitoriulu, care e garanti'a nóstra pentru respectulu constitutiunei.

Ací d. Lahovari face o critica a programei, pre care se silesce se o presare cu vorbe glumetie, declara ca progrm'a e fórte frumósa, mai cu séma pentruca in ea se gasesce o frasa a cârei'a paternitate o revendica d-sea.

In privinti'a alegeriloru, dice ca ministrii cari s'au acusatu intre densii pentru influintiarea si violentarea alegeriloru, au facutu reu de au promisu alegeri libere, pentruca déca fia-care in parte n'a facutu alegeri libere, toti impreuna nu le voru face; d-sea le prevestesce de pre acum succesulu in alegeri.

Majoritatea viitórei adunâri va dá ministeriulu, cum dice program'a, ministeriulu acel'a nu va fi alu partidei conservatóre; si d-sea 'i uréza se aiba intentiuni bune pentru tiéra, sa lucreze pentru folosulu ei, lasându fiacare relele sele la o parte si imbratisiandu bunulu colegului seu. Terminandu, d. Lahovari repeta ca va votá legile financiare ce se voru presentá camerei, pentru a se face onóre subscrierei tierei.

D. Ar. Pascalu aréta ca in camera a fostu o majoritate si o minoritate, care s'a manifestatu cu 27 voturi in contr'a ministeriului Florescu, face elogie acestei minoritâti o considera cá motoru alu respingerei legiloru financiare de senatulu trecutu.

Acea minoritate, dice d-sea, cându vede ca au venitu pre banc'a ministeriale ómenii cari au luatu in mâna stindardulu libereloru alegeri si au vointi'a forma de a face acést'a, acea minoritate dice ministriloru fiti bine veniti pentru a realisá libertatea alegeriloru, care e dorinti'a cea mai ardinte a minoritâtiei.

D. B. Boerescu dice ca ori-ce discussiune parlamentara trebuie se aiba unu obiectu precisu, d-sea pâna acum nu vede ce scopu are acésta discussiune si nu intielege mai cu séma pre d. Pascalu, care in numele unei minoritâti face reclame electorale; nu scie cine a datu mandatu dlui Pascalu a vorbí in numele minoritâtiei din care si d-sea a facutu parte.

Voci eu, eu.

D. Boerescu. Ací nu póte fi vorb'a de determinarea positiunei politice intre ministeriu si camera acést'a a spus'o prea bine d. presiedinte alu consiliului. Nu e vorb'a de cestiuni de incredere, ci numai de a se gasí unu modus vivendi in tempu de câte-va dile. Erá nevoia de a se spune ca adunarea va votá legile financiare, dar' ca acést'a nu va insemná incredere in ministeriu; trebuiá cá adunarea sa-si faca reservele si le-a facutu; acum va puté votá legile financiare.

D. Boerescu vorbesce ací despre conventiunea incheiata cu Rusi'a, aréta ca acést'a e o lege care priméza cestiunea ministeriale. Conventiunea e dejá depusa la camera; e unu interesu economicu pentru tiéra a se votá acésta lege; câci déca la Iuliu se va aplicá nóu'a tarifa vamale, acést'a aru insemná ca voimu sa departâmu pre Rusi'a dela avantagiele ce 'si stipulá in acea conventiune.

Déca nu se va aplicá tarifulu, ce se va dice in strainatate si mai cu séma ce va dice Austri'a, ale cârei interese aru fi isbite, déca nu se va ratificá conventiunea comerciale incheiata cu ea? D-sea propune dara cá adunarea sa promita ministeriului a-i votá si conventiunea cu Austri'a pre lânga legile financiare, pentruca acésta conventiune nu e o lege ministeriale.

D. Al. Catargi dice ca d. M. Costache e membru alu partidei conservatóre in acestu ministeriu; nu crede se fia unu conservatoru care se sustiena ca d-nealui e conservatoru; 'i pare reu ca partid'a liberale, care a venitu la putere cu acestu ministeriu, a primitu in sinulu seu unu asemenea omu.

Vorbesce d. Iepurénu, in programa, de regularea financieloru; dar' cine e omulu care a incurcatu la noi financiele, déca nu d. Iepurénu, autorulu famósei comptabilitâti francese?

Mai dice d. Iepurénu ca e representantu alu partidei natiunale-liberale; dlui liberalu si natiunalu! dara nu e d-sea amiculu evreiloru, care i-a sustienutu totu-déun'a pre facia?

In privinti'a libertâtiei alegeriloru, d-sea dice ca nu d. Iepurénu va face alegeri libere, pentru ca d-sea are pete de sânge lasate dela alegerile facute de d-sea si citéza unu casu de schilodire in alegeri a unui omu pre tempulu ministeriului dlui Iepurénu, d. Iepurénu a disu ca colegiulu IV e o minciuna, si acum vorbesce de libertatea alegeriloru; prin urmare ce potu crede despre d-sea, eu care suntu representante alu col. IV?

D. D. Ghic'a crede ca d. Catargi s'a departatu dela ingagiamentulu luatu de adunare de a nu pune in discusiune increderea in ministeriu; acést'a aru fi si necuviinciosu. D-sea n'a disu si nu dice nimicu despre programa de câtu uréza ministeriului a efectuá a diecea parte din ea si tiér'a 'i va fi recunoscetóre.

D-sea, de va mai vení in camera, cu tóte ca e hotarîtu a se retrage din viéti'a politica, va sustiené acestu ministeriu, cum a sustienutu ministeriulu Catargi, si 'i uréza din nou a face pentru tiéra macaru a diecea parte din ceea ce promite in programa.

D primu ministru multiamesce dloru Chic'a si Boierescu pentru modulu cum au tratatu cestiunea, inse trebuie se faca o rectificare dlui Lahovari. D-sea a facutu panegericulu ministeriului trecutu cá se convinga camer'a; aru fi fostu mai bine se convinga tiér'a, si dovéda ca n'a convinso e ca se afla pre banca acestu ministeriu.

In privinti'a conventiunei comerciale cu Rusi'a pre care dnii Ghic'a si Boierescu 'lu indémna a o presintá camerei, declara ca inca n'a avutu tempulu de a luá cunoscintia de ea; la ministeriulu de comerciu n'a gasitu nici o lucrare in privinti'a ei, n'a gasitu nici macaru unu esemplariu, ceea ce dovedesce câta ingrigire si câta atentiune a datu ministeriulu de comerciu acestui actu comerciale; abiá ieri d. consulu rusescu i-a datu unu esemplariu din „Journal de Bucarest" de Dumineca, care a publicatu acea conventia.

D. Ministru de interne, respundiendu dlui Lahovari asupr'a neincrederei d-sele in privinti'a libertâtiei alegeriloru, dice ca obiceiulu a facutu pre d. Lahovari de a nu crede in alegeri libere; au facutu cinci ani alegeri cari li-s'aru puté aruncá in facia, cum a aruncatu d-sea in faci'a dlui presiedinte alu consiliului diferite cuvinte.

Amu intratu in ministeriu, dice d. ministru, cu colegii mei pentru a face alegeri libere si promitu ca libere voru fi; va oprí corupti'a si o va pedepsí; va oprí violenti'a si o va infrená. (Aplause).

D. Al. Lahovari se mira ca d-nii ministrii suntu violinti in faci'a cuvinteloru fórte moderate ale d-sele. D. Vernescu promite libertatea alegeriloru, d. Vernescu e liberalu si prin urmare trebuie sa-i permita d-sele a nu-lu crede; ca va infrená violinti'a, o crede, pentru ca nu va gâsí in faci'a sea ómeni cari se faca violintia, de óre-ce ómenii de violintia, anarchistii, suntu la spatele d-sele.

In privinti'a dlui Iepurénu dice ca 'lu sciá fórte rece si se mira de susceptibilitatea ce arata acum; d-sea 'i respunde ca n'a facutu elogie guvernului Catargi, pentru ca unu guvernu care administréza cinci ani n'are trebuintia de elogie, ca ia camer'a de martura, déca a aruncatu vre-o invectiva contr'a dlui Iepurénu, si afirma ca nu i-a aruncatu nici unu conservatoriu invective: i-au aruncatu numai cei ce se afla lânga d-sea pe banvc' minisieriale.

Discusiunea se inchide; adunarea 'si suspenda siedintiele pâna va termín'a ministeriulu la senatu si siedinti'a se radica la 2½.

d. „U. p. A."

Bucuresci 26 Aprile 1876.

Vineri 23 cur. la órele 10 de diminétia, M. S. Domnitoriulu a asistatu la oficiulu divinu la biseric'a St. Georgiu-Nou, fiindu hramulu acelei biserici.

Dupa acést'a, la 11 óre, Mari'a Sea a mersu la cuartirulu regimenteloru alu 3 lea si alu 6-lea de infanteria de linia, care au de patronu pe St. Georgie, si a luatu dejunulu impreuna cu corpulu oficieriloru acestoru dóue regimente. D. ministru de resbelu, d. generalu comandantu alu divisiei 2 teritoriale si mai multi siefi de corpuri au luatu parte la acestu dejunu.

Cu acésta ocasiune M. S. Domnitoriulu a adresatu dloru oficieri urmatórele cuvinte:

Suntu fericitu de a Me aflá astadi in mijloculu d-vóstra la serbarea regimenteloru alu 3-lea si alu 6-lea. Radicu acestu paharu in sanetatea acestoru regimente, cari facu o parte demna din armat'a nóstra, si cari in tóte ocasiunile, la esercitiuri, la inspectii si la manevre, au sciutu a-si atrage multiamirea Mea.

La aceste binevoitóre cuvinte, siefii regimenteloru respective au respunsu multiamindu Mariei Sele de marea onóre ce le-au facutu venindu in mijloculu loru, si inchinandu in sanatatea M. S. domnitoriului si M. S. dómnei urâri, cari au fostu urmate de entusiaste aclamatiuni.

Inaltimea Sea apoi a rostitu urmatórele cuvinte:

Suntu acum aprópe doi ani de cându regimentulu alu 6-lea de infanreria de linia a serbatu o di, care va figurá cá unu faptu istoricu in analele sele, atunci cându amu numitu pre Alteti'a Sea principele Milanu alu Serbiei siefu alu acestui regimentu, cá unu semnu de infratire intre amendóue armatele. Ridicu acestu toastu in sanatatea inaltului d-vóstre siefu, principele Milanu Obrenoviciu IV.

La ór'a 1 Mari'a Sea s'a reintorsu la palatulu dela Cotroceni. „Mon."

In 24 diu'a onomastica a M. S. dómnei anunciata cu 101 tunuri fu serbata de tóte corporatiunile auctoritâtiloru, cari dupa cele sante, 'si facura felicitârile, si multi din starea sociale inca s'au inscrisu cá felicitatori.

Noulu ministeriu intrà in activitate la 28 Aprile v. cându presiedintele lui dede cetire la senatu si camera programului seu ministeriale, care fu primitu cu aplause repetite, cá unu gagiu alu vointiei si alu suveranitâtiei corpuriloru legiuitóre romane.

Varietâti.

⁂ (Denumiri si transferâri.) Majestatea Sea c. r. ap. prin prea inalt'a resolutiune din 13 Maiu a. c. s'a induratu prea gratiosu a denumí: pre judele cuiescatu Ant. Veszprémi la tribunalulu din Desiu si pre vice-proc. din Bai'a de Crisiu, Iul. Santha, de jude la tribunalulu din Biseric'a alba, — pre subjudele dela judecatori'a cercuale din Borosineu, Iul. Zubor, de jude cercualu la judecatori'a cercuale din Nagyhalmágy, mai departe de subjudi: pre notariulu judecatorescu din Szilagysomlyo Vict. Bartha la judecatori'a cercuale din Bai'a de Crisiu si pre vice-notariulu dela tribunalulu din Budapest'a Marcelu Czekelius la judec. cercuale din Eisenstadt; mai departe s'a induratu a concede, cá sa se transfereze: judele cercualu din Bistritia Fr. Schnell la tribunalulu din Segedinu, — judele dela tribunalulu din Bai'a mare W. Varg'a la celu din Desiu, — judele cercualu din Crisiu Amosu Frâncu la celu din Miscoltiu, — judele dela tribunalulu din Bai'a de Crisiu, Ioanu Motiu, la celu din Dev'a, — judele cercualu din Dev'a, Car. Leitschaft la celu din Kecsekemeth, — judele dela tribunalulu Desiu, And. Francu la celu din Clusiu, — judele tribunalului din Clusiu, Ioh. Bauer, la celu dín Bistritia, — judele cercualu din Turd'a, Er. Abt si judele tribunalului din Sabiiu, C. Hannenheim, la tribunalulu din Turd'a; mai departe judii: Ios. Laslo, dela tribunalulu din Aiudu la celu din Alb'a-Iuli'a, — Nic. Moldovanu din Aiudu la celu din Muresiu-Osiorheiu, — Nic. Székely, dela Turd'a, bar. Zolt. Apor si Iosifu Besianu, dela Sighisiór'a, Georg. Calemenu, Ioanu Pinciu si Fried. Phleps dela Mediasiu, toti la tribunalulu din Elisabetopole — Ales. Ianossy dela tribunalulu Kezdi-Vasarheiu si Otto Fehdenfeld dela alu Mediasiului la celu din Sabiiu, — C. Matefy dela alu Sighisiórei la tribunalulu r. din Kezdi-Vasarheiu, — procurorulu reg. din Mediasiu Iosifu Nistoru la tribunalulu r. din Oradea mare, judele tribunalului din Bai'a de Crisiu, Ant. Zomor cá jude cercualu la judecatori'a cercuale de acolo, — judele dela tribunalulu din Bai'a de Crisiu, Hugo Kain, cá jude cercualu la judecatori'a cercuale din Alb'a-Iuli'a, — judele cercualu din Szilágysomlyo, Geza Albach, in asemene calitate la Dev'a, — judele dela tribunalulu Bistritiei, Car. Fluger, cá jude cercualu la judecatori'a cercuale de acolo, — judele cercualu din Panielciu, Desid. Szentmarjai in asemene calitate la Banffy-Hunyad, — judele dela tribunalulu Sighisiórei, Ioh. Welther cá jude cercualu la judecatori'a cercuale de acolo, — judele dela tribunalulu Turdei, Mich. Csegeczy, cá jude cercualu la judecatori'a cercuale de acolo, — subjudele dela judecatori'a cercuale din Bai'a de Crisiu Dan. Popu in asemene calitate la judecatori'a cercuale din Kecskemet, — subjudele dela judecatori'a cercuale din Elisabetopole Dionisiu Senkoviciu, in asemene calitate la judecatori'a cercuale din Dicsö-Szt-Martinu, — subjudele din Alb'a-Iuli'a Alesandru Velicanu in asemene calitate la cea din Muresiu-Osiorheiu. — subjudele din Dicsö-Santu-Martinu, Ioanu Russu in asemene calitate la judecatori'a cercuale din Gyönke. Acesti'a s'au transferatu din oficiu pre basea § 2 din articululu de lege 36 din an. 1875.

In fine s'a induratu Majestatea Sea a concede, cá judele cercualu din Alb'a Iuli'a Ladislau Pap sa fia transferatu conformu rogârei sele proprie cá jude la tribunalulu din Desiu.

Ministrulu r. u. de justitia din caus'a dissolvârei tribunaleloru r. din Aiudu, Bai'a de Crisiu, Mediasiu si Sighisiór'a a ordinatu urmatórele transferâri:

Dela tribunalulu din Aiudu: Notariulu de clas'a 2 Andr. Vén le tribunalulu din Zilah, — directorulu cancel. de clas'a 2, C. Kovács, la celu din Turd'a, — cancelistulu Ioanu Pap la celu din Alb'a Iuli'a — cancelistulu Rudolf Dragi'a la judecatori'a cercuale a Albei Iulie si cancelistulu Franc. Acs la a Gioagiului inferioru, vice-notariulu Adolf Ikrich cancelistii Török si Ioanu Bodol'a apoi dirigintele cârtiei funduari de clas'a 3, Em. Cosm'a si adiunctulu oficiului dela cartea funduara de clas'a 2, Dm. Ujvári la judecatori'a cercuale din Aiudu, care s'a investitu cu jurisdictiunea de cârti funduare.

Dela tribunalulu din Bai'a de Crisiu: Notariulu de cl. 2 Gerasimu Candrea la tribunalulu din Debretienu, — vice-notariulu Iul. Eder la judecatori'a cercuale din Bai'a de Crisiu, — oficialulu cancel. de cl. 2 Heinrich Söpkész si cancelistulu judecatorescu Petru Albescu la tribunalulu din Dev'a, — cancelistii judecatoresci, Traianu Bogdanu si Mich. Manu, dirigintele cârtiei funduare, de cl. 3 Iul. Krathszegh, — adjunctulu de cl. 1 la oficiulu cârtiei funduari Carolu Pittner, — adiunctulu de cl. 2 la oficiulu cârtiloru funduarie Rud. Aschner si cancelistulu la cartea funduara Silvestru Bolfa la judecatori'a cercuale din Bai'a de Crisiu, investita cu iurisdictiune de cârti funduare.

Dela tribunalulu din Mediasiu: Notariulu de clas'a 2 Wilh. Binder, directorulu de cancelaria de clas'a 2, Geza Henter, oficialulu de canc. cl. 2, Ioanu Flocu, apoi cancelistii Carolu Hincz, Fried. Gull si Ioanu Printiu, asemenea vicenotariulu Victoru Vajna la tribunalulu din Elisabetopole, vice-notariulu Nicol. Szentmiklosy, dirigintele cârtiei funduarie de cl. 3, Iulius Kun, adiunctulu la oficiulu cârtiei funduare de cl. 2, Sim. Nyarady si cancelistulu la cartea funduara Ios. Draser la judecatori'a cercuale din Mediasiu, care e investita cu jurisdictiunea cârtiloru funduare.

Dela tribunalulu din Sighisiór'a: Notariulu de cl. 2 Dim. Truti'a, vicenotariulu Zach Tataru, oficialulu de cancelarie de cl. 2, Bela Henter si cancelistii Ales. Szánthó si Ad. Martini la tribunalulu din Elisabetopole, — directorulu de cancelarie de cl. 2, Carolu Giltcshner si vicenotariulu Iul. Apathy la tribunalulu din Sabiiu, — dirigentele cârtiei funduarie Ioanu Hesz, adiunctulu la cartea funduara, de cl. 2, Georg Schmidt si cancelistii cârtiloru funduari Ios. Reichert si Ios. Vegh la judecatori'a c. din Sighisiór'a, care e investita cu jurisdictiunea cârtiloru funduare.

Mai departe s'au transferatu; Dela tribunalulu din Szilágysomlyó: cancelistii cârtiloru funduari: Elemér Gencsi la judecatori'a cercuale a Turdei si Alb. Santha la a Kezdi-Vasiarheiului; dela tribunalulu din Bai'a Oravitiei: oficialulu de cancelaria cl. 2, Béla Bencze la tribunalulu din Brasiovu; dirigintele cârtiei funduare dela judecatori'a cercuale, de cl. 3, Paulu Inczre si cancelistulu de cartea funduara dela aceeasi judecatoria cerc. Moise Horváth la tribunalulu din Elisabetopole; cancelistulu dela judecatori'a cercuale din Bai'a de Crisiu Ales. Ciur'a la tribunalulu din Dev'a; cancelistulu dela judecatori'a cercuale din Gioagiulu inferioru Petru Todoreanu la judecatori'a cercuale din Gherl'a.

S'au denumitu: fostulu practicantu la localisarea cârtiloru funduari in Gherl'a, Gavr. Dudutiu de adiunctu de cl. 2, la judecatori'a cercuale din Câmpeni.

⁂ Maialu. Junimea dela scólele evang. luterane de aici 'si serbà marti maialulu. Petrecerea a fostu conturbata de plóia, care se versá mai cu séma de câtra séra in torenti formali.

⁂ Diurnalele din Romani'a propunu celebrarea dilei de 16 Iuniu a. c. cá aniversarea de patru sute de ani dela lupt'a lui Stefanu celu mare cu turcii la Valea Alba

⁂ O decoperire neasteptata. Unu raportoru despre sinodulu archid. gr. or. la „Gazet'a Tr." (déca nu ne insielâmu i se da fói'a nóstra gratis, cá unui corespundinte privatu alu acestei'a,) da unu resumatu, care asemenatu cu protocólele sinodale nu este esactu destulu. Acést'a inse nu ne privesce deadreptulu. Neamu miratu inse cându amu cetitu la sfersitulu raportului urmatórele cuvinte: „Ingrigirile de lupte dela inceputu, care le aratá „Telegrafulu Romanu" (?) s'au prefacutu . . . ." — Se vede ca fia care tempu 'si are signatur'a sea. Un'a se dice si alt'a se face; un'a se face si alt'a se dice.

⁂ Schimbare. La 1 Maiu guvernulu a luatu gendarmeri'a din Transilvani'a si Croati'a in manipulatiune propria. Modificârile, ce s'au facutu in acést'a institutiune, suntu deocamdata — dupa cum ni asigura „Hon" — din consideratiuni de crutiare, neinsemnate, si constau incâtu pentru uniforma intr'aceea, ca pre ciacaue va figurá marc'a ungurésca, iér' pre montura vinu sinórele honvediesci. Limb'a manipulatiunei si a comandei va fi la gendarmeri'a din Trasilvani'a cea ungurésca, la cea din Croati'a cea croata. Relativu la deregatori'a militara amendóue regimentele suntu supuse directu ministeriului de aperare a tierei (honvedi), in afaceri disciplinarie comandei respective de honvedi. Câtra corpulu oficiariloru si câtra soldati s'au indreptatu o provocare, déca mai vréu sa remâna in servitiu intre impregiurârile nóue séu nu: déca vréu, firesce dispositiunile cele nóue suntu obligatórie pentru densii. Acei ce nu vréu sa remâna se voru primí in armat'a comuna, dara numai pre unu tempu de proba de 6 luni, fiindu in genere neprobabilu, ca cei ce au fostu aplicati la gandarmeria voru puté fi si in armata la postulu loru. Organisatiunea definitiva va urmá din partea guvernului la 1 Ianuariu anulu viitoriu. Comandantulu regimentului croatu, provocându-se la tempulu indelungatu alu servitiului seu, a cuitatu si s'a rogatu pentru pensiune.

⁂ Rancedial'a in politica. Nr. 36 alu „Gazetei Tr." aduce unu articulu intitulatu „Care pre care a pacalitu" si dupa ce spune pre largu in ce perplessitate (?) se aflau austriacii la 1867 cându facura pactulu cu ungurenii, face româniloru din Transilvani'a imputarea neintemeiata ca au parasitu diet'a din Sabiiu, (carea nu mai esistá, fâra dóra in imaginatiunea autorului articulului) si alergara „la Clusiu dupa umbre." Suntu curiosi unii ómeni câte odata si cari suntu curiosi de multe ori câte odata pre urma devinu incurabili. Câtu nu a imblatitu, póte acel'asi autoru, nascocirea sea cu „umbrele" ? de câte ori nu i s'a spusu, ca a merge in parlamentu, bunu reu, cum este, convocatu de monarchu a representá tiér'a, nu este umbra, precum suntu suplicile cu subscrieri de pre strada si date apoi in mil'a postei, cá sa fericésca natiunea. Dóue momente mai are articululu din cestiune pentru care merita atentiunea publica: mai are unu „Extrawurst" (carnatiu deosebitu), de care dice ca s'au spariatu sasii si au fugitu la Clusiu „cá sa-i apere (magnatii) de mojicii" (vorbele Gaz.) Autorulu se face a uitá ca sasii n'avéu causa sa le fia frica de „mojicii" dlui, pentruca sasii au avutu ocasiune si s'au pututu convinge, ca de-si „mojicii" erau in majoritate in diet'a sibiana, loru nu li s'a vatematu nici unu firu de peru; din contra ei s'au bucuratu de multe bunetâti póte neasteptate, pentruca d. e. unulu dintre „mojicii" cei mai de frunte de pre acele tempuri, cu „mojici'a" lui le favorì limb'a sasiloru si altulu le da dicasteriele cele mai inalte ale tierei in esclusiv'a influintia, ceea ce magnatii nu o aru fi facutu in impregiurâri de acele nici odata. — Dara sa venimu la ce e mai interesantu, la rancediala. Autorulu ne spune ca déca sasii aru fi facutu, cum au facutu mai tardiu romanii, dualismulu astadi nu erá. Asiá inse austriacii au trebuitu sa plece capetele. Astadi austriacii nu mai au lipsa de a-si plecá capetele, pentruca s'au reculesu si ungurii de astadata nu ii au mai pututu insielá. Ungurenii, dupa autoru, déca nu voru sa platésca „sa (nu) róda zacharu séu sa-lu bea cu cafea", ci sa remana „prelânga slanina ranceda scaldata in vinu, ca e bucata natiunala cá si paprikás." — Ce mai rancediala politica!

Autorulu art. „Gaz." aru trebuí sa fia mai cu crutiare cu „ungurenii," intre care se afla si o multime de români, de óre ce n'au toti stomacu pentru „delicatese" cum suntu cele din articululu seu.

⁂ Tempulu. Plói'a continua. Temperatur'a a scadiutu fórte tare. Vineri diminéti'a la 7 óre erá + 8. 6° R. pâna eri diminétia a scadiutu la + 1. 8° R. si preste nópte de siguru si mai josu. Pre la 7 óre Sâmbata diminéti'a inca ningea. Néu'a se vediu pre coperisie pâna câtra nóue óre. Muntii suntu ninsi, dara nu albi; cu tóte aceste frigulu e amenintiatoriu, mai alesu déca se va inseniná, dupa cum a inceputu a se pregatí de inseninare.

⁂ Domnii: Muresianu, Germanu si Herlea din Sebesiu, cari avura amabilitatea a intrebá pre calea cea mai scurta, prin „Albin'a" din Pest'a, din care causa nu li s'a publicatu „o multiamita publica" in fói'a nóstra primescu prin acést'a respunsulu urmatoriu: Sa aiba domnii intrebatori bunetate a ne spune, fia si pre calea carea acum nu mai este cea neobicinuita, cându au tramisu dloru multiamit'a publica si cui au tramis'o?. Redactiunei, séu dóra altcuiva, dupa cum se vede din o indigitare a intrebârei dloru din „Albin'a," pentru cá sa cautâmu dóra putemu vení in pusetiune de a-ii multiamí óre cum-va; câci cum se publica in diurnalulu nostru alte multiamite publice, n'amu scí pentru ce sa nu le publice diurnalulu nostru si a densiloru.

Burs'a de Vien'a.

Din 8/20 Maiu 1876

Metalicele 5%	65	75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	30
Imprumutulu de statu din 1860	108	25
Actiuni de banca	828	—
Actiuni de creditu	131	80
London	120	05
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	—
„ „ „ Temisiorene	75	—
„ „ „ Ardelenesci	74	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	60
Galbinu	5	68
Napoleonu d'auru (poli)	9	56

M. Z. 4172 — 1876.

Publicatiune.

Operatele catastrali esaminate si rectificate de Directiunea r. u. de Catastru se voru asiediá dela 16 ale curentei pâna la 15 Iuniu a. c. in bureaulu Economatului Sabiianu piati'a mare Nr. 11 spre vedere si orientare.

Se provóca deci toti proprietarii in terminulu acest'a a-si revidá cólele de posessiune si a insinuá totu in acestu terminu in casu de nemultiamire contr'a classificârei séu venitului curatu reclamatiunile loru la Economatu, pentruca la din contra reclamatiunile dupa espirarea acestui terminu nu se voru mai poté primí.

Sabiiu in 13 Maiu 1876.

Magistratulu urbanu si scaunalu.

Depuneri de capitale pentru fruptificare

se primescu la institutulu subsematu

a.) Pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu 6% interese.

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6½ %

c.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolva totudéun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 4 Maiu 1876

„ALBIN'A,"
Institutu de creditu si de economie in Sibiiu.
(2—4)

Esarendare.

Gradin'a **Gerlitz** din suburbiulu Iosefinu, impreuna cu localitâtile dintr'ens'a, acomodate pentru restaurante si cu o pivnitia pentru ghiatia, e de a se dá in arenda.

Oferte de arenda se primescu pâna la 25 Maiu n. 1876 in cancelari'a archiepiscopale gr. or. din strad'a macelariloru Nr. 32.

2—3

Doctorulu de medicina
Heinrich Schuller,
locuiesce: Strad'a turnului Nr. 12 (cas'a dlui Schön.)
Ordinéza a casa dela 12 pâna la 1 óra la amédi.
2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**, Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 38. ANULU XXIV.

Sabiiu 13|25 Maiu 1876.

Diece ani de lupta.

Suntu acum diece ani de cându romanii din Ungari'a si cu deosebire cei din Ardélu sustienu o lupta politica si sociala dintre cele mai grele.

E grea acésta lupta, pentruca romanii au fostu provocati la ea fâra a fi fostu pregatiti pentru ea. Astfeliu nu au potutu luptá in masse, câci erau siliti a-si risipí o parte din puteri in cete despartite si adeseori chiaru imparechiate. Lipsea unu omu, lipsea unu principiu conducatoriu si lipsea unitatea in actiune. Si nici nu se puté altfeliu. Cea dintâiu provocare la o lupta comuna li s'a facutu romaniloru din Ungari'a la anulu 1867. Acésta provocare i-a gasitu inse despartiti in patru grupe: ardeleni, ungureni, banatieni si graniceri. Positiunile si interesele acestoru grupe erau deosebite; cestiunile nu le erau puse in acel'asi chipu: ardelenii luptau pentru drepturile tierei loru, ungurenii si banatienii pentru drepturi in tiér'a ungurésca, iéra granicerii trebuiau sa se sustraga dela lupta, de óre-ce nu avé chiaru nici macaru pretestu de a luá parte la ea. Negresitu in ultim'a analisa cestiunea erá aceeasi pentru toti: a ne castigá putinti'a desvoltârei sociale in Ungari'a. Dar' erau deosebite conditiunile, intre cari tindeamu spre acésta putintia si numai in trecerea vremiloru unu asemenea principiu generalu ajunge la stapanire. E nedreptu, cine invinovatiesce pre romani pentru lips'a loru de unitate in actiune: nu la lupta, ci in lupta se unescu ómenii.

Grea erá inse lupt'a, pentruca romaniloru nu le erá iertatu a slabí pre adversaru; erá grea, pentruca adversarulu erau magiarii, poporulu resfatiatu, pre care nu erá si nu este iertatu sa lu slabimu. O simtieau acést'a romanii si acestu simtiu totudéun'a ii silea sa fia reservati in luptarea loru. Erá o lupta de defensiune contr'a unui aliatu nechibzuitu.

Si un'a si alta si tóte impreuna au facutu, ca romanii luptau in cete, anevoiosu si adeseori chiaru intre sine se framentau. Pretutindenea se gasescu ómeni mai iuti la sânge si pretutindenea ómeni parasiti de toti Ddieii, pretutindenea ómeni dispusi la atacu si pretutindenea ómeni, care nu se sfiescu a profitá de aceste dispositiuni. Numai asiá erá cu putintia, ca adeseori romanii pareau a fi perdutu cumpetulu, ce face parte din firea loru; numai asiá ómeni de feliulu unui Babesiu puteau sa pare a fi ajunsu la importantia in viéti'a romaniloru; numai asiá unii dintre romani paru a fi mersu pâna a se aliá cu serbii contr'a magiariloru. — Tóte inse aparentie si numai aparentie au fostu! — Manifestatiuniloru nechibzuite, noi romanii, nici cându nu le-amu datu importantia: le-au datu-o magiarii. Si sa le o spunemu verde in fatia: le-au datu-o, pentru a-si face din ele preteste spre a ne atacá si mai aspru in desvoltarea nóstra.

De cându cârm'a tierei e in mân'a magiariloru, care a fostu purtarea loru fatia de noi? — Din di in di mai nechibzuita! — La anulu 1868 ne-au facutu concesiuni, cu care nu eramu si nu puteamu fi multiamiti, de óre-ce ele nu ne dau indestula putintia de desvoltare. Ce erá mai firescu, decâtu ca ei sa dee o mai mare intindere concesiuniloru? Din contra inse ei le-au restrinsu din ce in ce, au restalmacitu in dragulu loru placu chiaru si legile facute de ei insisi, pâna ce astadi amu remasu „golani.“ Ce erá óre mai firescu, decâtu ca noi din di in di sa devenimu mai aspri si mai nereservati in lupta, ce mai firescu decâtu ca nechibzuinti'a magiariloru sa micsioreze cumpetulu nostru? — Si nu a fostu astfeliu, constatâmu, ca nu a fostu astfeliu: cu câtu magiarii erau mai nechibzuiti, noi cu atâtu mai cumpetati eramu. Iéra astadi cându abiá ni s'a mai alesu ce-va din ceea ce avému la anulu 1866, astadi stâmu reservati, chiaru nici nu mai facemu opositiune.

Ce credu magiarii: e acésta apatie? — amu desperatu? capitulâmu? — O credu magiarii acést'a? — Ei, bine! déca e cine-va destulu de ludu pentru a o crede, sa-i spunemu, ca suntemu superati si avemu sa facemu magiariloru grele mustrâri pentru starea, in care au adusu tiér'a. — Aceste le vomu face inse numai apoi. Deocamdata iubirea de tiéra si ingrigirile, cu care privimu la viitorulu nostru si alu magiariloru, ne facu datori sa stâmu reservati. Acum cându ei stau in lupta pentru a tierei bine, suntemu datori a-i sustiené cu tóta puterea. Ii sustienemu inse numai câta vreme lupt'a e pentru a tierei bine. Déca vomu vedé inse, ca ei nesocotescu interesele tierei si chiaru interesele bine intielese ale poporului magiaru, atunci positiunea nóstra e alta: insisi magiarii ne voru silí a perde credinti'a in vitalitatea poporului magiaru si a primí devisa: „*sauve qui peut!*“ — In sfersitu, la urm'a urmeloru, tienendu séma de tóte câte suntu de bagatu in séma, noi, de noi, totu mai aprópe suntemu decâtu chiaru si de magiari.

Dar' pentrucá sa dâmu óre-si care tarie acestoru cuvinte, sa vedemu, care este puterea, cu care noi inriurimu in statulu Ungariei, sa ne dâmu séma despre resultatele luptei nóstre de diece ani. — Ele suntu mari, celu putienu atâtu de mari, incâtu sa putemu fi mandri de ele.

Ardélulu e temeli'a independintiei Ungariei. Nici cându tiér'a ungurésca nu a fostu independenta decâtu avendu stapanirea asupr'a Ardélului. Intr'ast'a consista puterea primitiva a romaniloru din Ungari'a. Nu numai ei suntu dóue pârti din trei a populatiunei ardelene, ci totu odata ei ocupa tote positiunile tari ale acestei tieri atâtu in tiéra insasi, câtu si la tóte granitiele. Este o populatiune de trei milióne asiediata in Carpati si in pregiurulu Carpatiloru. O asemenea populatiune, in asemenea positiune, intr'unu statu poliglotu de patru-spre-diece milióne suflete, este o putere elementara, este unu factoru, care intre tóte impregiurârile póte otarí viéti'a statului. E destulu ca romanii sa taca, pentrucá Ungari'a se simta, ca ceva nu e a bine. Astfeliu simpl'a impregiurare, ca romanii nu suntu multiamiti, a produsu efecte, si aceste efecte suntu resultatele luptei nóstre de diece ani.

Celu dintâiu si mai importantu resultatu e unirea româniloru. Multiamita unei nemultiamiri comune, multiamita mesuriloru administrative a le maghiariloru, multiamita luptei de diece ani, adi românii nu mai suntu despartiti in patru. Astadi fiesce care românu seriosu simte si scie, ca pentru românii din Ungari'a este pusa o singura cestiune, in care toti impreuna voru avea sa lupte si voru luptá.

Alu doilea resultatu e acel'a, ca magiarii, resfatiatii si nechibzuitii magiari si au venitu in fire.

La anulu 1866 magiarii erau despartiti in dóue partiduri: unulu, care se invoiá cu dualismulu, si altulu, care tienea la uniunea personala, adeca la indeplin'a independentia a Ungariei. — Acésta independentia a Ungariei a fostu sacrificata: s'au adusu jertfe economice; tiér'a s'a pusu intr'unu feliu de positiune coloniara câtra tierile de preste Laita. Pentru ce? — Pentru nisce avantagie sociale si politice de valóre celu putienu problematica.

Partidulu dualismului, cu Deak in frunte, ómeni mai cumpetati, simtiau, ca elementulu magiaru nu va putea tiené supremati'a in Ungari'a decâtu fiindu spriginitu de elementulu germanu din Austri'a si de jidanii asociati cu elu. Au cumperatu dar' acestu spriginu — scumpu, si precum s'a vediutu, zadarnicu. Astadi elementulu magiaru e in tóte privintiele mai slabitu decâtu ce erá la anulu 1866.

Partidulu uniunei personale, cu Tisza si Ghyczy in frunte, ómenii mai de inima si mai dispusi la optimismu credea ca magiarii si fâra de spriginulu germâniloru se voru puté sustiené in suprematie. Bas'a lui erá dar' simpla si vederata: credea de prisosu a mai aduce sacrificiulu dualismului.

Pentru ce nu a câstigatu Ungaria deplina independentia la anulu 1867? Pentru-ca noi românii amu fostu nemultiamiti. De dragulu nostru magiarii au sacrificatu independinti'a economica a tierei. —

Cu câta-va vreme in urma magiarii au recunoscutu autonomi'a Croatiei. Pentru-ce? — Pentru-ca ei se simtiau prea slabi a purtá cârm'a si mai bucurosu au facutu concesiuni slaviloru de sudu de câtu româniloru.

Cu câta-va vreme in urma Ghyczy s'a lepadatu de principiulu, pre care 'lu sustiené si s'a unitu cu deakistii. Pentru-ce? — Pentru-ca erá silitu a recunósce, ca magiarii singuri fâra de spriginu strainu, nu potu duce supremati'a.

Urméza fusiunea partideloru, ministeriulu Tisza si nou'a basa pentru renoirea pactului dualisticu. — Intrég'a opiniune a Ungariei e revoltata contr'a acestei „nóue base.“ Nimeni nu este multiamitu cu ea si nici nu póte fi, de óre-ce independinti'a economica a tierei iéra-si e sacrificata. Cum acést'a? Tisza, care atât'a vreme a purtatu lang'a cea mare pentru independentia si contr'a dualismului si nemtiloru, acel'a si Tisza astadi renoieste pactulu dualisticu? Inca odata pentru-ce? — Pentru-ca vienesii i punu alternativ'a: ori renoimu pactulu, ori intrâmu in uniune personala. Si astadi dlu Colomanu Tisza se teme de uniunea personala, se teme, de óre-ce dupa ce a statu câta-va vreme la guvernu si a fostu pusu in positiune de a cunósce mai bine stârile tierei, s'a incredintiatu ca uniunea personala precum si-o inchimpuiá d-sea mai nainte, erá o utopie. Singuri magiarii nu potu purtá supremati'a in Ungari'a: indata ce ei voru fi rupt'o cu tierile de preste Lait'a, voru trebuí sa renuntie la celu putienu o parte din suprematia, pre care adi credu a o avé. — Marele resultatu alu luptei nóstre e acel'a, ca astadi pâna si Tisza o recunósce acést'a.

Dóue acte de importantia avemu a inregistrá in acésta privintia: unu articolu alu d-lui Iokay din diarulu „Hon“, si esirea d-lui Cernátony din partidulu liberalu.

Pentru-ce d-lu Cernátony nu accepta nóu'a basa a impacaciunei? Acést'a d-sea ni-o spune in articolulu prin care cérca a dovedí, ca in Ungari'a populatiunea magiara are mai multa trainicie de câtu cele-lalte. D-sea totu mai crede, ca magiarii si fâra de spriginulu germâniloru voru puté purtá supremati'a si articolulu d-sale e menitu a respandí acésta credintia.

Dlu Iokay vorbesce in tonulu unui adeveratu patriotu magiaru. D-sea e pentru bas'a de impacaciune, dar' dice, ca motivele nu se potu spune, de óre-ce: „aru sci magiarii cum stau, dar, aru sci si adversarii loru. „E de prisosu! — Scimu noi, fâra a ni se fi spusu. Vreme de diece ani de dile n'amu avutu altu lucru, decâtu sa studiâmu stârile tierei, ale nóstre si ale adversariloru nostri. — Dlu Iokay, deopotriva cu toti acei'a, care adera la „nóu'a basa,“ se teme de noi.

Reu facu inse acei magiari, care se temu de noi. Dovedescu numai, ca nusi-au facutu datori'a patriotica de a studiá stârile, interesele nóstre si positiunea nóstra sociala. Noi nu suntemu si nici nu amu fostu de o potriva cu slavii vrajmasi ai Ungariei si ai poporului maghiaru. Ungari'a, menita adi a fi unu bulevardu contra slavismului si germanismului, precum odinióra erá contra mohetanismului, si poporulu maghiaru, aliatulu nostru firescu in lupt'a sociala, care ne este reservata in viéti'a latina, Ungari'a si maghiarii suntu pentru noi pâna la unu anumitu gradu cestiuni de esistintia. Si inca odata, câta vreme românii voru mai avea credintia in trainici'a Ungariei si a maghiariloru, ei nu voru puté sa fia vrajmasi.

Câta vreme stârile suntu cá si astadi, românii din Ungari'a nu potu avea o atitudine politica pronunciata: ei nu potu fi vrajmasi si nu prieteni. Aterna dela intielepciunea politica a maghiariloru, in mân'a câroru suntu destinele tierei, cá românii câtu mai curendu sa ia parte cá preteni la lupt'a comuna, ori cá ei sa remana si mai departe nemultiamiti si astfeliu sa impinga fâra voi'a loru pe magiari a urmá inainte cu opera de distructie.

Sa-si dee maghiarii séma despre resultatele celoru din urma diece ani si despre folósele, ce acésta epoca a avutu pentru densii in deosebi si pentru tiéra indeobste. Apoi sa-si dee séma despre relele, ce acésta epoca a adusu pentru noi. Si ori-câtu de preocupati voru fi, voru trebuí sa fia incredintiati, ca tiér'a si poporulu maghiaru a perdutu multu, iéra noi românii nu amu castigatu nimic'a, dar' nici nu amu perdutu, fiinduca n'avemu ce perde. Astfeliu aru putea fi si in cei viitori diece ani: noi totu nu vomu perde nimicu. Vomu castigá inse dupa legile firesci, precum amu castigatu si in cei din urma diece ani, in numeru si in cultura.

Noi privimu in viitoriu cu ingrigire, dar' fâra de frica.

Revist'a politica

Scirea cea mai importanta dela delegatiuni este espunerea situatiunei de câtra ministrulu de esterne contele Andrássy in comissiunile delegatiuniloru. Contele Andrássy dice ca pacea Europei este facticu asecurata incâtu póte omulu prevedé. Serbi'a si Muntenegru suntu impedecate de a luá parte la insurectiune. Reformele propuse suntu acceptate de Pórta si de Europ'a si insurgentii nu le-au respinsu. Au numai a se pune in lucrare. Culminatiunea crisei este invinsa. Acést'a este cuintesenti'a respunsului intregita cu unele justificâri ale diplomatiei austriace pentru purtarea ei fatia cu insurectiunea. Cuvintele ministrului de esterne au avutu putiena putere convingetória pentruca in delegatiunea austriaca Dr. Herbst s'a esprimatu, ca precum se vede, conferinti'a dela Berlinu n'are nici unu resultatu.

„Fremdenblatt“ din Vien'a dela 20 Maiu scrie intr'o notitia ca actiunea guverneloru celoru trei puteri in privinti'a pacificatiunei si a reformeloru nu va intempiná nici o resistentia nici la Constantinopole nici la insurgenti. Cu tóte aceste nu este eschisa eventualitatea inca fórte departata a unei ocupatiuni, si asiá in consultârile dela Berlinu s'a avutu in vedere in lini'a prima o ocupatiune cu trupe italiene si dupa impregiurâri si cooperatiunea cu trupe române. Combinatiunea acést'a, dice numit'a fóia, si are sorgintea din cercuri bine informate, fâra inse de a stá buna pentru dens'a si fâra de a o luá de basa la desvoltarea vederiloru sele politice.

Dupa o telegram'a dela Belgradu din 23 Maiu la foile nem. din locu, fói'a oficiale de acolo publica o ordinatiune domnésca pentru escrierea unui imprumutu de 12 milióne si infiintiéza unu oficiu administrativu pentru imprumutu, mai departe se incuviintiéza unu moratoriu de trei luni, in fine provisoriu se suspende legea de pressa. „Tageblatt“ adauge, ca dispusetiuni de aceste se iau numai in ajunulu unei nemijlocite erumperi de resbelu.

In Bulgari'a revolutiunea se estinde si iá proportiuni mari.

Din Constantinopole se telegraféza ca contele Zichy in modu confidentialu a datu sfatulu austroungariloru de a colo sa parasésca cetatea, câci regimului turcescu i va fi cu anevoie de a fi la inaltimea missiunei, déca se va intemplá cá fanatismulu musulmanu se erumpa intr'unu escesu.

„Polit. Corr.“ a primitu, via Aten'a, unu raportu din Salonicu, care ilustréza altteliu catastrof'a de acolo. Raportulu dice: Vineri sér'a in 5 Maiu a sositu cu trenulu o societate de turcóice, insotite de doi zapcii (gendarmi), cu o juna de siespradiece ani imbracata in vestminte turcesci. Dupa ce s'au datu pasagierii josu din vagóne, mam'a junei, carea inca se dase josu din altu vagonu, sbierându, rugà pre crestinii ce erau de fatia sa mântuiasca pre fiia sea, pre carea voru sa o silésca cu forti'a sa primésca islamulu. Jun'a in acel'asi momentu parasí pre turcóicele si rupse velulu turcescu si-lu aruncà josu si incepù a plânge si a strigá ajutoriu. Vre-o câti-va crestini cari erau la indemâna, indata au datu pre zapcii si pre turcoici in laturi, au luatu pre jun'a si pre mama sea si o pusera in trasur'a care erá mai aprópe. Din intemplare trasur'a erá a consulului americanu Hagi Lazaros, care avé sa sosésca cu trenulu acest'a dara nu sosise. Jun'a si mama sea fura duse in cas'a consulului.

Audîndu-se in patrariulu turcescu de intemplarea acést'a a inceputu a ferbe. A dóu'a di diminéti'a unu cioporu de ómeni jumetate goli, de cari numai plebea de acolo póte sa aiba, umblau pre strade strigându resbunare. Unu eroldu turcescu chiamà pre credinciosi inarmati la o adunare. Pâna la amédi erá dinaintea conacului guvernatoriului imbuldiél'a asiá de mare si strigatulu asiá de selbatecu, incâtu crestinii si jidovii au aflatu de bine a se retrage in casele loru si a-si inchide pravaliele si magazinele. La $2\frac{1}{2}$ óre dupa média-di Henry Abbot consululu germanu se duse cu cumnatulu seu Monlin consululu fracesu la conacu, cu scopu de a cere sa se faca dispusetiuni pentru calmarea tumultului. Pre cale li se asociéza si secretariulu consulatului grecescu Pascourgias. Nu departe de conacu au datu preste multimea carea nu se compunea numai de plebe, dara si de mai multe notabilitâti turcesci. Mass'a se vede ca indata si-a facutu planulu, pentruca a spusu consuliloru, firesce falsu, ca midlissi (sfatulu) este adunatu in mosie'a cea mai de aprópe Saatli-Tzamisi, spre care consulii incungiurati de multime si indreptara pasii. Secretariulu grecescu s'a datu inca la tempu in laturi. Cei doi consuli inse fura parte impinsi, parte imbolditi in mosiea, unde sosí numai decâtu si guvernatorulu generalu alu Tesalonicului Mehemet Reefet pasi'a, fâra de a luá mesuri spre a alungá multimea de acolo. In mosiea mai intrara si alti demnitari turcesci. Multimea cerea pre jun'a bulgara. Abbot a scrisu fratelui seu pre o siedula sa mijlocésca a dá turciloru, pentru numele lui Ddieu, pre jun'a bulgara. Acést'a s'a si intemplatu pre la 5 óre. Dara ceva mai nainte neómenii ucisera pre consuli cu bâte, cu palitie de feru, cu iatagane inaintea pasiei, a comandantelui Ala Bey, a lui Emin Effendi, inimicu personalu a lui Abbot si pentru a cârui harem se adusese jun'a, dându fia-cârui consulu preste 40 lovituri de mórte. Multimea desfrênata se preumblá acum cu iataganele incruntate pre strade, purtandu unu stégu verde de metasa si respandindu terore in tóta cetatea. Trupurile consuliloru au jacutu patru óre in mosiea. —

Arestârile culpabiloru se continua. Siese dintr'ensii se condamnara la mórte si se si esecutara in fati'a marinariloru germani si francesi.

Inmormentarea consuliloru s'a facutu numai dupa ce au sositu escadrele respective in portulu Salonicului.

„Reichsanzeiger“ face cunoscutu ca ceremonialulu inmormentârei s'a statoritu de delegatii germani si francesi dimpreuna cu autoritâtile turcesci si de comandantii nâiloru de resbelu ale puteriloru straine.

Dupa conductulu militariu de onóre compusu din trupe marine nemtiesci si francese urmara autoritâtile civile si militarie turcesci, precum si oficierii si soldatii dela tóte nâile de resbelu.

Primirea delegatiuniloru.

Majestatea Sea Imperatulu si Regele nostru a primitu delegatiunile la 18 Maiu in castelulu din Bud'a cu ceremonialulu indatinatu. Caretele ce alergá câtra castelu trecea printr'o multime de curiosi cari se imbuldiá pe strade pentru a le vedé. Putienu inainte de 11 óre venira membrii din delegatiunea austriaca, cei mai multi imbracati in gal'a simpla de cetatiénu, se vedé ici pe colea si uniform'a stralucita de consiliaru intimu si de generalu, delegatii poloni principele Ciartoryski, Smolka si cavaleru de Grocholschi se infatisiara in costumu natiunalu.

La 11 óre domnii erá toti adunati in antecamer'a apartamentului celui mare si fura condusi in sal'a de audientia, unde venisera mai de tempuriu ambii ministri comuni contele Andrássy si baronu de Holzgethan, ministrulu austriacu de Lasser cá substitutu alu ministrului presidentu austriacu, precum si inaltii dignitari de curte, camerariulu supremu contele Crenneville, adiutantulu generalu baronu Mondel si capitanulu gardei unguresci Fratriceviciu. Delegatii se pusera inaintea tronului formându unu semicercu si Majestatea Sea infatisiandu-se statù pe estrada inaintea tronului. Presidentulu delegatiunii austriace Dr. Rechbauer indreptà urmatoriulu cuventu câtra Majestatea Sea:

„Credinciósa vechiului spiritu austriacu, delegatiunea senatului imperialu alu Austriei se simte nevoita, a dá la inceputulu activitâtiei sale constitutiunale, la care e chiemata prin Majestatea Vóstra, inainte de tóte espressiune omagiale simtieminteloru de loialitate nefatiarita de credintia neclatita si supunere câtra Majestatea Vóstra.

Indurative Majestatea Vóstra a primí asigurarea, ca delegatiunea austriaca va luá in consideratiune proiectele substernute de guvernulu Majestatii Vóstre cu tóta conscientiositatea si cu celu mai viu zelu de datorintia.

Adacându-si aminte de drepturile sale constitutiunali ce i competu, de datorintiele sale si de respunsabilitatea ce a luatu asupr'asi, delegatiunea austriaca conlucrându in concordie si colegialitate cu delegatiunea dietei unguresci nu-si va impregetá a aduce sacrificie pentru interesele imperiului, intregu pentru totu ce cere integritatea si independinti'a, libertatea si demnitatea statului intregu.

De alta parte inse delegatiunea se va simtí si indatorata a remané cu conscientia pre câtu se póte intre marginile crutiârii si acést'a cu atâtu mai vertosu, cu câtu efectele devastatóre ale crisei economice ce duréza inca ceru dela noi in modu imperativu sa crutiâmu pre câtu vomu puté puterea de prestare a popóreloru. Trebuinti'a de pace e generale si mai afundu semtita decâtu alta-data, pentru a ne reculege de efectele triste ale pagubeloru economice.

Avemu ferm'a sperantia, ca va succede intieleptiunii Majestatiei Vóstre si aliatiloru sublimi ai M. Vóstre a asigurá pacea lumii pe tempu durabilu si a deschide popóreloru posibilitatea de a se devotá cu tóta forti'a problemeloru loru de cultura si a aduce astfeliu patri'a la nóua inflorire, spre binele popóreloru, spre stralucirea Corónei.

Insufletiti de acést'a dorintia si miscati de amorulu câtra patria aducemu Majestâtiei Vóstre respectuósele nóstre omagie esclamându: Sa traiésca Majestatea Sea imperatulu Franciscu Iosifu I.“

Majestatea Sea respunse in modulu urmatoriu:

Asigurârile de supunere credinciósa ce togm'a le adresarati câtra Mine, mi-au datu o satisfactiune sincera.

Evenimentele din orientu n'au potutu de câtu sa Me intarésca atâtu pre Mine câtu si pre cei doi domnitori amici ai ambeloru state mari din vecinatate in resolutiunea, de a face raportulu intre imperiele Nóstre mai strensu si mai intimu. Eu amu ferm'a sperantia, ca va succede acestui raportu, precum si opintiriloru impreunate ale celoru-lalte staturi mari europene, cu cari Noi de asemene stâmu in relatiuni amicabile, a sustiené printr'o conlucrare sincera binecuventârile pâcei europene. Eu sperezu inca, ca nesuintiele puteriloru, de a sprigini pe Pórt'a in problemele ei de a pacificá durabilu provinciele resculate, nu voru remané fâra resultatu.

D-vóstre veti cunósce in proiectele ce vi se voru substerne cá resultatu alu deliberâriloru guverneloru Mele nesuinti'a, de a eschide tóte acele recerintie, pre cari nu le reclama respectulu la puterea armata a monarchiei.

Contandu pre zelulu probatu si pre devotamentulu patrioticu, cu care d-vóstre ve supuneti la activitatea constitutiunale, ve dicu unu sinceru bine a-ti venitu.

Delegatii ascultara in tacere acestu cuventu alu Majestâtii Sale si la fine lu aplaudara cu vivate vii. Dupa acést'a Majestatea Sea intrà in semicerculu delegatiloru si Dr Lasser recomendà pre delegatii singuratici. Majestatea Sea vorbí cu fia care dintre delegati unele cuvinte si conferà cu deosebire cu Dr. Herbst, Dr. Giskra, Dr. Sturm, Dr. Brestel, Dr. Gross si cu toti referentii bugetului militariu mai multu tempu. La diumetate pe 12 óre primirea delegatiunii austriace s'a terminatu.

Delegatiunea ungurésca se presentà numai decâtu dupa cea austriaca. Toti domnii erá imbracati in gala ungurésca, delegatii Pulszki si Markus in uniforma de locotenenti, archiepiscopulu de Calocia si episcopulu de Szatmar in talaru si cu paliu, preotulu Fabritius in vechiulu vestmentu preotiescu alu protestantiloru.

Primirea a urmatu cu ceremonialulu indatinatu cá si delegatiunea austriaca.

Dupa ce se infatisià Majestatea Sea, ii adreséza presidentulu delegatiunii unguresci, Iosifu de Slavy urmatoriulu cuventu:

Majestatea Vóstra cesara si reg. apostolica, prea gratióse Dómne!

Delegatiunea conchiamata de Majestatea Vóstra, a pertractá afacerile comune se presenta cu prea gratiósa concesiune si la mandatulu Majestâtiei Vóstre, spre a aduce inaintea Majestâtiei Vóstre reverinti'a sea omagiale.

Pre noi ne insufletiesce acea credintia nestramutata pentru persón'a Majestâtii Vóstre si pentru legile fundamentali ale tierei, acel'asi semtiementu caldurosu pentru soliditatea si puterea monarchiei, cari si-au aflatu espresiunea in resolutiunile delegatiuniloru de mai inainte.

In intemplârile dileloru din urma credemu a aflá o dovada imbucuratóre despre aceea, ca prin sacrificiele insemnate ce-le au adusu popórele Majestâtiei Vóstre pentru sporirea puterei armate de ani incóce, intieleptiunea Majestâtiei Vóstre si nesuintiele cu succesu ale guverneloru Vóstre comune voru puté eluptá la deciderea cestiuniloru europene unu pondu si o positiune ilustra pentru monarchi'a nóstra.

Nu ne vomu inspaimentá nici noi de sarcinele ce se receru la sustienerea si consolidarea acestei positiuni.

Dara lovituri grele si puterea nóstra materiale slabita póte prin prea marea incordare in anii din urma ne voru restringe in zelulu nostru.

Judecându conformu datorintiei nóstre asupr'a proiecteloru ce s'au substernutu de guvernulu Majestâtiei Vóstre, pretensiunile capabilitâtiei de arme, a siguritâtiei si a positiunei monarchiei nóstre voru intempiná de silà unu greu contrapondu in ingrigirile ce se ivescu intre noi fatia cu multimea trebuintieloru interne ale tierei ce suntu neaperate si fatia cu neajunsele isvóreloru de venitu.

Desi lupt'a ce o provóca ingrigirile apesatóre si recerintiele neaperate in sufletulu fia-cârui dintre noi, se va vedé pe fatia, desi in discusiunile delegatiunii va cercá sa ajunga la valóre când unulu séu altulu din punctele de vedere cari se paru a stá in contrastu, totusi de faclia luminatóre care ne va scóte din labirintulu contrasteloru ni va serví totudéun'a stralucirea, glori'a si siguritatea tronului Majestâtiei Vóstre.

Acést'a o conditionéza bunastarea, inflorirea popóreloru Majestâtiei Vóstre, ceea ce, câtu scimu noi, e unic'a dorintia a animei parintesci a Majestâtii Vóstre.

Se dea Ddieu, cá Majestatea Vóstra

sa véda indeplinita acésta dorintia in mesura deplina, cá noi si urmatorii nostri sa putemu iubí si venerá in Majestatea Vóstra pre prea gratiosulu nostru domnu, pre Regele, nostru constitutiunalu. „Sa traiésca!“

Regele a reflectatu acestu cuventu cu cuvintele cunoscute ce le a adresatu delegatiunii austriace, a conferitu apoi si cu deputatii delegatiunii unguresci, ministrulu pres i-a recomendatu pre deputatii necunoscuti. La jumetate pe unulu s’a terminatu primirea delegatiunii unguresci.

Trei-scaune, 1 Maiu st. v. 1876.

Dle Redactoru! De-si numai raru vi se tramite ce-va spre publicare din pârtile nóstre, cu tóte acestea óre cari sciri imbucuratóre despre românimea de ací — incâtu privesce referintiele ei cu populatiunea prevalenta magiara — nu ve potu comunicá, de-si a-si dorí sa fiu odata in acea positiune placuta. Recél’a si dispretiulu celu mare cu care suntu intimpinati c’am totu-déun’a bietii români isolati in pârtile acestea te punu de multe ori pe gânduri si face pre omu a se priví insusi pre sine de fiu vitregu alu patriei acestei’a comune, dar’ mai multu neincrederea aceea ostila de care se bucura si cu care suntu tractati la mai multe ocasiuni, trece preste marginile sale. Unu casu specialu va marcá din destulu aceste referintie, pre care cu permissiunea d-vóstra d-le redactoru ’lu voi si enará in desvoltare sea genuina:

Dupa incendiulu celu mare din M. Vásárhely si Clusiu s’a intemplatu in 15/27 Aprilie de s’au aprinsu câteva case si in S. Sz. György, in Treiscaune. Cá fulgerulu se latí vestea indata si in Breticu ca aru esistá unu consortiu constatoriu din vr’o 90 barbati streini din carii s’aru fi arestatu vr’o câti-va in Brasiovu si K. Vásárhely si carii imprasciati in mai multe locuri — aru intentiuná a aprinde tóte orasiele unguresci. O frica panica cuprinse in urm’a acést’a pe locuitorii din Breticu, multi stetéu pregatiti pentru eventualitate si asteptau numai ivirea focului in vr’o parte. Intr’aceea nu s’a intemplatu nimic’a, spre norocire suspicionârile insa erau la ordine cu deosebire asupr’a nemaghiariloru, fiindca acesti’a, dorere, se considera c’am de regula de ómeni cu intentiuni rele. Si ce sa vedi in urm’a urmeloru? — „parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.“ Invidi’a poporului sedusu de faime neadeverate se descarca asupr’a unui bietu calugaru ce venea din Moldov’a, cu numele Ambrosiu Branisce, care provediutu cu pasaportu din Ungari’a si cu concediu dela superiorulu monastirei avea sa mérga acasa in scaunulu Cincului-mare, apropiendu-se spre Breticu avù nenorocirea a fi prinsu si adusu in comuna intre alarm’a poporului. Par. calugaru, ierodiaconu, dupa marturisirea sea si chiaru a unoru magiari ce au vediutu cându l’au prinsu ploatu fiindu pe drumu, dupa-ce sórele iéra-si incepù a incaldí, se dete din drumu in laturi spre padure, cá sa-si intinda vestmintele ploate si sa le usce putienu, cându deodata fù surprinsu de unu omu cu arm’a, opritu in locu si adusu la magistratu. Unu publicu numerosu ’lu asteptá inaintea magistratului cá pre unu mare criminalu si toti diceau ca acest’a trebuie sa fie din cei 90 ce s’au conjuratu asupr’a orasieloru unguresci cá sa le stânga cu focu, altii diceau ca e spionu, ba prin poporu (magiaru) se latí faim’a ca si preotii români din locu aru stá in combinatiune si aru fi conferitu cu densulu si consotii lui pre câtu tempu prisonierulu suspicionatu fu recunoscutu de preotu. E tristu inse adeveru ca la ocasiuni cându este vr’o temere de ce-va, poporulu românu si preotii lui suntu intempinati cu atât’a neincredere de contratii magiari si me miru cum se si póte presupune atare malitia din partea loru, cá si cându românii si-aru voí siesi reu si nu le-aru jacé binele comunu tocmai asiá la anima cá si celorlalti concetatieni. Aru fi de doritu cá inteleginti’a magiara se capaciteze poporulu incarcatu cu invidia natiunale, cá nu luându-se dupa faime aduse de ventu, la cea mai mica suspiciune sa se iriteze si astfeliu sa se produca numai nemultiamiri si certe intre locuitorii pacinici.

Intr’aceea scirea colportata despre esistarea vre-unui complotu si arestarea mai multor’a atâtu in Brasiovu câtu si in K. Vásárhely, se adeverí de nefundata, numai par. Ambrosiu se bucurà de ospitalitatea neasteptata a fi detienutu pâna a dóu’a dî cându fu apoi dusu la K. Vásárhely la tribunalu de unde dóra numai acum’a fù eliberatu. Unic’a vina acum’a ce i se imputá a fostu ca fisionomi’a nu i se potrivea destulu de acuratu in pasaportu, cei’a-ce póte se nu fie vin’a densului, de óre-ce dupa cum spuse pasaportulu i s’a tramisu prin posta in Romani’a, numai la venirea sea incóce nu la vidatu la vam’a prin care a trecutu. De aru fi — precum speru — cá par. calugeru sa se fi recunoscutu nevinovatu de nici o transgresiune si astfeliu sa nu se mai dea ansa pe nedreptu la suspicionarea preotiloru români. C.

Nr. 6/876 — desp. III. A. T.

Insciintiare.

In sensulu decisiunei adunârei generali cercuali a despartiementului alu III din 20/6 1875 — Adunarea generale cercuale ordinaria a numitului despartiementu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur’a romana si cultur’a poporului romanu — pentru estu anu se va tiené in „Boitia“ — la 11 Iuniu (30 Maiu) adeca dumineca dupa Rosalii a. c. —

Acésta se aduce la cunoscinti’a onoratului publicu, invitandu-se cu tóta onórea atâtu domnii membri precum si toti romanii binevoitori, a participá la acésta adunare in numeru câtu se póte mai mare.

Adunarea se va deschide in numit’a diua la 10 óre. a. m. in biseric’a locala.

Din siedinti’a subcomitetului despartiementului III alu Asociatiunei transilvane.

Sabiiu in 22 Maiu 1876.

I. Hanni’a, directoru. Dr. N. Olariu, actuariu.

Romani’a.

„Neue freie Presse“ si Rusi’a.

Suntu 2, 3 septamâni de cându „Neue freie Presse“ din Vien’a n’a negligiatu intr’unu singuru numeru a se ocupá de Rusi’a, a o aretá cá inimica neimpacata a Austriei, a dá pre fatia planurile ei secrete de a desmembrá Turci’a, etc. Prin asemeni articole „Nóu’a Presa libera“ a provocatu articole fórte accentuate in pres’a rusésca contr’a Austriei.

Multe si varie suntu interpretârile acestui diuariu asupr’a conferintieloru celoru 3 cancelari in Berlinu. Articolele sele in acésta privintia se resuma: „ca déca in adeveru alianti’a intre cele 3 imperie este asiá de firma cum o declara foile oficióse, atunci nu erá necesitate sa-si mai dea intalniri; iéra déca intre Austri’a si Rusi’a esista o recéla, ceea ce e siguru atunci o intalnire, in care Russi’a de siguru va cere nóue concesiuni pentru insurgenti, nu va departá mai multu pre Austri’a de ea?“ Apoi se plânge ca Rusi’a si Germani’a „voru tramite pre Austri’a sa ocupe Bosni’a si Erzegovin’a . . . si sustiene, ca „ori ce intervenire armata din partea Austriei va complicá pre acést’a intr’unu resbelu cu Rusi’a.“

Eata temele, in giurulu câror’a se invertescu tóte frasele veemente si pline de iritatiuni a primeloru articole din susu numitulu diuariu.

In numerulu seu dela 12 Maiu „Neue freie Presse“ schitiéza inse unu articulu alu diuariului „Pest. Ll.“ care ne atinge si pre noi românii.

Eata cuprinsulu acestui articulu:

„Opiniunea publica in Rusi’a — dice articolulu — este contr’a nóstra (contr’a unguriloru) si aru fi eronatu a crede ca nu amu datu si noi causa la acést’a. Rusi’a a datu in 1848 unu ajutoriu insemnatu Austriei contr’a Ungariei si . . . Austri’a a recompensat’o prin ingratitudine in resbelulu dela Crime’a . . . . ori-cum s’aru judecá purtarea oficieriloru rusi fatia cu insurectiunea polona, trebuie se recunóscemu ca Austri’a nu avea dreptu sa-i faca morala. Sa recunóscemu dar’ ca nu avemu dreptu la amici’a Russiei.

„Aru fi dar’ necesaru, continua corespondentulu, cá contele Andrassy nu numai sa aiba succesu a nu face erori, dar’ sa faca ce-va meritosu. In adeveru resbelulu din Crime’a nu se póte anulá, dar’ se potu complaná consecuentiele lui cari au atinsu atâtu de multu ambitiunea rusésca, stipulatiunile conventiunei de Parisu. Acést’a s’aru puté face numai prin cedarea acelei pârti dela gurele Dunarei care s’a anecsatu Romaniei; . . . . câci mai mare aru fi pericululu pentru Austri’a a lasá raportulu dintre ea si Russi’a dubiu. . . Este adeveratu, dice savantulu politicu ungaru alu Lloydului, ca cedarea gureloru Dunarei câtra Rusi’a aru insemná a face pre Rusi’a protectóre preste Romani’a dar’ atunci Austro-Ungari’a aru castigá dreptulu de a tiené o garnisóna in Belgradu si a ocupá Bosni’a si Erzegovin’a militaresce.

Pânaací; dar’ e si destulu.

Ungurii, care impreuna cu betran’a Austrie finantiarmente nu stau mai bine decâtu Turci’a, nu se potu lepadá de poft’a de cucerire. Ei nu vedu ca chiaru in impartirea egemoniei impartiescu pelea ursului din padure, impartiescu puterea ce nu le au dat’o nici 3½ milióne romani, nici vr’o 4 milióne de slavi, nici cele 3 milióne de nemtio-evrei, fâra de cari ei abiá forméza 4½ milióne in intregu marele regatu ungurescu . . . si mai voiescu a vinde pentru bune relatiuni si tieri straine? mai voiescu si cuceriri? Mari politici!

Consoleze-se vecinii nostri unguri, câci pre Rusi’a nu o supera bucatic’a de pamentu dela gurele Dunarei care s’a cedatu Romaniei. Ea n’are nici necesitate de a i se dá de câtra unguri óre-cari teritorie. Ea are ce sa ia . . . suntu slavii de sudu din Ungari’a, pre cari mai curendu séu mai tardiu ii va uní cu Serbi’a; suntu slavii din Turci’a, pre cari ii va uní in state independente, si este Galiti’a in Austri’a pre care iér’ mai curendu séu mai tardiu o va anecsá câtra Rusi’a.

Incâtu se tiene de noi, Rusi’a are totu atât’a interesu de a ne aperá contr’a gustului de cucerire a Austro-Ungariei cá si celelalte puteri contr’a unui eventualu gustu, fia elu a Austriei, fia a Rusiei. Si apoi noi cá poporu europénu, cu legaturi de sânge, in totu casulu avemu unu viitoriu mai siguru in Europ’a decâtu ungurii ecsotici. „Voc. Cov.“ A. R.

„Monitoriulu“ Romaniei de Marti in 4 curentu publica inaltulu decretu pentru disolvarea camerei precum si mesagiulu prin care se inchide sessiunea senatului. Eata mesagiulu:

Domniloru senatori! A-ti fostu convocati in sessiune estraordinaria, pentru a ve constituí si pentru a dá o solutiune cestiuniloru financiarie.

Constituirea a-ti facut’o in virtutea prerogativeloru constitutiunale ce ve revinu de dreptu, si a-ti pusu tóta bunavointi’a de a resolvá cestiunea financiaria, in conformitate cu nevoile tierei si cu cererea guvernului Meu.

Ve esprimu dar’ multiamirile Mele.

Disolvandu astadi adunarea deputatiloru;

In virtutea art. 95 din Constitutiune.

Eu declaru sessiunea estraordinaria a senatului de inchisa.

Datu in Bucuresci, la 3 Maiu 1876.

CAROLU.

Presiedintele consiliului ministriloru, si ministru alu lucrâriloru publice, Manolachi Costachi.

Ministrulu trebiloru straine M. Cogalniceanu.

Ministrulu financieloru, Ioanu Brateanu.

Ministrulu de interue, G. D. Vernescu.

Ministrulu de resbelu, Col. Slaniceanu.

Ministrulu culteloru si alu instructiunei publice. Gh. Chitiu.

Ministrulu justitiei, M. Ferchide.

Raportulu consiliului de ministri câtra M. S. Domnitoriulu

Prea Inaltiate Dómne! Vederile senatului fiindu opuse celoru ale maioritâtiei camerei deputatiloru si totu deodata tienendu cá representatiunea natiunala sa fia fidel’a espressiune a tierei in ambele corpuri legiuitóre guvernulu Mariei Tale róga respectosu pe Mari’a Ta, cá conformu art. 95 din constitutiune, sa incuviintiati a se face unu nou apelu la tiéra, binevoindu a subscrie alaturatulu decretu de disólverea adunârei deputatiloru.

Suntemu, cu celu mai profundu
respectu, Prea Inaltiate Dómne,
Ai Mariei Tale,
Prea plecati si prea supusi servitori.

Presiedintele consiliului ministriloru si ministru alu lucrâriloru publice, Manolache Costachi.

ministrulu trebiloru straine, M. Cogalniceanu.

Ministrulu financielorn, Ioanu Brateanu.

Ministrulu de interne, Georgiu D. Vernescu.

Ministrulu de resbelu, Colonelu G. Slaniceanu.

Ministrulu culteloru si alu instructiunei publice, Gh. Chitiu.

Ministrulu justitiei, M. Ferichide.

Varietâti.

⁂ Escl. Sea Episcopulu rom. cath. Michailu Fogarassy a sositu eri in Sabiiu, unde va petrece mai multe dile.

⁂ Unu sgomotu despre care inca nu se póte dá séma s’a respanditu din capital’a Ungariei. S’a vorbitu despre unu complotu asupr’a persónei monarchului. Unu sergentu a facutu aratare la comand’a suprema din Budapest’a, ca la 18 l. c. in „Wiener Bierhause“ au complotatu trei insi, dintre care unulu este italianu, asupr’a persónei monarchului. Comandantele Edelsheim-Gyulai si capitanulu cetâtiei Thaisz, condusi de sergentu si urmati de o patrola, au cercetatu dupa complotisti pre la 11 óre nóptea in numitulu localu inse n’au potutu dá de nici o urma. „P. Journ.“ sustiene ca lucrulu a fostu seriosu. — In urm’a intemplârei acestei’a la sosirea imperatului a fostu interdisa tuturoru persóneloru straine intrarea pre perronu si s’au luatu si alte cautele.

⁂ I. Michelet unu barbatu fórte eruditu alu Franciei a muritu in septamân’a trecuta in Parisu, unde s’a si immormentatu Joi in 16/18 Maiu, in cimiteriulu „Pêre L’achaise.“

⁂ Scólei reale de statu din Dev’a i se adauge in anulu urmatoriu si a 5 clasa.

⁂ Balneologicu. Sesonulu din anulu acest’a lânga isvórele cele binefacatóre ale Valceleloru (Elöpatak) se póte considerá cá deschisu.

Caldur'a dinainte de ninsórea din urma a atrasu de tempuriu mai multe familii din Romani'a invecinata. Dlu Dr. Basiliu Szabó, care a facutu fórte multu pentru radicarea acestui locu de cura, recunoscutu de atare de toti medicii si scrutatorii naturei, cari fura adunati in anulu trecutu acolo, dandu-si silintiele sele nobile, de dieci de ani incóce, si lucrandu si astadi impreuna cu alti medici acolo, cá medicu alu bâiloru, s'a ingrigitu si pentru infrumsetiarea locului si pentru ameliorarea comfortului in asemenare cu ce a fostu pâna acum. Intre nisuintiele sele nobile trebue sa amintimu un'a, carea o aflâmu in „monografi'a isvóreloru dela Valcele,“ tiparita in limb'a romàna, magiara si nemtiésca. Cá sa se incungiure in viitoriu turburarea apei prin scótere a introdusu sorburi (pumpe) americane, dupa cum suntu cele dela Rohitch, Marienbad si la alte locuri de cura in Boemi'a. Atâtu sorburile câtu si vasele de forma etrusca cari au destinulu de a infrumsetiá fantânile, suntu producte ale industriei sibiiane. Pentru distragerea óspetiloru va mai ingrigí si capel'a musicale a lui Bunko din Oradea-mare.

⁂ Dupa o notitia a „Albinei“ **Daci'a**, banc'a de asecuratiuni din Bucuresci, a inceputu a operá si in Bucovin'a prin agenturi speciale.

⁂ Invitare de prenumeratiune publica in „Albin'a“ dlu Em. Andrescu la „Partea I din Istori'a naturale (zoologi'a, botanica si mineralogi'a, manualu pentru scolarii de clas'a 3 in scól. populare. Dlu autoru spune, ca cartea sea este censurata de barbati si pedagogi de renume. Pretiulu unui esemplariu 20 xr; francatu 22 xr. Prenumeratiunea se póte face pâna la 24 l. c. Dela imbratisiarea pârtiei I va aterná continuarea pârtiloru II si III pentru clasele mai inalte.

⁂ Calamitate nóua. Economii din pârtile Clusiului au bagatu de vre-o câte-va dile de séma, ca pre lunci se arata pológe negre-rosietece si ca unde se arata aceste, iérb'a este rasa pâna in fati'a pamentului. In locurile unde se arata polóĝele aceste suntu miriade de locuste mici, cari suntu tocm'a in desvoltare. Locustele aceste apartienu de speci'a caloptenus italicus si se tragu din roiurile de locuste din anulu trecutu, ce aparura in pârtile Turdei si ale Gherlei. Locustele aceste nu suntu asiá dara locuste caletóre, ci indigene. Inmultindu-se devinu fórte periculóse. Speci'a acést'a de locuste a devastatu in 1866 fórte tare comitatulu Neogradului.

⁂ Cum inaintéza industri'a la noi. La Slimnicu este o móra de vaporu. Partea jumetate a morei s'a pretiuitu judecatoresce cu 3000 fl. v. a. La licitatiunea de luni inse s'a vendutu cu 300 fl. v. a.

⁂ Usuraria. Din Aiudu a ajunsu in publicitate urmatoriulu comunicatu autenticu: In 1874 s'a incheiatu inaintea judecatoriei cercuale din Blasiu unu imprumutu intre Israel Silbermann si Leon Crisianu, obligandu-se celu din urma, care primesce dela celu dintâiu imprumutulu de 40 fl. a platí 10 procente dupa fia-care florinu pâna la diu'a solvirei. Crisianu insa nu a pututu platí la terminu. A fostu dara improcesuatu si in 28 Augustu 1875 i s'a vendutu in licitatiune tóta posessiunea cu 514 fl. 10 xr. In 10 a l. c. s'a pertractatu impartirea pretiului vinderei, cu care ocasiune acusatoriului i s'a judecatu: capitalu: 40 fl. procente: 2468 fl. spese procesuali: 65 fl. 95 cr. Laolalta **2573** fl. 95 cr.!

⁂ (Unu atentatu telharescu in strad'a teatrului popularu din B.-Pest'a.) Nicolau Cristiciu, cofetariu care fu aflatu dumineca séra in locuinti'a sea cu trei rane deschise in capu, s'a provediutu cu santele sacramente. Elu jace in spitalulu Rochus, nu póte graí nimicu, câte odata deschide ochii si se pare ca cunósce pre fratele seu si pre ómenii ce petrecu neintreruptu la densulu, dara totusi nu e in stare, prelânga tóta silinti'a, se pronuncie cuvinte intielese. Atentatulu asupr'a lui se pare ca l'a esecutatu Matheu Risticiu, care erá singuru ocupatu in cuina dumineca, intre órele 7—8, asiá incâtu atentatorulu putù fugí cu trenulu de dumineca sér'a si se previna astfeliu pe persecutori cu 12—18 óre. Elu a luatu cu sine tóte passurile lucratoriloru ce erá atasiati la Cristiciu. De vreme ce Cristiciu si Risticu suntu suditi turcesci, consululu turcescu se intereséza fórte tare de acést'a causa.

Telhariulu acest'a, dupa sciri ulteriori, fu arestatu in 19 l. c. la 1 óra in Bud'a, a marturisitu, ca densulu e atentatorulu. Victim'a lui, Cristiciu, a muritu in spitalulu Rochus la 4 óre diminéti'a in aceeasi di.

⁂ Proiectu de unu canalu nou. Magistratului din Berlinu i s'a datu din partea unui barbatu de specialitatea edile, Röder, unu proiectu de unu canalu grandiosu, la a cârui esecutare se voru cere de dóue ori mai multe si mai mare lucrâri cá la canalulu dela Suez. Este vorb'a de unu canalu care sa lege Odess'a de Hamburg, va se dica sa impreune marea négra cu marea ost. Canalulu acest'a va avé sa póre numele: „Canalulu Alesandru Vilhelm.“

⁂ Predicatiune cu resolveru este de buna séma ceva interesantu si de aceea lumin'a nu trebuie pusa la intunerecu, ci sa lumineze si cu revolveru mai departe in lume. Unu corespondentu a lui „Osten“ scrie din Teresiopole (in Ungari'a), ca unu preotu rom. cat. magiaru, in comun'a Bajmok, a cercatu mai de multe ori sa predice credinciosiloru sei serbi (numiti si bunevati, siocati) in limb'a magiara, dara credinciosii au dechiaratu totudéun'a, ca ei nu voru suferí cá magiarisarea sa se straplante pâna si in biserica. Pastoriulu sufletescu inse nu s'a descuragiatu, ci in un'a din serbatorile pasciloru trecute se suie pre catedra in biserica si dupa ce asiédia la indemâna unu revolveru cu siese focuri incepe a predicá in limb'a magiara. Poporulu in locu sa asculte incepe unu tumultu infricosiatu in biserica incâtu parintele cu predica si cu revolveru cu totu a parasitu catedr'a si biseric'a.

⁂ Ce onorare da redactiunea dela „New-York-Herald.“ Rochefort renumitulu comunistu din Parisu, dupa ce a scapatu din Caledoni'a nóua, unde a fostu deportatu, a venitu la New-York. Indata la sosirea nâiei in portu, unu corespondentu alu Heraldului se presenta lui Rochefort pre naie. „Scriene unu articulu francesu, dara acum indata si ti platescu ce vei cere“ a disu corespundentulu. „Ceru 5000 franci“ respunse Rochefort. Corespondentulu scóte portfoiulu si i platesce 5000 franci. Rochefort se apuca numai decâtu si scrie unu articulu de 50—60 siruri, care in diu'a urmatóre a si aparutu in diurnalu. Corespondentulu inse avé ordinu a platí si 25,000 franci. 50 siruri cu 25,000 franci s'aru vení 500 franci de siru!

⁂ Unu anunciu de teatru din 1834. Anunciulu din cestiune este tiparitu in „Erfurter Zeitung“ din acel'a-si anu. Nu-lu putemu reproduce fidelu, pentru ca in traducere se perde comiculu din ortografi'a nemtiésca, in carea este scrisu, cu tóte aceste are inca destule pârti interesante pentru cari merita a fi tradusu. Eata-lu: Pre lânga concessiune (Bewillichung) se va produce in Dorfvillen la 27 Decembre 1834 „Die Grafen von Hohengrelldessach“ séu o icóna (Gemälte) din trecutulu patriei (Vaterläntischen vorzeit) in 4 acte. Personalu: cá totu-déun'a. N. B. Pentru comoditatea publicului s'a dispusu (zur Bekwemlichkeit tes Bublicums ist angeornet), cá rendulu dintâiu sa se culce, alu doilea sa ingenunchia (Knüht) si alu treilea sa stea, asiá potu vedé cu totii. Risulu e opritu, pentru ca este o tragedia (Das Lachen ist Verboten, weils ein Drauerspûl iszt.)

Societatea.

⁂ Incai n'a fostu de giab'a. Vestitulu comptoristu belgianu T. Kint, directoru la banc'a Belgiului a defraudatu in 9 ani 23.328,000 di: dóuedieci si trei milióne treisute dóuedieci si optu de mii de franci.

⁂ Turci'a se perde in 1876. — „Turci'a se perde.“ Dar' cându? La acésta intrebare respunde urmatoriulu calculu:

Traducendu espresiunea „Turci'a se perde“ in grecesce avemu: *Η Τουϱκία χανεται* (i Turkia hanete). Se scie ca in limb'a greca fia-care litera a alfabetului represinta câte unu numeru. In cuvintele de mai susu 'H=8; T=300; ο=70; υ=400; ϱ=100; ϰ=20; ί=10; α=1; χ=600; ά=1; ν=50; ε=5; τ=300; α=1 si ι=10. Adunandu tóte aceste cifre ce corespundu litereloru din cari se compunu cuvintele grecesci de mai susu avemu; 8+300+70+400+100+20+10+1+600+1+50+5+300+1+10=1876, adeca anulu in caresuntemu si care respunde la intrebare: „Turci'a se perde in 1876.“

Eata o spirituala problema datorita câtoru-va barbati din societatea nóstrà. Complicârile de astadi din Turci'a nu dau óre unu gustu particularu cabalisticei nóstre? „V. C.“

⁂ Unu medilocu probatu, pentru a impedecá petrecerea in birturi pre tempulu liturgiei si alu vesperei (vecerniei), s'a inventatu prin o diregatoria din Franci'a. Ea a facutu cunoscutu: Toti óspetii cari se afla Duminec'a si in dile de serbatori pre tempulu liturgiei si alu vesperei in birturi, suntu indreptatiti, a parasí birtulu fâra de a platí ce au cerutu.“ Mediloculu acest'a a succesu.

⁂ Mirare justa. Nu de multu óre cine voindu sa espuna pe plata o mumia se duse la judecatoria pentru a-si esoperá biletulu de concessiune. „Ce ai dtá?“ intrebà judecatoriulu. — „O mumia egypténa de 3000 ani. — „De trei mii de ani! esclamà judele consternatu, „si creatur'a traiesce inca!“

⁂ Tempulu. Aici amu scapatu cá prin pene de bruma. De sambata pâna dumineca a fostu maximulu temperaturei + 7. 2° si minimulu + 1. 4° Reaum. — Cu atâtu mai triste suntu scirile ce vinu din alte pârti. Din Budapest'a se scrie ca mai in tóte pârtile tierei au fostu bruma si inghietiu. Strugurii, pómele si tóte plantele mai gingasie suntu oparite. La institutulu centralu de meteorologia din Vien'a au sositu in 19 Maiu sciri, ca in nóptea din urma a brumatu in pârtile nordice ale Austriei. In Galiti'a a cadiutu nea multa.

⁂ Unu viscolu infricosiatu cu ninsóre se anuncia ca a fostu Sambata in 8 Maiu la Bucuresci, care a facutu pagube mari in semanaturi si in paduri. Termometrulu a cadiutu pâna la 0, pre cândi numai cu ce-va mai nainte erá o caldura de 23° R.

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Maiu 1876.

Metalicele 5%	65 55
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 —
Imprumutulu de statu din 1860	107 75
Actiuni de banca	824 —
Actiuni de creditu	132 25
London	120 20
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 80
„ „ „ Temisiorene	75 —
„ „ „ Ardelenesci	74 —
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	102 50
Galbinu	5 70
Napoleonu d'auru (poli)	9 59

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu in parochi'a gr. or. a Cohalmului cu fili'a Fisieru lânga oficiulu protopresviteralu alu Cohalmului, se escrie concursu cu terminu pâna la 6 Iuniu 1876 st, v.

Emolumentele suntu:

1. Capelanulu avendu a ingrigí de filia va trage tóte veniturile din acést'a: dela 60 de familii câte 2 ferdele de familia un'a de cucuruzu si un'a de ovesu, precum si veniturile epatrafirali obicinuite.

2. In absentiele parochului respective presidiului oficiului ppescu din parochia, — Capelanulu va seversí functiunile preotiesci obvenitóre, tragendu-si dela acestea veniturile in plinu. —

3. Doritorii de a ocupá acestu postu, voru avea de a-si asterne petitiunile loru la oficiulu ppescu alu Cohalmului.

Cohalmu in 29 Aprile 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

Nicolau D. Mircea,
2—3 adm. prot.

Depuneri de capitale pentru fruptificare

se primescu la institutulu subsematu

a.) Pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu 6% interese.

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6½ %

c.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolva totudéun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 4 Maiu 1876.

„ALBIN'A,“
Institutu de creditu si de economie in Sibiiu.
(2—4)

Doctorulu de medicina
Heinrich Schuller,
locuiesce: Strad'a turnului Nr. 12 (cas'a dlui Schön.)
Ordinéza a casa dela 12 pâna la 1 óra la amédi.
2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 39. ANULU XXIV.

Sabiiu 16|28 Maiu 1876.

Sabiiu 12/24 Maiu 1876.

(*II.*) Voindu a ne indepliní promissiunea data cu ocasiunea pertractârei in genere a nóuei conventiuni vamali si comerciali, vomu pertractá pre scurtu detaiurile acestei conventiuni, intru câtu ele suntu pâna acum cunoscute.

Preste totu e unu ce in de cocomunu cunoscutu, ca nóu'a conventiune contiene favoruri mai multu numai intipuite. Acést'a se vede pré limpede din sfial'a, cu carea ministrulu presiedinte a descoperitu cuprinsulu nóuei conventiuni, chiaru partidului seu, clubului liberalu. Se vede mai departe, din giurstarea ca nu i-a succesu ministrului presiedinte, pre lânga totu talentulu seu de persuadare, de a convinge nici chiaru pre incrediutii sei, ca conventiunea nóua aru aduce baremu o parte óresi-care din folósele ce se acceptasera. Ce e mai multu o insemnata parte din clubulu liberaliloru neacceptandu argumentatiunile dlui ministru presiedinte de bani buni, 'si arată nemultiamirea cu resultatele complanârei nóue, prin parasirea partidului; iér' singuratecele municipii, câror'a li-a fostu pâna acum cu putintia de a-si esprimá francu parerea in acésta privintia, se dechiarara dearendulu nemultiamite cu resultatele dobandite.

Nici ca se póte altfeliu. Fiindca folósele castigate pentru Ungari'a prin nóu'a complanare se reducu mai la nimic'a, fatia cu apromissiunile de mai inainte si asteptârile tierei si fatia cu lipsele ce apésa cá unu alpu asupr'a vistieriei tierei si care aveau sa-si afle acoperirea loru din castigurile ce se asteptau.

Cuprinsulu nóuei conventiuni séu complanâri, inca nici astadi nu e apriatu cunoscutu in tóte detaiurile sele; fiindca parte e comunicatu numai in trasuri generali, cari se potu esplicá inca in feliu si modu, parte e inca aternatoriu dela pertractâri ulteriόre, alu câror'a resultatu ni-lu va putea manifestá numai viitoriulu.

Din cele cunoscute pâna acum din ins'a-si comunicatiunea dlui primu ministru, aflâmu mai intâiu, ca s'a acceptatu urcarea vâmiloru pentru importulu de marfuri tiesute.

Cumca urcarea acést'a aduce folosu numai provincieloru austriace, recunósce chiaru si dlu primu ministru si astfeliu in privinti'a punctului acestui'a nu mai póte incapé indoiéla, urcarea vâmiloru e o concesiune din partea Ungariei in favorulu provincieloru austriace. Sa vedemu acum recompens'a ce o primesce Ungari'a pentru concessiunea acést'a si si spre mulcomirea pretensiuniloru sele de sine statatóre?

Recompens'a acést'a stà in urcarea vâmei pre faina, animale, unsori si alte producte animalice precum si pre vinu si in estinderea vâmei pentru cereale, carea pâna acum esistá numai fatia de Russi'a dealungulu confiniului intregu.

In dispositiunile acestea jacu negresitu folóse pentru Ungari'a, cá statu agricolu. Pentru ca prin urcarea vâmiloru de importu pentru articlii acesti'a, ce se producu in mare cuantitate in Ungari'a, se ocrotesce productiunea interna, se ingreuédia concurenti'a din afara cu acesti articuli si astfeliu i se asigura asiá dicendu Ungariei, esportarea producteloru sele amintite in provinciele austriace, cá unu ecuivalentu pentru importurile de zacharu, bere, tieseturi si alti articli din provinciele austriace.

Prin dispositiunile acestea se complanéza incâtu va si nedreptâtirile ce le suferí pâna acum Ungari'a prin aceea, ca suportà ea prin consumulu multoru articuli din provinciile austriace, o cuota insemnata din darea de consumu a provincieloru nemtiesci. Fiindu-ca, cu tóte ca Ungari'a si in viitoriu va tiené darea ast'a de consumu, pâna va fi avisata a-si indestulí consumulu prin importuri — in spatele sele, voru platí totusi de alta parte si nemtii densei darea de consumu, pentru cereale si productele animalice ce se voru importá dela noi la densii. —

Astfeliu sa se efeptuie, se intielege, de sine, compensatiunea. Lucrulu in sine in teorie are óresi-care sensu, resultatulu practicu inse ni-lu va aretá numai lustrulu celu nou de 10 ani, in carea au sa se practice dispositiunile acestea!

Privitoriu la restitutiunea dâriloru de consumu, in care punctu Ungari'a a suferitu pâna acum o mare neindreptatire, ni se spune ca s'a acceptatu cea mai favorabile cheia pentru Ungari'a.

Spre deslucirea cestiunei acestei'a trebuie se premitemu, ca e o maxima a politicei administrative, cá pentru unii articuli ce se producu in tiéra in o cuantitate atât'a de mare, incâtu intrece consumulu internu si astfeliu trebuie sa se espórte, carii articuli inse pre lânga darea de consumu interna nu potu sustiené concurinti'a in afara, — pentru cá se li-se usiuredie esportulu, se reinapoéza darea de consumu atunci, candu articlii acesti'a se espórta si se consuma in afara. —

Ungari'a a esportatu pâna acum'a fórte putieni articuli de feliulu acest'a, si prin urmare a si avutu putiene pretensii de restituiri; pre cându provinciile austriace au esportatu multu si au si primitu multe restituiri.

Pâna acum'a inse restituirile se faceau din veniturile incurse din vâmi, la care Ungari'a 'si are pretensiunea sea anumita; precându de incasatu se incasau dârile acestea de consumu restituinde din partea provinciei in care fura produse. Deci restituirea loru din cass'a comuna si nu din cas'a speciale in carea au fostu incursu, erá o mare nedreptâtire pentru Ungari'a; fiindu-ca astfeliu Ungari'a participá si ea la restituire fâra cá se fia si incasatu ce-va. — Chei'a cea mai favorabile si cea mai drépta in asta privintia nu póte fi alt'a, decâtu cá restitutiunile sa se dea din acea casa speciale in carea au fostu incursu si nu din cas'a comuna. — Se dice, ca s'aru fi acceptatu cea mai potrivita cheia, fâra sa se spuna care; noi din parte-ne numai pre cea aretata o aflâmu unica corespundietóre si drépta. —

Se pare inse ca nu s'aru fi acceptatu acést'a ca nu s'aru fi curmatu nici aci reulu in fundamentulu seu; ci s'aru fi acceptatu iér' numai o paliativa, carea sa-lu curme deocamdata, pâna ce va erumpe de nou si cu o mai mare veementia. Pentruca in locu de a regulá cestiunea acést'a directa se pare a se fi ajutatu si ací iér' cu o recompensa. Si anume cu aceea ca s'a introdusu o suma de vâmuri nóue financiali cá dâri de consumu pentru articuli importati din afara si la acestea s'a facutu partasia Ungari'a cu 30%, precându in relatiunea consumului ei, abiá i-aru fi competitu 15 pâna in 20%. — Va se dica, Ungari'a se desdaunédia prin concessiunea unei cuote mai mari dela unu venitu creatu de nou.

Buna aru fi acést'a, in lips'a altei multiamiri mai bune; numai nóue totu ni-aru fi mai placutu delaturarea faptica a unui reu esistentu, decâtu recompensarea lui printr'unu castigu nesiguru!

In ceea ce privesce in fine regularea punctului celui mai ingreunatoriu pentru Ungari'a si anume a dâriloru de consumu pentru articulii ce se impórta dintr'o jumetate de imperiu in ceealalta; in asta privintia s'a facutu numai atât'a, ca s'a otaritu ca are sa se faca in viitoriu.

E bine déca se afla Ungari'a in pusetiunea acea placuta, incâtu se póta asteptá cu indulgintia resolvirea cestiuniloru de cea mai mare importantia pentru dens'a, câtu de lungu tempu. Inse nóue ni se pare ca togm'a nu e in asta pusetiune. Si regimulu insusi o marturisesce ca nu e, din contra ca are necesitate intetitóre de o regulare precisa si multiamitóre; pre sine inse se escusa cu aceea, ca intre giurstârile de fatia mai multu nu se putea esoperá si ca o insistare cerbicósa pre lânga pretensiuni mai mari aru fi potutu periclitá ins'asi esistinti'a sistemului de statu.

Noi tóte acestea bucurosu le credemu; numai un'a amu fi asteptatu dela conducatorii politici si diplomati. Ca ei cá atari se fia prevediutu tóte acestea de mai nainte si sa se fi si acomodatu dupa ele in privinti'a erogateloru; cá nu cum-va se vina tempulu, cá folósele si castigurile acestea asteptate inse neintrate, sa se incarce iér' pre spatele bietului poporu.

Revist'a politica.

Diurnalele din Budapest'a au luatu in nume de reu foculu celu concentricu alu delegatiloru austriaci, indreptatu in comissiuni asupr'a cancelariului Austro-Ungariei. Ele asteptau mai multa loialitate din partea nemtiloru si mai multa incredere in cuvintele comitelui Andrassy, cu cari le espuse situatiunea européna in cestiunea orientala, situatiune creata in conferintiele dela Berlinu. „P. Ll.“ luându parte la indignatiunea patriotica dice: „ori cum aru cugetá cine-va despre politic'a oficiului de esterne, trei fapte nu se potu negá: anteiu, ca ea garantéza pacea, a dóu'a, ca localiséza miscarea, a trei'a, ca da ansa Portiei sa-si indrepteze starea interna.“ Din cele ce se vedu pâna acum nici un'a din cele trei fapte „nenegabile“ nu se pré constatéza si acésta din causa ca retragerea Angliei dela actiunea comuna in Constantinopole, in intielesulu notei statorite la Berlinu, insufla ingrigire in tóte pârtile si ingrigirea nici nu garantéza nici nu asigura pacea. Puterile si de aci ainte trebuie sa stea pre pace cu pusc'a de umeru. Pacea in tipulu acest'a e totu asiá de onerósa, déca nu mai onerósa decâtu resbelulu, care in urm'a urmeloru póte totu va fi neevitabilu. Câtu pentru localisarea miscârei ne spune pre alta pagina insusi „P. Ll.“, ca stau lucrurile fórte reu. Intr'o depesia din Belgradu dela 24 Maiu ne spune, ca senatorulu Ranco Alimpici este denumitu comandante generalu alu armatei dela Drin'a; de alta parte, ca generalulu Cernaieff, care a esitu de curendu din servitiulu rusescu, a depusu juramentulu de supusu serbescu si a intratu in servitiulu militariu. Intr'altu locu in acel'asi diurnalu scrie, totu din Belgradu, unu corespondentu „cu tóta grab'a si fórte — emotionatu“ (turburatu) cele ce le scimu si noi din rendulu trecutu: ca a dispusu guvernulu serbescu in privinti'a moratoriului si in privinti'a suspendârei legei de pressa. Dupa impartasirile aceste „emotiunate“ adauge corespondentulu, ca tóte aceste insémna, ca ne aflâmu in ajunulu unui resbelu si ca Ristici de facto are dictatur'a tierei in mâna. Si inca aici n'amu luatu in consideratiune miscarea din Balcanu si giuru, atitudinea creteniloru si a Greciei libere.

A trei'a fapta castigata de oficiulu de esterne, a indemná pre Pórta la ameliorarea situatiunei interne iérasi e problematica.

Tóta lumea sustiene ca purtarea Angliei va incuragiá pre Pórta la o nóua renitentia contr'a reformeloru ce i se ceru. Déca renitenti'a va fi basata pre ceva spriginu moralu séu materialu, este alta intrebare; se póte inse ca Angli'a tocm'a calea acést'a o afla mai corespundietóre de a accelerá procesulu de disolutiune a unui imperiu, care de multu este asiá de hodorogitu, incâtu numai proptitu de puteri esterne si mai muta esistinti'a de pre o di pre alt'a. Mani'a este asiá dara zadarnica. Turci'a este de vina déca delegatii austriaci au alte pareri despre ea si despre consecintiele politice legate de slabiciunea ei.

„Neue fr. Pr.“ afirma ca i s'a comunicatu dela Parisu cuprinsulu notei, carea se numesce a lui Gorciakoff si care i se va adresá Portiei. Multu nu va trece si se va publicá si not'a. Atunci vomu vedé ce cuprinde. Astadi ne interesé za numai atât'a: eventualitatea unei ocupatiuni de-si nu este esprimata este pusa in perspectiva sub masc'a mesuriloru energice, cari puterile se voru vedé necessitate a le luá, déca cum-va pacificarea nu s'aru puté realisá cu vorbe blande. Dara, totu din Parisu se scrie: Pórt'a nu va vrea sa scie de propunerile pacifice ale celoru trei puteri si atunci? . . . . .

Din Londonu se telegraféza de nou (26 Maiu) ca Angli'a nici intr'unu modu nu vrea sa ia parte la pasii puteriloru in Constantinopole.

O telegrama din Constantinopole dela 26 Maiu asecura ca guvernulu turcescu va face o incercare de a aduce pe bulgari la ascultare prin o proclamatiune. Pâna va face guvernulu incercarea acést'a revolutiunea turcésca, dara „pacinica,“ ia si ea dimensiuni. Softele (studenti de teologia musulmana) lucra din tóte puterile pentru introducerea unoru reforme in statulu turcescu si pentru reducerea listei civile a sultanului. Unde se voru sfersí „reformele softeloru“ este o enigma pentru tóta lumea, chiaru si pentru cea diplomatica.

Despre revolutiunea bulgara dice „Republ. fr.“ ca este mai estinsa decum se spune si se scrie. Traci'a si totu tienutulu bulgarescu dela Dunare este inarmatu; insurgentii suntu bine organisati, au oficieri buni din diversele tieri slavice si suntu inarmati cu arme serbesci si rusesci.

Din Muntenegru a inceputu in dilele din urma a suflá altu ventu fatia cu asigurârile cele dese de stricta neutralitate de mai nainte. Regimulu de acolo este fórte neliniscitu pentru gramadirea de trupe turcesci la fruntari'a sea sudu-vestica si preste scurtu tempu 'si va aduce gravaminele sele naintea puteriloru.

Alegerile pentru camer'a Romaniei suntu escrise pe 10—21 Iuniu n.

Cetimu in „Voc. Cov.:

Apreciatiunile diareloru straine asupr'a resultatului conferintieloru dela Berlinu varieza. In mijloculu acestoru contradictiuni ne e dificilu a distinge adeverulu. Ne marginimu dar' a pune sub ochii lectoriloru diferitele comentarii a diuareloru. Astfeliu „Journal des Débats“ dice in modu ironicu:

„Nu cunóscemu inca cuventulu finalu alu conferintieloru dela Berlinu, inse revelatiunile facute de telegrafu permitu sa ne tememu ca intalnirea celoru trei cancelari n'a produsu tóte resultatele pre cari Europ'a erá in dreptu a le asteptá. Se pare ca, dupa ce se va remaniá not'a Andrassy, se va adresá Portiei o nóua cuventare, si pentru cá sa o póta mai bine ascultá si meditá se va cere insurgentiloru sa binevoiésca a consimtí la unu armistitiu de dóue luni. Cunóscemu valórea acestei diplomatii móle; ea a fostu dejá probata, si amu avutu ocasiune a ne minuná de ea. Cându bolnavulu sufere tare, este adormitu cetinduise protocóle; efectulu este neindoiosu. Dar' cându se trediesce bolnavulu nu e mai bine; din contra. Cris'a 'si reiá cursulu seu, nu 'si intrerupe pustiirile sele interióre. Se anuncia ca se va cere si adesiunea celorulalte puteri europene. E probabilu ca puterile voru respunde ca remediulu este inonfensivu, muietoriu chiaru si ca se póte aplicá fâra a se espune la remuscarea ca s'a ucisu bolnavulu prin imprudentia séu prin escesu de audacia. Dar' responsabilitatea, ori-ce s'aru intemplá, trebuie sa apartiena doctoriloru cari s'au intrunitu la consultu pre tiermurile Spreei si cari au redigiatu ordonanti'a.“

Si aiure scrie:

„Se anuncia din Berlinu ca conferintiele dintre cei trei cancelari s'au terminatu. In acestu tempu afacerile din orientu paru a se strică din ce in ce, si interventiunea efectiva a restului Europei a devenitu mai indispensabila cá totu-déun'a. S'a decisu, se dice, la Berlinu numirea de comissiuni miste de controlu in Bosni'a si Erzegovin'a. Fórte bine, inse aceste comisiuni nu voru avé autoritate reala si putere decâtu déca voru fi, la trebuintia, sustienute de forti'a armata. Gazet'a Germaniei de nordu despera de a vedé resolvandu-se cestiunile pendente in modu pacificu, si in acel'asi articulu esprima speranti'a ca pacea se va mantiené .... inse pacea nu esista in Turci'a, si e vorb'a de a o restabilí. Cum? acést'a e intrebarea care s'a pusu dela inceputulu evenementeloru si care pâna astadi nu s'a resolvatu. Departe de a merge spre o solutiune, se pare ca s'au indepartatu de ea pe fia-care di mai multu...“

In „Bulletin français“ cetimu:

„Se anuncia din Berlinu ca cei trei ministri ai Rusiei, Germaniei si Austriei si-a terminatu conferintiele, si ca au comunicatu ambasadoriloru mariloru puteri memoriulu ce au redigiatu. Ambasadorii Franciei, Angliei si Italiei voru supune acésta nota, care reguléza conditiunile in cari va avé locu intervenirea puteriloru in orientu, la aprobarea guverneloru loru respective. Déca puterile semnatóre a tratatului de Parisu din 1856, si constituite prin acestu tratatu garante a intregitâtiei imperiului otomanu, voru dá adesiunea loru la díferitele articole din acestu memoriu, se póte sa fia convocate la o conferintia generala. Nimicu nu s'a decisu inca relativu la dat'a séu form'a intrunirei.“

O telegrama adresata din Berlinu diuarului „Daily Telegraph“ confirma in termini aprópe identici noutatea data de „Bulletin français.“

Totu acel'asi diuaru publica o alta telegrama ce i s'a adresatu din Vien'a in acesti termini:

„Din scirile semi-oficiale ce s'au publicatu resulta ca intielegerea dintre cele trei puteri a nordului in vederea mesuriloru ulterióre ce au a se luá pentru reprimarea insurectiunei din Turci'a póte fi de pre acum pre deplinu asigurata, nu numai in principiu ci si in detalie.“

„Times“ si densulu publica nisce telegrame cari contienu acelesi informatiuni.

„Il Diritto“ din Rom'a asemene anuncia ca intre ministrii afaceriloru straine a Germaniei, Rusiei si Austriei, cum si ambasadorii Italiei, Angliei si Franciei la Berlinu, s'a stabilitu acordulu celu mai complectu.

Cetimu in „Tromp. Carp.“:

„Aflâmu, ca d. ministru de esterne, M. Cogalniceanu, aru fi denunciatu tractatulu de comerciu incheiatu cu Austro-Ungari'a, si ca aru avea intentiunea seriósa a retrage si proiectulu conventiunei comerciale cu Russi'a, propusu camerei in sessiunea trecuta. — Dâmu sub reserva acésta scire.

Diet'a Ungariei.

La 19 Maiu s'a inceputu discussiunea parlamentara asupr'a proiectului de lege despre cassarea jurisdictiuniloru a cetâtiloru celoru mici.

Referentulu Gullner recomenda in numele comisiunii administrative acceptarea proiectului de lege, de vreme ce cele 47 orasie mici (cari au mai putienu de 12,000 locuitori) detragu comitateloru puterea, asiá incâtu nici comitatele nici aceste orasiele mici neaternate nu au fortie de ajunsu pentru administratiune.

Ed. Zsedényi dice, ca ministeriulu actualu, cá si ministeriele precedente, vrea sa traga orasiele in sfer'a postestâtiei guvernamentali, si de aceea sterge 47 jurisdictiuni, pentru a micusiorá afacerile potestâtiei centrale, de-si e unu faptu cunoscutu de toti ca priveghierea asupr'a celoru 47 orasie ce se voru incorporá comitateloru nu cere nici ostenél'a ce o pretindea singurulu orasiu Hold-Mező-Vasiarheiu.

Asertiunea din motivarea ministrului, ca acést'a incorporare se face din consideratiuni de crutiare, se combate prin fapte evidente. Administrarea de pâna acum a cetâtiloru n'a costisatu pe statu nici unu cruceriu si contributiunea comunale fu totudéun'a mai mica de câtu in fia-care din comunele orasienesci mari, precându din contra spesele de supraveghiere, de politiie si cladire a drumuriloru dupa cei 227.580 lucuitori ce inpoporéza cele 47 orasie ce se voru cassá se voru urcá celu putienu cu o diumetate milionu mai susu. Pentru acestu modu de crutiare tiér'a de siguru nu va fi multiemitóre. Chei'a propusa de ministru, dupa care jurisdictiunea se va tiené numai in cetâti cu locuitori preste 12.000, nu e de locu indreptatita. Articululu de lege XXIII din 1848 a determinatu acestu numeru numai pentru numirea cetâtiloru mari si mici, dara cá conditiune a administratiunii autonome acést'a cheia e arbitrara si unilaterala, de vreme ce averea, cultur'a locuitoriloru si insemnatatea comerciale a cetâtiloru respective suntu nisce factori pentru selvadministratiune, cari merita mai multa atentiune.

Cetatiénulu din orasie numai fórte raru póte parasí orasiulu, in care locuesce, si ocupatiunea, din care traiesce, pentru a participá la adunârile comitatense. Dupa ce se va acceptá acestu proiectu de lege voru trebuí numai putieni ani, pentru a se constatá prin esperintia, ca cetâtile desbracate de jurisdictiune, cari pâna ací se administrau pe sine spre prosperarea tuturoru cetatieniloru de sute de ani, voru scapetá in industrie si comerciu. In fapta positiunea cetatienimei orasienesci din Ungari'a e unica in feliulu seu, câci precându ea in celelalte imperie civilisate din Europ'a, cá unu factoru puternicu alu progresului, e scutita si influinti'a ei politica asigurata, in Ungari'a togm'a representantii liberalismului nu se simtiescu chiamati a promová influinti'a politica a cetatieniloru. Din acestu motivu oratorulu propune: Ministeriulu sa presente in sessiunea de tómna unu proiectu de lege, care dispune sistarea numai a aceloru orasie cari nu au vitalitate.

Ant. Molnár nu voiesce sa vorbésca de interesulu natiunalu, de desvoltarea istorica, câci atunci aru puté dice, ca din punctu de vedere alu interesului natiunalu abiá se va puté justificá, cá d. e. unu orasiu, care in mijloculu poporatiunei române e focalariulu inteligintiei magiare, sa se desbrace de drepturile sele, ceea ce n'aru puté serví de incuragiare pentru orasiele ce se afla in asemene stare. Reformandu in interesulu administratiunei, trebuie sa taiâmu tóte ramurile uscate si bolnave dara nu pre cele tinere sipline de viétia, prin care mesura se pune desvoltârei orasieloru o stavila mare. De aceea oratorulu propune acestu proiectu de resolutiune: Cas'a se enuncie, ca proiectulu de lege se reiépta la comissiunea administrativa, spre a se prelucrá in acelu intielesu, cá numai acele orasie sa se desbrace de autonomi'a loru, a câroru administratiune nu corespunde postu-

---

O luna la baile dela Puciós'a.

I.

Se apropie unu anu de cându indemnatu de câtra câti-va doctori amici plecai din Bucuresci cu scopu de a petrece o luna la cunoscut'a statiune balniara dela Puciós'a. Nu visitasemu nici odata acésta localitate; in partea locului nu trecusemu mai departe de Târgoviste. Fiecine dara intielege ca interesulu sanatâtii pe de o parte, placerea de a cunósce unu coltiu alu tierei pe de alt'a contribuiá a me face sa fiu nerabdatoriu.

Pornitu din capitala cu trenu de diece óre diminéti'a, la statiunea Ghergani amu luatu diligentia si pe la trei óre eramu la Târgoviste. Caletori'a acést'a nu oferesce mai nici unu interesu pitorescu: o câmpie siasa, intrerupta pe alocurea de câtra o padure; câte-va sate a câror'a aparintia denotá strimtorarea locuitoriloru; câte o cârcima, statiune de vigóre a deligintieloru si birjeloru, nu suntu lucruri care potu interesá pe unu individu care caletoresce cu scopu de a se distrá. Din norocire ca monotoni'a câmpiei nu tiene multu. Caletoriulu nici nu baga de séma de cându a plecatu si zaresce dejá interesantulu orasiu Tergovistea, odinióra gloriosulu csaunu alu Domniei Române. La vederea vechiei capitale a tierei românesci unu respectu plinu de admiratiune te cuprinde; mintea ti se rapórta cu mândrie câtra acei tempi de glorie si de marire nationala.

De abiá intra caletoriulu in orasiu si se incredintiéza ca a sositu intr'o vechia si ilustra cetate: ruinile bisericiloru, ale palateloru suntu atâtea documente, respectate mai multu de tempu de câtu de ómeni, cari atestéza vechi'a glorie a acestui orasiu. Metropoli'a zidita la 1515 de Mateiu Basarabu; biseric'a domnésca ridicata de Petru Cercelu la 1584 in vecinatatea carei'a se afla multime de ruine ale palaturiloru domnesci, Chindi'a, acelu turnu maretiu care se zaresce din departare, suntu intre altele, monumente care atragu atentiunea caletoriului. Déca noi românii de astadi ne-amu fi deprinsu a tiené mai de aprópe la totu ce ne aduce aminte glori'a stramosiasca; déca aru fi petrunsu mai adencu in animile nóstre convictiuni despre respectulu ce datorimu trecutului, negresitu ca Târgovistea aru fi pentru noi unu locu de pelerinagiu nationalu. Si intr'unu tempu cându impregiurârile nu ne-au permisu c'amu de multu a ne destinge, a dá semne de óre-care energie, póte ca amu avé trebuintia sa mergemu a ne reotielí in midiloculu aceloru remasitie care ne aducu aminte dilele de glorie ale patriei. Cestiune de deprindere, cestiune de educatiune; in totu casulu deprindere nenorocita, educatiune necompleta, de óre-ce celu de intâiu articolu alu crezului nationalu este respectulu câtra trecutu si câtra tóte documentele si remasitiele cari ni-lu reamintescu.

Doriamu sa visitezu cu deamaruntulu totu orasiulu, sa mai revediu monumentele sale insa reservându-mi a revení dela Puciós'a, pornii cu unu birjaru omenitu.

Esindu din orasiu treci Ialomiti'a pe marginea cârei'a se afla o gradina de preumblare a târgovisteniloru, grâdina care, déca aru fi mai bine ingrigita, mai artisticu arangiata, aru fi unu parcu din cele mai frumóse. De ací inainte pe o siosea fórte bine intretienuta, caletoresci pe lunc'a Ialomitiei avendu la drépt'a si la stâng'a unu lantiu neintreruptu de coline, unele mai pitoresci cá altele. Scapatu de monotoni'a câmpiei, de arsiti'a ardietóre a sórelui; atmosfer'a erá, mai recorita, calea mai umbrita, peisagiulu pre câtu se póte de desfatatoru. O plóie merunta care parea ca trece prin sita da si mai multa viétia, insufletiea vegetatiunea óre cum palita de o caldura de 28 grade.

De abiá treci podulu si la drépt'a dai de o frumósa aleie compusa din paltini, artiari si alti copaci care conduce la Monastirea Délului, unu altu monumentu istoricu alu româniloru; zaresti ascunsu intr'o vale monastirea Viforiti'a. O ghirlanda de vii care incepe din susu de monastirea Délului, incununéza colinele de ací inainte si pâna pe la satulu Dolani, acést'a este podgori'a Târgovistei. La drépt'a si la stâng'a sioselei livedi de pomi roditori si mai cu séma de pruni me prevestea ca me aflu in romantic'a si avut'a regiune a colineloru nóstre. Dela Dolani inainte, cându mai urci, cându mai cobori; peisagiulu devine din ce in ce mai romanticu. Frumusieti'a colineloru; maiestósa panorama a Carpatiloru avendu in frunte muntele Loaot'a, 'ti presinta unu tablou fermecatoriu. Ai dorí sa te mai opresti, sa te mai bucuri de câte o localitate privilegiata; insa neinduplecatulu birjaru mâna fâra crutiare si-ti repetédia la fie-care minutu ca trebuie sa ne grabimu cá sa nu ne apuce nóptea pe drumu. Vorbe birjiresti, câci pe la cinci óre si jumetate, inainte de apusulu sórelui, eramu in comun'a Podurile pe care se afla bâile dela Puciós'a. Intrându in satu dedemu preste unu sboru, preste o lume vesela care mâncá, bea si cântá cum se face pe la sboruri. Atunci 'mi esplicaiu pentru ce birjarulu me indemná la drumu; bietulu crestinu ii erá téma sa nu se sfârsiésca sborulu fâra densulu.

II.

Satulu Podurile de susu in prijm'a cârui'a se afla bâile dela Puciós'a, lateloru unei administratiuni bune, cari n'au de ajunsu venitu si puteri intelectuali pentru a duce o administratiune autonoma.

Benj. **Kállay** aduce in numele partidei senyeiane unu proiectu de resolutiune, prin care se cere reieptarea de nou a proiectului de lege ministerialu la comissiunea administrativa spre a se prelucrá din nou.

M. **Hegyessy** din stâng'a estrema accepta proiectulu ministrului Tisza.

B. **Lucaciu** respinge proiectulu, a cârui principiu fundamentalu e gresitu. Nu se póte luá numerulu locuitoriloru de criteriu alu vitalitâtiei unui municipiu; pentruca o jurisdictiune cu 5000 locuitori póte avé vitalitate, pre cându alt'a cu 12,000 loc. nu póte esistá. Alb'a-Iuli'a, Gherl'a, Elisabetopolea corespundu tuturoru conditiuniloru de autonomia si se potu sustiené cu onóre. Transilvani'a e celu mai nemultiamitoriu terenu pentru óre-cari idei administrative de predilectiune. Nesuinti'a de a restabilí o uniformitate intre Ungari'a si Transilvani'a se va puté resbuná, trebuie sa recunóscemu necesitatea de a se face o deosebire intre aceste dóue tieri. Oratorulu termina cu dorinti'a, cá consecuenti'a acceptârei acestui proiectu de lege sa nu fia perderea suprematiei magiare in Transilvani'a, care s'a eluptatu cu atâte greutâti.

L. **Horvath**: Contrarii proiectului se plangu asupr'a perderei drepturiloru ce se detragu cetâtilora mici. Ce feliu de drepturi suntu aceste? Intréga perderea se reduce la detragerea dreptului politicu de discussiune. Esista mai departe temerea ca elementele sanatóse ale administratiunei orasienesci se voru perde prin incorporarea orasieloru la comitate, precându togm'a din contra prin impreunarea puteriloru cari pâna aci au fostu despartite se va sporí increderea in comitatu si se va intarí insusi comitatulu. Oratorulu recomenda proiectulu care semnifica unu adeveratu progresu pre terenulu administratiunei.

L. **Mocsáry** combate si respinge proiectulu de lege.

Ministrulu presidentu **Tisza** dice ca a luatu in proiectulu seu nu numai numerulu poporatiunei ci si venitulu. Ori se ia numerulu poporatiunei, ori venitulu, ori in fine proportiunea de cultura, un'a e siguru, ca totu-déun'a va decide la acordarea dreptului unu plus séu unu minus in proportie micu; dreptu aceea eu aflu ca numai o combinatiune a factoriloru singurateci e corespundietóre si acést'a s'a facutu in proiectulu acest'a, pre care lu recomendu spre acceptare.

Dupa ce mai vorbira unii pentru proiectulu lui Tisza altii pentru celelalte propuneri se inchide siedinti'a casei de adi, fiindu tardiu, si mâne se va continuá desbaterea generale.

Discursulu

dlui Al. Lahovari tienutu in siedinti'a dela 30 Aprile a camerei Române.

Domniloru! intr'adeveru, dupa cele rostite asiá de bine de principele Dim. Ghic'a i'mi remane fórte putiene de disu. Positiunea este clara intre noi si dnii ministri; nimeni din noi unu momentu n'a hesitatu sa créda, ca venirea actualului ministeriu insemnéza nu numai disolutiunea acestei adunâri, — câci acést'a este unu faptu incidentalu; — dar' insemnéza trecerea puterei administratiunei tierei dela unu partidu la altulu. Lucru fórte naturalu. Partidulu conservatoru, care intr'unu tempu de siepte ani, séu celu putienu de cinci ani in modu continuu a guvernatu acésta tiéra, astadi a caditu dela putere; partidulu opusu, dupa mersulu naturalu alu lucruriloru, este pe acele banci. Partidulu acest'a s'a intitulàtu liberalu-, natiunalu si altele Acum, dloru, ce amu cerutu noi dela acestu guvernu? Amu cerutu increderea in noi? Dar' noi nu avemu increderea in d-loru. Acést'a o sciu d-loru prea bine. Si este legitimu, ca, neavendu noi incredere in d-loru, nici d-loru sa nu aiba incredere in noi. Prin urmare fatia cu guvernulu de astadi, cari suntu relatiunile ce le putemu avea? Nu póte fi decâtu o singura solutiune: rostirea franca a sentimenteloru reciproce cari ne animà pe unii fatia cu cei-lalti. Dá dloru, pentru ce guvernulu n'a fostu corectu din primele momente ale venirei sele in cârm'a statului? De ce a cautatu sa dosésca din sinulu adunârei?

De ce nu a pastratu celu putienu bun'a cuviintia? De ce nu a venitu in fati'a acestei adunâri, cá sa ne rostimu fia-care cu lealitate? D-loru, suntu, cari se radima pe micile midilóce, fiindca credu in micile sentimente. Ce e probabilu sa-si fi disu ministeriulu? Amu legile financiarie la senatu, nu amu tempu sa le potu votá in dóue, trei dile; insa acele legi suntu necesarie, câci fàra densele creditulu statului e caditu, iscalitur'a tierei e protestata; acele legi pe cari le-amu combatutu prin presa si dela tribuna cându eramu in opositiune, astadi suntu bune si necesarie, fiindu ca suntu la guvernu. Insa nu trebue câte-va dile pâna le vomu cere dela senatu; senatulu póte sa le amendeze, si atunci trebue sa venimu la camera, care va dice póte: nu ti-le votâmu cum voiesci, mai bine voimu sa se protesteze iscalitur'a tierei, sa scada tóte efectele Romaniei, la jumetate si cu acést'a sa se imputieneze la jumetate averea tierei, decâtu sa ve dâmu aceste legi; avemu sa ve dâmu blamu si cá sa scapati aveti sa ne disolvati inainte de a avea legile votate de noi; sunteti in mân'a nóstra, avemu sa impingemu dreptulu nostru pâna la estrema . . . cum a-ti facutu voi de câte ori v'a fostu datu a pune in balantia interesele tierei cu cuviintiele partidei vóstre.

Dloru! ne-ati judecatu reu; ne-ati judecatu dupa procedur'a d-vóstra politica. Trebuiá sa cunósceti partidulu conservatoriu, unii fiindu ca l'ati combatutu cu energia si altii fiindu ca l'ati parasitu . . . (aplause). Nici odata partidulu conservatoru nu a avutu asemenea procedare. Noi amu voitu sa fiti corecti, sa fiti cuviinciosi, sa respectati constitutiunea: acést'a amu voitu si nimic'a mai multu.

Dupa cum a disu unulu dintre cei mai onorabili membri ai partidului conservatoru, care nu si-a sfasiatu credintiele sele, ori-ce nemultiamiri personale a pututu sa aiba, noi suntemu ací la dispositiunea d-v. pentru legile financiarie. Déca senatulu le va amendá, ve-ti vení la noi si in lealitate discutandu, le vomu votá déca va fi trebuintia fàra nici o preocupatiune personala séu politica, si a dóu'a di dupa votulu nostru ne vomu despartí, lasandu tiér'a sa judece actele nóstre, sa judece faptele d-vóstre, déca voiesce séu déca póte sa judece.

Dloru! asupr'a programului d-v. nu avemu nimic'a de disu. Acestu programu este cá tóte programele: frasele resunatóre, promissiunile numeróse. Atâtu acestu adeveru este de mare, incâtu dlu Epurénu nu s'a ostenitu nici chiaru sa improspeteze stilulu. — Intalnescu intr'ensulu o vechia cunoscintia, o frasa din programulu seu din anulu 1870, alu cârui autoru suntu eu. Dlu Epurénu mi-a facutu onórea sa o reproduca. Acésta frasa e urmatórea: „Maioritâtile facu ministeriele, iér' nu ministeriele facu maioritâtile.“ Eu suntu parintele acelei frase; insa fiindca atunci amu facut'o in asociatiune cu dlu Epurénu, ea este si proprietatea d-sele, si-i daruescu si partea mea de proprietate. Asiá este. Maioritâtile facu guvernele, pe câtu tempu va fi in vigóre Constitutiunea si regimulu parlamentariu. Dar' guvernulu trecutu nu s'a conformatu óre acestei axiome politice? Pre câtu tempu densulu a avutu maioritate in camera si in senatu, a statu pe acele bance si nu s'a retrasu; si cu ori-ce guvernu, câtu va fi acésta constitiune si Mari'a Sea Domnitoriulu care este singur'a garantia pentru respectarea ei, ve declaru ca lucrurile se voru petrece totu asiá. Nici unu guvernu nu se impune tierei. Póte ca guvernulu pre care dv. l'ati criticatu in tempu de cinci ani, are si elu meritele sele; póte a facutu si elu ce-va pentru acésta tiéra, si cându acelu guvernu nu va fi facutu in totu tempulu seu decâtu independinti'a in relatiunile esterióre, acelu dreptu suveranu de a regulá prin conventiuni interesele sele internatiunale acele tratate pe picióru de egalitate incheiate cu mai multe puteri mari vecine, totu aru fi fostu destulu, pentru cá sa lase o neperitóre aducere aminte!

Diceti d-vóstra, ca acelu guvernu n'a facutu decâtu gresieli. Viitoriulu va judecá intre noi, lui i incredintiâmu aperarea fapteloru nóstre: insa cându maioritatea legala a unui corpu constituitu nu ne-a mai spriginitu, noi ne-amu retrasu la momentu.

Acum, ce se dice in program'a citata de d-vóstra? Ea e fórte frumósa. A disu principele Dim. Ghic'a ca noi o cunóscemu, o credu; eu o cunoscu si mai bine fiindu ca amu gasitu si câte-va frase scrise de mine. In ea gasimu economii fàra jignire a servitieloru, bani multi fàra imposite, tóta lumea fericita; tieranulu plinu de bunuri, ploile si sórele la tempu; administratiunea independenta; tóte-'su frumóse . . . harthí'a rabdatóre nu a protestatu, câci e invetiata cu asemenea cuvinte. Fórte bine; intre d-v. suntu si persóne onorabile, cari voru putea: póte ca evenemintele voru fi mai putienu severe cu d-vóstra, tempulu póte va fi mai putienu rigurosu. Ati spusu in jurnalele d-v. ca venirea d-v. la ministeriu e insocita de abundantia, ca ceriulu ne-a zimbitu, ca indata a ploatu . . . acést'a insemnéza cele siepte vaci grase dupa cele siepte slabe ale Egiptului . . . (ilaritate). Prea bine. Sa ve fia ceriulu mai indulgentu decâtu nóue. Acesti cinci ani au fostu fórte nenorociti pentru noi, si fórte grei prentru toti. Pre lânga dificultâtile ce intempina unu guvernu, pre lânga cele fórte numeróse mostenite dela unii din d-vóstra, noi ne-amu luptatu cu nisce ani grei de totu; tóta lumea a fostu nemultiamita; fiindca tiér'a nóstra este mai multu séu mai putienu seraca, fiindu numai agricola, acesti ani au saracit'o si mai reu incâtu lumea a fostu reu dispusa. Cându cine-va n'are parale critica, cu amaraciune faptele guvernului, maresce reulu si binele nu-lu mai vede.

Sa dea Dumnedieu cá tempulu pentru d-v. sa fia mai fericitu: acést'a va fi bine si pentru d-v. si pentru noi chiaru, si eu unulu a'si voí cá d-v. sa stati 10 ani la putere, cá 10 ani tiér'a sa fia in abundantia. Déca primiti acésta tocméla suntu gat'a a o subscrie. Prin urmare, noi ve putemu dispensá de tóte acele cuvinte pompóse intrebuintiate in programulu d-vóstre.

Ati mai promisu unu lucru, si ati fi facutu fórte bine sa taceti. Ati promisu libertatea alegeriloru; erá mai bine sa nu vorbiti de acést'a, cându

---

face parte din comun'a Podurile dimpreuna cu alte catune dimpregiuru. Vecinatâtile cu care se hotaresce suntu spre resaritu: Valea lunga si verfurile: spre apusu Puciós'a satului; spre média-nópte Sierbanescii si spre média-di satulu Branestii.

Satulu este situatu pe tiermulu stângu alu Ialomitiei, pe o vale din cele mai resfatiate si intr'o positiune din cele mai romantice. Amu locuitu in multe vâi de munte insa in nici un'a nu mi s'a parutu a fi mai la adapostu, in nici un'a n'amu respiratu unu aeru mai curatu si mai potolitoriu. Lucru se esplica, de óre-ce acésta localitate este adapostita din tóte pârtile cu coline inalte, afara de partea de média-di care este deschisa.

Populatiunea este de 270 familii asiediate in 350 case si se compune din 300 barbati, 350 femei si 950 copii. Se indeletniceste cu agricultur'a si unii dintre locuitori facu negotiu cu tiuic'a prin tiéra, iéra altii transportéza cherestea dela munte in diferite localitâti. Nici unu strainu nu s'a potutu pripâsí pe aici. Toti pravaliasii din satu, cârcimari, bâcani, meseriasi suntu români.

Dóue treimi din capii de familie suntu mosineni, neamu din neamu; o singura treime se compunea din clacasi la 1864; acestor'a li s'a datu 607 pogóne impârtite intre 5 fruntasi, 55 midilocasi si 100 cu mânile.

In deobste starea materiala a locuitoriloru mi s'a parutu multiamitóre. Infatisiarea, portulu, locuintiele, hran'a, incredintiéza pe caletoriu ca se afla intre ómeni care traiescu in óre-care resfatiare. Nu dicemu ca n'au nevoi; si care nu are pe lumea acést'a? Dara in comparatiune cu Bezdalui si alte sate, locuitorii din Poduri stau câtu se póte de bine. Eftinatatea materialului de constructiuni le permite a-si face case fórte bune cu putiena cheltuiala. Câte case tieranesci cu câte trei si patru odai construite in asiá conditiuni ca face pe orasieni sa ramnésca.

Satulu Podurile de susu, este strabatutu de o siosea principala si de alte mici sioseluti. Casele suntu construite pe marginea sioseleloru. Fie-care locuintia 'si are livedea sea, mai mare ori mai mica, dupa putere, de pruni si alti pomi roditori precum meri si peri. Casele suntu construite din piatra si caramida acoperite cu sindila. Mai tóte de o aparintia cocheta suntu bine impartite pentru locuitu.

Modulu de vietiuire, din câte amu potutu observá, este simplu si cumpetatu. Barbati, femei si copii suntu imbracati bine, curatu si cochetu.

Duminec'a la hora costumulu femeiloru te incredintiéza ca pe ací tienu inca ómenii la portulu stramosiescu. Iile cusute cu multa arta; maramele, velnicile si alte accesorii ale vesmintelui dovedescu ca aceste voinice si frumóse muntene se indeletnicescu cu tiesutulu si cusutulu, industrii pretióse mostenite dela pârintii loru. In dilele de lucru sgomotulu caracteristicu alu argeleloru; crescerea gândaciloru de matase; topitulu cânepei incredintiéza pe trecatori ca acea casa este inca casa românésca care tiene sa-si indestuledie tóte trebuintiele si sa alerge la tergu fórte raru.

Ómeni femei si copii lucréza tóta septamân'a. Rare-ori mi s'a intemplatu a vedea in diu'a de lucru pe cine-va stându cu mânile in sinu, séu barbati perdiendu-si tempulu si sanatatea pe la cârcimi. Beau ómenii dela Poduri; petrecu, cum trebuie sa petréca totu omulu care a muncitu septamân'a intréga; insa, lucru demnu de lauda, nici in dilele de serbatori, nici la sboru, n'amu avutu durerea a vedea cá in alte sate ómenii caditi de beutura. Asiediati pe laviti'a cârcimei in dilele de serbatóre cei mai betrâni béu câte unu ciocanasiu de tiuica si privescu cum se desfatéza flacâii si fetele intorcându hor'a séu tragându brâulu ori batut'a. Petrecerile loru mi-au placutu, m'amu multiamitu in sufletulu meu, câci inca odata suntu petreceri de ómeni cu deprinderi bune.

(Va urmá)

pe aceeasi banca ve gasiti trei ómeni: Dlu Epurénu, Brateanu si Cogalnicénu, cari v'ati criticatu unulu pe altulu, si v'ati acusatu de cele mai mari pressiuni in alegeri, v'ati aruncatu cuvinte grele, ingerentia, bande de retevee, coruptiune si altele, si astadi veniti câte-si trei impreuna sa ne promiteti ceea ce fia-care in parte nu a-ti datu! . . . (aplause).

D-v. cum voiti cá eu unulu sa ve credu, cându vorbiti astfeliu prin programulu d-v. cându d-v. nu ve credeti unulu pe altulu? (aplause) . . . Prin urmare, de ce ne mai vorbiti de asemenea lucruri!

Sa ve spunu eu acum ce ve-ti face d-v. in alegeri.

Ve-ti face ce ve-ti putea, pentru cá sa striviti partidulu opusu: noi vomu luptá contr'a d-v. cu ce vomu putea si noi, cu amicii pe cari i vomu avea. Nu scimu, déca in acésta lupta vomu isbutí noi séu d-v., acést'a e cestiune de viitoriu; insa, prevestescu unu lucru: isband'a d-v. in alegeri e probabila, deórece aveti pe acea banca trei capacitâti cunoscute in acésta materia; si un'a aru fi fostu de ajunsu.

Ve-ti avea dar' maioritatea atâtu in camera câtu si in senatu. Acést'a e probabilu, insa cestiunea nu este ací. Durat'a d-vóstra aterna de modulu cum ve-ti usá de acestu succesu. Sa dea Ddieu sa fiti bine inspirati pentru tiéra si fia-care din d-v. care veniti din partide, asiá de diferite si asiá de opuse sa lasati la o parte relele deprinderi ce le aveti; si sa nu puneti in comunu decâtu partea buna a fia-cârui partidu ce representati; sa nu faceti in realitate ceea ce pe nedreptu a-ti acusatu pe altii ca facu, sa lucrati in fine pentru binele si prosperitatea acestei tieri si noi ve declarâmu ca chiaru retrasi in viéti'a privata ne vomu asociá prin sincerile nóstre urâri la totu ce ve-ti face bine pentru patri'a tuturoru (aplause).

d. „T. C.“

Varietâti.

⁂ Escelenti'a Sea Episcopulu rom. cat. Mich. Fagarasy a plecatu ieri din Sabiiu.

⁂ Dupa o telegrama ce a sositu alalta-eri aici, aflâmu ca F.Z.M. Iohn, capulu statului majoru, a muritu la Vien'a Joi in 25 Maiu n. Mórtea a fostu grabnica.

⁂ Palaczky renumitulu si eruditulu istoricu alu cehiloru si barbatu politicu a muritu Vineri in 26 Maiu in alu 78 anu alu vietiei sele.

(†) Iosifu Hain polieriu, unu barbatu cunoscutu in cercuri departe a muritu in 24 Maiu n.

⁂ Rectoru la scólele evang. luter. din locu s'a alesu profesorulu Mauritiu Guist cu 13 voturi din 23, celelalte le-a capetatu conrectorulu prof. I. Klein, care renunciase de mai nainte de a intrá in candidatiune.

⁂ Deputatulu dietalu Iuliu Petricu si-a depusu mandatulu. Comitetulu centralu electoralu din comitatulu Carasiului a decisu a escrie alegere noua in cerculu Zorlentiului pre diu'a dela 6 Iuniu n.

⁂ Statutu aplacidatu. Ministeriulu reg. ung. de interne sub Nr. 21432 a. c. a aplacidatu statutulu comunei Sabiiului pentru infiintiarea unei casse generale pentru bolnavi.

⁂ Detaiuri dela inmormentarea lui Jules Michelet. Ór'a inmormentârei erá fipsata pre 12 la amédi. De mai nainte inse erá o multime naintea locuintiei mortului; totu asiá de tempuriu, venira deputatiunile dela diversele universitâti francese si din strainatate. Locuinti'a repausatului erá dupa dorinti'a sea esprimata in viétia, decorata cu flori si paseri cantatóre. Tempulu celu aspru facù locu unui tempu frumosu de primavéra. Carulu funebru erá simplu; cosciugulu erá acoperitu de o multime de cununi si guirlande de flori; cea mai mare erá provediuta la mijlocu cu unu medalionu a legiunei de onóre si cu inscriptiunea: *A Michelet l'Italie reconnaissante.* Punctu la 12 óre conductulu a plecatu spre cimeteriu. Coltiurile draperiei aternate dela cosciugu le au purtatu dela Rue d'Assas pâna la Bastille doi studenti francesi, unu studentu italianu si altulu românu (Rosetti). Dela Bastille pâna la Père Lachaise studenti dela scól'a normala (pedagogiu), dela facultâtile din Montpellier, Nancy si Montauban, in fine dela pórt'a cimeteriului pâna la mormentu eruditii si academicii Ed. Laboulaye, Bersot, Mignet si Havet. Conductului urmara corpulu profesoriloru dela Collège de France, deputatiuni din Itali'a, Spani'a, Romani'a si dela emigratiunea polona, la 6000 studenti din Parisu, Lille, Montauban, Montpellier si Nancy; representanti de ai pressei, de ai Alliantiei religióse universale, de ai institutului de drepturi si de medicina si in fine o multime mare de adoratori ai defunctului. La mormentu au tienutu discursuri funebre Bersot, Laboulaye, Havet si scolariulu defunctului de odinióra, Jules Quicherait si altii. Inmormentarea se terminà la 4 óre.

⁂ Brum'a din Maiu a stricatu fórte multu si in pârtile Ternâviloru si Secuimei. — Din Ungari'a vinu sciri din multe pârti, ca si secârile au patimitu fórte tare, cá si in unele pârti ale Transilvaniei.

⁂ Esundâri in Croati'a si Slavoni'a. Din Agram se scrie ca fluviulu Sav'a si riurile laterale au esundatu. Comunicatiunea este intrerupta. Totu asiá se scrie din Sissek. Pagubele causate suntu enorme.

⁂ Incendiu. „Hargita cea betrâna“ arde. Asiá se scrie din Csik-Szereda si se da cu socotél'a ca foculu este pusu de o mâna reutaciósa, pentruca padurea a inceputu a arde dintr'odata pre 10—15 locuri.

* Adresa minunata. La post'a de aici este o epistola, carea nu se póte inmanuá, cu urmatórea adressa: „Nagy-Szeben 23 vász zászlohoz czimerén“ (La Sabiiu pre marc'a batal. 23 de venatori). Cuventulu „vász“ se pare a fi o prescurtare din „vadász.“ Dara pre cine va fi intielegendu tramitiatoriulu sub „czimerén,“ numai elu póte sa scie; ori póte ca n'a vrutu se mai scie si domnii dela posta cui este adresata epistol'a.

⁂ Unu nou periculu pentru semanaturi. Lui „K. N.“ se scrie din Dobr'a, comitatulu Hunedórei, urmatórele: „In dilele aceste amu facutu esperintia infricosiata. Vermi mici negri au tabaritu asupr'a graneloru tocm'a pre tempulu cându incepura a inspicá si déca mai tiene asiá o septamana, secerisiulu din anulu acest'a e nimicitu cu totulu. Vermii se inmultiescu cá purecii. Asiá ii a si numitu poporulu pre aici. Nimenea din câti traiescu pre aici nu-si aducu aminte sa se mai fia aratatu vre-odata parasiti de acesti'a. Sa padiésca Ddieu sa nu se arete in tóte pârtile, pentruca atunci grâulu aru fi nimicitu de totu.“ — Atragemu atentiunea cetitoriloru asupr'a unui rescriptu alu ministeriului reg. ung. de comerciu si de agricultura, care provóca pre fiacine, ca indata ce se arata unde-va insecte (gónge) stricacióse semanaturiloru sa tramita vre-o câte-va esemplare, incâtu se póte vii, dimpreuna cu plant'a atacata séu pârti dintr'ens'a la academi'a agricola din Altenburgulu ungurescu.

⁂ In 41 hotele din Vien'a au fostu in 23 Maiu a. c. st. n. dupa inscrierile obicinuite 682 passageri. Luându calculuIu de midilocu de cheltuiél'a unui passageru cu 5 fl., da pre diu'a aceea o suma de 3410 fl., bani lasati de straini in Vien'a. Sum'a acést'a déca aru intrá pre fia-care di aru da pre anu preste 1,200,000 fl. numai pentru trebuintie personali dela strainii ce cercetéza Vien'a pre tempu scurtu.

⁂ Masina de lumina. — Acésta masina, care nu cere pentru mersulu seu decâtu forti'a unui calu si nu tiene decâtu jumetate loculu unei masini de cusutu, arunca o lumina de o intensitate de 800 luminâri; esista modele de o mie, diece mii, 15 mii luminâri. Ceea ce e mai miraculosu e ca lumin'a sea nu costa decâtu 5 bani pe óra.

Acésta masina, instalata cu titlulu de incercare intr'unu atelieru, a permisu personalului sa lucreze cá diu'a in amédi'a mare, si acést'a fâra cea mai mica ostenéla pentru ochi, circumstantia care cu deosebire a impresionatu multu pe asistenti.

Inventatorulu este D. Lambotte. Nici o indoéla ca industri'a o sa se grabésca a adoptá acestu sistemu de luminatu care, cu tóte cualitâtile sele, indepartédia si ori ce pericolu de incendiu.

⁂ Censorulu imperialu. — Esista in Chin'a o functiune fórte originala si fórte nobila, adeca acea de censoru imperialu. Omulu care e chiamatu la acea periculósa functiune trebuie sa supraveghieze actiunile imperatorului, sa le judece, sa le critice si sa adreseze dojeni imperatorului. Câte odata censorulu remane curtesanu si lauda in locu de a blamá, inse trebuie sa marturisimu, pentru onórea functionariloru chinesi, ca cele mai de multe 'si indeplinescu datori'a fâra temere si fâra slabiciune. Bravéza disgrati'a, tortur'a, mórtea chiaru.

Unulu din ei, dupa cum spunu analele, 'si puse cosciugulu la usi'a palatului, convinsu ca nu va mai traí dupa reprimand'a ce facuse imperatorului. Unu altulu, pusu la inchisóre, acoperitu de râni, cu limb'a rupta, scriá cu sângele seu ceea ce nu mai puté spune. Intrepiditatea unoru astufeliu de ómeni de multe ori a scapatu imperiulu, si suveranii cei mai faimosi marturisescu ca censoriloru datorescu intielepciunea si glori'a loru.

Eata o functiune ce multi suverani din Europ'a aru trebuí sa creeze la curtile loru. „V. C.“

⁂ Tempulu. Dela sfersitulu septamânei trecute pâna Marti tempulu a fostu schimbaciosu. Directiunea ventului Luni erá nord-vestica. Marti s'a prefacutu in ostsudostica, de câtra séra cu o tempestate, care s'a descarcatu in directiunea Valei Vis'a spre Ternâvi. Mercuri a continuatu cea sudsudostica cu o tempestate spre Carpatii din apropiare cu estindere mai târdiu pâna asupr'a Sabiiului, Joi directiunea sudostica, totu asiá si Vineri si Sambata. Termometrulu s'a suitu cu unele variatiuni de luni dela+7.5° pâna la+18.2° R. Vineri de câtra séra a inceputu a se scoborí. Maximulu si minimulu intre Vineri si Sambata a fostu+18.2.+9.3° R. Totu Vineri sér'a a inceputu a se versá, pre lânga o introductiune de fulgere si tunete usióre, o plóie lina, carea trebuie ca are o estendese mare si carea s'a continuatu si Sambata pâna dupa 3 óre diu'a. Sér'a dupa 9 óre a continuatu plói'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Maiu 1876.

Metalicele 5%	64	60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	60
Imprumutulu de statu din 1860 . . .	106	75
Actiuni de banca	822	—
Actiuni de creditu	131	50
London	121	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	50
„ „ „ Temisiorene	74	50
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	102	90
Galbinu	5	72
Napoleonu d'auru (poli)	9	64

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu in parochi'a gr. or. a Cohalmului cu fili'a Fisieru lânga oficiulu protopresviteralu alu Cohalmului, se escrie concursu cu terminu pâna la 6 Iuniu 1876 st, v.

Emolumentele suntu:

1. Capelanulu avendu a ingrigí de filia va trage tóte veniturile din acést'a: dela 60 de familii câte 2 ferdele de familia un'a de cucuruzu si un'a de ovesu, precum si veniturile epatrafirali obicinuite.

2. In absentiele parochului respective presidiului oficiului ppescu din parochia, — Capelanulu va seversí functiunile preotiesci obvenitóre, tragendu-si dela acestea veniturile in plinu. —

3. Doritorii de a ocupá acestu postu, voru avea de a-si asterne petitiunile loru la oficiulu ppescu alu Cohalmului.

Cohalmu in 29 Aprile 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

Nicolau D. Mircea,
3—3 adm. prot.

Nr. pr. 109. 1876.

Edictu.

Ioanu Gog'a Simonu, nascutu din Mucundorfu si casatoritu in Tieline cu Flórea lui Nicolae Cupt'a ambi gr. or. cu necredintia parasindu-si pre legiuit'a sea muiere de 5 ani trecuti au prebegitu de nu se scie nimic'a de densulu. Prin acést'a se citéza cá in terminu de unu anu si o di dela datulu de fatia, sa se presenteze la subscrisulu foru protepresbiteralu câci la din contra, procesulu divortiale incaminatu de stingerita soti'a sea, se va decide pre bas'a santei pravile a bisericei nóstre ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 20 Aprile 1876 v.
Scaunulu protopresb. alu tractului Sighisiórei gr. or.
Zacharia Boiu,
(1—3) protop.

---

ad Nr. 109.

Citatiune edictale,

Prin care Ann'a Gregoriu Câlinu, care au parasitu in „modu clandestinu“ pre legitimulu ei barbatu Vasiliu Comaniciu, ambii din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, si de religiunea gr. resariténa, se citéza, a aparé in decursulu unui anu de dile, naintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra, procesulu divortialu asupr'a-i urditu, in sensulu legiloru vigenti bisericesci, se va decide si in absenti'a densei.

Cohalmu, 18 Aprile 1877.
Forulu matrimoniale gr. res.
alu Cohalmului.
Nicolau D. Mircea,
1—3 adm. prot.

Doctorulu de medicina
Heinrich Schuller,
locuiesce: Strad'a turnului
Nr. 12 (cas'a dlui Schön.)
Ordinéza a casa dela
12 pâna la 1 óra la amédi.
2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 40. ANULU XXIV.

Sabiiu 20 Maiu (1 Iuniu) 1876.

Unu estrasu din o fóia oficiósa inainte de intemplarea constantinopolitana.

„Pest. Ll.“ reflectându la raportulu subcomitetului din delegatiunea ungurésca despre afacerile straine, pre care lu reproducemu la altu locu, dice, ca cele cuprinse in acelu raportu esprima invederatu seriositatea situatiunii europene, nu suntu numai frase góle, ci o manifestatiune semnificativa, in care vibréza pulsulu politicei actuale. Raportulu acel'a e fórte chiaru, percurge stadiele politicei orientali de pâna acum si constata ca oficiulu esternu a lucratu conformu principieloru aprobate de delegatiunea trecuta. Trebuie sa accentuâmu directiunea pacifica a politicei nóstre internatiunali, cu deosebire passulu, ca „pâna in momentulu presentu pacea européna nu e turburata.“ Raportulu face distinctiune intre resultatele positive de pâna acum si intre eventualitâtile viitoriului, atingendu factulu despre sustienerea pâcei numai in legatura cu nesiguritatea desvoltârii viitóre si cu interesele diverginti ale puteriloru. Din faptulu, ca pâna acum s'a sustienutu pacea européna, nu se póte conchide la nestramutarea relatiuniloru; viitoriulu se subtrage dela ori-ce calculu si pacea s'a conservatu pâna acum nu in urm'a unei identitâti de interese ci in butulu opugnantiei intereseloru senguratece ale puteriloru. Constatându ca incâtu pentru conservarea statului quo in orientu atitudinea oficiului esternu a corespunsu pareriloru enunciate de delegatiunea trecuta, atragemu atentiunea asupr'a caracterului specificu ce-lu are positiunea monarchiei nóstre fatia cu statulu quo teritorialu alu Turciei. Noi tienemu strensu la integritatea teritoriale a Turciei nu pentru-ca trebuie sa o considerâmu de a dreptulu si intre tóte impregiurârile de unu factoru indispensabilu, ci pentruca interesulu nostru nu face necesara schimbarea teritoriale si aretâmu bucurosu bunavointia, precâtu tempu conditiunile statului quo nu contradicu interesului de viétia a monarchiei. Cá garantia esentiale pentru conservarea relatiuniloru teritoriale in orientu delegatiunea precedenta a desemnatu aplicarea de astfeliu de medilóce din partea Turciei cari sa puna capetu repetirei periodice a tristeloru evenimente, raportulu constata, ca oficiulu esternu a corespunsu si acestoru asteptâri indreptându proiectele de reforma cunoscute câtra Pórta in contielegere cu puterile.

Pentru a intielege mai chiaru acsiomele insemnate din raportu sa formulâmu mai precisu senguratecele momente. Se accentua, ca intre puteri esistu interese diverginti in cestiunea orientale, dara cu tóte aceste s'a potutu sustiené pacea pâna acum, ca noi insistâmu prelânga conservarea statului quo, precâtu tempu interesulu nostru armoniéza cu acel'a si ca o conditiune esentiale a statului quo e introducerea de reforme in imperiulu turcescu. De ací resulta unele intrebâri momentuóse: Mai puté-se voru sustiené si pre viitoriu aceste puncte comune de atingere intre puteri? Trebue sa tienemu neclatiti la principiulu integritâtiei teritoriali, ori cum se voru desvoltá impregiurârile? Trebuie sa insistâmu prelânga acestu principiu si atunci, cându Pórt'a va resigná la conditiunile esistintiei sale si la garantiele interne, fâra de cari nu póte esistá imperiulu?

Raportulu tractéza aceste intrebâri intr'unu modu de totu chiaru aretându momentele critice ale situatiunii, raportulu nu desémna ministrului o directiva, pentruca nu póte contá la stabilitatea relatiuniloru, cari garantéza o descurcare pacifica a crisei.

Suntemu pessimisti, déca credemu ca comissiunea delegatiunei ungeresci acum nu e petrunsa de convictiunea ca divergintiele de interese ce esistu intre puteri voru remané preste totu viitoriulu latente? Bucurosu amu crede contrariulu, dara in raportu ni se spune invederatu ca situatiunea e seriósa, prin urmare nu ne putemu induplecá a crede, ca esista pentru politicii nostri o basa stabila, nestramutabila a pâcei generale séu ca s'a aflatu formul'a pentru resolverea crisei. Incâtu pentru statulu quo raportulu dice, ca va staruí pentru integritatea teritoriale si reforme interne corespundietórie, adauge inse, ca „pre câtu tempu interesele de viétia ale monarchiei nu pretindu neaperatu altu ceva.“ Sa o spunemu dara verde, ca perspectiv'a ce ni o desfasiura raportulu cu privire la eventualitâtile celui mai de aprópe viitoriu, e tulbure. Pentru conducatoriulu afaceriloru nóstre esterne manifestatiunea are insemnatatea unui votu de incredere de o dimensiune deosebita. Delegatiunea ii da aprobarea de a folosí tóte mijlócele ce le va reclamá desvoltarea evenementeloru, pentru a conservá interesele monarchiei.

Revist'a politica

Evenemintele din internulu monarchiei nóstre, ori câtu de insemnate ni aru paré, se intuneca prelânga cele ce le aduce telegrafulu din afara. Vomu incepe dara numai decâtu cu evenemintele ce aflâmu ca se intempla in acelu coltiu alu Europei, unde incepe a se desfasiurá cestiunea orientale

Dóue suntu evenemintele aceste de o mare intensitate politica. Unulu: detronarea sultanului Abdul Aziz si radicarea lui Muradu pre tronulu Califiloru, adeca, radicarea fiiului lui Abdul Medjid prochiamandu-lu de imperatu „din grati'a lui Ddieu si vointi'a natiunale.“ Revolutiunea acést'a s'a facutu in cea mai mare linisce. Sultanulu Abdulu Aziz dimpreuna cu famili'a sea fu transportatu la Artem Seraj.

Alta scire despre altu evenementu totu asiá de importantu este, dupa „M. P.“, ca Serbi'a a inceputu ostilitâtile contr'a turciloru; trupele serbesci au trecutu fruntariele. La fruntarie au 144 de tunuri. Din acel'asi isvoru aflâmu, déca amu potutu bine interpretá limbagiulu laconicu alu telegramei, ca telegramele din Serbi'a se oprescu la fruntariele tierei. Din acel'asi isvoru aflâmu mai departe ca ministrulu de resbelu din Muntenegru spune, ca alianti'a intre Serbi'a, Romani'a (?) si Muntenegru este fapta. In fine dice telegram'a lui „M. P.“: Greci'a intra in 5 Iuniu in actiune.

Procesulu desvoltârei eveneminteloru celoru mari este in cursu, unde se va oprí este greu de a spune; precum se vede nici diplomatii nu mai au incredere in prevederile loru si pentru aceea conferinti'a diplomatica din dilele din urma intrunita la Budapest'a s'a disolvatu fâra de nici unu resultatu.

Premitiendu aceste ne intórcemu la inregistrarea altoru eveneminte petrecute inainte de ce se ivira cele de mai susu.

Despre insurectiunea din Bulgari'a, respective despre originea ei suntu in cursu mai multe versiuni. Cea mai respandita este urmatórea:

Insurectiunea in Bulgari'a este pregatita de 7 ani. Dupa esitulu celu nefericitu alu insurectiunei dela 1868 s'au apucatu bulgarii a se pregatí pentru miscarea de acum. S'au instituitu in tóta Bulgari'a organe secrete cari sa adune o contributiune secreta, dela 40—80 piastri. Organele aceste erau indatorate, de patru ori pre anu a transpune sumele incassate la „cassele centrale,“ de cari erau siése. Din aceste caletoriau banii in strainatate pentrucá sa se reintórca in forma de arme, munitiune si vestminte. Conducatorii secreti au si adunatu in modulu acest'a o multime mare de arme si o bunicica cuantitate de munitiune si vestminte.

Dela vér'a an. 1875 incóce s'a stabilitu in Balcanu unu comitetu, care a conscrisu pre toti serbii apti de a purtá arme a inceputu a inrolá, si a dá ordinu, ca pre 1 Maiu 1876 sa stea gat'a. In diu'a acést'a li s'a facutu cunoscutu loculu de concentrare, unde avéu sa capete arme. Acum se afla populatiunea barbatésca bulgara in mare parte in muntii balcanului sub conducerea provisoria a lui Bencovschi si Voloff, ambii bulgari de origine.

Despre starea lucruriloru in Bulgari'a suntu mai departe sciri din care se vede, ca insurectiunea se nutresce prin instigatiuni serbesci. Ilie Ioanoviciu, unu bulgaru, carele este in soldu serbescu, si carele jóca unu rolu insemnatu si in insurectiunea presenta este celu mai mare instigatoriu. Dela elu emaneza inrolârile de voluntari. Nu este de multu de cându a inrolatu 300 de voluntari in Turnu-Severinului pre socotéla serbésca, pre cari ii-a transportatu la Cladov'a si din partea serbiloru fura provediutu cu pusci revolvere si o parte si cu uniforme. Mai in acelasi tempu se indreptara 700 inrolati preste Pavasitiu si Cnezevatiu spre Balcanu.

Din Belgradu se scrie la P. Ll. sub datulu dela 25 Maiu ca a sositu din Moscv'a vice-colonelulu rusescu Alesandru Gavrovici-Smailoff cu scopu de a luá parte la resbelulu cu turcii. Despre barbatulu acest'a se dice ca este o capacitate rara militara, este o persóna fórte incrediuta a comitetului slavofilu din Moscva si ca la unu semnu din parte-i au sa sosésca mai multi oficieri si mai multe legiuni de voluntari rusesci. — Serbi'a, dupa acelasi cor., conteza pre ajutóre considerabile din Petersburgu, Moscva si Odess'a, asiá: barace pentru spitaluri ambulante, unu personalu mare de medici, calugeritie pentru grigirea vulneratiloru, scame, bani etc. — Serbi'a contéza pre Russi'a si pre toti slavii. Voluntari sosescu din tóte tierile slavice. Este fórte probabilu ca câtu mai curendu corpuri de voluntari voru trece fruntariele. Dupa oficiósele serbesci armat'a serbésca inca va trece fruntariele preste 14 dile. (vedi mai susu).

Insurectiunea in Bulgari'a ia dimensiuni din di in di mai mari. Tienutulu Srednja-Gora este resculatu in tóte pârtile. Dóue cetâti de importantia din districtulu Panagiurisce cu 12,000 si Corisiti'a cu 8000 locuitori suntu ocupate si intarite de insurgenti. Cetatea din urma este departata cale de diece óre dela Filipopoli. Tienutulu dintre aceste dóue cetâti este in cea mai mare parte in mânile insurgentiloru. Mai departe se scie positivu, ca partea cea locuita de bulgari din cerculu Tatarbazargicului, care cuprinde 79 sate bulgaresci, este inarmata.

Cerculu Barkovitiului este cu totulu in mânile insurgentiloru. Intre Morava, Nisiu si Sofi'a este districtulu, pre care bulgarii lu numescu „Sucha planina“ (siesu inaltu si secu), care oferesce pusetiuni fórte favorabili pentru insurectiune. Districtulu acest'a este resculatu de renumitulu Ili'a. In fine a eruptu insurectiunea de ambe pârtile drumului intre Adrianopolu si Rusciucu. Comunicatiunea cu Rusciuculu este fórte amenintiata si se póte intrerupe, déca Vali (guvernatorulu) dela Rusciucu nu va ocupá drumulu cu unu corpu mai mare de trupe.

Despre luptele din pârtile aceste se spunu urmatórele:

In diu'a dela 16 Maiu colonelulu Hassan Bey s'a pusu in miscare spre Otlu-Köi (aprópe de Avrat Alan) si a atacatu pre insurgenti cari se organisau acolo. Turcii erau 6500, precându insurgentii erau cu multu mai multi. Insurgentii inse nu erau gat'a cu organisatiunea si nu erau inca inarmati de ajunsu. Dupa o lupta de patru óre insurgentii au fostu siliti sa se retraga spre munti. Retragerea a fostu cam in disordine. Turcii au pusu mân'a pre cuantitâti mari de arme si de munitiune.

Alta lupta avù locu la Ternov'a in Balcanu. Volovski erá ocupatu cu organisarea a 900 de insurgenti din cerculu Plevnei. Acesti'a fura surprinsi de unu taboru de turci regulati, ajutati de 1000 cercasiani, batuti si alungati. In mânile turciloru au cadiutu multe corturi de campania si 120 prinsi. Restulu a fugitu in munti.

De alta parte inse lui Adil pasi'a nu i-a mersu pré bine. Elu avea se ia cetatea Avrat Alan, unde 10,000 insurgenti erau scutiti in siantiuri. In 18 Maiu desu de diminétia a atacatu loculu acest'a, dara fu respinsu pre lânga perderi insemnate. Pâna in momentulu de fatia insurgentii ocupa inca acestu locu. Adil pasi'a avea sub comanda 12,000. Este cá siguru, ca lupt'a se va reinnoí aici câtu mai curendu, pentru-ca Abdul Kerim voiesce cu ori-ce pretiu sa ocupe cetatea acést'a.

Despre luptele din Bosni'a se scrie:

Ali pasi'a si-a adunatu tóte fortiele si in 18 Maiu a pornitu spre muntii Grmetiului, unde se aflau insurgentii fórte bine intariti cu siantiuri. Turcii insisi tieneau intariturile insurgentiloru de neinvingibile.

Nizamii (dóue alaiuri) si redifii (patru tabori) s'au batutu in 19 asiá de bravu incâtu ocupara unu siantiu dupa celalaltu. Numai nóptea a impedecatu nimicirea totale a insurgentiloru, in a câroru castre se respandí confusiunea cea mai mare, pentruca nu sciau ce sa faca cu muierile si copiii, cari erau la 2000 suflete. Unulu dintre insurgenti s'a furisiatu si dându cu socotéla ca in tienutulu dela Risovatiu va aflá pre Bandalunu cu 2000 insurgenti, s'a dusu intr'acolo, cá sa dea de scire despre nenorocirea celoru din muntii Grmetiului.

Bandalunu audiendu despre acest'a a pornitu cu trup'a sea in marsiuri fortiate si sosindu la tempu potrivitu a atacatu pre neasteptate pre Ali pasi'a in coste si l'a silitu sa se retraga. Ali pasi'a invingetoriulu dela 19 fu invinsu in 20 Maiu, perdiendu si 200 ostasi Perderile din amendóue dilele suntu mari pe ambe pârtile. Insurgentii dela Grmetiu se intarescu de nou.

Intr'aceea Ali pasi'a este decisu a se intarí cu trupe dela Selim pasi'a si a suscepe lupt'a in 21 Maiu de nou.

Regularea parochieloru cu o dotatiune corespundietória a preotiloru: arondarea si intregirea protopresviterateloru in archidiecesa.

Luându-mi de tema regularea parochieloru, precum si arondarea protopopiateloru in archidiecesa, dorescu a-mi dá unele pareri in privinti'a acést'a dara asiá, incâtu sa nu aparu inaintea cui-va, ca vorbescu din patima séu din vre-unu interesu particulariu, cu unu cuventu, voiescu sa fiu pre câtu se póte de obiectivu in tractarea acestoru materii.

Activitatea sinódeloru nóstre archidiecesane din anii precedinti, si anume, de vre-o cinci ani incóce, incâtu 'mi este cunoscuta din actele sinodali prelângaalte agende, a fostu indreptata cu deosebire asupr'a duoru cestiuni, potu dice, de cea mai mare importantia in viéti'a nóstra constitutiunale bisericésca: a) cestiunea regulârei parochieloru cu o dotatiune corespundietória a preotiloru si b) cestiunea arondârei respective regulârei si intregirei protopresbiterateloru.

Nu se póte trage la nici o indoiéla impregiurarea ca, pre cându sinódele nóstre archidiecesane au avutu in vedere aceste dóue cestiuni importante, prin acést'a au voitu cá sa puna basele primordiali, si asiá dicendu, cele mai firme in organismulu nostru bisericescu.

Incâtu apoi sinódele archidiecesane au satisfacutu si in câtu nu, nesuintieloru sele in directiunile indicate, -- in privinti'a acést'a, déca 'mi e permisu, voiescu a-'mi dá parerea fórte pre scurtu, si precum diseiu „sine ira et studio.“

Cu privire la regularea parochieloru cu o dotatiune corespundietória pentru preoti, scimu ca sinodulu nostru archidiecesanu din an. 1870 a fostu enunciatu unu conclusu, in urm'a cârui Consistoriulu archid. a elaboratu unu proiectu de lege pre care l'a asternutu sinodului archid. din an. 1871, pre basea cârui'a apoi s'au si esmisu comissiuni prin tóte tractele protopopesci, spre a lucrá pentru regularea parochieloru si dotatiunea corespundietória pentru preoti.

Comissiunile esmise au umblatu prin deosebitele protopopiate ale archidiecesei nóstre; cu tóte acestea in cele mai multe pârti, pâna astadi nu vedu urme de imbunatatire pentru subsistinti'a preotiloru nostri. Si óre cari suntu causelele principali? Caus'a prima e: ca poporulu se plange ca e seracu si are datorii destule in tóte pârtile, incâtu nu póte sa mai dea sí preotului. Ori pre unde umblá comissiunea, si se aduná poporulu la unu locu, cându veniá vorb'a despre amelioratiunea subsistintiei preotului, totu-déun'a si mai intâiu erá intempinatu cu cuvintele acestea din partea poporului. Déca cum-va comissiunea s'aru fi incercatu sa marésca intr'o privintia séu intr'alt'a, numai cu 2—3 cr. stol'a preotiésca obicinuita din vechime, — numai decâtu audiai dicendu: „déca vrea parintele sa ne mai slugiésca cá pâna acum, bine, déca nu ne dâmu uniti, ca acolo nu trebue sa platimu nimic'a.“ Eu nu dicu ca dóra nu voru fi si ómeni cari considera altfeliu pre preotu, dar' constatezu, ca in cele mai multe pârti, si cu deosebire, pre unde poporulu vine in contactu si cu alte confessiuni, acolo 'ti aprindi paie in capu, incercandute a mai marí venitulu preotiescu dela poporu. Adeverulu acest'a lu voru recunósce mai bine fratii preoti, cari vietiuescu in asemenea impregiurâri. A dóu'a causa e, ca reducerea succesiva a preotiloru, si anume regul'a: cá pre viitoriu sa nu se mai inmultiésca numerulu preotiloru, unde tocmai nu cere necessitatea, care reducere inca s'a fostu luatu de basa la ameliorarea subsistintiei clerului pre viitoriu, se pare a nu se observá pretutindenea, precum aru trebuí sa se observeze, din causa, ca nu credu sa mai fia vre-unu poporu, carele aru cere atâti preoti intr'o comuna, precum e poporulu românu, apoi de subsistinti'a preotului putienu ii pasa. Si in fine, a treia causa principale e, ca sinódele nóstre archidiecesane, in urm'a raporteloru comisiuniloru esmise pentru regularea parochieloru si dotatiunea preotiloru, precum si a rapórteloru si concluseloru sinódeloru protopopesci totu in asta privintia, inca pâna astadi n'au datu nici o inviatiune, ca incâtu acestea aru fi satisfacutu si incâtu nu, si cum aru trebuí sa se procéda pre viitoriu, déca intr'unu locu séu altulu, comisiunile esmise si sinódele protopopesci, n'au procesu bine.

Totu ce s'a facutu e: ca computandu-se veniturile preotiesci, pre bas'a acestor'a s'au clasificatu parochiele; prin simpl'a acést'a clasificare inse nu s'au imbunatatitu intru nimicu sórtea preotiloru nostri, de óre-ce acesti'a in cele mai multe locuri au remasu totu prelânga veniturile si stol'a din vechime, si astfeliu suntu avisati la córnele plugului cá si mai inainte, ba inca si mai multu, câci recerintiele tempului de astadi suntu mai mari, incâtu preotulu de multe ori e silitu a negligá aceea ce ii impune oficiulu preotiescu. Cu atâtu mai misera e apoi sórtea aceloru preoti, cari n'au plugu, si n'au nici unde esí cu plugulu iér' veniturile loru preotiesci din parochia suntu fórte neinsemnate. Casulu acest'a inse nu voiu sa-lu aplicu la acei preoti, cari de-si se ocupa cu plugaritulu, au totusi unu venitu anualu din parochia de câte 1000—1200 fl.

Preoti cu venituri fórte mici, in câtu abiá potu subsistá, avemu destui in archidiecesa.

Ba eu cunoscu preoti de acesti'a si la confesiunea gr. cath., de-si acesti'a in multe privintie, suntu mai favoriti de impregiurâri cá ai nostri: au d. e. portiuni canonice fórte estinse de pamentu de clas'a I mai in tóte locurile. Si cu tóte acestea, si acolo se afla preoti cu venituri fórte neinsemnate din parochia. Eu cunoscu unu atare preotu in nemijlocit'a mea apropiare, pre care ordinariatulu blasianu l'au renduitu cá alu 2 parochu intr'o parochia, la cererea a vre-o 60 de familii, cari altfeliu amenintiau cu trecerea la biseric'a gr. or. Cu venitulu de 60 de ferdele bucate, unu omu cu familia, vedi bine ca aru perí de fóme; subsistinti'a acestui preotu inse e asecurata din partea acelui ordinariatu, pre alta cale.

Facendu-mi deci observatiunile acestea, mi va obiectá cine-va, ca regularea parochieloru si dotatiunea corespundietória a preotiloru, e o cestiune, a cârei deslegare cere tempu mai multu, si ca in unele pârti s'aru fi si regulatu afacerea acést'a.

Eu concedu acést'a, dar' voru trece ani intregi, incâtu 'i vine omului a crede, ca s'au pusu chiaru la uitare o causa atâtu de grava, câci au trecutu acum 4 ani de dile, de cându s'au inaintatu rapórtele aceloru comissiuni, precum si a sinódeloru ppesci, la sinódele archidiecesane, fâra inse de a scí sinódele si comitetele ppesci, precum si sinódele si comitetele parochiali respective, ca ce s'au facutu cu acele rapórte si concluse ale comissiuniloru si sinódeloru ppesci: déca s'au aprobatu séu nu, déca suntu bune séu rele, acést'a e neesplicabile cu atâtu mai vertosu, cu câtu ca in chipulu acest'a putemu aduce o miia de concluse intr'o cestiune, si totusi nici odata sa putemu ajunge la unu resultatu realu.

Ce urméza deci din tóte acestea?

Urméza: ca regularea parochieloru, si cu deosebire imbunatatirea sortiei preotiloru nostri, in cele mai multe locuri (tracturi ppesci) in archidiecesa, din causele aretate nu se póte face nici decâtu cu invoirea si consensulu poporului, precum au intentionatu sinódele archid., — chiaru si in acele locuri, unde venitulu preotiescu in unele privintie s'aru mai puté marí, fâra cá poporulu sa se seracésca prin acést'a.

Pentru aceea, au fostu si e de doritu, in interesulu ameliorârei câtu de câtu a sortiei cei amarite a preotimei nóstre in cea mai mare parte; a) cá sinódele archidiecesane luându in seriósa consideratiune adeverat'a

O luna la baile dela Puciós'a.

III.

(Urmare.)

Agricultur'a, esploatatiunea paduriloru, carâusitulu, si comerciulu cu tiuica, suntu indeletnicirile locuitoriloru dela Poduri.

Dupa feliulu locului agricultur'a este impartita intre plugarie si pastorie.

Plugari'a se face c'am pe o intindere de 1000 pogóne, cultivate mai cu séma cu pogonulu. Se pune si 50 pâna la 60 pogóne cu cânepa.

S'a cercatu in anulu trecutu cultur'a grâului; ómenii nedeprinsi cu dens'a 'si taiau mânile cu secerea. Nici ca este loculu pe ací pentru grâu.

Porumbulu produce pâna la 1000 ocá la pogonu: cânep'a 400 manunchi.

Pogonulu de pamentu se arendéza cu pretiu de 20 lei pe anu.

Fânatile se intindu mai pe aceeasi suprafatia cá si locurile cultivate. Suntu mai tóte situate pe lucuri inalte si producu pâna la dóue si jumetate cara de fenu purtaretie la pogonu. Cositulu se face pe la inceputulu lui Augustu. Fenulu este de cualitate escelenta; are unu mirosu câtu se póte de placutu, resultatulu alu avutei flori locale.

Afara de fenatie locuitorii posedéza locuri de pasiunare, si multi 'si ducu vitele la munte de unde se intorcu grase si frumóse.

Ne asteptámu a gasí mai multe vite intr'o localitate cá acést'a; se vede insa ca si pe ací au influentiatu causele funeste cari au facutu sa se imputinedie vitele in tóta tiér'a. Totu satulu posedéza 200 boi, 300 vaci, 8 bivoli cu bivolitie, 70 cai, 112 oi cu capre si 300 râmatori.

Vitele suntu de neamu bunu si bine tienute. Cum se crépa de diua copilasii pornescu fie-care cu vitisiórele la iérba unii intr'o parte, altii intr'alt'a dupa cum se afla situate pasiunele. De câte ori nu-i amu aflatu pe verfuri adunati la umbra, cocându dovleci, ridiendu cu fericirea inimei si vârstei loru.

M'amu miratu aflându ca in totu satulu de abiá se afla 25 uleie cu albine. Si cu tóte acestea mierea a ajunsu sa se vendia pe acolo cu pretiu mare. Negutietorii alérga dupa dens'a pâna si prin munti unde afla ca se tienu stupi. Mierea are unu gustu si o aroma caracteristica.

Livedile de pruni si alti pomi roditori precum meri, peri si nuci ocupa aprópe 1000 pogóne. Productiunea pruneloru este o ramura insemnata de venitu a satului. Suntu prune varatice si tomnatece, prune grase, vinete, galbene, sticlóse, scortióse, rosióre, turcesti, gatóse. Prunele grase si cele tomnatece producu tiuica buna.

In anii buni se produce cu 28 de cadiane lucratóre pâna la 3000 vedre de tiuica din care 2000 se vinde aiurea si 1000 se tiene pentru consumatiunea locala. Pretiulu vedrei merge pâna la patru lei.

Pruneie de véra se facu rachiu indata ce ferbu; iéra cele tomnatice se facu mai tardiu, si chiaru preste iérna.

Pogonulu de pruni produce la 500 vedre prune.

Merele produse in localitate suntu pe câtu de frumóse, pre atât'a de gustóse. In unele gradini din satu este o adeverata placere sa véda cine-va acesti pomi incarcati de fructe asiá ca le dau cracile de pamentu. In anulu trecutu au fostu atâtea póme câtu se propteau cracile de meri si de pruni cu furci. Gasesci multe soiuri de mere si anume cretiesti, salcii prescurate, albe verdisióre, paradise si domnesti; iéra dintre pere se afla turcesti, tomnatece, veratece, si tamaióse.

Vr'o doi proprietari au resaditu si vie pre délu dincolo de Ialomitia, cu soiuri cá gras'a, sasc'a, córn'a gordinulu si putiena tamaiósa. Clim'a este pré aspra spre tómna pentrucá strugurii sa se cóca in toti anii, si putemu dice ca numai in anii de seceta se cocu pre câtu se póte cóce in asemenea situatiune.

Padure are satulu pâna la 3000 pogóne populata cu stejaru, fagu, frasenu, ulmu, aninu, paltinu si alte esentie. Ne-a surprinsu cu osebire o frumósa padure de aninu situata la o inaltime indestulu de mare.

Pentru trebuintiele locale se afla pre Ialomitia nóue mori simple de óre-ce un'a nu costa mai multu de 1600 lei. Un'a preste alt'a o móra aduce venitu anualu din oemu dela 5000 pâna la 6000 ocale porumbu. Mai tóte au de lucru, si in lipsa de musteri morarii 'si petrecu tempulu pescuindu din Ialomiti'a, cleanu, mréna, cutitoi, molanu, latitia, toti pesci gustosi de-si micuti.

Acést'a este, pre câtu permite cadrulu unei lucrâri de revista, starea economica a comunei Podurile. Cetitoriulu ne póte intrebá, care este averea de mijlocu a locuitoriloru? M'amu ganditu si la acést'a si eata informatiunile ce amu potutu dobandí.

Dupa cum amu mai disu, ací cá si aiurea suntu locuitori fruntasi mijlocíi si asiá numiti palmasi séu toporasi. Dóue treimi suntu mosneni, restulu tierani improprietariti la 1864. Fruntasi se afla putieni; cei mai multi locuitori suntu mijlocii. Averea unui fruntasiu se compune din 100 pâna la 150 pogóne pamentu; 2000 pruni, 60 nuci, 50 meri, 30 peri; are in staulele sele 4 boi, 2 cai, dóue trei vaci, 15 oi, 12 porci; poseda $1\frac{1}{2}$ pogonu de viie si o móra. Afara de acést'a poseda o casa care pretiuesce si dens'a dela 5000 pâna la 8000 lei. Unu asemenea proprietariu are unu venitu de 2500 pâna la 3000 lei, anu peste anu.

Locuitoriulu mijlociu este multu mai strensu; averea lui se compune din 3 pâna la 5 pogóne pamentu; are stare a lucrului, si anume, tóte rapórtele intrate din diferitele tracturi ppesci in ast'a privintia, pre basea acestor'a sa staverésca stol'a si intregu venitulu preotiescu, care pre câtu se va poté sa fia in uniformitate, cu privintia la conditiunile si ocupatiunea poporului nostru, carele mai cu séma se ocupa cu plugaritulu, si unde s'aru puté face astfeliu de ameliorare mai potrivita cu bucate. Déca d. e. s'aru aduce legea: cá preotulu carele pâna acum a avutu o ferdela de bucate dela o familia, pre viitoriu sa aiba 2 séu 3 ferdele, prin acést'a poporulu nu s'aru serací nici decâtu. Pentru-ca sa privimu la alte confessiuni p. e. la reformati, a câroru preoti inca suntu sustienuti din partea poporului, dar' cum? preotulu capeta dela fiesce-care familia 5—6 clâi de bucate, si alta cuantitate de cucuruzu. Amu avutu ocasiune, aflandu-me in dilele trecute intr'o comuna in secuime, a vorbí din intemplare cu unu bietu de maiestru, carele ciopliá cruci de piétra pentru mormentu, si venindu vorb'a despre modulu cum sustiene o comuna atâtu de mica, numai de vre-o 100 fumuri, pre preotu, 'mi respunse: „uite eu n'amu nimic'a, n'amu mosîa câtu sa pui palm'a, numai casuti'a acést'a, si platescu 10 fl. pre anu, dintre cari 7 fl. platescu simbri'a preotului, si 3 invetiatoriului de copii. Cei cari au mosîa platescu atâtea si atâtea clâi de bucate.“ Curendu m'amu intalnitu apoi si cu preotulu reformatu din acea comuna, carele 'mi spuse asemenea, ca ce venitu are intr'o comuna atâtu de mica, adaugendu: ca la densii nu se dà preotu nici unei comune din partea Consistoriului, pâna atunci, pâna nu aréta comun'a respectiva tóte veniturile din isvóre sigure, si déca Consistoriulu se convinge pre deplinu, ca aru puté subsistá unu preotu in casulu acest'a asiédia unu parochu.

Apoi déca poporulu nostru se plange de seracia, cine cunósce poporulu din secuime, se va fi convinsu, ca acest'a in cele mai multe pârti e mai seracu si decâtu alu nostru.

E adeveratu insa, ca modulu acest'a de amelioratiune, aru trebuí sa se faca cu mare precautiune, si numai acolo s'aru puté efeptuí, unde poporulu nostru e curatu numai de o confessiune. Unde b) poporulu e de 2 confessiuni, si astfeliu nu s'aru puté observá in nici unu chipu staverirea unei stole, din causele mai susu atinse, in casulu acest'a ameliorarea si a unui'a si a celui-laltu preotu, s'aru poté efeptuí numai pre basea unui compromisu reciprocu intre ambele confessiuni, in care privintia cu deosebire aru trebuí cá sa fia indreptata atentiunea si chiaru activitatea sinódeloru nóstre archidiecesane pre viitoriu. La anulu 1861. Esc. Sea Par. Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, in Domnulu adormitu, s'a incercatu a face unu compromisu de asemenea natura cu gr. catolicii, in privinti'a treceriloru relig. si in privinti'a invetiamentului in comunele amestecate, dar' acele nesuintie salutari, nu avura nici unu resultatu, deórece scimu, ca partea gr. cat. nu s'au invoitu, atâtu in detrimentulu ei câtu si alu nostru. c) cá organele nóstre superióre bisericesci convingendu-se pre deplinu despre starea cea amarita a unoru preoti, cari pre langa aceea ca au unu venitu fórte neinsemnatu din parochia, se afla totu-odata in asemenea impregiurâri, incâtu ameliorarea loru e absolutu imposibile, se medilocésca ajutorarea acestor'a din alte isvóre cu ori si ce pretiu, — pentruca vedemu la confratii nostri gr. cath., ca unde preotulu se afla in asemenea impregiurâri, pentru cá sa nu patimésca interesele bisericesci, unu asemenea preotu se ajuta din alte isvóre*) séu d. la impartirea ajutoriului din ajutoriulu de statu (déca acest'a mai esista) atari preoti, sa fia cu deosebire considerati in fiesce care anu.

Numai c'amu in tipulu acest'a aru mai puté semtí si biat'a preotime a nóstra óre-si care amelioratiune.

(Va urmá)

---

*) Cari nóue nu ne stau la dispositiune.
R.

Dict'a Ungariei.

Cas'a representantiloru Ungariei a continuatu in siedinti'a sea dela 20 Maiu discussiunea generale asupr'a proiectului de lege despre sistarea jurisdictiuniloru in orasiele mai mici.

Primulu oratoru insinuatu la cuventu dep. Steinacker ia cuventulu pentru a combate proiectulu in cestiune. Densulu dice, ca a indigitatu dejá in comissiunea administrativa ca ministrulu presidentu e inimiculu elementului cetatienescu si acést'a asertiune a sea se justifica pre deplinu prin suprimerea orasieloru proiectata. Luându de basa cuantitatea contributiunei oratorulu denéga, ca proiectulu e dreptu, Tisza nepotendu resiste la pressiunea de susu resista la opiniunea publica si tractéza impreuna cu legislativ'a caus'a cetâtiloru cu antipathia traditiunale.

Contele Ferd. Zichy dechiara, ca fia-care doresce regularea administratiunei, dara proiectulu de fatia nu e de natura a promová acést'a regulare, pentruca nu se ia jurisdictiunea dela cetâtile senguratece cari nu suntu capabile, ci e vorb'a sa se sacrifice municipie cari dealtmintrenea suntu capabile, in urm'a aglomerârei agendeloru centrali. Guvernulu se vede silitu la acést'a procedere necorecta prin inactivarea comissiuniloru administrative, pentru ca nu e cu putintia sa se sustiena atâte comissiuni administrative, câte ceru aceste orasie. Oratorulu spriginesce proiectulu de resolutiune presentatu de Kállay in numele partidei senyeiane.

Contele Iul. Szapáry, antecesorele lui Tisza in ministeriulu de interne, apera proiectulu si tiene motivele produse contr'a lui de mance. Unu singuru argumentu aru fi motivatu contr'a proiectului, déca s'aru dovedí adeca, ca cetâtile se impedeca prin regularea nóua in desvoltarea loru spirituale si materiale. Oratorulu inse n'a auditu amintindu-se in decursulu desbaterei acestu punctu de vedere, si chiaru déca se amintea nu erá motivata obiectiunea acést'a. Oratorulu sustiene, ca in starea actuale, cându afacerile unui orasiu ce numera 2—3000 locuitori se provedu in instanti'a a dóu'a de câtra guvernulu centralu, o regulare adeverata e cu neputintia, dara si institutiunea comissiuniloru administrative reclama neaperatu crearea acestei legi. Ori-ce idea vomu avé despre acést'a institutiune, fiindu ea odata lege, nu mai putemu impedecá esecutarea ei, dreptu acea oratorulu recomenda proiectulu in desbatere spre acceptare.

Dupa Ragályi, Irányi si Simonyi cari se dechiarara contr'a acestui proiectu, ia cuventulu din urma ministrulu presidentu.

Tisza replica la unele observatiuni ce s'au adusu de oratorii precedenti contr'a acestui proiectu. Observatiunea, sa se astepte mai intâiu activitatea comissiuniloru administrative, nu e reu combinata; comissiunile administrative trebuie sa se intarésca prin atragerea elementeloru orasienesci. Oratorulu respinge parerea lui Steinacker, ca orasiele nu suntu de ajunsu representate in dieta, lucrulu e din contra. Nimene nu póte afirmá ca in dieta esista fia si numai umbr'a unei sensatiuni contr'a orasieloru Numai adversarii selvadministratiunii dorescu, sa se respinga ori-ce medilocu de ameliorare a administratiunii municipali si de aceea nu se invoiescu cu proiectulu.

Intielegu bine, ca cine nu vrea cá sa se inactiveze legile despre comissiunile administrative, despre regularea universitâtii si a fundului regiu, combate tóte aceste proiecte si in genere totu ce reclama interesulu administratiunii si esecutarea acestoru legi. Pricepu si aceea, déca cine-va — presupunu ca nu se afla aici atare individu — vrea, cá cele intemplate cu regularea fundului regiu sa nu para cá o sistare de stâri si privilegie ce nu se mai potu sustiené astadi, ci cá o persecutiune de natiunalitâti si despoiere de dreptu.

Dreptu aceea rogu pre onorat'a casa cá cei ce dorescu intr'adeveru selvadministratiunea si regularea administratiunei pre basa selvguvernamentale, cei ce voiescu, cá legea despre regularea fundului regiu sa nu remâna litera mórta, cu unu cuventu, cei ce dorescu inaugurarea unei administratiuni corespundietóre libertâtiei unguresci si interesului ungurescu — sa primésca acestu proiectu de lege, trecendu cu vederea, de-si cu anima trista, relatiunile locali (aplausu in centru).

Incâtu pentru objectiunile din opositiune — aludandu la Zichy — si pentru obiectiunea lui Steinacker, ca resiste la opiniunea de josu, precându nu resiste la pressiunea de susu, ministrulu presidentu dechiara ca se lasa sa fia capacitatu din ori si care parte, numai sa se póta convinge apoi prin acést'a capacitare, ca binele patriei reclama altu ceva si nu ce vrea densulu la inceputu. (Aplausu viu in centru.)

Sa-mi permiteti a observá — termina Tisza — ca eu consideru parerea mea, ori-câtu de eronata aru fi ea, emanata din motive patriotice. Nu ve ceru sa-mi recunósceti acést'a, faceti ce vreti, eu din parte-mi voiu face ce-mi dictéza convictiunea mea ca e in interesulu patriei. Voiu stá linistitu in vuetulu furtunei, cându conscienti'a 'mi va dice, ca amu facutu pentru patria ce e dupa cea mai buna sciintia si consciintia a mea mai corespundietoriu, dar' nu voiu puté stá linistitu, in midiloculu aplauseloru dela milióne, déca consciinti'a 'mi va spune, ca m'amu abatutu dela aceea ce aflu bunu pentru patria macaru câtu e negru sub unghia, din interesu egoisticu. (Aplausu prelungitu in centru).

Urmându votarea nominale proiectulu de lege se primesce de basa la desbaterea speciale cu 181 contr'a 62 voturi. In desbaterea speciale, care a urmatu luni in 22 Maiu, acestu proiectu de asemene s'a acceptatu.

Raportulu comissiunii din delegatiunea ungurésca

pentru bugetulu ministeriului de esterne.

Subcomitetulu, delegatu pentru a discutá asupr'a bugetului ministeriului de esterne pre anulu 1877, si-a tienutu de datorintia, a se informá pre câtu se póte de bine despre conducerea in genere a afaceriloru nóstre dinafara si despre resultatele ce a obtienutu ministeriulu de esterne prin activitatea sea de pâna acum, si a trece la lucrarea sea nemedilocita, numai dupa ce va fi orientatu in privinti'a acést'a. In anulu acest'a, cá si in anulu trecutu nu s'a presentatu nici o „carte rosia,“ si anume totu din motivele acele, cari in anulu precedentu pledá contr'a opartunitâtiei de a se comunicá afacerí oficiali, cu deosebire de acele, cari dupa natur'a loru suntu fórte delicate si departe inca de a fi terminate; deci subcomitetulu prelânga faptele cunoscute preste totu, cari au trecutu dejá in domeniulu istoriei, nu potù sa ia de base la verdictulu seu decâtu acele deslusiri, pre cari le a facutu ministrulu esterneloru inaintea subcomitetului cu graiulu. Subcomitetulu credea ca va puté aflá directiv'a pentru judecat'a sea numai in acele pareri, cari suntu esprimate in enunciatiunea delegatiunii din anulu trecutu, relativa la afacerile straine.

Delegatiunea a constatatu atunci inainte de tóte cu recunoscintia directiunea pacifica a politicei esterne austro-ungare; a relevatu mai departe, ca monarchi'a austro-ungara nu are unu astfeliu de interesu, care aru reclamá cu necessitate o schimbare a relatiuniloru teritoriali in orientulu invecinatu; in fine ea a aprobatu neconditiunatu nesuinti'a oficiului nostru esternu, de a pune prin mesuri corespundietóre odata capetu stâriloru regretabile, cari in unele pârti ale imperiului otomanu, anume la fruntariele de sudu ale monarchiei nóstre, suntu unu sorginte de incurcaturi ce se repetiescu in continuu.

Subcomitetulu a aflatu ca politic'a ce o a urmaritu guvernulu austro-ungurescu pâna acum pre terenulu afaceriloru orientali sta in armonia perfecta cu parerile enunciate de delegatiunea din anulu trecutu.

Ori ce va ascunde viitoriulu, e fapta, ca pâna in momentulu presentu, pacea européna nu s'a conturbatu, cu tóte ca interesele puteriloru ce suntu atinse de afacerile orientali suntu diverse, in parte opuse, si acést'a e de a se multiamí in prim'a linie procederei colective acceptata de statele vecine, care erá indreptata asupr'a atingerei nemidilocite cu puterile interesate, precum si asupr'a unei aplanâri amicabile a divergintieloru de opiniuni ce potu sa resulte din natur'a aceloru afaceri.

Succesulu acestei procederi s'a usioratu prin acea bunavointia neegoistica, care a dovedit'o guvernulu nostru relativu la conservarea *statului quo* teritorialu in orientu, prin acea sobrietate si moderatiune de sine, care — neascultandu de mani'a dupa gloria si posessiune — considera de problema a activitâtiei sele numai si numai siguritatea monarchiei nóstre si conservarea intereseloru nóstre proprie.

De vreme ce insa putinti'a de a se sustiené statulu quo in orientu, precum si siguritatea si linistea fruntarieloru nóstre proprie aterna de

---

200 pruni, 15 meri si 10 peri, 2 boi, 1 vaca, câti-va porci si o casa, cari valoréza 1200 lei.

In fine palmasiulu are si elu 1½ pogonu de pamentu, 50 de pruni si câti-va meri, o vacutia si câte unu porcu. Cas'a sea pretiuesce cá la 500 lei.

Comun'a avé in 1875 unu venitu de 4848 lei iéra cheltuelele se urcau la 3107 lei; totu bine ca remané unu escedentu de venituri. Cine aru crede inse ca unu satu atâtu de frumosu: locuitu de ómeni óre-cum avuti, ca unu asemenea satu nu are scóla? Cu tóte acestea asiá este. Amu remasu inmarmuritu cându amu aflatu acést'a si m'amu ganditu ca se vede cum ca cu câtu satele se departezu de centru cu atâtu suntu mai uitate. Si cu tóte acestea in bugetulu comunei figuréza 23 lei pentru reparatiunea localului de scóla?

Locuitorii dela Poduri nu mai potu stá privati de scóla; si déca câti-va indaratnici se opunu séu acei cari 'si potu tramite copiii la orasiu nu se intereséza de scóla, atunci se intervina administratiunea, singur'a care remane respundietóre in asemenea casu.

Dupa ce amu facutu cunoscintia cu satulu in cuprinsulu cârui'a se afla bâile dela Puciós'a, intr'unu articulu viitoriu me voiu silí a comunicá lectoriloru impresiile mele asupr'a acestei localitâti cá statiune balneara.

„Cur. de Iasi“ P. S. Aurelianu.

acolo, cá sa se delatureze causele cele mai esentiale ale complicatiuniloru, — guvernulu austro-ungurescu a lucratu numai consecuentu pledandu in modu energicu in contielegere cu guvernele aliate la inalt'a Pórta pentru acele reforme, cari suntu in stare a saná plansorile indreptatite ale crestiniloru ce traiescu in imperiulu turcescu si a garantá in orientu pacea interna intr'unu modu durabilu.

In fatia cu aceste fapte amintite subcomitetulu incâtu pentru viitoriu nici n'a cerutu dela ministrulu de esterne vre-o linistire, care fatia cu incomensurabilitatea eventualitâtiloru totusi aru avé totudéun'a numai o valóre relativa — nici n'a pretinsu dela densulu promissiuni, cari fatia cu alte consideratiuni mai inalte, s'aru puté constatá de nerealisabile, séu cari voindu a fi realisate cu ori-ce pretiu, aru puté sa lege mânile guvernului togm'a acolo si atunci, unde si cându densulu aru avé lipsa de libertatea actiunii in interesulu monarchiei.

Subcomitetulu scóte din faptele trecutului recentu convictiunea, ca conducatoriulu afaceriloru esterne, si fâra de a face atari promissiuni, va considerá pe viitoriu cá si pâna acum, pre câtu tempu interesele vitale ale monarchiei nu voru pretinde neaperatu altu ce-va, — de tienta a politicei sele orientali: a aduce pre lânga conservarea pâcei europene integritatea teritoriale esterióra a imperiului otomanu in armonia cu o ameliorare conforma tempului a stâriloru interne de acolo. Petrunsu de acést'a convictiune, aprobandu acést'a tienta, subcomitetulu, de-si situatiunea precum nu se póte negá e seriósa, totusi astépta cu incredere activitatea mai departe a oficiului esternu austro-ung. si esprimandu acést'a róga pe onorat'a delegatiune: sa binevoiésca a luá la cunoscintia partea generale a acestui raportu.

(Aici urméza referatulu despre titlurile senguratece ale bugetului; finea raportului suna:)

Prelânga preliminariulu ministeriului comunu de esterne pre 1877 subcomitetulu a supusu la discussiune si acelu proiectu substernutu de acel'asi ministeriu, prin care sub titlulu „ajutoriu pentru refugiatii din Bosni'a si Erzegovin'a" se pretinde unu creditu decursivu pe 1875 cu 475,910 fl. iér pe 1876 cu 519,727 fl.

Subcomitetulu afla erogratulu acest'a, care din punctu de vedere alu umanitâtiei e neaperatu, deplinu justificatu si adeca din motivele ce le produce proiectulu ministerialu. Incâtu pentru acea propunere a ministeriului, cá creditulu decursivu cerutu spre scopulu acest'a pre 1875 si 1876 sa se induca in preliminariulu ministeriului de esterne cu presupunerea, ca ministeriele ambeloru tieri voru cere dela legislative aprobarea, pentru a puté acoperí cuot'a ce se vine din sumele de susu pe fia-care parte, — subcomitetulu tiene acést'a forma de votare neacceptabila, pentru ca intâiu votarea acestui creditu decursivu nu trebue legata de nici o conditiune, alu doilea pentru ca delegatiunile esmise spre a discutá asupr'a afaceriloru comune la statorirea preliminarieloru ale ambeloru ministerie potu sa induca (in preliminariu) cá acoperire numai venitele proprie ale acestoru ministerie, cari facu unu activu comunu alu monarchiei. Relativu la acoperirea aceloru sume, cari dupa subtragerea veniteloru amintite resulta cá recerintia neacoperita, va decide guvernulu ungurescu in contielegere cu legislativ'a ungurésca, dara delegatiunea nu póte fi chiamata nici a dá vre-o parere, nici vre-unu consiliu in privinti'a acést'a.

Deci subcomitetulu propune, cá delegatiunea sa binevoiésca a decide simplu: Sub titlulu „ajutoriu pentru refugiatii din Bosni'a si Ertiegovin'a" se primescu in bugetulu ministeriului de esterne cá creditu decursivu: 475,910 fl. erogati spre acestu scopu in anulu 1875 si 619,727 fl. erogati spre asemenea scopu in cele patru luni dintâiu ale anului 1876.

Varietâti.

⁂ Escelenti'a Sea Inaltu Présântitulu Archieppu si Metropolitu Mironu Romanulu plecà adi diminétia preste Fagarasiu la Brasiovu.

⁂ (Maialu.) Maialulu scóleloru nóstre poporali confessiunali de aici, care fu amanatu din caus'a tempului nefavoritoriu, se va tiené mâne in diu'a de S. S. Constantinu si Elen'a in dumbrava.

⁂ Monopolulu de cârti a incetatu. „Inaltulu ministeriu de instructiune publica, luându ansa dela unu casu specialu, a facutu in emisulu seu dela 11 Aprile a. c. Nr. 7576 adresatu inspectorelui de scóle din Budapest'a relativu la aprobarea cârtiloru didactice urmatórea declaratiune: „De óre-ce in urm'a concurintiei libere, ce esista pre acestu terenu, se póte folosí ori-ce carte scolastica, numai se nu fia in contradicere cu legile statului, pentru acea o aprobare speciala nici ca mai este de lipsa." Acésta decisiune e de cea mai mare importantia; ea delatura si celu din urma restu alu monopolului de cârti didactice, si vomu face bine a ne notá cu totii acestu emisu alu inaltului ministeriu." Asiá scrie o fóia pedagogica din Budapest'a, despre carea credemu ca e bine informata. Salutâmu deci cu bucuria acestu emisu justu si salutariu! „Scól'a rom."

⁂ Ratiocinu publicu. Balulu tienutu in 13 Fauru a. c. in otelulu din Boitia, si in 14 Fauru 1876 in otelulu din Salisce, in favorulu reinnoirei bisericei gr. or. din Tresti'a au adusu venitulu urmatoriu si anume:

a) Din Cristioru dela préstimatulu domnu pretore Ladislau Papp 5 fl. v. a.

b) Din Boitia dela dd. Dr. Ios. Boeriu 50 cr.; Stanca Ionutiu 50 cr.; Stanc'a Anic'a 50 cr.; Nic. Besoiu 1 fl.; Iul. Lermanu 1 fl.; Ios. Mihocu 1 fl.; Iacobu Iosifu 1 fl.; Avraamu Draganu 1 fl.; Ios. Draganu 1 fl.; Mich. Lazaru 1 fl.; Draganu Ioanu l. Toderu 1 fl.; Draganu Georgiu 1 fl.; Draganu Liti 1 fl.; Lazaru Petru 1 fl.; Stanc'a Avramu 1 fl.; Gaboru Lazaru l. Lazaru 1 fl; Trifu Nicolau 1 fl.; Draganu Avramu 1 fl.; Draganu Ambrosie 1 fl.; Braic'a Iosifu 1 fl.; Gaboru Avramu l. Iosifu 50 cr.; Gaboru Lazaru a Grecutiului 50 cr.; Pop'a Filimonu 50 cr.; Stoi'a 50 cr.; Finisieru Petru 50 cr.; Berda Ianos 1 fl.; Laslo Mihaiu 50 cr.; Orologieriu N. N. 50 cr.; I. Lang 1 fl.; Venecicu Iohann 50 cr.: Antonu Cepnicu 50 cr.; Ionits Sandor 1 fl.; Eduard Hendel preotu rom. cat. 1 fl.; George Moldovanu notariu 2 fl.; Carl Venedék 1 fl.; Anna Holicska 1 fl.; Iosefina Helding 50 cr.; Anna Suchi 50 cr.; F. Lenhardt 1 fl; Alecsiu Sentivanu 50 cr.; Barbara Michnak 50 cr.; Ios. Vogel 1 fl.; G. Szantoy 50 cr.; Iul. Hubanik 1 fl.; Bartolomeus Palinay 1 fl.; Stefanu Cabba 1 fl.; Georgiu Eisler 50 cr.; Tradnik Iosef 50 cr.; Müller Vilhelm 50 cr.; Mateas Mikitovits 1 fl.; Andreas Masialko 1 fl.; Berda Ianos 50 cr.; Liker Stefan 1 fl.; Benedikt Eisler 1 fl.; Ludvig Kapros 1 fl.; Iosef Langfras 1 fl.; P. Navradi junioru 50 cr.; St. Deak 1 fl.; Ios. Lang 1 fl.; Molnár Zmre 50 cr.; St. Iljes 50 cr.; Fr. Polák 1 fl.; C. Martiu 1 fl.; M. Huber 1 fl.; M. Legrand 50 cr.; C. Czepnik 50 cr.; Alex. Lang 1 fl.; Carl Corfanta 30 cr.; Liker P. 50 cr.; M. Masialko 50 cr.; Szebo I. 1 fl.; B. Braudigum 50 cr.; V. Ekert 1 fl.; Almasi M. 50 cr.; M. Horvath 1 fl.; Ios. Corfanta 1 fl.; St. Corfanta 30 cr.; P. Kuvál 50 cr.; Ziker Iohann 1 fl.; Laslo M. 50 cr.; F. Popik 50 cr.; V. Rusnak 50 cr.; I. Balás 1 fl.; K. Horváth 50 cr.; I. Bens 1 fl.; Palfi I. 50 cr.; I. Navradi 50 cr.; Liker St. 1 fl.

Sum'a: 69 fl. 10 cr.

c) Sierbanu Davidu din Pesicerea 50 cr.;

d) Din Selisce Tovie Perianu parochu 50 cr.; dela alti binefacatori 8 fl. 23 cr.

Sum'a: 8 fl. 73 cr.

e) Iustr. sea d. D. Moldovanu din Tresti'a 1 fl. Moise Angelu 1 fl.

Sum'a: 2 fl.

f) Din Craciunesci dela dd. Lazaru Thiulescu 50 cr. Dimitriu Lupasiu 50 cr. Sum'a 1 fl.

g) Dela dd. Teodoru Petricu parochu in Burene 30 Samsonu Nicsi'a parochu in Chicuicadag'a 30 cr.

Sum'a 60 cr.

h) Din Cainelu, dela dd. Avramu Suciu 1 fl. W. Imecs notariu 1 fl.

Sum'a 2 fl.

i) Dela d. Ioanu Radu parochu in Nevoesiu 50 cr. Sum'a 50 cr.

l) Din Hertiegani. Dela dd. Nic. Matesiu parochu 1 fl. Ger. Matesiu 1 fl. Radu Ioanu Voda 1 taleru de 1 fl. 50 cr. Avr. Pop'a 50 cr. Sum'a 4 fl.

m) Dela d. N. Perianu parochu cá colectante 6 fl. Sum'a 6 fl.

n) Dela d. Georgiu Bardosi comerciante in Boiti'a 10 fl. Dela personalulu dlui G. Bardosi 3 fl. 50 cr. dela alti contribuitori N. N. 22 fl. 67. cr. Sum'a 36 fl. 17.

Venitulu Sum'a sumeloru 135 fl. 60 cr.
Spesele tóte facu . . . 35 „ 60 „
Venitu curatu e . . . 100 „ v. a.

Asia dara venitulu curatu alu acestoru baluri este un'a suta fiorini valuta austr:

Capitalulu s. bisericei nóstre au fostu de 237 fl 51 cr.

Acum adaugendu-se venitulu curatu alu acestoru baluri de 100 fl. v. a. la capitalulu de 237 fl. 51 cr. v. a., dau laolalta sum'a totala de 337 fl. 51 cr. v. a. Asiá dara cas'a s. bisericei nóstre din Tresti'a, cu ajutoriulu lui Ddieu si a braviloru contribuitori a ajunsu, este si sta astadi din trei sute si treidieci si siepte fiorini si 51 cr. val. aust., cari suntu castigati si meniti pentru inceperea renovârei s. biserici. Rugâmu totu-odata pe dnii contribuitori a iertá, ca publicâmu asiá târdiu ratiociniulu, ca amu totu asteptatu dupa unii dni colectanti a ne tramite colectele si cu durere ne esprimâmu, ca inca nici acum nu ni s'au tramisu si rogâmu cá si de ací inainte sa ni le tramita. Deci dara din caus'a aceea abiá acum venimu a aduce cea mai viua multiamita:

a) tuturoru domniloru contribuitori si spriginitori ai acestui scopu sântu;

b) Deosebita multiamire ne simtimu indatorati a aduce braviloru nostri domni baitieni de ambe religiunile rom. cath. si gr. or., cari totu déun'a s. biseric'a nóstra cea marétia si ilustra din jurulu acest'a, cu lumini, oleu, tamâie si la odoruri s. biserici cu bani ne-au ajutatu si spriginitu.

c) Separata multiamire ne impune bun'a cuviintia a aduce stimatului domnu Georgiu Bardosi comerciante in Boiti'a, pentru ajutoriulu datu si spriginirea caldurósa atâtu in cuvinte, câtu si mai multu in fapte, cu unu ajutoriu frumosu banale precum arata mai susu si cu daruirea gratis a oteleloru domniei sele pentru scopulu nostru.

In numele comitetului parochiale din Tresti'a tractulu Zarandu.

Tresti'a in 11 Maiu v. 1876.

Ioanu Perianu
parochu si pres. comit.
Petru Perianu
junioru not. comit.
parochialu.

Burs'a de Vien'a.

Din 19/31 Maiu 1876.

Metalicele 5%	65	46
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	55
Imprumutulu de statu din 1860	106	75
Actiuni de banca	796	90
Actiuni de creditu	135	10
London	120	90
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	—
„ „ „ Temisiorene	74	—
„ „ „ Ardelenesci	73	—
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	102	90
Galbinu	5	72
Napoleonu d'auru (poli)	9	61½

---

ad Nr. 109.

Citatiune edictale,

Prin care Ann'a Gregoriu Câlinu, care au parasitu in „modu clandestinu" pre legitimulu ei barbatu Vasiliu Comaniciu, ambii din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, si de religiunea gr. resariténa, se citéza, a aparé in decursulu unui anu de dile, inaintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra, procesulu divortialu asupr'a-i urditu, in sensulu legiloru vigenti bisericesci, se va decide si in absenti'a densei.

Cohalmu, 18 Aprile 1877.

Forulu matrimoniale gr. res.
alu Cohalmului.
Nicolnu D. Mircea,
2—3 adm. prot.

Depuneri de capitale pentru fruptificare

se primescu la institutulu subsematu

a.) Pre lânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu 6% interese.

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6½ %

c.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lânga comunicarea adresei deponentelui, se resolva totudéun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 4 Maiu 1876.

„ALBIN'A,"

Institutu de creditu si de economie in Sibiiu.

(3—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 41. ANULU XXIV.

Sabiiu 23 Maiu (4 Iuniu) 1876.

La cestiunea arondârei si regulârei municipieloru.

(*II*) Obiectulu dilei intre politicii nostri din patria e astadi pre langa cestiunea nóuei arondâri a municipieloru in genere, regularea municipieloru opidane.

Ministrulu presiedinte totuodata si cá ministrulu de interne, a susternutu, cum se scie deobsce, unu proiectu de lege prin care intentiunéza privarea mai multoru opide si comune de dreptulu de municipalitate ce-'lu avura pâna acum si incorporarea loru in comitatulu séu districtulu respectivu pre alu cârui'a teritoriu suntu situate.

Motivele care se aducu pentru pasulu acest'a nou de reorganisatiune suntu in sine atât'a de plausibile si apromitiatóre de progresu, incâtu nu se póte usioru esplicá, pentru çe atât'a opositie si inca chiaru si din partea unoru deputati altcum amici ai regimului. Cu tóte acestea esista si óresicari motive reservate, ce nu convinu cu principiile liberalismului. Si acestea motivédia pre deplinu opositiunea. — Durere insa, ca opositiunea ce i s'a facutu articlului de lege susmemoratu in parlamentu, in cea mai mare parte nu se basédia pre principii generali de administratiune; ci mai cu séma pre interesele particulari ale unui'a séu celuialaltu opidu, care intre patrioti nici ca s'ar cadea se vie sub discussiune.

Deci nu se póte negá, ca elementulu cetatienescu, care se ocupa indeosebi cu industri'a, spre prosperarea sea are lipsa de unele dispositiuni legali speciali, de óre-si care scutu si ajutoriu legalu specialu, care tóte acestea mai cu anevoie le va aflá in sinulu comitatului organisatu inca si astadi pre calapodu mai multu aristocraticu, de câtu liberalu si cetatienescu. Totu atât'a de adeveratu este de alta parte, ca organisatiune de pâna acum'a a opideloru inca nu se mai póte sustiené in form'a sea oligarchica, dupa carea tóta administratiunea si autonomi'a au fostu concentrata in mânile unei caste privilegiate, carea le esercitá numai dupa chipdiuél'a propria si mai cu séma si numai in interesulu propriu. —

O schimbare deci trebuie sa se intemple. Si mai potrivitu este cá opide si comune de acestea, si mai cu séma atari, care nici nu au vre-o insemnatate industriale si care si-au castigatu in partea cea mai mare dreptulu de municipalitate numai prin laun'a séu slabiciunea atarui factoru legislatoricu, — sa se supuie jurisdictiunei municipiului districtualu séu comitatensu pre alu cârui'a teritoriu se afla; decâtu sa se lase si in viitoriu in organismulu loru, necorespundietoriu principiului de egala indreptatire a tuturoru cetatieniloru in statu.

Afara de acést'a atari opide si comune potu esercitá si in viitoriu autonomi'a aceea ce li-o concede legea municipale actuale; numai câtu ca voru stá sub control'a representantiei municipiului la care voru fi incorporate si astfeliu voru fi scutite de tutoratulu patriei loru de pâna acum'a.

Mai departe trebue consideratu, ca multimea municipieloru, de sine ingreuédia administratiunea centrale si supraveghiarea. Si ca o mare parte dintre municipiele comunali ce suntu sa se stérga, nu suntu in stare de a-si acoperí altfeliu spesele de administratiune, decâtu séu prin imposituri séu prin intrebuintiarea spre scopulu acest'a a unoru venituri, a câror'a menitiune aru fi de a serví altoru scopuri si indeosebi scopuriloru culturalï séu filantropice. Si pentruce se sufere cetatiénulu séu institutulu de cultura; pentru cá Pistea séu Paulu se nu fia aternatoriu in oficiulu seu, decâtu numai de guvernu directu.

Firesce ca de alta parte, nu i se póte denegá de totu proiectului de lege respectivu, nici intentiunea de centralisare; ba se vede câtu de bine in parte intentiunea lui, de a nimicí autonomi'a unoru municipii opidane si numai cu scopulu de a le aduce sub influinti'a organeloru guverniali. Si in asta privintia se combate proiectulu, din motive destulu de binecuventate.

Preste totu trebuie ca la promulgarea fia-cârei legi, se invinga si se domnésca mai intâiu interesele bine intielese generali ale statului si ale poporatiunei si numai in a dóu'a linia se fia considerate si interesele particulari si de rasa. Déca unu municipiu nu posede in sine conditiunile pentru esistintia si prosperare; atunci sa se stérga fâra vre-o consideratiune. Déca inse le posede conditiunile acestea; atunci sa nu se nimicésca numai din respectu la centralisare séu pentru nimicirea influintiei ce o posede atare rasa, nebinevenita guvernului intr'ensulu.

In fine reflectandu si la cetâtile si opidele din fundulu regiu, trebuie sa ne esprimâmu mirarea; cum vine de acestea si in deosebi cetâtile din fundulu regiu, care posedu tóte conditiunile spre a formá municipii de sine statatóre, nu si-au batutu nici atunci capulu, dupa municipalitate propria, cându celelalte cetâti de prin comitate numai prelânga multe jertfe si au putut'o castigá? Si cum de ele si adi preferu a compune unu municipiu comunu, cu comunele rurale dimpregiurulu loru?

Acést'a se esplica simplu prin giurstarea, ca pre cându cetâtile din comitate stau sub tutoratulu si domnirea aristocratiei, pre atunci cele din fundulu regiu nu numai ca erau libere — sub oligarchi'a patricieloru loru — ci eserciau chiaru ele insusi, dupa cum eserciéza inca si astadi, domnirea si tutoratulu asupr'a comuneloru rurale cu care dimpreuna compunéu unu municipiu. Se intielege ca sub astfeliu de giurstâri n'au avutu nici cându pofta de a lasá frenele din mâna si de a se separá de comunele rurale. Asemenea 'i de esplicatu câci nici astadi nu pretindu municipalitate propria, pâna cându si nóu'a lege pentru organisarea fundului regiu, le concede inca influintia si tutorisarea comuneloru rurale!

Revist'a politica.

Mai multe foi din capitala asigura ca diet'a va mai durá pâna câtra mijloculu lui Iuniu si apoi se va amaná pre trei luni de dile.

Proiectulu de lege privitoriu la arondarea cea nóua s'a votatu joi si s'a primitu cu majoritate de voturi cá basa pentru desbaterea speciale.

Despre delegatiuni aflâmu din o telegrama de alaltaieri, ca s'au unitu asupr'a tuturoru propuneriloru. Sessiunea este inchisa.

Scirile despre inceperea ostilitâtiloru intre Serbi'a si Turci'a s'au doveditu de prea grabite. Se sustiene inse, ca armârile aru fi pre partea Serbiei terminate si erumperea resbelului este si acum totu asiá de probabila cá si inainte de acest'a.

Unu cor. din Belgradu scriea in dilele din urma la K. N., ca representantii puteriloru au interpelatu pre principele Milanu despre pregatirile cele mari de resbelu. Principele, se dice in corespondintia, ca a asiguratu pre consuli, ca respunsulu la interpelatiune lu voru aflá in circulariulu celu va indreptá câtra puteri si adauge mai departe, ca in circulariu se va dice, ca Serbi'a sta inaintea unei alternative: séu sa se nimicésca, séu sa se puna in fruntea miscârei. Alte sciri spunu despre sosirea a multoru oficieri rusi cari intra in armata serbésca si totu acele spunu ca comitetulu slavofilu din Moskv'a a tramisu sume considerabile de bani. — O telegrama de alalta-ieri la „Kelet“ din Clusiu spune, ca Serbi'a numai totu a dechiaratu resbelu Turciei, a claditu poduri preste Drin'a si trupele au si plecatu.

Nu e de multu de cându din Constantinopole se afirmá ca revolutiunea in Bulgari'a este suprimata. Lucrulu se pare inse ca sta cu totulu altfeliu. Luptele cele sangeróse dela Zeliesnik (Eski-Sagra), dela Ternova si dela alte puncte, dara cu deosebire simptomele din tempulu din urma in giurulu Vidinului si in totu tienutulu bulgaru intre Balcanu si Durase dau lucrului cu totulu alta fatia, decum o descriu telegramele din Constantinopole.

Detronarea sultanului a suprinsu Europ'a. Din câte se scriu in foile cele mari se vede ca inca nu este o orientare indestulitóre nici asupr'a faptului nici asupr'a urmâriloru lui. Surprinderea cea mai mare se scrie ca a facutu detronarea asupr'a imperatului rusescu, care petrece in bâile dela Emcs.

Conjecturile asupr'a urmâriloru suntu legionu. Ne abtienemu de astadata a intrá in labirintulu loru celu mare. Tempulu celu mai de aprópe va deschide perspectiva mai tare si in privinti'a acést'a.

Faim'a ce se respandise ca sultanulu Abdulu Aziz aru fi muritu séu omoritu nu se adeveresce; din contra dupa telegramele din urma noulu sultanu Muradu V se pórta cu cea mai mare reverintia câtra detronatulu seu unchiu.

Regularea parochieloru cu o dotatiune corespundietória a preotiloru: arondarea si intregirea protopresviterateloru in archidiecesa.

(Urmare.)

Vinu acum la arondarea si intregirea protopopiateloru in archidiecesa.

In privinti'a acést'a, atâtu impartirea cea fórte rea a celoru mai multe protopopiate din archidiecesa, ce au avutu de basa mai cu séma impartirea cea vechia politica, ceea ce au ingreunatu si ingreunédia pâna astadi fórte tare administratiunea protopopiateloru, câtu si greutâtile cele mari, ce le-au semtitu si le semtu totu mereu, credinciossii nostri din cele mai multe protopopiate cu mersulu loru la protopresbiterulu in diferitele cause, fiindu siliti a trece preste teritoriulu altui protopopiatu lungisiu si curmedisiu cale de câte 2 dile, pâna a ajunge la protopresbiterulu seu: tóte acestea si alte impregiurâri, au cerutu in modulu celu mai imperiosu regularea protopopiateloru printr'o arondare esacta.

Consistoriulu archidiecesanu in decursulu aniloru precedinti s'au si ocupatu seriosu cu elaborarea unui proiectu de arondare, carele susternandu-se sinodului archidiecesanu din anulu trecutu fu primitu cu acea hotarire sinodale: cá protopopiatele arondate si cari stau sub administratori ppesci, sa se intregiasca fâra amenare prin alegerea de protopresbiteri actuali, in loculu administratoriloru de pâna ací Cu efeptuirea acestui conclusu au fostu insarcinatu Consistoriulu archid., carele in tómn'a anului trecutu n'a lipsitu de a dispune publicarea concurseloru pentru ocuparea posturiloru vacante de ppresviteri.

Si sa vedemu ce au urmatu de ací? Au urmatu ca sinod. archid. din anulu acest'a, a aflatu cu cale a nimicí legea adusa de sine insusi in siedinti'a sinodului din anulu trecutu, in privinti'a protopopiateloru. Sistarea arondârei si intregirei protopopiateloru deci, e fapta implinita.

Se nasce acum numai intrebarea din partea acelor'a cari n'au partecipatu la sinodu in „calitate de deputati“, déca sistarea acést'a e buna séu nu; si déca e in interesulu poporului séu in detrimentulu lui?

Eu credu asiá, ca la intrebarea acést'a, nu e nimenea mai competinte a respunde decâtu insusi poporulu: „De vre-o câti-va ani incóce s'au totu facutu vorba de legi preste legi pentru regularea ppiateloru, si ca se face inlesnire ómeniloru celoru indepartati, cu asiediarea loru la alte protopopiate mai invecinate, dar' acum se vede tréb'a, ca mai marii nostri inca numai dicu, dar' de facutu nu facu; acum vomu vedé, sa mai céra numai cine-va bani dela bisericele nóstre pentru deputati sinodali, si pentru adunâri la sinóde si comitete protopopesci sa mai céra cine-va diurne, séu sa mai dâmu bani din ladile bisericei pentru escrieri de concurse de protopopi.“ etc.

Cu unu cuventu, poporulu in acelea pârti, unde au asteptatu dupa atât'a vorba ce s'a facutu de 6 ani incóce, organisarea si intregirea protopopiateloru, se afla in cea mai mare nemultiamire. In fati'a mea s'au esprimatu de curendu representanti demni de tóta stim'a de prin atari comune nemultiamite, ca voru a trece cu totii la biseric'a gr. cath., de óre-ce vedu ca la noi nu li se asculta jalbile loru. Apoi, cându unu poporu se afla nemultiamitu in asteptârile si pretensiunile lui drepte, eu consideru acésta impregiurare de unu reu fórte periculosu, — pentruca e constatatu, ca cu poporulu numai pâna atunci poti lucrá spre inaintare si spre bine, pâna cându te bucuri de increderea lui, indata ce ai perdutu increderea, nu mai poti lucrá absolutu nimicu.

Nemultiamirea poporului deci in privinti'a acést'a, in cele mai multe pârti, e unu reu, si inca unu reu fórte mare, incâtu póte avé si alte urmâri.

Apoi, poftésca ori si cine sa védia, cum mergu trebile bisericesci si scolare, si cu unu cuventu tóta administrationea in atari protopopiate, cari prin legea de arondare s'au fostu nimicitu, dar' acum iéra au mai inviatu pre unu periodu óresi-carele, si se va convinge pre deplinu, ca nu ani intregi, dar' si o dî e in detrimentulu bisericei nóstre, a mai stá lucrurile opacite si incurcate.

Déca s'au aflatu cu cale, cá sa se sisteze arondarea si intregirea ppiateloru, in casulu acest'a nu trebuiá nici decâtu, cá sa se publice poporului in tóte pârtile legea de arondare, câci prin acést'a pre langa reulu ce l'amu aretatu, s'au adusu poporulu din comunele arondate in confusiune, alergendu cu causele sele pre la alte scaune ppesci, si asiá amblandu ametîtu in drépt'a si stâng'a.

Ca au cadiutu deslegarea intrebârei despre arondarea si intregirea ppiateloru in competinti'a sinódeloru séu congreseloru nóstre bisericesci, — in privinti'a acést'a credu ca au demonstratu pâna la evidentia d. Dr. Borci'a in scrierile sele in „Tel. Rom.“ si numai unulu strainu cu totulu de legile si institutiunile bisericei nóstre, n'aru fi potutu intielege adeverurile cuprinse in tractatele sele: „despre competinti'a in trebi administrative bisericesci,“ de aceea aflu de superfluu a mai vorbí in privinti'a acést'a. — M.

Diet'a Ungariei.

La 29 Maiu s'a inceputu in cas'a ablegatiloru discussiunea generale asupr'a proiectului de lege relativu la impartirea teritoriale.

Reportulu I. Gullner recomenda proiectulu cu putiene cuvinte, dupa densulu ia cuventulu

I. Földváry care dechiara, ca se va marginí a reflectá la dispositiunile proiectului ce se referescu la Transilvani'a. Oratorulu recunósce ide'a fundamentale a proiectului de buna. Camer'a a insarcinatu pe ministrulu de interne inca de multu sa presente unu proiectu de lege despre regularea domesticaleloru, dara ministrulu a recunoscutu ca intrebarea acést'a sta intr'o legatura intima cu arondarea municipieloru. Oratorulu discuta cu deosebire efectulu ce va avé proiectulu asupr'a viitórei administratiunei a fundului regiu; densulu trebuie sa enuncie, ca administrarea va fi mai rea decâtu pâna acum; de vreme ce in loculu inteligentiloru oficiali sasesci voru vení elementele mai putienu inteligente din comitatu.

Dispusetiunile cardinali ale proiectului se referescu la Transilvani'a, care totu-déun'a a sciutu sa conserve interesulu uniunii cu Ungari'a si astadi trebuie sa véda desamagirea, ca i se desconsidera cele mai remarcabile interese. Pâna acum supremati'a elementului magiaru erá asigurata in Transilvani'a, dara acum se suprima, se vatema traditiunile drepturiloru ce au fostu scutite pâna acum, centrele de familie, de administratiune.

Arondarea numai asiá va prosperá, déca se voru formá cercuri mai putienu mari, cari sa se administreze prin oficiali denumiti. Proiectulu n'are nici o sistema, planulu arondârei nici o idea directiva. Unele comitate, cari n'au conditiunile autonomiei remânu intacte, altele iéra, cari au vitalitate pentru a se conservá se disólva, fâra nici o ratiune. Ba proiectulu nu delatura nici relele flagrante ce esistu si nu resólva insemnat'a intrebare a cercuriloru electorali; dreptu aceea oratorulu respinge acestu proiectu.

Al. Mákray se dechiara pentru acceptarea proiectului de lege.

Bar. Banhidy afirma, ca planulu de arondare ce se cuprinde in proiectu e elaboratu fâra nici o sistema, fâra unu principiu directivu. Nu póte fi vorb'a de o regulare acolo, unde se sustienu asiá mari diferintie atâtu relativu la estinderea si numerulu poporatiunii, câtu si la percentele speseloru de administratiune. E surpriendietoriu, dupa parerea oratorului, ca in Ungari'a togm'a acele municipie suferu o arondare teritoriale, in cari alipirea de trecutulu istoricu e mai desvoltata, precum Iazygi'a Cumani'a etc. De alta parte se creéza comitate nóue, a câroru esistintia nimene nu o vede a fi indreptatita. Oratorulu e convinsu, ca ministrulu nu a avutu consideratiuni laterali, câci altmintrea aru trebuí sa vina la ide'a, ca acestu comitatu se creéza numai pentruca Debretienulu are lipsa de unu comitatu. (Ilaritate si neliniste.)

Câtu de improvisatu e intregu proiectulu, dovedesce § 5, care dispune, ca ministrulu va determiná marginile municipieloru senguratece pre basea impartirei teritoriali statorita in § 1 dupa ce va ascultá pe interesenti, si ca totu ministrulu póte sa decida si de comunele situate la marginile comitatului, ca unde se apartiena. Acést'a dovedesce, ca ministrulu insusi nu e in chiaru cu marginele definitive ale municipieloru si trebuie sa céra dela parlamentu o imputernicire nedeterminata in respectulu tempului. Dandu-i-se acést'a imputernicire atunci se póte jucá cu comunele. (Neliniste.) Tóte dispositiunile planuite au unu caracteru provisoriu si voru reclamá nóue proiecte de legi.

Defectele aceste nu indémna pe oratoru a nu spune convictiunea sea, ca prin proiectulu in discussiune se indrépta câte ce-va; nu póte retacé nici aceea, ca ministrulu va procede in arondare si cu privire la Ungari'a mai departe; e inse o politica de comoditate, cându procedâmu in arondare in modu fragmentaricu si contâmu, ca representantii municipieloru voru votá astadi arondarea celoru-lalte, precându mai tardiu representantii municipieloru dejá arondate voru votá bucurosu arondarea comitateloru ulteriori. (Ilaritate.)

Oratorulu afla, ca intregu proiectulu e gresitu, arondarea numai asiá putea sa prospereze, déca se regulá deodata in tiér'a intréga. Acceptându-se proiectulu de acum tiér'a va fi nesigura pe viitoriu, o voru cuprinde frigurile de arondare. In fine oratorulu presenta unu proiectu de resolutiune: sa se reiepte acestu proiectu de lege la ministeriulu de interne spre a se prelucrá de nou.

Bl. Orban vede in acestu proiectu o desconsiderare a intereseloru magiare, cari se vatema, precându de alta parte se creéza in favorulu sasiloru cinci municipie. Oratorulu nu póte primí unu proiectu, care da pe poporulu magiaru viptima sasiloru.

L. Mociari (din stâng'a estrema) sustiene, ca trebuiá sa se lase statorirea locuriloru pretoriali ale comitateloru senguratece comitateloru insesi, si dechiara in fine, ca respinge proiectulu.

Ministrulu presidentu Tisza e de parere, ca acum e de prisosu a mai aperá acestu proiectu de lege, de vreme ce contrarii acestui'a contradicendu-se unii pre altii s'au refutatu insisi pre sine. Déca proiectulu nu face tabula rasa, acést'a nu e vre-o eróre, numai revolutiunea se obicinuesce a face tabula rasa, dara desvoltarea constitutiunale trebuie sa cladésca pre basea istorica si sa indrepteze numai aceea ce reclama neaperatu o corectura. Dupa aceste ministrulu presidentu, s'apuca sa se spele de prieteni'a cu sasii, pre care i o imputà deput. Blas. Orban prin observatiunile de mai susu. Acestu pasagiu alu discursului lui Tisza dice:

Onorata Casa! Din diverse pârti s'a facutu amintire de fundulu regescu, erá vorb'a ca ce se intempla cu acest'a; unulu dintre domnii deputati a imputatu acestui proiectu ca jertfesce interesele magiare intereseloru sasesci, si a binevoitu a amintí si unele esemple. Altu deputatu a disu iéra, ca proiectulu de lege vatema pe sasi, ca cu dreptu s'aru puté dice acést'a, pentruca la sasi se afla mai multa inteligintia decâtu in comitate si totusi acestu proiectu smulge din mânile inteligintiei sasesci administratiunea de pâna acum si transfera impartirea oficieloru la sistemulu municipalu, electoralu.

La cea dintâiu imputare voiu reflectá pe scurtu; nu e adeveratu ca s'a ignoratu interesulu statului magiaru, din contra acest'a s'a conservatu pretutindenea, firesce nu in atare modu, cá acestu proiectu sa fia nedreptu fatia cu cetatienii nemagiari din tiéra; de asemene tagaduescu, ca acestu proiectu favoresce pre altii jertfindu pe Ungari'a, me provocu la fapte.

Dlu deputatu ce-mi facù imputarea dise, ca se infiintiéza pe sém'a celoru 160,000 sasi ce locuescu pe fundulu regiu patru municipie, ca se respectéza tiér'a sasiloru, de-si acést'a e situata in mediloculu tierei unguresci, ministrulu nu si-a permisu a rupe ce-va din trens'a, dara s'a jertfitu sasiloru pamentu ungurescu cu tóta usioritatea.

Acést'a nu e adeveratu, pentruca unde erá situatiunea asiá, cum e in comitatulu Ternavei mici, acolo se adausera pârtile inclavate togm'a asiá la comitatulu, ale cârui enclave erau, cum se incorporara pârtile ori si cârui altu comitatu, déca ele erau enclave séu déca pretindea continuitatea teritoriale.

S'a disu inca, ca sasii suntu 160,000 si pe placulu loru s'a creatu 4 municipie. Asiá e, dara in aceste 4 municipie, in cari locuescu si sasi, in cari se afla Sabiiului Oresti'a si Brasiovulu si pârtile ce cadu in comitatulu Ternavei mari, in aceste municipie, dicu, numerulu intregu alu populatiunii face nu 160,000, ci 500,000: prin urmare cele 4 municipie nu s'au creatu de dragulu sasiloru, ba acele nici ca se potu formá asiá, câtu sa li-se asigure sasiloru majoritatea, pentruca cu 160,000 ómeni intre 500,000 nu póte asigurá dlu deputatu majoritatea decâtu prin óre care farmecu, dara dupa mintea sanatósa acést'a nu merge.

Asertiunea dlui deputatu, ca proiectulu disólva Treiscaunele, contradice fapteloru, de vreme ce acestu scaunu nu pierde nici unu satu, ba i se mai adaugu unele pârti din comitatulu Albei inferióre. Crede d. deputatu ca e o disolvere, déca Treiscaunele nu se impreuna cu tienutulu Brasiovului? D-sea dice, ca cei 20,000 magiari ce locuescu in tienutulu Brasiovului si cei 8000 magiari din Brasiovu se dau viptima sasiloru. Nu sciu cum, si intipuesce dlulu deputatu impreunarea tienutului Brasiovului cu Treiscaunele. In respectu geograficu eu aflu impreunarea posibila, inse, numai dupa un'a din dóue modalitâti: séu ca Brasiovulu cá o cetate libera reg. trebue sa formeze unu municipiu propriu, si atunci resultatulu va fi, ca din cei 28,000 magiari se voru subtrage 20,000, adeca acesti'a voru remané laolalta, iér' cei 8000 voru fi jertfiti perirei, séu Brasiovulu nu va fi municipiulu separatu si atunci nu s'aru puté alege, fâra a vatemá dreptatea, de scaunu pentru cercurile impreunate ale tienutului Brasiovului cu Treiscaunele altu locu decâtu Brasiovulu; pentru ca a silí pe cea mare parte a unui municipiu sa nu mérga acolo, unde se afla emporiulu seu ordinariu, ci la unu locu mai micu si mai indepartatu, acést'a aru fi o nedreptate, pe care nu i este iertatu legislativei a o comite. (Aprobare in centru.)

Si in proiectulu meu Treiscaunele nu numai au remasu cum au fostu ci s'au mai amplificatu ce-va. Este adeveratu, ca si cerculu Brasiovului au remasu neschimbatu, pentruca fiindu avutu si numerosu póte subsistá cá municipiu autonomu, si numai acei'a potu sa contesteze acést'a, cari judeca dupa stângenii cuadrati ca ce póte fi unu municipiu.

De-si concedu, ca sustienerea de municipie fórte mici, chiaru déca potu suportá sarcinele materiali, nu e avantagiósa, totusi credu, ca nu trebuie sa mergemu asiá departe, incâtu sa nimicimu unu municipiu numai pentru ca e mai micu cu vre-o câte-va mile cuadrate, dara de altmintrea are vitalitate si e aptu pentru o esistintia autonoma.

Si pre ce se baséza afirmatiunea, ca s'au jertfitu interesele magiarismului unoru familii aristocratice sasesci? Rogu pre acei domni ablegati, cari facu acést'a imputare proiectului meu, sa nu me asculte pre mine, ci pre acelu domnu care a atacatu proiectulu din acea parte a camerei (aratandu spre drépt'a). Acelu domnu se vede ca cunósce relatiunile Transilvaniei, pre cari deputatii din cealalta parte se paru a nu le cunósce, câci a disu ca consecuenti'a proiectului de lege va fi, ca multe familii sasesci din fundulu regescu perdiendu positiunea loru privilegiata de pâna acum, prin care domniau neconditiunatu asupr'a celorulalti locuitori de acolo, trecu la sistemulu electoralu si deací inainte voru traí cá cetatieni egali indreptatiti in acele cercuri, fâra de a mai ponderá asupr'a altor'a.

S'a intemplatu inse si unu lucru estraordinaru, ca acelu domnu deputatu a disu: ca numai eflucsulu stâriloru bolnaviciόse ale parlamentului nostru a fostu piedec'a de nu s'au regulatu fundulu regiu si de acea a salutatu cu bucuria acelu proiectu de regulare, cându s'a creatu. Acum inse cându e vorb'a cá acelu proiectu laudatu sa se inactiveze si sa se realiseze ce s'a statoritu intrensulu: ca adeca si pârtile fundului regiu se considera egale cu celelalte pârti teritoriali si la regularea jurisdictiuniloru se va estinde puterea homogena a legiloru administrative si asupr'a lui, acum, dicu, dlu deputatu e contr'a proiectului, pentruca vatema prerogativele de pâna ací, a câroru stergere dlu deputatu o salutà cu bucuria in celalaltu proiectu

Ministrulu aperandu apoi § 5 din proiectu care s'a amintitu mai susu, dice, ca sfer'a de dreptu data guvernului e chiaru precisata intr'acolo, cá (ministeriulu) sa determineze cu acuratetia marginele jurisdictiuniloru amintite in § 1 si sa dispuna de comunele ce suntu situate prelânga aceste margini; deci ací nu se cuprinde absolutu nici o imputernicire spre a face o resturnare teritoriale in tiér'a intréga.

Ministrulu termina cu unu apelu câtra deputati, pre cari ii invita a considerá, ca tóte legile create pâna acum nu se potu esecutá fâra acestu proiectu de lege, prin urmare toti câti au votatu legile despre comissiunile administrative, despre regularea fundului reg. si a universitâtiei sasesci etc. sa priméscа si acestu proiectu, care nu invólva cestiune de partida, cum s'a disu si din stâng'a estrema. Firesce acei'a, cari nu voiescu nici un'a din legile (administrative), cari voiescu cá activitatea de ani a dietei sa nu aiba nici unu resultatu, cari vedu mai putienu periculu in trensulu (sgomotu in stâng'a estrema), respinga acestu proiectu de lege.

Cu aceste s'a terminatu siedinti'a.

Cetimu in „Journal des Débats“ relativu la cestiunea orientului urmatoriulu articulu interesantu, pre care 'lu dâmu in intregulu seu:

Otaririle luate de cele trei guverne ce au deliberatu la Berlinu asupr'a afaceriloru orientului au fostu comunicate si celorulalte trei puteri ce aderasera la prim'a nota presentata de Austri'a. Cá si intâi'a óra Franci'a si Itali'a sí-au datu adesiunea, inse Angli'a a refusatu pre a sea. Acestu refusu de adesiune nu va se dica o protestare; e simplu o abtienere. Angli'a nu vede lamuritu, unde voiescu sa o duca si doresce a-si pastrá libertatea sea de actiune. E in adeveru o mare diferintia intre amendóue casurile. Angli'a nu se asociase la prim'a demarsia decâtu dupa cererea si staruinti'a Turciei; asta-data conferinti'a dela Berlinu pune Turciei unu feliu de ultimatum ce se póte transformá dintr'o di intr'alt'a intr'unu actu de interventiune armata; se intielege ca Angli'a refusa de a se angagiá orbesce si a face joculu puterei care este rival'a sea in orientu. Cu tóte aceste e cu neputintia cá Angli'a sa remana spectatóre neactiva si neinteresata a celoru ce se petrecu in Turci'a, si cea mai buna proba de actiunea sea este noutatea ce se respandesce dejá ca Turci'a refusa de a primí not'a redigiata la Berlinu. Déca va fi astfeliu, puterile ce voru presentá-o se voru gasí in necesitatea de a lucrá; atunci inse se voru presentá dificultâtile si actiunea comuna nu va fi atâtu de facila cum s'aru puté crede.

Guvernulu anglesu trebuie sa compteze, si cu dreptu cuventu, pre estrem'a repugnantia a Austriei de a se insarciná cu o interventiune armata. Emanciparea provincieloru insurgente necesarmente nu póte profitá decâtu Rusiei de o parte si Prusiei de alt'a; si ori-ce nóua intindere de teritoriu in acea directiune nu póte fi pentru Austri'a decâtu o causa de slabire si de anarchia in intru. Elementulu ungaru, care domina actualmente in guvernu, este cu totulu ostilu elementului slavu, si comitele Andrassy nu s'a dusu, se dice, la Berlinu decâtu dupa ce a luatu câtra partidulu seu si câtra representantii tierei sele angagiamentulu de a nu subscrie la nici unu actu de interventiune, nici la nici o desmembrare a imperiului otomanu. Angli'a deci are din acésta parte unu punctu de spriginu pentru resistentia.

Prin urmare aru fi fórte posibilu cá estern'a cestiune a orientului sa se mai eterniseze inca odata. Fâra indoiéla o esplosiune depinde de accidente fortuite cari, cá omorurile comise la Salonic'a, potu dá focu prafului; dar' déca cestiunea se va puté circumscrie in conferintie si note, are inca sians'a de a traí mai multu decâtu se crede.

Unulu din cuvintele pentru abtienere a Angliei este ca impunendu Turciei unu armistitiu de mai multe luni, puterile recunoscu pre insurgenti cá beligeranti. Probabilu totu pentru acel'asi cuventu va refusá Turci'a nisce propuneri, cari suntu o atingere in suveranitatea si independinti'a sea.

Nu vorbimu decâtu din punctulu de vedere a fictiuniloru si a conventiuniloru diplomatice, câci se scie ce importantia dâmu suveranitâtiei imperiului otomanu. Inse este unu terenu pre care Angli'a si Austri'a potu gasí unu punctu de intrunire.

Ceea ce reiésa mai claru din conferinti'a dela Berlinu e ca cele trei puteri facu unu actu de intervenire administrativa totu atâtu de efectiva cá si o intervenire armata. Se representa Turciei ca dupa ce a primitu si promisu de a esecutá conditiunile stipulate in prim'a nota a puteriloru, n'a avutu nici vointi'a nici puterea de a-si indeplini angagiamentele. I se impune de asta data nu o comisiune mista de crestini si de musulmani alesi de sultanu, ci o comisiune de delegati numiti de puteri, care va fi insarcinata a regulá afacerile Bosniei si a Erzegovinei. Acést'a va se dica instituirea unui consiliu judiciaru, o punere sub tutela. Turcii voru puté murmurá, póte se voru resculá, inse Europ'a va face politi'a loru si fâra voele, fiindca nu potu si pre lânga aceste nu voru sa-si o faca singuru. Trebuie bastimente de resbelu asiediate in ordine de bataia, tunuri incarcate si echipagie desbarcate spre a se protegiá justiti'a turcésca. Apoi numai acésta politia colectiva póte face sa mai dureze imperiulu otomanu. Elu se mantiene, nu prin propri'a sea fortia, ci prin antagonismulu apetituriloru ce-lu rîvnescu. Este unu edificiu a cârui cadere este asteptata, inse de care se teme a-lu vedé cadiendu, fiindca va acoperí lumea de pulbere si de sânge. De acea er'a protocóleloru nu s'a inchisu inca.

Romani'a.

Piese memorabile cu ocasiunea aniversârei de diece ani a Domnitoriului Caroln I, reproduse dupa „Tromp. Carp.“ Tóte fiindu piese memorabile, din cari se vede fericirea reciproca intre suveranu si natiune le reproducemu si noi:

Inaltu ordinu de di.

Ostasi! Din diu'a in care Romani'a 'Mi incredintià destinele sele, preocuparea Mea cea mai viua a fostu organisarea armatei, ale cârei traditiuni forméza un'a din marile glorii ale trecutului Nostru.

Prin armata, Romani'a a potutu strabate lungile perióde, istorice in cari au disparutu natiuni, alta data puternice.

Vechile nóstre institutiuni militare suntu astadi restabilite, si organisarea loru solida va asigurá scumpei nóstre patrii viitoriulu seu.

Suntu diece ani, de cându urmezu cu o viua satisfactiune progresele crescende ce s'au facutu prin concursulu fia-cârui'a din voi; staruiti pre acésta cale; numai astfeliu veti respunde la asteptârile tierei, care dejá a facutu atâtea sacrificii, spre a gasí inarmata garanti'a natiunalitâtiei si a drepturiloru sele.

Ostasi! Nu uitati nici odata cuvintele inscrise pe drapelulu vostru.

Disciplin'a vóstra este celu mai bunu garantu, ca veti sci a fi totu-déun'a demni fii ai aceloru eroi, câror'a le datorâmu o patria.

Din parte-'Mi voiu fi totu-déun'a acolo unde interesulu tierei 'Mi va insemná loculu.

CAROLU.

RESPUNSULU

M. Sele Domnitoriului in felicitârile consiliului comunalu alu Bucuresciloru:

Domnule primaru! Suntu astadi diece ani, de cându glasulu unei natiuni M'a chiamatu a prdside la destinele ei.

Fâra a 'Mi ascunde dificultâtile unei sarcine atâtu de mari nu Amu vediutu in puterniculu apelu indreptatu câtra Mine, decâtu o datorie de implinitu, o frumósa misiune de realisatu: aceea de a ajutá unu nobilu poporu, incercatu si otielitu de seculare lupte si suferıntie in a-si asígurá o esistentia natiunala neaternata si a-si pastrá neatinse scumpele sele drepturi stramosiesci. Suntu mandru a puté spune astadi, ca nu Me ciescu de aventulu inimei Mele, si ca increderea ce amu pusu in natiunea romana a fostu pe deplinu justificata.

„Nimicu fâra Ddieu“ este devis'a casei Mele; pre densulu dar' atotuputernicu, 'lu rogu pururea, spre a face prospera si fericita scump'a nóstra Romanie.

Primescu cu o deosebita placere, dle primaru, espresiunea sentimenteloru ce 'Mi rostiti in acésta di, in numele comunei Bucuresci, a acestui orasiu, care in acesti diece ani, a impartasitu celu dintâiu si impreuna cu Mine amintirile Mele cele mai scumpe si mai doióse, cá domnu si cá parinte.

Urezu din inima capitalei, care a facutu serióse progrese in decursulu acestoru ani, sa propasiésca si sa devina din ce in ce mai multu centrulu nu numai alu activitâtiei politice, dar alu vietiei intelectuale, comerciale si industriale a romaniloru.

RESPUNSULU

M. Sele Domnitoriului la felicitârile corpului profesoralu.

Domnule rectoru si domniloru decani, domniloru membri ai consiliului superioru alu instructiunei publice, si domniloru profesori!

Me simtu cu deosebire fericitu a vedé in solemn'a di de astadi adunati impregiurulu tronului barbati din cei mai distinsi si stimati ai corpului invetiamentului publicu. Mare si nobila este misiunea ce acestu corpu are a impliní in statu, câci elu este chiamatu a formá generatiunile viitóre, cari au sa primésca dela noi pretiós'a mostenire ce ne-au lasatu strabunii nostri.

Biseric'a si scól'a au fostu pentru densii sante sicriuri, in cari au pastratu religi'a si natiunalitatea nóstra, si pre cându cu o mâna ei zideau monastiri si templuri in cari glorificau pre domnulu, cu alt'a ei intitulau, chiaru in tempurile cele mai departate, scoli, de unde se reversá lumin'a si se intarea prin invetiatuar consciinti'a natiunala. Astfeliu au urmatu in alu siepte-spre-diecele vécu gloriosii domni Mateiu Basarabu si Vasilie Lupu, astfeliu au urmatu si alti domni de fericita si eterna memorie.

Nu me indoiescu, dloru, ca si domni'a vóstra veti sci in totu-déun'a a ve aretá demni de frumós'a sarcina ce aveti asupra-ve, si ca veti insuflá tinerimei acele principii de religiune si de morala, fâra de cari nu este adeverata invetiatura, acele sentimente de respectu câtra lege si de iubire nemarginita câtra patrie, cari facu pe cetatieni virtuosi si popórele mari.

Ve multiamescu, domnule rectoru, pentru urârile ce 'mi adresati in numele universitâtiei de Bucuresci, ale acestei universitâti de care suntu mandru a se fi instituitu in acesti diece ani ai Domniei Mele, complectandu-se in 1869 cu câte patru facultâtile.

Fia, cá acésta universitate, impreuna cu sor'a ei din Iasi, sa devina adeverate focare ale sciintiei pentru némulu romanescu.

TOASTULU

M. Sele Domnitoriului la prândiulu la care M. S. a intrunitu in aceasi di cu toti ministrii cari s'au succedatu la putere in tempulu de diece ani ai domnirei M. Sele:

Suntu mandru a vedé impregiu-Meu pre toti barbatii politici cari in cursu de diece ani au lucratu impreuna cu Mine la desvoltarea tierei.

Intr'o tiéra constitutiunala trebue sa fia partide cari se afla in lupte politice, inse trebuie sa fia si unu gându care unesce pre toti, iubirea pentru patrie. Pre acestu terîmu tóte partidele 'si potu intinde mân'a. Sa uitâmu dar astadi trecutulu si totu ce luptele sele au potutu avea câte odata neplacutu, si privindu viitoriulu cu incredere, sa ne unimu toti intr'o singura strigare:

Sa traiésca scump'a nóstra Romanie!

SCRISÓREA

Mariei Sele Domnitoriului, adresata dlui presiedinte alu consiliului ministriloru:

Domnule presiedinte! Tiér'a intréga dimpreuna cu capital'a, s'a asociatu in modulu celu mai spontaneu si mai caldurosu la serbarea celui de alu diecelea aniversariu alu suirei Mele pe tronu. Cu acésta ocasiune Ne-au venitu, Dómnei si Mie, felicitâri din tóte judetiele, din unghiurile cele mai departate ale Romaniei. Amu primitu cu multiamire si recunoscintia semnele de iubire si de devotamentu ce, in acésta di, memorabila pentru Mine, Mi-a datu poporulu meu; ele au fostu pentru inim'a Mea cá o resplata pentru silintiele ce nepregetatu amu pusu si Voiu pune, spre a vedea prospera si fericita scump'a Nóstra tiéra. Simpathiele ce toti românii, fâra deosebire de idei si de opiniuni, Mi-au aretatu in acésta di, este dovéd'a cea mai netagaduita, ca tiér'a, cá si Mine, intielege, ca si tronulu, cu totulu in afara de luptele si deosebirile partideloru, are de missiune a se inspirá pururea de vointi'a natiunei, si a intruní ímpregiurulu seu pre toti românii, pentru a lucrá la consolidarea si la marirea patriei.

Te rogu dar', dle presiedinte, sa fii interpretulu celoru mai vii ale Mele multiumiri câtra cleru, câtra autoritâtile statului, câtra toti particularii, pentru partea ce au luatu la serbarea dilei de 10 Maiu, facendu dintr'ens'a o adeverata serbatóre de familia a natiunei. Te rogu sa le areti asemenea multiamire si in numele pré iubitei Mele sócre, principés'a de Wied, care cu acésta ocasiune, a fostu dimpreuna cu Noi obiectulu unoru asiá placute felicitâri, cari au umplutu inim'a Sea de muma de bucurie si de recunoscintia.

Primesce te rogu, dle presiedinte espresiunea stimei afectuóse ce 'ti pastrezu.

Bucuresci, 12 Maiu 1876.

CAROLU.

Varietâti.

* Escel. Sea comandantulu militariu vice maresialu bar. de **Ringelsheim**, in calatori'a dela Budapest'a s'a opritu la Clusiu, unde a fostu de fatia la esercitiile trupeloru de acolo. De acolo audimu ca a calatoritu la Brasiovu unde va inspectioná si trupele din acea garnisóna.

⁂ In privinti'a ajutoriului de statu ni se punu de unu tempu incóce intrebâri, ca ce este cu densulu de nu se mai imparte. Este adeveratu ca noi amu anunciatu publicului, camu de multu, ca se va impartí si atunci eramu de credintia ca asiá va si fi, dupa dispusetiunile ce se luase. In sinodulu archidiecesanu s'a datu deslusiri in privinti'a acést'a dela loculu celu mai competentu si dupa unele indicie, suntemu, si acum de credintia, ca multu nu se va mai amaná dorit'a impartire. Incâtu privesce cele tramise spre publicare in objectulu acest'a, on. tramitietori sa nu ne ia in nume de reu, ca nu le publicâmu notitiele densiloru, pentruca noi credemu, ca prin publicare amu stricá mai multu de câtu amu direge. Totu asiá suntemu de parere si in privinti'a aceloru ce arata ce facu unii dintre dd. Protopresbiteri cu ocasiunea impartirei. Din contra noi amu dorí ca si preotii si ori si cine, cându vedu ca se comitu óre-care neregularitâti din partea cui-va sa le faca cunoscute consistoriului si acest'a, fiindu in pusetiune de a-si face datori'a, nu va intardi'a a o si face. Pre vorbe inse nu póte pasí nici elu. Din pârtile M. Vasiarheiului ni se amenintia, ca déca nu vomu publicá cele tramise, respectivii se voru vedé necessitati a alergá la press'a magiara. Nu avemu putere de a impedecá pre nimenea de a-si luá refugiulu la pressa. Nu credemu inse oportunu acestu pasu, si nici necesariu, pentruca déca se manifestéza dorinti'a, dupa cum vedemu si din coresp., carea ne da ansa a atinge córd'a acést'a, cá sa se tramita ajutórele deadreptulu preotiloru, consistoriulu o va luá spre sciintia si va dispune de asiá incâtu sa se delature ori-ce prepusuri sinistre din partea celoru impartasiti.

⁂ Concertu. Astadi in 23 Maiu va avé locu unu concertu in favórea celoru arsi din Clusiu si M. Vasiarheiu in „gradin'a poporului.“

* Maialu. Dupa cum anunciaramu in numerulu trecutu, alaltaeri serbara scólele poporali gr. or. maialulu in dumbrava. Tempulu n'a fostu togm'a favorabilu; déra elevii si elevele totusi si au petrecutu binisioru dimpreuna cu parintii si invetiatorii

loru, si altu publicu ce a luatu parte la serbarea silvestra.

⁂ **Statutele** societâtiei romàne de lectura „Iuli'a“, dela universitatea din Clusiu, suntu aprobate de ministrulu reg. ung. sub Nr. 23.700 a. c.

⁂ **Romanismulu in Bucovin'a.** Reproducemu cu deosebita placere, dupa „Famili'a“ din Pest'a, urmatórele linii:

„Orasiulu Sucév'a a petitionatu la dieta pentru introducerea limbei romàne, cá limba de propunere, la gimnasiulu ortodocsu diu Sucév'a, basandu-se pe decretulu infiintiârei acelui gimnasiu si pe impregiurarea, ca orasiulu Sucév'a este locuitu mai numai de romàni si ca cei-lalti locuitori inca vorbescu romanesce. Diet'a, esaminandu petitiunea orasieniloru, a decisu, inca naintea Pasciloru, a se introduce dela tómna nainte limb'a romàna, cá limba de propunere, la gimnasiulu din Sucév'a. Decisiunea a fostu primita de intrég'a dieta, fàra nici o impotrivire; chiaru adversarii cei mai impismati au votatu pentru. Cá faptulu insa sa fia implinitu, depinde de sanctionarea Majestâtiei Sele Imperatului. Propunatoriulu a fostu deputatulu Renei de Hirsieni, de origine transilvaneanu. Resultatulu favorabilu se datoresce presiedintelui tierei, dlui br. Alesani, italianu, care, petrecendu in Bucovin'a abiá de doi ani, n'a lipsitu a-si aretá simpathi'a si ocrotirea sea italiana pentru limb'a romàna, sor'a limbei sele!“

⁂ **Drumu de feru.** In cas'a deputatiloru a adusu ministrulu de comunicatiune T. Pechy proiectulu de lege asupr'a drumului de feru Brasiovu-Timisiu.

⁂ **Junimea romàna** la inmormentarea lui Michelet. O corespundentia particulara din Parisu a „Romanului“, ne dà detalii interesante despre ceremoni'a funebra a inmormentârei osiminteloru celebrului istoricu Michelet, la care junimea romàna a jucatu unu rolu care umple de mandria pe fia-ce romànu.

Intre cununile, cari impodobiau sicriulu celebrului defunctu, cunun'a de stejaru a studentiloru romàni a trasu o deosebita atentiune; iér' dintre discursurile rostite si depesiele cetite asupr'a mormentului reproducemu ací, cu adeverata placere, urmatórele piese:

Depesi'a studentiloru din Bucuresci:

„Junimea romàna din Bucuresci, dorindu sa-si esprime semtiemintele sele de recunoscintia càtra ilustrulu Michelet, ve róga a face sa se cetésca pe mormentulu seu aceste càte-va cuvinte;

„Franci'a, sora mai mare a Romaniei si-a versatu sàngele seu pentru a ne dá libertatea si pentru a asigurá esistenti'a nóstra cá natiune. Michelet, acestu fiiu eminentu si iubitu alu Franciei, a pusu totu sufletulu si devotamentulu seu in servitiulu acelei'a-si cause.

„Recunoscinti'a si iubirea nóstra pentru Franci'a voru fi eterne: eterna va fi memori'a acelui'a càrui'a Romani'a i-a acordatu titlulu de cetatiénu!“

Discursulu dlui A. Cantacuzino
in numele tinerimei romàne:

„Junimea romàna vine sa esprime, pe acestu mormentu inca deschisu regretele sele eterne pentru perderea acelui'a, care fu, in tóta vieti'a sea, apostolulu libertâtiei, sustienatoriulu ideiloru celoru mai nobile aperatoriulu popóreloru apesate.

„Numele lui Michelet va fi pronunciatu cu iubire si veneratiune de tóte natiunile, cari, sub strinsórea tiraniei, simtiau trebuinti'a a traí si cugetá.

„Michelet, Quinet, mari si nobile figuri, veti aparé in totu-déun'a incungiurati de aceea aureola, ce generositatea, marinimi'a sufletului, devotamentului sciu singure sa dea; — numele vostru va fi semnulu de intrunire alu popóreloru in lupt'a cea mare pentru triumfulu principieloru nemuritóre ale revolutiunei. (Bravuri.)

„Romani'a 'si va reamintí cu unu legitimu orgoliu diu'a in care ea ve dete titlulu de cetatieni, — slabu tributu alu recunostintiei sele.

„Franci'a perde in Michelet un'a din gloriele sele, Romani'a unu sustienetoriu puternicu. — Aceea-si durere sfâsie inim'a celoru dóue natiuni: lasati-ne sa amestecâmu lacremile nóstre cu ale vóstre!

„Fie, cá memori'a lui Michelet sa restrànga inca simpatiele atâtu de puternice cari unescu patri'a nóstra cu marea republica.

„Fie, cá marele seu sufletu sa ne inspira tuturoru amórea binelui si sa ne conduca totu-déun'a in calea dreptului!“ (Aplause.)

Eata acum in ce termini apreciaza, intre altele, „la Republique francais acésta patriotica demonstratiune a junimei romàne:

„Aducerea aminte a romàniloru in acésta impregiurare ne-a impresionatu adencu. Vocea loru a resunatu la audiulu nostru cá vocea unoru frati departati, dar' totu-déun'a scumpi In adeveru, colo in Europ'a orientala, pre marginea domenului civilisatiunii occidentale, esista unu poporu latinu cá si noi, o tiéra, care este cá o mica Francia. Acolo, ideile nóstre, legile nóstre, suntu culese si primite; acolo, spiritulu francesu gasesce unu ecóu totu-déun'a gat'a; acolo, in fine, totu ce se cugeta, se cugeta cá latini, cá fracesi. Totu ce se face ací este urmaritu cu neastemperu, cu interesu pe malulu stângu alu Dunarei, la pi-ciórele Carpatiloru. Ochii suntu intorsi càtra Franci'a. La rându-ne, nu trebuie sa uitâmu pe tinerii nostrii frati din orientu, ci trebuie ale aretá simpatia pentru simpatia; omagiele aduse de tinerimea romàna memoriei lui Michelet, care a iubitu atâtu de multu acea scumpa tiéra, ne impunu datori'a, care nu va fi in totu-déun'a facilu de indeplinitu, datori'a de a cugetá in totu-déun'a ca avemu acolo unu poporu amicu. Nimicu ce s'aru atinge de Romani'a numai póte de adi nainte sa remàna streinu de noi.“

* **Tobele suntu cassate.** In urm'a unui rescriptu alu ministrului de resbelu tobele se casséza din armat'a c. r. si se voru suplini cu trâmbitie. Motivele pentru mesur'a acést'a suntu: dresarea unui tobasiu fàra de cunoscintie musicale este mai dificila cá a unui trambitasiu; mai departe tob'a in resbelu nu este de lipsa, pentru ca sunetele ei nu se audu, iéra tobasiulu nu póte luá parte la lupta. Motivulu principalu inse este, ca tobele suntu mai scumpe, pentru ca un'a costa pâna la 22 fl, pre candu o trambitia numai 6 fl. 20 xr. Profitulu anualu din punerea in lucrare a acestei mesuri aru fi o crutiare de 68,500 fl.

⁂ **Câtu póte sta unu omu in focu?** Nu este de multu de càndu adusera mai multe foi scirea despre o inventiune nóua, si adeca despre o imbracaminte cu carea póte omulu sta tempu mai indelungatu in foculu celu mai mare. La 28 Maiu s'a facutu de nou o proba, pre loculu unde a fostu espusetiunea universale. S'a aprinsu patru stangini de lemne. Càndu ardea foculu mai tare a intratu unu pompeieriu vienesu in flacari si a petrecutu in mijloculu loru 3/4 de óra, fàra de a se fi vatematu câtu de putienu.

⁂ **Firm'a fratiloru Tamasi** din Clusiu a sistatu plâtile. Activele intrecu passivele cu 10,000 fl.; inse activele nu se potu incassá.

⁂ **Furtu de munitiune.** Din depositulu citadelei Clusiului, spune „M. P.“, ca s'au furatu 40,000 patróne.

⁂ Din **Bucuresci** se telegrafà la 31 Maiu ca Const. **Arion** secretariulu generalu alu casseloru de deposite a **disparutu**. Sumele defraudate inca nu suntu constatate, e probabilu inse ca suntu **mari**.

⁂ **Salonic'a.** — Salonic'a, unde s'a jucatu nóu'a drama a barbariei orientale, este unulu din cele mai mari orasie a Turciei de Europ'a. Populatiunea sea nu e mai putienu de 100,000 locuitori. Situatu in fundulu golfului cu acel'asi nume, este intrepositulu principalu a provincieloru vechei Macedonii.

In cea mai adenca anticitate se numiá Therma, din caus'a apeloru termale ce abundéza impregiuru. Xerxe stabilí acolo o tabera, si de pre inaltimile ce o domina la estu diarí in fati'a-i verfurile Ossei si a Olimpului. Casandru o zidí din nou la 315 nainte de Iisusu Christosu si 'i dadù numele femeiei sele, Tesalonic'a, sor'a lui Alesandru.

Acestu nume de Tesalonic'a 'i este inca conservatu fàra abreviatiune de cea mai mare parte din geografi. Turcii o numescu Selanik.

Sub dominatiunea romana ea fu capital'a provinciei macedonice, si in tempulu resbeleloru civile deveni cuartirulu generalu a partidului senatului si a lui Pompeiu, pre care 'lu parasí sub Octavianu. Populatiunea sea intrecea atunci cifr'a de 200,000 locuitori. St. Paulu se duse, cum se scie, sa predice acolo crestinismulu, si de atunci Tesalonic'a fu considerata cá capital'a crestina a orientului. Ea chiaru purtà numele de orasiu ortodocsu. Istori'a a pastratu suvenirulu ingroditorului macelu ce ordonà acolo Teodosie, si de penitenti'a publica la care lu condamnà St. Ambrosie.

Salonic'a este a turciloru dela 1430. Pasiunile si rivalitâtile religióse au conservatu acolo o mare vivacitate pe care o intretiene amestecatur'a turciloru, greciloru, bulgariloru si evreiloru ce o populéza.

Acestu orasiu e plinu de monumente antice. Murii sei stau inca pre nisce base ciclopice. Moscheele sele suntu biserici vechi grecesci de unu stilu fórte frumosu, din cari càte-va au fostu zidite pre locurile templeloru pagâne. Principal'a este a Stului Dimitrie care fu biseric'a metropolitana. Bogati'a constructiuniloru religióse a Salonicei intrece chiaru pre a bisericeloru si moscheeloru din Constantinopole.

Orasiulu are o infatisiare fórte marétia vediutu de pe mare; dar' in intru, mai cu séma prin necuratieni'a sea, este fórte departe de a respunde acelei infatisiâri. E in acel'asi tempu unu centru de comerciu si unu centru de industria fórte importantu Salonic'a posedéza unu drumu de feru, care nu e decâtu unu capetu de linia lateralu cu cursulu Vardarului; inse acésta linia are a se prelungí, pre dupa Albani'a, Muntenegru si Erzegovin'a, pâna in Croati'a. E chiaru stabilita o bucatica de linia la sudu de Agram, punctu unde ajunge in acea parte retiéu'a actuala a Austriei.

Peninsul'a calcidica, atâtu de cunoscuta in istori'a gréca, incepe chiaru de lânga Tesalonic'a si se termina la muntele Athos. „V. C.“

⁂ **Miscarea prefectorala in Romani'a.** „Monitoriulu“ de Mercuri aduce urmatórele numiri de prefecti:

Dlu Georgiu Filipescu, prefectu in judetiulu Buzeu, in loculu dlui N. Popescu.

Dlu D. Simulescu, fostu prefectu, la judetiulu Valcea, in loculu dlui F. Radovici.

Dlu C. Apostolescu, fostu presiedinte de curte, prefectu la judetiulu Teleormanu, in loculu dlui Chintescu.

Dlu A. Triscu, prefectu la judetiulu Muscelu, in loculu dlui Ilie Iacovache, permutatu.

Dlu Elia Iacovache, actualulu prefectu dela judetiulu Muscelu, in asemenea calitate la judetiulu Bolgradu, in loculu dlui D. Cantacuzinu.

Dlu Grigoriu Berendei, fostu deputatu, prefectu la judetiulu Romanati, in loculu dlui Amz'a Jianu.

D. Ioanu Pretoru, fostu primu-presiedinte de tribunalu, prefectu la judetiulu Râmnicu-Saratu, in loculu dlui Colonelu Popoviciu.

Dlu A. Moscun'a, fostu judecatoriu de curte, prefectu la judetiulu Gorju, in loculu dlui Glogoveanu.

Dlu Telemachu Ciupercescu, prefectu la judetiulu Romanu, in loculu dlui A. Ventur'a demissiunatu.

Dlu Titulescu, fostu prefectu, prefectu la judetiulu Dolju, in loculu dlui C. Budisteanu demissiunatu.

Dlu Iordache Rascanu, fostu prefectu, prefectu la judetiulu Covurlui, in loculu dlui N. Catargi, demissiunatu.

Dlu Remus Opreanu. fostu procuroru generalu, prefectu la judetiulu Putn'a, in loculu dlui Nicolaidi, demissiunatu.

Dlu Vasile Mitrea, fostu presiedinte de tribunalu, prefectu la judetiulu Tutov'a, in loculu dlui Giurgea, demissiunatu.

Dlu Teodoru Buzduganu, prefectu la judetiulu Botosiani, in loculu dlui I. Ventur'a, demissiunatu.

Dlu Georgiu Livezeanu, fostu deputatu, prefectu la judetiulu Bacâu, in loculu dlui D. Ghic'a demissiunatu.

Dlu N. Crutunescu, doctoru in dreptu, prefectu la jud. Brail'a, in loculu dlui Emandi demissiunatu.

Dlu Alessandru Mihailu Siendrea, fostu prefectu la judetiulu Iassi, in loculu dlui Negruti demissiunatu.

Dlu Andreiu Dertmaru, fostu prefectu, prefectu la judetiulu Prahov'a in loculu dlui Negulescu, demissiunatu.

Dlu Ilariu Izvoranu, fostu prefectu, prefectu la judetiulu Mehedinti, in loculu dlui Lahovari demissiunatu.

Dlu Constantinu Racovitia, fostu prefectu la judetiulu Argesiu, in loculu dlui Chiritiescu, demissiunatu.

Dlu Colonelu I. Iamandi, fostu prefectu, prefectu la judetiulu Fâlciu, in loculu dlui majoru Telemanu demissiunatu.

Dlu Mihailu Poenariu Bordea, fostu presiedinte de tribunalu, prefectu la judetiulu Ialomiti'a, in loculu dlui Arionu.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Maiu (3 Iuniu) 1876.

Metalicele 5%	64 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 20
Imprumutulu de statu din 1860	106 50
Actiuni de banca	804 —
Actiuni de creditu	134 10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 50
„ „ „ Temisiorene	74 —
„ „ „ Ardelenesci	74 25
„ „ „ Croato-slavone	85 —
Argintu	102 20
Galbinu	5 75
Napoleonu d'auru (poli)	9 68½

Publicatiune.

In urm'a dispositiunei din partea comitetului centrale de alegere pentru cetatea si scaunulu Sabiiului din 17 l. c. Nr. 4 se va incepe rectificarea listei de alegere dietale a cetâtiei si a suburbiului Sibianu in 8 Iuniu la 3 óre dupa amédi si se va finí la 14 in acea-'si luna.

Acést'a se aduce in sensulu articlului de lege 33 din anulu 1874 cu aceea observatiune la cunoscinti'a publica, ca subscrisele delegatiuni voru functioná in tóte dilele dela 3 pâna la 6 óre dupa amédi in localulu esactoratului de dare a cetâtiei si ca acést'a a sea lucrare oficiósa e publica, fiindu-i prin urmare fia-cârui'a permisu, a asiste la aceeasi lucrare.

Sabiiu 31 Maiu 1876.

Delegatiunea de conscriptiune pentru cetatea si suburbiulu Sabiianu. 1—2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 42. ANULU XXIV.

Sabiiu 27 Maiu (8 Iuniu) 1876.

Sabiiu 26 Maiu 1876.

Evenemintele cele mari se succedu de unu tempu incóce asiá de iute, incâtu abiá le mai póte omulu urmarí. Asigurârile ca „pacea nu va fi turburata“ se dovedescu de neadeverate mai din momentulu cându ele au resunatu intre paretii saleloru unde se pronuntia. Negréla abiá erá lipita pre harthi'a ce avea sa le duca in lume si sa le vestésca spre liniscirea popóreloru si telegrafulu ne aduce sciri nóue despre versâri de sange si mai crunte cá pâna ací si ne spune de nóue complicatiuni, a câroru dimensiuni nu este in stare a le mesurá nimenea.

Detronarea sultanului Abdul Aziz parea ca va aduce o sistare a pornirei spre unu incendiu mai mare. O Turcia pre base europene parea ca are sa introduca pace si mulcomire intre tóte elementele intaritate din imperiulu otomanu, sa paraliseze pornirile staturiloru mici slavice din giurulu lui si sa stérga ori ce pretestu de o conflagratiune intre puterile interesate de acestu imperiu.

Inse grab'a cu care sultanulu detronatu fu asiediatu in mormentu, intinderea revolutiunei in tóte provinciele turcesci, pregatirile cele completate ale Serbiei si Muntenegrului suntu dovedi de ajunsu câtu de putiena socotéla se póte tiené de „pia desideria“ : ca din schimbarea sultaniloru in Constantinopole se va nasce pacea si inca pace durabile.

Telegramele de eri despre sangerósele lupte in Bosni'a, scirile despre trecerea iminenta a serbiloru preste fruntarie desilusiunéza si pre celu mai optimistu si i arata ca suntemu inca abiá la inceputulu inceputului unei conflagratiuni, care are sa sguduie Europ'a.

Pentruca este mai unanima parerea, ca tóte câte s'au statoritu in conferinti'a dela Berlinu suntu fâra de valóre. Angli'a, carea a respinsu din capulu locului propusetiunile conferintiei dela Berlinu nemodificate si pre urma si modificate, pórta semnele unei resolutiuni de a dá peptu cu ori si cine, déca i se va pune in calea intereseloru ei orientali. Marin'a ei este multa si puternica in apele din apropierea Constantinopolei, este totu asiá in marea meditierana in apropierea Maltei si in apropiarea Gibraltarului.

Si cine va fi acel'a, cu care va avé sa dea peptu puterea acést'a maritima? Alianti'a celoru trei imperati nordici inca n'amu cetitu nicairi ca aru fi formalu desfiintiata. Itali'a si Franci'a inca nu au luatu vre-o otarire apriata. Si asiá ne vine a pune intrebarea, unde este lupulu pre care sa-lu ia la góna? câci nici Serbi'a, nici Muntenegru nu au marina precum nici mâri unde sa plutésca cu vasele loru spre a le puté baremu luá de tienta formidabil'a putere maritima englesa, cu infioratórele ei monstruri de nâi ferecate, nâi cari pórta cele mai mari guri de focu pe tóte apele globului nostru terestru.

Din Berlinu se audu de vre-o câte-va dile voci, si inca oficióse, despre o nóua „grupare“ a puteriloru. „A. Allg. Ztg.“ printr'o corespundintia din Berlinu a si datu o forma „grupârei“, punendu pe Angli'a, Austri'a si Germani'a, se intielege cu Turci'a, de o parte, iéra pe Russi'a, Franci'a si Itali'a de alta parte. Dara de alta parte se dice, ca si diplomati'a francesa, câtu si cea italiana pune mare pretiu pe amiciti'a regimului sultanului celui nou. Ceea ce déca aru fi adeveratu aru face impossibila gruparea indicata de A. Allg. Ztg. Atât'a se vede, ca constelatiunea cea vechia pâna la conferinti'a din Berlinu, de faptu nu mai esista; asupr'a unei nóue constelatiuni, din reservat'a cea mare a celoru mai multe puteri, domnesce inca o nechiarificatiune nepenetrabile chiaru si pentru lumea diplomatica.

Diurnalele vienese si pestane inca stau sub influinti'a acestei situatiuni nechiarificate. Ele insa se incérca a esplicá enigm'a cu Angli'a. Purcediendu dela rescularea provincieloru turcesci, din partea unoru populatiuni serace; intretienerea revolutiunei de atât'a tempu si estinderea ei pâna siése óre departare de Constantinopole; incuragiarea miciloru principate la pasi agresivi, subsidiarea acestor'a cu capacitâti militarie, cu arme munitiune si cu bani rusesci: facu conclusiunea, ca Russi'a, un'a din alianti'a celoru trei, vrea cu ori-ce pretiu cá sa puna capetu imperiului musulmanu in Europ'a si in loculu semilunei, inaltiate la an. 1453 pre cupolele Sântei Sofie sa reasieze crucea bizantina. Ceea ce la noi e supositiune, se vede ca in Angli'a este positivu, si Angli'a carea se teme, ca adi mâne si asiá are sa se intalnésca cu Russi'a in Asi'a centrale, crede ca pentru dens'a si interesele ei orientale va fi mai bine déca va preveni pre [illegible] in Europ'a, la chei'a celoru trei continente ale lumei vechi, la Constantinopole.

Planulu este giganticu, pentruca, presupunendu pre unu momentu, ca tient'a Angliei este de a avé sub influinti'a sea si Bosforulu si Dardanelele, se póte deduce, ca pré lesne i cade in póla si portulu dela Saidu si atunci in mârile europene si asiatice dispune dupa placu si puterile continentale atunci suntu faptice degradate fatia cu dens'a la rangu secondariu.

Astfeliu pusa cestiunea, ceea ce se petrece adi in unu coltisioru alu sudostului Europei este numai atitiarea incendiului celui mare, care va trage in jocu pre tóte puterile, mari si mici, din tóta Europ'a.

Revist'a politica.

Diet'a Ungariei incepù eri continuarea siedintieloru si desbaterea speciale a proiectului de arondare.

Inainte de vacantiele dietei, anunciate dejá, are sa se voteze legea de arondare, legea pentru restringerea usurei si unu creditu supletoriu pentru lini'a drumului de feru Brasiovu—Timisiu.

Senatulu imperialu austriacu se va intruní numai câtra mijloculu séu finea lui Septembre a. c.

Recerintiele comune, statorite de delegatiuni pre anulu 1877, suntu 111,311.659 fl. In sarcin'a Ungariei cade din sum'a acést'a 31.4 milióne, va se dica cu 1,200.000 mai putienu cá pre anulu 1876.

Dupa unu telegramu la „Kelet“, in Vien'a s'a inceputu eri negotiârile speciali in privinti'a tarifei vamale.

Sciri din cercuri diplomatice afirma, ca detronatulu Sultanu a cercatu in doue renduri cá ajutatu de generalulu Ignatieff sa fuga in streinatate, inse fâra succesu. In urm'a incercâriloru acestor'a fu pusu sub priveghiare aspra, dupa unele foi, tocm'a in despartiemintele, in cari fusese mai nainte inchisu urmatoriulu seu pre tronu, Muradu V. Abiá a petrunsu scirile aceste din Constantinopole si eata luni la 5 Iuniu ne surprinde biroulu telegraficu cu urmatórea scire:

„Abdul Aziz, atacatu de nebunia, „s'a sinucisu. Unu protocolu subscrisu „de nouesprediece medici constatéza „mórtea dreptu resultatu alu sinuciderei, „urmata din perdere de sânge. Elu „si-a taiatu cu fórfecile vine dela in„cheitorile bratieloru. Inmormentarea „s'a facutu cu mare pompa (a dóu'a „di!) asistându toti ministri. — Pórt'a „a notificatu oficialu ambasadoriloru sui„rea lui Murad pe tronu, cerendu recu„nóscerea acestei suiri.“ — Evenementulu acestu neasteptatu este cam suspectu. Abdulu Aziz, unu omu fórte fricosu si iubitoriu de viatia, sa devina asiá ingraba sinucidietoriu, mai alesu dupa ce numai cu putienu mai nainte se asegurá ca intr'o epistola autografa a dechiaratu lui Murad, ca abdice de ori-ce pretensiuni la tronu, si doresce sa petréca restulu vietiei in linisce.

Este adeveratu ca o telegrama dela 6 Iuniu n. din Constantinopole aduce acum scirea, ca Abdul Aziz, dela diu'a detronârei incóce, cu deosebire in presér'a sinuciderei, a devenitu in mai multe renduri furibundu. Scirea se pare a fi unu productu de mai tardiu.

Diurnalele parisiane reproducu o depa, care bar. Rodich guvernatorulu Dalmatiei, a fostu provocatu de Domnitoriulu Muntenegrului sa incunosciintieze pre guvernulu seu despre esistinti'a unei aliantie ofensive si defensive intre Serbi'a Muntenegru, Romani'a si Greci'a. Ministrulu românu de esterne Cogalnicénu deminte, pre cale telegrafica, scirea acést'a si dechiara ca Romani'a va continuá a intretiené referintiele cele mai bune fatia cu Pórt'a. Dechiaratiunea acést'a a facutu impressiune buna asupr'a cabineteloru dela Parisu si Londonu, unde domnea temerea ca Romani'a va denegá lui Murad omagiulu.

Din rapórtele telegrafice a le ducelui de Decazes, ministrulu de esterne alu Franciei, se vede ca czarulu Russiei este fórte iritatu pentru intemplârile din Constantinopole. Ducele se teme ca Russi'a si va pune tóte silintiele cá sa inmultiésca complicatiunile orientali.

Este curiósa scirea ca in Parisu si Londonu nu aru fi binevediuta tienut'a Austriei si ca acolo nu 'si potu esplicá tienut'a acést'a, sciindu, dupa rapórtele consuliloru, ca propagand'a rusésca lucra intre serbii austro-ungaresci mai tare cá intre slavii turcesci. De alta parte se scrie, ca cabinetulu din Londonu lucra din tóte puterile sa castige pre Austro-Ungari'a pre partea sea si pentru parasirea aliantiei rusesci.

Diurnalele vienese au si inceputu a se clatiná. Unele inclina spre apusu, recomandându alipirea lânga politic'a englesa, lânga carea se va alaturá Franci'a si póte si Germani'a, altele predica Austro-Ungariei sa nu se mai lase a fi servitórea scopuriloru straine, cá in anii 1854 spre a fi parasita cu dispretiulu din 1859 si 1866. „N. fr. Presse“ mai spune, ca si guvernulu rusescu promite munti de auru Austro-Ungariei pâna si castiguri materiale in orientu; pre de alta parte inse unele diurnale rusesci, cá „Ruski mir“, sustienu, ca de o intimitate cu Austro-Ungari'a nu mai póte fi vorb'a. Pentruca odata ce contele Andrassy doresce consolidarea Turciei, aru trebuí sa créda cineva ca Russi'a si Austri'a suntu dóue babe betrane, vrendu a sustiené ca aceste dóue potu fi de acordu in cestiunea orientala.

Din Belgradu se telegrafà in septamân'a trecuta ca Ristici a tramisu la Constantinopole o adresa de loialitate. Mai tardiu se scrie totu de acolo, ca tóta activitatea regimului serbescu este preocupata numai de afacerile resbelului. Oficieri rusesci sosescu ací inca in tóte dilele si primescu servitiu in armat'a serbésca. Totu ce este parte barbatésca si este capabilu de a purtá arme intra in armata, pâna si elevii din scóle; iéra incâtu nu suntu capabili de arme suntu inrolati pentru servitii in spitale si la magazine si in alte servitie corespundietórie puteriloru loru.

In Bosni'a avura locu mai multe lupte sangerióse intre turci si insurgenti cea mai insemnata este cea dela Buzim in care insurgentii, dupa o lupta inversiunata, in care se dice ca au cadiutu 416 turci morti, 800 raniti si 2400 prinsi, au ocupatu cetatea. Insurgentii au rugatu pre regimulu austriacu sa interneze pre prinsii, câci altcum (insurgentii) suntu siliti ai omorí, din simpla causa ca n'au unde-i tiené.

[illegible] primitu in audientia de principele Milanu. Dupa audientia s'a sarutatu Miletici cu generalulu Stratimirovici pe strada. Miletici are de cugetu a inrolá voluntari dintre serbii ungurresci si-a impacá pre Milanu cu Petru Cara Georgevici.

In tempulu din urma se spune de unu concursu mare de insurgenti din Romani'a si Rusi'a, cari trecu in Bulgari'a.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

I.

Meditându omulu asupr'a insemnatâtiei acestoru sânte serbatori, pe nesciute trebuie se suspine de dorere vediendu spiritulu de discordia ce totu mai tare se propaga si latiesce intre noi pe tóte terenele, si se ofteze dupa pogorirea spiritului sântu preste noi care se ne luminedie, sa ne arate calea cea adeverata, calea cea mantuitórie, câci de vomu continuá calea apucata, de nu vomu cunósce pe adeveratii profeti ci vomu purcede orbesce dupa ómenii patimasi nu numai ca nimicu nu vomu edificá; ci din contra si acea ce ómenii intr'adeveru providentiali cu multu tactu, multa intieleptiune si neobositu zelu si tenacitate au inceputu a edificá — vomu dirimá, neaperatu vomu cadé in adencimea unui abisu de unde in veci nu numai ca nu vomu mai scapá, dar' nici macaru compatimirea altor'a nu o vomu câstigá, ci vomu deveni derisiunea lumei, condemnati de toti cá unu poporu netrebnicu, care in fine lipsitu de tóta puterea consolidatória numai este bunu nici macaru de lutu in mânile unui olariu aptu si intieleptu.

Din adinsu nu voiu se vorbescu

de politica, câci numai orbulu nu vede cumca pe acestu terenu in tiér'a nóstra astadi ori-ce incercare este zadarnica, pasii cei mai loiali suntu suspicionati, si ómenii dela putere atâtu de increduiti in intipuit'a loru putere, si atâtu de orbiti in mani'a loru de magiarisare, incâtu pecatu de totu minutulu intrebuintiatu spre capacitarea loru; omulu cu minte 'i lasa se-si jóce mândrele pâna voru dá cu capulu de parete.

Noi cá români inse avemu bulevardele nationalitâtii nóstre atâtu de puternice, intre cari retregându-ne si intarindu-ne cu intieleptiune vomu viiá in eternu si prosperá nationalminte in butulu celoru mai infernale atacuri. Nu esistu si nu se voru puté inventá Crupuri, Uchatiusuri si mai sciele Ddieu cum le numescu atâtu de puternice cá sa ne póta scóte din fortaréti'a nóstra de cumva noi vomu fi cu minte, si de cum-va in locu de a o intarí pe din intru nu noi i vomu gaurí murii neatacabili si vomu deschide portile pe cari se intre inimiculu cá sa ne dee afara dintrens'a.

Acésta fortarétia este biseric'a, si bulevardele suntu constitutiunea ei — **Statutulu nostru organicu.**

Dupa mai multi seculi de persecutiune in alu doilea dieceniu alu acestui seculu, ni tramise providinti'a pe unu barbatu cu sciintia, anima curagiu si avere, pe fericitulu Nicóra din Giul'a cá sa ni deschida calea emancipârei bisericei române din Ungari'a si Banatu de sub nimicitori'a si desnationalisatórea ierarchia serbésca.

Preste 50 de caletorii la Vien'a si audientie la tronu l'au ruinatu pe fericitulu Nicóra si consangenii sei si pe o multime de familii de preoti din comitatulu Aradului, iér' intrigile tiesute in contr'a lui l'au constrinsu in urma sa se si espatriedie cercându-si asilu intr'o monastire a Romaniei, unde nainte de câti-va ani a si reposatu in cea mai modesta re- [illegible] ca de atunci i s'a pusu in datorinti'a ierarchiei serbesci cá in eparchi'a Aradului sa se denumésca numai episcopi de origine româna — inceputulu s'a facutu cu Gerasimu Ratiu — iéra in a Timisiórei si Versietiului celu putienu de acei'a cari voru scí românesce.

Ast'a a fostu inceputulu emanciparei bisericei române de sub serbi, si fiindu-ca fratii banatieni afla cu cale a se totu plânge in contr'a ungureniloru si a-i suspicioná ca tindu a pune mân'a pe averea loru — cugetu ca nu voiu trece de nemodestu de cumva voiu accentuáací: ca Nicóra care a pusu bas'a emancipârei loru si a averei loru de sub serbi n'a fostu banatianu, precum nici esecutiunile cele multe cari au urmatu asupr'a familiei lui si a aceloru cari l'au imputernicitu se faca pasii receruti pentru emancipare nu au ruinatu pe banatieni ci totu pe ungureni si in specie pe aradani.

(Dóra aru fi tempulu cá biseric'a sa-si aduca aminte de Nicóra, si celu putienu sa-i eternisedie memori'a prin unu monumentu).

Firulu inceputu de Nicóra l'a luatu in man'a sea dibace si puternica unu altu barbatu mare **intr'adeveru providentialu**, si cu intieleptiune si tenacitate rara l'a continuatu pâna ce ne-a scosu la limanulu doritu, acest'a a fostu reinviatoriulu Metropoliei ortodocse române **Marele Archiereu Andreiu Siagun'a**:

Acestu meteoru si adeveratu apostolu alu bisericei române, cu tóte ca avea o crescere absolutistica, si cu tóte ca sub conducerea lui absolutistica a devenitu biseric'a nóstra la o vadia si prosperare in comparatiune cu trecutulu admirabila, — totusi cu sufletulu seu petrundiatoriu prevediendu periclulu ce póte aduce absolutismulu pentru biserica, si cunoscându si apretiuindu mai bine cá oricare altulu asiediamintele constitutionali a bisericei lui Christosu, in plenitudinea poterei sale absolustice, in etatea cea mai vigorósa, ne silitu de nimene, inca in 1850 — sub celu mai aprigiu absolutismu civilu — si a impartitu puterea cu biseric'a sea, si in eparchi'a sea a introdusu sinodalitatea.

Dupa reinfiintiarea metropoliei celu dintâiu lucru i-a fostu a conchiamá representanti'a bisericei, congresulu, pre care l'a intempinatu cu unu elaboratu gat'a de constitutiune bisericésca, carele supunendulu deliberârei congresului, din acel'a s'a nascutu statutulu nostru organicu de astadi, cea mai liberale constitutiune bisericésca ce esiste intr'o biserica ierarchica intr'unu statu de alta limba si religiune.

Acésta constitutiune ne-a redatu biseric'a in mân'a nóstra, si ni-o asiguréza in contr'a ori-cârei inriurintie periculóse din intru si din afara — de cum-va noi vomu fi ómeni cum se cade, de cum-va ne vomu sci folosí de drepturile ce ni le acórda si ne vomu impliní datorintiele ce ni le impune, cu unu cuventu biseric'a nóstra astadi o putemu face dupa chipulu si asemenarea nóstra.

Bas'a acestei constitutiuni este sinodalitatea de josu pâna susu.

Si ce va se dica sinodalitatea in biserica?

Acea ce este parlamentarismulu in statu.

Va se dica biseric'a — totalitatea credinciosiloru — prin representanti'a sea dispune asupr'a sortiei sele. Si fiindca o adunare de mai multi [illegible] tóte cestiunile se fia de o opiniune, de sine urméza ca precum in parlamente asiá si in sinóde voi'a majoritâtiei se realiséza, iér' minoritatea are datorintia a respectá dispusetiunile sinodului pâna cându acele suntu in valóre, si de cum-va le considera de daunóse a le controlá cu consciositate, a le combate cu loialitate si a se nisuí cá pre cale cuviinciósa se crésca, se devina majoritate si ceea ce afla daunosu pentru intregulu se reformeze dupa cum afla ea ca va fi mai bine.

Ast'a este unu postulatu alu sinodalitâtiei fâra care nu póte esiste pentruca sinodalitatea nu recunósce infalibilitate, si nefiindu infalibilitate, este mai rationalu a presupune cumca ceea ce voiescu mai multi este mai bunu pentru totalitate decâtu ceea ce voiescu cei mai putieni din totalitate.

La punctulu acest'a chiaru póte ca facuiu pré multa vorba, este de lipsa inse cá pentru cele ce voru urmá se fia lamurita acésta recerintia a constitutiunei nóstre bisericesci.

Nu potu incheiá acestu articulu fâra a reimprospetá in memori'a celoru ce sciu si a aduce la cunoscinti'a celoru ce nu sciu dóue momente fórte insemnate dela celu dintâiu congresu bisericescu, pentruca acestea respandescu cea mai chiara lumina asupr'a caracterului Reinviatoriului sinodalitâtiei bisericei nóstre, si aréta câtu pondu a pusu acelu spiritu mare pe voi'a majoritâtiei in biserica, si câtu de mare insemnatate a insusitu elu statutului organicu pre care se incérca unii pigmei a-lu ignorá si delaturá.

Ide'a cá pe membrii consistoriului se-i aléga sinodulu nu erá in proiectulu originalu.

Ast'a a provenitu dela maioritatea congresului, respective dela comissiunea de 27.

Cându a venitu acést'a la desbatere in congresu fericitulu Metropolitu se vedea surprinsu, pe semne cei mai intimi ai densului nu-lu informase despre lucrârile comissiunei, apoi elaboratele comissiunei precum astadi asiá si atunci nu se tipareau si comunicau cu membrii congresului nainte de desbatere, ci veniau numai decâtu in plenu si se puneau la ordinea dilei.

Venindu-i dara ide'a straina Metropolitului care a avutu totu dreptulu a fi jelosu de basele elaboratutului seu, s'a nesuitu din tote puterile cá sa capaciteze pe congresu cumca dupa canóne Archiereulu are dreptu a denumí pe membrii consistoriului etc. si nu voiá se permita pertractarea acelui puntu, congresulu de alta parte insistá pe lânga convingerea sea, in fine dupa o lupta inversiunata si preste voi'a Metropolitului s'a decisu cá punctulu respectivu sa se iee la pertractare.

Presiedintele metropolitu dupace a enunciatu conclusulu maioritâtiei, cuprinsu si elu de o slabiciune omenésca s'a inversiunatu si a esprimatu nescari cuvinte, din cari a intielesu congresulu cumca Présânti'a Sea nu va respectá acelu conclusu.

Cá sa se inchiae dorerosulu incidentu numai decâtu s'a facutu propunere pentru incheiarea siedintiei, carea primindu-se toti membrii congresului s'au indepartatu cuprinsi de cea mai mare iritatiune si ingrigire.

Si ce au facutu membrii congresului?

Membrii congresului s'au adunatu in conferintia, acolo s'au consultatu asupr'a incidentului, si dupa ponderóse si lungi desbateri, au decisu ca decâtu sa céda in acestu punctu mai bine curma tóte lucrârile si se ducu acasa, si n'au tramisu deputatiuni pentru consolare nici chiaru la Metropolitulu, cârui'a amacaru ca, de cum-va cine-va in lume a meritatu cá in astfeliu de impregiurâri sa fia incredintiatu despre adenc'a stima si reverintia câtra persón'a sea, apoi Acel'a a fostu Metropolitulu Siagun'a.

Si ce a facutu **Metropolitulu remasu in minoritate?**

S'a retrasu in locuinti'a sea, si esceptionalminte in diu'a aceea n'a primitu pre nime la sine, n'a consultatu pe Danu si pe Branu; n'a telegrafatu la nime, ci s'a consultatu pe sine, inim'a s'a, mintea s'a — intieleptiunea s'a, si a aflatu calea cea adeverata; si dóra si-a batutu capulu intru aflarea medilóceloru cu cari se-si esecute voi'a cu ori-ce pretiu, macaru si cu „spargerea“ bisericei? Nu! ci a cercatu o punte pre care se póta trece din impasulu in care lu impinsese slabitiunea omenésca, si aflandulu s'a bucuratu, si a dóu'a di intrandu in congresu éta cumu a deschisu siedinti'a:

„Deschidiendu siedinti'a spre continuarea pertractârei ulterióre a operatului comissiunei de 27 amu de a reflectá in privinti'a puntului 5. din §. 96. ce eri a venitu sub discussiune, cumca eu aflu intrensulu o cestiune sacramentale, si acésta impregiurare m'a indemnatu pre mine a dice eri ca „nu potu lasá spre desbatere acestu §.“, ca-ci intr'adeveru nu este chiamarea congresului de a judecá despre sacramente, — **déca** inse d-vóstra nu involvati in acestu §. neci o cestiune sacramentale, atunci se intielege de sine ca amintitulu §. se póte tractá si decide din partea congresului.“ (Vedi prot. siedintiei a XI. a congresului dela 1868 nrulu 181).

Congresulu pricepandu intentiunea Metropolitului numai decâtu s'a dechiaratu prin raportatoriulu Alduleanu cumca „nu doresce a trage in discussiune vre-o cestiune sacramentala, si ca alegerea asesoriloru consistoriali o privesce de causa administrativa“ si prin ast'a spre marea mangaiere si bucurie a congresului si a metropolitului complanandu-se neplacutulu conflictu — s'a purcesu mai departe la pertractare si s'a primitu punctulu de cérta dupa voi'a maioritâtii, iéra metropolitulu remasu in minoritate neci macaru semnu de aprehensiune n'a mai datu.

Acestu esemplu de predomnire si abnegatiune asiu dorí eu se nu-lu pérdia din vedere ci se-lu urmeze ori-care din noi cari ocupâmu locuri prin sinóde si congrese, si atunci nu ni vomu risipí cele mai bune poteri in frecâri si certe pentru vanitâti si ambitiuni personali vatemate, ci vomu cladí mai departe edificiulu redicatu de marele Archiereu.

Pre scurtu mai amintescu si celalaltu momentu si apoi terminu acestu articulu preste intentiunea mea devenitu pre lungu.

Dupa incheierea congresului in sér'a de 7/19 Octomvre 1868. membrii congresului au onoratu pre Metropolitulu cá pre parintele constitutiunei nóstre bisericesci cu unu conductu de tórtie imposantu, multiamindu-i prin oratorulu loru pentru stralucitulu succesu alu neobositei sale activitâti.

Marele archiereu in respunsulu seu intre lacremi de bucurie a datu multiamita lui Ddieu ca i a datu potere a duce la indeplinire opulu care asiguréza in eternu esistinti'a bisericei si natiunei nóstre, care pe aceste base nu mai póte deveni préd'a inemiciloru ei esterni, si plinu de mangaiere pentru viitoriu incheindu a eschiamatu cu betranulu Simeonu: „Acum slobozesce pre sierbulu teu stapane in pace, câci vediura ochii mei mantuirea carea ai gati- [illegible] manu.“

Unu fostu membru alu congresului din 1868.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a dela 30 Maiu s'a continuatu desbaterea generale asupr'a arondârii teritoriali.

Primulu oratoru Constantinu Gurbanu (românu) 'si esprima convictiunea, ca proiectulu de lege in desbatere s'a creatu numai in interesulu natiunalitâtii magiare, elu voiesce sa absórba pe celelalte natiunalitâti. Oratorulu intréba, déca are dóra guvernulu vre-o temere de comitatele in cari locuescu natiunalitâtile? Lui i se pare, ca guvernului i e frica, câci altmintrea nu se póte esplicá agitatiunea pornita din tómna in press'a magiara in directiunea acést'a. (Contradicere.)

Ide'a fundamentale a proiectului e conservarea intereseloru specifice magiare pe socotél'a intereseloru generali ale tierei. Nu se mai tiene acel'a de patriotu, care oferesce servitiele sale tierei, ci acel'a care sugruma natiunalitâtile. (Nelinisce.)

Suprimerea acést'a e sistematica, se ia dela scólele natiunalitâtiloru subventiunile, acum guvernulu voiesce se mérga mai departe. Cu tempulu se voru suprime si diuarele natiunalitâtiloru nemagiare si se va introduce limb'a magiara cu forti'a. (Strigâri: Asiá sa se faca!) Prin acestu proiectu se provóca o lupta intre patricii si plebei si e fórte problematecu, déca se va mai aflá unu Menenius Agrippa, care sa-i reconcilieze. In fine oratorulu respinge proiectulu de lege.

Wil. Toth admite, ca administratiunea nóstra sufere de mari defecte, dara nu trebuie sa desconsiderâmu desvoltarea loru, nu trebuie sa uitâmu ca un'a din conditiunile principali la desvoltarea unei administratiuni bune, continuitatea, s'a intreruptu pré de multe ori prin intemplâri istorice precum si prin alte impregiurâri. Acésta intrerupere, schimbare s'a referitu nu numai la sistema, ci si la individi, asiá incâtu consolidarea organismului administrativu deveni imposibila. Trebuie sa considerâmu cu deosebire unu momentu remarcabilu, ca adeca 14 ani s'a administratu tiér'a prin straini. Se póte ca oratorulu pune prea mare pondu pre acést'a impregiurare si de acea da o parere lina, la tóta intemplarea inse nu trebuie uitatu efectulu acestei intreruperi.

Oratorulu a vediutu cu ochii sei ce urmâri stricacióse au avutu desele schimbâri de sistema in cei 25 ani din urma si acést'a l'a adusu la convictiunea, ca pentru tiér'a e mai priinciósa o administratiune slaba ce se desvólta mai departe pe temeliele istorice decâtu o schimbare nóua radicale a sistemei. Arondarea e de lipsa dara numai intru câtu cere esperinti'a practica. In fine oratorulu primesce proiectulu de base la desbaterea speciale.

B. **Kállay** are putienu de a adauge la cele ce a disu in siedinti'a de eri condeputatulu seu Földváry. W. Toth a afirmatu intr'unu discursu tienutu inainte cu vr'o câti-va ani, ca centrulu stangu nu va fi nici cându capabilu de a guverná, astadi inse crede contrariulu.

La arondare trebuie a se tiené legatur'a organica cu conceptiunea intréga. Lipsindu acést'a oratorulu respinge proiectulu.

Cont. **Pechy** recomenda proiectulu guvernului, care de-si are defecte totusi aceste se potu delaturá cu tempulu.

I. **Paczolay**: Proiectulu de fatia se arata la prim'a vedere fâra nici unu prospectu. Unu comitatu, care are o periferia de preste 200 mile cuadrate nu se póte administrá bine si déca atari comitate totusi se sustienu, caus'a jace airea. Procentele pentru spesele de administratiune in comitate mici voru fi fórte mari, pre cându cele mari voru purtá administratiunea cu 4—5%, ba cu castigu. (Sgomotósa ilaritate.)

Oratorulu reflectéza la espunerile de eri ale ministrului presidentu. Acest'a dise, ca comitatulu Hajdu cu scaunulu in Debretienu s'a planuitu dejá de antecesorele seu. Contele Szapáry trebuiá sa presinte acelu proiectu, déca s'au acceptatu ideile lui. Avantagiele de cari se bucura Debretienulu, provinu din adaugerea de puste mari, cari se tieneu de comitatulu Szabolcs, dara fia in numele Domnului, Debretienulu inca e orasiu magiaru. (Ilaritate.)

In urma se róga oratorulu sa fia scusatu pentruca a siediutu ieri din intemplare in fotoliulu ministerialu. Elu scie ca nu e chiamatu la unu atare postu, desi crede ca cu tóta capacitatea sea neinsemnata totusi aru fi potutu presentá unu proietu atâtu de motivatu cum e celu de fatia. (Ilaritate mare) Pe ministru lu svatuesce sa fia conciliantu.

Sg. **Borlea** dice, ca acestu proiectu se baséza cá tóte proiectele de pâna acum pe dóue nesuintie cardinali, pe urcarea contributiuniloru si pe magiarisarea cu forti'a a natiunalitâtiloru, de aceea lu respinge. Elu critica atitudinea ministrului presidentu, care in Vien'a e umilitu si pasiesce cu energia numai contr'a natiunalitâtiloru.

Ministrulu presidentu **Tisza** denéga antevorbitoriului dreptulu de a criticá atitudinea altor'a, elu reamintesce lui Borlea, ca cine a fostu supusu pe tempulu cându suflá din Vien'a unu spiritu anticonstitutiunalu si cine a persistatu atunci. (Aplausu generalu).

Incâtu pentru observârile lui Borlea si Gurbanu relativu la suprimerea natiunalitâtiloru oratorulu replica, ca cine nu se multiemesce in Ungari'a cu drepturile natiunalitâtiloru, arata, ca aspiratiunile sale trecu preste conditiunile de esistentia ale statului ungurescu. (Aplausu viu.) Déca acest'a e motivulu loru, atunci au si voru avé causa a se plânge. (Aplausu generalu.)

Domnulu ministru Paczolay — continua oratorulu — (ilaritate sgomotósa), ba nu, dlu deputatu Paczolay a afirmatu, ca cetatea Debretienu a primitu favoruri deosebite. Lucrulu sta astfeliu, ca pustele amintite totudéun'a a fostu proprietatea cetatiei Debretienu. In fine recomenda proiectulu seu.

In siedinti'a dela 31 Maiu s'a continuatu desbaterea generale asupr'a acestui proiectu.

G. **Remete** primesce proiectulu de lege, care e numai o consecuentia din legile administrative de pâna acum.

I. **Helfy** observà, ca nu se póte pronunciá asupr'a detaiuriloru, pentru ca lipsescu datele de lipsa; mai departe scopulu finalu ale proiectului nu e absolutu cunoscutu, nici din motivare nici din discursulu ministrului presidentu. Pâna acum partinitorii proiectului s'au provocatu la opiniunea publica, dara ce dovedescu protestele cele multe ce au sositu aici? Opiniunea publica s'a dechiaratu contr'a acestei legi si acum se escusă domnii guvernamentali, ca legile administrative nu se potu inactivá fâra acestu proiectu. Oratorulu respinge proiectulu.

Dupa G. **Várady**, care acceptéza proiectulu, ia cuventulu

A. **Zay**, care in lungulu seu discursu desfasiura punctulu de manecare alu deputatiloru sasi. Elu dice ca densulu impreuna cu colegii sei de principii stau pe terenulu pe care au statu cându s'au desbatutu legea despre fundulu regiu. Acést'a lege fiindu sanctiunata o recunoscu cá lege formale, dara nu o voru considerá nici cându de drépta si corespundietóre legiloru fundamentali ale tierei, ei vedu intrens'a si acum o calcare a acelui tractatu de statu, a uniunei, care a impreunatu Transilvani'a cu Ungari'a in anii 1848, 1865 si 1866.

In proiectulu de fatia, intru câtu se referesce la fondulu regiu, deputatii sasi vedu numai o esecutare speciale a legei despre fondulu regiu.

Dupa unele discussiuni de putiena insemnatate se inchide siedinti'a.

In siedinti'a dela 1 Iunie s'a terminatu desbaterea generale asupr'a acestui proiectu, care fu primitu cu maioritate de basa la desbaterea speciale. Intre oratorii dilei din urma a desbaterei generali amintimu pe ministrulu presidentu, care dupa unele observatiuni polemice contr'a unoru oratori precedenti recomenda pe urma proiectulu de arondare spre primire.

Nr. 6/1876 — snbc. desp. VI.

Convocare.

Subscrisii prin acést'a si iau voia a conchiamá adunarea generale a despartiementului VI alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pre 29 Iuniu 1876 st. n. in opidulu Unedór'a, la carea suntu invitati a participá toti onor. membri ai subcomitetului despartiementului.

Din siedinti'a subcomitetului despartiementului VI, tienuta in Dev'a, in 21 Maiu 1876.

Ioanu **Papiu**, direct. desp.
Alecsiu **Olariu**, actuariu.

Fagarasiu in diu'a santului Constantinu si Elen'a 1876.*)

O ideia din cele mai salutare trebuia ca a fostu ceea ce a indemnatu pre Escelenti'a Sea pré bunulu nostru archipastoriu **Mironu**, a cercetá pre credinciosii bisericei nóstre romane ortodocse din archidiecesa, pre câtu numai 'i costa ocupatiunile déca in genere visitatiunile „canonice“ au avutu insemnatatea loru pentru buna administratiune bisericésca, intarirea religiósa, si sustienerea moralitâtiei in poporu, putemu dice, ca in specie incâtu privesce pre credinciosii bisericei nóstre, este totu deodata si o mangaere. Acést'a o au adeveritu comunele nóstre bisericesci din **tiér'a Oltului**, cându au fostu asiá de fericite a primí in mediloculu loru pre archipastoriulu multu doritu.

Ori si câtu de improvisata a fostu caletori'a Escelentiei Sele a parintelui archiepiscopu si metropolitu si de-si prin urmare comunele din tiér'a Oltului numai tardiu au aflatu de visitatiunea parintelui metropolitu, totusi primirea ce i s'a facutu s'a potutu asemená cu ducerea in triumfu pre intréga cale pâna in Fagarasiu.

Escelenti'a Sea porní din Sibiiu joi in 19 Maiu insotitu de protosincelulu Dr. Ilarionu **Puscariu**, archidiaconulu Nicolau **Fratesiu** si dlu cons. gub. in pens. si secr. metr. Elia **Macelariu** avendu cá tienta a caletoriei sele **Brasiovulu**.

Inca in a dou'a comuna de lânga Sibiiu, in Vestemu, a fostu intempinatu inaintea scólei de tenerimea scolara si preotimea locala. Aci preotulu gr. cat. in cuvinte alese bineventà pre Escelenti'a Sea, iér' tenerimea scolara intonà imnuri scolare. Escelenti'a Sea multiamindule parintesce si continuà calea pâna la Avrigu; aici multime mare de poporu, cu tóte ca erá di de lucru lu asceptá la biserica; trecendu prin multimea poporului o femeia din poporu i presentéza o cununa frumósa de flori; la intrarea spre biserica administratorulu ppresbiteralu lu bineventéza in numele preotimei si a poporului: Escelenti'a Sea multiamindule, merse in biserica, unde visità vasele vestmintele sante, protocólele matriculare etc. si adresà unu cuventu parintescu câtra poporulu adunatu, la esirea din biserica lu bineventéza comunitatea politica prin dlu notariu **Mohanu**, carele i presentà unu buchetu frumosu de flori; in scól'a comunala luându ceva mancare frugala binecuventandu poporulu care erá insufletitu de presenti'a archipistoriului.

La esirea din scóla domnisiór'a **Pred'a** i presentà o cununa fórte frumósa de flori.

Sub trasulu clopoteloru pre cum fusese si primitu sub repetite strigâri de „sa traiésca“ din partea multimei, insotitu de 30 calareti, cari si la venirea spre Avrigu, 'lu asteptara la podulu Avrigului, si continuà caletori'a mai departe fiindu intempinatu in tóte comunele cu bucuria. In **Voil'a** si **Beclénu** cercetà biseric'a si cuventà poporului cuvinte imbarbatatóre spre inaintare in lucrurile bisericesci si scolare. In Voil'a lu asteptá fruntasii romani din Fagarasiu, fâra distingere de confessiune. Fiindu bineventatu de protopresviterulu Fagarasiului I-iu Petru **Popescu**, dupa ce visità Escelenti'a Sea scól'a, unde lu asteptá tinerimea scolara cu bravii invetiatori de acolo, insotitu de mai multe trasuri si calareti porní spre Fagarasiu, unde sosí la 6 óre dupa amédi.

Astadi in diu'a santului Constantinu si Elen'a avù poporulu din Fagarasiu fericirea a avé in biseric'a loru pre inaltulu archipastoriu care dupa celebrarea liturgiei prelânga asistinti'a protosincelului a ppresbiterului localu a archidiaconului seu si a altoru 4 preoti, tienù o cuventare **calduróśa** câtra poporu, lasându dupa sine cele mai placute suveniri pentru poporulu fagarasianu.

Escelenti'a Sea 'si va continuá mane caletori'a sea spre Brasiovu, unde dorimu din totu sufletulu sa ajunga sanatosu spre a puté si mai departe procurá poporului nostru momente de bucuria.

Roscani la Inaltiarea Domnului.

Dle Redactoru! Binevoiti a dá locu in colónele „Tel. Rom.“ urmatóreloru renduri, cari voru a ve aratá ómenii disordinei si ai stricaciunei, in viéti'a nóstra bisericésca constitutiunale.

Comun'a bis. Roscani de lânga Dobr'a erá o parochia bine organisata. Devenindu vacanta s'au escrisu concursu, in urm'a cârui'a au competatu destui pentru a-si alege, venindu insa la midilocu spurcatulu interesu personalu si nepotendu-se ajunge nici cu unulu dintre cei competenti, alegerea s'au amanatu, poporulu amagitu facendu pedeca, ca nu voiesce a se tiené de conditiunile publicate in concursu, si róga pre M. Cons. cá sa se indure a reduce dotatiunea cea dupa lege a parochului, la cea din tempurile patriarchale, modulu de cersitorie. Prea Ven. cons. s'au induratu a le respinge acésta cerere, si ai indrumá, cá pre bas'a concursului publicatu sa faca alegere.

In diu'a Inaltiârei Dnului esindu dlu protopopu in fati'a locului, premergendu celoru prescrise in statutu pentru tienerea alegerei, au adusu la cunoscinti'a poporului resultatulu ven. cons. Insa ce se vedi! Suspindiendu-se siedinti'a pentru consultare, pasî intre poporu fostulu invetiatoriu si acum not. cerc I. M., provocandu-lu, cá nici decum sa nu faca alegere prelanga salariulu publicatu, ci sa remâna prelanga celu vechiu.

Dupa deschiderea siedintiei dlu notariu trase un'a cu ochiulu judelui, care si reportà on. presidiu dorinti'a d-sele.

Dupa aceea se sculà alu doilea proroçu, adresandu-se câtra poporu, „ca eu inca sciu ce este dorinti'a d-vóstra! Ve mirati, cum de maritulu cons. numai pre d-vóstra ve silesce se faceti salariu bunu preotului, pre cându in tóte celelalte comune e totu cá in betrani? Si ve rogati si d-v. cá sa ve lase precum v'ati pomenitu. Astai dle invet. respunse sermanulu poporu. Cu acést'a s'au finitu, tóte consultârile, si tóta stravani'a dlui protopopu a fostu de giab'a, câci machinatiunile acestoru desconpunatori de bine si intielegere au paralisatu lupt'a pastoriului.

Nu voiu cá se aretu scopulu acestoru ómeni, ci credu a fi destula oglinda purtarea dloru la acésta alegere, atât'a totu voiu a amintí, ca celu dintâiu este unu omu care putienu ne intereséza, déca i cautâmu faptele pre tóte terenele vietiei nóstre natiunali, alu doilea este, invet. Sofronie Furc'a care in totu anulu trage remuneratiune din ajutoriulu invet. meritati. Unu scopu se vede alu mai avé, a-si alege unu omu de panur'a dloru, preste care se dispuna si spiritualminte. Fia siguri, ca déca nenorocirea aru bate acelu poporu cu unu omu de care dorescu d-loru, va fi unu nimenea, cu care condusu de d-loru, voru duce poporulu nevinovatu in prapastia, pentru a cârui bunastare si viitoriu, de aru fi astadi judecat'a cea de pre urma, amaru aru avé se respunda.

Vai de celu ce smintesce, dara mai vai de acel'a, prin care vine smintél'a.

A. . . . .

---

*) Dela Brasiovu **audimu**, ca primirea Escel. Sele a fostu imposanta, dara pâna cându punemu fói'a sub pressa inca n'amu primitu nici unu petecu de corespundintiă. Red.

Comitetulu pentru ajutorarea Tofaleniloru.

PROTOCOLU,

luatu in siedinti'a tienuta in 23 Apr. 1875 c. nou in caus'a Tofaleniloru. in cas'a parochiala gr. orient. fiindu de fatia;

D. D. Dimitrie Fogarasi presied. P. Trombitasi de Betlen, Iosifu Filipu, Vasiliu Hossu membrii ai comitetului.

I.

Presiedintele asterne, ca in urmá decisiunei luata in ultm'a siedintia, tóte obligatiunile de prioritate, ce au formatu fondulu Tofaleniloru, s'au vendutu prin c. r. institutu alu creditului (Credit Anstalt) in Vien'a.

Presiedintele arata dóue ratiocinuri originale ale mentionatei banci, din cari se vede, ca pentru 8100 fl. obligatiuni de prioritate ale drumului de feru resariténu ungur. si pentru 2000 fl. obligatiuni a calei ferate austriace de sudu, s'au priimitu la olalta 6805 fl. 32 xr. iéra pentru cele 2000 taleri obligatiuni ale calei ferate romanesti (Stroussberg) 1176 fl. 30 xr. in suma 7981 fl. 62 xr. — din care substragendu spesele postale de 10 fl. 86 xr. si provisiunea bancii de 19 fl. 95 xr., sum'a pentru obligatiunile vendute va aparé in darea de séma generala cu 7950 fl. 81 xr.. netto. Ratiociniurile originale ale Credit Anstaltului se acludu protocolului acestui'a sub A si B.

Presiedintele aduce totu odata la cunostintia comitetului tóte perceptele si erogatiunile ce amu avutu incóce de cea de pre urma dare de séma (de 1 Ianuariu 1873) care a fostu publicata in diuarele nóstre si s'au tramisu si deosebi tiparite la toti colectantii si contribuentii de ajutorie, a câroru adresa au fostu cunoscuta acestui comitetu.

Raportulu presiedintelui este urmatoriulu:

In 1 Ianuariu 1873 au remasu in cas'a comitetului in bani gat'a . .	363 fl.	26 xr.
Au incursu interesurie fondului, adeca coupónele obligatiuniloru in 1 Ianuariu 1873	fl. 247	cr. —
1 Iuliu 1873 . .	„ 370	„ 12
1 Ianuariu 1874 .	„ 247	„ 58
1 Iuliu 1874 . .	„ 405	„ 38
1 Ianuariu 1875 .	„ 242	„ 96
Sum'a :	fl. 1876	„ 30

Din acést'a s'au datu:

impartirea a sieptea de ajutórie intre Tofaleni in 26 Februariu 1873 .	fl. 544	cr. —
impartirea a opt'a 5 Ianuariu 1874	„ 384	„ —
impartirea a nóu'a 3 Ianuariu 1875	„ 502	„ —
Laolalta ajutórie	fl. 1430	„ —
Apoi in decursulu anului 1873 dlui Dr. Ioanu Ratiu pentru reinnoirea procesului .	„ 100	„ —
Pentru caletoriele dnului membru Iosifu Fülep la Tofaleu, telegramu si porto . .	„ 9	„ 50
Tipariulu dârei de séma si ratiociniului, porto pentru esemplariele tramise si corespundintia cu 28 jurnale si Dr. I. Ratiu	„ 59	„ 10
Procurarea carteloru de posessiune .	„ 13	„ —
In fine in decursulu anului 1874 d. Dr. Ratiu din nou s'au datu	„ 100	„ —
Pentru spese postale si alte . .	„ 8	„ 48
Asiá incâtu sum'a erogatiuniloru au fostu . . .	fl. 1720	cr. 08.
si au mai remasu bani gat'a .	fl. 156	cr. 22.

La acesti 156 fl. 22 cr. se adauga astadi banii incursi din obligatiunile vendute mai susu specificatu cu 7950 fl. 81 cr. netto, asiá incâtu astadi avemu inca la dispusetiune unu totalu de 8108 fl. 03 cr. v. a.

Darea acést'a de séma din care positiunile anului 1873 au fostu dejá aprobate in protocolulu de 19 Novembre 1873 alu acestui comitetu, se aprobédia.

II. Dlu membru I. Fülep asterne planulu de impartire finala, care planu l'au facutu in urm'a insarcinârei comitetului.

Proiectulu substernutu se primesce cu câte-va modificâri si se acluda rectificatu protocolului acestui'a. Planulu se va impartasî in scrisu si dlui membru Dr. I. Ratiu spre a-si dá parerea si totudeodata se decide si conchiamarea Tofaleniloru pe 27 a lunei curente. Cu acést'a protocolulu se inchide si se subscrie.

Maresiu-Osiorheiu in tempulu susu insemnatu.

Dimitriu Fogarasi, m/p.
presiedinte.
Iosifu Fülep m/p.
Parteniu Trombitasiu m/p.

Varietâti.

⁂ (Greutâti la asentare.) Comissiunile de asentare a recrutiloru in Galiti'a au avutu de a se luptá cu mari greutâti la completarea contingentului. Desvoltare defectuósa si nutrimentu reu dau unu procentu mare de neapti pentru servitiu. Pre câtu de trista e acést'a impregiurare, pre atâtu de usioru e de esplicatu. Din momentulu in care s'a proclamatu capabilitatea cambiale pentru statulu tieraniloru, acestu statu a inceputu a decadé De presentu a trecutu in urm'a datorieloru cambiali si a secuestrâriloru a trei'a parte din posessiunea tiereniloru in mânile jidoviloru. Jidovulu lasa pre tierénu pamentulu seu, dara acest'a nu lucra pre sém'a sea. Pâna erá tieranulu sub potestatea posesoriloru, acesti'a avéu interesu, cá tierenii sa dispuna de fortie si de vite corespundietóre pentru munca, jidovulu e indiferentu, elu purcede din alte principie, si de ací provine decadinti'a agriculturei si a culturei de vite; poporatiunea, stórsa de usurari, seracesce, seraci'a si miseri'a ducu la betia, poporulu degeneréza si cifr'a celoru neapti pentru servitiu ilustréza câtu de afundu s'a incuibatu reulu, câtu de neaperatu e ajutoriulu. In Bohemi'a inca se plangu comissiunile de asentare despre asemene greutâti. Asiá d. e. avea sa dee cerculu politicu Reichenberg 122 recruti; din 1200 obligati cari se infatisiara la loculu de asentare, numai 98 s'au aflatu apti, asiá dara nici unulu din 12! Reichenberg a remasu in restantia cu 24 feciori. Triste semne!

⁂ Subcomitetulu despartiementului VI alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, conformu conclusului seu adusu in siedinti'a dela 21 Maiu a. c. aduce la cunoscinti'a publica impartirea de ajutórie pentru tenerii romani meseriasi nascuti pre teritoriulu acestui despartiementu, si anumitu 4 ajutórie de câte 5 fl. v. a. pentru tenerii romani aplicati la vre-o meseria pe teritoriulu despartiementului si 2, de câte 10 fl. v. a. pentru acei'a cari suntu aplicati afara de teritoriulu despartiementului.

Doritorii de a obtiené vre-unulu din aceste ajutórie au a se adresá directoratului subsemnatu in tempulu celu mai scurtu, legitimându-si esercerea profesiunii prin adeverintia dela maestrii loru, in carea sa se constate si loculu nascerei.

Din siedinti'a subcomitetului despartiementului VI, tienuta in Dev'a in 21 Maiu 1876.

Alecsiu Olariu   Ioanu Papiu
actuariu   direct. desp.

⁂ (Din viéti'a sultanului detronatu Abdul Aziz) ne comunica unu corespondentu dela „Nemz. Hirl.“ care petrecea pre tempulu acel'a in Constantinopole, o istorióra caracteristica:

Aprópe de Constantinopole se afla o paduritia. Vér'a intr'o séra frumósa sultanulu vení aci impreuna cu Haremulu seu pentru a-si petrece. Densulu incungiurà paduriti'a cu militie si dede acestei'a mandatu: cá intorcendu-se cu spatele câtra padure sa vighileze, ori-care va cutezá a se intórce se va puscá pe locu. Petrecerea se incepù. Ce feliu de petrecere a fostu acést'a ni putemu inchipuí, déca vomu considerá impregiurarea, ca aerulu caldu de vér'a face sa apara de prisosu ori ce vestmentu esageratu atâtu pentru barbati câtu si pentru femei. Petrecerea decurse totu mai vesela si bun'a dispositiune a sultanului nu se conturbà nici pre unu minutu prin mórtea a cinci soldati, cari nepotendu infrená curiositatea se uitara inderetu si pe locu fura puscati de eunuchii sultanului. Asiá economisá sultanulu Abdulu Aziz cu banii si sangele poporului seu.

⁂ (Economi'a sultanului.) Se scie ce pompa, ce lucsu de necrediutu domniá la curtea regésca din Franci'a. A diecea parte din tóte venitele tierei se spesá pentru curte. Si alte curti europene erá superbe a emulá in stralucire cu curtea regiloru din Franci'a. In tempurile nóstre domnitorii au alte ambitiuni, numai sultanulu nu scie a se moderá. 600 individi au chiamarea a se ingrigí de placerile sultanului. Spesele pentru cai de trasura si calaritu, in numeru de 625, pentru carutie, de cari se cumpera pe fia-care anu un'a cu câte 100,000 franci, si pentru personalulu atasiatu la acestu servitiu in numeru de 935, se urca la 2 milióne. m. Sultanulu nu are passiune de venatu, are insa unu gustu pronunciatu pentru animale. Menageri'a sea costa 1 milionu marce. In acést'a menageria suntu 50 lei, tigri pantheri, girafe si Zabr'a. Fiacare animalu carnivoru capeta pe dî 8 punti carne din cea mai buna. Mai impopulatu decâtu menageri'a e haremulu, care numera 1200 femei. In comparatiune cu sumele fabulóse ce costiséza aceste muieri, leii si tigrii suntu animale economice. De-si odalischele nu consuma atât'a carne cá favoritii selbateci ai sultanului, totusi ele au unu gustu hotaritu pentru dulcetiuri. Zacharulu pisatu ce se folosesce in haremu costa pre anu 350,000 marce, cele-lalte nutremente pentru haremu costa 12 mil., 48 medici si apotecari pórta grigia de sanatatea monarchului si capeta o remuneratiune anuale de 626,000 marce, pre cându numai 12 daruitori de elemosina si muezini (esclamatorii ce chiama pe credinciosi la rugaciune) se ingrigescu de mantuirea sufletésca a sultanului. Acesti'a au unu salariu anualu de 60,000 marce. La curte este si unu astrologu cu salariu de 13,000 marce; chiamarea lui e a predice calamitatea contrariloru semilunei. Corpulu musicalu, compusu din 300 musicanti si coristi costa de dóue ori atâtu câtu ministeriulu de resbelu. Sultanulu e amiculu cladiriloru costisatóre. De cându s'a suitu pre tronu a claditu 10 palaturi. Spesele palatului Ceraganu nu se potu calculá, atâtu suntu de fabulóse. Acestu edificiu colosalu cuprinde unu spatiu inmensu, lini'a de câtra Bosforu e mai lunga de unu chilometru. Acestu palatu e unu orasiu adeveratu, a cârui fundare a costatu multe milióne.

In acestu momentu, candu imperiulu se clatina in tóte temeliele sale, candu tiér'a e sguduita, prin revólt'a si bancrotulu economicu, se continua lucrarea la o moschee si 70 case de piétra, din alu câroru venitu se va sustiené moscheea. Cu erogatele pentru cladiri bugetulu casei suverane face 45 milióne m. Contributiunile ordinarie numai ajungu pentru a saturá pre acestu molochu, de acea se cauta imprumuturi unde numai se potu si calamitatea financiale atinge pe Europ'a intrégа. Risipirea si desfrenulu la curtea orientale suntu consecuentiele poterei nemarginite si neresponsabile a domnitoriului. La curtea Sultanului e situatiunea in care se aflá Franci'a inainte de a isbucní revolutiunea cea mare, care a trasu in vertegiulu seu pre Regele Ludovicu XVI.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Maiu (7 Iuniu) 1876.

Metalicele 5%	66	25
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	70
Imprumutulu de statu din 1860	107	90
Actiuni de banca	810	—
Actiuni de creditu	121	65
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	35
„ „ „ Temisiorene	72	75
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	103	50
Galbinu	5	77
Napoleonu d'auru (poli)	9	67

Publicatiune.

In urm'a dispositiunei din partea comitetului centrale de alegere pentru cetatea si scaunulu Sabiiului din 17 l. c. Nr. 4 se va incepe rectificarea listei de alegere dietale a cetâtiei si a suburbiului Sibianu in 8 Iuniu la 3 óre dupa amédi si se va finí la 14 in acea-'si luna.

Acést'a se aduce in sensulu articlului de lege 33 din anulu 1874 cu aceea observatiune la cunoscinti'a publica, ca subscrisele delegatiuni voru functioná in tóte dilele dela 3 pâna la 6 óre dupa amédi in localulu esactoratului de dare a cetâtiei si ca acést'a a sea lucrare oficiósa e publica, fiindu-i prin urmare fia-cârui'a permisu, a asiste la aceeasi lucrare.

Sabiiu 31 Maiu 1876.

Delegatiunea de conscriptiune pentru cetatea si suburbiulu Sabiianu. 2—2

Nr. pr. 109. 1876.

Edictu.

Ioanu Gog'a Simonu, nascutu din Mucundorfu si casatoritu in Tieline cu Flórea lui Nicolae Cupt'a ambi gr. or. cu necredintia parasindu-si pre legiuit'a sea muiere de 5 ani trecuti au prebegitu de nu se scie nimic'a de densulu. Prin acést'a se citéza cá in terminu de unu anu si o di dela datulu de fatia, sa se presenteze la subscrisulu foru protepresbiteralu câci la din contra, procesulu divortiale incaminatu de stingerita soti'a sea, se va decide pre bas'a santei pravile a bisericei nóstre ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 20 Aprile 1876 v.

Scaunulu protopresb. alu tractului Sighisiórei gr. or.
Zacharia Boiu,
(2—3) protop.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,**   Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $\frac{1}{2}$, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Nr. 43. ANULU XXIV.

Sabiiu 30 Maiu (11 Iuniu) 1876.

La cestiunea arondârei si regulârei municipieloru.

II.

(*II.*) Amu vorbitu in nr. 41, despre regularea municipieloru opidane, preste carea a si trecutu parlamentulu nostru, cu repediciune neasteptata fatia de opositiunea ce se radicase din tóte pârtile asupr'a proiectului de lege. Acum forméza obiectulu dilei, arondarea si regularea municipieloru rurali, o cestiune ce ne atinge si pre noi câtu de bine.

Proiectulu de lege respectivu a isbutitu in desbaterea sea generale; de-si fu combatutu de tóte fractiunile opositiunali din feliuri si feliuri de consideratiuni.

Unii ii denegara proiectului acestui'a, ori-ce principiu, ori-ce idea conducatóre dechiarandu-lu astfeliu de operatu neprecugetatu fâra de vre-o basa séu sistemu. Altii aflara ca elu nu satisface de ajunsu intereseloru magiare séu mai bine dicendu magiarisatórie; ba ca chiaru li-aru periclitá interesele acestea, dandu proiectulu in unele din municipiele creânde, tóta influinti'a a mâna românilorn séu a sasiloru, inimiciloru invederati ai intereseloru magiare. Natiunalii din contra vediura in proiectulu de lege unu nou atacu asupr'a natiunalitâtiloru si asupr'a intereseloru de viétia ale acestor'a. Precându sasii in fine trebuie sa combata proiectulu, fiindu ca nu respectéza drepturi si privilegii seculare, intarite de atâti si atâti viteji regi unguresci, nu respectéza referintie create de seculi, pre base care suntu singure naturali, organice!

Câte capete, atâtea opiniuni. Negresitu ca nu s'aru putea aflá regimu in lume, care aru fi in stare sa satisfaca deodata tuturoru reflectâriloru ce s'au facutu dintr'o parte séu alt'a. Cu tóte acestea proiectulu de lege respectivu 'si are si elu gresielile sele. Deci este numai vorb'a, cari dintre opositiunali, au aflatu si combatutu gresielile cele adeverate ale proiectului?

Principiulu celu sanatosu conducatoriu, la fia-care arondare séu regulare a municipieloru dintr'unu statu, aru trebuí sa fia: tendinti'a de a usiurá câtu se póte indeplinirea administratiunei si suportarea speseloru acestei'a precum si ale celoru-lalte greutâti impunende din partea municipieloru. Mai departe contragerea intr'unu municipiu de elemente, câtu se póte omogene si de acelea'si interese; pentrucá astfeliu nu numai sa se evite frecârile, ci sa se ajutore totodata si ajungerea scopuriloru comune, prin conlucrarea armonica nesilita.

Principiulu acest'a, tendinti'a acést'a pretinsa de interesele adeverate ale statului, nu se pare a fi fostu idei'a conducatóre la compunerea articlului de lege din cestiune. Din contra se vede pe fatia, ca si acum s'a purcesu numai cu scopu de a asigurá elementului magiaru supremati'a in municipiele de nou regulande si de a supune pe locuitorii de alte natiunalitâti, in modu maestritu sub domnirea si influintiarea magiariloru.

Acést'a se vede in parte si din giurstarea ca arondarea si regularea nu se efeptuesce si asupr'a municipieloru de preste Királyhágo, cu nisce esceptiuni de totu neesentiali, — ci numai in Transilvani'a, unde elementulu magiaru are mai multa lipsa de mijlóce maiestrite spre a puté eserciá supremati'a asupr'a romaniloru. Acést'a a spus'o altcum si pre fatia, atâtu diuariulu „Pest. Lld.“ care sta aprópe de regimu câtu chiaru si ministrulu presiedinte si de interne, in decursulu desbateriloru.

Dar nici ca trebuiá se ni o mai spuna in deosebi cineva; câci ni o spune proiectulu respectivu de lege insusi prin cuprinsulu seu, din carele apriatu se vede tendinti'a, de a nimicí câtu se póte „cuiburile romanesci“ si a le impartí astfeliu, incâtu romanii se nu aiba, incâtu numai possibilu, nicari majoritatea in representantiele municipieloru ce se voru arondá séu creá de nou.

Tendinti'a acést'a se ajutora de alta parte fórte multu si prin institutiunea virilistiloru cari firesce mai toti magiari*) cá atari voru fi membri ai representantieloru municipali, precum si prin nóu'a lege despre organisarea comiteteloru municipali, conformu cârei'a sumetenia de oficianti si slujitori ai statului voru face eo ipso parte din comitetele municipali.

Intre tóte legile acestea esista unu necsu visibilu si tóte laolalta tientescu intr'acolo, cá se mijlocésca representanti'a municipieloru in modu maiestritu, nu conformu populatiunei dintr'ensulu, ci in modu oligarchicu, prin o minoritate alésa.

Si se vede ca cu tóte uneltirile acestea regimulu nu-si va ajunge scopulu seu pretutindenea; celu putienu numai intielesulu acest'a lu are si lu póte avé imputarea ce i s'a facutu regimului, ca n'aru fi ajutatu din destulu prin proiectulu seu, interesele magiare. Câci elu, dupa cum aréta faptele, a lucratu pentru supremati'a magiara inca pré multu; atâtu cu acésta ocasiune, câtu si cu ori-care alt'a. Inse suntu unele momente cari nu se potu delaturá si invinge asiá usioru, cu tóta maiestri'a si sireti'a.

Astfeliu e d. e. comitatulu Zarandului, despre care scrie „Pest. Ll.“ in unulu din numerii sei mai recenti, ca acest'a e cuibulu dacoromanismului si cá atare elu nu póte asceptá alt'a, decâtu disolvarea totale. Asiá a si urmatu si proiectulu. Inse ce se vedi? Eata ca striga opositiunalii estremi, ca prin intrunirea comitatului acestui'a cu alu Unedórei se intaresce si mai multu elementulu romanu in ambele!

Asiá e. Dar bine cum s'aru fi potutu lucrá altfeliu mai favorabilu in interesulu suprematiei magiare? Cascigatu aru fi ea mai multu cându s'aru fi incorporatu comitatulu acest'a lânga alu Aradului, alu Bihorului séu alu Albei, de care e incungiuratu si care tóte inca suntu locuite mai numai de romani?

De siguru ca nu. Apoi cu Debretienulu chiaru, dór' nici cea mai scalciata tendintia arondatóre, nu va voí cá se-lu unésca. —

Deci ce e de facutu déca e odata vorb'a cá sa triumfeze cu ori-ce pretiu supremati'a magiara? Ací maestririle de pâna acum numai ajungu; se recere o influintiare directa. Acést'a inse abea se va puté efeptuí, pâna mai purtâmu cuventulu de constitutiune in gura, de-si ministrulu presiedinte a indigetatu la asiá ce-va in discursulu seu contr'a natiunaliloru. —

In sfersitu si acést'a póte se urmeze, déca voru vedé magiarii, ca midilócele de pâna acum nu-i aducu la scopu, — firesce totu spre binele si prosperarea statului.

Aru trebuí inse cá mai intâiu sa cugete, de unde potu ei procurá, intre giurstârile nóstre de adi financiari, midilócele spre a-si indepliní tendinti'a acést'a. Si de alta parte, ca calcându-si ei insi-si constitutiunea, dau dreptulu si altor'a cá sa o calce la ocasiune bine venita. —

---

*) Déca nu jidovi.

Despre positiunea monarchiei nóstre in cestiunea orientale, cu deosebire despre **rapórtele Austro-Ungariei cu Engliter'a si Russi'a** aduce „Neue freie Presse“ in articululu dela 4 Iuniu n. unele impartasiri faptece, pre cari le reproducemu in urmatórele:

Alianti'a Austro-Ungariei cu Germani'a si Russi'a sbóra dejá intre ceriu si pamentu. Acést'a parere a nóstra se justifica printr'unu siru de comunicâri ce ne vinu din Engliter'a. Ele ne dovedescu, ca Austri'a si acum e unu statu impresuratu de multi petitori, dupa a cârui prietenia umbla puterile straine, ca noi ocupâmu o positiune ce inspira respectu si ca in cestiuni orientali nu numai ne putemu conservá avantagiulu nostru propriu ci putemu si dice unu cuventu decisivu in consiliulu natiuniloru.

Inca in Marte anulu curgatoriu cabinetulu Engliterei a tramisu Austriei o admonitiune, sa nu se incurce pré tare in rociurile politicei rusesci ci sa caute unu radiemu contr'a Russiei, câci in orientu se pregatescu nisce schimbâri grave. Acést'a admonitiune care aréta invederatu, ca Engliter'a n'a statu pré departe de evenementele din Stambulu castiga in insemnatate, déca totu in acestu tempu esperiâmu propunerile ce le a facutu Russi'a guvernului austriacu. Novikoff a confidentiatu decurendu contelui Andrassy lucruri memorabile. Austri'a sa mérga neconditiunatu cu Russi'a, cá recompensa Russi'a numai decâtu va statorí „liniele de gravitatiune“ pentru amendóue imperiele in Turci'a européna. Demarcatiunile statorite astufeliu voru remané nestramutabile si Austri'a se va despagubí de tóte prestatiunile si sacrificiele ce le va luá asupr'a sea prin acést'a conventiune cu Russi'a. Propunerile cabinetului rusescu, invitarea la o escursiune comuna de prada contr'a Turciei datéza din tempulu mai nou. Mai in acel'asi tempu si probabilu din causa, ca tentatiunile contelui Andrassy nu erá unu secretu pentru lumea diplomateca, i se facura Austriei propuneri din alta parte. O grupa de staturi lucra sa ofera Russiei unu siacu — in centrulu loru de sine se intielege ca sta Engliter'a. Guvernulu englesu dechiara apriatu, ca nu voiesce a escamotá din politic'a sea orientale nici celu mai micu castigu séu vre-unu acrescamentu de putere ci chiamarea sea crede ca e numai a paralisá nesuintiele Russiei ce amerintia pacea lumei. Cabinetulu de Sct. Iames a datu specialu Austriei cele mai precise asecuratiuni ca monarchi'a nóstra póte asteptá desvoltarea sea ulterióra cu deplina linisce si ca nu se va intreprinde nimicu ce aru contrastá cu interesele nóstre in orientu, numai noi sa ne desbaierâmu de alianti'a cu Russi'a. Se dice ca Engliter'a ne a asiguratu mai departe ca ea crede ca va castigá pentru parerile sale nu numai pre Franci'a ci si pre Germani'a. Germani'a va participá la acést'a aliantia noua, pentruca prin acést'a face pe Franci'a nepericulósa; Franci'a, pentruca in modulu acest'a va reintrá in concertulu europénu si nu va avé sa se teama de o micsiorare a influintiei sale in Orientu. Dela Itali'a se astépta ca se va alipí de Germani'a si Franci'a. Engliter'a inse nu se multiemesce numai cu propuneri generale, ci in acela-si tempu face relativu la afacerile orientali o propunere deplinu precisata si practica care se referesce la pigmeicii principi cei cu gura mare si neplacuti din Belgradu si Cetinje. Engliter'a cere cá in comunu sa faca pe Russi'a sa intieléga ca la casulu cându Serbi'a si Muntenegru voru prinde armele, puterile voru privi in dechiaratiunea de resbelu a acestoru doue tieri o conturbare a pâcei europene, provenitóre dela Russi'a.

Câtu de remarcabile si semnificative suntu aceste comunicâri ale corespundentului nostru, se vede numai decâtu. Ele deslusiescu cuvintele lui Disraeli: „Câtu de curendu noi vomu pune pe Europ'a in cea mai mare mirare.“ Din momentulu cându prin cumperarea actieloru dela canalulu Suez si-a aretatu ferm'a sea vointia, de a crucisiá câlile Russiei in orientu, Engliter'a a perditu cu grige pre periculosulu seu rivalu. Cându acest'a credea ca va puté intinde Turciei o cursa prin memorandu, Engliter'a lasà sa esplodeze in Constantinopole minele cari aruncara atât'a pulbere in ochii diplomatiloru puteriloru dela nordu, incâtu nice adi nu potu vedé bine. Déca Disraeli a disu: „Noi lucrâmu pe contulu nostru,“ acést'a nu e a se intielege asiá ca Engliter'a nu cauta aliati. Se scie prea bine in Londonu, ca nâile ferecate ale Britaniei ajungu pentru a padí dardanelele, dara pe uscatu suntu de lipsa prieteni buni, déca Engliter'a vrea sa-si realiseze vointi'a sea. Cabinetulu englezu nu va intinde mân'a in zedaru. Franci'a e castigata dejá. Convorbirea de curendu a ducelui de Decazes cu lordulu Lyons si depesi'a celui dintâiu câtra ambasadorulu francezu in Constantinopole arata atitudinea viitóre a Franciei. Reminiscintiele de pe tempulu resbelului dela Crimea se reimpróspeta, interesele proprie in orientu pledéza pentru alianti'a cu Engliter'a. Itali'a are gelosii mici contr'a Engliterei in Egiptu dara de cându Scialoi'a s'a denumitu de Sibila financiale a lui Ismailu pasi'a, ea s'au mulcomitu binisioru. Siru Augustu Paget negociaza cu Melegari despre adesiunea Italiei la politic'a orientale engleza, si abiá incape vre-o indoiéla, ca in cuirinalu se voru apretiá ratiunile Engliterei togm'a asiá cá si in Versailles. Cei din Berlinu siuvae inca, dara Germani'a nu e de locu prinsa in curselerusesci. „Reichsanzeiger“ fu primulu organu, care aduse scirea, ca predarea memorandului s'a amanatu. Si aici a produsu schimbarea la cornulu de auru unu reaventu, a cârui urme incepu dejá a se vedé, si aici i se intórce politicei lui Gorciakoff spatele. Deciderea inse este in Vien'a.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

II.

Cu acésta mangaiare si sperantia s'a pogoritu betranulu archiereu in mormentu.

Si ce facemu noi astadi cu ereditatea lui?

Cum inaltiâmu védi'a bisericei, si cum ne scimu folosí de nepretiuiver'a bunatate a sinódeloru eparchiali dupa cari atât'a amu insetosiatu, si pre cari atât'a pondu a pusu fericitulu Siagun'a?

Pâna cându cu bucuria audimu si cetimu cumca in archidiecesa a pornitu lucrulu mai spre bine, cumca partitele atâtu de opuse in trecutu au datu mâna fratiésca si lucra in contielegere la consolidarea bisericei; la noi vai si amaru!

Nerespectarea statutului la ordinea dilei.

Ómeni, cari 'si dau aerulu de autoritâti, de conducatori, cum e s. e. d. M. B. Stanescu, nu se sfiescu a se dechiará pre fatia in sinodu in contr'a constitutiunei bisericesci si a se engagiá, ca la congresu se nesuésca spre modificarea statutului organicu in cele mai esentiali si liberali pârti ale sele.

Sinodulu nostru a devenitu aren'a celoru mai gretióse canapé-procese, si pentruca din nenorocire in unu casu ponderosu cinev'a, care pretinde cá tóta lumea se jóce dupa cum fluera densulu a remasu in minoritate — este tratatu in publicu prin pretinsulu „celu mai latitu diurnalu“ cá o obiéla netrebnica, este timbratu de „adunarea samsariloru si a passuitiloru,“ si din motivulu acestui incidentu s'a pornitu totu prin acelu domnu agitatiunea cea mai periculósa in contra intregitâtiei si spre rusinea bisericei.

Si cine este acelu domnu?

Cine se fie altulu?! de câtu acel'a care pe tóte terenele si-pretinde infallibilitate, care tóte elu le scie, le prevede le profetiesce chiaru mai bine, care in contr'a ratiunei si spiritului Statutului org. dela inceputu pâna astadi tiene dóue mandate la doue sinóde eparchiali si pretinde cá fâra densulu nici intr'unu sinodu sa nu se decida nici o causa mai ponderósa, si ajutatu de uneltele sale i-a si succesu a-si esecutá voi'a tienendu pre unu sinodu in siacu pâna a ispravitu cu celalaltu, — este „**Fiulu poporului**“*), precum se numesce pe sine in N. 46 si 47 a „Albinei“, unde in „O varietate, ce n'o póte lasá se péra in portfoiulu Redactiunei“ cu tóte ca precum se esprime acolo „Alarmarea atâtu de putienu i-a fostu cându-va maniera, câtu de putienu i-a placutu vr'odata fanfaronad'a séu parad'a cu manifestatiunile publice de simpathia si aderintia“ — cu tóta **modesti'a** cuvenita unui barbatu mare, in **fói'a sea** 'si publica „rogatiunea cu care implorau banatienii in mai multe biserici achitarea lui Babesiu pe tempulu cându elu stá sub verdictulu scaunului de jurati in Pest'a“, — si inca in nemarginit'a sea modestia afla de lucru „fórte semnificativu“ cumca „despre asemeni intemplamente afara de Banatu n'are cunoscintia.“ **)

Si óre pentruce atât'a iritatiune, agitatiune, furia chiaru din partea dlui Babesiu asupr'a majoritâtiei sinodului din Aradu? La vedere pentruca majoritatea a tienutu legea, intr'adeveru inse pentruca majoritatea a avutu cutesare a nu fi de o parere cu d-sea, si mai cu séma pentruca prin ast'a a trebuitu se iésa o persóna din consistoriu.

Dar' se istorisimu nitielu lucrulu.

Dupa statutulu organicu (§ 116), asiá precum este sanctionatu si precum este in valóre, membrii senateloru scolari si epitropesci dela consistoriu se alegu numai pre durat'a unui periodu sinodalu va se dica numai pre 3 ani, avendu totu la 3 ani a se alege de nou aceste senate; dupa testulu originalu alu statutului inse, toti membrii consistoriului trebuiau sa se aléga pe viétia si restrictiunea acést'a e vîrîta prin guvernu in statutu, si numai cu acésta restrictiune e recomendatu pentru sanctionare si sanctionatu prin Majestatea Sea. In contr'a restrictiuniloru vîrîte prin guvernu in statutu congresulu nat. dela 1870 a remonstratu in susu, de unde inse pâna astadi nici unu respunsu n'a sositu, dar totudeodata statutulu asiá precum este sanctionatu s'a pusu in viétia.

Sinodulu din Aradu la 1873, adeca cu ocasiunea espirârei primului periodu sinodalu, voindu se sustiena testulu originalu, dar' totodata se nu apara a nu respectá testulu sanctionatu n'a alesu de nou pre membrii amintiteloru senate, ci a luatu unu conclusu care póte ca corespunde amberoru combinatiuni, póte ca nici unei. A disu adeca cumca: „asesorii intregului consistoriu, alesi la 1870, 1871 si 1872 se dechiara de alesi si pre venitoriu.“

Iuristii asiá tienu, cumca sinodulu numai atunci remanea pre terenulu originalu, decumva in 1873 de feliu nu aducea nici unu conclusu, iér' prin fapt'a, ca dupa espirarea a loru 3 ani a provediutu prin conclusu in privinti'a legalitâtiei membriloru amintiteloru senate, a parasitu terenulu originalu si a primitu celu tapticu, adeca a alesu, pentruca „dechiaratiunea“ de „alesi si pre venitoriu“ facuta la 1873 in esintia este identica cu alegerea.

Dar in fine sinodulu din Aradu a fostu de acea convingere la 1873 cumca elu a remasu si cu „curechiulu si cu capr'a“ ast'a a fostu credinti'a lui, apoi credinti'a te mantue.

Sinodulu archidiecesanu a cugetatu altfeliu, elu n'a mai umblatu dupa subtibilitâti d'acestea, ci a primitu terenulu datu si s'a folositu de avantagiele lui indata la inceputu, pentru ca precum „nu este bunu fâra reu“ asiá nu este nici „reu fâra bunu,“ si inca atunci a facutu uitati pe acei membri ai consistoriului cu cari in cei 3 ani nu fusese multiamitu.

Alu doilea periodu a espiratu estimpu si in sinodulu dela Duminec'a Tomei a. c. a trebuitu facuta provisiune noua pentru alegerea senateloru scolari si epitropesci.

Comissiunea respectiva a venitu cu propunerea cá sa se urmeze si acum'a cá la 1873.

In sinodu inse cu ocasiunea pertractârei deputatului V. Paguba a facutu contr'apropunerea, cá sinodulu sa faca alegeri noue conformu tecstului sanctionatu a statutului organicu.

Spre nenorocire dlu Babesiu ispravise dejá cu sinodulu „la comanda“ din Caransebesiu, unde inca e membru, si fiindu aci numai decâtu se sculà si intr'unu limbagiu numai lui propriu si permisu, preste mesura vatematoriu si provocatoriu atacà contr'apropunerea si pre cei ce o aru spriginí aperându propunerea comissiunei. Potu dice cumca modulu pasirei dlui Babesiu a folositu mai multu contrapropunerei lui Paguba decâtu motivarea acestui'a, pentruca multi s'au rusinatu a trece mai multu de mameluci a unui conducatoriu atâtu de fâra tactu, incrediutu si ..... si numai decâtu paresindulu s'au alaturatu pârtii atacate de densulu, si astfeliu s'a nascutu maioritatea carea a primitu contr'apropunerea lui Paguba.

Eu unulu regretu din anima ca s'a intemplatu asiá lucrulu; pentru voi'a consecintiei mi-aru fi mai bine placutu primirea conclusului dela 1873.

Dara in fine fapt'a sinodului totusi nu este atâtu de condemnabile cá pentru acea se luâmu lumea in capu, se miscâmu ceriulu si pamentulu numai cá acee'a sa nu se puna in lucrare.

Ea este corecta si nu invólve nici unu periculu pentru biserica; pentruca déca a potutu urmá asemene sinodulu archidiecesanu la 1873 si la 1876, fâra cá cine-va sa afle vr'unu periculu in procedur'a lui, pentru ce se invólve periculu pentru biserica totu aceea-si fapta a sinodului Aradanu?

Domnulu Babesiu inse face lucru mare din ast'a. Dupa densulu sinodulu Aradanu a pornitu pe o cale ratacita, periculósa, care va conduce la nimicirea bisericei, deci elu cu câti-va banatieni **apeléza** acestu conclusu alu sinodului la congresu si pretinde ca pâna la deciderea congresului in causa — sa nu se puna in lucrare acelu conclusu.

Unde va fi cetitu, vediutu si auditu dlu Babesiu despre apelabilitatea concluseloru corpuriloru legislative, si inca prin insi-si membrii aceloru corpuri? altu sufletu de omu afara de dni'a Sea nu o scie, pentruca astfeliu de absurditate inca nu s'a mai pomenitu, inse dniei sale póte ca tóte i se cuvinu, a aperatu cu focu si acésta propunere, sinodulu firesce a respinsu apelat'a, iér' dlu Babesiu cu câtiva banatieni in urm'a acestei respingeri prin o dechiaratiune plina de insulte pentru sinodu si-a depusu mandatulu de deputatu depunendu-si totu odata tóte oficiele si insarcinârile ce le are din partea acestei diecese — cu unu cuventu „si-a luatu mân'a de pe noi.“

La atât'a necumpetu si lipsa de sentiu constitutionalu nu s'a asteptatu nimene, iér' sinodulu intr'unu momentu de slabiciune prefacendu-se in conferintia s'a uitatu de demnitatea sea si la propunerea dlui Desseanu a tramisu o deputatiune din membrii sei cei mai de frunte la dlu Babesiu, cá sa-lu mangaie, sa-lu incredintieze cumca pasiulu urmatu n'a fostu indreptatu in contr'a lui, cumca elu se bucura de stim'a tuturoru membriloru sinodului etc. etc. si in urma sa-lu róge cá sa-si revóce abdicerea remanendu si mai departe membru alu sinodului care atât'a trebuintia are de luminile lui.

Si cum a resplatitu dlu Babesiu acésta ne mai pomenita umilire a unui corpu legislativu?

Vomu vedé in articlulu urmatoriu.

Unu fostu membru alu congresului din 1868.

---

*) Chiaru potrivítu nume pentru „Salvatoriulu poporului“, câci si Christosu „salvatoriulu omului se numesce „Fiulu omului.“
Not'a Culeg.

**) Pecatu numai ca acestu documentu istoricu l'a publicatu in rubric'a „Varietâtiloru“ unde precum se esprima d-sea in Nr. 45 a „Albinei“ puni tóte secaturele.“
Not'a Culeg.

Ecouri.

Progresele maghiarismului.

E apròpe usiurintia neiertata a vorbí despre o cestiune atâtu de importanta cá si maghiarismulu intr'unu simplu articolu de diuariu. Pentru unii maghiarismulu e o gogoritia pusa in spaim'a celoru mai slabi de angeru; pentru altii elu este o napada puternica, care sterpesce totu ce-i cade in cale. Care voru fi avendu dreptu si care voru fi gresindu? — Apoi dá! — despre acést'a aru fi usiurintia a vorbí intr'unu singuru articulu. Putemu insa apucá o singura bucata din o singura parte a cestiunei si asupr'a acestei'a fâra a cutezá prea multu, putemu cercá sa aruncâmu o radia de lumina.

E vorb'a de „Laube in Pest“. Negresitu dlu Laube este, déca nu celu dintâiu, unulu dintre cei dintâiu in „hierarhi'a“ Thaliei germane. Scrierile dramatice ale d-sele nu facu prea mari pretensiuni; d-sea insa, sa o dicemu fâra reserva, e celu mai aspru si mai sciutoriu criticu dramaticu alu germaniloru; si totu d-sea a trecutu cea mai stralucita cariera dramaturgica, atâtu cá directoru la „Burg“, câtu si cá intemeiatoriu si apoi mantuitoriu alu „Stadt-Theater“ului. Stâmu dar' in fatia cu unu omu, care ne dà cele mai puternice garantii in materia de estetica: o trupa compusa de Laube nu póte fi decâtu bine alésa, si nu ne putemu câtu-si de putienu indoí, ca repertoriulu nu mai putienu e bine alesu. Astfeliu sosirea lui Laube, sosirea unei trupe dramatice comandate de Laube, nu póte fi decâtu unu castigu, unu mare castigu pentru unu orasiu. Acésta trupa negresitu aduce cu sine in cea mai destilata stare o bucata din aceea cultura inalta, ori déca ne mai place, adenca, care astadi se pretinde a fi menita sa intórca lumea pe dosu. — Ei, bine! Si cum? ce pecatu? Pestanii nu se bucura? „Hon“, dimpreuna cu coditiele si opusele lui, intrég'a diuaristica pestana pare chiaru a se fi superatu, face chiaru o fatia, ce fórte din adinsu ne aduce aminte pe omulu, care a mancatu pere paduretie. „Hon“ se simte cam superatu de entusiasmulu, cu care „noii maghiari“ din Pest'a au primitu pe marele apostolu alu culturei apusene, si apoi se simte „Hon“ cu totulu superatu de cuventulu, ce a rostitu acestu apostolu, atingendu, „in lips'a lui de tactu“, cu o vorba nevinovata si „Kultur-Mission“-ulu, dimpreuna cu acelu „Drang nach Osten“, care suna atâtu de frumosu in frumós'a capitala maghiara.

Dar' sa nu se supere maghiarii. Sa-si aduca aminte intielépt'a vorba, pre care Parintele Gurbanu, a dis'o sasiloru in diet'a din Pest'a. Le-o aducu aminte in limb'a pestana: „Das ist doch nicht das Höchste: es kőnnt wohl noch etwas nachkommen!“

Da, mai suntu inca si altele, pe care atâtu dlu Laube, câtu si vorb'a dlui Csernátonyi asupr'a vitalitâtiei maghiariloru, ni le aducu aminte.

Câte teatre maghiare suntu in tiér'a ungurésca, care se potu sustiené, fâra a ne silí sa dicemu, ca suntu articole de lucsu? In capital'a maghiara nici unulu nu este. Tóte suntu asiediaminte, care paru a fi menite sa sustraga numai midilócele de esistentia dela o multime de altele, care aru puté aduce folóse positive. O arta, care nu se póte sustiené ins'a-si, nu are vitalitate. E unu parasitu pe trupulu societâtiei. Acést'a suntu teatrele maghiare din Pest'a Infiintiate cu atâtea sacrificii si sustienute cu atâtea sacrificii, privite cu atâtu de nobilu entusiasmu de câtra poporulu maghiaru, ele astadi stau desierte si nu suntu in stare a sustrage publiculu dela teatrele germane din Pest'a, pe care nimenea nu le sustiene, care facu „trebi bune“, in vreme ce tiér'a 'si risipesce banii pentru a le face concurentia. — Bine! Noi, care intielegemu missiunea teatreloru maghiare din Pest'a, noi, care, trei milióne, pentru invetiamentulu nostru nu avemu a diecea parte din subventiunea, ce se dà aceloru teatre si suferimu, pentru ca intielegemu de ce e vorb'a, noi astadi suntemu in dreptu si datori a intrebá administratiunea maghiara: unde suntemu? incatr'o mergemu? unde suntu folósele celoru din urma diece ani? Ce s'a alesu din jertfele, pe care le-a adusu tiér'a pentru a se paverá? — Unde e cultura maghiara, care sa póta oprí curentulu germanu?

Constatâmu, ca dela anulu 1866

pâna astadi amu mersu in direptu. Atâtu de multi germani, jidani si slavi au fostu siliti sa vorbésca si scrie unguresce, incâtu astadi chiaru si maghiarulu a inceputu a-si vorbí reu limb'a. Strainii, ce pretindu a se fi maghiarisatu, „noii maghiari“ de orice calibru, au coruptu spiritulu maghiaru; elementele straine, pe care interesele zilnice le-au indemnatu a posá in maghiari, au corcitu pe poporulu maghiaru, scadiendu-i puterea de resistentia. Teatrele maghiare nu se potu sustiené, pentruca gustulu publicului maghiaru nu mai e maghiaru: nu numai „noii maghiari“, ci si vechii loru conatiunali mai bucurosi suntu in fatia cu unu teatru germanu, decâtu cu unulu maghiaru. In vreme ce maghiarii se trudescu a maghiarisá, ei nu se iau aminte, ca insi-si se germaniséza

Póte e si prea tardiu acum, dar' totusi ne vine sa le dicemu maghiariloru: „Dati-ve bine séma de ceea, ce faceti, si apoi, déca nu ve pasa, pofftiti a urmá inainte!“

Visitatiunea canonica a Escelentiei Sele a Metropolitului Romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a in Brasiovu.

Faim'a despre visitatiunea, cu care are sa ne onoreze Escelenti'a Sea, a fostu salutata cu mare entusiasmu de câtra românii brasioveni. Ast'a se póte esplicá cu atât'a mai vertosu, cu câtu acesti fii credinciosi ai bisericei nóstre gr. or. inca de multu nutriau in pepturile loru dorinti'a ferbinte, de a puté salutá pre Escelenti'a Sea in mijloculu loru. Invapaiati de acésta dorintia cautara dar' brasiovenii a face preparativele necesarie, pentru cá sa-si esprime stim'a, respectulu si aderinti'a, ce o au câtra pré demnulu barbatu, ce stà in fruntea clerului, a scólei si a româniloru ortodocsi.

Fiindu cunoscutu, ca Sambata in 22 Maiu are sa sosésca Escelenti'a Sea in mijloculu nostru inca de diminétia se representà o deputatiune pentru intempinare la Vladeni. Iér' o parte mare de cetatieni esî la Ghimbavu spre a salutá pre pré demnulu óspe. Sosindu Escelenti'a Sea aici câtra 2 óre fu bineventatu prin rostulu dlui Dr. Ioanu Mesiot'a directorulu scóleloru române centrale din Brasiovu. Escelenti'a Sea respunse esprimandu-si fericirea, ca putù avé ocasiunea de a cercetá pre acei eparchioti ai sei, carii s'au distinsu totudéun'a prin zelulu loru pentru biserica si scóla.

Conductulu imposantu se puse dupa aceea in miscare. Unu banderiu frumosu de calareti premergea, dupa aceea urmá trasur'a Escelentiei Sele trasa de 6 cai. Alaturi cu trasur'a erau 16 calareti costumati a la Mihaiu vitézulu, si in fine cá la vre-o 50 de trasuri formau ariere-gard'a acestui conductu.

Conductulu intrà in Brasiovu sub bubuitulu trésculiloru si sunetulu clopoteloru dela tóte bisericile fâra distinctiune de natiune si confessinne. Unu publicu numerosu erá adunatu pe stradele, pe unde avea sa tréca conductulu.

Cas'a cea mai frumósa din Brasiovu, palatulu dlui Stanescu comerciante românu de ací, fu destinata pentru inaltulu ospe. Indata dupa sosire se presentara tóte deputatiunile corporatiuniloru bisericesci, civile si militarie din locu.

Sér'a pe la 9 óre se facù unu conductu de tórtie cu music'a miltara in frunte. Dlu D. Manole comerciante românu, si deputatu sinodalu bineventà pre pré demnulu óspe cu o cuventare bine simtita, la care Escelenti'a Sea respunse in cuvinte alese accentuându positiunea ce o au românii Brasioveni in provinci'a metropolitana.

Dumineca in diu'a de Rosalii pontificà Escelenti'a Sea insocitu de 7 preoti in biseric'a principala din preurbiulu Scheiloru. Corulu reuniunei romanesci de cantâri contribuí la ridicarea pompei, cu care se celebrà servitiulu divinu. La 2 óre dlu Stanescu intruní la més'a sea opulenta prelânga Escelenti'a Sea, Parintele Metropolitu, o cununa frumósa de onoratiori. Iér' sér'a se pregatí o convenire colegiala a reuniunei de cantâri, care esecutà unu programu distinsu de piese clasice si natiunale. Acésta convenire fu onorata cu presenti'a Escelentiei Sele, care asistà pâna la incheierea programei.

Luni a dóu'a di de Rosalii pontificà la biseric'a din cetate, unde se tienù totodata si hramulu. Corulu reuniunei române de cantâri esecutà si de asta data cântecile cele mai melodióse cu esactitate si precisiune admirabila. La 2$^1/_2$ s'a datu unu banchetu, care a intrunitu elit'a Brasiovului.

Dupa banchetu a plecatu Escelenti'a Sea insocitu de câti-va brasioveni la Zernesci, unde a pontificatu a trei'a di de Rosalii. Dupa unu dejunu frugalu se intórse Escelenti'a Sea preste Branu la Brasiovu. Iér' sér'a fu primtu de dlu comerciante Iencioviciu la cina de asemenea opulenta.

Mercuri incependu-se prelegerile visità Escelenti'a Sea scólele române centrale din Brasiovu. Interesulu celu mare, ce-lu are pentru progresu se póte vedea de acolo, ca Esc. Sea visità clasa de clasa, esaminandu insusi pe scolari spre a se convinge de progresu. Dupa ce a percursu tóte clasele in modulu acest'a 'si esprimà multiamirea cu sporiulu aratatu si se duse sa visiteze bisericile greco-orientale din locu. La 2 óre urmà la dlu comerciante Diamandi Manole prândiu arangiatu cu bunu gustu. Precâtu scimu mâne Joi are sa plece Escel. Sea iéra spre Sabiiu.

Oratiunile, ce i s'au adusu, simpathí'a ce s'a manifestatu potu serví Esc. Sele cá cele mai vii probe, ca românii brasioveni iubescu, stiméza si adoréza pe capulu loru bisericescu. De alta parte si Esc. Sea a lasatu cele mai frumóse impressiuni in inimile nóstre, si nu avemu alta dorintia, cá câtu mai curendu sa-lu putemu resalutá in mijloculu nostru.

Comitetulu pentru ajutorarea Tofaleniloru.

PROTOCOLU,

luatu in siedinti'a tienuta in 27 Apr. 1875 c. nou in Muresiu-Osiorheiu in cas'a dlui Dimitriu Fogarasi senior tienendu-se siedintia, au fostu de fatia:

D. D. Dimitrie Fogarasi presied. Vasiliu Hossu, Iosifu Fölepu, membrii ai comitetului; Parteniu Ratiu plenipotentiariulu dlui membru Dr. Ioanu Ratiu.

I. Dlu presiedinte face cunoscutu comitetului, ca tofalenii conchiamati pe diu'a de adi se afla aici cu esceptiunea a câti-va insi, si asiá dar' impartirea póte urmá dupa decisiunea siedintiei de 23 Aprile a. c. Presiedintele insa mai nainte face urmatórele propuneri:

1. Totalulu baniloru ce avemu la dispusetiune fiindu 8108 fl. 03 cr. (vedi ratiociniulu de 23 Apr. a. c.) iér' sum'a baniloru ce se va impartí dupa proiectulu primitu totu in siedinti'a ultima, facendu 7750 fl. restulu de 358 fl. 03 cr. atâtu câtu si competintiele dupa planu aceloru tofaleni cari astadi nu se infatisiéza pentru a primí bani, sa se pastreze la comitetu; cea dintâiu suma pâna la darea de séma finala, iér' a dóu'a pentru a fi platita indata ce se voru infatisiá cei absenti astadi.

2. Fiindu intre tofalenii competinti la aceste ajutórie minoreni; competinti'a acést'a sa se substérna tribunalului orfanalu respectivu in favorulu loru.

Propuneriloru presiedintelui consimte comitetulu si adeca:

ad 1. Restulu de 358 fl. 03 cr. sa se pastredie la dlu presiedinte pentru acoperirea speseloru ce vomu avea pâna la darea de séma finala, totu asiá si sumele acelea care astadi nu se voru putea platí din caus'a absentârei competentiloru.

ad 2. In privinti'a minoreniloru se decide, cá competinti'a loru sa se predee judecatoriei orfanale spre fruptificare.

Infatisiendu-se inaintea comitetului li se platesce pre lânga cuitantia deosebita, fiindu subsemnatoriulu dlu Eckwert Iosef si martori dlu D. Szabó Döme si Csiki Lázár, urmatórele sume dupa planu si adeca:

I. Zacharia Moldovanu 200 fl.; Craciunu Moldovanu, 50 fl. frati; Veduv'a lui Sidoru Moldovanu 50 fl.

II. Dimitriu Moldovanu 200 fl. Petru Moldovanu I, 200 fl. Mari'a Moldovanu V, 40 fl. Nicolau Moldovanu 40 fl. Nicolau Moldovanu 40 fl.

III. Georgiu Moldovanu I, 400 fl.

IV. Georgiu Moldovanu II 100 fl. Mari'a Moldovanu sor'a lui 40 fl.

V. Ioanu Moldovanu I 300 fl. Teodoru Moldovanu 50 fl. Fironic'a Moldovan 40 fl. (copiii lui).

VI. Ioanu Moldovanu II 175 fl. Simeonu Moldovanu 125 fl. Mari'a Moldovanu 40 fl. frati.

VII. Eremi'a Moldovanu 200 fl. Floric'a Moldovanu 40 fl. Gavriilu Moldovanu 50 fl. Ioanu Moldovanu 40 fl. copiii lui.

VIII. Michailu Moldovanu, 100 fl. Teodoru Moldovanu nepotu 40 fl.

IX. Petru Moldovanu 140 fl.

X. Georgiu Nestoru 80 fl. Simeonu Nestoru 80 fl. Teodoru Nestoru 80 fl. frati.

XI. Nicolau Nestoru 140 fl.

XII. Petru Nestoru 250 fl. Georgiu Nestoru 100 fl. Anic'a Nestoru 100 fl. copii.

XIII. Vasiliu Popu 400 fl.

XIV. Ioanu Radu 150 fl. Lazaru Radu 150 fl. Ilian'a Radu 40 fl. Anisc'a Radu 40 fl. Mari'a Radu 40 fl. Ioan'a Radu 40 fl.

XV. Sabeu — Petru Tataru 70 fl. Sabeu — Fir'a Tataru 70 fl. frati.

XVI. Sabeu Teodoru 250 fl. Ani-Sabeu c'a 50 fl. Georgiu Sabeu 50 fl. copii.

XVII. Teodoru Scridonu 140 fl.

XVIII. Mari'a Simonu 100 fl. Iosifu Simonu 200 fl. frati.

XIX. Salomi'a Simonu 200 fl. Georgiu Simonu 100 fl. Ioanu Simonu 50 fl. Mari'a Simonu 40 fl. Petru Simonu 40 fl. Nicolau Simonu 25 fl.

XX. Elia Simonu 200 fl. Ioanu Simonu 200 fl. frati.

XXI. Simonu Simonu 140 fl.

XXII. Ioanu Moldovanu Stup'a 120 fl.

XXIII. Isan'a Tataru 75 fl. Elia Tataru 75 fl. Ioanu Tataru 300 fl. Petru Tataru 100 fl. Zacharia Tataru 40 fl. Ann'a Tataru 20 fl.

XXIV. Ioanu Vetianu 400 fl.

XXV. Ann'a Cismadi'a 70 fl. Mari'a Cismadi'a 70 fl.

S'au platitu totu laolalta 7545 fl.

Pentru absentulu:

XXIII. Teodoru Tataru 75 fl.

si pentru minorenii:

X. Nistoru Pavelu 80 fl.

XVI. Sabeu Teodoru 50 fl.

Laolalta 105 fl.

Se voru depune banii la judecatori'a orfanala, iér' supr'a suma de 358 fl. 03 cr. au remasu depusa la dlu presiedinte Dimitriu Fogarasi sen.

Protocolului acestui'a se acludu cuitantiele despre cele 7545 fl. platiti; protocolulu s'au cetitu, s'au aprobatu si s'au subscrisu.

Muresiu-Osiorheiu in tempulu susu insemnatu.

Dimitriu Fogarasi sen.
presiedinte.
Iosifu Fölep.

In nrulu trecutu amu datu unu estrasu scurtu din discursulu deputatului dietalu Constantinu Gurbanu. Acum lu reproducemu dupa „Albina“ in tóta estinderea spre a fi cunoscutu si cetitoriloru nostri.

Discursulu

deputatului dietalu Constantinu Gurbanu, rostitu la desbaterea generale asupr'a nóuei arondâri de comitate, in siedinti'a camerei representative dela 30/5 n. a. c.

Onorabile Camera! Nu se póte negá, ca de cându cu dualismulu, stapanirea tierei s'a pusu cu mare energia la crearea de legi; in cei mai de aprópe 9 ani trecuti guvernulu face sa se voteze prin legelatiune o gramada de legi. Nici nu-i mínune intr'o tiéra ce de multu insetosiá dupa constitutiune, dupa ce o primí nici ca se potù templá altcum, decâtu cá singuratecele ordonantie ale absolutismului sa se inlocuiésca cu legi publice, prin atari legi cari sa inainte bunastarea cetatieniloru, si prin urmare insasi a tierei.

Intr'adeveru ca acum si avemu legi publice; me vedu inse silitu sa negu, cumca in crearea aceloru legi s'aru fi luatu in consideratiune bunastarea tierei, si ast'a o facu cu atâtu mai vertosu, cu câtu ca trist'a situatiune actuale a tierei nóstre nu te lasa nici o clipita sa te indoesci aspr'a impregiurârei, cumca directiunea fundamentale ce se urmarí pâna ací in legiferare a fostu gresita si nici pre de parte in stare sa asecure unu guvernamentu corespundietoriu buneistâri a tierei.

Dupa mine legelatiunea in crearea legiloru retací in dóue directiuni principali.

Cea dintâiu directiune gresita este acea, ca se luà de mustra strainatatea si cu deosebire statele apusene, si asiá se introdusera in tiér'a nóstra atari legi si institutiuni cari nu numai ca nu-su de impregiurârile climatice dela noi, dar ele nu corespundu nici stârei nóstre financiali, ba potu dice cu sufletu liniscitu, ca pre lânga sustienerea aceloru legi si institutiuni, cris'a financiale dela noi devine nedelaturavera. Dar asta directiune gresita se dovedì din destulu in asta camera; de acea eu nu me mai oprescu la ea, ci remanu pre lânga demascarea directiunei a dóu'a, ce o aflu eu de gresita in crearea legiloru dela noi, si carea ni oglindéza ca guvernulu in elaborarea singurateceloru proiecte totu-déun'a fu cu privire la interesulu natiunalu. O spunu din capulu locului ca ast'a este adeverat'a causa de 'mi radicu vocea la asta ocasiune, câci sum pre deplinu convinsu, cumca si presentele proiectu de lege s'a elaboratu si presentatu in form'a ce o are totu numai din interesu natiunale; si chiaru si cu risiculu de a nu-mi succede sa atragu atentiunea onorabilei camere, totusi o facu ast'a, câci consciinti'a si detorinti'a de representante alu poporului me indémna de opotriva sa dau spresiune convictiunei mele.

Mai asta tómna, pre cându mai intâiu se fece vorba despre acestu proiectu de lege referitoriu la arondarea comitateloru, o fóia din capitale, despre carea se dice ca sta fórte aprópe de ministrulu de interne, si anume „Ellenör“ fu celu mai intâiu care se apucà sa motiveze acestu proiectu de lege. Nu-mi potui insemná din cuventu in cuventu cele ce scrise, dar' cam astfeliu scrise: „Eata ca prin proiectulu presinte de arondare, magiarimea Treiscauneloru din Ardélu are sa formeze o fortarétia poternica contr'a invasiunei neamice din tiér'a romanésca; eata ca Fagarasiulu nu va mai poté sa resiste rescripteloru ministeriali; eata ca districtulu Zarandu, cuibulu Hodosiesciloru si Borlesciloru, se sterge de pre fati'a pamentului; eata ca natiunei magiare i se ofere ocasiunea favorabile de a contopí in sinulu seu pre tóte natiunalitâtile din tiéra!!!“ Eu vi-o spunu curatu ca n'amu sa dicu nimic'a in contra, déca guvernulu voiesce sa arondeze tiér'a dupa cum pretindu interesele comuni; dar motivulu principale a proiectului presente, interesulu natiunale: acést'a este ceea ce trebuie sa reprobu. Au Austro-Ungariei, unu statu ce are 36 milióne de suflete si si „o armata harnica,“ 'i este óre atâtu de frica de micuti'a Romania, incâtu de acea sa se védia guvernulu silitu sa arondeze din nou tiér'a? (Contradiceri.) Au dóra districtulu Fagarasiului dintr'unu unghiuletiu alu tierei este elu in stare sa destepte frica in guvernu? (Voci: „Ba tocmai nu!“) Au Borlea si Hodosiu, cari charu Domnului ca inca nu-su pre cealalta lume, au comisu ei asiá de mari crime, incâtu pre ei nici sa nu-i poti pedepsí, ci pentru ei trebue sa se inmorminte unu intregu districtu? Nici n'ai crede, si totusi e asiá.

De asta tómna totu tiene asta agitatiune in tiéra, si nu se aflà nime sa puna stavila acestei porniri. Ba inca mai multu, guvernulu chiaru face inceputulu in asta privintia, elu impintenà pe agitatori, elu desteptà agitatiunea. Séu spuna-mi-se care fóia magiara din capitala ori din provincia nu a judecatu atâtu proiectulu de lege despre casarea municipieloru urbane mai mici, câtu si cestu de fatia despre arondarea comitateloru cá pre unele lucrate din punctu de vedere unilaterale natiunale? Si acést'a e unu semnu, ca pres'a magiara pricepù intentiunea de initiativa a guvernului magiaru, si astfeliu guvernulu si pres'a deopotriva influintiara asupr'a publicului; de ací apoi eata ca urbele, districtele séu comitatele ce si vediura stirbate numai incâtu-va specialele loru interese prin primirea presintelui proiectu de lege, in tóte representatiunile ce inaintara in estu respectu la dieta si la guvernu, ele tóte se provóca la interesulu natiunalu, prepunendu interesele specifice magiare celoru generali a tierei! Ba inca si mai multu. Intr'o atare suplica pré marele zelu si fanatismulu natiunale merge pâna acolo, incâtu fàra de cea mai mica sfiire se cere dela ministrulu de interne, cá la arondarea unui anumitu tienutu nici sa nu tiena in vedere egalitatea de dreptu, câci atunci „valachii voru imbucá pre magiari.“ Si guvernulu? elu tóte le ia acestea la cunoscintia, si faptele aréta ca le si urmaresce. Firesce câci dumnia vóstra tieneti ca numai magiarulu póte fi patriotu bunu, iér individii din celelalte natiunalitâti numai atunci suntu atari, déca si-au lapedatu tóte sentiementele loru natiunali, cu limb'a, datene etc. si au imbratisiatu cele magiare; de ací apoi cu intentiune cercati eschiderea natiunalitâtiei de pre tóte terenele vietiei publice. Si acésta ura natiunale a ajunsu a strabate pâna si in cele mai de josu straturi ale populatiunei si de ací preste totu la d-vóstra nici nu se mai considera de patrioti buni acei individi, cari dupa facultâtile si vertutile loru lucra pentru binele comunu si 'si indrépta privirile asupr'a fericirei patriei comuni, ci numai cei ce sciu aretá mai multa ura contr'a natiunalitâtiloru. (Contradicere.)

D'apoi in urma nici nu-i minune; este mai unu deceniu de cându in asta privintia s'a deschisu tergu liberu. Chiaru si legile aréta ast'a cá cu degetulu. In acestu periodu a-ti creatu legea pentru instructiunea poporale; cunóscemu cercustârile intre cari a-ti votatu virilismulu; scimu motivele ce intentionati cu sustienerea institutiunei honvediloru; amu vediutu cum lu-areti la resperu si ne incarcerareti mai pre toti diuaristii: amu ajunsu sa vedemu cum ni substraserati subventiunea de statu dela singuratecele scóle si cum apoi ne confiscareti, fàra nici unu motivu fundatu, unele cârti scolastece; pricepemu intentiunea ascunsa a comissiuniloru administrative; in tempulu din urma vediuramu cum strapuserati diregetorii dintr'unu unghiu alu tierei in celalaltu! Si eata ca acum aduceti pre tapetu unu proiectu de lege prin care sub pretestulu arondârei comitateloru, intentiunati alungarea natiunalitâtiloru de pre tóte terenele vietiei publice. Da, asiá este; câci d-vóstra v'ati luatu de gându sa formati in tiéra pre lânga o classa a patriciloru si un'a a plebeiloru. Ce va urmá inse dupa acea de aici? eu sum tare curiosu sa vedu.

Din parte-mi vi-o spunu curatu ca sum gat'a si la aceea, ca dvóstra din marele patriotismu, din interesele patriotice si din punctu de vedere mai naltu de statu ni veti sistá diuariele, ni veti inchide scólele confessiunali si bisericele, (contradiceri!) si veti introduce in oficiele nóstre scolari-bisericesci chiaru intrebuintiarea limbei magiare, (aprobâri,) la cari tóte ati si incercatu a pune inceputulu sub deosebite preteste, numai câtu ca esecutarea planuriloru dá de inpedecamente; dar' chiaru de s'aru si puté esecutá acele planuri, nici atunci nu s'a ajunsu inca scopulu, câci pâna atunci aru fi tienutu numai lupt'a cu ómenii, iéra de ací incolo aru urmá lupt'a cu natur'a: a smulge anim'a din sinulu unui omu si dupa placu a o inlocuí cu alt'a. Ast'a inse e constatatu, ca nu se póte ajunge nici odata. Si de veti urmá dvóstra totu in acésta directiune, nu sciu dieu de se va aflá vr'unu Menenius Agrippa, care se fia in stare se impace pe plebei cu patricii.

Onorabila Camera! Totu pasiulu are unu anumitu scopu, si speru ca nici dvóstra nu veti negá, ca legelatiunea tierei nóstre, resp. guvernulu, de 9 ani de dile cei mai multi pasi i face contr'a natiunalitâtiloru; de cum-va puteti inse se aretati ce-va din nisuintiele de asta natura din acestu periodu, apoi suntu dóue resultate. Intâiulu e ca anumiti individi se stersera din cartea natiunalitâtii loru; d'apoi de renegati dai la fie-care poporu, si noi de altmintrea li detorimu multiamita si nu deplângemu renegatii nostri, numai de n'aru ajunge odata sa aiba iéra-si lipsa de conatiunalii loru, pe cari ii parasira cu atât'a necredintia; iéra alu doilea resultatu este, ca a-ti clatinatu increderea nóstra câtra naltii nostri prelati bisericesci, ceea ce ne dóre fórte multu. Dar' scopulu principale alu dvóstra, de a ne umilí in sentiemintele nóstre natiunali, nu l'ati ajunsu, câci precum dvóstra, asiá si noi ni cultivâmu sentiemintele natiunali. Si deórece acelu scopu nici nu se póte ajunge prin nici unu medilocu, mi-se pare fórte straniu ca dvóstra totusi ve puneti cu mâni cu picióre cá sa-lu ajungeti.

Se póte in urma ca prin proiectulu de fatia sa se intentiuneze si aceea, ca in urm'a cunoscutului arangiamentu dela Vien'a guvernului nostru sa i se dee ocasiune a dovedí, ca inca totu mai scie si póte pasí cu energia. Atunci dá, acestu scopu 'lu-va ajunge guvernulu, ca elu póte midilocí sa se votedie si acestu proiectu cá si multe altele, si pentru acést'a pasire energica contr'a natiunalitâtiloru va si fi salutatu guvernulu din partea magiariloru. Firesce, câci prin acestu proiectu se inmultiesce cartea de legi a Ungariei inca cu o reforma buna pentru magiari; repetu, inca cu o reforma, câci la noi se pare a domní o adeverata mania pentru reforme. Reforme in comunitate, reforme in scóla, in armata, in administratiunea publica, in administratiunea justitiei, reforme sanitari si famulari, reforme in manipularea si incassarea dâriloru etc. si acum iérasi o reforma in teritoriulu comitateloru. Dara cându miaruncu ochii asupr'a atâtoru reforme mie 'mi vine in minte dical'a românésca: „Satulu arde, bab'a se peptena.“ Dieu ca intre atâte reforme fâra scopu practicu, intréga tiér'a aru salutá din adenculu sufletului si vr'o reforma care sa reguleze cestiunile financiali micsiorandu dârile, precum si alte reforme ce sa aduca cu sine o impacare si contielegere fratiésca intre deosebitele natiunalitâti ale patriei nóstre comuni. Fratietatea in sine luata inca aru ajutá causei financiari si aru ridicá vadi'a statului.

Dloru, „discite justitiam muniti!“ Nu-i destulu ca-su contr'a nóstra tóte elementele, si ceriulu si pamentulu, foculu, ap'a si aerulu: mai nutrimu si noi intre noi imparachieri si prin ast'a ingreunâmu starea tierei. Chiaru cá si in vechime pe tempulu lui Moise in Egipetu, astfeliu jacu in cârc'a nóstra deosebite plage: si noi totusi nu ni venimu in ori, ci inca mai marimu reulu.

Onorabila Camera! In urm'a urmeloru mie 'mi este totu un'a, ori se va primí proiectulu de lege de sub intrebare, ori nu: eu nu mi-amu temutu natiunalitatea mea din naintea dvóstra, si nu mi-o temu nici in presente, nici in viitoriu. Dara directiunea ce apucà guvernulu fatia de natiunalitâtile nemagiare o reprobu si ve rogu, dloru, sa decretati ca proiectulu de lege de sub intrebare, in urm'a directiunii sale, nu este la tempulu seu.

Eu din Parte-mi nu potu primí acestu proiectu de base la desbaterea speciale. —

Varietâti.

⁂ Escelenti'a Sea Inaltu Présantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanul a sositu Vineri cu trenulu de diminéti'a din visitatiunea canonica, dela Brasiovu in mijloculu nostru.

⁂ Dupa „Kelet,“ episcopulu rom. cat. din Alb'a-Iuli'a a convocatu pre 6 Iuliu a. c. o adunare de notabili.

⁂ Comitele fundului reg. Mauritiu Conrad, fiindu chiamatu, a plecatu joi sér'a la Budapest'a.

⁂ Miletici despre Milanu „M. P.“ intr'o notitia despre situatiunea in Serbi'a spune ca Miletici agitéza in contr'a lui Milanu, recomandandu serbiloru sa-lu alunge, déca nu va dechiará resbelu turciloru. Intre alte „M. P.“ i pune lui Miletici si urmatórele cuvinte in gura: „Dara „Milanu nu e din sange de Obreno„vici. Cautati la capulu lui si vedeti „ca fisionomi'a lui e fisionomia curatu „româna.“

⁂ Conventiunea comerciale intre Romani'a si Austro-Ungari'a, dupa sciri din Bucuresci este dejá ratificata si publicata in „Monitoru.“ Dupa ce dâmu scirea acést'a in laconismulu publicatu de diurnalistic'a dela noi reproducemu din „Voc. Cuvur.“ urmatórele:

„Nisce scrisori ce primimu din Bucuresci, in ultimulu momentu, ne dau a intielege ca cestiunea conventiunii comerciale aru fi traversându nisce fase diplomatice fórte delicate: Pe de o parte se apropie terminulu de a se ratificá acésta conventiune, pe de alt'a membrii guvernului actualu suntu tocmai cei cari au combatut'o mai energicu si pentru care si esira din fóst'a adunare. A o ratificá astadi fiindu la guvernu, aru fi o contrrdicere; a o respinge, nu e posibilu, expedientulu s'aru fi gasitu a se supune cestiunea viitórei adunâri.

⁂ Const. Arion, despre care anunciasemu ca a disparutu, s'a aflatu. Densulu petrecea la o mosia a sea, la Buciumeni. Agentii justitiei s'au dusu acolo cá sa-lu radice si sa-lu aduca la Bucuresci. Aflându despre acést'a venire a trasu cu unu revolveru asuprasi, dara au luatu focu numai capsulele. La acestu sgomotu a alergatu arendasiulu si i-a smancitu revolverulu din mana, aruncândulu departe. Pâna sa se duca a chiamá ajutoriu C. A. scóse alu doilea revolveru si la pusu la urechia. Emotiunea facendu sa-i tremure man'a, glontiulu a deviatu pe sub urechia, i-a sdrobitu falc'a si s'a opritu sub piele. Se afla deocamdata sub cura in spitalulu Colti'a din Bucuresci. Vulnerarea este vindecabile.

⁂ Unu postu de magistru postalu este de ocupatu in Huedinu (Banffi-Hunyad) prelânga depunerea unei cautiuni de 200 fl. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu unu salariu de 500 fl. unu pausialu de cancelaria de 70 fl. si altulu pentru comunicatiune de 3000 fl. Terminulu concursului espira dupa 3 septamâni incependu dela 6 Iuniu n.

⁂ Reposatulu advocatu din Fagarasiu I. Kovács este stersu din list'a camerei advocatiloru din Brasiovu. Agendele remase de natura urgenta suntu incredintiate advocatului din Fagarasiu Ilar. Duvlea.

⁂ La scól'a reale reg. ung. de statu din Dev'a se deschide in anulu scol. viitoriu class'a V si cu acést'a si concursu la o profesura pentru geografia si istoria. Respectivulu professoru va avé sa propuna, unu óre care tempu, si limb'a nemtiésca in clasele inferióre. Salariulu e 1200 fl., bani de cuartiru 200 fl. si unu adausu quinquenalu de 100 fl. Petitiunile se primescu pâna la finea l. c. dupa stil. n. la ministeriulu reg. ung. de culte si instructiune publica séu la directoratulu superioru alu scóleloru din Transilvani'a in Clusiu.

⁂ Rupturi de nori an fostu mercuri la Rasinari, Ogn'a si in tiér'a Oltului. — Din pârtile Odorheiului se anuncia ca Ternav'a mare a esundatu.

⁂ Inflexibile se numesce cea mai mare naia de resbelu, data undeloru din portulu englezu dela Porthsmuth. Vasulu acest'a o adeverata fortaretia plutitóre este de $97\frac{1}{2}$ metri in lungime si de 28 m. 85 cm. in latime. Forti'a masinei sele e de 8000 cai. In centru are o citadela de $32\frac{1}{2}$ metri in lungime, ferecata de tóte laturile, citadel'a contiene masinile si caldarile si supórta dóue turnuletie cu câte dóue tunuri, fia care de o greutate de 81 tone, ce se incarca pre gura prin mijlocirea unui aparatu hidraulicu. Ferecatur'a vasului, incâtu este ferecatu si a citadelei, este de o greutate de 3,552 tone si de o grosime de 40--60 cm. Vasulu e construitu cá sa nu se póta afundá.

⁂ **Anunciâmu** ca la tipografi'a nóstra archidiecesana se afla de vendiare portretulu litografatu alu Escel. Sele Archieppului si Metr. **Mironu** Romanulu, de artistulu Veréby S. Unu esempl. costa 2 fl., din care 50 cr. dela fia-care esemplariu pentru preotesele veduve serace.

⁂ **Indreptare.** In corespundenti'a dela **Fagarasiu**, din nrulu trecutu, numai decâtu in pasagiulu celu dintâiu, s'au stracuratu óre care gresiele ce 'vatema intielesulu fórte tare. In sirurile cele doue dintâiu are sa lipsésca „trebuia ca.“ In sirulu alu 7-lea alu coresp. in locu de „cósta“ are a se dice: „**iérta**.“ Dupa cuv. „ocupatiunile“ urméza punctu si cuvent. urmatoriu „Déca“ incepe alta constructiune.

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Maiu (10 Iuniu) 1876.

Metalicele $5^0/_0$	65	25
Imprumutulu nationalu $5^0/_0$ (argintu)	68	75
Imprumutulu de statu din 1860	108	75
Actiuni de banca	811	—
Actiuni de creditu	135	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	40
„ „ „ Temisiorene	73	25
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	84	75
Argintu	103	25
Galbinu	5	75
Napoleonu d'auru (poli)	9	67

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 44. ANULU XXIV.

Sabiiu 3|15 Iuniu 1876.

Sabiiu 2 Iuniu 1876.

A proroci pâna la óra si minuta ce are sa se intemple in lumea politica e totu asiá de dificilu, precum e a spune schimbârile tempului. Suntu in natura sute si mii de incidente dela cari aterna schimbârile spre serinu séu spre plóia, spre ventu séu spre linisce; suntu si in lumea politica sute si mii de momente si incidente, cari impedeca si inaintéza fasele politice si le schimba, cându din o intaritare mare de spirite spre pace, cându din linisceа cea mai mare spre eveneminte neprevediute de ori-ce suflare omenésca.

„In decursulu unei septamâni situatiunea s'a schimbatu spre bine preste tóta asteptarea“, dice o fóia vienesa. „Ori in care parte privimu nu intalnimu decâtu intentiuni de pace si semne cari insufla linisce“, continua mai departe aceeasi fóia. Optimismulu cuprinsu in aceste dóue frase este acceptabilu si laudabilu, si nu va esiste inima omenésca, carea sa nu aplaudeze espressiunea unei dorintie atâtu de nobile: de a se sustiené pacea intre ómeni.

Inse ran'a Europei de pre peninsul'a balcanica, trecuta, acum mai de unu anu, intr'o imflamatiune acuta, carea la fia-care svecnitura se resimte in totu corpulu europeanu, si are si ea apelurile ei. Inim'a omenésca este provocata a face ce-va ca ran'a si, dimpreuna cu acést'a, suferintiele sa se delature odata. Patru sute de ani si mai bine, suntu preste capu de ajunsu, pentru crestinii din imperiulu otomanu, cá sa nu mai sufere si de ací inainte jugulu rusinatoriu, care face din ómenii crestini „o turma de pascutu“ in folosulu muhamedaniloru.

Si din considerante de simtiementu Europ'a este datóre sa faca ce-va cá sa inceteze durerile populatiuniloru din imperiulu otomanu.

Diplomati'a, carea se ocupa prea putienu cu simtiemente, are inse si alti motori pentru actiunile ei: interesele staturiloru. Interesele aceste au dreptu basa calculii ratiunei calme séu reci. Cu tóte aceste, lucrurile, cari se petrecu astadi pre peninsul'a balcanica, nu potu lasá liniscita nici ratiunea calma. Interesele staturiloru suntu astadi legate unele de altele, incâtu, ori ce se intempla in óre care parte a continentului, se resimte pre continentulu intregu.

Starea cea bolnava a imperiului otomanu a intratu acum, eata a mai trecutu anulu, in stadiulu unei crise, carea se manifestéza in revolte, in ucideri, in pradâri, dearderi si ce e mai multu in nesiguranti'a tronului padisiahului din Stambulu.

Astfeliu de manifestâri indica apriatu ca starea lucruriloru asiá dupa cum a fostu nu se mai póte tiené. Fia-care putere dara are datoria sa caute cá interesele ei in cris'a de fatia, sa nu sufere si totu odata sa ajute si celoru mai multi atinsi de crisa, poporului din imperiulu bolnavu.

Este intrebarea acum ca vindecarea reului se va puté pre calea pâcei?

Diplomati'a, ce e dreptu, este fórte activa, ea cauta feliu de feliu de mijlóce de vindecare, ferindu-se de a intrebuintiá ferulu cá ultima medicina. Cu privire la mijlócele aceste ea si organele ei este indreptatita a laudá pacea si a o infatisiá ca este asigurata. Esperinti'a inse de vre-o patru-dieci de ani a aratatu ca mijlócele ei de pâna acum au fostu numai paliative cari au indelungatu ból'a spre a isbucní cu mai multa putere si cu mai crudele urmâri. Cur'a de pâna acum, cu promissiuni turcesci, cu hathumaiumuri si alte diplome de ale Portiei, este probabilu ca si de asta data nu va fi in stare nici barem sa mai indelunge ból'a.

Insurgentii nu dau usioru armele din mâna. Serbii si Muntenegrenii nu voru mai recede cá in 1862, fâra de unu castigu moralu invederatu si simtitu de crestinii din tierile invecinate. Armârile au costatu multu pre Serbi'a; dupa asigurârile generalului Cernaieff la casu de resbelu, aru fi mai cá siguri de victoria si la casu de renunciare de resbelu Serbi'a este amenintiata de o crisa din cele mai teribile in internulu ei.

Serbi'a vorbesce blându cu Pórt'a dara nu credemu sa desarmeze Pentruca este grea decisiunea cându unu poporu are se aléga intre noroculu armeloru si intre o catastrofa sigura, carea póte fi mai perniciósa decâtu perderile cele mai mari pre campulu de lupta.

Dara puterile europene a câroru interese materiale suferu de economi'a cea rea din imperiulu otomanu si vedu ca partea cea mai binecuventata a Europei jace sub unu blastemu seculariu pentru intretienerea multimei de haremuri a altoru placeri sensuale ale câtoru-va individi: voru mai indelungá suferintie si economia rea pentru detrimentulu loru si alu majoritâtiei populatunei din tienuturile curatu turcesci?

Cine póte stá bunu, ca unde s'a intemplatu o revolutiune de palatu cu urmâri asiá de grave pentru fostulu sultanu, nu se voru intemplá, mâne poimâne, altele, déca nu tocm'a cá cea intemplata, de natura totu asiá de grava.

Aceste tóte suntu cunoscute diplomatiei si de aceea asigurârile ei de pace paru a fi numai nisce consolatiuni pentru publicu, precându ea, diplomati'a, póte tocm'a si bate capulu, cum se deslege nodulu gordicu séu cum sa-'lu taie, pentru cá sa-si ia odata o grigia de pe capu.

La deslegare séu taiarea nodului inse se nascu alte complicatiuni. In prevederea acestor'a urméza pregatirile cele colosale in tóte pârtile, aceste dau ansa la scirile cele multe despre aliantie, la alergârile curieriloru diplomatici in susu si in josu si la conferintiele cele dese, despre care se scie ca se tienu, dara nu se spune ce se lucra intrensele. Tóte aceste suntu semne, ca pacea européna trambitiata cu atât'a predilectiune, celu putienu, este fórte amenintiata.

Este possibilu ca pacea sa fia sustienuta, dara e fórte verosimilu, ca in tempulu celu mai de aprópe evenemintele sa ne convinga de contrariulu.

Angli'a arméza, Russi'a arméza, alte puteri, cari n'au armatu inca, se pregatescu câtu de ingraba. Cu buna séma, ca tóte aceste se intempla, pentruca „pacea nu va fi turburata.“

Revist'a politica.

O noutate pacinica aduce „Pol. Cor.“ intre cele multe câte s'au urmatu un'a pre alt'a de vre-o câte-va septamâni incóce. Este vorb'a de reformarea casei magnatiloru. Administratiunea cea nóua in intielesulu arondârei nu va fi nóua, déca comitii supremi voru fi si mai departe cá atari membri ai casei magnatiloru si voru petrece tempulu celu mai multu in capitale, departe de afacerile oficiului loru. O reforma dara, celu putienu intru câtu privesce pre comitii supremi, trebuie sa se faca si in cas'a magnatiloru. Dupa fói'a citata, la tómn'a viitóre ministrulu de interne, va presentá unu proiectu inaintea dietei, dupa care comitii supremi, cá atari, perdu dreptulu de a fi membri ai casei magnatiloru si in loculu loru se voru chiamá din partea corónei regalisti, precum se chiamau odinióra in diet'a Transilvaniei, pre viétia, iéra o parte se voru alege de cas'a deputatiloru, dupa cum se alegu membrii senatului francesu; firesce numai pre unu periodu legislativu. Planulu acest'a inca n'a trecutu prin consiliulu ministriloru; preste totu inse cam in form'a acést'a se va presentá proiectulu de reforma in dieta.

Orizontulu politicu, déca putemu dá crédiamentu sciriloru ce le aducu diurnalele in tempulu din urma, incepe a se inseniná (?). Cu deosebire foile oficióse suntu pline de cele mai bune sperantie: ca incurcaturile europene se voru descurcá fâra de conflicte sangeróse.

Serbi'a, carea sta gat'a sa deschida sirulu lupteloru celoru mari, ne spunu oficióselе, a primitu admonitiunile cele mai precise, atâtu din Ems si din Vien'a, câtu si din Londonu si din Parisu, sa nu rischeze unu resbelu, in care va remané isolata si fâra spriginu de nici o parte. De altmintrea, si insurgentii suntu provocati a sistá ostilitâtile pentru a puté negotiá despre dorintiele loru ce se potu impliní, fâra de a se vatemá intregitatea Turciei.

Câtu pentru Serbi'a, o telegrama din Semlinu dela 12 Iuniu n. tramisa la „Hr. Ztg.“ spune, ca consulii Austro-Ungariei, Germaniei, Angliei, Franciei si Italiei din Belgradu au raportatu regimeloru loru, ca pre lânga tóte admonitiunile agentului diplomaticu rusescu Karzoff de a se parasí Serbi'a de demonstatiunile ei resbelice, generalulu Cernaieff si oficierii rusi, cari se afla in servitie serbesci, agita continuu pentru inceperea resbelului contr'a Turciei.

O decisiune, care va chiarificá situatiunea mai ingraba, voru aduce somatiunile Portiei in Belgradu. Mai multe telegrame ne spunu, ca marele veziru a intrebatu la Belgradu, ce scopu au armârile? Altele mergu mai departe si sustienu, ca Pórt'a pretinde dela serbi sa desarmeze, sa derime intariturile radicate in tempulu din urma, se recunósca pre sultanulu Murad V, sa traga in Belgradu, in onórea sultanului, 101 salve de tunuri si sa platésca tributulu cu care este in restantia.

Alte telegrame ne spunu, ca Serbi'a a si respunsu la unele puncte din somatiuni. Asiá se dice ca in privinti'a armâriloru ea se provóca la insurectiunea, carea atinge fruntariele sele si la cercurile cele de feru, intinse giuru impregiurulu tierei de armate turcesci, si adauge, ca astfeliu stându lucrurile, pentru liniscirea poporului, Serbi'a a fostu necessitata alu armá. Nu are inse nici cea mai mica intentiune ostila câtra Pórta, pentru ca Serbi'a scie, ca puterea ei este in intregitatea imperiului otomanu. Pâna ací respunsulu Serbiei este fórte blându si domesticu, dara din câtu se póte vedé din telegrama, Serbi'a nu face amintire de recunóscerea sultanului Muradu si de platirea tributului. Mai departe, ori cum s'aru esplicá respunsulu, inarmarea remâne inarmare si Serbi'a, care nu aru avé sianse de resbelu, s'aru grabí cu o di mai nainte se desarmeze, pentruca starea ei economica nu e de asiá, incâtu se faca parade zadarnice, tienendu mai tóta populatiunea ei barbatésca sub greutatea armaturei.

Déca s'aru paré incâtu-va Serbi'a, respective guvernulu ei, in dispusetiuni de pace, din Muntenegru scirile au alta coloratura. Regimulu de acolo nu voiesce sa scie nimic'a de sultanulu Murad V si este pre ací sa-si chiame a casa pre representantele seu din Constantinopole. Din conversatiunea ce avù principele Nichiti'a cu unu diplomatu italianu se spune, ca principele s'a esprimatu, ca resbelulu este neevitabilu, pentruca se tratéza de crearea unoru staturi slavice, cari sa se estinda pâna la confiniele Italiei.

Mai pronunciate suntu scirile despre capii insurgentiloru cari se pronuncia hotaritu, ca voru respinge ofertele de pacificare. Si cumca cesti din urma se tienu de cuventu dovedescu telegramele urmatóre, ce le reproducemu dupa „S. d Tgbltt.“:

Belgradu 11 Iuniu. In 8 Iuniu l. c. batura insurgentii in Corsar'a la Maidanu, Bosni'a de nordu, sub conducerea lui Ghenadia si Baialitia 2300 turci. Turcii perdura 2 tunuri, 26 morti 4 vulnerati; insurgentii avura 14 morti si 30 vulnerati.

Belgradu 11 Iuniu. La Illovatiu, spre nordu dela Priedor, raportara in 9 Iuniu insurgentii o victoria asupr'a turciloru. La Dubiti'a avù locu o intalnire sangerósa cu perderi insemnate de ambe pârtile. In Brodulu turcescu trasera turcii pre trei insurgenti in tiapa. Satele Osoiti'a, Calenderovetie, Lupeniti'a aprópe de Derventu fura aprinse si locuitorii macelariti. Insurectiunea s'a latitu pâna la Doboju lânga Bosn'a.

Alte telegrame spunu ca insurectiunea din Bulgari'a inca e in crescere. O telegrama dela 9 Iuniu spune despre resculareа sateloru bulgare Gamer si Ofci'a in apropiarea Sistovului.

Semnele despre precarietatea pâcei inse nu se termina ací.

Din Cetigne se telegraféza, ca toti strainii fâra de functiuni suntu provocati a parasí câtu mai curendu Muntenegrulu.

Toti marinarii englezi pâna la 35 de ani suntu chiamati in servitiulu marinei de resbelu.

Greci'a 'si reactivéza gard'a natiunala.

„Temesi lapók“ spunu, ca prin Temisiór'a a trecutu spre Bucuresci unu curieru alu curtiei din Berlinu cu depesie dela imperatulu germanu pentru Carolu Domnitoriulu Romaniei.

La Ems, altii dicu, la Berlinu, se va tiené o nóua conferintia la carea va luá parte si comitele Andrássy.

Telegrame spunu, ca fói'a semioficiale din Vien'a staruiesce pre lânga alianti'a celoru trei puteri: Russi'a, Germani'a si Austro-Ungari'a si ca din Russi'a vine scirea, ca in contr'a aliantiei apusene, anglo-franco-italiene, Russi'a se pregatesce in Caucasu; ca la Cronstadt se inarméza flot'a rusésca si se chiama sub arme reservistii.

Scirile despre aliantie inca potu se

fia premature, dara pregatirile chiaru si in Franci'a unde se cere cu tóta grab'a unu creditu estraordinariu de 260 milióne de franci pentru armata; miscârile ce se simtu chiaru si in Spani'a, atâtu in puterea de pre uscatu câtu si pre apa, precum si in alte pârti, nu lasa pre omulu cugetatoriu sa se legene in placerile unei pâci precum se infatisiéza de o insemnata parte a pressei oficióse.

O telegrama dela Giurgiu din 12 Iuniu tramisa la „Hrm. Ztg.“ spune ca in Rusciucu s'a prinsu unu emisariu rusescu, la care s'au gasitu harthii de natura compromitietóre si o suma insemnata de bani, destinata a se impartí intre capii insurgentiloru din Balcanu.

In Constantinopole situatiunea inca e totu turburata. Softele, cari au contribuitu fórte multu la schimbârile cele neasteptate pre tronulu osmaniloru suntu puse sub privegliiare strinsa si li se oprescе purtarea de arme. Mesur'a acést'a indica ca atmosfer'a din Constantinopole contiene destule materii pentru o esplosiune nóua. Cine mai scie, déca softalele, cari au facutu minunile din urma, nu voru fi capabile a face in tempulu celu mai de aprópe altele, póte pentru alti musterii.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

III.

Fiindca motivulu agitatiunei incepute se dice a fi primirea contrapropunerei lui Paguba si respingerea propunerei comissiunei organisatórie — alu cârei membru a fostu si d. Babesiu, cugetu ca nu este de ajunsu amintirea loru pre scurtu numai — cum se facù in articululu precedinte, ci cá sa-si póta face ori-cine judecata asupr'a intemplaminteloru va fi mai bine sa se publice ambele documente din cuventu in cuventu asiá precum se afla ele in protocolulu sinodului.

Deci inainte de a aretá cele promise in articululu precedinte lasu se urmeze aci documentele necesarii la lamurirea situatiunei in ordine chronologica.

In protocolulu siedintiei a VII la Nr. 204 cetimu urmatórele:

„Comissiunea organisatória prin referintele ei Mircea B. Stanescu propune:

„De-si in reportulu consistoriului plenariu nu s'a datu inviatiune pentru reorganisarea consistorieloru pe venitoriu in senatele sele scolastice si epitropesci: asessorii intregului consistoriu alesi la anulu 1870 si **realesi** la 1873 se dechiara de **realesi** si pre viitoriu lasându in dispositia a se alege numai pentru acelea posturi, care in restempulu periodului ultimu prin mórte ori abdicere au devenitu in vacantia.“

„La acést'a deputatulu Vasiliu Paguba face urmatórea contrapropunere:

„Cu privire la punctulu E, din clausul'a de sanctionare mai inalta a „statutului organicu“ sa se enuncia: ca sinodulu trece de astadata la alegerea membriloru consistoriali din senatele scolastice si epitropesci pe periodulu de trei ani.“

Apoi in protocolulu siedintiei VIII la Nr. 206 urmatórele:

„Se ia in desbatere propunerea si contrapropunerea facuta in siedinti'a premersa sub Nr. 204 referitoriu la alegerea asesoriloru din senatulu epitropescu si scolariu ale ambeloru consistorie.

„Sinodulu tienendu in vedere dispusetiunea clausulei de aprobare a statutului organicu punctulu E, prin votare secreta ceruta si ordinata amesuratu regulamentului internu cu 28 voturi contr'a loru 18 decide restaurarea senatului epitropescu si scolariu dela ambele consistorie, si efeptuirea alegerei normata prin §-lu 116 alu statutului organicu, precum si deplinirea locuriloru vacante din senatulu bisericescu o pune la ordinea dilei pre siedinti'a ce se va tiené mane diminétia la 10 óre.“

In fine in protocolulu siedintiei XII la Nr. 249 urmatórele:

„In legatura cu alegerea urmata in siedinti'a de eri la propunerea deputatului Ioanu P. Desseanu, —

„Sinodulu declara: ca actulu de alegere de sub Nrii 244 si 245 referitoriu la senatulu scolariu si epitropescu a consistorieloru din Aradu si Oradea mare facuta conformu dispositiuniloru positive din statut. org. nu forméza nici unu prejudiciu si nu alteréza intru nimic'a principiulu pe a cârui'a temeiu congresulu nostru nationalu bisericescu a remonstratu la guvernulu de tiéra in contr'a modificatiunei unilaterale facute cu ocasiunea sanctiunârei — in statut. org. in privinti'a duratei de functiune a membriloru alesi in aceste dóue senate, — sustienendu sinodulu nostru si pe mai departe cu tóta firmitatea acestu gravamenu a bisericei nóstre, si asceptandu inalt'a resolutiune a acelui'a in sensulu remonstratiunei facute, si in conformitate cu autonomi'a nóstra bisericésca.“

Acestea publicate se revenimu la firulu intreruptu.

Domnulu Babesiu rogatu prin deputatiunea conferintiei sinodali pentru revocarea abdicerei de mandatu, dupa multe imbiete in urma s'a convoitu, cá lucrulu se remana in suspensu pâna in diu'a urmatória, cându apoi va vedé ce va face.

A sositu si diu'a urmatória, a venitu si d. Babesiu la sinodu, numai decâtu a referatu despre unele lucruri delegationali, si apoi intrebatu prin presidiu de 'si mai sustiene abdicerea? a respunsu ca da! si cu ast'a densulu, cu inca doi banatieni Laurentiu Barzu preotu si Constantinu Lazaru civilu — ambii din cerculu Birchisiului, cu acea dechiaratiune cumca in urm'a cunoscutului conclusu „tóta activitatea loru au incetatu in acésta diecesa“ — au parasitu sinodulu.

Din „Albin'a“ vedemu apoi cumca d. Babesiu neincrediandu-se in sine, dupa ce a absolvatu dela sine pe deputatiunea membriloru sinodului a consultatu pe somitâtile celoru de o opiniune cu densulu si in specie pe dd. Dr. Vasiciu, si Georgiu de Fogarassy, si a telegrafatu si dlui Alesandru de Mocioni la Capolnasiu, si toti au incuviintiatu procedur'a lui si nici unulu nu s'a aflatu, care se considere de possibila remanerea mai departe a lui in acestu sinodu.

Cumca dd. Vasiciu si Fogarassy au incuviintiatu procedur'a dlui Babesiu mi-o sciu esplicá, pentruca pre lânga tóta stim'a ce pastrezu pentru aceste dóue persóne onorifice — nu mi potu intipuí nici o cestiune si nici o impregiurare, in care dni'a loru aru avé curagiulu a nu incuviintiá acea ce aru voí d. Babesiu.

Inse despre d. Alesandru Mocioni ne-amu invetiatu cu totii a nutrí alte convictiuni in privinti'a fortiei si esintiei constitutionalismului in statu si in biserica, — decâtu cá sa me incercu a-lu vatemá cu presupunerea cumca elu, fiindu deplinu — si nu unilateralminte prin omu interesatu de causa — informatu despre cele intemplate — aru fi in stare se incuviintieze fapt'a dlui Babesiu.

Cu nimicu nu se póte justificá acestu pasu funestu alu dlui Babesiu.

Pentruce sa nu mai póta remané dlu Babesiu in sinulu acelui sinodu, cu care in cele mai multe casuri a mersu mâna in mâna in trecutu, cu care au alesu episcopi, au infiintiatu institutulu pedagogico-teologicu etc. etc.? — câci mai bine de ²/₃ a deputatiloru suntu totu cei din trecutu. —

Pentruce sa-i deróge acést'a numai dniei sele si inca dlui Barzu si Lazaru?

Pentruca majoritatea n'a ascultatu de densulu intr'unu casu dupa densulu fórte ponderosu, dar' dupa altii — abstragendu dela interesulu personalu a celoru cadiuti — de insemnatate fórte dubia?

E bine! dar' numai cu densulu, si numai acum'a s'a intemplatu acést'a in sinodulu Aradului?

Va fi in stare dni'a sea se arete dela inceputu pâna astadi: cumca in sinodulu Aradului a esistatu cându-va vr'o persóna care sa se póta laudá cu aceea, ca in tóte cestiunile lu conduce si cumca pentru voi'a ei aru votá si unu lucru cu care majoritatea nu aru consimtí, fia acea macaru si chiaru episcopulu?

Ba nu! Ci déca póte fi dreptu, va trebuí se constateze, cumca sinodulu Aradului si-a pastratu totudéun'a independinti'a de susu si de josu si de câtra acei membrii ai sei cari voru se jóce rolu de conducatori, — si asiá este bine.

N'au fostu acolo si nu suntu partide formali, si pâna cându nu este partida carea se atace bas'a bisericei — statutulu organicu — nici nu este trebuintia de partide, ci au fostu **in casuri concrete** majoritâti si minoritâti formate dupa convictiunile individuali a membriloru, cari inse au fostu fórte varie dupa casuri.

A vediutu d. Babesiu pe Episcopulu Ivascoviciu lacremându chiaru dupa enunciarea conclusului prin care i s'a reprobatu nerespectarea concluseloru sinodali, si totu atunci triumfându in alte cestiuni.

A vediutu dlu Babesiu pe Episcopulu Romanu revocandu-'si propunerea carea a vediutu ca nu intempina placerea sinodului, si totu atunci esprimandui-se multiamita din partea tuturoru nuanceloru din sinodu.

A vediutu pe episcopulu actualu chiaru cadiendu in sinodu cu mai multe propuneri ale sale si totu atunci triumfandu cu altele.

E bine! apoi dóra episcopii n'au atâtu cuventu de a asteptá dela sinódele ce le presiedu si dela biseric'a ce o conducu cá sa-i asculte intru acelea ce densii cá cei mai chiamati afla de bine pentru eparchia câtu are dni'a sea séu veri-care altu membru alu sinodului?!

Si pentru acést'a care episcopu a disolvatu vre-unu sinodu, séu care nu si-a esprimatu multiamirea cu lucrârile sinodului? Nici unulu! Ci toti au fostu mandri ca au unu sinodu atâtu de independinte si consciu de chiamarea si demnitatea sea.

Dar' sa mergemu mai departe.

Nu se póte negá ca in sinodulu nostru suntu dóue persóne, in sine onorabile si active, insa cuprinse de o ura nedumerita un'a in contr'a celei-lalte, pe cari atunci le vei poté uní cându vei uní oleulu cu ap'a, — acestea suntu I. P. Desseanu si M. B. Stanescu ambii advocati.

De cum-va propune Stanescu ceva mai totu-déun'a se scóla Desseanu si vorbesce contr'a, iér' déca propune Desseanu ce-va totu-déun'a se scóla Stanescu si 'lu combate.

Ambii buni oratori si desteri intru motivarea pusetiunei luate.

De nenumerate ori a vediutu dlu Babesiu cumca maioritatea fâra privire la persóna in un'a si aceea-si siedintia cându a spriginitu pe unulu cându pe altulu, dupa cum a fostu convinsa in casulu concretu.

In fine sa venimu si mai aprópe.

Insusi dlu Babesiu in nenumerate, ba potu dice in cele mai multe casuri a fostu spriginitu de maioritate; dar' au fostu si de acelea casuri iérasi multe cându a remasu in minoritate, si eu potu sa-i aducu aminte de unu casu cu multu mai ponderosu cându a cadiutu d-ni'a sea cu propunerea dupa o agitatiune si lupta fórte esagerata — aduca-'si aminte de alegerea episcopului Romanu.

Apoi preste scurtu tempu totu acel'a-'si sinodu in contielegere cu dni'a sea pe candidatulu cu care cadiuse d-sea la episcopia l'a alesu pentru celu mai inaltu postu dupa episcopu in diecesa — de Vicariu episcopescu la Oradea-mare, si abiá la anulu de episcopu la Aradu.

Unde-ti trebue mai eclatante dovedi despre aceea ca sinodulu nostru lucra cu barbatia, cu tactu, cu precugetare, nu se lasa a fi purtatu si influintiatu de nici o autoritate si nu este resbunatoriu.

A suferitu deci dlu Babesiu in sinodulu nostru dupa meritu si impregiurâri si mai grele caderi decâtu acést'a; ce e dreptu si atunci s'a superatu adencu, a si amenintiatu de multe ori ca nu va mai veni la noi, insa totusi nu l'a rapitu foculu intr'atât'a cá de asta data.

Fost'au casuri, cându cadiendu câte cu vr'o propunere a poftitu cá propunerea lui cadiuta sa vina la protocolu, pentruca elu este convinsu „cumca viitoriulu lui i va dá dreptu fatia de majoritatea sinodului.“ Si majoritatea a fostu atâtu de loiala in privinti'a lui incâtu in contr'a regulamentului afaceriloru interne i-a implinitu voi'a, protocólele sinódeloru trecute suntu pline de astfeliu de propuneri cadiute de ale domnului Babesiu.

Se póte cá viitoriulu sa-lu si justifice pentru acésta vanitate; inse pentru tienut'a de acum'a a dniei sale, cându se redica peste sinodu si pentruca remane in minoritate nu numai ca 'si depune mandatulu, ci inca se afla indreptatitu a improscá in sinodu intr'unu modu ne mai pomenitu intre ómeni culti — si a agitá in contr'a intregitâtiei bisericei, fia dni'a lui convinsu cumca fia-care omu de bine in presentu si in viitoriu lu va condemná.

Unu fostu membru alu congresului din 1868.

Intregire.

Publicâmu cá intregire a cor. din nrulu trecutu urmatórele cuventâri in a câroru posessiune amu ajunsu mai târdiu, cuventâri cari s'au rostitu cu ocasiunea intempinârei Escel. Sele Archiepiscopului si Metropolitului nostru Mironu Romanulu la Brasiovu.

Dlu directoru alu scóleloru centrale rom. gr. or. din Brasiovu Dr. I. Mesiot'a bineventà (la Ghimbavu) pre Escel. Sea in numele crestiniloru nostri din acelu tienutu in urmatoriulu modu:

Escelentia! Inaltu Preasântite Parinte Archiepiscópe si Metropolite!

Românii din cetatea si districtulu Brasiovului suntu fericiti, ca li se implinesce astadi dorinti'a de a putea vedea in mijloculu loru pe Escelenti'a Vóstra. Ei suntu plini de bucuria, câci li se ofere astadi de multu asteptat'a ocasiune, de a bineventá Inalt'a persóna a Escelentiei Vóstre, pe care proni'a ddieiésca, vointi'a natiunei*) si grati'a Monarchului V'a chiamatu pe scaunulu metropolitanu, V'a chiamatu la postulu celu mai insemnatu, celu mai importantu pentru românii gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

---

*) Pentru de a preveni óre-care susceptibilitâti, indigitâmu la relativitatea, cu care facu ómenii usu de termini cá cei de susu.

Red.

Restaurandu-se vechi'a nóstra metropolia prin staruintiele fericitului si neuitatului Marele Andreiu românii gr. or. de sub corón'a St. Stefanu capetara in persón'a Metropolitului loru unu capu bisericescu-natiunalu, care sa concentreze si sa conduca tóte nisuintiele nóstre, care tientescu la cultur'a morala si intelectuala si la prosperarea materiala a poporului românu din provinci'a metropolitana. — In persón'a Metropolitului nostru avemu o sperantia mai multu, ca se va realisá dorinti'a poetului: „Uniti-ve in cugetu, uniti-ve 'n simtiri."

Pentru cá sa prospereze intregulu este insa neaperatu de lipsa, cá fia-care parte sa infloréscа; pentrucá intrég'a nóstra provincia metropotana sa-si ajunga scopulu, pentru care este creata, trebue cá singuratecile diecese sa se radice prin institutiunile loru la acelu gradu de bunastare morala, intelectuala si materiala, care-'lu pretindu impregiurârile si spiritulu tempului.

Speranti'a cea mai mare pentru prosperarea archidiecesei nóstre o punemu cu incredere in parintésc'a ingrigire si intielepciune a Escelentiei Vóstre.

Tari prin credintia, luminati prin instructiune si progresandu pe terenulu materialu, vomu puté privi cu sperantia si cu incredere in fiitoriu.

Românii acestui tienutu, cari si in tempurile cele mai viforóse au statu neclantiti cá stâncile din Carpati in credinti'a loru stramosiésca vinu deci cu incredere fiiésca a Ve intempiná si descoperindu-Ve simtiemintele loru cele mai sincere de supunere si devotamentu Ve uréza din adenculu sufletului târia si viétia indelungata, cá sa puteti conduce nai'a bisericei nóstre spre inflorirea bisericei, fericirea natiunei si glorificarea numelui Escelentiei Vóstre. Sa traiésca Escelenti'a Sea Parintele nostru Archiepiscopu si Metropelitu Mironu Romanulu!!

Dlu comerciante si cetatianu alu Brasiovului Diamandi **Manole** bineventà (la conductulu de tortie) in numele româniloru din Brasiovu in urmatoriulu modu:

Escelenti'a Vóstra! Inaltu prea sf. Arch. si Metropolite!

Românii brasioveni 'si implinescu prin presenti'a loru aci antâi'a loru datoria depunendu naintea Esc. Tale omagiele loru cele mai respectóse si asigurarea devotamentului loru. —

Escelentia! Timpuri critice au trecutu preste neamulu românescu, dar' românii brasioveni tari cá stâncile acestoru frumosi carpati, au remasu neclintiti aparandu-si religiunea stramosiésca, limb'a, si datinile loru. —

Escelentia! Tari in acésta credintia stramosiésca s'a formatu la românii brasioveni o traditiune, acee'a, de a venerá pe capii loru bisericesci, câci ei privescu in capii loru bisericesci pe acea persóna inalta, **care sa le fie radiemulu religiunei stramosiesci, care sa le fie scutu nationalitâtiei române**, si care sa le fie nainte mergatoriulu si promotorulu culturei neamului românescu. —

Escelentia! Dumnedieu si vointi'a nationala te-au chiematu pe Esc. Ta la scaunulu de Metropolitu alu româniloru din Transilvani'a si Ungari'a in tempulu de fatia o sarcina pe câtu de grea pe atât'a de sublima, câci ce póte fi mai greu de câtu a pastorí milióne de suflete, dar' iéra-si ce póte fi pe acestu pamentu mai sublimu de câtu ca Esc. Ta este parintele sufletescu a 2 milióne de români. —

Ce póte fi mai sublimu de câtu cá Esc. Ta cá parinte sufletescu esti chiematu se lucri pentru naintarea si progresulu tuturoru fiiloru sufletesci ai Esc. Tale. —

Ce póte fi mai sublimu decâtu cându capitanulu tocmai in ór'a de pericolu pe tempestâti si furtuna 'si conduce totusi bastimentulu seu la limanulu doritu. —

Escelentia! Din adenculu inimiloru nóstre 'Ti dorimu viétia indelungata si aci sub ceriulu liberu rogâmu pe Dumnedieulu parintiloru nostri se-ti ajute Esc. Tale a conduce Nai'a natiunei române din Transilvani'a si Ungari'a la limanulu ei doritu.

Se traiesti Escelentia.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei dela 7 Iuniu s'a continuatu desbaterea speciale asupr'a arondârei.

Discussiunea incepe la punctu 10 a § 1: Comitatulu **Albei inferióre**. Acést'a se compune din: a) comitatulu Albei inferiori eschidiendu valea riului Ariesiu care se va dá comitatului impreunatu Turd'a-Ariesiu, mai departe cele doue pârti situate intre marginile fondului regiu, precum si comunele Magulu si Sacelulu; b) Alb'a-Iuli'a; c) Abrudu; d) Ogn'a. Loculu pretorialu: **Aiudulu**.

C. **Könczey** si S. **Borlea** facu amendamente relativu la pârtile ce se acludu comitatului numitu. (Propunerea deputatului Borlea se póte vedé in discursulu seu din 7 Iuniu, publicatu la altu locu.)

Des. **Szilágyi** dupa ce intr'unu discursu scurtu relevà tóte motivele ce pledéza pentru sustienerea Albei Iuli'a cá locu centralu alu comitatului, face emendamentulu, cá scaunulu comitatului sa fia **Alb'a-Iuli'a** — iér' nu Aiudulu, cum dispune proiectulu.

Dupa o scurta replica a ministrului presidentu **Tisza** si dupa unele observatiuni din partea deputatiloru bar. St. **Kemény** (pentru Aiudu), Sg. **Helfy** (pentru Aiudu) si Sam. **Felszeghy** pentru Aiudu se pune punctulu 10 la votu si se primesce aprópe cu unanimitate nemodificatu.

Urméza punctu 11 a § 1: **Comitatulu Unedórei**, care se compune din: a) comitatulu Hunedórei; b) scaunulu Orestiei impreuna cu cetatea Orestia; c) cerculu prefectoralu alu Baiei de Crisiu si Zarandului si unele comune din Halmagiulu mare; d) Vaid'a-Huniadu; e) Hatiegu. Loculu pretorialu: **Dev'a**. Cea-lalta parte intrecatóre a comitatului Zarandu se da comitatului Aradu.

Relativu la comitatulu Unedórei se facura unu siru de emendamente, cari dupa o lunga discussiune se respingu. Se primesce punctulu 11 „Comitatulu Unedórei" nemodificatu conformu testului comissiunii administrative.

Punctu 12 **Comitatulu Ternavei mari** se primesce in compunerea cunoscuta fâra nici o observatiune.

Punctu 13 **Comitatulu Fagarasiului** dupa o discussiune scurta se primesce nemodificatu, de asemene pct. 14 „**Comitatulu Sabiiului**. Comitatulu Sabiiului se compune din: a) scaunului Sibiiului in intinderea sea de acum, intielegându-se si cetatea Sibiiulu; b) Scaunulu si cetatea Sasu-Sebesiu; c) scaunulu Mercurei; d) scaunulu Nocrichiului esimându partea ce se va dá comitatului Ternavei mari; e) acele doue pârti din comitatulu Albei inferiori, cari suntu inclavate in fondulu regiu, precum si comunele Magu si Sacelu; f) acea parte a comitatului Albei superiori, care e situata intre scaunulu Sibiiului si Nocrichiului. Loculu pretorialu: **Sibiiu**.

Punctu 15 suna: „**Comitatulu Treiscauneloru**," care se compune din: a) Treiscaune; b) Cele doue pârti situate intre Treiscaune si districtulu Brasiovului si partea situata intre Treiscaune si scaunulu Cicului a comitatului Albei superióre; c) Sz. St. Georg, Kezdi-Vasiarheiu, Ilyefalva si Breticu. Loculu pretorialu: **Szepsi Sct. Georgiu**.

La punctulu acest'a deputatulu Ios. **Künle** propune impreunarea Brasiovului cu Treiscaunele lasandu-se Brasiovulu — cetate libera independenta. Din argumentele, cu cari deputatulu Künle a pledatu pentru acésta propunere, amintimu numai motivulu, ca Treiscaunele si comitatulu Brasiovului suntu comitate lânga fruntariele Romaniei si aru fi de doritu si din punctu de vedere alu statului, cá la fruntarie sa se formeze in tóta privinti'a comitate tari si cu putere de viétia.

Sr. **Wächter** aperându proiectulu guvernului releva, ca Brasiovulu e o cetate vitale, are o inteligintia mai superióra si districtulu Brasiovului e intre tóte comitatele uniculu, care acopere erogatele sale cu unu aruncu de 6 procente. Cându e vorb'a sa se impreune comitatele Treiscaune si Brasiovulu, atunci dreptatea cere, cá Treiscaunele cari nu potu traí din bugetulu propriu sa se incorporeze la acelu comitatu, care se sustiene de sine, cere acést'a cu atâtu mai vertosu cu câtu Brasiovulu nu numai ca are o industrie desvoltata si unu tribunalu, ci are in Transilvani'a si celu mai mare numeru de suflete.

Ministrulu presidentu C. **Tisza** nu póte sa accepteze propunerea facuta de Künle, pentruca e datorinti'a legislativei sa purcéda din punctu de vedere alu dreptâtii si acestu principiu nu trebue ignoratu chiaru de amu avé cele mai nobile semtieminte. Nu e justificabilu a cere dela acelu comitatu (Brasiovu), care póte purtá spesele administratiunei sale, cá sa se impreune cu altu comitatu (Treiscaune) si sa i se urce contribuirea la cuot'a administratiunei dela 6—8%, pentru a face pe acestu comitatu cu vitalitate. Impreunarea Treiscauneloru cu Brasiovulu nu se póte iustificá nici prin motive politice, nici prin alte argumente. Déca unii dicu, ca poporatiunea din tiér'a Bersei celu putienu in parte n'are patriotismulu recerutu, acést'a nu pledéza pentru impreunare; deci recomenda testulu din proiectu.

Contele F. **Nemes** vorbesce din punctu de vedere alu unei politice corespundietóre, alu unei administratiuni eftine si omogene. Cine considera positiunea geografica a tienutului numitu va aflá ca acest'a e unu tienutu situatu la fruntariele Romaniei, impreunatu de munti si fórte roditoriu cum numai e altulu in tiéra. Ecuitabilitatea cere cá acestu tienutu sa remana compactu si déca totusi se sparge unu tienutu care e impreunatu dela natura in modu arteficiosu, acést'a procedere se va puté justificá numai prin faptele violente ale unui evu barbaru, cari stau in constrastu cu desvoltarea culturale. Domnulu Wächter insusi a disu, ca amicii cei mai buni ai sasiloru suntu acei'a, cari voru voí sa estermine ur'a ce s'a nascutu intre sasi contr'a magiariloru. Delaturarea acestei uri reclama dara impreunarea acestoru doue comitate, o reclama si punctulu de vedere financialu, câci altmintrea aru trebuí sa se impuna cetatieniloru din Treiscaune o contributiune mare; dreptu aceea recomenda propunerea lui Künle.

L. **Csernatony** combate ratiunile produse pentru impreunare. Relativu la relatiunile natiunalitâtiloru observa, ca secuii si sasii nu au avutu si nu au simpathii unii câtra altii; nici oratorulu n'are simpathii câtra sasi. Intre sasi se afla fórte multi ómeni buni, dara si fórte multi rei si nenorocirea pentru sasi consista intr'aceea, ca in tempulu mai nou totudéun'a ómenii cei rei intre sasi au condusu pe cei buni contr'a patriei. Aceste inse suntu fapte de ale trecutului si delaturandu-se positiunea privilegiata a sasiloru pe viitoriu va fi mai bine. Dealtmintrea cestiunea natiunalitâtiei la sasi n'are insemnatatea ce i se atribue. Sasii suntu numai o mâna de ómeni pe o insula impresorata de marea popóreloru, magiaru, secuescu si românu, ei deci nu suntu periculosi nici pentru Transilvani'a nici pentru Ungari'a, chiaru nici la casulu, cându densii aru dobandí o positiune esceptiunale. In fine primesce testulu din proiectu.

Fiindu tempulu naintatu desbaterea se curma si siedinti'a se inchide.

Propunerea

deputatului S. **Borlea** facuta in siedinti'a casei representantiloru dela 7 Iuniu, cu privire la sustienerea comitatului Zarandu.

Onorabile Camera! Dupa ce se sustiene ca proiectulu de lege de sub intrebare intentiunéza o administratiune mai eftina, mai buna si mai iute, de-si eu vedu in densulu numai scopulu de a asuprí pe natiunalitâtile nemagiare, totusi chiaru contr'a convictiunei mele me vedu silitu a crede ceea ce sustiene si intaresce guvernulu si majoritatea sea. Dar' déca se intentiunéza o administratiune mai eftina, mai buna si mai iute: atunci dieu ca cottulu Zarandu nu trebue desfacutu. Vi marturisescu, dloru, ca dlu dep. antevorbitoriu **Könczey**, care dice ca cunósce impregiurârile din acele pârti, sa faca propunere in acestu intielesu, si nici prin minte nu mi-a trecutu ca va propune cá o parte a Zarandului sa se incorporeze la Alb'a inferióra, câci a avé curagiu a propune asiá ce-va, este tocmai atât'a câtu a propune, ca Zarandulu sa se incorpereze chiaru la comitatulu Haiduciloru cu resiedinti'a in Dobritienu! Dealtmintrea credu ca si dlu dep. Kőnczey nici n'a facutu seriosu acea propunere, ori dóra o face numai cá sa arete ca d-sea scie, séu mai bine ca nu scie câti români si câti magiari suntu in cottulu Hunedórei.

On. Camera! Voiu sa facu si eu o propunere cu privire la Zarandu, dar' nu din punctu de vedere natiunale, dupa cum face antevorbitoriulu meu; eu o facu deci numai cu respectu la o administratiune mai eftina, mai buna si mai iute.

Poporatiunea ori-cârei pârti din Zarandu aru trebuí se mérga pâna la Aiudu dupa propunerea dlui Könczey, considerandu impedecamintele naturali, drumurile cele rele si neumblate de printre munti, multele valcele si parie ce totu esunda, aru trebuí se faca caletoria de celu putienu patru dile pentru a-si ispraví acolo trebile. Poporulu aru face ce aru face, mergendu pre josu, de-si cu multe si mari greutâti; dar apoi impiegatii interni, mai alesu iérn'a n'aru puté de feliu sa mérga prin acele comunitâti, câci iérn'a preste totu nici nu poti umblá cu trasur'a pre acele drumuri, si si calare numai anevoia (O voce: „Mérga pre catâri.") Bine bine; dar pe la noi nu-su de acele animale. De altmintrea greutâtile in acestu respectu s'au aretatu si doveditu din destulu in representatiunea ce naintà universitatea cottului Zarandu la 17 Maiu a. c. sub nr. 592 atâtu câtra guvernu, câtu si câtra dieta; de aceea nu mai umblu sa-mi motivezu propunerea in acestu respectu, ci simplumente me provocu la acea representatiune. Ast'a o facu cu atâtu mai vertosu cu câtu ca propunerea mea se motivéza ea insasi de sine si trebuie sa recunósca toti cei ce cunoscu referintiele locali si nu-su neamici ai dreptâtiei, cumca ea este indreptatita.

Propunerea mea este urmatórea:

In proiectulu de sub intrebare, sectiunea (I § 1) dupa punctulu 9 sa se puna:

10. Comitatulu Zarandu, care se forméza:

a) din teritoriulu de astadi a cottului Zarandu;

b) din tóte acele comunitâti din cottulu Unedór'a, cari incependu dela comunitatea Siomusiulu muresianu suntu in vecinatatea Zarandului, pre malulu dreptu alu Muresiului;

c) din comunitatea Campeni si pregiurimea acestei'a din cottulu Albei inferióre, adeca din tienutulu ce jace intre Crisiu si Ariesiu.

Resiedinti'a acestui comitatu sa fia: Bai'a de Crisiu.

Vi atragu, dloru atentiunea asupr'a acestei propuneri indreptatite, si apelandu la semtiulu de dreptate alu d-vóstra, ve rogu sa o primiti."

Discursulu

deputatului dietalu Sigismundu Borlea rostitu la desbaterea generale asupr'a nouei arondari de comitate, in siedinti'a camerei representative dela 30/5 n. a. c.

Onorabile Camera! Eu aflu ca presentele proiectu de lege, numitu reforma, este tocmai asiá cá si tóte celelalte legi ce se votara pâna ací in camera, cari tóte fura reforme séu celu putienu asiá erau botesate. Si acest'a cuprinde adeca doue lucruri: urcare de dare séu mai bine dare nóua, si scopuri de magiarisare silnica a natiunalitâtiloru.

E dreptu ca dlu presiedinte alu consiliului ministeriale negà ieri cumca in acestu proiectu se cuprinde urcare de dare séu dare noue, ba incá dise unu d-nu deputatu, ca déca se cuprinde in proiectulu de fatia dare noue, pentru ce nu arata unde se cuprinde aceea, pentru ce nu face adeca sa séra iepurele din tufisiu, câci si asiá din acea parte, adeca din partea opusetiunii din stâng'a, totu-déun'a se incercà a scociorí din tufisiu iepuri inca si atunci, cându nu-su de unde. Ve rogu de iertare, dloru, apoi ca totu insulu scie ca domestec'a este dare noue, si asiá nu-i de lipsa sa mai scociorescí iepurele de prin tufisiu, câci urechiatulu nu-i ascunsu acolo, ci sta in mediloculu drumului si 'lu póte vedé totu omulu cu ochi si cu minte sanatósa; (ilaritate in stâng'a;) apoi cumca opusetiunea din stâng'a s'a indatenatu sa scociurésca iepurele de prin tufisie: ast'a credu ca dovedesce istetimea ei. Dara dlu presied. alu consiliului ministeriale mai adause, ca opusetiunea din stâng'a face sa séra iepurile si de unde nu-i. Eu marturisescu ca asiá ce-va n'amu mai auditu, adeca cá sa poti face sa séra iepuri si de unde nusu; póte ca dlu Tisza, cá deputatu dela Dobritienu, va fi potutu vedé pe pustele Dobretienului si de acelea. Fatia de acest'a inse eu amu vediutu, si credu ca si dlu min. presied. si altii inca au vediutu atare nefericitu de fluerasiu natantocu, („együgyü szerencsétlen flotás.") care alérga crucisiu curmedisiu câte printr'unu tienutu pe unde intr' adeveru suntu iepuri, dara totusi nu-i scí face sa séra din tufisiu. Apoi suntu guri rele ce dicu ca atare nenorocire ajunse de curendu, cu ocasiunea negotiatiuniloru dela Vien'a, si pe unu uriesiu piticotu. („törpe óriás.")

De ce nu primescu proiectulu de sub intrebare cá base la desbaterea speciale: ast'a nu dorescu s'o motivediu. Dara cá sa nu fiu reu intielesu, voiu sa ve spunu, ca de ce nu dorescu sa motivediu ast'a.

Mai intâiu de aceea, câci si asiá n'asi avé nici unu folosu, de óre-ce in urm'a unei esperintie de ani indelungati dieu ca m'amu convinsu despre aceea, ca déca a otaritu odata partit'a guvernamentale cea impupotiata cu titlulu de „liberale," cá sa priméscа vr'unu proiectu, apoi acel'a e si primitu si in camera, si asiá tóte motivele si argumentele suntu indesiertu, acelea nici nu se mai iau in consideratiune in camera. Iéra a dou'a de aceea, câci condeputatulu C. Gurbanu a aretatu si motivatu din destulu, ca de ce nu putemu noi primí acestu proiectu de base la desbaterea speciale, si eu, mai alesu intre impregiurârile de astadi, la asta ocasiune nu voiescu sa dicu nici atât'a câtu dise d-sea. Apoi a trei'a — si pe ast'a punu mai multu pondu — de aceea nu voiu sa-mi motivezu in speciale votulu ce dau, pentruca m'amu convinsu, ca de câte ori noi deputatii natiunali aretaremu aici adeverat'a stare a lucrului si din intemplare pusetiunea guvernului se c'amu clatiná, totu de atâte ori dlu presied. alu consiliului ministeriale ne atacà cu frase góle si cu sofisme, iér' membrii onorabilei camere totu mereu 'lu aplausera, si astfeliu pusetiunea cea clatinatória a guvernului prin noi se mai intaresce pre câtu-va tempu; (ilaritate;) sciindu insa eu, ca pusetiunea guvernului astadi se clatina mai multu decâtu ori cându, eu celu putienu nu voiu deci sa-i dau ocasiune sa-si intarésca pusetiunea, câci dieu dela noi ast'a n'o merita, (ilaritate), cu atâtu mai vertosu câci amu esperiatu, ca de-si dlu min. presied. fatia de dnii din Vien'a se indatinà a fi de totului totu supusu, totusi fatia de noi e fórte ingamfatu si trufasiu, ceea ce dieu ca nu-i mare vitegia, deóre-ce noi abiá suntemu trei-patru, si apoi fatia de asiá putieni nu se poftesce asiá mare curagiu si de aici nici nu se platesce a se folosí cu purtarea sea fatia de noi.

In urm'a acestor'a mai voiu sa facu inca unele observâri la cele ce dise dlu dep. Bánhidy in vorbirea sea de ieri. Dlu bar. Béla Bánhidy accentuà adeca, ca de se va primí proiectulu de sub intrebare asiá dupa cum se presentà in camera: atunci pâna sa se reguleze comitatele astfeliu, voru trece mai multi ani. Dlu presied. a consiliului ministeriale negà ast'a; eu inse tienu de adveratu ceea ce dise dlu Bánhidy, numai mai adaugu ca la noi asiá-i sistem'a. Eata si esemplu. Organisarea judecatorésca se incepù la 1869; de atunci totu curge si nu-i incheiata: in Iuliu anulu trecutu s'au cassatu 23 de tribunale si judii fura aruncati dintr'unu locu in altulu, iér' acum de curendu se cassara iérasi 24 de tribunale si personalulu dela acelea fu isbitu dintr'o parte a tierei in ceea-lalta. Si apoi inca nici cu ast'a nu s'a gatatu organisarea. Celu putienu ast'a se vede din respunsulu ce dede dlu min. presied. la intrebarea ce i se puse in comissiunea administrativa, ca adeca de ce nu stramuta tribunalulu din Alb'a-Iuli'a in Aiudu. Atunci respunse adeca dlu min. presied. ca ast'a se póte face dupa doi ani de dile, deóre-ce acesti ani suntu totu ani de proba. Va sa dica: numai preste doi ani de dile va fi incheiata organisarea judecatorésca, insa cine scie de va fi si atunci.

Firesce ca acést'a 'si are si o parte buna: pâna atunci mân'a guvernului va fi totu in chic'a comitateloru, a districteloru, si a urbiloru. Apoi prin ast'a se mai facu servitie bune si unoru deputati, câci cei ce nu vréu ori nu potu sa se tiena de programe, se scusa naintea alegatoriloru cu aceea, ca numai asiá potu sa li tiena tribunalele ori comitatele, de le au, iér' de nu le au, numai asiá potu sa li castige; iér' nauci suntu destui sa li créda aceste vorbe. (Ilaritate in stâng'a.) Da, eu credu, ca ast'a-i spre binele si in folosulu guvernului; dara nu credu dieu sa fie spre binele si in folosulu poporului si a tierei.

In fine, fâra a mai motivá pre largu, dechiaru in scurtu, ca proiectu de sub intrebare, carele cuprinde in sine dare noue si asiá apesarea si stórcerea si mai tare a poporului, si apoi intentiunéza si la magiarisarea cu sil'a a natiunalitâtiloru nemagiare eu nu-lu primescu de base la desbaterea speciale.

Mórtea Sultanului Abdul Aziz.

Nóuespradiece medici, se dicea in telegram'a carea anunciá mórtea sultanului, constatéza sinuciderea. De atunci incóce s'au mai publicatu multe date despre tragiculu sfersitu alu padisiahului musulmaniloru din cari se vede totu mai bine ca cei nóuespradiece medici, asiá dicendu nu constatéza nimic'a. Protocólele séu estrasele ce se publica nu constatéza, decâtu ca medicii, cari 'si dau parerea, l'au aflatu mortu si ca au aflatu rani la bratie, sange josu pre parchete si pre sofa si nisce fórfeci ascutite lânga loculu unde s'a gasitu cadavrulu sultanului. O telegrama din Constantinopole la „Deutsche Ztg." publica unele detaiuri din tempulu celu din urma alu sultanului si revérsa órecare lumina asupr'a acestei tragedie intunecóse. „Abdul Aziz, dice telegram'a, fu transportatu vineri — unii afirma la cererea propria — cu nai'a la Tsheragan. La desbarcare voiá sa se preumble pre queu (in marginea mârei), dara oficierii cari lu acompaniau lu oprira. Atunci a scosu unu revolveru, dara soldatii se aruncara de tóte pârtile asupr'a lui, i smancira arm'a din mâna si lu despoiara de sabi'a si cutitulu ce-lu avé la sine. Dupa intemplarea acést'a devenì cându furibundu, cându intr'unu indiferentismu pâna la nesimtire; câte odata chiamá soldatii la arme contr'a inimiciloru sei. Câtra fiiulu seu Iussuf a disu: „De patru ani esti comandantu alu gardei si n'amu nici unu unicu credinciosu." — Nóptea spre dumineca strigá neincetatu din gradina si din feresti sa vina marin'a; dela creatiunea sea de predilectiune asteptà elu ajutoriu pâna in momentele din urma. — Pre la ór'a a 8-a diminéti'a se dice ca a adurmitu. Pre la ór'a a 10-a, se dice, ca a cerutu dela mama sea fórfeci sa-si „taie unghiile si sa-si tunda barb'a" (!); dupa acést'a s'a incuiatu. Sultan'a Valid'a, ingrigiata a spartu usi'a, afla inse pre sultanu fâra de graiu si in resufletele cele din urma. Muierile audiendu strigatulu, ca sultanulu este omoritu, au spartu ferestrile, au ruptu gratarele, de unde faim'a, ca sultanulu s'a aruncatu in mare. Muierile se aruncara la piciórele soldatiloru si se rugau sa nu le omóre si pre densele.

„Seraskierulu (ministru de resbelu) a venitu indata si câtra 11 óre a chiamatu pre apotecariulu (farmecistulu) Delabrussi si medici, inse deocamdata numai medici levantini. Abiá pre la 1 óra incunosciintià si pre ambasade despre cele intemplate. Dr. Sotto, mediculu dela ambasad'a austrica, fu invitatu deadreptulu dela palatu sa vina; elu a sositu in Theheragan cam pre la 1½ óra dupa média di. Acolo a aflatu numai medici levantini, pre Dixon dela ambasad'a engleza, de altmintrea nascutu levantinu, pre Dr. Marroin mediculu ambasadei francese.

„Pre la 3 óre dupa média-di fura introdusi medicii intro camera de vighiatori intr'unu chiiocu de lânga unu palatu. Aci jacea cadavrulu pe o madratia, imbracatu intr'unu halatu largu. Dr. Sotto n'a aflatu la grumadi nici unu semnu de strangulare. Ranele dela mâni le a cercetatu cu asiá de mare acuratía incâtu s'a umplutu de sangele sultanului si s'a convinsu ca ranele s'au facutu cu fórfecile. Fati'a cadavrului erá cá cér'a si evacuata de sânge; ceealalta parte a trupului a remasu acoperita si nu s'a cercetatu de locu.

„Medicii fura condusi din camera printr'o spartura a zidului curtiei in partea din apoi a chioscului celui fórte lipsitu de curatienia, in etagiulu superioru. Aci li aretara o incapere spaciósa cu feresti in trei laturi spre mare si in care duce numai o usia din paretele alu patrulea. Ací nu erá alta mobila decâtu o sofa asiediata intr'unu unghiu, cu capulu câtra mare. Mediciloru li s'a spusu ca sultanulu se temea de focu si din caus'a acést'a n'a suferitu nici o mobila in incapere. Pre sofa erá o balta mare de sânge, totu asiá pre parchetu si, giuru impregiuru si alte pete de sânge. Tóte aceste nu infatisiau nimic'a suspectu si nu vadiau urme de vre-o lupta. Dr. Sotto dechiara ca, considerandu repetitele casuri de furia, de cari a patimitu sultanulu, sinuciderea póte fi verosimila. La intrebarea, ca óre nu s'aru fi potutu produce paralisia de resistintia prin chloroformare séu prin aplicarea vre-unui opiatu, a dechiaratu Dr. Sotto, ca dupa restempu de cinci óre chloroformarea nu se mai póte constatá si despre o sectiune, conformu legei mnhamedane, nu póte fi vorb'a. Possibilu este asiá dara, ca sultanulu fu adormitu si tienutu in somnu si cu modulu acest'a i s'a taiatu vinele.

„Alti medici dechiara ca pre calea anatomica este neesplicabile cum unu sinucidietoriu sa-si póta taiá dela o mâna cu fórfecile vinele cubitale si dupa acést'a sa se mai póta raní asiá de tare."

Dupa enaratiunea acést'a continua telegram'a:

„Pâna cându se visità cadavrulu fu chiamatu englesulu Millinger, mediculu sultanei mame. Acést'a devenise furibunda. Mediculu i-a datu o medicina recoritóre. Scirea de eri ca sultan'a mama s'a sinucisu se deminte astadi. Incercarea de a inveniná pre Iussuff s'a paralisatu.

„Luni'a cea mai de aprópe va avé ceremoni'a solemna a incingerei (sultanului Murad V) cu sabi'a profetului in mosie'a Eyub, pre loculu, unde se incoronau imperatii bizantini. Ceremoni'a se va face de câtra Sieichulu dela Koniah, in a cârui familia este functiunea acést'a ereditaria.

Multe Softale cumpera pentru diu'a acést'a provisiuni de pulbere de pusca. In cursu suntu multe vorbe, dupa care e de temutu, ca pulberea de pusca nu va fi de prisosu."

Varietâti.

⁂ Indata dupa terminarea siedintieloru dietali, se dice, ca ministrulu de aper. tierei, B. Szende, va intreprinde o caletoria oficiale in Transilvani'a.

(†) Ministrulu comunu de financie, Holzgethan, a muritu mórte grabnica.

⁂ Imperatulu rusescu Alessandru II se intórce in 19—21 l. c. la Petersburgu, spre a primí pre principele de coróna alu Italiei, Umbertu cu soci'a sea. In onórea loru voru fi festivitâti mari militarie. Principele si soci'a sea Margaret'a va cercetá, afara de capital'a Russiei, Moscv'a si Nisnei Nowgorodulu.

Burs'a de Vien'a.

Din 2/10 Iuniu 1876.

Metalicele 5%	66 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 35
Imprumutulu de statu din 1860	109 80
Actiuni de banca	839 —
Actiuni de creditu	146 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 —
" " " Temisiorene	73 25
" " " Ardelenesci	73 75
" " " Croato-slavone	84 75
Argintu	103 15
Galbinu	5 75
Napoleonu d'auru (poli)	9 62

Anunciu.

Unu copilu de 13—14 ani, care a absolvatu scól'a normale si sa scie incâtu-va si limb'a germâna, se primesce cá invetiacelu in pravali'a subscrisului. Invetiacelulu va cercetá si scól'a comerciale. Domnii reflectanti binevoiésca a se adresá la

Gregoriu Mateiu,
comerciante.

1—2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **Foisiór'a de astadi se va espedá cu nr. de Duminec'a viitóre.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dominec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 45. ANULU XXIV.

Sabiiu 6|18 Iuniu 1876.

Nr. 1434 B.

Incunosciintiare.

In necsu cu ordinatiunea consistoriale din 10 Ianuariu 1872 Nr. cons. 37 — publicata in „Tel. Rom.“ 3/15 Februariu 1872 Nr. 10 — se aduce prin acést'a la cunoscinti'a publica: cumca supunendu-se preotii Romulu de Crainicu, parochu in Dobr'a, Isidoru Blag'a, parochu in Lancramu, Teodoru Ciortea, parochu in Cosiogn'a si Demetriu Moldovanu, capelanu in Sighisiór'a, censurei prescrise in susu amintit'a ordinatiune consistoriale s'au aflatu apti pentru de a fungá cá aparatori in cause bisericesci, matrimoniali si disciplinari, inaintea foruriloru bisericesci, spre care sfersitu s'au provediutu cu decretu in intielesulu §-lui 442 din dreptulu canonicu.

Sabiiu 3 Iuniu 1876.

Dela secretariatulu consistoriului archidiecesanu gr. or.

Fruptele prudentiei si circumspectiunei.

(*II*) Arondarea municipieloru si regularea loru de nou, e astadi faptu legislatoricu si va deveni in scurtu si faptu realu, de cum-va ministrulu presiedinte actualu nu va fi parasitu si in asta cestiune de energi'a sea de mai inainte.

Astadi deci avemu iérasi unu resultatu positivu inaintea ochiloru, de care ocupandu-ne si cercetandu momentele ce l'au influintiatu si produsu; vomu recunósce incâtu avemu noi insine vin'a, câci elu a urmatu astfeliu si nu mai favorabilu pentru noi.

Mai intâiu constatâmu ca prin arondarea si regularea de nou a municipieloru, dupa cum s'a croitu ea de omnipotentele ministru primariu si s'a si acceptatu de parlamentulu din Budapest'a, noi nu numai ca nu amu castigatu câtu de putienu terenu nou pentru desvoltarea nóstra natiunale, firesce numai intre marginile incâtu se pare a le concede constitutiunea; ci din contra amu perdutu si terenele de pâna acum. — De-si nu s'au stersu chiaru tóte municipiele, care erau odata arii sigure pentru desvoltarea nóstra politica-natiunale: arondarea si regularea loru insa s'a efeptuitu astfeliu incâtu nóue ni s'a detrasu mai din tóta influinti'a si s'a datu in mânile altor'a straini de noi. Acést'a se va vedé cu ocasiunea constituirei de nou a municipieloru si a corporatiuniloru representative si administrative.

Nu mai lipsesce deci spre a ne aflá iér' in somnulu celu de mórte, din care abiá ne tredise spiritulu tempului dominante la anulu 1848, decâtu cá sa inaugurâmu si in afacerile de administratiune interna, nefast'a passivitate; sa punemu si ací mânile in sinu si sa lasâmu pre altii cá sa lucre dupa placulu loru, iéra noi sa ne mangaiemu cu aceea ca pentru noi inca nu a sositu vremea pentru activitate!

Padiésca-ne Ddieu de o procedere cá acést'a. Destulu reu ni-a adusu si ne aduce pre tóta diu'a giurstarea nefasta ca noi si interesele nóstre speciali române ardelene nu suntu representate in dieta. Si mai ca n'amu gresî afirmandu, ca acestei giurstâri e a i se adscrie, in cea mai mare parte, si resultatulu acest'a pentru noi de totu nemultiamitoriu, alu arondârei. Pentruca permitiendu chiaru ca representantiloru nostri nu li-aru fi succesu a influintiá directe asupr'a regimului si a maioritâtiei din parlamentu, puteau totusi atrage judecat'a opiniunei publice din lumea mare si acést'a adesea inca e unu factoru de mare influintia la crearea de legi.

Eata ca compatriotii nostri sasi, au scapatu si de asta data, cá si cu ocasiunea pertractârei legei despre regularea fundului regiu cu fric'a ce au purtat'o, insa cu fatia curata. Ei si-au conservatu averea loru natiunale, strinsa din sudorile nóstre si-'si voru ingradí-o in viitoriu cu gradele nóue moderne; insa cu atâtu mai sigure in contr'a ori-cârui amestecu din partea nóstra, cari altcum remanemu si de acíinainte conproprietari necontestabili — in partibus infidelium. —

Sasii mai departe nu numai ca si-au conservatu Sachsenlandulu in forme nóue mai moderne si durabile; ci si-au formatu in locu de unulu patru. Pentru ca din mai multe centre mai usioru se póte latî cultur'a intre barbari. Numai câtu ca in viitoriu se voru vedé siliti a o propoveduí in limb'a statului.

Magiarii, dupa natur'a loru suntu ómenii cei mai liberali din lume. Ei nu suntu de locu jalusi de prerogativele ce le posedu ei astadi, cá poporulu celu luminatu si alesu din tiéra; ci din contra facu si pre altii partasi de tóte prerogativele acestea, numai sa accepteze favorulu de a fi si ei magiari. A fi unguru séu patriotu bunu in genere nu e de ajunsu; unde insa nu se póte castigá mai multu acolo se multiamescu fratii magiari si cu form'a, adeca cá sa se gereze cine-va cá magiaru.

Si se vede ca si in acésta privintia au magiarii mai multa incredere in sasi decâtu in români. De-si sciu ei pré bine, ca din sasi nici cându nu voru face magiari; totusi vedu ca ei suntu mai de acordu. Si astfeliu pentruca ei magiarii, vedu ca pre langa tóte uneltirile, ei singuri pre noi, nu ne potu predomní pretutindenea, cauta sa se folosésca de sasi cá mijlóce, prin cari sa ne predomnésca in parte.

Sasii prudenti au prevediutu si calculatu cu momentulu acest'a. O particica dintre deputatii loru, urgisiti pentru nefidelitate fatia de programulu din Mediasiu, nu se deslipescu de regimu; ci-lu spriginescu orbesce, cu scopu de a profitá, cea ce va fi de profitatu la ocasiune. Si eata ca tempulu pentru resplat'a servitieloru acestor'a câtu de mici, sosesce cu ocasiunea arondârei municipiiloru, si resplat'a inca nu lipsesce. —

Cine si-aru fi inchipuitu, ca dlu Col. Tisza, acel'a, care cá capu alu opositiunei nu lasá sa tréca nici o ocasiune, fâra de a apostrofá anomali'a causata prin privilegiele sasesci, — acel'a, care cá ministru de interne, ieri-alaltaieri, voiá sa sdrobésca prin poterea statului, totu ce aru stá in cale consolidârei si prosperârei statului nostru cá statu curatu magiaru; elu insusi astadi se sustiena in parte si sub alte forme acelea'si privilegii si sa lucre atâtu in biroulu seu, câtu si in parlamentu si fati'a lumei pentru sustienerea hegemoniei sasesci in unele municipii, cum se vede, anume pentru sasi create.

Insa tóte acestea li-a adusu cu sine mai multu giurstârile de fatia. Lasa ca inaltimea si splendórea inse-le adesea orbescu pre muritori; dar' afara de acést'a, cine nu vine in positiune de a cautá cu ori-ce pretiu sprijinu si amici? Si apoi fiindu odata in o atare pusetiune, trebuie sa-i cauti acolo unde poti sa-i afli.

Revist'a politica.

Telegrafulu iéra ne surprinde cu sciri, cari intuneca afacerile nóstre interne. De dóue dile incóce ne spune de nóue omoruri in Constantinopole. Eata ce dice telegrafulu:

„Constantinopole 16 Iuniu. Ministrulu de resbelu Hussein Avni pasi'a si ministrulu de esterne Rasid pasi'a fura omoriti. Ministrulu de marina Kaiserlik pasi'a fu vulneratu greu.

Constantinopole 16 Iuniu. Despre omorulu ministriloru se vorbesce: Ministrii in nóptea trecuta fiindu adunati la Mithad pasi'a spre a se consultá, intra unu oficieru turcescu destituitu in sala, pusca pre ministrulu de resbelu si pre ministrulu de esterne; ministrulu de marina fu greu ranitu. Afara de acesti'a fura omoriti unu adjutantu alu marelui Vezir si unu servitoriu alu lui Mithad pasi'a. Omoritoriulu fu prinsu. Motivulu crimei se adscrie resbunârei.

Vien'a 16 Iuniu „Pol. Cor.“ spune despre catastrof'a din Constantinopole, cá siguru, ca omoritoriulu, Hassan cu numele, a pasitu asupr'a lui Hussein cu nisce cuvinte, din care celu putienu apare, ca elu vrea sa se cunósca ca fapt'a lui este unu actu de resbunare. — Dupa o varianta demna de credintia, ministrulu de esterne Rasid pasi'a n'a cadiutu de glontiu, ci de unu cutitu, strapunsu in momentulu cându voí a desarmá pre omoritoriu.“

Pre cându cetimu aceste din Constantinopole o depesia la „Kelet“, datata din Budapest'a 16 Iuniu, spune: Pórt'a este nemultiamita cu respunsulu Serbiei, pretinde dimiterea militieloru, tributulu de trei luni. Tesaurulu Serbiei n'are atâti bani in tempulu acest'a. Ristici cu tóta provocarea acést'a se pórta pacinicu, se vede influintiatu de Russi'a. In Serbi'a este crisa ministeriale in urm'a situatiunei celei nóue. Ristici vré sa se retraga.“ Alta telegrama la „Siebenb deutsche Tagblt.“ din Belgradu dela 16 Iuniu dice: „Avantgard'a armatei turcesci in marime de dóue brigade a **luatu pusetiune** intre Nisiu si fruntari'a serbésca. Anteposturile de amendóue pârtile stau **fatia in fatia** la distantia de o puscatura.“

La altu locu biroulu coresp. telegrafice spune dupa „Pol. Corr.“, ca Metropolitulu serbescu Michailu caletoresce intr'o missiune la Petersburg si senatorulu serbescu Christici cá delegatu alu regimului serbescu la Constantinopole (?)

Credemu ca scirile de mai susu nu au lipsa de lungu comentariu si publiculu cetitoriu va sci sa apretiuiésca dupa meritu cele ce urméza mai la vale sub rubric'a acést'a.

Din Constantipole s'au publicatu doue acte interesante. Unulu e o epistola a sultanului Abdul Aziz, pre care o indreptà inainte de mórte câtra urmatoriulu seu Murad sî din care se vede pâna la evidentia, ca detronatulu sultanu de locu nu a cugetatu la sinucidere, ci mai multu s'a rugatu cu umilintia pentru viéti'a sea, pentru o tractare si locuintia mai buna. Epistol'a dice:

Majestatea Vóstra! Incredintiându-me lui Ddieu me incredintiezu si scutului Majestatiei Vóstre. Ve felicitezu la suirea pe tronu si regretu din parte-mi, ca nu amu potutu serví natiunei asiá precum doriamu. Dee Ddieu se obtieneti M.-Vóstra unu resultatu mai bunu. Sperediu ca Majestatea Vóstra nu va uitá ca eu amu pregatitu medilócele pentru sustienerea si conservarea onórei imperiului.

Ve rogu sa cugetati bine si acea, ca togm'a soldatii pre cari i amu armatu cu mân'a mea suntu acei cari m'au adusu in positiunea acést'a.

De vreme ce eu totu-déun'a amu staruitu se spriginescu pe cei apesati, Ve rogu sa me scapati, sa me scapati din acestu locu stremtu si uriciosu, unde sum ascunsu, si sa-mi dati o locuintia cuviinciósa.

Ve felicitezu inca odata, ca Corón'a a trecutu la famili'a canulu Abdul Medsid. Abdul Aziz.

Alu doilea documentu interesantu e: Mustrarea si interdictulu de arme câtra softale. Decretulu respectivu dice:

Seic-ul-islamu câtra softale.

Mi-a venitu la cunoscintia, ca in dilele din urma s'au petrecutu intre talebele (studenti) mai multe intemplâri regretabile. Firesce in tóte clasele societâtii se afla ómeni ignoranti si despretiuitori de datorintiele loru, dara softalele cari facu clas'a studentiloru si prin urmare suntu cultivati, cari cunoscu preceptele religióse, aru trebuí sa nu se faca vinovati de fapte inconveniente si demne de mustratu. Din acestu temeiu aflu de lipsa se indreptezu câtra densii urmatórea admonitiune: Talebelele au sa se ocupe pe viitoriu numai de studiele loru si nu li e permisu a-si pierde tempulu cercetându cafenelele si locurile publice pentru a se jucá séu a se dá la alte petreceri ce suntu oprite prin legea religiósa; nu li-se permite nici a se preumblá inarmati si in grupe, pe scurtu se nu se ocupe cu lucruri ce nu convinu decentiei si moralei musulmane. Cei ce voru lucrá contr'a voru fi responsabili de portarea loru. Agenti speciali pre cari i va denumí seic-ul-islamului voru aretá pe renitenti la politia, pentru a se arestá si pedepsí.

Din Serbi'a se scrie la „Corespundinti'a din Pest'a“ cu datulu 11 Iuniu n. urmatorele sire interesante si demne de atentiunea lectoriloru:

Resbelulu Serbiei contr'a Turciei dorere ca e numai prorogatu dara la nici unu casu sistatu. Ori si care privitoriu nepreocupatu care cunósce numai in câtu-va relatiunile de aici trebuie sa se mire de vederile optimistice ce le are strainatatea in momentulu de fatia despre relatiunile de aici. Nu e bine a se leganá in ilusiuni sciindu bine ca resbelulu e dinaintea usiei. E adeveratu ca representantii puteriloru straine au interventu la principele Milanu pentru sustienerea pâcei, dara nu mai putienu e adeveratu, ca representantii au potutu sa obtiena numai o amanare de 14 dile. La o desarmare aici nici ca se póte cugetá si póte ca si asteptârile agentiloru politici de aici nu mergu atâtu de departe. Nici asigurârile despre instructiuni pacifice ce se afirma ca le a adusu dlu Karzoff din Ems nu suntu a se intielege dupa litera (à la lettre). Domnulu Karzoff a dechiaratu numai ca guvernulu Russiei nu doresce sa vada planurile sele crucisiate prin o actiune grabnica a Serbiei. Pentru intrebarea, déca Russi'a cere desarmarea Serbiei, dlulu Karzoff n'avù nici unu respunsu. E dara claru, ca guvernulu din Petersburg aru vedé cu displacere fórte mare pe Serbi'a depunendu acum armele. De aceea inarmârile se continua cu zelu neobositu si toti ómenii capabili de arme suntu gat'a a plecá la intâiulu semnu câtra fruntarie. Eu amu indigetatu in raportele mele de pâna acum totudéun'a ca guvernulu de aici chiaru de aru voí nu mai póte revení la o politica de pace, elu e ingagiatu pré departe si chiaru si siguritatea unei calamitâti nu-lu va retiené mai multu dela actiune. Invoinduse Pórt'a din initiativa propria a cede Bosni'a aru cadé de sine ori-ce pretestu de resbelu. De vreme ce inse, abstragendu cu totulu pre Turci'a, nici Engliter'a nici Austro-Ungari'a nu voru si nu potu admite o astfeliu de cessiune, se póte predice cu siguritate apodictica, ca ostilitâtile se voru incepe pâna in 14 dile. Serbi'a nu póte sa sufere mai multu tempu starea de acum si guvernulu actualu numai prin resbelu póte sa scape din situatiunea sea critica. Numai Russi'a singura e in stare sa retiena pe serbi dela resbelu dara se pare ca cabinetulu din Petersburg esploatéza si de asta-data pe slavii de sudu pentru scopurile sele proprie. Aici a surprinsu impregiurarea, ca principele Wrede n'a participatu de asta-data nici intr'unu modu la interventiunea representantiloru puteriloru straine impunendu-si o reserva care intre impregiurârile actuali e numai de laudatu. Nu e unu ce placutu pentru unu representante alu unei puteri mari sa fia silitu a primí dela guvernulu serbescu unu respunsu evitatoriu séu póte si unu refusu.

Indata la inceputulu inarmâriloru in Serbi'a agentulu diplomaticu alu Austro-Ungariei a facutu guvernului principelui serbescu obiectiunile cele mai serióse. Aceste obiectiuni facute cu intentiune buna n'avura altu resultatu decâtu ca provocara o animositate intre serbi si espusera pe principele Wrede unoru vatamâri cari nu trebuiá sa obvina nici cându. Astadi serbii cei mai inteligenti au venitu dejá la convictiunea, ca Austro-Ungari'a a observatu din capulu locului o atitudine corecta si loiala facându pe Serbi'a atenta la pericululu intreprinderei sale. Deci de vreme ce atunci n'a urmatu o purcedere solidara a representantiloru de aici si s'a admisu cá principele sa se espuna pentru sustienerea pâcei, a lipsitu de ast'a data interventiunea din partea Austro-Ungariei care póte indigitá la admonitiunea si amerintiarea facuta mai inainte.

Pre câtu tempu tiene prorogarea cea scurta ce a obtienut'o dlu Ristici dela colegii sei voiosi de lupta, spre a face o incercare estrema pentru a câstigá Bosni'a pe cale diplomateca, inarmârile se voru terminá si tóte voru fi gat'a pentru lupta. Nu obtiene dlu Risticiu unu resultatu favorabilu — si se prevede cu siguritate ca asiá va fi — atunci e aplecatu a se retrage si a lasá pre cei-lalti colegi ai sei sa pórte resbelulu contr'a Turciei, de care ne departe numai unu tempu scurtu.

Despre liniele fundamentali ale constitutiunii turcesci, pre cari le-a elaboratu Midhat pasi'a, motorulu principalu alu resturnâriloru complinite in Turci'a si sufletulu guvernului actualu, i se scrie la „Corespondinti'a din Pest'a“ urmatórele:

Precum resturnarea lui Abdul Aziz asiá si constitutiunea ce avé sa se dee imperiului turcescu s'a precugetatu, ponderatu si discutatu inca de doi ani. La statorirea principieloru fundamentali au participatu nu numai politici din Constantinopole ci si barbati de statu turcesci cari petrecându in strainatate au avutu ocasiunea sa cunósca constitutiunile europene si se considere, cari institutiuni voru fi mai priinciόse imperiului turcescu. Aceste principie se resuma in urmatórele:

I. Statulu turcescu cá atare nu are nici o religiune, recunósce inse tóte cultele, le scutesce si le subventionéza.

II. Fia-care natiunalitate si confessiune are liberulu esercitiu alu ritului seu sub capulu supremu alu bisericei respective si o administratiune autonoma complecta in biserica.

III. Sultanulu remâne califu, siefulu religiunei musulmaniloru si capulu supremu alu statului.

IV. Sultanulu se bucura de drepturi complecte de suveranitate si decide de resbelu si de pace. Contr'a acteloru arbitrarie ale sultanului inse representanti'a poporului póte face protestu.

V. Representanti'a poporului se compune din deputatii liberi alesi ai districteloru singuratece. Alegerea se baséza pe óre-care censu ce se va fipsá cu privire la caracterulu solidu si conservativu alu camerei, dupa cum se cere.

VI. Toti suditii imperiului turcescu fâra deosebire de confessiune si natiunalitate au dreptu de alegere activu si passivu.

VII. Camer'a deputatiloru esamina plansorile asupr'a abusuriloru in administratiune din tóte provinciele, pentru a poté preveni abusurile si a eschide interventiunea eventuale a puteriloru straine.

VIII. Camer'a are dreptulu sa protesteze contr'a acteloru ilegali ale sultanului.

IX. Camer'a statoresce pre fia care anu bugetulu statului si civilist'a

X. Ministrii se denumescu de sultanulu si suntu responsabili inaintea representantiei poporului.

XI. Camer'a relativu la politica nu are dreptu de initiativa, dara i compete dreptulu de controla.

XII. Toti suditii imperiului turcescu fâra deosebire de confessiune si natiunalitate suntu egali inaintea legei si au asemene drepturi si asemene datorintie.

XIII La tóte demnitâtile si oficiele atâtu in servitiulu civilu câtu si militaru se admitu de o potriva toti suditii.

XIV. Fia-care incusatu trebuie datu in terminu de 24 óre judelui seu naturalu.

XV. Pentru casuri de criminalitate se introducu assisi. Juratii se alegu din sinulu poporului fâra deosebire de confessiune si natiunalitate.

XVI. Se da libertate de pressa, care se va regulá prin legi speciali.

XVII. Consiliulu de statu va sustá si pe membrii lui ii denumesce sultanulu la propunerea consiliului ministerialu.

XVIII. Consiliulu de statu se incredintiéza cu elaborarea de proiecte de legi.

XIX. Pe toti oficialii statului ii denumesce sultanulu la propunerea ministriloru. Fia-care oficialu e responsabilu de actele sale.

Acestu elaboratu schitiatu mai susu se afla inca in stadiulu discussiunei si intempina, cu deosebire la turcii vechi o resistintia tenace, asiá incâtu acum nu se póte predice, in ce estindere se voru activá senguratecele principie fundamentali. Austro-Ungari'a, care se bucura acum de o insemnatate si reputatiune deosebita atâtu la turcii vechi câtu si la cei juni, 'si validitéza influinti'a in directiunea, cá stârile constitutiunali, conforme relatiuniloru de cultura ale poporatiunii, sa se constitue numai cu incetulu.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

IV.

Cine cunósce pre d. Babesiu a fostu pregatitu la acea, cumca reintorcendu-se dela sinodu, avendu la dispusetiune unu diurnalu, unde fatia de elu nu esiste redactoru care se iee in mâna cerus'a rosia si se modereze espressiunile ce acusatoriulu naturalmente le aspresce cându este esacerbatu, fâra cá se fia in stare a judecá óre in publiculu cetitoriu produce-voru efectulu doritu séu chiaru contrariulu — a fostu pregatitu, dicu, cumca in fói'a propria dupa datena fâra crutiare 'si va versá veninulu asupr'a sinodului si se va nesuí a atrage atentiunea publicului dela gresiél'a sea aruncandu vin'a pe altii.

Atât'a inse câtu vedemu si cetimu negru pe albu in „Albina“ nu credu se fia asteptatu nime nici chiaru dela d. Babesiu.

Cumca acea impregiurare, ca membrii sinodului au tramisu la densulu o deputatiune carea sa-lu róge a-si retrage depunerea mandatalui etc. o esploatéza in favórea sea batjocorindu omenesce pre parintii din sinodu — bine face. — Unu pasiu atâtu de gresitu si degradatoriu pentru santii parinti fatia de acelu colegu alu loru care nainte de acea in siedintia publica i-a tractatu cá pre nisce copii netrebnici — merita cá se fia sbiciuitu cum se cade; dar' apoi de ací incolo ce mai face d. Babesiu nu se póte cualificá, este o brutalitate ce intrece si chiaru pe a renumitului Csernatony.

Fiindca si pâna acum'a amu devenitu pré lungi si dóra pré obositori pentru publiculu cetitoriu cu acesti articuli, me voiu marginí la cele publicate in Nr. 45 alu „Albinei“ sub titlulu: **„Se incheiâmu cu coalitiunea din Aradu.“**

In preludiu aréta motivele pentru care nu i mai este cu putintia a vorbí netedu, si acestea le invesce in urmatórele cuvinte demne de unu barbatu care se numesce cultu, care aprópe 50 de ani necontenitu se nesuesce a invetiá si **moralisá** pre poporulu românu:

„Destulu de 10 ani amu tacutu si amu ascunsu si inghititu „propter bonum pacis“ si ca dóra-dóra vomu **luminá, moralisá** si domolí pre **lupii societâtiei**.

„destulu ni portaramu in dinti inim'a, si ni ascunseramu capulu in rusine pentru ucciderea **talharésca** si sistemateca a Asociatiunei literarie si pentru o multime de scandale publice spre daun'a bisericei si a natiunei: folosu n'a fostu, ba inca cutesarea a crescutu pâna a ajunsu la lovitur'a de statu la **bravur'a** coalitiunei din sinodu.“

Va se dica majoritatea sinodului — pe care d. Babesiu **ací** o numesce numai „coalitiune“ constà din **„lupii societâtiei“** cari sistematice si **„talharesce“** (asiadara **talhari** suntu) „au ucisu“ Asociatiunea literaria din Aradu, iéra faptulu majoritâtiei din sinodu este „lovitura de statu“ **„bravura“** (firesce de cea italienésca).

A „tacé“ cá prin acea se „luminezi“ si „moralisezi“ pe cineva este destulu de caracteristica si modesta recunóscere din partea unui redactoru de diurnalu;

a „tacé“ vediendu pe altulu „talharindu“ invólva complicitate. si déca 'i place cui-va o astfeliu de compania fiia-i de bine pâna va ajunge pre mân'a justitiei.

Inse fiindca d. Babesiu asiá per tangentem atinse ací o rana deschisa a natiunei, si fiindca precum se vede este in deplin'a cunoscintia a „uciderei sistematice“ a Asociatiunei din Aradu, carea intr'adeveru trebuie se umpla de rusine pe fia-care romanu de omenia, mi iau voia a me folosí de ocasiune si a-lu provocá se descopere ce scie, dar nu cu usiurintia, ci ce scie positivu si póte dovedí, cá odata se vedemu lamurita acésta cestiune, **se nu totu suspicionâmu** si pe unulu si pe altulu, ci se vedemu care este vinovatu? dar acel'a apoi traga-se in vina ori-cine va fi.

Domnulu Babesiu dintru inceputu pâna la inmormentarea asociatiunei a fostu totu membrulu directiunei acelei'a, deci déca recunósce, intr'adeveru trebuie se scia ce-va despre uciderea „sistematica“ a ei, si apoi pentruca cu „tacerea“ lui a inaintatu reulu, pentru acést'a eu unulu lu facu responsabilu si pretindu cá in interesulu onórei sele sa caute a ne „luminá“ in tréb'a acést'a, se caute cá la tóta intemplarea celu putienu banisiorii ce ni mai remasesera din lasamentulu fia iertatului Iova Cresticiu sa ni se restituésca prin cei ce dupa legile tierei si ale adeveratei „morale“ suntu respundiatori pentru delapidarea loru.

Dupa acestea se trecemu iérasi la sinodu.

Dupa preludiulu aretatu trece d. Babesiu la analis'a majoritâtiei, si dice cumca acea „nu este partita“ ci este „clica“ „conspiratiune“ „complotu“ „banda.“

Eu credu ca nime nu se póte indejosí la acea cá se respunda la aceste aberatiuni a unei gure fâra frenu, — despre acea inse potu se asiguru pe ori-cine, cumca din partea majoritâtiei sub durat'a sinodului nicairi nu s'au tienutu nici o conferintia nici numerósa nici mai angusta, deci despre o prealabile contielegere spre nu sciu ce scopuri ascunse séu publice nici vorba n'au fostu, cestiunea de ani se discutéza cá un'a necesaria pentru biserica, ómenii de acasa au venitu resoluti a restaurá consistoriulu, si a fostu de ajunsu in sinodu se iésa unulu cu propunerea cá numai decâtu se intempine aprobarea majoritâtiei.

Mai multe mesuri s'au luatu prin sinódele precedinti pentrucá membrii consistórieloru se cerceteze siedintiele, inse fâra succesu, a fostu de lipsa deci cá sinodulu se arete cumca suntu mijlóce prin cari cei negligenti séu indiferenti se potu indelaturá, apoi in centru inca au fostu persóne cari nu din motivele dlui Babesiu, dar cu totulu din altele atingatórie de caracterulu loru au trebuitu plevite de acolo, si ast'a nu s'a potutu altmintrea si pe mai scurta si pentru respectivii mai putienu compromitiatória cale eleptuí decâtu prin restaurarea consistoriului.

Asiá e totulu, si pentru cá se afle adeverulu nu trebuie sa alerge d. Babesiu dupa suspicionâri si dupa espressiuni cari in vocabulariulu unui omu cultu, cu atâtu mai putienu in alu unui „conducatoriu“ nu se potu aflá, nici se asculte de minciunile unoru lingusitori, ci se asculte de opiniunea publica, carea pretotindenea s'a manifestatu fâra reserva.

Intr'o adunare unde nu suntu partite — apoi aici d. Babesiu insu-si recunósce ca nu suntu — nu póte fi coalitiune, pentruca cá sa se infiintieze coalitiunea se receru celu putienu doue partite cari sa se coaleeze; dar' déca intre doue persóne inca se póte nasce coalitiune apoi acea n'a fostu in sinulu maioritâtii ci in a minoritâtii, si inca privindu trecutulu aceloru doue persóne, ea intr'adéveru a fostu „monstruósa“ cum o numesce d. Babesiu, si acést'a a fostu coalitiunea dlui Babesiu cu Stanescu, cari la acestu sinodu se facura frati de cruce, apoi cine nu scie ce tieneau acesti doi domni unulu despre altulu in trecutu! Consultâri inca numai la cas'a dlui Stanescu se tieneau cu d. Babesiu et consortes, si póte ací s'aru mai potriví vr'un'a dintre nomenclaturele dlui Babesiu.

Trecându apoi la clasificarea persóneloru din maioritate pe acestea le imparte d. Babesiu in trei catagorii. Un'a parte sta din „samsari“ adeca „speculanti,“ alt'a din „pasuiti“ adeca „blamati“ séu „compromisi,“ si a trei'a din „acei'a cari nici n'au priceputu ceea ce s'a facutu acum 3 si 6 ani, nici nu pricepu cea ce fecera acum'a“ — adeca...... Terminii „samsari“ si „pasuiti“ dice dlui ca i-a invetiatu din „Romanulu“ din Bucuresci, organulu „eminentisimiloru barbati de statu si publicisti români de astadi“ astfeliu tractau ei camer'a lui Catargi, cea alésa prin coruptiuni si presiune din partea guvernului de atunci.

De-si dice latinulu ca „a bove majore discit arare minor“, totusi aplicarea aceloru termini aci nu se potrivesce, pentruca la noi au decursu alegerile libere scutite si macaru de umbr'a vre-unei influintie de susu, — deci sinodulu nostru bunu reu, asiá cum este elu, este adeverat'a efluintia a voiei poporului, carea unu omu „liberalu opositiunalu“ totu-déun'a trebuie sa o respecteze.

Dar' in fine sinodulu acest'a e in cea mai mare parte a sea totu celu din trecutu, câci intre 60 de membri numai 18 suntu noi, si inca cei noi in proportiune suntu mai multi din Banatu pe cari d. Babesiu negresitu n'a voitu sa-i vateme; apoi cum se póte cá sinodulu care la alegerea ultima de episcopu a fostu la culmea inaltimei sele, asiá curendu sa se „samsarésca“ si „pasuiésca“ !?....

Unu fostu membru alu congresului din 1868.

In decursulu desbaterei speciali asupr'a legei de arondare, dlu deputatu Borlea a mai facutu o propunere relativa la Zarandu. Propunerea e motivata asiá:

„Onorabile Camera! Dupa cum binevoiti a vedé, dloru, nici unu comitatu vecinu nu voiesce sa primésca in sinulu seu nici intregu si nici pârti din comitatulu Zarandu. A-ti auditu ca dlu dep. Mara se pronuncià aici contr'a incorporârii ori si carei pârti din Zarandu in cottulu Hunedór'a; apoi „Alföld,“ buletinulu cottului Aradu, de asemene protestà intr'unu articlu de fondu contr'a incorporârii ori si cârei pârti din Zarandu in cottulu Aradu; in urma sum siguru ca si cottulu Bihari'a inca aru protestá contr'a unei atari incorporâri.

Fatia de acestea inse universitatea comitatului Zarandu in representatiunea sea câtra guvernu si dieta aretà si documentà cu date positive, cumca cottulu Zarandu se póte sustiené si numai in teritoriulu seu de astadi.

Asiá dara de ce sa mai amarimu si neindestulimu de odata patru comitate prin spargerea si desmembrarea comitatului zarandanu de astadi; iéra lasandu-se comitatulu Zarandu in starea-i de astadi, se asecura pacea si liniscirea in 4 comitate si locuitorii acestoru tienuturi cu totii voru fi indestuliti. Apoi eu credu ca dieu nici nu-i causa ratiunale a provocá neindestulirea in poporatiunea contribuabile, séu mai bine a-i pregatí neindestulire si amarire pâna in estremitate.

In urmarea acestor'a eu propunu deci sustienerea comitatului Zarandu cu teritoriulu seu de astadi. Ve rogu, dloru, sa primiti acésta propunere cu atâtu mai vertosu, câci universitatea cottului Zarandu mai dovedí in representatiunea sea si aceea, ca de se va anesá Zarandulu câtra Hunedór'a, atunci din caus'a rîului Muresiu ce curge printre aceste doue tienute, mai alesu iérn'a, lune intregi devine neposibile administratiunea; apoi tocmai ast'a o documentà si dlu dep. Mara. Nu-i de lipsa deci sa mai repetiescu si eu acele date, decâtu atragendu-vi atentiunea asupr'a acelor'a, ve rogu sa binevoiti a primí propunerea mea, in urm'a cârei'a cottulu Zarandu are sa remana in starea sea teritoriale de astadi.“ —

Sabiiu in 2 Iuniu 1876.

In „Hermanstädter Zeitung“ Nr. 133 aflâmu urmatórele: „In „Tel. R.“ face o voce din tienutulu Aradului amintire despre Siagun'a, lu glorifica cá pre unu barbatu adeveratu providentialu, cá pre restauratorulu metropoliei romane ortodocse, fundatorulu sinodalitâtiei in biseric'a gr. or. de susu pâna josu si istorisesce unele trasuri frumóse din viéti'a acestui mare barbatu.

In 28 Iuniu 1876 voru fi trei ani trecuti, de cându inim'a lui Siagun'a se infranse. In 3 Iuliu 1873 inmormentara romanii in cintirimulu dela biseric'a cea mare din Resinari pre unulu din cei mai mari morti ai poporului seu, si preste cripta asiediara o pétra mare statatóre din dóue pârti cimentate la olalta, fâra inscriptiune si muta, cá si gróp'a ce o acopera.

Si de atunci trecura 3 dicu trei ani, in cari nimicu nu se facù alt'a decâtu se decise, cá preste gróp'a lui Siagun'a sa se radice unu monumentu. Prin impregiurarea acést'a se documentéza iérasi odata evidentu, ca sinodalitatea atâtu laudata si are si ea pârtile cele intunecate. De siguru nu se va fi aflându nici unu romanu, carele nu aru aretá cea mai mare iubire si veneratiune amentirei lui Siagun'a.

Fia-care dintre densii va aflá cu dorere de inima, ca in trei ani de dile nu se aduse mai departe decâtu numai pâna la pétr'a góla, care in diu'a inmormentârei se puse preste grópa. Fia-care va fi avendu cea mai ferbinte dorintia si voia cá preste gróp'a acést'a sa se asiedie unu monumentu, care sa fia demnu de unu Siagun'a. Fiacare va priví de o rusine, ca in 3 ani dela mórtea lui Siagun'a lucrulu nu ajunse mai departe decâtu numai pâna la unu conclusu, carele pâna nu se va fi esecutatu, trebuie sa se privésca de o vorba góla si fâra nici o insemnatate.

Aru trebuí omulu sa créda, ca unde atâti insi, unde o natiune intrégа un'a si aceeasi cugeta si voiesce, resultatulu e asiguratu, câci prin intrunirea mai multor'a cresce poterea.

Si totusi romanii bisericei gr. or. prelânga tóta bunavointi'a pre lânga tóta sinodalitatea loru in 9 ani de dile nici pâna la unu monumentu la gróp'a lui Siagun'a nu o adusera.

Unde suntu multi la olalta, acolo se si cugeta multu, unulu asiá, altulu altmintrea. Unde multi suntu chiamati la lucru, acolo astépta unulu dupa altulu, si pentruca asiá se are lucrulu, urmédia ca si gróp'a lui Siagun'a inca trebuie sa astepte dupa monumentulu seu. Inse Siagun'a a fostu barbatulu faptei celei mari. Domnii cei mari suntu acurati, cei mici vinu de regula pré tardiu, dara totusi vinu. Ómenii mici facu pasii mici, si pasulu micu escusa intardierea cea mare.“

Aflaiu cu cale a reproduce intrégа acésta corespondintia, de-si ni se facu imputâri grele intr'ens'a, pentrucá sa véda romanii, cei ce nu cetescu foile germane, cum judeca cei straini despre unu Siagun'a, ce bine lu cunoscura ei, si cum se sciu ei interesá pentru barbatulu celu mare.

Ne bucurâmu pentru manifestatiuni cá cele din „Hermannstätder Zeitung“ fatia de metropolitulu Siagun'a, pentru ca ele ne convingu si mai multu, ca lumea cea mare neinteresata, barbatii cei ce ajunsera dejá la nivoulu culturei si alu civilisatiunei privescu in Siagun'a pre acel'a care a fostu elu in adeveru: pre unu barbatu providentialu, cum dice si corespondentulu „Tel. Rom.“; pre unu adeveratu meteoru, carele de-si apuse trupesce, spiritulu lui celu mare totusi va stralucí pururea pe orisontulu natiunei române, in intrég'a sea marime.

Ne bucurâmu in fine si pentru imputarea ce ni-o face acel'a-si corespondentu nóue tuturoru românilor ortodocsi, in privinti'a monumentului din cestiune; pentruca se vede de ací interesulu celu viu alu d-lui in privinti'a lucrului acelui'a, si in adeveru, de aru fi asiá cum crede d-sea, apoi nici n'amu meritá decâtu ocar'a lumei, n'amu fi demni de bunatâtile cele mari si multe ale metropolitului Siagun'a câtra noi.

Insa lucrulu nu stà asiá, dupa cum si-lu inchipuiesce dlu corespondentu, ci cu totulu altmintrea. Are dreptu d-sea in forma, adeca ca gróp'a se afla inca totu góla, ca monumentulu inca nu s'a ridicatu; dara nu are dreptu in esentia, ca nu s'aru fi facutu pâna acum nimic'a in privinti'a acést'a. Eu sciu din contra, si sciu din partea competenta, ca pâna acum tóte s'au facutu, câte se putura face, pâna si planulu si preliminariulu speseloru, incâtu in vér'a acést'a se va poté ridicá si insusi monumentulu. Ca nu s'a ridicatu elu pâna acum, suntu o suta de cause care impedecara lucrulu si cari nu se potu pune pe harthía, dara dlu corespondentu le póte aflá déca voiesce.

Asiá dara nici decum indolenti'a este caus'a intârdierei cu acestu lucru. Indolentia nu se póte ascrie acelor'a, cari din adeverata pietate si recunoscintia tóte le facura, câte le aflara de lipsa, pentru eternisarea numelui, fapteloru si directiunei Marelui archiereu Siagun'a. Cetésca numai dlu corespondentu conclusele sinódeloru nóstre archidiecesane din anii trecuti, si se va convinge atâtu in privinti'a acést'a câtu si despre aceea, ca monumentulu ce se va asiediá la grópa este cu totulu altulu si nu se póte confundá cu acel'a, care se decise iérasi in sinodulu archid. a i se ridicá metropolitului Siagun'a, din partea provinciei nóstre metropolitane intregi.

X.

Boitia in 30 Aprilie

(Adunarea generala a despartiementului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu.) Comun'a Boitia a primitu cu mare ospitalitate in biseric'a sea spaciósa si frumósa adunarea despartiementului. Ne suprinde presenti'a unei cununi frumóse de dame din Sabiiu si ne bucurâmu de comunele invecinate (Sadu, Racoviti'a, Sebesiele, Talmacelu, Porcesci). ce n'au lipsitu a-si tramite representatii loru la acést'a adunare.

Dupa ce directorulu despartiementului a deschisu prin o cuventare adunarea, s'a purcesu la alegerea comissiunei pentru inscrierea membriloru noi si incassarea tacseloru. Comissiunea si-a inceputu indata lucrarea in fati'a adunârei. Resultatulu acestei lucrâri a fostu tare imbucuratoriu. Asociatiunea a dobanditu doi membri pre viétia, adeca comun'a Boiti'a, si comun'a bisericésca din Boitia, si sum'a insemnata de mai bine 400 fl. — Suntemu dedati a vedé comun'a Boiti'a totu in fruntea comuneloru nóstre românesci si felicitâmu acésta comuna pentru fiii buni ai natiunei ce o constituiescu.

Dupa cetirea raportului despre activitatea séu mai bine neactivitatea comitetului, urméza o desbatere lunga, dar' séca despre lucruri administrative. Ansa la desbatere a datu regulamentulu intr'adeveru defectuosu; resultatulu desbaterei a fostu departarea succesiva a poporului din biserica.

Discursulu „despre paduritu“, cu care avea a se sfârsí ordinea dilei, a remasu deocamdata nerostitu in portfoliu, de óre-ce tempulu inaintase si putieni din poporu ce au mai remasu in biserica erau obositi.

Unu prândiu comunu, impodobitu prin presenti'a dameloru, a intrunitu toti óspetii cu representanti'a comunala. Bucatele la acestu prândiu au fostu neasemenatu mai bune, decâtu toastele. Cu escursiunea la Rîu-Vadului s'a terminatu program'a dilei.

Trebuie sa marturisimu cu totii ca la acést'a adunare poporulu a facutu totu ce numai a fostu cu putintia pentru spriginirea Asociatiunei.

Óre Asociatiunea póte dice despre sine, ca a facutu cu acésta ocasiune totu ce numai a fostu cu putintia, pentru inaintarea poporului in cultura?

Romani'a.

Festivitate scolara.

(dupa „C. I.“)

Vineri, 21 Maiu curentu, diu'a Sântiloru imperati Constantinu si Elen'a, fiindu hramulu Sf. metropolii de Bucuresci, I. S. Domnitoriulu, insocitu de cas'a civila si militaria, a mersu, la órele 10 si 1/2 de diminétia spre a asistá la oficiulu divinu celebratu de I. P. S. S. metropolitulu primatu. Dnii ministri, inaltele corpuri ale statului, dlu primariu alu capitalei, functionarii superiori si oficierii superiori, care nu se aflau sub arme, erau fatia la acésta ceremonia.

Dupa terminarea oficiului divinu, I. S. Domnitoriulu a mersu de a facutu obicinuit'a visita I. P. S. S. metropolitului primatu, care a primitu pre Inaltimea Sea incungiuratu de membrii inaltului cleru.

Apoi la órele 12, I. I. L. L. Domnulu si Dómn'a si A. S. principes'a de Wied au mersu sa asiste la punerea petrei fundamentale a scólei primarie pentru baieti si fete, care se cladesce de primari'a capitalei.

Pe loculu constructiunei din strad'a Clementici, se aflá unu cortu frumosu decoratu, unde Inaltimele Loru au fostu primite de dlu primariu impreuna cu dnii consilieri ai capitalei, fatia fiindu dnii ministri, rectorulu universitâtiei de Bucuresci si mai multi domni profesori, precum si unu publicu numerosu.

Dupa seversirea sântei sfestanie, slujita de P. S. S. Vicariulu mitropoliei, I. I. L. L. Domnulu si Dómn'a si A. S. principes'a de Wied au subsemnatu hrisovulu de constructiune si dlu primariu a rostitu urmatoriulu cuventu:

Mari'a Ta! Concetatienii nostri asteptau cu nerabdare acésta di solemna, in care se pune temeli'a celui dintâiu localu pentru invetiamentulu primariu in capitala.

Legea instructiunei publice cere cá pentru invetiamentulu primariu sa se cladeasca localuri de scóla, care se corespunda cu destinatiunea loru.

Legea comunala impune comunei datori'a de a intretiné aceste scóle pentru invetiamentulu obligatoriu alu copiiloru nostri.

Astadi, Mari'a Ta, suntu fericitu, si impreuna cu mine consiliulu comunalu, ca ne-a fostu data nóua onórea de a pune in man'a Domnitoriului tierei mistri'a cu care se va ridicá in Bucuresci intâiulu edeficiu de scóla primara, bas'a luminârei generatiunei viitóre.

Mari'a Sea Dómn'a si Alteti'a mum'a sea suntu totu-déun'a alaturi cu Mari'a Ta, pentru a incuragiá ori-ce opera menita a consolidá instructiunea in Romani'a.

De astadi, comun'a Bucuresci, care intretiene din fondurile sele 31 scóle primarie de ambe secse, va putea dice ca posedà celu putienu unu localu de scóla propriu alu ei, care odata terminatu, sperâmu ca ne va indemná a cladí si altele.

Generositatea particulariloru va ajutá, suntemu siguri, pe consiliulu comunalu in acésta dorintia a sea. Esemplele lui Barbu Catargiu si Poenarescu voru fi imitate.

Astfeliu se va dá o satisfactiune credintiei poporului nostru, ca scól'a alaturi cu biseric'a suntu menite a intarí natiunalitatea nóstra si a dá capitalei Romaniei cetatieni cu simtiulu datorieloru loru. Cu totii suntemu convinsi ca, fâra propagarea lumineloru, tóte cele-lalte imbunatatiri materiale devinu nesuficiente.

Sa traiti Mariele Vóstre!

D. Dobrescu, profesoru alu scóleloru primarie din Bucuresci, a adresatu Mariei Sele urmatoriulu discursu:

Mari'a Ta!

> *„Totu inceputulu e greu, odata inceputu, greutatea e invinsa pe jumetate“ a disu filosofulu anticu Antiphane.*

Dóue ordini de idei preocupa spiritulu umanu; unele reale séu esterne, relative la mundulu fisicu, cá observatiuni estrase din privirea lucruriloru; si altele interne, intelectuale si morale, cá resultate ale fortiei spiritului umanu.

Cá si organismulu individiloru este organismulu unui statu, care nu e altu ceva decâtu reuniunea mai multoru individi de aceleasi moravuri, credintie, aspiratiuni si adesea chiaru de acel'asi sânge. Organele reale sustienu personalitatea statului, cele intelectuale comunica forti'a organeloru sele, séu le dirigéza si observa mecanismulu organismului socialu. Atâtu unele câtu si altele trebuescu conduse bine impreuna fâra esitatiune la scopulu loru, conservandu-se inse echilibrulu activitâtiei organeloru.

Sciinti'a, Mari'a Ta, care ne invatia aceste legi generale, se capeta prin organulu séu institutiunea cea mai inalta a unui statu, numita scóla.

Scól'a, un'a din institutiunile cele mai vitale ale unui statu, avendu de scopu desvoltarea pacinica si progresiva a societâtiei si deprindiendu-o cu cunóscerea si practicarea datorieloru sociale si morale, póte asigurá esistenti'a si desvoltarea statului, marirea si fericirea popóreloru.

Pentru a ajunge la acestu scopu, Mari'a Ta, trebuiescu instruite bine massele poporului, câci lasândule in starea loru simpla, in care se afla astadi, aru deveni periculóse societâtiei si chiaru pentru esistenti'a stateloru, causandu perturbatiuni de totu feliulu.

Astfeliu Mari'a Ta, si noi romanii, unu poporu micu prin numeru, dara mare prin suferintiele atâtoru incursiuni seculari si prin aspiratiunile viitoriului, si care cu tóte acestea si-a conservatu limb'a, religiunea si natiunalitatea, neavendu templele séu focarele de lumina spre a ne desvoltá in concertulu europénu si a urmarí progresele esecutate de alte popóre in acestu tempu, si fiindu petrunsi de adeverulu incontestabilu, ca poporulu acel'a care are mai multe scóle si mai bune póte ajunge mai lesne la marirea si fericirea sea, suntemu datori câtu mai curendu a urmá esempleloru celoralalte popóre, si prin infiintiarea de scoli in tóte comunele Romaniei pentru instructiunea tuturoru claseloru poporului, spre a puté in urma fia-care a-si indeplini datoriele cu cunoscintia in mare linisce.

Mari'a Ta, scopulu solemnitâtiei de astadi este realisarea pentru prim'a óra a unei asemenea nobile dorintie, de punerea fundamentului unei scóle primare, bas'a ori-cârui invetiamentu in capital'a tierei, primulu centru de lumina alu Romaniei.

Mari'a Ta, suntemu fórte recunoscatori, noi corpulu profesoralu primaru, impreuna cu societatea care ne incredintiéza pre fiii sei, spre a-i initiá in aceste altare ale sciintieloru in primele principie de educatiune. Suntemu cu atâtu mai multu recunoscatori, Mari'a Ta, cu câtu vedemu ca se face astadi unu inceputu bunu si laudabilu sub protectiunea Mariei Vóstre, a inaltului guvernu, si cu spesele onor. primarii a capitalei, care de-si in situatiune grea financiara, totusi a avutu nobil'a si cea mai mare bunavointia, de a alocá in bugetulu seu, o suma pentru inceperea de constructiuni a localuriloru de scóle, pentru care se simte asiá mare necesitate; câci si lips'a de localuri bune de scóle constitue, pre lânga altele, unulu din marile inconveniente séu obstacule la progresulu instructiunei nóuei generatiuni.

Cu celu mai profundu respectu urâmu Mari'a Ta, cá cerulu sa faca din epoc'a domniei Mariei Vóstre preste poporulu românu, sa fia pentru scólele in genere, asemenea epocei lui Pericles alu greciloru, Divului Octavianu Augustu alu romaniloru, Ludovicu alu XIV alu franceziloru, Fridericu celu mare alu Prusiei si Petru celu mare alu Rusiei, precum au fostu la romani Mateiu Basarabu si Basiliu Lupu, sub care s'au pusu fundamentele culturei nóstre natiunale.

Sa traiti Mari'a Vóstra.

Sa traiésca Mari'a Sea Dómn'a.

Traiésca Alteti'a Sea Principes'a de Wied.

Traiésca inaltulu guvernu alu Romaniei.

Traiésca D. primaru si onor. consiliu comunalu alu capitalei.

Inaltimea Sea a binevoitu a respunde:

Simtiu o mare placere de a pune astadi Insumi intâi'a piatra a acestei scóle care speru ca va deveni o adeverata scóla de modelu pentru capitala. Totu-déun'a amu avutu si voiu avé unu deosebitu interesu pentru instructiunea primara, care este si trebuie sa fie temeli'a invetiaturei nóstre populare; prin ea se pune intâiu in inimile tinerimei sementi'a sentimentului religiosu si nationalu.

Ve multiamescu, dle primaru si d-loru profesori, de cuvintele ce 'mi adresati.

Mari'a Sea incingându siurtiulu si luându in mâna 'mistri'a si ciocanulu a asiediatu prim'a piatra in temelie in care s'a depusu hrisovulu de constructiune si diferite medalii, intre cari doue mari medalii de argintu, un'a din 1866, cu efigi'a Domnitoriului, si alt'a facuta la casatori'a Mariei Sale, purtându efigi'a Mariiloru loru.

Apoi M. S. Dómn'a si A. S. Principes'a de Wied au pusu asemenea pietre de temelie, dupa care au urmatu d-nii ministri si cei-lalti asistenti, intre care mai multi baeti si fete dela scólele primarie.

Dupa terminarea acestei ceremonii, Mariile loru s'au reintorsu la palatulu dela Cotroceni.

Varietâti.

⁂ **Portretulu** Escelentiei Sele Inaltu Présantitulu Archieppu si Metropolitu **Mironu Romanul**, de care facurâmu amintire in Nr. 43 se afla depusu spre vendiare la tipografi'a nóstra in 100 esemplare. Litografi'a este esecutata de artistulu si literatulu Soma Veréby din Budapest'a si litografata in Vien'a. Portretulu este bine nimeritu si adjustatu frumosu. Costa 2 fl. unu esemplariu, din care pretiu câte 50 cr. dela fia care esemplariu este destinatu pentru fondulu preoteseloru veduve serace.

⁂ Arondarea cea noua a comitateloru, se dice, ca are se intre câtu mai curendu in viétia, dupa dorinti'a ministrului de interne inca in lun'a lui Augustu séu celu multu in lun'a lui Septembre a. c.

⁂ Stefanu Lipthay consiliariu de sectiune in ministeriulu de comerciu este tramisu de ministeriulu respectivu sa reguleze institutele contumatiale reg ung., cari se afla pre fruntari'a romàna si sa introduca catastrulu de animale domestice pe teritoriulu jurisdictiuniloru de lânga fruntarie. Tramisulu consiliariu va incepe caletori'a sea oficiala inca in decursulu acestei luni.

⁂ Cetate insolventa. Cetatea Casiovi'a n'are bani de unde sa-si platésca invetiatorii. Primariulu cetatiei a raportatu despre starea cassei si a spusu ca nici la a dou'a licitatiune a lemneloru de focu din padurea Furci'a nu s'au aflatu cumparatori, ca arendile nu se platescu si asiá au secatu tóte veniturile, incâtu cass'a nu este in stare a solví nici salvariele oficialiloru si servitoriloru prin urmare nici invetiatoriloru.

⁂ Comunicatiune intrerupta. Ploile cele multe au spalatu drumulu de feru intre Zamu si Branisc'a, incâtu in septamân'a trecuta dóue dile n'amu pututu primí post'a dela Vien'a. Mai in acel'a-si tempu s'a surpatu pamentu dela tunelulu liniei orientale dela Car'a. Omne trinum perfectum dice latinulu si asiá eata ca pe aceeasi linia orientale s'a stricatu drumulu la mai multe locuri intre Hasfaleu si Archit'a. Pasageri si pachete se transportéza in tóte directiunile numai transporturile mai mari suntu inca impedecate.

⁂ Cai cumperati pentru Romani'a. „Nagyvarad“ atrage atentiunea asupr'a cumparâriloru de cai, ce se facu in Oradea mare pre socotél'a regimului românu. In „Püsp. für.“ resideza o comissiune intréga de cumparatori, in fruntea cârei sta unu colonelu românu. In hotelulu dela „Mielu“ se afla mai multi archimandriti (!?!), cari de asemenea se ocupa cu cumparâri de cai. Mijlocitoriulu acestor'a este unu comerciantu din locu.

⁂ La Sighisiór'a inca a esundatu Ternav'a. Ap'a a intratu in casele din apropiarea tiermuriloru riului.

⁂ „Trei români, dice „Hr. Ztg.“, au batutu pre unu Sielimbereanu. Reu au facutu românii, dara reu facu si raportorii cându raportéza numai ceea ce facu românii si retacu a le altor'a totu asiá de rele si de urite. Inca ce-va. De câte ori scriu raportorii despre unu sasu ce-va reu dicu numai „Bauer“ ori „Insasse“; nu spunu inse nici odata, cá la români si natiunalitatea.

⁂ O tempestate infioratóre avù locu la 7 Iuniu a. c. la Valbone in Franci'a. Cu ocasiunea acést'a loví fulgerulu in castrulu de barace alu regimentului 134 de infanteria. Trei soldati remasera morti la momentu, alti doispradiece fura trantiti la pamentu. Cesti din urma remasera orbi.

⁂ Ruptura de nuoru si mórte de fulgeru. Dela Orestia se scrie ca in 7 ale lunei lui Iuniu st. n. s'a descarcatu asupr'a tienutului unu nuoru in torenti asiá de mari incâtu tóte paraiele le-a prefacutu in riuri mari. Fulgerile strabateau aerulu in tóte directiunile unulu dupa altulu. Unu fulgeru din cele multe a lovitu pre unu june românu din Romosu pre hotarulu Romosului. Ni se spune ca fulgerulu a lovitu mai intâiu in cutîtulu din téc'a sierpariului, a desfacutu plaselele in dóue si a trecutu in pârtile inferióre ale corpului. Nenorocitulu a remasu la momentu mortu. — Versârile aceste de apa in modu ne mai pomenitu suntu in buna parte urmarea devastatiunei paduriloru, fâra de planu si fâra de gandirea comuneloru la plantarea altoru nóue. Nu e mirare, déca natur'a se resbuna asupr'a celoru ce o batjocorescu fâra de nici o socotintia.

⁂ Rapire. La „S. d. Tagbltt“ se scrie dela Agnit'a in 13 Iuniu st. n. ca pre délulu Hêrtei intre Nocrichiu si Agnit'a, siese individi au tienutu drumulu unoru agnitiani, cari se intorceau dela tergulu Marpodului si i-au despoiatu de bani. Patru dintre individi cari au tienutu drumulu erau imbracati cu cióreci strimti negri cu mantale negre cu gluga (caputia); doi erau imbracati cu cióreci suri si mantale sure; toti siese erau incaltiati cu opinci frumóse legate cu pantlici rosie, infasiurate pre pecioru in susu pâna la genunchi. Patru erau inarmati cu pusci; doi cu bâte. Toti au mustetie si erau negriti pre fetie si cu glugile trase in capu. Unulu avé voce femeiasca. — Aratare s'a facutu si se urmarescu rapitorii.

Carausiulu palarieriului Fernengel si a unui tovaresiu scapà numai cu batai'a palarieriului i luà banii in suma de 17 fl. iéra tovaresi'a, dicendu ca e muierea palarieriului a scapatu nejafuita. Acést'a si carausiulu mai târdiu a apucatu fug'a apoi spre Nocrichiu, iéra palarierulu despoiatu de bani si de vestminte s'a dusu acasa.

Mai in acel'asi tempu audimu ca Daianu si sotii lui se afla in muntii Oltului, deasupr'a Racovitiei si Avrigului. Ni se spune adeca, ca umbla dela stâna la stâna si cere bani si de mancare, dupa cum suntu si ómenii cu cari se intalnesce. Imbracamintea se vede ca variaza dupa fia care visita ce o face la vre-o stâna séu coliba. Unu casu de totu tragicu ni se istorisesce, déca este adeveratu nu scimu, ca s'a intemplatu cu unu baciu indrasnetiu dela o stâna. Baciulu tienendu pe Daianu si socii lui de granitieri din Romani'a i-a intrebatu ce cauta si au pasuporturi? Daianu a respunsu ca are dara nu e la densulu ci la baietii, cari erau ce-va indepartare. Plecându baciulu spre a se convinge de adeveru, Daianu, care remasese mai inapoi, a facutu unui sotiu semnu sa arate baciului pasaportulu. Avisatulu trage atunci cu unu pistolu in bietulu baciu si acest'a cade mortu. Daianu sa fi disu atunci câtra ceilalti ciobani vedeti ca avemu pasuportu, sunteti multiamiti cu passuportulu?

⁂ (Furtu.) Alaltaeri nóptea pre la miediulu noptiei s'a comisu unu furtu in casele proprietariului din Rasinari I. Ciuceanu. Hotii 4 la numeru, favoriti de intunereculu noptiei deschisera mai intâiu pórt'a curtiei, dar' vediendu ca ací se aflá cine-va culcatu, se reintorcu si rumpendu grathiele dela o ferésta despre drumu, intra in casa, scotu lad'a afara si iau dintr'ens'a mai multe pretióse si banii gat'a. Paditorii detera preste ei. In momentulu acest'a unulu din hoti descarca unu pistolu asupr'a paditoriloru fâra inse a-i nimerí. Dupa acestea disparura.

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Iuniu 1876.

Metalicele 5%	66	90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	50
Imprumutulu de statu din 1860	110	25
Actiuni de banca	850	—
Actiuni de creditu	148	—
London	120	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	—
„ „ „ Temisiorene	73	25
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	84	75
Argintu	103	—
Galbinu	5	79
Napoleonu d'auru (poli)	9	61

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 46. ANULU XXIV.

Sabiiu 10|22 Iuniu 1876.

Nr. 1574. Pres.

Cercularia câtra tóte oficiele protopresbiterali, si câtra intregu clerulu parochialu din archidieces'a Transilvaniei.

Se apropia érasi acea dî de dererósa aducere aminte pentru noi, in carea biseric'a si natiunea nóstra a perdutu pre celu mai alesu barbatu alu seu, pre fericitulu meu predecesoru **Andreiu** odinióra *Baronu de* **Siagun'a**, carele prin eminentele sale virtuti si merite a facutu epoca in istori'a bisericei si a natiunei nóstre.

Se cuvine nóue tuturoru, ca acésta dî de durerósa aducere aminte se o petrecemu in rogatiuni evlaviose pentru acelu mare barbatu, carele ni-a lasatu o mostenire neperitória prin re'nvierea vechei nóstre metropolii si a constitutionalismului bisericescu.

Dreptacea aflu a ronduí: cá si in anulu acest'a la aniversari'a repausarei neuitatului archiepiscopu si metropolitu **Andreiu** in tóte bisericile archidiecesei nóstre sè se tiena parastasu solenu pentru sufletulu aceluiasi fericitu archipastoriu, la care sè se invite timpuríu poporulu nostru credintiosu spre a inaltiá rogatiuni catra atotpotintele Dumnedieu pentru odichn'a sufletului fostului seu parinte sufletescu.

Dealtmintre cadiendu in anulu curinte aniversari'a acést'a, adeca 16/28. Iuniu, intr'o dî de lucru, adeca Miercuria, cându poporulu nostru mare parte e ocupatu cu afacerile economiei sale: lasu in voi'a onoratei preotimi parochiale a tiené parastasulu acest'a séu in duminec'a ce premerge, séu in cea urmatóre, adeca la 13. séu 20. Iuniu cal. vechiu, cându de asemenea va fi de a se dá de scire timpuríu poporului, pentru a concurge la solenitatea parastasului.

Oficiele protopresbiterali suntu poftite a distribuí cu tóta grabirea câte unu esemplariu din acestu cerculariu la singuraticele comune bisericesci din tracturile loru.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1876.

Mironu Romanulu,
archiepiscopu,

Sabiiu 9 Iuniu 1876.

Turcii si cu ei popórele crestine din orientu, si amu puté dice Europ'a intréga, se vede ca n'o sa aiba nici unu profitu din schimbarea padisiahiloru in Constantinopole. Se grabira multe foi turcofile din Europ'a „civilisata“ a spune lumei ca sultanulu celu nou, Murad V, este unu barbatu inteligentu, are energia si este aplecatu spre reforme in sensulu modernu din Europ'a apusana. Prin acést'a voiau sa dica, ca turburârile orientali voru incetá si afacerile de statu voru intrá intr'unu stadiu de liniscire si cu acest'a va vení o era nóua pentru orientulu europeanu si pentru Europ'a intréga.

Temerile nóstre: ca unde avù locu o revolutiune de palatu cu unu sfersitu asiá de tragicu pentru fostulu suveranu, se potu repetí eveneminte de natura asiá de grava, s'au implinitu dupa dóue dile si inca intr'unu modu, care a uimitu lumea intréga.

S'au mai intemplatu omoruri politice in vertegiulu unei revolutiuni, s'au mai intemplatu si in tempuri de pace, atacendu pre unulu séu pre altulu din barbatii de statu, surprindiendui nóptea séu diu'a in singuratatea locuintieloru loru, pandindui pre strade, in teatre séu in alte locuri publice; dara unu omoru in massa si in consiliu de ministrii, cum s'a intemplatu celu dela 15 spre 16 Iuniu, in palatulu lui Midhatu pasi'a, este fâra parechia. Ori care va fi fostu motivulu: resbunare privata séu resbunare politica, elu arata câtu de derapanata este starea morala si ordinea publica in imperiulu otomanu, incâtu ministrii nu suntu siguri nici in consiliele loru.

Se dice ca omoritoriulu este unu oficieru (majoru) destituitu, fostu adjutantu alu principelui Iussuf Izzeddin, fiiului sultanului Abdul Aziz. Prin acést'a s'aru paré ca resbunarea este politica. Ba se dice ca aru fi fostu pusa la cale de sultan'a veduva. Alte pareri suntu ca oficierulu, superatu pre destituirea sea, câci n'a voitu sa mérga la Bagdad, unde a fostu ordonatu, si-a resbunatu asupr'a destituitoriului seu Hussein Avni. Din acést'a s'aru paré ca resbunarea are caracteru privatu. Inse atunci ce are cu resbunarea privata mórtea ministrului de esterne si de marina, care din urma de-si n'a succesu dara ucigasiulu a incercat'o?

Este lucru curiosu in afacerea acést'a sangerósa, ca de Midhat nu se spune sa fia fostu atacatu, si cumca a scapatu intregu si nevatematu se scie. Din impregiurarea acést'a deduce lumea, ca insusi Midhat pasi'a aru fi urditoriulu sceneriei infioratóre, Midhat cá omulu reformeloru spre a se curatí de ruginitii turci, cari faceau opusetiune tuturoru reformeloru. Si versiunea acést'a aru vadi o resbunare politica.

Ori-care versiune din cele trei va fi cea adeverata, fisionomi'a referintieloru din imperiulu otomanu, remane posomorita si inspira temeri de catastrofe nóue. Intrigile de palatu, ur'a de partide si alte producte ale enervatiunei si degeneratiunei musulmane, se vede, ca au mai multa putere decâtu trambitiat'a inteligentia si energia a lui Murad V, despre care tóte scirile din urma suntu de acordu, ca este unu barbatu fâra de sciintia si fâra de o cultura mai inalta. Nu este elu de vina, ci crescerea cea vitrega cu carea l'a daruitu unchiulu seu, predecesorele pre tronu. Inse in impregiurâri cum suntu cele ale imperiului otomanu, cându se cere a se face o transitiune dela trecutulu din evulu mediu la o cultura corespundietóre tempului presentu, se cere o mâna tare, unu bratiu puternicu, si târa de lumin'a sciintiei, cum va puté lucrá inteligінti'a? cându ea este redusa si lantiuita de intunerecu spiritualu si pusa la dispusetiunea celoru mai desteri intriganti din giurulu lui. Unu padisiahu, fâra puteri spirituale, va fi déca nu complicele, privitoriulu astoru feliu de esplosiuni in giurulu seu si alu destramârei legaturiloru statului, si pacea dorita va remané unu pium desiderium pentru doritorii ei din apropiare si din departare. Mai multu si mai reu, elu póte deveni victim'a tuturoru fâradelegiloru, cari se voru comite in apropiarea lui, in numele lui, si in fine victim'a va trage in abisu si tronulu si statulu pre care si in fruntea cârui se afla.

Pre câtu ne suntu cunoscute eveneminte pâna cându scriemu acestea, in momentu domnesce linisce in Constantinopole; inse o linisce inabusîta. Linisce cum este cea dinaintea unei esplosiuni nóue, pentru ca nemultiamirea este omnilaterale in imperiu, este subminata de interese interne turcesci, insetate dupa putere, clatinata de nemultiamirea populatiuniloru crestine, amenintiata de acei, pre cari ii-a silitu a luá refugiu la arme si subminata de interesele esterne ale diplomatiei europene, cari voiescu sa-si jóce caii de bataia si pre teritoriulu turcescu si pre socotél'a turcésca.

„Pester Ll.“ de Vineri sér'a se si grabesce a demintí o scire despre mórtea sultanului Murad V, dice adeca ca scirea inca nu s'a adeveritu. Se vede dara ca faim'a a si cerculatu si n'a eschisu o atare possibilitate. Dealtmintrea in diu'a de astadi, dupa cele intemplate, si intardierea investiturei sultanului celui nou din causa ca sultanulu este „bolnavu,“ trebuie tienuta in evidintia, cá sa nu ne surprinda o noua situatiune, carea sa ne puna inaintea inceputului sfersitului cestiunei orientale.

Revist'a politica.

Dupa cum ne spune „P. Ll.“ discussiunile intre representantii guverneloru din ambele jumetâti ale monarchiei asupr'a tarifei vamale s'au terminatu. Resultatulu loru e ca s'a obtienutu in tóte punctele o armonia perfecta. Consiliarii ungurесci de sectiune Matlecovich si Köffinger au plecatu câtra Pest'a pentru a raportá guvernului. De-si nu a incaputu vre-odata o indoiala relativu la o intielegere a ambeloru guverne asupr'a posturiloru singuratece din tarifa, totusi succesulu rapede se constata cu multiamire. O publicare a tarifei, de sine se intielege ca nu vomu puté asteptá pâna cându nouele conventiuni comerciali, la cari ea va avé se serve de basa, nu voru fi terminate. Pâna atunci nu e cu putintia a face critica, fiindu-ca lipsescu punctele de purcedere; se póte esprime numai in genere asteptarea, ca dorintiele ce le a esprimatu de repetite ori representantiele legali ale industriei austriace, se voru luá in consideratiune. Cursulu netedu si rapede alu negociâriloru se pare ca nu e unu simptomu inamicabilu in directiunea acést'a. Prin acést'a s'a resolvitu unulu dintre cele mai grave si insemnate puncte ce s'au reservatu in punctatiunile de complanare cunoscute din Vien'a unei aplanâri ulteriori. Relativu la afacerile de banca negociârile duréza inca intre representantii ambeloru guverne.

Diet'a croata se va conchiamá la 3 Iuliu. Scrisórea presidiale respectiva se va publicá curendu. Diet'a Ungariei se va inchide intrându in feriele de véra.

„Corespundinti'a politica“ se opune cu mare resolutiune la afirmatiunea, ca intre ministrulu de esterne si ministrulu de comerciu s'a escatu o divergintia de opiniuni relativu la conventiunea româna. Relativu la ide'a, ca Austro-Ungari'a participa pe basea articulului 6 din conventiunea comerciale cu Romani'a la tóte avantagiele, cari, din ori si care temeiu — fia pe basea conventiuniloru noue, fia pe basea tractateloru vechi — se concedu unui altu statu cu privire la vâmi, ministeriulu de esterne nu numai convine pe deplinu cu ambele ministerie de comerciu, ci acést'a idea se sustiene din partea oficiului nostru esternu cu tóta resolutiunea fatia cu Romani'a. Din partea guvernului românu nu numai ca s'a acceptatu acést'a idea pe fatia, ci avemu inaintea nóstra si cea mai precisa dechiaratiune, ca nou'a conventiune se va pune in esecutare in tóte punctele sale in modu fidelu si onorificu. Unu protestu presupusu din mai multe pârti relativu la conventiunea comerciale in cestiune nu esista si dupa cum suntemu bine asigurati nici ca s'a incercatu a se face.

Tóte scirile din Romani'a convinu, ca guvernulu de acolo nu crutia nimicu pentru a combate in modu eclatantu ori-ce prepusu de a se lasá rapitu de o politica aventurósa. Ministeriulu Cogalniceanu se deosebesce in punctulu acest'a intr'unu modu favorabilu de cabinetele precedenti Catargiu Florescu, a câroru politica esterna avea unu caracteru c'am ambiguu, pentru ca ele cochetau cu Serbi'a si Muntenegru si priveghiau fórte slabu séu in unele casuri treceau chiaru cu totulu cu vederea agitatiunea comitetului bulgaru. Din contra Cogalniceanu a realisatu o observare stricta a neutralitâtii. Cându afacerea „Radetzki“ a aretatu intentiunile bulgariloru, Cogalniceanu s'a ingrigitu cá aceea sa nu apara in a dóu'a editiune. Mai departe s'au arestatu la 11 Iuniu diminéti'a intr'o biserica 50 bulgari cari inca in diu'a aceea voiau se plece câtra Serbi'a. De asta-data ei si alesera cá locu de concentrare nu unu vaporu ci unu trenu câtra turnulu Severinului. Cét'a avea sa se sporésca din statiune in statiune, dara planulu n'a succesu, ci s'au arestatu si internatu 200 bulgari.

In „Pest. Ll.“ dela 18 Iuniu cetimu o corespundintia din Bucuresci datata din 13 Iuniu a. c. de urmatoriulu cuprinsu: „Alegerile pentru camer'a deputatiloru s'au inceputu. E de prevediutu cu tóta siguritatea ca partid'a conservativa, carea se póte numí mai cu dreptu cuventu partid'a celoru dóue ministerie din urma Catargiu si Florescu, va fi putienu representata in camer'a fiitóre. De alta parte nu se póte dice ca partid'a guvernului de astadi va avé majoritate in fiitórea camera a deputatiloru. Acést'a vine de acolo, ca nu esista partida a regimului, deórece regimulu se compune din elementele cele mai varie. Elementulu care va precumpaní in urm'a alegeriloru va delaturá pre celelalte elemente dela guvernu, si asiá la tóta intemplarea, dupa deschiderea camerei se va face o modificatiune in cabinetu. Este probabilu ca ministrulu de interne Vernescu nu se va puté sustiené (?). Este probabilu mai departe ca Ioanu Bratianu (ministrulu de financie actualu) va pasí in loculu lui Vernescu, séu ca vrea sa pasiésca. Ioanu Bratianu a venitu de multu la cunoscintia ca elu nu este la loculu seu cá ministru de financie alu Romaniei, celu putienu in tempulu presentu, care nu recere numai unu ministru, ci unu financiariu (Finanzkünstler), care sa fia in stare a indreptá creditulu celu scrintitu alu statului. Despre Ioanu Bratianu se dice, ca se ocupa cu proiectulu unei bance natiunale, care sa emita bani de harthia cu cursu fortiatu; medicamentulu acest'a pare pentru creditulu statului mai periculosu decâtu insasi ból'a. Se voru aflá fórte anevoia camere, cari sa imputerésca pre regimu — fia compusu ori si cum — a emite bani de harthia cu cursu fortiatu.

„Incâtu privesce politic'a esterna, trebuie sa recunóscemu, ca neutralitatea resp. obligamentele internatiunale ale tierei, ministrulu Cogalniceanu le sustiene in valórea loru cu multu mai multa seriositate decâtu Boerescu, Catargiu si Florescu. Este adeveratu ca Boerescu n'a incheiatu nici cându aliantia cu Serbi'a, 'si dá inse totu-déun'a o aparintia de a fi aplecatu spre o atare aliantia. Catargiu n'a organisatu bande bulgare; n'a pusu inse nici o o pedeca organisârei de atari bande prin comitete bulgare si agenti rusesci. Generalulu Florescu n'a cugetatu nici cându a bate cu armat'a romàna, organisata de densulu, pre turci, dar' elu posá inaintarea tierei, inaintea domnitoriului Carolu si inaintea cabinetului din St. Petersburgu cá unu beliduce, a cârui cugete si nisuintie suntu indreptate spre a creá o armata, cu carea sa póta cucerí Constantinopolea si la tóta intemplarea si Vien'a. (Jidanulu totu jidanu! Red.)

„Cogalniceanu dupa unu lungu intervalu este primulu ministru in Romani'a care si-a datu colórea pe fatia in politic'a esterna. Elu a dechiaratu, ca Romani'a n'are de cugetu sa intreprinda cuceriri. Totu odata s'a sistatu inarmârile si s'a suspendatu recrutarea. Elu a protestatu contr'a sustienerei ca aru esistá aliantia intre Romani'a Serbi'a si Muntenegru. N'a potutu impedecá trecerea bandei bulgare pre vasulu „Radetzky,“ pentruca n'avea cunoscintia de peripetiele bulgaresci. Dupa ce a aflatu inse cum stau lucrurile a dispusu cea mai strinsa priveghiare a fruntariei si a aratatu ca este seriosu prin aceea ca a inchisu preste 200 bulgari cari se pregateau a face o invasiune in Turci'a.

„Intr'unu consiliu ministerialu ce s'a tienutu de curendu s'a decisu a se improspetá articulii 57, 75 si 82 din codulu penalu prin publicare in Monitoriu. Conformu acestoru articuli suntu amenintiati cu inchisóre impreunata cu munca de 10 ani, acei ce voru conspirá pre pamentulu Romaniei, formându bande armate séu liferandu arme contr'a regimului internu séu contr'a staturiloru straine, si voru provocá unu resbelu, prin care Romani'a sa fia espusa represalieloru.“

Sciri mai dincóce spunu ca resultatulu alegeriloru din colegiulu I n'au esitu in favorulu conservatoriloru. „Timpulu“ din care tocm'a astadi primimu celu dintâiu numeru se plânge fórte asupr'a influintiarei cu care se facu alegerile si produce si probe inse cari figuréza si o epistola a unui Stefanu Lakeman, cunoscutu in Romani'a sub numele de Mazar-pasi'a. Cuvintele ultime din epistola suntu fórte apasatóre. „Fara indoiala sub ministeriulu lui Catargi autoritatea avea mai multu respectu pentru demnitate si legi,“ dice de incheiare acel'a despre care sustiené „Press'a“ inainte cu vre-o jumetate de anu, ca „coalitiunea“ de astadi dela putere erá binevediuta in cas'a lui.

Neliniscirile in cetâtile cele mari ale Belgiului, provocate prin caderea liberaliloru in lupt'a loru inversiunata cu ultramontanii la alegerile din urma suntu intemplâri regretabile ce probéza chiaru câtu de precarie suntu intr'adeveru relatiunile in multu laudat'a tierisióra a apusului. Liberalii cari din liberalismu falsu au neteditu calea celui mai negru ultramontanismu, 'si iau numai resplat'a ce o au meritatu. Ei ce e dreptu n'au perdutu la alegeri nimicu, ba au castigatu dóue scaune, dara in genere ei totusi suntu condamnati din nou la o minoritate fâra sperantia pe doi ani.

Foile liberale din Belgiu esprimu o adenca indispositiune asupr'a calamitâtiei nenegavere dupa asteptâri atâtu de incordate. Caus'a caderei se atribue cu deosebire apesârei ce a suferitu elementulu liberalu in cetâtile cele mari prin impreunarea cu acestea a districteloru rurali, o impregiurare acést'a, care a supusu de astadata cetatea Antwerpen togm'a cum a trantitu acum doi ani Gentulu. Alegatorii liberali din cetatea Antwerpen avéu sa produca o majoritate de 800 voturi, dara acést'a majoritate s'au straformatu prin preotii catolici adaugendu-se alegatorii rurali la cei urbani intr'o minoritate de aprópe 150 voturi. Intre astfeliu de impregiurâri, scrie „Independinti'a belgica“ sistemulu de guvernare representativu si parlamentariu apare numai cá o fictiune derisorica si nesuferita si se afla intr'ensulu intr'adeveru unu pericolu, de care va poté suferí pacea publica. In fapta turburârile de linisce, la totu casulu fórte regretabile, cari dealtmintrea, multiamita mesureloru ce le au luatu administraturele urbane, nu s'au repetatu, puté sa afle óre-care pedeca in mani'a esplicabila a elementeloru celoru mai culte. Scandalele pe drumuri nu voru promová caus'a liberalismului, de aceea liberalii Belgiului voru face bine imbarbatandu-se cu paciintia si initiandu o actiune formatória prin populatiunea rurale spre a castigá pentru ideile loru.

Metropolitulu serbescu Michailu, o persóna bine acreditata in cercurile curtiei si guvernului rusescu, se dice ca va sosí cu missiune dela principele Milanu in dilele aceste in Petersburg. Metropolitulu Michaelu va cercetá pe marele principe clironomu si va asteptá pâna se va reintórce imperatulu Alecsandru din Germani'a.

A comunicá particularitâti despre acést'a missiune a prelatului serbescu, aru fi unu lucru zedarnicu. Cu atâtu mai precisu se póte indegetá, ca missiunea se referesce la situatiunea Serbiei in momentulu acest'a, atâtu de criticu fatia cu Turci'a, care probabilu va cere câtu de curendu redressarea mesuriloru militarie.

Incâtu pentru negociârile diplomatice ce s'au deschisu putienu inainte prin schimbarea de note intre marele veziru turcescu si guvernulu serbescu se comunica din Belgradu, ca se va tramite cá plenipotentiatu specialu la Pórta cumnatulu ministrului Risticiu, dlu Cristici. Cristici a fostu mai multi ani agentulu Serbiei la Pórt'a otomana si se bucura in cercurile turcesci de óre-cari simpathii. Relativu la acést'a missiune delicata insasi nu incape nici o indoiéla ca nu se va realisá asiá usioru. Pentru o renunciare neconditiunata la programulu politicu de pâna acum nu s'a aflatu in consiliulu de ministri alu Serbiei nici o majoritate. Ei voiescu sa initieze in Constantinopole o despagubire teritoriale pentru sacrificiele cele mari ce le-au impusu natiunei serbesci insurectiunea din provinciele invecinate si urmârile ce au provenitu de ací pentru Serbi'a. Cabinetulu Stevci'a Ristici convine asupr'a punctului, ca fâra de o astfeliu de despagubire nu se va puté justificá renunciarea la politic'a de pâna acum inaintea natiunei. Firesce guvernulu din Belgradu voiesce sa faca numai unele pretensiuni modeste si sa abstraga program'a omladinista, ca intréga Bosni'a trebue sa se faca serbésca. E insa fórte problematicu, ca concede-va Pórt'a acésta „compensatiune“ dorita, chiaru prelânga promissiunea, ca Serbi'a 'si va pune tóta influinti'a pentru a face pe insurgenti sa depuna armele.

Ce se va intemplá cându pretensiunile serbesci se voru desconsiderá in Constantinopole, despre acést'a nu nu se póte face nici o conjecturia de o camdata. Cabinetulu serbescu séu 'si va tiené promissiunea séu va marturisí in publicu fiasculu seu politicu. In casulu din urma natiunea serbésca va scí sa apretiuiésca frasele cele pompóse ale clicei omladinistice dupa adeverat'a loru valóre.

Garnisónele turcesci din Prevesa, Arta si Volo la fruntariele grecesci se sporescu totu mai tare din septaman'a din urma. Si din partea Greciei s'au tramisu o bataliune câtra districtele dela fruntarie.

O epistola din Berlinu in „Cor. pol.“ esprima câtu de pe fatia suspitiunea, ca Engliter'a are de cugetu sa puna mân'a pe flot'a turcésca.

„Journal des Débats“ resuma in modulu urmatoriu starea diplomatica a cestiunei orientului:

„Esindu din formulele unui optimismu stimabilu negresitu, inse putienu banalu, trebuie sa recunóscemu ca situatiunea esterióra nu merge de locu ameliorandu-se de o luna incóce. Nu ca nu s'a facutu putiena lumina in Europ'a de óre-ce tóte puterile, afara de Germani'a, au fostu aduse succesivu a lasá sa se véda aprópe in fondu intentiunile loru. Nu se mai póte nimene indoí astadi ca Angli'a si Austri'a nu se simtu legate dinainte un'a de alt'a prin interesele loru comune. Si fiinduca Angli'a are deprinderea de a cantarí cu atâtu mai maturu hotaririle sele cu câtu Austri'a este putienu stapana pre ale sele, ne intrebâmu acum déca aceste puteri au potutu trage un'a audaci'a sea, cealalta increderea sea, de aiure decâtu din siguranti'a ca se afla in deplina comunitate de idei cu Germani'a. Câci eata in adeveru terminii in cari se pune cestiunea palpitanta a momentului · Dupa Angli'a si Austri'a séu dupa Russi'a se tiene ascunsa Germani'a care amerintia, cá sfinxulu, pre acei ce nu i-aru gací enigm'a politicei sele?

„Corespondentulu nostru din Berlinu, pe a cârui prevedere o apreciâmu cu dreptu cuventu, s'a pronunciatu dejá in mai multe renduri si in modu destulu de claru pentru prim'a din aceste supositiuni . . . elu ne a semnalatu invariabilu motivele comerciale séu politice cari voru face precara amiciti'a celoru dóue imperie nordice. Insistenti'a ce a pusu de a lamurí, in mijloculu atâtoru evenimente diverse, acésta trasatura fundamentala a situatiunei, acésta insistentia ne face sa ne oprimu si ne aduce a presentá câte-va observatiuni.

„E fórte adeveratu ca insurectiunea raialeloru nu erá in sine insasi de natura a turburá Europ'a, si civilisatiunea se puté desinteresá inca 20 ani de cestiunea de a se scí déca crestinii trebuie in fine sa inlocuiésca pe musulmani in rolulu de taiatori de capete, câci pentru primii ani celu putienu, cestiunea va fi acést'a. Insurectiunea nu e in realitate decâtu o manifestatiune locala a unui reu pro fundu de care sufere Europ'a. Se póte chiaru cá acestu reu se fia tocmai acelu pre care diuarele englese si diverse organe importante din pres'a germana l'au caracterisatu cá pre o crescere de influintia politica disproportionatu cu capacitatea morala a natiunei rusesci in secululu 19. Prusi'a a culesu in adeveru fructulu celoru dóue victorii dela Sadov'a si dela Sedanu ce n'o costasera nimicu. Inse e de regula ca unu bunu venitu cu facilitate inbéta; germanii au facutu singuri acésta esperientia cu miliardele ce nu erau fructele muncei loru.

„Astadi gratia scisiunei ce resbelulu din 1870 a creatu intre cele dóue mari natiuni civilisate a continentului, rusii au devenitu arbitrii Europei, si voru fi pre câtu tempu va permite acést'a Germani'a. Gratia tolerantiei Germaniei, au potutu sfasiá, aprópe pâna la cea din urma pagina, si fâra sa fi trecutu prin nici un'a din probele ce radica sufletulu unui poporu, tratatele dela 1856 pentru cari Europ'a occidentala 'si impusese scimu ce grele sacrificie. Póte va vení o di, chiaru destulu de apropiata, in care acésta marire, mai multu aparenta decâtu reale va inspirá frica Germaniei care nu face de câtu a urmá unu planu metodicu, cautandu a-si insemná frontier'a sea la ostu in modulu cum si-a insemnat'o la sudu in 1866, apoi la vestu in 1870.“

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

V.

Pentrucá d. Babesiu sa-si castige unu spriginitoriu potinte intentiuniloru sale anticonstitutionali, si pentrucá se nu poticnésca cine-va a presupune, cumca majoritatea poreclita de dsea coalitiune a procesu si demonstratu cum-va in contra d-sale — pricepandu-se de minune la mistificâri, dar' si patimindu preste mesura de morbulu, de: a nu crede in posibilitatea cá cine-va, omu cu minte, se nu fia de unu acordu cu densulu intru tóte, — apoi iérasi de a se bucurá de lingusiri si laude provina ele chiaru si dela copii, — enaréza nescari povesti, ce cá in persóna se nu-lu supere i le va fi spusu vr'unu lingusitoriu, si din acestea vine a constatá cumca „coalitiunea a fostu in contra episcopului.“

Ast'a inse, scurtu disu: nu este adeveratu.

Fia de ajunsu spre resturnarea acestei asertiuni, cumca domnulu episcopu — care sub decursulu desbateriloru de altmintrea si din presidiu are datina a se intrepune pentru reiesirea propuneriloru de cari specialu se intereséza — nu numai ca de feliu nu s'a intrepusu pentru reiesirea propunerei comissiunei organisatórie, ci din contra espressiunile Présantiei sale „cumca buroulu seu este unu cuibu de intrige etc. etc.“ au servitu de motive pentru propunerea lui Paguba, si lu potu afidá pe d. Babesiu cumca conclusulu primitu i-a venitu bine la socotéla Episcopului.

Sinodulu de cum-va va aflá cu cale a-si esprime nemultiamirea cu vr'o despusetiune a episcopului, séu se impedece efeptuirea vr'unei fapte a Présantiei sale, care n'aru fi in consonantia cu „statutulu organicu“ si aru fi daunósa pentru biserica, totudéun'a o va face acea pe fatia, cu barbatia si loialitate cum a facutu-o si in trecutu, si nu se va folosí de câli ascunse, séu de suspiciunâri cum face d. Babesiu totu in acelu articulu.

Sinodulu inse scie apretiuí impregiurarea cumca episcopulu este omu nou in diecesa, care are lipsa de tempu cá se o cunósca. Si de cum-va in tempulu acest'a din pré multu zelu de a folosí bisericei a si cam trecutu ici colea preste marginile competintiei sale — cu care inse nici o dauna n'a facutu eparchiei sale — n'a aflatu de lipsa a redicá gravamine in contr'a lui, cu atâtu mai vertosu ca Présanti'a sea pré bucurosu ia scire si pe cale privata despre cele ce i se descoperu.

Scopulu coalitiunei dice d. Babesiu erá „a infrená furi'a episcopului de a investigá tóte si a blamá pe toti! A infrená prin indepartarea cu ori-ce pretiu din consistoriu a ómeniloru unelte agere ale lui.“

Si cine suntu aceste **unelte**?

Domnulu Babesiu dice ca: referintele bisericescu Schelegianu si referintele epitropescu Petru Petroviciu.

Déca acesti doi domni au fostu „unelte“, cum 'i numesce d. Babesiu, apoi intr'adeveru au meritatu sa fia dati afara din consistoriu, câci acolo trebuie barbati conscii de chiamarea loru. Episcopulu n'are trebuintia de „unelte“ de „instrumente“ in giurulu seu, ci de consiliari onesti si consciintiosi.

Incâtu privesce „agerimea“ acestoru domni apoi acea nime nu o cunósce in diecesa, domni'a loru au fostu persóne cu multu mai neinsemnate de câtu cá o astfeliu de slabiciune se fia considerata.

Ear' cá agerimea sa fia virtute, acolo se recere: 1. Sciinti'a, cá celu „ageru“ sa nu poticnésca. 2. Autoritate, cá sa póta impune. 3. Curagiu cá sa póta fi ageru si 4. Sfer'a de activitate cá sa-si póta efeptuí agerimea, — si acestea tóte lipseau.

Autoritatea dlui referinte interimalu Schelegianu a nimicit'o acel'a, care acum asiá tare-lu inaltia, d. Babesiu, care la dóue sinóde in audiulu tuturoru totu a „cualificatu“ pe domnulu referinte interimalu, si totu „neaptu“ l'a dechiaratu de a-lu alege de asessoru referinte pe viétia, si cu acést'a i-a subminatu autoritatea.

Ear' dlu Petroviciu nici nu s'a nesuitu cá sa aiba autoritate, — câci care la tóta lumea este capu plecatu, care totu insului este gura dulce, amicu, i vorbesce spre placu **intre patru ochi**, apoi ..... unulu cá acel'a nici cându n'are pretiu si autoritate naintea ómeniloru seriosi, lucre elu ori-câtu de multu.

Nu dle Babesiu! Scii d-ta bine cumca sinodulu prin fapt'a ca n'a alesu pre acesti doi domni, macaru ca, chiaru pentru ca suntu banatieni, de unde fórte cu greu se resolvu ómenii apti spre posturi consistoriali impreunate cu locuinti'a in Aradu — pré bucurosu i-aru fi alesu — n'a intentionatu sa lovésca in episcopulu ci din contra in favórea lui a lucratu si a voitu sa lucre. Si de cum-va este cine-va, care se póte sentí rânitu prin caderea lui Petroviciu, acel'a e d. Babesiu, ear' de cum-va prin acést'a i s'a facutu vreunu bine vre-unei persóne, aceea este acea persóna, care are mai multu contactu cu densulu — este episcopulu.

Intr'adeveru mari servitie trebue sa-i fia facutu d. Petroviciu dlui Babesiu de se espune intr'atât'a, si e in stare, de cum-va aru aterná dela densulu se sparga dieces'a chiaru pentru densulu.

Pentru ca in daru se opintesce d. Babesiu sa arete cumca lupta pentru principiu, si pentru sustienerea remonstratiuniloru congresuali, — câci cine va compará propunerea comissiunei organisatórie comunicata in art. III. cu conclusulu de sub Nr. 249. publicatu totu acolo, — trebue sa marturisésca, cumca cestu din urma, dupa conceptele adoptate si urmate pretotindenea de câtra cei cu dreptulu fatia de cei cu poterea in mâna — este mai corectu si mai eficace spre sustienerea dreptului pâna la tempuri mai favoritórie, decâtu cea dintâiu.

Este mai multu a dice: „Fiindca nu-mi este cu putintia a alterá pedec'a ce mi-o impune poterea intru esecutarea dreptului meu, cá sa nu vinu in mai mare conflictu cu ea si sa-mi periclitezu si alte drepturi mai ponderóse, deocamdata me supunu, inse sustienu protestulu redicatu prin organulu competinte in contra acestei ingerintie nelegali, — decâtu fâra a protestá nu numai a me supune Poterei, dar' inca a o face acést'a chiaru cu vatemarea dreptului si legei facute de mine si neatacate de mine.“

Acést'a este diferinti'a intrè conclusulu de sub nr. 249. despre care nici unu cuventu nu amintesce d. Babesiu in fói'a sea, si intre propunerea comissiuneii organisatórie, carea s'a stilisatu cu concursulu dlui Babesiu si in sinodu a fostu aperata prin densulu.

Càci acolo dice comissiunea cu d. Babesiu cumca: „Asesorii alesi la 1870 si realesi la 1873 se dechiara de **realesi** si pre viitoriu.“

Cine se póte amagí cu presupunerea cumca cuventulu „**realesi**“ nu invólva alegere? Nime!

Invólva inse dechiaratiunea acést'a si altceva, invólva vatemarea unei despusetiuni cardinali si categorice a statut. organicu, dela care nù este permisa nici o abatere. Statutulu prescrie, — si inca fórte intieleptiesce, cumca alegerile asesoriloru consistoriali se efeptuescu prin votare secreta prin siedule.

Acést'a prin simpl'a dechiarare de „realesi“ se alteréza, si se da o lovitura fórte periculósa statutului organicu, si inca prin noi insine, la care precedentu apoi se póte provocá ori cându persón'a cea mai cu influintia din sinodu de cum-va votulu secretu nu i-aru vení bine la socotéla.

Nu e dara lupta de principiu a dlui Babesiu, ci e pentru persón'a dlui Petroviciu, si erá secretu publicu pe la sinodu, cumca cu acestu pretiu se impacá d-sea fórte bucurosu cu majoritatea; macaru ca déca pâna acum'a nu si-a potutu castigá dovedi de ajunsu despre cele interne ale dlui Petroviciu, apoi portarea lui si amenințiârile cu **denunciâri** colo susu pe la guvernu — facute publice printre membrii sinodului — dupa caderea sea, l'aru puté convinge odata si pe d-sea, cumca acea persóna nu merita atât'a intrepunere.

Afara de acesti doi se mai plânge pentru nealegerea lui Laurentiu Barzu.

Dar' apoi ací cine este de vina? Dlu Barzu nu numai se dechiarase ca nu mai primesce alegerea dara 'si depusese si mandatulu de deputatu cându s'a efeptuitu alegerea, deci nu sinodulu lui, ci elu a datu sinodului cu piciorulu. Apoi dóra atât'a demnitate insusiesce si elu sinodului cá sa nu se umilésca si chiaru naintea dlui Barzu.

Asemene n'au voitu se primésca asessoratu Const. Lazaru, si Ardelénu. Apoi in daru se plange d. Babesiu pentru banatieni, câci d-loru suntu acei'a carii fâra nici o causa se retragu dela actiune, si nu sinodulu care-i cérca cu lumin'a-i respinge, numai acei'a se nu pretinda cumca „numai“ pentruca este „banatianu“ ori care este aptu de a fi asessoru consistorialu.

A mai remasu nerealesu si coaleatulu dlui Babesiu — dlu Stanescu, pentru acést'a inse iéra-si numai insusi dlu Stanescu pórta vin'a.

Domni'a lui inca, cá mare liberalu-opolitiunalu ce este, a aflatu de bine a se aretá in sinodu cá celu mai aprigu reactiunariu.

Numai doue mominte se amintescu din cuventârile d-sale dela sinodu si credu ca va fi prea justificata maioritatea.

Intr'o cuventare s'a dechiaratu ca: „Episcopulu sa fie indreptatitu dupa placulu seu a stramutá pre preoti dela o statiune parochiala la alt'a.“

In alta cuventare cumca:

„Elu este contr'a dreptului de alegere a poporului, si ca la congresulu prosimu va face propunere cá acestu dreptu alu poporului sa se stérga.“

Aceste enunciâri i-au castigatu 12 voturi din 46 in sinodu, si asiá a remasu d-lui pe josu, si intr'adeveru mai mare blamagiu nici nu trebuiá pentru sinodu, de câtu cá si dupa astfeliu de dechiaratiuni sa-lu alégа de asessoru consistorialu.

Fatia de cei iesiti, pe asessorii cei noi ii timbréza d. Babesiu de „nulitâti.“

Cuviinti'a pretindea cá sa comunice si numele acestoru „nulitâti“, déca a comunicatu pe a „celebritâtiloru“ cadiute, cá si publiculu sa-si faca a sea judecata.

Ast'a inse se vede a fi tactic'a d-lui, cá publiculu se nu judece, ci sa-i crédia lui, deci spre informarea esacta a publicului cauta se suplinescu eu lacun'a.

S'a alesu in loculu d-lui Schelegianu, Vasiliu Belesiu parochu in Giuliti'a si fostu asessoru in senatulu scol. afara de gimnasiu si teologia juristu absolutu.

In loculu dlui Petroviciu: Ioanu Moldovanu fostulu secretariu alu consistoriului.

S'au mai alesu apoi afara de cei vechi: Iosifu Botto advocatu in Aradu, Iosifu Gradinariu parochu in Seceani (Banatu) Sigismundu Bozganu parochu in Mandrulocu, ambii preoti inteliginti absoluti gimnasisti, Constantinu Comlosianu notariu in Micalac'a si Georgiu Purcariu contabilu la epitropi'a fonduriloru comune, ambii ómeni de specialitate, la epitropia, — si toti din apropierea Aradului, ómeni solidi, si români buni.

Eata nulitâtile d-lui Babesiu!

Et nunc venio ad fortissimum!!

Unu fostu membru alu
congresului dela 1868.

Branu 26 Maiu v. 1876.

Onorata redactiune! Permiteti-mi cu asta ocasiune sa descoperu prea stimatului publicu cetitoriu urmatórea veste de bucuria: Inca de Vineri sér'a 21 Maiu, intieleseramu ca Escelenti'a Sea Inaltu Présantitulu domnu Archiepiscu si Metropolitu Mironu Romanulu va cercetá Brasiovulu. Deci in diu'a urmatóre se si puse fruntea populatiunei branene in contielegere pentru tramiterea unei deputatiuni, spre beneventarea Escelentiei Sele, si spre a rogá totu-deodata pre Escel. Sea a cercetá si Branulu, déca va fi cu potintia. Intr'acea eata Sambata sér'a in 22 Maiu si o harthia oficiósa din partea pré onorat. domnu prot. Iosifu Baracu, cá administratoru alu acestui tractu, cu dto 19 Maiu a. c. unde invita preotimea a se presentá negresitu naintea Escelentiei Sele in corpore. In urm'a câreі'a numai decâtu se alese o deputatiune de 7 membri in persónele dd. Ioanu Mosioiu parochu, Leontinu Puscariu parochu, Nicolau Manoiu parochu, Ioanu Ratiu notariu, Teodoru Popu invetiatoriu primariu, Iosifu Enesiu economu si Bucuru Gontia economu. Acésta deputatiune se si presentà luni in 24 Maiu si fu primita in audientia pe la 1 óra d. am. Escel. Sea ne dedù parintésc'a promisiune ca marti in 25 Maiu va cercetá si Branulu. Deputatiunea cu cea mai deplina satisfactiune grabí a se reintórce spre a dispune despre cele necesarii la o di de asiá mare insemnatate. Pregatire de primire se facù in Sohodolu, la multu zelosulu preotu Leontinu Puscariu si in Moeciulu inferiore la evlaviosulu preotu Ioanu Persioiu. Marti in 25 Maiu pe la 9—10 óre adunandu-se corpulu invetiatorescu cu scolarii la scól'a centrale impreuna cu onorat'a preotime si o multime mare de poporu, plecara invetiatorii cu scolarii in rendu frumosu apoi onorat'a preotime, onor. oficiu comunale si pretoriale, sosindu spre intempinarea si beneventarea Escelentiei Sele din josu de Branu pâna la loculu numitu „Fantanele.“ Aici remasera invetiatorii cu scolarii si multimea poporului cu unii preoti si deregatori, iéra altii parte cu carutie parte calari trecura nainte pâna la Satulu nou. Pre fetiele publicului numerosu se putea cetí fórte bine dorinti'a: „ada Dómne mai curendu pe capulu nostru bisericescu-scolariu in mijloculu nostru!“

Si eata numai ca pre la 1 óra d. a. spre cea mai mare bucuria generala ajunse Escel. Sea cu numeróse autoritâti si notabilitâti scolastice-bisericesci intre noi; acum mai intâiu parintele I Lungu, apoi invetiatoriulu Teodoru Popu tienú cuventu de beneventare, la cari Escelenti'a Sea respunse intr'unu modu plinu de mangaere, dandune inalt'a si pré imbucuratórea promisiune ca cu alta ocasiune va remané mai multu in Branu. De aici plecara intre multele eschiamâri ale scolariloru de: „sa traiésca!!! dreptu la casele comunale in centrulu Branului, unde intâi'a-data cercetà scólele capitale apoi locuinti'a invetiatoriului Teodoru Popu; dupa acea cancelari'a comunale, locuinti'a dlui not. Ioanu Ratiu, cancelari'a si locuinti'a dlui pretoru Georgiu Boeriu.

Acum fiindu tempulu inaintatu, intre sunetele scolariloru si a publicului intregu de: „sa traiésca!!!“ plecà câtra Brasiovu, lasandu animile tuturoru pline de dulce suvenire. Dumnedieu sa tiena pe Archieppulu nostru capulu scolariu-bisericescu cu tóte autoritâtile nóstre scol.-bisericesci natiunali intru multi ani fericiti!!! spre bucuri'a archidiècesei si marirea patriei si a natiunei nóstre. Aminu.

p.

Romani'a.

Ratificarea conventiunei comerciale cu Austro-Ungari'a.

CAROLU I.

Prin grati'a lui Ddieu si vointi'a natiunala, Domnu alu româniloru.

La toti de fatia si viitori, sanatate!

In urm'a raportului ministrului Nostru secretariu de statu la departamentulu afaceriloru straine, sub Numerulu 5129.

Vediendu votulu adunârei deputatiloru, din siedinti'a sea dela 29 Iu- 1875, si pre acelu alu senatului, din 2 Iuliu acel'a-si anu;

In virtutea art. 93 din constitutiune,

Amu sanctionatu si sanctionâmu,

Amu promulgatu si promulgâmu ce urméza:

LEGE.

Art. unicu. Conventiunea de comerciu incheiata la Vien'a la 22 Iuniu st. n. anulu curentu, intre Romani'a si Austro-Ungari'a, impreuna cu anecsele ce o insotiescu, suntu aprobate.

Acésta lege, impreuna cu conventiunea anecsata la ea, s'a votatu de adunarea deputatiloru in siedinti'a din 29 Iuniu 1875, si s'a adoptatu cu majoritatea de 68 voturi, contr'a 22.

Presiedinte, Dimitrie Ghic'a.

(L. S. A D.) Secretariu, N. Moscu.

Acésta lege, impreuna cu conventiunea anecsata la ea, s'a votatu de senatu, in siedinti'a din 2 Iuliu, anulu 1875, si s'a adoptatu cu majoritate de 29 voturi, contr'a 8, fiindu si 4 abtieneri.

Vice-presiedinte, T. Veis'a.

(L. S. S.) Secretariu, St. Bellu.

Referatulu dlui ministru de esterne câtra consiliulu de ministri:

Domniloru ministri! Domnulu agentu diplomaticu alu imperiului Austro-Ungaru, prin not'a sea din 12/24 Maiu anulu curentu, m'a informatu, ca corpurile legiuitóre ale monarchiei imperiale si regésca au aprobatu conventiunea de comerciu incheiata de plenipotentiarii Austro-Ungariei si a Romaniei, in 22 Iuniu 1875, si ca acésta conventiune a fostu ratificata dupa plenipotenti'a ce Maiestatea Sea imperiala si regésca a acordatu Escelentiei Sele comitelui Andrássy, ministrulu seu alu afaceriloru straine. Prin urmare, baronulu de Calice 'mi comunica ca a primitu instrumentulu respectivu cu instructiunile cuvenite spre a procedá la schimbarea ratificatiuniloru in tempulu celu mai scurtu.

Domnulu agentu diplomaticu alu Austro-Ungariei motivà cererea sea ca impregiurarea ce conventiunea in cestiune trebuindu sa se puna in lucrare o luna dupa schimbarea ratificatiuniloru, este neaperatu cá acestu actu internationalu sa fia aplicatu inainte de 1 Iuliu st. v., data la care, dupa comunicatiunea ce amu facutu tuturoru representantiloru staturiloru straine, prin not'a mea din 4/16 Maiu, Nr. 4554, urméza 'a se aplicá noulu nostru tarifu vamalu. Totodata d. baronu de Calice mi-a datu copia de pre patent'a imperiala cu dat'a din 7 Maiu st. n. prin care Majestatea Sea imperiala si regésca a imputernicitu pe ministrulu Seu de esterne, comitele Andrássy, de a ratificá, in numele Seu dis'a conventiune.

Cercetandu, dloru ministri, lucrârile cari se afla in cancelari'a ministeriului nostru de esterne, privitóre la acésta conventiune, amu constatatu, ca guvernulu se afla in fati'a unui actu internatiunalu definitivu. In adeveru acésta conventiune este incheiata de plenipotentiarii Majestâtiei Sele Imperatorele Austriei si Rege alu Ungariei si alu Altetiei Sele Domnulu Româniloru sub singur'a reserva a aprobârei corpuriloru legiuitóre. Acésta aprobare s'a si datu de puterile legiuitóre din Vien'a Pest'a si Bucuresci.

Prin urmare, precum amu mai disu, apartiene cabinetului din 27 Aprile numai de a supune acestu actu internatiunalu Domnului spre ratificare si din partea Romaniei si de a operá preschimbarea esemplarieloru ratificate.

Suntu insa datoriu a ve aduce la cunoscintia o particularitate, care s'a petrecutu totu in tempulu predecesoriloru nostri la putere.

In lun'a Ianuariu trecutu, diuariele straine au mentiunatu ca in parlamentulu din Vien'a, si anume in sinulu comitetului economicu, insarcinatu de a esaminá conventiunea de comerciu mai susu numita, unu numeru de deputati aru fi emisu strani'a pretensiune, ca, prin incheierea conventiunei cu Romani'a, intielegea ca Austri'a totu 'si pastrá drepturile (?) ce aru avea in privinti'a Romaniei, in puterea tractateloru de comerciu incheiate intre monarchi'a Austro Ungara si intre Turci'a (?) si ca comitele de Chlumecky, ministru de comerciu cislaitanianu, aru fi aderatu la acea strania teoria.

Dlu ministru din afara alu Romaniei, prin depesi'a sea cu dat'a din 29 Ianuarie, de indata a si invitatu pre agentulu nostru din Vien'a, onorabilulu dnu G. Costaforu, plenipotentiarulu românu, care a negotiatu si subscrisu acésta conventiune in numele Inaltimei Sele domnului Romaniei, de a cere esplicatiune guvernului austriacu in privinti'a declaratiunei comitelui Clumecky si de a face reservele sele.

Agentulu nostru prin depesi'a sea din 13/25 Februariu, a respunsu ministerului ca, potrivitu ordineloru primite, a declaratu Escelentiei Sele comitelui Andrassy, carele a negociatu si a subscrisu dis'a conventiune in numele Majestâtiei Sele imperatorului rege, ca déca declaratiunea ministeriului de comerciu este esacta si se sustiene de guvernulu austro-magiaru, conventiunea nu se va ratificá de câtra guvernulu romanu.

Prin not'a sea din 12/24 Febr. dlu Costaforu comunica ministeriului nostru de esterne, ca demarsiele sele au fostu incoronate cu deplinu succesu, câci Escelenti'a Sea ministrulu de esterne alu Austro-Ungariei i-a declaratu in modu categoricu, ca conventiunea va fi ratificata fâra cea mai mica modificare, si ca Romani'a nu este si nu póte fi legata decâtu prin ceea ce a subscrisu.

Spre mai bun'a d-vóstra lamùrire, amu onórea a ve pune sub ochi insasi acésta nota a agentului nostru, cu dat'a din 12/24 Februarie Nr. 126.

In fati'a unei asemenea declaratiuni categorice;

In fati'a dreptului stravechiu alu Romaniei — dreptu de care tiér'a nóstra a facutu intrebuintiare chiaru in tempurile cele mai critice — acel'a de a-si regulá singura afacerile sele comerciale si vamale;

In fati'a autonomiei Romaniei, a libertâtiei sele de comerciu si a dreptului ei de a legiferá in materii de comerciu, ce 'i suntu garantate prin vechile nóstre tratate cu inalt'a Pórta câtu si prin tratatulu din Parisu;

In fati'a dreptului nostru, intrebuintiatu in tóte dilele de a regulá afacerile si interesele nóstre internatiunale prin conventiuni incheiate cu statele straine;

In fati'a recunóscerei din partea imperieloru Austro-Ungariei, Germaniei si Russiei, alu dreptului Romaniei in specialu de a incheiá conventiuni comerciale;

Subscrisulu afirmu inca odata, susu si tare, ca in afacerile ei materiale, in regularea relatiuniloru sele materiale si vamale cu puterile straine, Romani'a nu recunósce de lucratóre si indatoritóre pentru sine decâtu legile tarifele vamale, votate de corpurile sele legiuitóre si sanctionate de dlu tierei, ca ori-ce modificare la acestea, nu se póte face si impune comerciului nostru, decâtu prin conventiunile si asiediamintele incheiate de noi insine, si ca prin urmare tratatele straine, incheiate de state straine, nu au si nu potu avé nici caracteru indatoritoriu, nici putere in cuprinsulu tierei nóstre.

Ca asiá fiindu, intre statulu austro-ungaru si statulu românu, nici unu altu tratatu, nici unu altu asiediamentu, din diu'a ratificârei, nu póte avé caracteru indatoritoriu si lucrare decâtu conventiunea incheiata intre plenipotentiarii ambeloru staturi, cu dat'a din 10/22 Iuniu 1875, conventiune pre care Romani'a o va esecutá in modu lealu si sinceru in totu tempulu duratei sele.

Asiá fiindu, ve rogu, dloru ministri, sa me autorisati cá, dobandindu sanctiunea domnésca, sa potu procede la saversirea acteloru trebuitóre pentru schimbarea ratificatiunei acestei conventiuni si promulgarea ei in Romani'a.

Prin referatu deosebitu, me pastrezu de a ve supune unu siru de mesuri a câror'a aplicare se reclama prin acestu actu internationalu. Ministru afaceriloru straine, Cogalnicénu.

Jurnaluiu consiliului de ministri:

Astadi, Joi 20 Maiu 1876, consiliulu luându in privire referatulu d-lui ministru de esterne, nr. 5184;

Considerându ca conventiunea incheiata la 10/22 Iunie 1875 intre imperiulu Austro-magiaru si intre Romani'a a devenitu unu faptu indeplinitu, fiindu ca ea a fostu incheiata intre plenipotentiarii ambeloru domnitori, numai sub reserv'a aprobarei corpuriloru legiuitóre, ca acésta aprobare s'a datu de parlamentele din Vien'a, Pest'a si Bucuresci;

Ca ratificarea din partea imperatului Austro-Ungariei este dejá facuta la 7 Maiu, adeca inaintea constituirei ministeriului actualu;

Considerându ca Romani'a nu póte sa fia obligata de câtu la ceea ce a subscrisu;

Considerându ca declaratiunile facute atâtu in sinulu comitetului economicu, câtu si in parlamentele din Vien'a si Pest'a, in de afara de cele stipulate in conventiune, nu suntu si nu potu fi obligatorii pentru Romani'a, precum nici cele declarate de ministrii Romaniei in parlamentulu din Bucuresci, nu potu fi obligatori pentru Austro-Ungari'a;

Ca in contr'a celoru dise de ministrii Austro-Ungariei, in parlamentele din Vien'a si Pest'a, guvernulu românu, prin agentulu seu la Vien'a, a protestatu si a declaratu ca nu le póte primí cá indatoritóre pentru Romani'a;

Ca ministeriulu afaceriloru de afara alu imperiului Austro-Ungaru, Escelenti'a Sea contele Andrassy a recunoscutu acestu adeveru, ca Romani'a nu póte sa fie obligata de câtu la ceea ce a subscrisu, precum acést'a resulta din depesi'a agentului românu, cu dat'a din 12/24 Februariu 1876, consiliulu, proclamându si elu din partei acestu principiu de dreptu internatiunalu, decide:

D. ministru de esterne, cerendu si obtienendu aprobarea Mariei Sele Domnitoriului, va procede la schimbarea ratificatiunei instrumenteloru conventiunei mai susu citata. Totu odata d. ministru de esterne, prin agentulu seu din Vien'a, va reinoí protestulu guvernului românu, in contr'a declaratiuniloru ministeriului Austro-magiaru, mai susu citate, cari, in dreptu si in faptu, nu au si nu potu avé unu caracteru indatoritoriu pentru Romani'a.

D. Ministru de finantie, potrivitu declaratiunei sele ca va luá mesuri energice pentru a se aplicá neaparatu noulu tarifu vamalu la 1 Iulie 1876, consiliulu ia actu de acésta declaratiune si otaresce neaparat'a aplicare a acestui tarifu la susu aretat'a di.

Acestu procesu verbalu se va aduce la indeplinire de câtra d. ministru de esterne, dupa ce mai intâiu va dobandí aprobarea Mariei Sele.

(Semnati): M. Costaki, Cogalnicénu, I. Bratianu, Slanicénu, G. Vernescu, G. Chitiu, M. Ferechide.

„Monit. of.“

Varietâti.

⁂ Comunicatiunea intrerupta. Marti a sositu trenulu cu 5 óre, Mercuri cu 2 óre mai tardiu.

⁂ Rapire si omoru. Post'a dintre Triestu si Pol'a fu atacata in apropiarea de Dignano. Conductorulu fu omoritu, postilionulu a scapatu. Pagub'a postei suie la 30,000 fl.

⁂ Din Bucuresci se scrie la „Bud. cor.“ ca ministrulu de esterne Cogalnicénu negociaza pentru incheiarea de tratate comerciali cu Franci'a, Germani'a si Angli'a. Pâna acum negociârile cu representantulu diplomaticu alu Angliei avura celu mai bunu succesu; Franci'a n'a intreruptu negociârile, dupa cum sustieneau unele diurnale.

⁂ Tempestate si versâri de apa. Déca aru esí fói'a nóstra in tóte dilele póte amu fi in stare sa inregistrâmu conscientiosu tóte tempestatile de séra si de nópte de diminéti'a si de preste di. Asiá inse ca ese numai de doue ori pe septamâna trebuie cá sa ne marginimu a dá numai in resumatu ca ploile de vre-o doue septamâni incóce suntu mai multu decâtu in abundantia. Ap'a pustiesce gradini, holde si fenatie. Luni avurâmu intre doue si trei óre dupa amédi o tempestate cu fulgere si tunete neintrerupte. Marti intre trei si patru óre asemenea, care pe la $4\frac{1}{2}$ óre s'a repetitu cu trei detonatiuni mari un'a dupa alt'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Iuniu 1876.

Metalicele 5$^0/_0$	66	75
Imprumutulu nationalu 5$^0/_0$ (argintu)	70	20
Imprumutulu de statu din 1860	110	80
Actiuni de banca	848	—
Actiuni de creditu	149	30
London	120	90
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	—
„ „ „ Temisiorene	73	50
„ „ „ Ardelenesci	73	25
„ „ „ Croato-slavone	84	75
Argintu	102	50
Galbinu	5	79
Napoleonu d'auru (poli)	9	62
Valut'a nóua imperiale germâna	59	35

Nr. pr. 111. — 1876.

Edictu.

Adamu Marianu neorusticu gr. or. din Bei'a, cu necredintia, parasindu-si pre muierea sea Mari'a lui Moise Tarb'a din Archit'a o au lasatu cu o copila mica a loru, si au prebegitu de 4 ani trecuti de nu se mai scie nimic'a de densulu.

Prin acést'a se citéza (pe bas'a Drept. can. §. 113 p. 12. pag. 78) cá in terminu de unu anu si o dî dela datulu de fatia sa se presenteze la subscrisulu Foru alu scaunului protop. tractualu; câci la din contra, se va luá la pertractare caus'a jeluitóre, si se va decide in sensulu S. pravile a bisericei ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 24 Aprile 1876 st. v.
Scaunulu protopresbiteralu alu tractului Sighisiórei gr. or.
Zacharie Boiu,
1—3 protopopu.

ad Nr. 109.

Citatiune edictale,

Prin care Ann'a Gregoriu Câlinu, care au parasitu in „modu clandestinu“ pre legitimulu ei barbatu Vasiliu Comaniciu, ambii din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, si de religiunea gr. resariténa, se citéza, a aparé in decursulu unui anu de dile, inaintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra, procesulu divortialu asupr'a-i urditu, in sensulu legiloru vigenti bisericesci, se va decide si in absenti'a densei.

Cohalmu, 18 Aprile 1877.
Forulu matrimoniale gr. res. alu Cohalmului.
Nicolnu D. Mircea,
3—3 adm. prot.

Nr. pr. 109. 1876.

Edictu.

Ioanu Gog'a Simonu, nascutu din Mucundorfu si casatoritu in Tieline cu Flórea lui Nicolae Cupt'a ambi gr. or. cu necredintia parasindu-si pre legiuit'a sea muiere de 5 ani trecuti au prebegitu de nu se scie nimic'a de densulu. Prin acést'a se citéza cá in terminu de unu anu si o di dela datulu de fatia, sa se presenteze la subscrisulu foru protepresbiteralu câci la din contra, procesulu divortiale incaminatu de stingerita soti'a sea, se va decide pre bas'a santei pravile a bisericei nóstre ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 20 Aprile 1876 v.
Scaunulu protopresb. alu tractului Sighisiórei gr. or.
Zacharia Boiu,
(3—3) protop.

Anunciu.

Unu copilu de 13—14 ani, care a absolvatu scól'a normale si sa scie incâtu-va si limb'a germâna, se primesce cá invetiacelu in pravali'a subscrisului. Invetiacelulu va cercetá si scól'a comerciale. Domnii reflectanti binevoiésca a se adresá la

Gregoriu Mateiu,
2—2 comerciante.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.
Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 47. ANULU XXIV.

Sabiiu 13|25 Iuniu 1876.

Program'a

esamenelor publice pentru anulu scol. 1875/6 la institutulu archidiecesanu greco-orientalu pedagogico-teologicu din Sabiiu.

In Iuniu 1876	Inainte de amédi inceputulu la 8 óre.	Dupa amédi inceputulu la 3 óre.
Joi 17.	Pastoral'a clericii an. III prof. Ioanu Hanni'a	Pomologi'a cler. si ped. an. II prof. D. Comsi'a.
Vineri 18.	Moral'a cl. an. II prof. Dr. D. P. Barcianu *) Isagogi'a cler. an. I prof. Dr. Puscariu.	Geografi'a cler. si ped. an. I prof. Dr. D. P. Barcianu.
Sambata 19.	Drept can cler. an. II. prof. I. Popescu, Istori'a bis. ped. an. II, prof. I. Hanni'a.	Esegetic'a cler. an. II. prof. Dr. Puscariu.
Luni 21.	Istori'a bisericésca cl. an. I. prof. Dr. Puscariu.	Computulu cler. an. III si ped. an. II prof. I. Popescu.
Marti 22.	Dogmatic'a si polemic'a cl. an. I. prof, I. Popescu.	Geografi'a cl. an. II si ped. an. II. prof. Dr. D. P. Barcianu.
Mercuri 23.	Catechetic'a cler. an III. prof. I. Hanni'a.	Computulu cl. an. II, ped. an. I prof. I. Popescu.
Joi 24.	Cantârile si tipiculu bis. cl. an. III si ped. an. II.	— —
Vineri 25.	Gramatic'a cler. si ped. an. I. prof. Dr. Puscariu.	Plantologi'a cler. an. III si ped. an. II prof. D. Comsi'a.
Sambata 26.	Retoric'a cler. an. III prof. Dr. D. P. Barcianu.	Gramatic'a, cler. si ped. an. II prof. Dr. Puscariu.
Luni 28.	Pedagogi'a cler. an. III. ped. an. II prof. I. Popescu.	Sciintiele natur. cl. an. I si ped. an. I, prof. D. Comsi'a.
Marti 29.	— —	— —
Mercuri 30.	Zootechni'a agric. cler. si ped. an. I prof. D. Comsi'a.	Sciintiele natur. cler. si ped. an. II. prof. D. Comsi'a.

Joi 1 Iuliu. Incheiarea anului scol. cu rugaciunea de multiamita in biserica, si unu cuventu de incheiere in Semin.

---

*) Cá substitutu alu dlui prof. I. Candrea, concediatu pentru cautarea sanetâtiei.

Legislatiunea in privinti'a usurei (camatariei).

(*II.*) Intre multele proiecte de lege, s'a pusu inaintea dietei si unulu de natura mai putienu politica si mai multu economica, si adeca unu proiectu pentru regularea usurei. —

Proiectulu acest'a s'a indrumatu deocamdata la comissiunea dietala juridica si asiá va vení numai in sessiunea de tómna la pertractare. Lu primimu inse cu bucuria, cá pe unulu ce are de scopu binele comunu; eliberarea intregei populatiuni de o bóla ce róde si ameninția cu perire intrég'a avere natiunale. —

Cui i póte fi necunoscuta nepastuirea ce o suferu bietii tierani in asta privintia mai — cu séma din partea evreiloru? — In tienuturile mai indepartate de orasie, unde sermanulu tieranu mai anevoie póte agonisí banii, strimtoratu de dâri, cauta se alerge si sa se róge de jupanulu Itzig, séu de altu bancheru de pe la sate, cá sa-lu ajute cu bani, sa-si póta mântuí boulu din jugu séu tiundr'a din spate de „esecutia.“ Cametele obicinuite la astfeliu de ocasiuni, cu anevoie suntu mai mici decâtu unu cruceriu pre di, dupa unu florinu = 365% si inca câte-va dile de lucru séu ferdele de bucate, pentru deosebit'a binefacere.

Adese-ori imprumutându-se bucate se togmesce de primavér'a pâna in tómna, pentru o ferdela, doue séu si mai multu. Séu vinderea beuturiloru si a marfuriloru de tóta diu'a pe bucate gat'a séu chiaru pe asteptare, procura adese-ori camete si castiguri nu insutite ci inmiite.

Nu cu multu in mai favorabile pusetiune se afla in asta privintia si locuitorii din apropierea orasieloru. Camatarnicii cei mai onesti de prin orasie, pretindu patru la suta; inse nu pe anu ci pe luna, va se dica 48%. Care detragendu-se din capitalu pe unu anu intregu inainte se iau in fapta in locu dela 100 fl. dela 52 fl. si astfeliu se apropie de 100%.

Si tóte camatariile acestea, despoierea celui lipsitu dupa bunu placulu celui mai cu stare, se intempla in cale drépta si legale; fiindu-ca decându cu intrarea in vigóre a constitutiunei s'a datu si camatarniciloru mâna libera, prin nimicirea legiloru de pâna aci restringatóre. Si astfeliu adi se adjudica din partea judiciiloru cametele câtu de horrendu stipulate si se esecuéza. Si insotiendu-se cu calamitatea acést'a inca si acee'a ca realitâtile n'au pretiu séu ca din lips'a monetei n'are cine le cumperá: adesea se despóie tieranulu de tóta mosi'a sea in calea esecutiei, pentru o pretensiune la inceputu bagatela. —

Acestea suntu urmârile stârei nóstre triste economice si financiari, care continuându-se mai daparte, causéza inavutirea enorma a camatarniciloru pe cont'a celoru deveniti in lipsa; producu de o parte aristocratia banésca (plutocrati'a), pe de alt'a proletariatu!

Reulu ce provine deci din morbulu acest'a alu referintieloru nóstre de dreptu si economice, ameninția intregu poporulu si prin elu chiaru insusi statulu; de aceea e o datoria a puterei de statu, a regimului cá sa curme reulu prin institutiuni potrivite pâna ce nu a devenitu necurabile.

Astfeliu de institutiuni si anume in form'a acést'a cum ni o presinta proiectulu de lege din cestiune, le aflâmu inca in vechime; fâra inse cá ele se fi corespunsu scopului pentru care s'au fostu adusu. La romani erá regulata camatari'a strictu prin lege, fâra cá se fia fostu in stare institutiunile legali, de a oprí gruparea cu tempu a poporului in patricii si plebe, in plutocrati si proletari. Prin influinti'a dreptului canonicu s'a fostu opritu camatari'a de totu mai concediendu-se numai argintariloru si evreiloru, fâra cá cu tóte acestea, impartirea averei sa se fi potutu efeptuí in o proportiune mai favorabile.

Dar' si din tempurile mai nóue avemu esemple destule ca legile prohibitive singure de sine, nu suntu de ajunsu spre a pune stavila camatariei in diversele sele forme. In Franci'a si Engliter'a pre lânga tóte legile stricte contr'a camatariei, si de-si acolo se afla capitale destule si eftine si se esecutéza legile incâtu numai possibilu, cu tóta stricteti'a; in provincii si pre sate floresce totusi sub diverse forme camatari'a, batandu-si asiá dicendu, jocu de destinatiunile legali.

De siguru ca nici la noi, o lege prohibitiva, singura de sine, nu va fi nici cându in stare, a pune capetu camatariei, fia legea compusa si supraveghiata ori-cum va fi. In zadaru se va fipsá prin lege maximulu cameteloru cu 10 séu 12 la suta si se va estinde destinatiunea acést'a a legei asupr'a tuturoru afaceriloru banesci si de creditu. In zadaru se va denegá ajutoriulu judicialu pentru incassarea tuturoru pretensiuniloru, care au trecutu preste mesur'a de camete iertata prin lege. In zadaru in fine se va pune cá pedépsa pentru calcarea destinatiuniloru legali in privinti'a cameteloru, perderea capitalului intregu séu chiaru inca si alta pedépsa pe deasupr'a. Camatarnicii totusi voru aflá forme si moduri destule sub care se ascunda camatari'a neiertata; si omulu lipsitu va indeplini bucurosu tóte formele acestea, pentrucá numai se vina la bani. Si astfeliu vomu avé legi destulu de bune; inse camatari'a va inflorí cá si pâna ací. —

Nu e deci de ajunsu crearea de legi prohibitive, pentrucá sa se delature camatari'a preste mesura; ci pre lânga legi se mai receru inca si alte conditiuni care indirecte potu delaturá camatari'a fâra séma in modu mai naturalu. Astfeliu de conditiuni suntu intre altele, indeosebi procurarea moduriloru de castigu si institute de creditu create anume, nu pentru castigu, ci pentru ajutorirea celoru lipsiti.

In lips'a astorufeliu de conditiuni legea prohibitiva singura pentru sine nu este decâtu litera mórta. Câci de-si s'aru statorí câtulu cameteloru prin lege, intr'o relatiune, câtu de favorabile pentru cel'a ce are lipsa de imprumutu; silí nu se póte nici unu capitalistu, cá sa si dee banii sei cu cametele legali. Si astfeliu nevoindu elu a-si elocá banii, sub aceste conditiuni, celu lipsitu remane de totu neajutatu, déca nu are de unde imprumutá, pre lânga cametele legali; devine deci silitu a stipulá camete nelegali si a indeplini totulu spre asecurarea loru si ocolirea destinatiuniloru legei.

Sperâmu ca regimulu, prelânga legea pentru regularea camatariiloru va procurá, incâtu cade in indatorirea sea, si celelalte conditiuni ce se receru spre delaturarea sigura a camatariiloru necrestinesci.

Revist'a politica.

Diet'a Ungariei s'a promulgatu in 20 a l. c. nu prin sine ins'asi, ci printr'unu rescriptu regescu. Impregiurarea acést'a a datu ansa la conjecturi. Unii sustienu ca acest'a este o cautela fatia cu simptomele de nemultiamire ce se arata in tiéra cu cursulu negociâriloru intre Ungari'a si Cislaitani'a. Déca diet'a se promulgá pre sine, la cererea a dóuedieci de deputati se potea convocá ori si cându. Acum, fiindu ca promulgatiunea s'a facutu prin rescriptu regescu, iérasi prin rescriptu regescu trebuie convocata. Cautel'a acést'a, dupa cum stau lucrurile póte sa fia inca si pentru altu-ceva buna.

Ministrulu de resbelu bar. Koller si-a datu demissiunea. In loculu demissiunatului s'a denumitu contele Arturu de Bylandt-Rheidt.

La oficiulu de esterne din Vien'a au sositu din Serbi'a sciri fórte nelinniscitóre. Regimulu serbescu se vede ca nu mai póte asteptá. Lucrurile au mersu asiá departe incâtu Serbi'a nu are incatrau decâtu se incépa resbelulu.

„S. d. T.“ are o telegrama de alaltaieri, dupa carea la Drin'a, riulu care desparte Serbi'a si Bosni'a, intre corpulu lui Ranco Alimpici si intre turci a avutu locu o lovire. Totu din acea telegrama se vede ca principele Milanu merge Marti la cuartierulu generalu in Ciupri'a.

Dupa cum ne asigura scirile ce sosescu din mai multe pârti, lucrurile in Serbi'a nu suntu inca de natura a ne dá liniscirea dorita fatia cu escentritâtile partidei de actiune de acolo. E fapta necontestabila, ca barbatii de statu ai Serbiei nu numai ca nu cugeta la o desarmare, ci din contra completéza inarmârile pentru resbelu cu celu mai mare zelu, cu tóte ca cassele loru suntu góle. Missiunea speciale a dlui Cristici, care, dupa cum ne semnaléza telegrafulu, e gat'a a plecá la Constantinopole, se pare ca e contradicere, in realitate lucrulu sta asiá, ca acést'a missiune de pace e numai o mascare a preparativeloru de resbelu din urma.

Nu putemu inca crede, ca barbatii de statu ai Serbiei in fatia cu vointi'a esprimata de intréga Europ'a de a se mantiené pacea, voru intreprinde cu periculolu loru unu resbelu desastrosu. Dealtmintrea intre impregiurârile actuali precautiunea reclama sa fimu gat'a pentru tóte.

Mai linistitóre ni se pare scirea, ca insurgentii au acceptatu armistitiulu fia si tacendu, ceea ce se confirma prin o scire telegrafica, — déca e adeverata — ca Muktar pasi'a a sositu in Nicsici fâra piedeca. Dealtmintrea aceste sciri suntu dorintie antecipate.

In Constantinopole se pare ca cu deosebire dela masacrulu ingroditoriu din urma a urmatu o tacere ingrigitóre, care ne face sa ne asteptâmu la sciri nóue surprindietóre.

Din pârtile de sudu ale Ungariei — scrie „Ellenör“ — amu primitu de mai multe dile diverse inscintiâri, cari ni spunu, ca pe acolo se continua cu celu mai mare fanatismu in unele cetâti colectârile pentru erzegovineni si pentru serbii ce se pregatescu intr'ascunsu de resbelu. Persónele ce stau in fruntea miscârei mergu cu sfortiarea pâna la pressionâri si silescu poporatiunea cu tóte medilócele posibile mestesiugite la contribuiri. Nóue ni s'a pusu intrebarea, déca guvernulu nostru nu póte sa puna unu capetu acestoru pressionâri, de vreme ce multi, de spaim'a, terorismului, aducu Turciei sacrificie cea ce intr'alte impregiurâri abiá aru face. Apoi chiaru guvernulu monarchiei austro-ungare a enunciatu fatia cu Turci'a neutralitatea, pre care elu o observa atâtu fatia cu Turci'a câtu si cu Erzegovin'a; cum se póte dara admite, cá inamicii Turciei sa primésca ajutóre financiali din Ungari'a? La acést'a s'aru puté usioru respunde, ca guvernulu aru puté usioru procede cându proiectulu de lege penale aru fi lege, pentruca intrensulu suntu supuse la grele pedepse de libertate astfeliu de abusuri contr'a interesului tierei. Acum inse lucrulu sta asiá, ca contr'a astorufeliu de rele, cari s'au incuibatu abiá in tempulu mai nou, legile nóstre vechi nu cuprindu nici o dispositiune, de aceea guvernulu, care in fatia cu asiá numitele natiunalitâti a procedatu cu tóta asprimea, dara pe deplinu conformu legiloru, a potutu sa lucre numai atâtu de putienu; pentruca pe calea politiana nu doresce sa intreprinda ce-va, dara de alta parte si amicii libertâtiei cetatienesci voiescu, cá sa procéda in modulu acest'a. Cu tóte aceste noi credemu, ca relele descrise se voru puté paralisá séu pe cale sociale séu se voru puté suprime prin guvernu. Cum? Acést'a o va sci guvernulu mai bine, conformandu-se cu casurile senguratece. Noi ceremu dela densulu mai multa atentiune si o procedere din cele mai energice. Nu lips'a unei legi, ci liniscea tierei sa fia punctulu de vedere cardinalu.

Despre inarmârile de resbelu serbesci si despre Ungari'a de sudu scrie unu corespundinte din Belgradu la „Nemz. Hirl.“ in esentia urmatórele:

Impacarea principelui cu Miletici a adusu dejá fruptele sale in dóue directiuni. Mai intâiu Miletici agitéza in Ungari'a de sudu, cá serbii unguresci sa ofera Serbiei unu imprumutu de buna voia cu 8$^0/_0$. O fóia comunica inca, ca s'a tramisu ministrului de financie Vladimiru Iovanoviciu din Becicareculu mare dóue milióne florini. Acést'a e esagerare; fapta e numai, ca unu missiunariu specialu in realitate a adusu bani din Ungari'a de sudu si ca pe 1 Augustu s'a pusu in prospectu 3 milióne. Afara de acést'a Miletici dirige in stilu mare recrutarea pentru Serbi'a. Despre acést'a amu informatiune sigura de 14 dile, dara nu amu voitu sa ve o comunicu, pâna cându nu va aduce scirea o fóia sudslavica, pentruca domnii din Neoplant'a au frumós'a datina a tagaduí pe scurtu pâna si cele mai evidente fapte, déca aceste se publica mai intâiu prin foile unguresci. Dara acum unu organu „nationalu“ a tradatu secretulu si a anunciatu, ca 400 serbi (ba si mai multi) au trecutu cá voluntari fruntariele la Obrenovatiu. In Ungari'a de sudu se continua neintreruptu recrutârile si se dice, ca pâna la sfersitulu lunei voru vení la la Belgradu 10,000 soldati. Cu ocasiunea acést'a trebuie sa reindigitezu, ca deregatoriele d-vóstre cochetéza sistematecu cu omladin'a. Cele ce se intempla acum in Semlinu intr'adeveru radica perulu in capu. Acolo e acum Risticiu mai posternicu decâtu Mollinary. Mai multu nu dicu. Credu ca nu e de prisosu sa atragu atentiunea ministrului presidentu asupr'a acestei afaceri fórte serióse.

„Pest. Ll.“ secundéza pe celelalte foi unguresci, cari se ocupa cu medilócele, prin cari s'aru puté mai bine sugrumá agitatiunea inscenata intre serbii din Ungari'a. Elu se esprima in esentia asiá:

Serbii din Ungari'a de sudu se supunu la contributiune pentru a platí ce a beutu Miletici in conaculu din Belgradu. Bravii nostru vecini suntu in starea critica de a nu poté doná nimicu, nici baremu favorulu principelui loru si déca Milanu s'a demisu a primí pe unu pelerinu nespalatu din Neoplant'a, este si ecuitabilu, ca se ceru parale pentru acést'a. Domnulu Miletici esploatéza pe conatiunalii sei silindu-i sa contribue de buna voie la unu imprumutu sfortiatu pe sém'a Serbiei si se tramitia pe nobilii feciori ai omladinei preste granitia la sânt'a lupta, care, dupa versiunea mai nóua, se va incepe punctu la 25 l. c. Nu incape nici o indoiala, ca agitatorii din Ungari'a de sudu desvólta o activitate teroristica in directiunea marcata si ca prin urmare s'a implinitu ce amu disu indata dupa reintórcerea lui Miletici din Belgradu. Nu vomu pierde nici unu cuventu cu o corespundintia datata din Belgradu si tramisa la „A. Allg. Zt.“, care contr'a articolului „amerintiatoriu“ din „Pest. Ll.“ ia sub scutulu seu pe Miletici afirmandu susu si tare, ca acest'a a calatoritu numai in trebi private la Belgradu, si dandune pe urma liniscirea, ca Serbi'a nu se cugeta — ce marinimositate — se atace integritatea Austro Ungariei. Scopulu calatoriei lui Miletici lu-amu cunoscutu bine.

Dar' acest'a e unu lucru secundariu. Lucrulu principalu e faptulu, ca agitatiunea in Ungari'a de sudu esista si guvernulu aru trebuí sa o sugrume. Intrebarea, ca cu ce medilóce, se ventiléza cu multu zelu prin foile unguresci. Unii chiama politic'a, altii ceru stabilirea unei stâri esceptiunali, altii iéra voru se aplice mesuri sociali. Trebuie se marturisimu sinceru ca in acést'a perplesitate relativu la alegerea medilóceloru pentru sugrumarea unei miscâri contr'a statului vedemu o satira agera asupr'a caracterului administratiunii nóstre. Ce credeti, s'aru fi potutu dá terenu agitatiunii, pradá populatiunea si formá o legiune de voluntari din tenerimea serbésca, déca in loculu oficialiloru municipali alesi aru functiuná organe responsabile de a statului? In vederea celoru ce se petrecu in Ungari'a de sudu nu putemu se nu facemu municipalistiloru imputarea, ca ei au facutu fórte putienu pentru o administratiune convenienta si totulu pentru paralisarea puterei de statu in tempuri critice. Déca in comitatele, in cari prevaléza elementele nemagiare, se punu garantiele ordinei politice in mânile oficialiloru municipali alesi, apoi e usioru de esplicatu, ca fiindu aceste garantii slabe o parte a pressei cere o stare esceptiunale. Nu din lips'a unui codu penalu deriva perplesitatea, ci din lips'a de oficiali incrediuti si supusi, cari au si facultatea, si vointi'a de a paralisá reulu.

Incâtu pentru medilócele prin cari sa se delature agitatiunea, citatulu organu dice: Cu acele medilóce, cari fâra stabilirea unei stâri esceptiunali ni suntu la dispositiune. Ultima ratio sa o aplicâmu numai la casulu de suprema necesitate si cum stau lucrurile acum, escesele faptece se potu curmá pe cale administrativa. Trebue sa se interdica colectiunile de bani, recrutarea de votuntari, trecerea acestor'a preste fruntarie in Serbi'a, indrumandu-se comitii supremi a controlá cu tóta asprimea esecutarea acestui interdictu. Ce e dreptu o lege scrisa care sa serve de basa la o astfeliu de ordinatiune ministeriale nu esista, dara esista legea salubritâtii publice, legea resonului de statu, care impune guvernului se lucre cu tóte medilócele normale pentru sustienerea ordinei publice. Observarea libertâtii constitutiunali e unu postulatu, pe care guvernulu nu trebuie sa-lu ignoreze, dara de alta parte nu trebuie sa mergemu cu scrupulii constitutiunali atâtu de departe câtu sa ne uitâmu cu bratiele incrucisiate, cum se face abusu de libertate cum se periclita interesele statului. Nu atâtu in mesuri drastice contr'a agitatiunii, ci mai multu in alegerea nimerita a personalitâtiloru cari sa represinte potestatea de statu in administratiunea municipale are sa se manifesteze precautiunea guvernului.

Cu ocasiunea schimbârii ce se astépta in statulu comitiloru supremi, guvernulu va fi cu atentiune la cele ce se petrecu intre serbi si va scí ce sa faca. Vecinii nostri serbi si handlangerii loru din Ungari'a sa fia convinsi, ca agitatiunea inscenata aici se va resbuná numai asupr'a Serbiei. Noi vomu aflá medilóce pentru a impedecá parteciparea suditiloru ungari la espeditiunea aventurósa, dara dirigentii miscârii serbesci voru semtí, ca au provocatu interesulu vitalu alu Austro-Ungariei contr'a loru. Provocându-se o solidaritate cu adversarii interni ai statului ungurescu, se provóca totu-odata tóta puterea acestei monarchii contr'a aspiratiunii serbesci si atunci Ristici si consortii in butulu delirului in care se afla voru scí apretiuí pe unu astfeliu de adversaru.

Intr'aceea nu ne vomu semtí dispensati de necesitatea de a taiá comunicatiunea suterana intre Neoplant'a si Belgradu.

„Times,“ vorbindu de situatiunea actuala, se esprima in acesti termini:

„Silintiele Angliei tindu in acestu momentu a mantinea pacea Europei, facendu sa se recunósca din nou integritatea Turciei, in acestu sensu celu putienu ca nici unu suveranu strainu nu va putea castigá autoritate asupr'a vre-unei'a din provinciele sele. Cându se va admite si pune in practica acestu punctu, cându districtele slave voru fi pacificate conformu cu acestu principiu, atunci vomu putea sperá ca antagonismulu Russiei si a Angliei va fi tratatu cá o fantoma ce a neliniscitu lumea fâra motivu.“

„Allgemeine Zeitung“ crede in posibilitatea unei noue grupâri a puteriloru din caus'a divergentieloru dintre Angli'a si Russi'a. Acestu diaru crede ca Germani'a, in straduintiele sele pentru pace, va trebuí sa caute a se aliá cu Franci'a.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

VI.

Dupa ce in modulu aretatu 'si informéza publiculu cetitoriu despre cele urmate la sinodu — incheia astfeliu d. Babesiu:

„Ei bine, potu sa dica cetitorii nostri, amu auditu espusetiunea si critic'a, dar' én sa audimu ce óre aru fi de facutu, cá sa se paraliseze reulu?“

„Eata ce, dupa a nóstra pricepere si convictiune“:

„Coalitiunea a pusu fâra temeiu si competintia, simplu ad acta apelat'a minoritâtiei câtra congresu pentru remediarea reului. Dar' apelat'a totu va trebuí sa vina chiaru si ex offo inaintea congresului. Consistoriulu deci, prin sine si prin episcopulu trebue sa se sustiena in statu quo ante, pân' la complanarea conflictului pe cale competinte legale, in casu de lipsa avendu chiaru **a se disólve sinodulu** si a se face apelu la alegatori!“

„Nu vomu avé târi'a de sufletu de a acceptá acésta cale: autonomi'a nóstra va remané struncinata, biseric'a compromisa, **dieces'a Aradului sparta**.“

Vine sfatulu acest'a dela unu barbatu seriosu, dela unu amicu alu bisericei nóstre si alu diecesei Aradului?

Nu!

Sfatulu acest'a este viermele care se incérca sa róda radecinele abiá prinse ale tenerei nóstre autonomii bisericesci, este cutîtulu indreptatu spre anim'a diecesei Aradului.

Fia-care românu ortodocsu are sacr'a datorintia a calcá pe capulu viermelui, si a smulge cutîtulu din mân'a asasinului.

Eu afirmu contrariulu si dicu ca:

De vomu avé nu târi'a ci nebuni'a a acceptá calea recomandata de d. Babesiu, autonomi'a nóstra devine struncinata, biseric'a compromisa, constitutiunea ei jucaria in mânile despotiloru, dieces'a Aradului facendu acést'a aru meritá sa fia sparta.

A cugetatu óre d. Babesiu la funestele consecintie ce aru urmá din primirea sfatului ce ni-lu dà?

Nu credu, câci nici chiaru dupa aceste esperintie nu-lu tienu capabilu de a comite matricidiu.

Indémna pe consistoriulu vechiu si pe episcopulu sa nu recunósca legalitatea concluseloru sinodului aduse strictu conformu legei, sa nu se supuna acelor'a, si sa nu le esecuteze, ci sa remana in statu quo ante pâna va decide congresulu apelat'a minoritâtiei din sinodu, carea va trebuí sa vina chiaru si ex offo inaintea sinodului.

Va se dica asesorii destituiti sa functioneze mai departe pâna va fi lumea, câci mentionat'a apelata in veci nu póte vedé cá atare fati'a congresului.

Lumea inca n'a vediutu cá intr'unu corpu legislativu autonomu, minoritatea membriloru acelui corpu sa aiba dreptu a apelá conclusele maioritâtiei. Organu care cu substernerea din oficiu la congresu a unei astfeliu de fapte necualificavere aru avé placerea a se face de risu pentru gargaunii dlui Babesiu — nu credu sa esiste in biseric'a nóstra.

Minoritatea vre-unei comissiuni sinodali dá! are dreptu a dà votu separatu fatia de maioritatea comissiunei, care vine si adese ori se si primesce in plenu, dar' mai departe nu.

De unde tiene d. Babesiu congresulu de foru apelatoriu peste sinóde?

Afla d-lui intre agendele congresului vre-unu punctu referitoriu la acést'a?

Nu!

Óre ce dicea d. Babesiu de cumva s. e. minoritatea sinodului electoralu apelá alegerea de episcopu?

Negresitu ca o luá la bataia de jocu si o dechiará de nebuna!

Dar' sa presupunemu, cumca consistoriulu celu vechiu remané in statu quo, si functioná si dupa incetarea mandatului: óre judecâtile aduse prin acei domni in numele consistoriului, atacate prin recursuri de nulitate s'aru fi incuviintiatu prin consistoriulu metropolitanu?

Nu! Si prin ast'a causele pârtiloru cari cérca dreptate eftina si rapede suferiau intardiare de celu putienu unu anu.

Dar' sa incetâmu cu demonstrarea evidentei absurditâti ce contiene anomali'a in care amu ajunge urmandu sfatulu dlui Babesiu, si sa o spunemu scurtu, cumca indemnarea la nesupunere a consistoriului fatia de sinodu, este indemnare la **revolutiune** in biserica, o intentiune care nu de multu a combatut'o d. Babesiu in archiediecesa, — si totu d-sea a fostu acel'a care la dechiaratiunea Metropolitului facuta in sinodulu de estimpu, cumca: „nu va suferí nesuintie revolutionarie in contr'a integritâtiei bisericei“ a aplaudatu eschiamandu in fói'a sea „Bravo! ací a fostu Metropolitulu la inaltimea chiamârei sale!“

Si ce contiene a dóu'a parte a sfatului seu?

Ca „in casu de lipsa“ adeca de cumva consistoriulu n'aru fi aplecatu se pasiésca pe terenu revolutionariu, Episcopulu se disolve sinodulu si se faca apelulu la alegatori va se dica se escrie alegeri nóue.

In statutulu organicu nu este provediutu unu asemene casu, deci dupa lege nime, nici episcopulu, nici consistoriulu si nici guvernulu nu este indreptatitu se disólve unu sinodu alesu conformu legei.

Se presupunemu cumca s'aru aflá unu episcopu atâtu séu de despotu séu de slabu de angeru care sa se incumete a disólve unu sinodu alesu dupa lege pentruca a adusu unu conclusu conformu legei, ce aru fi acést'a? Pura **lovitura de statu.**

E bine! d. Babesiu pentruca maioritatea sinodului nu s'a supusu minoritâtiei nu se infióra nici de o lovitura de statu. Dar' apoi dlui scie bine cumca lovitur'a de statu in veci nu se póte justificá, si momentanu séu pe unu periodu óre-care inca numai asiá se mai póte in câtu-va netedí, decumva apelulu la poporu — favoresce despotului.

Eu puna-si dlu Babesiu mân'a pe anima si respunda, óre tiene elu capace pe poporulu nostru de atât'a coruptiune morala, cá fiindu chiamatu de nou la urna se incuviintieze disolverea sinodului din unu astfeliu de motivu? Si óre dorirearu d-sea cá poporulu, — cá credinciosii nostri — se fia atâtu de nepasatori de drepturile sele?

Nici un'a nici alt'a nu o credu.

(Va urmá.)

Proiectu relativu la practic'a resolvere a cestiunei orientului

Diarulu „Noue presa libera“ din Vien'a, in numerulu seu dela 8 Iuniu, pune in vederea publicului proiectulu Rusiei ce pórta numirea de mai susu, afirmându ca i s'aru fi tramisu dela Londr'a de câtra o mâna amica initiata in cercurile diplomatice. Lasându dara responsabilitatea citatului diaru, 'lu reproducemu si noi cá informatiune. Ecalu:

„Pe ruinele imperiului turcescu se infiintiéza urmatórele regate:

I. Regatulu bulgaru, cuprindiendu Bulgari'a, actualulu vilaietu danubianu, Traci'a, cu escluderea tiermiloru Bosforului, Dardanelele, Macedoni'a si o parte din Tesali'a.

II. Regatulu albanesu, cuprindiendu Albani'a si Epirulu, cu escluderea pasialicului Prinzrend.

III. Regatulu Serbiei, cuprindiendu Serbi'a, pasialiculu Prinzred, Bosni'a. Hertiegovin'a si Muntenegrulu impreuna cu Boch'a di Cattaro.

IV. Regatulu românu in integritatea sea actuale.

V. Regatulu grecu, coprindiendu Greci'a, pârtile sudice ale Tesaliei si insulele archipelagice din Europ'a si Asi'a impreuna cu Candi'a.

Suveranulu regatului bulgaru va fi unu principe din cas'a domnitóre a Rusiei si va formá unu statu de 6½ milióne de locuitori.

Regatulu albanesu, constându dintr'unu milionu si jumetate locuitori, va avé unu suveranu din cas'a domnitóre a Austriei.

Tronulu regatului serbu, competindu de dreptu princepelui Nicolae din Muntenegru, va dispune de preste 3 milióne locuitori.

Pe tronulu Romaniei si-alu Greciei se vorumantine suveranii loru de astadi.

Tienutulu Traciei esclusu din teritoriulu regatului bulgaru, adeca: Constantinopolulu, Bosforulu si Dardanele, impreuna cu tiermurile asiatice, trecu in posesiunea Rusiei. Astfeliu Constantinopolulu va formá centrulu si resiedinti'a federatiunei slaviloru de sudu (?) la care apartienendu si Romani'a impreuna cu Greci'a, sub conditiuni cu totulu deosebite, voru fi supuse numai in privinti'a unitâtiei diplomatice si militare.“

Acum iéca in resumatu si istoriculu impreuna cu comentariele facute de diarulu vienesu asupr'a acestui proiectu:

„Autorulu acestuí proiectu, fiindu unulu dintre savantii diplomati ai Rusiei, l'a tramisu la Petersburgu inca inainte de a plecá imperatulu Alesandru la Berlinu. In acel'asi tempu cancelarulu Gorciakoff impreuna cu ministrii Miljutin si Walujeff, dupa ce l'au studiatu cu seriositate, l'au comunicatu mai intâiu principelui corónei, care s'a esprimatu in urmatoriulu modu:

„In cea ce privesce inlocuirea dominatiunii turcesci cu suverani crestini, suntu d'acordu cu vederile proiectului, inse nu credu in puterea de viétia a unei federatiuni compuse din popóre, cari apartienu la diferite rase dusimane, séu in opositiune unele cu altele.“

Dupa acést'a supunendu-lu si la inalt'a apreciare a suveranului, acest'a, fâra a combate cuprinsulu proiectului s'a informatu numai decâtu despre autorulu lui si, aflandu ca este generalulu Ignatieff, i-a esprimatu complimentele sele si speranti'a, ca lucrarea generalului va fi pusa intr'un'a din dile in esecutare.

„Se fimu bine intielesi, dice diarulu citatu, ca noi, de si nu afirmâmu ca ideile desvoltate in documentulu publicatu aru precisá intru tóte politic'a oficiale de astadi a Rusiei, inse remane necontestabile ca lucrarea generalului Ignatieff, complimentatu de imperatulu Alesandru, revérsa lumina asupr'a scopului ce urmaresce Rusi'a in Orientu, cu atâtu mai vertosu ca din parte-ne putemu afirmá, fâra a ne teme de a fi desmintiti, ca chiaru in dilele acestea Rusi'a a impusu la Vien'a unu tratatu relativu la liniele de gravitatiune ale Austriei si Rusiei in cestiunea Orientului, oferindu compensatiuni Austriei pentru tóte sacrificiele ce aru face in acésta privintia. Ce insemnéza aceste linii de gravitatiune, credemu a ne o aretá in deajunsu lucrarea numita „proiectu despre practic'a resolvere a cestiunei orientale.“

Opiniunea presei otomane asupr'a infiintiârei unei adunâri natiunale.

Pres'a turcésca a inceputu a discutá ide'a infiintiârei unei representatiuni natiunale, menita a pune frêu puteriloru pâna acum nemarginite ale suveranului. Credemu interesantu a aduce la cunoscinti'a cetitoriloru nostri opiniunea celoru mai acreditate din aceste diuare.

„Bassiret“ diuariu semi-oficialu, aréta intr'unu articulu de fondu ca opiniunile suntu impartite; unii pretindu adunarea natiunale, sub cuventu ca singur'a garantia a drepturiloru poporului, in seclulu nostru de civilisatiune, este o adunare natiunala, care singura aru pune capetu neintielegeriloru civile si interveniriloru straine; ca altii, din contra, sustienu ca instituirea unei adunâri aru fi nimicirea societâtiei politice musulmane intr'unu viitoriu apropiatu, câci a admite pe crestini pre unu picioru de egalitate perfecta cu musulmanii e a le dá mijloculu de a ajunge progresivu la anihilarea cheriatului, legea fundamentala a islamului, prin impunere de legi si de regulamente nóue.

„Bassiret“ din parte-i conchide dicendu ca o garantia pentru esecutarea fidela a legiloru, ca unu controlu severu alu fapteloru si cestiuniloru administratiunei suntu lucruri cari nu se potu dobandí decâtu prin concursulu unei representatiuni natiunale, dar' ca cestiunea cea mai grea este de a sci se determine atributiunile. Elu propune o adunare pe care o numesce Choura-Mille (consiliu nationalu), care se fia compusa de delegati, in numeru de 3 pentru fia-care provincia si de 6 pentru Constantinopolu, alesi pe 3 ani, cu o indemnitate de 3000 lei pe luna, reeligibili numai dupa 3 ani dela espirarea terminului primei loru functionâri. — Eata cele 3 puncte asupr'a câror'a acestu consiliu nu va fi chiamatu nici odata se otarasca:

1. Asupr'a legiloru de recrutare militaria, fia de turci, fia de crestini, déca aru avea locu, cari legi n'aru putea sa fia promulgate de câtu prin ordonanti'a imperiale, precum si acelea cari aru contiené armârile, cumperarea de nâvi si de monitiuni de resbelu; va putea celu multu se provóce urmâriri in contr'a agintiloru, furnisoriloru si banuiti de infidelitate; 2. Dreptulu de resbelu si de pace apartiene suveranului cându e cestiunea de o putere séu de provincii in revolta; 3. Elu nu va putea in nici unu modu se puie in discusiune terminii si dispositiunile din cheriatu (lege religiósa). — Va fi numai autorisatu a esercitá unu controlu severu asupr'a magistraturei si asupr'a tuturoru functionariloru, dela marele viziru pâna la simplulu aginte de diplomatia, toti fiindu responsabili de actele loru inaintea lui si va puté sa-i traduca inaintea barei sele. Afacerile de finance in generalu, cá imprumuturile, modulu de plata alu cupóneloru si de amortisare a datorieloru consolidate séu flotante etc. voru fi de competinti'a sea. Facendu-se abstractiune de cheriatu, elu va puté sa veghieze asupr'a punerei in esecutiune a legiloru si regulamenteloru esistinte, sa le modifice, déca va fi trebuintia, sa reformeze sistemulu de instructiune publica, si in fine tóte legile viitóre nu voru puté fi promulgate decâtu déca au potutu obtiené sanctiunea consiliului natiunale.

Va puté se marésca salarele functionariloru si amploiatiloru statului.

Va veghiá la facerea bugetului, in care nu va fi introdusu nici capitulu, fia de incasâri, de cheltueli, déca nu va fi aprobatu de elu.

Va trebuí mai cu séma se observe cá nimeni se nu fia inchisu fâra a fi judecatu si cá amploiatii administratiuniloru se nu fia destituiti fâra unu motivu valabile. In casu contrariu, pres'a este indatorata a aretá actele arbitrarii si ilegale ale acestoru.

Istikbal (viitorulu), dupa o critica seriósa a regimului sub care a traitu pâna acum Turci'a si in care nu crutia nici ómenii, nici faptele din acelu tempu, cere convocarea unei adunâri compusa de 300 membri alesi de locuitori, dintre cari dóue treimi se fia musulmani si o treime crestini. Elu da acestei representatiuni atributiuni aprópe identice cu acelea pre care i le acorda „Bassiret“ consiliului seu natiunale.

Deschiderea espositiunii dela Filadelfi'a.

Marele actu ce trebuiá sa inaugureze oficialmente concursulu internationalu deschisu la Filadelfi'a a avutu locu cu splendórea ce reclama circumstanti'a, cu tóta solemnitatea ce cerea caracterulu seu, cu tóta animatiunea ce trebuiá sa aduca marea publicitate.

O mare parte din calea republicei cuprinsa intre Main Building (palatulu industriei) si Memorial Hall (galeri'a frumóseloru arte) erá destinata pentru inauguratiune. La 10 óre de diminétia, putienu mai inainte de inceperea ceremoniei, o multime imensa, cu totulu populara, mai multu de o suta mii persóne, navalea prin pregiuru.

Tempulu erá maretiu. Plóea torentiala din dilele anterióre incetase si unu sóre radiosu 'si proiectá radiele preste somptuosulu edificiu.

In centrulu faciadei sele se radica estrad'a destinata pentru presiedintele republicei. La drépt'a sea se instalara membrii comissiunii. Centenariului si dupa ei guvernatoriulu Pensilvaniei, generalulu Hawley, corpulu diplomaticu si diverse alte personagie.

Pe aceeasi platforma se afla fotoliulu destinatu pentru imperatorulu Brasiliei care sosí avendu la bratiu pe soci'a presiedintelui Grant.

Mai josu, pe nisce banco asiedíate in acestu scopu, esposantii tuturoru tiereloru, si in fatia, spriginite de Main Building, alte banci de unde o orchestra de doue sute musicanti aruncá in spatiu ariele nationale a tuturoru tiereloru din lume.

Abiá se instala presiedintele stateloru-unite, si spatiulu resuna de marele marsiu scrisu pentru circumstantia de Richard Wagner; si care fu cu maiestria esecutatu de mas'a instrumentala dirigiata de Thomas.

Cându orchestr'a tacù, tacerea se facù astfeliu pe câtu se póte obtiené din miile de guri emotionate si totu-déun'a gat'a a-si manifestá impresiunile. Atunci episcopulu Simpson, cu o voce ferma, pronuntià o cuventare despre iubirea crestina, unire si credintia.

Ilustrulu prelatu se adresá lui Ddieu spre a solicitá dela glorios'a sea putere de a favorisá cu protectiunea sea tóta Americ'a de nordu cá si lucrârile copiiloru sei, si a solicitá dela imens'a sea bunatate de a binecuventá straduintiele ómeniloru si a impedecá cá resbelelu se divizeze pe fiii loru.

Episcopulu implorá asemene protectiunea divina pentru femei cari tienu unu atâtu de mare locu in oper'a Centenariului, cum si pentru republica. Elu 'si termina discursulu implorându dela puterea cerésca de a dá Americei o misiune de iubire si de fratia care se o faca sa fia adorata de tóta civilisatiunea crestina.

Indata se esecuta unu imnu de orchestra si coruri, imnu datoritu lui R. Payne, care a adausu multu la marele efectu produsu de cuventarea ce se ascultase.

Apoi D. Welsch, presiedinte alu comissiunei din intru, predà oficialu zidirile espositiunei câtra comissiunea Centenariului, pronuntiendu o scurta alocutiune.

Inca odata art'a fermecatóre si civilisatóre a armoniei luà parte la ceremonia printr'o bucata a cârei cuvinte erau compuse de d. Sydney Lanier, iéra music'a de d. Dudley Buck, si cântata de baritonulu Whitney.

Ceremoni'a continua printr'unu discursu a presiedintelui comissiunii Centenariului, d. J. B. Hawley, adresatu câtra generalulu Grant, discursu in care, tragendu rapide istoriculu espositiunii, finí prin a presentá resultatele capului puterii.

Acestu din urma a respunsu printr'unu discursu, severu la forma, in care a trasu si a reamintitu tóte lucrârile indeplinite de o suta de ani de Americ'a si in care a ecsortatu pe compatriotii sei a perseverá pe calea progresului care 'i face sa aiba astadi stim'a tuturoru strainiloru; a terminatu declarându deschisa espositiunea universala.

Erá amédi cându generalulu Grant pronuntia aceste din urma cuvinte si, in midiloculu unoru aclamatiuni generale, se scoborì de pe strada cu imperatorulu Brasiliei, ministrii si corpulu diplomaticu spre a visitá rapede galeriele palatului industriei. In acel'asi momentu pavilionulu nationalu fu ornatu cu tóte drapelele puteriloru esposante cari se desfasiurara in sgomotulu unei salve de 100 lovituri de tunu ce venira cu vocea loru de bronzu sa-si aduca not'a in concertulu ce cânta activitatea si inteliginti'a umana.

Amnasiu in Iuniu 1876.

Dle redactoru! Sa fiu scusatu, déca pâna acum nu amu comunicatu publicului cetitoriu nimic'a despre crestinii nostri gr. or. din comun'a Amnasiu, despre esistinti'a poporului si in deosebi despre raportulu lui fatia cu biseric'a.

C'amu pre la inceputulu seclului alu 19-lea, comun'a nóstra bisericésca gr. or. constá din vre-o 18—20 familii, si acestea tóte numai din 4 némuri; cari invapaiati cu dorulu de a avea o biserica, spre ascultarea servitiului divinu, si-au ziditu o biserica de lemnu care santiendu se si inzestrandu-se cu tóte cele de lipsa, se administrà de preotimea din Saliste, pâna la anulu 1815 cându si-au capetatu preotu stabilu.

Asiá poporulu nostru tare in credinti'a sea cea intru Christosu, tóte le jertfea pentru dobandirea bisericei, precum dice psalmistulu: „rêvn'a casei tale m'a mangaiatu“ si iérasi: „Iubit'amu Dómne podób'a si frumseti'a casei Tale“.

Dar' durere! pe tempulu acel'a vitregu, cându s. maic'a nóstra biserica ortodocsa gr. or. erá tolerata, fiindu comun'a nóstra locuita de populatiunea germâna (sasii), nici locu de biserica nu i s'a concesu, ci unu crestinu ortodocsu din celea 4 némuri avendu viia in capulu satului, a concesu de s'a pusu biseric'a in capulu viiei sele intre prunii cari si astadi fiindu fórte distrusa d'abiá mai esista.

Cá sa nu devinu prea obositoriu trecu preste period'a pâna la anulu 1854, cându amu fostu alesu si sântitu de parochu in acésta comuna bisericésca, care numera 50 familii avendu si unu fondu bisericescu de 9 fl. 6 cr. m. conv.; iéra acum de 10 ani incóce ajungendu poporulu nostru la 64 familii, facendu-si si unu fondu acomodatu stârei sele cei misere; dupa concesiunea prea Ven. Consistoriu archidiecesanu din 11 Septembre 1875 Nr. 2431. amu pusu inceputulu inca in tómn'a trecuta la fundamentulu unei biserici nóua, care in primavér'a acést'a s'a ridicatu in susu pâna sub coperisiu impregiuru, facenduse altariulu dimpreuna cu biseric'a intr'o proportiune la inaltime tóte din materialu solidu.

Dara o comuna bisericésca, precum e de presentu a nóstra, care din 4 familii in restempu de unu seclu s'a urcatu la 64 familii, mai cu séma prin alipire, fórte cu greu pre lânga suportarea tuturoru greutâtiloru comunali si bisericesci, póte fi in stare fâra ajutoriu chiaru a-si edificá o sânta biserica; pre lânga tóte acestea sânt'a maic'a nóstra bis. ne invétia, dicendu: „Ajutoriulu meu dela Domnulu, celu ce a facutu ceriulu si pamentulu“ „Cautandu amu cautatu pre Domnulu si m'a auditu, si din tóte necasurile mele m'a mantuitu.“

Inainte cu 12 ani ne tramite Ddieu in comun'a nóstra, pre Ioanu Tom'a cu stimat'a dlui consórta Mari'a din Cacov'a (scaunulu Saliscei) cari in mai multi ani au asistatu la noi la serbarea invierei Domnului inzestrandu biseric'a cu untu de lemnu, luminâri si altele; asemenea facù si la alte serbatori sante dupa datin'a comuna, si asiá fiindu intru tóte cunoscutu cu noi si cu starea nóstra cea misera neavendu noi nice unu locu bunu si acomodatu pentru cas'a lui Ddieu, s'a decisu din zelulu seu crestinescu, si in satu in mijloculu poporului nostru, a cumperatu o curte cu gradina mare si frumósa pentru zidirea unei nóue biserici; prelânga acést'a ni-a platitu si 60,000 caramida 11 buti de varu 10 stangini cubici de pétra cari tóte se urca la sum'a de 720 fl. v. a. iéra materialulu ce a mai fostu de lipsa lu amu cumperatu din fondulu nostru.

Poporulu nostru inse, precum e si in comun'a acést'a, amestecatu cu sasii, e sfasiatu in dóue partide, un'a la unu capu si alt'a la celalaltu capu alu satului si a fostu totu cérta de 50 ani pentru biserica si scóla ca de care parte sa se puna acestea edificii. In fine biseric'a s'a asiediatu la acestu locu frumosu si desfatatu, iéra scól'a s'a stramutatu de ceea parte a poporului unde suntu si familii mai multe inse positiunea locului e fórte slaba. Asiá satenii au lucratu in armonia cu totii la zidirea bisericei pâna sub coperisiu.

Insa marinimosulu nostru titoru dimpreuna cu consórt'a sea Mari'a, cârei luându binecuventarea archierésca si intarirea de titorii bisericei nóstre gr. or. din Amnasiu prin cetirea deslegâriloru archieresci, dela fericitulu si marele Archieppu si Metropolitu Andreiu, suferindu de unu morbu mai indelungatu pe patulu doreriloru, vediendu ca din di in puterile fisice scadu, se intaresce in credintia, si laudandu pre Domnulu dice cu marele profetu Davidu: „Câtu-su de iubite lacasiurile tale, Dómne alu puteriloru, doresce si se sevarsiesce sufletulu meu, spre curtile Domnului, anim'a mea si trupulu meu s'au bucuratu de Ddieulu celu viu; ca paserea si-au aflatu sie-si casa si turturéu'a cuibu ei-'si, unde-si va pune puii sei, „Altarele tale Dómne alu puteriloru, imperatulu meu si Dumnedieulu meu, fericiti carii locuiescu in cas'a Ta, in vecii veciloru te voru laudá.“ Cuvintele acestea le-a pronuntiatu amintitulu titoru, prin faptele cele stralucite inaintea repausârei, intarindu-le dupa repausare in contielegere cu stimat'a sea consórta, a datu prin lasamentu inca 200 fl. v. a. spre continuarea zidindei biserici din Amnasiu, cari bani la casu de lipsa se ni sa inmanueze prin stimat'a lui consórta. Asemenea mai multe faceri de bine au facutu pre alocurea precum si in Comun'a sea proprie, lasându tóte cu Diata cá crestinu adeveratu dupa s. canóne bisericesci.

In fine dupa tóte suferintiele, in anulu trecutu 1875 la inceputulu lunei lui Maiu fiindu impartasitu cu sântele taine se apropià câtra densulu ingerulu vestitoriu, care dupa svatulu celui prea inaltu 'lu chiemà dela cele timpurarie la cele eterne.

Acestea binefaceri cu multiamita publica se aducu la cunoscintia: iéra pentru vecinic'a pomenire, dupa s. scriptura care dice: „rugative unulu pentru altulu cá sa ve mantuiti,“ s'a sevarsitu si in biseric'a nóstra cele patru parastase anuale si dupa vointi'a repausatului, si a stim. sale socie, pâna au fostu in viétia, a doritu cá nou'a zidinda biserica sa se asiedie sub protectoratulu sântului inainte mergatoriului si botezatoriului Ioanu, care in anulu trecutu la punerea petrei fundamentale a bisericei dupa tipiculu indatinatu s'a si pusu de chramu; si asiá remanendu dupa mórtea ambiloru binefacatori — din gradin'a bisericei cea cu pomi frumosi sadita, in totu anulu unu usufructu considerabilu, sa se faca in perpetuu in 7 dile Ianuariu si in 15 dile Augustu parastasulu pentru binefacatorii nostri Ioanu si Mari'a. — Poporulu din comun'a nóstra nu va uitá pe acesti binefacatori mari ai sei si le va pastrá cu pietate o amintire eterna pentru faptele loru adeveratu crestinesci si demne de imitatu.

Ales. Predoviciu
parochu gr. orient.

Varietâti.

⁂ Escelenti'a Sea Inaltu Présantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu va celebrá astadi parastasulu pentru Marele Archieppu si Metropolitu repausatu, Andreiu bar. de Siagun'a, in biseric'a nóstra din Boitia, spre care scopu a plecatu de aici eri dupa média-di.

(†) Dela Naseudu amu primitu eri urmatórea telegrama:

„Demnulu de memoria fratele nostru Vasiliu Buzdugu repausà eri in Rusulu-Borgoului in cas'a parintiésca“.

⁂ Multiamita publica. In 2 Iuniu st. n. a. c. s'au tienutu esamenulu de véra cu elevii si elevele dela scól'a nóstra granitierésca din locu, la care prelânga unu publicu numerosu din locu si giuru, binevoí a participá si pré onor. d. capitanu c. r. in pensiune Constantinu Stezariu, carele impartí o suma insemnata intre cei mai buni elevi. Reverendissimulu d. protop. Ioanu Hanni'a iérasi impartí mai multe carticele cá premiu.

Ambiloru acesti domni li se aduce din partea nóstra in numele eleviloru si parintiloru cea mai cordiala multiamita publica.

Jin'a in 19 Iuniu n. 1876.

L. Sav'a,
paroch. si vic.-pres.
alu efor. scol.

D. Lazaru,
inv. dirig. cá secr.
efor. scol.

⁂ (Esamenu.)*) Comun'a gr. or. Sanpetru afiliatu com. Sacelu din protopresbiteratulu alu tractului Hatiegu, dupa pregatirile facute cu mai multi ani inainte, a infiintiatu cu inceputulu anului scolasticu 1876 in cas'a dlui Moise Enasiascu (neavendu edificiu scolasticu), o scóla elementara, pentru copiii incepatori de ambe secsele. Deci spre a se puté convinge de resultatulu acestei intreprinderi, efori'a scolara a susu numitei comuni afiliate in siedinti'a sea din 30 Maiu st. v. a. c. a decisu a se tiené dumineca in 13 Iuniu st. v. a. c. esamenulu, primiloru elevi in scóla, la care invita pre toti cei ce dorescu si suntu interesati a vedé progresulu eleviloru.

Programulu esaminului cuprinde objectele cunoscute ce se propunu in scólele nóstre poporali confessiunali.

⁂ (Maialu). Maialulu scólei populare confesiunale din comun'a Sanpetru afiliatu Sacelu, care fu amenatu din caus'a tempului ploiosu, s'a tienutu in diu'a de ss. Constantinu si Elen'a, in lunc'a spre média di dela Sanpetru. Tempulu n'a fostu togm'a favorabilu; dara elevii si elevele totusi si-au petrecutu binisioru dimpreuna cu parintii, loru cu cantâri nationale. In fruntea eleviloru fluturá modestulu stindardu natiunalu, care e uniculu semnu esterioru de natiunalitatea nóstra aici in centrulu magiariloru. — Petrecerea a decursu preste totu spre multiamirea comuna.

⁂ „Comedia magiara de impacare“ este intitulata o corespundentia din Transilvani'a la „Osten“ din Vien'a, in carea tóta caletori'a canonica a Archiepiscopului si Metropolitului nostru la Brasiovu se cualifica de o incercare nóua de impacare cá in dilele lui Lonyay, si inscenata la comand'a ministrului de interne Col. Tisza. Caracteristicu este in corespundintia distinctiunea ce se face „barbatului de mare influintia“ Georgiu Baritiu, pentru carele corespundinti'a lu tramite pre metropolitulu anume la Zernesci. — Nu scimu sa ne necajimu asupr'a malitiei unoru ómeni, séu sa compatimimu naivitatea loru, cându credu ca publiculu va fi asiá de naivu sa ia povestile loru de bani buni.

⁂ Comunicatiunea intrerupta intre Ciuci'a si Revu, pre lini'a Clusiu—Oradea-mare, este restituita. Espeditiunile de totu feliulu se voru face acum fâra amanare. — Caletorii spunu, ca venindu unu trenu pre lini'a acést'a de câtra Oradea mare, la Vece, s'a ruptu unu podu in momentulu dupa ce a trecutu trenulu preste densulu. Vagónele din urma s'au clatinatu in urm'a caderei podului asiá de tare incâtu doi conductori au cadiutu dela locurile loru, fâra de a li se inntemplá mai departe vre-o alta neno-rocire.

⁂ Drumulu de feru orientalu. „Kr. Ztg.“ spune ca la Brasiovu intardiarea trenuriloru este in permanentia. Torentii de apa cari s'au versatu in dilele trecute au nimicitu reparaturile drumului de feru intre Archit'a si Hasfaleu si asiá intrerumperea comunicatiunei, respective intardierea trenuriloru, va mai durá inca. Directorulu generalu Botlik, ingineri si alti functiunari de ai comunicatiunei suntu la fati'a locului si intreprindu tóte câte suntu cu putintia pentru ameliorarea stârei celei misere a comunicatiunei. 1000 de lucratori lucra necontenitu, dara cu putienu resultatu, pentruca lupt'a cu elementele este fórte dificila.

⁂ O comissiune de fortificatiuni, se dice, ca va inspectiuná in decursulu lunei viitóre obiectele de fortificatiune, cu deosebire passurile din Carpati si va decide cari din tr'ensele sa se fortifice.

⁂ Budapest'a in periculu de inundare. In urm'a ploiloru celoru multe Dunarea crescuse asiá de tare incâtu magistratulu s'a vediutu necessitatu a provocá pre locuitorii din pârtile espuse apei a-si golí pivnitiele si a parasí locuintiele.

⁂ Esundâri. La M. Osiorheiu a esitu Murasiulu si a innecatu pârtile mai asiediate ale cetâtiei. Mai multe case s'au derimatu. — Valea carea curge in apropiarea Aiudului a causatu pagube fórte insemnate.

⁂ Nenorocire s'a intemplatu cu unu copilu si o copila la Saliste cu ocasiunea ploiloru celoru mari. Unulu dintre paraiele cele multe, ce se umfla la momentu in tempuri ploióse, cum au fostu cele din septamanile trecute, a apucatu in undele sele pre copilu si copila si ii a innecatu.

⁂ In diurnalele cele primimu cetimu ca au fostu ploi mari si in Galiti'a si alte tieri austriace, in Ungari'a si in Romani'a.

⁂ Focu din fulgeru s'a escatu intr'unu satu sasescu in apropiarea Reginului si au arsu nóue case dimpreuna cu cladirile economice de lânga densele.

⁂ O fóia locala de aici in Nr. dela 20 Iuniu spune, ca Daianu aru fi fostu in Duminec'a premergatória in teatrulu din locu, iéra dupa teatru si-aru fi petrecutu in restaurātiunea dela „Flotte Burschen.“

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Iuniu 1876.

Metalicele 5%	66	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	60
Imprumutulu de statu din 1860	109	50
Actiuni de banca	840	—
Actiuni de creditu	142	80
London	121	85
Obligatiuni de desdaunare Ungurescі	74	25
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	73	75
„ „ „ Croato-slavone	84	50
Argintu	101	80
Galbinu	5	83
Napoleonu d'auru (poli)	9	70
Valut'a nóua imperiale germâna	59	65

---

*) Ni-a sositu tardiu. R.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineс'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 48. ANULU XXIV.

Sabiiu 17|29 Iuniu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

La mormentulu Archieppului si Metropolitului Andreiu Bar. Siagun'a.

> „. . . se cade a acceptá nu „numai cuvintele ci si faptele se-„rióse ale barbatiloru vechi ce „se amintescu pâna in dilele „nóstre.“
>
> Sânt. Marele Basil.

Finimu si cu alu treilea anu de doliu. A patr'a óra ni se infatisiéza mormentulu carele la 19 Iuniu 1873, cá sa vorbimu cu cuvintele lui Damaschinu, „cu pétra acoperì pre celu ce a fostu putienu cu noi.“ Finimu cu anulu alu treilea, dara nu cu doliulu, pentruca mare tesauru jace in sinulu colinei din laturea despre média-nópte a Rasinariloru, lânga biseric'a inchinata Sântei Treimi, in sinulu acelei coline, carea cauta durerosu spre valea ce léga resiedinti'a doliului cu resiedinti'a de o gloria pré curendu trecuta pentru tóta suflarea romanésca din Austro-Ungari'a.

Doliulu nostru inse sa nu fia cá alu „celoru ce nu au sperantia,“ pentruca apostolulu popóreloru, care ne dà invetiatur'a acést'a ne invétia la altu locu mai departe, ca ceea ce se sémana prin credintia intru stricaciune se va sculá intru putere. Tesaurulu nostru jace in mormentu intru stricaciunea putrediunei intru câtu lu representa remasitiele pamentesci, inse partea cea nemuritóre, spiritulu celu mare alu Marelui reposatu a remasu lucrându intre noi.

Sinodulu archidiecesanu, celu mai de aprópe dupa repausarea Archieppului si Metropolitului Andreiu bar. de Siagun'a, celu dela 1874, a fostu petrunsu de acésta credintia. Pentru aceea i dedeo espressiune asiá de puterica, incâtu facù din ea lege. Sinodulu archidiecesanu alu acelui anu decise, ca spre eternisarea numelui **Marelui Andreiu**, pentru aducerea aminte de faptele si lucrârile lui si pentru pastrarea directiunei date de elu bisericei nóstre, cá unu modelu in viitoriu: diu'a de Sântulu Apostolu Andreiu (30 Nov.) sa se serbeze in totu anulu, in fia-care biserica din archidiecesa parastasu pentru sufletulu Marelui defunctu.

Sinodulu archidiecesanu prin statorirea acestei legi, carea pâna acum se si urméza in fia-care anu, a datu espressiunea cea mai invederata a credintiei sele in inmortalitatea marelui defunctu, pentru ca sustienendu in valóre si dupa mórte diu'a carea intruniá pre credinciosii archidiecesei nóstre in sântele biserici spre a face amintire la sântele rugaciuni de numele lui, arata in fapta, ca elu cu spiritulu viaza mai departe intre densii; mórtea a facutu numai o schimbare in cele pamentesci si trecatóre; cele spirituale si netrecatóre inse se continua intocmai cá si cându aru fi elu cu, si intre noi.

Escel. Sea, actualulu Archiepiscopu, prin unu circulariu cunoscutu publicului nostru cetitoriu, de siguru condusu de maxim'a, ca lucrurile cele bune nu suntu nici odata de prisosu, a dispusu cá spre radicarea insemnatâtiei marelui defunctu, diu'a mortiei inca sa nu se dea uitârei, si precum diu'a de Sântulu Andreiu, asiá si diu'a de 16 Iuniu sa ne intrunésca la asistinti'a serviciului divinu pentru acel'asi scopu. Este frumósa acésta indoita cununa ce se impletesce in fia care anu in apropiere si in departare spre vi'a amintire a parintelui nostru sufletescu neuitabilu, a parintelui viitoriului bisericei nóstre ecumenice.

Si un'a si alt'a, va se dica, si dispusetiunea sinodale si cea a Archipastoriului suntu dovedi despre puterea lucratóre a invetiaturiloru si a fapteloru celoru neperitóre, cari singure ducu pre posteritate la cunoscintia si recunoscintia si prin aceste la gratitudine.

Reamintirea acelui barbatu epocalu, ori câtu de frumósa; in asemanare cu invetiaturile, faptele si, preste totu, cu viéti'a ceea ce erá mai unu idealu de virtute, in momentele de fatia are o insemnatate mai mare decâtu sa fia de ajunsu numai lacrimile doliului, recunoscintiei si gratitudinei.

In dilele cându in biseric'a provinciei nóstre metropolitane intr'o parte mai fia care ramu alu institutiuniloru celoru frumóse are sa devina productivu si fia care propunere salutaria sa nu se dea uitârei, indata ce se face odata nópte preste dens'a, cá sa nu se mai véda nici o urma binefacatóre dupa dens'a si sa nu i se mai auda nici de veste; intr'alta parte cându se lucra séu aru trebuí sa se lucre, cá sa se curme neintielegerile escate pentruca se decidu unii a traí in constitutiunalismulu genuinu alu bisericei si nu dupa arbitriulu unui omu: este datorinti'a fia-cârui credinciosu adeveratu a se gandi, ca numai cu solemnitâtile funebrale nu corespundemu nici macaru obligaminteloru ce le-amu luatu asupra-ne prin representantii nostri in sinodulu dela 1874, nici prin simpl'a dicere ca ne tienemu de statut. organicu, „magna carta“ a provinciei nóstre metropolitane, esoperata asiá dicendu de neuitatulu si nepretiuitulu Mare defunctu. In dilele nóstre cându lumea politica in apropiarea nóstra nemijlocita este in agonia, cându Banatulu, Slavoni'a si Croati'a, dupa asigurârile celoru mai insemnate foi din capital'a Ungariei, este intr'o miscare care inspira ingrigiri si produce presupuneri, ca eveniminte mari suntu inaintea usiloru: este datorinti'a fia-cârui românu adeveratu a compará trecutulu cu presentulu, a asemená evenimintele de mainainte cu cele de acum, si a cautá, déca gasimu ca tempurile trecute numai incâtu-va se asémana, cu cele de acum, cele ce s'au disu de cei ce stau atunci in fruntea afaceriloru nóstre, si s'au facutu din partea acelor'asi sa dicemu, sa facemu si noi si inca ce-va mai bine si mai spre folosulu nostru, séu celu putienu asiá de bine si atâtu câtu s'a facutu in trecutu. In dilele nóstre cându calamitâtile sociali se inmultiescu in modu ingrozitoriu, cându proletariatulu necunoscutu pâna ací in tiér'a nóstra incepe a dá semne de viatia: este datorinti'a sa cautâmu, in anteactele nóstre sociali si déca vomu gasí numai o invetiatura buna, unde-va scrisa, nu numai sa nu o dâmu uitârei, dara sa cautâmu a trage dintrens'a si alte invetiaturi folositóre pentru poporulu amenintiatu si sa-i ameliorâmu pusetiunea nu numai in presentu, dara sa ne punemu tóte silintiele a-i asigurá sî unu viitoriu mai bunu.

In viati'a si in faptele Marelui repausatu, inaintea a cârui mormentu ne aflâmu astadi, vomu aflá esemple, invetiaturi in tóte directiunile atinse. Dupa invetiatur'a altui lucéfaru bisericescu si doctoru alu crestinatâtiei si umanitâtiei, déca voimu sa ne apropiâmu de perfectiunea impusa de evangeliu, „se cade a acceptá nu numai cuvintele, ci si faptele serióse“ ale nemuritoriului Andreiu. Numai asiá, dara numai asiá lucrandu, di si nópte, din tóte puterile nóstre, in spiritulu diseloru, in spiritulu directiunei si calcandu cu faptele in urmele nemuritoriului si marelui nostru Parinte si Archiereu, vomu fi adeveratii lui veneratori si adeveratii lui invetiacei. Numai asiá vomu face cá spiritulu lui nemuritoriu sa petréca intru noi si noi sa petrecemu in spiritulu lui. Numai asiá vomu aratá ca amu fostu demni de acestu fenomenu de geniu omenescu, si suntemu demni de a ne numí fiii si urmatorii sei sufletesci. Altcum, vomu fi „arama sunatóre,“ care in anumite tempuri si in anumite impregiurâri suna si face óre care sgomotu in lume, mai departe inse este nebagata in séma si fâra nici o influintia asupr'a vietiei bisericesci, natiunale, politice si sociale.

Sa ne aducemu aminte ca unu singuru barbatu a vivificatu o diecesa, carea erá inainte de densulu in conditiunile cele mai degradatóre si a pus'o in rendu cu alte corporatiuni bisericesci din patria, cari se bucurau de seculi de o pusetiune distinsa. Sa ne aducemu aminte ca unu unicu barbatu a desgropatu o provincia metropolitana, carea erá derimata mai bine de unu seculu si parte aservita, in contr'a canóneloru bisericei nóstre, la o metropolia straina de natiunalitatea nóstra. A descatenatu o natiunalitate cu puterea inteligintiei sele si cu mijlóce materiali si nu s'a intimidatu de periculi, nu s'a obositu de ostenele pâna nu o a vediutu adusa la nivelulu celorulalte din patria, incâtu urmatorii nu mai avura sa faca alt'a decâtu sa continue cu lucrarea spre a se sustiené pre nivelulu la care ii au radicatu. Ia datu prin spiritulu seu si prin influinti'a si staruinti'a sea institutiuni de cultura prin care romanulu sa nu stea mai inapoi decâtu alti conlocuitori ai sei.

Si noi acum, miliónele cu care ne falimu de atâtea ori, numai cuvinte, udate cu lacrimi sa impletimu dreptu cununa pre unu mormentu asiá de impunatoriu?

Sa nu fia! Câci tierin'a ne-aru condamná si ne-aru alungá dela mormentulu lui, cum alunga blastemulu unui parinte bunu pre ingratii si nedemnii sei fii!

„Constanti si zelosi“ pretindea pâna erá in viétia nemuritoriulu Archiereu sa fimu, „spre a ne tiené la inaltimea invetiaturiloru umanitarie si civilisatóre“, precum a fostu densulu in tóta viéti'a sea, pâna si pre patulu bólei sele ultime. Pentru ca dicea densulu, fia-care din noi „este membru alu unei familii, alu unei natiuni, alu unei religiuni si alu unei patrie“ si numai pre calea indicata, prin constantia si zelu, „respunde“ cine-va si indatoririloru sele crestinesci si „doctrineloru moderne de civilisatiune.“ Constanti si zelosi sa pretindemu si noi dela noi insine sa fimu, de susu pâna josu, si ne vomu aratá demni de numele de crestinu, demni de a fi membri ai unei familie, natiuni si patrie; dara totudeodata si demni de mormentulu care nu va mai fi unu centru séu tesauru de doliu, ci unu locu de peregrinagiu pentru tóta suflarea carea pretiuesce faptele si desconsidera seraci'a vorbeloru.

Revist'a politica.

Scirile de eri din acea parte, de unde astépta astadi press'a européna intréga eveneminte nóue, ne anuncia ca resbelulu intre Serbi'a si Turci'a faptice s'a inceputu.

Telegrame in privinti'a acést'a are pâna acum numai fói'a din locu, „S. d. T.“ O telegrama din Belgradu dela 27 Iuniu st. n. spune ca inca de Sambata, archimandritulu Ducehici, cu o legiune de voluntari a trecutu preste riulu Drin'a pre din susu de fortaréti'a turcésca Svornicu Legiunea a fostu norocósa la intalnirea cea dintâiu cu trupele marginasie ale turciloru. Alta legiune de 7000 serbi sub vice-colonelulu Grui'a Miskovici, majorulu Vlaikovici si capitanulu Tutnik a trecutu in 26 Iuniu n. pre la Losniti'a (din josu de Svornicu) preste Drin'a in Bosni'a. Colónele aceste voluntari nu suntu armat'a propria, stau inse in strinsa legatura cu armat'a, pentruca ele neodihnescu, seducu si esploréza pre inimicu si pregatescu armatei calea la victoria sigura.

Dupa alta telegrama, la Supova, aprópe de Alexinatiu, a incungiuratu o bataliune din brigad'a belgradeana pre 400 cerchesi, cari intrasera cu forti'a in Serbi'a si de siguru se pusera pre prada. Cerchesii fura incungiurati in padure si impuscati pâna la celu din urma. De partea serbésca a cadiutu maiorulu Celecantici si alti 3 feciori; afara de acesti'a, 30 vulnerati.

Biroulu telegraficu spune ca la „Pol. Corr.“ i se scrie din Belgradu. Plecarea principelui Milanu la armata s'a statoritu pre 30 Iuniu. In diu'a aceea va aparé si manifestulu de resbelu. In diu'a de 1 Iuliu se va publicá in tóta Serbi'a legea martiala. — Muntenegru 'si chiama toti barbatii capabili de arme sub stéguri, dela alu 17 pâna la alu 60-lea anu alu vietiei. Senatulu va luá frenele guvernului a mâna si le va purtá pâna la finea resbelului.

Telegramele la „Kelet“ spunu din Ragus'a, ca intrarea Muntenegrului in actiune nu mai sufere nici o indoiala, ca capitanii au luatu mandate sa plece cu cetele loru la punctele aratate.

In Ungari'a de sudu, se scrie, au a se face concentratiuni mari de trupe de linia si de honvedi. Scopulu este impedecarea pretinseloru agitatiuni omladinistice despre care, vomu vedé mai la vale, „P. N.“ face multa vorba.

Despre agitatiunile intre serbii din Ungari'a de sudu cari nelinistescu in continuu press'a ungurésca, „Pesti Napló“ publica urmatórea corespundintia din Neoplant'a cu dat'a din 20 Iuniu:

Dta in Budapest'a si ceilalti locuitori din tienuturile pacinice ale Ungariei n'aveti nici idea despre stârile de aici, póte ca nici guvernulu n'are; pentruca pâna acum nu s'a interesatu nici unu guvernu de cele ce se petrecu in pârtile serbesci dela sudulu tierei si in confiniulu militariu provincialisatu. Abiá acum cându sementi'a aruncata a incoltitu cându se cóce rodulu incepemu póte a observá ca statulu ungurescu nu se intinde pâna la Dunare si la Sav'a, câci aici puterea sea se gata. In loculu seu domnesce omladin'a si militari'a, dara amendóue suntu de o potriva ostile statului ungurescu.

De cându se pregatesce guvernulu serbescu in Belgradu de resbelu, omladin'a lucra cu energia potentiata pentru a tramite in Serbi'a bani, armature si bratie luptatórie. Acést'a i succede in tóte casurile, nu o impedeca nimene, organisatiunea ei e atâtu de perfecta incâtu abiá esiste vre-unu satu, in care nu aru avé agenti si pe cându se arunca sortile, cum crede si speréza ea, tóte suntu pregatite, cá sa se repetiesca in modu de totu subitu intemplârile dela 1848.

Cá junctiune la cestiunea orientale si cá continuare a ei barbatii conducatori ai omladinei dorescu sa estinda rescól'a preste Ungari'a si cine traiesce aici intre densii si cunósce relatiunile de aici nu se va indoí ca omladin'a este in stare a incercá atentatulu de alungulu cursului interioru alu Dunarei si se pregatésca o vendée pentru Ungari'a.

Nu luá asiá usioru acést'a admonitiune. Cugeta, ca poporatiunea ce vorbesce serbesce s'a sumutiatu de unu siru de ani incóce in modu sistematecu si n'avutu ocasiune sa cunósca autoritatea statului ungurescu; totudéun'a si pretutindenea ea a semtitu impotenti'a organeloru statului ungurescu si puterea si influinti'a omladinei, ea sciá ca armat'a si granitieri'a suntu unu radiemu puternicu alu semtieminteloru ostile statului si constitutiunei. Statulu ungurescu nu dispune aici de nici o putere militara.

Rociulu omladinei inse e perfectu si puterea ei cu atâtu mai mare cu câtu ea lucra in nemedilocit'a apropiere a poporului. Politi'a statului are vre-o câti-va spioni neincrediuti intre serbi, dara capitanii cetâtiloru suntu organele omladinei. Omladin'a are o consemnare de numele membriloru ei complecta si conducatorii esecuta prin trensii tóte mesurile ei. Ori-ce ordinatiune séu dispositiune dela statu e cunoscuta inainte si fiindu neplacuta se eludéza din capulu locului. Si guvernulu din Budapest'a se intereséza putienu de aceste stâri, chiaru si tribunalele denumite de densulu, din Panciov'a, Biseric'a alba, Chichind'a mare si Becicarecu nu suntu emancipate de influinti'a omladinei, cá sa tacemu cu totulu despre administratiunea politica.

Guvernulu nu a fostu pâna acum de locu in stare a prinde harthiele omladinei, a pedepsí pe siefii complotului, a elude séu a paralisá politic'a loru. Ce e dreptu densulu nici nu s'a prea nisuitu spre acést'a. Ungurii pare ca suntu orbiti de Ddieu mai sî promovéza planurile omladinistiloru.

Unele esemple spre ilustrare. Banii ce-i suntu de lipsa omladinei pentru inarmârile de resbelu, vinu din Pest'a. Omladinistii presentéza cambiele loru la cass'a de pastrare din Becicarecu; acést'a le giréza, le tramite apoi in susu la banc'a comerciale si banii emigréza la Belgradu. Comercianti unguresci efectuescu pe solviri in rate si pe cambie liferatiuni pentru agentii serbesci ai omladinei si nu cu siguritate absoluta 'si voru primí si paralele loru.

Sorgintele celu mai abundantu si mai regulatu de venitu pentru omladina, domeniulu Chichind'a-mare care se tiene de erariulu ungurescu, e situatu in asiá numitele câmpuri preste tiarini. Aceste suntu de natura urbariale si suntu obiectulu unui procesu. Pâna ce se va resolví acestu procesu séu pâna ce guvernulu va regulá afacerea prin unu compromisu, districtulu Chichind'a-mare tiene aceste câmpuri óre-si cum in arenda cu 1 fl. 50 cr. de jugu si le dà tiereniloru in subarenda cu 9—10 fl. Diferinti'a dupa atâtea mii de juguri o folosesce omladin'a. Si tierenii cei multi, arendatorii suntu toti dependenti de ea. Guvernulu cunósce si sufere acést'a economia de unu dieceniu. Déca unu oficialu ungurescu i se lungesce omladinei in cale, acést'a de locu afla medilóce pentru a-lu indepartá. Lu aréta la óre-care capitanu confiniaru, care provóca intre oficialulu ungurescu de statu si intre deregatori'a militara unu conflictu, se face apoi aretare neintardiata la baronulu Edelsheim Gyulai, pentru cá acest'a sa dee satisfactiune si sa céra stramutarea individului respectivu. Asiá merge lucrulu — probatum est. Pe dindereptu guvernulu ungurescu se face de risu publicu si de batjocura, cu deosebire de fostii oficieri confiniari, de judii cercuali actuali si de colegii loru — domnii oficieri activi. E notoricu si aceea, ca intr'unu tempu atâtu de belicosu nu se afla in tienutulu inferioru nici unu singuru regimentu ungurescu in garnisóna; si cetâtile dela confinie suntu tóte ocupate de granitierii lui Mollynáry.

Noi ungurii cari ne-amu asiediatu aici in credinti'a, ca locuimu in Ungari'a si putemu lucrá câmpurile nóstre in siguritate, gândimu numai cu frica la cestiunea orientale si la furiosulu resbelu ce ne amerintia si pre noi. Cea mai intima dorintia a nóstra e, cá cabinetulu Tis'a sa nu lase scutinti'a nóstra si aperarea patriei la voi'a intemplârei, ci sa tramitia sub comand'a generalului Hollán séu Mariassy o brigada de militii (honvedi) si sa faca ordine cu asistinti'a acestoru trupe.

Altfeliu nu va merge.

Despre intemplârile din Serbi'a, dice „Pest. Ll." din 24 Iuniu, nu avemu sciri mai noi dara nici de acele, cari aru puté desarmá ingrigirile resboinice. De sine se intielege, ca intrég'a pressa de aici se ocupa cu scirile ce au sositu ieri si putemu sa constatâmu cu multiamire ca cu deosebire relativu la atitudinea ce va avé sa ia monarchi'a austro-ungara in fatia cu unu resbelu eventualu intre Serbi'a si Pórt'a domnesce cea mai perfecta armonia in tóte organele pressei nóstre. „Pesti Naplo" crede ca togm'a „Pest. Ll." face esceptiune in acést'a privintia, rogâmu inse pre onoratulu nostru colega sa compare articolulu seu de adi cu alu nostru si sa ne spuna apoi in ce puncte esentiali divergéza opiniunile nóstre. Cu observatiunile nóstre de ieri relative la portarea din urma a Engliterei nu amu voitu sa facemu pe Engliter'a resposabila pentru ostilitâtile ce potu sa prorupa intre Pórt'a si Serbi'a; dara amu disu si sustienemu si adi acést'a opiniune, ca procederea din urma a Engliterei nu a adusu togm'a resultatele dorite. Deoparte Engliter'a pune pretiu prea mare pe energi'a si capabilitatea noului guvernu turcescu cerendu-se dela densulu o procedere energica pe terenulu reformeloru si alu pacificatiunii care pâna acum n'au urmatu inca; dealta parte acést'a indolentia neesplicabila a guvernului turcescu 'si are pas'a acolo, ca atitudinea Engliterei se considera in Constantinopoli asiá cá si cându nu aru mai fi nimicu de facutu câci se va ingrigí Marea Britania de tóte celelalte. Acést'a e parerea nóstra, ori o impartasiesce „Naplo" ori bá; in lucrulu principalu ca adeca Austro-Ungari'a prorupendu unu resbelu intre Pórt'a si Serbi'a va trebuí sa observe cea mai stricta neutralitate séu venindu schimbâri ce voru atinge interesulu monarchiei va trebuí sa se determineze prin insusi interesulu seu, in punctulu acest'a suntemu toti de acordu.

Dupa unu comunicatu din Constantinopole se va face o schimbare in representanti'a Turciei la curtea nóstra. Se vorbesce ca pentru postulu de ambasadoru la Vien'a e designatu dejá Aleco Vogorides Bey, o persóna acreditata sultanului Murad din rapórtele de mai inainte. Se astépta numai aprobarea acestei denumiri din Vien'a, care, dupa scirile ultime a si urmatu.

Dupa sciri dela fruntariele Croatico-Bosnica, spune „Pol. Cor.," ca turcii au avutu intr'o lupta cu insurgentii la monastirea Mostaniti'a (in 15 Iuniu) perderi fórte insemnate. Insurgentii avura cu o di mai inainte cunoscintia despre apropierea unei mari colóne turcesci. A dóu'a di diminéti'a s'a si aretatu avantgad'a turcésca. Insurgentii au statu locului in positiunea ce ocupasera dejá intre Mostaniti'a si Mednécu si asteptara si sosirea trupei principale turcesci. Cându au fostu turcii in distantia de o puscatura, arip'a stânga a insurgentiloru au deschisu unu focu aprigu. Nu multu dupa acést'a a intratu in lupta centrulu insurgentiloru si arip'a stânga. Strimtorati intre dóue colóne inimice inarmate cu pusci moderne bune, bietii basibogiucii turcesci cu pusci cu cremene fura sdrobiti, cá grauntiele intre doue petri de móra. Basibogiuci, câti s'au potutu s'au retrasu. Destulu se silea trup'a regulata de nisami, facându intrebuintiare de armele loru, se tiena pre basibojuci in locu spre a face resistintia. Incercârile acestea in urm'a focului ce se versá din puscile insurgentiloru erau zadarnice si inmultiau numai victimile turcesci. De câtra séra se reunira turcii pre siesulu dela Mostaniti'a spre a intreprinde unu atacu nou. Cându erá sa se incépa ataculu au inceputu o plóie torentiala, o fulgeritura acompaniata de unu tunetu lovindu intr'unu arbore din apropierea turciloru. Turcii deprimati de acestu semnu reu in locu se atace pre insurgentii se retragu in masse fâra nici o ordine. In decursulu retragerei dau turcii preste alta céta de insurgenti, cari mai deciméza si ea din cei remasi dela Mostaniti'a.

Unu corespundinte scrie lui „Pest. Ll." din Pera la 20 Iuniu intre altele:

Situatiunea a devenitu fórte acuta prin catastrof'a dela 15 Iuniu (prin omorulu ministriloru turcesci); arestârile cele multe ce au urmatu au sguduitu de totu credinti'a intr'o resbunare personale, cu deosebire a facutu mare sensatiune arestarea lui Osman Bey, adjutantulu de mai nainte alu lui Abdul Aziz si a unor'a dintre partisanii sei, fiindu ca prin acést'a se credea confirmata esistinti'a unei conspiratiuni din partea partisaniloru sultanului detronatu. Numerulu arestatiloru e considerabilu si cum se aude cei mai putienu agravati se voru esilá in cetâtile mai indepartate.

Prin mórtea lui Hussein Avni pasi'a cabinetulu actualu a perdutu pe unulu dintre cei mai energici spriginitori. Din provincie vinu scirile cele mai funeste; in Bulgari'a turba o lupta formale de esterminatiune; bacibozuci si circasieni au luatu asupr'ale oper'a de nimicire si scandalele ce se intempla suntu intr'adeveru infioratóre. De curendu s'au maltratatu in Caloferu lânga Filipopoli 40 fete bulgare intr'o casaminta afara de satu, punendu-se casamint'a in flacâri copiii sermani trebuira se sufere mórtea in flacâri. Aici in Constantinopole se manifesta pretutindenea pe fia care di o nelinisce mai mare si se potu observá pretutindene simptome de spaima; sentinelele la Pórta suntu duplicate, soldatii suntu consignati pe fia care nópte in caserne si pe Muradu 'lu padiescu vr'o câte-va bataliuni in Ildis-Chioscu, de unde nu cutéza a se aratá inaintea poporului. Se dice ca Murad umbla dejá cu idei de abdicere, pentruca situatiunea i este chiaru nesuferibila, si cu tóte aceste nu avemu unu unicu barbatu, care aru puté sa invinga numai câtu de câtu impregiurârile.

Lânga Aradu la serbatorile Rosaliiloru.

VI.

(Urmare.)

Câtu este de incepatoriu in trebi de acestea poporulu nostru, elu negresitu aru infruntá cu barbatia cutesanti'a despotului séu a naucului, si i-aru alege unu sinodu nou care cu firmitate aru tiené conclusulu adusu prin antecesorele seu. Si ce aru urmá atunci? Aru avé d. Babesiu curagiulu se primésca asupr'a-si respunsabilitatea pentru urmâri?

Dar' d. Babesiu care despre tóte se tiene mai bine informatu trebuie sa scie si acea, cumca a fostu unu tempu cându guvernulu chiaru cercá sa se folosésca de unu astfeliu de remediu fatia de congresu, si vediendu ca legea nu permite asiá ce-va n'a cutezatu se ni vateme atâtu de tare autonomi'a bisericésca.

Ei bine! se urmâmu sfatulu dlui Babesiu, si de aci incolo nu va mai avé guvernulu sa-si bata capulu cu secaturi de acestea, va aflá usi'a deschisa chiaru prin noi, pre care fâra nici o grige va poté intrá cá sa ne dee afara.

Eata ce idei mantuitórie se nesuesce d. Babesiu se realiseze in biseric'a nóstra! eata de cari invetiaturi se insufletiesce dlu Rotariu din Timisiór'a! pe care pâna aci ne dedasemu a-lu cunósce de unu barbatu seriosu, care cugeta ce face.

Déca se multiamea dlu Babesiu cu atât'a, inca se potea scusá dóra cu cunoscut'a-i nervositate preste care nu este in stare se domnésca; inse d-sea nu se multiamesce cu agitatiunea diurnalistica, ci pentru reiesirea cu periculosulu seu planu descinde si pre aren'a luptei, 'si engagéza pre toti si lucra barbatesce la ruinarea bisericei.

Pâna cându primulu adjutantu alu seu, dlu Rotariu, alarméza Banatulu prin „Albin'a" ca a batutu „ór'a suprema" cá sa se derime murii ce mâni intielepte 'i edificase si incepusera a se consolidá, comandantele Babesiu cu gard'a sea intra in senatu si pretinde séu capitulare séu lupta pre mórte séu viétia.

Marti (30 Maiu) de-si la sinodu abdisese „de tóte oficiele si tóta activitatea in acésta diecesa" — vine d. Babesiu cu câti-va banatiani la consistoriulu plenaru, si dupa o conferintia prealabile fâra resultatu, in siedinti'a publica nainte de jurarea membriloru noi face urmatorea:

„Propunere incidentale"

pentru binele si unitatea bisericei si resp. pentru liniscirea spiriteloru."

„Ven. Consistoriu plenare, prin conclusu administrativu internu sa se invoiésca, de ocamdata, pâna la deslegarea prin congresulu natiunale a conflictului escatu in sinodulu eparchiale din Aradu, prin restaurarea din temeiu a consistoriului, in contielegere cu nou alesii membri a se constituí resp. a remané constituitu numai din membrii si asiá destulu de numerosi, alesi si mai nainte si astadata, prin urmare nici intr'unu casu contestabili."

„In casu de neprimire róga, a se substerne acésta causa deliberârei veneratului consistoriu metropolitanu."

Notabene in conferintia singuru a recunoscutu, cumca acésta mesura administrativa, „nu aru corespunde concluseloru sinodului si oficiului consistoriului, dar' este necesaria pentru evitarea unui „mare si evidinte periculu alu bisericei."

Consistoriulu cu 12 contr'a 11

voturi va se dica cu majoritate de unu votu asupr'a acestei propuneri a adusu urmatoriulu:

„**Decisu**."

„In considerare ca unu conclusu sinodalu facutu dupa formalitatea prescrisa cu majoritatea voturiloru nu forméza si nu se póte numí „conflictu" fatia de minoritatea votanta; — in considerare ca consistoriulu cá organu esecutivu subordinatu sinodului eparchialu nu e indreptatitu si chiamatu spre censurarea si supunerea concluseloru sinodului eparchialu, ci din contra e detoriu a se supune acelor'a cu reverintia si a le esecutá cu credintia si rigóre; in considerare ca primirea propunerei dlui asessoru Babesiu aru volvá in sine sanctiunea principiului de anarchia si de nesupunere din partea organeloru administrative subalterne in biserica; — in fine in considerare ca conclusulu sinodalu din cestiune, fiindu conformu statutului organicu, ma chiaru impusu prin acel'a, din punctu de vedere alu legei positive si dealtmintrelea este neatacabilu, din aceste motive propunerea dlui asessoru consistorialu Vincentiu Babesiu, nu se primesce, — iéra apelat'a sea la consistoriulu metropolitanu se respinge, pentruca membrii consistoriului remasi in minoritate cu vre-o propunere facuta séu partinita in sinulu consistoriului, nu póte avé dreptu de apelata, ci numai de votu separatu."

Nici „propunerea" nici „decisulu" nu au lipsa de comentariu.

Dupa respingerea propunerei de „substernere la consistoriulu metropolitanu" dlu Babesiu desfasiurandu iérasi o teoria nóua despre dreptulu consistoriului de a respinge astfeliu de apelate a membriloru sei in contr'a concluseloru majoritâtiei, de nou insinuà recursu la consistoriulu metropolitanu in contr'a „respingerei apelatei."

Si aci facendu-i pe voia unu membru din majoritate cu 12 contr'a 11 voturi se primí recursulu.

Dupa acést'a membrii banatiani câti fura de fatia parasira consistoriulu, dechiarandu ca nu mai au ce cautá ací.

Numai dela unu votu aternà dar', cá dlu Babesiu se nu impedece activitatea aloru dóue senate din consistoriu; câci unu consistoriu mancu si neconstituitu dupa lege putea aduce concluse valide.

Si acum din grati'a dlui Babesiu si a unui votu nesocotitu acésta tactica deplorabila se va mai urmá si in sinulu consistoriului metropolitanu, si dlu Babesiu negresitu va avé placerea a vedé si acolo respinsa préaudacea sea incercare de nimicire a autonomiei bisericesci.

Ei bine! Déca d. Babesiu cu ai sei, numai dela primirea propunerei dniei sele conditionéza „binele si unitatea bisericei", apoi trebue sa credemu cumca scopulu d-sele este reulu si spargerea bisericei, si propunerea d-sele este numai unu pretestu pentru ajungerea acelui scopu.

Câci dni'a lui cá unulu dintre legislatorii statutului organicu mai bine cá ori-cine trebue sa scie, cumca forulu supremu alu bisericei nóstre — Consistoriulu metropolitanu nici intr'unu casu nu póte aprobá o propunere despre care insusi propunetoriulu recunósce ca este in contr'a legei.

Atunci evitarea „marelui" si „evidentelui periculu alu bisericei" numai asiá se póte ajunge, decum-va acel'a, care fâra nici unu motivu acceptabilu a agitatu spiritele 'si va vení in ori si se va nesuí a le liniscí iéra-si, câci de va urmá reulu intentionatu fia siguru dlu Babesiu ca istori'a nicí pe sinodu, nici pe consistoriulu aradanu nici pe celu metropolitanu, ci numai pe d-sea 'lu va face respundietoriu pentru tóte.

Eu inse mai sperezu, cumca partea cea seriósa a intielegintiei nóstre, va rumegá bine ce face, si pre poporu — care de tóte acestea nemicu nu scie — se va nesuí a-lu scutí de amagiri, si-'lu va mantuí de prapasti'a ce cu atât'a usiurintia i-o pregatesce vanitatea si ambitiunea incurabila.

Asemenea sperezu, cumca acei barbati pe carii dóra i va intruní apelulu dlui Rotariu, voru fi la inaltimea chiamârei loru, voru scí cumpení impregiurârile grele de astadi, si spiritulu sântu, care la aceste serbatori a luminatu pre S. S. Apostoli, li va dá si loru lumina, cá sa scie: ce? si cându? este de facutu!

Unu fostu membru alu
congresului dela 1868.

Sibiiu in 14/26 Iuniu 1876. Boiti'a, satu curatu romanescu lânga vam'a Turnului rosiu, este unu punctu din cele mai romantice. Precum natur'a e frumósa si vesela asiá si ómenii din acésta comuna suntu plini de viétia. Mai pre susu de tóte se distinge acésta comuna prin pietatea câtra cele sante, prin nesuinti'a spre cultura si iubirea de labóre.

Aceste insusiri frumóse ale credinciosiloru din numit'a comuna au facutu cá archiereii nostri incependu dela nemuritoriulu Siagun'a, apoi parintele Ivacicoviciu sa implinésca dorinti'a piosiloru credinciosi din Boiti'a, cá din cându in cându sa-i cerceteze.

A visitá comun'a bisericésca Boiti'a si a cunósce viéti'a bisericésca si scolara de acolo avú Escelenti'a Sea, parintele archiepiscopu si metropolitu Mironu Romanul unu motivu mai multu pentru seversirea parastasului de 3 ani pentru neuitatulu seu predecesoru Andreiu, in acea comuna, unde repausatulu in Domnulu metropolitu zebovea cu placere, si intre crestinii de care erá iubitu si pre care ii iubiá, precum se vede si din dispositiunile testamentare, in care pre unii barbati demni din comun'a Boitia 'i denumesce de membri ai comissiuniloru fundationali.

Escelenti'a Sea parintele archiepiscopu si metropolitu Mironu plecându din Sibiiu spre Boitia Sambeta la 3 óre dupa amédi insotitu de mai multi onoratiori din Sibiiu si adeca afara de protosincelulu si archidiaconulu seu, de protopresbiterulu concernente, Ioanu Popescu de protopr. Ioanu Hanni'a, de dlu deputatu dietalu Parteniu Cosm'a, dlu cons. de trib. supr. in pens. Iacobu Bolog'a, dlu cons. guv. in pens. Elia Macelariu, dlu Visarionu Romanu dir. banc. „Albin'a," dlu I. Pop'a adv., ajunse la 7 óre in Boitia unde luà cuartiru la bravulu locuitoriu Voicu Clóje. In Sielimberu i se presentà poporulu nostru cu preotulu in frunte, care bineventandulu in numele poporului 'lu rugà cá la intórcere sa mangaie poporulu cercetandu-le biseric'a, ceea ce Escelenti'a Sea le promise.

Dumineca in 13 Iuniu seversì Escelenti'a Sea sant'a liturgie asistatu de protosincelulu seu, protopresbiterulu locului, archidiaconulu seu, preotimea din locu si alti doi preoti din comunele vecine. Erá ce-va raru si impunatoriu a audí sub liturgie cantarea corala a intregului poporu, dela batranu pâna la celu mai teneru, si unu strainu audiendu si vediendu acestu concertu ddieescu trebuiá sa dica cu misionarulu rusescu, ca Ddieu locuesce in biseric'a orientala.

Dupa liturgie tienù Escel. Sea o cuventare câtra poporu despre faptele si meritele fericitului in Domnulu archiepiscopu si metropolitu Andreiu, storcendu din ochii crestiniloru lacrami de pie memorie câtra marele archipastoriu Andreiu.

Dupa ce impartì anafora poporului numerosu din biserica si dupa ce cetì rugaciunea la mormintele unoru crestini repausati cercetà scól'a, unde fiindu copiii adunati se tienù esamenu. Respunsurile ce dedura copiii, si dela natura isteti din diferitele obiecte de invetiamentu a fostu probe invederate despre zelulu braviloru invetiatori. Escelenti'a Sea laudandu pre crestinii din Boitia pentru iubirea loru de progresu, ceea ce se vede in edificiulu pomposu de scóla, pre invetiatori pentru zelulu loru, pre scolari pentru diligenti'a loru impartindu la cei mai buni scolari si scolaritie daruri frumóse, ii imbarbatà a sporí totu mai multu si mai multu in directiunea acést'a.

Dupa prandiulu comunu de vr'o 30 persóne care s'a tienutu la dlu Voicu Clóje se intórse Escelenti'a Sea spre Sabiiu insotitu de amintitii onoratiori din Sabiiu si pâna la délulu Talmaciului si de o trupa de calareti din Boitia, cari si la mergerea spre Boitia 'i esira inainte si lu insotira.

La reintórcere putemu dice de Sielimberu unde avemu o mica comunitate bisericésca gr. or.: Si tu Sielimbere, pamentulu Sibiiului cu nimicu nu esti mai micu intre fratii tei. Escel. Sea a implinitu dorinti'a crestiniloru acestor'a, cari cu doru lu asteptau, cercetandule bisericuti'a loru. Protopresbiterulu localu bineventandu-lu descoperí totu deodata greutâtile, cu care se lupta acésta comuna bisericésca mica si seraca; Escel. Sea ii mangaie imbarbatandu-i in credintia si promitiendule a purtá grige si de ei; iéra dlu deputatu dietalu Parteniu Cosm'a, care insotí pre Escel. Sea in acésta caletoria, informandu-se despre seraci'a crestiniloru nostri din Sielimberu si vediendu cu ochii, ca le lipsesce in biserica si cele mai neaperate cârti si odóre sante, descoperí ca dela sine va cinstí bisericei nóstre din Sielimberu unu trupu de mineie si unu potiru pentru sant'a cuminecatura.

Incheiu cu acea dorintia, cá Escelenti'a Sea iertandu-i sanatatea, sa cercetedie câtu mai desu comunele nóstre bisericesci fiindu acést'a pentru crestinii nostri o mangaere si o insufletire câtra cultura si câtra tóte lucrurile cele bune si de folosu.

Balulu românu din Vien'a.

Comitetulu subscrisu 'si permite a dá onor. publicu ratiociniulu despre balulu românu arangiatu in favórea societ. acad. „Romani'a Juna". Observâmu, ca pentru estinderea sea publicâmu numai sumele generali, avendu a se tiparí in detailu tóte ofertele incurse in „Raportulu societâtiei Romani'a Juna".

Constatâmu cu viua placere, ca intreprinderea nóstra a fostu imbratisiata cu caldura, si ne magulimu cu speranti'a ca onor. publicu nu ne va subtrage nici pe venitoriu binevointi'a sea.

Incursele de pâna acum se urca la suma de 2187 fl. 50 cr., de unde subtragendu spesele de 1490 fl. 1 cr, remâne unu venitu de: 697 fl. 49 cr.

Amintimu ca pentru sustienerea renumelui ce si l'a castigatu acestu balu in capital'a Austriei, comitetulu a cautatu cá arangiarea sa fia câtu se póte de splendida, avendu a intruní in sér'a de balu societatea cea mai alésa din Vien'a.

Spre rectificarea nóstra lasâmu sa urmeze incursele in generalu:

I. Din Vien'a.

1. Majestatea Sea Imperatulu Franciscu Iosifu I. 100 fl.

2. Majestatea Sea imperatés'a Elisabet'a 50 fl.

3. Dómnele patronese 2 napol. si 823 fl.

4. Pentru biletele vendute la cassa 1 napol. si 607 fl.

Sum'a 3 napol. si 1580 fl.

II. Din Bucovin'a. Dupa invitâri personali 32 fl.

III. Din Romani'a. Alteti'a Sea principele Carolu I. 10 napol. Prin dlu colectantu Vladu Alesandrescu, Brail'a, 8 napol. Dlu M. Gr. Stourz'a, Iassi, 5 galbeni. Dlu Ioanu Corjescu propriet., Iassi. 2 galbeni. Dlu Stefanu Pavlescu propriet., Iassi, 2 galbeni. Dlu Constantinu Corjescu 1 lira turc.

Sum'a 1 lira, 18 napol. si 9 galb.

IV. Din Ungari'a. Prin dlu colect. Ioanu Hamsea profes. in Aradu 29 fl. Prin dlu colect. Basiliu Mandreanu prof., Caransebesiu 22 fl.

Sum'a 51 fl.

V. Din Transilvani'a. Prin dlu colect Dr. I. Mog'a, Sabiiu 69 fl. Prin dlu colect. N. P. Petrescu, Sabiiu, 13 fl. Dnii fratii Stanescu Brasiovu 10 fl. Prin dlu colect. I. Popu, Sardu, 5 fl. Prin dlu col. I. Turcea 46 fl. Prin dlu col. S. P. Mateiu, Blasiu 35 fl. Prin dlu col. E. Vlas'a, Blasiu, 4 fl. Prin dlu col. A. Verze, Satulungu 12 fl. Prin dlu col. Dr. A. Balint, Rosi'a 8 fl. Prin dómn'a colect Emili'a Ratiu, Turd'a 8 fl. Prin dlu colect. I. Comsi'a, Zernesti, 9 fl. Prin dlu col. Dr. I. Rusu, Bradu, 6 fl. Prin dlu col. I. Paraschivu, Sabesiu, 19 fl. Prin dlu Dr. A. P. Alecsi, Nasaudu, 7 fl. 80 cr. Prin dlu col. I. Ratiu, Branu, 12 fl. Prin dlu col. D. Coltofeanu, Breticu, 6 fl. Prin dlu col. P. Bradu, Orlatu, 3 fl.

Sum'a 272 fl. 80 cr.

Sum'a totala a perceptiuniloru face o lira. 21 napol. 9 galb. si 1935 fl. 80 cr., iér. prefacuti in bani austr.: 2187 fl. 50 cr. v. a.

Tóte spesele conformu cuitantieloru vidimate de presiedinte, controloru si comissiunea revedietória facu: 1490 fl. 1 cr.

Remâne deci cá venitu 697 fl. 49 cr. v. a. dî siese sute nóue-dieci si siepte fl. 49 cr. cari au intratu in cass'a societâtiei „Romani'a Juna".

Finindu-si comitetulu activitatea sea, fiindu absolvatu de societate, aduce in numele tenerimei române din Vien'a adenc'a sea multiamita tuturoru binevoitoriloru contribuitori, rogandu-i a ne dá si pre venitoriu sucursulu loru acolo, unde nu ajungu poterile nóstre.

Vien'a in 8 Iuniu 1876.

Drnd. Octavianu *Blasianu*,
cassariu.
Onoriu *Filea*,
secretariu.

Nadesiulu-sasescu, 7 Iuniu 1876.

Domnule Redactoru! Te rogu cu totu respectulu se binevoiesci a primí si publicá in colónele multu stimatului diariu „Tel. Rom." urmatoriulu:

Apelu,

câtra onorat'a inteligintia româna din giurulu Nadesiului-sasescu, cttulu Cetatea de balta.

> Motto: „Óre déca voiu cantá
> Fi-va cine m'ascultá?"
> „G. Sionn."

Este unu adeveru constatatu si nerestornaveru ca bunastarea si fericirea, ba putemu dice ca si esistinti'a, precum a unui individu asiá si a unui poporu intregu, aterna dela gradulu de cultura ce-lu posede.

Petrunse de acestu adeveru, poporale mai de pe intregu globulu pamentului, tientescu si nesuiescu din tóte poterile, astadi mai multu cá totu-déun'a, spre a se aventá la unu gradu de cultura mai inaltu. Poporulu nostru românu inca, cu tóte ca au avutu si are inca pâna in diu'a de astadi se intempine calamitâti si sa sufere multu din partea adversariloru si inimiciloru sei seculari, cari de multe ori si in multe feliuri, vediendu ca nu-'lu potu inghití, adeca a-lu preface in elementulu loru, au voitu sa-lu trantésca la pamentu firesce cu scopu de a nu se mai sculá in eternu; poporulu nostru dicu, de-si nefavoritu de sórte totusi de vr'o câte-va diecenii incóce de cându a inceputu a respirá si elu liberu, — deschidiendu-si audiulu seu la vocea seculului modernu, carea ne chiama cu unu tonu putinte la cultura si sciintia inainte de tóte, si voindu a nu remané inapoi'a altoru popóre si apoi a fi absorbitu si a perí totalminte, — a pusu fundamentu si a inceputu a lucrá la edificiulu celu grandiosu alu culturei sele -- singur'a garantia a venitoriului seu de auru — si astfeliu a-si eluptá rangulu potrivitu ce-i compete in concertulu popóreloru civilisate. Se privimu numai institutele de (cultura) invetiamentu ridicate in diecenile din urma din partea poporului romanu si numai din poterile sele proprie; se luâmu in considerare reuniunile séu asociatiunile acestui'a, in fruntea câror'a sta cá o regina, „Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului românu," cá totu atâtea midilóce pentru ajungerea scopului sublimu si salutariu, si indata ne vomu convinge despre acestu adeveru. Cu tóte acestea insa s'a pusu numai fundamentulu, s'a facutu numai inceputulu dupa cum amu disu si mai susu, dara nici-decum de ajunsu pentru a putea sperá unu venitoriu mai fericitu, pentru a ne puté asigurá esistinti'a nationala in contr'a ori cârui periculu ce ne-aru amenintiá, si pentru — nu a intrece pe popórele conlocuitóre, ci celu putienu — a pasí paralelu cu densele pe calea ce duce câtra progresu. Déca ne-amu multiamí numai cu atât'a, nu aru insemná alt'a decâtu a inotá pâna câtra jumetatea riului si apoi a numai miscá din mâni, ci a ne lasá prada valuriloru, cari de siguru ne-aru innecá.

Spre marea nóstra nenorocire ni se da ocasiune a cetí nu odata prin diarele nationale române, ba ceea ce vedemu chiaru si cu ochii, ca poporulu nostru a inceputu a serací si ca seraci'a iá unu aventu infioratoriu. Si lucru naturalu. Elu, adeca poporulu, traiesce mai cu séma, si cu deosebire celu din pârtile nóstre, din economi'a rurala, carea o pórta numai bine de cum o a invetiatu dela parinti, mosi si stramosi. Elu se inmultiesce mereu si impreuna cu elu si trebuintiele lui intr'o mesura de totu imensa; iéra mosi'a lui totu aceea remâne si venitulu dupa ea totu mai micu, din causa ca nu o scí cultivá cum se cuvine. Mergendu acést'a totu asiá mai curendu ori mai tardiu ne vomu tredì numai ca poporulu a devenitu proletariu. O impregiurare acést'a destulu de trista si dorerósa, care trebuie sa umple de ingrigire seriósa pe totu romanulu adeveratu si binesimtitoriu.

„Principiis obsta, sero medicina paratur", dice cunoscutulu proverbu latinu. Cá poporulu, radecin'a natiunei, sa nu devina la sapa de lemnu, cá sa póta esistá cu onóre si sa duca o viétia mai tignita cá in trecutulu de trist'a reminiscintia, trebuie prevenitu acestu incidentu neplacutu si infricosiatu si inca in graba pâna nu ajunge reulu la culme, câci atunci tóta ostenél'a ce s'aru face aru fi zadarnica, tóta medicin'a ce s'aru intrebuintiá pentru curarea lui nu aru folosí póte nimic'a dupa proverbulu citatu.

Si cine sa vina intr'ajutoriu poporului si sa-lu scape de prapasti'a ce-'lu amenintia? Cine altulu de câtu inteliginti'a, carea inca face parte dintrensulu. Inteliginti'a este chiamata, are sacr'a datorintia a pune umeru la umeru si a lucrá in sfer'a sea din tóte poterile posibile pentru luminarea, cultivarea si si pentru bunastarea materiala a poporului.

Este cunoscutu, speru, on. intelegintie ca si in comun'a nóstra Nadesiulu-sasescu s'a infiintiatu inca pe la anulu 1870 un'a reuniune de lectura cu laudabilulu scopu de a respandí cultura in poporu, dela carea este conditiunata si bunastarea materiala a acestui'a, — dara durere, aceea, dupa cum se scie nu s'a bucuratu de o viétia duravera, ci fu parasita si neglesa nu cu multu dupa infiintiare, spre daun'a nóstra a tuturor'a.

Vediendu ca pâna in tempulu de fatia nu s'a facutu nici celu mai micu pasiu pentru restaurarea ei din partea celoru competenti, de-si au fostu rogati in mai multe renduri pâna chiaru si publice (a se vedé T. R. nru 101 din 21/12 1875. —) sacr'a detorintia ce o amu cá preotu si cá românu, 'mi impune, déca si nu sum membru alu acelei reuniuni, si acést'a din causa ca pe tempulu infiintiarei ei me aflamu inca la studiulu teologicu, — a rogá cu totu respectulu pe intrég'a intelegintia din giurulu comunei Nadesiului-sasescu si cu deosebire pe cea din Sighisiór'a sa binevoiésca a se coaduná in cas'a parochiala gr. or. din Nadesiulu-sasescu pe Duminec'a a 8 dupa Rosalie ce cade in 18/30 Iuliu a. c. spre a ne consultá despre sórtea cestiunatei reuniuni.*)

Gerasimu Lupea
preotu rom.

Varietâti.

⁂ Parastasu. In biseric'a nóstra din cetate s'a celebratu parastasulu pentru intru fericire mutatulu dela noi si neuitabilulu Archipastoriu Andreiu Bar. de **Siagun'a** eri in 16 Iuniu st. v. Parastasului i-a premersu o liturgia cetita de P. spiritualu alu Seminariului, Germanu. La Parastasu pontificà Escel. Sea Inaltu présantitulu Archieppu si Metropolitu Mironu Romanul cu asistentia numerósa. Corulu clericiloru a esecutatu imnulu funebralu, la finea parastasului in modu escelentu. La parastasu au fostu afara de elevii institutului Andreianu unu numeru frumosu de fruntasii parochiei din cetate si alti onoratiori.

⁂ Dlu comite Mauritiu Conrad a sositu Marti cu trenulu de diminéti'a din caletori'a dela Bud'apest'a.

(†) **Basiliu Buzdugu**, fostu oficiantu de statu, pretore cercualu, asesoru de tribunalu, jude regiu cercualu, membru alu congresului nationalu bisericescu si alu sinodului archidiecesanu gr. or., membru alu universitâtiei districtului Naseudu si alu comitetului administrativu de fondurile scolastice granitieresci etc. etc. si-a datu nobilulu seu sufletu in mân'a creatoriului la 22 Iuniu a. c. la 8 óre sér'a, dupa ce in etate de 49 ani dupa unu morbu scurtu, dar'greu si dupace fu impartasitu cu sântele taine, lasandu in doliu profundu pre fratii sei: Ioanu Buzdugu, parochu in Borgo-Dioseni, si administratoru protopopescu cu fii sei Leonu (studinte de a 7 clase gimnasiale) Teodoru si Revec'a, Iacobu Buzdugu, parochu in Borgo-Rusu, cu pre soci'a sea Teodor'a si fiiulu loru Ioanu (studinte de a 2 clase gimnasiale); pre unchiulu seu Basiliu Pavelu, parochu in Borgo-Bistritia, cu pre numerós'a sea familia. Inmormentarea va avé locu la 24 Iuniu, astrucându-se repausatulu, precum insusi a doritu, la proprietatea sea Colibiti'a. Mai deplânge pe repausatulu intréga Valea-Borgoului si totu districtulu Naseudului, si are causa a-lu deplânge biseric'a si natiunea, perdiendu in elu pre unulu dintre fii sei cei mai demni si devotati. Fostu-a Basiliu Buzdugu unu caracteru curatu, firmu, independentu si dreptu pâna la estremitate, natiunalistu inflacaratu, din care causa avù a suferí multu nu numai din partea celoru straini, ci chiaru si din partea unoru români; aperatoriulu celoru persecutati, parintele celoru lipsiti, amiculu studentiloru, inimicu neimpacatu alu renegatiloru, tiraniloru si egoistiloru de totu soiulu. Basiliu Buzdugu erá designatu a fi alesu de viitoriulu protopopu alu Bistritiei in loculu repausatului seu tata.

Fia-i tierin'a usióra, precum memori'a i va fi in veci binecuventata!

⁂ Afaceri de posta. Dela 1 Iuniu a. c. (sambat'a viitóre) se incepe, in conformitate cu ordinea presenta a trenuriloru liniei orientale a drumului de feru, comunicatiunea intre **Feldiór'a** si **Valcele** (Elöpatak) prin mijlocirea unei trasuri de posta carea va inaintá epistole si alte espeditiuni, eventualu va duce si persóne. Ordinea comunicatiunei este urmatórea: Dela Feldiór'a pléca trasur'a de posta, dupa sosirea trenului: la 4 óre dupa média-di; sosesce in Valcele: la 5 óre 30 minute sér'a. Dela Valcele pléca: la 9 óre diminéti'a; sosesce in Feldiór'a la 10 óre 30 minute inainte de média-d., inainte de plecarea trenului.

⁂ Omoru duplu pentru ½ litra de cerasie. La tergulu de septamâna din Orestía, in diu'a de 17 Iuniu, s'a escatu cérta intre unu romosanu si o muiere ce vindea cerasie pentru ½ de litra cerasie. Cért'a s'a terminatu cu deplorabilulu faptu ca romosanulu a spintecatu pre biat'a muiere, carea erá ingrecata, cu cutîtulu si i-a vatematu intestinele incâtu dupa suferintie de patru óre a muritu. Omoritoriulu se dice ca e reservistu si unu individu care a mai intreprinsu asemenea operatiuni barbare. Mirarea e mare, ca ucigasiulu n'a fostu arestatu, ci s'a dusu in pace, facendu-si cale cu cutîtulu in mâna. Mai tardiu s'a dusu gendarmi dupa densulu, dara se vede ca nu l'au aflatu. Barbatulu veduvu a remasu cu 5 copii lipsiti de mama.

⁂ Celu mai inaltu turnu din lume. — Unele diare au atribuitu subcomisiunei espositiunei universale ce va avé locu la Parisu in 1878 ide'a de a radicá séu unu imensu faru electricu pre Trocadero, séu unu observatoriu de o inaltime prodígiósa. Conceptiunea indrasnetiului proiectu de a radicá unu turnu giganticu pe unulu din terenurile Trocaderului e datorita initiativei personale a unui ingineru francesu D. Burel.

Acestu turnu, cârui'a inventatorulu i-a datu numele de acrobelu, nu va avé 300 metre de inaltime cum s'a disu, ci 187½ metre. Eata descrierea acestui nou turnu din Babelu:

Acrobelulu va fi construitu de feru din base pâna in verfu. Form'a sea va fi acea a unui vastu paralelipipedu avendu 36 metre largime la basa si numai 8 susu. La cele 4 coltiuri a turnului se voru construí 4 tutnuletie patrate de feru, cu fetie de 4 metre. Dóue din aceste turnuletie voru fi provediute cu câte unu ascensoriu cu motoru idraulicu; in celelalte dóue se voru stabilí scâri in spirala de o mia trepte fia-care. Turnuletiele voru fi solidu legate si unite prin nisce armaturi puternice de feru si prin traverse cari se voru incrucisiá. Acestu monumentu nu va avé mai putienu de 11 etagie, asiediate la distantie neegale. Platform'a va avé deasupr'a-i unu belvedere inaltu de 20 metre in care se va instalá ferulu electricu de care s'a vorbitu de mai multe ori in diare. Câtu despre fundamente, ce nu voru avé mai putienu de 10 metre adencime, voru fi de feru si se voru infundá in pamentu desvoltandu-se cu o curbura destulu de mare spre a asigurá echilibrulu monumentului. In golurile lasate intre lemnaria si armaturele de feru a fundamenteloru se va turná bitumina.

Acrobelulu va fi negresitu un'a din minunile espositiunei dela Parisu. Elu va intrece in adeveru in inaltime tóte monumentele cunoscute. Se citéza printre cele mai inalte turnulu espositiunei dela Filadelfi'a, a cârui inaltime e de 140 m.; piramid'a lui Cheops, 146 m.; catedral'a din Straasburg 142 m.; sagét'a catedralei din Rouen, 141½ m.; domulu lui St.-Petru din Rom'a, 132 m.

⁂ Trenu fulgeru. — Directorulu teatrului Booth din New-York a percursu de curendu celu dintâiu in 38 óre cu unu trenu fulgeru distanti'a enorma (aprópe 1300 leghe) ce separa acestu orasiu de San-Francisco. Dóue masini gat'a de plecare asteptau trenulu la Omalv'a si la Pittsburg. Nu s'a opritu decâtu tempulu strictu necesaru pentru acatiarea acestoru masine. Numai 12 caletori fusesera admisi a se suí in uniculu vagonu a acelui trenu fulgeru. Pretiulu locuriloru fusese ficsatu pentru dusu si intorsu la 2500 franci de persóna, cuprindiendu-se ací si o siedere de optu dile la marele otelu din San-Francisco. Mai multe dame cerusera in zadaru a face acea caletoria, câci li se refusa sub pretestu ca nu erau sa póta resistá la emotiune si ametiéla.

Mai multe diare din New-York au profitatu de acésta ocasiune spre a espediá pachete cu Nr. loru aparutu in momentulu plecârei trenului in tóte orasiele pe cari avé sa le tréca.

Caletori'a facuta de trenulu fulgeru cere obicinuitu cinci dile pentru trenurile ordinare. Marile companíi din statele unite au organisatu trenuri fulgere de vre-o 6 luni intre marile orasie a uniunei, precum Filadelfi'a, Washington, Boston, Noulu-Orlean'a; inse pentru prim'a óra incérca aceste trenuri pe o distantia atâtu de considerabila.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Iuniu 1876.

Metalicele 5%	65	20
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	—
Imprumutulu de statu din 1860	109	25
Actiuni de banca	833	—
Actiuni de creditu	138	20
London	123	40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	—
„ „ „ Temisiorene	72	—
„ „ „ Ardelenesci	72	—
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	101	60
Galbinu	5	84
Napoleonu d'auru (poli)	9	81
Valut'a nóua imperiale germâna	60	35

Nr. pr. 111. — 1876.

Edictu.

Adamu Marianu neorusticu gr. or. din Bei'a, cu necredintia, parasindu-si pre muierea sea Mari'a lui Moise Tarb'a din Archit'a o au lasatu cu o copila mica a loru, si au prebegitu de 4 ani trecuti de nu se mai scie nimic'a de densulu.

Prin acést'a se citéza (pe bas'a Drept. can. §. 113 p. 12. pag. 78) cá in terminu de unu anu si o dì dela datulu de fatia sa se presenteze la subscrisulu Foru alu scaunului protop. tractualu; câci la din contra, se va luá la pertractare caus'a jeluitóre, si se va decide in sensulu S. pravile a bisericei ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 24 Aprile 1876 st. v.
Scaunulu protopresbiteralu alu tractului Sighisiórei gr. or.
Zacharie Boiu,
protopopu.

2—3

---

*) On. redact. a „Gaz. Trans." inca este rugata a publicá acestu „Apelu".
Coresp.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La nrulu acest'a se adauge „Foisiór'a" Nr. 13.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 49. ANULU XXIV.

Sabiiu 20 Iuniu (2 Iuliu) 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisiór'a“

pre o jumetate de anu (Iuliu–Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Sabiiu 30 Iuniu 1876.

(*II.*) Evenemintele belice ce se petrecu in tierile invecinate, umplu de ingrigire si pe ocârmuitorii statului nostru. Nici ca se póte altcum; câci foculu ce se estinde odata preste unu edificiu óre-care, amenintia indeosebi edificiile invecinate. Si de aceea apare consultu, cându unu regimu fatia cu evenemintele belice ce se pregatescu si petrecu in tierile invecinate, intreprinde acte de precautela, cá sa se impedece transplantarea reului acestui'a si pe teritoriulu seu. Este inse fórte greu a nimerí intre jurstâri de acestea midilócele cele potrivite pentru scopu: a nu impune poporatiunei din intrulu tierei, fâra motivu greutâti apasetóre. A nu vadí prin actele de precautela, neincredere câtra poporu si prin acést'a a-lu instrainá dela sine. Iéra de alta parte a nu intrelasá nici precautel'a aceea, ce o pretinde interesulu statului —

Fatia cu resbelulu ce, cum se vede adi-mâne 'lu va incepe Serbi'a invecinata, in contr'a imperiului otomanu, negresitu ca e indatoratu regimulu nostru, a intreprinde mesuri de precautela la marginea de câtra Serbi'a. A se dá inse mesuriloru acestor'a de precautela caracterulu unei fortie de statu menite spre a tiené in freu pe serbii din pârtile sudice ale Ungariei, acést'a abiá apare consultu. —

Jurnalele magiare se intrecu de a aduce sciri care de care mai alarmatóre in privinti'a tienutei serbiloru, de pe teritoriulu Ungariei. Unele ne spunu ca ei aru stá in nemidilocita legatura cu omladin'a si aru lucrá mâna in mâna cu ea in cestiunea resbelului in contr'a Turciei. Altele mergu si mai departe si sustienu ca serbii din graniti'a de câtra Serbi'a aru despectá chiaru guvernulu ungurescu si aru lucrá pre fatia in contr'a intereseloru patriei. —

Cându s'aru constatá ast'a din urma, atunci nu aru mai incapé indoiéla, ca guvernulu aru fi datoriu a intreprinde ce-va, a luá mesuri spre a-si asigurá respectulu cuvenitu si spre a asigurá de alta parte si pacea si liniscea interna. Si in casulu acest'a mai ca nu aru mai putea fi indoiéla, despre destinatiunile legei, ce s'aru puté aplicá cu dreptu, in contr'a acelor'a ce s'aru dovedí de partasi la astfeliu de intreprinderi ostile.

Totulu inse ce se constata pâna acum'a, din asiá numitele „agitatiuni“ ale serbiloru din sudulu Ungariei, constà numai intru aceea: ca mai multi dintre serbii austro-ungurescі au participatu la imprumutulu contrasu de regimulu serbescu pentru resbelu, si ca mai multi teneri serbi trecându frontariele aru fi intratu cá voluntari in servitiele serbesci. —

Atât'a numai e constatatu pâna acum si de aceea si calculâmu numai cu factorii acesti'a. Deci stându lucrurile astfeliu, nu e de esplicatu pentru ce atât'a larma din partea jurnaleloru magiare. Câci aceea ce facu singuratecii individi, chiaru déca aru fi in sine o nelegalitate séu neloialitate nu i se póte inca imputá natiunalitâtei intregi cá atare. Si faptele inca pentru sine privite, nu se potu cualificá de penalitate cu atât'a mai putienu dór' chiaru de fapte de tradare; dupace ele nici nu suntu indreptate in contr'a esistentiei séu a intregitâtei statului nostru, séu a altui'a statu federatu cu alu nostru, nici chiaru in contr'a intereseloru esprimate ale statului nostru.

Departe se fia de ori-ce patriotu, ori-ce tendintia ostila esistintiei statului séu chiaru si numai intereseloru sele de prosperare; departe chiaru si intrelasarea indeplinirei datorintieloru ce se receru dela ori care bunu patriotu. Atât'a inse nu se póte denegá nici unui patriotu cu dreptu cuventu, cá adeca sa se bucure dimpreuna cu fratii sei de acel'asi sange, de-si de pre teritoriu strainu, séu se impartasiésca cu ei simtiemintele de bucuria séu intristare. Asiá de departe nu se potu intinde postulatele cualificatiunei de patriotu bunu; si asupr'a internului nu dispune nici o legislatiune civila.

Serbii din pârtile sudice ale Ungariei, déca nu au comisu altce-va, apoi totu pecatulu loru nu consta intr'alt'a, decâtu ca simpatiele loru nu se intalnescu cu cele ale natiunei magiare predomnitóre. Magiarii din intemplare nutrescu simpatii pentru turci. Ei de sigura ca inca voru fi posedendu destule actii de creditu turcesci si dintre tineri de ai densiloru inca trecu, dupa cum ni o spunu cu fala jurnalele magiare, destui cá se intre in ostirile turcesci; dar' pentru tóte acestea inca nu s'a auditu nici o voce nemagiara carea sa-i fia stigmatisatu de nepatrioti.

Apoi déca esista egalitate de dreptu; cu atât'a mai multu trebuie se esiste si libertate egale de simpatii si simtiri. Si preponderanti'a politica a rasei magiare nu se póte estinde pâna acolo, cá sa li se impuna celorlalte natiunalitâti, si simpatiele rasei magiare, séu sa li se socotésca chiaru cá crima, neimpartasirea simpatieloru acestor'a.

Deci dupa cele constatate pâna acum'a abiá s'aru puté rectificá suspinderea constitutiunei in tienuturile locuite de serbi, séu chiaru punerea tienuturiloru acestor'a in stare de asediu. Pentruca in faptele de pâna acum constatate nu se vede destula causa pentru o atare procedere. Iér' suspinderea constitutiunei fâra motive binecuventate, póte insuflá ingrigire celor'a ce tienu la respectarea constitutiunei.

Revist'a politica.

Evenemintele cele mai insemnate ni-le da acum in permanentia Serbi'a si Muntenegru. „Pest. Ll.“ de Joi diminéti'a are o telegrama datata: Vien'a 28 Iuniu de urmatoriulu cuprinsu:

„Speranti'a de o intielegere intre „Russi'a si Angli'a este fórte sguduita „in urm'a unei notificatiuni a consu„lului generalulu Ionin, ca o naia „cu arme englese, destinata pentru „Mouktar pasi'a, a sositu la loculu „destinatiunei sele si ca unu attaché „dela ambasad'a englesa din Vien'a „a dusu bani numitului pasi'a. Tiarulu „s'a esprimatu in termini fórte esa„cerbati asupr'a acestui lucru si a „demandatu a se licuidá pentru Ser„bi'a 4 milióne de ruble.“

Mai deadreptulu privescu pre Serbi'a urmatórele sciri, cari le estragemu din mai multe telegrame:

Serbi'a a sistatu missiunea lui Cristici la Constantinopole, din causa ca Pórt'a a dechiaratu, ca nu póte acceptá objectulu missiunei, care i s'a adusu la cunoscintia mai inainte pe cale confidentiale.

Capeteniele insurgentiloru din Erzegovin'a si din Bosni'a, si unii si altii, s'au intrunitu separatu in Scupcine. Cei dintâiu au prochiamatu pre principele Muntenegrului Nicolau de suveranu alu loru, cesti din urma pe principele Serbiei Milanu. De ambe pârtile s'au tramisu deputatiuni la respectivii principi, cari ducu actele de prochiamare.

Pre calea biroului coresp. vine din Belgradu (29 Iuniu) scirea urmatóre: Intre bubuitulu tunuriloru si aclamâri, principele Serbiei a plecatu astadi diminéti'a spre fruntarii. Ministrii lu insotiescu pâna la Semendri'a. Ajunsu la fruntarii principele va emite o prochiamatiune. Metropolitulu si episcopii au plecatu de eri spre a impartasí soldatiloru binecuventarea bisericésca.

Mai pre largu espune acel'asi evenementu telegram'a urmatóre adresata la „S. d. T.“:

Belgradu 29 Iuniu. Principele Milanu a plecatu adi diminéti'a la 4 óre cu vaporulu spre Semendri'a si de acolo la Alexinatiu la armat'a principala. Inainte de plecare se celebrà unu servitiu divinu solemnelu. Sarutandu Milanu stégulu s'a adresatu câtra trupe: Fratiloru, cându plecu la armat'a mea pentru apararea patriei amenintiate de inimicu, recomandu pre soci'a mea si capital'a scutului cetatieniloru si armeloru vóstre!“ La plecarea lui Milanu erau presenti, consululu **rusescu**, consululu **germanu**, precum si consululu **romanescu**. Bubuitu de tunuri, sunetu de clopote si bucuria nemarginita in populatiune.

Press'a se incérca a indigitá scopurile strategice generali cari se potu urmarí din partea armatei serbesci si turcesci dupa positiunea ei de acum. Positiunea grosului armatei serbesci intre Ciupri'a si Alesinatiu e conditiunata deocamdata de concentrarea puterei armate turcesci dela Nisiu. Lini'a principala de operatiune a acestei din urma trebuie sa fia indreptata câtra Kragujevatiu si Belgradu, orasiele cele mai insemnate ale Serbiei, si de alta parte armat'a serbésca nu numai va acoperí lini'a acést'a, ci va trebuí se considera Nisiulu cá primulu obiectu de operatiune, câci de acolo ducu pe de o parte câile prin siesulu Nisiavei, iér' de alta parte prin siesulu Moravei câtra Sofi'a si Leskovae. Pre lânga acest'a se ofera cá de sine pentru miscarea de contingente mai mari valea cea estinsa a Moraviei bulgare. Primele lupte decidietóre intre cele dóue armate voru trebuí sa urmedie in casu de resbelu la graniti'a sudica, intre Nisiu si Alexinatiu. Armat'a turcésca se afla la totu casulu din câpulu locului in avantagiu, fiindca posede in Nisiu unu locu de castre fortificatu, a cârui atacare din partea serbiloru va avé sa intempine nu neinsemnate greutâti, dupa ce armat'a loru va esî din defileulu Moraviei spre sudu dela Alexinatiu.

Dupa situatiunea militara si politica Serbi'a va trebuí sa prefereze ofensivei defensiv'a, in amendóue casurile prim'a decisiune resbelica va urmá probabilu intre Nisiu si Alexinatiu. Postarea divisiunei dela Drin'a de o fortia ce-va cam disproportionata corespunde de asemenea cu o tendintia ofensiva. Divisiunea acést'a ce e dreptu nu va realisá o ocupatiune directa a Bosniei, i va succede insa totusi sa ofere insurectiunei mâna de ajutoriu.

Obiectele naturali de operatiune ale acestei divisiuni voru fi probabilminte Zworniculu de lânga Drin'a si Serajevo, pe care va avea sa le acopere Mucthar pasi'a. Divisiunea din Ciaciacu se pare a fi destinata de a realisá mai multe scopuri.

Ea impreuna divisiunea de lânga Drin'a cu grosulu la Alexinatiu, si astfeliu va potea dá in casu de lipsa séu unei séu altei pârti a armatei mâna de ajutoriu. In casu de ofensiva generala serbésca va cautá divisiunea acést'a a ajunge valea Limei si a se aclude operatiuniloru Muntenegrului, cari suntu mai la mâna in directiunea acést'a. Divisiunea asiá numita danubiana dela graniti'a ostica a Serbiei va capetá inainte de tóte unu rolu defensivu. Ei nu numai i lipsesce puterea receruta si spatiulu de a se estinde, ci in calea ei diace totu de odata si Viddinulu, un'a dintre fortificatiunile cele mai impenetrabile si tari ale imperiului turcescu. Viddinulu e bine armatu, terenulu de partea vestica se póte preface in tempulu celu mai scurtu intr'unu impedimentu estinsu de inundatiune. Divisiunea danubiana se va decide asiá-dara la totu casulu la o blocada a acestui punctu. La casu, cându armat'a turcésca aru luá ofensiv'a, aru putea sa faca acést'a numai din Nisiu, fiindu-ca trupele ce stau la dispositiune nu voru fi de ajunsu spre a trece Drin'a in vestu si Tinoculu in ostu.

Insurgentii bosniaci din muntele Cozar'a au adresatu, precum scrie „Cor. P.“, o scrisóre câtra insurgentii hertiegovineni din Banjani, prin care anuncia, ca ei nu se voru demite sub nici o conditiune la negotiâri pentru unu armistitiu de o durata câtu de scurta. Déca voru voí hertiegovinenii se o faca, o voru face ce e dreptu cu periculu de a fi amagiti precum urméza: „Voi ve insielati fratiloru, suna acea scrisóre, — déca credeti ca Pórt'a ve va dá positiune autonoma. Tóte reformele ce-le promite suntu incrediute organeloru ei, amploiati turci, spre a le duce la indeplinire. Ce are acest'a sa insemneze, sciti voi prea bine. Noi din parte-ne vomu preferí lupt'a pâna la cea din urma picatura de sânge acestoru feliu de concesiuni, care nu merita a pune esistinti'a atâtoru familii in jocu si a preface tiér'a nóstra cea frumósa in ruine.

Ddieu sa ve lumineze pre voi, fratiloru. Anunciulu acest'a s'a primitu in castrele insurgentiloru ertiegovineni preste totu in modu câtu se póte de indiferentu.

Despre atitudinea si armat'a Muntenegrului i se scrie la „Corespundinti'a politica“ din Cetinje la 21 Iuniu:

Alarm'a de resbelu ce petrunde din Belgradu la noi afla aici unu echo viu. Incepu cei de acolo, atunci s'a ispravitu cu neutralitatea nóstra. Muntenegru nu póte remané inderetulu Serbiei. In intielesulu acest'a e a se luá si missiunea ministrului nostru de esterne, Stanco-Radonici, care a calatoritu la Ems, de unde se astépta sa se reintórca la 24 Iuniu. Radonici avea insarcinarea sa desfasiure tiarului, ca **principele Nicolae va fi constrinsu in interesulu dinastiei sale sa parasésca neutralitatea in celu mai de aprópe tempu.** In fapta e bine cunoscutu consuliloru ce residéza in Ragus'a si suntu acreditati principelui, ca positiunea Muntenegrului a devenitu acum mai pre urma fórte dificila. Intetirea insurgentiloru pentru ajutoriu de o parte si imputârile suditiloru sei insusi pentru atitudinea reservata a Muntenegrului de alta parte s'au facutu totu mai impetuósa.

O neutralitate cu asiá lunga durata, cum o a observatu principele Nicolae, nu o aru fi potutu sustiené inainte de densulu nici unu vladica montenegrinu. Dara acum nici densului nu-i mai e prin putintia a tiené mai multu pre muntenegrini in frêu. **Elu aru trebuí sa aléga numai intre resbelu si fuga.** Preste acést'a e cu neputintia a tiené pre tempu nehotarîtu atâti soldati sub arme, ceea ce e de lipsa, pentru ca corpulu armatei turcesci la Podgoriti'a amerintia tiér'a. **Se pare ca in Ems cu tóte negociârile mai nóue s'a consideratu totusi seriositatea argumenteloru produse.** Reintórcerea lui Radonici are de asta data insemnatatea, ca **Muntenegru a obtienutu libertatea actiunei dupa propri'a sea chibzuire si conformu proprieloru sale interese, dara si pre responsabilitatea sea propria pentru tóte consecuentiele ce potu sa derive de aci.**

De o camdata s'a chiamatu sub stindardu toti muntenegrinii dela 17 pâna la 60 ani. Adeverat'a putere armata a muntenegriniloru va constá din 16—17000 combatanti, cari se impartu in dóue corpuri.

Puterea principale comandata de principele cu o fortia de 11,000 soldati va luá positiune vis-a-vis de Podgoriti'a. Se speculéza si la o diversiune a miriditiloru in dosulu puteriloru combatante turcesci, cari in casulu acest'a aru fi silite a se retrage la Scutari.

Pentru operatiunea in Ertiegovin'a aru mai remané numai 7000 soldati, cari impreunându-se cu 5300 insurgenti aru representá o fortia de 12,300 combatanti. Din Ostrogu, la intrarea in passulu Dug'a aru urmá miscarea ofensiva. La Nisi aru remané unu corpu recognascatoriu, care se va inarmá cu pusci. Tient'a operatiuniloru eventuali din partea acést'a va fi Mostar.

Din Albani'a muntenegrenii voru incercá o impreunare cu armat'a serbésca.

Aprovisiunarea armatei, precum si a poporului, s'a efectuitu pe siese luni, multiamita liberalitâtii amiciloru rusesci cum e Weselitzki, care a intratu acum in servitie de resbelu la muntenegreni. Elu va fi unu feliu de adlatu alu principelui dendui acestui'a ajutoriu cu talentele sale militarie si diplomatece.

Senatulu ia la 1 Iuliu guvernulu tierei, pe care lu va purtá in numele principelui pâna la terminarea resbelului.

Copiii mai betrâni ai principelui suntu in Russi'a, cei mai tineri la principés'a in Dalmati'a, in Bianc'a, unde voru remané pâna la sfersitulu resbelului.

„Pesti Napló“ dela 27 Iuniu publica unu articulu despre situatiune, care se termina cu aceste pasagie marcante:

Actiunea se incepe acum; cine scie nu i se va dá si monarchiei nóstre, unu rolu principalu in acésta bucata pâna se va terminá? Acést'a eventualitate inminenta trebuie sa constringa pe guvernu a asigurá linistea aici acasa pâna mai e tempu.

Spre scopulu acest'a esista armat'a comuna si militiele séu honvedimea. In armat'a comuna dorere nu domnesce nici spiritu constitutiunalu nici ungurescu, dara credinti'a câtra Domnitoriu, dinastie si monarchia — se tiene de insusirile ei traditiunali. Dreptu aceea noi nu avemu nici o neincredere câtra armat'a comuna si gresiescu acele foi din Vien'a, cari pretindu a fi cetitu acést'a din corespundinti'a nóstra din Neoplant'a. Avemu inse o neincredere firésca câtra acea parte din armata, care esista si acum in organismulu confiniului militariu si a cârui desmilitarisare planuita ni-a succesu dincóce fórte anevoia, precându dincolo in Croati'a baronulu Rauch cadiù viptima acestei incercâri de desmilitarisare. Si acést'a neincredere e motivata. Nu reimprospetâmu insurectiunea din Racoviti'a, nu istoriele supremului rege, nici manifestatiunile generaliloru Benko si Grevicici, nici rolulu ce-lu avura Rodich in Dalmati'a si Mollinary in Agramu; ci aducemu aminte „Pressei“ si lui „Tagblatt“ numai ce a scrisu generalulu Cernaief de vr'o câte-va dile din Belgradu la „Ruski Mir“: „Nu trebuie sa ne tememu de Austri'a, de vreme ce armat'a ei e neconstanta, granitierii nu voru luptá contr'a unui adversaru slavu.“ Acést'a a dis'o Cernaief — noi n'avemu ce face.

De aceea noi dorimu cá la fruntariele tierei sa stea o sentinela de regimente unguresci séu déca mai vreti, germâne si polone si la sustienerea ordinei se vina intr'ajutoriu trupe din militii séu honvedi. Si audimu cu bucuria ca „Pest. Ll.“ se incéla afirmandu adi cá spre sudulu tierei sa mérga esclusivu numai trupe din armat'a comuna.

Si trupe de honvedi pléca intr'acolo si atâtu noi câtu si tiér'a intréga, i aru luá lui Colomanu Tisza fórte in nume de reu, déca cu acést'a ocasiune nu aru folosí honvedimea. Pentru ce si avemu honvedi, déca nu putemu dispune de densii nici atâtu cá sa spriginésca conservarea pâcei in patria?“

Partid'a Austriei inferióre a tienutu o adunare bine cercetata, in care s'au primitu trei resolutiuni. Cea dintâiu, care se referesce la complanarea cu Ungari'a, dechiara punctatiunile cunoscute pâna acum de neacceptabile, astépta initiarea unei distribuiri a puterei in conformitate cu prestatiunile ambeloru diumetâti si prefera mai bine uniunea personale „cu tóte desavantagiele ei“ decâtu starile cele rele de adi. A dóu'a resolutiune se ocupa cu cestiunea armatei si culminéza in dorinti'a cá spesele pentru armata sa se reduca la mesur'a celoru mai neaperatu de lipsa, considerandu-se inse deplinu nutrirea suficienta a armatei. A trei'a resolutiune respinge punctatiunile dela 6 Maiu ce se referescu la cestiunea bancei, cá pre unele ce pagubescu interele economice si financiale, unitatea monetara si creditulu valutei austriace si recomenda infiintiarea respective continuarea unei bance nationale unitari bine organisata la casu de novoia numai pentru Austri'a.

Ordinea esameneloru publice

la scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu cu finea anului scol. 1875/6.

Esamenele publice se tienu in 21, 22, 23, 25 26, 28 Iunie st. v. cum urmédia:

a) la gimnasiu si la scól'a comerciala si reala.

Luni in 21 Iuniu st. v. va esaminá:

Dela 8—9 óre a. m. in despart. I.—III. din l. francesa prof. I. Stinghe.

Dela 9—10 óre a. m. in despart. IV—VI din l. francesa prof. I. Stinghe.

Dela 10—10½ óre a. m. in cl. IV si V de fete din religie cat. B. Baiulescu.

Dela 10½—11 óre a. m. in cl. IV de fete din Geografia prof. I. C. Tacitu.

Dela 11—12½ óre. a. m. in c. V de fete din l. romana-germana prof St. Iosifu.

Dela 11½—12 óre a. m. in cl V de fete din Fisica prof. Ip. Ilasievici.

Dela 3—4 óre p. m. in tóte despart. din music'a vocala prof. G. Dim'a.

Dela 4—6 óre p. m. in tóte despart. esercitii de gimnastica prof. Dr. N. Popu.

Lucrurile facute de elevele cl. IV si V de fete voru fi espuse pre tempulu esameneloru in sal'a cea mare a gimnasiului.

Marti in 22 Iuniu st. v. va esaminá:

Dela 8—8½ óre a. m. in cl. VII gimn. din Fisica prof. L. Nastasi.

Dela 8½—9 óre a. m. in cl. VII gimn. din Istoria prof. Dr. N. Popu.

Dela 9—9½ óre a. m. in cl. VI gimn. din l. latina prof. D. Almasianu.

Dela 9½—10 óre a. m. in cl. VI gim. din l. magiara prof. I. Fericeanu.

Dela 10—11 óre a. m. in cl. V gim. din l. elina prof. Dr. I. Lapedatu.

Dela 11—12 óre a. m. in cl. IV gim. din Matematica prof. L. Nastasi.

Dela 3—4 óre p. m. in cl. III gim. din l. germana prof. I. Pope'a.

Dela 4—5 óre p. m. in cl. II gim. din Istoria prof. St. Iosifu.

Dela 5—6 óre p. m. in cl. I gim. din l. latina-romana prof. P. Dim'a.

Mercuri in 23 Iuniu st. v. va esaminá:

Dela 9—10 óre a. m. in cl. I reala din Istori'a naturala prof. Ip. Ilasievici.

Dela 10—11 óre a. m. in cl. II reala din Matematica prof. Dr. I. Bozocea.

Dela 11—12 óre a. m. in cl. III reala din l. germana prof. I. Scurtu.

Dela 3—3½ óre p. m. in cl. I com. din Geografia prof. I. Scurtu.

Dela 3½—4 óre p. m. in cl. I com. din l. magiara prof. Art. Fenesieanu.

Dela 4—5 óre p. m. in cl. II com. din Merceologie si Chemie prof. Iul. Filipesculu.

b) la scól'a primara (normala) de copii si de copile.

Vineri in 25 Iuniu st. v. va face esamenu:

Dela 8—10 óre a. m. cu cl. I de fete invet. Z. Butnaru.

Dela 10—11½ óre a. m. cu cl. II de fete invet. S. Cranga.

Dela 3—5 óre p. m. cu cl. III de fete invet. I. Popovici.

Sambata in 26 Iuniu st. v. va face esamenu!

Dela 8—10 óre a. m. cu cl. I de copii invet. I. Peligradu.

Dela 10—11½ óre a. m. cu cl. II desp. a) de copii invet. I. Dobreanu.

Dela 2—3½ óre p. m. cu cl. II desp. b) de copii invet. N. Oancea.

Dela 3½—5 óre p. m. cu cl. III desp. a) de copii invet. D. Cioflecu.

Luni in 28 Iuniu st. v. va face esamenu:

Dela 8—9½ óre a. m. cu cl. III desp. b) de copii invet. I. Aronu.

Dela 9½—11½ óre a. m. cu cl. IV de copii invet. G. Belisimu.

Esamenele in clasele primare de copii se incheia cu cantâri sub conducerea psaltului G. Ucenescu.

c) Esamenele de maturitate.

1) Esamenulu oralu de maturitate alu scolariloru din cl. III comerciala va fi Sambata in 19 Iuniu st. v. a. m.

2) Esamenulu oralu de maturitate alu scolariloru de cl. VIII gimn. va fi Luni in 28 Iuniu st. v. a. m. si p. m.

Marti in 29 st. v.

Dupa seversirea st. liturgii si dupa rugaciunea de multiamita in biseric'a st. Nicolae din Scheiu se va incheiá anulu scol. 1875/6 cu cetirea clasificatiuniloru si cu împartirea premieloru in sal'a cea mare a gimnasiului.

NB. Dumineca in 13 Iunie st. v. dela 10—12 a. m. se va tiené esamenu in scól'a de Dumineca, iéra dela 2—4 d. p. cu invetiaceii de meseriasi.

La aceste esamene are onóre subscris'a Directiune a invitá pre toti binevoitorii si amicii scóleloru.

Brasiovu 7 Iuniu st. v. 1876.

Directiunea scóleloru centrale romane gr. or.

I. Mesiot'a,
Direct.

Revista de diurnale.

Intr'unulu din numerii nostri precedinti amintiramu pre scurtu de o corespondintia din Transilvani'a la diuariulu „Osten“, in care acelu corespondinte, vrea sa faca din visitatiunea canonica a prelatului nostru bisericescu la Brasiovu capitalu politicu. Fiindu ca si foile nóstre române luara notitia despre acésta corespondintia, revenimu, pentru a o dá publicului cetitoriu in totu cuprinsulu seu. Corespondinti'a dice:

Cea ce amu raportatu dtale de curendu despre o comedia de complanare, pre care voru sa o insceneze hegemonii maghiari fatia cu românii si pentru care s'au facutu pregatirile de lipsa, togm'a s'a confirmatu intr'unu modu eclatantu.

Pucinu inainte de Rosalii românii din Brasiovu s'au insciintiatu pre cale telegrafica dela Sabiiu, cá sa astepte pre Rosalii visit'a metropolitului gr. or. Mironu Romanul, a cârui antecedentie suntu in de ajunsu cunoscute, si pre câti-va alti români mai de frunte din Sabiiu. Nime nu putea sa-si esplice acést'a activitate subita a metropolitului si impregiurarea, ca densulu avea sa peregrineze aici cu unu bastonu dela faiseuri politici, desteptà multa suspitiune. Impregiurarea din urma se pare ca a indemnatu pre domnii din Sabiiu sa fia cu mai multa precautiune asiá incâtu metropolitulu in urma aduse cu sine prelanga suit'a sea spirituale numai pre consiliariulu guvernialu (pens.) Macelariu la Brasiovu.

Indata dupa sosirea prelatului bisericescu i se presentara deregatoriile unguresci si la banchetulu arangiatu Luni dupa Rosalii directorulu gimnasiului romanescu, dlu Mesiota, merse in toastulu seu pâna a strigá unu „sa traiésca“ ministeriului ungurescu, probabilu cá multiamita pentru ca acestu ministeriu refusa gimnasiului din Brasiovu ori ce subventiune materiale si a interdisu de ani incóce subventiunea ce o primea din Romani'a. Alti toastanti au radicatu pocalulu pentru infratirea natiunalitâtiloru, o frasa acést'a, care si-a perdutu totu creditulu prin comedia de complanare de pre tempulu lui Lonyay.

Cumca metropolitulu si domnii ce banchetau cu densulu propriaminte suntu români acést'a li o aduse aminte mai intâiu colonelulu Dobler dela regimentulu II. de inft., care pronuncia in limb'a românа unu toastu stralucitu pentru poporulu românu, care dupa convictiunea sea da soldatii cei mai apti si mai devotati. Si colonelulu bar. Gafron pronunciá unu toastu, in care indigitându la situatiunea critica in Europ'a esprima speranti'a „ca armat'a Majestâtii Sale, déca va avé sa infrunte inimici „din resaritu séu apusu, sudu séu nordu, séu din intru“, va esî invingatóre din lupta, despre ce credinti'a popóraloru i da o garantia.

Cu tóte acestea banchetulu de contielegere se terminà cu unu tonu de cicada, espectorandu-se presidentulu dela tribunalulu ungurescu Maly, unu arménu hipermagiaru, cu tóta furi'a, câci s'a reservatu unu toastu pentru justitia pe minutele de totu din urma, ceea ce a datu ansa intre fratii complanârei la feliu de feliu de comentarie satirice asupr'a gingasiei teme, a justitiei magiare, pre care insusi Sennyey a numit'o in parlamentulu ungurescu asiatica.

Scandalulu acest'a ii silì sa termineze rapede cu banchetulu si unu toastu, care avé sa iese pe fatia cu comedi'a complanârei, nu s'a pronunciatu de locu!

De aici metropolitulu se duse la Zernesci, unde locuesce barbatulu de influintia Georgiu Baritiu. Acest'a a statu indepartatu de banchetu si pe dlu Macelariu l'a costatu multa ostenéla, pentru a-lu induplecá cá sa visiteze pe metropolitulu care a venitu numai pentru densulu la Zernesci.

Preste totu dlu Mironu Romanul se póte ca si-a castigatu convictiunea, ca siansele pentru comedia de complanare planuita stau reu si ca numerulu adictiloru sei e micu. Intielegemu bine, ca domnii din Budapest'a in fatia cu situatiunea amerintiatóre si cu starea cea trista, in care densii au adusu tiér'a prin o economia rea de 10 ani, incepu a se infiorá. Dlui Tisza i se va paré convenabilu sa póta demustrá Cislaitaniei si curtiei, ca densulu e consolidatu si ca magiarii nu au sa piérda nimicu chiaru de nu s'aru primí complanarea. Tóte aceste suntu invederate.

Numai nu ne putemu convinge, pentru ce magiarii sa ne pórte pre noi românii de nasu. Poporulu nostru are atâtu semtiu politicu sanatosu câtu sa nu-si puna fortiele pentru a scóte carulu din nomolulu, in care l'au adusu magiarii. Problem'a nóstra nu póte fi de locu a consolidá si conservá monstrulu sistemului hegemoniei magiare.“

La acestu articulu „Albin'a“ reflectéza asiá:

„Osten“ din Vien'a, si dupa elu inca unele alte foi, vréu a scí, ma a avé probe secure, cumca vediut'a de mai de una-di a parintelui Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru Mironu Romanu in Brasiovu si impregiuru, a fostu pentru scopuri politice, si anume pentru de a provocá la români manifestatiuni de simpatia si incredere câtra guvernulu magiaru alu dlui Tisza.

Noi tienemu acésta presupunere de o mare absurditate. Parintele metropolitu Mironu, ori câtu de pronunciatu aderinte alu partitei dlui Tisza, nu este elementulu din care se facu agentii politici. Noi avemu reporturi speciali despre toti pasii si tóte vorbele, pâna si'cele private (!!! Red. T. R.) ale Escelentiei sale, n'amu gasitu inse intru toti o simpla urma de tendintia politica; iéra toasteloru celoru nebunatece, atâtu de indatenate in Transilvani'a la atari ocasiuni, rugâmu a nu li-se atribuí alta insemnatate de câtu ce au, de fanfaronade góle! —

„Gaz. Trans.“ face la acel'asi articulu urmatoriulu comentariu:

De sub Temp'a 26 Iuniu 1876.

Cetimu in unele diurnale straine despre incercâri, ce s'aru face din partea maghiariloru spre a inscená iéra manifestatiuni dr infratire si de impacare intre ei si intre romani. —

Nu cunóscemu sorgintile, din cari au scosu acele diurnale acésta noutate fia fontan'a ei ori si care, romana ori maghiara, totu atât'a, ca ea nu documentéza altu ceva, decâtu o deplina ignorantia a relatiuniloru de dreptu, ce esistu intre poporulu magiaru. Autorulu ei considera pre romani de pre inferiori in consciinti'a loru nationale, spre a presupune despre noi, ca ne vomu face de risulu lumei cu manifestatiuni de impacari in numele natiunei, precum au aflatu cu cale a inscená unii si altii in anii trecuti manifestatiuni in numele loru propriu fiindu in deplin'a cunoscintia, ca ele in meritu nice nu folosescu, nice nu strica, ci servescu óresi-cum spre a nu instrainá de totului totu ómeni parteculari, cari in viéti'a de tóte dilele suntu avisati a vietiuí intre olalta, si a negotiá mii si mii de totu soiulu de afaceri comerciali si economice unii cu altii.

Poporulu romanu scie fórte, bine, si este de convictiune: ca compatriotulu poporu magiaru cá atare este datoriu a grigí numai si numai de interesele sale proprie, nu are nice datorintia nice dreptulu a dá ori a luá poporului romanu cev'a, precum si poporulu romanu reciproce celui magiaru. —

O datorintia patriotica, ce are si unulu si altulu este: reciproca stima, reciproca respectare a individualitâtii nationale si a tuturoru drepturiloru politice si civile, ce resulta din acésta positiune natiunale coordinata. —

Déca conducatorii poporului magiaru s'au abatutu dela acésta detorintia patriotica, si au sedusu pre partea poporului maghiaru, care se deprinde cu afacerile publice de a inventioná doctrine politice opuse acestei detorinti reciproce, in detrimentulu poporului romanu si alu innascuteloru sale drepturi, — noi i lasamu pre calea alésa de ei, — le detragemu insa partea nóstra din mentionat'a detorintia patriotica, adeca in loculu stimei substituimu dispretiulu. —

Pentru acelu casu, candu primipilii magiariloru aru voí a se reintórce de pre calea ratacirei loru fatia cu noi, ceea ce nu credemu, — atunci nu ei, ci imperatorele si regele nostru este in dreptu a dá espressiune acestei vointi. Mediulu intre individualitatea nóstra nationale si intre individualitatea loru — póte fi numai Domnitoriulu comunu, portatoriulu corónei comune. — cu pârtile politice magiare, cu maioritatile loru parlamentari, fórte instabile, fórte schimbatióse, egoiste si inganfate, precum le vedemu cá suntu, nu avemu a face nimicu. Suferimu terorismulu loru pâna ce vomu poté suferí. —

Ni se dice din partea aceloru partite: Ce voiti voi cu speranti'a initiativei din partea Domnitoriului?

Dinasti'a si-a identificatu preinalt'a ei vointia cu vointi'a magiariloru, interessele ei cu interesulu magiariloru, si augustulu nostru Domnitoriu representa numai suveranitatea nationala magiara, dar' nu si cea romana, care este representata aiurea si prin altu domnitoriu!

Acésta afirmatiune magiara nu o credemu, precum nu o amu crediutu nice pre la an. 1865—6; afirmatiunile aceloru actori politici, cari promitendu poporului scaderea impositeloru, redicarea monopolului de tutunu si a altoru sarcine, ei spuneau si vorbiau despre nemultiumirea Domnitoriului cu acei barbati de statu, cari au cutezatu a propune si a midiulocí chiamarea unei diete transilvane, inarticularea poporului romanu cá natiune regnicolaria, si subscrierea préinaltului nume sub legi redigiate si in limb'a romana cu: Franciscúúú Iosefúúú (alusiune ironica la u mutu in ortografi'a adoptata de romanii de dincóce de Carpati).

Déca inse, preste tóta asteptarea popóreloru austro-ungare acésta asertiune a magiariloru aru fi in adeveru adoptata de supremu principiu fundamentalu de statu, si noi nu amu avé altu remediu de scapare de sub acestu terorismu decâtu prin primirea conditiuniloru rasei suprematisatórie, atunci binevoiésca domniile loru dela potere a formulá prin parlamentulu loru conditiunile, sub cari voiescu a primí pre unu poporu compactu in numeru de aprópe trei milióne suflete, — indigenu dela 105 dupa Chr. cu posessiunea sea de pamentu ce i-a mai remasu, cu aprópe patru mii de comune rurale si cu o multime de institutiuni culturali in grati'a dlorru cá natiune servitória (fiindu ca legea despre natiunalitâti de noi nu a fostu bine primita, — ea a fostu facuta, — nu este inse nici acea respectata) apoi sa ne spuna, care este factorulu legislativu stabilu in statu, care nu aru poté negá mâne, ce a promisu astadi, si apoi cine dintre noi suntu persónele, cari aru fi competinte dupa dreptulu internationale a intrá in transactiuni cu ddloru, — nu cum-va P. Moritz deputatulu notariului din Topârcea si consotii sei din parlamentu?

Aru fi tempulu se incete chiaru si faimele despre asemeni comedii de impacâri, — nedemne si de noi si de magiari; caus'a nóstra nu póte fi objectu de tergu, ci remane si va remané objectu de dreptu.

Sub titlulu, „lânga Aradu, la serbatorile Rosalieloru.“

In „Tel. Romanu,“ unu anonimu, ce se subscrie: „Unu fostu membru alu congresului dela 1868,“ publicà trei articli, séu propriamente unu articlu in trei nri, asupr'a conflictului din sinodulu Aradanu de estu tempu, spre justificarea peocedurei maioritâtii si combaterea celoru aduse in acésta materia in „Albin'a.“

Cele publicate in cei dintâiu doi nri nu le-amu cetitu, asteptându se vedemu incheiarea: câci „la capetu plesnesce biciulu“ dice magiarulu, si „de pe códa cunosci ciorcusi'a,“ dice romanulu.

Din ultim'a parte a aperarii intr'adeveru cunoscurâmu paserea. Ea intr'adeveru este ciorcusia; sare din paru in paru, si nu are nici ideia de diferinti'a cea mare intre „parere“ si „convictiune,“ „oportunitate“ si „onóre,“ „complotu“ si „conferintia.“ Ea, ciorcusi'a, in not'a ei finale mereu caraiesce ca: ambitiunea si orgoliulu lui Babesiu este vatematu, alt'a nimic'a! Ca elu a devenitu neconsecinte; câci de multe ori a cadiutu cu propunerile sale in sinodu si s'a supusu maioritâtii, iéra acum'a face comedie si scisiune.

Si nici dupa astfeliu de proprie observatiuni nu se deschidu ciorcusei ochii, sa-si véda cumplit'a prostie si retacire!!

Cu astfeliu de pasere nu merita a stá de vorba. Este destulu ca scimu, cine si cu ce argumente s'a pusu a aperá necalificabilea purtare a coalitiunei din Aradu.

Numele Ales. Mocioni noi de câte ori lu invocâmu, o facemu cu celu mai mare respectu; paserea din „Tel. Rom.“ si sterge de elu necalitulu sau ciocu. Inca o dovéda ca este ciorcusia.

(„Albin'a“)

Ori-ce comentariu e de prisosu.

Celu mai stimatu diaru francesu din Constantinopole „Le Courrier d'Orient“ a fostu suspendatu pentru ca a indrasnitu a-si ridicá vocea contr'a masacrului comisu de Cerchezi si de basi-bozuci asupr'a populatiunei pacinice bulgare.

Iéca relatiunea acestui diaru:

„Fapte fórte durerós s'a petrecutu la Novo-Selo (Zagor'a). Basi-bozuci si cerchezi, dupa ce au pradatu si devastatu vecinatatea acestui satu, au intratu chiaru in satu si a inceputu acolo a masacrá si a pradá. Mai multu de patru sute femei si copii au fugitu si au ajunsu in cea mai deplorabila stare la Caloferu. Cerendu ajutoriu dela locuitorii acelui satu, notabilii se gaséu in cea mai critica positiune: câte-va dile inainte se facuse intielegerea intre ei si locuitorii sateloru musulmane din pregiuru, ca 'si voru dá ajutoriu mutualu, déca vr'o banda de insurgenti séu de cerchezi aru vení sa-i atace: Astfeliu cei din Caloferu trebuiá sa insciintieze fâra intardiere susu-disele sate indata ce comitagii (membrii comiteteloru) s'aru iví.

„In casulu de fatia, locuitorii din Caloferu nu puteau primí pe nenorocitii loru frati bulgari fâra a insciintiá inainte pe musulmani; altfeliu acesti'a aru fi luatu pe fugitii din Novo-Selo dreptu comitagii, atunci s'aru fi finitu cu Calofer. Ce sa faca? notabilii tienura sfatu cu mudirulu si se luà hotarirea a trimite la fia-care satu musulmanu aliatu doi ómeni cu rugaciunea de a insarciná doue persóne cá sa mérga sa visiteze pe cei 400 nenorociti bulgari cari cereau ospitalitate. In adeveru, patru-dieci musulmani armati insotiti de câti-va locuitori din Caloferu, se dusera la livedea unde asceptau fugitii si dupa ce constatara adeverulu, ei dedura consimtiementulu loru pentru ospitalitatea ceruta.

„Patru sute persóne, din care unu mare numeru de raniti, trebuiá sa se instaleze in monastirea de calugaritie disa Sant'a Troitia, unde locuitorii din Kalofer trebuiá sa le hranésca. Dar' unu faptu odiosu se petrecuse la livede inainte de a sosí cei patrudieci musulmani armati. Pre cându acesti din urma se pregatéu cá sa plece, aprópe vr'o dóue sute individe din aceleasi sate, alergara pe o alta cale la loculu unde se aflau fugitii din Novo-Selo si 'i despoiara de totu ce acesti nenorociti potura scapá de rapacitatea cerchesiloru; luara in acel'asi tempu vr'o patrudieci fete tinere din cele mai frumóse si le dusera cu sil'a la satele loru.

„Vediendu aceste nenorocite victime, femeile turcesci, probabilu din gelosie incepura a strigá: noi nu voimu pre aceste ghiaur carilar (femei crestine). Atunci tinerele fete fura conduse o óra si jumetate departe de Kaloferu, aprópe de aiazm'a santului Cirilu, pre mosi'a dlui Teodoru Mitcoff, unde rapitorii loru satisfacura asupr'a-le passiunile loru brutale. Dupa acésta crima, ei comisera inca un'a mai oribila: ei inchisera tóte esirile si dadura focu mosiei, unde se gasea multe paie, si nenorocitele copile perira in flacari.

„Acést'a n'a fostu de ajunsu. Acei cu cari bulgarii erau sa traiésca in buna intielegere pentru apararea comuna, 'si insusira cu cu sil'a vitele loru, si dóue dile dupa ce se intorsesera a casa, ei tramisera la Kaloferu spre a cere vr'o diece alte fete tinere din Novo-Selo!“

„Le Courrier d'Orient“ termina relatiunea sea cu urmatórea esclamatiune:

„Protectiunea nu ajunge de locu. Trebuie cá culpabilii sa fia aspru pedepsiti. Bratiulu justitiei nu póte remané imobilu in fati'a unoru crudimi monstruóse cá acestea.“

Nóue amenunte asupr'a asasinârilоru ministriloru turci.

Intr'unulu din numerile precedinti, amu datu câte-va amenunte asupr'a asasinârei ministriloru din Constantinopole. Unu punctu a remasu inse nelamuritu in acea dare de séma: cum a pututu omoritorulu sa patrundia pâna in salonulu in care se tiené consiliulu ministriloru. „Corespundinti'a orientala“ esplica acést'a in articlulu urmatoriu, dandu si alte amenunte interesante:

In curtea conacului lui Mithad-pasi'a oficiarulu trecù fâra sa fi fostu vediutu de servitori, se indreptà câtra primulu etagiu, unde erau adunati ministrii. Ajungendu in capulu scârei, se gasí fatia in fatia cu doi servitori, paditori ai usiei cu gémuri dela sal'a cea mare care precede sal'a de consiliu. Adresandu-se câtra amendoi, oficiarulu dise ca are sa faca lui Hussein-Avni-pasi'a o comunicatiune importanta. Paditorii 'i respunsera ca se astepte pâna se va radicá siedinti'a; dupa câte-va minute inse, profitandu din absenti'a unui'a din servitori, oficiarulu intrá in vorba cu celalaltu si spuse ca misiunea sea erá de cea mai mare importantia. Atunci alu doilea servitoru se coborí in curte pentru a comunicá ómeniloru din suit'a lui Hussein-Avni-pasi'a cererea oficiarului, iér' Hassan, remanendu singuru, intra in sal'a cea mare, de unde vedé fórte bine pre ministrii, câci usi'a erá intredeschisa.

De ací intrà in sal'a de consiliu, tienendu unu revolveru in mân'a drépta si unu iataganu in cea stanga, inaintà câtra ministrulu de resbelu Hussein-Avni-pasi'a, si cu vocea abatuta de emotiune, 'i strigà: „Ministre de resbelu, padiesce-te.“ Pronunciandu aceste vorbe, se repedí asupr'a lui Hussein-Avni-pasi'a si dede focu. La acésta detunare Ahmet-Caissurli-pasi'a se aruncà asupr'a omoritorului, inse acest'a atingendu-lu la umeru prin o a dóu'a descarcatura si in acel'asi tempu ranindu-lu si cu iataganulu, 'lu silí a se oprí.

In acestu momentu criticu, toti ceilalti ministri, crediendu ca e vr'o conspiratiune, esira din salonu, afara de Rasid-pasi'a, care remasa fisatu pre scaunu cá paralisatu de teróre. In tempulu acest'a Hussein-Avni-pasi'a, cu tóta ran'a sea mortala, se târí spre usia, candu asasinulu, intorcendu-se la elu, 'i dete mai multe lovituri cu iataganulu. Unu sevitoriu alu lui Midhat-pasi'a, care intrà in acestu momentu, voindu se oprésca braciulu asasinului, fu lungitu la pamentu printr'o a trei'a descarcatura de revolveru. Rasid-pasi'a, de si remasese liberu, nu se gândiá insa se fuga, astu-felu erá de imarmuritu; elu 'si lasase capulu pre spatele scaunului si remasese cá adormitu, candu asasinulu reintorcendu-se in salonu, pusa in drépt'a revolverulu la capu si lu ucise la momentu. Apoi se intórse câtra usia laterale, care dá in camer'a in care ministrii se retrasesera si se baricadasera; incercà s'o deschida, dara neisbutindu, trase de dóue ori cu revolverulu in ea, sperandu ca va loví pre cei cari se aflau in cealalta camera. Glóntiele au strabatutu in adeveru usi'a pastrandu o putere destulu de mare, câci au intratu in captusiel'a de lemnu a paretiloru camerei in care se retrasera vizirulu si ceilalti ministrii. Asasinulu parea stapanitu de o furia completa: candu intrerumpea incercârile séle de a strabate in cealalta camera, sfarimá mobilele din camera in care se aflá si cautá a-i dá focu; cas'a fiindu inse de pétra, foculu s'a marginitu numai la perdele. In acestu tempu Midhat-pasi'a trecuse din camer'a literale in haremu pentru a luá de acolo singurulu revolveru ce avea in casa; cu acésta arma se coborì in etagiulu de josu si voí sa se suie iér' pentru a loví pe asasinu, inse tóte persónele ce se aflau acolo se opusera la acést'a si-lu retienura cu fortia. Acésta oribila scena durà aprópe trei patrare de óra, cându in fine sosira pe rendu soldati si gendarmi. Confusiunea a fostu teribila in tempu de câte-va minute; s'au datu mai multe focuri. Asasinulu, fiindu in fine prinsu, a fostu teritu josu, inse tienendu inca unu revolveru in mân'a drépta. Ranitu dejá, elu aru fi fostu sfasiatu fâra intervenirea lui Midhat pasi'a, care disese lui Schukri-Bei se nu-lu omóre. Tocmai in acestu momentu Schukri-Bey a cadiutu mortu fiindu lovitu de unu glontiu.

„U. A.“

Varietâti.

⁂ Escelenti'a Sea Inaltu Présantitulu Archieppu si metropolitu Mironu Romanul a plecatu eri la Salisce spre a celebrá acolo parastasu pentru Marele seu predecesoru Archieppulu si Metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a.

⁂ Précuviosi'a Sea P. Archimandritu si Vicariu alu Archiepiscopiei Nicolau Pope'a va celebrá astadi parastasu la mormentulu Marelui Archiereu, Archiepiscopulu si Metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a in Rasinari.

(†) Eufemi'a Manu, nascuta Piposiu, infrânta de durere, aduce in numele seu si alu nepótei sele Eufemi'a Caton'a, precum si intr'alu mamei si sorei sale, alu fratiloru, alu cumnatiloru sei, si alu cumnateloru sale, la cunoscintia, ca neuitaverulu seu consotiu, resp. mosiu, ginere, cumnatu si unchiu **Petru Manu**, pensionatu consiliariu r. ung. de financie, decoratu cu crucea de merite cu coróna, si membru alu asociatiunei transilvane, a incetatu de a mai fi, repausându in 18/30 ale lunei curente, diminéti'a la 5 óre in urm'a unui morbu indelungatu si preadurerosu, dupa o casetoria fericita ¦de 32 ani, in alu 74 anu alu etâtii sale.

Remasitiele pamentene ale neuitaverului repausatu se voru astrucá in 19 Iuniu (1 Iuliu) a. c. la 4 óre dupa amédi in cemiteriulu gr. catholicu de aici.

Liturgi'a cu parastasu pentru repausatulu se va tiené Dumineca in 20 Iuniu (2 Iuliu) a. c. la 10 óre anteamédi in biseric'a parochiala gr. cath. din locu.

⁂ (Stipendiu). Senatulu scolasticu din comitatulu Cetatii-de-balta are de conferitu unu stipendiu de 150 fl. pentru acelu teneru, care va sa se faca ingenieriu, archiectu ¦au masinistu. La stipendiu potu concurge numai tineri din comunele cercului electoralu inferioru alu acelui comitatu, e fâra destingere de nationalitate si confessiune, si adeca tineri cari: a) au absolvitu cu distinctiune unu gimnasiu superioru séu o scóla reala superióra si asculta un'a din specialitatile amintite la unu politechnicu din patria séu din strainatate; b) este seracu si nu are altu stipendu. Stipendiulu se póte folosí 2—3 ani. Suplicile suntu a se adresá pâna la finea lui Iuliu 1876 vicecomitelui comitatului Cetâtii-de-balta.

⁂ Denumirile comitiloru supremi in comitatele de nou arondate voru urmá in dilele cele mai de aprópe si se voru publicá in fói'a oficiala.

⁂ Vitielu cu doue capete. Intr'o notitia scurta anunciasemu publicului de acestu jocu alu naturei. Revenimu asupr'a acestui obiectu cá sa intregimu unele date care de siguru voru interesá pe publiculu nostru mai restrinsu. P. Archidiaconu si secretariu alu consistoriului nostru archidiecesanu, Nicolau Fratesiu, a cumparatu pielea vitielului cu doue capete, a ingrigitu, cu spesele proprie, de o-a preparatu si umplutu, si alalta eri a si espedatu vitielulu la museulu gimnasiului nostru din Brasiovu, pentru care museu domni'a sea destinase acestu obiectu interesantu din capulu locului.

⁂ Secuestratiunea asupr'a averei remase de bar. Bruckental s'a delaturatu.

⁂ Program'a Gimnasiului reg. de statu de pre anulu scol. 1875/6 cuprinde dóue elegie la mórtea lui Franciscu Deak, un'a in limb'a elena de prof. Cebecauer si alt'a in limb'a latina de prof. Balazs, mai departe unu tratatu despre anatomi'a comparativa a canalului de nutrire de prof. Desid. Veress si raporturi din partea directiunei.

Scolari au fostu in anulu acest'a dupa confessiuni: 109 rom. cat., 89 gr. or., 28 gr. cat., 18 reform. calvini, 2 unitari si 1 evang. Dupa natiunalitâti magiari 127, romani 108 (117 ni se pare nóue Red) si nemti 12.

⁂ Esamenile la scólele evangelice de aici se incepu in 3 Iuliu st. n. si se sfersiescu in 7 Iuliu st. n. In diu'a urmatóre, 8 Iuliu, se serbéza incheiarea anului scolasticu. Esamenile de maturitate voru urmá in septaman'a cea mai de aprópe.

⁂ Tempulu. Pentrucá sa nu esimu din usu, alaltaeri furamu norociti de o tempestate infricosiata iérasi dupa média di. Detonatiunile erau puternice, cu deosebire un'a, carea a lovitu in magazinulu militariu de proviantu, fâra de a stricá ce-va, pentruca magazinulu este scutitu de unu paratoneriu. Audimu ca in biroulu telegraficu de aici inca s'a simtitu fórte tare influinti'a tempestâtiei, dara n'a facutu nici o dauna. Plói'a fu torentiala. Sperâmu ca dóra se voru mai rarí si tempestâtile si ploile, pentruca au inceputu a se aratá numai totu a trei'a di.

⁂ Inundâri de ape, pétra, suntu calamitâti cari ni se anuncia din diverse pârti ale tierei. Urmârile se simtu in piatia la pretiulu bucateloru si legumiloru, care se suie in modu neasteptatu.

⁂ La catunulu Oesti, districtulu Argesiu, (Romani'a) in diu'a de 26 Maiu, cadiendu o plóie fórte mare, a trasnitu doi copii si 10 oi, unulu in etate de 17 ani, alu locuitoriului Oprea Zidaru, si altulu in etate de 16 ani, alu lui Nicolae G. Stanciulescu, cari gasindu-se cu vitele la pasiune s'au trasu sub unu nucu spre a se adapostí de plóie, insa celu dintâiu a si muritu pe data impreuna cu acele 10 oi, iér' celu din urma, fiindu putienu contusiatu, se afla senatosu.

⁂ Pentru comedi'a cea de obste. Unu manuscriptu din 1790 cuprindiendu gandirile lui Oxenstiern'a, arata cam in ce chipu avéu obiceiulu de a priví stramosii nostri lumea acést'a. Eata ce dice unu pasagiu din acea carte:

„Lumea este priveliste, ómenii suntu comediantii, noroculu impartieste jocurile si intemplârile le alcatuescu. Teologii ocârmuescu machinurile si filosofii suntu privitorii. Bogatii prindu locurile, cei puternici apuca loculu celu mai inaltu, si la pamentu suntu seracii. Muierile aducu racoréla si cei necajiti de norocu iau muculu luminâriloru. Nebuniile alcatuescu intocmirea canteceloru si vremea trage perdeu'a. . . Lumea vrea sa se insiele — insiele-se dar'. Deschiderea comediei incepe din lacrami si din suspinuri. In lucrarea cea dintâiu se arata pricinele cele nebunesci a ómeniloru. Cei fâra de simtire batu in palme, cá sa arete a loru bucuria, cei intielepti fluera jocurile. Celu ce intra platesce la usia unu banu, ce se numesce ostenéla si ia in loculu lui unu petecu pecetluitu, ce insemnéza neodichn'a, câtu 'si va tiené loculu. Schimbarea priciniloru ii zabovesce putienu pre privitori. Impletiturile cele bune séu reu impletite facu sa rida filosofii. Acolo se vedu uriesi, care deodata se facu logosi (?) si logosi, cari fâra de veste se facu mari si vinu la o inaltime fâra de mesura. Acolo se arata ómeni, cari se paru ca au tóte mesurile si padi'a, ce s'aru puté socotí, cá sa nu lese drumulu celu adeveratu, care duce la sfersitulu ce 'si punu inainte; in vreme cându despre alta parte cei nebuni si fâra de grija apipaie usi'a nenorociriloru lumesci. In scurtu: acestu feliu este comedi'a lumei acestei'a, si cel'a ce vrea sa aiba zabava cu linisce, sa se puna intr'unu unghiu micu, de unde sa póta cu odichna, cá sa fia privitoriu si unde sa nu fia nici decum cunoscutu, cá sa póta fâra de grige a o batjocorí, dupa cum i se cade.“

Nu mai putienu interesante suntu proverbele romanesci asupr'a comediei cei de obste.

Eata câte-va:

Lumea-i cá o oglinda, in care se gatesce omulu, cá sa arete precum nu este, ea e cá o comedie, in care fiacare jóca rol'a sea si unde celu mai de risu prinde loculu celu mai bunu. Ea e cá unu limanu, unde unulu sosesce si altulu purcede; unulu se bucura, de celu ce vine, si altulu se intristéza de celu ce purcede. Ea i cá unu spitalu, plinu de ori ce patimi. Ea e cá unu birtu cu dóue porti deschise, pre un'a intra, pe alt'a iésa; béu, mananca si se ducu; unulu pre altulu nu se cunósce cine intra si cine iese. Lumea-i cá unu bâlciu, unde unii canta, altii jóca, unii vendu, altii cumpera, unii béu si chiuescu, iér' altii numai privescu. Tóte in ea, cá diu'a vinu si se ducu. Precum in fundulu mârei sta margaritariulu si margeanulu si in fundulu pamentului pietrile cele mai scumpe, iér' pre fati'a mârei tóte mortaciunile, asiá si in lume. Cei vrednici si cinstiti ascunsi se nevediuti, iér' cei nerozi in cinste mare. Lume fâra nebuni, cá padure fâra uscaturi — nu se gasesce.

⁂ **Indreptare.** In numerulu trecutu, in articululu: „La inmormentarea Archieppului si Metropolitului Andreiu Bar. de Siagun'a“ e de a se indreptá pre pag. 1 col. I. pas. 3: **in** diu'a de Santulu Andreiu . .; pre col. II pas. 3. dupa cuvintele: „in sinodulu dela 1874“ in locu de coma e de a se pune coma punctata séu semicolon si apoi a se intercide cuvintele: **nu corespundemu** etc. Pre pag. 3 din corespund. Sabiiu este **a** se sterge cuvintele: **de protopresb. Ioanu Hani'a.**

Burs'a de Vien'a.

Din 19 Iuniu (1 Iuliu) 1876.

Metalicele 5%	64 80
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 25
Imprumutulu de statu din 1860	109 —
Actiuni de banca	831 —
Actiuni de creditu	137 50
London	126 25
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72 50
„ „ „ Temisiorene	72 —
„ „ „ Ardelenesci	71 —
„ „ „ Croato-slavone	82 —
Argintu	101 80
Galbinu	5 95
Napoleonu d'auru (poli)	10 01
Valut'a nóua imperiale germâna	61 80

Nr. pr. 111. — 1876.

Edictu.

Adamu Marianu neorusticu gr. or din Bei'a, cu necredintia, parasindu-si pre muierea sea Mari'a lui Moise Tarb'a din Archit'a o au lasatu cu o copila mica a loru, si au prebegitu de 4 ani trecuti de nu se mai scie nimic'a de densulu.

Prin acést'a se citéza (pe bas'a Drept. can. §. 113 p. 12. pag. 78) cá in terminu de unu anu si o dî dela datulu de fatia sa se presenteze la subscrisulu Foru alu scaunului protop. tractualu; câci la din contra, se va luá la pertractare caus'a jeluitóre, si se va decide in sensulu S. pravile a bisericei ortodocse si in absenti'a lui.

Sighisiór'a 24 Aprile 1876 st. v.

Scaunulu protopresbiteralu alu tractului Sighisiórei gr. or.

Zacharie Boiu,
protopopu.

3—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 50. ANULU XXIV.

Sabiiu 24 Iuniu (6 Iuliu) 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisiór'a“

pre o jumetate de anu (Iuliu–Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Nr. 1641. Scol.

Càtra toti inspectorii districtuali si invetiatorii dela scólele confesionali gr. or. din archidieces'a Transilvaniei.

Resultatele imbucuratóre, ce au avutu cursurile supletorice ordinate prin cerculariulu consistorialu din 15 Iuliu 1875. Nr. 1522. conformu regulamentului adusu de sinodulu archidiecesanu din anulu 1875. sub numerulu protocolului 48, au convinsu pe consistoriulu archidiecesanu despre folosulu celu mare, ce 'lu au aceste cursuri supletorice, si l'au intaritu mai multu in credinti'a, ca sustînerea acestoru cursuri si pre venitoriu nu numai ca este practicabila si folositóre, dar' facia de numerulu insemnatu alu învetiatoriloru nostri provisorici, cari au lipsa de intregirea cunoscintieloru pedagogice, spre a corespunde chiamârei loru, este o necesitate neaparata.

O parte insemnata a invetiatoriloru nostri n'a avutu destula ocasiune a cunósce pe deplinu computulu dupa sistemulu celu nou metricu, cu atât'a mai putienu a cunósce intocmirea gradineloru de scóla, de a caroru punere in lucrare s'au ocupatu si se ocupa multu atâtu organele nóstre confesionale de scóla, câtu si cele regesci. Nu se póte negá, ca in anulu trecutu s'a ivitu unele dificultâti in privinti'a acoperirei diurneloru invetiatoresci, de unde au urmatu in unele locuri nemultiamiri din partea invetiatoriloru; insa acést'a nici decumu nu póte fi causa suficienta a nu continuá si pre venitoriu cu tienerea cursuriloru supletorice. Esperinti'a anului trecutu este numai unu indemnu a procede cu mai multa rigorositate atâtu facia de incassarea diurneloru, câtu si facia de unii invetiatori, cari fia din ori ce causa, nu iau parte la aceste cursuri. Esperinti'a anului trecutu indreptatiesce pre consistoriulu archidiecesanu a face si unele modificatiuni cu privire la tienerea cursuriloru supletorice in anulu acest'a, precum se va vedé din cele urmatóre:

1. Obiectele, ce au a servi cá materialu de pertractare la cursurile supletorice ale anului acestuia suntu:

a) Computulu dupa sistemulu metricu.

b) Limb'a materna (gramatic'a) in scólele poporale.

c) Instituirea gradinei de scóla.

d) Darea de parere asupr'a proiectului pentru planulu de invetiamentu in scólele poporale publicatu in Telegrafulu Romanu „Nro. 27—30“ din anulu 1876.

Impartîrea tempului si a materialului se lasa la dispositiunea fiacarui conducatoriu. In órele libere, conformu instructiunei date prin cerculariulu din 15 Iuliu anulu 1875 Nr. 1522. care cu modificarea celoru de modificatu se sustiene in putere, se voru face deprinderi in cantari si gimnastica.

2. Cursurile supletorice voru durá 10 dîle incependu in anulu acest'a din 16. Augustu si finindu-se inclusive cu diu'a de 25 Augustu cal. vechiu.

3. Cercurile cursuriloru supletorice, precum conducatorii cursuriloru remanu cei instituiti prin cerculariulu consistorialu din 15. Iuliu 1875. Nr. 1522. cu urmatórele modificâri:

Pentru cerculu Sibiiului in loculu Parintelui Dimitrie Cuntianu, care a resignatu, se designéza directorulu scólei nóstre capitale din Resinariu D. Ioanu Romanu; si pentru Fagarasiu in loculu Dlui Dimitrie Cioflecu invetiatoriu la scóla normala din Brasiovu, carele nici in anulu trecutu n'a potutu luá acést'a sarcina, se desemnéza Dlu Ioanu Petricu, directorulu scólei nóstre capitale din Sacele; ér' pentru cerculu Devei in loculu Dlui profesoru Ioanu Pareu se desemnéza cá conducatoriu Dlu directoru alu scólei din Hatiegu Vasiliu Florianu.

Incâtu pentru cerculu Sibiiului se obsérva spre sciinti'a si orientarea invetiatoriloru, ca prelanga conducatoriulu orenduitu va predá profesorulu de agronomia dela institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu din Sibiiu, Dlu Dimitrie Comsi'a prelectiuni si demonstratiuni practice pentru intocmirea gradineloru de scóla.

4. Fiacare invetiatoriu pana in 10. Iuliu sa se insciintieze la Inspectorele districtualu de scóla — (protopresbiterulu concerninte), la care din cercurile cursuriloru supletorice voiesce a luá parte?

5. Inspectorele districtualu va compune o consemnatiune a tuturoru invetiatoriloru din protopresbiteratulu seu, impartîndu-i dupa cercurile, la cari s'au dechiaratu respectivii a luá parte, notandu deosebitu si pre acei invetietori, cari nu voru a luá parte la aceste cursuri, cu causa séu fara causa.

Pe bas'a acestei consemnatiuni sà dispuna in singuraticele comune, a se face colecte benevole de bani pentru acoperirea diurneloru de câte 50. cr. pe dî, si incâtu sum'a receruta nu se va acoperi din colecte, sà se acopere ce mai lipsesce, cu incuviintiarea comitetului parochiale, din fondurile scolare pe unde esista, séu din averea bisericei.

Conspectele dinpreuna cu sumele de bani specificate sà se trimita de a dreptulu consistoriului archidiecesanu celu multu pana in 20 Iuliu a. c. spre a poté consistoriulu destulu de tempuriu notificá pre fiacare invetiatoriu la cerculu seu si a distribuí diurnele dupa proportiune drépta.

6. Conducatorii cursuriloru supletorice voru primí diurne de 1 fl. 20 cr. pe di, cari se voru dá din banii pusi la dispusetiunea consistoriului din partea sinodului spre scopuri scolare.

Inspectoriloru districtuali ai scóleloru nóstre, in locurile unde se tienu cursurile supletorice, li-se face de detorintia a ingrigi dupa putintia pentru incuartirarea gratuita a invetiatoriloru la crestinii nostri din loculu, unde se tienu cursurile supletorice, cá si pe calea acést'a sà se faca inlesnirile posibile.

Consistoriulu archidiecesanu are firma credintia, ca invetiatorii nostri conscií de inalt'a loru chiamare nu voru pregetá a folosí tóte ocasiunile, asiá dar si mijloculu cursuriloru supletorice, spre a merge inainte cu cualificatiunea loru, precum pretinde tempulu de astadi; ér' incâtu se voru iví casurí de invederata nepasare facia de intentiunile bínevoitóre ale consistoriului, se voru aflá mijlóce de a pedepsí atare negligintia.

Din siedinti'a senatului scolaru alu consistoriului archidiecesanu tienuta la Sibiiu in 9 Iuniu 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Dlu archiepiscopu si metropolitu:

Nicolau Pope'a m. p.
Archim. si Vicariu archiepiscopescu.

Resbelulu.

Alea jacta est. Resbelulu s'a inceputu in tóta form'a. Sambata au trecutu preste riulu Drin'a in Bosni'a corpulu lui Ranco Alimpici, in urm'a coloneloru de voluntari, cari trecusera cu multu mai inainte spre a nelinisci pre turci si a cautá legatur'a intre armat'a serbésca apuséna si intre insurgentii respanditi prin Bosni'a. Deocamdata ne lipsescu sciri mai detaiate din partea acést'a. In vr'o câte-va cuvinte se dice la finea unei telegrame oficiale, ca bombardéza cetatea din nordulu Bosniei, Bellin'a. In pârtile de média di s'au inceputu operatiunile dumineca in 20 Iuniu. Armat'a principale serbésca dela Alexinatiu, de sub comand'a supr. a generalului Cernaieff, a trecutu pre la Drasievatiu in Serbi'a turcésca. La Supovatiu au avutu serbii intalnirea cea dintâiu cu turcii. Batali'a s'a inceputu la 4 óre diminéti'a. Câtra 2 óre dupa amédi trupele serbesci ocupasera trei forturi cari aparau fortareti'a Nissei (Nisiului) si luara pontonele turcesci de preste riulu Nisava. Dela 2 óre dupa média di s'a inceputu bombardarea fortaretiei. Cursulu acest'a alu evenemințeloru la sudulu Serbiei lu dâmu dupa o telegrama a foiei de aici „S. d. T.“ datata din Neoplant'a. Nu avemu causa a ne indoí in adeverulu celoru espuse, pentruca alta telegrama a biroului telegraficu, datata din Belgradu, numai in stilisare se deosebesce, voindu se vede a mitigá incâtu-va insemnatatea celoru intemplate cu ocasiunea primei debutâri din partea serbiloru. Telegram'a dice: Eri a intreprinsu armat'a serbésca o „recunóscere“ dealungulu fruntariei sud-ostice. Cu ocasiunea acést'a dupa unele „loviri mai mici“ au caditu unele pusetiuni de insemnatate strategica in mânile serbiloru. Loviri mici cu ocasiunea unei recunósceri, cari sa dea in mânile serbiloru pusetiuni de insemnatate strategica, pare a fi contradicere. Turcii ori câtu de fatalisti suntu nu voru fi lasatu pusetiunile de insemnatate strategica numai asiá usioru din mâna, sciindu ca prin acestea si desvelescu punctulu principalu de aparare, fortaréti'a Nissa, carea, déca va cadé in mânile serbiloru, li deschide drumu liberu in Serbi'a turcésca, in Bulgari'a si in Rumeli'a si anevoia se voru oprí pâna la Sofi'a si Adrianopole.

Din alte telegrame mai recente se vede ca dumineca au atacatu serbii din armat'a lui Cernaieff in dóue puncte. Dupa schitiârile geografice ce le aflâmu in „S. d. T.“ puterea principale a mersu pre riulu Morav'a in susu, care la Drasievatiu intra in Serbi'a, fâra nici o resistintia pâna la Supovatiu. Ací a atacatu pre turci in frontulu armatei loru. Déca se constatéza cele de mai susu atunci puterea turcésca carea a facutu resistintia serbiloru la Supovatiu este batuta si armat'a turcésca se radima acum numai in fortaréti'a Nissei, care se dice ca dela 2 óre (dumineca in 2 Iul. n.) se bombardéza. Telegramele din urma amintescu acum si de alu doilea punctu de Babin'a Glava unde turcii au avutu unu castru intaritu si a fostu aparatu de mai multe batalıuni turcesci. Cernaieff cu o parte a corpului seu de armata a atacatu acestu punctu in acel'asi tempu cându ceealalta atacá Supovatiulu. Dupa o lupta de trei óre castrulu a fostu ocupatu de serbi, turcii au fugitu si au lasatu mai multe baterii si alte arme si munitiuni si proviantu.

Despartiementulu cu Cernaieff in frunte a trebuitu dara ca indata ce a esitu din Serbi'a séu mainainte sa se intórca jumetate la stâng'a si lasându fortaréti'a Nissei la drépt'a, s'a nisuitu a ajunge drumulu dintre Nissa si Ak Palanka, drumu care léga Nissa cu Viddinulu de o parte si cu Sofi'a etc. Constantinopolea de alta parte. Batali'a lui Cernaieff la Babin'a Glava este dara la spatele fortaretiei. Turcii dela Niss'a suntu asiá dara fórte amenintiati, legatur'a cu Viddinulu si Constantinopolea, de unde au sa vina sucursurile, aru fi taiata. Retragerea loru s'aru puté face la casu de lipsa numai spre Novi Bazar si Albania séu spre Salonicu in Macedoni'a.

Despre operatiunile generalului serbescu Zach se dice in dóue trei cuvinte ca a trecutu in Serbi'a turcésca. Elu póte ca se nisuiesce a ajunge spre Novibazaru. Asiá turciloru nu le-aru remanea decâtu retragerea spre Salonicu. Corpulu de sub comand'a lui Lesianin se spune ca a trecutu in Bulgari'a si ca bombardéza Adakaleh. Cu totulu in contradicere cu scirea acést'a este alta scire despre operatiunile acestui corpu. Biroulu din Vien'a publica o telegrama, din carea s'aru vedé ca turcii au ocupatu siantiurile serbesci de Zaiciar, au alungatu pe serbi, lasându cesti din urma 2000 morti. Versiunea acést'a din urma nu se adeveresce, dara nici cea dintâiu, si asiá se pare ca totulu se reduce la incercarea unei evasiuni serbesci fâra de succesu.

In acel'asi tempu pre cându s'au inceputu operatiunile pre tóte liniele serbesci, vinu telegrame, cari suntu de acordu, ca principele Muntenegrului s'a pusu in fruntea armatei sele si a si trecutu la Grahovo in Erzegovin'a pre pamentu turcescu.

Turci'a se pregatesce sa atace pre Serbi'a in punctulu celu mai insemnatu alu seu in Belgradu cu flotil'a ei despre Dunare. Flotil'a a si capatatu ordinu sa plece dela Rusciucu pre Dunare in susu. Este intrebarea, déca puterile, cari garantéza navigatiunea libera pre Dunare voru suferí cá sa se inchida arteri'a acést'a de comunicatiune, carea aru atinge fórte greu interesele staturiloru, cari n'au nici unu amestecu cu afacerile dintre serbii turci. Romani'a a protestatu dejá in contr'a inchiderei comunicatiunei prin o eventuale bombardare a Belgradului.

Dlu Tisza si serbii.

(?) I s'au incurcatu itiele dlui Tisza. Dela Vien'a la Pest'a, dela Pest'a la Dobritienu si apoi cine mai scie? — probulu si consecuentulu politicu in curendu se póte hotarí sa plece chiaru si la Panciov'a. — Pretutindenea a datu de pacoste: nemtii suntu superati, magiariloru li se nazaresce, iéra serbii facu o bucatica de sfara la granitiele tierei. Cu nemtii s'a intielesu dlu Tisza — pâna la tómna; câte-va vorbe din dictionariulu lui Kossuth, si nici cu nobilii cetatieni din Dobritienu nu i va fi greu a se intielege; dar' cu serbii cum remane?! In comitatele despre média-di ale tierei erá pe aci sa incete administratiunea normala; este o parte a tierei, care se sustiene, ca e petrunsa pâna in meduva de o miscare, ce, ivita intr'unu statu vecinu, nu e mai putienu indreptata contr'a statului nostru, decâtu contr'a invecinatei Turcii. „Magiarii de limba serbésca", — „a szerb, ajkú magyar polgárok", dicu foile magiare nu mai suntu dispusi a se aretá „vrednici" de acésta numire, nu mai voru a se simtí cetatieni ai statului magiaru, ci 'si ridu fâra sfiala de o putere, ce se crede a stapaní prin câte-va legi puse in dragulu ei placu pe harthía, fâra a tiené sém'a de adeveratele stâri ale tierei.

Bine! — Cum au ajunsu lucrurile pâna intr'atât'a? Magiarii, ce singuri pretindu a fi capabili sa pórte câlm'a tierei, astfeliu 'si dovedescu eminent'a capacitate. Ce se alege de multu vestitulu tactu politicu, de maturitatéa politica, cu care magiarii atâtu de adese-ori se falescu, ce se alege, cându masînari'a guvernamentala nu e in stare a potolí si chiaru a preintempiná o pornire primejdiósa prin mesuri normale. Erá destulu a aruncá o privire dara asupr'a legaturei relatiuniloru din orientu, pentru a prevedé, ca are sa urmeze, ce astadi ne supera. Pentru ce patrioticulu guvernu nu a luatu mesurile cuvenite inca din vreme? I lipsea prevederea? — atunci e incapabilu! — I lipsea puterea? — atunci e imbecilu! — Ori póte voiá sa lase pe serbi a se aruncá insi-si in prapastie, pentru a putea in urma sa-si iá nechibzuinti'a loru de pretestu pentru cele mai aspre mesuri esceptionale? atunci guvernulu e neconscientiosu si in celu mai aspru intielesu alu cuventului lipsitu de patriotismu. Cine ia asupr'a sea respunderea pentru cheltuielile anormale si póte pentru sângele versatu din vin'a câtoru-va rei administratori? Intr'unu statu, in care marea majoritate, are totu dreptulu a fi nemultiamita, cine garantéza, ca o miscare indreptata contr'a statului va remané isolata? Honvedii? — Acei, cari au sa apere o tiéra, inainte de tóte trebuiescu sa aiba motive, cá sa voiésca a o aperá.

Noi românii, nu vomu dá invetiatur'a, cá cine-va sa-si parasésca stégulu la care a juratu; noi nu vomu urmá esempleloru detestabile a le altor'a din trecutu. Dara dupa atâtea esemple de trista memoria, cine se va mai mirá déca se voru aflá si locuitori de acei'a, cari sa se molipsésca de esemple. Cine privesce asupr'a orientului, gaseste unu singuru poporu in deplinu asiediatu. Suntemu noi, romanii. Turburârile, care se petrecu preste Dunare si la granitiele Ungariei, atâtu in Romani'a, câtu si in Ardélu, suntu privite cu deplina liniste sufletésca. Nóue ele nici decum nu ne potu fi spre stricare si nici intr'unu chipu nu ne potu folosí. In Romani'a se schimba unu guvernu, cârui'a nu i remane vreme a face politica esterna; in Ardélu Metropolitulu 'si vede de turm'a de credinciosi, pretutindenea primitu cu iubire fiiasca si pretutindenea ivindu-se cá ocârmuitoriu alu pacinicei desvoltâri. E cá si cându noi nu amu locuí in acésta tiéra, chiaru nu in acést'a parte de lume. — Dá! déca tiér'a aru aterná dela noi, ea s'aru infatisiá cá un'a dintre cele mai fericite. Ea aterna inse dela magiari si serbi. Si cine scie, déca croatii, atâtu de apropiati de serbi, nu voru fi in curendu dispusi se arete prieteniloru sei magiari pumnulu!

In vremea acést'a dlu Tisza e celu mai muncitu omu: dela Vien'a la Pest'a si dela Pest'a la Dobritinu!

Ei! Vomu vedé, unde va sa mai plece!

Planulu de operatiune alu armatei serbesci.

. . . E cá constatatu, scrie unu corespundinte din Deligradu la „N. W. Tgbtt," in 25 Iuniu, ca generalulu Cernaieff macaru ca la denumirea lui de generalu serbescu nu s'au amintitu oficialmente functiunile sale, urmându in dilele cele mai de aprópe dechiaratiunea de resbelu, va luá comand'a preste armat'a principale, adeca preste acelu corpu de armata, care e concentratu la Alexinatiu. Siefulu seu la statulu maioru e fostulu colonelu rusescu Bekus. Generalulu Zach se va insarciná cu comand'a preste trupele militieloru, avendu statulu seu in Craguevatiu; comand'a preste divisiunea dela Morav'a apusana o are fostulu colonelu rusescu Ismailoff, care pâna acum a fostu atasiatu la statulu maioru cá subsiefu. In genere pe aici geme loculu de oficieri rusesci, cari imbracati in uniform'a loru, suntu pretotindenea obiectulu ovatiuniloru sgomotóse, vinu si fosti oficieri austriaci pentru a fi atasiati de locu la o positiune mai insemnata. Cumca acesti domni suntu cu deosebire serbi, croati si granitieri, credu ca nu e de lipsa se ve mai spunu, intre acesti'a loculu celu mai insemnatu lu a primitu capitanulu Ozerkovici, care a fostu impartitu statului maioru austriacu. Acest'a, denumitu locoteninte super. e designatu de siefu alu statului maioru la divisiunea Drin'a, va avea inse curendu onórea sa conduca acést'a divisiune, un'a dintre cele mai harnice in armat'a serbésca, cá comandantu contr'a inimicului. Preste totu cei mai multi dintre oficierii din tierile straine se voru inrolá la divisiunile ce suntu destinate a trece preste Drin'a si operându spre apusu a serví de pivou insurectiunei din Bosni'a; aici ce e dreptu avemu mare lipsa de oficieri, câci noi cu tóte opintirile avemu numai cam 700 oficieri indigeni si cualificatiunea militara a acestor'a nu-mi vine a o apretiuí asiá susu dara entusiasmulu de care suntu petrunsi, zelulu infocatu, cu care se silescu a recapitulá in ór'a 12 ce au uitatu séu n'au invetiatu de locu, va triumfá in dilele de decidere preste multe greutâti.

Arme, munitiune, proviantu avemu in abundantia; in arsenalele dela Belgradu-Craguievatiu se lucra diu'a nóptea la producerea de patróne, la transformarea pusceloru dupa sistemulu nou, pe lânga armele distribuite dejá intre trupe se afla o reserva de $2\frac{1}{2}$ milióne pusci 50,000 patróne cu proiectilele de lipsa. Iarba de pusca de asemene se afla in cuantitate mare. Intre morile de pusca ce esistu in tiér'a, cea dela Stragaru, care s'a infiintiatu in anulu 1867 si s'a largitu in modu considerabilu, e mai insemnata, preste 160 puteri dela cele 2 compagnii lucratóre se ocupa acolo si aceste arsenale suntu solidu asigurate.

Si pregatirile fortificatorice la fruntarie suntu terminate. Lini'a Timocu (fruntariele resaritene) e la punctele de trecere puternicu intarita, de asemene la fruntariele sudice, cu deosebire acele puncte de pe podurile Moravei, de cari avemu lipsa la o eventuale retragere in interiorulu tierei. Castrulu dela Deligradu e bine fortificatu. Parculu de asediu ce e dreptu e cea mai slaba parte a armârei serbesci, dara si aici precumpanimu cu multu pe turci. Asiá stâmu si cu materialulu de construire a poduriloru, care e ce-va cam greoiu si nu prea abundantu, la care servescu 6 compagnii de pioneri bine instruiti, tóte comandate de fosti oficieri rusesci si austriaci, pre cându turcii au numai unu corpu de geniu, ce diferesce de infanteria numai prin uniforma fâra de a poté fi folositu spre scopulu adeveratu, maì au turcii unu parcu de pontone care datéza inca de pre tempulu lui Abdul Medsid ba chiaru dela sultanulu Mahmud. Escelentu e organisatu servitiulu telegraficu de câmpu, câte unu despartiementu din acestu corpu e agregatu celoru 6 divisiuni de armata, asiá ca cortelele comandantiloru de divisiune stau in comunicatiune neintrerupta cu cortelele generali. In tóte districtele dela fruntarie suntu spitale, 12 la numeru, cu deosebire in manastiri si scoli, fiindu aceste inchise din 8 Iuniu (st. v.). De asemenea s'au stabilitu in decursulu acestei luni numeróse mori arteficióse dealungulu fruntarieloru si s'au radicatu masîne de aburu, asiá câtu se potu liferá pe fia-care dî 250,000 portiuni de pâne.

Dorere ca valea Moravei spre resaritu, care se varsa in fatia cu Nisiulu, unde suntu concentrati la 40,000 soldati turcesci, e de totu deschisa pâna la Belgradu. Aici nu esista vre-o bariera naturale, in deretulu cârei'a s'aru puté realisá o resistintia reinnoita, cându cele 2—3 linii de aperare intre Nisi si Alexinatiu voru fi luate; de acea trebuie se vedemu sa aducemu Morava intre noi si inimicii nostri, pentrucá sa impresurâmu si sa risipimu pre turci cu armat'a principale si póte cu armat'a dela Timok, déca acést'a din urma nu va fi tienuta prea tare intr'o suflare continua de corpulu armatei turcesci concentratu la Vidinu ceea ce e o imposibilitate. Nu se póte tagaduí, ca turcii suntu intr'o positiune strategica cu multu mai favorabila.

Castrulu dela Nisiu e acoperitu prin fortificatiunile Vaubanice dela Nissa. Acést'a e situata la pólele sudice ale muntelui intorsu de câtra noi (serbii), Liucu Vri; positiunea acést'a detrage multu din valórea cetâtiei fiindu ea predominata de inaltimele situate spre nordu; dara turcii au trasu aceste linie in reionulu loru de aperare si aceste forméza arip'a drépta a positiunei loru, pre cându, arip'a stânga e asigurata prin Morav'a si centrulu prin riulu Topolitica Rieka, de vreme ce drumulu Nissa-Belgradu, ce trece preste riulu afundu si latu, e scutitu prin fortificatiuni terestre bune si provediute cu baterii de câmpu.

Acést'a linie, care e greu de invinsu, trebue luata inainte de tóte si atunci victori'a va fi a nóstra si domni'a osmaniloru in acea tiéra nefericita se va terminá. La noi, cum amu disu mai susu, afli cea mai mare insufletire si cu o impaciintia, ce abiá se póte infrená, astépta ómenii nostri ordinulu de navalire asupr'a inimicului seculariu.

Cortelele generali pe amendóue pârtile stau intr'o departare nu togm'a de 4 mile, anteposturile abiá de o puscatura, amendóue pârtile privescu cu mânile in sinu cum se sporesce puterea reciproca, de ambe pârtile se semte, ca acel'a va fi domnulu situatiunei, acel'a va avé cele mai multe sianse de reusire, care deschide lupt'a mai intâiu, si duce resbelulu in tiéra straina, si cu tóte aceste guvernulu nostru e silitu prin consideratiuni politice inalte a stá passivu. Planulu de operatiune e de totu simplu si avendu in vedere insurectiunea in Croati'a turcésca, Bosni'a, Erzegovin'a si Bulgari'a ni asigura victori'a din capulu locului. Planulu suna: Contr'a armatei principali dela Nisiu merge armat'a serbésca comandata de Cernaieff, pre cându armat'a serbésca dela Timok va tiené in siacu pe corpulu armatei turcesci concentratu la Viddinu; in valea Moravei spre resaritu va urmá decisiunea numai déca nu ni va succede a alungá pre turci dela Nisiu. Liniele Timok si Drin'a se observu deocamdata prin câte o brigada detasiata. Pre câtu se va puté de curendu divisiunea Drin'a (de o fortia de 18,000 soldati) va trece probabilu preste riu la Sreberic'a, pentru a navalí in Bosni'a, a ajunge la Seraievo si a dá mân'a cu muntenegrenii in lini'a Mostar-Foc'a. Chiaru si pentru casulu, cându intre asemene impregiurâri nu vomu puté contá curendu pe divisiunea acést'a in decursulu resbelului, totusi arip'a nóstra stânga va fi acoperita de vr'o 6—8000 muntenegreni, séu acesti'a voru incercá o diversiune spre Novi-Bazar in favorulu nostru, care va silí pe turci la detasiâri considerabile spre acést'a parte, prin urmare la slabirea centrului loru.

E de interesu a indigetá aici, ca divisiunea Drin'a, destinata cu deosebire a intarí insurectiunea din Bosni'a, are unu cadru de 100 oficieri, 250 suboficieri, cei din urma luati toti din armat'a stabila, mai departe 30,000 pusci cu acu, si are chiamarea a organisá pe bosniaci, a luá comand'a preste despartiemintele mai mici séu mai mari, cari pâna acum nu au fostu dirigiate cum se cade, si ce e mai de capetenie, a-i armá bine.

Din incidentulu ca de curendu s'au publicatu dóue biografii despre lordulu Palmerston, „Gazetta de Coloni'a" publica o depesia fórte interesanta a renumitului barbatu de statu alu Angliei, cea din urma ce a scris'o densulu cu dat'a 13 Septembre 1865 câtra lordulu Russel. Acestu scriptu are o insemnatate actuale, incâtu arata cu prevederea unui barbatu de statu pericolii, cu cari Russi'a amerintia pre Germani'a. Din acestu temeiu lordulu Palmerston a doritu o Germania tare. Acést'a depesia suna:

„Iubitulu meu Russel! Erá neonestu si nedreptu a despoiá pre Danemarc'a de Schleswig si Holstein. E alta intrebare, ca cum se va puté dispune mai bine pentru interesele Europei de aceste dóue ducate, déca se voru smulge din Danemarc'a. Parerea mea e, ca in privinti'a acést'a e mai bine a sporí cu ele puterea Prussiei, decâtu sa formeze unu nou statu micu ce inmultiesce numerulu corporatiuniloru mici politice, cari apasa pre Germani'a si i dau o fortia mai mica decâtu aru trebuí sa aiba in cumpen'a cea mare, in care se cumpenescu puterile lumei. Prussi'a cum este ea acum (1865) e prea slaba pentru a fi onesta séu independenta in actiunile sele si aruncandu privirea in viitoriu e de doritu, cá Germani'a sa fia preste totu puternica pentru a puté tiené in frêu pre cele dóue puteri ambitióse si poftitóre de cuceriri, pre Franci'a si pre Russi'a, cari o apasa din resaritu si apusu. De Franci'a scimu, câtu e de neobosita si rêvnitóre pe cuceriri si câtu e de aplecata a navalí preste Belgiu si preste Rhinu si preste totu ce póte portá fâra de a se incordá prea tare. Incâtu pentru Russi'a ea va deveni la tempulu seu o putere aprópe asiá de mare, cum a fostu vechiulu imperiu romanu. Ea se va puté face dómna preste Asi'a intréga, esimandu indiele britice; déca se va resólve a o luá si déca ea prin dispositiuni intielepte va face venitele sele de acordu cu mass'a tieriloru sele si déca va scurtá prin drumuri de feru departârile, ea va dispune de unu numeru colosalu de soldati, medilócele ei banali voru fi gigantice si puterea ei de a tramite osti in pârti departate de totu formidabila. Germani'a trebuie sa fia tare pentru cá sa póta resiste la atacurile rusesci si o Prussia tare e neaperata pentru puterea Germaniei. Deci de-si eu condamnu din inima tóta procederea Austriei si a Prussiei in aceste ducate, totusi marturisescu, ca mi-aru mai placé cá ele sa se incorporeze mai bine la Prussi'a decâtu la unu altu planetoidu nou din sistemulu europénu.

Proclamatiunea marelui viziru câtra locuitorii Turciei europene.

Musulmani si crestini! Sciti toti ca in acésta lume acei'a cari voiescu sa traiésca in libertate trebuie inainte de tóte se contribue la mantienerea sicurantiei si la apararea intereseloru patriei.

In adeveru, in tempulu cându sicuranti'a patriei nu e garantata, bun'a stare generale nu póte fi realisata, si acolo unde bun'a stare generale nu esiste, sicurantia si buna stare pentru individu nu potu se fia. Acea stare de lucruri care se numesce sicuranti'a generale se dobandesce in totu-déun'a prin unirea sincera a tuturoru locuitoriloru si acésta unire presupune lips'a a ori-ce ura si a ori-ce pasiune violinte intre individii nascuti, crescuti si traindu in aceasi patria; esistinti'a unoru simtieminte reciproce de ecitate si de filantropia; abtienerea dela ori-ce actu de oprimare si de resbunare personala; grabirea fia-câru'a de a ajutá si aperá viéti'a, reputati'a si averea concetatianului seu cá si pre ale sele proprie.

Prosperitatea natiuniloru celoru mai civilisate si mai bine guvernate din acésta lume decurge din respectulu ce au câtra autoritate. Astfeliu voi, musulmani si bulgari, cari a-ti lucratu pâna acum in comunu pentru binele patriei, de care depinde binele vostru particularu, si cari v'ati ocupatu in armonia cu agricultur'a, cu comerciulu si cu alte lucrâri, reusiserati a traí impreuna, asiá incâtu erati unu obiectu de invidia pentru tóte natiunile. Din nenorocire, o mâna de perturbatori, cari cauta satisfacerea pasiuniloru loru particulare in nenorocirea patriei vóstre, a aruncatu printre voi sementi'a reului, pentrucá se faca inamici intre densii pre musulmani si pre crestini, se transforme tiér'a vóstra in desiertu, sa ve faca reu si se causeze ruin'a vóstra a tuturoru. A-ti vediutu dejá si sciti ce rele v'au causatu tuturoru.

Este adeveratu ca câti-va neintielepti, incapabili de a deosebí binele de reu, au fostu indusi séu chiaru tarîti cu forti'a in acésta miscare de revolta si astfeliu au cursu riuri de sânge si cele mai mari nenorociri au cadiutu pe capulu vostru. Cu tóte acestea, multiamita lui Ddiu si unirei vóstre pentru a asigurá siguranti'a, salutea si linistea patriei vóstre, nenorocirea a potutu se fia inabusita si relele, ce proveniau dela perturbatori, au incetatu.

Este datori'a vóstra de a aruncá cu totulu in uitare tóte evenemintele cari au avutu locu in aceste ultime tempuri, de a face sa taca passiunile si spiritulu de resbunare, pentrucá conlocuirea musulmaniloru si a bulgariloru sa recapete tóta sicuranti'a, asiá cum esiste de seculi, pentrucá ideile si dorintiele ce ilustrulu nostru suveranu a facutu cunoscutu la toti, la suirea sea pre tronulu imperiale, tientescu la desvoltarea libertâtiei, securitâtiei si prosperitâtiei supusiloru de ori-ce clasa si de ori-ce rasa si la fericirea si linistea tierei. Elu a ordonatu in particularu sa se numésca tramisi insarcinati de a ve comunicá dorinti'a sea imperiale si de a ve indemná sa ve ocupati cu agricultur'a, cu comerciulu si a lucrá pentru bun'a stare a localitâtiloru vóstre.

Nimenea nu póte tagaduí ca aceste consilii suntu in acordu cu ordinele divine ale prea inaltului creatoriu si stapânu alu nostru tuturoru. Trebuie dar' sa le ascultati cu urechile animei vóstre, sa apreciati cum se cuvine iubirea sultanului pentru voi si sfaturile ce ve dà, considerandu ca voi toti, musulmani si crestini, cari sunteti copiii unei acelei'a-si patrie si supusii credinciosi ai unui singuru sultanu, trebuie sa lucrati in comunu pentru interesulu tierei vóstre si sa nu dati crediamentu machinatiuniloru intrigantiloru, ci sa ve cautati fâra curmare de munc'a vóstra, rugandu-ve pentru sultanulu.

Speru ca ve-ti primí aceste recomendatiuni in tóta sinceritatea si ca ve ve-ti silí de a aretá legalitatea si patriotismulu vostru.

Topliti'a-româna 14 Iuniu 1876.

Mare bucuria avù comun'a nóstra in iérn'a trecuta, cându esamenulu semestrale cu tenerimea nóstra scolara se tienù sub presidiulu dlui as. cons. Zacharia Boiu — aflatoriu pre atunci aici in afaceri bisericesci — si in presenti'a on. nostri preoti si a unui publicu numerosu, si cându comitetulu parochiale si parintii copiiloru se impartasira de atâtea sfaturi calduróse si folositóre pentru scóla si educatiune.

Bucuri'a acést'a se repetí astadi, cându la esamenulu semestrului alu doilea avurâmu de nou placut'a ocasiune a ne convinge despre silintiele si succesele zelosului nostru invetiatoriu Nicolau Reulu.

Erau momente din cele mai placute nu numai pentru parinti, ci si pentru intregu publiculu ascultatoriu de tóte natiunalitâtile a ascultá la respunsurile cele esacte, ce le dedeau scolarii si scolaritiele din geografia, istoria, fisica si alte obiecte, cari noi cei betrâni nu fuseramu norocosi a le invetiá in teneretiele nóstre. Bucuri'a si mangaierea acést'a a tuturoru ajunse inse culmea cându scolariulu Michaiu Voda intonà o cântare melodiósa la carea 'lu acompanià in frumósa armonia intrég'a tenerime scolara, si cându zelosulu nostru parochu II Georgiu Popescu prin cuvinte parintesci se adresà câtra tenerime, invetiatoriu si parinti, invetiandu-i, sfatuindu-i si imbarbatandu-i pe calea progresului. In adeveru este o mare mangaiere pentru noi, cari pe totu Muresiulu de susu nu avemu nici o scóla normala, ca ne potemu bucurá de o scóla si de unu invetiatoriu, care au datu dejá contingente pentru clas'a a dóu'a si chiaru a trei'a din scólele normali dela Monoru, Bistriti'a si Naseudu.

De aceea subscrisulu implinesce o datorintia prea placuta urându scólei si zelosului nostru invetiatoriu din Topliti'a cea mai buna inaintare si prosperare.

Gav. Stoianu,
jude.

De pe ap'a Orastiei 12 Iuniu 1876.

Onorata Redactiune! Vediendu ca mai din tóte pârtile — din tóte unghiurile tierei se comunica pe calea publicitâtii diverse evenimente, ce se petrecu in cercurile societâtiei nóstre pe tóta diu'a, numai in pârtile nóstre tacemu cu totii tacerea pescelui, pare ca la noi nu se mai intempla nimic'a pare ca suntemu morti, — amu crediutu ca va fi de lipsa a aretá in publicu si de cele ce se intempla in pârtile nóstre. Dara eu cá corespundinte nou cá sa nu retacescu calea me marginescu de asta-data a aretá pe scurtu cum stau pe la noi scólele nóstre confesionale, trecându preste ele cu o privire fugitiva. Asta-data nu potu dice alt'a de catu ca in unele locuri suntu edificii scolare destulu de bune si corespundietóre, invetiatori buni, dara ce folosu ca pruncii preste iérna absentéza dela scóla din caus'a frigului si indepartârii, din lips'a vestminteloru; iéra vér'a nu suntu atâti'a prunci câte lipse au ómenii de ei pentru pascerea viteloru. Invetiatorii patimescu ca nu-si potu scóte salarile, autoritâtile politice numai cá de claca — 'si implinescu datori'a fatia cu scól'a si invetiatoriu. De alta parte pe la noi se cérca tóte midilócele pentru contopirea scóleloru confessionale in comunale — de care avemu infiintiate multe in invecinatulu comitatu alu Hunedórei. Acesti pasi i-a intreprinsu si-i intreprinde cu tóta ocasiunea autoritatea politica, noi insa pâna acum'a ne-amu aperatu drepturile scólei nóstre confessiunale, si le vomu aperá cu tóte armele morale intre marginile legei. — Ca cându socoteamu ca amu invinsu si avemu pace cu strainii, se aflá intre noi câte unu jude carele rupe legaturile cele tari cu multa sudóre si sacrifici edificate in murii scólei nóstre confessiunale. Spre dovada, iéta aicea unu esemplu: In comun'a Orasti'a de susu, prin energi'a si zelulu celu invapaiatu alu demnului preotu Davidu Avramescu s'a infiintiatu cu ajutoriulu comuneloru anecsate Orastiór'a de josu, Buciumu, Ludesci si Costesti o scóla centrala confessionala, lânga biserica si provediuta incâtu-va cu recuisitele necesari, pe lânga ficsulu otarâtu de 300 fl. v. a. pe anu, au avutu scól'a acést'a si invetiatori buni in totu anulu, de aceea contrarii nostri pe lânga tóte incercârile facute pe lânga tóte opintirile de a o preface in comunala n'au potutu isbutí — fiindu-ca scól'a acést'a erá asiá dicându, multu putienu, corespundietóre legei. Scól'a acést'a a sustienut'o comunele respective cam 11 ani in pace; acum'a insa ivindu-se fiiulu preotului Ioanu Popoviciu din Ludesti, se socotí dimpreuna cu tatalu seu sa-si retraga dóue comune dela scól'a centrala si anume comunele parochiale Ludesci si Costesti sa céda comunei din salariu si sa-si puna pe fiiulu seu de invetiatoriu. Asiá in 9 Decem. anu trecutu in contielegere cu notariulu comunalu (magiaru) incheie contractu cu acestea 2 comune cu salariu de 104 fl. v. a., cu carea suma concurgea ele la scól'a centrala pe anu, — scadiù salariulu la 60 fl. v. a. si tempulu de scóla lu defipsà numai pâna la 23 Aprile a. c. si cu acésta se duse comunele si deschisa scól'a in cas'a sea propria si fiiulu seu deveni invetiatoriu, fâra scirea, invoirea, ori concesiunea autoritatei scolare. Ce a facutu dara acestu preotu? a stricatu si nimicitu fundamentulu si puterea scólei centrale, carea cu mare sudóre si sacrificii s'a fostu infiintiatu. Ce va urmá acum? se voru retrage si celelalte comune asemenea, si apoi singure nefiindu in stare a-si sustiené scóla si invetiatoriu corespundietoriu legei, scól'a confessionala va devení preste scurtu tempu scóla comunala. Ce vomu dice apoi alt'a decâtu vai celui'a ce face smintéla, dara mai vai acelui'a prin carele a venitu smintél'a. Suntemu mai multu cá siguri ca pré ven. consist. archidiecesanu va face pasi necesari spre sustienerea scólei centrale prin legarea laolalta a acestoru 5 comune care suntu fórte aprópe unele de altele, pre preotulu respectivu 'lu va trage la respundere pentru asta fapta ilegala.*) Facendu pre scurtu istoriculu acestei scóle din vecinatatea nóstra nu voiu trece cá sa nu amintescu pre scurtu si esamenulu celu frumosu din 6 Iuniu a. c. ce 'lu dete invetiatoriulu Georgiu Forasiu cu tinerimea. La acestu esamenu participa par. protopresbiteru concerninte (alu Orastiei) preotii din comunele vecine, intre cari eramu si eu cá óspe presentu, apoi o multime de poporu câtu abiá potura incape in biserica, spre mai mare a mea bucuria fu sa privescu o multime de femei din comuna, cari asistara pâna la finea esamenului. Progresulu tenerimei din obiectele propuse a fostu preste asceptare, respunsurile micutiloru elevi erá precise si respicate. De aicea amu cunoscutu desteritatea invetiatoriului, ca a propusu dupa metodulu nou, cetirea si scrierea, intru tóte cantârile s. biserici (liturgiei) a fostu bine intogmite si elevii câtu se póte de bine deprinsi.

Varietâti.

(†) FZM. bar. de Ramming, unulu dintre cei mai buni generali ai Austro-Ungariei, a repausatu in dilele aceste la Carlsbad.

⁂ Comunicatiunea telegrafica directu intre Serbi'a si Monarchi'a nóstra este sistata. Telegrame din Belgradu se voru primí de ací inainte numai pre calea biroului telegraficu.

⁂ „Petrecerea Reuniunei sodaliloru romani“, se va tiené Dumineca in 9 Iuliu (27 Iuniu) a. c. in gradin'a od. „Gerlitiana“; cu urmatoriulu: Programu.

1. Petrecerea se va deschide la 1 óra pm. cu unu prândiu comunu, la care music'a militara va esecutá câte-va piese de mésa, iér' sodalii voru debutá in cantâri.

2. La $3^1/_3$ óre se va incepe dantiulu, dupa ordinea statorita de dantiu, si va durá pâna la 11 óre sér'a, sub decursulu câreí'a gradin'a va fi iluminata.

Biletulu de intrare va costá pentru unu cavaleru jucatoriu 60 cr., pentru alte persóne 30 cr. v. a. (neeschidindu contribuirile benevole mai mari, care se primescu cu multiamita si cadu, cá venitu curatu la fondulu reuniunei).

Biletele se potu capetá in diu'a petrecerei dela 9—12 óre am. in localulu Reuniunei (strad'a macelariloru Nr. 25) si sub decursulu petrecerei in gradin'a la casa.

Comitetulu.

NB. La casu de tempu nefavoritoriu petrecerea se amena pe dum. urmat. cu sustienerea in valóre a bileteloru esemple.

⁂ (Multiamita publica.) Subscrisulu, primindu prin onorabilulu parinte Avramu Stanc'a, parochu gr. or. in Petrosieni sum'a de 3 fl. v. a. colectata acolo prin susu numitulu parochu pe sém'a crestiniloru nostri din Dobârc'a — nenorociti prin focu, — prin acést'a vinu a esprime cea mai cordiala multiamita crestiniloru nostri din Petrosieni in numele nenorocitiloru loru confrati din Dobârc'a, cu deosebire onorabilului parinte colectante Avramu Stanc'a.

Sum'a primita se va tramite la loculu destinatiunei sele spre a se distribuí intre cei dearsi.

Sabiiu 18 Iuniu 1876.

Dimitriu Cuntianu,
parochu gr. or.

⁂ (Difteritis.) In comun'a Száraz-Ajta graseza, cum cetimu in „Kelet“, morbulu difteriticu, care a rapitu pâna acum 40 copii. Lânga acést'a calamitate mai vine si inundarea. Riulu ce curge prin mijloculu satului prin continuele ploi a esitu din alvi'a sea, a alungatu pre locuitori din casele loru, a ruptu podurile si a facutu mari daune gradineloru si câmpuriloru.

---

*) S'a si facutu. Red.

⁂ (Avisu.) Toti acei stipendiati ai fundatiunei lui Gojdu, cari inca n'au finitu cursulu, pentru care li s'a conferitu stipendiu ori ajutoriu de studia, si dorescu si mai departe a remané in beneficiulu avutu, suntu prin acést'a provocati, cá pâna in 15 Aug. 1876 sa arete resultatulu studieloru din anulu mai de curendu espiratu, cu atât'a mai vertosu, câci nefacendu acést'a, precum si nefiindu resultatulu studieloru indestulitoriu, conferirea beneficiului mai departe li se va sistá. — Din siedinti'a comitetului, tienuta in 20 Iuniu 1876 in Budapest'a.

⁂ O fapta infioratóre s'a intemplatu Dumineca in Rasinari, se vede intre 11 si 12 óre diu'a. O femeie, a cârei barbatu este dusu in Romani'a la economi'a sea de vite, dupa ce a pranditu s'a culcatu in casa sa dórma. Totu asiá fi'a sea in camara. Póte ca inca nu adormise bine femei'a si o copila din vecini s'a dusu la dens'a sa o chieme sa mérga la mam'a sea pentru cá sa-i impartasiasca ce-va. Femei'a inse a disu ca mai tardiu ceva se va duce, numai sa mai dórma putienu. Usi'a dupa copila a remasu descuiata. Mai tardiu mergându muierea ins'asi a gasitu usi'a incuiata si ferestrile astupate. Sér'a cându a venitu vac'a din ciurda a deschisu usi'a vecinii. Totu ei au vediut'o diminéti'a a dóu'a di in curte ne mulsa si usi'a si ferestrele cá in diu'a trecuta. Presupunerea sa nu se fia intemplatu vre-o nenorocire a facutu pre vecini sa intre in casa si au aflatu pre muiere scaldata in sânge si cu capulu sdrobitu cu muchi'a securei. Fét'a asemenea in camera junghiata cu unu cutîtu.

⁂ (Despre noulu ambasadoru turcescu la Vien'a) „Bohemi'a" publica urmatórele notitie biografice: Alessandru Vogorides nu se trage dintr'o familia grecésca (cum spunu unele foi) ci dintr'un'a romanésca, si adeca dintr'o familia boerésca din Moldov'a; numai religiunea loru e grecésca. Neamulu Vogoridesiloru cá unulu ce erá supusu Pórtei fu pusu de guvernulu otomanu totudéun'a in cele mai inalte functiuni de statu, cari suntu accesibile crestiniloru in Turci'a. Parintele ambasadorului actualu, Stefanaki Vogorides, a fostu principe in Samu si fratele mai betrânu alu lui Aleco, Nicolau Vogorides, caimacamu alu Moldovei impusu de Turci'a in anii 1857 pâna 1859. In anulu 1859 cându moldovenii aveau sa aléga iéra independentu pe principele loru, Turci'a a desvoltatu mari silintie pentru a pune pe scaunulu de principe pre Nicolau Vogorides (care dealtmintrea a reposatu curendu dupa aceea); din acést'a alegere a esitu, cum se scie, nu Vogorides, ci Cuz'a cá principe. De atunci incóce Vogoridesii nu mai traiescu in Romani'a ci s'au asiediatu de totu in Turci'a. Alessandru Vogorides, fratele cu 9 ani mai teneru alu caimacamului de odinióra din Moldov'a, (nascutu in Iassi in 1850) a intratu pâna si in servitiulu statului turcescu, unde a inaintatu pâna la unulu dintre cele mai inalte oficie in ministeriulu de interne. Ba a fostu odata si atasiatu in servitiulu diplomatecu. Dealtmintrea Vogorides nu e uniculu diplomatu crestinu in Turci'a; Aristarchu Bey si Musurus pasi'a inca suntu crestini. Cu acestu din urma, care e acum ambasadoru in Londr'a, Ales. Vogorides e incuscritu; prelânga acést'a mai e inruditu de aprópe cu principii de Bibescu si principii Basaraba — Brancovanu.

⁂ Tesaurele lui Abdul Aziz. — Iéta ceea ce s'a gasitu la Abdul-Aziz: Mai intâiu bijuterii pentru o suma socotita la 80 milióne; apoi titluri representându o valóre nominala de 11 milióne, cari, cu cursulu dilei, numai valoréza mai multu de unu milionu; si in fine 103 milióne in auru. „V. C.„

⁂ Flot'a lui Abdul-Aziz. — Sultanulu, mândru de flot'a sea, ordonase unui'a din capitanii sei de vasu de a-si conduce vasulu in apele anglese spre a aretá pavilionulu otomanu. Totulu merse bine in Mediteran'a; vasulu merse pe lânga tiermuri. Inse odata esitu din Gibraltar, lucrulu se schimbà. Pilotulu dise capitanului ce-i comunicase incurcatur'a sea:

— Urméza vasulu ce ai inainte: elu merge in Angli'a. Vasulu d-tale merge mai bine; poti dara a nu-lu perde din vedere.

Comandantulu facù cum i se disese; elu se tienù dupa vasu, si totulu merse bine pâna vení nóptea care fu désa. Nu se mai vediù nimicu pâna la resaritulu sórelui. Atunci se diarí la orizontu fumulu unui vasu pe care 'lu urmà, apropiendu-se de elu destulu spre a se putea tiené nóptea la lumin'a focuriloru sele. Trecù o di, apoi dóue, apoi patru, apoi optu, si nu se vedé uscatulu.

— Nu credeamu Angli'a atâtu de departe, 'si dicea capitanulu.

In fine in a diecea di intra in unu portu imensu, si autoritatea loccla vení pe vasu.

— Ce cautati ací? fu intrebatu capitanulu fregatei turcesci in anglesesce.

— Vinu sa presintu omagiele sultanului reginei d-vóstre.

— Care regina.

— Regin'a Victori'a; nu suntu in Angli'a?

— In Angli'a! Sunteti la N. w. York.

Erá adeveratu. A dóu'a di dupa prim'a nópte fregat'a turcésca, care 'si perduse caleudiulu urmase unu altu vaporu. „V. C."

⁂ Societatea geografica româna. Marti, 15 ale curentei, dice „Monit. ofic." alu Romaniei, I. S. Domnitoriulu a bine-voitu a primí pre vice-presiedintele societâtiei geografice române, principele Alessandru Cantacuzino, si pe secretariulu generalu d. G. Lahovari, cari au avutu onóre a inmanuá M. Sele Domnitoriului diplom'a de protectoru si presiedinte alu acestei societâti, precum si cele cinci prime numere ale buletinului societâtiei geografice pe Ianuariu pâna la Maiu.

Totu cu acésta ocasiune au supusu I. S. Domnitoriului unu raportu despre lucrârile societâtiei dela Februariu trecutu dat'a adunârei generale, si pâna in presentu, din care resulta ca consiliulu societâtiei a tienutu in acestu intervalu siése siedintie si ca principalele lucrâri au fostu urmatórele:

S'a pronunciatu asupr'a raportului comissiunei numite spre a esaminá geografi'a dlui colonelu Slaniceanu, chart'a Romaniei a dlui Masaloup si o traducere a dlui maioru Crainicu.

S'a ocupatu cu cestiunea radicârei unei colóne meteorologice in Bucuresci in fati'a universitâtiei.

A cercetatu cererea ce i-a indreptatu comissiunea de geografia comerciala din Parisu pentru a se formá si in Romani'a o asemenea sectiune, care sa fia in relatiune cu comissiunea din Franci'a. — Sectiunea centrala din Parisu, care se preocupa acum de strapungerea istmului de Panam'a si de crearea unui canalu interocianicu, se compune de d. Ferdinandu de Lesseps, cá presiedinte, d. la Roncière le Nourry, senatoru, vice admiralu etc., dlu Meurand, directorele ministeriului afaceriloru straine, vice-presiedinti si d. Leon Douillet, secretariu.

Societatea a mai primitu o scrisóre dela d. baronu de Watwille impreuna cu unu regulamentu elaboratu de comissiunea congresului geograficu dela Parisu, la care Romani'a a fostu representata, pentru instituirea in fia care tiéra a unui biurou centralu internationalu.

Consiliulu a admisu in aceste siedintie 56 membri noi, cari, adaugati la cei inscrisi dejá, urca numerulu loru la 199 membrii activi, si a indreptatu circulare câtra tóte persónele notabile si de distinctiune din judetie, rugându-le a dá concursulu loru societatiei nóstre.

Societatea geografica a primitu scrisori si s'a pusu in schimbu de comunicatiuni cu mai multe societâti geografice straine, precum cele din Bordeaux, Vien'a, Goth'a Matrid, Rom'a Lisabon'a, cari totu de odata au tramisu si buletinele ce publica.

Biroulu societâtiei nóstre a tramisu o circulara tuturoru membriloru, anunciandu-le ca instalandu-se acum societatea definitivu cu archive, biblioteca, colectiuni, etc. va primí cu recunoscintia ori-ce daruri s'aru oferí pentru inavutirea societâtiei cu opere scientifice.

Acést'a a fostu activitatea consiliului delegatu spre a urní lucrârile societâtiei geografice pâna la viitórea adunare generala, care se va tiené in Octombre, cându consiliulu va supune, afara de conferintie, si mai multe memorii cari i s'au indreptatu, si diferite cestiuni in desbaterea adunârei.

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Iuniu (5 Iuliu) 1876.

Metalicele 5%	64	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	—
Imprumutulu de statu din 1860	108	50
Actiuni de banca	845	—
Actiuni de creditu	145	—
London	130	15
Obligatiuni de desdaunare Ungurescì	71	25
„ „ „ Temisiorene	71	—
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	—
Argintu	102	20
Galbinu	6	06
Napoleonu d'auru (poli)	10	29
Valut'a nóua imperiale germâna	63	50

Nr. 2451.

Primari'a Urbei Brail'a.

Publicatiune.

In bas'a art. 89 lit. m) din legea comunala si a diuariului incheiatu de consiliu in diu'a de 26 ale curentei, subscrisulu publica spre general'a cunoscintia, ca la 26 Iuniu st. v. (séu 8 Iuliu st. n. a. c.) amu ficsatu diu'a de licitatiune:

Pentru darea in intreprindere a constructiunei pavageloru acestei Urbe, in conformitatea proiectului elaboratu de dlu siefu ingineriu comunalu.

Acésta constructiune va fi:

1) De 37 chilometri, cari se compune, din 297,700 metri patrati pavagiu ordinaru, 50800 metri patrati trotuare, si o piatia cu lespede de piétra tare, 8400 metri patrati brâuri de pétra tare pentru rótele trasuriloru 117,000 metri patrati sose'a cu macadamu, 72,500 metri patrati savura pentru drumuri de picióre 168,000 metri patrati trotuare cu macadamu 31,600 metri patrati trotuare cu cimentu si 18,000 metri lungime bordure de piétra tare.

2). Unu canalu in lungime de 2194 metri cu betonu.

3). Cinci poduri de zidarie si piétra tare ordinera preste siantiulu inconjuratoriu alu Urbei, avendu fia-care o lungime de 12 metri si o latime de 8 metri.

4). Curatirea canalului inconjuratoriu alu Urbei.

Tóte aceste constructiuni in valóre dupa devisu de lei 4,220,924.8/00.

Tempulu de esecutarea lucrâriloru cum si modulu de plat'a loru, s'au proiectatu in dóue moduri unulu este, ca lucrarea se va esecutá in terminu de patru ani, achitandu-se antreprindietorulu asupr'a cârui'a se voru adjudecá aceste lucrâri, in modulu urmatoriu:

In anulu 1876 cu lei 500,000.
„ „ 1877 „ „ 300,000.
„ „ 1878 „ „ 300,000.
„ „ 1879 „ „ 300,000; iéra restulu prin anuitâti cu dobânda de 8 la suta si amortismentu care impreuna voru constituí celu putienu sum'a de lei 300,000 anualu, calculandu-se numerulu aniloru dupa pretiulu care va resultá la licitatiune.

Alu doilea modu este: lucrarea se va esecutá in terminu de optu ani si plat'a se va face in modulu urmatoriu:

In anulu 1876 cu lei 1,000,000.
„ „ 1877 „ „ 300,000.
„ „ 1878 „ „ 300,000.
„ „ 1879 „ „ 300,000.
„ „ 1880 „ „ 300,000.
„ „ 1881 „ „ 300,000.
„ „ 1882 „ „ 300,000.
„ „ 1883 „ „ 300,000; iéra restulu prin anuitâti cu dobânda de 8 la suta si amortismentu care impreuna voru constituí celu putienu sum'a de lei 300,000 anualu, calculendu-se numerulu aniloru dupa pretiulu care va resultá la licitatiune.

Ambele combinatiuni suntu lasate la facultatea Consiliului a admite pe acel'a care va presentá mai multe avantagiuri pentru comuna in diu'a licitatiunei.

Banii se voru respunde la fia-care trei luni dupa situatiunea lucrâriloru si materialeloru si totu-déun'a in proportie cu sum'a ce este datóre comun'a a dá pe fia-care anu.

Este bine intielesu ca lucrarea se va impartí in companii dupa numerulu aniloru de esecutare, avendu fia-care campanie o parte egala de lucrare.

Garanti'a provisoria indispensabila, pentru a putea concurá, va fi de 5% din pretiulu lucrâriloru, dupa devisu iér' cea definitiva va fi de 10 % in proportiune cu pretiulu adjudecatu.

Garanti'a va fi in bani séu efecte publice.

Spre a putea concurá este indispensabilu cá persón'a sa presinte unu certificatu de capacitate eliberatu de unu Ingineriu séu architectu sub directiunea cârui'a aru fi lucratu.

Concurenttii voru face ofertele inscrise si sigilate pe harthia timbrata si voru subscrie obligatiunea de a esecutá lucrârile cu scadiementulu de d-loru consimtitu.

Planurile, devisurile si caetile de insarcinâri, se potu vedea in tóte dilele de lucru la biroulu technicu alu primariei.

Brâil'a, 31 Maiu 1876.

Primariu: C. Berlescu. Secretariu: N. Giurescu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 51. ANULU XXIV.

Sabiiu 27 Iuniu (9 Iuliu) 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
cu „Foisiór'a“

pre o jumetate de anu (Iuliu-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Resbelulu.

24 Iuniu v.

Nici nu trecura bine trei dile de cându au inceputu a vení scirile de pre teatrulu resbelului si contradicerile sciriloru iau dimensiuni ingroditórie. Cronicariulu nu scie ce se inregistreze spre a dá cetitoriloru unu tabelu sinceru despre intemplâri.

Punctulu de cérta este in prim'a linia evenementulu dela Zaiciaru. Amintisemu in numerulu precedentu contradictiunea telegrameloru. Diurnale budapestane iubiléza ca campani'a serbésca celu putienu este periclitata si dupa ce pre bas'a telegrameloru din Constantinopole sustienu ca turcii au ocupatu fortaréti'a serbésca Zaiciaru, pro rocescu ca turcii au in scurtu sa ocupe si Ciupri'a si sa cerneze Craguievatiulu. O telegrama de eri a fóiei „S. d. T.“, sosita din Belgradu via Semlinu, rectifica tóte scirile in privinti'a celoru intemplate la Zaiciaru in modulu urmatoriu: Turcii au trecutu eri (la 4 Iul.) fruntariele serbesci si s'au incercatu sa tréca preste riulu Timocu. Divisiunea Lesianin ii batù si ii alungà inapoi cu perderi insemnate — Velic'a Izvor fu arsu.

Biroulu telegraficu espune intemplarea dela Zaiciaru in modulu urmatoriu: „Serbii au respinsu ataculu turciloru asupr'a Zaiciarului si la Bacisnie au strabatutu pre pamentu turcescu.“ In alta telegrama totu a biroului telegraficu se dice: „Turcii au atacatu Zaiciarulu, dara fura batuti. Serbii iau la Zaiciaru pusetiune defensiva.

Alta telegrama orig. a fóiei „Hr. Ztg.“ din Semlinu (5 Iuliu) intaresce respingerea turciloru dela Zaiciaru.

Ni se pare asiá dara ca foile budapestane suntu induse in eróre de telegramele turcesci, cari deforméza adeverulu cá si deunedile cându cu victoriele lui Muktar-pasi'a din pasulu Dug'a. Aceste incâtu privesce evenemintele dela marginea resariténa a Serbiei in fati'a Viddinului.

Totu asiá se contradicu scirile despre evenemintele din Bosni'a unde operéza corpulu lui Ranco Alimpici. Dupa o telegrama a fóiei „Hr. Ztg.“ cetatea Bielin'a din Bosni'a arde si (turcii?) bombardéza Raci'a. Dupa o telegrama a fóiei „S. d. T.“ cetatea Bielin'a fu aprinsa de serbi si apoi ocupata. Biroulu telegraficu spune ca Alimpici a ocupatu numai fortificatiunile cele esterne ale cetâtiei Bielin'a. Cu totulu altfeliu este telegram'a turcésca despre acel'asi evenementu. Eata ce se dice intr'acést'a: „Constantinopole 5 Iuliu: Atacurile serbiloru asupr'a Bielinei si pre siesulu dela Stub fura respinse cu succesu. La Bielin'a au lasatu serbii 200 morti si 400 vulnerati, la Stub 500 morti.“ (Dintre turci se vede ca n'a cadiutu nici unulu, ori ca raportorulu n'a avutu tempu sa-i numere.)

Dupa telegramele turcesci serbiloru li a mersu reu si la Niss'a (Nisiu), pentruca turcii si acolo au invinsu. Inse din celelalte isvóre telegramele suntu de acordu ca armat'a lui Cernaieff a ocupatu Ak-Palanka, ba unele spunu ca a ocupatu chiaru si Pirotulu. Cetatea din urma este cam la calea jumetate intre Niss'a si Sofi'a, va se dica, o departare insemnata in laintrulu Turciei, spre médiadi dela Niss'a.

Despre operatiunea muntenegreniloru ne tiermurimu la inregistrarea urmatórei telegrame:

„Cetigne 5 Iuliu. Principele Muntenegrului a demandatu asaltu asupr'a Medunului. Medunulu este unu punctu bine fortificatu pre o colina lânga Podgoriti'a.“

---

25 Iuniu.

Telegramele cari pórta datulu 6 Iuliu nu aducu sciri despre intreprinderi nóue din nici o parte, afara de unele lupte de insemnatate secundara.

O telegrama oficiala din Belgradu deminte buletinele publicate de inimici (turci), prin cari s'a respanditu, ca serbii au fostu respinsi. Din contra despre generalulu Cernaieff se sustiene ca de cându a raportatu victori'a la Babin'a Glav'a n'a mai avutu alta lupta. Alta telegrama dela 7 Iuliu n. spune ca Cernaieff inaintéza spre Pirot. Localitatea acést'a din urma e inca de mai mare insemnatate cá Ak-Palank'a, pentruca odata in mânile serbiloru inchide tóte drumurile turciloru de câtra Viddinu si totu odata celu despre Constantinopole. Turciloru le remane in casulu acest'a comunicatiunea libera numai preste Salonicu.

Alimpici sta inca naintea Bielinei. Mercuri a avutu o lupta cu turcii, a incungiuratu 2000 de nizami si ii a nimicitu mai pre toti. Divisiunea lui Lesianin a respinsu atacurile turciloru la Zaiciar. Fiindu intrebatu prin telegrafu, Lesianin a respunsu, ca nu are lipsa de ajutoriu.

Alta telegrama orig. la „Hr. Ztg.“ spune ca capii insurgentiloru din Bosni'a a prochiamatu pre principele Serbiei Domnitoriu alu Bosniei. La Belgradu au sositu joi dela armat'a apusana (dela Drin'a) 120 vulnerati.

Unu incidentu trebuie sa inregistrâmu aici, care nu se tiene strinsu de resbelu, dara s'a intemplatu in rendu cu celelalte eveneminte aprópe de teatrulu resbelului. Unu remorcheru alu societâtiei de navigatiune pre Dunare, „Tisza“, care plutea pre Dunare in susu dela Turnu Severinului spre Orsiov'a, venindu in apropiarea satului serbescu Spitiu, fu intempinatu de pre rip'a serbésca de unu peloton de pusci si necessitatu a se reintórce. Nenorociri nu s'au intemplatu. Din partea consulatului austro-ungurescu s'au facutu la regimulu serbescu pasii de lipsa pentru satisfactiune.

Din scirile insirate pâna ací se vede ca succesulu a fostu mai mare pe partea serbiloru numai la armat'a lui Cernaieff, carele prin manevrarea sea s'a asiguratu de drumulu celu mai insemnatu din campania, pe unde au sa vina succursurile cele mai mari turciloru dela Niss'a. Imgregiurarea acést'a o recunoscu si acei'a, cari se bucura de perderea cea mai mica pe partea serbiloru, timbrandu-o numai decâtu de perdere insemnata.

Luptele dela Bielin'a si Zaiciaru au fostu fórte sangeróse cá si cele din giurulu Nissei. Dara déca serbii n'au raportatu victorii decisive, se vede ca nici perderi irreparabile inca nu au avutu. Ne mirâmu de telegramele cari se respandescu cu atât'a profusiune si vestescu in lume ca serbii suntu batuti la tóte punctele, precându câtu de putiene cunoscintie geografice arata neadeverulu ce contienu astfeliu de telegrame. Aceste le dicemu pentru orientarea cetitoriloru.

Despre actiunea montenegreniloru raportéza o telegrama din Vien'a, in „P. Ll.“, o fóia cu coloritu pronunciatu turcescu. Dupa telegram'a acést'a montenegrenii s'au lovitu cu turcii primadata in 1 Iuliu aprópe de Podgoriti'a. Cu ocasiunea acést'a s'a intemplatu ca cucianii si albanesii din apropiarea Muntenegrului, carii aveau sa plece cu turcii dela Medun contr'a muntenegreniloru, s'au intorsu contr'a turciloru si ajutati de muntenegreni au alungatu pe turci pâna la Podgoriti'a si le-au luatu multe arme si multa munitiune.

Doue sciri despre lucruri de mare insemnatate mai inregistrâmu aici, lucruri cari stau in strinsa legatura cu evenemintele ce se petrecu pe teatrulu resbelului. Un'a este ca la spatele armatei turcesci dela Viddinu, in Bulgari'a, a erumptu o revolutiune de mare estindere. Alt'a, care vine dela Triestu, ca pe insul'a Cret'a asemenea aru fi erumptu revolutiunea.

Eri si altata-eri se vorbiá de o noua revolutiune in Constantinopole si de fugirea sultanului Murad. Constatarea acestoru sciri inse trebuie sa o asteptâmu.

Romani'a a pusu unu corpu fórte micu de observatiune la Grui'a vis-a-vis de Serbi'a, cu totulu de 2000 soldati.

---

26 Iuniu.

In fine, spune o tel. a foiei „S. d. T.“, ca a trecutu si generalulu serbescu Zach fruntari'a serbésca in Turci'a la Iavor. Trecerea avù locu numai in 6 Iuliu. In departare de ¾ de óra de Iavor avura serbii acestei divisiuni lovire cu turcii carea durà cinci óre. Lupt'a este nedecisa pentruca ambe pârtile 'si tienu pusetiunile avute. De ambe pârtile inse au fostu perderi insemnate. Alte trupe serbesci sub vice-colonelulu Celecantici au trecutu fruntariele la Rasc'a. Lupt'a a duratu 3½ óre pâna la 1 óra dupa média di. Turcii fugira, serbii derimara kulele turcesci dela Rasc'a, Borii'a si Golig'a. Tienutulu dela Rasc'a pâna la Novibazar (spre média-di dela Serbi'a in Serbi'a turcésca) este in mânile serbiloru. Turcii s'au retrasu dincolo de Novibazar.

Dupa telegram'a biroului se schimba raportulu despre evenementulu de mai susu numai intr'atât'a, ca lupt'a dela Rasc'a a duratu diece óre.

Corpulu generalului Zach a intratu mai tardiu in actiune, de buna séma din causa ca elu are missiune mai multu de a sarí, la casu de lipsa, intr'ajutoriulu celoru-lalte corpuri. Inaintarea sea preste frontarie intaresce ca nici la Zaiciaru nici la Bielin'a nu stau actiunile serbesci asiá de reu precum le descriu buletinele turcesci.

„Polit. Corr.“ anuncia, ca muntenegrenii au bivuacatu (tabaritu) in 6 Iuliu n. lânga Velemiia, in districtulu Baniani (Erzegovin'a). Principele Muntenegrului a sositu in aceeasi di naintea orasielului Gaczko (de unde plecá Muktar-pasi'a spre Nicsici), unde se afla multe trupe turcesci in pusetiuni bine fortificate. — In Albani'a spune totu „Polit. Corr.“, au luatu arme 1500 miriditi contr'a muntenegreniloru. Telegram'a mai contiene unu ce caracteristicu despre influinti'a confessiunalismului chiaru si in momentele supreme ale unui poporu. Bosniacii rom. catolici suntu agitati contr'a tendintiei Serbiei de a-si incorporá Bosni'a si au de gandu sa faca unu apelu câtra Austri'a, cerendui cestei din urma scutirea intereseloru bosniaciloru rom. catolici. Unu astfeliu de incidentu déca esista e mai mare decum s'aru paré la prim'a privire.

Visiuni reutaciόse.

(*П.*) Pre cându noi românii din Ungari'a, ba chiaru si confratii nostri de preste carpati, ne aflâmu in cea mai deplina linisce, observâmu celu mai apriatu indiferentismu, atâtu fatia cu miscârile resbelnice ce se petrecu in tierile invecinate, câtu si fatia cu nedreptatirile ce le intempinâmu in tóte dilele; nici in positiunea acést'a abiá démna de unu poporu consciu de sine, nu ni se dà pace; si intre jurstâri cá acestea avemu de a intempiná suspicionâri reutaciόse!

Magiarii pare ca voru dintr'adinsu cá sa iriteze pre poporatiunile nemagiare deplinu liniscite din patria. Altfeliu nu se póte esplicá procederea unoru foi de ale loru, din castrele guvernamentali, prin carea se incérca a ne presentá lumei cá rebeli si neliniscitì, din seninu si fâra de cea mai mica ansa.

Ce va crede lumea dinafara despre noi? cetindu in „Pesti Napló“ si alte jurnale de partidulu guvernamentalu: „ca noi punemu in lucrare tendintiele nóstre daco-romanistice. Ca capii (?) natiunei nóstre aru fi tienutu de curendu in Alb'a-Iuli'a conferintia spre a se intielege, in privinti'a tienutei ce are sa se observe fatia de miscârile resbelnice din provinciele invecinate. Si ca deocamdata nu s'aru fi hotaritu nimic'a in privinti'a tienutei, pâna ce nu aru urmá indrumâri din partea ministeriului de acum din Romani'a, cu carele amu stá in intielesu in asta privintia!“

Cine nu cunósce relatiunile nóstre mai multu cá pacinice, si cetesce faime in o fóia acreditata, cum este „P. N.“, acel'a nu póte cá sa nu-si faca o idea ratacita despre noi, starea si intentiunile nóstre; nu póte sa nu créda, ca noi la unu signalu datu de ministeriulu din Romani'a, amu stá gat'a de a cutropí totu ce aru stá in calea infiintiârei Daco-Romaniei de odinióra. Pre basea astoru-feliu de faime reutacióse, lumea intréga, ne va pune pre noi in paralela cu serbii si insurgentii din provinciele resculate; iér' pre ministeriulu din Romani'a 'lu va crede de focularu agitatoriu, care tinde a incurcá totu mai tare firele pâcei europene.

Si de unde vinu tóte acestea? Din seninu; din malitia reutaciósa si cum se vede din intentiune de a ne innegrí atâtu pre noi, câtu si pre ministeriulu romanescu in fati'a lumei.

Cine cunósce relatiunile nóstre interne si fatia cu Romani'a, acel'a nu póte dubitá, ca faim'a acést'a nu este decâtu o scornitura, o visiune reutaciósa. Ans'a la ea a dat'o dupa cum se vede o intalnire din intemplare a lui Axente cu protop. Balintu in piati'a Albei-Iuliei si conversarea loru intre sine si cu mai multi altii, cari din intemplare s'au intalnitu in cursulu afaceriloru sele.

Ast'a a fostu de ajunsu, pentru cá omulu reutaciosu sa-si póta versá veninulu seu asupr'a natiunei intregi, a capiloru ei si a ministeriului din Romani'a. Nu ne mirâmu insa, ca se afla astfeliu de ómeni neconscientiosi si reutaciosi cari 'si cauta bucuri'a loru intru a stricá altor'a si cari au cutediarea de a atacá si a denunciá fâra causa o natiune intréga si regimulu unei tieri neinimice nóue. Ne mirâmu inse cum „P. N.“ cá unu jurnalu de frunte din patria carele cunósce bine relatiunile nóstre si care trebuie se tina si contu de reputatiunea sea, a potutu dá crediementu unei atari scorniturì evidente si a o publicá fâra nici o reserva si fâra respectu la cei ce se ataca pre nedreptu prin trens'a. —

Durere, ca dupa cum se vede la noi astadi suntu relatiunile interne astufeliu incâtu acel'a trece de patriotulu celu mai bunu, care insulta si denuncia mai aspru pre popórele nemagiare din patria. Fie chiaru si pre nedreptu. Pentru ca ur'a dovedita in contr'a popóreloru nemagiare trece de o cualitate eminenta de patriotismu magiaru. Si regimului i se pare a fi astufeliu de denunciâri binevenite, spre a-si rectificá dóra procederea sea de pâna acum'a fatia de natiunalitâtile nemagiare si pasii care voiesce se i mai intreprinda din punctu de vedere alu salutei statului. —

Reu este fórte reu, candu patri'a comuna este mama dulce pentru unii si vitrega pentru altii dintre fii sei. Déra si in casulu acest'a mai are intielesu, candu fii protegiati se gugulescu de câtra ea; nici de cum inse candu cei priviti de vitregi suntu persecuati fâra de vina. —

Egalitatea de dreptu e principiu conducatoriu esprimatu si recunocutu de legile statului; cu tóte acestea inse in praxa nu se observa. Déca aru fi cutezatu cine-va a insultá astufeliu pe natiunea magiara séu chiaru pe regimu, nu s'aru fi aflatu temnitia destulu de afunda, pentru cá sa se afle corespundiatóre unui atâtu de cutezatoriu. Celu ce insulta inse pe poporulu românu; acel'a se privesce ca aduce jertfa pre altariulu patriei. —

De-si legile criminali ce stau in vigóre, punu osanda mare, pre acel'a ce cutéza a atîtiá in contr'a corporatiuniloru si religiuniloru: si legile acestea au astadi valóre numai fatia de plebei si candu se calca in detrimentulu poporului alesu. —

Pâna candu óre libertatea ast'a de a-si bate jocu si a suspiciuná nepedepsitu pre poporulu românu intregu? Dóra intentiunédia magiarii cá se silésca pre romaní cu ori ce pretiu la reactiune? — Nu se va intentiuná in modulu acest'a suspinderea constitutiunei si introducerea stârei de asediu. —

Curiosu lucru! Romanii suferira fâra de a murmurá, nimicirea tuturoru drepturiloru ce le au fostu cascigatu dela 1860 pâna la incorporarea uniunei in parlamentulu din Pest'a. Suferira cu paciintia de feru (mamaliga) si in credinti'a, ca magiarii 'si voru recunósce insusi erorile comise si se voru indreptá, — atacurile in contr'a limbei si desvoltârei loru natiunale politice. Lucrurile inse in locu de a se intórce spre bine, se intorcu totu spre mai reu. Si déca se voru mai continuá astfeliu, vine vremea cá noi dar' nici sa mai fimu suferiti in patria.

Intre românii si serbii din Ungari'a nu e altu-ceva comunu, decâtu identitatea suferintieloru. Dar' nici acést'a nu-i póte intruní la o actiune séu reactiune comuna; fiindca românii cunoscu pré bine pericolulu ce le amenintia din partea panslavismului. Românii suntu prin pusetiunea loru siliti a-si iubí si aperá patri'a si a se aliá cu popóre de acelea, care nu potu deveni periculóse pentru esistinti'a loru; amara li e inse esperinti'a, cându in locu de incredere si mulcomire, trebuie sa afle neincredere si suspicionâri reutaciόse.

Sabiiu 25 Iuniu.

N'amu aprobatu nici odata purtarea cea cu putienu tactu politicu a lui Miletici. Suntu si in politica multe câi cari ducu la Rom'a politicei fia-câreí natiuni. Trebuie numai câile sa fia cunoscute si bagate in séma si pe urma si umblate. Suntemu de parere ca Miletici putea cu popularitatea si influinti'a sea, sa faca fórte multu bine serbiloru din Ungari'a, déca erá mai rabduriu si déca folosea popularitatea si influinti'a sea mai putienu provocându si demonstrându

Dara totu asiá de putienu ne putemu impacá cu purtarea magiariloru fatia cu serbii si cu natiunalitâtile nemagiare, de unu deceniu incóce; si mai putienu cu mesurile luate in tempulu din urma in sudulu Ungariei de guvernulu nostru. Cá sa se puna verfu la tóte, mai vine acum si punctulu pe i arestarea lui Miletici. In casulu celu mai bunu arestarea acést'a ni se pare fórte neoportuna. (Vedi not'a.)

Ori-ce omu cu minte in tempuri turbulente, cum incepu a fi si a le nóstre cauta sa se modereze pe câtu numai se póte. Pâna si turcii scriu prochiamatiuni frumóse si multiamitóre. Numai compatriotii nostri tocm'a acum afla de bine a-si nazarí conjuratiuni, resvratiri si tradâri pâna si intre ómenii cei mai pacinici din lume, intre românii ardeleni! Si de unde vine tocm'a acum calamitatea acést'a? De siguru dela vre-o câte-va denunciâri ce s'au ratacitu pe la unele redactiuni in Budapest'a.

In urm'a unoru denunciâri diurnalistice se pornescu comisari estraordinari in pârtile locuite de serbi. Mesur'a acést'a incuragiaza si mai tare pe o parte a pressei sa infatisieze pe slavii din sudulu Ungariei de rei patrioti. Ei bine, cercetârile urméza. Si ce s'a alesu? press'a intórce fói'a si arata, ca a fostu mai mare spaim'a decâtu tóta tréb'a. Suntemu prea aplicati a crede ca asiá a fostu, déca facemu o comparatiune intre sgomotele despre serbi cu sgomotele ce s'au retacitu pâna si in seriosulu „Pesti Napló“ despre conferintie resvretitóre intre românii din Transilvani'a.

Esperinti'a acést'a neasteptata a mahnitu fórte pe multi patrioti, dara inimile pareau dupa resultatulu investigatiuniloru mai liniscite si acést'a nu fâra temeiu. Unii scapasera de prepusulu de a fi rei patrioti, altii de temerea de a fi bantuiti de rele din partea presumtiviloru rei patrioti. Si acum in midiloculu acestei reliniscirí dintr'odata eata-ne cu unu tunetu, cá din seninu: Miletici arestatu si incarceratu pentru inalt'a tradare!

Pâna in momentulu cându se scriu aceste nu scimu care este adeveratulu motivu alu arestârei, evenementulu acest'a inse neasteptatu ne pune pe gânduri. Se póte ca procurorulu are motive intemeiate dara dupa esperintiele ce le avemu se póte prea lesne, ca unu zelu prea mare in locu sa domolésca spiritele sa atitie si pe cele liniscite si din o agitatiune inchipuita sa provóce un'a in realitate. Cine va purtá atunci responsabilitatea urmâriloru?

Mai multu sânge rece dara in tóte pârtile. Sa distingemu fórte bine si fórte tare intre simpathie si intre tradare. Câci déca generalulu Klapka si alti tineri magiari si oferescu servitiele si viéti'a, carea in prim'a lini'a este a patriei nóstre, pentru turci si n'are nimenea vre-o imputare in contr'a loru, sa nu esagerâmu lucrurile cu Miletici si cu altii, pentruca au sempathie cu fratii loru din alta partia.*)

Bucuresci 22 Iuniu 1876.

In noianulu de sciri politice, care astadi primejduescu lectur'a diareloru, mai alesu biat'a nóstra Romania e tarita si inhatiata. Abiá mai este in lumea acést'a unu poporu mai pacinicu decâtu noi; ne bucurâmu ori superâmu de noulu guvernu; ne gatimu hambarele pentru secerisiulu apropiatu si batemu lumea, cá deocamdata celu putienu marele vistieru sa scape de „paraponu.“ Cu tóte aceste mereu i se da lumei de scire, ca Romani'a mobiliséza, ca aru fi aliata cu slavii de sudu, ca in sfersitu, acum nici la noi „n'aru fi bine.“ — Ce-i dreptu, tocmai „bine“ nu este; dar' tocmai pentru aceea de feliu nu suntemu dispusi a ne bate. Inainte de tóte n'avemu cu cine sa ne batemu. Serbii ne suntu prieteni, prieteni buni, dar' nu frati de cruce. Prieteni ne suntu si turcii: nu scimu pentru ce ne amu bate cu ei. De dragulu „independentiei,“ ori a „regatului?!“ — Vorbe frumóse, care câtusi de putienu nu schimba starea vistieriei. Noi suntemu independenti si nu sciu cine aru puté sa ne impedece a fi si regatu, déca amu gasí numai de cuviintia sa ne proclamâmu regatu. Mari'a Sea, Domnulu româniloru, a declaratu numai alaltaeri la deschiderea corpuriloru legiuitóre, ca românii suntu multiamiti de positiunea, pre care li o da tractatulu de Parisu. Si Domnulu a disu, pentruca astfeliu este. Romani'a este pe deplinu neutrala in fatia cu cele ce se petrecu in orientu. Pretutindenea infatisiarea tierei e cea dilnica: astadi lipsesce aici ferberea, pre care amu intempinatu-o pe vremea resbelului dela 1870—71. — Atâtu in cercurile hotaritóre, câtu si pre ulitia ómenii stau asteptatori si 'si vedu de trebile obicinuite.

Cu tóte aceste neutralitatea nóstra nu merge pâna la nepasare. Inca guvernulu Catargiu, dupa putintiele si priceperea sea, si-a datu silintia a pregatí tiér'a pentru tóte eventualitâtile. Guvernulu actualu nu mai putienu 'si face datori'a. Suntemu pregatiti intru câtu fatia cu greutâtile, ce ni se opunu, putemu fi pregatiti. Tóta mobilisarea se reduce inse la aceea, ca sub comand'a colonelului Cerchez, unulu dintre ostenii mai teferi, s'a asiediatu cu unu corpu de câte-va mii de ómeni la Calafatu, pentru a aperá neutralitatea teritoriului românu. — Si abiá ne putemu inchipuí vr'o eventualitate, in care Romani'a s'aru puté hotarí la mai multu decâtu la apararea neutralitâtiei teritoriului ei. Ide'a de a luá parte la lupt'a slaviloru e atâtu de impopulara in Romani'a, incâtu pusa intr'unu momentu de necesitate, si avendu se aléga intre slavi si turci, e de crediutu ca natiunea romana aru uitá trecutulu, aru uitá legatuintiele religióse si s'aru aliá cu turcii. Turcii, pentru români, nu mai suntu si nici cându nu voru mai puté fi primejdiosi; slavii nu suntu, dar' potu sa ajunga a fi. Acést'a o simte fiescecare românu aici tocmai cá si la d-vóstra cele trei milióne de români din Ardélu, Banatu si Tiér'a Ungurésca. Nu dorimu cá slavii sa fia batuti; statulu quo alu stâriloru de pre insul'a balcanica nu ne supera inse câtusi de putienu. Pentru aceea nu ne vomu resboí cu nimeni, si déca auditi, ca ne pregatimu a ne resboí, sa nu credeti; iéra atunci, cându veti vedé, ca intr'adeveru intrâmu si noi in lupta, sa sciti ca Europ'a intréga pornesce spre orientu cu sabie si focu. Câta vreme tractatulu dela Parisu va fi celu putienu unu pretestu, câta vreme puterile garante nu voru intrá in lupta, Romani'a va urmá cu pacinic'a munca de desvoltare si organisare interna. — Dar' — in totu momentulu ne putemu asteptá, cá ea sa fia silita a intrá in actiune.

Nici de acést'a nu ne tememu. Negresitu — vomu avé pentru ce sa ne luptâmu! Corbey.

Revist'a politica

Ministrulu presiedinte alu Ungariei prin unu emisu câtra tóte jurisdictiunile interdice participarea la luptele de pre peninsul'a balcanica fia prin daruri in bani, fia prin conlucrare personala séu prin agitatiuni, cari aru compromite neutralitatea imperiului austro-ungurescu.

Diet'a Croatiei este adunata spre a-si continuá lucrârile sele, dupa o intrerupere de optu luni. Diet'a este adunata, dara sigurantia inca totu nu este destula ca intrá-va diet'a in activitate, séu se va mai promulgá pâna la tempuri mai liniscite.

Intalnirea de eri a imperatului nostru cu imperatulu rusescu la Reichstadt in Boemi'a este destula ansa pentru cele mai diverse conjecturi. Fiindu ca cu ocasiunea acést'a se intalnescu si cancelarii acestoru dóue imperii, Gorciacofu si Andrassy, va fi discutata si situatiunea actuala, carea a luatu dimensiuni neprevediute. Speranti'a este mare ca resbelulu se va localisá intre marginile Turciei si a tieriloru ce suntu dejá in actiune. Si Greci'a si Romani'a se arata indispuse pentru unu amestecu in resbelulu actualu, ori câtu se silesce guvernulu serbescu de a le atrage in vertegiulu actiunei.

Diurnalele unguresci se apera cu tóte mânile de formatiuni nóue de staturi pre peninsul'a balcanica in urm'a resbelului. „Pest. Ll.“ amenintia in mai multe renduri formalu, dicendu, ca Austro-Ungari'a in astfeliu de casu va trebuí sa intrevina cu unu ponderosu veto din parte-si.

Totu in „P. Ll.“ face unu deputatu dietalu o propunere prin carea s'aru puté deslegá cestiunea orientale spre multiamirea Europei si totu odata s'aru infrená aviditatea Russiei dupa puter. Propunerea constà din aceca, ca intre marea adriatica si marea négra spre nordu dela Save si Dunare sa se radice unu bulevardu de nemtimagiari si români sub dinasti'a habsburgo-lotaringica. In Bosni'a si Erzegovin'a propune secundo-geniturì austriace.

„Kel. N.“ are sciri din Belgradu, cari déca suntu adeverate, Serbi'a se bucura de mare protectiune la clironomulu rusescu. Acest'a mijlocesce Serbiei câte $\frac{1}{2}$ milionu de ruble pe luna si prin intrevenirea sea a mai mijlocitu si unu imprumutu de 3 milióne de ruble la banc'a Stieglitz din St. Petersburg.

---

*) Diurnalele magiare dicu ca arestarea lui Miletici s'a facutu din caus'a unui articulu agitatoriu in contra imperat. rusescu. Déca ast'a este caus'a arestârei se schimba incâtuv'a situatiunea cu afacerea lui Miletici, dara totu remane intrebarea deschisa déca se cuvene o procedura asiá drastica.

Din Neoplant'a s'a telegrafatu la „S. d. T.“ in 5 Iuliu: Astadi la 4 óre diminéti'a deputatulu dietalu Miletici fu arestatu de procurorulu de statu de aici si cu escorta militara transportatu in inchisóre. Dupa acést'a o comissiune amplificata a calcatu tipografi'a serbésca, tóte localitâtile redactiunei „Zastava“ si locuinti'a lui Miletici. Din alta telegrama din Budapest'a se vede ca aceste tóte s'au facutu la recuisitiunea tribunalului de apelatiune (tabla) din Budapest'a. Motivulu este: inalta tradare.

Manifestulu de resbelu alu Serbiei.

Manifestulu principelui Milanu din 18, respective din 30 Iuniu, cu dat'a Deligradu, suna asiá:

Acusi va fi unu anu decandu fratii nostri din Ertiegovin'a si Bosni'a au prinsu armele pentru a se aperá de volniciele desfrenate si violentiele ne mai pomenite. Suferintiele loru aflara in animele nostre fratiesci unu ecou continuu; dara candu tiepetulu loru de dorere implù de nou aerulu in anulu trecutu, Eu dechiarai in scupcin'a nóstra natiónale, ca si intre marginile fortieloru nóstre neconsiderabile me voi nevoí, — spre a aflá unu medilocu eficace, prin care sa se dea liniste deplina aceloru tieri, de a câroru sórte nu potemu fi indiferenti. De vreme ce Serbi'a, cum disei, cá vecinu nemidilocitu alu acestoru tieri, sufere prin resculârile loru periodice in respectu moralu si economicu mai multu decâtu ori care altulu, e si in interesulu Serbiei, cá sa se puna capetu la aceste situatiuni odata pentru totudéun'a. Dupa ce inse in acel'a-si tempu Inalt'a Pórta in contielegere cu marile puteri a luatu asupr'a sea oper'a pacificârei si a eschisu ori ce conlucrare: noi eramu indatorati se asteptâmu cu respectu si paciintia resultatulu acestoru incercâri pe cari le-au aplicatu marile puteri cu celu mai mare zelu in favorulu fratiloru nostri ce suferu. Intr'aceea neincrederea care de seculi a prinsu radecini intre poporulu insurgentu terorisatu, l'a facutu sa nu mai aiba nici o sperantia ca mesurile ce le a luatu Sublim'a Pórta pentru pacificare voru da o garantia de ajunsu fatia cu repetirea aceloru rele cari 'lu silira sa prindia armele de atâtea ori. Lupt'a eroica s'a continuatu mai departe in Ertiegovin'a, pre cându versarile de sânge si cele mai spaimantatóre crudimi, cu deosebire in Bosni'a, erá la ordinea dilei. Precandu noi asteptámu terminarea acestei situatiuni, la fruntariele nóstre apusene se inflacarà o nóua rescóla a poporului pe cealalta lature a principatului nostru. Bulgari'a a devenitu unu teatru pentru nisce scene de devastare si esterminare cum nu le a mai vediutu inca seculului nostru. Proruptiunea fanatismului musulmanu se straplantà de pre campurile de macelu preste tóte provinciele Turciei europene si ajunse la punctulu de culminatiune in Constantinopole, in sinulu servitoriloru si predicatoriloru coranului, cari cei din urma au acum o influintia decisiva asupr'a sortiei popóraloru din statulu imperialu.

In fatia cu aceste aparentie sperantiele, ca provinciele resculate se voru pacificá curendu, s'au nimicitu Prospectele, in locu de a se lamurí, devinu totu mai sinistre, din care causa noi nu ne putemu animá cu speranti'a, ca Serbi'a va scapá din situatiunea dificila, in care se afla degiá de unu anu. De-sî situatiunea nóstra ni e nesuferibila, noi totusi nu amu intreprinsu nimicu ce aru puté se ingreuneze puteriloru si Sublimei Porti oper'a de pacificare. Din contra guvernulu Meu a facutu totu ce a pututu se contribue la dumerirea si calmarea spiriteloru. Copiiloru si betraniloru din Bosni'a le amu oferitu cu mari sacrificie din partea nóstra ospitalitate si locuintia; la fruntariile nóstre noi amu sustienutu o ordine esemplara si armat'a Nóstra care se presentà la fruntarie la primulu momentu pentru a calmá pre locuitorii intaritati dela fruntarie, s'a retramisu degiá in tómn'a trecuta acasa. In tiér'a Nóstra tóte a mersu dupa cursulu loru naturalu, nu s'a datu Pórtei otomane nici o ansa se aplice mesuri de neincredere contr'a Serbiei si cu tóte aceste guvernulu otomanu a incinsu patri'a nóstra cu o armata puternica dela gurele Timocului pâna la gurele Drinei. Armat'a turcésca a ocupatu o positiune amerintiatóre in fatia cu noi; sub aripele ei órdele selbatice de basibozuci, cerchesi si arnauti, nu arare ori ajutati de despartieminte din trupele regulate, au navalitu in tiér'a nóstra, au atacatu pre cetatienii nostri linistiti, au jafuitu sanctuarele nóstre, au aprinsu locuintiele nóstre, au rapitu animalele nóstre si averea nóstra lasandu pretutindenea urme de incendiu si omoru dupa densele.

Fratiloru! E degiá aprópe unu anu, de cându Voi suferiti aceste scene sangeróse in tiér'a Nóstra scumpa pre care parintii nostri au rescumparat'o cu sange scumpu. Nu numai locuitori din cercuri intregi hotarite cu noi au trebuitu sa fuga fâra intardiare la fruntarie sa scape averea din mâni talharesci si se apere viéti'a familieloru loru. Zedarnici au fostu toti pasii ce a facutu guvernulu Meu la deregatoriele otomane si la Pórta insasi. Nu incetara invasiunile de inarmati si armat'a turcésca tienù pre Serbi'a mai departe intr'o stare de asediu, sub care stagnà ori ce comerciu, incetà ori ce industria, asiá incâtu trebuiramu sa ne refugiâmu la mesuri estraordinarie, pentru a preservá remasitiele de bunastare natiunale de estrem'a ruina. De-si fâra resbelu totusi purtarâmu tóte urmârile daunóse a le resbelului. Numai pacientiei celei mari a Vóstre, numai respectului Vostru câtra legi, si supunerei Vóstre la dispositiunile deregatorieloru Mele e de a se atribuí, ca Voi pâna astadi nu ati datu satisfactiune semtiemintelóru Vóstre vatemate, maniei Vóstre juste fatia cu atacatorii. Se póte face óre vre-o imputare cu temeiu in acést'a situatiune dificila guvernului Meu pentru-ca a acuiratu prin esecutarea resolutiuniloru Scupcinei natiunali medilócele cari se recereau la indepartarea pericolului ce amerintiá in modulu acest'a siguritatea tierei? Si totusi Pórt'a a luatu in nume de reu ca Serbi'a 'si aróga a se ingrigí de o aperare. Acea Serbi'a care togm'a fù constrinsa de Pórta sa-si stórca puterea prin sacrificie inmense, sa-si pustiésca campulu si vétr'a pentru a se cugetá la aperarea sea propria. Fratiloru! Fâra de a deviá unu momentu dela calea moderatiunei si precugetârii, vatamendu simtiemintele Vóstre atacate, Eu amu urmatu consielele puteriloru garante si amu suprimatu astfeliu in pieptulu Meu si alu Vostru simtieminte, cari au fostu provocate prin o procedare ce nu s'a mai vediutu vre-odata in lumea civilisata. Eu nu amu parasitu calea acést'a nici atunci, candu Pórt'a, in locu de a indepartá causele acestei stâri a aflatu de bine sa céra dela mine deslusire asupr'a mesuriloru ce amu trebuitu sa le luâmu pentru a ne aperá tiér'a nóstra. Chiaru si atunci esplicandu-Me modestu si prevenitoriu curtei suzerane, Eu amu dechiaratu ca sum gat'a a trimite unu legatu estraordinariu la Constantinopole, care in contielegere cu Pórt'a sa caute temeliele unei pâci durabile intre noi si guvernulu imperialu. Si ce credeti Voi? ce primire a intempinatu acést'a nóua dovada de pacificatiune a Mea la Pórt'a otomana? Pre candu Pórt'a trecù tacendu preste acestu ofertu de pace alu Meu, trupele turcesci au inceputu de nou sa marodeze câtra fruntariele nóstre; órde barbare de basibozuci, cerchesi si arnauti, se apropie de nou de tiér'a nóstra; din interiorulu Asiei se chiama curdii barbari, cu scopulu se jertfésca pre Serbi'a pradâriloru si flacâriloru, cá sa i se nimicésca bunastarea, sa i se stanga ìal'a natiunale si sa fia umilita. Pórt'a neputenduse legitimá inaintea lumei cu administratiunea ei cea rea are intentiunea invederata de a restogolí pre Serbi'a responsabilitatea pentru acele erori de cari ea insasi e responsabila poporului seu.

Déca Serbi'a progresista aru perí, atunci, cum se pare ca crede Pórt'a, nu va mai esiste in orientu vre-o tiéra, care degi'a numai prin esistinti'a sea aru dovedí netrebnici'a institutiuniloru actuali in Turci'a.

Fratiloru! Déca noi si in urm'a acestoru pasi si intentiuni ostile din partea Turciei amu voí sa remanemu mai departe pe calea reservâriloru, atunci moderatiunea nóstra aru degenerá intr'o slabiciune, tacerea nóstra intr'o timiditate care nu aru fi démna de urmatorii lui Dusianu si Milosiu. De-si resbelulu intre poporulu serbescu si Pórta a devenitu neevitabilu, Eu totusi amu tramisu la Constantinopole o representatiune, in care amu indigitatu si medilócele, prin cari s'aru puté pacificá popórele resculate in orientu si eliberá Serbi'a de situatiunea deficila, la care a ajunsu fâra vin'a sea. Eu amu cerutu sa se retraga dela fruntariele serbesci armat'a turcésca impreuna cu tóte acele órde barbare cari ocupa fruntariele si amu aretatu guvernului imperialu ca armat'a serbésca in numele aperârei legali proprie in numele umanitâtiei si alu semtieminteloru fratiesci cari ne léga de fratii nostri ce suferu, se va duce in provinciele resculate, pentru a restabilí acolo linistea si a reorganisá provinciele fâra considerare la diversitatea confessiuniloru, pre bas'a dreptâtiei si a egalitâtiei. In puterea Portei sta sa pronuncia cuventulu seu decisivu si sa puna unu capetu versâriloru de sânge.

Soldati serbesci! Noi mergemu in resbelu nu agitati de ura si semtiemente selbatece de resbunare ci constrinsi de indispensabil'a trebuintia a nóstra si a fratiloru nostri dupa o pace generale. Superbi de frumós'a missiune a civilisatiunei si a libertâtiei ce Ve este incredintiata prin hotarirea lui Ddieu in orientu pasiti cu incredere si vitezie inainte, radicandu armele numai asupr'a acelor'a cari ni se voru opune. Trecandu preste fruntarie sa sciti ca in principiu remanemu fideli integritâtiei imperiului otomanu pâna cându resistinti'a armatei imperiali nu ne va silí se incredintiâmu reusirea causei nóstre sânte la noroculu armeloru. Nu uitareti nici pe unu momentu, ca in tienuturile in cari mergeti traiescu fratii Vostri cari Ve voru primì cu bratiele deschise. Se afla acolo si de acei'a, cari suntu instrainati de noi prin diversitatea religiunei, dara prin sânge si limba ei suntu fratii nostri. Déca si acesti'a se voru opune cu bratiele armate, respingetii cu armele, indata inse ce voru depune armele crutiati-i cá si pe toti ceilalti adversari si scutiti viéti'a, familiele, averea si religiunea loru. Acést'a este vointi'a Mea ferma si datorinti'a Vóstra santa, acést'a Ve va castigá respectulu lumei civilisate si o va convinge, ca a-ti meritatu in trens'a o positiune mai buna. Miscarea nóstra e curatu natiunale; acést'a miscare trebuie sa inchida sirurile sale tuturoru elementeloru de resturnare sociale si fanatismu religiosu. Noi nu ducemu cu noi resturnarea, incendiulu si devastarea, ci dreptatea, ordinea si siguritatea. Crutiati pe straini cu acea ospitalitate, care e decórea serbiloru. Respectati fruntariele monarchiei invecinate si nu dareti vre-o ansa de nemultiamire guvernului cesaru si regescu care si-a castigatu titluri la recunoscinti'a nóstra luându sub aripele sale pe mii de bosniaci si erzegovineni nenorociti si scutindui de frigu si fóme. Fratiloru! Plinu de incredere in iubirea Vóstra natiunale si in talentele Vóstre militarie, Eu pornescu cu Voi si inaintea Vóstra, cu noi impreuna voru luptá inca bravii nostri frati montenegrini, cu cavalerescului loru conducatoriu, fratele Meu principele Nicolae, cu noi voru luptá impreuna escelentii nostri eroi din Erzegovin'a si multu cercatii si subjugatii bosniaci. Serguitorii nostri frati bulgari ne astépta si dela semtiulu liberalu alu greciloru superbi putemu asteptá ca acesti urmatori gloriosi ai lui Temistocle si Bociarici nu voru remané multu tempu inderetrulu nostru. Sa mergemu dar' inainte falnicilioru Mei eroi!

In numele atotu puternicului Ddieu, dreptulu parinte alu tuturoru popóreloru! Inainte!

In numele dreptâtiei, libertâtiei si civilisatiunei!

Milanu M. Obrenovici.

Nr. prot. S. IX.
p. 100.

Conchiamare.

In conformitate cu hotarirea adunârei generale a Asociatiunei transilvane, tienute in Reghinulu sasescu in 30 Augustu 1875 sub Nr. prot. XXVI, adunarea generala ordinaria a Asociatiunei pentru anulu curentu, se conchiama in orasiulu **Sabiiu pe diu'a de 16 Augustu c. n. 1876.**

Toti onoratii domni membri ai Asociatiunei suntu rugati a luá parte in numeru câtu se póte mai mare la acésta adunare.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sabiiu in 3 Iuliu 1876.

Iacobu Bologa'a,
presiedinte.
Dr. D. P. Barcianu,
secretariu.

Sabiiu 25 Iuniu.

(Primulu **esamenu de maturitate** la scól'a nóstra **comerciale** din **Brasiovu**), „Kron. Ztg.“ dela 4 Iuliu a. c. Nr. 104 ne spune ca sub-inspectorulu regescu de scóle, dlu Iuliu Bardosi, in urm'a unui ordinu alu ministeriului reg. ung. de culte si instructiune publica a asistatu in cualitate de comisariu regescu la esamenulu de maturitate alu scólei nóstre române gr. or. de comerciu din Brasiovu si ca din partea ministeriului reg. ung. de comerciu a functiunatu in coalitate de comisariu ministerialu, presiedintele camerei comerciale din Brasiovu dlu Ioanu Gött.

Despre decursulu esamenului scrie susu citat'a fóia urmatórele:

„Esamenulu de maturitate la scól'a comerciala de lânga gimnasiulu gr. or. românu avù locu la 1 Iuliu. Esamenului s'au supusu doi scolari, Georgiu Strimbu din Brasiovu si Iosifu Boieriu din Ohab'a, celu din urma orfanu de tata si mama, sustienutu la studiu de unu unchiu alu seu. Dlu profes. Artemiu Fenesianu a esaminatu din limb'a magiara, luându istori'a literaturei unguresci pâna in tempurile mai noue, la tabla, epistole comerciali practice si in fine traduceri din unguresce in romanesce din manualulu pentru gimnasiele superióre unguresci: „Olvasmányok“ de Iosifu Szvorényi; dlu profesoru N. (?) Dim'a a esaminatu din economi'a natiunala si din sciintiele tienatóre de acést'a; dlu prof. Orgidanu a esaminatu din dupl'a scriptura, stilistic'a si aritmetic'a comerciala. Dlu profesoru Orgidanu a initiatu anumitu pe elevii sei, intr'unu modu fórte practicu, in conventiunea comerciala incheiata intre Austro-Ungari'a si Romani'a. Dlu Dr. N. **Popu**, carele a suplinitu de unu tempu incóce pe bolnavulu seu colega dlu Radu **Corvinu** a esaminatu din istori'a comerciala si a patriei de pre tempulu Habsburgiloru pâna in tempulu de fatia; dlu prof. I. **Scurtu** a esaminatu din geografi'a comerciala si d. prof. **Filipescul** din cunoscinti'a marfuriloru si technologi'a comerciala. Respunsurile au fostu din tóte obiectele perfecte si nu lasara nimic'a de doritu. Georgiu **Strimbu** reportà din tóte obiectele calculului: **distinsu** si **Boieriu**, cu esceptiunea din dóue obiecte cu „**aprópe de distinsu**", din tóte: **distinsu**. Tinerii au invetiatu barbatesce si de siguru voru avé unu viitoriu bunu. Domnii profesori au staruitu cu multa diligintia pre lânga elevii loru, cari de buna séma deapururea le voru fi multiamitori. Dupa finirea esamenului, dlu protopresbiteru Iosifu **Baracu** invita pe comissiunea esaminatóre si pe colegiulu profesoralu la masa, unde domní cea mai frumósa armoni'a si cea mai buna dispositiune. Toastele se radicara pentru inflorítórea prosperare a instituteloru de instructiune si pentru spiritulu celu bunu si de armonia in sinulu celegiului de profesori si pentru rivalitatea cea nobila in folosulu culturei si mai departe a poporului" *)

Romani'a

Mesagiulu de deschiderea corpuriloru legiuitóre.

Domniloru senatori! Domniloru deputati. Terminându-se alegerile pentru camer'a de deputati, guvernulu Meu s'a grabitu de a ve convocá in sessiune estraordinara, pentru cá, corpurile statului fiindu constituite, tiér'a, cu o óra mai inainte, se póta intrá in deplinulu esercitiu alu drepturiloru sele constitutiunale.

Domniloru deputati, guvernulu Meu a promisu tierei o completa abtienere de ori-ce ingerintia séu manifestatiune de preferintia in alegeri; d-vóstra, cu ocasiunea verificârii titluriloru, veti constatá déca ministeriulu a remasu fidelu ingagiaminteloru sele. Nu a statu inse in putinti'a sea de a dá satisfactiune contestâriloru multiple radicate contr'a listeloru electorale lucratóre pe acestu anu.

Dela intielepciunea d-vóstra va depinde cá legislatur'a d-vóstra se fia manósa in resultate pentru binele publicu.

D-loru senatori! d-loru deputati! Facu cu atâtu mai multu apelu la patriotismulu si la moderatiunea d-vóstra in momentele actuale, cu câtu la otarele nóstre agitatiunile duréza si orisonulu politicu este departe de a fi seninu. Positiunea creata Romaniei prin tratatulu de Parisu ne asigura binefacerile neutralitâtii. In câtu tempu vomu indepliní legile acestei neutralitâti, incâtu tempu vomu oferí Europei spectacolulu unui poporu, lucrându in pace la reformele si imbunatâtirile sele din launtru, avemu totu dreptulu de a ne asteptá ca pericolele esterióre se voru oprí la otarele nóstre.

In vederea inaintârii lucrâriloru câmpului, cari voru reclamá presinti'a multor-a din d-vóstra, guvernulu Meu se va marginí de a ve presintá numai proiectele cele mai imperiosu cerute. In intâiulu rendu figuréza economiele financiare, ce guvernulu Meu vi-le va presentá chiaru pentru anulu curinte, si elu póte chiaru de acum a ve afirmá nestramutat'a sea otarire, de a reduce pentru anulu viitoriu chieltuielele statului in limitele resurseloru bugetare.

Totu in sesiunea actuale vi se va presentá si proiectulu de lege pentru transformarea dileloru de prestatiune intr'o dare ficsa banésca.

Nu me indoiescu, domniloru senatori si domniloru deputati, ca tienendu séma de otarirea guvernului Meu, de a indepliní gréu'a sarcina ce i este data, d-vóstra, la rendulu d-vóstra, veti conlucrá cá unu perfectu acordu se domnésca intre ambele corpuri legiuitóre, pentru cá astfeliu, cu totii, se contribuimu la intemeiarea institutiuniloru nóstre constitutiunale, la desvoltarea intereseloru publice si private, la inflorirea scumpei nóstre Romanie.

Dumnedieu se binecuvinteze lucrârile domnieloru vóstre.

Carol.

Varietâti.

⁂ **Ministeriulu de resbelu** comunu a avisatu prin o ordinatiune pe oficierii **activi** si **din reserva** si pe cei dela **honvedi** sa-si intregésca armatur'a de campania. Afara de armatur'a obicinuita are sa se ecuipeze fia-care cu unu revolveru „Gasser", aternatu de o curea, o cartusia carea sa contiena 40 patróne, unu portfoiu de lacu negru, o plosca de câmpu, o traista négra pentru pachete, unu cofferu de 75 centimetri de lungu provediutu cu numele proprietariului, alu divisiunei, alu regimentului si alu companiei de care se tiene proprietariulu. Fia care comandantu de compania, mai departe adjutantii si oficierii comandati la statulu majoru trebuie sa se provada cu perspective (ochianuri). Manevrele cele mari de cavaleria la laculu Neuside — sub comand'a bar. **Edelsheim Gyulai** — nu se voru tiené, spune „K. N.", ci trei regimente intregite pâna la 18 escadróne dimpreuna cu 11 regimente de infanteria voru fi dirigiate spre Biseric'a alba, Mitrovitiu si Semlinu. Din militiele teritoriale austriace (Landwehr) se forméza regimente de sine statatóre. In privinti'a acést'a voru avé a se intielege ambii ministri de aperarea tierei si ministrulu de resbelu. In afacerea acést'a ministrulu **Szende** va merge la Vien'a.

Dupa „Magyar Állam" tóte regimentele de infanteria din capitala (Budapest'a) au primitu in nóptea dela 3 spre 4 Iuliu ordinu sa stea gat'a de plecare.

⁂ **Ministrulu de aparare** a comunicatu jurisdictiuniloru conspectele despre conscrierea cailoru pe anulu 1875 emitiendu intr'un'a si o ordinatiune privitóre la luarea in primire a cailoru conscrisi in **casu de mobilisare**.

⁂ „Pest. Corr." spune ca Marti dupa média-di au plecatu doue monitóre dela Budapest'a pe Dunare in josu.

⁂ **Semne de mobilisare.** Magistratulu sabiianu, in conformitate cu o ordinatiune ministeriala a dispusu respunderea de 99% de cai de trasura, 36% de calaritu si 10% de poveri in 48 de óre dela sosirea unui ordinu telegraficu dela ministeriu.

⁂ **Confiscatu.** Redactiunea foiei „Osten" din Vien'a ne incunosciintiéza ca numerulu de Dumineca s'a confiscatu din caus'a duoru articuli dintre cari unulu a tratatu succesele diplomatice a le contelui Andrassy si celalatu raportulu slaviloru si româniloru austriaci fatia cu lupt'a contr'a Turciei.

⁂ **Din Belgradu** fu insciintiata „Pest. Corr." ca in consiliulu celu inaltu de acolo s'a decisu, ca dupa luarea Nissei séu dupa o a dóu'a victoria decisiva asupr'a turciloru, principele **Milanu** sa se prochieme **rege alu Serbiei**.

⁂ (**Afaceri scolastice.**) Vineri 25 Iuniu urmà incheiarea esameneloru la gimnasiulu, scólele reali si elementari evangelico-augustane de aici. Cuventulu de incheiare lu rostí in modu satisfacatoriu octavanulu G. de **Huttern**. Dupa acést'a urmà impartirea mai multoru premie, parte fórte pretióse, intre elevii cei mai distinsi; dintre români se impartasira cu premie E. **Popoviciu** din Hatiegu si N. **Ficisaru** din Satulungu. Apoi se esecutà de seminaristi o piesa musicala, si in fine parochulu Sabiiului, Dlu F. **Müller** se adresà intr'unu cuventu petrundietoriu câtra elevi, câtra corpulu profesorale si câtra parinti, rogandu pre cesti din urma, a fi si in venitoriu caldurosi partinitori ai institutului. — Numerulu eleviloru a fostu in anulu 1875/6: la gimnasiu: 223, intre cari români 58; in reala: 268, români 33; in clasele elementari: 457, români 55.

⁂ **Invitare de prenumeratiune** la „Scól'a Romana" pe semestrulu II; 1876, carea va esí cá si pâna aici odata in septamana — Vinerea — in marimea si cu adjustarea sciuta, costandu pentru Austro-Ungari'a 2 fl. 50 cr., iér' pentru Romani'a 7½ franci séu lei noi.

„Din parte-ne, dice redactiunea acestei foi, cu ocasiunea invitârei nu vomu crutiá nici unu sacrificiu possibilu, pentrucá „Scól'a Romana" se servésca cu credintia si se represente cu demnitate — scól'a romana. Ne-a succesu dejá a castigá spre acestu scopu puteri respectabile in diferite tienuturi ale patriei.

„Fâra a neglige rubricele cultivate pâna aici, ne vomu ocupá in semestrulu II din nou cu invetiamentulu intuitivu, cu geografi'a si geometri'a; vomu aduce tractate relative la didactic'a generala, carea inca nu a ajunsu a se propune in tóte institutele nóstre pedagogice; vomu vorbí intr'o seria de articuli despre cladirea si adjustarea scóleloru etc.

„Dorindu a ilustrá mai multi articuli cu desemnuri relative, spre ce inse se ceru spese nóue, venimu a rogá pre onorabilii nostri prenumeranti, amici, colegi si cunoscuti, cá se nu pregete, in interesulu causei, a recomendá „Scól'a Romana" in cerculu influintiei loru, anunciandu totuodata ca din semestrulu I mai avemu inca 90 de esemplarie complete.

„Dintre articulii publicati in semestrulu espiratu numimu aici urmatorii, ordinandu-i dupa disciplinele singuratice:

„**Pedagogi'a teoretica si pârtile ei aucsiliare**: Se educâmu tinerimea pentru diligintia séu activitate! Cum sa-si atraga invetiatoriulu iubirea scolariloru sei? Se deprindemu pre scolari a iubí curatieni'a! Se deprindemu pre scolari la ordine! Se dedâmu pre copii la ascultare! Dedarea copiiloru la linisce. Dedarea scolariloru la atentiune. Antropologi'a pedagogica (dejá 3 articuli). Educatiune — pedagogia, instructiune — didactica. Discusiuni pedagogice (legindariulu si sciintiele reale, legindariulu si gramatic'a, manualele didactice, tablitiele de piétra etc.) Metod'a sciintieloru fisico-naturale. Recerintiele unui planu de invetiamentu. Despre scalde. **Pedagogi'a practica**: De pre campulu educatiunei practice (8 casuri). **Religiunea**: Religiunea cá obiectu de invetiamentu in scól'a poporala (4 articuli). **Limb'a materna**: Insemnatatea ei pentru cultur'a spirituala, scopulu invetiamentului limbisticu, midilócele relative séu ramurile invetiamentului limbisticu. Lectiuni din gramatica. Tractarea unoru teme stilistice (3 esemple). Tractarea lui o, ó, l. Tractarea diceriloru. Tractarea unei piese de lectura. Convorbire cu scolarii despre apa etc. **Computulu**: Tractarea numerului 6. 8, 10. Despre unele avantagie in computulu verbalu. Inca ceva despre practic'a italiana. Portarea invetiatoriului la resolvirea temeloru din computu. Sistemulu metricu si metodulu computului. **Istori'a naturala**: Botanic'a in scól'a poporala. Inca ceva despre botanica (2 articuli). Lectiune introducatória in botanica. Cucosieii ordinari. **Fisic'a**: Fisic'a in scól'a poporala. Termometrulu. Barometrulu. **Istori'a**: Biografie istorice: Romulu si Remu etc. Stefanu celu mare. Tractarea metodica si practica a biografieloru istorice. Dile istorice memorabile (insemnatatea si tractarea loru in scóla). **Geografi'a**: Ceva din astronomia. **Diverse**: Din conferintie invetiatoresci. Deacu câtra unu june. Radicarea statului invetiatorescu. Reflecsiuni asupr'a esameneloru publice. La insemnatatea dileloru. Cum trebuie se fia invetiatoriulu? Elevi de trupa. Institute militare. Sale de asilu, scóle de infanti, gradine de copii. Planu de invetiamentu pentru scólele poporale gr. or. Sentintie pedagogice, legi, varietâti etc.

„Prenumeratiunile binevoiésca a se face de tempuriu, cá sa ne scimu orientá cu privire la numerulu esemplareloru de tiparitu. Prenumeratiunile particulare se efectuescu mai lesne si mai siguru cu „asignate postale", iér' pentru abonamente comune ne luâmu voia a alaturá o „cóla de prenumeratiune" cu rogarea, cá onorabilii nostri lectori se binevoiésca a o pune in circulatiune. Domnii colectanti voru primí dela 10 esemplarie unulu rabatu.

⁂ Noua intrerupere de comunicatiune intre Hasfaleu si Archit'a s'a signalisatu Dumineca in 2 Iuliu n.

⁂ Directorulu scólei pedagogice de statu Laurentiu **Balázs** a disparutu tocm'a in diu'a cându erá sa se serbeze cu solemnitate incheiarea anului scolasticu. Dupa mai multe dile a reaparutu si s'a presentatu insusi tribunalului incusându-se ca a defraudatu din banii incrediuti lui de ministeriu pentru sustienerea eleviloru stipendiati. Sum'a defraudata sa fia dupa unii de 2000 fl., dupa altii dór' de doue ori atât'a.

Locu deschisu.

Dechiaratiune publica.

Subscris'a dau deslusire prin acést'a cumca eu aflându-me in retacire amu invinuitu pe d-n'a invetiatorésa din Tilisc'a Mari'a Iosofu nascuta Ioanoviciu fâra temeiu a fi comisu abaterea in tergulu Apoldului de susu din § 460 c. p. si cumca mentionat'a Mari'a Iosofu este cu totulu nevinovata.

Iohan'a **Lapsansky**
papucaritia in Sabiiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Iuniu (8 Iuliu) 1876.

Metalicele 5%	65	80
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	80
Imprumutulu de statu din 1860	110	75
Actiuni de banca	892	—
Actiuni de creditu	146	40
London	134	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	75
„ „ „ Temisiorene	72	—
„ „ „ Ardelenesci	75	25
„ „ „ Croato-slavone	82	50
Argintu	103	—
Galbinu	6	26
Napoleonu d'auru (poli)	10	62
Valut'a nóua imperiale germâna	65	60

---

*) Ne pare bine de acésta favorabila recensiune din partea unei foi nemtiesci; cu tóte aceste asteptâmu unu raportu si din partea ómeniloru nóstri adresatu deadreptulu fóiei nóstre. Lumin'a nu trebuie ascunsa.

Red. „T. R."

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 52. ANULU XXIV.

Sabiiu 1|13 Iuliu 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
cu „Foisiór'a“

pre o jumetate de anu (Iuliu–Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avișurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

☞ **De adi incolo incéta espedarea foiei dloru, câroru li s'au sfersitu abonamentulu.**

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Intalnirea dela Reichstadt si resbelulu in orientu.

Doue lucruri atragu atentiunea lumei politice in momentele de fatia: intalnirea dela Reichstadt si resbelulu de pre peninsul'a balcanica.

Imperatulu rusescu in intórcerea sea dela baile dela Ingenheim, unde, dupa cur'a dela Ems, a petrecutu in urma, a atinsu si o parte a monarchiei nóstre. Cea mai bine venita ocasiune de o intrevedere cu imperatulu si regele nostru, mai alesu acum cându decurge resbelulu intre slavii de sudu si turcii pe peninsul'a balcanica, unu resbelu, care atinge interesele acestoru doue imperatie mai deaprópe. Loculu intalnirei fu alesu la Reichstadt in nordulu Boemiei. Aci se si intalnira sambata intre 9—10 óre diminéti'a, unde petrecura pâna pe la 3 óre dupa média-di.

Intre impregiurârile de fatia nu intereséza pe cetitori detaiurile si ceremoniele intalnirei. Amintimu numai, si cu ocasiunea acést'a, ca la intalnirea acést'a au participatu si cancelarii ambeloru imperie. Mai multu va interesá cele ce s'au statoritu cu ocasiunea acestei intalniri: resultatulu politicu alu acestei intalniri.

Inca inainte de evenementulu acest'a s'a acrisu multu despre densulu. Din parerile cele multe câte s'au publicatu prin pressa atingemu, ca dela intalnirea dela Reichstadt se asteptá din partea unoru caderea cancelariului actualu si cu densulu si a sistemului dualisticu in Austro-Ungari'a; mai departe inlocuirea sistemului prin altulu federalisticu séu chiaru centralisticu absolutisticu. Schimbarea sistemului privesce internulu monarchiei nóstre, insa ea avea sa fia mijloculu prin care sa se póta gasí unu modus procedendi fatia cu incurcaturile din orientu. Altii asteptau ca intalnirea acést'a va fi identica cu sfersitulu aliantiei celoru trei imperati si ca monarchi'a nóstra va intrá intr'o constelatiune nóua européna, carea sa-i deschida drumulu la o intervenire armata in orientu spre a-si aperá interesele sele contr'a unoru formatiuni nóue de staturi, formatiuni cari s'aru puté nasce din evenemintele ce se petrecu astadi pre peninsul'a balcanica. Si de eventualitatea acést'a legau respectivii politici o schimbare a sistemului politicu in laintru. In fine vine a trei'a grupa, carea crede si acum ca se póte sustiené in tóte casurile statulu quo si in imperiulu otomanu si in monarchi'a nóstra si ca pentru modalitatea acésta din urma are sa se intrepuna comitele Andrassy in convorbirea dela Reichstadt.

Din ceea ce ne ofera diurnalele pâna acum nu putemu scí ce s'a desbatutu si pertratatu cu ocasiunea intalnirei si ce resultatu a avutu intalnirea dela Reichstadt. O telegrama privata la o fóia din Vien'a de datulu intalnirei vorbesce numai despre resultatu si dice ca resultatulu inca nu e definitivu. Gorciacof staruiesce pre lânga conclusele dela Berlinu si tiarulu aproba principiulu de neintrevenire, precatu tempu resbelulu nu va luá dimensiuni mai mari.

Nici oraculului dela Delfi nu a sciutu dá respunsuri mai diplomatice decum este telegram'a acést'a si cu tóte aceste mirósa tare ca ea este resultatulu-simbure alu intalnirei dela Reichstadt. Nechiara a fostu situatiunea inainte de conferinti'a din Berlinu si mai incurcata a remasu dupa aceea; incurcata inainte de intalnirea dela Reichstadt si totu asiá va remané si acum; câci formalitâtile de bun'a cuviintia intre persóne, precum sarutâri, imbratisiâri si alte de feliulu acest'a suntu fórte frumóse, dara au putiena influintia asupr'a cursului evenemintelorui.

Diplomati'a aliantiei celoru trei imperati, se vede ca este dispusa a urmá evenemintelorui, séu, dupa cum dice cancelariulu austro-ungurescu, a le tratá din casu in casu. In sine procederea acést'a nu aru fi rea, pentruca aru ingrigí cá evenemintele in desvoltarea loru sa nu degenereze in anarchie si in alte perversitâti, cari sa amenintie societatea in temeliele ei. Dara ofere intalnirea dela Reichstadt garantii pentru o procedere armonica? este alianti'a intre cele trei puteri imperiali asiá de tare, incâtu se remana un'a si nedespartita? — suntu intrebâri cari acum mai multu decâtu ori cându trebuiescu puse.

De alianti'a acést'a se vorbesce si scrie, de multu. Prob'a tariei ei inca nu a facut'o, pentruca nu a avutu ocasiune sa o faca. Cea dintâiu si mai apriata proba avea alianti'a sa o faca inainte de erumperea resbelului.

Este adeveratu ca note s'au scrisu, conferintie s'au tienutu, dara numai note. Si in lume vedemu adese-ori, ca déca vreai sa dai vointiei pondu, pre lânga note si vorbe trebuie mai adausu si ultima ratio regum, tunurile. Déca aliantiei i-a fostu seriosu cu sustienerea pâcei in Europ'a si resbelulu totu a eruptu in sudostulu Europei, alianti'a se vede necapabila de a corespunde problemei ce si-a luatu asuprasi, séu ca póte nu are destula incredere in „ultim'a ratiune a regiloru.“

Noi nu amu jurá pre nici un'a din cele trei tese de mai susu. Déca voiau cele trei puteri sa sustiena pacea cu totu pretiulu gasiau si afara de ele aliati spre a o sustiené, cându li s'aru fi parutu ca ele singure nu voru fi in stare. Amu dorí din tóta inim'a sa ne insielâmu, dara ni se pare ca interesele in afacerile pâcei si a resbelului, privitóre la orientu, suntu pentru fia-care imperiu de alta natura si asiá armoni'a in procedere inca este cam nearmonica, de unde ni se pare in fine ca a a urmatu mergerea diplomatiei dupa eveneminte séu tratarea evenemintelorui „din casu in casu.“

Fiinduca resbelulu este inceputu astadi despre neadmiterea lui nu mai póte fi vorba, ci numai despre consecuintiele lui.

Diplomati'a nóstra nu voiesce sa se formeze staturi mari in vecinatatea nóstra. Póte ca acest'a a fostu objectulu principalu alu intalnirei dela Reichstadt.

Noi inca nu petrundemu in spiritulu acestei pretensiuni, si motivele cari se aducu din mai multe pârti, ca nóuele formatiuni nu aru fi in stare sa se administreze, ni se paru nesuficiente. Turci'a e o formatiune mai mare decâtu staturile eventuale, ea inse, ne arata esperinti'a, ofera mai putiene garantii de o buna administratiune si asiá pusi in alternativ'a intre slavi si turci nu scimu de ce sa ne tememu mai multu de unii decâtu de altii ca voru administrá reu. De alta parte argumentulu ca staturile sudu-slavice voru fi aternatóre de Russi'a lu admitemu numai pâna cându staturile sudu-slavice voru fi mici si fâra putere. Itali'a de cându a devenitu tare si mare nu mai stà sub influinti'a temuta a Franciei; din contra ea astadi este unu elementu cu care diplomati'a européna calculéza fâra de a fi genata câtu de putienu de Franci'a.

Dara déca este vointi'a nóstra sa nu se creeze staturi mari slavice pre peninsul'a balcanica, voiesce acést'a si Russi'a aliat'a nóstra? voiesce si Germani'a a trei'a putere din aliantia?

De cumva telegram'a amintita contiene adeverulu, apoi celu putienu atâtu putemu cunósce, ca Russi'a nu vrea sa se pronuncie, ci astépta resultatele resbelului ce decurge. Germani'a? Ea tace. Voi'a ei, dupa câte s'a scrisu pâna acum si dupa pasii facuti din partea ei privitoriu la lucrurile orientali, inca nu o scie nimenea.

Este fórte possibilu dara cá si acum in cestiunea celoru ce au sa urmeze pe peninsul'a balcanica dupa resbelu nu s'a decisu inainte ruptu si alesu nimic'a, ci evenemintele voru avé sa decida mai in urma. Totu ce se póte prevedé este, ca Serbi'a si Muntenegru la casu ca voru remané invinse, voru remané politicesce in statulu quo, avendu sa-si pórte fia care greutâtile causate de resbelu.

Remanendu cá evenemintele resbelului sa decida asupr'a procederei diplomatice in privinti'a orientului, putemu sa dicemu ca stâmu inaintea unei cârti sigilate, care ne ascunde viitoriulu. Dicemu acést'a, pentruca resbelulu abiá s'a inceputu si din inceputurile aceste inca nu se póte judecá, care va fi sfersitulu lui. Lovirile despre cari avemu cunoscintia, ori câtu s'aru potentiá din un'a si din alta parte spre a se face din ele victorii, suntu mai multu o pipaire, o punere pre proba a puteriloru reciproce, cu unu cuventu, pregatiri pentru loviturile decisive.

Conditiunatu inse putemu dice si in privinti'a acést'a, ca déca insurectiunea din provinciile slavice-turcesci este seriósa, in sensulu strinsu alu cuventului, probabilitatea de victoria este fórte mare in partea slaviloru de sudu.

Resbelulu.

29 Iuniu v.

Telegramele de trei dile incóce cari ni aducu sciri de pre câmpulu resbelului suntu de o parte mai rari, de alta parte de unu cuprinsu putienu si nechiaru. Generalulu Zach a trecutu in adeveru fruntariele serbesci de câtra média-di spre Novibazar asiá dupa cum raportasemu in nrulu precedente. Despre resultate inse nu scimu mai multu decâtu ca perderile serbiloru inca au fostu considerabile. Din partea serbésca se vulnerara trei oficieri din statulu majoru: Ducapesic'a, Calinici si Catanici; generalului Zachi se puscà calulu de sub densulu. Mai norocosu se vede a fi fostu colonelulu Ciolacantici. Acest'a se vede, dupa telegrame din 9 Iuliu, ca si-a pastratu positiunile ocupate si ca in aceeasi di a atacatu cetatea Novibazarului. Se mai adauge apoi ca capitanulu Ilici a trecutu riulu Ibar (curge spre resaritu dela Novibazaru in directiune nordica si se varsa la Crastanatiu, in Serbi'a, in Morav'a) la Iarnie a luatu cu asaltu siantiurile turcesci unde a gasitu proviantu si vite. Acest'a, se dice mai departa, amenintia statiunea drumului de feru dela Mitroviti'a (cea din urma statiune a liniei Salonicului). Spre apusu dela Iavoru a trecutu Archimandritulu Ducici fruntariele si a sositu Vineri sér'a inaintea cetâtiei Novovarosiu. Sambata diminéti'a a atacatu pusetiunile fortificate turcesci a luatu doue siantiuri, dara venindu mai târdiu nóue sucursuri turciloru au respinsu pe serbi dintr'unu siantiu. Serbii campéza dinaintea Novovarosiului.

Telegramele turcesci vorbindu despre luptele aceste spunu ca au invinsu pre generalulu Zach. Ce e mai multu, unele mergu asiá departe incâtu spunu ca serbii au perdutu 1500 morti, totu atâti vulnerati, pre cându din turci n'a cadiutu nici unulu. Se constatéza ca generalulu Zach a operatu fâra succesu inse nu se póte dice ca aru fi fostu batutu.

Despre Cernaieff se vorbesce in telegramele cele din urma de totu putienu. Deductiunile din tacerea acést'a nu suntu nici decum in favórea serbiloru.

Atât'a dela sudulu Serbiei. Dela resaritulu Serbiei ne dà deslusiri credibile despre situatiunea din pârtile Zaiciarului o telegrama dela Viddin, espedata din Calafatu la 9 Iuliu la „P. Ll.“. Eata ce dice telegram'a: Cuartirulu generalu si grosulu armatei lui Osman pasi'a se afla si astadi la Isvoru (spre resaritu dela riulu Timocu in fati'a Zaiciarului). Trecerea preste Timocu inca nu s'a pututu face. Anteposturile (vedetele) stau inca pre rîp'a drépta a riului. In Adlie, asiá dara pre pamentu bulgarescu, este spitalulu de câmpu si trenulu; in celu dintâiu zacu 60 de turci vulnerati si doi copii de serbu. Trup'a de aici constà din 11 bataliuni nizami, 13 batal. redifi si 48 tunuri. Lupte neinsemnate suntu in tóte dilele.

Grosulu armatei serbesci de sub Lesianin se afla in giurulu Zaiciarului. Colóne singulare de voluntarí au trecutu preste partea dinjosu a Timocului. Turcii din Viddin suntu fórte agitati, crestinii au mare frica. Drumulu care se trage dealungulu fruntariei serbesci si léga Viddinulu de Niss'a este in mânile serbiloru.

Alte telegrame spunu ca in 8 Iuliu s'a incercatu Osman pasi'a de nou a atacá pre serbii din giurulu Zaiciarului, dara au fostu respinsu pre lânga perderi considerabile. Se mai spune ca comandantulu serbescu Ostoici a trecutu cu arip'a stânga a armatei lui Lesianin (pre la Bregov'a dinjosu de Negotinu) pre pamentu turcescu, a ocupatu trei sate circassiane si le-au arsu si au luatu 100 vite cór-nute si multi cai.

Armat'a apuséna inca are in tóte dilele lupte neinsemnate. Turcii inregistréza si de aici in tóte dilele victoria, dara sporiu cu tóte aceste nu se vede nici pre o parte, nici pre alt'a.

Armat'a montenegrina n'au datu in dilele aceste nici unu semnu de viétia.

30 Iuniu v.

Luptele cele ce ni le vestescu telegramele dela 11 Iuliu inca nu au nimic'a insemnatu si decisivu. Armat'a serbésca orientale sub Lesianin, se dice, ca recognoscéza pâna in apropiarea Viddinului. Pre frontari'a din apropiarea Crusievatiului a fostu in 6 Iuliu o lupta crancena carea a duratu siepte óre.

Telegram'a dice ca serbii au castigatu stéguri, arme si sate. Armat'a apusana a operatu in dilele din urma la Svorniculu micu, o enclava turcésca in Serbi'a, vis-a-vis de Svorniculu mare. Despre Bielin'a nu se mai vorbesce nimic'a. O telegrama dela 10 Iuliu spune ca in luptele ce avura locu la Bielin'a au luptatu si 700 magiari imbracati cá nizami; se dice ca s'a auditu comanda „vorwärts (elöre)“ nemtiesce si ungoresce.

Din Zar'a s'a telegrafatu lui „P. Ll.“ la 10 Iuliu: Montenegrinii dupa asaltu de trei dile au luatu Gaczko si mergu mai departe.

Greutàtile situatiunei[*].

(?) Nu sciu, déca e de cuviintia sa numimu resbelu incaerârile la care s'a incinsu Turci'a cu supusii sei directi si indirecti. Lupt'a nu e intre tieri, ci intre popóre. Desfacandu-ne de ori-ce reserve, trebuesce sa recunóscemu, ca in ultim'a analisa nu Serbi'a a declaratu resbelu imperiului otomanu, ci serbii in numele slaviloru. Suntu lucruri, pe care nimeni nu le spune, dar' fiesce-care omu desteptu le scie. Unulu dintre aceste e acel'a ca turcii celu putienu indirectu, s'au angagiatu in greulu si póte ingratulu rolu — de a fi aparatori ai antislavismului. Lupt'a, care se petrece pre peninsul'a balcanica, ne privesce si pre noi, ceilalti care mai suntemu in orientulu Europei, fâra a fi slavi, afara de turci, pre greci, magiari si pre romani. — Voru invinge turcii: tóte remanu precum au fostu, avendu numai a se indreptá sórt'a slaviloru din imperati'a otomana, intru câtu va fi de trebuintia pentru pacinic'a loru desvoltare. Noi inse nu vomu puté fi multiamiti cu atât'a: va trebuí sa ceremu garantie positive, ca in viitoriu nu vomu fi iérasi turburati in munc'a nóstra pacinica. Acést'a e o greutate in positiunea, pre care aru trebuí sa ni-o creeze eventual'a isbanda a turciloru. Ori-câtu de multu amu iubí libertatea popóreloru, amu fi siliti a pretinde cá acelu poporu, care 'si folosesce libertatea intru a turburá pacea, sa fia lipsitu de ea pâna incâtu sa nu mai póta urmá cá si asta-data. Si greu e — a fi siliti sa pretindemu acést'a. N'amu fostu si nici nu avému pentru ce sa fimu vrajmasi ai fractiuniloru slave din orientulu balcanicu si asta-data nu ne-aru remané decâtu sa ne facemu celu putienu binevoitorii loru adversari.

Cu tóte aceste, sa ni-o marturisimu sinceru, — libertate incóci, — libertate incolo, — dar' noi mai ca nu ne-amu superá, déca ei, sa nu dicemu — aru fi batuti, — sa dicemu — aru fi siliti sa intre intre marginile bunei cuviintie politice. Pentruca negresitu situatiunea, care aru trebuí sa ni se creeze prin isbând'a loru, aru fi cu deseversire grea.

Numai decâtu, dupa ce voru fi esindu invingatori, slavii s'aru indreptá contr'a nóstra, directu contr'a Ungariei si indirectu contr'a poporului românu. Acésta indreptare a loru, — contr'a nóstra nu aru fi nici decum o primejdia seriósa, precum póte insisi aru fi dispusi a crede. Ori-câtu de mari „viteji“ aru fi slavii de sudu, ei impreuna, croati, slavoni, dalmatini, serbi, bulgari, tiernogoreni, bosneci, erzegovineni si bulgari suntu vr'o siapte milióne, câta vreme singuri românii suntu unu poporu de 10 milióne. Si apoi — bogati suntemu noi in tóte privintiele intocmai cá si ei seraci. De frica dar' nici vorba nu póte fi.

Aru fi inse isband'a slaviloru inceputulu unui siru de calamitâti, care aru jigní desvoltarea nóstra firésca.

Ce voru acesti ómeni? Sa formeze unu statu? — Dar' nu-si dau sém'a, ca la urm'a urmeloru le lipsescu cele mai esentiale conditiuni pentru a formá unu statu asiediatu pre temelii moderne? Inainte de tóte in Bosni'a, Erzegovin'a si Bulgari'a lipsescu ómenii formati pentru a purtá cârm'a unui statu. Se voru luá acesti ómeni din Serbi'a ori Tiernagor'a? Inse-le aceste staturele nu au nici ómenii, ce le trebuiescu loru. Se voru procurá ómenii din Austri'a ori Russi'a? Aru fi unu lucru, care din punctu de vedere administrativu e preste putintia. Astfeliu aru trebuí sa stâmu in fatia cu unu statu, in care va trebuí sa lipsésca administratiunea normala. Déca Romani'a cu némurile ei boeresci, Romani'a care in tóte vremile a avutu autonomi'a administratiunei interne, déca acésta Romanie in restempu de dóue-dieci de ani nu a pututu ajunge la o administratiune sanatósa, intrebu, cându va puté ajunge statulu, pre care slavii aru voí sa-lu intemeeze, unu statu — de proletari? — Intre cele mai favorabile impregiurâri voru trebuí sa tréca decenii pâna ce vomu puté intrá cu incredere in acestu statu. Si negresitu nici bine, nici priinciosu nu este a avé unu vecinu, la care lipsesce renduial'a casei.

Apoi sa ne infatisiemu raportulu intinderei teritoriale câtra populatiunea, pe care o pórta si sa ne infatisiâmu bogati'a noului statu. Romani'a, acésta tiéra imbelsiugata asta-di se svirgolesce intr'o miserie financiara, care aru aru trebuí sa le fie invetiu acelor'a, care voru a urdí state. Si acésta miserie urméza inainte de tóte din raportulu intre pamentu si ómeni. Pamentulu e multu si ómeni suntu putieni. Acolo, unde aru trebuí sa stea 15 milióne de suflete, stau numai 5: astfeliu aceste cinci au sa pórte sarcin'a unei administratiuni mesurate pe cinci spre diece, si statulu abiá e in stare a purtá cheltuielile unei administratiuni moderne. — Ce are atunci sa ajunga unu statu slavu, de o intindere mai mare, cu o populatiune mai rara si cu deseversire lipsitu de bogatii? — Elu aru trebuí sa fia, déca aru putea fi, unu isvoru de turburâri de totu feliulu.

Acestu statu nu e cu putintia, deci acestu statu nu se va urdí ori déca se va urdí, va fi o nenorocire pentru toti, care se voru atinge cu elu, si cea mai mare nenorocire pentru acei'a, care 'lu voru fi alcatuindu. — De acestu statu apoi, cá de putere, nu ne vine câtu si de putienu a ne teme.

E inse o putere, care nu s'aru superá câtu-si de putienu, déca aru vedé incuibându-se o asemenea calamitate aici, in midilloculu nostru. — Russi'a scie ce face: prea bine dice „Neue Freue Presse“: „Serbien und Montenegro, die zwei russischisen Hetzhunde.“ — Acestea suntu slavii de sudu in ochii colosului de nordu.

Ei bine! Grea e positiunea nóstra! Ori câtu de straini aru parea a pune pe turci, greci, magiari si români alaturea, e unu momentu mare, in care ei se intalnescu, nu de fric'a slaviloru de sudu, nu de fric'a slaviloru de nordu, ci in vederea unui siru de calamitâti, ce ni se arata in viitoriu. — Patru popóre, care numai prietene nu au fostu si numai aliate nu suntu, asta-di 'si stau ganditóre in fatia si dintre aceste patru singuru noi suntemu acel'a, care stâmu cu fruntea deschisa, care intru nimicu nu suntemu vinovati de cei-lalti. — Turcii ne-au asupritu, grecii ne-au otravitu viéti'a, magiarii ne jignescu desvoltarea, — si cu tóte aceste stâmu in lume cu fati'a tenera si sufletulu insetatu de rodire, unu poporu singuru câtu ei impreuna, si mandri le putemu dice: „Rusine sa ve fie de cele ce a-ti pecatuitu de noi!“

Stejarulu se redica, câci are radecini adencu in lume, voi faceti ce ve place; — noi mergemu inainte!

Reproducemu dupa „P. Ll.“ cele de mai la vale pentru orientarea lectoriloru, vediendu cum se judeca in unele cercuri situatiunea:

Situatiunea si siansele rescólei serbesci.

Sub titlulu acest'a cunoscutulu publicistu magiaru I. Asboth tramite din Belgradu unu tractatu asupr'a situatiunei politice actuali. Autorulu introduce acestu tractatu politicu cu observarea, ca densulu avendu mai multa ocasiune decâtu altii a se orientá despre Ungari'a de sudu si despre Serbi'a e in stare sa comunice unele observatiuni nepreocupate si demne de incredere culese din esperinti'a sea propria, si se vede silitu a face acést'a cu atâtu mai vertosu cu câtu rapórtele unilaterali si nemotivate cutriera lumea.

Situatiunea politica.

Situatiunea lui Milanu considerata din punctulu de vedere serbescu apare cá o situatiune sfortiata care nu a permisu nici o alternativa. Prin o traditiune de mii de ani, prin lupte continue serbulu suge cá sa dicemu asiá cu laptele dela mam'a sea consciinti'a datorintiei si a santienei lupteloru contr'a Turciei Impregiurârile potu sa adormiteze acestu semtiu cu anii, dara potu sa-lu si inflacare, in butulu ori-cârei precalculatiuni sobrie. Nu potu sa esiste relatiuni mai cu efectu in directiunea acést'a decum suntu impregiurârile actuali. Acest'a e uniculu calibru idealu in intréga viéti'a politica a serbiloru, acést'a e doin'a de lânga léganu; poesi'a, literatur'a, passiunile nobile si rele se destépta prin acest'a; acest'a e obiectulu principalu alu simtieminteloru nationali si de inrudire, dara si totalitatea intereseloru. Indata ce impregiurârile devinu favorabile, indata ce-lu chiatempurile, nici unu principe serbescu nu póte sa resiste pe tempu indelungatu la acésta strigare si se póte dice cu óre-care indreptatire, ca nu numai fric'a de perderea vietiei si a tronului, ci — din punctu de vedere nationalu serbescu — si motivele morali cari apasa greu in cumpen'a unui barbatu desémna in modu imperativu calea pe care a ales'o Milanu si pe care — cum credu eu — nu o putea evitá nimenea aflandu-se in positiunea lui. E fapta, ca punctulu de vedere alu lui Milanu a fostu mai sublimu decâtu inerti'a de caracteru, inteligintia sobria si passiuna natiunale, adeca: semtiulu de datorintia si loialitate, ca densulu combatù seriosu, cu greutâti, cu periculi personali nu neinsemnati, si — dicendu asiá — pâna la estremitate revolt'a contr'a suveranului. Dara resultatulu resistintiei sale dovedesce iresistibil'a fortia a momentului relevatu. De si acest'a a fostu motivulu principalu, totusi nu a lipsitu unu siru de motive secundare, inse de insemnatate superióra. Intre aceste sta — cá sa remanemu la persón'a principelui — in primulu rangu

Nesiguritatea tronului principialu serbescu,

care, indata ce principele se afla in contrastu cu opiniunea tierei séu si numai cu o partida energica si cutezatóre, 'lu trantesce inesorabilu de pe tronu. De resistá Milanu mai multu, rescularea prorupea dupa delaturarea lui. In Serbi'a va esiste totudéun'a partid'a cutediatóre si gat'a la fapta a Obrenoviciloru si partid'a Carageorgeviciu si pâna va traí unu membru barbatescu din aceste vitie nu se voru curmá pretendentii la tronu si acesti'a voru avé totu-déun'a partisani. Dara prelânga acesti'a mai suntu si alti aspiranti la tronu mai multu séu mai putienu energici si plausibili, dara de o potriva lacomi. Semtiementulu dinasticu nu a pututu prinde radecini in poporu pentru desele schimbâri si intru atâtu Serbi'a e in esentia o republica si adeca o republica neconditiunatu democrateca. O aristocratia nu esista de locu. Cine 'si acuira avere mare, unu renume prin resbele séu o partida personale, acel'a póte fi aspirantu la tronu. Asiá se scie in tóta Serbi'a, — pentru a amintí numai unu esemplu — ca Nisa Anastasievici, socrulu fostului regentu Marinovici si — déca nu me incelu — alu nobilului ungurescu Cernovici, unu „self-made man“ de origine obscura, care si-a acuiratu o avere colosale, a aspiratu diecenie intregi la tronulu principialu, conspirandu necurmatu cu prospecte mai multe séu mai putiene, si aducendu sacrificie de bani, in proportiune cu averea sea de totu monstruóse; asiá a daruitu densulu intre altele celu mai stralucitu palatu din Belgradu spre scopuri natiunali si in trensulu se afla acum academi'a serbésca ce consiste din o facultate juridica technica si filosofica. Ba se póte dice, ca fia-care elevu de pantofariu cându se légana in fantasii viséza de resbele cu turcii si de tronulu principelui. Déca Milanu nu se pune in fruntea miscârei — prin ce 's' castigà in acestu momentu popularitate la toti si facù sa amutiésca tóte nesuintiele contrarie — lu va ajunge sórtea principelui Michailu; déca caus'a serbésca se va intórce spre reu, densulu va fi prim'a viptima si va vení sub pamentulu serbescu nesuccedandui se scape mai de tempuriu de acestu pamentu serbescu, la ce in casulu acest'a nu ne putemu bine cugetá.

Insurectiunea indelungata a semintieloru inrudite de pre teritoriulu turcescu e o causa mai departe, care trebuì sa rapésca cu tempulu inevitabilu si pre Serbi'a in vertegiulu seu. Trebuiá sa se prevéda ca nesuccedandu pacificatiunea in restempu de luni séu de unu anu — care in fapta n'a succesu nici Turciei, cu atâtu mai putienu diplomatiei — Serbi'a nu va remané pe pace. Intaritarea, ocasiunea suntu fórte incelatóre, agentii si refugiatii insurgentiloru descriindu in modu esageratu suferintiele ce indura semintiele inrudite au produsu unu efectu fórte intaritatoriu asiá câtu Serbi'a nu putù remané indiferenta. Considerandu singuratecele sementii, nu se póte afirmá ca intre

---

[*] Articululu de mai susu ne vine dela unu barbatu demnu si stimabilu pre care pentru sinceritatea si inteligìnti'a cu care tratéza objectele nu avemu dreptu alu respinge. De-si cele scrise suntu în directiunea urmata de noi, nu suntemu intru tóte de acordu cu cele cuprinse in articulu; lu publicâmu inse pentrucá publiculu nostru cetitoru sa aiba cu o ocasiune mai multu a meditá asupr'a cestiunei ce o desfasiura articululu. Caus'a? Cestiunea ne atinge fórte de aprópe. Red.

Bosni'a, Erzegovin'a si Serbi'a

a esistatu o simpathia reciproca. Adeveratu e, ca aspiratiunile cele mari serbesci au avutu totu-déun'a in vedere impreunarea Serbiei cu Bosni'a, Erzegovin'a si Muntenegru si multe altele — sub unu principe serbescu séu muntenegrénu? acést'a e de totu irelevantu si ratiunalminte o intrebare a eventualitâtiloru si a persónelora. Dara Bosni'a si Erzegovin'a n'au voitu sa scie nici cându ceva de Serbi'a. Begii, nobili vechi unguresci de limba serbésca, cari si-au conservatu cu credintia pâna astadi datinele vechi slave, diplomele loru de nobilitate ungurésca si insemnele loru unguresci, suntu mahomedani si de-si nu se afla in posessiunea domniei — pentruca posturile decisive suntu esclusivu in mân'a osmaniloru — ei totusi fatia cu raialele suntu domnii recunoscuti si privilegiati de potere, suntu suditi credintiosi si multiamiti ai padisiachului. Considerabil'a populatiune catolica a urîtu si despretiuitu pre serbii ortodocsi si calugarii franciscani cari se bucura de o positiune dominanta si de o autoritate neconditiunata la credinciosii loru, si-au manifestatu simpathiele mai multu turciloru decâtu serbiloru. Togm'a pentruca turcii lasa tóte afacerile catoliciloru la calugari si pentruca calugarii eserciéza unu feliu de dominatiune autonoma sub suveranitatea turcésca, acesti'a nu simpatiséza cu nici o schimbare politica, care e indreptata spre o sguduire a suveranitâtiei turcesci, de óre-ce densii, respectivu biseric'a, la nici o intemplare nu se va bucurá de puterea de care se bucura acum. De ací provine siuvairea in diurnalele cari representa in prim'a linia punctulu de vedere confessiunalu catolicu, si chiaru si la santulu scaunu, intre punctulu de vedere comunu crestinescu si ide'a antipathica a insurectiunei cá o miscare anticatolica. Incâtu pentru raialele ortodocse precumpanitóre, e o aparentia pentru celu neinitiatu in relatiuni abiá esplicabile, dara in continuu observata de cunoscatoriulu impregiurâriloru, ca densele, adeca raialele, nici ca au voitu sa auda vre-odata de dorinti'a serbiloru.

Ba se póte dice cu consciintia buna, ca la raiale nu erá o devisa ipocrita, ci unu semtiementu intimu, celu putienu in primele stadie ale insurectiunei, ca ele au prinsu armele nu contr'a padisiachului, ci contr'a servitoriloru celoru rei si contr'a stâriloru nesuferibile. Semtiulu de autoritate, védi'a tiarului — si tiarulu loru e sultanulu — au unu farmecu nemarginitu asupr'a loru. Si de ací se póte esplicá, ca cei ce voru sa scape de domni'a sultanului — si in decursulu insurectiunei, acést'a aplecare firesce s'a estinsu totu mai tare — nu-si indrépta privirile loru nici asupr'a principelui serbescu, nici asupr'a principelui din Muntenegru, nici asupr'a independentiei, ci numai si numai asupr'a „tiarului din Vien'a." Ómenii acesti'a cunoscu trei tiari: pe celu din Stambulu, din Petersburg si pe celu din Vien'a. Autoritatea acést'a e la densii colosala si mai pretiosu de câtu independinti'a li se pare loru a fi suditii unui tiaru séu imperiu decâtu ai unui vladica séu hospodaru putienu respectatu. Ne mai putendu suferí domni'a tiarului din Stambulu simpathi'a loru ii mâna la tiarulu din Vien'a. O traditiune si o inclinare vechia câtra domni'a binefacatóre de odinióra a tiarului din Vien'a, respective a regelui ungurescu, viéza intre densii si glori'a stralucirei seculare si a fapteloru lui esercitéza o atractiune puternica asupr'a loru si unu despartiementu din armat'a Majestâtiei Sale aru fi potutu ocupá aceste provincie in marsiu de parada, ceea ce in fapta a fostu si speranti'a si dorinti'a insurgentiloru.

De curendu inse situatiunea s'a schimbatu esentialminte. Sperantiele ce le nutreau s'au aretatu desiarte. Agentii serbesci lucra intensivu intre densii, Serbi'a le da ajutoriu, Serbi'a porní cu resbelu asupr'a Turciei; fâra de acést'a oficialii osmani au gatat'o de multu cu despoierea reialeloru si fiindu ca a nu despoiá pe cinev'a, aru fi unu contrastu cu traditiunea oficialiloru turcesci, domnii incepu acum sa continue manipulatiunea loru probata din vechime si cu begii. Si de aceea simpathiele serbesci castiga din dî in dî totu mai multu terenu nu numai intre raiale ci si intre begi.

Muntenegru

e in provincíe unu rivalu alu Serbiei, la care, celu putienu Serbi'a oficiale, cu tóta prieteni'a si alianti'a, privesce de o parte cu gelosia, de alta parte cu o profunda neincredere. Si acést'a impinge pe Milanu pe câmpulu de resbelu.

Bulgari'a.

Poporulu impreuna cu clerulu, care se bucura de o autonomia bunisióra si de mâna libera, tiene cu turcii si putemu dice, ca aici nu aspiratiunile natiunali si revolutiunari ci mai multu póte esclusivu numai administratiunea turcésca au provocatu insurectiunea, care dealtmintrea si acum e neconsiderabila, cu atâtu mai neinsemnata, cu câtu togm'a aici e cea mai tare positiune a turciloru, cum vomu vedé in raportulu militariu.

Arendatorii de contributiune turcesci au economisatu aici intr'unu modu strigatoriu la ceriu. O recólta de 10 mâji trebuiá se cumpanésca bine séu reu 60 si sa dea siése cá diecime. Poporulu dela tiéra care nu-si póte sustiené acasa viéti'a trece in fia-care anu primavér'a cu miele preste Dunare si lucra la noi pamentulu din gradinele luate in arenda. Ómenii intorcendu-se tómn'a cu fructele serguintiei si desteritâtiei loru acasa se opreau septamâni intregi la Lom-Palank'a sub pretestu ca trebuie preintempinata importarea colerei dela noi in Turci'a si li se luá sub titlulu de competintie si alimentatiuni cea mai mare parte din castigulu loru. Lui Midhat pasi'a i servesce spre onóre si e o dovéda de buna vointia din partea guvernului turcescu si a organeloru mai inalte de administratiune, ca densulu pre tempulu cându erá Vali in Bulgari'a a pasitu cu energia contra acestoru abusuri; elu luà diecimele in regia propria si incheià pentru evaluarea loru unu tractatu cu banc'a de creditu din Pest'a. Aceste firesce ca nu au pututu preveni tóte abusurile organeloru administrative subordinate, dara consecuenti'a loru fu, ca intrigele individiloru fâra numeru ce se vediura vatemati in interesele loru, medilocira stramutarea lui Midhat la Trapezuntu. Acést'a e destulu de semnificativu. Acum cându pasi'a are o positiune decisiva in Stambulu putemu contá dupa esperienti'a sea si semtiemintele sele umane ca activitatea sea va fi binecuventata.

Insurectiunea ce esista in tiéra cá fructu alu administratiunei turcesci de mai inainte, aspira, intru câtu ea urmaresce in genere scopuri politice, la independinti'a Bulgariei; nesuintiele serbesci nu afla aici nici unu terenu.

Atitudinea Romaniei

devedesce ca Romani'a privesce cu gelosia si nu togm'a cu bunavointia deosebita spre Serbi'a. Aici e in jocu ura pronunciata de rasa, dara si unu antagonismu politicu si se scie in Romani'a fórte bine ca românii nicariri nu au atâtu temeiu de a se plânge cá in Serbi'a. Poporatiunea din partea orientale a Serbiei e in cea mai mare parte româna. Si pre cându Serbi'a a facutu in anii din urma atâtu de multu pentru latirea de cunoscintie si civilisatiune, in deosebi pentru cultur'a poporului din partea sea câtu merita in acésta privintia respectu si stima, intre comunele ei românesci nu e nici macaru un'a, care se aiba scóla. Acest'a e sistematecu. Serbii nu lasa pe românu se prospereze, ba ce e mai multu si ne mai pomenitu in biseric'a orientale, româniloru nu li este permisu a intretiese unu cuventu românescu in servitiulu divinu care se celebréza numai in limb'a serbésca. De ací provine atitudinea Romaniei sub divulgatulu guvernu rosiu alu lui Brateanu. Eu de altmintrea nu aflu neprobabilu lucru, ca Romani'a calculéza ca déca Serbi'a va fi batuta, pentru acést'a atitudine ea va fi recompensata celu putienu cu partea româna a Serbiei. Pórtei nu-i póte fi inconvenibilu acést'a si s'aru si puté motivá destulu de bine. (Va urmá.)

Generalulu serbescu Cernaieff a emisu câtra slavii turcesci urmatórea proclamatiune:

„Fratiloru, cu ochii indreptati spre ceriu trecu in tiér'a vóstra pentru cá sa ve scapu de jugulu barbariloru.

„Junimea vóstra se grupéza sub drapelele nóstre cá roiurile de albine; ea privesce in noi pe mântuitorii patriei sele. Noi vomu sfaremá mân'a ucigasia a inimicului care tinde a ve rapí drepturile omului, limb'a si religiunea vóstra. Vocea patriei nóstre sugrumata si libertatea ei ve chiama pe toti fâra deosebire de vârste sub drapele. Nu ve remane dara de câtu séu sa ascultati de sfaturile uóstre séu sa ve supuneti de buna-voia la dispotismulu inimicului vostru. Alegeti-ve dara intre marirea gloriei, a libertâtii séu civilisatiunii si intre lasitate si rusine.

„La arme dara, fii ai Balcanului, setosi de libertate.

„Noi nu luptâmu pentru scopuri neoneste, ci pentru sânt'a idea a slavismului, care nu se baséza pe pofte de cuceriri si suprematii, ci pe egalitatea genului omenescu. Noi luptâmu pentru libertate si pentru crucea ortodocsiei, pe care mântuitoriulu lumii a muritu triumfatoriu; luptâmu, dicu pentru cas'a nóstra, pentru mosi'a nóstra si pentru mamele, ficele si sociele nóstre; luptâmu pentru civilisatiune, care e amenintiata de Semi-luna.

„La arme dara ori-cine se simte barbatu, ori-cine nu e femeia. La arme....! Radicati-ve! Ori-ce minutu perdutu este unu deceniu.

„Déca nu ve veti castigá acum libertatea, veti remané pre vecia supusii turciloru. In locu de a fi unu poporu liberu, veti fi slugile strainiloru si Europ'a civilisata se va uitá la voi mai multu cu dispretiu decâtu cu mila.

„Fratiloru! aretati-ve inaintea lumei cá demni urmasi ai gloriosiloru vostrii parinti. Triumfulu nostru va fi salutatu de intregu crestinismulu, popórele europene se véda in voi pre spartanii tempuriloru actuale. Mahometaniloru cari aru luá cu noi parte la lupta nu le atacâmu nici onórea, nici averea, nici mosi'a, ci din contra 'i luâmu sub scutulu nostru; armele nóstre se radica numai asupr'a acelor'a cari voru sa inlocuiésca libertatea cu robi'a. Crestinii inse câror'a noi le-amu datu arme, munitiuni si provisiuni trebuie sa se apere insisi, si celu care nu va face acést'a, e inamiculu nostru si nu va puté asteptá decâtu o mórte miserabila séu o viétia si mai rusinósa.

„Curagiu dar', poporu insultatu, desonoratu si calumniatu. Mân'a lui Ddieu 'ti aréta calea marirei. Lupt'a nóstra nu va cadé chiaru déca norocululu n'aru favorá armele nóstre, de óre-ce in acestu casu, pamentulu acest'a santu va fi udatu cu sangele celu scumpu alu fratiloru nostrii rusi. Aceste vâi si déluri voru resuná apoi de sunetulu armeloru. Déca tóte tierile sorori voru fi ingenunchiate prin armele dusmanului, atunci faca-se ori-ce cu cadavrele nóstre lipsite de viétia. Déca inse vomu invinge, vomu ocupá neaparatu loculu ce ni se cuvine in concertulu popóreloru europene.

Traiésca libertatea! Traiésca unirea si intielegerea popóreloru din Balcani!

Cernaieff.

Adunarea generala a despartiementului I (Brasiovu si Treiscaune) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu

se va tiené Dumineca in 18/30 Iuliu a. c. in biseric'a cu hramulu Stului Nicolau din preurbiulu Brasiovului indata dupa saversirea sântei liturgii.

PROGRAM'A:

1. Raportulu notariului despre activitatea subcomitetului.
2. Raportulu cassariului despre starea cassei.
3. Disertatiune istorica despre românii din preurbiulu Brasiovului (Scheii).
4. Alegerea comissiuniloru urmatóre:
   a) pentru cercetarea raportului despre activitatea subcomitetului si a socoteleloru;
   b) pentru inscrierea membriloru noi;
   c) pentru proiectarea unui bugetu alu despartiementului;
   d) pentru primirea si sondarea propuneriloru.
5. Rapórtele comissiuniloru de sub 4.
6. Alegerea subcomitetului.

Din siedinti'a subcomitetului cercualu tienuta in 11 Iuniu 1876.

Ioanu **Petricu**,
directoru.
Dr. Nicolau **Popu**,
actuariu.

Din comitatulu Clusiului, 8 Iuliu st. n.

Venindu la pertractare in prossim'a congregatiune comitatensa a acestui comitatu obiecte de mare importantia, precum: arondarea comitatului, statutulu si bugetulu comunale, e de doritu cá onoratii membrii români ai comitetului comitatense sa participe câtu de multi la congregatiunea din cestiune, consultandu-se asupr'a obiecteloru de mai susu intr'o conferintia prealabila. O atare se va tiené in premergatórea dî la 5 óre dupa média-di in locuinti'a din Clusiu a subscrisului, la care cu tóta onórea invitu pre on. d. membrii apartienatori clubului membriloru români.

Presiedintele clubului:
A. **Trombitasiu.**

Bucuresci. Vineri, 18 Iuniu, M. S. Domnitoriulu a binevoitu a asistá la esamenele generale dela liceulu Sf. Sav'a, scól'a normala a statului si scól'a normala a societâtiei pentru invetiatur'a poporului.

La 2 óre post-meridiane, Mari'a Sea sosindu la liceulu St. Sav'a, a fostu primitu la scara de dlu ministru alu instructiunei publice, de dlu Gr. Stefanescu, membru consiliului permanentu de instructiune, de dlu directoru alu liceului cu intregulu corpu profesoralu.

Dupa aceea, Mari'a Sea insocitu de personalulu ce l'a intempinatu la primire, a descinsu in clas'a VII, unde se tiené esamenulu de comografia, apoi in clas'a IV la ssamenulu de fisica si in fine, in clas'a V la esamenulu de limb'a elena.

Dupa ce Mari'a Sea a pusu diferite intrebâri scolariloru si a constatatu cu o deosebita placere progresulu facutu de scolari, imbarbatandu-i la munc'a intelecluale si lasandu o viua impressiune de multiamire in corpulu profesoralu si in scolari, s'a retrasu la 3 ½ óre, spre a merge la scól'a normala a statului.

La 3 ¼ óre sosindu la scól'a normala a statului impreuna cu dlu ministru instructiunei si dlu Gr. Stefanescu, membru consiliului, Mari'a Sea a fostu mai intâiu primitu la intrare de câtra directorulu scólei impreuna cu corpulu profesoralu, iér' la intrare in salonulu de receptiune a fostu intempinatu printr'unu imnu cântatu de coru de elevii scólei; dupa aceea directorulu scólei raportandu pe scurtu Mariei Sele despre situatiunea generala a acelei institutiuni pedagogice, inca dela epoc'a infiintiârei ei in an. 1867. Mari'a Sea a binevoitu a visitá apoi espositiunea produsului anului scolaru de tóte lucrârile scripturistice precum: desemne caligrafii, planuri geometrice, tabele de comptabilitate, etc., esprimandu deosebita placere, mai alesu pentru progresele gasite in desemnu si cerendu dlui profesoru Stanescu mai multe esplicatiuni asupr'a metodei cu care lectiunile sele erau conduse. In salele de esamene, Mari'a Sea a binevoitu, cá si la liceulu sf. Sav'a a face mai multe intrebâri eleviloru din tóte clasele asupr'a diferiteloru studii din programulu scólei esprimandu multiamiri dloru profesori pentru staruintiele ce depunu.

Au inceputu apoi pre elevii sub arme precum si totu materialulu scólei si aratandu in modu solemnu inalt'a multiamire directorului scólei pentru bun'a ingrigire si disciplina in care au gasitu condusa scól'a. S'a retrasu la órele 5 trecendu la scól'a normala a societâtiei pentru invetiatur'a poporului.

Sosindu ací, Mari'a Sea, insotitu totu de d. ministru alu instructiunei si alte persóne notabile, a fostu intempinatu de d. C. Bozianu presiedintele societâtiei, de d. G. Cariagdi, vice-presiedinte de mai multi alti membri din comitetu si de directorulu scólei cu corpulu profesoralu.

In curtea scólei, elevii fiindu sub arme au facutu Mariei Sele primirea militara, esecutandu diferite miscâri.

La intrarea in salile scólei, Mari'a Sea a fostu intempinatu printr'unu imnu cantatu de elevi, dupa acea au trecutu in sal'a de esamenu, unde directorulu scólei a presentatu Mariei Sele pre domnii profesori si program'a studieloru.

Profesorulu de limb'a romana si pedagogie cestionandu pre elevi asupr'a gramaticei romane, apoi câti-va elevi, dupa dorinti'a esprimata de Mari'a Sea, au recitatu diferite poesii populare si eroice; de tóte cestiunile puse, elevii s'au achitatu cu succesu. Trecendu apoi la esamenele de geografie, Mari'a Sea a invitatu pre dlu profesoru a esaminá pre elevi dupa nóuele metode asupr'a geografiei tierei. Unu elevu a trasu pe tabla conturulu tierei si Mari'a Sea avendu unu mare interesu pentru acestu studiu, a binevoitu a pune insusi mai multe cestiuni si in urm'a respunsuriloru date, Mari'a Sea a incuragiatu pre elevu cu laude, manifestandu in acel'asi tempu dlui ministru alu instructiunei si dlui presiedinte alu societâtiei deplin'a sea satisfactiune pentru succesulu cu care constata ca se propunu studiele in acésta scóla. Mari'a Sea a esaminatu apoi o mica espositiune de producte manufacturale (palarii si alte articole de pasla) efectuate de elevii scólei, in atelierulu fundatu de d. C. G. Porumbaru pre lânga acea scóla, unde elevii fiindu pusi sa lucreze in presenti'a Mariei Sele, directorulu scólei dete Mariei Sele diferite esplicatiuni asupr'a proceduriloru prin care trecea materi'a prima pâna la confectionarea paslei.

La 6 ½ óre Mari'a Sea retragendu-se, a esprimatu inaltele sele multiamiri dlui Bozianu, presiedintele societâtiei, pentru solicitudinea ce pórta acestei scóle si pentru bun'a ei conducere.

„Totu-déun'a amu purtatu, dise Mari'a Sea, unu viu interesu scóleloru normale destinate a dá invetiatori satesti. Ací e fundamentulu instructiunei poporului. Fiti siguru dle presiedinte, de nestramutat'a mea protectiune.

Elevii presentandu arm'a, Mari'a Sea s'a retrasu in strigatele unanime ale publicului asistentu de:

Traiésca Romani'a!
Traiésca Mari'a Sea Carol I!
Traiésca M. S. Dómn'a!

Varietâti.

⁂ **Indreptare.** In „convocarea“ pentru adunarea generala a Asociatiunei transilvane din acestu anu, publicata in Nr. 51 alu acestui diurnalu, in locu de datulu de 16 Augustu sa se cetésca **10 Augustu** a. c. c. n. cá diu'a adunârei generale din Sabiiu.

Sibiiu in 11 Iuliu 1876.

Dela secret. asoc. trans.

⁂ Adunare scaunala se tiene astadi. Intre objectele de desbatere e la loculu primu celu ce privesce regularea teritoriale.

⁂ Petrecere in Gradina. Dumineca in 27 Iuniu avú locu petrecerea „Reuniunei sodaliloru romani“ in gradin'a fosta a lui Gherliti, iéra acum a archidiecesei gr. orient. romane din Transilvani'a. Nu numai membrii dara si multi óspeti de ambe secsurile si de tóte trei natiunalitâtile 'si patrecura fórte bine pâna la 1 óra dupa mediulu noptiei. Gradin'a a fostu decorata frumosu si sér'a iluminata.

(†) Apolloni'a Cost'a, veduv'a lui Iosifu Nistoru, in numele seu, si a fiiloru: Adrianu si Camill'a, — precum si a fratiloru repausatului: Vasiliu Nistoru, canonicu abate gr. cath. oradanu, — Ioanu Nistoru, composesoru in Ér-Kávás cu fiulu si fiele sale, — Gregoriu Nistoru, parochu in Gyires si asessoru consistoriale cu soci'a fii si fiele sale, — afineloru: Veduv'a medicului Sandru Nistoru, cu fiiulu si fiele sale, — si Eleonor'a Cost'a, soci'a lui Antoniu Venteru, — afinului: Iosifu Nistoru, ablegatu dietalu alu cercului Világos cu soci'a sea, si a numerosiloru consangeni, cu adenca durere insciintiéza mórtea preaiubitului sotiu, parinte, frate, afinu si unchiu: **Iosifu Nistoru de Capolnocu**, Asesoru sedriei orfanale Oradane, in 8 l. e. la 1 óra d. média-di in etate de 49 ani a vietiei, si 13 alu casatoriei fericite.

Osamintele repausatului in 10 Iulie la 5 óre a média-di din locuinti'a propria strad'a Köfaragó dupa tieremoniele indatinate a bisericei gr. cathol. se voru straportá si depune spre etern'a repausare in cemiterulu gr. cath. Oradanu (Uj-Város).

La care solenitate suntu poftiti toti consangenii, colegii, amicii, si cunoscutii in Domnulu adormitului.

Oradea mare, 8 Iulie 1876.

Fia-i tierin'a usióra!

⁂ Trenu de placere la Ocn'a. Dumineca a fostu unu trenu de placere la bâile din Ocn'a cu vre-o 400 óspeti. Ap'a a fostu fórte calda. Eri a fostu alu doilea trenu de placere. Trenurile aceste pléca in deobsce la 4 óre dupa média-di si vinu la 8 ½ sér'a inapoi.

⁂ Recunoscintia. Vien'a in 7 Iuliu 1876. Domnule Redactoru! Adresându-me in urm'a situatiunei mele critice câtra mai multi domni din Sibiiu cu rogarea, cá sa me spriginésca cu ceea ce voru puté, m'amu treditu in 1 Iuliu cu o cuverta, adresata de mâna necunoscuta, in carea se aflá o hartia alba si in ea doue bancnote a 5 fl. v. a.

Mi-a fostu de totu cu neputintia a gací pre acelu marinimosu, care merge asiá departe cu nobleti'a, incâtu nu se descopere nici acelui, cârui ei face bine.

N'aru fi fostu de lipsa, sa me scape de gen'a, de carea patimescu cei mai multi, cându li se face bine, câci mie nu mi-a fostu nici odata rusine a multiamí cu deplina abnegatiune, de aru fi fostu ajutoriulu câtu de micu séu câtu de mare, si de mi-aru fi fostu ajutoriulu egalu, inferioru séu superioru.

Pentru cá sa nu scape cu tóte acestea de recunoscinti'a mea si de multiamit'a, carea o merita chiaru si fâra se voiésca, Ve rogu, domnule Redactoru, se binevoiti a publicá in pretiuitulu diuariu, ce redigeti urmatórele: „Multiamescu din anima acelui domnu din Sibiiu, carele mi-a tramisu anonimu cele 2 bancnote a 5 fl. v. a. in 29 Iuniu a. c.“

Vien'a in 7 Iuliu 1876.

Basiliu Mihailu Lazaru.

⁂ „Kelet“ publica o dare de séma detaiata despre „strinsura“ „revolutiunara“ „tienuta“ la Alb'a-Iuli'a sub presiedinti'a lui Axente etc. etc. Nefiindu membrii in numeru de ajunsu, dice citat'a fóia „strinsur'a“ s'a amanatu pe alta data. Mai fabuleza apoi despre o colecta de bani prin membrii esterni si comitetulu din Brasiovu. In fine si despre o adresa principelui Milanu care se termina cu urmatórele cuvinte dupa traducere: „Barbatu ! audace intórceti „nobil'a fatia câtra poporulu românu „care sufere in jugu si te astépta cu „bratiele deschise.“ (Saracu poporu românescu! ce ai fi ajunsu cându s'aru aflá români cari sa te recomande astfeliu lumei!? Red. T. R.“)

Doi dintre pretinsii participanti la „strinsura“ au respunsu iérasi in „Kelet.“ Dupa parerea nóstra respunsurile nu suntu nici destulu de categorice nici destulu de energice. Pentruca a presupune pe români asiá de cadiuti in capu, incâtu sa se indrepte cu suplici-adrese séu adrese-suplici câtra principele Milanu cá câtra unu mantuitoriu aru fi totusi pré mare cutezantia si batjocura. Raportorului Keletianu trebuiea dara respunsu dupa cuviintia.

⁂ Onorateloru redactiuni ale urmatóreloru diurnale din Romani'a si adeca:

„Aperatoriulu legei“
„Salvarea“
„Auror'a Craiovei.“
„Curierulu de Iasi“
„Ghimpele.“
„Trompet'a Carpatiloru“

facemu cunoscutu ca onor. loru foi le capetâmu fórte neregulatu, incâtu de multe ori suntemu dispusi a crede ca respect. a intreruptu schimbulu cu noi séu au incetatu de a aparé.

Telegrame.

(dupa „S. d. Tgbltt.“)

Seraievo 12 Iuliu (Tel. bir. de cor.) [Din isvoru specialu]. La Visiegradu (langa Drin'a, aprópe de sudu-vestulu Serbiei) avù astadi locu o lupta mai mare intre serbi si turci. Resultatulu inca necunoscutu.

Scutari 12 Iuliu. (Tel. bir. de cor.) [Din isvoru specialu]. Astadi avura locu dóue lupte mai insemnate intre muntenegreni si turci. Cea dintâiu la Kerniti'a in Crain'a, cea de a dóu'a la Podgoriti'a. Scirile sosite suntu pentru turci mai putienu favorabile, turcii aru fi avutu perderi mai mari.

Burs'a de Vien'a.

Din 30 Iuniu (12 Iuliu) 1876.

Metalicele 5%	66	10
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	40
Imprumutulu de statu din 1860	111	70
Actiuni de banca	874	—
Actiuni de creditu	149	40
London	127	75
Obligatiuni de desdaunare Ungurescí	74	50
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	72	75
„ „ „ Croato-slavone	82	50
Argintu	100	90
Galbinu	5	96
Napoleonu d'auru (poli)	10	13
Valut'a nóua imperiale germâna	62	35

Nr. 242 scol. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea stipendiului de 500 fl. v. a. din fundatiunea Ballaiana pre anulu scolastecu 1876/7 se escrie concursu.

Doritorii de a castigá acestu stipendiu au sa se pregatésca pentru profesur'a de pedagogia intr'unu institutu superioru (seminariu) de pedagogia, si a se deoblegá ca voru serví la institutulu pedagogicu din Caransebesiu celu putienu 6 ani; mai departe au sa dovedésca:

a) prin atestatu de botezu ca suntu români gr. resariteni;

b) ca au depusu cu succesu bunu esamenulu de maturitate;

c) prin atestatu medicalu au sa dovedésca ca suntu sanatosi si ca constitutiunea trupésca este corespundietóre chiamârei profesorale.

Recursele astfeliu inzestrate, cu documentele susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala a senatului scolariu tienuta in 14 Maiu 1876.

Episcopulu diecesanu
1—3 **Ioanu Popasu** m. p.

Nr. 175 scol.—1876.

Concursu.

La institutulu pedagogicu gr. or. alu diecesei Caransebesiului, care se va deschide la 1 Septembre st. vechiu in Caransebesiu, se cere unu profesoru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se documenteze prin carte de botezu: ca suntu romani de religiunea gr. res., mai departe se documenteze, ca au depusu esamenulu de maturitate si au absolvatu cursulu pedagogicu séu ca au absolvatu la vre-o universitate facultatea filosofica séu in fine, ca suntu profesori de gimnasiu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: salariulu de 800 fl. si 120 fl. pentru cortelu.

Recursele indiestrate cu documentele mai susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala a senatului sol. tienuta in 14 Maiu 1876.

Ioanu Popasu m. p.
(1—4) episcopulu diecesanu.

ad Nr. 515/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu comunalu in comun'a Resinari devenitu vacantu se deschide in sensulu statutului concursu cu terminu pâna la 15 Augustu nou a. c.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu per 900 fl. v. a. si de fia-care visita 10 cr. v. a.

Concurentii, cari voru avé gradulu de doctor universae medicinae si voru cunósce celu putienu limb'a româna si germana voru avé preferintia. —

Petitiunile suntu in terminulu susu aretatu a se adresá câtra primari'a comunei libera Resinari post'a ultima Sibiiu in Transilvani'a.

Resinari 9 Iuliu 1876.
(1—3 Primari'a comunala

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 14.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 53. ANULU XXIV.

Sabiiu 4|16 Iuliu 1876.

Passivitate in activitate séu mai bine inertia.

Sabiiu 1/13 Iuliu.

Câtu s'au venturatu frasele de activitate in passivitate si vice versa in afacerile privitóre la tienut'a nóstra politica in genere si cá natiune; la nimic'a nu se potrivesce mai bine fras'a de passivitate in activitate, séu mai corectu disu inertia, decâtu la tienut'a celoru mai multi deputati români din scaunulu nostru, fatia de afacerile scaunali séu municipali.

Cându s'a hotaritu modulu de procedere alu româniloru in privinti'a participârei séu neparticipârei la diet'a din Budapest'a, s'a acceptatu, celu putienu in adunarea, ce s'a fostu intrunitu in Sabiiu cu o maioritate eclatanta, principiulu de passivitate séu abtienere dela alegeri si neparticipare la dieta. Spre bine séu spre reu? Acést'a o va mai dovedí si viitoriulu, si noi nu voimu sa o cercetâmu mai deaprópe cu acésta ocasiune. Totudeodata cu inaugurarea passivitâtiei in cestiunea alegeriloru pentru dieta s'a pronunciatu inse, séu mai bine s'a recunoscutu de ce-va detotu naturalu: ca românii voru participá barbatesce la tóte afacerile de administratiune si preste totu municipali.

Astfeliu s'a si urmatu, dupa cum póte pretutindinea, asiá si la noi in scaunulu Sibiiului. Si de s'aru aflá cine-va care sa ne contradica la acést'a, usioru i-amu puté documentá, ca cei mai aprigi pasivisti, parinti dulci asiá dicendu ai pasivitâtii, nu numai au planuitu afacerile de administratiune si indeosebi de alegeri intr'unu municipiu si altulu; ci au incassatu si diete dela tóte conflucsele natiunali sasesci, câte se tienura de atunci incóce.

Dovedi acestea destule; ca nici densii n'au voitu sa transplante passivitatea, pâna pre terenulu afaceriloru interne municipali.

Dar' ce e mai multu, se facù aici in Sabiiu intielesu comunu intre activisti si passivisti, cá sa se procéda la intielesu si cu tóta activitatea numai possibile, in afacerile municipali. Se medilocí prin comune, cá sa se aléga din partea comuneloru deputati scaunali toti românii carturari din cetate; pentruca astfeliu de o parte interesele române se póta fi in viitoriu mai bine aparate, de cum erau pâna ací, precându daputatii scaunali români constau afara de 2—3 advocati si totu atâti'a notari comunali si preoti, totu din ómeni din poporu fâra vre-o eruditiune mai inalta; de alta parte, pentruca, fiindu deputatii din locu cu atâtu mai cu mare usiurintia sa póta participá la tóte adunârile scaunali si se póta desbate intre sine si pregatí tóte obiectele, ce aveau sa vina la discussiune.

Se alesera astfeliu dintre 60 deputati, cari cadu pe partea nóstra a româniloru 27, dupa cum ne-amu dedatu a dice, inteliginti din cetate. La inceputu se tienura consultâri si intielegeri preparatóre sub autoritatea unui presidentu si vice-presidentu in tóta form'a. Se facura pregatiri si se presentara toti membrii cu unu cugetu si cu o inima aperându interesele nóstre; incâtu insuflarâmu respectu chiaru si potrivniciloru nostri.

Inse câtu durà acést'a? De joi pâna mai apoi. Pâna ce li se satisfacù ambitiunei celoru vre-o câti-va dintre domnii inteligenti alesi. Iér' astadi 'si continua acesti domni, cari professiile si chiamârile loru speciali, cari distragerile indatinate in deplina linisce; iér' poporulu nostru a castigatu atât'a, ca are deputati „ilustrii“ nu inse si aparatori ai intereseloru sele, nici baremu cá pâna acum'a.

O trista icóna despre adeverulu acest'a o representà si adunarea scaunale de adi, in carea din 60 representanti romani, se presentara abiá 15. Dintre acesti'a inca fura jumatate de pre la sate, si âstfeliu din 27 representanti cu locuinti'a in cetate se presentara in adunarea scaunale abiá 7. Ceilalti 20 escelara prin absenti'a loru, cu dlu presidentu si vice-presidentu alu „clubului“ in frunte. Póte ca de erá vorba se sa dea unde-va vre-unu banchetu cu niscari toaste nu absentau nici dloru. Sa ne intielegemu bine, esceptiunile cele din causa binecuventate suntu esceptiunate.

O procedere acést'a, carea nu se mai póte numí, nici pasivitate in activitate; ci numai inertia. Astadi noi romanii cu atâtea marimi inteligente, suntemu mai reu representati in adunarea scaunale, de cum eramu cu deputatii dela sate. Acesti'a se presentau, afara de casuri de absoluta imposibilitate, baremu in corpore si ajutau prin presenti'a loru agendele celoru putieni inteligenti. Astadi facendu ori ce propunere nu are cine o sprigini, séu cadiendu cu ea, nu ai nici pre cine se basezi unu votu separatu!

Trista aparintia acést'a in privinti'a desvoltârei nóstre sociale politice. Se intielege, cá chiamarea ast'a de deputatu scaunalu, nu e atât'a de fruptifera, cá bunaóra atare consiliaratu de administratiune, la óre care banca cu scopu de castigu, séu cá deputati'a la confluxulu natiunalu sasescu, carea fâra vre-o truda se póte tacsá usioru cu vre-o 5 „zloti“ pre di.

Inse omulu se nu caute totu numai oficii si posturi impreunate cu castigu materialu; séu déca ambiti'a lu silesce cá sa se bata si dupa onoruri „desierte,“ atunci sa-si indeplinésca baremu in forma si datorintia. Pentru cá prin ocuparea chiamârei respective se nu oprésca celu putienu pre altulu dela ea, care aru face mai multu.

Este tempu destulu si pentru labóre si pentru distractia, la acei'a cari sciu a dispune dupa cuviintia de elu. Cei ce inse nu sciu, acei'a sa-si stapanésca ambiti'a si se lase trud'a si labórea la altii, cari suntu indatinati cu ele.

Aru fi tempulu cá si poporulu nostru se invetie a cunósce mai bine pre inteligentii si aperatorii sei. Se cunósca mai bine pre acei'a, cari intr'adeveru se interesédia si lucra pentru ameliorarea stârei sale. Si acestor'a sa le incredintieze destinele sale; precum in afacerile molestuóse, asiá si in cele onorifice si cu proventu.

U. d. s.

Resbelulu.

2 Iuliu v.

Detaiuri de pre teatrulu resbelului avemu si astadi putiene de inregistratu, si câte suntu pórta tipulu neprecisiunei si contradicerei, incâtu si acum este fórte cu anevoia de a completá o icóna adeverata despre cele urmate dela raportulu nostru din urma.

Mai multu progresu se vede ca au facutu in dilele din urma muntenegrenii. Dupa o telegrama din Castelnuovo dela 11 Iul. in Suttorin'a falfaie flamur'a muntenegréna. Alta telegrama cu datulu dela 12 Iuliu din Ragus'a spune, ca mai multi insurgenti dimpreuna cu 6000 muntenegreni a ocupatu portulu dela Kleck. Alta telegrama spune ca numai au inchisu drumulu portului, ceea ce se pare mai credibilu. La Bilek si Stolatiu s'au predatu 6 sate turcesci muntenegreniloru fâra de a fi provocate. Unu despartiementu de voluntari merge spre Trebigne. Totu din acelu locu si din aceeasi di se telegraféza ca principele Nichit'a merge spre Mostar (capital'a Erzegovinei.)

Din scirile aceste se aru vedé, ca muntenegrenii s'au asiguratu mai intâiu de periculii ce-i puteau amenintiá de câtra marea adriatica, s'au latitu preste sudvestulu ducatului Erzegovin'a si acum mergu spre nordu si déca le va succede a pune mân'a pre capital'a Mostar se voru intórce spre nordostu spre a dá mân'a cu serbii séu la Foci'a in nordulu ducatului, seu la Visegradu (Bosni'a), ori la Novovarosiu. Ei reguléza in inaintarea loru pre insurgenti si ii incorporéza parte la armat'a loru, parte ii intrebuintiéza cá colóne de eclaireuri, cari facu fórte mari si bune servitiuri, pentruca au cunoscinti'a cea mai buna de terenu. Armat'a ostica a muntenegreniloru se vede ca are missiunea mai multu de a tiené in locu pre turcii dela Podgoriti'a si dela Scutari.

Mai momentuóse suntu miscârile din sudulu Serbiei pentru campani'a de fatia. Lini'a de operatiune aici e mai estinsa si ocupata de dóue corpuri de armata serbésca.

Dupa afirmârile serbesci dela 12 Iul. n. in situatiunea militara nu s'a schimbatu nimic'a. Asiá dara situatiunea aru fi, ca trupele serbesci la média-di aru stá la Visiegradu cu estrem'a aripei drepte din corpulu lui Zach si la Ak-Palanka cu estrem'a aripei stânge a corpului lui Cernaieff; iéra centrulu acestoru dóue corpuri combinate aru fi inaintatu intre Novibazaru si Niss'a pâna spre Mitroviti'a si Leskovatiu, Telegrame turcesci dela 12 Iuliu spunu despre nóue victorie turcesci pe drumulu Novibazarului la Sucianiti'a (?) Incâtu voru fi adeverate si de ce insemnatate aru fi o atare victoria nu putemu scí.

Cu miscârile de mai susu stau in strinsa legatura cele dela ostulu Serbiei, ale corpului Lesianinu. Armat'a lui Lesianinu, se dice intr'o telegrama dela 12 Iul., 'si tiene pusetiunile. Despre unu comandantu Ostoici se dice ca-'si pastréza pusetiunea la spatele (?) armatei lui Osmanu pasi'a.

O lupta avù locu intre serbi si turci in dilele din urma in apropiarea pasului S. Nicolae. Aparinti'a acést'a indreptatiesce a presupune, ca Cernaieff se silesce a dá mân'a si cu corpulu lui Lesianin, carele din urma a facutu multe manevre in apropiarea Viddinului, dara cu o parte se vede a se indreptá spre sudu spre a fi la indemana cându va avé sa urmeze lovirea decisiva, carea nu póte fi in altu locu decâtu in giurulu Nissei séu intre acést'a si Viddinu.

Intre scirile de mai putiena insemnatate strategica, dâmu de lucruri, cari ne atingu si pre noi romanii mai de aprópe. Se vorbesce si de romani. Se dice adeca ca romanii din corpulu Lesianinu au desertatu la turci. Intemplarea, déca este adeverata, e caracteristica. Romanii, o scimu de mai nainte, cari facu a cinci'a parte din populatiunea Serbiei, suntu fórte reu si vitregu tratati de serbi si asiá nu e mirare déca nu au placere a se luptá pentru apasatorii loru. Principele (cu „nobil'a fatia“) a vrutu mai intâiu sa decimeze regimentulu compusu din romani. S'a socotitu in cele din urma altfeliu, de siguru cá sa nu intarite si mai tare pre supusii sei romani si s'a multiamitu a fusilá numai pre patru insi.

Situatiunea si siansele rescólei serbesci.

(Urmare.)

Enumerandu causele rescólei serbesci nu putemu trece cu vederea

Atitudinea Russiei.

Nu sum indreptatitu sa suspiciunezu pre Russi'a oficiale si nu voiu sa pronunciu nici o parere in privinti'a acést'a, câci nu voiescu sa comunicu pareri ci pre câtu se póte de scurtu fapte si date demne de credintia. Eu m'amu convinsu ca consululu rusescu intrece acum fórte tare pre toti ceilalti representanti diplomatici cu autoritatea si influinti'a; densulu e primulu barbatu in Belgradu, si incâtu despre rapórtele sale intime câtra barbatii din guvernulu Serbiei, abiá putemu comparà cu densulu pre consululu italianu. De aici inse nu voiu sa tragu consecuentie. Ori-care va fi intentiunea Russiei oficiali, absolutismulu rusescu totusi nu e de asiá incâtu se póta dá pieptu cu puternic'a opiniune publica si cu passiunile. In acestu respectu se póte admite o comparatiune cu Serbi'a, si intre óre-care impregiurâri dorinti'a generale decide cu fortia elementara. Constitutiunea Russiei nu e in zedaru despotismulu moderatu prin omoru (pumnariu). Nu testamentulu miticu lasatu de Petru celu Mare, ci e remarcabilu faptulu, ca consciinti'a natiunale rusésca e petrunsa de ide'a emancipârei slaviloru de Turci'a. Consciinti'a publica s'a manifestatu precisu in directiunea acést'a, crescendu din ce in ce dela inceputulu insurectiunei incóce; in deosebi s'a manifestatu câtra Serbi'a prin sacrificie de bani asiá incâtu influintià si incuragià pre toti. De-si nu cunoscu starea primitiva a armatei serbesci, totusi credu, ca erogatele ce s'au facutu in lunile din urma pentru óstea serbésca se potu calculá cu 50 milióne dinari (franci). Partea cea mai mare (a erogateloru) s'au acuiratu pe jumetate cu bani numerati si pe alta jumetate pe creditu, si din acésta causa a trebuitu sa se incuviintieze pretiuri indoite. Ce nu s'a pututu acoperí prin imprumutulu sfortiatu — acestu imprumutu a fostu, nu dupa nume, dara prin pressiunea morale de fapta unu imprumutu sfortiatu — si prin contribuirile ce au venitu din Ungari'a, numai din Russi'a a pututu sa vina. Ori cum va stá lucrulu cu Russi'a oficiale, Serbi'a s'a incuragiatu prin Russi'a natiunale, si pe bas'a acést'a nu credu, ca Russi'a intre óre-cari impregiurâri va puté sa refuse ajutoriulu seu fapticu.

La totu casulu aflu optimistica ide'a, ca status quo ante se va puté restabilí in urm'a unoru avantagie decisive si a fapteloru complinite.

Nu credu ca Russi'a celu putienu pentru casulu acest'a nu se va radimá pre fapte. E faptu, ca intre locuitorii Serbiei si la armata s'a respanditu din susu si cu intentiune credinti'a, ca marsiulu se face la comand'a Russiei. Autoritatea Russiei o potu ilustrá óre-si cum cu unu casu irelevantu, dara semnificativu si interesantu. Voiámu sa calatorescu cu unu oficieru rusescu si cu doi oficieri germâni, vecinii mei din hotelu, in cortelulu generalu dela Alexinatiu. Noi sciámu, ce dealtmintrea s'a confirmatu mai tardiu prin ministrulu de resbelu, colonelulu Nicolici, ca adeca neavendu concessiune dela ministeriulu de resbelu, vomu fi respinsi la prim'a statiune preste Semendri'a. Unu amicu austriacu bine orientatu si linistitu, dara póte prea ingrigiatu se temeá de ceva mai reu, si voiá sa ne faca cu ori-ce pretiu se recedemu dela propusulu nostru, ba densulu ne puse in perspectiva, ca chiaru si cu unu biletu ministerialu „ne aru puté absórbe intunereculu noptiei“, cum dice proverbulu serbescu, déca se va audì, ca eu sum unguru. Oficierulu rusescu Wulfert, adjutantulu marelui principe rusescu Michailu, se adresà simplu dlui Karzoff, dupa dóue óre primí concessiunea. Elu asteptà 24 óre pentru noi, in sfersitu trebuí sa plece singuru pe o tiléga de tunu. Consululu generalu germânu, contele Bray, presentà pre cei doi oficieri germâni ministrului recercandu-lu pentru concessiune, eu lu recercai pre socotél'a mea propria, pentru ca de o parte, cunoscendu raportulu consulului nostru generalu câtra guvernu, nu voiamu sa-i ceru principelui Wrede intrevenirea póte inconvenienta, cu atâtu mai vertosu, cu câtu densulu prin afabilitatea sea distinsa me deobligase dejá prea multu, iér' de alta parte aflai mai consultu sa-mi ispravescu insumi tréb'a decâtu sa o incredintiezu consulatului. Noi trei primiramu cu asemene afabilitate unu asemene respunsu, ca trebuie sa se faca pe cale telegrafica intrebare la Alexinatiu. Din óra in óra ni se spuse, ca vomu primí respunsu si me mirámu numai, ca contele Bray credea seriosu, ca ministrulu a telegrafatu la Alexinatiu. Eu contandu dela inceputu la o intardiere, nu amu luatu lucrulu asiá seriosu, si amu disu indata, ca din Alexinatiu nu va vení nici unu respunsu. Si nici n'a venitu. Asta séra (la 5 Iuliu) oficierii germani plecara la Stambulu. Pentru ce nu au fostu si ei rusi! Aici potu sa observu inca, ca contele Bray nu a pronunciatu nici unu cuventu la plecarea principelui, dara cu tóte aceste a primitu reprob'a dela guvernulu seu, pentruca a fostu de fatia cându a plecatu principele. Dealtmintrea e fapta, ca densului i place sa lingusiésca opiniunea publica. Pre echipagiulu seu siede servitoriulu ce mâna caii imbracatu in costumu natiunalu. Domnulu Karzoff nu face acést'a, pentru ca n'are lipsa sa faca.

Ministeriulu de resbelu, pre care lu putui inspectá cu ocasiunea incercârei fâra resultatu, ce togm'a o descrisei, se afla intr'o strada laterale, in dosulu lui sta conaculu principelui, care cuprinde in sine si pre ministeriulu de esterne, si face impressiunea unei case dintr'unu orasiu unguresou provincialu, in care locuesce unu jude procesualu, séu dintr'unu satu mai mare. In mijloculu curtiei o fantâna rotunda, lânga care unulu séu doi porci si unu arbore, in fatia cu pórt'a inderetrulu fantânei se afla o siura, de a drépt'a nisce lemne radicate, de a sting'a spre curte o casa simpla cu unu etagiu. In pórta si dinaintea usiei stau partide cá la judele nostru procesualu, in ambituri birourile cu usiele deschise, ele suntu mai multu góle. Intr'unulu se afla unu archivu, intr'alu doile ordinatiuni embalate, gramadite un'a preste alt'a. Numai in odai'a de lânga ministru se lucra, acest'a primesce si tramite necurmatu la telegrame. Vis-a-vis de densulu pandesce servitoriulu ministrului lânga gaur'a cuptoriului si fierbe cafea. Totulu lasa impressiunea trandaviei — cá oficiulu judelui procesualu.

Agitatiunea in sudulu Ungariei e — cá sa revenimu la causele resbelului — dupa parerea mea caus'a principale si nu me sfiescu a afirmá, bas'a tuturoru celorulalte cause. Turci'a aru avé in privinti'a acést'a mai multa causa de a se plange asupr'a monarchiei nóstre decâtu asupr'a Rusiei. Acolo e cuibulu omladinei, de acolo lucra pre fatia séu intr'ascunsu mai bine de unu dieceniu factorii numiti in fiacare miscare serbésca. Aici locuiescu inventatorii marelui imperiu serbescu si apostolii lui cei mai zelosi, de aici prelucra ei pre serbii din principatu, cari suntu cu multu mai apatici decâtu ai nostri, de aici ei influintiéza mai multu asupr'a Serbiei decâtu asupr'a nóstra cu tóte medilócele agitatiunei. Fâra de acésta agitatiune miscarea serbésca cu tóte ratiunile celelalte nu ajungea la intensitatea ce provocà crisea. Semtiendu-se impotenti in Ungari'a, ei tramisera pre Serbi'a inainte, o Serbia mare la fruntariele Ungariei li erá calea ideale pentru a se smulge de Ungari'a. De ací se esplica cându contrastulu aprigu cându raportulu intimu, in care se afla omladin'a câtra guvernele serbesci ce se succedu. In Serbi'a s'au pusu in fruntea miscârei suditi odinióra ungurescí. Mai toti invetiatorii suntu de acesti'a si promovéza din scólele satesci caus'a omladinei. Elemente de aceste arangiara principelui Wrede music'a scandalósa, acesti'a latiescu ur'a contr'a monarchiei. Miletici a apromisu in persóna 20,000 voluntari si elu are in genere o parte mare la miscarea serbésca. 2000 voluntari se afla in fapta intre trupele serbesci, cu deosebire la Ranco Alimpici. De-si nu au primitu unu ajutoriu mare de soldati, pentru acést'a ei au capetatu bani multi. In Pest'a eram aplecatu a crede contrariulu, dara aici m'amu convinsu. Sciu despre unu comerciantu din Panciov'a, care a donatu singuru 1000 galbini si a imprumutatu 2000 galbini cu obligatiune. Ómeni relativu seraci daruira pâna la 2000 fl., multi mai multu. Si acum se póte face observarea, ca intre autochtoni dupa ce s'au aruncatu sortile domnesce órecare sensatiune deprimata care se manifesta in Belgradu prin o trandavia lugubra, prin convorbiri sincere, prin temeri si prin espectorâri asupr'a terorismului de agitatiune, precându intre cei mai aprigi strigatori afli de acei'a cari au fostu séu suntu inca si acum suditi unguresci. E fapta, ca acum poti se afli in Ungari'a de sudu o miscare mai putiena decâtu mai inainte si cu atâtu mai putiena agitatiune. Ce se intempla, se intempla pre catu se póte fâra sgomotu. Dara se intempla si cumca se intempla in acestu modu, acést'a provine din dóue cause. Cea dintâiu e, ca omladin'a are la fia-care deregatoria militara si civila — si mai multu la cea din urma decâtu la cea dintâiu — pe omulu seu si influinti'a sea. A dóu'a e, ca e comand'a dilei si tactica in Ungari'a a aretá partea loiala cându e lupt'a contr'a Turciei si nu póte fi oportunu a provocá monarchi'a. Dara tient'a se intórce si contr'a nóstra si in Belgradu se póte audí pe strada, ca acum se va pune pre picióre Serbi'a mare si dupa doi ani acést'a va porní impreuna cu Russi'a asupr'a Austriei. Acést'a e celu putienu semnificativu pentru ideile si tendintiele ce domnescu. De altmintrea Miletici s'a arestatu adi in Neoplant'a si se va transportá la Pest'a pre „Ferdinand Max.“

Insultele contr'a monarchiei nóstre se repetiescu intr'o di cá intr'alt'a. Cunoscut'a musica scandalósa s'a aretatu cu 14 dile inainte la politie si nu s'a facutu nimicu pentru a o impedecá. Cându erá sa se faca dlui Kállay o musica scandalósa pentru ca cu ocasiunea suirei pe tronu a principelui s'au inaspiratu din partea nóstra dispusetiunile despre passapórte, politi'a a impedecatu acést'a fâra de a i se face vre o aretare. Membrii consulatului austro-ungurescu nu se potu iví numai asiá pe strade. Astadi a puscatu infanteri'a serbésca la Gladov'a intr'unu vaporu austriacu si reclamandu principele Wrede fâra intardiere dlu Ristici se escusà ca nai'a n'a pusu nici o lampa si s'a crediutu a fi o naia turcésca — ceea ce nu se póte crede de locu. Monitorii nostri se astépta pe mâne in Semlinu; unulu póte ca va merge la Semlinu.

(Va urmá.)

Sabiiu 2/14 Iuliu.

Adunarea Scaunale de Joi 1/13 Iuliu a. c. a fostu un'a dintre adunârile cele interesante, in care, durere, iérasi a precumpanitu elementele de politica inalta pe cele municipale administrative. Se vede ca a amestecá politic'a in tóte afacerile este o bóla a tempului, de care nu se potu apará nici ómeni, a câroru cualitâti eminente aru presupune omulu ca au mai multa putere repulsiva contr'a abureliloru contagióse, fia si abureli politice. Objectulu celu mai de frunte si totu odata celu dintâiu alu adunârei acestei'a a fostu propunerea comitetului adunârei cu privire la emisulu ministerialu pentru punerea in lucrare a articulului de lege XXXIII din 1876 despre regularea unoru comitate si in legatura cu acést'a regularea fondului regescu. Propunerea cârei in adunare i se dede espressiune prin ref. Fr. Gebel fù mai intâiu: cá la protocolu sa se ia legile cu durerósa parere de reu spre sciintia. Dep. Franc. Schreiber propune numai simplu luarea spre sciintia. Dep. Dr. Ioanu Borci'a propune a se trece preste propunerea comitetului la ordinea dilei, motivandu fórte bine, ca asupr'a legiloru sanctiunate nu mai incape nici o discussiune. Caracteristica a fostu observarea propunetoriului primu adresata prop. Dr. Borci'a si conatiunaliloru cestui din urma, ca ceea ce li se intempla astadi sasiloru li se póte intemplá si loru (românilor) mâne. 'Si uitase dlu Gebbel ca nóue ni s'a intemplatu demultu, de cându adeca connatiunalii dlui se aliasera cu acei'a, pre cari astadi suntu atâtu de superati. Dr. Borci'a n'a lipsitu a respunde ca déca nu e multiamitu cu legea cea nóua nu se póte entusiasmá nici elu nici connatiunalii sei pentru sistemulu trecutu, care erá si mai apasatoriu si de aceea propune sa trecemu la ordinea dilei. Discussiunea s'a incheiatu curendu si esperinti'a ni-a invetiatu, ca a scurtá discussiunea e castigulu celu mai mare, pentruca majoritatea sasésca nu cauta ce se discute, ci cine propune si cine apara propuneri in discussiune si conformandu-se astfeliu votéza. Se puté scí inainse dara cu nu alta propunere, ci numai a dlui Gebbel va obtiené majoritatea. Asiá a si fostu.

Dupa primirea propunerei de mai susu procede ref. com. mai departe si propune, conformu emisului ministerialu, alegerea duoru membri in comissiunea insarcinata cu afacerile regulârei noului municipiu. Comitetulu prin ref. Gebbel si propune a se alege bar. Bedeus si sen. Kästner. Reflectându Dr. Borci'a ca comit. nu póte sa prejudece prin propunerea persóneloru dreptului de alegere pretinde a se procede la alegere; dara crede lucru de cuviintia a se reflectá si la unu romanu. Ref. Gebbel dice ca reflectarea acést'a aru prejudecá vointiei alegatoriloru. Asiá se procede la alegere si, cum s'a vediutu mai tardiu, resultatulu a fostu: bar. Bedeus si sen. Kästner.

Pentru conflucsulu fiitoriu alu universitâtiei s'a alesu: G. Kapp (care e totu odata si deputatu dietalu) H. Kästner si Wittstock celelalte objecte suntu de mai putiena importantia. Interesanta cu tóte aceste s'a facutu discussiunea, cându a venitu pe tapetu o representatiune la ministeriu, prin carea staruiesce adunarea scaunale pre lânga diete de 7 fl. (reduse de ministeriu la 5 fl.) din cass'a municipiului pentru deputatii tramisi de maioritatea adunarei la Budapest'a cá sa lucre in contr'a nouei regulâri a municipieloru. Abstragendu dela objectu, adeca dela 2 fl. mai multu séu mai putienu pentru unu binevoitoriu alu municipiului, tonulu representatiunei este necorespundietoriu unei corporatiuni cum e o adunare municipale. Alu numí satiricu dupa cum a disu dlu Dr. Racuciu cu ocasiunea desbaterei este eufemismu. Si dlu Dr. Racuciu si dlu Pred'a a aratatu din destulu, ca atare representatiune n'are locu, câci tramiterea cestiunatei deputatiuni n'a fostu nici espressiunea intregei adunâri municipale, nici a locuitoriloru municipiului, si dupa dreptu spesele deputatiunei aru trebuí sa le pórte acei'a, in a câroru favoru a avutu deputatiunea missiune sa lucre. Tóte in desiertu. Majoritatea a voitu si a votatu representatiunea.

Inca ce-va. Representantii români au fostu fórte putieni la numeru de asta data. Déca pre cei dela tiéra ii aru puté escusá lucrulu séu lucrurile cele intetitóre ale câmpului, pre cei din locu nu-i scutesce escus'a acést'a nici decum. Presenti au fostu dintre representantii români: Bac'a Comanu, Bekesi Marcu, Dr. Borci'a Ioanu, Bradu I. c. r. cap. in pens., Bradu P. parochu, Ciucianu Nicol., Cretiu Ioanu, Cristea Nicol., Pred'a Ioanu, Popoviciu Constantinu, Dr. Racuciu Dem., Romanu Ioanu, Secarea I., Stezaru Const. c. r. cap. in pens. si Viletiu.

Reproducemu cele de mai la vale dupa „Albin'a“ reservandu-ne de a revení asupr'a obiectului cu alta ocasiune.

Adunarea din Temisiór'a.

Temisió'a, in 10 Iun. n.

Astadi la 10 óre nainte de média-di, in sal'a redutului vechiu, vediuramu cu ochii nostri vii resultatulu Insciintiârei si Provocârei, ce se face in nrulu 53 alu „Albinei“, poporului si inteligintiei nóstre din aceste pârti banatice prin cei 11 fruntasi, in caus'a unei episcopie romane proprie pentru aceste pârti.

Intr'adeveru, acésta multime alésa, ací adunata, redicá românului anim'a in peptu, câci acésta interesare 'lu convingeá, ca acestu poporu si cu inteligînti'a sea in maioritate, pre lânga tóte crudelile isbiri ale sortiei totu n'a amortîtu si devenitu nepasatu de interesele sele, nici surdu la vocea barbatiloru increderei sele.

Dejá in sér'a premergatória s'a tienutu o fórte angusta conferintia la dlu advocatu P. Rotariu, pentru pregatirea celoru necesari; iér' astadi nainte de 9 óre se intruni o multu mai numerósa in salonulu parint. protop. M. Dreghiciu, unde in scurtulu tempu de abiá o óra se statorí in cea mai frumósa armonia Program'a de propusu adunârei si se decise propunerea ei prin Babesiu, dupa o introducere premergatória din partea dlui Rotariu, in numele convocatoriloru.

Punctu la 10 óre, cându membrii acestei conferintie intrara in sal'a redutului, acést'a erá plina indesata, incâtu abiá poteau strabate. Multimea prorupse in cele mai viue eschiamâri de „sa traiésca!“ Autoritatea politica urbana erá representata prin dlu senatore Vuici, cá comisariu esmisu ad hoc. Adunarea se cuprindea in cea mai mare parte din inteligintia, preoti preste 70, invetiatori vr'o 50; advocati, notari comunali si alti onoratiori cá la 50; meseriasi, proprietari mai mari iér' la 50; in fine plugari si preste totu tierani pân' la 80.

(Destulu ca, dupa incheierea adunârei, cându dejá mai multi se indepartasera, facendu-se numerare prin dlu protopopu M. Dreghiciu la usi'a salei, s'au constatatu si atunci inca 275 presenti.)

S'au aflatu representate, cu pré putiena esceptiune, mai tóte pârtile române, ce odinióra compuneau eparchi'a temesiana, dar' se intielege, mai vertosu cele patru protopresviterate, dela 1865 incóci alipite diecesei aradane. Nu cunóscemu comunitate mai insemnata, din carea sa nu fi potutu vedé 2, 3, pâna si 6—7 fruntasi, precum din Lipov'a, Ciacov'a, Torace, B. Comlosiu, Secusigiu, Chesinti, Cieci'a, Petromanu, Chinesu, Jebeliu, Chiseteu, Jadani Seciani, Belinti, S. Nicolaulumicu, Beregseu, Hodoni, etc. etc.

Unele pârti mai indepartate, prin telegrame si-au insinuatu aderinti'a; in protopopiatulu Ciacovei s'a tienutu mai nainte o conferintia generale a cârturariloru, carea prin protocolulu seu, substernutu adunârei, si-a manifestatu bucuri'a si spriginirea.

Cu unu cuventu: adunarea a fostu, pre acestu tempu alu lucrului de câmpu si alu celoru mai reu insielate sperantie in privinti'a recóltei, preste tóta asteptarea numerósa si insufletita, pre cum dovedesce totu decursulu si resultatulu ei, ceea ce probéza oportunitatea séu urginti'a causei.

Parintele protop. M. Dreghiciu deschise adunarea, spunendui pre scurtu motivulu si resp. scopulu, presentandu pre dlu comisariu alu autoritatei politice si provocandu-o la constituire prin alegerea unui presiedinte si unui séu duoru notari.

De presiedinte fu achiamatu veteranulu protop. alu Lipovei I. Tieranu, iér' de notari dnii advocati Rotariu si Ungurénu.

Ocupandu-si loculu biroulu, presiedintele dete cuventulu dlui Rotariu, carele intr'o disertatiune frumósa espuse motivulu si insemnatatea miscârei, ce a provocatu acésta adunare, pâna ce ajunse la scopulu ce ea atientesce, unde rogà pre dlu Babesiu, sa dee cetire programei si resp. sa esplice modalitatea, ce conferintiele prealabili in unanimitate a combinatu spre ajungerea acelui scopu.

Din tóte pârtile resunà: „S'audimu! S'audimu!“

Babesiu, dupa o fórte scurta introducere, unde de repetite ori asecurá, ca este numai organulu fidelu alu unanimitatei din conferintie si numai cá atare, fiinduca i-a succesu a deliniá in pripa pre hartia ideile, combinatiunile si statoririle aceloru conferintie, cetí mai intâiu preste totu, apoi de nou din punctu in punctu, si in fine si esplicà, pre lânga o reprivire la trecutulu mai vechiu si mai nou, urmatórea programa, carea de mai multe ori fu intrerupta de aprobâri intusiastice si la urma in totale si speciale primita, precum urmédia:

Program'a.

„Suntemu in alu doi-spre-diecelea anu dela despartirea ierarchica, fâra se potemu aretá progresu reale de unu pasu spre scopulu prin romanii acestoru pârti banatice din capulu locului pururiá atientitu si multu doritu, de restaurare a episcopiei, resp. reinfiintiare a diecesei romane stravechia in Timisiór'a, pentru realisarea si gustarea faptica prin acea, a dreptului de autonomia bisericésca, conformu legei si interesului nostru.

Caus'a acestei lipse de ori-ce progresu spre acelu scopu e fâra tóta indoiél'a: lips'a de mijlóce si lips'a de o autoritate a nóstra propria, carea sa fia cautatu si adunatu acele mijlóce necesari.

Sperantiele nóstre, si anume ale unor'a dintre noi, ca episcopi'a resp. consistoriulu diecesanu de Aradu, cârui la 1864/5 fâra scirea si chiaru in contr'a dorintiei nóstre amu fostu afiliati, se va ingrigí de acele midilóce, iéra ale altor'a, ca dóra acea diecesa vecina, prin imbracisiarea nóstra fratiésca caldurósa ni va face nesentibile lips'a, si asiá dara uitabile dorinti'a de o episcopia propria, nu s'a implinitu de feliu: ma tocmai din contra, vietiuirea de 11 ani sub autoritatea si conducerea acelei episcopie, totu mai multu si mai greu sentita ni-a facutu orfanitatea nóstra in viéti'a nóstra ierarchica bisericésca.

Amu sentitu si sentimu din di in di totu mai multu si mai greu scaderea nóstra in dreptu, in cultura si in folósele séu bineficiele morali si materiali ale vietii bisericesci, specialmente prin paralisarea influintiei nóstre, cá ale minoritâtii, de câtra maioritatea numerica a fratiloru nostri de preste Muresiu, in afacerile nóstre numai putienu insemnate si sacre de câtu ale loru, pe cari ale nóstre afaceri noi multu mai bine le cunóscemu, sentimu si pricepemu, fâra cá totusi sa le putemu si decide séu regulá dupa propriulu, naturalele alu nostru interesu.

S'a espresu acestu contrastu alu dreptului si interesului nostru in modu drastecu si pré batatoriu la ochi, in tempulu mai nou, la desbaterea cestiunei pentru administrarea si folosirea fonduriloru bisericesci si scolari comuni, si a representatiunei pârtiloru in organulu supremu administrativu alu diecesei, in consistoriu. In ambele cestiuni vitali pentru noi amu fostu spre adencu samtita, scadere a nóstra maiorisati, fâra a gasí remediu in contr'a vatemârii, prin care impregiurare legatur'a nóstra fortiata de aceea diecese vecine a devenitu isvorulu certeloru, neliniscirei si nemultiamirei comuni, in locu sa fia ceea ce trebuie sa fie, legatur'a si viéti'a ierarchica-bisericésca.

Din aceste consideratiuni, pentru scopulu de a curmá numai decâtu reulu.

Adunarea enuncia in unanimitate:

I. Absolut'a lipsa si generalea dorintia de a restaurá, resp. reinfiintiá propri'a episcopia séu diecesa româna gr. or. in Temesiór'a, regulandu in privinti'a estinderei juredictiunei sale canonice si statutari prin congresulu natiunalu, conformu impregiurâriloru.

Pentru facerea posibile seriosu si câtu mai curendu a acestei episcopie —

II. Creiarea numai decâtu a unui organu alu nostru propriu, carele in sfer'a legale a chiemarii sele se lucre la congresu cu ajutoriulu deputatiloru nostri, iéra in sinulu poporului nostru prin directa influintiare pentru realisarea câtu mai curendu a scopului.

Atare organu si resp. autoritate bisericésca publica, din punctu de vedere rationale practicu nepotendu fi decâtu unu consistoriu autonome propriu pe sém'a acestoru pârti:

III. Despartirea administratiunei diecesane numai decâtu de câtra consistoriulu aradanu si infiintiarea si pâna la celu mai de aprópe congresu, a unui propriu consistoriu in Temiseór'a, deocamdata firesce numai pentru cele 4 protopopiate, alu Temesiórei, Lipovei, Comlosiului si Hasiasiului.

Pentrucá acésta infiintiare numai decâtu a consistoriului nostru sa corespunda câtu numai se póte spiritului legii:

IV. Constituirea acelui'a provisorialmente din membrii, séu asesorii consistoriali, alesi prin sinodulu eparchiale din Aradu dela 1870 pâna acum'a din aceste pârti banatice, sub presiedinti'a celui mai betrânu asessore preotiescu in sensulu canonicu, cu tóte atributiunile unui consistoriu de sine, in tocmai cá celu din Oradea-mare.

V. Spesele necesari pentru sustienerea in functiune a acestui consistoriu pentru inceputu sa nu intréca nici-decum sum'a de 3000 fl. la anu, si sa se iee parte din venitele sessiuniloru parochiali reduse, parte din venitele capitaleloru bisericesci de prin singuratecele comune, dupa o modalitate ce va fi a se regulá prin insusi consistoriulu nostru plenare.

VI. Présantiei sale dlui Eppu diecesanu alu Aradului, printr'o deputatiune de 3 sa i se substérna aceste resolutiuni si sa i se céra binecuventarea archierésca si notificarea infiintiârei acestui consistoru la inaltele locuri.

VII. Pentru casulu neasteptatu, déca parintele Eppu diecesanu pentru vre-unu scrupulu séu din vr'o causa ori care ni-aru denegá impartasirea binecuventârii: se intielege, ca supunerea acestoru pârti câtra autoritatea legale va remané nealterata; dara membrii consistoriului nostru, adeca asessorii alesi in sinódele eparchiali aradane din aceste pârti, considerându-se de comitetu esecutivu alu acestei adunâri sub presiedinti'a mai susu indegetata, se insarcinéza, ca la congresulu nationale celu mai de aprópe, prin ajutoriulu deputatiloru nostri cu atâtu mai vertosu sa staruiésca la incuviintiarea si realisarea fâra amenare a acestei programe.

Invitare.

Subscrisulu comitetu 'si ia libertate a rogá pe toti acei onorati domni cari voru participá la „Adunarea generala a Asociatiunei transilvane“ ce se va tiené pentru acestu anu in Sabiiu la 10 Augustu a. c., a se insciintiá la presidiulu subsemnatului comitetu celu multu pâna in 6 Augustu, ca acést'a sa póta face pentru incuartirarea onoratiloru participanti inca de tempuriu dispositiunile necesarie si sa se póta orientá despre numerulu locuintieloru de lipsa.

Sabiiu in 15 Iuliu 1876.

Comitetulu festivu locale.
E. Macelariu   Dr. N. Olariu
presied. com.   secret. com.

Convocare.

Subscrisii prin acést'a 'si iau voia a conchiamá adunarea generala a despartiementului a-lu V-le alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pre diu'a 11|23 Iuliu a. c. in opidulu Hatiegu la care cu onóre suntu invitati toti acei'a, ce se intereséza de progresulu si cultur'a poporului romanu.

Hatiegu in 11 Iuliu st. n. 1876.
Nicolau Petroviciu,
presiedinte.
Marcu Ivascu,
notariu.

Varietâti.

⁂ (Multiamita publica). Ucea inferióra, 29 Iuniu 1876. Subscrisulu amu functiunatu cá invetiatoriu doi ani de dile in cerculu, si apropierea, si unu anu in parochia reverentiei sale d-lui protopopu Sabinu Piso, in Secarembu, in care restimpu amu fostu spriginitu din partea rev. sale cu sfatulu si cu fapt'a, nu numai in afacerile scolari, in oficiulu seu de directore si inspectore, care oficii, amesuratu betranetieloru sale, si le-a implinitu preste tóta asteptarea si cu unu zelu demnu de tóta recunoscinti'a, ci chiaru si in impregiurâri, cari me atingeau nu cá invetiatoriu, ci cá persóna, potu dice, ca nu a fostu tempu, n'a fostu locu si nu a fostu impregiurare, in care sa nu me fiu bucuratu de sfatulu, spriginulu si iubirea sea in adeveru parintésca.

Dintre alte mai multe binefaceri, de cari m'amu bucuratu in restempulu celoru 3 ani, amintescu numai un'a cea din urma, carea singura e in stare a caracterisá pe numitulu domnu protopopu de unu adeveratu pastoriu sufletescu, de unu barbatu cu inima nobilu simtietórie: Cunoscându rev. sea neajunsurile, cu cari are a se luptá unu invetiatoriu, a midilocitu la poporu de amu capetatu 22 fl. dreptu spese de caletoria, pentru care binefacere, priméscа d-lu protopopu Sabinu Piso viua multiamita.

Nu potu retacé cu acésta ocasiune nici portarea cea démna de tóta recunoscinti'a a onorabilei prefecture montane reg, din Secarembu, in fruntea cârei'a sta bravulu domnu consiliariu montanu Iosifu de Hültl, care, de-si strainu de natiunalitate, atâtu cu ocasiunea tienerei esameneloru, câtu si in tóte alte impregiurâri, a datu dovedi despre simtiementulu seu iubitoriu de dreptate si progresu.

Mi-amu tienutu de cea dintâiu datorintia morala a le aduce viu'a multiamita ambiloru acesti domni, multu stimati fatia de cari, de cându amu avutu onóre a-i cunósce, amu nutritu si nutrescu cele mai sincere simtieminte, si pe cari si in venitoriu 'mi voiu tiené de strensa datorintia si onóre a le nutrí.

Alu domnieloru sale
adencu stimatoriu
Georgiu Buzulescu
clericu abs.

⁂ Intardiarea trenului. Ni este fórte téma sa nu fimu siliti a tiené rubric'a acést'a in permanentia. Joi a sositu trenulu cu aprópe trei óre mai tardiu. O ruptura de nouru intre Mediasiu si Ibasiufalau (Elisabatopole) a innecatu in 12 Iuliu n. podulu din apropiarea statiunei dela Atielu. Trenulu care mergea dela Brasiovu spre Oradea mare a trebuitu sa remana preste nópte in Sighisiór'a, pâna s'a reparatu stricatiunile causate de apa si a pornitu numai a dou'a dî diminéti'a mai departe.

⁂ Prim'a espositiune de obiecte de arta si de pictura s'a facutu la Rom'a prin initiativ'a generalului Lucius Mummius.

In an. 146 a. dela Chr. legiunile romane incungurara Corintulu si dupa o viua resistentia 'lu cuprinsera si incepura a-lu derimá. Lucius Mummius, la vederea nenumerateloru bogatii artistice ce cuprindea cetatea invinsa, avù ide'a de a le aperá de destructiunea de care erau amenintiate; spre acestu scopu ordonà se puna la o parte tóte obiectele de arta; mai cu séma tablourile si statuele, sî le dete in padi'a soldatiloru de elita. Acesti'a le padira cu fidelitate, inse se servira de tablouri in locu de mese si de statue in locu de scaune. Audiendu de acést'a Lucius Mummius dete unu memorabilu ordinu prin care preveniá pe ómenii sei ca voru fi condamnati a face, din nou, ei insi'si tablourile si statuele ce voru fi stricate. Soldatii speriati de acésta amenintiare, ingrigira fórte bine de aceste pretióse obiecte, pâna in momentulu cându potù sa le espedeze la Rom'a. La vederea acestoru capete de opera, senatorii scósera unu strigatu de admiratiune si decretara sa fia espuse in sal'a senatului, cá sa le véda totu poporulu. Astfeliu se organisà prim'a espositiune da belearte.

O asemenea solemnitate avù locu si in Franci'a, la 1673 in curtea palatului regalu.

Tablourile erau asiediate pe ziduri si mai cu séma pe alu unei case din str. Richelieu, unde se aflá academi'a de pictura si sculptura. La acésta espositiune figurá: „Invingerea lui Porus, trecerea Granicului, batali'a dela Arbel'a si triumfulu lui Alessandru, de Chales le Brun.„

Se mai aflau si tablouri de Vander Meulen, de Baptiste, de dsiór'a Chéron, de Francisque Milet si de Philippe de Champaigne.

In 1699, se votà definitivu institutiunea espositiuniloru publice ale artistiloru in viétia.

Se facura 2 espositiuni sub Ludovicu XIV, 24 supt Ludovicu XV, 9 supt Ludovicu XVI, 9 supt republica, 4 subt Ludovicu XVIII, 1 supt Carolu X, 15 supt Ludovicu-Filipu ; apoi avura locu la fia-care 2 ani. pâna in 1863. Dela 1864 devenira anuale.

⁂ Daily-Telegraph a primitu o epistola dela capulu espeditiunii Livingstoni'a, d. Young, datata dela 19 Februariu trecutu. Acésta espeditiune, cunoscuta sub numele de Livinstoni'a Eart Afric'a Mission, a fundatu o statiune pe tiermurile Zambezului si ale lacului Nyass'a.

Mai multi misionari ai bisericei libere a Scotiei, doi negutiatori englesi si chiaru unu corespundinte alu Illustrated London News, d. Thirwal, s'au instalatu dejá acolo. D. Young scrie ca a reesitu a transportá steamerulu séu si o imbarcare dincolo de cataractele lui Murchison; i-a trebuitu, pentru acésta grea intreprindere, mai multu de 800 negri. Steamerulu a fostu pusu in urma pe laculu Nyass'a, pe care l'a si incongiuratu. Sondagiele au datu fórte raru mai putienu de 100 brase (o brasa valoréza in Franci'a 1 m 624.)

„La estremitatea nord-ostica a lacului, dice d. Young, se intinde unu lantiu de munti, care are o intindere de o suta mile de-a lungulu lacului si o inaltime de 10,000 pâna la 12,000 picióre. Se aflá acolo mai multe insule si unu mare numeru de rîuri ; inse acestea din urma nu suntu de locu navigabile. Localitâti frumóse suntu despopulate din caus'a comerciului de negri ; amu intelnitu adesea sutimi de schelete. La estremitatea septentrionala a lacului, amu vediutu orasie construite pe stânci, unde s'au retrasu nenorocitii cari au potutu scapá de sclavagiu. Cinci dhows transpórta necontenitu sclavi de pe unu tiermu alu lacului pe cela-laltu. Dupa insciintiârile cari mi s'au datu, numerulu negriloru cari facu acésta trista caletoria se radica in fia-care anu la 20,000. Arabii se intielegu cu capii triburiloru dela vestu si dela sudu pentru a provocá resbele intre popórele din interioru si pentru a-si asigurá apoi celu mai mare numeru de captivi posibili."

D. Young crede ca singurulu midilocu de a pune terminu traficului sclaviloru aru fi de a distruge acele dhows si de-a luá arabiloru comerciulu de ivoriu, oferindu-le o compensatiune putienu costisitóre sub form'a de stofe si de sticlârii. Ei voru delasá indata comerciulu de negri, care singuru nu le va parea destulu de productivu.

⁂ — In 19 Iunie, intre órele 3 si 4, unu vaporu turcescu, ce facea serviciulu de pasageri intre Galati si Rusciucu, ancorase in portulu Galatiloru. Unu pasageru turcu voindu sa se scobóre in orasiu, fu intempinatu de santinel'a de pe tiermu cerendu-i pasportu. Turculu scóse unu basilicu, aretându prin schime ca vrea se cumpere merinde si sa se reintórca pe vasu. Secretariulu punctului, care erá fatia la acést'a, crediendu ca moned'a ce se oferi'a erá o tentare de coruptiune, respinse cu indignare propunerea, refusându-i trecerea la uscatu. Turculu furiosu, se retrage pe vasu aruncându câte-va insulte. Secretariulu avù imprudenti'a a-lu urmarí pe bordulu vaporului. Aici ómenii de servitiu pusera mân'a pe elu si-'lu desarmara de o sabie ce avé. Chiemându in ajutoriu pe sentinel'a de pe tiermu, vení si ea pe vaporu ; incepura câte-va brânciri si fu desarmata. Alarm'a se facù mai mare, comandantulu garnisónei vení imediatu si se procese pe data la o ancheta de autoritâtile militare române si consululu turcu. — Conflictulu fù arangiatu cu destituirea secretariului dela punctu care calcase pe vaporu. — Câtu pe ce erá dar' sa avemu si noi unu conflictu cu inalt'a suzerana; inse cu dur, cu vur, turcu ziselu peki si lucru se finí. (V. C.)

⁂ E câtu-va tempu, unu tieranu din Lavagnol'a (Liguri'a) avù ide'a de a aterná inaintea unei'a din ferestrile sele, ale cârei'a gémuri erau mai tóte sparte, unu vechiu tablou care se aflá dintr'unu tempu imemorabilu in podulu casei. Dlu Disegui, profesore de musica la Genu'a, vediù din intemplare acésta pândia, cu totulu acoperita de prafu si o cumperà cu pretiulu de 70 franci ; elu o vendù apoi cu 2500 franci unui amatoru, d. Peirano, care, dupa ce a restaurat'o, a constatatu ca acésta pândia care represinta o familia sânta este o opera autentica a lui Raffael. Academi'a din Urbino s'a pronunciatu in acel'a-si modu. S'a descoperitu pe cadru armele familiei Rovere, ale cârei'a archive facu mentiune despre o comanda, pentru o familia sânta, facuta celebrului pictoru.

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Iuliu 1876.

Metalicele 5%	66	25
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	55
Imprumutulu de statu din 1860	112	50
Actiuni de banca	870	—
Actiuni de creditu	150	10
London	126	75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	—
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	72	75
„ „ „ Croato-slavone	83	25
Argintu	101	25
Galbinu	5	96
Napoleonu d'auru (poli)	10	3½
Valut'a nóua imperiale germâna	62	—

ad Nr. 519/1876.

Concursu.

La scól'a normala români gr. or. din Resinari a devenitu unu postu de invetiatoriu vacantu pentru a cârui ocupare sa escrie concursu.

Vacant'a statiune e impreunata cu unu salariu anualu de 350 fl. v. a. si 60 fl. v. a. relutu de lemne si cortelu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a-si asterne petitiunile loru celu multn pâna in 15/8 st. n. a. c. subscrisului oficiu comunalu cá eforia scolara pe lânga estrasulu de botezu, atestatele despre studiile facute la gimnasiu, atestatulu despre absolvirea studiiloru pedagogico-claricali, testimoniulu de cualificatiune invetiatorescu si despre servitiulu de pâna ací.

Se cere ca concurintele sa scie cantârile bisericesci.

Concurintele, care aru dovedí cualificatiunea de a puté propune sistematicu cantârile corali la elevii scolari — va fi remuneratu deosebitu de salariu cu 100 fl. v. a.

Resinari, 12 Iuliu 1876.
(1—3) Oficiulu comunalu.

Nr. 26/1876 — prot.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de III clasa Visc'a, protopresbiteratulu Iliei Murasiene, prin acést'a se escrie concursu pâna la 1 Augustu 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Pamentu aratoriu de 4 jugere 1520□°.
3. Dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe.
4. Stol'a usuata, dela 190 familii, precum e statorita in sinodulu parochiale dela 25 Maiu 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru statutului organicu pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasad'a in 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Alecsiu Olariu,
(1—3) adm. prot.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Teleg. Rom." Nr. 23 a. c. nu s'a aflatu concurenti cu tóte cualitâtile recerute in. statut. org. pentru ocuparea postului in vacant'a parochia Ciertesia, in urm'a 'naltei ordinatiuni consistoriale din 3 Iuniu a. c. Nr. 1391 se prelungesce terminulu pâna in 1 Augustu a. c. cându se va face si alegerea de parochu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au de a-si substerne suplicile loru instruate cu documentele recerute in § 5 stat. org. pâna in terminulu susu prefiptu.

Campeni 12 Iuniu 1876.
Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(1—3) protopresb.

Nr. 175 scol.—1876.

Concursu.

La institutulu pedagogicu gr. or. alu diecesei Caransebesiului, care se va deschide la 1 Septembre st. vechiu in Caransebesiu, se cere unu profesoru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se documenteze prin carte de botezu: ca suntu romani de religiunea gr. res., mai departe se documenteze, ca au depusu esamenulu de maturitate si au absolvatu cursulu pedagogicu séu ca au absolvatu la vre-o universitate facultatea filosofica séu in fine, ca suntu profesori de gimnasiu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: salariulu de 800 fl. si 120 fl. pentru cortelu.

Recursele indiestrate cu documentele mai susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala a senatului sol. tienuta in 14 Maiu 1876.
Ioanu Popasu m. p.
(2—4) episcopulu diecesanu.

---

ad Nr. 515/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu comunalu in comun'a Resinari devenitu vacantu se deschide in sensulu statutului concursu cu terminu pâna la 15 Augustu nou a. c.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu per 900 fl. v. a. si de fia-care visita 10 cr. v. a.

Concurentii, cari voru avé gradulu de doctor universae medicinae si voru cunósce celu putienu limb'a româna si germana voru avé preferintia. —

Petitiunile suntu in terminulu susu aretatu a se adresá câtra primari'a comunei libera Resinari post'a ultima Sibiiu in Transilvani'a.

Resinari 9 Iuliu 1876.
(2—3 Primari'a comunala

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 18 Martiu a. c. Nr. 686./B. spre intregirea parochiei veduvite Apahid'a cu fili'a Pusta-St.-Nicolau (Miklosiu) de clas'a a III-a din protopresbiteratulu Secului se escrie concursu pâna in 30 Iuliu a. c. c. v.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu 2 incaperi bucataria si pivnitia;
2. Gradina de legumi de 40 stângini □.
3. Portiunea canonica de 37 jug. si 850 stâng. □, din care pamentu aratoriu e 4 jug. si 856 stâng. □ ceealalta e tóta numai pasiune.
4. Dela 120 familii lecticalu câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleulu, si dela 140 fumuri câte un'a di de lucru cu palm'a pre langa intertenti'a preotului.
5. Venitele stolari usuate pâna acum.

Tóte aceste computate laolalta dau unu venitu anualu de 406 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu Statutului organicu si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Secu, 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Farcasiu,
(1—3) adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scól'a confessionale gr. or. din comunele josu insemnate, sa escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu :

1. La Bodu pentru clas'a II, in bani 178 fl. 50 cr., 3 jugere pamentu arabilu si fenatiu, stratu de varza, de totu elevulu didactru 40 cr. si dreptulu de a pasiuní 4 boi in lunca.
2. La Ozunu in bani si bucate 120 fl. cuartiru liberu si lemne.
3. La fili'a Ormenisiu in bani si bucate 100 fl. lemne si cuartiru.
4. La Lisneu in bani si bucate 80 fl. lemne si cuartiru.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in Statutulu organicu pâna la 1 Augustu a. c. la scaunulu protopopescu alu II-lea alu Brasiovului. Pentru comun'a Bodu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, si sa aiba 4 clase gimnasiali, pentru cele-lalte 3 comune sa cunósca limb'a magiara.

Brasiovu in 27 Iuniu 1876.
In contielegere cu comitetele parochiali respective.
Ioanu Petricu,
(1—3) protopres. gr. or.

Concursu.

In comun'a Suligete cu o populatiune de 772 suflete, protopresbiteratulu gr. or. alu tract. Ioagiului I este a se ocupá postulu de parochu de clas'a a 3-a cu care suntu impreunate urmatórele emolumente:

Dela 183 familii birulu anualu de câte un'a ferdela cucuruzu sfermitu si stol'a usuata, cari la olalta dau unu venitu anualu de 341 fl. v. a.

Concursele instruate in sensulu statut. org. suntu a se substerne pàna la 31 Iuliu st. v. a. c. la oficiulu prot. gr. or. alu tract. Ioagiului I in Hondolu.

Hondolu 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
B. Piposiu,
(1—3) protop.

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu.** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Sepsi-Szt.-György: la domnii frati Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.
Composessoratulu bâiloru.
(1—6)

Indreptare. In Nr. 51 la varietatea „Afaceri scolastice" a se cetí in locu de Ficisanu: Seitanu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½, cr. v. a.

Nr. 54. ANULU XXIV.

Sabiiu 8|20 Iuliu 1876.

Adunarea din Timisiór'a.

Sabiiu, 5/17 Iuliu.

Venimu a ne impliní promissiunea facuta in nrulu precedinte.

Este angustu cadrulu unui diurnalu cá alu nostru pentru tratarea cum se cade a temei, ce ni-o presinta meetingulu din Timisiór'a, afara de acea cestiunea, in situatiunea creata de urditorii ei, in stadiulu ei de astadi, si fatia de astfeliu de factori cum i presenta Albin'a, — este atâtu de delicata, in câtu unu omu, care are inima si adeveratu interesu pentru bunastarea si intregitatea bisericei nóstre, si care e convinsu despre aceea, cumca acésta biserica este cea mai eficace de a salvá natiunea nóstra — prinde condeiulu cu cea mai mare ingrigire, cá sa se atinga de dens'a.

Cu ingrigire, nu dóra pentru-ca caus'a nu aru fi chiara si curata de ajunsu, pentru de a o resolví cu sânge rece si anima curata spre binele bisericei, ci pentruca spiritele celoru interesati mai de aprópe se paru a fi atâtu de agitate, induse in retacire si neapte de a pricepe situatiunea, incâtu cu parere de reu trebuie se observâmu, cumca mai ca nu ai cui vorbí.

Cu tóte acestea inse, chiamarea diurnalului nostru, si inca a diurnalului fondatu si asiguratu prin geniulu aperatoriu alu bisericei ortodocse din tiér'a acést'a, ni impune a ne redicá cuventulu intr'o cestiune atâtu de grava bisericésca, si chiaru cu risiculu de a nu fi ascultati din partea celoru interesati, fiindu convinsi, cumca ómenii nepreocupati suntu de unu acordu cu noi, si istori'a, acestu tribunalu dreptu, va constatá adeverulu cuvinteloru nóstre.

Dar' deocamdata respectandu susceptibilitâtile meritórie ale fratiloru banatieni, nu vomu atinge meritulu causei, adeca: nu vomu tractá de feliu cestiunea: de este oportunu séu ba infiintiarea unei episcopie, séu chiaru a unui consistoriu fâra eparchia in Timisiór'a? nu vomu tractá nici chiaru cestiunea: ca óre admitiendu necesitatea infiintiârei unei episcopie, respective consistoriu in Timisiór'a, considerandu constelatiunile politice de astadi, este potrivitu, este bine alesu tempulu realisârei acestui scopu, care este impreunatu cu revisiunea si modificarea fórte esentiala a statutului organicu, séu ba? Ci ne vomu marginí la cele formali, la apreciarea celoru petrecute intr'o adunare poporala de ómeni, in cea mai mare parte inteleginti ortodocsi, tienuta la 10 Iuliu n. in Timisiór'a.

Pentrucá cetitorii nostri sa-si póta face o judecata drépta despre cele petrecute la adunarea amintita, publicaramu dupa „Albin'a“ tóte actele in nrulu precedinte, pre care le mai intregimu cu urmatórele reproduse totu din „Albin'a“:

„In deputatiunea câtra dlu eppu pentru substernerea si recomendarea protocolului acestei adunâri si cu acésta programa, se alegu prin aclamatiune domnii: protopresbiterulu Meletiu Dreghiciu, Dr. Aless. Mocioni si Vic. Babesiu.“

„Cetindu-se numele alesiloru in sinódele eparchiale aradane asesori din aceste pârti, s'a constatatu ca calitatea de presiedinte se afla in persón'a parintelui protopopu M. Dreghiciu.“

Se vedemu acum'a dara, ce a facutu numerós'a adunare din Timisiór'a?

Enuncià in unanimitate si cu mare entusiasmu, cum ni spune „Albin'a“:

„Absolut'a lipsa si general'a dorintia de a restaurá resp. reinfiintiá propri'a episcopia româna gr. or. in Timisiór'a“.

Fórte bine! Ast'a o póte face unu meetingu, o adunare poporala, si are totu dreptulu in acestu interesu a agitá pe câli cuviincióse, cu medilóce leiali, si la tempulu seu a lucrá medilocitu, séu pe cale petitionaria séu prin deputatii congresuali, cá congresulu natiunalu cá primulu organu competinte sa realiseze dorinti'a poporului.

Si déca remanea adunarea la atât'a, séu déca mergendu mai departe dicea, cumca „si pâna cându s'aru poté infiintiá episcopi'a, carea e impreunata cu mai multe greutâti, deocamdata sa li se infiintieze prin organulu competinte unu consistoriu cácelu din Oradea-mare“ — asemenea nu treceau preste competinti'a unei adunâri poporale, si ori-cine trebuiá sa respecteze dorinti'a si zelulu loru.

Inse adunarea poporala nu s'a multiamitu cu atât'a, ci considerandu-se de organu legalu bisericescu pentru „facerea posibile seriosu si câtu mai curendu a acestei episcopie“ — a decretatu:

„**Despartirea** administratiunei diecesane **numai decâtu** de câtra consistoriulu aradanu si **infiintiarea** si pâna la celu mai de aprópe congresu, (va se dica pâna la Septemvre séu Octomvre a. c.) **a unui propriu consistoriu autonomu in Timisiór'a, cu tóte atributiunile unui consistoriu de sine** intocmai cá celu din Oradea-mare“.

A decretatu mai departe, cá acelu consistoriu „sa se constituiésca provisorialmente din asessorii consistoriali alesi prin sinodulu eparchiale din Aradu dela 1870 pâna acum din pârtile banatice sub presiedinti'a celui mai betrânu asessore preotiescu in sensulu canonicu“, care precum se dice, este protopopulu Temisiórei M. Dreghiciu.

Si apoi, cá consistoriulu se nu vina in perplessitate financiara „pentru sustienerea lui in functiune“ „pentru inceputu“ a asignatu 3000 fl. pre anu, „parte din venitele sessiuniloru parochiali reduse, parte din venitele capitaleloru bisericesci de prin singuratecele comune.“

Si in fine, cá acestu consistoriu numai decâtu sa-si póta incepe activitatea, — pe semne nerecerendu-se altu ce-va decâtu „binecuventarea archierésca si notificarea infiintiarei acestui consistoriu la naltele locuri“, — a alesu o deputatiune de 3, carea spre acestu scopu sa substérna aceste resolutiuni Présântiei Sale dlui Eppu diecesanu.

Va se dica: adunarea poporala din Timisiór'a a dismembratu consistoriulu eparchialu din Aradu, a infiintiatu unu consistoriu nou, l'a constituitu si salarisatu, a dispusu despre averi bisericesci, — si tóte acestea dupa o conferintia angusta „abiá de o óra“ le-a decretatu o adunare numerósa constatatóre, dupa „Albin'a“, „in cea mai mare parte din inteligintia: preoti preste 70, invetiatori vr'o 50, advocati, notari comunali si alti onoratiori cá la 50, meseriesi, proprietari mai mari iér' la 50, in fine tierani pâna la 80“, suma sumarum 300 de români ortodocsi, — si inca fâra nici o contradicere, in cea mai deplina armonia, cu unanimitate si entusiasmu!

Ei bine! Cum s'a potutu intemplá acést'a intr'o adunare atâtu de numerósa?

Nu s'a aflatu acolo intre celu putienu 200 de inteligenti macaru unulu, care se cunósca legile nóstre bisericesci? N'a fostu acolo nici unu barbatu, care se pricépa, cumca acést'a duce la anarchia, si se aiba curagiulu a o si spune acést'a in fati'a celoru ce au mersu de acasa cu planulu si program'a gat'a? — Pentru-ca se ne ierte cei din conferinti'a „abiá de o óra“, dar' aceea nime nu li-o va crede dloru, cumca „program'a“ s'a compusu in acea conferintia, cunoscute fiindu dejá motivele si ideile ei si isvorulu acelor'a de multu din alte locuri.

Nu cunóscemu bine poporulu si inteligenti'a din Banatu, dar' déca s'a potutu intemplá o astfeliu de nefacuta (mai móle cuventu pentru caracterisarea acelui faptu nu putemu aflá) in sinulu flórei banatului — apoi „slaba nadesde“, cu unu astfeliu de poporu nu vei sustiené biseric'a, apoi nu ne mirâmu, cumca Banatulu, si cu deosebire Timisiór'a este cuibulu nazarineniloru, terenu manosu pentru francmasoni, si cumca, precum amu cetitu odata chiaru in „Albin'a“, unu considerabilu contingentu la nazarineni si francmasoni dau chiaru românii din giurulu Timisiórei.

Noi asiá tienemu, cumca constitutiunea nóstra bisericésca este atâtu de frumósa si de liberala, incâtu cu dreptu cuventu in acestu secolu alu luminiloru putemu contá si la indulcirea strainiloru de dens'a; dar' precum se vede, fratiloru temisioreni nu li suntu destulu de liberali institutiunile nóstre bisericesci, ei dorescu „licentia“, ca ori-cine, pe strade, sa póta intemeiá si derimá biserici, consistórie, episcopii, sa póta dispune de sórtea si pung'a bisericeloru, sa-si imparta posturi etc. etc.

Asiá ceva nu se póte, domniloru! Ddieu sa ne ferésca de o astfeliu de biserica si constitutiune bisericésca!

Intr'adeveru, unu strainu, care nu ne-aru cunósce, nici pe noi nici biseric'a nóstra, vediendu „resolutiunile“ din Temisiór'a, aru cugetá cumca se afla intr'unu poporu nomadu, numai de curendu inmigratu si asiediatu aici, fâra legi, fâra biserica, care acum'a se nesuesce sa-si formeze nescari liniaminte de constitutiune bisericésca, si numai cá se aiba ceva, fâra a cugetá la urmâri, primesce en bloc ce i propune corifeulu seu.

Iér' care ne cunósce, si ne cunósce si frumósele institutiuni bisericesci, aru trebuí sa ne compatimésca, séu sa ne condamne, ca nu suntemu demni de constitutiunea ce o avemu, ca nu o scimu pretiuí, ca libertatea ce o avemu in biserica este unu cutitu ascutitu in mân'a copilului.

En vedeti, domniloru! sa nu ne dâmu insine unu astfeliu de testimoniu slabu despre virtutea nóstra, sa nu ne compromitemu biseric'a, ca alta nici n'avemu pe acestu pamentu. Se nutrimu mai multa pietate pentru parintii nostri, cari ni-au conservatu'o si cu sacrificarea vietiei loru, si sa avemu mai multa mila de noi insine.

Cugetati dvóstra seriosu, cumca „binecuventarea archiereului“ si „notificarea la naltele locuri“ aru fi de ajunsu, pentrucá sa puneti in lucrare consistoriulu ce l'ati infiintiatu?

Nu ne vine a ve crede atâtu de naivi!

Nu scimu ce intielegeti sub „naltele locuri“, póte pre metropolitulu, póte pre guvernulu tierei, póte pre ambele, dar' sub archiereu negresitu pricepeti pre actualulu episcopu alu diecesei Aradului, de care voiti sa ve desfaceti.

Rea presupunere trebue sa nutriti dvóstra despre eppulu Aradului, déca credeti, cumca aru fi in stare sa dea „binecuventarea archierésca“ la sanctiunarea unui faptu anarchicu; iér' déca nu credeti acést'a, — precum dâmu cu socotél'a din punctulu VII alu resolutiuniloru dvóstre, apoi i pregatiti dlui eppu o perplessitate, carea nu o merita si mai putienu puté sa o astepte dela dvóstra.

Pentruca ce póte sa urmeze? Eata ce: Deputatiunea de 3. va merge la dlu eppu alu Aradului cu resolutiunile dvóstre, si-i va cere „binecuventarea archierésca“ si „notificarea la naltele locuri“.

Episcopulu, déca nu se va folosí de vr'o dojenire, ceea ce fatia de o astfeliu de pretensiune aru fi o adeverata virtute, de cum-va va fi cu simpathía câtra esenti'a causei dvóstre, va dice:

„Domniloru! 'mi pare fórte reu, ca pre dvóstra v'a rapitu zelulu departe de adeverat'a cale, care ve póte duce la scopu, câci fapt'a dvóstra cade afara de lege, este unu faptu anarchicu, apoi la unu astfeliu de faptu nici unu archiereu nu-si póte dá binecuventarea, si déca asiu preferí chiaru, de dragulu dvóstra, a me compromite atâtu de cumplitu, nu esistu in lume acele „nalte locuri“, cari sa ni incuviintieze o astfeliu de fapta, eu negresitu mi-asiu atrage infruntare dela acele „nalte locuri“, si caus'a dvóstra aru devení compromisa si póte nerealisabila pe fórte lungu tempu, — vi promitu inse, ca déca dvóstra ve-ti fi pe pace, si pe calea sea ve-ti face pasi la congresu, eu 'mi voiu pune tóta silinti'a, cá dorerile dvóstre sa devina vindecate“.

Cu acestu respunsu voru merge deputatii dvóstra acasa, si de cumva voru voí si li va succede a ve liniscí si a ve face mai cu paciintia, dóra se va intórce lucrulu mai spre bine.

Noi ne tememu inse, cumca poporulu informatu dejá prin inteligenti'a sea, cumca e bine ce s'a facutu la Temisiór'a si cumca, decumva va voí archiereulu si „naltele locuri“, se potu numai decâtu realisá resolutiunile aduse, nu va fi aplecatu a crede in bunavointi'a superioritâtiloru bisericesci, si mai cu séma decumva se voru aflá si de acei'a câror'a li place a semená neghina, se va turburá, si se voru inradeciná intrensulu sentieminte si aplecâri cari de feliu nu ducu la prosperarea si consolidarea bisericei.

Si acést'a calamitate trebuiá se o aiba in vedere cei ce au aflatu oportunu a inscená lucrulu, si déca suntu adeverati romani trebuiá, si trebuie si de ací incolo a o evitá, ceea ce inse va merge cu multu mai greu, decâtu déca nu se facea ce s'a facutu, pentruca foculu este mai cu greu a-lu stinge decâtu a-lu atitiá.

Resbelulu.

6 Iuliu v.

De asta data ne marginimu la unu raportu fórte scurtu. In pârtile unde operéza armat'a serbésca nu avemu sciri despre vre-o schimbare mai insemnata. Din contra Muntenegrenii sub principele Nichit'a au inaintatu pâna la Blagai, departare de o óra dela Mostar, capital'a Ertiegovinei.

7 Iuliu

Inaintarea Muntenegriniloru se constatéza chiaru si din pârtile aceloru corespundenti si foi, cari pâna acum n'au sciutu raportá decâtu despre victorii neintrerupte turcesci.

Mai multe sciri se intrunescu intr'aceea, ca insurectiunea incepe a fi mai activa si in Bosni'a si in Bulgari'a. Se póteca aceste voru aduce cu sine o schimbare in situatiune si preste scurtu vomu fi in starea impartasí cetitoriloru eveneminte de mare intensitate.

Revist'a politica.

Afacerile interne pareau ca pauséza, de cându in vecinatatea meridiunale s'a aprinsu resbelulu. Acésta inse este numai la parere, pentruca negotiârile si desbaterile intre guvernele de dincóci si dincolo decurgu mai fâra de intrerupere. Dupa foile din capital'a Ungariei aru fi cam tóte dificultâtile delaturate si incâtu se póte regulá pactulu intre guverne, lucrulu aru fi aprópe terminatu.

Diet'a Croatiei este preste asteptârile multor'a acum demultu in deplina activitate cu tóte ca tiér'a acést'a este in nemijlocita vecinatate cu resbelulu. O singura data se parea ca valurile se voru inaltiá pâna la viforu. Acésta data fu in siedinti'a dela 8 Iuliu, cându dupa ordinea dilei, adeca dupa promulgarea unoru legi santiunate, Hrvat, Makanec si Folnegovic adusera putiena miscare in monotoni'a ordinei dilei, prin interpelatiunile loru. Celu dintâiu interpelà pe banulu Croatiei despre planuit'a unire a tablei banale cu cea septemvirale a Croatiei civile si militare, cârei i se pune in cale generalulu comandante Molinary. Alu doilea facù de obiectu alu interpelatiunei scirea ventilata de foile din Budapest'a si Vien'a despre punerea Croatiei in starea martiale. Interpelantele intréba ca ce a pecatuitu Croati'a cá sa fia tratata astfeliu? pentruca simpatiséza cu slavii de sudu? Acést'a o face Europ'a intréga, afara de turcofilii din Vien'a si Bud'apest'a. Mai departe arata ca eventualele schimbâri de preste fruntarie nu potu alterá interesele dinastice decâtu ale intarí. Inse déca Croati'a aru fi asiá de nenorocósa cá sa fia tratata cu atât'a neincredere, Croati'a va deveni pentru Austro-Ungari'a o nóua Lombardia Alu treilea interpeléza pe banulu despre causele pentru care regatulu Croatiei inca nu este adusu in intregitatea sea (Croati'a-Slavoni'a si Dalmati'a).

In siedinti'a dietei dela 15 Iuliu a datu guvernulu croatu respunsuri mulcomitóre la interpelatiunile de mai susu, asiá incâtu si interpelantii au fostu multiamiti.

Dela arestarea lui Miletici si ducerea lui la Budapest'a, mai urméza si alte arestâri si depuneri din oficie in pârtile Ungariei de média-di, o impregiurare, carea presupune ca in pârtile acele nu-'su lucrurile asiá de netede dupa cum amu dorí sa fia. Cea mai insemnata arestare este cea a generalului Stratimiroviciu, care fu mai intâiu respinsu din armat'a lui Cernaieff, pre urma datu afara din Serbi'a si fú in finea fineloru arestatu la Semlinu. Causele acestoru intemplâri inse inca nu se sciu cu tóta siguritatea. Viitoriulu celu mai de aprópe le va descoperí.

Dupa „Deutsche Ztg.“ ministeriulu Tisza erá in periculu, in urm'a tienutei celei ostile a pressei ung. fatia cu Russi'a. Tisza aflandu ca pusetiunea sea este precaria a alergatu la Vien'a, nu cá sa afle resultatulu conferintiei dela Reichstadt, cum s'a disu de mai multe foi, ci pentrucá sa afle conditiunile cu care se póte sustiené pre fotoliulu ministerialu. Conditiunile, se dice acum, suntu: passivitate in cestiunile esterne; de alta parte i s'a promisu spriginire contra serbiloru unguresci si in pactulu cu Austri'a. Oficiósele voru primí asiá dara avisurile loru iérasi din cancelari'a de esterne din Vien'a.

Cestiunea orientala ocupa si astadi seriosu pre tóte puterile europene. Tóte apeléza la principiulu neintrevenirei, dara arméza inainte din tóte puterile loru. Intre alte, Itali'a dice „Gazetta del popolo“ din Turinu, déca i-aru trebuí unu corpu de espeditiune, este in stare, in putiene dile, si fâra de mare opintire a pune in picióre 300,000 feciori cu tóte trebuinciósele unui corpu de armata. „Pungolo“ din Neapole, vorbindu despre marin'a italiana, dice ca este in stare sa transpórte dela o di pâna la ceealalta câte 45,000 ostasi. „Libertà“ spune ca scie din isvoru siguru, ca regimulu a dispusu sa se armeze tóte fregatele ferecate, pentrucá la eventualitate, in putiene dile, sa póta pune tóta armat'a pe picioru de resbelu.

Tienut'a politica a Romaniei, asteptându si observandu cu agerime evenemintele, dice „Fremden-Blatt“, a sternitu aici (in Vien'a) interesulu celu mai viu. Mai departe, dupa ce vorbesce despre tactulu si moderatiunea principatului in midiloculu alarmei resbelice din apropiarea nemidilocita, contiuua numit'a fóia, demintiendu tóte scirile de mobilisare si afirma ca regimulu românescu lucra din tóte puterile pentru consolidarea sea interna, ceea ce i asigura recunoscinti'a Europei.

Nu scimu incâtu suntu adeverate scirile ce se respandescu dela Bucuresci prin telegrafu, odata despre pretensiuni pentru neutralitatea observata si adeca: sistarea tributului, primirea agentului românescu dela Constantinopole in corpulu diplomaticu si cederea din partea portiei a unui micu teritoriu la gurile Dunarei (Dobrugi'a?); de alta-data despre aceea ca ministrulu de resbelu in fati'a eveneminteloru, cari pe dî ce merge devinu totu mai amenintiatóre, a adusu in camera o propunere, prin care cere mobilisarea armatei si chiamarea a unei pârti din reserve.

Diurnalele bucurescene unanimu predicu unu sfersitu defavorabilu pentru armele serbiloru si montenegreniloru si compatimescu pre crestin'i, cari s'au aruncatu in vapai'a unui resbelu fâra de a se fi asiguratu de unu resitu bunu.

Situatiunea si siansele rescólei serbesci.

(Fine.)

Starea materiale a Serbiei si unele date statistice merita sa le amintimu, câci prin acést'a putemu judecá mai bine situatiunea militara. Bani gat'a lipsescu in urm'a erogateloru de pâna acum, dara ce e lucru de capetenie semenaturile stau bine si de-si tóta populatiunea barbatésca e chiamata la arme, economi'a nu este tare impedecata, câci copiii si muierile, cá serbii si românii nostri, se ingrigescu de lucrulu câmpului. Armat'a se aprovisionéza pe sine insasi si adeca cu naturalie, asiá câtu nu e de lipsa circulatiunea de parale. Fiindu opritu ori-ce esportu si esportandu Serbi'a pe fia-care anu 400,000 porci, 20,000 boi, 1.090,000 oi si 14 milióne ocale de bucate, o lipsa nu póte obvení asiá usioru. Léfa si soldu capeta numai 6000 soldati din cari constà armat'a de tóte trei speciele de arme si oficierii ei. Oficierii militieloru de prim'a si a dóu'a ordine se inarméza — pâna in celu mai micu detaliu — pe spesele sale si se aprovisionéza ei insisi. Soldati primescu, numai dupa nume, pe dî 5 piastri = 1 denariu = 1 francu. Sum'a intréga se detrage faptece pentru aprovisionare, tabacu si vinarsu. Dara toti acesti articuli se dau iérasi dela comune, si adeca aceste suntu indatorate sa fia gat'a a dá, respective a liferá, fia pe tempulu de resbelu séu de esercitiu, atâtu câtu se recere pentru soldatii conchiamati la servitiu din comun'a respectiva. Aceste viptualie le recuira séu directu séu prin o dare de aruncu asupr'a comunei. Comissariatulu de resbelu ia proviantulu si-lu tramite trupeloru. Cavaleri'a servesce pe caii sei proprii. Pentru artileria si carausitu se recuira cai. Aprovisiunarea urméza cá si la infanteria.

Tóte aceste suntu de mare insemnatate, avendu de urmare, ca trupele, chiaru obtienendu cele mai bune resultate militarie — nefiindu alte provisiuni mai mari — nu potu trece prea departe preste teritoriulu patriei, fâra de a vení cu aprovisionarea in stagnatiune. Intru câtu potu sa aduca aici o usiurare neinsemnatele pretensiuni ale poporatiunei si datinele ei simple, — acest'a e unu lucru celu putienu problematecu. Dara nu esista nici unu depositu nici chiaru pentru inarmare. Esceptiunandu armat'a stabila, toti soldatii 'si capeta armele, montur'a si intrég'a echipare a loru, tienendu-le la sine pre câtu tempu duréza servitiulu si fiindu indatorati sa repareze pe spesele proprii ori-ce stirbitura.

Pe cele 800 miluri cuadrate din teritoriulu serbescu suntu 626,697 locuitori barbati, 589,484 femei, dintre cari 1.058,189 suntu serbi, 227,545 români, 30,000 tîgani, 2—3000 straini, cu deosebire suditi ungurescí. Dupa religiune 1,205,900 suntu ortodocsi, 3400 catolici, 352 protestanti, 1560 jidani, (cu deosebire spanioli), 4961 mahomedani. Belgradulu numera 25,000 locuitori.

Venitele si erogatele in sum'a cam de 35 milióne piastri si-au tienutu pâna acum ecuilibrulu, si datorii de statu n'au obvenitu pâna in tempulu celu mai recentu. Telegrafulu se estinde pe 800 kilometri si 20 statiuni. Drumuri de feru nu esista nici unulu. Numerósele si escelentele drumuri de tiéra intrecu cu multu pe cele ungurescí. In Belgradu si in Topsideru se afla 15,000 arestanti, dintre cari putieni suntu pedepsiti pentru furturi, cei mai multi pentru telharii si omoruri. Acesti'a potu fi eventualu unu periculu seriosu pentru capitala. Prelânga temnitiele din Belgradu mai suntu inca temnitie in tiéra.

Situatiunea militara.

Nu sciu, déca cetitoriulu din schitiarea celoru pâna ací insirate s'a chiarificatu asupr'a seriositâtiei acestui resbelu cum m'amu chiarificatu eu. Considerandu tóte rapórtele si apretiuindu partidele beligerante, ce-si stau fatia in fatia, detaiurile militare au facutu asupr'a mea mai mare impressiune despre seriositatea resbelului. Rescól'a Serbiei contr'a Turciei nu credu, ca e o aventura fâra sianse, o intreprindere desperata si o incercare fâra prospectu de-si e indoelnicu, ca puté-va sa obtiena fâra interventiune straina resultate durabili. Acést'a e indoielnicu, dara nu cu neputintia.

Forti'a si organisatiunea puterei armate serbesci.

Serbii calculéza forti'a puterei armate, ce se compune din propri'a loru populatiune, cu 150,000 soldati. Acést'a se póte. Ací inse e computatu numai materialulu brutu de ómeni. Nu credu ca densii potu sa aprovisiuneze mai bine de 100,000 soldati cu armatura, sa-i doteze cu oficiari si cu celelalte trebuintie si sa-i organiseze adeveratu militaresce. Ceilalti 50,000 soldati — déca esista — celu multu déca se potu considerá cá materialu de ómeni, desîgnati a astupá lacunele.

Ei ce e dreptu, pentru a ajunge la cifra, mergu pâna la estremu. 6000 soldati, socotindu-se intre acesti'a gendarmii si organele de siguritate publica, servescu permanentu pentru formarea cadreloru si instruarea militiei. Acesti'a servescu dela anulu vietiei 20 pâna la alu 22, prin urmare doi ani, dupa acést'a intra in militi'a de prim'a ordine. La acést'a apartiene inca fiacare locuitoriu barbatescu de 20 ani, capabilu a purtá arme, si remane ací pâna la anulu 30. Pre fia-care anu convinu la esercitie in arme cari tienu 8—25 dile, dara arare ori trecu preste tempulu de 8 dile. Ici colea esercitiele lipsira cu totulu. Dela anulu vietiei 30—50 se tienu de a dóu'a ordine si partecipa mai putienu la esercitiele in arme. Acum inse se forméza din voluntari de pretutindenea, din cei ce fia pentru ori-ce causa au remasu afara de militia si din cei de 50—60 ani o reserva deosebita, care pâna acum e numai conscrisa. Prelânga acést'a au de cugetu sa puna si pe cei de 18—20 ani in reserva. Acesti'a nu suntu nici macaru conscrisi. Cavaleri'a e neconsiderabila cu si cea mai slaba specie de arme, preste totu 32 escadróne. Mai aprópe de inarmârile europene de resbelu si in cea mai buna stare se afla artileri'a, pâna acum cu 18 baterii. Ce s'a procuratu in tempulu celu mai recentu, nu sciu, faptu e, ca ce s'a procuratu nu s'a organisatu inca. Tunuri Krupp suntu, dara baterii de asediu, cum nu au mai esistatu pâna acum, nu credu ca au acum. La militi'a de a II-a ordine nu e artileria.

Starea armatei; castrulu Topcideru-Ordo.

O escursiune in castrulu dela Topcideru-Ordo 'mi dede ocasiune se cunoscu starea armatei din intuitiune propria. Eri dupa amédi plecai acolo. Vechi'a cetate a Belgradului — o ruina, ce insufla respectu, abiá apta celu multu pentru salve, cu dóue tunuri, asiá dara cu tóta laudari'a din partea contrara: unu humbugu — cetatea, cum amu disu, se afla pe colin'a ce se ridica dela Dunare in susu, orasiulu e situatu pe colin'a de spre apusu, drumulu principalu cu esplanade pe dosulu ei, asemenendu-se habitului unui orasiu din Ungari'a de sudu, in medilocu conaculu principelui — unu feliu de vila de a magnatiloru ungurescí cu gradina — de a drépt'a si de a stâng'a dela drumulu principalu se despartu stradele laterali, unele cu unu aspectu hotaritu orientalu si strataiate de unele strade ce mergu paralelu cu drumulu principalu. Dela capetulu sudicu alu drumului principalu, drumulu abatandu-se la o parte, conduce in valea, ce se afla pre inaltimele Topsiderului, in tabera. Unu aspectu pitorescu, ce abiá se póte descrie! De a drépt'a orasiulu si cetatea, de a sting'a inaltimele dela Ordo, in frunte Dunarea verde cu insul'a de resbelu care e acum innecata si Sav'a galbina, la imbucatur'a acestoru dóue riuri Semlinulu cu castelulu inaltu Huniadi, si in mijloculu acestei scenerie a taberei imagini orientali abundante in colori. Intr'o indepartare respectabila de tabera cara si corturi cu mueri, fete, copii, cari le acompaniéza, o imagine varia, in seminuditatea sea nu mai putienu pitorésca. Ací se fierbe, colo o muma cu o fatia fetésca miscatóre, o figura plina, dara cá la cele mai multe serbe deosebitu elastica, — apléca copilulu seu, dincolo iérasi mueri betrâne ce fuméza cu fetie agitate de passiuni, dara nu nenobile — unu aspectu demonicu! Impregiurulu taberei stau unu feliu de vedete, cari presentéza cu o dispusetiune naiva cându trecu pe lânga densele. Radecin'a taberei o forméza militi'a cercuale a Belgradului de a dóu'a ordine, cum se dice o brigada de infanteria, dara dupa aspectulu ei cu multu mai putienu. Cá macii selbateci stralucescu fesurile cele multe rosie! Pe verdétia se afla lânga fia-care soldatu unu straiu variu. Costumele suntu diferite. Se vedu si costume franceze, dara numai raru; dominéza numai camasi'a de pânza si ismenele intregite prin unu brâu variu si opinci; dara suntu si desculti. Unii pórta cióreci, dolmane dupa taiatur'a cunoscuta serbésca, de colóre varia si cu sinóra multe. Ici colea stau puscile puse in piramide in cele mai multe casuri inse pusc'a jace lânga soldatu pre pamentu séu acest'a se nevoiesce cu mare zelu a o curatí cu o varga lunga de pusca, cele mai multe suntu pusci ce se incarca pe dinainte; pistóle suntu in abundantia, in cea mai mare parte inse bune numai pentru o colectiune de anticitâti; cutite mai mari si mai mici si pumnarie se afla mai pre la toti. Puscile suntu provediute cu baionete in trei dungi. Inaintea corturiloru se impartu soldatiloru siepce albastre si mantele sure. Mantea si siapca capeta fia-care, intr'acést'a consiste tóta montur'a, altu ceva nu mai e, fia-care merge cum a venitu. Acést'a e armatur'a soldatiloru de a dóu'a ordine. Soldatii suntu linistiti, resoluti, tacuti, sobri, curteneti si se demitu usioru la discussiune.

Prelânga acést'a mai este unu escadronu de cavaleria de prim'a clasa. Prim'a clasa capeta montura deplina si regulata, sabii grele si pistóle vechi; caii se asamena cu ai romaniloru nostri, suntu nisce animale mici, cu unu aspectu miserabilu, dara tenaci si forti. Ovesulu li e unu articulu de lucsu necunoscutu. Recuisitele de calaritu si siéu'a suntu cele indatinate in tienuturi. Siéu'a cu spatiós'a stativa de lemnu, cu straiulu celu colosalu si cu tasica facu pe calareti sa apara cá siediendu pe monstri prasiti din mâtie si dromedari. Se pare, ca mergu cu predilectiune intr'unu tempo asiá numitu „trapulu cânelui.“ Aceea ce potu sa faca oficierii cu frênele si cu pició-rele nu póte se pricépa vre-odata nici chiaru unu geniu intre cai, ca ce voiesce adeca calaretiulu seu. Asiá sta lucrulu cu cavaleri'a de prim'a clasa, cu elit'a.

Mai este o baterie-artilerie cu tunuri ghintuite. Potu sa dicu, ca se vede a fi buna si abstragendu, ca totulu la lafetta e de lemnu, e togm'a asiá de echipata cá si cea germâna. Si cotiug'a ei de munitiune are osii de feru, dara la cara se vedu de comunu numai osii de lemnu.

Amu vediutu in orasiu infanteria de prim'a clasa. Marsiulu ei in siruri duple erá fórte multiamitoriu, echiparea ei buna, arm'a ei pusca cu acu.

Aspectu intr'adeveru militarescu au numai gendarmii si vigilantii de nópte, de-si nu se póte denegá despartieminteloru de trupe óre-care infatisiare martiale. Ras'a e frumósa.

Ordini de bataia, (ordre de bataille) serbesci si turcesci.

Déca cu tóta acést'a stare a trupeloru serbesci amu afirmatu ca togm'a si detaiurile militarie infatisiéza campani'a de fórte seriósa, — acést'a o amu facutu cu deosebire, pentru-ca soldatulu turcescu, incâtu pentru inarmare si cualificatiune, e cu multu mai superioru, e distinsu prin virtutile militarie — dara numerulu e surprindietoriu de micu si pre lânga acést'a comandantii se pare ca pâna acum au fostu fórte indolenti si neactivi.

Numescu indolentia, ca turcii stau de 9 luni in caldarea dela Nisiu si nu au fortificatu inaltimele ce-i impresóra, ba nici ca le-au ocupatu. Déca serbii aru avé tunuri de asediu, puteau sa faca aici multu. De erá turcii mai putienu indolenti serbii nu putea nici sa se apropie.

Relativu la slabitiunea numerica a trupeloru se aude, ca acum sosescu pe fia-care vaporu Lloyd 2000 turci din Asi'a la Varn'a. De ací se ducu preste Rusciucu si Viddinu. Eu audu dela martori oculati, ca soldatii acesti'a se afla in stare buna, ei pórta cu sine baterii de munte pe camile. Beiulu din Tunis se vorbesce, ca a tramisu dejá 10,000 soldati la Salonicu, cari mergu cu trenulu pâna la Mitrovitiu si potu sa sosésca in tempu de 4 dile la Nissa. Acést'a aru fi fostu preste totu cea mai scurta linie de concentrare a turciloru, dara nu Varna-Rusciucu, nu Stambulu-Sofi'a. Dara ea nu s'a folositu. Nu credu ca cei 80,000 egypteni voru fi rapede indemâna. Se pare ca la tóta intemplarea pretiulu va fi fórte piperatu.

Fiinduca in Nr. 49 alu „Telegr. Romanu“ amu reprodusu in traducere o corespundintia din „Osten“, ce atingea caletori'a canonica a Metropolitului nostru, tienemu de necesariu a reproduce si urmatórea dechiaratiune a dlui G. Baritiu dupa „G. Tr.“ referitória la cele scrise in „Osten“. Eata acea dechiaratiune:

Dle Redactoru! Precum bine scíi, eu petrecu mai multu aici si in caletorii decâtu in Brasiovu; diare inca nu mai potu cetí regulatu, mai alesu ca la etate de 64 de ani ochii inca 'mi suntu debilitati. Eri mi-se tramise nr. 49 alu „Telegrafului Romanu“ cá sa vediu corespondinti'a tradusa din „Osten.“ In aceeasi aflu unu pasagiu care-mi face onórea cu totulu neasteptata de a se ocupá si de mine dicendu: „De aici (dela Brasiovu) metropolitulu se duse la Zernesci, unde locuiesce barbatulu de influintia Georgiu Baritiu. Acest'a a statu indepartatu de banchetu, si pe dlu Macelariu l'a costatu multa ostenéla, pentru alu induplecá cá sa visiteze pe metropolitulu, care a venitu numai pentru densulu la Zernesci.“

Trecu preste ironi'a cuprinsa in espressiunea „barbatulu de influintia,“ declinu dela mine si umbr'a de suppositiune, ca Escel. Sea domnulu metropolitu Mironu Romanulu „aru fi venitu numai pentru mine la Brasiovu.“

De 15 ani incóce patru metropoliti români au venitu la Zernesci, fia-care in visitatiune canonica la fiii sei sufletesci, prea fericitulu metropolitu Alecsandru si eminentele seu successoru metropolitulu Ioanu la respectabil'a comuna vecina Tohanulu vechiu, care numera preste 440 de familii, prea fericitulu metropolitu Andreiu pentru câte-va comune, iéra cu acele ocasiuni au visitatu fia-care fabric'a de papiru, nu pe mine. Preas. Sea metropolitulu Mironu a venitu la Zernesci rugatu de repetite ori prin individi, cari caletorisera la Sibiiu, si apoi dela Brasiovu prin deputatiune alésa in adinsu, care in mani'a neconteniteloru ploi torentiali si a drumului stricatu nu-lu lasà in pace, pâna nu-lu induplecà cá sa cerceteze acésta comuna ce numera preste 600 familii românesci, de aici apoi 'si continuà visitatiunea sea canonica in comunele Tohanulu-nou, Branuri si Rosnovu.

Pe ilustrulu si stimatulu meu amicu si odinióra sociu in suferintie, care venise la mine insocitu de honorabilele domnu advocatu Nicolae Stravoiu, nu l'au costatu nici trei cuvinte cá se me scolu indata si se mergu la Esc. Sea domnulu metropolitu. Totu ce observaiu dlui Macelariu a fostu, ca eu aici nu amu vestmente de visita la persóne de rangu inaltu. „Acésta nu face nimicu; vino!“ Amu mersu tocm'a pe cându Esc. Sea esiá din biserica, si totu cu acea placere, cu care amu mai fostu la Preas. Sea de dóue ori in Sibiiu, cu care ocasiune l'amu cunoscutu mai intâiu, cá pe unu barbatu carele, mie unui'a, indata la prim'a vedere 'mi inspirà simpathia si incredere, cá si cum l'asiu fi totu cunoscutu.

Déca dn. corespondente alu lui „Osten“ presupune nu sciu ce conversatiuni politice, apoi 'lu rogu sa dea crediementu la cei vre-o optu ori nóue persóne respectabili, care se aflá prin pregiuru, ca visit'a mea din Zernesci nu a duratu nici diece minute, câci visitatori erá multi si trasurele gat'a de plecare. De altmintrea se afle ori si cine, ca eu chiaru si in dilele aceste, in care spionagiulu si denuntiantii suntu iérasi la postulu loru, mi-amu pastratu deplin'a libertate de a conversá cu ori cine asupr'a ori câroru cestiuni din care pricepu câte ce-va, fia acele si politice, cu ori-cine, prin urmare si cu metropolitii nostri. Atât'a numai, ca ambii metropoliti 'si cunoscu de minune vocatiunea loru sublime, si ocupati cum suntu preste mesura, le lipsesce tempu pentru diatribe politice.

Zernesci, 10 Iuliu 1876.

totu-déun'a stimatoriu
G. Baritiu.

Denculu-mare 25 Iuniu.

Dle redactoru! De unu tempu indelungatu amu meditatu asupr'a câiloru, pe care suntemu siliti a umblá, cându avemu sa mergemu dela o comuna la alt'a, séu cându trebue sa mergemu, la orasiele invecinate cá sa vindemu si sa cumparâmu si asiá sa ne implinimu lipse, cari trebuiescu implinite. Amu meditatu si asupr'a pagubeloru, ce cauta sa suferimu in tempu de iérna, primavér'a si tómn'a, cându câlile desfundate, paraiele umflate si devenite riuri, ne intrerupu comunicatiunea cu totulu si cându numai putieni cutéza a dá peptu cu elementele, punendu-si carale, vitele si póte si viéti'a in periculu, déca voiescu sa ajunga pâna la unu orasiu, unde sa-si póta vedé de implinirea unei séu altei neincungiurate trebuintie.

Cu meditatulu inse amu vediutu, ca nu ajungemu departe. Amu vediutu, ca de amu meditá câtu de multu nu numai noi dara si cei pusi cá sa pórte grigia de inlesnirea comunicatiunei, câlile si paraiele remanu, cum au fostu, pedeci pentru cei ce au lipsa sa caletorésca, fia macaru numai $1/2$ de milu dela caminulu seu. Amu inaintatu dara in anulu 1875 o suplica la oficiolatulu comitatensu, in carea ne rugasemu pentru ameliorâri in privinti'a câliloru. Onor. oficiolatu a esmisu pre dlu Lazaru Farkas, ingineriu, sa cerceteze starea mijlóceloru de comunicatiune. Acest'a convingendu-se de dificultâtile ce trebuie sa le invinga unu numeru considerabilu de locuitori dintr'unu tienutu mare, a facutu unu planu dupa care sa se construiésca drumuri comunali, care planu fiindu recunoscutu de on. oficiolatu comitatensu de bunu, numitulu domnu ingineriu fù insarcinatu cu efeptuirea lui.

Asiá dlu ingineriu, incependu-si lucrarea, a insemnatu directiunea drumului asiá: A inceputu din drumulu Hatiegului la Rusi, unde se afla si statiunea calei ferate, spre Streiu pâna la podulu Sangiorgiului, apoi a trecutu peste Streiu prin hotarele si comunele urmatóre si anume: Sangiorgiu, Valea Sangiorgiului, Denculu-mare, Denculu-micu, Tomasias'a, si Tormasiu si apoi pe dinjosu de Martinesci prin hotarulu Turdasiului a esîtu la drumulu tierei la podulu Turdasiului.

Acestu drumu in directiunea insemnata, in anulu acest'a, prin energi'a onor. dnu jud. proces. Varadi Bertzi s'a si facutu de locuitorii comuneloru tienatóre de cerculu Geledintiu (Lasod) si acum e gat'a, afara de o particica mica, pre care trebue sa o faca locuitorii comunei Geledintiu. Acesti ómeni fosti priveligiati odinióra cugeta ca, densii suntu perdestinati sa nu faca nimic'a pentru binele comunu, ei cugeta, se vede, ca altii suntu detori a face tóte chiaru si pentru densii precum au facutu inainte de 1848 si cum au facutu de vre-o 10 ani incóce, la porunc'a dlui jud. proces. Zudor Dénes si notariului Fekete Elek comunele Denculu-mare, Denculu micu, Tomasias'a, Tormasiu, si Magur'a, cari au fostu silite, cá in totu an. tómn'a si primavér'a se faca in hotarulu comunei Geledintiu drumu. Reu au fostu invetiati domnii „Nemesi“, inse invetiulu are si desvetiu, fiindca de acum inainte noi cesti nenemesi trebue sa lucrâmu la drumulu cercualu, care e spre folosulu tierei. Restulu drumului asiá dara, pre care noi nu l'amu pututu gatá pentru Geledintieni lu voru face si densii, pentruca acum nu ne mai póte silí nime cá sa facemu, precum amu facutu de 10 ani, drumu in hotarulu densiloru, care drumu nimenea din tiér'a intréga nu'lu póte folosí afara de comun'a Geledintiu singura.

Crediendu ca de-si nemesii nostri din Geledinti nu au facutu pâna acum partea de drumu, dóra in celu mai scurtu tempu, in urm'a suplicei asternute la onoratulu oficiolatu comitatensu, voru fi din partea onoratului acestui'a constrinsi la implinirea detorintiei, si-lu voru face si densii, asiá ne luâmu voia a face onoratului publicu cunoscutu, cumca pe drumulu nostru cercualu acei'a, care voiescu a merge câtra Hatiegu, séu de acolo câtra Orestia, potu caletorí fâra nici o greutate si pe o cale cu aprópe $2 1/2$ miluri mai scurtu decâtu pe la Simeri'a pe drumulu celu mare alu tierei.

Aterna dara numai dela implinirea detorintiei vestitiloru nobili din Geledintiu, câci dupa principiulu de purtare egale a sarciniloru publice sa-si faca partea de drumu si atunci e deschisu unu drumu de tiéra de mare insemnatate.

Romani'a.

Discursulu

dlui C. A Rosetti la ocuparea fotoliului de presied. alu camerei:

Sciu, d-ni representanti ai natiunei, câtu este de mare onórea ce mi-ati facutu si câtu de-anevoiósa sarcina ce ea 'mi impune.

Iertati dara se ve spunu ce m'a facutu se primescu si onórea si sarcin'a, fâra cá nici un'a nici alt'a sa me sparie.

Preste siepte ani trecura de cându amu esitu din acésta camera, cá deputatu si vice-presiedinte, si n'amu mai intratu pâna astadí. Bucurescii si Brail'a au staruitu a-mi dá mandatulu de deputatu si n'amu mai cutezatu a-lu primí.

N'amu mai cutezatu, fiindu-ca vediusemu ca divisiunea se strecurase in partit'a natiunala; si suntu dintre cei pe deplinu convinsi ca puterea productiva si in adeveru bine-facatóre nu póte fi in nici unu individu, ori care aru fi elu, ci numai in colectivitâti.

N'amu mai cutezatu, fiindu-ca vediusemu ca membrii partitei nationale, de-si divisati numai prin óre-cari mici nuantie, incepusera a se banuí si-a s'acusá unii pre altii, si sciamu ca acést'a producendu ametiéla si 'descuragiare in natiune, ea 'si va plecá din nou capulu in fati'a puterii materiale, va recadé in vechi'a retacire a popóreloru nenorocite de a asteptá binele dela unu omu, iéra nu dela ele insele, de a sperá salvarea printr'o mâna de feru, iéra nu prin bratiele loru de ómeni liberi intrunite si invertosiate prin munca si prin iubirea de patria.

Suferintiele fura lungi, mari si variate; le-ati cunoscutu, le-ati simtitu, le-ati impartasitu; si sciti ca ele neau desceptatu, ne-au luminatu, ne-au silitu se ne uitâmu unii la altii, se ne cunóscemu se ne asociâmu, se ne iubimu si prin urmare se invingemu.

Cunoscendu pe deplinu caus'a care a produsu suferintiele, precum si metod'a prin care si de asta-data invinserâmu reulu, sunteti cu totii convinsi ca largu deschisa este acum inainte-ne calea pe care trebuie se mergemu.

Se intrâmu dara pe dens'a, cu mintea si cu inim'a, si sa mergemu cu totii mâna in mâna si cu o credintia cu atâtu mai nestramutata, cu câtu avemu dreptu calausa spiritulu care a domnitu in aceste alegeri, pe care trebuie sa-'lu cunóscemu bine, câci produsulu lui suntemu.

Natiunea a procedatu in aceste alegeri cu cea mai deplina unitate. Pentru prim'a óra avurâmu fericirea de a vedé tóte stârile societâtii intrunite, in credintia, in vointia si in actiune. Uniti dar' in credintia, in vointia si in actiune trebuie sa fia si alesii ei.

Mai tóte colegiele au alesu de asta-data cá representante alu loru pe celu care a suferitu s'a luptatu necurmatu cu conjudetianii sei pentru triumfulu dreptâtii si-alu libertâtii. Toti alesii loru dara voru lucrá cu iubire si necurmare, pentru cá dreptatea si libertatea se aiba unu caminu in fia-care localitate.

Liniscea si moderatiunea au domnitu in fia-care colegiu in tempulu alegeriloru. Liniscea inse, iér' nu amortirea. Moderatiunea omului liberu si puternicu, iéra nu abdicerea si slabiciunea celui coruptu prin sclavia. Cu acee'asi linisce si moderatiune veti lucrá si voi alesii natiunei, intariti prin deplin'a cunoscintia ce aveti despre trebuintiele si despre drepturile ei.

Dupa o lunga si durerósa esperientia, tóte stârile societâtiei, convingendu-se ca reulu s'a produsu prin asociatiunea crimei contr'a virtutiei, facura asociatiunea virtutiei contr'a crimei; din acésta insotire decurse alegerea vóstra. Nimeni dara nu se mai póte indoì ca veti loví vitiulu si veti resplatí virtutea.

Tóte stârile societâtiei au doveditu, ca au intielesu in fine ca nu póte fi salvare decâtu in léculu ce inca de la 1855 ni l'a presentatu unulu din geniurile Franciei, Edgard Quinet.

Pre acestu pamentu alu nenorocirei, ne dise elu, unu singuru lucru nu s'a incercatu nici odata: dreptulu. La dreptu dara trebuie se recurgeti."

Acést'a este misiunea, acést'a este program'a ce v'a dat'o acum poporulu românu, vóue adeveratiloru sei representanti, si pre care ati primit'o cu otarire de a o esecutá.

Cunósceti suferintiele Romaniei, câci ele au fostu hran'a vóstra.

Cunóscemu cu totii starea cea durerósa in care se afla, câci acestei cunoscintie datorimu mandatulu nostru.

Sciti ca protivnicii nostri din intru, despartiti fiindu de natiune, nu mai potu avé alta sperantia decâtu in intrunirea loru prin legamintele urei si ale intereseloru personale:

Sa-i invingemu pentru totu-déun'a, prin legamintele iubirei si ale intereseloru generali.

Sciti ca ei stau la pânda, punendu tóte sperantiele loru in gresialele ce vomu face.

Sa ne pandimu si noi unii pre altii, spre a ne oprí de a face gresiale fia chiaru prin setea legitima de a face binele mai deplinu si mai rapede.

Sciti ca mostenirea ce primiramu este seraci'a generale si secarea chiaru a isvóreloru avutiei publice, si vedeti ca avemu inca in juru-ne unu resbelu care póte fi celu mai fatalu si care cine va cutediá sa afirme ca n'aru puté sa ne aduca si bine.

Acésta durerósa si periculósa situatiune cere imperiosu unire intre toti, cugetare matura, veghiare si lucrare necurmata, sacrificii mari si o politica sincera, romanésca dara si dibacia, condusa si luminata prin deplin'a credintia in drepturile si puterile natiunei romane.

Amu avutu fericirea se fiu dintre cei cari au potutu dá óre-cari dovedi ca nici o lucrare nu me póte ostení si nici o lovire nu póte micsiorá nestramutat'a mea credintia in destinârile cele mari ale gintei latine si ale coloniei sele dela Dunare.

Acestei singure impregiurâri datorindu onórea ce mi-ati facutu, intielegeti ca amu potutu primí si onórea si sarcin'a, acum cându sciu ca n'amu alta datoria decâtu de a ve urmá cu atentiune, cu iubire si cu credintia; si acésta datoria promitu ca mi o voiu impliní pre câtu tempu veti voí, si ca mai lesne se va muiá cá cér'a stejarulu acest'a decâtu a mea credintia. „U. p. A."

Burs'a de Vien'a.

Din 7/19 Iuliu 1876.

Metalicele 5%	66	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	—
Imprumutulu de statu din 1860	112	25
Actiuni de banca	868	—
Actiuni de creditu	144	90
London	127	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	—
" " " Temisiorene	73	50
" " " Ardelenesci	73	—
" " " Croato-slavone	83	50
Argintu	101	25
Galbinu	5	90
Napoleonu d'auru (poli)	10	11
Valut'a nóua imperiale germâna	62	30

Concursu.

La scól'a capitala-normala dela biseric'a sântei Adormiri a Maicei Domnului din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru aceste salarie se tiena ambii invetiatori prelegerile trebuincióse si la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementiunatele 2 posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite in sensulu „Stat. org." cu atestatu de botezu si cu testimonie scolastice, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Satulungu, 2 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu alu
bisericei sântei Adormiri.
Radu Pope'a
(1—3) parochu si presied.

Nr. 175 scol.—1876.

Concursu.

La institutulu pedagogicu gr. or. alu diecesei Caransebesiului, care se va deschide la 1 Septembre st. vechiu in Caransebesiu, se cere unu profesoru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se documenteze prin carte de botezu: ca suntu romani de religiunea gr. res., mai departe se documenteze, ca au depusu esamenulu de maturitate si au absolvatu cursulu pedagogicu séu ca au absolvatu la vre-o universitate facultatea filosofica séu in fine, ca suntu profesori de gimnasiu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: salariulu de 800 fl. si 120 fl. pentru cortelu.

Recursele indiestrate cu documentele mai susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala a senatului sol. tienuta in 14 Maiu 1876.

Ioanu Popasu m. p.
(3—4) episcopulu diecesanu.

Nr. 242 scol. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea stipendiului de 500 fl. v. a. din fundatiunea Ballaiana pre anulu scolastecu 1876/7 se escrie concursu.

Doritorii de a castigá acestu stipendiu au sa se pregatésca pentru profesur'a de pedagogia intr'unu institutu superioru (seminariu) de pedagogia, si a se deoblegá ca voru serví la institutulu pedagogicu din Caransebesiu celu putienu 6 ani; mai departe au sa dovedésca:

a) prin atestatu de botezu ca suntu români gr. resariteni;

b) ca au depusu cu succesu bunu esamenulu de maturitate;

c) prin atestatu medicalu au sa dovedésca ca suntu sanatosi si ca constitutiunea trupésca este corespundietóre chiamârei profesorale.

Recursele astfeliu inzestrate, cu documentele susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala a senatului scolariu tienuta in 14 Maiu 1876.

Episcopulu diecesanu
2—3 **Ioanu Popasu** m. p.

---

ad Nr. 519/1876.

Concursu.

La scól'a normala româna gr. or. din Resinari a devenitu unu postu de invetiatoriu vacantu pentru a cârui ocupare sa escrie concursu.

Vacant'a statiune e impreunata cu unu salariu anualu de 350 fl. v. a. si 60 fl. v. a. relutu de lemne si cortelu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a-si asterne petitiunile loru celu multn pâna in 15/8 st. n. a. c. subscrisului oficiu comunalu cá eforia scolara pe lânga estrasulu de botezu, atestatele despre studiile facute la gimnasiu, atestatulu despre absolvirea studiiloru pedagogico-claricali, testimoniulu de cualificatiune invetiatorescu si despre servitiulu de pâna ací.

Se cere ca concurintele sa scie cantârile bisericesci.

Concurintele, care aru dovedí cualificatiunea de a puté propune sistematicu cantârile corali la elevii scolari — va fi remuneratu deosebitu de salariu cu 100 fl. v. a.

Resinari, 12 Iuliu 1876.
(2—3) Oficiulu comunalu.

Nr. 26/1876 — prot.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de III clasa Visc'a, protopresbiteratulu Iliei Murasiene, prin acést'a se escrie concursu pâna la 1 Augustu 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Pamentu aratoriu de 4 jugere 1520□°.
3. Dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe.
4. Stol'a usuata, dela 190 familii, precum e statorita in sinodulu parochiale dela 25 Maiu 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru statutului organicu pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasad'a in 2 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Alecsiu Olariu,
(2—3) adm. prot.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Teleg. Rom." Nr. 23 a. c. nu s'a aflatu concurenti cu tóte cualitâtile recerute in statut. org. pentru ocuparea postului in vacant'a parochia Ciertesia, in urm'a 'naltei ordinatiuni consistoriale din 3 Iuniu a. c. Nr. 1391 se prelungesce terminulu pâna in 1 Augustu a. c. cându se va face si alegerea de parochu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au de a-si substerne suplicile loru instruate cu documentele recerute in § 5 stat. org. pâna in terminulu susu prefiptu.

Campeni 12 Iuniu 1876.
Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(2—3) protopresb.

---

ad Nr. 515/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de medicu comunalu in comun'a Resinari devenitu vacantu se deschide in sensulu statutului concursu cu terminu pâna la 15 Augustu nou a. c.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu per 900 fl. v. a. si de fia-care visita 10 cr. v. a.

Concurentii, cari voru avé gradulu de doctor universae medicinae si voru cunósce celu putienu limb'a româna si germana voru avé preferintia. —

Petitiunile suntu in terminulu susu aretatu a se adresá câtra primari'a comunei libera Resinari post'a ultima Sibiiu in Transilvani'a.

Resinari 9 Iuliu 1876.
(3—3 Primari'a comunala

Concursu.

In comun'a Suligete cu o populatiune de 772 suflete, protopresbiteratulu gr. or. alu tract. Ioagiului I este a se ocupá postulu de parochu de clas'a a 3-a cu care suntu impreunate urmatórele emolumente:

Dela 183 familii birulu anualu de câte un'a ferdela cucuruzu sfermitu si stol'a usuata, cari la olalta dau unu venitu anualu de 341 fl. v. a.

Concursele instruate in sensulu statut. org. suntu a se substerne pàna la 31 Iuliu st. v. a. c. la oficiulu prot. gr. or. alu tract. Ioagiului I in Hondolu.

Hondolu 2 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
B. Piposiu,
(2—3) protop.

Ioanu Cristea,
compactoru.
Se recomanda on. publicu românu cu legarea de cârti, protocóle brosiure etc., promitiendu lucru promptu si solidu si cu pretiuri câtu se póte mai moderate.
Locuinti'a, sub spinarea cânelui (Poschengasse) Nr. 1. lânga fantâna in Sabiiu. 1—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Nr. 55. ANULU XXIV.

Sabiiu 11|23 Iuliu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Privitoriu la comitatulu Sibiiului, ce are sa se organiseze de nou.

(*II*) Articulii de lege in privinti'a arondârei si regulârei de nou a unoru municipie, precum si in privinti'a regulârei afaceriloru fondului regiu, devenindu in urm'a sanctiunârei legi formali si fiindu cá atari si promulgati in tóta form'a, in scurtu tempu se voru si duce in deplinire.

Comitatulu Sibiiului cá unu municipiu in form'a acceptata, nou negresitu ca va primí si unu capu si conducetoriu nou, unu comite supremu, dupa cum 'lu au si celelalte comitate din patria. —

Cui i se va incredintiá functiunea acést'a de atât'a insemnatate pentru prosperarea noului municipiu si indeosebi si pentru sórtea româniloru cari facu o maioritate eclatanta a poporatiunei din municipiu? Acést'a nu se póte scí pâna acum'a. Dupa esperiinta de pâna acum putemu inse fi siguri, ca românu nu va incapé la functiunea acést'a. Mai cu séma adi, cându fratiloru magiari dela potere li-se pare ca si altcum au pré multi români in functiuni de statu si nu-si pregeta a-i demissiuná si pre acei putieni ce se mai afla inca in functiuni, unulu dupa altulu. —

Conformu principiului, care sustiene in comitii supremi si preste totu in capii municipieloru dignitari si representanti ai guvernului nu póte incapé indoiéla ca si functiunea de comite supremu in comitatulu Sabiiului nu se va incredintiá decâtu unei persóne incrediute la guvernu. Noi din parte-ne amu dorí, celu putienu atât'a, cá functiunea acésta de atât'a insemnatate, sa se incredintieze unui barbatu impartialu, carele se aiba si capacitatea si vointi'a de a satisface de o potriva interesele de vitalitate ale intregei populatiuni din municipiu, fâra deosebitu respectu la natiunalitate séu confessiune —

Incâtu se va satisface, celu putienu dreptei si modestei nóstre asteptâri; vomu vedé in scurtu tempu. Pentruca preparativele pentru nóu'a transformare a municipiului s'au inceputu dejá si foile din capitala anunciara inca in lun'a trecuta, ca denumirea noiloru comiti supremi, pentru municipiele de nou arondate séu regulate, va urmá inca in primele dile ale lui Iuliu. — Póte dupa cal. vechiu?

Se vede deci ca regimulu, din incidentulu miscâriloru resboinice ce se petrecu la confiniele nóstre, nu-'si ese din flegma; dupa cum dóra credéu unii si altii, ci din contra staruesce cu totu deadinsulu spre indeplinirea reformeloru interne de administratiune, ce s'au sanctiunatu prin lege. Póte o face acést'a in deosebi si cu tendinti'a cá chiaru in fati'a miscâriloru acestor'a amenintiatóre negresitu si pentru patri'a nóstra, sa-si asigure influinti'a si puterea prin incredintiarea administratiunei incrediutiloru sei.

Destulu ca ori-care aru fi motivulu; faptulu e ca reorganisarea de nou a comitatului Sabiiului, va urmá câtu de curendu. Si fatia de faptulu acest'a, trebue cá sa ne deschidemu si noi ochii mai din vreme si sa ne preparâmu pentru schimbârile ce ne astépta. Nu cum-va sa ne tredimu si de asta data dupa ce se va fi petrecutu totulu si cându nu ne va mai puté folosí nimic'a mintea românului de pre urma.

Este sciutu, ca noulu comitatu alu Sabiiului se va compune, afara de scaunulu de acum alu Sabiiului dimpreuna cu cetatea Sabiiu, inca din scaunele Sebesiului, Mercurei si alu Nocrichiului, adaugendu-se lânga acestea inca comunele acelea din comitatulu Albei inferióre, care suntu asiá dicendu pre teritoriulu fundului regiu si suntu incungiurate de comune ce s'au tienutu si pân' acum'a de fundulu regiu. Precum suntu s. e. Secelulu, Magulu, Aciliulu etc.

Fia-care dintre scaunele de pâna acum'a si póte si cele mai multe comune din scaunele acestea precum si cele din comitate, are mai multu séu mai putienu averea sea propria, carea si-a administrat'o pâna acum'a insusi séu de siguru deschilinitu de celelalte scaune si respective comune, cu care va compune in viitoriu unu municipiu si va purtá o administratiune comuna. Afara de acestea scaunele de adi inca separate, cari in viitoriu voru compune unu municipiu si resp. comunele dintr'ensele, au pretensiune legale la averea asiá numita natiunale sasésca si la a judetieloru, fiindu comproprietare a averiloru acestor'a dimpreuna cu celelalte scaune si resp. districte, care in viitoriu voru compune altu municipiu de sine. Precându comunele care se alatura de nou la comitatulu Sabiiului si care s'au tienutu pâna acum'a de comitatu, nu suntu partasie la averea natiunale sasésca si la a judetieloru. De alta parte iér' póte fi de mare interesu intrebarea: ca in care proportia se póte priví unu scaunu séu altulu de comproprietariu alu averei de pâna acum comune natiunale si a judetieloru. Si cine suntu de a se priví de subjecte ale comproprietariatului, scaunele insele cá atari, séu comunele dintr'ensele séu locuitorii?

Pentruca dela resolvirea intrebâriloru acestor'a, intr'o forma séu alt'a, aterna si determinarea câtului pretensiunei fia-cârui scaunu etc.

Nu este vorb'a de impartirea averei de pân' acum'a comuna municipieloru ce au constituitu fundulu regiu; pentruca din contra s'a otaritu prin lege, ca averea acést'a are sa remâna si in viitoriu comuna si sa se intrebuintieze spre scopuri de cultura pentru toti locuitorii din fundulu regiu, fâra deosebire de natiunalitate si confessiune. Inse pentru cá in viitoriu sa se scie, cari dintre locuitorii noului comitatu suntu a se priví dreptu comproprietari si cari nu, cari au pretensiune la beneficiele ce provinu din averea comuna si in ce mesura, si cari nu s. a. tóte intrebârile acestea trebuiescu deslegate din vreme. Si spre scopulu acest'a a dispusu ministeriulu, cá sa se compuna din câte 2 ablegati ai fia-cârui scaunu si unulu alu comuneloru din comitatu, carea sa cerce a deslegá cestiunea acést'a de avere, 'spre multiamirea tuturoru celoru interesati de ea.

Se intielege ca dela compunerea comissiunei, va aterná si deslegarea cestiunei. Si de aceea, cei ce dorescu cá cestiunea sa se deslege favorabilu si suntu in positiunea de a tramite ablegati dupa placulu loru in comissiune; 'si voru tiené de sânta datoria a fi cu bagare de séma la alegerea ablegatiloru.

Resbelulu.

9 Iuliu

Armat'a montenegrena, dupa telegramele din urma sta inaintea Nevesinei. Alte sciri despre operatiunile serbesci si turcesci se reducu la intalniri sangeróse, se vede, de despartieminte mai mici cari nu au alta insemnatate decâtu, ca si o parte si ceealalta si adscriu victorie. Batalii mai mari si decisive inca n'au fostu in dilele din urma nicairi unde operéza trupele serbiloru.

Ce se atinge de fusilarea soldatiloru de natiunalitate romana din armat'a serbésca „P. Cor." dice ca s'a fusilatu o compania intréga cu esceptinnea a siese soldati. Mai departe se adauge ca principele Milanu a incunosciintiatu despre intemplarea acést'a pre Carolu Domnitoriulu Romaniei. Pentru ce acésta incunosciintiare, déca in adeveru s'a facutu nu ne putemu esplicá nici noi, precum nu-'si potu esplicá nici alte diurnale.

Pâna cându de pre câmpulu de lupta avemu putiene sciri de inregistratu, mai multi corespundenti raportéza la diverse foi despre cele mai infioratóre crudimu ce le comitu voluntarii turciloru, mai cu séma cerchezii cu crestinii neinarmati, barbati de tóta verst'a, femei si copii. Nu e mirare dara déca revolutiunea cresce in tóte pârtile si se organiséza.

Romani'a se pare ca totu nu glumesce cu mobilisarea armatei. Se telegraféza ca are sa concentreze unu corpu de 60,000 la Dunare. O telegrama de alaltaieri dela Bucuresci spune ca senatulu a plenipotentiatu pe guvernu a convocá, dupa trebuintia reservele divisiunei a dóu'a teritoriale. Tóte aceste nu insemnéza, ca Romani'a va intrá si ea in actiune.

Intalnire noua de monarchi.

Ceea ce anunciara foile din Vien'a si alte foi mari s'a intemplatu. Telegrafulu spune ca Joi in 8/20 Iuliu Imperatulu si regele nostru Franciscu Iosifu I s'a intalnitu cu Imperatulu Germaniei Wilhelm, la Salzburg. Salutarea a fostu de ambe pârtile cordiale. Monarchii au conversatu in visitele ce si le-au datu imprumutatu, câte o jumetate de óra.

A dou'a di Vineri si-a continuatu Imperatulu Wilhelm caletori'a de cura spre Gastein. La plecare, pe peronulu statiunei drumului de feru, imperatii s'au sarutatu de trei ori si cu cordialitate si-au datu mânile.

Atitudinea Romaniei fatia cu sublim'a Pórta in aceste momente critice a datu nascere celoru mai varie conjecturi. Foile publice se ocupa cu interesu viu de politic'a ce o urmaresce Romani'a fâra de a-si puté face inca o idea precisa despre intentiunile adeverate ale ei.

„Pest. Ll." neputendu luá de basa scirile nechiare ce au transpiratu pâna acum in publicitate despre pretensiunile Romaniei câtra Sublim'a Pórta astépta cu multa nerabdare sciri mai precise. Dupa telegramele nóstre, dice citatulu organu, guvernulu românu a cerutu prin unu memorandu indreptatu câtra Pórta si câtra puterile garante: 1) Recunóscerea numelui istoricu Romani'a; 2) primirea agentului romanu in corpulu diplomatecu din Constantinopole, recunóscerea jurisdictiunei lui asupr'a natiunaliloru sei; 3) o ficsare esacta a fruntarieloru la insulele Dunarei spre a micsiorá violârile fruntarieloru de pâna acum; 4) incheierea de conventiuni comerciali, postali, de telegrafu si estradare intre Pórta si Romani'a; 5) recunóscerea paspórteloru române de câtra deregatoriele turcesci si 6) ficsarea fruntarieloru in delt'a Dunarei pentru a asigurá locuitoriloru români dela tiermuri liber'a folosire a apeloru ce uda teritoriulu seu.

Pretensiunea prima nu e de nici o insemnatate absoluta si se póte referí celu multu la recunóscerea oficiale si directa a unui faptu complinitu. La 27 Ianuariu 1870 guvernulu romanu a notificatu puteriloru ca doresce cá in locu de „principatele unite Moldov'a si Romani'a" pe viitoriu sa se dica „Romani'a." Actele 104—120 din cartea rosia an. 1870 se ocupa cu cestiunea acést'a si arata prevenirea si ajutoriulu eficace ce a aflatu guvernulu românu la oficiulu nostru de esterne. Contele Beust scrisese baronului de Pottenburg la Bucuresci ca recunósce ponderositatea motiveloru la cari se provóca guvernulu principelui si nu are de a face nici o obiectiune, crede ca si celelalte cabinete voru impartasí acestu modu de vedere. S'au espusu si recomendatu la apretiarea Portiei ratiunile ce potu sa o determineze a aprobá dorinti'a cabinetului de Bucuresci. Romani'a are sa multiamésca in prim'a linie intrevenirei nóstre binevoitóre ca Pórt'a nu s'a opusu de multu tempu la nóu'a numire si ca s'a folositu de acést'a in actele sele oficiale din anulu urmatoriu. Fiindu acestu punctu resolvatu nu scimu ce aru mai avé aici de doritu guvernulu din Bucuresci.

Guvernulu românu pretinde mai departe independenti'a, adeca emanciparea principatului de Turci'a si inca o „ficsare esacta a fruntarieloru" la care deocamdata se facu numai unele indigitâri vage. Precum guvernulu serbescu in manifestulu de resbelu asiá se feresce si guvernulu din Bucuresci cu precautiune a proclamá in modu formalu smulgerea principatului dela S. Pórta. De vre-o câte-va dile se dicea ca Romani'a voiesce sistarea tributului de pâna acum; acestu punctu lipsesce in memorandu; dara pentru acést'a Romani'a cere incheierea de conventiuni comerciali, postali, de telegrafu si estradare, cá intre dóue state independente si primirea agentului românu in corpulu diplomatecu din Constantinopole, va sa dica sa se dea acestui agentu cualitatea de representantu alu unui statu strainu — dóue pretensiuni diametralu opuse dreptului de statu. Pretensiunea relativa la incheierea de conventiuni comerciali potea fi óre-si cum apretiata, ba acést'a se póte priví de o consecuentia din conventiunea comerciale, cu care noi la tempulu seu amu prevenitu pe celelalte puteri, dara incâtu pentru representatiunea diplomateca in Constantinopole guvernulu din Bucuresci póte calculá cu o resistintia resoluta la loculu competentu.

O parte din pretensiunile pânaací insirate póte fi discutabila la unu tempu mai tardiu, dara dorinti'a de asiá numit'a „ficsare esacta a fruntarieloru" se tiene de pretensiunile absolutu nerealisabile. Togm'a cu acel'asi dreptu, cu care se cere acum o ficsare esacta a fruntarieloru in delt'a Dunarei, s'aru puté pretinde tiér'a intréga dela Silistri'a pâna la Widinu. Déca aru esiste unu feliu de indreptatire pentru pretensiuni cum suntu aceste, amu trebuí sa fimu recunoscatori romaniloru ca se multiemescu cu posesiunea Dobrusiei, adeca cu dominatiunea preste gurele Dunarei si tiermurele mârei. E ceva in aceste pretensiuni ce samena cu dorinti'a franceziloru dupa „Rhinulu liberu“ pre care l'au pierdutu.

Pretensiunea acést'a de a se ficsá esactu fruntariele nu semnifica decâtu sfarticarea tractatului de Parisu. Potentatii din Bucuresci trebuie sa-si aduca aminte ce miscare periculósa a provocatu Russi'a contr'a sea, cându — in anulu 1871 — incepù sa sgudue la postulatele acestui tractatu. Resolutiunile unanime din conferinti'a din Londonu, dechiaratiunile Austro-Ungariei, Angliei si Franciei in acésta causa suntu inca in próspeta memoria decâtu sa avemu lipsa a le mai reamintí aici. Déca guvernulu romanu a avutu in realitate aroganti'a, a cere atare lucru, elu se va puté informá in modu precisu din respunsurile celoru trei puteri amintite in urma ca ce se cugeta in Vien'a, Londonu si Parisu despre unu astfeliu de atentatu asupr'a pâcei de Parisu, care de dreptu esista intregu cu modificatiunile din 1871.

Dupa parerea, nóstra, continua „P. Ll.“, Germani'a are datorinti'a sa-si aduca la valóre influinti'a sea in interesulu tractateloru internatiunali esistente. Barbatii din guvernulu romanu facu pretensiuni imense pentru a-si asigrá unu profitu micu. Cugeta Romani'a in realitate la acést'a pretensiune care e mai putienu justificabila decâtu a clicei Ristici: atunci e claru ca tierisiór'a nu lucra pe responsabilitatea sea propria. Calamitâtile serbiloru si insuficienti'a armatei române eschidu cu totulu presupunerea, ca principele Carolu aru avé pofta de unu rendezvous cu Kerim pasi'a, — pentru a tacé impregiurarea, ca la unu asemenea casu Kerim pasi'a va lasá nu numai cart'a sea propria de visita.

O incuragiare in temerar'a sea intreprindere póte sa afle Romani'a numai la acea potere, care are celu mai multu interesu de a vedé tractatulu de Parisu sfarticatu. Sistandu-se acestu tractatu intr'o parte atâtu de esentiale, nu aru mai esistá vre-o ratiune pentru care sa remâna in valóre si mai departe ficsârile fruntarieloru statorite in art. 20 alu acestui tractatu in desavantagiulu Russiei. E posibilu, ca potentatii din Bucuresci suntu aplecati a solví pentru cucerirea pre tiermurele dreptu alu Dunarei, Savoi'a si Nizza loru de pre laturea stânga a Dunarei la o putere mare usioru de gâcitu, dara atunci se va vedea curendu, ca conferinti'a din Parisu nu a indeplinitu acele „ficsâri esacte de fruntarie“, cari restringu pe Russi'a in avantagiulu Romaniei, pentru a face româniloru unu presentu, de care ei la ocasiune se potu scuturá séu pe care 'lu potu face obiectulu unei „afaceri de schimbu“.

Positiunea tuturoru puteriloru mari fatia cu nóu'a cestiune e marcata de sine. Germani'a care se bucura in prim'a linia de o influintia decisiva in Bucuresci, e chiamata a aduce la valóre acést'a influintia in interesulu respectârei tractateloru cari norméza raporturile internatiunali ale Europei. Nu ne indoimu ca Germani'a in fapta si va aduce la valóre influinti'a sea in directiunea acést'a, iéra de alta parte se intielege de sine, ca toti autorii tractatului de Parisu trebue sa fia mai multu cá ori cându de acordu, pentru a respectá acestu tractatu si a-i castigá respectu in Europ'a inaintea fia-cârui. Intre astfeliu de impregiurâri incidentulu românu invólva unu pericolu celu multu pentru Romani'a si pentru acei'a — de-si in momentu nu scimu cine potu fi, — cari preste asteptare aru fi aplicati a sprigini pretensiunea Romaniei relativu la „o ficsare esacta a fruntarieloru“.

Unu corespuudinte scrie din Bucuresci lui „Pest. Ll.“ cu dat'a 12 Iuliu n. urmatóriele:

In siedinti'a camerei de adi ministrulu de esterne presentà unu proiectu despre incheierea de conventiuni comerciali cu Russi'a, Franci'a, Germani'a si Greci'a. In acelasi tempu dlu Cogalniceanu facù propunerea, cá pâna la acceptarea conventiuniloru statele numite sa se puna pe picioru egalu cu monarchi'a austro-ungara. Camer'a a votatu urgenti'a acestei propuneri si o acceptà in fug'a mare imputernicindu pe ministrulu de financie sa ofera in terminu de 9 luni, incependu dela 1 Iuliu st. v., tarif'a vamale a conventiunei comerciali cu Austro-Ungari'a, tuturoru aceloru state cari au pronunciatu dorinti'a de a incheiá conventiuni comerciali cu Romani'a.

Statele numite se bucura asiá dara de fructele conventiunei, pe care Austro-Ungari'a o a realisatu cu mare ostenéla, cu spese si neplaceri, togm'a in acel'asi tempu cá puterea intâiu contrahenta, si déca Engliter'a aru pronunciá astadi dorinti'a, de a incheiá o asemene conventiune, pentru dens'a va avé valóre tarif'a vamale la care Austro-Ungari'a lucra cu atâte osteneli de trei ani incóce. Acést'a semnifica intr'adeveru, a lasá pe altii sa scótia castaniele din focu.

Un'a din ratiunile, pentru cari guvernulu românu s'a grabitu atâtu de tare sa aduca la valóre avantagiele conventiunei comerciali si pentru celelalte state, e la parere a se cautá in protestulu consulului generalu austro-ungurescu contr'a impositului de capu asupr'a suditiloru austro-ungauresci ce locuescu in Romani'a. Guvernulu românu se pare ca in punctulu acest'a cauta, pentru a ocolí pretensiunea guvernului austro-ungurescu, medilócele intr'aceea, ca concrede deciderea asupr'a acestui punctu controversatu celoru-lalte puteri, pentru cari conventiunea comerciale a devenitu asemenea decisiva si avendu Franci'a, Germani'a, Russi'a si Greci'a in comparatiune cu monarchi'a austro-ungara numai fórte putieni suditi in Romani'a, se póte prea usioru, ca ele voru avé sa faca putiene obiectiuni contr'a contributiunei de capu. Altfeliu sta lucrulu cu Austru-Ungari'a. Acést'a cum se scie are preste 50,000 suditi in Romani'a, care umbla sa straformeze inca in sessiunea cea mai de aprópe a camerei darea de capu intr'o dare de venitu si avere. In consecuintia suditii austro-ungauresci aru trebuí sa supórte si acést'a contributiune; deci e fórte probabilu ca acesti'a, pentru a nu solví unu impositu indoitu (avendu sa platésca consulateloru competintiele de matricula) si voru schimbá in numeru mare natiunalitatea facendu-se suditi români.

Efori'a spitaleloru din Bucuresci a emanatu de asemenea o proclamatiune la subscriptiuni pentru raniti (pentru cei turcesci si serbesci). „Tempulu“ conservativu inse face atentu la diferinti'a intre amendóue comitetele pentru ajutoriu si dechiara, ca elu colectéza numai pentru crestinii vulnerati. Domnulu N. Lahovari publica in „Tempulu“ chiaru si o scrisóre in care protestà ca sum'a contribuita de densulu aru fi data in folosulu ranitiloru turcesci necorespundiendu acést'a intentiuniloru sale.

Scirile din Viddinu, cari spunu ca turcii au massacratu acolo locuitori crestini nevinovati, au facutu sensatiunea contr'a turciloru si mai rea. Mie mi-se pare ca si neutralitatea guvernului sta inca pe picióre slabe. Putienu a lipsitu si se si lasá de ea, pentruca Pórt'a nu erá rapede la indemâna sa dea dechiaratiunea in scrisu la neutralisarea Dunarei. Camer'a erá dejá chiamata prin Cogalniceanu cu devis'a „patri'a e in periculu“ la o siedintia secreta cându Turci'a inca la tempu dede dechiaratiunea ceruta. Inca unele succese hotarîte din partea serbiloru si a muntenegriniloru si eu nu m'asi mirá de totu de scirea ca trupele române puse de-a lungulu Dunarei au trecutu preste fluviu.

In siedinti'a camerei de adi s'a substernutu camerei si arangiamentulu proiectatu cu intreprindietorii drumului de feru spre Transilvani'a, Cravley et comp., dara audu, ca camer'a e dispusa a-lu respinge si a risilá contractulu cu Cravley.

Din camer'a Romaniei.

Scirile din Bucuresci au inceputu a interesá pre diurnalistic'a européna, mai fâra de nici o esceptiune. Prochiamarea unei stricte neutralitâti, memorandulu pretinsu; câci positivu inca totu nu scimu déca esista, in privinti'a resplatirei neutralitâtiei si mobilisarea armatei si a unei pârti din reserve, suntu totu atâtea momente cari ceru o multime de esplicatiuni spre o possibile orientare in vertegiulu politicu, care ia dimensiuni totu mai mari pre fia-care di. Unele diurnale aducu schimbarea cea repede a tienutei Romaniei in legatura cu asiediarea comissiunei alese de camer'a deputatiloru din Bucuresci spre esaminarea acteloru diplomatice privitóre la politic'a esterna. Altele iéra au si adausu in telegramele loru ca mobilisarea nu are alta insemnatate decâtu spriginirea politicei de neutralitate de pâna acum.

Ministrulu Cogalniceanu, este cunoscutu, ca elu insusi a cerutu comissiunea dela camera cu scopu de a i supune tóte actele esterne de pâna acum spre apretiare si spre a desvoltá dintr'ensele politica de neutralitate. Cu ocasiunea acést'a a disu Cogalniceanu:

„Dloru deputati! Dvóstra cunósceti situatiunea esterna, carea din in di devine mai amenintiatóre. Regimulu nu se simte in dreptu si nici destulu de plenipotentiatu de a se pronunciá asupr'a sórtei tierei si asupr'a politicei ce are sa urmeze fâra consimtiementulu cameriloru, dvóstra sciti prea bine, ca cestiunile esterne nici in parlamentele staturiloru celoru mai puternice nu se desbatu si nu se otarescu in siedintia publica. Ve rogu dara sa denumiti o comissiune din barbati, carii, afara de iubirea câtra patria si afara de increderea d-vóstra mai posedu maturitatea si cunoscintiele necesari in impregiurâri cá cele de fatia, pentruca sa nu judece numai cu inim'a, dara si cu capulu si esperinti'a loru. Comissiunei acestei'a voiu aratá lucrârile ministeriului de esterne si politic'a neutralitâtiei urmata de regimu pâna acum, carea regimulu e otaritu a o urmá si mai departe, cá pe unic'a politica salutara pentru tiéra. Inse accentuându eu inca odata politic'a acést'a este bine, cá tiér'a prin representantii sei si dvóstra dloru deputati prin comissiunea ce o ceru dela dvóstra, sa se cugete si la eventualitâtile viitóre. Ve rogu a pasí inca astadi la alegerea acestei comissiuni.“

Deputatii Lec'a si Flev'a ceru dela regimu sa puna la dispusetiunea camerei actele. Celu din urma a fostu asiá de moderatu in pretensiunea sea incâtu s'a multiamitu cu cererea cá comunicarea acteloru sa se faca in siedintia secreta. Ministrulu Cogalniceanu reflectéza la pretensiunea acést'a: „Dlu Flev'a va fi asiá de bunu a'mi permite sa-mi esprimu mirarea mea de densulu. Dlu Flev'a, de-si inca june, este parlamentaristu vechiu si scie cum se facu astfeliu de lucruri. Domniloru! In parlamentulu englezu, care parlamentu scie bine de ce fortie dispune tiér'a ce representa, nu demultu s'a facutu o interpelatiune asupr'a politicei urmate de Angli'a in cestiunea orientala. Ministrulu de esterne a respunsu la interpelatiune intr'unu discursu de patru óre. Dara ce a disu elu? ce a respunsu? Voiu tramite dséle numerulu respectivu alu diurnalului, in care e tiparitu respunsulu si-'lu voiu rugá, dupa ce va fi cetitu desbaterea acést'a, sa binevoiésca a-mi spune, ce a gasitu d-lui in acelu respunsu? Ce voiti domniloru, cându o cestiune asiá de grava si delicata inca este nedeslegata, eu, ministrulu de esterne, sa vinu inaintea d-vóstre si sa o supunu inaintea camerei? Cându asiu face eu asiá ce-va, aru avé onorabilulu domnu Flev'a dreptulu sa céra departarea mea din parlamentu, cá a unui ministru de esterne, care nu merita sa aiba in mânile sele afacerile esterne ale tierei. Eu, domniloru, ve propunu denumirea unei comissiuni, si cându ve facu propunerea acést'a, facu mai multu decum se face in alte tieri. Deóroce ministeriulu crede ca in impregiurârile cele grave ale tierei nu este bine a duce interesele esterne fâra de cosimtiementulu dvóstre, ve rogu sa denumiti o comissiune, cârei sa se comunice actele, sa le studieze si apoi intr'o siedintia secreta se póte otarí ce e de facutu. Dara sa supunu eu cestiuni inca nedeslegate, de o natura asiá de delicata si dificila, camerei intregi nu voiu face nici odata, chiaru si déca propunerea dlui Fleva aru fi acceptata, atunci ve rogu sa me dati afara din camera, cá pre unulu, carele nu e in stare sa pórte sarcin'a cea grea a unui ministru de esterne.“

Dechiaratiunea acést'a energica a fostu primita de camer'a intréga intre aplause.

In camera s'a aratatu diverse pareri asupr'a comissiunei din cestiune.

Deputatulu Codreanu erá de parere cá comissiunea cârei i s'a incrediutu compunerea adresei cá respunsu la mesagiu sa functiuneze si in cestiunea afaceriloru esterne. Deputatulu Marzescu voiá cá comissiunea pentru primirea acteloru sa se constituie din presiedintele vicepresiedintele si patru membrii ai camerei. Deputatulu Bobeica intréba ca comissiunea spuneva camerei ce i s'a comunicatu; câci altcum nu e de lipsa de comissiune, pentruca densulu are incredere destula in ministrulu de esterne. Deputatulu Missail voiesce sa se constituie o comissiune permanenta, câci situatiunea politica se póte ameliorá, dar' se póte si deteriorá. Contr'a propunerei din urma s'a esprimatu ministrulu de esterne fórte energicu. „Domniloru! dice Cogalniceanu, eu incepu a nu mai intielege nimic'a in cestiunea acést'a! Regimulu, din initiativ'a sea propria, pentruca bubuitulu tuniriloru se aude la marginile tierei, vine si ve spune, ca are lipsa de spriginulu moralu alu camerei, intre marginile cercului ei de activitate. Dara cu acest'a eu ministrulu de esterne, n'amu intielesu, ca d-vóstra sa denumiti o comissiune permanenta, carea sa stea ministeriului intr'ajutoriu. Pentru ce nu veniti si cu propunerea sa dati fia-cârui ministeriu câte o comissiune permanenta? Pentru ce nu propuneti instituirea unui feliu de comitetu de salute publica?“

Terminându ministrulu, camer'a intréga aplaudéza.

Dupa unele discussiuni mai de putiena insemnatate s'a primitu propunerea cá comunicârile sa se faca cu comissiunea pentru compunerea adresei, adaugendu-se presiedintele si vice-presiedintele camerei.

(Cele de mai susu le reproducemu in traducere dupa diurnale nemtiesci, ne avendu la dispusetiune nici unu diurnalu românu, care sa dea afacerea acést'a asiá detaiatu. R.)

Romani'a.

Solemnitatea distributiunei premiiloru, pentru elevii scóleloru secundare din Bucuresci, s'a tienutu si estimpu in sal'a senatului (Palatulu Universitâtii) in diu'a de 29 Iunie.

In acésta di, inainte de ór'a un'a ficsata prin programu, atâtu sal'a senatului josu, câtu si tribun'a publica susu, cari suntu destulu de spatióse, erau pline de asistenti din tóte clasele societâtii, cari asteptau impacienti acést'a placuta serbare; astfeliu, ca parte din corpulu profesoralu si elevii de premiatu au trebuitu sa ocupe salile cancelariei senatului, pâna la apelulu nominalu.

La óra un'a, M. S. Domnitoriulu sosindu, la coborîrea din trasura a fostu salutatu de music'a militaria si la scar'a principala primitu de Inaltu Preas. S. Metropolitulu primatu, insotitu de d. ministru alu instructiunei, cari impreuna cu d. rectoru alu Universitâtii si cu cei-lalti profesori presinti, au insotitu pe Mari'a Sea pâna in sal'a solemnitâtii, unde Mari'a Sea Si-a luatu loculu in fati'a tronului, avendu la drépt'a pe Présânti'a Sea, iéra la stâng'a pe d. ministru alu instructiunei. Presenti'a Mariei Sele in sal'a solemnitâtii a fostu salutata printr'unu imnu intonatu de elevii conservatoriului.

Dupa terminarea imnului, d. V. A. Urechia, membru alu consiliului permanentu de instructiune, urcându-se la tribun'a ce erá asiediata in partea drépta a salei, a pronunciatu unu discursu de ocasiune, pe care terminându-lu, a fostu primitu in aplause prelungite.

Dupa terminarea acestui discursu, M. S. Domnitoriulu plinu de emotiune, a respunsu intr'unu modu atâtu de bine simtitu, incâtu a fostu adesea intreruptu de unanimele si prelungitele aplause ale adunârei. Iéta acestu memorabilu discursu:

Domniloru! Amu ascultatu cu unu deosebitu interesu ideile contienute in discursulu rostitu cu ocasiunea solemnitâtiei de astadi, solemnitate din cele mai placute pentru noi toti. Precum primavér'a muncitoriulu strabate mândru holdele sale si-i cresce inim'a privindu cum incoltiesce sementi'a aruncata de densulu pe brazdele manóse, se radica, infratiesce si devine in curendu spiculu care i da belsiugulu si veseli'a, astfeliu anim'a nóstra a tuturoru cari asistâmu la serbatórea de astadi, cresce si se inveselesce, cându privimu la succesele tenerei generatiuni care este chiemata a continuá intro di oper'a consolidârei si marirei nationale. De aceea n'amu lipsitu nici odata si nu voiu lipsí a dá cea mai mare solicitudine si a aretá celu mai viu interesu pentru invetiamentulu nostru publicu si pentru scóle. Me simtiu dara fericitu de a avé acésta ocasiune solemna, spre a proclamá seriósele progrese ce amu constatatu prin mine insumi la esamenele scolare ale acestui anu, si spre a esprimá in publicu, atâtu intregului corpu profesoralu, câtu, si eleviloru silitori, Domnésc'a mea multiamire, parintescile mele incuragieri.

Sa urmâmu, d-loru, cu totii nepregetatu pe acestu drumu, si vomu culege mari si avute róde in viitoriu. Sanctuaru alu sciintiei, alu moralei si alu patriotismului, scól'a este pentru fie-care transitiunea din viéti'a de familie in viéti'a publica, in care are sa intre intr'o di omulu, si unde elu trebuie sa se inarmeze cu invetiatur'a, cu notiunile dreptului si a binelui, spre a sustiené barbatesce anevoiós'a lupta a vietiei si a deveni unu membru folositoriu alu comunitâtii. Dara déca scól'a are de scopu realisarea unei asemenea frumóse misiuni, nu este ea singura numai care o póte indepliní in societâtile omenesci; impreuna cu dens'a, inainte de dens'a chiaru este famili'a, este caminulu parintescu, care trebuie sa puie in acestu teneru si fragedu ogoru, in inim'a copilului, germenele binecuventatu alu respectului pentru totu ce este mare si sântu: „iubirea patriei, fric'a de Dumnedieu" Acést'a, domniloru profesori, acést'a, parinti plini de bucurie cari asistati la succesele incununate de astadi ale copiiloru vostri, sa n'o uitati nici odata.

Privelistea ce avemu inaintea nóstra, d-loru, este menita a ne dá veselie pentru diu'a de astadi, incredere pentru cea de mâne.

Cându unu poporu ajunge la convictiunea la care a ajunsu poporulu românu, ca nu dela numerulu si intinderea stapânirei sale numai i aterna puterea, ci dela desvoltarea cumpanita a muncei intelectuale, morale si materiale, dela respandirea instructiunei dela treptele sociale cele mai inalte pâna la cele de mai josu, si preste aceste tóte dela incordarea patriotismului seu, atunci se póte dice ca acestu poporu traiesce si ca multi ani inca va traí!

Astfeliu au judecatu nestramutatu romanii. Grij'a si solicitudinea ce ei au avutu in totu-déun'a de a dá culturei loru o directiune, mai inainte de tóte natiunala, esplica nu numai progresele ce acésta tiéra a potutu realisá intr'unu spatiu de tempu relativu fórte scurtu, dar' si salvarea si mantinerea esistintiei loru proprie prin tóte greutâtile si restristele vremiloru. Inlocuirea limbei slavonesci prin cea natiunala in liturgiile cultului si afacerile oficiale in secolele alu cincispre-diecelea, infiintiarea si stralucirea scóleloru romanesci si renumele ce pâna astadi au pastratu la noi institutiunile scolare ale lui Mateiu Basarabu si Vasilie Lupu, tóte acestea nu suntu ele dovedi de staruinti'a depusa de stramosi pentru a pastrá prin limba si prin scóla fiinti'a némului romanescu? Acésta staruintia pe care nici dominatiunea regimului fanariotu n'a putut'o sterpí din inim'a româniloru, n'a renascutu inca mai viua si mai puternica cu nemuritoriulu nostru Lazaru, alu cârui nume destépta unu santu echou in aceste ziduri, atâtu de umile atunci cându glasulu seu resuná ací, atâtu de mandre astadi, si care se inaltia in fati'a acelui monumentu, care ne amintesce glori'a si viteji'a romaniloru dela Calugareni?

Dá, domniloru, patriotica si natiunala a fostu in totu-déun'a directiunea invetiamentului nostru; ei 'i amu datoratu stravechii nostri analisti si cronicari de care amintiti astadi, si alu câroru nume trebuie sa vieze eternu intre romani, pe Costinu, Ureche, Cantimiru, Greceanulu, Sincai, Maioru; ei i-amu datoratu apoi pe Vacaresti, pe Heliadi, pe Balcesti, si pe acei cari ne-au reamintitu prin cantârile loru faptele pline de lauda ale parintiloru nostri, pe unu Bolintinénu, pe unu Alesandri.

Totu in acésta cale voru urmá, suntu siguru, de ací inainte guvernele impreuna cu natiunea, fâra desbinare, câci nu odata romanii au probatu ca suntu fii acelei mame, si ca cuventulu „Patrie" 'i strange pe toti impreuna. Guvernulu meu, fiti convinsi domniloru, nu va negligiá nici unu sacrificiu pentru a face sa progreseze invetiamentulu si scólele; si fiti pururea incredintiati de interesulu ce portu acestei mari cestiuni.

Iér' voi iubiti elevi, cari v'ati distinsu prin silinti'a vóstra in acestu anu scolaru, si pe care voiu avé placerea a ve incununá, urmati in totudéun'a pe acésta cale, si aduceti-ve aminte, cându veti fi intr'o di barbati de aceste cuvinte pe cari vi le spune domnulu vostru, si pe care le veti audí din gur'a Sea ori cându ve veti aduná în giurulu seu, fia dile bune, fia dile grele:

„Cinstiti pe Ddieu, iubiti patri'a mai pre susu de totu!"

La finitulu acestui respunsu, sal'a a resunatu de freneticele aplause ale publicului asistentu.

Indata dupa acést'a, s'a facutu apelulu nominalu alu eleviloru de premiatu, cari s'au presentatu succesivu si si-au primitu corónele din mânile M. S. Domnitoriului, iér' cârtile din mânile Inaltu Prea S. S. Parintele Metropolitu.

Premiantii I cu cununa, cari se salutau de music'a militara, prelânga premiele destinate de câtra ministeriulu instructiunei, au mai primitu si câte unu premiu din partea M. S. Domnitoriului, premii tramise anume de Mari'a Sea pentru acésta ocasiune, cá semnu de distinctiune si de inalt'a solicitudine ce pórta pentru instructiune in genere si pentru elevii diligenti in parte.

Dupa terminarea acestei solemnitâti, Mari'a Sea a parasitu sal'a in aplausele si urârile junimei si a publicului. „T. C."

Vien'a in 17 Iuliu 1876.*)

Domnule Redactoru! Multiamindu-ve pentru bunavonti'a, cu carea mi-ati datu publicitâtiei „multiamit'a" mea, vinu sa facu numai observarea, ca la fine trebue sa stee in locu de:
„— fia ajutoriulu egalu, inferioru etc."
„— fia-mi ajutoriulu . . . . ."

Presupunu ca e eróre de tipariu; dar' se póte ca amu scrisu si eu in graba asiá. — Ve rogu sa publicati corectur'a cu atât'a mai vertosu cu câtu din „nonsensulu" acel'a usioru m'aru puté judecá cine-va reu, câci suntu multi ómeni rei in lume, cari mai bine ridu de erorile altor'a decâtu sa le coréga in secretu si se taca.

Acum trecu la unu evenementu interesantu.

Astadi la 1 óra si 15 minute dupa amédi amu avutu aici unu cutremuru de pamentu fórte veementu.

Permiteti-mi sa vi-lu descriu mai pre largu, la ceea ce me simtu cu atât'a mai multu indemnatu, cu câtu e celu d'antâiu, pre care l'amu simtitu eu in viéti'a mea.

Siedeamu la mésa si scriámu, cându vedu deodata ca-mi scapeta pén'a preste harthía si incepe sa faca trasuri de cari n'amu mai vediutu nici odata. La inceputu gandeamu ca sciu scrie si turcesce, dar' curendu m'amu convinsu, cumca n'amu ajunsu asiá departe, câci la o secunda amu simtitu ca-mi tremura podinile sub picióre.

Amu lasatu condeiulu din mâna si m'amu radimatu pre scaunu, asteptandu cu mare incordare, cum se va finí acestu jocu interesantu alu naturei.

La momentu mi-amu adusu aminte, ca de câte ori sbârnaie o trasura pre strada tresara tóta cas'a, si gandeamu, ca si acum'a trecu póte niscari trasuri impovarate tare. Dar' prea curendu amu observatu, ca acést'a nu mai este tresarire ci o balansare formale a intregului edificiu.

De-si póte pre atunci me gandeamu la bietii marenari, cari se légana continuu pre valurile mârei, totusi mi-amu adusu aminte numai decâtu, ca si suprafati'a continentului póte fi supusa unoru oscilatiuni analóge. Deosebirea e, ca cele d'antâiu suntu provocate prin puteri, cari vinu de susu, iér' ceste-lalte prin puteri subterane.

Deci ne putemu esplicá si deosebirea cea mare dintre ceste dóue impressiuni. Marea e continuu in miscare, precându uscatulu fórte raru. Apoi trebue sa mai luâmu in considerare, ca marenarii vedu de departe schimbarea atmosferei si sciu cu óre intregi mai nainte, ca are sa urmeze o furtuna; va sa dica suntu pregatiti; precându sub piciórele nóstre nu vedemu nimic'a, ci ne simtimu numai deodata surprinsi in modu ingrozitoriu.

De-si cutremurulu de pamentu e tocm'a asiá de cunoscutu precum e buna óra fulgerulu si ori-ce fenomenu naturalu, totusi credu cumca impressiunea asupr'a ómeniloru culti si neculti e totu aceea, câci din punctu de vedere curatu omenescu remane de totu egalu, din ce cause se nasce; — toti de-o potriva se intréba la momentu: „óre mai durá-va si remanévomu intregi si sanatosi pân' la urma?"

Lasa ca e periculosu si pe locu siesu, câci toti scimu, cum se schimba terenulu câte odata in urm'a unui cutremuru mare, dara sa-si imagineze cine-va spaim'a unui omu, care scrie la masa in etagiulu alu 4! In momentulu cându amu lasatu condeiulu din mâna amu si sioptitu cá din instinctu: „cutremuru!"

Cele dóue garderoburi au inceputu sa se legiene si se scârtîa, iéra sticlele de pe ele au inceputu sa se bata un'a de alt'a; podinile mi-se clatinau sub picióre tocm'a asiá cá cându m'asiu fi aflatu intr'unu caru cu róte nu rotunde, ci polygonali! — Cum siedému pe scaunu, m'amu apucatu cu mânile de masa, dara ce folosu, ca si ea serman'a abiá puté stá pe picióre! —

Pre dinaintea ferestreloru mele trece unu verfu de coperisiu si astfeliu putému vedé fórte bine, cum s'apropia si se departéza dung'a ferestrei de urloiu. Vuetulu produsu prin o astfeliu de sguduire abnorma in zidurile unui edificiu atâtu de colosalu si-lu póte imaginá ori si cine, atât'a mai adaugu, ca dupa impresiunea totala puteai gandí ca esti pe o corabia, séu ca nisce giganti s'au pusu cu lastariele sub fundamentu sa restórne cas'a, si tocm'a incepu sa-si fortieze bratiele la o comanda.

Neputendu-mi imaginá cutremurulu tocm'a asiá de veementu, cugetámu ca acest'a trebuie sa fia estraordinariu si mai asteptámu sa vedu cum se resipe si se sdrobesce cas'a cu noi cu totu.

Ómeniloru mai esperti li se va paré temerea mea cam naiva, dar' sa ne aducemu aminte, ca suntu ómeni, cari — cându se afla intr'unu turnu inaltu séu chiaru numai intr'o odaia din etagiulu alu IV, suntu patrunsi pururea de ide'a ficsa, ca in totu momentulu si-aru puté perde paretii ecuilibriulu. Ba unu amicu, cându l'amu dusu intâi'a-data in turnulu St. Stefanu si amu esitu cu elu pre galeri'a esterióra, a pusu mân'a curendu pre barier'a, carea a suferitu furtunele secliioru, si a inceputu se scuture la ea, pentrucá sa se convinga, nu cum-va se misca (?).

Chiaru si mie mi-a trebuitu se cautu multu tempu de pre feréstra in curte, pâna m'amu dedatu cu inaltimea ast'a — olympica.

Ómenii cei mai de rendu sciu, ca cu câtu e unu zidu mai inaltu, cu atât'a mai usioru se póte incovîiá chiaru si fâra cutremuru de pamentu.

Dar' multiamita aceloru puteri teribile si misterióse (incâtu nu se vedu), cari dupa o spaima pre câtu de grozava, pre atâtu si de scurta se ducu mai departe si ne lasa, ca dupa vr'o cinci secunde — cam lungi, ce e dreptu! — a muritu iéra cas'a, carea mai inainte se parea ca e viua, iéra noi, cari pre atunci eramu morti de spaima, amu inviatu de nou.

Amu deschisu usi'a se vedu, ce face croitoriulu cu nevast'a, inse cându amu intratu, ei nicairi, pâna cându esindu si eu la scara, i-amu aflatu in discursu cu alti ómeni, cari au esitu cu totii se véda, n'au visatu cum-va, mai suntu si altii, cari au simtitu revolutiunea?

Erámu liniscitu deplinu si puteamu astfeliu sa-i studiezu cu sange rece. Toti suflau greu si alergau fàra capu dela unulu la altulu, fàra sa-i vina macaru la unulu ide'a cutremurului de pamentu, pâna ce nu leamu spusu eu. Ba o muiere naiva intrebà, ca cine e in podu, de face unu astfeliu de scandalu?!

---

*) Credemu ca nu comitemu vre-o indiscretiune publicandu acést'a epistola privata de interesu pentru publiculu nostru cetitoriu.

Erá interesantu se vedi dupa câte-va minute, cum scoteau muerile capetele pre ferèstra si-'si istorisau fenomenele de prin casa A nóstra strigá in gur'a mare, ca i s'a opritu orologiulu si in loculu lui au inceputu sa-i oscileze cadrele. Alt'a iér' spunea, ca jacea pre sofa si cându s'a simtitu leganata, si-a adusu aminte de anii cei dulci ai copilariei.

Intr'adeveru frumósa ocasiune pentru astfeliu de reminiscintie nevinovate!

E interesantu se vedi, cum se ivescu la cele mai solemne si mai serióse ocasiuni, episodele cele mai comice. Croitoriulu meu, dupa ce a simtitu ca se légana pre scaunu a saritu si a pornitu câtra ferèstra, se véda ce e; dar' pâna acolo si-a perdutu ecuilibriulu seraculu si erá pe ací se cada, déca nu erá o mésa in apropiere, de carea inca se mai potu sprigini ómenii in tempuri de nevoe. Cu tóte acestea bietulu omu nu putea crede, ca póte cine-va cadea pre locu siesu, diu'a la amédi (!), mai alesu cându sciá bine, ca elu astadi n'a beutu, decâtu apa.

Nesciindu ce se faca la momentu si câtra cine sa se adreseze cu rugarea, cá se faca bine si sa-lu crutie de asta-data cu astfeliu de glume próste, a inceputu se interjectioneze: „aho! — ce e ast'a? — noa, noa, noa! —“

Altulu iér' spunea, ca fumandu s'a pomenitu ca umbla cu cigar'a pre la urechi si pre la ochi. Lucru naturalu, ca natur'a ne-a datu mânile si le-a potrivitu numai pentru tempuri si impregiurâri normale!

La scara vedému tocm'a venindu o servitórie cu o sticla cu bere „vedi“ — gandému eu — „ce ocasiune buna a avutu ast'a sa bea berea si se dica, cumca s'a pomenitu prin curte, cum i se casca gur'a fàra voie, cum i se radica mân'a cu sticla cu totu pâna la gura, scapandu-i berea pre gâtu la vale!“ Inse nu toti ómenii sciu intrebuintiá momentele favorabile din viétia.

Intemplandu-se ast'a tocm'a pre tempulu prandiului, la multi dintre cari au pranditu li se va fi facutu reu; altii 'si voru fi perdutu apetitulu, iér' la cei ce erau pre atunci la mésa le voru fi cadiutu lingurile din mâna. Si dieu nici nu e gluma, cându te conturba natur'a tocm'a la o manipulatiune, pentru carea se recere mai multa linisce trupésca si sufletésca.

Mai amintescu numai atât'a, ca la urma a intratu croitorés'a mea la mine si cu o voce heroldica si profetica a strigatu in scena: „In 17 Iuliu la 1 óra si 15 minute a fostu cutremuru de pamentu — — — terno secco!“

„O Dómne Dómne!“ — amu strigatu eu, „abiá ai scapatu de perire si sî voiesci sa te arunci in valurile unei vieti baccantice! — Dómne fàti mila de loterii si nu ne mai tramite cutremure de pamentu!“— — —

Mich. Lazaru.

Varietâti.

⁂ Viforu. Dela Vistea inferióra s'a scrisu la „Kron. Ztg.“ ca in diu'a dela 4 Iuliu a fostu unu viforu ne mai pomenitu aprópe de satu. Unu nouru in form'a unui sulu colosalu ascutitu s'a scoborîtu cu o zuzuitura si volbura infioratóre la pamentu si a maturatu din valea Corbului petrile si din apropiarea valei cucuruzulu s. a. — Poporulu rusticu, care tiene ca nourulu e balauru, se teme ca aratarea acést'a vestesce ce-va reu.

⁂ Bene merenti. Aflâmu cu placere ca medali'a, care pórta acésta inscriptiunea de susu s'a acordatu de guvernulu românescu dloru Timoteiu Cipariu si Georgiu Baritiu. „Curierulu de Iasi“ arata si meritele pentru cari sa acordà medali'a acestoru doi barbati si dice intre alte despre dlu Baritiu, ca a infiintiatu cea dintâiu fóia politica preste Carpati, „Gazet'a Transilvaniei“ si „cea dintâiu fóia literara etc.“ Nu voimu, dara nici nu credemu a detrage ceva din meritele literare ale dlui Baritiu, déca vomu rectificá cele dise de „Curieru“ cu adeverulu istoricu si nenegabilu, ca aici la noi cea dintâiu fóia literara a infiintiat'o inainte de dlu Baritiu, translatorulu magistratualu din Brasiovu, Ioanu Baracu, tatalu actualului protopresbiteru Iosifu Baracu. Câtu pentru cârtile didactice, a câroru autoru dice „Curierulu“ ca a fostu dlu G. Baritiu, noue ne suntu necunoscute.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Iuliu 1876.

Metalicele 5%..............	65	90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	—
Imprumutulu de statu din 1860...	112	50
Actiuni de banca..............	862	—
Actiuni de creditu..............	143	90
London..................	125	65
Obligatiuni de desdaunare Ungurescí	73	75
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	71	75
„ „ „ Croato-slavone	83	50
Argintu..................	101	35
Galbinu..................	5	89
Napoleonu d'auru (poli)..........	9	99
Valut'a nóua imperiale germâna...	61	55

Nr. 691 ex 1876.

Concursu.

La scól'a granitierésca din Sin'a e de a se conferí postulu de invetiatoriu adjunctu cu unu salariu anuale de 180 fl. v. a., cortelu si lemne focale.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa-si tramita suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu st. n. la

Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitieri de regimentulu
1—2 românu I.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din clas'e I, dela scól'a confessiunala româna gr. or. din Codlea, protopesbiteratulu Branului, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1. Din cass'a alodiala 150 fl. v. a.
2. Dela circ'a 50 elevi a 40 cr. v. a. — 20 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si produce:

a) Atestatu de botezu;
b) Atestatu de moralitate;
c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si
d) Atestatu de cualificatiune invetiatorésca si ca este versatu in cantârile si tipiculu bisericescu.

Alesulu totu deodata va fi indatoratu a instruá in ambe clasele pe elevi in cantâri.

Recurentii au a-si tramite recursele loru prea onoratului domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu pâna la terminulu defiptu.

Codlea in 2 Iuliu 1876.
Cu invoirea oficiului protopresbiteralu.
Comitetulu parochialu prin
I. Morariu,
parochu si presied. comit.
(1—3)

Concursu.

La scól'a capitala-normala dela biseric'a sântei Adormiri a Maicei Domnului din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru aceste salarie se tiena ambii invetiatori prelegerile trebuincióse si la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementiunatele 2 posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite in sensulu „Stat. org.“ cu atestatu de botezu si cu testimonie scolastice, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Satulungu, 2 Iuliu 1876.
Comitetulu parochialu alu bisericei sântei Adormiri.
Radu Pope'a
(1—3) parochu si presied.

Nr. 242 scol. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea stipendiului de 500 fl. v. a. din fundatiunea Ballaiana pre anulu scolastecu 1876/7 se escrie concursu.

Doritorii de a castigá acestu stipendiu au sa se pregatésca pentru profesur'a de pedagogia intr'unu institutu superioru (seminariu) de pedagogia, si a se deoblegá ca voru serví la institutulu pedagogicu din Caransebesiu celu putienu 6 ani; mai departe au sa dovedésca:

a) prin atestatu de botezu ca suntu români gr. resariteni;

b) ca au depusu cu succesu bunu esamenulu de maturitate;

c) prin atestatu medicalu au sa dovedésca ca suntu sanatosi si ca constitutiunea trupésca este corespundietóre chiamârei profesorale.

Recursele astfeliu inzestrate, cu documentele susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala a senatului scolariu tienuta in 14 Maiu 1876.
Episcopulu diecesanu
2—3 **Ioanu Popasu** m. p.

ad Nr. 519/1876.

Concursu.

La scól'a normala româna gr. or. din Resinari a devenitu unu postu de invetiatoriu vacantu pentru a cârui ocupare sa escrie concursu.

Vacant'a statiune e impreunata cu unu salariu anualu de 350 fl. v. a. si 60 fl. v. a. relutu de lemne si cortelu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a-si asterne petitiunile loru celu multu pâna in 15/8 st. n. a. c. subscrisului oficiu comunalu cá eforia scolara pe lânga estrasulu de botezu, atestatele despre studiile facute la gimnasiu, atestatulu despre absolvirea studiiloru pedagogico-claricali, testimoniulu de cualificatiune invetiatorescu si despre servitiulu de pâna ací.

Se cere ca concurintele sa scie cantârile bisericesci.

Concurintele, care aru dovedí cualificatiunea de a puté propune sistematicu cantârile corali la elevii scolari — va fi remuneratu deosebitu de salariu cu 100 fl. v. a.

Resinari, 12 Iuliu 1876.
(2—3) Oficiulu comunalu.

Nr. 26/1876 — prot.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de III clasa Visc'a, protopresbiteratulu Iliei Murasiene, prin acést'a se escrie concursu pâna la 1 Augustu 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.
2. Pamentu aratoriu de 4 jugere 1520□°.
3. Dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe.
4. Stol'a usuata, dela 190 familii, precum e statorita in sinodulu parochiale dela 25 Maiu 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru statutului organicu pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasad'a in 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Alecsiu Olariu,
(3—3) adm. prot.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Teleg. Rom.“ Nr. 23 a. c. nu s'a aflatu concurenti cu tóte cualitâtile recerute in statut. org. pentru ocuparea postului in vacant'a parochia Ciertesia, in urm'a 'naltei ordinatiuni consistoriale din 3 Iuniu a. c. Nr. 1391 se prelungesce terminulu pâna in 1 Augustu a. c. cându se va face si alegerea de parochu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au de a-si substerne suplicile loru instruate cu documentele recerute in § 5 stat. org. pâna in terminulu susu prefiptu.

Campeni 12 Iuniu 1876.
Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(3—3) protopresb.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scól'a confessionale gr. or. din comunele josu insemnate, sa escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu:

1. La Bodu pentru clas'a II, in bani 178 fl. 50 cr., 3 jugere pamentu arabilu si fenatiu, stratu de varza, de totu elevulu didactru 40 cr. si dreptulu de a pasiuní 4 boi in lunca.
2. La Ozunu in bani si bucate 120 fl. cuartiru liberu si lemne.
3. La fili'a Ormenisiu in bani si bucate 100 fl. lemne si cuartiru.
4. La Lisneu in bani si bucate 80 fl. lemne si cuartiru.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in Statutulu organicu pâna la 1 Augustu a. c. la scaunulu protopopescu alu II-lea alu Brasiovului. Pentru comun'a Bodu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, si sa aiba 4 clase gimnasiali, pentru cele-lalte 3 comune sa cunósca limb'a magiara.

Brasiovu in 27 Iuniu 1876.
In contielegere cu comitetele parochiali respective.
Ioanu Petricu,
(2—3) protopres. gr. or.

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Seps-Szt.-György: la domnii fraiti Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.
Composessoratulu bâiloru.
(2—6)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 56. ANULU XXIV.

Sabiiu 15/27 Iuliu 1876.

Lapsus calami.

Pentrucá sa intieléga si mai bine cetitorii articululu care ne vine dela aceeasi mâna stimabila dela carea ne a fostu venitu articululu „Greutâtile situatiunei“ trebuie sa facemu cetitoriloru nostri cunoscutu ca „Hon“ in Nr. 164 dela 17 Iuliu a reprodusu in traducere fidela articululu intregu pre lânga observârile sele urmatóre:

„Amu reprodusu acestu articulu pentruca consimtimu cu cuprinsulu si directiunea lui. Avemu sa incuviintiâmu si sa ne bucurâmu cându observâmu la fratii romani ca in ceea ce privesce cunóscerea cea adeverata a caracteristicei si insemnatâtiei confusiuniloru orientale esistu semtieminte sanatóse; ne bucurâmu cu deosebire, vediendu ca fratii români incepu a recunósce, ca interesulu celu mare alu viitoriului ne arata ca suntemu avisati unii la altii. Noi dorimu din inima si fratiesce, cá recunóscerea acést'a drépta, cumpanirea objectiva a intereseloru comune pe viitoriu sa se latiésca câtu mai tare intre romanii nostri. Dealtmintrea compatriotiloru nostri români le póte serví de o invetiatura mare politic'a si tienut'a in adeveru calma ce manifestéza vis-a-vis de intemplârile orientale mic'a Romania. Tiér'a acést'a scie fórte bine si simte, pentru ce trebue sa fia ea neutrala si pentru ce nu-i e iertatu a sprigini insurectiunea slavica, a cârei victoria aru fi desastrulu Romaniei. Chiaru acelea puncte de vedere, cari au silitu pre Romani'a la neutralitate conscia, i-au dictatu si scriitoriului dela fói'a româna din Sabiiu articululu in péna.

„Cu atâtu mai necuprinsa si mai contraria interesului celui mai adencu taietoriu in viéti'a poporului românu e scirea despre adunarea unei pârti a româniloru tienuta — precum se sustiene — in Alb'a-Iuli'a si despre otaririle aduse acolo, ceea ce noi din parte-ne nu putemu crede, câci nu ne putemu inchipuí românu asiá esaltatu, care si-aru puté cautá fericirea poporului seu la slavi.

„Avemu inse o observare la un'a din afirmârile articulului confratelui nostru dela fói'a romana din Sabiiu, ca adeca magiarii aru impedecá desvoltarea romaniloru. Acést'a nu o putemu privi decâtu unu lapsus calami. Compatriotii nostri români 'si potu cultivá, desvoltá neconturbati limb'a si literatur'a loru si potu scrie opuri din ori-ce ramu si inaltime a sciintiei. Atâtu in scóla câtu si in biserica le sta calea deschisa. Numai un'a dorimu dela ei, cá sa-si iubésca patri'a din inima, care ne e la toti mama dulce. Si se nu-si uite românii nostri, ca de-si Romani'a se bucura de constitutiune deosebita, poporulu ei cu putienu e mai inaintatu cá românii de sub corón'a ungurésca.“

Eata acum dreptu respunsu urmatoriulu articulu:

(?) Diuariulu „Hon.“ reproduce in numerulu din 17 Iuliu a. c. unu articulu publicatu in „Telegrafulu Romanu“ — sub titlulu „greutâtile situatiunei“. Ne bucurâmu, vediendu ca „Hon“, in reflecsiunile ce face asupr'a acestui articulu, marturisesce in termini lamuriti dóue lucruri: unulu, ca aderà la ideile desvoltate in articululu reprodusu; altulu, — ca noi, românii, atâtu in Romani'a câtu si in Ungari'a, ne cunóscemu positiunea. Ne bucurâmu de acést'a mai alesu pentruca ni se dà ocasiune a marturisí si noi din partea nóstra, ca dupa convingerea nóstra nestramutata „Hon“ si dimpreuna cu elu maghiarii, nu-'si cunoscu positiunea, celu putienu fatia de noi nu o cunoscu nici câtu-si de putienu. — Ideile, desvoltate in articolulu reprodusu, nu suntu idei nóue: de cându numai românii au pasitu in viéti'a politica, temeli'a lucrârei loru au fostu aceste idei, desteptate prin bunulu simtiu firescu in cugetarea poporului. Ele suntu o zestre comuna, care se mostenesce din generatiune in generatiune. Totudéun'a românii si-au disu: maghiarii suntu aliatii firesci ai nostri. Si totusi ei mai adese-ori au fostu, suntu astadi si e mai multu decâtu probabilu, ca voru trebuí sa fia si in viitoriu celu putienu adversari seriosi ai maghiariloru. — Pentru ce?! Negresitu nu pentruca ei insi-'si s'aru fi lepadatu de ideile mostenite, ci pentru ca in tóte momentele hotaritóre maghiarii au fostu lipsiti de bunulu cumpetu politicu. Mai multu! Tocmai atunci, cându mai alesu li s'a datu ocasiune a dovedí bunulu loru simtiu, dela 1866 pâna astadi, maghiarii s'au aretatu deadreptulu jalusi de desvoltarea nóstra. Déca noi ne cunóscemu positiunea indeobsce, o cunóscemu cu atâtu mai alesu fatia de maghiari. Trecutulu inaintea tuturoru e deschisu si aru trebuí sa fimu cei mai usiori ómeni pentru a nu fi scosu dintr'ensulu lamurita invetiatura, ca puterea in mân'a maghiariloru, nu e decâtu unu mijlocu pentru a innadusi, intre altele, si desvoltarea nóstra. Noi dar', nu putemu fi nici cându sustienatori ai acestei puteri. Aru trebuí sa fimu cei mai nechibsuiti ómeni! — Rolulu nostru fatia de maghiari deocamdata se marginesce la unu tristu „Laisser les faire!“

Deocamdata, amu disu, — dar' tóte câte se petrecu in dilele nóstre, ne incredintiéza, ca in curendu acestu rolu va trebuí sa se schimbe. Putien'a incredere, care unii români au mai cutediatu a avea in priceperea politica a maghiariloru, din di in di se perde si devine preste putintia. In fiesce-care di nóue fapte ne incredintiéza, ca maghiarii nu suntu capabili a urmá alta politica, decâtu „Von Fall zu Fall“, de adi pe mâne. Le lipsesce privirea generala a stâriloru sociale, corect'a apretiare a iviriloru, le lipsesce ochiulu deprinsu a priví in viitoriu, cautandu urmârile mai departate a unei fapte ori mesuri publice. Pentru aceea nu ii putemu calificá mai bine, decâtu numindu-i nechibsuiti. Si pentruca suntu nechibzuiti numai acel'a póte avé incredere intr'ensii, pentru care tocmai lips'a loru de chibzuintia este unu mijlocu binevenitu pentru a realísá unu scopu mai departatu. Noi inse, nu putemu avé nici o incredere intr'unu poporu, care in urm'a lipsei de prevedere nu ne póte presentá nici o garantia de statornicie. Elu se schimba de o potriva cu impregiurârile si póte tocmai atunci, cându mai alesu nu aru fi priinciósa schimbarea.

In sirulu acestoru cugetâri, fâra cá sa tragemu la indoiéla vitalitatea poporului magiaru, ajungemu a ne indoí despre ea. Unu poporu, care nu prevede, ce póte fi bine si ce reu pentru elu insusi, nu da pré multa dovada de vitalitate. Negresitu slavii suntu unu periculu pentru Ungari'a; pentru magiari inse este unu periculu mai apropiatu, nu germanii, ci germanismulu. Si magiarii nu aru face reu, déca si-aru dá bine séma despre unu glasu sinceru si intr'adeveru nepreocupatu; ei astadi au in Europ'a tristulu rolu de premergatori ai germanismului. Fléculu acel'a de suprematie, cu care se falescu, intr'adeveru nu e decâtu . . pentru germani, ce independinti'a Serbiei e pentru rusi. Intocmai precum serbii suntu meniti a turburá si distruge legatuintiele sociale in imperiulu otomanu, magiarii paru a fi meniti sa lipsésca imperiulu habsburgicu de putinti'a conservârei. Dicu — paru — si lasu cestiunea pusa.

Nu mai departe decâtu nóu'a basa acceptata pentru „modus vivendi“ cu tierile de preste Lait'a ne dovedesce, ca insisi magiarii se indoiescu despre greutatea puterei loru. Unu poporu, care se simte, nici cându nu 'si calca pe inima. Insisi se simtu slabi: cu atâtu mai slabiti trebuiesce sa-i credemu noi, care nu judecâmu despre noi insine, ci cumpenimu puterile in deplina lipsa de preocupatiune.

Si chiaru acum, cându ei se simtu strimtoriti din tóte pârtile, magiarii nu se arata a-si fi venitu in fire. Lips'a de tactu remane aceeasi. Apretiându câte-va idei aruncate de câtra unu simplu muritoriu cu deplina sinceritate pe harthie, „Hon“ nu se póte retiené, nu 'si póte esí din obicinuit'a maniera, pe care nu o putemu calificá altfeliu decâtu numindu-o „cinismu!“

„Lapsus calami“ e pentru magiari o infruntare, care aru trebuí sa-i puna pe ganduri, intrebandu-se déca nu cum-va in vremi nu prea departate va vení o di, in care voru trebuí sa se mustreze amarnicu, de a fi inadusitu desvoltarea unei populatiuni, care puté sa le fia radiemu la nevoi. Nici pâna astadi ei nu au ajunsu a-si cunósce positiunea fatia de noi. „Hon“ trage la indoiéla, ca desvoltarea romaniloru din Ungari'a aru fi inadusita, ba merge pâna a face observarea cinica „ca nóua ne merge mai bine decâtu fratiloru nostri din Romani'a!“ — Ei, bine! traimu de atât'a vreme pe aceeasi vatra si acesti ómeni nu au avutu bunulu simtiu ori nu au fostu capabili de a studiá starea nóstra si de a-si dá séma despre trebuintiele sociale, ce intr'unu poporu de firea nóstra neaperatu se stirnescu intre conditiunile de astadi. Ne credu ori pretindu a ne crede atâtu de marginiti in aspiratiuni, incâtu sustienu, ca amu fi cu desaversire multiamiti de starea, care ni s'a creatu. Nu intielegu ori nu voru sa intieléga, ca noi nu ne putemu priví nici de o potriva cu polonezii din Prusi'a, nici de o potriva cu slavii din Turci'a: ne privimu si pretindemu a fi priviti cá nému celu putienu omogenu cu magiarii; avemu si trebuesce sa avemu acelea-si trebnintie etice, pe care le au magiarii, aceleasi aspiratiuni, aceleasi pretensiuni si aceeasi pornire spre desvoltare.

Care suntu conditiunile, intre care nóue ne este datu a ne desvoltá, de cându maghiarii stapanescu in tiéra? — Ni s'au luatu totu, ce se putea luá, fâra a silí pre unu poporu iubitoriu de pace la unu pasu mai aspru. Nimenea mai multu decâtu maghiarii nu au strigatu, ca administratiunea si jurisdictiunea nu suntu mai putienu forme ale desvoltârei etice decâtu instructiunea. Si déca maghiarii nu puteau fi multiamiti câta vreme aceste trei pârti ale vietiei publice nu erau puse pe temelii maghiare, e utopie a crede, ca noi, in lips'a loru, vomu priví multiamiti preste granitie. Câta vreme românulu nu are judecatorie romanésca, administratiune romanésca si câta vreme elu va trebuí sa renuntie la o propria viétia universitara, vorb'a „suntu multiamitu“ e pe budiele lui o fatiarnicie, prin care profitéza de credulitatea acelui'a, cui o dice.

Aspiratiunile si pretensiunile nóstre suntu organice; e dar' gresitu a crede, ca ele voru slabí: noi stâmu rabdatori, pentru ca mai avemu destula vreme!

?! Slavici'an' Bz.?!

Resbelulu.

14 Iuliu.

Sirulu celu lungu de telegrame din diurnalele ce capatâmu pe fia care di nu ne spune alt'a decâtu ca serbii si turcii se afla si astadi mai in pusetiunile ce le au ocupatu in dilele cele dintâiu dela erumperea resbelului. Frecârile si fremantârile cari costau multu si pretiosu sânge de ambe pârtile, giuru impregiurulu Serbiei, n'au dusu pâna acum la unu momentu decisivu pe o parte séu pe alt'a. Pare ca armatele suntu fermecate sa nu póta dá inainte nici un'a nici alt'a.

Multu nu mai póte trece si o batalia decisiva trebuie sa urmeze. Dupa „S. d. T.“ Cernaieff s'a miscatu din pusetiunile dela Ak-Palanka si Babin'a Glav'a si pusetiunile aceste suntu iérasi in mânile turciloru. Serbii, dupa fói'a acést'a, stau la Gramada, Cozan si Pandirolo radimati de fruntari'a sudica serbésca (spre nordu dela Niss'a). Tienu inse drumulu, care impreuna Niss'a cu Viddinulu, la Balt'a Berilovce, Ravne Buciie si pasulu Sântului Nicolae pre teritoriu turcescu, in puterea loru si de ací mai departe spre nordu prin pusetiuni cá cele dela Kadibogoz si Savi Kladenatz stau intr'o continua legatura cu corpulu lui Lesianin, care este bine fortificatu impregiurulu Zaiciarului. Favorabila pentru serbi este pusetiunea acestoru dóue corpuri in retragere, pentruca ea tiene armatele turcesci dela Niss'a si dela Viddinu despartite. Déca va urmá o lovire, sa dicemu o batalia insemnata, va fi decisiva pentru sórtea resbelului, dupa cum va fi si noroculu armeloru, intr'o parte séu intr'alt'a.

Din celelalte pârti ale operatiuniloru serbesci nu este nimic'a nou.

Telegrame publicate eri si alaltaieri constatéza ca principele muntenegreanu fu batutu de turci in apropiarea Nevesinei si s'a retrasu la Gaczko.

Trupele turcesci cari se gramadescu la fruntariele Serbiei suntu considerabile. Viitoriulu celu mai de aprópe lu asteptâmu dara cu multa curiositate.

Revist'a politica.

Se sustiene ca contele Andrassy a reclamatu pre Crivoscianii carii trecuse la principele muntenegrénu cá voluntari. Principele a si provocatu pre crivosciani sa se intórca a casa, pentruca nu voiesce sa aiba incurcaturi cu Austro-Ungari'a.

La Orsiov'a s'a confiscatu o espeditiune de tunuri de ale lui Krupp si de granate, adresate la administratiunea armatei romane. Guvernulu romanescu a reclamatu eliberarea espeditiunei si e de crediutu ca guvernulu austro-ungurescu nu va denegá pretensiunea guvernului romanescu.

Asupr'a atitudinei Russiei fatia cu evenementele in orientu „Kelet népe“ publica o scrisóre dela o persóna politica insemnata din Vien'a, din care estragemu urmatórele:

Din St. Petersburg au sositu de curendu 100,000 napoleoni in Cetinje. Din caus'a acést'a serbii suntu fórte intaritati asupr'a Muntenegrului, câci vedu, ca muntenegrenii au modificatu planulu de resbelu statoritu mai inainte in contielegere cu principele Gorciakoff. Prin acést'a Serbi'a a ajunsu in situatiunea periculósa, in care se afla acum pe teatrulu de resbelu, precându Muntenegrulu póte cucerí in tempulu celu mai scurtu Ertiegovin'a tóta. Se pare ca Russi'a si-a alesu pentru realisarea planuriloru sele moscovitice mai bine pe principele care siguru e o persóna mai apta decâtu Milanu. In Russi'a se predica din tóte pârtile resbelulu de religiune. Metropolitulu de Orelu au provocatu de curendu printr'unu cuventu inflacaratu pre cei mai notabili cetatieni cá pâna la tempulu cându tiarulu va provocá pre rusi sa conlucre, sa colecteze bani pentru fratii loru.

Cele 20,000 ruble colectate pe acést'a cale s'au si tramisu la Cetinje. Romani'a inca nu va puté sustiené neutralitatea sea. Cá dovéda Romani'a a permisu inainte cu vre-o câteva dile sa tréca preste teritoriulu seu 14,000 bucâti pusci si 1000 mâji plumbu spre Serbi'a. Nici Greci'a nu vrea sa remana in linisce. Unu agentu serbescu negociéza in Aten'a cu Comonduros; regele Georg va fi pre la inceputulu lui Augustu in St. Petersburg si la 14 Augustu iérasi in Aten'a. Comonduros a cumperatu in Germani'a 50,000 pusci Chassepot si a togmitu la Krupp 3 baterii. Prin urmare Serbi'a nu va scapá de sórt'a sea. Alimpici a perdutu dejá 6900 ómeni si Bielin'a e inca totu in mânile turciloru; ajutoriulu dela bulgari e pentru serbi atâtu câtu nimic'a.

Prelânga aceste in Serbi'a se pregatescu lucruri periculóse si indata ce turcii voru navalí in Serbi'a Milanu cu matadorii omladinei voru fi siliti sa se refugieze. Unii ministri au tramisu dejá pretiositâtile loru in tieri esterne. Russi'a va intreveni in favorulu unui armistitiu abiá atunci cându turcii voru fi navalitu dejá in Serbi'a.

Unu corespundinte din Bucuresci la „Nat. Ztg.“ luându cunoscintia de memoriulu românu resuméza cuprinsulu lui in modulu urmatoriu:

Memoriulu cuprinde douesprediece pagini mici tiparite si pórta titlulu: „Mémoire concernant les questions dont la solution interese a un haut degré la Roumanie dans ses reports avec la Sublime Pórte“ si contiene aceste 7 pretensiuni: 1) Reconnaissance de l' individualité de l'etat roumain et de son nom historique. Dela suirea pe tronu a principelui de Hohenzollern care coincide cu constitutiunea din 1866, principatele unite Valachi'a si Moldov'a si-au atribuitu legalminte numele de Romani'a, pe care l'au avutu si mai inainte totudéun'a in limb'a loru propria. Acestu nume e recunoscutu in fapta de câtra Germani'a, Austro-Ungari'a si de câtra cele mai multe puteri. Numai Turci'a face dificultâti. In memoriu se insira despre acestea particularitâti cari ce e dreptu facu sa apara procederea Turciei mai multu in lumin'a sicaneloru de prisosu. 2) Revendication pour l'agent de Roumanie de son admission dans le Corps diplomatique, ceea ce i se refusa de sublim'a Pórta in butulu articulului 9 din conventiunea de Parisu. Despre acést'a inca se insira mai multe incidente. 3) Situation de Roumains de passage ou etablis en Turquie. Se pretinde, cá Sublim'a Pórta sa lase pre suditii români ce petrecu in modu provisoriu in Turci'a, sub jurisdictiunea agentului-diplomatu românu in Constantinopole si sa nu-i tracteze, cum se arata prin mai multe esemple, de suditi directi. 4) Violation du territoire roumain et necessité d'une nouvelle delimitation des iles de Danube. Conferinti'a de Parisu s'a pronunciatu (in protocolulu din 6 Ianuariu 1857) numai asupr'a insuleloru din delt'a Dunarei, dara relativu la cele-lalte insule ale Dunarei graniti'a intre Romani'a si Turci'a e supusa la certe continue, a câroru delaturare definitiva se cere prin o regulare esacta a granitiei. 5) Necessité de conventions de commerce, d'etradition, postale et telegraphique. Turci'a refusa continuu a incheiá atari conventiuni cu Romani'a, macaru ca Romani'a le-a incheiatu cu tóte celelalte state in modu independentu si d. e. a discutatu si subsemnatu alaturea cu delegatulu turcescu conventiunea postale generale. O conventiune comerciale cu Turci'a e cu atâtu mai de lipsa cu câtu esista inca din vechime o limite vamale intre Romani'a si Turci'a si impunerea reciproca de vâmi asupr'a marfuriloru trebuie sa se fipseze óresi cum prin lege. 6) Passeport roumain. Acest'a se cere a fi recunoscutu si sa nu fia suplinitu, dupa abusulu de pâna acum, prin passportulu turcescu. 7) Possession injuste du Delta du Danube et conséquences du trace fait parsuite du protocole de 6 Ianvier 1857, concernant la ligne frontière entre la Roumanie et la Turquie. Unu protocolu din conferinti'a de Parisu dela 6 Ianuariu 1857, a datu, contr'a articulului 21 din tractatulu de Parisu din 1856, insulele si intréga delt'a Dunarei la Turci'a. Insirarea neajunseloru ce resulta de ací, cu deosebire relativu la comun'a pescariloru Wilkow, si dorinti'a unei regulâri nóue a limiteloru, fia si numai in sensulu propuneriloru comissiunei europene preste Dunare.

Guvernulu românu a dispusu cá la 20 Iuliu d. a. sa se substérna in Constantinopole inaintea Portei not'a, in care Romani'a pune cele 7 puncte cnnoscute cá pretensiune. Din testulu acestui actu nou resulta, ca Romani'a la casulu cându guvernulu imperialu nu aru fi aplecatu sa se invoiésca cu aceste pretensiuni se va vedé nevoita a-si realisá pretensiunile sale pre alta cale.

„Jurnalulu de Sct. Petersburg“ discutandu pretensiunile române pune in perspectiva declinarea acestor'a de câtra puteri. In interesulu pâcei generali puterile voru remané de acordu asupr'a basei unui programu definitivu precisu si loru nu le va convení sa véda armoni'a loru conturbandu-se prin nisce pretensiuni ce nu se tienu de intrebârile, asupr'a câror'a s'au unitu cabinetele. Cu tóte aceste inse nu se póte denegá factului ad. substernerei memoriului românu in Constantinopole insemnatatea ce o are.

Sibiiu in 10 Iuliu 1876.

Principiis obsta sero medicina paratur. —

Ori-ce referintia aru avé o natiune fatia de statu, totusi se nasce in ea, prin conlucrarea impregiurâriloru politice, naturali si istorice, precum si prin influinti'a personalitâtiloru eminente, familieloru si generatiuniloru o uniformitate de contemplatiuni, aplecâri de traditiuni, moravuri, porturi cu privire la imbracaminte, virtuti, si vitiuri, cari dovedescu asemenarea interna, precum constructiunea corpului, colórea pelei si a perului, constructiunea fetiei etc. Fia-care se pare a avé aici locu pentru individualitatea sea, si totusi in fia-care singuraticu se manifestéza totalitatea insusiriloru, ce caracteriséza natiunea, din a cârei sinu a purcesu. Cu tóte acestea nu vei aflá o scadere, care sa fie legata de o natiune anumita si care nu s'aru aflá si la alte natiuni totu in aceeasi mesura; totu asemenea nu vei aflá nici o vertute la o anumita natiune, care sa nu se póta observá si la alte natiuni.

Acést'a substantia naturala si morala se póte sustiené cá unu bine séu reu necunoscutu in sinulu unei anumite natiuni seclii intregi; scaderea acést'a comuna in stadiulu nevinovatiei natiunalitâtiei neculte abiá póte fi privita cá scadere, totu ast'a se póte dice si despre virtute, si totusi nu e nici o natiune asemenea celei-lalte. — Atâtu esistintia scaderei câtu si a virtutiei se arata in tempulu acest'a asiá de aprehensiva, incâtu amendóue ajungu fâra deosebita conlucrare a singuraticiloru in fia-care membru singuraticu alu natiunei si se transplantéza dela generatiune la generatiune in modu necalculaveru. Ins'a-si insusirea caracteristica natiunala póte deveni objectu alu unui impulsu deosebitu intentionatu pentru de a o cultivá. Chiaru si natiunile barbare se nisuiau a sustiené tipulu vietiei loru comune primitive; la natiunile din vechime se póte observá in modu evidentu nisuinti'a, de-a delaturá totu ce e strainu si de a tiené in valóre, a padí si a cultivá aceea, ce corespunde datiniloru si moravuriloru loru.

Natiunile cautau, incâtu le erá possibilu dupa gradulu loru de desvoltare, a-si sustiené, desvoltá si nobilitá natiunalitatea loru; — ba erau totu-déun'a gat'a a se luptá cu ori-ce eventualitâti si a delaturá ori-ce impedimentu, ce aru impedecá desvoltarea natiunalitâtiei loru.

Ele erau partea cea mai mare de parerea — si cu totu dreptulu — ca cultivarea si desvoltarea simtiului natiunalu trebuie sa se incépa dela etatea copilariei. Astfeliu a devenitu educatiunea inca din vechime unu midilocu pentru de ai prepará individului unu caracteru conformu caracterului comunu, si unu tipu comunu, precum au fostu acel'a desvoltatu de câtra form'a de viétia a natiunei, pentru tóte impregiurârile ei. —

Educatiunea in conformitate natiunala fù cu multu mai bine cultivata in vechime, decâtu in tempurile mai recente. Mai in tóte familiele vedeai, ca educatiunea ia o directiune natiunala; si acei parinti, cari nu cautau a desvoltá in copii loru câtu de câtu iubire câtra natiunalitatea loru in tempulu cându erau totu-deodata si educatorii loru, se tradá de separatistici si de iubitori de lucruri straine; ba li-se computá chiaru si cá pecatu o astfeliu de procedere.

Dar' nu numai singuraticele familii se ingrigiau de o astfeliu de educatiune, ci statulu inca dá totu concursulu seu pentru propagarea ei in directiunea acést'a, ingrigindu-se cá tinerimea sa-si completeze educatiunea acést'a.

In Greci'a nu s'a creatu nici o lege, care nu aru contiené si cu privire la educatiunea in sensu natiunalu unele mesuri. Nici unulu dintre sapientii ei nu au lipsitu a-si esprime opiniunile si principiele sele fatia de obiectulu acest'a de atât'a insemnatate.

De-si erá Plato omulu celu mai mare de statu a tempului seu, castigându-si unu renume pe terenulu literaturei preste totu in specialu insa pe terenulu filosofico-juridicu; totu asemenea Aristotele, care si-a câstigatu unu nume nemuritoriu prin politic'a sea, ce se ia si astadi de modelu in multe casuri, cu tóte acestea nu au lipsitu a lucrá si pe terenulu educatiunei.

Xenophonte, vestitulu istoricu, inca ne aréta in cyropaedi'a sea insemnatatea educatiunei natiunali — vorbindu despre ea cu privire la persi.

Statele constitutionali din tempurile nóstre de-si suntu poliglote inca aru trebuí se aiba acest'a in vedere si sa se nisuiésca, cá si statele din vechime, a-si dá totu concursulu pentru prosperarea educatiunei in directiunea acést'a. Chiaru si la crearea legiloru ce privescu instructiunea aru trebuí se tiena contu de ea si se nu aduca otarîri dupa doctrinele generali ci dupa spiritulu fiecârei natiunalitâti ce-lu compunu, cari sa servésca spre sustienerea si inflorirea acelei'a, iéra nu spre sterpirea ei, precum suntemu nefericiti a vedé astadi chiaru la noi.

La noi se dau la institute sustienute de natiunalitâti nemagiare ajutóre numai cu conditiuni cu totulu contrare spiritului natiunalitâtiei, si cari le impedeca dela ajungerea scopului intentionatu, si astfeliu mai multu aru stricá astfeliu de subventiuni decâtu aru ajutá. Pâna cându statulu va purcede astfeliu fatia de institutele de crescere, pâna atunci nu potu se fia natiunalitâtile ce-'lu compunu in deplina multiamire, câci statulu innadusiesce unulu din simtiemintele lui cele mai puternice, care nu e cu putintia a-lu desradaciná. De aici se vede ca statulu nostru nu aru avé in vedere fericirea intregei populatiuni ce-lu compune, ceea ce aru fi cea dintâiu chiamare a sea cá atare, dupa cum dice Arestotele in un'a din multele sele definitiuni ce le da statului in memorabil'a sea politica: ca statulu e chiamatu a se ingrigí de bunastarea fericirea si progresulu intregei populatiuni.

Se vede ca statulu nostru nu vrea se concéda, ca o educatiune natiunala adeverata nu póte avé alte tendintie, decâtu bunuri, in care se cuprindu interesele esentiali ale natiunei acelei'a. Astfeliu de bunuri suntu, deplin'a libertate in intrebuintiarea limbei pe la tóte locurile, nisuinti'a, de a sustiené tóte insusirile limbei, esercitiulu liberu a religiunei proprii si fidelitate pentru tronu si patria, nisce bunuri acestea, cari nu se potu denegá nici unei natiuni, pentruca acést'a mi s'aru paré pre de o parte nedreptatea cea mai mare, iér' pe de alta parte ansa data chiaru de statu insusi, cá popórele supuse lui se nu aiba incredere in elu si astfeliu sa-si esprime cu tóta ocasiunea nemultiamirea sea.

Vomu mai reveni de altmintrelea la acést'a, câci e unu sugetu de mare insemnatate, care ne atinge mai cu séma pre noi romanii in specialu fórte de aprópe, iér' acum intentiunea mea erá cu totulu alt'a, fia asiá dara disu numai intre parantesa.

(Va urmá.)

Alu doilea cursu supletoricu de agricultura pentru invetiatorii populari.

Subscrisii au intentiunea a tiené alu doilea cursu supletoricu pentru invetiatorii populari de pe fundulu regiu in Mediasiu dela **21 pâna inclusive 30 Augustu** a. c.

Cursulu se incepe in 21 Augustu diminéti'a la 7 óre in edificiulu scólei agricole. Se va prelege in órele inainte de amédi despre nutrirea planteloru (Dr. Salfeld), despre pomologie (prof. Ehrlich) si despre organisarea gradiniloru scolare si seminariale (cu desbateri). In órele de dupa amédi se va prelege: agrologi'a si aplicarea ei la cultur'a câmpului si a gradiniloru; acést'a disciplina se va tractá pe câmpu.

Acei, cari voru luá parte la cursu primescu din o dotatiune a in. ministeriu reg. ung. prandiulu si cin'a gratuitu. In ospetari'a „zum Schützen" este ingrigitu pentru locuinti'a comuna a invetiatoriloru. Toti participatorii inse suntu poftiti a se provisioná cu unu sacu de durmitu, o perina si unu straiu de coperitu. Pentru a realisá ide'a infiintiârei unei colectiuni de diferite soiuri de pamentu se esprima dorinti'a, cá fia-care invetiatoriu se aduca cu sine 6 cutii (cu unu cuprinsu de $^1/_2$ litra) implute cu diferitele soiuri de pamentu.

Dupa ce dintre participantii cursului primu suntu insinuati dejá 40 pentru cursulu alu doilea, se mai potu primí la acestu cursu numai 20 invetiatori. Acei invetiatori, cari se voru insinuá mai intâiu cu adres'a loru acurata la directorulu Dr. Salfeld voru fi primiti in cursu. Respunsulu din partea nóstra urmédia indata.

Totu-deodata se face cunoscutu, ca la cursulu premergatoriu mai multi dintre invetiatorii insinuati au absentatu fâra a ne impartasí la tempu absentarea loru. In interesulu aceloru multi invetiatori, cari dupa ce odata numerulu este completu, se respingu, provocâmu pe toti invetiatorii insinuati la cursu a ne face aretarea cându unulu séu altulu este retienutu a luá parte la cursu.

Mediasiu in 20 Iuliu 1876 c. n.

M. D. **Ehrlich**. Dr. **Salfeld**.

Romani'a.

Respunsu

la mesagiulu tronului, a — cetitu in adunare cá proiectu de adresa.

Mari'a ta! Ministeriulu trecutu, nesocotindu opiniunea publica si sleindu tóte resursele tierei, a fostu silitu in sfersitu se céra dela Mari'a ta disolutiunea senatului, cârui'a nu voiá a-i iertá nici cea mai mica veleitate de neaternare, s'a facutu unu apelu la tiéra.

Acestu apelu a avutu dreptu resultatu de-a aduce opositiunea in maioritate si Mari'a ta, ascultându vocea natiunei, ai luatu consiliarii tronului din sinulu acelei maioritâti.

Cea dintâiu datoria a noului cabinetu erá de a redá tierei, conformu ingagiaminteloru solemne ce-si luase, câtu mai in graba, liberulu ei arbitru. S'a facutu dar' unu apelu la tiéra si pentru camera, si de asta-data in conditiunile unei adeverate libertâti.

Tiér'a a respunsu la acestu apelu tramitiendu o maioritate neaternata, o maioritate hotarîta a se grupá nu in giurulu cutârui séu cutârui omu, ci numai in jurulu principieloru liberale si democratice, ce pentru ea suntu nisce adeverate dogme si cari suntu inscrise in constitutiune.

Animati de aceste simtieminte, vomu dá lealulu nostru concursu ministeriului Mariei-tale, care s'a ingagiatu solemnu naintea tierei de a apará si aplicá aceste principii.

Esiti din liberulu sufragiu alu natiunei, amu lipsí la cea mai sacra din datoriele nóstre, si câtra acei ce ne-au tramisu, si câtra tronu, pe care amu venitu sa-'lu incungiurâmu, déca odata cu espresiunea deseversitului nostru devotamentu pentru august'a persóna a Mariei-tale, déca odata cu espresiunea sincerei nóstre recunoscintie pentru modulu leale care ministeriulu actuale s'a abtienutu dela ori-ce ingerintia in alegeri, n'amu aduce la cunoscinti'a corónei suferintiele adenci si aspiratiunile legitime ale tierei, precum si sperantiele ce dens'a a pusu in noi.

Suntemu cu atâtu mai multu datori a semnalá reulu, cu câtu elu a fostu mai multu tempu ascunsu Mariei-tale si cu câtu natiunea, lipsita de adeverata representatiune natiunala a fostu mai multu tempu condemnata unui mutismu silitu. O facemu cu o graba si confientia cu atâtu mai mare, cu câtu totulu ne autorisa a crede ca tronulu si natiunea suntu unite in unulu si acelasi gându, care e de-a vindecá cu unu minutu mai inainte relele de cari sufere tiér'a si de a deschide calea progresului.

In zelulu nostru pentru acestu progresu, nu putemu in destulu sa deplângemu de a ne vedé siliti de a consumá cea mai mare parte a activitâtiei nóstre numai cu vindecarea raneloru ce ne-a lasatu o administratiune ce a inlaturatu sistematicu ori-ce controlu si de a ne vedé siliti, in sessiunea acést'a asiá de scurta, de a luá de urgintia o multime de mesuri numai si numai spre a face fatia unoru dificultâti inestricabile mostenite dela altii si-a câroru solutiune nu sufere intardiere.

Tiér'a a fostu greu incercata; relele ce-au bantuit'o au lasatu urme adenci si nisce rani cari, nu ne o ascundemu, voru fi lungi a cicatrisá. Dar' nu disperâmu de viitoriu, câci e destulu se scimu ca tóte aceste suferintie, tóte aceste rele nu suntu de câtu fructulu unei politice retacite din partea fostiloru ministri, a câroru intréga arta nu consistá de câtu in substituirea de simulacre realitâti si in nesocotirea tuturoru intereseloru nóstre natiunale, politica care, sub pretestu de a edificá, a acumulatu numai ruine, uitându ca atâtu pentru natiuni, cá si pentru guverne, nu e mântuire decâtu in practic'a sincera a libertâtiei, a moralitâtiei si a justitiei; este destulu, dicemu, cá cu totii se scimu acést'a pentru cá remediulu se fia gasitu gat'a; destulu sa voimu a-lu aplicá.

Acestu remediu se póte resumá in aceste câte-va cuvinte: Constitutiunea devenita unu adeveru, o politica natiunala si liberala, o politica onesta si de progresu.

Si apoi care este reulu care sa nu póta fi vindecatu, care e obstacolulu care sa nu póta fi invinsu, atunci cându tronulu si natiunea suntu strinsu unite impreuna!

Cá si Mari'a Ta, amu regretatu ca n'a statu in putinti'a ministeriului, cu tóta bun'a sea vointia, de a dá o satisfactiune contestâriloru multiple radicate contra listeloru electorale lucratóre pre acestu anu. Si acést'a nu este cea mai mica din dovedi câtu de drepte suntu imputârile ce facemu administratiunei trecute si câtu e de adeveratu ca nimic'a nu scapase subt dens'a nealteratu.

Amu primitu cu o deosebita placere anunciulu unei reforme in ceea ce privesce prestatiunile in natura, devenite unu flagelu pentru clas'a cea mai numerósa si mai interesanta a tierei. Sperâmu inse ca acest'a este numai celu dintâiu pasu spre alte reforme totu asiá de urginte si cari se rapórta la aceasi clasa, dela realtiarea cârei'a aterna viitoriulu iubitei nóstre patrii.

Câtu pentru noi, usându de dreptulu de initiativa ce-'lu avemu, ne vomu grabí cá cu o óra mai inainte se reportâmu tóte acele dispositiuni din legile in vigóre, cari amintescu alte vécuri si cari n'au fostu introduse decâtu intr'unu spiritu de ostilitate si de nedrépta defientia fatia cu satenii.

In confectiunea legiloru vomu cautá mai pre susu de tóte simplicitatea, cá ele se fia intielese de toti, si ne vomu inspirá mereu de traditiunile seculare ale tierei, traditiuni eminamente democratice, si vomu evitá cu grige ori-ce imitatiune pré servila, cá pâna acum, a legislatiuniloru straine, care nu este cea mai mica din causele caosului in care ne gasimu.

Nu vomu uitá iérasi ca ceea ce lipsesce nu suntu drepturile, ci garantiele; ceea ce dara are sa ne preocupe, déca nu esclusivu, dara mai cu deosebire, in reformele ce vomu intreprinde, este cautarea de sanctiuni eficace contr'a ori-cârei violatiuni de lege séu abusu de putere.

Un'a din convictiunile nóstre iérasi este ca numai reprimandu de ací inainte severu ori-ce vina, numai resplatindu virtutea si meritulu si facendu numai dintr'ensele unu titlu la distinctiune si preferintia putemu intemeiá domni'a moralitâtiei si pregatí unu viitoriu care se contraste fericitu cu odiosulu trecutu.

In ceea ce privesce financiele nóstre, nu numai ea economi'a este in dorintiele nóstre, dara ea inca se impune de asta-data imperiosu cá o estremitate durerósa si inevitabila in urm'a rasipeloru din trecutu ce avemu a repará si imposibilitâtiei de a se mai sporí dârile esistinte. Si déca acésta situatiune nu permite in presinte o usiurare simtitóre a dâriloru sub cari geme mai alesu clas'a agricola a tierei, comerciulu si industri'a indigena, vomu cautá inse, printr'o repartitiune mai ecuitabila a asiediârei impositeloru si prin simplificarea si schimbarea modului de percepere a unor'a dintr'ensele, sa aducemu o imbunatatire la starea nóstra financiara si economica. Vomu cautá mai alesu, si acést'a cu ori-ce pretiu, de a reduce cheltuelile statului in limitele resurseloru reale ale bugetului.

Cine dice economii dice controlu; vomu fi dara fórte atenti cá banii publici se fia intrebuintiati la adeverat'a loru destinatiune si vomu cere sa se lovésca nemilostivu ori-ce delapidâri de bani publici.

Protectiunea industriei nóstre nascende va face asemenea obiectulu deosebitei nóstre solicitudini spre a nu fi mereu tributarii strainiloru chiaru in ceea ce privesce primele nóstre trebuintie.

Instructiunea publica, atâtu de persecutata si de incercata sub administratiunea trecuta, va gasí in noi nisce aperatori zelosi si devotati, cari suntu decisi a nu mai lasá cá mâni impii sa se atinga de acestu isvoru de viétia alu natiunalitâtiei nóstre.

Nu vomu perde nici unu minutu din vedere ca numai dela respandirea luminei aterna si consolidarea libertâtiei in intru si tari'a si marirea nóstra in afara, si acést'a mai multu inca decâtu dela numerulu regimenteloru ce amu poté pune in linie de bataia.

In ceea ce privesce armat'a, nu vomu uitá nici odata ca ea e un'a din conditiunile esistintiei nóstre cá statu si ca prin urmare ea are dreptu, in impregiurârile actuale mai alesu, la o deosebita solicitudine si la sacrificii esceptionale.

Vomu cautá inse, indata ce tempii o voru permite-o, dimpreuna cu ministrulu respectivu, de a conciliá aceste cerintie cu starea de strimtorare in care ne aflâmu, si de a gasí o sistema de organisatiune care se ne dea câtu mai curendu cá resultatu inarmarea generala, fâra cá lucrulu sa implice desplasarea neincetata a ómeniloru si sacrificie preste puterile nóstre, dar' mai alesu nisce chieltuieli numai de lucsu.

In impregiurârile actuale, neutralitatea ne este indicata si prin tratate, si prin positiunea nóstra geografica, si prin aspiratiunile nóstre de ginte. Ne-amu aplaudatu de resultatele obtienute de guvernu in acestu sensu. Suntemu inse in totu dreptulu a sperá ca, tari de acésta atitudine corecta, vomu poté la rendulu nostru obtiene in sfersitu o solutiune satisfacatóre la tóte justele reclamâri ce amu fostu siliti a adresá in diferite tempuri sublimei-Porti, care trebuie astadi se fia mai bine luminata asupr'a adeverateloru ei interese.

O alta preocupare a nóstra este de a face câtu mai in graba cá justiti'a, prin legi destinate a garantá neaternarea ei, sa devie o a trei'a putere in statu, precum o cere constitutiunea si interesele libertâtii. Scimu bine ca legile cele mai bune suntu cu totulu ineficace cându aplicatiunea loru este incredintiata unoru mâni siovaitóre.

In ceea ce privesce concesiunile ce apasa asupr'a tierii si cari absorbu si voru absórbe inca multu tempu cea mai mare parte a resurseloru nóstre bugetare, ori-care aru fi opiniunea nóstra asupr'a loru, totusi nu vomu perde din vedere ca ele astadi léga tiér'a; ca au devenitu teste formale de lege si ca nu ne mai remâne decâtu de ale esecutá cu fidelitate, lasendu respunderea consecintieloru loru acelor'a ce le-au votatu. Le vomu esecutá cu o fidelitate cu atâtu mai scrupulósa, cu câtu tocmai acestu respectu alu ingagiaminteloru, in ceea ce ne privesce, ne va dá dreptulu cá sa fimu la rendulu nostru esiginti cu concesionarii si fórte stricti fatia cu ori-ce violatiune séu veleitâti de violatiune a contractului din parte-le. Acestea suntu, Mari'a-ta, in resumatu cestiunile câroru avemu sa le consacrâmu tóta inteliginti'a si activitatea nóstra. Daca o sarcina atâtu de grea — câci ea se complica, o mai repetâmu, cu necesitatea de a licuidá unu trecutu nenorocitu — déca acésta sarcina ce ne incumba n'a speriatu curagiulu nostru, este numai fiindu-ca suntemu intimu convinsi ca tronulu si natiunea voru fi strensu unite spre a pune unu capetu reului si a pune temeliele unei ere noua: er'a de incredere reciproca, de libertate, moralitate si justitia.

Se traiesci Mari'a-ta!
Se traiésca Mari'a sea Dómn'a!

Proiectu de respunsu

la mesagiulu tronului din partea senatului:

„Mari'a-ta! Senatulu s'a grabitu a se aduná pentru a poté corespunde apelului Mariei-vóstre si a ve aduce si cu acésta ocasiune omagiele sele respectuóse si celu mai deplinu devotamentu.

„Senatului nu-i va lipsí patriotismulu si moderatiunea, la cari Mari'a-vóstra faceti apelu, si in fati'a evenimenteloru grave cari se pretrecu la hotarele nóstre, natiunea româna, respundiendu dorintieloru Europei si intereseloru sele, va continuá, sub paladiulu neutralitâtii, a desvoïtá si intemeiá in pace fortiele sele economice si a completá organisatiunea sea sociale.

„Reducerile in chieltuielele statului, ce guvernulu Mariei-tale este hotarîtu a face, Senatulu nu póte decâtu ale aprobá; câci numai punendu echilibru intre veniturile si chieltuielele statului, vomu incetá de a avé recursu la contributiuni noue, cari aru poté sleí midilócele de productiune ale tierei.

„Se traiesci Mari'a-ta!
„Se traiésca Mari'a sea Dómn'a!
„Se traiésca Romani'a!"

Varietâti.

⁂ (Cóle de subscriptiune). Comitetulu ce s'a constituitu in Budapest'a pentru a realisá ide'a de a se radicá unu monumentu lui Franciscu Deak introduce invitarea la subscriptiuni cu urmatórele cuvinte:

Recunoscinti'a publica prevenindu istori'a s'a grabitu a eternisá meritele cele a castigatu Franciscu Deak pentru patria in rolulu seu de conducatoriu aprópe in decursu de o jumetate de seculu, câte odata intre cele mai grele impregiurâri.

Si totu prin legea acést'a, pe a cârei pagina principele si natiunea au inregistratu memori'a lui Franciscu Deak, se orenduesce, cá guvernulu sa faca dispusetiunile pentru a se radicá in capital'a tierei pe calea contributiuniloru din partea tierei unu monumentu demnu de defunctulu barbatu.

Pentru a esecutá acést'a dispositiune a legei, s'a constituitu in capitala la provocarea guvernului sub conducerea presidentiloru din adunarea tierei unu comitetu mare.

Acestu comitetu crede ca natiunea lucra la asigurarea viitoriului seu nesuindu-se a eternisá si prin art'a sculpturei amintirea aceloru virtuti ale barbatului de statu, câroru presentele póte sa multiamésca siguritatea sea si punendu si inaintea posteritâtiei acea marime simpla de cetatiénu, care a cautatu si aflatu recompens'a pentru tóte in consciinti'a datorintiei implinite câtra patria.

Din acestu temeiu comitetulu crede ca implinesce o datorintia patrioteca esmitandu pentru a usiurá contribuirile din partea tierei cóle de subscriptiuni si provocandu in urm'a dispositiunei legali simplu pe cetatienii din tóte clasele patriei: **Sa inaltiâmu unu monumentu lui Franciscu Deak.**

Georg **Mailath** si
Colom **Ghyczy**
presidenti.
Mich. **Falk** si
Maur. **Iokai**
notari.

⁂ (**Unu manuscriptu de 400 ani**) se va presentá academiei unguresci de sciintia in tómn'a viitóre. Acestu manuscriptu, care s'a aflatu de profesorulu Sam. **Szabo** cu ocasiunea conferintiei invetiatoresci tienuta asta-primavéra la Szekely-Udvarhely in archivulu gimnasiului rom. cat. de acolo, e unu codice ungurescu ce constà din 5 pârti si e legatu in piele; in respectulu etâtiei urmédia nemedilocitu dupa cele mai vechi codice din Vien'a, Munichi'a si Alb'a-Iuli'a. Partea prima pórta titlulu: „Cartea Iuditei“ scrisa de Andreiu Nyujtodi in anulu 1526, tradusa de pe latinesce in limb'a ungurésca si dedicata sororei sale.

⁂ (**Sentintia de mórte.**) Tribunalulu din Muresiu Osiorheiu a condemnatu in 15 Iuliu pe o femeia, cu numele Rafin'a **Sular**, in etate de 30 ani, la **mórte prin stréngu.** Acést'a femeia dupa ce a incercatu sa omóre pre barbatulu seu prin otravire, inse fâra succesu l'a omoritu in Maiu anulu trecutu cu ajutoriulu amantului seu, Pant. Covrigu, legandui o fune dupa gâtu, sugrumandu-lu si aruncandu-lu apoi in padure. Complicele P. Covrigu a muritu in temnitia si la condemnare se aflà numai femei'a de fatia, care 'si ascultà sentinti'a de mórte cu tóta indiferentia. La intrebarea, déca voiesce sa apeleze, respunse miscandu din umeri: „Eu nu sciu.“ Aperatoriulu ei, advocatulu Dobai, 'si reservà dreptulu de a apelá.

⁂ **Furturi.** In 20 spre 21 Iuniu 1876 nóptea, s'au furatu dela Martinu **Maurer** din Agnit'a la vr'o 300 fl. v. a. si in 27 spre 28 Iuniu a. c. dela **Hager** fabricantu de spirtu totu cam atât'a sum'a. Sasii strigara, audiendu despre Ioanu **Daianu**, ca elu aru fi facutu faptele acestea, ba Hager si-au batutu servitoriulu si servitórea bataia mai de mórte, dicendu ca ei sciu de fapta. Ce se vedi? in urma dupa vr'o câte-va dile, prindu pre doi sasi din Agnit'a, unulu maiestru cismariu, care lucra cu 2—3 sodali, omu harnicu dar' cu naravu reu, anume H.... si-i arestédia pre ambi in Nocrichiu pentru fapt'a dela Hager, totudeodata cu banii dela ambi pagubasii s'au furatu si vestmintele de biserica sasesci; furii au intratu pe feresti suindu-se pe scara.

⁂ **Gli cavaleri de bastonada.** Unu politicu motiatu cu altulu baltiatu, vestiti de cându mai antierti in compania cu altii facura crida politico-jurnalistica, se punu, nu demultu, si dupa ce a visatu de unu complotu, séu planu de infratire intre românii brasioveni cu magiarii, „pusu in scena de un metropolitu si de unu barbatu de influintia“, — fug'a cu elu la „Osten“, care apara interesele **turoru natiunalitâtiloru** din Austro-Ungari'a si chiaru si afara de Austro-Ungari'a. Ni vine si nóue pocita istori'a „infratirei“ si luâmu notitia despre dens'a. Dara dupa ce amu luatu notitia se face cioroboru mare pentru miculu toporasiu si asiá pacostea ne impinge, fiindu ca se intinse vorba mare in alte dóue foi conatiunale, si dâmu si noi sa se traduca „filosofi'a politica“ din „Osten“, cá sa o trecemu in un'a din revistele diurnalistice. Colaboratorulu, cârui i s'a incredintiatu traducerea, avé si elu lucruri mai momentuóse, a disu si elu **vivat sequens** si asiá etc. etc. — destulu ca traducerea se facù. Dara ce se vedi? pardalniculu de traducatoriu, se pune si in locu de „statu majoru“, traduce cuventulu „Stab“ cu „bastonu“ si „bastonulu“ trece. Politicii cei ascunsi ai lui „Osten“, vediendu „bastonulu“ figurându cá „emblema“ in articulu se mania focu. Ei au cugetatu ca acést'a e o alusiune la meritele loru politice si asiá, intr'o nóua improvisatiune politica cu care debutéza in nrulu 28 alu desu-numitei foi, amenintia cu **bastonada** pre redactorii si colaboratorii nostri. „Vrabi'a malaiu viséza“. — Ei trebuiá sa gandésca numai la prevederile loru politice de diminéti'a pâna la amédi in diu'a conferintiei natiunale din Aprile 1875 si se curariseau si de vedeniele „infratirei“ si de temerea ca aru fi vre-o alusiune cu „bastonulu“. — Câtu pentru zam'a incaldita nu avemu de dîsu decâtu dical'a nemtiésca: conig.... se lupta si ddieii iu zadaru.

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Iuliu 1876.

Metalicele 5%	65	60
Imprumutulu natiunalu 5% (argintu)	69	—
Imprumutulu de statu din 1860	113	—
Actiuni de banca	870	—
Actiuni de creditu	142	30
London	123	10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	50
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	73	50
Argintu	101	80
Galbinu	5	92
Napoleonu d'auru (poli)	10	01
Valut'a nóua imperiale germâna	61	70

Nr. 691 ex 1876.

Concursu.

La scól'a granitierésca din Sin'a e de a se conferí postulu de invetiatoriu adjunctu cu unu salariu anuale de 180 fl. v. a., cortelu si lemne focale.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa-si tramita suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu st. n. la

Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru
granitieri de regimentulu
2—2 românu I.

Concursu.

La scól'a capitala-normala grecoorientala din S. Sebesiu, au devenitu vacante dóua posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cortelu naturalu in edificiulu scólei, din acestu salariu are sa se solvésca 2% fondului tractualu scolariu — intaritu de pré Ven. Cons. Nr. 521/1868. —

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementionatele posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne suplicele subscrisului comitetu parochialu instruite in sensulu „Stat. or.“ cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice, ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune, afara de acestea se poftesce cá respectivii invetiatori sa mérga la biserica cu elevii si se cânte.

S. Sebesiu in 11 Iuliu 1876.
(1—3) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din clas'e I, dela scól'a confessiunala româna gr. or. din Codlea, protopesbiteratului Branului, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1. Din cass'a alodiala 150 fl. v. a.
2. Dela circ'a 50 elevi a 40 cr. v. a. — 20 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si produce:

a) Atestatu de botezu;
b) Atestatu de moralitate;
c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si
d) Atestatu de cualificatiune invetiatorésca si ca este versatu in cantârile si tipiculu bisericescu. Alesulu totu deodata va fi indatoratu a instruá in ambe clasele pe elevi in cantâri.

Recurentii au a-si tramite recursele loru prea onoratului domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu pâna la terminulu defiptu.

Codlea in 2 Iuliu 1876.
Cu invoirea oficiului protopresbiteralu.
Comitetulu parochialu prin
I. **Morariu**,
parochu si presied. comit.
(2—3)

Concursu.

La scól'a capitala-normala dela biseric'a sântei Adormiri a Maicei Domnului din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru aceste salarie se tiena ambii invetiatori prelegerile trebuincióse si la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementiunatele 2 posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite in sensulu „Stat. org.“ cu atestatu de botezu si cu testimonie scolastice, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Satulungu, 2 Iuliu 1876.
Comitetulu parochialu alu
bisericei sântei Adormiri.
Radu **Pope'a**
(2—3) parochu si presied.

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 18 Martiu a. c. Nr. 686./B. spre intregirea parochiei veduvite Apahid'a cu fili'a Pusta-St.-Nicolau (Miklosiu) de clas'a a III-a din protopresbiteratulu Secului se escrie concursu pâna in 30 Iuliu a. c. c. v.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu 2 incaperi bucataria si pivnitia;
2. Gradina de legumi de 40 stângini ☐.
3. Portiunea canonica de 37 jug. si 850 stâng. ☐, din care pamentu aratoriu e 4 jug. si 856 stâng. ☐ ceealalta e tóta numai pasiune.
4. Dela 120 familii lecticalu câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleulu, si dela 140 fumuri câte un'a di de lucru cu palm'a pre langa intertenti'a preotului.
5. Venitele stolari usuate pâna acum.

Tóte aceste computate laolalta dau unu venitu anualu de 406 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu Statutului organicu si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Secu, 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Ioanu **Farcasiu**,
(2—3) adm. prot.

Concursu.

In comun'a Suligete cu o populatiune de 772 suflete, protopresbiteratulu gr. or. alu tract. Ioagiului I este a se ocupá postulu de parochu de clas'a a 3-a cu care suntu impreunate urmatórele emolumente:

Dela 183 familii birulu anualu de câte un'a ferdela cucuruzu sfermitu si stol'a usuata, cari la olalta dau unu venitu anualu de 341 fl. v. a.

Concursele instruate in sensulu statut. org. suntu a se substerne pàna la 31 Iuliu st. v. a. c. la oficiulu prot. gr. or. alu tract. Ioagiului I in Hondolu.

Hondolu 2 Iuliu 1876.
In contielegere cu comitetulu
parochialu.
B. **Piposiu**,
(3—3) protop.

Concursu.

La institutulu pedagogicu gr. or. alu diecesei Caransebesiului, care se va deschide la 1 Septembre st. vechiu in Caransebesiu, se cere unu profesoru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se documenteze prin carte de botezu: ca suntu romani de religiunea gr. res., mai departe se documenteze, ca au depusu esamenulu de maturitate si au absolvatu cursulu pedagogicu séu ca au absolvatu la vre-o universitate facultatea filosofica séu in fine, ca suntu profesori de gimnasiu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: salariulu de 800 fl. si 120 fl. pentru cortelu.

Recursele indiestrate cu documentele mai susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala a senatului sol. tienuta in 14 Maiu 1876.

Ioanu **Popasu** m. p.
4—4 episcopulu diecesanu.

ad Nr. 519/1876.

Concursu.

La scól'a normala româna gr. or. din Resinari a devenitu unu postu de invetiatoriu vacantu pentru a cârui ocupare sa escrie concursu.

Vacant'a statiune e impreunata cu unu salariu anualu de 350 fl. v. a. si 60 fl. v. a. relutu de lemne si cortelu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a-si asterne petitiunile loru celu multn pâna in 15/8 st. n. a. c. subscrisului oficiu comunalu cá eforia scolara pe lânga estrasulu de botezu, atestatele despre studiile facute la gimnasiu, atestatulu despre absolvirea studiiloru pedagogico-claricali, testimoniulu de cualificatiune invetiatorescu si despre servitiulu de pâna ací.

Se cere ca concurintele sa scie cantârile bisericesci.

Concurintele, care aru dovedí cualificatiunea de a puté propune sistematicu cantârile corali la elevii scolari — va fi remuneratu deosebitu de salariu cu 100 fl. v. a.

Resinari, 12 Iuliu 1876.
(3—3) Oficiulu comunalu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **Foisiór'a de astadi se va espedá cu numerulu de Dumineca.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 57. ANULU XXIV.

Sabiiu 18|30 Iuliu 1876.

Nr. 1924.

Insciintiare.

Prin acést'a se face cunoscutu: cumca esamenele de cualificatiune prescrise in §. 13. alu Statutului organicu aline'a a 2-a si a 3-a se voru tiené si in anulu acest'a conformu regulamenteloru provisorice din an. 1873 (vedi actele sinodului 1873. pag. 157 si 162) dela 25—31 Augustu a. cur. st. vechiu.

Cei ce dorescu a se supune acestoru esamene, se substérna de tempuriu cererile loru instruate cu documentele necesari.

Sabiiu, 15 Iuliu, 1876.

Dela secretariatulu consistorialu.

Cinci ani prudentia de statu de a lui Andrássy si politic'a Austro-Ungariei in orientu.

Sub titlulu acest'a a aparutu o brosiura in München, scrisa in Iuniu a. c.; dupa conferintiele de ministri tienute in Berlinu si dupa pertractârile delegatiuniloru din anulu acest'a in Pest'a.

Brosiur'a e de mare interesu, fatia cu evenemintele ce se petrecu in tempulu de fatia in orientu. Ea caracteriséza politic'a ce o urmaresce Austro-Ungari'a si resp. ministrulu afaceriloru straine in orientu, incercandu-se totu-odata de a rectificá pasii facuti pâna acum'a de ministrulu nostru pentru afacerile straine Andrássy si prin acést'a a-lu intarí in positi'a sea, carea incepuse a se clatiná.

Incâtu va cuprinde brosiur'a acést'a intr'adeveru principiele directive, ce le urmédia si le va urmá Austro-Ungari'a in caus'a orientale, séu ca ea si principiele esprese intr'ens'a, suntu numai o masca sub a cârei'a umbra sa se póta urmarí cu atâtu mai siguru alte tendintie póte chiaru opuse aceloru esprese ací, acést'a numai viitoriulu o va dá la lumina. In totu casulu brosiur'a cuprinde nisce descoperiri si pareri de mare insemnatate, care nu strica de a le cunósce ori-cine mai alesu in tempulu cându se ocupa tóta lumea de afaceri politice. In sperantia deci de a face unu servitiu cetitoriloru nostri, vomu comunicá in estrasu trasurile fundamentali ale brosiurei acestei'a.

Inainte inse de a intrá in materia ins'asi, trebuie sa observâmu ca unu ce caracteristicu, ca brosiur'a acést'a manifestédia o politica fatia de evenemintele ce suntu la ordinea dilei in orientu, nu prea corespundiatóre acelei'a ce vedemu ca se observa aici la noi in jumetatea nóstra de imperiu. De acea diurnalele magiare se intrecu a combate brosiur'a si principiele cuprinse intr'ens'a.

Cá introducere in materia observa autoriulu celu necunoscutu alu brosiurei de sub cestiune ca dintre multele erori comise de conducatorii politicei nóstre de mai nainte, se pare o erróre mai daunósa politic'a traditiunale a Austriei fatia de Turci'a, cârei'a i se mai póte asemená numai politic'a romano-catolica urmata cu atât'a sila inlauntru si afara de monarchia. Ambele 'si aflara resbunarea.

Dupa cum e imposibilu a insuflá viétia cadavreloru mórte si putrede, asiá de imposibila e si tendinti'a de a sustiené in modu artificiosu, edificii de statu jignite, ce jacu pre fundamente asiatice séu din evulu mediu.

Pasialiculu turcescu si domnirea papale lumésca trebuiau se cada, inainte de a espirá deceniulu din urma alu seclului alu 19 alu luminei. Acestea trebuie sa le fi prevediutu oricare politicu cugetatoriu. Numai, pre cându domnirea papale se cutropí insasi de sine si in sine; pasialiculu turcescu are radacini mai tari, spre cutropirea lui se recere o fortia estraordinaria. Spre acestu scopu trebuie cá se rosiasca inca multu sange, sange scumpu alu feliuriteloru popóre si ginti, pórt'a de feru si cornulu de auru. Si marea négra va trebuí sa-si schimbe pre unu tempu numirea sea, numindu-se marea rosia.

Autoriulu brosiurei presupune, dupa cum se vede din pasagiulu acest'a, ca pâna acum s'a facutu inca numai inceputulu cu nimicirea puterei otomane. Ca acést'a nu póte urmá decâtu prin unu resbelu europénu generalu si prin concurinti'a diferiteloru popóre la lupta. —

Trecându apoi la caracterisarea politicei lui Andrassy si resp. a Austriei in orientu, acést'a o face prin asemenarea lui Andrassy cu unu architectu bunu, carele voindu a demolá unu edificiu, nu incepe de susu ci de josu si nu se apuca mai inainte de edificarea unui edificiu nou, pâna ce nu l'a curatítu mai intâiu pe celu vechiu de totu; pâna ce nu si-a procuratu spre edificiulu nou, unu spatiu potrivitu si acomodatu, si pâna ce nu póte procurá pentru noii locuitori conditiuni sigure de conlocuire pacinica; ca nu cum-va altcum, retacirea de mai apoi sa fie multu mai rea cá cea de acum. —

Va se dica Andrassy nu se póte dar' nici nu voiesce a se opune nimicirei Turciei; inse nu a sositu inca tempulu pentru acést'a. Si nu se póte incepe oper'a de susu — interese dinastice — ci de josu; si numai atunci cându se va fi hotarítu mai intâiu apriatu, ca ce are sa urmeze dupa nimicirea puterei turcesci, cine sa stapanésca provinciele ei de adi, in ce forma.

Andrassy, sustiene autorulu mai departe, nu e nici unu Fabius Cunctator austriacu, dara nu voiesce a fi nici unu erou cá Curtius care sa se aiepte pe sine, pe imperatorele séu tiér'a sea, in prapastia. Elu nu voiesce sa scóta insusi castanele din focu pentru altii. Séu mai bine, elu nu voiesce a fi portariulu, care sa deschida Russiei portalulu bisericei S-tei Sofii, pentru cá cu atâtu mai comodu se póta Russi'a asiezá crucea tripla grecésca pe Hagi'a (Sânt'a). —

Contele Andrassy, conformu pareriloru autoriului brosiurei, totu asiá de putienu se incéla cu ide'a ca dóra Turci'a s'aru mai puté sustiené, chiaru numai unu deceniu, cá si colegii sei, principicii Bismark si Gorciakoff. Elu inse nu voiesce se intreprinda nimic'a spre a inaintá procesulu de totale cutropire; câci acest'a si asiá se va petrece inca pré curendu. Elu aru voí cá sa se amâne catastrof'a neevitabile, câtu de multu pentru ca tempulu dupa parerea autoriului aru puté produce de totu alte jurstâri si constelatiuni politice. In unu singuru anu se póte schimbá de totu situatiunea de adi a Europei intregi. —

Politic'a Austriei fatia de omulu bolnavu in orientu póte fi totu aceea negativa si asteptatóre, dupa cum a fostu si fatia de omulu morbosu in Vaticanu. Punendu cine-va in locu de Rom'a cuventulu Bisantiu a castigatu indata chei'a spre a dejudecá politic'a Austriei fatia de Turci'a, carea insemnéza: mai intâiu privesce si astépta, insa fii pregatitu pentru tóte, chiaru si pentru cele mai neasteptate rele.

Politic'a lui Andrássy trebue sa fia: cá sa nu se lase a fi condusu de un'a séu alt'a partida séu jumetate de imperiu; in afacerile esterne sa nu se lase a fi condusu de o adunare sfatuitóre cu mai multe capete, ci pre acestu terenu sa fia cá Bismark, insusi conducatoriu; sa astepte momentulu potrivitu, dandu-i-se insa acest'a, indata sa-lu si apuce si folosésca.

(Va urmá)

Revist'a politica.

De pre câmpulu resbelului lipsescu scirile positive cu totulu. Presupunerea ca adi mâne trebuie sa ne aduca telegrafulu scirea despre o batalia decisiva, face rotunda prin pressa, inse intârdie cu constatarea. Cu atâtu mai alarmanta este press'a austro-ungurésca si in specialu cea ungurésca, carea se teme ca nu va trece multu si Austro-Ungari'a va intrá in actiune. „P. N.“ interpeléza pre regimulu ungurescu, déca are cunoscintia, ca monarchi'a sta gat'a sa parasésca politic'a neutralitâtiei si sa intrevina cu arme si cá mijlocitóre in afacerea turcoserbésca? Déca are si este invoitu regimulu ungurescu cu politic'a acést'a si de unde va luá mijlócele pentru campania? In fine are de cugetu a chiamá diet'a cá sa voteze spesele?

„Pester Cor.“ deminte scirile cari au datu ansa la temerile lui „P. Naplo“ si cu deosebire publicate de fói'a turcésca „Bassiset“, care dicea ca internunciulu austro-ungurescu din Constantinopole au anunciatu regimului turcescu, ca déca pâna la 4—5 Augustu nu se alege cu caus'a turcoserbésca, Austro-Ungari'a este silita a intrá in Serbi'a cu putere armata spre a pune capetu versâriloru de sânge.

„Fremden Blatt“ din Vien'a discuta ide'a de anecsiune a Bosniei, care predomnesce cercurile decisive din Austri'a. Nu se póte tagaduí si ignorá, dice acestu organu, ca in Austri'a esistu acum dorintie de anecsiune, dara pâna unde petrundu ele nu putemu judecá. Cercurile ungurresci nu voru sa scie de o estindere a teritoriului austro-ungurescu. Ungurii au unele argumente contr'a ideei de a sporí statulu cu unu milionu de slavi, dara nu trebue sa faca escesu cu zelulu loru patrioticu. Cumca sórtea tieriloru slavo-române situate spre média-di dela balcanu nu se póte despartí de corpulu imperialu grupatu in giurulu Dunarei de medilocu, pre care l'a creatu si consolidatu gloriós'a casa a habsburgo-lotaringiloru prin mii de furtune, este unu adeveru nealterabilu.

Inimiculu de mórte alu Austriei, Kossuth, a propusu nu demultu o confederatiune danubiana. Proiectulu de impartire atribuitu lui Ignatiev representa totu acést'a idea, numai in altu sensu si din altu punctu de manecare. „Post“ din Berlinu propuse de curendu alta editiune a confederatiunei danubiane, dandu Austriei protectoratulu asupr'a staturiloru de presentu vasale Turciei. Este un'a si aceea-si idea, ce se repetiesce in diferite forme.

„Fr. Bl.“ constatà ca ide'a de anecsiune esista in Austri'a si póte si in alte cercuri ungurresci. Statulu are dreptu a se estinde, ba o espansiune teritoriale aru fi si o medicina pentru a curá patri'a nóstra de marasmulu politicu si economicu Dalmati'a nu póte inflorí pâna ce nu i se va anectá Bosni'a. In Bosni'a e o partida tare care saluta cu bucuria anectarea tierei la Austri'a. Atari fapte, atari torinti nu trebue ignorati; ide'a de anecsiune esista si nu se póte esterminá lesne. Nu putemu admite ca unu milionu de bosniaci aru puté face Austriei o perplesitate.

Se vede ca idei'a de anectare incepe a prinde radecini totu mai afunde.

„Golos“ de asemene dedica situatiunei politice unu articulu, in care desvólta unele pareri ce nu potu fi ignorate in momentulu presentu atâtu de criticu. Acestu organu vede in situatiunea actuale neconditiunatu „celu mai remarcabilu momentu din intréga istori'a politica a acestui seculu.“ Cursulu ideiloru ce le desvólta „Golos“ este acest'a:

Evenementele de pe teatrulu de resbelu ne invétia ca participarea Europei la resolvere (causei orientali) e neaperatu de lipsa; si in Reichstadt nu s'a ignoratu acestu adeveru. Principiulu neinterventiunei, pusu de Austri'a si Russi'a si aprobatu de celelalte state, e numai o mesura tempurala, a cârei durata s'a facutu dependenta de intrevenirea unei „fase critice“ a resbelului serbo-slavu. Acést'a fasa póte interveni in fia-care momentu. Dupa parerea lui „Golos“ trebuie sa se restórne mai intâiu „pseudo-acsiom'a“ despre necesitatea unei Turcie europene pentru sustienerea ecuilibrului europeanu. De cându s'a recunoscutu Turci'a prin tractatulu de Parisu de unu statu europeanu egalu indreptatitu prin influinti'a unei coalitiuni puternice, esperinti'a trista de 20 ani ne a invetiatu, ca recunóscerea Turciei basata pe temerea de influinti'a Russiei ce cresce, nu afla in sine ins'asi nici unu radiemu pentru ca Turciei i lipsescu tóte conditiunile de esistintia ale unui statu europeanu. Tutoratulu ce l'a luatu Angli'a asupr'a Turciei si pe care si acum lu pórta, a provocatu numai o rescóla dupa alt'a. Unirea Moldaviei cu Valachi'a, desiertarea cetâtiloru serbesci de trupele turcesci, ocuparea Siriei prin francesi etc. tóte aceste suntu violâri directe a tractatului de Parisu, câci s'au recunoscutu de intréga Europ'a de necesarie. Credinti'a ce servesce de basa la acestu tractatu e totalu sguduita. Dara Angli'a se face a nu crede acést'a, Angli'a nu voiá sa pricépa faptele si remase pe lânga vechi'a axioma despre necesitatea Turciei. Pe Angli'a singura cade respunsabilitatea pentru tristele urmâri ale politicei sale. Totu reulu, care directu séu indirectu a fostu o consecuintia din esistentia mai departe a Turciei, jace pe consciinti'a barbatiloru de statu englesi. Dara acum i s'au deschisu Europei ochii. Nime nu a disputatu Russiei impreuna cu Germani'a si Austri'a dreptulu de initiativa in afacerea orientale. Not'a lui Andrassy a fostu consecuinti'a din acést'a initiativa. Angli'a inse se incercà sa paraliseze lucrulu pe sub ascunsu si sa induplece pe Turci'a de nou la promisiuni góle. Cá pretestu de a respinge aceste sumutiâri nemorale servì contielegerea si memorandulu din Berlinu. Cabinetulu englezu incercà a se opune, refusà aderinti'a, se vediù inse spre mirarea sea isolatu, de acea elu dete fói'a din urma in jocu. Sub influinti'a sea despre acést'a numai incape indoiéla urmà resturnarea dela 30 Maiu in Constantinopole. Unu nou argumentu erá creatu, „bunele intentiuni“ ale noului guvernu. Resultatulu e cunoscutu; elu e triplu: „sinuciderea“ sultanului detronatu, macelulu ministriloru sì dechiararea de resbelu a Serbiei si Muntenegrului. Faptele vorbescu si chiaru si in Angli'a se formà o reactiune. Deci intrebarea s'a simplificatu, intru câtu nime numai afirma necesitatea Turciei cá statu europénu. Ce cugeta ce vréu ce acórda cei din Constantinopole, acést'a lasa pe Europ'a indiferenta. Chiaru si o invingere perfecta a turciloru asupr'a slaviloru nu va schimbá nimicu. O atare invingere aru fi numai acea „fasa critica“ care aru trebuí sa provóce o initiativa. . .

„Golos“ dedica apoi unu escursu mai lungu tractatului de Parisu, care in partea ce privesce asigurarea si recunóscerea Turciei trebuie resturnatu — in partea a dóu'a relativu la drepturile crestiniloru din Turci'a, mai departe desvoltatu. O revisiune a tractatului in acestu intielesu e necesara, e unic'a resolvere pacifica a cestiunei. Rusi'a insasi nu cauta acuisitiuni si inavutiri in orientu, unic'a grige a „politicei sele curate si neinteresate“ e sórtea slaviloru inruditi din Turci'a.

Bucuresci, 12 Iuliu.

„Arde satulu si bab'a se péptena“, aru putea dice strainulu, care vine astadi la Bucuresci, vediendu atitudinea patriarchala, cu care capital'a Romaniei primesce scirile de preste Dunare. Numai scirile ce vinu de preste Carpati ne mai punu intru câtu-va in ingrigire. Cu deosebire diuariele din Vien'a ne spunu, ca amu fi intr'o infierbantata agitatiune, si intr'adeveru acésta veste provóca o agitatiune trecatóre prin cafenele si pre lânga chioscurile de pre Bulevardu, unde se vendu diuariele. Asteptámu in fia-care di — din Vien'a — o telegrama, care sa ne incunosciintieze, ca noi amu plecatu cu micu cu mare contr'a turciloru. Si déca, dupa acésta scire, amu merge cu totii la dlu Cogalniceanu, elu ne-aru dice: „Baieti! mergeti acasa si fi-ti pe pace, câci grigi'a mea de tréb'a tierei!“ — Ear' dupa ce dlu Cogalniceanu astfeliu ne-aru fi respunsu, capital'a si dimpreuna cu ea intrég'a tiéra aru merge acasa si nu aru mai crede de cuvintia a vorbí despre politic'a esterna. Pentruca e in tiéra unu lucru nestramutatu: increderea in dlu Cogalniceanu. Ómenii nu sciu cum stâmu in cele dinafara si nici nu staruiescu a scí, pentrucá nu cum-va sa supere pe dlu Cogalniceanu. Cu tóte aceste dlu Desilui, veciniculu interpelatoru, a cerutu o siedintia secreta. — „Nu esci d-ta omulu, care pricepe, ce eu facu.“ — Aru fi respunsu ministrulu de esterne. Acestu respunsu piperatu, care atâtu de multu a placutu tierei, Ve póte incredintiá, ca dlu Cogalnicénu câtu-si de putienu nu se va supune inriuririloru camerei ori ale senatului, chiaru admitiendu, ca aceste aru fi mai putienu cumpetate, decâtu insusi ministrulu.

Atât'a scimu noi despre politic'a esterna a tierei. Siguru e numai aceea, ca Romani'a cere o resplata pentru neutralitatea costisatóre, cu care a venitu intr'ajutoriulu Portiei. Deocamdata insa ea nu pretinde decâtu recunóscerea unoru drepturi, pre care, le are ori-care aru fi tocmai in interesulu imperiului sa le aiba. Unulu dintre aceste suntu gurele Dunarei, pre care Romani'a pre bas'a tractatului dela Parisu, aru trebuí sa le poseada. E Dobrogi'a, care pentru noi are unu „pretium afectionis“, intru câtu populatiunea ei suntu români, si anume români verdi, veniti nu demultu de preste Carpati si sporiti la o populatiune constanta de câte-va sute de mii suflete. Nu póte fi nimic'a mai firescu, decâtu cá noi sa dorimu, cá acesti frati ai nostri, care astadi suntu intr'o stare aprópe de o potriva cu aceea a româniloru din Serbi'a, sa se bucure de avantagiele positiunei nóstre. Iéra Pórt'a, intielegendu bine interesele sele, aru trebuí sa se bucure, déca cu acestu chipu nu numai ne va multiamí pre noi, dar' va avea totu odata la gurele Dunarei o populatiune, care nu-i este si nici nu-i póte fi ostila. Oricâtu de multu s'aru fi discutatu cestiunea independintiei, ea nici cându nu a potutu prinde radecini in tiéra. Astadi inse ea nici nu mai e discutata: noi nu aspirâmu decâtu a ne creá in imperiulu otomanu o positiune, care nu ne supera. Se intielege numai câta vreme mai avemu credintia in vitalitatea imperiului. Pentru aceea pretindemu sa ni se recunósca dreptulu de a trimite unu agentu diplomaticu, amu puté dice numai politicu la Constantinopolu, prin care sa ne tienemu in curentulu unei cause, care negresitu ne privesce fórte deaprópe. Si óre nu aru fi interesulu Portii, cá, de esemplu, dlu Ioanu Ghic'a, renumitulu Turcofilu se petréca in Constantinopole cá representantu alu intereseloru Romaniei, care nu potu fi prea impotrivite cu acele ale Turciei? Nu intielegu dar' cum tocmai dîarele din Austri'a, care pretindu a sustiené caus'a Turciei, de odata s'au redicatu contr'a pretensiuniloru nóstre. Déca e cine-va care aru trebuí sa favoriseze acésta politica a Romaniei, e tocmai o Austrie, care 'si intielege bine interesele.

Vedeti pré bine, ca tóte cele ce se dicu despre noi, suntu esagerâri. Nu e intre noi si Pórta nici unu conflictu: e numai cestiune de resonamentu. Si precum mi-se asigura, Pórt'a nici nu se opune pretensiuniloru nóstre motivate. Opositiunea o asteptâmu mai multu din partea puteriloru, care speculéza la slabirea imperiului otomanu.

Acést'a inse nu ne dispenséza a lucrá din resputeri la intramarea armatei. Nu sciu ce se lucréza la arsenalulu din Tergoviste. Aici inse, la arsenalulu din dealulu Spirei, amu fostu in dilele aceste. Se lucréza la ambulantie si la carale de transportu, construite in unele pârti din nou, dupa unu sistemu fórte practicu, pe care l'amu puté numí romanescu, de órece elu nu se mai gasesce aiurea. Anume carale se incarca pe de laturi iéra nu pe de asupr'a; astfeliu acoperementulu nu se póte stricá prin inchidere si deschidere; folosulu acestui sistemu e, ca pravulu de pusca totu-déun'a remane uscatu.

Despre siedinti'a secreta, care la cererea generalului Florescu, s'a tienutu la senatu, se scie numai atât'a, ca senatulu a remasu indeplinu multiamitu, dupa ce fostulu ministru de resbelu a facutu aretare despre starea armatei. Din isvoru particularu intielegu, ca armat'a regulata e de 60,000 ómeni, care in totu momentulu se potu mobilisá. Armata teritoriala, militie, dorobanti etc. suntu cu totulu 130—140 mii. — Pentru armat'a regulata nu lipsesce nimicu. S'a constatatu inse, ca pentru artileri'a teritoriala lipsescu cai. Oficierii in deobsce suntu ómeni tineri, elevi ai scóleloru militare de aici si din Iasi. Suntu destui si precum se dice in destulu de formati.

Depositele de arme de aici suntu o colectie interesanta pentru acei'a, cari voiescu a studiá sistemele. E aici din tóte câte ce-va Krupp, mitrailleuse, tunuri de asediu, tunuri de munte s. a. m. Numai déca voru avé cu ce sa le traga in câmpu.

Mobilisare nu s'a facutu si nici nu erá vorba sa se faca. Precum sciti, in anulu acest'a, nu s'a facutu recrutatiunea. Totulu se reduce dar' la chiamarea reserveloru pentru bataliónele, ce suntu la malulu Dunarei.

Inca odata, noi suntemu gat'a, dar' cu un'a cu dóue nu ne vomu bate. Se intielege, acum aru fi pentru ce sa ne batemu. Nu credemu inse ca vomu fi siliti la acést'a, de óre-ce scimu prea bine, ca intrarea nóstra in lupta aru fi „inceputulu sfersitului,“ pe care nu avemu nici unu motivu a-lu dorí.

Corbey.

Din cartea albastra a Angliei.

Cartea albastra a Engliterei, publicata de curendu cuprinde date marcante despre fasele prin cari au trecutu cestiunea orientale.

Din cele ce urméza se póte vedé ce atitudine resoluta a luatu cabinetulu englezu fatia cu memorandulu din Berlinu, care erá oper'a cancelariului Gorciakoff, si ce antagonismulu politicu esista intre aceste dóue puteri

Asupr'a memorandului din Berlinu Derby desfasiura intr'o scrisóre indreptata câtra lordulu Russel, ca guvernulu englesu regreta ca nu póte partecipá la proiectele statorite de cele trei puteri. Guvernulu englesu scie apretiá avantagiele unei procederi colective a puteriloru in tóte cestiunile ce resulta din insurectiunea de pre peninsul'a Balcanului, dara nu póte aderá la propuneri pre cari nu le crede de natura a restabilí pacea dorita. Propunerile din memorandu au intentiunea sa urgeze realisarea unui armistitiu intre Sublim'a Pórta si delegatii insurgentiloru pe basea punctelоru statoríte de acesti'a, dara Angli'a nu se póte invoí cu acestu armistitiu fâra de a scí, déca cum-va situatiunea militara nu se va schimbá in defavorulu guvernului turcescu si renoirea campaniei si continuarea consecuenta a luptei nu va cere fortie mai mari. Prelânga acést'a trebuie o garantia sigura, ca ambele pârti voru observá cu onestate acestu armistitiu, câci nu se póte cere cá Pórt'a sa sisteze operatiunile contr'a insurgentiloru, precându acesti'a spriginiti de Serbi'a si Muntenegru si-aru consolidá positiunile si s'aru pregatí bine. Relativu la cele 5 puncte ce au sa serve de base la discussiunile intre Turci'a si insurgenti guvernulu englesu nu crede ca Turci'a dispune de medilócele necesarie pentru a recladí casele si bisericele insurgentiloru si a provedé pe refugiatii ce se voru reintórce cu viptualele de lipsa, cu unu cuventu Turci'a nu póte fi silita a luá asupr'a sea datorintie ce nu le póte impliní. Restringerea trupeloru turcesci la anumite locuri aru aruncá tiér'a in bratiele anarchiei, iér' „inspectiunea suprema a consuliloru“ aru nimicí totalu autoritatea Portei. Din aceste temeiuri guvernulu englesu afla propunerile relativu la unu armistitiu ílusorice.

In actulu dela 10 Iuniu contele Derby comunica lordului Russel, ca parerea sea, pe care a impartasit'o si cu ambasadorulu germânu, este: Sa sea dea administratiunei nóue din Constantinopole tempu pentru a se vedé resultatele nesuintieloru sele. In acestu momentu, dice ministrulu de esterne englesu, noi trebuie sa ne abtienemu de ori-ce actiune colectiva si de ori-ce consiliu comunu, câci altmintrea unu semnu séu si numai unu prospectu despre o interventiune aru fi de ajunsu sa faca pe insurgenti sa nu primésca conditiunile ce li s'au oferitu. De vreme ce propunerile combinate in Berlinu in urm'a situatiunei schimbate s'au lasatu, nu vedu caus'a pentru care cele 6 puteri sa nu procéda in modu colectivu urmarindu actiunea mai departe. Ni s'au facutu, cu deosebire din partea Franciei, propuneri de o conferintia. De-si in principiu, termina lordulu Derby, nu vedu vre-o piedeca contr'a ideiei unei conferintie totusi nu credu, ca o atare conferintia aru avé resultate practice, déca nu se va statorí prin o contielegere prealabila liniamentele principali ale planului care va avé sa fia obiectu de discussiune in conferintia.

La 14 Iuniu lordulu Derby scrise ambasadorului din Petersburg despre o interlocutiune de totu interesanta ce o a avutu densulu cu ambasadorulu rusescu in Londonu, contele Siuvaloff. Representantele Russiei, incepe lordulu Derby, 'si esprimà câtra mine regretele sele asupr'a neincrederei generali ce domnesce in Angli'a fatia cu guvernulu rusescu. Caracterulu si trecutulu imperatorului, observà densulu, suntu o garantia sufiecienta despre intentiunile lui pacifice. Eu inse aduseiu aminte Escelentiei Sale, ca noi nu ne amu indoitu si nu ne indoimu despre dorinti'a imperatului de a se sustiené pacea, dara limbagiulu si atitudinea agentiloru rusesci nu e de acordu cu intentiunile guvernului rusescu. Simpati'a generala ce domnesce in Russi'a fatia cu populatiunea resculata e unu faptu cunoscutu de toti in Turci'a.

Aceste impregiurâri suntu de ajunsu pentru a esplicá neincrederea ce se manifesta in pressa séu in discursuri publice, dara guvernulu regescu n'a consideratu atari manifestatiuni. Amu adaosu apoi, ca me folosescu bucurosu de ocasiune pentru a recunósce insemnatatea servitiului ce l'a prestatu imperatorele rusescu indreptându o admonitiune câtra principele Serbiei. Replicându la alta intrebare a contelui Siuvaloff dechiarai, ca nu se tiene de sistemulu séu de politic'a Angliei a observá o atitudine particulara in cestiunea orientale. Guvernulu englesu a aderatu la not'a contelui Andrassy, de-si nu a avutu prea mari sperantie in resultatele ce se asteptau dela dens'a. Elu s'a intorsu dela politic'a indigitata in memorandulu din Berlinu din ratiunile aretate in modu sinceru la tempulu seu. Acum se pare, ca o procedere pe basea acelui actu s'a amanatu pe unu tempu nedeterminatu si intru câtu potu prevedé numai esista nici o causa de diferentia intre guvernulu englesu si cabinetulu puteriloru esterne. Tóte suntu de acordu, ca trebuie sa se lase noului sultanu tempu, pentru a se intielege cu insurgentii prin negociâri directe. Pâna ce nu vomu vedé resultatele acestoru negociâri nu putemu face unu pasiu nou.

La aceste observatiuni contele Siuvaloff nu a replicatu nimicu, ci dise numai, ca aru fi de doritu cá Angli'a sa spuna ce modu de resolvere a diferintiei aru dorí sa accepteze. Care e tient'a si scopulu politicei englese? Pâna cându unui guvernu nu-i voru fi cunoscute aceste, nu se va puté obtiené o actiune colectiva, ori câtu de ferbinte aru dori alte puteri o astfeliu de actiune. Eu replicai contelui Siuvaloff, ca déca negociârile intre Pórta si insurgenti se voru terminá cu restabilirea liniscei, atunci e chiaru, ca scopulu doritu se va realisá si fâra interventiunea nóstra, si nu vomu avé de a mai face séu de a mai dice ce-va in acést'a afacere. Presupunendu ca negociârile nu voru reesí, ceea ce mi-se pare mai probabilu, eu me indoiescu de posibilitatea unei interventiuni cu succesu, fâra de a intrebuintiá forti'a la un'a séu la alta partida. Se pare ca insurgentii nu lupta pentru reforme administrative, ci pentru independintia séu autonomia in óre-care forma. Pórt'a vrea sa dea reforme, dara o autonomia nu va dá decâtu cu sîl'a. Diferintiele in parerile ambeloru partide nu se potu impacá si nu credu ca un'a séu alta parte va concede. Dupa parerea mea nu resulta decâtu se lasâmu sa se continue mai departe lupt’a pâna cându succesulu mai multu séu mai putienu hotaritoriu se va dá pe un’a séu pe cealalta parte. Sultanulu vediendu ca trupele sale nu sporescu fatia cu insurgentii póte ca se va supune la forti’a necesitâtiei si la unu asemene casu va dá insurgentiloru o positiune cum are Serbi’a si Romani’a. Succedandu-i inse sa restabileze autoritatea sea fia si numai in parte, pretensiunile insurgentiloru se voru moderá, increderea loru va suferí o lovitura si se voru mulcomí cu o conventiune cum e aceea care s’a facutu cu cretanií dupa resbelulu din 1866—1867. In ambele casuri puterile voru puté intrevení mai cu succesu, dara tempulu pentru acést’a n’a venitu inca.

Totu in diu’a in care a espedatu contele Derby raportulu seu despre interlocutiunea sea cu contele Siuwaloff, tramise principele Gorciakoff din Ems o depesia, prin care imperatulu rusescu se dechiara multiamitu cu increderea manifestata de Disraeli câtra Rusi’a si politic’a ei si apromite ministrului englesu asemene incredere si din partea Russiei. Se dice in depesia ca imperatulu a facutu totu pentru a impedecá estinderea rescólei; Rusi’a nu crede ca stârile abnorme din Turci’a se voru puté sustiené inca multu tempu, dara de ocamdata nu esista aceea ce aru puté inlocuí stârile actuali. Fatia cu periculii ce potu sa provina dela o darimare subita a edificiului din orientu e de doritu cá sa se sustiena statulu quo politicu ameliorandu-se intr’adeveru starea populatiuniloru crestine resculate, si acést’a s’aru puté realisá prin o contielegere comuna a puteriloru interesate impreunandu-se intr’o actiune impacatóre si indeplinindu cu cumpetu si taria unu planu bine combinatu. Russi’a s’a ostenitu dejá nu fâra succesu in directiunea acést’a. Cancelariulu cere sa se reapuce firulu intreruptu si invita pe cabinetulu din Londonu a nu refusá concursulu seu la acést’a intreprindere in interesulu pâcei.

Sibiiu in 10 Iuliu 1876.

Principiis obsta sero medicina paratur. —

(Fine.)

Amu vediutu ca ce póte fi tendinti’a unei educatiuni natiunali, sa vedemu acum cari suntu factorii, dela cari se recere a conlucrá, cá ea sa-si aduca fruptele folositóre intentionate.

Precum se recere dela fia-care individu a contribuí spre ajungerea scopului amintitu, totu asemenea se pretinde cá si familiele intregi sa-si deá totu concursulu loru, introducendu pre copiii loru — inca pâna suntu ei singuri educatori — in limb’a datinele si contemplatiunile proprii ale acelei natiuni, ai cârei membri suntu si ei; si cu deosebire e de doritu cá mamele sa nu intârdie nici unu momentu a face totu ce li e possibilu in privinti’a acést’a, deórece e constatatu pâna la evidintia, ca ele intrunescu o influintia fórte mare in privinti’a acést’a In mesura si mai considerabila insa potu influintiá acelea institute, cari suntu chiamate a sustiené o astfeliu de desvoltare. Acelea suntu scolile.

Scólele suntu astfeliu de organe, prin cari doresce o natiune a-si vedé inaintatu interesulu desvoltârei sele prin tóte gradele possibili. Fia scólele private publice ori confessiunale, le e interdisu a dá ansa la o desvoltare antinatiunala; deórece esistinti’a loru numai atunci va avea intielesu, cându voru fi organe, cari inaintéza typulu de viéti’a poporului natiunei, cârei’a apartienu, si in cari se predà copiiloru invetiamentulu in — limb’a ce s’a vorbitu si in cas’a parintésca — limb’a materna, — fiindu ca numai atunci ’lu voru pricepe — copiii si numai atunci le va serví de basa la o desvoltare mai superióra.

O desvoltare omnilaterala nu potu nici decâtu posede acei’a cari nu au avutu fericirea de a-si insusí cunoscintiele elementari intr’o scóla unde se predà invetiamentulu in limb’a materna; câci de aru fi invetiatoriulu câtu de bunu si câtu de zelosu, totusi nu-i va succede a pregatí pre copii, cari nu cunoscu limb’a in care le vorbesce, in modu corespundietoriu. Ei voru fi la inceputu cá nisce maimutie, imitandu pre copii, câror’a le e limb’a propunatóre, limba materna, si nici odata nu voru fi in stare a scí caus’a, ca de ce trebuie sa fia lucrulu cutare asiá si nu altcum nepricepandu-lu dela inceputu bine, ci dicendulu numai de aceea asiá fiindca audu pre ceilalti copii dicendu; ear’ mai târdiu voru devení nisce masîni órbe mechanice. Intuitiunea chiaru inca nu-si va putea reversá darurile ei cele bogate asupr’a loru — pentru ca ea inca presupune si pretinde ca conditio sine qua non priceperea limbei propunatóre.

Tóte acestea avendu-le in vedere, comun’a nóstra bisericésca din cetate in Sabiiu, si fiindu pre deplinu convinsa despre adeverulu loru precum si despre adeverulu necontestaveru, ce lu esprima renumitulu pedagogu Ohler in cartea sea intitulata: „Erziehungs-und Unterrichtskunde“ — „ca nici unu pecatu nu e asiá mare, decâtu a lasá pre copii sa-si insusiésca cunoscintiele cele dintâiu elementari, cari suntu cele mai principali, bas’a intregului invetiamentu, intr’o limba care nu o pricepu“ — a infiintiatu deocamdata o scóla elementara, unde sa se adepe tenerimea din isvoru propriu — pentru care fapta marétia merita tóta laud’a — cu deosebire comitetulu parochialu cu parochulu localu in frunte, câci nu a crutiatu nici o ostenéla pentru de a vedea realisatu acestu scopu nobilu. Folósele cele nenumerate, ce póte sa le aduca, nu le mai enumeru, ca le va descoperi tempulu, ceea ce credu cu atât’a mai vertosu vediendu succesulu magulitoriu ce l’a obtienutu esamenulu dela finea anului scolastecu acum esperiatu.

Atunci m’amu convinsu totu-deodata despre ambele adeveruri ce le amu espusu, adeca, ca instructiunea intr’o limba straina copiiloru nu e altu ce-va decâtu unu simplu mechanismu, iér’ de alta parte, ca numai acolo se pune o basa sigura desvoltârei omnilaterale, unde se predà invetiamentulu intr’o limba cunoscuta copiiloru mai cu séma cu privire la incepatori

Avendu norocirea a fi de fatia la esamenulu clasei I elementari dela scólele normale luterane din Sabiiu ’mi saltà inim’a de bucuria de respunsurile baietiloru, vediendu cum sciau sa-si dea séma despre cele invetiate se puté cu totu dreptulu conchide ca invetiatorii resp. au fostu pre deplinu petrunsi de insemnatatea chiamârei loru si ca au si satisfacutu pre deplinu acelei’a. Câtu de multu me intristaiu inse cându venindu a respunde unu baiatu de romanu care nu cunoscea limb’a propunatóre puteai vedé, ca intentiunea cea adeveratu parintésca a invetiatoriloru n’a obtienutu si fatia de acest’a resultatulu doritu, ca elu erá numai unu instrumentu mechanicu sciindu-si duce rol’a sea fórte bine, inse nu se sciá singuru ajutá.

Eata dar’ ca scopulu doritu nu s’a potutu realisá si fatia de acest’a cá fatia de ceilalti si numai din singurulu motivu ca nu au priceputu limb’a; si eata ca si cea mai eminenta procedura inca denéga fruptulu doritu lipsindu unu ce esentialu, priceperea limbei.

Eu a-si face pre toti p. t. parinti atenti la acést’a impregiurare cu deosebire pre cei din Sabiiu si giuru cari erau pâna acum avisati se o faca iér’ acum nu mai e de lipsa a o face avendu si noi in cetatea Sabiiului o scóla elementara, din care esindu copiii cu unu succesu bunu ei voru fi pregatiti si provediuti cu tóte cele de lipsa chiaru si cu cunoscintiele elementari ale limbei germâne pentru clas’a a II-a normala prelânga avantagiulu ponderosu, ca a pusu basa desvoltârei loru intr’o scóla unde a priceputu tóte. Cu deosebire preotii si invetiatorii aru trebuí se staruiésca la ocolirea acestui reu, atragendule atentiunea la scól’a nóstra din cestiune cu deosebire si din acelu incidentu, ca esindu baietii la finea anului din scól’a nóstra de aici cu unu succesu bunu, au voru fi avisati a mai incepe odata clas’a I ci voru intrá numai decâtu intr’adou’a, de óre-ce precum amu mai amintitu se voru initiá intru tóte câte se receru acea ce la sute nu e cu putintia intr’unu anu avendu pe de o parte invetiatoriulu de a face cu mai multe despartieminte iéra de alta parte fiindu si referintiele mai mascere, si asiá pentru parintii copiiloru de pe sate e unu avantagiu fórte frumosu ca castiga unu anu intregu in tempu si in spese.

Eu recomendu scól’a nóstra deosebitei atentiuni fiindu convinsu, ca fratii sasi nu se voru superá de locu déca acelu contingentu de baieti, care frecuentá pâna acum clas’a I elementara dela scólele loru normale voru trece la noi, cu atât’a mai vertosu fiindu-ca pe deoparte sciu ca scólele acestea tocmai suntu preste mesura impopulate, iér’ de alta parte fiindu ca ei insisi s’au convinsu despre adeverurile ce le-amu amintitu si sciu ca védi’a, ce si-au castigatu-o ei pre terenulu invetiamentului nu sufere prin acést’a nici o scadere séu dauna.

Unu iubitoriu de progresu.

Nr. $\frac{\text{prot. S. XI.}}{\text{p. 110.}}$ 1876.

PROGRAMULU

adunârei generale a XV a **Asociatiunei** transilvane pentru literatur’a romàna si cultur’a poporului românu, ce se va tiené in Sabiiu in 10—11 Augustu c. n. 1876.

Siedinti’a I.

1. Deschiderea siedintiei la 10 óre inainte de prandiu, prin presiedintele Asociatiunei.

2. Alegerea a 3 notari, pentru purtarea lucruriloru scripturistice ale adunârei generale.

3. Asistarea la parastasulu, ce se va tiené in amintirea reposatului primu presiedinte alu Asociatiunei Archiepiscopulu si Metropolitulu Andreiu Bar. de Siagun’a in biseric’a parochiala din cetate.

4. Intrunindu-se membrii iérasi in localulu siedintieloru se cetesce raportulu despre activitatea comitetului in decursulu anului 1875/6.

5. Cetirea computului anualu din partea cassariului.

6. Alegerea unei comissiuni de 3 membri pentru cercetarea socóteloru cassariului.

7. Alegerea unei comissiuni de 3 membri spre a inscrie membrii noi si a incassá tacsele respect.

8. Alegerea unei comissiuni bugetarie de 5 membri.

9. Alegerea unei comissiuni pentru propuneri de 7 membri.

Siedinti’a II.

1. Autenticarea procesului verbalu alu siedintiei premergatóre.

2. Cetirea disertatiuniloru insinuate.

3. Raporturile comissiuniloru esmise in siedinti’a I.

4. Alegerea secretariului alu II.

5. Desbaterea asupr’a altoru proiecte si motiuni facute in interesulu Asociatiunei.

6. Hotarirea locului si tempului pentru venitórea adunare generala.

7. Alegerea unei comissiuni de 5 pentru autenticarea procesului verbalu alu acestei siedintie.

Din siedinti’a estraordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in 25 Iuliu c. n. 1876 in Sabiiu.

Nr. pres. 19/1876.

Insciintiare.

P. T. domni, cari voiescu a participá la adunarea generala a Asociatiunei transilvane, ce se va tiené in 10 si 11 Augustu c. n. a. c. in Sibiiu, se voru bucurá in urm’a decisiunei directiunei „drumului feratu primu transilvanu“ de dto Budapest’a 21 Iulie 1876 Nr. 5441—1572 II de urmatórele inlesniri: **cu unu biletu de clas’a a III voru puté calatorí pe cl. a II si cu unu jumetate biletu de cl. II se voru puté folosí de cl. III**, pentru calatori’a **odata** incóce si incolo. Aceste inlesniri se concedu in restempulu din 5—15 Augustu st. n.

P. T. domni, cari voiescu a se folosí de acestu favoru sa se adreseze la directiunile despartiaminteloru cercuale si la dd. Dr. Tincu, advocatu in Orastie; Gregoru Moisilu vicariu, Naseudu; Alesandru Silassi vicariu, Bistriti’a; Rudolfu Fogarasi comerciantu M. Osiorheiu; Ioanu Popescu, protopopu Mediasiu; Stefanu Filipu vice-capitanu Siomcut’a mare, Nicolau Mihaltianu protopopu in Bradu (Zarandu) dupa certificatele necesare, cari s’au depusu la densii din partea comitetului.

Sibiiu in 27 Iulie 1876.

Dela presiedintele Asociatiunei transilvane.
Iacobu Bolog’a

Romani’a.

Joi 8 Iulie, spune Monit., la órele $11\frac{1}{2}$ diminéti’a I. S. Domnitoriulu, in presenti’a d-loru ministri, incongiuratu de cas’a Sea civila si militara, a primitu, la palatulu din capitala, in sal’a tronului, cu solemnitatea obicinuita, biroulu si comissiunea senatului, insarcinata a presentá Mariei Sele adres’a spre respunsu la discursulu tronului.

D. Ioanu Ghic’a, vice-presiedinte alu senatului, a cetitu adres’a, care amu publicat’o in nr. trecutu.

Inaltimea Sea Domnitoriulu a respunsu:

D-loru vice-presiedinti! D-loru senatori! Suntu fórte simtitoriu pentru sentimentele de devotamentu ce ’mi esprimati si asta-data.

Asigurârile ce ’Mi dati, in numele senatului, ’Mi suntu cu atâtu mai scumpe cu câtu, in impregiurârile actuale, numai prin o strinsa intielegere intre corpurile legiuitóre si guvernu, numai spriginitu si de spiritulu de moderatiune alu mandatariloru natiunei, vomu puté mantine, in fati’a evenimenteloru ce se petrecu la hotarele nóstre, neutralitatea atâtu de necesara spre a inlaturá pericolele esterióre, spre a lucrá la desvoltarea din launtru a intereseloru morale si materiale ale iubitei nóstre patrii.

Ve multiamescu inca odata, dloru senatori, pentru afectiunea domniiloru vóstre. Dómn’a se asociéza la aceste multiamiri.

Joi 1 Iuliu 1876, s’a tienutu si a trei’a solemnitate a distributiunei premieloru eleviloru scóleloru primare din capitala, totu in sal’a Ateneului.

Si in acésta di, cá si in cea precedenta, sal'a erá plina de unu numerosu publicu, parinti ai eleviloru, cari asteptau sosirea M. S. Domnitoriului, spre a deschide solemnitatea.

La ór'a 1 Mari'a Sea sosindu, a fostu salutatu de music'a militara si primitu la intrare de câtra d. ministru alu instructiunei si membrii consiliului permanentu de instructiune.

Intrandu in sal'a solemnitâtiei Mari'a Sea a fostu intempinatu prin unu imnu cantatu de elevii conservatorului de musica.

Dupa terminarea imnului, dlu institutoru N. Scurtescu a pronunciatu unu discursu, care a fostu aplaudatu de publicu.

Dupa terminarea discursului dlui Scurtescu M. S. Domnitoriulu ordonandu intrarea premiantiloru in sal'a solemnitâtiei a respunsu la discursulu dlui Scurtescu prin unu altu discursu, care a fostu necontenitu aplaudatu de corpulu profesoralu si puliculu asistentu.

Dupa terminarea respunsului Mariei Sele, facendu-se apelulu nominalu, au venitu pe rendu toti elevii de premiatu de si-au primitu corónele din mânile Maríei Sele, iér' premiele din mânile dlui ministru alu instructiunei.

Premiantii I cu cununa erau salutati de music'a militara.

Premiantii I ai claseloru superióre dela aceste scóle, cá si ai celorulalte scóle, deosebitu de premiele destinate de ministeriu, mai primiau din mânile Mariei Sele inca câte unu premiu ce Mari'a Sea tramisese mai dinainte pentru acestu scopu, spre incuragiare.

Este mai cu neputintia a descrie cineva emotiunea de care erá cuprinsu totu publiculu asistentu la aceste serbâri scolare, audindu atâtu discursurile rostite de profesori si respunsurile pline de patriotismu si de inalte cugetâri ale Mariei Sele, câtu si inocenti'a impacientia mai cu séma a miciloru elevi si eleve, cari asteptau sa-si primésca din mânile Domnitoriului modest'a, dar' pretiós'a recompensa a silintieloru loru de preste anu, cum si afectiunea cu care erau primite de câtra Mari'a Sea aceste tinere fiintie, pe care le incununà dandule parintésc'a mangaere.

Dupa terminarea si acestei a trei'a solemnitâti, M. S. Domnitoriulu a parasitu sal'a in aplausele publicului si eleviloru primindu cu gentiletia buchete oferite pentru M. S. Dómn'a.

D. Scurtescu a vorbitu asupr'a insemnatâtiei invetiamentului primaru, despre personalu, clase, programa si localu, aretandu neajunsurile principale ale acestoru conditii ale scólei, si crede, ca indreptarea acestoru conditii aru fi celu mai siguru mijlocu pentru a face natiunea fericita.

La acést'a M. S. au binevoitu a respunde.

„Domniloru! Suntu fericitu de a puté presidá estu tempu solemnitatea distribuirei premieloru la elevii scóleloru primare. Sciti interesulu ce Amu purtatu totu-déun'a pentru invetiamentulu popularu; elu este temeli'a instructiunei, elu da mai intâiu directiunea studieloru si dela densulu depinde adese sórt'a ce copilulu 'si prepara in diu'a in care va intrá in societate.

Nu se póte dar' veghiá indestulu asupr'a acestui invetiamentu, si nu este sarcina mai nobila si mai frumósa decâtu acea a institutorului primaru. Elu devine pentru copilulu incredintiatu crescerei si invetiaturei sele unu alu doilea parinte care 'i da o a dóu'a viétia, acea morala si intelectuala.

Voiu cere in totu-déun'a guvernului Meu a nu crutiá nici unu sacrificiu pentru scólele primare, pentru prosperarea, pentru inmultirea loru. Unu mare si generosu rege alu Franciei dicea in vremile trecute ca nu va fi multiamitu decâtu cându fiacare supusu alu seu 'si va avé fiertur'a pe vatra asigurata, eu voiu dice la rendulu Meu ca in diu'a acea voiu fi pe deplinu multiamitu cându fiacare românu va sci sa scrie si sa cetésca, câci atunci traiulu seu moralu si materialu va fi asiguratu.

Tempulu nu 'Mi a permisu in anulu acest'a a asistá la esamenele d-vóstre, precum amu facutu pentru alte scoli. Speru ca in cursulu anului inse o voiu puté face. Cu tóte acestea inse, in caletoriele Mele prin tiéra, 'Mi amu facutu o deosebita placere de a visitá scólele primare de prin orasie si de prin sate chiaru, si pretutindeni Amu constatatu unu realu progresu.

Initiativ'a luata in anulu acest'a de primari'a capitalei de a cladí o scóla primara comunala, a cârei temelie amu fostu fericitu a o puté asiediá Eu insumi, acésta initiativa este din cele mai laudabile si speru ca acestu esemplu se va imitá in curendu de celelalte orasie ale tierei. Instructiunea primara in comunele urbane trebuiesce câtu mai multu sustienuta de comunele insesi, pentru cá statulu, mai usiuratu, pe câtu puntintia, de acésta sarcina, sa póta mai lesne intrebuintiá prisosulu la desvoltarea invetiamentului primaru ruralu, a celui secundariu si superioru.

Tineri si studiosi copii, veniti acum de primiti resplat'a silintieloru vóstre din mân'a Mea. Voi cari ve destinati a urmá cu studiile vóstre inainte, mergeti in totu-déun'a pe acésta cale spre a deveni intr'o di membri folositori ai statului si ai familiei vóstre; iér' voi care opriti invetiatur'a vóstra la studiile primare spre a imbratisiá arte si mestesiuguri folositóre societâtiei, nu uitati nici odata ca omulu se onóra numai prin munca, prin probitate, prin iubirea de Dumnedieu si de patrie,"

Serbarea scéleloru nationale s'a terminatu in anulu acest'a cu unu prândiu oferitu de M. S. Domnitoriulu corpului profesoralu din capitala. Au asistatu impreuna cu d. ministru alu instructiunei publice preste 40 profesori intre cari: d. Zalomitu, rectore alu Universitâtii, d. A. T. Laurianu, decanulu facultâtii de litere, d-nii membri ai consiliului permanentu: Aronu Florianu, V. A. Urechia si Gr. Stefanescu, si delegatiuni din tóte ramurile invetiamentului primariu secundariu, scól'a de comerciu, musica, pictura etc.

Atâtu inainte de masa câtu si apoi, pâna tardiu la 9 óre sér'a, Mari'a Sea a binevoitu a se intretiene cu fie-care profesoru si institutoru, aretându pentru scoli celu mai viu interesu si discutându cu iubire cestiuni scolare, despre interesele invetiamentului nationalu, despre reform'a limbei etc.

La prândiu, Mari'a Sea portà urmatoriulu toastu:

„Ridicu, dise Mari'a Sea, acestu paharu in onórea invetiaturei nóstre nationale si in sanatatea celoru cari suntu chiemati a o respandí."

„Urediu cá silintiele corpului profesoralu se fia incununate cu unu deplinu succesu, asigurându astfeliu tari'a si prosperitatea scumpei nóstre tieri."

Lungi aclamâri acoperira ultimele vorbe ale Mariei Sale, iéra d. V. A. Urechia, in numele corpului profesoralu, respunse inchinându unu paharu in sanatatea M. Sale Domnului.

Varietâti.

(†) **Ioanu** si **Ann'a** de **Jvanoviciu** nascuta de **Belle** anuncia in numele loru si alu fiiului **Otto**, cu anim'a franta de dorere, repausarea multu iubitei neuitaverei loru fiice, respective sororei, **Paulin'a de Ivanoviciu**, carea in 27. ale lunei curente la 9 óre diminéti'a, in urm'a unui morbu durerosu, in etate de 24 de ani, a finitu jun'a sea viétia dupa primirea ss. sacramente.

Remasîtiele pamentesci ale repausatei se voru astrucá in 29 l. curente la 3 óre dupa amédi in cimiteriulu gr. res. din suburbiulu Iosefinu aici pentru repausulu eternu.

⁂ (Tragi-comicu.) In 28 Iuliu c. n. pre la 8 óre diminéti'a mergea pre drumulu de lânga scól'a de innotu militaria din Sabiiu unu caru cu boi incarcatu cu nasipu, de buna séma pe sém'a reparaturiloru, ce se facu la scaldele acestea. Prelânga boi mergea unu românu si muierea lui in caru tocmai pe spatiulu de dinderetu alu carului, unde nu mai stá nasipulu. Precându boii mergeau incetisioru, iér' stapânulu carului cu tóta liniscea privea si dóra vorbea in trécatu cu unii din lucratori, cari formandu o bariera pre lânga rîu mancau de diminétia, care ce aveau, slanina cu pita, brândia cu mamaliga, cépa si ridichi cu pâne, câci erá miseri, — pre atunci femei'a din caru se pomenesce cu o povéra estraordinaria preste umeru si mâni. De aru fi avutu ea cunoscintie meteorologice, de siguru 'si cugetá ca unu meteoru au cadiutu preste ea; ei inse nu-i erá de durerile, ce le simtiá, ci i erá, biét'a, ca ce prinsese in bratie erá o copila sanatósa de 4—5 ani. Barbatulu, care fu desteptatu din legeritatea sea prin strigaturile inspamentatóre ale copilei, sciindu, ca si elu mai are acasa vr'o 10 copii, ingrigitu dîcea câtra publiculu ce se adunà lânga caru: „cine mi-a aruncatu copil'a acést'a in caru?" si numai vediendu ca baiat'a e sasóica, incepù sa resufle mai usioru. Ei dar' cine-va a trebuitu sa-i puna copil'a in caru!? Boii au fostu, cari in locu de a calcá in picióre copil'a si a trece carulu preste ea au preferitu a o luá cu delicatetia in córne si a o aruncá cá pre o mince (pila) pâna in partea de dindaratu a carului, unde erá femei'a. Mirarea erá mare, ca copil'a afara de o lovitura la pântece, fâra sânge, si spaim'a cea mare n'au suferitu altmintrea. 20 xr. ce unulu din speculatori, daruì prefacù fric'a ei in bucuria.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Iuliu 1876.

Metalicele 5%	65	60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	20
Imprumutulu de statu din 1860	112	80
Actiuni de banca	862	—
Actiuni de creditu	142	—
London	123	30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	50
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	—
Galbinu	5	84
Napoleonu d'auru (poli)	9	79
Valut'a nóua imperiale germâna	60	30

Nr. 691 ex 1876.

Concursu.

La scól'a granitierésca din Sin'a e de a se conferí postulu de invetiatoriu adjunctu cu unu salariu anuale de 180 fl. v. a., cortelu si lemne focale.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa-si tramita suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu st. n. la

Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitieri de regimentulu
3—2 românu I.

Concursu.

La scól'a capitala-normala grecoorientala din S. Sebesiu, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cortelu naturalu in edificiulu scólei, din acestu salariu are sa se solvésca 2% fondului tractualu scolariu — intaritu de pré Ven. Cons. Nr. 521/1868. —

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementionatele posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne suplicele subscrisului comitetu parochialu instruite in sensulu „Stat. or." cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice, ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune, afara de acestea se poftesce cá respectivii invetiatori sa mérga la biserica cu elevii si se cânte.

S. Sebesiu in 11 Iuliu 1876.
(2—3) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din clas'a I, dela scól'a confessiunala româna gr. or. din Codlea, protopesbiteratulu Branului, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Emolumentele suntu:
1. Din cass'a alodiala 150 fl. v. a.
2. Dela circ'a 50 elevi a 40 cr. v. a. — 20 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si produce:
a) Atestatu de botezu;
b) Atestatu de moralitate;
c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si
d) Atestatu de cualificatiune invetiatorésca si ca este versatu in cantârile si tipiculu bisericescu.

Alesulu totu deodata va fi indatoratu a instruá in ambe clasele pe elevi in cantâri.

Recurentii au a-si tramite recursele loru prea onoratului domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu pâna la terminulu defiptu.

Codlea in 2 Iuliu 1876.
Cu invoirea oficiului protopresbiteralu.
Comitetulu parochialu prin
I. Morariu,
parochu si presied. comit.
(3—3)

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Sepsi-Szt.-György: la domnii frait Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.
Composessoratulu bâiloru.
(3—6)

Ioanu Cristea,

compactoru.

Se recomanda on. publicu românu cu legarea de cârti, protocóle brosiure etc., promitiendu lucru promptu si solidu si cu pretiuri câtu se póte mai moderate.

Locuinti'a, sub spinarea cânelui (Poschengasse) Nr. 1. lânga fantâna in Sabiiu. 2—3

A. Schwabe

Medicu diplomatu si magistru de dentistica are onóre a enunciá P. T. publicu deschiderea pracsei medicale pentru dinti.

Locuinti'a strad'a Cisnadiei
1—3 **Nr. 18 in Sibiiu.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 15.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetîre cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 58. ANULU XXIV.

Sabiiu 22 Iuliu (3 Aug.) 1876.

Cercularin

câtra toti protopresbiterii si administratorii protopresbiterali din archidiecesa.

Nr. 1935. Pres.

Maiestatea Sa cesaria si regio-apostolica s'a induratu preagratiosu a emite sub 22. Septembre 1875. urmatóri'a resolutiune preanalta:

„La propunerea ministrului meu de culte si instructiune publica ordinezu: ca asemnarea ajutoriului de statu de 25,000 fl. aplacidatu cu resolutiunea mea din 29 Maiu 1861. pe partea bisericei greco-orientali din Transilvani'a, se se efectueze prin numitulu ministru alu meu câte pe unu anu, conformu bugetului tierii, si anume in asiá modu: ca din acestu ajutoriu 1000. fl. se remana destinata totdeun'a pentru sustienerea seminariului greco-orientalu archidiecesanu din Transilvani'a; apoi din celealalte 24,000 fl. numitulu ministru alu meu se póta impartasí dupa cuviintia pelanga parochii si respective protopresbiterii din archidieces'a Transilvaniei, anca si pre comunele greco-orientali de acolo; ér sum'a, carea densulu dóra nu o va fi impartitu la singuratici, spre distribuire cuviintiósa intre preotimea inferióra se o póta pune la dispusetiunea actualului archiepiscopu si metropolitu greco-orientalu romanu, carele in acésta afacere, prin contielegere cu consistoriulu archidiecesanu va urmá astfeliu, incâtu ajutòrinti'a unui preotu de rondu la anu se nu fie mai mare de 100 fl. dar nici mai mica de 50 fl. si numai protopresbiteriloru se se póta dá o ajutorintia mai mare, pâna la 200 fl.; apoi acestei ajutorintie se se faca partasi numai acei preoti, cari fiindu avisati la aceea din caus'a venituriloru sale celoru mici parochiali, pelanga o cualificatiune mai inalta s'au distinsu prin fidelitate si zelu in oficiulu loru. Acestu ajutoriu nu se póte folosí spre altu scopu, si archiepiscopulu-metropolitu e detoriu despre intrebuintiarea sumei puse la dispusetiunea lui atâtu pentru sustienerea seminariului, câtu si spre impartire la preotimea inferióra, a substerne la numitulu meu ministru in totu anulu ratiociniu, care se va censurá prin esactoratu.“

Conformu acestei preanalte resolutiuni, Escelenti'a S'a domnulu ministru reg. ung. de culte si instructiune publica, din ajutoriulu de statu, care legislatiunea l'a votatu pe anulu trecutu spre scopurile bisericei greco-orientali, si anume in contulu celoru 25,000. fl. resolviti archidiecesei nóstre, a binevoitu a asemná la dóue comune ale nóstre bisericesci o ajutorintia de statu in sum'a totala de 700 fl. ér restulu de 24,300. fl. prin rescriptulu ministerialu din 8. Octobre 1875 Nr. 23435. l'a datu la man'a mea pentru impartire la seminariulu si la preotimea nóstra archidiecesana.

Dupa-ce dar citat'a resolutiune preanalta o-amu adusu la cunoscinti'a sinodului nostru archidiecesanu in sessiunea anului curinte, si dupace sinodulu nostru cu privire la celea din trecutu a luatu unu conclusu in cele ce convinu cu interesele archidiecesei nóstre, ordinandu totodata ca ajutoriulu de statu se-se imparta dupa normele din aceeasi preanalta resolutiune, — viu acumu a face cunoscutu *(tit.)* Dtale, si pe calea acést'a preotimei parochiale din tractulu de acolo: cà dupa intielegerea, ce o amu cu consistoriulu nostru archidiecesanu, amu pusu la cale impartirea ajutoriului de statu resolvitu archidiecesei nóstre din bugetulu de statu alu anului trecutu, si pentru asta data amu resolvitu pentru fiesce-care protopresbiteru actualu unu ajutoriu câte de 200.; pentru administratorii protopresbiterali, cu esceptiunea celoru intrati in functiune dela anulu nou, câte 120. fl. ér pentru preotii parochiali, cari de asta-data au potutu fi considerati, si a câror'a lista, incâtu privesce tractulu protopresbiteralu alu *(tit)* Dtale, se alatura sub ./., unu ajutoriu câte de 50 fl.; reservanduse afara de acestea o remuneratiune pentru preotii, cari suntu asesori consistoriali nesalarisati, séu cari si altcumu merita deosebita considerare, precumu si o rebonificare de cuartiru pentru asesorii ordinari.

Din list'a alaturata se vede la loculu seu, déca care-va dintre cei notati acolo, a primitu deja ajutoriulu resolvitu séu ba; pentru cei ce inca nu l'au primitu, se alatura aicia sumele cuvenite, si anume pentru tractulu *(tit)* Dtale . . . . florini cu acea insemnare: cà dupa usulu din trecutu s'au detrasu aicia dela fiesce-care câte 10% in folosulu fondului menitu pentru dotarea preotimei archidiecesane.

Impartirea acestoru ajutórie in tractulu de acolo o concredu *(tit.)* Dtale, si spre scopulu acest'a alaturu aicia trebuintiósele tipărituri de cuitantie, cu acea insemnare: cà cuitantiele suntu de a se scrié pe timbru corespundietoriu; in acelea suntu de a se cuitá sum'a intréga, adeca computate si percentele detrase aicia, si in fine cuitantiele vidimate de oficiulu protopresbiteralu suntu de a se tramite aicia fâra amanare, intielegandu-se de sine: cà cuitantiele protopresbiteriloru respective ale administratoriloru protopresbiterali se voru vidimá aicia.

Ori-cumu se fie privite modificârile, ce le vedemu in nóu'a resolutiune preanalta fatia de cea dela anulu 1861, noi si in actulu de fatia trebue se recunóscemu parintésc'a ingrigire a Maiestatei Sale cesarie si regio-apostolice pentru clerulu nostru archidiecesanu, precumu si bunavointi'a regimului Maiestatei Sale câtra noi; de acea sum convinsu, cà preotimea nóstra va aflá in acestea unu indemnu nou de a nutrí si propagá din resputeri credinti'a neclatita câtra Maestatea S'a Domnitoriulu nostru, si indetorat'a supunere fatia de regimulu Maiestatei Sale.

Sibiiu, la 16. Iuliu, 1876.

Mironu Romanul m. p.
archiepiscopu.

Revist'a politica.

Ide'a de a se anectá Bosni'a la Austri'a se manifestase dejá pe la inceputulu complicatiuniloru orientali, dara abiá in stadiulu de astadi alu cestiunei orientali a luatu o forma ceva mai concreta si mai precisa. Cându isbucní rescól'a pe insul'a Balcanului, se proclamà principiulu de neinterventiune, care se si observà cu strictetia in tóte fasele, prin cari a trecutu fatal'a cestiune orientale pâna acum. Publicistic'a magiara fâra diferintia de colóre politica adera si acum cu perseverantia la principiulu neinterventiunei si se vede óre-si cum surprinsa si ingrigiata de rapid'a schimbare a opiniunei publice austriace in favorulu unei interventiuni militare in Bosni'a. Oficiósele din Vien'a se intrecu intru a aretá folósele politice si economice, ce aru resultá pentru monarchi'a austro-ungara din ocuparea Bosniei si incorporarea ei la Austri'a.

„Fremdenblatt,“ care s'a pronunciatu dejá fâra reserva pentru anectarea Bosniei, arunca o ochire asupr'a situatiunei actuali si revine apoi de nou la eventualitatea ocupârei. Acestu organu constata, ca abdicerea lui Muradu V si suirea eventuale a lui Abdul Hamid pe tronulu Turciei nu alteréza in modu esentialu situatiunea momentana; Turci'a nu aterna dela persón'a domnitoriului, dupa cum dovedesce desvoltarea evenementeloru dela 29 Maiu incóce. Sultanulu Abdul Aziz erá unu periculu pentru ecuilibrulu europénu, pentruca devenise o marioneta in mân'a unui diplomatu ambitiosu care a trecutu departe preste instructiunile sele. Ori cine se va suí pe tronu in Stambulu, nu se va mai ingagiá la rolulu acest'a.

Situatiunea nu s'a schimbatu, ba ni se pare, si credemu ca nu ne incelâmu in judecat'a nóstra, ca relatiunile incepu a se lamurí intr'unu modu, care numai in favorulu patriei nóstre póte reusí. Nu trebuie sa ne tememu, ca din resbelulu intre serbi si turci, care parea o amenintiare seriósa, se va desvoltá o catastrofa ce ne aru puté acoperí cu ruinele sele asemenea unei lavine. Panslavismulu, de care ne inspaimentaramu pe unu momentu, ca va sfarimá tóte cá unu leu ce racnesce, nu s'a aretatu asiá infricosiatu. A facutu sgomotu multu, dara o fortia politica deosebità nu a doveditu. In ambele casuri, séu voru invinge turcii séu serbii, monarchi'a nóstra va vení intr'o positiune mai favorabila cá pâna acum. De va succede Portei se suprime pe Serbi'a, se va sustiené statulu quo teritorialu si acést'a nu ne póte gená de locu. Bosniacii si erzegovinenii la unu asemene casu se voru multiamí cu reformele acordate prin not'a din 30 Decembre a. tr. si prin memorandulu din Berlinu. In provinciele turcesci lânga confiniele nóstre se voru creá stâri mai suportabile, si acést'a ni póte fi numai binevenitu. O victoria a Turciei póte avé de urmare o lovitura morale, care pentru noi va fi numai avantagiósa. Serbiloru li se va dá o lectiune, ce nu o voru uitá usioru; ei se voru fi convinsu, si inca in modulu celu mai drasticu, adeca pe spesele loru, ca ce platesce speranti'a in ajutoriulu Russiei cu care se maguliau. Suntemu departe de a face o imputare politicei oficiale rusesci, politic'a oficiale a Rusiei e leala si onesta, dara noi amu disu adeseori, ca alaturea cu politic'a oficiale a cabinetului din St. Petersburg pasiesce alt'a politica, care se nesuiesce a realisá testamentulu apocrifu alu lui Petru celu Mare. Acést'a politica neoficiale a Rusiei pórta vin'a resbelului si a rescóleloru. Serbii se voru convinge din o calamitate, ca acést'a politica rusésca nu are vointi'a séu nu e in stare sa-i apere, si voru trebuí sa-si puna insisi intrebarea, nu cumva reclama interesulu loru a merge mâna in mâna cu Austro-Ungari'a, care e patri'a unui numeru mare de frati inruditi si care in sfersitu e uniculu statu, care va puté redobandí in modu durabilu tierile dela Dunarea de josu si dela nordulu Balcanului pentru civilisatiune. Serbii voru trebuí sa ajunga la cunoscinti'a, ca pre câtu tempu ei erau cei mai inversiunati inimici ai Austriei, nu au ispravitu nimicu si ca li va merge mai bine resolvindu-se a fi cei mai buni amici ai Austriei. Se póte ca principele Milanu si dlu Ristici nu voru cugetá nici cându astfeliu, dara principele Milanu si dlu Ristici nu suntu poporulu serbescu, acest'a va invetiá a cunósce curendu in scól'a nenorociriloru, ca numai cu noi 'si va puté realisá scopurile si aspiratiunile sele indreptatite, dara contr'a nóstra nici cându. O victoria perfecta a turciloru semnifica, dupa a nóstra parere, sfersitulu influintiei rusesci in Belgradu. Moscenitórea acestei influintie in cetatea, de alu cârei nume e legatu numele printiului Eugenu pentru toti tempii, póte fi numai Austro-Ungari'a.

Venimu, dice citat'a fóia la a dóu'a eventualitate, presupunemu casulu neprobabilu, ca va succede inca Serbiei a se aperá de Turci'a si a cucerí Bosni'a. Atunci aru vení in jocu unu interesu austro-ungurescu directu. Noi suferimu destulu de greu prin economi'a cea rea a turciloru in Bosni'a, care e pentru noi unu sorginte permanentu de neliniscire si care ia orasieloru nóstre de pe litoralulu dalmatinu ori-ce possibilitate de a prosperá. Dara noi nu putemu concede cá Bosni'a sa devina o provincia serbésca si déca Serbi'a s'aru incercá a se asiediá acolo, acésta incercare aru trebuí sa provóce o interventiune armata. Noi putemu sa ocupâmu Bosni'a si suntemu convinsi ca la unu astfeliu de casu acést'a ocupatiune va si urmá in fapta. Si ocupându odata Bosni'a noi nu o vomu mai puté cede. Nu o putemu dá serbiloru pentru ca acest'a e contr'a interesului nostru; nu o putemu redá Turciei, pentruca nu ni e permisu a jertfi mosleminiloru pe o populatiune crestina si binevoitóre. Bosniacii de confessiune catolica au semtiementu austriacu, grecii voru preferí domni'a nóstra, celei a semilunei, mosleminii se voru supune numai pentru a nu se face serbi. Abstragendu pe unele cercuri specifice unguresci, aici acasa nu se va respinge o sporire a monarchiei Déca Bosni'a prin o victoria a serbiloru, prin crescerea insurectiunei séu prin o lupta de rasa va devení prada anarchiei, in óre-care sensu unu bunu fâra stapânu, atunci noi nu vomu puté decliná chiamarea, de a duce acést'a tiéra frumósa dara atâtu de nefericita la cultur'a europeana. Unu statu are cu atâtu mai multa valóre in concertulu natiuniloru, cu câtu mai mari suntu datorintiele civilisatorice, ce le ia asupr'a sea. Intre impregiurâri nu putemu decliná dela noi datorinti'a de a anectá Bosni'a; remanemu credinciosi chiamârei nóstre istorice si implinimu fatia cu Europ'a o missiune ce ni-o impune istori'a. Ori-ce aru dice jurnalele unguresci si foile turcesci scrise nemtiesce din Pest'a si Vien'a, idei'a de anecsiune a prinsu astadi dejá radecini in popórele monarchiei, cari totu-déun'a au fostu gat'a de câte ori principii loru le chiamá pe o cale plina de datorintie serióse. Piedeci nu se voru puté opune la acést'a anecsiune. Nime in Europ'a nu are interesu sa ne oprésca in procederea nóstra. Puteriloru apusene si Italiei li póte fi numai binevenita ori ce consolidare a Austriei, ori-ce pasiu destinatu a aduce stâri durabile pe insul'a Balcanului. Pe asemene punctu de vedere sta si politic'a germâna. Tient'a ei trebuie sa fia in prim'a linie sustienerea aliantiei austro-rusesci. Germani'a inse, ne vrendu a comite o sinucidere, nu póte sa se opuna la o consolidare si intarire a Austriei. Acést'a intarire, crearea unui antimuru in orientu, care previne unu nou acrescamentu alu influintiei rusesci, e pentru Germani'a unu avantagiu eminentu. Si asiá aru remané numai Russi'a, care la totu casulu aru puté sa ridice protestu contr'a anecsiunei austriace, dara in alianti'a celoru trei imperati, déca acést'a va durá mai departe, Russi'a va fi invinsa prin (cele 2) voturi si, déca se va desface, va stá isolata in Europ'a. De va cere compensatiuni, atunci nu noi ci Europ'a unita i le va refusá. E convictiunea nóstra neclatita, ca déca se va constatá necesitatea de a se anectá Bosni'a, Europ'a va tiené séma de acést'a necesitate si nu ne va refusá consemtiementulu la unu pasiu ce-lu intreprindemu mai multu in interesulu ei decâtu intr'alu nostru. Sperâmu ca ni va succede a convinge pe politicii unguresci despre corectitatea si indispensabilitatea acestei politice; oficiulu nostru esternu trebuie sa se chiarifice, ca aici suntu decisive interese austro-unguresci, iér' nu interese magiare séu chiaru si prejudetie magiare. Contele Andrassy trebue sa faca politica austro-ungurésca, iér' nu politica specifica-magiara.

Noi credemu deci ca la casu cându voru invinge serbii séu va prorupe unu resbelu de rasa si religiune in Bosni'a, interesele nóstre n'au de a se teme. Nici din partea Greciei, nici din a Romaniei nu e de a se asteptá câtu-si dè putienu o conturbare séu o complicatiune. Amendóue n'au intentiune malitiósa, la amendóue le lipsescu medilócele de putere. Austro-Ungari'a, asiá ni vine a crede, are la momentu in joculu seriosu, in care tierile si poporale suntu risicurile toti tromfii in mâna. Unu jucatoriu reu e acel'a care pierde joculu.

„Pest. L.“ e tare ingrigiatu de o eventuale anectare a Bosniei la Austro-Ungari'a. Inainte de tóte organulu inspiratu de oficiulu de esterne se teme ca noi prin anecsiune recunóscemu in praxe unu asemene dreptu pentru Serbi'a, Montenegro, Romani a si de sine se intielege pentru Rusi'a. De vomu incepe cu unu actu de decompositiune in orientu, atunci nu mai deprinde de vointi'a nóstra, de a oprí oper'a destructiunei. Pentru acést'a concessiune trebuie sa facemu Russiei contraconcesiune, si apoi ori-ce concessiune mai departe facuta Russiei in trebile teritoriali si de statu ale orientului e o pagubire directa a Austro-Ungariei, câci noi prin acést'a favorimu influinti'a si asiá prevalenta a unei puteri care aru trebuí de necesitate sa ni se opuna cá rivale. Estinderei nóstre mai departe ni s'aru pune barieri dara nu si espansiunei rusesci; politicei nóstre de cucerire i se opunu piedeci etnografice, natiunale si confesiunale, cari pentru Rusi'a invólva momente de estindere. Noi amu trebuí sa ne pregatimu de unu adversariu mai reu, mai aprópe si mai periculosu de cum lu are Angli'a in Asi'a centrale. Abstragendu acesti pericoli, „P. L.“ se mai teme ca unu nou acrescamentu de elemente slave va inriurí intr'unu modu daunosu asupr'a desvoltârei interne a Austro-Ungariei, inmultindu-se numerulu celoru ce suntu ostili dualismului si insufletindu-se de nou speranti'a acestor'a. Fói'a din Budapest'a vine la conclusiunea ca ori din care parte se va priví lucrulu, anectarea de provincie turcesci prin Austro-Ungari'a e o fapta destructiva. Nu e cu putintia, ca conducatorii destineloru monarchiei nóstre voru sa provóce o astfeliu de contradicere cu intregu cuprinsulu nesuintiei loru de pâna acum. Se póte cugetá ce e dreptu o constelatiune, care aru lasá sa apara acuisitiunea Bosniei prin Austro-Ungari'a póte cá celu mai micu dintre dóue rele, de amu avé numai sa alegemu intre sporirea principateloru si anectarea Bosniei, amu stá in fatia cu o alternativa fórte critica. Dara vorb'a e, cá Austro-Ungari'a sa se intrepuna cu tóta puterea sea cá statulu quo in genere sa nu vina sub cestiune, si sa remanemu crutiati de o alegere, cum e acea pe care togm'a o marcaramu.

Reproducemu dupa „Trompet'a Carpatiloru“ unu articulu in care se oglindéza caracteristic'a opiniunei din Romani'a despre situatiunea politica actuale.

Eata articululu:

Natiunalitatea, inainte de tóte, dle Cogalnicene si dle Bratiene! Natiunalitatea intâiu, si apoi umanitatea. Atâtu gramatic'a, câtu si filosofi'a incepu dela Eu. *Eu* suntu punctulu de plecare in tóte pârtile si in tóte sensurile. Deci, nici in politica nu póte fi alta regula decâtu a gramaticei, alta ratiune decâtu a filosofiei. Eu românulu, dara 'si, suntu punctulu de plecare si intru tóte cele internatiunali. Si acestu Eu face o insula in mijloculu unui oceanu slavicu, batuta de tóte pârtile, uneori de valuri mai mari si decâtu dens'a.

Precautiune dara; priveghiare fâra intrerupere! pentruca vinu momente neprevediute, in cari acésta insula póte fi cotropita in oceanulu panslavicu, unde sa nu mai póta dá din degetu prin pelagulu intinsu preste dens'a.

Nu voimu, cá românulu si tiér'a lui sa remana odata numai spre studiulu archiologiloru, etnografiloru si etimologiloru. — Nu voimu cá tiér'a nóstra sa remana numai cá unu stratu in stratificarea cercetatoriloru de straturi etnice, spre iscusinti'a cercetatoriloru. Voimu sa fimu români in tiér'a romanésca, si sa ajutâmu pe ori-cine cându vomu puté, cá sa fia si elu cu numele lui in tiér'a lui. Nu vomu permite inse, pre câtu vomu puté, sa-si faca tiéra a lui din tiér'a nostra.

Acést'a ne-a fostu politic'a, si in junetia, si in barbatie, si la betranetie; si acést'a ne va fi politic'a pâna cându vomu intrá in mormentu, lasându-o cá singura mostenire ce putemu lasá celoru dupa noi.

Déca nu ne-amu fi temutu de ceea ce ne tememu mai multu; a semená vrajba internationala cu vecinii tierei nóstre, — amu fi publicatu, in intregulu loru, scrisorile ce au venitu Trompetei dela nisce bulgari nechibzuiti, pre cari luându-i gur'a pe dinainte, au spusu totu ce chranescu ei in privinti'a tierei romanesci. — Amu tiparitu inse câte unu specimen spre desteptarea romaniloru: nenorocitu acel'a, care va fi remasu in adormire!

Bulgarii spuneau, curatu si limpede, in acele scrisori; ca „tiér'a romaniloru este si a bulgariloru; ca suntu mai mnlti bulgari decâtu români in tiér'a romanésca“ si câte alte grozavii!

Vedeti Basarabi'a in ce stare se afla, numai in cursu de 60 de ani. Vedeti locuitorii imprasciati si vegetandu cu limb'a loru sdrumicata, pe intinderea Caucazului, fâra sperantia sa o mai lase mostenire fiiloru loru, in cari fii, cu tóte aceste va circulá inca multa vreme sângele romanescu.

Taiati tóte comitetele si scólele slavóne din Romani'a, pâna cându scóle si biserici romancsci nu se voru face intre românii din Serbi'a, unde suntu compacti, aprópe 300,000. Si observati unu lucru: ca turcii permitu biserici si scóle romanesci in Turci'a, dela gurele Dunarei pâna in Timok, nu numai in orasie, cá Silistr'a si altele, dar' chiaru si prin sate, unde vedemu biserici romanesci cu preoti români, precum vedemu in satele de pe marginea Iscului, pe drépt'a si pe stâng'a, si in alte pârti. Si pre ací, déca suntu sicanati românii la altariulu si in scól'a loru, este numai din partea bulgariloru, iér' nici de cum din partea turciloru; precum si in Macedoni'a unde românii 'si au bisericele si scólele loru, gratia numai turciloru! Românii numai, locuitori in Serbi'a; românii trecuti acolo din tiér'a romanésca, nu potu in statulu serbescu sa-si aiba nici biserica a loru romanésca, nici scóla a loru!...

Priviti românii din Banatulu Timisiórei, din Cern'a pâna la Muresiu, si vedeti: Austri'a, Ungurii hartialuiescu mai multu pre români in cele sacre ale loru, in biserica si scóla, séu serbii, cari suntu in multu mai micu numeru decâtu românii?! — Procesulu dela Biseric'a-Alba, in biseric'a radicata de români, va remané o carte spre studiu, tuturoru româniloru din ori-care parte se voru aflá ei. — Si, déca astadi românii din Banatulu Timisiórei 'si au biseric'a loru romanésca si scól'a loru natiunala, meritulu si multiamit'a se cuvine numai si numai Metropolitului Siagun'a si bunei vointie a Curtiei din Vien'a, care i-a scapatu de dominatiunea si prigonirea serbiloru, abiá la anulu 1860.

Dupa noi, crestini suntu numai acei'a cari se portu bine cu românii. Toti câti se portu reu cu românii, suntu, dupa noi, pagâni, si ii urîmu!

C. B.

Albin'a cu limbagiulu ei.

Abiá s'a tractatu in diurnalistic'a româna o cestiune mai ponderósa, decâtu cea a nefericitului incidentu dela sinodulu din Aradu de estempu, si apoi a infiintiârei unei episcopii române in Timisiór'a, sulevata in adunarea de estempu dela Timisiór'a.

Cetitorii nostrii sciu cu câta seriositate si cu câta crutiare s'au tractatu aceste dóue cestiuni in fói'a nóstra; amu reprodusu in unulu din numerii trecuti si reflecsiunile „Albinei“ la articulii de lânga Aradu.

Vedemu insa ca acelea n'a fostu ultimulu cuventu alu ei, pentru-ca in Nr. 64. 65. iéra-si aflâmu dóue colóne de injurature la adres'a nóstra.

Dómne feresce se ne dejosimu a respunde la acele aberatiuni ale unui personagiu de compatimitu; cu acést'a nu putemu vatemá bunulu sentiu alu cetitoriloru nostri; dar fiindca „Albin'a“ dice, ca pentru acea nu discuta in meritu cu noi pentruca „limbagiulu si manier'a bruta cu care intrevenimu nu merita se se puna omulu solidu si seriosu la vorba lunga“ cu noi, — cá cetitorii nostri se cunósca ce tiene „Albin'a“ de limbagiu solidu si de maniera culta — noi, cerandu-li scusele pentruca li espunemu bunulu gustu la o astfeliu de maltratare, — eata publicâmu intregu articululu „Albinei“, — care suna astfeliu:

Câte-va pucine celoru dela „Telegrafulu Romanu“.

Cá la 18 colóne mari si desu indesate publicà „Telegrafulu Romanu,“ fói'a destinata prin intemeiatoriuļu seu de a fi organu oficiale alu archidiecesei si metropoliei romane ortodocse din Sibiiu, in nrii sei 42—48 de estu timpu, pentru de a spelá de totu pecatulu si de tóta pét'a pre complotistii din Sinodulu eparchiale aradanu, facia de acusarea ce li s'a facutu prin fói'a nóstra pentru complotulu nemorale si neonorabile, si pentru consciintiele naturali daunóse si rusinóse ale acelui'a.

Atât'a truda si in Aradu si in Sibiiu, atât'a negréla si harthia nu numai, ci totu atât'a si veninu, si critica si condemnare asupr'a persónei lui Babesiu, a diavolului ce pururea incurca itiele vamesiloru si fariseiloru, de susu si de josu, dedati in biserica cá si in politica, a inghití camil'a si a strecorá tientiariulu! — Si óre voru fi justificatu acele 18 colóne complotulu si perfidi'a, voru fi spalatu pre faptori de péta si de pacatu?

Lasâmu sa judece lumea, si suntemu convinsi, cà ómenii de minte, anima si caracteru, pricependu de ce este vorb'a, dupa acésta aperare ii voru compatimí pre complotistii din Aradu si mai multu, ér de aperatoriulu loru din Sibiiu se voru indigná cnm s'au mai indignatu si alta data decandu acel'a s'a facutu unu sufletu marsiavu alu celoru de susu dela potere, ce crede si in biserica a-si poté bate jocu, printr'o rabulistica resfatiata, de sacrele idei si sentiemente ale onórei, dreptatei, moralitatei eterne!

Noi nu ni vomu perde timpulu, a polemisá cu ómeni, ce n'au si nu pricepu aceste ideie si sentiemente, nu ne vomu dá truda de a luminá pre orbi asupr'a coloriloru si pre surdi asupr'a tonuriloru; ér Babesiu, suntemu convinsi, ca haru Domnului are destule ocupatiuni mai nobili si mai nemultiamitóre, decâtu se se certe fâra nici unu folosu cu nesce ómeni, ce ei insisi nu sciu se-si crutie omeni'a si se-si ferésca de blamuri mintea.

Noi destulu de limpede amu aretatu, ca de ce este vorb'a; am spusu ceea-ce nu se póte negá, cum corofeii complotului din Sinodulu eparchiale aradanu chiaru ei au fostu, cu cari nainte de 6—7 ani s'a constatatu, ca éta ce veninu ni s'a bagatu arbitrarmente in statutulu organicu, firesce pentru de a ne slabí si ucide mereuasi; si apoi totu cu ei, cá cu nesce ómeni crediuti de onóre, parola, intieleptiune s'a combinatu, ca éta asiá si asiá noi vomu paralisá acelu veninu si ni vomu salvá viéti'a si progresulu, precum s'a si urmatu fâra cea mai mica dauna si controversia siese ani de dile, ér estu tempu totu ei, acei corifei, la mese si intre pahare pline din consideratiuni personali fecera complotu, denunciara si trantira la pamentu pre fratii loru, incrediuti in parol'a loru si astfeliu se redicara ei, pre acésta cale nemorale, la conducerea Diecesei.

Acést'a „Telegrafulu,“ organulu archidiecesei si alu Metropoliei, o afla cu cale si-o apera in 18 colóne lunge.

Ei bine; fie-i de lauda si de marire!

Noi cei dela „Albin'a,“ din a nóstra parte repetimu ca nu ne vomu certá cu organulu archidiecesei si Metropoliei din Sibiiu; dar nici logic'a, moral'a, idei'a de onóre si de caracteru ce representa acelu organu nu vomu adoptá nici odata; ferésca-ne Ddieu!

Mai multu. Noi, dupa cum din a nóstra parte doriamu a ignorá miserabilile tirade din „Telegrafulu Romanu“ asiá amu fi doritu cá se fie acelea ignorate de toti, câti cu consciintia de miserabilitatea acelorasi, si sentiu de demnitatea loru propria, lasandu pre cei dela „Telegrafulu“ se boscorodésca, ér noi cautandu-ni de calea nóstra cea drépta! Totusi cu parere de reu cauta sa spunemu, cà mai multi din mai multe pârti s'au gasitu cari ni tramisera feliu de feliu de respunsuri la adres'a celoru din „Telegrafulu,“ si dintre acesti'a nrii mereu insistu cá se li publicamu acele respunsuri, la ce noi numai cu greu ne putemu decide si ni reservâmu a ne mai socotí.

Atât'a la cele 18 colóne.

Dar acuma vine ér „Telegr. Rom.“ cu unu articlu lungu in fruntea nrului seu 54, ca cum ar fi oficiosu, si dascalesce Adunarea din Timisiór'a, *inteliginti'a si clerulu din Banatu, cu o maniera, o arogantia de adeveratu omu de rendu.*

Cinismulu din fruntea „Telegrafului“ merge pâna a provocá la multii „nazareni“ din Temesiór'a, pentru de a aretá, ce slabi ómeni si crestini suntu Banatienii, specialmente inteliginti'a loru!

Atât'a sciu ei, atât'a scie organulu Metropoliei si alu archidiecesei despre nazareni si despre Banatieni, si in astfeliu de tonu 'si tiene de chiamare a-ii tractá si blamá in faci'a lumii!! Vai, si ér vai, unde amu ajunsu cu organulu Metropoliei, cá se nu dicemu cu Metropoli'a nóstra!

Un'a sciu de minune ómenii din

fruntea „Telegrafului;“ pre carturarii si fariseii din Evangelia, cari totu calarindu pre lege, pre liter'a legii, atacau si condamnau pre Mantuitoriulu, ii sciu imitá de minune! De alte consideratiuni nici ca le pasa; pentru dreptate, rationabilitate, binele publicu n'au nici anima, nici pricepere

Noi pre domnii dela „Teleg. Rom.“ ori cari ar fi ei, prin acést'a venimu a-ii rogá, se-si puna straja gurei, si florile spiritului ce de buna séma le au de prin gunóiele Beiusiului, anine-si-le in numele Domnului in feréstra séu in pelaria, unde dejá ne-amu dedatu a le vedé pre tóta diu'a, dar feréscа-se de a le pune sub nasu Banatieniloru. Conducetorii „Telegrafului“ ar fi de compatimitu déca n'ar sci inca, ca Banatienii nici n'au amblatu, si nici nu voru amblá nici candu in scól'a loru, nici in cea sciintifica si resp. constitutionale. Ii-a feritu Ddieu de asiá scóla!

Déca trist'a sórte a vrutu, ca poterea sa vina in mâna vóstra, Domniloru, apoi nu uitati ca control'a este aiuriá si ca jugulu bisericei nu este alu arbitriului si alu fortiei brute!

Badaraniele din „Telegrafu,“ compromitu capulu, conducerea, si dejá pentru atari slabitiuni atâtea anomalii, atât'a reu si rusine a patitu biseric'a nóstra, in câtu amu fi asteptatu cá ele se incete odata.

Veti dice ca de ce nu discutemu in meritu? Simplu: pentru ca limbagiulu si manier'a bruta cu carea interveniti, nu merita se se puna omulu solidu si seriosu la vorba lunga cu voi, candu sistematecamente ve presentati cá nisce idioti, cinici si obrasnici. Las' ca vine timpulu si loculu. Dar noi si pâna atunci vi recomendâmu seriosu, se fiti mai modesti; câci pre onóre vi spunemu ca n'aveti nici o causa rationale de a nu fi. —

Publicatiune

prin care se aduce la cunoscinti'a onoratului publicu urmatoriulu:

Estrasu

alu socoteleloru anului 1875 despre cele patru fonduri care s'au testatu de repausatulu domnu Ioanu Jug'a de Baci din Brasiovu spre scopuri filantrotipe.

Sum'a totala a aceloru fonduri de Vitf. 25,200 se afla asiediata in valórea casei ce s'a cumperatu in piati'a Brasiovului sub Nr 82, dupa estrasulu socoteleloru din anulu 1874 au fostu remasu din venitulu prediseloru fonduri in finitulu lui Decembre

alu acelui anu unu prisosu in bani . . . Vertf.	5167. 6½	
la carele s'au adaogatu interesulu aceloru fonduri pe anulu 1875 5%	1260	
asemenea competinti'a intereseloru la formandulu alu II-lea fondu de 6300 fl. alu legatului IV pe anulu 1875 cu 5%	315	
apoi interesulu 5% totu pe anulu 1875 la sum'a de 4431 fl. 78 cr. v. a., care s'au fostu adunatu pâna la 31 Decembre 1874 spre formarea alu II-lea fondu dela atinsulu legatu cu	221 55	
din carele s'au datu	Sum'a de 6963 fl. 61½ cr.	
I. La destinatiunea legatului I.	105 fl. v. a.	
II. La destinatiunea legatului II.	91 fl. 20 cr.	
III. La destinatiunea legatului III.	630 fl.	1141. 20
IV. La destinatiunea legatului IV	315	
remane de prisosu	5822 fl. 41½ v. a.	
carele se tiene,		
a) de fondulu legatului II cu	854 fl. 8½ cr v. a.	
b) de formandulu alu 2-lea fondu alu legatului alu IV-lea cu	4968 fl. 33 cr. v. a.	
Sum'a	5822 fl. 41½ cr. v. a.	

Brasiovu 31 Decembre 1875.

Comitetulu administrativu
alu fonduriloru Jugaiane.

Comand'a militara c. r. din Sabiiu

ne tramite spre publicare urmatoriulu comunicatu:

Intre aspirantii insinuati pâna acum pentru primirea in institutele de educatiune si cultura militare, suntu prenotati, cu deosebire la scólele reali inferiori militare unu numeru de totu mare, dintre cari cum se prevede se va puté considerá numai o parte mai mica.

Din contra pentru cursulu alu 3-a (a 7 clasa reale) dela scól'a reale superióra militara in **Mährisch-Weisskirchen** suntu numai fórte putieni aspiranti, precându in cursulu acestui anu e de a se ocupá unu numeru mai mare de locuri (stipendiate).

Suplicele respective se voru puté substerne la ministeriulu imperialu de resbelu celu multu **pâna la finea lui Augustu**.

Aspirantii, prelânga aptitudinea receruta la primirea in educatiunea militara, trebuie sa fi absolvitu clas'a a 6 séu a 7 gimnasiale séu a 6 clasa reale cu succesu bunu si sa nu fia trecutu esentialminte preste anulu 18 alu vietiei.

La suplice sa se acludeze documentulu despre tempulu de servitiu si despre meritele ce le au parintii aspirantiloru, mai departe relativu la cei din urma: atestatulu de botezu, atestatulu de patria, atestatulu de vaccinatu, testimoniulu dela mediculu militariu.

Atestatulu de patria neputendu-se produce numai decâtu se póte tramite in terminu de unu anu.

Bar. **Ringelsheim**.

Romani'a.

Respunsulu M. S. Domnitoriului la adres'a camerii deputatiloru:

D-le presiedinte! Domniloru deputati! Multiamindu-ve pentru simtiemintele de devotamentu ce 'mi esprimati in numele adunarii deputatiloru, ve potu asigurá la rendulu meu ca, pururea strainu lupteloru de partite, n'amu in vederea mea decâtu desvoltarea si marirea patriei nóstre, prin intarirea institutiuniloru constitutionale, prin sincer'a aplicare a legiloru si prin unu controlu eficaciu si impartialu alu corpuriloru legiuitóre.

Suntu asemenea convinsu ca numai o strensa intielegere intre corpurile legiuitóre si 'puterea esecutiva va poté invinge greutâtile de cari suntemu incongiurati.

Ve multiamescu si in numele dómnei pentru urârile ce ne adresati.

Cetimu in „Telegrafulu“:

Din Constantinopole se scrie (cui?) urmatórele cu dat'a de 11 Iuliu:

„Sambat'a trecuta, Savfet-pasi'a a datu in fine principelui Ghic'a, insarcinatulu cu afaceri alu Romaniei, respunsulu sublimei Porti la cererea guvernului românu privitoriu la neutralisarea, pre tempulu câtu voru durá ostilitâtile intre Turci'a si Serbi'a, a pârtii din Dunare cuprinsa intre Negotinu si Varciorov'a.

„Fâra a se referí la consideratiunile in numele câror'a guvernulu principelui Carolu reclamá acésta neutralisare, sublim'a Pórta declara numai ca de-si va luá mesuri necesari pentru a combate insurectiunea Serbiei, ea va avé grija de a evitá totu ceea ce aru puté sa causeze vre-o paguba óre care celoru-alalte pârti din teritoriulu imperiului. In consecintia ea va dá ordine canoniereloru otomane insarcinate cu politi'a Dunarei de a nu trece preste gur'a Timocului, pre câtu tempu autoritâtile „principateloru unite voru impedecá si ele aprovisionarea insurectiunei pe teritoriuìu conformu.“

„Acésta redactiune nu e póte tocmai cu cererea principelui Ghic'a, care staruiá pentru o formula care se implice o declaratiune de principiu, si pentru a se notificá oficialu acestu respunsu puteriloru garante, din partea sublimei Porti. Cu tóte acestea ea indeplinesce obiectulu ce Romani'a pare ca a avutu in vedere, adeca libertatea comerciului seu pe Dunare si siguranti'a tiermului seu amenintiatu, in casu de lupta pe fluviu, de proiectile serbesci. Afara de acestea, Austri'a in ceea ce o privesce cá statu de asemenea riveranu, erá in punctulu de a face ací o cerere analoga cu a Romaniei si temerea de a fi pusa in positiune de cabinetulu din Vien'a de a recunósce neutralisârei reclamate caracterulu unui dreptu internationalu, a decisu pe sublim'a Pórta a terminá cestiunea in modulu cum a facutu cu guvernulu românu.

Varietâti.

⁂ Présânti'a Sea P. Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu in intórcerea sea dela Zernesci spre Aradu a sositu alalta-eri diminéti'a in Sabiiu.

⁂ (Scolasticu.) Din raportulu directiunei despre starea interna a gimnasiului mare publicu românu gr. or. din Brasiovu si a celoru-lalte institute de invetiamentu impreunate cu acest'a, in anulu scolasticu 1875/6, — estragemu urmatórele date:

Stipendiati din fonduri publice au fostu 6 scolari.

A) 1. Numerulu scolariloru la gimnasiu a fostu	172
2 La scól'a comerciala . . .	17
3. La scól'a reala	63
4. In clasele primare	
A. copii	395
B. copile	182
5. La scól'a pentru invetiaceii meseriasi	43
6. La scól'a de repetitiune	104
Sum'a	976.

B). Dupa religiune si natiunalitate au fostu in gimnasiu, scól'a comerciala si reala gr. or. 222; gr. cath. 14; de legea mosaica 16; români 236; israiliti 16. —

C). Dupa progresu: 81 Eminenti; 107 cu prim'a clasa; 44 cu secund'a; 9 neesaminati.

D). Din chronic'a scóleloru estragemu urmatórele date:

In 5 Septembre 1875 v. s'au inceputu prelegerile.

In 21 Septembre s'au serbatu in modu solemnu serbatórea S. Sofii, a patrónei gimnasiului, tienendu-se cuventarea festiva de prof. Dr. Ioanu Bozocea, care facù istoriculu gimnasiului in restimpu de 25 ani.

In 22 Septembre au participatu tóte scólele la servitiulu ddieescu tienutu cu ocasiunea dilei onomastice a Majes. Sale Imperatului si Regelui nostru

In 7 Novembre asemenea servitiu ddieescu pentru onomastic'a Majes. Sale imperatesei si reginei nóstre.

In 30 Novembre, cá diu'a onomastica a Marelui archiepiscopu si Metropolitu de odinióra Andreiu Bar. de Siagun'a, au luatu tóte scólele parte la parastasulu tienutu in onórea acestui mare barbatu.

In 29 Iuniu 1876 s'a incheiatu anulu scolasticu cu solemnitatea indatinata, cetindu-se in sal'a cea mare a gimnasiului inaintea unui publicu numerosu clasificatiunile si impartiendu-se premiele.

Anulu scolasticu 1876/7 se incepe la 1 Septembre v. 1876.

⁂ M. S. Domnitoriulu dice „Monit.“ Romaniei, luni 12 Iuliu cur. a binevoitu a primí pre elevii scólei militare care s'au inaltiatu la gradulu de sub-locotenentu.

La 10 óre diminéti'a, d. ministru de resbelu, fatia fiindu d. colonelu Dunc'a, directorulu scóleloru militare si d. colonelu Donea, sub-directoru, a presintatu in aleiulu celu mare alu gradinei dela Cotroceni pre toti elevii inaltiati. Mari'a Sea a binevoitu ale adresá câte-va cuvinte, felicitandui si povatiuindui cum urmédia a se conduce de aici inainte, fiindu pururea patrunsi de datoriile osteanului si punendu nepregetate silintie in desvoltarea studieloru dobandite intr'o scóla a cârei insemnatate se inaltia si mai multu in fati'a armatei prin chiamarea fostului seu directoru in capulu ministeriului de resbelu.

⁂ Domnitoriulu primì in audientia particulara pre d. A. Treb. Laurianu, presiedinte si pe d. I. C. Massimu, secretariu alu societâtiei academice romane, cari au avutu onóre a remite Inaltimei Sele volumele alu II-lea, terminandu-se prin liter'a Z., din dictionarulu limbei romane, elaboratu de domniele loru cá proiectu, dupa insarcinarea data de câtra societate.

⁂ **Multiamita publica**. Subscrisii 'si iau libertatea a esprime pe cale publica tuturoru aceloru P. T. Domni, amici si cunoscuti, care au benevoiti a participá la conductulu funebralu alu multu iubitei loru fiice, respective sorori, **Paulin'a** de **Ivanoviciu**, ale cârei osaminte s'au astrucatu la 27 Iuliu a. c., cea mai profunda multiamita.

Sibiiu in 31 Iuliu st. n. 1876.

Ioanu si Ann'a de Ivanoviciu
nascuta de **Belle** si
Otto Ivanoviciu.

⁂ (Bravuri de ale basibozuciloru.) Sciri din Adrianopole ni spunu ca o banda de 600 basibozuci au pradatu si despoiatu in nóptea de 11 spre 12 a lunei Iuliu satulu Ieni Mahalle, de lânga drumulu de feru intre Adrianopole si Filipopole; unu sermanu bulgaru, care avù curagiulu sa se opuna, fu taiatu bucâti si aruncatu câniloru. In diminéti'a urmatóre acesti banditi, si continuara marsiulu funestu spre Filipopole, despoindu si pradandu pre drumu tóte baracele vigilantiloru dela drumulu feratu; in asemene modu procedara ei in tienutulu dela Filipopole si Bazardsidu, iér' satrapulu necapabilu si indolentu dela Adrianopole nici ca a bagatu in séma plansorile locuitoriloru desperati, ce au reclamatu ajutoriu. Abiá la reclamatiunile compagniei drumului de feru insarcinà acestu oficialu pecatosu pe presidentulu municipalitâtiei din Adrianopole, pe pasi'a Hadsi Ahmed, sa faca cercetare asupr'a lucrului. Acestu pasia, unu individu, ce nu scie cetí nici scrie, a fostu cu vre-o câte-va septamâni inainte unu simplu capitanu si s'a distinsu in rescól'a bulgariloru prin crudimi barbare si prin fanatismu religiosu fatia cu nevinovatii bulgari; a insarciná pe unu atare individu cu investigatiunea asupr'a blastematieloru comise de basibozuci, e o piesa ce merita sa stea alaturea cu faptulu, ca totu acestu satrapu din Adrianopole a datu unui cerchesu unu testimoniu, ca cei 80 cai furati suntu proprietatea lui legitima, „pentruca cerchesulu insusi a marturisitu.“ Dara Pórt'a incepe sa intieléga, ca trebuie sa procéda cu energia pentru a pune unu capetu la acést'a purtare infama a deregatorieloru; parlamentulu englesu au condemnatu fâra reserva aceste fapte barbare.

Guvernulu otomanu a tramisu pe pasi'a Chiani cá comisariu in Bulgari'a, pentru a eruá si pedepsí pe cei vinovati. Acestu pasi'a s'a supusu cu energia la problem'a ce a luatu asupr'asi si la 19 Iuliu a datu de scire publicului prin unu comunicatu oficialu, ca urditorii blastematieloru comise de basibozuci in satulu Ieni Mahalle se voru trage la o cercetare aspra. Capulu complotului Hadsi Murad Aga s'a judecatu la mórte si s'a spandiuratu in Filipopole; si ceilalti complici nu voru scapá de pedéps'a, ce o merita dupa gradulu si cualitatea crimeloru loru.

⁂ Crudimile cercheziloru. Unu corespondentu din câmpulu de resboiu, alu diuariului „Tagblatt“ din Vien'a, cu dat'a de 1 Iuliu, scrie urmatórele amenunte despre crudimile cercheziloru: „Viddinulu — dice numitulu corespondentu, este unu orasiu órientalu, in care abiá a petrunsu inca spiritulu reformâriloru civilisatiunei. La o departare nnmai de 20 de pasi dela portu, peste mâri de sânge indica loculu, unde au fostu macelariti câti-va pacinici cetatieni crestini de câtra o horda barbara de cerchezi.

„Si la intrebarea mea, déca s'au pedepsitu asasinii, mi s'a respunsu cu nepasare, ca politi'a are alte trebi.

„Sér'a si adesea ori si in diori de dî pre la 4—5 óre, bande de câte 8—10 cerchezi inarmati, cutreera mahalalele si satele de prin pregiuru. Ei batu la usile locuitoriloru bulgari, si déca li se deschide ei chiama inaintea loru pe capulu familiei, cârui'a ii ratéza capulu, fâra vorba si fâra mila. Déca nu li se deschide, spargu usile cu fortia si navalindu in casa, furi'a si crudimea loru nu cunósce nici o infrânare. Nu crutia pre nimenea: femei, batrâni si copii, cadu de o potriva victima barbariei si iataganeloru loru. Dar' nici pacinicii trecatori pe strade nu scapa de crudimile loru, déca o nenorocire ii aduce in fatia cu vre-o astfeliu de banda turbata. In adeveru diu'a circula pre strade trupe regulate, cari punu mân'a pre câte unu hotiu de acesti'a, cându 'lu surprindu asupr'a vre-unui asasinatu. Dar' acést'a este numai o simpla formalitate, câci la usi'a arestului i se dà drumulu cu aceste cuvinte: „Nu mai face treburi de acestea mielusielule!“ Si miserabilulu alérga la colegii sei adunati la celu intâiu coltiu de strada, spre a-si reincepe hoti'a si barbari'a.

„Este de prisosu sa ve spunu ca, pre lânga fanatismu, resbunarea si nesatiulu inca jóca unu mare rolu in aceste necualificabile operatiuni.

„Bietele femei si copile cadiute in cursa, cá sa si predea lucrurile mai pretióse, suntu chinuite prin mijlóce, cari intrecu cu multu mijlócele aplicate in resbelulu de 30 ani. Nenorocitele 'si predau totulu, si cu tóte acestea ele cadu asasinate cu cele mai selbatice torturi.

„Si sa nu credeti ca aceste horde suntu capabile de vre-o vitejia in resboiu. Ele nu facu, decâtu sa cutreere nenorocit'a tiéra, jafuindu si ucigându totu ce le cade in cale, dar' numai acolo unde nu intempina vre-o resistentia seriósa; in asemenea casuri fugu de mananca pamentulu. Si acést'a e naturalu, câci crudelitatea si lasitatea suntu gemene.

„Oficierii turci, vorbescu cu celu mai profundu dispretiu despre aceste horde, cari nu se gandescu nici cându la resistentia, déca nu se gasescu in numeru celu putienu indiecitu mai mare decâtu a inimicului.

„Mai alalta-ieri o banda de vre-o suta de cerchesi navalindu asupr'a unui satu bulgaru de lânga Novo-sello, au prinsu 37 de ómeni si femei, pre care legandu-i cu franghii, i-au târîtu pâna in biserica, retediandu-le capulu dinaintea altariului. Atunci prindiendu de veste ca se apropia o trupa, consistandu numai din 50 serbi, strapunsera cu pumnale pre cele-lalte victime remase inca in viétia, apoi jefuira totu pe ce putura pune mân'a, si dandu focu satului, o tulira la fuga. Serbii insa ii urmarira cu barbatia si ajungendu-i, i batura si prinsera dintr'ensii pe 9 insi, pre cari i si spândiurara indata de crâcile ccpaciloru.

„Din aceste espuse se vede, ca acestu resboiu pare a fi incetatu a mai fi resboiu. Este o anarchia fâra frâu, degenerata in o cruda macelaria si jafu!“ „Timpulu“

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Iuliu (2 Augustu) 1876.

Metalicele 5%	65	60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	—
Imprumutulu de statu din 1860	111	40
Actiuni de banca	858	—
Actiuni de creditu	142	—
London	125	30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	75
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	83	25
Argintu	101	65
Galbinu	5	92
Napoleonu d'auru (poli)	9	94
Valut'a nóua imperiale germâna	61	65

Publicare.

In 30|8 Augustu 1876 la 11 óre inainte de amédi se va tiené in cancelari'a comunei Parâu lânga Siercai'a licitatiune minuenda publica despre cladirea unei biserici greco-orientale acolo.

Spesele cladirei suntu urmatórele:

1. Lucrulu de zidariu fâra materialu	6700 fl.	
2. Lucrulu pietrariului	88 „	80 cr.
3. Bardasitulu fâra materialu	1055 „	
4. Masaritulu	592 „	
5. Lucrulu lacatusiului si alu faurului	1423 „	50 cr.
6. Lucrulu de Pleu	993 „	
7. Lucrulu glajeriului	227 „	40 cr.
8. Spoitulu	200 „	
Laolalta:	11279 fl	70 cr.

Cá vadiu suntu de depusu 5% dupa sum'a strigârei.

Pâna a nu se incepe licitatiunea, se primescu si oferte insa sigilate si cu vadiu prevediute.

Conditiunile licitatiunei, precum si planurile si fipsarea speseloru se potu vedea 14 dile inainte de licitatiune la oficiulu parochialu gr. or. in Parâu.

Parâu 28/16 Iuliu 1876.

Cumun'a bisericésca gr. or.

(1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. din Siugagu se escrie concursu cu terminu pâna in 22 Augustu 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Salariulu impreunatu cu acestu postu e de 300 fl. v. a. cortelu si trei stang. de lemne.

Concurentii pâna la terminulu mentionatu sa-si tramita la prea on. domnu protopopu Ioanu Tipeiu in Sabesiu petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. dovedindu ca suntu cantareti buni si ca pricepu limbele patriei.

Siugagu in 11 Inliu 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
Grigoriu Ghibu m/p.
(1—3) parochu si presiedinte.

Concursu.

Fiinduca la cererea sinodului parochialu din comun'a matera Siarosiu, si fili'a Elisabetopole prea venerabilulu consistoríu archidiecesanu in Ianuariu 1876 Nr. 2656 Bcx 1875 luându in consideratiune motivele aduse, au incuviintiatu instituirea unui capelanu, lânga administratorulu protopopescu Dionisiu Chendi, asiá pentru ocuparea acelei statiuni se escrie concursu pâna in 15 Augustu 1876 in care di va fi si alegerea; acestu capelanu are a fi totu odata si invetiatoriu.

Emolumentele suntu:

1. Din portiunea canonica care sta din 17 jugere aratura si fenatiu, jumetate.

2. Din tóte stolarele unde va functioná capelanulu, jumetate.

3. Cá invetiatoriu 100 fl. v. a. si adeca 41 fl. din cas'a alodiala, 18 fl. din fondulu scolariu si 41 fl. prin repartitiune dela poporu.

4. Locuintia si lemne de focu de ajunsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicile instruate in sensulu statut. org. pâna la terminulu indicatu la subscrisulu. Concurentii voru avé a documentá ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale, si cursulu pedagogico-teologicu cu atestatu de cualificatiune.

Siarosiu in 15 Iuliu 1876

In contielegere cu comitetele parochiale.
Dionisiu Chendi,
(1—3) adm. ppescu.

Concursu.

Pentru ocuparea a trei statiuni invetiatoresci la scól'a de meserii a scaunului Orastiei se escrie concursu cu terminu pâna in 1 Septembre a. c. cal. nou.

Emolumentele suntu pentru o statiune 360 fl. pentru celelalte dóue câte 260 fl. la anu.

Conditiunile suntu:

1. Absolvirea cursului pedagogicu respective pedagogico-teologicu.

2. Pe lânga cunoscinti'a limbei române cá limb'a propunerii, se cere a scí inca un'a din limbele patriei (unguresce séu nemtiesce) in care asemene sa scie propune.

3. Pentru ocuparea statiunei intâiu cu salariulu de 360 fl. se cere inca a fi absolvitu gimnasiulu, si a fi depusu esamenulu de maturitate; pe lânga acést'a cunoscinti'a limbei magiare, in care sa póta si propune.

Concurentii au a-si adresá rogarile sale instruate cu documentele recerute subscrisului presiedinte alu numitei scoli.

Orasti'a in 28 Iuliu 1876.

(1—3) Dr. Tincu.

Concursu.

La scól'a capitala-normala dela biseric'a sântei Adormiri a Maicei Domnului din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru aceste salarie se tiena ambii invetiatori prelegerile trebuincióse si la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementiunatele 2 posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite in sensulu „Stat. org.“ cu atestatu de botezu si cu testimonie scolastice, ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Satulungu, 2 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu alu
bisericei sântei Adormiri.
Radu Pope'a
(3—3) parochu si presied.

Nr. 242 scol. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea stipendiului de 500 fl. v. a. din fundatiunea Ballaiana pre anulu scolastecu 1876/7 se escrie concursu.

Doritorii de a castigá acestu stipendiu au sa se pregatésca pentru profesur'a de pedagogia intr'unu institutu superioru (seminariu) de pedagogia, si a se deoblegá ca voru serví la institutulu pedagogicu din Caransebesiu celu putienu 6 ani; mai departe au sa dovedésca:

a) prin atestatu de botezu ca suntu români gr. resariteni;

b) ca au depusu cu succesu bunu esamenulu de maturitate;

c) prin atestatu medicalu au sa dovedésca ca suntu sanatosi si ca constitutiunea trupésca este corespundietóre chiamârei profesorale.

Recursele astfeliu inzestrate, cu documentele susu aretate au a se tramite consistoriului diecesanu celu multu pâna in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala a senatului scolariu tienuta in 14 Maiu 1876.

Episcopulu diecesanu
3—3 **Ioanu Popasu** m. p.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scól'a confessionale gr. or. din comunele josu insemnate, sa escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu:

1. La Bodu pentru clas'a II, in bani 178 fl. 50 cr., 3 jugere pamentu arabilu si fenatiu, stratu de varza, de totu elevulu didactru 40 cr. si dreptulu de a pasiuní 4 boi in lunca.

2. La Ozunu in bani si bucate 120 fl. cuartiru liberu si lemne.

3. La fili'a Ormenisiu in bani si bucate 100 fl. lemne si cuartiru.

4. La Lisneu in bani si bucate 80 fl. lemne si cuartiru.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in Statutulu organicu pâna la 1 Augustu a. c. la scaunulu protopopescu alu II-lea alu Brasiovului. Pentru comun'a Bodu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, si sa aiba 4 clase gimnasiali, pentru cele-lalte 3 comune sa cunósca limb'a magiara.

Brasiovu in 27 Iuniu 1876.

In contielegere cu comitetele
parochiali respective.
Ioanu Petricu,
(3—3) protopres. gr. or.

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dto 18 Martiu a. c. Nr. 686./B. spre intregirea parochiei veduvite Apahid'a cu fili'a Pusta-St.-Nicolau (Miklosiu) de clas'a a III-a din protopresbiteratulu Secului se escrie concursu pâna in 30 Iuliu a. c. c. v.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu 2 incaperi bucataria si pivnitia;

2. Gradina de legumi de 40 stângini □.

3. Portiunea canonica de 37 jug. si 850 stâng. □, din care pamentu aratoriu e 4 jug. si 856 stâng. □ ceealalta e tóta numai pasiune.

4. Dela 120 familii lecticalu câte 2 metrete de cucuruzu cu tuleulu, si dela 140 fumuri câte un'a di de lucru cu palm'a pre langa intertenti'a preotului.

5. Venitele stolari usuate pâna acum.

Tóte aceste computate laolalta dau unu venitu anualu de 406 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu Statutului organicu si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Secu, 2 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Ioanu Farcasiu,
(3—3) adm. prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 59. ANULU XXIV.

Sabiiu 25 Iuliu (6 Aug.) 1876.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu $12\frac{1}{2}$, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu $5\frac{1}{2}$ cr. si pentru a trei'a repetire cu $3\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Cinci ani prudentia de statu de a lui Andrássy si politic'a Austro-Ungariei in orientu.

(Urmare si fine)

Spre caracterisarea relatiuniloru din afara, observà mai departe anonimulu autoru alu brosiurei, ca Turci'a se afla astadi inca in stadiulu in care se aflá statulu papalu din diu'a restituirei domnirei papale prin trupele austriace si francese, pâna la caderea delegatiuniloru in anulu 1859. Adi chiaru nu se mai potu predomní delegatiunile turcesci: Bosni'a si Erzegovin'a, Muntenegru si Serbi'a. Ele suntu satule de stapânirea violenta turcésca. Ce grupare noua, ce staturi noue se voru compune din provinciile acestea, cine va puté scí de acum? Chiaru cei trei diplomati de renume, cari se consultara de curendu, diu'a si nóptea, in Berlinu, abea voru fi ajunsu la o inchipuire chiara in asta privintia, séu la punctulu de a prescrie o cale séu directiune anumita, evenemínteloru si creatiuniloru urmande.

Dupa cum a trasu dupa sine caderea delegatiuniloru statului papalu, dela Rom'a si caderea Romei ins'asi, asiá e de parere autorulu, ca trebuie se traga dupa sine, clatinarea legaturei de sudu in Bosni'a si Erzegovin'a si sfermarea ulterióra a statului islamiticu si caderea mai timpuriu séu mai târdiu a Bizantiului.

Pentru Austri'a inse e de mare interesu intrebarea: care putere va sparge Pórt'a de lânga cornulu de auru? Póte cum-va suferí Austri'a si Germani'a cá dóra Russi'a singura si in parte se-i inchida ochii muribundului imperiu? Si cum s'aru puté incungiurá acést'a mai bine, fâra periclitarea confederatiunei celoru trei imperati, carea e garantia ultima si singura pentru pacea européna?

La intrebârile aceste de siguru de mare interesu, autorulu nu respunde altcum, decâtu cu presupunerea, ca cei trei barbati de statu si representanti ai puteriloru confederate, trebuie sa se fi intielesu intre sine si asupr'a pasiloru ulteriori, ce aru fi a se intreprinde in casu cându Turci'a nu aru acceptá séu nu aru fi in stare a indeplini oper'a de pacificare in provinciile resculate. Va se dica autorulu presupune ca si in casulu acest'a puterile confederate voru pasí in contielegere si 'si voru impartí egalu remasitiele imperiului ruinatu. —

Pia presupunere! numai câtu ea n'are nici unu picu de verossimilitate. Si déca autorulu insusi concede in cele premise, ca nici renumitii trei diplomatî nu potu avé inca o ideia chiara despre cele ce voru urmá si nu potu dispune inca in asta privintia; atunci putemu presupune cu totu atât'a verosimilitate, déca nu cu mai multa, ca póte unulu séu doi din acesti trei diplomati, se fia mai bine orientati si in cele ce au sa urmeze!

Se vede ca totu scopulu brosiurei nu e decâtu glorificarea ministrului nostru de afacerile straine. In urmarirea tendintiei acestei'a deci, incérca autorulu a ilustrá meritele lui Andrassy mai intâiu pe câmpulu afaceriloru interne, apoi pe cel'a alu celoru esterne.

In directiunea prima i atribuie lui Andrassy descopciarea senatului imperialu de câtra dietele singuraticiloru provincii austriace, si introducerea alegeriloru directe pentru senatulu imperialu. Asemenea numai lui Andrassy i se póte atribuí — dupa parerea autorului — statornici'a de adi in relatiunile interne si esterne ale Austriei, ca esistu adi in Austri'a ministrii si ministerii cu o durata de o jumetate de deceniu, si cari se recunoscu in susu si in josu cá o necesitate. Lui e de a se multiamí tempirea contrasteloru politice si natiunali in ambele jumetâti de imperiu. Si de si nu s'a potutu midilocí inca o impaciuire totale; popórele Austriei totusi s'au apropiatu tare unulu de altulu si luptele de partide s'au tempitu! Elu, Andrassy e acel'a, care sciù se infrêneze pe cechi si lui singuru e de a i se multiamí, ca adi monarchi'a nu e impartita, in locu de dóue in trei pârti, si ca nu se creá unu alu doilea dualismu in provinciile austriace.

In ceea ce privesce afacerile esterne i atribue autorulu lui Andrassy totu meritulu pentru apropierea Austriei de Germani'a si Austri'a. Si elu singuru e acel'a câruí'a i potù succede a redicá pe Austri'a la valórea sea din afara ce erá mainainte decadiuta, iéra la respectu si valóre de putere mare. Séu singuru i potù succede coalitiunea celoru trei imperati ce garantéza pacea européna. Si acest'a o efeptuí cu abnegare de sine, tindiendu mân'a principelui Gorciakoff, cu care nu pré traiá in amicitia dela 1848 incóce.

Garanti'a pentru esistinti'a monarchiei, o afla Andrássy in multiamirea pre deplinu a nemtiloru din provinciele austriace; cari intr'o astfeliu de pusetiune, nu mai au interesu — de a gravitá in afara. Mai departe nu astépta Andrássy dela Bismark insusi, ca si-aru ruiná oper'a de pân' acum, prin incorporarea atâtoru elemente diferite imperiului germanu, spre neliniscirea lui.

Dauna, ca déca intr'adeveru eserceadia Andrássy atât'a influintia si in afacerile interne si recunósce ca multiamirea popóreloru e scutulu celu mai potrivitu in contr'a gravitârei loru in afara, nu mijlocesce cá si aici in patri'a nóstra mai restrinsa sa se adopteze si practiseze principiulu acest'a. Se vede inse ca nici elu nu e profetu in patri'a sea; séu apoi e orbitu si elu de fanatismulu natiunalu intr'atât'a, incâtu nu póte urmá ceea ce a aflatu odata de salutariu si practicabilu!

Dupa unu esposeu mai lungu privitoriu la politic'a Austriei si resp. a lui Andrássy, fatia de vaticanu, in care espose i atribue autorulu lui Andrássy totu meritulu pentru succesulu, ca aru fi restabilitu pacea si in cestiunile bisericesci catolice, — revenindu iér' la politic'a orientala sustiene: ca resultatulu coalitiunei celoru trei imperati e, ca Austri'a a incetatu de a mai protegiá singura si neconditiunatu regimentulu turcescu pre o parte, si pre alt'a de a tractá statele vasale cu dispretiu invederatu. Giurstârile acestoru staturi suntu inca fórte defectuóse si nedesvoltate, in ele totusi jace viitoriulu orientului si jace in interesulu pâcei europene cá staturile acestea sa fia inaintate si ocrotite si in deosebi in interesulu Austriei de a delaturá astfeliu deslegarea cestiunei orientali cu sabi'a.

Mai chiaru se esprima autorulu: ca Austri'a a lasatu la o parte politic'a sea traditiunala inse neesecutabile in orientu si nu voiesce a mai fi aparatoriulu unoru giurstâri putredi si fâra viétia, nici patronulu unoru staturi si regimuri semibarbare. Inse cu atât'a mai putienu are ea voia, de a pripí caderea acestoru staturi séu de a ajutá apropiarea catastrofei, carea verosimilu are se urmeze.

In fine schitiéza autorulu politic'a lui Andrassy, ce are se o urmeze in viitoriu, in 8 articoli, dintre cari noi atingemu numai pre cei mai de interesu in urmatórele:

Articolulu I-iu si fundamentalu e: sustienerea coalitiunei celoru trei imperati. In coalitiunea acést'a afla autorulu garanti'a pentru sustienerea pacei europene; dar' totu-odata si pentru prestigiulu Austriei. Spre a-i dá mai multu pondu acestui principiu conducetoriu, face autorulu pre Andrássy atentu, ca intre Germani'a si Russi'a nu se voru schimbá relatiunile in curendu; de acea se nu calculeze la vre-unu ajutoriu din partea Germaniei in contr'a Russiei, nici sa nu se lase amagitu de Britani'a si puterile apusene.

Mai incolo i recomenda lui Andrássy ca totu-déun'a se tiena contu de giurstârile: intâiu ca Turci'a nu se mai póte sustiené si caderea ei, chiaru preste voi'a Russiei, mai póte fi numai cestiune de tempu. Alu doilea: ca intre Germani'a si Russi'a esista o aliantia firma si nestramutabila, pentru tóte casurile si conflictele europene, carea datéza inca dela 1865 incóce si s'a mai intaritu la 1866 si 1870—1871. In urm'a aliantiei acestei'a Germani'a apare indatorata, de ai lasá mâna libera Russiei in orientu, pâna la unu punctu órecare, fipsatu negresitu intre densele. Deci politic'a Germaniei privitóre la orientu, nu e de totu libera, ci in parte atarnatóre de Russi'a.

Recomenda mai departe Austriei, ca venindu la o interventiune militare séu ocuparea unei pârti din Turci'a, ea se nu se retraga nici decum si se céda rolulu seu unei puteri mai inferióre, bunaóra Italiei. Câci astfeliu si-aru pierde prestigiulu de putere mare in favorulu unei altei'a puteri mai inferiori.

In ceea ce privesce in fine relatiunile interne, recomenda lui Andrássy autorulu, cá sa nu se lase a fi condusu de chauvinismulu magiaru; ci se precugete ca monarchi'a austriaca afara de nemti si magiari consta inca si din alte natiunalitâti si ca interesulu statului trebuie sa stea mai pre susu decâtu ori-care natiunalitate, fia câtu de desvoltata politicesce.

Nu cugete inse cine-va, ca insusi autorulu brosiurei intielege adeverulu principiului acestui'a, dictatu de o adeverata prudentia de statu, asiá cum lu esprime. Din contra elu insusi, sub celelalte natiunalitâti din monarchia, nu intielege decâtu pre slavi si pretinde ca ceea ce apare magiarului ecuitabilu, va aparé si slaviloru dreptu. Pretinde, ca aducendu giurstârile cu sine — ceea ce negresitu insémna anectarea — cá sa se faca vre-o schimbare, pentrucá populatiunea slava din monarchia sa nu se impinga in bratiele Russiei, sa se impace atâtu cechii din Boemi'a câtu si slavii din Ungari'a, astfeliu, cá sa se croiésca alu doilea dualismu, aici intre magiari si slavi, dincolo intre nemti si slavi!

Minune, ca de romani, nu vrea se scia autorulu nimic'a. Nici in ceea ce privesce relatiunile interne, nici esterne. Par' ca noi amu fi stersi de pre fati'a pamentului, séu de siguru scosi din calculii mariloru diplomati, cari se ocupa togm'a cu crearea destineloru viitoriului.

Resbelulu.

23 Iuliu.

In tragedi'a resbelului intre slavii de sudu si turci parea ca a intratu o pausa. Dela scirile impartasite si de noi publicului despre miscârile dela Pirot si Akpalanka, cari pentru serbi insemnéza o retragere, numai intre Viddin si Zaiciaru au avutu locu lupte mai crunte si apoi in partea din Erzegovin'a. In dilele din urma a le lunei lui Iuliu (st. n.) serbiloru le-au succesu a scóte pe turci din intariturile dela Izvoru si ai constringe a se asiediá patru chilometri mai inlauntru Bulgariei. Totu pe atunci au raportatu si muntenegrenii o victoria la Vrbic'a, in care principele Nichit'a batù pe Mouktar pasi'a, prinse pe unu Osman pasi'a (fostu némtiu magiarisatu, Wolf, Farkas.)

Dupa sciri dela 1 Aug. st. n. turcii sub Abdul Kerim pasi'a au inceputu ofensiv'a. Inceputulu lu facura turcii in pârtile sudostice ale Serbiei pe drumulu câtra Kniazevatiu (Gurguporatiu), pe rîp'a drépta a rîului Timok, cinci miluri spre média-dî dela Zaiciaru. Marsiulu turciloru s'a inceputu in 29 si 30 Iuliu st. n. pe doue linii si adeca pe drumulu Nissa-Gramada-Dervent preste muntele Tresibab'a in dreptulu fortului Pandiralo, preste satele Ocoliste, Zlano sî si Cronie. Pe lini'a acést'a de $7\frac{1}{2}$ miluri a plecatu in 29 Iuliu Hafiz pasi'a cu avant. gard'a si in 30 Achmed Eiub pasi'a cu grosulu armatei. In 29 Hafiz a datu la Gramad'a preste avangard'a serbésca. Dupa o lupta sangerósa de siese óre au fostu scosi serbii din siantiurile loru si dupa aceea din satu. Serbii s'au retrasu pâna la Derventu. Câtu au resistatu serbii aici turciloru nu se scie, pentruca scirile ulterióre spunu numai ca s'aru fi retrasu spre Kniazevatiu. In 30 s'a intrunitu trupele lui Hafiz cu ale lui Eiub pe platoulu Trasibab'a.

In acel'asi tempu a fortiatu Suleiman-pasi'a trecerea in Serbi'a pre drumulu dela Ak-Palank'a spre Pandiralo, ocupatu de optu bataliuni serbesci cu 12 tunuri. Detaiuri despre marsiulu turciloru si despre lupt'a la acestu punctu lipsescu; se sustiene inse ca serbii si de aici iérasi dupa o lupta sangerósa fura respinsi, asiá incâtu si Suleiman si-a potutu continuá marsiulu spre Kniazevatiu.

In aceeasi di se dice ca a luatu ofensiv'a si Osman-pasi'a dela Viddin inaintandu spre Zaiciaru.

Pâna in momentulu cându scriemu evenemintele aceste nu avemu alte sciri decâtu unu buletinu serbescu care admite intrarea turciloru pre pamentu serbescu, dara adauge ca in calea turciloru n'a statu decâtu brigad'a Hrvatevici si ca grosulu armatei serbesci astépta pe turci in positiuni intarite.

Secretulu in care invelue, cu deosebire generalulu Cernaieff miscârile sele, nu ne permite sa scimu unde se afla grosulu armatei serbesci. Din miscârile trupeloru turcesci se vede inse ca prin tient'a de a ocupá Kniazevatiulu voiescu a nimicí ori-ce legatura intre armat'a serbésca a lui Cernaieff si Lesianinu.

Telegramele diurnaleloru turcofile

punu pre turci dejá in 2 Aug. naintea Kniazevatiului; altele, si e de insemnatu ca si „P. Ll.“, suntu mai cu precautiune si spunu ca turcii inaintandu spre Kniazevatiu au datu in diu'a dela 1 Aug. (20 Iul.) de resistintia considerabile. Dupa o lupta de siepte óre abiá au ocupatu turcii unele pusetiuni serbesci pre inaltimile dinaintea Kniazevatiului, dara n'a luatu cetatea. A dóu'a di s'a intrunitu Eiub cu Suleiman pasi'a spre a atacá cu puteri unite pre serbi. In totu momentulu putemu dara primí scirea despre o lovire decisiva.

Ce insemnatate va avé o victoria, ori in care parte se va inclinà aceea, va fi de lipsa sa ne facemu incâtu-va cunoscuti cu terenulu pre care decurgu miscârile si luptele aceste din urma. Drumulu care duce dela fruntaria spre Kniazevatiu este la drépt'a si la stâng'a marginitu de munti acoperiti cu paduri dese, asiá incâtu mass'a trupeloru, tunuri, trenuri si alte suntu constrinse a nu se departá din drumu. Drumulu in sine bunu, cam dóue miluri departare dela Kniazevatiu la Cerovitia este pre o inaltime de 717 metri; unu jumetate de milu dela acestu punctu spre Kniazevatiu 354 metri si unu milu si jumetate mai departe spre Kniazevatiu 237 metri, unde se desface valea in care este situata cetatea. Terenulu acest'a nu ofera turciloru tocm'a avantagiele cele mai bune pentru o linia de operatiune, pentruca si la inaintare, cu deosebire inse la eventualitatea unei retrageri, periculii pentru armat'a constrinsa a se retrage potu deveni multi si mari. Avantagiulu pentru turci inse este, ca la casu ca operatiunea succede, amendóue valile Moravei li stau deschise si odata domni preste aceste vâli se potu miscá mai departe cu facilitate spre interiorulu Serbiei si spre capitala.

Serbii cunoscendu situatiunea cea precaria pentru densii au si avisatu armatele dela Ibar si Drin'a cá deocamdata sa se tiena in defensiva, ceea ce va sa dica a stá gat'a de a sarí intr'ajutoriu armatei principale.

Unu telegramu din Belgradu dela 3 Aug. st. n. anuncia ca se colporteza scirea despre o perdere insemnata a serbiloru la Kniazevatiu, care déca s'aru adeverí aru otarí fórte multu sórtea Serbiei.

---

24 Iuliu.

Telegramele ce ne stau astadi inainte spunu ca serbii (sub Hrvatevici) au respinsu in 22 Iuliu pre turci pâna la inaltimile dela Tresibab'a, cale de o óra inapoi dela pusetiunile ce le ocupasera turcii inaintea Kniazevatiului. Lupt'a a duratu joi in 22 Iuliu pâna la 7½ óre sér'a si s'a reinnoitu a dóu'a di. Telegramele spunu ca lupt'a duréza inca, se intielege pâna la espedarea telegrameloru.

De insemnatu este ca serbii sub Cernaieff (?) in aceeasi di (joi in 22 Iuliu) au trecutu preste Morav'a bulgarésca la Mramor, o óra spre apusu dela Niss'a pre drumulu câtra Prokopolie si au spartu centrulu turciloru, ocupandule castrulu de acolo. Déca este scirea acést'a adeverata atunci armat'a lui Abdulu Kerim este amenintiata dela spate si trebuie sa se retraga fâra de a mai nisuí spre Kniazevatiu.

Din cele-lalte pârti ale teatrului de resbelu tacu telegramele. Numai despre Muktar se dice ca adi mâne va fi silitu a-si cautá refugiulu cu resturile trupei sele pre pamentu austriacu.

De a drépt'a si de a stâng'a Timocului, scrie „P. Ll.“, domnesce o miscare fiorósa, ambe pârtile se pregatescu pentru o lovitura decisiva la care, déca n'a urmatu inca, ne putemu asteptá pe totu momentulu. Unde va urmá acést'a lovitura decisiva, despre acést'a abiá vomu puté presupune ceva lipsindu-ne sciri positive despre distribuirea despartieminteloru armatei turcesci. Pórt'a naturale, prin care voru sa navalésca turcii in valea Moravei, care e celu mai de aprópe obiectu de operatiune alu loru, e situata pe drumulu Niss'a-Alexinatiu. O a dóu'a linia duce preste Kniazevatiu preste Bani'a câtra Paracinu in spatele armatei serbesci dela Morav'a intre Alexinatiu-Deligradu, si a trei'a preste Zaiciaru de asemenea câtra Paracin séu Ciupri'a. Judecându dupa intaririle lui Lesianin de lânga Zaiciaru in dilele ultime se pare ca conducetorii armatei serbesci suntu de opiniunea, ca Kerim-pasi'a s'a decisu a atacá pe serbi in directiunea din urma. O esperiintia vechia invétia, ca in resbelu aceea ce ni se pare probabilu devine adese ori fórte neprobabilu si in fapta, pre câtu de favorabila puté sa fia cu 8 dile inainte o inaintare rapida preste Zaiciaru, pe atâtu de dubia ni se pare acum, cându serbii si-au concentratu ací semburele puterei loru, probabilitatea unui succesu rapidu si invingatoriu. Noi, continua „P. Ll.“, nu tienemu de lucru constatatu, ca Kerim-pasi'a se cugeta seriosu la o sfortiare directa a positiunei dela Zaiciaru, ci credemu mai multu, ca turcii inaintandu in acel'asi tempu spre Alexinatiu voru dá lovitura principala prin defileulu Kniazevatiu-Bani'a si luptele crancene, ce se voru incepe de odata la Zaiciaru, au de scopu a tiené pe locu armat'a principale a serbiloru care e concentrata ací.

Acést'a parere se confirma prin unu telegramu tramisu din Calafatu la „Nemz. Hirl.“ in 31 Iuliu, unde se dice, ca ofensiv'a dela Niss'a a inceputu. Hafiz-pasi'a a trecutu la 29, Achmed-Eiub-pasi'a la 30 pe la Gramada (pe drumulu câtra Kniazevatiu) preste limitele turcesci si au desfasiuratu inaintea loru trupele turcesci ce se afla ací. Suleiman-pasi'a indreptà la 30 Iuliu din drumulu dela Palanca unu atacu spre Pandirolo, care erá ocupatu de 18 bataliuni serbesci si 12 tunuri. Canonad'a a duratu pâna nóptea.

O scrisóre din 29 Iuliu adresata la „Corespundinti'a politica“ comunica unele deslusiri interesante despre modulu cum judeca conducerea armatei serbesci asupr'a situatiunei:

Dupa inarmârile continuate cu cea mai mare staruintia trebuie sa presupunemu, ca guvernulu e pregatitu la unu resbelu durabilu. In cetatea superióra a Belgradului s'a instituitu acum unu laboratoriu grandiosu pentru productiunea de patróne. Mai multe sute de lucratori suntu ocupati acolo diu'a nóptea. In fabricele unde se construescu pusci si se varsa tunuri lucra 800 muncitori necurmatu, iér' de alta parte se procura in continuu cuantitâti colosali de faina, ovesu, fênu, carne murata, conserve si alte viptualie. De vreme ce prin modulu acest'a se arata invederatu, ca guvernulu serbescu se prepara la o durata mai lunga a resbelului, trebuie sa admitemu intr'adeveru, ca acést'a prevedere a guvernamentului serbescu se va confirmá, déca marile puteri voru perseverá mai departe in positiunea loru espectativa si observatóre. Ambele pârti beligerante n'au aretatu pâna acum nici o capabilitate deosebita pentru o actiune mare si decisiva. Dela 18 Iuliu se asteptá la Alexinatiu si Zaiciaru o lovitura decisiva din partea lui Kerim-pasi'a si astadi inca domnesce in sudostulu Serbiei totu tacerea fiorósa de mai inainte. Dupa cum marturisesce unu turcu luatu captivu in 26 Iuliu la Veliki-Isvoru armat'a turcésca aru fi in lipse permanente de proviantu. Munitiunile si cele mai neaperate recuisite de câmpu se afla intr'o stare ticalósa. Voluntarii turcesci si cerchesii suntu numai o piedeca pentru miscarea trupeloru. Curagiulu poporului serbescu nu e infrantu pâna acum. Natiunea vede in acestu resbelu realisarea unei mari missiuni dela care Serbi'a nu se poté sustrage. Dupa anunciârile ultime armat'a dela Morav'a sta in legatura intima cu corpulu armatei dela Timocu. Comand'a o pórta generalulu Cernaieff, care petrece de vro-o câte-va dile in Zaiciaru. Cernaieff a visitatu in septamân'a trecuta tóte corpurile armatei si a inspectatu positiunile loru. Intr'unu consiliu ce a duratu 8 óre s'a statoritu unu nou planu de resbelu. Mórtea brigadierului Sandor Iaromiru, care a cadiutu la Zaiciaru cá comandantu preste brigad'a de aici de clas'a II, a desteptatu unu semtiu durerosu generalu câci decedatulu erá binevediutu inaintea tuturoru atâtu pentru cunoscintiele sele câtu si pentru naturalulu seu afabilu. Astadi au plecatu dóue corpuri de voluntari in numeru de câte 650 soldati la armat'a dela Ibaru. Comandantulu nou numitu preste aceste din urma, colonelulu Ciolacu Antici, tiene Sieniti'a strensu cernata si se vorbesce ca Dervisi pasi'a s'aru aflá acolo. O ceata de 250 bulgari a sositu din Romani'a preste Raduevatiu in Negotinu. Dandu-i-se arme ea fu tramisa in Bulgari'a. Unoru cete ce au navalitu din Cladov'a si Negotinu in Bulgari'a, li-au succesu, a resbate in interiorulu vilaietului. In fapta Osmanu pasi'a erá dejá silitu sa detasieze 6 bataliuni din corpulu seu spre Balcanu.

Intre Alecsinatiu si Niss'a serbii au pradatu cam 3000 cara de fênu care va fi de ajunsu pentru caii artileriei si cavaleriei dela armat'a Moravei pe 3 Iuni.

Despre calamitatea lui Muktar-pasi'a „Corespundinti'a politica“ publica unu raportu din Ragus'a, care descrie decursulu luptei dela Vrbiti'a, in care muntenegrenii au reportatu o victoria stralucita asupr'a turciloru.

Muctaru pasi'a — dice acestu raportu — sosindu joi sér'a (in 27 Iuliu) in Plan'a a datu ordinu la Trebinie sa se dirigeze provisiuni câtu se voru puté de mari si trenulu spre Baniani. Mustai pasi'a primise ordinu se pornésca cu unele trupe spre punctulu fortificatu dela Bilecu si sa stea acolo pe locu. Muctaru pasi'a voiá sa faca o miscare combinata cu trupele turcesci in Albani'a, unde in fapta urmà totu in aceeasi di o lupta — si sa pornésca contr'a muntenegreniloru, dara densulu nu sciá ca tóte trupele muntenegrene se aflá dejá la Vrbiti'a si Vucidolu. Diminéti'a in diu'a de resbelu Muctaru pasi'a pornì cu cei 19 tabori de sub comand'a sea din Plan'a câtra Vucidolu. Elu 'si impartise trupele asiá, ca dóue corpuri, unulu comandatu de Osmanu pasi'a, celalaltu de Selim-pasi'a, plecara totu in acel'asi tempu, precându elu cu alu treilea corpu remasese inderetru spre ai acoperí. De asupr'a Planei se afla o inaltime neconsiderabila, pe care turcii observara vr'o 300 muntenegreni cari inaintasera pâna ací cu scopu de a amagí pe turci. Acesti'a deschisera foculu, muntenegrenii se retrasera respundiendu asemenea. Cum inaintau turcii se ivira totu mai multe despartieminte muntenegrene, pâna cându turcii sositi la Vucidolu se vediura impresurati de muntenegreni, cari luasera positiune din Vrbiti'a pâna la Vucidolu. Basibozucii, intre cari corienitienii (ertiegovineni mohamedani de mare vitezie) luara mai intâiu fug'a, tóta armat'a incepù mereu sa siuvae si apoi urmà o fuga desolata. Muntenegrenii sistându foculu prinsera pumnalele si se apucara de unu macelu infricosiatu. Turcii fura prigoniti de muntenegreni pâna la Bilecu si Priedoru. Aprópe 1000 turci cadiura lânga tunuri, pe cari nu voiau sa le lasa in mânile muntenegreniloru.

Muctar pasi'a se refugià cu fragmentele trupeloru sele la Bilecu si ajunse Sambeta sér'a in Trebinie. Siése bataliuni fura nimicite totalu, dintre 168 oficieri turcesci unii au remasu morti altii raniti pre câmpulu de resbelu, si impreuna cu Selimu pasi'a 'si perdù viéti'a si altu pasi'a. In Trebinie s'a respanditu faim'a ca Dervisi pasi'a vine cu 326 bataliuni dela fruntariele serbesci.

Cumca muntenegrenii nu au inchisu indata pre Muctaru pasi'a in Bilecu se esplica prin aceea ca acestu locu e bine scutitu de apele ce se afla acolo, cari ingreunéza multu asaltarea.

Liniscea momentana ce urmà dupa lupt'a dela Vrbiti'a — scrie altu corespundentu din Zara — silì pre Muctaru pasi'a, care e usioru rânitu, sa parasésca Bileculu si sa se retraga la Trebinie, de unde putea dá sucursu rapede Bilecului la casu cându muntenegrenii 'lu amenintiau. Muntenegrinii atacara la 31 Iuliu n. in fapta Bileculu si se incinse o lupta ce durà fâra resultatu decidietoriu pâna nóptea. Muctar pasi'a pornì la 1 Augustu diminéti'a din Trebinie cu tóte trupele sele spre a deblocá Bileculu. Resultatulu luptei ce durà pâna la amédi nu se scie inca. Turcii din Trebinie suntu pregatiti la tóte, ceea ce se vede din ordinulu de a se inchide tóte pravaliele. Suditii austriaci din Vale de Breno, locu situatu lânga fruntariele turcesci, cari transportau viptualie turciloru, au fugitu cu totii de acolo.

Din Per'a scrie unu corespundinte originalu la „P. Ll.“ in 28 Iuliu urmatórele:

Ceea ce ve-amu comunicatu de 14 dile, adeca substituirea inminenta a lui Muradu prin fratele seu Hamidu, a devenitu acum unu faptu admisu si de cercurile oficióse turcesci. Ministrulu de comerciu Mahmud avea dejá cu ocasiunea siedintiei marelui consiliu natiunalu intentiunea de a sulevá intrebarea substituirei lui Muradu. Caus'a pentru care s'a sistatu acést'a atunci, o esperiezu astadi. Marele veziru Mehmed Rusdi, Mithad impreuna cu alti doi séu trei dignitari de statu, unicii câror'a li-au fostu prin putintia a vedé pe sultanulu si a vorbí cu densulu, au indemnatu pre ministrulu de comerciu si pre amicii lui de principiu sa recéda dela propusulu loru, câci starea sanatâtiei sultanului e de asiá incâtu abiá va mai traí celu multu o luna séu siése septamâni, dreptu aceea sa se astepte tempulu mortiei lui, cându apoi va urmá de sine schimbarea pe tronu. Intr'aceea situatiunea Turciei a devenitu totu mai acuta, póte ca si medicii au declaratu, ca Muradu V se va consumá inca luni intregi in agoni'a sea, cu unu cuventu se luase hotarirea de a preparà pre Europ'a la o schimbare de tronu inca traindu Muradu.

Câtu de reu stà lucrulu cu Muradu se confirma prin urmatoriulu faptu: Vineri in 28 Iuliu sultanulu fu dusu intr'unu caru inchisu in moschee, si adeca asiá, câtu nu potù sa-lu véda nimenea nici cându intrà nici cându esî din moschee afara. La reintórcerea sea spre Dolm'a-Bagse voira sa-lu transporteze in palatulu vecinu Cieraganu, dara se constatà ca e imposibilu. In esteriorulu seu densulu se dice ca e o figura intr'adeveru perita si petrece dile intregi intr'o stare de alienatiune mentale, asiá ca nu póte cunósce pre nime. Despre succesorulu seu aflu ca e unu turcu evlaviosu, dara fórte aplecatu spre moravuri europene. Cá insusire distinsa i se atribue o parsimonia ce merge pâna la avaritia.

Miscarea voluntariloru care din ce in ce luase dimensiuni totu mai colosali erá pre ací sa se inceteze. Marele veziru folosindu-se de absenti'a lui Mithad, care fiindu bolnavu nu potù vení in consiliulu de ministri, facù propunerea, cá nu numai sa se sisteze inrolârile de voluntari ci sa se tramita si cei inrolati iéra acasa. Intr'adeveru miscarea de voluntari are o parte ce inspira mari ingrigiri. S'a facutu unu apelu la fanatismulu mahomedaniloru declarandu-se patri'a, credinti'a si succesorii califiloru in pericolu.

Acestu apelu a aflatu unu resunetu si cu deosebire Asi'a incepù sa tramita incóce masse considerabile de combatanti pentru credintia, preste totu ómeni de conduita problemateca. Unii ambasadori póte ca au facutu atentu pre marele veziru, care nu e unu barbatu resolutu, la pericolii acestei miscâri pentru poporatiunea crestina a Turciei si póte ca acést'a i-a datu ansa se faca propunerea de susu. Dara a succesu amiciloru lui Mithad sa impedece acceptarea acelei propuneri. Pentru a impedecá escesele, ministri au convenitu cá voluntarii pre câtu se va potea sa nu formeze corpuri deosebite, ci sa se inroleze in armat'a regulata.

In fine s'a decisu, spre a se asigurá de sucursulu miriditiloru contr'a montenegriniloru, sa se dea fiiului teneru alu lui Bib-Dod'a pasi'a titlulu de Mis- ul- i- mira (unu gradu civilu, care corespunde titlului unui generalu de brigada). Preuc pasi'a va plecá in dilele aceste la Scutari spre a animá pre compatriotii sei la unu demarsiu contr'a montenegrinioru.

Revist'a politica.

Se respandise scirea ca diet'a Ungariei are a fi intrunita la siedintie câtu mai in graba si acest'a la cererea unui numeru considerabilu de deputati. „Bud. Cor.“ asigura ca in cercurile respective nici vorba n'a fostu despre o intrunire grabnica a dietei, dar' nici nu se arata vre-o necessitate intetitóre pentru de a se aduná diet'a inainte de 28 Septembre.

Ministeriulu ung. de financie este aprópe de incheiare cu ficsarea bugetului pre anulu 1877, asiá incâtu in dilele cele dintâiu ale lunei lui Octobre sa se puna pre més'a dietei.

In multe dinunale se scrie ca iérasi are sa se faca o schimbare in ministeriulu de justitia. Eventualulu urmatoriu pre fotoliulu justitiei, se dice din mai multe pârti, are sa fia Desideriu Szilágyi.

Din pârtile Ungariei de média-di avemu de inregistratu o nóua arestare politica. De asta data a fostu la rendu advocatulu Dr. Cassapinoviciu, suspectu de agitatoru omladinistu serbescu si dupa „P. Ll.“ urmatoriulu lui Dr. Miletici in conducerea agitatiuniloru. Déca suntu temerile guvernului intemeiate voru aretá investigatiunile ulterióre. Destulu atât'a ca atitudinea guvernului in pârtile serbo-banatice face si pre cei mai inclinati spre pace si linisce sa se cugete seriosu la cele ce au sa urmeze mai departe, pentruca comissarii regesci iéra incepu a fi activi in tienuturile serbesci din Ungari'a.

Memorandulu românescu despre care facurâmu si noi amintire nu a fostu primitu de tóte puterile in unulu si acel'asi modu. „Times“ dice ca dintre cele siese cabinete suntu patru, cari si-au datu parerea asupr'a memorandului si adeca celu francesu, celu englesu, celu nemtiescu si celu rusescu. Austri'a si Itali'a inca nu s'au pronunciatu asupr'a lui. Cabinetulu francesu l'a respinsu in modulu celu mai resolutu. Cabinetulu francesu condemnà passulu Romaniei neconditiunatu si lu declara de fórte neoportunu. Limbagiulu celu nereservatu alu ducelui de Decazes a surprinsu fórte tare pe agentulu diplomaticu românu, venindu pe neasteptate din acea parte, de unde se asteptá spriginulu celu mai bunu. Cabinetulu englesu n'a respinsu neconditiunatu tóte dorintiele esprimate in not'a românésca si e de parere ca unele dintrensele se voru puté face obiectu de discusiune. Cabinetulu englesu astépta inse sa se pronuncie Pórt'a, consultându-se ea mai intâiu asupr'a intereseloru ei proprie.

Cabinetulu din Berlinu e de parere ca dorintiele se potu impartí in dóue categorii. Unele suntu de natura internatiunala si se potu discutá numai in contielegere cu tóte puterile europene. Altele care stau in puterea Portiei sa le respinga séu sa le incuviintieze. Suntu intre dorintiele românesci unele, cari s'aru puté incuviintiá fâra cá sa invólve vre-unu periculu séu sa deróge cui-va ce-va; se cuvine inse cá Pórt'a sa-si dea mai intâiu parerea ce este convenabilu cu interesele ei.

Interesanta este in impregiurârile de fatia o lunga conversatiune intre coresp. dela „Daily Telegraph“ si generalulu Ignatieff in Constantinopole, din care reproducemu in estrasu urmatórele :

„Eu nu asteptu“, dice Ignatieff „dela serbi cá sa reporteze victorii decisive ; ei suntu decisi a observá o tienuta defensiva si pe calea acést'a sa protesteze serbatoresce inaintea Europei. Europ'a va trebuí, déca va puté, sa se amestece si oprésca conflictulu, séu sa véda cestiunea orientala intréga pusa pe tapetu, — unu lucru, care, cutezu a dice, ca nu e tocm'a de doritu ...... Un'a sta, in curendu are sa urmeze armististiulu. Puterile nu potu sa sufere macelulu, mai multu, ele nu voru voí sa rischeze de a vedé intrég'a cestiune orientala deschisa. Nimenea nu e pregatitu pentru acést'a si aru provocá nemarginite dificultâti si póte si neintielegeri. Preste trei séu patru septamâni trebuie sa urmeze armistitiulu. Va luá Russi'a initiativ'a ? Nu, acést'a nu credu, pentruca pe dens'a nu o incuragiaza de locu intempinarea ce avuse mai nainte. Se póte inse ca tóte siese puterile voru aflá ca este in interesulu loru a se uní ; nu me indoiescu ca nu va fi asiá si ca apoi se va prochiamá armistitiulu. Turciei i se va dá atunci svatulu sa-si tiena trupele in locu, aflese ele unde s'aru aflá si totu asiá voru fi recercate sa faca si cele serbesci. Atunci va urmá unu consiliu si lucrulu se va regulá.“

La modest'a intrebare din partea corespundentelui cum 'si imaginéza Escel. Sea desvoltarea lucruriloru, ambasadorulu rusescu a respunsu :

„Eu asceptu cá desvoltarea sa fia cam in modulu urmatoriu : Probabilu ca Muntenegru va capetá Erzegovin'a, Austri'a dupa tóte probabilitatea o parte din Bosni'a. Cealalta parte se póte sa se vina Serbiei. Noi nu dorimu largirea teritoriului nostru. Diplomatii d-vóstre englesi ni atribuie din cându in cându dorinti'a de a câstigá Constantinopolea si Bosforulu. Nu gânditi d-vóstra nici odata, ca noi in casulu acest'a amu incetá de a mai fi o imperatia rusésca si amu fi un'a bizantina. Noue nu ne trebuie Constantinopolea. Déca ni-aru fi trebuitu, amu fi luat'o la 1846 séu chiaru si la 1829. N'amu dorit'o inse nici odata. Totu ce amu dorí noi este cá Constantinopolea se remâna neutrala, cá Bosforulu sa fia deschisu tnturoru, pentru cá sa putemu liberu intrá si esí din marea négra. Acest'a este dreptulu nostru si trebui'a sa-lu avemu. Tóte aceste s'aru puté regulá printr'o conferintia .... Imperatulu, a doveditu de douedieci de ani incóce ca este omulu pâcei, pentruce nu aveti incredere intr'ensulu. Erórea cea mare a Angliei este ca spriginesce pe turci in fapta, de-si fâra intentiune, intru a omorí pe crestini. Déca face cine-va turciloru vre-o imputare respundu : flot'a engleza e la dispusetiunea nóstra ... Ce se atinge de persón'a mea, eu nu me mai ducu de locu la sublim'a Pórta. De siese septamâni nu amu vediutu pe marele veziru. Óre cine-va a venitu la mine si m'a intrebatu : „Pentru ce numai vii la noi sa ne mai ajuti cu sfatulu ?“ Amu respunsu simplu : „Petruca tóte câte le dicu si facu se esplica falsu, preferu a privegliá cursulu evenemінteloru.“ „D-t'a 'ti vei aduce aminte ca natiunea D-tale se afla intr'o situatiune de totu abnorma. Ea tramite nâi de resbelu la Zanzibar pentru suprimerea comerciului cu sclavi negri si totu ea tramite nâi de resbelu spre a incuragiá vendiarea copiiloru de crestini in Salonicu, Adrianopole si Filipopole. Ce privesce possibilitatea unei imperatii mari slavice, la casu ca Serbi'a va triumfá, nu tienu lucru demnu de alu supune unei discussiuni. Pentru asiá ce-va inca nu suntu mature lucrurile.“

Lânga espectoratiunea acést'a a ambasadorului rusescu, carea fâra de a fi inca demintita face rotund'a in diuaristic'a europénа, mai adaugemu si scirea despre primirea ce avù ambasadorulu turcescu la Petersburgu. Imperatulu Alesandru sa fia disu câtra Cabuli pasi'a : Crudimile din Bulgari'a v'au instrainatu simpathiele Europei. Simpathi'a si amiciti'a mea nu voru lipsí nici odata Turciei déca va tratá mai umanu pe crestini.

Despre possibilitatea unei mediatiuni a puteriloru in stadiulu actualu alu resbelului i se raportéza din Ems „Eroldului din St. Petersburg“ :

„Va fi bine si de lipsa sa se faca pace prin puterile straine câci Europ'a intr'adeveru nu mai póte priví cu linisce crudimele ce le comitu turcii in Bulgari'a. Aceste crudimi, cari reamintescu tempurile lui Timurlenk, dovedescu din ce in ce mai invederatu, ca órdele turcesci apartienu la Asi'a iér' nu la Europ'a. Disraeli a tagaduitu aceste infamii insa asiá, ca din discursurile sele se vedea contrariulu, si ins'asi Pórt'a l'a demintitu tramitiendu unu comisariu in Bulgari'a pentru a face cercetâri, iér' unu diplomatu englesu dice :

„Nu ne vomu puté mirá, déca ide'a de interventiune se ivesce, dupa ce cu 14 dile inainte s'a decisu contrariulu, chiaru nici in fatia cu faptulu, ca din mai multe pârti s'a presupusu acestu punctu de vedere cá obiectu la intrevenirea imperatului germanu cu celu austriacu. Ceea ce s'a condemnatu si se condamna e amesteculu directu in resbelu, participarea in favorulu unei partide séu a celei-lalte. Dar' aici nu e vorb'a de caus'a umanitâtiei in genere, pre care Europ'a nu o póte lasá sa fia calcata cu piciórele in numele profetului. Intr'altale la o astfeliu de interventiune nu trebue uitatu, ca pacea acum cá si mai inainte nu e amenintiata, câci interventiunea va emaná dela tóte puterile si din intentiuni pacifice. Indirectu firesce ca acést'a interventiune nu e mai putienu favorabila decâtu neinterventiunea atâtu serbiloru câtu mai multu celoru-lalti crestini din Balcanu. Neinterventiunea impedecà pre fia-care de a poté dá ajutoriu Turciei si facù sa se arete slabiciunea ei mai invederatu. Neinterventiunea dechiara pre Turci'a de bancrota, si ne mai capabila de a guverná celu putienu preste tierile balcanului. Si fiindca togm'a infamiele comise de turci reclama unu astfeliu de protestu din partea Europei intregi, verdictulu ei va cadé cu greutate asupr'a Pórtei si e notoricu ca opiniunea publica din tóte tierile neinteresate se deprinde din ce in ce a pricepe legitimitatea pretensiuniloru slave si a se imprietení cu ide'a, ca aceste daune se voru puté inlaturá fâra de a fi lipsa sa se conturbe pacea Europei. Multiamita activitâtiei celoru trei imperati aliati, cari in unire nestirbita au inca cârm'a in mâna.“

„Pest. Ll.“ observa la opiniunea mai susu desvoltata ca acestu soiu de interventiune la totu casulu se va indepliní pre socotél'a Turciei ; de invingu serbii, Turci'a de sine se intielege e bancrota, invingu turcii, totu Turci'a e bancrota, pentruca Europ'a trebuie sa intrevina in favorulu pacei. Tóte aceste se declara in numele alientiei celoru trei imperati si noi sperâmu, termina „P. Ll.“, ca puterile voru avé alte idei despre conditiunile mediatiunei, de cum suntu cele desvoltate aici.

Cestiunea memoriului datu de cabinetulu românu continua a preocupá press'a straina in unu gradu destulu de insemnatu pentru cá noi sa putemu stá in tacere, si sa nu punemu sub ochii natiunei tóte cele ce se dicu aproposito de Romani'a, cá astfeliu cu totii pre deplinu luminati, sa scimu unde ne aflâmu, cari ne suntu simpathiele in concertulu puteriloru si la ce mesura aru dictá prudenti'a sa avisâmu in casu cându eventualitâti ce nu potu intrá in prevederea nóstra aru reclamá din parte-ne sa dicemu unu cuventu, sa formulâmu o gandire séu o actiune a nóstra in fati'a problemeloru ce se preparu in orientu, si cari departe de a fi la desnodamentu, din contra scirile tóte continua a sporí importanti'a si complicarea dramei. Astfeliu „Fremdenblatt“ crede a scì ca memoriulu românu a fostu dejá respinsu de tóte puterile. Dupa acel'asi diuariu se dice ca unulu din cabinete aru fi gâsitu contrariu formeloru diplomatice ca guvernulu românu care nu e completamente suveranu de faptu, n'aru fi presentatu memoriulu prin organulu guvernului otomanu (!) suzeranulu seu.

Acestu memoriu — dice fói'a citata — a fostu presentatu de ministrulu românu de esterne la consulii puteriloru din Bucuresci si de câtra acesti'a a fostu comunicatu directu séu prin Constantinopole guverneloru loru respective. — Dupa „P. Ll.“ din Pest'a se dice ca prin initiativ'a Austro-Ungariei memoriulu a fostu respinsu de puteri. In fine diuariulu „Tagblatt“, anuncia, dar' nu scimu in bas'a cârei autoritâti, ca la 8/20 Iuliu Romani'a aru fi tramisu Portiei o nota presentandu cele 7 puncte (pre care noi le-amu publicatu dejá in Nr. 269) sub forma de reclamatiune. — Form'a acestui nou documentu, dice „Tagblatt“, aru fi imprimatu de unu caracteru gravu, câci, in casu de refusu din partea guvernului otomanu, Romani'a s'aru gasí fortiata a face sa valoreze reclamatiunile sele pre o alta cale.

Totu asupr'a acestui sujetu diuariulu „Le Messager de Vienne“ afirma ca are sub ochii sei tecstulu oficialu alu memoriului românu, dupa care reproducendu cuprinsulu art. 7 in respectulu „Deltei Dunarei“ 'lu combate cualificandu situatiunea de anormala. Déca lucrurile suntu astfeliu, si déca informatiunile nóstre suntu esacte ca in adeveru D. Col. Cantili aru fi tramisu la Constantinopole cu o missiune diplomatica, póte chiaru in cestiunea memoriului, noi credemu ca a facutu fórte prudentu D. N. Ionescu ca a intrebatu pre guvernu in siedinti'a camerei dela 15 cerendu a scí déca relatiunile nóstre esterióre suntu multiemitóre si a comunicá corespondenti'a diplomatica. Tiér'a in adeveru trebue sa scie situatiunea sea esterna, si fâra a pune in indoiéla capacitatea probata si patriotismulu incercatu a dlui ministru din afara, representatiunea natiunala trebue sa intarésca actiunea guvernului cu increderea si concursulu ei in impregiurârile critice prin cari trecemu. Ací nu e vorba de partide si preferintie de persóne ; cestiunea de demnitate, de destinatele chiaru a patriei nóstre. — Nu mai e unu misteru esistinti'a memoriului, press'a europénа tóta o afirma ; turnur'a inse diplomatica, ne pune in delicate positiuni, si cerbici'a cu care combate cele mai modeste si legitime cerintie ale nóstre in schimbulu neutralitâtiei, ne face a banuì cá unu degetu interesatu sa nu fi aruncatu noi greutâti in calea nóstra, spre a ne espune la umiliatiuni, ce suntemu securi ca atâtu guvernulu in genere cu ministrulu de esterne in specie, câtu si tiér'a intréga voru scí sa le arunce de pre fruntea Romaniei libera, si autonoma ab-antiquo! — Caveant consules!

„Le menager de Vienne“ afirma cá de o perfecta si esacta scire ca guvernulu austro-ungaru a datu ordinu la directi'a Staatsbahn a tiené la dispositi'a ministeriului de resbelu pentru 15 Augustu, 400 vagóne de ambulantie destinate la transportulu ranitiloru. — Alte drumuri de feru din Ungari'a a primitu instructii analóge. — Pentru ce?......

Regele Greciei este chiematu in graba; se vorbesce de mobilisarea a 40 mii ómeni. — Pentru ce?.......

Tiarulu primindu pre ambasadorulu turcu Kabuli-pasi'a l'a intretienutu asupr'a orientului, si in asiá conditiuni ca consululu se retrase emotionatu de o maniera visibila. — Pentru ce?.......

Unu generalu serbu a trecutu in Russi'a si Ignatieff se afirma a avé lungi conferintie cu tiarulu.......

Varietâti.

⁂ **Insciintiare**. Membriloru Asociatiunei transilvane, cari voru voí a participá la adunarea generala a Asociatiunei din **10 si 11 Augustu** c. n. in Sabiiu, li se aduce la cunoscintia, ca si **directiunea drumului feratu ung. orientalu a concesu acel'asi scadiementu** in pretiulu de caletoria, cá si directiunea drumului feratu primu transilvanu, si anume din 7 pâna in 15 Augustu a. c.

Sabiiu in 5 Augustu 1876.

Dela presiedintele Asociatiunei transilvane.

⁂ Insciintiare. Bilete de intrare — la balulu românu, ce se va arangiá la 11 Augustu st. n. a. c. se potu capetá, incependu de astadi — (6/8) pâna Vineri, (11/8) in tóta diu'a dela 3 pâna la 6 óre dupa amédi, — in cancelari'a Asociatiunei strad'a Cisnadiei Nr. 7.

Sabiiu 6 Aug. 1876.

Sectiunea balului.

⁂ In diuarele germane din Vien'a cetimu câte-va fragmente despre viéti'a noului sultanu Murad alu V.

Incingerea sabiei lui Mahomet (incoronarea la puterile Europei) sultanulu Murad alu V, a amanat'o definitivu pâna dupa terminarea resbelului, din care causa nu póte nici acreditivele ambasadoriloru straini sa le primésca, nici alta actiune formala de ale statului sa seversiésca. Sultanulu se bucura de cea mai perfecta sanatate. Ex-Valid'a sultan'a si doic'a (manc'a) reposatului Abdul-Aziz dobandira spre locuintia palatulu Ferich.

Spunu toti ca este tuturoru cunoscutu, ca Murad este inca de multu cadiutu tare la patim'a betiei, placere mostenita inca din copilarie cá principe chiaru dela tatalu. Scie sultanu Abdul Medjit, carele atâtu de multu erá inchinatu acestui demonu, ca in tóte dilele erá biatu. Acestu Murad alu V-le din caus'a multoru beuturi spirtuóse aru fi cadiutu in morbulu „delirum tremens“ bóla de care aru puté sa se vindece, déca aru voí la placerea aceloru spirituóse sa renuntie si sa incépa o viétia sobria si convenabila. Acestu mare autocratu alu mosleminiloru (credinciosiloru) dar', din aratatele cause, in momentele cele crítice este condemnatu la inactivitate si la neputintia de a face ce-va; si Midhat-pasi'a singuru conduce tóta cârm'a statului, fiindu densulu cunoscutu de celu mai mare barbatu de statu si capacitate distinsa astadi in Turci'a, avendu unu singuru defectu, ca elu este celu mai neimpacatu inimicu alu rusiloru, din care causa fu pâna acum, prin influinti'a lui Ignatief, destituitu din tóte inaltele functiuni ce le-a ocupatu.

⁂ Alianti'a crestiniloru din orientu. — Jurnalulu „Obzur“ din Prag'a, in revist'a sea dela 20 Iulie, se adreséza, cu termini fórte caldurosi, la Romani'a si Greci'a, invitându-le sa intre, pe fatia si fâra siovaire, in aliantia cu serbii si muntenegrenii, si sa sfarîme dimpreuna jugulu otomanu ce apasa gâtulu popóreloru din orientu.

„De multu tempu se vorbesce si se scrie, — incheia jurnalulu boemu, — ca Greci'a, Romani'a, Serbi'a si Cernagor'a suntu de o potriva interesate sa puna capetu barbariei turcesci in Europ'a, sa inaugureze dominatiunea culturei si a religiei nationale pe tiermurii Dunarei si a Marii negre, si sa-si asigure astfeliu in unire, esistenti'a si independenti'a contr'a puterniciloru vecini ce le incongióra.

„Este lucru sciutu de toti, ca odinióra marele barbatu de statu alu Ungariei, Ludovicu Kossutt, consiliase si pe Ungari'a chiaru, se intre in acésta confederatiune.

„Déca dara, tóte aceste, câte s'au scrisu si s'au vorbitu pâna adi, n'au fostu frase desierte, tempulu este ací cá sa dâmu corpu si forma acestei idei; cu atâtu mai alesu, ca Turci'a singura si-a descoperitu si si-a denunciatu ból'a mortala de care patimesce; prin urmare nu merita sa i se mai crutie viéti'a.

„Déca Romani'a si Greci'a s'aru sculá astadi in contr'a Turciei, turculu n'aru mai puté sa resufle pe pamentulu Europei.

„De multu se totu dice si se sustiene, ca peninsul'a Balcanica este a popóreloru ce o incongióra.

„Ei bine, voi, pepóreloru cari incongiurati acésta peninsula, astadi o aveti in mânile vóstre. Nici odata tempu mai propice nu póte sa vi se ofere spre realisarea acestui dreptu alu vostru.

„Déca voi veti lasá sa ve scape acésta ocasiune, peninsul'a Balcanica va cadé pe mânile puteriloru celoru mari, cari au sa o sfîsie intre densele!“

⁂ Gorciacoff. Jurnalele vienese dela 16 Iulie st. n. (aniversarea nascerei principelui Gorciacoff), publica urmatórele interesante detaliuri asupr'a vechei familii princiare a gorciacofiloru:

„Principele Alesandru Gorciacoff s'a nascutu la 16 Iuliu 1798. Déca betranulu cancelaru va mai traí inca numai doi ani, la 1878 are sa-si serbeze nu numai jubileulu seu de o suta de ani, dar' si aniversarea de o mie de ani a mortiei lui Rurik fundatorulu monarchiei rusesci si strabunu alu familiei gorciacofiloru, care familia este totu atâtu de vechia, pre câtu este de vechiu imperiulu rusescu. Famili'a gorciacofiloru numera doi santi pâna astadi printre strabunii sei: pre santulu Vladimiru si pre santulu Michailu Cernigoff. Totu din famili'a gorciacofiloru se tragea sí Iaroslav celu mare, domnitoriulu de odinióra alu rusiloru. Principele cancelaru pórta titlulu de Altetia cu dreptu ereditaru, si este posesorulu tuturoru cavaleriieloru muscalesti, precum si a tuturoru celoru mai insemnate cavalerii straine. Cei doi Gorciacofi, principii Mihaiu si Petru, cari au comandatu armat'a rusésca la Crime'a, au fostu veri buni cu principele cancelaru. Relatiunile acestei mari si nobile familii cu Romani'a consista in inrudirea ei cu famili'a princiara a Sturdzesciloru. Alu doilea fiu alu cancelarului, principele Constantinu, s'a casatoritu cu fiic'a betranului principe Michailu Sturdza, fostulu domnu alu Moldovei. Fiiulu celu mai mare alu lui Gorciacoff, principele Michailu este dupa cum se scie, agentu diplomaticu la Bern'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Iuliu (5 Augustu) 1876.

Metalicele 5%	66	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	60
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	857	—
Actiuni de creditu	144	60
London	124	35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	20
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	74	25
„ „ „ Croato-slavone	94	50
Argintu	101	75
Galbinu	5	89
Napoleonu d'auru (poli)	9	87
Valut'a nóua imperiale germâna	60	90

Publicare.

In 30|8 Augustu 1876 la 11 óre inainte de amédi se va tiené in cancelari'a comunei Parâu lânga Siercai'a licitatiune minuenda publica despre cladirea unei biserici greco-orientale acolo.

Spesele cladirei suntu urmatórele:

1. Lucrulu de zidariu fâra materialu . . . 6700 fl.
2. Lucrulu pietrariului 88 „ 80 cr.
3. Bardasitulu fâra materialu . . . 1055 „
4. Masaritulu . . . 592 „
5. Lucrulu lacatusiului si alu faurului . . 1423 „ 50 cr.
6. Lucrulu de Pleu . 993 „
7. Lucrulu glajeriului . 227 „ 40 cr.
8. Spoitulu . . . 200 „

Laolalta: 11279 fl 70 cr.

Cá vadiu suntu de depusu 5% dupa sum'a strigârei.

Pâna a nu se incepe licitatiunea, se primescu si oferte insa sigilate si cu vadiu prevediute.

Conditiunile licitatiunei, precum si planurile si fipsarea speseloru se potu vedea 14 dile inainte de licitatiune la oficiulu parochialu gr. or. in Parâu.

Parâu 28/16 Iuliu 1876.

Comun'a bisericésca gr. or.

(2—3

N. M. 6950/1876

Concursu.

Pentru acordarea sumei de 120 fl. destinata de inclit'a Universitate a natiunei sasesci cá stipendii pentru scólele de agricultura pre anulu 1876 pentru scaunulu Sibiiului se escrie prin acést'a concursu pâna la **25 Augustu a. c.**

Reflectantii, cari voru avé sa substérna petitiunile loru la acestu magistratu, trebue sa documenteze:

a) ca au absolvatu scól'a populara ordinara;

b) ca au ajunsu la anulu 16 alu vietiei

c) ca suntu cunoscuti in genere cu pracs'a agriculturei indatinata la noi.

Despre acést'a se face publicatiunea generale cu acelu adausu, ca se voru considerá numai cei ce apartienu la scaunulu Sabiiului.

Sabiiu in 2 Augustu 1876.

Magistratulu urbanu si scaunalu.

(1—2)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. din Siugagu se escrie concursu cu terminu pâna in 22 Augustu 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Salariulu impreunatu cu acestu postu e de 300 fl. v. a. cortelu si trei stang. de lemne.

Concurentii pâna la terminulu mentionatu sa-si tramita la prea on. domnu protopopu Ioanu Tipeiu in Sabesiu petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. dovedindu ca suntu cantareti buni si ca pricepu limbele patriei.

Siugagu in 11 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.

Grigoriu Ghibu m/p.

(2—3) parochu si presiedinte.

Concursu.

Fiinduca la cererea sinodului parochialu din comun'a matera Siarosiu, si fili'a Elisabetopole prea venerabilulu consistoríu archidiecesanu in Ianuariu 1876 Nr. 2656 Bcx 1875 luându in consideratiune motivele aduse, au incuviintiatu instituirea unui capelanu, lânga administratorulu protopopescu Dionisiu Chendi, asiá pentru ocuparea acelei statiuni se escrie concursu pâna in 15 Augustu 1876 in care di va fi si alegerea; acestu capelanu are a fi totu odata si invetiatoriu.

Emolumentele suntu:

1. Din portiunea canonica care sta din 17 jugere aratura si fenatiu, jumetate.
2. Din tóte stolarele unde va functioná capelanulu, jumetate.
3. Cá invetiatoriu 100 fl. v. a. si adeca 41 fl. din cas'a alodiala, 18 fl. din fondulu scolariu si 41 fl. prin repartitiune dela poporu.
4. Locuintia si lemne de focu de ajunsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicile instruate in sensulu statut. org. pâna la terminulu indicatu la subscrisulu. Concurentii voru avé a documentá ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale, si cursulu pedagogico-teologicu cu atestatu de cualificatiune.

Siarosiu in 15 Iuliu 1876

In contielegere cu comitetele parochiale.

Dionisiu Chendi,

(2—3) adm. ppescu.

Concursu.

La scól'a capitala-normala greco-orientala din S. Sebesiu, au devenitu vacante dóue posturi invetiatoresci, pentru a câror'a ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 15 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru unulu este 350 fl. v. a. cortelu naturalu in edificiulu scólei, din acestu salariu are sa se solvésca 2% fondului tractualu scolariu — intaritu de pré Ven. Cons. Nr. 521/1868. —

Doritorii de a ocupá vre-unulu din prementionatele posturi invetiatoresci suntu avisati a-si asterne suplicele subscrisului comitetu parochialu instruite in sensulu „Stat. or.“ cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice, ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune, afara de acestea se poftesce cá respectivii invetiatori sa mérga la biserica cu elevii si se cânte.

S. Sebesiu in 11 Iuliu 1876.

(3—3) Comitetulu parochialu.

Ioanu Cristea,
compactoru.
Se recomanda on. publicu românu cu legarea de cârti, protocóle brosiure etc., promitiendu lucru promptu si solidu si cu pretiuri câtu se póte mai moderate.
Locuinti'a, sub spinarea cânelui (Poschengasse) Nr. 1. lânga fantâna in Sabiiu. 3—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Nr. 60. ANULU XXIV.

Sabiiu 29 Iuliu (10 Aug.) 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Adunarea generala a Asociatiunei in Sabiiu.

Dupa o lunga caletoria de aprópe cinci-spre-diece ani, Adunarea generala a Asociatiunei nóstre iérasi se afla in loculu de unde a pornitu. Lunga a fostu caletori'a si multe au fostu sperantiele la inceputulu acestei caletorie. Câte s'au implinitu, afla cetitoriulu din actele Asociatiunei, cari marturisescu necontestabilu si fâra partinire.

Deci recedemu, la loculu acest'a, dela rolulu de interpretu alu opiniunei publice intru câtu s'au implinitu sperantiele natiunei române avute la crearea institutului acestui'a, care representa paladiulu literaturei si culturei nóstre natiunale si intru câtu nu s'au implinitu. Scopulu nostru este a salutá mai intâiu Adunarea generale si a-i poftí institutului ce representa prosperare!

Cându pronunciâmu cuventulu „prosperare“ nu implinimu numai o forma de eticheta, ci dâmu espressiune unei dintre cele mai vii dorintie esîte din adenculu inimei nóstre.

Astadi, cându activitatea nóstra publica, fia din vitregitatea impregiurâriloru, fia din gresielele nóstre, este mai cu totulu redusa, este de lipsa, pentrucá sa nu scapatâmu sub nivelulu vietiei publice, sa ne inmiimu fortiele nóstre, cá celu putienu pre câmpulu culturei si alu literaturei sa dâmu semne de viétia si sa ne sustienemu intre natiunile cele cu viétia.

Câmpulu culturei si literaturei este unu bulevardu puternicu si siguru. Elu este neatacabilu si nuceribilu intru câtu cei ce-lu apara nu-si voru dá ei insii armele din mâna si nu-lu voru parasí in detrimentulu loru propriu si in prad'a aceloru ce voru sa-lu ocupe.

Mai multu séu mai putienu si alte natiuni au fostu in pusetiuni, cari, déca nu intru tóte, au in câtu-va óre care asemanare cu a nóstra. Pentru cá sa nu ne intindemu prea departe si pentru cá sa nu ni se insinue alusiuni nepotrivite in tempurile aceste, predispuse la susceptibilitâti din tóte pârtile, vomu indigitá la concetatienii nostri magiari. Si ei au avutu nefericirea de a trece prin fase, de-si nu asiá lungi si amare, in care viéti'a loru publica a fostu redusa. Atunci inse deschidiendu-si ochii si vediendu unde este radiemulu celu mai siguru pentru a-si sustiené viéti'a natiunala, s'au pusu cu tóte puterile pe cultura si literatura si in tipulu acest'a si-au construitu o fortia, care este si va remané fundamentulu vietiei loru natiunale pentru tóte eventualitâtile.

Amu alesu acestu esemplu, fiindune din tóte punctele de vedere mai la indemâna. Amu puté aduce inse si alte esemple si mai evidente, ce ni aru puté infatisiá resultate si mai mari si mai intensive.

Câmpulu culturei si alu literaturei este pentru ori-ce poporu, pentru ori-ce natiune o bogatia nepretiuita. Lucratu cum se cade elu produce lucrurile cele mai vecuitóre si totu-odata mai folositóre. Cultur'a preface pustiiurile in paradisuri, cultur'a delatura indiferentismulu si lu inlocuiesce cu activitate, cultur'a cu unu cuventu invia si natur'a si ómenii. Totu asiá de binefacatóre este si literatur'a, carea este o parte a culturei omenesci, intre alte, ea desgrópa pentru generatiunile presente trecutulu acoperitu de seculi si lu infatisiéza cá o oglinda instructiva si aparatóre de multe neajunsuri, cari altcum s'aru puté repetí spre daun'a celoru din presentu cá spre a celoru din trecutu.

Dara câte pârti bune nu s'aru mai puté amintí in favórea culturei si literaturei? Aru trebuí sa scriemu opuri intregi, pentrucá sa indeplinimu oper'a cea mare, din care sa fimu in stare a apretiá bunatatea acestoru doi factori, pre cari in mare si buna parte se radima societatea cea mare a popóreloru civilisate.

Depunendu aceste apretiâri nu putemu sa nu atragemu atentiunea poporului românu, a cârui paladiu este Asociatiunea nóstra pentru cultura si literatura, asupr'a unei impregiurâri, de carea pâna acum, fia-ne permisu a dice, nu s'a prea tienutu comptu si nu ne vomu insielá, déca vomu adauge afirmandu, ca din causa ca nu s'a tienutu comptu de impregiurarea ce voimu sa atingemu, provine sterilitatea de pâna acum a Asociatiunei nóstre. Natiunea séu poporulu nostru n'a fostu pâna acum cu destula grigia, pentrucá sa-si adune puterile culturali si literari in giurulu, mai bine disu, in sinulu paladiului seu. De ací vine de tocm'a in ceea ce trebuie sa fia mai productiva Asociatiunea, in tempu de cinci-spre-diece ani, s'a aratatu putienu productiva, séu amu puté dice neproductiva.

Gresial'a acést'a aru trebuí cá in viitoriu sa dispara. Sa avemu in onóre pe toti barbatii nostri, carii dupa chiamarea si harnici'a loru; dara la locurile de unde are sa se conduca cultur'a si literatur'a natiunala sa punemu barbati de acei'a, cari prin merite de natur'a acestoru doi factori au datu dovedi ca voru fi la loculu loru.

Acest'a aru fi, dupa noi, calea spre a redesteptá interesulu si simpathi'a publicului câtra Asociatiune, care pare, ca de vre-o câti-va ani incóce, s'a racitu.

Acést'a aru fi calea, pentruca numai asiá va revení Asociatiunea la problem'a si devis'a carea si au marcat'o la infiintiare.

Acést'a aru fi calea, pre care sa se implinésca cuvintele intemeiatoriului Asociatiunei, a Marelui Archiereu Andreiu bar. de Siagun'a, rostite in Adunarea generale a dóu'a la Brasiovu in 16 Iuliu 1862: „..... vomu „vedé literatur'a limbei nóstre la asemenea gradu de cultura cu celelalte „limbi culte; scólele si institutele li„terarie cá unicele mijlóce de cultura „le vomu vedé si noi infloritóre;.... „vomu vedé satele si orasiele romane „regulate si inaintate;..... vomu vedé „acolo gradini si holde frumóse cul„tivate, bogate de pomi si fruptifere, „unde pâna eri alaltaeri erá numai „palamida si ierburi selbatece;... si „ne vomu bucurá vediendu economi'a „ratiunala la plugarii nostri si inflo„rirea arteloru si a totu feliulu de „maestrii la romanii nostri.“

Cinci lustruri de câte trei ani au trecutu. Eata in putiene cuvinte o admonitiune, carea nu voimu sa fia o amenintiare, ci o imbarbatare: cá ceea ce nu s'a facutu pâna acum sa se faca si asiá salutarea nóstra adresata Adunârei presente, poftindui prosperare, va devení nu numai o perpetua dorintia, dara o realitate.

Resbelulu.

27 Iuliu

Evenemintele pe teatrulu resbelului paru a fi intratu in fas'a deciderei. In loculu incaieraturiloru vinu acum bataliele. Telegramele de eri si de alaltaieri asigura ca Kniazevatiulu a cadiutu in mânile turciloru.

Diversiunea serbiloru dela Mramoru s'aru vedé ca nu este de mare importantia si armat'a Seraskierului Abdulu-Kerimu pasi'a si continua neconturbatu actiunea sea in sudostulu Serbiei. Buletinulu oficialu serbescu dela 6 Augustu st. n. spune ca trupele serbesci de sub Horvatovici au parasitu pusetiunile dela Tresibab'a, pe cari le-au aparatu neintreruptu cinci dile si s'au retrasu dincolo de Kniazevatiu la Bani'a. De alta parte se dice ca Kniazevatiulu arde, incâtu zarea focului s'a vediutu nóptea pâna la Zaiciaru. Arderea Kniazevatiului se dice ca e unu meritu alu basibozuciloru turcesci. Acelesi telegrame adaugu ca pusetiunile serbiloru dela Zaiciaru suntu fórte amenintiate. Populatiunea fuge din tóte pârtile amenintiate de turci si se retrage in launtrulu tierei. Achmed Eiub pasi'a inaintéza cu puterea sea intréga; nu se spune inse ca incatrau inaintéza.

Luarea Kniazevatiului este unu mare câstigu pentru turci. Inainte de tóte turcii si-au deschisu cale libera, cá din unghiulu sudosticu alu principatului sa dea mân'a cu Osman pasi'a, care se framenta dela inceputulu resbelului in giurulu Zaiciarului. Asiá voru pune turcii capetu resistintiei serbesci in partea resariténa a tierei. Aceste doue corpuri combinate potu paralisá mai departe tóta activitatea serbésca in pârtile de média-dî ale Moravei si tóta lupt'a cu furiele ei se straplânta in inim'a Serbiei. Indigitarea ca Horvatovici se retrage spre Bani'a nu lasa alta combinatiune decâtu unirea armateloru lui Eiub si Osman pasi'a, pe carii numai armat'a lui Lesianin ii mai desparte. Ca turcii voru urmarí pe Horvatovici este greu de presupusu, pentruca drumulu dela Kniazevatiu este unu defileu lungu care léga valea Timocului cu a Moravei. Directiunea defileului (care sémana incâtuva cu defileulu dintre Campeni si Iar'a Turdiei din Transilvani'a) este dela Kniazevatiu spre apusu si se deschide la Deligradu, (care e indepatare de vre-o 2 óre spre média-nópte dela Alexinatiu), unde da in valea cea larga a Moravei, carea se continua spre média-nópte pâna in Dunare si adeca preste Paracinu, Ciupri'a, pâna la Semendri'a. Resistinti'a pe valea acést'a intre fortie armate neegale cum suntu cele ale serbiloru fatia cu ale turciloru este mai impossibila.

Este curiosu lucru ca despre armat'a lui Cernaieff nu este nici pomenire.

28 Iuliu.

Colonelulu Horvatovici, carele a comandatu brigad'a serbésca dela Kniezevatiu s'a retrasu spre Bani'a, dupa unii cá sa tiena comunicatiunea naturale intre cele dóue vâli in mâni serbesci.

Lesianinu a parasitu in 7 Aug. st. n. Zaiciarulu fâra o puscatura si se retrage spre Paracinu. Turcii au ocupatu Zaiciarulu si Negotinulu.

Cuartirulu generalu, carele se vede a fi fostu pâna in dilele din urma la Alexinatiu, se retrage la Ciupri'a. Ali Saib cu avantgard'a turcésca au intratu dejá alalta-ieri in Krusievatiu. Tóta armi'a serbésca este in retragere. Kraguevatiulu in mijloculu si Semendri'a in partea nordica a Serbiei, langa Dunare, se intarescu cu tóta grab'a.

Locuitorii fugu inlauntrulu tierei, satele si orasiele devinu prada incendieloru indata ce sosescu turcii cu voluntarii loru intr'ensele.

Se telegraféza, ca Cernaieff este denumitu comandante superioru alu armatei intregi. Col. Lesianin dela corpulu de armata dela Timok este scosu din comanda si inlocuitu cu vice-colonelulu Beker.

Pentru Serbi'a se pregatescu dile grele, pentruca este fórte probabilu, ca va fi martora la devingerea trupeloru ei fia la Kraguevatiu, fia la Semendri'a.

La 2 Augustu scrie unu corespundinte din Belgradu la „P. Ll.“: Faptulu ca armat'a serbésca s'a retrasu pâna la Kniasevatiu a produsu aici o dispositiune intaritata asupr'a conducatoriloru armatei. Tóte invinovatirile se intorcu contr'a generalului Cernaieff cá urditoriu alu campaniei, cârui i se atribuiau tóte insusirile strategice câte numai se potu cugetá. In cercurile initiate circula unu esposeu dela acestu generalu, prin care se arata motivele retragerei sale din Bulgari'a. Ofensiv'a armatei dela Morav'a se basea pe trei presupusetiuni: 1) ca bulgarii se voru resculá in massa mare, 2) ca generalulu Zach va strabate preste Sieniti'a si va dá mân'a cu muntenegrenii si 3) ca generalulu Alimpiciu va petrunde afundu in Bosni'a si va provocá acolo o rescóla mare. De se realisá aceste presupusetiuni, Cernaieff puté sa resbata pâna la Sofi'a si sa dea pieptu cu intariturele turciloru ce se apropiau. Lupt'a nu se terminá pe pamentulu Serbiei. Din nenorocire nu s'a realisatu nici un'a din aceste premise. Bulgarii nu au participatu la lupta cum se sperá si Zach fu respinsu, Alimpici fu tienutu pe locu lânga Drin'a si nu potù nici sa se impreune cu insurgentii din nordulu Bosniei, nici sa rescóle pe sandsiachii Bosniei cari nu se ridicasera inca. Intre astfeliu de impregiurâri nu-i remase lui Cernaieff alt'a decâtu sa parasésca positiunile dela Pirot si Babin'a-Glav'a si sa se retraga, mai alesu dupa ce Lesianinu a pierdutu din vin'a sea insemnat'a positiune dela Velichi-Isvoru. Acést'a e esenti'a scrisórei care, ce e dreptu nimeresce fórte bine lucrulu.

Pe tóta ór'a se astépta o lupta mare la Kniasevatiu. La Alexinatiu stau numai dóue divisiuni cam de vr'o 18,000 soldati, pe cându la Kniasevatiu si Zaiciaru e concentrata forti'a cea mai mare. Armat'a sudostica numera de presentu cu tóte intaririle ce a capetatu cam 80,000 soldati cu 120 tunuri si 6 regime cavaleria. Dintre acesti'a se afla la Zaiciaru circ'a 35,000 soldati cu 40 tunuri si la Kniesevatiu 45,000 cu 80 tunuri. Kniesevatiulu nu trebuie jertfitu fâra de o lupta mare. De ací drumulu celu largu alu armatei trece preste Bani'a câtra Paracin, Ciupri'a, Iagodinu Semendri'a si Belgradu, pe care Cernaieff trebuie sa-lu tiena neconditiunatu. Ocupându turcii Kniesevatiulu si Zaiciarulu fortificatiunile dela Deligradu nu voru mai fi de nici unu folosu.

Despre miscârile ce au urmatu dela lupt'a din urma in Ertiegovin'a i se comunica „Corespundentiei politice“ din Ragus'a la 2 Augustu:

Muntenegrinii bombardéza Bileculu cu cele 4 tunuri ce le au luatu dela turci cu munitiune cu totu, si asiá loculu acest'a e tare periclitatu. Nesosindu viptualele comandate de Muctaru pasi'a pe cându se aflá in Plan'a, din Trebinie, Bileculu nu e aprovisiunatu de ajunsu. E si slabu fortificatu avendu numai o caserna fortificata cu dóue turnuri. E lipsa si de apa. Impregiurârile aceste induplecara pe Muctaru pasi'a sa iese din Trebinie cu putienele bataliuni de nizami si basibozuci ce i au mai remasu, spre a cení Bilecului intr'ajutoriu si a-si cautá póte si o retragere spre Mostaru. Dara pe amendóue drumurile ce ducu dela Trebinie la Bilecu, densulu aflà corpulu lui Peco-Pavloviciu, in positiuni fórte tari si astfeliu trebuí sa se reintórca la Trebinie.

La retragerea lui Muctaru pasi'a a contribuitu póte si demoralisarea trupeloru sale, cari inca inainte de lupt'a dela Vucidolu erá asiá de stórse prin fóme, incâtu sosindu in Plan'a se aruncara pe sacii de bucate si-si umplura gur'a de grauntie spre a-si potolí fómea indata. Muntenegrinii incinsera indata Bileculu, abiá dóue dile dupa bataie, si au adunatu pâna Sambet'a 2400 pusci parasite de turci.

Muctaru pasi'a reintorcendu-se la Trebinie trase pe toti taborii in cetate si facù in giurulu acestei'a siantiuri, póte pentru a incelá pe muntenegrini despre adeverat'a sea intentiune de a se retrage la Mostaru. Asiá, pentru a amintí numai unu casu, lasà corpulu lui Musici si Vucalovitiu inainte cu vre-o câte-va, pe cându Musiciu erá in Slano, pe unu detasiamentu turcescu care mergea intr'ajutoriu turciloru din Utovo, sa paseze neobservatu.

Muctaru pasi'a fu intr'adeveru ranitu in batai'a dela Vrbiti'a si adeca dupa urechi'a stânga. Dara acést'a ranire fu altfeliu atâtu de usióra, incâtu nu-lu impedecà sa participe la esirea de alalta-eri din Trebinie.

Ómenii ce vinu din acea parte povestescu ca o mare multime de cadavre jacu neastrucate. Aceste cadavre infectéza aerulu asiá incâtu starea sanitâtiei publice a devenitu incâtu-va si va devení din ce in ce mai nelinistitóre chiaru si aici in Ragus'a.

Nesuinti'a muntenegreniloru, de a isolá pre câtu voru puté pre Muctaru pasi'a, fu incoronata cu succesu. Drumulu dela Trebinie câtra Ragus'a e acum ocupatu de o banda de insurgenti comandata de Cocosaru, care pornise dela Grebti câtra Gluha Imovca. De astadi legatur'a intre Trebinie si Ragus'a e in fapta intrerupta si transporturile de proviantu trebuira sa se reintórca la Ragus'a. In modulu acest'a i s'a inchisu lui Muctaru pasi'a ori ce drumu de scapare. Eri rapira insurgentii dela tierenii din Canalì (districtulu Ragus'a) 60 cai destinati turciloru impreuna cu proviantulu si dela tierenii din Breno 40 poveri de cai. Din Orahovcianu si Zatrepcianu in Albani'a s'au impreunatu cu muntenegrenii 700 individi. Cei din Zatrepcianu suntu catolici si au luptatu mai inainte in sirurile turciloru.

Unu comunicatu din 3 Augustu la „Presse“ afirma ca Muctaru pasi'a e atâtu de stremtoratu in Trebinie incâtu trebue séu sa se supuna armatei muntenegrene ce-lu cernéza séu sa tréca cu resturile corpului seu pe teritoriu austriacu. Aici in Ragus'a se punu dejá in perspectiva mesuri pentru o primire eventuale a turciloru.

Despre stârile din Bosni'a dela nesuccesulu armeloru turcesci in Erzegovin'a i se raportéza la „Corespundinti'a politica“ din Seraievo:

In urm'a sciriloru ce vinu din Erzegovin'a invecinata politi'a a conchiamatu cu dob'a pre toti mohamedanii capabili de arme ce au mai remasu si i-a dirigiatu in marsiuri sfortiate spre Mostaru. Vali indreptà câtra densii in momentulu de plecare unu cuventu solemnu, apelà la vitezi'a sementiei turcesci si pronuncià in fine speranti'a ca mohamedanii voru adauge la trecutulu loru gloriosu noi lauri. Dara basibozucii se parea ca nu suntu de locu in dispositiune insufletita; ci mai multu domniá in sirurile loru o tacere profunda si li se vedea la toti unu feliu de tristetia. Ei pornira tacendu.

Stârile din capital'a nóstra nu suntu mai putienu decâtu idilice. Securitatea persónei a devenitu si aici, unde se afla deregatoriele centrale, o poveste. Ací omóra unu crestinu pe unu turcu nóptea, ací ucide unu turcu pe unu crestinu diu'a la amédi in drumu. Asiá se intemplà de curendu, ca unu turcu navalì pe asiá numitulu podu imperatescu asupr'a unui copilu serbu de 12 ani si taià nevinovatului copilu cu unu pumnariu pieptulu in dóue. Ucidietoriulu 'si continuà calea, câci politi'a anevoia se demite a face ce-va vre-unui mahomedanu. Atari scene se repetiescu pe fia-care dì!

In arsenalulu de aici nu mai e nici macaru o pusca. Puscile mai vechi s'au distribuitu dejá. O ceata de basibozuci cari pornira eri dupa amédi, s'a inarmatu unii cu pistóle vechi, altii cu pumnarie si altii cu cutite de cuina. Se vorbesce ca armarea loru ulterióra va urmá in Mostaru, dara e cunoscutu, ca si in Mostaru nu se mai capeta nici macaru o pusca de trebuintia, cá si aici.

Astadi a sositu ordinu din Constantinopole sa se faca in tóte moscheelele vilaetului (districtului) rugaciuni in genere pentru succesulu armeloru turcesci.

Revist'a politica.

Nadusial'a politica e mare, cu tóte ca si-a facutu óre-care resuflatóre pre peninsul'a balcanica. Dupa o impartasire telegrafica la „Echo“, principele Bismark sa se fia esprimatu nu de multu ca situatiunea in orientu asiá e de critica, incâtu o mediatiune (mijlocire) si niscari negotiâri, pré usioru se potu paralisá prin „eveneminte neprevediute“; cu tóte aceste inca nu e periculu imminentu. Cuvintele: „eveneminte neprevediute“ a pusu pe ganduri pre barbatii politici.“

Din Bucuresci se scrie lui „P. Ll.“:

Dlu Ioanu *Cantacuzenu* este denumitu agentu diplomaticu alu Romaniei la curtea din St. Petersburg. Reocuparea acestui postu (pre care l'a ocupatu mai inainte Filipescu unu anintregu) si dice, a urmatu la dorinti'a speciale a lui Gorciakoff. Este cunoscutu ca dlu Cogalniceanu la inceputu dupa ce venise la ministeriulu de esterne umblá cu gândulu de a cassá tóte posturile de agenti diplomatici, cá pre unele ce suntu de prisosu si prea costisitóre, afara de celu dela Constantinopole. Déca iá omulu in consideratiune ca postulu de agentu costa in Petersburgu 50,000 fr. si de alta parte ca ministri români au intentiunea a demissiuná 50 de impiegati mici si a-i lasá fâra de pâne pentru sustienerea acestui postu, avemu cinosur'a despre nisuintiele Romaniei de a implini tóte dorintiele regimului rusescu si de a-si pastrá bunavointi'a cabinetului din Petersburg. Mai e de consideratu ca Ioanu Cantacuzenu nu apartiene partidei adi la putere. Afara de denumirea lui Cantacuzenu mai suntu si alte semne ca cabinetulu din Bucuresci 'si cauta adi radimulu seu in Russi'a, de aceea Romani'a nu se va induplecá a participá la resbelu decâtu dóra in reserv'a unui corpu de armata rusescu.

In siedinti'a camerei din urma (29 Iul. n.) a adusu ministru Bratianu unu proiectu de lege a cârui scopu este de a transformá darea capului in dare dupa avere si venitu. Mesur'a acést'a va avé resultatulu, ca impositile voru fi mai dupa dreptate impartite, pentru ca acum platescu cei mai bogati capitalisti si cei mai seraci tierani egalu.

Jidovii din Bucuresci sustienu ca coreligionarii loru din Franci'a, Angli'a si Itali'a ii au asiguratu, ca ei au influintia destula de a impedecá pe guvernele respective dela incheiarea de conventiuni comerciale cu Romani'a, déca nu li-se voru dá drepturi egale tuturoru suditiloru fâra deosebire de religiune. Déca li se voru dá jidoviloru acelesi drepturi cá si crestiniloru, voru fi silite puterile cá sa platésca si jidovii si strainii darea de venitu (carea va inlocuí pe cea a capului); câci altfeliu românulu, care platesce dare de venitu dupa meseri'a sea, nu póte concurá cu jidovulu care nu platesce acestu impositu.

In aceeasi fóia cetimu ca deputatulu Ionescu a provocatu pre ministru Cogalniceanu sa aduca inaintea camerei corespundintia diplomatica despre neutralitate. Ministrulu de esterne a promisu ca va aduce. (Acum o póte face acést'a dlu Ionescu insusi, carele a devenitu ministru in loculu dlui Cogalniceanu. Trad.) —

Din diuariele bucurescene vedemu ca camer'a a fostu fórte tare ocupata cu darea in judecata a ministeriului Catargi. Inregistrâmu simplu acestu faptu regretabilu in situatiunea de fatia, adaugendu ca la votarea darei in judecata ministeriulu s'a abtienutu si ministrulu presiedinte a dechiaratu ca nu iá nici o responsabilitate asupra'si fatia cu acus'a data de camera.

In legatura cu acést'a a urmatu si o crisa ministeriala in 23 Iuliu. Noulu cabinetu s'a constituitu a dóu'a di sub presiedinti'a lui Ioanu *Bratianu* care a trecutu dela financie la afacerile publice in loculu lui M. C. Iepureanu, la esterne a venitu *Ionescu* in loculu lui Cogalnicénu, la financie D. *Sturz'a*, la justitia *Statescu* in loculu lui Ferichide, *Vernescu* a remasu la interne, Chitiu culte si *Slaniceanu* la resbelu. Mai tardiu Brateanu a schimbatu cu Sturz'a, trecendu cestu din urma la afacerile publice iéra Brateanu, luându iérasi portfoiulu de financie. Din ministeriu a esitu asiá dara: M. C. Iepureanu, M. Cogalniceanu, si Ferechide.

Din Belgradu.

Unu corespundinte specialu din Belgradu raportéza in 3 Aug. la „Frdblatt“ asupr'a situatiunei urmatórele:

La legiunea italiana ce s'a formatu aici s'a mai adaosu alt'a *austriaca*. Numirea de legiune, cá totu ce se referesce la resbelu trebue luata *cum grano salis*. Deocamdata legiunea se compune din 40—50 insi cari suntu cuviinciosu adjustati. Se astépta se capete numai pusci. Membrii asiá numitei „legiuni austriace“ ce constà din unele companii suntu internati in casarm'a Pirot. Neaflându-se intre voluntarii serbesci vre-unu oficieru austriacu, comand'a se va dá unui sergentu de cavalerime prusescu care pribegesce printre voluntarii serbesci. Limb'a de comanda la acést'a legiune va fi cea germâna. Deocamdata domnii legiunari cutriera numai ospetariele din Belgradu si conturba securitatea, dara inimiciloru nu s'au aretatu pâna acum periculosi.

In scrisorile mele de pâna acum amu indigitatu, ca armat'a serbésca are lipsa mare de oficieri, de vre-o câte-va dile inse acést'a lipsa s'a inlaturatu. Belgradulu geme de oficieri nou numiti. De ce calibru suntu acesti'a, nu potu se deslusiescu *brevi manu*, dara mi se pare tare curiosu lucru, ca pe sergentulu politianu, care numai cu câte-va dile inainte cându cu micile mele escursiuni din Belgradu câtra Semlinu séu Panciov'a 'mi luase pasportulu din mâna, pe neasteptate 'lu vedu falindu-se in uniform'a de capitanu si asigurandume cu unu surisu, ca câtu de curendu va plecá la Alexinatiu. Póte ca soldatii dela armatele straine voru invidiá pre bravii serbi pentru acést'a sistema de avansare rapede. Baronulu Mundy sosindu de curendu aici, cum amu anunciatu dejá pre cale telegrafica, a luatu asupr'a sea conducerea sanitâtiei. Institutiunile de sanitate se afla intr'o stare ticalósa si unu barbatu de specialitate confirma prin graiulu seu acestu faptu tristu, constatatu de mine cá laicu de repetite ori, numindu adeca acést'a stare „antidiluviana.“ Resbelulu serbo-turcescu are o asemare desperata cu resbelulu din 1866 si mesurile de a usiorá miseri'a celoru raniti inca se asémena cu cele de atunci. Despartiementulu de sanitate in Serbi'a e asemenea despartiementului de sanitate numerulu 14 intr'unu statu mare cu esceptiunea siefului care e unu omu necapabilu si slabitu de anii betranetieloru. Cea mai inalta siarge in sanitatea de aici e aceea a locotenentului superioru, dara de vreme ce cu acést'a siarge se investescu medici mai multu séu mai putienu capabili, baronulu Mundy a dechiaratu ca intre astfeliu de impregiurâri nu póte luá asupr'a sea conducerea suprema a sanitâtiei; deci pentru a dá nou numitului siefu supremu alu sanitâtiei si pe din afara rangulu de superioritate, baronulu Mundy la propunerea ministrului de resbelu fu numitu colonelu *extra statum* si densulu si paradà cu uniform'a sea de totu nóua.

Baronulu Mundy va avé aici o lupta desperatu de grea, pentruca la reorganisarea sanitâtiei, cá si la purtarea resbelului se ceru bani, si iérasi bani si de acesti'a este aici o adeverata lipsa. Pâna acum numai singura Russi'a — nu statulu ci binevointi'a privata — a daruitu vr'o câte-va mii de galbini. Acesti'a suntu numai o picatura de apa pe o lespede inferbentata.

Ce voiu face, dise baronulu Mundy, déca in armat'a serbésca va prorupe dissenteri'a, eu nu amu nici opium nici chininu in cuantitâti de ajunsu, de asemenea lipsescu instrumente de operatiune, cara de sanitate etc. tóte aceste a trebuitu sa le procuru decursive prin telegrafu.

Multu contribue la acést'a stare desperata si impregiurarea, ca Serbi'a e de totu isolata in resbelulu acest'a. Reuniunile patriotice din diversele tieri considera pe serbi de rebeli si refusa ori-ce ajutoriu.

Nou numitulu siefu alu sanitâtiei s'a indreptatu pe cale telegrafica câtra presidiulu conventiunei de Genf cu rogarea, sa admita celu putienu punctulu de vedere ce fu recunoscutu in resbelulu de secessiune americanu si resumatu sub devis'a: „*Hostes sed vulnerati frates*“. Totu in acel'asi tempu sa se influintieze prin ambasade si consulate asupr'a Turciei, cá trupele ei sa respecteze neutralitatea spitaleloru, a locuriloru unde se léga ranele etc. Fi-voru pasii acesti'a incoronati de succesu, despre acést'a me indoiescu, de vreme ce nobilii turci in crudimele ce le comitu cu rânitii nu lasa nimic'a de doritu.

Baronulu Mundy a esmisu si câtra medicii militari austriaci o proclamatiune, spre a-i induplecá sa intre in armat'a serbésca, dara nu numai din consideratiuni politice, ci si din motivele cu multu mai ponderóse ale baniloru, *nervus rerum*, incercarea acést'a nu va avé unu resultatu deosebitu. Medicii ce se afla dejá in diferitele tabere de resbelu se plangu asupr'a intârdierei cu platirea competintieloru — banii lipsescu pretutindenea.

Cum audu dela o parte bine informata, si turcii se bucura de acestu embarras de „Dalles“, asiá ca nici din partea acést'a nu se voru obtiené resultate mai mari, pentru ca bravilorn moslemini le lipsescu monetele, pentru a procurá subsidiele de lipsa la sustienerea si sporirea trupeloru loru. De vomu considerá lucrulu cu recéla, trebue sa dicemu, ca acestu resbelu e unu resbelu cersitorescu si amendóue pârtile luptatóre s'aru bucurá din sufletu, cându vre-unu amicu cu influintia li-aru cadé in bratie si aru despartí pre acesti bosi tori.

Atitudinea passiva a turciloru 'si afla motivulu de esplicare numai in impregiurarea acést'a si de aceea se astépta de multe dile in zadaru o inaintare cu fortia din partea loru. Aici in Belgradu e respandita in genere opiniunea, ca resbelulu se va terminá in 14 dile si acést'a opiniune se pronuncia de câtra unele persóne ce stau aprópe de cercurile decisive si prin urmare trebue ca suntu bine informate. La totu casulu intrég'a stare a lucrului impinge pe ambe pârtile la o decidere si se va lucrá numai de aceea, care dintre ambele pârti beligerante va cere mai intâiu ajutoriu dela celelalte puteri strigandu: „Dómne mantuesce-ne de tóte relele!“

Nu trebuie sa accentuezu ca pâna ce duréza acést'a pausa innadusita si ingrigitóre se latiescu totu mai tare sciri fioróse. In Belgradu se povestesce, ca pe fia-care di se intempla la Zaiciaru, statiunea notorica de nevalire a turciloru, lupte crâncene, cu norocu schimbatiosu, ceea ce se esplica prin impregiurarea, ca fortificatiunile in si prelânga Zaiciaru suntu cele mai tari din câte au ridicatu serbii in tóta tiér'a si ca densii au concentratu acolo puterea principale, care numera numai 20,000 soldati, precându turcii dispunu acolo de o armata de 28,000 soldati, unu numeru acest'a, care totusi nu e de ajunsu spre scopulu de a face o inaintare energica si cu succesu.

Trebuie ca lucrurile stau reu in si lânga Zaiciaru; câci tóte opintirile corespundentiloru, de a strabate la acestu teatru interesantu, n'au succesu pâna acum. Cei de acolo nu voru sa se uite cine-va in cârtile loru si póte au temeiu de a se teme de descoperiri. Chiaru si corespundentiloru ce se afla in cortelulu generalu din Paracinu nu li s'a permisu a caletorí mai departe; cându 'si stramutà principele cortelulu seu generalu din Paracinu la Alexinatiu, li s'au luatu (corespundintiloru) biletele de salvconductu. Cei mai multi corespundenti ai foiloru germâne s'au reintorsu dejá la Belgradu si nu suntu de locu incantati de primirea ce au intempinatu acolo, si de succesele publicistice ce au potutu sa le obtiena.

Cu atât'a mai miscata si mai interesanta e viéti'a acum in Belgradu. Capital'a geme de straini. Eri a sositu despartiementulu rusescu de samaritane, care erá dejá avisatu, si se incortelà la „Corón'a serbésca.“ Suntu diece samaritane, cari au sositu aici cu o superióra si voru plecá la armat'a dela Drin'a. Eri sér'a cându cinara la o mésa lunga in gradina se grupà tóta populatiunea femeésca din Belgradu impregiurulu loru privindule cu gurile cascate. Se pare ca asiá e mod'a pe aici.

In momentulu cându dau acésta scrisóre pe posta, inca nu a aparutu nici unu buletinu oficialu — si acum e a patr'a di! Din o parte incrediuta amu intielesu ca ministeriulu a pregatitu alaltaeri unu buletinu scurtu, care cuprindea anuntiulu laconicu: „Inaintea Zaiciarului se pregatesce o lupta mare decisiva,“ dara acestu buletinu secu s'a retrasu fiindu ca sosisera din Zaiciaru depesi ce inspira temeri. Si asiá domnesce acum in Belgradu o tacere profunda si trista, sperantia si frica in fatia cu evenimentele ce se astépta.

Romani'a.

Cetimu in „Cur. de Iassi“:

Conventiunea de comerciu incheiata de guvernulu trecutu pentru onórea sea si a tierei cu Rusi'a, a primitu dilele acestea ratificarea camerei române, dupa dóue dile de discussiune.

Acésta conventiune cá si cea incheiata cu Austro-Ungari'a, cu fórte putiene esceptiuni, impaca pre deplinu interesele nóstre comerciale. Egoistii staruescu si astadi a face sa cada meritulu acestoru dóue mari acte, care creéza privilegii si avantagie reciproce pentru fia-care parte contractanta, care cuprindu dispositiuni de o mare utilitate practica relativu la importatiune, la transitu, in fine la positiunea comerciantiloru straini in tiéra, la dreptulu si libertatea loru de a comerciá, egoistii dicemu, paru celu putienu in forma, a nu recunósce nici insemnatatea politica a acestoru acte. Ori-care voru fi insa vederile loru, este constatatu si probatu ca déca Romani'a a continuatu a esercitá dreptulu seu suveranu, de a tractá in ceea ce privescu interesele sele de ordine politica, n'a fostu totu astfeliu si in ceea ce privescu interesele sele de ordine economica. Suntu trei secoli de cându ea nu a esercitatu dreptulu seu de a incheiá cu alte puteri conventiuni séu tractate de comerciu. Astadi dupa trei seculi ea intra in esercitarea acestui mare dreptu, astadi dupa trei secoli, unu Domnu românu si doi Mari imperati facu sa reinvieze acestu dreptu, sa obtiena recunóscerea sea, si tiér'a sa incépa de nou a lu esercitá in tóta suveranitatea ei!

Conventiunea de comerciu incheiata dilele acestea cu Russi'a, este alu doilea mare actu de feliulu acest'a ce tiér'a saluta cu caldura astadi. Conceputa pe acelasi base cá conventiunea Austro-ungara, ea promite unu viitoriu destulu de prosperu comerciului si industriei nóstre. Aceea care a studiatu de aprópe aceste dóue acte, au potutu remarcá de siguru ca ele nu suntu nici prea liberale nici prea despotic, ca ele nu reposu nici pe liberulu schimbu in adeveratulu intielesu alu cuventului, nici pe protectionismu pâna la prohibitiune. Adeveratele base asupr'a câror'a reposu aceste acte suntu: Liberulu schimbu combinatu cu protectionismulu, de unde resulta ca industriile nóstre inca slabe stau in ajunu de a se intemeiá suntu protegiate, si acele intemeiate si care nu se mai temu de nici o concurentia straina, asigurate printr'o deplina libertate de comerciu, cu unu cuventu cerealele nóstre de esemplu care nu se temu de nici o concurentia in tiér'a nóstra, suntu regulate prin mentionatele tratate pe bas'a liberului schimbu, si Zaharulu, séu mai bine industri'a Zacharina care e inca in ajunulu nascerii ei, pe bas'a protectionismului. Zaharulu care dupa tarifele turcesci pâna mai alalta-eri in vigóre, platea o vama de 7¼ la suta, la importu séu 5 franci 25 centime de sut'a de kilo, astadi dupa conventiunea rusa si austro-ungara platesce $28^{57}/_{100}$ la suta séu 20 franci de suta de kilo, adeca o tacsa de patru ori mai mare, mai multu de câtu suficienta pentru a protege industri'a nóstra zacharina, pentru a o incuragiá si a o face sa prospere.

Programu festivu.

pentru Adunarea generala a Asociatiunei transilvane române in Sabiiu.

I. Joi in 10 Augustu.

1. Deschiderea la 10 óre inainte de amédi in sal'a „*Corón'a Ungariei.*“

2. Parastasu in amintirea reposatului primu presied. alu Asociatiunei, Archieppu si Metrop. *Andreiu* Baronu de *Siagun'a* in biseric'a parochiala din cetate.

3. Continuarea siedintieloru.

4. Prândiu comunu in otelulu „*Corón'a Ungariei*“.

5. Sér'a 2 la 7½ óre Concertu in teatrulu cetatienescu.

II. Vineri in 11 Augustu.

6. La 9 óre a. m. continuarea siedintieloru.

7 Sér'a la 8 óre balu in otelulu „*Imperatulu Romanu.*“

Sabiiu in 9 Augustu 1876.

Comitetulu arangiatoriu.

NB. Bilete pentru concertu se potu capetá la cass'a teatrului joi in 10 Aug. dela órele 9—12 n. a. dela 3—6 d. a. si sér'a la cassa; iér' pentru balu in sal'a „Asociatiunei“ strad'a Cisnadiei Nr. 7 órele 9—12 n. a. si 3—6 d. a.

Varietâti.

⁂ Présânti'a Sea P. Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, dupa ce a petrecutu mai multe dile in midiloculu nostru, a plecatu Sambata cu trenulu de sér'a la Aradu.

⁂ Concentrâri si manevre. Trupele de concentrare au inceputu a sosí. Manevrele cele mari se incepu pe la finea lunei Augustu. Incheiarea va avé locu in 12 si 13 Septembre n. in presenti'a In. S. imperiale Maresialulu Archiduce Albrecht.

⁂ Se afla sub presa:

1. **Istori'a Ungariei** pentru scólele poporale, a trei'a editiune augmentata cu intrebâri resumatóre;

2. **Geografi'a Ungariei si elemente din geografi'a generala** pentru scólele poporale; ambe de Dr. **Nicolau Popu**, profesoru la gimnasiulu românu din Brasiovu.

⁂ Consiliarulu ministerialu Matlekovics vine preste curendu in Transilvani'a. Se dice ca caletori'a acést'a stà in legatura cu functiunarea comissiunei constituita in afaceri ce atingu conventiunea comerciala intre Austro-Ungari'a si Romani'a.

⁂ Din Pâncot'a ni se scrie cu datulu de 22 Iuliu a. c. despre o intemplare regretabile, caraa numai se incepe in Pâncot'a, se termina inse, inaintea consistoriului diecesanu alu Aradului. Din tóta corespundenti'a estragemu fapt'a. Unu preotu evlaviosu a facutu o aratare la ven. consistoriu, ca invetiatoriulu din Pancot'a Simeonu Albu, in cas'a unui vecinu alu seu a injuratu de Ddieu si de Precesta, fiindu injuratoriulu beatu. Despre intemplarea acést'a au marturisitu trei martori in scrisu; marturisirea acést'a s'a adausu la aratare. A facutu mai departe acel'asi preotu aratare, ca intr'o sambata pre la patru óre, fiindu epitropulu in curtea bisericei, venì invetiatoriulu aratatu beatu. Epitropulu atrage atentiunea invetiatoriului ca vinu preotii la biserica. Invetiatoriulu dreptu respunsu rostesce nisce cuvinte gretióse, pre cari nu le reproducemu. Si intemplarea acést'a este dovedita in scrisu si intarita de doi maiestri, cari lucrau la usi'a bisericei. In fine fu aratatu invetiatoriulu ca la cafenea, ospataria si la biserica s'a vediutu de multe ori beatu. Cu tóte aceste consistoriulu scolasticu diecesanu absolva pre invetiatoriu si opresce pre preotu de a mai face aratâri asupr'a invetiatoriului. — Astfeliu este fapta pura si simpla, estrasa din ceea ce ni s'au scrisu, ce este si ce nu este adeveratu, voru sci cei competenti.

⁂ Pap'a va emite o enciclica contr'a eresuriloru indreptute asupr'a bisericei apusene.

⁂ (Esecutiuni de dare.) Diuariulu „Pest. Ll.“ comunica, ca unu locuitoriu din Pest'a, nepotendu platí darea, ce i se prescrisese in suma de 20 fl., a trebuitu se sufere, cá sa-i pemnoreze si transfereze mobiliele din casa in pretiu de 80 fl. — In fine aceste mobile au ajunsu la licitatiune, inse fiindu ca nice unu jidanu n'a voitu sa le cumpere in pretiulu de estimatiune de 80 fl. din causa, ca „Geschäftulu merge fórte miserabilu,“ s'a apucatu in fine unulu dintre membrii comissiunei, si in numele unui amicu alu seu a oferitu 9 fl., pentru care suma a si capetatu garnitur'a de mobile. Spesele de licitatiune se urcasera inse la 14 fl. asiá incâtu bietulu cetatianu nu numai ca a remasu fâra mobile, alu câroru pretiu de batjocura n'a acoperitu nice spesele de licitatiune, ci datori'a lui de dare s'a urcatu prin acésta procedere dela 20 fl. la 25 fl. — Pentru acésta detoria se va vinde in fine si patulu, més'a si ól'a dela focu, si asiá in proportiunea, in care elu va fi jefuitu, va cresce si detori'a sea de dare, in fine inse elu va remané seracu pe strade, fâra cá statulu se aiba nice celu mai micu folosu. — Asiá cá la noi nice in Turci'a.

⁂ Cutremuru de pamentu. In 28 Iuliu st. n. s'a simtitu in satulu secuiescu Vajnafalva unu cutremuru de pamentu, care a duratu preste trei secunde.

⁂ Multiamita publica. La 13 Iuniu a. c., poporulu nostru a avutu norocirea de a fi cercetatu de Escelenti'a Sea Inaltu Présântitulu Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu. Cu ocasiunea acést'a prea stimatulu domnu advocatu si deputatu dietalu Parteniu Cosm'a, carele se afla in suit'a Escelentiei Sale, luându cunoscintia despre starea bisericei nóstre serace, a binevoitu a ne promite unu trupu de Minee si potiru spre seversirea Euharistiei. Si astadi in 20 Iuliu a. c. avurâmu fericirea de a si primí mineiele in 12 tomuri, legate in pele frumosu si solidu pretiulu loru e aprópe 150 fl. v. a. cu acee'a, ca si potirulu ni se va dá in scurtu.

Subscrisulu comitetu vine deci a aduce prin acést'a prea generosului donatoru in numele seu si alu poporului gr. or. din Sielimberu cea mai via multiamita pentru pretiosulu daru ce a facutu bisericei nóstre. Numele domniei sale este inscrisu de astadi in cârtile bisericei nóstre, cá a unui mare binecafatoriu si va remané eternu in animile nóstre si ale urmatoriloru nostri. Ceriulu sa-i resplatésca bunavointi'a animei sale generóse cu lungime de dile si cu cea mai deplina fericire in intrég'a familia.

Din siedinti'a comitetului parochiale gr. or. tienuta in Sielimberu in 22 Iuliu 1876.

Constantinu Prie
parochu si presied.
Ioanu Rosc'a
notariu comit.

⁂ Osman-pasi'a, alias Farkas, recte Wolf. Despre Osman-pasi'a, care pre 'lu facura prisonieru muntenegrenii la Vrbica si de care se vorbiá ca aru fi insusi exmaresialulu Bazaine, ne aduce acum'a „Pest. Ll.“ urmatórea schitia biografica: „Déca nu ne insielâmu, Osman-pasi'a e fratele de curendu repausatului directoru alu fabricei de caramida din Steinbruch, Bernhard Wolf. In anii 1848/9 s'a luptatu Osman-pasi'a in sirurile honvediloru si atunci si-a magiarisatu numele de familia Wolf in „Farkas.“ Elu erá sub-comand'a lui Bem sub care a inaintatu la gradulu de locotenente. Cu renumitulu generalu trecù si Farkas in Turci'a si se facù musulmanu. Escelentele sele cunoscintie limbistice 'i procurara indata unu postu cá profesoru la academi'a militara in Constantinopole; avú inca si marea onóre de a fi instructorele printiloru imperiali. In resbelulu dela Crimea avé Osman, care avansase pâna la Bey (guvernoru) insarcinarea delicata de a purtá corespondinti'a intre armat'a turcésca, anglesa si francesa; dupa finitulu campaniei fu inaltiatu Osman Bei la demnitatea unui pasia. Compatriotulu nostru este, ori câtu de curiosu s'aru paré acést'a (?) unulu din cei mai zelosi musulmani si a intratu in relatiuni de aprópe cu cele mai nobile familii turcesci prin casatori'a sea cu fii unui functiunariu inaltu turcu. Inainte cu unu anu si-a maritatu Osman-pasi'a o fiica de 13 ani cu unu teneru turcu, care are o positiune insemnata diplomatica. Noi amu avutu ocasiune a cetì scrisórea, in care impartasise Osman-pasi'a evenementulu acest'a imbucuratoriu fratelui seu, si ne-amu convinsu dintr'ens'a ca précultivatulu militariu turcu aperá doctrinele Islamului cu unu raru entusiasmu.“ — Acum'a va avé d. Farkas tempu de ajunsu pentru meditatiuni musulmane, supravighitorii sei muntenegreni nu-'lu voru impedecá dela aceste.

⁂ Fortificatiuni câtra Romani'a. Diuarele transilvane aducu scirea, ca tóte despartiemintele de pioneri dela trupele ce garnisonéza in Transilvani'a aru fi primitu ordinu de a se apucá de fortificarea strimtoriloru (passuriloru) din Carpatii meridionali. La turnulu rosiu si la passurile dela Brasiovu au sa se faca mari fortificatiuni. Din acésta causa au fostu dejá in Sambet'a trecuta, 29 Iuliu a. c. mai multi oficieri de geniu la Turnulu rosiu, spre a face planulu necesariu. Acesti oficieri au venitu anume din Vien'a.

⁂ Oficieri romani in servitiele Serbiei. Se asigura ca mai multi oficeri romani in retragere (neactivitate) aru fi intratu in armat'a serba. „Vocea Covorluiului“ relatéza, ca d. majoru in retragere, Al. Catargi, fostu deputatu, aru fi oferitu servitiele sele Serbiei si dejá s'aru fi aflându pe teatrulu luptei. D. A. Catargi, adauge numit'a fóia, cá romanu si pre câtu scimu cá unulu ce sta in legaturi de familia cu princ. Milanu a respunsu prin atare fapta celoru mai frumóse simtieminte ce potu recomendá pe unu omu.

⁂ Din Bucuresci se telegraféza ca deputatulu Liteanu este denumitu agentu romanescu la Berlinu (in loculu lui T. Maiorescu).

⁂ Spargere. In 19 spre 20 Iulie nóptea s'a comisu unu faptu prin spargere la comptuarulu bancherului Farchy din piati'a St. George in Bucuresci. Furii s'au introdusu in comptuaru prin canalulu de pe strad'a Coltii ce este deschisu spre prelungire si alu cârui zidu l'au spartu in dreptulu pravaliei. Cass'a de feru care se aflá in comptuaru a fostu transportata intr'o camera laterala, unde asiediendu-o pe saltele spre a nu produce sgomotu ciocnirea, au distrus'o luându dintr'ens'a o suma óre-care de bani.

Parchetulu si politi'a au luatu mesuri energice pentru prinderea furiloru.

⁂ Rapire. In nóptea dela 2 spre 3 Augustu st. n. mai multi individi bine inarmati au rapitu dela mai multi tierani din Siugagu bani, dupa ce rapitii au fostu maltratati in modu brutalu.

⁂ Accidentu. Aflâmu ca Vineri sér'a s'a intemplatu unu tristu accidentu pe calea ferata Bucuresci-Romanu, provenitu, se dice, din negligenti'a celoru insarcinati cu deschiderea linieloru.

Unu trenu acceleratu care venea spre Bucuresci, trecendu cu repediciune prin gar'a Racaciuni aprópe de Romanu, a intalnitu la acea statiune unu trenu de marfa de care isbindu-se cu violintia a causatu ranirea mai multoru persóne dintre care un'a aru fi si muritu.

⁂ Curtea imperiala otomana, avendu in vedere sleirea mai cu deseversire a tesaurului ei, a contractatu dilele acestea unu imprumutu de 500.000 lire cu dobanda de 20%, amanetandu pietrile pretióse ale Sultanului Abdul-Aziz. Afacerea a fostu sevarsita de câtra banchierulu Kristaki efendi, care a amanetatu lucrurile la o banca de statu in Parisu, de unde imprumutandu-si sum'a cu 8%, densulu o transmise Curtiei cu 12%, subtragendu-si din cifr'a totala a imprumutului inca 200,000 lire ce-i datorá Pórt'a, sub diferite titluri.

⁂ (Modelu de raportare.) Unu corospundinte telegrafà din Belgradu la „Standard“: „De vreme ce serbii dedura focu la Pirot (loculu acest'a se afla pe continentulu balcanicu tare departatu de ape) asupr'a unei corabie englese, flot'a englesa deschise unu focu aprigu asupr'a Pirotului; asiá incâtu acest'a e nimicitu in cea mai mare parte“. — Mai departe: „Eri diminéti'a la 10 óre genealulu Drin'a (riulu marginasiu alu Serbiei spre apusu) a atacatu pe pasi'a-Morav'a (riulu care curge prin mijloculu Serbiei) la Timocu. Resultatulu nu se scie inca“. „Generalu Ranco trecù ieri Drin'a pe la Alimpici fàra de a dá unde-va de turci“.

⁂ **O epistola diptomatica.** „Times“ publica o epistola a lordului *Russel* câtra lordulu *Granville*, in carea se dice: „Dupa parerea mea trebuie sa *insistemu din tóte puterile spre a pune capetu crudelitâtiloru ce se comitu in Bulgari'a.* O miia de ómeni desbarcati aru fi de ajunsu. *Eventualu aliantia cu Russi'a! Libertate civila si religiósa mai pre susu de tóte. Dela acést'a nu me abatu nici decâtu.*

⁂ *Difteritis.* In Rusi, lânga Slimnicu, a eruptu acésta nefericita epidemia. 40 copii români a cadiutu pâna acum jertfa acestui flagelu.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Iuliu (9 Augustu) 1876.

Metalicele 5%	66	15
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	—
Imprumutulu de statu din 1860...	110	75
Actiuni de banca................	855	—
Actiuni de creditu..............	144	—
London...........................	123	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	20
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	74	—
„ „ „ Croato-slavone	84	50
Argintu..........................	101	75
Galbinu..........................	5	92
Napoleonu d'auru (poli)..........	9	83
Valut'a nóua imperiale germâna...	60	60

Nr. 45/1876 — adm. prot.

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta de clas'a a III Bretea-Muresiana protopresbiteratulu Iliei prin acést'a se publica concursu pâna la 29 Augustu 1876 st. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

a) Casa de locuintia impreuna cu curte si gradina.
b) Folosirea cimiteriului santei biserici.
c) In naturale dela 120 numeri câte un'a ferdela de cucuruzu in bómbe.
d) Câte un'a dì de lucru dela fiacare numeru, parte cu palmile parte cu vitele.
e) Venitele stolari indatinate, cari computate tóte in bani facu sum'a de 448 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. la subscrisulu pâna la terminulu susu indicatu.

Gurasad'a in 27 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochiale.
Alecsiu Olariu m/p.
(1—3) adm. protop.

ad Nr. 40 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de parochu din comun'a Roscani, protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a din nou concursu cu terminulu pâna la 29 Augustu st. v. a. c. in carea dì se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru naturalu cu gradina de 800 stâng. ☐.
2. Portiune canonica 15 jug. 1022 stâng. ☐ aratoriu, 6 jug. 665 stâng. ☐ fenatiu.
3. Dela 160 case câte 2 mesuri cucuruzu nesfarmatu, si stol'a usuata. Tóte aceste la olalta computate dau unu venitu anualu de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne recursele loru instruite in sensulu statut. organ. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, presentându-se in vre-o Dumineca la biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cantârile bisericesci si tipicu.

Dev'a in 15 Iuliu 1876.

Pentru comitetulu parochialu
Ioanu Papiu
protopresb. Devei si
(1—3) adm. prot. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a II-a la scól'a confes. gr. or. din Lancramu se escrie concursu pâna in 12 Sept. st. v., in care dì va fi si alegerea

Léf'a anuala e 300 fl. v. a. cari se voru radicá in cuartale anticipânde din cas'a alodiala. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru instruate cu: atestatu despre absolvirea a celu putienu 4 clase gimnasiale. —

Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu séu teologicu.

Atestatu de cualificatiune — pâna la terminulu susu numitu oficiului protopresbiteralu in S. Sebesiu.

Lancramu in 27 Iuliu 1876

Comitetulu parochialu
Isidoru Blag'a,
parochu.
1—3 Ioanu Casioltianu.

Concursu.

Pentru ocuparea a trei statiuni invetiatoresci la scól'a de meserii a scaunului Orastiei se escrie concursu cu terminu pâna in 1 Septembre a. c. cal. nou.

Emolumentele suntu pentru o statiune 360 fl. pentru celelalte dóue câte 260 fl. la anu.

Conditiunile suntu:

1. Absolvirea cursului pedagogicu respective pedagogico-teologicu.
2. Pe lânga cunoscinti'a limbei române cá limb'a propunerii, se cere a scí inca un'a din limbele patriei (unguresce séu nemtiesce) in care asemene sa scie propune.
3. Pentru ocuparea statiunei intâiu cu salariulu de 360 fl. se cere inca a fi absolvitu gimnasiulu, si a fi depusu esamenulu de maturitate; pe lânga acést'a cunoscinti'a limbei magiare, in care sa póta si propune.

Concurentii au a-si adresá rogarile sale instruate cu documentele recerute subscrisului presiedinte alu numitei scoli.

Orasti'a in 28 Iuliu 1876.

(2—3) Dr. Tincu.

Concursu.

Fiinduca la cererea sinodului parochialu din comun'a matera Siarosiu, si fili'a Elisabetopole prea venerabilulu consistoríu archidiecesanu in Ianuariu 1876 Nr. 2656 Bcx 1875 luându in consideratiune motivele aduse, au incuviintiatu instituirea unui capelanu, lânga administratorulu protopopescu Dionisiu Chendi, asiá pentru ocuparea acelei statiuni se escrie concursu pâna in 15 Augustu 1876 in care di va fi si alegerea; acestu capelanu are a fi totu odata si invetiatoriu.

Emolumentele suntu:

1. Din portiunea canonica care sta din 17 jugere aratura si fenatiu, jumetate.
2. Din tóte stolarele unde va functioná capelanulu, jumetate.
3. Cá invetiatoriu 100 fl. v. a. si adeca 41 fl. din cas'a alodiala, 18 fl. din fondulu scolariu si 41 fl. prin repartitiune dela poporu.
4. Locuintia si lemne de focu de ajunsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicile instruate in sensulu statut. org. pâna la terminulu indicatu la subscrisulu. Concurentii voru avé a documentá ca au absolvatu celu putienu 6 clase gimnasiale, si cursulu pedagogico-teologicu cu atestatu de cualificatiune.

Siarosiu in 15 Iuliu 1876

In contielegere cu comitetele
parochiale.
Dionisiu Chendi,
(3—3) adm. ppescu.

N. M. 6950/1876

Concursu.

Pentru acordarea sumei de 120 fl. destinata de inclit'a Universitate a natiunei sasesci cá stipendii pentru scólele de agricultura pre anulu 1876 pentru scaunulu Sibiiului se escrie prin acést'a concursu pâna la **25 Augustu a. c.**

Reflectantii, cari voru avé sa substérna petitiunile loru la acestu magistratu, trebue sa documenteze:

a) ca au absolvatu scól'a populara ordinara;
b) ca au ajunsu la anulu 16 alu vietiei
c) ca suntu cunoscuti in genere cu pracs'a agriculturei indatinata la noi.

Despre acést'a se face publicatiunea generale cu acelu adausu, ca se voru considerá numai cei ce apartienu la scaunulu Sabiiului.

Sabiiu in 2 Augustu 1876.

Magistratulu urbanu si
(2—2) **scaunalu.**

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. din Siugagu se escrie concursu cu terminu pâna in 22 Augustu 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Salariulu impreunatu cu acestu postu e de 300 fl. v. a. cortelu si trei stang. de lemne.

Concurentii pâna la terminulu mentionatu sa-si tramita la prea on. domnu protopopu Ioanu Tipeiu in Sabesiu petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. dovedindu ca suntu cantareti buni si ca pricepu limbele patriei.

Siugagu in 11 Inliu 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
Grigoriu Ghibu m/p.
(3—3) parochu si presiedinte.

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu.** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Sepsi-Szt.-Győrgy: la domnii frait Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.

Composessoratulu bâiloru.
(4—6)

A. Schwabe

Medicu diplomatu si magistru de dentistica are onóre a enunciá P. T. publicu deschiderea pracsei medicale pentru dinti.

Locuinti'a strad'a Cisnadiei
2—3 **Nr. 18 in Sibiiu.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 16.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Nr. 61. ANULU XXIV.

Sabiiu 1|13 Augustu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Cuventarea P. Ass. cons. Zach. Boiu la parastasulu arangiatu de Asociatiune pentru metrop. Andreiu bar. de Siagun'a.

Sabiiu 29 Iuliu (10 Aug.) 1876.

> *„Fericiti cei reposati intru Domnulu, cari moru de acum, asiá dice Duchulu, — ca se odichnescu de ostenelele loru, ear' faptele loru voru merge cu ei!“*
> Apocalipse capu 14, versu 13.

De câte ori provedinti'a divina in neadormit'a sea priveghiare asupr'a destineloru omenimei va se radice unu poporu la stadie nóue ale desvoltârei si perfectiunârei, totu-déun'a i tramite barbati estraordinari, inzestrati cu facultâti distinse spirituali si morali, imbracati — dupa cuventulu s. scripturi — cu potere de susu, cari se i premérga cu cuventulu loru celu potinte si cu esemplulu loru celu luminatoriu. Astfelu de barbati vietiuescu adeveratu in presintele tempului loru, inse ochiulu loru spirituale petrunde aduncu in profundîmea trecutului si departe in inaltîmea venitoriului; si asemenea piscuriloru de munti eterni ei vedu dejá radiele sórelui resarindu, pre cându mii si millióne de alti moritori suntu inca in nópte si somnu aduncu. Ei cu viéti'a loru spirituale alérga adeseori cu dieci, cu sute de ani inaintea massei celei mari a contempuraniloru loru, si ceea-ce multîmei este acoperitu si invelitu, ei prevedu cu chiaritate profetica; ba venitoriulu face dejá o parte essentiala a vietiei loru. De ací esact'a cunoscintia, ce au ei despre starea poporului loru in raportu cu alte popóre; de ací petrunderea loru de trebuintiele poporului loru; de ací aflarea mijlóceloru salutifere câtra ajungerea scopuriloru celoru inalte, spre cari nisuescu; de ací uneori si ajungerea — in totale séu in parte — a aceloru scopuri, — dar' si pâna atunci liniscea loru sufletésca, privirea loru plina de incredere in venitoriu, si asceptarea dela tempu a maturisârei ideiloru semenate de densii.

Intrebati istori'a, magistr'a vietiei, si ea ve va spune, cine a fostu unu Moise pentru Evrei, unu Licurgu pentru Spart'a, unu Solone pentru Atin'a, unu Num'a Pompiliu pentru Rom'a, unu Socrate pentru tóta anticitatea cá modelu alu virtutei si preparatoriu de departe alu câlei lui Iisusu Christosu!

Si poporulu românu — cá se venimu câtu mai curendu la densulu, carele este obiectulu predilectiunei nóstre — si poporulu românu a fostu fericitu si onoratu de provedintia, a produce din sinulu seu astfelu de genii binefacatori, astfelu de barbati luminatori, conducatori si fericitori ai poporului loru. Câci pre cându elu in patri'a sea stravechia se despoiá prin fortia si astutîa de drepturile sele, ba chiaru credinti'a lui strabuna i se imputá de crima, pre atunci de o parte Radu Negru, ear' de alta parte Ioanu Dragosiu i afla unu asilu siguru pentru amendóue, i pregatescu o patria nóua, unde se póta radicá altare si se póta desvoltá liberu cultulu individualitâtiei sele natiunali, alu independintiei sele politice si alu evlaviei sele eredîte dela strabuni. Cându órdele barbare ale semilunei ameninţiau crucea, si cu ea impreuna civilisatiunea lumei, atunci vine unu Stefanu celu Mare alu Moldaviei, unu Ioanu de Hunedór'a si Mateiu Corvinu ai Ungariei, unu Mircea si Mihaiu Bravulu ai Romaniei, a infruntá sumeti'a ei si a dá lumei esemplulu celu maretiu, cum ei lupta cá representanti ai Europei intregi pentru salvarea evangeliei lui Christosu. Totu asemenea se radica la tempulu loru domnitorii Vasiliu Lupulu, Mateiu Besarabu, Alexandru celu Bunu, Constantinu Brancovanu, totu asemenea metropolitii Varlaamu si Sav'a, Teodosiu si Veniaminu si Dionisiu, si multi alti barbati români, pentru de a dá poporului loru scóle si tipografii, sânt'a scriptura si codici de legi, institute sciintifice, artistice si filantropice, si astfeliu a-lu chiamá la o viétia nóua spirituala. Ear' venindu mai aprópe de noi, pre cându poporulu românu transilvanu se proclamá din partea potintiloru dîlei, numai de „misera plebs contribuens“, numai de o massa cruda, destinata a serví imbuibârei unei caste privilegiate, pe atunci Georgiu Sîncai, Petru Maioru, Samuilu Miculu — Klein — si altii i aducu aminte de originea lui cea inalta, pogóra, cá noi Promethei, din ceru foculu drepturiloru lui eterne neprescriptibili omenesci, lu invétia a cunósce trecutulu seu si a sperá intr'unu venitoriu. Si cându chiaru in patri'a mai propria româna strainismulu intru atât'a innecase consciinti'a natiunale, incâtu numele de românu devenise nume de injosire si umilire, pre atunci Georgiu Lazaru trece Carpatii si striga fratiloru sei cu tari'a si energi'a unei trâmbitie de archangelu: Desceptati-ve! — apoi restitue poporului seu tipulu lui primitivu, si face modest'a sea catedra profesorala amvonu alu apostoliei natiunalitâtiei române; ear' invetiaceii lui, immediati si mediati, continuandu cu insufletire oper'a acést'a, ajungu a vedé si invingerea si triumfulu lupteloru lui.

In seri'a acestoru genii luminatori ai poporului nostru nu potemu a nu amintí si pre barbatulu acel'a, alu cârui nume de barbatîa — Andreiu — cá se retacu alte nenumerate ale lui fapte nemoritóre — este nedespartîtu si nedespartîbile de Associatiunea nóstra transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului românu. Ba tiner'a nóstra societate literaria s'a onoratu pre sine insasi, onorandu astadi amintirea acelui barbatu, carele cu demnitate ocupa loculu seu intre cei d'antâiu ai nostri eroi spirituali, carele din increderea generala a facutu primii pasi preparativi pentru infiintiarea acestei associatiuni, a condusu prim'a ei constituire, a ocupatu scaunulu ei presidiale in cei siese ani d'antâiu ai vietiei, crescerei si consolidârei ei, si prin spiritulu seu petrundiatoriu, manifestatu in fapta si in cuventu, i a aretatu calea si directiunea pentru toti tempii. Dá, evlaviósa adunare festiva, nu este o lauda vana, carea fatia de celu esîtu din viéti'a pamentésca aru fi fâra folosu, ear' fatia de santieni'a acestui locu profanatiune, ci este o marturisire publica a insesi associatiunei, ca Episcopulu, mai tardîu Archiepiscopulu si Metropolitulu Andreiu are o parte distinsa, cá se nu dîcu partea prima*) de meritu la infiintiarea Associatiunei. „Se urâmu“ — dîcea veneratulu nestore alu literatiloru români transilvani**) la constituirea Associatiunei, 23 Octobre 1861, — „se urâmu si acelui mare barbatu alu natiunei, carele dela inceputu cu caldura a cuprinsu la sinu-si si fâra pregetu a condusu pâna in momentulu de acum ideea acestei Associatiuni, carea astadi din ideea trece in realitate!“ Dá, illustra adunare festiva, Associatiunea nóstra a datu pentru presinte si venitoriu o proba stralucita de generositate si nobilitate de simtieminte, onorandu cu atât'a solenitate memori'a primului seu representante si presiedinte; si demintîndu prin acést'a imputarea, ce ni se face adeseori de câtra straini, ca românii aru fi nerecunoscatori fatia de binefacatorii loru, ne inspira totu-deodata o incredere vesela in venitoriulu seu. Câci fâra indoiéla cei-ce conserva cu reverintia amintirea binefacatoriloru trecuti din viétia, prin acést'a dovedescu, ca sciu apretiuí virtutile loru; ear' celu-ce scie apretiuí virtutea, dovedesce, ca si elu insusi este virtuosu!

Ideea ce a condusu atâtu pre Metropolitulu Andreiu, câtu si pre ceilalti bravi conlucratori si conluptatori la infiintiarea Associatiunei, a fostu aceea, ca mijloculu celu mai siguru, pentru de a prepará poporului românu o sórte mai buna, mai démna de densulu, e cultur'a, ear' conditiunea prima pentru propagarea culturei e literatur'a. Câci este unu adeveru constatatu prin Istoria, ca nici unu poporu nu se póte urcá la o cultura superióre, fâra de a avé o literatura, si inca o literatura a sea propria, in limb'a sea, in modulu seu de a cugetá si de a simtî, in traditiunile, datinele, credintiele sele. „Ce e strainu, dîce poetulu limbei române, — nu se lipesce de sufletulu meu!“ O literatura insa, cá si o limba, nu o póte creá unu singuru omu, câci ele suntu espressiunea, tipulu si asemenarea spiritului totale, ce viuéza si lucréza intr'unu poporu, din care individulu pre lânga tóte distinsele facultâti, ce aru possedé, face numai o mica parte, unu atomu; ci acést'a este problem'a poporului intregu, si mai de aprópe problem'a intrunirei multor'a spre acel'asi scopu. Câci ceea-ce unui'a i este cu nepotintia, devine possibile prin concursulu tuturoru séu celu putienu alu multor-a; ceea-ce nu scie unulu, este cunoscutu celui-laltu; ceea-ce gresiesce cest'a, cel'a corege si indrépta; ceeace unui-a lipsesce, altulu alérga a depliní. Acestu adeveru l'au recunoscutu si l'au aplicatu in viétia tóte popórele, ce tindu la civilisatiune; acestu adeveru l'au imbratîsiatu cu tóta caldur'a si s'au grabitu a-lu realisá câtu mai multu Metropolitulu Andreiu si toti onorabilii barbati, cari impreuna cu densulu au pusu pétr'a fundamentala la acestu nobile edificiu alu spiritului. De aceea incaldîrea tuturoru inimeloru romanesci pentru acésta intreprindere salutifera; de aceea cererea concursului tuturoru spre ajungerea scopului; de aceea lasarea la o parte a priviriloru de confessiune, de politic'a dîlei, de stare sociala, — de totu, ce aru poté tîné si mai departe isolati si despartîti pre fiii poporului nostru, si adunarea cu scumpetate a tuturoru momenteloru, ce potu apropiá, intruní si consolidá, — concentrarea dupa cuventulu scripturei a tuturoru feluriteloru daruri intr'unu singuru spiritu. „Ómenii“ — diceá Metropolitulu Andreiu*) — „ómenii cá fapturi ratiunale numai prin referintiele loru reciproce positive, prin comunicarea ideiloru, pareriloru si a iscusintiei (esperiintiei), precum si prin imprumutarea poterei loru morali, intelectuali si fisice, cu privire la tempu si la locu, potu devení la ajungerea destinatiunei loru, si la desvoltarea mai deseversîta a poteriloru, ce le suntu loru innascute.“ Si iérasi: „Associatiunile desvólta principiulu celu mai inaltu alu vietiei si destinatiunei omenesci, spiritulu comunu si isvorulu a totu, ce este bunu si folositoriu.“ Originea nóstra este un'a, un'a dorerea trecutului, un'a starea presintelui, un'a privirea venitoriului nostru; josu dar' pe terenulu limbei, literaturei, culturei cu tóte barierele despartîtóre, si un'a se fia Associatiunea nóstra, precum unulu este cerulu, ce ne cuprinde, unulu sórele, ce ne incaldiesce, — unulu pamentulu, ce ne nutresce! Isolatiunea nasce slabiciune, ear' intrunirea este mam'a poterei! — eata in dóue cuvinte ideea, ce dete viétia Associatiunei, — idee, alu cârei primu representante visibile a fostu Metropolitulu Siagun'a!

Ear' carea a fostu dela inceputu si este si are se fia pentru totu-déun'a *problem'a Associatiunei transilvane*, spune insusi titlulu ei celu amplu si statutele ei, la cari in rendu cu alti barbati distinsi si devotati binelui poporului nostru iéra aflâmu lucrandu si pre Metropolitulu Andreiu, precum preste totu elu erá omulu fapteloru, nu numai alu cuventului. Problem'a si tient'a ei este inaintarea literaturei, si preste totu a culturei poporului românu, va se dîca inaintarea, innobilarea si perfectiunarea vietiei lui materiali, intielesuali si morali, — o tienta acést'a si o problema atâtu de frumósa, atâtu de inalta, atâtu de salutifera, incâtu cu dreptu cuventu inaugurarea Associatiunei a fostu pentru români o dî de bucuria generala si de serbatóre natiunala, si cu dreptu cuventu adunârile ei anuali suntu dîle de acelea, — dorere usioru de numeratu in trecutulu poporului nostru! — cari dupa cuventulu Profetului le-a facutu Domnulu, cá se ne bucurâmu si se ne veselimu intr'ensele. Câci ce poteá fi mai de doritu pentru poporulu nostru celu setosu de cultura, decâtu crearea unei corporatiuni, carea concentrandu pre câtu se póte poterile respandite si isolate, se lucre pentru stemperarea setei acelei-a, se deplinésca lacun'a multoru seculi plini de amaraciune, si se ajute a trece poporulu românu din sclavia la libertate si din nópte la lumina! Câci vai! care sclavia este atâtu de amara cá ignoranti'a, si care nópte atâtu de grea, cá intunereculu spiritului! Dá in adeveru la intrunire si cultura! Pentruca déca intrunirea e poterea, apoi cultur'a si libertatea spiritului e lumin'a omenimei, si fericirea unui poporu e conditiunata de ambe acestea! Ear' câtu de aduncu a fostu petrunsu Metropolitulu Andreiu de tient'a acést'a, dovedésca faptele lui! Dovedésca concursulu lui celu considerabile materiale, la infiintiarea Asociatiunei, la carea elu impreuna cu veneratulu — Archiereu, fericitulu Metropolitu Alexandru Sterc'a Siulutiu se inscrisera cá primii membri fundatori, cârei-a consacrà o parte atâtu de insemnata a osteneleloru sele, si cârei-a, cá unui pruncu nou nascutu cá se nu stea pe strade, cu ospitalitate adeveratu romanésca i deschide chiaru portile seminariului eparchiale. Dovedésca interessulu lui celu viu pentru realisarea Associatiunei, despre care interesu mi vine a dîce cu Psalmistulu, ca n'a datu somnu ochiloru sei, nici genoloru sele dormitare, pâna cându in restempu de 18 luni —Maiu 1860 pâna la Octobre 1861, — delaturandu tóte pedecile, n'a aflatu locasiu, n'a ridicatu unu sionu sântu pentru cultur'a poporului seu. Dovedésca zelulu si devotamentulu, cu care a condusu afacerile ei in restempu de 6 ani, spre visibilea ei crescere si inflorire! Dovedésca conlucrarea lui la unificarea ortografiei, la reintroducerea litereloru strabune, la sprijinirea tinerimei studióse, la incuragiarea agriculturei, a meserieloru, a industriei, a sciintieloru si a artiloru. Dovedésca preste totu nesuinti'a lui intru desvoltarea tuturoru poteriloru de viétia, ce a aflatu in poporulu nostru. „Vremu, — dîceá elu*) vremu a desceptá prin mijlóce natiunali facultâtile, va se dîca cugetârile cele serine si serióse in poporulu nostru, cá se cunósca fiinti'a si destinatiunea sea si se o scia intrebuintiá spre totu binele!“ Câci „poterea mintiei si a geniului, sciintiele si artele suntu, cari in dîlele nóstre dau popóreloru taria si le asigura venitoriulu!“ **)

---

*) Este cunoscutu si o marturisesce metr. Siagun'a in cuventulu seu dela 9|21 Martiu 1861, ca primulu impulsu la crearea Associatiunei l'a datu dlu Septemviru Ioanu cav. de Puscariu.

**) P. Canonicu Timoteu Cipariu.

*) Cuventarea Metrop. Andreiu in conferinti'a prima consultatóre dela 9/21 Martiu 1861.

In fine se aréta inaltîmea spiritului Metropolitului Andreiu prin *directiunea, ce s'a silitu a dá Associatiunei* dela inceputu. Purcediendu dela ideea cea sanatósa, recunoscuta astadi de toti barbatii literati, ca tóta cultur'a nóstra moderna trebuie se baseze pe cultur'a cea vechia classica, nobilata prin spiritulu crestinismului, — ca calea culturei fia-cârui poporu trece prin Ellad'a si Itali'a, prin Aten'a si Rom'a, — Metropolitulu Andreiu recomanda indata la inceputulu Associatiunei studiulu clasicitâtiei antice cá punctu de mânecare la cultur'a nóstra. In legatura cu acést'a recomanda apoi studiulu literatiloru nostri natiunali, cu deosebire alu istoriciloru, si tînerea in onóre a memoriei loru, fiindu petrunsu de acelu adeveru constatatu prin mii de esemple, si chiaru prin esemplulu poporului nostru, ca precum unu individu singuraticu, asiá si o natiune intréga perdiendu cunoscinti'a trecutului seu, a perdutu totdeodata si directiv'a presintelui, si aspiratiunile venitoriului seu. Si in fine in connexiune cu acestu studiu alu trecutului pune la inim'a poporului nostru imbratîsiarea tuturoru sciintieloru, tuturoru desteritâtiloru, tutoru artiloru si lucrâriloru oneste, ce au aflatu apretiuire si cultivare la popórele cele mai inaintate. Si precum tóte actele acestui barbatu estraordinariu se distingu prin o vointia energica si prin o directiune chiara, concreta, resoluta, contraria teorieloru seci si nefruptifere, asiá si la infiintiarea Associatiunei densulu tinde totu la resultate positive, practice, possibili, necesarie, folositóre: la assecurarea ei prin legile patriei si recunóscerea ei din partea poterei statului, la crescerea câtu mai curendu a fortiloru ei ei prin parsimonia intielépta si ecuilibru imbucuratoriu intre intrate si erogate, la iubirea de lucru si de ostenéla a membriloru ei, la conlucrarea ei in concertu cu nesuintiele omogene ale altoru popóre, la desvoltarea vietiei nóstre natiunali românesci, la indreptatirea egala a limbei române cu celelalte limbi din patria, si prin acést'a la indreptatîrea egala a poporului nostru cu popórele sorori compatriote, pentru care idee tocmai pe la anii 1860 se deschisese o era nóua, — tiente, la cari tindu luptele si suferintiele seculari ale celoru mai luminati si mai buni fii ai poporului nostru, si prin cari Metropolitulu Andreiu devine demnu continuatoriu alu aceloru lupte si nesuintie. Si in tóte acestea cunoscendu elu marimea problemei, greutatea tempuriloru si angustimea puteriloru nóstre, ne recomanda prin fapta si cuventu perseverantia de feru si sacrificiu din inima. Dar' mai presusu de tóte urmandu apostolului gintiloru, marelui Pavelu, ne aréta dreptu calea cea mai inalta, dreptu conditiunea conditiuniloru pentru prosperarea Associatiunei, dreptu compasulu celu nemincinosu, cârui'a totu-déun'a se-i urmamu: iubirea, caritatea intre membrii ei. Dá, nu mai vorbesce aici presiedintele Associatiunei, ci vorbesce Archiereulu, ce radica mânile spre a binecuventá pre poporulu seu, vorbesce apostolulu Evangeliei lui Christosu, cându elu la incheiarea constituantei dîce: „Ne amu adunatu in caritate, ne despartîmu in caritate; dee Domnedieu, cá pâna la capetulu vécului se fia totu asiá!“ Dá — repetiau atunci inimile tuturoru celoru presinti, — dá, rapetiau cu echo immiitu inimele tuturoru românilorn, pâna la capetulu vécului sa fia totu asiá!

Acést'a este in putiene si debili liniamente o parte a vietiei marelui barbatu, a cârui memoria onorâmu prin acésta solenitate de doliu, — viétia plina de cugetâri inalte si salutari, plina de intentiuni nobili, plinu de fapte neperitóre, plina de lupte onorifice si de triumfuri perpetue. Vai, câci a trebuitu se se stinga atâtu de curendu acésta viétia scumpa! Câci a trebuitu se cadia atâtu de in graba acésta cununa de onóre de pe capulu nostru! |Câci a trebuitu se dispara atâtu de repede de pe cerulu natiunei nóstre o stea de atare marime, unu meteoru atâtu de raru si plinu de lumina! Dar' nu! Se nu ne perdemu prin tanguiri si plângeri, cari nu potu schimbá intru nimicu cursulu ursitei! „Pamentu esti, si in pamentu te vei intórce! este cuventulu preaintieleptului creatoriu dela inceputulu creatiunei pâna la finitulu ei, — cuventu sântu fâra macula, cuventu eternu fâra schimbare! Dá, partea mortala a muritoriului odichnesce in sinulu mormentului; dar' faptele lui mergu impreuna cu densulu, spiritulu lui viuéza si planéza asupr'a tuturoru creatiuniloru sele de pre pamentu, planéza si asupr'a acestei Associatiuni. Intemeiata pe base tari si sanatóse, pusa in cale sigura si drépta, incredintiata iubirei si ingrijirei poporului nostru, ea va lucrá necontenitu la resolvirea nobilei sele probleme; bá desî — cá la tóte lucrurile pamentului atârna si de aripile ei pondulu scaderiloru si neajunseloru omenesci, totusi se vedu dejá in cei 15 ani ai esistintiei ei frumóse si nobili frupte; si fruptele acestea, voru devení din ce in ce mai copióse, cu câtu ne vomu petrunde mai multu de intentiunea, ce a condusu pre intemeiatorii ei, de problem'a, ce i-au pusu, de directiunea, ce i-au datu. Dá, spiritulu lui Siagun'a ne sioptesce din mormentu barbatî'a si statornicía neclintita in lupt'a cea sânta pentru cultur'a poporului; ne sioptesce devotamentu si abnegatiune personala fatia de problemele cele inalte generali ale Associatiunei; ne sioptesce pestrarea legaturei iubirei intre noi, carea cresce si sporesce poterile si garantéza successele. „Aveti“ — ne dîce spiritulu lui — „aveti perseverantia de feru, aduceti sacrificie din inima, si pestrati intre voi caritatea fratiésca! — intru aceste trei semne veti invinge!“ Si asiá, spiritu fericitu, carele Ti-ai pregatitu nemorirea aici si acolo, corpulu Teu, vasulu celu fragile, tierâna din tierâna, partea inferióra a fiintiei Tale, odichnésca in pace in sinulu pamentului, in umbr'a scumpei tale biserici, in bratiele multu iubitului teu poporu! Eara tu, eliberatu de catusiele mortalitâtiei, urca-te din sfera 'n sfera in regiunile luminei, din trépta 'n trépta in imperiulu perfectîunei! Priimesce votulu de pietate si recunoscintia eterna, ce Ti datoresce acésta Associatiune, si care lu depune astadi aici cá pre mormentulu oseminteloru tale! Priimesce votulu nostru de incredintiare ca vomu pastrá in onóre numele teu si alu tuturoru nobililoru tei conlucratori si conluptatori! Priimesce votulu nostru de appromissiune, ca vomu urmá urmeloru vóstre celoru luminóse, convinsi fiindu, ca acésta onorare va fi cea mai démna de voi! Binecuventa, precum in viéti'a pamentésca, asiá si din lumea spiriteloru pre poporulu teu, si róga pre parintele indurâriloru, se reverse darulu seu asupr'a acestei nobili plantatiuni a luminei, cá se viueze, se inflorésca si se fruptifice spre prosperarea si fericirea multu cercatului poporu românu din generatiune in generatiune. Aminu!

La situatiune.

Sabiiu in 10 Iuliu c. n.

(*II.*) Cestiunea orientale in locu de a se impacá iéra pre câtu-va tempu, pentru cá sa se mai chiarifice parerile, sa se mai cóca planurile compuse de unulu si altulu dintre marii diplomati ai puteriloru europene; ea devine din ce in ce totu mai acuta si amenintia a-si pretinde resolvirea sea definitiva, in contr'a tuturoru precalculâriloru mariloru diplomati si chiaru cu periclitarea pâcei europene.

Impregiurarea ca serbii nu fura favoriti de fortuna *) in intreprinderea loru belice, ci din contra ca dupa cum se pare tiér'a loru propria are sa fia cucerita prin armele turcesci, impregiurarea acést'a neasteptata inmultiesce fórte complicatiunile de pân' acum.

Déca succedea Serbiei devingerea ostiloru turcesci si cucerirea provincieloru invecinate locuite de slavi, atunci cestiunea orientale se resolvea in modulu acest'a si prin resboiulu acest'a particulariu, de jumetate si pacea Europei se restabiliá iéra**) pre unu tempu óre-care, pâna cându adeca devenea si cealalta jumetate din cestiunea orientale pre deplinu cópta si matura de deslegatu.

Ast'a o putemu presupune cu tóta siguritatea cá o urmare naturale din principiulu de absoluta neinterventiune, acceptatu de tóte puterile. Câci déca suferí diplomati'a européna odata cá Serbi'a si Muntenegru se incépa resbelulu in contr'a Turciei, cu intentiunea cunoscuta tuturor'a de a-si anectá provinciele slavice invecinate; atunci nu póte incapea indoiéla ca trebuiá se sufere aceeasi diplomatia si urmârile practice ale intreprinderei tacite incuviintiate de dens'a.

Cucerirea provincieloru turcesci locuite de slavi, devenindu odata fapta complinita, castigà mai curendu séu mai târdiu si recunóscerea din partea puteriloru europene. Ast'a o mijlocea fâra indoiéla influinti'a puterei acelei'a, ce stà la spatele principateloru slavice beligerante. Si cu atât'a póte ca se terminá de asta data furi'a resbelului.

Acum insa luându decursulu campaniei serbesci unu cursu de totu neasteptatu, devenindu verosimilu cá Serbi'a cea cutediatóre ea ins'a-si sa devina cucerita si supusa armeloru turcesci, óre putemu presupune ca colosulu nordicu, care privesce in principatele beligerante, unghile sele intinse cu care adi mâne sa sugrume totulu ce cade in internulu cercului formatu de poporatiunile slavice, — óre putemu presupune ca colosulu acest'a va remanea indiferentu pentru sórtea promontorieloru sele? Séu ca in fine nu va lucrá chiaru pre fatia spre ajungerea scopuriloru planuite póte dar' negresitu acceptate din parte-i?

Ce aru urmá atunci pré lesne si o póte inchipuí ori-cine, sciindu câtu interesu au tóte puterile europene, cá se nu devina chei'a portei de auru, in mânile colosului nordicu.

Intrebarea inse este, de voru tiené séu nu voru tiené tóte celelalte puteri europene, la interesulu generalu? Si de nu se va lasá un'a séu alt'a a fi orbita de asta-data de atare interesu alu seu specialu, pre care sa-lu platésca apoi mai tardiu cu scumpe jertfe.

In totu casulu dupa cum stau inse lucrurile astadi abé se va puté incungiurá interventiunea armata, din partea puteriloru europene. Pretestu, bá chiaru si ansa de ajunsu pentru interventiune, dau intre altele si crudimile si devastârile comisse de turci, care astadi nu se mai potu trage la indoiéla. Turci'a insasi constatà crudimile si devastârile comise de ostasii sei incercânduse a le rectificá prin fras'a, ca ea nu recunósce pre muntenegreni si serbi de puteri beligeranti, ci simplu numai de rebeli si astfeliu nu se simte indatorata de ai tractá conformu dreptului gintiloru. Cu fras'a acést'a inse nu se va scapá ea asiá usioru de responsabilitate inaintea judetiului publicu alu umanitâtiei si Europ'a nu póte suferí o atare tractare barbara spre batjocur'a evului presentu alu umanitâtiei! —

Neincetându deci de voie buna crudelitâtile si devastârile acestea comise de turci, puterile europene cu esplicarea dreptului gintiloru trebuie sa le faca sfersitu. Si déca nu aru sucede in calea diplomatica, chiaru prin fortia armata. —

Ací se nasce inse de sine intrebarea, ca óre carea dintre puterile europene apare in prim'a linia chiemata de a interveni? Si in acésta privintia nu sufere indoiéla, ca conformu dreptului gintiloru, Austriei si Romaniei compete rolulu acest'a in prim'a linie. Atâtu pentru-ca ele, fiindu vecinii cei mai aprópe ai câmpului de resboiu, suntu tot-deodata si mai multu amenintiate in pacea loru interna si au mai multu a suferí urmârile naturale ale resboiului din vecinatatea loru câtu si pentru-ca interventiunea acestoru dóue puteri in sine e mai putienu periculósa: de óre-ce nici un'a dintre puterile acestea nu are interesu (?) de a se largí in pârtile resculate. —

Austri'a inse si respective ministrulu ei pentru afacerile straine, se feresce cá de focu de interventiune. Urmarindu cum se vede politic'a specialu ungurésca, carea temendu-se de vre-o anectare si prin trens'a de intarirea elementului slavicu in Ungari'a, afla in giurstarea ast'a periclitarea preponderantiei elementului magiaru, si de acea se teme chiaru si de umbr'a largirei marginiloru imperiului. In favorulu Turciei negresitu ca aru intreveni mai bucurosu diplomati'a magiara. Fiinduca in esistinti'a giurstâriloru din imperiulu otomanu, afla ea unu radiemu pentru esistinti'a giurstâriloru nóstre si pentruca numai remanendu Turci'a pâna in urma invingatóre, nu s'aru schimbá chart'a Europei.

Venindu odata lucrulu la interventiunea armata, se intielege, ca acést'a numai atunci nu aru sgudui pacea européna si nu aru fi casus belli, pentru un'a séu alt'a dintre puteri, in contr'a puterei intervenitóre, cându interventiunea s'aru efeptuí pre basea invoirei tuturoru puteriloru decidietóre.

Noi dorimu cá venindu lucrulu la interventiune, invoirea acést'a sa nu lipsésca dintre puteri; pentru cá sa nu se transplante furi'a resboiului si aici in patri'a nóstra, bântuita si altcum de destule lipse si neajunsuri.

Resbelulu.

31 Iuliu.

Dela caderea Kniazevatiului si a Zaiciarului nu s'a mai intemplatu pre teatrulu resbelului nimic'a mai de

---

*) Cuventulu Metr. Andreiu in conferinti'a preconsultativa din 9|21 Martiu 1861.

**) Cuventulu Metr. Andreiu la incheiarea adunârei de inaugurare si constituire, 26 Octobre (7 Novembre) 1861.

---

*) Ba cam asiá se vede seracii!

**) Cu putintia este dara nu e probabilu.

mare insemnatate. Colonelulu Horvatovici stà pre inaltimele dela Topla, departare de dóue óre apre apusu dela Kniazevatiu. Armat'a lui Lesianinu, dupa unele sciri acum a colonelului Beker, s'a retrasu spre Paracinu si ocupa passurile care ducu spre Paracinu. Turcii abiá in 9 Augustu s'au asiediatu in Negotinu si au inaintatu spre Cladov'a lânga Dunare. Victori'a turcésca dela Kniazevatiu si cele dinaintea Zaiciarului se vede ca au obositu si pre turci si asiá mai dau dileloru rendu pentru cá sa se mai reculéga. Turcii se dà cu socotél'a ca au perdutu la luarea Kniazevatiului preste 3000 morti si vre-o 4800 vulnerati.

In pàrtile sudu-ostice ale Serbiei operéza ofensivu Dervisiu pasi'a. Dupa o hartiuitura lunga serbii fura respinsi in 8 Augustu decisivu si se retragu inlaintrulu tierei.

Adunarea generala a Asociatiunei.

La 11 óre s'a deschisu adunarea de dlu presiedinte Iacobu Bolog'a, premitiendu deschiderei o cuventare in carea face o reprivire asupr'a aceloru 15 ani de viétia ai Asociatiunei.

Presiedentelui a respunsu dnulu Dr. G. Silasi, precându dupa usulu de pâna ací se cuvenea cá sa respunda unu domiciliatu in loculu unde se tiene adunarea. Dupa respunsu Asociatiunea intréga merge la biseric'a gr. or. din cetate unde sub pontificarea Escel. Sele a Archieppului si Metropolitului Mironu Romanul se celebrà parastasu pentru memoria intru fericire repausatului Archieppu si Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a. Cu ocasiunea acést'a dlu As. cons. Zach. Boiu rostí o cuventare funebrale classica, carea merita a fi cetita de toti românii.

Dupa seversirea parastasului s'a distribuitu intre asistenti biografi'a (necrologulu) compusa de Par. Archimandritu si Vicariu archpp. N. Popea si óspetii reuniunei se intórsera in localulu siedintieloru spre a continuá discussiunile Se ceti raportulu comitetului centralu, alesera comissiunea bugetara, o comissiune pentru primirea de noi membri, o comissiune pentru propuneri si cu aceste s'au terminatu siedinti'a de adi.

Dupa acést'a a urmatu prândiulu comunu la „Corón'a Ungariei.“ Sirulu numeróseloru toaste se deschise prin dlu presidentu care toastà in sanatatea Majestâtiei Sale a Imperatulu si Regelui nostru si a casei dinastece.

Despre siedintintiele de Vineri si Sâmbata si incheierea Adunârei precum si despre concertulu esecutatu Joi sér'a si balulu tienutu Vineri sér'a, cari au reusitu bine, vomu raportá pe largu in numerulu viitoriu.

Bucerdea Vinósa in 26 Iuliu v. 1876.

Dle Redactoru! De multele tempestâti de plóia si esundâri de ape mari ce au fostu in acestu anu mai preste totu, nu scapà nici acestu tienutu de sub muntii apuseni. Mai intâiu se stricara viile de bruma asiá de tare incâtu in unele locuri n'au remasu mai nimic'a; acum Vineri sér'a dela 8—10 óre in 16 Iuliu v. a. c. venì o tempestate atâtu de grea — mai intâiu cu plóia apoi piétra si iéra plóia cu ventu mare — incâtu doborì si sdrobí viile, innecà cucuruzele si ierburile; apoi paraele si valea asiá au venitu de mari si infioratóre incâtu au ruptu si manatu grajduri cu vite, siuri cu grâu, siopuri cu buti si totu feliulu de recuisite economice; au innecatu animale, ba si unu omu 'si aflà sfersitulu in undele viforóseloru ape. O astfeliu de apa — dupa cum spunu cei betrani — n'au fostu de cându e Bucerdea... Dara cu multu mai periculósa au fostu ap'a in Cricâu unde au innecatu 10—13 ómeni..... Asiá dara de struguri e putiena sperantia; dara celelalte suntu bunisióre totusi. Tocmai cându incheiamu acésta mica corespondintia, unu sermanu calatoriu 'mi inmultí materi'a — care de altmintrenea au fostu destula si mai inainte; deci permitetimi sa continuu inca putienu!

Descriindu intemplarea de susu, audu pe strada o voce straina necunoscuta, si mai multe voci copilaresci; dar' ce sa vedi si ce sa audi? Sermanulu calatoriu erá unu ostasiu vechiu in servitiu, cunoscatoriu de 5—6 limbi, dara apoi slabutiu si amaritu, cautá mila si ajutoriu; iéra indareptulu lui venea vre-o 7—8—9 copii, dela 7—12 ani (cum aru fi mai buni de scóla) aruncandu cu petrii dupa bietulu amaritu, strigandui feliurite cuvinte batjocoritóre si ridiendulu — ....

Dupa o incercare din parte-mi a-i face sa-si recunósca gresial'a si sa se indreptedie, me luara in risu si fugira, aruncându in gradini cu petrii, apoi fusera petrecuti de o femeia cu cuvinte demne de ei si de parintii loru. Pe aici pe la noi care scie jucá, chiuí — strigá mai bine si mai frumosu, care e mai tare — fisice, — si care scie suduí (injurá) mai gróznicu si mai crâncenu, acela e copilu séu omu... sermanulu calatoriu fù petrecutu pâna la mine cá odinióra Eliseiu... ce diferintia mare este intre „satulu cu scóla“ si „satulu fâra de scóla!“

Romani'a.

De cându s'au schimbatu guvernulu in Romani'a si au luatu liberalii loculu conservatoriloru, nu e di in carea „Romanulu,“ sa nu anuncie publicului, ca „natiunea suverana“ a fostu la inaltimea missiunei sele, ca vindeca ranele tierei infipte de guvernulu din trecutu, si alte vorbe de altmintrea frumóse si inalte, cari se repetiescu de mii de ori si in desbaterile camerei deputatiloru.

Sa ne intórcemu inse privirea dela vorbe la fapte asiá dupa cum ni le face cunoscute citat'a fóia, dara desbracate de fraseologia, si sa cercâmu ce s'a facutu pentru Romani'a in tempulu celu din unele puncte de vedere scurtu si din altele fórte lungu? S'a votatu o conventiune cu Russi'a ereditá dela guvernulu trecutu si s'a datu guvernulu trecutu in judecata. Resultatulu acest'a e pentru Romani'a pre de o parte prea putienu si pre de alta parte pré multu. Pré putienu, pentruca in tempulu desbateriloru celoru lungi atingatóre de darea in judecata se putea face multu bine tierei, pré multu, pentruca o unica siedintia din acele in cari se acusa ministeriulu trecutu erá pré de ajunsu sa intunece si sa vateme prestigiulu Romaniei.

Judecat'a ulterióra despre situatiunea acést'a, trista pentru Romani'a, si creata prin concursulu unei camere liberale cu ministeriu liberalu, nu o facemu numai noi, ea este dejá facuta de insusi primu-ministrulu situatiunei celei nóue, de dlu M. Cost. *Iepureanu.*

Acest'a dicea in siedinti'a dela 24 Iuliu, cându respunse deputatului Flev'a si camerei la cuvintele de recunoscintia si gratitudine asiá:

„Dloru, suntu fórte simtitoriu la cuvintele atâtu de magulitóre pentru mine, rostite de d. Flev'a.

Numeróse voci: Unanimitatea Camerei.

D. Manolaki Kostaki: Suntu fórte simtitoriu la manifestatiunea onor. camere. Si déca 'mi mai este permisu, a-si adaugá o singura dorintia, la realisarea cârei'a a-si voí sa lucrezu pentru tiér'a acést'a. Acésta dorintia este: *intarirea garantieloru constitutionale, cari dupa mine suntu inca departe de a fi garantate astfeliu cum se cere intr'unu statu liberu si constitutionale.*

Cuvintele urmatóre ale ministrului Bratianu:

„Onorabila Camera! cá si onorabilulu d. Manolachi Costachi sa fia sicuri ca incâtu privesce intarirea drepturiloru si garantieloru constitutionale, ne va gasí totu-déun'a alaturea cu d-sea, si nu vomu stá pre acésta banca decâtu pentru a intarí si garantá acele libertâti (Aplause)“ au fostu fâra de nici o putere, câci dlu M. C. Iepureanu incheia:

Voiu asceptá *realisarea ingagiaminteloru ce s'au luatu de partid'a liberala atunci cându eramu in lupta.*

Judecat'a nóstra este dara intarita de persón'a cea mai competenta, câci nepreocupata, si este sustienuta de dlu ministru Bratianu, capulu partidei liberale, carele in putienele sele cuvinte, fâra sa voiésca lasa ne refrante cuvintele dlui Iepureanu.

Unu corespundinte scrie la 3 Augustu la „Pest. Ll.“ asupr'a situatiunei in Romani'a astfeliu:

Pre cându la hotarele nóstre bubue tunurile, deputatii din camera n'au altu lucru mai grabnicu de ispravitu decâtu sa dea pe fostulu ministeriu in judecata si in deosebi pe oficialii jidovesci dela drumurile de feru pe usia afara. „Nemtii“ suntu aplecati spre betia si demoraliséza pe tredii loru colegi români. Jidovii cu tóte ca nu au nici unu dreptu si suferu sicanâri nu voru de locu sa se identifice cu românii. Ministrulu lucrâriloru publice a presentatu o lista, prin care se arata starea personalului dela drumulu feratu indicandu-se natiunalitatea fia-cârui oficialu, de unde se vede, ca jumetatea legale a functiunariloru e de natiunalitate romàna. Dlu I. Ghic'a nu voiesce sa mai concéda acést'a din causa ca multi jidovi s'au furisiatu pe nesimtite in servitiu sub nume romanescu. Jidovii se sciu romanisá intr'unu modu fórte eftinu acatiandu pre obligatulu „escu“ de numele loru. Ministrulu sa stérga dara fâra gratia pe „Hersculescu si Iosefescu“ din lista. Se vede deci usioru din aceste desbateri nevinovate, ca cei de aici nici pe departe nu se cugeta la unu resbelu. Caus'a simpla la acést'a e ca lipsescu dóue conditiuni din cele mai necesarie, adeca banii si o armata gat'a de lupta. Ceea ce la conservativi erá unu principiu pronunciatu e la liberalii voiosi de actiune numai resultatulu lipsei Nu e mirare ca cei de aici se tienu asiá precisu de neutralitate. Conducatorii actuali ai statului aru vòí sa corespunda in tóte laturile. Pre cându fatia cu Pórt'a simuléza pretenia, permitu de alta parte sa se dea Russiei si Serbiei neconditiunatu tóte. Agentii revolutiunari serbo-bulgari 'si jóca mendrele pretotindenea ne impedecati. Pe fia-care di trecu militari si provisiuni din Russi'a spre câmpulu de resbelu. Se vorbesce ca generalulu Kauffmann, cuceritoriulu dela Chiva, a trecutu pe aici impreuna cu multi oficieri din statulu majoru. (Scirea acést'a s'a dementitu degiá.)

Pre cându press'a liberale injura barbatesce pe fostulu ministeriu si vede in spiritu pe dlu Catargiu topinduse in temnitia séu celu putienu stigmatisatu in publicu, jurnalele conservative invinovatiescu pe ministeriulu de acum ca in privinti'a politicei din afara a compromisu prin necapabilitatea loru statulu românu.

Ei resonéza asiá: Romani'a 'si castigase prin atitudinea sea corecta sub ministeriulu conservativu respectulu Europei. Acestei atitudini i s'a datu espressiune pe fatia si din partea principelui si a camerei. Dara partitulu actiunei prin memoriulu seu neoportunu a facutu pe statu sa piérda acésta reputatiune si fruptele ei, cari intre impregiurârile actuali aru fi de unu pretiu nu neinsemnatu. Sfersitulu complicatiuniloru orientali nu se póte prevedé. Luându dimensiuni mai mari si rapindu si pre Romani'a cu sine, nimenea nu se va interesá de sórt'a ei. Provocarea la tractatulu de Parisu, unic'a garantia a autonomiei sele, va fi cu atâtu mai putienu ascultata cu câtu pretensiunile esorbitante ale Romaniei invólva cea mai flagranta vatemare a tractatului de Parisu. De voru luá inse aceste complicatiuni unu cursu mai liniscitu si se voru compune intr'o conferintia, Romani'a 'si va pierde ori-ce pretensiune de rebonificare pentru neutralitatea sea, câci puterile au venitu acum la convictiunea, ca acést'a neutralitate nu a fostu de locu spontana, ci numai urmarea intetîtóreloru relatiuni interne si esterne.

Acest'a e resonamentulu pressei conservative si ea deduce din tóte aceste ca ministeriulu „rosiu“ va avé o durata scurta.

Totu acestu corespundentu scrie in 4 Augustu din Bucuresci:

Ce mai spectacolu ofera mic'a Romania astadi Europei! Atâtu de tinera si totusi atâtu de civilisata! De n'amu avé altu lucru ne amu incrucisiá mânile mirândune de atât'a civilisatiune. Unuspredece ministri dejá pre banc'a de acusare si cum se vede list'a proscrisiloru nu s'a terminatu. Fostulu ministru de agricultura Rosetti, acum membru la curtea de cassattiune, a indreptatu câtra camer'a deputatiloru o scrisóre, in care se róga de „onórea“ de a i se permite sa siéda pe banc'a de acusare cu colegii sei de odinióra. Comitetulu instituitu de camera, care in acel'asi tempu va urdí acus'a si va face si incuisitiunea, constà din deputatii ultraradicali Dimitrie Bratianu, Anastasiu Stoloianu, Nicolau Fleva, Nicolau Voinovu, Eugeniu Statescu, Dimitrie Giani si Ionescu, celu din urma nu e unu rosiu de adeveratu calibru dara cá selbatecu totusi sta intre partide .

Rosii au de cugetu sa puna pe ministri incusati in arestu preventivu si sa dispuna secuestrarea averei loru. Unii dintre ministri incusati suntu fórte bogati. Asiá se dice ca Cantacuzenu se bucura de unu venitu de unu patrariu milionu pe anu, acést'a afirmatiune pote ca e esagerata. Ministrulu presidentu Epureanu, apoi ministrulu de interne (Vernescu) si de instructiune (Chitiu) nu se putura imprietiní cu ide'a, cá comitetulu din camera se fia investitu si cu functiunea juditiale de incuisitiune, precum si cu arestarea si secuestrarea: deci Epureanu 'si dede dimissiunea si intregu cabinetulu urmà esemplulu presidentului seu. Ori-care se va incredintiá cu formarea noului cabinetu, Cogalniceanu séu Brateanu, camer'a nu va scapá la nici unu casu de sórtea de a fi disolvata, câci cu o camera, in care passiunile private ducu primulu rolu, nu va puté purtá nici unu ministeriu regimentulu. Intrég'a acusare se infatisiéza cându cá resbunare de partida, cându cá resbunare privata. Unu membru din comitetulu de acusare si incusitiune numitu, Flev'a, a locuitu sub ministeriulu Catargiu mai multu tempu fâra voi'a se in temniti'a statului, alu doilea membru din comitetu si referentulu acusei, vice-presidentulu camerei Stoloianu, fù trasu la cercetare cá procuratoru pentru unu furtu de 10 lire ce se dice ca le a luatu unui tieganu. Reu sta tréb'a cu o tiéra, in care lupt'a de partide degeneréza in atare modu si nu e de invidiatu principele, care are sa aléga acolo consiliari.

Varietâti.

(†) Fiicele Isi'a ved., Stan'a casat. Alemanu Bratu, Paraschiv'a casat. Ioanu Respopu, Mariti'a casat. Dem. Bârza, Sabin'a, Magdalen'a si Mari'a, anuncia in numele nepotiloru si a tuturoru consângeniloru cu anim'a frânta de dorere, repausarea multu iubitului loru tata **Iacobu Ciuceanu**, carele dupa impartasirea cu St. taine, dupa unu morbu greu in etate de 68 ani 'si dete nobilulu seu sufletu in mânile creatorului in 11 l. c. pre la 11 óre nóptea.

Remasitiele pamentesci ale repausatului se voru inmormentá in 2/14 Augustu a. c. la 1 óra dupa amédi in cimiteriulu gr. or. din opidulu Rasinari pentru eternulu repausu.

Se invita deci toti amicii si cunoscutii repausatului la petrecerea acestui actu funebralu.

Rasinari, 31 Iuliu (12 Aug.) 1876.

⁂ *La cursurile supletórie.* Subscrisulu asiu fi de parere — déca pré Venerabilele nóstre Autoritâti scolastice aru aflá de bine si déca aru fi bani la dispositiune pentru drumu, — cá conducatorii cursuriloru supletórie totu-déun'a mai inainte sa se coadune la o siedintia conferentiala — preliminara spre consultare in Sibiiu, despre purcederea in uniformitate cu objectele de pertratatu la cursulu din acelu anu. In Sibiiu dicu pentru-ca acolo se afla pré onoratulu corpu profesorale pedagogicu-teologicu etc. care aru dá cele mai bune informatiuni.

Mai departe, fiindu-ca intre alte objecte de pertractatu, s'a pusu pentru cursurile din acestu anu si „planulu de invetiamentu“ in care se cuprindu si unele „legi scolarie,“ asiá cu ocasiunea desbateriloru asupr'a acestoru legi, a si recomendá, déca 'mi e permisu, onorateloru corporatiuni invetiatoresci, bá le rogu, déca va iertá tempulu, a luá spre critica si „legile scolari disciplinarie“ publicate de subscrisulu in „Telegraf. Romanu“ nr. 20 din 1875 cá unu feliu de ajutoriu spre completare.

Teodoru Popu,

Locu deschisu.

Roscani in Iuliu 1876.

In colónele „Tel. Rom.“ Nr. 42 a. c. sub titlulu Roscani la inaltiarea Domnului aparù o corespondintia privitóre la alegerea de parochu in Roscani, la carea subscrisulu cá atacatu me semtu indatoratu a reflectá urmatórele:

Comitetulu parochiale din comun'a bis Roscani de lânga Dobr'a, in carele dlu I. M. se afla cá presiedinte, iér' subscrisulu cá notariu, déca erá condusu de spiritulu disordinei si a stricaciunei in viéti'a bisericésca constitutionala, de buna séma nu escriá concursu pentru intregirea parochiei, pre bas'a regulârei acelei'a din 1872 si ca ori cum aru fi avutu se urmedie nu aru fi cerutu sfatu dela intieleptulu d. corespondinte dar' se vede ca escriindu-se concursu pentru intregirea parochiei pre bas'a regulârei acelei'a, nu s'au aflatu ómeni de disordine si stricaciune; si prin urmare aceea este numai o scornitura din ura personala.

Ca au competatu destui e minciuna — fiindu numai trei competenti, cu numele: Nisc'a, Rubinoviciu si Apahideanu dintre cari celu dintâiu, pentru abusu s'au eschisu din list'a de candidatie, alu doilea perondendu in tempu de vre-o 6—8 ani mai multe parochii in Ungari'a, Banatu si Ardealu, s'au consideratu de omu nestatornicu, iér' alu treilea si-au trasu ur'a poporului asupr'asi prin cuventarea ce a tienutu ocasionalminte in biseric'a din Roscani cu manusi in mâni, a la domnu mare, in care cuventare 'si perduse la finitu firulu, incâtu numai consuná de locu cu inceputulu, precum si prin acea ca densulu a fostu .... de d. arendatoru Draskovits in crism'a mare a Dobrei, si asiá poporului dintre toti trei nu iau convenitu nici unulu cá se póta alege, ca poporulu n'au voitu a se tiené de conditiunile publicate in concursu, au fostu si este caus'a, ca clericii setosi dupa parochia, promitu si se invoiescu a serví si cu salariulu din tempurile patriarchale dupa cum se esprima intieleptulu d. corespondinte ba dóra si mai lesne, care casu tocmai la noi avù locu. Apoi la a dóu'a alegere, ca fostulu invet. si acum not. I. M. aru fi provocatu poporulu se remana prelânga salariulu celu vechiu, nu e dreptu, asemenea si ca aru fi trasu judelui cu ochiulu este numai o minciuna, — dar' ca s'au sculatu alu doilea prorocu, suntu pe deplinu convinsu, ca onoratulu publicu nu va crede, nefiindu acum'a vremile in care se traiésca prorocii; dar' ai naibi mai suntu invetiatii, cându vorbesci adeverulu te numescu prorocu, atât'a observu numai ca invetiatulu d. corespondinte esplica reu cuventulu prorocu, dicendu ca subscrisulu a disu ca in tóte comunele e totu cá in betrani, inse prin acea n'au prorocitu, fâra au spusu purulu adeveru dupa cum este, dar' ca aru fi disu ca mar. cons. ii silesce a face salariu bunu, este numai o scornitura mincinósa a probatului in sciintia d. corespondinte si acea cu atât'a mai vertosu, ca dupa tempulu in care traimu astadi, salariulu parochului din betrani e intr'adeveru mai bunu ca celu statoritu la regularea parochiei, putandu-se cu multu mai usioru decâtu banii gat'a in casa, precum singuru reposatulu parochu Ganea s'au declaratu, ca densulu prin regulare in locu se castige au perdutu. Ací se vede ca s'au pacalitu invetiatulu d. corespondinte cu inchipuirea ca scie totu, carea insusire de comunu o posede. Pre cându subscrisulu impreuna cu d. I. M. ne-amu datu tóta stradani'a intr'acolo cá poporulu spre usiurimea lui se remana prelânga salariulu statoritu in bani, avendu a serví celu mai de frunte Nr. numai 2 fl. 40 xr. v. a. salariu anualu parochului si alta nimic'a, iér' dupa datin'a de mai nainte unu Nr. de frunte se intielege, inzestratu cu familie, va solví 7—8 fl. salariu anualu parochului.

Ca pe intieleptulu d. corospundinte .. putienu 'lu intereséza persón'a d-lui I. M. se póte, câci cá unulu ce nu se tiene de multu prin pârtile acestea, nu-i suntu cunoscute faptele d-lui I. M., dara publiculu din pregiurime va judecá dreptu. — Altcum erá bine déca lasá trecutulu altor'a, si cugetá la presentulu densului, carele numai de putieni ani in pârtile nóstre si-au câstigatu de ne amica pre cea mai devotata inteligintia. —

Ca subscrisulu aru fi trasu in totu anulu remuneratiune din ajutoriulu invet. meritati, nu-i e dreptu, câci in tempu de 16 ani ce servesce cá invet. numai in anulu trecutu au fostu remuneratu, despre ce intieleptulu d. corespundinte sciindu n'au potutu tacea.

In fine ca scopulu nostru aru fi sa alegemu pe unulu de panur'a nóstra preste care se dispunemu si spiritualminte, nu e dreptu! câci de ni erá acel'a scopulu apoi din cei doi competenti, afara de alu treilea cu manusile in mâni, puteamu alege pe oricare. — Dara fie siguru invetiatulu d. corespundinte, ca poporulu credinciosu din Roscani si cu elu si noi ori si cându, nu va alege parochu, nici omu prostu care sa se acomodeze numai dupa dispunerea altor'a, dar' nici trânture invetiatu, prin care procedere nu va comite nici un'a smintéla, — dupa cum ii place intieleptului d. corespundinte .. alu invinuí.

Sofroniu Furc'a,
invetiatoriu.

Burs'a de Vien'a.

Din 31 Iuliu (12 Augustu) 1876.

Metalicele 5%	66	40
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	—
Imprumutulu de statu din 1860	111	—
Actiuni de banca	852	—
Actiuni de creditu	143	90
London	123	50
Obligatiuni de desdaunare Ungguresci	83	—
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	84	50
Argintu	103	50
Galbinu	5	90
Napoleonu d'auru (poli)	9	79
Valut'a nóua imperiale germâna	60	40

Publicare.

In 30|8 Augustu 1876 la 11 óre inainte de amédi se va tiené in cancelari'a comunei Parâu lânga Siercai'a licitatiune minuenda publica despre cladirea unei biserici greco-orientale acolo.

Spesele cladirei suntu urmatórele:

1. Lucrulu de zidariu fâra materialu	6700 fl.	
2. Lucrulu pietrariului	88 „	80 cr.
3. Bardasitulu fâra materialu	1055 „	
4. Masaritulu	592 „	
5. Lucrulu lacatariului si alu faurului	1423 „	50 cr.
6. Lucrulu de Pleu	993 „	
7. Lucrulu glajeriului	227 „	40 cr.
8. Spoitulu	200 „	
Laolalta:	11279 fl	70 cr.

Cá vadiu suntu de depusu 5% dupa sum'a strigârei.

Pâna a nu se incepe licitatiunea, se primescu si oferte insa sigilate si cu vadiu prevediute.

Conditiunile licitatiunei, precum si planurile si fipsarea speseloru se potu vedea 14 dile inainte de licitatiune la oficiulu parochialu gr. or. in Parâu.

Parâu 28/16 Iuliu 1876.

Comun'a bisericésca gr. or.
(3—3

Nr. 45/1876 — adm. prot.

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta de clas'a a III Bretea-Muresiana protopresbiteratulu Iliei prin acést'a se publica concursu pâna la 29 Augustu 1876 st. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

a) Casa de locuintia impreuna cu curte si gradina.
b) Folosirea cimiteriului santei biserici.
c) In naturale dela 120 numeri câte un'a ferdela de cucuruzu in bómbe.
d) Câte un'a dî de lucru dela fiacare numeru, parte cu palmile parte cu vitele.
e) Venitele stolari indatinate, cari computate tóte in bani facu sum'a de 448 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. la subscrisulu pâna la terminulu susu indicatu.

Gurasad'a in 27 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.
Alecsiu Olariu m/p.
(2—3) adm. protop.

---

ad Nr. 40 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de parochu din comun'a Roscani, protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a din nou concursu cu terminulu pâna la 29 Augustu st. v. a. c. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru naturalu cu gradina de 800 stâng. □.

2. Portiune canonica 15 jug. 1022 stâng. □ aratoriu, 6 jug. 665 stâng. □ fenatiu.

3. Dela 160 case câte 2 mesuri cucuruzu nesfarmatu, si stol'a usuata. Tóte aceste la olalta computate dau unu venitu anualu de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne recursele loru instruite in sensulu statut. organ. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, presentându-se in vre-o Dumineca la biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cantârile bisericesci si tipicu.

Dev'a in 15 Iuliu 1876.

Pentru comitetulu parochialu
Ioanu Papiu
protopresb. Devei si
(2—3) adm. prot. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a II-a la scól'a confes. gr. or. din Lancramu se escrie concursu pâna in 12 Sept. st. v., in care dî va fi si alegerea.

Léf'a anuala e 300 fl. v. a. cari se voru radicá in cuartale anticipânde din cas'a alodiala. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru instruate cu: atestatu despre absolvirea a celu putienu 4 clase gimnasiale. —

Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu séu teologicu.

Atestatu de cualificatiune — pâna la terminulu susu numitu oficiului protopresbiteralu in S. Sebesiu.

Lancramu in 27 Iuliu 1876

Comitetulu parochialu
Isidoru Blag'a,
parochu.
2—3 Ioanu Casioltianu.

Concursu.

Pentru ocuparea a trei statiuni invetiatoresci la scól'a de meserii a scaunului Orastiei se escrie concursu cu terminu pâna in 1 Septembre a. c. cal. nou.

Emolumentele suntu pentru o statiune 360 fl. pentru celelalte dóue câte 260 fl. la anu.

Conditiunile suntu:

1. Absolvirea cursului pedagogicu respective pedagogico-teologicu.

2. Pe lânga cunoscinti'a limbei române cá limb'a propunerii, se cere a scí inca un'a din limbele patriei (ungurescе séu nemtiesce) in care asemene sa scie propune.

3. Pentru ocuparea statiunei intâiu cu salariulu de 360 fl. se cere inca a fi absolvitu gimnasiulu, si a fi depusu esamenulu de maturitate; pe lânga acést'a cunoscinti'a limbei magiare, in care sa póta si propune.

Concurentii au a-si adresá rogarile sale instruate cu documentele recerute subscrisului presiedinte alu numitei scoli.

Orasti'a in 28 Iuliu 1876.

(3—3) Dr. Tincu.

A. Schwabe

Medicu diplomatu si magistru de dentistica are onóre a enunciá P. T. publicu deschiderea pracsei medicale pentru dinti.

Locuinti'a strad'a Cisnadiei
3—3 **Nr. 18 in Sibiiu.**

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu.** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Sepsi-Szt.-Györgу: la domnii frait Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.

Composessoratulu bâiloru.
(5—6)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 62. ANULU XXIV.

Sabiiu 5|17 Augustu 1876.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Resbelulu.

3 Augustu.

Telegramele din urma din Belgradu se contradicu. Unele spunu ca Serbi'a este decisa a purtá resbelulu pâna in sfersitu cu ori ce pretiu. Altele ca principele Milanu cu ocolirea ministeriului a inceputu a negotiá cu marele veziru alu Portiei pentru pace; altele iéra sustienu ca principele s'a pusu in contactu cu representantii puteriloru mari, vrendu sa puna capetu resbelului, si in legatura cu acest'a spunu telegramele, ca se astépta retragerea cabinetului serbescu actualu, denumirea unui ministeriu provisoriu si convocarea Scupcinei.

Serbi'a este dara intro fasa de transitiune. Se póte ca dela actiunea cu armele, lucrurile sa tréca la actiunea la mas'a verde; se póte inse cá in scurtu tempu sa se continue resbelulu si mai cu vehementia cá pâna ací.

Déca este adeveratu ca principele nu are partida mare in tiéra, atunci mai ca nu va puté strabate cu ide'a sea de pace si mesurile politice cu schimbarea ministeriului si cu convocarea Scupcinei, voru mai amâná lucrulu, nici decum inse nu voru fi in stare a pune capetu varsâriloru de sânge.

Situatiunea militara inca contribuie a dispune pre serbi si mai departe pentru lupta. Trupele serbesci suntu scóse din valea Timocului. Turcii inse nu se potu miscá inainte nici spre Bani'a, Alexinatiu-Deligradu, nici spre Paracinu. Din sudulu Serbiei pe valea Moravei in josu potu inaintá fâra nici o pedeca pâna la Alexinatiu-Deligrad. Acì inse fortificatiunile suntu mari si tari, ele potu scutí o armata de 15000 si suntu provediute cu cele trebuinciόse pre unu anu de dile. Intariturile dominéza tóta valea Moravei. O perdere pentru turci la acestu punctu serbii o tienu cá sigura. Dara si cându n'aru fi acést'a asiá precum credu serbii, e probabilu ca celu putienu aici turcii voru fi tienuti in locu de a inaintá mai departe.

Cu astfeliu de calculi, ca adeca voru fi in stare a tiené in locu pre turci la aceste trei puncte dela inaintarea mai departe in laintrulu tierei, mai combina serbii si unu altu planu. Pâna cându cu trupe putiene se voru puté aperá serbii la resaritu si média di, cu grosulu armatei in care se afla o trupa de 50,000 intacta, va se dica, carea inca n'a fostu in focu, Cernaieff, luându ofensiv'a sa intre in Bosni'a. Ací Cernaieff sa dea mân'a cu colonelulu Despotovici, carele organiséza insurgentii si dispune dejá de 15,000 ómeni si de tunuri, sa ocupe tiér'a pentru cá sa aiba Serbi'a o remuneratiune pentru fatigiele si spesele resbelului de fatia.

Cele de mai susu suntu tóte supositiuni; positivu anuncia unele telegrame ca in sudvestulu Serbiei serbii suntu inca in posessiunea Iavorului. Scirea de mai nainte despre inaintarea turciloru spre Ivaniti'a se esplica cu alta scire ulterióra, dupa carea unu despartiementu de turci s'a furisiatu prin munti spre Ivaniti'a, dara mai tardiu serbii le-au nimicitu unu taboru intregu iera ceilalti au scapatu cu fuga spre Novibazaru.

La apusulu Serbiei, in 12 Augustu, dóue bataliuni de serbi cu dóue tunuri au facutu dincolo de Bielin'a, la Tobut'a unu marsiu de recunóscere si a fostu atacate de 6 tabore de turci. Dupa o lupta de 13 óre turcii fura respinsi. Serbii si-au continuatu marsiulu spre Brczka. Turcii au avutu 200 morti si serbii 6 (?!)

4 Augustu.

Din Cetigne se telegraféza ca in 14 Aug. st. n. a fostu cea mai sangerósa lupta din resbelulu acest'a, la Cuci. O di intréga s'au luptatu 20,000 ómeni. Turcii au fostu batuti totalu Muntenegrinii ii au alungatu dela Fundine pâna la Podgoriti'a. Nóptea a pusu capetu luptei.

Sambat'a trecuta a fostu o lupta crancena la Petrovatiu in Bosni'a, unde insurgentii sub Despotovici au invinsu pre turci. Cetatea Petrovatiului a cadiutu in manile insurgentiloru. Se vorbesce ca generalulu Alimpici va fi inlocuitu cu colonelulu rusescu Comoroff.

Alta scire importanta vine din Belgradu cu datulu dela 15 Augustu st. n. Dupa scirea acést'a a avutu locu o intielegere intre Domnitoriulu serbiloru si alu Montenegrului cá ambii sa continue resbelulu pâna se va eliberá natiunea serbésca de jugulu turcescu.

Cor. specialu alu lui „P. Ll.“ scrie din Viddinu (9 Aug.) ca populatiunea serbésca a disparutu cu totulu din pârtile ocupate de turci, mai bine parasite de trupele serbesci. Corespundintele descrie si fug'a nenorocitiloru serbi cari cu muieri copii, cu vre-o câte-va haine si bucate incarcate pre cara, cu cotetie de gâini, mergu spre Belgradu si adauge ca déca nu voru puté sa se misce mai curendu, cerchesii acusi voru fi in urm'a loru. Militi'a regulata turcésca spune ca este mai umana. In Zaiciaru a aflatu 270 serbi vulnerati greu in spitalu si indata a facutu dispusetiunile de lipsa, cá sa li se dea ajutoriulu medicalu.

Altfeliu se pórta inse basibozucii si ordele adunate de prin Asi'a si Afric'a. In privinti'a acést'a va fi de ajunsu unu micu estrasu din o corespundintia dela 10 Aug. datata din Zaiciaru.

Eata ce dice corespundinti'a:

„Me aflu in Zaiciarulu celu pradatu si arsu. Este cu anevoia a reproduce impressiunea ce o lasa asupr'a spectatoriului atrocitâtile si devastatiunile seversite. Zaiciarulu surprinde cu frumseti'a sea, cu ordinea si regularitatea europeica, cum nu se afla nicairi in tóta Turci'a européna. Privitu din departare este o cetate frumusica, placuta, deschisa si curatica. Umblându pe strade si promenâdi vede omulu in tóte pârtile semne de o administratiune cu multa si buna ingrigire si intielépta. Casele si gradinile arata bunastare. Dara ce vede omulu acum? Ce nu s'a pututu cará este sdrobitu si nimicitu. Oglindi sparte, lustre frânte, armarie cioplite, — si iérasi cuprinsulu dintrensele risipitu; vasele cu flori resturnate in curte, marfele de prin pravalii terite pe strada, — nici Vandalii nici Alanii n'au pututu pustií mai tare si mai fâra de inima.“

Din Belgradu.

8 Augustu.

Noutatea cea mare a dilei este ca Cernaieff este denumitu comandante superioru alu tuturoru trupeloru serbesci si ca prin acest'a tóta conducerea resbelului din partea serbiloru a intratu intr'unu stadiu nou. Celu putienu asiá credu serbii, cari atribuie resultatele cele nefavorabile de pâna acum numai impregiurârei ca conducerea nu a fostu un'a si aceeasi, ca planurile lui Cernaieff si ale lui Zach s'au paralisatu imprumutatu si ca discordi'a acést'a contrarii au sciutu sa o folosésca asiá de bine.

Asteptarea ca resbelulu se va sfersí cu caderea Kniazevatiului nu se va implini. Acést'a, se vede si de acolo ca serbii tocm'a acum se pregatescu pentru o lovire decisiva. Ei credu ca relativu cu fortie putiene voru apará defileurile dela Bani'a si voru ca grosulu armatei sa-lu indrepte spre Bosni'a, spre a face bine ceea ce a neglesu la inceputulu resbelului.

Nu se scie déca le va succede serbiloru ducerea in indeplinire a acestui planu de care se vorbesce in tóte pârtile in publicu, de óre ce chiaru si parerile indigeniloru divergiaza in ceea ce privesce apararea defileuriloru. Pre cându unii sustienu ca turcii nu suntu in stare se petrundia terenulu acest'a, pre care serbii 'lu potu apará cu inlesnire cu putieni ómeni contr'a unei puteri armate inimice câtu de mare, dicu altii, cari inca cunoscu fórte bine tienutulu de care e vorb'a, ca muntii gigantici si defileurile nepetrunsa suntu o pura esageratiune si admitiendu ca pre turci ii voru costá multi ómeni spre a petrunde prin pedecile ce li ofera muntii si defileurile, nu tienu de impossibile intrarea armatei inimice mai departe in launtrulu tierei.

Dilele cele mai de aprópe voru aretá cum se sciu folosí turcii de positiunile ocupate. Pâna acum se scie atât'a, ca regimulu serbescu nu e de locu deprimatu in urm'a esperientieloru de pâna aci, din contra elu se vede dispusu la mai multa energia si la o resistintia si mai passionata. La acést'a se vede ca a contribuitu fórte multu principiulu lui Montecuculi (banii), factorulu celu mai normativu in afaceri de resbelu.

Suntu in modu positivu informatu, ca in casele de resbelu a le Serbiei, au incursu eri cinci milióne de ruble si regimului i s'au datu asecurâri ca sum'a acést'a va incurge pre fia-care luna si déca aru cere lips'a i se va pune la dispositiune si sume mai mari.

Intinderea acestui ajutoriu, se dice, vine din *mijlóce private*. Este fórte cu anevoia de a constatá déca acesti bani rusesci vinu din isvoru directu. Destulu atât'a ca banii suntu ací si ministeriulu de resbelu, carele pâna inainte cu câte-va dile tamendá cu acuirârile, de dóue dile incóce acuira in ruptulu capului lucruri trebuinciόse pentru resbelu.

Si trupe nóue se inroléza in ruptulu capului. Princes'a inarméza o legiune, ecvipanduo bine si provediendu o cu arme nóue.

Totu dens'a forméza o legiune de calarasi, a câroru comandantu va fi unu colonelu americanu, carele a sositu aici acum de curendu. Multi englesi se aduna in giurulu stégului lui. Tóte aceste radica curagiulu serbiloru si dispusetiunea la lupta insufletiesce vediendu cu ochii.

Aici (in Belgradu) suntu o multime de rusi. Medici rusesci, barbati si femei, oficieri rusesci si alti barbati rusi, a câroru missiune mie nu mi e cunoscuta. Influinti'a rusului Cernaieff, acum comandantu supremu alu intregei ostiri, nu se póte desconsiderá. Elu si aduna acum toti partisanii in giurulu seu.

Revist'a politica

In diet'a Croatiei representantele regimului a respunsu la interpelatiunea duputatului Subotici pentru arestârile dela Pacratiu si Belovaru. Respunsulu fù mai intâiu comunicatu prin telegrafu inse din cuprinsulu celu scurtu alu unei telegrame nu se puté vedé lamuritu cari suntu momentele agravatóre ale celoru acusati de compromisi cu lucruri de inalta tradare. „Agram. Ztg.“ aduce in fine unu estrasu din respunsulu la interpelatiune. Dara nici estrasulu acest'a nu este in stare sa multiamésca pe deplinu, pentru ca din estrasu mai atât'a se vede câtu si din telegramu. Unu punctu inse din respunsulu la interpelatiune este de óre care insemnatate, punctulu propagandei intre emigrantii bosniaci pentru o „miscare estraordinara.“ In contra cui sa fia indreptata miscarea estraordinara, din partea unoru emigranti, cari se bucura de ospitalitatea Austro-Ungariei, de si s'aru vedé printre cuvintele representantului regimului, pare ca nu ne vine a crede. Emigrantii, cari, sa le para bine ca aflara asilu, ne vine fórte curiosu sa revolteze contr'a binefacatoriloru. Ei au alte lucruri de implinitu. Déca au gustu de vre-o resculare n'au decâtu sa tréca preste Sav'a si acolo si potu cercá si stemperá curagiulu din destulu. Nóue ni vine a crede dupa cele ce amu cetitu despre afacerea acést'a in unele foi pestane, ca unii atâtu dintre emigranti câtu si dintre indigeni, dupa ce au pranditu bine la olalta, au beutu póte ceva preste bine, voru fi toastatu ce nu se manca in dilele cele treze.

Mai momentuósa ni se pare nóue din tóta afacerea impregiurarea ca cei arestati suntu toti ortodocsi greco-orientali si croatii cá buni ultramontani nu prea potu suferí pre conatiunalii loru serbi, din caus'a ortodocsismului si representantulu regimului aduce intre alte si motivulu ca ortodocsii greco-orientali au fostu sumutiati asupr'a catoliciloru. Representantulu regimului din Croati'a, din câte se póte vedé din cele publicate, nu motivéza cu date singulare ci vorbesce si afirma in generalu. De aceea adeverat'a stare a lucrului privitóre la arestârile din Pacratiu si Belovaru remane nelamurita. Un'a se vede ca divisiunea confessiunala atâtu in Croati'a câtu si in Bosni'a 'si are efectele ei.

Diet'a a fostu multiamita cu respunsulu datu de representantulu regimului. Interpelantele n'a fostu de fatia cându s'a datu respunsulu.

Din Pest'a se scrie la „Nat. Ztg.“: „Din o parte démna de credintia se scrie, ca regimulu serbescu a cerutu eri in 7 Augustu oficialu dela puterile cele mari mediatiunea. In legatura cu scirea acést'a stà si intalnirea ce avú locu togm'a acum in Belgradu a consulului principe Wrede cu vice-maresialulu conte Szapáry, comandantulu corpului de observatiune austriacu. In cercuri unguresci incepe a domní temerea, ca la casu ca meditatiunea puteriloru aru gasí resistintia la Pórta, Austro-Ungari'a, in urm'a unei intielegeri cu

Russi'a, aru ocupá Belgradulu cu trupele, cari stau sub comand'a vice-maresialului Szapáry. Intru câtu este intemeiata temerea acést'a, in momentulu de fatia nu se póte scí hotaritu. Audu inse ca imperatulu rusescu pune mare pretiu pre sustienerea lui Milanu pre tronulu serbescu, si fiinduca nu aru aru fi nici in interesulu Austro-Ungariei o schimbare pre tronulu serbescu, este probabilu, ca regimulu austro-ungurescu vrea cá inainte sa statorésca tóte dispositiunile, cari s'aru aretá de lipsa in decursulu evenemintelorn, pentru cá pusetiunea principelui Milanu sa nu se periclitezo nici de câtra Pórta, nici de câtra contrarii lui personali din Serbi'a.

Principele Milanu a parasitu cuartirulu generalu in 12 l. c. si s'a intorsu la Belgradu. Opiniunea publica in Belgradu motivéza intórcerea sea la resiedintia cu evenementulu familiaru ce se astépta in curendu, cu nascerea Nataliei, motivele cele adeverate inse suntu politice. Ministeriulu n'a avutu scire despre plecarea principelui din cuartirulu generalu, ci a aflatu numai dupa ce plecase principele. Indata dupa scirea acést'a a intrunitu Ristici pre ministrii intr'unu consiliu, dupa care consiliu Ristici a esitu intru intempinarea principelui, cu buna séma cá sa-lu câstige pentru parerile sele, cum s'a mai incercatu si cându a fostu in Paracinu. Pentru ca e fapta, ca principele nu armonéza cu ministrii in ceea ce privesce resbelulu. In legatura cu venirea principelui la Belgradu s'au si inceputu a se vorbí de o crisa ministeriala.

In cercurile politice ale Parisului suntu ómenii fórte neliniseiti de tienut'a cabineteloru europene si cu deosebire de tacerea cea adânca a Russiei, acum dupa victoriele raportate de turci. Lumea vrea sa scie ca Russi'a pregatesce ce-va pentru deslegarea cestiunei orientale, dara astépta numai momentulu binevenitu si preste nópte are sa se schimbe tóta situatiunea. Diurnalele rusesci, si acest'a e unu semnu, suntu fórte agitate. Ele vorbescu fórte pre fatia ca Russiei i se cuvine initiativ'a in afacerile orientali, ca initiativ'a acést'a este dorinti'a natiunei rusesci si ca spriginulu 'lu va aflá regimulu in poporulu russescu. „Golos" dice: ca grab'a este de lipsa si ori ce hesitare e periculósa si stricaciósa; e periculósa pentruca póte obosí rabdarea acelor'a, carii preferindu pacea, mai credu in puterea morala a asigurâriloru din partea puteriloru europene; stricaciósa pentruca fia-care picatura de sânge slavicu trebue sa apese greu asupr'a milióneloru de inimi, cari se simtu inrudite cu slavii balcanici. Patimile unui poporu sternite prin versare de sânge nu se asiédia asiá in graba, si dela densele nu se póte asteptá o decisiune pacifica. Ce astépta Europ'a? . . . Ceea ce privesce pre Russi'a si-a documentatu de ajunsu iubirea ei de pace, a adusu jertfe destule pentru conservarea armoniei internatiunale. Dara déca prelânga tóte opintirile ei n'a ajunsu la resultatulu doritu, ne remane nóue sa ne spalâmu mânile de urmâri, fia câtu de sangeróse, si céra ori-ce jertfe dela Europ'a.

Intrebarea déca Russi'a este gat'a de resbelu o respunde alta fóia afirmativu, dara dice ca e gat'a numai moralicesce si ca Russi'a este datóre a intrá in lupta, pentru ca nu póte suferí sterpirea slaviloru. „Déca Europ'a voiesce pacea trebuie sa imblândiésca pre turci si sa se intrepuna pentru crestini."

Foile berlineze inca suntu contr'a turciloru, englesii tienu meetinguri, cari se pronuncia contr'a turciloru; in fine si parisianulu „Journal des Debats" se pronuncia, ca o putere care se tiene numai cu influintia straina si cu bani straini nu e vrednica sa traiésca.

Situatiunea in Romani'a dicu foile vienese, se face din di in di mai neplacuta. Principele Carolu carele a amenintiatu iéra cu „pachetarea" s'a retrasu la Sinai'a. Acestu locu acomodatu de a petrece vér'a are in tempulu de fatia si bunetatea, ca scutesce de surprinderi cum fù cea a lui Cus'a, fiindu situatu in apropierea fruntariei. Nu credemu ca placerile aceste din urma a induplecatu pe princincipe la caletoria; cele ce se petrecu tocm'a acum in Bucuresci suntu mai multu scandalóse, decâtu periculóse si déca nu ne indoimu, ca rosii au voitu numai sa amarésca dilele principelui pre câtu se va puté si sa concentreze tóta puterea in mân'a loru, credemu totusi ca se voru ferí cá sa comita vre-unu actu de fortia contr'a dinastiei. Unu astfeliu de pasu aru impinge Romani'a in nisce incurcaturi incommensurabile si o aru face unu jocu alu intereseloru slavice, discreditându-o totu odata totalu inaintea Europei. Campani'a rosiiloru este de astadata indreptata numai asupr'a consiliariloru principelui in tempu de mai multi ani si ca principele n'a voitu sa fia de fatia la acésta comedia miserabile, carea se produce in camera, se intielege.

Dupa cele ce aflâmu in foile bucurescene senatulu si camer'a s'au inchisu printr'unu mesagiu domnescu la . . . . . . pre care la cetitu dlu Vernescu.

La 5 óre d. primu-ministru a datu cetire mesagiului urmatoriu pentru inchiderea sessiunei estraordinare:

Dloru senatori! V'amu convocatu in sessiune estraordinara cá se indeplinescu dispositiunile art. 95 din constitutiune si pentru cá corpurile legiuitóre se fia puse in positiune a se ocupá cu o di mai inainte de regularea numeróseloru cestiuni de interesu generale remase pendinte si a câror'a solutiune nu suferea nici cea mai mica intardiare.

Petrunsi cá si mine de interesele tierei si lasându la o parte ori-ce alte ocupatiuni, n'ati crutiatu nici unu sacrificiu pentru a vení acolo unde datori'a ve chiamá si v'ati consacratu tóta activitatea d-v. in tempulu celu mai putienu priinciosu alu anului la aducerea imbunatâtiriloru imperiosu reclamate de tiéra la discutarea si votarea celoru mai multe din mesurile legislative pe cari guvernulu meu le-a supusu la deliberârile d-vóstra.

Multiamindu-ve dara pentru zelulu si patriotismulu cu care a-ti respuusu la apelulu meu si pentru concursulu sinceru si lealu ce a-ti datu guvernului in aceste impregiurâri si considerandu ca tempulu este pré inaintatu astadi pentru a se puté prelungí acésta sessiune estraordinara, in bas'a art. 95 din constitutiune, eu declaru inchisa sessiunea actuala a camerei.

Datu la Sinai'a, 31 Iuliu 1876.

CAROLU.

Unu mesagiu identicu s'a cetitu si la camera.

Manifestulu insurgentiloru câtra natiunea englesa.

Diurnalele dela 1 si 2 Augustu, publica urmatoriulu manifestu adresatu de curendu de serbii erzegovineni si bosniaci câtra natiunea englesa:

„Frati englezi! Este unu anu, de cându poporulu serbu din aceste tienuturi a luatu armele spre a scapá de jugulu otomanu. Caus'a sânta pentru care amu luptatu pâna adi, nu ne-a lasatu sa perimu si nici vomu perí. Momentele de fatia suntu decisive pentru sórt'a nóstra. Luptâmu pentru libertate, si déca va trebuí, vomu sci sa murimu pâna la celu din urma omu. Dar' ve rugâmu pe voi, fratiloru englesi, sa ne ascultati, acum celu putienu, ca ne aflâmu pe pragulu momenteloru supreme. Nu ve ceremu nici pâne, nici bani, nici arme. Ceea ce ve ceremu este dreptatea, pe care trebuie sa ni-o dati. Ve ceremu numai sa ne lasati a ne rafuí cu inimicii nostri de mórte.

„Voi sunteti liberi de atât'a tempu, incâtu nici mai puteti intielege ce va sa dica cuventulu sclavu." Pentru acést'a v'ati uitatu de noi cari gememu gârboviti sub povér'a jugului.

„V'aru cuprinde fiorile, frati englesi, cându ati cunósce crudimile turciloru, este de necrediutu ceea ce comitu densii; si cu tóte acestea noi indurâmu aceste fâra-de-legi de cinci sute de ani.

„Ce a-ti face voi, englesiloru, cându cine-va aru cutezá sa atinga caminurile vóstre, familiele vóstre? Ce a-ti face, cându aru trebuí sa tremurati in fia-care momentu, ca va venî unu turcu, care sa ve tortureze nevast'a séu copil'a vóstra, si pe urma sa o desonoreze in fati'a vóstra? Séu, ce a-ti face voi, cându unu parinte englesu aru fi silitu prin fortia si torturi sa-si manance copilulu friptu? Ce gróza, ce fiori v'aru cuprinde! Si serbii suferu aceste grozavii de cinci sute de ani! Nici viéti'a, nici averea loru, nu suntu asigurate. Turcii le prostitue familiele, 'i fortiéza sa-si manance copiii fripti, si dupa tóte acestea, le taie mânile si piciórele si 'i infigu in tiepe! . . . Englesulu n'aru tolerá unele cá acestea, pentruca elu 'si are consciinti'a demnitâtiei sele; serbulu sufera, pentruca este rai'a, este parasitu uitârei si sclaviei!

„Mum'a serba nu scie, déca va puté sa-si nasca copilulu in pace; câci turcii adese ori macelarescu femeile nóstre ingreunate. Vóue vi se paru incredibile asemenea monstruositâti; dar' serbii trebuie sa le indure

---

Balulu

tienutu in 11 Aug. cu ocasiunea adunârei generale a Asociatiunei tranne.

Frumosulu scopu ce urmaresce Asociatiunea nóstra intrunindu in fiacare anu o mare parte a inteligintiei romane pentru a-si dá unulu altui'a séma asupr'a mesuriloru luate si de luatu in favorulu culturei poporului, acestu frumosu scopu, necum sa escluda, elu pretinde chiaru a dá publicului cultu si in deosebi tinerimei de ambele secse ocasiune sa pasiésca impreuna pe scen'a vesela a distractiei, salutandu-se cu simpati'a proprie românului, impartasindu unulu altui'a tainele inimei si adencindu-se in farmeculu ochiloru, cari obositi de seriositatea vietiei, acum au privilegiulu sa sclipésca in fericire petrecendu fatia in fatia cu alés'a loru atâtu de dragalasie. —

Destulu ca precum asta data asiá si acum munc'a seriósa desvoltata in siedintiele adunârei cu dreptu cuventu a fostu insocite de o petrecere sociala, botediata in limb'a oficiósa „balu românu". Déca balulu a fostu „românu", nu scimu; atât'a scimu, ca conversarea pâna si sióptele tainice (esperientia propria!) au decursu in limb'a romanésca. Este totusi cu potintia, cá unulu séu altulu sa fia abusatu de balulu „românu" impartasindu tainele animei sele in limb'a straina. Ori-cum va fi, „balulu românu" a reusitu asta-data de minune.

Nu putemu decâtu sa felicitâmu pre „comitetulu festivu locale" pentru bunulu gustu ce a desvoltatu incependu petrecerea cu unu dantiu fórte nimeritu, cá „hor'a". In adeveru, erá o nespusa placere a vedé cunun'a mare impletita din florile cele mai alese, o cununa imposanta, care face sa salte inim'a fia-cârui românu putendu cuprinde cu o singura ochire lamur'a generatiunei june. Óspetii de natiunalitate straina priveau cu surprindere acésta privelisce marétia admirandu acum istetimea miscâriloru gratióse acum toaletele stralucite.

Dintre ilustrii óspeti, cari au onoratu acésta petrecere cu presenti'a loru amintimu pre Escelenti'a Sea Par. Archieppu si Metr. Mironu Romanulu, Escelenti'a Sea comandantele generalu bar. Ringelsheim, Escelenti'a Sea generalulu bar. Rosenzweig, Ilustritâtile Loru domnii: Vic. N. Pope'a, comitele unversitâtiei fundului regescu M. Conrad, Giebel primariulu cetâtiei, colonelulu comandantu Uracca etc. etc.

Pâna a nu trece mai departe sa vedemu care a fostu „regin'a balului"? Respunsulu celu mai nimeritu la acésta intrebare delicata aru fi dicendu: câte dame atâtea regine. Asiá amu dice, déca nu ne-amu tiené a vení in conflictu cu inim'a proprie, care in totu balulu nu a aflatu decâtu o singura regina. Sa spunemu, care? Nu se póte, nu, ferésca Ddieu! Nu . . . câci inim'a de-si petrece cu dragu sburandu in taina spre regin'a alésa dintre regine, sa ne ierte ori si cine, déca nu ne vine la socotéla sa destainuimu tain'a cea mai mare, mai mare si mai pre susu de curiositatea (pardonu de espressiune!) Onorabililoru cetatieni si Amabileloru cetitóre. Dar' chiaru déca amu destainuí regin'a nóstra, óre nu se voru fi gasindu o multime altii, cari si ei voru fi aflatu fia-care o alta regina?

Deci in interesulu liniscei sufletului si unor'a si altor'a credemu a nu gresì repetiendu: câte dame atâtea regine. Cu atât'a amu fi invinsu rubric'a cea mai primejdiósa si astfeliu sa trecemu acum la alte meruntiusiri. Aci apartienu toaletele, la cari nu ne prea pricepemu, un'a tocmai fiindu-ca suntu meruntisiuri, alt'a si mai alesu, fiindu-ca, s'o spunemu verde, ne-a parutu mai resonabilu a ne confundá privirile in luciulu ochiloru rapitori decâtu sa studiemu maiestri'a aplicata in alegerea podóbeloru esterióre. Ce ne aducemu totusi aminte este, ca metasariile au fostu la ordinea dilei, cá sa ne servimu de unu terminu parlamentaru. Cheltueli zadarnice! Metasarii; cá si candu zimbetulu dameloru române nu aru fi de ajunsu pentru a scóte junii din fire.

Inadinsu ne-amu furisiatu printre diferitele parechi voindu sa cetimu pe fetiele invapaiate aceea ce se petrecea in launtrulu inimei. Bucurosu amu fi ascultatu si conversati'a in care, ací unii colea altii erau cufundati, dara nu stimu cum si ce; destulu ca tocmai acei cari se privéu neintreruptu ochi in ochi, in locu sa converseze asiá cá sa-i mai auda cine-va, ei sioptiau unulu altui'a lucruri cari nu este datu nóue ómeniloru prosaici a le intielege. Sperantie de auru! Adi surideti pentru a disparé póte mâne in fati'a realitâtiei; adi ve inaltiati in regiunile ceresci pentru a ve coborí mâne in prapasti'a desamagirei! La ce inse ratacimu asiá pe departe? Oare nu este acolo amoru, pururea vicleanulu copilu. Zimbesce siretulu stându la pânda cu sageat'a pe arculu intinsu. Acum ochieste . . . . o clipita . . . si inim'a tresare lovita cumplitu de sageat'a ascutita. Siretule urméza-ti calea. Vedi inse, nu cumva sa sfersiesci sagetile din tolba. Câci cine sa aline suferintiele, déca inim'a ei va remâné impetrita. Impetrita? Nu, nu se póte. Amorulu este unu copilu siretu, dara milosu; elu se pune de nou la pânda si iata-lu indreptatu cu ascutitulu sagetei spre inim'a ei. . . . .

De ací incolo, nu stimu ce s'a mai intemplatu. Se póte ca nu fia-care a parasitu balulu „românu" cu inim'a sagetata, dara desiguru nu esista care sa nu fia dusu cu sine unu suveniru din cele mai placute, unu suveniru, care va remâné scrisu cu litere neperitóre. Cei din urma óspeti au parasitu petrecerea deodata cu auror'a diminetiei.

Y

de seculi. Consulii vostri inse ve potu dá marturie de totu ce ve spunemu. Noi ne dâmu silinti'a sa ajungemu in cultura pe fratii nostri din Serbi'a. Suntemu unu poporu pacinicu, laboriosu si silitoru; si cá atare voimu sa traimu. Turcii inse nu ne lasa nici sa ne radicâmu capulu. Noi arâmu si semanâmu; turcii secera si treiera. Noi muncimu, si turcii culegu fructulu muncei nóstre, nelasându-ne decâtu paiulu scuturatu si osulu rosu.

„Si ce a facutu guvernulu turcu pentru noi, acestu guvernu, care 'si are datoriile sele vis-a-vis de noi? Elu a promisu sa ne prostitue, sa ne impileze, sa ne ucida! Turciloru, tóte le erau permise; noi n'avému dreptulu decâtu sa jelimu si sa plangemu. Ei bine, póte óre sa ne impute unu englesu, ca ne-amu resculatu, ca amu invocatu arm'a intru apararea vietiei si onórei nóstre? Putien'a libertate ce amu obtienutu, ne a costatu torente largi de sânge. Si ne dóre, vediendu ca englesii, in locu sa ne protegese, si-au datu concursulu loru inimiciloru nostri, cá sa ne tiraniseze si mai departe. In Turci'a astadi numele de englesu a devenitu odiosu. Crestinulu tremura la audiulu acestui nume, pentruca englesulu a ajutatu pe turcu sa ne lege lantiulu mai strensu, si mai scurtu. Ne aducemu bine aminte de acei capitani de marina englesi, cari au sedusu implorarea de ajutoriu a femeiloru si copiiloru din Cret'a. Ei au refusatu, conformu unui ordinu, imbarcarea nenorocitiloru, lasândui bataia de jocu in mân'a sortiei. Acésta durere o resimtu raialele si pâna adi.

„Diceti, ca ve temeti de presumtiós'a Rusie! Noi nu intielegemu intrigile politice; noi purtâmu recunoscintia Russiei, pentruca ne-a imbratisiatu caus'a cu simpatiele sele. Iubimu pe rusi, pentruca ne ajuta. Faceti si voi astfeliu, si inimile nóstre voru incliná spre voi. Diceti ca sunteti crestini! Dar' cându a-ti manifestatu sentimentele vóstre crestine? Crestinii nu calca in picióre totu ce crestinulu are mai scumpu, mai sacru!...

„In reforme nu mai credemu de locu. Abdul Medjid la 1830 ne-a datu unu hattischeriff si positiunea nóstra a devenitu mai cumplita. Hattulu dela 1855 asemenea n'a fostu de câtu o gluma cruda. Abdulu Aziz necontenitu ne a adormitu cu promisiuni de reforme, pâna cându pasialele ne-au trasu pelea de pe frunte.

Asiá dar' nici cuvintele lui Murad nu ne mai inspira incredere. Dar' si déca amu presupune chiaru, ca sultanulu si ministrii sei, potu sa aiba buna vointia pentru noi, totu nu putemu asteptá vre-unu bine. Sultanulu si ministrii sei suntu neputinciosi. Autoritâtile neplatite 'si iau de pe spinarea nóstra gagiulu; ele intra in casele nóstre, ne jefuiescu si ne prostitue femeile. Pasialele suntu acele cari au devastatu tiér'a si au imbrâncitu poporulu in abisulu desperârei. Reformele suntu numai prafuri pentru ochii Europei.

„Engleziloru! Dupa tóte aceste, a ti mai puté voi crede promisiunile turcesci? Si a-ti depune voi armele dupa atâtea triste esperintie? V'ati reintórce voi in bratiele hotiloru si a ucigasiloru? De siguru ca nu! Si noi suntemu mai gat'a sa murimu cu totii, de câtu sa ne reintórcemu la vechiulu nostru jugu. Suferintiele nóstre intrecutu ori-care inchipuire. Déca vom peri cá jertfa a politicei nóstre egoiste, celu putienu vomu perí luptându pentru o causa mare si sânta. Dumnedieu este puternicu si ne va resbuná!....“

Conducatorii miscârei nationale din Erzegovin'a.

Asociatiunea Transilvaniei.

Siedinti'a de Vineri a adunârei generali care s'a deschisu la 9½ óre a. m. s'a inceputu cu prelectiunea dlui Dr. Silasi: „Românii in poesi'a populara“ Disertatiunea, intemeiata pe cantecile poporali românesci, a duratu aprópe 3 óre si a fostu bine primita din partea celoru de fatia.

Dr. Hodosiu se insinuase cu o disertatiune despre inceputurile scólei poporali la români, si invetiatoriulu poporalu Petrascu cu o disertatiune despre instructiunea elementara dupa starea de acum a sciintiei, dara aceste disertatiuni nu s'au pututu ascultá nici in siedinti'a de Vineri, nici in cea de Sâmbeta, pentru ca propunerile facute de cele 3 comissiuni au absorbitu totu tempulu siedintieloru. Disertatiunile aceste se voru publicá in fói'a Asociatiunei „Transilvani'a.“

Din desbaterile cele lungi relevâmu o propunere facuta de dlu Comsi'a, carea a datu ansa la o discussiune infocata. Dlu Comsi'a a propusu adeca, sa se aléga o comissiune de cinci membri, care se supuna la o revisiune regulamentulu Asociatiunei. Se scie si s'a confirmatu dejá prin unu casu concretu, ca dispositiunea din acestu regulamentu, cá decisiunile subcomiteteloru sa se supuna la aprobarea comitetului centralu, impedeca tare, ba uneori mai paraliséza ori-ce activitate a despartiemintelbru. Acést'a propunere altcum motivata cu destula obiectivitate a intempinatu o opositiune apriga la maioritatea adunârei, si ca nu s'a acceptatu.

Resultatulu positivu alu adunârei e: ca s'a preliminatu pe anulu viitoriu o suma de 5600 fl. din fondulu asociatiunei spre scopuri de cultura. Numerulu membriloru s'au sporitu cu 12 membri, dintre cari 4 au solvitu o tacsa pentru totu-déun'a, cá membri pe viétia, iér' 8 suntu membri ordinari solvindu 5 fl. pe anu.

Profesorulu de limbele orientali la universitatea de Parisu, care are merite nedisputavere pentru literatur'a nóstra, E. Picot, s'a denumitu membru onorariu alu Asociatiunei.

O nóua proba stilistica

In „Albin'a“ dela 1 Augustu a. c. care pórta nrii 71 si 72 cetimu urmatórele:

„Fariseiloru ce strecura tientiariulu si inghitu camil'a.

„Noi cându in nrulu duplu 64—65 diseramu câte-va putiene celoru dela „Teleg. Rom.“ cu unu cuventu n'amu disu, ca limbagiulu nostru din acele reflessiuni „este solidu si manier'a culta,“ ci tocmai din contra amu disu espresu, chiaru si lamuritu, ca limbagiulu si manier'a bruta in care ne intempina fariseii obrasnici dela Sabiiu, nu merita sa urme omulu cu ei o discusiune solida si culta. Cu tóte acestea, acei farisei, firesce totu in nesu cu natur'a, logic'a si moral'a loru perfida, in nrulu 58 ni reproducu reflesiunile cá modelu „de limbagiu solidu si maniera culta.“

Ce limbagiu solidu si maniera culta? Dar' pricepeti voi atari? sunteti voi demni de atari?? Voi cari aveti órb'a cutesare de a pretinde in fati a lumei, ca a-ti tractatu cele dóue cestiuni controverse, cu „seriositate“ si „crutiare,“ precându ele au fostu tractate cu cinismu si cu cea mai perfida personalitate. Séu dóra ca unde-va, in lumea mare si culta, o maniera, unu cinismu, o cutesare ca a vóstra se intempina altfeliu, mai finu?

Nu fiintiele ingamfate intr'unu norocu nemeritatu, nici papusiele lui Tisza, potu fi persónele chiamate de a ne dascalí si de a aduce judecata critica asupr'a unoru cestiuni mari si sacre, despre cari de multu au doveditu si suntemu convinsi ca câtu tempu voru traí, neincetatu voru totu dovedí, ca li lipsesce totu semtiulu si tóta priceperea“.

Déca n'a fostu articululu onor. „Albine“ reprodusu de noi in nr. 58 *solidu* si de o *maniera culta,* dóra va fi acest'a, celu putienu dupa cum intielegu cei de lânga dens'a ce va se dica *solidu* si *maniera,* si noi si cu atât'a ne-amu multiamí.

Romani'a.

„Vocea Cov.“ atrage intr'unu artioulu dela 28 Iuliu v. ce urméza mai la vale atentiunea patriotiloru asupr'a periculului ce póte sa provina din persecutiunile inscenate de liberali. Ea scrie:

Noulu cabinetu, sub presiedinti'a dlui I. C. Brateanu, s'a formatu in adeveru astfeliu dupa cum l'amu anunciatu in nr. nostru precedentu, cu singur'a osebire ca dlu Brateanu a remasu totu la financie, si dlu D. Sturz'a este la lucrâri publice. — Nu scimu inse cum sa ne esplicâmu intrarea dlui N. Ionescu la ministeriulu de esterne, nici putemu inca a ne dá séma de directiunea ce va luá diplomati'a nóstra prin nóu'a schimbare. Dlu N. Ionescu cá omu in viétia publica, cá deputatu, a combatutu conventiunile de comerciu cu Austri'a si Russi'a; astadi, cá ministru, negresîtu este chiematu sa le aplice. In cestiunea evreiloru d-ni'a sea are nisce vederi si credintie bine precisate si cunoscute de toti; cá ministru dar' suntemu in dreptu a asteptá si a vedea realisandu-se acea inlesnire a emigratiunei israelite dela noi, ce dupa dni'a sea, aru fi singurulu mijlocu a ne garantá contr'a invasiunei reului. In fine suntemu impacienti a vedea solutiunea ce va gasí d-sea cestiunei israelite, in respectulu aplicatiunei conventiunei, si ce directiune va dá d-sea demarsieloru ce dejá s'au facutu pre lânga puteri si pre lânga Pórta in respectulu cerintieloru nóstre cuprinse in memoriulu dlui Cogalnicénu. — Cá deputatu dlu N. Ionescu a fostu celu intâiu care a interpelatu pre ministeriu in respectulu relatiuniloru nóstre esterióre, si a cerutu publicarea corespondentiei diplomatice; adastâmu astadi dela dlu N. Ionescu ministru indeplinirea proprieloru sele dorintie manifestate in adunare.

Se vorbesce necontenitu ca d. G. Vernescu nu aru fi avendu intentiunea a stá multu in ministeriu. Déca acestu faptu se va adeverí, atunci cabinetulu remâne sub o nuantia deplina si bine definitaa partidului de actiune. — D. Epureanu, retragându-se din ministeriu, a disu dela banc'a sea noului cabinetu: „Asteptu intarirea libertâtiloru constitutionale in sensulu angagiamenteloru luate pe cându eramu in lupta.“ — Vom vedé cari voru fi si reflecsiunile dlui Vernescu la retragerea sea din situatiune, déca faptulu se va adeverí. Pâna atunci vedemu ca darea in judecata a fostiloru ministri si dreptulu ce si-a luatu Camer'a de a face si instructiunea procesului au impresionatu adencu chiaru pe spiritele cele mai putienu militante in aren'a vietiei publice. Toti se intréba unde voru ajunge lucrurile, si respunsulu pare ca a inceputu a impresioná chiaru pe membrii comisiunei Camerei insarcinata cu acusarea si instructiunea, câci dejá barbati din sinulu ei, de o mare greutate, au inceputu a-si dá dimisiunile, p. c. dnii D. Bratianu, Voinovu si Giani. Urele se ascutu pe di ce merge, patimele se deslantéza din ce in ce mai multu, si societatea pare a fi ingrigita a nu ajunge a se vedé divisata in acele dóue sinistre tabere ce suntu simptom'a decadentiei, in taber'a persecutoriloru si a persecutatiloru, — Pentru onórea simtieminteloru nóstre, pentru viitoriulu acestei tieri, nu dorimu cá fatalitatea sa ne conrupa pâna in atât'a bunulu simtiu, in câtu se ajungemu la sfasiârile dinte noi cându evenimente atâtu de grave se petrecu la hotarele tierei nóstre si lupi atâtu de flamândi veghiéza póte deasupr'a corpului patriei nóstre. — Diuarele austriace nu mai facu unu misteru din combinatiunile ce se facu pentru anecsarea Bosniei si a Erzegovinei la Austri'a. Ba ele mergu mai departe, atribuescu chiaru Turciei veleitatea ca dupa ce prin arme va subjugá Serbi'a, o va trece totu câtra Austri'a, pastrandu-si ea numai titlulu de suzeranitate, spre a se scapá odata de furnicarulu nelinisciloru ce-i bantue imperiulu. In remaniarea acestei certe in orientu, tratatulu de Parisu n'aru fi fostu strainu de intrebarea, déca elu mai póte fi unu actu obligatoru, si respunsulu dejá se dice a se fi gasitu lesne. . . . . . . Nóue compensatiuni póte se voru face din sfasiarea lui spre arangiarea tuturoru, si atunci . . . . Ddieu sa ne aiba sub a sea sânta paza. Nenorocirile Poloniei trebuie sa ajunga de lectiuni natiuniloru ce potu intielege si invetiá ce-va din trecutulu vietiei popóreloru.

Se telegrafeza la „Timpulu“:

Constantinopole, 10 Aug. Se sustiene ca ambasadorulu Angliei, Sir Elliot, aru fi primitu autorisarea din partea guvernului seu, sa declare Portiei, ca nu mai are a comptá pre concursulu moralu de pâna acum alu Angliei.

Pórt'a a decisu sa nu respunda absolutu nimicu la not'a Romaniei, considerandu-o cá cum n'aru fi esistandu de locu. Totu odata a dispusu a se infiintiá imediatu cordóne de observatiune la fruntariele Romaniei.

Varietâti.

⁂ Din Belgradu se telegraféza ca princes'a Natali'a a nascutu unu fiiu.

⁂ In Agnit'a s'a formatu o reuniune de pompeieri.

* In Valcele (Elöpatak) s'au immultitu numerulu óspetiloru. Acum suntu 800. Indata ce tempulu este mai frumosu cresce si numerulu óspetiloru.

⁂ Sabiiu in 30 Iuliu.

Concertulu, ce s'au tienutu aséra in favórea fondului Asociatiunei ocupa — numai incape nici o indoiala — loculu primu nu numai intre festivitâtile, ce a insocitu de astadata adunarea generala a Asociatiunei, ci intre tóte intreprinderile de acestu feliu a le româniloru sabieni. Programulu cu multu gustu compusu, si puterile artistice alese dela inceputu au garantatu unu succesu stralucitu.

Dintre esecutorii programului amintimu mai intâiu pre dlu Louis Wiest, veteranulu nostru artistu din Bucuresci, care prin farmeculu tonuriloru, ce a sciutu produce pre instrumentulu seu, a incântatu intregu publiculu. Fantasi'a din „Ugenoti“ „Stéu'a Danubiului“ „Elegi'a pastorala“ „Cantionet'a renduneleloru de preste Oltu“ si „Hore nationale“ au fostu piesele, ce domnulu Wiest 'si a alesu de astadata a le produce; este greu a decide, care din aceste a fostu esecutata cu mai multa esactitate si perfectiune. Acompanementulu pre piano l'a primitu dlu Iuliu Wiest.

Dlu Carlo Ravert'a, primu tenoru la oper'a de aici, este cunoscutu cá artistu si prin dragalasi'a romantia de Rohandi „a la stella confidente“ a doveditu, ca d-sea este cá concertistu intocmai asiá de perfectu cá si operistu. O impresiune mare asupr'a publicului a produsu romanti'a „Doi ochi“ de Ventura, cântata cu multu simtiementu de dlu Ravert'a, aplausele frenetice n'au incetatu pâna ce cantaretiulu n'a repetitu romanti'a. —

Amu comite o gresiala neiertata, déca n'amu pune alaturea cu acesti artisti pre Dómn'a Dr. M. Cu o modestia afabila D-na Dr. M. a pasitu spre scena cá diletanta si prin cantarea romantieloru „Nu este asiá“ si „Steluti'a“ ne au surprinsu cu o esecutare artistica. Deplina dovada despre talentulu si scól'a dómnei Dr. M. ne a datu in duetulu din „Trovatore“ in care cu privire la esecutare s'a intrecutu cu dlu Ravert'a. Suntemu tare recunoscatori Dómnei Dr. M. odata, ca ne bucuramu a o vedé contribuindu in modu insemnatu la succesulu stralucitu alu concertului, de aldata, ca ne au delectatu prin cântecele produse in modu deosebitu. Déca amu avé a impârti intre concertanti cununa de merite, nici o clípita n'amu stá la indoiala cui se o dedicamu.

Sub conducerea dlui Pohl, dirigentele operii de aici, capel'a cetâtii a completatu prin esecutarea overtureloru din „Guilelm Tell“ si „Oberon“ programulu frumosu alu concertului. Incaperile teatrului din cetate au fostu tóte ocupate. Publiculu a fostu compusu mai esclusivu din Români. X.

⁂ Dlu Wiest a vrutu sa faca si conatiunaliloru sei o placere si a mai pasitu odata Dumineca in 13 Augustu, in sal'a teatrului, cu unu programu arangiatu pentru publiculu din Sabiiu nemtiescu-românescu. Dara dlu Wiest si-a gasitu beleau'a cu conatiunalii sei, pentruca recensentulu dela „S. d. T.“, marti, mitilu iá la o paruiéla de cele bieder-deutsche, incâtu nu remane nimic'a bunu de densulu. Ba la rendulu seu 'si capeta si publiculu românu, care l'a aplaudatu si celu din Bucuresci portiunea sea, numindu-lu esteticulu recensentu: „Musikalisch-Unverständig“. Si tóte aceste a trebuitu sa le sufere dlu Wiest si dimpreuna cu densulu publiculu seu dela 10 Augustu si celu din Bucuresci, unde petrece dlu Wiest, pentru ca artistulu nu s'a acomodatu Geschmaksrichtungului din . . . . din . ., nu mai spunemu de unde, care se nisuesce dupa „classicitate.“

Nu voimu sa acoperimu defectele dlui Wiest, nici sa ne facemu aperatorii lui; ignorâmu cu totulu natâng'a si necioplit'a apostrofare a publicului românu din dóue tieri, si fiinduca recesentulu voiesce nechiamatu sa escuse publiculu sasescu cu program'a „gresita“ a dlui Wiest, 'lu luâmu la cuventu intrebandu-lu, ca mai asta iérna, cându unu altu omu musicalu a anunciatu unu programu cu Beethoven, Mozart si alti classici, pentru ce nu s'a aratatu Geschmackrichtungianulu? Séu dóra atunci erá gustulu inca nerafinatu pentru classicitate?

Noi nu pricepemu aiurâri cá cele din recensiunea din cestiune de câtu ca elu vinu din antipathi'a nationala.

Z.

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Augustu 1876.

Metalicele 5%	66	50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	15
Imprumutulu de statu din 1860	111	25
Actiuni de banca	851	—
Actiuni de creditu	142	80
London	122	30
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	—
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	50
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	104	75
Galbinu	5	81
Napoleonu d'auru (poli)	9	72
Valut'a nóua imperiale germâna	59	90

Nr. 219. — 1879.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confessiunale gr. or. din comun'a Albacu, protopresbiteratulu Zlathnei-superióre, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1 Septemvre a. c. st. v.

Salariulu anualu 300 fl. v. a. cortelu in edificiulu scólei dóue odâi, si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu Statutului organicu cu urmatórele documente:

a) Atestatu de botezu;

b) Atestatu de moralitate;

c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, pedagogi'a séu teologi'a;

d) Atestatu de cualificatiune, si ca scie cantârile bisericei.

Recurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului protopresbiteralu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Câmpeni 25 Iuliu 1876.

Ioanu Patiti'a,
1—3 protopresbiteru.

Nr. 28. C. P. — 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din Sighisiór'a:

1. In clas'a a III cu salariu anualu de 275 fl. v. a. si 3 stângini de lemne.

2. In clas'a II-a cu salariu anualu de 235 fl. v. a. si 3 stângini de lemne.

3. In clas'a I-a cu salariu anualu de 206 fl. v. a. cuartiru si lemne pentru persón'a invetiatoriului, — care salarie se platescu in rate lunarie decursive la cass'a alodiala cetatiéna — se escrie prin acést'a odata pentru totudéun'a concursu.

Invetiatorii suntu obligati a prelege in scól'a de tóte dilele si in scól'a de repetitiune órele prescrise in regulamentulu provisoriu dto 15/27 Oct. 1870 pentru invetiamentulu nationalu confes. §. 17, si a conduce Duminec'a si serbatórea in biserica cantulu necesariu cu tenerimea scolara.

Concurentii au sa-si astérna rogârile loru, dimpreuna cu atestatulu despre class'a in fine absolvita, de cualificatiune invetiatorésca, de moralitate si pracs'a de pâna acum cá invetiatoriu, pâna la 29 Augustu 1876 st. v. la scaunulu protop. in Sighisiór'a.

Cei ce voru dovedí pre lânga acést'a, ca potu conduce cântulu in coru, sciu gimnastic'a si cultivarea de gradinaritu, voru fi preferiti.

Sighisiór'a in 18 Iuliu 1876.

Din siedinti'a comitetului parochiale in contielegere cu subscrisulu inspectoru scol tractuale.

Zacharie Boiu,
1—1 protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu secundariu devenitu vacantu la scól'a confesiunala ort. orientala a comunei Purcareni, tractulu protopresbiterale I alu Brasiovului, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. solvindi in rate trimestrale decursive.

Dela concurenti se cere, cá se aiba celu putienu 4 clase gimnasiale si atestatu de cualificatiune.

Alesulu de invetiatoriu trebuie sa servésca unu anu de proba si dupa decurgerea acestui'a castigandu-si intarirea definitiva va fi indatoratu a tiené si scól'a de repetitiune, pentru carea va mai primí inca o remuneratiune de 35 fl. v. a. cu prospectu de a i se inaintá la 50 fl. v. a.

Petitiunile bine instruate trebuie adresate prea onoratului domnu protopresbiteriu I alu Brasiovului Iosifu Baracu celu multu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Purcareni in 29 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu.
Ioanu Bogdanu,
(1—3) parochu si presied.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. orientala din comun'a Livezeni, in protopresbiteratulu Hatiegului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 5 Septembre a. c.

Emolumentele suntu:

a.) Cortelu naturalu si 6 jugere pamentu aratoriu si fenatiu;

b.) Dela 220 fumuri de casa câte 1 fl. 40 cr. de fumu;

c.) Tacsele stolare indatinate.

Tóte aceste computate la olalta, dau unu venitu anualu preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru bine instruite in sensulu legei, la subscrisulu pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 28 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Ioanu Ratiu
protopresb. gr. or. alu
(1—3) tract. Hatiegu

Concursu.

Pentru reintregirea postului vacantu de capelanu lânga parochulu betrânu si slabu Vasilie Pavelu din comun'a gr. or. Borgo-Bistriti'a tractulu ppresb. alu Bistritiei, se escrie prin acést'a concursu pâna la finea lui Augustu a. a. st. v.

Venitele impreunate cu acestu postu suntu:

a) Casa capelanara cu 2 incaperi 1 siura si 2 grajduri.

b) Gradina de legume si fenatiu de lânga casa in marime de 1180 □ org.

c) A trei'a parte din venitulu epatrafirului precum si din tóte venitele stolare parochiale.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. pâna la tempulu indicatu la subscrisulu oficiu ppresbiteralu.

Borgo-Dioseni 4 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu din Borgo-Bistriti'a,

Ioane Buzdugu,
1—3 adm. ppresb.

Nr. 1758/397 scol.

Concursu.

La institutulu rom. pedagogico-teologicu din Aradu, se receru inca doi profesori, unulu pentru sciintiele matematice-naturali, si altulu pentru cele pedagogice. Salariulu anualu e de câte 800 fl. la unu postu. Recurintii ort. rom. se arete ca dupa terminarea studieloru gimnasiali cu testimoniu de maturitate, au absolvatu respectivele facultâti si pracs'a ce au avutu pâna acum. Recursele sa se adreseze subscrisului consistoriu pâna in 25 Aug. st. v. a. c.

Cei cari voru devení alesi, se voru aplicá in primii trei ani cá provisori cu salariulu amintitu. Consistoriulu 'si resérva ca dupa espirarea a loru trei ani sa se pronuncie despre aplicarea loru definitiva.

Aradu, consistoriulu rom. ort., senatulu de scóle, siedinti'a din 22 Iuliu st. v. 1876.

Ioanu Metianu m. p.
(1—3) Episcopulu Aradului.

Nr. 45/1876 — adm. prot.

Concursu.

Pentru parochi'a vacanta de clas'a a III Bretea-Muresiana protopresbiteratulu Iliei prin acést'a se publica concursu pâna la 29 Augustu 1876 st. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

a) Casa de locuintia impreuna cu curte si gradina.

b) Folosirea cimiteriului santei biserici.

c) In naturale dela 120 numeri câte un'a ferdela de cucuruzu in bómbe.

d) Câte un'a dî de lucru dela fiacare numeru, parte cu palmile parte cu vitele.

e) Venitele stolari indatinate, cari computate tóte in bani facu sum'a de 448 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne concursele loru instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. la subscrisulu pâna la terminulu susu indicatu.

Gurasad'a in 27 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochiale.
Alecsiu Olariu m/p.
(3—3) adm. protop.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a II-a la scól'a confes. gr. or. din Lancramu se escrie concursu pâna in 12 Sept. st. v., in care dî va fi si alegerea.

Léf'a anuala e 300 fl. v. a. cari se voru radicá in cuartale anticipânde din cas'a alodiala. —

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru instruate cu: atestatu despre absolvirea a celu putienu 4 clase gimnasiale. —

Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu séu teologicu.

Atestatu de cualificatiune — pâna la terminulu susu numitu oficiului protopresbiteralu in S. Sebesiu.

Lancramu in 27 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu
Isidoru Blag'a,
parochu.
3—3 Ioanu Casioltianu.

N. M. 6950/1876

Concursu.

Pentru acordarea sumei de 120 fl. destinata de inclit'a Universitate a natiunei sasesci cá stipendii pentru scólele de agricultura pre anulu 1876 pentru scaunulu Sibiiului se escrie prin acést'a concursu pâna la **25 Augustu a. c.**

Reflectantii, cari voru avé sa substérna petitiunile loru la acestu magistratu, trebue sa documenteze:

a) ca au absolvatu scól'a populara ordinara;

b) ca au ajunsu la anulu 16 alu vietiei

c) ca suntu cunoscuti in genere cu pracs'a agriculturei indatinata la noi.

Despre acést'a se face publicatiunea generale cu acelu adausu, ca se voru considerá numai cei ce apartienu la scaunulu Sabiiului.

Sabiiu in 2 Augustu 1876.

Magistratulu urbanu si
(3—2) **scaunalu.**

Nr. 11 — scaun. prot. 1876.

Edictu.

Catarin'a Rátzházi nascuta in Ili'a si maritata in Baiti'a — cttulu Zarandu — carea de 8 ani a parasitu pre barbatulu ei Lazaru Stanc'a fâra a se puté eruá loculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 9 Iuliu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'ai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 8 Iuliu 1876.

Nic. I. Miheltianu,
(1—3) protopopu.

De arendatu.

Fontanile de apa minerale dela Valcele (Elöpatak) suntu de arendatu incependu dela 12/24 Aprile 1877. Arendarea se face in locu la 17 Augustu **c. n. anulu curentu.** Doritorii potu vedé conditiunile: in Brasiovu: in comptoriulu dlui Constant. Steriu, — in Sepsi-Szt.-György: la domnii frait Bogdanu, — in Valcele: la Directiunea bâiloru.

Intrun'a se face cunoscutu ca in anulu acest'a se va tiené celu dintâiu tergu de cai, concesu de inaltulu ministeriu reg. ung. in 17, 18 si 19 Augustu.

Valcele in 5 Iuliu 1876.

Composessoratulu bâiloru.
(6—6)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 63. ANULU XXIV.

Sabiiu 8|20 Augustu 1876.

Privitoriu la organisarea de nou a comitatului Sabiiului.

Fói'a oficiósa din Budapest'a a inceputu a publicá dejá denumirile noiloru comiti supremi. Nu incape deci nici o indoiéla, ca in scurtu va urmá si organisarea de nou a comitatului Sabiiului, in form'a dictata de articululu de lege respectivu dejá promulgatu.

Din di in di ne apropiemu deci totu mai multu de o schimbare esentiale in starea nóstra politico-administrativa. Si deórece schimbarea acést'a pentru noi e de mare insemnatate si deórece aterna dela noi cá sa ne creâmu cu acésta ocasiune o positiune câtu numai ne permite legea de favorabile; de aceea nu putemu recomandá din destulu studiarea relatiuniloru si a normativeloru in acésta privintia decidietóre.

Cu nóu'a organisare va intrá negresitu in vigóre si pentru comitatulu Sabiiului legea municipale generala. Pentru ca ea s'a fostu suspendatu pentru fundulu regiu, sub presupunerea ca acest'a va remané intactu si va formá si in viitoriu unu teritoriu deosebitu si eximatu. Dupace fundulu regiu se va intrupá de nou dupa chipulu si asemenarea tuturoru celorulalte municipie neprivilegiate, urméza de sine ca se va organisá si elu conformu legei municipali generali.

Avendu deci noi de a face in viitoriu cu legea acést'a municipale generala si anume nu numai la organisarea de nou, ci si dupa aceea, câta vreme va stá acésta lege in vigóre, credemu a face unu servitiu placutu lectoriloru nostri, comunicandu-le in urmatórele principiele fundamentali ale acestei legi:

In ceea ce privesce mai intâiu agendele municipiului cá atare, ele se concentréza in urmatórele: Municipiulu esercéza autonomi'a in tóte afacerile interne. Elu indeplinesce mai departe administratiunea manuata de regimu. Si in fine e indreptatitu a se ocupá si de alte cestiuni comune si chiaru de cestiuni de statu si a le trage acestea sub discussiune si a-si formulá parerea sea in privinti'a loru; acést'a inse o póte numai comunicá altoru municipii spre discutare si o póte substerne in forma de petitiune corpului legiuitoriu spre ulterióra dispositiune.

Agendele autonomiei interne, suntu in parte definitive, in parte inse aternatóre dela aprobarea ministeriale. De categori'a din urma se tienu indeosebi tóte dispositiunile asupr'a averei, precum suntu: bugetulu anualu, contragerea si darea de imprumuturi etc. Si in privinti'a aprobârei ministeriali obvine, pentru cá sa nu se póta traganá pré multu cestiunile — destinatiunea: ca ori-ce conclusu substernutu ministeriului spre aprobare, se privesce de aprobatu, déca nu urméza, in 40 dile vre-o resolutiune din partea ministeriului.

Municipiulu cá atare se representéza prin comitetu. Comitetulu municipalu esercéza in numele municipiului agendele autonomiei interne. Elu alege si institue, — de-si sub influintia decisiva a comitelui supremu, cá organu alu regimului — pre oficianti, eserciandu totu odata si control'a si poterea disciplinara asupr'a loru. Administratiunea centrala inse o efeptuescu oficiantii municipali, la dispositiunea comitelui supremu cá organu alu regimului. — In giurstârile ca de o parte, oficiantii municipali vinu totu la 6 ani a fi alesi — afara de personalulu de cancelaria — de alta parte ca ei suntu responsabili comitetului municipalu, aflâmu mai multa garantia in contr'a birocratismului si a omnipotintiei oficiantiloru, cá in punctele regulative, conformu câror'a singurateculu oficiantu e responsabilu numai consiliului colegiloru sei. Cu tóte aceste 'si are si alegerea scaderile sele, pre care numai acurat'a indeplinire a obligamenteloru din partea comitetului municipalu, e in stare a le delaturá.

Din cele premise se vede ca tóta activitatea tóta viéti'a si puterea municipiului jace in comitetu. Fiindu deci comitetulu municipalu, asiá dicendu, sufletulu municipiului si organulu intregei activitâti municipali, e de mare interesu intrebarea, cum se compune elu? de óre-ce de ací aterna si influinti'a locuitoriloru, din municipiu, asupr'a agendeloru publice.

Comitetulu acest'a e numai de jumetate eflusulu vointiei poporului; fiinduca numai o jumetate dintr'ensulu se alege. Ceealalta jumetate forméza o representantia aristocratica, compunandu-se din virilisti, adeca dintre acei'a cari platescu cea mai mare contributiune.

Dar' mai nici jumetatea supusa alegerei, nu se póte priví de representantia adeverata a poporului cá atare, ci iér' numai a partei acelei'a din poporu, carea asemenea se bucura de o posessiune mai insemnata séu de alte favoruri ale legei; fiinduca la alegere suntu indreptatiti numai acei'a, cari suntu alegatori si pentru corpulu legislativu, dupa cunoscutele legi electorali pentru noi atâtu de vitrege.

Intrebându cine-va, cum convine acést'a cu principiulu de egala indreptatire esprimatu prin lege? Respundu teoreticii dreptului nostru publicu, cu sofism'a, ca nime nu-este eschisu dela alegere, déca numai posede conditiunile cari lu indreptatiescu spre a-si eserciá dreptulu acest'a.

Va se dica egal'a indreptatire dupa densii e unu conceptu negativu, care culminéza intr'acee'a: ca nime nu este eschisu dela possibilitatea de a eserciá atare dreptu, sub nisce conditiuni câtu se póte de aspre. Intrebâmu inse din partene: nu jace chiaru in punerea de conditiuni si in partea cea mai mare de astfeliu de conditiuni care partea cea mai mare a poporului nu-e in stare sa le indeplinésca, — nu jace deci in giurstarea acést'a si in respectiv'a destinatiune a legei, chiaru o eschidere? Si cui i compete dreptulu de alegere in sine luatu, censului ori altei cualificatiuni, séu omului?

In zadaru e inse ací resonamentulu, câci ací avemu de a face cu fapte, deocamdata nestramutavere si de aceea trebuie sa le considerâmu cum suntu si se calculâmu cu ele.

Astfeliu constatâmu deci ca la alegerea comitetului municipalu e indreptatitu numai acel'a, care locuiesce in municipiu si posede ací dreptulu electoralu pentru dieta. Asemenea póte fi alesu in comitetu iéra numai cine posede dreptulu electoralu pentru dieta, locuiesce in municipiu séu e possesoru ací si scie cetí si scrie. Membrii comitetului se alegu totu la 3 ani, pre câte 6 ani; astfeliu ca totu la 3 ani se alege jumetate din comitetu de nou, cei alesi fungéza apoi in 6 ani, si dupa 3 ani vine a dóu'a jumetate sub alegere.

(Va urmá)

Diu'a nascerei Maiestâtiei Sele Imperatului si Regelui.

Sabiiu 6 Augustu.

Desu de diminétia salvele de tunuri ne-au anunciatu diu'a festiva. Mai de odata cu aceste musicile militare pre stradele principale a le cetâtiei nóstre.

In biseric'a din cetat Escel. Sea Inaltu Preasântitulu archippu si Metropolitu Mironu Romanul cu asistintia numerósa a celebratu sânt'a liturghia si a cetitu rugaciunea obicinuita intru indelung'a si fericit'a sanatate si viétia a Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui **Franciscu Iosifu I.**

Militi'a concentrata aici si giuru, formata intr'unu corpu de armata, sub comanda vice-maresialului Bar. de Rosenzweig a esitu in parada de plina pre siesulu de câtra Sielimberu, unde a asistatu la o missa de câmpu. Dupa seversirea acestei'a au defilatu trupele inaintea comandantelui generalu vice-maresialu de Ringelsheim.

Dupa amédia la 2 óre a fostu prândiu festivu la Escl. Sea comandantele generalu bar. de Ringelsheim si la Escelenti'a Inaltu Preasântitulu archieppu si Metropolitu Mironu Romanul.

Resbelulu.

6 Augustu.

Câmpulu de lupta pare inca liniscitu, celu putienu telegramele suntu rari, cari sa vestésca vre-o intemplare de o insemnatate mai mare. Aru crede omulu ca cu atât'a sa fia miscarea mai mare pre câmpulu diplomaticu, dara si pre acest'a nu se vede o activitate estraordinaria.

„Fremdenblatt“ din Vien'a ne spune ca Angli'a si-a imbiiatu servitiele ei pentru mediatiune. N'a aflatu inse buna primire cu mediatiunea nici la turci nici la serbi. Serbii dicu ca resbelulu inca n'a decisu nimic'a; turcii dicu, ca inca nu potu aratá resultate, cu cari sa póta motivá pretensiunile loru, pretensiuni, cari li suntu de lipsa la garantarea viitoriului.

Situatiunea militara este inca totu cea cunoscuta din rendulu trecutu. Cele intemplate, presupunendu ca suntu adeverate, nu schimba mai nimic'a situatiunea. „S. d. T.“ spune d. e. intr'o telegrama dela 17 Aug.: Alaltaeri 5000 de turci au atacatu pre serbi la Iankova-Klisur'a si dupa o lupta de 5 óre au respinsu serbii sub Ciolacu Antici pre turci si suntu stapâni pre positiunile ocupate pre teritoriu turcescu. Mai departe ca la Iavoru serbii au batutu pre turci. Amu disu mai susu, déca suntu adeverate tóte câte cetimu in telegrame si acest'a o acentuâmu, de óre ce cá in resbelulu de fatia dóra nici odata nu s'au tramisu prin telegrafu atâtea sciri false. Asiá cetimu intr'o fóia ungurésca ca turcii au invinsu in passulu dela Bani'a si avansandu au luatu si Cladov'a (!?!). Passulu dela Bani'a este in partea de média di a Serbiei intre Kniazevatiu si Alexinatiu, iéra Cladov'a este departe in nordulu Serbiei lânga Dunare. Astfeliu de batalii si ocupâri de orasie si sate se producu numai de fantasi'a celoru ce urmarescu, departe de teatrulu resbelului, evenemintele, fâra carta si numai dupa audite. Este adeveratu ca dela Bani'a, spre apusu intr'o mica departare, este satulu Kalovatiu. Póte ca a telegrafatu cine-va din Serbi'a corespundentiloru „de pe teatrulu resbelului“, cari vedu resbelulu din cafenelele Semlinului, ca turcii au ocupatu „Kalovac“ulu si fiinduca Kalovatiu nu se afla pre ori ce carta si póte ca multi nici ca au mai auditu ceva de elu, punu Cladov'a, numai sa fia unu nume. Cine e asiá de neconscientiosu cu cart'a geografica, nu e mai scrupulosu si cu invingerile turciloru.

Cu totulu altfeliu stau lucrurile in pârtile unde suntu muntenegrenii ingagiati in lupta. Celu putienu intr'atât'a suntu de acordu scirile ca muntenegrenii suntu pâna acum superiori turciloru. In rendulu trecutu amintiseramu si noi de o lupta la Cuci. Astadi suntemu in stare, dupa o telegrama la „S. d. T.“, publicata in nr. de alalta-eri, a repeti aceeasi scire cu óre-care detaiuri, cari déca voru fi numai pre jumetate adeverate, muntenegrinii au sa contribuie multu in sórtea incurcaturiloru balcanice. In telegrama se dice:

In batali'a de Luni dela Cuci, a surprinsu Mahmud pasi'a cu 20,000 nizami, zebeci, si basibozuci pre muntenegreni, carii, 5000 la numeru, au lasatu pre turci sa intre afundu in tienutulu dela Cuci (Cucianii suntu unu poporu la nordulu Albaniei, cari facu causa comuna cu muntenegrenii.) Câtra média di muntenegrinii dau navala pre turci si ii gramadescu din tóte pârtile. Dela Medun pâna la Dinos, cale de trei óre, s'au luptatu turcii cu muntenegrinii peptu la peptu. Fia-care batalionu de muntenegreni a omoritu preste 1000 de turci. Unii dintre muntenegreni au omoritu câte 10 turci, unu gardistu de corpu de ai principelui, cu numele Novacu, a omoritu 17. Nenumerate arme si munitiuni au adunatu pre urm'a turciloru invingatorii. Turcii n'au avutu tunuri in batali'a acést'a. Intunereculu noptiei si tunurile de pre intariturile dela Podgoriti'a au scutitu pre turci de o totala perdere. *Perderea turciloru de morti si vulnerati este calculata la celu putienu 10,000*; muntenegrinii au perdutu 400

---

7 Augustu.

O telegrama din Ragus'a dela 7/19 Aug. se vede a intarí scirea despre victori'a muntenegreniloru de mai susu, pentru ca se dice in telegrama, ca armat'a muntenegréna dela sudu a luatu ofensiv'a. Principele muntenegrénu este la acésta armata, lasându in Erzegovin'a comand'a superióra preste trupele muntenegrene de acolo lui Petru Vukotici.

Despre luptele din urma ale armatei serbesci dela Ibaru s'a publicatu din partea turciloru urmatoriulu buletinu:

Dervisi pasi'a care comandà trupele egiptene 15 bataliuni infanterie si unu numeru suficientu de trupe ausiliare luate din Sieniti'a, a ocupatu siantiurile serbesci ce se aflá pre inaltimele din apropierea acestuí orasiu. Luni la 7 Augustu s'a inceputu lupt'a si armat'a imperiale erá impartita in trei colóne. Fericulu Rasidu pasi'a stá pe partea drépta, fericulu Mehemed

Ali pasi'a ce comandá o divisiune deosebita, pe partea stânga si fericulu Iemilu pasi'a impreuna cu generalulu egipténu Ismailu pasi'a pe partea fortului Dilarica. Inimiculu a radicatu pre cele mai piedisie pârti ale muntelui fortificatiuni si palisade, intre cari se aflá mai bine de 26 bataliuni trupe regulate, 10,000 militie si mai bine de 30 tunuri de dimensiunile cele mai varie. Dupa o lupta de 7 óre inimiculu preponderantu, care nu putù sustiené lovitur'a nóstra, fù luatu pe fuga si lasà multi morti si raniti in urm'a sea. Serbii parasira fortificatiunile ce togm'a le amintiramu si fura persecutati pâna la intariturile dela Iavoru. Inspaimentati prin invingerile nóstre cele mari si prin infricosiatulu desastru, ei au cedatu inca nóptea fortificatiunile dela Iavoru lasându cuantitâti mari de arme si munitiuni. Trupele imperiali cari au pierdutu preste 200 morti si raniti, au luatu Marti in 8 Augustu aceste fortificatiuni si Cotromanulu fâra nici o puscatura.

In fatia cu acestu buletinu esageratu eata ce scrie unu corespundinte din tabera dela Iavoru in 9 Augustu la „Tgbll.“:

La 3 Augustu sosì aici unu ordinu dela cortelulu generalu alu armatei, conformu cârui'a brigad'a Schatzbar dela armat'a de Ibaru sa se puna in miscare dela Iavoru in directiune spre Deligradu. Prin detasiarea acést'a corpulu lui Ciolacu Antici s'a slabitu in modu insemnatu. Nu s'a cerutu multa inventiune din partea turciloru pentru a se informá de plecarea acestei brigade harnice. Dejá la 5 Augustu turcii atacara corpulu din armat'a dela Ibaru, ce stá la Iavoru, cu o putere atâtu de prevalenta incâtu Ciolacu Antici trebuí sa se retraga dupa o resistintia scurta preste granitia spre Ivanica. Dara Ciolacu Antici reorganisandu-si trupele inaintà de nou, respinse pe turci si petrecù nóptea in positiunea ce o avuse mai inainte. Inca a dóu'a di turcii i atacara de nou positiunea, lupt'a durà diu'a intréga, nici turcii nici serbii nu putura face unu pasiu inainte. Bateriele serbesci s'au tienutu cu multa barbatia pre positiunile loru favorabile casiunandu turciloru mari pierderi. La acést'a mai venì si impregiurarea, ca capitanulu Illic, care pornise din tienutulu de pre lânga Mitrovica, dara care acum se aflá in apropierea corpului serbescu, sosì la tempu si resistà barbatesce cu trupele sele la cele mai forti atacuri din partea turciloru. Noroculu luptei nu se decise in acea di, trebuiá sa se verse mai multu sânge. Si la 7 Augustu se incinse o lupta inversiunata. Trupele serbesci erá dejá stórse, de aceea ele se retrasera incetu si in ordine buna pe teritoriulu din cóce; turcii remasera in positiunile loru. Trecusera deja trei dile, de cându cea mai mare parte a trupeloru serbesci nu avuse tempu sa fiérba ceva la amédi. Diu'a nóptea stá intregu corpulu pe picióre asteptându necontenitu pe inimicu. Marti la 8 Augustu s'a constatatu pre câtu s'a pututu resultatele lupteloru de trei dile si s'a aflatu, ca serbii au pierdutu 200 ómeni — unu numeru in proportiune fórte micu de morti. Judecându dupa transportele turcesci precum si dupa numerulu mortiloru ce-lu puturamu observá Marti, turcii trebuie ca au suferitu insemnate pierderi, câci ei au luptatu pre câmpu deschisu, precându serbii erá bine adapostiti. Se dice ca turcii au pierdutu 800 morti si inca odata atâti raniti. Trupele lui Ciolacu Antici, Ducic si Ilic se concentréza acum. Numai Srb stà ceva inaintea aripei stângi a serbiloru.

Eri sosì aici scirea, ca din garnisón'a din Sienic'a a pornitu 10 pâna ln 12 bataliuni spre média dî, fórte probabilu pentru a dá ajutoriu lui Muctaru pasi'a. Cu tóte asecurârile, ca in Serbi'a au sositu unu numeru mare de oficieri rusesci, armat'a dela Ibar sufere mare lipsa de oficieri harnici. E o mare norocire, ca armat'a are comandantu pe Ciolacu Antici si pe Illic si Ducic subcomandanti, câci fâra de acesti trei barbati aru fi vai de capulu ei. Unde s'au opritu oficierii prevestiti, scie Ddieu, dara câtu de mare e lips'a de ei se constatà prin impregiurarea, ca toti oficierii serbesci, cari suntu inca de multu demissiunati, s'au rechiamatu la servitiulu activu. Chiaru si colonelulu Diordievici, care e de 60 ani, s'a chiamatu de Cernaieff la granitia. Diordievici e unu oficieru din scól'a rusésca si se numera intre comandantii ce tienu strictu la disciplina.

Cum se vede din tóte dispositiunile, guvernulu nu cugeta se faca curendu pace. Dupa ordinele mai nóue armat'a dela Ibaru trebue sa fortifice pre câtu va puté de tare positiunea ei de acum si se adune in Uziti'a viptualie asiá câtu corpulu sa-si póta tiené positiunile si preste iérna. Voluntarii din armata, cari au parinti tiereni bogati, 'si procura de acum vestmintele de iérna de acasa. La Iavoru se incepe adeca iérn'a dejá pe la inceputulu lui Septemvre. Bucatele cele nóue se aduna barbatesce de pre câmpu, dara se secuestréza pe sém'a armatei. Din tóte aceste se vede, ca aici se calculéza mai multu cu o campania de iérna, decâtu cu unu armistitiu.

Unu corespondentu alu „Jurnalului de Pest'a,“ scrie urmatórele importante linii despre dispositiunea generala a spiriteloru rusesci:

Iubirea de pace a Tiarului, care a impedecatu pre câtu a pututu ajutorarea mai pronuntiata a „fratiloru slavi si crestini“ luptatori in peninsula Balcanica, a ajunsu in contradictiune accentuata cu curentulu care strabate massele poporului rusescu. Au avutu intr'adeveru acea precautiune, care pâna adi s'a vediutu aplicata cu succesu intr'atâtea staturi constitutionale: a face din persón'a principelui ereditariu unu paratoneru pentru aglomerarea la densulu a tuturoru aceloru sperantie ale multimei pre cari Tiarulu nu are aplecarea sa le realiseze pre sém'a Russei. Dara cu tóte ca principele ereditariu 'si varsa virtuositatea in suflarea trâmbitiei panslave, totusi, politic'a actuala oficiala din orientu, asiá precum o represinta Tiarulu si Gorciacof, inspira pré putiene simpatii in spiritele „adeveratiloru rusi“, si nu impedeca câtu-si de putienu a-si manifestá nemultiamirea in privinti'a lipsei de activitate ce pórta guvernulu rusu fatia cu lupt'a libertâtiei in care se framenta „fratii dela sudu“. Si manifestârile poporului au luatu unu astfeliu de aventu, incâtu insusi Ignatieff, representantulu, asiá dicendu, si barbatulu, de statu alu acestui curentu, s'a vediutu necesitatu sa faca Tiarului o espunere mai detaliata despre starea lucruriloru, care a ajunsu a-lu ingrijí si pre densulu chiaru.

Tiarin'a insa-si a trebuitu sa se puna in capulu comitetului de ajutóre, instituitu in favorulu serbiloru, bosnieciloru si erzegovineniloru. Midicii se aduna, 'si abandona cercurile de activitate si pléca la câmpulu de resboiu. Femei din tóte clasele societâtiei, pâna la cele mai inalte, 'si atârna de peptu cordéu'a Crucii rosie din Genf, si-si parasescu vetrele si famili'a, cá sa duca mângaiere si ingrijire bietiloru raniti. Crestini de totu feliulu si tierani aduna sume insemnate, iér' corpurile amploiatiloru renuntia la o parte din lefurile loru, in beneficiulu spitaleloru cu raniti. Si proportiunile acestui curentu patrioticu iéu din di in di o desvoltare mai intinsa.

„Tóte clasele societâtiei se intrecu in zelulu de a imitá esemplulu Samarinului din Moscv'a (fratele cunoscutului publicistu), care a oferitu din averea sea privata 300,000 ruble pentru trebuintiele resboiulu serbescu, si a alergatu, cu soci'a sea cu totu, la câmpulu bataliei, spre a jertfi obolulu si sudórea pentru ingrigirea celoru suferindi. Si cu sute de asemenea esemple a-si puté probá strainatâtiei, câtu de profundu suntu petrunse straturile poporului rusescu de simpathie si compatimire pentru cei ce lupta contr'a semilunei.

„Valurile se umfla si crescu, din ce in ce mai multu, si nu-i departe tempulu, cându opunerea puterei statului in contr'a acestei passiuni populare aru puté imbrancí guvernulu in celu mai seriosu periculu, déca nu s'aru luá precautiuni de pre acum spre infrenarea acestoru valuri prin limitele unoru porturi mai putienu primejdióse. — Prim'a incercare va fi *mediatiunea*, si inca o mediatiune fâra congresu séu conferintie, spre a puté esclude mai cu inlesnire pe turcu din consiliulu dela *mas'a verde*. Si déca acésta incercare se va dovedí cá insuficienta, atunci fâra indoiéla, atâtu tiarulu câtu si consilierii sei, voru cautá sa impinga valurile a se isbí deasupr'a capului turcescu.... Este unu secretu publicu, ca pentru Rusi'a, signatur'a momentului se va comparâ cu greutatea valuriloru cari amenintia cu esterminarea totu ce li se opune, si dinaintea fortiei câror'a trebuie sa se plece si insusi tiarulu, fia elu si chiaru „celu mai puternicu monarchu din lume!“

Revist'a politica.

Prigonirile contr'a serbiloru din Ungari'a suntu departe de a se terminá. De curendu s'a arestatu fostulu notariu in Panciova, Bekici, fara intrevenire judecatorésca, dara tribunalulu din Panciova, nelasându-se sedusu de desele sumutiâri siovinistice, lau eliberatu, „cu tóte ca,“ observa o fóia din Pest'a, „s'a aflatu la densulu o corespundintia agravatóre.“

In Karlstadt s'a arestatu preotulu Begoviciu, la care se dice, ca s'a aflatu o lista de cârti tiparite in Belgradu de unu cuprinsu fórte compromitiatoriu. In Chichind'a mare s'au trasu in cercetare mai multi nemti sub pretestu, ca au partecipatu la Omladin'a si au colectatu bani pentru Serbi'a. Tóte acesta arestâri preventive au urmatu fâra decisiunea prealabila a tribunalului.

Foile jidano-maghiare se ostenescu din resputeri pentru a presentá lumei uimite pe arestati in lumin'a cea mai defavorabila. Ele justifica aceste arestari cu argumentele resonului de statu, dara din tóte espectorârile loru nu se vede de câtu o ura fanatica si intensiva de rasa contr'a serbiloru si unu cinismu pecatosu, care 'si bate jocu pâna si de cele mai nevinovate manifestatiuni de simpathia. Nu se póte prevedé capetulu acestoru persecutiuni, dar' atâtu se póte dice, ca ele nu suntu de natura a calmá spiritele intaritate ci mai multu de a le agitá.

„Corespundinti'a din Budapest'a“ scrie in rubric'a permanenta a arestâriloru preventive:

„Pavloviciu, mai inainte unu provocatoriu de scandale prin Panciov'a si fostu redactoru la fói'a „Graniciar“, suspendata in mai multe renduri, a fostu de vr'o câti-va ani pusu la inchisóre pe unu anu in urm'a unui procesu de pressa. Inainte de a parasí temniti'a elu dechiarà prin o adresa câtra procurorulu de statu, fâra de a fi provocatu de cine-va, ca acum vede câtu de penibilu e a agitá contr'a statului si ca in viitoriu cá cetatiénu de statu credinciosu si sinceru se va abtiené de ori ce agitatiune contr'a statului, dara Pavloviciu plecà in graba la Semlinu, cumperà diurnalulu „Grenzboten“ de mai inainte, pentru a edá cá posessoru de tipografia pe „Graniciariulu.“ De aici Pavloviciu dirige agitatiunile sele in Ungari'a de sudu, Croati'a, confiniulu militariu in modulu celu mai cinicu. Nici o fóia serbésca, nici „Zastava“ nici „Istok“, nu a cutezatu se scrie in atare modu contr'a Ungariei, cum scrie „Granicariulu“, care a sumutiatu mai multu la resbelu si nu vorbiá altmintrea decâtu de „caus'a nóstra“, de câte ori scriá despre afacerile serbesci. In tóte dilele au comunicatu Pavlovici cu Ristici si cu deosebire cu Gruici din Belgradu. Ristici avé cunoscintia de fia-care articulu din „Graniciar“, inainte de a se tipari si la incuisitiunea in cas'a lui se dice ca s'au aflatu epistole dela Risticiu, de-si nu scrise de mân'a acestui'a.

„Corespundinti'a politica“ spune mai departe, ca procurorii de statu au la mâna o corespundintia mare si documente despre acést'a agitatiune respandita si organisata, dara nu se póte sci si deslusí, ca de unde au luatu agitatorii banii cei multi de cari au dispusu si pre cari i au chieltuitu.

Bulgarii in parlamentulu Angliei.

Nu de multu Disraeli, primu ministru alu Angliei a desfasiuratu pe largu punctele de vedere dela cari maneca politic'a englesa. In respunsurile sele la interpelatiuni siefulu cabinetului a mersu cu iubirea si simpathiele sele câtra Turci'a pâna a dechiará pe fatia ca scirile despre crudimele comise de turci in Bulgari'a nu suntu adeverate. Dara tipetele de dorere ale nefericitiloru bulgari cari indura cele mai barbare maltratâri dela órdele selbatece ce cutriera pamentulu Bulgariei au strabatutu dejá prin tóte unghiurile si Europ'a luminata a protestatu contr'a acestui modu de resbelu barbaru. Guvernulu turcescu se vediù silitu a tramite incuisitiunari la fati'a locului spre a eruá si pedepsi pre vinovati si prin aceste mesuri a recunoscutu, ca cele ce se petrecu in Bulgari'a suntu adeverate. Nici Angli'a nu putea sa mai remana surda la vaetele desperate ale bulgariloru, opiniunea publica a ei a condamnatu fâra reserva aceste fâradelegi si blastematii, opositiunea 'si radicà vocea in parlamentu pentru a face grele imputâri guvernului, câci privesce indiferentu la aceste scene sangeróse si la atâte viptime nevinovate ce suferira o mórte din cele mai cumplite.

Cabinetulu si-a justificatu atitudinea sea passiva de repetite ori, dara se vede ca justificarea sea nu a pututu calmá pe deplinu spiritele si torintele publicu nu s'a asiediatu inca. In dilele aceste venì de nou la discussiune cestiunea despre crudimele din Bulgari'a.

Deputatulu Ashely atacà pre guvernu pentru atitudinea sea passiva ce observa fatia cu regretabilele evenimente ce se petrecu in orientu. Dlu Forsith aperandu pe guvernu contr'a atacuriloru pronuncià opiniunea, ca forti'a Turciei va sporí, déca ea va pierde provinciele europene, câci pre câtu tempu le va tiené nu va lipsí Russiei pretestulu de a se plânge asupr'a tractârei cu crestinii. Modulu celu mai bunu de aperare contr'a Russiei va fi formarea mai multoru state quasi independente pre insul'a balcanului si acést'a s'aru puté realisá dandu-se provincieloru o autonomia garantata.

Dlu Forster 'si esprima satisfactiunea, ca s'a datu guvernului prin interpelatiune prilegiu de a lamurí mai bine punctulu seu de manecare in acést'a cestiune. Oratorulu se teme, ca guvernulu e sedusu de representantele seu diplomatecu din Constantinopole, Sir Henry Elliot. Simpathiele acestui'a se pare ca suntu de totu pe partea turciloru; e absurdu a afirmá, ca flot'a englesa s'a espedatu pentru a aperá pe crestini, cându mii de crestini intr'o departare de 200 miluri dela flota se putea massacrá totalu.

Dlu Burke, secretariu inferioru de statu la despartiementulu afaceriloru straine, se grabì a dechiará, ca situatiunea Serbiei trebuíe se destepte in momentulu acest'a compatimirea tuturoru natiuniloru crestine. Ori-care va fi sfersitulu resbelului, starea crestiniloru serbesci nu póte se remana indiferenta natiuniloru europene. Ori suntu adeverate, ori nu raportele despre crudimele din Bulgari'a, totusi nu incape indoiala, ca acele s'au intemplatu intr'o mesura, care justifica indignatiunea casei si a tierei. Sir Henry Elliot nu a pututu face mai multu decâtu a facutu. Situatiunea actuale a Turciei privesce nu numai pe Angli'a ci pe tóte puterile, câci tóte suntu de acordu, ca trebuie sa se conserve statulu quo teritorialu.

In fine iá cuventulu ministrulu primu Disraeli, care observa, ca guvernulu nu are marturii despre aceea, ca este unu adeveru in rapórtele esagerate despre perirea a 30,000 persóne. Elliot a aretatu in cercustantie de gravitate mare o petrundere, unu curagiu si o liniste care au avutu unu efectu binefacatoriu asupr'a politicei. Incâtu pentru respunderea ce apasa pre guvernu observa Disraeli, ca nu i se póte atribuí mai multa responsabilitate decâtu celorulalte puteri semnatare tractatului de Parisu. De vreme ce guvernulu nu erá aplecatu, a face o incercare a la Don Quixote, de a alungá pre turci din Europ'a, s'a disu, ca elu da guvernului turcescu concursulu seu moralu, asiá câtu se crediù, ca Pórt'a e amiculu seu deosebitu, pre care e indatoratu alu aperá intre tóte impregiurârile. Angli'a e numai partecipanta la o aliantia de trei, in care Franci'a, Austri'a si Angli'a se obléga nu numai in modu colectivu, ci si fia-care pentru sine, a conservá si mai departe inviolabilitatea teritoriale si politica a Turciei. Guvernulu a refusatu adesiunea sea la not'a din Berlinu, câci erá convinsu, ca priminduse acést'a trebuiá sa urmeze in scurtu tempu o interventiune. Aretânduse Turci'a necapabila de a restabilí ordinea, nici Angli'a nici alt'a putere nu se va spaimentá de datorinti'a politica ce va avé sa implinésca la unu asemene casu; dara nu trebuie sa conchidemu din situatiunea actuale la necapabilitatea Turciei.

Se dice ca intre Russi'a si Angli'a se intentiunéza o contielegere in cestiunea orientale, asiá suna versiunea cea mai nóua pre terenulu diplomatecu. La o mediatiune si asiá nu se gândesce nime pentru ca Serbi'a e resoluta a purtá resbelulu pâna la estremu.

Generalulu Ignatieff se reintórce la postulu seu in Constantinopole si turcofilii se pare ca nu se pré bucura de acést'a cu tóte calamitâtile didiplomatice ce credu ca le-au facutu Ignatieff Russiei. Ignatieff nimeresce in Stambulu intr'unu tempu interesantu cându psichiatrulu Dr. Leidesdorf are sa dechiare ca morbulu psichologicu alu sultanului e necurabilu, iér' seiculu islamului sa pronuncie, ca Muradu V e necapabilu de tronu.

Românii si luptele serbiloru.

Asiá intituléza „Der Osten“ din Vien'a unu articulu prin care vine sa dimintiésca tóte câte s'au scrisu despre lasitatea româniloru din armat'a serbésca in resbelulu de fatia.

„Der Osten“ face o reprivire preste tempurile trecute cându românii se luptau cu tatarii, turcii, polonii si cu ungurii, amintesce de vitejiele româniloru din 1848 si 1866 (dara la 1859 ? Red.) si apoi continua:

„Si antecedentiele aceste suntu de ajunsu spre a dá de minciuna de nimic'a descrieriie foiloru unguresci despre tienut'a româniloru in armat'a serbésca, dupa cari descrieri românii s'aru aratá putienu curagiosi, dau dosulu si nu voiescu sa se lupte. Dara noi mai aflâmu espresu, ca soldatii români in armat'a serbésca nu remanu nici decum inapoi'a serbiloru, a fratiloru loru de arme, in ceea ce privesce virtutea militara si entusiasmulu pentru resbelu. Principele *Milanu*, in urm'a impartasiriloru calumnióse din foile esterne, asiá ni se spune, a cerutu raporte dela comandantii de corpuri, dela Cernaieff si Lesianin, sub a câroru comanda stau regimentele romanesci si dela amendoi a venitu respunsulu, ca soldatii romani suntu dintre cei mai bravi din corpurile loru si ca brigad'a dela Negotinu, carea consta numai din romani, rivaliséza in tóte virtutile militare cu renumit'a brigada din Siumadi'a. Ba Lesianin se dice ca in raportulu seu aru fi disu anumitu, ca *„soldatii sei romàni s'au purtatu asiá incâtu despre fia-care se póte dice ca este unu erou.“*

Articululu arata mai departe ca esista simpathie intre serbi si români si ca din Romani'a afara de ambulantie pentru ingrigirea ranitiloru trecu din Romani'a multi români in armat'a serbésca atâtu din familie aristocratice câtu si din sirurile democratiloru. Din care causa o fóia românésca ce apare in Galati si dice: „Suntemu mândri de aceste nobile esemple de eroismu, doveditu de români in tóte tempurile, cându s'a tratatu de o causa mare.“

Unu coresp. alu „Albinei“ dela Dunarea de josu, reflectandu la unele demintiri cá cele din „Osten“ scrie ca nemultiamirea intre românii din Serbi'a e fórte mare si merge pâna la resbunare.

Si cá sa arate coresp. si motivele nemultiamirei adauge:

„ . . . . . in mai multe sate din Serbi'a, unde popii români au cetitu in diu'a de Pasci evangeli'a in limb'a româna, acei popi pentru ast'a au fostu arestati si pre unii i-au si rasu si alungatu dela oficiu; numai celu din comun'a Corbov'a a scapatu cu optu dile arestu si 20 taleri glóba, d'apoi pre celu din comun'a Valesniti'a, dupa ce l'au rasu, l'au si espatriatu in Bulgari'a! Apoi inca un'a. Amu convenitu la preotulu din Techi'a cu dlu pictoru academicu Nicolau Popescu dela Rom'a, care erá sa fia ingagiatu a face pictur'a bisericei din acea comuna, si la asta ocasiune ni se plangea poporatiunea de acolo, ca de trei ani de dilet otu ceru prin petitiuni dela guvernulu serbu cá sa li sedee voia sa se cetésca in biserica romanesce; de promisu li s'a totu promisu, in fine inse in locu de implinirea promissiunei li s'a permutatu preotulu cine scie unde, dicându-se ea numai densulu agita pentru aceea cerere: acést'a inse nu-i adeveratu câci românii din Serbi'a vinu fórte multi si tare adese de-si cumpera cârti de rugaciune românesci dela noi si se asculte rug'a ddieiésca românesce: apoi acesti'a ne spunu ca cu mare cautela si numai in ascusu potnu se tréca preste granitia cârtile românesci ce ducu cu ei, de óre ce déca 'i prindu cu ele, li le ardu si 'i pedepsescu cu câte 3 taleri glóba de fia-care carte! Câte alte necasuri a-si scî sa ve spunu; dar' de astadata nu aflu tempu oportunu.

Apoi standu astfeliu lucrulu, nu potemu intielege ca fratii serbi ne chiama sa luptâmu contr'a asupritoriului de turcu, pre cându ei se pórta fatia de noi mai reu si decâtu turcii fatia de serbi!

Fratii serbi dicu ca turcii suntu barbari, si noi ii spriginimu in ast'a; dar' li spunemu fratiloru serbi ca in Turci'a suntu multe natiunalitâti, dintre cari si romanii facu o parte fórte mare, si tóte acelea suntu libere a-si tiené cultulu ddieescu in limb'a loru natiunale, pre cându in Serbi'a ast'a-i interdisu cu deseversire si sub aspra pedépsa. Apoi nu sciu dieu cine-i mai barbaru in asta privintia, turculu séu serbii?

Despre situatiunea pre teatrulu resbelului serbescu i scrie lui „P. Ll.“ corespondentulu seu specialu urmatórele:

Zaiciaru 11 Aug.

Resbelulu in Serbi'a nu e resbelu modernu in care sa urmeze deciderile un'a dupa alt'a.

Dupa batali'a dela Kniazevatiu si ocuparea Zaiciarului a urmatu o pausa. Nici la unulu nici la cela-laltu punctu nu s'a urmaritu cu energia inimiculu. Serbii s'au retrasu si in cuartirulu generalu turcescu, unde lucra ómenii fâra spioni, nici nu sciu in care parte, spre Deligradu ori spre Paracinu?

Aici crede lumea ca e probabilu spre Paracinu. Déca serbii s'aru incercá sa se posteze inca odata la Deligradu s'aru puté intemplá ca Ali Saib inaintandu pre valea Moravei in josu sa le taie drumulu si sa le pregatésca o catastrofa infricosiata. (Acést'a mai ca nu se póte intemplá de óre-ce Alexinatiulu si Deligradulu nu-'lu voru puté nici ocolí nici luá turcii asiá usioru Red. „T. Rom.“). Comunicatiunea cea rea face de aici nu se scie unde se afla Ali Saib pasi'a. Socotindu dupa tempulu plecârei din Kursumlje si Aiküb, adi, mâne trebue sa ocupe Krusievatiulu. Corpulu seu numera 15 batal. infanteria, 1 regim. de cavaleria, 4 batterii (intre cari 1 batteria de munte) si 6000 arnauti, va se dica, o fortia ce representa 20,000 ómeni si 22 tunuri, destulu de tare de a invinge despartiemintele serbesci, ce-i voru stá in cale. Punendu corpulu acest'a mân'a pe Krusievatiu, i se deschide calea spre média-nópte in valea Moravei, precum si drumulu preste Moisinc'a Planin'a in spatele positiuniloru dela Deligradu. Cestoru din urma inse li amenintia unu periculu cu multu mai mare. Corpulu lui Osman pasi'a de 32,000 ómeni, care de siése septamâni a statu implantatu lânga Timocu, 'si va aduce odata aminte ca Allah au facutu piciórele pentru mersu. Déca se va pune corpulu acest'a in miscare spre apusu, va merge deadreptulu la Paracinu si este in stare de a intrerupe de acolo ori-ce comunicatiune cu bas'a armatei lui Cernaieff dela Deligradu.

Motivele aceste admitu presupunerea, ca armat'a serbésca se va concentrá numai la Paracinu unde se va incumete la o lovire decisiva. Cu ce resultatu? astadi inca nu se póte spune apodicticu, dara, considerandu momentele probabili, se póte dice ca siansele pentru serbi suntu fórte defavorabile.

Si pentru o armata regulata, care susta prin o dedare la subordinatiune de ani indelungati si carea se tiene de olalta prin superioritatea si autoritatea generaliloru si oficieriloru ei, este lucru ciudatu, a-si cercá iérasi norocululu cu armele si a face frontu inimicului, dupa unu siru de perderi si o retragere de mai multe septamâni. Elementulu moralu, credinti'a si increderea in conducatori suntu sguduite. Acum, la o armata de militii! Ómenii nu suntu dedati nici la strapatie nici la meseri'a armeloru; cei mai multi au muiere si copii si campuri a casa; a patr'a parte din tiéra este ocupata de unu inimicu barbaru, care pustiesce si nimicesce totu ce cresce si ce sta in picióre. In fine serbii si dupa numeru nu mai suntu egali cu turcii. In dilele din urma turcii au capatatu sucursu si bataliuni nóue suntu pre drumu. Cându se va intruní armat'a principala a marsialului Eiub pasi'a, a lui Ali Saib si Osmanu in valea Moravei, stau la dispusetiune pentru lovirea decisiva 90,000 de turci. Cernaieff nu e in stare sa adune atâti'a ómeni dupa perderile cele multe de morti, raniti si bolnavi, nu póte sa adune pentruca fruntari'a la Drin'a nu o póte lasá deschisa. Acolo trebue sa remana, celu putienu 20,000 de ómeni, déca nu vrea cá si Serbi'a apuséna sa fia inundata de turci. Cum se póte sa astepte cine-va dela o armata de militii, derouta si in minoritate in privinti'a numerului, sa raporteze victoria asupr'a unei armate regulate, dedata la strapatie, incuragiata de succese si superióra in puteri? Intre impregiurâri de aceste lucra Serbi'a mai intieleptiesce déca se gandesce cu o óra inainte la facerea pâcei. Turciloru si pâna acum li s'a inaltiatu crést'a — si nu fâra dreptu —; ce conditiuni voru pune ei déca voru mai raportá o victoria?

Amu mai disu ca armat'a otomana a lasatu din ochi pre contrariulu in retragere. Caus'a miscârei celei greóie este si trenulu celu defectuosu alu turciloru. Serbii lucru firescu, au luatu mijlócele de traiu cu sine. Trupele turcesci suntu asiá dara avisate a se provisiuná de a casa. Provisiunea loru vine pe cara cu boi, recuirate dela Bulgari si pre alte animale de transportu.

Provisiuniie aceste inse a trebuitu sa urmeze cu atâtu mai târdiu dupa o trupa ce urmaresce pre inimicu, cu câtu trup'a acest'a ins'asi erá departe inainte de armat'a principala si provisiunile departe inapoi chiaru de acest'a din urma. Este unu neajunsu ca turcii nu-si potu espedá provisiunile mai ingraba dupa trupe si ca prin aceste impregiurâri de a dóu'a mâna suntu innfluintiate operatiunile loru.

Directiunea marsiului turciloru este indigitata claru de situatiunea teatrului de resbelu Ali Saib pasi'a inaintéza preste Krusievatiu in valea Moravei, armat'a principala sub Eiub preste Bani'a, unde avantgard'a a trebuitu sa sosésca astadi, totu intr'acolo si Osmanu pasi'a se va folosí de drumulu ce duce preste munti inaintandu spre Paracinu. Impreunarea cestui din urma, cu grosulu armatei va avé locu astadi, celu multu mâne, de óre-ce eri s'a tramisu brigad'a Hassan pasi'a spre Kniazevatiu pre Timocu in susu. Dela corpulu lui Osmanu pasi'a s'a detasiatu eri unu alu doilea despartiementu spre nordu câtra Negotinu, de buna séma a merge alaturea cu Dunarea spre Brs'a-Palanka si Golubine. Dupa modest'a mea parere despartiementulu acest'a nu este altu ceva decâtu unu corpu observatoriu si nu cum dicu unii oficieri, unu corpu de avantgarda, alu grosului armatei ce are sa vina in urmai. Déca corpulu dela Timocu aru fi de ide'a sa inainteze pe fruntari'a serbésca pre lânga Dunare in susu, s'aru lipsi de cooperatiune la lovirea decisiva in valea Moravei. De ací indoielele nóstre, cari inse se voru chiarificá in órele cele mai de aprópe.

Varietâti.

⁂ Hoffmann consiliariu de sectiune in ministeriulu de esterne, este denumitu ministru de finantie pentru monarchi'a intréga.

⁂ Denumiri. Fói'a oficiala „Budp. Közl.“ publica denumirile de comiti supremi: pentru comitatulu Solnocului Dobâcei: Br. Bánffy, Bistritiei-Nasaudului: Hőssler, Turdei Ariesiului: br. Georgiu Kemény, Ciucului: Mich. Miko, Muresiului Turdei: Greg. Beldi, Cetâtiei de balta mici: cont. Gabr. Betlenu, Fagarasiului: Colom. Boér, Treiscauneloru: Iuliu Szentivanyi.

⁂ *Premie pentru invetiatorii populari.* Aflâmu ca la consistoriulu nostru scolasticu a sositu prin inspectoratulu regescu de scóle pentru fundulu regiu aratarea, ca ministeriulu reg. ung. de agronomia industria si negotiu a aplacidatu mai multe premie in bani pentru invetiatorii din unele inspectorate, carii s'au distinsu in cultivarea pomiloru, gradinaritului preste totu si a agronomiei. Atragemu atentiunea invetiatoriloru nostri, asupr'a acestei impregiurâri cu aceea, cá sa nu intardie a se insinuá prin concernintele oficie protopresbiterali la consistoriu, aratându resultatele obtienute in acestu ramu de agronomia, spre a fi recomandati la locurile competinte pentru remunerare.

⁂ Dr. Wenz. Kratky prepositu si prelatu alu institutului Premonstratensiloru la Neureisch, mai inainte profesoru si directoru la Gimnasiulu statului din Sabiiu, a reposatu Dumineca in 1/13 Augustu lovitu de apoplexia.

⁂ Princes'a Natali'a, dealtmintrea in lausía, s'a bolnavitu fórte reu.

⁂ O telegrama din Semlinu anuncia ca Imperatulu si Regele nostru a provocatu pre consululu austroungurescu principele Wrede sa feliciteze pre principele Milanu pentru nascerea fiiului seu.

⁂ Arestare. In Beci-cherecu fu arestatu comisariulu rusescu Cludov.

⁂ Atentatu asupr'a principelui Gorciakoff. Scirea acést'a cercula prin diurnale de mai multu tempu. Atentatulu s'a intemplatu la Bern'a in Elveti'a, unde principele Gorciakoff se afla cá ambasadoru alu Russiei (este fiiulu cancelariului rusescu). Atentatulu dupa cercetarea incheiata se constata a-lu fi seversitu o dómna din Russi'a din famili'a Dobrowolski. Dens'a a depusu ca n'a avutu de gându cá sa omóre pre principe, ci ea a vrutu numai ca pre calea acést'a sa-si aduca la publicitate o afacere de ereditate in carea ea este scurtata de 500,000 ruble, fiinduca pre calea justitiei in Russi'a si pre calea petitiunârei pâna la imperatulu n'a potutu ajunge la nimica.

⁂ (Societatea crucei-rosie din Romani'a) primesce ofrande numeróse din tóte pârtile tierei. Din listele publicate pâna acum se vede, ca contribuescu si multe dame romane din tóte clasele societâtiei pentru binefacatoriulu scopu alu ajutorirei ranitiloru in resbelulu serbo-turcu. Obiectele principale de ofranda suntu: scama, panza, camesi, apoi cascavalu, salamu, siunca, sardele rusesci, sardine, zacharu, céiu, fidea, orezu, vinu negru, compoturi, migdale, luminâri, sapunu etc. etc.

⁂ (Ajutoriu familieloru refugiate). Se dice, ca preste 20,000 refugiati aru fi trecutu in Romani'a din caus'a resbelului serbo-turcu. Camer'a a votatu pentru ajutorirea loru unu creditu de 20,000 lei. D. ministru de interne Vernescu a promisu, ca va staruí cá familiele romane imigrate in Romani'a se remana in tiéra, oferinduli-se si pamentu.

⁂ (Espositiunea internatiunala din Parisu) se va deschide in 1 Aprile 1878. Guvernulu francesu a avisatu despre acést'a pre toti plenipotentiati si ambasadorii sei din esternu, pentru cá se faca cunoscutu guverneloru la cari suntu acreditati terminulu deschiderei.

⁂ Nu de multu s'a aflatu aprópe de M. Siardu cadavrulu unui locuitoriu de acolo cu capulu sdrobitu. De omoritulu au remasu o veduva si o copila minoréna.

⁂ Cinci sergenti dela husari au desertatu din Saaz cu scopu de a-si oferí servitiele loru militare turciloru.

⁂ Osman pasi'a (Farkas, Wolf.) Dupa alte foi din patria amu inregistratu si noi notiti'a, ca Osmanu pasi'a, prinsu de muntenegreni in batali'a dela Urbicza aru fi identicu cu Farkas (Wolf), honved in anii 1848—49. Dupa cercetâri oficiale se descopere ca prinsulu dela Urbicza este cerchesu de origine, prin urmare nu este identicu cu fostulu honvedu de odinióra, dupa cum s'a sustienutu de mai multe foi.

⁂ Epidemia in porci. In Sabiiu s'au aretatu la multi porci ból'a de grumadi, in urm'a cârei unii au si muritu.

⁂ Cetimu in „Gazet'a Trans.“: *Dev'a in diu'a de sântulu Ilie 1876.*

Onorabile Domnule redactoru! Dilele aceste s'a pertractatu, la tribunalulu reg. de aici, scandalós'a causa de defraudare a lui *Laurentiu Balázs*, fostu directoru la preparandi'a de statu din opidulu nostru, despre care s'a mai facutu amintire si in „Gazeta“ nr. 52 din a. c.

Cu inceperea pertractârei finale, sal'a se umplù de curiosi, cari venisera sa védia ca ce judecata drépta si meritata voru aduce nepartialii judecatori regesci. — L. Balázs de pe banc'a inculpatiloru parea liniscitu, cá si cum nici ca i-aru pasá.

Din partea tribunalului au fostu: F. Solyom, Fekete, presiedinte, D. Eperjesi si F. Gyárfás judi si notariulu L. Apáti; din partea fiscului C. Varg'a (venitu aici nu de multu); din partea institutului pedagogicu faimosulu L. Réthi, iér' din partea acusatului aparatoriulu seu adv. Hollaki.

Dupa cetirea acteloru de investigatiune — din cari mai insemnatu este „Atestatulu de moralitate“ datu din partea primariului opidanu din locu lui L. Balázs — presiedintele provocà pre dlu L. Réthi, cá sa se dechiare, déca mai are ce-va de observatu la cele ce a spusu inaintea judelui investigatoriu, in privinti'a sumeloru defraudate.

Dlu L. Réthi, cu o fatia iesuitica si fâra de a rosí, gangaví ce-va fâra intielesu, si in fine dechiarà, ca remâne pre lânga ce a mai spusu, ca adeca lipsescu numai 1500 fl. si afara de sum'a acést'a, institutulu nu are nici o paguba. (?)

Limbele rele inse sciu si alte istorióre. Dar' haidemu mai departe.

Intrebatu fiindu inculpatulu, a recunoscutu defraudarea.

Luându cuventulu v.-procurorulu Varg'a — spre cea mai mare mirare a publicului ascultatoriu — in locu de a aduce motive tari, de a desfasiurá grav'a culpa, comisa chiaru prin unu omu inteleginte profesore (!) si directore (!) dela o preparandia de statu si alte asemene, se silea a insirá la consideratiuni preste consideratiuni si ce e mai interesantu — retacendu neesteticele gesturi ce facea — cu tóte ca la acte se afla unu atestatu, despre acea, ca inculpatulu are avere immobila, conscientiosulu nostru procuroru a cerutu, cá tribunalulu se dechiare pre inculpatu fâra avere, ca adeca spesele procesului sa le pórte statulu. Preste totu acus'a a fostu batatória la ochi.

Apararea, intocmai cá acus'a fiscala, a fostu pre câtu de scurta, pre atâtu de séca si fâra nici unu pretiu juridicu. Totulu se concentrá in acea, ca inculpatulu a fostu silitu de impregiurâri a defraudá (dorere adi in multe posturi bune, se aplica taia fuga de calibrulu lui L. B., iér' cei cualificati si de omenia se persecuéza) si ca s'a datu de buna voia pre mân'a judecâtiei.

Mai sinceru s'a aparatu inculpatulu insusi dicendu, ca dieu, nu trebuiá, cá sa-i incredintieze lui atâti bani, pre cându se sciá bine, ca elu e unu calicu si jumetate.

Retragându-se apoi judii 'lu judecara pe inculpatu la temnitia de doi ani si suportarea speseloru, cu adausulu, ca — pentru usiurarea pedepsei — se voru substerne actele la forurile mai inalte. Va se dica si doi ani e pré mare pedépsa.

Intre motivele tribunalului — afara de multele consideratiuni, — e de insemnatu mai alesu acel'a, ca inculpatulu aru fi potutu defraudá mai multu, iér' n'a facut'o si alte asemene.

Un'a ne pare reu, ca la acést'a pertractare nu amu avutu ocasiune a vedé escelându pre dlu protofiscu (primu-procuroru) S. Horváth, care in alte cause este atâtu de zelosu.....

Despre altele, in scurtu tempu.

Cassiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 7/19 Augustu 1876.

Metalicele 5%	66	50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	05
Imprumutulu de statu din 1860 ...	111	25
Actiuni de banca	854	—
Actiuni de creditu	143	60
London	123	40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	20
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	75
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	103	30
Galbinu	5	85
Napoleonu d'auru (poli)	9	80
Valut'a nóua imperiale germâna ...	60	35

Ad Nr. 55 1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de invetiatoriu diriginte la scól'a capitala normala gr. or. din Dobr'a, pentru ocuparea acestui postu cu unu salariu de 400 fl. v. a. si un'a remuneratiune de 50 fl. din fundulu scolasticu pentru directoratu se escrie prin acést'a concursu cu terminuln pâna la 2[illegible] Augustu a. c. st. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si asterne suplicele la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, instruite in sensulu „stat. org.“ cu atestatu de botezu, si cu testimonii scolastice, ca au absolvitu 8 clase gimnasiali, cursulu pedagagicu, séu teologicu, si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Dev'a 5 Augustu 1876.

Comitetulu protopresbiteralu gr. or.
alu tractului Dobrei.
Ioanu Papiu,
protop. Devei si adm.
1—3 Dobrei.

Nr. 219. — 1879.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confessiunale gr. or. din comun'a Albacu, protopresbiteratulu Zlathnei-superióre, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1 Septemvre a. c. st. v.

Salariulu anualu 300 fl. v. a. cortelu in edificiulu scólei dóue odâi, si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu Statutului organicu cu urmatórele documente:

a) Atestatu de botezu;

b) Atestatu de moralitate;

c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, pedagogi'a séu teologi'a;

d) Atestatu de cualificatiune, si ca scie cantârile bisericei.

Recurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului protopresbiteralu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Câmpeni 25 Iuliu 1876.

Ioanu Patiti'a,
2—3 protopresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu secundariu devenitu vacantu la scól'a confesiunala ort. orientala a comunei Purcareni, tractulu protopresbiterale I alu Brasiovului, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. solvindi in rate trimestrale decursive.

Dela concurenti se cere, cá se aiba celu putienu 4 clase gimnasiale si atestatu de cualificatiune.

Alesulu de invetiatoriu trebuie sa servésca unu anu de proba si dupa decurgerea acestui'a castigandu-si intarirea definitiva va fi indatoratu a tiené si scól'a de repetitiune, pentru carea va mai primí inca o remuneratiune de 35 fl. v. a. cu prospectu de a i se inaintá la 50 fl. v. a.

Petitiunile bine instruate trebuie adresate prea onoratului domnu protopresbiteriu I alu Brasiovului Iosifu Baracu celu multu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Purcareni in 29 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu.
Ioanu Bogdanu,
(2—3) parochu si presied.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. orientala din comun'a Livezeni, in protopresbiteratulu Hatiegului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 5 Septembre a. c.

Emolumentele suntu:

a.) Cortelu naturalu si 6 jugere pamentu aratoriu si fenatiu;

b.) Dela 220 fumuri de casa câte 1 fl. 40 cr. de fumu;

c.) Tacsele stolare indatinate.

Tóte aceste computate la olalta, dau unu venitu anualu preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru bine instruite in sensulu legei, la subscrisulu pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 28 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Ioanu Ratiu
protopresb. gr. or. alu
(2—3) tract. Hatiegu

Concursu.

Pentru reintregirea postului vacantu de capelanu lânga parochulu betrânu si slabu Vasilie Pavelu din comun'a gr. or. Borgo-Bistriti'a tractulu ppresb. alu Bistritiei, se escrie prin acést'a concursu pâna la finea lui Augustu a. a. st. v.

Venitele impreunate cu acestu postu suntu:

a) Casa capelanara cu 2 incaperi 1 siura si 2 grajduri.

b) Gradina de legume si fenatiu de lânga casa in marime de 1180 ☐ org.

c) A trei'a parte din venitulu epatrafirului precum si din tóte venitele stolare parochiale.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. pâna la tempulu indicatu la subscrisulu oficiu ppresbiteralu.

Borgo-Dioseni 4 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu din Borgo-Bistriti'a,

Ioane Buzdugu,
2—3 adm. ppresb.

Nr. 1758/397 scol.

Concursu.

La institutulu rom. pedagogico-teologicu din Aradu, se receru inca doi profesori, unulu pentru sciintiele matematice-naturali, si altulu pentru cele pedagogice. Salariulu anualu e de câte 800 fl. la unu postu. Recurintii ort. rom. se arete ca dupa terminarea studieloru gimnasiali cu testimoniu de maturitate, au absolvatu respectivele facultâti si pracs'a ce au avutu pâna acum. Recursele sa se adreseze subscrisului consistoriu pâna in 25 Aug. st. v. a. c.

Cei cari voru devení alesi, se voru aplicá in primii trei ani cá provisori cu salariulu amintitu. Consistoriulu 'si resérva ca dupa espirarea a loru trei ani sa se pronuncie despre aplicarea loru definitiva.

Aradu, consistoriulu rom. ort., senatulu de scóle, siedinti'a din 22 Iuliu st. v. 1876.

Ioanu Metianu m. p.
(2—3) Episcopulu Aradului.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 64. ANULU XXIV.

Sabiiu 12|24 Augustu 1876.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Privitoriu la organisarea de nou a comitatului Sabiiului.

(Urmare si fine.)

Din cele premise si anume din destinatiunea: ca numai cei ce posedu dreptulu electoralu pentru dieta, suntu indreptatiti a concurá si la alegerea comitetului municipalu, se vede ca si legea nóstra municipale e aristocratica in tóte trasurile ei fundamentali. Pentruca marginindu ea si ací, in afacerile mai multu interne, dreptulu electoralu prelânga o clasa de locuitori inaintati in avere séu cualificatiune; eschide totu odata pre de alta parte multimea poporului si dela eserciarea dreptului acestui'a intre marginile acestea restrinse si o privéza astfeliu de tóta participarea la afacerile politice.

In comparatiune cu legile de pâna acum, apare deci destinatiunea acést'a a legei municipale totu mai restringatóre. Câci precându pâna acum se alegeau deputatii pentru adunarea scaunale de intregile comunitâti; dupa legea municipale jumetate din comitetulu municipalu nu e de locu supusa alegerei, si ceealalta jumetate se alege numai de cei favoriti de lege.

Prelânga neajunsele acestea ale legei, mai obvine ínca si destinatiunea supletória din estu anu, prin carea s'a vîritu in comitetu ex officio o sumatenia de amploiati. Si astfeliu reasumandu totulu aflâmu: ca comitetulu municipalu in form'a sea de adi, e representanti'a posesoriloru mari si de mijlocu, a inteligintiei si in partea industriei si a regimului; representantia a poporului inse nu e.

Pentru noi romanii apare destinatiunea acést'a restringatóre a legei municipali, in fapta totu atâtu de apasatóre cá si normativele de mai nainte, conformu câror'a cetatea Sabiiului dedea in adunarea scaunale atâti'a deputati, câti tóte celelalte comune la olalta. Pentruca novel'a electorale ce 'si afla si aici aplicarea sea pare a fi compusa anume in defavorulu românilorn, precându orasieniloru si anume industriasiloru le recunósce deosebite concesiuni. Si astfeliu numerulu alegatoriloru romani, fatia de neromani, abiá va aretá o proportiune mai favorabile.

In forma inse apare destinatiunea acést'a a legei municipali intru atât'a mai favorabile pentru noi, incâtu nu ne inchide drumulu a priorí; ci ne lasa baremu posibilitatea de a influintiá inaintandu, cu tempu si noi mai multu asupr'a afaceriloru municipali. Va se dica nu tiermuresce numerulu alesiloru in comitetulu municipalu din comunele nóstre; ci lasa posibilitatea cá se crésca numerulu acest'a câtu de mare, inmultiendu-se numerulu alegatoriloru.

Curiosu este ca in legea municipale se considera si numerulu locuitoriloru din municipiu si anume cá unu factoru dupa care se calculéza si se orientéza numerulu membriloru comitetului municipalu. De-si inse numerulu locuitoriloru din municipiu e decidietoriu pentru numerulu membriloru comitetului, alegendu-se in comitate totu dupa 500, iér' in cetâti cu municipalitate propria dupa câte 250 locuitori, unu membru in comitetulu municipalu. De-si s'aru vedé din destinatiunea ast'a a legei, ca membrii comitetului aru fi se fia representanti si anume a proportione ai locuitoriloru, si de-si aru urmá naturaliter ca fia-care cercu electoralu se aléga atâti'a representanti câti se vinu dupa numerulu locuitoriloru dintr'ensulu; totusi legea parasesce si ací rationea si face iérasi o apucatura aristocratica:

Lasa ca institutiunea virilistiloru nu se póte aduce in nici unu nexu ratiunalu cu numerulu locuitoriloru, precum nici virilistii ex oficio. Dar' chiaru si destinatiunea privitóre la numerulu membriloru câti are sa aléga fia-care cercu electoralu e de totu ciudata.

Trebue sa premitemu ca membrii comitetului se alegu in cercuri electorali — in municipii in care numerulu alegatoriloru trece preste 600 — constatatóre din 200—600 alegatori. Acestea le compune representanti'a municipiului dupa chibsuial'a sea. Alegatorii unui cercu electoralu inse nu alegu atâti membrii in comitetulu municipalu, câti s'aru vení dupa numerulu locuitoriloru din cercu, care e decisivu pentru numerulu membriloru comitetului in genere; — ci alegu atâti'a, câti se vinu dintre toti pre cercu in proportiunea alegatoriloru din cercu, la sum'a alegatoriloru din municipiulu intregu.

Va se dica aici decide numerulu alegatoriloru nu alu locuitoriloru din cercu! Tendinti'a e cá tóta iufluinti'a sa se concentreze numai si numai in mânile alegatoriloru si in comunitâti cari dau unu numeru mai mare de alegatori.

Avendu mai departe in vedere ca legea electorale normativa si pentru acést'a cestiune favoréza multu pre orasieni, inteligenti si industriasi — totu clase ce ni lipsescu nóue mai multu — facendu-le orasieniloru si industriasiloru concesiuni favorabili privitóre la acuirarea dreptului electoralu; ear' inteligentiloru precum suntu: advocati, doctori, medici, chirurgi, ingineri, apotecari, baiasi, padurari si chiaru si artistiloru dela economii, socotindu-li-se pentru a fi primiti intre virilisti, darea directa duplu. Avendu-le tóte acestea in vedere, precum si jurstarea ca si inteligintii si oficiantii ex officio virilisti, locuiescu mai cu séma pre la orasie; nu mai póte incape nici o indoiéla ca tóta influinti'a in afacerile municipali, afara de posessorii mari e data in mânile orasieloru, ér' comunele rurali aparu in tóte privintiele nepastuite.

Mai adnotandu in fine, ca virilistii cari facu jumetate din comitetulu municipalu, se iau dintre acei'a, cari solvescu in municipiulu respectivu cea mai mare dare directa si anume in ordinea dupa cum urméza cuantitatea dârei, dupa conspectele din partea perceptorateloru respective; trebue sa constatâmu ca comunele rurali 'si potu eserciá influinti'a loru la alegerile comitetului municipalu, numai in cercurile electorali, in care voru fi impartite.

Comune cu alegatori preste 200 la numeru, forméza unu cercu electoralu pentru sine. Cu preste 600 alegatori se potu impartí in mai multe cercuri. Iér' comune cu alegatori sub 200 la numeru, se voru intruní mai multe la unu cercu electoralu.

Dupa ce deci comunele nóstre cele mai multe nu potu formá unu cercu electoralu pentru sine, ci trebuie intrunite mai multe la unu cercu electoralu; va aterná negresitu tóta influinti'a nóstra asupr'a constituirei comitetului municipalu, dela impartirea cercuriloru electorali.

Deci cu cestiunea acést'a are sa se ocupe deocamdata indeosebi tóta atentiunea nóstra.

Resbelulu.

10 Augustu.

Alaturea cu operatiunile pre campulu de lupta se lucra acum si pre terenulu diplomaticu. „Corr. pol.“ ne spune dupa asecurârile ei din „isvoru acreditatu“, ca Ristici ministrulu Serbiei a promisu a luá in cea mai seriósa consideratiune descoperirile facute de representantii Angliei, Franciei si Italiei si ai celoru trei puteri nordice, prin cari sa se gasésca o modalitate de a puté pasí la negotiâri de pace. Numit'a fóia speréza ca pasii representantiloru puteriloru voru avé resultate bune, de óre-ce conditiunile pâcei voru fi moderate si se voru restringe la óre-care garantii prin cari sa se impedece pre viitoriu turburarea pâcei. De alta parte „N. W. Tgbltt“ inca asigura ca puterile cele mari suntu de acordu in ceea ce privesce interventiunea diplomatica in orientu.

Cându primimu scirile despre inceperea activitatei diplomatice, ne vinu si óre-care sciri de pre teatrulu resbelului. Din Niss'a se telegraféza in 21 Augustu, ca armat'a lui Achmed Eiub pasi'a alérga in mersuri fortiate spre média di si a sositu la Rsavci cu scopu de a incungiurá positiunile serbiloru la Bani'a. Dupa acest'a s'a inceputu de nou ofensiv'a (din partea turciloru) la Supovatiu, pâna acum inse fâra succesu.

Alta scire telegrafica din Constantinopole, din acel'asi datu, spune ca Achmed Eiub pasi'a pornindu dela Dervent si Ali Saib pasi'a au trecutu preste Morava si mergu spre Alexinatiu. Saib, se dice in telegrama, a luatu cu asaltu intariturile cari potu fi considerate de chei'a Alexinatiului.

Amendóue telegramele suntu din isvoru turcescu. Amendóue intarescu presupunerile ca turcii s'au convinsu ca pre drumulu Kniazevatiu—Bani'a—Alexinatiu n'au ce cautá. Telegramele mai intarescu ca scirile cele repetite ca turcii au intratu, dóra de cinci ori, in Krusievatiu, au fostu numai nisce dorintie turcesci si ca turcii stau si astadi si batu numai la portile Serbiei, la Supovatiu. Puterea turcésca concentrata aici e mare dara mai asiá de mare este si cea a serbiloru si déca diplomati'a nu va preveni pre strategi lupta cea mare anunciata de multu va urmá câtu de curendu.

Achmed Eiub dispune de 58,000 ómeni infanteria, 17 escadróne cavaleria si 112 tunuri. Ali Saib are sub comand'a sea 12,000 infanteria, 6 escadróne cavaleria si 4 baterii. In forturile dela Niss'a suntu vre-o 15,000 trupe de tóte armele.

Serbii sub Cernaieff, Lesianin si Ciolacu dispunu de o armata de vre-o 85,000 ómeni si 170 tunuri si au positiuni fórte bune.

Actiunea militara s'au inceputu cu tóta seriositatea la intrarea Moravei in Serbi'a dela 19 Augustu, s'a continuatu in 20 si 21 Augustu. In diu'a din urma au fostu din partea turciloru ingagiati in lupta 40,000. Resultatulu inse a fostu celu cunoscutu dejá mai susu.

„S. d. T.“ are o telegrama din Belgradu dela 22 Augustu, din carea se vede ca armat'a serbésca dela Ibar la 19 Augustu au respinsu unu atacu din partea turciloru, indreptatu spre Cocinabrad. Din acésta afacere se deduce ca serbii si la punctulu acest'a nu se afla in stare asiá rea, dupa cum s'a disu si scrisu inainte cu dieci de dile.

---

11 Augustu

Din telegramele sosite eri diminétia la foile de aici estragemu, ca lupt'a intre Niss'a si Alexinatiu dela 19 Aug. n. a decursu neincetatu, dara turcii au fostu respinsi cale de doi chilometri. Se vede inse mai departe ca turcii mergu concentricu pre mai multe câi spre Alexinatiu si asiá serbii au la diverse puncte sa ii intempine si sa-i respinga. Alta telegrama spune ca colonelulu Horvatovici a reocupatu Kniazevatiulu si inaltimile dela Tresibab'a.

Nici turcii, nici serbii nu punu mare pretiu pre incercârile de pace. Cei dintâiu forméza unu corpu de reserva la Sofi'a de vre-o 25,000. Pre drumulu de feru sosescu la Mitroviti'a tunuri de asediare. Se dice ca pentru de a bate Alexinatiulu si Deligradulu. Dara si serbii nu stau cu mânile in sinu. La Craguievatiu in arsenalu 1000 de ómeni lucra diu'a si nóptea, varsa tunuri, fabrica pusci si alte necesarii pentru resbelu. Principele Milanu, despre care se dice ca este mai aplecatu spre pace, respundiendu la o deputatiune carea l'au felicitatu pentru evenementulu celu imbucuratoriu in familia, a disu: „Cu ajutoriulu lui „Dumnedieu si cu alu natiunei vomu „ajunge la unu sfersitu norocosu alu „resbelului.“ Din aceste cuvinte se vede mai multu o incredere in fortiele tierei si unu esitu favorabilu pentru serbi decâtu o intimidare si aplecare spre pace cu ori-ce pretiu, dupa cum voru a sci multe opiniuni dela noi.

Dela batali'a cea memorabila in tienutulu Cucianiloru a intratu o pausa pre teatrulu resbelului montenegrénu. Principele Nicolau si-a stramutatu cuartirulu generalu in cerculu dela Bielopavlevici. Se dice ca principele voiesce sa fia in apropiarea Albaniei, unde se concentréza multe trupe turcesci. Batali'a dela Cuci inse le va fi luatu poft'a turciloru de a intrá in Muntenegru, cu atât'a mai multu, cu câtu o parte din Albanesi a inceputu a trece cu arme cu totu la muntenegreni. Unele foi suntu de parere ca principele voiesce sa intreprinda unu marsiu spre Sieniti'a cá sa dea mân'a cu Ciolac Antici dela Ibar si asiá sa amenintia pre Achmed Eiub in cósta séu eventualu in spate.

„Corespundintiei politice“ i se comunica la 16 Augustu n. din *Belgradu*:

Miscarea armatei turcesci câtra valea Moravei a inceputu dejá. Caus'a armistitiului faptecu aprópe de 12 dile ce-lu dete Abdul Kerim pasi'a serbiloru, erá numai si numai in nesuintiele lui de a aplaná pierderile ce le a avutu pâna acum armat'a turcésca. In realitate Abdul Kerim a trasu la sine intariri insemnate. Achmed Eiub pasi'a singuru dispune acum de 58.000 infanteria, 16 escadróne cavaleria, si 112 tunuri. Osmanu pasi'a inaintéza cu 12,000 soldati infanteria, 6 escadróne cavaleria si 4 baterii. In forturile detasiate si in castrele fortificate dela Nisi se afla 15,000 soldati trupe de tóte soiurile de arme. Armat'a turcésca de operatiune contr'a Serbiei numera in acestu momentu 100,000 combatanti. Se pare ca generalii turcesci suntu decisi sa inainteze cu acést'a fortia armata. Scirile mai nóue spunu dejá, ca avantgard'a lui Eiub pasi'a a deschisu dejá lupt'a cu Horvatoviciu, care tiene ocupate difileurile la Topla. De vreme ce Cernaief se afla fórte aprópe, in Deligadu, va puté tramite ajutoriu grabnicu si suficientu. Conducatorii serbesci aru fi totalu necapabili déca nu voru sa sa resiste cu fortia la asaltulu turciloru. Cernaief, Lesianin si Ciolacu Antici dispunu de 85,000 soldati si 170 tunuri si pre lânga acést'a se afla in positiuni fórte favorabile. Dara la continuarea resbelului se ceru bani si cassele ministrului de finantie s'au sleitu de totu. Deci e invederata necesitatea de a se contrage unu imprumutu. Guvernulu a recercatu comissiunea permanenta a scupcinei pentru invoirea de a se contrage unu imprumutu de 25 milióne. Nu incape vre-o indoiéla, ca comissiunea va incuviintiá cererea. Dara e alta intrebare, ca este perspectiva de a procurá banii de lipsa in terminulu celu mai scurtu. Se crede ca cu 2 milióne galbini se va puté continuá resbelulu inca 6 luni. Guvernulu a escrisu unu nou impositu de resbelu, la care se voru supune cei mai bogati. Dara va fi fórte greu a incassá acesti bani, câci pentru stagnarea tuturoru afaceriloru nime nu dispune de bani gat'a. Suntu multi bolnavi la armata, cari in cea mai mare parte se insanatosiaza, dara cari totusi au lipsa de multu ajutoriu dela medici. Se dice ca mai 5000 soldati s'au bolnavitu de dissenteria, tifus (lângóre) si de alte bóle acute. Dintre raniti se scóla preste totu numai 60 procente. Durere in resbelulu acest'a numerulu celoru greu raniti e disproportiunatu de mare.

„In Cret'a a eruptu revolutiunea". Asiá se telegrafà in dilele trecute in tóte pârtile. Cá adausu la acésta scire momentósa se telegraféza acum din Bucuresci, ca din Constantinopole a venitu scirea despre o nota a ambasadorului grecescu, prin carea staruiesce regimulu grecescu pentru satisfacerea dorintieloru Cretensiloru, câci altcum nemultiamirea acestor'a va avé o influintia reactiva asupr'a populatiunei din regatulu grecescu.

Despre situatiunea militara se scrie din Belgradu la 15 Aug. la „Pol. Corr.":

Dupa tóte scirile câte au sositu aici este probabilu ca intre Bani'a si Alexinatiu va fi o lupta mai mare. Cernaieff si-a concentratu armat'a cu 140 tunuri intre Topl'a, Deligradu si Paracinu. Comoditatea turcésca in purtarea resbelului a concesu serbiloru a se intarí intre difileurile drumului dela Kniazevatiu la Bani'a in cinci locuri. Achmed Eiub nu póte petrunde pre drumulu acest'a câtra Alexinatiu decâtu cu jertfe mari. De alta parte Osmanu pasi'a inca a neglesu momentulu favorabilu de a urmarí si fortiá drumulu câtra Paracinu. Loculu din urma l'a scutitu Lesianinu pre deplinu si prin acest'a si Cernaieff este scutitu contra unei incercâri de a-i dá ocolu si a-lu atacá dela spate. Este fórte probabilu ca la Topl'a decurge lupt'a dejá de dóue dile si ca Eiub pasi'a se opintesce din tóte puterile a fortiá defileurile de acolo. Déca s'aru intemplá cá Cernaieff si Lesianinu si de asta data sa fia fâra norocu, voru mai cercá odata la Ciupri'a. Regimulu n'a publicatu inca nici unu buletinu despre armat'a dela Drin'a. De ací se deduce ca si acést'a e batuta de turci si respinsa in Serbi'a. Alimpici 'si va mutá cuartirulu generalu la Lejniti'a. Este possibilu ca va fi inlocuitu de colon. Becker.

Despre colonelulu Despotovici, carele a dusu insurgentiloru din Bosni'a 2500 soldati din militii dimpreuna cu o bateria vinu sciri favorabile. Elu inaintéza spre Seraievo, trebue inse déca voiesce sa puna mân'a pre capital'a Bosniei sa se gandésca mai inainte la luarea Travnieului si Banialucei. Localitatea din urma este o fortarétia, cu tóte ca de ani, intr'o stare fórte parasita. O provocare a lui Despotovici indreptata câtra bosniacii catolici de a combate alaturea cu serbii pre inamiculu comunu, n'a avutu pâna acum nici unu resultatu.

Dupa „Cor. polit." comunicâmu harthi'a principelui Nichit'a câtra Muktar pasi'a in privinti'a immormentârei celoru cadiuti la Vrbiti'a:

Escelentia! Cu tóte ca cea mai mare parte din cadiutii la 28 Iuliu s'au immormentatu, mai multe cadavre la Bilek au remasu neingropate. Convinsu ca Escel. Ta vei corespunde indatorirei ce ai fatia de armat'a DTale, me grabescu a me pune in intielegere cu Escel. Ta in privinti'a acestei afaceri pentru de a statorí tóte amenuntele de lipsa. Cu parere de reu Ti comunicu ca s'a aflatu intre morti unulu, pre care prisonerii nostri l'a recunoscutu ca este generalulu Selim pasi'a. Eu amu facutu dispositiuni de s'a immormentatu cu tóta onórea cuvenita positiunei sele. Cu ocasiunea acést'a Ti impartasiescu scirea imbucuratória ca brigaderulu Osmanu pasi'a fu prinsu in momentulu, in care elu 'si dà tóta zadarnic'a silintia de a oprí pre soldatii pusi in fuga de a fugí mai departe; pasi'a e sanatosu si fù escortatu la Cetinie.

Principele Nicol'a I.

Capulu statului majoru alu montenegreniloru a comitatu harthi'a acést'a cu urmatórele siruri:

Dlui comandante generalu in Bilek. Amu onórea a tramite aici epistola Serenissimului Principe Dlui generalu en chef Muktar pasi'a. Absentandu acest'a sa binevoiesci a luá DTa lucrulu a mâna. Generalulu de brigada Osmanu pasi'a, care a cadiutu prinsu cu onóre, se róga prin mine sa-i tramiti efectele la Grahovo. Déca te invoiesci cu propunerea mea, voiu tramite unu delegatu pentru statorirea detaiuriloru. Voivoda Stanco Radonici.

„Krztg" din Berlinu, cârei'a i se atribue rapórte intime cu cercurile oficióse rusesci, publica urmatoriulu comunicatu interesantu din Petersburg cu dat'a 12 Augustu:

Eri la manevrele corpului in tienutulu dela Crasuoe-Selo inrolà Majestatea Sea imperatulu pe nepotulu seu celu mai betrânu, pe marele principe Nicolae Alexandroviciu nascutu la 18 Maiu 1866 in sirurile renumitului regimentu de garda Pavlovschi. Dupa acést'a invità imperatulu pe toti oficierii in cortulu seu si cu glasu miscatu le adresà unu cuventu cordialu. Elu dise intre altele: *Pâna acum amu pututu sa crutiu scumpulu sânge alu braviloru pavlovschi, dara póte ca va vení curendu tempulu, cându va trebuí sa contezu pe virtutea vóstra dovedita de atâte ori, si sum convinsu, ca regimentulu 'si va face datori'a cá si pâna acum.* Cuvintele monarchului s'au respunsu cu insufletire si cu unu hurah frenetecu. Imperatulu beù apoi intru sanatatea regimentului seu, la care densulu e siefu mai bine de 50 ani. Cuvintele Majestâtiei Sele se interpreta de oficierii mai teneri asiá cá si cându s'aru asteptá o dechiarare de resbelu Turciei. Dara deocamdata nu e de a se cugetá la acést'a. Multi russi cari numescu alianti'a celoru trei imperati neroditóre, dorescu o apropiere câtra Angli'a pentru a regulá impreuna cu flot'a englesa rapórtele politice pe insul'a balcanului. Prin scirile ce sosescu pe fia-care di despre crudimile turciloru, sensatiunea s'a agitatu fórte tare si o dechiarare de resbelu Turciei s'aru primí de armata si poporu cu entusiasmu. Intr'acea voluntarii pornescu spre Serbi'a. *Mâne ne parasescu iéra siese oficieri din diversele regimente de garda*; ei au demissiunatu dupa tóte formele, pentru a puté luptá sub crucea serbésca. Mai in tóta septamân'a pléca corpuri de sanitate câtra câmpulu de resbelu, dumineca au plecatu 58 persóne sub conducerea consiliarului intimu Tocarevu si a principesei Natalie Siachowskoi, superiór'a societâtiei din Moscva „Stempera dorerea." Intre acestea persóne se afla 19 medici si 24 misericordiane. Joi a plecatu unu trenu de sanitate ce cuprindea 100 paturi, pe care l'au echipatu vechii credinciosi din Moscva. Altu trenu de sanitate s'a pusu la cale la initiativ'a dómnei Saposnicovu; pre acest'a lu voru acompaniá doi medici germâni, doctorii Klein si Beckling. Altu trenu pléca in dilele aceste din Dorpat. Tóte aceste trenuri aducu materialu abundantu de medicina, cârpe pentru legatulu ranitiloru etc. precum si medilóce pecuniare pe mai multe luni. Si darurile de bani se continua totu mereu. Firesce ca cele 300,000 ruble date de maresialulu nobilu Samarinu se dovedescu a fi o scornitura; dara consiliarulu intimu baronu de Stieglitz, mai inainte guvernoru alu bancei imperiali, a contribuitu o suma de un'a jumetate de milionu. In casi, pre drumu la tóte statiunile drumuriloru de feru si ale vapóreloru, la locurile publice de petrecere se facu colecte. Oficialii dau 1, 2, 3 procente din léf'a loru, pe scurtu raru s'a manifestatu semtiulu de benefacere la poporulu rusescu intr'unu zelu de a contribuí cum 'lu vedemu acum in lupt'a slaviloru contr'a Turciei.

„*Times*" dice intr'unu articulu asupr'a *massacrâriloru din Bulgari'a* intre alte: Déca memori'a poporului aru fi mai bine informata despre faptele istorice, s'aru amestecá mai *putiena surprindere* in nedumerirea *asupr'a procedârei infame a turciloru in Bulgari'a.* La altu locu dice:

Nu trebuie sa mergemu mai departe indereptu, decâtu pana la *resbelulu de independentia alu greciloru, care a proruptu togm'a asiá cá si rescól'a din Erzegvvin'a* si care ni arata togm'a asemenea episóde cá si lupt'a in Serbi'a. . . . Turcii ori unde remânéu domnii situatiunei se apucau de *massacratu.* S'au intemplatu maceluri in *Constantinopole, Smirn'a* si in *Cipru.* Se dice ca in Rhodu s'au massacratu 30.000 ómeni, dara celu mai memorabilu macelu s'a intemplatu in *Scio* (Chios), care póte e *celu mai infioratoriu capitlu in istori'a moderna a Europei.* Matrosii musulmani si soldati s'au deslantuitu pentru a *pradá, telhari, deonestá* si *ucide*, pâna ce insul'a fù aprópe *despopulata.* Aprópe 30.000 locuitori fura omoriti, camu 50.000 barbati, femei si copii *tramisi in sclavia,* si numerulu celoru ce fugira pentru a-si scapá viéti'a si libertatea, fu atâtu de mare, incâtu mân'a de ómeni ce mai remasese nu erá de ajunsu, pentru a culege secerisiulu. Crudimea fu mai respingatóre prin *omorirea ostaticiloru*, cari s'au predatu la inceputulu resbelului deregatorieloru turcesci. Voru voí unii sa se desvinovatiésca cu aceea, ca si *crestinii* cá si turcii, au comisu crudimi in orientu. Trebuie sa marturisimu, ca si grecii s'au aretatu adeseori elevi tenaci ai maiestriloru loru. *Asiá se intempla totu-déun'a dupa seculi de impilare dejositóre.* Crudimile din Bulgari'a arata, *ca turcii au remasu totu cum au fostu pre tempulu resbelului cu grecii* si *pre tempulu cându proruspsese fanatismulu in Siri'a . . . Nu li se póte luá în nume de reu bulgariloru, déca densii, chiaru si cu pericolulu, de a sporí greutâtile diplomatece ale cestiunei orientale, s'au incercatu sa scape de unu jugu detestatu . . . Maioritatea cea mare a mohamedaniloru e acum inca mai fanatica, decum a fostu inainte cu o diumetate de seculu* si cu unu dispretiu neschimbatu stà in departata de ori ce influintia européna.

Lui „P. Ll." i se scrie din Iasi la 15 Augustu: Prin Romani'a trecu neintreruptu oficieri si voluntari russesci. In dilele cele mai de aprópe are sa tréca majorulu rusescu Petermann cu 70—80 voluntari, intre cari unu numeru mare de oficieri. Tóte siargele cari trecu pre aici umbla negenate in uniformele loru, dara fâra arme. Aceste urméza cu pachetele ce se tramitu mai tardiu. Unu oficieru cu care s'a intemplatu de a conversatu corespundentulu a spusu fâra de nici o reserva ca in septamânile cele mai de aprópe armate rusesci voru intrá in Romani'a.

Din Bucuresci i se scrie lui „P. Ll.": Noulu ministru de esterne Ionescu tagaduesce, de câte ori i se da ansa in conversarea sea cu agentii diplomatici, cumca densulu, inainte de a fi ministru, cá conducatoriu alu fractiunei rosie din Moldov'a, a cugetatu sa restórne pe principele Carolu séu sa-i dea macaru numai ansa sa abdica. Densulu admite, ca cu deosebire in acestu momentu, e o norocire pentru tiéra a avé pe printiulu Carolu de Hohenzollern de principe, de-si marturisesce, ca in anulu 1866 s'a opusu din tóte puterile la alegerea unui principe strainu. Ministrulu mai afirma, ca principele Carolu nu e de locu nemultiamitu cu guvernarea ministriloru actuali si nu cugeta nici pre departe la o abdicere. Mai departe afirma dlu Ionescu, ca a fostu fórte in interesulu tierei si alu puteriloru straine, ca M. Costachi si M. Cogalniceanu s'au separatu din guvernu si ca in loculu loru a venitu densulu si Statescu. Abiá in modulu acest'a s'a potutu formá o partida tare, unita in principiele sele, ai cârei toti membri se radima pre majoritatea camereloru. Numai unu guvernu solidu, unitu, e in stare a esecutá reformele intentiunate si regularea financieloru in intru. Numai unu astteliu de guvernu póte realisá cea mai stricta neutralitate relativu la politic'a esterna, câci tocm'a ministeriulu actualu e cu privire la politic'a din afara decisu conservativu, precându fostii ministri ai partidei conservatóre au urmaritu in afara politic'a resturnârei esistentelui. Si politic'a de neutralitate a dlui Cogalniceanu a fostu ambigua si togm'a pentru acést'a densulu — Ionescu — cá deputatu a atacatu acést'a politica in camera. Neutralitatea Romaniei trebuie sa fia chiara si fâra idei reservate, numai atunci va aflá recunoscintia la puterile europene si va serví tierei spre folosu.

Deosebirea intre politic'a lui Cogalniceanu si a lui Ionescu este asiá dara intr'aceea, ca amendoi, ce e dreptu au recunoscutu neutralitatea cá o necesitate pentru tiéra, dara Cogalniceanu credea, ca va puté amagí tierile esterne si cu deosebire pe Turci'a, pentru a escamotá prin amerintiâri óre-cari avantagie, precându Ionescu nu-si face ilusiuni nici in privinti'a acést'a.

Discursulu

presiedintelui Asociatiunei transilvane, Iacobu Bolog'a tienutu cu ocasiunea des-

*chiderei siedintieloru adunârei generale la 29 Iuliu st. v. 10 Augustu st. n. 1876 in Sabiiu.**)

Stralucita adunare! Onorabililoru domni si frati!! Au trecutu siesespre-diece ani, de cându s'a ivitu mai intâiu intre unii români transilvaneni ide'a si vointi'a de a infiintiá o reuniune pentru perfectionarea literaturei romane si pentru cultivarea poporului românu; de cându s'a respanditu acea idea si vointia cá fulgerulu intre intrég'a inteligintia romàna; de cându s'a compusu, s'a subscrisu si s'a promovatu epocal'a petitiune din 10 Maiu 1860; de cându in urm'a resolutiuniloru presidiului gub. din 12 Iuliu 1860. Nru $\frac{2475}{8-12.}$ si din 31 Ianuariu 1861. Nr. pres. $\frac{420}{8-2.}$ s'a adunatu inteligînti'a romàna in conferinti'a din 9/21 Martiu 1861 si a compusu statutele „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului românu".

Va trece preste vr'o câte-va luni alu cinci-spre-diecelea anu, de cându s'a induratu preagratiosu Majestatea Sea c. si r. apostolica prin prea inalt'a resolutiune din 6 Septembre 1861 a incuviintiá infiintiarea numitei asociatiuni si a-i aprobá mentionatele statute; de cându pre temeiulu acestoru statute s'a tienutu in 23 Octobre (4 Nov.) 1861 aici in Sabiiu, cea dintâiu adunare generala, in care s'a inauguratu si s'a constituitu asociatiunea, ai cârei membrii avemu onórea si fericirea de a fi si noi.

Sa ne felicitâmu Domniloru si fratiloru, ca dupa unu intervalu de tempu atâtu de lungu ne revedemu éra in loculu unde s'a datu primulu impulsu la intemeierea acestui institutu de cultura literara si poporala; unde s'a aruncatu simburele, din care a resaritu si a crescutu arborele, sub a cârui adumbrire afla locu *totu insulu* si cu deosebire *toti românii*. Da, sa ne felicitâmu Domniloru si fratiloru, ca ne-a succesu, a esistá cá asociatiune *recunoscuta in statu, de statu*, si a revení cá atare dupa cinci-sprediéce ani la focularíulu, din a cârui caldura amu esitu. Inse, dupa ce avemu asiá dara si noi românii cá asociati, nu numai inceputu, dar' si unu trecutu destulu de considerabilu, sa fortudeodata o fugitiva reprivire la acelu inceputu si trecutu, pentru regularea presentului si venitoriului nostru. Sa scrutâmu pucintelu, ca ce impressiuni a lasatu si unulu si altulu in animele nóstre.

Dulci, dá prea dulci suveniri inundéza animile tuturoru acelor'a, cari au vediutu cu ochii loru, ca din ce teneri dar' poternici crateri a esitu schintei'a, din care s'a incinsu acelu sacru focu, ce avea sa misce, se incaldiésca si se intrunésca simtirile si cugetele româniloru, pentru ajungerea la scopuri culturali; cari au vediutu cum tenerii români de pre la anulu 1860 au alergatu cu tóta increderea pre la veteranii nostri cu acea schinteia aprinsa, si au aflatu la acesti'a cea mai caldurósa primire si imbarbatare; cari cu placere ne aducemu aminte, ca inca pre atunci a fostu petrunsu si pepturi romàne convingerea, *ca prosperitatea si inflorirea statului ale cârui pàrti constitutive suntemu si noi românii, e conditionata de buna-starea, de tari'a materiala si intelectuala, a tuturoru popóreloru, din care se compune statulu, ca prin urmare chiaru si in interesulu statului are si poporulu românu sa devina tare; ca-'si póte poporulu românu castigá acést'a taria, necesaria siesi si statului, numai prin cultivarea sea, si prin perfectionarea literaturei proprie; ca statulu prin urmare nu numai va concede, ci va si promová, prin propriele sele medilóce desvoltarea poterei si activitâtei romàne, nisuitóre spre asemenea scopuri, si ca precum alte popóre, asiá si cu deosebire românii numai prin reuniuni potu ajunge scopuri de acestea; numai intrunindu-si puterile potu strabate românii câtra culmea perfectionârei intelectuale si materiale, câtra culmea adeveratei fericiri omenesci.*

Ne suntu deliciόse recordârile, ca unii frati dintre cei petrunsi de asemenea convingeri, cá fideli apostoli ai gintei nóstre, au cutrieratu pârtile locuite de ea, transplantandu si popularisandu acelea convingeri, si facendu cá se vedemu dintr'odata cum se acopere memorabil'a suplica din 10 Maiu 1860, cá printr'unu farmecu de subscrierile nemuritoriloru nostri archierei A. St. Siulutiu si A. Bar. de Siagun'a si de ale altoru 180 români din tóte regiunile Transilvaniei; se vedemu, ca cu ce zelu, cu ce caldura si cu ce incredere reciproca s'au intrunitu românii in conferinti'a loru din 9/21 Martiu 1861, si fâra de a se sfií de diversitatea etatei si a religiunei loru, au conlucratu cu totii la punerea petrei fundamentale, si se vedemu, ca nici cele mai indepartate pârti locuite de români n'au remasu nerepresentate la inaugurarea si constituirea asociatiunei nóstre in prim'a ei adunare generala, tienuta — precum diseiu — la 23 Octobre (4 Nov.) 1861 aici in Sabiiu; ci au concursu pre intrecute cu tóte posibilile loru medilóce materiali si intelectuali, la radicarea si consolidarea acestui comunu templu alu cultivârei romane.

Semne domniloru si fratiloru, vederate semne tóte acestea, ba chiaru probe eclatante despre aceea, ca *voindu sciu si potu abandoná si românii ori ce separatismu: 'si sciu si-si potu alergá in ajutoriulu propriu cu puteri intrunite, si asiá a produce si a inpliní fapte demne de numele loru si folositóre intregei loru individualitâti nationale. De Ddieulu parintiloru nostri. cá se vré, se scia, se póta, sa si faca românii nostri acést'a totu-déun'a spre perpetuarea acestei institutiuni comune, si spre glorificarea numelui loru!!*

Sa ne felicitâmu — amu disu — domniloru si fratiloru, pentru ca dupa ce amu percursu cu generalele nóstre adunâri ambulante mai tóte pârtile Transilvaniei locuite de români, ne vedemu cá asociatiune iéra acolo, unde si-a luatu ea inceputulu esistintiei sele. Dar' desi ne amarimu dulcéti'a numerateloru suveniri, se profitâmu totusi de momentu; sa ne comparâmu inceputulu si trecutulu cu presentulu; se vedemu mai intâiu cum stâmu in capete si membrii; se cautâmu la noi si in giuru de noi, si vomu aflá cu adânca durere, câtu de mari si câtu de multe suntu lacunele, care au produsu acesti 15—16 ani in sirurile nóstre, câtu de tare ne-amu raritu.

Exoperatorii acestei institutiuni, marii nostri archierei Andreiu bar. de Siagun'a, si contele Alesandru Sterc'a Siulutiu; acei neclatiti stâlpi ai gintei romàne, câror'a cá unoru barbati de statu le-a jacutu la inima si incolumitatea acestui'a, si cari bine au sciutu, ca prin cultivarea poporului românu nu numai voru fericí pre acest'a, ci voru si contribuí, in modu esentiale la asecurarea mentionatei incolumitâti a statului; carii pentru cá se póta cultivá si fericí pre românu si se contribuie prin aceea la incolumitatea statului, au trecutu fâra scrupolu preste recea si stérpa stânca, ce-i despartiá si-au datu mâna fratiésca, si in buna intielegere, cu poteri intrunite, profitându si de inalt'a-le positiune, au delaturatu cu intielepciune rara tóte pedecile, care la inceputu ne amerintiau cu paralisarea intentiunatei nóstre intreprinderi, si nu s'au stâmperatu pâna nu au mijlocitu pré inalt'a concesiune de a infiintiá acést'a reuniune, si pâna nu au adunatu pre fratii de unu sânge si de diverse confesiuni la lucrarea comuna; acei buni parinti ai nostrii, cari au fostu deapururea radimile cele mai puternice ale institutiunei acestei'a — durere! — nu se mai afla intre noi, au trecutu la viéti'a eterna!

Ce cunune de lauda se ducemu domniloru si fratiloru ce semne de multiamita se dâmu acestoru mari barbati români, acestoru adeverati binefacatori ai gintei românesci?

Imi recunoscu si ve marturisescu debilitatea de a ve recomendá o modalitate a actiunei nóstre facia de acestea umbre fericite, care se corespunda laudei si marirei acestoru luceferi români; prin care sa le putemu multiamí dupa cuviintia si meritu pentru binefacerile, ce ne-au aretatu. Faptele loru suntu mari, eroice; iér' puterile nóstre inca micutie, slabutie! Nu ve potu deci recomendá deastadata altu-ceva domniloru si fratiloru, decâtu rugarea mea; ca profitându de ocasiunile, ce ne dau ambulantele nóstre adunâri generali, sa ne apropiemu de sacrelc morminte ale acestoru buni parinti ai nostri — de astadata de cel'a alu marelui Andreiu, si cu procsim'a ocasiune de alu bunului Alesandru A1 cu pietate si cu amóre fiiésca sa le sarutâmu si sa le binecuventâmu tierin'a, care 'i acopere, si apoi se ridicâmu inimile nóstre câtra locurile dreptiloru, unde repausa spiritele loru cele binefacatóre, si se ceremu rugândune fierbinte: cá acelea bune spirite sa fia dépururea cu noi si intre noi; se faca cá toti succesorii acestoru mari archierei români, cându e vorb'a de perfectionarea si fericirea românului si de asecurarea incolumitatiei statutului, se nu considere ca suntu altuceva, decâtu ca suntu mai intâiu de tóte români; se-si dé cá atari mâna fratiésca si adunându pre lânga sine tóta suflarea romàna, pre toti românii, sa lucre cu ei dimpreuna, cu buna intielegere, din tóte puterile intrunite spre cultivarea intregului poporu românu si spre perfectionarea literaturei romàne!

Se mai cautâmu domniloru si fratiloru la noi si ingiuru de noi si vomu vedé iéra cu adenca dorere, câti dintre escelentii si prea devotatii nostri consoti ne-au parasitu in acesti 15—16 ani pentru totu-déun'a, trecendu la alta viétia mai fericita.

Se dicemu acestor'a: odichniti fratiloru iubiti in pace, ca fratii vostri, remasi aici, continua oper'a, continua lucrarea vóstra, si nu ve voru uitá, ci ve voru pastrá pentru totu-déun'a dulcea memoria!

Dar' in urma deplorandu sa marturisimu, ca se afla si intre cei vii de acei'a, cari din varii cause au parasitu in decursulu acestoru 15—16 ani cét'a nóstra, au esitu din aren'a luptei nóstre pentru progresu.

Pre acesti frati ai nostri sa-i chiamâmu cu tóta staruinti'a fratiésca indereptu si se fimu securi, ca ei, cá toti acei'a, in alu câroru peptu mai bate o anima de românu, nu voru intardiá a se intórce iéra la noi fratii loru, si a luptá mai departe cu noi dimpreuna pentru progresu.

Acum se stâmu putintelu si dupa esperinti'a de atâti ani sa ne tragemu sém'a cu noi insine. Sa ne intrebâmu: de a corespunsu, incâtu a corespunsu, séu n'a corespunsu asociatiunea nóstra problemei sele?!

Cum câtu si ce a lucratu acést'a asociatiune sub intielépt'a conducere a fericitiloru mei antecesori, a marelui nostru archiereu Andreiu bar. de Siagun'a in cei dintâiu siese ani si a neuitaverului presiedinte Ladislau Basiliu bar. de Poppu in altii siese ani, arata actele ei (tiparite in Sabiiu in tipografi'a diecesana) dela 1862 pâna la 1866 si fói'a „Transilvani'a" esita (in Brasiovu in tipografi'a Römer et Kamner) dela 1868 incóce; iér' ce s'a facutu in decursulu elapsului anu sub presidiulu actualu, ne va aretá raportulu, ce ni se va ceti indata.

Tóte faptele, tóte miscârile asociatiunei nóstre obvinu fidelu deliniate in mentionatele acte, in numit'a fóia si in amintitulu raportu. Din acestea publice acte se póte convinge fiesce-cine: de a satisfacutu, incâtu a satisfacutu, séu n'a satisfacutu asociatiunea nóstra chiamârei sele.

Pre cându deci 'mi permitu, a recomendá cu tóta caldur'a fia-cârui românu, procurarea esaminarea si dejudecarea aceloru acte, propriamente a fapteloru, a miscâriloru cuprinse in trensele; pre cându constatu cu placere si cu linisce sufletésca, ca in mesur'a poteriloru, de care a dispusu asociatiunea nóstra, ea si-a implinitu datorintiele sele in trecutu; precându me indreptatiescu basele, pre care e asiediata acést'a asociatiune, si manifestârile, cele multe despre interesarea publicului nostru de dens'a, a enunciá nu numai speranti'a, ci chiaru si convingerea mea, ca institutulu acest'a alu nostru 'si va ajunge in viitoriu negresitu tóte sublimele scopuri, pentru care s'a infiintiatu, — lasu cá in detaiu se respunda la intrebarea pusa marele nostru onorabilu publicu, si me marginescu inca numai prelânga putiene si modeste observâri.

E adeveratu, ca pâna n'a dispusu si pâna nu va dispune asociatiunea nóstra de atâtea medilóce materiali, câtu se fia potutu si se póta obligá si materialmente, celu putienu pre unii dintre membrii ei la o continua, neintrerupta lucrare in favórea densei, pâna atunci au avutu si au toti membrii ei numai morali obligamente câtra dens'a; iér' implinirea obligamenteloru acestor'a depinde — precum bine se scie numai dela liber'a, dela bun'a vointia a fia-cârui'a. Acést'a bunavointia inse — gratia barbatiloru romani zelosi —! n'a lipsitu in trecutu si nu va lipsí in venitoriu; ba din contra se sperâmu domniloru si fratiloru, ca ea va cresce si se va marí nesmintitu in proportiunea, in care se va recunósce totu mai multu si mai tare de câtra intregu publiculu nostru absolut'a necesitate de unu institutu cá acest'a; in proportiunea in care se voru apretiuí beneficiile, ce a reversatu si va reversá acést'a institutiune asupr'a romaniloru.

E mai departe adeveratu ca acestu institutu salutariu e alu nostru, alu tuturoru romaniloru.

Toti noi dara suntemu datori ai procurá dupa mesur'a poteriloru fiacârui'a dintre noi, si a-i dá nutrimentulu, care lu cere, cá inomisu necesariu, esistinti'a si subsistinti'a lui. Deci totu ce aru lipsí acestui institutu, totu ce i-aru clatiná esistinti'a; totu ce i-aru impedecá regulatulu cursu, prosperarea, aru cadé in responsabilitatea, in imputatiunea nóstra a tuturor'a, iéra in mesur'a acea, in care dispunemu fia-care dintre noi de respectivele poteri necesare si de ajunsu spre delaturarea, spre sterpirea reului.

Sa ne facemu asiá dara toti si in tóte privintiele datorinti'a fatia de elu si asiá sa-lu punemu in stare de a puté remunerá si materialmente dupa cuviintia ostenelele tuturoru acelor'a, carí aru traí si aru muncí numai pentru densulu, si atunci se fimu securi domniloru si fratiloru, ca acestu institutu alu nostru se va redicá nesmintitu la splendórea si valórea, la care trebue sa se radice!

In fine e adeveratu si acea, ca pentru noi romanii transilvaneni nu esista afara de acestu institutu altulu in care amu puté, cá intr'acest'a, se profitâmu in favórea progresului nostru intelectualu si materialu de intregu elementulu nostru, de fortiele, de poterile intelectuale si materiali ale tuturoru romaniloru. Recunoscendu deci, ca perderea acestui institutu, unicu pentru noi romanii, ne aru causá daune imense, stricaciuni nereparabile, sa ne folosimu domniloru si fratiloru de poterile amintite si se asigurâmu cu ori-ce pretiu esistinti'a *„asociaciatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului românu."*

Dupa acestea 'mi permitu a ve salutá cu cea mai caldurósa salutare fratiésca cu celu mai cordialu „bine a-ti venitu,“ apoi a ve rogá, a trece cu mine dimpreuna la agendele, pentru cari ne-amu adunatu, spre care scopu deschidu siedinti'a adunârei generale ordinare a XV-a.

---

*) Lu primiramu numai duminec'a trecuta. R.

Comand'a militara c. r. din Sibiiu

ni tramite sub Nr. 4114 spre publicare in estrasu nóuele conditiuni provisorie despre primirea de aspiranti in scólele de cadeti c. r. pre cari le comunicâmu publicului interesatu in urmatórele:

§ 5. *Petitiunile de primire dela concurenti din statulu civilu, cari au trecutu de alu 17 anu alu vietiei.*

16. Indigeni bine educati si pregatiti cu cunoscintie corespundietóre, cari aspira sa intre cá voluntari in armat'a c. r. si dorescu sa se cualifice intr'o scóla de cadeti pentru rangulu de oficieri, potu sa petitiuneze pentru primirea in scól'a de cadeti inca inainte de a fi assentati.

17. Concurentii séu ingrigitorii loru indreptatiti voru avé sa insemneze in petitiunile ce le voru compune, ca in care corpu de trupa voiesce sa intre si in care scóla si in care cursu la acést'a scóla dorescesa fia chiamatu.

18. La petitiuni sa se acluda;

a.) Aprobarea comandantului dela acelu corpu de trupa, in care vrea sa intre (respectivulu aspirantu);

b.) Unu atestatu de moralitate estradatu dela deregatori'a politica séu politiana a domicilului concurentelui;

c.) Testimoniele despre studie ce le-a capetatu pe urma séu alte testimonie.

d.) Certificatulu de intrare, pre care 'lu va compune deregatori'a cercuale competenta. (Instructiune la esecutarea legiloru militare § 114, punctu 1);

e.) Aprobarea in scrisu si legalisata a parintelui séu a tutorului pentru intrarea cá voluntariu in armat'a c. r., déca concurentulu va fi minorénu;

f.) Reversu, prin care concurentele se deoblega a serví durabilu in armata (dupa ajungerea cualificatiunei).

19. Aceste petitiuni trebuie substernute celu multu pâna in 1 Septembre a fia-cârui anu la acea comanda generale, respective militara, sub care se afla scól'a, in care concurentele aspira sa intre.

§ 6. *Petitiuni de primire dela concurenti din statulu civilu, cari au implinitu 14 ani, dara n'au trecutu de 17 ani.*

22. Tineri bine educati cu cunoscintie pregatitóre suficiente si cu o desvoltare corespundietóre a corpului cari au plinitu anulu 14 alu vietiei si n'au trecutu de alu 17 anu din viétia, potu sa frecuenteze cá elevi in trupe de infanteria, in trup'a de venatori séu de cavaleria cursulu intr'o scóla de cadeti.

23 Petitiunile pentru primirea cá elevi de trupe sa fia compuse de ingrigitorii indreptatiti ai concurentiloru avendu a insemná in intrensele, ca in care corpu de trupa, in care scóla si in care cursu alu acestei'a se róga sa fia primitu.

24. La petitiuni sa se acluda.

a.) Testimoniulu de botezu séu de nascere alu concurentelui;

b.) Unu atestatu de moralitate, estradatu de deregatori'a politica séu politiana a domiciliului concurentelui;

c.) Testimoniele scolastice primite pre urma séu alte atestate;

d.) Testimoniulu datu de mediculu siefu (primariu) alu unui corpu de trupa despre desvoltarea normale a trupului si despre destoinici'a ce se astépta dela concurentele pentru servitiulu de resbelu;

f.) Testimoniulu de patria alu concurentelui.

25. Atari petitiuni impreuna cu aclusele loru, suntu scutite de tacse si trebuie substernute celu multu pâna in 1 Septembre a fia-cârui anu la acea comanda generale (militara), sub care stà scól'a, in care se róga sa fia primitu (respectivulu.)

Br. Ringelsheim.

Varietâti.

*** Denumiri. Comite alu comitatului Sabiiului este denumitu Fr. Wächter; fostulu comite alu fundului regescu M. Conrad este denumitu membru alu tribunalului supremu.

*** *Manevrele cele mai mari* se incepu in 29 Augustu si se termina in 13 Septembre. La manevrele aceste va asistá in cele dóue dile din urma Maresialulu A. S. imp. Archiducele *Albrecht*.

Lânga trupele concentrate pâna acum se voru mai contrage garnisónele din Clusiu, Alb'a Iuli'a si Bistriti'a. Trupele concentrate voru avé unu effectivu de 22 batal. infant. 2 batal. venatori, 10 escadróne husari si 13 baterii, va se dica, preste 20,000 ómeni.

Ide'a funeamentala a acestoru manevre este, ca o armata care a facutu o evasiune din Romani'a a ocupatu Sabiiulu, iéra contrariulu este in marsiu spre Sabiiu, venindu de câtra Clusiu si M. Osiorheiu; mai departe ca trup'a din Sabiiu, ese in contra colóneloru ce vinu spre Sabiiu, este insa respinsa pâna la Turnulu rosiu, unde capatându sucursu trece iérasi in ofensiva. Pre bas'a acestei supuneri se voru esecutá urmatórele manevre: in 29 Aungustu: intre Sacelu si Sabiiu. — 30 Augustu: intre Sabiiu si Véstemu. — 1 Septembre: intre Sabiiu si Mohu. — 2 Septembre: intre dumbrav'a Sabiiului si Sadu. — 4 Septembre: intre Talmaciu si Sabiiu. — 7 Septembre: intre Sadu si Turnisioru. — 9 Septembre: intre Sabiiu si Sacelu. — 12 si 13 Septembre incheiare: manevre intre Sabiiu si Slimnicu si Slimnicu si Sabiiu.

A. S. imp. archiducele Albrecht va trece in revista tóte trupele in diu'a dela 11 Septembre.

*** *Lupi.* In muntii dela Cartisiór'a s'au vediutu in dilele aceste in mai multe renduri lupi. In Joi'a trecuta au spintecatu unu bou.

*** *Advocati.* Ludovicu *Veres*, stramutânduse dela Mercurea s'a stersu din list'a advocatiloru apartienetori de camer'a adv. din Sabiiu. — Iosifu *Klöss* si Iosifu *Lemény* se stramuta cu cancelariele loru dela Seghisiór'a la Elisabetopole si G. *Capesius* in Cincu-mare. — Ioanu *Gram'a* se stramuta dela Brasiovu la Fagarasiu. Nicolau *Garoiu*, cu domiciliulu in in Zernesti, este primitu in list'a advocatiloru.

Burs'a de Vien'a.

Din 11/23 Augustu 1876.

Metalicele 5%	66	45
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	75
Imprumutulu de statu din 1860	11	50
Actiuni de banca	853	—
Actiuni de creditu	140	—
London	121	95
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73	50
„ „ „ Temisiorene	72	75
„ „ „ Ardelenesci	74	50
„ „ „ Croato-slavone	75	—
Argintu	102	90
Galbinu	5	84
Napoleonu d'auru (poli)	9	70
Valut'a nóua imperiale germâna	69	65

Concursu.

La scól'a capitala normala dela biseric'a ss. archangheli Michailu si Gavriilu din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacantu unu postu invetiatorescu, la incepatori pentru a cârui ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 25 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru acestu este 250 fl. v. a. si cuartiru cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru acestu salariu sa tiena invetiatoriulu prelegerile la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra rev. domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu statutului organicu.

Satulungu in 6 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale alu bisericei SS. archangheli.

I. Verzea,
(1—3) parochu si pres.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu la scól'a conf. gr. or. din comun'a Persani, protopresb. tractului I. alu Fagarasiului; se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. st. v. emolumentele impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

a) leafa anuala inbani 150 fl. v. a.

b) de fia-care copilu aptu de scóla câte 4 cofe bucate.

e) cortelu liberu in odaile scólei si

d) lemne de foc câte voru trebuí.

Doritorii de a ocupá acésta statiuna, au de a-si asterne suplicele sele instruate conformu prescriseloru Statutului organicu, avendu atestau de cualificatiune, cum si cunóscerea cântariloru si a tipicului bisericescu, pâna la terminulu susu aratatu, la subscrisulu scaunu protopresbiteralu.

Fagarasiu 1/13 Augustu 1876.

Petru *Popescu*,
(1—3) protopp.

Concursu.

Pentru rentregirea statiunei de invetiatoriu la scól'a nóstra din comun'a Dealu protopresbiteratulu S. Sebesiului devenita vacanta, se escrie concursu pâna la 19 Septembre 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

a.) Leaf'a in mustu pretiuitu in 120 fl. v. a.

b.) Cortelu in zidirea scólei si lemne pentru incalditu.

Doritorii de a se aplicá la statiunea acést'a au sa-si inainteze cererile sele scaunului protopresbiterale gr. res. in S. Sebesiu instruite in sensulu prescriseloru Statutului organicu pâna la tempulu preamintitu.

Dealu in 1 Augustu 1876.

(1—3) Comitetulu parochiale.

Ad Nr. 55 1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de invetiatoriu diriginte la scól'a capitala normala gr. or. din Dobr'a, pentru ocuparea acestui postu cu unu salariu de 400 fl. v. a. si un'a remuneratiune de 50 fl. din fundulu scolasticu pentru directoratu se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 2[illegible] Augustu a. c. st. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si asterne suplicele la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, instruite in sensulu „stat. org.“ cu atestatu de botezu, si cu testimonii scolastice, ca au absolvitu 8 clase gimnasiali, cursulu pedagagicu, séu teologicu, si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Dev'a 5 Augustu 1876.

Comitetulu protopresbiteralu gr. or.
alu tractului Dobrei.

Ioanu Papiu,
protop. Devei si adm.
2—3 Dobrei.

Nr. 219. — 1879.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confessiunale gr. or. din comun'a Albacu, protopresbiteratulu Zlathnei-superióre, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1 Septemvre a. c. st. v.

Salariulu anualu 300 fl. v. a. cortelu in edificiulu scólei dóue odâi, si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu Statutului organicu cu urmatórele documente:

a) Atestatu de botezu;

b) Atestatu de moralitate;

c) Atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, pedagogi'a séu teologi'a;

d) Atestatu de cualificatiune, si ca scie cantârile bisericei.

Recurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului protopresbiteralu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Câmpeni 25 Iuliu 1876.

Ioanu Patiti'a,
3—3 protopresbiteru.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. orientala din comun'a Livezeni, in protopresbiteratulu Hatiegului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 5 Septembre a. c.

Emolumentele suntu:

a.) Cortelu naturalu si 6 jugere pamentu aratoriu si fenatiu;

b.) Dela 220 fumuri de casa câte 1 fl. 40 cr. de fumu;

c.) Tacsele stolare indatinate.

Tóte aceste computate la olalta, dau unu venitu anualu preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru bine instruite in sensulu legei, la subscrisulu pâna la terminulu susu amintitu.

Hatiegu in 28 Iuliu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Ioanu Ratiu
protopresb. gr. or. alu
(3—3) tract. Hatiegu

Nr. 1758/397 scol.

Concursu.

La institutulu rom. pedagogico-teologicu din Aradu, se receru inca doi profesori, unulu pentru sciintiele matematice-naturali, si altulu pentru cele pedagogice. Salariulu anualu e de câte 800 fl. la unu postu. Recurintii ort. rom. se arete ca dupa terminarea studieloru gimnasiali cu testimoniu de maturitate, au absolvatu respectivele facultâti si pracs'a ce au avutu pâna acum. Recursele sa se adreseze subscrisului consistoriu pâna in 25 Aug. st. v. a. c.

Cei cari voru devení alesi, se voru aplicá in primii trei ani cá provisori cu salariulu amintitu. Consistoriulu 'si resérva ca dupa espirarea a loru trei ani sa se pronuncie despre aplicarea loru definitiva.

Aradu, consistoriulu rom. ort., senatulu de scóle, siedinti'a din 22 Iuliu st. v. 1876.

Ioanu Metianu m. p.
(3—3) Episcopulu Aradului.

Nr. 92. — 1876.

Edictu.

Prin care Dimitriu Paligradu din Saliste scaunulu aceluia-'si nume, carele de tempu mai indelungatu au parasitu pre soci'a sea legiuita Ann'a nascuta Elia Morariu totu din Saliste, fâra a se scí loculu aflârei si petrecerei lui, se indatoréza, cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia, negresitu sa se afle naintea forului protopresbiterale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu asupr'a lui, se va hotarí si in absenti'a lui.

Sabiiu in 5 Augustu, 1876 st. v.

Forulu matrimoniale gr. res.
alu protopresbiteratului
1—3 tractului Sabiiului I.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 17.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iér'a pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $\frac{1}{2}$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Nr. 65. ANULU XXIV.

Sabiiu 15|27 Augustu 1876.

Resbelulu.

13 Augustu.

Din telegramele sosite pâna astadi se vede, ca batali'a cea decisiva decurge de cinci dile intre Niss'a si Alexinatiu, pre o intindere de mai multe miluri. Batali'a cea mare s'a desvoltatu asiá dara din inceputurile anunciate de telegrame inca dela 19 si 20 Augustu nou.

Si de asta data, cá si pâna acum scirile se contradicu. Déca scirile vinu din isvoru turcescu tóte victoriele se ascriu pârtiei turcesci, déca vinu din isvoru serbescu se ascriu pârtiei serbesci. Ceea ce putemu scí este, ca de asta data suntu concentrate puteri considerabile de amendóue pârtile. O telegrama din Neoplant'a dela 25 Aug. n. spune ca „de amendóue pârtile suntu ingagiati la lupta 160,000 de combatanti". Aceeasi telegrama spune mai departe ca „lupt'a a tienutu cinci dile si turcii suntu definitivu respinsi si ca serbii ocupa positiuni bune". Telegram'a acést'a aru vestí o victoria serbésca, inse vorbesce cam cu gur'a mórta.

Totu asiá s'aru vedé din alta telegrama dela coresp. specialu alu foiei de aici „S. d. T.", care se vede a fi unu buletinu oficialu dela „armat'a intrunita a Moravei si Timocului". Telegram'a spune: „Eri (in 23 Aug. n.), in diu'a a cincea s'a continuatu cu impetuositate lupt'a intre Niss'a si Alexinatiu. Lupt'a s'a inceputu la 4 $\frac{1}{2}$ óre diminéti'a si a duratu pâna la 8 óre sér'a. Inamiculu a atacatu positiunile nóstre la satulu Prugovatiu lânga fruntaria si la manastirea St. Stefanu (spre resaritu dela Alexinatiu). Trupele nóstre l'a respinsu eroicesce. Infanteri'a a fostu deosebitu brava; artileri'a a causatu turciloru prin unu focu neintreruptu de granate pagube fórte mari. Serbii au atacatu cu „hurah" si au respinsu pre inamicu pre rîp'a stânga a Moravei. Adi diminétia (24 Aug. n.) au inceputu a bubuí tunurile nóstre deasupr'a Alexinatiului si inamiculu fu respinsu de nou. Astadi n'au mai fostu alte lupte."

Se repetiesce, ce e dreptu, in mai multe renduri cuventulu „respinsu", inse cu tóte aceste buletinulu este de totu modestu. Elu face impressiunea unei nesigurantie, nespunendu mai horaritu de unde si pâna unde a respinsu serbii pre turci. De aceeasi timiditate se pare a fi cuprinsa si telegram'a de mai susu, carea spune ca serbii „ocupa positiuni bune".

Dupa esperinti'a de pâna ací, din amendóue telegramele nu póte deduce omulu altu ceva decâtu ca serbii s'au luptatu fórte bravu, au doveditu ca ei suntu unu poporu care merita a fi sustienutu intre popórele cele vii, dara noroculu armeloru nu a fostu decisivu pre partea loru; póte din vin'a conducerei.

La supunerea acést'a ne indémna alte telegrame despre acelesi lupte dintre Niss'a si Alexinatiu.

O telegrama din Pest'a dela 24 Aug. n. spune fórte pre scurtu dara precisu: „Dupa sciri sosite aici s'a inceputu *bombardarea intariturilоru dela Alexinatiu.*" Alta telegrama la „N. W. T." spune: „Eri (23 Aug. n.) a fostu batalia principala la *Supovatiu.* Ambe pârtile au avutu la dispusetiune câte 80,000 ómeni. Serbii fura batuti si respinsi in siantiurile Alexinatiului." A trei'a telegrama din Belgradu dela cor. spec. alu fóiei de aici „S. d. T." spune: Eri (23) sér'a au intreprinsu turcii trei atacuri asupr'a pusetiuniloru dela Alexinatiu. In urm'a bombardamentului Alexinatiulu arde. Se vorbesce ca armat'a serbésca s'a retrasu la *Deligrad.* Astadi avù locu unu consiliu de ministri sub presidiului principelui."

Mai nu incape dara indoiéla ca serbii au fostu respinsi.

Turcii s'au doveditu de astadata fórte buni strategi. Ei déca au vediutu ca nu erá de a strabate pre la Bani'a, pre unde serbii pregatise intarituri in vre-o cinci locuri, pre cari le puteau aperá cu putiene puteri; au intorsu fói'a, au parasitu Kniazevatiulu si Eiub pasi'a a plecatu in 17 Aug. cu trei divisiuni preste Dervent, Nisevac, Latinci si Goimonati spre Resavci. Cu ce greutâti a avutu sa se lupte Eiub in marsiulu acest'a descrie cor. la „Breslauer Ztg." in cuartirulu generalu turcescu. Eata ce dice:

„Achmed Eiub dupa unu marsiu-capu de opera se afla in cóstele intariturilоru serbesci dela Bani'a si Alexinatiu. In 15 Aug. a venitu Fazil pasi'a cu 12 batal. 5 baterie si 6 escadróne pre valea Timocului la dealu la Kneazevatiu; in 15 si 16 s'au facutu recunósceri; in 17, desu de diminétia, a plecatu armat'a intréga preste Derventu si Gramada câtra Latinci, preste munti, mii de urme de inalti si pedisi, spre média nópte; inaintea fia-cârui tunu erá prinsa o compania de soldati si cu tóte dificultâtile aceste marsiulu a succesu. Dela Resavci spre média di avantgard'a serbésca fu batuta; serbii au perdutu unu tunu si prinsi; astadi (in 19 Aug.) marsiulu se continua; mâne, dumineca, va fi o batalia mare."

Despre cele ce au urmatu mai departe aflâmu din isvóre turcesci, ca in 20 Aug. a urmatu inaintarea lui Eiub pasi'a dela Rsavci pâna la intariturile dinaintea Alexinatiului spre resaritu. Dela Stanci spre média di avù locu o incaeratura norocósa pentru turci. Armat'a turcésea a dusu in deplinire marsiulu ei tacticu. In acelasi tempu Ali Saib pasi'a a inaintatu venindu de câtra Niss'a, eri sér'a, pâna la Gramatiu si astadi dupa o lupta de patru óre pâna spre média nópte dela Bati'a. Mâne va urmá ataculu asupr'a intariturilоru nordostice dela Alexinatiu. De alta parte se telegraféza: „Widdin 21 Aug. 4 óre dupa média di. Dupa esiecurile serbiloru dela Supovatiu acesti'a si concentréza puterile in intariturile si defileurile ce se afla dóue óre inaintea Alexinatiului. Eri diminéti'a a atacatu Ali Saib pre serbi. Dupa o lupta de cinci óre trupele otomane imperiale au luatu intariturile cu asaltu. Serbii au fostu definitivu batuti si au lasatu inapoi'a loru multi morti si raniti. Perderile trupeloru imperiale inca suntu nu neconsiderabile. Alexinatiulu este amenintiatu a fi cernatu." Turcii au facutu unu capu de opera de manevre. Succesulu loru este pâna ací preste tóta asceptarea, dara la casu ca aru fi siliti a se retrage, atunci ii astépta o catastrofa.

---

14 Augustu.

Catastrof'a, de care amu amintitu mai susu, s'a intemplatu. Acést'a ni o spune urmatórea telegrama *):

„*Belgradu* 25 Augustu. *Eri au batutu serbii puterea principala a turciloru si o au respinsu cu o perdere de 15—20,000 ómeni pâna la Catunu, pre teritoriu turcescu. Terenulu dela manastirea S. Stefanu pâna la Morav'a este ocupatu de serbi, Cernaieff togm'a anuncia acést'a principelui. 31 oficieri rusesci au cadiutu. Colonelulu Horvatovici a datu róta aripei* stânge *turcesci.*

Alta telegrama din *Neoplant'a* dela 25 Augustu spune: *Adi diminétia a telegrafatu Cernaieff principelui Milanu: Gratulezu la splendid'a victorie a serbiloru. Armat'a turcésca e batuta de totu si imprasciata.*

Cu acestea incheiâmu revist'a, mai adaugendu ca in 13 Aug. n. montenegrenii au mai reportatu o victoria asupr'a turciloru la Aglav'a.

Revist'a politica.

„S. d. T." incepe revist'a sea politica cu urmatórele cuvinte: „Dilele „reuniuniloru s'au inceputu intre zi„durile Sabiiului, de asta-data fâra „festivitâti, fâra splendóre, precum se „cade in acestu tempu seriosu. Pre „ruinele constitutiunei nóstre, resipite „cu *dinamitu parlamentariu* nu se póte „alergá astadi bucuri'a poporului. Ós„petiloru, cari s'au grabitu a vení „pentru inaintarea problemeloru reu„niuniloru le dicemu din inima unu „bine a-ti venitu!"

Sa fia acést'a o demonstratiune negativa politica, séu o *alusiune,* pre departe, la festivitâtile Asociatiunei nóstre. Ori cum va fi, ide'a nu e rea, si punerea ei in fruntea revistei politice inca nu e fâra ratiune. Ce e dreptu, e dreptu. Noi, cari n'amu perdutu prin schimbârile politice câtu sasii, pentruca nu aveamu atât'a, dara cu tóte aceste nu amu mai remasu cu nimic'a, putemu invetiá dela cei ce au perdutu si totu le a remasu mai multu decâtu nóue, *castigu curatu* — patru comitate. —

Nu scimu din cari considerante a venitu notiti'a de mai susu in revist'a politica, dar' togm'a din acele considerante o punemu si noi sub rubric'a revistei politice, dimpreuna cu reflessiunile nóstre.

Ministrulu ung. de agricultura, industria si comerciu Br. *Simonyi* a demissiunatu. Foile din Budapest'a suntu alarmate de acésta retragere afara din séma. Se dice intrensele ca dlu bar. Simonyi nu este multiamitu cu concessiunile facute de ministrulu presiedinte Tisza celoru din ceelalta jumetate a monarchiei. Déca este asiá, e frumosu din partea fostului ministru. Ne tememu inse ca totu lucrulu nu va fi de catu o punte frumósa pre carea „opiniunea publica" din Ungari'a se tréca cu atât'a mai lesne la pactulu celu nou ce este in facere. La supositiunea acést'a ne indreptatiesce foculu celu bengalicu ce se aprinde dincolo de Lait'a din cându in cându, spre a spariá lumea de acolo, *amenintiându* pre Ungari'a si pre dlu ministru Tisza cu *uniune personala.*

Anumite foi de dincolo de Lait'a 'si dau multa silintia a face pre publicu sa créda ca cancelariulu *Andrassy* perde din influintia cu câtu cresce simpathi'a pentru Russi'a la curtea din Vien'a.

Despre „mediatiune" iérasi s'a vorbitu multu in dilele din urma. Luptele dintre Niss'a si Alexinatiu voru avé de siguru o influitia mare asupr'a puteriloru chiamate a face mediatiunea. Pâna acum se facea Serbiei imputâri ca nu se adreséza câtra puteri pentru mijlocirea pâcei intre dens'a si pórta si motivau invinuirea cu inferioritatea serbiloru in luptele de pâna ací in resbelulu de fatia. Acum este intrebarea, déca serbii cari hesitau pâna ací, voru cere mijlocirea pâcei.

De alta parte crudelitâtile comise de turci in Bulgari'a suntu asiá de batatóre la ochi, incâtu nici o putere din cele mari nu mai are curagiulu de a-si radicá cuventulu in favórea turciloru. Din contra din tóte pârtile se radica reclamatiuni in contr'a purtârei celei selbatece a turciloru fatia cu crestinii, cari suntu amenintiati cu averea si viéti'a si acolo unde suntu departe de teatrulu resbelului.

Sultanulu iérasi este bolnavu, semnu fórte reu pentru pórta togm'a acum cându noroculu armeloru sta gat'a a-si luá diu'a buna dela turci.

In Cret'a au venitu lucrurile pâna la conflicte sângerόse. Simptome de o rescolare se signaléza si din Tessali'a.

Foile din Angli'a se ocupa mereu de scenele sângerόse ce se petrecu pe pamentulu Bulgariei „*Daily News*" marturisesce prin raportorulu seu din Bulgari'a, ca deregatoriele turcesci nu facu nimicu pentru a pune stavila la *escessele poporatiunei turcesci.* Toti turcii suntu inarmati si pe fia-care dî se comitu violentii. Nu se cugeta nime la redarea viteloru si nu li se dà locuitoriloru dearsi vre-unu ajutoriu. Ordinele pasiei din Filipopole nu se baga in séma si tiér'a se afla aprópe in starea anarchiei. Turcii vecini inca totu navalescu pre fia-care dî asupr'a femeiloru (bulgare) si le desonoréza. Rapiri de vite suntu la ordinea dilei. Cá completare la crudimele de pâna acum se constata acum, ca *in Otlucui s'au ucisu intre cele mai infioratóre blastematii trei mii de ómeni. Copiii s'au pusu pe verfulu baioneteloru si s'au purtatu pe strade.* In Bazardsicu si-au pierdutu viéti'a o mia de ómeni intre asemene crudimi si torturâri, asisderea in Batok. Unu sacu plinu cu capete de omu s'a golitu *inaintea casei consulului italianu* in Iambuli si s'au datu câniloru spre mâncare. Totu acestu corespundentu raportéza la 11 Augustu din Filipopole ca dupa opiniunea unui oficieru care a parasitu de dóue dile Niss'a starea trupeloru turcesci e *fórte precaria.* Aprovisiunarea armatei casiuna cele mai mari greutâti si armat'a e amerintiata de fóme. Pre lini'a intréga intre Niss'a si Sofi'a satele suntu parasite, câci locuitorii au fugitu de iregularii turcesci. La intetirile secretariului din legatiunea americana Schuyler s'a dispusu *eliberarea tuturoru captiviloru,* ce nu suntu in categori'a celoru mai periculosi. Aprópe 300 erá sa se puna pre picioru liberu la 11 Augustu.

„*Gazet'a Germaniei de Nordu*" raportéza din sorginte siguru din Bosni'a: Dupa rechiamarea trupeloru serbesci dela Bielin'a (de vr'o 4 septamâni), s'au pradatu biseric'a de acolo si de pre coperisiulu ei s'au vestitu formul'a credintiei mohamedane, in modulu cum se seversiesce acést'a de minaretii moscheeloru. Mai departe s'a *ucisu* atunci 72 copii crestini, femei si betrâni fâra nici unu motivu. La unu preotu ortodocsu ce locuesce intr'unu locu invecinatu cu Bielin'a se infatisiara 20 soldati (regulari séu iregulari, acést'a nu e constatatu) si-i cerura unu prandiu; preotulu care jacea bolnavu pe patu poruncí servitoriloru sei sa taie trei miei si sa-i puna pe mésa. Dupa prandiu soldatii *taiandu preotului capulu* lu adusera la Brecic'a, unde lu pusera intr'unu paru si pre acest'a 'lu plantara pe podulu de acolo. Intre cei ce 'si batura jocu de capulu taiatu alu acestui preotu nenorocitu, se dice, ca a fostu si *Kadi* din locu. Aruncandu-se mai tardiu capulu in Sav'a, deregatori'a locale a datu ordinu sa-lu prinda cu mrejea spre a fi espusu de nou, ceea ce n'a succesu. In Travnicu si Banialuca esereiéza mohamedanii unu terorismu formalu. In Travnicu ortodocsii numai cutéza a petrece pe mortii loru cu preoti la mormentu. Bielin'a, cum se scie, e situata in apropierea fruntarieloru austriace.

---

*) Vedi „S. d. T."

„V. Cov." din Galati intre diurnalele din Romani'a scrie despre memorandulu lui Cogalniceanu si a lui Ionescu urmatórele:

„Diarele straine astadi ne aducu scirea ca actualulu cabinetu aru fi adresatu puteriloru unu nou memoriu, in respectulu sacrificieloru ce impune tierei neutralitatea sea. Astfeliu „Independinti'a belgica" dela 15 dice ca: „Ieri se vorbiá la Parisu in unele cercuri diplomatice despre unu nou memorandum ce Romani'a aru fi remisu mariloru puteri, plângânduse de greutâtile si cheltuielele considerabile ce-i causéza depopularea Bulgariei.

„Pentru a-si salvá viéti'a si averile pre cari autoritâtile turce suntu neputincióse a le protege linistit'a populatiune a acestei tieri fuge în masse, intrându parte in Serbi'a parte in Romani'a. E unu adeveratu ecsodu. Cabinetulu din Bucuresci in not'a sea aru fi espunendu ca, déca umanitatea 'i impune o datoria de a primí pre acesti nenorociti, resurselele tesaurului nu-i permitu de a sustinea lungu tempu sacrificiele ce-i impune. Not'a apoi aru fi implicându unu apelu la asistenti'a Europei si o cugetare acunsa de a pune in urma in jocu responsabilitatea Portiei." — Eata in ce sensu afirma diarele straine ca s'aru fi conceputu demarsiele diplomatice ce a facutu cabinetulu nostru pre lânga marile puteri in respectulu positiunei ce a creatu Romaniei evenimentele de preste Dunare. — Pres'a dinlauntru, cá si asupr'a notei dlui Cogalniceanu, pastréza cea mai absoluta tacere si asupr'a notei dlui Ionescu. Ori-ce miscare dar', in politic'a nóstra esterióra in zadaru ne vomu cercá a o cautá prin inspiratiunea colóneloru vre-unui organu, fia chiaru din cele mai influente si mai bine puse in positiune a cunósce adeverat'a stare a lucruriloru. Vom fi in consecintia siliti a cautá totu pre lânga pres'a straina informatiuni despre politic'a nóstra romåna. D. Ionescu ne-a spusu de pre banc'a de deputatu „ca trebuie sa rupemu cu acele vechi traditiuni de a nu fi tiér'a initiata in conducerea afaceriloru sele esterióre," si publicarea corespondentiei diplomatice pentru cestiunile terminate erá un'a din dorintiele accentuate a dniei sele. Credemu dar' ca este mai multu decâtu venitu tempulu cá astadi d-sea sa dea tierei acea corespondintia diplomatica. S'a vorbitu atât'a despre memoriulu dlui Cogalniceanu si s'au atribuitu Portiei respunsuri ce nu erau din cele mai magulitóre pentru onórea si demnitatea nóstra cá statu. Tiér'a n'a sciutu si nu scie nimicu, de câtu aceea ce pres'a straina a binevoitu a publicá. Demarsiele dar' a memoriului dlui Cogalniceanu terminate séu nu, in unu sensu séu altulu, noi nu scimu, astadi inse vedemu ca pres'a straina ne vorbesce de unu altu memoriu alu dlui Ionescu, si totulu se petrece intr'o preschimbare de note a câror'a contienutu cata sa-lu adastâmu dela gratiositatea publicitâtiei straine. — Nu vomu fi noi cari sa comitemu imprudenti'a a cere publicarea unoru acte a câroru secretu este inca de interesulu statului, séu câror'a oportunitatea nu aru permite nici unu momentu cunóscerea loru, dar' cându vedemu ca tóta Europ'a scie despre noi, afara de noi, despre cele ce se petrecu in politic'a nóstra esterióra, nu suntemu óre in dreptu a cere cá si tiér'a acést'a sa cunósca actele diplomatice ce o privescu mai directu, cá ast-feliu sa póta avisá mai bine la ceea ce interesele, demnitatea si onórea sea i-aru impune in impregiurârile actuale.

Scirile ce ne vinu din Bucuresci ne informéza ca dilele din urma, in cercurile bine informate, a domnitu si domnesce o grigia fórte incordata despre unu resbelu europénu. — Victoriele turciloru, crudimile si atrocitâtile armateloru sele, revirimentulu energicu ce s'a operatu in Angli'a in favórea crestiniloru, si curentulu putérnicu ce pulséza in societatea rusa, facu a se presemtí ca se apropia momentulu in care Russi'a nu va mai putea stá indiferenta. — Franci'a aru fi datu a intielege ca Russi'a, póte dispune de alianti'a sea ori-cându evenimintele voru cere. — Unu diuariu oficiosu din Parisu, dirigiatu de o péna de fórte mare valóre si in intimitâti cu maresialulu Mac-Mahon, diuariulu „Spectateur militaire", spune ca: „la ocasiune vomu intinde bucurosi mân'a de ajutoriu inimiciloru nostru (russiloru), déca indeplinirea missiunei loru va intempiná obstacole si va avea lipsa de concursulu nostru."

Alalta-eri in 5 Aug. dlu minstru de interne Vernescu se dice ca a avutu o lunga intrevorbire cu M. S. Domnitoriulu la Sinai'a asupr'a situatiunei. Se vorbesce ca dnii Vernescu si Slaniceanu nu voru intardiá a se retrage din cabinetu. — Causele inca nu le putemu scí.

Cetimu in „Independintia belgica:"

„Nu se póte presupune ca marile puteri voru lasá sa mérga resbelulu pâna la ataculu capitalei serbe. Inainte de a ajunge lucrulu ací, nu pare indoiosu ca se va propune o mijlocire; puterile dorescu, fâra a frustrá pre Turci'a de fructele legitime a victoriei sele, déca fortun'a 'i va remâné fidela pâna in capetu, se gasésca la Pórta pretentiuni cari se nu fia pré esorbitante, de esemplu dreptulu de ocupare militara, câci in acésta privintia, dupa informatiunile „Gazetei nationale" din Berlinu, dela intrevederea dela Reichstadt s'a stabilitu acordu intre Rusi'a si Austri'a a se sprigini resistenti'a serbiloru. Se va cautá a se obtiené pentru Turci'a tóte garantiele posibile contr'a unei repetiri de atacu din partea Serbiei, inse se va refusá a i se acordá vechiulu dreptu de garnisóna ce a fostu ani indelungati causa de turburâri si conflicte intre turci si serbi."

In „Timpulu" din Bucuresci cetimu urmatoriulu articulu tradusu din „Hon":

„Neintielegerile ivite in sinulu partidului conservatoru, au facutu cá acest'a sa fia inlaturatu dela putere si inlocuitu prin unu cabinetu de coalitiune, compusu de Iepurénu, Cogalniceanu, Brateanu, iér' in dilele din urma prin unu cabinetu puru radicalu, sub presiedinti'a dlui Bratianu. Este inse de prevediutu, ca ministeriulu Bratianului nu póte durá nici pe jumetate câtu a duratu ministeriulu conservatoru. Radicalii, in genere, suntu mai sinceri (?), dar' multu mai rei politici decâtu conservatorii; asiá fiindu, desele loru poticniri politice trebuie sa le frânga gâtulu câtu mai curendu. D. Ionescu fâra indoiéla aru fi fostu mai norocitu, déca remané la catedr'a sea din Iasi, spre a-si propagá acolo principiele socialiste-humanistice; acolo puteau sa tréca tóte aceste; puté sa fia admiratu chiaru; in viéti'a practica inse nu credemu ca va puté realisá nimicu din spusele lui de pe catedra. Cu tóte aceste vomu vedé, déca acestu oratoru neintrecutu alu camerei si inimicu neimblanditu alu principelui 'si va schimbá directiunea de pâna adi, acum ca a luatu conducerea afaceriloru din afara!

„Unu lucru inse e de precisatu. Actualii ministri ai principelui Carolu potu sa fia fórte rei politici; fiasculu si passiunile loru manifestate pâna acum este unu motivu destulu de tare, sa-i condamnâmu dejá. Dar' ceea ce nu li se póte atribui decâtu de ómeni cu totulu straini in trebile române, este simpati'a rusésca. Déca esistu in Romani'a inclinâri rusesci, acele nu suntu in sinulu radicaliloru, ci chiaru in partidulu conservatoru, alu cârui capu bunaóra, d. Catargiu intretiene legaturi de familia cu principele Milanu si cu mai multi aristocrati rusi. Asemenea legaturi gasimu in familiele mai multoru boieri mari. Dar' aceste inrudiri au o importantia pré inferióra in privinti'a politica. — Relatiunile morale ale partidului rosiu, numitu liberalu, suntu de cautatu in Franci'a, in sinulu rosiloru de acolo, din ale câroru scoli au esitu toti capii rosiloru români. Actual'a majoritate a camerei române se conduce in directiunea politicei liberale francese representata de Gambetta.

„De altmintrelea, urmarindu cu atentiune schimbârile sistemeloru de guvernu in Romani'a, este preste putintia sa nu observâmu, ca evenimentele din Franci'a au avutu o inriurire decisiva asupr'a grupârei partideloru si a formârei guverneloru de acolo. Astfeliu bunaóra, caderea lui Thiers si a cabinetului seu, a atrasu dupa sine si caderea cabinetului liberalu-moderatu alu lui Ioanu Ghic'a; iér' cabinetulu conservatoru alu lui Catargiu a venitu de odata cu presiedinti'a lui Mac-Mahon si cu cabinetulu Broglie.

„Se da cu socotél'a, ca partidulu rosiu aru primí cu bucurie abdicarea principelui Carolu, si ca Romani'a s'aru fi aflându in ajunulu unei crise de tronu. Acést'a inse este credemu, o banuiala. Trebuie sa fia preste putintia sa nu véda si cei mai rei politici chiaru: de câta importantia este, in impregiurârile actuale, pentru Romani'a, aflarea unui Hohenzollern pe tronulu ei!.. Cea ce inse trebuie sa umple de ingrigire pe ómenii de statu ai Romaniei, este acea regretabila impregiurare ca cu tóta domnirea de 10 si casatori'a de 7 ani a principelui Carolu, tronulu românu nu are inca unu mostenitoriu. Asiá fiindu, Voda Carolu probabilmente va fi urmatu in tronu de fratele seu Fridiricu, si astfeliu dorinti'a româniloru de a vedé in tronu unu principe ereditariu crescutu in spiritu romanescu, va remané zadarnica!...

Insurgentii inaintea tribunalului din Rusciucu.

La 10 Augustu s'a terminatu in Rusciucu o pertractare finale publicâ cu 23 insurgenti, inaintea unui tribunalu estraordinariu in afacerea espeditiunei bandei bulgare de pe vaporulu „Radetzki." La pertractare au asistatu prelânga judecatorii turcesci si consulii din Franci'a, Angli'a si Germani'a.

Pertractarea s'a inceputu cu cetirea protocolului de ascultare, s'a intrebatu fia-care incusatu, déca are sa faca objectiuni contr'a depuneriloru cetite. Trei inculpati au cerutu interpretarea protocóleloru turcesci pre limb'a bulgara si dupa ce aperatoriulu Elia Effendi li satisfacú cererea, dise unulu dintre inculpati, Kiro, invetiatoriulu din Rahova turcesce: „Acea ce togm'a mi se cetì nu e depunerea mea si nu recunoscu protocolulu, dara vedu bine ca n'amu ce face, voiti sa cadu viptima, atunci faceti-mi pe locu sfersitulu! repetu inse inca odata ca depunerea nu e adeverata." „Bine, bine!" dise presidentulu grabindu-se si poruncì invetiatoriului sa siéda.

Protocólele tractéza pe largu espeditiunea bandei bulgare pre vaporulu „Radetzki" sub conducerea voivodului Boitoff. S'au doveditu, ca multi fugindu in Romani'a au figuratu cá membri in comitetele revolutiunarie, au colectatu bani si arme si au venitu apoi sa se lupte contr'a guvernului turcescu; despre altii se dicea, ca au fostu insarcinati si platiti de acele comitete sa organiseze rescól'a in Turci'a si sa se puna cá oficieri in fruntea bandeloru, despre altii iéra, ca au fostu prinsi cu armele in mâni, vr'o câti-va fâra arme. Doi, anume Todoru Stoicovu, de 17 ani, din Sofcia si Parteniu Iovanciovu Buciovu din Ternova, de 23 ani, au marturisitu, ca au trecutu din Romani'a in Turci'a, au organisatu si condusu bande si au luptatu contr'a trupeloru imperiali; fugindu in unele sate bulgare au provocatu pe tiereni sa prinda armele si refusandu acesti'a a se rescolá, fia-care au omoritu 2—7 dintre densii. Stefanu Nicola din Slivno, de 27 ani, cu o fisiognomia inteligenta, a fostu silitu din lips'a de munca si prin violentiele politianiloru (zapciiloru) sa-si parasésca loculu nascerei, au fugitu in munti si au inceputu a comite impreuna cu 10 complici, talharii. Acést'a banda a pradatu multi ani satele turcesci si cu deosebire pe oficialii turcesci, fâra de a succede politiei ai eruá si prinde. In fine band'a cadiù in mânile turciloru prin tradarea unui pacurariu bulgaru. Cei 11 s'au condemnatu toti la temnitia mai lunga séu mai scurta, Stefanu Nicol'a pre 8 ani, confiscandu-se averea loru si a familieloru loru. Nicol'a, fiindu adusu in temniti'a dela Rusciucu, si aratandu o desteritate in croirea de vestminte fu pusu invetiatoriu in scól'a de meserii de acolo. Folosindu-se de acést'a libertate a fugitu in munti, s'a asociatu la o banda de insurgenti si fu prinsu impreuna cu acést'a de militi'a turcésca.

Cetindu-se depunerile tuturoru inculpatiloru procurorulu de statu cualificà culp'a fia-cârui si propuse: pentru P. Iovanciovu si Stoicovu pedéps'a de mórte, pentru Nicol'a temnitia pe viétia, pentru cei-lalti pedepse pe viétia séu numai termporare.

Aperatoriulu Elia Effendi ferindu-se cu precautiune de ori-ce cuventu neplacutu turciloru observà, ca contr'a celoru dóue sentintie de mórte n'are de a obiectiuná multe si lasa la consciinti'a judecatoriloru, déca e drépta séu nu pedéps'a; pentru cei-lalti inculpati, afara de cinci, a câroru pedepse pe viétia o aproba, doresce reducerea pedepsei, pentru alti cinci cere sa fia dechiarati liberi.

Tribunalulu se retrase apoi in cabinetulu de consultare si dupa trei óre se publicà sentinti'a:

Part. Iovanciovu, T. Stoicovu si Stefanu Nicol'a s'au condemnatu la mórte prin streangu, si anume cei doi dintâiu cu unanimitate, iér' celu din urma cu tóte voturile fâra de unulu si sentinti'a sa se esecute pe locu. Dintre ceilalti, trei s'au condemnatu la temnitia pre viétia, trei la temnitia grea pe 15, doi pe 5, doi pe 3, unulu pe unu anu, trei s'au eliberatu. (Unulu dintre cei doi cari nu s'au infatisiatu fiindu bolnavi s'a condemnatu la temnitia pe viétia, iér' celalaltu pe 5 ani.)

Sentinti'a acést'a produse o sensatiune mare. Chiaru procurorulu de statu propusese numai pentru doi pedépsa de mórte si tribunalulu osândí pe trei.

Toti condemnatii se pusera de nou in lantiuri si se escortara din Conacu in edificiulu judecatoriei. Dela usia strigà Stefanu Nicol'a câtra presidentulu tribunalului: „Ascultame, Tu pasia Effendi, Tu scii, ca eu voiu fi dusu pe nedreptate la loculu de perdiare, sângele meu vina preste capulu Teu.“

In edificiulu tribunalului asteptau preoti bulgari spre a dá condemnatiloru ultim'a mângaiere. Pe locu se radicara dóue furci, un'a in patrariulu turcescu, ér' alt'a in patrariulu bulgaru alu orasiului.

Din precautiune s'au recuiratu din tabera o bataliune de soldati. Pe diosu, intr'unu tempo repede si fâra preoti pornira condemnatii cu unu publicu numerosu dupa densii câtra locurile de perdiare. lovanciovu si Stoicovu, abiá sosira in patrariulu turcescu alu orasiului si carneficele li si aruncà funea in gâtu si unu momentu mai târdiu spendiurau cá cadavre de furci in josu. Stef. Nicol'a, fu spandiuratu in patrariulu orasiului bulgaru, elu murmurà unele cuvinte in limb'a bulgara, alu câroru intielesu erá, ca densulu móre bucurosu pentru credintia si apoi dise cu glasu tare in limb'a turcésca: Moru pe nedreptate, remâneti senatosi si Ddieu cu mine!

De trei ori se rupse stréngulu, intâi'a si a trei'a óra pentru ca a fostu pré slabu, iér' a dóu'a óra prin nedesteritatea carneficelui; intr'acea s'a tramisu in orasiu dupa unu stréngu nou!! Abiá alu patrulea stréngu sfersí amar'a agonia, si chiaru si asistentii musulmani se inspaimentara de crudimea procedurei.

Toti trei nu si-au pierdutu nici pre unu momentu presenti'a, mersulu loru spre loculu de perdiare erá incordatu, cei doi dintâiu si risera pe drumu. Cadavrele s'au luatu inca nóptea din furci si s'au inmormentatu crestinesce prin preoti in cintirimulu bulgaru, contr'a obiceiului turcescu de a lasá pre cei spândiurati in furci si in diu'a urmatóre de tergu spre a se vedé de poporulu ce vine in cetate. Cam 400 femei si barbati bulgari acompaniara conductulu plangendu si depusera flori si lumini de céra pe mormintele loru.

Suntemu recercati a dá publicitâtiei urmatórele:

La cursurile supletórie invetiatoresci.

Onorata Redactiune! Subscrisulu cá conducatoriu alu cursului suplet. cu cerculu in Deesiu considerandu ca in anulu trecutu s'a ivitu dificultâti mari fatia de impartirea diurneloru la invetiatorii participanti la curs. supl. — din caus'a neajunseloru banale fatia cu contingentulu inv. participanti, — 'mi permitu a face urmatórea observare: cá se nu ocupu colónele „Tel. Rom.“ prin citarea unoru pasagie din circulariulu veneratului senatu scolaru archidiecesanu gr. or. dtu 9 Iuniu Nr. 1641 a. c., rogu pre on. lectori, pre dd. conducatori ai cursuriloru supl. si pre toti pre cari i atinge caus'a din cestiune, ca déca au cetitu cum-va circulariulu asupr'a amentitu numai fugitive se binevoiésca a-lu recetí cu tóta atentiunea. In sensulu amentitului circulariu respective dela p. 4—6 subscrisulu intielege astfeliu: c invetiatorii inscrisi cá participanti la cursulu supl. din unu singuru tractu participe ori si la care cercu alu cursului supl., au sa-si primésca diurnele colectate din tractulu la cari apartiene respectivulu invetiatoriu. Altu sensu non datur. Deci urméza cá ppopulu unui tractu pre bas'a contingentului invetiatoriloru inscrisi se fia facutu colecte benevole etc. si apoi acelea ale asterne veneratului senatu scol. arch. in Sabiiu. In tractulu N. (alu Bistritiei) s'a inscrisu 2 invetiatori. Colecte nu s'a facutu, din fondurile bisericesci séu scolare inca nu s'a dispusu. „Dela capu se impute pescele.“ — Me informai de causa. Adeca atâtu dlu . . . câtu si dlu secretariu erau straini de tenórea circulariului, va se dica aru fi fostu mai acomodatu pentru . . . unu limbagiu din tempulu parintelui „Chirilu“; de alta parte vér'a e placuta „recórea“ — mai vertosu in cause didactice, de cari patimimu fórte. Intrebu acum pre cei competenti recte pre ven. senatu scolariu archidiecesanu cârui'a conformu circulariului i compete distribuirea diurneloru ca cei 2 invetiatori de unde sa-si primésca diurnele? déca nu s'a colectatu. La din contra deficultâti; nu inse in tóte tractele. Pâna cându atât'a nepasare fatia de causele scolari?

Borgo-Prundu, 8 Aug. 1876.

Iacobu Onea,
conducatoriu.

Inscìintiare.

Comitetulu despartiementului cerc. X (Clusiu) alu „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului rom.“ anuncia prin aceste, ca adunarea generala de acestu tempu a despartiementului e statorita a se tiené la Agiresiu (Egeres), comun'a lânga calea ferata intre Clusiu si Huedinu in 20 Sept. st. n. diu'a di s. Mari'a mica.

Program'a: 1) deschiderea adunârei prin directorulu despartiementului; 2) reportulu secretariale despre activitatea comitetului si alu cassariului, despre starea cassei; 3) esmiterea comissiuniloru, si esamenarea ratiocinieloru, pentru inscrierea membriloru noi si incassarea tacseloru, si pentru statorirea bugetului pre anulu venitoriu, cum si reportulu acestoru comisiuni; 4) reinnoirea comitetului; 5) pertractarea propuneriloru, ce eventualmente se voru face; 6) prelegerea desertatiuniloru: 7) defigerea locului si dilei adunârei generali urmatóre; 8) inchiderea adunârei prin directori. La care adunare p. t. domni membri din despartiementu si alti amici ai culturei poporului suntu cu totu respectulu invitati a luá parte in numeru câtu mai mare.

Todu deodata se aduce la cunoscintia on. publicu, numele aceloru st. domni, cari cu ocasiunea adunârei generali tienuta in 26 Octobre 1875 la Mociu a conferitu la fondulu infientiandei scóle normali rom. in Mociu, in fruntea cârei comisiuni alese se afla si domnulu Ananie Trombitasiu, si adeca: Dr. Grigoriu Silasi 20 fl.; Anani'a Trombitasiu 50 fl.; Nicolae Popu prot. on. si parochu gr. cath. in Fenesiu 10 fl.; Lazaru Macsimu prot. si parochu gr. or. in Apahid'a 20 fl.; Simeone Moldovanu 10 fl.; Teodoru Dumbrava 5 fl.; Ioane Sapunescu 50 xr.; Huronimu Bozacu 1 fl.; Nicolau Moldovanu 2 fl.; Ioane Danu 1 fl.; si Dr. Isacu 1 fl.

Din siedinti'a de comitetu alu despartiementului cerc. X.

Clusiu in 19 Aug. 1876.

Dr. Greg. Silasi, direct. despart.
Dem. Pappu, act. desp.

Varietâti.

⁂ *Reuniunile sasesci* pentru mai multe scopuri frumóse suntu intrunite la adunârile loru generali de Vineri.

⁂ O acrobata renumita. O italiana, dn'a Spelterini, a indeplinitu acelasi turu de fortia cá si acrobatulu Blondinu. Ea a traversatu Niagar'a pre o frânghia intinsa dé-supr'a cataractului de 250 picióre mai josu de câtu podulu suspensu, si la drépt'a dé-supr'a torentului unde ap'a se asverle clocotindu cu unu sgomotu spaimentatoriu. Nici-odata nu s'a esecutatu asemene ascensiune de o femeie.

Pre amendóue tiermurile fluviului erá o navala estraordinara de curiosi. Blondinu de genulu femeninu, plecându de pre tiermulu americanu, s'a indreptatu pre frânghia cu unu balansieru lungu spre tiermulu canadianu unde ajunse in 8 minute. Se pare ca Blondinu n'a traversatu nici-odata intr'unu spatiu atâtu de scurtu. Dupa unu sfertu de óra Italian'a se intórse la punctulu seu de plecare in 12 minute. Ajungându la mijlocu, puse unu genunchiu pre fânghia, salutându gratiosu pre spectatorii acelei ascensiuni plina de emotiune. „V. C.“

⁂ *Scandalu cu vaporulu turcescu.* In sér'a de 5 Augustu se aflá ancoratu in portulu nostru vaporulu turcescu Nushetik, sub comand'a capitanului Sa-hami. Bastimentulu, de-si face afaceri de comerciu, totusi marinarii de pre elu in numeru de vre-o 20, suntu inarmati, si in dilele din urma acestu vaporu ni se spune ca a servitu pentru transportulu a diferite trupe otomane pre la garnisónele de pre rîp'a drépta. Stationandu dar' in portulu nostru spre a-si luá alimente si alte provisiuni, agentii regiei observara ca esî de pre elu unu contrabangiu, sub numele [illegible]elneru Costi, purtandu asupr'a sea pachete de tutunu turcescu. Indata ce contrabangiulu atinse tiermulu nostru, ómenii regiei 'lu oprira si facendu-i [illegible]sitiune, gasira in adeveru tutunu [illegible] elu; apoi, vrendu a-i secuestrá pachetele si a-lu arestá, contrabangiulu se opuse cu violintia, in care momentu subcapitanulu de pre vaporu, Talihat, scoborí iute pre tiermu si interveni cu forti'a a eliberá pre contrabandieru. Atunci agentulu regiei chiamà in ajutoriu-i sentinel'a de pre tiermu, ce erá la câti-va pasi. Sentinel'a interveni, inse Talihat puse mân'a pre tiév'a armei sentinelei o imbrancí, si contrabandierulu, ajutatu astfeliu, putù a se refugiá pre vaporu. Scandalulu se facù atunci mai mare, alarm'a se respandí pre totu tiermulu, publiculu spectatoru se indignà, si, in apostrofârile ce se schimbara cu ómenii vaporului, nu erá departe momentulu cá scene póte regretabile sa se incépa, déca autoritâtile civile si militarie nu aru fi intrevenitu cu grabire si déca capitanulu de punctu nu aru fi arestatu de pre tiermu pre Talihat, celu ce provocase totu scandalulu.

Dlu prefectu, dlu comandantu de piétia si agentulu otomanu incepura indata a face investigatiuni asupr'a faptului, si ascultara numerosi martori, cari toti aretara ca culp'a proveniá dela ómenii vaporului turcescu. — Este de observatu ca din numerósele vapóre a diferiteloru puteri ce visitéza portulu nostru, numai cu vapórele turcesci se intempla in totudéun'a mai tóte scandalurile. Batelurile otomane au ajunsu unu feliu de deposite, de contrabande de tutunu, etc.; ba mai dilele din urma chiaru arme se sustiene a se fi vendutu de pre unele din ele. Indata ce autoritâtile nóstre cauta a-si face datori'a, scandalulu este inevitabilu. S'au obicinuitu suzeranii a ne maltratá sentinelele si aru trebuí odata, pentru demnitatea tierei, pentru respectulu legiloru tierei nóstre, sa se dea o aspra dar' meritata lectiune celoru ce cutéza a ne insultá pre pamentulu nostru, in esercitiulu legiloru tierei nóstre. — Ni spune ca arestatulu Talihat aru fi fostu indata eliberatu. Noi protestâmu in modulu celu mai energicu, déca faptulu va fi adeveratu, si ceremu guvernului centralu a face sa se dea satisfacere pentru insult'a ce ni s'a tacutu sentinelei nóstre, care regretâmu din sufletu ca n'a sciutu a-si face datori'a de soldatu. — Acést'a este a dóu'a séu a trei'a óra de cându ómenii de pre batelurile otomane provóca scandaluri in modu nepedepsitu.

⁂ *Tunelulu sub La Manche.* — Comisiunea anglo-francesa a tunelului sub La Manche, insarcinata a pune basele conventiunei internationale ce va regulá esploatarea acestui tunelu dintre Angli'a si Franci'a, si-a terminatu raportulu. Acestu proiectu ficséza limit'a frontiera a celoru dóue tieri in canalulu sub-marinu la jumetate cale dela tiermulu francesu la celu anglesu, distanti'a fiindu calculata in tempulu refluxului.

O comisiune internationala va inspectá si va reglemensá tunelulu, care va fi concedatu de cele dóue guverne companieloru insarcinate cu construirea sea pentru o durata de 90 ani. Lucrârile de esploatare trebuie se incépa inainte de lun'a Iulie 1877. Inainte de lun'a Augustu 1880 companiele voru declará déca retienu concesiunea; déca o voru tiené, li se va acordá unu terminu de 20 ani pentru construirea si deschiderea drumului de feru. Dupa 30 ani fia-care guvernu va puté rescumperá portiunea de tunelu aferenta teritoriului seu. Dreptulu de a interdice trecerea canalului sub-marinu este de o potriva reservatu guverneloru ori de câte ori voru crede acésta mesura necesara in interesulu tieriloru loru respective; dar' in acestu casu companiele voru fi indemnisate. „V. C.

⁂ Cetimu in „Revist'a scientifica“:

Cultur'a stridieloru margaritarifere in Oceani'a. — Margaritariulu ocupa unu locu de onóre intre obiectele de toaleta. De câtu-va tempu mod'a de [illegible] intrebuintiá a luatu o mare in[illegible] anu[illegible]re, asiá ca la Parisu s'au fundatu [illegible]fabrici pentru a fabricá margarita[illegible] déun'a a [illegible]lse. Industri'a gat'a in totu-fatia cu cer[illegible]sface cererile ce i se facu, tareloru a inc[illegible]sporinda a margari-ni'a parcuri in c[illegible]u a fundá in Oceaproducetóre de ma[illegible]e crescu stridiele tâiu parcuri s'au infi[illegible]tare. Cele din-Pomotou. Succesele do[illegible] in insulele datorulu acestoru parcuri[illegible]te de funtulu Mariat, au desteptatu s[illegible]tenendigeni; si ei ceru acum autoris[illegible] incá sa infiintieze asemenea stabilimente Parcurile suntu intocmite cá si acele in cari se producu stridiele de mancare.

„V. Cov.“

Locu deschisu.

Dobr'a in 6 Aug. a. c.

Dle Redactoru! In Nr. 42 alu „Tel. Rom.“ amu fostu descrisu puru si sinceru decurgerea alegerei de preotu in Roscani, la care dlu invet. Sofronie Furc'a si consotiulu seu au desvoltatu o activitate nu mai multu decâtu condemnabila, pentru stricarea salariului preot. avendu de scopu amanarea alegerei. Fiindu ca i-amu spusu adeverulu, s'a superatu de minune, si in Nr. 61 vine a combate cele aduse de mine, se intielege ca fâra succesu. Déca dlui s'aru fi restrinsu prelânga cele aduse de mine, a-si fi tacutu, câci nu se platesce a mai lungí vorbe cu ómeni ipocondri, dar' dlu reflectante in amaraciunea sea, cu care 'si ajuta morbulu de care patimesce, se acatia de câte verdi uscate, aduce inainte lucruri de cari se servescu ómeni séu copii fâra nici o judecata, sum silitu cu permisiunea d-vóstra dle redactoru a face pre scurtu istoriculu causei din cestiune prin care afirmârile dlui reflectante de sine cadu:

Devenindu vacanta parochi'a Roscani, numai decâtu amu fostu angagiatu pentru ocuparea ei, atâtu prin dlu reflectante câtu si prin dlu Ioanu Morariu si alti sateni de frunte, intielegendu eu scopulu dloru, nici nu le-amu promisu, dar' nici nu m'amu retrasu. La invitarea dloru si a parochului administratoru amu cercetatu biseric'a unde poporului amu tienutu o cuventare scurta, la carea iute voiu reveni. Din inceputu eu nu amu avutu voia pentru acésta parochia, cunoscendu conditiunea, carea nu o potu primí, si nici nu competámu, déca dlu I. Morariu nu m'aru fi indemnatu asigurându-me de reesire. Eu nu amu cugetatu ca voru pasî d-loru pe fatia, dar' amu patit'o, câci inainte de alegere cu 9 dile dlu I. M. in cas'a propria mi-a spusu, ca „déca primescu conditiunea d-loru voiu fi alesu, déca nu, nu“ totu astfeliu mi'a spusu si dlu reflectante in departarea nóstra dela cas'a dlui I. M. In presér'a alegerei adunati fiindu mai multi in ospetari'a din Dobr'a, amu fostu chiamatu prin dlu I. Morariu afara si intrebatu, ca „cum m'amu cugetatu, primescu conditiunea ori nu?“ i-amu respunsu, ca déca me voru alege bine, déca nu; nu, dar' la conditiuni nu me supunu, resultatulu alegerei e cunoscutu.

Eata dar' de cându datéza ur'a inteligintiei devotate a dlui reflectante. Me ve-ti intrebá póte dle red. ca pentru ce o integintia intréga sa me urésca pentru caus'a acést'a? Tóta inteleginti'a din giuru si devotata? a dlui reflectante constà din 6 persóne, cari din relatiuni de rudenia si altele de subordinatiune au fostu interesati de causa, devotamentulu ei este ur'a in contr'a strainiloru déca nu se apléca ei, si combaterea a totu ce nu e dupa calapodulu ei. Apoi haru Dlui ca de ur'a acést'a nu numai eu, ci toti strainii avemu a ne plange.

Cumca prin cuventarea mea a-'si fi atrasu asupra-'mi ur'a poporului, numai dlu reflectante o póte dice, cari nu scie ca se potu tiené cuventâri fâra de cazani'a d-lui. Cuventarea nu a potutu decâtu se placa [illegible]atu porului, câci dupa ce i-amu es[illegible]tu la constitutiunea bis. amu t[illegible]tiele pochiamarea preotului si dat[illegible]si amu fiporului câtra bis. si sc[illegible]si alege unu nitu cu dorinti'a d[illegible]tescu. Sciu ca adeveratu pastoriu[illegible]nitu, câci afara s'a d-lui nu i-au c[illegible]la acesti'a nu ai sa esprimatu, c[illegible]feliu câci nu pricepu“, le vorbesc[illegible]nu pricepu, trebue esplitocm'a [illegible] nu mai fia si constitutiucatu, [illegible] in mânile d-loru unu mijlocu neastigu.

Dice mai departe, ca mi-amu perdutu firulu vorbirei. Dupa logic'a dlui unu momentu de cugetare séu trecerea facuta in strensa legatura cu propusu premisa, este perderea firului, cându a-si vorbí de invierea mortiloru si a-si finí cu resbelulu serboturcescu, mai dicu si eu, ca aru fi o perdere a firului, nu amu sciutu ca d-lui este asiá mare retoricu, câci 'mi luamu putiena instructiune, numai dupa aceea amu auditu, ca Dómne! bine mai scie cetí Cazani'a, nici nu resufla pâna o gata, pre carea merge cá pe apa.

Cumca a-si fi cuventatu manusiatu, este o infamia dela d-lui, si me provocu la bunulu simtiu alu poporului, care mai bine 'si aduce aminte, decâtu moribundulu reflectante, apoi atât'a buna cuviintia amu invetiatu, nu amu lipsa de scól'a d-lui, si de dragulu d-lui nici in sacu nu me voiu imbracá..

Ca nu m'a urîtu poporulu, pre cum crede dlui, e dovéda, ca la prim'a alegere esindu eu afara se me departezu, vre-o 20—30 din fruntea poporului cari stau pe afara, m'au opritu dicându: „ca nu suntu in contr'a mea, si numai câti-va sedusi facu gur'a contr'a salaríului, iéta dar', ca nu ur'a poporului; ci a dloru ca nu le-amu primitu conditiunea, a nimicitu alegerea mea, de carea nu amu decâtu se ma bucuru.

Dice mai departe, „ca nu intielegu numele de prorocu“ se póte ca cá dlui care mânânca sciinti'a cu lingur'a, nu 'lu intielegu, dara sciu ca suntu proroci si mincinosi, de cari se camu afla in poporulu nostru, dlui inca au datu semne de unu astfeliu de daru, asiá in predic'a alegerei in birtu la Dobr'a a predisu, „ca nu va fi alegere“ a predisu, este prorocie, poporului la sinodu asemenea i-a prevestitu binele ce 'lu va avé déca va remâné pre lânga salariulu celu vechiu, si nu va face alegerea acum, este acést'a inca o prorocia, — mie asemenea mea predisu, „ca de siguru voiu fi alesu“ si acést'a este o prorocie, numai mincinósa. Eata dar' ca dlui e nici mai multu nici mai putienu decâtu unu prorocu.

La casulu cu dlu Droskovits numai atât'a voiu a-i respunde, ca atâtu meritu are dlui ca 'lu aduce inainte, câtu si alu D...... ca...... In fine ca dlui si consociulu nu au lucratu la stricarea salariului, suntu martori oculari, apoi e dovada concursulu alu doilea, care acum se publica in „T. R.“ intâiu a fostu 500 fl. acum 400 fl. Dice „ca nu au fostu destui recurenti,“ déca nu au fostu destui, se fi amânatu alegerea din lipsa de recurenti, dar' se nu se acatie a derimá ce s'au ziditu cu multa truda, firesce acest[illegible] este devotamentulu dloru, a albine[illegible]uru sirguitóre, care din tóte [illegible]oru a[illegible] umplea cosinitiele loru.

In fine numai atât'a amu se-i spunu, cá se nu [illegible]ice c[illegible] altii au ziditu, aléga de preotu pre celu maî bunu, si nu [illegible]nu decâtu se ma bucuru si sa-i fel[illegible]tezu, iéra la reflectiuni purcéda [illegible]a alte dovedi, câci prin acestea [illegible]se ajunge scopulu, si numai 'si [illegible]ata rugin'a de carea este mo[illegible]situ.

Celu din Nr. 42.

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Augustu 1876.

Metalicele 5%	66	45
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	05
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	856	—
Actiuni de creditu	141	30
London	121	50
Obligatiuni de desdaunare Ungurescí	71	—
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	74	50
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	102	25
Galbinu	5	83
Napoleonu d'auru (poli)	9	68
Valut'a nóua imperiale germâna	59	45

Nr. 885.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatorésa la scól'a comunala de fetitie din opidulu Hatiegu se deschide prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre st. n.

Emolumentele suntu: in bani 400 fl. v. a. si cuartiru séu in lips'a cuartirului relutu de 60 fl. v. a. cari voru a competí la acestu postu, au a-si asterne concursele sele bine instruate cu documentele recerute si cu deosebire despre cunóscerea limbeloru patriei române si magiare la scaunulu scolasticu comunale in Hatiegu.

Bersanu,
(1—3) primariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Besanu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pàna la 8 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru naturalu cu gradina de unu caru de cucuruzu si 2 stâng. lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Dev'a 8 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
1—3 protop.

---

ad Nr. 153—1876. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Tielin'a, protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a; se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 12 Septembre 1876 v.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru liberu si lemne de ajunsu.
2. Dela 120 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfârmitu.
3. Venitele stolari usuate in protopresbiteratu.
4. Portiunea canonica constatatóre din 10 jugere pamentu aratoriu de clas'a I; cari computate in suma totala, dau sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupà acést'a parochia voru avé a-si asterne petitele instruate in sensulu Stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Sighisiór'a 12 Augustu 1876 v.

In contielegere cu comitetulu paro[illegible]iale concerninte.

Oficiulu ppescu gr. or. Sighisiór'a.
Zacharie Boiu,
1—2 protop.

Concursu.

La scól'a capitala normala dela biseric'a ss. archangheli Michailu si Gavriilu din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacantu unu postu invetiatorescu, la incepatori pentru a cârui ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 25 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru acestu este 250 fl. v. a. si cuartiru cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru acestu salariu sa tiena invetiatoriulu prelegerile la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra rev. domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu statutului organicu.

Satulungu in 6 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale alu bisericei SS. archangheli.

I. Verzea,
(2—3) parochu si pres.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu la scól'a conf. gr. or. din comun'a Persani, protopresb. tractului I. alu Fagarasiului; se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. st. v. emolumentele impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

a) leafa anuala inbani 150 fl. v. a.
b) de fia-care copilu aptu de scóla câte 4 cofe bucate.
e) cortelu liberu in odaile scólei si
d) lemne de foc câte voru trebuí.

Doritorii de a ocupá acésta statiuna, au de a-si asterne suplicele sele instruate conformu prescriseloru Statutului organicu, avendu atestau de cualificatiune, cum si cunóscerea cântariloru si a tipicului bisericescu, pâna la terminulu susu aratatu, la subscrisulu scaunu protopresbiteralu.

Fagarasiu 1/13 Augustu 1876.

Petru *Popescu*,
(2—3) protopp.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu secundariu devenitu vacantu la scól'a confesiunala ort. orientala a comunei Purcareni, tractulu protopresbiterale I alu Brasiovului, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. solvindi in rate trimestrale decursive.

Dela concurenti se cere, cá se aiba celu putienu 4 clase gimnasiale si atestatu de cualificatiune.

Alesulu de invetiatoriu trebuie sa servésca unu anu de proba si dupa decurgerea acestui'a castigandu-si intarirea definitiva va fi indatoratu a tiené si scól'a de repetitiune, pentru carea va mai primí inca o remuneratiune de 35 fl. v. a. cu prospectu de a i se inaintá la 50 fl. v. a.

Petitiunile bine instruate trebuie adresate prea onoratului domnu protopresbiteriu I alu Brasiovului Iosifu Baracu celu multu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Purcareni in 29 Iuliu 1876.

Comitetulu parochialu.
Ioanu Bogdanu,
(3—3) parochu si presied.

Concursu.

Pentru rentregirea statiunei de invetiatoriu la scól'a nóstra din comun'a Dealu protopresbiteratulu S. Sebesiului devenita vacanta, se escrie concursu pâna la 19 Septembre 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

a.) Leaf'a in mustu pretiuitu in 120 fl. v. a.

b.) Cortelu in zidirea scólei si lemne pentru incalditu.

Doritorii de a se aplicá la statiunea acést'a au sa-si inainteze cererile sele scaunului protopresbiterale gr. res. in S. Sebesiu instruite in sensulu prescriseloru Statutului organicu pâna la tempulu preamintitu.

Dealu in 1 Augustu 1876.

(2—3) Comitetulu parochiale.

Ad Nr. 55 1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de invetiatoriu diriginte la scól'a capitala normala gr. or. din Dobr'a, pentru ocuparea acestui postu cu unu salariu de 400 fl. v. a. si un'a remuneratiune de 50 fl. din fundulu scolasticu pentru directoratu se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 29 Augustu a. c. st. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si asterne suplicele la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, instruite in sensulu „stat. org.“ cu atestatu de botezu, si cu testimonii scolastice, ca au absolvitu 8 clase gimnasiali, cursulu pedagagicu, séu teologicu, si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Dev'a 5 Augustu 1876.

Comitetulu protopresbiteralu gr. or.
alu tractului Dobrei.
Ioanu Papiu,
protop. Devei si adm.
3—3 Dobrei.

Nr. 92. — 1876.

Edictu.

Prin care Dimitriu Paligradu din Saliste scaunulu aceluia-'si nume, carele de tempu mai indelungatu au parasitu pre soci'a sea legiuita Ann'a nascuta Elia Morariu totu din Saliste, fâra a se scí loculu aflârei si petrecerei lui, se indatoréza, cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia, negresitu sa se afle inaintea forului protopresbiterale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu asupr'a lui, se va hotarí si in absenti a lui.

Sabiiu in 5 Augustu, 1876 st. v.

Forulu matrimoniale gr. res.
alu protopresbiteratului
2—3 tractului Sabiiului I.

Nr. 11 — scaun. prot. 1876.

Edictu.

Catarin'a Rátzházi nascuta in Ili'a si maritata in Baiti'a — cttulu Zarandu — carea de 8 ani a parasitu pre barbatulu ei Lazaru Stanc'a fâra a se puté eruá loculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 9 Iuliu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'ai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 8 Iuliu 1876.

Nic. I. Miheltianu,
(2—3) protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**
Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 66. ANULU XXIV.

Sabiiu 19|31 Augustu 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

La constituirile comitatense.

In diu'a de 4 Septembre (27 Augustu) mai multe din comitatele cele nou arondate incepu viéti'a loru cea nóua constitutionala. In nrii 63 si 64 au avutu cetitorii nostri ocasiune a vedé in esentia cum este acea viétia, mai alesu pentru pârtile, cari pâna ací erau supuse dispusetiuniloru unui statutu provisoriu. Nu ne intórcemu dara sa mai repetîmu cele ce s'au disu odata, ci vomu trece numai decâtu la partea cea curatu practica a cestiunei.

Precum in comitatulu Sabiiului asiá credu ca au urmatu convocârile pentru adunarea generala constitutiva si in alte pârti. Este de prisosu a spune câtu e de insemnata acésta adunare si de aceea ne multiamimu a atrage atentiunea celoru chiamati a fi cu cea mai mare conscientiositate in ceea ce privesce fiinti'a de fatia la acésta adunare.

Suntemu prea aplecati a crede ca in sinulu publicului nostru voru fi destule resimtieminte si fatia cu mesurile cele nóue constitutiunale. Unele s'au atinsu cu alte ocasiuni si in colónele nóstre. Altele s'au retacutu, póte si din causa, ca dupa esperinti'a de pâna acum ele si déca se spuneau in publicu erau zadarnice, intr'unu tempu, cându noi românii numai la sarcini ne vedemu, si inca fórte bine considerati.

Dara tocm'a causele acestoru resimtieminte suntu si causele cari trebuie sa ne misce din ori ce neactivitate, tocm'a acelesi cause sa ne fia unu indemnu statornicu, cá intru câtu ne este cu putintia sa cautâmu a ne apará drepturile si interesele nóstre.

Sa nu ne conturbe impregiurarea ca vocea nóstra, din publicistic'a nóstra n'a fostu si nu este considerata. In viéti'a constitutiunala a municipieloru, cum suntu la noi constituite, tocm'a putemu suplinì neajunsulu diuaristicei. Diurnalele nóstre ajungu numai in biroulu de presa; protocólele municipieloru inse trebuie sa ajunga in mânile ministriloru si déca vomu depune in trensele neincetatu gravaminele si nemultiamirile nóstre, trebuie in sfersitu sa fia considerate si trebuie sa urmeze, celu putienu, unele indreptâri a le neajunseloru contr'a câroru vomu fi reclamatu pre calea cea mai legala, data de legile patriei sanctiunate de monarchu.

Deci, fiindu ca avemu sa ingrigimu de lucruri cari taia in viéti'a nóstra materiala si politica, aru fi un'a din cele mai neiertate erori, déca ne amu arată indiferenti câtra adunârile municipali, ori cându aru fi acele convocáte, si n'amu alergá spre a conlucrá, cá ceea ce a fostu pâna acum reu sa se faca bine. Dara si din altu punctu de vedere, cându cele atinse mai susu nu aru chiaru fi asiá precum suntu, avemu o datorintia câtra statu, a cârui scopu nu póte fi altulu de câtu binele cetatieniloru sei. Statulu cere dela noi cá spre o buna sustienere a lui, care e si a nóstra, sa concurgemu cu puterile nóstre intelectuali si sa-i dâmu mâna de ajutoriu pentru deslegarea problemei sele. Combinandu punctulu nostru de vedere natiunalu cu celu generalu alu statului vomu vedé ca acele la parere se deosebescu, in partea loru esentiala suntu inse de o natura; câci cându problemele statului nu se potu deslegá in favórea sea, tocm'a asiá nu se potu desléga in favorulu cetatieniloru, din cari se constitue statulu.

Dorimu asiá dara cá vocea nóstra sa nu resune in pustía; si cu deosebire acum la inceperea unei ere nóue, in comitatele nou infiintiate, punemu la inim'a tuturoru chiamatiloru: ca aru comite unu mare pecatu cându preferindu interesele loru private aru subordiná acestor'a pre cele publice pentru representarea câroru a luatu asupra-le onorific'a sarcina.

Resbelulu.

18 Augustu.

Intre scirile resbelice se amesteca in tóte dilele acum cele despre negotiârile de pace. Situatiunea inse este fórte critica, de o parte pentruca dispusetiunea spiriteloru in Serbi'a n'a fostu nici inainte de victori'a dela *St. Stefanu* si *Prugovatiu* asiá deprimata, precum o descrieau unele diurnale turcofile; de alta parte din *Constantinopole* se astépta pre fia-care di o nóua crisa de tronu. Sultanulu Muradu V se afla intr'o stare fórte rea, incâtu de multe ori nu cunósce pre cei din impregiurulu seu, iéra de alte ori devine furibundu incâtu trebuie impedecatu cu forti'a sa nu comita vre-o violentia.

De pre câmpulu de lupta spunu telegramele ca *Cernaieff* continua respingerea turciloru spre Niss'a.

Eata ce cetimu in „S. d. T.“ in privinti'a acést'a:

Belgradu 29 Augustu. Oficialu se anuncia dela armat'a combinata Morava-Timocu: In 27 l. c. nu a fostu nici o lupta. Eri, in 28 l. c. s'a desvoltatu unu focu de pusci pre tóta lini'a intre Niss'a si Alexinatiu. Turcii folisinduse de terenulu celu favorabilu ce li-lu oferia padurea, au atacatu arip'a nóstra stânga. Lupt'a in padure a duratu pâna la 5 óre sér'a. Turcii fura batuti, dara au rennoitu curendu ataculu cu vehementia. Intetiti inse de brigad'a Valevoiana la unu atacu de baioneta au venitu in o disordine asiá de mare incâtu si-au lasatu pre mortii loru, multa munitiune si arme si au luat'o la fuga. Si cavaleri'a ce constá din bàsibozuci si cerchessi a avutu perderi mari si lasà multe arme in urma-i pre câmpulu de lupta.

Revist'a politica.

„Pesti Napló“ vorbindu despre schimbârile in ministeriulu ungurescu dice ca este bine informatu despre urmatórele: Bar. *Simonyi* va mai fi in fruntea ministeriului de comerciu numai pâna in 29 séu 30 a l. c. Pre tempulu acest'a vine ministrulu de culte *Trefort* acasa si ia asupra'si si afacerile ministeriului de comerciu, cari le va conduce pâna la terminarea negotiâriloru asupr'a cestiunei pactului si bancei — ceea ce se astépta sa fia terminata pâna la anulu nou. — Atunci ministrulu Trefort iese din ministeriu spre a fi directorulu despartiementului ungurescu alu bancei basate pre principiulu dualismului. In cercurile normative inca nu e hotaritu cine sa fia urmatoriulu lui Trefort. Se facu inse planuri de a se contopí ministeriulu de comerciu cu celu de comunicatiune si a le luá pre aceste actualulu ministru presiedinte, precându ministrulu de comunicatiune, Toma Péchy, va luá asupra-si ministeriulu de interne.

La ordinea dilei pare ca au a se pune *negotiârile de pace.* In privinti'a acestor'a observa „N. A. Ztg.“, unu organu pretinsu alu lui Bismarck: Pentru politic'a orientale a celoru trei imperie va fi cá si pâna ací, si mai departe, memorandulu din Berlinu. Déca Angli'a s'a aratatu unu tempu óre care aplecata a ignorá memorandulu, acum se vede a fi ajunsu la cunoscinti'a, ca apretiarea intereseloru in modulu apretiatu de dens'a nu póte promová nici decum o actiune diplomatica comuna.

Pre cându o parte mare din diuaristic'a cea mare se légana in sperantiele cele mai bune ca pacea are sa urmeze câtu mai in graba „N. W. Tageblatt“ respandesce scirea ca comunicatiunea drumuriloru de feru rusesci, pre liniele cari ducu spre média di, este intrerupta, din causa ca acele suntu ocupate cu transportarea de trupe.

Din *Romani'a* nu aflâmu sciri decâtu despre lucruri casnice, cari 'si alérga caii loru de partide in foile locali de acolo. Póte ca unele din alarmele ce le cetimu sa fia esagerate. Cu tóte aceste este tristu destulu, déca ómenii politici suntu incaierati tocm'a acum asiá de reu, de nu potu se véda si de alte decâtu de passiunile loru.

Ne marginimu a reproduce si de astadata din „Vocea Covurluiului“ unele despre situatiunea de acolo, contr'a câroru reproducemu cá antidotu, mai la vale, unele date dupa „A. A. Ztg.“ Eata ce dice „Vocea Covurluiului:

„Pre cându noi scriamu la 11 Augustu in nr. trecutu ca: „Ori-cari diferintie s'aru fi nascutu in cabinetu cu d. Vernescu“ in aceeasi di unu organu din Bucuresci, „Poporulu,“ dede relatiuni in revist'a sea, pe deplinu conforme cu vederile si apreciârile nóstre. — Organulu in cestiune vine cu o proba mai multu in spriginirea diseloru nóstre, si face nisce pretióse revelâri asupr'a situatiunei cabinetului, pre cari nu le credemu de prisosu a le pune indata sub ochii si judecat'a cetitoriloru nostri: „Noutatea dilei — dice „Poporulu“ — este unu dute vino continuu alu ministriloru la Sinai'a si inapoi, in parechi, séu stingheri, dupa cum suntu uniti séu desbinati in cabinetu, si scopulu acestoru alergaturi nu aru fi altulu, dupa cum se asigura, de câtu cris'a ce aru domní in ministeriu. Pastrarea portofoliului afaceriloru dinlauntru nu aru conveni de locu nici capului cabinetului, nìci celoru-lalti colegi.......... D. Vernescu face o nota discordanta, etc........ Cum se va puté trece cris'a? Aru fi numai prin esirea din ministeriu a dlui Vernescu, etc.......... mai este inca si o alta dificultate, care a luatu nascere totu din tendinti'a de a se colorá administratiunea intréga a statului dupa firm'a actuala rosie.......... Ministrii actuali au gânditu ca aru fi bine sa se asigure despre armata si pentru acést'a se pretinde c'aru fi chibzuitu se schimbe pre toti siefii de corpuri din garnisón'a Bucuresciloru, cari aru avé inclinâri catra regimulu cadiutu........ Dar' in acestu punctu dorinti'a de rosire a organismului intregu administrativu a venitu in ciocnire imediata cu simtiementulu de neincredere cu dispositiunea in sine de natura a inspirá principelui Carolu.“ — Pâna la ce punctu aceste apretiâri si informatiuni ale diuarului in cestiune suntu esacte, noi nu scimu, inse cine a observatu harti'a continua ce diuarulu „Telegrafulu“ da de câte-va dile ministrului de interne d. Vernescu si tacerea nestramutata a „Românului“ in tóte aceste observatiuni ce se tramitu la adres'a unui ministru, n'a potutu sa nu remana sub banuiéla ca in adeveru menagiulu intre dnii ministri nu este tocmai dintre cele mai armonice.“

Relativu la cele ce se petrecu in tempulu de fatia in Romani'a.

Se scrie diuariului „Augsb. Alg. Ztg.“ in o corespondintia datata din *Bucuresci* in 23 Aug. a. c. urmatórele:

„Mai tóte legile, cari s'au votatu in sessiunea estraordinaria a camerei, si-au primitu sanctionarea loru la Sinai'a, si s'au promulgatu prin „Monitoriu.“ — Reform'a legei de licentie pentru spirituóse; a legei pentru baterea monetei — dupa carea monetele române voru portá pre de o parte chipulu principelui si anulu, iéra pre de alta insemnele tierei cu numirea valórei, — cassarea legei rurale din 1874 si substituirea ei prin legea rurala din 1864; urcarea portului postalu si a tacseloru telegrafice; reorganisarea cassei de depuneri; acordarea creditului pentru ajutorirea refugiatiloru din Serbi'a; economiele prin demisionarea amploiatiloru, etc. etc. suntu dejá intrate in putere. Astfeliu principele *Carolu* n'a fostu lipsitu de lucru nici in loculu seu de recreare din Carpati.

Dintre ministrii, petrecu neintreruptu, unulu câte unulu pre rendu in locuinti'a de vara a principelui. De presinte se afla ministrulu de esterne *Ionescu* la Sinai'a.

Partid'a boieriloru, carea in tempulu ultimu alu domniei sele erá tóta desbinata, acum cu deosebire dela punerea in stare de a acusa a ministriloru din periodulu din urma de 5 ani s'a reunitu, si cérca tóte mijlócele, iertate si ne iertate, spre a resturná cabinetulu lui Bratianu. Intre mijlócele iertate se póte computá, ca consotii dd. *Catargiu* si *Florescu* se silescu din tóte puterile a trage pre partea loru acum si pre ministrii boieri *Iepureanu* si *Cogalniceanu*, iesiti dejá din guvernu, cari pâna ací erau coaliati cu rosii, prin ce, succedindule partid'a loru la totu casulu aru câstigá unu crescamentu insemnatu; de mijlóce neiertate inse trebuie sa se socotésca acea impregiurare, ca ei pre tóte câile ce se potu cugetá se silescu a discreditá pre guvernulu presentu in laintru si in afara. Inafara suspicionéza pre cabinetulu lui Bratianu, ca acest'a aru voí se reincépa din nou tóte acelea erori politice dejá banuite din 1866 si 67, si ca iérasi voiesce se incépa politic'a de anecsiune prin agitatiuni si emisari in *Transilvani'a* si in cottulu *Maramuresiului*, pre cându ministeriulu in fapta togmai se bucura, ca statele dinafara nu urmarescu o politica de anecsiune fatia cu Romani'a. Si insesi greutâtile financiale a regimului se esploatéza din partea contrariloru sei fâra nici unu respectu câtra creditulu tierei. Jurnalele loru se bucura ca ministeriului nu i-a succesu inca a contrage de unde-va imprumutulu de 42½ milióne votatu de camera pentru calea ferata câtra Transilvani'a, si sustienu ca déca nu se va puté realisá acelu imprumutu pre pietiele financiale ale Europei, caus'a este, ca

Ioanu *Brateanu* se âfla acum in capulu guvernului si alu financieloru. Este de prisosu a spune aici, ca acésta observare este in intregulu ei absurda. *Pâna cându este pendinte inca periclulu resbelului orientalu*, va fi greu ori-cârui ministru românu de financie, chieme-se elu Petru séu Pavelu, Catargiu, Mavrogenii, ori Brateanu, a contrage unu imprumutu in strainatate prelânga conditiuni suportabile. Numai dupa ce pacea si liniscea voru fi asecurate pre peninsul'a balcanica, pre tempu mai indelungatu, numai atunci póte cugetá regimulu din Bucuresci a aflá unu imprumutu in capitalele europene. Atunci apoi nu voru intrebá capitalistii cum se numesce ministrulu românu de financie, ci ce garantii ofere, si câte percente póte platí".

D. Ristici, ministrulu de esterne alu Serbiei, a adresatu agentiloru puteriloru straine la Belgradu sub dat'a de 9 Augustu o nota pentru a le semnalá escessele comise de turci in Serbi'a:

Domnule! Guvernulu princiaru erá dejá informatu de câtu-va tempu prin raporturile capiloru de corpuri, ca trupele turcesci comitéu escesse de natura a dá resbelulu actualu caracterulu celu mai odiosu.

De-si veracitatea acestoru raporturi fu pentru a dice astfeliu confirmata de vocea opiniunei publice, guvernulu princiaru crediuse ca trebue se pastreze tacerea in acésta privintia crediendu ca faptele denunciate putéu se fia isolate. Din nenorocire, nu mai e permisu a se admite acésta ipotesa. In tempulu câtu amu statu in cuartirulu generalu, amu capetatu durerós'a sicurantia ca nu s'a facutu nici o esagerare in povestirea acteloru de crudime si de barbarie imputate armatei turcesci. Aceste acte, departe de a fi isolate, s'au indeplinitu regulatu, metodicu, pretutindeni unde inimiculu a strabatutu pre teritoriulu nostru.

Astfeliu de-si poporatiunea serba n'a opusu in nici o parte vre-o resistentia invasiunei, armat'a otomana a arsu, a jefuitu totulu in mersulu seu. Tóte satele pe unde a trecutu suntu reduse in cenusia si bisericele au fostu bombardate.

O telegrama oficiala din Constantinopole atribue voluntariloru acestu din urma actu de vandalismu; inse voluntarii nefiindu nici odata pusi la artileria, esplicatiunea data de susu dis'a telegrama n'are nici o valóre si trebuiá a recunósce ca bombardarea si destrugerea biserTiceloru remane in sarcin'a trupeloru otomane si a oficieriloru care le comanda.

Autoritâtile otomane nu voru negá ca cerchezii si basibozucii au fostu organisati in corpuri de incendiatori. Fia-care corpu se compune din patru ómeni armati si din unu alu cincilea care pórta butilii cu petroleu. Dupa esemplulu comunardiloru, de sinistra memoria, acesti ómeni preumbla incendiulu in urm'a armatei turcesci. Faptulu e semnalatu in modulu celu mai positivu de mai multi din oficierii nostri si in particularu de colonelulu Horvatovici, care comandá la Kniazevatiu.

Trebuie sa se observe ca cerchezii si basibozucii suntu comandati de oficieri din armat'a regulata, ca ei suntu incadrati in rendurile acestei armate si ca ei nu lucréza de locu isolatu.

Respunderea pentru actele de barbarie de care se facu culpabili pe fia-care di nu trebuie dar' a fi declinata de guvernulu turcu.

Trupele otomane nu se marginescu numai a arde si a distruge; chiaru in localitâtile in care nu intalnescu nici o resistentia, au mersu in multe casuri pâna a furá femei si copii, a câror'a sórta ne e necunoscuta; suntu ele destinate a intrá intr'unu haremu séu a fi vendute cá slave? Fostau ele asasinate de miserabilii care le-au furatu? Supositiunile cele mai triste suntu din nenorocire permise, câci procederile inimicului cu care suntemu in resbelu amintescu cele mai crude din invasiunile barbare.

Vedemu aparandu in seclulu alu XIX-a hordele de jefuitori care se napustéu asupr'a Europei, o incendiau si o innecau in sânge in epocele departate in care civilisatiunea nu erá inca decâtu o vorba zadarnica. Guvernulu otomanu care indrasnesce sa vorbésca de resbelu sântu nu se teme in acel'asi tempu de a urmarí lupt'a prin mijlóce pe care le reprobéza moral'a, justiti'a, umanitatea. Si de ce instrumente se serva elu pentru a sustiené acestu resbelu sântu?

Printre prisoneri ce au facutu trupele nóstre in vecinatatea Vidinului se afla doi-spre-diece condamnati la munca silnica scosi din ocna, pentru a fi incorporati in armata. Eata adversarii ce ne opune guvernulu otomanu!

Nicairi turcii n'au consimtitu a ingropá pre morti. Dupa lupt'a dela 6/18 la Veliki-Izvor, colonelulu Lesianin, comandantele trupeloru serbe, a propusu lui Osmanu-pasi'a de a procede la ingroparea victimeloru remase pre câmpulu de bataia, insa Osmanu-pasi'a a refusatu de a primí pre parlamentarulu care-i erá tramisu pentru acestu scopu. Cadavrele ambeloru armate au remasu neingropate.

Câtu despre râniti, acei'a care nu putemu sa-i luâmu cu noi suntu mutilati si despoiati cându nu suntu omoriti de câtra acesti barbari moderni care servà Turci'a sub numele de cerchezi si bazi-bozuci.

Europ'a n'a vediutu nimic'a care sa samene cu aceste crudimi din tempurile lui Genhis-Khan. Guvernulu otomanu nu face resbelu armatei serbe; elu urmaresce chiaru esterminarea natiunei; pustiesce tiér'a, duce ferulu si foculu chiaru in pârtile in care nu e lupta de sustienutu. Acést'a e intr'unu cuventu, o repetu, reinoirea invasiuniloru barbare cu cortegiulu loru de atrocitâti si de infamii.

Amu crediutu de datori'a mea, dle . . . . , de a ve semnalá aceste procederi si ve rogu de a binevoi a le aduce la cunoscinti'a guvernului d-v., pentru cá puterile garante sa aprecieze modulu cum Pórt'a otomana sustiene lupt'a contr'a principatului.

Ristici.

Marti 10 Augustu, cu ocasiunea aniversârei nascerei M. S. principelui Milanu M. Obrenovici alu IV, si a suirei Mariei Sele pe tronulu Serbiei, s'a celebratu unu Te-deum la capel'a bulgara din capital'a Romaniei.

La acésta ceremonie au fostu fatia: d. G. Vernescu, ministru de interne, d. Dimitrie Sturz'a, ministru agriculturei, comerciului si lucrâriloru publice; d. Petronievici, agentu alu Serbiei, insotitu de functionarii agentiei; unu adjutantu domnescu; d. comandantu alu divisiei a II-a teritoriala; d. prefectu alu politiei capitalei si oficierii superiori ai regimentului alu VI-lea „Printiulu Milanu."

Dupa terminarea oficiului, d. ministru Sturza in lips'a dlui N. Ionescu, ministru afaceriloru straine, care se afla la Sinai'a, a mersu insotitu de unu adjutantu domnescu intr'un'a din trasurile curtiei, la otelulu agentiei Serbiei spre a face dlui agentu visit'a oficiala de felicitare. „C. d. I."

Cetimu in „Rom.":

Ambulanti'a româna.

Noutâtile ce primimu suntu cele mai satisfacatóre. Dupa cum amu anunciatu in „Romanulu" dela 11 Augustu, ambulanti'a nóstra se aflá la Zaiciaru in tempulu evacuârei acestui punctu; ceea ce nu sciamu insa positivu este ca abiá ambulanti'a a scapatu cu viétia, din causa ca nefiindu inca regulata cá facendu parte din armat'a dela Timocu, colonelulu Lesianinu uitase a i dá la tempu ordinulu de retragere. Cu tóte acestea, gratia energiei dlui Dr. Iordanoff, capulu ambulantiei, o parte din materialulu aflatu in panierele cele mici a fostu transportatu spre lini'a de retragere la munti. Dupa mai multe dile de mersu fortiatu cu rânitiele in spinare, in care tempu a suferitu chiaru de fóme, personalulu ambulantiei a fostu condusu de unu delegatu alu generalului doctore alu armatei, dlu Vladen Gerghevici, si presentatu dlui Cernaieff, care i-a esprimatu viuele sele multiamiri si i-a incredintiatu spitalulu din Ciupri'a cu 300 paturi, avendu 150 râniti.

In alte puncte, fiindu mare lipsa de personalu, doi din farmacistii ambulantiei române au fostu tramisi la alte spitale. Acum servitiulu e regulatu astfeliu:

O parte din personalu stà la spitalulu din Ciupri'a; ceea-lalta impartita in dóue sectiuni, merge in apropiere de lini'a de bataia, formandu ambulanti'a de avant-garda, si transportà pre râniti la spitalulu din Ciupri'a.

Trasur'a ambulantiei remasa la Negotinu a fostu transportata la Alexinatiu prin ingrigirea dlui Necelnicu din Cladov'a si este la dispositiunea personalului medicalu; in fine chiaru partea cea mai mare din materialu care, la apropiarea turciloru, fusese parasitu in depositulu spitalului militaru din Zaiciaru, a fostu scapata prin energi'a autoritâtiloru serbe si data in primirea ambulantiei.

Aprovisionarea continua. Cu trenulu de ieri s'au tramisu directu prin Cladov'a 20 colecte medicamente, instrumente, aparate de chirurgia si 24 de târgi. Unu nou medicu, d. Miletici, insotiesce materialulu si merge la ambulantia cá medicu voluntaru.

Cu acésta ocasiune facemu din nou apelu la tóte persónele binevoitóre, spre a ven í in ajutoriu cu ori-ce materialu de spitalu, si chiaru cu alimente transportabile.

Manifestâri in favórea crestiniloru din Turci'a.

Subt acestu titlu, diuariulu „Clio" din Triest publica urmatórele:

Clubulu in favórea crestiniloru a convocatu la 27 Iuliu in Willis's Rooms unu meetingu, la care au asistatu preste 40 membrii ai parlamentului (Chambre de Communes) si alti barbati distinsi si fórte insemnati. Presiedintele lord Saftesbury incepù siedinti'a prin urmatoriulu discursu:

„Ne-amu convocatu astadi, nu cá sa esprimâmu resimtiementulu nostru energicu contr'a oribilei intreprinderi otomane — pentru ca nu cunóscemu inca simtiementulu natiunei, — ci cá sa provocâmu manifestarea unui simtiementu mai generale in totu Regatulu-unitu. Ne pare bine ca lordulu Derby va remané credinciosu principiului de neintervenire, si ca nu va acordá Portiei nici o sustienere materiala séu morala; si cu atâtu mai multu ne bucurâmu de o asemenea politica, cu câtu miscarea acést'a nu este din cele ordinarie, ci un'a din cele mai crude din istori'a omenimei.

Este in adeveru pecatu si rusine de a ne aliá cu unu guvernu, care s'a silitu a dá acestui resbelu unu caracteru religiosu. Este de prisosu se cercetâmu acum, déca amu facutu unu lucru intieleptu séu nu cându amu datu ajutoriu Turciei la 1853; socotescu inse de o mare necesitate a comparà Turci'a de atunci cu Turci'a actuala in putiene cuvinte. Atunci se aretá apta si capabila de a realisá promisiunile ei; fagaduiá unu bunu guvernamentu pentru toti supusii si mai cu séma pentru crestini, câror'a le acordá mari privilegie; s'a infatisiatu cá unu campionu alu libertâtiei religióse, pentru ca a aperatu pe cei cari s'au departatu dela biseric'a ortodocsa in contr'a episcopiloru si preotiloru loru si contr'a amenintiâriloru imperatului Nicolae; nu se innecase in datorii, nici nu facuse crudimi nespuse. Astadi inse din contra, ea nu póte esecutá nici o obligatiune; apésa prea cumplitu pe popórele sele; junghia diecimi de mii de crestini; desonóra si in urma omóra pre femei si duce pre copii in sclavia.

Scirile diuariului „Daily News" se confirma si de câtra cartea albastra, care se redactéza cu atât'a reserva. In pacinic'a Bulgaria s'au junghiatu 25,000 ómeni, dintre cari cei mai multi nevêrstnici si nearmati; cele mai frumóse tieri de sub sóre suntu pustiite, iér' rase nobile se distrugu fâra de mila. Este dar' tempu cá puterile crestine sa intervina si sa demonstre ca Turci'a infatisiéza omenirei unu aspectu din cele mai scandalóse si ca este necapabila de a mai guverná. Multu me indoiescu ca Turci'a aru fi indispensabila echilibrului europénu; dar' si déca s'aru adeverí acést'a, totusi nu trebuiá sa se mai conserve dupa sacrificiulu si catastrofa a milióne de crestini. Echilibrulu in cestiune s'aru puté conservá mai nimeritu de câtra comunitâtile viguróse, inflorinde, civilisate, nu inse si de ignoranti'a, ferocitatea si ur'a religiósa (misallodoxia.) Manifestandu acestea in numele mai multor'a, indrasnescu a dice in numele meu numai ca, de óre-ce viitoriulu va fi mai reu decâtu trecutulu si presintele, de óre-ce Pórt'a este cu totulu incurabila si fâra indreptare, tientindu la interesele umanitâtiei in genere, eu a-si dorí a vedé mai bine pe rusi in bosforu de câtu pe turci in Europ'a. (Aprobatiuni si protestâri).

Lewis Farley. Amu primitu o epistola a lordului Russel, in care 'si esprima simpati'a in privinti'a meetingului, 'i pare reu inse ca nu póte asistá, fiindu impedecatu de slab'a sea sanatate. Asemenea amu primitu si dela guvernulu serbescu unu raportu, care lamuresce causele resbelului si formuléza unu altu resbelu mai mare care amenintia Europ'a. Simpati'a umana nu o póte suspendá diplomati'a; fórte probabile ca guvernulu din St.-Petersburg se fia silitu de insasi natiunea cá sa alerge in ajutoriu serbiloru crestini. In asemenea casu intrebu, permite-va óre natiunea britanica guvernului Britaniei se alerge in ajutoriulu tiraniloru crestinismului?

In urma Farley a cetitu lungulu raportu din Belgradu, care suna astufeliu in scurtu:

„Statulu celu mare si pré civilisatu alu Serbiei, care contiené odinióra Bulgari'a si se intindea pâna la Epiru, a salvatu Europ'a media si apuséna de potopulu otomaniloru, a cadiutu inse in batali'a dela Cossovo, pentruca a fostu parasitu de puterile crestine gelóse, cari asteptau se profite in parte dela caderea sea; insasi papalitatea, care alte dâti chiamase pe europeni contr'a agarineniloru, prefera domnirea semi lunei, cá sa se umilésca ortodocsi'a. Nu trecù inse multu tempu si toti se caira, pentru ca ferocii otomani de dóue ori navalira pâna la Vien'a, si pusera stapânire in tempu de jumetate secolu pre Ungari'a. Europ'a priviá nepasatóre injunghiârile si crudimile nepomenite ale otomaniloru, serbii 'si inabusiau in inima simtiemintele nationale traditionale si asteptau diu'a desrobirei. Fórte târdiu s'a dobenditu independinti'a o mica parte a serbiloru, din care causa Turci'a a navalitu si mai selbatecu asupr'a celoru-lalte raiale de aceasi rasa. Strigatele si rugaciunile acestor'a n'a voitu sa le audia Europ'a, temendu-se de spectrulu Panslavismului. Suntu dóuespredieco luni, in Erzegovin'a, isbucní rescól'a, pre care Pórt'a nu putù se o potolésca; statele mici ale Serbiei si Muntenegrului au luatu asupra-le sarcin'a enorma de a dá ajutoriu fratiloru loru, avendu vointia nestramutata de a reesí séu a perí.

„Se incéla diplomatii si politicii, cari credu ca prin persecutarea si apesarea raialeloru s'aru conservá echilibrulu europénu. Guvernulu Russiei de acelasi sânge, de aceiasi religiune si nutritu de aceleasi simtieminte cá noi, se va silí a-si lepadá apati'a stoica, cu care mai de una-di priviá scenele neomeniei musulmane, si, desceptându-se din letargia, va alergá in ajutoriulu crestiniloru slavi. Si atunci se va intemplá cea-ce Europ'a se silesce a preintempiná: navalîrea Russiei in Turci'a si incendiulu generale. Cei cari presimtu unu asemenea pericolu nu voru atîtiá flacar'a care se póte intemplá se-i ardia si pre ei si Europ'a."

Arthur Arnold. Propui a se aprobá manifestare guvernului despre neutralitrate si se protestâmu contr'a oricârui ajutoriu atâtu materialu câtu si moralu ce s'aru dá Turciloru in contr'a crestiniloru. Déca lordulu Derby s'a aretatu simpaticu pentru crestini la 1848, cu atâtu mai multu trebuie sa simpatiseze acum cându Pórt'a a calcatu promisiunile dela 1856. E rusine sa ne numimu amici ai Turciei cându cetimu dramele ce se desfasiura. Nu suntemu inimici ai sei, dara cá se o sustienemu credu ca nu este de cuviintia. Cercetându causele rescólei cretane, mamu asicuratu ca turcii profanasera cimitirile crestiniloru, scosesera ochii unui clericu si unei femei, care murise in urm'a unei siluirı comisa de 20 soldati bestiali. „Omóra-i ori uude i vei gasí" dice Coranulu. Reu intrebuintiéza numele lui Qalmerstont cei cari apara Pórt'a. Multu mai inainte de mórtea sea, reposatulu dise lordului Russel si celoru-lalti ministri si amici ca, cându a inchiaiatu tratatulu dela 1856, uici nu intielegea, nici nu sperá ca erá se fia durabile; crediù destulu déca aru fi remasu valabile 14 ani. Mai târdiu lordulu Russel a declaratu pe facia ca, putîenu tempu dupa resbelulu Crimeiei, Palmerston, vediendu starea Turciei, a esclamatu ca nu intielegea se lupte pentru unu cadavru. La 1864, lordulu Derby, vorbindu de raiale, intrebà: „Este óre drépta politic'a nóstra? Este óre intieleptu se atîtiâmu ur'a raseloru, cari in curendu voru dominá preste Oriinte? Este óre prudinte se impedecâmu progresulu unoru tieri, cari suntu raiulu Europei, si de alu câror'a progresu va profitá comerciulu englesu?" Mi-aru lipsí tempulu, déca a-si vré se descriu grozaviele perceptiunei impositeloru si vendiarea justitiei in tribunale; dicu numai ca cu câtu anglesii studiéza mai multu Turci'a, cu atâtu mai multu se lépada de alianti'a cu unu statu, alu cârui'a centru putrediesce din caus'a imoralitâtiei celei mai decadiute si din caus'a coruptiunei, iér' estremitâtile suntu amenintiate de decadintia si de bóla. Angli'a a fostu ab antiquo refugiulu celoru apasati; se remâna dar' fidela traditieloru sele vechi si oneste.

(Va urmá.)

Lordulu Iohn Russel a imprimatu o brosiura intitulata: „Politic'a straina a Marei-Britanii in 1876."

A dóu'a parte din acésta brosiura discuta cestiunile: „Imperiulu turcu merita a fi conservatu?" si déca nu merita, „ce trebuie sa se puna in locu-i?"

La prim'a cestiune lordulu Russel respunde negativu. Conclusiunea sea e ca „nu trebuie a atacá Turci'a, ci a incetá de a o apará."

Apoi urméza astu-feliu:

„E lesne a-si inchipuí cine-va ca corpuri de trupe rusesci, germâne, anglese si francese, aru nimicí trupele neregulate ale insurgentiloru erzegovineni; inse ca fortiele a patru, cinci séu chiaru siese din marele puteri ale Europei aru puté vindecá relele Turciei, e unu ce care 'mi pare o conjectura chimerica. De acea in a dóu'a parte a acestui tratatu voiu incercá se respundu la cestiunea de a scí cum imperiulu turcu ne mai putendu fi mantienutu prin spriginulu unei fortie straine, aru puté fi inlocuitu."

Propunerile Austriei si ale Russiei, dice lordulu Russel, nu voru aduce o reforma in guvernulu turcu, pentru ca sultanulu n'are ómeni câror'a se póta a le incredintiá esecutarea.

„Trebuie, prin urmare, adauge d-sea, a conchide ca nu e de câtu unu singuru remediu: a schimbá suveranulu si a pune corón'a pe capulu unui crestinu, retragându sultanului o autoritate incompatibile cu adeverulu si justiti'a, religiunea si pietatea, pacea si prosperitatea publica. Conditiunea asupr'a cârei'a trebuie a se staruí este egalitatea absoluta, in tóte privintiele, a supusiloru crestini si musulmani ai sultanului. Judecatori crestini trebuie se functioneze in tribunalele turcesci pentru a face justitia. Ministrii crestini, câtu si musulmani, trebuie se supraveghieze aprovisionârile armatei si ale flotei."

Conclusiunea generale a brosiurei data in a trei'a parte este acést'a:

„Cugetându multu de acést'a, cum obicinuiá se dica lordulu Brugham, mi s'a parutu ca o visiune trecea pre dinaintea ochiloru mei. Siése barbati siedéu in giurulu unui tapetu verde. Ei represintau Austri'a, Franci'a, Germani'a, Marea-Bretania, Itali'a si Russi'a. O chartia erá desfasiurata inaintele; ea purtá titlulu: „Tratatu de aliantia pentru regularea cestiunei imperiului turcu in Europ'a." Acestu tratatu incepea printr'unu articulu coprindiendu formarea unei confederatiuni numita „Confederatiunea Dunârei."

Acést'a erá, in câtu-va, o imitatiune a Confederatiunei Rinului suptu imperîulu francesu. Inse, pre cându Confederatiunea Rinului fusese formata cu scopulu de a se distrage independinti'a fia-cârui statu ce facé parte dintr'ens'a, scopulu presintelui tratatu erá de a stabilí si de a asicurá independinti'a fia-cârui'a din membrii confederatiunei. Membrii confederatiunei erau: 1 Serbi'a cu capital'a Belgradu, suptu principele Milanu Obrenovici; 2 Croati'a si Erzegovin'a cu capital'a Ragus'a cá principe unu archiduce din Austri'a; 3 Romani'a, coprindiendu Munteni'a si Moldavi'a cu capital'a Bucuresci, suptu principele Carolu; 4 Bulgari'a cu capital'a Adrianopoli, cá principe unu archiduce numitu de Austri'a; 5. regatulu Greciei, cu capital'a Atene, suptu regele George. Restulu visiunei semená multu cu unu visu, inse 'mi arata unu protectoru alu confederatiunei Dunârei in persón'a imperatorelui Austriei. Vedému asemenea desfiintiate restrictiunile cari se opunéu la intrarea naviloru straine in marea négra. Odes'a si Sevastopole erá asemenea deschise corabiiloru tuturoru natiuniloru cum este La Manche spre oceanulu Atlanticu. Mi se paré asemenea ca regin'a Marei Britanii declará intentiunea sea de a fi protectórea pe mare a confederatiunei dela Dunare, cum Austri'a erá pe uscatu si audiamu cantându in coru, in intervalele visuriloru mele: „Rule Britanni'a, Britanni'a rule the waves!

„U. p. A."

Nr. 8/1876—Desp. cerc. II.

Convocare.

Adunarea generale estraordinaria a despartiamentului cerc. II alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu se convóca pre 17 Septembre 1876 st. n. in comun'a Sinc'a vechia.

Deci invitâmu pre onoratii membri ai asociatiunei, câtu si pe onorabil'a inteligintia si poporulu acestui despartiamentu, se binevoiésca a participá la siedinti'a mentiunatei adunâri la 10 óre a. m.

Din siedinti'a subcomitetului tienuta in Fagarasiu la 19 Aug. 1876.

Alesandru *Micu*,
directoru.
Grigoriu Negrea *Posiortianulu*,
actuariu.

Varietâti.

⁂ *Diu'a onomastica* a Escelentiei Sele Inaltu Présantitului Archiepiscopu si Metropolitu *Mironu* Romanul s'a serbatu marti, celebrandu-se in biseric'a nóstra din cetate St'a Liturgia si cetindu-se rugaciunea din genunchi pentru indelung'a viétia si fericit'a sanatate a Escel. Sele. La acestu servitiu divinu au asistatu autoritâtile nóstre bisericesci, clerici si laici din locu si invetiatorii adunati la cursulu supletoriu precum si alti crestini. La órele 11 inainte de média di consistoriulu si alti fruntasi s'au presentatu in resiedintia spre a felicitá pre Escel. Sea.

⁂ *Cursulu supletoriu* s'a deschisu aici luni in 16 Augustu. La deschidere a fostu de fatia P. Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu Nicolau *Pope'a* PP. Asesori consistoriali Moise Lazaru si Nicolau Cristea, dlu Elia Macelariu, dlu secretariu cons. Nic. Fratesiu si dlu archiv. cons. Moise Tom'a; dd. protopresbiteri Ioanu Hani'a si Ioanu Popescu, dd. profesori Dim. Cuntianu, Dem. Comsi'a si Dr. D. Barcianu; in fine dlu Visarionu Romanu. Cursulu s'a deschisu de dlu Protopr. Ioanu Popescu, aratandu insemnatatea scopului acestui cursu. Dlu conducatoriu alu cursului directorulu dela scólele normale din Rasinari Ioanu Romanu vorbesce mai pre largu despre modalitatea acestoru cursuri, prin caro sa'si póte ajunge scopulu. — Cursulu este fórte bine cercetatu de invetiatorii din impregiuru si din departare, 88 la numeru. Amintimu in specialu de prelegerea de marti dupa média di a dlui D. Comsi'a despre pomaritu, carea fu ascultata cu celu mai viu interesu de auditoriu.

⁂ Sambata a sositu aici in Sabiiu comitele supremu dlu Fr. Wächter. Indata dupa sosire fu bineventatu de magistratulu de aici condusu de primariulu cetâtiei dlu Giebel.

⁂ Sambata s'a presentatu magistratulu de aici in corpore condusu de primariulu cetâtiei dlu Giebel la dlu comite alu fundului regescu Mauritiu Conrad spre a-lu felicitá in postulu celu nou si totu odata a-si luá diu'a buna dela densulu. — Cu ocasiunea acést'a felicitâmu si noi din parte-ne pre dlu comite la positiunea sea cea nóua de membru alu tribunalului supremu si poftimu viétia indelunga si sanatósa, cá precum in pusetiunea sea de pâna acum, asiá si de ací incolo, cu simtiulu seu de dreptate si impartialitate si preste totu cu tactulu seu de barbatu de statu sa folosésca statului in genere si cetatieniloru in specia.

⁂ Cea dintâiu Adunare generala a comitatului Sabiiului este convocata de dlu comite supr. Fredericu *Wächter* pre 4 Septembre st. n. a. c. in sal'a dela „imperatulu romaniloru." Objectele de pertratatu voru fi: 1) ord. min. prin care se aduce la cunoscinti'a publicului comitatensu denumirea domnului comite; 2) depunerea juramentului, cá comite supremu; 3) alta ordin. min. despre constituirea comitatului si 4) statorirea bugetului comitatensu pre anulu 1877.

⁂ Au mai sositu dupa incheiarea manevrei de alaltaeri regim. de inf. Nr. 62 si regim. de inf. reserv. Nr. 50.

⁂ La 1 Septembre st. n. sosesce comitele supremu *Hössler* in Bistriti'a.

⁂ *Directiunea postale* reg. ung. din Sabiiu face cunoscutu publicului ca activitatea oficiului postale din Valcele (Elöpatak) s'a prolungitu pâna la 15 Septembre a. c.

⁂ *Adunarea generala* a comitatului Brasiovului este convocata pre 4 Septembre st. n. a. c. Pre acelasi tempu este convocata si adunarea generale a comitatului Bistritia-Nasaudu si Cetate de balta mare.

⁂ *De ocupatu* este unu postu de profesoru pentru matamatica si fisica la gimnasiulu reg. ung. de statu din Sabiiu cu salariu auualu de 1200 fl., 200 fl. bani de cuartiru si cu unu adausu quinquenalu de 100 fl. Petitiunile au a se asterne pâna la 10 Septembre a. c. la Directiunea superióra a districtului scolasticu transilvanu in Clusiu.

⁂ Se anuntia, ca comitetulu Asociatiunei pentru spriginirea invetiaceiloru români la meserii are locuri aflate pentru copii români, cari sciu cetí si scrie; cari au etatea de 14 ani si voru a se aplecá la meseria: cismariei, papucariei, lacatariei fauriei, masariei si palarieri, au a se adresá parintii copiiloru cu o epistola câtra comitetu, dupa care li se va respunde conditiele unei atari meserii la care voru a asiediá pre fii loru.

Brasiovu 14 Augustu 1876.

Comitetulu.

⁂ **Reuniunile sasesci.** Reuniunea transilvana pentru cunoscinti'a tierei si-a deschisu sessiunea din anulu acest'a Vineri. Presbiteriulu luteranu permise cá si la alte ocasiuni cá reuniunea sa-si tiena adunarea sea generale in biseric'a dela spitalu. Numerulu óspetiloru judecandu dupa impregiurârile si tempulu celu nefavorabilu de acum a fostu preste asteptare mare. De vreme ce cetatea Sabiiu n'a emanatu invitatiuni speciali cá la 1869, reuniunea s'a intrunitu de asta data pe bas'a dispositiunei statorita de vr'o câti-va ani, ca adeca cându nu va emaná o invitatiune speciale dela vre-unu locu pretorialu sasescu, reuniunea are sa se intrunésca la Sabiiu.

La 10 óre venì presidentulu reuniunei superintendentulu Dr. G. D. Teutcsh, alaturea cu densulu primariulu Gibel, cá presidentu substitutoru, si membri din comitetu si intrara in biserica impreuna cu ceilalti membri, cari asteptau inca inainte de 10 óre in curtea spitalului. Intr'aceea o cununa frumósa de dame tenere ocupase galeriele si membri din reuniunea misicale de aici se produsera sub conducerea lui Bőnicke cu coralulu stralucitu „Ceriurile lauda marirea lui Ddieu" de Beethoven.

Dupa aceste raportà presidentulu in liniamente scurte despre activitatea reuniunei in anulu trecutu 1875/6 si tienù apoi unu cuventu de amintire lui G. Seiwerth, care a reposatu in anulu trecutu. Oratorulu relevà in detaiu cu elocuenti'a indatinata momentele insemnate din viéti'a acestui barbatu meritatu pre terenulu literaturei.

Deschidienduse dupa acestu cuventu comemorativu a XIX adunare generale, primariulu Gibel salutà si bineventà pe óspeti dorindu-le succesu la lucrârile ce-i astépta. Elu asemenà pre barbatii sciintiei cu montanistulu, câci amendoi cauta tesaure si le scotu din pulbere la lumina, dara pe cându aurulu si argintulu montanistului aduce numai cérta si invidia, tesaurulu barbatiloru de sciintia are de resultatu admiratiunea si cunoscinti'a posteritâtiei. Oratorulu accentuà ca pentru asta data nu póte sa aduca óspetiloru ce s'au infatisiatu din partea fidelei cetâti Sabiiu decâtu „salutarea stimei profunde si veneratiunea câtra barbatii sciintiei".

La ordinea dilei statorita s'a impartitu raportulu pre anulu 1875/6 si dupa ce adunarea generale *solito more* a declinatu cetirea protocóleloru comitetului, se cetì si verificà protocolulu siedintiei preparative ce o tienù comitetulu Joi si se pusera apoi la discussiune singuratecele propuneri facute de comitetu. De vreme ce intratele nu suntu asiá mari cum se asteptá pentru a puté resolví problemele ce si le-a propusu reuniunea insasi, comitetulu a adusu resolutiunea: sa se recerce diferitele corporatiuni si sa se provóce la o participare mai viua. Totu odata provóca presidentulu pre acei presenti cari nu apartienu inca reuniunei sa se faca membri si sa-si noteze numele loru pe cól'a circulatóre.

La propunerea comitetului se denumescu membri onorari: Dr. Haase profesoru in Iena; O. Lorenz profesoru de istoria in Vien'a; Dr. Fr. Löher profes. in München; Fr. Krones prof. in Gratiu; Th. Sickl prof. in Vien'a; H. Treitschke prof. n Berlinu; G. Waitz prof. in Berlinu.

Comitetulu comunica invìtarea compusa latinesce a societâtiei mediciloru si scrutatoriloru de natura unguresci, cari in anulu acest'a s'au intrunitu in Maramuresiu si adunarea generale regreta, ca nu póte satisface invitârei.

Fiindu ordinea dilei terminata, adunarea generale trece la disertatiunile sciintifice. Secretariulu reuniunei profesorulu Herbert cetesce operatulu seu alesu de comitetu: „Din viéti'a Sabiiului sub Carolu VI,“ iér' pastorulu Fried. Fronius: „Imagini din viéti'a poporului sasescu din presentu.“ Prelectiunea profesorului Herberth tractéza scól'a Sabiiului in prim'a diumetate a seculului trecutu, ocuparea si dotarea invetiatoriloru, de care se ingrigiá Magistratulu si Comunitatea. Lefele consistau si in cereale si vinu pre lânga parale. Fronius tractà obiectulu intr'unu modu umoristicu, cum 'i este datin'a. Cu aceste s'a terminatu diu'a dintâiu a sessiunei.

⁂ Daru. Cu ocasiunea tienerei esameneloru anului curinte la scól'a capitala gr. or. din Dobr'a, dlu Dr. Vasiciu a binevoitu a tramite mai multe esemplare din opurile d-sele „Catechismulu antropologicu“ si „Catechismulu sanatâtiei“ (Igien'a, Dietic'a) pentru premiarea eleviloru, esprimandu-i pentru acésta bunavointia adenca multiamita.

Romulu de *Crainicu*,
parochulu Dobrei si directore scol. inter.

⁂ *Tempestate.* Din pârtile Mercurei ni se spune ca dumineca sér'a pre la 8 óre a fostu o tempestate cu grândina care a nimicitu viile, ce promiteau unu culesu fórte bunu.

⁂ *Literariu.* Atragemu atentiunea publicului cetitoriu si mai alesu a publicului care se ocupa cu literatur'a, asupr'a unoru publicatiuni ce se facu acum si in „S. d. T.“ de aici. Aceste aparu sub firm'a „*Aus Halb-Asien*“ (din Semi-Asi'a) imagini de cultura din Galiti'a, Bucovin'a, Russi'a meridionala si Romani'a de Carolo Emilu *Franzos* in 2 tomuri, Lipsi'a Dunker si Humblot 1876. Interesulu acestoru scrieri nu este edificatoriu, dar' togm'a pentru aceea merita a nu fi trecutu cu vederea.

⁂ *Liferatiune pentru Serbi'a.* „P. Ll.“ spune ca regimulu serbescu a acordatu in Pest'a mai multe sute lepedeie, dara vendiatoriulu n'a voitu sa le espedeze, din causa ca lui nu i s'a fostu tramisu pretiulu lepedeieloru. In 25 Aug. inse a venitu unu oficieru de statulu majoru dela Petersburg, a platitu si a mai cumperatu si alte recuisite si s'a dusu cu tóte la Belgradu. Oficierulu acest'a a mai fostu insocitu de alti 8 oficieri russesci si 3 sub oficieri.

Burs'a de Vien'a.

Din 18/30 Augustu 1876.

Metalicele 5%	66	60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	90
Imprumutulu de statu din 1860	111	25
Actiuni de banca	854	—
Actiuni de creditu	140	—
London	120	80
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	25
„ „ „ Temisiorene	73	25
„ „ „ Ardelenesci	73	85
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	101	75
Galbinu	5	82
Napoleonu d'auru (poli)	9	63½
Valut'a nóua imperiale germâna	59	20

Nr. 519. Plen.

Concursu.

Venerabilulu sinodu archidiecesanu din anulu 1875, a otarîtu, a se mai introduce in institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu inca urmatórele studii: metodic'a, istori'a patriei si universala, limb'a magiara si germâna, geometri'a, constitututiunea patriei si gimnastic'a, si totu-odata a se inmultí poterile didacticc inca cu unu profesoru suplinte.

Deci pentru ocuparea acestui postu de profesoru suplentu cu salariu anualu de 800 fl., care va avé a propune tóte séu partea cea mai mare din aceste studii, se escrie concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre a. c. vechiu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la diu'a numita suplicele loru instruate cu urmatórele documente:

a.) Ca suntu greco-orientali;

b.) Ca au absolvatu gimnasiulu si au depusu esamenulu de maturitate;

c.) Ca au absolvatu cursulu pedagogico-teologicu la vre-unu institutu gr. or. si

d.) Ca au absolvatu facultatea filosofica la vre-o universitate.

Sibiiu 14 Augustu, 1876.

Consistoriulu archid. greco-orientalu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clas'a a III-a Galatiu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu pâna la 15 Sept. a. c.

Emolumentele suntu: tacsele stolari regulate dela 120 familii, cas'a parochiala cu o gradina de unu caru de cucuruzu, unu pamentu aratoriu de 8 cara cucuruzu, folosirea cimiteriului cá fenatiu, si câte un'a ferdela de cucuruzu dela fia-care numeru de casa.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au de a-si substerne concursele, — instruite conformu legei, — subscrisului, pâna la terminulu mai susu prefiptu.

Dela oficiulu protopresbiterale, in contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 12 Aug. 1876.

Ioanu Gallu m/p.
1—3 protopresb. gr. or.

Concursu.

Devenindu vacantu unu postu de invetiatoriu la scól'a normala (primara) gr. or. romàna gr. or. din Brasiovu, se escrie pentru ocuparea lui concursu cu terminu pâna la 10 Septembre a. c. st. vechiu.

Concurentii se binevoiésca a se adresá câtra subscris'a eforia, alaturându petitiune, testimoniele despre portarea loru politica si morala, despre cualificatiunea pedagogica-didactica si testimoniu din class'a gimnasiala séu reala ultima ce va fi cercetato.

Salariulu anualu impreunatu cu acestu postu este in anulu primu alu servitiului de 300 fl. v. a. in urmatorii 2 ani câte 400 fl. iéra de ací inainte salariulu de invetiatoriu definitivu 500 fl. la care dupa servitiu de 10 ani se adauge decenaliele de 100 fl. si dupa 20 ani decenalie de 200 fl.

Pre lânga acestea mai au invetiatorii acestei scóle si dreptulu de pensiune.

Pedagogii cari au cercetatu vre-o facultate voru fi preferiti.

Brasiovu 10/22 Augustu 1876.

Efori'a scóleloru centrale rom. ort. resaritene.

(1—3)

Nr. 885.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatorésa la scól'a comunala de fetitie din opidulu Hatiegu se deschide prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre st. n.

Emolumentele suntu: in bani 400 fl. v. a. si cuartiru séu in lips'a cuartirului relutu de 60 fl. v. a. cari voru a competí la acestu postu, au a-si asterne concursele sele bine instruate cu documentele recerute si cu deosebire despre cunóscerea limbeloru patriei române si magiare la scaunulu scolasticu comunale in Hatiegu.

Bersanu,
(2—3) primariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Besanu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pàna la 8 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru naturalu cu gradina de unu caru de cucuruzu si 2 stâng. lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Dev'a 8 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.

Ioanu Papiu,
2—3 protop.

---

ad Nr. 153—1876. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Tielin'a, protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a; se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 12 Septembre 1876 v.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru liberu si lemne de ajunsu.
2. Dela 120 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfârmitu.
3. Venitele stolari usuate in protopresbiteratu.
4. Portiunea canonica constatatóre din 10 jugere pamentu aratoriu de clas'a I; cari computate in suma totala, dau sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupà acést'a parochia voru avé a-si asterne petitele instruate in sensulu Stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Sighisiór'a 12 Augustu 1876 v.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Oficiulu ppescu gr. or. Sighisiór'a.

Zacharie Boiu,
2—3 protop.

Concursu.

Pentru rentregirea statiunei de invetiatoriu la scól'a nóstra din comun'a Dealu protopresbiteratulu S. Sebesiului devenita vacanta, se escrie concursu pâna la 19 Septembre 1876 st. v. cându va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

a.) Leaf'a in mustu pretiuitu in 120 fl. v. a.

b.) Cortelu in zidirea scólei si lemne pentru incalditu.

Doritorii de a se aplicá la statiunea acést'a au sa-si inainteze cererile sele scaunului protopresbiterale gr. res. in S. Sebesiu instruite in sensulu prescriseloru Statutului organicu pâna la tempulu preamintitu.

Dealu in 1 Augustu 1876.

(3—3) Comitetulu parochiale.

Concursu.

Pentru reintregirea postului vacantu de capelanu lânga parochulu betrânu si slabu Vasilie Pavelu din comun'a gr. or. Borgo-Bistriti'a tractulu ppresb. alu Bistritiei, se escrie prin acést'a concursu pâna la finea lui Augustu a. a. st. v.

Venitele impreunate cu acestu postu suntu:

a) Casa capelanara cu 2 incaperi 1 siura si 2 grajduri.

b) Gradina de legume si fenatiu de lânga casa in marime de 1180 ☐ org.

c) A trei'a parte din venitulu epatrafirului precum si din tóte venitele stolare parochiale.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite petitiunile loru instruite in sensulu statut. org. pâna la tempulu indicatu la subscrisulu oficiu ppresbiteralu.

Borgo-Dioseni 4 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu din Borgo-Bistriti'a,

Ioane Buzdugu,
3—3 adm. ppresb.

Concursu.

La scól'a capìtala normala dela biseric'a ss. archangheli Michailu si Gavriilu din Satulungu, protopresbiteratulu Brasiovului I, au devenitu vacantu unu postu invetiatorescu, la incepatori pentru a cârui ocupare se escrie concursu, cu terminu pâna la 25 Augustu a. c.

Salariulu anualu pentru acestu este 250 fl. v. a. si cuartiru cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte 5 ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. si pre lânga indatorire, cá pentru acestu salariu sa tiena invetiatoriulu prelegerile la scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicele loru, adresate câtra rev. domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu statutului organicu.

Satulungu in 6 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale alu bisericei SS. archangheli.

I. Verzea,
(3—3) parochu si pres.

Nr. 92. — 1876.

Edictu.

Prin care Dimitriu Paligradu din Saliste scaunulu aceluia-'si nume, carele de tempu mai indelungatu au parasitu pre soci'a sea legiuita Ann'a nascuta Elia Morariu totu din Saliste, fâra a se scí loculu aflârei si petrecerei lui, se indatoréza, cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia, negresitu sa se afle inaintea forului protopresbiterale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu asupr'a lui, se va hotarí si in absenti a lui.

Sabiiu in 5 Augustu, 1876 st. v.

Forulu matrimoniale gr. res.
alu protopresbiteratului
3—3 tractului Sabiiului I.

Nr. 11 — scaun. prot. 1876.

Edictu.

Catarin'a Rátzházi nascuta in Ili'a si maritata in Baiti'a — cttulu Zarandu — carea de 8 ani a parasitu pre barbatulu ei Lazaru Stanc'a fâra a se puté eruá loculu ubicatiunei ei; — prin acést'a se provóca resp. citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 9 Iuliu 1877 câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'ai se va pertractá si decide si in absenti'a ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 8 Iuliu 1876.

Nic. I. Miheltianu,
(3—3) protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**, Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 67. ANULU XXIV.

Sabiiu 22 Augustu (3 Sept.) 1876.

La constituirea comitatului Sabiiului

Dispositiunile articolului de lege XXXIII ex 1876 au sa se puna in pracsa, si inca câtu mai curendu. Primariulu urbei si alu scaunului Sabiiului dlu Gibel a ridicatu din functiune pre membrii adunârei scaunali de pâna acum, prin resolutiunea sea dto 24 Augustu a. c. indrumândui totu-odata cá sa urmeze chiamârei ce li se va face din partea comitelui supremu nou denumitu Fridericu Wächter. Dlu comite supremu din parte-si inca a si conchiamatu prin resolutiunea sea de acel'asi datu Nr. 2 presdl., adunarea generale estraordinaria a comitatului, pre 4 Septembre a. c. in Sabiiu — sal'a „imperatului romaniloru" — cá o constituanta a noului municipiu.

La ordinea dilei pentru adunarea acést'a s'au pusu: 1) emisulu ministerialu Nr. 4269/pres. ex 1876, prin care se incunosciintiéza municipiulu despre denumirea noului comite supremu; 2) depunerea juramentului din partea dlui comite supremu; 3) emisele ministeriali Nr. 34641, 37031 si 38000 ex 1876, in privinti'a constituirei comitatului si 4) emisulu ministerialu Nr. 37204/1876 in privinti'a compunerei bugetului comitatensu pro 1877.

Cuprinsulu interioru alu objecteloru de sub Nri 1 si 2 'lu va intielege ori-cine de sine, precându acel'a alu objecteloru de sub Nrii 3 si 4 e pentru noi inca unu secretu care ni se va descoperí numai in adunarea generale. Cá inse totusi sa nu venimu in adunarea generale, de totu neinitiati in cele ce voru avé sa se intemple, ci se avemu celu putienu óre-si care idei despre tóte acestea, vomu incercá a pertractá in scurtu objectele acelea, care dupa cum presupunemu, voru fi cuprinse in emisele ministeriali de sub Nrii 3 si 4.

Cá directiva in asta privintia luâmu, dupa cum de sine se intielege, legea municipale.

Avendu adunarea acést'a estraordinaria de scopu principalu constituirea noului municipiu, in sensulu legei municipali art. leg. 1870: 42, se intielege ca mai intâiu va avé a face preparativele spre scopulu acest'a si in prim'a linia a initiá formarea noului corpu representativu alu municipiului, adeca a comitetului municipalu. Câci formandu-se acest'a, incéta de sine activitatea representantiei de acum a asiá dicendu estraordinarie, si comitetulu municipalu alegandu va indepliní apoi insusi tóte celelalte agende ale municipiului.

Preparativele pentru formarea comitetului municipalu voru fi deci dupa parerea nóstra, cestiunea cea mai eminenta a adunârei generali de acum. Si acestea voru constá cam din urmatórele:

Mai intâiu se va statorí numerulu membriloru comitetului municipalu, dupa numerulu locuitoriloru din municipiu, astfeliu cá totu dupa 500 locuitori sa vina unu membru in comitetu.

Urmandu acést'a, se voru intreprinde cele de lipsa spre constatarea membríloru virilisti si alegerea membriloru cari vinu alesi.

Spre constatarea membriloru cari in urm'a giurstârei ca platescu cea mai multa dare drépta in municipiu, au se intre ex lege in comitetulu municipalu cá virilisti; spre constatarea giurstârei acestei'a si compunerea listei virilistiloru se institue o comissiune anumita rectificatóre. Si anume din 3 membri pre care ii alege adunarea generale dupa placulu seu, si alti 3 membri si unu presiedinte pre cari ii denumesce comitele supremu dintre membrii representantiei.

Comissiunea acést'a compune list'a virilistiloru din conspectulu estradatu spre scopulu acest'a din partea perceptorateloru reg.; calculânduli-se inteligentiloru, doctoriloru, advocatiloru, ingineriloru etc. darea directa duplu. Preotii si invetiatorii inca se bucura de beneficiulu acest'a alu legei; inse toti cei ce voiescu a se folosí de elu trebuie sa se presenteze anume inaintea comissiunei rectificatóre si sa se legitimeze despre statulu seu, câci la din contra 'si perdu dreptulu acest'a pentru decursulu unui anu. —

Pentru alegerea jumetâtiei acelei'a din comitetulu municipalu, carea se compune prin alegere, se va impartí intregu municipiulu in cercuri electorali de câte 200—600 alegatori. Compunerea cercuriloru electorali se tiene de competinti'a corpului representativu municipalu, de asta-data de a adunârei generali conchiemate.

Fie-care cercu electoralu 'si alege deschilinitu membrii sei in comitetulu municipalu; inse in numeru numai proportiunatu cu numerulu alegatoriloru din cercu, fatia de totalitatea alegatoriloru din intregu municipiulu. Alegatori suntu numai cei ce au dreptu de alegere si pentru dieta. Alesu póte fi numai cine e alegatoriu: nu póte fi inse alesu, cine nu scie cetí si scrie. Alegerile urméza prin seduli, in cari se inscriu toti candidatii d'odata. —

Spre constatarea alegatoriloru fie cârui cercu electoralu se voru esmite din partea adunârei generali comissiuni anumite, care voru compune list'a alegatoriloru dupa conspectele patrariului din urma. Consemnarea alegatoriloru inse se va publicá mai nainte, spre orientare si reclamare din partea acelor'a, carii n'aru fi cuprinsi in consemnârile de pâna acum. —

Spre conducerea actului de alegere in fia-care cercu, se va esmite din partea adunârei generali unu conducatoriu cá presiedinte, lânga care au alegatorii a-si dá din sinulu loru 4 barbati de incredere, inainte de inceperea actului de alegere. Ne folosindu-se alegatorii de dreptulu acest'a, barbatii de incredere ii va destiná conducatoriulu, judii si notarii comunali si alti oficianti din oficiu trebuie sa asiste la alegere si sa controleze identitatea alegatoriloru. —

Atâtu alegerile câtu si scrutiniile se facu publice. Alegerile se incepu in dîu'a anumita la 8 diminéti'a si duréza numai pâna la 6 sér'a. Indata se efeptue apoi scrutiniulu si se publica resultatulu alegerei. —

In contr'a actului de alegere, precum si in contr'a aptitudinei celoru alesi, se potu substerne in 15 dile reclamâri, comissiunei rectificatóre, ce se va instituí anume spre acestu scopu. In contr'a deciseloru acestei comissiuni, se póte recurge iéra in 15 dile la comissiunea judeciara, ce se institue din partea adunârei generali, pe unu restimpu de 3 ani. Acést'a constà din 5 membri alesi si comitele séu vicecomitele cá presiedinte, si decide definitivu. —

Deci impartirea cercuriloru electorali si alegerile diferiteloru comissiuni precum si designarea conducatoriloru pentru singuratecile cercuri electorali, voru fi agendele cele mai de insemnatate ale adunarei generali conchiemate pe 4 l. c. — Dela jurstarea cum se voru indepliní inse ele si indeosebi cum se voru formá cercurile electorali, va aterná fórte multu, cum vomu fi noi representati in comitetulu municipalu. —

Deci trebuie sa participâmu toti din tóte pârtile la adunarea acést'a si sa ne punemu tóte puterile spre a dobandí óresi-care resultatu acum; câci nesuccediendu-ne de asta-data, mai cu anevoie ne va succede in viitoriu. —

Efeptuindu-se tóte alegerile noue si verificându-se 3 pârti din membrii comitetului municipalu, acest'a se dechiara de constituitu si atunci activitatea representantiei estraordinarie de acum trece in mânile comitetului municipalu. —

Ne mirâmu deci pentru ce s'a mai pusu la ordinea dîlei siedintiei din 4 l. c. si formarea budgetului pro 1877. De siguru ca din precautiune si din ingrigirea ca prin multele reclame s'aru puté amâná constituirea comitetului tempu mai indelungatu. Precum negresitu si pentru sistemisarea lefiloru amploiatiloru, care voru face o positie insemnata din budgetu.

Acestea le punemu deocamdata la vederea si cunoscinti'a publicului nostru, revenindu la tempulu seu a vorbí si despre alegeri.

Resbelulu.

20 Augustu

Telegramele de eri din Belgradu anuncia de nou: „Turcii au fostu batuti eri totalu pe tóte liniele si adeca deadrépt'a Moravei pe inaltimile dela Prugovatiu, Stanci, S. Stefanu si Iezeru. Serbii au datu ocolu aripei drepte a turciloru. Centrulu turcescu deveni fórte in periculu. Turcii fugira in desolatiunea cea mai mare. Podurile preste Morav'a le-au luatu serbii si le-au derimatu. Urmarindu trupele nóstre pe turci au ocupatu positiunile fortificate a le turciloru pe rip'a drépta a Moravei. De pe laturea acést'a a rîului inimiculu e respinsu cu totulu."

Telegram'a ce o reproducemu ací spune multe, fórte multe, cari, dupa parerea nóstra, erá pentru invingatori mai bine sa nu fia avutu lipsa sa nile spuna, dupa victori'a cea stralucita dela 24 Augustu st. n. Din acestea si din altele se vede ca victori'a dela 24 Augustu, in carea se spunea ca au cadiutu 15—20,000 turci, chiaru asiá de bogata de morti sa fi fostu, n'a fostu decisiva. Altcum nu se póte esplicá, cum de atunci pâna la datulu depesiei reproduse (31 Aug. n.), va se dica 6—7 dile si nici invinsii nu s'au dusu mai inapoi nici invingatorii n'au datu inainte, ci se invertescu totu pe teritoriulu unde au raportatu serbii victori'a cea mare si turcii au suferitu perderea cea insemnata.

Din scirile ce le avemu din diverse diurnale si in specialu din partea turcésca, lui Achmed Eiub pasi'a i se facu grele imputâri pentru cutezarea sea, care la costatu multu si a pusu in risicu avantagiele turcesci de mai nainte. Din imputârile aceste se vede ca trupele comandate de Eiub au fostu respinse, dara cele de sub Ali Saib, pre rip'a stânga a Moravei, stau cá zidulu si nu se misca. Déca serbiloru le va fi succesu cum dice telegram'a de mai susu si dupa cum afirma si alte sciri, a fi respinsu pre turcii de pre rip'a drépta, aru avé acum gréu'a problema de a respinge si pre cei de pre rip'a stânga. La tóta intemplarea serbii au inca multu lucru pâna se voru vedé scapati de puterea turcésca concentrata aici la pórt'a vâlei Moravei, unic'a, dela care speréza a le deschide mai curendu valea Moravei si Serbi'a.

Cronic'a lupteloru dela 21—26 Augustu.

Persistinti'a ambeloru armate atâtu in atacu câtu si in aperare se vede din urmatórea cronica de resbelu dela 21 pâna la 26 Augustu:

21 Augustu. O canonada mare impregiurulu cetâtiei Alexinatiu, lupt'a a isbucnitu pe ambele maluri ale Moravei. Turcii incepura a se miscá inainte pre amendóue malurile la 20 Augustu si mersera pâna la Mrsol, unu milu dela Alexinatiu. La 21 se apropiara de Buimiru si ocupara o positiune dominanta in fatia cu intaririle serbesci despre média nópte. Valea intréga ce se varsa spre drépt'a e inchisa. Turcii se incérca a ajunge drumulu ce duce câtra Bani'a-Deligradu si a taiá lini'a de retragere a lui Cernaieff. Ei stau acolo cu puterea principale in fortia de 20,000 soldati. Cedara apoi Kniazevatiulu, pre care 'lu reocupa Horvatoviciu. Turcii vinu preste granitie pre la St. Stefanu, dóue miluri dela Alexinatiu, apropiandu-se de intaririle apusene pe platoulu principalu. Serbii parasescu prim'a reduta (Nr. 18). Cernaieff facù unu atacu asupr'a Mrsolului pentru a oprí pe inamicu si a se degagiá.

22 Augustu. O lupta viua de baterii pre inaltimele in fatia cu Biumirulu si Branovatiulu. Serbii luara Mrsolulu cu ajutoriulu cavaleriei, dara fura respinsi iéra la Zitcovatiu. Turcii aprindu Mrsolulu si aburele de pulbere acopere valea. Poporatiunea fuge din Alexinatiu, casele desierte se inchidu, unele granate cadu in cetate.

23 Augustu. Turcii continua pre tiermurele dreptu alu Moravei miscarea loru spre Prugovatiu pre drumulu Alexinatiu-Deligrad. Cernaieff asista in redut'a Nr. 17. Turcii castiga terenu. Capitanulu Protic fu impuscatu togm'a cându voiá sa ridice unu tunu. In urm'a unei salve a tuturoru tunuriloru serbii fura debaudati; dara iéra se aduna si incepu lupt'a cu ajutoriulu legiunei straine. Prugovatiulu se recuceresce. Pe la 6 óre infanteri'a intretiene numai unu focu mai slabu, dara artileri'a unu focu mai cu efectu si dela reduta foculu veementu durà pâna la 8 óre. Resultatulu este negativu, turcii iéra incepu a merge inainte.

A dóu'a di Cernaieff facù o incercare de ofensiva pe tiermurele stangu. Nóptea, se pusera in miscare masse mari de trupe, cam 20 bataliuni câtra Prilovice. Lupta pâna la 9 óre. Pe fia-care di in diametru 500 raniti, intre cari cei mai multi cu rane usióre; nóptea s'au evacuatu.

24 Augustu. Resistinti'a serbiloru in redut'a Sutvanovatiu la 23 Augustu avù unu resultatu considerabilu. Redut'a acést'a (Nro 17) e situata pre inaltimea principale a semi-cercului

dinaintea Alexinatiului. Platoulu e isolatu, domina cetatea si e neaperatu de lipsa pentru aperarea positiunei Alexinatiu. Serbii asteptandu pre diu'a urmatóre unu nou atacu asupr'a redutei se aprovisiunéza preste nópte. Munitiunea li se gatase si déca turcii atacau siantiulu erá sperantia sa-lu ia, dara preste nópte au sositu 100 metri parapete.

In diminéti'a a dóu'a se incepe lupt'a de nou. Tirailerii serbesci suntu respinsi; artileri'a pusca cu cartecie; comandantulu redutei cade mortu, serbii se reculegu si facu de nou atacuri. Turcii suferu mari perderi si parasescu pe raniti; turcii parasescu Sematovatiulu si se retragu pe tiermurele stângu alu Moravei. Dupa unu focu scurtu de tunuri si pusci turcii suntu respinsi, dara tienu positiunile loru pe malulu stângu alu Moravei. Cortelulu principalu alu lui Kerim pasi'a erá sér'a in Tesiti'a. Siepte sate ardeau in vale. Bucuri'a serbiloru dupa acést'a lupta nu se póte descrie câtu erá de mare, soldatii primira cu entusiamu pe Cernaieff la reintórcerea sea.

Arip'a drépta turcésca sub Achmed Eiub pasi'a fu fugarita la St. Stefanu, 4 oficieri si 100 nizami se luara captivi. Colónele de proviantu ale lui Achmed Eiub pasi'a cadiura in mânile serbiloru.

(Acést'a victoria a serbiloru se confirma in modu indirectu si prin unu telegramu tramisu din cortelulu generalu turcescu la „N. fr. Presse“. Telegramulu acest'a, care se referesce numai pâna la 24 Augustu, suna:

Cortelulu generalu la Alexinatiu, 24 Augustu, 3 óre d. a. Eri s'a deschisu lupt'a baterieloru pe lini'a intréga; turcii inaintara in centru si luara unu siantiu. Divisiunea Fazly pasi'a pornindu din Niss'a sosì aici dupa unu marsiu osteniciosu de 8 óre si intrà numai decâtu in lupta. Serbii cedasera intr'aceea de bunavoie la 3 óre d. a. cele dóue baterii nordostice, care erá puse dinaintea siantiului nordosticu. Infanteri'a turcésca atacà acestu siantiu la 4 óre, se incinse apoi o lupta si unu macelu infricosiatu, care pe la jumetate pe 6 ajunse la cea mai mare intensitate si se sfersì abiá pe la 8 óre. Turcii se luptara eroicesce si se apropiara dejá cam o suta de pasi de siantiulu amintitu, dara in momentulu din urma trebuira sa cedeze.

Asta nópte si la amiédi se incercara serbii sa reiee siantiulu pierdutu, dara fura respinsi. Pierderile suntu relativu neinsemnate. Momentanu nu e lupta!)

25 Augustu. Armistitiu. 26 Augustu. Cernaieff, inaintandu din Stanci apuca ofensiv'a si prinde pre turci intre Catunu si Dobruievatiu. La amiédi se pune de acordu cu armat'a colonelului Horvatoviciu ce sosì dupa unu marsiu fórte greu preste St. Archangeli. Lupt'a durà de diminéti'a pâna la 8 óre sér'a. Cu tóte ca foculu tunuriloru erá fórte aprigu pierderile serbiloru multiemita terenului delurosu suntu neinsemnate. Serbii inaintéza entusiasmati.

Costa Protici si colonelulu Comaroff fura denumiti de generali pentru bravur'a ce au aretatu.

Revist'a politica.

In capital'a Ungariei s'au internatu mai multi calatori russesci. Motivulu internârei este inca obiectu de disputa pâna acum. Unii dicu ca ministeriulu de interne, vediendu cum cresce multimea rusiloru caletori spre Belgradu i a venitu lucrulu suspectu si, pentrucá sa nu vateme neutralitatea prin o tolerantia prea mare, a aflatu cu cale a ordoná internarea. Altii iérasi dicu, ca trecatorii russi si-aru fi permisu unele trangressiuni contr'a asiedieminteloru politiane. Press'a capitalei n'a trecutu cu vederea incidentulu acest'a si o parte dintrens'a a crediutu ca implinesce o sânta datorintia de patriotismu, déca privesce in multimea rusiloru trecatori nu numai unu periculu pentru Inalt'a Pórta, dara chiaru si pentru Ungari'a si au incuviintiatu internarea. Ba diurnale de calibrulu lui P. N., dupa ce au vediutu ca regimulu s'a convinsu ca nu e nici unu periculu in trecerea unoru rusi consacrati serviciului sanitariu, s'a indignatu si au cualificatu regimulu de lasiu, pentruca unoru caletori cu passpórte in regula le-a datu voia sa-si védia de cale mai departe. Cumca neintielegerea in privinti'a mentiunatei treceri a fostu pâna la óre-care gradu complicata se vede si de acolo, ca a trebuitu sa intrevina si ambasadorulu russescu din Vien'a, Novicoff. „Hon“, „N. P. Jurnal“ desaproba pasii guvernului unguresc si pretindu respectarea crucei rosie, sub a cârei scutu caletorescu rusii din cestiune, cu deosebire inse pretindu respectarea passpórteloru in regula dela unu guvernu de asemenea neutru si prelânga acést'a aliatu cu monarchi'a nóstra. Lucrulu pare a fi complanatu, dara nemultiamirea unoru diurnale unguresci continua a-si dá foculu dela inima, dicendu ca Ungari'a sta dejá sub dominatiunea consuliloru, déca unoru ómeni, in a câroru passaporturi sta scrisu curatu si limpede: „lieutenant de garde“, „capitaine du êtat“, „major l'artillerie“ etc. li se da voia sa se stracore prin o tiéra neutrala, in tiéra, care pórta resbelu contr'a suzeranului ei s. a. „Fremdenblatt“ din Vien'a afla cu cale a se amestecá in afacerea acést'a si demustra ad oculos ca nu e nici unu periculu déca trecu vr'o câteva sute de rusi la serbi, si mesurile incepute de guvernulu unguresc si anume de politic'a ungurésca le remite in Walhalla aceloru reminiscentie politiane, cari suntu mai multu tragicomice. Resultatulu afacerei este, ca de ací incolo rusii, cari voru mai vení prin Ungari'a cu scopu de a trece spre Belgradu, voru trece nejigniti, precum trecu prin Cislaitani'a si prin alte tieri pre unde au sa tréca.

Evenemintele de pre câmpulu de lupta suntu fórte neindestulitóre pentru de a resultá pacea din ele. Serbii, ce e dreptu, nu potu aratá victorie decisive asupr'a turciloru; este constatatu insa ca dela 24 Augustu st. n. incóce suntu in avantagiu in asemenare cu turcii. Situatiunea armatei turcesci dinaintea Alexinatiului, dicu unele diurnale din Vien'a, este fórte nemultiamitóre. O palmutia au luatu turcii dela serbi si pre lânga acést'a suferu de lipsa de proviantu, in urm'a organisatiunei loru celei fórte defectuóse. Tóte aceste au sguduitu considerabilu armat'a si tóte aceste esplica pentruce pacea nu face progresele cari le-aru asteptá mai multe dintre puterile europene.

Pórt'a astépta cá sa o róge Serbi'a de pace si totu asiá sa o róge si Muntenegru; inse nici un'a nici alta nu voru sa se róge. Nu o rugá nici la casulu contrariu cându adeca erau principatele beligerante in desavantagiu, din consideratiune câtra motivulu care le-a induplecatu a luá armele in mana: eliberarea crestiniloru (slavi) de jugulu turcescu si mai multu, radimulu ce pare a-lu avé la spatele loru, Russi'a.

„A. A. Ztg.“ dice intr'o corespundintia dela fruntari'a rusésca, dela 30 Augustu, ca Russi'a din mediatiunea de carea se facù mai nainte multa vorba, nu astépta altu resultatu de câtu unu resbelu. Cum sa ajunga Russi'a la acestu resbelu, se vede doritu de dens'a, nu se póte scí, de si corespundinti'a amintita cam indigitéza. Scirile din pârtile maridionali a le Russiei lasa inse putiena indoiala ca ea lucra din tóte puterile intr'acolo. Totu asiá este evidentu si din imprumutulu serbescu ce este aruncatu pre piatiele rusesci si la care se indéssa rusii din tóte puterile cá sa-lu subscrie.

Din Constantinopole inregistrâmu o nóua crisa de tronu. Murad V este depusu si in loculu lui este prochiamatu Abdul Hamid. „Die Todten reiten schnell“, dice némtiulu. In restempu de patru luni alu treilea sultanu este unu semnu de decadintia, carea nu se póte apretiuí destulu. Schimbarea acést'a din urma a urmatu mai fâra sgomotu cá cea de mai nainte; inse cine póte stá bunu déca in urmâri nu va fi mai incarcata de sguduiri.

Pre cându diuaristic'a din Pest'a si o parte a celei din Vien'a se ocupa si tractéza cu mare inclinatiune de laudaver'a aplicare a principelui serbescu de a primí bunele oficii a puteriloru mari, de progresele diplomatiei in facerea pâcei si de tóte alte bune prospecte in favórea unui de aprópe venitoriu liniscitu, — pre atunci cursulu evenemintelor in mersulu seu ne arata continuu cu totulu alta fatia, alte progrese si alte prospecte, nici decâtu de natura a redá popóreloru liniscea, si se póte dice ca lumea publicului ce doresce pacea, vediendu cele ce se petrecu, si-a perdutu mai de totu increderea in angerii pâcei

E fatala istori'a! a trecutu dejá mai bine de unu anu de cându puterile Europei se ocupa neintreruptu cu evitarea resbelului mare, si se framenta cautandu modulu in care s'aru putea restabilí pacea, si in totu restempulu acest'a cursulu evenimentului datatoriu de griji se turbura mai tare in locu de a se limpedí, in locu de a vení pacea progreséza resbelulu fâra intrerumpere.

Cine se mai póte mangaiá cu vederile optimiste a celoru ce-si mulcomescu fric'a prin negatiuni de fapte si impregiurâri chiare? lumea a devenitu prin desamagiri pessimista, si nici acei'a, cari si-au batutu jocu de ea, de spasmele si sperantiele ei, nu mai au destulu curagiu de a traí in optimismulu pâcei.

Situatiunea in carea ne aflâmu se pare a fi chiara: resbelulu este dejá in curgere, si déca s'a inceputu, trebue sa curga pâna in fine; fortiele precum se vede, nu lipsescu elementului, acést'a o garantéza Russi'a.

In ce positiune inse — trebue sa ne intrebâmu — se afla statulu nostru fatia cu acésta stare de lucruri ce se desvólta gradatu? La acést'a intrebare respunde diuariulu „Morgen Post“ in nr. seu din 30 Augustu st. n. intr'unu modu, prin care ni se pare ca caracteriséza fórte bine positiunea statului nostru. Cu privire la celea publicate in diuaristic'a din Pest'a relativu la trecerea ceteloru rusesci preste Ungari'a la câmpulu de resbelu „Mrg. Post“ scrie:

„Ungurulu in genere nu póte suferí pre slavi; fatia cu russulu inse simtiesce o antipathia speciale, nu nefundata. Elu nu póte uitá sinistrele dile cându principele Paskievici strabatù prin carpati cu colónele sele cele-la'te, spre a permite cazaciloru sa calce in picióre flacar'a revolutiunei unguresci. Elu nu póte uitá ór'a aceea trista, in carea maresialulu rusu scrise tiarului seu: „Görgey mi-a inchinatu intréga ostirea sea la Vilagos, Ungari'a jace la piciórele Maiestâtiei Vóstre.“

„Acum inse cetele rusesci trecu din nou prin Ungari'a. Óspetii, firesce, vinu numai in form'a unoru bieti de caletori, cari nu poftescu alta decâtu *pasagiu liberu.* Ei voiescu numai se póta trece neimpedecati spre média-di incolo spre a intrá in sirurile de lupta ale serbiloru, si a se impartasî la lupt'a contr'a Semilunei“.

„Se pare ca in Petersburg se vede a nu fi de ajunsu pentru trebuintiele lui Cernaieff transporturile voluntariloru de preste Odess'a, Chisineu si Cameniti'a. Luptatorii causei celei sânte a panslavismului, trebuie se fia indreptati totu odata si preste Ungari'a .... câtra Deligradu si Alexinatiu. *Monarchi'a habsburgica cauta se binevoiésca a inchide unu ochiu, si magiarii au se taca.*“

„Russi'a se numesce pre sine neutrala, si dice ca tientesce numai la pace. Ce satira sângerósa in tóta fatiari'a acést'a..... Diplomati'a se arata ca o tartuffa, carea paradéza cu umanitatea, pre cându in tóta diu'a machinéza o nóua calcare de dreptu....

Cum-ca pune'si-va Russi'a intru adeveru ostile sele in miscare, nu póte pricepe *astadi* nimenea. Inse *multimea soldatiloru si a oficieriloru sei cari se dirigu in mersuri neintrerupte prin Romani'a si Ungari'a, spunu curatu si liberu intregei Europe, cum ca statulu nordicu si-a aruncatu masc'a neutralitâtiei si a deschisu dejá resbelulu de estirpare contr'a domnirei osmane.*

Capitanatulu capitalei unguresci Budapest'a a internatu pre vre-o câtiva *voluntari rusesci* cari voiau se mérga in Serbi'a. Guvernulu unguresc i-a eliberatu in dilele aceste. Acestu actu guvernamentalu, consideratu din punctu de vedere alu atitudinei politice maghiare in cestiunea orientale, a datu ansa pressei maghiare la atacuri veemente asupr'a ministeriului. „Pesti Napló“ dice: *Guvernulu unguresc a vatematu neutralitatea fatia cu Turci'a. Cu indignatiune trebuie sa constatâmu acestu faptu* si apoi ni descrie in numerulu seu dela 29 Augustu faptulu in modulu urmatoriu:

Trecerea de oficieri rusesci prin Ungari'a a provocatu o mare intarîtare in capital'a nóstra. Poporulu se ingramadesce la cas'a orasiului pentru a vedé pre voluntarii internati cari stau prin curte, cei mai multi in vestminte de caletorie civile, dar' pre desuptu cu haina militara de oficieru. Eri se arestara 14 domni de soiulu acest'a rusescu si o dama si ascultânduse inaintea capitanatului fura deportati in casarm'a trabantiloru, unde stau si astadi sub padia. Astadi *sosira* iérasi 30 domni rusesci cu trenulu si voira sa se imbarce pe nav'a de diminéti'a spre Belgradu, dara si acesti'a cá materialu de resbelu fura arestati de politi'a statului neutralu. Inaintea capitanului s'au luatu unu protocolu cu densii, caletorii spunu ca suntu comercianti, dara nu incape nici o indoiéla asupr'a caracterului loru de oficieri, intre cei 30 suntu numai doi medici. Ei afirma, ca suntu tramisi de reuniunea panslavistica Slovanski din Petersburg si refusara a subscrie protocolulu; consululululu rusescu a intrevenitu ieri si astadi in favorulu loru. Capitanulu supremu Thaisz se duse in ministeriulu de interne pentru a se informá, dara acést'a mesura politiana se vede ca nu e destulu de energica, pentruca pe vaporulu de diminétia plecara 5 oficieri rusesci, cari logiara la „archiducele Stefanu.“ „Pesti N.“ 'i numesce pre acesti'a cu numele si dice ca au de talmacitoriu pre unu cechu cu numele Kaffka.

Unu altu comunicatu ni dà „Pesti Napló“ dela 27 Augustu:

In septaman'a trecuta au calatoritu *50 oficieri rusesci* prin Budapest'a câtra Serbi'a. Ei erá dejá pre cale, cându consululu turcescu audí de intemplare aducându-o la cunoscinti'a pré stimatului guvernu si cu ocasiunea acést'a si politiei. Consululu turcescu reclamà si cerù arestarea respectiviloru, cari plecasera „eri“ din Budapest'a câtra Belgradu pre nava; dara capetà dela guvernulu unguresc respunsulu, ca „ieri“ n'au plecatu legiunari rusesci din capital'a Ungariei si acést'a erá adeveratu, ca acei'a au plecatu de „alalta ieri.“ Ast-feliu urmà joculu cu espressiunile in Bud'a si consululu turcescu tacù.

Eri si alalta-eri sosí unu nou transportu. Consululu turcescu reclamà de nou si de asta data-nu inzedaru. Domnulu Ales. Thaisz luà pre eroii rusesci sub padi'a sea si le dede o loge gratuita in casarm'a politiana. Acum se plânse si consululu rusescu. Elu cerù cá pe bas'a paspórteloru rusesci trupele voluntarie (medici, comercianti, restauratori etc., dara toti ómeni tineri cu habitu militariu; multi avéu pe de desuptu uniforma de soldatu, orduri, iér' in bagagi'a loru sabii, revolvere, patróne, cum e datin'a la domnii oficieri) se póta caletorí liberu. Politi'a nesciindu ce se faca, cerù indrumâri in ministeriulu de interne si primí dela despartiementulu politianu alu acestui'a unu ordinu scurtu sa lase pre soldatii rusesci sa caletorésca. Asiá se compromise dlulu Iekelfalussy pre sine si pre guvernu. Consululu russescu triumfà asupr'a guvernului unguresecu.

Manifestâri in favórea crestiniloru din Turci'a.

(Fine.)

Preotulu Denton sustiene acésta propunere, dicendu ca guvernulu Angliei a gresitu incuragiandu amiciti'a nu a poporului serbu, ci a rasei imputinate a guvernantiloru si ca prelungirea apesârei aru fi neiertata, chiaru déca aru contribuí la marginirea Rusiei. Turcii se stingu treptatu, si pentru alte cuvinte, si pentruca 'si omóra copiii; ca déca Rusi'a are preponderantia asupr'a crestiniloru, acést'a provine din gresielele politicei anglese; ca ori-ce invingere a Rusiei cá protectóre a crestinismului este celu mai mare triumfu alu seu. In fine afirma ca nu potu fi adeverate cele ce se dicu despre ferocitatea serbiloru, de óre-ce cunoscu pe archimandritulu care a luatu armele; si nici unu omu mai invetiatu si mai piosu decâtu densulu n'a condusu pâna acum armele Franciei séu Angliei.

D. *Brodhurst* propune cá flot'a dela Besic'a se curme barbariele turcesci, pre cari le credea incetate dela resbelulu Crimeiei si sa se faca noui meetinguri chiaru in Hyde-Park, pentru cá se póta luá parte miile de lucratori cari n'au obligatiuni turcesci si sa se amintésca guvernului datoriele lui câtra umanitatea suferinda.

George Dozon. Propunu sa esprimâmu orórea ce simtimu in contr'a crudimiloru Turciei si sa indemnâmu pe guvernu sa céra incetarea aceloru scene barbare. Cea mai mare parte a natiunei anglese desaproba politic'a misteriósa a diplomatiloru. Noi ne-amu luptatu si amu platitu pentru turci; turcii inse ne-au datu cu piciorulu, ne-au batjocoritu, ne-au incelatu, neau violatu tratatulu dela Parisu, care moralmente nu mai are taria nici pentru noi. Turculu promitea ca se va indreptá si va fi dreptu, dara s'a vediutu desmintiendu-se. Déca nu s'aru aduce nici o vindecare, aru trebuí sa imiteze cine-va pe Petru Erimitulu si sa proclame in tóta Europ'a o nóua cruciada. Déca ne-amu luptá acum contr'a Rusiei, amu protege celu mai reu guvernu de sub sóre. Crestinulu, cu câtu progreséza, cu atâtu se face mai pacinicu; cu câtu inse inaintéza musulmanulu, cu atâtu se face mai ferosu; religiunea crestina e primitóre de unu imensu progresu; religi'a mahomedana inse este cu neputintia a progresá, dupa cum voiesce anglulu. Acelu care marturisesce in Christosu are dreptu de a fi protegiatu contr'a barbarismului unei religiuni, care propaga distrugerea ghiauriloru. Déca femeile Angliei au pofta, dupa cum se dice, sa se amestece in politica, sa declare acum ca nu se voru liniscí pâna cându turcii nu voru fi goniti din Europ'a; séu credeti ca aru fi lucru ridiculu cá femeile europene sa constituie unu legamentu vastu cá sa gonésca din Europ'a poligami'a haremului, si sa ia pe virginele bulgariloru sub protecti'a loru? Cu tóte acestea noi ceremu puru si simplu cá Angli'a sa puna capetu crudimiloru in contr'a femeiloru si copiiloru inocenti si desarmati.

Stuart Poiel. Studiandu unu tempu indelungatu Turci'a de aprópe, sustienu ca rescól'a s'aru puté potolí printr'o simpla fortia a politiei. S'au comisu inse nisce atrocitâti infernale si nedescriptibile contr'a a mii de mii de barbati, femei si copii desarmati. Conationaliloru nostri din Turci'a trebuie sa le fia rusine astadi ca se numescu englesi. Basibozucii Portiei suntu nisce criminali, brigandi, condamnati, fugari; unu ministru sinceru alu Angliei trebuiá sa dica divanului „nu mai intrebuintiá armat'a neregulata, pentruca acést'a prapadesce pre supusíi tei contribuabili, invita si provoca arme rusesci“; iéra noi, suspendandu actiunea guvernului din St. Petersburg, nu putemu impedecá natiunea rusa. Basibozucu insemnéza capu nebunu, circasianu ori-ce e neonestu. Avemu putere, déca voimu, sa desarmâmu pe basibozuci; fia-care barbatu, fia-care femeia acést'a trebuie sa aiba cá destinatiune, cá tienta a vietiei sele; déca vomu mai sustiene inse barbariele turcesci, vomu atrage asupr'a-ne judecat'a lui Ddieu si dispretiulu omenirei.

Newins (catolicu) si-a esprimatu intristarea-i pentru ca romano-catolicii nu arata nici o simpatia câtra crestinii suferindi, iér' papalitatea apera pe fatia pre turci.

Treuvitz. Permiteti-mi a face din esperintia distinctiunea intre circasiani si bulgari. Circasianii 'si vendu proprii loru copii in capitala si in provincii; vediui o femeia circasiana alergându dupa o trasura, care aducea unu copilu pré frumosu, care s'a vendutu de insusi tatalu lui unui bogatu otomanu. Vediui copii tare frumosi cumparati fiindu in capitala cu unu pretiu fórte bagatelu. Intr'o provincia unu betrânu circasianu disputa trei dile pentru pretiu, iér' in cele de pe urma si-a vendutu pre fiiu, pre fica si un'a din femeile lui cu pretiu de 18 lire. Bulgarii suntu linisciti, laboriosi, pacinici..

Frieman. Abusurile stapânirei turcesci si neisbând'a silintieloru Europei au aprobatu ca cestiunea orientale nu se va resolví definitivu, déca provinciele robite nu-si voru luá drepturile de self-guvernamentu. Se reamintimu aristocratiloru nostri ca celu mai bunu barbatu, intrându la ministeriulu de esterne, se impedeca de traditiunile positunei sele inalte. Se radicâmu o voce resunatóre care se fia audita de tóta Angli'a si care se nimicésca traditiunile politicei misterióse si obiceiulu de a ascunde adeverulu. Alte-dati numai guvernulu nu puté se afle de departe sciri nóue; astadi, prin telegrafe si drumuri de feru, popórele nu remânu in urm'a guverneloru. Credu dara pre corespondentii diareloru mai multu de câtu pre ministrii cari arata adeverulu pe jumetate. Pre care din amendoi se credemu? Pre d. Disraeli séu pe marturii oculari ai crudimiloru din Bulgari'a? Caracterulu stapânirei turcesci (nu dicu guvernu, pentru ca nu esista guvernu) consta in acést'a ca nu se póte indreptá, pâna ce va fi gonitu de totu. Cuventulu adeverului este simplu; cele ce vedemu acum se intempla de 500 ani. Lordulu Derby numesce eterna cestiunea Oriintelui, si in adeveru eterna va remâné, déca alti barbati afara de Derby nu se voru insarciná cu resolvirea ei. Acei'a negresitu arata cestiunea acést'a cá eterna, cari intielegu reu aventurile viteze si simtiemintele cele viue si tinere ale inimei, prin cari omulu se inaltia la fapte de bravura.

Zadarnice au fostu zadarnice voru fi promissiunile turciloru; zadarnice suntu mai dinainte si reformele loru; s'a pusu unu altu sultanu in loculu celui vechiu; acest'a nu se deosebesce intru nimic'a de acel'a care si-a deschisu vinele cu fórfecile. Murad n'a facutu nimic'a, nu face nimic'a, e inchisu. Abdul séu Murad totu un'a e. Celu dintâiu principiu alu Islamului este de a predominá cele-lalte relatiuni; pâna cându va avé târia principiulu acest'a, nu va incetá chinulu si apesarea celoru-lalti. Unu poporu crestinu, chiaru de aru fi celu mai reu, se civiliséza treptatu. Actualii bulgari, linisciti si muncitori, erau alte dâti rei cá si turcii, câci erau rude cu turcii, cându au trecutu pentru prim'a óra in Europ'a si au devenitu rivali periculosi ai Bizantiului. Pentru ce turcii au remasu selbatici, pre cându bulgarii s'au civilisatu? Pentru ce turcii pâna astadi au remasu o rasa deosebita, pre cându bulgarii s'au fusionatu si s'au asimilatu cu slavii? Pentru ce nu s'au asimilatu si turcii? Bulgarii au primitu crestinismulu si s'au aretatu accesibili la neindoiós'a inriurire a civilisatiunei crestine. Turcii din contra au remasu turci de religiune si de barbarismu. Nu vorbescu cá superstitiosu séu fanaticu; marturisescu mai cu séma ca, in unele locuri, Islamulu are o putere civilisatóre, in mijloculu Asiei barbare si in Afric'a. O natiune care se compune numai din mahomedani se guvernà fórte bine; indata ce aru vení insa in contactu cu altele eterodocse, se incepe lucrarea diabolica si catastrofele ce vedemu astadi in Bulgari'a. Dîs'a „de guvernu reu“ e pré dulce pentru o stapanire care néga ori-ce justitia si ecuitate, si este incarnarea a totu ce este injustu si impiu. Turci'a nici odata n'a cautatu a guverná; crestinii n'au devenitu supusi ai sei. Suzeranitatea aduce cu sine protectiunea; densii insa n'au dobenditu nici odata nici o protectiune.

Contr'a unei asemenea stapaniri trebuiá sa se faca revolutiuni in Serbi'a, in Cret'a, in Bosni'a, in Erzegovin'a. Ministrulu lordu a disu ca insurgentii se lupta nu pentru reforme, ci pentru independintia; si pentru ce óre trebuiá sa se lupte? Punendu-se din nou subt stapanirea Turciei, se voru resculá iérasi si astu-feliu cestiunea va devení eterna.

De prisosu suntu notele lui Andrassy si consiliele câtra Pórta; cestiunea orientului nu se va resolve, pâna cându otomanii voru domní preste crestini.

Edmund Wills. Cu alu cui concursu a ajunsu Turci'a se aiba acum fortie pré bune pe uscatu si pe mare? Cu alu cui ajutoriu flot'a otomana, stationându lânga flot'a anglesa, putù sa amenintie tiermurile elene? Angli'a i-a acordatu bani; cu tóte acestea nu e nici unu englesu posesoru de obligatiuni otomane, ale cârei'a urechi si inima se nu se sfasia din caus'a tipeteloru bulgariloru chinuiti. Ce totu strigâmu pentru gonirea turciloru, cându noi insine 'i conservâmu in Europ'a? Se declarâmu dar' ca nici unu guvernu, ori-care aru fi elu, nu va mai fi suferitu, déca aru indrasní se mai acorde turciloru de acum inainte celu mai micu ajutoriu fia materiale, fia moralu.....

Dupa aceste cuventâri, meetingulu a incuviintiatu in unanimitate o decisiune, prin care se recomenda guvernului se pastreze neutralitatea, dar' se apere si pe crestinii cari sufere pe nedreptu, depunendu-si tóta silinti'a pentru a dobândí autonomi'a raseloru slave.

Varietâti.

⁂ *Denumire.* La propunerea ministrului presidentu insarcinatu cu conducerea ministeriului de interne Maiestatea Sea c. r. si apostolica s'a induratu a radicá prin prea inalt'a resolutiune dto Laxenburg 10 Augustu 1876 pre comitele supremu alu comitatului Crasso pre dlu G. *Ivacicoviciu,* din postulu acest'a si a denumí in loculu seu pre Nic. Ujfalussy, comisariu reg. alu comitatului Szöreny lasandu-se in acést'a cualitate, de comite supremu.

⁂ **Insciintiare.** La scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu i. e. la gimnasiu, scól'a comerciala, reala si normala (primara) se incepe anulu scol. 1876/7 cu 1/13 Septembre. Inscrierile se facu din 30 Augustu pâna in 5 Septembre st. v. 1876 in órele 9—12 a. m.

Brasiovu 15 Aug. st. v. 1876.

Directiunea scóleloru centrale
romane gr. or.
cu deosebita stima
I. Mesiot'a,
Direct.

⁂ Unitarii din Transilvani'a in sinodulu din anulu acest'a tienutu la Arkos au alesu de episcopu pre Iosifu Ferenz.

⁂ Postalu. Directiunea postala din Sabiiu publica sub Nr. 5620 a. c. concursu la statiune de magistru postalu (postamester) in Ghirisiu (Gyéres, comitatulu Turdei). Conditiunile sub cari se da acestu postu suntu contractu si depunerea unei cautiuni de 200 fl. in bani gat'a. Emolumentele anuali suntu: 400 fl. salariu, 60 fl. pausialu de cancelaria si 600 fl. de transportu. Petitiunile au a se adresá la directiunen ung. reg. postale din Sabiiu in restempu de trei septamâni. Escrierea este datata din 30 Augustu a. c.

⁂ Postalu. Directiunea reg. ung. a postei din locu a dispusu ca pe tempulu concentratiunei sa se póta dá si primí epistole dela 8 diminéti'a pâna la 7 óre sér'a, iéra pachete dela 8 óre diminéti'a pâna la 6 óre sér'a.

⁂ Palestin'a rediviva. O fóia hebreica „Hamagid“ publica o corespundentia din London de cuprinsulu ca regimulu turcescu este aplecatu a cede numerosiloru sei creditori evrei din Angli'a o parte din Palestin'a. De alta parte se dice ca unu consortiu de jidovi englesi, francesi, si austriaci imbiia pe pórta cu 8,000,000 punti Sterling pentru Palestin'a intréga.

⁂ *Scól'a provisorie de cadeti* din Sabiiu se transforméza in „scóla de cadeti“ pentru 200 de frecuentanti dela trupele pedestre. Acést'a se intrunesce cu scól'a preparativa din Clusiu, carea din caus'a acést'a se disolva definitivu.

⁂ Cei din urma comiti supremi de natiunalitate româna. De diece ani incóce suntemu martorii delaturârei snccesive a romaniloru din functiunile statului, atâtu dela administratiune câtu si dela justitia. Procederea guvernului in objectulu delaturârei succesive a romaniloru din oficie publice aru meritá sa si o faca cineva de studiu seriosu, urmarindu-o prin tóte fasele si ilustrandu-o cu folósele (?) ce le aduce statului din tóte punctele de vedere. Destulu ca in administratiunea superióra remasese: in Transilvani'a, unu capitanu supremu, Alessandru Bohatielu, si in Ungari'a banatiana, unu comite supremu, Georgiu Ivacicovici, de natiunalitate romana. La reorganisare regimulu s'a curatitu si de acesti'a. Acum in tóta Ungari'a, dela Pojonu pâna la Poiana sarata, nu se mai afla nici unu romanu in fruntea vreunei jurisdictiuni. Dóra de ací inainte voru merge lucrurile bine!

⁂ Reuniunea celariana (pivniciana) din Clusiu a tramisu mai multe probe de vinu la Australi'a, cu scopu ca iérasi sa se retramita si in modulu acest'a a se cercá tari'a vinuriloru transilvane. Mai multe soiuri de vinuri dela 1872, 1862, 1848 si 1834 si trei butelii de champanu din fabric'a lui Mehrer din Clusiu s'au pachetatu si in diu'a dela 9 Maiu 1875 s'au espedatu via Hamburg si London la Christhurch in Seeland'a nóua (Australi'a). Pachetulu a trecutu de dóue ori preste ecuatoru si pre aceeasi cale a sositu in 5 Augustu 1876 in Clusiu. A fostu dara aprópe cinci-spra-diece luni pe drumu.

Dupa ce s'a constatatu identitatea ladatiuei in care erau pachetate vinurile s'a desfacutu ladatiui'a si vinurile s'au aflatu preste asteptare in tóta bunatatea loru. Scirea acést'a nu póte decâtu sa incuragieze cultur'a vinului in Transilvani'a.

⁂ Satele Archit'a si Mehburg suntu incorporate la comitatulu Odorheiului.

(†) *Siarlote Fassy* de Vőrősmortu in numele ei alu sociului seu Mateiu Papp de Gridu, jude de tabl'a regia judecatorésca in pensiune; a fiiloru sei Mari'a si Emericu; mai incolo in numele sororiloru sele; Luiz'a Fassy maritata Ioanu Bársony si a prunciloru sei Stefanu, Aureli'a, Irm'a, Ioanu, Luiz'a si Siarlot'a; Irm'a Fassy veduvita Iosifu Pataki si a fiiceloru ei Irm'a si Gabriel'a; Amali'a Fassy, cá si in numele la mai multe rudenii cu anim'a infrânta anuncia mórtea Maicei si respective a Bunei: **Mari'a Papp** de Törökfalva vaduvite **Ioanne Fassy**, care in etate de 73 si a veduviei de 21 ani in debilitetiele betrânetieloru dupa impartasirea sântei cuminecaturi in 30 Augustu 1876 diminéti'a la 4 óre si-a datu sufletulu in mân'a creatorului.

Remasitiele ei pamentesci se voru petrece la odihn'a eterna dela locuinti'a din strad'a Szt.-Craiului Nr. 256. in cimiteriulu bisericei gr. cat. Muresiu-Osiorheiu in 1 Septembre a. c. la 3 óre dupa amédi. Fia-i tierân'a usióra.

Muresiu-Osiorheiu, 30 Aug. 1876.

⁂ *Ce distinctiune va mai fi si acést'a!* Consistoriulu metropolitanu din Blaju publica in „Gaz. Transilvaniei" „Escrieri de concursu" la stipendie, intre care unulu din fundatiunea „lui Ioanu Gavrila Vajda de Soosmezö (Glodu) etc." Stipendiulu e de 60 fl. si concursulu pentru tineri ce frecuentéza scóle reali gimnasie, academie, universitate este escrisu pâna la **10 Septembre** st. n. Pâna ací nu este nimic'a estraordinariu. Dara intre cele ce se se ceru dela concurenti séu petenti se cere intre alte sa si documenteze ca suntu „de **religiunea gr. catolica**" séu de „**confesiunea** gr. resariténa." Cu alte cuvinte, si din escrierea de concursu sa fia evidentu, ca cei „gr. catolici" suntu mai buni la Ddieu, pentru-ca au „**religiune**," pre-cându cei gr. resariteni suntu mai rei, pentru ca ei, dupa conceptulu consistoriului metr. de „religiunea" gr. catolica din Blasiu, seracii, au numai **confessiune**. Ce siguru ca si stipendiulu se va dá celoru ce au *religiune*, câci nu se va aruncá celoru numai cu *confessiune*, cari si asiá, mâne poimâne, ne avendu nici baremu pentru purgatoriu pasportu, séu alta carte de legitimatiune, cá nisce netrebnici voru merge deadreptulu in iadu. — Noi amu rugá pre domnii, cari sciu distinge asiá de finu intre „*religiune*" si „*confessiune*" a se mai lasá de scolasticismii evului mediu si a-si trage sém'a, ca déea ne vomu pune sa facemu analise, vomu aflá, ca greco-resaritenii au **religiune** si inca positiva, carea si are continuitatea dela inceputulu crestinismului; pre cându, asiá numitii greco-catolici, o nomenclatura, carea nu sufere critic'a sciintifica, nu suutu nici latini papisti in forma, nici gr. orientali in fondu. Dara dupa noi acést'a e o tema, carea se tiene dc cestiunile dejá superate.

⁂ Stipendii. In „Gaz. Tr." Nr. 64. se mai publica unu stipendiu Ramontiaianu de 315 fl., cinci stipendie Ramontiaiane de câte 63 fl. si unulu de 60 fl., la care au dreptu a concurge studentii dela universitate, technici, montanistici si silvanistici, fia concurentii de „religiune", séu de „confessiune" greco-catol. séu greco-orientale, pâna la 10 Septembre st. n. Petitiunile se adreséza la consit. metr. din Blaju.

⁂ *Unu remasu.* Doi oficier,i unulu italianu si altulu polonu de natiunalitate, dela regimentulu de inf. Marele duce de Baden, nr. 50 (consta din români), s'au remasitu care sa ajunga mai curendu dela Mercurea la Sacelu, cale de 19 chilometri ($2^3/_8$ miluri) pedestru pe drumulu tierei. Pentru controla ii a comitatu altu oficieru calare. Pretiulu remasului nu se spune. La 5 óre 7 minute s'au pusu amendoi remasitorii in miscare. Prim locotenentulu R. (italianulu) a ajunsu in Sacelu la 6 óre si 54 minute. Prim locotenentulu K. (polonulu) a ajunsu in Sacelu la 7 óre si 26 minute, va se dica, cu 33 minute mai târdiu. Controlorulu a avutu acelu „bene" din remasu, ca elu fiindu oblegatu a platí 13 litre de vinu déca va perde K., a si trebuitu sa le platésca. — Dealtu-mintrea acei'asi doi oficieri se tienu de o trupa, carea este fórte bine deprinsa in marsiuri. Trup'a din cestiune a plecatu marti in 29 Augustu la 6 óre diminéti'a din Sacelu câtra Sabiiu. Dela Cristianu incóce a manevratu, adjustata de resbelu, preste ogóre, livedi, gropi si prin paduri si cu tóte aceste pre la 1 óra dupa média di, cându a sositu in Sabiiu, nu s'a observatu ca aru fi obosita si n'a avutu nici baremu unu marodeur in urm'a sea. Preste totu putemu fi mândri cu feciorii nostri dela trupele pedestre concentrate aici, mai cu séma români, cându ii vedemu ca dupa strapatiele unei manevrâri de o jumetate de di in arsitia cea mai mare, cându vinu a casa o calca de pare ca atunci au esitu din casarma.

⁂ *Daeanu umbla la petitu.* Se vede ca dupa greau'a caletoria, ce o face dlu Daeanu prin lume vré sa ajunga la limanulu doritu lânga o gingasia socia. Cum-ca n'are gustu reu, nu mai póte fi nici o indoiéla. Dara pentru a ajunge la limanulu doritu trebuie sa scobóre din regiunile, in cari petrece cu predilectiune si sa caute si elu pre jumetatea vietiei intre ómenii cari locuiescu multime la olalta. Spre scopulu acest'a, ni se scrie, s'a scóborîtu intr'o comuna din giurulu Sabiiului si a cerutu recomendatiuni la case bune. Mâne, poimâne vomu cetí in vre-o fóia óre care sub rubric'a: *Hymen*, ca dlu Daianu si-a incredintiatu pre, séu s'a cununatu cu dr'a N. N., poftindule viétia fericita!

⁂ *Iérna in lunile de vara.* In 25 Aug. st. n. a ninsu la Gastein cum se cade si neau'a de 1 urma pre stradele cetâtiei si afara pre câmpuri a schimbatu priveliscea unei regiuni de véra, in cea a unei regiuni de iérna. Iérn'a acést'a, de sì provisoria, a causatu pagube insemnate.

⁂ Pentru dd. invetiatori cari participa la cursulu supletoriu din **Sighisiór'a**. Dlu profesoru dela institutulu nostru teologicu-pedagogicu din Sabiiu, Dem. Comsi'a, va prelege de adi inainte in Sighisiór'a despre objecte interesante din agronomia, gradinaritu etc. Atragemu atentiunea dloru invetiatori asupr'a impregiurârei acestei'a, fórte de mare insemnatate pentru densii si pentru instructiune.

⁂ Institutele de invetiamentu din Cislaitani'a in anulu 1875/6. In acestu anu au fostu in Cislatani'a 67 institute mai inalte cu 1377 profesori si 15392 elevi. Intre aceste institute au fostu 6 universitâti, 7 institute technice, 4 academii agronomice si montanistice, 4 academi comerciale, 1 academia de pictura si 45 seminarie teologice. Institute medie publice au fostu 299 cu 4705 profesori si e 63490 elevi. Intre institutele medie au fostu 77 gimnasie complete, 15 gimnasie inferióre, 30 gimnasie reale fâra clase gimnasiale superióre, 23 gimnasie reale cu clase gimnasiale superióre, 4 gimnasie reale cu clase superióre gimnasiale si reale, 5 gimnasie reale cu clase superióre reale, 55 scóle reale complete, 19 scóle reale inferióre, 42 institute pedagogice pentru invetiatori, 28 institute pedagogice pentru invetiatórie. Mai departe 1089 institute speciale publice si private cu 4099 profesori si 65669 elevi. Intre aceste institute au fostu 14 de mosîtu, 4 nautice, 47 comerciale, 186 industriale, 171 pentru pictura, musica etc. 69 pentru agronomia si forstaria, 6 montanistice, 68 limbistice, 20 de gimnastica, 169 pentru lucru muierescu, 335 alte scóle speciale. In fine au mai fostu 15,166 scóle poporale si civile cu 31,196 invetiatori si 2,134,683 scolari Dintre scólele acestea se vinu pe Austri'a inferióra 1370, pe Austri'a superióra 501, pe Saliurbea 161, pe Stiri'a 735, pe Carinti'a 325, pe Carnioli'a 261, pe Triestu si teritoriu 48, pe Goriti'a si Gradisc'a 221, pe Istri'a 145, pe Tirolu 1322, pe Voralberg 200, pe Bohemi'a 4500, pe Moravi'a 1968, pe Silesi'a 477, pe Galiti'a 2486, pe Bucovin'a 185, pe Dalmati'a 261. „S. R."

⁂ Castru (lagheru.) In dosulu casarmei de artileria, pre câmpulu celu vechiu de esercitii militare, se vedu de departe corturi albe in patru siruri, dintre cari unele mai mari, altele mai mici. In cele dintâiu este locu pentru 28 feciori; in cele din urma pentru câte 2—8 feciori. Corturile oficieriloru se deosebescu numai prin arangiamentulu internu de celelalte. Intr'aceste se afla patu de câmpu (de chingi) si mésa si câte dóue scaune. Soldatii n'au alta mobila pentru somnu si comedisare de câtu asternutu de paie. Din cându in cându este dupa média di musica la carea curge o multime de ómeni si la carea se desfatéza si cei ce se preumbla pre promenad'a de „sub arini," carea in parte se afla in dosulu castrului.

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Augustu (2 Sept.) 1876.

Metalicele 5%	66	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	40
Imprumutulu de statu din 1860	111	55
Actiuni de banca	855	—
Actiuni de creditu	143	80
London	121	15
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	50
„ „ „ Temisiorene	73	50
„ „ „ Ardelenesci	74	—
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	101	50
Galbinu	5	85
Napoleonu d'auru (poli)	9	63½
Valut'a nóua imperiale germâna	59	30

Nr. 519. Plen.

Concursu.

Venerabilulu sinodu archidiecesanu din anulu 1875, a otarîtu, a se mai introduce in institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu inca urmatórele studii: metodic'a, istori'a patriei si universala, limb'a magiara si germâna, geometri'a, constitututiunea patriei si gimnastic'a, si totu-odata a se inmultí poterile didacticc inca cu unu profesoru suplinte.

Deci pentru ocuparea acestui postu de profesoru suplentu cu salariu anualu de 800 fl., care va avé a propune tóte séu partea cea mai mare din aceste studii, se escrie concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre a. c. vechiu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la diu'a numita suplicele loru instruate cu urmatórele documente:

a.) Ca suntu greco-orientali;

b.) Ca au absolvatu gimnasiulu si au depusu esamenulu de maturitate;

c.) Ca au absolvatu cursulu pedagogico-teologicu la vre-unu institutu gr. or. si

d.) Ca au absolvatu facultatea filosofica la vre-o universitate.

Sibiiu 14 Augustu, 1876.

Consistoriulu archid. greco-orientalu.

(2—3)

---

ad Nr. 40. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de parochu din comun'a Roscani, protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a din nou concursu cu terminulu pâna la 29 Augustu st. v. a. c. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru naturalu cu gradina de 800 stâng. ☐.

2. Portiune canonica 15 jug. 1022 stâng.☐ aratoriu, 6 jug. 665 stâng.☐ fenatiu.

3. Dela 160 case câte 2 mesuri cucuruzu nesfârmatu, si stol'a usuata. tTóe aceste laolalta computate dau unu venitu anualu de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si asterne recursele loru instruite in sensulu statut. organ. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu, presentandu-se in vre-o Dumineca la biserica, pentru de a-si aretá desteritatea in cantârile bisericesci si tipicu.

Dev'a in 15 Iuliu 1876.

Pentru comitetulu parochialu
Ioanu Papiu,
protopresb Devei si
adm. prot. Dobrei.

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clas'a a III-a Galatiu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu pâna la 15 Sept. a. c.

Emolumentele suntu: tacsele stolari regulate dela 120 familii, cas'a parochiala cu o gradina de unu caru de cucuruzu, unu pamentu aratoriu de 8 cara cucuruzu, folosirea cimiteriului cá fenatiu, si câte un'a ferdela de cucuruzu dela fia-care numeru de casa.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au de a-si substerne concursele, — instruite conformu legei, — subscrisului, pâna la terminulu mai susu prefiptu.

Dela oficiulu protopresbiterale, in contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 12 Aug. 1876.

Ioanu Gallu m/p.
protopresb. gr. or.

2—3

Concursu.

Devenindu vacantu unu postu de invetiatoriu la scól'a normala (primara) gr. or. româna gr. or. din Brasiovu, se escrie pentru ocuparea lui concursu cu terminu pâna la 10 Septembre a. c. st. vechiu.

Concurentii se binevoiésca a se adresá câtra subscris'a eforia, alaturându petitiune, testimoniele despre portarea loru politica si morala, despre cualificatiunea pedagogica-didactica si testimoniu din class'a gimnasiala séu reala ultima ce va fi cercetatu.

Salariulu anualu impreunatu cu acestu postu este in anulu primu alu servitiului de 300 fl. v. a. in urmatorii 2 ani câte 400 fl. iéra de ací inainte salariulu de invetiatoriu definitivu 500 fl. la care dupa servitiu de 10 ani se adauge decenaliele de 100 fl. si dupa 20 ani decenalie de 200 fl.

Pre lânga acestea mai au invetiatorii acestei scóle si dreptulu de pensiune.

Pedagogii cari au cercetatu vre-o facultate voru fi preferiti.

Brasiovu 10/22 Augustu 1876.

Efori'a scóleloru centrale rom. ort. resaritene.

(2—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**
Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iér'a pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $^1/_2$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $^1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $^1/_2$ cr. v. a.

Nr. 68. ANULU XXIV.

Sabiiu 26 Augustu (7 Sept.) 1876.

Nr. 23 pres. 1876.

Publicatiune.

Conformu unei insciintiâri ce mi a venitu dela inaltele locuri, Maiestatea Sea cesara si regésca apostolica, prea Inaltiatulu si prea Gratiosulu nostru Domnu si Rege se va indurá a dá in 10 Septembre 1876, la 12 óre la am. *audientie.*

La insarcinarea prea inalta domnulu secretariu aulicu *de König,* care va sosí aici in 7 l. c. la 9 óre a. m., va primí insinuârile la audienti'a prea inalta (mai susu) amintita in 7, 8 si 9 l. c. aici in cas'a lui *Haller* (piati'a mare Nr. 17.)

Sibiiu in 5 Septembre 1876.

Comitele supremu alu comitatului Sabiiu si comitele sasiloru

Fried. Wächter,

La venirea Majestâtiei Sele.

Pre neasteptate dara pré placutu ne a surprinsu scirea de alaltaieri, ca Majestatea Sea Preainaltulu Imperatu si Rege, *Franciscu Iosifu I,* dupa 24 ani, iérasi vine spre a petrece vre-o câteva dile in tiér'a nóstra carpatina si in specialu in cetatea Sabiiului. Majestatea Sea vine spre a asistá la manevrele de incheiare.

Românii, a câroru politica traditiunala a fostu si este alipirea câtra tronu, acea stanca neclatita, carea a resistatu tuturoru valuriloru de cari au fostu cercate popórele monarchiei, vedu in venirea Majestâtiei Sele in patri'a mai angusta, in tempuri serióse cá cele de acum, parintesculu si nesfersitulu interesu de binele popóraloru sele. Dea ceriulu cá Majestatea Sea, prelânga convingerea despre atitudinea brava si neconditiunatu devotata Majestâtiei Sele a cetatieniloru in arme, sa castige si convingerea despre iubirea cea *nemarginita* a popóreloru sele, si cu deosebire a aceloru cari in luptele cu neajunsele de diverse naturi, au mangaierea, ca pâna va stá steau'a loru polara, tronulu si dinasti'a, susu pre orizontulu luminârei, au sa spereze ca si ultim'a lacrima imbiiata de juste si legale dorintie are sa se stérga.

Resbelulu.

24 Augustu.

Eram in dreptu cându in numerulu trecutu diceamu ca erá mai bine cá serbii sa nu fia avutu lipsa de a ne spune despre invingerile loru dela 19/26 Augustu. O telegrama din Belgradu dela 3 Septembre st. n. la „S. d. T." spune: Oficialu se anuncia dela armat'a Moravei si Timocului sub datulu 1 Septembre. Dupa lupt'a dela 30 Augustu au ocupatu armat'a nóstra positiuni bune pre inaltimile dela Buimir (rip'a stânga a Moravei). Mai multe atacuri din partea unoru despartieminte mici turcesci fura respinse. Locotenentulu serbescu. *Mussin Paschin* cu 50 ómeni a dusu in deplinire o opera cutezata. Cu mic'a trupa a strabatutu printre liniele turcesci si ignorându plói'a de glóntie au arsu dóue poduri de pontone turcesci asiediate preste Morav'a, fâra de a perde unu unicu omu; numai unu calu de sub locotenentu fu impuscatu. Din contra se anuncia dela 2 Septembre: Dupa ce fura luate positiunile turcesci de pre rip'a drépta a Moravei s'a retrasu armat'a turcésca pre rip'a stânga. In 1 Septembre turcii au atacatu arip'a drépta a nóstra. Lupt'a a fostu pre câmpu deschisu. Foculu aprigu de pusci si tunuri a tienutu pâna la 9 óre sér'a, asiá dara 13 óre. Armat'a nóstra s'a luptatu bravu si si-a tienutu positiunile. *De óre ce inse avé o putere de trei ori mai mare cá a nóstra, armat'a nóstra s'a vediutu, dupa finirea luptei, constrinsa a se retrage in positiunile ei cele tari dela Deligradu si Alexinatiu.*

Din isvoru turcescu se telegraféza sub datulu dela 4 Septembre ca Cernaieff se afla in Deligradu si in Alexinatiu a remasu Horvatovici numai cu 10 bataliuni. Din amendóue isvórele se constatéza retragerea serbiloru.

Prim'a congregatiune comitatense in Sabiiu.

Sabiiu 5/8 c. n.

(*II.*) Eri se tienù dupa cum anunciasemu in nr. trecutu prim'a congregatiune comitatense aici. Curiositatea, ce conduse o suma de ascultatori in sal'a de siedintie, intre cari si unu numeru frumosu de dame, nu avù totu aceeasi influintia la o parte mare dintre deputatii nostri, cari chiaru cu lesiunea datorintiei si sub responsabilitatea periclitârei causei, absentara dela siedintia.

Decursulu congregatiunei, urmà multu mai liniscitu de cum se presupunea din tóte pârtile. Si in ce privesce resultatulu trebuie sa constatâmu o victoria usióra si neprevediuta, pre partea dlui comite supremu si o catastrofa neobicinuita pre partea partidului conservatoriu sasescu.

De cându s'a inceputu cu er'a aniloru dela 1860 de nou constitutiunalismulu, si de cându prin participarea româniloru in corpulu representativu, se nascura naturalminte partide in representatiune, nu s'a pomenitu inca unu atare desastru, cum 'lu suferira sasii conservatori in congregatiunea de eri. Ei fura devinsi prin sine insusi; câci maioritatea a fostu si acum'a cá totu-déun'a pre partea loru. Fura devinsi din influinti'a giurstâriloru schimbate de care se vede ca nu tienusera contu, si pre care de acum inainte mai cu anevoia si le voru putea supune.

Pâna acum sasii aveau in presiedintele adunâriloru scaunali, unu consotiu de principii si convictiuni, care de si erá prin oficiulu seu chiamatu de a jucá rolulu unui conducatoriu neutralu, in cele mai putiene casuri nu-'si dovedea inclinarea sea câtra consotii sei de principii si totudeodata connatiunali sei.

De asta data le lipsí razimulu acest'a mai multu moralu. Si prefacendu-se elu adese-ori in espressiunea unei opositiuni categorice pâna acum de totu neindatinate, influintià avendu si tóta puterea materiale pre parte-'si, astfeliu asupr'a trupei inca nu pre deplinu disciplinate si parasite in parte de conducatorii sei de pâna acum — amploiati cu temerea pentru oficiu in inima — incâtu o aduse in deplina desordine si-'si parasí stindardulu.

Astfeliu numai se póte esplicá: ca in contr'a propuneriloru lui Brukner, Gebbel si Dr. Wolf, se luà definitivu si fâra vre-unu protestu séu vre-o representatiune séu reservatiune, spre sciintia denumirea dlui Fridericu Wächter de comite supremu pentru comitatulu Sabiiului. Ca totu astfeliu si in contr'a propuneriloru opositiunali facute de conducatorii partidului conservatoriu, se acceptà legea municipale generale si se puse capu in forma Sachsenlandului; luându-se iér' simplu spre sciintia ordinatiunea ministeriale, prin carea se demanda transformarea scauneloru respective in forma de comitatu, ci proclamandu-se totodata si inca cu o maioritate imposanta, comitatulu Sabiiului de *constituitu* din aceeasi di.

Astadi deci noi ne aflâmu in alta parte de lume, pâna ací neinventata. Ne aflâmu in comitatulu Sabiiului si traimu dupa legea comuna municipale.

Sa ne bucurâmu ca amu scapatu de catenele privilegieloru si staturiloru de pâna acum. Sa ne pazésca inse Ddieu de castiguri cá acest'a, ce l'amu facutu prin aceea ca amu devenitu de sub stapanirea puncteloru regulative sub a legei municipali generali. Câci ast'a din urma e pentru noi indoitu apasatóre, dupa cum o va aratá viitor'ulu!

Deci precugetandu noi mai adencu starea lucrului, trebue cá sa deplângemu noi insine resultatulu congregatiunei de eri, ajutoratu altcum si de noi, câci totu reulu provenitoriu din elu in pracsa se va intórce iéra si iér' numai pre spatele nóstre.

Sasii pentru aceea au facutu numai in forma opositiune, pentru ca ei au vediutu pré bine ca totulu ce se petrece, servesce in ultim'a ratiune totu numai in favorulu loru. Opositiunea loru e indreptata mai cu séma numai in contr'a persónei noului comite supremu si e mai multu numai o urmare naturale a tienutei loru de de pâna acum si a resistintiei inscenate dela inceputu in contr'a sugrumârei privilegieloru loru. In contr'a institutiuniloru legei municipali in genere, inse ei abiá voru avea atari obiectiuni; dupa ce legea acést'a e multu mai favorabile pentru densii, decâtu chiaru pentru stapanii dilei cari o croira anume spre nimicirea influintiei româniloru si a slaviloru asupr'a afaceriloru de administratiune.

Pre sasi nu-i dóre alt'a, decâtu aceea ca s'a spartu legatur'a ce-i intruniá pâna ací pre toti si au devenitu espusi unei influintiâri directe din partea regimului. Asemenea lî va insuflá óresi-cari ingrigiri destinatiunile legei comunali, carea pre lânga tóta institutiunea de virilisti, totu e mai liberale in destinatiunile sele interne si concede multa influintia maioritatei locuitoriloru.

Cându n'aru fi acestea de siguru ca sasii cu viua placere aru fi acceptatu cele-lalte institutiuni nóue si atunci numai noi eramu cei ce perdému totulu, pre cându adi ei pierdu dimpreuna cu noi ce-va si noi mai perdemu apoi inca preste perderea comuna, mai odata atât'a singuri!

Déca intre astfeliu de giurstâri a fostu opiniunea publica a româniloru din noulu comitatu, cá noi fatia cu relele ce ne amenintia si de o parte si de alt'a, sa ne tienemu in reserva, asteptandu dela desvoltarea lucruriloru o directiune de manecare, ce ni s'aru parea mai favorabile; déca neamu fostu cam intrunitu intr'ast'a, a avutu hotarirea acést'a a nóstra resonulu seu, cá sa nu ne punemu dela inceputu cu tóta lumea in opositiune si sa mai incercâmu si noi, de a mai castigá ce-va si prin prudentia si circumspectiune; — Credinciosi inse principiului acestui'a nu putemu nici cum incuviintiá insufletirea aceea, cu care unii dintre deputatii români s'au pusu neconditiunatu in soldulu guvernamentalu, combatandu ex professo opositiunea sasésca favorabile sasiloru celu putienu atât'a câtu si nóue.

Viitoriulu — dorere! ne va aretá, ca vomu dorí noi insine representatiunea aceea, ce s'a delaturatu si prin concursulu nostru. Iér' a alergá dupa unu caru, despre care nu esti mai intâiu convinsu ca te astépta, séu ca chiaru ajungendu-lu te primesce pre elu — abiá s'aru putea numí prudentia!

Cu tóte acestea tóta afacerea e inca numai la inceputulu seu si tóte se potu inca corege spre bine. Tóta pusetiunea nóstra pentru viitoriu in municipiu, aterna dela agendele congregatiunei viitóre prefipte de acum'a pre 25 Septembre cal. nou si in parte dela conclusele comissiunei de 35 membri instituite spre prepararea objecteloru si pregatirea propuneriloru pentru congregati'a viitóre.

Asceptâmu si presupunemu ca atâtu membrii români ai acestei comissii 'si voru impliní cu scumpatate missiunea loru, câtu si ca la congregati'a din 25 Septembre, nici unu deputatu românu, nu va mai absentá cu nepasare.

Constituirea comitatului Sabiiu.

Sal'a dela „Imperatulu Romaniloru" ni infatisià Luni o fisiognomia rara. Deputatii representantiei din 4 scaune se intrunira la ordinulu nou denumitului comite supremu in Sabiiu pentru a luá parte la discussiunile asupr'a constituirei noului comitatu.

La diumetate pre 11 óre primariulu cetatiei Sabiiu Ad. *Gibel* propune adunârei sa se tramitia o deputatiune dupa dlu comite supremu si designéza totu odata si pe membrii acestei deputatiuni in persóna. Deputatulu Fr. *Gebbel,* pentru a luá acestei manifestatiuni de curtenire valórea spontaneitâtiei, observa, ca nefiindu adunarea constituita nu se potu admite propuneri, dara fiindu ca propunerea primariului erá numai unu actu de curtenie nevinovatu, deputatiunea se duse in locuinti'a dlui comite supremu, care se infatisià indata in localulu siedintiei.

Dlu comite supremu Fr. *Wächter* venindu in adunare deschise siedinti'a in limb'a magiara impartasindu deputatiloru chiamarea sea la acestu postu; dupa acést'a provocà pre dlu senatoru din Sabiiu Fr Schreiber sa duca protocolulu adunârei actuali si recercà si pre domnii notariulu supremu C. *Schochterius* si advocatulu Dr. *Nemesiu* sa ocupe locu langa més'a biroului, pentru a intreveni la talmacirea rescripteloru inaltului guvernu indreptate câtra comitatu. Ocupandu numitii domni locurile, notariulu *Schreiber* cetesce raportulu despre prea inalt'a denumire a comitelui supremu in limb'a maghiara, dupa acést'a se talmací pe nemtiesce si romanesce — care procedere s'a urmatu si cuc celelalte emise ale inaltului guvernu.

Dupa ce se facù cunoscutu acestu emisu dlu comite supremu depune juramentulu in limb'a maghiara, ocupa apoi loculu presidialu si dechiara siedinti'a definitivu deschisa.

Dupa acést'a primariulu *Gibel* ia

cuventulu pentru a dá intr'unu discursu lungu espressiune increderei loiale si supunerei câtra Coróna si guvernu si câtra representantulu loru, la sfersitu aduce Maiestatii Sale, prea inalt. nostru Rege unu viu „sa traiasca“, la care respunde intrég̃a adunare.

Comitele supremu *Wächter* respunde antevorbitoriului pentru dechiaratiunea prevenitóre, esprima sperantia, ca loialitatea dovedita totudéun'a câtra Coróna se va aduce din partea adunârei si consiliariloru ei, guvernului, marchéza punctulu seu de manecare cá representantu alu acestui guvernu si asigura adunarea de intentiunea sea onesta, de a corespunde tuturoru pretensiuniloru basate pe lege si a dá ascultare tuturoru gravameneloru *juste*.

Dep. Elia *Macellariu* ia cuventulu pentru a salutá cu cuvinte simpatice in numele romaniloru si in limb'a româna pe noulu comite supremu, esprimendu multiamita si dupa aceste urmà ordinea dilei.

Pentru resolvirea formale a emisului cetitu *Bruckner* propune cá emisulu sa se ia la cunoscintia cu respectulu cuvenitu dispusetiuniloru Maiestâtiei Sale si sa se predea unui comitetu spre opinare. *Bekesy* combate partea a dóu'a a propunerei si dice ca e neindreptatita.

Brukner 'si retrage partea a 2 a propunerei dechiarandu, ca nu a avutu intentiunea sa provóce o astfeliu de interpretare, ci a crediutu numai ca trebue sa o faca in directiune formale, de vreme ce adunarea legalminte nu e inca constituita.

Presidiulu accentuéza, ca adunarea de acum e constituita dupa lege. Fr. *Gebbel* nu impartasiesce acést'a parere, cere sa se verifice deputatii prin o comissiune din sinulu adunârei si propune la partea I a propunerei lui Bruckner, cá inaltulu emisu mininist. sa se ia cu respectulu cuvenitu „deocamdata“ la cunoscintia.

Fr. *Schreiber* propune trecerea la ordinea dilei preste propunerea lui Brukner, pentru ca atari emise inalte si asiá trebue sa se iá cu respectulu cuviinciosu la cunoscintia, pre cându Dr. Wolff tienendu adunarea neindreptatita -- pentru ca nu e verificata — de a aduce resolutiuni, propune instituirea unui comitetu care sa compuna si substérna o lista despre toti membri indreptatiti ai adunârei.

Presidiulu nu admite acést'a propunere la discussiune. Dr. Wolff protestà contr'a acestei impedecâri a liberei discussiuni accentuându, ca adunarea nu e constituita dupa lege si nu póte aduce resolutiuni meritórie, dara remanendu presidiulu pre lânga neadmiterea propunerei, se pune la votu propunerea lui Brukner, care se primesce inse fâra adausulu lui Gebbel.

Dupa votare propune Wolff de repetite ori instituirea unei comissiuni de verificare, *Hannea* e contra acestei propuneri pentru ca deputatii presenti cá representanti scaunali suntu dejá toti verificati.

Comitele supremu provóca pre Schochterus sa cetésca pre membrii adunârei comit. dupa consemnârile date de antistiele jurisdictiunali. Cu totii suntu 336 membri.

Fr. Gebbel propune sa se dea acésta consemnare unei comissiuni spre raportare intr'o siedintia mai tardia a adunârei comit. care propunere — combatuta de Mac.lariu — se primesce in fine per maiora.

Se cetescu trei emisa ministeriali despre constituire, si unu emisu despre bugetulu pre 1877 si Fr. Gebbel propune alegerea unei comissiuni de 35 care alegendu-si unu presidentu si unu notariu sa refereze asupr'a tuturoru emiseloru cetite.

Schreiber nu e contr'a, dara provocandu-se la § 91 art. 42 ex 1870 ectifica pre antevorbitoriu, ca presidentulu legalu alu acestei comissiuni de organisare e comitele supremu.

Gebbel admite modificarea propunerei sele, inse numai in acestu punctu.

Schreiber arata necesitatea de a se dechiará mai intâiu adunarea constituita, câci altfeliu nu póte aduce resolutiuni.

Dlu comite supremu inca tiene de neadmisibila ori-ce discussiune mai departe, pâna cându adunarea nu se va dechiará constituita si provóca adunarea sa-lu imputernicésca a face acést'a dechiaratiune.

C. Wolff si Fr. Gebbel dechiaru ca nu vedu acést'a necesitate si ceru amanarea dechiaratiunei pâna ce se va dechiará comissiunea asupr'a emiseloru.

Schreiber arata de nou defectulu logicei in propunerea lui Gebbel, de vreme ce adunarea actuale *fâra* acést'a dechiaratiune nu se póte gerá deadreptulu cá corporatiune si admonéza contr'a traganârei intentiunata prin propunere.

Se face votare si se respinge propunerea lui Cebbel, intru câtu acést'a e indreptata contr'a constituirei, se imputernicesce presidiulu a dechiará adunarea constituita cea ce dlu comite supremu o si face numai de câtu.

Dupa ce adunarea cea mai deaprópe a comitatului e pusa *pe 25 Septembre* si dupa ce presidiulu denumesce o comissiune de verificare a protocolului si unu comitetu de scrutiniu pentru alegerea comissiunei de 35, se suspinda siedinti'a si dupa redeschidere se face votarea prin siedule. Se constatà apoi resultatulu alegerei si presidiulu inchide siedinti'a.

Cuventarea

Conducatoriului cursului supletoriu invetiatorescu P. Demetriu V. Moldovanu tienuta in Sighisiór'a la 16 Augustu 1876 cu ocasiuneu deschiderei cursului supletoriu.

> Motto: *„A dá celoru fâra de reutate maestrire, si copilului tineru sciintia si cunoscintia; acestea audindu intieleptulu, mai intieleptu va fi, si celu intielegatoriu indreptare va dobendí! Pildele lui Solomonu capu 1 st. 3.*

Stimatiloru domni invetiatori!

Resultatele imbucuratóre, ce a avutu cursurile supletorice, din anulu trecutu, a convinsu pre prea veneratulu consistoriu archidiecesanu despre folosulu celu mare ce-lu au acestea cursuri, — si la intaritu pre prea veneratu acelasi mai multu in credintia si sperantia, ca sustienerea acestoru cursuri supletorice, si pre venitoriu este practicabile si cu folóse inbelsiugatóre, dreptu aceea laudabilulu ordinu alu prea veneratu acelui'a-si dto 9 Iuniu c. v. Nr. 1641 iéra ne adunà in acestu sântu si ddieescu lacasiu spre tienerea cursuriloru supletorice cu loculu centrale Sighisiór'a.

Prea venerabilulu consistoriu mai departe dloru si fratiloru! a aflatu de bine a me sustiené respective denumí iérasi de conducatoriu alu acestui cursu supletoricu, deschisu prin prea on. domnu protopopu Zacharie Boiu, precum veti binevoí a audi din urmatoriulu scriptu alu prea veneratului consist. archid.

Domniloru invetiatori!

Prin sustienerea persónei mele in calitate de conducatoriu, prea venerabilele consistoriu archidiecesanu mi-a impusu mie o sarcina pre câtu de onorifica, pre atâtu de grea, pre cum s'au potutu convinge si unii din domniele vóstre din anulu trecutu; acést'a sarcina eu amu si primit'o iéra-si in acea sperantia firma ca d-vóstra me veti ajutorá la subportarea ei prin cunoscintiele si esperintiele ce vi le a-ti câstigatu pre terenulu scolariu.

Intre prescrisele indatoriri ce impune prea veneratulu consistoriu conducatoriloru cursuriloru supletorice prin urmare si conducatoriului domniloru vóstre este aceea, de a se face prin cuventulu meu de deschidere o espusatiune introducatóre in obiectele prescrîse menite pentru cursurile supletorice din acestu anu.

Pâna a vení inse la satisfacerea acestei missiuni permitetiuni fratiloru si domniloru invetiatori! a atinge unele mominte cardinali din viéti'a poporului românu atâtu cercatu impinsu si respinsu, si despre sórtea cea devastata a bisericei nóstre.

Acést'a dorescu a o face cu atâtu mai vertosu, si din acelu punctu de vedere, cá se vedemu cui debitéza poporulu, biseric'a nóstra respectu si reverintia in vecii veciloru, si ca care persóna sublima si care Solonu estraordinariu se fia in fia-care românu si ortodocsu bunu pentru totu-déun'a in próspeta memoria? !

Prin multe valuri si schimbâri a trecutu poporulu românu dela asiediarea lui in patriele unde elu astadi viéza de atâtea vécuri.

Statau românulu adesea pre marginile mormentului seu, vediendu-si sub picióre acea infioratóre aduncime, carea 'i amenintiá a-lu inghití, — si a-lu stinge pentru totu-déun'a din sirurile popóraloru, — dar' provedinti'a divina, vrù cá acestu poporu, lipsitu unu tempu de tóte drepturile se nu piara! elu românulu intru natural'a sea intielepciune, blândetie si constantia ne'nfrânta suferi!!.... si nu desperà se luptà cu tóte fasele si periclele, si pânaací si invinsa.

Starea bisericei nóstre dloru invetiatori, pre cum bine veti scí, inainte de venirea marelui archiereu *Andreiu* baronu de *Siagun'a* in calitatea sea de archimandritu erá trista, deplorabila si desordinata, episcopulu nu erá consideratu de nici o parte, erá legatu de unele conditiuni cari taiau aduncu in autonomi'a bisericei nóstre dreptu maritóre, si tientéu la total'a ei nìmicire, consistoriulu erá lipsitu de organisatiunea receruta, institutulu clericalu erá in urzéla cu unu cursu numai de o jumatate de anu, scólele lipséu mai preste totu, fundatiuni afara de fondulu sidocsialu nu erau de feliu.

„Inpilatau la pamentu viéti'a mea; intratau ape pâna la sufletulu meu; afundatu-m'amu in noroiulu adencului si nu este stare; ostenitamu strigându, amortit'a grumadiulu meu; slabitau ochii mei; inmultitu-sau mai pre susu de câtu perii capului meu cei ce me urescu in zadaru, intaritu-sau vrajmasii mei; cei ce me goniau pre mine cu nedreptate!“

Astfeliu suspiná astfeliu 'si plângea sórtea cea amara sânt'a maic'a nóstra biserica seculi intregi, seculi pentru ea plini de suferintie.

Biseric'a nóstra, ea, carea dela inceputulu ei a avutu, avé si are asiedieminte divine si drepturi inaliniavere, si carea gubernata pre temeiulu acestor'a prin sine si de sine dupa institutiunile sele proprie pururea sânte, avé se aduca cele mai bune frupte atâtu pentru noi fii sei, câtu si pentru celealalte societâti omenesci, biseric'a dicu in tempulu suprematiei, in tempulu netolerantiei, se despoià de liber'a intrebuintiare a drepturiloru a institutiuniloru sele proprie; — i se rapí autonomi'a; se dedù prada influintiei straine si se apasà; se puse in catusi cari rodéu la firulu vietiei ei, se persecutà si maltratà, pâna cându de abiá mai remase cu atât'a resuflare, câtu se mai póta strigá, precum strigase óre-cându bolnavulu la ap'a Siloamului: „Dómne omu nu amu!!“

Intr'adeveru „Dómne omu nu amu!“ a eschiamatu dulcea maic'a nóstra biserica din tempurile antice neintreruptu dar' tóte fura in zadaru, pâna la anulu 1846, cându prea induratulu Ddieu cautà spre dens'a, si ascultândui rugaciunea 'i tramise omulu pre *Solonele* estraordinariu, pre marele *archiereu* Andreiu baronu de *Siagun'a*, carele dela calitatea sea de archimandritu alu bisericei nóstre la anulu 1846, incependu, — fâra sfiala si cu energia neintrerupta a lucratu la descoperirea brazdei stramosiesci, ceea ce i si succese; si inca intr'unu modu admirabilu, a ne redobendí dupa multe trude si osteneli, a ne recastigá autonomi'a, a ne esoperá o constitutiune bisericésca, ne restaura vechi'a metropolia; ne inzestrà cu multe fonduri, bisericele si scólele s'au intemeiatu si s'au scosu prin acestu mare prelatu dela intunerecu la lumina. Uitative si vedeti dloru si fratiloru invetiatori, au nu totu ce avemu este urditu de nemuritoriulu Andreiu?!“ Scosu-ne-au biseric'a si poporulu intru bucurie, si pre cei alesi intru veselie! „Infiintiatau multe fonduri, datau seraciloru, dreptatea lui remâne in veaculu veacului, prin urmare cornulu lui se inal-tia astadi intru marire! Sa ne aducemu aminte de minunile lui, de progresele si de predicâtile gurei lui.

In totu pamentulu au esitu vestirea lui, si la marginile lumei cuvintele lui! Trecutau prin focu si prin apa si ne-au scosu la repausu.

Multu zelu, multa si mare activitate avù marele nostru archiereu pentru tóte ramele societâtiei omenesci, dar' cu deosebire pentru ramulu invetiamentului si alu instructiunei publice; si chiaru aceste cursuri supletorice, care le representâmu astadi suntu unele institutiuni sublime spre cualificarea invetiatoriloru si inflorirea invetiamentului aduse in viétia de prea fericitulu nostru archiereu: schimbate din conferintiele invetiatoresci in acum numitele cursuri supletorice, devis'a acestor'a insa este un'a si aceeasi. Acum me incumetu fratiloru si dloru invetiatori dupa espusele acestea, — dupa putintia a ve intrebá: óre nu unui archiereu Siagun'a suntemu datori pentru starea nóstra nationala, bisericésca de presinte cu cea mai intima multiemita? Au nu suntemu datori a propagá tóte institutiunile lui? Au nu vomu cautá din respectu câtra acestu mare archiereu acum mutatu dela noi a ne insusí sciintie sigure, arme de inaintare si aparare pentru poporu, pentru biserica si scóla. Pentru cari unu archiereu Siagun'a numai si-a consacratu tóta viéti'a sea!!

Stimatiloru domni invetiatori!

Premitiandu acestea spre a ne cunósce cu atât'a mai tare devis'a nóstra, revinu a-mi impliní datorinti'a tienatóre de ordinea dilei, si anumitu espunerea introducatóre a obiecteloru pertractande in ordinatele cursuri supletorice.

Computulu dupa sistemulu metricu.

Domniloru invetiatori! Un'a din cele mai vechi dorintie a omenimei a devenitu la realisarea necesaria, — s'a introdusu cu 1 Ianuariu c. unele si acelesi mesuri practice si rationale in tóte staturile.

Cei ce voru fi avutu afaceri comerciali câtu de mici, voru sci bine câta greutate le causara mesurile diferite, cari me incumetu a constatá ca erau cu multu mai multe decâtu tieri, pentruca in un'a si aceeasi tiéra erau mai multe mesuri, asiá la noi in Transilvani'a d. e. erá ferdel'a séu mierti'a pre unele locuri, airea erá mesur'a cea mare, iér airea patrariulu, afara de acea mesur'a oficiósa erá mesur'a austriaca; si nici cu atât'a nu erá destulu, ca mai erá si o mesura de Posionu si câte alte. La posta 'ti mesurá cu o mesura, in apoteca cu alt'a, si in macelaria ori negutiatoria iérasi cu alt'a.

Atâtea mesuri se canglomerase incâtu nu sciai care ce-i.

Acum inse ajunseramu acea placuta positiune prin introducerea mesuriloru nóue, incâtu nu vomu devení insielati, déca acele se voru studiá bine si apoi inlesní prin pracs'a cuvenita.

Cu mesurile acestea nóue nu va fi asiá grea mesurarea si computarea, pentruca tóte acestea se subimpartu in 10, 100, 1000 etc. pârti.

Scopulu sublimu alu veneratului

consistoriu archidiecesanu atâtu in an. trecutu, câtu si in acest'a au fostu, cá mesurile metrice sa se pertracteze in cursurile supletorice, si ele se devina câtu mai curendu in cunoscinti'a perfecta a invetiatoriloru nostri, cá apoi acesti'a se póta transplantá cunoscintiele aceste despre mesuri eleviloru incredintiati educatiunei loru.

Cá obiectu de pertractare urméza limb'a materna (gramatic'a romana.)

Domniloru invetiatori! Dintre tóte obiectele de pertractare ordinate pentru cursurile supletorice precum si dintre acelea, din cari se compune invetiamentulu elementaru in scólele poporali, unulu din cele mai insemnate, — ba potemu dice celu mai insemnatu e invetiamentulu limbei materne. — Mai intâiu pentruca nici unu obiectu nu are o sfera asiá intinsa, si unu terenu asiá liberu de activitate, alu doilea, fiinduca nici unu obiectu scolasticu nu are unu scopu asiá sublimu si generalu cá invetiamentulu limbei materne.

Amu disu mai intâiu, ca obiectulu limbei materne este insemnatu naintea tuturoru celoru-alalte discipline pentru sfer'a lui cea intinsa si libertatea cea mare, ce o are invetiatoriulu in limb'a materna pre terenulu acestui obiectu.

Pre cândulu la propunerea celorualalte objecte invetiatoriulu este tiermuritu pre lânga o sfera determinata, a cârei margini nu-i este permisu a le trece, déca voiesce se nu compromita obiectulu seu dimpreuna cu resultatele, care le are in vedere invetiatoriulu, din contra nu numai póte fi, — ci trebuie se fia liberu deplinu in propunerea sea.

Digressiunile sele produse prin asociatiunea de idei, nu voru avé de feliu urmâri rele pentru invetiamentu, ci din contra, scolarii voru avé unu castigu realu, ori de câte ori le va presentá invetiatoriulu loru intuitiuni nóue, séu va desvoltá cu densii idei nóue. Digressiunile facute de unu invetiatoriu espertu voru aduce scolariului unu folosu cu multu mai mare, decâtu o progresare strictu calculata, tiermurita intre nisce margini mesurate cu temere si scrupulositate.

Alu doilea momentu care radica importantia acestui obiectu de invetiamentu preste tóte celelalte obiecte, este scopulu sublimu universalu ce-lu are in vedere invetiamentulu limbei materne. Acelu scopu de a patrunde terenele tuturoru celorulalte discipline, a esploatá materialele acestor'a, si a le preface in viétia propria a scolariloru si in esperintia (intuitiunea) loru interna.

Premitiendu acestea pentru limb'a materna, urmédia dloru invetiatori, — unu obiectu de mare interesu natiunale, si privatu, de fórte mare inse si viu interesu pentru scólele nóstre, acestu obiectu este gradin'a de scóla si instituirea ei.

Sum necesitatu dloru a constatá fâra nici o reserva ca acestu obiectu, precum amintiiu de viu interesu, a lipsitu dela noi mai preste totu, séu apoi s'a eserciatu din sila, mechanice, fâra nice o pracsa, si intr'unu modu de totu truditu!

Causele principali a acestui evenimentu tr:stu a fostu un'a ca: scólele nóstre nu se impartasiau si si astadi cu mare greutate! — dela comunele politice cu locuri corespundietóre pentru atari gradini; — alt'a ca institutulu nostru pedagogico-teologicu erá lipsitu de profesorele recerutu, astadi insa cându fia-care scóla trebuie sa se inzestreze cu locu pentru gradin'a scolara de o parte; — de alta parte bucurandu-ne de unu profesore eruditu in sfer'a acést'a la institutulu nostru precitatu! acést'a negligentia trebuie se dispara, si pre acestu obiectu trebuie sa se puna pondu, elu trebuie sa se pertracteze in ordine si paralelu cu celelalte objecte de invetiamentu.

Onóre si tóta reverinti'a "Foisiórei Tel. Rom.!" unde objectulu acest'a de unele persóne respectabile si erudite, s'a desfasiuratu intr'unu modu esemplaru!

Fia ca factorii si propagatorii ai acestui obiectu sa se bucure dupa diligintia-le de resultatele cele mai eminente!

Stimatiloru domni invetiatori!

Acestea obiecte, — si darea parerei asupr'a proiectului pentru planulu de invetiamentu in scólele poporali prelânga eserciarea in cantâri si gimnastica in órele libere, — aru fi pensulu cursuriloru nóstre supletorice, din aceste obiecte avemu a ne inavutí cunoscintiele necesarie, si in fine a reportá ajunsele resultate prea veneratului consistoriu archidiecesanu cá senatu scolariu!

In sperantia dar' dloru ca ajutoriulu din parte-ve nu va fi refusatu conducatoriului d-vóstra, in sperantia ca diliginti'a, onestitatea, bun'a intielegere si duchulu blandetieloru, cari a incoronatu cursulu nostru supletoricu din anulu trecutu, nu va lipsí nici asta-data, si in fine dloru invetiatori, — sciindu bine ca „de nu va zidí Domnulu cas'a in zadaru ne ostenimu!" in firma sperantia ca acestu Domnu alu puteriloru va fi cu mine si domniele vóstre, amu onóre si eu din partemi a dechiará cursulu supletoricu cu loculu centrale Sighisiór'a de deschisu.

Dela scól'a de agricultura din Mediasiu.

Ni se impartasiescu prin dlu Dr. Salfeld urmatórele sciri, asupr'a câror'a atragemu atentiunea celoru interesati:

I. (**Despre stipendie.**) Dintre stipendiele fundate de prea Inclit'a Universitate sasésca pentru scól'a nóstra de agricultura, pre câtu scimu noi, nu s'au acordatu urmatórele burse:

Din scaunulu Orestiei 2 stipendie de câte 120 fl. v. a. din anii de mai inainte si unu stipendiu de 120 fl. pentru anulu acest'a.

Din scaunulu Mercurei unu stipendiu de 120 fl. v. a. dintr'unu anu de mai inainte si unu stipendiu de 120 fl. pentru anulu scolastecu 1876/7.

Din scaunulu Sighisiórei unu stipendiu de 120 fl. v. a. pentru anulu scolastecu 1876/7.

Din scaunulu Cohalmului unu stipendiu de 120 fl. pentru anulu 1876/7.

De vreme ce noulu anu scolastecu la institutulu nostru se incepe la 15 Septembre si de vreme ce acestu institutu din caus'a seracirei generali e asiá de reu frecuentatu, credemu ca aru fi tempulu supremu cá acele corporatiuni, cari voru acordá stipendiele pentru scól'a de agricultura, se escrie concursele si sa le publice prin jurnale.

II. (**Planulu de invetiamentu.**) La scól'a de agricultura din Mediasiu, care esista dejá de 5 ani fiindu dirigiata in decursulu acestui tempu dupa planulu de invetiamentu dela inceputu, s'a constatatu necesitatea de a se modificá acestu planu de invetiamentu in unele puncte. Presentâmu aici noulu planu de instructiune asiá precum a resultatu din discussiunile conferintieloru invetiatoresci si cum s'a aprobatu de curendu de înclit'a Curatoria a institutului:

Obiecte de invetiamentu.		Scól'a capitala			Scóla de vieritu.			
		Semestru I.	II. „	III. „	IV. „	V. „	VI. „	Sum'a
1. Limb'a germana		4	2	3	3	2	2	16
2. Limb'a magiara		2	2	2	2	2	2	12
3. Matematic'a	Geometri'a	2	2	2	2	—	—	8
	Computulu	3	3	2	2	1	1	12
	Mesurarea câmpului si nivelatulu	—	1	—	2	—	—	3
4. Desemuulu		2	2	2	2	2	2	12
5. Istori'a		—	—	2	2	2	2	8
6. Geografi'a		1	1	1	1	—	—	4
7. Istori'a naturala	Zoologi'a	3	2	—	—	—	—	17
	Botanic'a	—	1	2	1	—	—	
	Escursiune pentru botanica, Zoologia	—	2	—	2	—	—	
	si mineralogie	—	2	2	—	—	—	
8. Fisic'a		4	2	—	—	—	—	
9. Chemi'a	anorganica	4	2	—	—	—	—	13
	organica	—	—	3	—	—	—	
	agricola	—	—	—	2	—	—	
	Industri'a agricola	—	—	—	—	2	—	
10. Cartea de insemnâri		1	—	1	—	—	—	2
11. Economi'a politica		—	—	—	—	2	2	4
12 Agricultura	Cultur'a planteloru	—	3	2	2	—	—	7
	Instrumentologi'a	—	—	2	—	—	—	2
	Veterinari'a	—	—	2	2	—	—	4
	Zootechni'a	—	—	—	2	2	—	4
	Comptabilitatea	1	—	1	—	—	—	2
	Administrarea	—	—	—	1	1	—	2
	Vieritulu	—	—	—	—	5	4	9
	Pomaritulu	—	—	—	—	3	2	5
	Stuparitulu	—	—	—	—	2	2	4
	Legumaritulu	—	—	—	—	—	2	2
	Silvicultur'a	—	—	—	—	—	2	2
Demustratiuni practice. (Din obiectulu de invetiamentu de pre urma se vine pe vieritu pomaritu si a stuparitu in semestrulu IV 2 óre, in semestrulu V 8 óre si in semestrulu VI 10 óre. In semestrulu VI suntu destinate 2 óre pentru demustratiuni in economi'a câmpului si 2 óre in gradin'a economica si botanica).		6	8	4	8	8	14	48
13. Gimnastic'a		2	2	2	2	2	2	12
	Sum'a:	35	37	45	38	36	39	220

Prin acestu nou planu de invetiamentu, pre care lu impartasiramu, se inlatura cu deosebire urmatórele defecte dín planulu vechiu. Scolarii din clas'a 1 si 2 erá pâna acum prea insarcinati cu óre de invetiamentu in genere si cu prea multe specialitâti de invetiamentu, cari de regula li erá necunoscute (nóue); deci li remané prea putienu tempu pentru activitatea privata. Pre de alta parte scolarii din clas'a III erá prea putienu ocupati si avéu in modu prea unilateralu numai instructiune in putiene sciintie de specialitate. Se sporesce cu deosebire numerulu óreloru in limb'a germâna, istoria si cultur'a viteloru, asiá ca in aceste specialitâti de invetiamentu urméza o largire a pensului. De asemenea se provede instructiunea in zoologia, botanica si chimi'a organica cu unu numeru mai mare de óre si aceste obiecte de invetiamentu se voru puté tractá mai in detaiu cá pâna acum. Economi'a natiunale se stramuta din clas'a II in clas'a a III, in care se astépta dela scolari o maturitate spirituale mai mare si mai multa putere de a cuprinde aceste sciintie. Instructiunea in lucruri practice s'a restrinsu in clas'a III in modu considerabilu. Conditiunile de primire remanu cele de pâna acum si directiunea da informatiuni mai de aprópe despre acést'a. Dupa noulu planu de invetiamentu esista cá si pâna acum o óre-care incheiere pentru acei scolari, cari voru sa studieze numai cele dóue clase dintâiu si nu si clas'a III (scól'a pentru vieritu), pentruca la unii parinti nu li va fi prin putintia a intretiené la scól'a nóstra pre fiii loru mai multu de doi ani. Prin acestu planu nou de invetiamentu nu ne abatemu dela principiele statorite in planulu de organisatiune alu institutului nostru, din contra sperâmu, ca vomu ajunge prin trensulu mai bine la tient'a ce ni s'a presemnatu acolo.

Primirea de noi scolari va avé locu **la 14 Septembre**, 8 óre in localulu institutului. Semestrulu de iérna se incepe in 15 Septembre.

III. (**Cursulu de agricultura pentru invetiatorii populari in Mediasiu.** Alu doilea cursu de agricultura pentru invetiatorii populari care s'a tienutu in anulu acest'a in Mediasiu dela 21—30 Augustu n. a fostu frecuentatu de 40 iuvetiatori dela scólele poporale, si adeca 28 sasi si 12 români. Acesti'a se impartu pe urmatórele cercuri respect. scaune: Orestí'a —. Sasu-Sabesiulu 1 sasu si 1 romànu. Mercurea 1 sasu. Mediasiulu 15 sasi si 2 români. Sabiiulu 2 români. Nocrichiulu —. Cincu mare 2 sasi. Sighisiór'a 5 sasi si 1 romànu. Cohalmulu 2 sasi. Brasiovulu 1 sasu si 4 români. Din comitate 1 sasu si 2 români.

Dr. Salfeld.

Varietâti.

⁂ Inaltimea Sea imperiale Archiducele Albrecht, din caus'a nesanatâtiei, nu vine la Sabiiu.

⁂ PP. Ass. consistoriali, Protopresbiteri si Administratori protopresbiterali din archidieces'a nóstra gr. or. romana, aflâmu ca suntu invitati a se presentá pre Sambata in 28 Augustu spre a puté participá Dumineca in 29 Augustu la presentarea inaintea Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui in corpore.

⁂ Luni in 30 Augustu a c. se va intruní consistoriulu nostru archidiecesanu in siedintia plenaria.

⁂ *Tergulu Sabiiului de tómna* se stremuta de pre diu'a de 2/14 Septembre pre 11/23 Septembre a. c.

⁂ *Focu.* In comun'a Covesiu in nóptea de 11 spre 12 Augustu a. c. prela órele 12 s'au escatu focu in siur'a invetiatoriului gr. or. Alesandru *Bârsanu*, care au mistuitu totu ce au aflatu in trens'a, grâu, fênu si altele; Numai unu siopu cu vre-o 10 cara de fênu a scapatu, carele numai 3 stângini au fostu departatu de siura. Pagub'a ce s'au facutu pretiuita de dregatori'a comunale se urca la cifr'a de 571 fl. 50 cr. Susu numitulu nu au fostu asecuratu. Foculu a fostu pusu cu pravu de pusca, câci cându s'a aprinsu au pocnitu. Acésta nenorocire infricosiata, i-au mai causatu si o alta, adeca mum'a susu numitului spaimentându-se, la 6 Iuliu au repausatu.

⁂ *„Vocea Covurluiului“* Galatz, strad'a mare Nr. 52. Abonamentulu pe anu — 20 fl.; pe 6 luni 10 fl. Platiti anticipatu.

Dela 1 Septembre incepe in foliola publicarea unui nou romanu sub titlu *„Vrajitórea Rosia“* séu *Mórta si Viua.*

Noii abonati voru primí, dupa inceperea romanului, tóte numerele dela inceputulu aparitiunei.

La administratiunea diariului se mai afla de vendiarea romanulu *Misterele Indiei*, 3 volume mari in 8⁰. Pretiulu 8 lei noi.

⁂ **(Reuniunile sasesci.)** La 26 Augustu — a dóu'a di a reuniuniloru sasesci — membrii sectiunei pentru sciintiele naturali se infatisiara desu de diminétia la siedintia in localitâtile reuniunei transilvane destinate pentru densii. Intre obiectele, asupr'a câroru a discutatu acést'a sectiune e de relevatu unulu de insemnatate practica si anume despre ból'a struguriloru.

Mai numerósa a fostu siedinti'a sectiunei istorice, câci membrii sectiunei de sciintiele naturali au partecipatu la discussiunile acestei sectiuni istorice. S'au datu referate asupr'a resultateloru din tempulu preistoricu precum si din epoc'a romaniloru si din evulu mediu si cu deosebire reportà dlu superintendentu Dr. G. D. Teutsch si predicatorulu cetâtiei Ongerth asupr'a tesaureloru aflate la Ogn'a si in tienutulu Mercurei. In ambele locuri se voru intreprinde unele sapaturi. Interesantu erá pentru scrutatoriulu istoriei si pentru laici unu documentu séu mai bine o insemnare pe pergamentu din prim'a jumetate a seculului 14, care documentu fu descoperitu si descifratu de dlu Dr. Amlacher in acoperementulu unei incunabile; e interesantu pentru scrutatoriulu istoriei, pentruca tractéza despre capitlulu din Orestie din tempulu acel'a, iér' pentru laicu si contribuitoriu pentruca dovedesce darea pentru hornuri de cari se aflau in tóte comunele capitlului Orestianu 925. Bunulu destinu sa ne ferésca de unu asemenea impositu in aceste dile grele. Mai raportà superintendentulu Dr. Teutsch asupr'a unui sigilu alu capitlului din Seic'a din secululu 13 cu inscriptiunea: *Sigillum capituli de Schelk.* Desemnulu infatisiéza o biserica, pe care o tienu doi barbati. Preotulu cetâtiei Fr. Müller reportà despre asiá numit'a biblioteca a capelei; Dr. Zimmermann tienù o prelectiune interesanta despre intogmirea unui diplomatariu.

La 12 óre urmà siedinti'a de inchidere, care fu cercetata de pucini membri. Dupa verificarea protocolului din siedinti'a trecuta si cetirea protocóleloru despre siedintiele sectiunei tienù Dr. Fr. Teutsch o prelegere: „Din viéti'a sasésca, cu deosebire a Sabiiului la capetulu seculului 15.“ Dupa acést'a urmà prelegerea dlui Dr. R. Theil: „Autobiografi'a lui Mich. Heidendorf dela capetulu seculului 18 si inceputulu seculului 19.

Reuniunea principale a fundatiunei lui Gustav Adolf s'a tienutu la 27 Augustu, care a trei'a di a reuniuniloru. Deschiderei a premersu unu servitiu divinu, la care e a luatu parte cu deosebire secsulu femeiescu, care in genere e mai capabilu de viéti'a religiósa. Cuvêntulu festivu l'a tienutu preotulu Wittstock din Cisnadia.

Dupa seversirea servitiului ddiescu se dusera membrii in biseric'a dela spitalu, unde presidentulu Dr. G. D. *Teutsch* deschide siedinti'a adunârei generali a XIV cu o rugaciune devota. Verificânduse de nou legitimatiunile deputatiloru se constatà, ca din Bistritia Orestie si Cohalmu nu s'a infatisiatu nimene. Interesante au fostu datele despre activitatea diferiteloru subreuniuni ale fundatiunei Gustavu Adolf. Dupa acestu raportu venitele din anulu acest'a, respective darurile membriloru in sum'a de 3711 fl. 4½ dau unu plus de 106 fl. 2½ cr. de asemene o sporire a membriloru cu 2430 urcânduse numerulu acestor'a la 45,597. Ramulu Reuniunei: Bistriti'a are 5141 membri 1482 fl. 41 cr. venitu si a ajutoratu 6 comune; Sibiiulu cu 35 comune, 6545 membri, 740 fl. 45 cr. venitu a ajutoratu 9 comune. Brasiovulu cu 17 comune, 8976 membri, 797 fl. 42 cr. venitu a ajutoratu 8 comune; Mediasiulu cu 13 comune, 3713 membri 300 fl. venitu a ajutoratu 6 comune; Sasu-Sebesiulu cu 26 comune, 4145 membri, 340 fl. 84 cr. venitu a ajutoratu 4 comune; Cohalmulu cu 17 comune, 2820 membri, 166 fl, 37 cr. venitu a ajutoratu 3 comune, Reghinulu sasescu cu 13 comune, 1784 membri, 169 fl. 54 venitu a ajutoratu 2 comune; Sighisiór'a cu 33 comune, 5408 membri, 236 fl. 58 cr. venitu a ajutoratu 4 comune; Sieic'a cu 31 comune, 3437 membri, 20 fl. 51 cr. venitu a ajutoratu 4 comune, Cincu cu 23 comune, 3598 membri, 250 fl. 40 cr. venitu a ajutoratu 3 comune.

Reuniunea femeiloru din Brasiovu pentru ajutorarea scólei de fetitie numerà 339 membre cu o avere de 2732 fl. Reuniunea femeiloru din Sibiiu, „de care nu se face amintire in reionulu reuniunei lui Gustav Adolf, numera 300 membre si spriginesce scól'a de fete ev. de aici, care obtienuse intr'unu anu unu venitu de 2060 fl. 74 cr.

Reuniunea Gustavu Adolfiana a datu ajutóre pentru cladiri, dara in privinti'a acestoru ajutóre lipsescu date statistice esacte si complete despre tóte comunele spriginite.

Se dede cassariului absolutoriulu si apoi cetí secretariulu prof. *Werner* propunerea presidiului despre impartirea veniteloru la comune.

Dupa § 24 alu statuteloru trebuie sa se tramita celu putienu totu la 3 ani din partea reuniuniloru principali deputati la reun. centr.; de vreme ce reuniunea principale din Transilvani'a are unu venitu de 6000 marce — 3000 fl., i compete dreptulu a tramite deputati, si adunarea decide sa se tramita in anulu acest'a unu deputatu la Erfurt si sa i se dea plenipotentia de a dá dóue voturi si sa se faca spre acestu sfersitu o colecta. Acestu oblegatu ce va merge la Reuniunea centrale va avé sa dea reuniunei principali din Sabiiu unu raportu, care se va petrece in raportulu anualu. Dupa amédi s'a alesu preotulu cetâtiei de aici Fr. Müller de deputatu.

Pastorulu *Oberth* inchise apoi sessiunea din anulu acest'a cu o rugaciune solemna.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Augustu (6 Sept.) 1876.

Metalicele 5⁰/₀	66	90
Imprumutulu nationalu 5⁰/₀ (argintu)	70	35
Imprumutulu de statu din 1860	111	80
Actiuni de banca	854	—
Actiuni de creditu	148	25
London	120	85
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	40
„ „ „ Temisiorene	73	75
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	85	—
Argintu	101	40
Galbinu	5	80
Napoleonu d'auru (poli)	9	64½
Valut'a nóua imperiale germâna	59	25

N. I. 540/1876.

Publicatiune.

In 24 Septembre a. c. st. n. se va dá in arenda dela órele 10—12 din di in cancelari'a comunei Gurariului pre calea licitatiunei urmatórele regale ale numitei comune si anume:

1. Cracimaritulu in comuna cu pretiulu strigârei de . . 2500 fl.
2. Mór'a din susu cu . 400 fl.
3. „ „ josu „ . 500 fl.
4. Pasiunea din muntele Cindrelu cu . . . 600 fl.
5. Pasiunea din muntele Nicolesci cu . . . 400 fl.
6. Pasiunea din muntele Gausiór'a mare cu . . 250 fl.
7. Pasiunea din muntele Foltea cu . . . . 300 fl.

pre tempulu dela 1 Ianuariu 1877 pâna la 31 Decembre 1879.

Doritorii de a luá in arenda aceste regale au de a depune unu vadiu de 10⁰/₀ alu pretiului de strigare.

Arendatorele va avé a intregí vadiulu depusu pâna la cautiunea prescrisa.

Celelalte conditiuni de licitatiune se potu vedé atâtu in acestu inspectoratu câtu si in cancelari'a comunale din Gurariului.

Sabiiu in 1 Septembre 1876.

Inspectoratulu cercuale.

Nr. 519. Plen.

Concursu.

Venerabilulu sinodu archidiecesanu din anulu 1875, a otarîtu, a se mai introduce in institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu inca urmatórele studii: metodic'a, istori'a patriei si universala, limb'a magiara si germâna, geometri'a, constitututiunea patriei si gimnastic'a, si totu-odata a se inmultí poterile didactice inca cu unu profesoru suplinte.

Deci pentru ocuparea acestui postu de profesoru suplentu cu salariu anualu de 800 fl., care va avé a propune tóte séu partea cea mai mare din aceste studii, se escrie concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre a. c. vechiu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la diu'a numita suplicele loru instruate cu urmatórele documente:

a.) Ca suntu greco-orientali;

b.) Ca au absolvatu gimnasiulu si au depusu esamenulu de maturitate;

c.) Ca au absolvatu cursulu pedagogico-teologicu la vre-unu institutu gr. or. si

d.) Ca au absolvatu facultatea filosofica la vre-o universitate.

Sibiiu 14 Augustu, 1876.

Consistoriulu archid. greco-orientalu.
(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clas'a a III-a Galatiu, in protopresbiteratulu Abrudului, se deschide concursu pâna la 15 Sept. a. c.

Emolumentele suntu: tacsele stolari regulate dela 120 familii, cas'a parochiala cu o gradina de unu caru de cucuruzu, unu pamentu aratoriu de 8 cara cucuruzu, folosirea cimiteriului cá fenatiu, si câte un'a ferdela de cucuruzu dela fia-care numeru de casa.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au de a-si substerne concursele, — instruite conformu legei, — subscrisului, pâna la terminulu mai susu prefiptu.

Dela oficiulu protopresbiterale, in contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 12 Aug. 1876.

Ioanu Gallu m/p.
3—3 protopresb. gr. or.

Concursu.

Devenindu vacantu unu postu de invetiatoriu la scól'a normala (primara) gr. or. romàna gr. or. din Brasiovu, se escrie pentru ocuparea lui concursu cu terminu pâna la 10 Septembre a. c. st. vechiu.

Concurentii se binevoiésca a se adresá câtra subscris'a eforia, alaturându petitiune, testimoniele despre portarea loru politica si morala, despre cualificatiunea pedagogica-didactica si testimoniu din class'a gimnasiala séu reala ultima ce va fi cercetatu.

Salariulu anualu impreunatu cu acestu postu este in anulu primu alu servitiului de 300 fl. v. a. in urmatorii 2 ani câte 400 fl. iéra de ací inainte salariulu de invetiatoriu definitivu 500 fl. la care dupa servitiu de 10 ani se adauge decenaliele de 100 fl. si dupa 20 ani decenalie de 200 fl.

Pre lânga acestea mai au invetiatorii acestei scóle si dreptulu de pensiune.

Pedagogii cari au cercetatu vre-o facultate voru fi preferiti.

Brasiovu 10/22 Augustu 1876.

Efori'a scóleloru centrale rom. ort. resaritene.
(3—3)

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu la scól'a conf. gr. or. din comun'a Persani, protopresb. tractului I. alu Fagarasiului; se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. st. v. emolumentele impreunate cu acestu postu suntu urmatórele:

a) leafa anuala inbani 150 fl. v. a.

b) de fia-care copilu aptu de scóla câte 4 cofe bucate.

e) cortelu liberu in odaile scólei si

d) lemne de foc câte voru trebuí.

Doritorii de a ocupá acésta statiuna, au de a-si asterne suplicele sele instruate conformu prescriseloru Statutului organicu, avendu atestau de cualificatiune, cum si cunóscerea cântariloru si a tipicului bisericescu, pâna la terminulu susu aratatu, la subscrisulu scaunu protopresbiteralu.

Fagarasiu 1/13 Augustu 1876.

Petru *Popescu*,
(3—3) protopp.

Anunciu.

Un'a casa cu 5 incaperi si nemestii de economie, impreuna cu gradina de 5 jugere 1175 orgi patrati, precum si 26. jugere 1336 orgi patrati aratura, 1. jugeru 1370 orgi patrati livezi in

Ogn'a (langa Sabiiu)

suntu sub conditii favoritóre de vendutu.

Suntu si mai multe jugere aratura si livedi in apropierea complexului de susu, de datu.

Sciri mai de amaruntu da in Sabiiu.

Advocatulu de tiéra.
Victoru Sill.
(1—1) Piati'a mare **Nr. 24.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

Foisiór'a de astadi se va espedá cu Nr. viitoriu.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pàrti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 69. ANULU XXIV.

Sabiiu 29 Augustu (10 Sept.) 1876.

Sabiiu 29 Augustu.

La anulu 1852, scurtu tempu dupa terminarea funestului resbelu civilu, scirea despre venirea junelui si cavalerescului monarchu in acésta tiéra in estremitatea sudostica a imperiului, electrisase tóte inimile dela celu mai june pâna la celu mai betrânu. Caletori'a monarchului erá unu triumfu neintreruptu dela o margine pâna la alta margine a tierei. Bucuri'a popóreloru procedea din diverse puncte de vedere, dara erá generale. Ea erá mare la tiéra si in cetâti in tóte clasele societâtiei.

Românii transilvani, scapati atunci de curendu de jugulu feudalitâtiei, cu reminiscintie vii de alipirea loru câtra dinastia si tronu, in fruntea loru cu unu capu vediutu bisericescu natiunalu in frunte, erau mândri ca potu intempiná pre sublimulu si preagratiosulu monarchu, dela a cârui tronu resunase: „*Dreptu egalu pentru toti*“ si potu prin espressiunea bucuriei loru, fatia la fatia, sa-si depuna omagiele loru, pre cari la vre-o câti-va ani le-au sigilatu cu scumpulu sange alu junimei loru pre frumósele câmpii a le Italiei. In speranti'a gratitudinei si asteptau tempulu favorabilu si de mai mari bunatâti cetatienesci.

Auror'a constitutiunala n'a intârdiatu a se aratá. Anulu 1860 a prevestitu popóreloru monarchiei o era nóua, er'a in carea sa fia chiamate tóte cá sub prea inalt'a devisa „*viribus unitis*“ sa conlucre la destinele loru.

Si nu mai departe, in diu'a de anulu nou 1861, românii din Transilvani'a sub scutulu guvernului Majestâtiei Sele, care se nisuiá cá spiritulu devisei sele sa devina corpu, se aduna in congresu natiunalu recunoscutu de guvernu si delibereza asupr'a destineloru acestui poporu fâra de drepturi in patri'a sea sute de ani, pregatinduse in referintiele cele nóue date atunci pentru desvoltarea constitutiunale ulterióra.

Trecu doi ani de lupa. Viéti'a constitutiunala nu-si aflá form'a multiamitóre pentru tóte natiunalitâtile din tiéra. Trecutulu inca nu se puté impacá cu presentulu, pâna cându in 1863, in Aprile, românii sub acel'asi scutu prea inaltu tienu alu doilea congresu alu loru, cârui mai târdiu 'i urméza deschiderea portiloru parlamentare, si românii siedu alaturea cu natiunile sorori din tiéra in adunârile cari desbatu despre sórtea tierei.

Unu mare aventu, pentru românii, cari de seculi erau instrainati dintre factorii ce numerau politicesce in tiéra. Si cine nu va recunósce, ca in partea cea mai mare avéu sa-lu multiamésca acelui monarchu, care prin parintésc'a sea intielepciune cautá fericirea popóreloru de sub sceptrulu seu, fâra de privire la trecutulu loru.

Dara dile grele au venitu asupr'a monarchiei tocm'a in tempulu cându desvoltarea mulcomitóre erá in cursulu desvoltârei sele.

Dilele aceste grele, a câroru umbre s'au zaritu inca in 1865, au solicitatu cautarea unui modu nou de a impacá pretensiunile, cari inca nu se putura aduce la o armonia definitiva. Desvoltarea constitutiunala a monarchiei se pregatea pentru unu stadiu nou, la care inse romanii, ingrigiati de acuisitiunea loru cea nóua, n'au fostu ignorati, ci chiamati sa lucre pentru sustienerea loru.

Evenemintele din afara, cari amenintiara monarchi'a pre dóue teatruri de resbelu, ce e dreptu, n'au fostu mai tari decâtu credinti'a popóreloru. Românii si in aceste au doveditu traditiunal'a loru aderintia câtra dinastia, tronu si patri'a comuna; dar' acelesi eveneminte au pretinsu schimbarea formeloru constitutiunali de pâna ací, si anulu 1867 ne infatisiéza o alta stare de lucruri.

Schimbarea acést'a de multi neprevediuta si de fórte putieni nu destulu de apretiuita pâna in consecuentiele ei ulterióre, au confundatu armoni'a de mai nainte intre romani si a induplecatu pre multi a se retrage si a se abtiené dela conlucrarea inceputa si incoronata de splendide succese la inceputulu deceniului alu sieselea alu seculului nostru.

Urmârile au fostu, ca desvoltarea mai departe a constitutiunalismului au trasu cercuri din ce in ce mai restringatóre in giurulu romaniloru si astadi ne vedemu, in mare si in micu, redusi la minoritâti, incâtu vocea romanului iérasi abiá se mai póte audí.

In privinti'a bisericésca inse Maj. Sea care a restituitu metropoli'a gr. or. inca la 1864, dimpreuna cu regimulu seu a sanctiunatu cea mai liberala constitutiune bisericésca pentru romanii gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

Eata dara in ce stare ne aflâmu cându dupa 24 ani suntemu in acea fericita pusetiune de a puté intempiná pre parintele patriei in sinulu tierei nóstre.

Credinti'a traditiunala a romanului sta neclatita cá stanc'a in valurile noianului si astadi. Credinti'a acést'a ne da si astadi speranti'a, ca viéti'a constitutiunala sub auspiciele gloriosului tronu, dela care au emanatu devisele cele datatóre de viétia, pentru cetatienii monarchiei nóstre nu va remané statiunara, ci in procesulu ei va merge inainte pâna ce diversele popóre in armonia deplina se voru vedé multiamite si in pusetiune de a lucrá mai departe spre fericirea loru si spre fericirea patriei comune.

Petrunsi de aceste simtieminte patriotice si convinsi, ca cornulu celu bogatu de gratia care prin neobosél'a Maj. Sele de unu patrariu de seculu a reversatu atâtea bunetâti asupr'a popóreloru si in specialu si asupr'a romaniloru, va fi si in viitoriu unu isvoru nesecatu de fericire pentru toti si pentru tóte: aducemu si noi, dupa puterile nóstre, tributulu nostru de cetatieni si fii ai patriei comune sublimului Imperatu si Rege, care si-a consacratu viati'a, din fragede tineretie, pentru fericirea popóreloru sele.

Tributulu nostru inse sa fia omagiulu credintiei nóstre neclatite, pre care si cu ocasiunea acést'a lu depunemu la piciórele Preainaltului tronu alu Majestâtiei Sele.

Dispusetiuni

Pentru festivitâtile cu ocasiunea presentiei **Majestâtiei Sele** ces. reg. apost. a Prea inaltiatului Imperatu si Rege **Franciscu Iosifu I.** in Sabiiu dela *10 pâna la 13 Septembre a. c.*

In 10 Septembre 1876 câtra 7 óre diminéti'a indata ce trenulu care aduce pe *Majestatea Sea*, atinge tienutulu Sabiiului, voru suná clopotele din tóte turnurile bisericesci si tragerea campaneloru va durá pâna ce Maiestatea Sea va sosí si descinde in cortelu la Escelenti'a Sea, dlu comandante militaru F. M. Loc. bar. *Ringelsheim.* La *gar'a drumului de feru*, care va fi decorata serbatoresce, *Majestatea Sea* va fi salutatu cu totu respectulu de câtra fruntile deregatorieloru civile si militare ce petrecu aici.

Dupa ce *Majestatea Sea* se va indurá a se suí in caret'a ce va stá gat'a, *Inaltu Acela'si* va plecá impreuna cu suit'a prin strad'a Elisabetei, pe sub podulu de feru si pre sub turnulu dela svatu câtra locuinti'a Sea.

La intrare in strad'a Elisabetei, apoi la frontulu turnului dela svatu la suirea in susu dela podu se voru radicá *dóue arcuri de triumfu* de flori si frundie. Incependu dela gar'a drumului de feru reuniunile industriali de aici cu standardele loru, scolarii scóleloru de medilocu, apoi tiereni din satele vecine imbracati serbatoresce, voru formá spaliere pre ambele laturi *ale drumuriloru decorate serbatoresce* pâna la edificiulu Comandantelui.

Dupa ce *Majestatea Sea* se va asiediá in locuintia, inaltulu cleru, deregatoriele militare si civile intrunite inaintea custodiei principali, voru asteptá, ca indurase-va *Majestatea Sea* sa permita deregatorieloru si corporatiuniloru a se presentá.

La amédi la 12 óre *Majestatea Sea* se va indurá a dá *audientie.*

Insinuârile la prea inaltele audientie le va primí la prea inalt'a insarcinare secretariulu aulicu *de König* la 7, 8 si 9 l. c. in locuinti'a sea, cas'a lui Haller (piati'a mare Nr. 17).

Dupa amiédi *pompierii liberi* de aici voru arangiá pe piati'a casernei unu esercitiu de revista, apoi *reuniunea tragatoriloru la semnu civili de aici* o tragere serbatorésca la loculu de puscatu pentru civili.

Dela 7½ pâna la 10 óre sér'a va urmá o iluminatiune solemna in cetatea intrégа.

La 11 Septembre 1876 Majestatea Sea va tiené o revista preste trupe pe piati'a cea mare de esercitie. Sér'a conductu de facle.

La 12 si 13 Septembre 1876 Majestatea Sea va asiste la *manevrele* ce voru urmá intre Sabiiu—Cristianu.

La 9 óre sér'a va plecá *Majestatea Sea* de aici prin stradele de trecere iluminate serbatoresce câtra gar'a drumului de feru.*)

Revist'a politica.

Venirea cea neasteptata a Majestâtiei Sele este, o repetimu, o adeverata, dara pré placuta surprindere. Foile din Budapest'a si Vien'a au fostu incunosciintiate prin telegrafu despre acestu evenimentu de aici din Sabiiu. Loculu celu dintâiu in politic'a esterna lu ocupa afacerile orientali. „Presse“ din Vien'a afirma ca puterile garante au intrevenitu la Pórta pentru unu armistitiu de patru septamâni, care are a se estinde si asupr'a Muntenegrului si insurgentiloru din Bosni'a si Erzegovin'a.

Refusarea acést'a se tragea la indoiéla dara in momentele din urma aflâmu ca Pórt'a totusi a refusatu. Seriositatea situatiunei creata prin refusarea acést'a o esplica foile vienese din unu potopu de depesie primite de Majest. Sea in castrele dela Falisberg in diu'a dela 5 Septembre.

Putieni se mai indoiescu de eventualitatea unui resbelu intre Russi'a si Turci'a. Multi si punu intrebarea ce va face Austro-Ungari'a. Va luptá ea alaturea cu Russi'a? Unii dicu ca acést'a este o cestiune dejá resolvata. Cu ocasiunea acést'a inregistâmu si noi scirea ce se respandesce dela Bucuresci, ca acolo se astépta câtu mai curendu unu marsiu combinatu de austriaci si rusi, pentruca se dice mai departe ca aceste dóue puteri au convenitu a face „ordine“ in Turci'a europeana.

Diurnalistic'a magiara este inca in contr'a unei actiuni comune cu Russi'a. Dilele mai de aprópe ne voru chiarificá si in privinti'a acestoru indoieli cari tienu inca lumea in nedumerire.

Cestiunea complanârei parea ca a pierdutu multu din caracterulu seu acutu prin evenementele ingrigitóre ce se petrecu in vecinatatea nóstra, dara ea cu tóta gravitatea situatiunei incepe de nou sa agite opiniunea publica a Austriei. Se audu voci puternice, cari preferu mai bine a inactivá „uniunea personale“ cu tóte consecuentiele ei daunóse pentru imperiu decâtu a mai face concessiuni unguriloru.

In fatia cu acestu torinte publicu press'a oficiósa se nisuesce a invederá desastrele si pericolii ce potu sa provina din uniunea personale.

„Fremden-Blatt“ dela 6 Septembre dice in obiectulu acest'a.

Cestiunile cele mari politice, a câroru deslegare e indispensabila se pare ca nu ne preocupa de ajunsu atentiunea. Decurgerea crisei in orientu, foculu ce arde inca in cas'a vecinului, stagnatiunea pre terenulu economicu si in fine reinnoirea complanârei cu Ungari'a ce stà la usia putea sa sature si pre celu mai nesatiosu politicu, dara lucrulu stà altmintrea. Pentruca de o parte nu se póte inlaturá cris'a economica, iér' de alta complanarea ungurésca destépta temeri de o insarcinare mai apesatóre, se arunca in multime devis'a „uniunea personale“. Inainte de a se cunósce punctatiunile complanârei se face incercarea de a se parasí ultimulu petecu alu terenului comunu, a se tâiá cele din urma legaturi de unitate si a formá prin acést'a procedura din imperiulu dualisticu de astadi alu habsburgiloru *dóue imperie*, cari in viitoriu sa fia impreunate numai prin inaltulu purtatoriu alu Corónei imperiali austriace si regesci unguresci.

Pâna acum credeamu, ca ilusiunea pentru uniunea personale póte sa prospereze numai in clim'a ungurésca. In Ungari'a nu a lipsitu nici intr'o perioda, specialu inse dela reinvierea vietiei politice o partida, care vedea scaparea patriei in cea mai stricta esecutare a uniunei personali. Inca in Martiu se dicea in Ungari'a ca totu ce a fostu defectuosu, reu si insuficientu e de adscrisu „influintieloru daunóse straine“ ale guvernului austriacu. Precându inse scól'a esperientieloru sângeróse straformà in modu memorabilu sensatiunea, precându insusi Colomanu Tisza resignà la parerile trecutului si intrà impreuna cu cei mai buni si destoinici barbati ai partidei sale in mostenirea lui Fr. Deák, se radica deodata in tiér'a primitiva a monarchiei, in vechi'a urbe imperiale Vien'a rar'a si neesplicabil'a strigare dupa „uniunea personale“. Intr’adeveru raru si neesplicabilu!

---

*) Primitu dupa incheiarea nrului trecutu. Red.

Ce idei voru avé ungurii de acést’a strigare? Li se va paré cá aceloru visatori, cari dintr’unu presentu plinu de viétia ajungu intre umbrele reinviate ale trecutului Ei se voru intrebá: Au vienesii o memoria atâtu de scurta încâtu uita reminiscintiele din 1848? Séu reminiscintiele acelui anu viforosu nu ne mai admonéza destulu de drasticu a nu slabí mai tare legaturile de statu intre ambele jumetâti? Asiá se voru intrebá primii politici cari adi cá o majoritate imposanta se grupéza in giurulu cabinetului Tisza; dara nu voru lipsí nici acolo cercuri, in cari reinvierea ideei de uniune personale va desteptá unu ecou simpaticu. „Partid’a din 1848“ anti-austriaca se va bucurá de sucursulu ce-i vine dela austriacii fideli imperiului.

Dara bucuri’a „tigriloru“ ungurescі va fi scurta. Ei ’si voru gresí calcululu, déca voru tiené acestu tipetu personaluniunisticu de ce-va mai multu de câtu o bóla copilarésca politica trecatóre, câci noi nu stâmu aici inaintea unei agitatiuni serióse in favorulu uniunei personali. Cu totu strigatulu celu mare pâna acum nu a luatu nici o fractiune de partida cu atâtu mai putienu semburele partidei constitutiunali dorinti’a unei uniuni personali in program’a sea. Partid’a constitutiunale e in majoritatea sea precumpanitóre politicesce prea matura decâtu sa aiba intentiunea de a sguduí seriosu la temeliele Austriei puse cu atât’a truda. Ea are consciinti’a, ca toti câti mai voru o Austria trebuie sa tiena pre câtu va poté de strictu la acea ce esista, ea cunósce pericolulu uniunei personali si nu se va amagí asupr’a insemnateloru schimbâri recomendate si e sigura, ca interesele *nóstre* (austriace) materiale voru câstigá la o deslegare radicale a tuturoru relatiuniloru austro-ungurescі din anulu 1867.

Dar’ chiaru de aru stá lucrulu astufeliu, de s’aru si radicá barierele vamali la Lait’a, de aru si vení tempulu lui Saturnu pentru industri’a nóstra (austriaca), totusi acel’a, care mai are unu semtiu pentru traditiunile austriace si o anima pentru venerabilulu statu imperialu la Dunare, care prin luptele seculari si neobositele staruintie ale predecesoriloru nostri in servitiulu culturei a devenitu puternicu — cu unu cuventu acel’a ce se numesce austriacu nu va voí sa dea lovitur’a din urma contr’a unitâtiei armatei, contr’a oficiului esternu comunu. Sa nu credemu ca supremulu Domnu militaru va puté paralisá daunele ce provinu din desbinarea armatei in dóue, ca Imperatulu si Regele va puté face politica intr’un’a persóna fâra dauna si fâra colisiuni intre politic’a austriaca si ungurésca. Unu domnitoriu energicu absolutisticu aru puté sa resolva acésta problema dupla, dara unu monarchu constitutiunalu ce se radiema pre ministerie responsabile cu dreptu de esistintia derivatu din majoritâti parlamentarie, unu atare monarchu va vení curendu in nefirésc’a situatiune cá „Imperatulu“ sa dea resboiu „Regelui“ et viceversa. Si armat’a desbinata in dóue, „imperiale“ si „regésca“, va stá fatia in fatia si va avé sa aplaneze cu sângele seu diferintiele intre Imperatulu Austriei si Regele Ungariei. Firesce ca acest’a aru fi numai unu casu estremu, dara possibilitatea lui nu se póte tagaduí, câci amu vediutu cu fiori ce-va asemene cu acestu casu. Si cu atâtu mai neesplicabilu e, ca devis’a „uniune personale“ purcede togm’a dela acele cercuri, cari odinióra au plansu dupa „unitatea imperiului“. Intr’adeveru ca preste „uniunea personale“ nu mai duce nici unu drumu indereptu la „unitatea imperiului“, dara sapetorii mormentului Austriei s’aru puté apucá atunci de lucru, câci nu aru trebuí multu tempu pentru a realisá tristulu cuventu: „*Finis Austriae*“.

Unu corespondentu din *Bucurescі* scie sa faca interesante impartasiri asupr’a sórtei ce a avutu memoriulu românu câtra puterile semnatarie tractatului de Parisu, despre care se facea atâtu sgomotu pe tempulu acel’a si care a disparutu de odata de pre aren’a politica. Cum afirma acestu corespondentu, Pórt’a nu a respunsu nici cându la acestu memoriu, dara agentulu românu in Constantinopole a primitu instructiunea cá nici sa nu insiste prelânga respunsu, de vreme ce ministrulu actualu de esterne, dlu Ionescu, nu astépta nici unu respunsu la memoriulu lui Cogalnicénu. Curtiloru europene nu s’a substernutu acestu memoriu nici cându in realitate, fiinduca prim’a fapta a lui Ionescu erá sa retraga pre cale telegrafica memoriulu ce se aflá inca in mânile agentiloru. Guvernulu actualu e fermu decisu sa indrepte tóta atentiunea sea asupr’a stâriloru interne ale tierei si sa introduca reforme insemnate, spre care scopu camer’a, cum se afirma, se va conchiamá inca inainte de terminulu statoritu (15 Novembre). Cea mai remarcabila reforma e, prelânga regularea financieloru prin crutiare, straformarea impositului de capu intr’unu impositu de avere séu venitu. E de relevatu numai, ca contributiunea de capu aduce statului acum unu venitu de 12 milióne lei, ceea ce face aprópe a sieptea parte din tóte venitele statului. Unu altu proiectu fórte insemnatu va fi reform’a armatei, care fâra de a se micusiorá in cadrele sale, totusi trebuie sa se faca mai putienu costisatóre si mai folositóre statului. Se intentiunéza adeca aplicarea armatei in Romani’a la lucrârile publice, precum suntu cladiri de drumuri etc. Se va oferí mai multa atentiune si instructiunei publice. Intre astfeliu de impregiurâri ministrii afirma ca nu li mai resulta tempu pentru politic’a esterna. Guvernulu voiesce sa respecteze tractatele esistente, sa nu se prea apropia de nici o potere si sa satisfaca pretensiunile creditoriloru de statu. Acest’a se dice ca e politic’a lui pe viitoriu.

Pentru Serbi’a.

„Republic’a francesa“ dela 30 Augustu publica subt acestu titlu o energica protestare a celui mai mare poetu alu tempiloru nostri in contr’a crudimiloru comise de turci in Bulgari’a si Serbi’a. Simtiementulu umanitaru a fostu un’a din cele mai fericite si mai fecunde inspiratiuni ale dlui Victoru Hugo; acestu simtiementu i-a inspiratu si protestarea de mai la vale, care constitue inca o frumósa pagina literaria. Poetulu in scrierile sele politice, s’a preocupatu numai de punerea in practica rigurósa a principieloru, a reclamatu mai totu-déun’a solutiunile viitoriului, fia elu câtu de departatu, fâra sa tiena séma de dificultâtile presinti, de concessiunile ce trebue a se face necessitâtiloru dilei, a câroru satisfacere e mai totu-déun’a conditiunea esentiala a reusitei.

Eata protestarea de care vorbimu:

Este necesariu a atrage atentiunea guverneloru europene asupr’a unui faptu asiá de micu, dupa cum se pare, incâtu guvernele paru a nu-lu vedé. Acestu faptu eata-lu: se asasinà unu poporu. Unde? In Europ’a. Acestu faptu are martori? Unu martoru, lumea intréga. Guvernele ’lu vedu? Nu.

Natiunile au deasupr’a loru unu ce care e subt ele, guvernele. La ori-ce momentu, acestu contr’a-sensu isbucnesce: civilisatiunea e in popóre, barbari’a e in guvernatori. Acésta barbaria e voita? Nu. Ea e numai profesionale. Ceea ce rass’a umana scie, guvernele nu sciu. Acést’a provine din aceea ca guvernele nu vedu nimic’a decâtu printr’acésta miopia: ratiunea de statu; rass’a umana privesce cu unu altu ochiu: consciinti’a.

Vomu spaimentá guvernele europene anunciandu-le unu lucru, ca crimele suntu crime, ca nu e mai permisu unui guvernu decâtu unui individu de a fi asassinu, ca Europ’a e solidaria, ca totu ce se face in Europ’a de Europ’a se face, ca, déca esiste unu guvernu care e fiéra selbatica, trebue sa fia tratatu cá fiéra selbatica; ca in acésta óra fórte aprópe de noi, colea, subt ochii nostri, se macelaresce, se incendiéza, se jafuiesce, se estermina, se sugruma tatalu si mamele, se vendu fetele si baietii; ca copii pré mici pentru a fi venduti se taia in dóue printr’o lovitura de sabia; ca se ardu familiele in case, ca cutare orasiu, Balak, de esemplu, e redusu in câte-va óre dela nóue mii locuitori la o miia trei sute; ca cimiteriele suntu imbulzite de mai multe cadavre decâtu potu cuprinde, astfeliu ca mortii dau pestilentia celoru vii cari le-au tramisu macelulu; insciintiâmu guvernele europene, ca femeile insarcinate suntu spintecate pentru a le omorí copiii in pântece, ca pe pietiele publice se afla gramedi de cadavre de femei cu pântecele taiate, ca cânii rodu pre ulitie craniurile feteloru violate, ca tóte acestea suntu oribile, ca aru fi destulu o miscare a guverneloru Europei pentru a le impedecá si ca selbaticii cari comitu aceste maceluri suntu infioratori; ca civilisatii cari ’i lasa se comita suntu ingroditori.

Momentulu de a radicá vocea a venitu. Indignatiunea universala se revoltà. Suntu óre, cându consciinti’a umana iá cuventulu si dà guverneloru ordinulu de a o ascultá.

Guvernele ingâna unu respunsu. Ele au incercatu dejá acésta gânganéla. Ele dicu: suntu esagerâri.

Dá, suntu esagerâri. Nu in câte-va óre a fostu esterminatu orasiulu Balak, in câte-va dile; se dice ca suntu dóue sute de sate arse, nu suntu decâtu nóue-dieci si nóue; ceea ce numiti pestilentia nu e decâtu tifosu; n’au fostu violate tóte femeile, n’au fostu vendute tóte fetele, unele au scapatu. S’au schingiuitu prisoneri, dar’ li s’au taiatu si capetele, ceea ce micsioréza faptulu; copilulu care se dice ca a fostu aruncatu in iataganu, n’a fostu pusu, in realitate, decâtu in verfulu unei baionete; unde e unulu puneti doi, etc. etc.

Si apoi, pentru ce s’a revoltatu acestu poporu? Pentru ce o turma de ómeni nu se lasa sa fia posedati cá o turma de dobitóce? Pentru ce? etc. etc.

Acestu modu de a ascunde adeverulu adauga erórea. A sicaná indignatiunea publica, nimicu mai miserabile. Usiurârile agravéza. Acést’a e o suptilitate care pledéza pentru barbaria; e Bizantiulu acusandu Stambululu.

Sa numimu lucrurile cu numele loru. A ucide unu omu la coltiulu unei paduri care se numesce padurea Négra e o crima; a ucide unu poporu la coltiulu celei-lalte paduri care se numesce diplomatia, este iérasi o crima.

Mare. Eata totu.

Ori-ce crima se micsioréza in raportu cu enormitatea sea? Vai! acést’a e in adeveru o vechia lege a istoriei. Omóra siése ómeni, esti Troppmann; omóra siése sute de mii, esci Cesare. A fi monstruosu, e a fi acceptabilu. Probe: Saint-Bartelemy, bine-cuventata de Rom’a, dragonadele glorificate de Bossuet; Dóue Decembre, salutatu de Europ’a.

(Va urmá.)

„Cerespondintio particulara a junalului „la Patrie.“

„Belgradu, 7 Augustu. — In sfersitu precum vamu telegrafatu, buletinulu oficialu de aséra a bine voitu sa faca cunoscutu locuitoriloru din Belgradu desastrulu dela Knaisevatiu, pre care vi l’amu comunicatu, prin depesia acum trei dile. Au trebuitu negresitu resóne puternice, pentru cá guvernulu serbu sa se decida a ridicá unu coltiu din velulu care ascundea infrângerile armateloru serbe. Chiaru in ajunu, acelasi buletinu inregistréza victorii, si totu de-odata pe neasteptate populatiunea afla ca turcii ajunsesera pâna in mijloculu tierei.

„Cu tóte codelele comunicatiunei guvernamentale, fia-care a intielesu indata despre ce erá vorb’a, si amu fostu martori a unoru scene de disperare grósnica intr’o familie unde amu fostu invitatu sa petrecu sér’a. Unde suntu turcii, poti sa-mi spui? ’mi dicea unu nenorocitu betrânu cu lacramile in ochi. Vai! turcii precum se scie bine la ministeriu, ceea ce nu se va puté ascunde multu tempu, suntu in fati’a Deligradului, pre care ’lu ataca de trei parti, pre cându Osman pasi’a, dupa ce a imprasciatu armat’a lui Ljes Janin, inaintéza câtra Tionepi’a, de unde va puté pré lesne in câte-va dile, cu mici lupte sa se apropie de Belgradu.

„Biata Serbie! de n’aru mai vení ceva disordine interióre, fórte de temutu, sa complice o situatiune atâtu de grava. Aru fi negresitu tempulu cá diplomati’a sa incépa a lucrá. Câtu pentru silintiele ce-si dáu aici cá sa se mai rîdice, suntu de totu nule. ’Si facu mutualu reprosiuri pentru gresialale comise, si toti striga pe tóte tonurile ca Serbi’a a cadiutu din caus’a altor’a.

Vin’a tóta este a românului; dela densulu, dela acestu nemernicu, dela golanu, vine totu reulu. Tóte copilariile, prostiile si inventiile comice pre tóta diu’a se arunca cu multa generositate asupr’a românului. Prin trensulu victoriile cele mai stralucite se schimbu deodata in perderi, si déca d. de Cernaieff nu invinge pre inimicu in cunostintie straregice, negresitu blastematulu de românu este caus’a. Veti vedé preste curendu aruncându responsabilitatea acestui resbelu intreprinsu cu atât’a usiurintia totu asupr’a româniloru. Voru scóte ca densii au impinsu pre Ristici si colegii sei la actiune.

„De aceea trebuie sa si vadia cineva cum suntu tratati acesti nefericiti, obligati a-si versá sângele pentru o causa care nu este a loru. La cea mai mica infractiune a regulamenteloru, striga tradare si ’i torturéza cu gramad’a. Déca unu batalionu de militieni serbi se retragu dinaintea inamicului, ceea ce adesea se intempla, — se decimédia o jumetate companie de români, fâra nici o forma de procesu. Intr’unu modu mai sângerosu, este repetiti’a acelei istorióre ce mi-a remasu nestérsa din memorie de cându eramu copilu, in care unu ingeniosu perceptoru princiaru snopea de lovituri pre unu june servitoriu alu palatului, la fia-ce gresiéla ce comitea regalulu seu elevu.

„Bietii români! serbii le refusa chiaru dreptulu de a se rugá lui Ddieu in limb’a loru, suprima séu imputinéza scólele loru; intr’unu cuventu se silescu a-i tiené intr’o stare de inferioritate in tóte privintiele, inse ii gasescu buni cá sa mérga la macelu. La Zaiciaru s’au batutu cá nisce turbati, si pentruca câti-va au fugitu dimpreuna cu fratii loru de arme serbi numai decâtu se condémna in blocu tóta natiunalitatea loru si ’i tramitu la spandiuratóre, unde pâna acum n’a mersu nici unulu dintre serbi, de-si in mai multe renduri au intorsu calcâiele cu miile deodata. Modulu acest’a de a pastrá intacta reputati’a de curagiu destulu de prefacuta a serbiloru, este criminalu in primulu rangu. Negresitu ca tieranulu serbu póte sa se faca unu bunu soldatu; dara cá luptatoriu nu infatisiéza ceva estraordinaru, cu tóte legendele puse in circulatiune cu acésta ocasiune de câtra cronicarii slavofili, cari au imprumutatu dela greci procedeulu care consista: a introduce in dosa mara reclam'a in istorie. Numai este indoiéla, printre populatiunile de origina slava, acelea cari merita a fi renumite pentru bravur'a loru suntu mai intâiu polonesii, croatii si muntenegrenii. La densii, fiii marei aristocratii, séu acei'a ai familieloru distinse, tienu cá onóre a merge in capulu aparatoriloru pamentului natiunalu, in vreme ce aici nici unulu din acei'a cari apartienu elementeloru guvernamentale trecute, presinte si viitóre, n'au fostu inca indreptati spre fruntarie.

„Mai multi inse se vedu impodobiti cu uniforme si cu mari sabii, ce tirascu cu sgomotu pe paveuri cu unu aeru de Matamori fórte nostimu. Tristu! tristu! tristu! aru dice Hamlet.

„Dar' déca aru crede cine-va pe generalulu generalu si care 'si propune a luá directi'a operatiuniloru totulu are sa se schimbe. Victori'a are, de acum inainte sa se inlantiuésca la carulu seu triumfatoriu sub drapele serbe. Turcii trebue cá sa se tiena bine. Personalulu lui Ruski-Mir in completu este acolo sub arme, gat'a a le tiene peptu.“ „Tr. Carp.“

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 16/28 Aug. 1876.

RAPORTULU

delegatiunei societâtiei academice romane presentatu societâtiei la deschiderea sessiunei din 16/28 Aug. 1876.

Dloru membri! Delegatiunea societâtiei academice române vine, la deschiderea sessiunei anuale, a supune onorabilei socitâti resumatulu activitâtiei sele in decursulu anului incetatu.

I. In prim'a linia vinu lucrârile esecutate si date publicitâtiei, si anume:

a). Terminarea proiectului de dictionaru, lucratu de comisiunea lexicografica cu concursulu unor'a din membrii societâtiei, conformu cu dorinti'a espresa de societate in sessiunea anului trecutu. Acum acésta opera se supune criticei generale a publicului literaru, si astépta cu incredere opiniunile barbatiloru competinti, de cari sa se póta folosí sectiunea filologica la revisiunea prevediuta prin regulamentulu relativu la acésta lucrare.

b) Continuarea lucrârei glosariului pâna la lit. N, care dupa promisiunea membriloru comisiunei, legitiméza speranti'a a se terminá in anulu urmatoriu.

c). Tiparirea traducerei in limb'a romana a operei principelui Dim. Cantemiru Descrierea Moldaviei, lucrare inceputa de d. A. Papiu Ilarianu si incheiata prin staruintiele comembrului d. G. Baritiu.

d). Tiparirea a 15 cóle din traductiunea Istoriei imperiului otomanu, compusa totu de principele D. Cantemiru.

e). Publicarea traducerei operiloru lui C. Cr. Sallustiu, esecutate de d. Dem. Dobrescu.

f). Publicarea analeloru societâtiei din sessiunea anului 1875.

Ací e loculu de a se notá ca, pentru mai multe motive, s'a impedecatu tiparirea traducerei comentarieloru lui Cesare de Belulu civile si anese, esecutate de d. Caianu; asemene si traductiunea filipiceloru lui Cicerone, din causa ca traducatoriulu a intardiatu cu revisiunea ce i se recomendase de sectiunea filologica.

II. Cu fericire se anuncia societâtiei ca din operile puse la concursu s'au presentatu urmatórele manuscripte:

a). Gramatic'a limbei române, partea II, Sintactic'a, cu devis'a: „Littera sermonis fida ministra mei“ Ovid.

b). Patru traduceri din Titu-Liviu cu devisele.

1. „Titi Livii lactea ubertas.“

2. Habuit illa aetas inauditum omnibus saeculis celebrandumque miraculum, ut tantam urbem ingressi aliad extra urbem quaererent. (In epistol'a ad. Paull D. Hieron).

3. *μάχου ὑπὲρ πατρίδος* (luptate pentru patria), din prefati'a latina a chronicului moldo-vlachiloru de principele Dem. Cantemiru.

3. In maxuma fortuna minuma licentia.

III. Situatiunea financiara a societâtiei se póte vedé in tabelele anesate prelânga acestu raportu; ací ne marginimu a notá:

a). Escedintele care dupa bugetulu votatu in sessiunea anului trecutu, se prevedea a fi in sum'a de lei 5627, acum se urca la cifr'a de lei 10,650,04; acestu escedinte inse computa si sum'a donatiunei facuta de fericitulu repausatu archim. Melchisedecu Radianu, care donatiune, de-si dupa anunciarea donatorului erá de 400 galbeni, dara dupa lamurirea finala s'a constatatu a fi numai de 3,382 lei. Acésta avere remasa dela repausatulu archimandritu se considerase de guvernu cá sucesiune vacanta, dar' dupa ce delegatiunea probà legitimitatea dreptului seu, se restitui societâtiei fâra procesu.

b.) Subventiunea acordata dintru inceputu societâtiei academice din bugetulu statului, in suma de lei 23,500 lei, iér' in cele din urma reduse la 10,000 lei, ministeriulu din anulu trecutu, suptu motive de economia, o suprimase, si societatea se afla in trist'a situatiune de a nu puté functioná din lipsa de medie pentru acoperirea speseloru necesarie la tienerea siedintieloru. Gratia bunei vointie a guvernului actuale, sub-ventiunea dn 10,000 lei s'a restituitu prin votulu camerei nationale, si avemu ferm'a sperantia ca se va marí dupa necesitâtile acestei institutiuni si se va fisá prin o anume lege.

c.) O importanta inchietudine a preocupatu pre delegatiune relativu la fondurile puse la cas'a de depuneri si consemnatiuni. Bonurile societâtiei in valóre de 280,000 lei au disparutu impreuna cu alte fonduri ale particuriloru, si delegatiunea n'a pututu capetá nici macaru valórea cupóneloru cuvenite pe 1 Iuliu anulu curinte. Dara dupa reclamatiunile facute, onor. ministeriu de financie a promisu ca in sessiunea viitóre a camerei va cere desdaunarea tuturoru persóneloru frustrate de delapidatori.

d.) De beneficiele legatului repausatului intru fericire generalu C. N. Herescu, societatea inca nu s'a pututu folosí. Presiedintele societâtei va supune unu istoricu speciale spre a se vedé fasele prin cari a trecutu pâna acum acésta afacere, pentru cá societatea sa iá decisiunea ce i se va paré mai nimerita.

IV. Bibliotec'a societâtiei s'a mai inavutitu cu 72 volume séu fascicule cumparate, si cu 77 volume donate mai alesu de dnii gen. G. Adrianu, baronu d'Avrilu, Al. Odobescu si altii. Din fondurile bugetului votatu-sau legatu 88 volume din cârtile societâtiei. Pre lânga acestea este de mentionatu acisitiunea aparateloru de observatiuni meteorologice, cari s'a cumparatu din fondurile votate anulu trecutu, si cari deocamdata s'au incredintiatu dlui comembru P. S. Aurelianu.

V. Respunsu de multiemire s'a primitu dela dnii Rich. Lepsius, Ad. Tobler, Max Müller, Grand Duff si generalele G. Adrianu, pentru numirea de membrii onorari ai societâtiei, precum si pentru operele ce li s'au tramisu apoi dela academi'a regale de sciintie si litere din Copenhag'a, dela societatea geografica din Parisu' dela academi'a de sciintie din Berlinu, dela academi'a de sciintie din Vien'a si dela institutulu archeologicu din Rom'a pentru operele ce li s'au tramisu de societatea nóstra academica.

VI. Societatea are a deplânge esirea din viétia a doi barbati distinsi cari au onorato: unulu este membrulu seu actuale, venerabilele P. Poenaru, care a lucratu o viétia intréga pentru propagarea sciintieloru si-a instructiunei printre români, si celalaltu este membrulu onorariu Frid. *Diez*, marele maiestru alu gramaticei comparative a limbeloru romanice. Delegatiunea nu se póte indoí ca societatea, impreuna cu natiunea, va regretá aceste perderi ireparabile.

Presiedinte A. Treb. *Laurianu.*

Secretariu generale, I. C. *Massimu.*

„U. p. A.“

Cursulu supletoriu din Idicelu.

„Milióne de câli are deschise Domnulu, prin cari te póte binecuventá!“ (Lavater.)

Progresulu, ce l'a avutu acestea cursuri pre terenulu pedagogico-didacticu au indemnatu pre pré venerabilulu consistoriu archid. a le tiené si pre venitoriu.

Precum se vede din raportulu publicatu in „Foisiór'a Tel. Rom.“ Nr. 8 a an. cur. tóte cursurile au fostu cercetate de mai multi invetiatori; afara de cerculu Desiului si alu Idicelului.

Fiindu denumitu subscrisulu si pre acestu anu cá conducatoriu pentru cerculu Idicelu pre tempulu anunciatu m'amu si aflatu la loculu destinatu, spre a corespunde inaltei mele misiuni. Cu parere de reu inse amu trebuitu se incepu prelegerile numai cu cei 9—10 invetiatori ce se aflá presenti.

Si óre care se fia causele acestui numeru atâtu de micu alu ascultatoriloru?! Séu dóra in cercurile Desiului si Idicelului, ce se estindu dela marginile Moldovei si a Bucovinei pâna câtra Maramuresiu, asiá dara intréga partea Ardélului spre resaritu média nópte nu se afla numai vr'o 28 parochii cu scóle si invetiatori de ai nostri, câti s'au inscrisu si au luatu parte in anulu trecutu la ambe aceste cursuri?!

Séu dóra invetiatorii nostri suntu toti asiá de cualificati, incâtu se nu mai aiba lipsa de o cualificatiune ulterióra?

Dupa cum 'mi este bine cunoscutu, in ppresbiteratulu Turdei superióre se afla vr'o 22 parochii, in alu Bistritiei vr'o 20, in alu Muresiu-Osiorheiului vr'o 14; totu pre atâtea se afla si in celelalte ppresbiterate pre cum a Muresiului, Solnocului I si II in cari afara de vr'o trei invetiatori nici unulu nu au depusu esamenulu de cualificatiune.

Acest'a este destulu documentu spre a constatá ca intru câtu interesédia pre invetiatorii nostri perfectiunarea si corespunderea inaltei loru chiamâri si datorintia

Si óre cui este acésta mai de lipsa cá la unu invetiatoriu, care are de objectu a influintiá intru adinsu asupr'a poteriloru unui copilu cu scopu de alu perfectioná. Si spre ajungerea acestui scopu se ceru anumite reguli séu principii, a câroru sciintia se dice: — Pedagogia. — Platone dice: „Nimicu mai divinu, decâtu educatiunea, câci fiindu junimea educata bine si cum se cuvine, caletori'a prin viétia e fericita.“

A fi educatoriu séu invetiatoriu si a nu cunósce principiele pedagogice, insémna atâtu câtu: a merge in padure, fâra de secure; adeca póte de-si incarca ce-va, dara numai uscaturi si putrejuni.

Causele principali dupa parerea mea suntu:

a) Starea misera, in carea se afla invetiatorii nostri, cari pre lânga putienulu salariu, nici acel'a nu-lu capeta regulatu.

b) Nepasarea comiteteloru parochiali si a preotiloru, cari aru avea de sânta datorintia a ingrigí cá invetiatorii sa depuna esamenulu de cualificatiune si sa-i silésca a luá parte la cursurile supletórie, — câci la din contra voru fi delaturati din oficiu, — si

c) Pre lânga tóte acestea, sa-mi ierte fratii invetiatori, ca un'a din causele principali li se atribue si loru adeca: suntu prea comodi, — escus'a cu economi'a aici nu are locu. In Dumineci, serbatori si alte dile nefavorabile pentru economia nu le e prea dragu a cetí, si a se pregatí pentru propuneri. Avemu o multime de foi scolare, redigiate de barbati demni de scóla, cari se potu procurá cu sume bagatele. Eata „Foisiór'a Telegrafului“ care e cea mai eftina din tóte foile, câci ea nu este altu ce-va decâtu unu premiu lânga „Telegrafulu Romanu“, cu alte cuvinte gratis si are bunetatea ca aduce materii fórte folositóre pentru ori-ce omu carturariu, „Scól'a romàna“ cu 5 fl. v. a., cu carea invetiatorii multe fórte multe din cele de lipsa potu aflá in dens'a.

Deci fratiloru invetiatori, preoti si alti barbati, cari ve interesati de caus'a scolara; sa ne incordâmu tóte puterile, sa ne facemu datorinti'a, sa imbratisie*mu* cu totii causele scolare, sa jertfimu celu din urma cruceriu pentru scóle si sa ne ajutâmu noi pre noi; câci dupa cum spune proverbiulu francesu: „Déca te ajuti 'ti ajuta si Ddieu“.

Nicolau Reu,
conducatoriu.

Varietâti.

⁂ *Sosirea Majestâtiei Sele* avù locu la 7¼ óre diminéti'a. La gara au intempinatu pre préinaltulu óspe autoritâtile mai inalte militari civili, si din cleru, o compania de onóre cu stégu si musica, si reuniunile cu stégurile loru. Clerulu si autoritâtile civile l'a intempinatu la cuartirulu Majestâtiei Sele in piati'a mare, in localitâtile comandei generale.

⁂ *Domnitoriulu Romaniei.* Principele Carolu se dicea ca va sosi eri sér'a aici spre intempinarea Majestâtiei Sele si a trasu in resiedinti'a archieppiei nóstre. Pâna adi diminétia nu s'a adeveritu scirea acést'a.

⁂ *In suit'a Majestâtiei Sele* suntu adjutantii generali FML. de *Mondel Beck*, adjutantu a latere bar. *Lieneisen* si *Nemeti*, consiliariulu de curte de *Papay*. Joi au sositu secretariulu Arpad de *König* si furirulu curtiei *Vranko.*

⁂ *Escelenti'a Sea* bar. *Wenkheim* sosesce aici adi insocitu de unu consiliaru ministerialu.

⁂ *Conductu de facle* va fi mâne séra din partea inteligintiei fâra deosebire de natiunalitate insocita de reuniunea cantâretiloru din locu. Pompeierii voru aparé in armatur'a loru completa.

⁂ *Insciintiare.* La gimnasiulu rom. gr. or. din Bradu cott. Zarandului si scólele normale de acolo se voru incepe prelegerile pro an. scol. 1876/7 in 3 Sept. c. v. iéra inscrierile voru fi in 1 si 2 Sept. ceea ce se aduce la cunoscintia publica spre orientare celoru interesati.

Bradu 27 Aug. 1876.

Directiunea.
N. I. *Miheltianu*,
directoru.

⁂ Atragemu atentiunea cetitoriloru nostri la o invitare de prenumeratiune la 20—22 cuventâri bisericesci, ce o face dlu Titu Vespasianu Gheaj'a presbiteru gr. or. la institutulu corectionale regiu din Gherl'a (Szamos-Ujvár), cari intr'unu tomu I. se voru pune sub tipariu, indata ce voru fi insinuati atâti'a prenumeranti, incâtu sa se póta acoperí spesele tiparirei. — Pretiulu pentru prenumeranti este numai 1 fl. v. a.; iéra pretiulu de vendiare va fi 1 fl. 20 cr. v. a. Nu este de lipsa, a se tramite banii inainte, ci numai la primirea cârtiei; acum'a se poftesce numai insinuarea de prenumeratiune, cá câtu mai in graba sa se póta pune aceste cuventâri sub tipariu.

Caldur'a si iubirea fratiésca, cu carea s'au primitu cartea mea „Anghir'a crestina séu cuventârile funebrali“ — de-si pretiulu dela cea mai mare parte inca nu l'amu primitu — me indémna, cá sa sperezu si de astadata in concursulu si spriginulu reverendissimiloru domni protopopi tractuali si multu onoratei preotimi.

Din „Anghir'a crestina“ se mai afla inca la mine esemplare de vendutu.

Gherl'a in diu'a adormirei Maicei Domnului 1876.

(†) Ananie Trombitasiu de Bethlen impartasiesce amiciloru si cunoscutiloru sei trist'a scire despre repausarea pré iubitului seu fiiu *Georgiu* care in etate de abiá 9 ani 'si dede dupa un'a suferintia de 6 dile in difteritis spiritulu seu celu maretiu si nobilu la 1 Septembre st. n. — Remasitiele pamentene se astrucara la 2 Sept. in Berchiesiu, la care detorintia crestinésca luara — afara de mam'a defunctului — toti cunoscutii din apropiere parte, câror'a li se esprime prin acést'a cea mai ferbinte multiamita!

Locu deschisu.*)

Roscani in Augustu a. c.

Onorate dle Redactoru! In Nr. 61 alu „Tel. Rom.“ amu fostu reflectatu respective combatutu tóte neadeverurile si scorniturîle dlui corespundinte A. din Nr. 42 alu „Teleg. Rom.“ a. c. cu privire la alegerea de parochu in Roscani, dar' dlui nefiindu indestulitu cu atât'a, se puse si in Nr. 65 alu „Tel. Rom.“ a. c. de nou 'si incordà tóte puterile si fabricà si mai grosolane neadeveruri cá mai nainte; — inse eu prelânga sustienerea celoru combatute in Nr. 61, care se vede ca au afumatu câtu de bine pre intieleptulu corespundinte; — ve rogu dle redactoru permitetimi cá de incheiere a mai adauge urmatoriulu respunsu pe scurtu:

Invetiatulu corespundinte déca nu mai aflá in dictionariulu lui celu falsu cuvinte cu care pre nedreptu sa me inculpeze, apoi 'si incoronà introducerea cu amintirea morbului de care patimescu, ca cându m'aru compatimí, — dar' de astfeliu de compatimire se ferésca Ddieu si pre pui de sierpe, câci nu e pornita din simtiu crestinescu ci chiaru pismatareti.

Ca intieleptulu d. corespundinte au fostu prin subscrisulu si dlu I. M. angagiatu pentru ocuparea parochiei din cestiune, nu e dreptu, precum nici prin alti fruntasi din comuna, — apoi ca densulu din inceputu n'au avutu voie pentru acésta parochia, e de crediutu si nu prea, ca de erá asiá, nu se adresá prin epistola dlui I. M. inca de pre câmpulu de esercitiu in arme in tómn'a trecuta, prin carea sarutandui mânile 'lu rogá cá se staruiésca la poporu se fia alesu, dar' prin asiá ceva sa me ierte, ca si-au datu singuru testimoniu de minoranu, — dicendu mai departe ca numai la indemnulu dlui I. Morariu au competatu, asiá dara nui mirare ca dlu I. M. iau pusu si conditiuni. Tóte celelalte puncte, cá unele lipsite de ori ce argumentu positivu nu le aflu demne de a perde tempulu cu insirarea loru speciale, ci le declaru in generalu de neadeveruri.

In fine amu se observu numai, ca intieleptului d. corespundinte, sa-i fia rusine a mai si pomení, despre aceea, ca dóra eu si dlu I. M. amu fi fostu causatorii stricârei salariului preotiescu (parca i s'a luatu din gura) despre ce nu credu, ca nici cându nu va puté produce vre-unu argumentu positivu, pre cându subscrisulu si cu dlu I. M. in tóta bun'a vreme putemu produce documentu legalisatu de intréga comuna, cumca noi dela inceputu amu fostu contrari straformarei salariului odata sistemisatu — dar caus'a cetésca-o mai binein Nr. 61 apoi me miru si de aceea ca cum se póte esprimá asiá prostesce, ca numai prin alte dovedi s'aru ajunge scopulu, — dá ca ce scopu? iau remasu in péna, dómne ce mai dovedi de minune au produsu dlui, precum i place dlui a inferá pre altii, si cu deosebire tocm'a pre acel'a, carele au fostu pentru densulu cându nu vené la mijlocu casulu pentru straformarea salariului, pre cum si aceea, ca dlui au fostu declaratu de poporu dela micu pâna la mare, de pré falosu si domnosu. Pardonu! inca un'a amu sei spunu intieleptului corespondinte, ca adeca la scrierea corespondintieloru se fia mai *precautu*, adeca cá nu cumva vre-unulu dintre inteligintii satirisatu de densulu sa se apuce a descrie publicului, decursulu splenditului esamenu ce densulu a reportatu cu elevii sei de a IV classa din estu-anu, care in cetire se opintira de totu, bá numai dupa mai multe coregeri din partea intieleptului invetiatoriu si corespondinte alu nostru putura pronunciá limpede, — apoi la computu haru Dlui, déca cetéu pe carte apoi sciiau si intrebarea si respunaulu câci ambele stau in carte, si ce nu intielegeau (elevii de a III clasa) se instruau de intieleptulu invetiatoriu, carele cu tóte ca prin esamenu n'au doveditu nici câta activitate deliginte, este platitu bine (pe siedere) de poporu si sustienutu, tocmai prin inteleginti'a din cestiune, — dar' fia siguru ca cu astu-feliu de maniera nu o se faca multi pureci pe aici, si dieu cu tóte ca dupa dlui e capacitate inalta, totusi nime nu va plânge dupa densulu.

Sofroniu *Furc'a*
invetiat.

---

*) Dâmu de incheiare si aceste publicitâtiei observandu ca unele espresiuni vatametóre le amu cassatu espressinni, cari suntu de natura a militá contr'a autorului. Red.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Augustu (9 Sept.) 1876.

Metalicele 5%	66	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	05
Imprumutulu de statu din 1860	111	80
Actiuni de banca	859	—
Actiuni de creditu	146	80
London	121	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	40
„ „ „ Temisiorene	73	75
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	101	90
Galbinu	5	80½
Napoleonu d'auru (poli)	9	70
Valut'a nóua imperiale germâna	59	06

Publicatiune.

Inaltulu ministeriu reg. ung. de comerciu si agricultura, prin emisulu seu din 10 Martiu 1876 Nr. 4857, a incuviintiatu comunei Sesciori comitatulu Sabiiului, tienerea a dóue terguri anuali, si anume in 30/18 Martie si 26/14 Octomvrie in fia-care anu, cu acea adaugere ca in cele trei dile inainte de diu'a statorita se va tiené tergu de vite, ceea ce prin acést'a se àduce la cunoscinti'a on. publicu ca primulu tergu se va tiené de presentu in 26/14 Octob. a. c.

Sesciori in 1 Sept. 1876.

1—3 **Primari'a comunei.**

N. I. 540/1876.

Publicatiune.

In 24 Septembre a. c. st. n. se va dá in arenda dela órele 10—12 din di in cancelari'a comunei Gurariului pre calea licitatiunei urmatórele regale ale numitei comune si anume:

1. Cracimaritulu in comuna cu pretiulu strigârei de 2500 fl.
2. Mór'a din susu cu . 400 fl.
3. „ „ josu „ . 500 fl.
4. Pasiunea din muntele Cindrelu cu . . . . 600 fl.
5. Pasiunea din muntele Nicoiesci cu . . . . . 400 fl.
6. Pasiunea dinmuntele Gausiór'a mare cu . . . 250 fl.
7. Pasiunea din muntele Foltea cu . . . . . 300 fl.

pre tempulu dela 1 Ianuariu 1877 pâna la 31 Decembre 1879.

Doritorii de a luá in arenda aceste regale au de a depune unu vadiu de 10% alu pretiului de strigare.

Arendatorele va avé a intregí vadiulu depusu pâna la cautiunea prescrisa.

Celelalte conditiuni de licitatiune se potu vedé atâtu in acestu inspectoratu câtu si in cancelari'a comunale din Gurariului.

Sabiiu in 1 Septembre 1876.

Inspectoratulu cercuale.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Topliti'a româna, ce e impreunatu cu unu salariu de 300 fl. v. a. in bani din cass'a alodiala comunala, cuartiru liberu, lemne si servitoriu, se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá la subscris'a Eforia scolara pâna in 23 Septembre st. v. suplicele loru provediute cu urmatórele documente:

1. Ca au absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale.
2. Testimoniu despre purtarea morala esemplaria.
3. Ca pre lânga limb'a româna suntu versati si in limb'a magiara perfectu, si au cunoscinti'a si a limbei germane.
4. Cei ce pre lânga conditiunile susu numite voru avea esamenele de maturitate séu absolutoriu de teologia se voru preferí.

Din siedinti'a senatului scolaru.

Topliti'a in 23 Augustu 1876.

Georgiu *Popescu*,
presied.
1—3 Ioanu *Maieru.*

Ad Nr. 66/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporale gr. or. din Cetea.

Emolumentele suntu:

1.) Din fondulu scolasticu 140 fl.
2.) Dela parintii prunciloru obligati a frecuentá scól'a 60 fl.
3.) Cuartiru liberu, si
4.) Lemne suficiente.

Concurentii se fia provediuti cu certificate de cualificatiune, se scie tipiculu bisericei, si se fia priceputi in cântarile bisericesci.

Concurentii au a-si asterne recursele loru la subscrisulu pâna in 19 Septembre an. cur., cându va fi si alegerea.

In contielegere cu comitetulu parochiale,

Alb'a-Iuli'a 10 Augustu 1876.

Alessandru *Tordasianu*,
protopresbiteru gr. or. de
1—3 Alb'a-Iuli'a.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II-a dela scól'a elementara poporala gr. or. din Cernatulu Saceleloru, protopresbiteratulu Brasiovului I-iu se escrie concursu cu terminu pâna la 20 Sept. a. c.

Salariulu anualu pentru acestu postu este 250 fl. v. a. cu prospectu de a se mai inmultí dupa purtarea si demnitatea invetiatoriului, si prelânga indatorire, cá pentru acestu salariu, sa tiena invetiatoriulu prelegerile trebuincióse si in scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá postulu de invetiatoriu prementionatu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicile loru adresate reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, si instruite in sensulu statutului organicu, cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice ca au absolvatu celu putienu patru clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Cernatu 23 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale gr. or.
Georgiu Urdea,
1—3 preotu si presied.

Nr. 885.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatorésa la scól'a comunala de fetitie din opidulu Hatiegu se deschide prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 15 Septembre st. n.

Emolumentele suntu: in bani 400 fl. v. a. si cuartiru séu in lips'a cuartirului relutu de 60 fl. v. a. cari voru a competí la acestu postu, au a-si asterne concursele sele bine instruate cu documentele recerute si cu deosebire despre cunóscerea limbeloru patriei române si magiare la scaunulu scolasticu comunale in Hatiegu.

Bersanu,
(3—3) primariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Besanu, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pàna la 8 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu:

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru naturalu cu gradina de unu caru de cucuruzu si 2 stâng. lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Dev'a 8 Aug. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
3—3 protop.

---

ad Nr. 153—1876. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Tielin'a, protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a; se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 12 Septembre 1876 v.

Emolumentele suntu:

1. Cuartiru liberu si lemne de ajunsu.
2. Dela 120 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfârmitu.
3. Venitele stolari usuate in protopresbiteratu.
4. Portiunea canonica constatatóre din 10 jugere pamentu aratoriu de clas'a I; cari computate in suma totala, dau sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupà acést'a parochia voru avé a-si asterne petitele instruate in sensulu Stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Sighisiór'a 12 Augustu 1876 v.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Oficiulu ppescu gr. or. Sighisiór'a.
Zacharie Boiu,
3—3 protop.

Anunciu.

Un'a casa cu 5 incaperi si nemestii de economie, impreuna cu gradina de 5 jugere 1175 orgi patrati, precum si 26. jugere 1336 orgi patrati aratura, 1. jugeru 1370 orgi patrati livezi in

Ogn'a (langa Sabiiu)

suntu sub conditii favoritóre de vendutu.

Suntu si mai multe jugere aratura si livedi in apropierea complexului de susu, de datu.

Sciri mai de amaruntu da in Sabiiu.

Advocatulu de tiéra.
Victoru Sill.
(2—3) Piati'a mare **Nr. 24.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 18.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $1/_2$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $1/_2$ cr. v. a.

Nr. 70. ANULU XXIV.

Sabiiu 2|14 Septemvre 1876.

Majestatea Sea in Sabiiu.

Dumineca diminéti'a pre la 5 óre incepura a se pune in miscare tóte corporatiunile si demnitarii din locu spre a intempiná pre Majestatea Sea parte la gara parte in piati'a mare in apropierea localitâtiei, unde avé sa descalece Maj. Sea. Cetatea erá imbracata in vestmentu festivu, flamuri de multe feliuri fluturau in aeru, ghirlande de flori si covóre frumóse decorau casele, vre o trei porti de triumfu improvisate semnalau stradele pe unde avé sa tréca pré inaltulu óspe cu suit'a sea.

Punctu la 7 óre diminéti'a Maj. Sea a sositu cu trenu separatu de curte la gar'a de aici. Ací asteptá sosirea Majestâtiei Sele Escel. Sele bar. Ringelsheim com. gen., Archiepiscopulu si Metropolitulu Mironu Romanul, Metropol. Ioanu Vancea, Episcopulu Mich. Fogarassy, Ioanu Metianu, Mich. Pavelu si Dr. Victoru Mihaly, super. Dr Teutsch, primariulu cetâtiei Gibel si alti capi civili si militari. Indata, compani'a de onóre dela regimentulu Nr. 31 postata pre peronu cu musica si stégu presentà arm'a si music'a intonà imnulu. Majestatea Sea erá in uniforma de generalu de cavaleria (husari.)

Dupa ce parasira si cei din suita vagónele comitele supremu Fr. Wächter bineventà intr'unu discursu patrioticu pre Majestatea Sea. Maj. Sea a respunsu in terminii cei mai binevoitori. Majest. Sea conversà apoi cu episcopulu Fogarassy, metropolitii Romanu si Vancea in limb'a magiara, cu superintendentulu in limb'a nemtiasca. Asemenea si cu alti din cei de fatia facendu alusiuni la tempulu dinainte de 24 ani de cându fu iérasi in Sabiiu.

Dupa aceste s'a pusu in miscare convoiulu intregu spre cetate. Mai intâiu lu intempinara calaretii rasinareni pre Maj. Sea cu „sa traiasca.“ Sosindu in strad'a Gusteritiei cei dintâiu dintre meseriasi erau romanii (sodali) cu stégulu loru, cari inca intunecara cu sa traiasca tóte hochurile din pregiurulu loru. Convoiulu se misca pre strad'a Gusteritiei, Ognei, piati'a mica, piati'a mare. Aici erau gremiurile dela dicasterii si preotimea si acesti'a intempinara cu sa traiasca pre Maj. Sea.

Dela 11 óre incependu Maiestatea Sea s'a induratu a primí diferitele corporatiuni bisericesci: a bisericei ròmâno-catol. condusa de Escelenti'a Sea Episcopulu Fagarasy, a bisericei gr. catolice condusa de Escel. Sea Metropolitulu Vancea si a bisericei greco-orientale condusa de Escelenti'a Sea Metropolitulu Mironu *Romanulu*, a bisericei evangelice sub conducerea superintendentelui Dr. Teutsch, a generalitâtiei a statului majoru, a comitatului Sibiiului, a magistratului si a representantii cetatienesci; mai departe a deputatiunei cetâtiei Brasiovului a cttului Turdei Muresiului, a cetâtiei Muresiu-Osiorheiului, a Clusiului, a oficieloru si instituteloru. Cu ocasiunea acést'a Escelenti'a Sea Par. Arch. si Metropolitu Mironu Romanulu a intempinatu pre Maiestatea Sea cu urmatórele cuvinte rostite in limb'a statului:

Maiestate Cesara si Apostolico-Regésca, Prégratióse Dómne!

Biseric'a greco-orientala româna din Ungari'a si Transilvani'a grabesce cu cea mai adunca supunere omagiala si cu o bucuria purcésa din gratitudinea inimei a bineventá pre Maiestatea Vóstra astadi, cându Ve indurati prégratiosu a fericí metropolea bisericei nóstre nationali cu prea'nalt'a cercetare.

Bucuri'a acést'a este indreptatita; pentruca abstragundu dela ingrigirea parintésca, ce o portati pentru fericirea tuturoru popóreloru Maiestatei Vóstre, — biseric'a greco-orientala româna senguru numai Maiestatei Vóstre are de a multiamí in semtiuri de gratitudine, ca metropoli'a nóstra nationala romana reclamata de impregiurâri s'a instituitu pe base mai nóue si mai firme; gratiei si ingrigirei parintiesci ai Maiestatei Vóstre avemu de a multiamí, ca biseric'a nóstra e subventionata dela statu, si ca are unu organismu internu, care unesce in sine mai tóte conditiunile desvoltârei ulteriori si ale culturei pe base religióse.

Coreligionarii mei, preoti si mireni, cari la acést'a di de bucuria acursera aicia din tienuturile mai de aprópe si mai indepartate ale provinciei nóstre metropolitane, si ai câror'a fruntasi éta stau cu supunere omagiala naintea fetiei Majestatei Vóstre, — dau viua marturia despre acea: ca toti credintiosii bisericei gr. or. romane suntu câtra Maiestatea Vóstra si câtra intrég'a préinalta casa domnitória, cu unu cultu de pietate ereditu dela stramosii sei, cu credintia neclatita si cu alipire tenace, si ca acestea atribute principali ale virtutiloru cetatienesci le voru pastrá cu fidelitate intre tóte impregiurârile.

Cându dar' depunemu la piciórele Maiestatei Vóstre, preagratiosului Domnu si Rege alu nostru, celea mai profunde omagie si alipirea fidela a bisericei greco-orientali române, si cându ni luâmu voia a recomendá biseric'a nóstra si de ací incolo prégratiósei ingrigiri parintesci ai Maiestatei Vóstre, — repetindu precarile nóstre de tóte dilele, rogâmu pre Imperatulu Ceriuriloru: cá pre Maiestatea Vóstra si pre préinalt'a casa domnitória sa ve tiena la multi ani in cea mai buna sanetate si multiamire, spre fericirea credintióseloru popóre ale Maiestatei Vóstre! *(In limb'a româna:)* Sè traiésca Maiestatea Sa Regele nostru!

Maiestatea Sea au respunsu:

Espressiunea omagieloru si alipirei D-vóstre o primescu bucurosu.

Intre impregiurârile cele grele a tempului presentu chiamarea preotimei e cu atâtu mai ponderósa si sum deosebitu multiamitu déca clerulu românu transilvaneanu, implinindu-si cu zelu chiamarea sea, se straduiesce a intarí pre credinciosii sei in credintia câtra tronu si patria, in armoni'a fratiésca si respectarea legei.

Dorescu cu tóta sinceritatea cá activitatea D-vóstre in privinti'a acést'a sa fia coronata de celu mai bunu succesu in totu tempulu. Puteti contá, siguru, la recunoscinti'a si sucursulu Meu pre terenulu acest'a.

Dupa acestea au urmatu numai de câtu audientiele insinuate.

Dupa média-dí a cercetatu Majestatea Sea casarm'a cavaleriei si a artileriei; de ací a trecutu la spitalulu garnisónei, unde Majestatea Sea a visitatu pre *soldatii bolnavi*, cu care ocasiune s'a induratu a schimbá cuvinte cu mai multi soldati si in limb'a româna a visitatu si depositulu aflatoriu acolo; mai departe s'a induratu prea gratiosu a cercetá atunci manastirea calugaritieloru franciscane in institutulu de fete, festivitatea arangiata de societatea de tragere la semnu a cetatieniloru, unde a petrecutu mai o jumetate de óra intre tragatori, dându insusi Majestatea Sea 2 pusicaturi la tienta; dupa acést'a, de-sî daduse o plóia, a asistatu la productiunile pompieriloru unde si-a esprimatu indestulirea pré inalta cu acésta institutiune.

La 6 óre a fostu prândia la care au fostu intruniti Escel. Loru Episcop. Fagarasy, Metropolitulu Romanu, Metrop. Vancea, F. M. L. Bar. Ringelsheim, F. M. L. Bar. Drechsler, Superintendentulu confessiunei evangelice augustane Dr. Teutsch, comitele Wächter, general-majorulu Kopfinger, primariulu cetâtiei: Giebel, colonelulu Krzisch, Scudier, Bar. Uracc'a si Dobner.

La 7 óre a fostu cetatea intréga iluminata; in decursulu acestei iluminatiuni imposante, Majestatea Sea insocitu de ministrulu Wenckheim a facutu un'a preumblare pre stradele principale ale cetâtiei si fu petrecutu de aclamatiunile insufletite a le publicului.

In 11 Septembre n. Maiestatea Sea s'a induratu a asiste la revist'a trupeloru, cu care ocasiune si-a esprimatu préinalt'a multiamire asupr'a atitudinei distinsa si asupr'a capabilitâtiei de manevrare a trupeloru.

Dupa amédi s'a induratu Maiestatea Sea a onorá cu prea inalt'a Sea visita orfanotrofiulu Teresianu, institutulu alienatiloru si spitalulu Franciscu-Iosefinu, a cârui pétra fundamentale o puse Maiestatea Sea inainte cu 24 ani, si a asiste apoi la esamenulu din scól'a cadetiloru.

In institutulu Teresianu, unde se aflá si Escelenti'a Sea episcopulu romano-catolicu dela Alb'a-Iuli'a Dr. Fogarassi si elevii institutului formandu spaliere, Maiestatea Sea fu primitu cu omagiulu cuvenitu si cu unu cuventu patrioticu de câtra directorulu Ant. Colossy, ér' la institutulu alienatiloru de câtra Dr. Stef. Szabó si la spitalulu Fr. Iosefinu de Dr. Tellmann. Maiestatea Sea visitandu cu deameruntulu aceste institute si-a esprimatu prea inalt'a multiamire.

La 5$1/_2$ óre Majestatea Sea s'a induratu a primí deputatiunea din Romani'a, care condusa de ministrulu Bratianu a venitu sa salute pre inaltulu monarchu in numele principelui Carolu.

La prandiulu de curte la 6 óre a fostu membrii deputatiunei din Romani'a, episcopii: Pavelu, Metianu si Mihali; superintendentulu unitariloru Iosifu Ferencz comitele supr. alu Treiscauneloru si Brasiovului Szentiványi, primariulu din Clusiu Al. Simon, si comitele supremu alu comitatului Muresiu Turd'a.

Sér'a a urmatu o serenada de faclii imposanta.

La primirea deputatiunei carea a presentatu program'a Majestatea Sea adresà lui Schreiber cuvinte gratióse asupr'a conductului de facle, care a succesu, si se informà dela prof. Bell asupr'a stârei reuniunei de cantu.

Dupa predarea programei reuniunea de cântari, acompaniata de capel'a cetâtiei, esecutà dóue cânturi cu precisiunea cunoscuta si apoi esclamà Dr. Lindner cu glasu puternicu si sonoru, câtu se audí pe intrég'a piatia: „Majestatea Sea cesara si reg. apostolica *Franciscu Iosifu* I, prea gratiosulu nostru Domnu si Rege sa traiésca!“ Unu „sa traiésca“ prelungitu resunà la aceste cuvinte dela miile de privitori ce ocupau omu de omu intréga piati'a; totu odata se iví cifr'a numelui Majestâtiei Sele in stralucirea luminósa a faclieloru grecesci ce togm'a se aprinsesera in midiloculu facliariloru si capel'a militara esecutà imnulu poporalu.

Majestatea Sea a avutu placere la conductulu de facle, câci a statu la feréstа pâna ce s'a terminatu serenad'a bine arangiata si esecutata in ordinea cea mai buna.

Marti in 12 Septembre Maiestatea Sea asistà la manevrele intre Sabiiu si Cristianu, dela cari reintórse pre la 1$1/_2$ óre. Dupa o pausa mica Maiestatea Sea acompaniatu de ministrulu Wenkheim, adjutantulu generalu FML. baronu Mondel, de unu adjutantu de aripa, de comitele supremu Wächter si de primariulu cetâtiei Gibel visità mai intâiu gimnasiulu de statu. La intrarea in gimnasiu Maiestatea Sea fu intempinatu de Directorulu Ig. Veres cu unu cuventu omagialu si apoi condusu in localitâtile scolastice, unde asistà la esamenulu din diverse obiecte, esprimandu multiamirea prea inalta si observandu ca localitâtile suntu prea stremte.

La 2$1/_2$ óre visità Maiestatea Sea localitâtile gimnasiului luteranu. Inaintea gimn. asteptá toti scolarii cu standardele loru scolastice pusi in ordine, corpulu profesoralu si unu publicu numerosu pe inaltulu óspe, care venindu fu intempinatu de vivatele fraguróse ale generatiunri fragede. Superintendentulu Dr. G. D. Teutsch in fruntea corpului profesoralu primí pre Maiestatea Sea cu cuvinte insufletite, prin cari recomendà tener'a generatiune atentiunei Maiestâtiei Sele. Apoi visità Maiestatea Sea si aici odâile scolastice in ambele etagie si esîndu din edificiulu gimnasiului intrà condusu de superintendentulu in biseric'a luterana din cetate.

De ací Maiestatea Sea plecà câtra Seminariulu nostru archidiecesanu, unde fu intempinatu serbatoresce de corpulu prof., mai multi barbati din clerulu nostru in frunte cu Escelenti'a Sea Metrop. Mironu Romanulu si condusu in localitâtile seminariali.

Maiestatea Sea trecendu prin localitâtile seminariali se informà cu deameruntulu despre starea institutului, despre profesori, elevi. Par. Vicariu Pope'a i reamintí Maiestâtiei Sele, ca acestu institutu e fundatu de fericitulu metropolitu Andreiu baronu Siagun'a prin grati'a Maiestâtiei Sale, câci Seminariulu primesce dela statu o subventiune anuale insemnata. De asemenea a mai impartasitu Par. Vicariu Maiestâtiei Sele, ca realitâtile ce le posede archidieces'a in cetate suntu cumperate totu de fericitulu Siagun'a. Unu viu interesu a aretatu Maiestatea Sea fatia de Tipografi'a nóstra informandu-se despre starea ei. In sal'a cea mare a seminariului despre strada, unde se afla cele dóue portrete ale fericitului Andreiu, Maiestatea Sea s'a impressiunatu vediendu-le si rechiamandu in memoria figur'a imposanta a credinciosului Seu consiliariu de odinióra observà ca barbatulu acest'a (Siagun'a) a fostu unu barbatu fórte insemnatu si ca a lucratu multu. Maiestatea Sea a aretatu o deosebita bunavointia câtra români, nu numai cu ocasiunea acést'a ci si la primirea corporatiunei nóstre bisericesci de Dumineca.

De ací plecà Majestatea Sea pentru a cercetá pensionatele ursulineloru, unde fu primitu cu omagiele cuvenite si serbatoresce de episc. Fogarassi si ceilalti onoratiori.

Eri, in 13 Sept. a asistatu Majestatea Sea la manevrele intre Cristianu si Sabiiu si sér'a a plecatu cu trenulu din mediloculu nostru lasandu in animele tuturoru cetatieniloru o suvenire sânta si durabila.

Iéra la prim'a congregatiune comitatense.

Sabiiu 1/13 Septembre 1876.

Domnule Redactoru! Articululu din nr. 68 alu „Telegr. Rom.“ despre prim'a congregatiune comitatensa a Sabiiului, anume unele pasagie din tr'ensulu, pare a suscitá nisce dubietâti, ba ingrigiri fatia de situatiunea nóstra presenta, si acést'a me indémna a-mi descoperí parerile mele in obiectulu acest'a momentosu.

Se scrie acolo „sa ne ferésca Ddieu de castiguri cá acestea, ce le-amu facutu, cându amu devenitu de sub stapanirea puncteloru regulative sub ale legei municipali generali“ si „viitoriulu dorere! ne va aratá, ca vomu dorí noi insine representatiunea aceea, ce s'a delaturatu si prin concursulu nostru“, ér' de alta parte se scrie „sa ne bucurâmu, ca amu scapatu de catenele privilegieloru si staturiloru de pâna acum si ca legea comunala concede multa influintia maioritâtiei poporului“.

Eata câte intrebâri grave ne sbóra pe dinaintea ochiloru, cându cetirâmu acelea pasagie: sa ne bucurâmu de situatiunea nóua? sa plângemu dupa sistemulu vechiu? sa ne câimu noi de ceea ce amu lucratu? ba si mai multu: óre atunci, cându noi toti deputatii comuneloru române din scaunulu Sabiiului, in unanimitate pretindeamu stergerea institutiuniloru sasesci si introducerea legei comunali si municipali, sa nu fimu sciutu nici unulu, ca ce facemu? sa nu fimu cunoscutu nici unulu sensulu si estensiunea legiloru nóue?

Vedi dar', ca este imperativa necessitate, de a ne chiarificá situatiunea.

Cunosci argumentele nóstre aduse in ultim'a adunare scaunala in contr'a reservatiuniloru de drepturi istorice ale sasiloru, unde amu disu in acestu sensu: ca de-si adi nu potemu aduce daruri legiloru nóue, nici decum nu ne potemu impacá cu privilegiele vechi, si in loculu loru si alu despotismului sasescu asupr'a comuneloru nóstre, preferâmu organisarea dupa legile nóue, cá unu mai micu reu.

Amu avutu destule motive pipaibile pentru acést'a. Câci pâna acum au domnitu la noi de multi seculi starea privilegiata esemta a natiunei sasesci si din secolulu trecutu punctele regulative, si in frunte cu o corporatiune natiunala sasésca, aprópe legiuitóre, a cârei compositia maiestrita nu lasá pre români sub nici o conditune a ajunge la o influintia; pe lânga acestea au domnitu in scaunulu nostru propriu unu sistemu privilegiatu, prin care cele mai multe si impopulate comune române erau eschise dela representare in municipiu (câci numai prin unu decretu specialu de pe la 1862 alu ministrului s'au adaugatu comunele scaunului Talmaciu si Saliste in modu provisoriu la scaunulu Sabiiului in contr'a protesteloru sasesci); au domnitu statutulu lui Wenkheim, cá unu corolaru alu privilegieloru sasesci, dupa cari cetatea Sabiiului tramitea totu atâti deputati in representantia, câti avea tóte comunele scaunului laolalta; au domnitu conformu puncteloru regulative unu burocratismu sasescu (magistratu si inspectori) alesu numai de câtra cetatea Sabiiului fâra concursulu comuneloru, care domniá totusi si preste comune — ér' preste cele romanesci cu o putere discretionara, de unde au urmatu perderi mari, daune si anarchii in comunele române, dintre cari cele mai multe si mai avute s'au despoiatu de averi in favorulu culturei sasesci.

Cine din noi nu cunósce urmârile acestui sistemu privilegiatu? Cine nu scie, ca cându poporulu fundului regiu — in maioritate româna — facea mari servitii si aducea grele sacrificiuri, cu averea, credinti'a si sângele, pentru tronu si patria, acelea se prefaceau prin burocratismu privilegiatu in glori'a natiunei sasesci genetice, si lumea civilisata nu sciá de românii din fundulu regiu, decâtu ca esista ací nisce parias, inimici culturei si periculosi omenimei?

Sa nu ne seduca fras'a aceea: ca românii fundului regiu, prin cultur'a sasésca, aru fi devenitu in stare mai favorabila decâtu iobagii din comitate, câci nu este adeverata, si bunastarea româniloru din fundulu regiu fatia de iobagi au devenitu din continuele loru lupte pentru esistintia, si eu sustienu aceea: ca acesti români, odinióra liberi si aperatori ai limiteloru tierei, si economi déca nu erau sasii, séu déca si numai nu erau ei ingraditi cu atari privilegii, aru fi ajunsu adi la unu gradu de buna stare si de cultura admirabila.

Me marginescu inse la intrebarea: ca óre erau românii scaunului nostru órecându in stare, pre óre-care base, a ajunge la o influintia sub sistemulu sasescu? Absolutu nu! pentru ca le stá in contra *privilegiulu*, in ramii cârui'a noi nu poteamu intrá, si in contra cârui'a, dupa natur'a sea, nici numerositatea, nici inteliginti'a, nici averea nu poteau isbutí.

Mai adauga lânga privilegiu inca si *esclusivitatea* cea stricta si consecuenta a sasiloru si nefrangibil'a staruintia a loru, in a nu ne face concessiuni câtusi de putienu, apoi ajungeá, cá se nu ne mai facemu in viitoriu nici o ilusiune.

Noi singuri suntemu martori vii, despra aceea, ca dela 1860 incóce, de cându participâmu in minoritate la adunarea scaunala, nu amu potutu induplecá pe fratii sasi la nici o concessiune in favorulu maioritâtiei poporului.

Este o intemplare, numai intemplare, déca au devenitu românii in vre-o dóue scaune sasesci, la o maioritate. A insirá causele acestei'a nu este aici loculu.

Dar' ce amu fostu noi in totulu? Priviti la universitatea stérsa, priviti la cei 22 deputati dietali sasi, si ve-ti aflá respunsulu!

Dar' inca in municipiulu nostru unde esistá privilegiulu cetâtiei de paritate fatia cu scaunulu, óre nu erá ací preponderanti'a sasiloru constanta si perpetua si tóte avantagiele poporului nostru paralisate!

Noi amu pretinsu esimarea cetâtiei, cá municipiu separatu, sasii au protestatu la acést'a, pâna cându ei erau cei mai aprigi aparatori ai autonomiei tuturoru altoru cetâti.

Acést'a este pe scurtu situatiunea, in care ne-amu aflatu pâna la legile nóue comunale si municipale.

Dupa ce s'au emanatu acestea legi nóue, cari suntemu dedati a ne ameliorá sórtea in marginea legiloru, amu privitu in acestea legi de o parte, spargerea privilegieloru sasesci si delaturarea sistemului amintitu, si amu aflatu ací unu avantagiu.

Amu aflatu inse in acelea de alta parte si unu obstacolu in sistemulu virilismului si alu censului.

Premitu, ca nu me ocupu aici de referintiele intre poporu si poterea statului nice de o critica a principiului virilismului si a censului, pre cari le privescu aici cá pe nisce conditiuni dejá puse in lege. Me ocupu de o paralela intre acestea conditiuni si cele privilegiate de pâna acum.

Amu vediutu inse ca acelu obstacolu este dupa natura sea numai temporaneu, si de acea amu aflatu chiaru si in acestu obstaculu pe viitoriu o mai mica pedeca decâtu in privilegiu.

Câci pre cându privilegiulu erá eschisivu sasescu si nu ne concedea nici o influintia sub nice o conditiune, pre cându anume paritatea cetâtiei (cu 18 mii locuitori) fatia de scaunu (cu 60—80 mii) erá curatu privilegiu si nu se basá pre nici o cheia rationala si desvoltabila, virilismulu si censulu se baséza pre principiulu averei, economiei si inteligentiei; pre cându privilegiulu se esclude de câtra totu ce nu este privilegiatu, progresulu in economie si cascigarea de avere ni sta si nóue liberu si calea câtra inavutire deschisa pre carea si romanii nostri voru puté ajunge in viitoriu a fi virilisti si censualisti. Si suntemu convinsi, ca poporulu nostru nu va fi celu din urma, care dupa insusirile sele eminente, prin diliginti'a sea indatinata, va inaintá in economia rationala, va imbratisiá industrie, comerciu, arta, studiu, cari suntu adi conditiuni, de a vení la o influintia in representatiunea comitatensa.

Astadi firesce si dupa legile nóue suntemu in minoritate. Dar' pentru ce? pentruca acestea legi nu ni au gasitu preparati de virilisti si censualisti. De unde vine ast'a?

Eu cutezu a dice: ca déca nu jacea sistemulu sasescu cu prerogativele si burocratismulu lui pe capulu nostru, baremu de pe la finea seculului trecutu incóce si déca romanii nostri marginasi nu erau siliti a-si dá poterea loru virila si censuala in lada a. n. 7-loru judetie, de siguru astadi nu amu avé causa, de a ne plânge pentru censulu legei nóue. Standune dar' calea pe viitoriu deschisa, de a ajunge la acelea conditiuni ale legei, noi amu preferatu acestea legi inaintea privilegiului; si in locu se stâmu ingroziti de nepregatirea nóstra, se pasimu cu tóte puterile a ne pregatí.

Iata ací amu indigitatu la aceea ce ne facea a crede, ca din legile nóua putemu trage inca unu folosu mare, câci este alu presentului si adeca sperâmu, ca tocmai principiile amintite ale aceloru legi, ce paru adi a ne spariá, erá se fia de o parte unu *impulsu* fórte pipaibilu pentru poporulu nostru, de a progressá in economia si cultura, iér' de alta parte acelea voru redesteptá in elu convictiunea despre *necessitatea in participarea lui la afacerile* publico-politice — activitatea — si despre *comuniunea intereseloru* in causele lui natiunale, pentru ca totu acestea 'i facu possibila, cá elu prin insasi munc'a si lucrarea sea se devina la influintia.

Acésta possibilitate nu erá in tempulu privilegiului. Atunci lipsea si acea convictiune, câci gubernulu acelui sistemu au stinsu totu simtiulu de activitate si de interesu comunu in trebi publice in poporulu nostru, de unde au urmatu, ca multi din acei romani, cari altcum adi aru trece de virilisti si censualisti (alegatori) au desparutu, parte prin ei, scadiendusi contributi'a cu concursulu deregatorieloru, parte prin uneltirile inspectorateloru.

Déca acestea simtiuri si interese erau desteptate d. e. in economii nostrii oieri, pre cându averile si prisosurile loru erau in flóre, óre cu câti mai multi inteligenti, proprietari, meseriasi, comercianti amu fi avutu noi chiaru si in cetate?

In tempulu privilegiului mai putému audí: ca tóte luptele nóstre cu puternicii suntu zadarnice; adi inse se ne fia devis'a nóstra numai progresu, si apoi nu avemu lipsa a plânge dupa trecutu nici a ne ingrodí de viitoriu.

Acestea suntu pre scurtu motivele din cari amu preferatu legea comunala si municipala de câtu sistemulu sasescu.

De interesu aru fi, déca amu audí si alte opiniuni póte si mai bune.

Dr. I. *Borci'a.*

Revist'a politica.

Pórt'a otomana a pusu serbiloru nisce conditiuni, cari suntu de natura a provocá cea mai desperata resistintia. Dupa unu comunicatu din Belgradu la „Wien. Tgbb.“ conditiunile aru fi urmatórele:

I. Anularea tractatului din 1867, conformu cârui'a Turci'a renunciase la dreptulu de a tiené o garnisóna in cetâtile serbesci. Sa se reinactiveze tractatulu din 1856 si sa i se dee Portiei dreptulu de a tiené garnisóna in cetâtile Semendri'a si Siabati.

II. Pórt'a dechiara pe Milanu destituitu de pre tronu, se va conchiamá scupcin'a si se va purcede la o nóua alegere de principe. Principele alesu in modulu acest'a se va confirmá de Pórta, dupa ce 'si va documentá credinti'a sea prin o caletorie omagiale la Constantinopole. Acést'a conditiune remane valida pentru toti principii viitori ai Serbiei.

III. Pórt'a pretinde, cá toti câti au partecipatu la resculareа teritórieloru turcesci sa fia dati in judecata si pedepsiti dupa natur'a crimeloru. (Acést'a dispusetiune se va estinde si asupr'a oficieriloru rusesci, prin urmare si asupr'a lui Cernaieff, care a intaritatu pe bulgari sa se rescóle contr'a suveranului loru.)

IV. Se va impune poporului serbescu a prestá Portiei contributiune de resbelu. Dara sultanulu va aretá gratia câtra poporulu serbescu sedusu, atâtu relativu la marimea contributiunei câtu si relativu la incassarea ei.

V. Serbi'a are sa recunósca pre sultanulu de suveranulu seu si sa documenteze acést'a prin acea, ca intrég'a representantia esterna se va pune in mânile Portei.

VI. Sultanulu cá suveranu va influintiá asupr'a fortiei si organisatiunei armatei.

Totu acestu organu afla din Constantinopole ca punctatiunile aru fi urmatórele:

1. Destituirea principelui Milanu si alegerea unui nou regentu. 2. Ocuparea cetâtiloru din Belgradu, Semendri'a, Siabatiu si Clodovo. Pórt'a releva, ca la anulu 1867 guvernulu imperialu a datu cetâtile la principele Milanu spre administrare, dara ea n'a datu Serbiei nici cându in posessiune durabila locurile fortificate, pre cari le posiedea inca in vertutea tractatului de Parisu. 3. Serbi'a are sa platésca contributiune de resbelu preste unu milionu de lire de auru. 4. Institutiunea militieloru trebue sa se sisteze. Serbi'a are sa urmeze strictu fermanulu din 1830, care permite numai atâte trupe principelui câte voru fi de lipsa pentru sustienerea ordinei si a siguritâtiei publice in tiéra.

Prelânga acést'a mai este inca vointi'a sultanului, cá sa se restabileze constitutiunea din 1838 octroata de Pórta principelui Milosiu Obrenoviciu, care a esistatu de dreptu pâna in 1862.

De voru fi numai pre diumetate adeverate conditiunile de pace ce le pune Turci'a, atunci resbelulu intre Rusi'a si Turci'a va prorupe curendu. Pretensiunile Portei suntu atâtu de esorbitante incâtu invólva o provocatiune. Intrarea trupeloru rusesci in Balcanu va fi signalulu unei complicatiuni europene, in care Turci'a póte ca va aflá aliati. Ajunge a constatá deocamdata ca situatiunea e complicata si de natura a inspirá temeri si ingrigiri.

Miscarea in Angli'a in favorulu crestiniloru ia dimensiuni mari si va ingreuná positiunea cabinetului Disraeli, care e amicu pronunciatu alu Turciei. De alta parte „W. N. Tgbtt.“ afirma pe bas'a unei sciri din Berlinu, ca puterile au convenitu asupr'a unui ultimatu pe care 'lu voru adresá Portiei amerintiandu-o cu esecutiune militara.

Scirea acést'a, dupa unu comunicatu alu „Gazettei natiunali“ din Berlinu, e de a se modificá intr'acolo, ca Russi'a a propusu mariloru puteri unu atare ultimatu, despre a cârui primire inca nu se scie nimic'a. Presupunerea, ca contele Andrássy face greutâti acestui proiectu de ultimatu, se confirma nu numai prin limbagiulu foiloru din Pest'a, ci si prin unu comunicatu alu diuariului „Wiener Abendpost“ din „Jurnal de St. Petersburg“, unde se dice: Este siguru temeiu de ajunsu sa sperâmu ca in curendu se va pune capetu versâriloru de sânge in orientu, dara asupr'a conditiuniloru de sistare a ostilitâtiloru si asupr'a modului de procedere numai ipotese suntu cu putintia si nu se póte dice ca s'a statoritu dejá ce-va.

Maresialulu camp. Manteuffel a plecatu din Merseburg, unde a raportatu imperatului asupr'a caletoriei sele la Warschau, câtra Varzin. Acést'a visita in Varzin ne face sa credemu, ca missiunea lui Manteuffel la tiarulu rusescu e de natura politica. De aici provine presumtiunea ca intre St. Petersburg si Berlinu s'a statoritu o contielegere pentru tóte casurile.

Situatiunea Greciei devine totu mai grava. Din Aten'a i se scrie la „Coresp. politica“ la 29 Augustu.

Din provinciele invecinate ale Turciei vinu pe tóta diu'a sciri totu mai sinistre. Pressiunâri comise de deregatorii asupr'a crestiniloru, atacuri resfatiate si infamii din partea poporatiunei musulmane suntu la ordinea dilei. Asiá dicu rapórtele nóstre consularie, si comunicârile calatoriloru ce sosescu aici, cari ni spunu de telharii si maceluri infioratóre. Atari scene suntu la ordinea dilei cu deosebire in tienutulu dela Almiron, unde in butulu tuturoru pretesteloru de aici si a asígurâriloru ambigue a le Pórtei, s'au colonisatu mai intâiu 150 familii cerchesiane, cari a crescutu succesive la 700. La o intrebare oficiale ni s'a respunsu, ca noii venetici suntu rudenii de ale colonistiloru ce vinu in visita. Dara se pare ca afinitâtile suntu totu asiá de estinse precum suntu de durabile visitele. Multi locuitori se refugiéza din Tesali'a aici, fiindu ca acolo e generale convictiunea ca mai curendu séu mai târdiu va prorupe unu viscolu.

Puterile, dice „Fbtt.“ au predatu Turciei unu proiectu de armistitiu pre care acést'a l'a respinsu. Respingerea acestui proiectu e unu incidentu remarcabilu, nu inspira inse temeri si ingrigiri, pentruca unitatea puteriloru, omogenitatea pareriloru cu care se intempina cris'a eschide ori-ce pericolu. Turci'a a respinsu proiectulu, pentruca voiesce sa cunósca conditiunile de pace; ea va trebuí sa-si tiena cuventulu si nu va puté resiste la dorinti'a Europei unite. Nu se póte ignorá, ca ide'a Turciei de a acceptá unu armistitiu numai de odata cu fipsarea conditiuniloru de pace e in óre-care gradu ecuitabila, dara puterile nu voru puté sa admita cá mesura pentru actiunea loru decâtu interese europene si nu turcesci. Nesuinti'a de a restabilí pacea se póte modificá pe unu momentu in forma, in fondu inse va trebuí sa se lucre cu energia dupla pentru realisarea scopului.

Nuntiulu papalu la curtea din Vien'a Msg. Iacobini se afla acum cá óspe la episcopulu din Kőniggrätz, Dr. Hais. In capela Chrast tienù Episcopulu in presenti'a nuntiului o predica, prin care respînge insinuatiunea ca pap'a Piulu IX aru fi „turcofilu.“ Acést'a insinuatiune e scornita, dice Episcopulu Hais, de „malitiós'a pressa liberale,“ care voiesce sa desbine Sântulu Scaunu de lumea catolica. Venerabilulu prelatu se pare ca nu cunósce faptulu, ca pap'a a interdisu clerului din orientu ori-ce ajutorare séu promovare a miscârei insurectiunali. De asemenea trece densulu cu vederea impregiurarea ca togm'a o parte a „malitiósei jurnalistice liberale“ insotiesce pre Santi'a Sea cá turcofila si póte ca in punctulu acest'ao si intrece.

La negociàrile de pace face „Monitoriulu universalu“ care se inspira dela oficiulu afaceriloru straine mai multe observatiuni ce le reproducemu mai la vale, pentruca ni arata dispusetiunea cabínetului francezu „Monitoriulu universalu“ dice:

Fâra de a ne demite precipitandu-ne in particularitâti trebue sa dicemu, ca e atâtu in interesulu Turciei câtu si alu Europei intregi, sa nu se impuna serbiloru conditiuni prea aspre séu sa lase a li se impune . . . Asiá de esemplu nu póte fi vorba despre aceea, a dá un'a séu mai multe cetâti serbesci de garnisóna turciloru. In privinti'a acést'a trebue sa se conserve strictu status quo ante bellum si noi sperâmu, ca Turci'a nu se va opintí a-lu atacá. Se dice, ca Pórt'a aru cautá airea garantii pentru a evitá repetirea unui atacu serbescu; dara si aici pretensiunile ei nu se voru puté admite fâra esaminare. Ea se gandesce numai, sa faca pe serbi sa se caiésca pentru ataculu loru neprecugetatu. Dara Europ'a trebue sa caute mai departe si mai susu. Serbii au intreprinsu unu resbelu temeraru, dara gravaminele crestiniloru orientali contra guvernului turcescu nu suntu preste totu neintemeiate si unele dintre ele atingu cele mai insemnate intrebâri ale umanitâtiei si civilisatiunei. Atentiunea publicului europénu nu ne póte abate dela versârile de sânge in Bulgari'a.

Agitatiunea in Angli'a in favorulu crestiniloru orientali ia din ce in ce dimensiuni mai mari. In Betford, Brigthon, Bristol Batleq, Leeds si Rochdale s'au tienutu *meetinguri de indignatiune* contra crudimeloru turcesci in Bulgari a. Atitudinea guvernului fu condemnata pretutindenea.

La meetingulu din Rochdale s'a cetitu o scrisóre a ministrului de mai inainte Ion Bright. Renumitulu oratoru popularu revine in scrisórea acést'a la resbelulu din Crime'a. Déca Angli'a lucrá acum in contielegere cu Rusi'a si cu celelalte puteri, atunci, si acést'a se póte presupune aprópe cu siguritate, resbelulu serbescu nu urmá si turcii nu aru fi cutezatu sa comita crudimele din Bulgari'a, déca scutulu din partea englesiloru nu li inspirá incredere. Mai departe I. Bright face guvernului mustrâri pentru ce n'a rechiamatu pre ambasadorulu seu si n'au tramisu si representantelui diplomatecu alu Turciei pasportele, si esprimà dorinti'a cá sa se faca si in alte pârti ale tierei atari meetinguri. Scrisórea se termina cu cuvintele, ca autorulu se simte *usiuratu in consciinti'a sea* scriindu acést'a scrisóre. *Gladstone* a respunsu la invitarea reuniunei liberali Greenvich in modulu urmatoriu: „Intr'unu casu cum este acest'a, nu stramutu nici unu unicu postu pentru a dice, ca sum gat'a a cercetá fâra amanare unu meetingu in Greenwich relativu la cestiunea bulgara, dara eu cugetu ca aru trebuí sa fia unu meetingu generalu, nu numai cu partid'a nóstra. Se recere, cá miscarea cea mare ce cresce sa nu fia mai putienu de câtu natiunale pentru a asigurá pre câtu se va puté realisarea scopuriloru sele.

Gladstone asupr'a crudimeloru bulgare si cestiunea orientale.

Inca de multu se respandise vestea ca capulu partidei Wighiloru din Angli'a e decisu a-si marcá punctulu de vedere politicu in cestiunea orientale. Togm'a se anuncie, ca Gladstone a publicatu o brosiura volanta: Crudimele bulgare si cestiunea orientale,“ asupr'a cârei'a i se comunica „Gazetei de Coloni'a“ urmatóriele:

Punctele desfasiurate de autorulu (acestei brosiuri volante) suntu aceste: Cum s'a inactivatu situatiunea actuale? Schitie asupr'a poporului si guvernului turcescu. Politic'a ministeriului britanicu. Descoperirea crudimeloru bulgare. Flot'a britanica in portulu Besica. Cursele ce trebuíe evitate si tientele câtra cari trebue sa nesuimu Gladstone releva, ca nu e inca tardiu dara fórte urginte, a lucrá pre lânga terminarea resbelului si pentru resolvirea a trei mari probleme ce nu se potu despartí de acel'a si adeca:

1. A se pune unu capetu guvernului abusivu si anarchicu, precum si pradâriloru si uciderilorn, cari dupa testimonie acreditate se pare ca se continua inca in Bulgari'a.

2. A preveni repetirea crudimeloru ce s'au comisu de curendu cu aprobarea guvernului otomanu in modu eficace asiá cá pe viitoriu sa se sustraga nu numai Bosni'a si Erzegovin'a, ci, si inca in prim'a linie, Bulgari'a de sub administratiunea turcésca, ale cârei urme funeste si sângeróse voru remâné in provinci'a numita pre urma prin multi ani si multe generatiuni nesterse.

3. A restabilí prin aceste mesuri onórea numelui briticu, care prin intemplârile regretabile din anulu acest'a s'au periclitatu mai reu, de câtu, dupa cum 'si aduce aminte (Gladstone), in ori care altu tempu mai inainte.

Autorulu doresce sa véda sustienenduse inca integritatea teritoriului turcescu, firesce fâra de a pretinde cá acést'a dorintia sa fia tractata cá un'a ce intrece prin insemnatate ori cari alte scopuri politice. Dara autorulu pretinde, cum s'a observatu dejá, sa se eschida totalu admininistratiunea turcésca din Erzegovin'a si Bosni'a si mai alesu din Bulgari'a.

Brosiur'a volanta ce cuprinde 64 pagini se ocupa in cea mai mare parte cu intemplârile din Bulgari'a si se folosesce de aceste, precum si de parerea respândita, cum crede Gladstone, cu intentiune, ca trimiterea flotei in dardanele aru fi insemnatu o spiginire a Turciei, pentru a face nisce atacuri fórte aprige asupr'a guvernului. Acest'a, dice autorulu, nu a intielesu de locu drepturile si datorintiele sele câtra locuitorii crestini din Turci'a. Elu cându trebuíá sa lucre, siedé cu mânile in siolduri si anume acolo unde puté sa previna infricosiat'a administratiune abusiva ce provóca rescólele; din contra erá activu acolo, unde trebuiá sa fia precautu, dându adeca flotei tramisa din intentiune filantropica caracterulu unei manifestatiuni militarie intru ajutoriulu guvernului turcescu. Elu s'a interesatu mai putienu de indatoririle ce a luatu asupr'a sea mai inainte de câtu de a sporí credinti'a in cutezatóri'a sea politica orientale. Acést'a aparentia a trecutu, Angli'a sta inspaimantata naintea unoru crudimi cum nu le a mai pomenitu lumea si despre cari guvernulu din vin'a sea propria s'a informatu prea târdiu si pre cari le-a retacutu preste cuviintia cu intentiune dinaintea parlamentului.

Cum stau lucrurile astadi, continua autorulu, trebue sa ne scutimu de percepti'a falsa, ca Russi'a voiesce totu-déun'a reulu; ca in Turci'a se potu importá pareri intr'adeveru europene si ca resculares e intr'adeveru atâtu de condemnabila cum se pare a fi numai din punctulu de vedere alu dreptului internatiunalu. Pre de o parte, crede Gladstone, guvernulu s'a ostenitu a aduce in jocu fric'a nalucésca de Rusi'a, pre de alta parte togm'a guvernulu a facutu totu ce a potutu pentru a promová planurile Rusiei, câci o promovare a acestoru planuri este cându popórele slavice dela Dunare vedu acum in Angli'a pe contrariulu, iér' in Russi'a pe amiculu loru. Nu e inca tardiu a corege erorile comise. Pentru a face acést'a, guvernulu englezu, dupa consiliulu lui Gladstone, trebue sa-si schimbe politic'a si atitudinea, sa se puna de acordu cu semtiemintele intregei omenimi civilisate, sa lucre in contielegere cu Russi'a, Austri'a si Germani'a, cari cá ori care alt'a dintre celelalte puteri continentale nu se decidu in actiunile loru in momentulu de fatia prin idei de egoismu séu pofta de atacuri, cu unu cuventu trebue sa se opuna tiraniei turcesci si sa ia pre cei sugrumati sub scutulu seu. Vrendu Angli'a sa urmeze acést'a politica si sa faca impreuna cu celelalte puteri pressiunea receruta asupr'a Portei, atunci acést'a se va supune necesitâtiei, cum a facutu si cu alte ocasiuni, autonomi'a provincieloru crestinesci s'aru restabilí în modu grabnicu si greutatea minoritâtiloru mohamedane pretinsa a fi atâtu de mare s'aru devinge curendu.

Pentru a marcá modulu de espressiune se comunica cele mai infocate si elocuente pasagie dela capetulu brosiurei, pre cari autorulu insusi le dechiara de Alf'a si Omeg'a intregului seu opu.

„Cá vechiu servitoriu alu Corónei si alu statului conjuru pe compatriotii mei, dela care aterna mai multu decâtu dela ori-care altu poporu din Europ'a, sa pretinda si sa insiste, cá guvernulu nostru, care pâna acum a lucratu intr'un'a directiune, sa lucre acum in ceealalta si sa-si puna tóte puterile pentru a esoperá impreuna cu celelalte stato europene sistarea puterei esecutive in Bulgari'a. Lasati pe turci sa inlature acum abusurile loru in uniculu modu possibilu inlaturandu-se adeca ei pre sine insisi. Zapcii si mudirii, bimbasii si Iuzbasi, caimacamii si pasii loru, toti laolalta sa se stérga, cum sperezu eu, cu totu calibaliculu loru din provincia, pre care o au pradatu si pangaritu. Acésta alungare totale, acést'a eliberare binecuventata e unic'a isbenda ce putemu aduce memoriei aceloru morti ce jacu unii preste altii; castitâtiei pangarite a femeiloru, fecióreloru si copiiloru; civilisatiunei vatemate si maltratate, legiloru lui Ddie,u séu déca mai vreti, lui Alah; semtiului moralu alu omenimei intregi. Nu esista unu criminalistu in vre o temnitia européna, unu canibalu pre insulele marei sudice, care nu s'aru revoltá audiendu totu ce s'au facutu acolo, ce s'a cercetatu prea târdiu si ce astadi a remasu inca resbunatu; totu ce au lasatu in urm'a loru passiunile veeminti si impietrite, dela cari au emanatu aceste fapte, passiuni, cari potu sa resara intr'altu tempu de omoru din pamentulu adapatu cu sânge si in aerulu infectatu cu cele mai infame crime ce se potu cugetá. Ca s'au pututu intemplá astfeliu de lucruri si numai odata, e dejá o afunda pata pe acea parte a rasei nóstre ce le-a comisu, dara a lasá o usia deschisa fia si numai pentru cea mai indepartata possibilitate de a se repetí acele crudimi, aru insemná a intiparí acést'a pata tuturoru. Mai bine — amu puté sa dicemu cu dreptu sultanului — s'aru puté suferí ori-ce neplacere, ori-ce greutate, ori-ce pierdere impreunata cu Bulgari'a, decâtu „tu pe tronulu teu luminatu, tu batjocur'a si blastemulu poporului teu.“

Sa frundiarimu cârtile istorice a le lumei intregi si nu vomu aflá unu esemplu asiá infricosiatu de abusu diavolescu cu potestâtile date de Ddieu „pentru a pedepsí pre cei rei si a radicá pre cei buni.“ Nici cându nu a pecatuitu unu guvernu astfeliu, nici cându nu s'a aretatu unu guvernu atâtu de incorigibilu, séu cea ce e totu atâtu, atâtu necapabilu spre indreptare. De se va permite puterei esecutive a Turciei sa-si reinnoiésca in acést'a crisa mare cu concessiunea si aprobarea Europei privilegiulu esistintiei sele in Bulgari'a atunci nu aru esiste dela urdirea tuturoru stateloru unu protestu, aruncatu contr'a guverneloru abusive nesuferibile si nici o lovitura data tiraniei uricióse, care nu aru trebuí inferatu de crima. Dara nu amu cadiutu inca atâtu de afundu in prapasti'a dejosirei si cu bucurie putemu sperá ca prin consiliele intielepte si energice ale puteriloru reunite lumea inspaimentata in putiene septamâni va scapá de intaritarea ce a ajunsu la estremitate.

Intr'unu apendice scurtu Gladstone admonéza pre guvernu sa nu incredintieze ajutorirea nefericitiloru bulgari numai la nevointi'a de binefacere a unei singure persóne (lordulu Strangford,) sa provóce pre tóte comunele Angliei la contribuiri in bani si sa indrumeze pre toti agentii sei diplomatici din Turci'a a distribuí banii colectati in modu corespundietoriu.

Orastia in 9 Sept. 1876 st. n.

De-si politic'a in tempulu presinte silesce pre cei mai multi din noi a se ocupá de ea, totusi credu a nu fi de prisosu, déca voiu a amintí in colónele acestei foi ceva despre, sórtea poporului nostru din scaunulu Orastiei.

Scaunulu acest'a, cuprinde unu teritoriu dintre cele mai placute ale Transilvaniei, romanimea e bine purisata, mai de totu ce e strainu, apoi si in privinti'a stârei materiale potu dice ca sta, destulu de bine, si cu tóte acestea cu dorere trebue sa me esprimu ca in acestu scaunu romanescu nu-i nice o scóla normala.

Celelalte scoli confesiunale inca aru puté sa dea mai multe semne de viétia, ce póte aru si dá déca salariele invet. prelânga tóta miseritatea loru n'aru fi objecte de monopolu ale unoru preoti. Multiamita ven. consist. care au si luatu mesurile necesarie contr'a acestui mare reu. Rusine, de trei ori rusine, cându intr'unu astufeliu de tempu unde dela nime nu potemu asteptá nice o sperantia de bine, si capii poporului in care bietulu poporu 'si pune tóta increderea, si din caus'a santa a lui inca se faca Gescheft.

Mai in anii trecuti se iví dlu Dr. *Tincu* cu unu planu bine potrivitu pentru infiintiarea unei scóle normale in Orastia. De toti fu bine imbratisiatu acestu planu, bá se facuse si statutele si numai R. dnu protopopu mai avé a indatorá preotimea din scaunu spre padirea statuteloru si animarea poporului, cârui'a erá si cunoscutu acestu pasiu promitiendu multi ajutóre in sume frumóse de bani; cari pâna astadi putéu formá unu capitalu frumosu. Ce se facù mai incolo, ce nu, nu sciu, destulu, ca lucrulu s'au ingropatu, alt-cum nu me miru multu ori ce apuca pe mân'a preotiloru din acestu scaunu fia mortu, fia viu nu sciu alt'a, de câtu se ingrópe.

Dar' nu asiá, caus'a natiunei nóstre voindu a o inaintá trebue eschisu ori-ce scopu particularu, si a avé fiacare devis'a: inaintarea folosului natiunei nóstre adeca: trebue sa domnésca intre noi toti armonia, buna intielegere si fratietate câci numai aceste suntu mijlócele apte spre a combate pedecele nenumeravere ale contrariloru nostri. — Asiá dloru preoti josu cu comoditatea, josu cu nepasarea batatóre la ochi natiunei intregi, apucati-ve de lucru de ajutarea si cultivarea poporului nostru, câci sórtea lui e in mânile d-vóstre.

Déca scimu cu toti ca fàra de scoli suntemu perduti, adoperati-ve, cá se formâmu cu totii unu trupu moralu, patrunsu de uniculu spiritu: de binele natiunei; se punemu toti umeru la umeru pentru infiintiarea de scoli bune; iér' la noi prim'a óra de o scóla normala — a cârei proiectu de multu e facutu — câci numai asiá ne va puté succede a scóte poporulu nostru din ignorantia trista in care au cadiutu, numai asiá, déca vomu lucrá din tóte puterile toti cá unulu, vomu puté radicá edificiulu celu maretiu pentru scump'a nóstra natiune, unde apoi fiii acesti'a voru avé scutu si adapostu chiaru si in tempii cei mai viforosi.

Eu dara, ca Romanu, nu potu se nu facu atenti pre medilocitorii acestei intreprinderi, la sentinti'a lumei cultivate, rogândui a nu lasá acést'a causa ursitei, ci câtu mai curendn a se apucá de lucru.

B.......

Varietâti.

⁂ (Distinctiune.) Domnulu primariu alu cetâtiei nóstre Adolf Gibel s'a decoratu de Maiestatea Sea cu ordulu Corónei de feru clas'a III. Eri la 11 óre a. m. se duse personalulu magistratului pentru a-lu felicitá la acést'a prea înalta distinctiune.

⁂ *Unu nou modu de a regulá* datoriele. In asta véra anunciasera foile, ca cinci italieni juni, cari inchíriase lânga Nyo o barca, si au aflatu sfersitulu în valurile lacului de Geneva. Aflânduse barc'a resturnata, o palarie si o legatura de gâtu cari fura recunoscute de proprietate a strainiloru, inotându pe unde, presupunerea despre mortea aceloru italieni erá confirmata de nou. Dara in dilele aceste se informara, ca acesti pretinsi nenorociti se aflu de presentu in Piemontu si ducu o viétia vesela. Respâudirea faimei ca s'au inecatu in lacului de Geneve li-a fostu numai unu medilocu oportunu, pentru a cuitá numerósele datorii ce le-au facutu in Nyon.

⁂ *Focu.* Vineri nóptea intre dóue si trei óre furamu alarmati de focu. Ventulu ce batea despre diua si inca pre la 11 óre deveni vehementu erá in tempulu alarmei orcanicu si asiá nu e mirare déca in urm'a alarmei se vedéu involuntariu luminânduse ferestile. Dara tocmai atunci provedinti'a a tramisu o plóia torentiale si ventulu a mai slabitu ceva din puterea sea. Foculu nu scimu din ce cause s'a escatu in un'a din casarmele din locu.

* *Focu.* In septamân'a trecuta au arsu in Secadate fórte multe case si cladiri economice cu grânele si fenurile dintrensele. Miseri'a in urm'a focului e fórte mare din causa ca nici unulu din cei loviti de nenorocire n'au fostu asiguratu.

⁂ Vestitulu tâlhariu Daeanulu e mortu. In 18 Augustu 1876 a fostu omorîtu intr'unu satu lânga Târgulujiului in Romani'a de unu negotiatoriu de porci, omu cunoscutu alu lui In aratarea oficiósa facuta din partea gendarmeriei dela Vulcanu inainte cu 6 dile se dice:

Venindu Daeanulu la cas'a respectivului negotiatoriu, dupa ce a fostu tractatu cu mâncare si beutura, a pretinsu si bani; negutiatoriulu i-a predatu chiei'a dela castenu si la indreptatu sa-si iá. Pre cându Daianulu in positiunea acést'a manipulá la castenu, gazd'a casei, negutiatoriulu, pune mân'a pre o secure si in momentu 'i aruncaDaeanului in capu lovitura de mórte si-lu culcà pentru vecinicie. Ucigatoriulu ingropandu apoi la sine in pivnitia pre Daeanulu, a caletoritu in trebile sale la Pest'a si numai dupa reintórcerea sea dela Pest'a a facutu aratarea la oficiulu din Têrgulu-jiului despre uciderea talhariului. Dela Têrgulu-jiului s'a esmisu o comisiune la fati'a locului si asiá s'a constatatu identitatea persónei omorite cu a lui Daeanu, care in Romani'a erá cunoscutu sub altu nume.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Septembre 1876.

Metalicele 5%	66 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 50
Imprumutulu de statu din 1860	112 —
Actiuni de banca	860 —
Actiuni de creditu	147 40
London	121 70
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 25
„ „ „ Temisiorene	73 75
„ „ „ Ardelenesci	74 50
„ „ „ Croato-slavone	86 —
Argintu	101 75
Galbinu	5 83½
Napoleonu d'auru (poli)	9 72½
Valut'a nóua imperiale germâna	59 70

Publicatiune.

Inaltulu ministeriu reg. ung. de comerciu si agricultura, prin emisulu seu d n 10 Martiu 1876 Nr. 4857, a incuviintiatu comunei Sesciori comitatulu Sabiiului, tienerea a dóue terguri anuali, si anume in 30/18 Martie si 26/14 Octomvrie in fia-care anu, cu acea adaugere ca in cele trei dile inainte de diu'a statorita se va tiené tergu de vite, ceea ce prin acést'a se aduce la cunoscinti'a on. publicu ca primulu tergu se va tiené de presentu in 26/14 Octob. a. c.

Sesciori in 1 Sept. 1876.

2—3 **Primari'a comunei.**

N. I. 540/1876.

Publicatiune.

In 24 Septembre a. c. st. n. se voru dá in arenda dela órele 10—12 din di in cancelari'a comunei Gurariului pre calea licitatiunei urmatórele regale ale numitei comune si anume:

1. Cracimaritulu in comuna cu pretiulu strigârei de	2500 fl.
2. Mór'a din susu cu	400 fl.
3. „ „ josu „	500 fl.
4. Pasiunea din muntele Cindrelu cu	600 fl.
5. Pasiunea din muntele Nicolesci cu	400 fl.
6. Pasiunea dinmuntele Gausiór'a mare cu	250 fl.
7. Pasiunea din muntele Foltea cu	300 fl.

pre tempulu dela 1 Ianuariu 1877 pâna la 31 Decembre 1879.

Doritorii de a luá in arenda aceste regale au de a depune unu vadiu de 10% alu pretiului de strigare.

Arendatorele va avé a intregí vadiulu depusu pâna la cautiunea prescrisa.

Celelalte conditiuni de licitatiune se potu vedé atâtu la acestu inspectoratu câtu si in cancelari'a comunale din Gurariului.

Sabiiu in 1 Septembre 1876.

3 **Inspectoratulu cercuale.**

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei a dóu'a de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Poiana tractulu ppresbiteralu alu Mercurei se escrie concursu cu terminulu 25 Sept. a. c. st. n.

Léf'a anuala e de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá numit'a statiune prelânga oficiulu in scóla au a tiené in tóta duminec'a si serbatórea stran'a in biserica.

Petitiunile instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. suntu a se aduce oficiului ppresbiteralu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Poiana in 25 Aug. 1376.

Comitetulu parochialu gr. or. Poiana.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scólele confesionale gr. or. din comunele josu insemnate, se escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu:

1.) La Hermanu pentru clas'a a III din cas'a alodiala 200 fl. v. a. si pentru unu fenatiu in bani 15 fl. apoi tacs'a scolara dela totu elevulu 40 cr.

2.) Fili'a Bastelecu, in bani si bucate la olalta 128 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in stat. org. pâna la 30 Sept. a. c. la scaunulu ppescu alu II alu Brasiovului.

Pentru comun'a Hermanu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, cantârile bisericesci, si de se póte si music'a vocala, si sa aiba celu putienu 4 clase gimnasiali si cleric'a.

Brasiovu in 29 Aug. 1876.

Ioanu Petricu,
protopresb. gr. or.

1—3

Concursu.

La statiunea invetiatorésca a scólei confessionale române gr. ort. din Buciumu-Cerbu in protopresbiteratulu Zlathnei inferióre (Abrudului) se escrie concursu cu terminu pâna la 26 Septembre st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Cei cari dorescu a competá la acestu postu voru avé a-si instruí recursele loru conformu statutului organicu, si pâna la terminulu de susu a le substerne onorab. inspept. tractuale in Abrudu cu a cârui continlegere s'a facutu si acestu concursu.

Salariulu este:

a.) Din fondulu scolasticu „Andreianu“ 200 fl. v. a.

a.) Dela fiesce carele elevu indatoratu de a frecuentá scól'a câte 50 cr.

c.) Partea jumetate din venitulu cantorescu si in fine

d.) Cuartiru naturale in edificiulu scolaru cu un'a odaie si lemnele necesarie de incalditu.

Cei mai multu cualificati pe asta cariera si cântaretii se voru preferí.

Din siedinti'a comitetului parochiale românu gr. ort. Buciumu-Cerbu la 8 Augustu 1876.

I. *Todescu*
par. cá si presid. alu comitetului.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Topliti'a româna, ce e impreunatu cu unu salariu de 300 fl. v. a. in bani din cass'a alodiala comunala, cuartiru liberu, lemne si servitoriu, se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá la subscris'a Eforia scolara pâna in 23 Septembre st. v. suplicele loru provediute cu urmatórele documente:

1. Ca au absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale.
2. Testimoniu despre purtarea morala esemplaria.
3. Ca pre lânga limb'a româna suntu versati si in limb'a magiara perfectu, si au cunoscinti'a si a limbei germane.
4. Cei ce pre lânga conditiunile susu numite voru avea esamenele de maturitate séu absolutoriu de teologia se voru preferí.

Din siedinti'a senatului scolaru.

Topliti'a in 23 Augustu 1876.

Georgiu *Popescu*,
presied.
Ioanu *Maieru*.

2—3

Ad Nr. 66/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporale gr. or. din Cetea.

Emolumentele suntu:

1.) Din fondulu scolasticu 140 fl.

2.) Dela parintii prunciloru obligati a frecuentá scól'a 60 fl.

3.) Cuartiru liberu, si

4.) Lemne suficiente.

Concurentii se fia provediuti cu certificate de cualificatiune, se scie tipiculu bisericei, si se fia priceputi in cântarile bisericesci.

Concurentii au a-si asterne recursele loru la subscrisulu pâna in 19 Septembre an. cur., cându va fi si alegerea.

In contielegere cu comitetulu parochiale,

Alb'a-Iuli'a 10 Augustu 1876.

Alessandru *Tordasianu*,
protopresbiteru gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 71. ANULU XXIV.

Sabiiu 5|17 Septemvre 1876.

Nr. 40 pres./1876.

Câtra locuitorii din Sabiiu.

Maiestatea Sea cesara si regia apostolica s'a induratu a indreptá câtra mine in momentulu de plecare cuvinte gratióse de adio, prin cari s'a accentuatu in deosebi prea inalt'a recunoscintia si multiamire cu primirea patriotica gatita Maiestâtiei Sele si cu alipirea loiale a poporatiunei.

Grabindu-me a fi interpretulu recunoscintiei prea inalte, de care s'a facutu partasia cetatea Sabiiului si poporatiunea ei, me folosescu de ocasiune pentru a esprime deregatorieloru orasienesci pentru neobositulu loru zelu, precum si corporatiuniloru si reuniuniloru pentru fecund'a loru activitate, si din partea mea cea mai caldurósa multiamita.

Sabiiu in 14 Septemvre 1876.

Comitele supremu alu comitatului Sabiiului sî comitele sasiloru **Wächter**.

Impressiunile caletoriei Majestâtiei Sele.

Impressiunile ce ni le-au lasatu petrecerea Maj. Sele in Sabiiu se potu judecá si din primirea ce a avutu si din descoperirea simtieminteloru poporatiunei fâra osebire de natiunalitate din apropiare si departare, in decursulu aflârei Maj. Sele in mijloculu nostru. Maj. Sea a fostu insocita de bucuri'a si fericitârile poporatiunei in tóte pârtile. Acést'a nu fâra cuventu si nu din óre-care reguli de convenientia, ci din curata inima.

Poporulu romanu s'a manifestatu cu atâtu mai putienu din curtenire, cu câtu elu a avutu mai putienu ocasiune de asta-data de a se manifestá. Ceea ce a facutu in impregiurârile date este, ca prin organele cleruriloru sele, prin cari inca nu este cu maiestria majorisatu, a datu espressiune simtieminteloru sele.

Dara românii transilvaneni, pre lânga tóta nisuinti'a lui „P. Ll.“*) de a verí ur'a intre poporu si monarchu, pre lânga tóta nisuinti'a lui „P. Ll.“ de a atribuí numai duoru persóne meritulu gratiei maiestatice e cu multu mai bunu judecatoriu in cele ce a remasu cá impressiuni asupra-i in urm'a caletoriei Maj. Sele. Indrumarea ce a datu Maiestatea Sea gremiului judecatorescu sa invetie romanesce, aceeasi recomandatiune in gimnasiulu de statu, ung. reg. din locu si preste totu interesulu celu fórte viu de totu ce e românu si romanescu, ne face sa avemu o mai buna opiniune de monarchulu nostru, de cum ne invatia „P. Ll.“ sa avemu. Si interesulu acest'a a strabatutu cá fulgerulu in poporulu nostru si judecat'a lui este cea mai drépta in materii de aceste, decâtu a aceloru ce nu au inaintea loru decâtu suprematí'a cu ori-ce pretiu.

Impressiunile ce le lasà monarchulu in inimile româniloru suntu cele mai bune, precum si cele ce le duse monarchulu cu sine despre sincer'a alipire românésca si despre brav'a atitudine, carea s'a descoperitu si cu ocasiunea acést'a cu deosebire in trup'a concentrata la manevre, pre carea n'a avutu cuvinte destule cá sa o laude.

Suntemu convinsi, ca iubirea acést'a imprumutata ce esísta intre poporu si monarchu va aduce fruptele sele, pre lânga tóte obstaculele ce se mai incérca a se opune.

De aceea uramu viéti'a indelungata cavalerescului monarchu, dorindu totu-odata ocasiuni multe de alu bineventá in mijloculu nostru spre a se convinge immediatu despre simtiemintele cele adunci ce suntu intiparite in inimile româniloru, in specie si ale poporatiunei patriei in genere.

Visit'a ministriloru din Romani'a.

Sabiiu 15 Sept. n. 1876.

Din lips'a spatiului nu ne ocuparâmu in nrulu trecutu cu unu evenimentu pré placutu pentru noi, intielegemu: venirea guvernului Romaniei spre bineventarea monarchului nostru la Sabiiu.

Amu ajunsu si noi odata din grati'a impregiurâriloru esterne a poté primí in mijloculu nostru pre ministrii Romaniei si inca chiaru pe *Ioanu Bratianu*, fâra a fi banuiti de rei patrioti, cea ce nici chiaru nainte de ½ anu nu se poté intemplá.

Dá! in aceste tempuri grele loialitatea românului dóra va deschide ochii guvernului ungur. dóra va cadé céti'a cea grósa de pre ochii celoru dela putere si voru vedé ca in câtu privesce pre români in genere, si pre românii transilvaneni in deosebi au fostu sedusi prin multimea denunciantiloru, cari nefiindu apti a se sustiené pre cale onorifica, si-au facutu sistema din denunciarea româniloru cá apoi pentru aceste merite se-si capete câte unu osu de rosu.

Foile magiare, cari pe tempulu erumperei resbelului orientalu nu aflau cuvinte destulu de aspre pentru suspicionarea româniloru de aici, si cari nu erau multiamite nici chiaru cu d. Cogalniceanu dincolo, astadi nu afla cuvinte destulu de fine pentru laudarea intieleptei tienute a Romaniei, a guvernului rosiiloru si a dlui Bratianu, chiaru — a spaimei loru din trecutu.

Aurulu in focu se cunósce, ómenii incepu a-lu cunósce, câci foculu arde....

Venirea Majestatiei Sele la Sabiiu atâtu a fostu de surprindietória, incâtu nici chiaru foile din Vien'a si Budapest'a n'au avutu scire de ea pâna in momentele ultime, — cu atâtu mai putienu a fostu informata strainatatea despre acést'a.

Guvernulu Romaniei inca numai in 9 Sept. a primitu scire din o depesia privata, cum-ca monarchulu nostru va cercetá unu orasiu situatu lânga marginea tierei loru, si numai decâtu s'a resolvitu a tramite o deputatiune valorósa spre felicitarea lui.

Deputatiunea a statu din presiedintele consiliului de ministri d. I. C. Bratianu si din ministrulu de justítia d. Eugeniu Statescu insotiti de dd. colonelulu Cotrutiu si de secretariulu domnitoriului Coulin.

In tempuri grele este de mai mare insemnatate déca la astfeliu de acte convinu ministrii, cari representà tierile, decâtu domnitorii, cari 'si representu numai persónele loru, si cari din curtoasia se saruta si chiaru cându popórele loru suntu pe cale de a se incaierá.

Notificandu-se venirea dlui Bratianu si a sociloru sei, Escel. Sea metropolitulu nostru numai decâtu si-a oferitu resiedinti'a la despusetiunea loru.

Dumineca (10 l. c.) sér'a la 8 óre si sosira cu trenu separatu si trasera la resiedinti'a metropolitului.

Luni (11 l. c.) diminéti'a comitele supremu a fostu celu dintâiu care a grabitu a-i cercetá si a-si oferí servitiele de a-i insinuá la audientia, dupa densulu a urmatu magistratulu cetâtiei Sabiiului, care li-a oferitu tóte servitiele, apoi comitetulu consortiului liniei ferate proiectate pre la Țurnulu rosiu, si altii.

Majestatea Sea, care erá dusu dejá la manevre, dupa reintórcere numai decâtu li-a facutu cunoscutu ca-i primesce ½ óra inainte de prandiu, invitandu-i totu-odata si la prandiu pre 6 óre.

Atâtu in audientia câtu si sub decursulu prandiului au fostu tratati cu distinctiune.

Sub totu decursulu prandiului Maj. Sea si ministrulu Wenkheim numai cu densii au conversatu, iér' dupa prandiu li s'a datu la dispusetiune o odaia din care sa privésca la conductulu de tórtie arangiatu de orasiu intru onórea Maj. Sale.

Marti (12 l. c.) au facutu visite la ministrulu Wenkheim, la generalulu adjutantu alu Maj. Sele Mondel, la comandantele militariu F. M. L. Ringelsheim, si la alte autoritâti, iéra dupa manevre, la cari a asistatu si d. colonelu Cotrutiu a primitu d. Bratianu visit'a ministrului Wenkheim, care a duratu *preste ¾ de óra*, a generalului adj. Mondel si a comandantelui Ringelsheim.

Totu in acésta di a datu Escel. Sea metropolitulu nostru unu prandiu in onórea loru, la care au partecipatu 26 persóne, intre cari episcopii ce mai erau in Sabiiu si alte notabilitâti romane.

Sér'a la 8 óre ministrii si colonelulu au fostu primiti la Maj. Sea in visita de adio, — si apoi Mercuri diminéti'a la 4 óre iéra-si cu trenu separatu au plecatu câtra casa. La gara intre altii i-au asteptatu si comitele supremu Wächter.

Acestea suntu liniamintele principali ale petrecerei ministriloru Romaniei la noi.

Este afara de tóta indoiél'a, cumca acésta visita n'a fostu o simpla visita de curtoasia, ci a fostu si o convenire cu caracteru politicu, in care negresitu s'au discutatu si referintiele reciproce ale ambeloru state fatia de critic'a situatiune a orientelui.

Domnulu Bratianu câtu tempu a avutu liberu totu intre vechii si noii sei cunoscuti romani l'a petrecutu, si cu tóte ca cu studiu a incungiuratu politic'a, totusi mai de multe ori a accentuatu *necesitatea referintieloru amicali* intre Romani'a si Austro-Ungari'a indicata prin identitatea intereseloru acestoru dóue state vecine.

Ce voru fi vorbitu si ispravitu ministrii ambeloru state in convenirile loru — dlu Bratianu cá unu diplomatu discretu — firesce n'au descoperitu nici celoru mai intimi amici ai sei, atât'a inse s'a observatu cumca s'a re'ntorsu multiamitu de aici.

Dee Ddieu cá acésta convenire sa fia inceputulu unei legaturi mai sincere intre aceste dóue state, câci atunci dóra va trebuí sa incete neincrederea cercuriloru mai inalte in elementulu românu din acést'a patria.

Diferinti'a s'a potutu observá si chiaru acum'a din interesulu celu viu ce l'a manifestatu Maiestatea Sea in discursurile avute cu unii fruntasi români despre tóte referintiele româniloru, laudandu de repetite ori progresulu româniloru si abilitatea soldatului românu.

„Hon“ asupr'a deputatiunei din Bucuresci.

„Hon“ organu ce se inspira din cabinetulu de esterne se pronuncia asupr'a insemnatâtiei politice ce o are intre impregiurârile grele de adi visit'a deputatiunei române la Sabiiu in modulu urmatoriu:

In mediloculu complicatiuniloru orientali Romani'a a atrasu atentiunea tuturoru asupr'a sea prin atitudinea ei cu tactu, corecta si unica corespundietóre intereseloru sele ce a luato fatia cu Pórt'a in tempulu mai nou. Pre cându toti slavii din Turci'a au prinsu armele contra Pórtei suverane si suzerane, Romani'a a remasu pe pace si tiene la neutralitatea sea. Nu pentru ca Romani'a nu aru avé aspiratiuni, pretensiuni si gravamene fatia cu Turci'a, nu, ea are, si le-a datu espressiune prin o a dóu'a nota, dara ori-care guvernu de ori-ce coloritu, care aru dirige destinele Romaniei, scie bine, ca nu póte fi partasiu la acelu resbelu, care si-a inscrisu pe standardulu seu panslavismulu. Ori-ce pretensiuni aru avó Romania, ea trebuie sa se retiena de a promová caus'a si póte si invingerea slaviloru din Balcanu, pentru ca o victoria a slaviloru e identica cu desastrulu Romaniei. Invingându panslavismulu elu in decursulu tempului nu aru avé o problema de ordine mai superióra de câtu a absorbe si pe mic'a Romania. Dreptu aceea abiá se facea ce-va mai nepatrioticu si mai imprudentu, cându unulu séu altu rosiu aru fi intetitu resbelulu contr'a Turciei. Pentru acést'a Romani'a a tienutu contu de situatiunea sfortiata si de interesele sele bine intielese multiaminduse numai cu atâtu ca a formulatu pretensiunile sele teritoriali si de dreptu publicu fatia cu Turci'a intr'o nota diplomateca, si fiindu cu destula pricepere pentru a nu li dá espressiune prin forti'a armata.

Ba indata ce resbelulu a luatu o forma mai amenintiatóre, not'a românа a disparutu de pre terenulu discussiuniloru diplomatice si alu complicatiuniloru orientali. Romani'a n'a sfortiatu caus'a sea, séu pentruca Turci'a a pusu in perspectiva ca i va dá din pretensiunile ei ce va aflá ecuitabilu si justu numai sa termineze mai intâiu cu slavii séu ca n'a voitu sa sporésca complicatiunile sele si asiá destulu de incordate antecipandu si sfortiandu caus'a sea — de vreme ce acele complicatiuni aru fi potutu aduce Romaniei mai mari desastre decâtu aru fi castigatu realisandu prin fapte tóte pretensiunile sele.

Si asiá atitudinea neutrale de pâna acum a Romaniei, press'a românа si dechiaratiunile unoru politici români notorici dovedescu, ca principatulu vecinu are deplina cunoscintia despre aceea, cum si unde are sa caute Romani'a scutinti'a intereseloru sele si asecurarea viitoriului seu in fatia cu convulsiunile din Balcanu. Unulu dintre primii representanti români, Dimitriu Ghic'a si-a pronunciatu cu sinceritate precisa parerea si convictiunea sea in directiunea acést'a. Ori-cine cunósce — dice Ghic'a — câtu de putienu Romani'a pricepe, ca interesele ei se *impotrivescu* cu interesele slaviloru. Romani'a trebue sa intieléga ca celu mai mare pericolu possibilu ce o póte amenintiá, aru fi invingerea rusiloru séu a slaviloru si caderea Turciei europene. O astfeliu de cadere aru deschide fàra indoiéla usi'a la unu imperiu slavu, alu cârui primu efectu s'aru manifestá in absórberea unui poporu ce consiste din elemente atâtu de eterogene cum e elementulu latinu séu *românu* din orientu. O! de aru intielege odata pentru totu-déun'a fia-care, *ca esistinti'a Romaniei* (?) *e identica cu interesele Turciei* (?) si ca aru fi funestu pentru Romani'a a se aruncá in bratiele Russiei séu a se demite la unu resbelu, care nici in respectulu intereseloru nici cu privire la starea financiale, in care se vestejesce astadi Romani'a, nu e justificatu.

---

*) Din cause techince in nrulu acest'a nu putemu reproduce ce a disu „P. Ll.“ Regretâmu dara n'avemu ce face.

Nu incape indoiéla ca aceste cuvinte sincere suntu imprumutate din anim'a maioritâtiei române Si noi din parte-ne ne bucurâmu sinceru atâtu in interesulu vecinului principatu câtu si intr'alu nostru, ca acésta pricepere si idea si-a deschisu drumu la vecinii nostri.

Dorimu sa prinda radecini afunde acést'a intielegere si idea pentru ca ea va conduce pre Romani'a si la alta idea, ca adeca in fatia cu pericolii ce amenintia din orientu, principatele unite suntu avisate la monarchi'a nóstra si anume la Ungari'a; câci pericolii, de cari vecinii nostri români 'si temu esistinti'a si statulu loru natiunalu, nu suntu mai putienu amenintiatori si pentru noi; *dreptu aceea Romani'a póte sa afle unu radiemu si unu aliatu numai in Ungari'a.*

Si togm'a pentru acést'a salutâmu cu sinceritate pre dlu ministru presiedinte Ioanu Bratianu impreuna cu colegii sei pre pamentulu ungurescu, cari la insarcinarea principelui Carolu au sositu din Bucuresci pentru a salutá pe Regele Ungariei ce se afla acum de fatia la manevrele din Sabiiu. De aru fi acést'a salutare omagiale punctulu de manecare pentru unu raportu amicabilu si scutitu de ori-ce gelosia si dictatu de interesele reciproce intre Romani'a si monarchi'a nóstra. Sa sperâmu ca antipathi'a de pâna acum basata pe o neintielegere si respandita prin profeti mincinosi va disparé impreuna cu gelosi'a fatia cu noi din ce in ce si dincolo de Carpati si va face locu unui semtiementu amicabilu.

In press'a româna se ventilase nu demultu ide'a unei aliantie ofensive si defensive intre români, magiari si elini, aretandu-se necessitatea ei fatia cu panslavismulu.

Acést'a inca probéza, ca românii se ocupu seriosu de interesele viitoriului loru si privirile loru aruncate asupr'a viitoriului loru trebue sa li intórca atentiunea spre noi. Nu va remané fâra efectu asupr'a veciniloru nostri nici acea impregiurare — de-si cei scurti de vedere suntu si acum de alta parere —, ca monarchi'a nóstra a facutu unu servitiu insemnatu Romaniei prin conventiunea comerciale si vamale, atâtu pre terenulu materialu câtu si in privinti'a raportului de dreptu publicu fatia cu Pórt'a. Deci si in presentu, dar' mai multu in viitoriu se afla punctele de atingere, de cari se póte legá unu raportu bunu si de incrediutu — pentru ca e reclamatu de interese.

Dâmu publicitâtiei si articululu urmatoriu, pentru cá sa satisfacemu justitiei si ecuitâtiei; nu impartasimu vederile depuse intrensulu si fiindu cestiunea superata de eveneminte, credemu ca este lucru superfluu a desbate cestiunea: déca a fostu mai bine a fi iobagi pe fatia, séu heloti cu drepturi pe pergamentu si espusi arbitriului patriciatului sasescu in fapta. Atât'a trebuie sa mai facemu atentu pre dlu (*II*) ca nu privilegieloru sasesci au sa multiamésca românii din fostulu fundu reg. buna starea loru, ci Romaniei, carea mai in tóte tempurile a inlesnitu, prin comerciu, o viétia mai cu câstigu, o impregiurare pre care déca „facatorii de bine ai româniloru“ o foloseau in tempurile cele „bune“ mai bine erá si pentru români dara si pentru sasi o binecuventare si scutire de seraci'a generala de adi.

Sa nu se schimbe principiulu fundamentalu alu dreptului publicu in fundulu regescu cu dreptulu fapticu ce a espiratu in diu'a de 4 Septembre a. c.

Eata articululu:

La situatiunea nóstra in comitatulu Sabiiului.

Sabiiu, 3/15 Septemvre.

(*II.*) Articolulu meu privitoriu la prim'a congregatiune comitatense a Sabiiului, a intempinatu opositiune. Si chiaru in diurnalulu acest'a in numerulu de Joi se radica o voce in contr'a unor'a din asertiunile articulului acestui'a.

Nu tendinti'a de a remané infalibilu, ci ponderositatea cestiunei ce reclama ins'asi luminarea, me face sa me ocupu de nou de acésta cestiune. Altcum respectivulu domnu corespondentu insusi esprima ca doresce si alte opiniuni in asta causa. Déca inse eu sum celu dintâiu, celu ce apucu de nou condeiulu in mâna, 'si afla esplicarea sea fiindca me simtu in prim'a linia chiamatu a-mi aperá parerile.

De cum-va in articolulu de Joi mi se imputa neconsecuintia printr'aceea ca se citéza pasagiele mele: „sa ne bucurâmu ca amu scapatu de privilegii, sa ne ferésca Ddieu inse de unu castigu cá acel'a ce l'amu facutu devenindu de sub stapanirea puncteloru regulative sub a legei municipali generali“; atunci trebue sa observu ca se interpreta gresitu sensulu cuvinteloru mele. Sensulu dupa intentiunea mea nu e altulu decâtu: ca togm'a nu avemu de a ne bucurá, câci amu scapatu de punctele regulative, spre a deveni sub stapanirea legei municipali generali. Si eu sustienu ca pentru noi erá cu multu mai bine de remaneamu sub punctele regulative in form'a loru schimbata si inca schimbanda, si ca legea generale e pentru noi cu multu mai apesatóre de cum erá sistemulu de representare de pâna acum!

Afara de acestea tóta cestiunea trebue privita inca si din altu punctu de vedere mai inaltu, si anume din acel'a alu pusetiunei locuitoriloru din fundulu regiu, in statu si si din punctulu acest'a de manecare, se rectifica pre deplinu asertulu meu de mai susu.

De s'au aflatu in ratacire séu nu? toti representantii români din adunarea scaunale, cându au pretinsu stergerea privilegieloru si introducerea legei municipali. Acést'a dupa mine nu e argumentu. Pentruca in sfersitu potu gresí si mai multi séu toti representantii unei natiuni séu altui corpu, cá si persónele singuratice. Gresiescu corporatiuni si parlamente intregi. E inse unu bine cându se recunósce ori-cându gresiél'a; si datori'a fia-cârui conducatoriu indeosebi, a-si jertfí ambitiunea sea si a indreptá gresiél'a spre bine.

Dupa parerea mea inse nu stà presupunerea ca toti representantii români aru fi pretinsu neconditiunatu stergerea si indeosebi stergerea tuturoru privilegieloru fundului regiu. Cu atât'a mai putienu introducerea legei municipali, cu tóte apucaturile ei aristocratice si in estensiunea cum ni-a dat'o Ddieu astadi. Legea comunale, de aceea amu pretins'o unanimu, si amu avutu resonu a o pretinde; fiindu ca e favorabile in parte pentru români si sustiene baremu in parte principiulu representârei poporului cá atare.

Dar' inse noi aici n'avemu de a ne ocupá, cu aceea ce amu pretinsu si ce nu? Fâr' ponderositatea cestiunei jace in intrebarea: ca care dintre legile nóstre municipali e mai favorabile pentru noi? Cea sasésca de pân' acum, séu cea generale de adi?

Dlu Dr. Borci'a i dà intâietate legei municipali generali. Eu iéra din parte-mi dicu ca ambe 'si au scaderile sele si ca mi-aru mai placea o combinatiune a pârtiloru bune dintre amendóue. Cându aru fi inse sa alegu intre ele cum suntu, atunci a-siu preferí pre cea sasésca; firesce cu unele modificâri recerute de spiritulu tempului si care nici cum nu mai puteau remanea nefacute!

Purcediendu la asemanara acestoru legi intre sine, eu din capulu locului trebuie sa o spunu, ca nu aflu nici decum atâti'a pericoli si atâtea asupriri in privilegiele sasesci, dupa cum le afla dlu Dr. Borci'a. Si amu pentru parerea ast'a motivele mele, — basate pre legi si nu dóra dictate numai de antipatia in contr'a totului ce e si se numesce sasescu.

Mai intâiu nu potu aprobá parerea acea: „ca la noi *pâna acum* aru fi domnitu starea privilegiata esemta a natiunei sasesci si ca universitatea sasésca nu lasá pre romani sub nici o conditiune cá se ajunga la óresicare influintia.“

Dupa mine natiunea sasésca cá atare a domnitu aici la noi, totu numai atât'a, câtu au domnitu si celelalte natiuni in Ardélu si adeca pâna la 1848/9, cându s'a stinsu de totu domnirea celoru trei natiuni si resp. pâna la inarticularea romaniloru cá a patr'a natiune. E dreptu ca inainte de 1848 a domnitu in fundulu regiu numai natiunea sasésca cá natiune politica; inse la calamitatea ast'a nu pórta sasii intru nimic'a mai multa vina, decâtu ceilalti factori ai legislatiunei de atunci.

Natiunea romana n'a cunoscutu de locu legislatiunea dinainte de 1848 si de acea cum a domnitu in fundulu regiu natiunea politica sasésca, asiá au domnitu in comitate districte si scaune natiunile politice magiara si secuiésca, precându cu cea romanésca nu te intalnesci nicairea; deci in giurstarea ast'a nu esista nici unu privilegiu specialu pentru natiunea sasésca, ci ea e o urmare naturala a sistemului de atunci de statu care nu recunoscea alti factori politici si indreptatiti la legislatiune si la usuarea celorulalte drepturi politice, decâtu pre cele trei natiuni si respective pre cei tienatori de ele.

A fostu unu norocu pentru romanii din fundulu regiu, ca ei priviti fiindu dupa teritoriu cá membri ai natiunei sasesci, totu mai eserciara unele drepturi, pre cari cá romani dupa natiunalitate, nu le-aru fi potutu eserciá. Si ast'a a tras'o dupa sine, parte giurstarea ca toti locuitorii liberi ai fundului regiu, treceau in genere de apartienatori la natiunea politica sasésca; parte si representatiunea dupa comune, carea firesce avé de urmare ca representantii comuneloru romane trebuiau sa fia romani. In fine totu privilegieloru sasesci si indeosebi principiului ca in fundulu regiu — in intielesulu strinsu alu cuventului — iobagi'a nu avea locu; au a multiamí romanii din fundulu regiu, ca nu fusera trasi si ei in iobagia, cá fratii loru de unu sange din comitate si districte. Câci cá romanu si nenobilu dupa legile unguresci de mai nainte, nu puté-i fi alt'a decâtu iobagiu, in comitate, districte si scaunele secuesci.

Acestea suntu adeveruri istorice, care nu le putemu mistificá si nu ne ajuta nimic'a tainuindule. Totulu ce amu puté dice, cá se nu aparemu cum-va, cá cându dóra amu avé de scopu a cantá unu imnu de lauda in favorulu sasiloru — din partea câror'a au suferitu negresitu si romanii din fundulu regiu, unele nepastuiri — e: si acést'a o putemu sustiené cu totu dreptulu, ca adeca privilegiele acestea ale fundului regiu nu au fostu numai ale loru, ci au fostu comune. Inse déca sta ast'a, eata unu motivu mai multu de a fi fostu pentru ele. De alta parte iéra, nu trebuie sa uitâmu nici acea, ca câtu eramu si noi scutiti prin privilegiele comune, totu atât'a eram iérasi urgisiti cá fii si membrii ai natiunei politicesce nerecunoscute, romane.

Nu-i vorba dór', ca sasii n'aru fi intrebuintiatu obstacolulu ce provenea pentru noi din giurstarea ca nu eramu membri ai atarei natiuni politice, si ea in urm'a giurstârei acestei'a nu eramu capaci nici pentru servicii de statu si alte beneficii, — in favorulu loru. Ci adeverulu e ca noi aflaramu sub scutulu privilegieloru acelor'a ce le urgisimu adi, unele favoruri, ce nu le avura confratii nostrii din afara si nici ca le potura avé fâra privilegii intre giurstârile mascere de atunci. (Va urmá.)

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 18 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Babesiu, Odobescu, Caragiani, Massimu, Baritiu, Ghic'a, Romanu, Sion.

Se da cetire procesului verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

D. presiedinte comunica dóue epistole din partea dloru membri ai societâtiei N. Cretiulescu si Canonicu Timoteu Cipariu, prin cari facu cunoscutu ca nu potu veni la societate in sessiunea actuale, fiindu impedecati de diverse impregiurâri.

Se mai comunica respunsulu institutului archeologicu germanu din Rom'a relativu la primirea publicatiuniloru ce i s'au tramisu de societate.

D. Laurianu ofera pentru bibliotec'a societâtiei unu esemplaru de Biblia sacra Amharica vertitu Abu-Rumi Habessinulu.

D. Al. Pencovici ofera trei opuri intitulate: „Codex argenteus sive sacrorum evangeliorum versionis goticae fragmenta; Decem codices argentei, redivina folia cum foliis contignis et intermediis; Codices Gotici ambrosiani sive Epistolarum Pauli Osrae Nehemiae versionis goticae fragmenta.

D. Caragiani ofera unu esemplaru din Odyssea si Batrahomiomahia lui Omeru, traduse de d-sea.

Societatea primesce aceste oferte, rostindu multiamirile sele domniloru donatori.

Se comunica respunsulu de multiamire alu dloru Max Müller, Leptius, Adolf Toller si Grant Duff, membrii onorari numiti de societate in anulu trecutu.

D. presiedinte supune compturile presentate de casariulu societâtiei. Se decide a se recomendá comisiunei respective.

D. Ghic'a propune si societatea admite a se face intrebare formala directiunei casei de depuneri si consemnatiuni ce mesuri a luatu pentru desdaunarea bonuriloru societâtiei academice, cari au disparutu din casa.

Se propune a se alege comisiunile pentru diversele lucrâri ale societâtiei. D. Odobescu e de opiniune cá comisiunea, ce se va numí pentru cercetarea raportului delegatiunei si a compturiloru, se fia mai numerósa, pentru cá se póta indicá si lini'a de urmare a activitâtiei societâtiei pentru viitoriu.

Se admite cá acésta comisiune se fia compusa din 5 membrii, si se alegu dnii I. Ghic'a, Odobescu, Babesiu, Baritiu si Sturdza.

Se alege comisiunea pentru cercetarea situatiunei bibliotecei in persón'a dloru Odobescu, Caragiani si Romanu.

Pentru esaminarea elaborateloru venite la concursu, se decide a se intruní toti membrii in comisiune filologica.

D. presiedinte propune si societatea primesce cá sectiunile sa se intrunésca si sa se constitue.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad hoc G. Sion.

Siedinti'a dela 19 Augustu, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: Sionu, Romanu, Massimu, Caragiani, Odobescu, Baritiu, Ionescu, Babesiu, Ghic'a.

Se da cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

Se comunica o epistola a dlui P. S. Aurelianu, prin care face cunoscutu ca, aflându-se intr'o missiune de statu la Vien'a, nu póte luá parte la lucrârile societâtiei academice in anulu acest'a; totu-deodata se primesce câte unu esemplariu din operele sele intitulate „Bucovin'a si tier'a nóstra, oferite pentru bibliotec'a societâtiei.

Se da cetire unei adrese a dlui P. S. Aurelianu, prin care comunica societâtiei observatiunile meteorologice facute la scól'a de agricultura pre cele dintâiu 7 luni din anulu acest'a. Se decide a se recomendá sectiunei de sciintie.

Societatea, constituindu-se in comisiune filologica,procede la cetirea si esaminarea manuscriptului despre sintactic'a romàna venitu la concursu, dupa ce mai intâiu se alege raportoru pentru acést'a d. Al. Romanu.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a dela 20 Augustu, 1876.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: Sionu, Romanu, Babesiu, Caragiani, Baritiu, Odobescu, Massimu.

Se da cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

Se comunica o adresa a dlui Dim. Aug. Laurianu, prin care supune societâtiei patruspredieco din Filipicele lui Cicerone traduse de d-sea, cerendu avisulu societâtiei déca notitiele literare, ce le-a facutu pentru Filipic'a intâi'a si a dóu'a, se admitu, spre a le continua si in cele urmatóre.

Se recomenda sectiunei filologice spre a dá avisulu ce se cere.

Societatea, constituita in sectiune filologica se ocupa cu cetirea manuscriptului sintacticei romàne.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc Sionu.

Siedinti'a dela 21 Augustu, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: Caragiani, Baritiu, Sionu, Romanu, Odobescu, Massimu, Babesiu, Ioanu Chic'a.

Se da cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

D. Odobescu ofera pentru bibliotec'a societâtiei unu esemplariu din statutele academiei regale de sciintie din Berlinu, unu dictionariu etimologicu alu limbei franceze de Brachet si o gramatica istorica a limbei franceze de Brachet si Reiff, dictionariulu etimologicu alu limbei rusesci in dóue tomuri.

Societatea le primesce cu mare multiamire.

Se continua cetirea si esaminarea manuscriptului despre sintactic'a limbei romàne.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Not'a din urma

a dlui M. Cogalniceanu, data cá fostu ministru de esterne agentiloru tierei atasiati prelânga diferitele puteri.

Bucuresci, 20 Iuliu 1876.

Dle agentu! Cunósceti ca intre guvernulu romànu si sublim'a Pórta a intervenitu unu acordu in privinti'a neutralisârei Dunarei dintre gur'a Timocului si Verciorov'a.

Negotiârile ce incepuramu la Constantinopole in acésta privintia fiindu ajutate cu taria de bunele oficie ale guvernului prelânga care sunteti acreditati suntu datoriu mai nainte de tóte, sa ve rogu, dle agentu a ve face prelânga acelu cabinetu interpretulu simtieminteloru de recunoscintia pre cari ni le inspira solicitudinea ce neincetatu a manifestat'o pentru Romani'a.

Guvernulu Altetiei Sele principele 'i place a sperá ca guvernulu..... 'lu va ajutá si pre viitoriu a invinge dificultâtile de cari este incungiuratu spriginindui tóte sfortiârile sele in interesulu pâcei si alu mentinerei neutralitâtiei sele.

Precum nu amu avutu nimicu de ascunsu nu vomu avé iérasi nimicu de disimulatu. Inca dela inceputulu insurectiunei in Bosni'a si in Erzegovin'a, si dela inceputulu resboiului dintre Serbi'a si Turci'a, amu afirmatu neutralitatea nóstra, si faptele si actele ulterióre au probatu sinceritatea declaratiuniloru nóstre si lealitatea conduitei nóstre. De acea astadi tóte cabinetele straine suntu pre deplinu ficsate asupr'a atitudinei nóstre: Turci'a in particularu, cunósce sfortiârile nóstre, ingrigirile nóstre cele mai statornice si tóte sarcinele ce ne amu impusu cá sa ne mantienemu neutralitatea.

Dara déca ne abtienemu cu cea mai mare grige de a jucá vre-unu rolu provocatoru, séu de a face ceea ce diferite state ale Europei au facutu in alti tempi si in impregiurâri analoge; ceea ce Franci'a si Engliter'a au facutu, spre esemplu, pre cându dadeau spriginulu loru flandriloru resculati; ceea ce Ludovicu XIV si Ludovicu XVI faceau pre cându celu dintâiu dedea mân'a insurectiunei ungare si celu de alu doilea pre cându a concuratu atâtu de nobilu la desrobirea stateloru unite ale Americei; in fine ceea ce Europ'a crestina a facutu cându a sustrasu pre Greci'a de sub dominatiunea otomana, — nu putemu, cu tóte acestea sa ascundemu preocupatiunile si simpatiele ce ne inspira starea a câtoru-va provincii ale Turciei.

Intr'adeveru, déca aceste preocupatiuni si simpatii trebuiescu se fia comune ori-cârei natiuni civilisate, ori-cârui poporu crestinu, ele trebuie sa fia, cutezu a o dice susu si tare, cu multu mai viue la noi, cari suntemu statu limitrofu si cari avemu atâtea relatiuni cu populatiunile de pre tiermulu dreptu alu Dunarei.

Grozaviele a cârui teatru au fostu si suntu inca provinciele bulgare ale Turciei, nu mai suntu astadi unu misteru pentru nimeni. Diurnalele cele mai bine informate dau amenunte oribili asupr'a masacreloru din Bulgari'a garantandu esactitatea informatiuniloru loru.

Pres'a englesa in particularu contiene istorisiri sfasietóre despre grozaviele comise de câtra bandele de circasieni, de basibozuci si de tigani nomadi, cari dupa ce au fostu armati au fostu asmutati asupr'a orasieloru si sateloru fâra aperare.

Preste o suta de orasie bulgare aru fi fostu distruse dela o margine la alt'a de câtra aceste horde selbatece. Celu putienu 25,000 persóne fâra arme aru fi fostu macelarite. Dupa diurnalele turcesci din Constantinopole acésta cifra s'aru urcá la celu putienu 40,000. Preste 1000 copii bulgari aru fi fostu rapiti si venduti cá sclavi si oribili torture de totu feliulu s'aru fi infligeatu acelor'a cari n'au fostu asasinati.

Ultragiele comise contr'a femeiloru aru intrece in orórе si brutalitate totu ceea ce s'a auditu vre-odata.

N'asiu luá asupra'mi de locu respunderea cifreloru mai susu espuse, dara din destructiunea in massa a vietiei si a bunuriloru nu póte radicá cine-va de câtu faptele impreuna. Deci sum in stare se afirmu ca scenele de revoltanta selbatecia au avutu locu in tóte satele Bulgariei.

Intr'adeveru aceste fapte suntu cu abondantia confirmate atâtu prin depositiunile a mii de bulgari lasati fâra asilu si fâra bani cari se gasescu astadi refugiati pre teritoriulu nostru câtu si prin raporturile si istorisirile ce primimu pre tóta diu'a din sorgintiele cele mai acreditate ale Bulgariei.

Inse nu vomu recurge la aceste raporturi si istorisiri, câci aru puté se fia puse la indoiéla. Ne propunemu a invocá in sprijinulu aceloru ce precedu, procesulu verbalu alu discutiunei care s'a ingagiatu la 10 Iulie curentu in camer'a comuneloru din Engliter'a asupr'a maceluriloru din Bulgari'a.

D. Forster a inferatu cu energia aceste atrocitâti, si d. Mundell'a a disu ca nu se puté indoí ca faptele reali suntu atâtu de grozave in câtu nu se putéu publicá in jurnalele englese.

De siguru, este departe de cugetulu nostru a intinde responsabilitatea tuturoru acestoru fapte pâna la guvernulu centralu. Cunóscemu simtiementele de iustitia ale barbatiloru luminati cari se afla in capulu guvernului din Constantinopole, si principiele umanitare cari 'i conducu la sarcin'a dificila ce si-au impusu spre a asigurá pacea si fericirea tuturoru locuitoriloru imperiului fâra distinctiune de rasa séu de religiune. Dara nu e mai putienu adeveratu ca sublim'a Pórta intimpina mari dificultâti spre a face sa se esecute vederile si decisiunile sele, din caus'a ca i lipsescu organe subalterne destulu de petrunse de datori'a si de obligatiunea ce le incumbà de a nu se abate din lini'a de conduita trasa de câtra guvernulu centralu; aceste dificultâti suntu cu multu mai mari in provinciele imperiului, ceea ce esplica faptele mai susu espuse si dram'a din Salonicu.

Acestu punctu stabilitu, ve-ti recunósce dle agentu, câtu de dificile devine positiunea nóstra in presenti'a acestei stâri de lucruri, care e de natura a intaritá spiritele a sute de mii de bulgari cari se bucura de tóte drepturile politice la noi, si ce se mai dicu de natiunea nóstra intréga, deóre-ce, precum sciti, avemu preste dóue sute mii de români stabiliti pre tiermulu dreptu alu Dunârei si cari au inca multime de relatiuni cu patri'a muma. Au si inceputu a se audí strigatele de indignatiune si de protestatiune din tóte pârtile, si lumea crestina orientale ne acusa cu voce tare ca sanctionâmu prin neutralitatea si prin tacerea nóstra aceste crime ce se comitu cá si la portile nóstre.

Acésta situatiune e plina de pericole; si aru fi impossibile a se face asupra i cea mai mica ilusiune; câci nu sciu care guvernu aru putea, in cele din urma, sa resiste simtiementeloru revoltate ale unei populatiuni intregi care vede pre fratii ori pre coreligionarii sei macelariti si bunurile loru distruse.

De-si nu avemu nici o intentiune ostile in privinti'a Turciei si de-si dorimu fórte cá resboiulu sa remana pre terenulu pre care se intreciocnescu interesele ce l'au facutu sa se nasca; ne este cu tóte aceste impossibile, ve-ti convení la acést'a, dle agentu, d-vóstra celu dintâiu, a stá indiferenti la strigatele de durere ce pornescu de pre tiermulu dreptu a Dunârei.

Comunicandu-ve impressiunile doreróse ce ne domina pre toti in Romani'a, guvernu si opiniune publica, ne-aru fi cu neputintia a nu ne face durerós'a intrebare: Si óre Europ'a civilisata si crestina n'are voce sa o radice decâtu in favórea jidoviloru?

Intr'adeveru, amintiti-ve maniele Europei ce cadeau asupr'a Romaniei in 1867 pre cându câti-va jidovi, cari fusesera condamnati de câtra tribunalele nóstre cá vagabondi si cari neapelandu contr'a sentintiei loru, fusesera indreptati la Galati spre a fi esportati in Turci'a. Acesti jidovi, fiindu transportati de partea ceea-lalta a Dunârei, au fostu respinsi de câtra turci, aruncati in fluviu si scapati de câtra agentii români, afara de doi cari s'au innecatu.

N'amu fostu scutiti de acesteasi manii si acum câti-va ani fiindu ca intr'unu coltiu isolatu alu tierei nóstre populatiunea romana a apucatu pre calea faptului asupr'a a trei séu patru israeliti cari comisesera unu sacrilegiu in catedral'a din Ismailu, sacrilegiu constatatu dupa tóte formele de câtra autoritâtile competenti.

Si astadi cându mii de bulgari, si chiaru de români, cându mii de crestini suntu ucisi, cându se comitu atrocitâtile cele mai mari in Bulgari'a la lumin'a dilei, Europ'a crestina nu gasesce in forti'a ei, in regulele civilisatiunei, in legile umanitâtiei alte medilóce de a vení in ajutoriulu acestoru nefericite populatiuni, decâtu o tacere insultatóre?

Acésta tacere, Romani'a ori-câtu de modesta 'i este positiunea, n'aru mai putea-o pastrá multu tempu.

De acea vinu sa ve rogu, dle agentu, sa binevoiti a ficsá atentiunea guvernului... asupr'a positiunei penibile si plina de primejdii in care ne aflâmu. Facetilu sa se patrundia ca agitatiunea cresce din ce in ce in sinulu populatiuniloru nóstre; ca unu mare partitu politicu la noi s'a si pronunciatu categoricu in favórea crestiniloru; ca insasi armat'a romana tremura sub jugulu disciplinei sele dorindu sa ea parte la lupta; ca prin urmare, spre a preveni eventualitâtile, spre a oprí cá reulu sa nu ia proportiuni din ce in ce mai intinse, este in interesulu, este de datori'a puteriloru celoru mari ale Europei crestine si civilisate, a usá, cu unu momentu mai nainte, de tóta greutatea sea spre a face sa se respecte de câtra armatele Turciei principiele dreptului gintiloru, datorieloru umanitâtiei, si de a radicá astfeliu luptei caracterulu de barbarie si de esterminare de care este intiparitu astadi resboiulu sântu dirigiatu contr'a populatiuniloru crestine ale Bulgariei.

Binevoiti a primí, dle agentu, asigurarea inaltei mele consideratiuni.

(Semnatu) *Cogalniceanu.*

Valca Bistritiei in 29 Aug. st. v.

Veritas sermo est simplex.

Stimate dle Redactoru! In Nr. 65 alu „Tel. Rom.“ s'a publicatu sub titlulu „La curs. supl. invetiatoresci“ un'a corespondintia a dlui I. O. la carea, cu permissiunea d-vóstre, sum silitu, in interesulu adeverului, a face reflessiunile conveniente.

Cá totu-déun'a asiá si acum'a dlu O. in iubirea d-sele de a clevetí si in datin'a-i sofistica de a negá adeverulu si a marturisí contrariulu, a voitu a face din albu negru, din ceea ce este ca nu e. De altu-mintrea este camu cunoscutu d-sea cu slabiciunea acést'a, câci si mai in anii trecuti inca si-a aretatu aram'a cu o corespondintia sinonima, incordându-se din resputeri a dá „mores“ poporulu borgoveanu si a mângí preotimea in tóte formele.

Mai decâtu faptele in privinti'a acést'a 'i suntu apoi vorbele. Eo ipso urméza, ca acest'a 'i este unu naravu o datina prefacuta acum'a in natura. Cicerone inse ascrie asemene datine numai ómeniloru reutaciosi. „Naravulu, datin'a ómeniloru reutaciosi, dice, este a seduce si insielá prin scorMituri si minciuni.“ (pro Murena c. 30.)

In datin'a acést'a rea si condamnabila pentru d-sea, cá omulu didacticei, vine acum'a in corespondinti'a acést'a si dice, ca in tractulu Bistritiei pâna in 8 Augustu — de cându este datata corespondinti'a — nu s'a dispusu nimic'a inca; cá sa se faca colecte pentru invetiatorii ce voru participá la curs. supl. etc.

E asertiune acést'a, pre carea fâra de nice un'a basa si-a faurit'o numai d-sea, fiindu póte in *„fierbintiéla pneumatica,“* câci 'i camu mai place acést'a decât „recórea“ sobrietâtiei.

Scorniturile inse si neadeverulu nu potu ajunge departe, câci precum lumin'a pefuga intunereculu asiá le resipesce adeverulu pre aceste, demascându si condemnându pre „urditori.“

De acea si lasu cá se urmeze istorice adeverulu fapticu in tóta sinceritatea.

Sosindu circulariele pentru curs. supl. dela prea ven. consistoriu cá senatu scol., dlu ... in punctualitatea-i indatinata le-a si impartasitu indata preotiloru si invetiatoríloru din tractu cu comitiva: pentru preoti, cá sa se ingrijésca din buna vreme pentru colecte, si

pentru invetiatori, cá sa-si dee dechiaratiunile etc. Dupa ce cei mai multi invetiatori s'au escusatu — à — la cei chiamati la ospetiulu din s. scriptura — ca nu voru puté participá si numai unulu si-a datu aperte dechiaratiunea pentru cerculu Desiului, s'a facutu consemnatiunea, mai adnotandu-se si alu doilea pentru intemplare, si pre bas'a acést'a s'a dispusu colectarea benevola.

Acést'a s'a si facutu indata inse numai in suma de 5 fl. v. a. care apoi dimpreuna cu consemnatiunea s'au asternutu ven. sen. scol. dto 11 Augustu a. c.

Acést'a este starea adeverata a lucrului si nu dupa cum si-a inchipuit'o dlu O.

Din acést'a se vede apriatu ca si in tractulu Bistritîei, totu ce a privitu curs. supl. s'a dispusu la tempu si in sensulu celu mai strinsu alu circulariului.

Óre de nu se dispunea nimic'a in caus'a acést'a pâna in 8 Aug. s'aru fi potutu atunci in 11 asterne ceva la locurile mai inalte?

Óre déca dlu ... si intentionatulu secretariu alu dlui O. erau straini de cele cuprinse in circulariu, s'aru fi potutu dispune conformu acestui'a?

Ceea ce privesce pre secretariulu dlui O. este numai unu „epitetu golu“, o fictiune a d-sale; de óre-ce unu atare nu esista, nu póte si nice ca are dreptu dupa lege se esiste. Afara de acést'a nice nu e de lipsa; câci dlu ... a sciutu si 'si portá oficiulu incredintiatu cu desteritate, zelu si punctualitate in spiritulu blandetiei si alu dragostei pentruce totu-déun'a a fostu si este iubitu si stimatu de toti; nu inse — se intielege — si de cei de categori'a dlui O., câror'a, in datin'a ut supra si necugetandu decâtu la „eulu“ propriu, le mai place intrig'a, imparechiarile si discordi'a.

Déca la curs. supl. a participatu si unu alu doilea invetiatoriu, pentru care, nedandusi aperte dechiaratiunea, nu s'a colectatu, a cui este vin'a?

Déca nu s'a colectatu in tóte comunele si inca in cele ce stau mai bine, de-si s'a fostu dispusu eventualu si pentru alu doilea, a cui este vin'a?

Óre dela capu s'a imputitu pescele?

Mai departe se plânge „amaru“ dlu O. in corespondinti'a d-sale, ca patimimu fórte in cele didactice..

„Si vis me flere —;
dolendum est primum
ipsi tibi“ dice

Horatiu. Asiá trebuiá se faca si dlu O.; mai intâiu sa se planga pre d-sea si apoi pre altii.

Ca patimesce in privinti'a celoru didactice a documentat'o insusi de compatimitu prin portarea-i neajunsa a casa si in scóla si necalita in ori-ce societate si cu ori-ce ocasiune asiá, incâtu a devenitu obiectu de satira si copiiloru.

Totu din patima didactica vine, ca tóte lucrurile d-sale suntu cá si d-sea numai o „confusiune babilonica“ si in cea mai mare murdaria.

Óre ce dîce didactic'a in privinti'a acést'a?

Nu asemenea lipsa si patima este inse in generalu; câci atâtu scólele câtu si invetiatorii nostri din tractulu Bistritiei — cu vr'o câte-va esceptiuni din lips'a imperativa a medilóceloru — suntu multiamita Dlui in stare buna.

De aru fi baremu numai asiá pretotindenea, atunci ne amu puté esprimá cu poetulu:

„Venitoriu de auru .... are“

Intr'o stare si mai buna inca se voru puté pune. Si avemu datorintia a contribuí la acést'a. Inse cum?

Conlucrandu fratiesce si padindu adeverulu in legatur'a pacei si a dragostei.

Adeverulu edifica iéra
dragostea intaresce. Σ.

Varietâti.

⁂ *Cancelaria de advocatu* si de translatoru reg. aflâmu din isvoru fórte competentu, ca deschide in Clusiu dela 1 Octobre a c. dlu Dr. Aureliu *Isacu* in piatia, edificiulu plebaniei Nr. 16 etagiulu 1. Dorimu succesu bunu!

⁂ *Scól'a românа de fete in cetatea Sabiiului* si-a inceputu cursulu in 1 Septembre a. c., deschidiendu-se si class'a III. Didactrulu pentru elevele cl. I este 1 fl. 40 cr., si clas. II 2 fl. 80 cr. si cl. III 3 fl. 40 cr. La scól'a acést'a se primescu si preparande.

Fetitie straine se primescu in cuartiru la dómn'a invetiatorésa, strad'a Macelariloru Nr. 41, pre lânga rebonificare de 2 fl. pre luna si 1 stenginu de lemne pe anu.

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Septembre 1876.

Metalicele 5%	66	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	75
Imprumutulu de statu din 1860	111	90
Actiuni de banca	862	—
Actiuni de creditu	148	60
London	121	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	10
„ „ „ Temisiorene	73	75
„ „ „ Ardelenesci	74	25
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	101	50
Galbinu	5	80
Napoleonu d'auru (poli)	9	71
Valut'a nóua imperiale germâna	59	65

Nr. 1939. Plen. 1876.

Publicare de licitatiune.

Economatulu pentru 50 elevi in Seminariulu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu se va esarendá pre 9 luni de dile, incependu cu 1 Octobre 1876 pâna ultim'a Iuniu 1877 cal. vechiu.

Doritorii de a primí asupra-le acestu economatu au de a-si face ofertele in scrisu la consistoriulu archidiecesanu pâna la 15/27 Septemvre 1876.

Conditiunile mai de aprópe se potu aflá in cancelari'a archidiecesana.

Sabiiu 2/14 Septemvre 1876.

Dela Consistoriulu archidiecesanu gr. or.

1—3

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de invetiatoriu la scól'a nóstra confes. din Sâmbet'a super. res. se escrie prin acést'a concursu pâna in 26 Septembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele proveninde din acésta statiune suntu 100 fl. v. a. ce se voru primí in trei rate la câte 2 luni, si cortelu liberu in edificiulu scólei, care are si gradina in marime pâna in 30 □.

Cei ce aru dorí se ocupe acestu postu invetiatorescu, au se-si trimita cererea instruita cu documintele recernte in sensulu Statutului Organicu la scaunulu protop. in Avrigu pâna la terminulu susuprefiptu.

Avrigu 31 Augustu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasiliu *Macsimu*,
(1—3) adm. prot.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. orientalu alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

a.) In comun'a Porcesci postulu de invetiatoriu primariu cu salariu de fl. 200, si postulu de invetiatoriu secundariu cu salariu de fl. 120, avendu amendoi invetiatori locuintia gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.

b.) In comun'a Siur'a-mare postulu de invetiatoriu cu salariu de fl. 110.

Doritori de a ocupá aceste posturi invetiatoresci au sa-si tramita documentele loru la subsemnatulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in 20 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 2 Septembre 1876.

Inspectoratulu distr. de scóle din pptulu Sibiiului II.

In cotielegere cu comitetele parochiale resp.

I. *Popescu* m. p.
(1—3) prot. si insp. de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II-a dela scól'a elementara poporala gr. or. din Cernatulu Saceleloru, protopresbiteratulu Brasiovului I-iu se escrie concursu cu terminu pâna la 20 Sept. a. c.

Salariulu anualu pentru acestu postu este 250 fl. v. a. cu prospectu de a se mai inmultí dupa purtarea si demnitatea invetiatoriului, si prelânga indatorire, cá pentru acestu salariu, sa tiena invetiatoriulu prelegerile trebuinciόse si in scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá postulu de invetiatoriu prementionatu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicile loru adresate reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, si instruite in sensulu statutului organicu, cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice ca au absolvatu celu putienu patru clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Cernatu 23 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale gr. or.

Georgiu Urdea,
2—3 preotu si presied.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei a dóu'a de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Poiana tractulu ppresbiteralu alu Mercurei se escrie concursu cu terminulu 25 Sept. a. c. st. n.

Léf'a anuala e de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá numit'a statiune prelânga oficiulu in scóla au a tiené in tóta duminec'a si serbatórea stran'a in biserica.

Petitiunile instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. suntu a se aduce oficiului ppresbiteralu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Poiana in 25 Aug. 1376.

Comitetulu parochialu gr.
2—3 or. Poiana.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scólele confesionale gr. or. din comunele josu insemnate, se escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu:

1.) La Hermanu pentru clas'a a III din cas'a alodiala 200 fl. v. a. si pentru unu fenatiu in bani 15 fl. apoi tacs'a scolara dela totu elevulu 40 cr.

2.) Fili'a Bastelecu, in bani si bucate la olalta 128 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in stat. org. pâna la 30 Sept. a. c. la scaunulu ppescu alu II alu Brasiovului.

Pentru comun'a Hermanu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, cantârile bisericesci, si de se póte si music'a vocala, si sa aiba celu putienu 4 clase gimnasiali si cleric'a.

Brasiovu in 29 Aug. 1876.

Ioanu Petricu,
2—3 protopresb. gr. or.

Concursu.

La statiunea invetiatorésca a scólei confessionale române gr. ort. din Buciumu-Cerbu in protopresbiteratulu Zlathnei inferióre (Abrudului) se escrie concursu cu terminu pâna la 26 Septembre st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Cei cari dorescu a competá la acestu postu voru avé a-si instruí recursele loru conformu statutului organicu, si pâna la terminulu de susu a le substerne onorab. inspept. tractuale in Abrudu cu a cârui continlegere s'a facutu si acestu concursu.

Salariulu este:

a.) Din fondulu scolasticu „Andreianu“ 200 fl. v. a.

a.) Dela fiesce carele elevu indatoratu de a frecuentá scól'a câte 50 cr.

c.) Partea jumetate din venitulu cantorescu si in fine

d.) Cuartiru naturale in edificiulu scolaru cu un'a odaie si lemnele necesarie de incalditu.

Cei mai multu cualificati pe asta cariera si cântaretii se voru preferí.

Din siedinti'a comitetului parochiale românu gr. ort. Buciumu-Cerbu la 8 Augustu 1876.

I. *Todescu*
par. cá si presid. alu
(2—3) comitetului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Topliti'a româna, ce e impreunatu cu unu salariu de 300 fl. v. a. in bani din cass'a alodiala comunala, cuartiru liberu, lemne si servitoriu, se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá la subscris'a Eforia scolara pâna in 23 Septembre st. v. suplicele loru provediute cu urmatórele documente:

1. Ca au absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale.
2. Testimoniu despre purtarea morala esemplaria.
3. Ca pre lânga limb'a româna suntu versati si in limb'a magiara perfectu, si au cunoscinti'a si a limbei germane.
4. Cei ce pre lânga conditiunile susu numite voru avea esamenele de maturitate séu absolutoriu de teologia se voru preferí.

Din siedinti'a senatului scolaru.

Topliti'a in 23 Augustu 1876.

Georgiu *Popescu*,
presied.
3—3 Ioanu *Maieru*.

Anunciu.

Un'a casa cu 5 incaperi si nemestii de economie, impreuna cu gradina de 5 jugere 1175 orgi patrati, precum si 26. jugere 1336 orgi patrati aratura, 1. jugeru 1370 orgi patrati livezi in

Ogn'a (langa Sabiiu)

suntu sub conditii favoritóre de vendutu.

Suntu si mai multe jugere aratura si livedi in apropierea complexului de susu, de datu.

Sciri mai de amaruntu da in Sabiiu.

Advocatulu de tiéra.
Victoru Sill.
(3—3) Piati'a mare **Nr. 24.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 72. ANULU XXIV.

Sabiiu 9|21 Septemvre 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
cu „Foisiór'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Nr. M. 8186/1876,

Escelenti'a Sea, domnulu comandante militaru baronu *Ringelsheim* a indreptatu câtra magistratu urmatoriulu buletinu de servitiu:

Nr. 4655. — 1876.

Sabiiu in 14 Septemvre 1876.

Me bucuru de datorinti'a placuta de a pronunciá inclitului magistratu urbanu si scaunalu pentru afabilitatea cea mare si ajutoriulu eficace, prin care i s'a usiuratu comandei militarie in modu atâtu de avantagiosu nu numai stabilirea prea inaltului cortelu de curte si incortelarea suitei Majestâtiei Sale, ci si incortelarea numeróseloru staturi maiore si a trupeloru aici si in concurentia, — caldurós'a si sincer'a mea multiamita personale.

Adaugu inca si rogarea, sa binevoiésca inc. m. a dá multiamitei mele espressiune viua si la acele comune, cari pre tempulu esercitieloru mari militarie avura sa supórte sarcinele incortelârei.

In deosebi multiamescu in modulu celu mai viu domnului primariu pentru conlucrarea sea atâtu de afabila si avantagiósa în genere si in specie pentru incortelarea trupeloru si promovarea pre câtu s'a potutu de eficace a manevreloru.

Ringelsheim m. p.
FML.

Magistratulu aducendu la cunoscinti'a tuturoru acést'a scrisóre magulitóre de multiamita, se folosesce de ocasiune pentru a esprime si din partea sea multiamita poporatiunei urbane si scaunali care si de asta data s'a aretatu loiala prin atitudinea sea gat'a spre servitie si sacrificie.

„Din casu in casu.“

Dupa ministrulu austro-ung. contele Andrassy, politic'a esterna a monarchiei nóstre in quintesentia se cuprinde in cele patru cuvinte de mai susu. Ne aducemu bine aminte ca politic'a acést'a a fostu aplaudata de unu numeru considerabilu de jurnale vienese si budapestane. Imnurile ce se inaltiau politicei acestei'a se terminau in genere in refrenulu: pacea este asigurata!“

N'avemu obiceiulu de a spune ca noi amu sciutu cu ani inainte ca au sa se intemple lucruri, cu cari publiculu celu mare se trediesce de multe ori pre neasteptate vediendule ca suntu fapte complinite. In modesti'a impusa de positiunea unei foi cá a nóstre, noi n'amu predisu nimic'a, ci numai amu trasu la indoiala „asigurarea pâcei.“ Tristu, dara adeveratu este ca indoielile nóstre n'au asteptatu indelungu pâna cându sa vina si din indoieli sa devina realitate. Nici conferinti'a dela Berlinu, nici detronarea lui Abdulu Azis' precum nici intalnirea dela Reichstadt nici alti pasi diplomatici si eveneminte de o insemnatate mai mare, n'au impedecatu isbucnirea resbelului in tóta form'a in sudostulu Europei, cu tóte ca fia-care din casurile atinse a provocatu pre diplomatia cá sa-si puna tóte puterile sa impedece desvoltarea crisei orientali, de care cu dreptu cuventu aveau si au sa se téma tóte cabinetele europene.

„Casulu“ celu mai nou se ivesce. Este armistitiulu pretinsu de puteri. Dela acest'a inca se asteptá sa puna capetu crisei, celu putienu de ocamdata. Pórt'a inse mai inainte de tóte se afla neaplicata alu acceptá, dupa aceea pune conditiuni de pace fórte umilitóre pentru serbi. Cu multu necasu diplomatiei i succede a esoperá unu armistitiu de optu dile. Unu „casu“ dela care se asteptá de nou urdirea pâcei.

Abiá a inceputu lumea sa resufle ceva mai usioru si eata-ne inaintea altoru fapte, cari facu ilusorie asteptârile pacifice. Cernaieff proclama pre Milanu de rege alu Serbiei si trupele Portiei frangu armistitiulu. Langa aceste dóue fapte se mai adauge ca Russi'a armata din crestetu pâna in talpi pandesce dupa unu momentu binevenitu spre a intrá in actiune contr'a Turciei.

Óre diplomati'a si cu deosebire diplomati'a nóstra ce dice si ce face in fati'a situatiunei acestei'a?

Mai nainte diplomati'a nóstra, de câte ori se ivea o incurcatura nóua apelá la parol'a „aliantiei celoru trei imperati“ vrendu cá cu acést'a sa liniscésca spiritele. Acum cându incurcaturile suntu si mai dese si mai acute „alianti'a a disparutu; resare din Parisu inse scirea despre alta aliantia si adeca intre Russi'a si Germani'a, depusa in 10 articuli, in care (art. 4—5) e prevediuta si eventual'a alungare a turciloru din Europ'a, dechiararea Bosforului si Constantinopolei de libere pentru comerciulu tuturoru popóreloru si impartirea Turciei in staturi libere.

Va cautá Europ'a ceea-lalta sa impedece planulu acest'a séu lu va accelerá sa se termine mai in graba; in ambe casurile pacea este pusa in verfulu baioneteloru si pacea nici in „casulu acest'a inca nu e asigurata“.

Este adeveratu ca acum mergemu iute din casu, in casu. Diplomati'a nóstra aru trebuí sa vighieze, cá nu cum-va sa mergemu din cadere in cadere.

La situatiunea nóstra in comitatulu Sabiiului.

(Urmare.)

(*II.*) Fatia de neindulginti'a ce a intempinat'o articolulu meu acest'a, dela inceputu si fâra cá sa fia aparutu inca in totalitatea sea in vederea publicului, s'aru parea mai consultu cá sa incetu; sperandu inse ca mi se va acordá baremu atât'a indulgintia cá sa potu terminá oper'a odata inceputa, mai observu pre scurtu:

Sasii ce e dreptu se folosira din destulu de favorurile, ce li le concedeau pre lânga privilegiele comune, si pusetiunea loru cá fii si apartienatori de o natiune politicesce recunoscuta, precum si de calamitatea ce ne apesá pre noi, câci nu apartieneamu la o atare natiune politica. De ací se esplica in deosebi jurstarea, ca si in fundulu regiu se eschisera românii cu totu deadinsulu nu numai dela oficii, ci chiaru si de pre la meserii; de-si ei erau cetatieni intru asemenea cu sasii. Ba eschiderea acést'a se continuà si dupa 1844, cându in Ungari'a li se recunoscù prin lege si nenobililoru si iobagiloru dreptulu de a putea castigá ori-ce avere si a intrá in ori-ce servitíu de statu. Se continuà pâna bine de curendu

Cu tóte acestea inse cându tractâmu despre o lege cá atare, trebue sa deschilinimu cuprinsulu ei internu de aplicarea ei in pracsa. Si cându deliberâmu asupr'a cuprinsului ei, nu putemu considerá abusurile comise cu ea. Câci abusurile suntu numai nisce aparintie trecatóre, cari disparu de sine cându vinu cei nepastuiti la cunoscintia si influintia. Prin privilegii cá atari romanii deci nu fura nici cându nepastuiti, fâra numai prin modulu loru de aplicare si prin unele statute speciali, care inse de multu decadiura din vigóre.

Asertulu dlui Dr. Borci'a ca: „privilegiele sasesci si universitatea natiunale sasésca, nu lasá pre romani sub nici o conditiune a ajunge la o influintia“ — se combate prin faptele necontestavere ca: in Mercurea, Sebesiu si Orastia romanii au ajunsu chiaru la preponderantia. Negresitu ca sistemulu de representatiune sasescu tientea spre aceea cá sa le asigure sasiloru preponderanti'a. Pre de o parte in fia-care districtu séu cercu, prin concurinti'a cetâtiloru si a opideloru cu unu numeru insemnatu de deputati in representantiele respective; pre de alta parte prin concentrarea afaceriloru mai de insemnatate din tóte scaunele si districtele, in universitate. Inse nici institutiunile acestea nu erau unu scutu eternu in contr'a influintiei si a inaintârei nóstre; de óre-ce intarindu-se elementulu romanu si prin cetâti si opide puté dá si din ele unu contingentu insemnatu de representanti in adunârile scaunali séu districtuali. Iér' devenindu romanii in majoritatea cercuriloru representate in universitate, la putere, si universitatea insa'si trebuiá se devina la dispositiunea loru.

Reulu celu mai mare ce a esistatu in constituti'a sasésca de pâna acum'a a fostu negresitu sistemulu oficieloru si indeosebi giurstarea: ca aceiasi inspectori, cari erau deoparte antistii inspectorateloru, erau de alt'a totu-odata senatorii magistratului cá foru de a dóu'a instantia. Si astfeliu avéu sa judece in totalitatea loru, totu ei asupr'a fapteloru si agendeloru fiacârui'a dintre densii. Reu fu mai departe ca adunârile scaunali si resp. districtuali cá corpuri representative, nu eserciau nici o controla asupr'a oficiantiloru. Relele acestea inse 'si voru aratá urmele loru si in comunele sasesci, care din intemplare nu avura barbati harnici la cârma.

Ca ajungeau séu nu? romanii din cercurile Talmaciu si Salisce „la unu gradu de buna stare si de cultura *admirabile*“ in lips'a privilegieloru sasesci; ast'a o lasu la judecat'a fiacârui'a dintre on. lectori, observandu numai ca resinarenii sadenii etc. cari nu au statu sub atât'a presiune a privilegieloru, nu aréta fatia de ceilalti nici unu progresu admirabilu.

La intrebarea dlui Dr. B. ca: „óre erau romanii din scaunulu nostru in stare a ajunge óre cându si pre óre care base la o influintia sub sistemulu sasescu? Eu respundu cu cele memorate mai susu, ca erau si ca privilegiele sasesci nu erau pentru noi nisce muri, ce nu se puteau sparge si ca nici ca erá lipsa cá sa se sparga. Dovéda ca romanii cu tóte privilegiele putéu ajunge la influintia si in cetâti si in scaune, — Orasti'a si Sebesiulu, care fura protegiate totu de aceleasi legi si privilegii.

Dar' intrebarea cardinala nu erá ast'a; ci acea: ca care dintre legile municipali apare acum mai favorabile pentru români? Cea nóua generale séu cea sasésca de pâna acum'a? Si eu sustienu ca cea din urma. Fiinduca representarea dupa comune ne asigurá nóua unu numeru siguru de representanti; pre cându virilisti multi nu se voru aflá intre noi, iér' representanti alesi vomu avé numai câti ne va concede favorabil'a impartire a cercuriloru electorali.

Pretensi'a, cá cetatea Sabiiului se fia separata de comitatu si se compuie unu municipiu pentru sine, n'are sensu fatia cu destinatiunile legei municipali. Fiindu-ca conformu acestei'a face orice comuna rurale séu opidana, culege, parte din municipiulu, pre alu cârui teritoriu e situata si numai la cererea atarei cetâti mai insemnate i se da privilegiulu de a fi essimata din comitatu si a compune unu municipiu deosebitu. — Acum'a cá se-i impuie ministeriulu Sabiiului, unu privilegiu cudeasil'a, ast'a mie nu mi se pare possibile.

Asemenea nu potu impartasí parerea ca esmiterea unui asemenea numeru de deputati din partea cetâtiei in adunarea scaunale, nu aru fi avutu nici unu sensu. Acést'a a fostu o destinatiune pentru noi fórte apasatóre; inse mai curendu o poti numí pre acést'a representantia a inteligintiei decâtu pre institutiunea virilismului si a censului, cari din urma suntu institutiuni curatu aristocratice si se normédia singuru numai dupa avere.

Viitoriulu mai deaprópe ne va demustrá, ca si conformu legei municipali generali, cetatea Sabiiului va dá inca mai multu cá jumetate din membrii comitetului municipalu alegandî din fostulu scaunu alu Sabiiului. Nu pre base de privilegii, câci acestea au incetatu; ci pre basele de inteligintia si avere si in deosebi pre basele favoruriloru ce le ofera legea electorale, locuitoriloru din orasie.

Ce urmédia apoi de ací? Negresitu ca legea municipale cu matusies'a electorale, suntu multu mai apasatóre pentru noi si starea nóstra actuale, cá asiá numitele privilegii sasesci.

Pré bunu e svatulu cá sa ne trudimu sa inaintâmu in avere in cultura si in inteligintia. Acestea suntu si dupa parerea mea cararile cele mai potrivite spre a ajunge cu tempulu la o valóre si influintia mai demna de esistinti'a nóstra.

Câci înse nu o amu facut'o pâna acum'a si ca ne aflâmu intre jurstâri atâtu de apasatóre; se nu punemu vin'a totu pre altii, ci se mai cugetâmu ca o mare parte din vina se descarca totu asupr'a nóstra.

Cu atât'a mai putienu stà presupunerea dlui Dr. Borci'a ca déca nu stau românii marginasi sub greutatea privilegiiloru sasesci si a tractamentului urbarialu, adi cu totii aru fi virilisti séu celu putienu alegatori. Câci amar'a esperintia ne demustra contrariulu; ne demustra ca fostii coloni, cari 'si faceau robotele cu câte 2 pluguri, adi si-au vendutu jumetate din mosiór'a loru. Apoi se scie de comunu ca si marginasii români togmai in tempulu mai nou a inceputu a scapatá in starea materiale. Si er'a constitutii inca n'a adusu nici o imbelsiugare pre tiéra, bá chiaru nici pentru vìstieri'a statului.

Sa ne dâmu deci tóta silinti'a cá se inaintâmu si progresâmu intru tóte cele bune. Nici decum inse se nu credemu ca scapându de privilegii, amu ajunsu la limanulu doritu. Din contra adi ne stau greutâti inca si mai mari inainte. Si de aceea si rîvn'a si sirguinti'a nóstra trebuie sa ne fia indoite.

Publicâmu la loculu acest'a important'a corespundintia din Bucuresci, carea in tempulu de fatia este fórte semnificativa:

Bucuresci, 3/15 Septemvre.

Suntu vr'o patru septamâni de cându Romani'a a devenitu belciugulu, prin care slavii de sudu se inlegatuiescu cu cei dela nordu. Di de di câte-va vagóne se incarca cu rusi la Ungheni si se descarca la Verciorov'a. Ciepcile lataretie ale rusiloru au devenitu parte constituanta din fisionomi'a Bucuresciloru; gar'a Tergovistei e formalu ocupata de câtra „Cosaci". Din adinsu amu esitu intr'o diminétia la gara si amu numeratu 81 de insi. Acést'a m'a indemnatu sa mergu si alta di. Amu numeratu 42. Amu mersu inca odata si amu mai numeratu. Mi s'a spusu ca partea cea mare nu trece pre la Bucuresci, ci remane in Chitil'a, unde câile se intalnescu. Ómenii, care trecu in Serbi'a, suntu mai alesu teneri, dupa infatisiare studenti si oficieri. Suntu inse si ómeni mai in versta, chiaru si unii cu perulu caruntu. Intrég'a loru purtare larmuitórie ne incredintiéza inse, ca celu putienu in marea loru parte suntu osteni deghisati.

Ve-ti intrebá, Domnule redactoru, ce dice lumea si ce dice guvernulu nostru. — Ómenii vedu, dau din umeri, sioptescu in taina si astépta. Nimeni nu se mai indoiesce, ca stâmu in fatia cu unu nou feliu de invasiune, care e cu atâtu mai neplacuta, deórece „formalu" nu e cu potintia a o stavilí. Rusii vinu cá ómeni pacinici. Tóta lumea scie de unde vinu, si unde mergu, tóta lumea scie ce voru, — dar' . . ce sa le faci!? Pasaporturile suntu in regula: ori-ce gâlceava aru fi de dragulu Russiei. — Simtimu cu totii ca stâmu in ajunulu unei miscâri epocale, care va hotarí asupr'a viitoriului. In pace nime nu mai are credintia. Navalirea rusiloru asupr'a câmpului de resbelu ne arata destulu de invederatu, ca lupt'a de preste Dunare nu este unu resbelu normalu intre state, ci o lupta intre popóre. — Vrendu-nevrendu, mai nainte ori mai apoi va trebuí sa luâmu si noi parte la acésta lupta. Amu disu mai demultu in un'a din corespondentiele mele, ca in Romani'a nu se va putea formá nici cându o opiniune, care sa graviteze spre slavi. Astadi o potu spune acést'a cu mai multa positivitate. Este unu punctu, care nici nu mai intra in discutiune. Nici cându Romani'a nu s'a simtitu mai inlegatuita cu Turci'a decâtu astadi, cându i-aru stá in dragulu placu a rumpe tóte legatuintiele. Cu tóte aceste spiritele suntu mai multu ori mai putienu agitate contr'a Turciei, pentru ca ea nu a voitu sa ne intieléga, cându i-amu spusu greutâtile, care ne despartu. Românii suntu destulu de cumpetati pentru a nu stâruí mai aspru; ei inse — suntu superati.

Se vorbesce fórte multu despre o alipire câtra Austri'a si cu deosebire câtra maghiari Cu deosebire diuariele maghiare „Hon" si „Pesti Napló" au inceputu a recunósce inse-le comunitatea nóstra de interese si importanti'a unei aliantie „române-maghiare". Acésta idea se discuta cu mai multu interesu decâtu indeobsce. Greutâtile, care despartu pre români de maghiari suntu inse atâtu de mari, incâtu realisarea ideei pare preste putintia. Ide'a nu este nóua; in mai multe renduri ea s'a ivitu in viéti'a nóstra publica; totu-déun'a inse ea s'a frântu de greutâtile óre-si cum mostenite din trecutu. Nu mai departe de cându in vremea lui Voda Cuz'a s'a incercatu o asemenea aliantia. 'Mi permiteti, cá sa ve citezu ce dice Bolintineanu in „Viéti'a lui Cuz'a-Voda" despre acésta incercare: „Inca dela inceputulu Domniei, ungurii incercara pre lânga Domnu o intielegere politica in privinti'a unei aliantie contr'a Austriei. — Domnulu Cuz'a nu le refusâ nimic'a, dar' nu le facea nimic'a. Memorandulu subscrisu de Cossuth, Klapka si Teleki, prin care acesti trei capi revolutionari aretau Domnului calea printr'o aliantia la resturnarea Austriei, nu facù nici o impressiune asupr'a Domnului; elu care nu credea, ca românii uniti cu ungurii aru putea resturná pe Austri'a; afara din acestea pentru elu ungurii, austriacii erau de o potriva tirani ai româniloru. Pe Austri'a o cunoscea; regatulu unguruescu nu-lu cunoscea. Elu 'si imaginá intr'unu asemenea regatu revenirea lui Atil'a cu hordele sele. Nu dete nici o satisfactiune autoriloru memorandului. Le dise numai, ca cestiunea acést'a, avendu raportu cu românii din Transilvani'a, ca acei români, avendu ei tiér'a loru, autonomi'a loru, ei cautau mai intâiu a fi ascultati. Cu tóte aceste Domnulu promise bune simtiemente de amicitia cu natiunea magiara, fâra a intrá nici decum in desbaterea ideiloru din memorandu".

Aceste le scrie Bolintineanu, care pre atunci erá ministru si unulu dintre cei mai apropiati confidenti ai domnului Romanu: si aceste se citéza si astadi contr'a ideei de aliantia. E inse strainu, ca atunci tocmai cá si acum dlu I. Bratianu si dlu C. A. Rosetti amici ai lui Kossuth, purtau firele actiunei. Ei inse pe atunci nu erau de parerea domnului si staruiau pentru alianti'a contr'a Austriei. Domnulu ii face luatori aminte la românii din Ardealu." Ei respundu intr'o depesia tramisa dela Bucuresci la Iassi, unde tocmai petrecea domnulu: *„Ces sont de faux freres!" (Acei'a suntu frati falsi!)* Iéra domnulu respunde dela Iasi la Bucuresci: „Demisi'a dloru-vóstre e primita!" Guvernulu Rosetti Bratianu cade din ocasiunea unei aliantie propuse spre stricarea româniloru ardeleni contr'a Austriei. Si sa fiti incredintiati, dle redactoru, noi, din Romani'a, nici cându nu vomu puté avé unu guvernu, care sa incheie vr'o aliantia pe la spatele fratiloru nostri de preste Carpati, si nu mai alesu contr'a habsburgiloru, care au fostu ocrotitorii loru in vremile mai nóue. Domnulu Ioanu I vorbiá, precum a vorbitu, pentruca tiené sa fia espresi'a a natiunei. Astfeliu cugetau romanii atunci; astfeliu cugeta ei si astadi.

Astadi greutâtile aru fi mai mici, de óre-ce alianti'a pare a fi propusa in interesulu Austriei. Ele suntu inse mai mari, de óre-ce astadi fratii nostri de preste Carpati suntu cu deseversire lipsiti de drepturile, pre care le da „diplom'a de Octomvre;" ele suntu mai mari pentru-ca alianti'a aru avé sa se faca dupa o epoca, in care, tocmai de câtra ómenii, care astadi portu firele actiunei, spiritele s'au agitatu cu idea gresita a cucerirei Transilvaniei. Veti intielege dar' ca in acésta privintia domnesce o deplina incurcala. Este unu curentu de gravitatiune spre Austri'a, dar' acest'a e nehotarîtu. Oamenii nu intielegu intentiunile aduse din o parte si din ceealalta; nu au incredere in vorbe si ómeni, in sfersitu numai se sciu hotarí.

In fatia cu acésta incurcala nu ne va remâné decâtu sa urmâmu politic'a traditionala si sa facemu concesiuni acelor'a care ne voru paré mai puternici. Aterna atâtu dela Turci'a, câtu si dela Austri'a, mai multu decâtu de noi — tóta atitudinea, ce vomu avé sa luâmu in sirulu desvoltârei evenimenteloru.

Corbey.

Cetimu in „S. d. Tgbtt.":

„Pester Lloyd" marchéza in articolulu seu de fondu din 13 cur. petrecerea monarchului in Sabiiu de unu „actu politicu" de cea mai mare importantia si cá dovéda espresa pentru acést'a produce form'a neusitata a publicârei respunsuriloru date de Majestatea Sea la diferitele deputatiuni in fruntea pârtiei oficiale a lui „Budapesti Közlöny." Manifestatiunile Majestâtiei Sele cuprindu admonarea câtra toti cetatienii sa fia loiali si sa traiésca in concordia fratiésca cu tóte natiunile.

Partea cea mai mare a enunciatiuniloru regesci, — dice „Pest. Ll." mai departe — se invertea pre lânga tem'a acést'a. Transilvani'a apare cá un'a dintre pârtile acele mari teritoriali, cari au lipsa in gradulu supremu de atari admonitiuni atâtu de influintiatóre. *In loculu unanimitâtiei de odinióra intre deosebitele natiunalitâti si confessiuni a devenitu de unu tempu incóce de regula cea mai neplacuta frecare a elementeloru diferite, si chiaru si partea acea, a cârei loialitate nu s'a potutu contestá a manifestatu tendintie centrifugale.* Progresulu materialu alu Transilvaniei n'a potutu tiené pasi egali cu neintielegerile politice ce se sporescu in modu rapidu.

Schimbâri afundu taiatóre de natura judiciala si administrativa nu au prea promovatu comodalitatea populatiunei. Intre astfeliu de impregiurâri e firescu lucru, déca s'a manifestatu espressiunea cea mai liniscita a increderei monarchice la primirea *clerului catholicu.* Biseric'a acést'a cu clerulu seu a fostu totu-déun'a unu radiemu alu tronului si focularîulu fidelitâtiei câtra statu. Capii bisericesci ai celorulalte confessiuni, unu *Vancea* si unu *Mironu Romanul* nu stau cu privire la amintitele vertuti de locu indereptulu Episcopului Fogarassy, ba considerându chiamarea loru cea grea si pedecile spinóse ce intempina in cale 'lu si intrecu. La acesti pastori eminenti s'a referitu numai laud'a din gur'a Majestâtiei Sele, nu insa si *admonarea*, ce se cuprindea in modu indirectu in trens'a. Dara populatiunea româna din Transsilvani'a se vede ca doresce a fi informata despre *„deosebita multiamire"* ce simte Majestatea Sea atunci cându dice, „ca clerulu implinindusi cu acuratetia chiamarea sea, se nizuiesce a intarí pre credinciosi in fidelitatea câtra tronu si patria, in concordia fratiésca si in respectarea legiloru." Dealtmintrea aru fi o nedreptate, cându nu amu amintí si semnulu acel'a desi micu dara evidentu de o schimbare in atitudinea populatiunei române din Transsilvani'a, ce se manifestà in tempii din urma,

Se pare ca eruptiunea miscârei sud-slavice au facutu pe români sa tresara din visulu de statu universalu si ca incepu a recunósce periculii unui slavismu preponderantu, si a vedé, ca esistinti'a monarchiei precum si a natiunei unguresci e salutara pentru conservarea natiunalitâtiei loru. Póte ca bineventarea monarchului nostru prin o deputatiune dela principele românu condusa de chefulu cabinetului, Bratianu apare numai cá o recerintia a cuortoisiei internationale, dar' ea totusi capeta intre impregiurârile de fatia vrendu nevrendu o insemnatate, ce trece preste etichet'a ce se observa intre vecinii marginasi.

Celu mai eclatantu adeveru a cârui actualitate insemnata se vede cu deosebire in miscarea de organisatiune a Transilvaniei apare din respunsurile préinalte la vorbirile deputatiuniloru sasesci. Domnulu superintendentu Teutsch, capulu bisericei terane din Transilvani'a, este unu dintre politicii cei mai retrasi ai partidei sele, elu inse e privitu de autorulu intelectualu, de urditoriulu ce lucra intr'ascunsu alu acelei agitatiuni neresponsavere ce stimuléza comun'a incredintiata pastorirei selé chiaru si pâna la nerespectarea pe fatia a legei sanctiunata. Se póte ca i se face dlui superintendinte nedreptate presupunendu acést'a, grati'a regésca este indreptata asupr'a lui in aceasi mesura cá asupr'a capiloru bisericesci ai celorulalte confesiuni. Asemenandu inse recunoscinti'a neconditiunata ce o ofera monarchulu clerului catolicu si celui românu, cu acea asteptare conditiunata ce o esprima fatia cu capulu clerului sasescu: „Eu nu me indoiescu ca veti *confirmá totudéun'a si prin fapte* manifestarea fidelitâtiei Vóstre", — atunci trebuie sa recunósca poporulu sasescu, ca atitudinea lui din tempulu mai recentu nu a prea correspunsu acestui cuventu regescu. Regele dechiara ca chiamarea *cetatei Sabiiu* este de a premerge prin impamentenirea nóueloru institutiuni neaperatu de lipsa si cu observarea legiloru spre promovarea binelui tierei si alu cetatieniloru. Cuvinte de auru, cari cá o inscriptiune nestérsa aru trebuí gravate deasupr'a portiloru Sabiiului.

Cuvintele ce le-au adresatu regele câtra comitele supremu si comes alu sasiloru *Wächter* suná cá o repetita confirmare a ordinei nóue de administratiune in Transilvani'a. Enunciatiunea acést'a a monarchului e tienuta intr'unu tonu resolutu si totusi blandu. E o bucuria indoita ca chiaru comitele supremu Wächter, care are acum atâti dusimani aprigi intre compatriotii sei, s'a facutu partasiu de acést'a enunciatiune regésca atâtu de insemnata. Concetatienii nostri sasi iubescu câte odata, cá si inmediatii cavaleri imperiali din evulu mediu, cari ocolindu staturile provinciali si decisiunile imperiali apelá directu la persón'a sancta a monarchului. Barbati in positiuni oficiale de statu si bisericesci, nu s'au sfiitu a incercá si de astadata in presér'a sosirei regesci aceeasi manevra, aceeasi praxe neconstitutionale. Graiulu regelui li-a datu in diu'a urmatóre sa intieléga ca altfeliu trebuiá sa lucre.

Noi — replica „S. d. Tgb." la aceste apostrofâri ale organului guvernamentalu, luâmu cu multiamita marturisirea lui „P. Lloyd" la cunoscintia, cumca *„odinióra"* nationalitâtile Transilvaniei au fostu unite, dar' *acum* suntu mai dessolate cá ori cându alta data. Cine e de vina la acésta preschimbare, scia si Pest. Ll." cu tóte ca nu-i e iertatu sa o spuna. Dara comentariulu lui „P. Ll." la preainaltele enunciatiuni nu contribuie la impedecarea desolutiunei si a trecâriloru. Noi ne retienemu de a mai face alte observatiuni la espectoratiunile lui „P. Ll." pentru a nu sporí amaraciunea ce esiste si asiá in mesura destulu de abundanta. Numai atât'a voimu sa constatâmu — si o putemu face cu consciintia buna — cumca poporulu sasescu n'au fostu intrecutu de nici o alta natiune din Transilvani'a in fidelitatea câtra capulu statului si câtra prea inalt'a casa domnitóre, bá dóra nici unulu nu l'a ajunsu.

Faptulu acest'a istoricu nu se póte intunecá prin cunoscuta volbura de deputatiuni prin cari inscenatorii au abusatu de persón'a monarchului si au vatematu omagiulu cuvenitu intr'unu modu atâtu de duru.

Cu mare ostentatiune s'a serbatu in Belgradu in 11 Septembre diu'a aniversara *a imperatului din Russi'a*. La tedeulu celu mare au asistatu principele, ministrii si numerosii rusi ce se afla in capital'a Serbiei. Liturgi'a s'a deschisu cu cuvintele „Dómne tiene pre imperatulu nostru.“ Orasiulu erá decoratu cu flamure si sér'a a urmatu o iluminatiune si unu mare conductu de facle.

Darurile Russiei in bani si ómeni continua totu mereu. In dilele aceste guvernulu serbescu a primitu 30,000 galbeni in auru dela o dama rusésca din Petersburg cu espres'a dispusetiune spre „continuarea resbelului.“ In acela'si tempu s'a semnalatu o suma de 80,000 fl. din Vien'a, care e adresata directu la Cernaieff. Vinu bani din tóte laturele. Comitetele slavice suntu fórte active si prestéza de minune multu. Pe nav'a dela 13 Sept. au sositu 160 rusi in Serbi'a, intre cari 100 suntu soldati; restulu consiste din oficieri si medici. In 14 Sept. sér'a au sositu iérasi 207 individi, intre cari 140 suntu soldati din Caucasu, 40 oficieri si 27 medici si personalu cooperatoru. In 15 Sept. se semnalase ca voru sosí preste 300 cosaci. Prelânga acést'a descaleca pe fia-care di in Cladovo, Dubravica si Semendri'a atari trenuri din Russi'a. Acesti ómeni petrecu celu multu dóue dile la fruntarie si pléca de locu la Deligradu. Asiá se intempla dì de dì.

In Romani'a se vorbesce ca fric'a de o incalcare a teritoriului prin rusi cresce pe dì ce merge. Foile din Budapest'a respandescu scirea, ca presidentulu camerei din Bucuresci s'a rugatu de Franci'a, ér' ministrulu primu Bratianu de imperatulu Austriei cându se aflà in Sabiiu pentru scutulu neutralitâtiei Romaniei. La „N. W. Tgbtt“ i se comunica din Bucuresci, ca guvernulu de acolo care se aretà ingrigiatu de eventualitatea unei ocupatiuni rusesci la casu cându trupele rusesci aru trece prin Romani'a câtra Bulgari'a, a primîtu in dilele recente din mai multe pârti descoperirea amicabila, ca Russi'a vrendu a crutiá susceptibilitâtile Austriei nu 'si va desvoltá puterea sea asiá aprópe de fruntariele austriace, ci la alte puncte. Dealtmintrea Romani'a póte sa tramitia in câmpu pe locu 50,000 soldati si 100 tunuri.

„Coresp. politica“ anuncia: De vreme ce rapórtele consuliloru rusesci in Armeni'a turcésca suntu de acordu asupr'a pregatiriloru de resbelu ce le face Pórt'a in apropierea granitiei caucasiane, *trupele rusesci* ce se afla in caucasu se *concentréza*. Pâna acum s'a concentratu la Adrianopole dóue divisiuni.

De unu tempu incóce se priveghiéza si litoralele mârei negre si caspice prin unu lantiu militariu intaritu. O nava turcésca cu ventrele fu oprita nu departe de Poti. In tempulu din urma nave turcesci ducu emisari cari au chiamarea de a prelucrá poporatiunea mohamedana, dar' acele nave indata ce observu ca litoralele suntu priveghiate cu strictetia disparu cu iutiéla.

„Algemeine-Militär-Zeitung“ din din Berlinu publica unu articolu interesantu asupr'a generaliloru din armat'a Turciei.

Celu mai vechiu in gradu din acesti generali e Abdul-Kerim, serdarecrem (comandantele supremu), care a avutu demnitatea de musir mai bine de trei-dieci si cinci ani. A servitu in Mesopotami'a la Diarbekir si la Erzerum; a luatu parte la resbelulu Crimeei si a avutu o comanda supt Omer-pasi'a in lupt'a contr'a Muntenegrului.

Dervisiu-pasi'a, care asemenea a luatu parte la resbelulu din Crime'a si la celu din Muntenegru, are reputatiunea de soldatu curagiosu si otaritu. In resbelulu Muntenegrului a fostu celu dintâiu care a intratu in Cetinje cu divisiunea sea, ceea ce i-a atrasu demnitatea de viziru; a fostu guvernatore alu Ertiegovinei in momentulu cându a isbucnitu rescól'a.

Succesorele seu in acestu postu, Ahmed-Muktar-pasi'a, in raportu cu cei-lalti, e teneru. Erá oficieru in statulu-majoru generale in cea din urma bataia in contr'a Muntenegrului si facutu generalu de brigada in espeditiunea dela Yemen, unde s'a distinsu.

Osmanu-Nuri-pasi'a, comandantele divisiunei dela Viddinu, erá elevu in scól'a militara dela Bancaldi cându isbucní resbelulu Crimeei si fu tramisu la bataia dupa cererea sea; a servitu cu multa distinctiune in Crime'a, in Siri'a, in Yemen si in Cret'a si-a castigatu lesne rangulu de generalu de divisiune.

Suleiman-pasi'a asemenea erá elevu in scól'a dela Bancaldi. A luatu o parte insemnata la evenimentele cari au adusu detronarea lui Abdulu-Aziz si a semnalatu sosirea sea la armat'a dela Nisiu luându Babin'a-Glav'a.

Positiunile celoru siése corpuri ale armatei turcesci ingagiate in lupta erau urmatórele:

1. Corpulu din Ertiegovin'a si din Bosni'a, sub Ahmet-Muktar-pasi'a.
2. Corpulu dela Novi-Bazaru sub Dervisiu-pasi'a.
3. Corpulu dela Nisiu si dela Vidinu, sub Eyub-pasi'a.
4. Corpulu dela Scutari (Albani'a), sub Ahmet-Hamdi-pasi'a.
5. Corpulu dela Cosovo, sub Ali-Saib-pasi'a.
6. Corpulu de voluntari, sub vechiulu ministru de politia, Abdi-Cerchez-pasi'a.

Suntu asemenea cinci divisiuni isolate un'a la Sieniti'a, sub Ali-pasi'a; un'a din Bosni'a, sub Valig-pasi'a; garnisón'a din Novi-bazaru sub Hussein-pasi'a; garnisón'a din Vidinu, sub Osmanu-Nuri-pasi'a si divisiunea dela Siarkoi, sub Hassanu Hair'a-pasi'a.

Abdul-Kerim-pasi'a esercita comand'a generala preste tóte trupele Sultanului si dirige in persóna operatiunile corpuriloru de armata din Serbi'a, Bosni'a si Ertiegovin'a.

O telegrama din Vien'a, din 8 curentu, dice: Din sorginta bine informata se afla ca fractiunea cabinetului turcu care pretinde sa impuna Serbiei si Muntenegrului conditiunile cele mai dure a isbutitu in consiliulu ministriloru la Constantinopole.

O alta telegrama din Vien'a, dela 9, spune: Resulta din ultimele sciri dela Constantinopole ca negociatiunile pentru pace au fostu reluate cu activitate. In regiunile oficiale turce se declara susu si tare ca nu va fi armistitiu fâra o intielegere prealabila asupr'a conditiuniloru pacei. Basele considerate cá cele mai probabile suntu: statu quo ante bellum (starea dinainte de resbelu), o indemnitate de resbelu platita de Serbi'a si Muntenegru, o rectificare de frontiera in favórea Muntenegrului, ocuparea Alexinatiului pâna la plat'a completa a indemnitâtiei de resbelu serbe.

Diuariulu „Die Presse“ din Vien'a, dela 7 curentu, scrie nrmatórele:

„In interesulu chiaru a Turciei amu regretá multu cá Pórt'a sa decline in acestu momentu propunerea de armistitiu recomendata de puteri. O asemenea hotarire n'aru avea numai de efectu de a promová isolarea Turciei. Acésta putere, chiaru triumfatóre, aru esí astfeliu de sleita din acestu resbelu incâtu prim'a ciocnitura ce aru venì sa o lovésca din afara aru ajunge spre a o doborí. Si pericolulu unei astfeli de eventualitâti aru parea destulu de apropiatu.

„La fia-care bataia ce se da, la fia-care pasu inainte ce armatele turcesci facu in tiér'a inimica, desperarea si curentulu resbelnicu crescu in intensitate in Rusi'a. Déca Pórt'a in orbirea sea risca totulu pentru totu, déca voesce sa se angagieze pâna si intr'unu resbelu cu cutitulu cu aceste populatiuni slave, puterile reusi-voru a impedecá poporulu rusu si pe imperatorulu seu de a luá parte la resbelu? Nu scimu; acést'a trebuie sa o scie ómenii de statu a lui Abdul-Hamid. Dar' mai se pare ca ei s'au preparatu pentru tóte eventualitâtile si ca schimbarea de domnia n'a fostu pusa in scena decâtu pentru a marcá o nóua si importanta perióda a resbelului si pentru a jucá va-tout sub unu nou pavilionu.

„Déca puterile, in presenti'a unei astfeliu de hotariri, s'aru vedé constrense a usá de influinti'a loru spre a esercitá o presiune mai tare decâtu pâna astadi, acést'a aru fi in fondu totu in interesulu Turciei, inse aru fi mai alesu si inainte de tóte spre a evitá o conflagratiune européna.“

„Vorstadt Zeitung“ face totu asemeni reflectiuni in cestiunea armistitiului.

Se scrie din Belgradu, cu dat'a 5 Sept. „Corespondentiei politice“ din Vien'a:

„Dupa scirile ce sosescu ací Pórt'a se incapatinéza a refusá armistitiulu. In locu de a face sa inceteze ostilitâtile, marele viziru a ordonatu sa se accelereze operatiunile in tóta mesur'a posibilului. Cu tóte aceste nu se considera ací oper'a pâcei cá fiindu seriosu compromisa.

„Cestiunea relativa la convocarea scupcinei revine pe tapetu. Dóue puncte de vedere diametralu opuse esista in regiunile ministeriale. Trei din ministri pretindu ca numai scupcin'a póte primí preliminariele pâcei, fiinduca ea a votatu resbelulu. Ceilalti membri a cabinetului invóca termenii constitutiunei ce atribue principelui, adeca guvernului seu, dreptulu de a curmá cestiunea de resbelu séu de pace. E adeveratu ca scupcin'a conserva dreptulu de a ratificá tratatulu. Nici o decisiune nu s'a luatu inca.“

„Vossische Zeitung“ scrie:

„Se cunósce caracterulu pacificu a imperatorului Alesandru, si acestu caracteru este o garantia suficienta pentru pace. Principele Bismark scie acést'a totu atâtu de bine cá si tóta lumea: inse tiarulu este betrânu, mai betrânu decâtu 'lu aréta cei 58 ani ai sei.

„Neutralitatea Germaniei nu póte serví multu pe Russi'a: ea aru fi paralisata de neutralitatea Franciei, pre cându cele-lalte puteri, Russi'a de o parte, Austri'a si Angli'a de alt'a, s'aru bate pentru caus'a Turciei, afara numai déca cele dóue pârti, vediendu ca sacrificiele ce aru impune unu atare resbelu n'aru fi in proportiune cu scopulu ce s'aru atinge, nu se voru dá inapoi si nu voru preferí a se intielege amicalmente.“

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 23 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Ioanu Ghic'a, D. Sturdza, G. Baritiu, N. Ionescu, G. Sionu, V. Babesiu, Al. Romanu, I. Caragiani, I. C. Massimu si Al Odobescu.

Se da cetire procesului verbale alu siedintiei precedinte (21 Aug.) si se adopta.

Societatea aflându-se in numerulu regulamentaru spre a tiené siedintia plenaria, d. presiedinte da cetire programei de lucrârile ce suntu la ordinea dilei si deschide discusiunea asupr'a dispositiuniloru luate de societate in modu provisoriu in cursulu siedintieloru precedinti.

Se confirma: alegerea dlui G. Sionu cá secretariu ad-hoc; a comisiunei pentru cercetarea raportului delegatiunei si a compturiloru si pentru facerea bugetului in persón'a dloru Ioanu Ghic'a, G. Baritiu, D. Sturdza, Al. Odobescu si V. Babesiu; a comissiunei pentru revisuirea bibliotecei in persón'a dloru Romanu, Caragiani si Odobescu; a comisiunei pentru caus'a legatului Const. Nasturelu Herescu in persón'a dloru Ioanu Ghic'a, Odobescu si Babesiu.

Deschidiendu-se discusiunea asupr'a positiunei dlui A. Papiu Ilarianu, societatea, dupa mai multe desbateri, a amenatu solutiunea pentru alta siedintia.

Se face propunere cá sa se declare vacantu loculu dlui Sbier'a, pre consideratiunea ca dlui n'a venitu de unu tempu indelungatu la societate si ca figurarea sea intre membrii activi aduce inconvenientulu ca cu greu se póte realisá numerulu de 11 membrii ce cauta se fia presenti spre a se puté tiené siedinti'a plenaria. Dar' cercetandu-se dosarele, se observa ca absentiele dlui Sbier'a au fostu justificate in totu anulu.

Cu ocasiunea acestoru discusiuni, s'au facutu propuneri si pentru crescerea numerului membriloru societâtiei, motivandu-se mai intâiu imposibilitatea in care se afla unele sectiuni de a functioná, si apoi necesitatea de a se formá maioritatea ceruta pentru siedintiele plenarie si pentru modificarea óre-câroru articole din statute.

Acésta combinatiune a remasu pentru alta siedintia.

D. Odobescu propune a se face unu regulamentu dupa care sa se stipuleze conditiunile primului premiu ce urmédia a se dá in anulu viitoriu din fondurile donate de fericitulu intru memoria generarele C. N. Herescu. Societatea admitiendu propunerea, numesce pentru acést'a o comisiune compusa din dnii A. Odobescu, G. Sionu si I. C. Massimu.

Societatea admite cá, in siedintiele urmatóre, sectiunile sa se ocupe cu lucrârile loru respective pâna se voru readuná in siedinti'a plenaria.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, I. G. Sionu.

Ceremoni'a investiturei sabiei lui Osmanu.

Per'a, 7 Septembre.

Sultanulu Abdul-Hamid a incinsu sabi'a lui Osmanu astadi la moschea lui Eyub. Dela 8 óre de diminétia prejmele moscheei erau navalite de multime. La $11\,^{1}/_{2}$ óre M. S. imperiala parasiá palatulu dela Dolma-Bacce in marele seu caicu de ceremonia manevratu de 26 veslasi. Cinci alte caice, trei inainte, dóue indereptu, escortau caiculu imperialu si duceau suit'a si cas'a sultanului. La unu semnalu plecatu de pe vasulu amiralu tóte bastimentele escadrei salutara fia-care cu 21 lovituri de tunu pre noulu suveranu. Aceste salve fura repetate, cu câtu intrá in caiculu in portu, de stationarele ambasadeloru, de bateriele Tophanelei, apoi in cornulu de auru de dóue vase si o fregata de dinaintea arsenalului. Flot'a si tóte bastimentele de resbelu straine erau cu stindardele inarborate.

La amédia sultanulu Abdul-Hamid a intratu in moschea lui Eyub sultanulu a fostu incinsu cu sabi'a lui Osmanu de delegatulu Hunkiarului, in famili'a cârui'a resida privilegiulu de a presidá la acésta mare solemnitate. Seik-ul-islamulu, marii demnitari, ministrii, inaltii functionari si mai multi membri inalti a corpului ulemaleloru au asistatu singuri la ceremonia si la rugaciunile ce au urmat'o. Marele viziru, indispusu, erá absentu.

Pe la dóue óre M. S. I. a esitu din moschea si s'a suitu pe unu calu bogatu imbracatu. Cortegiulu s'a indreptatu spre Edirne-Capu, prin foburgulu si cimiteriulu lui Eyub. Scutierii casei imperiale deschideau calea, conducendu 8 cai cu mân'a, acoperiti cu siele magnificu bordate cu diamante, petri pretiόse, perle, auru si argintu. Sultanulu cu manusi albe inaintá in mijloculu unei trupe de baltagii, imbracati in catifea rosia si purtandu nisce casce inalte cu pene de pâunu. Dupa sultanu nisce impiegati a zarbhanelei aruncau pumnuri de monede mici de argintu cu turau'a noului suveranu. Sultanulu, intorcendu-se la palatu, s'a opritu dinaintea mausoleului tatalui seu. La 4 óre cortegiulu imperialu intra in palatulu dela Top-Capu. Sultanulu a primitu omagiele tuturoru functionariloru. La 5 óre se intosese la Dolma-Bacce.

Varietâti.

⁂ *Adunarea comitatensa* a comitatului Sabiiului este convocata pre luni 13/25 Septembre a. c. Objectele de desbatern suntu: 1) alegerea a 10 membri in comitetulu administrativu, 2) proiectele comitetólui asupa: a) organisârei comitatului; b) bugetulu pro 1877 si 4 cuartalu din 1876.

⁂ Franci'a va fi inzestrata in curendu cu o institutiune din cele mai folositóre pentru industria. Chieltuielele ce face acésta tiéra si ingrijirile ce acorda industriei sele dejá fórte inaintata, in câtu in unele ramure n'are nici unu rivalu, aru trebuí sa ne descepte si pre noi pentru a face ce-va in scopulu creârei unei industrii nationale spre a cresce averea nationale si a dá ocupare acelui proletariatu inteliginte pre care 'lu producu scólele nóstre.

Institutiunea de care vorbimu este unu museu cá „Sout-Kesington-Museum“ din Londr'a. Pentru a desvoltá gustulu fabricantiloru, pentru a procurá desemnatoriloru industriali modele escelenti, pentru a completá instructiunea practica a lucratoriloru sei, Angli'a a creatu de multu tempu o galeria accesibile tuturoru. Acolo se gâsescu colectiuni pretiόse de mobile vechi, tapiserie, faiantie impodobite intr'unu modu admirabile, stofe si sticlaria fina. Vederea acestoru lucruri descépta idei noi, desvolta simtiementulu frumosului si sfersiescu prin a radicá pe mastesiugariu la nivelulu artistului. Acestu museu a produsu dejá resultate cari se potu vedé lesne. Produsele industriale ale Angliei au inceputu a perde acea aparintia masiva, care le depretiá in ochii multoru ómeni.

Itali'a asemenea posede unu „Sout-Kensington-Museum,“ in care se admira cabinete cu parchetu de ivoriu, mosaicuri de o avutia necomparabile, catifela de Genuá din epoc'a cea mare, si modele rari din capetele de opera fabricate in stramatate.Ací 'si gâsescu inspiratiunile loru lucratorii de ivoriu si bijutiarii dela Ponte-Vecchio din Florenti'a.

Belgi'a a incercatu de dóue ori se infiintieze unu asemenea museu sî acum se face a trei'a incercare. Belgi'a posede dejá dóue inceputuri de asemeni colectiuni.

In 1872—73, cându esportarea Austriei incepù a scadé, se creà si la Vien'a o colectiune dupa modelulu celei anglese, in care inse se espusera numai produse de ale industriei orientale. Dela crearea acestui museu, s'a radicatu comerciulu esterioru alu Austriei. Acésta imbunatâtire are negresitu diferite alte cause dar' si formarea museului nu'i e straina.

Museulu ce se va formá in Franci'a va purtá numele de: „Museulu arteloru decorative;“ elu se va datorá initiativei private.

⁂ La Parisu, castanii de pre bulevardulu Poissoineriu au infloritu de nou: suntu unii câror'a au inceputu sa le crésca foile. Acestu fenomenu s'a mai vediutn la Parisu in anii de mari caldura, cum dice „Republic'a francesa“ din care estragemu aceste informatiuni.

„Curierulu din Iassi“ anuncia ca si in acelu orasiu s'a vediutu unu pomu infloritu a dóu'a óra.

Burs'a de Vien'a.

Din 8/20 Septembre 1876.

Metalicele 5%	66	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69	55
Imprumutulu de statu din 1860	112	—
Actiuni de banca	864	—
Actiuni de creditu	150	30
London	121	10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	65
„ „ „ Temisiorene	73	75
„ „ „ Ardelenesci	74	—
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	101	65
Galbinu	5	79
Napoleonu d'auru (poli)	9	66
Valut'a nóua imperiale germâna	59	40

Nr. 1939. Plen. 1876.

Publicare de licitatiune.

Economatulu pentru 50 elevi in Seminariulu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu se va esarendá pre 9 luni de dile, incependu cu 1 Octobre 1876 pâna ultim'a Iuniu 1877 cal. vechiu.

Doritorii de a primí asupra-le acestu economatu au de a-si face ofertele in scrisu la consistoriulu archidiecesanu pâna la 15/27 Septemvre 1876.

Conditiunile mai de aprópe se potu aflá in cancelari'a archidiecesana.

Sabiiu 2/14 Septemvre 1876.

Dela Consistoriulu archidiecesanu gr. or.

2—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Runcsioru cu fili'a Vic'a, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 27 Septembre st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

1. 60 fl. salariu anualu.
2. 60 ferdele in naturalie diumetate grâu, si diumetate cucuruzu.
3. 4 orgie lemne de focu.
4. Locuintia libera.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Gurasad'a 2 Septembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Alesiu *Olariu*,
(1—3) adm. prot.

Ad. Nr. scol. 44/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului primariu si secundariu invetiatorescu la scól'a rom. conf. gr. or. din comun'a Danesiu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie prin acést'a concursu pâna incl. 30 Septembre c. st. v.

Cu postulu invetatorescu class'a II respective primariu, suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. Salariulu anuale de 200 fl. v. a. in rate lunare decursive din cass'a alodiala comunala;
2. Cuartiru liberu in edificiulu scólei.
3. Lemnele necesarie, — si a
4. Folosirea gradinei scolare de 800 st. □.

Emolumentele invetiatoriului secundariu respectire class'a I.

1. Salariu anuale de 50 fl. v. a. din cas'a alod. comunala, lunarminte de cursivu;
2. Unu locu de 2 cara de cucuruzu, si
3. O piciocaria.

Recerintiele pentru competitori suntu:

a) cualificatiunea sensulu legiloru sustatóre.
b) testimoniu de moralitate;
c) invetiatoriulu primariu sa scie limbele patriei;
d) cari voru fi cantâreti buni voru fi preteriti.

Petitele suntu de a se adresá pres'diului scaunului protopr. tract. Sighisiór'a, subscrisu, cu aceea observare cá pâna la alegere, oompetentii sa se presenteze in vr'o domineca séu serbatóre poporului in biserica.

Sighisiór'a 29 Aug. 1876 v.

Scaunulu protopresbit. gr. or.
tractului Sighisiór'a.

In contielegere cu ccmitetulu parochiale concerninte.

Zacharie Boiu,
(1—3) protop.

Ad Nr. 66/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporale gr. or. din Cetea.

Emolumentele suntu:

1.) Din fondulu scolasticu 140 fl.
2.) Dela parintii prunciloru obligati a frecuentá scól'a 60 fl.
3.) Cuartiru liberu, si
4.) Lemne suficiente.

Concurentii se fia provediuti cu certificate de cualificatiune, se scie tipiculu bisericei, si se fia priceputi in cântarile bisericesci.

Concurentii au a-si asterne recursele loru la subscrisulu pâna in 19 Septembre an. cur., cându va fi si alegerea.

In contielegere cu comitetulu parochiale,

Alb'a-Iuli'a 10 Augustu 1876.

Alessandru *Tordasianu*,
protopresbiteru gr. or. de
3—3 Alb'a-Iuli'a.

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de invetiatoriu la scól'a nóstra confes. din Sâmbet'a super. res. se escrie prin acést'a concursu pâna in 26 Septembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele proveninde din acésta statiune suntu 100 fl. v. a. ce se voru primí in trei rate la câte 2 luni, si cortelu liberu in edificiulu scólei, care are si gradina in marime pâna in 30 □.

Cei ce aru dorí se ocupe acestu postu invetiatorescu, au se-si trimita cererea instruita cu documintele recernte in sensulu Statutului Organicu la scaunulu protop. in Avrigu pâna la terminulu susuprefiptu.

Avrigu 31 Augustu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasiliu *Macsimu*,
(2—3) adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II-a dela scól'a elementara poporala gr. or. din Cernatulu Saceleloru, protopresbiteratulu Brasiovului I-iu se escrie concursu cu terminu pâna la 20 Sept. a. c.

Salariulu anualu pentru acestu postu este 250 fl. v. a. cu prospectu de a se mai inmultí dupa purtarea si demnitatea invetiatoriului, si prelânga indatorire, cá pentru acestu salariu, sa tiena invetiatoriulu prelegerile trebuinciόse si in scól'a de repetitiune.

Doritorii de a ocupá postulu de invetiatoriu prementionatu suntu avisati a-si asterne subscrisului comitetu suplicile loru adresate reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, si instruite in sensulu statutului organicu, cu atestatu de botezu si cu testimonii scolastice ca au absolvatu celu putienu patru clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu teologicu si ca au depusu esamenulu de cualificatiune.

Cernatu 23 Augustu 1876.

Comitetulu parochiale gr. or.

Georgiu Urdea,
3—3 preotu si presied.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru vacante invetiatoresci la scólele confesionale gr. or. din comunele josu insemnate, se escrie prin acést'a concursu. Salariele suntu:

1.) La Hermanu pentru clas'a a III din cas'a alodiala 200 fl. v. a. si pentru unu fenatiu in bani 15 fl. apoi tacs'a scolara dela totu elevulu 40 cr.

2.) Fili'a Bastelecu, in bani si bucate la olalta 128 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci, au a-si tramite petitiunile loru instruite cu documentele prescrise in stat. org. pâna la 30 Sept. a. c. la scaunulu ppescu alu II alu Brasiovului.

Pentru comun'a Hermanu se cere sa cunósca concurentele limb'a germana, cantârile bisericesci, si de se póte si music'a vocala, si sa aiba celu putienu 4 clase gimnasiali si cleric'a.

Brasiovu in 29 Aug. 1876.

Ioanu Petricu,
3—3 protopresb. gr. or.

Concursu.

La statiunea invetiatorésca a scólei confessionale române gr. ort. din Buciumu-Cerbu in protopresbiteratulu Zlathnei inferióre (Abrudului) se escrie concursu cu terminu pâna la 26 Septembre st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Cei cari dorescu a competá la acestu postu voru avé a-si instruí recursele loru conformu statutului organicu, si pâna la terminulu de susu a le substerne onorab. inspept. tractuale in Abrudu cu a cârui continlegere s'a facutu si acestu concursu.

Salariulu este:

a.) Din fondulu scolasticu „Andreianu“ 200 fl. v. a.
a.) Dela fiesce carele elevu indatoratu de a frecuentá scól'a câte 50 cr.
c.) Partea jumetate din venitulu cantorescu si in fine
d.) Cuartiru naturale in edificiulu scolaru cu un'a odaie si lemnele necesarie de incalditu.

Cei mai multu cualificati pe asta cariera si cântaretii se voru preferí.

Din siedinti'a comitetului parochiale românu gr. ort. Buciumu-Cerbu la 8 Augustu 1876.

I. *Todescu*
par. cá si presid. alu
(3—3) comitetului.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. orientalu alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

a.) In comun'a Porcesci postulu de invetiatoriu primariu cu salariu de fl. 200, si postulu de invetiatoriu secundariu cu salariu de fl. 120, avendu amendoi invetiatori locuintia gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.

b.) In comun'a Siur'a-mare postulu de invetiatoriu cu salariu de fl. 110.

Doritori de a ocupá aceste posturi invetiatoresci au sa-si tramita documentele loru la subsemnatulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in 20 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 2 Septembre 1876.

Inspectoratulu distr. de scóle din
pptulu Sibiiului II.

In cotielegere cu comitetele parochiale resp.

I. *Popescu* m. p.
(2—3) prot. si insp. de scóle.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineo'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pro o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 73. ANULU XXIV.

Sabiiu 12|24 Septemvre 1876.

Invitarea de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“ cu „Foisiór'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Sabiiu 11 Septembre.

Suntemu tocm'a in ajunulu organisârei noului comitatu alu Sabiiului, comitetulu de 35 si-a terminatu lucrârile sele. Se intielege de sine ca minoritatea româna de 10 membri n'a pututu sa aiba nici o infiuintia asupr'a elaborateloru pentru adunarea de luni, din caus'a simpla, ca precum in scaunu asiá si in comitetu majoritatea votéza fâra de nici o mila.

Cum amu pututu aflá, comitâtulu este impartitu in proiectulu votatu de majoritatea, comitetului in 7 cercuri, cari suntu mai identice cu inspectoratele de mai nainte, dicemu mai, pentru ca unele modificatiuni totu s'au facutu. Si s'au facutu bine acele inspectorate, séu cercuri, pentru ca unele comune curatu romanesci séu aprópe curatu romanesci, s'au adausu, ici un'a, colo alt'a la cercuri cu majoritate sasésca, asiá incâtu d. e. trei cercuri din fostulu scaunu alu Sabiiului forméza majoritate sasesca si unulu este curatu românescu.

Cercurile aceste suntu: 1 Cisnadi'a, 2 Vurperulu, 3 Cristianulu, 4 Resinariulu (care cuprinde comunele române íncependu dela ambe Sebesiele de preste, fâra de Avrigu si Orlatu pâna la Jin'a inclusive,) 5 Nochrichiulu, 6 Mercurea, 7 Sasu-Sebesiulu. Cele patru dintâiu suntu proiectate a-si avé resiedintia in Sabiiu; cele trei din urma in loculu dela care si imprumuta numele Sabiiulu si Sabesiulu au cercuri proprie.

Din impartirea acésta prudentá si circumspecta si din proiectarea, ca toti domnii inspectorii ai celoru patru cercuri dintâiu se resieda in Sabiiu, póte vedé ori si cine ca majoritatea sasésca cea nóua e totu majoritate sasésca cea vechia. Dara romaniloru sa nu le fia cu superare, pentru ca acest'a nu este alt'a, decâtu ca acei ce si au datu tóta silinti'a sa ne fericésca in trecutu voru sa ne fericiasca totu ei si de aci inainte, fâra de a ne mai ostení si noi cu afaceri administrative; cu alte cuvinte noi sa fimu numai usufructuarii beneficieloru constitutiunali. precum amu fostu in tempurile cele binecuventate, candu eramu in fundulu regiu liberi, fâra libertate.

Dara se ne ferimu de „Nergeleiuri“ natiunale particularistice, nu suntu aceste de nasulu romanului. Romanulu va fi cu minte candu in cea mai deplina multiamire va purtá pólele politice per excellentiam sasesci si va aplaudá tóte protestele contr'a stergerei Sachsenbodenului séu Sachsenlandului, in care amu traitu atâtu de bine cá români. In adeveru intr'acést'a s'aru aratá „inalt'a“ politica romanésca, cari aru dorío sa se observe de tóta suflarea romanésca, acei cari neau „nergeleitu“ de vre-o diece ani incóce cu proteste preste proteste cari fiindu curatu sasesci n'au nimic'a de a face cu particularismulu.

Este óre-care mangaiere ca ce se face acum este unu provisoriu! Cu tóte aceste fatia cu atât'a bunavointia ce ni-au oferitu conlocuitorii acestoru tienuturi in trecutu sa cautâmu a aduce la valóre tóte drepturile nóstre si de acea provocâmu pre toti connatiunalii nostri a lepadá si ultim'a urma de indiferentismu si sa staruimu cu totii cá sa nu mai fimu numai hamalii altor'a.

Proiectele ce le va aduce mâne comissiunea de 35 inca nu suntu dogme. Ele se potu modificá asiá cum sa fia o adeverata amelioratiune a administratiunei, nu inse o comoditate nóua pentru vr'o 3—4 functiunari.

Si trebuiescu modificate pentruca aru fi o minune de impartire cându aru remané d. e. trei cercuri sasesci cu câte 11,000 locuitori si s'aru constituí unulu romanescu cu 34.000 locuitori, póte numai cá sa ajunga inspectorii actuali si sa nu mai fia lipsa la cercurile din apropiarea Sabiiului si de unu inspectoru romanu. Dara sa fimu drepti, ni se pare ca s'a proiectatu si unu vice inspectoru, va se dica, unu adjunctu, cá sa nu dicemu maî reu, care póte fi si românu.

De o organisare basata pre „Nergeleiuri“ particularistice sasesci sa ne ferésca Ddieu si acum si in viitoriu.

De astadata numai atât'a.

Diuariulu „France“ din Parisu comunica testulu unei aliantie ofensive si defensive incheiata intre Germani'a si Russi'a relativu la cestiunea orientale. Acestu documentu s'a demintitu indata dupa publicare, cu tóte aceste ilu comunicâmu publicului nostru pentru ca de aru fi si numai o fictiune, elu totusi e caracteristicu pentru raportulu imtimu ce esista in fapta intre Russi'a si Germani'a. Acestu tractatu asiá dara apocrifu suna:

Maiestatea Sea Imperatulu Germaniei, Regele Prussiei si Maiestatea Sea imperatulu tuturoru rusiloru prevediendu, ca noile eveneminte ce s'au petrecutu in imperiulu otomanu suntu de natura a tulburá linistea generale, si dorindu a preveni pre viitoriu ori ce complicatiune de feliulu acest'a. s'au decisu a conveni asupr'a unei base comune pentru actiunile loru. Spre scopulu acest'a s'au provediutu de oparte subsemnatulu principe Bismark, si de alta parte principele Gorciacoff cu plenipotentia, si s'a statoritu, ca urmatórele puncte au sa servésca definitivu de basa la acestu tractatu preliminaru ofensivu si defensivu.

Art. 1. Imperatulu Germaniei si Imperatulu Russiei se indatorescu imprumutatu, fie care din partea sea, cá pre viitoriu nici intr'unu casu, fia pre cale diplomatica séu pe alt'a, in fatia cu imperiulu otomanu si in tóte fasele ce le va traversá acest'a, sa nu lucre fâra de a se fi pusu deplinu de acordu unulu cu altulu.

Art. 2. Dechiarandu Serbi'a si celelalte tieri aternatóre de Turci'a resbelulu si invingendu armat'a sultanului, Maiestatile SS. basenduse pe tractatulu de Parisu voru interveni la Pórta spre a obtiené pentru Serbi'a si celelalte state statulu quo, care li e garantatu de puterile semnatarie acelui tractatu.

Art. 3. Partile contractante au aflatu de bine sa-si reserve in casulu acest'a cá si in trecutu dreptulu de a induplecá pe sultanulu sa inactiveze reformele, cari suntu de natura a satisface numerósele si dreptele pretensiuni ale tuturoru suditiloru slavi, si sa priveghieze esecutarea si aplicarea loru in mesur'a cea mai estensa.

Art. 4. Inclinânduse inse viitori'a pe partea stateloru vasale si a tieriloru revoltate, Maiestâtile SS. voru acceptá acestu faptu de basa pentru a statorí independenti'a tuturoru tieriloru slave, precum si a Moldaviei si Valachiei, cari constituie adi Turci'a européna; ele voru invitá fâra amânare pre tóte puterile mari crestine la unu congresu, pentru a deliberá asupr'a celui mai bunu modu de organisatiune in aceste tieri si a aduce decisiuni solide in privinti'a acést'a.

Art. 5. Incetându astfeliu Constantinopolea de a mai fi capital'a Turciei europene, Maiestâtile SS. voru propune mariloru puteri, sa provóce pre sultanulu a-si pune resiedinti'a sea in tierile sele asiatece, sa deschida Bosforulu si cetatea liberului comerciu punendu-se acést'a libertate sub garanti'a tuturoru puteriloru europene. Partidele ce incheia acestu contractu voru ocupá cetatea si apele cu puterie loru terestre si marine si le voru tiné ocupate pâna ce se voru aduce decisiuni ferme asupr'a destinatiunei loru.

Art. 6. Intemplându-se cá in urm'a divergintiei de opiniuni sa nu se póta obtiené o intielegere intre marile puteri si Maiestâtile SS. pre bas'a determinatiuniloru pronunciate mai susu in articululu 2, 4 si 5 si sa devina imposila ori-ce sperantia intr'o purcedere colectiva, puterile contractante 'si voru trimete trupele loru impreunate si voru ocupá in asemene modu teritoriele beligerantiloru pentru a dá tieriloru libertatea, de a-si alege modulu de guvernare care li va conveni mai bine.

Art. 7. Maiestatile SSale, pentru a fi gat'a sa preintimpene eventualitâtile unui incendiu generalu in Europ'a ce provine din complicatiunile orientali, se obligu a-si impreuná puterea de pre uscatu cu cea marina pentru a respinge ori ce atacu, vina acest'a dela un'a séu mai multe puteri séu din ori ce parte.

Art. 8. Determinatiunile asupr'a portiei marine si a numerului de trupe voru fi obiectulu unei alte conventiuni deosebite, care va formá unu apendice la acestu tractatu ofensivu si definitivu avendu asemene putere si valóre cá si candu aru face parte integranta dintrensulu.

Art. 9. Deschiderea negociâriloru asupr'a incheiârei definitive a tractatului ofensivu si defentivu pe basea acestoru preliminarie are se urmeze in Berlinu, intre marginile terminului de 2 luni dupa diu'a ratificârei prin Maiestatile SSale séu, déca va fi cu putintia, mai tempuriu.

Art. 10. Articulii ce ni prestau trebue sa se substérna nemidilocitu ratificârei ímperatiloru. Spre confirmarea acestui tractatu subsemnatii l'au subscrisu si provediutu cu sigilele loru. Berlinu in 11 Iunie 1876. Bismark si Gorciakoff.

In fruntea documentului se afla scrisu: Cancelari'a privata a Maiestatiei Sale imperiali I sectiune, si se termina cu cuvintele: Cumca copi'a consuna (cu orginalulu): contele Adlerberg.

La plói'a de dementiri ce au urmatu indata dupa publicarea acestui tractatu preliminariu redactorulu dela „France“, Emil Girardin respunde ca fia care póte recunósce subscrierea contelui Adlerberg in locuinti'a sea dela 10—12 óre.

„Kelet nepe“ dice, ca de si acestu documentu este apocrifu, totusi atitudinea Germaniei si a Russiei suntu de asiá cá si candu acelu tractatu aru esistá de dreptu.

In Vien'a si Pest'a se ocupa foile publice multu cu — situatiunea Romaniei. Din Bucuresci i se scrie la „N. W. Tgbltt.“:

Care va fi sórtea nóstra, déca tierile slave ale Turciei se voru emancipá conformu vointiei de acordu intre Germani'a si Russi'a — asiá ne intrebâmu noi pe aici si respunsulu la acést'a e inca totu fórte nesiguru. Aici se tienu acum siedintiele societâtiei academice care intrunesce in sinulu seu somitâtile tuturoru româniloru, si a celoru din Austri'a Amu vorbitu cu mai multi academici asupr'a situatiunei politice, ei toti considera situatiunea de fórte seriósa. Curentulu in Russi'a, 'mi disera densii, nu mai e predominatu de guvernulu din Petersburg, ci comitetele slavice din Moscv'a, Petersburg, Odess'a etc. suntu acele, cari inflacara si dirigu entusiasmulu poporatiunei intaritate. In deosebi comitetulu din Moscv'a aru fi acel'a care se bucura de cea mai mare autoritate si influintia in intregu imperiulu rusescu. De ací s'a indreptatu pre cale privata câtra personalitâtile conducatóre ale subcomiteteloru intrebarea, ca ce rolu ni s'a designatu nóue româniloru si Pythi'a slavica aru fi datu, — precum ni se asigura in modu positivu — respunsulu, ca *Romani'a sa se impreune cu Ungari'a intr'unu statu cum e Svedi'a si Norvegi'a!* Acést'a sentintia pythica nu o prea intielegu cei de aici si nici nu se prea bucura de ea, pentruca Ungari'a nu are aici simpathii — si dispusetiunea devine totu mai febrila si cercurile guvernamentali semtiescu totu mai tare necesitatea urgenta de a se pune in contactu mai de aprópe cu elementele agente ale cestiunei orientali. S'a dispusu dejá o concentrare de trupe la Barbosi si se sioptesce in cercurile intime si de o caletoria a principelui Carolu impreuna cu Bratianu la Livadia si tóte lucrurile indigita, ca românii se pregatescu a esí din reserv'a de pâna acum.

Unu corespundinte din Vien'a bine informatu, care sta in contactu de aprópe cu cercurile regimului publica in diurnalulu „Bohemia“ o critica asupr'a atitudinei ce observa press'a magiara fatia de intrebarea de complanare, care se pare ca ofere totudeodata si unele puncte directive spre orientarea regimului austriacu in intrebarea acést'a. Scrisórea amintita suna in urmatoriulu modu:

„Discussiunile mai nóue ale foiloru magiare asupr'a intrebârei de complanare suntu in multe privintie fórte instructive. Din ele se vede lamuritu, ca cugetulu unei despartiri a singurateceloru intrebâri actuale de intrebarea formala a complanârei se trage cá unu firu rosiu preste tóte discusiunile loru si ca in greutâtile objective se facu unele salturi ce surprindu, fâra de a se obtiené o chiarificare asupr'a estensiunei si dimensiunei loru. Acést'a se aréta mai evidentu in afirmatiunile acelea, cari opunu adeverat'a tarifa vamala cá unu ce irelevantu in fatia cu conventiunea vamale, pre cându abiá in acea 'si afla politic'a intrége de economie espresiunea sea concreta. Conventiunea vamale si comerciale e principiulu unitâtiei vamale a monarchiei: ea reguléza politic'a vamale interna, déca mi e iertata acést'a espresiune, iéra in afara nu trece preste precisarea principiului de unitate vamale; de impregiurarea acést'a au tienutu séma si conventiunea vamale si comerciale din 1867 confirmandu in articululu alu doilea conventiunea vamale si comerciale cu statele straine pre tempulu câtu voru mai fi valide pentru imperiulu intregu si pronunciandu sustienerea legale a tarifei vamale esistente. In tóte punctele acestea conventiunea vamala si comerciala din 1867 se estinde asupr'a unei tarife vamale dejá esistente, prin urmare cauta dupa o formulare concreta a politicei vamale comune. Tarif'a vamala, fia ea minimala séu maximala forméza o parte obiectivu intregitóre a conventiunei vamale si comerciale, si acum a tienutu Ungari'a séma de postulatulu ca unulu dintre primele objecte ce s'au pertractatu intre Austri'a si Ungari'a a fostu tarif'a vamale. Firesce nu se póte cá tarif'a vamale sa fia discutata cá atare in parlamentu, dara de alta parte e convenibilu, cá sa se obtiena pe calea aprobârei legislative formularea unei tarife vamale cu statulu germanu, care din punctu de vedere economicu e unulu dintre statele cele mai insemnate straine pentru monarchi'a nóstra.

Intrebarea acést'a asiá dara nu e unu ce secundariu fatia de conventiunea vamala si comerciala, din contra ea e unu ce inerentu si inca intr'unu gradu cu atâtu mai mare intre impregiurârile nóstre speciali, cu câtu unu reaventu puternicu s'aru manifestá contr'a politicei vamale ce a esistatu pâna acum si in reactiunea sea asupr'a relatiuniloru parlamentarie aru trebuí sa fia luata in consideratiune. In togm'a cá si intrebarea tarifei, nu e unu ce secundariu nici intrebarea datoriei de 80 milióne cum voiesce a o infatisiá press'a maghiara, dara ea nu e pusa nice de guvernulu austriacu in modu arbitraru pentru ca pertractârile in cestiunea acést'a cu Ungari'a nu datéza de eri. Aici nu se tractéza despre unu contrastu teoreticu de consideratiuni ci despre interese materiali insemnate, cari se potu resolví numai deodata cu intrebarea de prelungire a privilegiului de banca. Cum se póte inchipuí, aducendu numai unu casu inainte, resolvirea acestei intrebâri in Ungari'a, déca la finea pertractâriloru cu banc'a acést'a din urma pasiesce la lecuidatiune? Intrebarea acést'a si altele de asemenea, ce s'aru puté pune arata dejá pâna la evidentia ca o resolvere a cestiunei de banca fâra de a resolví in acelasi tempu datori'a de 80 milióne, nu se póte cugetá, de alta parte trebuie sa ni se para strainu lucru ca magiarii declina dela sine o resolvere care, déca e vorb'a sa fia aflata, trebuie sa o aflâmu acum cá si mai târdiu.

Partisanii lui Sennyei din Transilvani'a au datu unu semnu de viétia infiintiandu in Clusiu unu organu de publicitate conservativu: „*Ebredés*“ (desteptarea). Inainte de a aparé fói'a notabilitâtile conservative au emanatu o proclamatiune, care cuprinde si urmatoriulu pasagiu marcantu:

Nóue ani de asiá numita guvernare liberale au adusu tiér'a materialicesce si moralicesce la marginea prapastiei. Cine nu vede acést'a cu ochii sei proprii, póte sa o cunósca din atitudinea Europei, care a salutatu cu simpatia renascerea nóstra, dara acum trece la ordinea dilei facendu din umeri.

Si ce face inteliginti'a natiunei in acést'a situatiune? Acei'a cari si-au intemeiatu sperantiele pe fusiunarea partideloru nu mai au acum nici o sperantia si s'au predatu unui fatalismu orientalu. Acei'a insa, cari vedu si semtiescu cu noi, ca acést'a nu se póte continuá in atare modu, ca sgomotósele devise liberale au facutu fiasco, ca teoriele importate in modu iratiunalu cu ignorarea pamentului nostru nu se aclimatiséza, ca politic'a magiara natiunale conservativa, fiindu luminata si standu pre nivoulu tempului progreséza in puritatea nesuintiei sale cu conscientia de sine si nu cauta popularitatea, pentruca e in susu si in josu neaternata, unic'a scapare posibila: acesti'a astépta reservati, cu incredere in victoria si intr'o neactivitate observatore viitoriulu.

La „Coresp. polit.“ i se scrie din Agram despre unele intemplâri interne in diet'a croata relativu la tempulu din urma:

„Intemplârile din urma in clubulu partidei nóstre centrale se póte ca destépta atentiunea si in alte cercuri, e vorb'a adeca despre propunerea unui deputatu, relativu la o adressa de multiamita câtra Maiestatea Sea Imperatulu pentru pregratiós'a contribuire de 1000 fl. resp. 500 fl. asignati locuitoriloru din Staroselo si Novi, cari au avutu daune prin violarea granitieloru din partea turciloru Déca erá numai acest'a scopulu acelei adresse de multiamita, diet'a o primea póte numai de câtu, cu tóte ca si atunci se radicá unele ingrigiri grave contr'a primirei. Mai inainte de tóte nu se potea trece cu vederea imprejurarea, ca comunele acelea, ale càroru locuitori au fostu impartasiti din gratia prénalta suntu situate in graniti'a militara, prin urmare nu suntu representate in diet'a croata. Decisiva a fostu cu deosebire imprejurarea, ca propunatoriulu aflà consultu sa atinga intrebarea orientala, care de si atinge, precum e recunoscutu, Croati'a fórte de aprópe, totusi nu cade in sfer'a de competintia a dietei autonome croate. Intre astfelu de imprejurâri i a succesu clubului a aflá cu usiurintia modulu de procedere, si membrii cei mai insemnati ai acestui-a erau siguri, ca nevrendu a primí adress'a de multiamita, nu voru vení de locu in suspitiune de a fi illoiali. Clubulu adeca decise aceptarea unei ordine de dî motivata, care va espune ratiunile, pentru cari diet'a a trebuitu sa decline adress'a de multiamita propusa. Documentulu acest'a se va numerá intre cele mai remarcabili enunciatiuni ale dietei, si avemu totu dreptulu sa fimu curiosi de cuprinsulu acelui-a. Compunatoriulu e deputatulu Miscatovics. Dupa o scire respandita in cercurile deputatiloru diet'a aru avé se dureze multu pâna in 25 Septembre de óre ce e invederatu ca preliminariulu tierei pe 1877 nu se va mai discutá in sessiunea actuale. Deputatii croatici din diet'a magiara se voru duce apoi curendu in capital'a tierei ungouresci.

O societate literara.*)

(*I. Negruzzi.*)

. . . . . . Si Petru Neculiu-Raresiu aflându despre averea lui Toderitia Covrigu, cautà a-i face cunoscinti'a si-'lu visitá dese ori. Elu mergea câte odata sa dejuneze pe la densulu, spre marea multiamire a lui Covrigu care erá fórte magulitu de a insuflá interesu unui profesoru invetiatu. Intimitatea intre densii devenindu totu mai strinsa, Covrigu se hotarí intr'o dî a cetí lui Raresiu poesiele sele, pre care acest'a le declara pline de focu si de simtire si promise a le tiparí si a le laudá in diurnalulu „Libertatea Poporului“ la care erá unulu din principalii colaboratori.

Intr'o dî Raresiu intrandu grabnicu la densulu, 'i dise cu figur'a plina de bucuria:

„Amiculu meu, 'ti aducu o novela din cele mai flatóse pentru d-ta. Amu reusitu prelânga colegii mei a face sa fii acceptatu intre membrii onorari-fundatori ai societâtiei literare, *Ulpi'a-Traiana* care se compune din barbatii cei mai eminenti si mai meritosi din tiéra, acei care departe de ori-ce meschinu interesu lucréza numai pentru progresulu si latirea beleloru litere si beleloru arte si prin consecuintia pentru inobilirea sufleteloru poporului românu.

— Adeca respunse Covrigu, sa nu mai bee atât'a rachiu tieranii?

„In modu directu, amiculu meu, dise Raresiu;

Belele arte precum scii departéza dela morii. . . .

— Sciu, intimpina Covrigu ca la mori suntu o multime de belele, dar' nu intielegu cum vreti sa le departati.

„Nu dela mori unde se macina, amiculu meu, ci dela morii sufletesci, dela moravuri, obiceiuri. Aceste, cându suntu rele se schimba in bine prin acuisitiunea convinctiunei ca sufletulu e creatu mai inaltu, mai nobilu. Acésta convinctiune voimu noi a o latí. Cultulu frumosului trebuie sa devina proprietatea sufletésca a fia-cârui cetatiénu si numai cându toti românii se voru impartasí. . . .

— Ast'a dieu! nu sciu de va face ceva. Tieranii se impartasiescu totdéun'a in postulu mare si totu betivi remanu.

— De alt'a amu vorbitu, dar' n sfersitu si in acésta privintia vomu indreptá reulu. 'Ti respundu eu ca n curendu societatea de josu va face unu progresu imensu. „Ulpi'a-Traiana are inscrisu in statutele sele scopulu inobirilei adeca a dismaterialisârei cugetârei poporului. Pentru a realisá acést'a, Ulpi'a-Traiana tinde mai intâiu la nivelarea claseloru sociale, adeca la stingerea diferintieloru in castele sociale, diferintie ce esista inca, de nu *de jure*, celu putienu *de facto*. Nime nu va avé dreptulu de a fi mai multu decâtu altulu; ómenii voru fi egali cu totii.

— Si se va puté casatorí ori-cine cu ori-care duduca? intrebà Covrigu.

— Fâra dubiu. Acést'a avemu sa o facemu câtu mai curendu. Mandri'a unei inchipuite aristocratii nu va mai esistá; si nu va mai fi decâtu o aristocratie a meritului si a inteligintiei.

„Apoi déca-i asiá cum spui, primescu bucurosu sa facu si eu parte din societatea d-vóstre.

— Chiaru v'amu adusu list'a sa ve inscrieti, dise iute Raresiu scotiendu o hartie din busunariu. Numai veti sci ca ori-ce membru onorariu trebuie sa platésca o contributiune câtra societate, dupa mijlócele sele. Cu acesti bani, dupa § 76 din statute se inlesnescu publicatiunile folositóre poporului, precum foi politice, literare etc. D-vóstra a-ti fostu taesatu la sum'a de o suta galbeni.

„Nu-i cam multu, amice? dice acum Covrigu cu indoiéla, scarpinandu-si cu dóue degete perulu celu frisatu dupa ureche.

— Chiaru puteti numerá sum'a deindata, urmà Raresiu — fâra a tiené séma de obiectiunea amicului seu — câci eu suntu totu-odata si cassieriu. Cam Todiritia stá inca la indoiéla. „Apoi chiaru mâne séra va avé locu primirea d-vóstre intr'o siedintia plenara. Voru fi fórte multi fatia. Chiaru amiculu d-vóstre d. Mihailu Vereanu, membrulu tribunalului, a promisu ca va asistá.

Acésta ultima consideratiune, sfersí a hotarí pre Covrigu. Câci prin capulu lui trecù cá unu fulgeru gândulu ca presenti'a lui Vereanu, va face sa afle si Lutic'a despre intrarea lui in „Ulpi'a-Traiana,“ si va produce efectulu celu mai avantajiosu, convingendu-se copil'a, ca este iubita de unu omu, nu numai bogatu si frumosu, ci totu-odata si invetiatu.

A dóu'a di Petru Neculiu-Raresiu vení sa iee pre Todiritia Covrigu si sa-lu introduca in societatea „Ulpi'a Traian'a. Cându pasira preste pragulu casei unde erá adunarea, lui Covrigu i se strinse inim'a de emotiune.

— Nu cum-va trebuie sa facu unu cuventu? dise elu lui Raresiu cu ingrigire.

„Nu. Numai o scurta multiamire. Camu in modulu acest'a: domniloru suntu fórte flatatu de onórea ce-mi faceti. Credeti ca voiu fi in totu-déun'a gat'a a pune in serviciele acestei onorabile societâti nu numai tóte mijlócele materiale de care voiu dispune, ci si tóta diligenti'a spirituala pentru a contribuí, pre câtu puterile mele debile 'mi voru permite, la intemeiarea putinte, la latirea si la inflorirea Ulpei Traiane si in genere la prosperarea beleloru litere si beleloru arte.

— N'amu sa potu tiené minte tóte aceste, scriemile pe o hârtiutia.

Dupa ce Raresiu 'i indeplini dorinti'a, amendoi intrara in casa.

Intr'unu salonu luminatu cu mai multe candelabre erá intr'o parte o estrada mai inaltiata pre care se aflau unu jiiltiu si dóue scaune indareptulu unei mese lungi. Câti-va pasi mai inspre salonu la marginea estradei erá o mesutia care representá tribun'a oratorului. Pre jiltiu siedé unu betrânu, presidentulu, si pre scaunulu din drépt'a, unu tineru, intâiulu secretariu. Celalaltu scaunu erá desiertu de vreme ce casierulu (care totu-odata erá alu doilea secretariu dupa § 7 din statute.) Niculiu-Raresiu nu sosise inca. In salonu in fati'a tribunei erau vre-o dóuedieci de scaune, din care abiá jumetate erau ocupate. Pintre cei presenti se gaseau Mihai Vereanu si Victoru Melini. In momentulu cându intrau amicii nostri, presidentulu suná tocmai clopotielulu.

Siedinti'a este deschisa! striga elu câtra adunare. Domnulu secretariu binevoiésca a face apelulu nominalu.

„Nu suntemu asiá de numerosi, domnule presiedinte, incâtu sa mai fia nevoie a dá lectura.

— Suntu doi membri care sustienu propunerea dlui secretariu de a nu se mai face apelulu nominalu? — Unanimitate! — Ve rogu notati acést'a! — Binevoiti a dá lectura sumarului procesului verbalu alu siedintiei trecute.

Secretariulu cetí: „siedinti'a din 7 Decembre. Facendu-se apelulu nominalu s'a vediutu a fi siepte membri presenti si anume: d. Raulu Cazacachi presiedinte, dnii Cesaru Calcanfaun si Petru Raresiu secretariu, dnii Pavlidi, Suliminiu, si Filipopulo.

(Va urmá.)

---

*) Fragmentu din romanulu „Mihaiu Vereanu.“

„Cu ocasi'a suirei pe tronu a Sultanului Abdul-Hamid, Mari'a Sea Domnulu a primitu dupa cum spune, „Journal de Bucarest“ o notificare identica cu cea trimisa Kedivului de Egiptu, Beiului de Tunis, Sierifului dela Mecc'a, vilaieturiloru de Hedgias si Iemenu, apoi guvernoriloru generali ai imperiului si comandantiloru trupeloru in companie. Testulu acestei intr'adeveru necalificabile notificâri este acest'a:

„Maiestatea Sea Sultanulu Murad Khan, nefiindu restabilitu din ból'a ce l'au cuprinsu dela venirea sea pre tronu, au fostu depusu conformu legii Cheri. Urmandu regulele dinastiei otomane, printiulu mostenitoriu legitimu Sultanulu Abd-ulu- Hamid Khan s'a suitu pe tronu astadi 11 Chaban alu anului 1293.“

„Dumnedieu sa ingadue cá venirea sea sa fie o causa de fericire si prosperitate pentru toti supusii sei. Aminu.“

„Veti proclamá in publicu avenirea Maiestatii Sale. Urmandu vechiului obiceiu in tóte localitatile, ce au unu fortu séu baterii se voru slobozi salve de câte dóue-dieci si un'a batai de tunuri de cinci ori pe di trei zile dupa olalta, iara sér'a edificiile publice si celelalte voru fi iluminate.“

„In 19/31 Augustu 1876, iscalitu: Mehmed-Rusidi.“

La acést'a „Cur. de Iasi“, dupa care reproducemu cele de mai susu, face urmatórea batjocorosa observatiune:

Daca Sultanulu si Vizirulu aru vení in tiara impreuna cu o trupa de voltijori, cá sa ne faca placerea sa se deie preste capu inaintea nóstra si a numerosului neamu a lui Israilu, atunci si aru vedea visulu cu ochii — in tóte coltiurile de ulitia cu slove mari. „Mare caraghiozlic!! Pentru cea intâiu data in Romani'a. Astadi in diu'a (cutare) la 7 óre sér'a va incepe representanti'a vestitului, a totu puternicului Abdulu-Hamidu si a Vizirului seu Mehmet-Rusidi.“

„Insusi a sea inalta persóna va esecutá cele mai grele jocuri pe franghie, insotitu de vestitulu Viziru in calitate de Clown. Intrarea 50 bani.“

Acést'a aru fi celu mai nimeritu midilocu pentru proclamarea in publicu a Maestatiei Sale turanice.“

Fiinduca si alte diurnale luara notitia de acestu anunciu si unele intr'unu modu nu pré magulitoriu pentru guvernulu din Bucuresci, acest'a publica in afacerea acést'a prin „Monitoriu“ urmatoriulu comunicatu:

„Journal de Bucarest,“ in numerulu seu de duminec'a trecuta, publica unu articolu de fondu intitulatu „Turci'a si Romani'a“, prin care facendu mai multe apretiâri ce nu avemu a le relevá, termina dicendu ca sublim'a Pórta a tramisu Mariei Sele Domnitoriului, cu ocasiunea avenimentului noului sultanu, o notificare identica cu acea tramisa Kedivului Egiptului, Beiului Tunisului, precum si guvernatoriloru generali ai imperiului.

Acésta asertiune este cu totulu neesacta. Marele Viziru a tramisu in adeveru o telegrama Mariei Sele Domnitoriului, acésta telegrama inse contiene, in terminii cei mai curtenitori, notificarea despre avenimentulu noului Sultanu, si esprima sentimentele cele mai bine voitóre ale Majestâtiei Sele, atâtu pentru Romani'a câtu si pentru Domnulu ei.

„Romanulu“ in revista sea dela 1 Septembre scrie in aceeasi afacere urmatórele:

„Cu ocasiunea detronârei lui Murad si intronârei lui Hamid, Inalt'a Pórta, in deplorabila situatiune in care se afla, n'a gasitu nimicu mai potrivitu de facutu, de câtu de a adresá si Romaniei o comunicare, in aceiasi forma si termini cá si Egiptului, Tunisului etc., prin care i face cunoscutu, ca Murad a fostu depusu, si Abdul-Hamid a fostu proclamatu sultanu, invitându-ne totu de odata si pe noi sa serbâmu acésta intronare prin salve de tunuri si prin luminatiuni.“

Anunciulu de mai susu despre suirea Sultanului Abdul Hamid pe tronu s'a publicatu si de diurnalele din Bud'a-pest'a si Vien'a.

„P. Ll.“ adauge la finea corespundintiei, in care comunica actulu turcescu din cestiune, ca principele Carolu candu a cetitu acelu actu s'a inverditu si ingalbinitu de mania. Mai departe reflectéza ca actulu acest'a a sguduitu pusetiunea cabinetului iubitoriu de pace alu dlui Bratianu mai tare decâtu tóte intrigile boiariloru.

La „*Coresp. politica*“ i se telegrafà la 19 Sept. din Belgradu: La intrebarea cum sta lucrulu cu faim'a despre proclamarea principelui Milanu de rege, respundu, ca ce e dreptu unele pârti din armat'a serbésca au facutu dupa publicarea pretensiuniloru Portiei unu atare pronunciamentu. Celoru de aici li e rusine de acésta fapta si nu voru sa auda si sa dica nimicu despre ea. Se intielege ca tóta tréb'a s'a desavuatu de principele Milanu si de guvernu in modulu celu mai resolutu si s'au luatu mesuri spre a preintempiná cu fortia asemene séu alte escese. Guvernulu principelui remâne pre terenulu de pâna acum alu dreptului de statu, garantatu prin tractate internatiunale.

„*Gazet'a Germaniei de Nord*“ se pronuncia asupr'a faptului, ca Milanu e proclamatu rege si ca acést'a proclamare s'a semnalatu prin salve de tunuri asiá: Se póte ca avantagiele obtienute de curendu au escitatu ceva mai viu fantasi'a in bivoacurile serbesci, decum s'a intemplatu pâna acum, noi inse credemu, ca Cernaieff nu a comisu o astfeliu de prada de munitiune fâra folosu. Fâra indoiéla generalului i este cunoscutu in positiunea ce o ocupa densulu in Serbi'a, ca esistinti'a politica a tierei si a guvernului se baséza pe *tractatulu de Parisu* si ca armat'a serbésca, *chiaru de aru stá asiá da aprópe de Constantinopole cum sta de Belgrad*, nu e acelu factoru, care sa restórne unilateralminte acestu tractatu. Preste acést'a Serbi'a are *in dispusetiunile tractatului de Parisu o positiune atâtu de distinsa*, incâtu s'aru face vinovata de o *nebunia neiertata* voindu a o sacrificá intr'unu modu asiá de nemotivatu.

Unu raportoru scrie din Constantinopole despre decursulu negociariloru de pace:

Angli'a, Franci'a si Itali'a s'au nesuitu siguru fórte tare cá sa induplece pe Pórt'a sa recéda dela pretensiunile ei prime fórte aspre; ele nu au procesu cu prea multa crutiare câtra demnitatea Turciei. Austri'a singura cu tóta insistinti'a ei asupr'a necesitatiei de a se restabilí pacea s'a retienutu de totu ce aru puté sa apara cá unu ce imperativu. Prin limbagiulu seu cumpetatu au contribuitu mai multu pentru a face sa predomine ideile de impacare. Spre motivarea celoru dise servésca urmatórea reprivire sumara asupr'a discussiuniloru din dilele ultime:

In Duminec'a ultima elaborarea primeloru conditiuni de pace in consiliulu de ministri, cari se substernu sultanului spre aprobare. Sultanulu refusa aprobarea loru si provóca pe marele veziru sa conchiame unu consiliu estraordinariu consistatoriu din ministri, seiculu islamului, ulemale, generali si admirali si din cei mai distinsi functiunari civili. Acelu consiliu se intrunesce. Marti la Sublim'a Pórta. Dupa o desbatere viua se colectéza voturile adunârei, 3 voturi se dechiara pentru pace fâra nici o conditiune, 31 voturi ceru, cá conditiunile propuse sa nu se modifice de locu. 48 voturi se decidu, cá aceste conditiuni sa se comunice puteriloru amicabile nu cá ultimatu ci in form'a unei note, care espune vederile guvernului asupr'a conditiuniloru, cum aru trebuí sa fia, si lasa puteriloru sa statorésca conditiunile. Mercuri diminéti'a se substerne acestu resultatu sultanului, care nedecisu si amanandu chiama pe ministri la sine. In acestu momentu decisivu contele Zichy aflà oportunu a face unu ultimu pasu inmediatu, pentru a mai aduce odata la valóre consideratiunile ce au determinatu pe cabinetele europene sa recomende Turciei sa fia cu cumpetu si aplecata spre pace si sa apeleze la marianimósale semtieminte ale sultanului. Aceste consilie petrunse de interesu binevoitoriu s'au primitu cu multiamita si sultanulu pâna ací nedecisu si ingrigiatu, a se lasá pre departe in concessiuni, anuncià ministriloru, ca consemtiesce pre deplinu cu decissiunile marelui consiliu. Merita a se observá, ca natur'a raporturiloru actuali ale diverseloru ambasade de aici câtra palatulu sultanului a permisu numai Austriei sa incerce unu atare pasiu. Sir Elliot indata ce se informà de resolutiunea sultanului insistà de nou, pre lânga marele veziru, cá sa se dea ordinu lui Serdar-Ekrem sa sisteze pretutindenea ostilitâtile.

Memorandulu dlui Cogalnicianu despre care facuramu la tempulu seu amintire in estrasu lu vedemu publicatu *per exensum* in „Curierulu de Iasi.“ Fiindu-ca este possibilu cá acelu memorandu sa se puna pre tapetu va fi bine alu cunósce in totu cuprinsulu lui. Lu producemu dupa „Curieru“:

MEMORIU

privitoriu la cestiunile a câroru solutiune intereséza intr'unu gradu inaltu pre Romani'a in raporturile ei cu sublim'a Pórta.

I.

Recunóscerea individualitâtiei statului romanu si a numelui seu istoricu.

Pre la finitulu anului 1873, sublim'a Pórta a cerutu agentiei Romaniei la Constantinopole cá, in relatiunile sele cu ministeriulu afaceriloru straine otomanu, sa nu mai intrebuintieze calificatiunea de *supusi români*, vorbindu despre conationalii si protegiatii nostri.

Reproducemu propriele cuvinte ale mustecharului dela ministeriulu afaceriloru straine, adresate dragomanului agentiei romane, care insistá prelânga densulu spre a dá cursu unoru afaceri litigióse in suferintia.

„Principatele fiindu vasale si locuitorii loru, *supusi ai sultanului*, agenti'a nu puté numí pre pamenteni supusi români séu moldo-valachi; ca astfeliu fiindu, ele nu potu sa aiba alti individi sub aternarea loru; ca de ací inainte, in corespondinti'a d-vóstra, veti fi datori sa intrebuintiati cuvintele de *naturali* séu *originari* din cutare parte, spre a desemná pre indigenii tierei; ca déca, cu tóta declaratiunea acésta, agenti'a aru persistá sa nu o ia in consideratiune, ministeriulu turcescu se va vedé obligatu de a-i priví tóte demersurile ei cá nule si neavenite.“

Acum doi ani ministeriulu afaceriloru straine alu sublimei Porti a impinsu si mai departe pretensiunile sele. Intr'adeveru elu voí sa exige dela agenti'a diplomatica a Romaniei cu cuvintele *Romani'a*, *diplomaticu*, supusu *românu*, etc. etc., sa se suprime din corespondinti'a politica si amenintia a inapoiá de ací inainte ori-ce piesa in care aru figurá aceste espresiuni, agentulu românu refusa cu energia a se supune la acést'a esigentia, si dupa contestatiuni scrise séu verbali uneori violente, castiga caus'a si urmà a intrebuintiá aceiasi termini cá si in trecutu.

Din parte-i ministrulu afaceriloru straine alu sublimei Porti afectà a tiené vechiele sele traditiuni, persista a numí Romani'a cu numele de principatele unite ale Moldo-Valachiei, repeta cu nesatiu frase cá acestea: in principatele vasale, in principatele unite, cá si in celelalte pârti ale imperiului, etc. etc. si eluda cu staruintia espresiunea *supusu românu* prin intrebuintiarea locutiunei: „nascutu in principatele unite.“

Acestu resboiu de cuvinte continua de atunci, in tóte piesele de corespondintia politica, fâra o nóua reclamatiune din partea sublimei Porti, fâra imblandire din partea agentiei, si cestiunile politice se urmarescu si se tratéza in fondu cu tóta ostilitatea ascunsa a formei.

Insa, indata ce e vorb'a de o afacere curenta, si interese private si prin urmare urgente suntu in jocu, conditiunile se schimbà si sublim'a Pórta 'si reiá avantagiulu in detrimentulu acestoru interese chiaru si alu demnitâtiei agentiei.

Intr'adeveru, cancelari'a agentiei, chiamata a liberá unui negutiatoriu românu o piesa pre care elu va trebuí sa o produca dinaintea unei'a din autoritâtile administrative séu judecatoresci ale imperiului otomanu (Kitabet, Teigearet, administratiunea generala a contributiuniloru indirecte etc. etc.) califica naturalmente pre disulu negutiatoriu dreptu supusu românu, aceste dóua cuvinte suntu de ajunsu spre a oprí afacerea, pies'a este intórsa dea dreptulu cancelariei s'au predata interesatului, cu mentiunea ca denumirea de supusu românu nu este recunoscuta, este inadmisibila, si trebuie sa fia inlocuita prin aceea de Moldo-Valach. Nefacendu-se acésta rectificare, afacerea póte remâné indefinitu in suferintia, si cancelari'a, pridida de solicitârile nenorocitului negutiatoriu amenintiatu s'au atinsu in interesele sele, se vede constrinsa a modificá testulu piesei emanate din biurourile sele dupa esigentiele autoritâtiloru otomane.

Acésta situatiune cu tóte acestea este umilitóre pentru cancelari'a agentiei Romaniei, si reclama o solutiune care aru pazí atâtu interesele particulariloru câtu si demnitatea guvernului românu. Statulu românu esistându si avendu-si individualitatea si viéti'a sea separata si proprie, este cu neputintia a se esplicá pretentiunea sublimei Porti, contrarie practicei dreptuluí publicu europénu. Intr'adeveru, se chiama supusu ori-ce persóna care apartiene unui statû, care este cetatianu alu unui statu óre-care.

Fia-care din cei de sub jurisdicti'a nóstra se póte dice sa fia altu decâtu supusu românu, pentru ca elu apartiene statului românu, pentru ca este protegiatu séu cetatianu alu acestui statu românu, care esista in vîrtutea proprieloru sele capitulatiuni si a tractatului din Parisu dela 1856, si alu cârui nume istoricu este recunoscutu de marea maioritate a puteriloru garante. (Va urmá.)

Varietâti.

(†) *Inmormentarea contelui Mico de Hidvég.* Remasietiele pamentesci ale contelui Em. *Mico*, care a reposatu Sambeta in 16 Sept. a. c. in Clusiu, s'au astrucatu Marti in 19 Sept. spre etern'a odichna. Cu tóte ca erá unu tempu ploiosu, publiculu s'a infatisiatu in mare numeru pentru a dá distinsului cetatiénu si patriotu onorurile de pre urma. La 4 óre personalulu teatrului cantà unu coralu de gele, dupa care episcopulu reformatu Petru Nagy amintí intr'unu cuventu funebru meritele reposatului. Dupa cantarea de pe urma conductulu imposantu se puse in miscare. Inaintea carului cu cadavrulu ducea unu caru nenumerate cununi, dupa cosciugu urmau intre altii ministrulu honvediloru Szende, secretariulu de statu Hieronymi si fostulu ministru colegu alu reposatului Balt. Horvath. Ordinea se sustienù prin 100 cetatieni distinsi in modu esemplariu; 10 cetatieni dintre cei mai de frunte radicara cosciugulu. In cintirimu mai cuventà primariulu Simon si cu aceste se terminà serbatórea funebrara.

⁂ **Daru prégratiosu. Maiestatea Sea** c. si ap. r. din incidentulu prea'naltei petreceri in Sibiiu s'a induratu preagratiosu a daruí din siatulá propria 300 fl. pe sém'a scóleloru nóstre poporali gr. or. din Sibiiu pentru procurarea recuisiteloru de invetiamentu.

Burs'a de Vien'a.

Din 11/23 Septembre 1876.

Argintu	101 90
Galbinu	5 75
Napoleonu d'auru (poli)	9 65
Valut'a nóua imperiale germâna	59 25

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei gener. a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. ptot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La 2 premia de câte 20 fl. v. a. pentru invetiatorii români, cari se destingu in pomologia si in instructiunea practica a pomaritului.

Terminulu concursului se *defige pre 31 Octobre c. n. a. c.*

Concurentii la amintitele premia, au se-si dovedésca progresulu si distinctiunea in specialitatea pomologica, prin atestate demne de tóta credinti'a atâtu dela directiunile scolarie, câtu si dela oficiale comunale respective.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(1—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La unu stipendiu de 60 fl. v. a destinatu pentru unu elevu dela vre-o scóla de agricultura din patria, cu terminulu, pâna in *31 Octobre* c. n. 1876.

Concurentii la amintitulu stipendiu au se-si tramita concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si de paupertate, cu testimoniu despre absolvarea celu putienu a scólei elementarie, cum si se dovedésca cum ca sciu portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.

Se recere, cá concurentii respecse fia ajunsu alu 16-lea anu alu etâtiei.

Din siedinti'a ordinaria, a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(1—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele ajutória:

1.) La 6 ajutória de câte 25 fl. v. a. pentru sodalii de meseria cualificati de a se face maiestri.

2.) La 20 ajutória de câte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pre *31 Octobre c. n. 1876.*

Concurentii la ajûtórele amintite au se-si substérna incóce concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provediute incâtu pentru sodali cu atestatu de botezu si de portare morale, cum si cu adeverintia despre aceea, ca suntu cualificati de a se face maiestri; iér' incâtu pentru invetiacei concursele respective, pre lânga atestatulu de botezu si de portarea morale, se fia provediute si cu adeverintia dela maiestrulu respectivu, despre desteritatea si diliginti'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(1—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7, din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Sabiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele stipendie.

1.) La unu stipendiu de 300 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru, carele a absolvitu scól'a comerciala secundaria, si voiesce a-si completá studiele la vre-o academia comerciale.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 ascultatori de scóle reali din patria.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 teneri, cari cercetéza scól'a comerciala inferióra.

4.) La unu ajutoriu de 20 fl. v. a. pentru gimnasisti ori realisti din fundatiunea studiosului de a V clasa gimnasiala Emiliu Dionisiu Basiot'a Motiu Dembulu din Abrudu, cu observarea, ca conformu litereloru fundatiunali, la obtienerea acestui ajutoriu, voru avé preferintia studentii din muntii apuseni, ori din fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octob. c. n. a. c.

Concurentii la amentitele stipendie au sa-si substerna incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pre semestrulu alu II-lea alu anului scolastecu 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane tienuta in Sabiiu la 19 Sept. 1876.

(1—3)

Concursu.

La scól'a gr. orientale diu *Avrigu*, in ppteratulu Sibiiului II suntu de a se ocupá patru posturi de invetiatori cu salariu de câte 155 fl. Unulu dintre invetiatori alegenduse de directoru va primí inca 50 fl. si celu ce va instruí pre elevi in cântari inca 30 fl.

Dela concurenti se cere sa fia absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale; cei si cu studie pedagogice séu alte studii mai inalte voru avé preferintia.

Concurentii voru avé a-si tramite documentele la subsemnatulu inspectoratu de scóle celu multu pâna la 24 Septembre a. c. st. vechiu.

Sibiiu 8 Septembre 1876.

Inspectoratulu districtualu de scóle pptulu gr. or. alu Sabiiului II.

I. *Popescu*,
prot. si inspectoru
(1—3) distr. de scóle.

Concursu.

In ppresb. gr. or. alu Bistritiei au devenitu in mai multe comune posturile de invetiatori vacante pentru a câror'a ocupare se escrie concursu pâna in 30 Septembre st. v. si adeca:

A.) In comun'a Budusuiu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 110 fl. v. a. locuintia si un'a orgia de lemne.

B.) In comun'a Chentelnecu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu:
  a.) in bani 60 fl. v;
  b.) in bucate 8 cupe cucuruzu sfermatu dela fia-care elevu obligatu de a umblá la scóla.
  c) locuintia gratuita si folosinti'a gradinei lânga scóla de 260°□;

C.) In comun'a Id'a mare pentru postulu de invetiatoriu cu salariu;
  a) in bani 20 cr. dela fia-care familia;
  b) in bucate 75 mertie de cucuruzu sfarimatu;
  c) folosirea gradinei scolare de 500°□;

D.) In comun'a Cusm'a pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 60 fl. v. a. locuinti'a gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.
  Invetiatoriulu va mai puté ocupá si of. de cantore.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au de a-si asterne documentele loru la subscrisulu inspectoratu scolariu districtualu.

In contielegere cu comitetele parochiale resp.

Insp. scolaru distr. de scóle din ppresb. Bistritiei.

Borgo-Dioseni 8 Sept. 1876.

Ioane Buzdugu,
1—3 adm. protop.

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de invetiatoriu la scól'a nóstra confes. din Sâmbet'a super. res. se escrie prin acést'a concursu pâna in 26 Septembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele proveninde din acésta statiune suntu 100 fl. v. a. ce se voru primí in trei rate la câte 2 luni, si cortelu liberu in edificiulu scólei, care are si gradina in marime pâna in 30 □°.

Cei ce aru dorí se ocupe acestu postu invetiatorescu, au se-si trimita cererea instruita cu documintele recerute in sensulu Statutului Organicu la scaunulu protop. in Avrigu pâna la terminulu susprefiptu.

Avrigu 31 Augustu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasiliu *Macsimu*,
(2—3) adm. prot.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. orientalu alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

a.) In comun'a Porcesci postulu de invetiatoriu primariu cu salariu de fl. 200, si postulu de invetiatoriu secundariu cu salariu de fl. 120, avendu amendoi invetiatorii locuintia gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.

b.) In comun'a Siur'a-mare postulu de invetiatoriu cu salariu de fl. 110.

Doritori de a ocupá aceste posturi invetiatoresci au sa-si tramita documentele loru la subsemnatulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in 20 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 2 Septembre 1876.

Inspectoratulu distr. de scóle din pptulu Sibiiului II.

In cotielegere cu comitetele parochiale resp.

I. *Popescu* m. p.
(2—3) prot. si insp. de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Runcsioru cu fili'a Vic'a, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 27 Septembre st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

1. 60 fl. salariu anualu.
2. 60 ferdele in naturalie diumetate grâu, si diumetate cucuruzu.
3. 4 orgie lemne de focu.
4. Locuintia libera.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Gurasad'a 2 Septembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Alesiu *Olariu*,
(2—3) adm. prot.

Ad. Nr. scol. 44/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului primariu si secundariu invetiatorescu la scól'a rom. conf. gr. or. din comun'a Danesiu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie prin acést'a concursu pâna incl. 30 Septembre c. st. v.

Cu postulu invetatorescu class'a II respective primariu, suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. Salariulu anuale de 200 fl. v. a. in rate lunare decursive din cass'a alodiala comunala;
2. Cuartiru liberu in edificiulu scólei.
3. Lemnele necesarie, — si a
4. Folosirea gradinei scolare de 800 st. □.

Emolumentele invetiatoriului secundariu respectire class'a I.

1. Salariu anuale de 50 fl. v. a. din cas'a alod. comunala, lunarminte decursivu;
2. Unu locu de 2 cara de cucuruzu, si
3. O piciocaria.

Recerintiele pentru competitori suntu:

a) cualificatiunea in sensulu legiloru sustatóre.
b) testimoniu de moralitate;
c) invetiatoriulu primariu sa scie limbele patriei;
d) cari voru fi cantâreti buni voru fi preferiti.

Petitele suntu de a se adresá presidiului scaunului protopr. tract. Sighisiór'a subscrisu, cu aceea observare cá pâna la alegere, competentii sa se presenteze in vr'o domineca séu serbatóre poporului in biserica.

Sighisiór'a 29 Aug. 1876 v.

Scaunulu protopresbit. gr. or. tractului Sighisiór'a.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Zacharie Boiu,
(2—3) protop.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei a dóu'a de invetiatoriu la scól'a gr. or. din Poiana tractulu ppresbiteralu alu Mercurei se escrie concursu cu terminulu 25 Sept. a. c. st. n.

Léf'a anuala e de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá numit'a statiune prelânga oficiulu in scóla au a tiené in tóta duminec'a si serbatórea stran'a in biserica.

Petitiunile instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. suntu a se aduce oficiului ppresbiteralu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Poiana in 25 Aug. 1376.

Comitetulu parochialu gr.
3—3 or. Poiana.

Edictu.

Petru Munteanu din Gârbov'a cttulu Sabiiului, — carele de 4 ani a parasitu pre femei'a sea Dochi'a Petru Munteanu din Dobârc'a fâra a se scí loculu petrecerei lui, se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 3 Septembre 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 2 Septembre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or. alu Mercurei.

I. Drocu,
(1—3) adm. prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Fosiór'a Nr. 19.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 74. ANULU XXIV.

Sabiiu 16/28 Septemvre 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu"
cu „Foisiór'a"

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu" in Sabiiu.

Congregatiunea a 2-a a comitatului Sabiiului.

> Noi lege avemu si dupa
> lege trebuie sa móra.
> N. T.

Impressiunea generala ce se face asupr'a celui mai calmu ascultatoriu, urmarindu cu atentiune desbaterile congregatiuniloru nóstre, nu póte sa nu ne aduca aminte cuvintele ce le punemu in fruntea acestui raportu. Impressiunea acést'a nu e nóua. Ea este o reminiscentia din fericitele adunâri scaunali, din cari s'a nascutu congretiunea presenta a comitatului Sabiiului.

Fiindu-ca guvernulu inca de mainainte a ingrigitu cá prin dispusetiunile sele majoritatea sasésca sa fia scósa din minoritatea poporatiunei, negresitu ca erá numai lucru firescu cá si majoritatea congregatiunei sa fia din minoritatea poporatiunei comitatului. Consecuinti'a deací nu póte fi alt'a de câtu, ca precum in adunârile scaunali asiá si in congregatiunile comitatului sa domnésca principiulu: „Noi (sasii) majoritate avemu si dupa, séu cu majoritatea votâmu totu ce ne place."

Déca principiulu acest'a este si salutariu, déca elu va duce si la scopulu ce-lu are legislatiunea si regimulu, acést'a este cu totulu alta intrebare. Majoritatea, se vede, ca nu este nici ocupata nici preocupata de asemenea intrebâri. Ea scie un'a. Erá odinióra unu tempu, cându ea votá tóte negenata de minoritâti, pentru-ca in puterea privilegieloru erá singura dómna preste destinele poporatiunei de pre teritoriulu care dicea ca este alu seu. Astadi votéza ceva mai genata, dara votéza pentru ca asiá 'i da mân'a. De urmâri putienu 'i pasa. Putienu i-a pasatu si cându a fostu ea singura si negenata.

Urmârile au fostu triste. Urmârile le póte cetí si majoritatea comitatensa in cele doue propuneri ale membrului, conte *Schweinitz*, si le-a auditu si in motivarea propunerei celei dintâiu. Dara tóte aceste au putienu se dica, pentru-ca e dulce domni'a chiaru si cându este acompaniata de o economia rea natiunala, pentru ca pentru domnii situatiunei esista, se vede, credinti'a, ca totu se va aflá inca ceva de economisatu, celu putienu unu tempu óre-care, si acést'a inca este o mângaiere, de si trista mângaiere pentru patriotii adeverati. Intielegemu patrioti de acei'a, cari nu cauta decâtu numai la egoismulu particulariu, care are totudéun'a in urm'a sea numai lips'a si miseri'a publica.

Ei bine, noi vorbimu de lipsa, de miseria publica. Este adeveratu, ca ea ne bantuie amaru, este adeveratu ca sub administratiunea esclusiva a majoritâtiei, sute de ani, nu s'a facutu nimic'a. Este adeveratu, ca din causa ca in trecutu pre cându domnii administrau negenati de d'alde minoritâti cum suntu cele de astadi nu esista in tienuturile nóstre nici economia ratiunala, nici industria, nici comerciu. Tóte aceste suntu adeverate, inse acést'a putienu importa. Avemu vre-o câte-va decoratiuni, cari abiá se mai tienu inclestate in positiunile loru, le aratâmu pre aceste lui Charles Bonner, lui Weidenbach, lui Welmer, lui Löher etc. etc. si acesti'a incântati de o gloria palita si mai multu de bunulu tractamentu se ducu si trambitia in lume despre „purtatorii culturei in orientu" si incâtu privesce unele séu altele scaderi, cari nu se potu ascunde, ce e mai usioru decâtu atât'a, arunca vin'a pre „selbatecii români", cari acum le mai facu pedeci si cu voturi separate si cu representatiuni la ministerii. Restulu, va se dica, câtu nu se póte incarcá in spatele româniloru, din vin'a ca nu mergu tóte dupa cum aru trebuí sa mérga, au sa-lu pórte ungurii, ungurii, cari dealtmintrea de vr'o câte-va sute de ani incóce pâna la 1848 au fostu sotii dloru „purtatori de cultura in orientu", cu putere netiermurita, in administrarea si economisarea tierei.

Nu este de prisosu asiá dara o intielegere fratiésca si sincera cu conlocuitorii români in ceea ce privesce administratiunea si economi'a din mai multe séu din tóte punctele de vedere?

Deci bine s'a inceputu si bine se va continuá, déca vomu merge in tóte congregatiunile cu acea sciintia positiva, ca acolo vomu ascultá nisce predici frumóse despre drepturi perdute, vomu ascultá propuneri, cari sa sémene, ou cu ou, cu cele din vechime din tempurile cele „bune" si in fine tóte aceste se voru votá „per maiora", iéra minoritatea (românii) va remané cu propunerile sele cele mai salutari pentru toti fâra de deosebire de natiunalitate, pre josu.

Dara ce va dice tiér'a? Tiér'a vedemu ce dice, ca pre cându noi aici sub ocrotirea „culturei", in tipulu aratatu, mergemu cu pasi rapedi spre o stagnatiune totala economica: suntemu martori interesantului aspectu, cá intr'o tiéra vecina, carea n'a avutu norocirea de astfeliu de „purtatori de cultura," cá noi, intr'o tiéra locuita si administrata de „români selbateci", scapata nici de 20 ani de invasiuni straine, infloresce in comerciu si industria, este traversata dela unu capu pâna la altulu de drumuri de feru, are cetâti cu poporatiuni mari, cari crescu din anu in anu vediendu cu ochii, pre lânga tóte relele ce le a hereditu din unu trecutu fórte lungu si prelânga hulirile ce le incarca pre ea cei ce lauda putienele reminiscintie din trecutu dela noi.

Amu facutu aceste reflessiuni, de si eramu cu multu mai multiamiti sa nu fimu fostu siliti a le face, pentru ca noi amu asceptatu, cu totu dreptulu, cá baremu adi sa nu mai fimu asupriti de acei ce insisi se vaiera tiepându de asupriri.

Premitiendu cele de mai susu venimu la lucru.

In nrulu 72 anunciasemu ca congregatiunea si va tiené siedinti'a sea luni in 13/25 Sept. a. c. si cu aceeasi ocasiune amu publicatu si objectele puse la ordinea dilei.

Indata dupa 10 óre in diu'a anunciata s'a deschisu siedinti'a de dlu comite supremu Fr. *Wächter*, amintindu si cu ocasiunea acést'a de placutulu evenementu, de venirea Majestâtiei Sele a Imperatului si Regelui la Sabiiu, incunosciintiandu congregatiunea de pregratiós'a primire a deputatiunei comitatense si terminandu cu unu éljen pentru Majestatea Sea, la care congregatiunea, standu a respunsu cu: „sa traiésca" si „hoch."

Dupa ce s'au asiediatu notarii la més'a presidiala, Franz. *Schreiber* face propunere a se purtá protocolulu siedintieloru, afara de in limb'a statului si in limb'a romana si nemtiésca, ceea ce s'a primitu unanimu de congregatiune.

La celu dintâiu objectu pusu la ordinea dilei: alegerea celoru diece membri in comitetulu administrativu, presiedintele intréba, déca congregatiunea voiesce sa tréca numai decâtu la alegere, séu sa lase objectulu acest'a pâna la urma. Din incidentulu acest'a se nasce o desbatere impreunata cu perdere de tempu, staruindu Gebbel, Klein, Michaelis, Bruckner si Malmer pentru amanare pâna la finea siedintiei, precându Racuciu, Bolog'a, Hanni'a si Macelariu cereau a pasí numai decâtu la alegere. Presidiulu vediendu ca se pronuncia atâtea voci pentru sustienerea ordinei dilei, dupa cum a fostu anunciata, pune la ordinea dilei numai decâtu alegerea. Dupa o intrerupere de 10 minute se redeschide siedinti'a si membrii congregatiunei pasiescu pre rendu la urna, cari cu sieduli rosii, cari cu albe. Dupa ce si-au datu toti cei presenti, voturile, dicemu cei presenti, pentruca dintre romani si de astadata au fostu cam pré multi, cari la apelulu nominalu nu se aratara de locu, urn'a s'a incuiatu s'a alesu o comissiune scrutinatóre in persónele: dloru Malmer, Dr. Arz, Schobesberger, Dr. Nemesiu si Dr. Borci'a si la provocarea presidiului congregatiunea trece la alu doilea objectu pusu la ordinea dilei la raporturile comitetului de 35. Objectulu acest'a are mai multe pârti si mai multi referenti. Mai intâiu vine referentulu Gebbel cu propunerile: a) statorirea numerului membriloru de 331; b) delaturarea marginiloru si numiriloru cari nu se mai potrivescu cu situatiunea cea nóua si c) compunerea insignieloru incâtu se va puté prelânga respectarea insignieloru dela jurisdictiunile contopite in noulu comitatu din partea esecutivei. Tóte trei propunerile se primescu fâra desbatere unanima.

Et nunc venimus ad fortissimas res.

Ref. *Kästner* reportéza asupr'a propunerei impartirei comitatului in 7 cercuri si adeca de asiá incâtu din fostulu scaunu alu Sabiiului se forméza, fâra de cetate, 4 cercuri *numite* alu Cristianului, Cisnadiei, Vulperului si Rasinariloru. Cele trei dintâiu arondate cu o poporatiune dela 11—13,000 locuitori, celu din urma, incependu dela ambe Sebesiele de preste Oltu, pâna la Jin'a in apropiarea Mercurei, cu intrerumperea la Cisnadi'a, la Cristianu—Orlatu si la Mercurea cu mai bine de 34,000 locuitori. Tóte aceste inse cu resiedinti'a in Sabiiu. O monstruositate de impartire, carea lovesce in fatia tóte principiele câte potu fi considerate la o impartire politica. Ref. comit. de 35 motivéza impartirea acést'a dicendu, ca e numai unu provisoriu, ca din caus'a acést'a a cugetatu comitetulu se remana prelânga impartirea de mai nainte, pentrucá mai departe sa nu se faca mari si multe schimbâri in transpunerea acteloru, in fine a mai adausu ca si tempulu a fostu pré scurtu incâtu comitetulu n'a potutu elaborá unu proiectu de impartire, care sa corespunda tuturoru pretensiuniloru.

Cumca n'a potutu fi nici unulu din motivele aceste, s'a vediutu si din apararea loru, din impregiurarea ca comitetulu togm'a a schimbatu ceea ce a fostu pânaací, impreunandu cercurile Talmaciului si Salistei, administrate pânaací deosebitu cu registre deosebite pâna si cu cercu de recrutare deosebitu, intr'unulu si dandule si nume nou, alu Resinariloru.

Chiaru si in comitetulu de 35 s'a aflatu o minoritate (romana), carea a protestatu contr'a acestei monstruositâti si a facutu unu altu proiectu dupa care fostulu scaunu alu Sabiiului se imparte in patru cercuri mai bine arondate, asiá incâtu monstrulu erá redusu la dóue cercuri. Inse comitetulu credinciosu principiului seu: „Noi majoritate avemu" a votatu cum i a placutu.

In adunare mai intâiu Dr. Borci'a apara proiectulu minoritâtiei si face unele amendemente. Atât'a trebuiá, ca sa provóce o desbatere infocata dara fórte redusa in argumente in partea in carea apará propunerea majoritâtiei comitetului pentruca ací se vedea apriatu ca impartirea erá facuta nu pentru a usiurá dara pentru a ingreuná administratiunea.

(Va urmá.)

Tóta lumea se intréba si cu dreptu cuventu déca din paus'a de fatia intre pârtile beligerante se va nasce pacea. Déca frundiarimu prin diversele organe de publicitate dâmu de numeróse asigurâri ca puterile s'au unitu a face propuneri portiei pre cari le voru si spriginí. Serbi'a respune la aceste, ca ea nu va primí nici odata o pace dictata de puteri. Serbi'a mai departe se afla intr'unu stadiu nou si camu incurcatu armat'a a proclamatu pre principele Milan rege. Se dicea ca Milan nu primesce si ca a opritu deputatiunea carea avea sa mérga la Belgradu sa-i aduca votulu si omagiele armatei. In fapta deputatiunea nu s'a dusu la Belgradu, dara a urmatu negotiâri intre Cernaieff si principe despre a câroru sfersitu nu se scie siguru cum a fostu. Diurnale aducu sciri ca comissiunea permanenta a scupcinei consimte cu votulu armatei si telegramele mai nóue ne vestescu ca representantii Russiei si Germaniei inca nu au nimic'a in contr'a prochiamârei lui Milanu rege. Ce este mai multu, telegrame din Budapest'a dela

14/26 Sept. a. c. spunu ca in Belgradu se astépta pre fia-care di proclamarea lui Milanu oficiala de rege, dara nu numai de rege alu Serbiei ci si alu *Bosniei.* Din Berlinu se telegraféza in legatura cu aceste sciri, ca Russi'a va sanctiuná proclamatiunea. Intrebarea e, se potu tóte aceste si se póte cá impreuna cu aceste din paus'a armeloru sa se nasca pace? Fericitu cine póte crede.

Din Russi'a se vérsa spre Serbi'a unu potopu formalu de voluntari parte preste Romani'a, parte deadreptulu pre vapóre, cari pléca dela Odess'a si trecu pre la Galati la Kladov'a, Semendri'a si Belgradu. Mai nainte treceau cu diecile, urmara apoi cu sutele si in fine cu miile. Afara de aceste Russi'a se pregatesce in ruptulu capului incâtu pare ca este inaintea unei campanie a unui resbelu declaratu.

Turcii la rendulu loru fortifica cetâtile loru de spre Caucasu si de pre tiermii sudici ai marei negre. Dreptu adausu la tóte aceste este scirea telegrafica din Constantinopolea ca placate revolutiunare pretindu respingerea conditiuniloru de pace cá pré dejositóre; iéra Russi'a intréba pre Pórta ce au sa insemneze concentratiunile de trupe la hotarele ei. Puterile 'si dau tóta silinti'a pentru pace. Lucrurile suntu inse astfeliu incâtu probabilitatea unui incendiu mai mare este mai realitate.

Despre situatiunea monarchiei nóstre in fatia cu situatiunea esterna se pronuncia „Ellenör“ astfeliu:

Nu numai pentru purcederea Franciei ci si pentru resolvirea monarchiei nóstre intrebarea cardinale jace intr'aceea, ca unde va fi Germani'a cându va prorupe resbelulu. Motivulu monarchiei nóstre nu e acel'a alu franceziloru, monarchi'a nóstra nu clocesce nici unu planu contr'a Germaniei, nu astépta nici o ocasiune pentru atacu. Din contra. Noi nu numai nu dorimu sa ne punemu pe acea parte, de unde amu vedé pe Germani'a stându inaintea nóstra cá inamica, ci ni-aru paré togm'a bine, cá sa fimu impreuna cu ea si cu Engliter'a contr'a Russiei, de care s'aru alipí in casulu acest'a si Franci'a fórte bucurosu. Dar' ori câtu de diversu aru fi motivulu, totusi in purcederea monarchiei nóstre e directiva si intrebarea, la care Franci'a se pare ca astépta aequo animo respunsulu fàpticu, adeca: unde va fi Germani'a, cându va isbucní unu resbelu europénu. Si pentru noi nu e de ajunsu sa esperiâmu acést'a atunci cându se va terminá incheierea pâcei. Franciei nu-i trebuiesce decâtu atâtu, ea nu are lipsa de informatiune prealabila, pentru ca nu voiesce sa intre cu nime in aliantia, pâna nu vede cu cine merge impreuna Berlinulu si abiá atunci se va decide sa se alipésca de taber'a contrara séu sa remâna neutrale si mai departe dupa cum va fi alianti'a. Noi inse pentru a puté vení la unu casu de resbelu in aliantia cu Angli'a contr'a Russiei trebuie sa scîmu inainte, ca unde va fi Germani'a la unu asemene casu. Câci monarchi'a austro-ungara potendu fi sigura, ca Germani'a va remané neutrale, va poté incepe resbelulu chiaru si fâra Angli'a si dupa convictiunea mea spre calamitatea Russiei. Dara cine ne garantéza, ca Germani'a remâne neutrale si nu vine intr'ajutoriu Russiei. Ací jace caus'a adeverata a lucrului. Dara nesiguritatea in acésta privintia dà Russiei curagiu sa comita malitiositâtile sele contr'a Turciei fâra a fi pedepsita si acést'a face positiunea monarchiei nóstre in cestiunea aliantiei grava si precaria. Din nesiguritatea acést'a a provenitu pentru monarchi'a nóstra necesitatea de a staruí prin alianti'a celoru trei imperati sa se evite unu resbelu, in care nu e siguru unde se voru postá partidele beligerante. Si tóte aceste se póte ca au motivatu convictiunea barbatiloru conducatori din opositiunea liberale a Angliei, ca Marea-Britania nu póte vedé cu siguritate in monarchi'a austro-ungara unu aliatu, de vreme ce acést'a si asiá nu potea aflá o purcedere onesta in a face conventiuni ascunse in dosulu aliantiei celoru trei imperati, fia pe socotél'a ori si cui.

Asiá ni se infatisiéza situatiunea. Ea nu e nici placuta nici inspiratóre de incredere. Cine mustra diplomati'a nóstra pentru acést'a, acel'a nu scie ce vorbesce, pentru ca nu e capabilu a cuprinde greutâtile sustienerei pâcei in labirintulu nesiguritâtiloru intunecate in relatiunile internatiunali. Si cine acusa pe ministrulu afaceriloru straine contele Juliu Andrássy, câci s'a lasatu a fi „dupatu“ si nu pórta o politica „conscia de sine“, acel'a pronuncia cea mai nedrépta sententia asupr'a barbatului de statu, care a condusu afacerile straine ale monarchiei nóstre intre impregiurârile cele mai gingasie cu celu mai mare tactu si care nici cându n'a intrelasatu a face totudéun'a totu ce a potutu pentru conservarea intereseloru ei.

„Bohemia“ din Prag'a, unu organu ce se distinge prin o deosebita precautiune si prin siguritatea corespondintieloru sale publica o corespundintia din Berlinu, care fiindu fórte insemnata si caracteristica pentru situatiune o comunicâmu lectoriloru nostri. Reportorulu fóiei din Prag'a scrie in 21 Sept.:

„*Missiunea generalului Manteuffel* la Varsiov'a s'a interpretatu in modurile cele mai varie si totusi dintre tóte versiunile numai *un'a* este adeverata, care firesce se póte cuprinde in pucine cuvinte: Maresialulu camp. *Manteuffel* primise ordinulu sa dechiare tiarului *Alesandru, ca imperatulu Germaniei ce e dreptu doresce inainte de tóte sustienerea pâcei, dara totusi Russi'a póte sa conteze la tóte eventualitâtile pe spriginulu deplinu din partea Germaniei.* Acest'a si nu altulu este adeverulu despre acea calatoria. Se scie in Berlinu ca Russi'a, cându a proruptu resbelulu serbescu, inca nu se cugetá la o procedere sfortiata, dar' in mesur'a in care se potentiá intaritarea spiriteloru slave prin raporturile asupr'a crudimeloru turcesci in Bulgari'a, ea a calculatu cu o asemenea eventualitate, si astadi abiá succede tiarului cu tóta iubirea sea de pace a resiste la insistinti'a de a se declará resbelulu. Se sciá ca in cercurile guvernamentali rusesci esistá ferma intentiune, de a respunde la respingerea armistitiului din partea Pórtei cu *sistarea relatiuniloru diplomatice*, ca agentulu rusescu in Bucuresci a pretinsu dreptulu de trecere pentru trupele rusesci, cari erá destinate a intrá cá corpu de ocupatiune in Bosni'a. Cabinetulu din Berlinu a observatu fatia de tóte aceste tempu fórte indelungatu o atitudine passiva. Elu asteptá ca *Austri'a va face cu Russi'a* tovarasie si aru fi privitu cu liniste la o astfeliu de afacere. Dar' de cându se scie in Berlinu, ca Austri'a declina dela sine ori-ce idea de anecsiune, lumea oficiale vorbesce fórte reu de Austri'a. O personalitate de rangu superioru sa se fi esprimatu: Austriacii au intratu in mostenirea vesteditului némtiu si atari sarcasme resuna de pe buzele multor'a. Confederatiunea Austriei a *scadíutu* fórte tare din valórea sea, cum se dice, pentruca statulu si-a datu insusi unu testimoniu despre *lips'a de incredere in sine*, neincumetandu-se a se intrepune acolo unde dicendu asiá i crescea unu fruptu in gura. Cercurile poporali liberali regretu adesiunea intima a imperiului germanu la Russi'a, dela care nu se astépta o amicitia durabila, dara atari voci resuna in Berlinu cá glasulu profetului in pustia. In fapta — fia documentulu publicatu de domnulu Girardin si apocrifu — situatiunea totusi e astfeliu incâtu se potrivesce cuventulu: Si non e vero e ben trovatto. Principele *Bismark* se semte in cestiunea orientale *atâtu de solidaru cu Russi'a*, incâtu representantii sei, cari au sa comunice in Berlinu cu diplomati'a, se retienu sistematicesce de ori-ce enunciatiune propria, pre câtu tempu nu sciu, cum cugeta principele Gorciakoff asupr'a casului. Isbucní-va Russi'a, radimata pe acésta columna, acést'a e o intrebare, care trebue sa se decida in cele 8 dile mai de aprópe; déca va bagá sabi'a pe jumetate scósa iérasi in téca, atunci la acést'a missiunea lui Manteuffel nu va fi partasia.

Unu corespondinte din Vidinu, scrie la „Pest. Ll.“ in 21 Septembre: Voiu mai intâiu sa amintescu o faima, care, ori câtu de absurda s'aru parea la prim'a vedere, totusi face multu sgomotu pintre poporatiunea vilaetului Dunârei si care se reivesce in Romani'a. Dupa faim'a acést'a guvernulu românu necesitatu prin trecerile din ce in ce mai mari de oficieri si soldati rusesci precum si prin colosalele transpórte de diverse munitiuni de resbelu preste teritoriulu Romaniei, a comunicatu acestu faptu Sublimei Porti in Constantinopole si s'a rogatu in acelasi tempu, cá guvernulu suzeranu sa tramita in Romani'a unu corpu de armata turcescu, care sa impedece cu efectu aceste treceri.

Aflâmu cu totulu de prisosu a face unu comentariu la aceste si inregistrâmu simplu acést'a faima deosebita, pentru ca e fórte respândita. Voimu sa mai amintimu inca o faima, care insa, cum suntemu asigurati din o parte acreditata, aru avé o basa fórte reale. De alungulu Dunârei intregi pâna la Sulin'a se povestesce intre români si turci, ca guvernulu turcescu a cerutu dela Austri'a sa provóce societatea de vaporu austriaca a sistá comunicatiunea cu persóne intre Odess'a si Galatiu, pentru a prevení astfeliu cu efectu prevalarea trupeloru rusesci.

O societate literara.

(*I. Negruzzi.*)

(Urmare.)

„Dupa cetirea si aprobarea procesului verbalu alu siedintiei din 16 Novembre, nefiindu nimic'a la ordinea dilei, dlu secretariu Raresiu luându cuventulu propune, sa se priméscа in societatea Ulpi'a-Traiana dnulu Teodoru Covrigu proprietariu, care s'aru fi distinsu in literatura prin mai multe poesii ce aru fi scrisu. Neluându nime cuventulu, dlu presiedinte pune propunerea dlui secretariu la votu prin scrutiniu secretu dupa § 4 Anecs'a lit. A) din statute. Resultatulu scrutiniu-este de 6 bile albe, un'a négra.

Prin urmare dlu Teodoru Covrigu este primitu. Introducerea noului membru se otaresce pentru siedinti'a viitóre. Siedinti'a se radica la $9^3/_4$ óre.“

— Iá cine-va cuventulu asupr'a procesului verbalu? intrebà presiedintele. Apoi urmà dupa o secunda: Neluându nime cuventulu sumariulu din 7/19 Decembre se aprobà. La ordinea dilei fiindu primirea dlui Covrigu, amu onóre de a intrebá pe dlu secretariu secundariu déca neofitulu este presentu?

„Ceru cuventulu, dle presiedinte, dise Raresiu.

— Aveti cuventulu.

„Junele Covrigu, incepù Raresiu, pe care amu onóre a-lu presentá este in tóte punctele demnu de a face parte din societatea nóstra. Din o familia vechia si plina de merite pentru patria, merite dobandite pe câmpulu luptei in seculele de gloria ale româniloru, elu a primitu o educatiune in tóte punctele alésa si o instructiune, pe câtu clasica si literaria, pe atâtu practica si conforma necessitâtiloru imperiosu cerute de starea actuala a natiunei. Caracterulu seu e nobilu si devotatu binelui comunu. Dotatu de provedintia cu o esemplara modestia, elu pâna acum a despretiuitu a dá publicitâtiei óre-care produceri poetice geniale, tiesute de sentiementulu celu mai suavu si mai puru alu animei: Amorulu. Cá unu adeveratu iubitoriu alu sapientiei, elu s'a retrasu in fundulu seu ruralu, pentru cá, precum dice vestitulu poetu-filosofu alu strabuniloru nostri sa póta *procul negotiis* ará *bubus suis* parintésc'a tiérina, si mai cu séma sa póta meditá in isolare la misteriele naturei si la prosperarea patriei. Acestu june raru: eata-lu! — Aici apucandu de mâna pe Covrigu 'lu radicà lânga densulu pe estrada. Inim'a lui Todoritia se strinse grozavu in acestu momentu, mai cu séma cându dlu Calcanfaunu batendu din palme, dedù semnalulu unui vuetu generalu de betie ce se auzí in sala, vuetu ce insemná ca se aproba cuvintele lui Raresiu. Numai Vereanu care stá intr'o parte deschidea ochii mari si nu pricepea nimic'a la acestu entusiasmu introdusu intr'unu modu atâtu de straniu.

— Credu a fi interpretulu sentimentelui generalu alu onorabililoru membri, prochiamandu in virtutea §. 6, Anecsá lit. B. din statute, pe dlu Teodoru Covrigu membru onorariu-fundatoru alu Ulpiei-Traiane, dise presiedintele câtra societate.

„Dar', dar', bravo! i se respunse.

— Ve felicitezu, Domnulu meu si ve rogu sa luati locu pe un'a din aceste sedii care demultu erá datorita unui barbatu de merite cá d-vóstra.

„Respunde, sioptí aici Raresiu la urechi'a lui Covrigu.

„Domniloru . . . Domniloru . . . incepù Covrigu cu glasu tremuratoriu cautandu hartiuti'a in tóte busunariele, si din ce in ce mai inspaimentatu fiindu ca n'o gâsea, Domniloru . . . suntu . . . amu perdutu hâr . . . de acum inainte . .

„Nobila emotiune! esclamà Raresiu.

— Laudabila inaltiare animei dise Calcanfaunu.

— Suspendati siedinti'a, domnule presiedinte strigà unulu din membri, voindu sa vina in ajutoriulu bietului Covrigu care erá galbenu cá cér'a.

„Dupa § 47 alin. 3 din statute intrebu, déca suntu doi membri care sustienu propunerea de a se . . . .

— Dar', dar', i se respunse din tóte pârtile si presiedintele sunandu clopotielulu declarà siedinti'a suspendata pentru diece minute.

In acestu intervalu Raresiu presentà pe Covrigu si pe de alta parte Melini pe Vereanu care venise numai cá óspe pentru a asistá si elu la o siedintia literaria, membriloru vechi ai societâtiei. Toti disera lui Covrigu cuvinte pline de amabilitate, asiá incâtu acest'a se liniscì si se asiedià si elu pe unu scaunu. La redeschiderea siedintiei, presidentulu anuncia ca este la ordinea dilei, propunerea facuta de siése membri de a se modificá § 82 din statute in care se dicea: unu opu literariu séu scientificu se va primí de societate prin maioritatea membriloru; in modulu urmatoriu: unu opu literariu séu scientificu se va primí de societate prin maioritatea membriloru presenti. Aici presidentulu intrebà déca se póte intrá in desbaterea acestei propuneri cu tóte ca lipseau trei din cei siese sub-semnati, (câci o schimbare de statute dupa § 100 si penultimu, nu se poté propune decâtu inscrisu.) Cum nu luá nimene cuventulu, se sculà Melini si dise ca este de prisosu a se mai modificá statutele, de vreme ce de unu anu de cându esista

E fapta, ca directiunea societâtiei de vaporu amintita a iucunoscintiatu agentiele ei la Dunarea de josu, ca s'a luatu in vedere sistarea comunicatiunei de persóne pe drumulu russo-austriacu Odess'a-Galatiu.

Cum-ca o atare mesura, de natura a pagubí in modu insemnatu ínteresele societâtiei s'a pututu séu s'aru puté mandá acestui institutu de comunicatiune numai la reclamatiunea guvernului turcescu din partea guvernului austro-ungaru, e lucru invederatu.

Austri'a nu vatema nici câtusi de putienu datorintiele sale de neutralitate prin acést'a comunicatiune de persóne, pentruca, déca amintit'a societate s'a indemnatu a sistá comunicatiunea cu persóne, in acela'si momentu Russi'a va dá navele ei proprie pentru a duce pe calatori la Galatiu si prin acést'a scopulu dispositiunei totusi s'aru puté face ilusoricu, precându societatea de vaporu austriaca aru suferí unu desavantagiu insemnatu, si cum amu aretatu fâra nici unu folosu.

Mesur'a acést'a, déca s'a ventilatu, despre ce nu ne indoimu dupa cele dise, la locurile decisive cu intentiunea, de a o si esecutá seriosu, aru trebuí sa destepte la totu casulu o impressiune neconditiunatu deosebita si ne aru reamintí pe acelu unguru din anecdot'a cunoscuta, care astupandu cu palari'a sea isvórele Dunarei si silindule sa curga pre alta parte puse acompaniatorului seu naiv'a intrebare, ce aru dice pestanii „cându deodata Dunarea n'aru mai vení ?“

O astfeliu de mesura, cum amu disu, nu aru provocá decâtu o nemarginita ilaritate.

Cumca Turci'a considera situatiunea de fórte seriósa, e dupa comunicate din sorginte acreditatu unu faptu necontestaveru.

Nu numai se intarescu locurile fortificate din provinciele asiatece cu o iutiéla febrila provediendu-se cu tunuri nóue si bune, ci se pune in deosebi graniti'a turco-caucasica in stare de aperare.

Se tramitu din Constantinopole oficieri de geniu, soldati, medici, lucratori in Asi'a mica. Asemene mesuri de dimensiuni colosali ia si Russi'a pe fruntariele sale asiatice. Cine póte sci cându se va descarcá acést'a furtuna.

Revindecarea pentru agentulu Romaniei a admiterei sele in corpulu diplomaticu.

Guvernulu otomanu a contestatu agentului Romaniei calitatea de agentu diplomaticu, pretindiendu ca representantulu nostru nu este unu agentu, ci unu kapu-kehai'a care n'are nici unu caracteru diplomaticu, ca representa principatele unite iéra nu Romani'a.

Acestu incidentu probéza odata mai multu tendintiele de ostilitate sistematica a guvernului turcu in privinti'a nóstra.

Vomu amintí acestui guvernu, ca celu din urma tractatu privitoriu la Romani'a da representantului nostru titlulu de agentu, ca kapu-kehai'a insemnéza pe frantiuzesce insarcinatu cu afaceri, ca agentulu românu are in fati'a Turciei unu caracteru esentialmente diplomaticu, ca se bucura de privilegiele dreptului gintiloru, in virtutea tractatului din Cainargi si ca avemu datori'a a chiamá tiér'a nóstra pre numele ei, astfeliu precum a fostu consacratu prin constitutiunea sea din 1866. In urmarea acestei contestatiuni, agentulu diplomaticu alu Romaniei la Constantìnopole nu comptéza in corpulu diplomaticu. Relatiunile personali ale agentului cu diversii representanti, simpatiele, respectulu ce 'i potu marturí, suntu numai unu slabu corectivu, unu paliativu neindestulatoriu la umilirile, cari de pre agentu cadu asupr'a Romaniei. Personagiulu mai multu decâtu persón'a este acel'a care merita consideratiune. Deci sublim'a Pórta, prin diverse procedâri, cari tóte concura la acela'si scopu, nu lasa pre agentulu Romaniei sa intre pre terenulu diplomaticu, pre a cârui margine ea pare ca numai 'i toleréza presenti'a. Mai multe fapte de diferite natura probéza câtu este refusatu ori-ce caracteru oficialu agentului Romaniei si câtu de echivoca si umilitóre 'i este positiunea.

Pre fia-care anu, lun'a Iuniu, cu ocasiunea aniversârei avenimentului la tronu alu M. S. I. Sultanulu, corpulu diplomaticu este admisu a presentá felicitatiunile sele Majestâtiei Sele imperiale agentulu Romaniei primesce si densulu invitatiuni. La ór'a aretata, personalulu diferiteloru misiuni, care s'a intrunitu in unulu din salónele de asteptare alu palatului imperialu, se duce in corpore la Inaltimea Sea, care respunde prin intrepunerea marelui viziru séu a ministrului afaceriloru straine, la complimentele obicinuite ce-i adreséza pre rendu representantii straini, in numele suveraniloru loru séu alu tieriloru loru. In cursulu acestei ceremonie cu totulu solemne, agentulu Romaniei a fostu lasatu la o parte si pacientu in salonulu de asteptare. Corpulu diplomaticu pléca. Agentulu 'lu vede defilandu si esindu; rendulu seu totu n'a venitu. Intre receptiunea corpului diplomaticu si asiá pentrucá distanti'a sa fia stabilita indestulu de pre fatia, se asiédia defilarea inaltiloru functionari otomani (ministri, consiliari de statu, mari demnitari ai religiunei mahometane, etc. etc.) In fine agentulu este admisu si dupa densulu vine Sanctitatea Sea patriarchulu ecumenicu.

Invederatu ca in acésta afectare de a asigná agentului Romaniei unu rangu cu deseversire subalternu si a-lu cofundá in multimea de functionari otomani, este o intentiune indestulu de marcata de a stabilí formalu infimitatea si vasalitatea Romaniei.

Acést'a este umilirea cea mai simtibila, dar' celu putienu se produce numai odata pe anu. Unu altu faptu, care are acela'si caracteru umilitoriu, se repetà la fia-ce visita a agentului Romaniei la ministeriulu afaceriloru straine alu sublimei Porti.

Este in usu ca la ministrii otomani siefii de missiuni sa tréca inaintea tuturoru visitatoriloru celorulalti. Unu consiliariu de legatiune séu de ambasada si afortiori unu dragomanu cedéza loculu ori-cârui siefu de missiune, ambasadoru, ori ministru si unu ministru se retrage inaintea unui ambasadoru. Agentulu Romaniei n'a pretinsu niciodata cá unu consiliariu de legatiune si nici chiaru unu dragomanu sa iésa din cabinetulu ministrului spre a lasá sa intre. Dar' celu putienu aru fi in dreptu, cându ii intâlnesce in salonulu de asteptare, chiaru déca sosesce dupa densii, sa aiba precadere. Deci elu, a vediutu refusânduise totudéun'a dreptulu acest'a si nici-odata nu póte intrá de câtu la rendulu sosirea sele. Reclamatiunile ce a potutu presentá in diverse renduri, sub form'a cea mai curtenitóre, n'au fostu admise nici-odata.

De atunci incóce agentulu s'a hotarîtu a se duce de preferintia la domiciliulu chiaru alu diferitiloru ministri. Dara si acést'a este o cale piezisia, care totu nu salvgardéza pre deplinu demnitatea sea, si care 'i impune une-ori o strimtorare din cele mai genante.

Nici agentulu nici personalulu agentiei nu se bucura la imperiulu otomanu de scutirile diplomatice, cari cu tóte acestea aru trebuí sa le fia recunoscute in vîrtutea chiaru a tractateloru. Procedurile vâmiloru otomane, eternele loru vecsatiuni, suntu bine cunoscute. Nu este scutita de densele agenti'a Romaniei; ba déca s'aru puté, aru fi o tendintia de a le mai esagerá. Astfeliu acum doi ani s'a intemplatu ca unu pachetu de brosiure, espediatu dela ministeriulu din Bucuresci câtra agentia, si purtându sigilele oficiali ale ministeriului afaceriloru straine din Romani'a, a fostu apucatu si secuestratu de câtra censur'a otomana, fâra cá sa se asculte reclamatiunile presentate de câtra agenti'a sublimei Porti.

Amanuntele de feliulu acest'a suntu numeróse. O enumerare detaliata aru fi de prisosu. Chiaru pretinsele favoruri, acordate in fórte rare intervaluri agentiei in materie de scutite de vama, constitue inca o denegare a unui dreptu pre care 'lu are dobânditu in principiu, si care aru trebuí sa i se recunósca in practica, in vîrtutea usuriloru celoru mai elementare si a traditiuniloru celoru mai bine stabilite ale dreptului gintiloru.

(Va urmá.)

Convocare.

Subcomitetulu despartiementului VIII alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu conformu conclusului adunârei generale tienute in anulu trecutu la Mihaltiu convóca prin acést'a adunarea generale a acestui despartiementu pe 8-lea Octobre nou 1875 in comun'a Vintiulu de josu, la care cu tóta onórea invita pre toti iubitorii de progresu a luá parte.

Dela subcomitetulu despartiementului VIII.

Alba-Iuli'a in 20 Sept. 1876.

Alesandru *Tordasianu*,

Varietâti.

⁂ Ministrulu Ioanu *Bratianu* este decoratu de Maj. Sea Imp. si Regele *Franciscu* Iosifu I cu ordinulu celu mare alu corónei de feru.

⁂ *(Despre contele Mico)* se publicà in „Kelet“ o biografia, din care estragemu schiti'a urmatóre:

Contele Em. *Mico* de Hidvég, adeveratu consiliaru intimu, mare paharnicu r. decoratu cu crucea cea mare a ordinului leopoldinu, posesoru alu ordului turcescu Medsidin de I clasa, fostu tesaurariu transilvanu si ministru reg. ung. pentru lucrârile publice si comunicatiuni, membru ordinaru alu academiei de scientie, presidentulu museului natiunalu transílvanu, alu societâtiei ung. istorice, curatoru supremu alu bisericei ev. ref. in Transilvani'a, membru onorariu alu asociatiunei transilvane pentru cultur'a poporului românu etc. etc. s'a nascutu in 4 Sept. 1805 in Zabala in Treiscaune. Perdiendu de tempuriu pre mum'a sea. Em. Mico fu educatu in cas'a mosiului seu conte Sig. Mikes impreuna cu fratinii sei. Mutandu-se mosii sei mai tardiu in castelulu renumitu din Muresiu-Ujvár, densulu cercetà colegiulu din apropiere in Aiudu in a. 1813—1824. In anulu 1824 se duse in Muresiu-Osiorheiu si depuse ací esamenulu din dreptulu romanu si civilu, precum si din drepturile patriei cu unu succesu eminentu. In 1826 intrà cá notariu onorariu la guvernulu reg. si dupa ce fu aplicatu de ocamdata in specialitatea manipulatiunei devenì in 1831 concepistu onorariu, in 1834 secretariu onorariu, 1835 secretariu onorariu aulicu, in 1837 fu alesu de diet'a Transilvaniei si aprobatu de guvernu in postulu de consiliaru guvernialu r., 1838 devenì curatoru supr. alu scólei capitale din Aiudu si 1840 unulu dintre curatorii supremi ai bisericei ev. ref. din Transilvani'a. In anulu 1861 se facù siefulu guverniului. Dupa inactivarea dualismului contele Mico inaintà la postulu de ministru pentru lucrârile publice si comunicatiune, unde functiunà dela anulu 1867 pâna 1870.

Indata ce se respandí vestea trista despre mórtea lui, Clusiulu imbracà vestmentu de doliu, pre localitâtile publice si private fluturau flamure de doliu, cari esprimau dorerea asupr'a pierderei celei mari. Pre cale telegrafica se comunicà tristulu nunciu contelui Andrassy si Crenevile, bar. Wenkheim si bar. Nopcia spre a se aduce la cunoscinti'a Majestâtiloru Sele, ministrului pres. Col. Tis'a, presidentiloru ambeloru cameri Georg Mailath si C. Ghyczy, ministrului de agricultura si comunicatiuue si altoru notabilitâti. Cetatea Clusiu, museulu transilvanu si reuniunea de agricultura au recercatu pre famili'a contelui Mico cá sa li se permita a considerá pre „mortulu natiunei“ de mortulu seu si a face pregatirile funerari. Invoinduse famili'a Mico, representanti'a cetâtiei decise a face inmormentarea câtu se póte mai stralucita. Prim'a Coróna de lauru avea sa o puna pe cosciugu cetatea Clusiu.

Incâtu pentru ból'a acést'a a traversatu mai multe fase. Pre la inceputulu lui Iuliu se bolnavì contele

---

societatea nu se ivise inca pâna acum nici unu opu literariu séu scientificu; ca tóte discutiunile aru fi avutu de obiectu numai statutele si ca prin urmare lipsindu interesu practicu, nu este de nevoie de o modificare. Audindu aceste cuvinte Raresiu si Calcanfaun ridicându-se de pe scaune cerura cuventulu cu putere, cá sa respunda. Presidentulu 'lu acorda dlui Calcanfaun, care intempinà, ca vede cu intristare ca d. Melini nu are credintia in viitoriulu societâtiei, ca opuri literare si scientifice suntu multe, déca nu tóte gat'a, celu putienu in lucrare, ca nici la siedintiele academiei francese, si alu altoru societâti celebre, nu se cetescu totu-déun'a opuri, ca acestea voru vení indestule câci talentulu n'aru lipsí membriloru Ulpiei-Traiane si in specialu dluí Melini, ce aru fi unu ingineru atâtu de destinsu si ca in numele societâtiei elu respinge insinuârile preopinentului. Iér' dupa densulu Raresiu respunde cu gravitate ca s'a simtitu indignatu de cuvintele lui Melini, ca aru fi lipsa de patriotismu de a sustiené ca românii nu lucréza si ei la cladirea edificiului civilisatiunei, ca in tóte seclele românii aru fi fostu conducatorii luminei si a adeverului, ca déca aru fi adeveratu aceea ce se sustiene de unii ca astadi acésta admirabila tiéra si acestu gloriosu poporu nu aru fi tocmai in fruntea natiuniloru culte, vin'a aru fi a unoru persóne nesimtitóre si blasate care nu incuragiéza pe ómenii de geniu, ca asemene persóne aru trebuí dispretiuite si escluse din societatea romana. „Inse nu! urmà elu cu tonu profeticu si solemnu, nu voru impedecá reu voitorii progresulu iubitei nóstre natiuni. Românii voru merge inainte, voru stralucí inaintea tuturoru. Românii nu potu perí, ei au fostu si voru fi!“ Sfersindu Raresiu, Melini merse spre densulu si-lu intrebá cu glasu hotaritu déca prin cuvintele „reu-voitorii natiunei“ a facutu alusiunea la densulu si ca acést'a aru fi o insulta, ce nu póte lasá sa tréca. Toti afara de Vereanu si de Covrigu, se sculara dela locurile loru si incepura a se certá si a-si aruncá vorbe ocaritóre si abiá cu mare ostenéla, presidentulu, care totu suná clopotielulu, isbutí sa restabilésca ordinea, anunciandu adunârei ca d. Raresiu si-aru fi retrasu ori-ce cuventu prin care d. Melini aru fi potutu sa se créda atinsu, ca prin urmare incidentulu este curmatu. Totu-odata anuntia ca in viitoriu scene asiá regretabile nu aru trebuí sa se mai repeteze de vreme ce dupa art. 29 a statuteloru se póte cere cuventulu in cestiune personala. Apoi rugà pe societate sa continue discutiunea.

(Va urmá.)

Mico aflandu-se pe mosi'a sea la Muresiu-Ujvár de zacù in ficatu (cancer hepatis). Devenindu ból'a mai acuta contele se duse la Clusiu, unde fu tractatu de profesorii universitâtiei Dr. B. Machik si dela 1 Augustu de Dr. Ig. Buchler. Starea sea suferinda deveni totu mai critica, cându deodata se ivira simptomele racului de stomachu,

In reposatulu natiunea maghiara a perdutu unu patriotu distinsu si bravu.

⁂ *Unu toastu in decursulu unei siedintie* a unei congregatiuni marcale este de siguru ce-va ce nu se intempla in tóte dilele. Deci, fiindu ca tocm'a noi cei din fericitulu fostu *Sachsenland*, furamu fericiti a-lu audi in mijloculu unei siedintie publice si inca dela unu „purtatoriu de cultura“, sa nu-lu ascundemu. Soror'a sasésca per excellentiam de aici este si va fi cu multu mai modesta cându nu e vorb'a de vre-unu românu, ast'a o scie lumea si tiér'a, decâtu sa asteptâmu sa pasiésca ea mai intâiu in publicu cu descoperirea unei intemplâri, carea are sa contribue multu la binele orientului. Deci la obiectu: Erá luni sér'a in 13/25 Septemvre 1876, cându se incinse unu teribilu bombardamentu intre propunerea lui Fr. *Schreiber* si Dr. *Borci'a* de o parte si a majoritâtiei comitetului de 35 de alt'a, in privinti'a raportului motivatoriu la intielépt'a impartire a comitatului. Cându foculu parlamentariu aruncá schintei si de o parte si de alta in tóta abundanti'a eata si ól'a cu apa. Bruder Z. notariu in V. se scóla si cam da dreptu si unei si altei pârti, de siguru i se va fi parutu caací e cá la o nunta tierenésca invrajbita, si vrea sa termine cu unu „hoch!“ ..... Pentru cine n'amu mai pututu aflá, câci si toastatoriu si toastu fura ingropati in risetele homerice ale adunârei intregi. Lupt'a s'a continuatu si s'a terminatu dupa melodi'a: „Noi majoritate avemu etc.“

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Septembre 1876.

Metalicele 5%	66 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 65
Imprumutulu de statu din 1860	111 90
Actiuni de banca	859 —
Actiuni de creditu	154 30
London	120 90
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 20
„ „ „ Temisiorene	73 25
„ „ „ Ardelenesci	74 40
„ „ „ Croato-slavone	86 —
Argintu	101 70
Galbinu	5 77
Napoleonu d'auru (poli)	9 65½
Valut'a nóua imperiale germâna	59 35

Publicatiune.

Inaltulu ministeriu reg. ung. de comerciu si agricultura, prin emisulu seu din 10 Martiu 1876 Nr. 4857, a incuviintiatu comunei Sesciori comitatulu Sabiiului, tienerea a dóue terguri anuali, si anume in 30/18 Martie si 26/14 Octomvrie in fia-care anu, cu acea adaugere ca in cele trei dile inainte de diu'a statorita se va tiené tergu de vite, ceea ce prin acést'a se aduce la cunoscinti'a on. publicu ca primulu tergu se va tiené de presentu in 26/14 Octob. a. c.

Sesciori in 1 Sept. 1876.

3—3 **Primari'a comunei.**

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II la scól'a capitala gr. or. din Zernesci, ppresbiteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 175 fl. v. a. din fondulu scolariu, prelânga cuartiru liberu si 3⁰ lemne se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 24 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá suplicile loru, in sensulu stat. org. comitetului parochialu din Zernesti, adresate inse reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite cu urmatórele documente si anume:

1. Atestatu despre absolvarea gimnasiului inferioru.
2. Atestatu de cualificatiune invetiatorésca.
3. Atestatu de moralitate si
4. Ca pre lânga limb'a romana suntu versati si in limb'a germana si magiara.

Zernesti, 6 Sept. 1876.

Ioanu Comsi'a m/p.
1—3 parochu si presied.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. or. alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

1. In comun'a Bungardu dóue posturi de invetiatori cu leafa de câte 110 fl; directorulu va mai primí inca 40 fl.
2. In comun'a Talmacelu postulu de invetiatoriu primariu cu leafa de 130 fl.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au sa dovedésca ca au absolvitu 3—4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu

Cei cu studii mai inalte voru avé preferintie.

Documentele suntu de a se tramite la subsemnatulu inspectoratu districtulu de scóle pâna in 24 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 14 Sept. 1876.

In contielegere cu comitetele parochiale resp.

Inspectoratulu districtualu de
scóle din ppteratulu gr. or. alu
Sibiiului II.
I. *Popescu*,
(1—3) prot.

Concursu

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci, la scól'a confessionala gr. orient. din Nucsiór'a, se deschide concursu, cu terminulu pâna in 1 Octomvre st. v. a, c.

Salariulu anualu este 200 fl.

Doritorii de a competá la acestu postu, binevoiésca a-si asterne concursele loru instruite, pâna la terminulu amintitu la subscrisulu.

Hatiegu in 10 Septemvre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu,
1—3 protopopu.

Ad Nr. 46/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci, primariu si secundariu la scól'a conf. rom. gr. or. din Ferihazu protopresb. tractului Sighisiór'a pâna incl. 1 Octobre i. st. v. — odata pentru totudéun'a.

Emolumentele suntu:

Pentru invetiatoriulu primariu (class'a II) salariu anuale de 150 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei, si lemne de ajunsu.

Pentru invetiatoriulu secundariu (clas'a I) salarlu anuale de 80 fl. v. a. pentru unu concurinte strainu cuartiru si lemne de ajunsu.

Petitele cu documintele de cualificatiune instruate in sensulu legiloru sustatóre suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu scaunului protopresbiterale susumentionatu.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Sighisiór'a 7 Sept. 1876 v.

Zacharie Boiu,
(1—3) protop.

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de invetiatoriu la scól'a nóstra confes. din Sâmbet'a super. res. se escrie prin acést'a concursu pâna in 26 Septembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Emolumentele proveninde din acésta statiune suntu 100 fl. v. a. ce se voru primí in trei rate la câte 2 luni, si cortelu liberu in edificiulu scólei, care are si gradina in marime pâna in 30 □°.

Cei ce aru dorí se ocupe acestu postu invetiatorescu, au se-si trimita cererea instruita cu documintele recerute in sensulu Statutului Organicu la scaunulu protop. in Avrigu pâna la terminulu susprefiptu.

Avrigu 31 Augustu 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasiliu *Macsimu*,
(3—3) adm. prot.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. orientalu alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

a.) In comun'a Porcesci postulu de invetiatoriu primariu cu salariu de fl. 200, si postulu de invetiatoriu secundariu cu salariu de fl. 120, avendu amendoi invetiatorii locuintia gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.

b.) In comun'a Siur'a-mare postulu de invetiatoriu cu salariu de fl. 110.

Doritori de a ocupá aceste posturi invetiatoresci au sa-si tramita documentele loru la subsemnatulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in 20 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 2 Septembre 1876.

Inspectoratulu distr. de scóle din
pptulu Sibiiului II.

In cotielegere cu comitetele parochiale resp.

I. *Popescu* m. p.
(3—3) prot. si insp. de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Runcsioru cu fili'a Vic'a, se escrie prin acést'a concursu, cu terminulu pâna la 27 Septembre st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

1. 60 fl. salariu anualu.
2. 60 ferdele in naturalie diumetate grâu, si diumetate cucuruzu.
3. 4 orgie lemne de focu.
4. Locuintia libera.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se aviséza a-si asterne suplicele loru instruite in sensulu stat. org. la subscrisulu, pâna la terminulu indicatu.

Gurasad'a 2 Septembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Alesiu *Olariu*,
(3—3) adm. prot.

Ad. Nr. scol. 44/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postului primariu si secundariu invetiatorescu la scól'a rom. conf. gr. or. din comun'a Danesiu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie prin acést'a concursu pâna incl. 30 Septembre c. st. v.

Cu postulu invetatorescu class'a II respective primariu, suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. Salariulu anuale de 200 fl. v. a. in rate lunare decursive din cass'a alodiala comunala;
2. Cuartiru liberu in edificiulu scólei.
3. Lemnele necesarie, — si a
4. Folosirea gradinei scolare de 800 st. □.

Emolumentele invetiatoriului secundariu respectire class'a I.

1. Salariu anuale de 50 fl. v. a. din cas'a alod. comunala, lunarminte decursivu;
2. Unu locu de 2 cara de cucuruzu, si
3. O piciocaria.

Recerintiele pentru competitori suntu:

a) cualificatiunea in sensulu legiloru sustatóre.
b) testimoniu de moralitate;
c) invetiatoriulu primariu sa scie limbele patriei;
d) cari voru fi cantâreti buni voru fi preferiti.

Petitele suntu de a se adresá presidiului scaunului protopr. tract. Sighisiór'a subscrisu, cu aceea observare cá pâna la alegere, competentii sa se presenteze in vr'o domineca séu serbatóre poporului in biserica.

Sighisiór'a 29 Aug. 1876 v.

Scaunulu protopresbit. gr. or.
tractului Sighisiór'a.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Zacharie Boiu,
(3—3) protop.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei gener. a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. ptot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La 2 premia de câte 20 fl. v. a. pentru invetiatorii români, cari se destingu in pomologia si in instructiunea practica a pomaritului.

Terminulu concursului se *defige pre 31 Octobre c. n. a. c.*

Concurentii la amintitele premia, au se-si dovedésca progresulu si distinctiunea in specialitatea pomologica, prin atestate demne de tóta credinti'a atâtu dela directiunile scolarie, câtu si dela oficiale comunale respective.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(2—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele ajutória:

1.) La 6 ajutória de câte 25 fl. v. a. pentru sodalii de meseria cualificati de a se face maiestri.

2.) La 20 ajutória de câte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pre *31 Octobre c. n. 1876.*

Concurentii la ajutórele amintite au se-si substérna incóce concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provediute incâtu pentru sodali cu atestatu de botezu si de portare morale, cum si cu adeverintia despre aceea, ca suntu cualificati de a se face maiestri; iér' incâtu pentru invetiacei concursele respective, pre lânga atestatulu de botezu si de portarea morale, se fia provediute si cu adeverintia dela maiestrulu respectivu, despre desteritatea si diliginti'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(2—3)

Edictu.

Petru Munteanu din Gârbov'a cttulu Sabiiului, — carele de 4 ani a parasitu pre femei'a sea Dochi'a Petru Munteanu din Dobârc'a fâra a se scí loculu petrecerei lui, se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 3 Septembre 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 2 Septembre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I. Drocu,
(1—3) adm. prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 75. ANULU XXIV.

Sabiiu 19 Septemvre (1 Oct.) 1876.

Invitarea de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“

cu „Foisiór'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Publicâmu la acestu locu corespundinti'a acést'a importanta.

Bucuresci 16/28 Septemvre.

Cu tóte ca „pacea este asigurata“, rusii nu mai incéta a trece preste Dunare. Si acum, cá si mai nainte, atâtu in susu pe Dunare, câtu si pe lini'a ferata dela Ungheni la Verciorov'a ei navalescu mereu spre câmpulu de bataia. Acesti ómeni insa nici decum nu potu sa faca o cale atâtu de lunga de dragulu pâcii. Pentru aceea mai alesu noi, care ii vedemu trecându, nu mai putemu avea credintia in pace. De pe o dî pe alta spiritele suntu totu mai „alarmate“. Se vorbesce cu siguritate, cá si despre unu faptu petrecutu, ca rusii vinu, ca nemtii se batu, ca turcii incoa — ca turcii pe dincolo . . despre tóte inse cu atâtu sânge rece, cá si cându aru fi vorb'a de espositiunea dela Filadelfi'a. — Cu tóte aceste, faptulu, ca se vorbesce are insemnatatea sea.

Mari'a Sea Domnitoriulu a sositu eri dupa amédi dela Sinai'a. Sér'a s'a tienutu consiliu de ministri. Numai decâtu eri se vorbea de caderea ministeriului, de venirea lui Cogalniceanu, de convocarea corpuriloru legiuitóre, de mobilisare si altele de feliulu acest'a. Astadi se pretinde a se scí cá positivu, ca corpurile legiuitóre voru fi convocate in restempu de optu dîle si ca s'au datu ordinu de a se mobilisá cinci-dieci de mii de ómeni. — In aceeasi vreme se sustiene, ca unu corpu rusescu de 4000—6000 mii de ómeni aru fi trecutu granitiele si aru fi strabatutu pe pamentulu romanescu pâna in Bolgradu, provocandu o rescóla in populatiunea bulgara de pe malulu stângu alu Dunarei.

Tóte aceste sciri numai preocupa spiritele, nu le agitéza inse câtu-si de putienu.

Caus'a acestei nepasâri e incurcatur'a interna, in care se afla tiér'a. De câta-va vreme opiniunea publica a fostu atâtu de multu agitata cu cestiuni interne, in câtu ea nu mai se puté ocupá de relatiunile tierei in afara. Din nenorocire tocmai acum trebuiá sa se faca o schimbare atâtu de mare in politic'a interna. Rosii, veniti odata la putere, au urmatu cu deseversita lipsa de cumpetu a stricá totu, ce au fostu facutu — bine, ori reu — conservatorii. Ei au schimbatu, au modificatu si au derogatu legi, au desfiintiatu asiediaminte si cu deosebire au destituitu pre toti functionarii, care au fostu numiti de câtra fostulu guvernu conservatoriu. Tóte aceste mesuri au atinsu in modu acutu interesele publice si cu atâtu mai multu cele private, astfeliu ele trebuiau sa provóce o viua agitatiune. In urma, cea mai mare lipsa de tactu a fostu darea in judecata a celoru doisprediece fosti ministri. Toti acesti ómeni au trecutu si legatuintie atâtu private câtu si publice: prin darea loru in judecata s'a isbitu in o mare parte din tiéra cu cea mai mare usiurintia. — In aceea-si vreme tiér'a a fostu compromitata, câci: ori acei doisprediece suntu vrednici de osânda si atunci vai si amaru de tiér'a, in care densii *putéu* guverná siepte ani de dile; ori ei nu suntu vrednici de osânda si atunci vai si amaru de tiéra, in care ei *potu* fi dati in judecata. Tocmai astadi tiér'a nu trebuiá pusa in acésta dilema; dupa ce ea a fostu inse pusa, trebuiá sa se agiteze pâna in temelii? Au urmatu inse si perchisitiunile facute in intrég'a tiéra pentru a respandí óre-si cum agitatiunea pâna in cele mai mici orasie. — Prin tóte aceste, atingandu-se cu deosebire interese si susceptibilitâti personale, societatea a intratu in o permanenta inferbintiéla. — In sfersitu — s'a atacatu si simtiementulu nationalu prin o persecutiune sistematica a româniloru din Bucovin'a si din Ardealu. Guvernulu conservatoru a desconsideratu pre tenerii, care de unu tempu incóce treceau de preste Carpati in Romani'a; elu inse nu ii escludea decâtu dela functiunile judecatoresci si intru câtu-va dela cele administrative. In tóte celelalte si cu deosebire in instructiune ei erau admisi dupa vrednici'a loru. Guvernulu actualu, sub cuventu, ca *nu suntu români*, ii-a destituitu aprópe pre toti. In restempu de nu mai multu decâtu trei luni, singuru ministeriulu culteloru a aruncatu pe strade preste siese-dieci de tineri, fosti profesori, institutori, revisori, scolari si altfeliu de functionari publici.

Prin tóte aceste ministeriulu s'a usatu si tiér'a a intratu in o nóua crisa; acést'a inse e mai multu politica decâtu ministeriala. Viéti'a publica e compromitata: constitutiunea nu mai insufla incredere; ómenii voru si nu voru si nu sciu ce voru. Cá cea mai apropiata solutiune se astépta venirea dlui M. Cogalniceanu, singurulu omu destulu de energicu pentru a stavilí pre unu momentu agitatiunea in intru si singurulu, care are priviri destulu de clare, pentru a hotarí positiunea nóstra in afara. — Cei doi-spra-diece suntu deocamdata *„formalu“* preste putintia si tiér'a simte destulu de viu lips'a loru. Scopulu dâriloru in judecata a fostu de a-i face preste putintia si de a lipsí tiér'a de densii; tocmai pentru aceea inse cu atâtu mai adencu e simtita lips'a loru.

Ce are sa iasa din acésta incurcatura, aceea, dle redactoru, nimeni nu vi-o póte spune: ve potu inse spune, ca câta vreme nu vomu esî din tr'ens'a, nu se va putea sa ne hotarimu in afara. Astadi ómenii nu mai au vreme a se gândí la cele din afara: si déca vomu fi apucati in acésta situatiune, vomu bea ceai cu rusii si cafea cu turcii!

Corbey.

Congregatiunea a 2-a a comitatului Sabiiului.

(Urmare.)

Pentru-cá cetitoriulu sa aiba o icóna clara despre desbaterea din cestiune trebuie sa-i facemu cunoscutu proiectulu majoritâtiei comitetului si apoi alu minoritâtiei si amandamentele facute de Dr. Borci'a.

Celu *dintâiu* cercu este dupa proiectulu majorit. com. celu asiá numitu alu Cisnadiei cu *resiedinti'a in Sabiiu.* De acest'a se tienu:

1. Bungardu (com. curata româna) Gusteriti'a (mestecata), Cisnadi'a (comuna cur. sasésca), Cisnadiór'a (cur. sas.), Mohu (mest.), Sielimberu (aprópe cur. s.), Avrigu (apr. c. rom.), Bradu (mest.), Sacadate (major. rom. si min. ung.) Vestemu (cur. rom.) 13,646 locuitori.

Alu *doilea* cerculu Vulperului cu *resiedinti'a in Sabiiu.* De acest'a se tienu:

Siur'a mare (mest.), Hamb'a (mest.), Slimnicu (mest.), Vurperu (mest.) Noulu (mest.), Rosi'a (mest.) Casioltiu (mest.), Cornetielu (c. rom.), Nucetu (c. rom.); 11,839 locuitori.

Alu *treilea* cercu este alu Cristianului cu *resiedinti'a in Sabiiu.* De acest'a se tienu:

Cristianulu (mest.), Amnasiu (mest.), Siur'a mica (mest.), Orlatulu (c. rom.), Rusciorii (schiai si români), Sacelu (c. rom.), Magu (c. rom.), Aciliu (c. rom.), 12,076 locuitori.

Alu *patrulea* cercu este alu Rasinariloru cu *resiedinti'a in Sabiiu.* De acest'a se tienu:

Boiti'a, Gur'a riului, Poplac'a, Porcesci, Racoviti'a, Resinari, Sebesiulu de susu si de josu, Talmaciu, Talmacelu, Sadu, Galesiu, Cacov'a, Sibielu, Jin'a, Saliste, Tilisc'a, Vale, 34,354 locuitori. In cerculu acest'a tóte comunele suntu curatu române; esceptiune face Talmaciulu care e curatu sasescu.

Alu *cincilea* cercu este alu Nocrichiului cu resiedinti'a in Nocrichiu. De acest'a se tienu:

Nocrichiu (mest.), Cichindealu (mest.), Hosmanu (mest.), Ilimbavu (c. rom.) Glâmboc'a (c. rom.), Marpodu (mest.), Altien'a (mest.), Bendorfu (mest.), Chirperu (mest.), Sasausi (c. rom.), 11,299 locuitori.

Alu *sieselea* cercu este alu Sebesiului cu resiedinti'a in Sebesiu. De acest'a se tienu:

Calnicu (mest.), Reheu, (c. rom.), Dealu (c. rom.) Lancremu (c. rom.) Lomanu (c. rom.) Petrifaleu (mest.) Pianulu de susu (c. rom.) Pianulu de josu (maj. rom.) Capaln'a (mest.) Rachit'a, Strugaru, Sebesielu, Sasciori, Lazu, Cacoviti'a, Siugagu (tóte curatu române). 18,676 locuitori.

Alu *sieptelea* cercu alu Mercurei cu resiedinti'a in Mercurea. De acest'a se tienu:

Mercurea (mest.), Apoldu sasescu (mest.), Apoldu rom. (c. rom.), Dobârc'a (mest.), Gârbov'a (mest.), Reciu (mest.), Carpenisiu (c. rom.), Poian'a (c. rom.), Rodu (c. rom.), Topârcea (c. m.), Ludosiu (c. rom.) 19,345 locuitori.

Minoritatea româna din comitetulu de 35 inca imparte comitatulu in 7 cercuri. Minoritatea a luatu Nucetulu si Cornatielulu si le-a alaturatu la cerculu Nocrichiului, fiindu mai aprópe de centrulu acest'a; a alaturatu Jin'a carea este impresurata de comune din cerculu Mercurei la acestu cercu; a impartitu cerculu Rasinariloru in dóue: intr'alu Salistei si Rasinariloru, a datu Sacelulu, Magulu si Amnasiulu la Saliste, Aciliulu la Mercurea, iéra Vestemulu si Avrigulu la cerculu Resinariloru. Dupa stramutârile aceste firesci, remânendu cele dóue cercuri dupa celu dintâiu (alu doilea si alu treilea) numai cu 13 comune le-a intrunitu intr'unu cercu cu resiedinti'a in Sabiiu.

Amendementele lui Dr. *Borci'a* statorescu centrurile celoru patru cercuri din proiectulu minoritâtiei statorindu pentru cele patru din fostulu scaunu alu Sabiiului in Sabiiu, Vurperu, Talmaciu si Saliste si Aciliulu 'lu iá dela Mercurea si-lu da la Saliste.

Dr. *Borci'a* aparându proiectulu minoritâtiei accentuéza tóte impregiurârile câte le pretinde o buna impartire: administratiune buna si cu inlesnire, arata ca tocm'a in cerculu celu mare creatu de majoritatea comitetului se cere sa fia administratiunea neimpedecata, câci tocm'a locuitorii acestui cercu suntu acei'a, cari au afaceri comerciali, cari stau in legatura cu industri'a cetatieniloru din Sabiiu, arata ca nu sta asertiunea cu provisoriulu, câci a face bine nu strica nici chiaru in si provisoriu, si ca provisoriulu acest'a este basea definitivului ce are sa urmeze; indica ca impartirea acést'a provóca temeri, ca majoritatea comit. voiesce sa creeze o nóua Alba superióra in comitatulu Sabiiului, si asiá recomenda in interesulu locuitoriloru din cele patru cercuri, in interesulu cetâtiei si alu bunei intielegeri propunerea minoritâtiei din comitetu cu amendamentele sele.

Hanni'a, V. *Romanu* si I. *Pred'a* spriginescu proiectulu minoritâtiei cu amendamentulu lui Dr. Borci'a. Klein, Malmer si Schochterus apara proiectulu majoritâtiei, cu tóte ca recunoscu ca impartirea nu e bine facuta, promitu ca la impartirea definitiva se voru luá in drépta consideratiune cele aduse de aperatorii proiectului minoritâtiei. Fórte bine argumentà *Pred'a* combatendu asertiunile majoritâtiei dicendu ca déca intielegu domnii spriginitori ai majoritâtiei provisoriulu asiá cum dicu, atunci nu erá de lipsa nici schimbarea marginiloru politice nici propunerea in privinti'a insignieloru; iéra asertiunea ca tempulu a fostu pré scurtu o combate cu aceea, ca minoritatea, déca a vrutu, se vede ca a avutu tempu sa imparta comitatulu cum se cuvine. M. *Békessi* arata ca proiectulu majoritâtiei este in contr'a legei. E. *Macelariu* spriginesce proiectulu minoritâtiei cu amendamentulu Drului Borci'a; dara pentru casulu cându acest'a aru cadé la votare face propunerea, cá impartirea celoru 7 cercuri sa se modifice numai intr'atât'a, ca cerculu Rasinariloru sa se imparta in dóue si adeca unulu cu resiedinti'a in Saliste si altulu cu resiedinti'a in Talmaciu.

Incheindu-se desbaterea congregatiunea pasiesce la votu. La cererea lui Békessi, spriginitu de ajunsu de români, se cere votare nominale. Resultatulu a fostu ca pentru majoritatea comitetului de 35 s'a datu 161 si pentru minoritate 81 voturi*), prin urmare proiectulu majoritâtiei a devenitu conclusu. Dr. *Borci'a* si consoti a insinuatu representatiune la ministeriu.

Sa facemu acum o scurta revista asupr'a impartirei celoru patru cercuri dintâiu. In cerculu celu dintâiu se iá la Sabiiu comun'a Avrigu, cale de 3 miluri si dincolo de Oltu si Sacadatea dincóce de Oltu dara in aceeasi departare. In cerculu alu doilea Cornetielulu si Nucetulu iérasi intr'o departare fórte mare; dara acestea aru mai trece, déca centrulu cercului aru fi in cercu. In cerculu alu treilea se iá Amnasiulu de lânga Saliste si se dà la Sabiiu. Totu asiá Magulu, Sacelulu si Aciliulu care din urma este intre Saliste si Apoldulu sasescu din cerculu alu siéselea; iéra Orlatulu dintre Gurariului si Cacov'a se smulge si se dà totu la Sabiiu resp. la Cristianu.

Cerculu alu patrulea, celu romanescu, are patru comune in tiér'a Oltului se continua apoi dincóce de Oltu pre sub Carpati, incependu dela Boitia in lungime de mai bine de trei miluri in trei grupe si adeca grup'a: Boiti'a, Talmaciu, Talmacelu, Sadu; grup'a: Rasinari, Poplac'a si Gura-Riului; grup'a: Cacov'a, Sibielu, Vale, Saliste, Tilisc'a, Galesiu si in fine in mijloculu cercului alu siéselea grup'a: din o singura comuna: Jin'a.

Cetitoriulu in departare va intrebá cu mirare, pentru ce acést'a impartire fâra de nume. Respunsulu este fórte aprópe. „*Majoritatea prevalenta*“ cu care paradéza sasii in scriptele loru se face asiá ca se iau comunele românesci si se impartu de asiá intre cele sasesci, pentru cá sa-si asigure majoritatea si apoi dispunu in modulu acest'a de tóte beneficiele municipiului. Si n'amu avé nimic'a de disu, cându lucrulu s'aru tiermurí numai la atât'a, pentru ca noi nu invidiâmu pre conlocuitorii sasi, câci se indésa in tóte functiunile, déca 'i amu scí ca suntu ecuitabili, cá sa nu dicemu mai multu. Dara déca cautâmu asupr'a comuneloru curatu românesci, respective la administratiunea din trecutu, vedemu o adeverata debalasare in tóte si ne mirâmu, cum de acei'asi individi, cari administréza utcunque mai bine comunele sasesci, nu suntu in stare sa o faca acest'a si in cele românesci si acést'a ne da de gânditu, ne da multu de gânditu.

Siedinti'a fù intrerupta la ór'a 1 din di si continuata dupa médiadí la 3 óre.

Ref. *Kästner* raportéza mai departe asupr'a personalului oficialiloru séu functionariloru in comitatulu celu nou, cari suntu luati din personalulu jurisdictiuniloru scaunali de pâna ací. In câtu personalulu de mai nainte a intrecutu numerulu celoru de lipsa in comitatu s'a demissiunatu. De sórtea acést'a din urma a fostu loviti vre-o 10 oficiali de mai nainte, cari de siguru 'si voru aflá asiediementu la intregirea magistrateloru, din Sabiiu si Sabesiu afara de cei doi români din fostulu scaunu alu Mercurei.

Oficialii remânu cu salariele ce le-au avutu si se impartu in patru categorii.

A. *Oficiulu comitatensu:*

1. Vice-comite: Adolf Gibel pâna acum fostu primariu alu cetâtiei Sabiiu cu salariu 2000 fl.; 2. notariu primariu: Carolu Henrich pâna acum senatoru in Sabiiu, salariu 1200 fl.; 3. vice-notariu: Nicolau Popu pâna acum senatoru in Sasu-Sebesiu, salariu 700 fl.; 4. Vice-notariu: Albert Leonhard pâna acum notariu primariu in Sasu-Sebesiu, salariu 800 fl.; 5. Vice-notariu: Franciscu Schreiber pâna acum senatoru in Sabiiu, salariu 1000 fl.; 6. fiscalu oficialu: Gustav Göllner pâna acum fiscalu in Sabiiu, salariu 900 fl.; 7. Contabilu primariu: Carolu Schochterus, pâna acum notariu primariu in Sabiiu, salariu 1000 fl.; 8. Vice-contabilu: Carolu Ackner pâna acum asessoru in Nocrichiu, salariu 700 fl.; 9. Medicu comitatensu primariu: Dr. Augustu Arz pâna acum medicu scaunalu in Sabiiu, salariu 600 fl.; 10. veterinariu comitatensu: Carolu Kreutzer, pâna acum medicu de vite scaunalu in Sabiiu, salariu 300 fl.; 11. Translatoru: Adolf de Stock pâna acum translatoru in Sabiiu, salariu 600 fl.; 12. Archivariu: Emiliu Emerich, pâna acum fiscalu in Sebesiu, salariu 800 fl.; 13. Protocolistu: Nicolau Blasianu pâna acum fiscalu in Mercurea, salariu 700 fl.; 14. Diriginte la espeditura: Ferdinand Sander pâna acum vice-notariu in Sasu-Sebesiu, salariu 600 fl.; 15. Cancelistu: Albert Teutsch, secretariu magistratualu in Sabiiu, salariu 600 fl.; 16. Cancelistu: Gustav Wolff pâna acum secretariu magistratualu in Sabiiu, salariu 600 fl.; 17. Cancelistu: Mauritiu Gibel, pâna acum secretariu magistratualu in Sabiiu, salariu 600 fl.; 18. Cancelistu: Nicolau Trónc'a pâna acum notariu scaunalu in Mercurea, salariu 700 fl.

B. *Oficiulu orfanalu.*

19. Presidentu: Ludovicu Herbert pâna acum jude regescu in Nocrichiu, salariu 1200 fl; 20. Asesoru: Andreiu Seivert pâna acum senatoru in Sasu Sebesiu; 21. Asessoru: Franciscu Huttern pâna acum senatoru iu Sasu Sebesiu, salariu 800 fl; 22. Curatoru orfanalu: Albert Löw pâna acum asessoru in Mercurea, salariu 700 fl; 23. Vice-notariu: Iosifu Drotleff, pâna acum vice-notariu in Sabiiu: salariu 800 fl; 24. Cancelistu. Ludovicu Bertleff pâna acum fiscalu in Nocrichiu, salariu 700 fl; 25. Cancelistu: Carolu Ettinger pâna acum secretariu magistratualu in Sabiiu, salariu 600 fl.

C. *Cass'a.*

26. Cassariu: Fridericu Roth pâna acum senatoru in Sasu Sebesiu, salariu 800 fl; 27. Controloru: Ioanu Römer pâna acum notariu scaunalu in Nocrichiu, salariu 700 fl.

D. *Oficiali estranei.*

28. Jude procesualu (szolgabiró): (Sasu-Sebesiu) Simeonu Balomiri pâna acum jude regescu in Sasu-Sebesiu, cu 1600 fl.; 29 Jude procesualu: (Mercurea) Dimitrie Macelariu pâna acum jude regescu in Mercurea cu 1200 fl.; 30. Jude procesualu: (Cisnadia) Wilhelm Klein pâna acum senatoru si inspectoru cercualu in Sabiiu, cu 1200 fl.; 31. Jude procesualu: (Vulperu) Henricu Kästner pâna acum senatoru si inspectoru cercualu in Sabiiu cu 1000 fl.; 32. Jude procesualu: (Resinari) Martinu Fleischer pâna acum senatoru si inspectoru cercualu in Sabiiu 1000 fl.; 33. Jude procesualu: (Cristianu) Wilhelm de Hochmeister pâna acum senatoru si inspectoru cercualu in Sabiiu 1000 fl.; 34. Jude procesualu: (Nocrichiu) Carolu Mangesius pâna acum asessoru in Nocrichiu 900 fl.; 35. Sub-jude procesualu: (Resinari) Ioanu Cretiu pâna acum secretariu magistratualu in Sabiiu cu 600 fl.; 36. Medicu cercualu: (Sabiiu) Dr. Samuilu Möferdt pâna acum chirurgu scaunalu in Sabiiu cu 400 fl.; 37. Medicu cercualu: (Sasu-Sebesiu) Dr. Ludovicu Simonis pâna acum medicu scaunalu in Sasu-Sebesiu cu 500 fl.; 38. Medicu cercualu: (Nocrichiu) Iosifu Albrich pâna acum medicu scaunalu in Nocrichiu cu 400 fl.; 39. Medicu cercualu: (Mercurea) Clemente Munteanu pâna acum medicu scaunalu in Mercurea cu 300 fl.; 40. Chirurgu cercualu: (Sasu-Sebesiu) Ioanu Schuller pâna acum chirurgu in Sasu-Sebesiu cu 300 fl.; 41. Chirurgu cercualu: (Nocrichiu) Wilhelm Knopf pâna acum chirurgu in Nocrichiu, cu 300 fl.

Cumca acesti'a s'au primitu toti precum s'au propusu credemu ca nu se va mai indoí nimenea din cele aflate de pâna ací. Bolog'a face cu ocasiunea acést'a propunerea ca propusulu sub-jude procesualu sa se stérga, dara nu se primesce.

Statutele privitóre la diversele oficie s'au cetitu, *dara numai nemtiesce,* si primitu fâra multe desbateri. La celu ce privesce pre judii procesuali (szolgabirâi) s'a adausu, la propunerea contelui *Schweinitz,* ca celu putienu in fia-care ¼ de anu sa inspectiuneze fia-care comuna din cerculu seu; iéra la celu privitoriu la forestieri, la propunerea lui *Hanni'a,* sa li se dea o instructiune speciala spre a pune capetu devastatiunei paduriloru.

Propunerea lui Dr. *Borci'a,* la statutulu scaunului orfanalu in privinti'a elocârei sigure a baniloru pupililoru, nu s'a primitu.

Fâra de modificâri s'a primitu si statutulu comissiunei, permanente din comitetulu comitatensu impartitu in dóue sectiuni, in un'a politica administrativa si alt'a economica.

Kästner raportéza mai departe asupr'a unui raportu motivatoriu care

---

*) Uniculu magiaru dintre votanti a votatu cu majoritatea.

O societate literara.

(*I. Negruzzi.*)

(Urmare.)

Atunci d. Suliminiu, care erá advocatu, venitu de câti-va ani din Parisu, propuse cestiunea prealabila de a se scí, déca discusiunea póte urmá, fâra presenti'a celu putienu a majoritâtiei membriloru ce propusese modificarea statuteloru. Dupa ce se admise discutiunea cestiunei prealabile, totu d. Suliminiu aréta cu argumente convingatóre ca nu se póte discutá propunerea nefiindu majoritatea presenta, de vreme ce nu se póte sci, déca absentii nu se desista dela propunerea facuta; ca in acestu casu, care aru fi posibilu, numerulu cerutu de § 93 din statute nu s'aru indeplini si propunerea aru remané fâra efectu. Aceste argumente convingendu adunarea, se admite cestiunea prealabila si se amana discusiunea propunerei de modificare a § 82 din statute pâna cându majoritatea propuitoriloru va fi presenta. Presidentulu anunciandu acum ca ordinea serei este *epuisata,* intrebà déca cineva mai cere cuventulu. Atunci se sculà d. Filipopulo si intrebà pre onor. biurou pentru ce pàna acum nu s'a indeplinitu nici odata dispositiunile § 77 a statuteloru? Cazacachi necunoscendu pe din afara ce cuprinde acelu paragrafu, deschise iute statutele ce erau pe mésa dinaintea lui si cetí: „§ 77. In fia-care septamana cassariulu va dá socotéla biuroului de cheltuelile facute si pre fia-care luna, biuroulu dupa verificare, va impartasí resultatulu societâtiei, care are dreptulu superioru de controlu.“

Tóte privirile se atintira asupr'a lui Petru Neculiu-Raresiu, care se facú rosiu cá par'a focului.

Ceru cuventulu, dise elu, dandu cu mân'a lungulu seu peru inderetu si ridicandu inalt'a frunte cu mandrie.

— Aveti cuventulu!

„Déca onor. d. Filipopulo a facutu o simpla intrebare, a-si dorí sa sciu dupa care paragrafu alu statuteloru 'i este iertatu sa o faca, câci aceste nu prevedu intrebâri; déca este o interpelare atunci dupa § 29 trebuie sa o adreseze inscrisu presiedintelui care o comunica societâtiei. De voiesce inse a face o propunere aru trebuí sa o sustie celu putienu doi membri dupa § 47 alin. 3. Asiá dar' aici nu póte avé locu nici o discutiune. Câtu privesce espresiunea dlui preopinentu intru câtu-va banuitóre, asupr'a biuroului, dlui aiba curagiu de a propune unu votu de blamu, in formele cerute de statute si atunci se va vedé déca societatea lu va admite. Câtu despre mine, eu nu tienu nici decum la sarcin'a de a face parte din biurou, nici dorescu a mai avé votulu dlui Filipopulo in viitoriu. Sfersiescu cu cuvintele unui vestitu poetu a strabuniloru nostri: „Timeo Danaos et dona ferentes.

Calcanfaunu dedù ér' semnalulu aplauseloru, dar' nime nu-lu urmà.

Dupa Neculiu se sculà iérasi advocatulu Suliminiu si dise ca pentru densulu cestiunea are unu caracteru puru juridicu, adeca de a se scí déca dupa legea fundamentala a societâtiei potu avé locu simple intrebâri câtra birou, de-si suntu prevediute prin unu articulu anume. Este, dise elu, de admisu principiulu dreptului penalu, ca totu ce nu este opritu este permisu, séu principiulu contrariu ca este permisu numai ce este cuprinsu in statute si nimic'a mai multu? Cestiunea dà locu la controverse, de vreme ce statutele cuprindu dispositiuni de natura penala, precum si de natura civila, prin urmare punu mai intâiu acésta cestiune prealabila, pentru care, déca discutiunea ei se va admite, 'mi reservu dreptulu de a vorbí. Sfersindu, amintescu onor. societâti ca cestiunea acést'a este de cea mai mare importantia fiindca, déca aru fi sa se decida ca intrebârile nu suntu permise, séu cu alte cuvinte déca intrebarea aru fi isbita de nulitate, se nasce a dóu'a controversa nu mai putienu grava, de a scí déca acésta intrebare odata anulata, ea se mai póte pune pe tapetu sub alta forma d. e. cá interpelare si déca aici nu aru avé locu principiulu de dreptu *una via selecta non datur recursus ad alteram.* Astfeliu discutiunea luându proportiuni insemnate, câti-va membri, cu care Raresiu vorbise in secretu, propusera amanarea ei pe alta data fiindu órele fórte inaintate. Adunarea consimtí la acést'a si ne mai fiindu nimicu la ordinea dilei, presidentulu ridica siedinti'a.

— Ce feliu de societate literara este ast'a, dice Vereanu câtra Victoru Melini cu care esise impreuna, amu auditu vorbindu de paragrafele statuteloru tóta sér'a, afara de momentulu cându sburau injuriile in tóte pârtile, numai de literatura nu a fostu vorb'a.

De cându esista societatea literara „Ulpi'a-Traiana“ ea nu s'a ocupatu inca nici odata de literatura, respunse Melini. In patru siedintie s'a discutatu numele societâtiei, dóue-dieci si patru au fostu ocupate cu discutiunea statuteloru si alegerea biuroului si de atunci incóce nu se tratéza decâtu despre modificarea partiala a statuteloru. Asiá credu ca se va urmá si de acum inainte, de-si membrii platescu regulatu contributiuni pentru latirea gustului scientificu literaru si artisticu, pentru tiparirea de cârti didactice si alte publicatiuni folositóre.

— Si cu acést'a 'si pierdu vremea o multime de ómeni seriosi?

„Ómeni seriosi? Se vede ca nu-i cunosci inca. Cazacachi e unu betrânu, care are desiertaciunea de a fi proclamatu protectorulu litereloru si scintieloru. O multime de barbati 'i smulgu bani sub felurite preteste literare, magulindu-lu prin câte va pamflecte câror'a le dau numele de diurnale politice si literare, cu titlu de „Mecen'a alu româniloru“, apoi prin alegerea lui cá presiedinte a societâtiloru literare si altele de asemene. Care gandesci ca a fostu scopulu lui Neculiu introducendu pe natacaulu de Covrigu in societate? Totu acel'a de a puté smulge contributiuni literare si patriotice. Suntu intielesi Calcanfaunu si cu Raresiu: ei se folosescu de banii societâtiei si bietulu Mecen'a dice aminu la tóte.

(Va urmá.)

inse mai incaldiesce odata reminiscintiele cele vechi de-si intr'unu tonu fórte *piano*. Acestu raportu nou cu dureri vechi fiindu ca representá durerile numai a unei pârti, nu aveau locu in congregatiunea comitatensa. Fr. Schreiber si face propunere in sensulu acest'a si cere stergerea passagiului cu durerile. Dr. Borci'a aratandu ca cele espuse in raportu de o parte nu privescu congregatiunea de alta parte despre cele ce s'au petrecutu in congregatiune are sa faca raportu presidiulu cu biroulu propune trecerea la ordinea dilei preste raportulu intregu. Fr. *Gebbel* apara cu o retorica patetica si cu floscule prin care voiá sa atitie interesulu pentru raportu, cu tóte ca nu erá nici unu periculu, câci majoritatea i erá asigurata. *Békessi* pasiesce contr'a passului din raportu, care se ocupa cu „denunciatiunile“ pressei, fu intreruptu inse de presidiu. *Bolog'a* arata ca astufeliu de motive aveau locu in adunarea scaunale, la ce *Malmer*, cam esitu din cumpetu, striga ca totu acei'a suntu ei in comitatu, cari au fostu si in scaune. In disput'a acést'a spre mare gaudiu alu congregatiunei intregi si a galerieloru se scóla notariulu din Vurperu si voiesce sa radice unu toastu. *Schweinitz* arata ca din tóte punctele de vedere gasesce de superfluu si neoportunu raportulu. V. *Romanu* combate cu argumente tari pre Gebbel si Borci'a mai recomenda odata propunerea sea. Se intielege de sine, ca la votare raportulu a fostu sprijinitu de majoritate.

Presidiulu anuncia resultatulu scrutiniului in urm'a votârei in siedinti'a inainte de média di. Au intrunitu Dr. Bruckner, Iacobu Bolog'a, Adv. Fried. Schneider, Martin Malmer, Dr. Nemesiu, Möfert, Michaelis, Kästner, Klein si Grohmann pluralitatea voturiloru, prin urmare acesti'a constituescu comissiunea centrala administrativa a comitetului.

Celelalte àfaceri se amana pre diu'a urmatóre.

A dóu'a di marti, in diu'a crucei, s'a statoritu bugetulu pre anulu 1877 cu 53,076 fl. si s'a conclusu luarea in arenda a casei dela „Leulu albu“ pentru oficiele comitatense.

In fine vinu pre tapetu dóue propunerei ale contelui Schweinitz, propuneri, cari trebuiau de multu facute in fostulu fundu regiu, dara numai de s'aru realisá si acum, ele nu voru lipsí a-si dá ródele loru binecuventate. Propunerile privescu agronomi'a, comunicatiunea si mesuri contr'a focuriloru; in fine propunerea pentru regularea Hartibaciului. Propunerile cá si motivarea loru facu onóre propunetoriului, pentruca a atinsu ran'a tocm'a unde dóre. In colori fórte bine marcate a aratatu in ce stare prapadita este agricultur'a si in ce miseria este industri'a si comerciulu in comitatulu nostru si ca déca nu vrea cineva ruina totala trebuie sa faca ceva pâna mai e inca tempu. Propunerile s'au primitu, si s'au indrumatu la comitetulu de 35. Presiedintele multiamesce comitetului de 35 pentru activitatea sea si inchide siedinti'a si congregatiunea intre aclamatiuni de „sa traiasca.“

Diet'a Ungariei s'a redeschisu joi. Intre lucrârile ei cele dintâiu vedemu si afacerea lui *Miletici*, carele dupa cum scimu este arestatu, cu tóte ca este deputatu si cá atare aru trebuí sa stea sub scutulu immunitâtiei. Diet'a, venindu afacerea acést'a inaintea ei, a indreptat'o la comissiunea de immunitate. In aceeasi siedintia a intrebatu *Simonyi* pre guvernu despre starea pactului cu cealalta jumetate a monarchiei. Min. *Tisza* indreptà pre intrebatoriu la calea interpelatiunei, déca voiesce sa afle ceva in privinti'a pactului. Asteptâmu cu mare interesu si interpelatiunea dar' mai multu respunsulu la interpelatiune, pentruca voimu sa scimu spuneva ministrulu despre pactu mai multu decâtu au spusu foile din Vien'a si Budapest'a.

Inspectorii scolari ai statului suntu cam toti denumiti. De asta data trebuie sa ne esprimâmu parerea de bine ca guvernulu a departatu din pârtile romanesci pre toti inspectorii si viceinspectorii, cari puteau insuflá órecare incredere in institutulu inspectoralu si româniloru. Guvernulu prin dispositiunile sele arata invederatu ca caus'a scolastica, dupa cum o pricepe elu, este cu totulu alta de cum o pricepe poporulu nostru. Amu dorí cá si consistoriele nóstre sa nu tréca impregiurarea acést'a cu vederea si ceea ce a facutu consistoriulu gr. or. din Sabiiu, respective episcopulu seu, in tempulu absolutismului fatia cu ministeriulu de atunci, sa faca intre marginele legei in tempulu de fatia. Acum este mai usioru decâtu atunci, pentru ca avemu legi, pre cari ministeriulu responsabilu trebuie sa le respecteze si pre cari nici noi nu voimu sa le contrariâmu, dara tocm'a pentru ca nu vremu sa contrariâmu sa stâmu cu atát'a mai firmi pre bas'a autonomiei nóstre scolastice, garantata totu prin legile patriei. Guvernulu a denumitu in totu tienutulu patriei câtu este locuitu de români inspectori de scóle unguri. Pre români, pre câti a tienutu, din cei putieni, in functiunile aceste scolastice ii a stramutatu, unde nici cu puiu de românu sa nu se mai intâlnésca. Pre T. Hossu la Ugocea si pre Iul. Bardosi in Cumani'a etc. Cum voru ingrigí de caus'a scólei barbati, cari suntu straini de populatiunea in mijloculu cârei functionéza, vedemu si din cele de pâna acum. Nu s'a facutu mai nimic'a pâna acum, nu se va face nimic'a de ací incolo.

Ministrulu presiedinte *Bratianu* se scrie, ca are sa mérga la Livadi'a spre intempinarea imperatului Russiei.

Romani'a se vede din di in di mai sternita din neutralitatea ce abiá o mai póte sustiené. Telegrame la diverse foi spuneau ca Russi'a negociaza cu Romani'a sa-i concéda trecerea trupeloru rusesci preste teritoriulu romanescu. Agentulu diplomaticu romanescu din Constantinopole dà o desmintire hotarita acestoru sciri. — Recrutatiunea suspendata asta véra este ordonata a se face acum la 1 Octobre.

Din o corespundentia tramisa la „P. Ll.“ dela *Belgradu* in 24 Sept. n. estragemu urmatórele:

Astadi a espiratu terminulu pausei de arme, la momentu inca nu scie nimenea, nici principele, déca paus'a se va mai prelungí séu nu. Representantii puteriloru suntu neintreruptu in contactu cu principele. Elu este fórte inclinatu a pune capetu versârei de sânge la frruntariele tierei sele. Dara „spiritele rele“ cu sioptele loru nu stau cu mânile in sinu si asiá e nedecisu, care din cele dóue curente va obtiené victori'a, cea resbelica, care voiesce lupta pâna la celu din urma omu, séu cea a pâcei.

In impregiurâri de acestea este lucru fórte naturalu a nu se sistá pregatirile pentru continuarea resbelului. Astadi a plecatu intre aclamatiuuile poporului, „escadronulu princesei Natali'a“, formatu numai din russi, spre teatrulu de resbelu. Escadronulu acest'a s'a formatu indata dupa plecarea escadronului Mal-Ivor. Era inse lipsa de cai. In dilele din urma se cumparara din Ungari'a 200 cai si astadi rusii, inarmati fia-care cu câte unu revolveru, carabina si sabia, au plecatu spre Deligradu. Calaretii acesti'a nu plecase inca si alta trupa de calareti este in formatiune, de astadata din 400 ómeni. Si trup'a acést'a astépta numai sosirea cailoru dela Pest'a, ómenii, armele si echipamentulu suntu gat'a. Alalta sér'a a sositu generalulu rusescu *Novicoff* cu 287 rusi *via* Cladova. Ómenii fura incuartirati in casarm'a cea mare „Vraciar.“ Astadi pórta multi dintre densii uniform'a serbésca.

Coresp. sune ca au sositu si circassiani rusesci, cari nu se deosebescu de cei turcesci de câtu ca pórta cruce pe peptu, precându cei turcesci pórta semiluna.

Mai departe spune ca sucursulu de ómeni din Russi'a e colosalu. In Cladov'a se facu pregatiri pentru primirea si espedarea mai departe a 4000 rusi. Déca vine tréb'a la unu armistitiu de trei septamâni va cresce numerulu rusiloru in armat'a serbésea dela 8—10,000, cari voru russificá armat'a.

Intr'aceea si lacunele din armat'a serbésca se astupa. Astadi a sositu a trei'a classa a militieloru belgradene. Acést'a e destinata parte a intregí pe cele-lalte dóue brigade belgradene, parte a merge la Drin'a.

Principele Milanu se afla intr'o situatiune critica. Se teme de puteri a primí corón'a regala si se teme de armat'a lui sa o respinga. Missiunea lui Nicolici ministrulu de resbelu de a induplecá pre Cernaieff cá sa-si retraga proclamatiunea, a fostu fâra succesu. Cernaieff a tramisu pre adjutantulu seu Lavrentieff la Petersburg cu o missiune in afacerea corónei regali serbesci.

In mai multe foi se colportéza scirea ca proclamarea lui Milanu de rege este egala cu delaturarea lui. Indoiél'a lui de a primí corón'a va fi folosita dreptu pretextu spre a-lu aratá inaintea serbiloru nedemnu de a mai siedé pre tronulu Serbiei. Se scrie mai departe ca Cernaieff va proclamá rege unu principe rusescu din dinastia Romanovu, pre principele Alexe. Pâna cându domnitoriulu Serbiei erá vasalu alu Portiei nu putea unu principe rusescu primí a fi domnitoriu in Serbi'a. Proclamarea domnitoriului de rege implica totodata si proclamarea independintiei si unu tronu independinte este acceptabilu si din partea unui membru alu dinastiei rusesci.

De mare importantia ne spunu foile din ambe capitalele monarchiei ca este sosirea unui curieru alu cabinetului rusescu, conte Sumarakoff-Elston la Vien'a, care a adusu unu autografu dela imperatulu Alessandru imperatului Franciscu Iosifu. In autografu asigura imperatulu rusescu pre alu nostru, ca nu voiesce a se separá de aliatii sei in cestiunea orientului. Acést'a este versiunea cor. lui „P. Ll.“. „Tagblatt“ aduce aceeasi scire despre missiunea lui Sumarakoff, dice inse, ca imperatulu Alessandru asigura a perseverá la punctulu de vedere alu stipulatiuniloru dela Reichstadt. Urméza numai decâtu dupa declaratiunea acést'a: ca elu (imperatulu) este *uniculu barbatu, care stà pre acésta basa.*

La tóta intemplarea missiunea contelui Sumarakoff este de importantia. Dara declararea de mai susu, combinata cu potopulu de voluntari rusesci, cari trecu in Serbi'a este si mai importanta. Declararea ca nu se va despartí imperatulu de aliatii sei in afacerile orientali o credemu din cuventu in cuventu. Amu intrebá pre foile din Vien'a si Budapest'a, ca óre suntemu si noi aliatii Russiei? De aici, adeca dela scirea de suntemu séu nu, aterna tóta importanti'a sosirei contelui Sumarakoff la Vien'a.

„Allg. Ztg.“ i se scrie din Belgradu ca in armat'a principala turcésca a eruptu pestilenti'a (ciuma) asiatica, carea omóra ómeni in massa. Turcii ardu totu ce remane dupa cei morti de ciuma pâna si baracele in cari au locuitu.

Revist'a diplomatica.

III.

Situatiunea romaniloru trecatori séu stabiliti in Turci'a.

Situatiunea romaniloru trecatori séu stabiliti in Turci'a nu este bine lamurita si d'abiá cu mari ostenele agentii tierei potu sa le acórde protectiunea loru. Pre lânga acést'a, autoritâtile turcesci considera si tratéza pre români cá supusi turci si, cu modulu acest'a, in lips'a unei protectiuni eficace pamentenii nostri nu potu fi garantati contr'a vexatiuniloru, alu câroru obiectu aru puté fi.

Mutesarifulu din Tulcea, printr'o nota sub Nr. 58 cu dat'a din 9 Maiu 1872, respundiendu demersuriloru ce agentulu românu facuse in favórea connatiunaliloru sei persecutati, s'a crediutu autorisatu a observá acestui din urma ca autoritatea turca n'aru puté intrá intr'o corespondintia oficiale cu densulu pentru afacerile moldo-valachiloru, cari suntu asemenea nisce supusi ai Majestâtiei Sele Sultanului, si n'au nici unu caracteru distinctivu de ceilalti supusi otomani.

Acésta declaratiune este totu atâtu de estraordinara prin fondu pre câtu este prin forma; ea este atâtu de putienu conforma cu raporturile ce trebuie sa esiste intre Turci'a si Romani'a, ca guvernulu Altetiei Sele principele Carolu I s'a aflatu in penibil'a datoria de a rechiamá pre agentulu seu acreditatu prelânga autoritâtile din Tulcea, dupa ce acest'a presentase o protestatiune contr'a observatiuniloru Mutesarifatului.

Guvernulu românu a lasatu Turciei tempulu a revení la nisce simtiemente mai ecuitabili si mai conforme cu situatiunea politica a Romaniei, si d'abiá dupa 15 luni si in urm'a destituirei, pentru motive ce nu ne suntu cunoscute, a fostului guvernatoru alu Tulcei, s'a decisu elu a numí unu nou agentu.

Din nefericire s'a insielatu in asteptarea sea.

Mai de multu, românii domiciliati in Tulcea plateau numai impositulu fonciaru pentru bunurile imobili ce posedeau.

De aprópe siepte ani, supusii români au fostu si suntu obligati sa platésca tacs'a de patenta (Temetuh) si tacs'a pentru drumuri, imposite ce pâna acum nu s'au potutu percepe dela ceilalti supusi straini, de óre-ce legatiunile din Constantinopole n'au admisu inca perceperea acestoru imposite.

Unic'a scutire de care se bucura românii, este a nu platí impositulu personalu (bedelu) si inca si acést'a o obtienu ei cu multe dificultâti, de óre-ce autoritâtile otomane contesta fórte adesea natiunalitatea supusiloru nostri, si cându acesti'a deviau proprietari, atunci suntu cu deseversire asimilati fâra a fi permisu delegatului românu a le vení in ajutoriu, a-i protege, ceea ce a silitu pre multi români sa abandone pasapórtele loru, calitatea loru de românu nefiindule de níci unu spriginu. Cá consecuentia a acestei stâri de lucruri, delegatulu Romaniei nu póte esercitá nici o jurisdictiune asupr'a connatiunaliloru sei.

S'aru puté invocá in favórea supusiloru români stabiliti in Turci'a, dóue scrisori viziriali din anii 1856 adresate guvernatoriloru din Varn'a, inse stilulu acestoru dóue piese este asiá de vagu si difusu incâtu autoritâtile otomane nu se credu tienute a stabilí, in virtutea diseloru scrisori, o diferintia intre supusii români (chiamati totu supusi ai sublimei Porti) si raialele.

Positiunea pamenteniloru români

stabiliti chiaru la Constantinopole nu este mai buna.

In trecutu, pâna la anulu 1866, supusi românii se bucurau de óre-cari privilegie, cari in unele impregiurâri, 'i punéu in o positiune egale cu aceea pre care o avéu supusii puteriloru straine, cari, in vìrtutea capitulatiuniloru, se bucura de drepturi si imunitâti esceptionali. Dara, dela acést'a epoca, Pórt'a a inceputu nu numai sa conteste nationalitatea supusiloru români, ci inca sa-i asimileze cu raialele, cu tóte sfortiârile agentiei diplomatice a Romaniei de a pastrá, in favórea supusiloru nostri, privilegiele stabilite prin vechiele usuri, astfeliu ca, actualmente, acésta agentia intempina, multe dificultâti voindu sa proteaga interesele conationaliloru sei cari n'au macaru dreptulu de a fi asistati, inaintea autoritâtiloru otomane, de dragomanulu agentiei de si esista unu ordinu vizirialu de acum optu ani pre stiindu admiterea dragomanului românu in afacerile conationaliloru nostri.

Câtu pentru impositele ce românii platescu la Constantinopole suntu aceleasi dela Tulcea.

Jurisdictiunea pre care a esercitat'o in toti tempii cancelari'a agentiei tierei asupr'a supusiloru români, este inca contestata de câtra autoritâtile turcesci, de si acésta jurisdictiune, e recunoscuta de mai multe consulate straine, cari prefere a se raportá mai de graba la juridictiunea tribunalului românu, de câtu a tramite supusii loru naintea instantieloru otomane.

Si, pre cându sublim'a Pórta se obstina a contestá agentiloru români dreptulu de jurisdictiune asupr'a conationaliloru loru, ea acorda acestasi dreptu agentiloru ce intretiene pre teritoriulu românu.

Intr'adeveru eata atributiunile ce Turci'a confere agentului seu stabilitu la Brail'a, astfeliu cum suntu precisate in mai multe firmane, si anume in celu din 20 Chaban, 1289 (1872):

„Sa procure ajutoriu si protectiune negutiatoriloru si supusiloru otomani resiediendu séu calatorindu in circumscriptiunea sea; sa mantiena tóte privilegiele la cari au ei dreptulu, sa inlesneasca prin tote mijlócele transactiunile loru comerciali, si sa reguleze, dupa lege, diferendele ce s'aru puté intetí in esercitiulu comerciului loru."

Acestu agentu are si misiunea a comunicá guvernului seu tóte faptele si incidentele cari merita a fi relatate."

Ce sa dicemu si ce sa gândimu despre acésta inconsecuintia? Nu este de ajunsu a pune intrebarea. Totusi guvernulu princiaru, imbolditu de datori'a imperiósa de a nu permite violarea drepturiloru tierei basate pe tractate si pre dreptulu publicu, este tienutu sa reclame o plina si intréga reciprocitate in favórea agentiloru sei, si numai cu acésta conditiune trebuie sa admita elu cá agentulu otomanu sa póta esercitá la noi functiunile ce-i suntu trase.

Altminteri nu trebuie sa se uite ca guvernulu princiaru aru fi in dreptu sa refuse instalarea acestoru agentii otomani cum si stabilarea turciloru pre teritoriulu românu, invocându capitulatiunile din 1393, 1460 1511, si 1529, capitulatiuni recunoscute de câtra puterile garanti si anume specificate in art. 2 alu conventiunei din Parisu.

Intr'adeveru, dupa clausele clare si precise ale acestoru capitulatiuni, turcii n'au facultatea a se stabilí nici intr'unu modu in Romani'a.

Este inca de observatu ca representantulu sublimei Pórti in Romani'a (Brail'a), de si pretinde sa aiba atributiunile si imunitâtile ce dreptulu internationalu recunósce consuliloru straini, pórta titlulu de „directoru generalu alu agentieloru comerciali ale sublimei Porti la Dunare."

Deci, acestu titlu nu l'aru puté purtá acel'a care pre unu teritoriu strainu, este insarcinatu a representá interesele politice séu comerciali ale guvernului seu.

In codulu dreptului gintiloru care resuma legile si usulu admisu in relatiunele dintre state, si care serva dreptu calausa diferiteloru tiere pentru totu ce concerne regulamentulu acestoru relatiuni, nu se afla de locu, nici in clasificarea ce acestu codu admite, nici printre denumirile ce elu consacra, titlulu pre care 'lu da Turci'a directorului seu dela Brail'a. Acestu titlu nu confere in realitate nici unu caracteru publicu si n'aru puté conveni de câtu agentului unei societâti industriale private.

(Va urmá.)

Burs'a de Vien'a.

Din 18/30 Septembre 1876.

Metalicele 5%	66	25
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	90
Imprumutulu de statu din 1860	111	—
Actiuni de banca	842	—
Actiuni de creditu	151	10
London	122	25
Obligatiuni de desdaunare Ungurescì	73	75
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	73	75
„ „ „ Croato-slavone	86	—
Argintu	102	40
Galbinu	5	87
Napoleonu d'auru (poli)	9	78
Valut'a nóua imperiale germâna	60	10

Nr. 310. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea unui stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu ascultatoriu de pedagogia in respectivulu institutu gr. or. din Sabiiu, se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 31 Octobre 1876 c. n.

Concurentii la amintitulu stipendiu au sa-si tramita incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediutu cu atestatu de botezu si de paupertate, cum si cu testimoniulu scolastecu de pre Sem. II alu anului scol. 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asoc. transilvane, tienuta in Sabiiu la 19 Septemvre 1876.

Iacobu Bologa'a,
presiedinte.
pentru Secret.
1—3 I. V. Russu.

Nr. 258/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confesionala gr. or. din Vidr'a de susu ppresbiteratulu Zlathn'a superióra se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 17 Octob. a. c. st. v.

Salariulu anualu 250 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu statut. org. cu urmatórele documente:

a) atestatu de botezu;

b) atestatu de moralitate;

c) atestatu ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a.

d) atestatu de cualificatiune, si ca sciu cantârile bisericesci.

Concurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului ppresbiteralu in Campeni pâna la terminulu prefiptu.

Campeni 13 Sept. 1876
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(1—3) ppresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II la scól'a capitala gr. or. din Zernesci, ppresbiteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 175 fl. v. a. din fondulu scolariu, prelânga cuartiru liberu si 3° lemne se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 24 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá suplicile loru, in sensulu stat. org. comitetului parochialu din Zernesti, adresate inse reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite cu urmatórele documente si anume:

1. Atestatu despre absolvarea gimnasiului inferioru.

2. Atestatu de cualificatiune invetiatorésca.

3. Atestatu de moralitate si

4. Ca pre lânga limb'a romana suntu versati si in limb'a germana si magiara.

Zernesti, 6 Sept. 1876.
Ioanu Comsi'a m/p.
2—3 parochu si presied.

Concursu.

La scól'a gr. orientale din *Avrigu*, in ppteratulu Sibiiului II suntu de a se ocupá patru posturi de invetiatori cu salariu de câte 155 fl. Unulu dintre invetiatori alegenduse de directoru va primí inca 50 fl. si celu ce va instruí pre elevi in cântari inca 30 fl.

Dela concurenti se cere sa fia absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale; cei si cu studie pedagogice séu alte studii mai inalte voru avé preferintia.

Concurentii voru avé a-si tramite documentele la subsemnatulu inspectoratu de scóle celu multu pâna la 24 Septembre a. c. st. vechiu.

Sibiiu 8 Septembre 1876.
Inspectoratulu districtualu de scóle pptulu gr. or. alu Sabiiului II.
I. *Popescu*,
prot. si inspectoru
(2—3) distr. de scóle.

Concursu.

In ppresb. gr. or. alu Bistritiei au devenitu in mai multe comune posturile de invetiatori vacante pentru a câror'a ocupare se escrie concursu pâna in 30 Septembre st. v. si adeca:

A.) In comun'a Budusuiu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 110 fl. v. a. locuintia si un'a orgia de lemne.

B.) In comun'a Chentelnecu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu:
  a.) in bani 60 fl. v;
  b.) in bucate 8 cupe cucuruzu sfermatu dela fia-care elevu obligatu de a umblá la scóla.
  c) locuintia gratuita si folosinti'a gradinei lânga scóla de 260°☐;

C.) In comun'a Id'a mare pentru postulu de invetiatoriu cu salariu;
  a) in bani 20 cr. dela fia-care familia;
  b) in bucate 75 mertie de cucuruzu sfarimatu;
  c) folosirea gradinei scolare de 500°☐;

D.) In comun'a Cusm'a pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 60 fl. v. a. locuinti'a gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.
  Invetiatoriulu va mai puté ocupá si of. de cantore.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au de a-si asterne documentele loru la subscrisulu inspectoratu scolariu districtualu.

In contielegere cu comitetele parochiale resp.
Insp. scolaru distr. de scóle din ppresb. Bistritiei.
Borgo-Dioseni 8 Sept. 1876.
Ioane Buzdugu,
2—3 adm. protop.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. or. alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

1. In comun'a Bungardu dóue posturi de invetiatori cu leafa de câte 110 fl; directorulu va mai primi inca 40 fl.

2. In comun'a Talmacelu postulu de invetiatoriu primariu cu leafa de 130 fl.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au sa dovedésca ca au absolvitu 3—4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu.

Cei cu studii mai inalte voru avé preferintie.

Documentele suntu de a se tramite la subsemnatulu inspectoratu districtulu de scóle pâna in 24 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 14 Sept. 1876.
In contielegere cu comitetele parochiale resp.
Inspectoratulu districtualu de scóle din ppteratulu gr. or. alu Sibiiului II.
I. *Popescu*,
(2—3) prot.

Concursu

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci, la scól'a confessionala gr. orient. din Nucsiór'a, se deschide concursu, cu terminulu pâna in 1 Octomvre st. v. a, c.

Salariulu anualu este 200 fl.

Doritorii de a competá la acestu postu, binevoiésca a-si asterne concursele loru instruite, pâna la terminulu amintitu la subscrisulu.

Hatiegu in 10 Septemvre 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Ratiu,
2—3 protopopu.

Ad Nr. 46/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci, primariu si secundariu la scól'a conf. rom. gr. or. din Ferihazu protopresb. tractului Sighisiór'a pâna incl. 1 Octobre i. st. v. — odata pentru totudéun'a.

Emolumentele suntu:

Pentru invetiatoriulu primariu (class'a II) salariu anuale de 150 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei, si lemne de ajunsu.

Pentru invetiatoriulu secundariu (clas'a I) salarlu anuale de 80 fl. v. a. pentru unu concurinte strainu cuartiru si lemne de ajunsu.

Petitele cu documintele de cualificatiune instruate in sensulu legiloru sustatóre suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu scaunului protopresbiterale susumentionatu.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.
Sighisiór'a 7 Sept. 1876 v.
Zacharie Boiu,
(2—3) protop.

Edictu.

Petru Munteanu din Gârbov'a cttulu Sabiiului, — carele de 4 ani a parasitu pre femei'a sea Dochi'a Petru Munteanu din Dobârc'a fâra a se scí loculu petrecerei lui, se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 3 Septembre 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 2 Septembre 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or. alu Mercurei.
I. Drocu,
(2—3) adm. prot.

Pentru economii de oi.

In Puszta Szt. Mihai lânga Huedinu (Banfi Hunyad) nu departe de Clusiu se primescu pâna la 3000 oi pre tempulu de érna de acum'a pâna in 21 Martiu cal. nou la pasiune cu pretiulu de 50 cr. v. a. iér' intemplându-se se aiba lipsa de fenu 1 fl. 50 cr. de fiesce care oaia.

Voitorii de a duce oile acolo se potu adresá séu in Sibiiu la negotiatoriulu dlu Rafaelu Nurisand in piatiulu celu mare, séu la inspectorulu mosiei dlu Bangi Sandoru in Puszta Szt. Mihai. 1—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 76. ANULU XXIV.

Sabiiu 23 Septemvre (5 Oct.) 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
cu „Foisiór'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avișurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Representatiunea

minoritâtiei române din congregatiunea a 2-a a comitatului Sabiiu câtra ministeriulu de interne r. u.

Escelenti'a Vóstra Domnule Ministru reg. ung. de Interne!

Subscrisii representanti ai comitatului Sabiiului, cari amu votatu, in contr'a majoritâtiei acestei adunâri de adi, si pentru proiectulu minoritâtiei comissiunei de 35 completatu prin propunerea dlui deputatu Dr. Ioanu Borci'a in privinti'a impartirei cercuriloru administrative insinuandune cu acést'a *representatiune* in contr'a conclusului de adi alu majoritâtiei, aducemu in contr'a acelui'a si pentru proiectulu nostru urmatórele motive:

De-si in generalu se intalnescu ambe proiectele intr'acea, ca dupa unulu séu altulu totu atâtea cercuri administrative se croiescu in intregu comitatulu Sabiiului, si prin urmare statulu personalu alu functionariloru din afara precum si spesele administratiunei in asta privintia suntu si potu fi asemenea totu acelea, — totusi esista divergintie intre ambe proiectele in dóue directiuni.

Intei'a divergintia este, carea privesce unele putiene comune, ce jacu la marginele estreme ale fostului scaunu alu Sabiiului si in mai mare parte nici cându nu s'au tienutu de acestu scaunu.

Acést'a atinge pe comun'a Jin'a care de-si s'a tienutu de scaunulu Sabiiului inse dupa situatiunea topografica naturalmente jace intre comunele din scaunulu Mercurei, Poiana, Carpenisiu etc. si 'si are tóta comunicatiunea ei prin Poiana pre drumulu acestei comune spre opidulu Mercurea.

Mai incolo comunele Cornatielu si Nucetu, ce au apartienutu la comitatulu Albei superióre, naturalmente apartienu de teritoriulu cercului Nocrichiu (Leschkirch).

O privire pre mapa va justificá cele dise.

Acestea comune ceremu noi a se incorporá la cercurile, unde gravitéza naturalmente si spre inlesnirea loru, la Mercurea respective la Nocrichiu.

Diverginti'a cea mai mare intre proiectulu majoritâtiei si minoritâtiei jace in impartirea cercuriloru administrative in fostulu teritoriu alu scaunului Sabiiului, la cari cercuri incorporéza atâtu majoritatea câtu si minoritatea, in diferite moduri, si pre comunele Aciliu, Magu si Sacelu.

Proiectulu majoritâtiei inse noi suntemu siliti a-lu respinge si acel'a nu se póte aprobá din urmatórele motive speciali:

1. Pentruca dupa acel'a unulu singuru cercu, numitu acolo alu „Rasinariloru cu 34,354 locuitori este aprópe asiá de mare si numerosu, cá celelalte tóte trei cercuri proiectate totu de majoritate anume alu Cisnadiei (Heltau) alu Cristianului (Grossau) si alu Vulperului (Burgberg) la olalta tóte trei cu 37,551 locuitori; si asiá majoritatea nu ia in nice o consideratiune numerulu populatiunei alu diferiteloru cercuri, si nici o proportiune intre acelea, ceea ce este o anomalia.

2. Pentruca majoritatea intínde pe unulu singuru cercu an. alu Resînariloru, in o linîa óbla de 3—4 miluri, dela Jin'a pâna la Boitia in Turnulu rosiu si pâna preste rîulu Oltu, intre cari comune, asiá precum suntu ele situate pe sub munti un'a dupa alt'a dealungulu, nici drumu de comunicatiune nu esista, si la care situare nici idea de arondare nu se póte aplicá; ci precum o linia óbla nu are centru asiá si acestea comune, precum le proiectéza maioritatea nu se potu numí unu cercu, ci numai o insirare de comune pe unu teritoriu in lungulu de 3—4 mile, in latime de ⅛—¼ milu si inca celu putienu de 2 ori intreruptu prin teritoriele comuneloru Cristianu si Cisnadia.

Atari disproportiuni si impartiri nenaturale nu corespundu nici legei nici intentiunei dlui ministru.

3. Pentru ca in proiectarea acestui cercu alu „Resinariloru“ si pe viitoriu din partea maioritâtiei jace acea idea contraria intentiunei legei si bunei administratiuni, cá comunele scauneloru vechi filiali a Salistei si Talmaciului asemenea sa se tracteze, cá si mai inainte si sa se sustiena si pe viitoriu, cá acel'asi teritoriu separatu, pe care l'au tractatu Universitatea sasésca si cetatea Sabiiului cá siesi supusu si pe locuitori cá iobagii natiunei sasesci, cá pamentu eschisu dela fundulu regiu si fâra libertate. Acésta idea nejusta si nepractica s'au manifestatu pâna acum atâtu in protestele Universitâtiei si cetâtiei Sabiiului in contr'a incorporârei acestoru dóue scaune filiali la scaunulu Sabiiului, câtu si in acea impregiurare, ca pâna adi acestea comune s'au administratu in modu arbitrariu de câtra magistratulu Sabiiului prin functionarii *subalterni* ai lui alesi de câtra cetate fâra concursulu acestoru comune. Acea intentíune se manifestéza si acum, cându maioritatea, cu tóte ca croiesce din acestea comune marginasie unu teritoriu lungu de 4 mile si cu 34,354 locuitori, totusi nu-lu tiene de demnu a avea unu pretore (Szolgabirau) in fruntea sea, ci numai unu oficiante subalternu, unu *adjunctu* séu cancelistu ceea ce stà in directa contradicere cu legea municipale.

4. Pentru-ca proiectulu maioritâtiei pre lânga acestu cercu cu 34,454 locuitori, construéza inca si unu cercu asiá numitu alu „Cristianului,“ a cârui esistìntia o conditionéza dela o ingremiare cu totulu eterogena si nenaturala a comuneloru Amnasiu (Hamles) ce s'au tienutu de scaunulu Sibiiului si adi se tiene de judiciulu cercualu din Mercurea a comunei Aciliu (Ecselő) ce s'au tienutu de comitatulu Albei infer. si adi se tiene de judiciulu cercualu alu Mercurei, a comunei Magu si Sacelu ce s'au tienutu de comitatulu Albei inferióre si adi ambe se tienu de cerculu judicialu alu Salistei, cari tóte comune, afara de Aciliu, naturalmente suntu apartienatóre de teritoriulu Salistei, de cari d'abiá se despartu prin ¼—⅛ milu. Déca acestea 4 comune se voru esimá dela cerculu Cristìanului, ceia-ce pretinde bun'a administratiune, apoi acestu cercu pentru apropierea comuneloru celorulalti: Cristianu, Siur'a mica, Rusciori si Turnisioru lânga Sibiiu si la comunele cercului majoritâtiei numitu alu Cisnadiei (Heltau) devine cu totului totu superfluu.

Nu putemu primí parerea majoritâtiei, mai departe:

5. Pentru-ca la formarea cercuriloru administrative nu au luatu in considerantia si cercurile electorali; apoi

6. Pentru-ca majoritatea prin formarea séu mai bine disu, prin lasarea cercuriloru asiá, precum ele s'au administratu din vechime pâna adi sub numire de „inspectorate“ pare a staruí, ca nici sub domni'a legiloru nóue municipali sa nu se schimbe nimicu din ceea ce au constatu impartirea fostului scaunu alu Sibiiului pâna acum, iér déca acestu status quo ante, aru remâné inca cá o reservatiune de drepturi speciali avute. Séu apoi trebuie sa presupunemu, ca majoritatea nu a voitu sa faca cercuri nóue in interesulu bunei administratiuni si dupa prescrisele legei si intentiunea dlui ministru, ci au lasatu inspectoratele de pâna acum in starea loru de mai nainte in interesulu persóneloru inspectoriloru, cá nu cumva acestea persóne sa se altereze in functiunile loru.

Motivele majoritâtiei pentru asta stare de lucruri nu suntu justificate.

Acelu motivu alu majoritâtiei adunantiei, ca prin stramutarea unei séu altei comune dela unu inspectoratu la altulu, s'aru ingreuná de facto administrarea prin cercetarea si deosebirea acteloru respective se restórna prin insasi lucrarea si proiectulu majoritâtiei, care incorporéza la cercurile loru comune, ce s'au tienutu atâtu de comitatulu Albei super. câtu si inferióre precum Aciliulu, Magulu, Sàcelulu, Cornatielulu si Nucetulu, prin urmare atare motivu aru cadé mai multu asupr'a majoritâtiei.

Iér' acelu motivu, ca de astadata totusi numai unu provisoriu se face, este lipsitu de ori-ce basa. Pentruca acestu motivu infrunta deadreptulu scopulu legei si intentiunea dlui ministru. Déca legea aru concede si dlu ministru aru fi ordonatu a se face atari provisorii, precum le intielege majoritatea adunantiei, atunci aru fi disu simplu: lasati starea lucruriloru de pâna acum pâna la definitivu.

Inse dlu ministru prin emisurile sele publicate acestei adunantie, conformu legei, au ordonatu a se face acum, dupa premers'a constituire a comitatului, care s'au si intemplatu, nóua ordine si impartire a cercuriloru administrative cari se formeze bas'a impartirei definitive in favorulu unei bune si usióre administratiuni si pre viitoriu.

Aru fi zadarnicie si perdere de tempu, aru fi o ocolire a legei, ca standu noi sub prescrisele acelei'a adi se lasâmu starea lucruriloru, cum au fostu, cá mâne sa ne apucâmu a o straformá.

Din argumentele nóstre aici depuse urméza, ca proiectulu si conclusulu majoritâtiei in privinti'a impartirei cercuriloru administrative pre cari le amu dificultatu noi in proiectulu majoritâtiei, nu numai nu corespunde proportiunei numerului poporului si situatiunei teritoriali, ci sta in contradicere cu insasi legea si cu intentiunile inaltului ministeriu, si impedeca o administratiune buna si folositóre pentru poporulu comitatului nostru.

De acea trebuie si suntemu siliti a aperá si a recomandá dreptei consideratiuni a inaltului ministeriu proiectulu nostru, care corespunde tuturoru séu in cea mai mare parte recerintieloru legei.

In acést'a se iá privire câtu se póte la o proportiune ecuitabila in numerulu poporului, pentru inlesnirea administratiunei cercuali. Ací se observa câtu se póte de strictu principiulu arondârei spre usiurinti'a comuneloru si a comunicatiunei loru câtra centrulu pretorialu, precum si formandele cercuri electorali.

Ací facemu si maioritâtiei concessiuni indestulitóre, pre cându proiectulu maioritâtiei aru dá ansa iérasi la frecâri stricaciόse binelui publicu si interesului statului. Ací in cercurile propuse de noi se afla centrele naturali, unde au a resiedea pretorii (Szolgabireii) dupa § 57 alu legei municipali, pre cându impartirea proiectata de câtra maioritate, aduce cu sine acelu inconvenientu, — precum curatu se vede — ca pretorii tuturoru cercuriloru sa-si aiba resiedinti'a in cetatea Sabiiului; prin ceea ce de un'a parte va patimí administratiunea in diferitele cercuri, de alta parte ne-amu pomení vrendu nevrendu, ca iérasi suntemu in vechulu scaunu alu Sabiiului sub totu atâti inspectori de aceeasi categoria inse cu numele „Solgabireu“ ceea ce aru fi in stare a stânge in maioritatea poporului si primele asteptâri de imbunatatire a administratiunei politice.

In specie prin proiectulu nostru se delatura acelu monstru de cercu alu Rasînariloru, proiectatu de maioritate cu tóte reminiscentiele lui triste si contradicatóre spiritului tempului si legiloru nóue.

Situatiunea topografica a acelui teritoriu au adusu cu sine necessitatea, de a se formá dóue teritorie administrative limitanee inca de pre tempulu primiloru regi ai Ungariei sub numirea de teritorii „regali si castrali“ de „districte“ si in fine de „scaune filiali a Salistei si Talmaciului“; iéra adi considerarea numerului populatiunei reclama cu necessitate imperativa crearea a dóue cercuri administrative din acestu teritoriu.

Centrele naturali ale acestoru dóue cercuri arondate suntu opidulu Saliste si comun'a castrale Talmaciu; pre cea dintâiu o au recunoscutu inaltulu regimu, cându au instituitu ací o judecatoria cercuala. Cea din urma au fostu vechiulu pretoriu alu castilanului de Talmaciu si alu 7-loru judetie. Déca este asiá, apoi cine aru potea recomendá, ca — in sensulu proiectului maioritâtiei, — tóte comunele dela Poplac'a si Rasinari la vale pâna de preste Oltu sa mérga la Saliste in o departare de 3—4 miluri.

Conformu acestoru centre, dupa proiectulu nostru, se potu aflá cu usiurintia centrele si resiedinti'a pretorelui in cercurile Cisnadiei si Vulperului in un'a din acestea comune séu si alte ale respectivului cercu, spre a se evitá ilegalitatea aceea, cá toti pretorii sa resiéda in cetatea Sabiiului, carea pentru ei este teritoriu strainu, ce nu este permisu in lege.

Din acestea motive recomendâmu inaltului regimu a aprobá proiectulu nostru, ce-lu alaturâmu aici.

Sabiiu in 25 Septemvre 1876.

Alegerile in sensulu legei municipali.

(*II.*) Amu fostu pertractatu in numerii trecuti agendele de administratiune cele mai insemnate precum si constituirea representantiei comitatului dupa legea municipale; spre intregirea prospectului asupr'a cuprinsului esentialu alu acestei legi, vomu vorbí in scurtu si despre alegeri.

Despre alegerile representantiloru in comitetulu comitatensu, incâtu adeca jumetate din acesti representanti constau din membrii alesi in cercurile electorali, inca amu fostu tractatu, cu ocasiunea pertractârei constituirei corpului representativu; mai remane deci a tractá despre alegerea comitetului permanentu si a comitetului administratoru precum si despre alegerea oficiantiloru municipali.

Comitetulu permanentu e o delegatiune a comitetului generalu municipalu, carea e chiamata a-lu representá pre acest'a in cause de urgintia si a prepará tóte objectele ce au a se pertractá in adunârile comitetului municipalu generalu, precum si a face propuneri in objectele acestea. Numerulu membriloru acestui comitetu precum si sistemulu afaceriloru sale interne se fipséza din partea comitetului generalu prin statutu specialu. Membrii se alegu in siedinti'a comitetului generalu prin majoritate de voturi. Presiedintele comitetului permanentu e vice-comitele; iér' vicepresiedintii se alegu de-si dintre membrii insusi.

O institutiune de cea mai mare influintia in comitatu, e comitetulu administratoru; o creatiune nóua din estu anu a dlui ministru presiedinte si de interne Tisza. Ea se pare menita a servá la parere sistemulu colegialu in pertractarea afaceriloru; precându in realitate asigura regimului o influintia mare si in aceste afaceri, detragendu cele mai insemnate agende din mânile vice-comitelui, a oficiantului alesu de municipiu si responsabilu aceluia'si si concredendule unei corporatiuni constatatóre in mare parte din oficianti de statu si organe ale regimului.

Comitetulu administratoru consta din 10 membri alesi de municipiu prin votisare secreta si cu majoritate relativa de voturi. Afara de acesti'a mai suntu membri ai comitetului administratoru: comitele supremu, vicecomitele, notariulu supremu, fiscalulu, presiedintele oficiului orfanalu, fisiculu supremu, inspectorulu de dare regiu, oficiantulu primu alu oficiului regiu pentru cladire, inspectorulu de scóle, procurorulu de statu si directorii de posta si telegrafu. Eata dar' ca organulu de cea mai mare influintia din municipiu si carele esercitéza in numele municipiului agendele cele mai de insemnatate din sfer'a administratiunei si autonomiei politice, consta in majoritatea sea din oficianti si organe de ale statului.

Oficiantii municipiului, cari se alegu din partea representantiei municipali suntu: vice-comitele, notarii, fiscalulu, presiedintele si asessorii orfanali, cassariulu, fisiculu, ingineriulu, oficialulu de comptabilitate, tutorele comunu, veterinariulu si pretorii cá oficianti esterni, precum si medicii, inginerii, oficialii de comptabilitate si tutorii singuraticiloru cercuri. Acesti'a se alegu pre unu restempu de 6 ani si potu fi dupa espirarea periodei acestei'a, realesi. Pre cându registrantele si personalulu de cancelaria si manipulatiune se denumescu din partea comitelui supremu pre viétia si se potu amová din posturile loru, numai in cele disciplinarie. Posturile devenite vacante sub decursulu periódei de 6 ani, le ocupa comitele supremu prin substitutiune.

Dela aspirantii pentru oficiile municipali, nu se recere decâtu sa fia trecuti de 22 ani, indigeni si nepatati de caracteru. Numai dela aspirantii pentru posturile de notariu supremu si presiedinte la oficiulu orfanalu se recere cá se fia absolvatu studiile juridice, séu se fia depusu esamenu din ele, séu celu putienu sa fia mai ocupatu atare postu. Asemenea se recere dela fiscalu diplom'a de advocatu; iér' dela medici diploma *valida in statulu magiaru* de specialitatea sea si o pracsa de celu putienu doi ani.

Cu ocasiunea congregatiei pentru restaurarea amploiatiloru, ocupa comitele supremu posturile de notari si fiscalu provisorice pe calea substitutiunei. Pentru candidare se alege anume o comissiune candidatóre de siese membri, dintre cari trei se alegu din partea representantiei municipali, care e totu-odata si presiedintele acestei comissiuni. Comissiunea acést'a candidéza apoi, cu respectu la recerintiele aratate mai susu precum si la destinatiunile art. leg. 44. 1868, despre egal'a indreptatire a natiunalitâtiloru, câte trei candidati pentru fia-care postu, Congregatiunea apoi alege dintr'acesti'a si anume pre vice-comitele prin maioritate absoluta de voturi, pre cându pentru ceialalti oficianti ajunge si maioritatea relativa.

Alegerea acést'a se face prin enunciatiune numai la cererea a 20 membrii se votéza nominatim; inse si atunci votisarea se face inaintea comissiuniloru destinate spre acestu scopu, prin consemnarea votantelui si a candidatului pentru care a votatu. Votisarea prin seduli are locu numai in municipii opidane.

Din acestea se vede ca comitele supremu are o influintia apriata la ocuparea posturiloru; atâtu in casurile de substitutiune, câtu si in cele de alegere. Substitutiunea e data de totu in mânile lui: iér' asupr'a alegeriloru póte influintiá prin comissiunea de candidare, in carea elu si eu cei trei membrii designati de densulu, compunu totudéun'a majoritatea.

Cu tóte acestea influinti'a sea asupr'a alegeriloru are o cualitate mai multu numai negativa: câci silitu fiindu prin lege a candidá totudéun'a trei individi déca se afla, elu nu póte impune congregatiunei o persóna densului ingrata, se o eschida din candidatiune.

In fine dela comitele supremu atârna si respectarea destinatiuniloru art. leg. 44/1868 despre egal'a indreptatire a natiunalitâtiloru; fiindu-ca de o parte tóta influinti'a in comissiunea candidatóre o are densulu, de alt'a dela majoritâtile atarei congregatiuni nu pré poti asceptá dupa cum vediuramu, dreptate mai cu séma cându se tractédia de pânea de tóte dilele.

In câtu se voru aflá indemnati representantii acesti'a ai regimului, a face sa se observe legea si incâtu nu; ni-o va arata viitoriulu. Datoriati'a nóstra inse va fi cá sa staruimu cu tóte puterile pentru observarea legoi, buna, rea, cum e.

Resbelulu.

22 Septembre.

Resbelulu intre serbi si turci s'a inceputu de nou dela 24 Sept. st. n. Batali'a decisiva decurge de mai multe dile, dara fâra unu resultatu decidietoriu. Ambe armatele 'si tienu cumpan'a.

„Pester Lloyd“ in nrulu seu de dumineca constatéza unu mare lucru: *ca afacerile orientali au intratu* intr'unu stadiu *criticu*. Astfeliu de marturisire dela unu organu, care se inspira din ministeriulu de esterne este de mare insemnatate. Numit'a fóia mai descopere, ca fase incarcate de dificultâti au mai fostu si pâna acum, si in mai multe renduri erá aprópe cá lucrurile sa ia o fatia prea seriósa. Venirea lui *Sumarakoff* la Vien'a, dara mai alesu missiunea lui de a aduce imperatului si regelui Franciscu Iosifu *hotarirea* imperatului Alessandru dovedesce, ca se tratéza de lucruri, cari se deosebescu esentialu, *ba stau in opositiune directa cu stipulatiunile de mai nainte* intre cei trei imperati. „De cum-va s'aru adeverí scirea ca Russi'a a notificatu, ca déca nu se voru primí

O societate literara.

(*I. Negruzzi.*)

(Fine.)

— E cu neputintia! Nu potu crede ca ómeni culti cá acesti'a profesori la scoli inalte, sa fia atâtu de meschini. Esti prea pesimistu in parerile d-tale.

Melini zimbì: „se vede ca ai venitu de putienu tempu in tiéra. Ne vomu vorbí preste unu anu. Vei cunósce ómenii mai de aprópe si vei judecá singuru.“

— Dar' cum suferu ceilalti membri o asiá batjocura — déca este precum dici?

„Suliminiu care este intru câtu-va oratorulu societâtiei e unu teneru egoistu si ambitiosu care doresce sa-si faca avere si anume cu ori-ce chipu. In lipsa de clientela, ce inca nu prea are, elu gasesce in societatea acést'a unu centru binevenitu unde póte tiené discursuri, care fiindu fórte gustate de densulu insusi, crede ca trebuie sa fia admirate de toti, Filipopulo e unu grecu siretu, care aru vrea sa fia elu cassariu, pentru a puté avé folósele ce au astadi Raresiu si Calcanfaunu si din ceilalti suntu câti-va care socotu ca lips'a loru de invetiatura si de cunoscintie nu se va luá in séma, cându se va sci ca ei suntu membri ai unei societâti literare si scientifice, iér' cea mai mare parte s'a inscrisu numai fiinduca au fostu indemnati sa intre si ei, nu s'au opusu la staruintiele câtoru-va amici. Acesti'a figuréza numai pe lista, dar nu se ocupa nici decum de „Ulpi'a-Traiana“ cari le este fórte indiferenta.

— Dar' déca judeci cu atât'a asprime pe ómenii din care se compune acésta adunare, pentru ce ai intratu, séu mai bine pentru ce nu esi din ea?

„Amu intratu fiinduca amu fostu indemnatu si eu din partea mai multoru fosti camaradi de studiu. Si déca amu intratu odata, de ce sa o lasu? Prea multu nici odata nu amu asteptatu ca va puté lucrá. Câte odata amu aici ocasiunea de a petrece sér'a, cându n'amu ce face, câci nu-'mi place se jocu cârtile. Meseri'a mea 'mi da multu de lucru pe dî, asiá incâtu sér'a suntu ostenitu. Ce sa facu atunei? Sa totu stau la vorba cu femeile? Cu ele vorbesci aceea si totu aceea. De siese ani de cându frecuentezu societâtile m'amu saturatu de dialoguri sentimentale.

Cum sfersiea Melini a vorbí ei ajunsera inaintea casei lui Vereanu si acest'a doritoriu de a urmá convorbirea inceputa, cu sperantia de a convertí pe Melini la idei contrare, 'lu invita sa intre la elu si sa iee ciaiulu impreuna. Suindu-se in camer'a lui Mihaiu, Melini se asiédia pre unu jiltiu, 'si aprinse o tigare si urmà astfeliu:

— Vedu de pe figur'a d-tale ca esti indignatu de cele ce spunu. Ai voí sa fi intratu in societatea „Ulpi'a-Traiana“ cu sperantia de a o vedé producendu fructe insemnate la noi in tiéra; in privinti'a sociala, ai voí sa amu mai multu entusiasmu pentru femeile nóstre, dar' ce sa-ti spunu? Pentru cá o institutie óre-care sa póta avé efectele dorite, trebuie cá membrii din care se compunu sa fia devotati scopului ce si-au propusu; dar' la noi, in realitate nime nu a crediutu in resultate serióse. Este o conventiune tacuta intre toti de a se face ca credu ceea ce 'si propunu, de-si nime nu crede; fia-care urméza unu scopu personalu. Si acést'a nu e mai in societatea acést'a, dar' in tóte, pâna la adunarea nationala. Nu este poporu, celu putienu nu este generatiune, mai egoista de câtu acést'a a nóstra. Afara de interesu, nimicu nu-i e sfântu. Si acést'a e cu atâtu mai periculosu, cu câtu interesulu nu se arata nici-odata fatisiu, dar' totudéun'a se ascunde sub cuvinte mari, cá natiune, patriotismu, libertate, instructiune, umanitate, toletantia, literatura, sciintia si altele multe. Câte odata, cându gândescu la starea societâtiei nóstre, adeca cându gândému, câci astadi nu-mi dau acésta ostenéla, 'mi vine a o compará cu o corabie care face naufragiu si se afla in momentulu cându toti cauta sa scape viéti'a loru ne mai gândindu la ceilalti; fia-care apuca ce póte si o duce in sigurantia impreuna cu viéti'a sea, de sórtea celorulalti nu se ocupa nime. — Sa cautu societatea femeiloru? Pentru ce? Pentru cá sa vedu pre cele maritate dându-si tóta ostenél'a sa placa altor'a decâtu barbatiloru loru si pe fete, cum prin mii de mijlóce urmarescu singurulu scopu alu maritisiului? Este in adeveru poznasiu de vediutu cum totu asiá cá si in societatea Ulpi'a-Traian'a, fetele tóte voru sa-si indeplinésca dorinti'a loru egoista si ascunsa, prin totu feliulu de mijlóce frumóse, precum sentimentu, credintia, idealismu, poesie si altele numai cuvinte ce le arunca tineriloru pentru a-i amagí: ele insile nu credu nimic'a din aceste tóte: ele voru sa se merite cá sa aiba singur'a positiune in care potu traí in libertate. Ce este dar' de facutu in asiá o lume? Este de facutu cum facu toti, câci cu densii esti chiematu a traí. De multu dar' m'amu hotarîtu si eu, póte de nevoie, póte chiaru din plecare, a traí cá si ceilalti, a-mi face interesulu unde potu si a nu sacrificá bunuri reale care-ti satisfacu trebuintiele vietiei, pentru idei pre care nime nu le impartasiesce: a face altfeliu este a te espune nu numai sa fii singuru in feliulu teu, dar' si a fi ridiculu. Neaparatu ca omulu de tréba se tiene in marginile onestitâtiei si o respectéza. — Te uiti la mine cu ochi mari si nu pricepi cum potu fi asiá de materialistu. Dar' te asteptu sa-mi vii dupa ce vei fi traitu câti-va ani in mijloculu societâtiei nóstre. Vei vedé ce inriurire grozava are cerculu ce te incungiura. In zadaru cauti a te opune lui, elu te atrage cá siroiulu apei in care te scaldi: nasipulu ti se duce de sub picióre si vrendu, nevrendu urmedi cursulu. La inceputu acést'a camu supera, dar' mai pe urma te obicinuesci. Apoi cine scie déca nu este totu asiá la tóte popórele si in tóte societâtile? Pretutindenea tineritulu 'si cladeste viéti'a altfeliu decâtu este sì vrist'a matura o reasiadia pe adeverat'a ei temelíe.

„C. d. I.“

propunerile ei in tempulu celu mai de aprópe, va pasí singura in actiune, aru fi mai multu: *atunci alianti'a celoru trei imperati aru fi sparta in tóta form'a*".

Fói'a amintita dice ca din acestu punctu de vedere privitu lucrulu, ingrigirile, cari iau dimensiuni totu mai mari, suntu justificate.

Trecemu preste pasagiele cari aproba si justifica procederea contelui Andrássy in politic'a orientala, aratandu ca unu castigu relativu totu a resultatu din trens'a: amanarea catastrofei, si ne oprimu unde articululu fóiei din cestiune reiá firulu temei sele, spunendu ca alianti'a celoru trei imperati este in *cris'a* cea mai hotarita. Ací ne face descoperirea, dupa care se da publicului sa intieléga, ca tramisulu estraordinariu alu Russiei a venitu la Vien'a cu propuneri, cari nu mai lasa nici o umbra de indoiala asupr'a intentiuniloru Russiei fatia cu Turci'a. „P. Ll." pune cea din urma sperantia in abilitatea si desteritatea diplomatica a contelui Andrássy. Astépta dela acest'a ca va sci reduce pretensiunile Russiei la mesura realisabilului; esprima inse numai decâtu temerea, ca Russi'a sub nóue pretexte póte provocá nóue conflicte. In casulu acest'a diplomati'a europeana si, in specialu cea austro-ungurésca sa nu-si pérda rabdarea, pentrucá sa se faca odata lumina asupr'a cestiunei: vrea Russi'a cu ori ce pretiu distrugerea imperiului otomanu. Austro-Ungari'a, carea nu este nici turcofila, dara nici slavofila, si carea nu cauta decâtu sustienerea pâcei orientali, nu póte fi decâtu prelânga *status quo amelioratu*: intregitatea imperiului otomanu cu reforme corespundietóre. Pentru politic'a acést'a va fi Austro-Ungari'a ori in alianti'a celoru trei imperati, ori afara de ea; câci si in casulu cându acést'a (alianti'a) aru cadé Austro-Ungari'a *nu va fi singura.*

Scirile telegrafice de alaltaeri dela Vien'a sustienu (si burs'a intaresce) ca situatiunea e critica, mai multu, situatiunea e acuta. Din tóte scirile se vede ca Pórt'a tamânda déca nu respinge conditiunile de pace. Ea motivéza purtarea sea cu impregiurarea ca acceptându pe fatia propunerile puteriloru aru vatemá simtiemintele elementului moslimiticu. Punctulu specialu pre care nu se induplecа Pórt'a alu acceptá este *autonomi'a* administrativa a provincieloru resculate.

Generalulu Sumarakoff a avutu in 2 Octobre la imper. Franciscu Iosifu o audientia de adio de trei óre. Elu fù decoratu cu crucea cea mare a ordinului leopoldinu. In 4 Octobre a plecatu la Livadi'a. — Ambasadorulu germanu din Vien'a contele *Stolberg* a plecatu la Berlinu si de acolo mai departe la Varzin, unde petrece principele *Bismarck.* „Fremdenblatt" pune in perspectiva unu ultimatu colectivu din partea puteriloru si déca acest'a aru fi zadarnicu o demonstratiune a tuturoru floteloru in sinulu Besic'a.

„Pester Ll." are unu articulu resbelicu de fondu. In cercurile guvernului domnesce temerea de o actiune militara.

Intr'unu meetingu in *Manchester* pretinde Bright convocarea parlamentului si deciderea Angliei: a nu mai versá sânge pentru Turci'a, ci a lasá in mân'a sortiei tirani'a cea corupta.

Despre seriositatea situatiunei nu mai póte fi dara nici o indoiala. Este intrebarea acum ce pusetiune va ocupá Austro-Ungari'a la casulu cându actiunea va intrá in cursulu desvoltârei sele. „A. Allg. Ztg." dela 1 Octobre cérca a dá o deslusire in privinti'a acést'a. „A. A. Ztg." maneca dela premiss'a ca Transilvani'a este o bastiune carea domnesce preste terasele Dunarei de josu. Pe aici au rusii sa tréca déca voru a trece Dunarea. Austriei nu-i trebuie dara alt'a decâtu sa puna in Transilvani'a in picióre si rusii suntu siliti a se intórce inapoi déca nu voru sa se espuna periculului de a fi taiati cu totulu de câtra Russi'a. De aceea a disu Fadeieff ca Russi'a numai preste Vien'a, póte merge la Constântinopole, Inse deduce, mai departe amintit'a fóia, ca eventualitatea punerei unei armate germâne in picióre in Silesi'a prussiana, aru constringe pre Austri'a a stá neutrala. Conclusiunea este: déca Russi'a este intielésa cu Germani'a, Austri'a trebuie sa remâna neutrala.

Generalulu Sumaracoff va mai petrece vr'o câte-va dile in Vien'a. Dumineca sér'a a conferatu cu ministrulu de esterne, mai târdiu fu invitatu la archiducele Albrecht.

„N. fr. Presse" anuncia ca Pórt'a otomana va dá dechiaratiunea ca primesce câtu mai curendu propositiunile de pace engleze. — Se astépta, ca Turci'a va merge in concessiuni si mai departe; pentru ca missiunea generalului Sumaracoff a facutu mare impressiune in palatulu sultanului. In genere situatiunea s'a amelioratu, câci prin atitudinea Portei s'a facutu posibila o procedere unanima a puteriloru fatia cu Russi'a si s'au sporitu siansele pâcei. Se spune din o parte competenta, ca Austro-Ungari'a are de cugetu sa nu satisfaca provocarea Russiei de a procede cooperativu, ci mai multu se va dá Russiei mâna libera. Sumaracoff astépta in Vien'a pâna cându se compune respunsulu la scrisórea tiarului. Faimele de crise colportatate in foile de Dumineca cu privire la Andrassy suntu combinatiuni vane.

In cercurile initiate se dechiara cu cea mai mare precissiune tóte scirile alarmatóre lipsite de ori ce basa. Russi'a n'a facutu de locu pretensiuni séu propuneri nóue séu neasteptate. Se astépta dela Turci'a sa faca contrapropositiuni, pre cari marile puteri le voru puté primí. Numai déca Serbi'a nu se va puté induplecá pre cale diplomateca sa accepteze aceste conditiuni, se voru iví greutâti si diferentie mai ingrigitórie.

„Tgbltt" din Vien'a anuncie: In cercurile guvernamentali de aici domina ingrigirea, ca respunsulu Portei la propunerile puteriloru nu se va puté acceptá, in care casu aru vení la discussiune dupa negociârile din Berlinu mesuri mai seriόse. Dara chiaru si atunci Austri'a si Angli'a, voru propune numai mesuri sfortiate diplomatece: unu ultimatu, eventualu sistarea generale a relatiuniloru diplomatece. Pericolii ce aru poté proveni de aici pentru crestinii din Constantinopole se voru inlaturá prin flottele din portulu Besic'a. Dara chiaru si in casulu cându Pórt'a va acceptá propositiunile, Russi'a va cere garantii prin ce usioru se voru provocá nóue complicatiuni. Dara se speréza, ca Russi'a se va cugetá, sa incépa séu nu numai singura unu resbelu, de vreme ce nu e de ajunsu preparata.

Din cercurile informate din Petersburg se spune, ca nu s'a facutu ministeriului de acolo nice o comunicare asupr'a scrisórei tiarului Alesandru tramisa prin Sumaracoff imperatului Austriei. Faimele, ca scrisórea imperatului tractéza cu deosebire ide'a unui congresu europeanu séu a unei interventiuni armate, se considera de presumptiuni, cari se imbraca in vestmentulu sciintiei; siguru e totusi, ca ori ce missiune ce emana directu dela imperatulu Alesandru, e de natura a favorá restabilirea pâcei.

Turci'a se pregatesce in ruptulu capului in Asi'a mica contr'a Russiei. Cetâtile despre Caucasu se punu in stare de aperare. Se vorbesce ca la Alesandropole (Russi'a) suntu concentrati 50,000 rusi.

In dilele din urma se vorbesce multu ca Milanu va primí in modu oficialu titlulu de rege. Unele foi sustienu ca l'a si primitu. Mai departe se sustiene ca nici in Russi'a, nici in Germani'a acceptarea acestui titlu nu va dá de opositiune.

Din *Bucuresci* s'a comunicatu pe cale telegrafica, ca guvernulu romanu a concesu „sub rosa" pre bas'a unei note rusesci trecerea voluntariloru rusesci inarmati. In urm'a acestei concessiuni câtu mai curendu voru trece cosaci donici cavaleristi prin Romani'a in Serbi'a. Trecerea tunuriloru nu s'a cerutu pâna acum.

Revist'a diplomatica.

(Urmare.)

IV.

Violarea teritoriului romanu si necesitatea unei nóue delimitatiuni a ostroaveloru Dunarii.

Cete de supusi otomani trecu anualmente si cu mân'a armata Dunarea si se punu de taie lemne in padurile române. Cu modulu acest'a se facu culpabili de violarea teritoriului nostru si causéza fiscului românu perderi ce nu s'aru putea evaluá.

Guvernulu princiaru a protestatu de nenumerate ori contr'a acestui jafu sistematicu organisatu si a cerutu incetarea lui, si pedepsirea culpabililoru. Elu a avutu regretulu a constatá impunitatea acestoru acte, câci tóte demersurile lui reinoite au remasu infructuóse.

Vomu presentá câte-va fapte de acésta natura, cari s'au produsu numai dela 1870, câci aru fi prea lungu si dispensatoru de a ne urcá la o epoca mai inapoiata.

Pre la inceputulu acestui anu, s'a stabilitu ca jafurile continuau pre litoralulu românu.

Mai multi turci din satulu Lom au navalitu in ostroavele române situate in apropiare de disulu punctu, spre a taiá lemne dintr'ins'a, si au luatu cu densii mai multu de 200 arbori de cei mai grosi.

In nóptea de 21 spre 22 Martie 1870 mai multi individi armati venindu din Turci'a, au trecutu Dunarea si au taiatu lemne din padurea Barz'a, situata pre proprietatea Islazulu.

O nóua taiare de lemne de câte vre-o 30 turci armati a avutu locu putienu dupa aceea in padurea Orba. In cursulu lunei Aprilie, acelasi anu, granicierii români tragandu-se in sate din caus'a cresterei apeloru Dunarii. Turcii au taiatu lemne din padurile din Ialomiti'a.

In diminéti'a de 24 Martie 1870 o banda de turci armati a navalitu in padurea disa „Orb'a" proprietatea Statului si n'a esitu dintr'ens'a de câtu dupa somatiunile reinoite ale granicieriloru litoralului românu, cari atacati prin impusicaturile loru succesive, au reesitu, cu tóte acestea a imprasciá pre facatorii de rele.

Pre la finitulu anului 1870 s'a constatatu ca mai multe caice sub pavilonulu otomanu, ascunse dupa ostrovulu lui Niculii apartienendu Statului, culcase la pamentu arborii din padure fâra se crutie macaru padurile particulare din disulu ostrovu.

Cu tóte mesurile ce administratiunea locale a luatu in unire cu autorităţile fruntariei, delicuentii n'au voitu sa tiena comptu de somatiunile reinnoite ce le au fostu adresate, si s'au opusu la tóte injonctiunile ce li s'au facutu in acésta privintia.

Constatarea de care vorbimu s'a facutu in presenti'a delegatului otomanu, care resiede in portulu Stirbey.

Violârile si depradârile de acésta natura s'au repetatu in anii urmatori si tóte constatârile fapteloru acestor'a se afla depuse in archivele nóstre.

Facendu enumerarea unei mice pârti din tóte acestea depradâri continue care se comitu in ostrovele române, suntemu in mesura a afirmá si a aprobá ca fie-ce casu specialu alu acestoru acte de jafuire a fostu referatu, la ocasiune, guvernului vecinu si ca nu s'a datu inca nici o satisfactiune in acésta privintia guvernului princiaru.

Dela anulu 1860 guvernulu românu a atrasu atentiunea sublimei Porti asupr'a necesitâtiei unei delimitâri a ostroaveloru Dunarii, pentru cá sa se reguleze o cestiune care a devenitu unu isvoru de abusuri de totu feliulu, de neintielegeri si conflicte zilnice intre autoritâtile riverane respective, luandu dreptu basa tractatulu din Adrianopole dela 1829.

Cu tóte staruintiele reinnoite ale guvernului princiaru in vederea convocârei unei comissiuni mixte insarcinata cu delimitarea de care e vorb'a acésta cestiune nu este inca resolvata.

V.

Violarea libertâtiei comerciului si necesitatea de conventiuni de comerciu, de estradare, postale si telegrafice.

Este in deajunsu constatatu ca fabricarea spirtóseloru române nu lasa nimicu de doritu. Totusi guvernulu sublimei portí sub protestulu ca aceste alcooluri contienu substantie vatamatóre sanatâtiei, a interdisu importarea acestui articulu in Turci'a.

Acésta prohibitiune este cu atâtu mai nejustificabile cu câtu guvernulu românu a datu guvernului otomanu asigurârile cele mai positive ca va impedicá materiele vatematóre in fabricarea beuturiloru nóstre si ca a primitu chiaru analis'a articulului in momentulu importârei sele in Turci'a.

In presenti'a acestei stâri de lucruri contraria usuriloru internationali cari, in interesulu bunei armonie, asigura si protege traficulu negutiatoriloru din statele amice, nu remâne guvernului românu de câtu sa useze de represalie in privinti'a marfuriloru de provenintia turca.

Cu tóte acestea, n'aru fi óre mai avantagiosu relatiuniloru de comerciu ale ambeloru tieri cá tóte cestiunile de vama sa se reguleze prin stipulatíuni speciali liberu discutate si consimtite? Guvernulu princiaru este gat'a a incepe negotiâri cu sublim'a Pórta in acestu scopu.

Guvernulu românu, recunoscendu marea utilitate in interesulu ordinei si alu moralei publice, a unui aragementu cu Turci'a in privinti'a estradârei reciproce a criminaliloru ordinari ai ambeloru tiere, urmaresce acestu arangiamentu de mai multi ani fâra sa póta ajunge la unu resultatu satisfacatoriu.

Romani'a a participatu, cu acelasi titlu cá Turci'a, la conventiunea postale din Bern'a, si a aderatu, plenitudinea drepturiloru sele, la conventiunea telegrafica din Sânt-Petersburg.

Aceste dóue tractate recunoscându utilitatea unoru arangemente speciali mai cu séma intre tierele limitrofe, este urgentu, chiaru in interesulu transitului internationalu, cá sa se incheie intre Romani'a si Turci'a conventiuni particulare postali si telegrafice.

VI.

Passaportulu românu.

Passaportulu românu este neincetatu neluatu in séma de câtra autoritâtile otomane, cari 'si facu o datorie de a impune supusiloru români, purtatorí ai acestoru acte cari se ducu pre tiermulu dreptu, a luá teskerea (pasaportu turcu) spre a avé facultatea sa circule pre teritoriulu imperiului.

Consululu Turciei dela Odes'a, cá si celu dela Vien'a, retragu asemenea aceste pasapórte supusiloru români si le liberéza passapórtele otomane. Afara de aceste supusii români ce se intorcu din Odes'a si pre cari afacerile loru comerciali i-au obligatu sa stea câtu-va tempu, se plângu si contr'a tacseloru esorbitate pre care consulatulu generalu alu Turciei 'i face sa platésca pentru passapórte, legalisâri si alte drepturi percepute pentru corabiele ce intra si iesu.

(Va urmá.)

Varietâti.

⁂ Diu'a onomastica a Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui *Franciscu* Iosifu s'a serbatu cu solemnitate in biseric'a nóstra din cetate si in bisericile altoru confessiuni. Localurile publice au fostu decorate cu flamuri.

⁂ Ecel. Sea comandantele militariu Vice-Maresialulu Bar. de *Ringelsheim* este radicatu la demnitatea de *consiliariu intimu* alu Maj. Sele pre lânga dispensatiune de taxa.

⁂ *Denumiri.* Diurnalele de aici aducu denumirile oficialiloru comitatului Sabiiului.

⁂ (Directiunea postale r. u. din locu) escrie dóue concurse: I. Num. 6542: pentru ocuparea unei statiuni de magistru postalu in Piski comitatulu Hunedórei pre lânga incheiarea de contractu oficialu si depunerea unei cautiuni de 200 fl. in bani numerati. Emolumentele suntu: 500 fl. v. a. salariu, 70 fl. v. a pausialu de cancelaria, 200 fl. v. a. pentru ordonantia respective pausialu pentru servitiu si in fine cortelu liberu in curtea drumului feratu.

II. Num. 6543. Pentru ocuparea unei statiuni de magistru in *Petrosieni* (comitatulu Hunedórei) prelânga incheiarea unui contractu oficialu si depunerea unei cautiuni de 600 fl. v. a. in bani numerati. Emolumentele suntu: 800 fl. v. a. salariu, 124 fl. v. a. pausialu de cancelaria si 300 fl. v. a. pausialu de espeditiune, eventualu de comitiva postale corespundietóre.

Reflectantii sa-si tramita petitiunile loru in terminu de 3 septamâni incependu din 30 Sept. st. n. a. c. terminu validu pentru ambele concurse.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Septembre (4 Octob.) 1876.

Metalicele 5%	66	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	10
Imprumutulu de statu din 1860	109	—
Actiuni de banca	840	—
Actiuni de creditu	151	40
London	124	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	71	50
„ „ „ Temisiorene	71	50
„ „ „ Ardelenesci	72	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	25
Galbinu	5	92
Napoleonu d'auru (poli)	9	92
Valut'a nóua imperiale germâna	61	10

Concursu.

La scól'a confesionala gr. res. din Pianulu de susu protopresbiteratulu S. Sebesiu suntu de ocupatu statiunile de invetiatoriu primariu si secundariu, cea dintâiu cu salariu de 220 fl. v. a. locuintia libera si 2 □° de lemne, cea de a dóu'a cu salariu de 150 fl. locuintia si 2 □° de lemne.

Cei ce dorescu a se aplecá la vreunu din mentionatele statiuni, au a-si inaintá concursele instruate in sensulu prescriseloru Statutului organicu subsemnatului inspectoratu scolariu celu multu pâna la 10 Octobre 1876 st. v. pre cându va fi alegerea.

S. Sebesiu in 19 Sept. 1876 st. v.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

I. Tipeiu,
prot. si insp. distr.
(1—3) de scóle.

Nr. 310. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea unui stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu ascultatoriu de pedagogia in respectivulu institutu gr. or. din Sabiiu, se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 31 Octobre 1876 c. n.

Concurentii la amintitulu stipendiu au sa-si tramita incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediutu cu atestatu de botezu si de paupertate, cum si cu testimoniulu scolastecu de pre Sem. II alu anului scol. 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asoc. transilvane, tienuta in Sabiiu la 19 Septemvre 1876.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.
pentru Secret.
2—3 I. V. Russu.

Nr. 258/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confesionala gr. or. din Vidr'a de susu ppresbiteratulu Zlathn'a superióra se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 17 Octob. a. c. st. v.

Salariulu anualu 250 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu statut. org. cu urmatórele documente:

a) atestatu de botezu;
b) atestatu de moralitate;
c) atestatu ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a.
d) atestatu de cualificatiune, si ca sciu cantârile bisericesci.

Concurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului ppresbiteralu in Campeni pâna la terminulu prefiptu.

Campeni 13 Sept. 1876

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,
(2—3) ppresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in clas'a a II la scól'a capitala gr. or. din Zernesci, ppresbiteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 175 fl. v. a. din fondulu scolariu, prelânga cuartiru liberu si 3° lemne se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 24 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au de a-si indreptá suplicile loru, in sensulu stat. org. comitetului parochialu din Zernesti, adresate inse reverendissimului domnu ppresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu si instruite cu urmatórele documente si anume:

1. Atestatu despre absolvarea gimnasiului inferioru.
2. Atestatu de cualificatiune invetiatorésca.
3. Atestatu de moralitate si
4. Ca pre lânga limb'a romana suntu versati si in limb'a germana si magiara.

Zernesti, 6 Sept. 1876.

Ioanu Comsi'a m/p.
3—3 parochu si presied.

Concursu.

In ppresb. gr. or. alu Bistritiei au devenitu in mai multe comune posturile de invetiatori vacante pentru a câror'a ocupare se escrie concursu pâna in 30 Septembre st. v. si adeca:

A.) In comun'a Budusuiu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 110 fl. v. a. locuintia si un'a orgia de lemne.

B.) In comun'a Chentelnecu pentru postulu de invetiatoriu cu salariu:
a.) in bani 60 fl. v;
b.) in bucate 8 cupe cucuruzu sfermatu dela fia-care elevu obligatu de a umblá la scóla.
c) locuintia gratuita si folosinti'a gradinei lânga scóla de 260°□;

C.) In comun'a Id'a mare pentru postulu de invetiatoriu cu salariu;
a) in bani 20 cr. dela fia-care familia;
b) in bucate 75 mertie de cucuruzu sfarimatu;
c) folosirea gradinei scolare de 500°□;

D.) In comun'a Cusm'a pentru postulu de invetiatoriu cu salariu de 60 fl. v. a. locuinti'a gratuita si lemnele necesarie pentru incalditu.
Invetiatoriulu va mai puté ocupá si of. de cantore.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au de a-si asterne documentele loru la subscrisulu inspectoratu scolariu districtualu.

In contielegere cu comitetele parochiale resp.

Insp. scolaru distr. de scóle
din ppresb. Bistritiei.
Borgo-Dioseni 8 Sept. 1876.
Ioane Buzdugu,
3—3 adm. protop.

Concursu.

La scól'a gr. orientale din *Avrigu*, in ppteratulu Sibiiului II suntu de a se ocupá patru posturi de invetiatori cu salariu de câte 155 fl. Unulu dintre invetiatori alegenduse de directoru va primí inca 50 fl. si celu ce va instruí pre elevi in cântari inca 30 fl.

Dela concurenti se cere sa fia absolvitu celu putienu 4 clase gimnasiale; cei si cu studie pedagogice séu alte studii mai inalte voru avé preferintia.

Concurentii voru avé a-si tramite documentele la subsemnatulu inspectoratu de scóle celu multu pâna la 24 Septembre a. c. st. vechiu.

Sibiiu 8 Septembre 1876.

Inspectoratulu districtualu de
scóle pptulu gr. or. alu Sabiiului II.
I. *Popescu*,
prot. si inspectoru
(3—3) distr. de scóle.

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. or. alu Sibiiului II suntu de a se ocupá urmatórele posturi de invetiatori:

1. In comun'a Bungardu dóue posturi de invetiatori cu leafa de câte 110 fl; directorulu va mai primi inca 40 fl.
2. In comun'a Talmacelu postulu de invetiatoriu primariu cu leafa de 130 fl.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au sa dovedésca ca au absolvitu 3—4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu

Cei cu studii mai inalte voru avé preferintie.

Documentele suntu de a se tramite la subsemnatulu inspectoratu districtulu de scóle pâna in 24 Sept. a. c. st. v.

Sibiiu 14 Sept. 1876.

In contielegere cu comitetele parochiale resp.

Inspectoratulu districtualu de
scóle din ppteratulu gr. or. alu
Sibiiului II.
I. *Popescu*,
(3—3) prot.

Ad Nr. 46/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci, primariu si secundariu la scól'a conf. rom. gr. or. din Ferihazu protopresb. tractului Sighisiór'a pâna incl. 1 Octobre i. st. v. — odata pentru totudéun'a.

Emolumentele suntu:

Pentru invetiatoriulu primariu (class'a II) salariu anuale de 150 fl. v. a. cuartiru liberu in edificiulu scólei, si lemne de ajunsu.

Pentru invetiatoriulu secundariu (clas'a I) salarlu anuale de 80 fl. v. a. pentru unu concurinte strainu cuartiru si lemne de ajunsu.

Petitele cu documintele de cualificatiune instruate in sensulu legiloru sustatóre suntu a se adresá pâna la terminulu indicatu scaunului protopresbiterale susumentionatu.

In contielegere cu comitetulu parochiale concerninte.

Sighisiór'a 7 Sept. 1876 v.

Zacharie Boiu,
(3—3) protop.

Concursu

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci, la scól'a confessionala gr. orient. din Nucsiór'a, se deschide concursu, cu terminulu pâna in 1 Octomvre st. v. a, c.

Salariulu anualu este 200 fl.

Doritorii de a competá la acestu postu, binevoiésca a-si asterne concursele loru instruite, pâna la terminulu amintitu la subscrisulu.

Hatiegu in 10 Septemvre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu,
3—3 protopopu.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7, din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Sabiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele stipendie.

1.) La unu stipendiu de 300 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru, carele a absolvitu scól'a comerciala secundaria, si voiesce a-si completá studiele la vre-o academia comerciale.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 ascultatori de scóle reali din patria.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 teneri, cari cercetéza scól'a comerciala inferióra.

4.) La unu ajutoriu de 20 fl. v. a. pentru gimnasisti ori realisti din fundatiunea studiosului de a V clasa gimnasiala Emiliu Dionisiu Basiot'a Motiu Dembulu din Abrudu, cu observarea, ca conformu litereloru fundatiunali, la obtienerea acestui ajutoriu, voru avé preferintia studentii din muntii apuseni, ori din fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octob. c. n. a. c.

Concurentii la amentitele stipendie au sa-si substerna incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pre semestrulu alu II-lea alu anului scolastecu 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane tienuta in Sabiiu la 19 Sept. 1876.

(2—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La unu stipendiu de 60 fl. v. a destinatu pentru unu elevu dela vre-o scóla de agricultura din patria, cu terminulu, pâna in *31 Octobre* c. n. 1876.

Concurentii la amintitulu stipendiu au se-si tramita concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provepiute cu atestatu de botezu si de paupertate, cu testimoniu despre absolvarea celu putienu a scólei elementarie, cum si se dovedésca cum ca sciu portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.

Se recere, cá concurentii respecse fia ajunsu alu 16-lea anu alu etâtiei.

Din siedinti'a ordinaria, a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.

(2—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 20.**

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 77. ANULU XXIV.

Sabiiu 26 Septemvre (8 Oct.) 1876.

Invitarea de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“ cu „Foisiór'a“

pre unu patrariu de anu (Octomvre-Decembre) alu anului 1876. — Pretiulu abonamentului pre ¼ de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avișurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

La cestiunea legiloru vechi si nóue.

Sabiiu in 1/10 1876.

Nu este superfluu a revení la cestiunea acést'a pentru noi prea momentósa. Nu dóra cá se scriemu istorie, ci cá se lamurimu româniloru nostri situatiunea, sa spunemu adeverulu, sa-i linistimu in privinti'a viitoriului si se delaturamu tóte ilusiunile ivite pre acestu terenu.

Fatia de opiniunile mele din Nr. 70 alu „Teleg. Rom.“ s'au ivitu in Nrii 71 si 72 si alte pareri sub semnulu (*II*) pre cari i place „Tageblatului“ din Sabiiu in Nr. 834 ale espune si publicului seu, póte cá semnu, ca noi românii de aici, pre cându combatému privilegiele si constitutiunea sasésca eramu in retacire, iér' acum sub organismulu nou ne amu desamagitu.

In o nota ne dice „Tagblatt“ ca este falsu cându vorbimu de „privilegii“ sasesci, si ca confundâmu conceptulu de „privilegiu“ cu „drepturi particulari“ sasesci.

Unu semnu nou alu tempului! „Tagblatt“ insusi fuge de cuventulu „privilegiu“ si i-aru place a numí legile sasesci „dreptu particularu.“

'Mi permitu a respunde ceva la acést'a.

Dreptulu particularu sta fatia de dreptu universalu si distingerea ast'a are in vedere estinderea teritoriala a unui dreptu.

Altu sensu au inse acelea drepturi ce le au pretinsu si sustienutu natiunea sasésca cá o individualitate politica esclusivu pentru sine si pentru sasii genetici apartienatori la ea, dela cari toti altii, de alta natiune s'au eschisu. Atari drepturi individuali, cari facu esceptiune dela drepturile generali, ori ce juristu le va numí — privilegii. „Tagblatt“ se face nesinceru trecutului sasescu, cându se feresce de numirea „privilegiu“, si a-si puté citá multi numeri ai acestei foi, prin cari se desavuéza ea insasi.

Dar' sa reprivimu putienu la istoria, literatura sasésca si la conceptele inascute in fia-care sasu, si vomu aflá ací unu „privilegium andreanum“, pre care 'si baséza natiunea sasésca tóta esistinti'a sea politica esceptionala; aflâmu acum acolo „privilegia“ Sigismundi, Ludovici, Ladislai etc. totu privilegii, pre a câroru basa au eschisu sasii pre românii din giurulu Brasiovului, Bistritiei, Sabiiului dela drepturile individuali sasesci, tocmai asemenea, precum au facutu natiunea magiara cu românii din comitate facendui jobagi si lipsiti de ori ce dreptu omenescu.

Cetiti pactulu numitu „unio trium nationum“ din 1459, unde se léga sasii cu celelalte natiuni privilegiate, cá se si apere „privilegia et prerogativa“ in contr'a româniloru. Cetiti diplom'a leopoldîna din 1691 si legile dietali din 1791 unde pretindu sasii a li se intarí „privilegiele si prerogativele nationali“ asemenea precum s'au intaritu privilegiele unguriloru si seculoru. Nenumerate acte de statu ardelenesci amu puté citá, unde se pretindu sasii a fi asemenea natiune privilegiata cu dreptu nobilitaru asupr'a romaniloru, precum au fostu nobilii unguresci. Si óre care juristu dela „Tegblatt“ va denegá acestor'a numirea si natur'a de „privilegiu“ pre care l'au intinsu nu numai asupr'a unui tienutu compactu, ci si asupr'a oazeloru dela Brasiovu si Bistriti'a, si altoru comune si si ací numai la individualitatea sasésca? Dar' cine nu scie ca sub aripele acestoru privilegii s'au creatu unu „Sachsenland“ unde romanulu au fostu numai toleratu si au incaputu din grati'a domnitoriloru sasi!

Dór' nu va crede dlu corespondente „(*II*)“ cumca acésta domnia nu au apesatu pre romanii din fundulu regiu? Intocmai asiá, cá cea ungara preste jobagi.

Dovada suntu statutele sasesci (st. jur. mun. saxonum) in a câroru frunte, in primulu § se dice: ca de óre-ce sasii, scaunele si cetâtile loru s'au privilegiatu prin regi, a-si alege toti amploiatii etc.; iér' in L. I tit. 4 § 2 se dice: ca limb'a oficiósa este numai cea germana; apoi in L. III tit. 6 § 10 se opresce de a se cumperá ceva din mân'a unui romanu, cá se nu fia lucru de hotie etc. etc. Dovada mai departe despre cele ce le-amu afirmatu, este subjugarea si sugrumarea in jobagie a turoru tienuturiloru si comuneloru curatu romanesci din scaunulu Sabiiului, districtulu Brasiovului si Bistritiei din scaunele Mercurei si Sabesiului, si adeca unele prin universitatea sasésca (Talmaciu, Saliste), altele prin cetâtile sasesci (Branu, Törcsvár, Sacele, Rasinari, Poplac'a etc.) iér' altele prin comunele dominante sasesci (Sadu, Gurariului, Rodu, Carpenisiu etc.), cari le despoiá de administratiunea proprie si de otare. Dovada mai departe suntu statutele locali mai in tóte scaunele sasesci asiá si in alu Nocrichiului dupa cari romanii din comunele mixte sasesci si libere, erau opriti a-si cladí case solide, a locuí in intrulu satului, a se bucurá de indigenatu, si a câroru pamentu erá supusu dreptului de caducitate a satului sasescu.

Cetiti inca si statutele cele mari ale Sabiiului din anulu 1698 unde se dice: cumca privilegiat'a unitate a poporului sasescu consta in deosebi in unitatea si puritatea lui adeca a nu se amestecá in elu ómeni de alte natiuni, — si apoi ve poteti inchipuí situatiunea vechia din fundulu regiu.

Si cine nu scie, ca acésta apasare sistematica au duratu pâna la 1848 si inca in parte si adi duréza?

Tienuturile sub titlu nobilitariu si adi 'si dau veniturile loru in lad'a 7-loru judetie si a cetâtiloru.

Comunele române, cari nici prin militarisare nu au scapatu de jugulu sasescu, numai de une-dile perdura muntii in favorulu universitâtiei sasesci. Comunele singuratice române subjugate de cele sasesci si adi tragu in procese de mórte pentru recastigarea otareloru si drepturiloru loru, pâna cându numai unor'a din ele le-au succesu a-si dobandí libertatea prin simtiulu de dreptu alu imperatului Iosifu. Fostii colibasi si servitori români din comunele mixte si adi se lupta zadarnicu pentru a-si castigá ajutoriu la scólele si bisericele loru.

Nu va crede amiculu „(*II.*)“ cumca acesti români de ori-ce categoria umilita se aru fi representatu in trebile politice administrative conformu puncteloru regulative anume dupa *comune*, pre care modu de representatiune „Tageblatt“ pune mare pondu? nu, câci punctele regulative cunoscu numai dreptulu de representare a comuneloru *libere*, si comune libere dupa constitutiunea sasésca s'au privitu numai cele *sasesci*.

Ne aducemu dóra aminte, ca in anii 1861—1862, cându au admisu ministrulu pe românii din tienuturile Salistei si Talmaciului la representare in adunarea scaunala, toti sasii dimpreuna cu universitatea sasésca si cetatea Sabiiului au protestatu cu acea'si furia, cu care ne-au respinsu de une-dile in congregatiunea comitatensa tóte propunerile nóstre juste.

Dar' chiaru si in a. n. raportu de motive alu maioritâtiei sasesci din congregatiunea comitatensa din 25 Sept. 1876 asemenea in dechiaratiunea protocolara a comunitâtiei Sabiiului din 30 Sept. 1876. se provóca sasii la Diplom'a Leopoldina din 1691 p. III. unde li se intarescu privilegiulu Andreanu, statuta jurium municip. sax. si alte privilegii, si la legile din 1790/1 art. 13, unde se garantéza natiunei sasesci, universitâtiei, scauneloru, cetâtiloru, opideloru si comuneloru loru „*privilegiate*“ administratiunea politica, conformu diplomei leopoldine, si adi inca mai reclama sasii atari privilegii!

Eata ací pe scurtu oglind'a sistemului si situatiunei sasesci, si nu potu concede ceea ce dice dlu (*II.*): ca prin privilegiele sasesci românii nici cându nu au fostu nepastuiti.

Din acea situatiune ne-au scosu legile nóue municipala si comunala, de-si prin acestea inca nu amu venitu la limanulu doritu, dar' amu aretatu in articululu meu din nr. 70 valórea loru.

In adeveru este frumósa idea rectius „combinatiunea“ confratelui (*II.*) din „Telegr. rom.“ la carea tiene multu, ca adeca si celea si cestea legi aru fi acceptabile „*cu unele modificatiuni*“. Câci déca amu potea noi modificá legile, cum ne place si ne convine, atunci nu amu mai avea lipsa a le compará un'a cu alta.

Sa putemu noi sterge virilismulu si scadea censulu si cassá art. VI din 1876, apoi amu fi cei mai fericiti. Se potu intemplá pe viitoriu atari modificatiuni in legile nóue, si déca nu, poporulu nostru se póte avantá cu tempulu la o stare materiala mai buna, cá sa corespunda censului.

Dar' in sistemulu sasescu, ce au statu de 700 ani pe capetele nóstre, ce poteamu modificá cá sa devenimu noi la domnia? Dór' numai atunci amu fi ajunsu ací domni, cându séu ne-amu fi sasitu cu totulu (cum dice românulu) séu asteptámu total'a stingere a némului sasescu, cá asiá noi sa ne bucurâmu si veselimu de ereditatea privilegieloru, si — cum dice confratele — sa devina universitatea sasésca la dispositiunea nóstra.

Ei dar', modulu celu dintâiu nu e recomandabilu, alu doilea aru fi inmoralu, ambe inse impossibile.

Confratele (*II.*) se provóca la maioritatea româniloru din scaunele Orastie, Sebesiu si Mercurea sub legile sasesci; iér' la afirmatiunea mea: ca cându aru fi fostu legile sasesci, comunele Salistei si Talmaciului aru fi ajunsu la o cultura admirabila, respunde: ca adi Rasînarenii, Sadenii etc. cari nu au statu sub pressiunea privilegieloru, nu arata fatia de ceilalti nici unu progresu admirabilu.

Este adeverata pusetiunea indigitata a fratiloru dela S. Sebesiu si Orastie.

Dar' intrebu, déca de 700 ani incóce au potutu ajunge romanii la o majoritate in cele dóue mai mici, dintre 22 municipii sasesci câti ani ne mai trebuiá, sa ajungemu la majoritate si in celelalte 20 municipii?

Câtu pentru progresulu comuneloru nóstre sub legile sasesci asiá si despre majoritâtile indigitate, observu, ca déca guvernele nóstre si indeosebi guvernulu dreptului imperatu Iosifu nu aflau, ca sachsenlandulu este fundu regescu si poporulu de ací egalu indreptatitu, si déca dupa acestu principiu salutaru nu s'aru fi datu libertate comunei Rasinari, Sadu, Rodu, Carpenisiu etc. si chiaru romaniloru din cetatea Sabiiului, in contr'a protesteloru natiunei sasesci, apoi dór' nici la Mercurea, Sabesiu si Orastia nu aveamu majoritate, si comun'a Sadu, Rasinari etc. sub legile si institutiunile sasesci nici adi nu aru fi avutu atari scóle si biserici frumóse nici venituri alodiali, ci acestea servéu si adi pentru promovarea culturei germane, precum mai servescu veniturile Salistei, Talmaciului si Branului.

Vedi, chiaru si numai scaparea unoru putiene comune romane de sub jugulu sasescu in tempulu imperatului Iosifu ne au adusu unele folóse.

Confratele (*II*) mai amintesce si de robotele jobagiloru, aratandu, ca positiunea romaniloru din fundulu regiu aru fi fostu mai favoritóre si acesti romani aru fi trasu favoruri din privilegiele sasesci.

Se intrebe confratele pre toti batrinii din Salisce si celelalte sate romane, si i voru spune, ca 'si aducu aminte de cându sabadasii magistratului sabianu ducea pre acei locuitori cu poterea ba si legati, la Sabiiu, cá sa mature stradele, sa curetie cloacele, sa tórca in resbóiele zechiuriloru si sa radice murii casarmeloru si ai cetâtiei.

Si cari alte favoruri se fia trasu romanii sub scutulu privilegieloru sasesci? Dór' nu industrie, comerciu si cultura?

Câci scimu, ca si dela acestea

tóte au eschisu sasii sistematicesce pre romani.

Sciti dóra, ca si grecii se potéu bucurá de companii comerciale in cetâtile sasesci, numai romanii nu, cari spre a fi companisti, trebuiá sa tréca de greci. Despre favoruri, ce le aru fi trasu romanii din meseriile sasiloru, n'avemu la ce mai stricá negréla.

Dar' cu cultura? Óre fostau acei'a aplicati a cultivá pre poporulu romanescu, cari scriau si informau tóta lumea civilisata, ca romanii suntu selbateci, lenesi prosti, furi si periculosi?

Dá! eu 'mi sustienu afirmatiunea mea, ca déca nu erau sasii séu déca nu se ingradeau ei in atari privilegii, românii nostri erau adi departe in bunastarea materiala si in cultura.

Óre sa fia românulu mai golu la capu decâtu sasulu? óre sa nu fia potutu românii de aici — asemenea româniloru de dincolo de Carpati — sub alte impregiurâri favoritóre, a fi meseriasi a intinde comerciu spre orientu si occidentu, a-si face opide si cetâti, si a se avantá in cultura si sciintia?

Totu acestea le marturisescu in publicu, nu din ura câtra sasi si câtra ce e sasescu, nici de dragulu legiloru magiare, ci pentruca suntu adeveruri triste si cá sa le intieléga fiacare românu, si sa-si faca o judecata chiara despre situatiunea trecuta si despre cea nóua.

Preferu dar' — cum amu disu in nr. 70 dintre 2 rele — pe legile municipali si comunali nóue in loculu privilegieloru sasesci. Nu me sparie acea obiectiune, ca legea nóua are in virilisti unu principiu aristocraticu, câci acestu principiu póte fi unu pericolu numai acolo unde au esistatu persóne aristocratice, singuratice cu posessiuni mari, pâna cându aici in fundulu regiu de acelea nu avemu. Nu me combate nici acea obiectiune cu representarea dupa comune, pentru ca amu aretatu, ca numai comunele a. n. libere sasesci au fostu privilegiate a se representá.

Dar' afara de acést'a, sa nu ne incelâmu cu conceptulu comunei in representare, pentru ca de o parte numerulu comuneloru e constantu pentru totu-déun'a, si déca d. e. in fostulu scaunu alu Sabiiului aveamu noi românii 22 si sasii 20 comune, apoi óre ce erá de maioritatea nóstra, cându venea cetatea Sabiiului dupa punctele regulative si statutulu lui Wenkheim inca cu unu numeru mai mare decâtu 'lu aveau tóte comunele sasesci din scaunu?

Cu multu mai favoritóre este representarea dupa numerulu poporului, astadi restrinsa prin censu si contributiune, cându noi românii din fostulu scaunu alu Sabiiului numerâmu preste 42 mii, iér' sasii d'abiá 25 mii. Standu asta proportiune, apoi óre sa nu fia românii nostri in stare prin unu zelu pentru treburile publice, prin inaintare in industria, comerciu, agricultura si sciintia, cá preste curendu se aiba intre 42 mii de suflete, baremu 2000 de censualisti, câti nu are adi nici cetatea Sabiiului cu comunele sasesci? Legea municipala si resp. electorala dà dreptu de alegere si inteligintiei (preotiloru, invetiatoriloru, doctoriloru etc.), pâna cându punctele regulative de asiá ce-va nu sciéu.

Speru dar', ca românii nostrii se voru folosí de acestea legi cu tóte poterile si nu voru mai dorí statulu privilegieloru de mainainte.

Dr. Borci'a.

Bucuresci, 20 Septemvre.

Inca de Sambata diminéti'a circulá prin Bucuresci scirea, ca a plecatu dela Ungheni unu transportu de vr'o trei-dieci de vagóne. Eri diminétia, fiindu Dumineca, o multime de bucuresteni au esitu la gar'a dela Chitil'a, pentru a fi de fatia la sosirea acestui transportu. Numerulu rusiloru veniti de asta data nu se póte hotarí; cei care au fostu de fatia 'lu pretiuescu inse preste siése sute. Caletorii spunu, ca purtarea acestoru cruciati e afara din séma desmatiata: ei beau, facu larma, se cearta si se batu — cu deosebire cu personalulu câiloru ferate. In septamân'a trecuta trenulu a intârdiatu aprópe unu ceasu de dragulu ori mai bine — din vin'a loru, si totusi au remasu câti-va pe cale. Multi nici nu mai suntu deghisati. Eu insu-mi amu vediutu astadi trei oficieri, care se preumblau pe Podulu Mogosióei in uniforma, avendu numai paltóne preste blusa cu insigniele militarie.

Scirea despre trecerea unui corpu rusescu in Basarabi'a romanésca nici pâna astadi nu e lamurita. Se dice, ca aru fi fostu bulgari armati, care voiau a trece preste Dunare. Rusi ori bulgari, ei au fostu respinsi de câtra o trupa romanésca, sub comand'a maiorului Cantili, preste granitie. Se dice, ca cu acésta ocasiune aru fi remasu 6 morti. — Dicu — se dice, fiindca siguru e numai atât'a, ca a trecutu cine-va graniti'a si ca a fostu respinsu. — Guvernulu pastréza cea mai adenca tacere; chiaru se banuiesce, ca elu intrebuintiéza tóte mijlócele pentru cá publiculu sa nu fia alarmatu.

Acésta ingrigire pare insa a fi de prisosu. Ómenii nu suntu de feliu dispusi a se alarmá. Unii suntu preocupati de cele zilnice; altii suntu indiferenti dela fire; si iérasi altii chiaru speculéza la rublele rusesci. Cei mai multi repeta mereu refrenulu: *Fia incurcatura câtu de mare, noi nu putemu decâtu sa castigâmu.*

Viitoriulu va aratá, déca acestu refrenu e espressiune a simtiementului de siguritate ori o formula, prin care ómenii se scusa pentru indiferenti'a, cu care privescu lucrurile din afara.

Cris'a ministeriala pare a se fi inlaturatu. Eri se vorbea cá siguru, ca dlu D. Sturz'a a demissionatu. Astadi e siguru, ca lucréza in ministeriulu lucrâriloru publice. E inse fórte probabilu, ca nu va remanea multa vreme.

Eri a aparutu in Bucuresci o fóia maghiara „*Bucuresti-Hiradó.*“ Apare in tóte Duminecile sub redacti'a unui anumitu domnu *Vándory* Lajos. Programulu ei este propagarea ideei de aliantia intre români si maghiari. Precum se vede inse, ea a pornitu pe o cale gresita, intru câtu voiesce dóue lucruri: ca românii din *Ungari'a* sa fia priviti de o potriva cu maghiarii din Romani'a, si ca lumea sa creaza, ca românii din *Ungari'a* nu numai suntu egalu indreptatiti cu maghiarii, ci au chiaru unele privilegii, in urm'a câror'a positiunea loru devine mai buna chiaru si decâtu a maghiariloru. — Asiá nu se facu aliantiele! Dar' totu-si e celu putienu curiosu, ca maghiarii tocmai astadi suntu dispusi a propagá ideea de aliantia, tocmai astadi si tocmai in Bucuresci, e curiosu, ca o propagà tocmai sub aripele dlui I. *Bratianu* si tocmai, precum o propaga. Pentru-ce nu in Sibiiu? pentru-ce nu mai nainte? pentru-ce nu mai in dragulu pâcei din acea *Ungaria* atâtu de fericitóre? Ei! — Dar' sa fimu rabdatori! Tóte se invederéza cu vremea.

Inainte de a sfersí, amu sa rectificu o gresiala, pre care amu facut'o in corespondenti'a din rendulu trecutu. E inesactu, ca guvernulu conservatoriu nu admitea pe ardeleni in functiunile judecatoresci si administrative. Inainte de caderea ministeriului Catargi au fostu cu totulu 42 ardeleni in functiuni judecâtoresci si unu numeru celu putienu totu atâtu de mare in functiuni administrative pâna chiaru si primari comunali. Astfeliu in Romani'a toti românii erau priviti de o potriva si acést'a chiaru pe bas'a constitutiunei, care nu privesce pre românii ardeleni cá straini. Guvernulu conservatoriu nu staruiá cá ardelenii veniti in Romani'a, sa se naturaliseze, pentru-ca nu voiá sa le taie calea, de a se intórce iéra-si in patri'a loru, cându vremile se voru fi schimbatu; din contra elu credea, ca Romani'a este menita a formá pre acesti tineri pentru viéti'a publica si apoi a le dá drumulu, cându acasa va fi trebuintia de densii.

Situatiunea politica nu s'a schimbatu spre bine, in locu de a acceptá propunerea puteriloru garante formulate de Angli'a si prin carea pentru Serbi'a si Muntenegru cere *status quo ante bellum* si pentru provinciele resculate *autonomia administrativa*, Pórt'a respunde evasivu si nu garantéza cu nimic'a pretensiunile puteriloru si siguranti'a crestiniloru. Purtarea Portiei a deprimatu fórte multu pre tóte cabinetele puteriloru garante si de pace vorbescu acum tóte foile mai putienu cá ori cându alta data. Insusi „P. L.“ dice cu privintia la acestu evenementu: „. . . n'avemu inca resbelu, dara lu putemu avé in totu momentulu.“ Foile mai moderate nu ascundu indignatiunea loru fatia cu purtarea nepolitica a Portiei. Dicu inse ca resbelulu se póte inca evitá. Diplomati'a européna mai are mijlóce destule spre a dá ponderositate pretensiuniloru ei, fâra de a fi silita a luá refugiu la *ultima ratio regum*, la tunuri. De ocamdata recomanda press'a moderata o demonstratiune prin concentrarea floteloru puteriloru garante inaintea Constantinopolei. Pórt'a inse dice ca demonstratiunei in feliulu acest'a va opune contr'a demonstratiune: va inchiá Dardanelele, sultanulu se va retrage la Adrianopole si atunci in Constantinopole va isbucní revolutiunea cea mai teribila.

Alarm'a batuta de „P. Ll.“ in dilele din urma contr'a Russiei se pare a se fi mai calmatu putienu. „Fdbltt“ se incérca a face ridiculósa tóta „bramarbasarea“ fóiei pestane, de buna séma cu scopu de a liniscí spiritele. Dara alarm'a batuta in Budapest'a si afla resunetulu intr'o parte carea nu se póte pune asiá usioru *ad acta.* „Allg. Aug. Ztg.“ i se scriu dela graniti'a Russiei despre situatiunea din Russi'a lucruri fórte serióse. Remanerea séu mai bine absentarea ambasadorului rusescu Ignatieff dela postulu seu o infatisiéza coresp. de celu mai siguru semnu de resbelu, dicendu ca Ignatieff va merge la Constantinopole numai cá sa spuna Portiei ca are mandatulu de — a plecá de acolo cu totulu.

Alta impregiurare atinge corespundinti'a din cestiune: *Contr'a Austro-Ungariei domnesce cea mai mare neincredere, ceea ce se predica pre tóta diu'a de foile de acolo.* Respunsulu datu lui Sumarakoff, dice cor., a intaritatu spiritele asupr'a Austro-Ungariei numai mai tare si au maritu neincrederea in tienut'a Austro-Ungariei. Foi, despre cari se dice ca stau in relatiuni cu guvernulu rusescu, punu pe Austri'a intr'o categoria cu Turci'a si cu tóte ca Russi'a a umblatu dupa alianti'a Austriei, o insulta mai pe fia-care di numindu-o lânga „bolnavulu“ turcescu, „bolnav'a“ din Europ'a.

In numerulu trecutu amu amintitu pe scurtu de unu articulu *resbelicu* in „P. Ll.“ Articululu in adeveru este tienutu in termini fórte accentuati cari nu admitu indoieli asupr'a politicei cabinetului nostru de esterne. „*Cu* séu *contr'a* Russiei — este intrebarea“ suntu cuvintele cu cari se incepe articululu si care e totu odata si tem'a de deslegatu in articulu. In decursulu desbaterei temei ce si-a pusu „P. Ll.“ constatéza ca missiunea lui Sumarakoff a pusu pre Austro-Ungari'a inaintea dilemei: de a se abnegá si a se lapedá de frica de interesele si, séu de a se intrepune cu resolutiune barbatésca pentru ele. Nicairi nu póte Austro-Ungari'a sa fia mai putienu trabantulu unei alte puteri, cá tocm'a in orientu, unde ea are sa apere interese, nu ideale, cá Russi'a, ci reale, cari atingu asiá de aprópe esistinti'a celei dintâiu. De aceea o aliantia cu Russi'a in orientu nu aru avé de câtu unu scopu conservativu. Diurnalele nemtiesci (din Germani'a) numescu politic'a acést'a, politica tiermurita (angusta) in vederi: inse, déca ea corespunde intereseloru vitale ale Austro-Ungariei si Europei, este cea mai buna, pentru ca in adeveru rele servitie s'aru face si unei'a si altei'a, cându panslavismulu aru infasiurá orientulu cá unu „boa constrictor“ si aru strabate mai departe in sinulu Europei civilisate.

Pre Austro-Ungari'a nu o póte induplecá nimic'a sa parasésca politic'a „statului quo amelioratu“, pentru ca nu esista nici unu pretiu pre care l'aru puté dá Russi'a Austro-Ungariei, pentru vre-o concessiune din partea cestei din urma; pentru ca mai departe ori ce concessiune aru largí numai influinti'a rusésca in orientu. Acolo unde Russi'a aru avé câstigu, unde s'aru puté estinde, Austro-Ungari'a aru avé numai perderi. „Deci, nu se póte o
„identitate cu Russi'a pre basea prin-
„cipiului *status quo*, pentru ca Russi'a
„nu o *voiesce* si spre scopulu câ-
„stigului séu alu decompunerei Tur-
„ciei o identitate nu se póte *cu-*
„*getá*, pentru ca nóue nu ni-e *permisu*
„asiá ceva; nu remâne alta decâtu in-
„tr'o actiune unilaterala a Russiei,
„noi, sa intrâmu in actiune *contr'a Rus-*
„*siei.* Noi nu putemu si nu ni este per-
„misu a stá passivi, cându Russi'a se
„apuca sa radice orientulu din tietieni,
„pentru cá din chaosu sa faca forma-
„tiuni nóue, cari sa pórte timbrulu
„ei. In casulu acest'a noi amu fi im-
„pinsi la lupta, de carea n'amu puté
„fugí fàra de sacrificarea onórei si ga-
„rantieloru nóstre de esistentia.“

Pasiesce mai departe articululu contr'a acelui oficiosu din „Fremdenblatt“, care a pusu in discutiune „putinti'a“ Austro-Ungariei si nu cugeta ca Austro-Ungari'a „cauta“ sa intre in actiune contr'a Russiei si dice: . . . „*popórele Austro-Ungariei, cari anu de anu au sacrificatu atât'a pentru pusetiunea ei de putere mare in afara si pentru siguranti'a interna, au dreptulu sa pretinda cá in momentulu criticu, cându se tratéza de onórea din presentu si de esistentia in viitoriu, sa nu se faca cumpaneli, ci sa cuteze, sa nu se calculeze, ci sa lucre.*“

Autorulu articulului inca nu desperéza ca pacea se va sustiené, dara nu voiesce sa insiele pre nimenea; comuniunea politica cu Russi'a póte sa se strice si noi atunci vomu fi siliti de a merge nu *cu*, ci in *contr'a* Russiei. „Pentru casulu acest'a aru dorí cercuriloru conducatóre atât'a incredere in sine câtu simtiu de sacrificare a fostu si pâna acum in popóre, care in momentulu periculului va fi si mai mare.“

„Deut. Petr. Ztg.“ aduce sub titlulu frapantu: „*La eventualitatea unui resbelu rusescu austriacu*“ unu articulu in care se resfrange situatiunea acuta de acum. Pasagiele mai marcante dintrensulu suntu urmatórele:

Starea lucruriloru e nelinistitóre si seriósa. Ne mai putendu-se continuá armistitiulu s'au reinceputu operatiunile de resbelu. Refusandu Turci'a incheiarea unui armistitiu formalu nime nu póte contestá Serbiei dreptulu de a sistá operatiunile ceea ce aru fi in avantagiulu Turciei. Staruintiele diplomatiei de a restabilí pacea suntu zedarnice si resbelulu va luá in scurtu tempu alte dimensiuni. Cine pórta vin'a ca n'a succesu activitatea diplomatiei? *Nu ne sfiimu a pronunciá ca de asta data Austro-Ungari'a este culpabilulu principalu, câci prin opositiunea sea energica contr'a politicei rusesci paraliséza totu si face cá o lovire sa fia in-*

evitabila. Suspitiunea nóstra contr'a politicei din Vien'a e justificata. Austro-Ungari'a lucra pre fatia contr'a ideei de emancipare a slaviloru, contr'a oricârei propuneri de largire teritoriala a Serbiei, contr'a autonomiei pentru Bosni'a, Ertiegovin'a si Bulgari'a. *Diplomati'a din Vien'a a depusu in fine masc'a* si contele Andrássy dovedesce ca e magiaru, adeca inamicu juratu alu slaviloru si gat'a a lucrá pentru perenarea sclaviei loru. Austri'a nu doresce o Serbia puternica séu formarea de nóue state vasale, nu consemte nici cu deplin'a autonomia ce s'au acordatu celoru trei provincie prin Germani'a, Angli'a si Itali'a, se póte ca prin acést'a provóca evenimente ce le va regretá mai târdiu. Austri'a punendu-se pe fatia in relatiuni ostile câtra Russi'a pune intregu viitoriulu seu in risicu si va inflacará o lupta inversiunata, care nu numai va resolví cestiunea orientale ci va decide si sórtea monarchiei habsburgice. Nebunatecele pretensiuni ale Pórtei — espuse in program'a de pace au servitu Serbiei de pretestu la proclamarea de rege a lui Milanu. Refusulu Austriei de a se invoì cu autonomi'a celoru trei provincie a indemnatu pe cabinetulu din Belgradu sa nu faca pace pâna nu va anecsá Serbi'a vechia si Bosni'a. *La o impacare nici ca ne putemu cugetá si de vina suntu Turci'a si Austri'a,* acesti aliati ai celui mai de aprópe viitoriu, cari prin cerbici'a loru nemilósa au impinsu pe Serbi'a la desperare.

Sortile s'au aruncatu, Russi'a nu póte priví passiva la lupt'a pentru credintia si independintia ce o pórta fratii sei. Diplomati'a rusésca s'au nesuitu sa evite o conflagratiune, dara fanatismulu pasiloru turcesci, ur'a si egoismulu diplomatiloru austro-ung. au paralisatu acele nesuintie. *Conflagratiunea póte fi adi mâne fapta decisa, ca nu se póte ocolí.*

Fói'a mai relevà o impregiurare „insemnata“. Nu se póte ignorá — dice ea — ca armat'a austriaca e bine organisata, dara cea mai mare parte a ei constà din slavi, cari au simpathia cu fratii din Balcanu. „Acum e celu mai favorabilu momentu — termina fói'a din Petersburg — pentru unu resbelu, noi trebue *sa dechiarâmu resbelu,* cá sa eliberâmu pe Russi'a si pe Europ'a de pacea armata ce apasa asupr'a ei.“

Foile natiunali liberali din Germani'a se ocupa multu de situatiunea orientale si in deosebi de Austro-Ungari'a. „National Ztg.“ vorbesce asupr'a crisei orientali atâtu de lamuritu si sinceru, cum se esprime cu recunoscintia „Pest. Ll.“, câtu nu e de lipsa a mai face vre-unu comentariu. Articululu mai recentu alu acestui organu desfasiura urmatórele idei:

Astadi se va decide in Vien'a, déca Austri'a voiesce sa ia impreuna cu Russi'a esecutarea decisiuniloru europene la casu de lipsa si cu armele si totu astadi — o coincidintia ce abiá credemu ca e casuale — va dá Pórt'a respunsulu la conditiunile de pace si reformele pentru provinciele resculate ce i s'au presentatu prin puteri la 26 Sept. Pre câtu se scie aceste propusetiuni de provenientia englesa nu erá togm'a prea radicali. Punctulu principalu de divergintia in dorintiele interesentiloru e positiunea provincieloru resculate. Russi'a a adoptatu numai in principiu propunerile Angliei, care ceru numai o autonomia administrativa. Russsi'a cere o autonomia *politica* pentru acele provincie si dupa cum sta lucrulu astadi, aici jace lini'a de separatiune.

Istori'a complicatiuniloru orientali din anulu trecutu a sporitu in modu fórte insemnatu dispretiulu opiniunei publice din Europ'a contr'a domniei turcesci. Opiniunea ca osmanii suntu indispensabili pentru Europ'a a regresatu fórte tare. In Germani'a, Franci'a, Itali'a, s'a consolidatu cu putiene esceptiuní parerea, ca alungarea turciloru din Europ'a e unu lucru fórte de doritu. Acést'a parere o impartasiesce o mare parte a poporului din Angli'a si incâtu pentru Russi'a acolo parerea acést'a are inca de multu caracterulu unei passiuni. Déca cu tóte aceste politicii acestoru tieri nu s'au apucatu inca de lucru, sa arunce adeca pre turci in marea marmura, caus'a reservatiunei e, ca prin alungarea turciloru intarindu-se Russi'a si slabindu Austri'a, se va alterá in modu prea periculosu ecuilibriulu europeanu. Fric'a acést'a a indemnatu pre unele puteri sa stea la mijlocu si sa sustiena domni'a turcésca in interesulu ecuilibrului europeanu. Vrendu a despartí massele cu dá si nu de olalta nu vedemu in *Germani'a* si in *tíerile romanice vre-o adversitate principiale contr'a sistemului de distrugere alu Turciei.* In Angli'a se pare ca cabinetulu din ce in ce devine mai isolatu in amiciti'a sea câtra Turci'a. Protectorii mai de insemnatate ai Turciei suntu cabinetulu englezu si, cum ne spune lordulu Derby, Austri'a, câci in fapta imperatulu Alesandru observa o atitudine neutrale inspirata de acea iubire de pace care predomina si pre alte puteri neutrale in deosebi pre Germani'a si care vrea sa sustiena pe Turci'a numai pâna cându interesele extraturcesci o reclama neaperatu. Punctulu de greutate alu acestoru interese jace in Austri'a si anume in principiulu ecuilibrului natiunalu, pe care se baséza Austri'a. De o alterare a acestui ecuilibru se teme o parte a nemtiloru austriaci si magiarii. Aici in *magiarismu jace focularíulu adeveratu, care spriginesce radiele focului orientalu, magiarii si cabinetulu englezu — acest'a e restulu intrecatoriu alu turcofililoru din principiu.* Voru ajunge aceste dóue columne pentru a sustiené edificiulu? Austri'a a suferitu de unu anu sub economi'a orientale mai multu decâtu ori-care altu statu europeanu Se ceru in principiu garantii pentru inactivarea reformeloru promise de Pórt'a, Derby e obiectu de risu inaintea wighiloru cu frasele sale si asiá va fi si Pórt'a, déca se va folosí de asemene frase, inaintea Europei intregi. Se ceru „in principiu“ garantii, si se scie ca in praxe acele nu esistu. Nime nu ignoréza critic'a situatiune a Austriei. Germani'a doresce mai multu decâtu ori care cá fortia de statu a Austriei sa nu slabésca la deciderea acestei cestiuni. Dara cestiunea mai are si alte laturi ce trebuie desfasiurate: *intru câtu se atinge aici interesu adeveratu austriacu si intru câtu numai interesu specificu magiaru?* Indata ce va resbate in Austri'a *nemagiara* convictiunea, ca e cu putintia a impacá desvoltarea statului dela Dunare cu distrugerea imperiului otomanu, *statele europene in butulu unei mâni de turcofili voru preferí a curmá si cu forti'a, pe peninsul'a balcanului o stare* care intr'unu anu a facutu mai multa paguba decâtu póte asteptá interesulu unoru milióne dela Europ'a.

Totu astfeliu nu póte sa dureze nici starea stabilita in Serbi'a; guvernulu rusescu trebuie sa simtiésca adencu, câtu de putienu corespunde autoritâtiei lui politic'a ce o pórta Cernaieff pe responsabilitatea sea.

Tempulu intetiesce spre actiune, si acést'a intempina pre Austri'a cu totulu intre alte greutâti decum au fostu cele din tómn'a trecuta, dara comuniunea cu Russi'a, intielegerea cu Germani'a dà óre cari garantii ca pasii ce se facu voru succede in modu pacificu. Déca Austri'a avé in tómn'a trecuta energia, Europ'a puté fi scutita de multe ciocniri, dara astadi nu mai e suficienta acea energia. *Astadi se facu Austriei mai mari pretensiuni.* Nu se scie decisiunea Austriei, dar' déca va isbutí politic'a tamendârei, lucrurile se voru complicá si *complicatiunile voru impune statului imperialu alte si indispensavere decisiuni.*

Neplacuta detorintia.

Un'a din cele mai neplacute detorintie ne implinimu, publicându corespundinti'a de mai la vale. Dicemu neplacuta, pentru ca ea cuprinde fapte, cari indigitéza la unu morbu ce esista in corpulu nostru natiunalu si in pré multe casuri paraliséza, intr'o forma séu intr'alt'a, in mare séu in micu, progresulu româniloru din Austro-Ungari'a. Amu inchisu amendoi ochii la multe intemplâri, cari semana cu ceea ce ne comunica corespundinti'a. Acum sa cercâmu si cu publicitatea. Cercurile mai inalte bis., respective consistóriele gr. cat., póte n'au cunoscintia despre detaiurile, cari déca le aru fi cunoscute, aru impedecá lucruri cá si celu din cestiune. Sa cercâmu dara si cu mijloculu acest'a, dóru reulu se va curá mai ingraba.

Cu o cale atragemu inse si atentiunea Consistoriului nostru archidiecesanu asupr'a cuprinsului acestei corespundintie; câci déca suntu adeverate cele cuprinse intrens'a, trebuie sa urmarésca, nu pre apostatulu, câci apostasi'a e lucru de consciintia, ci pre instrainatoriulu averei bisericei nóstre si pre turburatoriulu religiunei nóstre.

Eata corespundinti'a:

De lânga Somesíulu caldu in 15 Septemvre 1876.

Cu permisiunea onoratei redactiuni a „Tel. Rom.“, 'mi iau libertate a aduce onoratului publicu cetitoriu la cunoscintia, unele esperintie facute acum de curendu in comitatulu Solnocului interioru, séu dupa numirea nóua Szolnok Doboka Megye. In opidulu Dejului, unde, in diu'a de 23 Augustu a. c. fuseiu norocitu a vedé loculu unde este a se edificá biseric'a gr. or., care de-si nu i s'aru parea omului la prim'a vedere, ca aru fi asiá bine alesu se póte dice ca este destulu de potrivitu, — unde lânga uliti'a principala este radicata si o restignire, prin contribuirile bene vole ale poporului gr. or. de acolo. Ceea ce e mai durerosu in Deju este, ca interimalulu fostu preotu acolo gr. or. Ioanu Perhaitia aru fi incassatu vre-o 30 fl. v. a. dela o binefacatóre, straina de confessiunea gr. or., precum si alti bani din o colecta a poporului gr. or. din loco, — si cu tóte acestea au intorsu dosulu câtra religiunea lui, si au trecutu la uniti, unde cá banu bunu s'a si primitu, si indata i s'a si oferitu parochi'a gr. cat. din Ogn'a Dejului apartienatóre de dieces'a Gherlei, cale din Deju ½ de patrariu de óra.

Intentiunea numitului preotu, dupa cum s'au observatu, nu au fostu cá numai cu acestea sa tréca, si sa imbratisiedie religiunea gr. cat. carea este totu odata si a *Concubinei* sele a *veduvei Gitióe*, ci au voitu cá si totu poporulu gr. or. de acolo sa tréca cu densulu, avendu de asistinte la acea machinaciune si pre reverendissimulu domnu vice-ppresbiterulu gr. cath. *Vellea* din Deju, carele nu s'au sfiitu a dá si remuneratiuni banesci de câte 20 fl. v. a. la o persóna de influintia gr. or. din Deju, numai cá sa se dee uniti, — dar' cu tóte acestea pré putieni s'au aplecatu pâna acum'a la lacomia cá *Iuda*, câci unii spre pilda, Petru Ciubancanu, Ioanu Bot'a si altii, au lucratu si mai intieleptieste, ca au pusu paralele date in busunariu si pâna astadi stau neclatiti in credinti'a loru gr. or. Nu este procedur'a acést'a lucru marsiavu? Déca fratii gr. cath. cu bani 'si cumpera credinciosi apoi intru adeveru preste mare capitalu potu dispune, mai alesu cându potu a-i cumpará asiá scumpi. — Densii potu fi siguri, ca li se voru sporí tare credinciosii, prelânga anticipatiuni cá cele dela Deju, nu mai sa se róge de provedintia cá pre viitoriu sa imputineze si mai tare ródele câmpului.

In fine dupa acelea neplacute iéra ceva bunu. Totu in diu'a mentionata, in opidulu Deju, avui norocirea a asistá la cursulu supletoriu, unde on. domnu Iacobu *Onea*, cá conducatoriu alu invetiatoriloru, preste 20 la numeru, cu mare dilligintia si fórte bunu metodu, a predatu si a resolvitu temele prescrise de ven. consistoriu.

Cu acestea acum camu deodata 'mi incheiu sirulu esperintieloru mele, facute in Deju, reservândumi dreptulu a mai revení asupr'a acestoru feliu de casuri intre cari si deplorabile la tempulu seu. C.

Varietâti.

⁂ **Calindariu nou.** In curendu va esí de sub tipariu:

Calindariulu bunului economu pe anulu 1877, intocmitu de D. *Comsi'a* si *Eugenu Brote*, cu mai multe ilustratiuni intercalate in tecstu, Sibiiu, editur'a tipografiiei I. Drotleff et. comp.

⁂ *Alegerea comitetului* la *reuniunea juristiloru.* Vineri sér'a s'a tienutu la facultatea juridica de statu de aici adunarea generale a „reuniunei pentru ajutorarea juristiloru lipsiti“ spre a alege comitetulu administrativu. Si de asta data cá si in anii trecuti alegerea nu a decursu in armonia, pentru ca nu s'a pututu aflá o basa de contielegere intre tóte trei natiunalitâtile. Cu deosebire postulu de presidentu alu comitetului e marulu de cérta la tóte adunârile. Iuristii de natiunalitate sasésca voiau sa aiba unu presidentu precautu si circumspectu, juristii români si maghiari au convenitu sa aléga unu presidentu românu. Curendu dupa deschiderea siedintiei prin directorulu Dr. G. Lindner, sasii observându ca pre lânga tóte dificultârile si pretestele nu voru puté isbutí cu dorinti'a loru nejustificata au parasitu adunarea in paus'a de preconsultare si impreuna cu densii si unu românu, care si pâna acum din consideratiuni mai inalte a fostu amiculu fidelu alu sasiloru. Secesiunea sasiloru insa n'a impedecatu activitatea adunârei. S'au alesu comitetulu si fâra domnii circumspecti. Membrii ce compunu comitetulu suntu: G. *Eötvös* (românu) presidentu, *Negrea, Crisianu, Anucuti'a, Csanadi, Budai, Bartha, Follert, Gottschling, Strobel, Ranicher, Grell,* iér' membri suplenti: *Cipu, Schneider* si *Karliczky.*

* In diu'a de astadi cându se vorbesce asiá de multu despre orientu si afacerile lui, nu este mirare, déca suntu ómeni, cari se cugeta si la o fiitóre impartire a orientului. Cumca fantasiei i este iertatu a face planurile cele mai bizare despre eventual'a impartire, fâra de a obligá diplomati'a intru nimic'a nici a o impedecá in urmarirea carâriloru ei, ne arata si aceea ce reproducemu cá o curiositate mai la vale dupa traducerea „*Presentului*“ din Calarasi, din fóia italiana „*Vesillo delle Marche.*“

„Imperiulu turcescu constituindu unu pericolu permanentu si o serie de ambarale pentru cabinetele Europei, va sfersí prin interventiunea armata a puteriloru aliate. Teritoriulu turcu va avé urmatórea reparatiune.

„Austriei: i se va dá croati'a turca, Bosni'a, Serbi'a, Erzegovin'a, Muntenegru.

„Unu archiduce austriacu Constantinopolulu cu Traci'a pâna la Balcanu sa fia sub alta suveranitate a Englitere, in care va pune garnisóne si alte mesurì ce va crede necesare, cu spesele statului vasalu, obligatu a platí marei britanice unu tributu anualu dupa ficsârile diplomatice.

„Greciei: Tesali'a, Macedoni'a (?) si Archipelagulu grecu.

„Russiei: tóta Turci'a de Asi'a.

„Principateloru Moldo-Valachiei (Romaniei) sub sceptrulu casei de Hohenzolern (ramura din Prusi'a) va fi restituita Bulgari'a, Banatulu, Transilvani'a, Bucovin'a si ceealalta parte a Besarabiei, ce Russi'a conservà cu tratatulu de Parisu din 1856.

Italiei: sa fia restituite, cum 'i apartienéu sub republic'a venetiana, si mai in urma, Tirolulu cu barier'a Brenerelui, Istri'a, Goriti'a, Dalmati'a, Albani'a si insulile Ionice: Engliter'a va restituí Italiei la rendulu seu insul'a Malt'a cu anecsele. Regele Italiei 'si va luá titlulu originalu de imperatoru alu românilorū: si va fi imperatore româniloru si rege Italiei — cu cualitatea de imperatoru alu româniloru va avé sensu si dreptu de garnisóna si protectoratu alu principateloru Danubiane puse in contractu cu noulu teritoriu italianu prin Bulgari'a confinanta cu Albani'a. Iér' principatele Danubiene reintregate in anticulu loru teritoriu se va erige in regatulu româniloru; si printiulu de Hohenzolern si descedentii voru luá titlulu de rege alu româniloru, cum regele de Itali'a celalaltu de imperatore alu româniloru, titluri dejá istorice sub antic'a constitututiune a Europei prima conchista a lui Napoleonu.

Sa recordâmu alta-data prin cestiunea orientului macsim'a lui Napoleonu si Bismark. Unulu dice: unde este bandier'a Franciei, acolo este Franci'a; care echivalésa cu a dice: pe unde ducu sabi'a suntu stapânu......

„Vesillo delle Marche.“

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Septembre (7 Octob.) 1876.

Metalicele $5^0/_0$	65	50
Imprumutulu nationalu $5^0/_0$ (argintu)	68	60
Imprumutulu de statu din 1860	111	20
Actiuni de banca	848	—
Actiuni de creditu	152	70
London	123	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	50
„ „ „ Temisiorene	72	—
„ „ „ Ardelenesci	72	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	20
Galbinu	5	90
Napoleonu d'auru (poli)	9	84½
Valut'a nóua imperiale germâna	60	55

Nr. 2747 Plen.

Concursu.

Pentru conferirea urmatóreloru stipendii:

a) din *fundatiunea* **Mogaéna** *dóue* stipendii a 475 fl. pentru ascultatori de drepturi séu filosofia la vre-o universitate din afara;

b) din *fundatiunea* **Franciscu Iosefiana**;

unu stipendiu de 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale;

c) din *fundatiunea* **Colosiéna**: *unu* stipendiu de 100 fl. pentru ascultatori de drepturi;

patru stipendii à 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale.

(Aceste 5 stipendii din urma se voru distribuí conformu vointiei testatórei cu preferintia intre teneri români gr. or. din muntii apuseni);

se escrie concursu cu terminulu pâna la 20 Octombre (1 Nov.) 1876.

Doritorii de a se impartasí de unulu din aceste stipendii au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la terminulu susu citatu cererile sale instruite cu urmatórele documente:

1) atestatu ca suntu romani gr. or.;

2) testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu;

3) atestatu validu de paupertate;

4) reversu, ca dupa absolvarea studieloru va serví in patria celu putienu 6 ani, la din contra va restituí stipendiulu primitu.

Din siedinti'a plenara a consistoriului archidiecesanu gr. or. tienuta in Sabiiu la 20
1—3 **Sept. 1876.**

Concursu.

Pentru ecuparea postului invetiatorescu la scól'a populara gr. ort. din Zlatn'a, se deschide concursu pâna la 10 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

Salariu anualu de 160 fl. v. a. din cass'a bisericei, si jumetate din venitulu cantorescu, pentru care va portá si serviciulu de cantore.

Concurentii au de a-si substerne petitiunile subscrisului, instruite conformu prescriseloru stat. org.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 10 Sept. 1876.

Ioanne Gallu
(1—3) insp. scol.

Nr. 2133 Pr.

Concursu.

Se deschide pentrn dóue stipendie câte de 120 fl. din fundatiunea lui Gavriilu Fauru de Teiusiu.

Recurentii au se astérna recursele loru pâna in 20 Octobre st. v. a. c. la consistoriulu din Oradea-mare, instruite cu:

a.) Carte de botozu;

b.) Certificatu despre seracia;

c.) Testimoniu cu calculu eminentu despre progresulu facutu in anulu precedinte scolasticu;

d.) Certificatu despre starea sanitara si purtarea morala.

Aradu, 2 Septemvre v. 1876.

Ioanu *Metianu*, m. p.
(1—3) episcopulu Aradului

Ad Nr. 48/1876 scol.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a româna gr. or din Trapoldu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie odata pentru totudéun'a concursu pâna la 10 Octobre a. c· st. v.

Salariulu anuale de 80 fl. v. a. cuartiru in edificiulu scólei, si lemne de ajunsu.

Petitele instruate in sensulu legiloru prescrise cu cualificatiunea receruta; — suntu a se adresá presidiului scaunului protopresbiterale subscrisu in Sighisiór'a.

In contielegere cu comitetulu respective sinodulu parochiale concerninte,

Sighisiór'a 17 Sept. 1876. v.

Zacharie Boiu,
(1—1) protop.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de Capelanu, pre lânga fórte neputinciosulu si ajunsulu la adenci betrânetie parochu Ioanu Tatulea, in parochi'a de clas'a a III-a gr. or. din Predealu in tract. protopresbit. alu Branului, se escrie prin acést'a, cu concessiunea maritului consistoriu archidiecesanu, coucursu cu terminu pâna la 1 Novembre a. c.

Emolumentele impreunate cu mentionatulu postu de capelanu suntu jumetate din tóte veniturile parochiali.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruate in sensulu „Stat. org.“ si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. d.

Brasiovu, 10 Septembre 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu respectivu.
Iosifu *Baracu*
ppresb. cá adm. alu
(1—3) ppresbiter. Branului.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei gener. a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. ptot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La 2 premia de câte 20 fl. v. a. pentru invetiatorii români, cari se destingu in pomologia si in instructiunea practica a pomaritului.

Terminulu concursului se *defige pre 31 Octobre c. n. a. c.*

Concurentii la amintitele premia, au se-si dovedésca progresulu si distinctiunea in specialitatea pomologica, prin atestate demne de tóta credinti'a atâtu dela directiunile scolarie, câtu si dela oficiale comunale respectîve.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.
(3—3)

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele ajutória:

1.) La 6 ajutória de câte 25 fl. v. a. pentru sodalii de meseria cualificati de a se face maiestri.

2.) La 20 ajutória de câte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pre *31 Octobre c. n. 1876.*

Concurentii la ajutórele amintite au se-si substérna incóce concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provediute incâtu pentru sodali cu atestatu de botezu si de portare morale, cum si cu adeverintia despre aceea, ca suntu cualificati de a se face maiestri; iér' incâtu pentru invetiacei concursele respective, pre lânga atestatulu de botezu si de portarea morale, se fia provediute si cu adeverintia dela maiestrulu respectivu, despre desteritatea si diliginti'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.
(3—3)

Concursu.

La scól'a confesionala gr. res. din Pianulu de susu protopresbiteratulu S. Sebesiu suntu de ocupatu statiunile de invetiatoriu primariu si secundariu, cea dintâiu cu salariu de 220 fl. v. a. locuintia libera si 2 $\square^0$ de lemne, cea de a dóu'a cu salariu de 150 fl. locuintia si 2 $\square^0$ de lemne.

Cei ce dorescu a se aplecá la vreunu din mentionatele statiuni, au a-si inaintá concursele instruate in sensulu prescriseloru Statutului organicu subsemnatului inspectoratu scolariu celu multu pâna la 10 Octobre 1876 st. v. pre cându va fi alegerea.

S. Sebesiu in 19 Sept. 1876 st. v.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

I. Tipeiu,
prot. si insp. distr.
(2—3) de scóle.

Nr. 258/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a populara confesionala gr. or. din Vidr'a de susu ppresbiteratulu Zlathn'a superióra se escrie prin acést'a concursu cu terminu pâna la 17 Octob. a. c. st. v.

Salariulu anualu 250 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si instruá petitiunile loru in sensulu statut. org. cu urmatórele documente:

a) atestatu de botezu;

b) atestatu de moralitate;

c) atestatu ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a.

d) atestatu de cualificatiune, si ca sciu cantârile bisericesci.

Concurentii au a-si tramite recursurile loru scaunului ppresbiteralu in Campeni pâna la terminulu prefiptu.

Campeni 13 Sept. 1876

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Ioanu Patiti'a,
(3—3) ppresbiteru.

Nr. 310. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea unui stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu ascultatoriu de pedagogia in respectivulu institutu gr. or. din Sabiiu, se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 31 Octobre 1876 c. n.

Concurentii la amintitulu stipendiu au sa-si tramita incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediutu cu atestatu de botezu si de paupertate, cum si cu testimoniulu scolastecu de pre Sem. II alu anului scol. 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asoc. transilvane, tienuta in Sabiiu la 19 Septemvre 1876.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.
pentru Secret.
3—3 I. V. Russu.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7 din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane, tienute la Sibiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu:

La unu stipendiu de 60 fl. v. a destinatu pentru unu elevu dela vre-o scóla de agricultura din patria, cu terminulu, pâna in *31 Octobre* c. n. 1876.

Concurentii la amintitulu stipendiu au se-si tramita concursele loru, pâna la terminulu indigitatu, provepiute cu atestatu de botezu si de paupertate, cu testimoniu despre absolvarea celu putienu a scólei elementarie, cum si se dovedésca cum ca sciu portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.

Se recere, cá concurentii respecse fia ajunsu alu 16-lea anu alu etâtiei.

Din siedinti'a ordinaria, a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 19 Septembre 1876.
(3—3)

Edictu.

Petru Munteanu din Gârbov'a cttulu Sabiiului, — carele de 4 ani a parasitu pre femei'a sea Dochi'a Petru Munteanu din Dobârc'a fâra a se scí loculu petrecerei lui, se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di, anumitu pâna in 3 Septembre 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 2 Septembre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I. Drocu,
(3—3) adm. prot.

Pentru economii de oi.

In Puszta Szt. Mihai lânga Huedinu (Banfi Hunyad) nu departe de Clusiu se primescu pâna la 3000 oi pre tempulu de érna de acum'a pâna in 21 Martiu cal. nou la pasiune cu pretiulu de 50 cr. v. a. iér' intemplându-se se aiba lipsa de fenu 1 fl. 50 cr. de fiesce care oaia.

Voitorii de a duce oile acolo se potu adresá séu in Sibiiu la negotiatoriulu dlu Rafaelu Nurisand in piatiulu celu mare, séu la inspectorulu mosiei dlu Bangi Sandoru in Puszta Szt. Mihai. 2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pe afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 78. ANULU XXIV.

Sabiiu 30 Septemvre (12 Oct.) 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Scutulu nostru in municipiu.

(*II*) Dupa cum ne poturamu convinge din congregatiunile comitatense tienute pâna acum aici in Sabiiu, precum si din rapórtele despre celelalte congregatiuni din diferitele comitate si municipii, noi românii cu tóta majoritatea nóstra eclatanta numerica suntemu mai in tóte corpurile municipali representative in minoritate. Si astfeliu osanditi prin legile mascere si defavorurile loru, a ne multiamí cu acele conditii de prosperare si cu acelu terenu de activitate politica ce ni le concede grati'a majoritâtiloru maiestrite si angustimea legiloru actuale.

Ba ce e mai multu, vedemu ca si acolo unde tóta maiestrirea si tóte uneltirile nu ne potura luá majoritatea in representantia de amana, arbitriulu si volnicia unoru organe menite spre a indepliní si a supraveghiá indeplinirea legei, facu voi'a majoritatei, facu cuprinsulu curatu si limpede alu legei, — le facu ilusorice; numai cá se oprésca influinti'a romanésca asupr'a afaceriloru publice, chiaru si cu vatemarea legiloru esistinte.

Ce sa te miri apoi? cându si cele mai drepte, mai modeste pretensiuni ale nóstre, reieptandu-se din partea majoritâtiloru maiestrite si aducendu-se regimului spre apretiare din parte'si, remanu mai cu séma totu desconsiderate; cá cându pentru noi nu aru mai oferí legile absolutu nici unu favoru, cá cându noi nu amu mai fi vrednici de beneficiele ce are sa le ofere puterea statului tuturoru indigeniloru asemenea.

De unde ne vinu relele acestea? Ast'a o scimu cu totii pré bine. O scimu, ca ne provinu din giurstarea provocata in parte si prin vin'a si purtarea nóstra de pâna acum, dar' indeosebi prin maliti'a denunciantiloru, din giurstarea ca regimulu de-si pre nedreptu, ne tiene pre noi de inimici ai statului, cari tindemu a usuá ori-ce beneficii in detrimentulu statului.

Noi firesce ca suntemu convinsi de neadeverulu presupunerei acetei'a si de acea ne si apésa cu atât'a mai greu urmârile ei. Pâna ce se voru convinge inse si ocarmuitorii statului de acestu neadeveru, pâna atunci noi avemu sa suferimu si fâra vina; trebuie sa ne mangaiemu inse cu convingerea ca 'si voru vedé si ei mai curendu séu mai tardiu retacirea loru si se conlucrâmu spre descoperirea retacirei acestei'a.

Dar' si pâna la momentulu acel'a, cându perindu céti'a amagitóre ni se va deschide unu terenu mai favorabilu spre desvoltarea activitâtiei nóstre cetatienesci pentru binele si salutea patriei; si pâna atunci si intre giurstârile acestea atâtu de mascere pentru noi, trebuie se continuâmu lupt'a nóstra legale pentru esistintia, chiaru si convinsi ca de astadata nu vomu dobandí ceea ce dorimu si ca lupt'a nóstra va fi zadarnica.

Cautandu ca care aru fi focalariulu celu mai siguru prelânga care avemu sa ne grupâmu cu totii in acést'a lupta, care e scutulu celu mai aptu, ce ne póte nóue asigurá esistinti'a natiunale in municipii si o valóre óre-care, carea cu tempu póte se ajunga unu gradu câtu de inaintatu; aflâmu ca focalariulu si scutulu acest'a nu e si nu póte fi altulu decâtu limb'a.

Pâna cându limb'a nóstra va fi usuata si respectata in corpurile representatíve si in afacerile municipali precum si la tóte oficiele municipali administrative; pâna atunci vomu avé totu-déun'a o viua dovada despre esistinti'a si valórea nóstra, vomu avé unu scutu alu natiunalitâtiei nóstre, cá factoru in municipiu.

Si iérasi de alta parte e limb'a puntea acea, pre carea potu ajunge si connatiunali de ai nostrii la oficii, — din cari se vede tendinti'a de ai eliminá de totu, — fiinduca déca e vorb'a cá se ni se respecteze si aplice limb'a astfeliu cum ni o concede legea, atunci se receru organe apte de a indepliní recerinti'a ast'a legale; din esperintia inse scimu cu totii ca nici sasii nici magiarii nu s'au ocupatu anumitu cu limb'a nóstra si nu o posedu astfeliu cá se póta functiuná cu ea, deci e urmare naturale câci celu putienu de sila cauta se aplice si români la functiuni.

De acea a fostu fórte potrivita interpelarea ce o facù unu deputatu românu iu ultim'a congregatiune din Sabiiu, câtra comitele supremu in privinti'a observârei limbei romane in oficiele municipali. Si ne póte serví spre multiamire asigurarea data din partea comitelui: ca va staruí sa se observe legea cu punctualitate. Sperâmu ca domnulu comite supremu 'si va si indepliní asigurarca data. De noi se va tiené inse cá se mijlocimu indeplinirea asigurârei acestei'a si a legei.

Preste totu trebuie se fimu mai jalusi de limb'a nóstra, de cum amu fostu pâna acum'a. Avemu dreptulu si trebuie se si pretindemu in viitoriu ca si tóte propunerile, proiectele si statutele ce provinu din comisiuni, se apara totu-déun'a si in limb'a romanésca. Astfeliu 'i vomu silí apoi pre domnii din majoritate, cá se aplice si in comisiuni mai multi români, séu apoi sa ne studieze limb'a spre a indepliní insisi acésta recerintia.

Sasii usioru voiescu sa se mantue cu frasa ca obsérva limb'a nóstra dupa putintia. Putinti'a ast'a inse e unu conceptu atâtu de laxu, incâtu póte usioru ascunde dupa sine si nevointi'a. Preste potintia firesce ca nu se póte deobligá nime; la noi inse potintia esista, numai trebuie se o intielegemu cum se cade.

Firesce ca fratii sasi nu suntu in stare se functiuneze in limb'a nóstra; ast'a inse e vin'a, e neajunsulu loru. Déca nu suntu in stare atunci faca locu acelor'a cari suntu in stare, câci neaptitudinea oficiantiloru, nici cându nu póte fi caus'a spre ocolirea legei.

Legea art. leg. 44/1868, garantéza aplicarea limbei fia-câréi natiunalitâti representate in municipiu, in tóte afacerile si la tóte oficiele municipali. Si chiaru unde nu demanda directe a se observá o limba din municipiu, lasa alegerea numai intre limb'a respectiva a suplicantelui si intre cea magiara, cá limba de statu. Cum vine acum'a, cá limb'a germana, carea intru nimic'a nu e mai multu indreptatita dupa lege, decâtu a nóstra, sa se substitue totu-déun'a din partea amploiatiloru sasi, in loculu limbei nóstre? Ast'a nu e dupa lege, si nu trebuie mai multu suferitu.

De dragulu dlui inspectoru sasu, sa nu ne mai parasimu noi in viitoriu limb'a nóstra. Iér' usitandune noi de ea dupa cum ni o concede legea si o pretinde interesulu nostru propriu; sa nu ne seduca nici unu interesu specialu si nici unu respectu séu lasitate, de a nu staruí, cá sa se observe si din partea altor'a, fia acei'a ori cine aru fi.

Resbelulu.

„S. d. Tgbltt“ spune de o lupta nóua intre serbi si turci si adeca in 7 Octobre st. n. la *Iancov'a-Clissur'a* carea a duratu o di intréga. Lazaru Ciolacu-Antici a comandatu trupele serbesci si a respinsu pre turci cu baionet'a din tóte pusetiunile loru. Satele din valea Toplitiei: Ciucate, Musache, Gurguri, Rasiti'a, Solocevo si Vlahini'a suntu fortificate de serbi. De cu séra ocupara serbii si Cursiumli'a. Serbii stau departare de siese óre pre teritoriu turcescu.

Despre lupt'a dela 28 Septembre reproducemu dupa „C. d. I.“ urmatórele:

O depesia a diariului englezescu „Standard“ tramisa din Deligradu, arata in modu vrednicu de credintia, ca serbii au fostu de nou batuti in batali'a de lânga Alexinatiu, care in diu'a de 16/28 Sept. au duratu 12 óre. Iéta ce dice amintit'a telegrama, care arata in nuce, ca si cea mai nóua infrângere a serbiloru se datoresce diletantismului strategicu alu ilustrului Cernaieff. „Astadi se sfersí batali'a prin gloriós'a victorie a turciloru. La 5 óre diminéti'a deschisera tunurile serbesci foculu pre lini'a intréga. Semicerculu de redute si baterii, prin care serbii s'au silitu a sfaremá armi'a turcésca, avé o intindere de mai multu de 20 mile englezesti si contiené celu putienu 100 de tunuri. Brigad'a lui Hafiz pasi'a, bataliónele din capulu podului si alte trupe au statu tóta diu'a 'in foculu tunuriloru. Nici 'o clipa n'a trecutu, in care sa nu fi isbitu ghiulelele in sirurile loru. Trupele turcesci de si surprinse s'au inpotrivitu atacului cu unu estremu curagiu. Dupa amédiadí ele luara ofensiv'a respinsera pre serbi si le causara mari perderi,

Atacul din partea serbiloru erá intemeiatu pre o idee sanetósa, dar' ea a fostu esecutata a la Cernaieff, care are mani'a de a inflorí cu strategie ori ce mesura tactica a sea, puindu-o in lucrare cu cea mai mare complicatie posibila si cu imprasciere de puteri. Armat'a turcésca avé intr'adeveru o positie nefavorabila si pre acést'a se intemeiá atacul serbiloru. Ea se afla dispusa in cóne délungulu Moravei si urmându unu atacu despre nordu, n'avé putinti'a sa se desfasiure. Turcii putéu sa faca frontu numai spre resaritu adeca improtiv'a liniei Alexinatiu-Deligradu. Pentru acestu casu ei erau espusi unui periculosu atacu in flancu din partea diviziei Horvatovici, asiediate lânga Diunis. Hafiz pasi'a trebuiá sa se astepte la unu atacu atâtu dinspre Diunisiu câtu si dinspre Morav'a. Déca acum'a armi'a lui Abdulu-Kerim aru fi fostu hartiuita in frontu, iér' Hafiz pasi'a aru fi fostu derutatu prin unu coversitoriu atacu, infrângerea turciloru aru fi fostu neevitabila. Dar' acésta idea simpla nu s'au esecutatu cu cuvenita simplitate si energie. Serbii au facutu feliu de feliu de incungiuru, inainte de a se fi inceputu ciocnirea. Arip'a stânga sub Hafiz-pasi'a a fostu cea dintâiu atacata, inse in aceeasi vreme o puternica colóna serbésca se misca spre Crusie, cu intentiunea de a incungiurá divisi'a Hafiz si de a inmultí turburarea ei, in casu déca aru fi batuta. Se pare deci, ca intentiunea serbiloru nu erá de a-lu bate pre Hafiz pasi'a, ci de a-lu incungiurá. O analoga imprasciere de puteri au inscenat'o serbii in sudu improtiv'a aripei drepte turcesci. Abdulu-Kerim pasi'a erá silitu a face frontu spre Morav'a, dar' nici aici atacul serbescu nu se facù cu tóta puterea. Centrulu serbescu a fostu slabitu prin detasiarea unei brigade preste Drasievatiu la Tesiti'a, iérasi cu scopulu, ca in casu de a fi batuti turcii lânga Boboviste, sa nu li fia cu putintia de a se retrage la Nisiu, câci brigad'a amintita li aru fi tienutu drumulu. Deci si aici punctulu de gravitate alu actiunei in planulu lui Cernaieff erá acésta manevra de incungiuru, luata fórte pe departe si a cârei efecte s'aru fi vediutu abiá, déca i s'aru fi implinitu supositi'a adeca infrângerea turciloru la Trnian si Androvatiu. Acésta supositiune inse nu s'a implinitu nici la arip'a drépta, nici la cea stânga. Frontulu turcescu a fostu asiá de slabu atacatu, incâtu Abdul-Kerim a avutu vreme a-i tramite lui Hafiz ajutóre, (dupa unii 23,000 de ómeni cu 10 baterii) incâtu trupele acestui din urma resistara atacului. Deci tóta ofensiv'a serbésca se sparse cá besicele de saponu, dupa ce au fostu pusa in lucrare cu atât'a complicatie si pre o linia de atacu de nu mai putienu de siese mile. Cá totu-déun'a turcii nici acum'a nu s'au folositu de succesele loru si n'au urmaritu pre inamiculu batutu: Abiá dóue dile dupa bataie arip'a stânga turcésca au luatu ofensiv'a spre a se disberá de positiunea lui Horvatovici — dar' n'au potutu. Perderile serbiloru in batali'a dela 16/28 Sept. se socotescu a fi de 2000—2500 de ómeni. Armat'a serbésca din Deligradu e de 78,000 ómeni cu 80 de tunuri; colonelulu Horvatovici dispune de 18,000 ómeni (in cea mai mare parte români) iér' colonelulu Stancu Popovici e in Alexinatiu cu 12 batalióne si 8 baterii.

Din *Constantinopole* se telegrafà alaltaieri, ca consiliulu estraordinariu a conclusu unu armistitiu de *6 luni*, pâna la finea lui Martiu. Multe foi, cari presimtisa acestu conclusu alu Portiei, au aflatu de bine a vedé intr'ensulu unu semnu de pace. Dara altele precum este „Deutsche Zeitung“ si chiaru si „N. fr. Presse“ sustienu mortisiu ca Russi'a este hotarita a incepe resbelulu cu Turci'a.

Press'a italiana ese pre fia-care di mai tare din passivitatea ce o aratá pâna ací fatia cu evenemintele orientali. Din spiritulu pressei italiane transpira amiciti'a rusésca, pre carea unele foi o tacséza de constatarea unei aliantie intre Itali'a si Russi'a. Politic'a conjecturala merge si mai departe, ea mirósa dejá o *aliantia intre Russi'a, Germani'a si Itali'a.* Antidotulu acestei aliantie inca nu lipsesce, pentru ca se sustiene ca la burs'a din Vien'a au sositu telegrame, cari anuncia o aliantia ofensiva si defensiva intre Angli'a si Austro-Ungari'a.

Impregiurarea ca primu-ministrulu din Bucuresci I. Brateanu, ministru de resbelu Slaniceanu si maresialulu curtiei princiarie Vacarescu mergu la Livadi'a sa bineventeze pre Tiarulu Russiei dà ansa la varie conjecturâri politice. Totu asiá concentrarea trupeloru române pe divisiuni.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representative din 6 Octobre dupa cele formale ia cuventulu ministrulu de fiinantia Col. Széll, pentru a desfasiurá intr'unu discursu de dóue óre starea financiale a tierei. *Erogatele statului se urca la 233 milióne, iér' venitulu anualu e numai 218 mil. prin urmare resulta pre anulu 1877 unu deficitu de 15 milióne fl.*

Dupa o scurta discussiune ministrulu presidentu C. *Tisa* respunde la interpelatiunile lui Csernatony si Irányi in caus'a orientala.

In punctu 6 — dice ministrulu pres. — dlu deputatu Irányi intréba: „Procede ministrulu comunu de afacerile strainê relativu la cestiunea orientale mâna in mâna cu guvernulu ungurescu?"

Intrebarea acést'a, cum amu disu si cu alta ocasiune, e de prisosu in tempuri atâtu de serióse cum suntu cele de acum; sa-mi créda dlu deputatu ca cunoscendu si recunoscendu noi atâtu dreptulu câtu si datorinti'a ce deriva din acest'a nu vomu acceptá respunsabilitatea pentru o politica, cu a le cârei base, principie si tendintie nu consemtimu.

Intrebarea a 4 este: Cari suntu conditiunile de pace statorite de puteri si suntu acele pre deplinu si fâra reserva adoptate de puterile semnatarie tractatului de Parisu? Urmat'a intre puteri o contielegere pentru casulu cându un'a séu alt'a dintre partidele beligerante nu aru acceptá conditiunile de pace?

La intrebarea: care suntu conditiunile de pace statorite de puteri, nu se póte respunde, pentru ca facându-se cunoscute negociârile s'aru puté face ilusorica restabilirea pâcei. Atâtu potu sa dicu, ca tóte puterile garante fâra esceptiune purcedu in armonia si impregiurarea, ca suntu de acordu relativu la conditiunile de pace ni da garantia, séu celu putienu perspectiva intemeiata, ca ele voru remâné de acordu si cându intrebarea acést'a mai târdiu s'aru complicá.

Intrebarea 1 si 2 este ;

1. Suntu adeverate scirile comunicate prin foi despre trecerea de cete de voluntari rusesci in uniforma militara prin principatele Dunarene câtra Serbi'a; este adeveratu, ca se transpórta pre aceeasi cale materialu de resbelu din Russi'a pe sém'a serbiloru? Si déca suntu adeverate aceste sciri nu a aflatu ministrulu comunu pentru afacerile straine de lipsa a reclamá contr'a acestoru fapte ce nu corespundu neutralitâtiei si dreptului internatiunalu?

2. Fostau rusii ce au trecutu prin Ungari'a spre Serbi'a toti membri ai „crucei rosie" si ostenitu-sau guvernulu a se informá, déca acesti'a sosindu in fati'a locului s'au devotatu in fapta servitiului pentru bolnavi si raniti?

Relativu la 1 intrebare ministrulu pres. respunde ca abiá are cunoscintia oficiale despre transporturile române. Incâtu pentru rusii ce au trecutu prin Ungari'a Tis'a dice, ca acei'a in cea mare parte au fostu membrii „crucei rosie," dara au fostu si rusi cu paspórte in ordine.

La intrebarea déca a reclamatu ministrulu de esterne contr'a vatemârei neutralitâtiei, respunde Tis'a, ca nu este problem'a nóstra sa reclamâmu contr'a celoru ce se intempla in alte state si cându se vatema neutralitatea dreptulu de reclamare compete acelei puteri, a cârei neutralitate e violata si — dice ministrulu pres. — incâtu pentru mine credu ca aru fi o mare eróre din partea Austro-Ungariei a figurá in asemene casuri cá jude nechiematu si a uitá care este recompens'a judelui nechiamatu dupa proverbulu ungurescu. (Miscare, strigâri: Care e recompens'a?) „Sa batemu pe judele nechiamatu!" asiá dice proverbulu. Credu ca-lu cunósceti.

Relativu la intrebarea, ca nesuitu-s'au guvernulu a se convinge, ca cei ce au calatoritu in Serbi'a intr'adeveru au mersu acolo pentru a dá ajutoriu bolnaviloru si ranitiloru, — trebuie se dicu, ca dlu deputatu pretinde dela guvernulu ungurescu ceva la ce nici unu guvernu de pe lume nu are dreptu. Pe Ungari'a o intereséza numai, ca este ea indreptatita dupa dreptulu internatiunalu esistentu a permite trecerea prin tiér'a nóstra, dara asupr'a fapteloru ce se petrecu intr'altu statu, dupa ce trecatorii au parasitu frontier'a nóstra, nu putemu avé potestatea de gendarmeria.

Atâtu potu sa dicu, ca guvernulu rusescu fù insciintiatu prin ministeriulu nostru comunu de esterne, ca s'a facutu abusu cu crucea rosia si cu trecerea si avemu temeiu a crede, ca s'au facutu in tempulu mai nou dispusetiuni pentru a impedecá atari abusuri.

Rusii ce au trecutu pe aici séu pe airea suntu militari esiti din armat'a Russiei séu concediati, dara potu sa afirmu cu deplina positivitate, ca guvernulu rusescu a interdisu in dilele din urma concediârile.

La punctulu din interpelatiunea lui Csernatony despre rusii detienuti in Pest'a la 27 si 28 Augustu respunde ministrulu pres., ca detentiunea a urmatu pentru ca acei voluntari rusesci s'au facutu vinovati de o purtare escesiva. Eliberarea loru a urmatu dupa ce s'au constatatu autenticitatea paspórteloru si a documenteloru loru de caletoria.

Eu credu — dice Tisza — ca detentiunea a fostu corecta, pentruca nimenui nu-i e permisu a violá prescrisele politiane, pre câta vreme se afla pe teritoriulu nostru; si de asemenea a fostu corecta si eliberarea; câci in sensulu dreptului internatiunalu, dóue state, pe câtu tempu traiescu in pace, suntu indatorate sa-si respecteze imprumutatu paspórtele indata ce guvernulu competentu le dechiara valide.

Interpelatiunea dlui Irányi mai cuprinde dóue puncte ce nu le-amu atinsu. La punctulu ca amu cunoscintia ca guvernulu din Petersburg concentra trupe la frontierele Turciei? potu sa dechiaru cu deplina positivitate, ca nu s'au facutu mobilisâri de trupe la frontierele turcesci in mesura remarcabila.

In privinti'a titlului de rege ce l'a oferitu armat'a serbésca principelui Milanu respunde ministrulu pres. ca tóte puterile garante au adusu la cunoscintia guvernului serbescu, ca punctulu loru de vedere pâna acum a fostu *status quo ante bellum* si acestu status quo, care va remanea si pe viitoriu, nu cunósce nici unu rege in Serbi'a. De alta parte potu sa afirmu, pe bas'a dechiaratiunei oficiali data tuturoru puteriloru mari ca principele Milanu si guvernulu seu au dechiaratu ca si ei dorescu numai *status quo ante bellum* (Miscare).

Acést'a e totu ce amu avutu sa respundu la cele dóue interpelatiuni si terminu dicendu, ca atâtu guvernulu câtu si oficiulu esternu se nisuescu a conservá pacea in patri'a nóstra, inse asiá, cá interesele nóstre sa nu se pericliteze si sa nu se samene semburele pentru pericoli viitori; a conservá pacea in contielegere cu puterile europene asiá, cá sa se asigureze si popóreloru din Turci'a o sórte mai buna si sa destepte increderea in stabilitatea liniscei. Ministrulu cere sa se ia respunsulu seu la cunoscintia.

D. *Irányi* observa, ca multe sciri voru fi esagerate, dara cu tóte acestea trecerea rusiloru in Serbi'a e fórte insemnata. Austri'a cá putere semnatara tractatului de Parisu trebuie sa priveghieze asupr'a neutralitâtiei Romaniei care se violéza pe fia-care di. Cumca Turci'a in situatiunea actuale nu póte protestá nu e nici o minune. Dealtmintrea cererea de a se respectá neutralitatea nu implica o dechiarare de resbelu, arsenalulu diplomatiei aru fi fórte lipsitu, cându deodata amu trebuí sa ne refugiâmu la tunuri. Dechiaratiunea ministrului pres. cumca la frontier'a Turciei nu s'au facutu concentrâri mai mari de trupe, precum si descoperirile relativu la titlulu de rege alu lui Milanu, le iá interpelatorulu la cunoscintia cu multiamita; dara in celelalte puncte si anume in punctulu alu 4 despre conditiunile de pace la care ministrulu nu a respunsu, oratorulu nu e multiamitu cu respunsulu.

O radia de lumina.

Bucuresci, 10 Septemvre.

Din tóte, câte s'au scrisu in vremea mai nóua in diuariele din Austri'a, si cu deosebire in principalele diuare maghiare, s'a potutu ori-cine incredintiá, ca in vechiulu imperiu ómenii mergu pâna a nu ne crede vrednici sa fimu tratati intre marginile bunei cuviintie internatiunale. Nu mai departe, decâtu cu vr'o patru septamâni in urma, diuariulu „Hon", vorbindu despre „ticalosi'a armatei române" si despre „lasitatea româniloru", merge cu lips'a de buna cuviintia pâna a esclamá cu dispretiu: ca in Romani'a lucrulu de capetenia suntu femeile corupte! — Mai departe nu se póte.

De câte-va dile aceste diuarie, si cu deosebire cele magiare, au schimbatu atitudinea. Intocmai pre câtu de cârtitóre erau, pre atâtu de laudatóre suntu astadi. Ele vorbescu cu prea multa caldura despre o aliantia ce aru fi sa se urdiésca intre români si maghiari. Mai claru: diuariulu „Hon", celu mai bine informatu, ne spune lamuritu, ca dlu Ioanu Brateanu a caletoritu la Sabiiu spre a impletí si mai tare firele acestei aliantie. Suntemu dar' in dreptu a crede, ca guvernulu actualu nu e cu totulu departatu de ide'a aliantiei romano-maghiare; suntemu in dreptu a crede, pentru ca sa nu dicemu ca suntemu chiaru incredintiati.

Ide'a unei aliantie intre români si magiari nu este nóua; ea a fostu adese ori discutata; adese ori s'au facutu incercâri pentru realisarea ei; in sfersitu, cu deosebire intre impregiurârile de astadi, ea are destula justificare. In tóte impregiurârile insa, ea este cu multu mai grea, decâtu sa póta fi permisu a o discutá in grab'a unui articulu de diuariu quotidianu.

Este greu insa a intielege, cum d. Ioanu Brateanu a ajunsu a fi representantele acestei idei?

La anulu 1863 d. Brateanu in intielegere cu L. Kossuth, staruiá sa realiseze acésta idea contr'a Austriei. La anulu 1866 acela'si domnu I. Brateanu a agitatu lumea cu luarea Transilvaniei dela maghiari si austriaci. — Dela anulu 1871 pâna la 1876 partidulu, in fruntea cârui'a stà totu acelu domnu I. Brateanu, a agitatu lumea contr'a Austriei. In sfersitu, in tóte vremile, d. I. Brateanu apare in viéti'a publica cá vrajmasiu alu Habsburgiloru. Ori-ce omu seriosu este in dreptu a nu intielege, de unde si pâna unde d. I Brateanu, amiculu lui L. Kossuth, autorulu ideei luârei Transilvaniei, agitatoriulu dela 1876, staruesce astadi se incheia o aliantia cu cont. Andrassy in favorulu Habsburgiloru?

Suntu resóne de statu? S'au schimbatu impregiurârile? Prea bine! Dar' tóte impregiurârile 'si au ómenii loru, tóte ideile 'si au representantii loru. Cându o ideia a incetatu a mai dominá, partidulu si ómenii cari o represintau suntu datori a se retrage si a cedá loculu altui partidu si altoru ómeni cari au represintatu si represintu ide'a ce urméza a stapâní situatiunea. D. I. Bratianu nu póte fi astadi representantulu curentului indreptatu contr'a Austriei si mâne representantu alu ideei de aliantia in favorulu ei. Nu póte, pentru ca nimeni nu póte avé increderea in d-sea; nu póte, pentru ca nu are unu partidu care se-lu secundeze; nu póte, pentru ca insusi a imbrancitu lumea contr'a ideei pre care astadi aru urmá se o represinte.

Cancelarulu Bismarck a mersu cu conservatorii si apoi cu nationalii liberali. Este inse o buna cuviintia a nu pune pre dlu I. Bratianu alaturea cu Bismarck. Cu sute si mii de partide Bismarck a represintatu si represinta aceeasi ideia: in tóte vremile inse a fostu secundatu — de cine? — totu de un'a si aceiasi partida. D. I. Bratianu nu póte fi secundatu de câtu de partidulu pre care insusi si-la creatu, in unire cu dlu C. A. Rosetti. Acestu partidu nu-lu va mai sustiené; séu déca 'lu va sustiené, elu nu mai pote fi partidu, ci o adunatura de ómeni insghebati prin interese dilnice.

Dar' alianti'a incheiata prin mijlocirea unoru asemenea elemente, aru fi o nenorocire, pentru-ca ea nu aru puté fi sincera. Ei bine, ori-ce amu face in launtrulu tierei, in afara nu ne este permisu sa ne batemu jocu de viéti'a nóstra publica!

Voimu dar' sa-lu credemu pre dlu I. Bratianu indestulu de patriotu spre a ne indoí de cele ce spunu diarele maghiare.

In acésta indoiéla ne intaresce consciinti'a detorieloru natiunale ce avemu câtra fratii nostri de preste Carpati. O aliantia a Romaniei cu maghiarii, fâra scirea si invoirea româniloru din tierile de sub sf. Stefanu, aru fi o monstruositate. Noi nu avemu si nici voimu a reclamá vr'unu dreptu, vre-o pretentiune relativu la acesti frati ai nostri; suntu insa legaturi firesci, cari nu potu fi trecute cu vederea: noi suntemu unulu si acelasi poporu. Missiunea Romaniei este a urzí o viétia românésca in orientulu Europei: ea nu póte sa sacrifice pre alti români, fâra sa se abata dela missiunea naturala, fâra a-si pregatí peire. Forti'a Romaniei suntu românii cari o incungióra cá unu valu ocrotitoriu din tóte pârtile: ea nu póte sa-si sacrifice ocrotirea. Romani'a este copil'a resfatiata a poporului românu: ea nu póte sa sacrifice pre cei ce o resfatia.

In tóte vremile dlu I. Bratianu, si mai multu decâtu d-sea dlu C. A. Rosetti, care nu e românu, au probatu unu dispretiu pentru românii de preste Carpati. La 1863 alianti'a cu magiarii se urdise fâra scirea si invoirea ardeleniloru; la 1866 s'a turburatu viéti'a transilvana prin idei gresite, si s'a facutu óresi-cum o contrabanda de suflete, aducendu-se o multime de tineri neesperimentati in Romani'a, s'a facutu parada cu densii, s'a abusatu de entusiasmulu loru virginalu, si apoi s'au aruncatu pre stradele orasieloru, spre a se risipí cá espatriati!

Acela'si partitu, care le-a facutu tóte acestea, nici astadi n'aru puté sa incheia alianti'a cu magiarii decâtu precum o voiá la anulu 1863, directu spre stricarea poporului românu si indirectu spre stricarea Romaniei.

Inca odata: ide'a unei aliantie romano-magiare póte sa fia justificata; aliantia inse intre intregulu poporu magiaru si intregulu poporu românu. O aliantia intre Romani'a si magiari, in locu de a ne intarí, ne-aru slabí.

Amu disu, ca voimu sa-lu credemu pre dlu I. Bratianu mai patriotu si mai românu decâtu sa putemu crede cele spuse de diuarele magiare.

Cu tóte acestea, nedumerirea nu incetéza: „o raza de lumina" este in dreptu ori-care românu sa céra. Ce este si ce nu este adeveratu in tóte cele ce se spunu, in tóte câte se vorbescu? . . . Cum trebuie sa le intielegemu? . . . . .

Revist'a diplomatica.*)

(Fine.)

VII.

Posessiunea nedrépta a Deltei Dunarei *si consecuentiele traseului facutu in urm'a protocolului din 6 Ianuariu 1857 privitoriu la lini'a fruntaria intre Romani'a si Turci'a.*

Articolulu 21 alu tractatului din Parisu inapoindu Moldovei teritoriulu cedatu de Russi'a fipsase principatului de partea Dunarei limite determinate, cari nu puteau fi altele decâtu acelea ce esistara inaintea resboiului din orientu intre Russi'a si Turci'a, adeca thalwegulu braciului Sântu-Georgiu.

Protocolulu semnatu la Parisu la 6 Ianuariu 1857, modificându dispositiunile tractatului din Parisu, a asiediatu sub suveranitatea Sublimei Porti o parte din acestu teritoriu, hotarindu ca „ostroavele cuprinse intre diferi-„tele bratie ale Dunarei la gurele ei „si formandu Delt'a acestui fluviu, in „locu de a fi anecsate principatului „Moldovei, precum o stipulá art. 21 „alu tractatului din Parisu, voru apar-„tiené sublimei Porti de care au re-„levatu in vechime“. Trebue mai inainte de tóte sa stabilimu ca acésta din urma asertiune pecatuesce prin bas'a sea. Delt'a Dunarei a apartienutu in toti tempii Moldovei, si acést'a pâna la cedarea ei facuta Russiei prin tractatulu dela 1812.

Cestiunea Deltei n'aru putea fi discutata in momentulu acest'a, solutiunea ei apartiene unei coferintie europene, si Romani'a astépta cu incredere decisiunile basate pre justitia si ecuitate pre care acestu areopagu le va pronunciá. Ea trebue cu tóte acestea sa protesteze neincetatu spre a nu lasá sa se stabilésca opiniunea ca gurele Dunarei apartienu séu aru apartiené Bulgariei, deórece Delt'a Dunarei a fostu seculi intregi patrimoniulu Moldovei.

In asteptarea acestoru decisiuni, ne vomu marginí a ne ocupá specialmente astadi de lini'a de demarcatiune trasa in urm'a protocolului din 6 Ianuariu 1857 si de uritele consecuentie ale ei.

Déca protocolulu din 6 Ianuariu 1857, prin ultim'a sea alegatiune, a inlaturatu provisoriu dreptulu istoricu si particularu alu Romaniei asupr'a teritoriului cedatu Turciei prin acésta din urma transactiune, planulu hotaritu in urm'a acestui protocolu, si care servà a fipsá fruntari'a actuala ce separà in josulu Dunarei pre Romani'a de Turci'a, de buna séma ca a lasatu unu principiu recunoscutu de dreptulu gintiloru, privandu tiér'a nóstra, in partea teritoriului ce i-a fostu restituitu, de beneficiulu legitimu alu cursului apei, in vreme ce pre totu percursulu dela Orsiov'a pâna la Reni, ea se bucura de acestu dreptu fiinduca tóte ostroavele Dunarei ce se gasescu pre bratiulu principalu suntu române. Aceleasi fruntarie esistau pentru Moldov'a *ab-antiquo* in josulu Dunarei, fiinduca chiaru cesiunea provinciei Basarabiei, facuta in 1812, in virtutea tractatului din Bucuresci, s'a operatu dupa principiulu care reguléza inca si astadi posesiunea natiunala in pârtile ce apartienu teritoriulu românu.

Acésta asertiune se sprigine pre tienutulu articulului 4 alu tractatului din Bucuresci, care stabilesce o fruntaria precisa pârtiei din Moldov'a cedata atunci Rusiei, fruntarie care plecându dela gur'a Prutului, luá Dunarea cá limita aceloru 2 imperie, care stipulase ca ostroavele Dunarei incependu dela Ismailu pâna la mare, voru fi ale Rusiei. In urm'a acestui faptu, Rusi'a a concedatu in plina proprietate tóte ostroavele sele diverseloru comune riverane, in asiá modu ca posesiunile acestoru comune formau astfeliu esterm'a limita a teritoriului seu cu posesiunile imediate ale Turciei din Europ'a.

Astfeliu comunele riverane ale Ismailului, ale Necrosovcei, ale Kislitiei ale Kiliei si ale Valcovului posedau si aru trebuí sa poséda inca tóte ostroavele care suntu marginite prin apele bratieloru Ivanesci, Stepovoi si Stambulu, bratie câror'a Thalwegulu, pâna la imbucatur'a sectiunei fluviale a Kiliei, aru trebuí sa le serve dreptu fruntarie Romaniei.

De siguru, puterile semnatare protocolului din 6 Ianuariu 1857 n'au potutu avé intentiunea a privá, prin decisiunea loru, o tiéra cârei'a iau garantatu ele esistenti'a, de fruntariele sele naturale, si déca plenipotentiarii au convenitu ca ostroavele cuprinse intre diferitele bratie ale Dunarei la gurele ei si formându delt'a acestui fluviu, trebuiá sa apartiena Turciei, este evidentu ca espresiunea „ostróve formându delt'a“ nu se póte aplicá decâtu pentru teritoriulu care in realitate forméza delt'a, a cârei basa se radima pre mare si ale cârui cóste atingu talwegulu prin cele dóue principale ramure esterióre ale Dunarei, adeca intre fruntari'a primitiva acceptata de Turci'a prin art. 4 alu tractatului din 1812 si fruntari'a pre care o ficséza tractatulu din Adrianopole din 1829 prin articululu 3 alu seu. Prin urmare Delt'a s'aru aflá limitata intre Thalwegu prin bratiele Ivanesci, Stepovoi si Staroi Stambulu de o parte, si de ceealalta prin Thalwegulu bratiului Sântu-George, pre scurtu, teritoriulu ce contiene ostroavele Tatarescu, Leti, Ceatalu, Algani si ostrovulu Sântu-George cu tóte ostroviórele ce facu parte dintr'ensulu.

Este almintreni notoriu ca Turci'a, prin tractatulu din Bucuresci dela 1812 n'a cedatu Rusiei un'a din posesiunile sele, ci chiaru unu teritoriu care apartienandu principatului Moldovei, ii erá supusu cu acela'si titlu de suzeranitate; prin urmare este justu cá restituirea teritoriului care a fostu dictata prin tractatulu din Parisu, si mantienuta in principiu prin conventiunea din 6 Ianuarie 1857 sa opere esactu asupr'a acelor'a-si fundamente cá acelea ce au servitu de basa in 1812 spre a regulá delimitarea Basarabiei, provincia moldava intre Rusi'a si Turci'a.

Cându unu fluviu are trei gure de importantia acelor'a ce serva a versá apele Dunarei in marea négra, este óre ecuitabilu, cá cu tóte drepturile istorice; cu tóte precedentele care reguléza gurele tuturoru fluvieloru si cursulu apei, cu tóte tractatele ce constata fruntariele unei provincie, câte trele gurele sa apartiena unui riveranu, in vreme ce celalaltu remane cu totulu privatu de beneficiulu pre care natur'a l'a acordatu teritoriului seu, beneficiu pre care dreptulu internationalu 'lu salvgardéza tuturoru natiuniloru, si dreptulu comunu ori-cârui particularu?

Tractatulu din Parisu acordandu Romaniei libertatea de comerciu si de navigatiune, este imposibilu cá puterile garante sa fi voitu a privá pre Moldov'a de avantagiele positiunei sale geografice, cari 'i suntu rapite prin traseulu fruntariei actuale; de acea acestu traseu nu se póte esplicá decâtu prin neesactitatea planuriloru cari au servitu la delimitarea provediuta prin protocolulu din 6 Ianuarie 1857. Acésta delimitare a pusu comunele riverane in imposibilitatea de a se bucurá in libertate de teritoriulu loru dobanditu, de óre-ce parte din aceste bunuri comunali se afla actualmente in Turci'a. Productele acestoru bunuri suntu indispensabili cu tóte acestea la esistinti'a comuneloru riverane, cari lipsindule lemnele, se incaldiescu cu stufu, cari neavendu pamenturi cultivabili, traescu cu pescuitulu. Quasi espropriate prin delimitarea de care e vorb'a, aceste comune trebuie sa caute astadi intr'o tiéra straina, in Turci'a, mijlócele loru de esistintia si sa fia tractate cá straine pre propriulu loru teritoriu comunalu; intorcendu-se la vetrele loru cu produsulu pescuitului loru, séu alu recoltei de stufu, ele suntu supuse a platí drepturi ce facu esistinti'a loru nu numai penibile, dara inca dau locu la nisce dificultâti inevitabili intre autoritâtile riverane turcesci si romane si la nisce vexatiuni care agravéza pre fia-ce di situatiunea reciproca.

Comisiunea européna a Dunarei a recunoscutu insasi, in unanimitate, in siedinti'a ei dela 27 Maiu 1861, necesitatea de a modificá traseulu actualu, in sensulu principiului generalu dupa care fruntari'a a 2 state trebuie sa urmeze thalwegulu cursului apei care le separà, dara a fostu numai divergintia de opiniune asupr'a aplicârei acestui principiu traseului fruntariei in cestiune.

Intr'adeveru, d. Becke, d. baronu d'Offenberg, Omer-pasi'a, d. Saint-Piere si d. majoru Stockes s'au pronunciatu pentru traseulu care aru urmá thalwegulu bratiului septentrionalu alu Kiliei, spre a dá in gur'a bratiului Bolgradului, in vreme ce din contra d. Engelhardt si d. cavaleru Strambio au votatu pentru adoptarea thalwegului bratiului principalu cá fruntaria, d. Cavaleru Strambio insuflându, cu tóte acestea, cá minimum concesiuniloru de facutu Romaniei, propunerea de a trage lini'a separatóre, in partea ei inferióra, urmându thalwegulu bratiului Oceakoff.

Spre a dá unu esemplu frapantu despre starea de lucruri ce s'a stabilitu cá consecuentia a delimitârei actuale, sa ne fia permisu a citá esemplulu comunei Valcovu, care prin actulu senatului din Rusi'a dela 14 Decembre 1844, confirmata de câtra imperatulu posede, in deplina proprietate, pescariele si totu teritoriulu, plecându dela fruntariele comunei Ibrieni, pâna la thalwegulu gurei Staroi Stambulului, si in susu, cam pâna in fruntariele comunei Kili'a.

Acésta proprietate, pre care comuna Valcovulu a obtienut'o prin parasirea ce a facutu a tuturoru pamenturiloru cultivabili pre cari le posedea in interioru, nu-i mai serva de ací inainte la nimicu, fiinduca ori-ce intrare prin propriele sale ape in mare 'i este actualmente inchisa, si fiinduca dupa marturirea barbatiloru competenti, din caus'a formârei de bance de nasipu atâtu la intrarea câtu si la esirea din miculu canalu alu Bolgradului, pre care locuitorii 'lu numescu in derisiune Gârl'a Gastei (Pase-de-l'Oie), acésta comuna nu póte nici sa intre la dens'a nici sa iasa de acolo in apele romane.

Tergulu Valcovu este situatu pre tiermulu stângu alu bratiului Chiliei, in punctulu unde cursulu apei desemnatu sub denumirea de bolgarodu se deslipesce de acésta ramura a Dunarei; elu apartienea, in tempulu dominatiunei rusesci, arondismentului Ismailu si facea parte din domeniele corónei.

Locuitorii acestui târgu traiescu esclusivu din produsulu pescuirei, ai cârei proprietari suntu in apele deltei dela Chili'a, conformu privilegieloru ce le-au fostu concedate de câtra Russi'a, inainte de resbelulu din orientu.

In presenti'a reclamatiuniloru loru in privinti'a piedeceloru ce intempina din partea autoritâtiloru turcesci in esercitiulu acestui dreptu de pescuire, Puterile semnatare tractatului din Parisu au insarcinatu pre comissiunea européna a Dunarei, cá fiindu la fati'a locului, sa esamineze aceste reclamatiuni si sa propuna unu arangementu spre a asigurá locuitoriloru din Valcovu liberulu esercitiu alu drepturiloru loru de proprietate. De aceea, dupe unu maturu esamenu alu cestiunei, s'a recunoscutu in unanimitate, de câtra comissiunea européna (Vedi protocolulu Nr. CXXII) ca acestu arangementu aru trebuí sa aiba dreptu efectu a reintegrá pre locuitorii acestei comune, ori-care aru fi traseulu ce s'aru adoptá cá fruntaria intre Turci'a si Moldov'a, in plin'a si facil'a bucurare de drepturile si privilegiele ce le-au fostu concedate de câtra imperatulu Russiei.

Toti comisarii, afara de comisariulu Turciei, care a crediutu ca trebue sa reserve decisiunea guvernului seu, au insistatu mai anume asupr'a puncteloru urmatóre:

1. Fatia cu sublim'a Pórta:

Desrobire completa asigurata pescariloru, atâtu sub raportulu dijmei câtu si de drepturile de esportatiune, pentru tóte productele culese in limitele pescariei comunale dela Valcovu.

Fipsarea unei dâri anuale inlocuindu tóte impositele si drepturile de vama asupr'a pestelui pescuitu de câtra locuitorii acestei comune, in apele turcesci din vecinatate, afara din limitele concesiunei loru.

Recunóscerea dreptului locuitoriloru din Vâlcovu a tâiá in ostróvele deltei dela Chili'a lemne de incalditu si stufulu necesariu obiceiului loru.

2. Fatia cu guvernulu românu:

Scutirea dreptului de importatiune pentru produsele pescariei esercitate de câtra locuitorii din Vâlcovu.

Egalitate perfecta intre tratamentulu aplicatu acestei comune sub raportulu tacseloru interiori de ori-ce natura si alu drepturiloru de transitu si de esportatiune, si regimulu in vigóre in celelalte pârti ale Moldovei, si anume abolirea complecta monopolului concedatu pentru vendiarea pestelui.

Propunerile comisiunei europene fiindu comunicate guvernului românu, acest'a n'a esitatu a se luá dupa avisulu (in ceea ce-lu privesce) alu comisiunei europene aprobatu de câtra puterile garanti.

Facendu-se si sublimei Porti o comunicatiune identica, n'a avutu acela'si resultatu.

Intr'adeveru, unu dreptu de esportatiune continua a esistá pentru productele culese de câtra locuitorii din Valcovu in limitele pescuiriloru loru.

Se vedeste, afara de acést'a, din reclamatiunile locuitoriloru din Valcovu, ca ori de câte-ori vre-o imbarcatiune voiesce sa apuce prin bratiulu Dunârei care separa comun'a loru de ostrovulu Bolgarod, este obligata sa abordeze la acestu ostrovu spre a se provedé, platindu o tacsa de trei lei vechi, cu o patenta a capitanului turcescu care se gasesce aici alaturi de vam'a otomana pentru pescaria.

S'a adeveritu asemenea ca autoritâtile turcesci stabilite in dreptulu acest'a interdicu din tempu in tempu locuitoriloru din Valcovu ori-ce intrare in mare si se opunu cá acesti'a sa circule pre canalulu chiematu „Garl'a-Gastei.“

O asemenea stare de lucruri este atâtu de putienu tolerabile pre câtu este cu greu a o justificá. Eliminarea locuitoriloru din Valcovu dela liberulu usu alu Dunârei si restrictiunile ce aducu acestui usu autoritâtile otomane, suntu contrarie art. XV alu tractatului din Parisu care proclama libertatea de navigatiune pre Dunare si scutirea de ori-ce tacsa si de ori-ce impedecare ce n'aru fi fostu prevediuta in disulu tractatu.

Tóte comunele riverane suntu mai multu séu mai putienu in aceleasi conditiuni defavorabile, si acésta stare de lucruri n'aru puté incetá de câtu cu adoptarea unei linie fruntarie trasa in modu a salvgardá dreptulu particulariu alu acestoru comune, si drepturile teritoriale ale Romaniei care, dupa tóte notiunile adoptate de dreptulu gintiloru, au fostu lasate prin acestu traseu.

---

*) A vedea nr. 76.

Posessiunile actuale ale tierei in susulu Dunârei probéza indestulu ca fluviulu n'a fostu nici-odata intregu alu Turciei. Este iéra'si de observatu ca, de si tóte ramurele Dunârei suntu egalu supuse libertâtiei de navigatiune stipulata prin tractatulu din Parisu, in dreptu cá si incuviinti'a teritoriele, un'a din aceste ramure si anume ramur'a Kili'a cu tóte ale ei, nu se póte considerá de câtu cá unu cursu de apa apartienendu intregu riveranului dela stâng'a si bratiulu Sânt-George in intregulu seu riveranului din drépt'a.

Chiaru in stricta ecuitate, thalwegulu bratiului din mijlocu, de celu dela Sulin'a, alu singurului bratiu deschisu navigatiunei maritime, aru trebuí sa formeze fruntari'a intre Turci'a si Romani'a, câci este singurulu care ofera intrarea facile in mare pre cându celelalte dóue abiá potu serví micului cabotagiu, din caus'a putinei profundimi a gureloru loru.

Insciintiare si resp. apelu.

Subscrisulu comitetu aduce la cunoscinti'a onoratului publicu romanu din Brasiovu si tienutu, cumca esercitiele practice de gimnastica si respective probele din cântâri pentru anulu curentu 1876/7 s'au inceputu dejá. Suntu rogati deci atâtu membrii de pâna acum'a câtu si celalaltu on. publicu romanu a se inscrie resp. a-si inscrie copiii la biroulu subscrisului comitetu (in cancelari'a on. directiuni gimnasiale din localulu scóleloru romane gr. or. centrale) adresandu-se la secretariulu reuniunei prof. gimn. Stefanu Iosifu in fia-care di dela 8—12 óre ant. med.

Aventulu, ce l'a luatu societatea omenésca in desvoltarea arteloru (de care se tienu si gimnastic'a si cantârile) precum si in specie necesitatea de a intregí cultur'a societâtiei romane din locu cu aceste dóue ramuri de arta ne indémna a apelá la fiacare membru alu societâtiei romane, cá prin participare activa si prin indemnu in cerculu seu, sa contribue la progresarea si inflorirea acestui institutu.

Brasiovu in 27 Sept. 1876.

Comitetulu reuniunei romane de gimnastica si de cantâri.

prin Ioanu *Lengeru*,
presiedinte.
Stef. *Iosifu*,
secret.

Dle Redactoru! In lunile de véra — dupa intórcerea din strainatate amu — facutu prin tiér'a nóstra si prin o parte a Bucovinei o escursiune.

Suntu deprinsu a me interesá de aprópe de ceea-ce intâlnescu in cale si a-mi purtá esactu diuariulu de calatoria, unde — se intielege — intre bune si rele.

Me oprescu la notitiele dureróse din diuariu unde vedu ca Bucovin'a, acést'a fica frumósa a Moldovei geme sub povér'a streinismului. Nu e destulu ca fiindu acést'a tiéra lacomósa a inundatu-o streinii cá corbii lacomi de prada mai vedi acum'a si pre adevaratii ei fii, pre români, metamorfosati dejá in nemti, rusnaci etc. Viéti'a sociala langedita si ori cum o poti numí, numai romàna nu. Specula in tóte pârtile; o lupta perpetua in tóte pârtile dupa câscigu fia pre ori ce cale si prin ori ce midilóce. Intre atâti'a gesieftari românulu dispare, e impinsu pe la margini, pe la cóste, si in frontu in pusetiunile cele mai frumóse, dealungulu drumuriloru suntu stabiliti mai numai streini. Poporulu ruralu se mai tiene de datinile vechi, dar' inteligenti'a, carturarii, sporescu in renegare. Natur'a si tempulu au portatu grija cá toti sa se sature, si este ce esploatá.

Intre altele acolo e d. e. fondulu religionariu, averile acelea colosale, pre cari le esploatéza mii de streini in profitulu loru; si e greu de calculatu la câtu se urca sumele, cu cari saru poté cu dreptu cuventu promová interesele natiunei române, a cârei proprietate au fostu din descalecatu acestea averi, dar' cari intra pre o cale si pre alt'a in punga straina.

Cum sta cu administratiunea, cu sporirea acestoru averi e alta intrebare. Nici nu sciu mai are românulu dreptu a intrebá un'a si alt'a, cum e d. e. pentru ce proprietâtile cumperate prin fondu dela famili'a Manz cu bani grei stau neesploatate, capitalu mortu de atâti'a ani? — si altele care nu le atingu.

Pentru români mi se pare ca este reservatu camu atât'a câtu intrece dela streini; si la cei dela capu le vine mai bine la rendia a respunde la cererile româniloru cu *non posumns.*

Unu casu, carele — ce e dreptu, nu póte se fia regula, va confirmá asertiunea mea.

In marginea dela apusu a Bucovinei este parochi'a dreptu credinciósa orientala Cosn'a, care altmintrelea se tiene de Transilvani'a, dar' carea in tempii vechi au facutu parte din Moldov'a dupa cum atestà atâtea si atâtea chrisóve vechi, dar' mai cu séma datinile, portulu, limb'a etc. pre cari poporulu le-au pastratu cu multa scumpetate.

Ajunsu in aceea parochia, care diace aprópe de pasulu publicu ce trece pre la Tihuti'a amu aflatu ca acolo se edifica o bìserica nóua — nefiindu pâna acolea biserica aici; si ca inceputulu s'au facutu in primavér'a trecuta la initiativ'a si staruinti'a bravului preotu Gregoriu Maric'a.

Scie ori si cine ce insemna a cladí din nou o biserica si zelosulu preotu ingrijatu de greutâtile ce va intempiná la nóu'a opera, considerându mai cu séma cumca parochi'a abiá numera vr'o 50 familii si bani adunati abiá suntu vr'o 6000 fl. v. a. au indreptatu in numele parochiei o cerere la locurile competente pentru unu ajutoriu din fondulu religionariu pre motive: ca parochi'a Cosn'a atunci cându s'au deschisu isvórele fondului religionariu s'au tienutu de Moldov'a vechia, respective de Bucovin'a de astadi; ca multe familii tienatóre de parochii bucovinene fiindu mai aprópe de Cosn'a in celea spirituale alérga adese la acést'a parochia, bá se lase si inmormentati aici, etc. etc. Acést'a cerere e inca pendinta, dar' nu'i sperantia . . . . . . si astfeliu respinsu poporulu din aceea parte si neajutatu nici din fondurile scolare granitiaresci din Naseudu, unde Cosn'a a contribuitu cu sume considerabile de bani si cu averi frumóse sacrifica lucra si ajutoriulu lui Ddieu e cu ei.

In legatura cu acestea in credintia ca nu voiu vatemá modesti'a dlui preotu 'mi permitu a mai adauge cumca in scurtulu periodu de abiá doi ani de cându se afla in acést'a parochia biseric'a s'au dotatu cu unu pamentu estensu fostu comunalu, si cu altulu donatu de unu fiiu credinciosu. (Biseric'a pâna ací n'au avutu pamentu nici de unu metru.) Asemenea s'au sistemisatu pentru preotu, care imbraca totu-odata si oficiulu de invetiatoriu unu salariu anuale de 500 fl. v. a.; s'au deschisu din cladirile comunale o scóla; biseric'a la indemnulu si cuventulu seu pâna acum'a s'au provediutu cu ornate destulu de frumusiele.

Acestea le-amu amintitu in credintia ca se cuvine a radicá vertutile in tocm'a precum este de lipsa a loví vitiurile.

Dauna numai ca unu preotu cu atât'a inima câtra bine este osenditu a se miscá in unu cercu asiá restrinsu si nu i se dà unu terenu mai largu de activitate, unde aru poté face mari servitie bisericei si natiunei.

Caletoriulu.

Varietâti.

Bibliograficu.

A aparutu chiaru acum si se afla de vendiare:

„Calindariulu bunului economu“ pe anulu 1877 intocmitu de D. *Comsi'a* si *Eugen Brote.* Cu mai multe ilustratiuni intercalate in tecstu.

Cuprinsulu:

Pop'a Tand'a, novela. **Poesii:** Cine-Cinelu — Marióra — Câtu te-amu iubitu — De a-si putea — Groz'a — Tiganulu si purcelulu — Cântece populare. — **Despre scrierea limbei române. Economi'a câmpului:** Tractarea gunoiului de grajdu — Ghipsulu — Cenusi'a si gâinatiulu — Alegerea sementiei — Sterpirea tâciunelui — Cultur'a trifoiului — Plugulu — Grap'a — Greutatea fructeloru si samintieloru mai indatinate — Timpulu incoltirei si vegetatiunei la diversele plante agricole — Volumulu diverseloru nutretiuri — Greutatea corpuriloru mai indatinate. **Economi'a viteloru:** Alegerea viteloru de prasila — Mulsulu vaciloru — Ce-va despre oeritu — Ce avemu de observatu cându cumperàmu cai? — Verst'a cailoru — Câtu tempu pórta animalele agricole? **Pomaritulu:** Pârtile pomului — Prasirea paduretiloru de altoitu — Despre altoire in deobste — Surceii nobili — Cér'a si resin'a de altoitu — Altoirea in despicatura — Copularea — Ocularea. **Vieritulu:** Culesulu struguriloru — Spalatulu butiloru — Cum sa fia pivniti'a? **Stuparitulu:** Date statistice. **Legumaritulu:** Cultur'a fragiloru. **Matâsaritulu:** Pastrarea samentiei — Schimbarea pelei — Omidari'a — Nutrirea omideloru. **Mijlóce in contr'a unoru primejdii grabnice la ómeni. Mesurile nóue,** Raportulu intre mesurile nóue si vechi — Tabel'a pentru preschimbarea mesuriloru vechi si nóue. **Conspectulu târguriloru in Ardélu. Post'a:** Post'a de epistole — Post'a de pachete. **Corespondenti'a telegrafica. Timbre, Bibliografi'a agricola. Varietâti. Tabele de interese.**

Agricultur'a, acestu isvoru insemnatu alu bogatiei natiunale, este aprópe singur'a meseria a poporului românu. Credemu decí a fi respunsu la o trebuintia fórte simtita si generala a poporului, intreprindiendu edarea acestui nou Calindariu, in care, dupa cum arata cuprinsulu de mai susu, suntu representate mai tóte ramurile agriculturei. Numele autoriloru, cari amendoi suntu barbati de specialitate póte serví dreptu garantie despre bun'a alegere si tractare a materieloru cuprinse in *„Calindariulu bunului economu“.* Alaturea cu agricultur'a, Calindariulu nostru cuprinde o colectiune alésa de poesii precum si un'a din cele mai nimerite novele populare. Comerciantulu, industriasiulu, meseriasiulu, invetiatoriulu, preotulu, amploiatulu, ei toti afla in *„Calindariulu bunului economu“* indrumâri practice pentru trebuintiele zilnice.

Este de prisosu, credemu, a recomandá unu Calindariu, care intrunesce asemenea conditiuní.

„Calindariulu bunului economu“ se afla de vendiare la tóte librariele din tiéra. Pretiulu unui esemplariu este 45 cr., cu porto postei 50 cr. La 10 esemplarie unulu gratisu.

Editur'a tipografiei.
Iosif Drotleff et **Comp.**
Sabiiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Septembre (11 Octob.) 1876.

Metalicele 5%	65	40
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	50
Imprumutulu de statu din 1860	111	—
Actiuni de banca	854	—
Actiuni de creditu	154	20
London	122	25
Obligatiuni de desdaunare Ungurescí	73	25
„ „ „ Temisiorene	72	50
Argintu	102	30
Galbinu	5	82
Napoleonu d'auru (poli)	9	77½
Valut'a nóua imperiale germâna	60	10

Nr. 2133 Pr.

Concursu.

Se deschide pentrn dóue stipendie câte de 120 fl. din fundatiunea lui Gavriilu Fauru de Teiusiu.

Recurentii au se astérna recursele loru pâna in 20 Octobre st. v. a. c. la consistoriulu din Oradea-mare, instruite cu:

a.) Carte de botozu;
b.) Certificatu despre seracia;
c.) Testimoniu cu calculu eminentu despre progresulu facutu in anulu precedinte scolasticu;
d.) Certificatu despre starea sanitara si purtarea morala.

Aradu, 2 Septemvre v. 1876.

Ioanu *Metianu*, m. p.
(2—3) episcopulu Aradului

Ad Nr. 48/1876 scol.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a romàna gr. or din Trapoldu protopresbiteratulu tractului Sighisiór'a se escrie odata pentru totudéun'a concursu pâna la 10 Octobre a. c. st. v.

Salariulu anuale de 80 fl. v. a. cuartiru in edificiulu scólei, si lemne de ajunsu.

Petitele instruate in sensulu legiloru prescrise cu cualificatiunea receruta; — suntu a se adresá presidiului scaunului protopresbiterale subscrisu in Sighisiór'a.

In contielegere cu comitetulu respective sinodulu parochiale concernínte,

Sighisiór'a 17 Sept. 1876. v.

Zacharie Boiu,
(2—1) protop.

Concursu.

La scól'a confesionala gr. res. din Pianulu de susu protopresbiteratulu S. Sebesiu suntu de ocupatu statiunile de invetiatoriu primariu si secundariu, cea dintâiu cu salariu de 220 fl. v. a. locuintia libera si 2 □° de lemne, cea de a dóu'a cu salariu de 150 fl. locuintia si 2 □° de lemne.

Cei ce dorescu a se aplecá la vreunu din mentionatele statiuni, au a-si inaintá concursele instruate in sensulu prescriseloru Statutului organicu subsemnatului inspectoratu scolariu celu multu pâna la 10 Octobre 1876 st. v. pre cându va fi alegerea.

S. Sebesiu in 19 Sept. 1876 st. v.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

I. Tipeiu,
prot. si insp. distr.
(3—3) de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de Capelanu, pre lânga fórte neputinciosulu si ajunsulu la adenci betrânetie parochu Ioanu Tatulea, in parochi'a de clas'a a III-a gr. or. din Predealu in tract. protopresbit. alu Branului, se escrie prin acést'a, cu concessiunea maritului consistoriu archidiecesanu, coucursu cu terminu pâna la 1 Novembre a. c.

Emolumentele impreunate cu mentionatulu postu de capelanu suntu jumetate din tóte veniturile parochiali.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruate in sensulu „Stat org.“ si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. d.

Brasiovu, 10 Septembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu respectivu.

Iosifu *Baracu*
ppresb. cá adm. alu
(2—3) ppresbiter. Branului.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $^1/_2$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $^1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $^1/_2$ cr. v. a.

Nr. 79. ANULU XXIV.

Sabiiu 3|15 Octomvre 1876.

Situatiunea politica este si remane inca seriósa. Eri si alalta-eri telegrafulu a dusu in tóte patru pârtile lumei scirea ca Pórt'a a propusu unu armistitiu de siése luni. Diplomati'a a salutatu acestu evenementu cá pre unu inceputu alu pâcei definitive. N'a trecutu inse nici o di si acela'si telegrafu ne spune dela Vien'a, ca Serbi'a a declinatu dela sine armistitiulu in modu oficialu. Situatiunea este dara totu cea de mai nainte. Cernaieff, care este autorulu moralu alu acestei declinâri motivéza respingerea armistitiului cu impregiurarea, ca pentru Serbi'a o campania de iérna este mai favorabile. Si alte motive se mai aducu in contr'a armistitiului. Motive, ca prin unu armistitiu asiá indelungatu Turci'a aru fi crutiata de strapatiele unei campanie de iérna; aru face in restempulu armistitiului pregatiri intensive de resbelu spre a-lu continuá. in primavéra, prin urmare, pacea carea aru trebuí sa fia scopulu armistitiului totu nu aru fi asigurata.

Alta telegrama sosita eri la „Hztg" de aici confirma cele de pâna ací. Eata ce se dice in telegrama:

Vien'a 14 Octobre. Cestiunea orientala a intratu intr'unu stadiu nou. Austri'a si Russi'a s'au invoitu cá *cea din urma sa intre in actiune, pâna cându Austro-Ungari'a, deocamdata remâne neutrala.* — Circuléza sciri ca in Constantinopole a eruptu revolutiunea. Autenticu in privinti'a acést'a inca nu se scie nimic'a.

Interesanta este telegram'a urmatóre a fóiei de aici "Hr. Ztg:"

Bucuresci 14 Octobre. S'a ordonatu mobilisarea artileriei teritoriale românesci; intréga armat'a se va postá dealungulu Dunârei. „S. d Tgbltt" amintindu in revist'a „Resbelulu" de acestu evenimentu dice:

„Ce rolu va avé armat'a romána si déca acést'a, crescendu intimitatea intre Russi'a si Romani'a are sa servésca de avantgarda rusésca, precum afirma multi, póte ca este o urmare a caletoriei ministrului Bratianu la Livadi'a. Atât'a este siguru ca postarea armatei române dealungulu Dunàrei contiene o amenintiare indreptata asupr'a Turciei, la care cea din urma se va vedé silita a respunde punendu din parte-si trupe dealungulu Dunârei. Prin mesur'a acést'a este invederatu planuita divisiunea puteriloru turcesci, carea pentru Turci'a este cu atât'a mai periculósa, cu câtu, in impregiurârile de fatia ea se vede pusa in fati'a unei puteri armate considerabile. Armat'a româna consta: din armat'a permanenta: 4 divisiuni cari au o fortia de 39,000 infanteria 4000, cavaleria si 124 tunuri; mai departe din armat'a teritoriala carea se imparte in dorobanti (cavaleria) 30 escadróne cu 12,120 calareti si 19,278 infanteria, formata in 9 bataliuni séu 36 companii. Militiile neactive (unu feliu de glóte) se concentréza in bataliuni 32,000 la numeru."

Acésta armata, in totalitatea ei 206,398 combatanti pusa pe picioru de resbelu, in adeveru póte sa aiba unu rolu insemnatu in cestiunea orientului.

„P. C." i se scrie din Odess'a:

„Evenemintele de pre peninsul'a balcanica tienu cetatea nóstra intr'o viia agitatiune. De o parte entusiasmu mare pentru o eventuale interventiune a regimului nostru in favórea crestiniloru, cari traiescu sub dominatiunea turcésca, de alta parte locuitorii comercianti, mai cu séma cei mai avuti, recunoscu periculii pentru cetatea nóstra maritima, cari aru resultá in urm'a intrârei Russiei in actiune, amestecandu-se in fapta in confusiunile peninsulei balcanice. Cu tóte aceste preponderéza acei'a cari dorescu sa véda ca oper'a eliberârei se incepe cu energia. Pe fia care di se insinua voluntari pentru Serbi'a, pe fia care di suntu in portu demonstratiuni, la cari participa si grecii ce se afla aici. O di bogata de emotiuni amu avutu cu ocasiunea plecârei a 300 cosaci dela Don. Populatiunea mai tóta a fostu pe picióre. Toti curgeau spre strad'a italiana, de unde se miscau mai departe spre portu spre a petrece pre cosaci. Acesti'a cântau cântecululu: „La Dunare merge cosaculu" si massele intonara dimpreuna cu densii. Din mii de guri resuná esclamatiunea: „Cale buna si fapte mari!" si in fine cu totii cântara cu mare entusiasmu imnulu popularu.

Milionarii nostri — si in cetatea nóstra nu suntu putieni — intr'o adunare *ad hoc* au conclusu a formá unu regimentu de voluntari, pre care, ecuipatu si armatu pe spesele loru, sa-lu tramita Serbiei. Dealtmintrea s'au unitu sa tramita ministrului de resbelu serbescu si o suma mai mare de bani, pentrucá regimentului amintitu, celu putienu la inceputu, sa nu i se platésca soldulu din cass'a statului. Inrolârile s'au si inceputu. Cei mai multi voluntari suntu din Nicolaieff, Cherson, Ananieff si Bender. E sperantia ca regimentulu in scurtu tempu va fi completu.

Grecii de aici, atâtu ín clubulile câtu si in foile loru, au dechiaratu ca ei nu suntu indiferenti câtra sórtea slaviloru si regreta, ca in momentele de fatia regimulu grecescu este passivu. Declaratiunea acést'a a moderatu fórte tare ur'a intensiva ce o aveau mai nainte rusii câtra greci."

Cavaleri'a militieloru din Galiti'a este impartita in trei regimente, designandu-i-se si locurile de concentratiune. Se vede dara ca pasii s'au facutu pentru organisarea amanata pré multu a cavaleriei galitiane. Facuta odata organisarea acést'a, Galiti'a va fi in stare a pune in picióre, la casu de resbelu, 97 escadróne a 150 calareti.

„Mémorial diplomatique" a publicatu dilele acestea o interesanta dare de séma despre unu raportu alu dlui Vivianu, fostu consulu generalu alu Marei-Britanie in Bucuresci. Publicandu acésta dare de séma, „le Mémorial" o insotiesce de apreciâri fórte bine-voitóre pentru Romani'a. Estragemu si noi din acésta dare de séma pârtile cari urméza:

„Guvernulu englesu si celu americanu au obiceiulu de a publicá in toti anii raporturi ale agentiloru loru diplomatici séu consulari, prin cari dà informatiuni folositóre si curióse asupr'a tieriloru unde suntu acreditati.

„In mai multe renduri amu imprumutatu acésta escelinte sorginte de informatiuni, pre cari in zadaru le-aru cautá cine-va aiurea; unu raportu alu dlui Vivianu despre Romani'a ne procura ocasiunea de a estrage din nou ce-va de aici. D. Vivianu, care a fostu tramisu in Egiptu, erá, nu de multu, consulu generale si agentu diplomaticu alu Marei Britanii in Bucuresci. Raportulu seu este scurtu, dara plinu de fapte si de cifre. Analis'a lui se va cetí cu folosu.

„D. Vivianu incepe prin a stabilí situatiunea româniloru din punctulu de vedere etnograficu; elu arata ca românii n'au nimicu comunu cu slavii, cari forméza elementulu predomnitoriu alu poporatiunei crestine din Turci'a de Europ'a. Descendinti ai Daciloru subjugati de Traianu si ai colonieloru tramise de acestu imperatu romanu si succesorii lui in tiér'a cucerita, ei suntu de rasa greco-latina; acésta origine reese mai cu séma din caracterele rudimentare ale limbei ce vorbescu, care are multa afinitate cu limb'a provinciale si alte dialecte vechi italiane, cari, cu tóte acestea, totu sémena mai putienu decâtu cea româna cu latin'a.

„Românii, cu grecii, suntu poporulu celu mai vechiu din Europ'a orientala. Invasiunea barbatiloru a trecutu pe deasupr'a loru fâra a-i inghitî; teritoriulu ce ei ocupa astadi este acela'si pe care-lu ocupau strabunii loru in intâiulu si alu doilea seculu alu erei crestine."

Dupa ce se aréta, in scurtu, drepturile Romaniei fatia cu Turci'a, si positiunea neutra a tierei, raportulu trece la poporatiune, pre care o evaluéza la aprópe 5 milióne; iér' intinderea suprafetiei pamentului la 50,000 mile patrate, ceea ce dà in cifre rotunde 97 de locuitori la o mila patrata. Acésta poporatiune cuprinde mai bine de 1,100,000 familii, dintre cari aprópe 800,000 locuiescu afara din orasie astfeliu ca celu putienu patru din cinci pârti suntu intrebuintiate la lucrâri agricole.

Raportulu adauge apoi ca „de si Romani'a se marginesce cu provincii turcesci si e pusa subtu suzeranitatea nominale a Portiei, turci nu se intâlnescu de locu in tiéra. Tratatele tierei interdicu musulmaniloru de a se asiediá ací fâra o anume permisiune a principelui si 'i lovescu de incapacitatea de a dobendí drepturi politice si naturalisatiunea româna.

„Superiotatea numerica nu este singura care inaltia pre români mai pre susu de tierile slave de cari suntu incungiurati. Principatele Valachiei si Moldovei, dela contopirea loru intr'unu singuru statu, nu cedéza intru nimicu stateloru celoru mai civilsate. Form'a guvernului loru este monarchi'a ereditara, cu o constitutiune liberale si unu parlamentu electivu. Puterile ei militare consista intr'o armata regulata de 20,000 ómeni de tóte armele si o reserva compusa de dorobanti, pompieri si calerasi, in numeru deaprópe 40,000, cea ce dà unu totalu de celu putienu 60,000 ómeni bine esercitati.....

„Nu de multu guvernulu românu a negotiatu deadreptulu conventiuni comerciale cu mai multe puteri ale Europei, si de óre-ce Engliter'a se pregatesce a deschide negotiâri de feliulu acest'a, agentulu britanicu se silesce mai cu séma a esaminá sorgintiele ce presinta tiér'a sub punctulu de vedere alu industriei, comerciului si in deosebi alu agriculturei.

„Românii suntu esentialmente unu poporu care se ocupa cu agricultur'a si crescerea viteloru. Dupa raporturile oficiale cele mai recente, 6,000,000 acri de pamentu suntu cultivate cu grâne si vre-o 600,000 cu vii, tutunu etc. Pasiunile si livedile ocupa 9,000,000 acri; padurile aprópe 5 milióne; mai remanu preste 8 milióne de acri de destielinatu."

Raportulu dlui Vivianu enumera apoi mai multe date statistice despre numerulu capeteloru de vite, despre esportulu de cereale, de vite etc. despre avuti'a minerala a tierei, despre cifrele imprumutului tierei si despre tierile de unde ea importa. Consululu englezu termina raportulu seu printr'o espunere sumara asupr'a financieloru Romaniei; despre veniturí, cheltueli, datori'a publica, stingerea ei si anuitâtile câiloru ferate.

„Câile ferate terminate si in esploatare ocupa o lungime de aprópe 800 mile englese si alte 130 suntu in constructiune si se voru terminá in cursulu anului 1878. Drumurile de feru române actualmente in activitate completéza lini'a care pléca dela Calais. Ostende séu ori-ce altu portu pe baltic'a, trece prin Vien'a, Cracovi'a si Lemberg la Bucuresci si de ací la Varn'a. Intr'unu cuventu, tóte câile ferate destinate a legá atlanticulu séu marea baltica cu marea négra voru trebuí sa tréca prin teritoriulu românu. Este dar' lesne de prevediutu ce folóse va trage guvernulu din Bucuresci, intr'unu apropiatu viitoriu, din sacrificiele ce si-a impusu spre a desvoltá sistemulu seu de câi ferate de mare comunicatiune." „U. p. A."

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a dela 8 Octobre s'a discutatu afacerea de inmunitate relativu la deputatulu Dr. Svet. *Miletici.*

Michail **Polit** desfasiura in discursulu seu ce-lu reproducemu mai la vale, principiele dreptului de inmunitate aretându insemnatatea ce o are acestu dreptu pentru libertatea individuale a omului fatia cu potestatea statului care adese ori póte periclitá acésta libertate din motive diverse.

Viéti'a stateloru, dice Polit, a aretatu adese ori in istoria momente, când statulu togm'a cá si individulu in instinctulu de conservare propria cunoscea numai legea aperârei la nevoie. Acést'a lege erá vechi'a porunca romana: *Salus rei publicae suprema lex esto.* Dara acésta porunca erá este si va remâné totudéun'a pericolulu celu mai mare pentru libertatea individuale a omului fatia cu statulu, câci sub pretestulu intereseloru de statu s'a nimicitu adese ori libertatea individuale prin statu. In viéti'a moderna a statului s'a incercatu togm'a individulu, cetatianulu statului, a se aperá de omnipotenti'a statului. Legile fundamentali moderne trebuie se scutésca pre cetatianulu statului fatia cu omnipotenti'a statului si sa-i garanteze libertatea sea personale.

Desvoltarea istorica a dreptului de inmunitate merge paralelu cu asigurarea libertâtiei personali fatia de statu si mai multu fatia de guvernulu statului. Acolo, unde se respectéza legile fundamentali, unde judecatoriele suntu deplinu neaternate, neaternate intr'o mesura câtu se póta resiste la o pressiune morale provenitóre atâtu dela guvernu câtu si dela partide si chiaru dela opiniunea publica, — acolo nu e lipsa de nici unu dreptu de inmunitate, deputatulu e scutitu de o vecsatiune a guvernului prin judecatoriele insesi. In Angli'a, in Americ'a, judecatori'a scutesce deplinu pe deputatu si de aceea nu se simtiesce de locu lips'a unei legi de inmunitate. Pe continentu s'a desvoltatu dreptulu de inmunitate togm'a pentru ca esistá fric'a de o influintiare a guverneloru asupr'a judecatorieloru.

Dara si in Angli'a erá tempuri, cându judecatoriele nu se putéu sustrage dela influinti'a guvernului si a opiniunei publice. Acést'a erá pe la capetulu seculului trecutu cându guvernulu englezu se temea ca valurile marei revolutiuni franceze voru strabate in Angli'a si cându s'a facutu procese tendentióse membriloru din „*Correspondence Society*“ séu din „*Society for constitotional information.*“ Aceste suntu procesele cunoscute si renumite de Palmer, de Muir etc. E tempulu acel'a cându lordulu Iustice Clerc Braxfield puté sa esclame: Aduceti-mi mai multi captivi, legea pentru densii o voiu aflá eu.“

Oratorulu concede, ca in tempuri critice ori-ce guvernu in semtiulu patriotismului si sub pressiunea responsabilitâtiei celei mari inaintea tierei — póte se vina in situatiune de a luá mesuri estraordinarie. Intrebarea totudéun'a va fi numai, déca e situatiunea intr'adeveru asiá câtu se para necesara luarea de mesuri estraordinarie.

Arestarea lui Miletici atinge nu numai inmunitatea de deputatu ci ea sta in legatura cu o situatiune politica mare.

In fatia cu intemplârile la frontierile nóstre, guvernulu avea nu numai dreptulu ci si datorinti'a, de a luá tóte mesurile ce le reclama siguritatea interna a Ungariei. De se restringea guvernulu la acestu momentu, situatiunea in Ungari'a meridionale nu se alterá. Nime nu s'a cugetatu acolo la o turburare a pâcei interne, serbii Ungariei cunoscu datorintiele câtra patri'a loru si le implinescu cu credintia, dara guvernulu a mersu cu unu pasiu mare mai departe stigmatisandu de penibile simpathi'a serbiloru din Ungari'a câtra fratii inruditi din Turci'a si asemenea si actiunile ce purcedu din aceste simpathii, cu tóte ca legile ungueresci nu le oprescu iér' dreptulu internatiunalu le admite pre deplinu. Guvernulu din Cislaitani'a a lucratu altmintrea, elu a datu cursu liberu acestoru simpathii si situatiunea in Dalmati'a nu a devenitu prin acést'a mai critica.

Dara in Ungari'a lucrulu fu intielesu altmintrea, si ce e mai reu, lucrulu s'a infatisiatu asiá cá si cându s'aru tractá de o mare conjuratiune a omladinei, care aru fi indreptata atâtu contr'a Turciei câtu si contr'a Ungariei referindu-se tóte câte s'au disu in Ungari'a meridionale asupr'a Turciei la Ungari'a si la magiari. Amu trebuí sa ne chiarificâmu odata asupr'a omladinei. Omladin'a a fostu o societate literara cu statute sanctiunate, dela adunarea ei ambulanta in anulu 1871 in Versietiu omladin'a s'a desfiintiatu prin politia si nu mai esista. Nu esista nici o confederatiune ascunsa a omladinei si guvernulu n'a pututu sa descopere nici cele mai indepartate indicie despre o confederatiune ascunsa. Totu lucrulu se reduce acolo, ca intre serbii din Ungari'a suntu barbati cari prin pressa au órecare influintia asupr'a politicei din Belgradu si Cetinie. Miletici cá redactoru siefu la „Zastava“ esercià acésta influintia; cându Miletici tramitea din cându in cându unu corespundinte la Belgradu si Cetinie, acest'a pe locu erá divulgatu de agentu alu omladinei. Acést'a e tóta conspiratiunea cea mare a omladinei.

Dar' mai multu. Déca in Ungari'a intr'adeveru esistá o conspiratiune contr'a Turciei, avemu noi legi cari interdicu acést'a? Dupa legile ungurescì nu esista decâtu casulu infidelitâtiei relativu la o purcedere impreuna cu Turci'a. Astfeliu dupa principiele generali ale dreptului penalu nici unu statu nu se semte chiamatu a aperá prin legi proprie pre unu statu strainu esimandu casulu aliantiei.

Oratorulu nu aru insirá aceste lucruri, câci ele se intielegu de sine dupa dreptulu internatiunalu si dupa principiele generali ale dreptului penalu, déca nu s'aru fi statoritu intr'unu emisu alu ministrului de interne ce stà in cea mai intima legatura cu tóta afacerea deputatului Miletici, togm'a nisce principie chiaru opuse. In ordinatiunea ministrului de interne din 30 Iuniu a. c. se califica participarea la imprumutulu serbescu si partеciparea voluntariloru la lupt'a Serbiei contr'a Turciei cá lucrâri penibile, cari au de urmare arestarea. Atari lucruri abiá credu ca se potu decretá pe calea ordinatiunei de penibile. Oratorulu nu cunósce nici o lege ungurésca, cari aru decretá aceste fapte de penibile, dupa dreptulu internatiunalu inse aceste suntu pe deplinu permise. Numai statului neutralu cá atare nu i este permisu a ajutorá pe un'a dintre pârtile beligeranti; senguratеciloru li sta in voia a partecipá la lupta cá voluntari. S'aru puté citá intréga literatura a dreptului internatiunalu pentru a dovedí acést'a.

Dara nu e de lipsa a citá pre doctrinarii dreptului internatiunalu acolo unde vorbescu fapte istorice cunoscute. In resbelulu americaniloru pentru libertate, in lupt'a de eliberare a greciloru au fostu voluntari si suntu si in resbelulu actualu alu Serbiei contra Turciei veniti din diverse tieri, fâra de a se trage la indoiéla neutralitatea stateloru respective. Dar' ministrulu de interne dice in ordinatiunea sea: ca suditiloru unui statu nu li este permisu a avé o politica ce se abate dela statu.

Oratorulu nu sciá ca noi suntemu dejá aliatii Turciei; intr'unu statu neutralu inse este permisu suditiloru o politica divergatória, câci altmintrea tóte protestele meetinguriloru din Angli'a aru fi penibile. Déca ordinatiunea ministrului si de sine se pare a insuflá ingrigiri, oratorulu nu póte vedé in trens'a decâtu o vecsatiune din cele mai infricosiate, câci ea s'a aplicatu contr'a lui Miletici cu putere retroactiva.

Vin'a deputatului Mileticiu e propriemente pretins'a agitatiune pentru imprumutulu serbescu si pentru partеciparea voluntariloru la resbelulu serbescu turcescu. Dara Mileticiu abiá puté se scie de ordinatiunea ministeriale, câci acést'a a aparutu in fói'a oficiale in 4 Iuliu in Budapest'a, precându Miletici fù arestatu in nóptea din 4 spre 5 Iuliu in Neoplant'a.

Ministrulu pres. se baséza pe interventiunea judecatoriei contr'a lui Mileticiu. Oratorulu constatà faptulu, admisu si de dlu ministru pres. in comissiunea de inmunitate ca arestarea s'a intemplatu in urm'a unui telegramu indreptatu de ministrulu pres. câtra comitele supremu din Neoplant'a. Procurorulu de statu reg. si tribunalulu reg. din Neoplant'a au intrevenitu fâra recuisitiune judecatorésca. Oratorulu afla, ca si actulu acest'a e vecsatoricu pentru ca a urmatu pre bas'a interventiunei unilaterale a guvernului.

Relativu la dreptulu de inmunitate judecatoriele au statoritu principiulu, ca inmunitatea e activa numai pre tempulu siedintieloru dietali dar' nu si pre tempulu ferieloru. Comissiunea de inmunitate n'a acceptatu acestu punctu de vedere. Dupa vechi'a constitutiune ungurésca intrebarea nu póte fi de locu controversa, pentru ca, déca ori ce atentatu asupr'a persónei deputatului si anume arestarea lui e decretata de unu *actus majoris potentiae*, asupr'a câru'a in vremile vechi erá pusa pedéps'a capitale, si déca deputatulu si dupa inchiderea dietei avé *salvus conductus* si erá pre unu tempu inmunu, atunci nu incape nici o indoiéla, ca inmunitatea in Ungari'a avé espressiune legale si ca erá respectata si pre tempulu ferieloru. Dara in privinti'a acést'a nu póte obvení nicì o indoiala, pentru ca prin articululu XII: 1867 s'a precisatu in modu de totu claru dreptulu de inmunitate pentru delegati. Déca insa acést'a nu se referesce in acelasi tempu si la membrii dietali atunci s'aru nasce absurditatea, ca delegatulu cá atare nu s'aru puté estradá, dar' cá deputatu dietalu dá. In tempulu mai recentu amu avutu casuri numeróse; Sluha, Haller etc., in cari judecatorele asteptau convenirea dietei pentru a cere estradarea. Oratorulu 'si póte cugetá numai unu unicu casu, in care judecatorieloru nu li e posibilu se astepte invoirea dietei, acést'a e prinderea *in flagranti*. Acést'a inse nu s'a intemplatu la Miletici; elu erá in patu si dormiá, (Ilaritate viua), cându s'a facutu arestarea. Unde nu obvine o fapta *in flagranti*, acolo nu esista nici pericolulu câtu sa fia de lipsa a vatemá inmunitatea deputatului.

Comissiunea de inmunitate a acceptatu punctului de vedere alu guvernului, ca potu obvení casuri in cari guvernulu in interesulu patriei si alu binelui comunu póte vatemá inmunitatea deputatului, si asemene casu e cându iá responsabilitatea pentru acést'a inaintea parlamentului. Abstragendu, ca suntu lucruri, cari nu se potu acoperí prin responsabilitatea ministriloru si prin majoritatea parlamentului, oratorulu tiene acestu principiu specialu pentru Ungari'a de fórte periculosu. Cându aru vení unu guvernu la cârma, care aru fi supusu la óre cari influintie din Vien'a, acel'a aru puté dispune sa se aresteze acei deputati, cari agitéza pre tempulu ferieloru pentru constituitunea Ungariei, cá nisce individi periculosi pentru „pacea interna;“ deputatii inse, cari *aru remâné in parlamentu*, aru aprobá fâra reserva purcederea guvernului: (Miscare viua.)

Comissiunea de inmunitate a mai statoritu unu principiu, pe care oratorulu nu-lu póte acceptá in tóta intinderea sea, principiulu adeca, ca ea nu trebuie se caute alte deslusiri decâtu acele ce se afla dejá in acte. Din acestu punctu de vedere comissiunea cetindu gravamenulu deputatului Miletici, nu a voitu sa procéda la ascultarea in persóna a acestui'a, cum erá datin'a pâna acum. Oratorulu nu póte admite principiulu, ca comissiunea de inmunitate are sa judece casulu de vexatiune séu nevexatiune numai dupa acte, pentruca atunci ea numai in cele mai putiene casuri aru poté sa refuse estradarea.

Comissiunei de inmunitate si casei deputatiloru nu li e permisu sa functiuneze cá tribunalu, sa decida intrebarea culpabilitâtiei, dara i compete pre deplinu a cercetá ca ce póte fi substratulu vexatiunei. Déca comissiunea de inmunitate se putea informá ca martorulu Rancovici, abstragendu ca e in cercetare pentru falsificare de cambii, probabilu nu a fostu pre tempulu cându Miletici a petrecutu in Belgradu, de locu acolo, ca altu martoru a revocatu depunerea sea, ca n'a pututu conveni cu Lazaru Kostici, pentruca acest'a erá atunci in Montenegro, déca comissiunea se putea informá usioru asupr'a tuturoru acestoru impregiurâri, oratorulu nu pricepe, pentru ce nu a pututu ea face acést'a spre a-si procurá siguritate asupr'a momentului de vexatiune séu nevexatiune.

Dar' chiaru si din acte comisiunea de inmunitate putea se véda casulu vexatiunei. Cine e espertu câtu de câtu in procese penali va puté deosebí indata pre martorulu, a cârui depunere e basata pre autopsia, de acel'a, care depune dupa unu órecare planu. Si depunerea martorului Rancovici e deplinu cu planu. Dar' chiaru si din cele depuse de acestu martoru comisiunea de inmunitate potea se véda casulu vexatiunei. Cum — Miletici a disu ca va dá 20—30,000 voluntari? Potestatea de statu cu tóte medilócele ei de fortia nu e in stare sa dea acestu contingentu.

Oratorulu nu se póte dimite mai departe in momentulu juridicu aici in parlamentu, dara togm'a pentruca e juristu e deplinu lamuritu asupr'a momentului de vexatiune.

Oratorulu declara ca intréga incuisitiunea contr'a lui Miletici si arestarea lui nu e oportuna nici din punctu de vedere alu prudentiei (resonului) de statu. Situatiunea in Ungari'a meridionale nu e de natura a reclamá mesuri estraordinarie. Togm'a cându prorupse resbelulu serbescu-turcescu, Miletici intr'unu articulu in „Zastava“ a datu serbiloru din Ungari'a consiliulu sa stea deplinu in linisce, câci ori-ce miscare in Ungari'a meridionale aru puté numai se strice causei Serbiei. Si intr'adeveru aru fi nebunia, a face situatiunea grava a Serbiei si mai grava.

In tempuri critice ori-ce guvernu se nisuesce a nu face situatiunea mai incurcata. Oratorulu crede, ca arestârile cele multe in Ungari'a meridionale au contribuitu putienu a calmá spiritele ba ele suntu de natura mai multu a le intaritá. Déca este vreunu statu in Europ'a, apoi Ungari'a trebuie sa se nesuiésca a avé mai putieni inimici si mai multi amici. Ungari'a n'are lipsa sa se identifice cu Turci'a si sa-si faca inimice pe tóte popórale de pe peninsul'a balcanului. Oratorulu celu putienu cá cetatiénu alu statului ungurescu protestéza serbatoresce contr'a aliantiei cu basibozucii si cerchezii. Turci'a apartiene trecutului, iér' Ungari'a trebuie sa aiba unu viitoriu.

Situatiunea e togm'a acum fórte seriósa. Aceea ce a disu oratorulu inainte cu unu anu s'a implinitu. Alianti'a celoru trei imperati s'a prefacutu intr'o aliantia de doi imperati. Situatiunea actuale in cestiunea orientale se deosebesce in esentia de cea de pâna acum. Atunci Turci'a se considerá inca capabila de reforme si sórtea crestiniloru se privea de o afacere rusésca. Acum Russi'a lucra in contielegere cu Europ'a. Cestiunea orientale e o cestiune mare a istoriei universali, resolverea ei va insemná o epoca in istori'a culturei. Atâtu e siguru, ca nici unu poporu nu se póte opune la rót'a istoriei universali fâra de a se espune pericolului de a fi sfarimatu. Europ'a nu se va lasá de missiunea sea civilisatorica in orientu de dragulu unui singuru poporu.

Oratorulu votéza contr'a estradârei lui Miletici si se róga a se aduce o resolutiune in sensulu petitiunei ce a substernut'o densulu casei representative. (Va urmá.)

Scolasticu.

Imprumutâmu din „Higien'a si Scól'a“ „Observârile“ de mai la vale pentru cá mai târdiu se putemu publicá mai cu folosu pentru cetitori „Respunsulu“ la aceste observâri ce ni s'a tramisu spre publicare. Cestiunea in giurulu cârei se invertu aceste observâri si respunsulu, inspectoratulu scóleloru confessiunale, e destulu de momentósa, pentru cá sa dâmu locu in colónele nóstre parerilorù ce se ivescu asupr'a unei institutiuni, carea cu tóte ca Stat. org. a prevediut'o si normat'o, in unele pârti ale provinciei nóstre metropolitane a fostu si este inca practisata altfeliu.

Eata dara ce cetimu in „Higien'a si Scól'a“ nr. 9 din anulu acest'a:

Observâri

la protocolulu adunârei in reuniunea invetiatoriloru români din protopopiatele banatice (?) anecsate diecesei Aradului tienuta in Timisiór'a in 28 Iuniu 1876.

In acestu protocolu cetimu in punctulu 2. ca dlu presiedinte Babesiu pune intrebarea: cum aru fi mai cu scopu a se organisá, respective reorganisá inspectiunea scóleloru nóstre populari?

La acést'a intrebare cetimu urmatórele: „D. invet. E. Andreescu este de parere, ca o cestiune, cá acést'a dela care aterna bunastarea scóleloru nóstre, esistinti'a nóstra si desvoltarea instructiunei publice in poporu, nu póte suferí amanare si desvoltandu-si parerea sea, cu arguminte combate si desapróba inspectiunea scóleloru din presinte, carea de 6—7 ani incóce s'a constatatu, ca nu corespunde greutâtiloru tempului, ca ea nu aduce nici pe departe fructele recerute, câci din contra scólele devenira desolate, asiá dicendu pustie."

Apoi dupa ce adauge, ca la opiniunea d-sele, manifestata in mai multe renduri pre calea diurnalului „Albin'a" i s'a reflectatu de câtra barbatii competinti (?) ca nu póte fi nici o vorba de vre-o organisare mai radicale a inspectiunei scóleloru, de óre-ce nu suntu bani pentru salarisarea inspectoriloru, cauta ajutoriu si mantuire in urmatóri'a propunere, rugandu-se se o primésca conferinti'a.

„Conferinti'a invetiatoriloru romani din protopopiatele banatice (?) anecsate diecesei aradane, afla cu scopu, cá inspectiunea scóleloru nóstre de ocamdata sa se concréda domniloru protopresbiteri districtuali, inse numai prelânga acea, cá spre garanti'a administratiunei si procederei sa se infiintieze scaune invetiatoresci lânga fia-care protopresbiteru, — mare incredere! — cari scaune se constee in fia-care tractu din 4—5 invetiatori, alesi câte pe 3 ani prin invetiatorii tractului, agendele acestoru scaune avendu a fi in sfer'a scolara si inca atâtu in cestiuni de disciplina, câtu si de administratiune didactica, in tocmai precum suntu ale scauneloru bisericesci in sfer'a bisericésca, totu sub presidiulu protopresbiterului."

Ací e totu Latet angvis in herba. Scaunu invetiatorescu!

Cugeta dóra d. Andreescu si aderintii lui, ca déca inspectiunea scóleloru se va dá iérasi in mânile dd. protopresbiteri, voru prosperá scólele, se va meliorá subsistinti'a invetiatoriloru, se va desvoltá instructiunea publica in poporu, scólele nu voru mai fi desolate asiá dicendu pustie si voru aduce fructele recerute? Tare ne indoimu, ca póte cugetá acést'a, cu atât'a mai putienu, cu câtu inspectiunea a mai fostu in mân'a dd. protopresbiteri, ba este si acum'a in archidiecesa si in dieces'a Caransebesiului, ba si in dieces'a nóstra, si intrebâmu facutau, si dd. protopresbiteri in caus'a acést'a mai multu cá inspectorii mireni, pre cari 'i condamna atâtu de aspru d. Andreescu? Si cumca nu au facutu si nu voru nici face, 'lu indreptâmu la caricaturele ce esisera in „Umoristulu" „Strigoiulu" „Gur'a satului" si „Priculiciulu" la articulii cei multi, ce au esitu si esu din cându in cându in tóte diurnalele nóstre despre deplorabil'a stare a scóleloru nóstre confesionali, si la articululu celu mai de aprópe de lânga Ceacov'a in Nr. 71 si 72 alu „Albinei." Aru fi dara de prisosu a mai aduce si alte argumente. Cumca e asiá, se vede si din propunerea d. Andreescu, care cu tóta iubirea, ce arata dd. protopresbiteri, totusi nu se increde in omenia loru si pentru acea le pune controla de 4—5 invetiatori in scaunulu invetiatorescu. Frumosu lucru!

Bub'a e dara scaunulu invetiatorescu asemenea celui protopresbiteralu si apoi acest'a va repará tóte, numai a uitatu dlu propunatoriu; ca nu e in „Statutulu organicu" provediutu acestu scaunu invetiatorescu. — Amu auditu in reuniunea din Aradu, cum unii din dd. invetiatori purtati de o ambitiune a escelá preste colegii loru, cerura alegerea inspectoriloru sa se faca prin invetiatori, uitandu ca nu li platescu ei, altii iérasi cerura subinspectori din sinulu loru; altii invetiatori — instructori ambulanti, cari sa umble prin comune la ospetie didactice si sa invetie pre invetiatorii cei mai slabi naintea poporului, adeca sa le detraga vadi'a. Dar' partea sanióra respinse tóte propunerile aceste. Acum vine si dlu Andreescu si propune óre-ce, ce nu póte avé nici unu scopu, decâtu numai unu mirosu de casta, de carea sa ne ferésca Ddieu!

Noi tienemu multu pe zelulu acestoru domni, dar' nu ne sfiimu a le spune, ca calea este gresita, si ceea ce vréu d-loru precum se vede printre sîre — nu e scopu ci mijlocu de a escelá intre colegii sei, din cari cunoscu multi fórte buni invetiatori, dar' modestì — cari nu sciu sa se ostenteze si pentru aceea se paru a fi ignorati.

Asi fi cetitu bucurosu si argumentele d. Andreescu, cu cari se dice in protocolu, *ca a combatutu si desaprobatu* inspectiunea scóleloru din presente, si care le primí conferinti'a, cum se dice cu unanimitate (?) si intre strigâri de „sa traiésca" cá se fimu potutu face reflecsiunile nóstre, dara ni se pare ca ele suntu totu acelea, ce le insemnaramu mai susu. Bunastarea scóleloru; dá, acést'a inse aterna dela inspectoru numai in lini'a a trei'a, si ací aru fi multu de vorbitu, de amu avé spatiu destulu si nu ne-amu teme, ca vomu obosí cetitorii. Ameliorarea subsistintiei invetiatoriloru, si acést'a aterna dela comitete si ací aru fi si mai multu de vorbitu, déca nu ne-amu teme, ca esempla suntu odisa. Scólele desolate si pustie — asiá e, dara intrebâmu pre d. Andreescu, póte inspectorulu dela mésa a umplea scól'a de scolari, si óre nu a observatu d-lui, ca ací pórta multa vina invetiatorii. Desvoltarea invetiamentului, dá, acést'a cade in lini'a prima pre invetiatori, apoi pre directorii locali, apoi pe inspectori. Si cum va desvoltá inspectorulu invetiamentulu, déca invetiatoriulu e slabu, déca directorului locului nu-i pasa de elu, déca elu nu póte alergá in faci'a locului, cá se controleze invetiamentulu si sa se convinga, cum propune invetiatoriulu, ce metodu are, cum tractéza cu scolarii, ce disciplina tiene in scóla, ce ajutoriu capata dela comuna pentru regulat'a umblare la scóla a pruncilorn, in ce relatiuni sta cu antisti'a comunala, comitetulu parochialu, cu preotimea si mai alesu cu catechetii, cu parintii copiiloru, cum e grijita scól'a, are recvisitele necesarie, cârti s. a. s. a. Aceste tóte si multe altele se tienu de inspectiunea scólei si trebuie judecate in locu si de multe ori déca vremu se prospereze scól'a. Dara la acést'a se cere alergarea inspectorului acusi in un'a, acusi in alta comuna pe nesciute, se cere ospitarea lui la lectiunile, ce le tiene invetiatoriulu. Se ceru dniloru spese si carausia. Spesele suntu denegate, si carausi'a camu de regula doi cai ameriti cu unu caru de gunoiu cu unu jetiu din unu snopu de tulei, acoperitu cu o cerga de cai manjita, ori cu sumanulu carausiului!

Poteti dara d-vóstra dloru invetiatori entusiasmati prin d. Andreescu, prelânga astfeliu de tractare a inspectoriloru, cá se tacemu de multe alte greutâti si necuviintie, ce i intempina in diregatori'a loru onorifica si gratuita, cere dela densii, cá se satisfaca chiamârei loru in tóte directiunile, si a-ti potutu primí cu inim'a curata fàra nici unu resonu si precugetare argumentele d. Andreescu, ca inspectorii nu corespundu greutâtiei tempului si prin acést'a a lapedá cu tina in barbatii devotati binelui comunu, in netatigatii amici ai scólei si a totu ce se tiene de ea, cari de vre-o 6 ani nu crutiara spese, nici ostenéla, sacrificara sanetatea si poterile sale fisice si spirituali, pentru de a satisface insarcinârei onorifice la care au fostu chiamati prin increderea prevenerabilului consistoriu diecesanu, fàra se cugetati, ca cu mânile legate nu se póte nici lucrá, nici mâncá, si cu piciórele inclestate nu se póte misicá. — Si totusi prelânga tóte pedecile, ce se punu in calea inspectoriloru, déca vreti se fiti drepti, si nu vreti se va dati insusi testimoniu de paupertate, nu veti poté negá, ca nu s'a facutu tocmai in anii acesti'a o saritura imensa fatia cu tempulu de mai nainte, déca nu preste totu, baremu in parte.

Pentru acea ve recomendâmu, cá in afacerile d-vóstra si in protocólele, cari se dau publicitâtiei, se fiti mai precauti, se aretati o meditatiune mai adenca, o modestia mai stricta, care caracteriséza pre omulu intieleptu, o precugetare si indulgintia, care aru trebuí se fia caracteristic'a invetiatoriloru baremu celoru mai betrani si mai esperti in sfer'a sea, si sa nu ve luati dupa nisce frase frumóse in esterioru, dar' fàra meduva si mediu si astfeliu devenindu amagiti se rupeti bratiulu asupr'a capeteloru carunte, cari potu aretá unu trecutu plinu de activitate intru totu ce s'a tienutu de biserica si de scóla.

Déca nu corespunde inspectiunea scolastica tuturoru recerintieloru, nu e a se cautá de locu vin'a la inspectori, ci acolo unde trebuie cautata pentruca

1. S'au facutu inspectorate multe, fàra cá se fia fostu unu numeru de ajunsu de individi apti pentru ocuparea loru. Dar' ací fia-mi iertatu a intrebá: suntu toti d. protopopi apti, si dupa esperinti'a de pâna acum'a, arata ei mai multu zelu pentru scóle?

2. S'a cerutu inspectiune gratuita, legata cu spese proprii, ce nu le póte fia-cine suportá in grati'a onórei, ce i s'a datu cu inspectoratulu. Si ací intrebâmu: face-voru dd. protopopi aceste servitie gratis? ne indoimu

3. Ca si celoru ce cunoscu, ce e inspectiunea scolastica, le suntu legate manile, precum amu aratatu mai susu.

Sinódele nóstre diecesane, au creatu posturi preste posturi, au impartitu remuneratiuni pentru servitie de putiena insemnatate, iéra pentru servitiele scolastice, nu s'au aflatu nici cându bani. Se vede dara, ca afacerile scolastice suntu si susu asiá de neconsiderate, cá se nu dicu urgisite, cá si josu la poporu. Ele se tractéza in sinóde la finea siedintieloru in ruptulu capului, fàra nici unu resultatu si se mana dela unu sinodu la altulu, cá sa se studieze mai adencu, adeca cá se nu se faca nimic'a.

Amu datu in anulu 1874 subscrisu si de dlu inspectoru Luc'a Calacénu unu memorandu despre scadiemintele inspectiunei scolastice, indigitandu la conditiunile, prin cari s'aru puté meliorá. Si ce resultatu a avutu? necetitu s'a relegatu la altu sinodu. — In consistoriulu plenariu, déca nu me insielu din lun'a lui Martiu a propusu Présânti'a Sea Domnulu Episcopu Metianu modificarea inspectiunei scolastice care primindu-se s'au alesu o comissiune de 3, cá sa faca unu proiectu. Dar' insa nu s'a facutu. Eu cunoscendu cursulu trebiloru, nu m'amu rediematu pe ceea, ce va face comisiunea, ci amu facutu insumi unu proiectu, in care amu aretatu pentru ce s'aru cere, cá inspectorii districtuali se fia dd. protopopi si cum s'aru puté reorganisá inspectiunea scolastica, si l'amu tramisu présântiei sele spre censurare, si ce resultatu a avutu, se vede din protocolulu sinodalu fati'a 73 nr. 271 iéra spre studiare pâna la altu sinodu. — Asiá se lucra pentru prosperarea scólei la noi si asiá s'a lucratu de mai multi ani!

Ne vomu bucurá multu, déca d. Andreescu va ajunge membrulu scaunului invetiatorescu si 'i va succede a dá unu sboru mai eficace invetiamentului si educatiunei publice, dar' totu odata ne luâmu libertate ai si spune, ca nici dd. protopresbiteri, cari nu suntu inspectori facuti, ci nascuti in puterea protopresbiteriatului, nici scaunulu invetiatorescu nu voru face o jota mai multu de câtu ce s'a facutu pâna acum'a, pentru ca nu potu, ca si loru li suntu legate mânile, de si ei voru trage la tóta escursiunea câte 5 f. diurne. Argumentulu, pre care vréu unii sa baseze necesitatea, cá protopopii se fia si inspectori de scóla, este, ca loru le póte poruncí d. episcopu, erá mireniloru nu, nu are multa insemnatate, pentru ca elu va poruncí protopopului, acest'a preotului directorului localu, scést'a comitetului, comitetulu antistiei, acést'a va perde porunc'a si tréb'a va stá, unde a mai statu.

Se vede, ca domnii invetiatori nu cunoscu organele nóstre, cele de josu, nu le sciu mesurá zelulu si activitatea pentru scóla, si pentru aceea in zelu bunu, dar' basatu numai pe frase frumóse cu entusiasmu proprunerea conducatoriloru loru E. M. Andreescu in numele tuturoru invetiatoriloru din protopopiatele banatice adnecsate diecesei Aradului, de si din cele mai multe cercuri nu erá nici unu representantu, — de a se concrede de o camdata inspectiunea scolastica dd. protopopi, pâna cându unii din acesti dd. invetiatori in reuniunea tienuta totu in caus'a acést'a in Aradu in lun'a lui Aprile, la propunerea modesta a invetiatoriului D. P. cá inspectiunea scolastica sa se concréda iérasi dd. protopopi, respunsera cu cei mai multi cu o perhorescentia si strigatu: „Nu ne trebuie." Iéta dloru invetiatori in ce neconsecintia veniti, déca nu judecati bine ceea ce faceti.

In fine fia-mi iertatu a incheiá cu aceea observatiune, ca nici dd. protopopi, nici alti inspectori, nici scaunulu invetiatorescu cu d. propunatoriu, nu voru promová invetiamentulu pâna ce ne lipsescu mijlócele necesarie si ce o si mai mulu: Poterea esecutiva.

Branu in 9 Octomvre 1876.

Unulu dintre cei mai veterani preoti din tractulu protopresbiteralu alu Branului fu petrecutu astadi la grópa. Preotulu din Predélulu Branului Ioanu Tatulea, ajunsu la etatea de 83 ani fu chiamatu de Dumnedieu la cele eterne, dupa ce in decursu de 50 ani servì cu credintia bisericei. Elu perdiendu consórt'a sea inca in anii dintâiu dupa casatori'a sea, purtà o viétia cá unu adeveratu pustnicu alu bisericei lui Christosu. Inzestratu cu o minte sanatósa si intaritu si trupesce prin sanatatea, care pâna in anii din urma nu l'a parasitu, se distinse intre toti preotii Branului prin o activitate estraordinaria, care i castigà reputatiune intre colegii sei si recunoscintia dela antestatatorii sei, cari i'lu desemnara de Nemernicu protopresbiteralu.

Pentru a serví de bunu esemplu — amintimu unele din faptele sele, ce iau asiguratu numele celu bunu pentru eternitate. Biseric'a cea frumósà din Predélu, cá care nu mai este a dóu'a in Branu, este oper'a osteneleloru sele; pentruca neavendu comun'a cea mica a Predélului decâtu o bisericutia de lemnu necorespundiatóre, Ioanu Tatulea ajungendu preotu acolo — nu s'a odihnitu diu'a si nóptea pâna n'a ziditu biseric'a cea frumósa de astadi, a cârei spese le-a acoperitu parte cu mila adunata din Romani'a, pe unde insusi in persóna a caletoritu in mai multe renduri, parte cu ajutoriulu din averea sea propria in sume considerabile pâna la 500 fl. precum adeverescu protocólele parochiale. Mai tardiu donà biseric'a cu unu clopotu cumperatu pre spesele sele. De asemenea la apelulu facutu pentru contribuiri benevole la fondulu bisericei catedrale a contribuitu cu mai bine de 200 fl. si nici pe patulu dureriloru sele nu l'a parasitu simtiulu seu celu bunu si nobilu, câci elu neavendu copii, din averea sea adunata cu lucrare drépta si parsimonia au facutu pre lânga mai multe legate in bani pentru fratii si nepotii sei, unu legatu de 200 fl. v. a. pentru fondulu bisericei parochiale din Predélu si altu legatu de 100 fl. pentru fondulu scólei centrale din Branu.

Aceste binefaceri i-au castigatu pentru vecia stima nu numai la preotimea dar' si la intregu poporulu din tienutulu Branului. Acésta stima s'a manifestatu si la inmormentarea lui, câci prelânga poporulu numerosu din tóte clasele, românu si strainu, l'a petrecutu 24 preoti impreuna cu dlu protopresbiteru Iosifu Baracu, care a tienutu cuventulu funebralu intru amintirea laudeloru binemeritate ale defunctului.

Dumnedieu, care a iubitu pre pamentu pre acestu demnu barbatu — daruindulu cu darurile sale pre pamentu — sa-i pórte grije si in ceealalta lume a eternitâtiei, iér' noi sa-i dicemu cu totii: in veci pomenirea lui!

Varietâti.

* „Curierulu de Iasi“ in Nr. 104 incepe reproducerea articulului din „Foisiór'a“ nóstra „O privire asupr'a activitâtiei Asociatiunei transilvane etc.“ si o continua in cei urmatori. Cu ocasiunea acést'a comentéza articululu cu urmatórele cuvinte:

„Acestu articolu, insemnatu prin pregnanti'a judecâtiei si prin o curatienia de limba, abiá obicinuita in jurnalistic'a româna, e scrisu de dlu Eugenu Brote si publicatu in Foisiór'a „Telegrafului Romanu“. Din elu se va vedea ca deceniele din urma ale culturei române au in tóte pârtile Daciei unu caracteru unitariu, care s'aru putea insemná cu cuvintele: irosirea (risip'a) puteriloru vii ale poporului romanescu pentru crearea de forme de cultura góle si de prisosu. Dar' românii din Transilvani'a si Ungari'a nu si-au pututu face mendrele in largulu loru; puterile vii ale natiunei erau dejá angagiate la o desvoltare istorica si de statu straina, impregiurare care pâna la domni'a fratiloru maghiari ni se pare pâna la unu punctu demnu de invidiatu. Absolutismulu austriacu a fostu o invederata scóla de deprindere la munca fisica si spirituala si sub acelu regimu sobru florile desierte a tenerei si neincercatei Asociatiuni aru fi facutu locu altoru flori, care sa produca simburi de propasire. Formele primite si sustienute acolo de buna voie si prin contribuiri libere, la noi au fostu impuse poporului de capatinele frisate la Parisu. Poporulu nostru din Romani'a are de sustienutu cu miile formele góle de cultura, in care nimic'a nu e realu decâtu plat'a personalului, insarcinatu cu pisarea apei in piua si pre cându in Transilvani'a irosirea de puteri e restrinsa la minimulu contributiiloru de buna voie, la noi urmarea acelei risipe este saraci'a si mortalitatea continua a nefericitei rase, care e silita a purtá in spate totu aparatulu greoiu si netrebnicu alu semicivilisatiunei dela Dunare precum felah din Egipetu intretiene silitu teatrele si operele frantiozesci ale Kedivului. Pre de alta parte bagâmu de séma, ca sórt'a ómeniloru care spunu adeverulu e aceeasi la noi cá si in Transilvani'a: „Cine dice ca idolulu trebuie sdrobitu, vendiatoriu este.“ De acea vedemu si pre d. Brote asteptandu-se de a fi tacsatu de „reu nationalistu.“

⁂ *Esamenele de oficieri* ale voluntariloru de unu anu avura locu aici in Sabiiu in septamân'a penultima. Dintre 12 esaminandi, audimu ca 9 au obtienutu calculi buni si se voru declará de apti pentru gradulu de oficieri. Intre cei din urma se afla si junele Radu *Pope'a*, juristu.

⁂ *Numire.* D. Vasilie *Georgianu*, deputatu, este numitu agentu diplomaticu alu Romaniei la Rom'a.

⁂ *La scól'a româna de fete din cetatea* Sabiiului se primescu eleve dela 7 ani in susu, cari au placere se primescu si in costu. Informatiunile mai detaiate se capeta la dómn'a invetiatorésa Marinoviciu, strad'a Macelariloru Nr. 41.

⁂ Nenorocire. Ni se scrie din Sighisiór'a: In 27 Sept. c st. v. la sosirea trenului de sér'a fiindu la statiunea din Sighisiór'a, in petrecerea unui prea placutu óspe, dupa o pausa de 5 minute a trenului, vedu o flacara in peronu, si alergai sa vedu ce e?! audii insa lamentârile, vai! de o voce cruda, si ce erá, copiliti'a magazineriului calei ferate erá cuprinsa cu flacari ingroditóre, si anumitu fiindu copiliti'a cu servitórea in pivnitia dupa petroleu cu luminarea i s'a aprinsu hain'a si in spaim'a acést'a a alergatu pre treptele pivnitiei afara in tumultu, unde i se rupse vestmintele de pe trupu.

Marti in 28 Sept. c. v. repausà baiat'a intre cele mai mari chinuri.

Burs'a de Vien'a.

Din 2/14 Octobre 1876.

Metalicele 5%	65	05
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	—
Imprumutulu de statu din 1860	195	—
Actiuni de banca	848	—
Actiuni de creditu	151	90
London	122	90
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	75
„ „ „ Temisiorene	72	50
„ „ „ Ardelenesci	73	—
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	103	25
Galbinu	5	88
Napoleonu d'auru (poli)	9	84
Valut'a nóua imperiale germâna	60	50

Nr. 2747 Plen.

Concursu.

Pentru conferirea urmatóreloru stipendii:

a) din *fundatiunea* **Mogaéna** *dóue* stipendii a 475 fl. pentru ascultatori de drepturi séu filosofia la vre-o universitate din afara;

b) din *fundatiunea* **Franciscu Iosefiana**;

unu stipendiu de 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale;

c) din *fundatiunea* **Colosiéna**: *unu* stipendiu de 100 fl. pentru ascultatori de drepturi;

patru stipendii à 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale.

(Aceste 5 stipendii din urma se voru distribuí conformu vointiei testatórei cu preferintia intre teneri români gr. or. din muntii apuseni);

se escrie concursu cu terminulu pâna la 20 Octombre (1 Nov.) 1876.

Doritorii de a se impartasí de unulu din aceste stipendii au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la terminulu susu citatu cererile sale instruite cu urmatórele documente:

1) atestatu ca suntu romani gr. or.;

2) testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu;

3) atestatu validu de paupertate;

4) reversu, ca dupa absolvarea studieloru va serví in patria celu putienu 6 ani, la din contra va restituí stipendiulu primitu.

Din siedinti'a plenara a consistoriului archidiecesanu gr. or. tienuta in Sabiiu la 20
2—3 **Sept. 1876.**

Concursu.

In parochi'a gr. or. din Sacadate, in protopresbiteratulu Sibiiului II, este de a se ocupá unu postu de capelanu lânga preotulu actualu morbosu.

Capelanulu va partecipá la o jumetate din veniturile parochiale remânendu ceealalte jumetate pentru parochulu morbosu.

Venitulu preste totu este din 20 jugere pamentu de aratu si fenatiu fl. 400. Din stola fl. 300. Prin urmare pentru capelanulu s'aru vení fl. 350.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu, sa-si dovedésca cualificatiunea loru precisa in statutulu organicu, inaintându-si dncumentele la subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pâna la 12 Octobre st. v. a. c.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienuta in Sacadate la 26 Sept. 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
din Sacadate.
I. *Popescu*,
(1—3) ppresbiteru.

Concursu.

Pentru intregirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Ocn'a, parochi'a infer. se deschide concursu cu terminulu 15 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

a) din cass'a comunala 155 fl.
b) dela parochieni 40 fl.
e) din cass'a epitropiei parochiale cá relutu de cuartiru 10 fl.
d) si lemne de incalditu.

Doritorii de a obtienea numit'a statiune au se fia pedagogi séu clerici absoluti; au indatorirea, pre lânga predarea tuturoru obiecteloru prescrise de lege in scól'a populara, — a tienea in tóta Duminec'a si serbatórea cu teneretulu scól'a de repetitiune.

Concurentii au a-si tramite recursele loru pâna la terminulu pusu onoratului oficiu protopopescu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. Ocn'a infer. tienuta in Ocn'a la 19 Septemvre 1876.

Cu scirea si invoirea oficiului
ppessu respectivu.
Ioanu *Predoviciu*,
parochu si presiedinte alu
1—3 comit. paroch.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7, din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Sabiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele stipendie.

1.) La unu stipendiu de 300 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru, carele a absolvitu scól'a comerciala secundaria, si voiesce a-si completá studiele la vre-o academia comerciale.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 ascultatori de scóle reali din patria.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 teneri, cari cercetéza scól'a comerciala inferióra.

4.) La unu ajutoriu de 20 fl. v. a. pentru gimnasisti ori realisti din fundatiunea studiosului de a V clasa gimnasiala Emiliu Dionisiu Basiot'a Motiu Dembulu din Abrudu, cu observarea, ca conformu litereloru fundatiunali, la obtienerea acestui ajutoriu, voru avé preferintia studentii din muntii apuseni, ori din fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octob. c. n. a. c.

Concurentii la amentitele stipendie au sa-si substerna incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pre semestrulu alu II-lea alu anului scolastecu 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane tienuta in Sabiiu la 19 Sept. 1876.

(2—3)

Concursu.

Pentru ecuparea postului invetiatorescu la scól'a populara gr. ort. din Zlatn'a, se deschide concursu pâna la 10 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

Salariu anualu de 160 fl. v. a. din cass'a bisericei, si jumetate din venitulu cantorescu, pentru care va portá si serviciulu de cantore.

Concurentii au de a-si substerne petitiunile subscrisului, instruite conformu prescriseloru stat. org.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 10 Sept. 1876.
Ioanne Gallu
(2—3) insp. scol.

Nr. 2133 Pr.

Concursu.

Se deschide pentrn dóue stipendie câte de 120 fl. din fundatiunea lui Gavriilu Fauru de Teiusiu.

Recurentii au se astérna recursele loru pâna in 20 Octobre st. v. a. c. la consistoriulu din Oradea-mare, instruite cu:

a.) Carte de botozu;
b.) Certificatu despre seracia;
c.) Testimoniu cu calculu eminentu despre progresulu facutu in anulu precedinte scolasticu;
d.) Certificatu despre starea sanitara si purtarea morala.

Aradu, 2 Septemvre v. 1876.
Ioanu *Metianu*, m. p.
(3—3) episcopulu Aradului

Concursu.

Pentru ocuparea postului de Capelanu, pre lânga fórte neputinciosulu si ajunsulu la adenci betrânetie parochu Ioanu Tatulea, in parochi'a de clas'a a III-a gr. or. din Predealu in tract. protopresbit. alu Branului, se escrie prin acést'a, cu concessiunea maritului consistoriu archidiecesanu, coucursu cu terminu pâna la 1 Novembre a. c.

Emolumentele impreunate cu mentionatulu postu de capelanu suntu jumetate din tóte veniturile parochiali.

Concurentii au a tramite mie subscrisului suplicele loru instruate in sensulu „Stat org.“ si conformu dispositiuniloru sinodului archidiecesanu din 1873 pentru regularea parochieloru § 16 p. d.

Brasiovu, 10 Septembre 1876.
In contielegere cu comitetulu
parochialu respectivu.
Iosifu *Baracu*
ppresb. cá adm. alu
(3—3) ppresbiter. Branului.

Edictu.

Ioanu Nicolae Valcanu din Poiana cttulu Sabiiului, — carele de 5 ani si siese luni a parasitu pre femei'a sea An'a Ioanu Valcanu fâra a se sci loculu petrecerei lui presinte, — se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 20 Sept. 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu câci la la din contra procesulu divertialu pornitu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 16 Sept. 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I. Drocu,
1—3 adm. prot.

Pentru economii de oi.

In Puszta Szt. Mihai lânga Huedinu (Banfi Hunyad) nu departe de Clusiu se primescu pâna la 3000 oi pre tempulu de érna de acum'a pâna in 21 Martiu cal. nou la pasiune cu pretiulu de 50 cr. v. a. iér' intemplându-se se aiba lipsa de fenu 1 fl. 50 cr. de fiesce care oaia.

Voitorii de a duce oile acolo se potu adresá séu in Sibiiu la negotiatoriulu dlu Rafaelu Nurisan in piatiulu celu mare, séu la inspectorulu mosiei dlu Bangi Sandoru in Puszta Szt. Mihai. 3—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.**
Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 80. ANULU XXIV.

Sabiiu 7|19 Octomvre 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

✝

Cu mâhnire suntemu datori a deschide astadi primele nóstre linii spre a anuntiá româniloru durerós'a scire ca venerabilulu si de toti stimatulu si integrulu patriotu românu, COSTACHI NEGRI, a incetatu din viétia eri sér'a, (28 Sept. v.) la proprietatea sea din Tergulu-Ocnei, unde de multu facea o viétia retrasa si modesta, dupa ce daduse tierei sele cele mai eminente servitie. Cá cetatianu viéti'a sea, inca din junetie, a fostu unu siru de sacrifice pentru caus'a Romaniei si intarirea institutiuniloru democratice. Proprietatea sea Manjin'a, ce avé in judetiulu nostru, a fostu primulu léganu, de unde plecara ideile unirei si nóu'a era de regenerare ce 'si dadura românii. Cá omu in viéti'a publica fu unu tipu de probitate, virtute si patriotismu. Nimene n'a potutu uitá insemnatele servitie aduse Romaniei, in calitate de agentu la Constantinopole, in o epoca cându se transiau cele mai mari cestiuni. Dela 1866, odata cu caderea principelui Cuz'a, de scumpa memoria, COSTACHI NEGRI se retrase in viéti'a privata cu atât'a hotarire, incâtu nici onorurile la cari 'lu chiamà societatea alegendu-lu de repetite ori deputatu, senatoru, presiedinte de camera, ministru de asemene chiamatu in mai multe renduri, nimicu nu-lu putú decide a esí din hotarirea sea. Eata in palide linii figur'a si caracterulu ilustrului decedatu.

„V. C.“

„Hr Ztg.“ de eri publica urmatórele telegrame:

Vien'a 18 Octobre. Intrarea rusiloru in Turci'a se astépta pe septamân'a viitóre. Perspectivele de pace au disparutu cu totulu.

Vien'a 17 Octobre. Dupa „Presse“ eri iérasi a sositu o epistola dela imperatulu Alessandru adresata imperatului Austro-Ungariei.

Bucuresci 18 Octobre. La Hotinu in Bassarabi'a suntu concentrati 120,000 rusi, gat'a de pornitu. Armat'a romàna se alatura lânga cea rusésca,

Constantinopole 18 Octobre. Sultanulu primesce asuprasi comand'a superióra a armiei.

Situatiunea politica s'a inaspritu fórte multu de Dumineca pâna astadi. Se scie ca Russi'a a respinsu propunerea turcésca de armistitiu. — Acést'a insemnéza mai atâtu câtu dechiaratiune de resbelu. La Hotinu in Bessarabi'a rusésca se vorbesce ca suntu concentrati dejá 120,000 rusi. — Se vorbesce de dóue coalitiuni, un'a are sa fia: intre Russi'a, Germani'a si Itali'a si alta intre Angli'a. Franci'a si Austri'a.

„V. C.“ scrie: Intr'o depesia a Tempuriloru (Times) telegr. din Berlinu se dice, ca Russi'a aru fi promisu Romaniei independintia absoluta, déca va permite trecerea trupeloru rusesci pe teritoriulu seu.

Manevrele romanesci au facutu mare sgomotu in lume. Trupele póte ca nu esise bine din garnisónele loru si altele inca nici nu se concentrase si biroulu telegraficu a spusu lumei ca armat'a Romaniei se postéza dealungulu Dunarei. Ceva negresitu voru face trupele romanesci, câci pentru aceea se concentréza, dara ca concentrarea sa insemneze si plecare la resbelu e greu de a o prorocí cu tóta siguritatea. Sgomotulu l'a produsu, dupa cum se vede, din „Polit. Cor.“, impregiurarea, ca ambulantiele militare inca suntu comandate la concentrâri si inca in tienuta de campania, asemenea suntu contrasi la esercitie toti medicii militari, pâna cându servitiulu in spitalele militari, ne spune „P. C.“, ca'lu provedu medici civili.

„National Zeitung“ din Berlinu scrie despre manevrele aceste intre alte urmatórele:

„Cu tóte ca dupa obiceiu esercitiele romanesci de tómna se incepu tardiu, impregiurarea, ca in anulu acest'a se incepu fórte tardiu si cuprindu armat'a intréga permanenta dimpreuna cu reservele ei — asiá dara pe picioru de resbelu — si armat'a intréga teritoriala formata in divisiuni, are ceva estraordinariu. Dupa scirile ce le avemu, Romani'a, in momentulu de fatia sub firma de esercìtii mari de tómna, este completu mobilisata.“

Numit'a fóia face o schitia despre organisatiunea armatei romanesci. 1 armat'a permanenta: 42,449 ómeni. 2 armat'a teritoriala: 54,473 ómeni. 3 militiile: 47,746. Sum'a fortieloru de resbelu 144,668 ómeni cu 288 tunuri, carea se imparte in 100 batal. de infanteria (dintre cari 36 vinu pe armat'a permanenta si 32 batal. de dorobanti), 52 de escadróne cavaleria (dintre cari 10 vinu pe armat'a permanenta) si 48 de baterii (dintre cari 16 vinu pre armat'a permanenta.)

„In tempu de resbelu continua „Nat. Ztg.“, se imparte armat'a in divisiuni, asiá dara tocm'a cum este impartita la esercitiele de fatia. Afara de categoriele de trupe amintite mai susu, cari suntu ecuipate si armate pentru campania, mai esista, in cetâti, gardele civice si la tiéra glótele. Obligamentulu de a serví sub arme este in generalu dela anii 20—46. Dela 20 pâna la 29 ani, servescu dupa cum trage cineva sórte, mai mica ori mai mare, in armat'a permanenta (4 ani activu, 4 in reserva), séu in cea teritoriala (6 ani activu si 2 in reserva.) Dela 29 pâna la 37 ani suntu obligati a serví toti si câti nu au fostu conscrisi din óre care motivu legalu la militii, impartiti in trei categorii. Cea dintâiu consta din barbati neinsurati si veduvi fâra de copii, a dóu'a din barbati insurati fâra de copii, a trei'a din parinti cu familia. In gard'a civica si in glóte este servitiulu obligatu dela 37 pâna la 46 ani.

Armat'a permanenta e provediuta cu pusci Peabody si cu tunuri prusiane cari se incarca dinapoi, armat'a teritoriala si militiile cu pusci cu acu si tunuri ghintuite, cari se incarca pre gura. Pentru desvoltarea armatei romane s'a facutu fórte multu, asiá incâtu, cu tóte ca are mai putiene fortie de resbelu cá cea serbésca, si pentru organisatiunea ei e unu instrumentu cu multu mai pretiosu de resbelu cá cea serbésca. Sa sperâmu ca nu va trebuí a fi folosita cá atare.

Fiindu-ca se vorbesce atâtu de multu despre armat'a româna, va fi la locu a face unu estrasu din o coresp. din Galati la „Romanulu“ din Bucuresci, carea in fondu se ocupa cu Besarabi'a românésca si o descrie cu colori fórte desperate.

Vorb'a nóstra inse este de unu batalionu din reg. 8, pornitu din Galati si de unu batal. de venatori din Focsiani, amendóue spre Bolgradu, in urm'a sgomoteloru despre care se facù la tempulu seu amintire si in corespundintiele nóstre din Bucuresci. Corespundinti'a „Românului“ afirma ca in cele din urma s'a vediutu „ca furtun'a erá venita din seninu.“ Cu tóte aceste batal. din regim. Nr. 8 a mersu pâna in Bolgradu. Acestu batal. „a facutu 50 chilometri aprópe in 12 óre de marsiu, chiaru in intâi'a di a pornirei sele“ „fâra cá nici unu omu sa fi remasu inapoi.“ Evenementulu acest'a atesta o buna capacitate de manevre pentru trupele române.

Lui „P. Ll.“ i se scrie din Vien'a la 14 Octobre ca in cercurile comerciale de acolo au sositu epistole din Belgradu, cari spunu, ca armistitiulu propusu de Pórta nu va fi acceptatu nici de Serbi'a, nici de Muntenegru. Coresp. spune mai departe ca in Vien'a si in Brûn se facu togméli numeróse pentru liferatiuni de totu feliulu de pânuri pentru Serbi'a cari se platescu cu bani gat'a in galbeni imperatesci. Si cereale se cumpara in catatimi enorme prin mijlocirea ministrului presiedinte Stefanoviciu, pe socotél'a intendantiei armatei serbesci. Tóte aceste suntu semne invederate ca Serbi'a va continuá resbelulu mai departe. Representantulu Serbiei Zukici nici nu mai ascunde, ca Ristici si Cernaieff, cu incuviintiarea din Livadi'a, tragana resbelulu pâna cându va fi Russi'a in stare se desfasiure stégulu panslavismului. Coresp. anuncia mai departe ca opiniunea publica in Vien'a este in contr'a Russiei si termina cocorespundinti'a, ca Austri'a privighiaza fórte asupr'a lucruriloru din orientu. Cum-ca in Vien'a nu mai crede nimenea orbisiu in er'a de pace se vede si din neincetatele completâri ce se facu pre fia-care di in armata.

Despre atitudinea Franciei in cestiunea orientale „Coresp. pol.“ publica o scrisóre fórte interesanta, datata Parisu in 11 Octobre, si cum se asigura, emanata dela unu barbatu de influintia:

„Sum in positiune a ve face urmatóriele comunicâri autentice asupr'a incidenteloru diplomatece din urma. De-si Angli'a si Franci'a n'au avutu ansa de a se pronunciá precisu si oficialu asupr'a obiectului missiunei generalului Sumarakoff fiindu acést'a de unu caracteru cu totulu amicabilu, totusi atâtu e siguru, ca, déca erá vorb'a de o ocupare a Bulgariei si a Erzegovinei, Franci'a si Angli'a nu aru fi aprobatu unu asemene proiectu. Comunicatulu telegraficu dela Parisu la o fóia din Vien'a, ca ducele Decazes comunicandu consiliului de ministri de aici {respunsulu evasivu alu Portei s'aru fi pronunciatu cu acést'a ocasiune, ca poterile sa se baseze in decisiunile loru ulterióre de aici inainte pe scrisórea tiarului câtra Majestatea Sea imperatulu Austriei, e o scornitura complecta. Ducele Decazes nu a pronunciatu nici cându o parere ce aru contrastá cu atitudinea reservârei impartiali care acceptata fiindu inca de pe la inceputulu complicatiuniloru orientali, nu a fostu denegata nici pe unu singuru momentu.

Câtu pentru o demonstratiune de flote din partea tuturoru puteriloru mari in Bosforu e deplinu adeveratu si positivu, ca atâtu Franci'a câtu si Angli'a s'au pronunciatu contr'a demonstratiunei si au refusatu concursulu loru. Principele Gorciakoff, cunoscendu cuprinsulu respunsului turcescu si informatu dejá pe cale telegrafica despre resultatulu ce a avutu missiunea generalului Sumarakoff, a indreptatu cu dat'a 3 Octobre o depesia câtra toti ambasadorii rusesci care avea scopulu sa invite pe puteri a impune Turciei unu armistitiu de dóue luni spre a conveni asupr'a pasiloru ce voru trebuí sa se faca inca. In depesi'a acést'a principele Gorciakoff n'a propusu nici o conferintia si nu amintí nici cu unu cuventu de acést'a. Vr'o câte-va óre dupa sosirea, si probabilu in urm'a acestei depesie a cancelariului rusescu, contele Derby facù unu asemenea pasiu, modificà inse espressiunile rusesci. Elu a espedatu o depesia prin care invita pre cabinete la mesuri viui si energice in Constantinopole, pentru a obtiené dela Pórta celu putienu o suspendare de arme pe patru septamâni spre a li se dá tempu de consultare comuna asupr'a unei conferintie. In urm'a acestui proiectu englezescu representantii tuturoru puteriloru au staruitu de nou in dilele ultime pentru a induplecá pe Pórt'a la acordarea unui armistitiu. Cestiunea conferintiei sa se discuteze dupa acordarea armistitiului in modu radicalu; se vede inse de acum din parerile schimbate intre Angli'a si Franci'a, ca nu se va tractá de o conferintia dupa regula, care sa convina intr'o capitala européna séu intr'alta cetate neutrale, sa consiste din ministrii de esterne ai stateloru concerninti si sa desfasiure cestiunea orientale in totalitatea ei. S'a bagatu de séma in Londonu si Parisu, ca ide'a unei conferintie in acestu sensu largu va intempiná piedece ce nu se voru puté invinge. Germani'a e constantu contr'a, Austri'a se pare ca nu e dispusa a o favorí si Russi'a va cere cu siguritate eliminarea Turciei. Angli'a si póte si alte puteri cu greu voru acceptá acést'a pretensiune rusésca si acést'a aru fi de ajunsu pentru a eludá conferinti'a in acestu sensu. De aceea se si cugeta numai la o conferintia mai restrinsa si anume la o conferintia a ambasadoriloru in Constantinopole, care va stá in contactu continuu cu Pórt'a si se va ocupá specialu numai cu cestíunea reformeloru si a garantieloru. Astfeliu de conferintie s'au tienutu de repetite ori in Constantinopole cu succesu. Comunicâri in sensulu acest'a s'au facutu acum mai pre urma din Parisu si Londonu cabinetului din Vien'a, pentru a preintempiná ingrigirile si unele obiectiuni probabile.

La pasulu celu nou facutu de puteri in afacerea armistitiului Pórt'a a respunsu cu o decisiune care sémana de totu cu unu cupu teatralu. Trebuie sa cunóscemu conditiunile armistitiului de siese luni oferitu de Pórta. Pâna acum oferirea face numai impressiunea unu siacu diplomatecu. Nesuinti'a ei principale se pare ca vrea sa ocolésca form'a unui protocolu ceruta de puteri conformu propuneriloru englese. Ea vrea sa se sustraga dela ori-ce indatorire confirmata prin unu actu internatiunalu si sub scutulu unei suspendâri de arme mai indelungata sa se grabésca a introduce reformele dupa planulu seu propriu, pentru a luá astfeliu puteriloru bas'a reclamatiuniloru si a pretensiuniloru de garantia.“

De ací se esplica limbagiulu mai putienu magulitoriu ce-lu folosesce press'a rusésca asupr'a Franciei. I se imputa adeca ducelui Decazes ca e scurtu de vedere, pentru ca nu merge neconditiunatu cu Russi'a. Russi'a aru fi in stare sa faca Franciei servitie nu numai in cestiunea orientale, dara, asiá se mangaie „Golos“, rolulu ce-lu declina Franci'a, póte sa-lu iá Itali'a asupr'a sea.

In fapta o parte a pressei italiane continua cu sumutiarea anecsiunei, la care „Opinione“ a datu impulsulu. O fóia din Turinu scrie:

„Noi scimu sa apretiuimu cu deosebire amiciti'a Austriei si nu vomu turburá bunele relatiuni precâtu tempu Austri'a remane cu frontierele de până acum. Noi nu avemu nici unu dreptu sa pretindemu Trentinulu si marchionatulu Goritiei. Presupnnendu inse, ca Austri'a s'aru estinde prin anectarea Bosniei si a Ertiegovinei, atunci Austri'a prin cedarea provincieloru italiene la Itali'a aru documentá nu numai unu actu de deosebita prudentia politica, ci ea aru consolidá si bunele relatiuni cu noi. Déca se dice ca noi avemu sa multiamimu Franciei Lombardi'a, Prussiei Veneti'a si Germaniei Rom'a, noi nu ne vomu sfií a multiamí Austriei pentru Trentinu si marchionatulu Goritiei. Pretensiunile nóstre in casulu unei espansiuni a Austriei suntu cu multu mai legitime decâtu cuceririle statului imperialu, câci noi prin acést'a corespundemu numai principiului de natiunalitate, prin care ne amu nascutu, traimu si suntemu. Nu voimu nici o prada, voimu numai sa profitâmu de complicatiunea relatiuniloru europene; déca Austri'a castiga noi inca nu voimu sa remanemu cu mânile góle. Noi amu sacrificatu in resbelulu din Crime'a milióne si ne amu castigatu unu dreptu de a vorbí si noi in cestiunea orientale.“

Diet'a Ungariei.

Dupa M. Polit, care aperà pe Miletici intr'unu tonu moderatu si obiectivu luà cuventulu in siedinti'a dela 8 Oct. primu ministrulu Colom. Tisza, care la inceputulu replicâriloru sale marturisesce ca se semte indatoratu a motivá procederea guvernului in caus'a de inmunitate a lui Mileticiu.

Trecendu preste afirmatiunile lui Polit despre alianti'a celoru trei imperati si despre interpretarea neutralitâtiei, primu ministrulu vine la meritulu lucrului si dice, ca guvernulu audiendu de o miscare in partea meridionale a tierei, a crediutu de a sea datorintia sa indrumeze pe organele sale la o priveghiare si controla stricta; guvernulu la inceputu a tacutu câci credea ca miscarea e numai particulâra, dara mai tardiu, informatu prin organele sale, ca se facu incercâri de conspiratiune, recrutare si colectiuni de bani si ca firele acestei actiuni suntu in mânile lui Miletici, n'a dispusu inca arestarea acestui'a, n'a disu ca Miletici e vinovatu séu nevinovatu ci a scrisu organeloru sele concerninti ca câtu pentru greutâtile ce provinu din dreptulu de inmunitate guvernulu iá asupr'a sea respunsabilitatea dicendu: purcedeti cum trebue sa purcedeti dupa convictiunea vóstra in sensulu legei. Admitu, ca Miletici nu a pututu cunósce ordinatiunea guvernului, dara acést'a ordinatiune nu stabilesce ce-va nou ci atrage numai atentiunea organeloru sale si a celoru ce erá sa fia sedusi cá sa nu se comita ilegalitâti. Nu ordinatiunea ci legea califica de crima aceea de ce e vorb'a aici, ordinatiunea provóca pe organele guvernului sa priveghieze asupr'a legei.

(Er. Simonyi intrerupe: Care lege e aceea?)

Intre altele, respunde ministrulu pres., si articululu de lege IX: 1622.

Constatandu-se necesitatea arestârei din partea organeloru chiamate — câci guvernulu n'a dispusu arestarea — s'a indrumatu si organele politice a conlucrá si ele pre câtu va fi de lipsa cá sa nu se tulbure liniscea. Atât'a e partea guvernului in acést'a afacere.

O desbatere asupr'a modului cum cugeta guvernulu despre dreptulu de inmunitate nu o aflu de lipsa, pentru ca se vede din scrisórea guvernului câtra procurorulu supremu de statu, ca dupa pracs'a de astadi dreptulu de inmunitate trebue sa se considere cá esistandu si pe tempulu de prorogare a dietei. Déca guvernulu nu aru scí acést'a nu erá necesitate sa recunósca in purcederea acést'a ce-va esceptiunalu si sa iá respunsabilitatea asupr'a sea.

De-si siguritatea personale la noi e garantata cá ori unde — fatia cu tribunalele — de-si intre impregiurârile nóstre acceptezu si aprobezu, cá afacerea sa remana in stadiulu actualu, — totusi fatia cu tribunalele nu se póte interpretá dreptulu de inmunitate asiá, ca déca diet'a nu convine cu lunile sa se impedece sub pretestulu acest'a mersulu justitiei si in urma dupa ce s'au seversitu tóte guguvernulu impotentu sa fia de risu pentruca din respectu câtra libertate a lasatu sa se vateme libertatea.

Guvernulu nu potea sa procéda altmintrea chiaru si cându s'aru admite tóte câte s'au disu. La afirmatiunea, ca nu subversá pericolulu de fuga, pentruca Miletici durmea si ca densulu nu a fostu prinsu in flagranti observu, ca nu incape indoiala ca Miletici dormindu nu putea sa fuga, dara de alta parte iér' nu incape indoial'a, ca acést'a nu póte serví cá dovéda, pentruca déca intrevenea o citatiune legale, care mai tardiu se suspendá pe bas'a dreptului de inmunitate, cine scie nu fugea cum-va Miletici intr'o luntre pe Dunare din Neoplant'a

Intre óre-cari impregiurâri nu e cu putintia, cá cineva sa fia citatu naintea judecatoriei si dupa acést'a sa se dispuna arestarea lui. Nu esiste vre-unu statu, care aru observá procedur'a acést'a in casuri esceptiunali. Este permisu a arestá pe cineva si din consideratiuni câtra siguritatea publica, dara afacerea trebuie predata in tempu scurtu judecatoriului care va pronunciá prin sentintia, déca e admisibila séu nu arestarea si incuisitiunea. Déca nu, respectivulu se pune in libertate.

(Madarász intrerupe: Dupa trei ani!)

Ministrulu pres. Tisza: Ce poftiti?

Csernatony (intrerupe): Nu scie de locu de ce e vorb'a. (Ilaritate generale.)

Ministrulu pres. continuandu dice relativu la observarea, de a ne lamurí asupr'a omladinei, ca nu e loculu aici de a ne trage sém'a cu omladin'a, dara speréza, ca in scurtu tempu ne vomu chiarificá. Atinge din activitatea ei numai unu momentu din care abiá se póte vedé o alipire câtra integritatea statului unguresců. Aru trebuí sa se véda numai marc'a tipaturereloru ei — firesce ca aceste le tienu bine ascunse, asiá incâtu numai cu truda amu pututu sa-mi procuru unu esemplariu. Pe fói'a titulara se afla sub numele Serbi'a Banatulu si Bacica. (Miscare.)

Mich. Polit (intrerupendu): Acést'a nu insémna nimicu, acolo locuescu dóra serbi!

Ministrulu pres. Tis'a continua, ca, déca nu insémna nimicu a infatisiá pârtile integrante ale Ungariei cá apartienendu airea, atunci nu prea póte contá pe afirmatiunile loiali ale lui Polit, relativu la integritatea Corónei ungare.

M. Polit: Acést'a s'a esprimatu asiá din punctu de vedere etnograficu. (Contradicere).

Ministrulu pres. continua: Amu auditu desfasiurandu-se aici principiulu, ca o conspiratiune contra unui statu esternu intr'altu statu nu invólva criminalitatea. Nedemitandu-me in cualificarea crimeloru observu numai, ca e datin'a a nu admite o conspiratiune indata ce se descopere contr'a unui statu cu care traimu in pace; atragu atentiunea dlui deputatu asupr'a impregiurârei, ca ministeriulu Cavour in Itali'a a suspendatu legea de pressa.

M. Polit: Da, insa pe cale legislatorica.

Ministrulu pres. termina observandu, ca guvernulu si-a facutu datori'a luându respunsabilitatea asupr'a sea in interesulu tierei, ba chiaru si in interesulu poporului serbescu din acést'a tiéra.

Cu aceste s'a terminatu siedinti'a.

Alb'a Iuli'a 12 Octobre 1876.

Dle Redactoru! (Iéra „strinsura“ si „comploturi.“ — Decursulu adunârei generale a despartiementului alu 8-lea a associatiunei transilvane. — Complotistii fraternisându cu magiarii. — Calea adeverata de infratire.)

In 8 a lunei curinte mai multe trasuri private un'a dupa alt'a mânau repede pe stradele orasiului si in tóte aceste se aflau totu inteliginti români din locu.

Ce va se insemne acést'a? — intrebau magiarii suprinsi.

Siguru acesti'a suntu „complotistii“ si acum se ducu la vre-o „strinsura“! observara ei convinsi.

Si cum sa nu fi opinionatu ei astfeliu, cându renumit'a „strinsura“ din Alb'a Iuli'a o scornira ei numai din aceea ca vediura doi popi preumblându-se la olalta.

Asiá e pecatosulu, se teme si de umbra.

In realitate acei inteliginti români din acele trasuri erau membrii subcomitetului din despartiementulu alu 8-lea a associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu, cari caletoreau la Vintii inferiori unde se conchiamase adunarea generala pe estu-anu.

Adunarea acést'a nu a fostu prea cercetata. Totu-si se inscrisera unsprediece membri partinitori cu câte unu florinu si patru membri ordinari. Membrulu Samuilu Cirlea din Alb'a Iuli'a si-a solvitu tacs'a de membru ordirariu pre anulu 1876. Siedinti'a se tienù in localitâtile scóleloru confessiunale sub conducerea presidentului substitutu Alesandru Tordosianu. Actuariulu Rubinu Patiti'a a reportatu despre activitatea comitetului fâra inse de a secerá aplause, ca chiaru dupa marturisirea facuta, a desvoltatu putiena activitate. Sperâmu, ca de ací incolo nu va mai fi asiá. O disertatiune potrivita tienù inse dlu actuariu, despre insemnatatea si missiunea associatiunei transilvane, care fù ascultata cu placere si insufletire. Alegându-se in fine dlu advocatu Ioane Piposiu pentru loculu vacantu de presiedinte alu comitetului, siedinti'a se incheià.

Insemnata a fostu inse adunarea acést'a din altu punctu de vedere.

Scimu bine, ca odinióra Vintii inferiori au fostu chiaru si resiedinti'a principiloru din Transilvani'a. Castelulu si acum mai esista precum si o remasitia insemnata a inteligintiei magiare de pe acele tempuri.

Acésta inteligintia magiara intempinà óspetii români cu cea mai rara prevenire. Si la banchetulu arangiatu de dens'a, se incinse petrecerea cea mai placuta si cordiala. Erá o adeverata bucuria a vedé, ca la initiativ'a magiariloru, cum toastá magiarulu in limb'a romàna, iéra românulu in reciprocitate in limb'a magiara. Primulu semnu adeveratu de infratire sincera intre aceste natiuni de interese asemene se dete ací prin aceea, ca unulu celuialaltu i stimà — limb'a.

Egala indreptatire si stimare reciproca a limbeloru nóstre, fratiloru magiari, si iéca ca suntemu frati adeverati, si amu aflatu totu-odata si chei'a adeverata a fericirei patriei nóstre comune.*)

A. Iulianu,

Scolasticu.

Respunsu dlui Redactoru dela „Highien'a“ in Timisiór'a.

Dle Redactoru! Observârile facute in „Hig.“ nr. 9 din a. c. asupr'a propunerei mele din reuniunea invet. etc. atingu persóu'a mea si scopulu fórte tare, dreptu acea nu dóra ambitiunea ori sensibilitatea mea personala, ci santieni'a scopului me silescu a ve tramite, si a dá acestu „respunsu“ cu rogarea, sa-lu publicati in fói'a d-vóstra „Hig.“ pentruca prin acést'a lamurindu-se scopulu, póte fi mai bine apretiuitu ori devine nimicitu.

E dreptu ca amu „combatutu si desaprobatu“ actual'a inspectiune a scóleloru confesiunali, dar' me rogu numai se nu credi d-ta ca eu amu combatutu si desaprobatu inspectiunea actuala scolara din inspectoratulu d-tale, pentruca eu amu vorbitu in generalu, ba dóra in tóta propunerea mea numai acea eróre amu facut'o, ca nu amu esceptiunatu acestu cercu din generalu.

Ma altcum dechiaru francu si astadata ca chiaru acum, dupa ce cetiiu „observârile“ sustienu mai bine combaterile si desaprobârile mele, pentruca chiaru „observârile“ me spriginescu intru acést'a sustienere.

„Observârile Highienei“ atribue totu reulu ce se póte constatá in inspectiunea actuale de scóle „lipsei de potere esecutiva“ si acést'a a fostu si motivulu meu principalu.

Si eu amu adusu inainte in motivarea propunerei mele ca inspectorulu actualu n'are esecutiva, n'are salariu, n'are trasura, cu unu cuventu n'are nímicu, — si eu amu disu in motivele mele, ca multi dintre inspectorii actuali, suntu necualificati, neapti, nechiamati la acést'a onorifica si momentósa misiune, — dar' amu mai adausu câtra acestea si acea ca: tóte acestea rele nu se potu atribuí nici inspectoriloru nici sinódeloru, ci impregiurâriloru fatali in cari ne aflâmu.

Ei bine, déca invetiatoriloru li este permisu a se ingrigí de sórtea loru si a invetiamentului, atunci nu li póte fi opritu a se esprime despre acestea, a face si ei propuneri in conferintiele loru si in publicu; astfeliu amu meditatu sí eu despre acestea, iéra cu deosebire amu meditatu despre idei'a mai nóua ce s'au ivitu pre acestu terenu adeca: despre „salarisarea inspectoriloru“ si trebuie se marturisescu ca eu nu aflu nici ací mantuire, de feliu nu, numai ca dóra averile nóstre bisericesci scolarie si asiá destulu de marginite s'aru mai insarciná.

Eata motivele mele din cari 'mi castigaiu acést'a convingere:

1. Déca amu salarisá unu inspectoru séu doi séu trei mai multi nici s'aru poté, dar' atâti'a suntu dejá pré multi pentru pung'a nóstra cea mica, atunci aru vení pre unulu câte 100—200

---

*) Suntemu de acordu, dara nu numaí la bancheturi. R.

de comune, cari dupa impregiurâri aru avé sa inspectiune 300—400 de scoli pe cari intr'unu anu aru avé sa le inspectiuneze celu putienu câte de 2 ori si asiá dara i-aru trebuí intr'unu anu 600—800 de dile, ceea ce nu se póte, dar' déca aru vení inspectiunea numai la 2—3 ani odata, — atunci inspectiunea — de-si scumpa, ea aru fi mai rea decâtu acum.

2. Barbati apti pentru aceste posturi, cari sa se bucure de cunoscintie fundamentali pedagogice mai ca nu avemu in tóte diecesele nóstre si câti i-amu avé, toti au trecutu binisioru preste 60 de ani, si dela acesti'a se poftimu se faca 600—800 ori numai 200 de caletorii intr'unu anu? — nu se póte!

3. Déca amu si avé acestea tóte, inspectorii confesiunali prin acea, ca aru deveni salarisati, nu aru devení totu-odata si la puterea esecutiva pentruca si d-ta recunosci ca reulu principalu este lips'a poterei esecutive, unde este dara unu motivu pentru o sperantia macaru de imbunatatire, in inspectiunea scóleloru, déca se voru salarisá inspectorii?

Acum se vinu la propunerea mea combatuta si desaprobata in pocitele „observâri.“

Déca s'aru concrede inspectoratele protopopiloru castigâmu nitica potere esecutiva, pentruca protopopulu are óre-care esecutiva asupr'a preotului iéra preotulu asupr'a poporului. Nu e mare acést'a potere, dar' totusi e; dovéda ca si in anii cei mai rei s'au incassatu tóte diurnele deputatiloru sinodali, congresuali s. a. tacse, ca unde s'au intemplatu casuri, sessiunile vacante parochiali s'au esarendatu etc. contr'a voiei preotului si a poporului chiaru in multe locuri, si din contra, nu sciu nici unu casu macaru se amintescu, unde poterea ori influinti'a inspectorelui confesiunalu actualu aru fi potutu medilocí platirea salariului invetiatorescu ci sciu ca invetiatoriulu trebuie se astepte cu anii pâna a duce fóme de pâne etc. ori cercetarea scólei de câtra pruncii obligati, si totusi dupa „observârile Higienei“ invetiatorii suntu si remanu cei culpabili.

Apoi si control'a scólei, protopopulu mai bine o póte esercitá, decâtu unu inspectoru civilu, pentruca protopopulu are pe preotulu localu la dispositiune, in apropierea invetiatoriului, iéra inspectorulu locuesce multe mile indepartatu si adesea, de aru si voí se controleze, nu-i permitu ploile, venturile, apele etc. etc.

La acestea 'mi vei replicá dóra ca ast'a a mai fostu, si iéra invetiatorii au „sbieratu.“ Dá ai deplina dreptate d-ta, ca a fostu asiá. Dar' sa ne intrebâmu: cându au fostu, si de ce amu „sbieratu?“

Au fostu acést'a cându capulu tuturoru erá coruptu, muceditu, si amu „sbieratu“ cându dominau apesârile nelegiuite, neinfrenate si neinfrenabili, si sermanulu invetiatoriu apesatu nu avé unde sa-si caute dreptate, astadi este alta; avemu autonomia, avemu „statutu organicu,“ sinóde protopopesci, eparchiali, avemu congrese si reuniuni invetiatoresci, totu atâti'a sbiciuitori si infrenatori ai illegalitâtiloru, si asiá numai o buna contielegere intre cleru si mireni séu civili, si celelalte de sine voru urmá.

Ce privesce aptitatea ori neaptitatea suntemu egali cu civilistii si cu protopopii, pentruca aptu póte fi numai acel'a, care afla aptitatea sea in potere. Au dóra fiaiertatulu fostu inspectoru Ivanoviciu, carele pre tempulu seu a facutu cele mai mari minuni pe terenulu scóleloru, a fostu mai aptu decâtu inspectorii nostri dá cum n'amu puté aflá ómeni asiá de apti cá elu? ba dá, incâtu privesce calitatea lui spirituala, ma nu aflâmu poterea lui esecutiva, carea l'a facutu nemoritoriu!

Ce privesce diurnulu de 5 fl. acestea se potu prea usioru sistá, dar' altcum nu au fostu generali, de altcum si in tempulu nostru se vorbesce de „porci grasi, curci, gaini, retie etc.“ si déca aru trebuí se credemu faimeloru nedocumentate, atunci aru trebuí se dicemu ca pre tempulu protopopiloru erau diurnele in bani, iéra acum se platescu in „emoluminte.“

Deci cu unu cuventu dicendu: Tóte motivele aduse contr'a propunerei mele in „observâri“ déca le cumpenimu bine, se potu folosí cu mai multu succesu pentru ea.

Spre incheiere se mai motivediu si pre „Latet angvis in herba“ adeca „scaunulu invetiatorescu.“

Eu nu-lu aflu in statutu, dara nici contr'a statutului. Déca statutulu a permisu „liquidatori“ „inspectori“ confesiunali fâra destula cualificatiune si a primitu pe ori cine, cine numai a voitu sa fia pre lânga unic'a conditiune ca: póte se fia ce vrea, se pricépa din pedagogia câtu vrea, dar' numai onorariu se fia, — atunci nu pricepu de ce se nu primésca statutulu „scaunulu scolariu invetiatorescu“ cá pre unu corpu formatu din poteri scolastice intru si spre ajutorarea si inlesnirea functiunei organeloru scolastice etc. „Scaunu scolariu“ vomu cere pâna ce-lu vomu câscigá!

Dupa tóte aceste, fâra a respunde si la próstele atingeri personali din „observâri“ temendu-me nu cum-va onorab. publicu sa me tacseze de unu resbunatoriu, remânu cu celu mai profundu respectu câtra Mag. Tá cá câtra mai marele meu.

Beregseu in 4 Sept. 1876.

Em. Andreescu
Invetiat.

Societatea academica româna.

Siedinti'a dela 24 Augustu, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: I. C. Massimu, F. Sionu, I Caragiani, G. Baritiu, Al. Odobescu, Al. Romanu si V. Babesiu.

Se da cetire procesului-verbalu alu siedintiei precedente si, dupa órecari rectificâri, se adopta. Membrii presenti se ocupa cu lucrârile speciale ale comisiuniloru; lectur'a si esaminarea manuscriptului despre sintactic'a româna se continua cu asiduitate.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 25 Augustu, 1876.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Al. Odobescu, G. Sionu, I. C. Massimu, I. Caragiani, Al. Romanu, V. Babesiu, G. Baritiu si D. Sturza.

Se da cetire procesului-verbalu alu siedintiei precedente si se adopta.

Societatea, impartita in comisiuni, se ocupa cu diversele lucrâri ce i s'au incredintiatu.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-boc, I. G. Sionu.

Siedinti'a dela 26 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Baritiu, Al. Odobescu, G. Sionu, I, Caragiani, I. C. Massimu, Al. Romanu si S. Babesiu.

Se da cetire procesului verbalu alu siedintiei precedente si se adoptà.

Membrii societâtiei, impartiti in comissiuni, se ocupa cu diversele lucrâri cu cari suntu insarcinati.

Siedinti'a dela 28 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Iosifu Hodosiu, G. Baritiu, Al. Romanu, G. Sionu, I. Caragiani, Al. Odobescu, I. C. Massimu si V. Babesiu.

Se dà cetire procesului verbale alu siedintiei precedinte, si se adoptà.

Se continua cetirea manuscriptului despre sintactic'a româna, iér' o parte din membrii se ocupa cu lucrârile comissiuniloru respective.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Siedinti'a dela 29 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu, G. Baritiu, I. C. Massimu, Al. Romanu, I. Caragiani, Iosifu Hodosiu, Al. Odobescu, V. Babesiu.

Se dà cetire procesului verbale alu siedintiei precedinte, si se adoptà.

Impartiti in comissiuni, membrii societâtiei se ocupa cu diversele lucrâri ce li s'au incredintiatu si cu esaminarea manuscriptului despre sintactic'a româna.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Siedinti'a dela 30 Augustu 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: I. Massimu, G. Baritiu, Al. Romanu, Iosifu Hodosiu, V. A. Urechia, V. Babesiu, Al. Odobescu si G. Sionu.

D. Sionu cere a se escusá nevenirea dlui Caragiani, fiindu ca se afla indispusu.

Membrii presenti se ocupa cu diversele lucrâri ale comissiuniloru din cari facu parte.

Siedinti'a din 31 Augustu, 1876.

Art. 5. Formalitâtile pentru anunciarea, depunerea, esaminarea si premierea operateloru venite la concursu voru fi cele usitate pâna acum in concursurile tienute de societatea academica, observându-se totu-deodata si dispositiunile speciali ale testatorului, cuprinse in urmatórele siese punte:

1). Cá premiele sa se decerne de câtra societate la cele mai bune lucrâri redactate numai in limb'a româna.

2). Cá societatea sa determine pre fia-care anu câte unu subiectu alesu pe rendu din materiele enunciate la rubricele a, b, c, d si e, avendu dens'a facultatea de a propune pe fia-care anu sî dóue séu mai multe asemenea concursuri, potrivitu cu crescerea fondului Nasturelu.

3). Cá societatea sa póta urcá aceste premie la sume mai considerabili de câtu 5000 l. n. sum'a ficsata cá minimum.

4). Cá premiele se nu póta fi nici-odata impartite intre mai multi concurenti, ci sa se dea fia-care intregu unei'a si aceleasi persóne care 'lu va fi meritatu.

5). Cá la concursurile acestei prime serie de premie se fia admisi numai români din tóte pârtile Romaniei séu streini cari voru fi dobenditu in principatulu Romaniei naturalisatiunea cea mare séu cari 'si voru fi facutu studiele si voru avé diplom'a dela universitâtile române.

6). Cá de câte ori nu se voru presintá concurenti la concursurile anunciate si cându societate va judecá operele venite la concursuri cá nedemne de a fi premiate, sumele destinate pentru acele premie in alocatiunile anului sa se intrupeze in fondulu Nasturelu si sa se capitaliseze spre a marí acelu fondu.

B.

Intru ceea-ce privesce premiele pentru opere publicate, lit. B., comissiunea propune cele urmatóre;

Art. 6. Testulu din testamentulu donatorului Nasturelu Herescu, relativu la acésta a dóu'a serie de premie anuale, va fi repetitu in tóta intregimea lui, in fia-care anu si de mai multe ori in cursulu anului, prin publicitatea cea mai intinsa, prin totu cuprinsulu tieriloru române, anesându-se la acésta publicatiune si dispositiunile prevediute mai josu la art. 7, 8, 9, 12, 13, 14 si 15, cu modificatiuni succesive intru cea-ce privesce datele cuprinse in numitele articole si sumele destinate pentru premie.

Art. 7. Primulu siru de patru ani prevediutu in dispositiunile testatorelui, atingetóre de acésta serie de premie, se va incepe in anulu viitoriu 1877, si va continuá in 1878 si 1879, astfeliu in câtu in anulu 1880 se va presintá pentru prim'a óra casulu de a se decerne marele premiu Nasturelu de 12,000 l. n., iér' in anii precedenti: 1877, 1878 si 1879, se va dá neaparatu câte unu premiu de 4000 l. n., celoru mai bune cârti publicate, respectivu in cursulu fia-cârui'a din acesti ani.

Art. 8. De câte ori se va intemplá cá marele premiu Nasturelu de 12,000 l. n. se fia acordatu unui opu, carele de mai nainte capetase unulu din premiele anuale de 4000 l. n., sum'a de 4000 lei defalcata din marele premiu Nasturelu, séu va constituí unu premiu anualu in favórea celei mai bune cârti tiparite in limb'a române in cursulu anului, acelui'a, séu se va adauge la fondulu Nasturelu, dupa decisiunea ce se va luá la tempu de câtra societate.

Art. 9. Toti autorii, cari voru dorí se concure la premiele anuale din acésta a dóu'a serie de premiu Nasturelu, suntu autorisati si invitati cá se tramita, mai nainte de deschiderea sesiunei anuale a societâtiei academice române, unu numeru celu putienu de dóuesprediece esemplare tiparite din cartea loru, la delegatiunea societâtiei, in Bucuresci (loculu academiei), osebitu de esemplarele pre cari voru voí sa le ofere deadreptulu câtra unulu séu toti membrii actuali ai societâtiei, fâra cá acésta ultima procedere se fia câtusi de putienu obligatoria.

NB. Se nu se pérda din vedere ca opurile propuse la concursu trebuie sa fia publicate in restempulu anului curgatoriu, adeca cu inceperea dela ultim'a sesiune anuale a societâtiei academice, astfeliu, spre esemplu, in sesiunea societâtiei din 1877 voru puté sa intre la concursu numai cârtile publicate dela 15 Augustu 1876 inainte, si totu astfeliu pe viitoriu; iér' in sesiunea din 1880, voru puté concurá la marele premiu Nasturelu tóte cârtile publicate dela 15 Augustu 1876 pâna in diu'a intrunirei membriloru la sesiunea din 1880.

Art. 10. Óri-care din membrii actuali ai societâtiei academice române are dreptulu de a propune din propri'a sea initiativa si fâra cá formalitatea de sub articolulu precedinte sa fi fostu indeplinita de autori, cârtile ce le va crede demne de a intrá in concursu, avendu acestea conditiunile prescrise pentru dat'a publicârei loru.

Propunerea ìnsa trebuie sa fia facuta celu mai târdiu in cele prime trei intruniriri ale sessiunei, cându propunetoriulu va trebuí sa si inlesnésca societâtiei numerulu de dóuespre-diece esemplare din fia-care carte propusa, pentru esaminarea loru mai rapede din partea membriloru societâtiei.

Art. 11. La inceputulu fia-cârei sessiuni, societatea denumesce din sinulu seu o comissiune cu privire si in proportiune cu materiele, cu numerulu si cu intinderea cârtiloru presentate la concursu, spre a face unu raportu comparativu asupr'a loru si a propune pre aceea care merita a se premiá.

Art. 12. La concursu se potu presentá si opuri preinoite in nóue editiuni, cari se voru fi retiparitu in cursulu anului, insa numai de autori in viétia.

Art. 13. Dupa cuprinderea chiaru a testamentului, traductiunile de limbi straine snntu escluse dela concursu; se va face insa esceptiune pentru acele traductiuni de pe opuri straine clasice, cari:

1. Séu prin dificultâtile invinse ale unei perfecte reproduceri in ver-

suri romanesci, voru constituí adeverate opuri literarie ale limbei române;

2. Séu prin anecsarea de elucidâri si de note scientifice, cu totulu propria traducatoriului, 'si voru fi insusitu meritele unoru lucrâri originale in limb'a romàna.

Art. 14. Câртile premiate de societatea academica romàna din alte fonduri ale sele, séu cele tiparite din initiativ'a si cu spesele ei, nu potu intrá la concursu pentru premiele Nasturelu de seri'a B.

Art. 15. Premiele Nasturelu din seri'a B se potu acordá, nu numai unoru opuri complete, ci si pârtiei unui opu, tiparitu in cursulu anului, cu conditiune insa, cá acésta parte sa fia de valórea si intinderea unui volumu si nu de ale unei simple fascióre.

Premiarea unei pârti a unui opu la unu concursu anuale nu impedeca premiarea unei alte pârti din acela'si opu la unu concursu posteriore.

Art. 16. Dispositiunile testamentului, precum nici statutele nici regulamentele societâtiei academice române, nu escludu dela concursu pe membrii actuali, onorari si corespondenti ai accstei societâti.

Tempulu fiindu inaintatu, se decide cá acésta lucrare sa se puna in discussiune in siedinti'a viitóre.

Se votéza statulu de presentia a membriloru ce au luatu parte la siedintiele societâtiei dela 16 pâna la 31 Augustu in suma de 3478 lei.

Siedinti'a se radica la 6 óre p. m.
Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad hoc, Sionu.

Varietâti.

⁂ Universitatea natiunei sasesci este convocata pe 23 Octobre st. n. Uniculu obiectu de desbatere va fi statorirea cercuriloru electorali pentru nóu'a universitate in intielesulu art. de lege XII: 1876.

⁂ **Bibliograficu.** Au esitu de sub presa si se afla de vendiare la **Dr. Nicolau Popu prof. la gimn. rom. din Brasiovu:**

1. **Geografi'a Ungariei si elemente din geografi'a generala pentru scólele poporale** cu considerarea nóueloru arondâri si impartiri comitatense. Pretiulu 35 cr.
2. **Istori'a Ungariei pentru scólele poporale editiunea III,** augmentata cu intrebâri resumetóre. Pretiulu 25 cr. v. a.

⁂ Se recomenda atentiunei. Convinsi fiindu cu totii, ca pentru imbunatatirea stârei materiale si formarea asiá numitei clasei mijlocie la poporulu nostru, meseriele suntu o necesitate imperiósa, suntu rugati prin aceste renduri toti acei p. t. domni câror'a le zace la inima binele si prosperarea poporului nostru si cari prin positia ce ocupa potu influintiá a indemná parintii aceloru copii cari in intielesulu anunciului facutu de comitetulu asociatiunei pentru spriginirea copiiloru români la meserii in „Tel. Rom.“ Nr. 66 a. c. au aplecare la acele ramuri anunciate, lânga cari se mai anuncia vepsitoria si confetaria.

Atari parinti români, cari aru dorí, cá fii loru sa devina meseriasi sa se adreseze la comitetu in intielesulu anunciului publicatu.

Brasiovu 3 Octobre 1876.
B. Baiulescu

⁂ (Comentariu la alianti'a româna-maghiara.) „Nemz. Hirl.“ scrie intr'unu numeru mai recentu: „Unu profesoru de universitate r. u. Dr. Silasi tiene prelectiunile sele la universitatea din Clusiu in limb'a romàna. Acést'a o cetimu in „Kelet“ si cetindu-o ne-amu scandalisatu. Universitatea din Clusiu e universitate reg. mag. la care limb'a instructiunei nu póte fi alt'a decâtu esclusivu limb'a maghiara. Déca e adeverata faim'a din fói'a citata, guvernulu se va informá si va dispune de acést'a“. Eata o nóua proba ca cum 'si intipuescu maghiarii infratirea loru cu românii, respective alianti'a ventilata de una-dî cu atât'a emfasa prin foile loru.

⁂ (Trufi'a turcésca) este mai cumplita cá cea ungurésca. Dovada despre acést'a ne ofere unu placatu, pre care softalele din Constantinopole l'a afisiatu pe portile hotelului ministerialu de acolo si in care aflâmu este imbecilitâti: „In momentulu acest'a aflâmu ca ghiaurii, cari cadu cá muscele inaintea victoriósei nóstre armate, aceste spurcate popóre ale Europei, au cerutu gratia si indurare dela musulmani. Pentru acea se sciti voi toti, cari aveti de a incheiá tractate de pace, ca déca veti incheiá pacea fâra consentiementulu celui din urma cersitoriu musulmanu, ve jurâmu pe santulu profetu, ca voi, dimpreuna cu femeile si copiii vostri veti fi trasi in tiepe in piati'a Seras-chieratului. Ascultati conditiunile, ce poporulu turcescu si victoriós'a armata le pune Europei infame: 1. Noi nu voimu nici Serbi'a nici Muntenegru, nici Romani'a, cu unu cuventu, nu voimu scârnavenie de aceste de ale ghiauriloru. Aceste tieri trebue considerate cá vilaiete, cari forméza pârti intregitóre ale Turciei.? Russi'a trebue sa ne platésca o desdaunare de resbelu, sa ne dea Crime'a dimpreuna cu marea négra si tierile limitrofe. 3. Europ'a trebue sa se oblige prin unu juramentu solemnu, ca nu se va mai ocupá de Turci'a. — Déca nu ve-ti esoperá aceste, atunci va fi vai de voi. — Poporulu profetului.“

☞ **S'a furatu siése cai** de herghelia sambata nóptea spre dumineca din fenatiele de deasupr'a Rasînariloru si adeca: 1) o iépa veneta de cinci ani, cu mandiu murgu; 2) o iépa murga inchisa, stérpa, de siése ani; amendóue iepele inferate cu semnulu A, insemnate si la urechi cu crestaturi; 3) o iépa murga deschisa, stérpa, de patru ani; 4) unu calu negru de trei ani si 5) altulu murgu de trei ani, amendoi inferati cu ferulu Rasînariloru ɰ. Acei ce voru aflá ce-va despre acesti cai furati sa se adreseze la Redactiune.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Octobre 1876.

Metalicele 5%	62	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	65	30
Imprumutulu de statu din 1860	109	50
Actiuni de banca	830	—
Actiuni de creditu	144	90
London	125	50
Obligatiuni de desdaunare Ungaresci	72	50
„ „ „ Temisiorene	71	50
„ „ „ Ardelenesci	72	—
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	105	—
Galbinu	6	—
Napoleonu d'auru (poli)	10	07
Valut'a nóua imperiale germâna	61	75

Nr. 2747 Plen.

Concursu.

Pentru conferirea urmatóreloru stipendii:

a) din *fundatiunea* **Mogaéna** *dóue* stipendii a 475 fl. pentru ascultatori de drepturi séu filosofia la vre-o universitate din afara;

b) din *fundatiunea* **Franciscu Iosefiana;**

unu stipendiu de 60 fl. pentru scolari dela gimnasii ,scóle comerciale séu reale;

c) din *fundatiunea* **Colosiéna:** *unu* stipendiu de 100 fl. pentru ascultatori de drepturi;

patru stipendii à 60 fl. pentru scolari dela gimnasii, scóle comerciale séu reale.

(Aceste 5 stipendii din urma se voru distribuí conformu vointiei testatórei cu preferintia intre teneri români gr. or. din muntii apuseni);

se escrie concursu cu terminulu pâna la 20 Octombre (1 Nov.) 1876.

Doritorii de a se impartasí de unulu din aceste stipendii au a-si asterne la consistoriulu archidiecesanu pâna la terminulu susu citatu cererile sale instruite cu urmatórele documente:

1) atestatu ca suntu romani gr. or.;
2) testimoniulu scolasticu despre sporiulu facutu in studii in semestrulu espiratu;
3) atestatu validu de paupertate;
4) reversu, ca dupa absolvarea studieloru va serví in patria celu putienu 6 ani, la din contra va restituí stipendiulu primitu.

Din siedinti'a plenara a consistoriului archidiecesanu gr. or. tienuta in Sabiiu la 20
3—3 **Sept. 1876.**

Concursu.

In parochi'a gr. or. din Sacadate, in protopresbiteratulu Sibiiului II, este de a se ocupá unu postu de capelanu lânga preotulu actualu morbosu.

Capelanulu va partecipá la o jumetate din veniturile parochiale remânendu ceealalte jumetate pentru parochulu morbosu.

Venitulu preste totu este din 20 jugere pamentu de aratu si fenatiu fl. 400. Din stola fl. 300. Prin urmare pentru capelanulu s'aru vení fl. 350.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu, sa-si dovedésca cualificatiunea loru precisa in statutulu organicu, inaintându-si dncumentele la subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pâna la 12 Octobre st. v. a. c.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienuta in Sacadate la 26 Sept. 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
din Sacadate.
I. *Popescu*,
(2—3) ppresbiteru.

Concursu.

Pentru intregirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Ocn'a, parochi'a infer. se deschide concursu cu terminulu 15 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

a) din cass'a comunala 155 fl.
b) dela parochieni 40 fl.
e) din cass'a epitropiei parochiale cá relutu de cuartiru 10 fl.
d) si lemne de incalditu.

Doritorii de a obtienea numit'a statiune au se fia pedagogi séu clerici absoluti; au indatorirea, pre lânga predarea tuturoru obiecteloru prescrise de lege in scól'a populara, — a tienea in tóta Duminec'a si serbatórea cu teneretulu scól'a de repetitiune.

Concurentii au a-si tramite recursele loru pâna la terminulu pusu onoratului oficiu protopopescu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. Ocn'a infer. tienuta in Ocn'a la 19 Septemvre 1876.

Cu scirea si invoirea oficiului
ppessu respectivu.
Ioanu *Predoviciu*,
parochu si presiedinte alu
2—3 comit. paroch.

Nr. 310 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1876/7, din partea adunârei generale a Asociatiunei transilvane tienuta la Sabiiu in 10—12 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXVII se publica prin acést'a concursu la urmatórele stipendie.

1.) La unu stipendiu de 300 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru, carele a absolvitu scól'a comerciala secundaria, si voiesce a-si completá studiele la vre-o academia comerciale.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 ascultatori de scóle reali din patria.

2.) La 2 stipendii de câte 70 fl. v. a. pentru 2 teneri, cari cercetéza scól'a comerciala inferióra.

4.) La unu ajutoriu de 20 fl. v. a. pentru gimnasisti ori realisti din fundatiunea studiosului de a V clasa gimnasiala Emiliu Dionisiu Basiot'a Motiu Dembulu din Abrudu, cu observarea, ca conformu litereloru fundatiunali, la obtienerea acestui ajutoriu, voru avé preferintia studentii din muntii apuseni, ori din fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concursului se defige pre 31 Octob. c. n. a. c.

Concurentii la amentitele stipendie au sa-si substerna incóce concursele loru pâna la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pre semestrulu alu II-lea alu anului scolastecu 1875/6.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane tienuta in Sabiiu la 19 Sept. 1876.

(3—3)

Concursu.

Pentru ecuparea postului invetiatorescu la scól'a populara gr. ort. din Zlatn'a, se deschide concursu pâna la 10 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

Salariu anualu de 160 fl. v. a. din cass'a bisericei, si jumetate din venitulu cantorescu, pentru care va portá si serviciulu de cantore.

Concurentii au de a-si substerne petitiunile subscrisului, instruite conformu prescriseloru stat. org.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Abrudu in 10 Sept. 1876.
Ioanne Gallu
(3—3) insp. scol.

Edictu.

Ioanu Danila din Topârcea cttulu Sibiiului, carele mai bine de doi ani a parasitu pre legiuit'a sea socia An'a Tom'a Carat'a fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppresbiterale in terminu de unu anu a dato, anumitu pâna in 2 Octobre 1877, câci la din contra procesulu divortialu asupra-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Mercurea 2 Octobre 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I *Drocu*
(1—3) adm. prot.

Edictu.

Ioanu Nicolae Valcanu din Poiana cttulu Sabiiului, — carele de 5 ani si siese luni a parasitu pre femei'a sea An'a Ioanu Valcanu fâra a se sci loculu petrecerei lui presinte, — se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 20 Sept. 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu câci la la din contra procesulu divertialu pornitu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 16 Sept. 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I. Drocu,
2—3 adm. prot.

Unu technicu séu economu cu cunoscintie technice

póte aflá unu postu cá *licuidatoru* la banc'a gen. de asecuratiune mutuala „Transilvani'a“ in Sabiiu.

Oferte suntu a se adresá la directiunea numitului institutu.

1—2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☛ **Foisiór'a de astadi se va espedá cu Nr. viitoriu.** ☚

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 81. ANULU XXIV.

Sabiiu 10|22 Octomvre 1876.

Romani'a.

De pre o di pre alta scirile, pe care le primimu din Bucuresci, din Iassi, din Cernauti si Chisinau totu mai multu ne punu in ingrigire. De multu amu incetatu a mai sperá, ca resbelulu, care se pregatesce in orientulu Europei, se va puté evitá. Este unu anume tipicu, dupa care se pregatescu resbelele in orientu. Dela 1700 pâna astadi manier'a inscenârei a fostu aceeasi. Ea e destulu de vechia si destulu de obicinuita pentru a esclude indoielile. Astadi, cá totu-déun'a, incercârile de a mantiené pacea suntu destinate a inaspri resbelulu, care urméza mai curendu séu mai tardîu. In urm'a desvoltârei terenului, a impartirei populatiuniloru si a stadiului de desvoltare in care se afla, societatea din orientulu Europei sufere de o bóla cronica, de ból'a lupteloru inevitabile.

Inse chiaru si prevediendu acestu resbelu, noi totu-déun'a lu privimu cu linisce sufletésca, de óre-ce pre noi lupt'a nu ne privesce decâtu indirectu, cá pre unulu din popórele din orientu si anume cá pre acel'a, care e par'a imperatiei spre orientu. In casulu celu mai reu impregiurârile ne voru silí a luá parte la lupta fâra cá sa avemu prospectu de a castigá ceva decâtu meritulu de a fi luptatu si fâra a ne puté teme ca vomu perde ceva decâtu folósele binecuventate ale pâcei. Pusetiunea nóstra e clara: déca o aspra necessitate aru silí pe Austro-Ungari'a sa ia parte la lupta, noi românii, cari totu-déun'a amu fostu mandrí de a ne privì cá poporulu celu mai alipitu de dinastia, si astadata ne vomu aruncá cu entusiasmu in lupta si vomu fi gat'a a ne jertfí, omu cu omu, pâna la cea din urma suflare „pèntru imperatulu nostru“ si pentru imperati'a dinastiei, de carea ne léga trecutulu si aspiratiunile nóstre in viitoriu.

Tocm'a pentru acést'a privimu cu ingrigire la atitudinea, ce Romani'a se pregatesce a luá in complicatiunea orientala.

Atitudinea firésca a Romaniei este a pastrá neutralitatea. Lupt'a carea s'a incinsu pe peninsul'a balcanica este natiunala, o lupta a slaviloru inainte de tóte contr'a turciloru si apoi contr'a a totu, ce nu e slavu in orientulu Europei. Lupt'a e si contr'a Romaniei. Astfeliu, déca din nenumerate consideratiuni Romani'a e silita a nu dá ajutoriu turciloru, mai puternice consideratiuni o silescu a nu dá ajutoriu slaviloru. Pentru aceea cu viua multiamire amu vediutu, ca ea pâna astadi in ciud'a tuturoru ademeniriloru rusesci si a tuturoru nechibsuintieloru turcesci a sciutu sa-si pastreze neutralitatea.

Va puté sa o pastreze pâna in sfersitu? Despre acést'a ne indoimu. Mai curendu séu mai tardiu ea va fi silita a intrá in foculu, ce incepe a o incungiurá din tóte pârtile si atunci ea nu aru trebuí sa lupte decâtu contr'a slaviloru. O lupta cu slavii aru fi o capitulatiune in fatia cu puterea Russiei, aru fi o renunciare de a luptá insa'si in interesulu seu, aru fi unu actu de sinucidere. Romani'a la ordinele Russiei e o provincia rusésca: ea se lupta, pentruca e comandata. Ori ce resplata i s'aru promite pentru sângele, ce va fi versandu, isband'a e unu daru alu Danaideloru.

Nimeni mai multu decâtu barbatii de statu ai Romaniei nu póte fi petrunsu de convingerea, ca bunavointi'a Russiei nu e si norocirea tieriloru, asupr'a câroru ea se revarsa. De dóue sute de ani Russi'a se lupta pentru a a eliberá popóre si tieri, pe care apoi, dupa ce au fostu eliberate si le supune ea ins'asi. Acést'a a fostu sórtea Poloniei, acést'a sórtea Crimeei, acést'a sórtea Cerchesiloru si acést'a chiaru sórtea Moldovei. Nu s'a incheiatu pace, in care Russi'a sa nu fi cerutu drepturi pentru Moldov'a. Nu a fostu lupta, in care sa nu se fi ivitu tendinti'a de a rumpe tierile romane de câtra imperiulu otomanu. Inse numai pentru a le lasá slabe, a-si inradaciná influintiele intrensele si a si le puté supune cu atâtu mai lesne intr'unu momentu potrivitu. Si de cându Russi'a a pusu mân'a pe lini'a strategica despre nordu, de cându Bessarabi'a nu mai e romanésca, de cându Nistrulu, „riulu blastematu“ nu mai ocrotesce pre romani, tierile romane si astadi si Romani'a este la dispusetiunile Russiei. Déca Romani'a mai este cá tiéra de sine statatóre, ea este in virtutea ingrigirei, cu care puterile europene privescu asupr'a guriloru Dunarei si este cu deosebire, pentruca Austri'a nu putea suferí, cá Russi'a sa-i devina vecina si in acést'a parte. Inca la 1788 imperatulu Iosifu II declarà: Voiu ocupá principatele, pentrucá rusii sa nu le póta ocupá. Si atunci, cându Austri'a se hotaresce a ocupá Bucovin'a, ea prevede, ca mai curendu séu mai tardiu Russi'a va ocupá Bessarabi'a si face ocupatiunea tocm'a pentru a-si asigurá o pusetiune strategica fatia cu Russi'a. Iéra déca românii voru aruncá o privire preste Moln'a si alt'a preste Prutu, voru trebuí sa se incredintieze, ca nu Bucovin'a e pamentulu perdutu. Nici cându Austri'a nu a ravnitu la natiunalitatea româniloru si nici nu putea ravní, pentruca nu erá statu natiunalu. Nenorocirea Bucovinei suntu jidanii si celelalte elemente straine; in Moldov'a inse inca suntu mai multi jidani decâtu in Bucovin'a. Nenorocirea inse a Besarabiei suntu rusii, cari unei populatiuni romane, aprópe unu milionu, nu le permitu chiaru nici a cetí sant'a evangeli'a in limb'a loru, nu le permitu chiaru nici aceea, ce le permitu turcii. Pentru ce? Pentruca voru a-si pregatí terenulu, pentruca scopulu este a sterpí, iéra nu a administrá.

Tóte aceste le sciu fratii nostrii din Romani'a mai bine chiaru decâtu noi si nu ne vine a crede, ca ei voru puté cându-va dorí sa fia pusi sub ocrotirea „binevoitóre“ a Russiei.

Ne tememu ca ei voru fi siliti a se supune acestei ocrotiri, voru fi siliti a dorí ce nu dorescu si a aspirá la ce nu aspiréza. In stadiulu de astadi rolulu firescu alu Russiei este a nu crutiá nici fagaduintie nici pressiuni, nici intrigi pentru a determiná pre români la lupta contr'a turciloru. Si in ingrigirea nóstra ne simtimu datori a strigá fratiloru nostri: Memento! Memento!

De câtu-va tempu intrég'a constelatiune a Romaniei, atâtu in laintru câtu si in afara, pare ca anume se pregatesce pentru a deschide drumu liberu influintiei rusesci.

Nenorocit'a turburare interna, care se prevedea de demultu si trebuí sa urmeze tocm'a acum, a desbinatu tiér'a, a pus'o in lupta cu sine, a dat'o prada passiuniloru atâtu publice câtu si private si a slabit'o.

In acel'asi tempu positiunea tierei se slabesce si in afara.

Pórt'a tocm'a acum crede de cuviintia a isbí in drepturile tierei si astfeliu a provocá cu o necualificabila usiurintia spiritele in contr'a sea. Spiritele se agitéza contr'a turciloru; slabulu curentu ivitu in favórea slaviloru se intaresce si Russi'a se bucura atâtu de acést'a câtu si de incurcatur'a, in care se afla tiér'a.

In acel'asi tempu guvernulu românu dupa câte se scriu si dupa câte se audu, cu tóte ca i s'a datu „carte blanca,“ nu póte face imprumutulu de 16 milióne. Dupa tóte tótele mai primimu si scirea ca dlu C. A. Rosetti n'a isbutitu in missiunea ce avé la Parisu. Nu numai ca n'a gasitu bani, dara óresi cum cá urmare a petrecerei sele la Parisu, guvernulu republicanu a declaratu in cei mai aspri termini, ca nu e dispusu a primí pre nou numitulu agentu diplomaticu alu Romaniei.

In fine dupa informatiunile luate dela directiunea drumuriloru de feru române au trecutu pâna acum prin Romani'a celu putienu 15,000 voluntari rusi: concentrârile ostirei române s'au facutu; reservele suntu chiamate in activitate; asentârile urméza a se face si ministri români au fostu la Livadi'a.

Cuprindiendu tóte aceste intr'o singura cugetare, vedemu pre Romani'a slabita in laintru, slabita in afara, o vedemu discreditata si lipsita de incredere in puterile sele: ea se pare pregatita pentru o capitulatiune, tocm'a precum póte doresce Russi'a.

Din trei pârti primimu scirea, ca Russi'a a promisu Romaniei restituirea Bucovinei in casulu, déca Galiti'a s'aru deslipí de câtra Austri'a. Ori câtu de autentice aru fi isvórele, din cari ne vine acésta scire, noi suntemu dispusi a o priví cá o simpla scire aruncata in publicu pentru a pipaí pulsulu publicului, vediendu ce judeca lumea despre o asemenea idee. Noi inse nu judecâmu nimic'a. Nu avemu nici o judecata asupr'a acestui punctu, de óre ce elu nu se póte discutá. Dâmu numai espressiune firmei convingeri despre vitalitatea Romaniei. Este unu lucru elementaru, ca astadi in secululu XIX si astadi, cându orientulu e provocatu la o lupta nationala, noi, românii, atâtu dincóce câtu si dincolo de Carpati, nu putemu luptá decâtu impreuna. Se impotrivesce cu mintea unui românu sanatosu ideea de a vedé români luptânduse cu români d. e. pentru strimtorile Carpatiloru. Marele castigu, ce natiunea romana aru puté avé in diu'a de astadi, aru fi sa privésca cum altii se slabescu, pâna cându ea se desvolta si sporesce in puteri. Déca inse impregiurârile ne voru silí sa iesimu din desvoltarea pacinica nu ne remâne decâtu sa primimu cu entusiasmu ocasiunea de a ne luptá impreuna.

Déca dupa tóte Romani'a va fi silita a intrá in lupta, noi nu intielegemu si nu intíelegemu, cum ea aru puté sa nu lupte cu noi pentru apararea Carpatiloru. Da! nu intielegemu, pentru ca suntemu români.

Cetimu in „Romanulu:“

Este dar' naturalu sa se intrebe cine-va, in ce situatiune se póte aflá Romani'a cându mâne poimâne, agravându-se situatiunea, Romani'a se va aflá isolata cu privirile intr'acolo de unde nici unu spriginu realu nu i-aru puté vení?

Tratatulu de Parisu asicura Romaniei garanti'a colectiva a celoru siepte mari puteri; si românii, credinciosi cá totudéun'a tratateloru, n'au din punctulu de vedere politicu preferintia speciala pentru cutare séu cutare putere. Increderea loru egala in simtiemintele tuturoru, nu se modifica de câtu dupa probele ce primescu de sustienere si bunavointia, séu de nepasare si chiaru de aspiratiuni ostile.

Multiamiti totudéun'a cu cea ce este dreptu alu loru, românii n'au urmaritu nici-odata aspiratiuni usurpatóre. In cei mai frumosi ai loru ani de glorie, ei au cautatu a traí in buna amicia cu toti vecínii loru, si cându pacea le-a fostu turburata de incalcâri din afara, séu cându ocasiuni favorabile le-au permisu a-si revendicá vechi drepturi usurpate, s'au aliatu totudéun'a cu acei'a cari oferindu mai multe garantii au datu si mai mari avantagie tierei loru.

Astfeliu si astadi, cându putienulu ce a mai remasu din tratatulu de Parisu se afla in pericolu de desfiintiare; cându in fati'a Occidentului, pré absorbitu de interesele sele interióre, Romani'a este redusa a se gândí fórte seriosu ca trebuie sa se radime pe propriele ei puteri si sa se garanteze ea ins'asi, preocuparea cea mai urgenta a natiunei nu póte se fia alt'a decâtu: pe de o parte a se pregatí si intarí, iér' pe de alt'a a cautá aliati acolo unde póte gasí mai multe garantii si mai sicure folóse.

„Romanulu“ intr'unu articulu de fondu se dechiara pe fatia pentru intrarea in actiune si incheia cu cuvintele Audaces fortuna juvat. Articululu e seriosu mai seriosu cuprinsulu, pentru ca in situatiunea cea complicata de astadi, in carea cându se vorbesce de orientu se vorbesce numai de slavi, va fi cu greu a castigá favoruri pentru românii urgisiti de tóte elementele din giurulu loru. Este adeveratu ca: audaces fortuna juvat, este inse adeveratu si aceea, ca de multe ori audacii si punu si capulu.

Din Vien'a se scrie la o fóia din Prag'a: Intre Livadi'a si Vien'a curgu inca negotiâri seriós. Neutralitatea Austriei nu multiamesce, pentruca déca neutralitatea se va ilustrá cu 50,000 in Galiti'a si cu 80,000 in Transilvani'a, absórbe, lucru naturalu, Russiei dóue armate tari si mari de actiune si retragerea Russiei nu mai este libera. La eventualitatea acést'a Russi'a trebuie sa staruiésca prelânga Germani'a, cá sa-i garanteze ceea ce nu potù dobandí dela Austri'a, cu alte cuvinte, Germani'a spre a se aratá recunoscatóre Russiei pentru serviciele cestei din urma dela 1866 si 1870 sa apese cu o putere corespundietóre asupr'a limiteloru austriace. Atare diversiune se astépta si din partea Italiei. Ce au sa insemneze astfeliu de eventualitâti strategice, se scie: ele suntu conturele unui resbelu viitoriu. Se intielege de sine dara ca imperatulu Russiei nu se póte multiamí cu o simpla asigurare de neutralitate din partea Austriei. Russi'a cere garantii, câci altmintrea ea trebuie sa le caute in alte combinatiuni nóue.

Despre primirea ce au aflatu primu ministrulu românu, ministrulu de resbelu si maresialulu de curte la Livadi'a la imperatulu Russiei nu se póte scí nimic'a positivu; cu atâtu mai tare s'au deschisu calea la coniecture si faime diverse. Asiá se povestesce prin Bucuresci ca dlu Ioanu Bratianu e imputernicitu a incheiá o aliantia ofensiva si defensiva, prin care principele Carolu se va proclamá de „rege alu Romaniei". Armat'a romàna se va pune sub comand'a suprema rusésca si se va organisá de nou de câtra oficieri rusesci. Gurele Dunarei adeca acea parte din Besarabi'a, care s'a redatu Moldovei prin tractatulu de Parisu din 1856 se va cedá Russiei; ear' regatulu românu se va despagubí in modu stralucitu prin Bucovin'a si partea cea mai mare din Transilvani'a. Asiá spune corespundentulu la „A. A. Zt." —

Inca inainte de a fi informatu despre refusulu Russiei de a acceptá armistitiulu de siese luni „Moniteur Universel" esprime parerea, ca n'a batutu inca ór'a decisiunei ultime. Fói'a franceza se provóca la dechiaratiunile ce le-a facutu principele Gorciakoff in depesi'a sea din 14 Iuniu a. c., câtra contele Siuvalov, pentru a dovedí, ca politic'a rusésca prefera conservarea statului quo ori cârei alte deslegâri. „Nimicu nu e inca preparatu pentru a suplinί imperiulu otomanu, si caderea lui precipitata aru puté sa sgudue orientulu si Europ'a". Acést'a a fostu situatiunea in ochii lui Gorciakoff inainte cu patru luni si acést'a e si astadi.

„Journal des Debats" vede in declinarea armistitiului de 6 luni prin Russi'a unu mijlocu reu alesu pentru a risipí ingrigirile Europei; câci unu armistitiu de 6 septamâni numai aru perpetuá cris'a actuale si aru aruncá Europ'a de nou in dificultâti cu cari se lupta dejá mai multu de unu anu.

Pre cându diplomati'a staruesce cu totu zelulu a reluá firele intrerupte, se desvólta dejá asupr'a cestiunei orientali o viua polemica in jurnale, din care se póte cunósce in parte atitudinea diverseloru cabinete. Câtu pentru press'a din Vien'a se póte constatá, ca o politica de decisiuni estreme nu afla trecere la dens'a. Tóte foile convinu in ide'a ca Austri'a trebuie sa continue pentru momentu cu staruintiele sale in favorulu pâcei si se nesuiesce a conservá acordulu cu amicii sei.

Comunicate faptice mai insemnate asupr'a situatiunei nu avemu. Ce se povestesce despre pasii reinoiti ce ii-a facutu diplomati'a in Constantinopole, precum si despre atitudinea Angliei se baséza numai pe coniecture, desi se póte presupune, ca actiunea decurge dîn cabinetu in cabinetu mai viu cá ori cându. Din Romani'a ni se comunica — dice „Pest. Ll." — ca ministeriulu Bratianu abate ap'a la mór'a rusésca. Cei din Bucuresci afla, ca déca titululu de rege serbescu aru devení realitate, Romani'a neputendu remâné inapoi aru trebuí sa se inaltie de asemene la regatu; spre scopulu acest'a inse ea aru trebuí sa priméscа o arondare prin Transilvani'a si Bucovin'a. In Bucuresci se vorbesce ca Bratianu a adusu din Livadi'a unu dreptu la aceste provincie in schimbu pentru alianti'a ofensiva si defensiva.

Unu corespundinte scrie din Budapest'a la „N. Ztg." urmatórele:

Chiaru si in cercurile mai bine informate s'au colportatu faime de totu curióse de câtra partisanii contelui Andrásy. Se dice ca partid'a militara din Vien'a si cu deosebire influinti'a archiducelui Albrecht au isbutitu a predominá si ca prin acést'a positiunea contelui Andrássy e sguduita. E vorb'a adeca de intrebarea ocupatiunei; ministrulu de esterne perhorescéza ori-ce ocupatiune séu interventiune militara, pre cându fruntile partidei militare o considera de inevitabila si reclamata de interesulu Austriei. Se dice mai departe, ca cu ocolirea oficiului esternu s'a realisatu o convenire intre Austri'a si Rusi'a, conformu cârei Rusi'a va efectuá singura cu aprobarea Austriei interventiunea militara. Austri'a va avé sa fia deocamdata neutrale. Se afirma ca contele Andrássy a respinsu si acésta combinatiune, de vreme ce elu voiesce sa purcéda numai in contielegere cu tóte puterile, prin urmare si cu Angli'a si de aceea repróba cu resolutiune ori-ce interventiune militara ce nu se baséza pe mandatulu tuturoru puteriloru. Cum se scie Angli'a nu va sa scie nimicu de o ocupatiune rusésca, de aceea in cercurile curtei din Vien'a se considera dechiaratiunea contelui Andrássy cá o declinare definitiva a proiectului de ocupatiune. Se intielege de sine ca nu potu garantá ca faimele aceste suntu demne de credintia dara ele se respandescu in cele mai bine informate cercuri politice si suntu considerate in genere cá probabile. Ori cum va fi, atâtu e siguru, ca cris'a din Vien'a — ca invinge-voru adeca „russofilii" séu politicii ungari in consiliulu imperialu — a devenitu acuta si se póte presupune cu siguritate, ca dilele cele mai de aprópe voru aduce decisiunea intr'unu intielesu séu intr'altulu. Faimele de mai susu potu sa fia nebasate dara ele suntu notorice cá simptome ale luptei ce se pórta dupa culise la curtea din Vien'a intre dóue curente opuse.

Suprematí'a româniloru.

(II) Câtu pare de curiósa nomenclatur'a acést'a pentru poporulu românu din Ungari'a, atâtu de nepastuitu din tóte pârtile, si cu tóte aceste aflâmu ca i se face si imputarea ca tinde la suprematia, (in unulu din numerii mai próspeti ai lui „Herm. Ztg." de aici).

Imputarea acést'a se face româniloru in urm'a discussiunei despre intrebarea: care dintre legile municipali — vechi si nóue, suntu mai favorabile pentru români?

Inventiunea acést'a nu castiga in genialitate nimic'a nici prin ea ins'a, nici prin adausulu prin care se dà admonitiunea a nu crede cine-va ca românii se pregatescu a acceptá program'a sasésca dela Mediasiu.

Cine cunósce program'a sasésca dela Mediasiu, carea s'a pusu pre unu terenu natiunalu sasescu esclusivu, si cine a urmaritu cu atentiune cuprinsulu discussiunei amintite, s'a potutu convinge ca din ambe pârtile s'au enumeratu favorurile si defavorurile ce le-au trasu românii din constitutiunea sasésca si aplicarea ei. S'a disu mai departe, si cu dreptu cuventu, ca românii adi nu mai poteau suferí starea in carea s'au aflatu cându-va in fundulu regiu. Si s'a cercetatu — si póte se va mai cercetá — ca: incâtu a fostu apta legea municipale particulara sasésca a asigurá printr'o aplicare drépta si ecuitabile, conditiunile de prosperare pentru români? Program'a medesiana putienu a importatu in tóta afacerea din cestiune.

Atât'a a fostu totu ce s'a disu despre constitutiunea sasésca, si a discutá acést'a credemu ca avemu dreptu, fâra de a suscitá imputarea ca amu tinde la suprematia.

Românii au fostu totu-déun'a impedecati din partea natiunalitâtiloru neromâne, prin urmare si din partea sasiloru, de a desvoltá o activitate politica mai intensiva. Si acést'a e incâtu-va naturalu. Odata, pentru ca ungurii si sasii aveau mustrâri de cugetu fatia cu prioritatea indigenatului firescu in tiéra si pentru ca erau predomniti de superstitiunea, ca incâtu castiga românii terenu de activitate, intr'atât'a perdu ceilalti prin urmare si sasii din prevalenti'a ce vreau sa fia numai a loru. Nisuintiele aceste basate pe mustrâri de cugete si de superstitiuni politice au facutu a priorí cu neputintia unu ecuilibru natiunalu in tiéra, care dupa cum scimu a duratu sute de ani. Acum vinu românii cu pretensiunea de a restabilí ecuilibrulu si ceru o stare politica démna de unu poporu, care vrea sa traiésca. Inse pentru cá si românii sa-si castige o stare politica démna de unu poporu, nu se putea altcum decâtu sa aiba si ei unu terenu de activitate politica. Erá dara lucru firescu cá in casulu nostru din fundulu regiu aceea ce si-au fostu insusitu sasii pré multu si anume si pentru români, sa le inapoiésca româniloru. Deórece drepturile politice ce competu municipiului séu altei corporatiuni teritoriale suntu numai unele; si déca si le insusiesce cine-va tóte siesi, ceilalti factori ai corporatiunei séu municipiului trebue sa remana fâra drepturi; iér' déca e vorb'a sa li se dea si acestor'a, trebue sa li se dea de unde se afla.

Dorere ca conlocuitorii sasi in partea cea mai mare n'au recunoscutu recerintiele spiritului tempului. N'au recunoscutu si in mare parte nu recunoscu nici adi, séu de-si recunoscu n'au destula resolutiune cá sa indeplinésca necesitatea absoluta de a ne face si pre noi in sensulu legiloru partasi la tóte drepturile politice si de a ne concede de buna voia tóte conditiunile neaperatu de lipsa pentru prosperarea si desvoltarea nóstra.

De ací vine continu'a lupta intre noi, cei ce aru trebuí sa traimu cá fratii si se nisuimu in armonia de a intempiná pericolii comuni, ce ne amenintia. Noi trebuie sa ne luptâmu pentru drepturile ce ne competu, déca nu voiescu a ni le concede de voia buna. Mai bine erá póte si pentru noi si pentru ei, déca nu eramu siliti de a ne luptá intre noi si déca intielegendu recerintiele tempului de adi, ei ne concedeau de voia buna, ceea ce in urm'a urmeloru voru trebuí sa ne concéda.

Noi o repetimu, nu pretindemu suprematia, ci numai o pusetiune démna de unu poporu consciu de sine si conditiile neaperatu de lipsa spre desvoltarea nóstra. Inse fratiloru sasi si ast'a li se pare multu. Multu li se pare, cându vedi cum se espectoréza unu corespondinte din Brasiovu, câci intre trei deputati din orasia, se alese si unu românu, ceea ce n'a mai fostu de cându e Brasiovulu!

Pareca aru esiste vre-unu privilegiu cá din Brasiovu sa nu se aléga altu deputatu decâtu sasu!

La noi in patri'a nóstra in genere inse e biciulu lui Ddieu. Fia-care natiunalitate se teme de ceealalta si tote de romani. Se vaiera fia-care ca se simte amenintiata de ceealalta pre càndu in realitate, afara de români, fia-care cauta sa apese pe ceealalta.

Sasii ne apésa pre noi, si in fine magiarii pre toti laolalta. La noi domnescu in modu maiestritu minoritâtile si-si batu capulu nascocindu feliuri si feliuri de legi, prin cari sa se sustiena in egemonia, apasându si nimicindu maioritâtile naturali. Pre cându in alte tieri, ce pórta mai putienu cultur'a si constitutionalismulu in gura, se muncescu maioritâtile naturali de voi'a loru a multiamí minoritâtile si a le face possibilu de a-si esprimá si ele votulu loru in tóte representantiele.

In Americ'a cea culta si liberale s'au cautatu feliuri de modalitâti, cá sa se satisfaca tuturoru partideloru politice, concedendulise a-si alege representanti in proportiunea numerului membriloru loru, fatia de membrii indreptatiti ai intregului teritoriu ce are a se representá. Si anume, séu alegendusi fia-care partida ea insasi representantii sei in numerulu cuvenitu; séu apoi indatorându-se maioritâtile cá ele, intre representantii loru sa aléga atâti si atâti din fia-care partida.

La noi din contra si cu totu constitutionalismulu nostru se representéza totu-déun'a cei cu puterea a mâna, iér' nu cei ce aru trebuí representati.

Parlamentulu din Pest'a consta putemu dice — ignorandu esceptiunile disparatóre — numai din magiari: vice-parlamentulu din Sabiiu, numai din sasi. Apoi bine! in ce proportiune este unu astfeliu de modu de representare cu datele statistice inca nefalsificate?

Suum cuique atribuere. Acest'a e principiulu celu mai santu si mai salutariu atâtu pre terenulu dreptului privatu câtu si alu celui publicu. Si pâna nu se va satisface principiului acestui'a pre deplinu, pâna cându nu voru fi si la noi toti cetatienii din statu intr'adeveru si intru tóte, fâra respectu la natiunalitate si religiune pre deplinu indreptatiti; pána atunci va lipsí binecuventarea asupr'a patriei acestei'a tuturoru asemenea pretiuita si va fi inlocuita de o fericire numai paruta.

Sabiiu, 8 Octomvre 1876.

Domnule Redactoru! Cu permisiunea d-vóstra venimu a ne implinί un'a dintre cele mai sacre si placute detorintie fatia de onorabilulu publicu, care se intereséza de cea mai mica miscare a tenerimei, ce tientesce spre binele si progresulu ei si spre prosperarea si inflorirea bisericei si natiunei, de a câroru fundamente solide se privesce, si cu deosebire fatia de acea parte a on. publicu, care de câte ori s'a intreprinsu vre-unu mijlocu din partea tenerimei studióse dela institutulu nostru pedagogico-teologicu „Andreianu" in favórea societâtiei ei de lectura, — carea este o institutiune a marelui si demnului de pia memoria Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu bar. de Siagun'a, si carea in semnu de reverintia si recunoscintia câtra marele ei institutoru in an. tr. scol. a primitu numirea de: societatea de lectura „*Andreiu Siagun'a*" — totu-déun'a cu caldura l'au imbratisiatu, contribuindu in modulu acest'a nu numai la deslegarea problemeloru, ce societatea si le-a propusu, ci indemnandu si pe membri la zelu si activitate, cari suntu conditio sine qua non pentru totu ce duce la cultura si perfectiune.

Dóue suntu positiunile, ce voimu a le presentá on. publicu: a dá pe scurtu unu conspectu despre activitatea si progresulu societatei nóstre de lectura din anulu scol. trecutu, si o scurta descriere a constituirei soc. pentru anulu scol. cur. 1876/7.

Numerulu membriloru soc. in an. tr. au fostu 117 ordinari si 3 onorari.

Bibleotec'a soc. la inceputulu an. scol. tr. a constatu din 482 opuri in 667 volumi. La finea an. numerulu cârtiloru a fostu 676 opuri in 799 volumi si inca 140 cârti francese donate din Parisu inca nespecificate, deci bibleotec'a in decursulu anului s'a inmultitu cu 92 opuri in 132 volumi si cu cele 140 cârti francese de mai susu, dintre aceste cârti s'au cumperatu pe banii societâtiei 65 opuri in volumi, iér' celelalte s'au donatu parte de societatea academica romana din Bucuresci, parte din Parisu, parte de particulari.

Fondulu societâtiei la inceputulu an. scol. tr. a avutu 218 fl., perceptiuni in decursulu anului 98 fl. 70 cr. iér' erogate 203 fl. 28 cr., deci la finea an. sum'a baniloru 113 fl. 42 cr.

Societatea a primitu in decursulu an. urmatórele diuarie gratuitu: „Telegr. Rom.", „Albin'a", „Transilvani'a", „Convorb. liter." si „Gur'a satului."

Societ. a tienutu sub intielépt'a conducere a dlui prof. Ioanu Candrea, in sem. I 15, in alu doilea sem. 6 siedintie ordin., in cari s'au tienutu discursuri, desbateri, cetiri de operate prelucrate, cetirea operateloru incurse in fói'a soc. „Mus'a“ dela membri, critic'a acelor'a, declamatiuni, productiuni cu cantâri „solo“ etc.

La 3 Octobre a. c. societatea de lectura „Andreiu Siagun'a“ si-a tienutu siedinti'a de constituire pentru an. 1876/7.

Dupa ce conformu litereloru convocatórie ale comissiunei permanente, alese la finea an. tr. pentru conducerea trebiloru soc. in decursulu vacatiunei, s'au adunatu membrii in numeru de 122 in sal'a cea mare a seminariului, membrulu com. perm. Nicolau Cado cler. III tienù cuventulu de deschidere, prin care desfasiurându insemnatatea si aretându folósele mari, ce suntu impreunate cu o societate de lectura indémna pre membri a conlucrá cu toti in armonia, in buna intielegere si cu zelu la realisarea scopuriloru sublime ale soc. La aceste dlu directoru I. Hanni'a — care invitatu din cancelari'a directorala de o deputatiune din sinulu societâtiei, se aflá de facia luà cuventulu si accentuandu in putiene cuvinte marcante cuvintele oratorului, asisdere imbarbatà si indemnà pe membri soc. la zelu si activitate — dupa cari se departà.

Urméza apoi alegerea oficialiloru precum urméza:

Conducatoriu si presied. dlu prof. Ioanu Popescu, vice-presied. Vasilie Voin'a, bibliotecariu D. Fagarasianu cl. II, subbibliotecariu N. Andreiu cl. III, cassariu Avr. Pecurariu cl. II, controloru I. Lang'a cl. I, notari: I. Runcanu si I. Punteanu, câte 2 membrii in comit. din fia-care an. cler. si redactoru alu fóiei soc. „Mus'a“ Basiliu Demianu cler. III. In fine s'a alesu o dep. de 3, care se incunoscintieze pe d. conducatoriu si se-lu róge a primí acést'a sarcina. Si cu aceste sied. se incheià.

Pre lânga aceste aducemu totuodata cea mai profunda a nóstra multiamita publica societâtiei academice române din Bucuresci, societ. din Bucovin'a si tuturoru p. t. domni, cari ne-au donatu cârti, precum si pré on. dni Redactori, cari au binevoitu a ne tramite gratuitu pretiuitele loru diuare, si 'i rugâmu, cá in interesulu culturei nat. nici pe viitoriu sa nu ne detraga succursulu ddloru.

Nicolau Cado,
presied. ad-hoc.
B. Damianu,
not. ad-hoc.

Societatea academica româna.

Siedinti'a dela 31 Augustu, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu, Al. Odobescu, I. C. Massimu, G. Baritiu, V. Babesiu, V. Urechia, I. Caragiani, I. Ghic'a'a, Al. Romanu si Iosifu Hodosiu.

Se dà lectura procesnlui verbalu alu siedintiei precedinte si se adoptà.

Societatea fiindu in numeru spre a tienea siedintia plenaria, dlu presiedinte invita pe comissiuni a-si presentá ce voru fi avendu gat'a.

Dlu Babesiu, cá secretariu alu sectiunei istorice, dà lectura protocolului numitei sectiuni, din care se vedu conclusiunile luate in privirea tiparirei opereloru principelui Cantemiru.

Deschidiendu-se discussiunea asupr'a punctului I, prin care se cere aprobarea de tiparire a istoriei imperiului otomanu in intregulu seu in decursulu anului curinte, se admite a se luá in vedere la afacerea bugetului pe anulu viitoriu.

Asupr'a punctului II se admite cá delegatiunea sa intervina spre a capetá dela archivele imperiale din Moscua manuscriptulu originale alu Chronicului Romano-Moldo-Vlachiloru de principele Dem. Cantemiru, spre a se putea controlá identitatea originalului cu opulu tiparitu in Iassi la 1836 séu cu manuscriptulu din bibliotec'a scóleloru din Blasiu, asemenea sa se céra si ori-ce manuscripte ale acestui autoru.

Totu-deodata fiindca manuscriptulu dela Blasiu se cere a se inapoiá la destinatiunea sea, s'a admisu cá delegatiunea sa mijlocésca a cere invoirea de a se mai retienea aici spre consultatiune.

Dlu Odobescu dà lectura raportului comissiunei numita a regulamentá premiele ce urméza a se dá din fondurile fericitului intru memoria generalului Constantinu-Nasturelu-Herescu, in urmatórea cuprindere:

Comissiunea insarcinata de societatea academica cu regulamentarea premieloru prevediute in testamentulu reposatului intru fericire donatoru Nasturelu-Herescu, luându cu deameruntulu cunoscintia de dispositiunile relative la premiele anuale ce dupa testulu testamentului suntu de impartitu din fondulu Nasturelu, cu onóre vine a supune la aprobarea societâtiei urmatórele puncte cuprinse in siése-spre-diece articole repartite sub dóue rubrici, prim'a atingetóre de premiele prevediute in testamentu, sub titlu A. Premiu pentru subiecte puse la concursu.

A.

Art. I. Considerandu:

Pre de o parte ca situatiunea averei lasata de donatoru nu se afla inca regulata, astfeliu incâtu se póta fi pe deplinu sicura societatea ca pe anulu viitoriu va participá din veniturile ei cu o suma destulu de insemnata, spre a satisface ambele serii de premii intitulate de testatoru, iér' pe de alta parte ca nu va fi nici indestulu tempu pentru concurentii la premiele din prim'a serie spre a pregatí in modu completu dela 1877, decide ca primulu concursu pentru acést'a natura de premie va fi anunciatu acum indata pentru a. 1878, dandui-se dreptu terminu pentru depunerea manuscripteloru pâna la diu'a deschiderei sessiunei societâtiei din acelu anu, si dreptu remuneratiune de premiu in bani sum'a fisata cá minima de donatoru, adeca 5000 lei noi.

Art. 2. Determinarea si anunciarea concursuriloru pentru anii urmatori se voru face totu-déun'a cu trei ani inainte de terminulu fisatu pentru decernarea premieloru.

Pre aceste base, totu in sessiunea de estimpu se va determiná si anunciá concursulu din anulu 1870, destinandu-se si acelui'a unu premiu de 5000 lei noi.

Art. 3. Materiele din cari se voru alege pe rendu tesele puse la concursu fiindu specificate in testamentu sub cinci rubrice diferite (a, b, c, d, e) considerandu inse ca societatea are chiaru acum puse in concursu mai multe tese din rubric'a a (istori'a, geografi'a, archeologi'a d), se va determiná pentru concursulu anului 1878 o tese alésa din materi'a urmatóre b (sciintie naturale si politice, jurisprudintia si economia sociale, mai alesu ale tieriloru române.

Totu astfeliu, aflânduse concursuri deschise pentru diferite tese relative la rubric'a c (sciintie fisice si naturali etc.) subiectulu pentru concursulu pe 1879 va prevedé unu tratatu referente la rubric'a d (limbistic'a si istori'a filologica séu literara a limbei romane) si anume o cestiune de istori'a literara a limbei nóstre.

Art. 4. Societatea va determiná indata tesele ce se voru pune la concursu pe anii 1878, si 1879, spre a se puté anunciá publicului fâra intârdiere.

Comissiunea propune la votulu societâtiei alegerea printre tesele urmatóre:

a). Pentru concursulu din 1878, cá materie de sciintiele morali si politice:

1. Pâna la ce puntu institutiunea juriului a esistatu in usurile si legiuirile cele vechi ale poporului românu; care este natur'a si cari suntu efectele acestei institutiuni la noi, in tempulu de fatia, si ce se póte asceptá dela dens'a pe viitoriu in tiér'a nóstra atâtu dupa legiuirile in vigóre câtu si aducendu-se modificatiunile pre cari autoriulu le va socotí necesarii.

2. Tieranulu românu, priviri istorice asupr'a legaminteloru cu proprietatea fonciara; starea lui economica in diverse zone ale tierei; desvoltarea culturei sele, progesulu inteligintiei sele in munca, industria séu comerciu; activitatea tendintieloru sele morale.

3. Femei'a româna, missiunea ei morale, viéti'a ei sociale in diversele clase ale sietâtiei, cultur'a si tendintiele ei spre civilisatiune.

b). Pentru concursulu din 1879 ca materia de istori'a literara:

4. Studiu asupr'a productiuniloru literarie in limb'a româna din epoca lui Mateiuvoda Basarabu (1643—1654), in care se voru avé in vedere atâtu documente oficiali si particulari, redactate in limb'a româna in aceea epoca, câtu si cârtile traduse si tiparite romànesce pe atunci. precum si ori-ce elemente literari relative la miscarea culturei române in acelu periodu.

Se va studiá cu o speciale atentiune viéti'a si activitatea literara a eruditului mare logofetu alu tierei de pe atunci Udriste (Orestu séu Uriilu) Nasturelu din Heresci, cumnatu a lui Mateiu-voda si strabunu alu fericitului nostru donatoru.*)

Siedinti'a din 1 Septemvre, 1876.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Baritiu, G. Sionu, Al. Romanu, I. Caragiani, Iosifu Hodosiu, I. C. Massimu, V. Babesiu, si D. Sturza.

Se dà cetire procesului-verbalu alu siedintiei precedente si se adoptà. Societatea nefiindu in numeru spre a tiené siedintia plenaria, membri se ocupa in sectiuni si comissiuni cu diversele lucrâri ce li s'au incredintiatu.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-boc, I. G. Sionu.

Siedinti'a dela 2 Septemvre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: V. Urechia, G. Baritiu, I. Ghic'a, I. C. Massimu, I. Caragiani, Al. Odobescu, Al. Romanu, Iosifu Hodosiu, G. Sionu, V. Babesiu, si N. Ionescu.

Se da cetire procesului verbalu alu siedintiei precedente si se adoptà.

Se comunica o adresa a dlui Odobescu, prin care ofere societâtiei o colectiune compusa din 50 bucâti imprimate oficiali si private relative la revolutiunea dela 1848 din Romani'a; 13 bucâti de aceea'si natura, relative la evenemintele politice din Romani'a dela 23 Aprile 1851 pâna la 27 Iuliu 1860, 17 numere formându colectiunea Pruncului românu, dela 12 Iuniu pâna la 11 Septembre 1848 si altele in numeru totale de 122. Acésta oferta se primesce cu mare multiamire.

Membrii presinti se ocupa in sectiunea filologica cu esaminarea manuscripteloru de traduceri din Titu-Liviu venite la concursu, apoi adunandu-se numerulu cerutu pentru siedintia plenaria, se punu in discusiune subiectele ce suntu la ordinea dilei.

Se da din nou cetire raportului comisiunei asupr'a regulamentârei premieloru ce suntu a se acordá din fondurile Herescu. Se ia in desbatere fiacare articulu in parte.

Art. 1. Se primesce cu singur'a modificatiune cá terminulu pentru depunerea manuscriptului sa se prelungésca pâna in prediu'a deschiderei sessiunei.

Art. 2 si 3 se primescu fâra modificare.

La art. 4 se deschide discusiunea asupr'a teseloru cari s'au propusu pentru anii 1878—1879. Majoritatea se repórta cu preferintia asupr'a subiectului Nr. 2 propusu in urmatórea cuprindere.

„Tieranulu românu: priviri istorice asupr'a legaminteloru sele cu proprietatea fonciara; starea lui economica in diverse zone ale tierei; desvoltarea culturei sele, progresulu inteligintiei sele in munca, industria si comerciu; activitatea tendintieloru sele morale.“

D. Ionescu dice ca redactiunea tesei nu e suficienta, ca d-sea aru dorí cá ea se cuprinda unu studiu completu asupr'a tieranului românu, in tóte provinciele locuite de români, si crede ca nu se póte inca aretá cu óre-care precisiune efectele legei de improprietarire, din principatulu Romaniei care abiá numera câti-va ani de durata.

D. Babesiu si apoi d. Baritiu se pronuncia pentru tes'a cu Nr. 2 „Femei'a romana,“ sub cuventu ca celelalte dóue subiecte au, séu o pré mare intindere, séu unu caracteru pré multu specialu juridicu.

D. Baritiu adauge ca pentru deslegarea unei probleme asiá de importante, terminulu pâna la 1878 se pare cu atâtu mai scurtu, ca disertatorulu va avé sa intre in totu trecutulu poporului tieranu alu Romaniei, din care causa e de parere cá acésta tesa sa se dea in concursu pe unu terminu mai lungu, de esemplu pâna la 1880.

D. Odobescu, cerendu cá mai întâiu de tóte votulu adunârei sa determine care din cele trei tese remane cá definitivu alésa, emite parerea cá subiectulu se fia câtu se póte mai restrinsu si enunciatu intr'unu modu precisu, pentrucá sa nu sperie, si sa nu departeze pe concurinti. Pâna astadi subiectele puse de societate la concursu au avutu putienu succesu. D-sea crede ca importanti'a premieloru Nasturelu unita cu determinarea unoru subiecte accesibile publicului nostru, ne voru dá pe viitoriu mai bune resultate. Intru ceea ce privesce tes'a Nr. 2, cârei'a majoritatea pare a-i dá preferintia, d-sea crede ca este bine pentru momentu a márginí subiectulu in cercetarea stârei tieranului românu in un'a din provinciele Romaniei; mai tardiu societatea va reportá acele studii asupr'a altoru provincii, si prin mai multe disertatiuni lucrate in speciale se va puté formá cu tempulu acelu tratatu completu si desvoltatu pe care 'lu doresce d. Ionescu.

D. Hodosiu propune redactiunea urmatóre:

„Tieranulu românu: disertatiune asupr'a stârei morale, intelectuale, sociale, economice si politice a tieranului românu in trecutu si in presinte, in principatele române.“

Redactiunea acést'a punendu-se la votu se primesce.

Trecendu discusiunea la tes'a pentru concursulu pe 1879, propusa de comissiune, d. Urechia opinéza ca nu s'aru cuvení a se restringe acestu subiectu numai in principatulu Munteniei, si sa se céra unu studiu alu limbei si alu literaturei române din prim'a jumetate a secolului XVII, in care disertatorulu sa se ocupe de productiunile literare ale tuturoru provincieloru române din acea epoca.

D. Ionescu secundéza pe d. Urechia, sustienendu ca este preste putintia cá celu ce se va ocupá de limb'a si literatur'a româna din acelu momentu de renascere sa se marginésca numai in hotarele tierei românesci.

D. Urechia adauga ca astfeliu cum este redactatu subiectulu tesei, d-sea vede intrensulu dóue materii ce se potu pune succesivu la concursu, déca ele voru paré pré intinse pentru o singura pertractare. De o parte este istori'a limbei si literaturei române in primii 50 de ani din alu XVII-lea secolu, iér' pe de alta parte biografi'a logofetului Udristea Nasturelu-Herescu.

---

*) Aici urmédia partea aceea a raportului despre siedinti'a din 31 Aug., care printr'o eróre technica s'a publicatu in numerulu trecutu. Red.

D. Odobescu, luându cuventulu in mai multe renduri spre a respunde la aceste intempinâri, sustiene ca déca d-sea a datu o asemene redactiune tesei, acést'a a facut'o dintr'unu puntu de vedere cu totulu practicu. D-sea se teme ca unu subiectu asiá de intinsu cá celu dintâiu din cele propuse de d. Urechia póte se intimideze si se alunge pre concurentii putienu deprinsi cu vechi'a cultura a limbei nóstre; pe de alta parte alegerea de subiectu a biografiei lui Udristea Nasturelu va paré in genere o enigma putienu atragetóre, câci acésta personalitate este cunoscuta, de si marele logofetu alu lui Mateiu Basarabu a jucatu unu mare rolu politicu si literaru in epoc'a sea, a fostu traducetoriulu multoru cârti romånesci tiparite, redactorele si scritoriulu mai multoru chrisobule importante, mecenatele contimporaniloru sei.

Acést'a o voru puté constatá concurintii cari, interesându-se de tes'a pusa de noi, voru luá sarcin'a de a studiá cu atentiune câte-va din operele literare ale epocei lui Mateiu Basarabu, opere cari de câtu-va tempu s'au popularisatu óre-cum la noi in tiéra prin noi editiuni, astfeliu suntu mai cu séma indreptarea legei si marele chrisovu pentru desrobirea monastiriloru inshinate, cari, impreuna cu alte documente, au fostu adesea retiparite, (a se vedé colectiunile dloru Hasdeu, Aricescu, Teulescu, etc.)

D. Odobescu crede ca restringendu materi'a pusa obligatoru la concursu in studiulu publicatiuniloru pre acelu tempu numai in tiér'a romånésca, disertatorii voru fi de sinesi nevoiti a aruncá priviri in giurulu loru si nu se voru puté oprí de a tratá nici de efectele produse in cultur'a limbei de rivalitatea lui Mateiu Basarabu alu Munteniei cu Vasile Lupu alu Moldovei, nici de influinti'a ce a avutu asupr'a româniloru de dincóce de Carpati tóta cultur'a literara româna provocata de calvinistulu Gg. Racoti alu Ardealului.

In tóta acésta miscare, ei voru intâlní figur'a lui Udristea Nasturelu, care va trebuí se resara in corpulu disertatiunei, adause d. Babesiu, ca o statua individuate ce aru orná unu edificiu.

Resumându-se discusiunea, dupa desbaterile urmate, cu consimtiementulu comisisunei, se admite redactiunea tesei in modulu urmatoriu:

Studiu asupr'a productiuniloru literare in limb'a româna din epoc'a lui Mateiu Basarabu (1633—1634), in care se voru avé in vedere atâtu documente oficiali si particulare redactate in limb'a româna in acea epoca, câtu si cârtile traduse si tiparite in romånesce pre atunci, precum si ori-ce elemente literare relative la miscarea culturei române in acelu periodu. Se va studiá cu o speciale atentiune viéti'a si activitatea literaria a eruditului mare logofetu alu tierei din acelu tempu Udristea (Ovest séu Uriil) Nasturelu din Heresci, cumnatu alu lui Mateiu voda si strabunu alu fericitului nostru donatoru.

Art. 8 se adopta fâra modificare.
Siedinti'a se radica la 6 óre p. m.
Presiedinte A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Varietâti.

⁂ **Calendariu** pre anulu 1877 a esitu de sub tipariu in *tipografi'a nóstra archidiecesana.* Pretiulu: legatu 25 cr. nelegatu 23 cr. Publiculu cunósce acestu calendariu pentru poporu care intra acum in alu dóuedieci si siéselea anu alu esistintiei sele. Elu e redactatu pentru poporu si este unic'a carte a literaturei moderne care tiene comptu si de acelu publicu, care este initiatu in secretele instructiunei pre tempurile cându literele lui Cirilu erau intrebuintiate in tóta literatur'a nóstra. Calendariulu cuprinde afarade chronologia si de lunile si dilele de preste anu: patrarele luniloru cu tóte schimbârile intr'ensele, intunecimile de preste anu, genealogi'a casei domnitóre, scar'a timbrului, siematismulu bisericei gr. or. române din provinci'a nóstra metropolitana, sfersitulu dela Necrologulu reposatului Mare Archiepiscopu si Metropolitu **Andreiu** de Archimandritulu si Vicariulu archiepiscopescu Nicolau Pope'a si in urma pentru distractiune: O cestiune de di, poesii, si pentru economi si industriasi de mare importantia: insemnarea terguriloru. Deci recomandâmu acésta carte populara tuturoru carturariloru nostri din cetate si dela tiéra.

⁂ Deputati alesi la universitate: in cetatea Sebesiului: Dr. Ioanu Borci'a si Visarionu Romanu; in cetatea Brasiovului P. Schnell, Hugo Safft si Dr. Nicol. Poppu; in cetatea Bistritiei G. Budaker, si Carolu Pőkh; in cetatea Mediasiului Alb. de Sacsenheim si de Grescovici; in opidulu Nocrichiu I. Römer.

⁂ Livadi'a. Acestu castelu renumitu in lumea politica, in care petrece imperatulu rusescu lunile despre tómna, s'a ziditu numai inainte cu trei ani. Castelulu acest'a este ziditu pre malulu mârei negre in partea sudostica a peninsulei Crimea, guvernementulu Taurid'a. Tienutulu e din cele mai frumóse si mai placute, pentru ca ací crescu rose, mirte, fici (smochini), portocali, cipressi si pini gigantici, lauri, olivi si granati; cea mai frumósa vitia de viia de sórtele cele mai renumite. Pespectiv'a spre mare e plina de farmecu si incântatóre. In apropiare mai suntu si alte casteluri. Asiá unulu ce pórta numele Oriand'a in stilu orientalu, totu alu imperatului Alesandru si altulu alu contelui Vorenzoff in stilu goticu-mauricu.

* D. locotenentu-colonelu Alesandri publica in „Tempulu“ mai multe date biografice din viéti'a lui Constantinu Negri, pre care le estragemu mai la vale. Eata ce dice d sea:

Amu asistatu la numeróse acte ale lui Negri, care esaltau iubirea prietiniloru de elu. L'amu vediutu blându si umilitu cu cei mici; demnu si mai mandru cu cei mari. L'amu vediutu plinu de hotarire, dar' modestu, in pericole; generosu, dar' ascunsu in binefaceri. L'amu vediutu purure a intieleptu si binevoitoriu. Dar' déca atâtea virtuti putéu se aiba o culme in o fiintia atâtu de inzestrata de natura, acésta coróna a fostu simplicitate vrednica in adeveru de „tempii eroici.“

Putienu cunoscu dóue fapte insemnate in viéti'a lui Negri, si astadi, cându elu nu mai póte sa me auda, eu indrasnescu a le revelá aici, cá dóue petri scumpe din comór'a inimei lui. Fia acést'a omagiulu neinsemnatu alu unui prietinu nealteratu de 30 ani.

Negri perduse, séu mai adeveratu vorbindu, deduse binefaceriloru si patriotismului starea lui parintésca. Logofetulu Costache Konachi, parintele lui vitregu, avé o singura fiica, Catinc'a devenita mai in urma princes'a Konachi Vogoridi. Betrânului Konachi ii placea a prevedé in tenerulu Negri pre viitoriu Domnu alu Moldovei; elu ii oferí jumetate din avuti'a lui imensa. Negri nu vediù in afectuós'a propunere decâtu despoierea surorei sele, si refusà a deveni bogatu.

La 1859 moldovenii voira sa realiseze visulu betrânului Konachi, atunci reposatu de multu, si oferira lui Negri corón'a Moldovei. Numai iubirea de tiéra puté sa impuna unui asemenea omu primirea unei atâtu de inalte si grele sarcini. Dar' tocmai acea iubire de tiéra, patim'a vietiei lui, facù pe Negri sa véda in candidatur'a sea o desbinare posibila a voturiloru alegerei, si — Negri refusà sa fia Domnu!

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Octobre 1876.

Metalicele 5%	62	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	25
Imprumutulu de statu din 1860	108	25
Actiuni de banca	810	—
Actiuni de creditu	146	40
London	124	15
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	25
„ „ „ Temisiorene	71	50
„ „ „ Ardelenesci	71	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	105	—
Galbinu	5	93
Napoleonu d'auru (poli)	9	95
Valut'a nóua imperiale germâna	61	20

Nr. 231.

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dtto 12 Augustu a. c. Nr. 1882 B. spre intregirea parechiei veduvite Crisbavu de class'a a III din protopresbiteratulu alu II-lea alu Brasiovului se escrie concursu pâna la 6 Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1.) Cas'a parochiala cu 2 incaperi si pivnitia.

2.) Dela 120 familii câte un'a ferdela secara séu in bani 1 fl. 40 cr. v. a. dela 10 veduve si 10 neorustici câte ½ ferdela secara.

3.) Dela 2 gradini numite Várveghiu, si Cód'a românului circa 33 fl.

4.) Venitele stolari statorite in sinodulu parochialu din 13 Iuniu a. c.

5.) Pasiune si padure 18 jugere.

Tóte acestea computate la olalta dau unu venitu anualu de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Eara dupa urmat'a alegere de parochu in Crisbavu se va dispune definitivu si in privinti'a filiei Nou, ce se tiene de mater'a Crisbavu, si se administréza ambele de parintele capelanu Ioanu Turbure.

Brasiovu in 7 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Petricu,
(1—3) ppresbiteru.

Nr. 266./1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Vidr'a de mediu, de clas'a a III. protopresbiteratulu Zlathn'a-superióra, in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriale dto 23 Augustu Nr. 2034 a. cur. se escrie concursu pâna la 6 a lunei lui Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu de parochu, computate tóte laolalta dau preste totu sum'a de 516 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru Statutului organicu, si cele ale sinodului nostru archidiecesanu din an. 1873 pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Câmpeni, in 7 Octomvre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu din Vidr'a de mediu.

Ioanu Patiti'a,
1—3 protopresbiteru.

Nr. 207 — 1876.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. Brazesti de clas'a III ppresbiteratulu Lupsiei, in urm'a inaltei concesiuni cons. dto 29 Sept. 1875 Nr. 2860, se escrie concursu cu terminulu pâna in 7 Novembre 1876 in care di va fi si alegerea.

Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emoiuminte:

1. Un'a ferdela vechia de bucate parte grâu parte cucuruzu dela unu fumu.

2. Dela 120 fumuri câte o dî de claca dela fia-care.

3. Folosinti'a cimiteriului in estensiune de 1 jug. 2370 □ si

4. Stol'a indatinata, cari tóte computate dau unu venitu anuale de 420 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu de parochu au a-si asterne suplicele loru in terminulu susu indicatu instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu oficiu.

Offenbai'a in 7 Octob. 1876.

In contielegere cu comitetulu paroch. resp.
Oficiulu ppresbit. gr. or. alu Lupsiei.
Ioanu Danciu,
1—3 adm. prot.

Concursu.

In parochi'a gr. or. din Sacadate, in protopresbiteratulu Sibiiului II, este de a se ocupá unu postu de capelanu lânga preotulu actualu morbosu.

Capelanulu va partecipá la o jumetate din veniturile parochiale remânendu ceealalte jumetate pentru parochulu morbosu.

Venitulu preste totu este din 20 jugere pamentu de aratu si fenatiu fl. 400. Din stola fl. 300. Prin urmare pentru capelanulu s'aru vení fl. 350.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu, sa-si dovedésca cualificatiunea loru precisa in statutulu organicu, inaintându-si dncumentele la subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pâna la 12 Octobre st. v. a. c.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. tienuta in Sacadate la 26 Sept. 1876.

Comitetulu parochialu gr. or. din Sacadate.
I. *Popescu*,
(3—3) ppresbiteru.

Concursu.

Pentru intregirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Ocn'a, parochi'a infer. se deschide concursu cu terminulu 15 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

a) din cass'a comunala 155 fl.
b) dela parochieni 40 fl.
e) din cass'a epitropiei parochiale cá relutu de cuartiru 10 fl.
d) si lemne de incalditu.

Doritorii de a obtienea numit'a statiune au se fia pedagogi séu clerici absoluti; au indatorirea, pre lânga predarea tuturoru obiecteloru prescrise de lege in scól'a populara, — a tienea in tóta Duminec'a si serbatórea cu teneretulu scól'a de repetitiune.

Concurentii au a-si tramite recursele loru pâna la terminulu pusu onoratului oficiu protopopescu alu tractului Mercurei in Mercurea.

Din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. Ocn'a infer. tienuta in Ocn'a la 19 Septemvre 1876.

Cu scirea si invoirea oficiului ppessu respectivu.
Ioanu *Predoviciu*,
parochu si presiedinte alu
3—3 comit. paroch.

Unu technicu séu economu cu cunoscintie technice

póte aflá unu postu cá *licuidatoru* la banc'a gen. de asecuratiune mutuala „Transilvani'a“ in Sabiiu.

Oferte suntu a se adresá la directiunea numitului institutu.

2—2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 21.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 82. ANULU XXIV.

Sabiiu 14|26 Octomvre 1876.

Resbelulu.

Este demultu de cându dela câmpulu de lupta telegrafulu séu corespundintiele diurnaleloru n'au mai impartasitu publicului nimic'a despre vre-o nóua scena sangerósa. Acestu golu inse se indeplinea prin raporturi despre pregatiri nóue, cu deosebire din partea serbiloru. Ací suntu de a se socotí voluntarii cei numerosi din Russi'a, parte spre a inmultí numerulu ostirei serbesci, parte spre a formá brigade, escadróne si legiuni separate, cari inse sa combata impreuna cu serbii pre turci. Mai departe este de a se socotí completarea si formarea de legiuni nemtiesci, italiane si chiamarea celei din urma clase de militii, cu totulu patru brigade de infanteria, patru escadróne de cavaleria si trei baterii, la Deligradu.

Aceste si alte pregatiri de o lunga campania ocupá loculu sciriloru despre lupte si batalii.

Serbii 'si mai facusera de problema in restempulu acest'a si stringerea armatei turcesci din valea Moravei cá intr'unu cercu, incungiurandu-o in positiunile ei cu alte positiuni, serbesci, din cari la momentulu binevenitu sa taie comunicatiunea turciloru cu Nissa.

Turcii, cari au statu totu tempulu acest'a cá amortiti incepura a se miscá mai intâiu la Ibar. In 15, 16 si 17 Octobre st. n, turcii ataca positiunile serbesci. Luptele din aceste trei dile au fostu inversiunate si au costatu mari perderi, dara combinandu resultatulu vestitu, dupa obiceiu victoriosu, de ambe pârtile, si unii si altii s'au batutu cá sa se bata si au remasu in positiunile cari le-au avutu. In 19 Octobre st. n. miscarea turciloru se simte si in Valea Moravei. Din diu'a acést'a se incepe o seria de lupte. Turcii ataca arip'a drépta a serbiloru la Veliki Siliegovacz si Gredetin si voru sa-si deschida calea spre Krusievacz si ocupa unele positiuni de ale serbiloru. In 20 si 21 Octobre lupt'a a fostu si mai catranita. Insusi Cernaieff comandéza si se dice ca adese ori in plói'a cea mai désa de glóntie. Sfersitulu a fostu dupa telegrame serbesci victoriosu pentru serbi, pentruca si-au recastigatu positiunile ce le-au perdutu in 19 Oct. Telegramele turcesci afirma ca victori'a a fostu in partea turciloru, avendu acesti'a calea deschisa spre Krusievatiu. Adeverulu va fi cam intre amendóue. Un'a se pare a fi fâra indoiéla: perderi mari de amendóue pârtile.

Lupte au fostu in acele'si dile si in valea Timocului intre serbi si turci.

„Romanulu“ dela 8 Octobre publica unu articulu din care estragemu urmatórele:

La intrebarea déca va fi resbelu séu pace, nu este astadi nimeni in lume care se póta respunde intr'unu modu positivu. Nici imperatulu si guvernulu Rusiei, nici imperatulu si guvernulu Austriei, nici Sultanulu si Inalt'a Pórta nu potu dice astadi positivu déca va fi resbelu séu pace. Cum dara unu simplu diuariu aru puté sci positivu ceea ce nici unu cabinetu in Europ'a nu scie inca astadi?

S'au facutu conditiuni de pace si s'au propusu de puteri guvernului turcescu. Acest'a pâna astadi nici nu le-a primitu nici nu le-a respinsu categoricu; nu le-a primitu de frica din intru, nu le-a respinsu de frica din afara. In acésta situatiune, negresitu nici Russi'a, nici Austri'a nu potu se scie de va fi pace séu resbelu.

Se dicemu ca Russi'a este fórte decisa a nu cedá intru nimicu din conditiunile de pace, si a contribuí la urmarea resbelului, indata ce Turci'a va declará categoricu ca refusa conditiunile ce i se propunu; cu tóte acestea guvernulu rusescu totu nu póte dice positivu déca va fi pace séu resbelu, câci nu scie déca Pórt'a pâna in cele din urma nu va cedá, si astufeliu pacea se va incheiá.

Asemene ori-care aru fi decisiunea Austriei la casu de a urmà resbelulu, ea nu póte se scie déca va urmá, câci póte ca Pórt'a, sub presiunea din afara, se va supune conditiuniloru de pace.

Pórt'a din parte-i, de-si este mai in positiune decâtu ori-care altu guvernu de a sci ceva positivu, câci ea are a primí séu a respinge conditiunile de pace, totusi, in gréu'a situatiune in care se afla, n'a perdutu, dupa cum se vede, speranti'a de a gasí si de a face sa se priméscа o alta solutiune decâtu aceea ce i o propunu unele puteri.

Ceea ce se póte dar' afirmá astadi, este ca nimeni nu scie in Europ'a ce va aduce diu'a de mâne.

Legitim'a curiositate si nerabdare a publicului nu se póte mangaiá decâtu pe de o parte prin relatarea tuturoru fapteloru resboinice séu diplomatice cari se seversiescu, iér' pe de alt'a prin aprecieri, prin inductiuni, cari se modifica dela diuariu la diuariu, cá dela omu la omu, dupa vederile si rationamentele personale.

Cautâmu a dá, in privirea primei pârti, tóte lamuririle posibile; in ceea ce privesce inse partea a dóu'a amu fostu si vomu remané cumpatati; nu vomu emite o apretiare proprie a nóstra, decâtu atunci cându vomu fi tare convinsi ca rationamentulu nostru este esactu. Astfeliu la sosirea telegramei relativa la propunerea armistitiului de siese luni, amu demonstratu ca acestu armistitiu nu va fi primitu. Faptele ne au datu curendu dreptate: Russi'a a declaratu dejá ca se opune unui asemene armistitiu, si din acésta causa Pórt'a se afla in cea mai mare perplesitate.

A ne rostí inse déca va fi pace séu resbelu, acést'a ni se pare multu mai anevoie.

Totu ce amu puté dice, este ca dupa parerea nóstra avemu 70 la suta sorti de resbelu si numai 30 sorti de pace. Acésta proportiune resulta pentru noi din schimbarea de atitudine chiaru a Engliterei in privirea Turciei. Pâna eri inca Europ'a in genere si Engliter'a in specialu, 'si inchipuiá ca numai Turci'a póte mantiene ecuilibrulu ei politicu; astadi incepe a vedé ca Turci'a nu este la inaltimea unui asemene rolu, si ca multu mai seriosu aru respunde acestei trebuintie de ecuilibru o puternica federatiune a nationalitâtiloru constituite si libere in orientu. Acestu insemnatu revirimentu incuragiéza neaperatu poporatiunile resculate si pe aliat'a loru naturala, Russi'a, se nu cedeze intru nimicu conditiuniloru de pace propuse, alu câroru scopu este tocmai unu inceputu de constituire a natiunalitâtiloru.

Pórt'a din parte-i, amenintiata de sângerósele si barbarele efecte ale fanatismului musulmanu supraescitatu, de-si vede pericolele refusârei conditiuniloru de pace, nu cutéza se le respinga, câci 'si dice, primindu-le, s'aru puté produce revolte si maceluri interióre, deci intervenire armata straina, câci Europ'a nu mai póte stá nepasatóre in fati'a unoru orori spaimentatóre cá cele dela Batak in Bulgari'a si altele. Deci, decâtu se piéra prin lupte intestine, Pórt'a 'si va dice póte, la ultim'a estremitate, ca totu mai bine este pentru dens'a se incerce sórt'a unui resbelu, sperându ca pre acestu terêmu mai lesne va gasí si aliati.

Éca pentru cari motive ni se pare ca mai probabile este urmarea resbelului decâtu inchieiarea pâcei.

Cu tóte aceste nu respingemu de locu nici probabilitatea pâcei. In favórea iei pledéza interesulu maioritâtiei puteriloru; si de buna séma déca Germani'a aru trece intr'unu modu mai pronunciatu in favórea pâcei, proportiunile sortiloru intre resbelu si pace s'aru schimbá. Germani'a inse, care pâna astadi pare a nu se fi despartitu de locu de Russi'a, póte ca nu va gasí in interesulu seu de a nemultiamí pe puternic'a sea aliata, modificându'i avantagiós'a sea positiune.

Remânemu dar' la parerea emisa: mai multi sortî de urmare a resbelului decâtu de incheiare a pâcei.

Vinu acum celelalte preocupâri:

Urmându resbelulu, vomu intrá si noi intr'ensulu séu nu vomu intrá? Cine ne suntu aliatii, cine ne sustiene?

La aceste intrebâri desfidemu iérasi pe ori-cine se póta respunde intr'unu modu positivu.

Déca vomu intrá séu nu in resbelu, acést'a depinde cu totulu de avantagiulu ce vomu gasí de a intrá séu de a nu; si acestu avantagiu nu se va puté vedé de câtu atunci cându se va desemná o situatiune clara, ceace nu mai póte intârdiá multu tempu.

Vomu face cea-ce demnitatea nóstra nationale, interesulu si preocuparea de viitoriulu nostru ne voru dictá, fâra a ne dá inapoi inaintea nici unui sacrificiu; scimu bine ca crutiarea unui sacrificiu in óre-cari ocasiuni, póte se coste viéti'a Nu ne vomu aruncá inse nici-odata in aventuri nebune; vomu cumpaní bine puterea baseloru pre cari ne vomu radimá. Intr'unu cuventu: ne vomu face datori'a câtra tiéra, fâra bravada si fâra slabiciune, cum si-au facut'o totudéun'a mosi si stramosii nostrii, de ne-au pastratu pâna astadi o patria, trecendu prin cele mai mari furtuni ale secoliloru.

Cu cine ne aliâmu, cine ne sustiene?

Suntemu in fericit'a dar' delicat'a situatiune, cá sa ne voiasca de alîati toti acei'a in vederile câror'a amu voí sa intrâmu. Dar' putemu noi intrá orbesce, fâra a consultá interesulu nostru, mai 'nainte de tóte?

Cestiunea se pune dar' astfeliu: cu cine amu gasí noi interesu de a ne aliá?

Amu mai spus'o si o repetimu in modulu celu mai precisu: n'avemu preferintie preconcepute, n'avemu slabiciuni speciale: ne vomu aliá cu acei'a cari ne voru dá mai multe garantii de conservare si de isbânda; vomu primí sustienerea acelor'a ce voru fi in stare a ne-o acordá intr'unu modu mai eficaciu; si odata alianti'a facuta si sustienerea primita, nu vomu crutiá nimicu pentru a figurá cu onóre in aliantia si a ne aretá demni de sustienere.

Nici unu statu din Europ'a nu póte pretinde dela noi de câtu acést'a.

Dar' ce facemu deocamdata?

La acésta ultima intrebare, celu putienu, se póte respunde categoricu:

Cata sa ne pregatimu repede, pentru ori-ce eventualitate.

Déca se va incheiá pacea, cu atâtu mai bine; acést'a este cea mai viie a nóstra dorintia. Déca se va agravá resbelulu, sa nu ne surprindia evenimentele.

In dilele trecute se respandì cá fulgerulu faim'a ca ministrulu de esterne contele Andrássy si-aru fi datu dimisiunea. Foile din Berlinu se grabira a luá notitia de acést'a faima surprindietóre si a indigitá urmârile unei atari eventualitâti. Din apreciârile foiloru din Berlinu se vede, ca contele Andrássy se bucura inca de complect'a incredere a cabinetului germânu. „Nat. Ztg.“ dice:

Abiá atinseramu in fói'a de diminéti'a mereu cu degetulu punctulu criticu in Austro-Ungari'a si ne si sosí de acolo scirea, ca acésta atingere a dorutu fórte tare. Raportulu contelui Andrássy fatia de conventiunea incercata intre Austri'a si Russi'a relativu la o interventiune trebuiá sa destepte ingrigirile nóstre, de vreme ce acést'a conventiune abiá se mai putea trage la indoiala. Nóue ni se parea ca numai cu ocolirea contelui se putea realisá acelu tractatu si cumca acést'a presupunere erá drépta ni se confirma prin unele impartasiri. „W. T. B.“ anuncie ca la burs'a din Vien'a a circulatu faim'a ca contele Andrássy si-a datu dimisiunea. Faim'a nu s'a confirmatu inca; dara alte fapte vorbescu câtu de lamuritu, in deosebi calatori'a contelui in Ungari'a spre a domiciliá mai multu tempu acolo. Ba o scrisóre ce ni vine din Pest'a se si ocupa cu acést'a domiciliare. De va merge contele la Gödölö se póte asteptá inca o reintórcere, de va calatorí la Terebes, acést'a va insemná abdicatiune. Asiá dara si in Pest'a se astépta caderea ministrului si acést'a radica probabílitatea ca politic'a orientale a Austriei a facutu o schimbare adencu taiatóre, a câreі viptima e conducatoriulu magiaru. Se póte ca nu numai pentru orientu ci si pentru viitoriulu Austro-Ungariei in intru s'au âruncatu prin acést'a sortile. Caderea lui Andrássy aru fi mai multu decâtu unu evenimentu austriacu, ea aru fi unu evenimentu universalu. Cestiunea orientale perde in contele Andrássy unu radiemu de capetenia ce impedecá o rostogolire rapede; ea vine astfeliu mai putienu spínósa in mânile aliantiei de trei care o va tractá in interesulu Europei, póte o va si deslegá. Austri'a pierde unu barbatu de statu ungurescu, a cârui desteritate si precautiune aru fi meritatu unu succesu mai bunu; dara libertatea cugetârei si a lucrârei erá impedecata prin multe consideratiuni ce nu erau inradecinate atâtu in persón'a sea câtu mai multu in gli'a aternata de picióreie lui. Pentru Germani'a inse barbatulu de statu austro-ungaru ce se gata de plecare a fostu unu amicu probatu si de incredere (alu Germaniei), si cuventulu seu erá o garantia pentru vointia onesta si esecutare.“

Totu in obiectulu dimisiunârei lui Andrássy i se scrie din Berlinu la „Pest. Ll.“ :

Faimele despre retragerea contelui Andrásy respandite pe cale telegrafica se preintempina in cercurile informate cu óre-care sceptica. Precâtu de posibiliu se considerá mai inainte eventualitatea acést'a, pre atâtu de putienu este ea crediuta in momentulu actualu. Chiaru si faptulu necontestabilu, ca Austro-Ungari'a a dechiaratu armistitiulu pe o jumetate de anu de acceptabilu nu e inca unu argumentu suficientu pentru a presupune, ca contele Andrássy este decisu a se desface definitivu de Russi'a. Se crede ca densulu considerandu armistitiulu de discutabilu si „posibilu“ aru fi urmatu numai vechi'a vorba a mediciloru „ut aliquid fecisse videatur.“ Contele Andrássy trebuiá sa-si conserve dreptulu cu deosebire fatia de connatiunalii sei de a dice ca a mersu cu politic'a sea pacifica pâna la marginele posibilitâtiei. Déca cu tóte aceste elu mai tardiu s'a alipitu de parerea rusésca, prin acést'a elu a incercatu tóte pentru a face sa se recunósca ide'a austro-ungara. Cele mai multe cercuri politice suntu de acordu, ca Germani'a nu e chiamata nici sa purcéda activu cu Russi'a nici activu cu Angli'a in complicatiunile orientali. Caderea contelui Andrássy care trece de uniculu amicu sinceru si incrediutu alu Germaniei intre barbatii de statu ai Austriei, póte sa turbure usioru liniscea olimpica ce s'a observatu pâna acum in Varzin si in „Wilhelmstrasse“. Pentru casulu acest'a politic'a germana se va pronunciá activu pentru o partida si acei ce speculéza cu caderea barbatului de statu ungurescu voru face bine sa iá in socotél'a loru si fas'a nóua care s'aru nasce prin o schimbare de frontu a Germaniei. Dara din norocire lucrurile n'au ajunsu atâtu de departe. Negotiârile diplomatice nu se potu inlaturá, diplomati'a 'si are legile sale proprie, ea nu permite erumperea subita a resbelului inainte de a se fi aretatu cu dovedi valide pe tóte terenurile impotenti'a sea. De aceea in momentulu de fatia lumea diplomatica nu intréba atâtu dupa cestiunea armistitiului câtu mai multu dupa garantiele ce le póte dá Pórt'a pentru apromisiunile ei de reforma. Se cere dela divanu cu sil'a protocolarea promisiuniloru de reforme pentru provinciele resculate si numai dupa ce sultanulu va respinge cu resolutiune acést'a protocolare va veni la discussiune intrebarea interventiunei militare; dara si atunci va trebuí sa se stabilésca pre calea negotiâriloru, déca acést'a interventiune armata va avé sa urmeze in modu unilateralu séu din partea unei puteri cá mandataru alu Europei. Cu unu cuventu, proruperea ostilitâtiloru, chiaru déca aceste aru remané localisate intre Pórt'a si Russi'a, nu e inca inmediatu inminenta cum amu presupune dupa sensibilitatea bursei. Firesce ca acei'a cari tienu acést'a prorupere inca astadi neevitabila suntu fórte sporadici in regiunile orientate.

Retragerea ministrului *Andrássy* a fostu vre-o câte-va dile la ordinea dilei in o parte mare a pressei. Cu deosebire Berlinulu a contribuitu, si in specialu „Nat. Ztg“ la respandirea faimei despre amintit'a retragere. Atitudinea lui „P. Ll.“ de alaltaeri pare a dá a se intielego ca amu trecutu preste dificultatea unui atare evenementu. Se vede ca Andrássy nu tiene la sustienerea imperiului otomanu cu ori-ce pretiu si nu este neaplecatu la o actiune comuna cu Russi'a in orientu. Déca este acést'a adeveratu atunci amanarea conductului de facle in onórea consulului turcescu va fi pentru totu-déun'a.

Studentii dela universitatea din Pest'a s'au decisu pentru o demonstratiune in favorulu turciloru. Ei au avutu de gându a dá espressiune demonstratiunei prin unu conductu de facle consulului turcescu din Budapest'a si printr'o adresa câtra studentii dela universitatea din Vien'a si Agram prin care provóca si pre studentii dela universitâtile din cetâtile numite a se manifestá si ei pentru turci. Adres'a este o curiositate in feliulu seu, pentruca intre alte intr'ens'a póte omulu cetí si descoperirea cea interesanta, ca turcii suntu unu poporu „care se lupta pentru civilisatiunea europeana“! Ministrulu presiedinte Col. Tisza aflându de intentiunea junimei dela universitate si-a esprimatu dorinti'a de a se mai amaná manifestatiunea si a promisu ca este gat'a a dá audientia unei deputatiuni spre a se intielege cu dens'a asupr'a lucrului. A buna séma ministrulu va fi vrendu, pe calea cea mai buna, sa arete junimei, ca astfeliu de manifestatiuni nu suntu la loculu loru si asiá credemu ca representantele „luptatoriloru celoru noi si necunoscuti pâna ací ai civilisatiunei europene,“ va remâné fâra de conductu de facle. Acést'a cu atâtu mai tare cu câtu unele fei din Budapest'a adaugu, ca nici consulului generalu turcescu nu i-aru fi tocm'a binevenita onórea acést'a.

In Senatulu imperialu care s'a deschisu la 19 Oct. inca s'a facutu o interpelatiune asupr'a situatiunei in orientu. Interpelatiunea, si va primí respunsulu din partea ministeriului in dilele acestea.

Temperatur'a politica variaza fórte tare de pre o dî pre alt'a. Telegramele dinainte cu dóue dile spuneau ca Pórt'a se invoiesce si cu unu armistitiu de siése septamâni si cu reforme administrative autonomice in Bulgariu'a, Bosni'a si Erzegovin'a. Pacea se parea ca are sianse bune. Erá vorb'a mai departe ca ambasadorulu Russiei pléca la Constantinopole cu familia cu totu si impregiurarea acést'a avé sa demonstreze pacea si mai multu. Astadi se scrie iérasi ca ambasadorulu rusescu va merge sa predea Portiei numai ultimatulu si ca pentru sine si famili'a sea este insarcinatu siefulu politiei secrete rusesci sa-i afle cuartiru in Chievu.

In fine o telegrama orig. din Petersburg la „Hr. Ztg.“ din Sabiiu spune, ca armat'a rusésca va trece Dunarea fâra dechiarare de resbelu si va incepe ostilitâtile indata ce va dá de resistintia.

„N. fr. Pr.“ dice ca scirea despre o concentratiune de 80,000 in Transilvani'a nu este adeverata.

„Fanfulla“ deminte cu deseversire esistinti'a unei aliantie italiana-rusésca si adauge, ca si la casulu cându Russi'a, Germani'a si Austro-Ungari'a s'aru uní asupr'a unei interventiuni, Itali'a aru remané neutrala.

Din *Romani'a* suntu scirile totu mai serióse. O telegrama orig. la „Hr. Ztg.“ aduce scirea din Bucuresci ca dumineca in 29 Oct. st. n. armat'a româna va proclamá de *rege* pe principele Carolu.

Despre situatiunea de acolo se scrie la „Alg. Ztg.“ ca ministri dusi la Livadi'a s'aru fi intielesu cu Gorciacoff despre urmatórele: Romani'a se dechiarà independenta de Turci'a si devine regatu. Prin acést'a, dice corespundenti'a, Romani'a perde scutulu garantiei puteriloru garante, câstiga inse alianti'a ofensiva si defensiva cu Russi'a, carea va recunósce regatulu si se va intrepune la celelalte puteri sa-lu recunósca si ele.

Alta corespundintia din Galati la „Pest. Ll.“ ne spune ca natiunea româna e entusiasmata pentru resbelu. Cu tóte aceste in tóte clasele populatiunei se vede si o ingrigire de cele ce au sa se intemple si multor'a le pare reu ca ultraistii au luatu sórtea tierei in mâna. Adauge in fine ca alianti'a intre Russi'a si Romani'a s'a incheiatu in 6 Octobre st. n.

Asupr'a caletoriei la Livadi'a gasimu in „Telegrafulu“ urmatórele:

Domnulu Ioanu Bratianu si d. colonelu Slaniceanu, cari fusese la Livadi'a insotiti de adjutantulu domnescu, d. Singurof, si de maresialulu palatului, d. Vacarescu, s'au intorsu eri in capitala.

Pe câtu suntemu informati atâtu primirea in cale pâna la Livadi'a câtu si cea de acolo a fostu din cele mai splendide.

La Odess'a deputatiunea romana a fostu primita la gara de tóte autoritâtile si primarulu a datu unu banchetu in onórea ei.

La Livadi'a imperatulu Alesandru a primit'o purtandu decoratiunea Hohenzollern. Dupa ce a fostu presentata comisiunei tóta cas'a militara a imperatului, Majestatea Sea a remasu mai multu tempu intr'o intima convorbire cu d. Bratianu si d. Slaniceanu.

De-si famili'a imperiala este obicinuita a prandí pe la o óra, in onórea óspetiloru a schimbatu ór'a prândiului la 7 óre, la cari au luatu parte unu insemnatu numeru de persóne. Imperutulu a fostu de o amabilitate estrema fatia cu óspetii sei in parte cu d. Bratianu.

Fói'a of. din Bucuresci scrie:

Majestatea Sea Imperatulu Russiei sosindu estempu la resiedinti'a dela Livadi'a, din Crime'a, unde obicinuesce a petrece câte-va luni ale anului, Inaltimea Sea Domnitoriulu a tramisu, spre a salutá din parte-i pe Majestatea Sea, o deputatiune compusa din d. primu-ministru, d. ministru de resbelu, d. maresialu alu curtiei si unu adjutantu domnescu. Acésta deputatiune sosindu, Marti sér'a, la 28 Sept. la Ialt'a, a fostu primita a dóu'a di de Alteti'a Sea principele Gorciakoff, cancelarulu imperiului si in aceasi di la 12 óre, au avutu onórea a se presentá inaintea M. S. Imperatului, care a binevoitu a respunde prin cuvinte gratióse la adres'a I. S. Domnitoriului, esprimandu incredintiârile celei mai inalte bune vointie pentru Romani'a. In urm'a audientiei imperiale, deputatiunea româna a fostu primita de A. S. imperiala, Marele Duce mostenitoriu, si la 7 óre sér'a, a fostu invitata la prandiu la palatulu dela Livadi'a, unde a avutu onórea a fi presentata M. S. imperatesei.

Vineri, la 30 Sept. deputatiunea a plecatu dela Ialt'a si in diu'a de 4 cur. s'a intorsu in Bucuresci.

Diuariului „Deutsche Zeitung“ i se scrie ca guvernulu românu se pregatesce pentru tóte eventualitâtile. Inrolârile suspendate s'au reinceputu, s'au datu ordinu de mobilisare pentru 40,000 de ómeni si alti 20,000 se voru chiamá in curendu sub drapelu. In Brail'a a sositu unu vaporu englezescu cu 130,000 oca plumbu, care au fostu espedate cu drumulu de feru la Bucuresci. In Galati a sositu 25,000 chilograme puciósa din Marsilie, care asemenea a fostu espedata la Bucuresci impreuna cu o mare multime de haine de iérna pentru armata.

Diariulu „Augsburger Algemeine Zeitung“ inregistréza sgomotele, care circuléza in Bucuresci asupr'a primirei facute ministrului nostru presidentu la Livadi'a. De-si — dice corespondentulu — nu dâmu nici o insemnatate acestoru presupuneri, totusi vomu insirá câte-va, de vreme ce câte odata intemplârile viitóre proiectéza in acestu modu umbrele loru. Se spune ca d. Ioanu Bratianu aru fi imputernicitu de a incheiá unu tractatu de aliantia ofensiva cu Russi'a, in urm'a cârui'a voda Carolu s'aru proclamá rege alu Romaniei. Óstea româna s'aru pune sub comand'a rusésca si s'aru reorganizá de câtra oficieri rusi. Gurile Dunârei — adeca acea bucata din Besarabi'a, care prin tractatulu dela Parisu au fostu cedata Moldovei, se va inapoiá Russiei; dar' regatulu Romaniei aru primí cá o strelucita compensatie Bucovin'a si partea cea mai mare a Transilvaniei. — Corespondentulu adaoge urmatórele reflectii; cei ce spunu acestea paru a uitá ca la cesiunea guriloru Dunârei e interesata in prim'a linie Turci'a, in a dóu'a tóte puterile europene, cari au semnatu tractatulu dela Parisu; apoi ca din trupulu Austriei si Ungariei nu se potu taiá bucati dupa placu, pâna cându monarchi'a austro-ungara n'a incetatu de a esistá. Ei manifesteaza cu nevinovatie parerea: ca déca Itali'a cu ajutoriulu puteriloru straine au ajunsu in posessiunea Lombardiei si Venetiei ea va ajunge póte sa aiba si Trentino si déca regatulu Serbiei s'aru formá din principatulu vechiu, Bosni'a, Erzegovin'a, si din Banatulu austriacu, de ce regatulu Romaniei sa nu se compue din Valachi'a, Moldov'a, Bucovin'a si Transilvani'a?

Despre misiunea lordului Augustu Loftus, ambasadorulu englesu in Petersburg, la Livadi'a se comunica diuariului „Fr. Bl.“ :

In caletori'a acést'a se póte vedé unu simptomu de iubirea sincera de pace ce o manifesta cabinetutu englesu, dara in acela'si tempu si unu semnu de decisiune firma, de a se ferí de ori-ce surprindere. Cine e versatu numai câtu de câtu in intemplârile din anii cinci-dieci scie ca cunctarea contelui Aberdeen, impreuna cu agitatiunile barbatiloru din Manchester, cu discursurile lui Cobden si Bright au sedusu pe imperatulu Nicolau sa créda, ca Angli'a se va retrage in momentulu decisivu. In acést'a credintia imperatulu rusiloru predede prin principele Mencicoff ultimatulu seu in Constantinopole, dede lui Paulu Stefanovici Nachimoff acelu ordinu care nimicí flot'a turcésca la Sinope si provocà directu pe Angli'a si pe Franci'a la resbelu. In zadaru a staruitu in cabinetu lordulu Palmerston cá sa se presemneze cabinetului din Petersburg indata in modu claru lini'a, pe care Angli'a nu potea permite sa se tréca nici diplomaticesce nici militaresce. Asiá se nascù resbelulu din Crime'a dintr'unu sîru de Mal entendus, ómenii se aflau in resbelu inainte de a scí si a-lu voí. Lordulu Beaconsfield (Disraeli) si Derby voiescu sa evite acést'a; intr'o perioda abundanta in ambiguitâti ei voru sa creeze o situatiune clara; in fatia cu interesele mari ale tierei ei credu de o datorintia loiala a precisá punctele insemnate pentru interesulu Angliei, a câroru atingere nu i se póte permite Russiei. Bosforulu, dardanelele, limitatiunea pentru Turci'a desavantagiósa si in respectu geograficu putienu ratiunale a ambeloru state in Asi'a, loculu de tergu pentru caravane din Trebisonde, aceste suntu punctele decisive pentru politic'a englesa. Acolo se incrucisiéza interesele rusesci si englese in modulu celu mai directu si credu ca nu me incelu comunicandu-ve, ca lordulu Loftus are ordinulu nu numai a esprime dorintiele de pace ale reginei Victori'a ci de a comunicá si decisiunea guvernului ca va pune interesele Angliei la punctele mai susu amintite mai pre susu de aceste dorintie de pace.

Missiunea ambasadorului englezu e eminentu pacifica, câci ea e de natura a dechide perspective clare si ori-ce politicu espertu scie ca resbelele de regula se nascu din situatiuni intunecate. Cuventulu Egiptu se póte ca nu se va pronunciá la negotiârile din Livadi'a, cabinetulu englezu considera acést'a tiéra atâtu de neconditiunatu legata de interesele vitale ale imperiului din Indi'a incâtu respinge ori-ce discusiune in materi'a acést'a si pentru acum nu póte admite decâtu interese engleze, nu si interese internatiunale, fâra inse de a discutá si acestor'a indreptatirea de a ajunge la valóre in perióde normali. Din aceste indigitâri se póte vedé incâtu-va directiunea ce o urmaresce ambasadorulu englezu.

Societatea academica româna.

Siedinti'a dela 3 Septemvre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Al. Romanu, I. Caragiani, G. Sionu, I. C. Massimu, Iosifu Hodosiu. G. Baritiu, Al. Odobescu, I. Ghic'a, D. Sturza.

Se cetesce procesulu-verbalu alu siedintiei precedinte si dupa óre-cari rectificâri se adopta.

Sectiunea filologica se ocupa cu studiarea manuscripteloru din traductiunea lui Titu-Liviu venite la concursu.

Se comunica ca Societatea geografica româna a tramisu societâtiei unu esemplariu din buletinulu seu.

Se primesce cu multiamire si se decide cá sa i se tramita si ei analele societâtiei academice si Descriptio Moldaviae de Cantemiru in romanesce si latinesce.

Se recomanda delegatiunei a tramite gratisu societâtiei juniloru români din Vien'a câte unu esemplariu din tóte imprimatele societâtiei.

D. presiedinte face cunoscutu societâtiei ca primari'a capitalei 'lu invita a se presentá la ea in diu'a de 6 Septemvre spre a esaminá compturile date de d. Const. Manu, presiedintele epitropiei st. Vineri pe anulu 1875.

Societatea iá actu de acésta notificare si recomanda representantelui seu a se ocupá de asigurarea intereseloru societâtiei in acea avere.

Se continua desbaterea asupr'a raportului comissiunei pentru regulamentarea premieloru Nasturelu-Herescu.

Se adoptà conclusiunile propuse pâna la art. 11 cu unu scurtu adausu la capetulu art. 8. in urmatórea cuprindere: „séu se va adauge la fondulu Nasturelu dupa decisiunea ce se va luá la tempu de câtra societate.“

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a dela 4 Septemvre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu. G. Baritiu, I. Ghic'a, Al. Romanu, Vic. Babesiu, I. C. Massimu, Iosifu Hodosiu, Al. Odobescu si I. Caragiani.

Se da cetire procesului verbalu alu siedintiei precedente si, dupa órecari rectificâri, se adoptà.

Membrii presenti nefiindu in numeru spre a se tiené siedintia plenara, se ocupa cu lucrârile speciale recomandate in comissiuni.

Siedinti'a se radica la 6 óre postmeridiane.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-boc, I. G. Sionu.

Siedinti'a dela 6 Septemvre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: I. C. Massimu, G. Sionu, Iosifu Hodosiu, I. Caragiani, Al. Romanu, G. Baritiu, V. Babesiu, si Al. Odobescu.

Se dà lectura procesului verbalu alu siedintiei precedinte si se adoptà.

Membrii presenti nefiindu in numeru spre a tienea siedintia plenaria, se ocupa cu lucrârile ce li s'au incredintiatu in comissiuni.

Siedinti'a se radica la 6 óre p. m.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Siedinti'a din 7 Septemvre, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu, I. C. Massimu, G. Baritiu, V. Urechia, V. Babesiu, I. Ghika, Al. Romanu, I. Caragiani, Al. Odobescu, Iosifu Hodosiu.

Se dà cetire procesului-verbalu alu siedintiei precedente si se adoptà.

Societatea fiindu in numeru pentru siedinti'a plenaria, se procede la ordinea dilei.

D. presiedinte comunica o epistola a dlui Aurelianu, care se afla la Vien'a, relativu la cumparatóre de instrumente meteorologice pentru sectiunea de sciintie.

Se recomenda comissiunei bugetare

Se urméza discussiunea asupr'a regulamentului pentru premiele Nasturelu. Se admitu tóte articolele propuse, afara de art. 16, care se afla cu cale a se suprime, pre cuventu ca dispositiunea propusa nu este oprita nici de statute nici de testamentu.

Se admite a se intercalá in regulamentulu precitatu si urmatórele amendamente propuse la incheiarea discusiunei, si anume:

La seri'a lit. A: „Societatea academica 'si reserva dreptulu de a tiparí in publicatiunîle sele disertatiunile ce se voru premiá.“

La seri'a lit. B: „Opurile anonime sì pseudonime voru puté fi admise la concursulu cârtiloru tiparite; iér' autorii loru, spre a premí premiele acordate, voru trebuí se justifice proprietatea loru.“

Cu aceste adause, regulamentulu se votéza in totale cu unanimitate.

D. Odobescu dà cetire raportului comissiunei numita spre a cercetá raportulu delegatiunei si a indicá activitatea societâtiei in anulu urmatoriu.

Se deschide discusiunea pe articole, si se admitu conclusiunile propuse in partea I a raportului.

D. Sionu propune cá sa se intrebe membrii comissiunei de revisuire a dictionariului déca mai potu purtá sarcin'a ce si-au luatu, avendu in vedere ca doi din d-loru se afla insarcinati cu portofolie ministeriale, cari le absórbe tempulu asiá ca chiaru la siedintiele rare-ori potu vení.

D. Odobescu respunde ca spera a satisface pe d. Sionu raportulu ce se cere dela acésta comissiune.

Órele fiindu inaintate, siedinti'a se radica la 6 óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 8 Septembre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Baritiu, G. Sionu, Iosifu Hodosiu, Al. Odobescu, V. Babesiu, I. Caragiani, I. Ghic'a, Al. Romanu, I. C. Massimu.

Se da cetire procesului verbale alu siedintiei precedinte si se adopta.

Societatea, de-si nu este in numeru, decide a continuá discusiunea raportului asupr'a activitâtiei societâtiei, cu reserv'a de a se supune conclusiunile sele in prim'a siedintia cându va fi in completu.

Asupr'a punctului 2 relativu la inmultirea membriloru societâtiei, se deschide discusiunea asupr'a propunerei in principiu.

D. Sionu crede ca in principiu propunerea nu póte se fia combatuta si ca prin urmare cauta sa se puna la ordinea dilei operatiunea alegerei in prim'a siedintia plenaria.

D. Odobescu esplica ca propunerea raportului cuprinde in sine trei puncte: oportunitatea, numerulu si repartirea pe sectiuni. Asupr'a acestor'a, d-sea invita pe societate a se pronunciá.

D. Laurianu obiectéza ca inmultirea membriloru atrage dupa sine spese, cari nu se voru puté intempiná cu subventiunea ce se acorda de guvernu.

Pentru acést'a d-sea se pronuncia numai pentru numerulu de trei membrii.

Dnii Odobescu, Baritiu si I. Ghic'a intempina ca trebuie sa se tiena comptu mai intâiu de curentulu opiniunei publice, care reclama cá societatea se fia intarita prin persónele a câroru capacitate póte sa-i faca onóre si sa-i aduca servitie totu-dodata; câtu pentru materiale, se cade a avé deplin'a sperantia si incredere in bunele dispositiuni ale guvernului, pe care 'lu cunóscemu insufletitu pentru prosperarea institutiuniloru nationale, si astufeliu se credemu ca nu va lasá cá acésta societate se cada in inanitiune; pre lânga acestea, la cea din urma estremitate, vomu puté avé recursu la economiele ce ne voru presentá fondurile Zappa si Herescu. Pentru aceste considerante, dloru sustienu propunerea facuta prin raportu pentru alegerea de cinci membri.

Resumandu-se discusiunea, majoritatea se pronuncia pentru conclusiunile raportului, si decide a se pune la ordinea dilei desbaterea asupr'a persóneloru si operatiunea alegerei in un'a din primele siedintie plenarie.

Restulu conclusiuniloru raportului se admite fâra lungi discusiuni.

Siedinti'a se radica la 5 $^{1}/_{2}$ óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 9 Septembre, 1876.

Membrii presenti: I. C. Massimu, V. Babesiu, I. Ghika, G. Baritiu, G. Sionu, Iosifu Hodosiu, I. Caragiani si Al. Romanu.

Se dà cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adoptà.

Se comunicâ o scrisóre a dlui A. Odobescu, prin care se scusa ca nu póte vení la siedintia, din causa ca e bolnavu.

Asemenea un'a din partea dlui Esarcu, care tramite societâtiei academice (fia-câruí membru câte unu esemplariu) dóue fascicule, in cari a publicatu o serie de documente descoperite de d-sea in archivele Venetiei relative la istori'a lui Stefanu celu mare si Petru Cercelu; totu-deodata pune in vederea societâtiei unu resumatu de mai multe alte documente (pre cari le-a descoperitu in estenso si le posede), relative totu la istori'a nóstra.

Societatea rostesce simtiemintele sele de gratitudine dlui Esarcu si recomenda sectiunei istorice scrisórea si anecsele comunicate de d-lui.

Neaflându-se in numerulu regulamentaru spre a tiené siedintia plenaria, membrii presinti se ocupa cu lucrârile comissiuniloru respective.

Siedinti'a se radica la 5 óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a dela 10 Septembre, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: G. Sionu, G. Baritu, V. Babesiu, Iosifu Hodosiu, I. Caragiani, Al. Odobescu si I. C. Massimu.

Se dà cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adoptà.

Nefiindu in numeru spre a se puté tiené siedintia plenaria, membri presinti asculta raportulu dlui Babesiu, relativu la cercetarea compturiloru depuse la casierulu societâtiei.

Societatea iá actu de acestu raportu, pâna ce se va supune societâtiei in siedintia plenaria.

Se face invitare dlui presiedinte cá sa provóce pre dnii membri cari se mai afla in capitala a se intruní la societate spre a se incheiá lucrârile, fiindu apropiata epoc'a de a inchide sessiunea.

Siedinti'a se radica la 6 óre p. m.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 11 Septembre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu, I. C. Massimu, G. Baritiu, Iosifu Hodosiu, Al. Romanu, Al. Odobescu. V. Urechia, I. Caragiani, V. Babesiu.

Se da lectura procesului verbalu alu siedintiei precedinte si se adopta.

Se comunica adres'a dlui ministru de culte si instructiune punlica Nr. 8954, prin care face cunoscutu ca a dispusu a se dá societâtiei in modu provisoriu inca o sala de alaturi, dupa cererea ce i s'a facutu. Societatea esprime multiamirile sele dlui ministru si recomenda delegatiunei a pune sa faca o usia de comunicatiune cu celelalte incaperi.

Nefiindu in numerulu reglementaru cerutu pentru siedinti'a plenaria, se decide a se tiené siedintia a dóu'a di Dumineca, cându se spera ca se voru intruní toti membrii aflatori in capitala.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 12 Septembre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Baritiu, G. Sionu, V. Babesiu, D. Sturdza, Al. Romanu, N. Ionescu, Massimu, I. Caragiani, Al. Odobescu, Iosifu Hodosiu, V. Urechia.

Se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei precedinte si se adopta.

Societatea aflându-se in plinu, se decide a i se supune lucrârile cari fusesera tratate in modu provisoriu.

D. Odobescu da lectura raportului despre activitatea societâtiei si se admitu conclusiunile cuprinse in elu. Cu acésta ocasiune d. Sturdza emite dorinti'a de a intervení (in modu oficiosu, déca se póte) prelânga d. ministru respectivu spre a ajunge cá bibliotec'a statului se fia pusa sub auspiciele acestei societâti: cu acést'a biblioteca aru representá mai multa garantia si atunci lumea avendu mai multa confientia, i-aru face si donatiuni precióse, totu-odata, intrunita cu bibliotec'a societâtiei, ea aru presentá indoite avantagiuri atâtu pentru publicu câtu si pentru societate.

D. presiedinte respunde ca dorinti'a dlui Sturdza a prevenit'o pâna la óre-care gradu d. ministru alu culteloru, numindu bibliotecaru pe unu membru alu societâtiei si póte ca in curendu va fi pe deplinu realisata.

D. Babesiu da lectura raportului specialu asupr'a situatiunei financiare si a compturiloru supuse de cassariulu societâtiei. Dupa óre-cari mici rectificâri, se votéza in unanimitate, remanendu cá proiectulu de bugetu sa se puna la ordinea dilei.

La ordinea dilei fiindu raporturile diferiteloru comisiuni cari si-au terminatu lucrârile, d. Sionu dâ lectura procesului-verbale alu sectiunei filologice.

D. presiedinte propune a se luá in discusiune acestu raportu.

Se radica obiectiuni asupr'a ordinei dilei. Mai multi membrii ceru cá la ordinea dilei sa se puie cu precadere lucrarea votata prin raportulu comissiunei despre activitatea societâtiei, si anume inmultirea membriloru. D. presiedinte insista ca, dupa ordinea dilei fisata de mai inainte, este rendulu lucrâriloru ce decurgu din procesulu-verbale alu sectiunei filologice. Mai multi persista a se dá precadere alegerei de noi membri. Acésta propunere adoptându-se de maioritate, siedinti'a se suspende spre a se consultá asupr'a persóneloru. Dupa câte-va minute redeschidindu-se siedinti'a, se procede la votu pentru persónele cari au datu declaratiuni ca primescu a face parte din societate.

I. Se pune la votu alegerea dlui Vasile Maniu.

Votanti 12. Maioritatea de $^2/_3$ 8. Pentru 11. Abtienere 1.

II. Se pune la votu alegerea dlui Grigore Stefanescu.

Votanti 12. Maioritatea de $^2/_3$ 8. Pentru 10. Abtienutu 1. Biletu albu 1.

D. Presiedinte, in urm'a voturiloru pronunciate mai susu, proclama de membrii actuali ai societâtiei pe:

D. V. Maniu pentru sectiunea istorica.

D. Grig. Stefanescu pentru sectiunea sciintieloru.

D. Al. Papadoplu Calimachi pentru sectiunea istorica.

Órele fiindu inaintate, societatea decide a se intruní a dóu'a di spre a alege pre ceilalti membri.

Siedinti'a se radica la 6 $^1/_2$ óre p. m.
Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 13 Septembre, 1876.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: I. C. Massimu, G. Sionu, V. Babesiu, N. Ionescu, Al. Romanu, D. Sturdza, G. Baritiu, I. Caragiani, Iosifu Hodosiu, A. Odobescu.

D. Grigore Stefanescu, noulu membru alesu, se presinta sa iá loculu seu in societate.

Se dâ lectura procesului-verbale alu siedintiei precedinte si se adoptà.

D. Odobescu ofere pentru bibliotec'a societâtiei unu volumu intitulatu „Congrès international de anthropologie et de archeologie prehistoriques,“ dela Copenhag'a. Se primesce cu multiamire.

D. Sionu supune declaratiunea dlui loc. colonelu Stefanu I. Falcoianu, prin care face cunoscutu ca primesce a face parte din societatea academica, de va fi alesu.

Se procede la votare conformu cu statutele.

Votanti 12. Maioritatea de $^2/_3$ 8. Pentru 10. Contr'a 2 voturi albe.

D. presiedinte emite opiniunea cá societatea sa se marginésca la alegerile ce a facutu pâna acum. Mai multi membrii combatu acésta opiniune, sustienendu ca trebuie se mai aléga unulu.

Siedinti'a se radica la 6 óre p. m.
Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Varietâti.

⁂ Cetatea Jidov'a. Acésta cetate, numita Jidov'a si Uriasi'a situata in plaiulu Nucsiórei, districtulu Muscelu la 6 kilometre de centrulu orasiului Câmpu-Lungu se afla asiezata intre riulu târgului la distantia de 120 metre de malurile lui si intre sioséu'a nationala Pitestii-Câmpu-Lungu, la 85 matri situata in partea despre ostu a Câmpu-Lungului.

Dupa sapaturilo esecutate, intr'unu modu sistematicu de d. Butculescu, dóue sute metri lungime pre 2m,70.2m.80 adencime din zidurile acestei cetâti au fostu aduse la lumina, in lun'a acest'a.

Cupa obiectele descoperite: dóue caramizi cu inscriptiuni române, chei, sageti, haste, sticlarie fragmentata, olarie, etc. plus simetri'a ziduriloru de imprejmuire in grosime de 5 metre 16 c. m. si dupa dóue monete, un'a de argintu dela Get'a (a Ch. 211) si si alt'a de bronz dela Gordianu (d. Ch. 238), acésta cetate arata o faptura romàna; in contr'a tuturoru asertiuniloru unor'a cari pretindu ca aru fi de orgine daca. Asupr'a acestui punctu se va esplicá mai precisu esploratorulu in urm'a terminârei sapaturei complete a cetâtiei.

Sapaturile se urmarescu cu mare activitate, chiaru acum, si póte ca preste curendu vomu posedá multe notiuni fórte interesante pentru monumentulu nostru istoricu.

Ministeriulu instructiunei publice, a pusu la dispositiunea dlui Butculescu o suma óre-care pentru a vení in ajutoriulu scrutâriloru sale. R.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/25 Octobre 1876.

Metalicele 5%	62	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	25
Imprumutulu de statu din 1860	108	25
Actiuni de banca	810	—
Actiuni de creditu	146	40
London	124	15
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	25
„ „ „ Temisiorene	71	50
„ „ „ Ardelenesci	71	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	105	—
Galbinu	5	94
Napoleonu d'auru (poli)	9	97
Valut'a nóua imperiale germâna	61	20

Concursu.

Aplacidandu-se in parochi'a gr. or. de III-lea clasa Sambat'a de susu resariténa protopresbiteratulu Fagarasiului II, prin ordinatiunea Pré Ven. Consistoriu archidiecesanu din 16 Septemvre a. c. Nr. 2394. unu capelanu de ajutoriu lânga neputinciosulu parochu de acolo, — se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea acestei statiuni, — pâna in 8 Noemvre a. c. — Cu acésta statiune suntu impreunate emolumentele de a se impartasí capelanulu cu jumetate din venitulu parochialu care se nrca la 430 fl. v. a.

Concurentii la acésta statiune voru avé a-si asterne petitiunile sele cu atestatele recerute de Statutulu organicu, subscrisului oficiu protopresbiteralu, pâna la terminulu susu indicatu.

Comitetulu protepresbiteralu gr.
or. 3 Octomvre 1876.
Oficiulu protopresbit.
Vasiliu Macsimu,
1—3 Adm. prot. Fagarasiu.

Concursu.

La scól'a populara confesionale gr. or. din Bacaintiu se cere unu invetiatoriu prelânga salariulu anualu de 150 fl. v. a. 20 de ferdele mici de bucate, cortelu naturalu si lemnele trebuinciósе.

Aspirantii la acestu postu au a se adresá in petitele loru instruite cu documentele necesarie câtra prea ven. sc. protop. alu II alu Gioagiului reverendissimulu domnu prot. Sabinu Piso in Secarembu pâna la 7 Nov. a. c. in care di va fi si alegerea. Cantaretii voru avé preferintia de sine intielegandu-se déca posedu si alte facultâti corespunfiiatóre chiamârei loru.

Bacaintiu 11 Octob. 1876 v.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Petru Maniu,
parochulu cá presiedin-
1—3 tele comitet.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci gr. or. din opidulu Nocrichiu devenite in vacantia, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pana la 31. Octomvrie a. c. st. v.

Emolumintele suntu:

a) din fondulu bisericei si scólei 155 fl. v. a.
b) dela 50. familii câte o jumetate mesura ardeléna de bucate a 60. cr. . . . 30 fl.
c) dela circ'a 30 copii umblatori la scóla a 50 cr. . 15 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a documentá ca suntu pedagogi cu testimoniu de cualificatiune; suntu de religiunea nóstra; suntu câtareti; si ca prelânga limb'a materna mai sciu celu putienu un'a dintre limbele patriei, avendu prelânga instructiunea de tóte dile in 9 luni, a tiené dominec'a si serbatórea cu tinerimea scóla de repetitiune; iér' suplicile concursuali cu documintele loru le voru asterne pâna la terminulu indicatu la subscrisulu oficiu protopopescu.

Nocrichiu in 10 Octobre 1876.
Oficiulu protoppescu gr. or. alu
tractului Nocrichiu-Cincu mare.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
G. Maieru,
(1—3) par. si adm. ppescu.

Nr. 231.

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dtto 12 Augustu a. c. Nr. 1882 B. spre intregirea parechiei veduvite Crisbavu de class'a a III din protopresbiteratulu alu II-lea alu Brasiovului se escrie concursu pâna la 6 Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1.) Cas'a parochiala cu 2 incaperi si pivnitia.

2.) Dela 120 familii câte un'a ferdela secara séu in bani 1 fl. 40 cr. v. a. dela 10 veduve si 10 neorustici câte $^1/_2$ ferdela secara.

3.) Dela 2 gradini numite Várveghiu, si Cód'a românului circa 33 fl.

4.) Venitele stolari statorite in sinodulu parochialu din 13 Iuniu a. c.

5.) Pasiune si padure 18 jugere.

Tóte acestea computate la olalta dau unu venitu anualu de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Eara dupa urmat'a alegere de parochu in Crisbavu se va dispune definitivu si in privinti'a filiei Nou, ce se tiene de mater'a Crisbavu, si se administréza ambele de parintele capelanu Ioanu Turbure.

Brasiovu in 7 Octobre 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Ioanu Petricu,
(2—3) ppresbiteru.

Nr. 266./1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Vidr'a de mediu, de clas'a a III. protopresbiteratulu Zlathn'a-superióra, in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriale dto 23 Augustu Nr. 2034 a. cur. se escrie concursu pâna la 6 a lunei lui Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu de parochu, computate tóte laolalta dau preste totu sum'a de 516 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru Statutului organicu, si cele ale sinodului nostru archidiecesanu din an. 1873 pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Câmpeni, in 7 Octomvre 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu din Vidr'a de mediu.
Ioanu Patiti'a,
2—3 protopresbiteru.

Nr. 207 — 1876.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. Brazesti de clas'a III ppresbiteratulu Lupsiei, in urm'a inaltei concesiuni cons. dto 29 Sept. 1875 Nr. 2860, se escrie concursu cu terminulu pâna in 7 Novembre 1876 in care di va fi si alegerea.

Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emoiuminte:

1. Un'a ferdela vechia de bucate parte grâu parte cucuruzu dela unu fumu.

2. Dela 120 fumuri câte o dî de claca dela fia-care.

3. Folosinti'a cimiteriului in estensiune de 1 jug. 2370 ☐ si

4. Stol'a indatinata, cari tóte computate dau unu venitu anuale de 420 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu de parochu au a-si asterne suplicele loru in terminulu susu indicatu instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu oficiu.

Offenbai'a in 7 Octob. 1876.
In contielegere cu comitetulu
paroch. resp.
Oficiulu ppresbit. gr. or. alu
Lupsiei.
Ioanu Danciu,
2—3 adm. prot.

Edictu.

Bucur'a nascuta George Popi Teodoru, din Vladeni ppresbiteratulu Branului au parasitu cu necredintia din lun'a Maiu 1874 pre legiuitulu seu barbatu Ioanu Ioanu Nasea totu din Vladeni, si pribegesce in lume fâra de a se sci loculu unde se afla, este prin acést'a citata, cá in terminu de unu anu si o di, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra si in absenti'a ei se va pertractá si decide procesulu divortiale intentatu asupr'ai.

Brasiovu 27 Sept. 1876.
Forulu matrimoniale gr or. alu
tractului ppresbiteralu alu
1—3 Branului.

Edictu.

Ioanu Danila din Topârcea cttulu Sibiiului, carele mai bine de doi ani a parasitu pre legiuit'a sea socia An'a Tom'a Carat'a fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppresbiterale in terminu de unu anu a dato, anumitu pâna in 2 Octobre 1877, câci la din contra procesulu divortialu asupra-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Mercurea 2 Octobre 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or
alu Mercurei.
I *Drocu*
(2—3) adm. prot.

Edictu.

Ioanu Nicolae Valcanu din Poiana cttulu Sabiiului, — carele de 5 ani si siese luni a parasitu pre femei'a sea An'a Ioanu Valcanu fâra a se sci loculu petrecerei lui presinte, — se citéza a se presentá in terminu de unu anu si o di si anumitu pâna in 20 Sept. 1877, inaintea subsemnatului scaunu ppresbiteralu câci la la din contra procesulu divertialu pornitu asupr'a-i se va pertractá si decide si in absenti'a lui.

Mercurea 1ó Sept. 1876.
Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.
I. Drocu,
3—3 adm. prot.

Anunciu.

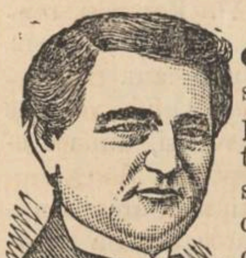

Sambata in 28 Octomvre n. profesorulu St. *Roman* nepotulu lui Bosco, artistu la curtea austriaca, danica, turcésca si svedica in caletori'a sea câtra Pest'a va avé onórea a dá dóue representatiuni in magica, mimica, fisiognomica, precum si in musica à la Paganini. Detaiuri dau afisiurile de dî. Bilete se capeta la tóte cassele teatrului.

Inceputulu precisu la 7 óre.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cätra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 83. ANULU XXIV.

Sabiiu 17|29 Octomvre 1876.

De unspradiece ani incóce ni s'a intemplatu, nu odata, sa emitemu idei in publicu, cari, tocm'a pentruca erau asiá cum diceamu noi ca suntu, superau, ele nu erau mai putienu superaciós e si pentru noi. Dara pentru ca erau superaciós e erau si combatute cu multa energia si de multe ori cá sa para si mai combatute eramu tratati reu, eramu tratati pána si de tradatori natiunali. Amu avutu si avemu trist'a satisfactiune cá mai tardiu sa vedemu implinite cele ce amu disu noi si nu profetiile combatatoriloru nostri.

Astadi nu suntemu intr'o positiune tocm'a de totu analoga celei de mai nainte. Astadi suntemu in fati'a unoru pareri politice ce diferu de ale nóstre in cele ce privesce cestiunea orientala. Le dâmu cursu liberu si acelor'a si in colónele nóstre, fâra de a ni le insusí intru tóte, dara si fâra pretensiunea ca vederile nóstre aru fi absolutu mai bune. Va fi bine cá publiculu cetitoriu sa cunósca mai multe pareri, sa combine sa studieze si — sa aléga.

Cum aru fi de a se privi cestiunea orientala de noi românii?

Saliste, in 25/10 1876.

Cestiunea orientala, de multu tempu preparata, o vedemu adi matura de a se resolví.

Ce insemnéza acésta cestiune ominósa? Simplu o nóua regulare de statu a orientului europénu; in sensu mai marginitu, crearea altoru nóue relatiuni de statu pe intregu teritoriulu europénu, ce s'au observatu a se numí alu imperiului otomanu.

Cestiunea acést'a a miscatu pe intréga Europ'a, a cârei constelatiune adi este astfeliu cá a unui trupu intregu, asiá, ca cându patimesce piciorulu séu mân'a, se simtu si cei-lalti membrii atacati, mai multu séu mai putienu, dupa pusetiunea loru. Ea inse atinge in prim'a linia si mai multu pe acelea natiuni si semi-staturi, ce au statu si stau sub domni'a si influinti'a guvernului mohamedanu, a unicului guvernu pagânu, ce mai esista in Europ'a. Eata dar' ca ea atinge inmediatu si pe natiunea romàna din Romani'a libera. Nu este dar' nici o mirare, ca statulu Romaniei a fostu si este necessitatu a luá o pusetiune in fati'a a. n. cestiuni orientali.

Ce pusetiune a luatu elu?

Jurnalele pâna adi ne spunu, ca Romani'a aru fi pasitu in aliantia cu Russi'a, si aru fi decisa a luá rolu activu — chiaru si cu arm'a — spre delaturarea pedeciloru in resolvirea cestiunei orientali, — a domniei turcesci de pâna acum.

Atentiunea Europei este indreptata asupr'a Romaniei. Nóue inse cá români si inmediati vecini nu ni se va potea denegá dreptulu, de a ne interesá cu totu-deadinsulu si a tractá cu seriositate pasirea acést'a a Romaniei, a vecinului si vechiului amicu si aliatului naturalu alu imperiului nostru.

Asteptarea generala se vede a fi fostu cá Romani'a sa remana neutrala.

Déca ne inchipuimu caracterulu cestiunei orientali, dimensiunea ce au luatu, scopulu aliantiei celoru 3 poteri imperiali si pasii Russiei spre deslegarea ei, luptele crestiniloru cu turcii, apoi positiunea geografica si politica a Romaniei: intrebâmu, erá óre neutralitatea Romaniei possibila, pâna cându ea este unu membru in concertulu popóreloru, a câroru destine depindu dela resolvirea cestiunei? potea fi Romani'a neutrala in fati'a torentelui ce-i vine preste capu? si déca Russi'a, cá membrulu activu alu aliantiei celoru 3 imperiuri, este resoluta cu deseversire a pasí activu si cu mâna armata a trece preste otarele Romaniei, erá óre acést'a in stare a oprí taberele nordice cu neutralitatea si armat'a sea? Asecurat'au óre o putere mare Romaniei unu asemenea ajutoriu in acésta directiune? nu!

Deci cine potea asteptá dela Romani'a sa jóce unu atare rolu de aventurieru?

Are ce-va ratiune a se dice, ca de ce se conlucre Romani'a la consolidarea panslavismului? De si nu se póte negá, ca dupa situatiunea de adi ide'a panslavismului jóca o rola eminenta in cestiunea orientala, totusi cutezu a dice, ca este o eróre cându se confunda de totu cestiunea or. cu panslavismulu; grecii, românii, macelonenii si alte popóre din Turci'a nu suntu slavi, si totusi suntu factori nedisputaveri la resolvirea acestei cestiuni. Ba acesti factori suntu tocmai chiemati a paralisá incâtu-va inmensa latire pretinsa si inpoterirea panslavismului in orientulu Europei. Cându s'aru priví cestiunea in tóta Europ'a asiá, nu aru apare monstrulu panslavismului asiá de infricosiatu si unele pârti mai interesate aru fi mai liniscite.

Caracterulu principalu alu cestiunei orientali este totu asiá precum au fostu si simburulu originei ei. Este de o parte inposibilitate absoluta, probata de multi ani, de a se aduce o armonia reclamata de civilisatiunea si pacea Europei, de oparte, intre credintia, moravurile, obiceiurile, traiulu si institutiunile crestine si intre cele ale fiiloru lui Mahometu, iér' de alta parte este asuprirea gubernului absolutu musulmanu asupr'a crestiniloru, ce provine tocmai din eterogenitatea elementeloru, si prin acestea impedecarea civilisatiunei si progressului si a libertâtiei crestiniloru si tieriloru loru in spiritulu crestinescu europénu.

Ide'a crestinismului, cârei'a are Europ'a a-i multiamí moral'a, umanitatea si civilisatiunea ei, este asiá de puternica, incâtu trebuie odata se frânga domni'a absoluta si discretionara a mohamedanismului.

In Turci'a propria suntu la 2 milióne de români, cari dimpreuna cu slavii si alte natiunalitâti suferu jugulu lui Mahometu. Romani'a ins'asi este tractata de gubernulu otomanu cá si unu pasialicu, si prerogativele de cari s'au mai bucuratu, le au avutu numai din grati'a puteriloru europene.

Iéta, prelânga necesitate, si justulu titlu alu Romaniei, de a fi activa in cestiunea orientale in intielesulu ei propriu si alu umanitâtiei.

Dar' intrebarea cea mai de aprópe si de interesu specialu pentru noi românii din Austro-Ungari'a este: Cum si incâtu se unesce positi'a luata de Romani'a cu interesele statului nostru, de care suntu strinsu legate si interesele si destinele aceloru 3 milióne români de aci?

Cându au scrisu „Tel. Rom.“ in Nr. 81 din 10/22 Octob. a. c.: „ca românii nostri din Austro-Ungari'a, cari totu-déun'a au fostu mandri de a se priví cá poporulu celu mai alipitu de dinastia, si astadi — cându cestiunea or. aru aduce necesitatea — suntu gat'a a se jertfí pentru imperatulu nostru si imperati'a dinastiei“ au nimeritu in profundulu simtieminteloru si aspiratiuniloru tuturoru românilooru nostri din acestu statu. Déca sórtea aru dispune, — cum continua Telegr. — cá si noi prin imperiulu nostru se ajungemu la o lupta in cestiunea orient. atunci mai bucurosi amu fi a luptá pentru interesulu monarchiei nóstre lânga fratii din Romani'a, dar' nu in contr'a loru.“

Esista dar' o colisiune, pe carea noi din sufletu o amu condamná?

Mai intâiu trebuie sa premitemu, ca natur'a cestiunei orientali — faca-se resolvirea acelei'a pre calea pâcei, cum se dice a diplomatiei si pressiuniloru asupr'a portiei otomane séu si prin arme — este astfeliu, incâtu imperiulu nostru, dupa pusetiunea sea si dupa elementele sele, nu putea altcum, decâtu numai prin o politica si pasire activa si resoluta, se intrevina la deslegarea cestiunei orientali.

Numai acea politica este salutara pentru monarchi'a nóstra, care are in vedere mai intâiu interesele generali si unitari ale monarchiei si intregului imperiu si ale dinastiei, si apoi si interesele ori-cârei natiuni ce compune factorii poporului si in fine care tientesce a incheiá legaturi amicabile cu popórele invecinate monarchiei nóstre.

Déca o atare politica aru fi urmatu diplomati'a nóstra, suntemu de credintia, ca primulu aliatu alu monarchiei aru fi fostu vechi'a ei amica Romani'a, carea de secoli, mâna in mâna a mersu cu imperatulu Austriei si cu regele Ungariei, fatia de turburârile orientali si in contr'a turciloru, a inamicului crestinatâtiei.

Óre acelu statu micutiu românu, cârui'a Europ'a i datoresce multiamita, ca la multe grele tempuri a pusu stavila barbarismului mahometanu, de a nu puté pustií tierile europene, se nu fia preferatu alianti'a cu Austro-Ungari'a, lânga care s'a luptatu si cu care are multe interese comune?

Déca unii din monarchi'a nóstra nu suntu multiamiti cu starea lucrului de adi in asta privintia, apoi acést'a au a o multiemí numai diplomatiei nóstre, care se pare — dupa resultatele de pâna adi — a fi facutu politica numai din unu punctu de vedere.

Este mai probabilu a crede, ca o pasire activa si resoluta a statului nostru in favórea crestinismului la tempulu seu, si folosita de considerantiele aliantiei de 3 imperii, aru fi contribuitu mai curendu la aplanarea cestiunei orientali pe calea pacinica, decâtu vice versa.

Precum caderea Turciei se dicemu si numai necesitatea reformârei guberniului mohamedanu in favorulu crestiniloru erá inevitabile, tocmai asiá de naturalu erá a nu se intrepune nici decum pentru sustienerea acestui guvernu. Deci de si s'au intârdiatu multe, totusi se speréza, ca o repâsire intielépta pe altu terenu mai naturalu si mai corespundietoriu intereseloru statului si a celoru mai multe popóre a le lui, va delaturá inconsecintiele si va pastrá odichn'a si pacea nóstra din launtru. Sa sperâmu! Este dar' in situatiunea amintita ceva ce se pare a conveni intereseloru nóstre si a le monarchiei, fatia de atitudinea Romaniei, inse asiá de putienu, incâtu prin o procedere, ce se speréza, se va delaturá. Acésta sperantia o nutrimu cu atâtu mai multu, cu câtu vedemu ca si adi diplomati'a nóstra se tiene in ramii aliantiei celoru 3 poteri mai mari din Europ'a, si acést'a va delaturá si fântanile ivite ici colea despre controverse periculóse intre statulu nostru si Russi'a, cari aru poté aruncá o plaga infricosiata asupr'a tierei nóstre.

Resbelulu.

Unu siru de lupte dela 15 pâna la 24 Octobre pare a se fi terminatu. Luni sér'ai (23 Oct.) se afirmà din mai multe pârt, dupa o lupta sângerósa de patru dile, cu tóte ca a plouatu mereu, turcii s'au vediutu stapâni pe positiunile de Djunis si pe orasielulu de acesta'si nume. Victori'a acést'a turcésca a consternatu pre serbi fórte tare si a deschisu turciloru drumulu spre Crusievatiu. Bombardarea fortaretieloru Alecsinatiu si Deligradu se va incepe indata ce sosescu tunurile de asediu.

Russi'a, li se pare serbiloru ca tamenda pré multu cu intrarea in actiune si de aceea nu e mirare déca suntu aplecati spre unu armistitiu de siese septamâni incheiatu deadreptulu cu Pórt'a.

Se póte ca in legatura cu cele de mai nainte sta si demissiunarea ministrului serbescu de resbelu anunciata de telegrafu inca alalta eri.

Respunsulu regimului in cestiunea orientala avù locu in senatulu imperialu Vineri in 27 Oct. Esenti'a respunsului este: politic'a monarchiei este inainte de tóte pentru sustienerea pâcei, fâra de negligerea detorintieloru si intereseloru statului, a cârui politica esterna nu este dupa rasele popóreloru. Regimulu va urmarí si mai departe dóue tiente: sustienerea pâcei orientale si meliorarea sortiei crestiniloru de pe peninsul'a balcanica.

„Ellenör“ desfasiura unu tablou despre fortiele combatante a aceloru puteri (Russi'a, Germani'a, Angli'a, Franci'a, Itali'a, Turci'a si Austro-Ungari'a) cari eventualu se voru amestecá in conflagratiunea orientale, si apoi dice:

Aceste siepte puteri dispunu preste totu de 5,600,000 soldati trupe pe uscatu si 776 nave de resbelu cu 6074 tunuri. Subtragendu de aici 10 percente necombatanti si din restulu acest'a o treime pentru servitiulu teritorialu si la porturi, totusi mai remânu inca pentru aplicarea efectiva in resbelu 3,360.000 soldati trupe pe uscatu si 470 nave de resbelu si 3650 tunuri.

Unu resbelu intre monarchi'a nóstra si Russi'a aru intempiná din partea nóstra cu substragerile de mai susu, dara computendu si trupele militieloru teritoriali (honvedi unguresci) (200,000) pe câmpulu de resbelu 600,000 soldati si 17 nave de resbelu cu 120 tunuri; adaugendu la acést'a forti'a de resbelu a Turciei (de asemene cu substragerile de mai susu 240,000 soldati trupe pe uscatu si 60 nave de resbelu cu 300 tunuri) armatele acestoru dóue state aru consiste din 840,000 soldati si 77 nave de resbelu (cu 420 tunuri) si alipinduse si Angli'a cu 120,000 soldati si 248 nave (cu 2100 tunuri) ce póte ea sa le presteze, intrég'a putere de resbelu s'aru urcá la **960,000** soldati si 325 nave cu 2520 tunuri. La aceste fortie combatante impreunate Russi'a aru avé sa opuna 540,000 soldati si 24 nave cu 100 tunuri; forti'a sea de pe uscatu o aru puté sporí in casulu celu mai bunu cu 60,000 serbi, cu 60,000 români, 25,000 montenegrini si 50,000 greci si asiá aru fi cu totulu 735,000 soldati.

Presupunendu in fine casulu estremu, adeca, ca Germani'a merge cu Russi'a, si adaugenduse armat'a germana cu 700,000 soldati si 24 nave de resbelu (cu 60 tunuri), aceste dóue state aliate aru dá impreuna 1,515,000 soldati si 48 nave de resbelu cu 160 tunuri, care in casulu la care nu putemu cugetá, cându s'aru alipí si Itali'a cu 360,000 soldati si 34 nave (cu 340 tunuri) s'aru poté urcá la **1,875,000** soldati si 82 nave cu 500 tunuri.

In casulu acest'a insa Franci'a aru sporí si din partea sea puterea armata coaliata a Turciei, a Austro-Ungariei si a Angliei cu trupele sele de pe uscatu in numeru de 740,000 soldati, 60 nave de resbelu si cu cele 600 tunuri ce se afla pe ele o aru aduce la **1,800,000** soldati si 385 nave de resbelu cu 3120 tunuri pe nave.

Corpurile legiuitóre a le Romaniei suntu convocate in sessiune estraordinara pe 21 Octobre.

„Pest. Ll.“ constata ca poporulu in Romani'a nu vrea sa scie de comedi'a tragica inscenata de guvernu care e cuprinsu de ametiala. Intr'o corespundintia din Bucuresci cu dat'a 19 Octobre ce o publicà „P. L.“ se dice, ca principele Carolu va incepe sa inspicieze divisiunile armatei concentrate. Voluntarii rusesci trecu in numeru mai mare cá pâna acum. Hârthiele române iéra au scadiutu tare in cele trei dile din urma. Conscriptiunea de cai se face in modu fórte seriosu, o comissiune merge din casa in casa atâtu la tiéra câtu si in orasie si nótéza cai ce-i afla etc.

Se vede inse din ce in ce mai lamuritu ca nici poporulu românu nici armat'a nu are o deosebita aplecare de a purtá resbelu. Pregatirile de resbelu—concentratiunile se condamna, de cându s'a recitu vremea si e firescu lucru ca depesiele ultime cari punu in perspectiva conservarea pâcei se intempina cu bucurie din partea tuturoru. Principele Carolu e in Romani'a póte uniculu omu care nu partecipa la acésta bucurie, pentru ca cu pacea corón'a regale de care a visatu dispare intr'o departare negurósa. Guvernulu românu s'a alipitu de Russi'a numai pentru ca nu avé alta cale de scapare din acesti pericoli inminenti. Disparendu acesti pericoli actitudinea guvernului iéra se va schimbá; ba se va denegá cu totulu actitudinea din septamânile ultime.

Despre pregatirile de resbelu in Romani'a se comunica „Corespundintiei politice“ din Turnulu Severinului la 19 Octob.:

Noi ne aflâmu in vertegiulu miscârei militare ce a provocat'o guvernulu asupr'a Romaniei. Prelânga turnulu Severinului se voru postá, se dice, dóue brigade infanteria, 3 escadróne cavalerie si 3 baterii. Se mobiléza si corpulu dorobantiloru; reservistii trebuie sa vina sub stindardu pâna in 1 Novemb. n. Cei ce voru intardiá voru fi tractati cá desertori. Cum se vorbesce pe aici, in 23 Oct. armat'a va porní in susu câtra frontier'a danubiana. Cumca nu e vorb'a numai de manevre se vede dintr'unu circularu amicabilu alu ministrului de resbelu câtra oficieri prin care acesti'a suntu provocati a se provedé cu echipare suficienta pe iarna câci probabilu armat'a và remané mai multu tempu afara de teritoriulu patriei. Câtu de putienu e publiculu incantatu de perspectiv'a evenimenteloru resboinice, pe atâtu de voiosu a primitu corpulu oficiaru prospectele unui rolu activu alu armatei române. Dela avenirea pe tronu a principelui Carolu s'a facutu fórte multu pentru radicarea armatei si acést'a dispune acum cu deosebire de unu corpu de oficieri distinsu. La dóue lucruri a devotatu principele din cass'a Hohenzollern o atentiune cu totulu deosebita si necurmata: cualificarea oficieriloru si procurarea de materialu solidu pentru resbelu. In ambele directiuni s'a prestatu multu. Armat'a e comandata de oficieri bine disciplinati si posede o armatura eminenta. Tóte carale câte suntu numai disponibile s'au recuiratu in turnulu Severinului. Statulu maioru alu divisiunei de aici a recuiratu 300 cara pentru 28 Octobre, statulu nu reflectéza la vre-o prestatiune gratuita si pune in perspectiva plati bune. Prefectulu despartiementului nostru a intrebatu in modu amicabilu, déca o subscriptiune de unu imprumutu natiunalu póte sa aiba prospectu de reusire. Cei mai multi posessori de case din cetate precum si domnii proprietari de pamentu din cercu au dechiaratu ca suntu gat'a a face totu ce li va fi cu putintia. In acestu despartiementu se comptéza la unu venitu cam de dóue milióne lei (franci). Cum ni se spune imprumutulu natiunalu se va escrie in lun'a lui Decembre. Societatea de vaporu pe Dunare a sistatu comunicatiunea la Dunarea de josu si anume cu dóue septamâni inainte de cum se cugetá. Nu se scie, déca situatiunea politica séu scaderea apei a causatu acést'a dispositiune.

Dupa cum se comunica „Corespondentiei politice“ din Seraievo o rescóla in massa a poporului mohamedanu in Bosni'a e inminenta. Mohamedanii s'au intaritatu fórte tare audiendu de realisarea autonomiei proiectata pentru Bosni'a. E temere intemeiata, ca mahomedanii voru massacrá fâra crutiare pe crestini. Chiaru si organele guvernului nu se sfiescu a spune pe fatia ca rescól'a va urmá, déca se va introduce autonomi'a in Bosni'a.

Incordarea cu care se astépta scirile din Constantinopole despre primirea ultimatului rusescu de câtra Sublim'a Pórta e, dupa cum afirma „Pest. Ll.“ putienu justificata. In respectu formalu pasulu lui Ignatieff póte ca e de insemnatate intru câtu elu la totu casulu e de natura a accelerá desvoltarea séu déca mai vreti complicarea; obiectivu elu abiá va puté produce o schimbare a situatiunei, care nu se póte tagaduí stà sub semnulu resbelului. Decisiunile Pórtei relativu la ultimatulu rusescu nu voru alterá intru nimicu acést'a situatiune. Reducerea terminului de armistitiu, la care se voru supune cei din Constantinopole fâra greutate e de insemnatate fórte inferióra fatia de intrebarea de garantii — si in punctulu acest'a Pórt'a nu póte fi destulu de induplecabila, pentru a desarmá agressiunea Russiei. Voiesce Russi'a conflictulu de resbelu — si dorere in privinti'a acést'a tóte indoielele disparu din ce in ce — atunci ea afla in pretensiunile de garantie o arma ce nu i se va puté smulge din mâni prin nici o concessiune turcésca — decâtu póte prin aceea, ca Pórt'a 'si va dá consemtiementulu la ocuparea provincieloru resculate prin trupe straine. Intre atari impregiurâri vedemu cu satisfactiune, ca conducatoriulu oficiului nostru pentru afacerile straine se retrage din ce in ce la interesulu specialu alu monarchiei si fâra de a vatamá concursulu diplomaticu se pregatesce „in interesulu pâcei“ pentru tóte eventualitâtile.

Itali'a si Orientulu.

Itali'a care in tempulu ultimu lasà sa transpire prin organele sale publice dorinti'a de a capetá limitea sea naturale, Trentino, nu a disparutu inca din publicistica. Alianti'a ei cu Russi'a, care e considerata de unu faptu necontestabilu, totu mai dà impulsu la combinatiuni nóue. Unu corespundinte la „Fr. Bl.“ din Rom'a vrea sa scie, ca Itali'a speculéza dupa o insula in Marea mediterana si pentru a obtiené o statiune marina pe sém'a naveloru sale ea s'a aliatu cu Russi'a. Eata cum se pronuncia acestu corespundentu in acésta materia:

Scirea colportata de foile din Vien'a, ca intre Itali'a si Russi'a s'a realisatu o conventiune relativu la restabilirea ordinei pe peninsul'a balcanului si anume séu pe socotél'a Austro-Ungariei séu a imperatiei turcesci firesce ca n'a lipsitu a face o mare sensatiune in tóte cercurile poporatiunei nóstre, pentru ca adeverirea unei sciri de asiá insemnatate mare politica aru semnificá o parasire a politicei orientali urmata pâna acum de Itali'a. Multi dintre deputatii nostri parlamentari, intre cari si unii partisani ai opositiunei, se grabira a se informá indata pe cale amicabila despre adeverulu acestei sciri din Vien'a; capetara inse la usiele unde au batutu nisce respunsuri cari pentru ambiguitatea loru aru fi facutu tóta onórea chiaru si oraculului din Delfi. Nu mai putienu norocosi fura in acestu respectu multi membri din lumea diplomatica de aici, cari de asemenea nu s'au pututu procopsí din respunsulu ce l'au primitu la intrebârile loru in obiectulu acest'a. De atunci au trecutu dejá multe dile, dar' si astadi nu scie nime apriatu, care va fi propriaminte cea mai nóua politica orientale a cabinetului nostru si spre ce se nisuiesce elu bucurosu. Atâtu se scie si acum ca regatulu Italiei relativu la parerile sele asupr'a viitoriului imperiului osmanu s'a smulsu pentru totu-déun'a dela Angli'a si s'a aruncatu int'unu saltu in bratiele Russiei, a trecutu prin urmare dintr'unu estremu intr'altulu. Se tagaduesce in cercurile nóstre guvenamentali mai inalte cumca Itali'a aru avé intentiunea, a se mai marí pe socotél'a Austriei, dar' nu este eschisa o estindere pe socotél'a Turciei. Si intr'adeveru, Itali'a staruesce de multu a se asiediá cu firmitate in resaritulu mârei mediterane, pentru asi puté sporí comerciulu in aceste pârti si a-si creá acolo o statiune pentru flot'a sea. De aceea ea arunca de multu tempu privirile sale asupr'a insulei Cipru, atâtu de frumósa si roditóre, dara dorere si negligeata, care a apartienutu multu tempu la republic'a Venetiei si pe care Itali'a unita cá mostenitóre a numitei republice aru posede-o bucurosu.

Sub guvernulu si administratiunea unui poporu apusénu insul'a acést'a pe care in anticitate se dice ca au esistatu siesesprediece regate, si-aru puté redobendí vechi'a sea stralucire si bunastare, dar' ea aru deveni in acel'asi tempu si marulu de cérta intre Itali'a si celelalte natiuni mari maritime, pentru ca cine e domnu preste acést'a insula are in mânile sale si o mare parte din comerciulu siricu. Póte ca togm'a insul'a Cipru e aceea ce doresce atâtu de tare Itali'a in anim'a sea, dara potu se ve comunicu atâtu la totu casulu in modu autenticu, ca ea de multu staruesce sa aiba o insula in archipelagu pentru cá sa-si póta desfasiurá aici tricolorulu seu si sa intemeeze o statiune marina pentru navele sale. Deci nu e mirare déca cabinetulu Depretis-Melegari, care si-a scrisu pe stindardulu seu si desvoltarea puterei marine a Italiei si a comerciului ei marinu, apuca cu bucurie mân'a ce i-o intinde amiculu dela Nev'a in speranti'a sigura, ca acést'a mâna i va dá o insula in archipelagu cá recompensa a prietiniei. Ori cum va sta lucrulu un'a e siguru, ca Itali'a s'a smulsu cu incetulu din firele politicei englese si se alipesce mai intimu de Russi'a, care va primí in Itali'a unu aliatu bunu in marea mediterana.

Societatea academica româna.

Siedinti'a dela 14 *Septemvre* 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Iosifu Hodosiu, G. Baritiu, Gr. Stefanescu, Al. Romanu, I. Caragiani, I. C. Massimu, G. Sionu, V. Urechia si Al. Odobescu.

D. Maniu, membrulu nou alesu, luându-si loculu, multiamesce societâtiei de onórea ce i-a facutu chiamandu-lu in sinulu ei.

Se cetesce procesulu-verbalu alu siedintiei precedinte si se adoptà.

Se radica propunerea de a procede la alegerea unui alu V-lea membru. Dupa óre-cari discussiuni, se dà precadere discussiunei asupr'a propuneriloru sectiunei filologice, resultande din procesulu verbale supusu in siedinti'a dela 6 ale curentei.

D. Romanu dà cetire asupr'a manuscriptului despre sintactic'a româna venitu la concursu.

D. Baritiu, cerendu cuventulu, dice ca opiniunea maioritâtiei nu tiene comptu de conditiunile puse in concursulu publicatu despre acestu operatu. In acelu concursu se fipséza sum'a premiului ce se ofere. Admitiendu-se opiniunea maioritâtiei, aru fi sa intrâmu in tocméla negutiatorésca cu concurintele; asemenea procedura póte aru ofensá demnitatea autorului.

Conchidiendu la respingerea propunerei cere cá cestiunea sa se formuleze netedu: merita operatulu premiulu séu nu? câci de-sea numai asiá 'si póte dá votulu.

D. Babesiu sustiene aceea'si opiniune: adauga ca numai dupa resolvarea aceste intrebâri póte sa se puna in desbatere compensarea autorului afara din conditiunile concursului.

D. Odobescu, unindu-se cu cele dise de preopinenti, sustiene ca nu se póte admite trunchiarea premiului. D-sea séu 'lu acordà intregu cum a fostu anunciatu, séu 'lu refusa intregu. Aru fi periculósa pentru societate o procedere cá acést'a: a scadé premiele si a instituí tocméla, aru avé de consecintia descuragiarea concurentiloru de a se mai increde in promisiunile societâtiei.

D. Urechia crede ca nu este competinte a intrá in esaminarea si apretiarea operei. Cá formalistu in ceea ce privesce competinti'a, vediendu ca conclusiunile maioritâtiei tindu a afirmá ca oper'a nu respunde pre deplinu la conditiunile concursului, mai curendu se unesce a formulá propunerea de refusu, decâtu aceea ce o propune maioritatea.

D. Laurianu crede ca d. Urechia a pusu cestiunea pe cea mai nemerita cale de discussiune, si provóca pre societate a-lu urmá, societatea nefiindu competinte a intrá in detaiuri.

D. Odobescu aduce aminte societâtiei ca ea, instituita dela inceputu pentru confectionarea dictionariului si a gramaticei limbei române, in aceste materii a lucratu totu-déun'a cu caracteru de corpu filologicu. D-sea considera pe dlu Romanu cá raportore alu societâtiei, iér' nu numai alu sectiunei. Astadi raportorele vine si aréta ca oper'a sintactica care s'a presentatu i se pare démna de premiatu, dar' ca studiulu ei speciale s'a facutu in sinulu sectiunei filologice, unde maioritatea a opinatu ca ea nu va posede tóte calitâtile cerute. Asiá dara cându vede ca raportorele pe de o parte dice dá, iér' maioritatea sectiunei filologice bá, d-sea cere cá acei cari o reprobéza sa vina sa-si arete cuvintele cu cari combatu opiniunea raportului, si póte ca d-loru voru convinge pe societate.

D. Laurianu, vorbindu mai intâiu asupr'a cestiunei de forma, nu néga ca societatea dela inceputu a lucratu in asemene materia cá corpu filologicu.

Acést'a inse nu e tocmai regulatu si nu póte demonstrá altu ceva decâtu ca sectiunea competinte n'a fostu gelósa de atributiunile sele. Acum inse cându lucrârile diverseloru sectiuni ajungu a fi mai numeróse, crede ca e bine a se marginí fia-care in ale sele. Vorbindu asupr'a operei ce face obiectulu discusiunei, d-sea nu néga calitâtile ei; din contra afirma ca este buna, si ca aru fi de mare utilitate a se dá la lumina. Dar' cá unulu care este din majoritatea sectiunei, si-a facutu convinctiunea si crede ca nu este o lucrare care sa se póta calificá cá opus prestantissimum, spre a i puté acordá premiulu intregu. De-si crede ca cu propunerea majoritâtiei oper'a aru fi destulu compensata, totusi déca societatea va voí a-i dá premiulu intregu, nu se opune.

D. Romanu voiesce a imprasciá indoielile aceloru cari aru crede ca in sectiunea filologica s'au desbinatu parerile. D-sea, cu chiaru procesulu verbule alu sectiunei, vine a probá ca relati'a cu meritulu operei in unanimitate s'a recunoscutu de buna si démna de a fi publicata. Diferinti'a de opiniune a fostu numai intru ceea ce privesce recompensarea ei. Prin urmare nu póte fi vorb'a acum de a se discutá valórea operei, ci de a se procede la votu puru si simplu se da séu nu premiulu publicatu.

D. Ureche e de parere a se intórce lucrarea la sectiune spre a formulá propunerea din nou, câci asiá nu scie ce sa faca.

D. Sionu afla tempulu si ocasiunea de a declará mai intâiu ca este unulu din minoritatea sectiunei. Apoi relativu la opera, spune ca dupa tóte obiectiunile cari s'au facutu cându si cându in tempulu cercetârei si-a facutu convictiunea ca acést'a e unic'a opera de genulu acest'a ce s'a lucratu in limb'a romàna; criticele ce a ascultatu asupr'a ei nu i s'au parutu atâtu de intemeiate incâtu sa-lu faca a nu fi in favórea ei. Déca la concursu n'a mai venitu alt'a cu care sa se póta comparà, crede cá societatea este fatalmente obligata a o premiá, mai alesu ca chiaru majoritatea a declaratu ca e buna si meritoria. Numai cându n'aru fi vediutu asemene conclusiuni, aru fi respins'o; dar' n'aru primí nici odata transactiunea pusa de majoritate.

D. Maniu cere cá raportulu sa se marginésca a se pronunciá prin conclusiune asupr'a valórei si meritului lucrârei, si se declare déca opulu respunde tuturoru conditiuniloru cerute pentru a fi premiatu; si acésta conclusiune se fia pusa in desbaterea intregei societâti.

D. Massimu se scusa mai intâiu ca fiindu bolnavu nu se póte esprime cu tóta vigórea ce merita o asemene discusiune.

Câtu despre opera, afirma ca pe de o parte a vediutu pré multa etimologia introdusa in sintasa, iér' in sintas'a propria autorulu insista numai asupr'a subiectului si predicatului, consacrându celoru mai importante pârti ale sintasei o desvoltare cu totulu insuficiente. D-sea dice ca a insemnatu mai multe din defectele operei, dar' n'a avutu tempu sa le puna pe hartia, fiindu ocupatu cu alte lucrâri de ale sectiunei. Aréta parerea sea de reu ca d. raportore nu le-a notatu; conchide ca in principiu se unesce cu d. Odobescu, si declara ca cu tóte aceste va votá pentru respingerea premiului.

D. Romanu replica ca preopinentii nu i-au comunicatu in scrisu notele loru spre a le pune in raportu; cu tóte aceste a supusu in raportulu seu tóte observatiunile principale ale membriloru din sectiune fâra a fi trecutu in amenunte.

D. Caragiani aréta ca a ascultatu cu atentiune cetirea sintasei intregi si-a luatu note despre pârtile slabe si meritóse ale operei. Cându sectiunea filologica a venitu a-si dá verdictulu, a recunoscutu merite necontestate, inse a fostu in contr'a premiârei, câci afla ca nu corespunde in totu la acea lucrare de diece ani, asteptata si anunciata a se premiá cu diece mii lei. Acum'a sectiunea filologica in majoritate decide a nu premiá, ci a se dá autorului o recompensa, vediendu ca societatea voiesce un'a din opiniuni, i se pare neregulatu cá societatea intréga se via fâra cunoscintia de causa se anuleze decisiunea majoritâtii. Este dar' de opiniune ca séu sa se admita opiniunea majoritâtiei séu sa se cetésca intâiu opulu intregu si apoi sa se voteze.

D. Odobescu resuma discusiunea prin urmatórea propunere:

Sa se puna la votu.

1. Sa se premieze cu 10,000 lei.

2. Sa se acorde spesele tiparirei.

3. Sa se dea o recompensa de 3000 lei.

Se admite in unanimitate cá aceste propuneri sa se puna la votu prin bile, incepandu-se cu punctulu I.

D. presiedinte face apelulu nominale.

Resultatulu scrutinului:

Votanti 12.
Bile albe 7.
Bile negre 5.

D. presiedinte declara ca propunerea s'a primitu.

Se continua discusiunea asupr'a conclusiuniloru sectiunei filologice din procesulu-verbale dela 6 Septembre.

Punctulu 11 se adoptà.

La punctulu III, d. Odobescu propune cá in comissiunea pentru revisuirea tiparirei traduceriloru din Cicerone si Iuliu Cesare, sa se adauge si unu membru din sectiunea istorica. Se propune d. Ureche. Societatea aprobà.

La punctulu IV, d. Odobescu esprime dorinti'a cá comissiunea lecsicografica se marginésca lucrarea glosariului limbei române in 16 cóle; care le crede suficiente si totudeodata cá pâna la sessiunea viitóre sa se termine.

D. Laurianu respunde ca nu póte fisá numerulu cóleloru; póte sa iésa si mai putienu de 16 cóle, dar' póte si mai multu.

Câtu pentru terminarea operei, aréta ca nu se potu obligá a terminá lucrarea in cursulu anului, care depinde dela diverse impregiurâri, dar' promite ca nu va trece preste 20 cóle.

Societatea aprobà.

La punctulu V. d. presiedinte esplicà causele ce l'au indemnatu pe d-sea si pe d. Massimu cá sa se ofere a lucrá unu dictionariu latino-românu. Nu numai junimea din scóle simte necesitatea de o asemene carte, dar' chiaru literatii cei mai consumati. Aduce cá proba nesuficienti'a traduceriloru din autorii latini pre cari le punemu la concursu, si sperà ca unu dictionariu românu va facilitá concurintiloru asemene lucrâri.

D. Sionu invita pre d-nii ce propunu a lucrá acésta opera sa-si amâne propunerea pe anulu viitoriu, fiindu-ca anulu acest'a se afla dejá destulu de ocupati cu lucrarea Glosariului.

D. Ureche afirmà ca necesitate este de asemene dictionariu; se intréba inse: Societatea óre este chiamata a indeplini asemene goluri in literatur'a nóstra? Póte cu asemenea lucrâri nu suntemu in directiunea donatoriloru. D-sea cere cá cestiunea sa se dé in studiulu unei comissiuni de trei membrii.

D. Odobescu cere inchiderea discusiunei si punerea la votu a propunerei.

D. Laurianu dice ca nu e bine a se inchide discusiunea intr'unu modu asiá precipitatu. Sectiunea filologica a venitu cu o propunere seriósa si e de datori'a societâtiei a o luá in seriósa desbatere.

D. Babesiu, in urm'a cuvinteloru dlui Ureche, crede ca nu se póte inchide discusiunea.

D. Caragiani dice ca cestiunea sa se trateze nu in modu personalu, ci in principiu, déca trebuie asemene lucrâri sa se faca prin concursu séu prin comisisuni.

Dnii Odobescu, Maniu, revenindu asupr'a discusiunei adoptà propunerea dlui Ureche pentru comissiune.

Se pune la votu alegerea comissiunei prin bilete. Cu maioritatea voturiloru se alegu: dnii Odobescu, Baritiu si Stefanescu.

Siedinti'a se radica la $6^1/_4$ óre p. m.
Presiedinte, A. Treb Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Siedinti'a din 15 Septembre, 1876.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Membrii presinti: G. Sionu, Al. Odobescu, G. Baritiu, Gr. Stefanescu, V. Maniu, I. C. Massimu, I. Caragiani, Iosifu Hodosiu, V. Babesiu, Al. Romanu, V. Ureche.

Se cetesce procesulu-verbale alu siedintiei precedinte si se adoptà.

D. Laurianu comunica o declaratia in urmatórea coprindere: „Declaru inaintea societâtiei academice române ca voiu sacrificá tóta remuneratiunea ce-mi va proveni dela lucrarea dictionariului latino-românu, in favórea societâtiei academice, care remuneratiune se va capitalisá spre formarea unui fondu (fondulu Laurianu), precum se va specificá prin unu actu autenticu.

D. Odboscu dà cetire raportului comissiunei alésa pentru studiarea propunerei despre dictionariulu latino-românu, in urmatórea coprindere:

„Societatea academica facendu-se onórea a ne insarciná cu cercetarea cestiunei de a scí pâna la ce punctu este oportuna propunerea ce s'a facutu de câtra sectiunea filologica si care suna astfeliu:

„§ 5. D-nii Laurianu si Massimu, aretându necesistatea simtita atâtu pentru scóle câtu si pentru tinerimea studiósa de unu dictionariu latino-românu, se oferu a se insarciná cu lucrarea unei asemenea opere in aceleasî conditiuni cu cari s'a lucratu si tiparitu dictionariulu limbei române.“

Subsemnatii au studiatu in acte oficiali ale societâtiei tóte dispositiunile cari suntu relative la lucrâri de feliulu acest'a si prin unu asemenea studiu, au ajunsu la conclusiunea care resulta de sinesi din urmatórele trei consideratiuni:

I. In dispositivele donatorelui Ev. Zapp'a, confirmate prin contienutulu articolului 17 din regulamentulu facutu de societate la 1869 pentru lucrarea dictionariului limbei române, se statuéza ca indata dupa ce se va seversí lucrarea dictionariului (esecutata de barbati instruiti si anume insarcinati cu acést'a), ea se va dá in scump'a cercetare a unei comissiuni de mai multi membrii cari, facendu-i observatiunile si modificârile ce le voru crede de cuviintia, voru face cu tempulu posibile editarea unui dictionariu completu, care sa se póta numí dictionariulu academicu.

Pre acestu temeiu, subscrisii credu ca revisiunea proiectului de dictionariu este o imperiósa obligatiune, cârei'a se cade cá societatea sa se consacre esclusivu si fâra intârdiere, cu inlaturarea ori-cârei alte lucrâri lesicografice pentru momentulu de facia.

Se observà asemene ca insusi acelu primu proiectu nu este cu totulu terminatu, de óre ce chiaru in sessiunea presinte, societatea a aprobatu terminarea glosariului, in macsimum de 20 cóle de tipariu.

II. Déca inse amu voí se considerâmu compunerea unui dictionariu latino-românu cá o lucrare accesoria, cum suntu spre esemplu traducerile de pe autorii clasici si tesele literare ce societatea a crediutu de cuviintia a pune la concursu, apoi ni se pare logicu cá societatea sa urmeze si pentru o asemene lucrare accesorie calea adoptata pentru celelalte; si acést'a chiaru nici ca are trebuintia a o face in modu mai esplicitu, de óre-ce dispositiunile testamentare ale unui'a din donatorii sei, adeca printre premiele Nasturelu din seri'a B, se prevede cá atâtu premiulu anualu de 4000 lei câtu si celu din alu patrulea anu de 12,000 lei, se potu acordá (lit. G.) la dictionare limbistice in limb'a romàna, mai alesu pentru limbele antice si orientali, adeca limb'a latina, elena, sanscrita, ebraica, etc.

Acést'a ne indémna a propune cá sa se lase deocamdata initiativei personale sarcin'a unei lucrâri de feliulu acest'a, pe care societatea, credemu, va fi fericita a o recompensá cu unulu si mai multe premie Nasturelu-Herescu, in casulu cându ea va meritá sufragiele sele.

III. Luându sém'a ca lucrarea ce s'a esecutatu pâna acum de câtra comisiunea nóstra lexicografica este facuta numai sub forma de proiectu, si ca dens'a pâna acum n'a obtienutu inca consacratiunea aprobârei intregei societâti, subsemnatii credu ca mai inainte cá noi se posedemu unu tesauru alu limbei române, pe care societatea se si-lu fi insusitu pe deplinu, ea nu póte se puna in esecutiune, din autoritatea sea propria, alte lucrâri lexicografice, cari aru trebuí, intru ceea ce privesce partea loru romanésca, sa se fundeze numai si numai pe acelu tesauru aprobatu.

Pre aceste trei consideratiuni, comisiunea se vede silita a ve cere respingerea propunerei venite dela sectiunea filologica prin § 5 alu procesului verbalu dela 6 Sept. 1876, reservandusi societatea facultatea de a recompensá cu premie Nasturelu lucrârile de dictionariu alu limbei latine ce i s'aru presinte pe vitoriu.

(Semnati), G. Baritiu, Al. Odobescu, Gr. Stefanescu.

D. Babesiu, luându cuventulu, dice ca voiesce a constatá cum ca comisiunea recunósce necesitatea si chiaru urginti'a unui dictioraru latino-românu, ci curatu numai din motive de oportunitate este contr'a propunerei mai inainte de terminarea dictionarului academicu românu.

D. Maniu dice, ca dupa esplicatiunile date de d. Odobescu, a intielesu si a apreciatu premisele. Déca este adeveratu ca vointi'a donatoriloru este a se face asemene lucrâri lexicografice si mai pronunciatu vointi'a piosului donatoru Nasturelu-Herescu de a se premiá unu dictionaru latino-românu, apoi dupa d-sea conclusiunile separate nu suntu bine presentate prin conclusiuni generale. Déca pe de alta parte aceleasi premise ne spunu ca pâna la terminarea dictionarului academicu nu se póte incuviintiá séu premiá lucrarea unui dictionaru cá celu propusu de comisiunea filologica, apoi i se pare ca finalulu conclusiunei din raportu este in contradictiune cu premisele; prin urmare e de parere a se admite cu preferintia in principiu propunerea adoptata de sectiunea filologica.

D. Laurianu, luându cuventulu, face urmatórele reflesiuni: vedu in raportulu acest'a o introductiune, apoi trei consideratiuni si in fine o conclusiune. Asupr'a introductiunei n'amu nimic'a de disu, ea ne indrépta la consideratiuni. Consideratiunea I suna: „in dispositivele donatorului Ev. Zappa, Dictionarulu academicu.“ Aici amu de observatu ca citatulu pasagiu in care se díce ca aru fi din art. 17 alu regulamentului facutu de societate la anulu 1869 pentru lucrarea dictionarului limbei române, nu e din regulamentulu citatu, nici din art. citatu; eata cum suna art. 17 din citatulu regulamentu; „la inceputulu fia-cârei sessiuni, comisiunea va supune lucrarea sea facuta in cursulu anului sectiunei filologice, care luându-o in discusiune, o va adoptá séu modificá, dupa cum va aflá de cuviintia. La a dóu'a editiune se voru luá in consideratiune observârile si modificârile sectiunei, si cu modulu acest'a va urmá si la a trei'a si la a patr'a editiune, spre a ajunge cu tempulu la posibilitatea unui dictionaru completu, care sa se póta numí Dictionarulu academiei“; prin urmare comisiunea citéza ceea ce nu esiste in regulamentu; de unde urméza de sine nulitatea conclusiunei, care suna asiá: „pre acestu temeiu etc.“ Din premise false comissiunea trage o conclusia si mai falsa, dicendu ca societatea trebuie sa se ocupe cu inlaturarea ori-cârei alte lucrâri lexicografice pentru momentulu de fatia. In consecintia cu acestea, societatea aru fi facutu si face fórte reu ca s'a ocupatu si se ocupa si cu alte lucrâri, si credu ca membrii comissiunei n'au voitu sa condamne pre ceilalti membri ai societâtiei cari sa ocupa cu alte lucrâri afara de revisiunea dictionarului. Comisiunea continua: „Se observa etc.“ Asiá e glosariulu inca nu e terminatu; dar' dictionarulu e dejá terminatu si comissiunea insarcinata cu revisiunea dictionarului dejá de doi ani inca n'a adusu pâna acum nici macaru dóue renduri. Avemu dreptulu sa intrebâmu pe comisiune: câte diecimi de ani rea de gându sa ne faca sa mai asteptâmu pâna cându se va determiná a incepe revisiunea dictionarului dejá terminatu? Si pâna atunci ce sa faca ceilalti membri ai societâtiei academice? Crede comisiunea ca acést'a aru fi chiamarea societâtiei academice, cá tóta societatea sa lancediésca in apatia, fiinduca comisiunea nu lucréza nimic'a, si asiá nici societatea nu e in dreptu a lucrá altu ceva?

Revisiune si iér' revisiune si numai revisiune. Inse comisiunea insarcinata cu revisiunea lancediesce in inertia: ací inertia generala! eata vederile comisiunei.

Consideratiunea II suna: „Déca inse amu voí . . . . sanscrita, ebraica etc.“

Nu scimu pentru ce comisiunea considera compunerea dictionarului latino-românu cá o lucrare accesoria. Eu consideru dictionarele latino-românu si romano-latinu, greco-românu si romano-grecu etc. cá lucrâri principali cu cari e chiamata a se ocupá societatea, lucrâri cari suntu neaperatu necesare româniloru, si fâra cari nu potu face progresu in sciintie si suntu convinsu ca toti membrii societâtiei, suntu de o parere cu mine, afara dóra de membrii comisiunei.

Apoi comisiunea, pentru o lucrare asiá de seriósa, ne tramite la concursulu instituitu dupa testamentulu reposatului generalu Const. Nasturelu-Herescu. Multiamimu de acésta lectiune si poftimu pe membrii comisiunei sa se folosésca si sa se imbogatiésca (precum se pare ca credu), din premiele Nasturelu.

Consideratiunea III suna: „Luându séma ca. . . .“

Comisiunea cu aceste cuvinte amana ori-ce lucrare ba chiaru incercare lexicografica pâna cându natiunea româna nu va posede unu tesauru primitu si aprobatu de intrég'a societate.

Apoi acestu tesauru n'are sa iésa nici din revisiunea comisiunei insarcinate cu acésta lucrare, nici din a dóu'a, nici din a trei'a, nici din a patr'a, nici din a diecea editiune; prin urmare dupa acésta logica alte dictionare române si straine nu s'aru mai puté face nici odata.

Din susu citatele trei consideratiuni, intemeiate pe mari adeveruri si de mare taria logica, comisiunea conchide: „Pre aceste trei consideratiuni comisiunea. . . . .

Eu multiamescu comisiunei pentru bun'a vointia si pentru consiliulu ce ni-lu dà, dar' o rogu cá sa se folosésca mai intâiu membrii comisiunei de acestu consiliu, si le urezu succesu. Incâtu pentru sectiunea filologica, si in specie pentru cei doi membri ai sectiunei, acesti'a voru avisá la ceea ce voru avé a face cá dictionarulu latino-românu si româno-latinu sa véda câtu mai curendu lumin'a, nu pentru membrii acestei comisiuni, ci pentru natiunea româna.

Siedinti'a se radica la 6¼ óre

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Siedinti'a din 16 Septembre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: I. Caragiani, V. Maniu, Iosifu Hodosiu, G. Baritiu, I. C. Massimu, Al. Romanu, V. Babesiu. G. Sionu, St. Falcoianu, Gr. Stefanescu, Al. Odobescu.

Se dà cetire procesului-verbale alu siedintiei precedinte si, dupa ori-cari rectificâri, se adoptà.

D. Laurianu cere cá sa se amàne discusiunea pentru dictionarulu latino-românu pentrn sessiunea anului viitoriu.

Societatea iá actu si trece la ordinea dilei.

D. Maniu, luându cuventulu, dice: la votarea propunerei facute de d. Odobescu, propunerea primita de unanimitate cá basa de procedere, biuroulu n'a esplicatu ca pentru decernerea premiului se ceru $^2/_3$ din voturi pentru acordarea premiului s'a proclamatu de d. presiedinte fâra cá nimeni din partea adunârei se fi relevatu vre-o observatiune. La acea operatiune d-sea a votatu in consciintia ca maioritatea de votu are sa decida. Faptulu s'a constatatu procesulu verbale din acea di. Prin urmare cererea ce se face astadi de a se declará nulitatea acelui votu, o considera ca o neregularitate neusitata in nici unu corpu deliberativu, cá unu resvotu pre care consciinti'a d-sele nu l'aru admite. De acea considera votulu primitivu cá unu faptu implinitu, la care numai póte reveni.

D. Stefanescu respunde ca d-sea a atrasu atentiunea societâtiei inainte de a se suptscrie procesulu-verbale, prin urmare inainte de a se sanctioná votulu datu din eróre. De acea d-sea insista de a declará ca pucntulu I din propositiunea dlui Odobescu a cadiutu, nevendu numerulu de $^2/_3$ din voturi, si provóca pe societatea a pasí la votarea celorulalalte puncte.

D. Falcoianu dice ca neregularitatea séu erórea biuroului nu póte avé de efectu de câtu anularea votului. Nu se unesce cu conclusiunea d-lui preopinentu, spre a declará acordarea premiului cá cadiuta, ci crede ca e mai justu si mai leale cá punctulu I din propunerea dlui Odobescu sa se puna de a dóu'a óra la votu.

D. Babesiu, combatendu teoriele dlui Maniu, conchide prin a preferí opiniunea dlui Falcoianu, cu acésta cá votarea sa se faca cându societatea va presintá unu mai mare numeru de membrii de câtu acel'a ce au figuratu in siedintia cându s'a petrecutu faptulu in cestiune.

D. Caragiani sustiene propunerea dlui Stefanescu de a se urmá cu votara puncteloru urmatóre din propunerea dlui Odobescu.

D. Romanu insista a se constatá bine faptulu ca d. presiedinte a anunciatu primirea punctului I din propositiunea dlui Odobescu si ca prin urmare oper'a s'a premiatu cu marele premiu Zapp'a; asiá a fostu si convictiunea membriloru, cea ce dovedesce si faptulu irecusabile ca societatea s'a opritu ací si n'a purcesu la votarea celorulalte puncte.

Acum vine unu membru si, aretându ca votulu n'a fostu in conformitate cu art. 18 din statute, cere cá punctulu I din propunere n'a intrunitu numerulu voturiloru, sa se purcéda la votarea celoru-lalte puncte; d-sea nu póte admite acést'a, pentru ca n'aru mai puté votá asupr'a loru, ci róga pre dd. membrii cari fusesera votanti la acea votare ca déca s'au datu si enunciatu unu votu ilegale, sa se legaliseze coroborându-lu prin voturile dloru.

D. Laurianu sustiene propunerea dlui Stefanescu.

D. Odobescu crede ca pre câtu a fostu facuta de pe scaunulu presiedentiale o declaratiune formala, care s'a si trecutu la procesulu-verbale, ea nu se póte considerá cá nula, fâra cá prin acést'a sa se discrediteze totu prestigiulu autoritâtiei nóstre. Déca inse chiaru presidintele recunósce ca a facutu eróre in contr'a statuteloru, e de neaperatu cá societatea, prin simpla maioritate, se constate nulitatea declaratiunei facuta, pentru cá apoi sa se póta repune la votu câtesi trele propunerile un'a dupa alt'a.

D. Laurianu dice ca cestiunea e grava. S'a facutu eróre care s'a enunciatu asiá; votanti 12, bile albe 7, bile negre 5, la care presiedintele a adausu: *prin urmare propositiune s'a primitu.* Ací este un'a *contradictio in adiecto.* Este adeveratu ca au esitu 7 bile albe si 5 negre, nu este inse adeveratu ca propositiunea s'a primitu dupa lege. Art. 18 din statute cere pentru asemenea voturi $^2/_3$ si in casulu presinte $^7/_{12}$ nu face $^2/_3$, ci mai putienu. Erórea comisa de presiedintele prin adausulu: *prin urmare s'a primitn propositiunea* nu ne da dreptulu a calcá legea. E adeveratu ca in acea sidintia nimeni nu ne-a desceptatu atentiunea, dar' in siedinti'a urmatóre dlu Grig. Stefanescn nu-a cetitu art. 18 din statute, din care amu vediutu cu totii ca resultatulu acelui votu este mai micu decâtu cere legea, si acum nu este altu ce-va de facutu decâtu se procedemu la votarea punctului 2 si 3 si se fimu cu mai multa atentiune pe viitoriu.

Tempulu fiindu inaintatu, siedinti'ase radica la 6 jum. óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Varietâti.

⁂ (Imperatés'a Eugeni'a in Itali'a.) Ex Imperatés'a Eugeni'a si printiulu imperialu se afla acum in Milano, de unde voru plecá la Florenti'a. O fóia italiana raportéza ca unii prefecti din cetâti cari voru fi onorati cu visit'a imperatesei Eugeni'a si a printiului au cerutu instructiuni dela ministrulu de interne, ca cum sa se pórte intr'unu casu atâtu de delicatu. Domnulu Necotera a respunsu ca de vreme ce persónele aceste calatorescu in celu mai strictu incognito nu e necesitate de o primire oficiale, dara se dice ca ministrulu a adaosu, cá indata ce aceste persóne inalte se voru domiciliá intr'unu orasiu autoritâtile si li fia la dispositiune si sa se arete cu cuviinti'a ce se datoresce acelor'a ce au ocupatu odata in lume unu rangu atâtu de inaltu. Regele va calatorí la Florenti'a pentru a salutá pe eximperatés'a Eugeni'a, alu cârei óspe fusese nu de multu in Tuilerie. Imperatés'a a visitatu impreuna cu printiulu Napoleonu si campulu dela Magent'a unde au luptatu francezii si italienii pentru eliberarea Italiei in anulu 1859.

⁂ (Conductulu de facle) ce voiau sa-lu faca studentii din Pest'a consulului turcescu este interdisu. Impregiurârile nu suntu oportune pentru manifestatiuni turcofile. Mercuri la amédi se infatisiara conducatorii junimei academice la consululu turcescu, care le dechiarà ca densulu trebue sa resigneze la onórea conductului de facle ce i erá destinatu, pentru ca a aflatu ca guvernulu ungurescu desaproba demonstratiunile pe strada. Conductulu nu se va face dara se va infatisiá o deputatiune de studenti la consululu turcescu, pentru a i esprime simpathiele junimei academice pentru caus'a Turciei.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Octobre 1876.

Metalicele 5%	62 45
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66 25
Imprumutulu de statu din 1860 . . .	108 25
Actiuni de banca	818 —
Actiuni de creditu	147 80
London	123 75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	73 75
„ „ „ Temisiorene	73 —
„ „ „ Ardelenesci	72 50
„ „ „ Croato-slavone	84 —
Argintu	105 30
Galbinu	5 92
Napoleonu d'auru (poli)	9 88½
Valut'a nóua imperiale germâna . . .	60 80

Concursu.

Aplacidandu-se in parochi'a gr. or. de III-lea clasa Sambat'a de susu resariténa protopresbiteratulu Fagarasiului II, prin ordinatiunea Pré Ven. Consistoriu archidiecesanu din 16 Septemvre a. c. Nr. 2394. unu capelanu de ajutoriu lânga neputinciosulu parochu de acolo, — se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea acestei statiuni, — pâna in 8 Noemvre a. c. — Cu acésta statiune suntu impreunate emolumentele de a se inpartasí capelanulu cu jumetate din venitulu parochialu care se nrca la 430 fl. v. a.

Concurentii la acésta statiune voru avé a-si asterne petitiunile sele cu atestatele recerute de Statutulu organicu, subscrisului oficiu protopresbiteralu, pâna la terminulu susu indicatu.

Comitetulu protepresbiteralu gr.
or. 3 Octomvre 1876.
Oficiulu protopresbit.
Vasiliu Macsimu,
2—3 Adm. prot. Fagarasiu.

Concursu.

La scól'a populara confesionale gr. or. din Bacaintiu se cere unu invetiatoriu prelânga salariulu anualu de 150 fl. v. a. 20 de ferdele mici de bucate, cortelu naturalu si lemnele trebuincióse.

Aspirantii la acestu postu au a se adresá cu petitele loru instruite cu documentele necesarie câtra prea ven. sc. protop. alu II alu Gioagiului reverendissimulu domnu prot. Sabinu Piso in Secarembu pâna la 7 Nov. a. c. in care di va fi si alegerea. Cantaretii voru avé preferintia de sine intielegandu-se déca posedu si alte facultâti corespundiatóre chiamârei loru.

Bacaintiu 11 Octob. 1876 v.
In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Petru Maniu,
parochulu cá presiedintele comitet.
2—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea,** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóe septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 84. ANULU XXIV.

Sabiiu 17|29 Octomvre 1876.

Cum aru fi de a se privi cestiunea orientala de noi românii?

Saliste in 28/10 1876.

(Continuare din nr. tr.)

Cându amu disu in articululu precedente, ca amu recomendá statului nostru o intrevenire resoluta in favorulu crestiniloru din peninsul'a balcanica si cá politic'a lui se fia condusa de interesele unitâtiei monarchiei si ale popóreloru ei si se caute legaturi amicabile cu popórele vecine, ne-amu pusu pe bas'a intereséloru, fâra sa avemu in politica considerantie cu simpatii, antipatii, placeri, idealismuri etc. Si cându amu esprimatu parerea, ca imperiulu nostru nu trebuie se tiena spatele, spre a oprí fluctuatiunea puternica ce s'au nascutu in Europ'a, si chiaru si in Angli'a, in favorulu crestiniloru masacrati si prin urmare nu póte frânge lancea pentru sustienerea stapânirei de adi a mahomedanismului, nu amu disu si aceea, cá elu sa intre la mijlocu cu focu si puciósa spre a preface in pravu si pulbere statulu turcescu si spre a-lu inlocuí cu panslavismulu.

Câci precum nu este interesulu Austriei a-si angagiá poterile sele pentru o stapânire si unu poporu pagânu ce si adi 'si are de devisa sugrumarea crestinatâtiei si barbarismulu, precum vedemu cu ochii si precum ne arata programulu softaleloru dela Zarigradu, cá si atunci, cându turcii cutreerase tierile corónei devastandu pâna la Vien'a si domnindu despoticesce in centrulu Ungariei, de unde brav'a armata austriaca si insufletirea popóreloru crestine ale imperiului i-au alungatu; tocmai asiá de putienu aru serví intereseloru nóstre ale imperiului, cându s'aru incununá capulu panslavismului cu o corónaa asiá de puternica, cá si a monarchiei nóstre, in ereditatea Turciei.

Intrebarea cea mai importanta este dar', cari si cum suntu acele interese ale imperiului nostru, ce trebuie se fia mai nainte de tóte decisivu?

Cetimu in diurnale de totu soiulu destule pareri diferite. Devis'a unor'a mai in urma este: alianti'a celoru 3 imperiuri. Este adeveratu, inse asta aliantia este numai forma si garantia din afara, prin carea Austro-Ungari'a sa-si apere si prosecueze interesele sele in cestiunea orientala.

Aflarea acestoru interese si combinatiunea loru in deslegarea cestiunei orient. este de importantia; si ea nu este unu punctu archimedicu, ci multu mai usióra.

Austri'a este Austrie, nu este Germani'a, nici Angli'a, nici Russi'a etc. Austri'a nu are sa imiteze politic'a astoru staturi, ci se pórte o politica propriu austriaca, carea si la alte tempuri grele o au dusu la limanulu doritu.

Cari suntu dar' mai in specialu interesele proprii austriace?

Este o regula naturala, cá fiescecare corpu trebuie sa-si urmedie in sine si pentru sine, acea directiune, ce i-o dau elementele din care este compusu, cându ele constituescu unitatea lui.

Alta regula naturala este, ca cine 'si afla armonia in trebile casei si economiei sele si 'si scie consolidá interesele tuturoru acestoru trebi in unu interesu propriu, acel'a este si in afara consciu de pasirea sea si poternicu fatia de altii.

Austri'a, Austri'a proprie cá si Ungari'a, nu este unu corpu, unu statu germanu, nici slavu, nici magiaru nici românu, ci au fostu totu-déun'a si este unu statu poliglotu si compusu din acelea elemente, si totusi ea au fostu tare si poternica, si tóte aceste popóre cari compunu si sustienu monarchi'a 'si au identificatu interesele loru cu interesulu supremu alu unitâtiei monarchiei, pentru a cârei sustienere si gloria casei domnitóre s'au luptatu totu-déun'a.

Fâra cá se detragemu ceva din simtiemintele loiali a altoru connatiuni, trebuie se marturisimu, ca poporulu românu din Austri'a chiaru si cându s'aru fi simtitu óre cându-va neindreptatitu de cutare sistemu de gubernare, au fostu gat'a a-si jertfí totulu seu pentru interesele generali si unitatea statului si pentru dinastie crediendu si sperandu, ca poterea statului va ajunge a apretiá mai multu si interesele sele spre binele intregului.

Asiá au facutu si voru face tóte popórele Austriei, crediendu si sperandu, ca poterea statului va legá interesele generali si unitari de interesele loru a tuturor'a.

Cine va indreptá o privire mai adenca in acésta stare de lucruri, nu se va mai puté indoí, ca interesele statului ací se vedu consolidate si poternice, ca popórele lui 'si voru aflá eterna fericire ací, si statulu se va aflá in indeplinirea sublimei sele missiuni de unu statu modernu, iér' acestu focularu alu fericirei de sine si va asverlí radiele sele stralucitóre si preste acelea popóre consangene, ce 'si astépta adi eliberarea si fericirea dela Europ'a umana si civilisata, la care misiune nobila este Austri'a chiamata, mai nainte de tóte alte state.

De ací de sine urmédia tienut'a imperiului nostru in cestiunea orientala.

Statulu nostru nu trebuie sa intre in imperiulu vecinu resculatu si darimatu, cá se nimicésca totulu ce au esistatu ací, nici póte se sufere, cá alta potere mare se faca acést'a. Spre a lucrá asiá, se voru aflá garantiele in alianti'a celoru 3 imperiuri.

Reclama inse atâtu interesele generali ale statului nostru si a popóreloru sele, câtu si interesele popóreloru vecine apasate, si umanitatea, cá statulu nostru se conlucre, spre a se desrobí a se dá libertatea si conditiunile de desvoltare popóreloru din vecinatate, cá acelea mai intâiu se fia recunoscatóre si multiemitóre lui, si consangeniloru, si cá acelea pe viitoriu se nutrésca simpatii cu monarchi'a nóstra si sa se simta fericite cându s'aru bucurá de o astfeliu de fericire, precum o aru avé popórele monarchiei nóstre.

O atare politica, condusa de interesele monarchiei o aru face pe acésta domnitóre preste orientulu Europei, fâra ocupatiuni si fâra anecsiuni de teritorie déca unii diplomati de ai nostrii se infricosiéza asiá de tare de anecsiuni.

O actiune energica din partea Austriei aru fi tocmai acum la locu, in sensulu indigitatu, cându, precum se scrie, Serbi'a este batuta, ca asiá, sa se ia incâtu-va influintia si frêulu conducerei din mân'a Russiei.

Nu aru derogá dar' intereseloru monarchiei nóstre, cându ea aru ajutá, cá se inceteze poterea dispotismului turcescu, cá tieriloru crestine se li se garanteze autonomi'a de lipsa si se-se elibereze de volnici'a pagânésca, ca statele din peninsul'a balcanica si dela Dunare sa se deslege de dependinti'a portii otomane si se li si dea conditiunile ce suntu necesari spre independintia si desvoltare libera.

Acestea mijlóce aru fi in stare a pune o stavila panslavismului, in contr'a cârui'a aru fi si in intrulu monarchiei o garantia destulu de tare.

Pentru astfeliu de lucrâri saru aflá conditiunile date iérasi in aliantia celoru 3 puteri; câci prin acelea precâtu s'aru impacá si unele scopuri slavice a unui'a dintre aliati, pre atâtu s'aru puté paralisá alte tendintie nordice, cari aru esí in contr'a intereseloru Austro-Ungariei, si dar' prin acestea nu s'aru vatemá, ci s'aru satisface si asteptariloru Germaniei.

Póte fi, ca in modulu acest'a se si afla cestiunea or. deslegarea mai multu pe cale pacinica si sa se evite pericolele inmense ce ne amenintia, firesce, ca o astfeliu de pasire a statului nostru este mai multu, decâtu reformele propuse de cancelariulu nostru, si involve in sine — nu o totala nimicire ci o reducere a imperiului otomanu la unu statu marginitu si de unu rangu secundariu, ceea-ce inse sub alte impregiurâri nici nu aru mai remâné.

Ei dar' acel'a care singuru prin sine si causéza o bóla de mórte, trebuie se multiemésca inca acelui'a ce l'au lecuitu, de-si numai cu resultatulu unui invalidu.

Observezu in fine, ca déca ne ocupâmu si noi de atari cestiuni mari o facemu acést'a din acelu zelu de noi credinciosi ai statului si iubitori de patria comuna, cá se cautâmu vreunu modu folositoriu statului nostru, si se dâmu ansa de a ni se aretá, ca este nimerita séu gresita parerea nóstra.

Generalulu Türr despre cestiunea orientale.

I.

Sabiiu 29 Octomvre n. 1876.

Sub titlulu de cestiunea orientala comunica „Hon“ dela 19 Oct. Nr. 251. unu articulu lungu din pén'a generalului Türr in frunte cu motro: *„La Constantinopole numai prin Vien'a poti ajunge. Paskievici“* si *„Numai doi inimici suntu in lume cu cari nici intr'o privintia nu ne potemu impacá si aceste dóue elemente suntu Austro-Ungari'a si Turci'a. Fadejew.“*

Precum dovedescu si motto-urile, autorulu aréta cumca *Russi'a*, a cârei tendintie dice ca le studieza de ani, voiesce se deslege cestiunea orientului cá o cestiune *slava preste cadavrele Turciei si Austro-Ungariei* de o potriva.

Articululu in cea mai mare parte a sea este unu articulu alu seu publicatu la 1867. totu in „Hon“ pe care si acum'a-lu sustiene.

Nu ni permite angustimea colóneloru sa-lu reproducemu intregu, vomu estrage inse dintrensulu atât'a câtu este de ajunsu pentru cá se védia cetitorii nostri, cu ce medilóce cugeta renumitulu publicistu magiaru a evitá dela Ungari'a periclulu ce invólve cestiunea orientala deslegata prin Rusi? si pe scurtu vomu aretá: cum au urmatu conationalii sei sfaturile lui Türr dela 1867, candu a scrisu elu acestea pâna astadi?

„Viitoriulu orientului Europei — acestu nodu gordianu — dice Türr — care nu s'a potutu deslegá in resbelulu de Crime'a — a provocatu mai multe scrieri . . . .

„Intre diferite referintie si pusetiuni am avutu ocasiune a studiá ómenii si lucrurile in diferite moduri interessate la acésta cestiune, — si din acésta causa me sentiu indatoratu cá sa contribuiescu si eu cu a mea parte, — câci cestiunea orientului nu odata mi-a datu pén'a in mana“.

„Acea intr'adeveru nu este cu neputintia cá poterea muscalo-tatarésca se-se desvólte la unu astfeliu de gradu, la care ajunsese osmanii prin resbelele loru glorióse si triumfatóre; si atunci eruptiunea undeloru cari ambitiunea si domnirea tiarului le pornesce spre Europ'a intréga in prim'a linea pre noi ne-ar amenintiá. Se ne intrebâmu inse óre este siguru, cumca in contr'a aceloru povóie nu se póte pune stavila?“ . . . .

„Este mai generala la noi credinti'a — si acésta credintia gresita o vedemu si la altii — cumca unitatea religiunei popóreloru slavice din Turci'a si Austri'a (pe semne in Ungari'a nu erau atunci popóre slavice. Trad.) le va aruncà pe acelea negresitu in bratiele Russiei. Este fâra indoiéla ca Tiarulu are mare influintia in causele religionari. Dara Sultanulu alu islamismului nu numai in Turci'a ci petotindenea unde suntu mahomedani? Dar pentru aceea de-si dupa dreptulu denumirei séu intarirei episcopiloru in tierile catolice are si nescari drepturi jurisdictionarie, totusi nu urméza cum-ca Pap'a aru avé si supremati'a peste acelea tieri.“ . . . .

„O alta legatura presumtiva, din care atât'a sfara facu — aru fi *afinitatea de sange*. Despre acést'a fórte multu s'ar poté vorbí, s ne-aru duce prea departe, de cum-va amu studiá préinteresant'a charta a imperiului russescu cu amestecatur'a de popóre, pe cari nemicu nu le unesce decâtu numai jugulu absolutismului ce asemenea i-apésa pre toti.“....

„La inceputulu seclului trecutu Russi'a erá tiéra tatarésca inca, si cumca de atunci a potutu deveni imperiu slavicu, caus'a este diplomati'a seclului XVIII. care a permisu culpós'a impârtire a Poloniei.“....

„Popórele crestine din Turci'a européna 'si cunoscu pré bine interessele sale. Reformele pretinse de ele dau asemenea dovedi de tactu si de moderatiune. Si de aceea acele reforme cu tempu se voru realisá.“....

„Nainte de tóte nu este permisu se credemu, cumca influinti'a rusiloru asupr'a slaviloru meridionali aru fi atâtu de preponderanta, incâtu aru eschide ori-care alta influintia straina. Inse aceea sa nu o perdemu din vedere, cumca, de cum-va noi insine ne-amu predá trandavei apathii orientali, si cu mânile in sinu amu intempiná trebíle orientali, de cum-va Europ'a cu negligarea intereseloru sele, nu aru aflá ocasiune de a spriginì justele nisuintie ale acestoru popóre, — in acestu casu *ele aru fi silite sa sara in bratiele Russiei.* Atunci inse nu ele, *ci noi*; si cu noi Europ'a intréga aru fi aceea, care asiá dicendu a creatu si a intaritu panslavismulu moscovitu.“

„Intre diferitele popóre slavice dóra mai putiena afinitate espressa de limba si origine esiste, decâtu intre francesi, spanioli, italiani, portugali si cu unu cuventu intre cei de origine latina. Si totusi cestiunea nu s'au contopitu in panslavismu.“

„Nu este de mai putiena insemnatate ca cantónele germane, francese si italiane din Svitier'a si Vlămii din Belgiu *nu aréta nici o voia de a se uní cu consângenii loru din statele vecine.* Firesce, câci ei, prin referintiele loru politice *au fostu in stare in situatiunea si pusetiunea loru politica a-si desvoltá si consolidá insusirile individualitâti* *loru natiunali liberi si neimpedecati, si nisuintiele loru spre libertate s'au potutu manifestá fûra opunere* . . . .

„Pe tóte aceste popóre (slavice din Turci'a) le insuflletiesce o nisuintia contraria celei rusesci. Pe lânga tóta resolutiunea de a-si eluptá liber'a desvoltare a natiunalitâtiei loru, nu cugeta la nimicirea totala a Turciei, — fiindu-le inaintea ochiloru sórtea nefericitei Polonie. . . . .

„Deci interesulu viitoriului nostru, *care este in strensa legatura cu alu acestoru popóre,* ni impune imperiosu, a face tóte, cu cuventulu si cu fapt'a a nesuí intr'acolo, cá sa se convinga cumca nu numai ca nici prin minte nu ni trece a li impedecá liber'a desvoltare nationale, ci din contra suntemu resoluti dupa poterile nóstre a-i ajutá.“

„Unic'a politica sanatósa a barbatiloru de statu Austro-ungari va fi in viitoriu: a demustrá lumei, cumca chiamarea Austriei este a fi murii aperatori ai intregei Europe, si in orientu sa apere carpatii, teritoriulu Dunarei si Constantinopolea in contr'a Russiei, precum este chiamarea Svetiei, Norvegiei, Daniei si Hollandei a aperá nordu-vestulu Europei. . . . .

„Cas'a Habsburgica, condusa de marinimositate, — care in tempulu egoismului si alu falsitâtiei nu póte produce nici unu bine — *nici cându n'a cugetatu in prim'a linia la interesele proprii.* Totu-déun'a a avutu in vedere interesele Germaniei, *si prin aceea si-a negligatu popórele sale.* Cu tóte ca *de cumva cas'a imperatésca, nu s'aru fi uitatu de dorintiele popóreloru sele, de cum va le-aru fi satisfacutu pre acestea,* si numai dupa aceea aru fi cugetatu la interesele natiunei germane, multu mai de graba si-aru fi vediutu scopulu implinitu.“ . . . . .

„Dismembrarea Poloniei s'a efeptuitu prin unu domnitoriu germanu (Fridericu celu mare). Domnitoriulu Austriei de atunci Mari'a Theresi'a a prevediutu funestele urmâri ce voru sa resulte din acésta violintia si nedreptate strigatória la ceriu, a trebuitu inse sa se supuna intielepciunei de statu a ministriloru sei, si cu ochi lacramandi a subscrisu actulu. O! de aru vedea astadi acei barbati de statu fruptele *intieleptei* loru politice! *Dar' celu putienu sa nu tréca pe nimic'a acésta inveatiatura pentru acei'a cari ni diregu sórtea astadi,* ci sa faca tóte cele possibili, cá câtu mai curendu sa devenimu in stare de a ne poté aperá, *si cá tóte natiunalitâtile Austro-Ungariei sa se unésca intr'o astfeliu dè aliantia fratiésca, carea sa fia apta a ne scapá pre noi si pre Europ'a de panslavismulu tatarescu,*

„Acestea le-amu scrisu in „Hon“ la 1867 si la 1871. dupa resbelulu francesu. *Dorere cumca in Orientu nu amu procesu astfeliu cá se ni cascigamu amici.*“ etc. etc.

Fia de ajunsu dela Türr.

Nu ne vomu ocupá cu dovedirea fapteloru diplomatiei Austro-Ungare pentru câscigarea simpathiei si emanciparea popóreloru de sub jugulu turcescu, le constatéza acelea insusi Türr, cându dice ca „in orientu nu amu procesu astfelu cá se ni câscigâmu amici.“

Findu inse ca la deslegarea cestiunei orientali d-ni'a lui pune mare pondu precum si trebuie se puna vericare omu cu minte — si pe *multiamirea* si *alianti'a fratiésca a tuturoru nationalitâtiloru din patri'a nóstra,* si despre resultatele ajunse pre acestu terenu, pe semne nu-i vine bine la socotéla a vorbí de astadata, ne vomu incercá se le aretâmu noi in numerulu viitoriu, precâtu ni permite cadrulu unui articulu.

Dupa cum se telegraféza dela Budapest'a sessiunea dietei unguresci se va continuá in 11 Nov. (30 Oct.)

Respunsulu ministeriului de dincolo de Lait'a la interpelatiunea in cestiunea orientale a provocatu in senatulu imperialu o indignatiune fórte mare. Caus'a indignatiunei a fostu formala. Ministrulu a disu ca regimulu va sci cá sa domolésca manifestatiunile cari se arata din caus'a cestiunei orientali. Ce a vrutu ministrulu sa dica cu amenintiarea acést'a nu se scie, celu putienu esplicârile suntu dupa cum suntu si ómenii cari esplica. Desbaterile in senatulu imperialu voru chiarificá lucrulu.

Pacea carea se dicea in dilele trecute ca are perspectiva de a se restabilí, iéra este aternata de unu firu de peru. O fóia a regimului din Petersburg dice ca Ignatieff este insarcinatu a pretinde dela Pórta unu armistitiu de 6 septamâni si sistarea ostilitâtiloru, câci altcum va urmá numai decâtu intreruperea relatiuniloru si plecarea sea (a ambasadorului rus.) din Constantinopole.

Parlamentulu germanu s'a deschisu in 30 Oct. st. n. de ministrulu presiedinte Hoffmann. Cu privire la raporturile politicei esterne discursulu de tronu recunósce situatiunea cea complicata, dara crede ca nu va alterá caracterulu celu pacinicu alu politicei imperatului. Termina inse cu passagiulu: ca ori-ce aru aduce viitoriulu, sângele fiiloru Germaniei se va versá numai pentru a apará onórea si interesele Germaniei. Foile din Vien'a esplica passagiulu acest'a din discursulu de tronu dreptu de sfersitulu aliantiei celoru trei imperati.

Junimea dela universitatea si politechniculu din Budapest'a s'a fostu adresatu, dupa cum e cunoscutu, si câtra junimea dela universitatea din Vien'a recercându-o a aderá la ideile celei dintâiu si a se manifestá in favorulu turciloru. Junimea din Vien'a respunde intr'unu tonu categoricu, limpede de ori ce reserva. Respunsulu junimei din Vien'a inse prelânga categoriculu si claritatea sea mai are si o pocnitura la sfersitu care nu trebuie ignorata.

Eata respunsulu in traducere:

„Studentii nemtiesci din Vien'a câtra reunit'a junime ungurésca dela universitatea si politechniculu din Budapest'a.

Resalutare colegiale!

Satisfacuti amu luatu spre cunoscintia, ca voi acum, crediendu-ve poporulu vostru in periculu, dintr'odata recunósceti insemnatatea culturei poporului nemtiescu.

Procederea vóstra fatia cu consângenii nostri in Transilvani'a si persecutiunea consecuenta a limbei nemtiesci in tiér'a vóstra nu permitu a uitá in ce contradicere apriga se afla cuvintele vóstre de astadi cu faptele vóstre.

Totu asiá de putienu sinceru ni se pare in gur'a vóstra apelulu celu curiosu la simtiemintele nóstre pentru indivisibil'a intregitate a imperiului.

Chiaru cându amu voí sa ve facemu concessiunea, ca nisuintiele slaviloru in viitoriulu departatu potu amenintiá si securitatea nóstra, nu putemu crede, ca pericululu, ce va amenintiá vóue magiariloru din partea acést'a, aterna in mesura egale si deasupr'a marei natiuni nemtiesci. Aratarea acelei imagini inspaimentatóre acum odata nu ne póte turburá in mesur'a aceea incâtu noi sa putemu recunósce in „vitézulu poporu turcescu“ pre „purtatorii civilisatiunei“ si pre unu „poporu frate.“

Privimu si participâmu cu seriositate la teatrulu sàngerosu, ce se desfasiura inaintea nóstra inse n'avemu lipsa de a cautá in giurulu nostru dupa ajutoriu, spre a ne câscigá o consciintia liniscitóre pentru securanti'a nóstra: Ci noi ne incredemu in trecutulu si presentulu gloriosu alu natiunei nemtiesci.

Vien'a, Octobre 1876.

„Comitetulu“

Afacerea demonstratiunei studentiloru din Budapest'a a luatu dimensiuni mai mari decâtu s'a crediutu póte la inceputu. Studentii se provóca la cuvintele ministrului presiedinte si a altoru barbati celebri magiari, prin cari, la alte ocasiuni au recunoscutu junimei studióse dreptulu de a dice si ea unu cuventu atingatoriu de interesele vitale si ea promite se amenintia susu si tare ca va aflá mijlóce si câli spre a-si aretá simpathi'a câtra turci intr'unu modu pregnantu. O comisiune de 60 alésa din sinulu adunârei studentiloru a hotaritu a tramite generalissimului turcescu Abdul-Kerim-pasi'a o sabia de onóre.

Din Bucuresci se telegraféza ca in camer'a estraordinara se va aduce unu proiectu despre spesele mobilisârei si altulu despre prochiamarea independintiei Romaniei. Sa asteptâmu constatarea acestei sciri.

Corespondintia.

Vien'a 28/10 1876.

Dle Redactoru! Ce se intempla de unu tempu incóce pre aici, credu ca va interesá pre publiculu d-vóstre, si cá se corespundu promisiunei date mi permitu a ve impartasí urmatórele:

Cu vr'o câte-va dile inainte de ast'a intréga Vien'a a fostu alarmata de o intemplare oribila, pre care vi o espunu pe scurtu. Pe Graben (primulu departamentu alu Vienei) intr'unu edificiu fórte grandiosu locuiá italianulu Francisconi sub numele falsu de Mandoza. Acest'a a ucisu in locuinti'a sea pre unu curieriu, cu ocasiunea inmanuârei unei epistole, a rapitu dela elu 14 mii fl. v. a. si s'a departatu din Vien'a. Indata dupa descoperirea crimei s'a anunciatu prin placate din partea postei si a politiei unu premiu de 1000 fl. pentru cele mai bune informatiuni despre ucigasiu. A dóu'a di dupa seversirea faptei a fostu prinsu ucigasiulu in Klagenfurt si de presentu se afla aici in arestu. Acésta intemplare are intre altele si unele urmâri cam picante. E curiosu a vedé cum umblau curierii in urm'a acestei intemplâri, cu revolvere si cu cutite la sine si cum multi dintre cetatieni si spargu usile si facu ferestruri in ele, cá se védia cu usi'a incuiata cine i cercetéza.

Studentii din Pest'a au tramisu o depesia la societatea academica de lectura a studentiloru germani de aici, prin care provóca pre stud. de aici, se ia parte la demonstratiunile de simpatie in favorulu Turciei si la sprijinu materialu pentru caus'a turcésca. Acésta depesia a produsu intre studentii de aici mare indignatiune, cu deosebire intre cei germani, câror'a a fostu adresata depesi'a. Cu totii se intréba: cum potu fi ómenii acei'a, stud. ung. din Pest'a, atâtu de obscuri cá se crédia, ca studentii celei dintâiu universitâti din Europ'a, voru fi capabili se urmeze unei atare provocâri?

Despre proclamarea de rege a principelui Carolu I din Romani'a se vorbesce cu mare sigurantia; se crede ca camer'a conchiamata pre 2 Nov. are se dechiare statulu românu cu totulu independentu, si pre Carolu de rege.

Persóne insemnate sustienu: ca ridicarea Romaniei la regatu nu o se intempine greutâti si acést'a o póte face Romani'a in impregiurârile actuali fâra de a intrá in actiune belica.

Dupa cum aréta semnele, Austri'a a parasitu idei'a de sustienere a statului otomanu; e intielésa cu Rusi'a, si la casu candu acést'a aru dechiará resbelu Turciei, Austria va remanea neutrala. La acést'a intórcere se aflá Andrasi intre dóue câli.— In siedinti'a de eri a senatului imperialu a respunsu ministrulu presiedinte la interpelarea in cestiunea orientala. Mai multu form'a decâtu cuprinsulu acestui respunsu a provocatu in camera unu sgomotu si o iritatiune indignatóre. Respunsulu a fostu in tonu si forma absolutisticu.

Dlu profesoru Teclu dela academi'a comerciala a inventatu-o pumpa nóua. Despre acést'a o se ve scriu mai multu, dupa ce se va probá valórea ei.

Fostulu ministru Cogalniceanu, se afla de mai multu tempu aici in hotelulu imper. unde a fostu supusu unei operatiuni medicale.

„Monit.“ Romaniei. Bucuresci 9 Oct. 1876.

Ministeriulu de resbelu.

Carolu I, prin grati'a lui Dumnedieu si vointi'a nationala Domnu alu româniloru.

La toti de facia si viitori sanetate;

Avendu in vedere decretulu nr. 1880; asupr'a reportului ministrului Nostru secretariu de statu la departamentulu de resbelu, sub nr. 8638, amu decretatu si decretamu:

Art. I. Armat'a concentrata in anulu curentu va fi sub a Nóstra comanda.

Art. II. Ordinea de bataia a armatei este precum urméza:

Marele cuartiru generalu.

Siefu de statu majoru generalu, colonelu Slanicénu George, ministrulu Nostru de resbelu. Sub-siefu de statu-majoru, colonelu Barotzi Constantinu

Oficerii diferiteloru staturi-majóre.

Secti'a topografica. Loc.-colonelulu Don'a Nicolae, capitanu Bratianu Constantinu, locotenentu Groza Moise, locotenentu Culceru Vladimiru.

Secti'a operatiuniloru militari. Baicoianu Serghe, majoru Lahovari Iacobu.

Secti'a artileríei. Colonelulu Arionu Eracle, majoru Dimitrescu Dimitrie Maicanu.

Secti'a geniului. Locot.-colonelu Poenaru Constantinu adjunct. class'a I Balabanu Nicolae.

Secti'a sanitaria. Iuspectoru generalu alu servitiului sanitariu, Davil'a Carolu, Marele pretoru si comandantu alu cuartirului generalu, locot.-colon. Algiu Ioanu.

Adjutantii domnesci si oficieri de ordonantia. Colonelu Grecénu Ioanu, locot.-col. Schin'a Alecsandru, locot.-colon. Filiti Constantinu, majoru Singurofu Alecsandru, majoru Schin'a Nicolae, capitanu Casimiru Emilu, capitanu Vladoianu Nicolaie

Adjutantii siefului de statu-majoru generalu. Capitanu Mangheru Romulusu, capit. Bogdanu Nicolaie.

Oficieri de ordonantia. Capitanu Costescu Alecsandru, locotenentu Baldovici Nicolaie, locotenentu Dimitrescu Gr. Braboveanu. Comandant. gendarmiloru, capitanu Zosim'a Grigorie. Unu plutonu de gendarmi calari.

Divisi'a I. Comandantulu divisiei, generalu Lupu Georghe. Siefu de statu majoru, locot.-colon. Gramontu Dimitrie.

Oficierii statului-majoru alu divisiei: Majoru Popescu Michailu, capit. Boldescu Teodoru, locot. Atanasescu Grigorie, unu locotenentu séu sub locotenentu din trupele calari. Intendenti'a divisiei, sub intendentu Gheorghiu Antonu. Mediculu divisiei, medicu principalu clas. II, Vernescu Ioanu. Pretoru, majoru Mitescu Constantinu. Unu plutonu de 24 calarasi.

II Brigad'a de infanteria.

Comandantu, colonelu Cerchezu Mihailu. Oficieru de ordonantia, locotenentu Tomescu Teodoru.

Trup'a. Regimentulu 4 de linia. Regim. 2 de dorobanti.

I Brigad'a de infanteria.

Comandantu, colonelu Sachelarie Ottonu. Oficieriu de ordonantia, locoten. Sagârceanu Brutusu.

Trup'a. Batalionulu 4 de venatori. Regimentulu 1 de dorobanti.

Brigad'a de cavaleria.

Comandantulu brigadei, colonelu Ceornovodeanu Pavelu. Unu oficieru de ordonantia, unu locoten. séu sublocotenentu din regimentulu brigadei.

Trup'a. Regimentulu 1 de calarasi. Regimentulu 2 de calarasi.

Artileri'a

Comandantu, majoru Carpu Ioanu. Dóue baterii din reg. 2 artileria. O colóna de munitiuni.

Geniu. Unu detasiamentu de geniu.

Servitiulu sanitariu. O ambulantia divisionaria.

Divisi'a II. Comandantulu divisiei, generalu Zefcari Alesandru. Siefu de statu-majoru, Voinescu Serghe.

Oficierii statului-majoru alu divisiei: Capitanu Geanoglu Scarlatu, locot. Tatarascu Nicolaie, locot. Paladi Teodoru, locot. Lahovary Nicolaie. Intendentulu divisiei, sub-intendentu Apostoliade Constantinu. Mediculu divisiei, medicu principalu cl. II, Petrescu Zahari'a. Pretoru, majoru Lupu Teodoru. Unu plutonu de 24 calarasi.

II brigada.

Comandantu, colonelu Holbanu Michailu. Oficieru de ordonantia, capit. Candiano Constantinu.

Trup'a. Batalionulu 2 de venatori. Regimentulu 3 de linia. Reg. 4 de dorobanti.

I brigada.

Comandantu, colonelu Costaforu Vasilie. Ofic. de ordonatia, capitanu Capitanénu Constantinu.

Trup'a. Batalionulu 1 de venatori. Regimentulu 1 de linia. regim. 6 de linia, regim, 3 de dorobanti.

Brigad'a de cavaleria.

Comandantu, colonelu Formacu Constantinu. Oficieru de ordonantia, unu locotenentu séu sub-locotenentu din regimentulu brigadei.

Trup'a. Regimentulu 3 si 4 de calarasi.

Artileri'a.

Comandantu, locot.-colonelu Coslinsky Alesandru; adjutantu majoru Garbasky Alesandru. Oficieru de ordonantia, unu locotenentu séu sub loc. din artileria.

Trup'a. 5 baterii din regimentulu 2 de artileria. O colóna de munitiuni.

Geniu. Unu detasiamentu geniu.

Servitiulu sanitariu. O ambulantia divisionaria.

Divisi'a III. Comandantulu divisiei, gener. Radovici Alesandru. Siefu de statu-majoru, colon. Gramondu Alesandru. Oficerii statului-majoru alu divisiei : majoru Falcoianu Alesandru, capit. Baicoianu Nicolae, locoten. Botesu D. Diculescu, unu locot. séu sub-locot. din trupele calari. Intendentulu divisiei, adjunctu cl. I, Profiru Constantinu. Mediculu divisiei, mediculu principalu cl. II. Staverescu George. Pretoru, majoru Lupu Lascaru. Unu plutonu de 24 calarasi.

II brigada.

Comandantu, colonelu Ipatescu Grigore. Ofic. de ordonantia, locot. Balanu Temistocle.

Trup'a. Regimentulu 8 de linia. Regimentulu 5 de dorobanti.

I brigada.

Comandantu, colonelu Anghelescu George. Oficieriu de ordonantia, capitanu Boronescu Ionu.

Trup'a. Batalionulu 3 de venatori. Reg. 2 de linia. Unu batalionu din reg. 6 dorobanti.

Cavaleri'a.

Comandantu, colonelu Arionu George. Unu regimentu de calarasi. 2 escadróne din reg. 5 de calarasi. 4 escadróne din reg. 6 de calarasi.

Artileri'a.

Comandantu, colonelu Herkt Enrich. Adjutoru, majoru Agarici Stefanu 4 baterii din reg. nr. 1 de artileria. 1 colóna munitiuni.

Geniu. O sectiune din batalionulu de geniu.

Servitiulu sanitariu. O ambulantia divisionaria.

Divisi'a IV. Comandantulu divisiei, gener. Cernatu Alesandru. Siefu de statu-majoru, colon. Pencovici Eustatiu. Oficerii statulu-majoru alu divisiei: majoru Gârleanu Emanoilu, capitanu Botezu Ioanu, sub-loc. Savopolu George, unu locotenentu séu sub-locot. din trupele calari. Intendentulu divisiei, intendentu Camarasiescu Alesandru. Mediculu divisiei, mediculu principalu cl. II, Otremb'a Gustavu. Pretoru, locot.-colon. Arionu Apostolu. Unu plutonu de 24 calarasi.

Brigada de infanteria.

Comandantu, colonelu Logadi Ionu. Oficeru de ordonantia, locoten. Lambrino Alesandru.

Trup'a. Regimentulu 5 de linia. Regimentulu 7 si 8 de dorobanti.

Brigad'a de cavaleria.

Comandantu, colonelu Mavrichi Nicolaie. Ofic. de ordonantia, unu locotenentu séu sub-locotenentu din regimentulu brigadei.

Trup'a. Regimentulu 7 si 8 de calarasi.

Artileri'a.

Comandantu, locot.-colonelu Dabij'a Nicolaie. Adjutoru, majoru Pascu Sierbanu. Trei baterii din regimentulu nr. 1 de artileria.

Geniu. Unu detasiamentu de geniu.

Servitiulu sanitaru.. O ambulantia divisionaria.

Reserv'a de artileria si marele parcu.

Comandantu, colonelu Anghelescu Alecsandru. Adjutoru, locot.-colonelu Pasti'a Mihailu. Intendenti'a reservei, adjunctu class'a I, Vrabie Constantinu. Oficieriu de ordonantia, unu locotenentu séu sub-locotenentu din artileria.

Trup'a. Siese baterii de artileria. Un'a colóna munitiuui.

Reserv'a cavaleriei.

Comandantu, colonelu Cretianu Victoru. Ofic. de ordonantia, unu locotenentu séu sub-locotenentu din cavaleria.

Trup'a. Regimentulu nr. 1 si 2 de rosiori.

Reserv'a de ambulantia.

Art. III. Ministrulu Nostru secretariu de statu la departamentulu de resbelu este insarcinatu cu esecutarea acestui decretu.

Datu in Bucuresci la 9 Oct. 1876.

CAROLU.

Ministru secretariu de statu la departamentulu de resbelu.

Colonelu Slanicénu. Nr. 1945."

Acésta ordine de bataie pentru organisarea activa a trupeloru concentrate se si puse in ecsecutiune pre tempulu concentrârei. Afara de acést'a totu in „Monitoriu" suntu provocati si oficierii militiani, cá celu multu in 10 dile dela publicarea acést'a se-si faca cunoscutu domiciliulu la comandantii divisiuniloru teritoriali si de garnisóne, si pre viitoriu ori-ce stramutare se li-o reporteze.

„G. Tr."

Resbelulu.

Scirile mai recente ne infatisiéza situatiunea in Serbi'a cá desperata. Dupa perderea Djunisului, aru fi cadiutu fortareti'a Alexinatiului in mânile turciloru. Deligradulu e aprópe de cadere si serbii desiertéza Crusievatiulu. Ristici se dice ca a declaratu ca déca Russi'a nu intrevine curendu Serbi'a este constrinsa a face pace cu turcii pe socotél'a loru propria.

Societatea academica româna.

Siedinti'a dela 17 Septemvre 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: G. Sionu, V. Maniu, G. Baritiu, I. Caragiani, I. C. Massimu, Iosifu Hodosiu, Gr. Stefanescu, D. Sturza Al. Odobescu, Al. Romanu, St. Falcoianu, V. Babesiu.

Se da cetire procesului-verbalu alu siedintiei precedinte si, dupa órecari rectificâri, se adopta.

D. Maniu da cetire procesului verbale alu siedintiei istorice din 17 Septembre, in urmatóri'a cuprindere:

Membrii sectiunii istorice si archeologice intrunindu-se astadi in siedintia presinti fiindu dnii: G. Baritiu, Al. Odobescu, Iosifu Hodosiu, V. Babesiu si V. Maniu, au procesu la urmatórele lucrâri :

I. S'a constituitu oficiulu sectiunei in modulu urmatoriu:

G. Baritiu, presiedinte.

Al. Odobescu, vice-presiedinte.

V. Maniu, secretariu.

II. Sectiunea luandu cunoscinti'a:

a) De desemnele ce s'au facutu in anii trecuti dupa monumentele lapidari antici din museulu nationalu din Bucuresci si gasinduse bine lucrate este de parere sa se continue acésta lucrare pâna la completarea colectiunei.

b) Vediendu-se si modele zincografice destinate pentru publicatiunea catalogului museului lapidariu, opinéza, cá se ia mesurile neceserie spre a se esecutá in acestu modu tóte desemnele.

c) D. A. Odobescu va fi insarcinatu cu punerea in esecutiune a acestoru lucrâri, avendu totu dni'a lui a face testulu descriptivu dupa formul'a adoptata in siedinti'a din 18. (30.) Augustu 1874.

d) pentru punerea in lucrare, sectiunea va propune a se inscrie in bugetulu anului curinte o suma de dóue mii lei (2000).

III. D. presiedinte alu societâtii academice a transpusu acestei sectiuni o desertatiune intitulata: „Viéti'a, si activitatea lui Samuile Klein," compusa de d. I. C. Bianu spre a fi cercetata in sectiune.

Sectiunea, esaminandu lucrarea, afla ca partea II pâna la aliniatulu ultimu dela pagin'a 40, care se inchieia cu cuvintele, „in acte si fragmente," aru meritá se védia lumin'a publicandu-se in analele societatii, cu conditiune, cá si acésta parte sa se supuna la o revisiune de stilu si espresiuni, cu care sa se insarcíneze unulu din membrii acestei sectiuni.

Societatea apróba propunerile si reserva a decide cestiunea cifreloru la votarea bugetului.

La ordinea dilei, cestiunea bugetului, D. Babesiu da cetire proiectului propusu de delegatiune.

La § venituriloru, d. Sturza intréba, déca cifr'a prevediuta din fondurile Nasturelu-Herescu are probabilitate a se realisá.

D. presiedinte afirma, ca nu are indoiéla despre acést'a ; asemene spera ca cifr'a subventiunei dela statu se va marí, dupa cum s'a prevediutu.

Se votéza capitolulu venituriloru in sum'a de lei 105,390—4, plusu fondurile speciali in sum'a de lei 6280.

La capitolulu speseloru se radica diverse discusiuni :

1. Asupr'a viaticului membriloru de preste fruntarie, in vederea stramutârei de domiciliu si a inlesnirei comunicatiuniloru. Se admite cá pentru anulu viitoriu, viaticulu celoru dela Sabiiu si Cernauti sa se ficseze câte 50 galbeni datu pentru ducere si intórcere.

2. Asupr'a sumei de 2000 lei cerute de sectiunea istorica, Societatea aproba.

3. Asupr'a operatului dlui Bianu (biografi'a lui Clain), se admite a se imprimá in analele societâtiei, iér' autorului i se da o prima de 150 lei, plusu 50 lei spre a se trage si o tiparire separata din acéssa lucrare, din care sa se dea autorului 50 esemplare.

4. La § speseloru comisiunei de revisiune a dictionariului, d. Odobescu, aretandu, ca tempulu n'a iertatu pe comisiune a-si face raportulu, espune verbalu, in modu suficientu lucrârile si planulu dupa care s'au decisu a face revisiunea. Cu acésta ocasiune aretandu, ca comisiunea s'aru aflá in órecare conflictu cu delegatiunea societâtiei, se decide a se cere votulu societâtiei asupr'a regulamentului interiore alu comisiunei, care a provocatu conflictulu. Regulamentulu se aproba cu modificarea art. 5 in modulu urmatoriu;

„Intr'un'a din siedintiele de septamâna ale comisiunei, acea adeca, care va precede fia-care din intrunirile periodice ale comisiunei, acést'a se va adresá la delegatiune prin secretariulu ei pentru indemnisari de drumu, diurne, retribuiri si alte spese afectate comisiunei de revisiune prin conclusulu societâtiei din 26 Augustu 1874." Dupa acést'a se votéza si se admite sum'a prevediuta prin bugetu.

5. La § cumperârei cârtiloru, se admite a se adauge 600 lei spre a cumperá unu numeru de o suta esemplare din Odise'a lui Omeru, tradusa de d. Caragiani.

Se suspende discusiunea bugetului pâna se va resólve cestiunea premiului pentru sintactic'a româna.

Dupa ce s'au desvoltatu mai multe opiniuni pro si contr'a, majoritatea recunósce, ca votarea din siedinti'a dela 14 Sept. s'a facutu in tóta form'a, dar' ca voturile 7 $^1/_2$ nu putéu acordá premiulu, câci aru fi fostu in contradicere cu art. 18 din statute. Pentru acea se recunósce enunciarea presiedintelui cá data din eróre si se decide a se pune la votu punctele 2 si 3 din propunerea dlui Odobescu.

Se da lectura punctului 2, in cuprindere „sa se acorde spesele tiparirei." Se pune la votu prin bile.

Resultatulu scrutinului :

Votanti 13, majoritatea absoluta 9, bile albe 9, abtieneri 4.

D. presiedinte declara ca punctulu alu 2-le e primitu.

Se procede la votarea punctului alu 3-lea.

Se depune unu emendamentu sustienutu de unu numeru de 7 membri in cuprindere: „recompens'a a se acordá autorului sintasei se fia de optu mii lei." Se pune la votu prin bile.

D. Baritiu declara, ca se abtiene, voindu a fi consecinte cu declaratiunile sele de mai nainte.

Resultatulu scrutinului:

Votanti 12, majoritatea absoluta 9, bile albe 10, bile negre 2.

D. presiedinte declara, ca amendamentulu la punctulu 3 din propunerea dlui Odobescu s'a primitu ; ca recompens'a autorului sintacticei romane se acorda in suma de optu mii lei.

Rectificandu-se bugetulu cu inscrierea cifreloru ceruta in urm'a acestoru voturi, se votéza in totalu capitolulu speseloru in sum'a de lei 74,695.

Siedinti'a se radica la 6 $^1/_2$ óre p. m.

Presiedinte A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Branu 16 Oct. v. 1876.

Onorata Redactiune! La propunerea limbei materne — romane, — prelânga tóta practibilitatea gramaticeloru nóstre din scóla, s'au semtitu pâna acum óre-care greutate, dara cu deosebire in scriere si cetirea cu analisu o deosebita greutate; si caus'a? eata-o! scolarii din clasele I—II elementara se ocupau unii de totului totu prea putienu cu scrierea ocupatiuniloru diferite iéra altii chiaru de locu nu, din diferite cause; acum inse pentru delaturarea atâtoru greutâti atâtu de o parte, câtu si de alt'a; 'mi permitu a recomandá fratiloru invetiatori opsiorulu numitu: „Teme pentru „invetiamentulu limbei române in clasele inferiore a scólei poporale, culese si intogmite de G. C. Belissimus

„directorulu scólei capitale române „gr. or. din Brasiovu." Acestu opsioru cu deosebire dela partea II „Teme" e fórte potrivitu spre a astupá trei lacune principali la propunerea limbei romane in scólele poporali elementare; si anume:

a) esercitiele dese in scrierea ocupatiuniloru penseloru, cari pâna acum lipseau cu totulu;

b) dificultâtile cele mari de pâna acum intempinate in scrierea si cetirea ortografica, se voru delaturá din scól'a poporala elementara, unde cea de pâna acum producea nespuse greutáti;

c) aceste teme potu supliní in scól'a popor. elem. si stilistic'a, despre care pâna acum invetiatorii scólei pop. elem. nici idea nu aveau cum sa incépa si sa procéda.

De aici se póte invetiá si analisulu literalu, silabalu etc.

Acestu opsioru aru fi demnu a se recomendá din partea prea vener. consistoriu scolasticu, tuturoru invetiatoriloru prelânga gramatic'a limbei române cá ajutoriu pentru teme. Multe pârti bune si de recomendatu contiene acestu opsioru, cari numai pracs'a le póte descoperí. Esteriorulu acestui opsioru l'aru aratá cá unu ce neinsemnatu; inse mare servitiu au facutu dlu G. C. Bellissimus scóleloru popor. elem. cu elu; deci trebuie spriginitu si indemnatu sa continue mai departe pe acésta cale, si pentru scólele popor. superiori etc.

Mai departe: „Mens sana in corpore sano" scimu cu totii ca mintea sanatósa numai in unu corpu sanatosu póte sustá; scimu ca sanatatea e cea mai scumpa avere pe lume; bogatulu jertfesce bucurosu o parte din averea sea numai sa scape de cutare ori cutare morbu periculosu care 'lu amenintia; mai multu elu e in stare a-si dá si jumetate averea numai sa-i póta cineva ajutá chiaru si numai cu sfatulu, cu cuventulu; in asta privintia a-si poté merge si mai departe fâra sa esagerezu câtu de putienu.

Au nu scimu noi din patima, câtu jertfimu din averile nóstre cu „doftorii? apoi „cu lécurile?" si inca de multe ori in nisce casuri de morbu usióre, si totusi nu ne folosesce inse e grea nu „ból'a" ci nesciinti'a" fórte adese ori. Deci fâra de a mai lungí cuventulu in asta privintia, voiu amintí si recomendá celoru ce póte inca n'au cetitu si nu cunoscu fói'a lunaria: „Highien'a si Scól'a" edata de dlu Dr. Paulu Vasiciu in Timisiór'a, pe anulu intregu e numai cu 2 fl. v. a. dorere inse ca nu e spriginita nici pe departe dupa meritulu ei.

Aru trebuí se o spriginimu toti de tóte pârtile, chiaru si ori-care tieranu, care scie cetí, cá sa o póta scóte de 2 ori in septamâna.

Si sciti ce recomenda acésta foisióra?... acea ce fia-care omu trebuie se primésca: procedur'a cea mai naturala, medicin'a cea mai eftina, mai cunoscuta si mai usioru de aflatu, adese ori impregiurulu casei omului, si totusi e reu spriginita acésta fóia.

Teodoru Popu,
inv. prim.

Varietâti.

⁂ Dela Universitatea natiunale a fostului fundu regiu ni se spune ca majoritatea voiesce sa eschida scaunulu Salistei, Talmaciului si Sacelele. Asteptâmu dela deputatii români din universitate sa protesteze contr'a acestei nóue nedreptatiri.

⁂ Urmârile restringerei dreptului de a avé arme pentru o unica comuna. Din unu raportu oficialu alu comunei Orlatu dto 29 Octobre este invederatu ca ursii si lupii au stricatu in anulu acest'a pâna la diu'a de mai susu: 16 cai, 10 vitiei, 10 vite corrute mari, 1 bibolitia, 8 porci si 300 de oi.

⁂ Focu. Foile nemtiesci din locu raportéza despre unu focu mare in Ticusiulu sasescu care a adusu la sapa de lemnu si unu numeru considerabilu de economi români. Cu durere trebuie sa aflâmu de câte ori ni se raportéza de spre astfeliu de nenorociri ca cei nenorociti nu suntu asecurati.

⁂ Scamatoria. Renumitulu scamatore St. Romanu a datu mai multe representatiuni aici in Sabiiu in sal'a teatrului. Productiunile lui suntu atâtu de bogate si de surprindietóre incâtu punu in uimire pre privitoriulu celu mai nepreocupatu de atât'a disteritate. De séra va fi ultim'a representatiune aici in Sibiiu. Recomendâmu publicului aceste representatiuni fâra de a avé temerea ca i va paré cuiva reu ca ce a asistatu la vreun'a din trensele.

⁂ Óspe nou de-si neasteptatu ne-a surprinsu eri diminétia. Acest'a a fostu néu'a cea dintâiu de care avuramu norocire in tómn'a din acestu anu.

⁂ Socóta si multiamita publica. In 12/24 Iuniu a. c. amu primitu subserisulu, dela prea stimatulu domnu pretore Georgiu Boeriu 9 fl. 70 cr. cá pedepse pentru neglegerea scóleloru din partea parintiloru indiferenti; pre cari si trimetiendui in aceasi dî la Sabiiu dupa cârti pe sém'a scolariloru seraci; primiu in 18/30 Iuniu, 16 cârti si anume:

a) 11 gramatici romane a 40 cr. facu 5 fl. 40 cr.

b) 5 gramatici germâne a 1 fl. facu 5 fl.

c) pachetarea au facutu 10 cr.

d) iéra portulu postalu 45 cr.

Sum'a totala: 9 fl. 95 cr.*)

pentru cari binefaceri si staruintie mari, subscrisulu in numele scolariloru seraci si a binelui comunu braneanu se semte indemnatu si chiaru deobligatu a aduce prea stimatului domnu pretore Georgiu Boeriu viua multiamita publica, rogându-lu totu deodata a ne spriginí in afacerile scolari si de aici incolo cá si pâna acum cu aceasi mare caldura si gratiós'a bunavointía.

Branu 10 Oct. 1876.

Teodoru Popu,
invet. primariu.

---

*) Superflusulu de 25 cr. au remasu dela subscrisulu.

Burs'a de Vien'a.

Din 19/31 Octobre 1876.

Metalicele 5%	61	50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	65	30
Imprumutulu de statu din 1860	108	—
Actiuni de banca	810	—
Actiuni de creditu	145	30
London	124	10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74	15
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	73	—
„ „ „ Croato-slavone	84	—
Argintu	105	60
Galbinu	5	91
Napoleonu d'auru (poli)	9	92
Valut'a nóua imperiale germâna	61	10

Concursu.

Aplacidandu-se in parochi'a gr. or. de III-lea clasa Sambat'a de susu resariténa protopresbiteratulu Fagarasiului II, prin ordinatiunea Pré Ven. Consistoriu archidiecesanu din 16 Septemvre a. c. Nr. 2394. unu capelanu de ajutoriu lânga neputinciosulu parochu de acolo, — se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea acestei statiuni, — pâna in 8 Noemvre a. c. — Cu acésta statiune suntu impreunate emolumentele de a se impartasí capelanului cu jumetate din venitulu parochialu care se urca la 430 fl. v. a.

Concurentii la acésta statiune voru avé a-si asterne petitiunile sele cu atestatele recerute de Statutulu organicu, subscrisului oficiu protopresbiteralu, pâna la terminulu susu indicatu.

Comitetulu protepresbiteralu gr. or. 3 Octomvre 1876.
Oficiulu protopresbit.
Vasiliu Macsimu,
3—3 Adm. prot. Fagarasiu.

Concursu.

La scól'a populara confesionale gr. or. din Bacaintiu se cere unu invetiatoriu prelânga salariulu anualu de 150 fl. v. a. 20 de ferdele mici de bucate, cortelu naturalu si lemnele trebuincióse.

Aspirantii la acestu postu au a se adresá cu petitele loru instruite cu documentele necesarie câtra prea ven. sc. protop. alu II alu Gioagiului reverendissimulu domnu prot. Sabinu Piso in Secarembu pâna la 7 Nov. a. c. in care di va fi si alegerea. Cantaretii voru avé preferintia de sine intielegandu-se déca posedu si alte facultâti corespundiatóre chiamârei loru.

Bacaintiu 11 Octob. 1876 v.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Petru Maniu,
parochulu cá presiedintele comitet.
3—3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci gr. or. din opidulu Nocrichiu devenite in vacantia, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pana la 31. Octomvrie a. c. st. v.

Emolumintele suntu:

a) din fondulu bisericei si scólei 155 fl. v. a.

b) dela 50. familii câte o jumetate mesura ardeléna de bucate a 60. cr. . . . 30 fl.

c) dela circ'a 30 copii umblatori la scóla a 50 cr. . 15 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a documentá ca suntu pedagogi cu testimoniu de cualificatiune; suntu de religiunea nóstra; suntu cântareti; si ca prelânga limb'a materna mai sciu celu putienu un'a dintre limbele patriei, avendu prelânga instructiunea de tóte dile in 9 luni, a tiené dominec'a si serbatórea cu tinerimea scóla de repetitiune; iér' suplicile concursuali cu documintele loru le voru asterne pâna la terminulu indicatu la subscrisulu oficiu protopopescu.

Nocrichiu in 10 Octobre 1876.

Oficiulu protoppescu gr. or. alu tractului Nocrichiu-Cincu mare.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

G. Maieru,
(3—3) par. si adm. ppescu.

Nr. 231.

Concursu.

In urm'a parintescei ordinatiuni a maritului consistoriu archidiecesanu dtto 12 Augustu a. c. Nr. 1882 B. spre intregirea parechiei veduvite Crisbavu de class'a a III din protopresbiteratulu alu II-lea alu Brasiovului se escrie concursu pâna la 6 Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1.) Cas'a parochiala cu 2 incaperi si pivnitia.

2.) Dela 120 familii câte un'a ferdela secara séu in bani 1 fl. 40 cr. v. a. dela 10 veduve si 10 neorustici câte ½ ferdela secara.

3.) Dela 2 gradini numite Várveghiu, si Cód'a românului circa 33 fl.

4.) Venitele stolari statorite in sinodulu parochialu din 13 Iuniu a. c.

5.) Pasiune si padure 18 jugere.

Tóte acestea computate la olalta dau unu venitu anualu de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, si a concluseloru sinodali din 1873 la subscrisulu.

Eara dupa urmat'a alegere de parochu in Crisbavu se va dispune definitivu si in privinti'a filiei Nou, ce se tiene de mater'a Crisbavu, si se administréza ambele de parintele capelanu Ioanu Turbure.

Brasiovu in 7 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Petricu,
(3—3) ppresbiteru.

Anunciu.

„Amiculu poporului" calindariu pre anulu 1877 de Visarionu Romanu, anulu XVII a esitu din tipariu dilele aceste. In partea propria a calindariului, inavutitu cu calindariu istoricu, calindariu economicu si alte multe materii pentru trebuintiele practice, contiene tóte tábelele necesari pentru prefacerea mesuriloru metrice in mesuri vechi si a acestor'a in metrice, si pentru reductiuni de pretiu la cumperâri dupa acele mesuri.

In partea instructiva si amusanta: Istori'a Ardealului cu privire la români (fine). — Dóue nebunii de N. Gane. — Milanu si Nichita, cu portreturi. — Agronomi'a: Trifoiulu rosiu de P. S. Aurelianu. — Pusetiunea si pamentulu viei. — Cum trebuie culese si grigite pómele. Mediculu de casa. — Din regulamentele institutului de creditu „Albin'a". — Poesii, notitie economice, varietâti, anunciuri de interesu etc.

Pretiulu de bolta alu unui esemplariu e 50 cr, cu tramitere francata prin posta 56 cr. — 10 esemplare facu numai 4 fl. 50 cr. — 25 esemplare 10 fl. — 50 esemplare 18 fl. 50 cr. — 100 esemplare 35 fl.

Calindariulu se póte trage deadreptulu dela editoriulu seu. V. Romanu in Sibiiu, cum si prin tóte libraaiele si vendietorii cunoscuti.

Pentru inlesnire se potu folosí la comendâri asemnatele postali de bani.

Depuneri de capitale pentru fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu

a.) Prelânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese;

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu **6½%** interese;

c) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diua, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu rectificarea depuneriloru urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile prin posta prelânga comunicarea adresei deponentelui se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 28 Octobre 1876.

„Albin'a"
Institutu de creditu si de economii in Sibiiu.

Indreptare. In articululu precedentu de fondn s'au strecuratu erórea de tipariu in alini'a ultima lasânduse „nu" afara. Cetesce dar' este dar' in situatiunea amintita ceva ce se pare a nu .... iér' in locu de fântânile cetesce „fantasiile "

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

Foisiór'a de astadi se va espedá cu Nr. viitoriu.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl.iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 85. ANULU XXIV.

Sabiiu 24 Octomvre (5 Nov.) 1876.

Cum aru fi de a se privi cestiunea orientala de noi românii?

Saliste in 2/11 1876.

(Continuare din nr. tr.)

In articululu premergatoriu amu pusu totu pondulu pe interesele generali si unitari ale imperiului nostru, cu cari trebue a se identificá interesele tuturoru popóreloru imperiului, cá asiá consolidata si poternica sa intempine Austri'a cestiunea orientala, la care ea este engagiata in prim'a linia parte prin pusetiunea sea geografica si prin urmare prin interesele sele economice parte prin consângenitatea popóreloru sele slave si române cu popórele din orientulu Europei.

Nu putemu concede nici decum contrariulu, dela ceea ce vedemu cu ochii, ca adeca, unu statu aru potea avea interesele sele proprii absolute, fâra nici o privire la interesele popóreloru sele. Acést'a aru fi numai o idea fâra realitate séu in realitate s'aru potea numí acést'a unu absolutismu si despotismu alu poterei statului. Si staturile compuse din o natiune representéza interesele acestei natiuni. Asiá trebue se fia si unu statu poliglotu. Se va dice ca in unu statu poliglotu este cu multu mai mare greutatea de a se consolidá interesele tuturoru popóreloru in unulu si acela'si interesu alu statului.

Nu este asiá. Istori'a si faptele ne arata si contrariulu. In staturi mari natiunale amu vediutu mai multe lupte intre intrég'a natiune de o parte si capulu statului si guvernulu lui de alta parte cari au adusu resturnâri dupa sine, d. e. in Franci'a; pâna cându asemenea revolutiuni si usurpatiuni in statulu poliglotu alu nostru nu suntu cunoscute.

Si iérasi consistinti'a si solidaritatea statului in Svitier'a este mai mare, cá in unu statu natiunalu, de-si acea tiéra este compusa din cele mai diferite natiuni.

Si acést'a se intempla atunci, cându guvernulu statului scie consolidá interesele ori-cârei natiunalitâti in interesele generali si unitari ale statului, cându puterea statului lasa fia-cârei natiuni calea libera spre desvoltare si-i dà tóte conditiunile spre acestu scopu, de unde de sine urméza, ca tóte acestea 'si voru concentrá interesele loru acolo, de unde 'si au conditiunile de viétia, si ací voru gravitá tóte poterile loru.

In o astfeliu de Austria popórele ei nu potu si nu voru gravitá in afara; din contra popórele din orientulu Europei voru gravitá spre Austri'a, déca acést'a va purtá o politica ratiunala câtra ele.

Poporulu slavu din Austri'a nu'si va dorí sórtea consângeniloru lui din Turci'a, si nu-'si va dorí nici o sórte comuna cu unu statu nou slaveanu din orientulu Europei, pâna cându conditiunile lui de viétia si progresu suntu mai puternice in Austri'a civilisatóre. Cu atâtu mai putienu va aspirá acestu poporu la unu viitoriu efemericu ce póte avea numai o sórte, cá a Poloniei séu la unu Messi'a ce aru vení din sinulu tataro-Russiei, unde Messi'a civilisatiunei nici nu s'au nascutu. Acestu poporu pretinde numai libertatea desvoltârei sele natiunali ce o cere dreptulu firescu, si cauta possibilitatea de a-si aventá cultur'a natiunala in o directiune cu popórele lui consângene. Si atâtu trecutulu lui, câtu si presentulu, care infatisiéza o multime de inteligenti slavi in Austri'a si in brav'a sea armata, dau dovedi, ca poporulu slavu este unulu dintre poternicii stâlpi ai imperiului.

Cu asemenea dreptu, si totu in aceea'si pusetiune in statu, pretinde poporulu romànu tóte conditiunile de libera desvoltare natiunala si neimpedecarea sea, de a-si promová cultur'a natiunala in contactu cu cei-lalti consângeni ai sei, asiá precum au facutu si face poporulu monarchiei de natiunalitate germâna.

In acestu modu nu va gravitá românulu spre tierile statului românu, ci cá unu factoru alu puterei austriace va imprasciá lumin'a culturei sele, promovata in acestu statu, si la consângenii sei, castigandu simpathi'a si amiciti'a loru pentru imperiu, care are de missiune a fi pe viitoriu unu scutu alu romanismului din orientu. Arma't'a austriaca scie cu câta bravura s'au luptatu soldatii români, tóta Austri'a scie alipirea poporului românu câtra tronu si patri'a comuna.

Din partea acestoru dóue popóre mari ale Austriei cari prin Austri'a loru mama dandule ea tóte conditiunile recerute au missiunea de a cascigá mamei loru folóse dela consangenii loru, iér' nu a-si abate gravitatiunea loru dela potere la nesigurantia, dela acestea popóre dicu nici odata nu póte obvení statului nostru unu periculu, cu atâtu mai putienu, cá din partea poporului germanu, cârui'a i sta la spate unitatea poternica germana si cu multu mai seducatóre. Si totusi nici din acésta parte nu potu vení periculi, pentru inascuta loialitate a connationaliloru germani.

Poporulu magiaru, care este cu totulu isolatu, numai si numai in Austri'a si in concertulu popóreloru ei 'si póte aflá esistinti'a sea; si suntu de acea firma credintia, ca aci va aflá totu-déun'a mai naturali si mai tari aliati, decâtu in némulu turcescu, déca va sci apretiuí justele pretensiuni ale conlocuitóreloru natiuni.

Déca pentru óre-care viitoriu póte fi Austri'a amenintiata de influintia vre-unei ginte mari, apoi póte fi mai intâiu din partea pangermanismului si apoi a panslavismului.

In ambe acestea unice casuri de periculu, va fi natiunea magiara si cea româna chiamate, a sprigini esistinti'a statului dupa natur'a pusetiunei loru si pentru interesele loru cele mai eminente.

Despre acésta missiune in viitoriu nu se mai póte indoí nici unu ganditoriu.

Tocmai acésta missiune mare a acestoru dóue popóre trebuie se fia decidietóre in politic'a austro-ungurésca fatia de cestiunea orientala, déca cugeta diplomati'a nóstra in adeveru la interesulu propriu austriacu si nu la alu cutârei séu cutârei natiuni, si acest'a i impune, cá inca de acum sa-si prepare in orientulu Europei unu aliatu mai poternicu in români, ceea ce numai atunci va puté face, déca va avé o Romanie independenta si tare lânga sine si va respectá interesele vitali ale poporului românu din monarchia.

Russi'a póte fi si nu póte fi inimica Austriei, dupa impregiurâri, câci ea nu are nici unu interesu a ocupá pârti ale ei, iér' pasindu la o atare ocupatiune, ce nu este verosimila, aru trebuí se tréca preste cadavrele intregu poporului românu si magiaru, ceea ce nu va suferí Europ'a, dar' nici in interesulu Russiei nu póte serví.

Remâne numai cá Austri'a in cestiunea orientale se apere de perire pe popórele subjugate, si se nu impedece interesele Russiei fatia de puterea otomana, acolo, unde interesele imperiului nostru nu suntu periclitate, séu unde ambe potu subsistá lânga olalta.

Pangermanismulu inse este mai aprópe, de a atacá óre cându-va pe Austri'a, câci 'si are in sine inca adi tóte conditiuunile date spre acestu scopu.

Deci Austri'a se fia Austrie, câci nu este putere germana.

Câci cându aru fi un'a cá acést'a, mai usioru va fi Germaniei a-si ajunge scopulu.

Si tocmai cu privire si la atari eventualitâti — póte se va dice adi imaginate — este Austri'a chiamata a-si prepará terenulu intereseloru ei in cestiunea orientale, prin atragerea popóreloru crestine din orientulu Europei câtra sine, si correlativu prin promovarea intereseloru vitali a tuturoru popóreloru sele, de o potriva si in mesura corespundietóre missiunei loru câtra si pentru statu. Ei dar' acést'a nu iarta, cá in sistemulu nostru dualisticu se fia slavii si românii neindreptatiti si subjugati de germani si magiari, nici cá sa domnésca un'a natiune austriaca preste celelalte ci interesele generali austriace au se domnésca preste tóte natiunalitâtile statului, iér' acést'a numai atunci póte fi cându óre care natiune si va vedé identificate interesele sele cu ale statului, si acést'a pretinde egala indreptatire a tuturoru popóreloru Austro-Ungariei.

Generalulu Türr despre cestiunea orientale.

II.

Dela incetarea absolutismului austriacu, adeca de 16 ani incóce, românii pusi la discretiunea elementului magiaru, care din persecutatu ce erá a devenitu la potere si de atunci eschisivu conduce destinele patriei comune, — atâtu prin diuaristica, câtu si prin deputatii de natiunalitatea loru in camere, la tóte ocasiunile potrivite n'au intrelasatu a atrage atentiunea magiariloru la grav'a situatiune a acestoru dóue elemente avisate dela natura la aperare reciproca, fatia de periclulu ce le amenintia din partea colosaleloru eleminte slavice si germane de cari suntu incungiurate si mai cu séma in partea ungarica dejá si ingangrenate. Românii totu-déun'a numai dreptate au cerutu dela magiari, dorere inse, poterea la care din grati'a impregiurâriloru esterne pe neasteptate devenira, apoi funest'a idea de care bolescu mai cu séma dela Szechenyi incóce, de a intemeiá „o magiaria mare pâna la marea négra“ — ii-a facutu surdi fatia de romani, si orbi fatia de periclulu comunu.

Ei bine! periclulu prevediutu de romani a sositu, cestiunea orientala, acestu morbu vechiu alu Turciei, abdicandu falsiloru si intrigantiloru sei medici seculari — diplomatiei, e pusa pe verfulu sabiei, si inca in tipu de cestiune slavica, sub protectiunea celui mai cumplitu inimicu alu neslaviloru din orientu — a Russiei, care dela caderea generosului amicu alu popóreloru apesate, a potintelui de odinióra Napoleonu, pe lânga tóte opintirile neputinciósei diplomatie are mâna libera in orientu.

De cându arde muculu la degete, incepu a vedé si magiarii periclulu, inse fâra a mai slabí din ingâmfarea loru fatala. Ei inca si acum'a vedu paiulu in ochii altor'a si nu vedu bern'a intr'ai sei.

Cu scopu de a inaintá apropierea intre români si magiari au intemeiatu o fóia magiara in Bucuresci, si diurnalistic'a loru de aici se ocupa mereu cu acésta cestiune.

Românii de dincolo inca tractéza cestiunea prin diurnalistica, si se paru a aretá impossibilitatea unei aliantie sincere pâna cându fratii loru de dincóci voru fi tratati cu desconsiderarea de pâna acilea.

Fói'a semioficiala „Hon“ 'si aróga a fi cea mai putiena chauvinista si mai nepreocupata fatia de români. Fiinduca acést'a e mai aprópe de guvernu se punemu si noi dara mai multu pondu pe enunciârile densei.

Mai recentu in nrulu 259 reflectéza la „Journal de Bucarest“ care disese cum-ca:

„Ungari'a in locu de a impartasí pre români de libertate, la ce cu atâtu mai mare dreptu au fiindu-ca nu suntu cuceriti cu arm'a i *condamna la iobagia*. Si curiósa disonantia, magiarii de aceea necontenitu au pretinsu si accentuatu dreptulu la nationalitatea loru. Unu dreptu care si-lu pretinde cine-va pentru sine, pentru ce-lu denéga altui'a? Dreptu are „Romanulu“ cându imputa magiariloru tienut'a loru facia de românii din Banatu si Transilvani'a. Nu voimu noi inimicitia, si din protestarea nóstra in contr'a acelei procedure nime nu póte cetí asiá ceva . . . . Din contra românii aru dorí se védia aliati sinceri in magiari. Alianti'a intre Ungari'a si Romani'a aru garantá ecilibriulu confederatiunei orientali. Românii de multu cunoscu pré bine câtu folosu aru aduce o astfeliu de aliantia sincera, din care atât'a aru câstigá magiarii câtu si ei, acum'a e rendulu la magiari se pricépa folosulu si se-lu voiésca si ei.“

La acestea respunde „Hon“ asiá:

„Iobagi'a“ româniloru de care vorbesce „Journal de Bucarest“ e numai poveste. Nimenui nu-i trece prin minte la noi a apesá pre unu poporu, si cu atâtu mai putienu pre români. Afara de indreptatirea politica a limbei nationali abiá este ceva, ce aru restringe folosirea limbei române in trebile publice, si toleranti'a nóstra in acésta privintia in ochii Europei nepreocupate va ocupá locu intre cele mai frumóse aparitiuni a seclului. Inse acésta tolerantia pâna ací inca n'a pré frúptificatu. Aceea ce a garantatu statulu cá libertate s'a intorsu in contr'a nóstra; si de-si n'au fostu românii acei'a, cari imitându pe Herostratu in acésta privintia au stralucitu in prim'a linia, totusi e siguru, cum-ca nici densií n'au cuprinsu: de ce insemnatate aru fi, de cumva principiulu fundamentalu alu solidaritâtiei magiare si române basatu pe acestea libertâti nationali a statului magiaru aru produce o majoritate potinte mai intâiu in Ungari'a, apoi in provinciele interesate la cestiunea orientala? . . . . Traimu in tempuri grele, apoi dilele mariloru desastre arunca sementia eveniminteloru mari. Noi nu ne sfiimu a dice, cumca o mare si nobila recompensatiune pentru dorerile de nascere a tempuriloru presinti aru fi acea, de cumva s'aru puté nasce acestu principiu de viétia de multu conceputu inse pâna ací inca ne ivitu in lume alu solidaritâtiei.“

Va se dica, dupa „Hon“ numai românii suntu de vina ca intre ei si magiari nu s'a realisatu o aliantia sincera, câci ei — magiarii — intru acordarea libertâtiloru natiunali au mersu pâna la line'a estrema!

Amara mistificatiune acést'a, si ei nu se sfiescu a se laudá in fati'a lumei intregi in diurnalistica si in parlamentu cu liberalitatea si sentiulu de dreptate alu loru fatia de natiunalitâtile din patria, cari forméza majoritatea locuitoriloru, — cá si cum lumea seriósa nu s'aru uitá la faptele loru.

Amu reprodusu si acestu articulu cá se ilustrâmu cu elu pe a lui Türr; respunsu separatu inse nu-i vomu dá, ci sa-si combineze „Hon“ respunsulu din reflessiunile ce le facemu la articulului lui Türr.

Sa vedemu dara: cum au urmatu magiarii consilieloru lui Türr, pe care ei 'lu considеru de unu barbatu de statu, si cu deosebire in cestiunea orientala de unu ponderosu factoru si espertu?

Ce au facutu ei pentru castigarea simpathiei si animei natiunalitâtiloru din patria, si cu deosebire pentru prepararea unei aliantie sincere intre elementulu magiaru si celu romanu, cá cele mai amenintiate in viéti'a loru natiunale?

Unu respunsu detaiatu la aceste intrebâri aru umplé volume intregi, deci noi ne vomu restringe numai la putiene fapte, cá se nu trecemu preste cadrulu unui articulu de diurnalu.

Uniculu faptu, ce dovedesce o apropiere este: impacarea cu Croati'a.

De-si Croati'a totu-déun'a a fostu in mai strinsa legatura cu Ungari'a decâtu Transilvani'a, fiinduca in acea tiéra nu este elementu ungurescu, de dragulu portului Fiume, i-a datu carta bianca, si i-a acordatu o autonomia cu carea majoritatea acelei tiere se vede a fi multiamita, primindu Ungari'a a suportá chiaru si o insemnata parte din sarcinele ei; inse o considerabila parte a locuitoriloru Croatiei nici cu acést'a nu este multiamita, iér' locuitorii Ungariei cu totu dreptulu se potu superá pentru primirea sarcineloru Croatiei, cându nici a nóstre nu le potemu suportá.

De ací incolo apoi nici unu faptu nu mai poti aflá, care se fia indreptatu spre multiamirea natiunalitâtiloru.

Cá se innece si putienulu spiritu natiunalu ce se manifestá la slovaci — guvernulu li-a desfiintiatu „Matiti'a“ — societatea literaria, si gimnasiele slovace intemeiate si sustienute prin poporulu slovacu.

Persecutarea serbiloru este cu multu mai cunoscuta decâtu se o mai descriemu si noi.

Graniti'a militara, a cârei locuitori (români si serbi) erau pré multiamiti (?!) cu sórtea, au desfiintiatu-o, si chiaru in contr'a legei (art. V. §. 55. 1848) o au organisatu de ea fâra ea, inainte de a fi representata in camera.

Prin acést'a si-a perdutu cea mai mare parte a paduriloru si pasiuniloru ce le folosea mai nainte, au perdutu dreptulu de a ferbe rachiu, li s'a introdusu o administratiune si justitia incurcata, carea nime nu o pricepe, manuita prin ómeni straini cari de feliu nu cunoscu referintiele de acolo, cari în teritoriulu acelu dedatu la regula si pace au semenatu discordii si nemultiamiri, incâtu abiá dupa unu anu de administratiune ungurésca guvernulu a fostu silitu se tramitia comisariu guvernialu acolo, cá sa studieze situatiunea si ómenii, — se demissiuneze si se denumésca diregatori. O cârpéla dupa alt'a, cari inse tóte nu voru produce multiamirea poporului, pentru ca pe elu nime nu-lu consulta. Dreptu recompensa pentru armele luate li s'au impusu sarcini nóue cu multu mai mari decâtu cele de mai nainte, ear scolile nationali — si prin urmare si confessionali de mai nainte, facute si sustienute din averea loru privata — li s'au prefacutu in scoli comunali, cari preste voi'a proprietariloru suntu scóse de sub influinti'a bisericei nóstre.

Aici totulu este stricatu, ear in capulu trebiloru ómeni fâra tactu straini de limb'a si interesulu poporului. Au viétia municipala fâra dreptu de alegere pâna cându in cele-lalte pârti ale tierei tóte municipiele 'si alegu pe oficialii sei, aici tóte posturile se deplinescu prin denumire. Motivulu nu póte fi altulu, decâtu ca nefiindu pe acolo magiari nici macaru de sementia prin alegeri nu s'aru puté incuibá si acolo magiari, apoi o administratiune fâra magiari nu póte fi admisa.

Uniculu poporu sasescu, cá celu mai micu, dar' cu cei mai puternici patroni, — aliatulu privilegiatu alu magiariloru nainte de 1848 — au fostu mai multu crutiatu, in anulu acest'a inse si sasiloru li se puse calpacu pe capu si pinteni la calcâie.

Pe sasi i supera si acést'a inse loru totu nu li va fi nimic'a. Fiinduca ei nu se afla printre magiari ci printre români, loru totu li s'au lasatu supremati'a faptica preste majoritatea teritoriului unde suntu, privilegiele de cari s'au bucuratu seculi intregi li-au datu avere si intielegintia multa fatia de fostii loru eloti, si cu ajutoriulu acestoru factori li este asigurata poterea si in viitoriu. Cá tóte lucrurile ce nu au de basa dreptatea nici chiaru ecuitatea inse, nici reformele introduse in fundulu regiu nu multiamescu pe nimene.

Dupa acestea specialitâti se vedemu: in genere ce s'a facutu spre multiamirea româniloru?

Ei, dar' dejá si deveniramu pré lungi, despre acést'a cauta se mai dâmu unu articulu in numerulu viitoriu.

Resbelulu.

Sciri mai nóue demintu, ca turcii au ocupatu si Deligradulu si sustienu ca puterea trupeloru serbesci este acolo. Cea din urma lupta avù locu in diu'ade 1 Novembre la Gaglov'a pe drumulu Crusievatiului. Corpulu lui Horvatovici ajutatu de Lazaru Ciolac-Antici au respinsu pre turci spre Djunis. Cu tóte aceste Horvatovici s'a retrasu la Crusievatiu; iéra cuartirulu generalu alu serbiloru s'a stramutatu la Ciupri'a. — Armistitiulu s'a inceputu Mercuri.

Pentru serbi a venitu armistitiulu cam tardiu, dara dupa faimele ce se respandescu din Serbi'a, va fi bine venitu si acum. Dupa o telegrama din Belgradu dela 3 Novembre ministrulu serbescu Ristici a declaratu consulului rusescu Karzoff, ca regimulu serbescu acceptéza armistitiulu. Alte telegrame si corespundintie vorbescu ca militi'a serbésca aru fi demoralisata si nu mai e de a o duce naintea inimicului, ca din caus'a acést'a s'au nascutu divergintie intre serbi si voluntarii rusesci, cari divergintie au degeneratu si in incaierâri sangerós e.

Caus'a divergintieloru intre serbi si rusi unii o atribuiescu si rivalitâtiei intre serbi si rusi. Se dice ca cesti din urma se pórta cu „fratii“ loru cá nisce superiori. In legatura cu rivalitatea acést'a aduce unu coresp. la o fóia din Budapest'a o episoda trista, carea s'a intemplatu in dilele cându serbo-rusii se luptau in giurulu Djunisului. Faptulu se dice ca s'a intemplatu astu-feliu: Unu despartiementu de 1500 rusi pléca cá avantgarda. Dupa ce s'a departatu putienu acopere o negura desa tienutulu. Trup'a carea venea in urm'a avantgardei aude puscaturi si pre urma si siueraturi de glóntie. In presupunerea ca se afla in fati'a inimicului deschide unu focu aprigu asupr'a bietiloru rusi. Acesti'a crediendu-se intre dóue focuri respundu. Pâna sa se afle ratacirea rusii au fostu mai toti omoriti. De atunci ura neimpacata intre rusi si serbi.

Ultimatulu despre care facuramu amintire in nr. trecutu ca la insinuatu Ignatieff Portiei otomane, acést'a din urma la primitu fâra de nici o conditiune in diu'a dela 1 Nov. st. n., incunoscintiendu totu-odata (Pórt'a) pre toti comandantii sei sa sisteze ostilitâtile. Scirea acést'a aru anunciá pacea. Opiniunea publica in totalitatea ei este inca fórte reservata in fati'a acestei novele. Ea se pare a fi petrunsa de convingerea ca Russi'a cauta si va gâsí si dupa acést'a vre-unu nodu in papura, care sa-i dea ansa la unu resbelu contr'a Turciei. Se dice ca Russi'a va pretinde cá la statorirea liniei de demarcatiune intre pârtile luptatóre, cá turcii sa mérga inapoi pâna la lini'a unde se aflau la 27 Octobre. Se nasce numai decâtu intrebarea, ca dupa ce au luatu Djunisulu, Alexinatiulu, dupa unele foi si Deligradulu, turcii voru mai face si concessiunea de a dá din mâna positiuni luate cu multime de jertfe din mânile serbiloru?

Despre pregatirile rusesci i se comunica „Corespondintiei politice“ din Petersburg:

Caletori'a comandantelui supremu la corpulu gardei si la cerculu militariu de Sct. Petersburg, a marelui principe Nicolae Nicolaevici senioru, câtra Livadi'a a datu in cercurile militare de aici impulsulu la cele mai stranie faime si coniecturâri. Partea cea mai mare a acestor'a, precum de sine se intielege, e sensatiunale si nefundata. Trebuie sa tienemu inse comptu de un'a parte, câci nu i se póte disputá caracterulu fapticu. In categori'a acést'a din urma s'aru puté pune comunicarea despre inminent'a decretare a asiediului preste cercurile militarie Odess'a, Kiew, Ciarcov si cerculu militaru caucasicu. Cu privire la lucrârile de aperare ordinate in partea meridionale a tierei si la concentrârile cele mari de trupe intre Odess'a si Bender o astfeliu de decisiune nu póte fi surprindietóre cu atâtu mai vertosu cu câtu de mai multe septamâni se dirigu spre funtariele caucasice transporturi considerabile de trupe cari suntu destinate a intarí garnisónele dela frontiere si a formá unu corpu de observatiune. Lucrârile de aperare lânga litoralulu mârei negre dela Odess'a pâna la Tiflis progreséza in modu rapidu. In dilele din urma s'au provocatu representantii tuturoru linieloru ce pornescu din Moscova spre apusu, média nópte, respective ai linei Moscov'a-Brest, se faca tóte dispositiunile pentru a transportá eventualu trupe mai multe si se supuna ministrului de comunicatiune unu planu ce aru admite o operare comuna a singurateciloru societâti dela drumurile ferate.

E marcanta pentru tendintiele Russiei o scrisóre a unui corespundentu din Berlinu la „Pest. Ll.“ dela 30 Octobre, cându nu putea fi cunoscuta inca scirea despre ultimatulu rusescu. Acea corespundintia dice:

Déca unu barbatu de statu austriacu a pututu pune odata lumea in uimire prin nemultiamirea sea, — generalulu Ignatieff póte pretinde acum, ca a suprinsu cercurile politice prin „moderatiunea sea“. Aru fi inse precipitatu lucru vrendu a conclude din linistea relativa cu care se descurca negotiârile in Constantinopole, ca e indepartatu ori-ce pericolu de unu resbelu. In cercurile rusofile ce suntu informate se dà pe fatia, ca instructiunile ce le-a primitu generalulu Ignatieff in Livadi'a inainte de a plecá la Constantinopole i prescriu sa eviteze ori-ce pasire brusca fatia cu Pórt'a, ba sa tamendeze negotiârile cu o maniera neteda pâna cându Russi'a care a datu lumei dovedi de indulgintia va fi si militaresce in stare sa se emancipe de acésta virtute putienu resbelica. Se contá cum se pare ca generalulu Ignatieff va avé sa-si desvólte abilitatea sea preste iérna; câci Russi'a cu tóte comunicârile contrarie prin jurnale nu e inca de locu in stare sa intrevina militaresce pe teritoriulu balcanului. Dara increderea in abilitatea generalului a suferitu óre-care stirbitura de cându victoriele din urma ale armatei turcesci au straformatu cu o lovitura tóte positiunile. E temere insa, ca si calculatiunile diplomatiei ce nu voiau sa scie de nici o campania de iarna voru puté fi usioru delaturate.

Ambasad'a turcésca care din consideratiuni de crutiare constà numai din ambasadorulu insusi, unu secretariu si unu atasiatu militariu si care n'are nici dragomanu — ambasad'a turcésca manifesta de nou mare incredere, asiá ca desastrele serbiloru au ingreunatu evidentu preste mesura lucrarea diplomatiei si a neutraliloru. La totu casulu cei de ací si din Vien'a suntu acum pe deplinu lamuriti asupr'a scopului si insemnatâtiei ce le au planurile rusesci relativu la orientu si de-si nu e de locu acreditata acea ce se povestesce in unele salóne diplomatice, ca adeca Russi'a s'aru fi deobligatu „in scrisu“ ca nu va trece preste óre care mesura fatia cu Pórt'a, totusi de alta parte e fapta, ca togm'a acum se vorbesce in „regiunile decisive“ atâtu de desu de garantii „rusesci“ si „turcesci.“

Suntu interesante comentariele ce le face press'a la cuventulu de tronu alu imperatului Germaniei. Unu corespundentu din Vien'a scrie lui „P. Ll.:“

Cuventulu de tronu germanu nu a potutu face unde-va mai mare sensatiune decâtu in Vien'a si in Petersburg si specialu politic'a austro-ungara nu va mai fi constrinsa a se aperá eventualu contr'a imputârei de prea mare intimitate cu Russi'a. Cându unulu dintre cei trei imperati aliati declara serbatoresce si in publicu de cea mai mare a sea problema, „a conservá prin medilocire amicabila pacea, déca va fi amerintiata, si intre puterile ce suntu mai apropiate Germaniei prin istoria si vecinatate (o numire rece a celorulalti doi aliati) atunci vomu ajunge fâra silintia la conclusiunea, ca Germani'a vede apropiandu-se casulu cându va fi lipsa de medilocirea sea amicabila „spre mantienerea pâcei“ intre Austri'a si Russi'a, ba ca acést'a pace numai prin medilocirea sea amicabila s'a conservatu pâna acum. Prin acést'a s'a curmatu insinuatiunea ce se totu repetiá, ca Austri'a e tereita de politic'a rusésca, dara firesce prin cuventulu de tronu s'a datu si lamurirea, ca de vreme ce Germani'a nu mai cunósce o problema a celoru trei puteri de a mantiené impreuna pacea Europei, ci numai o problema a Germaniei de a conservá pacea intre aliatii sei, — acea aliantia, pe carea cá pe unu „rocher de bronze“ erá „stabilita“ pacea européna, a incetatu de a esistá si póte ca togm'a acum se pregatescu nóue grupâri cari pe basele schimbate voru urmarí alte scopuri.

„V. C.“ comentéza convocarea cameriloru Romaniei in nrulu dela 17 Oct. in modulu urmatoriu:

„Pentru 21 a curentei corpurile legiuitóre suntu convocate in sessiune estraordinaria. Actulu de convocare este pre câtu de laconicu, pre atâtu de semnificativu fatia cu impregiurârile, câci elu nu ne spune decâtu in o frasa fórte condensata ca camerele suntu convocate: „pre a li se supune óre-cari proiecte de legi si cestiuni urgente cari nu mai potu fi amenate pâna la sessiunea ordinaria.“ Va sa dica la ordinea dilei suntu cestiuni de atât'a insemnatate si urgentia, incâtu nici 25 dile, câte ne mai despartıau de sessiunea ordinaria, nu puteau suferí intardiare. Cari voru fi inse acele cesiuni, noi nu le scimu si „Monitoriulu“ nu ne spune nimic'a. Dupa informatiunile inse a diuariului „Constitutionalulu“ din Bucuresci, se pare ca cestiuni mai importante au provocatu convocarea, si anume: 1) cestiunea financiara; 2) a concentrâriloru armatei, si 3) dificultâtile ce potu sa aduca evenemintele din orientu. Financiele dar' si starea lucruriloru din orientu, aceste paru a fi tîtînele in giurulu câror'a are a rotí tóta atentiunea si activitatea ómeniloru nostri de statu. Cu o datoria de 500 milióne, care absórbe in anuitâti aprópe 45 milióne din unu bugetu ce in tóta fortiarea lui nu póte dá mai multu decâtu unu venitu de 85 milióne anualu, si asupr'a cârui'a stà inca in perspectiva realisarea imprumuturiloru de 16 si de 42 milióne, cum e óre cu putintia sa nu ne ingrijésca pre toti, chiaru in tempi normali, situatiunea nóstra financiara, dar' de cum in cris'a in care se resimte tóte pietiele lumei? Nu scimu inse si nici potemu prevedea prin ce modu s'aru puté gasí o solutiune pentru usiurarea lipsei ce ne strimtoresce atâtu de multu. Imprumutulu nu mai póte consolá pe nimene, pe câtu tempu lucrurile in orientu voru stá unde se afla; a face unulu fortiatu, aru fi o ineptia si unu discreditu generalu. Lips'a inse nu ne lasa, si banii ne lipsescu la fia-ce pasiu, spre a se puté platí armat'a, pe tempu de concentrare, s'au suspendatu platile celorulalte servitie; ce amu face pentru unu casu mai mare? E evidentu ca o atare situatiune ajunge critica pâna la estreme si ingrigitóre pentru ori cine privesce lucrurile cu unu ochiu mai scrutatoriu. In greutatea ei astadi se adauga cestiunile din orientu, cari dela o di la alt'a potu se aiba o inriurire hotaritóre asupr'a nóstra. — Asteptâmu cá la deschiderea corpuriloru legiuitóre, d. ministru de esterne, conformu angagiamentului ce a luatu, sa supuna representantiloru tierei corespondinti'a diplomatica, si cu tóte ca „Românulu“ in revist'a sea de ieri ne da incredintiârile cele mai formale despre starea favorabila a lucruriloru, situatiunea inse esterióra e de atât'a gravitate incâtu grij'a póte fi legitimata chiaru pentru spiritele cele mai prevediatóre si esperimentate. „Românulu“ in adeveru dice: „Asigurâmu, avemu temeiuri sa asigurâmu, ca, ori-cari voru fi evenimentele purtarea nationala si corecta a natiunei nóstre si a guvernului ei va fi incoronata cu cea mai buna isbânda.“ Nu scimu nici care va fi isbând'a, nici temeiurile ce le vomu fi avendu pentru dens'a; gâsimu inse in unu diariu destulu de circumspectu, in „Gazet'a Transilvaniei“ dela 14. urmatórele linii privitóre la visit'a dela Livadi'a, ce nu suntu de natura a ne consolá in neutralitatea nóstra. Correspondentulu gazetei dice: „Pare-mi-se ca visit'a dela Livadi'a, ori câtu fu de amabila si distinsa, nu ne-a folositu nimicu in sensulu neutralitâtiei; necontenitele nóstre apeluri la tratatulu si la conventiunea de Parisu nu mai au trecere la rusi, incâtu suntemu in pericolu cá, in locu se mai câscigâmu ceva, se perdemu partea Basarabiei câscigata in 1856 ..... Rusii pretindu confederatiune cá in dilele lui Dimitrie Cantemiru si Constantinu Brancovanu lupta pe viétia si mórte alature cu armat'a rusésca in contr'a turciloru si a tuturoru câti 'i apera pe acei'a, etc.“ — Aceste aretate, cata sa mai spunemu ca diarele francese „La France,“ „Le Courrier dela France“, diariulu germânu „Alg. Zeitung“ si unu altulu italianu. „Vesillo delle Marche,“ prin scirile de sensatiune ce au datu, au sporitu neliniscea si ingreuiatu mai multu transactiunile comerciale. Ele vorbiau despre o conventiune ce aru fi subscrisu d. Bratianu la Livadi'a si despre aventurele in cari Romani'a aru fi gat'a se intre.

Camerile românesci din Bucuresci s'au deschisu joi in 21 Octobre cu tóta solemnitctea. Discursulu de deschidere l'a cetitu Domnitoriulu stându si a fostu aplaudatu de camera. Biroulu telegraficu a gasitu lucru cu cale a comunicá prin telegrafu passagiulu discursului de tronu privitoriu la politic'a esterna pre largu si „P. Ll.“ de Vineri, in editiunea de diminétia, a apretiá passagiulu intr'unu articulu de fondu, de-si in loculu alu doilea. Discursulu afirma ca raporturile Romaniei câtra puteri suntu cele mai bune. Mai departe afirma ca tóte puterile garante incuragiaza pre Romani'a la sustienerea neutralitâtiei, observata de regimu dela inceputulu resbelului. Chiaru si Pórt'a pare inclinata a recunósce dreptatea pretensiuniloru guvernului românescu. Pâna ací aru respirá discursulu o situatiune favorabile Romaniei. Ceva nechiaru pare inse passagiulu urmatoriu pre care lu traducemu dupa fói'a citata mai susu. „Suntemu asiá dara indreptatiti a sperá, ca, multiamita directiunei celei intielepte si firme prescrise regimului meu de camere, si la casulu cându aru ameninţiá periculi cari trecu preste puterile statului romanu, scutulu celu puternicu alu Europei garante va apará intregitatea nóstra teritoriala si drepturile nóstre natiunale.“ Dreptu intregire a sperantiei esprimate in cele de mai nainte discursulu mai esprima si deplin'a convingere, ca tempulu celu mai de aprópe va aduce pace orientuluí.

„P. Ll.“ este satisfacutu de acestu discursu, pentruca elu desminte tóte scirile câte se respandisera mai nainte despre intentiunile resbelice ale Romaniei. Elu speréza, ca ceea ce s'a rostitu de pre tronu se va constatá prin tienut'a regimului si a cameriloru din Bucuresci.

De-si concentrarea armatei romane — dice „Fremdbltt.“ — abiá s'a inceputu, ea totusi a desteptatu o mare indispositiune in poporu si in deosebi in poporulu dela tiéra. A dóu'a diumetate a lui Octobre e togm'a acelu anutempu, in care tierénulu romànu trebuie sa provéda cele mai multe si mai intetitóre lucrâri pe câmpu. Pentru 90,000 militiani nu s'aru puté procurá absolutu in Romani'a in momentulu actualu nici cea mai neaperata armatura si chiaru de s'aru mobilisá numai 50—60,000 militieni ministeriulu de resbelu aru trebuí pe lânga puscile Peabody sa ia refugiulu la vechile pusci de percussiune si la alte arme vechi maì rele, pre cându cu munitiunea de resbelu sta lucrulu si mai reu.

Unu corespundinte la „P. Ll.“ comunica din Cetinie ca muntenegreniloru li aru vení bine si s'aru bucurá sa scape de resbelu si de aliati. Tóte spitalurile infiintiate de straini binefacatori suntu indesate cu raniti si totu mai sosescu inca noi bolnavi. Iarn'a se apropie si Muntenegrulu, care si in tempuri de pace ara si samena atâtu de pucinu, nu are proviantu de cereale séu de faina. Unic'a sperantia se baséza pe panslavismulu „binefacatoriu“ dara si acest'a se pare ca a desecatu. Subsidiele din Belgradu nu au sositu si „subventiunea“ din Petersburg e prea mica pentru a puté corespunde trebuintieloru urcate. Abstragendu in trebarea de pâne si bani ori-ce incordáre a muntenegriniloru remane fâra efectu. Serbii suferu in modu consecuentu desastre ce paraliséza victoriele dubie ale muntenegriniloru.

Distribuindu-se astfeliu intre asociati perderea si castigulu in modu egalu, se vine pentru Nichit'a unu facitu de totu tristu si nu ne prinde mirarea, ca principele Muntenegrului s'aru descurcá bucurosu din complicatiunea ce n'are nici unu prospectu de isbutire. De aceea a datu cu patru dile inainte ordinulu cá voivodii si serdarii sei sa remana in defensiva. Elu astépta cu mare impacientia armistitiulu pentru a dice asociârei de arme cu Serbi'a unu ado.

Cea mai mare parte a garnisónei din Medunu e liberata. Nichit'a firesce n'are pâne pentru ómeni sei. Austro-Ungari'a se parea ca inca n'are voia a se insarciná cu noi óspeti. Medunulu se va demolá. Acestu planu e ridiculu. Fortaréti'a e situata pe unu munte inaltu si acest'a insusi e o fortarétia pentru sine. Demolandu-se zidurile si cele patru bastiuni, fortaréti'a naturale totusi nu e distrusa si cine posede numai muntele va puté usioru sa-lu prefaca totu-déun'a intr'o fortarétia. Prin acést'a nu se va liberá drumulu câtra Podgoriti'a; spre acést'a se recere distrugerea Spuzului, pe care Nichit'a nu o póte realisá.

In cuventulu de tronu, cu care Imperatulu Germaniei a deschisu sessiunea parlamentara, aflâmu o indigitare semnificativa relativu la politic'a esterna a imperiului germânu. In pasulu marcantu ce atinge relatiunile esterne se dice:

Relatiunile din afara ale Germaniei, prelânga tóte greutâtile momentane ale situatiunei, corespundu caracterului pacificu alu politicei Majestâtiei Sele Imperatului. Nesuinti'a interesata a Majestâtiei Sele e fâra pregetu indreptata intr'acolo, de a conservá relatiuni bune cu tóte puterile si in deosebi cu acele ce suntu mai apropiate Germaniei prin vecinatate si istoria si a sustiené si intre ele pacea, déca va fi cumva ameninţiata, prin o medilocire amicabila. Dara ori-ce va aduce viitoriulu, Germani'a póte fi asecurata, ca sângele fiiloru ei se va versá numai spre scutirea onórei si a intereseloru sale proprie.

„Journal des Debats“ care totudéun'a a consiliatu Austriei o politica de pace trebue sa recunósca ca dechiaratiunile principelui Auersperg in parlamentulu cislaitanu au fostu eminente si demne de unu aplausu viu: „Principele Auersperg a vorbitu cu prudenti'a si abilitatea unui barbatu de statu. Nu se putea vorbí mai fermu si mai la intielesu. Trebue insa sa observâmu ca intunereculu ce planéza deasupr'a situatiunei diplomatice a silitu pe ministrulu cislaitanu la unu limbagiu cam neprecisu, din care mai tardiu s'aru puté face conclusiuni contrarie.“

In cercurile republicane din Franci'a s'a furisiatu o indispusetiune prin atentiunile quasi-guvernamentale ce le intempina veduv'a lui Napoleonu III si fiiulu lui la societatea superióra din diversele orasie italiene. Cu deosebire impressiunéza reu nesuinti'a cam tendentiósa de a distinge pe calatori mai multu cá pre imperatés'a de odinióra si cá pe pretendentulu actualu la tronu decâtu cá persóne private inalte. O corespundintia la „Independance“ face pe italieni atenti, ca Franci'a care a datu sângele si banii sei pentru eliberarea Italiei are o pretensiune mai mare la recunoscinti'a italieniloru decâtu fiic'a contesei Montijo. Acést'a a fostu mai multu caus'a ca Rom'a nu s'a datu atâtu tempu de capitala regatului unitu si ea si astadi impreuna cu fiiu-seu tiene cu cei mai inversiunati inimici ai Italiei, cu clericalii. —

Dâmu cu tóta reserv'a notiti'a ce urméza din „Cittadino Romano“: „Cum ni se asigura Imperatulu Russiei a indreptatu câtra diferitii suverani din Europ'a o scrisóre autografa notificandu-le, ca câtu pentru persón'a sea nu e aplecatu spre resbelu, dara agitatiunea interna a tierei sele 'lu silesce sa-lu accepteze cá unu reu mai micu. Si Victoru Emanuilu se dice ca a primitu acést'a scrisóre si din caus'a acést'a a tramisu pe generalulu Medici la Rom'a pentru a insciintiá consiliulu de ministri si cu deosebire pe domnulu Depretis, care pe locu a plecatu la Turinu“.

Recerintiele nóue in privinti'a testamenteloru.

(*II*) De-si adi ocupa politica terenulu celu mai de frunte in intrég'a diuaristica, suntu totusi unele cestiuni, cari numai cù daun'a poporului s'aru puté trece cu vederea si cari astfeliu pentru poporulu nostru suntu de mai multu interesu, cá cele ce se petrecu in afara si nu se referu nemidilocitu asupr'a nóstra.

Astfeliu suntu de multa insemnatate pentru poporulu nostru dispositiunile art. de lege XVI ex 1876 care cu schimbarea normativeloru de pâna acum reguléza pentru viitoriu de nou recerintiele formali, atâtu ale testamenteloru câtu si ale contracteloru de ereditate si donatiuniloru pentru casulu de mórte. Si dispositiunile acestea nóue legali vinu a se recomendá cu atât'a mai multu atentiunei poporului nostru, cu câtu din neobservarea loru, usioru aru puté suferí unii si altii daune mari materiali, pomenindu-se deodata ca dispositiunile loru séu in favorulu loru facute au remasu fâra valóre.

Tractandu deci in urmatórele pe scurtu principiele fundamentali ale acestui articulu de lege, observâmu mai inainte de tóte, ca valórea lui legale a intratu inca cu 1 Iuliu a. c. Mai departe ca articululu acest'a de lege alterédia si dispositiunile testamentari precum si donatiunile pentru casulu de mórte in cari nu s'a stipulatu anume si de ambe pârtile irrevocabilitatea, facute dejá, intr'atât'a: incâtu atari dispositiuni, déca nu corespundu recerintieloru normate prin articululu acest'a de lege, numai atunci remanu in valóre déca: mórte testatorulu, séu donatorulu in restempu de unu anu dela intrarea acestei legi in valóre, adeca pâna in 1 Iuliu 1877, — séu déca murindu mai tardiu se dovedesce ca dela terminulu acest'a si pâna la momentulu mortii s'a aflatu intr'unu stadiu ce nu-i concese formarea unei dispositiuni nóue, — séu in fine déca testamentulu facutu in scrisu, fu depusu pâna la intrarea in valóre a acestui articulu de lege la judiciile competente séu se depune in terminu de unu anu, i. e. pâna in 1 Iuliu 1877 la vre-unu notariu publicu.

Contractele de ereditate si donatiunile pentru casulu de mórte, incheiate anume sub conditiunea irrevocabilitâtiei se sustienu in valóre neconditiunatu si in viitoriu.

Deci cei ce posedu dispositiuni testamentari compuse inainte de 1 Iuliu 1876, conformu recerintieloru de pâna ací séu asemenea donatiuni pentru casulu de mórte in care inse nu s'a stipulatu anume si din ambe pârtile irrevocabilitatea si voiescu a le sustiené dispositiunile acestea in form'a loru cea vechia, in valóre si pentru viitoriu; negresitu sa le depuna pâna in 1 Iuliu 1877 in archivulu vre-unui notariu publicu, spre pastrare, câci altcum cu espirarea acestui terminu voru trece din valóre, chiaru si inscrise fiindu in cârtile funduarie.

Pentru testamentele facende si resp. facute din 1 Iuliu a. c. si asemenea si pentru donatiunile pentru casulu de mórte precum si pentru contractele de ereditate, cari tote suntu supuse in viitoriu acelora'si recerintie, dimpreuna chiaru si cu codicilele, pentru tóte acestea se recere in sensulu articolului acestui'a de lege cá: fiindu compuse in scrisu si in forma de documentu privatu, chiaru si cându suntu scrise si subscrise de insusi dispunatoriulu, sa se mai aplice si doi martori, iér' afara de casulu acest'a patru martori.

Martorii acesti'a au sa fia cu totii fatia la compunerea actului de dispositiune si au se fia destoinici de a puté constatá, ca nu s'a comisu vre-o insielaciune séu eróre in persóna dispunatoriului.

Dintre martorii receruti de lege, trebuie se scie celu putienu unulu cetí si scrie si trebuie se subscrie cu mâna proprie documentulu, cându acest'a e scrisu si subscrisu de dispunatoriu insusi. In casulu acest'a martorulu alu doilea póte fi subscrisu de celalaltu martoru, si are se-si punu numai degetulu in semnu de subscriere. Afara inse de casulu acest'a, se receru totu-déun'a doi martori cari se scie cetí si scrie si sa se subscrie cu mân'a propria, pre cându cei-lalti potu fi subscrisi si de altcine-va.

Martorii nu trebue sa cunósca cuprinsulu dispositiunei, cându acést'a e scrisa si subscrisa séu si numai subscrisa de insusi dispunatoriulu. In atare casu e de ajunsu cá martorii séu sa se conving insusi prin fiinti'a de fatia la subscriere, séu se intieléga din gur'a dispunatoriului, ca documentulu ce li se presenta cuprinde ultim'a sea dispositiune. Si acést'a au apoi martorii sa o constateze pre insusi documentu si nu numai pre invelitur'a lui.

Cându inse dispunatoriulu nu scie cetí si scrie séu din alta causa nu póte subscrie insusi documentulu: atunci e neaperatu de lipsa cá sa se cetésca cuprinsulu dispositiunei printr'unu martoru, in fati'a tuturoru celoralalti martori si a dispunatoriului, cá mai departe dispunatoriulu intielegându cuprinsulu documentului cetitu, se dechiare in fati'a martoriloru ca cuprinde vointi'a sea adeverata si libera si in fine cá subscriinduse apoi dispunatoriulu printr'unulu dintre martori, totu-deodata sa se constate pre insusi documentu din partea martoriloru ca s'au observatu tóte recerintiele acestea formali.

Asemenea e o recerintia esentiale dupa dispositiunile acestea nóue, cá sa se insemne pre fia-care atare documentu, loculu unde, si tempulu cându s'a compusu. Constandu inse documentulu din mai multe cóle, acestea trebue sa se cóse laolalta si apoi capetele amendóue ale firului cu care s'a cusutu, sa se sigileze cu sigilulu testatorelui si alu unui martoru.

Cá martoru nu potu fungá in sensulu dispositiuniloru nóue: persóne in etate sub 18 ani, orbi, surdi si muti, smintitii la fire precum si acei'a cari fura dejudecati pentru juramentu strimbu. Asemenea nu potu fi martori la o dispositiune anumita: acei'a cari au se traga favoru din ea; precum nici rudeniele loru in linia directa, ascendenti si descendenti, nici rudeniele laterali dupa parintii si mosii respectivului, nici soti'a lui, fratiniele acestei'a si rudeniele ei in linia directa, precum nici sotiele rudenieloru acestor'a in linia directa, nici fratinii loru.

De mare insemnatate e ca prin articululu acest'a de lege se admitu si femeile de a putea fi martori soleneli, ceea ce pân'ací nu le fu concesu. (Va urmá.)

Varietâti.

⁂ **Adunarea generala** *a reuniunei femeiloru române din Brasiovu* se va tiené, conformu §-lui 8 din statute, Dumineca in 7/19 Noemvre 1876, adeca in diu'a onomastica a Majestâtiei Sele Imperatesei si Reginei Elisabet'a patrón'a reuniunei. In diu'a acést'a membrele reuniunei voru luá parte inainte de prândiu la servitiulu divinu in biseric'a St. Nicolaie din Scheiu, unde se voru inaltiá rugaciuni pentru Majestatea sea Imperatés'a si Regin'a nóstra Elisabet'a, iéra dupa prândiu la órele 3 se va tiené adunarea generale in edificiulu gimnasiului românu gr. or. de ací.

In acésta adunare comitetulu va dá séma despre activitatea sea in decursulu anului 1875/6; se voru asterne socotelile fondului; se va alege o comissiune pentru cercetarea acestor'a; se va alege comitetulu reuniunei pre urmatorii trei ani si se voru pertractá propunerile, care se voru aduce.

Se invita dara on. membre, a luá parte in numeru câtu se póte mai mare la acésta adunare generale.

Brasiovu 2 Noem. (21 Oct.) 1876.

Comitetulu R. f. r.

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Oct. (4 Nov.) 1876.

Metalicele 5%	63	20
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	66
Imprumutulu de statu din 1860	110	—
Actiuni de banca	830	—
Actiuni de creditu	147	80
London	12	32
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76	—
„ „ „ Temisiorene	75	25
„ „ „ Ardelenesci	75	—
„ „ „ Croato-slavone	84	—
Argintu	104	75
Galbinu	5	89
Napoleonu d'auru (poli)	9	85
Valut'a nóua imperiale germâna	60	60

Concursu.

Conformu ordinatiunei prea veneratului consistoriu archidiecesanu dto 12 Augustu a. c. Nr. 1743 B. pentru intregirea parochiei vacante Bacai'a de a III clasa, in ppresbiteratulu alu II-le alu Gioagiului, se escrie concursu pana la 20 Noveb. a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1. Dela 72 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfarmitu.

2. Dela tóta famili'a câte un'a dî de lucru.

3. Venitulu stolaru usuatu, — cari tóte computate dau sum'a de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne suplicele instruite in sensulu statut. org. si a dispusetiuniloru provisorie sinodali din anulu 1873 la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Secarembu, 15 Octob. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.

Sabinu Piso m/p.
1—3 ppresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci gr. or. din opidulu Nocrichiu devenite in vacantia, se escrie prin acést'a concursu cu terminu pana la 31. Octomvrie a. c. st. v.

Emolumintele suntu:

a) din fondulu bisericei si scólei 155 fl. v. a.
b) dela 50. familii câte o jumetate mesura ardeléna de bucate a 60. cr. . . . 30 fl.
c) dela circ'a 30 copii umblatori la scóla a 50 cr. . 15 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a documentá ca suntu pedagogi cu testimoniu de cualificatiune; suntu de religiunea nóstra; suntu cântareti; si ca prelânga limb'a materna mai sciu celu putienu un'a dintre limbele patriei, avendu prelânga instructiunea de tóte dile in 9 luni, a tiené dominec'a si serbatórea cu tinerimea scóla de repetitiune; iér' suplicile concursuali cu documintele loru le voru asterne pâna la terminulu indicatu la subscrisulu oficiu protopopescu.

Nocrichiu in 10 Octobre 1876.

Oficiulu protoppescu gr. or. alu tractului Nocrichiu-Cincu mare.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

G. Maieru,
(3—3) par. si adm. ppescu.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Tel. Rom. Nrii 53, 54, si 56, nu s'au aflatu concurenti cu cualitâtile recerute de statutulu organicu pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia Suligete, ppresbiteratulu Giógiului I; in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriali din 24 Septembre a. c. Nr. 2632 B. se prolungesce terminulu cu 14 dile dela intâi'a publicare a acestui concursu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia cu unu venitu anualu de 341 fl. v. a. se-si substérna in restempulu susu indicatu suplicele loru cu documentele recerute de statutulu organicu § 13 la oficiulu ppresbiterale gr. or. alu tractului Giógiului I.

Hondolu, 21 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basiliu Piposiu m. p.
(1—3) ppresbiteru

Nr. 239 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a inaltei concesiuni consist. dto 30 Septembre a. c. Nr. 2761 B. pentru ocuparea vacantei parochii de cl. III Salciv'a de josu, ppresbiteratulu Lupsiei, se escrie concursu cu terminulu pâna in 20 Novembre 1876.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu:

1. Cas'a parochiala si alte edificii economice.

2. 60 ferdele vechi bucate, parte grâu parte cucuruzu.

3. Gradina de legumi si de unu caru cucuruzu.

4. Un'a di de lucru dela 110 fumuri si

5. Venitele stolari; cari tóte computate dau unu venitu anuale camu de 325 fl. v. a.

Petitorii acestei statiuni au a-si asterne suplicele loru instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu pâna in terminulu susu indicatu.

In contielegere cu comit. paroch. respectivu.

Offenbai'a in 16 Octobre 1876.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. a Lupsiei.

Ioann Danciu,
(1—3) adm. prot.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de class'a a trei'a Carmadinesci cu fili'a Boiulu de josu, ppresbiteratulu Iliei muresiane, prin acést'a se escrie concursu pâna la 21 Novembre 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu:

1.) Casa parochiala cu gradina de legumi si de póme.

2.) Dela 130 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe si câte o di de lucru.

3.) Folosirea fenului si a pómeloru din cimiterie.

4.) Stol'a usuata si imbunatatita dela 130 familii, conformu hotarîrei sinodului parochiale dela 19 Septembre 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispusetiuneloru statutului organicu si dispositiuneloru provisorie sinodali la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasadului in 20 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alecsiu Olariu m. p.
(1—3) adm. ppresbit.

Nr. 266./1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Vidr'a de mediu, de clas'a a III. protopresbiteratulu Zlathn'a-superióra, in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriale dto 23 Augustu Nr. 2034 a. cur. se escrie concursu pâna la 6 a lunei lui Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu de parochu, computate tóte laolalta dau preste totu sum'a de 516 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispositiuniloru Statutului organicu, si cele ale sinodului nostru archidiecesanu din an. 1873 pâna la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Câmpeni, in 7 Octomvre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu din Vidr'a de mediu.

Ioanu Patiti'a,
3—3 protopresbiteru.

Nr. 207 — 1876.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. Brazesti de clas'a III ppresbiteratulu Lupsiei, in urm'a inaltei concesiuni cons. dto 29 Sept. 1875 Nr. 2860, se escrie concursu cu terminulu pâna in 7 Novembre 1876 in care di va fi si alegerea.

Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emolumінte:

1. Un'a ferdela vechia de bucate parte grâu parte cucuruzu dela unu fumu.

2. Dela 120 fumuri câte o dî de claca dela fia-care.

3. Folosinti'a cimiteriului in estensiune de 1 jug. 2370 □ si

4. Stol'a indatinata, cari tóte computate dau unu venitu anuale de 420 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu de parochu au a-si asterne suplicele loru in terminulu susu indicatu instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu oficiu.

Offenbai'a in 7 Octob. 1876.

In contielegere cu comitetulu paroch. resp.

Oficiulu ppresbit. gr. or. alu Lupsiei.

Ioanu Danciu,
3—3 adm. prot.

Edictu.

Ioanu Danila din Topârcea cttulu Sibiiului, carele mai bine de doi ani a parasitu pre legiuit'a sea socia An'a Tom'a Carat'a fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppresbiterale in terminu de unu anu a dato, anumitu pâna in 2 Octobre 1877, câci la din contra procesulu divortialu asupra-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Mercurea 2 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or alu Mercurei.

I *Drocu*
(3—3) adm. prot.

INDREPTARE: In articululu „*Generalulu Türr* etc.“ din nrulu precedentu s'au strecoratu dóue erori de tipariu esentiali cari facu neintielese punctele respective. Si anume in alinea 8-a sirulu 8 in locu de cuventulu „Dara“ sa se puna: „Inse óre pap'a nu este capulu catolicismului si.“ Eara in alinea 13 puntulu ultimu, care gresitu suna: „Si totusi *cestiunea* nu s'au contopitu in *panslavismu*,“ sa se cetésca: „Si totusi *cesti'a* nu s'au contopitu in *panlatinismu*.“

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea..** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 22. ☜

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 86. ANULU XXIV.

Sabiiu 28 Octomvre (9 Nov.) 1876.

Generalulu Türr despre cestiunea orientale.

III.

Nici unu elementu nu este sub corón'a Stului Stefanu atâtu de desconsideratu cá celu românu, cu tóte ca acest'a este celu mai compactu pe teritoriulu ce-lu locuesce, si mai usioru de multiamitu.

Se pare inse, ca tocmai pentru acést'a, apoi pentru tenacitatea cu care se alipesce de limb'a si religiunea sea, se considera de celu mai periculosu, câci par'ca tóta lumea s'a conjuratu in contr'a lui. Nimenui n'a facutu nici o nedreptate, si romanulu la nime n'a intempinatu nici macaru bunavointia. Toti cari au venitu in contactu cu elu s'au nisuitu se-lu nimicésca. Inimici câti frundia si iérba dar' amici nici unulu n'a avutu de cându e subjugatu; si elu cá prin minune totusi n'a peritu, elu totusi esiste, necajitu si imbrancitu ce e dreptu, dar' sanetosu, moralu si vengiosu, si — dovéda persecutiunile sistematice — elu inca si adi insufla spaime inimiciloru sei seculari. Alta mangaiare nici nu are, decâtu ca n'a devenitu inca compatimitu de nimene, câci totu e mai bine a fi fric'a altor'a decâtu compatimitu.

Tóta lumea scie, cumca dupa atâti'a seculi de persecutiune legile din 1863/4 facute cu concursulu româniloru si sanctionate prin Domnitoriulu au fostu cele mai multiamitóre dintre câte au cunoscutu românii transilvaneui dela decaderea loru pâna atunci. Si cu acestea legi erá supremati'a totu in mân'a magiariloru, pentruca aristocrati'a, averea, si inteligenti'a loru li asigurá antaietatea intre ori-ce impregiurâri si sub ori-ce legi, chiaru si in absolutismulu nemtiescu; — ele inse totusi erau apte de a serví de basa unei adeverate si sincere infratiri intre elementele ce locuescu acésta tiéra. Ei! dara magiariloru chiaru ast'a nu li-a venitu bine la socotéla. Abiá se impacara cu Austri'a, numai decâtu le scósera din vigóre desavuandu si chiaru sanctionarea Domnitoriului.

Se scie cumca „uniunea“ séu mai potrivitu fusiunea Transilvaniei cu Ungari'a asiá precum s'a efeptuitu, s'a facutu in contr'a voiei si interesului poporului românu, care este majoritatea precumpenitória a locuitoriloru Transilvaniei. Nu e lipsa cá noi se descoperimu magiariloru: cumca acést'a a esacerbatu pâna la sufletu pe poporulu romanu, câci acést'a o sciu ei pré bine, o scie lumea.

Nu e scopulu nostru a discutá aci legalitatea acestoru acte, ci luâmu faptele implinite asiá cum suntu, si din situatiunea creata de elementulu domnitoriu voimu se li dovedimu magiariloru realitatea tendintiei loru.

Ei bine! decum-va acel'a care a aflatu de bine si consultu a dá aceste lovituri romanului — necontenitu afirma si se jóra, cumca elu voiesce binele românului, cumca are interesu vitalu a traí in solidaritatea fratiésca cu elu, si cumca lucra din tóte poterile la esoperarea infratirei, — ori-care omu cu minte si seriosu trebuie se crédia, cumca magiarulu va cercá se aline dorerile casiunate romanului prin faptele enarate, cu alte recompense demne de doi frati.

Si cari suntu acele recompense?

S'a enunciatu cumca preste cele trecute se trage velulu uitârei.

Acést'a inse in fapta s'a estinsu numai la „honvedii“ unguresci din 1848, cari s'a rehabilitatu, oficierii loru cari au voitu s'au reactivatu, apoi cei neapti pensionatu si asiguratu de subsistintia comoda, iér' pentru invalidi s'au edificatu unu asilu care se sustiene din budgetulu statului. A fi fostu honvéd este titlu de a fi preferitu la ori-ce postu. Dar' românii cari au participatu la miscârile din 1848 suntu despretiuiti, conducatorii — oficierii — loru, si chiaru cei decorati, suntu necontenitu insultati de societatea si diurnalistic'a magiara si timbrati de rei patrioti, invalidii cari mai traiescu si orfanii loru pe strade, avisati la mil'a ómeniloru, — si pâna cându pentru asiá numitii martiri magiari din 1848 si adi se tienu requieme la cari asista si oficiolatele publice, acei'a cari au participatu la inmormentarea martirului Iancu, care intru nimicu n'a fostu de caracteru interioru ori-cârui martiru magiaru, nu numai diurnalistic'a i-a inferatu de tradatori, ci au fostu chiaru urmariti de autoritâtile publice.

Cu tóte ca Transilvani'a s'a contopitu in Ungari'a, fiindu-ca legea electorala a Ungariei erá mai liberala decâtu a Transilvaniei, croita din adinsu pentru cá poporulu românu se nu póta devení representatu in proportiunea, ce dupa numerulu sufleteloru si dupa marimea sarcineloru ce le pórta i-aru compete, — pentru Transilvani'a au sustienutu totu legea electorala transilvana pâna la 1875, cându s'a facutu o lege nóua electorala pentru intréga Ungari'a.

Aru fi cugetatu omulu cumca camer'a Ungariei ací va fi la inaltimea chiamârei sele, si déca ea sustiene uniunea de fapta, va introduce in legea electorala unu censu pentru intregu teritoriulu Ungariei, dar' ce se vedi! anomaliile din legea Transilvaniei tóte suntu sustienute pentru teritoriulu Transilvaniei, censulu moderatu din Ungari'a nu l'a estinsu si asupr'a Transilvaniei, aici a pusu unu censu atâtu de mare incâtu românii totu asiá de batjocoriti devinu cá si mai nainte.

Sub decursulu desbaterei acestei legi magiarii, dar' mai cu séma transilvanenii fâra sfiéla o spuneau pe fatia, cumca elementulu magiaru de aici devine periclitatu prin români, de cumva se va aplicá si aici mesur'a din Ungari'a, va se dica: déca in un'a si acea-si tiéra se va introduce o lege egala. Mai aprigu inimicu alu româniloru s'a aretau b. Gavr. Kemény, care si dupa ce primise camer'a deputatiloru o lege in câtu-va mai favoritória dreptâtiei, a agitatu prin diurnalistica si in persóna la magnati cá se o respinga si primindu propunerile lui se asuprésca pre români, cea ce i-a si succesu, câci cas'a boieriloru primindu propunerile reactionarie ale lui, a retramisu legea astfeliu modificata la camer'a deputatiloru, care apoi si ea a primit'o. Si asiá astadi Ungari'a carea dupa legile esistinti consta si din Transilvani'a, este representata pe dóue base, un'a mai liberale pentru Ungari'a propria si alt'a reactiunaria — fetulu lui Kemény Gábor, inimicului espresu alu româniloru — pentru Transilvani'a. Eara omulu in care românii nici-odata nu potu avé incredere, b. Kemény Gabor, pentru necorect'a sea portare fatia de camer'a deputatiloru, si pentru ur'a manifestata câtra români numai decâtu dupa fusiune a fostu remuneratu cu inaltulu postu de secretariu de statu in ministeriulu de interne. Astadi elu conduce destinele Transilvaniei.

Prin legea municipala s'a introdusu sistemulu virilistiloru. Aristocrati'a de bani concurge in dóue moduri la representanti'a municipala. Ea da jumetate din representantii municipiului fâra alegere, si cu votulu concurge si la alegerea celeilalte jumetâti. Lucru firescu ca virilistii — adeca cei mai avuti — nu potu fi din sirulu fostiloru eloti, pentru-ca acei'a n'au traitu in conditiuni de a-si poté câscigá averi, si cu neinsemnate esceptiuni toti suntu din fostii stapâni cari suntu magiari si din succesorii loru in proprietâti cari suntu jidani.

Iér' cei alesi, fiindu-ca la formarea cercuriloru electorali nu se considera numerulu locuitoriloru, ci numerulu alegatoriloru de deputatu dietalu, si numai acesti'a au dreptu de alegere si pentru municipii, — apoi cu censulu celu mare, poporulu românu da unu contingentu fórte neinsemnatu de alegatori, iér' nobilii magiari fia ei câtu de calici toti suntu alegatori, iéra-si lucru firescu: ca si cei alesi in partea loru precumpenitória devinu din sirulu celoru scosi prin jidani dintre virilisti. Si asiá: fia românii in municipiu si majoritatea câtu de precumpenitória, in representanti'a lui, dupa lege ei devinu o minoritate disparutória.

Fiindu-ca scolile confessionali totu-odata suntu si nationali, statulu prin legea despre instructiunea poporala cu incetulu le desfiintiéza si le inlocuesce cu cele comunali, cari in esintia suntu magiare.

Unu statu atâtu de seracu si poliglotu cá alu nostru, unde esistinti'a nationalitâloru este garantata prin lege, si fiindu nationalitatea garantata de sine aru urmá cá statulu se o si ajutore intru desvoltarea sea culturala, — unu astfeliu de statu dicu, aru trebuí cá sa se bucure ca confessiunile iéu o mare sarcina de pe umerii lui, si din medilócele proprii se ingrijescu de cultur'a credinciosiloru loru, aru trebuí cá din tóte poterile se ajutore si incuragieze pe confessiuni intru patriotic'a loru nesuintia. La noi inse se intempla contrariulu, nu numai li se denéga si chiaru intrevenirea oficiósa in necasurile scoliloru confessionali, dar' li se punu conditiuni nesuportabili de subsistintia, si prin ast'a se silescu a se sinucide si a se preface in comunali, cari de-si totu din medilócele comunei se sustienu, ele nu mai suntu nationali ci desnationalisatórie.

De-si legea, si anume § 58 art. 38: 1868 dispune imperiosu cá: „Fia-care elevu sa se instrueze in limb'a sea materna“ — ast'a nu se intempla in scolile comunali, — si cá nici se nu se póta intemplá se ingrigesce ministeriulu prin aceea ca nu-si cresce invetiatori cari se scie limb'a poporului.

Dintre 20 de preparandii de statu ce a infiintiatu dela promulgarea acestei legi 3 suntu intre romani, un'a in Sigetulu Marmatiei, alt'a in Aradu si a trei'a in Dev'a.

Dupa §. 17. art. 44: 1868 tenerii români aru trebuí sa se instrueze in acestea institute in limb'a romana. Se si facuse inceputulu in Dev'a cu cursu paralelu, acel'a inse numai decâtu s'a si desfiintiatu, si de atunci numai studiulu limbei romane se mai propune cum se propune romanesce, celelalte studii, ori le pricepu tenerii romani ori ba — numai magiaresce.

Ba ce se vedi? Este sciutu cumca fostulu directoru alu acestui institutu a delapidatu sume considerabili din dotatiunea institutului in véra trecuta, din care causa este depusu si incarceratu.

In comisiunea financiaria a dietei, in dilele trecute venindu la pertractare budgetulu ministeriului de culte, la positiunea preparandiei din Dev'a se scóla o nóua capacitate financiaria — si aspirante deocamdata numai la postulu de comite supremu in comitatulu Hunedórei — arménulu Lukács Béla, si dice: „cumca elu nici unu cruceriu nu votéza pentru acésta preparandia pâna ce nu se va straformá radicalu.“ Si óre pentru aceea, ca ministrulu a denumitu acolo de diriginte pre unu amicu alu d-sale si alu inspectorelui scolariu, pre care in urma pentru delapidare de bani publici a trebuitu pusu la recóre? Nu! de acést'a nu póte fi vorba, ci pentruca preparandi'a acea este „cuibulu dacoromanistiloru!“ Ministrulu apoi numai decâtu s'a si scusatu, recunoscendu cumca: „da! s'au intemplatu dieu acolo lucruri necuviincióse, unu profesoru nu numai studiulu limbei si literaturei romane l'a propusu romanesce, dar' si chiaru alte studii; a facutu inse dispusetiuni cá astfeliu de abusuri se nu se mai intemple, câci pre negligentulu directoru de pâna ací l'a substituitu cu altulu, si speréza ca de ací incolo nu se voru mai comite astfeliu de lucruri.“

Nu pentru aceea amu amintitu casulu acest'a ca dóra ne-aru interesá sórtea preparandiei de statu din Dev'a, ci pentruca este chiaru recentu si fórte caracteristicu.

O biéta catedra pentru limb'a si literatur'a romana mai este in universitatea dela Clusiu, si pentruca profesorulu romanu alu acelei catedre a cutezatu se-si propuna studiulu in limb'a lui-mi ti-l'a luatu la trei parale diurnalistic'a, si acestu atentatu póte ca-i va constá postulu.

Art. 44: 1868. § 17. prescrie cumca: „Resultatulu invetiamentului fiindu scopulu supremu alu statului din puntulu de vedere alu culturei si alu bunastarei generali, este datoriu guvernulu in scolile infiintiate dejá si in celea ce dupa trebuintia se voru infiintiá de aci incolo prin statu, a se ingrigi „dupa putintia,“ cá civii de ori-ce nationalitate a statului, cari se afla in masse mai mari langa olalta, se-si póta cascigá instructiunea in limb'a loru materna in apropierea locului loru, pana la gradulu unde se incepe instructiunea superióra academica“.

Legea acést'a este in vigóre dejá de 8 ani, — de atunci s'au infiintiatu o multime de gimnasii, scóle reali, si agronomice de statu, — cugeti ca intre români cari pretotindenea locuescu in masse compacte, i-a fostu „cu potintia“ guvernului a introduce limb'a propunerei romånesci in vr'o scóla dejá esistinte séu a infiintiá chiaru vre-unu gimnasiu scóla reala séu celu pucinu o scóla agronomica de statu cu limb'a propunerei cea romanésca? Dómne feresce: acést'a nu „i-a fostu cu putintia“, — inse i-a fostu cu putintia neinsemnat'a subventiune de statu de 4000 fl. de care se bucurá gimnasiulu nostru din Brasiovu inca si chiaru sub absolutismu — a-o denegá.

Noi contribuimu milióne la totfeliulu de institute de statu, cari tóte suntu eschisivu ale nationalitâtii magiare, ba contribuimu chiaru si la sustienerea teatreloru loru nationali, si din contributiunea nóstra, in butulu legiloru, nici macaru unu cruceriu nu ni-se restitue pentru scopurile nóstre culturali.

Asiá numit'a „Lege despre egal'a indreptatire nationala“ este aceea cu care se lauda ungurii in lumea mare, cumca nu mai are parechia de liberala.

E dreptu cumca nici nu are parechia. O lege care se lase usia deschisa la totu feliulu de eluderi, cá acest'a nici nu mai afli in tóta lumea.

In pârtile ei cele mai esentiali unde se vede a acordá vr'unu favoru nationalitâtiloru, numai decâtu se moderéza prin cuventulu „**dupa putintia**“ („a lehetöségig“) si apoi in aplicare nici odata nu este „cu putintia.“

P. e. §. 6. „Oficiali municipali, pe teritoriulu municipiului, in corespundintiele loru oficiali cu comunele, adunârile, reuniunile, institutele si privatii, „**dupa putintia**“ se voru folosí de limb'a acestor'a.“

§-lu 17. referitoriu la institutele de invetiamentu citatu mai susu inca este cu „**lehetöségig**.“

§. 27. „La indeplinirea diregatorieloru si in viitoriu numai cualificatiunea personala servindu de cinosura, nationalitatea cui-va de ací incolo nu se póte considerá de pedeca la nici o diregatoria séu demnitate din tiéra. Ci din contra guvernulu tierei se va ingrigí, cá la posturile judecatoresci si administrative, si **cu deosebire** la cele de comite supremu, „**dupa putintia**“ sa se aplice persóne deplinu versate in limbile necesarie, si cualificate, — **din sinulu diferiteloru nationalitâti**.“

Apoi §. 4. art. IV. 1869. care este in strinsa legatura cu acest'a dice: „La indeplinirea posturiloru judecatoresci sa se observe deosebita atentiune la aceea, cá denumirile la tribunalele de prim'a instantia si la judetiele singularie, prelânga cualificatiunea prescrisa in §§. 6. si 7. „**dupa putintia**“ sa se faca conformu dispusetiuniloru §-lui 27 art. 44: 1868. cu consideratiune ecuitabila la nationalitâtile ce locuescu pe teritoriulu respectivului tribunalu.“

Adeveratulu si moralulu intielesu alu acestoru §§. aru fi, cá: in municipii decum-va se afla sa se aplice in diregatorii de acei individi cari suntu in stare a corespunde cu comunele si privatii in limb'a loru.

Ast'a si chiaru de n'aru fi in lege o pretinde mintea sanetósa, si este celu mai esentialu atributu alu bunei administratiuni.

Omeni de acesti-a in tóte municipiele se afla in abundantia, dar chiaru pentru acésta insusire nu se aplica.

In tóta tiér'a nu mai este nici unu vice-comite romanu, si de cei mai mici diregatori inca abiá ici-cole câte unulu ex peculiari gratia, dar si acei-a numai ei sciu bietii, cu câte umiliri si sacrificie se mai potu sustiené in posturi.

Ear intielesulu §§-loru privitori la denumiri aru fi, cumca: pe teritoriulu locuitu de nationalitâti la posturile de comiti supremi, si judi, ómenii din sinulu aceloru nationalitâti „caeteris paribus“ se fie preferiti.

Acést'a eara-si o pretinde interesulu adeveratei administratiuni, a promtei si eftinei justitie.

Ei dar cumu o interpreta guvernulu?

Pe tempulu candu s'a adusu legea si nainte de aceea inca mai aveamu ici colea câte unu diregatoriu inaltu, pe la guvernulu transilvanu si pe la ministeriu. In ministeriulu de culte, — celu mai ponderosu pentru noi, aveamu chiaru unu secretariu de statu. **Astadi nu mai este nici chiaru unu concipistu macaru,** toti suntu parte demissiunati parte pensionati in etatea cea mai vigorósa. Cine pofteșce potemu serbí si cu numele.

Comiti resp. capitani supremi aveamu in Aradu, Carasiu, Cetatea de pétra, Zarandu, Fagarasiu, Naseudu, Alb'a superióra si Doboc'a, astadi „cu deosebire“ de acesti'a in tiér'a intrégа nici unulu nu mai avemu.

La inaltele curti judecatoresci parte prin mórte, parte prin abdiceri, parte prin destituiri pe dî ce merge se impucina numerulu romaniloru fâra a se denumí alti români celu pucinu in loculu loru.

Au reposatu dela inalt'a curte Serbu, Gozsdu, Alduleanu, br. Popu si Michali, dela tabl'a regia Mog'a si Bardosi, a abdisu unulu, si s'a destituitu altulu fâra procesu disciplinariu, fâra pensiune dupa multi ani de servitiu, si s'au pensionatu 3 si in locurile vacante n'au mai urmatu români.

Astadi avemu la curtea de casatiune: intre 20 de judi resp. presiedinti — unulu, — la curtea suprema: intre 50 — doi, si la tablele regesci: intre 148 — siepte români.

Cu ocasiunea organisârei tribunaleloru au capetatu si câte-va locuri românesci tribunale de prim'a instantia, p. e. Oraviti'a, Borosineu, Fogarasiu etc. etc. la cele dóue reductiuni tóte s'au desfiintiatu.

(Va urmá.)

Corespondintie anonime.

in 24 Octobre v. 1876.

I. Dle Redactoru! Suntu togmai diece dile astadi, de cându unu vechiu amicu scriindu-mi intr'altele 'mi dice: „Noi românii — paremise — nici cându n'amu doveditu mai putiene semne de viétia, cá togmai acum in aceste dile grele, cându viforulu ce ni amenintia se apropia de noi — vediendu cu ochii. Déca nu potemu face mai multu, apoi celu putienu sa ni consultâmu pe calea publicitâtiei.“ — Dá asiá este, noi românii de unu tempu incóce ce e dreptu amu datu pré putiene semne vitali, — inse 'en spunetimi: ce putere vitala mai putemu noi desvoltá astadi, cându mânile ni suntu legate si bratiele incatusiate, astfeliu cá se nu ne mai potemu miscá, iér' mintea ne sioptesce cá se fimu câtu se póte de precauti atâtu in fapte câtu si in vorbire si scriere? câci dóra vedeti d-vóstra, ca spionagiulu si denunciârile mersiave au devenitu astadi la noi lucru de tóte dilele, iér' adversarii româniloru cari s'au imultitu astadi câtu frundia si iérba intr'unu numeru fâra de numeru abiá astépta cu sete si lacomia cá se véda cea mai mica miscare din partea românului pentru cá se-lu póta calumniá si denunciá la cei de susu, — si ai infatiosiá in josu publicului loru prin diuare intogmai cá pe nisce tradatori periculosi de patria. Spre asertiunea acestor'a fia de ajunsu deocamdata ilustratiunea celoru petrecute mai deunadile in Alb'a Iuli'a si Dev'a, la a câroru repetiere inteliginti'a româna mai póte fi inca pregatita pre totu momentulu, de cumva acést'a nu se va dedá a recitá in tóta diu'a baremu câte odata psalmulu: „Pune dómne strage gurei mele.“ Intr'asemenea cercustâri 'en spunetimi ce semne de viétia mai potemu noi dá astadi?

Déca dara inteliginti'a nóstra româna cá persecutata, arata atâtu de putiene semne vitali, si déca chiaru si din publicitate inca face atâtu de putiena intrebuintiare astadi, caus'a nici decum nu póte fi esclusivu numai inerti'a si apath'ia fatia cu cele ce se petrecu astadi in lumea larga, — ci mai multu — si putemu dice preste totu: starea nóstra cea desperata in carea ne aflâmu, sórtea cea vitriga, — pre carea românii n'au meritat'o. Intr'acea cu permisiunea d-vóstra dle Red. me-amu propusu a face astadata pe voi'a amicului meu, carele doresce cá totusi sa ne mai intâlnimu din cându in cându pe calea publicitâtiei. — Bine, dar' apoi ce v'a-si poté óre scria si eu astadi, decâtu numai despre incurcaturile politice, ce ametiescu lumea intréga si a molipsitu óresi-cum atmosfer'a, — despre scenele ascunse — ce se pregatescu cu usile incuiate, din cari noi cá si lumea cea multa atâtu de putienu scimu.

E caracteristicu dle Red! ca pre cându diuaristii ocupati cu tractarea cestiunei orientali — 'si facu capulu calindariu, scriu cele mai bizare contradiceri, si pre cându ómenii de pe la cetâti facu o multime de coniecturi politisându câte seci si uscate mai imprumutându câte ceva si din profetiile lui Agatangelu, ómenii din provincia chiaru si acei'a cari cetescu diuare si tienu contu de tóte miscamintele politice ce se pregatescu — stau uimiti — fâra multa spargere de capu. Chiaru casinele din provincia nici cându n'au fostu mai reu cercetate — decum suntu ele in diu'a de astadi. — Vorbesce déca-ti place cu câte unu omu mai de da-i dómne ceva seriosu despre politica, despre miscamintele eventuali — si te trezesci cu o miscare séca de umeri si cu unu respunsu laconicu: „'en date 'n colé — ce sa ne mai framentâmu mintea cu daravere politice? — ori ce aru poté aduce preste noi diu'a si nóptea, — mai reu decâtu ce ne merge astadi — nu se póte.“ Sa nu credeti inse nici decum ca dóra numai românii se esprima in modulu acest'a, — ce sémana fórte multu cu desperatiunea insasi. Totu asemenea vei audí si din gur'a magiariloru. Mai cetiti si diuarele loru — cele independinte, ce nu stau in legatura cu gubernulu, si veti audí chiaru vocea magiara despre gubernarea magiara — de astadi, astfeliu, dupa cum n'ati mai audit'o altadata. Apoi nu ve veti mirá de siguru de indiferentismulu inteligintiei române câtra tóte câte se trecu si se petrecu astadi.

Déca v'amu intielesu dle Red.! apoi diuariulu nostru „Telegr. Rom.“ in câti-va numeri mai trecuti — s'au incercatu a se ocupá pâna si de cestiunea de interesulu specialu a lu romaniloru. — pentru casulu la vre-o catastrofa eventuala.

Se me ertati — dar' pâna acum eu asiá credu ca n'au sositu inca tempulu a ne intrebá despre atitudinea romaniloru — pentru eventualitâti. — Ce potemu noi vorbí astadi despre cestiuni pe cari inca nu le cunóscemu de locu? Noi nu cunóscemu inca nice vrajitoriile diplomatiei europene. —

Scimu ca trebile suntu incurcate ca cestiunea orientala despre care se vorbesce astadi in tóta lumea formédia unu adeveratu nodu gordianu, nu scimu inse déca Alesandru alu Russiei se va incumetá alu desnodá pre astadi totu asiá cá si odinióra Alesandru alu Macedoniei, prin spada, — séu prin vre-o alta maestria nesdravana? — Bá nu scimu positivu nici atât'a — ca venindu tréb'a la spada — va merge óre monarchi'a nóstra — cu — séu contr'a Russiei? — Bá si mai putienu scimu. —

Nu scimu si nu potemu afirmá nici atât'a, déca: dualistii nostri la o atare catastrofa voru merge óre pâna in fine totu la olalta — mâna in mâna in cestiunea orientala? — Amu mai vediutu noi si alta-data in lume aliati si frati de cruce, cari apoi indata ce li-au diferitu interesele — venindu tréb'a la impartirea colaciloru s'au incaeratu de capu. — Câtu de usioru li aru puté responde dualistii austriaci — dualistiloru nostri magiari la o atare catastrofa, — togmai asiá, dupa cum a respunsu decurendu junimea Vienesa — celei din B.-Pest'a — la demonstratiunile tumultóse in favórea turcului, — adeca sciti camu asié. Noi austriacii, ne luamu sanatate buna dela voi unguriloru pentru ca noi ne incredemu in trecutulu si presentulu gloriosu alu natiunei nemtiesci“. Deci déca cestiunea orientala cea plina de incurcaturi misterióse va trebuí — cá sa fia deslegata acum, apoi sa mai asteptâmu — pâna ce se va face nitica lumina, — si numai atunci apoi va fi tempulu a ni cugetá la lumin'a dilei, ca „cum aru fi a se priví cestiunea orientala de noi românii?“

Altcum la atari cestiuni grave — dupa cum ni arata trist'a esperintia — popórele apesate nu multu suntu intrebate: ce dorescu si ce voescu? Cându orcanulu sufla turbatu, cându torentele se descarca cu vehementia, cine mai póte stá bunu, cine mai póte prevedea: unde voru ajunge corpurile manunte ce-i stau in cale? Unu torinte ce se póte prea usioru descarcá asupr'a nóstra — adi-mâne, mai de grabu séu mai târdiu, numai Dumnedieu bunulu mai scie — unde ni póte aruncá, chiaru contr'a vointiei si dorintiei nóstre, si inca totu d'a valm'a dimpreuna cu compatriotii nostri magiari, cei atâtu de ingamfati astadi.

Anonimulu.

Asiá „en passant“, cum ni se pare ca dice francesulu, mai ca ne vine a dice, ca comediele cu denunciârile unoru hiper „patrioti“, cari vedu daco-romanii zugravite pre toti paretii si mirósa ruble rusesci in tóte geamentanele, sa nu ne intimideze si oprésca de a ne impliní datori'a. Cestiunea orientala e incurcata, este adeveratu, si se póte incurcá si mai tare de cum este astadi incurcata; numai noi românii singuri nu o vomu deslegá; suntemu dara de modest'a si nenormativ'a parere, cá noi românii sa ne chiarificâmu positiunea, sa nu venimu, socotindu-ne pré indelungu, in de totu neplacut'a positiune de a fi trasi si impinsi in tóte pârtile si pentru toti incaieratii. Românii suntu unu factoru de consideratu in cestiunea orientale, numai trebuie sa aiba o conduita cu totii si inca o conduita bine orientata. Sa ne punemu intrebarea unde avemu mai putienu a perde si mai multu de castigatu in constelatiunea ce o vedemu cu totii si atunci....... Red.

Este totu mai invederatu, ca armat'a serbésca, in urm'a isbiriloru ce le capatà dela turci in dilele din urma erá aprópe de disolutiune. Ea se aflá intr'o totala neputintia de a mai face vre-o resistintia, in momentele cându armistitiulu a pusu dintr'odata capetu inaintâriloru trupeloru turcesci. Mai multe foi considerabile sustienu ca in cuartirulu generalu serbescu, in 1 Novembre, principele Milanu erá pre ací sa tramita unu parlamentariu la Abdul-Kerim pentru armistitiu si ca Ristici si pregatise plenipotintiele necesarie. In momentulu supremu, sér'a, sosesce telegram'a dela Ignatieff ca Pórt'a acceptéza armistitiulu de dóue luni. Lucrulu celu dintâiu alu principelui Milanu a fostu sa telegrafeze lui Cernaieff si Horvatovici si celorulalti generali sa sisteze ostilitâtile. Tóte scirile se unescu, ca Russi'a a trebuitu sa sommeze prin ultimatu, cá sa nu pérda prestigiulu celu mai are inca astadi in Serbi'a. Cu atat'a inse e mai curiósa purtarea organului regimului serbescu „Istok“, care vorbesce despre armistitiu, salvatorulu Serbiei, strimbându din nasu si zanganindu din sabia. „Armistitiulu“, dice Istok, „nu este lucrulu nostru, dara nu neeste nici neplacutu si stricaciosu decâtu numai acelor'a, cari au trebuitu se-lu primésca. Cedându Turci'a, unu resbelu russoturcescu inca nu este delaturatu, de óre ce dificultâtile suntu inca inainte. Cede Turci'a si mai departe, atunci dorintiele nóstre suntu implinite; nu cede, atunci armat'a Moravei devine arip'a drépta a armatei rusesci din Bulgari'a. La tóta intemplarea crestinii din orientu voru fi liberi séu fiinduca Pórt'a va cede si mai departe séu prin resbelulu de craciunu intre Russi'a si Turci'a.

„Hr. Ztg.“ publicà eri o telegrama dela Bucuresci, in carea se dice, ca este pusa la cale o fusiune a conservativiloru cu rosii si ca se astépta o schimbare in ministeriu.

Aceeasi fóia publica alta telegrama din Belgradu in carea se spune ca Cernaieff a depusu comand'a, carea a luat'o Horvatovici. Inainte de plecare Cernaieff s'a adresatu intr'unu discursu, in care a disu ca resbelulu de pâna ací nu e alt'a decâtu unu prologu la dram'a orientului,

---

„In siedinti'a camerei dela 23 Octobre, ne spune „Românulu“, d. ministru de resbelu a depusu trei proiecte: 1) pentru tienerea reserveloru suptu arme preste 15 dile; 2) pentru deschiderea unui creditu de lei 4 mil. spre a completá armatur'a; 3) unu creditu de 400,000 spre intempinarea chieltuieleloru pe Octobre pentru reserve. Aceste proiecte s'au recomendatu de urgintia sectiuniloru.

D. I. Sturza a intrebatu pre d. ministru de resbelu déca are cunoscintia ca, in Tutov'a, nu s'a datu nimicu pentru hrana reservistiloru si recrutiloru pâna la ajungerea loru la corpuri.

Dlu ministru a respunsu ca reservistii si recrutii primescu, dela centrulu companiei teritoriale unde se intrunescu, hran'a pâna la corpu; dar' déca se va fi facutu vre-o abatere la Bârladu, va cercetá si va respunde preste 2—3 dile; apoi a protestatu in contr'a descuragiârei ce a atribuitu d. Sturz'a reservistiloru si recrutiloru, afirmandu ca toti au venitu sub stéguri cu bucuria.

Dupa incheierea acestui incidinte, camer'a a procedatu la alegerea comisiunei de respunsu la discursulu tronului, si s'au alesu dnii d. Bratianu, I. Campinénu, N. R. Locusténu, N. Blaramberg, G. Marzescu, G. Missailu si M. Ferechide. S'au declaratu vacante col. I de Bacâu, II de Vasluiu si III de Iasi. Adunarea a trecutu apoi in sectiuni unite.“

Despre tienut'a Romaniei comunica unu coresp. din Vien'a la „P. Ll.“ urmatórele:

Vien'a 5 Novembre. Erá din capulu locului claru ca Romani'a nu va luá o atitudine pe responsabilitatea si puterea ei in conflictulu pendentu. Russi'a, fâra indoiala, i-a deschisu perspective satisfacatóre pentru anumite eventualitâti, inse Romani'a nu se putea desface de totu si numai asiá p'ací in colo de consideratiunile ce i le impune tratatulu de Parisu, basea esistintiei sele. Romani'a n'a voitu a se desface de aceste cu atâtu mai multu cu câtu ea avé sa aléga intre Russi'a staruitóre câtra carea nu erá obligata prin tratate si intre Turci'a carea este suzeranulu in urm'a tratateloru si cu câtu camasi'a turcésca i este deocamdata mai aprópe decâtu surtuculu rusescu. Clatinânduse nesigura intr'o parte si intr'alt'a s'a indreptatu mai intâiu câtra puterile garante. Aceste inse nesciindu ele insele ce sa faca, nu scieau ce sa-i sfatuiasca alt'a decâtu ca la scutulu tratateloru Romani'a numai pâna atunci se póte provocá pâna cându le respectéza ea insa'si. In nesigurantia si mai mare cá pâna ací, principele de Hohenzollern se adreséza la Berlinu la capulu Hohenzollerniloru si de aici i s'a datu resolutiunea, care a datu curagiu la vitésulu mesagiu domnescu, care nu respira nimic'a mai putienu decâtu spiritulu de a se pune la dispusetiunea Russiei si care se ilustréza mai departe prin faptulu ca trupele române 'si indrépta mersurile loru nu spre fruntariele turcesci, ci spre cele rusesci. Se intielege ca nimenea nu crede ca principele Bismark va jucá trumfulu romanescu neconditiunatu contra Russiei, dara suntu multi ómeni, cari credu ca elu va tiené si acestu trumfu cá multe alte in mâna. Precautiunea este totudéun'a mam'a sapientiei si in Berlinu suntu ómenii cu multu mai cu minte, decâtu sa nu fia si fatia cu cei mai buni amici cu destula precautiune.

„Gaz. de Colonia“ i se telegraféza din Vien'a: Romani'a va pastrá neutralitatea cea mai stricta acum cá si mai nainte. Este dara de lipsa a mai vení odata asupr'a missiunei lui Bratianu la Livadi'a, despre care se facù atât'a vorba, si in interesulu adeverului a afirmá, ca tóte faimele despre o aliantia intre Russi'a si Romani'a au fostu luate din ventu. O astfeliu de aliantia — dice amintit'a fóia — nu s'a incheiatu si logicu nici nu se putea incheiá, de óre-ce Romani'a pretiuesce garanti'a colectiva a puteriloru mai multu decâtu protectoratulu Russiei, de óre ce Russi'a, nisuindu-se dupa mandatulu Europei, pentru cá sa póta pasí in Turci'a activa, nu voiesce sa dea o nóua isbitura tratatului de Parisu pentru o aliantia, care pentru o putere mare nu trage in cumpena atât'a câtu aru costá-o pre dens'a. In Pest'a credinti'a despre sustienerea pâcei e mai tare cá ori si cându alta data. In cercuri initiate in secretele politice se vorbesce ca Russi'a a datu in tempulu din urma garantii despre intentiunile ei pacifice, cari intrecu in precisiune pre tóte despre câte s'au scrisu pâna ací. Regimulu ungurescu, asiá se vede, numai tiene ca pericululu resbelului aru mai avé in sine ceva amenintiatoriu.

Cetimu in „Timpulu“ dela 24 Oct.:

Pórt'a, precum scimu, a primitu armistitiulu. Sângele va incetá sa curga in Turci'a, — inse pentru câtu tempu?

Lumea, pâna eri atâtu de ingrigiata, adi póte sa resufle. Dar' pacea, pe care o dorimu din sufletu, incheiase-va óre? Si déca s'aru incheiá, va avé óre o lunga durata? Numele ei nu va ascunde pe acel'a de armistitiu, numai si numai pentru cá puterile sa se pregatésca de unu lungu si teribilu resbelu, care va face din Europ'a orientala teatrulu celei mai sangeróse incaerâri din câte a vediutu omenirea pâna adi?

Din câte scimu, relatiile dintre Russi'a si Turci'a suntu fórte intinse, si se póte intemplá cá, resbelulu incetandu pe cóstele apusene ale Turciei, sa reincépa intr'alta parte cu mai multa furie. — Acést'a ori-cine o póte prevedé din momentulu ce 'si va dá sém'a ca actual'a stare a lucruriloru din Turci'a nu mai póte sa dureze, ca pacea nu se va intemeiá in orientu fâra o meritata si bine cumpanita indreptatire a popóreloru crestine.

Catastrof'a ce amenintia imperiulu otomanu, nu póte se fia inlaturata dar', decâtu numai prin o politica drépta si intielépta din partea Portiei. Este tempu cá ea sa revina din vechi'a incapatinare si sa se convinga, ca secululu alu XIX-lea este departe de a se impacá si tolerá ideile si simtiemintele din seclulu Ilderimiloru. Déca pâna eri s'a intemeiatu pe nepasarea puteriloru europene despre sórtea crestiniloru de sub jugulu ei, adi este vediutu, ca acea nepasare s'a inlocuitu cu unu viu interesu. Spriginulu care 'lu avé eri, mâne nu-'lu va mai avé, si atunci va suná si ór'a ei din urma.

Corespondintia.

Boiti'a din scaunulu Talmaciu lânga Turnulu rosiu in 6/11 1876.

Inca dela 23 Oct. c. n. s'au adunatu universitatea fundului regiu, in Sabiiu spre a face proiectele de constituire a universitâtiei viitóre pre bas'a art. diet. XII din 1876, carea va fi chiamata a administrá si a dispune despre averea fundului regiu, a. n. fonduri ale universitâtiei sasesci.

La acestu conflucsu constituantu, precum scimu, se afla si vr'o 5—6 deputati români.

Agendele acestui conflucsu suntu de importantia si pentru românii din fundulu regiu; si acum de dóue septamâni, pâna adi, nu aflâmu nimicu despre lucrarea universitâtiei.

Din „Tagbltt“ de eri — diurnalulu sasiloru — culegemu cunoscintie despre unu operatu alu comissiunei conflucsului, cu care nu potu consimtí romanii si care vatema interesele cele mai vitali ale unei pârti mari de români ai fundului regiu. „Tgbltt“ amintesce, ca minoritatea romana a deputatiloru nu aru consimtí cu unele puncte ale elaboratului.

Cu cari? nu ne spune nici „Tageblatt“ nici altu cine-va. Noi credemu inse, ca deputatii români nu potu consimtí cu nici unulu din punctele esentiali ale elaboratului, si asteptâmu unu elaboratu independentu in pârtile esentiali dela deputatii nostri.

Ne permitiendu spatiulu diurnalului a ne estinde asupr'a intregului elaboratu, ne marginimu a amintí de asta-data, ca sasii eschidu dela participarea la universitate, la administratiunea fonduriloru si dela folosirea loru pe tóte comunele scauneloru filiali ale Salistei, si ale Talmaciului, dimpreuna si pre cele foste militari precum si pre tóte comunele romane din districtulu Brasiovului (Sacelele, Branulu s. c. l.), prin urmare pre majoritatea româniloru din scaunulu Sabiiului si din districtulu Brasiovului.

Acestea comune romane, cari inca dinaintea venirei sasiloru au fostu libere si fundi regesci, cari preste 400 ani au statutu si vietiuitu in unulu si acela'si fundu regiu cu sasii dimpreuna, acestea adi in 1876 sa se eschida dela fundulu regiu prin o manutia de sasi? Acestea comune romane cari au contribuitu mai multu decâtu tóta sasimea la olalta, la averea fundului regiu a câroru munca, sudóre si procente facu adi cea mai mare parte din fundurile universitâtiei, se fia adi eschise dela participare la folosirea si administratiunea acestei averi?!

Acést'a e fratia sasésca? Acést'a e cumpen'a loru, cu care sciu mesurá dreptulu? Si adi inca voru acesti confrati, cari mai in totu numerulu diurnalului loru „Tagbltt“ suntu insufletiti pentru drepturile serbiloru, bosniaciloru, erzegovineniloru si altoru ginte apesate din Turci'a, si reclama drepturile aceloru subjugati dela Europ'a, si adi voru ei a tractá pre confratii si concivii loru români de aici, cá pre nisce heloti lipsiti de totu dreptulu, precum i-au tractatu mai de unu seculu incóce; si adi voru ei a lipsí pre români de celu mai santu dreptu, de a se folosí in mesura drépta de bunulu castigatu prin sudórea si labórea sea propria?

Facemu pe n. regimu de timpuriu atentu la acestea impregiurâri si sperâmu, ca nu va aprobá astfeliu de mesuri sasesci leonine, ca nu va suferí cá acei români (intre cari la Brasiovu multi secui) sa fia rapiti de drepturi, ce li-au datu loru regii Ungariei si de a participá la averea comuna, la care directe si indirecte au contribuitu, si nu va mai suferí, precum au suferitu gubernele vechi, cá atâtea provente ale corónei, atât'a avere a tierei, titulo desdaunâri false urb. precum si veniturile comuneloru ce se neindreptatíescu din nou, sa se folosésca numai si numai pentru scólele si bisericile sasesci si pentru o clica fâra consciintia.

Asteptâmu inse si dela dnii deputati români, cá la tempu se informeze publice pe poporulu nostru, despre acea ce se lucra in universitate si in conventiculi, cá acest'a se-si dea parerile despre drepturile sele si se nu fimu necesitati a aflá, ceea ce se tractéza despre sórtea lui, numai din diurnale sasesci. Avemu dara chiaru in Sabiiu unu diurnalu natiunalu, care la ori ce ocasiune ne au aperatu drepturile nóstre.

Poporulu nostru reindreptatitu si acum, din giurulu Turnului rosiu, de multu desteptatu prin astfeliu de apesâri, este resolutu prin tóte medilócele legali, a-si aperá drepturile si pretensiunile sele juste, si nu ne indoimu ca si fratii si consortii nostri dela Saliste si dela Branu si Sacele voru fi de unu acordu cu noi.

Romani'a.

Mesagiulu domnescu pentru deschiderea sessiunei estraordinare a corpuriloru legiuitóre.

Dloru Senatori! Dloru Deputati; In fati'a necesítâtiei ce tiér'a simte de a terminá cu o di mai inainte oper'a laboriósa a reformeloru si a imbunatatiriloru, pre cari le ascépta cu o legitima nerabdare dela domniile-vóstre, si in fati'a greleloru circumstantie prin cari trecemu in mijloculu evenimenteloru ce se desfasiura impregiurulu nóstru, M'amu determintu sa inaintezu epoc'a ficsata de constitutiune pentru intrunirea corpuriloru legiuitóre, si sa ve convocu in sessiune estraordinara.

Raporturile nóstre cu statele straine suntu din cele mai bune. Din partea tutuloru puteriloru garante suntemu incuragiati intru mantienerea atitudinei nóstre neutrale, pre care guvernulu meu a adoptat'o inca dela inceputulu lupteloru ce se urméza in peninsul'a Balcaniloru. Insasi sublim'a Pórta se pare acum mai dispusa a recunósce justiti'a revendecatiuniloru nostre. Pe tóta diu'a, putemu dice, avemu semne bune despre sientimentele bine-voitóre de cari suntu animate in privinti'a Romaniei tóte puterile cele mari ale Europei.

Asiá multiamita directiunei prudente si ferme ce representantii natiunei au imprimatu guvernului Meu, avemu temeiu de a sperá ca, atunci cându pericole mai pre susu de fortiele nóstre aru amenintiá statulu românu, puterniculu scutu alu Europei garante nu ne va lipsí intru aperarea integritâtiei teritoriului si a drepturiloru nóstre nationale.

Avemu insa cea mai mare deplina incredere ca unu viitoriu apropiatu va aduce liniscea in Orientu, gratie silintieloru ce tóte puterile Europei punu pentru ameliorarea sórtei popóreloru crestine.

Dloru Senatori! Dloru Deputati! Preste putiene dile acésta sessiune se va ajunge cu acea ordinara a anului. Atunci budgetele pe anulu viitoriu 1877 vi se voru presentá imediatu dimpreuna cu modificârile de introdusu in legile organice ale servicieloru publice, modificâri recunoscute de necesare prin reducerile impuse de situatiunea nóstra financiara.

Aceste modificâri legislatíve voru trebuí a fi votate in tempulu cuviinciosu, inainte de inceputulu esercitiului anului 1877, asiá ele voru serví de basa si la discutiunea si votarea budgeteloru pe anulu 1878.

Celelalte proiecte de legi, precum e: acelu pentru lucrarea drumuriloru, acelu pentru transformarea impositului personalu, acelu pentru reform'a legiloru judetiene si comunale, tóte reclama atentiunea seriósa a d-vóstre. Acestu din urma proiectu se recomenda corpuriloru legiuitóre cá o reforma indispensabila pentru a asigurá tierei binefacerile principiului descentralisârei administrative, fâra de care este cu anevoie de a stabilí odata acea autonomia comunala prescrisa solemnu de constitutiune.

Dificultâtile situatiunei suntu mari si numeróse. Nu me indoiescu inse ca, prin unirea si patriotismulu loru, românii acum cá si alta-data, voru sci sa le intempine si sa le invinga.

Astfeliu lucrârile domniiloru vóstre voru fi binecuventate.

CAROLU.

Varietâti.

⁂ Studentii magiari din Budapest'a s'au dusu in 2 Novembre in processiune la mormentulu lui Gül-Baba, unu sântu turcescu, ingropatu intr'o moschee pre tempulu cându turcii domniau pradendu ardiendu si ucidiendu in Ungari'a — au pusu flori pre mormentulu santului turcescu, au rostitu cuventâri asupr'a mormentului lui. De gustibus non etc. etc.

⁂ *Despre Pius IX si pamentulu promissiunei* scrie unu catolicu rumelicu din Constantinopole:

Multi din generatiunea actuale 'si voru mai aduce bine aminte câtu s'a ostenitu Pius IX dupa avenirea sea la scaunulu papalu pentru a instalá unu prelatu catolicu in Ierusalimu, cetatea, unde a traitu, suferitu, invetiatu si lucratu Mantuitoriulu, si pentru a restabilí celu putienu un'a parte din vechi'a stralucire spirituale a acestei stravechi metropole a crestinatâtii. Monsignorulu Balerga intrase curendu dupa aceea cá primulu patriarchu catolicu de Ierusalimu in biseric'a sântului mormentu si-'si asiediâ resiedinti'a in apropierea acestui'a. Acésta fapta a sântului Parinte fu aplaudata pe atunci de intrég'a crestinatate catolica, ea s'a seversitu fâra nici unu sucursu dela marele puteri catolice din Europ'a; ponteficele a tramisu din initiativa spontana pe ablegatulu scaunului sântu in cetatea Mantuitoriului, care astadi trebue sa fia supusa unui principe musulmanu si in care sismaticii aveau o influintia din vremile cele mai vechi.

Abiá au trecutu trei diecenie, de cându cetatea apostoliloru s'a facutu resiedinti'a unui metropolitu catolicu si dejá se vedu pretutindene in tiér'a sânta resultatele binecuventate ce au urmatu acestei intemplâri. Sismaticii din tiér'a acést'a nu se mai incumetu a prigoní pe calugarii nostri cá pâna ací, câci sciu ca au unu protectoru in mijloculu loru, a cârui voce strabate dela Iordanu pâna la tiermurii Tibrului si ale cârui cuvinte se asculta in cabinetele mariloru puteri catolice. Musulmanii inca tractéza acum cu mai multu respectu pre preotii catolici ce traiescu printre densii, câci si ei sciu, ca patriarchulu catolicu din Ierusalimu anuncie ori-ce escesu ce se face fratiloru sei in credintia, la Constantinopole insistandu in acel'asi tempu asupr'a pedepsirei vinovatiloru. Déca nu putemu destulu apretiuí si aceste avantagíe ce avemu sa le multiamimu patriarchatului catolicu din Ierusalimu, cu câtu mai multu suntu de apretiuitu meritele ce si le-a castigatu acést'a autoritate bisericésca pentru respandirea invetiaturei lui Christosu.

Incuragiatu de aceste succese si sciindu bine, ca togm'a acum e momentulu favoritoriu pentru a puté lucrá la curtea padisiachului spre prosperarea bisericei catolice in imperiulu celu mare alu acestui'a, — Sânti'a Sea se nesuiesce a esoperá noue privilegie pentru biseric'a incredintiata lui si a creá unu viitoriu nou pentru fiii ei in resaritu. La ordinulu specialu alu lui Piu IX se dice ca monsignorulu Hassun a presentatu barbatiloru de statu din Constantinopole unu planu detaiatu de colonisare a pamentului promisu prin catolici si cu bani catolici. Dupa planulu acest'a, patriarchulu din Ierusalimu va provocá pe fratii sei de credintia din apusu, a se asiediá in cete in patri'a patriarchului, pentru a o cultivá si civilisá. Cu bani catolici au sa se faca acolo drumuri, sa se construeze linii de telegrafu si de feru, sa se ridice industri'a, sa se spriginésca si promoveze comerciulu. Dara prelânga tóte aceste mai este unu motivu care indémna pe Pio Nono sa devoteze atentiunea sea pamentului promisu. Sânti'a Sea, asiá se povestesce celu putienu in cercurile inspirate din Constantinopole, se teme ca urmatorii sei pe scaunulu lui Petru voru devení numai prea adese ori in conflictu cu guvernulu italianu si voru fi restrinsi in liber'a eserciare a autoritâtiei loru spirituale; de aceea elu se nesuesce a creá pentru densii in Ierusalimu o a dóu'a Roma, unde ei voru puté petrece pâna cându situatiunea la Tibru se va schimbá iéra in favorulu bisericei catolice. Noi sperâmu — termina acestu corespundentu invapaiatu de foculu propagandei — ca biseric'a romano-catolica in curendu va fi stimata la Iordanu togm'a asiá cá si la Tibru, Sen'a si la Dunare.

⁂ Cardinalulu Autonelli secretariulu de statu alu papei a muritu in 6 Novembre st. n.

Burs'a de Vien'a.

Din 27 Oct. (8 Nov.) 1876.

Metalicele 5%	63	25
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68	20
Imprumutulu de statu din 1860	112	—
Actiuni de banca	845	—
Actiuni de creditu	148	40
London	122	75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	50
„ „ „ Temisiorene	75	—
„ „ „ Ardelenesci	75	—
„ „ „ Croato-slavone	84	—
Argintu	105	90
Galbinu	5	86
Napoleonu d'auru (poli)	9	81
Valut'a nóua imperiale germâna	60	35

Publicatiune.

In 27 Novembre st. n. in anulu acest'a la 10 óre inainte de média di, in cas'a vâmei, va avé locu licitatiunea publica a vâmei podului de preste Oltu, apartienetoriu de comunele Cincusioru si Voil'a, pe durata de trei ani urmatori.

Conditiunile de esarendare se potu vedé mai deaprópe in cancelari'a inclitului oficiu comitatensu alu comitatului Fagarasiului si alu judelui processuale alu Cincusiorului.

Cincu-mare 5 Novembre 1876.

Oficiulu judetiului processuale alu Cincusiorului.

1—3

Concursu.

Conformu ordinatiunei prea veneratului consistoriu archidiecesanu dto 12 Augustu a. c. Nr. 1743 B. pentru intregirea parochiei vacante Bacai'a de a III clasa, in ppresbiteratulu alu Il-le alu Gioagiului, se escrie concursu pâna la 20 Noveb. a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1. Dela 72 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfarmitu.
2. Dela tóta famili'a câte un'a dî de lucru.
3. Venitulu stolaru usuatu, — cari tóte computate dau sum'a de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne suplicele instruite in sensulu statut. org. si a dispusetiuniloru provisorie sinodali din anulu 1873 la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Secarembu, 15 Octob. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.

Sabinu Piso m/p.
2—3 ppresbiteru.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Tel. Rom. Nrii 53, 54, si 56, 'nu s'au aflatu concurenti cu cualitâtile recerute de statutulu organicu pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia Suligete, ppresbiteratulu Giógiului I; in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriali din 24 Septembre a. c. Nr. 2632 B. se prolungesce terminulu cu 14 dile dela intâi'a publicare a acestui concursu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia cu unu venitu anualu de 341 fl. v. a. se-si substérna in restempulu susu indicatu suplicele loru cu documentele recerute de statutulu organicu § 13 la oficiulu ppresbiterale gr. or. alu tractului Giógiului I.

Hondolu, 21 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basiliu Piposiu m. p.
(2—3) ppresbiteru

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de class'a a trei'a Carmadinesci cu fili'a Boiulu de josu, ppresbiteratulu Iliei muresiane, prin acést'a se escrie concursu pâna la 21 Novembre 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu:

1.) Casa parochiala cu gradina de legumi si de póme.
2.) Dela 130 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe si câte o di de lucru.
3.) Folosirea fenului si a pómeloru din cimiterie.
4.) Stol'a usuata si imbunatatita dela 130 familii, conformu hotarîrei sinodului parochiale dela 19 Septembre 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispusetiuneloru statutului organicu si dispositiuneloru provisorie sinodali la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasadului in 20 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alecsiu Olariu m. p.
(2—3) adm. ppresbit.

Nr. 239 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a inaltei concesiuni consist. dto 30 Septembre a. c. Nr. 2761 B. pentru ocuparea vacantei parochii de cl. III Salciv'a de josu, ppresbiteratulu Lupsiei, se escrie concursu cu terminulu pâna in 20 Novembre 1876.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu:

1. Cas'a parochiala si alte edificii economice.
2. 60 ferdele vechi bucate, parte grâu parte cucuruzu.
3. Gradina de legumi si de unu caru cucuruzu.
4. Un'a di de lucru dela 110 fumuri si
5. Venitele stolari; cari tóte computate dau unu venitu anuale camu de 325 fl. v. a.

Petitorii acestei statiuni au a-si asterne suplicele loru instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu pâna in terminulu susu indicatu.

In contielegere cu comit. paroch. respectivu.

Offenbai'a in 16 Octobre 1876.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. a Lupsiei.
Ioann Danciu,
(2—3) adm. prot.

Edictu.

Bucur'a nascuta George Popi Teodoru, din Vladeni ppresbiteratulu Branului au parasitu cu necredintia din lun'a Maiu 1874 pre legiuitulu seu barbatu Ioanu Ioanu Nasea totu din Vladeni, si pribegesce in lume fâra de a se sci loculu unde se afla, este prin acést'a citata, cá in terminu de unu anu si o di, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra si in absenti'a ei se va pertractá si decide procesulu divortiale intentatu asupr'ai.

Brasiovu 27 Sept. 1876.

Forulu matrimoniale gr or. alu tractului ppresbiteralu alu Branului.
2—3

Depuneri de capitale pentru fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu.

a.) Prelânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese;

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu **6½%** interese;

c) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diua, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu rectificarea depuneriloru urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile prin posta prelânga comunicarea adresei deponentelui se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 28 Octobre 1876.

„Albin'a“
Institutu de creditu si de economii in Sibiiu.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**
Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumine'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. ér'a pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ¹/₂ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ¹/₂ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ¹/₂ cr. v. a.

Nr. 87. ANULU XXIV.

Sabiiu 31 Octomvre (12 Nov.) 1876.

Generalulu Türr despre cestiunea orientale.

III.

(Urmare din nr. tr.)

Se denumise dintre români si câti-va presiedinti de tribunale, — au mai remasu doi, — dintre cari unulu este esilatu intre secui la Sz.-Udvarhely altulu la Karczag pe unde nu vedu puiu de romànu.

Judi de tribunale, judi si subjudi singulari erau unu numeru óre-care, — cei mai multi dintr'ensii suntu dejá pensiunati in cea mai buna etate, mare parte resfirati pe unde nici n'au visatu, pe la Szegedinu, Karczag, Dobritienu, Kecskemét, Sárospatak, Kaposvár, Székesfehérvár, Gyönk, si mai scie-i Ddieu pe unde printre magiari si slovaci, unde cea mai necesaria cualificatiune a loru — cunoscinti'a limbei romàne — trece pe nimic'a; ear' in loculu loru printre români suntu denumiti straini, cari nu cunoscu nici poporulu romànu nici limb'a lui, si-'i facu dreptatea cu ajutoriulu servitoriului de cancelaria.

Pe bas'a diplomei din Octobre 1860 si mai tardiu a legiloru din 1863/4 s'au fostu introdusu limbele natiunalitâtiloru, cá limba de partide pe la cele mai multe judecatorii.

In privinti'a acestui usu dice §. 9. art. 44.: 1868, cumca: „pâna cându in privinti'a definitivei organisâri a judecatorieloru de prim'a instantia, si in privinti'a introducerei verbalitâtiei nu va decide legislatiunea — se sustiene pretotindenea usulu de pâna ací.“

Legislatiunea inca n'a dispusu cele prevediute in lege, prin urmare §-lu citatu este in deplina vigóre.

Ei dar' ce se faci? legea „despre egal'a indreptatire natiunala“ atâtu este de sânta in Ungari'a, incâtu nu numai o póte calcá fia-cine inpunitu, ci din contra: celu ce o calca e remuneratu si celu ce o tiene e pedepsitu.

Fia-care jude singularu si presiedinte de tribunalu se face legislatiune, si in poterea sea de jude respinge actele ce nu suntu compuse in limb'a magiara.

In contra unei astfeliu de decisiuni ilegali apoi nicairi nu afli remediu. Déca dai recursu de nulitate, curtea de cassatiune 'lu respinge, din motivu ca: casurile de nulitate suntu taxative precisate in §. 297. proced. civ. si acolo nu este prevediutu astfeliu de casu. Déca recurgi la ministru, — elu dice ca: in trebile judecatoresci n'are tréba a se amestecá.

Déca duci tréb'a la camera, si acolo interpeledi pe ministru, cum au facutu Trauschenfels, acolo nu se sfiesce ministrulu a infruntá pe natiunalitâti pentruca se folosescu de dreptulu loru si „recunósce cumca fapt'a respectivului presiedinte séu jude este calcarea legei esistinti, inse legea nu este buna, si va face propunere cá sa se modifice legea cá sa se potrivésca cu faptulu denunciatu“. Nu vine cu propunerea, dar' standu legea neabrogata, nu o respectéza guvernulu si sufere cá sa o calce amploiatii subalterni, si prin acést'a apoi usulu limbeloru nemagiare pe lânga tóta garanti'a legei s'au stersu pe la tóte tribunalele.

Eata ce este legea acea vestita de natiunalitâti pentru carea „toleranti'a magiariloru in ochii Europei nepreocupate este cea mai frumósa aparitiune a seclului.“

Este o lege facuta cu reserv'a mentala de a nu o respectá, este sorgintea persecutiunei natiunalitâtiloru, — si nu ne sfiimu a dice, este sorgintea ruinârei patriei, pentruca prin trens'a se desradecinéza din animele cetatianiloru statului respectulu câtra santieni'a legiloru, ce negresitu trebuie se conduca la demoralisare generala.

Este intr'adeveru unu lucru curiosu intr'unu statu liberu si civilisatu a esprime prin lege, cumca: „natiunalitatea cui-va nu se póte considerá de pedeca la nici o diregatoria séu demnitate din tiéra“ (vedi §. 27). Si astfeliu de §§ nu mai vedi prin legile altoru tieri, pentruca suntu superflui; — ací inse in asta lege, in care totu ce este scrisu pentru acea s'a scrisu cá in fapta sa se urmeze contrariulu — a fostu chiaru la loculu seu, — pentruca in fapta, astadi, natiunalitatea romana este pedeca la ori-ce oficiu si demnitate in tiér'a nóstra!

———

Se mai amintimu pe scurtu si de arondarea partiala a comitateloru, care se efeptuí in anulu acest'a.

Se dicea cumca arondarea se efeptuesce din motivulu bunei administratiuni, — in fapta inse s'a facutu din motivulu, ca cu tóta intregitatea legiloru, totusi mai erau in tiéra câte-va municipii, unde natiunalitâtile reusieau in preponderantia fatia de magiari, asiá erau: d. e. districtrulu Chichindei serbescu in Banatu, comitatulu Zarandu, capitanatele Cetatea de pétra, Fagarasiu, Naseudu, romanesci si scaunele sasesci, — cari apoi prin arondare afara de Fagarasiu care a mai capetatu elementu strainu din alte comitate, — tóte s'au desfiintiatu si resfiratu prin alte comitate.

Intréga Transilvani'a a fostu reu impartita in trecutu, pentru ca erá fetulu celoru 3 natiuni si 4 religiuni privilegiate de nainte de 1848, si erá si teritorialminte impartita Transilvani'a conformu interesului nationalu alu magiariloru, sasiloru si secuiloru; dar' totusi remasese ici colea câte unu petecu care inca pe atunci erá granitiarescu, si dupa desfiintiarea granitiei devenise acea ce erá românescu.

Inse acum'a, dupa nóu'a arondare, românii asiá suntu inbucatatiti printre elementele neromâne, incâtu cu ajutoriulu si a legei municipali, nicairi nu potu deveni decidiatori in trebile municipali numai in Fagarasiu, unde inse prefectului i este permisu a calcá legea, precum s'a doveditu si mai curendu cu ocasiunea alegerei comissiunei administrative, si prin ast'a a paralisá maioritatea româna.

———

Se mai vorbimu si de toleranti'a sociala a magiariloru mai cu séma transilvaneni fatia de români?

Nu o facemu acést'a câci ne tememu ca ni-amu perde paciinti'a de a o tratá si acea cestiune cu sânge rece, si amu ajunge la resultate cari i-aru aduce pe stapânitorii magiari pré aprópe de modernii loru consangeni.......

———

Incheiâmu deci cu atât'a, si rogâmu pe „Hon“ si pe toti cei cari tienu, cumca nationalitâtile si cu deosebire românii suntu astfeliu tratati aici in patri'a loru cea sustienuta cu atât'a sudóre si sânge românescu, incâtu realisarea unei adeverate si sincere solidaritâti intre români si magiari aterna numai dela români, — se binevoiésca a ni aretá: cari suntu basele, pe cari unu poporu consciu de demnitatea sea aru poté incheiá o sincera aliantia cu poporulu magiaru asiá precum ni se presinta elu astadi? se binevoiésca a ni dovedi cu fapte dar' nu cu frase nici cu legi scrise cumca: celea enumerate de noi nu suntu adeverate; câci noi Dieu nu aflâmu nici o basa pe care s'aru poté realisá o adeverata si sincera fratietate intre noi si ei, nu vedemu egalitate, numai in darea de bani si de sânge, si afara de acestea pe tóte terenele numai umiliri desconsiderâri si persecutiuni nedemne de frati.

Totu lucruri cari suntu opuse celoru recomendate de gen. Tűrr, — si apoi cestiunea orientala de care se teme elu ací.

———

Din valea Muresiului, 28 Octobre.

(A. I.) „Sa fimu frati!“ este, séu mai ca putemu dice, erá parola de dî intre multi din acei'a, cari astadi si cauta rudeniile de sange pe malurile Bosforului sub acoperisile turbaneloru. „Sa fimu frati!“ erá parol'a de di, nu de multu in foile cele mai de frunte ale 'magiariloru, cum e „Hon“ si „Pesti Naplo.“

Aru fi reu óre, amu cugetatu si eu, cându amu fi frati politici cu magiarii, precum suntemu frati de interese? si dupa o cugetare profunda, dupa ce amu comparatu totu ce este de comparatu, mi-amu disu: reu nu aru fi si nu aru fi fostu nici mai nainte. Déca erau românii frati politici, precum au fostu de interese, Ungari'a n'avé sa fia maltratata de semiluna (de turci) mai bine de unu seculu si astadi nu aru avé, nici ungurii, nici românii, temere de innecare in noianulu slavismului.

Inse vanitatea ungurésca de a jucá pre marele a facutu si face si astadi impossibila infratirea, a facutu si face impossibila si urmarea unei infratiri si déca sórtea va voí cum-va cá napastea sa vina si preste unii si preste altii, românului nu-i remâne decâtu trist'a esclamatiune, care sa o adreseze frate-seu de interese: Tu l'a volu George Dan din!

Cine aru fi crediutu ca dupa catastrof'a dela Siri'a (Vilagos) din 1849 nu-'si voru fi venitu fratii nostri unguri la minte? Cine aru fi crediutu pre la 1860, ca ei venindu iérasi la putere voru incepe d'a capo a repetí gresielele care le-a facutu pâna ací? Si eata realitatea ne arata incontestabilu ca e asiá. De câte ori meditezu asupr'a acestei circumstantie, 'mi vine aminte poesi'a némtiului Rückert despre caletoriulu cârui i turbase camil'a si de fric'a ei sarí intr'o fantâna si dupa ce se oprí pre o tufa ce crescuse din paretii fantânii, cu tóte ca la radacin'a ei rodeau doi sióreci, indata ce a vediutu aprópe de elu nisce fragi frumóse si-au uitatu de camil'a turbata, de radacin'a rósa a tufei, pre care siedea si de abisulu deasupr'a cârui erá aternatu.

Asiá si magiarii, oprindu-se in dreptulu loru istoricu, cum au vediutu ca in sistemulu de astadi le suride ocasiunea de suprematia, uita de tóte si nu gandescu la nimic'a decâtu la fragile suprematiei loru.

Pentruca déca n'aru fi asiá, cum s'aru puté, cá ei sa se framente atât'a in viéti'a publica si in cea privata, cu ide'a, cum se sterpésca pre români?

Eu nu sum unu visionariu, care sa tremure de tóte umbrele si care sa'si faca spaima numai asiá la o suflare de ventu. Cá omu, cârui i place a apretiuí multu realitatea me incredu cu preferintia in ceea ce vedu cu ochii si audu cu urechile. Asiu puté din viéti'a publica sa insiru o multime de casuri, din care se vede fatia fatisiu tendinti'a de sterpire. Lasu acést'a inse altoru, cari se ocupa mai multu cu viéti'a publica si me marginescu pre lânga viéti'a privata. Spunu adeca ce amu auditu dintr'o conversatiune intre unu magnatu din Budapest'a, trei magnati din Clusiu si unu colonelu de honvedi pre la capetulu lui Augustu 1872 intr'unu cupeu alu câlei ferate. Conversatiunea se intretienea intre densii despre români si conclusiunea conversatiunei fù: diece ani mai trebuiescu si românii din Transilvani'a suntu trantiti la pamentu; iér' cu cei din Romani'a se voru jucá (ungurii) cá cu unu copilu neputinciosu.

Unu altulu, din unu orasielu de pre valea nóstra, cu alta ocasiune, totu pe drumulu de feru, si batea capulu cu cestiunea: care aru fi modalitatea cea mai sigura de a sterpí romanimea din Transilvani'a? Cu tóte ca domni'a sea inventase unu mijlocu destulu de eficace pentru „laudabil'a“ sea problema, câci totu densulu se laudá a fi inventatu: ca mijloculu celu mai bunu pentru sterpirea româniloru suntu jidovii si ca densulu a si inceputu a practisá metod'a acést'a, introducendu prin influinti'a sea, in siepte comune romanesci siepte jidovi; mai departe, avendu sa venda o padure, a preferitu a o vinde unui jidovu cu unu pretiu mai moderatu decâtu cum i oferea românii, numai cá padurea sa nu incapa in mâni romanesci si sa devina proprietate romanésca. Acésta minunata conversatiune s'a intemplatu in lun'a lui Maiu 1876. Ba omulu meu nu avé destule cuvinte de lauda pentru ministeriulu ungurescu, câci a transferatu pre toti amploiatii români in Ungari'a si in secuime.

Unde suntu atâtea cugete reservate, mai incape infratirea?

Si „Hon“ si „Pesti Naplo“ si tóta press'a ungurésca aru face mari servitii patriei comune, cându s'aru pune cu totu deadinsulu sa desradacineze dintre fratii magiari ideile aceste scrintite de sterpirea romanismului. Magiarii trebuiescu adusi la acea reala cunoscintia, ca tóte atentatele indreptate asupr'a româniloru suntu indreptate si asupr'a loru si ca gróp'a sapata româniloru e si a loru. Atunci aru fi cu putintia a se deschide unu locusioru si pentru infratire.

Se póte ca la cunoscinti'a acést'a voru si vení magiarii, ne tememu inse, ca atunci cându voru vení va fi pré tardiu!

„Pesti Naplo“ are unu limbagiu resbelicu, cu tóte ca comisarii se ducu sa statorésca lini'a de demarcatiune si representantii puteriloru se pregatescu de conferintie. „P. N.“ dice ca pâna cându diplomatii deliberéza, pâna cându „politicii de harthia“ perdu tempulu cu armistitiulu, militarii castiga tempu. Din tóte pârtile se facu pregatiri de resbelu.

Aceeasi fóia ne pune in perspectiva unu resbelu austro-rusescu. Semnalulu la acestu resbelu lu va dá Russi'a cându voru trece trupele rusesci preste fruntari'a romanésca.

Cestiunea orientala a fostu desbatuta trei dile intregi in senatulu imperialu. Resultatulu desbaterei nu-lu scimu care este, precum nu sciu nici altii, pentru ca in urm'a desbaterei nu s'a facutu nici unu conclusu. Membrii senatului imperialu, cari au luatu parte la desbatere au esprimatu numai pareri; n'au facutu inse nici unulu vre-o propunere care sa se accepteze séu respinga. Din totalitatea desbaterei deosebimu trei pareri cari s'au desfasiuratu in senatulu imperialu. Un'a aproba procederea ministrului de esterne Andrassy in cestiunea orientala, alt'a sustiene ca monarchi'a Austro-Ungurésca sa se ferésca de a anectá vre-o parte din complessulu imperiului otomanu si a trei'a afla lucru naturalu, déca Austro-Ungari'a va anectá d. e. Bosni'a.

In vorbirile cele multe si a unerea fórte lungi s'a supusu unei critici riguróse dominatiunea celoru dóue elemente: nemtiesci si magiare, preste natiunalitâtile celelalte din monarchia si s'au demonstratu ca togm'a procederea acést'a inaintéza interesele panslavismului.

Indata dupa acceptarea armistitiului s'a ivitu mai cu taria discussiunea despre o conferintia de representantii puteriloru. Russi'a vorbiá pentru o conferintia in Belgiu séu in Elveti'a cu eschiderea Turciei, Angli'a vorbiá pentru o conferintia in Constantinopole fâra de a atinge cestiunea eschiderei Turciei. Scirile din urma sustienu ca conferinti'a in Constantinopole este aprópe a deveni fapta. Turci'a si reclama dreptulu de a fi representata in conferintia, provocându-se la tratatulu de Parisu.

La statorirea liniei de demarcatiune intre pârtile beligerante se telegraféza din Constantinopole, ca atasiatii militari de pre lânga soliile si ambasadele puteriloru representate acolo au si plecatu spre Alexinatiu. Esceptiune face Germani'a de óre ce ea nu tramite din partesi pre nimenea, sub cuventu, ca ea nu are atasiatu militariu la Constantinopole si nu are bani de unde sa platésca pre comisarii militari, carii sa o represente intr'o causa ce nu o interesóza deadreptulu.

Imperatulu Russiei a plecatu dela Livadi'a câtra Petersburgu si in 10 Nov. st. n. a sositu in Moscv'a.

Cernaieff nu e depusu din comanda. La sosirea sea in Belgradu a fostu primitu cu entusiasmu. Cetatea Belgradului l'a facutu cive onorariu.

Din partea Angliei suntu denumiti pentru conferinti'a in cestiunea orientala. H. Elliot si marchisulu Salisbury.

In Itali'a decurgu alegerile cele nóue in parlamentu. Dupa câtu suntu cunoscute, alegerile definitive au esitu: 269 in partea liberale si 56 in partea conservativa. Balotagiulu va fi de lipsa cam in 165 de colegii electorale liberale si in 45 de ale pârtiei conservative.

Lui „P. Ll.“ i se scrie din Bucuresci, ca tóte trupele au capetatu ordinu de a stá gat'a de drumu. Mai departe dice cor. ca Bucurescii sémana cu unu „lager“ de resbelu. In casarme si unde se gasesce unu locu corespundietoriu de esercitii sa esercita soldatii; de diminéti'a pâna sér'a recrutii suntu ocupati cu dresur'a (Abrichtung) pentru cá sa póta fi aplicati câtu mai in graba la trupa; mai ca nu le mai remâne tempu pentru mâncare. Nici acolo nu crede nimenea ca dupa armistitiu va urmá pacea. Altu coresp. alu aceleiasi foi scrie din Bucuresci ca Russi'a nu va incepe in mijloculu iernei resbelulu. Despre tienut'a Romaniei, dice coresp. ca va fi totu cea de pâna acum, fia la cârma Bratianu, fia ori-cine altulu. Românii, dice cor., voru a se escamotá (durchschwindeln), pentru ca n'au simpathie nici câtra Russi'a, nici câtra Austri'a séu câtra Turci'a. Principiulu motoru alu politicei românesci este — temerea; mai tare se temu românii de rusi. Temerea acést'a o motivéza cu eventualitatea, ca déca rusii ar ocupá Romani'a s'aru puté desgropá din archive cestiunea manastiriloru inchinate, la staruinti'a patriarchului din Constantinopole si Ierusalimu.

In urm'a armistitiului principele Muntenegrului Nicolau dimite cea mai mare parte a armatei sale acasa. Toti barbatii capabili de munca au statu vér'a intréga sub arme si remanendu câmpurile nelucrate, tiér'a e amerintiata de o fómete lunga. Prelânga acést'a tifusulu se respandesce totu mai tare. Cu tóte aceste principele Nicolau a aprovisionatu pe cei 500 captivi turcesci eliberati cu viptualele de lipsa pe drumulu câtra casa.

Siefii însurgentiloru din Erzegovin'a se considera pre sine si cetele loru cá apartienendu la armat'a muntenegréna si prin urmare cá subintielesi si la armistitiulu incheiatu.

„Credit Immobilìer“ din Odess'a a anunciatu principelui de Muntenegru unu daru de 9000 ruble pentru a-si cumperá cucuruzu.

Din Albani'a invecinata se respandescu faime — firesce pâna acum ne acreditate — dupa cari turcii despretiuindu armistitiulu au trasu la 3 si 4 Novembre n. din Spuzu si din forturile dimpregiuru asupr'a positiuniloru muntenegrene si a satului muntenegrénu Virbazaru.

„Telegrafulu“ reproduce din „Tablitiele unui Spectacoru“ urmatórele:

„D. duce Decazes, ministrulu nostru alu afaceriloru straine, si d. C. Rosetti, presiedintele camerei deputatiloru si trimisu specialu alu guvernului Romaniei pre lânga guvernulu republicei francese, voru subsemná actulu dejá subsemnatu la Bucuresci intre consululu Franciei si ministeriulu românu, constatandu regimulu care va regulá relatiunile dintre cele dóue tieri pre tempulu periódei necesare pentru negotiarea si incheiarea unei conventiuni comerciale.

„Eata tecstulu integralu si oficialu alu acestui actu provisoriu:

„Produsurile de origine séu de provenintia franceze care voru fi importate in Romani'a, si viceversa, voru fi supuse iu modu respectivu la drepturile de esportatiune, importatiune, transitu, câtu pentru reesportatiune, la curtagiu, la intrepositu, la drepturile locale, si câtu pentru formalitâtile vamale, la acel'asi tratamentu cá produsurile natiunei celei mai favorisate.

„Guvernulu A. S. principelui Carolu ai Romaniei si guvernulu M. S. imperatului Austriei, rege alu Ungariei, invoindu-se se-si asigure óre-cari avantagie produsuriloru limitrofe, aceste avantagii nu voru fi reclamate de Franci'a.

„Déca, presentulu arangiamentu provisoriu nu va mai fi espresamente reinnoitu, elu va incetá cu datu de 30 Aprile (12 Maiu) 1877.

Cea mai buna proba pentru a cunósce rapórtele intre Greci'a si Pórt'a a fostu totudéun'a dispusetiunea in provinciele grecesci ale Turciei de lânga frontiera. Pâna candu e la ordinea dilei in Aten'a o politica celu pucinu neamica Turciei domnesce in districtele turcesci nemedilocitu marginite cu Greci'a o dispositiune linistita.

Se scrie din Ianina, ca acolo se lucra necurmatu pentru a inaugurá actiunea. Proclamatiuni si manifeste ce tórna oleu pe flacara, curséza printre greci in multime mare si pregatescu terenulu pre care se voru desfasiurá evenimente mari de-si regretabile.

Nu mai ajungu cuvintele, actiunea a trecutu preste stadiulu introducerei, se contrabandéza arme in tóte satele din muntii Albaniei. Organisatorii elini ai rescólei se vedu pretutindenea si lucra din resputeri. In cetatea Ianina, de unde se comunica aceste fapte, domnesce o mare fierbere. Grecii se arata fórte resoluti, ei tacu inca, dar' acést'a tacere e celu mai incelatoriu simptomu alu fortunei ce se apropie. Fia-care comerciantu, industriasiu ba pana si fia-care hamalinu se provede cu arme. Deregatoriile turcesci cauta cá nebunii dupa deposite de arme si nu le potu aflá si totu-si de aceste se afla si aici, in Prevesa, Arta, Seres si prin alte locuri.

Guvernulu se vede silitu degiá a concentrá puteri militare numeróse in tienutulu nostru, seraskierulu a trimesu de o camdata 4 brigade. Fruntea micei armate a sositu degiá pe mare. O comissiune de oficiari de geniu turcesci se ocupa la frontiera cu ficsarea puncteloru de insemnatate strategica si apte a se fortificá. Ei voescu sa folosésca iarn'a pentru a radicá incependu dela Lariss'a pâna in susu la Pindu unu sistemu de intariri ce voru face imposibila ori ce invasiune. Se voru fortificá tóte orasiele si se voru organisá redifii pasialicului, dara basii-bozucii nu se voru chiamá inca sub standardu.

E cu putintia, ca guvernulu va sugrumá spargerea rescólei in nascere prin o intrevenire rapide. Avé-va inse elu medilóce corespundietóre si nu-lu va prevení cum-va Greci'a, acést'a e unu lucru problematicu.

„Romanulu“ dela 23 Octobre se esprima astfeliu despre politic'a Romaniei:

„Egoismulu este fondulu politicei tuturoru stateloru. Acést'a e atâtu de adeveratu si de generalu, incâtu aru fi desiertaciune de a se plânge, si nesocotintia de a cere cá abnegatiunea si sacrificiulu se inlocuiésca egoismulu in politic'a cabineteloru.

Noi amu puté cu atâtu mai putienu se ceremu seversirea acestei adeverate revolutiuni in politica, cu câtu positiunea nóstra de statu relativu micu si inconjuratu de amenintiâri, ne impune imperiosu o politica in care rationamentulu rece si chiaru egoistu trebuie se aiba cu multu mai mare rolu decâtu aventurile inimei.

Este o favóre esceptionale numai a impregiurâriloru, cându interesulu nostru, chiaru egoistu, se póte armonisá cu simtiemintele generóse; numai unei asemeni favori datorimu fericit'a nóstra situatiune fatia cu natiunalitâtile crestine din orientu.

Cându inse dela egoismu politic'a unoru state trece la nedreptate, atunci plângerile in contr'a-i divinu legitime; de-si dela egoismu la nedreptate nu este decâtu unu pasu, totusi nici odata si in nici unu casu nu se póte contestá celui nedreptatitu dreptulu de a se plânge.

In ceea ce privesce pe Romani'a, negresitu n'amu puté face nici unei puteri o mare recriminare, déca mâne poimâne, in fati'a unui periculu, ne aru lasá sa ne salvâmu singuri, ori cum amu sci, fâra a ne dá mâna de ajutoriu. Avemu inse dreptulu a ne plânge contr'a celoru, cari fâra a se aretá câtusi de putienu dispuse a ne dá vre-unu ajutoriu realu in eventualitatea unui periculu, aru dorí totusi sa ne védia compromitiendu-ne situatiunea in servitiulu intereseloru loru particulare.

Intielegemu, pâna la óre-care punctu, cá politic'a loru sa le oprésca de a se ingagiá câtra noi cu unu sprijinu, intru aperarea intereseloru si drepturiloru nóstre; nu intielegemu inse de locu cá acele state puternice se pretinda dela noi, statu micu, cu periculului esistintiei nóstre, servitie pe cari loru insile nu le da mân'a se si le faca.“

Trece la acusârile facute Romaniei si apoi continua:

„Mii de voluntari rusi au trecutu prin Austro-Ungari'a; acestu putericu imperiu nu i'a opritu, n'a cutezatu se-i oprésca; ba chiaru incercându se-i oprésca intr'unu rendu, i-a liberatu indata, dupa reclamarea ambasadorului rusescu, si-a datu esplicâri, cari in fondu erau adeverate scuze Cu tóte aceste, se cere se faca miculu statu românu, ceea ce n'a cutezatu se faca puterniculu imperiu austro-ungurescu. Pentru ce? Nu s'aru puté óre dice ca cine-va voiesce „se traga castanele din focu cu mân'a nóstra,“ voiesce se ne compromita, si inca fórte gravu, pentru a serví scopurile unoru mari puteri, cari nu cutéza sa-si aduca loru insile acestu servitiu? Nu ni se face óre ací o nedreptate monstruósa?

Puteri de prim'a ordine, ce n'au a intrevedea nici o miscare de agresiune din partea Russiei, — care chiaru déca s'aru miscá in contr'a loru s'aru pune ea insasi in pericolu, — tienu cu tóte aceste a-si pastrá cele mai bune relatiuni cu dens'a, si nu facu nimicu din cea ce aru puté se o nemultíamésca. Nóue inse, statu cu atât'a mai slabu de câtu acele mari puteri, si lipsitu de ori-ce sprijinu sicuru din partele, ni se pretinde sa ne punemu in ostilitate facisia cu Russi'a, se contracarâmu pe fatia toti pasii ei.

Déca declarâmu la rendulu nostru ca n'avemu simpatii preconcepute, ca fiindu lasati a ne aperá si garantá noi insine, vomu cautá sprijinu si aliantie ori unde le vomu gâsí mai sicure, indata suntemu acusati de devotati Russiei, de instrumente ale ei; si n'amu gâsí gratie naintea acusatoriloru nostri, decâtu recurgendu la acte nedrepte si nesocotite de ostilitate contr'a Russiei.

Stateloru celoru mai puternice learu fi permisu se caute alianti'a unei puteri cá Russi'a, si nóue, tiéra pe atâtu de amenintiata pe câtu si de putienu aparata astadi de o sustienere reala din afara, nu ne-aru fi permisu se cautâmu garantii in fatia evenimenteloru, in asemeni aliantie, déca ele ne-aru puté conveni?

Apoi incheia:

In ori-ce casu inse, potu se fia sicuri acei'a cari ne facu acusâri pe atâtu de nedrepte pe câtu si de interesate, ca noi nu ne vomu face unelt'a intereseloru nimenui. Nu vomu serví nici-odata decâtu numai interese comune, cându ele nu voru fi esclusivu nationale; nu vomu comite gresial'a capitala de a trage castanele din focu pentru indestularea altor'a; si, mai presusu de tóte, vomu luá mesuri serióse cá sa ne putemu garantá noi insine, atâtu spre a nu fi o sarcina pré onerósa pentru acei'a cari aru voí sa ne imbratisieze aperarea, câtu si spre a nu remâné o biata tiéra, fàra individualitate si fàra aparare, menita ori cându a serví combinâriloru si invoieleloru politice, ce s'aru puté face chiaru la noi, despre noi si fàra noi.

„Le Rappel", diuariulu celu mai respanditu si mai popularu in Franci'a si mai cu deosebire in Parisu, a publicatu numeróse corespundintie asupr'a resbelului turco-serbu si a cestiunei orientului. Aceste corespundintie, datorite dlui Gaston Lemay, au meritatu, — destulu de raru in diuaristic'a francesa pentru cestiunile esterióre, de a fi facute in deplina cunoscintia de causa. D. Gaston Lemay a statu mai dela inceputulu resbelului chiaru pe terenulu luptei; a vediutu lucrurile prin ochii sei, si si-a datu séma de simtieminte prin d-sea insusi; astfeliu s'a pusu in positiune de a vedea lucrurile subt adeverat'a loru lumina, si de aceea le judeca cu totulu altfeliu de cum le vedemu judecate cele mai adesea in occidentu.

Publicându ací câte-va estrase dintr'unu articulu alu dlui Lemay asupr'a cestiunei orientului, suntemu fericiti de a constatá ca d-sea nu vede resólverea acestei cestiuni decâtu in constituirea tuturoru natiunalitâtiloru si federarea loru, idea de atâti'a ani propagata de noi, cá singura resólvere seriósa si posibila.

De câtu-va tempu d. Gaston Lemay a trecutu din Serbi'a in Romani'a; 'lu vedemu cu o deosebita placere in mijloculu nostru, si sperâmu ca siederea d-sele ací lu va face se cunósca si mai bine tierile române si marea loru insemnatate intr'o viitóre federatiune orientala. Dobandirea deadreptulu a unoru cunoscintie mai esacte si mai generale, va permite unui omu devotatu causeloru mari si juste de a aduce servitie inca mai mari decâtu pâna astadi causei umanitâtiei, a civilisatiunei si a justitiei in orientu, prin pén'a d-sele in midiloculu publicului occidentalu, destulu de putienu luminatu asupr'a cestiuniloru celeilalte estremitâti a Europei.

Eata óre-cari estrase din articolulu despre care vorbiramu mai susu:

A! déca popórele aru puté se fia consultate, câtu de iute s'aru resolve cestiunea, si s'aru resolve in sensulu care aru conveni popóreloru si chiaru guverneloru, prin acestu faptu simplu: *crearea tierei indo-slave.* Consulte-se, cum amu pututu face eu, numele cele mai onorabile si cele mai autorisate din tierile serba, bulgara, bosniaca, erzegovinéna si muntenegréna, si oricine se va puté convinge ca nu facu de locu decâtu a reproduce tendintiele si aspiratiunile slaviloru dela sudu. Intrebe-se chiaru slavii aserviti de alte guverne mai civilisate de câtu alu Turciei, pe slovaci si croati, pe dalmati, a câroru capitale, Ragus'a, este necontenitu numita „Veneti'a slava," si chiaru pe cechi si pe sloveni, — nu mai vorbescu de polonesi; — se scie prin ce procederi au fostu supusi.

Intrebe-se membrii astadi imprasciati ai Omladinei, acea faimósa societate politica, intemeiata in scopulu de a urmarí si de a pune in esecutare acésta mare ideia, independinti'a tieriloru indo-slave, si alu cârei de capetenia membrii au fostu si suntu inca ministrii ai guvernului serbescu.

Consulte-ce in fine cei cari mai traiescu din cei 10,000 slavi din Austro-Ungari'a cari s'au batutu in rendurile armatei serbesci; intrebese cei esilati pentru totudéun'a din pamentulu unde s'au nascutu, déca s'au dusu in Serbi'a cá sa se bata pentru imperiulu slavu dela nordu.

In tóta intinderea tierei indo-slave, dela Dunare pâna la Balcani, si dela Adriatic'a pâna la Marea-Négra, mii de voci voru strigá: „Apesati de secule, aspirâmu la independinti'a nóstra si ceea ce voimu, este cá se fimu in fine liberi, scapati din sclavia la sudu si de apesare la nordu. Nu voimu a fi supusi rusi, precum nu voimu a remâné sclavi."

Dupa ce au cadiutu suptu puterea unguriloru si a turciloru, tierile indo-slave devenivoru óre in parte préd'a Russiei? Voiu marturisí inse ca slavii cari se afla acum suptu apesarea maghiara, s'aru aruncá totu atâtu de lesne in bratiele Russiei, fatia cu apesarea straina in care s'au aruncatu astadi serbii, in tém'a ce avéu de a fi sdrobiti si nimiciti de turci.

Fia-mi acum permisu sa me miru ca guvernele cari s'au succedatu in Franci'a nu s'au mai ocupatu nici odata de acestu interesantu poporu care, déca aru fi liberu, aru devení fàra indoiéla aliatulu nostru. Traditiunile nóstre ne-au facutu totu-déun'a amicii popóreloru, si mai cu séma ai popóreloru apesate, si n'amu auditu nici odata vorbindu-se despre Franci'a in Serbi'a decâtu cu simpatia si respectu. De altmintreni nu voiu aretá nimicu nou spunendu ca este atât'a de multa afinitate intre rasele slava si latina pe câtu este de putiena intre aceste rase si cea germana. Si nu se scie óre ca la noi, la Parisu tramitu tierile indo-slave pe studenti, precum si românii vinu la noi se-si ia gradele?

Ce amu facutu pentru aceste popóre cari au aretatu cea mai mare simpatia câtra Franci'a? Nici odata nimicu, nici in trecutu, precum nici in tempulu de fatia.

Déca Engliter'a, chiaru dela inceputu, ea care sciá mai bine decâtu ori-care altulu la ce sa se astepte in privirea neputintiei guvernului turcescu, aru fi avutu simpl'a ideia de a ajutá reorganisarea tierei indo-slave, ea deslegá astfeliu cestiunea orientului, fàra cá Russi'a sa se fi potutu opune. Prelânga care aru fi avutu glori'a de a fi liberatu popóre, ea aru fi avutu si satisfacerea de a fi asiguratu Europei linistea, radicându o bariera intre ambitiunea rusa si barbari'a orientale.

Me resumu: nici diplomati'a nici tunulu nu voru dá poporului indoslavu ceea ce cere: libertatea sea. Diplomati'a, presupunendu lucrurile in bine, nu va liberá decâtu in parte pe slavii dela sudu — déca nu-'i va supune altei dominatiuni, si nimeni nu póte prevedé cari voru fi resultatele luptei, in casulu fórte probabilu cându tunulu va trebuí se deslege definitivu cestiunea.

Si acum, diplomati, dati-ve hotaririle — séu, voi tunuri, bubuiti! ori-care aru fi resultatulu luptei parlamentare séu sângeróse, se póte cu indrasnéla prevedé ca nu veti face decâtu a intardiá ceea ce mai curendu séu mai tardiu va fi: confederatiunea popóreloru din tiér'a indo-slava. „Rom."

Recerintiele nóue in privinti'a testamenteloru.

(Fine.)

Aretandu dejá ca cine nu póte fi martoru validu la unu testamentu privatu scripturisticu trebue sa mai adnotâmu, ca: si acel'a, care compune insusi testamentulu scripturisticu privatu si rudeniele lui in liniele consemnate mai susu, devine si resp. devinu necapabili de a eredí in puterea unui testamentu compusu de elu si resp. de un'a dintre rudeniele sele in liniele aretate. Si anume compunatoriulu unui atare testamentu si rudeniele lui in gradurile respective numai atunci potu eredí in puterea testamentului compusu de elu insusi séu de rudeni'a sea, déca testatorulu intaresce inca deosebi dispositiunea facuta in favorulu acestoru persóne, séu prin iscalirea cu mân'a propria deosebita a pasagiului ce se referesce la ei, séu si numai prin graiu in fati'a martoriloru testamentului.

Barbatulu si muierea potu sa-si faca dispositiunile loru din urma in unulu si acel'asi documentu; chiaru si cându dispositiunile acestea nu aru stá in nici o legatura un'a cu alt'a. Altoru persóne inse acést'a nu le e iertatu si calcarea dispositiunei acestei'a prohibitive trage dupa sine chiaru nimicirea dispositiuniloru astfeliu cumulate.

In sensulu articulului de lege XII ex 1876 se potu face si in viitoriu dispositiuni testamentarie si numai verbali; descoperindu-si testatorulu vointi'a sea ultima, cá atare, in audiulu a patru martori, cari pricepu limb'a densului. Dechiararea acést'a a testatorului inse trebuie sa fia libera, desvólta si facuta din indemnu propriu.

Cu tóte acestea dispusetiunile ultime verbali in sensulu citatului art. de lege, au o natura numai provisoria; perdiendu-si valórea déca nu se prefacu in testamente scripturistice, in trei luni dela datulu compunerei loru. Va sa dica, atari dispositiuni verbali, au valóre numai in restempu de trei luni. Murindu deci testatorele dupa 3 luni dela compunerea dispositiunei verbali, dispositiunea sea verbale numai atunci mai póte avé valóre, déca se dovedesce ca testatorele de cându a facutu dispositiunea sea verbale si pâna la casulu seu de mórte, s'a aflatu intr'unu stadiu de necapacitate spre a putea face dispositiune.

Prefacendu-se inse dispositiunea verbale intr'o dispositiune scripturistica, trebuie sa se observeze formele recerute pentru dispositiunile de feliulu din urma. Iér' dispositiunea facuta odata, séu si numai inceputa de a se face in scrisu; numai atunci póte trece, in casu de lipsa, de dispositiune verbale, déca insusi testatorele se dechiara ca voiesce a-si sustiené dispositiunea scripturistica, in casu de lipsa, ca o dispositiune verbale. Deci e o recerintia de precautela cá clausul'a acést'a sa se cuprinda in fia-care dispositiune scripturistica; deórece in lips'a ei dispositiunea facuta in scrisu, din mancitate 'si perde altcum valórea de totu si cându dealtmintrea s'aru putea sustiené cá dispositiune verbale.

Afara de dispositiunile ultime private, sustiene si art. de lege desu memoratu dispositiunile ultime publice, ce au a se face cá si pân' acum séu naintea judicieloru séu a notariloru publici.

Mutii si surdo-mutii, precum si individi in etate sub 18 ani nu-si potu face dispositiunile loru ultime, decâtu naintea unui notariu publicu séu judiciu, adeca in forma de documentu scripturisticu publicu.

In ceea-ce privesce recerintiele formali pentru dispositiunile de feliulu acest'a, acestea suntu cele ce se receru pentru fia-care documentu publicu. De interesu specialu e transformarea unui actu de dispositiune privatu intr'unulu publicu. Si in acésta priviatia dispune legea ca: documentele testamentari scripturistice scrise si subscrise de si numai de testatorulu insusi si fàra martori séu apoi scrise de mâna straina, subscrise inse de testatorulu si numai 2 martori, au valóre deplina, déca se depunu la vre-unu notariu publicu prin insusi testatorulu si cu dechiaratíunea apriata cumca contienu vointi'a sea ultima. — Astfeliu de dispositiuni 'si au valórea loru, numai din momentulu depunerei; o perdu inse iéra, déca se ridica mai târdiu dela notariulu publicu.

O deosebita specie de dispusetiuni ultime, suntu cele asiá numite privilegiate. Acestea se potu inse compune numai in casuri de bóle lipicióse epidemice, cându cineva calatoresce pe mare si in fine in casu de resbelu, de câtra militarii combatanti, precum si de locuitorii locuriloru puse sub asediu.

Atari testamente si dispositiuni suntu privilegiate intr'atât'a, incâtu spre valórea loru se receru formalitâti mai putiene. Si anume: e valabilu unu testamentu facutu sub astfeliu de impregiurâri si déca e numai scrisu si subscrisu de testatorulu cu mân'a propria, séu déca e scrisu de altulu subscrisu de elu si numai de doi martori dintre cari póte cá si numai unulu se scie cetí si scrie. Asemenea si dispusetiunile verbali se potu face sub astfeliu de impregiurâri si numai in fati'a a doi martori, cari in tempuri de epidemii, nici ca trebuie se fia ambii fatia deodata. Se primescu mai departe ací cá martori si persóne trecute numai de 14 ani, déca posedu celelalte cualitâti generali.

Dispositiunile acestea privilegiate inse au valóre — cá si cele verbali preste totu — numai in restempu de 3 luni de dile. Dupa espirarea acestui restempu, numai déca se dovedesce ca testatorulu s'a aflatu intr'unu stadiu de necapacitate de a face alta dispositia séu déca in urm'a pericolului in care s'a aflatu, pribeginduse se dechiara pe calea judiciale de mortu.

In fine sustiene citatulu articolu de lege institutiunea dreptului romanu vechia a asiá numitului testamentum parentum inter liberos. Favorindu indeosebi acele dispusetiuni ultime, ce se facu numai in favorulu prunciloru séu alu consotiloru. Astfeliu de dispositiuni suntu valide si numai scrise si subscrise de testatoru cu mân'a propria, incâtu contienu intr'ensele numai favoruri pentru copii séu consociulu testatorului; incâtu privescu inse alte persóne n'au valóre, neavendu form'a in genere receruta.

Din viéti'a scolastica.*)

Cursulu supletoriu tienutu dela 16—25 Augustu 1876.

In 16 Augustu dupa servitiulu Ddieescu cu chiamarea Duchului sântu adunându-se invetiatorii presenti in sal'a de gimnastica a gimnasiului românu din locu conducatoriulu, G. C. Bellissimus, cetesce circulariulu Nr. 1641 alu maritului consistoriu archidiecesanu din Sabiiu, apoi esplicà intielesulu lui cu privire la folosulu celu mare, ce l'au descoperitu maritulu consistoriu ín tienerea cursuriloru supletorice, in care adeca nu numai invetiatorii mai incepatori 'si potu amplificá cualificatiunea loru pedagogico-didactica, dar' si cei mai versati pe câmpulu scólei inca potu trage de acolo mari folóse mai audiendu câte ceva, ce nu li se ivise inca in afacerile loru scolastice curinti.

Arata mai incolo, ca materialulu de pertractare in cursurile supletorice din estu anu si anume:

1. Computulu dupa sistemulu metricu.
2. Limb'a materna (gramatic'a) in scólele poporali.
3. Instituirea gradinei de scóla si
4. Darea de parere asupr'a proiectului pentru planulu de invetiamentu in scólele poporali, apoi cântari si esercitii gimnastice —

este fórte bine calculatu, pentru ca:

---

*) De si camu intârdiatu, suntemu de parere ca facemu unu servitiu folositoriu publicului publicându acestu raportu, pentru-ca prelânga aceea ca pentru multi este instructivu, avemu intrensulu si o dovada ca unde este vointia de a se face ceva urméza si putinti'a. Red.

ad 1. Computulu dupa sistemulu metricu este o repetitiune din cele luate inainte in cursurile supletorice din anulu trecutu, si omulu 'si póte chiarificá, precisá si impropietarí cu temeiu cunoscintiele agonisite numai prin repetire; din contra lesne 'i pere din memoria fâra de a mai lasá nici urma, ori-ce notiune, asupr'a cârei'a nu-si mai iá ostenéla, a si-o mai infatisiá câte-odata inaintea spiritului seu si a reflectá asupr'a ei.

Din computu va luá dar' inainte: escarea, cetirea, scrierea numeriloru, calcularea cu numeri nenumiti; sistemulu metricu; frângerile decimale si si calculu cu numeri numiti; mesurarea lungimiloru si suprafetieloru; mesurarea cuprinsului si pârtiloru de usitatu spre deosebite scopuri a unoru gradini de scóla desemnate in miniatura.

ad 2. Cu privire la limb'a materna (gramatic'a) in scólele poporale cugetându, ca in a. tr. au fostu prescrisu din acestu obiectu de invetiamentu metodulu scrierei si cetirei, iér' pentru acam e prescrisa gramatic'a acést'a este dar' o continuare a invetiamentului limbei materne in scól'a poporale.

Nespusu de mari suntu folósele, ce le revérsa invetiamentulu limbei materne asupr'a desvoltârei si luminârei spiritului copilului; pentru ca desceptândui, nutrindui si imputerindui facultâtile spirituali, 'lu pune in stare, a cugetá si a-si esprimá cugetarile in siru si corectu, si prin acést'a devine capabilu a cuprinde si intielege si alte obiecte de invetiamentu.

De unde se vede, ca invetiamentulu limbei materne este de a se luá inainte seriosu si cu deamanuntulu in câteva cursuri supletorice.

Din acestu obiectu de invetiamentu, respective din gramatica va luá inainte: vorbirea si pârtile elementari; cunóscerea substantivului, verbului; propositiunei simple; apoi teme de lucratu verbalu si in scrisu asupr'a tuturoru acestor'a.

ad 3. Cautându la instituirea gradinei de scóla afla in acést'a unu obiectu nou pentru cursurile supletorice din estu anu.

Gradinile de scóla, cá medilocu, a deprinde pre copii in cunóscerea si lucrarea gradinaritului, au fostu la noi pâna acum mai nici decum, dar' si in alte staturi fórte putienu usitate.

Inse de óre-ce pedagogi'a cea nóua pretinde dela invetiatori, sa nu dreseze numai pe copii pentru ochii publicului, ci sa-i instrueze, disciplineze si crésca pentru viéti'a familiare, natiunale si cetatienésca, impune dar' scólei sânt'a datoria, a instruá si deprinde pe elevii sei fâra pregetu, cu multa atentiune si cu temeiu dupa cum in celelalte cunoscintie reale asiá si in gradinaritu.

Pentru care s'au luatu si in regatulu Ungariei cu totu dreptulu si spre marea lui onóre in acésta privintia nisce mesuri fórte parintesci, fiinduca suntu amesuratu necesitâtiei serióse.

Deci jurisdictiunile politice, antistiele comunali, comitetele parochiali voru scí, cum se-si inzestreze scólele cu locuri corespundietóre, cá se aiba unde, si asiá se póta propune invetiatorii eleviloru loru si gradinaritulu.

Invetiatorii 'si voru dá atunci firesce tóta silinti'a, a instruá si deprinde pe elevii loru in cunóscerea si lucrarea gradinaritului. Se voru folosí fórte multu intru ajungerea acestui scopu, déca voru desfasiurá elementele sciintieloru naturali prescrise si ale cunoscintieloru technice referitórie la acést'a mâna in mâna cu cele ale gradinaritului; — astfeliu voru puté pune pe elevii loru in stare: sa caute cu interesu la plante si la conditiunile vietiei, crescerei, desvoltârei si inmultirei loru; sa cunósca si sa — pretiuésca pamentulu; sa cunósca semintiele, sa le scie inlesní intru a se desvoltá si inmultí in fructe de câmpu si póme; sa simtiésca placere si atragere privindu la curati'a si frumseti'a floriloru; sa cunósca paserile si insectele cele folositórie, spre a le crutiá insectele cele vatematórie si alte vietâti stricacióse planteloru, spre a le stirpí, si asiá se nisuiésca a ferí plantele de vatemâri si de ori-ce stricaciune; sa cunósca influinti'a aerului, luminei, caldurei, umedielei s. a.

Cá interesandu-se, avendu placere, dobandindu indemnare pre bas'a cunoscintieloru, ce li se impartasiescu sa inainteze si sa ajunga in stare, a pune umerulu si a contribuí la munc'a ceruta spre a preface locuri sterpe si selbatice in gradini fructifere si frumóse in totu intielesulu cuventului. Cá astfeliu se póta deveni ori-ce comuna din regatulu Ungariei unu — raiu pamentescu!

La lucrarea pamentului trebuiescu si instrumente si deosebite alte lucruri facute de mâna.

Deci déca se va alaturá lânga scól'a de gradinaritu si o scóla de lucru de mâna pentru copii, atunci prin ajutoriulu desemnului, precum si prin deprinderea in mesurare si calculare, apoi si la — cioplitu, strujitu, ferastraitu s. a. voru puté deveni copiii in stare, a face multe lucruri bune, trebuincióse atâtu la gradina, câtu si la cultur'a albineloru, gainiloru s. a. — fâra cá se mai aiba lipsa a dá bani si ear' bani pentru tóta bucatic'a de lemnu cioplita de altulu.

In modulu acest'a gradinaritulu póte dá impulsu si la aplecarea spre meserii si la imbratisiarea meserieloru de câtra copiii nostri.

Din gradinaritu va tratá despre cunóscerea planteloru, sadirea, crescerea si desvoltarea loru; cunóscerea, imbunatatirea si lucrarea pamentului; inobilitarea pomiloru; in fine despre impartirea teritoriului grâdinei dupa unu planu.

Va aratá si desemnarea deosebiteloru foi, apoi a le taiá din harthía colorata si a le lipí pe harthía alba, precum si desemnarea, taierea din harthía si lipirea altoru figuri geometrice in linii drepte. Si acèst a dreptu impulsu spre a cugetá si asupr'a scólei de lucru pentru copii, si a nesuí intru a o pune in lucrare.

Vomu face si escursiune in vr'o dóue grâdini bine intocmite.

Apoi va aratá si, cum sa-si póta intocmi scól'a colectiuni de semintie, de soiuri de lemnu, de plante intregi s. a.

Tóte acestea crede, ca voru fi primite de cei presenti cu placere.

ad 4. In fine dupa cum s'a vediutu si la gradinaritu, asiá si celelalte obiecte de invetiamentu trebuiescu desfasiurate si propuse dupa unu planu bine calculatu si intocmitu, cá sa-si póta ajunge scól'a scopulu seu cu demnitate.

Dreptu aceea, cá sa inlesnésca pre invetiatorii scólei nóstre poporale intru a procede si la propunerea obiecteloru de invetiamentu dupa unu planu bunu, nu a lipsitu Maritulu Consistoriu archidiecesanu, carele are in tóta privinti'a parintésca ingrigire pentru imbunatâtirea stârei invetiatoriloru si pentru inflorirea si prosperarea scóleloru nóstre confesionali, a conchiamá o comissiune insarcinandu-o sa intocmésca unu proiectu pentru unu planu de invetiamentu in scólele poporali, pe care apoi l'au publicatu in „Telegrafulu Romanu“ nr. 27—30 a. c. si l'au propusu si acestoru cursuri supletorice, spre darea opiniunei asupr'a lui.

Déca au urmatu Maritulu Consistoriu, cá in ori-care altu casu, si cu privire la proiectulu pentru planulu de invetiamentu in scólele poporali parintesce, va sa dica, déca M. Consistoriu iubesce pre celu mai micu dintre frati, cá pre intrég'a nóstra societate crestina, si pe acést'a o respectéza, cá pre unu intregu, carele are sa se impoterésca, sa se desvolteze si asiá sa prospereze prin conlucrarea fia-cârui crestinu singuraticu dupa poterile lui, cá membru alu ei, si — pe temeiulu acest'a au propusu cursuriloru supletorice amintitulu planu spre darea opiniunei; — sa nu se sfiésca dar' nici unulu din noi a-'si dá parerea sea asupr'a proiectului de sub cestiune liberu si dupa cunoscintiele si esperiintiele sele, pre cari si le-au agonisitu in acésta privintia.

Apoi continuéza:

Dupa ce amu vediutu, câtu de parintesce au ingrigitu M. Consistoriu archidiecesanu pentru imbunatâtirea stârei invetiatoriloru, ordonandu cursurile supletorice si sustienerea loru si in estu anu; dupa ce cunóscemu si materialulu de luatu inainte; — pe acest'a 'lu vomu impartí pentru fiacare óra de propunere si esplicare in sirulu, in care-'lu aflâmu in Circulariulu nr. 1641 alu Maritului Consistoriu, si adeca vomu luá inainte astadi dupa amédi, precum si in fia-care dî de lucru:

Din 17 pâna la 25 Augustu.

Dela 8—9 óre: Computulu,
„ 9—10 „ Limb'a materna,
„ 10—11 „ Cântarea,
„ 3—4 „ Grâdinaritulu,
„ 4—5 „ Planulu de invetiamentu,
„ 5—6 „ Esercitii gimnastice escursiuni.

Materialulu prescrisu 'lu voiu propune in mesuri potrivite; apoi cá esercitii practice vomu repetí materialulu propusu, si vomu reflectá asupr'a lui dupa cunoscintiele si esperintiele ce le avemu.

Dumnedieu sa ne ajute, cá sa potemu ajunge la scopulu doritu, cá si in anulu trecutu, in contielegere fratiésca si armonia.

Se produne apoi alegerea de notari, si se alegu DD. Ioanu Popoviciu, Nicolau Oanci'a si Victoru Petricu.

Cu propunerea cantâriloru bisericesci fù insarcinatu dlu Zosimu Butnariu, cu aceloru scolastice si natiunale dlu Ioanu Popoviciu si cu a esercitieloru gimnastice dlu Dometie Dogariu.

Urméza conscrierea invetiatoriloru presenti, cu care se incheia conferinti'a prima.

(Va urmá.)

Varietâti.

⁂ „Tergu patrioticu.“ Sub acestu titlu publica „Nagyvárad“ nr. 207. o varietate de cuprinsulu urmatoriu: „Intr'o ospetaria de aici de bunu renume erau in buna voia óspetii mai deunadi. Unu cilindru (palaria) erá obiectulu discursului si a ingeniositâtiloru. Deodata intréba unulu de proprietariulu cilindrului cu câtu i l'aru vinde? Incheiara tergulu si numai decâtu pe calea colectei i si platira pretiulu de 6 fl. Tergulu inse s'a facutu cu acea conditiune, cá proprietariulu nici cându sa nu mai pórte cilindru, câci de cum-va aru mai purtá, ori-care din cumperatorii cilindrului va avé dreptu a-i nimicí pe capu unu astfeliu de „astupusiu“. Ear' in privinti'a cilindrului cumperatu s'a decisu cá sa-lu dee gâdei (hohérului), care de ací incolo póte prinde cânii in cilindru nou“, Departe se estinde patriotismulu in Oradea-mare déca si acest'a e „tergu patrioticu!“ Pe semne prin Constantinopole cânii cei multi se prindu „cu cilindru nou“. Minunatu progresu producu nemarginitele simpathii pentru „civilisatorii turci“.

⁂ Dela Universitatea Bucuresci. „Column'a lui Traianu“ spune ca d. Dr. G. D. Georgianu, elevulu lui Abel Bergaigne din Parisu si alu lui Brockhaus din Leipzig, aru fi obtienutu permisiunea de a deschide la facultatea de litere unu cursu liberu de limb'a sanscrita.

D. A. Odobescu aru fi asemenea decisu a redeschide cursulu seu de archeologia.

D. M. Gaster din Bucuresci, care studiéza actualmente limbile orientale la Breslau, promite a devení primulu semitologu românu.

⁂ Respunsu nimeritu. Intr'o comuna se gasea unu arendasiu armanu, unu carciumariu grecu si unu negustoriu de vite israelitu.

Tieranii vindeau israelitului vitele ce nu le puteau tiené, peile viteloru mórte séu taiete, gaini, gâste (mai cu séma, óue etc.) vinulu cumperau pe datorie dela grecu si muncau armanului pentru banii birului.

Intr'o di la chefu, adunati câtesi trei, se luara la galceava si discutà care e mai putienu vetamatoriu tieranului si spre a se hotarí s'au invoitu sa intrebe pe unu mosneagu din satu. Acest'a spre a nu se stricá cu nici unulu, câci avé nevoie de toti, le dise; „Iuchipuiti-ve ca eu suntu unu butoiu cu vinu si ca d-vóstra 'mi dati cepu pe trei pârti in acela'si tempu; a-si puté eu sa ve spunu altu decâtu sa sugeti sanatosi? „C. d. I.“

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Oct. (11 Nov.) 1876.

Metalicele 5%	62	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	20
Imprumutulu de statu din 1860	110	75
Actiuni de banca	834	—
Actiuni de creditu	146	80
London	123	55
Obligatiuni de desdaunare Ungurescì	75	50
„ „ „ Temisiorene	74	75
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	84	—
Argintu	107	15
Galbinu	5	90
Napoleonu d'auru (poli)	9	87
Valut'a nóua imperiale germâna	60	70

Publicatiune.

In 27 Novembre st. n. in anulu acest'a la 10 óre inainte de média di, in cas'a vâmei, va avé locu licitatiunea publica a vâmei podului de preste Oltu, apartienetoriu de comunele Cincusioru si Voíl'a, pe durata de trei ani urmatori.

Conditiunile de esarendare se potu vedé mai deaprópe in cancelari'a inclitului oficiu comitatensu alu comitatului Fagarasiului si alu judelui processuale alu Cincusiorului.

Cincu-mare 5 Novembre 1876.

Oficiulu judetiului processuale alu Cincusiorului.

2—3

Concursu

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Tel. Rom. Nrii 53, 54, si 56, nu s'au aflatu concurenti cu cualitâtile recerute de statutulu organicu pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia Suligete, ppresbiteratulu Giógiului I; in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriali din 24 Septembre a. c. Nr. 2632 B. se prolungesce terminulu cu 14 dile dela intâi'a publicare a acestui concursu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia cu unu venitu anualu de 341 fl. v. a. se-si substérna in restempulu susu indicatu suplicele loru cu documentele recerute de statutulu organicu § 13 la oficiulu ppresbiterale gr. or. alu tractului Gióigiului I.

Hondolu, 21 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basiliu Piposiu m. p.
ppresbiteru

(3—3)

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nr. 88. ANULU XXIV.

Sabiiu 4|16 Novembre 1876.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 2908 Scol.

Câtra Inspectoratele districtuali de scóle din archidieces'a greco-orientala a Transilvaniei:

Domnulu profesoru dela gimnasiulu nostru din Brasiovu Dr. Nicolau Popu a compusu si tiparitu unu manualu de geografi'a Ungariei, intitulatu: **„Geografi'a Ungariei** si **Elementele de geografi'a generala** pentru scólele poporale,“ si l'a asternutu consistoriului archidiecesanu cu rogarea, cá cu inceputulu anului scolasticu curentu sa se introduca in scólele nóstre poporale.

Consistoriulu archidiecesanu avendu in vedere, ca manualulu acest'a in genere, atâtu in privinti'a formei câtu si a cuprinsului e intocmitu dupa recerintiele tempului de astadi, iér' in specialu tiene séma de nóuele impartiri si arondâri facute in Ungari'a si Transilvani'a, a otaritu: cá si pâna cându se va aprobá acést'a carte de câtra Venerabilulu sinodu archidiecesanu in intielesulu statutului organicu § 122 puntu 2, — pentru simtit'a necesitate a unui asemenea manualu, compusu dupa cerintiele sciintiei pedagogice didactice moderne, sa se introduca inca in anulu acest'a scolasticu in modu provisoriu pentru clasele a 3-a si a 4-a din scólele normale, respective pentru cele dóue despartieminte superióre ale scóleloru poporale cu unulu séu doi invetiatori.

Deci Prea onoratu Domniile Vóstre, cá inspectori districtuali de scólele confesionali, sunteti insarcinati cu esecutarea acestei otariri consistoriali, si anume a aduce acestu cerculariu la cunoscinti'a invetiatoriloru nostrii prelânga acea insarcinare, cá fia-care se-si procure acést'a carte, se o folosésca de manualu la propunerea geografiei, si in conferintiele prosime se-si dee la protocolu parerile asupr'a ei, cari pareri apoi sa se astérna la tempulu seu aici'a.

Din siedinti'a consistoriului archidiecesanu, tienuta in Sibiiu la 23 Octobre 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu:

Nicolau Pope'a m. p.
Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu.

Corespondintie anonime.*)

in 26 Octobre 1876.

II. Ceea ce ni umple de ingrigire fatia de eventualitâtile neprevediute, si ne face sa cugetâmu seriosu, — este mai vertosu acea impregiurare fatala — pentru noi, ca nu avemu in giurulu nostru salba de amicu sinceru, n'avemu unu sufletu, — cârui'a sa te poti increde, dela care sa poti asteptá unu micu cuventu de mangaiere, — carele sa-ti dica in vreme de necasu celu putienu atât'a: „Audiate domnulu in diu'a necasului!“ Aliatii nostri cei mai de aprópe — dupa cum s'a disu din partea nóstra de atâtea ori — aru fi magiarii, dar' apoi cu ei nu mai poti stá astadi de vorba. — Purtarea loru fatia cu noi — chiaru din punctu de vedere si din interesu magiaru luata, inca trebuie sa o condamne ori-ce omu cu mintea sanatósa. — N'ai ce li face acestoru ómeni, cându ei desmierdati de Nemese ne respingu câtu colo, ne suspicionéza pâna si in cele mai curate aspiratiuni, si nu-si afla desfatare mai placuta, decâtu atunci, cându 'si potu resbuná asupr'a nóstra la ori-ce ocasiune. Ce sa li faci — dicu, — déca ei in locu cá sa se intieléga cu noi, cu cari suntu legati prin interese comune, mai preferu a face demonstratiuni tumultuóse in favórea turciloru pagâni, uitandu de cele patîte odinióra la Varn'a si Mohaci, intogmai precum au uitatu si de cele intemplate la Santimbru si in Câmpulu pânei, pe tempulu, cângu magiarii cu românii luptau laolalta toti cá unu omu, contr'a barbariei pagâne. Déca magiarii credu, ca o Ungaria mare si tare se póte face numai prin sugrumarea nóstra natiunala, ceea ce e totu un'a cu desnationalisarea nóstra, inceputa si pusa la cale de densii in modu sistematicu, apoi tare si greu se insiéla. Lasa ca voru vedea.

Multi dintre noi nu-si potu esplicá, carea sa fia óre adeverat'a causa, pentru care magiarii sa ne urasca, si cu puterea ce li stà la dispositiune — din intemplare, — sa ni faca atâtea asupriri si amaraciuni?

Nu e nici tempulu nici loculu ací, a ni ocupá mai pre largu cu acésta intrebare in meritu, câci atunci amu fi siliti cu istori'a in mâna a trece preste unu sîru lungu — lungu de ani, — si póte a mai trage si o paralela intre natur'a magiarului si a românului. Atât'a stà, ca o parte din acésta ura ce o au magiarii contr'a româniloru, li-a mai remasu dreptu mostenire inca de pe tempulu cându sustau referintiele feudali. Caus'a adeverata de astadi inse, carea a adusu pe magiari acolo, cá sa nu-si mai póta cunósce interesulu loru adeveratu, sa nu mai scie distinge intre amici si inimici, intre aliati naturali si aliati de interese, este cu totulu alt'a. Sa o spunemu noi dara astfeliu cum o cuprindemu, dupa ce densii si altcum nu voru sa ni o spuna nici odata. Pe scurtu, caus'a este, câci noi de unu sîru de ani amu inceputu a-i imitá, si ne-amu dedatu a mai si invetiá multe dela densii. Si vedeti, magiariloru togmai acést'a nu le place.

Magiarii si respective aristocrati'a loru, petrecuse mai multe dieci de ani inbuibati, dupa cum ni spunu chiaru barbatii loru, fâra nici o ocupatiune seriósa, risipeau prin tieri straine banii cei adunati cu usiurintia fâra nici o truda, intogmai dupa cum resipe cine-va plév'a, si astfeliu neglesera apoi cu totulu cultur'a natiunala, cadiusera si densii intr'o letargia, ce sémena fórte multu cu somnulu celu de mórte. Si acésta stare tienù tempu indelungatu, pâna cându adeca a trebuitu sa vina unu St. Szechenyi si unu Nicol. Wesselényi, pentru cá sa li strige la urechi cu tóta puterea cuventului, camu in modulu acest'a: „magiariloru desteptati-ve! natiunea vóstra a apucatu câtra prapasthia, limb'a vóstra ungurésca a devenitu in patri'a ungurésca limb'a servitoriloru.“

Adeca sciti, cam totu asiá dupa cum devenise pe acelu tempu si limb'a româna dincolo preste carpati, in principatele române, sub domni'a fanariotiloru. Insusi Széchenyi, fundatorulu academiei scientifice magiare, la an. 1825, intogmai cá cei mai multi aristocrati magiari de pre acele tempuri abiá mai potea vorbí limb'a magiara; ér' N. Wesselényi in opulu seu intitulatu „despre prejudetie“ (Balitéletekröl) constatéza, ca magiariloru li erá rusîne de limb'a loru magiara. Intr'aceea cei mai multi barbati magiari, intielesera vocea apostoliloru loru natiunali, incepura a se desteptá; iér' românii, ori-câtu erau ei de apesati si umiliti, priveau cu sete la desteptarea unguriloru. Românii, cari cu inceputulu secolului alu XIX, in butulu tuturoru persecutiuniloru si asupririloru ce sufereau, incepura a se desteptá, intielesera si ei semnele de desteptare date de unu Lazaru, unu Eliade in Romani'a, unu Petru Maioru in Transilvani'a, unu Cichindélu in Banatu s. a. Românii inca incepura a cunósce farmeculu si dulcéti'a limbei loru. Mai pre scurtu disu: românii de-si apesati si lipsiti de mijlóce, se incercara a imitá pre magiari, in cele mai nobili si mai curate aspiratiuni.

Inca catusile nu cadiuse de pe bratiele româniloru, si magiarii priveau in acésta desteptare naturala a româniloru, — tendintie periculóse — daco-romanice. Mai pe scurtu disu: aceea ce pentru magiari erá virtute, pentru români erá vitiu erá crima, intogmai asiá, — dupa cum e si in dilele nóstre. Si cu tóte acestea românii, de-si numai in miniatura, nu slabeau a imitá pe magiari, si cu mare revna li placea a face studiu din cele ce vedeau ca facu magiarii, pâna cându in acésta scóla ne afla si anii 1848, si 49. Ani plini de evenimente mari preste totu, iér' in specie pentru noi românii ani epocali! Ocasiune mai binevenita, abiá putea fi alt'a pentru magiari spre a deoblegá pe români, spre a-i castigá si a-i atrage la sine, de cum a fostu ocasiunea acestui tempu. Magiarii inse acum mai multu cá alta data, se parea ca intr'adinsu voiau a instrainá pe români, pare ca cu voi'a se sileau a mâná ap'a pe mór'a adversariloru loru. Se póte ca pentru noi românii, sa fia fostu acést'a, o lucrare a provedintiei divine. Românii si in acestu tempu petreceau cu mare atentiune toti pasii magiariloru, si desteptarea loru natiunala in mare parte au sa o multiamésca si de asta data si magiariloru. Sa trecemu acum si preste cele petrecute in anii 1848 si 49, precum si preste o descriere mai detaiata a procedurei dusmanóse, cu care s'au aretatu magiarii in acestu tempu câtra natiunalitâti si in specie câtra români, câci evenimintele acestoru ani si dealtmintrea au devenitu proprietatea istoriei. Ajunga atât'a deocamdata, ca multi dintre cei mai alesi barbati magiari, s'au esprimatu si pân' acum nu odata, ca a fostu mare dauna si unu pecatu neiertatu, pentru atât'a versare de sânge ce s'a versatu fâra nici unu folosu, in acelu nefericitu resbelu civilu. Cu mare intristare trebue sa ni aducemu ací aminte, ca noi nici pâna astadi n'avemu inca istori'a aceloru ani. Atât'a materialu pretiosu pentru istori'a româniloru mai jace si astadi risipitu si neadunatu! Cându vremu sa aflâmu ce-va despre nefericit'a revolutiune a lui Horea, ni vedemu siliti a alergá adi la scriitorii magiari, la unu Szilágyi si Teleky. Sa ne ferésca Ddieu, cá sa nu o patîmu totu asiá si cu istori'a aniloru 1848 si 49, cá apoi succesorii nostri sa fia siliti a studiá evenimintele acestoru ani numai din istoriele lui Kővári si Horváth Mihály.

Dar' sa revenimu la obiectu. Sa vedemu ce facura magiarii si mai târdiu sub asiá numitulu sistemu absolutisticu? Vediendu ei ca rol'a politica li s'a smulsu acum din mâni, se pusera pe terenulu negatiunei, se apucara de cultur'a literaturei loru, 'si formara societâti si reuniuni, versara sume imense pentru scopurile culturali, incâtu literatur'a magiara a inaintatu acum intr'unu deceniu, mai multu decâtu alta data intr'unu secolu intregu. Ce facura românii si sub acestu tempu? Se incercara si asta data a imitá pre magiari dupa marginitele loru poteri; 'si formara si ei o asociatiune pentru cultur'a poporului românu, 'si inmultira si ei diuariele, si ce e si mai demnu de insemnatu: introdusera literile latine, atâtu pentru ca aceste litere corespundu geniului limbei române, câtu si pentru cá sa usioreze calea si sa dea ocasiune natiuniloru surori a li potea cunósce limb'a mai cu inlesnire, mai cugetandu românii, ca prin acést'a inca aru mai potea fi scutiti chiaru si de atâtea suspicionâri nedrepte, si le-aru mai inchide gurele cele rele, la multi nechiamati, cari ii suspicionéza totu mereu, cumca ei, românii, gravitéza câtra slavi, respective câtra muscali. Ei dar' sa vedeti, nici asiá nu e bine. Noi ne-amu datu totu mai multu silintia a imitá pe magiari, ér' ei togmai pentru acést'a imitare, totu mai multu ne-au urîtu, pâna cându ni spusera in fatia, ca poporulu românu e bunu, e supusu si ascultatoriu, numai imprilostitii loru de carturari, inteligint i'a, aceea e rea, e impertinenta si nesupusa.

Diuarele magiare suntu pline de asemenea invinuiri; — iér' persecutiunea limbei nóstre nu se mai face acum in ascunsu, pe sub mâna, ea se face pe fatia si dupa sistemu, séu dupa cum 'mi spunea ore-cine mai deunadi, dupa metru.

Diuarele magiare ni spunu ce e dreptu si acum acea ce noi prea bine scimu si li-amu si spus'o de atâtea ori, — ni spunu, — ca noi avemu laolalta interese comune, si ca pre noi cu deosebire ne léga strinsu aceste interese in caus'a orientala, a cârei deslegare, orî câtu se tragana totu are se fia cându-va deslegata. — Bine, dar' apoi cum se intielegemu noi comuniunea acestoru interese, — cându noi la tóta ocasiunea simtimu lovirile — loru cele aspre? — Cum? — cându de câte ori noi ne deschidemu gur'a prin representatiunile comitatense, — pretendiendu fia si numai câte o esplicare de lege in limb'a nóstra, magiarii ne respundu „ducetive la Bucuresci, — acolo e loculu pentru limb'a vóstra.“ —

Cine vré se afle mai de aprópe — cum intielegu magiarii nostri interesele nóstre comune — cu densii, — plece prin Transilvani'a crucisiu, — curmedisu, incépa la Fagarasiu, si sa se oprésca la Dev'a, — séu déca-i place, tréca si mai departe prin tienutele cu maioritatea locuitoriloru români si se va convinge. — Ei, — dar' ce vorbescu eu de maioritate? In oficii de susu pâna josu — românii facu minoritate, si inca ce mai minoritate! in representantiele comitatense in minoritate, — cu unu cuventu unde patri'a imparte vre-unu favoru — se sciti a priorí ca acolo românulu e totu in minoritate. Bine, dar' apoi unde e maioritatea nóstra? — Eata unde: La platirea birului suntemu in maioritate, de câte ori se vendu vitele si straiele poporului pe calea escutiunei, acolo românulu e in maioritate, la facerea drumuriloru si a poduriloru, — la assentâri — la inrolarea juniloru la militia s. a. totu pe românu 'lu vedi formându maioritatea. — Poftimu interese comune! —

---

*) Vedi nr. 86.

Sa lasamu inse tóte acestea la o parte, — sa nu ne incercâmu a mai luá la o analisa inca si interesele comune, — câci ele intr'adeveru aru trebuí sa fia comune. — Comune inse — in sensulu ce ni lu dictéza impregiurârile, trecutulu si viitoriulu patriei nóstre cumune. — Ajungane atât'a, — ca de si cu dorere, — noi cunóscemu de ajunsu causele — pentru cari ne urescu pe noi magiarii. Ne urescu — pentru ca i imitâmu pe calea culturala; — ne urescu pentru ca ne iubimu limb'a nóstra intogmai precum si iubescu si ei pe a loru, ne iubimu patri'a intogmai cá si den sii; in fine ne urescu — pentru ca precum le place loru a fí si a remâné, a traí si a murí cá magiari, — intogmai asiá ne place si nóue a remané si a traí numai cá români in vecii veciloru.

Lipsiti de amici, — parasiti de aceia, cu cari amu dorí din inima a traí in cea mai strinsa legatura fratiasca, cu ingrijire seriósa cautâmu in fati'a viitoriului ce se pare a ascunde astadi in sine mari lucruri, dar suntemu linisciti in sufletele nóstre. —

— Anonimulu.

In diet'a Ungariei redeschisa, E. Simonyi a interpelatu pre ministeriu despre situatiunea Ungariei fatia cu cestiunea orientale.

Se dice ca contele Andrássy este bolnavu. — In dilele trecute contele a pierdutu pre mama-sea contess'a Etelca Andrássy prin mórte.

Unu feliu de ilustratiune la passulu din enunciatiunea imperatului rusescu ce se referesce la bravur'a serbiloru aflâmu si in „Corespundinti'a politica“. Unu corespondentu scrie acestei foi:

Procederea Serbiei, ale cârei trupe au parasitu in modulu lasiu pe voluntarii rusesci ce luptau eroicesce, e condemnata din tóte pârtile in modulu celu mai aspru. Se audu dejá strigâri cari transpira si prin pressa: pre ce basa s'a incumetatu Serbi'a sa declare resbelulu, fâra armate, numai cu militie lasie, contr'a consiliului imperatului rusescu si a guvernului seu, comptandu numai pe sosirea voluntariloru rusesci, pe cari i a trasu apoi pe la spate in perire. Fiii Russiei si-au versatu sângele loru pentru o causa fâra sperantia, cei mai nobili luptatori cadiura parasiti in modu lasiu de acei'a pentru cari s'au jertfitu. „Redati-ne pe fiii nostri“, esclama o fóia mare si acést'a vorbesce multor'a din anima. Pe câtu de tare se radica valurile simpathiei si consemtiementului pentru crestinii din Balcanu, pe câtu de gat'a e poporulu rusescu a sarí la primulu semnu alu monarchului seu in lupta pentru a aperá drepturile fratiloru inruditi, pre atâtu de mare e si dispretiulu contr'a Serbiei, care insasi o vin'a rusinei sale si acum se incérca a suspitiuná pe salvatoriulu seu rusescu. Amaru este tonulu ce transpira prin tóte corespondintiele foiloru rusesci din Serbi'a si trista este aparenti'a, ca militiele serbesci pentru a-si puté realisá mai usioru fug'a au macelaritu de repetite ori in modu sperjuru, pe oficierii loru rusesci cari ii provocasera in luptele din urma la resistentia. E unu faptu notoricu, ca pe aici s'au potutu sustiené dile intregi faim'a, ca Cernaieff aru fi cadiutu strapunsu de Nicolici si ca a fostu de lipsa o dechiaratiune oficiale din partea lui Ristici pentru a dementí acésta faima. Intre poporulu rusescu si Serbi'a comuniunea e pe multu tempu sfasiata in dóue si se audu pretotindenea voci ca Cernaieff si voluntarii sa se reintórca câtu de curendu.

Aratandu-se amiciti'a rusésca cam neconstanta se nascocescu acum feliu de povesti despre armate subsidiari din Itali'a, pentru a calmá pe poporulu intaritatu. O astfeliu de poveste istorisesce unu corespundinte la „Köln. Ztg.“ din Belgradu:

O scire destépta in Belgradu o mare intaritare. Unu maioru Bussoni insarcinatu de generalulu italianu Canzio, ginerele lui Garibaldi, a sositu aici pentru a negociá cu guvernulu serbescu pentru unu corpu subsidiaru de voluntari italieni. Dóue mii de voluntari aru sosí numai decâtu si maiorulu Bussoni cere dela guvernulu serbescu sa pórte numai spesele de drumu pentru acést'a armata de voluntari.

Dupa cuventarea Tiarului rostita in Moscova*) va fi de interesu a inregistrá urmatórele telegrame:

Petersburg 14 Novembre. Jurnalulu din St. Petersburg publica unu cerculariu alu lui Gorciacoff, prin care se incunoscintiéza mobilisarea unei pârti din armata si accentuéza, ca imperatulu nu voiesce resbelulu si incâtu se póte 'lu va evitá, dara este resolutu a vedé in Turci'a realisate si garantate de ajunsu principiele de dreptate recunoscute de Europ'a intréga cá necesarie.

Petersburg 14. Invalidulu publica o ordinatiune imperatésca despre formarea a siese corpuri din divisiunile statiunate in districtele militarie Odess'a, Charkov si Kiev. Sub comanda superióra a marelui principe Nicolau, fratele Tiarului, se va formá o armata activa din patru corpuri.

Belgradu 14 Nevembre. Se astépta in totu momentulu reinnoirea ostilitâtiloru, de óre-ce nu se potu intruní asupr'a liniei de demarcatiune. Spre Cladov'a suntu eirigiate trupe, se dice, ca sa dea mân'a cu cele romanesci (?). Din Petersburg s'a respanditu faime ca unu nou ultimatu are sa urmeze prin care Russi'a va pretinde dela turci a evacuá Djunisulu numai decâtu.

Alta scire vorbiá despre intreruperea armistitiului din partea Bazibozuciloru.

Imperatulu Wilhelm ne a indigitatu degiá in cuventulu seu de tronu pe ce base slabe stá multu laudat'a aliantia a celoru trei imperati dela nordu. Acumu vine si imperatulu tuturoru rusiloru, tiarulu Alesandru, si da acestei aliantie faimóse ultim'a lovitura. In calatori'a sea din Livadi'a câtra Petersburg imperatulu Alesandru oprindu-se in Moscva a primitu la 11 Novembre n. nobilimea si representanti'a acestei cetâti. La manifestatiunile ei politice imperatulu a respunsu intr'unu limbagiu care fiindu destulu de lamuritu nu mai are lipsa de nici unu comentariu.

„Ve multiemescu dloru — dise imperatulu Alesandru cu acést'a ocasiune — pentru semtiemintele ce a-ti voitu a mi le esprimá din ans'a relatiuniloru politice actuali cari astadi suntu mai chiarificate. Dvóstra sciti degia, ca Turci'a a cedatu pretentiuniloru mele relativu la incheiarea grabnica a unui armistitiu pentru a se pune capetu macelarieloru fâra de nici unu folosu in Serbi'a si Muntenegru. Muntenegrinii s'au aretatu in acést'a lupta neegala eroi adeverati cá totudéun'a. Dorere ca despre serbi nu putemu dice totu asemenea cu tóte ca printre sirurile serbiloru au fostu voluntari de ai nostri, dintre cari multi si-au versatu sangele pentru caus'a slaviloru. Sciu, ca intréga Russi'a participa in modulu celu mai viu impreuna cu mine la suferintiele fratiloru nostri de o credintia si de unu sânge. Dar mai scumpe suntu pentru mine adeveratele interese ale Russiei. A-si vrea sa crutiu pàna la estremitate sangele russescu. Acést'a este caus'a pentru care m'amu straduitu si me voi straduí se obtienu pe cale pacifica o ameliorare faptica in starea tuturoru crestiniloru din orientu. In dilele cele mai de aprópe se incepu in Constantinopole intre representantii celoru siése puteri mari negociârile pentru statorirea conditiuniloru de pace. Cea mai scumpa dorintia a mea este de a stabilí intre toti o armonia. Déca insa nu vomu puté ajunge la acestu acordu si vomu vedé ca nu putemu dobandí astfeliu de garantii cari suntu realisarea aceloru lucruri cele pretindemu cu dreptu dela Pórta, atunci avemu firm'a vointia de a lucrá independentu si sum convinsu ca in casulu acest'a tóta Russi'a va urmá glasului meu, déca voiu aflá de lipsa si déca va reclamá onórea Russiei. De asemenea sum convinsu ca

---

*) Vedi mai la vale.

„Ioanu Bratianu si Carolu de Hohenzollern.“

(Reminiscintie din 1866.)

Reproducemu din „Eletképek“ Nrii 132 si 133 urmatórea descriere interesanta despre d. Bratianu:

(y) Celu-ce trage la indoiéla cuprinsulu acestoru sire, tramitia-si secretariulu la mine, cârui'a 'i potu aretá diarele mele din 1866. Suntu insemnate acolo cu scrisóre camu vechia tóte datele carí le enarezuací mai pe largu.

In dilele lui Aprile a acelui anu, in care la 14 Iuniu s'a desfacutu Prussi'a de alianti'a din Francfurt, si a eruptu resbelulu in contr'a Austriei, se facea vorba intre noi la table-d'hote in „Reichenberger Hof“, in Düsseldorf, ca la otelulu nou de lânga calea ferata aru fi descalecatu unu principe Cantacuzenu cu o deputatiune, carea aru avé scopulu a oferì tronulu vacantu alu Romaniei unui principe de Hohenzollern. Inse se dicea ca deputatiunea n'a capetatu audiintia decâtu in castelulu de venatu ce jace in mijloculu pomposului parcu de lânga Düsseldorf alu betrânului principe Antoniu Hohenzollern-Sigmaringen.

Cu finea lui Aprile atâtu de curatu erá inca orisontele politicu, incâtu nime nu puté prevedé resbelulu ce preste 4—5 septamâni a eruptu si inca plane intre Prussi'a si Austri'a, cu tóte ca acolea siedea intre noi la mésa unu majoru prussianu, unu principe de Rinu si totu-odata membru alu senatului, unu deputatu ultramontanu din Berlinu, bá si chiaru locutiitoriulu civilu alu districtului Düsseldorf. Deci dupa placu faceamu la glume despre stramutarea tempuriloru, carea ni aréta ca dejá nu se mai intemeiéza tronuri pentru principi, ci se prindu principi pentru tronuri.

La 2 Maiu, dupa datina, m'amu presentatu la prândiulu socialu si m'amu asociatu óspetiloru stabili, cari pe mine me numerau intre densii, iér' deadrépt'a mea remasese unu locu golu. Sub decursulu prândiului se ocupà si acestu scaunu.

Unu barbatu se asiedià lânga mine, de statura mijlocia, subtire, cu unu esterioru fórte modestu, inse imbracatu cu elegantia nedisputavera, unu omu, care se vedé ca e din societatea inalta, care numai decâtu se observá ca nu este nici commis voyageur nici proprietariu prusianu. Poté fi camu de 40 de ani, camu plesiu in crescetu, ce nu-i stá chiaru reu, cu barb'a tunsa imbinata cu mustetiele ce i acopereau buzele, si cu unu nasu asiá disu aristocraticu. Inca si mai aristocratice i se pareau nervosele i mânutie pe cându-si sorbiá cu repediune sup'a.

L'amu imbiatu cu pescele ce ni erá pusu inainte.

Mi-a multiamitu cu curtoasia in limb'a francesa.

Ah! asiá dara n'amu gresitu cugetaiu — elu este parisianu.

Incepuramu a conversá. Vorbiamu de Parisu. 'Lu cunoscea pâna la minutii. In decursulu conversârei i-amu spusu ca nu sum din Germani'a, ci magiaru. Mi-a respunsu cumca chiaru asiá cunósce Ungari'a cá pe patri'a sea, carea este vecina cu ea, pe Romani'a. Mirare! va se dica din partea mea.

Cugetamu ca lucru fórte diplomaticu decumva dicu: Ahá! asiá dara dt'a esti din suit'a lui Ioanu Cantacuzenu? Eu inse asiá sciu cumca acel'a a descalecatu la „Hotel du Nord.“

Românulu numai acum'a se uita la mine, si suridiendu 'mi dise: „Eu numai din nume cunoscu pe principele. Numele meu este Ioanu Bratianu.“ Si apoi cu o sinceritate surprindietóre continuà: „Noi pentru acea amu venitu cá se rogâmu pe principele Carolu sa ni fia suveranu.“ Iér' dupa acést'a a continuatu mâncarea in linisce si-a tacutu, iér' pe mine m'a lasatu la indoiéla ca dintre deputatiunile din „Hotel du Nord“ si „Reichenberger Hof“ care este cea adeverata?

Eramu dejá la friptura fâra cá se fi mai reluatu firulu vorbìrei, si deodata se ivesce in usia unu oficieru, la vedere de rangu inaltu, cu uniforma rosia cá raculu, cu o paleria francesa turtita decorata in abundantia cu fire de auru, dar' incinsu cu o sabia civila de gala.

Cum 'lu vediù Bratianu, numai decâtu se scolà, 'lu salutà cu curtoasia, si la momentu se indepartara.

Eu inca numai decâtu comunicaiu societâtiei celea audite, si fiindu ospetariulu chiaru de fatia 'lu intrebaramu ca: cine se fia omulu acelu rosiu? Nî respunse, cumca adi diminétia s'a inscrisu in cartea óspetiloru cá Dr. Davila, suditu francesu din Bucuresci, si ca este uniculu concomitentu alu *„principelui“* Bratianu, care afara de acest'a numai unu servitoriu a mai adusu cu sine. Ambii, — dar' in uniforma numai doctorulu, — au mersu adi la 10 óre la castelulu de venatu, si pe tempulu prândiului s'au si rentorsu.

O curiositate generala cuprinse pe intrég'a societate, cându iéta vine unu ângeru aperatoriu in persón'a bunului betrânu — judele de pace F. care de atunci póte a fi moritu. De regula venea cá se-si iée caféu'a in societatea nóstra. Pe elu 'lu considerau de mân'a drépta a betrânului principe Antoniu, avea intrare libera la castelulu de venatu, si tóte busunariele i erau pline de faime dela curte si din cetate.

Elu ne afidá, cumca Bratianu intr'adeveru este *principe*, cumca principele betrânu l'a primitu cu afabilitate, dar' cumca aru fi dechiaratu categoricu, ca nici cându nu se va invoí cá vr'unulu dintre fii sei se primésca vr'unu tronu, pentru-ca si elu, suveranulu de odinióra, a abdisu, si Hohenzollern-Sigmaringenulu de voia buna l'a datu Prussiei. Elu scie mai bine „câtu consta o astfeliu de gluma.“ Mai bine se fia omulu privathieru avutu decatu principe seracu. Inse — continua betrânulu jude de pace — românii s'au folositu de totu feliulu de capacitâri, si principele Carolu e pusu pe gânduri astfeliu, incâtu in fine s'au aflatu de bine cá se mérga Carolu la Berlinu si se intrebe pe Bismark ce cugeta elu despre tréb'a acést'a? pentru ca cine scie, óre sfersitulu acest'a nu invólve motive mai adence, si óre nu lucréza aici mân'a Prussiei si a Russiei? Ajunge, ca inainte de acést'a cu o septamâna a respinsu pe Cantacuzenu, pentru ca venise numai in numele seu fâra vr'o recomendatiune. Inse „principele“ Bratianu asiá se vede este bine recomendatu. — Iéra-si trableau!

La 3 Maiu amu venitu la table d'hote la $1\frac{1}{2}$ óra. Bratianu erá dejá acolo. Ne agraitu de nime a vorbitu totu asiá de amicabilu cá eri. Dicea ca Düsseldorfulu — acestu

Moscva va premerge cu esemplu bunu cá totudéun'a. Ddieu se ne ajute sa ne putemu implini sant'a chiamare.“

Aceste cuvinte ale imperatului rusescu n'au lipsitu a face o adenca impressiune asupr'a tuturoru cercuriloru politice.

La 9 Novembre lordulu Beaconsfield (Disraeli) dechiarase la unu banchetu ca Angli'a este gat'a a luptá dupa proruperea resbelului pâna ce se va satisface dreptatea. Curendu dupa acést'a demonstratiune englesa in favorulu tractatului de Parisu, urmà la 11 Novembre in Moscv'a semnificativa enunciatiune a imperatului rusescu Alesandru ce o reproduseramu mai susu, cá contrademonstratiune.

„Principele pâcei“, dice „P.Ll.“ din acestu incidentu, a intrecutu pe lordulu Beaconsfield. Premierulu Angliei a amerintiatu numai odata, ér tiarulu de dóue ori in dóue discursuri diferite! Vorbaréti'a tiariloru e totudéun'a unu semnu reu si prevestesce nenorocire — intrebarea e numai pentru cine. Câtu pentru chiaritate enunciatiunile tiarului nu au lasatu nimicu de doritu si asiá e bine. E bine cá Europ'a sa nu fia surprinsa prin unu evenimentu, la care si asiá e cam pregatita. Cine ne póte spune, déca distanti'a dela cuvintele imperatului rusescu pâna la dechiararea formale a resbelului e mai mare decâtu dela alianti'a de pace a celoru 3 imperati ce s'a confirmatu de repetite ori, pâna la cuvintele amerintiatóre de eri. Suntu ómeni cari ne inspaimentandu-se de aceste amerintiâri credu ca tiarului i va fi mai usíoru a fi credinciosu aliantiei celoru 3 imperati decâtu a realisá promissiunea data in Moscv'a care invólva o calcare a pâcei. Tiarulu e indulgentu si póte se va multiamí mai bine cu unu succesu parutu ce va obtiené la conferintia decâtu sa se arunce in casualitâtile unui resbelu mare — dara sa nu ne incelâmu asupr'a situatiunei grave. Tiarulu s'a engagiatu prin persón'a sea in modu de totu ingrigitoriu prea departe pentru resbelu si aru fi o minune cându Russi'a diplomaticesce aru bate de retragere. Dara nu e nici sperantia ca puterile voru fi aplecate a cladí poduri de auru pe sém'a inimicului pâcei europene. Déca garantiele, dela cari aterna tiarulu conservarea pâcei aru consiste in ocupatiunea de teritórie turcesci, atunci nu se póte presupune ca puterile conservative voru stá rusiloru la dispositiune. La astfeliu de „garantii“ nu este altu respunsu decâtu: vine si le ia! Dupa tóte aceste convenirea conferintiei se pare fórte problematica si déca aru si convení nu vomu comptá la o activitate fecunda din partea ei. Cându — abstragendu de Turci'a — dóue dintre puterile conferentiali vinu la més'a verde cá contrari declarati si pregatiti de resbelu, atunci ori-ce munca de pace e zedarnica din capulu locului. Cu tóte aceste Europ'a are tóta caus'a se fia recunoscatóre imperatului rusescu pentru limbagiulu nereservatu. Acum a strabatutu o chiaritate in situatiune si fia care cabinetu scie unde are sa se posteze. Sa sperâmu ca si guvernulu nostru esternu si-a alesu dejá positiunea. „Neutralitatea cu mâna libera séu adversitate decisa contr'a Russiei — despre acést'a nu voimu a discutá in acestu momentu. Numai un'a ni se pare fâra indoiala: in alianti'a celoru trei imperati — dupa ce imperatulu Alesandru, fâra de a mai amintí de acést'a aliantia vorbindu numai de pretensiunile sele si punendu-ne in perspectiva actiunea sea „independenta,“ déca aceste pretensiuni nu se voru realisá — in alianti'a celoru trei imperati, dicemu, nu póte fi nici cându vr'unu locu pentru noi. Acum s'a inlaturatu si fictiunea din urma si aliantiei i-a esitu sufletulu. Austro-Ungari'a are conscinti'a linistita de a fi pastratu credintia pâna in momentulu din urma, de-si a vediutu cu ochi deschisi ca la spatele sele s'a jocatu unu jocu falsu. Fictiunea e terminata si realitatea se apropria de noi cu pretensiuni grele.

„Câtu suntu de serióse enunciatiunile imperatului rusescu, totusi nu li lipsesce si unu momentu comicu séu celu putienu tragi-comicu. Intielegemu distinsulu dispretiu cu care vorbesce tiarulu despre vitezi'a serbiloru. Cine are pagub'a, are si batjocur'a, sermanii serbi cari au fostu mânati in resbelu prin perfidi'a rusésca, trebuie sa sufere cum i inferéza sublimulu loru protectoru de lasi si cum i regaléza cu o prea gratiósa lovitura de picioru! Noi intielegemu amaraciunea Majestâtiei Sele, ea provine din o desamagire mare. Calculului rusescu erá altulu; armat'a russo-serbésca avé sa realiseze in resbelu aceea ce sublimulu protectoru aru fi sanctiunatu dupa acea pe cale pacifica si lucrurile s'au intemplatu esentialminte altmintrea. Dara si acést'a nereservatiune in limbagiulu tiarului 'si are partea sea cea buna. Serbii voru scí acum, ca protectorulu loru dela Neva i considera numai cá proviantu pentru tunuri si déca nu suntu lipsiti de ori-ce semtiu de onóre si nu suntu orbi pentru interesele loru vitali atunci voru scí, de ce au sa se tiena de ací inainte. Si limbagiulu tiarului cuprinde o indigitare chiaru pentru toti slavii meridionali in genere; eliberatorulu rusescu e unu domnu cu totulu brutalu, déca lucrurile nu mergu bine si e unu amicu cumplitu cându lu favoresce norocului.“

Din viéti'a scolastica.

(Urmare.)

In 17 Augustu diminéti'a s'au tienutu de câtra Rev. D. Protopopu, Iosifu Baracu, insocitu de mai multi preoti in biseric'a St. Nicolae liturgia cu rugaciuni pentru sanetatea si indelung'a viétia a Escelentiei Sele domnului Archiepiscopu si Metropolitu, **Mironu Romanul**. La servitiulu divinu din acésta dî, diu'a onomastica a dlui metropolitu, au luatu parte toti invetiatorii dela acestu cursu.

Materialulu prescrisu s'au desfasiuratu dupa program'a de mai susu in modulu urmatoriu:

I. Computulu.

S'au propusu:

1. Unimea, numerulu, numirea numeriloru, sistemulu decadicu, cetirea, scrierea numeriloru mari; cele patru operatiuni cu numeri nenumiti. S'au facutu esercitii practice.

2. Sistemulu metricu, mesurile de lungime, surfetie, de capacitate si pondi; desfacerea, reducerea. Esercitii practice.

3. Frângerile decimali, cele patru operatiuni cu frângeri decimali, si cu numiri metrice. Esercitii practice.

4. Mesurarea lungimiloru.

Esercitii practice: S'au mesuratu marginile unoru suprafetie patrate (desemnate pe tabla) de diverse lungimi, marginile unoru suprafetie patrate (desemnate pe tabla) de asemenea lungimi.

S'au mesuratu marginile tablei scólei, mesei s. a. S'au calculatu marginile unei gradini (desemnate pe tabla in miniatura), s'au cautatu si s'au aflatu numerulu stelpiloru de stoboru receruti dupa distanti'a data. S'au calculatu, apoi s'au probatu cu metrulu lungimea sfórei, cu care fu legata preste mijlocu crucisiu o cutie s. a.

5. Mesurarea suprafetieloru.

Esercitii practice: S'au mesuratu suprafetie patrate si triunghiulate (desemnate pe tabla.) S'au mesuratu suprafati'a tablei de scóla. S'au mesuratu suprafati'a unei gradini (desemnate pe tabla in miniatura) si marimea parceleloru destinate pentru scól'a de pomi, gradin'a de pomi, legume, loculu pentru cereale s. a.

II. Limb'a materna.

S'au propusu:

1. Vorbirea, cuvintele, silabele, sonurile vorbirei, literele — preste totu. S'au facutu esercitii practice.

2. In deosebi: despre vocali si feliulu loru, despre consonante si feliulu loru. Alfabetulu cu semne. Silabele si feliulu loru; desfacerea cuvinteloru in silabe dupa pronunciare si dupa intielesu. Esercitii practice.

3. Cunóscerea pârtiloru cuventului. Substantivulu, intielesulu substantivului, genulu substantiveloru, numerulu substantiveloru, declinarea substantiveloru; adjectivulu; verbulu, intielesulu, form'a persóneloru si numerului, formele tempului. Esercitii practice.

4. Propositiunea, intielesulu propositiunei, pârtile propositiunei, cuprinsulu propositiuniloru. Esercitii practice.

5. Teme asupr'a sonuriloru, silabeloru, substantivului, adjectivului, verbului, propositiunei.

S'au facutu esercitii practice in esplicarea si lucrarea temeloru 1—127 din manualulu „Teme pentru invetiamentulu limbei române in clasele inferióre ale scólei poporale“, intocmitu de conducatoriulu si tiparitu in acestu anu.

III. Instituirea gradinei de scóla.

S'au propusu:

I. Despre plante preste totu.

1. Tiesetur'a planteloru.

Celul'a, vasele, materi'a celulara, tiesetur'a celulara.

S'au aretatu cu microscopulu: mucigaiu latiosu de pâne, mucigaiu verde, mâsga verde de pe marginea vasului cu apa statuta, drojdii; maduva de socu; fasióra de lemnu de bradu, de fóia de oleandru s. a.

S'au aretatu cu lup'a: muschi, bureti s. a

2. Formarea planteloru.

a) grauntiulu, radecin'a, trupin'a.

S'au aretatu cu lup'a bobu de fasolie despicatu in dóue, si s'au distinsu la elu: nodulu odraslei, firulu radecinei si alu cotorului apoi cotiledonele; s'au aretatu asemenea taiatu preste nodulu odraslei bonu de cucuruzu, grauntiu de grâu si grauntie de alte monocotiledone.

S'au aratatu bóbe de fasolie semenate de o septamana, cu cotiledonele desfacute, radecin'a esita dintre cotiledone, vrejulu lungitu si mugurulu continuativu desvoltandu-se intre dóue foitie.

S'au aretatu o colectiune de radecini: fibróse: — de cucuruzu, secara, grâu, cépa s. a. — conice: de morcovu, patranjelu s. a. — rotunde: de ridichia de iérna s. a. — lemnóse: de agrisiu, prunu s. a.

S'au aretatu o colectiune de trupine: neinsemnate: de cépa, gulii, cartofi, margaritarelu s. a. — tievóse: paiu de cânepa, secara, grâu s. a. — cotoru: de flórea sórelui, palari'a cucului s. a. — batiu: de alunu, agrisiu, prunu teneru s. a. — lemnu de trupina: de prunu crescutu, meru, rechita s. a.

b) Structur'a interióra a trupinei; trupin'a monocotiledoneloru, trupin'a dicotiledoneloru.

S'au aratatu cu lup'a o bucata de rogozu (papura) taiata curmedisiu, si alt'a taiata in dóue dealungulu, o bucata de trestia spaniola asemenea taiata; bucâti taiate cá cele de susu de lemnu de: meru, peru s. a.

c) Mugurulu.

S'au aretatu ramurele de ribisu, castanu selbaticu s. a. — cu muguri capitali si laturasi.

S'au privitu cu lup'a muguri de ribisu taiati dealungulu, si s'au aretatu, cum erau formati din câte unu manunchiu de fibre celulare (vase), cum stau asiediate foitiele loru in fasie, si cum le stá redicatu in susu coltiulu continuativu.

d) Foile, feliulu loru, formele loru si pusetiunea loru.

S'au aretatu: foi de odrasla (cotiledone), foi de fasia (de ale muguriloru), o colectiune de foi de frundie simple: de iérba, crinu galbinu, cucuruzu; de dudu, persecu, ceresiu, salcia, vitia, gutuiu, smochinu, portocalu lemâiu, ulmu, fagu s. a. compuse: de acatiu, frasinu, castanu selbaticu, nucu, mazerichia, rosariu s. a. — apoi foi de flori.

S'au esplicatu formele foiloru si desemnandu pe tabla in linii drepte: figur'a lancei, bas'a elipsei, bas'a ini-

---

„orasiu de gradini 'i fórte place, cu deosebire vér'a póte va fi fórte frumosu. A cercetatu si cele dóue espusetiuni, si le-a aflatu ca suntu „pas mal.“ Cându in discursu 'lu titulamu per „altesse“ se parea a nu reflectá la acést'a.

Spunendu-i precum audisemu, cum ca betrânulu principe li denegà categorice in voirea: „Dreptu e -'mi respunse — ca lucrurile nu stau pré bine, inse Carolu a caletoritu inca eri la Berlinu, asceptâmu se vedemu ce va otarí Bismark.“

'Lu intrebaiu — sondându — ce tiene despre Ungari'a si despre partitele ei? A datu din umeri, si intrebà: *ce tréba are elu cu Ungari'a?*

Eu i-amu vorbitu de tóte, despre convenirea intereseloru române si magiare despre identitatea tendintieloru etc. „Eh! dise noi cu magiarii nici perdemu nici câscigâmu ceva. Pe toti 'i cunoscu, pe cei de acasa si pre cei din strainatate. Fratele meu Dimitrie*) in 1848 a fostu tramisu la Ardealu, cá se „rallir“eze miscârile române cu magiarii. A patitu-o cu ei. Eu de atunci amu fostu de multe ori in Ungari'a, amu vorbitu cu Deak alu d-vóstra si cu vechii conservativi. Iér' in strainatate amu vorbitu destulu cu Kossuth si Klapka. Lasati-me in pace.“

„Magiarii suntu o „natiune de magnati“ sciu *domní*, dar' la politica nu se pricepu *si cu atâtu mai putienu se pricepu la politic'a Européna.* Pe austriaci, cá totu-déun'a si acum'a i voru invinge, *inse nu voru câscigá pe nationalitâtile nemagiare*, apoi acelea suntu 14 milióne fatia de 6. *Este in contr'a naturei loru a respectá si la altii nationalitatea si dreptulu.* In partea acést'a ei suntu pré superbi, dispretiuitori si inpetriti si apoi numai spre daun'a loru. Dealtmintrea, precum diseiu, ce ni pasa nóue de magiari? Noi stâmu sub scutulu poteriloru mari-“

Tóte obiectiunile mele, inca dóra si pré vehemente remasera zadarnice. La motivele mele aduse din punctu de vedere magiaru tacea cu o suprematia dispretiuitória, parca aru dice: „mai bine le sciu eu acelea, si inca din esperintia.“ In fine 'mi dise: „Bine bine! concedu cum-ca compatriotii d-tale sciu *domní*, dar', cum-ca óre sciu ei si *guverná* numai atunci voru documentá déca li se va dá ocasiune. Si poftescu se scie, dar' eu si pâna atunci mergu mai departe pe calea care mie mi se pare mai sigura.“

Si cu acestea 'mi strinse màn'a amicabilu, si se sculà dela mésa, pâna cându eu inca mai remaseiu siediendu.

(Va urmá.)

---

*) Dimitrie Bratianu nascutu la 1818 a luatu parte activa la miscamintele româniloru din 1848 la 1849 a fugitu in Transilvani'a de naintea rusiloru si in 1855 la Londonu, unde a facutu astfeliu de influintia asupr'a lui Palmerston, incâtu caus'a romàna a si venitu inaintea parlamentului. A scrisu multu in limb'a englesa, iér in 1857 reintorcânduse in patria a fostu tramisu la congresulu din Parisu.

mei, rinichiului; s'au desemnatu liniele incovaiate cele de lipsa in giurulu acestoru base.

S'au aratatu, cum se taie din chartia colorata foi de salce, jale, socu, cócaze, teiu s. a. cum sa le lipésca pe harthia alba.

S'au aratatu mai multe modele de foi de diferite forme, precum sí modele de alte figuri geometrice in linii — desemnate, taiate si lipite pe harthia de elevii conducatoriului. (Acestea, cá impulsu la scól'a de lucru.)

e) Flórea si pârtile ei.

S'au aratatu o colectiune de flori de: palari'a cucului, mure, ridichi, fuchtia, macu, sugelu, fasole s. a.

S'au taiatu dealungulu boboci, si s'au aratatu cu lup'a foile potirului, corónei, staminiloru si pistilului (ori pistileloru).

S'au desfacutu apoi deosebite flori si s'au aretatu potirulu (la care 'lu avéu), foile corónei, staminii, pistilulu ori pistilele cu ouarele loru.

S'au aratatu cu lup'a stamini cu anterele crescute si desfacute, s'au esplicatu misiunea loru, si ca taiandu staminii necopti ai unei flori, nu se potu formá in aceeasi semintie frugifere; apoi ca prin aplecarea antereloru cu polii copti dela o flóre nobila asupr'a pistilului unei'a de acela'si soiu, dar' simpla, se voru inobilitá semintiele cestei din urma s. a.

f) Fructulu.

S'au aretatu o colectiune de fructe si sementie de meru, peru, murariu, ridiche, fasole, cucuruzu, castanu, fagu, stejaru, frasinu, paltinu s. a.

3. Viéti'a planteloru.

Semnele de viéti'a planteloru; nutrirea planteloru; lucrarea celuleloru; mijlócele de nutrimentu ale planteloru; influinti'a caldurei si luminei (despre aeru si apa se vorbise la mijlócele de nutrimentu; durat'a planteloru.

Despre patrunderea zamuriloru prin tiesetur'a celulara, va se dica, despre tragerea din impregiuru a apei cu substantiele nutritórie, ce se afla disolvate in ea, si trecerea ei din celula in intregu corpulu plantei — s'au facutu intuitiune aretandu-se, cum póte patrunde ap'a colorata printr'unu fundu de pele dintr'o besîca de animalu in sticluti'a cu apa cu zacharu. S'au spusu inse, ca peliti'a celuleloru nu lasa sa tréca prin ea apa, in carea se afla disolvate ori-ce feliu de substantie nutritórie. De unde resulta, ca schimbandu plantele pe aceeasi bucata de pamentu, afla cele de altu soiu nisce nutrimentu, nefolositu de cele de soiulu dintâiu, d. e. in loculu, unde au fostu saditi ceresi, se potu sadí cu sucesu peri s. a.

Iér' despre miscarea principale (patrunderea) a zamuriloru de josu in susu, ce 'si ia calea prin cambiu (tiesetur'a formatória de sub bastu), si splintu (lemnulu trupinei celu mai nou), despre miscarea zemuriloru in josu prin bastu (mâsg'a verde de sub cóje) si despre miscarea loru dintre cóje si mijloculu trupinei, ce se face prin radiele maduvei, s'au facutu intuitiune, aretandu-se cu lup'a pe bucâti de prunu taiate crucisiu: — cum se estinde meduv'a din mijloculu trupinei in forma de radie spre cója printre manuchele de vase celularie; iér' pe bucâti taiate in lungu, cum urmédia dupa meduva: lemnulu vechiu, apoi splintulu, dupa elu cambiulu, mai incolo bastulu si in urma cój'a — prin care trecu (= patrundu) zemurile nutritórie in corpulu plantei, si prin acést'a se face nutrirea si crescerea plantei. (Va urmá.)

Varietâti.

⁂ **Necrologu.** Cu adenca dorere primimu trist'a scire, cum-ca soci'a parochului românu din Pest'a, dn'a An'a Miculescu nasc. Ratiu in 7 l. c. st. n. a trecutu din viétia.

Reposat'a a fostu unu raru modelu de religiositate si moralitate, o adeverata mama si binefacatória a celoru goniti de sórte; dar' cu deosebire tinerii români cari de 16 ani incóce cá studinti si cá meseriasi s'au sustienutu prin Budapest'a cu multiamire 'si aducu aminte de ospitalitatea afabilitatea, svaturile si incuragiarea de care se bucurau in cas'a reposatei.

Cas'a parochului din Pest'a a fostu totu-déun'a unu asilu pentru tinerimea nóstra, sufletulu acestui asilu a fostu reposat'a. Fiei tierin'a usióra!

⁂ **Multiamita publica.** Dice s. I. Damascenu: „Tóte suntu Dómne de lauda déca se facu in tempu oportunu.“ Asiá a fostu atunci, asiá suntu acum. Cunoscendu deci acestu adeveru, me simtiu deobligatu, a esprime multiemita, pre calea acestui diurnalu, dloru: Teodoru Vrasmasiu parochu rom. ort. in Borgo-Prundu si Gregoriu Maric'a parochu rom. ort. in Cosn'a, — protopr. Bistritiei, — pentru sacrificiele facute fatia de mine in tempu oportunu. Dlu Vrasmasiu, de-si cercatu adencu de fatal'a sórte in tempulu din urma; de-si singuru are a sacrificá pentru crescerea, afara de casa, a unicei sele consolâri (a ficei sele); de-si suplinesce de multu si in multe privintie pre regretatii mei parinti: cunoscendu greutâtile ce are a intempiná unu teneru in decursulu studiului academicu, avisatu la unu singuru stipendiu, intr'unu tempu si impregiurâri atâtu de critice din caus'a confusiuniloru politice si financiari, — a sacrificatu spre ajutorarea mea sub diverse forme considerabile o suma de 150 fl. v. a. Dreptu ce spunendu-i numele fratiloru, si laudându-lu in fati'a publ. cetit i esprimu multiemit'a mea cea mai sincera.

Asemenea dlu Greg. Maric'a, odinióra colegulu meu de studia, iér' actualminte parochu in Cosn'a, din acelea-si si alte consideratiuni, m'a deobligatu cu o suma, relativu la activitatea sea publica, fórte considerabile.

Sciu dloru ca cu ajutoriulu d-vóstra nu a-ti avutu intentiune la vreunu elogiu din partea mea, dar' dice poporulu nostru ca: „omeni'a omenia astépta.“ — Pentru acést'a primiti numai o cordiale multiemita pre lânga manifestarea destinsei mele considerâri.

Lipsc'a la 10 Nov. 1876.

Greg. Pletosu,
stud. de teol. si philos.

⁂ Publicâmu urmatórea invitare de prenumeratiune.*) Indemnatu de incuragiarea, cu care on. publicu indulgentu a binevoitu se intempine incercarea mea a dóu'a de romanu originalu intitulatu „Ranele Natiunei“ amu onóre se aducu la cunoscinti'a publica, ca amu dispusu, cá acestu opu sa se retiparésca din „Familia,“ unde a aparutu pentru prim'a óra. Lucrarea intréga, contienendu trei tomuri, va esí la 1 Dec. a. c., si va constá — dimpreuna cu portulu postalu — 2 fl. Cei ce dorescu se aiba acestu romanu, binevoiésca a se adresá la redactiunea „Familiei“ in Budapest'a, — tramitiendu pretiulu inainte, séu deobligandu-se a-lu platí la primirea cârtiloru, — in casulu din urma inse portulu postalu se va platí de câtra abonanti.

Budapest'a 3 Nov. 1873

Iosifu Vulcanu.

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Noemvre 1876.

Metalicele 5%	62	65
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	20
Imprumutulu de statu din 1860	110	75
Actiuni de banca	834	—
Actiuni de creditu	146	80
London	123	55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75	50
„ „ „ Temisiorene	74	75
„ „ „ Ardelenesci	74	75
„ „ „ Croato-slavone	84	—
Argintu	107	15
Galbinu	5	90
Napoleonu d'auru (poli)	9	87
Valut'a nóua imperiale germâna	60	70

Publicatiune.

In 27 Novembre st. n. in anulu acest'a la 10 óre inainte de média di, in cas'a vâmei, va avé locu licitatiunea publica a vâmei podului de preste Oltu, apartienetoriu de comunele Cincusioru si Voil'a, pe durata de trei ani urmatori.

Conditiunile de esarendare se potu vedé mai deaprópe in cancelari'a inclitului oficiu comitatensu alu comitatului Fagarasiului si alu judelui processuale alu Cincusiorului.

Cincu-mare 5 Novembre 1876.

Oficiulu judetiului processuale alu Cincusiorului.

3—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a poporale gr. or. din Sten'a, ppresbiteratulu Cohalmului, se escrie concursu pâna in 20 Nov. a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 100 fl. v. a. cuartiru si lemne de ajunsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu, suntu avisati a-si substerne petitiunile loru cu celelalte documente la inspectoratulu district. de scóle gr. or. alu Cohalmului.

Sten'a 28 Octobre 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
din Sten'a, in contielegere cu
inspectorele district.
Sofroniu Lupu,
1—3 parochu.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului din „Tel. Rom.“ Nrii 53, 54, si 56, nu s'au aflatu concurenti cu cualitâtile recerute de statutulu organicu pentru ocuparea postului de parochu in vacant'a parochia Suligete, ppresbiteratulu Giógiului I; in urm'a inaltei ordinatiuni consistoriali din 24 Septembre a. c. Nr. 2632 B. se prolungesce terminulu cu 14 dile dela intâi'a publicare a acestui concursu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia cu unu venitu anualu de 341 fl. v. a. se-si substérna in restempulu susu indicatu suplicele loru cu documentele recerute de statutulu organicu § 13 la oficiulu ppresbiterale gr. or. alu tractului Giógiului I.

Hondolu, 21 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basiliu Piposiu, m. p.
3—3 ppresbiteru.

Nr. 239 — 1876.

Concursu.

Pre bas'a inaltei concesiuni consist. dto 30 Septembre a. c. Nr. 2761 B. pentru ocuparea vacantei parochii de cl. III Salciv'a de josu, ppresbiteratulu Lupsiei, se escrie concursu cu terminulu pâna in 20 Novembre 1876.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu:

1. Cas'a parochiala si alte edificii economice.
2. 60 ferdele vechi bucate, parte grâu parte cucuruzu.
3. Gradina de legumi si de unu caru cucuruzu.
4. Un'a di de lucru dela 110 fumuri si
5. Venitele stolari; cari tóte computate dau unu venitu anuale camu de 325 fl. v. a.

Petitorii acestei statiuni au a-si asterne suplicele loru instruate in sensulu stat. org. la subsemnatulu pâna in terminulu susu indicatu.

In contielegere cu comit. paroch. respectivu.

Offenbai'a in 16 Octobre 1876.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or. a
Lupsiei.
Ioann Danciu,
(3—3) adm. prot.

Edictu.

Georgiu Modranu de religiunea gr. or. din Bungardu, parasindu cu necredintia de patru ani pre legiuit'a sea sotia Mari'a nascuta Baila totu de acolo, si nesciindu-se unde se afla de atunci, déca mai traiesce, se citédia prin acést'a a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra dupa unu anu si o dî se va aduce sentintia asupr'a actiunei numitei mueri si in absenti'a lui.

Sabiiu 26 Oct. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tract.
II alu Sabiiului.
I. Popescu,
1—3 protop.

Edictu.

Bucur'a nascuta George Popi Teodoru, din Vladeni ppresbiteratulu Branului au parasitu cu necredintia din lun'a Maiu 1874 pre legiuitulu seu barbatu Ioanu Ioanu Nasea totu din Vladeni, si pribegesce in lume fâra de a se sci loculu unde se afla, este prin acést'a citata, cá in terminu de unu anu si o di, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale, câci la din contra si in absenti'a ei se va pertractá si decide procesulu divortiale intentatu asupr'ai.

Brasiovu 27 Sept. 1876.

Forulu matrimoniale gr or. alu
tractului ppresbiteralu alu
3—3 Branului.

Depuneri de capitale pentru fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu.

a.) Prelânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese;

b.) Sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu **6½%** interese;

c) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diua, care urméza dupa diua depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu rectificarea depuneriloru urméza dupa aceste modalitâti speciali.

Depunerile prin posta prelânga comunicarea adresei deponentelui se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si radicâri de capitale.

Sibiiu, 28 Octobre 1876.

„Albin'a“
Institutu de creditu si de
economii in Sibiiu.

3—4

---

*) Satisfacemu cu placere totu-déun'a cându ni se tramitu asemenea publicâri, ori din ce parte. Cu aceeasi placere ne adoperâmu a incunosciintiá pe publiculu nostru si despre acésta invitare de prenumeratiune, cu tóte ca dlu autoru, suntu mai trei ani, fâra de a sci caus'a, a intreruptu schimbulu intre fói'a nóstra si a d-sele. Red.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea..** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **Foisiór'a de astadi se va espedá cu Nr. viitoriu** ☜

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.
Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 89. ANULU XXIV.

Sabiiu 7|19 Novembre 1876.

Astadi se serbéza diu'a onomastica a Majestâtiei Sele Imperatesei si reginei **Elisabet'a** pentru a cârei fericita si indelunga viétia se seversiescu rugaciuni si in biseric'a nóstra din cetate.

Comissiunea pentru statorirea liniei de demarcatiune abiá se va intruní mâne poimâne, conferinti'a diplomatica pentru o deslegare pacifica a incurcaturiloru orientali inca nu s'a intrunitu dara se sustiene din tóte pârtile ca se va intruní si cu tóte aceste nimenea nu vrea sa créda ca in urm'a tuturoru acestoru preparâri de pace va si urmá pacea. Barometrulu celu mai susceptibilu si care mai nici-odata nu incéla, burs'a, este de trei dile incóce fórte neliniscitu si arata graduri cari trecu preste lini'a pâcei departe in jumetatea resbelului.

„P. Ll.“ in o corespundintia din Vien'a dela 15 Novembre cualifica tóte calmârile foiloru oficióse, cari repetiescu pe fia care di de dóue ori ca pacea inca totu póte fi asigurata, fórte bine, cându le numesce visuri de pace. Mobilisarea cea colosala in Russi'a, dice acea coresp., arata ca dupa ultimatulu Tiarului dela 11 Novembre este din partea Russiei alu doilea pasu de departare dela alianti'a celoru trei imperati; câtra aliantia inse nu se mai póte intórce. Pasulu urmatoriu alu Russiei asiá dara nu póte altulu decâtu acel'a cu care sa se incépa resbelulu russo-turcescu.

Turci'a, se dice mai departe, a simtitu din care parte bate ventulu si asiá, din capulu ei séu din inspiratiuni straine, acést'a nu se scie si nici ca e de mare importantia, destulu ca se pregatesce a luá initiativ'a si a prevení pre Russi'a. Turcii suntu in ajunu de a trece Dunarea in Romani'a si dupa cum se dice in o corespundintia la „Pest. Corr.“ voru trantí la pamentu armat'a romanésca séu o voru imprasciá si voru ocupá positiunile cele mai favorabili pentru densii, ceea ce „P. Ll.“ o doresce din inima.

In incurcaturile aceste diurnalele mai sciu sa aduca pe tapetu lucruri nóue si adeca cestiunea polona, a cârei comitetu de actiune sa se fia si constituitu in Zürich, (in Elveti'a). Cestiunea acést'a nóua, déca intielegemu bine ce vrea sa dica despre dens'a o corespundintia din Berlinu la „P. Ll.“, si va luá de bas'a ei de operatiune Galiti'a. Déca aru fi ceva adeveratu din scirea acést'a atunci eata ca venimu si noi in vertegiulu celu neplacutu alu cestiunei orientali imediatu si in conflictu cu un'a din pârtile beligerante, cu Russi'a.

Armat'a rusésca de sudu, spunu scirile din urma, constà din 480,000 si cea dela Vistul'a, in Poloni'a rusésca de 350,000 ómeni.

Despre progressulu inarmâriloru russesci aflâmu in mai multe foi, ca artileri'a de fortaretie, elocata in cele siepte fortaretie de capetenia ale Russiei este impartita in bataliuni. Provinciele rusesci despre media di si apusu, in apropiarea Romaniei gemu de ostiri. In Chisieneu este asiediata intendantur'a superióra a ostiriloru. Dupa „Ruskimir“ trupele destinate pentru Asi'a mica se concentréza la Achalcic si astépta numai comand'a de a trece fruntariele in Turci'a asiatica. — In Russi'a intréga, ceea ce nu s'a mai intemplatu dela 1854 incóce se conscriu glótele, spre a pune toti barbatii capabili de arme in intregu imperiulu in sirurile ostiriloru. Si cosacii asiatici au primitu ordinu de a incalecá caii. Asemenea cosacii dela Donu, calaretii calmucesci si chirghisi au capatatu ordinu a se inarmá si a plecála óste.

Turcii inca concentréza trupe numeróse spre Dunare si in pârtile asiatice la Erzerum. Cu deosebire se dice ca trup'a principala turcésca va fi cea care are sa tréca Dunarea.

Drumurile de feru rusesci din pârtile sudice au sistatu comunicatiunea de marfuri.

La o revista de trupe in St. Petersburg a disu Tiarulu câtra oficieri: Dorimu comandantului supremu celu mai bunu succesu.

Cestiunea orientala in diet'a Ungariei nu se va desbate cá in senatulu imperialu. cu tóte ca dupa interpelatiunea lui E. Simonyi a mai urmatu a dóu'a din partea lui Helfy. Tisza dupa spus'a telegrameloru din Budapest'a a declaratu in cas'a deputatiloru ca nu póte nici raportá nici dá deslusiri asupr'a cestiunei orientali, din causa ca seriositatea tempului 'lu opresce. Astépta mai departe atâtu dela E. Simonyi câtu si dela socii sei ca in decursulu desbaterei bugetului sa nu faca escursiuni in cestiunea orientale.

Despre atitudinea Austro-Ungariei in situatiunea creata de evenemintele ce se desvólta se telegraféza din Vien'a la „P. Cor.“: Tóte scirile despre o mobilisare din partea nóstra suntu neintemeiate. E cá siguru ca aici astépta ómenii resultatulu cestiunei conferintiale in tienuta reservata. La o isolare a Russiei este cu anevoia a comptá, de óre-ce Germani'a este cu totulu pre partea Russiei, asisderea Itali'a si in tienut'a Angliei, carea e supusa fórte multoru influintie, nu se póte omulu increde.

Consululu generalu austro-ung. din Bucuresci Bar. Calice este chiamatu la Vien'a. Diurnale din Bucuresci adaugu ca a si plecatu consululu si a luatu cu sine si famili'a.

Cetimu in „Românulu“:

Tóte scirile telegrafice ce ne sosescu astadi despre evenimentele politice din afara au o insemnatate care merita se atraga o deosebita luare aminte a cetitoriloru.

Suntu mai intâiu dóue cuventâri ale imperatului Russiei: un'a câtra representantii vechei capitale a acestui imperiu, si alt'a câtra notabilitâtile representantiloru comunali. Ambele termina prin declararea categorica, care venita dela imperatulu Russiei in persóna are o mare gravitate, ca va declará resbelu Turciei in casu de a nu puté dobandí altfeliu imbunatatirea sórtei crestiniloru din orientu. Se vedemu inse, mai inainte de a ne alarmá, in ce impregiurâri si conditiuni acésta declarare este facuta.

Dupa cum nimeni nu se póte indoí, Russi'a este concilianta si asigurârile date de tiarulu despre silintiele de a dobandí pe cale pacifica imbunatatirea situatiunei poporatiuniloru din Turci'a, este esacta espresiune a adeverului probatu de fapte. Nici odata Russi'a, in relatiunile ei cu Turci'a, nu s'a aretatu atâtu de rabdatóre, atâtu de putienu grabita a trage spad'a. Ne marginimu a constatá faptulu, fâra a-i cautá si ratiunile; nu este inse de prisosu a amintí ca politic'a esterióra a tuturoru stateloru, fâra deosebire, neputendu se fia decâtu o politica de interese si de echilibru, Russi'a negresitu gasesce de asta-data interesulu seu a nu se incurcá intr'unu resbelu ale cârui consecinte nu s'aru puté prevedé si care nu i-aru aduce póte nici unu profitu directu, ea cauta prin urmare, printr'o energica intervenire diplomatica, a-si indeplini rolulu seu in cestiunea orientului, a-si mentiene prestigiulu in orientu si prin urmare in Europ'a intréga.

Acésta dorintia a Russiei, fiindu pâna astadi constatata, si ea necerendu pentru poporatiunile crestine nimicu mai multu decâtu cere insasi Engliter'a, si Engliter'a la rendulu ei mergendu in unire cu Franci'a, dupa cum Russi'a, in actiunea ei de pâna astadi, merge in unire cu Germani'a, este fórte admisibilu ca conferinti'a européna intrunita la Constantinopole, influintiendu puternicu in majoritatea ei, pre bas'a aceleiasi programe, asupr'a Turciei, va ajunge la restabilirea pâcei. Celu putienu pâna atunci, Turci'a, dandu nóue dovedi de necredintia la tractate, va provocá nu unu resbelu ci o intervenire generale care va pune capetu cestiunei ce tiene de atâti'a ani pe Europ'a cu arm'a la mâna.

Cestiunea stându astfeliu, marele cuventu de resbelu rostitu de imperatulu Russiei, de-si nu ne indoimu ca este espresiunea unei ferme otariri, totusi aru puté se aiba unu mai mare rolu cá pressiune in favórea incheiârei pâcei decâtu cá prevestire a unui resbelu infalibilu. Insasi declararea tiarului ca „voiesce se crutie sângele rusescu“ si judecat'a cam aspra ce face despre serbi in comparare cu muntegrenii, paru a vení in spriginulu opiniunei ca prim'a dorintia a Russiei este de a incheiá conflictulu de adi pe cale pacinica si cá amenintiarea de resbelu se servésca mai multu caus'a pacificârei.

N'amu crediutu de prisosu a face aceste consideratiuni, cându cuvintele belicóse ale imperatului Russiei, luate in sensu absolutu, aru fi potutu aduce alarme mai mari decâtu le autorisà gravitatea reale a fapteloru.

Repetimu dara si astadi opiniunea nóstra adese espusa ací, ca este mare amenintiare de resbelu, dara nici sperantiele de pace nu suntu inca perdute. Din contra, in fati'a unirei Russiei cu Engliter'a si cu celelalte puteri asupr'a propunerei conferintiei si a baseloru tratativeloru de pace este buna sperantia ca Turci'a va cedá séu déca nu va cedá, resbelulu ce va urmá va avé mai multu caracterulu unei interveniri europene decâtu alu unui duelu intre Russi'a si Turci'a.

Este inca o scire care vine a dá spriginulu seu acestui modu de a vedé. Greci'a, care luase cu atât'a ostentatiune o atitudine belicósa, 'si face astadi reserve. D. Cumunduros, primulu ministru, declara in camera ca inarmârile Greciei nu insemnéza o schimbare de politica, ci mantienerea neutralitâtiei si protestarea contr'a unei decisiuni unilaterale a diplomatiei europene.

Constatâmu cu o legitima satisfacere ca atitudinea Romaniei a fostu neclintitu aceasi pe care abiá astadi o determina in Greci'a primulu ei ministru. Romani'a n'a facutu nici unu singuru pasu pe care se fi fostu nevoita se-lu retracteze; astfeliu a datu proba si de asta-data de acelu deosebitu tactu politicu care nu i-a lipsitu nici odata.

Diurnalu francesu din Vien'a, „Le Messager de Vienne“ face urmatórele reflectiuni asupr'a incheierei armistârei:

Perdéu'a se lasa in fine asupr'a unui'a din actele cele mai lungi, déca nu si cele mai importante, ale cestiunei orientului. O armistare de dóue luni au fostu primita de Pórt'a otomana. Asta-data Serbi'a n'a crediutu ca e bine sa o respinga, precum a facut'o de una-di Cernaieff, batutu pre tóta lini'a, despoiatu de prestigiulu seu imprumutatu, si chiaru, se asigura, demissionatu, n'a avutu influinti'a necesara spre a mai prelungí inutilu o lupta sangerósa. Ordine au fostu date immediatu sa se suspende ostilitâtile; si, cu incepere de eri, (2 Noemvre) calmulu a trebuitu sa domnésca in Serbi'a.

Déca voesce cine-va sa considere faptulu numai in elu insusi, in realitatea sea brutale, se pare ca intr'ensulu este o victoria reale pentru influinti'a russésca si ca diplomati'a principelui Gorceakoff, a resbunatu printr'unu triumfu stralucitoriu defactele generalului Cernaieff. Armatele otomane, intr'adeveru, s'au opritu in mediloculu mersului loru victoriosu. Nici unu obstaculu nu le mai separ'a de Belgradu, fiindu invederatu ca armat'a serbésca nu mai erá in stare a opune de aci inainte nici o resistintia seriósa. Ele s'au opritu cu tóte acestea, si Russi'a póte pretinde, spre a-si salvá amorulu propriu, ca inaintea *ultimatului* ei s'a produsu acestu resultatu.

Insa nu acésta impressiune domina in Europ'a; ea este cu totulu departe de acést'a. In opiniunea generale, Russi'a, din contra ese, dintr'acésta prima fasa a resboiului, batuta si umilita. Cei ce au fostu batuti, imprastiati de câtra Turci suntu generalii ei. Ei s'au lasatu sa fie jucati prin combinatiunile strategice ale lui Abdul-Kerim-Pasi'a, pre cari, cu prea mare incredere in infalibilitatea loru orgoliósa, nu 'si au datu ostenéla ale intielege de locu. In ochii Europei intrege armat'a serbésca devenise curatu o armata russésca si Serbi'a o simpla provincia a Russiei. Deci acésta provincia este acum in puterea turciloru, cari 'i posede chieile si i comanda câile principali.

Mai multu inca; prestigiulu Russiei s'a diminuatu intr'unu modu ciudatu chiaru si la serbi. Intr'adeveru pare bine stabilitu ca cele din urma desastre se datorescu totu atâtu neintielegerii dintre militiele serbesci si siefii loru moscoviti, pre câtu imperitiei lui Ignatieff. Artileri'a serbésca, mai alesu, aru fi refusatu sa dea ascultare generalului siefu; si in cea din urma bataie dela Djunis mai bine de un'a suta-cinci-dieci oficieri rusi aru fi cadiutu, isbiti, dupa tóte aparentiele, de glóntiele serbesci.

In fine de vomu cetí cu atentiune testulu depesiei oficiale prin care Turci'a anuncia acceptarea armistârei, vomu recunósce indata ca este conceputu astfeliu cum sa ocolésca óre-cum demersulu brutalu si apasatoriu alu generalului ambasadoru alu Russiei.

„Despre apesatórele staruintie si asigurârile pacifice ale puteriloru celoru mari, s'a ajunsu, eri sér'a, la incheierea unui suspendâri de arme pre dóue luni“.

Astfeliu este anunciata suspendarea ostilitatiloru, — cá o concessiune facuta tuturoru puteriloru celoru mari si mai cu séma asigurâriloru loru pacifice? Déra cine a datu asigurâri atâtu de pacifice? De buna-séma ca nu Russi'a. Comedi'a aru fi fostu prea nedémna pentru gravitatea situatiunei. Deci, celu pucinu in faci'a supusiloru sei, Pórt'a, de si facendu o concessiune necesitâtiei, a tienutu sa menageze aparentiele, si n'a voitu sa pastreze atitudinea umilita ce i aru fi dat'o ultimatulu rusescu, déca ea aru fi tienutu prea pre faci'a socotéla de densulu.

Asiá dara in definitivu Russi'a trebue sa fie pucinu satisfacuta de modulu in care se termina acésta prima fasa. N'a avutu ea rolulu celu frumosu. Ea a fostu obligata sa-si demasce de odata joculu, punendu cu bruschetie unu ultimatu absolutu inutilu, in momentulu candu se discutá inchieiarea unei armistari, si candu sublim'a Pórta apucase sa declare formalu ca consimtiá la dens'a. Ea simte ca n'a umilitu pre Pórt'a atâtu câtu aru fi voit'o, si ca n'a aperatu pre serbi intr'unu chipu atâtu de folositoriu pre câtu l'aru fi esigeatu mantienerea prestigiului si alu influintiei séle.

Necazulu ce i póte veni dintr'acést'a se va traduce óre acum in vre-unu chipu óre-care? Trebue sa se ascepte cine-va la acést'a si sa nu se prea grabésca a cantá victori'a pâna nu va vedea cum se voru regulá conditiunile armistârei. Si ací se potu iví dificultâti neasceptate. Asiá sa fie vorb'a mai inainte de tóte a se trage lini'a de demarcatiune intre ambe armate. Pórt'a, conservandu-si rolulu de suzerana in faci'a vasaliloru batuti si umiliti, a declaratu formalu ca nu va tractá punctulu acest'a cu Serbi'a, ci cu representantii puteriloru celoru mari. Atasiatii militari ai ambasadeloru voru fi probabilu insarcinati cu grij'a acést'a; si acum se voru fi si aflându, pentru acésta prima operatiune, in presenti'a unei dificultâti reale. In depesi'a pre care o citaramu mai susu se dice in tóta liter'a ca armistarea a inceputu la 2 Noemvre sér'a; acést'a va sa dica destulu de claru ca Pórt'a otomana intielege a se folosí de avantagele obtienute in urma de trupele séle si sa ocupe, in cursu de dóue luni de suspendare a armeloru, positiunile pre cari le au smulsu din man'a armatei serbesci. Consimti-va Russi'a la acestu arangementu, cu tóte aceste logicu si ecuitabilu? Nu va voi ea, precum se crede, sa radice pretentiunea a face sa se urce suspendarea armeloru la o epoca anterióra, cá sa imbunatâtiésca in câtu-va positiunea strategica a serbiloru, astfeliu cum resultá din ultimile eveneminte?

Sa admitemu chiaru ca nu va fi nimicu si ca lini'a de demarcatiune a sa se traga fâra dificultate. Ce se va petrece in cursulu acestoru dóue luni in care voru incetá a se bate? Suspenda-va Russi'a tramiterile ei de voluntari, séu, din contra, se va prepará sa intre ea insasi seriosu in campania? Fi-va, precum dicea acum dóue dile unu diurnalu vienesu, o curmare pentru pace, séu o curmare spre a prepará resboiulu? Eata ce este inca fórte dificilu a precisá astadi.

„Tr. C.“

Din viéti'a scolastica.

(Urmare.)

II. Despre pamentu.

1. Soiurile de pamentu.

S'au aretatu pamentu nesiposu, lutosu, varosu, humus próspetu.

2. Imbunatatire aacestor'a prin amestecarea loru.

S'au aretatu greutatea specifica a lutului uscatu si a petrei nesipóse. Cum sa se afle cantitatea nesipului intr'o bucata de pamentu prin — spalare; cum sa se afle, déca o bucata de pamentu contiene in ea varu prin — acide.

3. Imbunatâtirea pamentului prin gunoire.

S'au aretatu pamentu preparatu din resturi de plante si de animale (compostu).

4. Saparea, scopulu sapatului; regularea si cum sa se reguleze cu succesu o parte anumita de pamentu.

5. Udarea, folósele ei; cum sa se sleiésca unu locu apatosu.

III. Cultur'a pomiloru.

1. Scól'a de pomi.

a) Semenarea.

S'au aratatu semintie de meri, peri selbatici, gutui, simburi de perseci s. a.

b) Plantarea pocimpiloru.

S'au aratatu pocimpi de meri, peri, ciresi s. a. altoi de ribisi, agrisi s. a.

c) Altoirea, ocularea.

S'au aretatu, cum se face altoirea in despicatura, sub cója, copularea, ocularea.

d) Tempulu semenârei, sadirei, altoirei, oculàrii.

e) Tratarea pomisioriloru altoiti in scól'a de pomi.

2. Sadirea pomisioriloru scosi din scóla, distanti'a, proptirea.

3. Instrumentele de gradina cele mai necesari.

IV. Conceperea unui planu de gradina.

S'au desemnatu pe tabla unu planu de gradina, la care s'au facutu impartirea teritoriului proportionalmente in scól'a de pomi; locu pentru tufe fructifere; locu pentru flori, plante veninóse; locu pentru arbori si tufe selbatice; locu pentru casa, gunoiu s. a.

S'au facutu esercitii practice in impartirea teritoriului gradinei dupa unu planu.

V. Colectiuni:

a) de semintie si alte fructe,
b) radecini,
c) soiuri de lemnu,
d) frundie si
e) plantutie intregi.

S'au spusu, cum sa se usuce si apese; plantutie intregi, frundie, foi; cum sa se lipésca pe harthia.

S'au aretatu o colectiune de foi, frundie, plantutie intregi uscate si apesate — nelipite si lipite pe harthía; o colectiune de semintie, grauntie, bobe s. a. in sticlutie; o colectiune de verfuri de ramuri cu muguri; o colectiune de bucâti de lemnu de pomi de arbori deosebiti, taiate dealungulu dela maduva spre cója in trei laturi si trei muchi, avendu o lature netedita cu strugurulu, alt'a nestrujita si pre a trei'a provediuta cu cój'a.

Escursiuni

s'au facutu dóue:

1. In gradin'a cu scóle de pomi a cetâtiei. Aicì s'au repetitu pe scurtu esplicarea asupr'a scólei de pomi, altoirei, oculârei s. a.

2. In lucsós'a gradina de flori, legume si pomi a dlui comerciante, Ioanu B. Popu, a cârei impartire in parcele si rabate pentru deosebite scopuri este facuta dupa unu planu conceputu cu mare atentiune, cunoscintia de lucru si zelu. Aici s'au repetitu esplicarea asupr'a impartirei teritoriului gradinei. S'au facutu esplicare asupr'a paturiloru calde, caseloru de sticla pentru prasire si scutire, asupr'a sadirei de altoi verdi, foi s. a. S'au aretatu diverse plante de sudu s. a.

IV. Planulu de invetiamentu.

S'au cetitu dearendulu, s'au desbatutu asupr'a lui si s'au aflatu, ca:

a) cuprinde intr'ensulu preste totu si in parte prea multu materialu pentru o scóla poporale cu elevi de 6-12 ani;

b) materialulu lui este datu pentru scól'a poporale in genere; prin urmare nu se póte scí dupa elu, câtu are sa propuna scól'a cu unu invetiatoriu si cea cu doi invetiatori.

Conferinti'a este dar' de parere, ca aru fi bine, cá pentru scól'a poporale cu elevi de 6—12 ani sa se dea unu planu de invetiamentu cu materialu de o catatime mai corespundietória si apoi se fia specificatu si pentru scól'a cu unu invetiatoriu si pentru cea cu doi invetiatori.

V. Cantârile.

S'au propusu: respunsurile dela liturgia si alte cantâri bisericesci; apoi cantece scolastice si natiunale — ceste din urma le au propusu dlu Ioanu Popoviciu dupa music'a vocale spre cea mai mare multiamire a celoru presenti.

VI. Gimnastic'a.

Esercitii in miscarea pe locu, sarituri s. a.

In esplicarea materialului pro-

„Ioanu Bratianu si Carolu de Hohenzollern.“

(Reminiscintie din 1866.)

Reproducemu din „Eletképek“ Nrii 132 si 133 urmatórea descriere interesanta despre d. Bratianu.

(Urmare.)

Nainte de câte-va dile a aparutu in „Presse“ discursulu unui penny-a-liner cu Bratianu, din care se vede cumcá presiedintele consiliului de ministri alu Romaniei si acum'a totu astfeliu cugeta despre noi cá inainte de 10 ani, cându inca nu erá ministru.

Dar' acum'a vinu la celea mai interessante.

Patru dile intregi nu audisemu nimicu nici de Bratianu nici de Davila. Dara cumca nu calatorise inca ne afidá ospetaríulu, care scaunulu din drépt'a mea inca 'lu totu reservá pentru celu dintâiu.

La 8 Maiu, cându noi eramu dejá la prândiu, vine Bratianu, cu fatia vesela, 'mi intinde mân'a, siede, si inainte de a-lu fi intrebatu 'mi dice: „Le jeu est fait. Nous partirons ce soir vers Vienne!“ (Lucrulu e gat'a, noi caletorimu adi de séra spre Vien'a.)

Altu-ceva nu mi a spusu, si eu nu scieamu acum'a: óre Carolu venit'au indereptu, séu numai in Berlinu voru conveni, si nu-mi scieamu inchipuí ce mai voiescu ei si prin Vien'a? Amu tacutu. Dar' Bratianu erá astadata pré vorbitoriu, si in asta dispositiune sciricea despre tóte, despre Berlinu, Vien'a, Pest'a.

Câtra finea prândiului nu mi-amu mai potutu predomní curiositatea. I-amu gratulatu pentru resultatu adaugându, cum-ca noi magiarii inca ne potemu bucurá de acésta vecinatate, pentru-ca si de noi e mai bine, decum-va la otarele nóstre este o tiéra guvernata cu civilisatiune, cu care poti pactá si contractá in modu loialu, nu cá cu o tiéra agitata prin anarchia si intrige interne. De altmintrea -- dicu — sa-mi pardonati pentru pessimismulu meu, inse e basatu pe istoria: „eu me temu, ca nici asta stare ameliorata a lucruriloru nu va durá multu. Se póte intemplá, cá un'a din partitele contrarie se devína in preponderantia, si se alunge pe principele. Si pâna cându Ghicii, Cantacuzenii, Stirbeii Bibescii Cuzestii etc. se retragu cu cele „economisate“ ale loru, pâna atunci pe acestu principe nemtiescu......“

:... Bratianu me intrerupse ací, si fâra nici o reserva completà sentinti'a inceputa: „....'lu voru alungá, dupa ce va fi spesatu binisioru din alu seu pentru tronu, si nu i va fi remasu nici parale nici multiamita.“

Cu uimire m'amu uitatu la acestu omu minunatu, si cu unu feliu de reserva amu riscatu intrebarea:

„Ei bine! si dt'a precugetându acést'a, totusi ai curagiu a espune la unu astfeliu de periculu pe acelu bietu principe nemtiescu?“

Dar' ve rogu — respunse Bratianu — eu numai detorinti'a 'mi implinescu câtra patria, si o implinescu si in interesulu propriu, desbracându-me cu totulu de veri-ce ilusiune; *bá chiaru fâra nici o sperantia in viitoriulu natiunei mele.*“

„Românulu — continua fiitorulu ministru — *este o natiune de totu demoralisata si ingrata, care nu e capabila de cultura, si n'are nici unu viitoriu, — dar' de acea eu totusi 'mi implinescu detorinti'a patriotica! Adieu! De séra plecâmu!*

Amu incremenitu la audiulu acestei fassiuni improvisate, remaseiu cu gur'a cascata, si mai ca amu uitatu a primí mân'a intinsa de remasu bunu, si a-i rostí câte-va cuvinte despre fericirea sea si a natiunei sele, despre bun'a vecinatate etc.

Figur'a cea fina, eleganta dar' modesta a diplomatului disparuse demultu si eu inca totu nu-mi puteamu vení in ori din uimirea in care me pusese cele audite.

Oare ironia, sarcasmu drasticu a voitu se fia acést'a séu o desperatiune si perderea increderei in sine a la Manfred? Minunatu soiu de patriotismu acest'a!

Reformerii nostri: Wesselényi, Széchenyi si chiaru Kossuth inca s'au espectoratu amaru, aspru si cu dispretiu despre natiunea nóstra, — au vorbitu si scrisu fâra crutiare mai cu séma la inceputu cându erá vorb'a „ca se descepte pe natiunea nóstra din somnulu ursului, ne numiau dieu ei „Donquixoti asiatici“, „idioti Verbőczyani“, „trandavi“ etc. ba Eőtvős — dupa dis'a lui Deák — ne asemená cu calulu desemnatu in cartea veterinariului, pe care se potu vedé numerisate *la unu locu* tóte morburile de cai si asiá ne-a eternisatu naintea Europei, *cá pe sum'a tuturoru releloru si coruptiuniloru.* Dar' acestea erau dise numai despre generatiunea de atunci, si ei nu au abdisu de tóta speranti'a ca tóte se voru intórce spre bine; ci din contra refrenulu tuturoru espectoratiuniloru si dogeneloru loru a fostu speranti'a cum ca: „Ungari'a n'a fostu ci va fi“. Inse a se dechiará astfeliu despre natiunea sea, cá acestu venatoriu de principi — ei nici cându n'au facutu-o, nici chiaru in momentulu celei mai mari esacerbatiuni.

.....*Generalulu* Bismark ostenitu se intindea pe divanu in locuinti'a sea din Wilhemstrasse si fumá cându a intratu la densulu *lieutenantulu* Carolu principe de Hohenzollern.

Generalii nu au datina a se scolá in onórea subalterniloru sei.

Principele 'i spunea: câtu 'lu nepaciuescu numai cá se primésca tronulu Romaniei; a venitu deci se intrebe: *ce are de facutu?*

Ast'a se petrecea in a 3.

Bismark care inca atunci nici nu visá ca in a 6, in strad'a publica se va comite atentatu in contr'a vietiei lui, si tocm'a se ocupá cu ide'a cum s'aru folosí mai bine de restempulu de 4 septamâni, spre elocarea tuturoru mineloru, cá apoi se incépa unu „resbelu vialu“ — tocm'a erá dispusu a serví cu svatu in astfeliu de lucruri „neinsemnate“! Deci cu afabil'a-i grobianitate ce-lu caracteriséza i-a respunsu: „Ce? unu *lieutenantu* prusescu flamendu inca intréba ca primi-va cându 'lu imbia cu tronu!“ Celu putienu astfeliu scrieau pe atunci diurnalele din Berlinu.

Si tinerulu *lieutenantu* s'a resolvitu se fia principe.

Mai bine i-a si succesu lui acést'a, decâtu fratelui seu, carele dupa patru ani negresitu totu la svatulu lui Bismark trebuiá se ocupe tronulu Spaniei. Câci pâna ce printiariatulu lui Carolu numai tatâne-seu i-a pusu s'au distinsu urmatorii:

DD. Ioanu Aronu, Anastasie Barsanu, Vasilie Crang'a, Ioanu Dobreanu, Dometie Dogariu, Stefanu Dragomiru, Ioanu Forgaci'a, Georgiu Garbaci'a, Candidu Musilea, Dimitrie Nanu, Niculae Parvu, Ioanu Popoviciu, Stefanu Popoviciu, Niculae Puscariu, Georgiu Reitescu, Ilariu Reitu, Georgiu Roncianu, Stefanu Taus, Georgiu Tieposulu.

Pe lânga acést'a:

1. Dlu Ioanu Dobreanu a adusu in conferintia si a aretatu:

a) siese soiuri de pamentu, si adeca: pamentu de holda, marghia, lutu suru, lutu galbinu (amestecate cu putienu varu si ceva humus) si lutu sterpu;

b) planulu gradinei de modelu din Atielu — l'au desemnatu pe tabla si l'au esplicatu fórte bine.

2. Dlu Anast. Bârsanu au adusu o colectiune de modele de altoitu — le au aretatu si eplicatu fórte bine. (Va urmá)

Societatea academica româna.

PUBLICATIUNE

de concursurile propuse conformu decisiuniloru luate in sessiunea din anii 1875 si 1876.

I. Premie privitórie la filologia si literatura.

A. Premiu Zapp'a.

(pentru traduceri de autori clasici, elini si latini.)

Conformu decisiunei luate in sessiunea anului 1876, se publica concursu pentru cea mai buna traductiune din:

a) *Titus Livius,* liberu XXI, capu 1, pâna la 23 inclusivu.

b) *Plutarchus.* Vita Sullae. capu XV pâna la XXII, cu conditiunile urmatórie:

1. Traductiunea va fi intr'o limba romanésca, câtu se póte de curata si de eleganta, cautandu a se reproduce in traducere calitâtile auctoriului tradusu.

Traducatorii suntu datori a dá note critice asupr'a diferiteloru lectiuni ale localiloru obscure din testu, cum si note esplicative asupr'a terminiloru technici si numeloru proprii cari vinu in testulu autoriului.

2. Manuscriptele venite mai târdiu de 15 Augustu 1877, nu se voru luá in consideratiune.

3. Manuscriptele voru fi scrise câtu se potu de corectu si legibile, ínse nu de mân'a corectorului, ci de alt'a straina, bine cusute intr'unu fasciculu si paginate. In fruntea manuscriptului se va scrie o devisa in ori-ce limba si totu cu mân'a straina. Pre lânga manuscriptu se va alaturá si o scrisóre inchisa cu sigilu fâra initialele autoriului, adresata presiedintelui Societaței academice si purtandu in afara devis'a manuscriptului scrisa totu cu mâna straina, iéra in intru numele autoriului traductiunei.

4. Manuscriptele se voru censurá si judecá de sectiunea filologica, care va propune Societâtiei, in siedintia plenaria, adoptarea acelui'a dintre operate care va meritá premiulu destinatu pentru aceste lucrâri.

5. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in archivulu Societatei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, ale câroru nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

6. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 20 pagine va fi de lei noi 120.

7. Celu ce va obtienea premiulu cá celu mai escelinte traducatoriu alu celoru 20 de pagine de cari e vorb'a in articulii precedenti, va fi insarcinatu de Societate a face traductiunea autoriului intregu cu premiulu fipsatu de lei noi 120, pentru fia-care 20 pagine.

8. Traducatoriulu astfeliu insarcinatu de Societate va fi datoriu a urmá lucrarea cu aceea-si diligintia, esactitate, elegantia si puritate de limba cu care a facutu si prob'a premiata.

Elu va fi datoriu a dá pre fiacare anu câte 200 pagine de traducere din editiunea luata de norma.

9. Traductiunea se va esaminá de sectiunea filologica a Societatei, si aflandu-se conforma conditiuniloru de mai susu, se va dá la tipariu, ér' traducatoriului se va respunde remuneratiunea cuvenita.

La casu inse cându traductiunea n'aru corespunde conditiuniloru stabilite, ea se va tramite autoriului cu observatiunile facute de sectiunea filologica si invitatiune de a o amendá.

10. Cându traducatoriulu, din ori ce causa, n'aru mai continuá lucrarea, atunci se va publicá din nou concursu de proba in conditiunile de mai susu.

11. Autoriulu clasicu care trece preste 500 pagine se va impartí intre mai multi concurenti ce voru escele la concursu.

12. Tiparirea auctorului tradusu se va face de Societate in 500 esemplarie, formatu in octavu ordinariu, cu litare *garmondu* si pe harthía alba curata, dupa unu modelu alesu de Societate.

Formatulu adoptatu, literele si harthi'a aprobate voru serví pentru toti auctorii tradusi si tipariti cu spesele societatei.

Pretiulu unui esemplariu scosu la vendiare se va defige in raportu cu spesele facute cu traducerea si tiparirea lui, asiá cá din vendiarea primei editiuni se esa si sa se incaseze cu procentele loru toti banii versati cu acésta editiune.

13. Traducatorii opereloru premiate de societate suutu liberi a scóte o a dóu'a editiune din traductiunea facuta de densii, inse numai dupa trecerea intâiei editiuni facute de societate, ei remanu proprietari pe traductiunile loru.

14. Cându societatea va aflá de cuviintia a face o nóua traductiune din unu auctoriu dejá tradusu si publicatu cu spesele ei, ea va fi libera a procede la acest'a fâra cá intâiulu traductoriu se aiba dreptulu de a se opune.

B. Premiu Nasturelu

(din seri'a A. pentru subiecte puse la concursu d) referente la limbistica si istori'a philologica séu literaria a limbei române.)

Conformu decisiunei luata in sessiunea anului 1876, se publica concursu asupr'a tesei urmatóre:

„Studiu asupr'a produceriloru literarie in limb'a romàna din epoc'a lui Mateiu Bassarabu (1633—1654), in care se voru avé in vedere atâtu documentele oficiali si particulari redactate in limb'a româna in acea epoca, câtu si cârti traduse si tiparite românesci pe atunci, precum si ori ce elemente literarie relative la miscarea culturei române in acelu periodu, se va studiá cu o speciale atentiune viéti'a si activitatea literaria a eruditului mare Logofetu alu tierei din acelu tempu Udriste (Drestu séu Uriilu) Nasturelu din Heresci cumnatu alu lui Mateiu Voda si strabunu alu fericitului nostru donatoriu."

Conditiunile concursului voru fi:

1. Marimea lucrârei va fi de 10—15 cóle de tipariu, formatu 8 ordinariu, litere garmondu.

2. Terminulu presentârei manuscripteloru la concursu va fi 14 Augustu 1879.

3. Manuscriptele se voru presentá anonime, purtându o devisa care va fi reprodusa pe unu plicu sigilatu contienendu numele concurentelui.

4. Premiulu ce se va acordá opului celui mai bunu va fi de lei 5000, fâra a puté fi impartitu.

5. Societatea academica 'si reserva dreptulu de a tiparí in publicatiunile sele dissertatiunile ce se voru premiá.

C. Premiu Zappa

(pentru lucrâri philologice.)

Conformu decisiunei luata in sessiunea anului 1875 se publica concursu pentru cea mai buna lucrare asupr'a: Formatiunei cuvinteloru in limb'a romana prin derivatiune si compositiune.

Tractactulu va cuprinde:

a) O parte generale, in care prin esemple luate si din alte limbi in legatura de cumnatia cu a nóstra, si mai alesu din limbile clasice, se voru defini si esplicá principiele formatiunei cuvinteloru atâtu prin sufisse séu derivatiune in intielesu strinsu, câtu si prin prefise séu compositiune.

b) O parte speciale, care va avé de objectu formatiunea prin sufisse a cuvinteloru limbei romanesci si care se va intinde:

1. Asupr'a formatiunei cuvinteloru prin sufisse séu derivatiune, cum: mor-ariu (din móra), fer-icare (din feru), strimt-óre (din strimtu), vac-utia (din vaca) parint-escu (din parinte).

Pentru fia-care sufissu se va stabilí prin numeróse esemple:

a) La ce genu de cuvinte se afige; b) déca are o singura forma séu mai multe; c) care este intielesulu celu mai generale alu lui; d) cari suntu insemnârile accidentali ce mai póte luá; e) in casurile in cari intielesurile unui sufissu paru a se atinge cu intielesulu unui'a séu mai multoru sufisse, care e diferinti'a care le distinge; f) cari din sufisse suntu romanice, cari nu; erá la acele cari, de-si romanice, paru prin transformârile phonetice ce au potutu luá in limb'a nóstra, a se departá de corespundietórele loru in celelalte limbi romanice, sa se demonstre cu probe indestulatórie acele transformâri; g) in fine atâtu in respectulu formei câtu si alu intielesului se voru compará sufissele romanesci cu cele corespundietórie din limb'a latina si din alte limbi surori.

2. Asupr'a formatiunei cuvinteloru cu prefise séu compositiune, cum: ap-punere op-punere, com-punere, ne-fiintia, in-famu, etc.

Pentru fia-care prefisu, si totudéun'a in comparatiune cu limb'a latina si alte surori, se va stabilí prin numeróse esemple: a) la ce genu de cuvinte se pune; b) ce transformâri phonetice sufere; c) care e intielesulu generale; d) cari suntu insemnârile speciali si derivate ce mai póte luá; e) care e in fine diferinti'a de intielesu a unui prefisu, intru câtu pare a se atinge intielesulu altui prefisu.

3. Asupr'a formatiuniloru cuvinteloru prin compositiune a dóue cuvinte, cari esprimu fia-care unu concepu bine definitu, cum: cod-albu, batu-jocura, bine-cuven-tare; lucé-feru, casca-gura, perde-vara, etc., cautându a se stabili prin comparatiune cu latin'a si alte limbe surori, pâna la ce gradu limb'a nóstra e susceptibile de asemenea compositiune si cari anume suntu legile si tipii acestoru formatiuni.

II. Conditiuni:

1. Marimea operatului va fi aprosimativu intre 15—20 cóle de tipariu, formatu octavu ordinariu cu litere garmondu.

2. Terminulu concursului, cându manuscriptele au se vina in cancelari'a societâtiei academice, este 30 Iuliu 1877.

Cele venite mai tardiu nu se voru luá in consideratiune.

3. Manuscriptele se ceru se fia scrise curatu, ligibile si de mâna straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa séu motto in ori-ce limba si totu de mâna straina.

5. Prelânga manuscriptu se va alaturá si o scrisóre inchisa in plicu sigilatu cu sigilu fâra initialele autorului, adresata câtra Societatea Academica. Pliculu va purtá pre densulu devis'a manuscriptului, scrisa iérasi de mâna straina, iéra in intru numele autorului.

6. Manuscriptele se voru censurá prin sectiunea filologica, care va propune societatei academice, in siedintia plenaria, premiarea acelui'a dintre operatele venite, care va meritá premiulu destinatu pentru acésta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in archivulu societatei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, alu câroru nume remanu necunoscute, fiinduca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

---

constatu câte va milióne, — césta-lalta gluma, de-si numai cá idea i-a constatu Germaniei casteluri si miliarde, de-si s'a nascutu din trens'a „unitatea imperiului."

„Principele" Ioanu Bratianu cu tinerulu seu „secretariu" a descalecatu in Vien'a la otelulu „Lamm" in suburbiulu Leopoldu, si dóue dile au petrecutu pe acolo fâra cá politi'a se fi descoperitu in trensii ce-va suspiciosu.

In Turnulu-severinului — de-mi aducu bine aminte — o deputatiune mare a primitu pe Ioanu Bratianu. Iéra Bratianu a condusu naintea deputatiunei pe „secretariulu" seu si in trensulu le-a presentatu pe Domnitoriulu loru pe Carolu I.

Ce vivate entusiasmate a produsu acést'a!

Numai unu omu a fostu care si-a muscatu buzele de spaima — siefulu politiei limitrofe austriace.

Numai decâtu a depesiatu la Vien'a, carea dóue dile nutrise in sinulu seu, pe lupulu invescutu in piele de mielu fâra cá se-lu fi cunoscutu. Se dice ca si in Vien'a la directiunea politiei inalte si secrete s'au ivitu câte-va casuri de lesinare. Celu putienu asiá vorbescu malitiósele diurnale din Berlinu.

Bratianu s'a nascutu in Bucuresci la 1822. Dejá in etate de 16 ani erá cadetu si in 1841 s'a dusu la Parisu pentru completarea studieloru militari. La 1848 s'a rentorsu repede la Bucuresci, si a fostu unulu dintre cei patru secretari ai guvernului provisoriu.

Tocmai asiá erá omulu independintiei de Russi'a cá celei de Turci'a, si s'a nesuitu a face din Romani'a unu statu democraticu. A fostu ministru de politia. In 1849 l'a esilatu si s'a rentorsu la Parisu. In 1855 a fostu condamnatu la mulcta de 3000 franci si inchisóre de 2 lune pentru organisarea societâtiloru secrete. In 1866 cu frate-seu dimpreuna s'a rentorsu in Romani'a si s'a facutu ministru de financie in ministeriulu lui Catargiu. In 1858 iéra-si a devenitu ministru de financie, si astadi este capulu guvernului princiaru, si asiá dicându principalulu diriginte alu sortiei Romaniei."

Déca suntu adeverate cele ce le enaréza (y) despre diplomatulu Bratianu si cu deosebire dechiaratiunea lui *despre natiunea romàna,* — de care cá de o axioma" se folosescu astadi diurnalele magiare, — apoi noi, cari credemu ca cunóscemu mai bine pe poporulu românu, suntemu dispusi a crede, ca dechiaratiunea dlui Bratianu n'a fostu decâtu o *ironia* la adres'a diplomatului magiaru.

Dlu Bratianu negresitu, vediendu ca are de a face cu unu omu, care de-si face pe diplomatulu, elu cá magiaru si vecinu nici macaru atât'a nu scie, ca o persóna atâtu de cunoscuta cá Bratianu *nu este principe,* si-lu tituléza per „altesse," cá se scape de molestele lui intrebâri, i-a intregitu sentinti'a *dupa gustulu si dorinti'a lui,* si apoi numai decâtu dicându-i „adieu!" l'a lasatu cu *„gur'a cascata"* cum insusi marturisesce, cá se-si completeze ilusiunile . . . . . .

Premiulu defiptu pentru acésta lucrare este de lei noi 2500.

(Va urmá.)

Costumulu preotiloru din Romani'a.

De câtu-va tempu, se agita prin cercurile lumei bisericesci cestiunea modificârei costumului preotiloru, cestiune care trebuie se atraga atentiunea tuturoru ómeniloru iubitori de progresu, cari nu potu decâtu sa o priméscа cá o reforma utila si indispensabile obiceiuriloru seclului in care traimu. Este vorb'a a se inlocuí actualulu costumu (giubéu'a, anteriulu si potcapulu) destulu de barbaru in sine, putienu cam ridicolu pentru unu omu neobicinuitu si archistrainu, printr'unu costumu, care prelânga conditiunea de a fi mai comodu, mai apropiatu de hain'a lumei in mijloculu cârei'a traiesce preotulu românu, se indeplinésca si conditiunea de a se apropiá de costumulu traditionalu preotiescu, care s'a schimbatu decâtu la o epoca fatale tierei nóstre, epoc'a fanariotiloru.

Beiulu Nicolae Mavrocordatu, la 1715, capetandu dela sultanulu Mustaf'a alu II-lea domni'a tierei nóstre, intr'unu spiritu de lingusire câtra stapânulu seu, introduse in tiéra costumulu turcescu, distribuindu unui'a din lingusitorii sei, cá semnu de favóre, caftanulu, altui'a binisiulu, gugiumanulu de blana séu câte unu islicu, pâna ce imbracà cu modulu acest'a pre bietii boerii nostri cu intregulu costumu fanariotu, asiá de strainu de tiéra, incâtu n'a potutu prinde câtusi de putienu radecini. Cea dintâiu suflare a civilisatiunei fuse de ajunsu cá se faca a dispare acelu costumu pe atâtu de barbaru, pre câtu de strainu, si a fi inlocuitu cu costumulu uniformu adoptatu de intrég'a Europa.

Nimeni nu póte contestá ca românulu nostru, fia boieriu fia opinca, a avutu costumulu seu propriu, costumu originalu alu tierei sele si a cârui'a origine, la tierani mai cu séma, datéza dela stramosii nostri romani, cu óre-cari transformâri, se intielege. Costumulu românului in toti tempii a fostu unu costumu usioru, strimtu, comodu pentru lupta si elegantu pentru ocasiunea cându trebuiá se-si arete cu mandria, dulam'a, pantalonulu cu ghizde si sucmanulu.

In anulu 1787 vení cá beiu in Romani'a Nicolae Mavrogheni. Predecesorulu lui pocise pe civili, trebuiá cá si urmasiulu, cu tóta opositi'a veneratului metropolitu Cosm'a, românu din judetiulu Argesiului, se uniformeze pre bietii preoti cu costumulu din Fanaru, si nici acel'a originalu, ci alu armeniloru din Asi'a minora.

Se voru gasí póte ómeni, cari unii din lipsa de cunoscintie, altii din simplu obiceiu, se critice reform'a care aru trebuí introdusa in costumulu preotiloru nostri, si cari se alarmeze lumea numai pentru o simpla modificare. Voru strigá póte ca ne nemtimu séu ne muscalimu, ca ne facemu letini séu ca se da o lovire religiei, schimbandu hain'a neoficiale a preotului.

Acestor'a vomu respunde ca precum Mavrogheni a schimbatu portulu preotiloru, inlocuindu pe celu natiunalu cu celu fanariotu, fâra a atacá cu acést'a dogmele, neconstituindu o dogma costumulu esterioru lumescu alu preotului, de asemenea ori cându se póte lapedá acelu costumu strainu tierei, fâra a se atinge vr'o dogma câci nu se ataca costumulu de servitiu, costumulu sacerdotalu. Déca cu totii amu consultá istori'a religiósa amu vedé ca chiaru costumulu de servitiu s'a reformatu. Astfeliu pâna la sântulu Ioanu Chrisostomulu anulu 337, sub Arcadiu si Honoriu, patriarchulu Constantinopolei si tóte gradele bisericesci purtau sfit'a preotiloru de adi, punendu pe deasupr'a omoforulu archierescu, care insémna „oai'a cea retacita.“ Sântulu Ioanu a adoptatu saculu si mitr'a, cari nu suntu decâtu hainele imperiale bizantine. Sfit'a sântului Ioanu Chrisostomulu o avemu chiaru in tiér'a nóstra, la episcopi'a de Romanu, data cá odoru preotiosu de unu imperatore bizantinu din dinasti'a paleologiloru.

Intr'o carte intitulata „Turco-Greci'a“ a lui Martinu Cruzius, profesore de limb'a elena si latina la academi'a din Turingi'a, tiparita in orasiulu Basilea, la an. 1584, se vorbesce despre patriarchii Constantinopolei, sub titlulu Eficies Patriarhae Constantinopoli. In acea carte gasimu unu chipu de omu betrânu, cu barba si pelaria, imbracatu cu haina care are nasturi dela gâtu pâna la brêu (pagin'a 392, 394), cu esplicatiunea urmatóre: „capasulu (paleri'a) cu rotundirea ei (marginele) insemnédia podób'a capului clerului si incungiurarea sântului duchu, restulu e reverinti'a si caban'a.“

Acela'si costumu 'lu gasimu sculptatu in pétr'a de deasupr'a usiloru palatului metropolitanu si la paraclisulu acestui palatu.

Déca ni se va cere a alege intre unu costumu strainu, fâra nici unu gustu, barbaru, incomodu si chiaru ridiculu pentru o lume care ne ia inainte cu civilisatiunea, si unu costumu traditionalu, comodu, in care se domine armoni'a, bunulu gustu si care se desemne pe preotulu nostru socialu, care e si tata de familia, noi suntemu siguri ca toti ómenii de bine, adeveratii sustienatori ai religiunei si datineloru nóstre natiunale, voru preferá impreuna cu noi pe celu mai practicu si celu mai convenabilu pentru societatea nóstra. In ajutoriulu nostru ne vine chiaru Istori'a bisericésca, retiparita in Bucuresci la an. 1845.

Pentru cei ce inse din rea vointia se voru obstiná a strigá fâra ratiune in contr'a vre-unei modificâri, venita fórte la tempu, si cari mai multu se falescu cu numele de crestini, ne marginimu a le recomendá: mai multa credintia decâtu vorbe vane.

„Rom.“

Romani'a.

Publicâmu dupa „Românulu“ proiectulu de respunsu la discursulu tronului. Maioritatea comitetului delegatiloru, compusa de 6 din 7 membrii, avendu de raportatóre pe d. M Ferechide, propune urmatórea redactiune:

Mari'a Ta!

Convocati in sessiune estraordinara, intr'unu momentu cându evenimentele ce se petrecu in peninsul'a Balcanica inspira o ingrigire generale, cea dintâiu datoria a nóstra, dupa espresiunea devotamentului nostru sinceru pentru august'a persóna a Mariei Tale, este de a ne grabí se respundemu la acestu apelu care asociéza representatiunea natiunale la privighiarea situatiunei de facia, si la luarea mesureloru reclamate de dens'a.

Suntemu fericiti, Pré inaltiate Dómne, de a vedé ca relatiunile nóstre esterióre suntu din cele mai bune. Camera vede cu multiamire ca consiliarii tronului persevera in politic'a unei stricte neutralitâti, in faci'a lupteloru ce sângera tierile vecine de preste Dunare, politica care corespunde dorintieloru intregi. Cu toti ne felicitâmu ca acésta atitudine, singur'a conforma intereseloru nóstre nationale si credintiei tratateloru, a dobânditu aprobarea puteriloru garante. Decisi a staruí in mantinerea acestei politice de stricta neutralitate, ne vomu folosí si in viitoriu de dispositiunile bine-voitóre Romaniei, aretate de puterile cele mari ale Europei, spre consolidarea esistintiei si integritâtiei statului românu.

Adversari hotariti a ori-câroru proiecte aventuróse, ne preocupâmu numai de pericolele cari aru puté se amenintie directu statulu românu Pentru a ne aperá in contr'a locu, cu tóta greutatea situatiunei nóstre financiare, nu vomu crutiá nici unu sacrificiu; spriginulu nostru nu va lipsí guvernului Mariei Tale cá se inlature aceste pericole. Nu uitamu si nu vomu uitá ca nóue, româniloru, cei dintâiu ne incumba datori'a de a fi aparatorii integritâtiei teritoriului nostru, ai caminuriloru si ai drepturiloru nóstre nationale, ori-câtu de mare este avantagiulu asiguratu Romaniei prin protectiunea puteriloru garante. Amu aprobatu dar' si vomu aprobá tóte mesurile de precautiune si aparare cari s'au luatu de guvernu séu pe cari complicatiunile esterióre ni le-aru mai indicá.

Vomu consacrá totu tempulu si atentiunea nóstra studiului bugeteloru pe 1877 si 1878, si alu legiloru organice cari ni se anuntia, spre a aflá midilócele de a imbunatatí situatiunea nóstra financiara si economica. Mai cu séma ne vomu aplicá a dá judecieloru si comuneloru autonomi'a loru, care singura, — suntemu convinsi de acést'a cá si Maria T'a — póte asicurá vitalitalitatea si propasirea loru, intr'unu statu care se bucura de institutiuni liberale cá ale nóstre.

Mari'a Ta, representatiunea nationale are cunoscinti'a greutâtiloru de totu feliulu cari ne incungiura. Avemu inse speranti'a ca Dumnedieulu parintiloru nostrii nu ne ve parasí nici de asta-data. Avemu speranti'a ca, prin o munca neobosita, prin o neadormita priveghiare, vomu puté se imbunatatimu situatiunea din intru, si in acela'si tempu, prin strins'a unire si armonia dintre domnu si natiune, vomu trece preste greutâtile esterióre.

Sa traiesci, Mari'a Ta.

Sa traiésca Mari'a Sea Dómn'a.

Raportoru, M. Ferechide.

Minoritatea comitetului delegatiloru, compusa de d. N. Blaremberg, propune, in ceea ce privesce politic'a esterióra urmatoriulu amendamentu:

AMENDAMENTU

Camer'a este fericita de a vedé ca consiliarii tronului persevera in politic'a unei stricte neutralitâti, politica ce le-a fostu indicata de dens'a inca dela inceputulu resbelului care sângera peninsul'a balcanica, si ca voiescu si pe viitoriu sa se inspire de voturile representatiunei natiunale.

Ea nu mai crede dar' necesaru a revení asupr'a consideratiuniloru de totu feliulu, cari facu din acea neutralitate o necesitate si o lege pentru noi românii. Ea inse nu se póte poprí de a adaugí ca, in fati'a graveloru complicatiuni esterióre ce amenintia séu aru mai amenintiá pe viitoriu pacea Europei, numai acea neutralitate consacrata si in dreptu, precum ea esista in faptu, aru puté se liniscésca cu deseversire tiér'a asupr'a destineloru sele viitóre si se inlature dela noi ori-ce periculu.

Vomu fi dar' recunoscatori si Mariei Tale si consiliariloru ce Mari'a Ta Ti-ai alesu pentru ori-ce se va face séu obtiene in acestu sensu. Sarcin'a acést'a nu va fi grea, fiindu date tratatele ce garantéza esistinti'a nóstra; câci garanti'a colectiva are de corolaru necesaru neutralitatea. E vorb'a dar' de a obtiene proclamarea formale si esplicita aceea ce este dejá subintielesu, aceea ce este dejá consacratu implicitu in instrumentele diplomatice ce au determinatu situatiunea nóstra politica.

Dar' tocmai fiindca acea neutralitate se impune cá o necessitate si o datoria pentru noi, trebue sa veghiâmu cá nimeni sa n'o infrânga in detrimentulu esistentiei si in contr'a vointiei nóstre. Amu aprobatu dar' si vomu aprobá tóte mesurile de precautiune si aperare ce s'au luatu de guverne séu pe cari complicatiunile ulterióre ni le-aru mai indicá pentru acestu sfersitu, mesuri pe cari ni le dictéza simplulu instinctu de conservatiune.

Nu e sacrificiu pe care natiunea sa nu-lu accepteze, in diu'a cându, prin imposibilu, neutralitatea nóstra n'aru fi de ajunsu spre a ne pune la adapostulu unui atacu cu mâna armata, spre a aperá, in acea óra suprema, in mesur'a puteriloru sele, caminurile si drepturile stramosiesci, cá sa putemu, in ori-ce casu, sa le afirmâmu fatia cu cei ce le-aru amenintiá séu negá si cá sa fimu unu aucsiliaru, ér' nu o povara pentru acei mai puternici, cari, din caus'a identitâtiei intereseloru si a fidelitâtiei la tratatele ce au subscrisu, aru vení sa ne ajute.

N. *Blaramberg.*

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Noemvre 1876.

Metalicele 5%	60	55
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	65	40
Imprumutulu de statu din 1860	107	50
Actiuni de banca	816	—
Actiuni de creditu	138	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	—
„ „ „ Temisiorene	72	—
„ „ „ Ardelenesci	72	25
„ „ „ Croato-slavone	83	75
Argintu	11	15
Galbinu	6	11
Napoleonu d'auru (poli)	10	14

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a poporale gr. or. din Sten'a, ppresbiteratulu Cohalmului, se escrie concursu pâna in 20 Nov. a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 100 fl. v. a. cuartiru si lemne de ajunsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu, suntu avisati a-si substerne petitiunile loru cu celelalte documente la inspectoratulu district. de scóle gr. or. alu Cohalmului.

Sten'a 28 Octobre 1876.

Comitetulu parochialu gr. or.
din Sten'a, in contielegere cu
inspectorele district.
Sofroniu Lupu,
parochu.

2—3

Concursu.

Conformu ordinatiunei prea veneratului consistoriu archidiecesanu dto 12 Augustu a. c. Nr. 1743 B. pentru intregirea parochiei vacante Bacai'a de a III clasa, in ppresbiteratulu alu II-le alu Gioagiului, se escrie concursu pâna la 20 Noveb. a. c. st. v.

Emolumentele suntu:

1. Dela 72 familii câte un'a ferdela cucuruzu sfarmitu.
2. Dela tóta famili'a câte un'a dî de lucru.
3. Venitulu stolaru usuatu, — cari tóte computate dau sum'a de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si asterne suplicele instruite in sensulu statut. org. si a dispusetiuniloru provisorie sinodali din anulu 1873 la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Secarembu, 15 Octob. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Sabinu Piso m/p.
ppresbiteru.

3—3

Edictu.

Georgiu Modranu de religiunea gr. or. din Bungardu, parasindu cu necredintia de patru ani pre legiuit'a sea sotia Mari'a nascuta Baila totu de acolo, si nesciindu-se unde se afla de atunci, déca mai traiesce, se citédia prin acést'a a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra dupa unu anu si o dî se va aduce sentintia asupr'a actiunei numitei mueri si in absenti'a lui.

Sabiiu 26 Oct. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tract.
II alu Sabiiului.
I. Popescu,
protop.

2—3

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 23. ☜

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 90. ANULU XXIV.

Sabiiu 11|23 Novembre 1876.

Corespondintie anonime.

— in 4/16 Novembre 1876.

III. Ne dóre sufletulu, cându ne vedemu constrinsi a ne tanguí, chiaru si in ajunulu dileloru critice de astadi contr'a acelor'a, cu cari altcum amu avé a tiené strinsu laolalta, umeru la umeru. Si fiindu ca bun'a nóstra vointia e respinsa, nu ne remane alt'a, decâtu sa fimu linisciti, cu paciinti'a si tenacitatea, cu care totu-déun'a s'au purtatu si strabunii nostrii in necasuri si dile grele, in firm'a credintia, ca: „nu este suisiu fâra coborisiu". Sistemele vinu si trecu, precum trecu tóte ale lumei; trece-voru cându-va si suferintiele nóstre, atunci, cându va vení vremea, cându vomu scí dá dovedi inaintea lumei, ca intr'adeveru meritâmu o sórte mai buna.

Cele ce se petrecu inaintea ochiloru nostri, in giurulu nostru astadi, servésca-ne de scóla, din carea sa tragemu invetiatura cu totii. Deocamdata sa urmarimu, si mai departe, pe compatriotii nostri magiari, si sa mai invetiâmu dela densii, totu ce aflâmu demnu de invetiatu. Unu poporu mai aplecatu spre imparechiâri si sfasiâri intre sine, decum suntu magiarii, abiá vei mai aflá altulu in giurulu nóstru; si românii ací i-au imitatu, pare-mi-se pré multu. Dá, de ce sa nu cutezâmu a marturisi unu micu adeveru, cum adeca diferintiele si feliuritele imparechiâri degenerate si la noi nu odata in cele mai degradatóre personalitâti, ni-au causatu de multe ori nu mai putiene rele, decâtu cele causate de straini. Magiarii inca s'au sfasiatu intre sine, ba nu odata s'au luptatu intre sine cá férele. Au mai avutu intr'aceea totu densii, si mai au si astadi, mari temeri asiá numite de esistintia natiunala, precum a fostu fric'a loru de germanismu, intr'unu siru lungu de ani, ér' astadi spaim'a de panslavismu. Pentru cá sa nu se incele nimenea a crede, ca ungurii n'aru avé temerile loru, si n'aru scí si densii, de frica câtu de bine. Dar' sa vedemu ce facura ei, de câte ori a venitu tréb'a cá sa se lupte? in ce stà fermecatori'a si poterea loru, celu putienu in tempii mai recenti? Nu e farmecu, nu e vrajitoria, nu e lucru „nesdravenu" la mijlocu.

Abstragendu dela jucari'a orbului norocu, din care magiariloru le vení o dosa bunicica, eata totulu, ce li-a castigatu autoritatea si poterea: Densii de câte ori se luptara, fia cu arme, fia cu mijlóce morali, uitara ca apartienu la patru confessiuni, (de-si diverginti'a confessiunala 'si avù odinióra si la ei rol'a cea trista, intogmai cá si la noi), uitara cu totii de secaturile si intrigile personali, 'si concentrara tóta puterea, pentru salvarea natiunei. E'n sa vedemu ce facu ei si astadi?

Se cérta — la parere, — se injura prin diuare unii pe altii, facu sfada si se impartu in partide in parlamentu, dar' cându le vine apoi interesulu comunu, magiaru, la momentu ii afli pe toti concentrati si tienendu laolalta cá ferulu. — Ací sa stâmu, ací sa ne oprimu, câci „ací este scól'a nóstra!" Unu pasiu sa nu facemu in viéti'a nóstra, fâra a nu trage invetiatura din acésta scóla.

Si magiarii n'au dreptu a se superá pe noi, cându noi vremu si suntemu datori a invetiá din acésta scóla, in care au invetiatu si densii, si mai invatia inca si astadi, si din care scóla, de cum-va noi invetiámu ce-va mai inainte, fi-ti siguri magiarii nu s'aru uitá la noi astadi preste umeru. Ne potemu consolá inse ca ceea ce n'amu sciutu invetiá in trecutu, potemu invetiá, numai sa vremu, in viitoriulu ce ne astépta, câci a invetiá unu lucru bunu, nici cându nu e pré târdiu. De vremu dara, sa ne mai deschidemu gur'a, sa mai vorbimu si noi inca si despre cestiunea cea grava orientala, cu care se ocupa astadi o parte mare de lume, cu unu cuventu de mai voimu ce-va, apoi dieu e tempulu cá sa dicemu odata: „inima curata zidesce intru noi Dumnedieule", si cu acést'a sa ne dedâmu cá baremu in dilele critice, la necasuri, si de câte ori ne chiama interesulu comunu, salutea patriei si a natiunei, sa scimu a fi si sa fimu cu totii unu trupu si unu sufletu.

De câte ori s'a vorbitu, de câte ori s'a recunoscutu de câtra intrég'a nóstra inteligintia necesitatea concordiei, — pe bas'a cârei singuri numai potemu face vre-unu pasu inainte, si fâra de carea tóte opintirile nóstre suntu numai o utopia nefericita; — si cu tóte acestea pare ca aru fi o facatura necurata pe capulu nostru, cá noi nici cându sa nu ne mai scimu consolidá. Aru fi mare minune, cá noi sa nu fimu capabili a invetiá din scól'a ungurésca, nici baremu atât'a cá sa ni scimu cunósce si aperá toti cá unulu in vreme de necasu interesele nóstre adeverate. Unirea, in cugete si simtiri, e in stare a împrumutá, cá prin unu farmecu poternicu, taria si potere — chiaru si in momentele cele din urma.

Anonimulu.

Ideile dlui „Anonimu" indreptate in form'a de mai susu la adres'a romaniloru suntu fórte justificate si de tempu. Realisate, fia pre calea indicata de dlu „Anonimu", fia pe alta cale, lucru fâra indoiéla, ducu la scopulu celu bunu. Pracs'a vietiei popóreloru inse a nascutu teori'a: ca unde suntu partide de principie este possibila intielegerea, armoni'a si concordi'a, unde suntu partide de interese personali (clice, gásce) intielegerea, armoni'a si concordi'a este impossibila, séu déca se si incérca a se face la aratare, preste putienu, se dovedesce ca e o minciuna.

Formarea partideloru de principíe, mai departe, este cu putintia acolo, unde inim'a curata se impreuna cu capulu luminatu.

Indata ce acesti doi factori voru fi nisce dogme neclatite ale majoritâtiei româniloru si cultulu politicu, socialu si bisericescu se va invertí in tóte fasele sele in giurulu loru, ne vomu trezí, si déca nu cu o armonia, in carea sa se cuprinda totu romanulu pâna la unulu, dara cu o armonia, carea se reunésca o putere normativa in sinulu natiunei. O putere, inaintea cârei sa devina impotente interesele personali séu egoistice, (in intielesulu celu reu), si asiá sa dispara aluatulu celu reu alu discordiei, care este si alu destructiunei si sa via la valóre puterea activa, edificatória.

Red.

„W. Abp." comunica dela corespondentulu seu din Petersburg o scrisóre, cu dat'a 13 Noveb. care cuprinde unele traseturi marcante relativu la atitudinea Russiei in cestiunea orientale.

„Se intielege de sine — adauge „W. A." la acést'a corespundintia — ca scrisorile corespondentelui nostru ce sta pe punctulu de vedere rusescu au se tréca numai de rapórte asupr'a sensatiunei din capital'a rusésca."

„Corespondinti'a ilustréza dispositiunea din Petersburg astfeliu:

Cuvintele imperatului arata invederatu, care e atitudinea Russiei in cris'a orientale. Din cuventulu Majestâtiei Sele se vede, intâiu, ca imperatulu are in vedere numai interesele Russiei, a dóu'a, ca densulu se nesuesce a dobandí in contielegere cu celelalte puteri mari pe calea pâcei drepturile ce se cuvinu crestiniloru din peninsul'a Emului si garantiele pentru acele drepturi si a trei'a: ca densulu nesuccedandui acést'a va lucrá independentu. La totu casulu situatiunea in care ne aflâmu de asta primavéra nu se mai póte mantiené, comunicatiunea stagnéza cu totulu, o crisa financiara e la usia, pe scurtu multi, chiaru si ómenii cei mai iubitori de pace preferu resbelulu nesiguritâtiei actuali. Entusiasmulu pentru Serbi'a scade pe dì ce merge. Ni-au indignatu asertiunea ca Russi'a a stimulatu pe serbi la resbelu si acum ii parasesce. Din contra: guvernulu a facutu totu din parte'si, pentru a retiené pe Milanu de a declará in modu precipitatu resbelulu si a fostu fórte nemultiamitu, cându acest'a, la intetirile lui Cernaieff totusi a declaratu resbelulu. Firesce ca guvernulu nu a impedecatu pe voluntarii rusesci se mérga dara nici nu i-a spriginitu. Comitetulu slavu din Moscv'a inse, contr'a intentiuniloru celoru mai multi daruitori, a intrebuintiatu o mare parte din subsidiele banali ce a incassatu, pentru inarmarea si tramiterea de voluntari. Unii voluntari au fostu tramisi in Serbi'a din partea comuneloru, altii de câtra barbati privati avuti. Intre oficieri suntu multi ómeni teneri din familii bune, cari au calatoritu pe spesele loru. Pe cei mai multi i-a impinsu insetarea de fapte spre Serbi'a. Intre soldati erau unii, pe cari comunele loru nui prea doriau sa-i véda reintorcandu-se. Intr'aceea ei s'au batutu bine si cu bravura si fâra de ajutoriulu rusescu armat'a turcésca intrá de multu in Belgradu. Numerulu voluntariloru rusesci s'a esageratu tare. In „Köln. Ztg." erá odata vorb'a de 22,000 soldati. I. de W. care e dealtmintrea bine informatu vorbesce in scrisorile sale câtra „Ag. Allg. Zt." de 16—17,000 soldati. Dupa sorginti sigure rusesci abiá au plecatu 6000 soldati câtra Serbi'a si dintre acesti'a numai diumetatea mai mica au remasu in viétia. Cernaieff se asteptá dejá in dilele aceste in Gacino, pentru a cercetá famili'a sea ce traiesce ací. Caletori'a lui inse s'a amanatu, câci se audise ca membrii óre-carei partide, nici decum conservative, voru abusá de presenti'a lui in Moscv'a pentru a face demonstratiuni.

Famili'a imperiale se afla de astadi in Zarskoe-Selo. Mercuri (in 15 Nov.) imperatulu sosesce in capital'a nóstra; elu va merge mai intâiu in catedral'a cazanica si apoi va face o revista preste trupele ce garnisonéza aici si impregiuru. Sambata va depune juramentulu in sal'a Georgiu a palatului de iérna fiulu celu mai mare alu marelui principe Nicolai senior, Nicolai Nicolaeviciu junior, si in diu'a urmatóre se va celebrá botezulu marelui principe Cirilu Vladimiroviciu, la care — cum se aude — va asistá si principele de coróna din Germani'a si Prussi'a. Calatori'a inaltului Domnu va fi unu nou semnu de purcederea unanima a Russiei cu Germani'a in cestiunea orientale.

Cum se scie cabinetulu nostru s'a pronunciatu pentru acceptarea propuneriloru engleze, cari, se dice, ca au de base protocolulu din anulu 1860. In casulu acest'a póte ca consemtiementulu Sublimei Porti e asecuratu câci actiunea colectiva a stateloru mari va urmá numai in numele si in interesulu sultanului. Si intr'adeveru ca cei mai rei suditi ai Portiei suntu slavii mohamedani, cari impreuna cu cerchesii au comisu cele mai mari crudimi si acum refusa guvernului deadreptulu ascultarea. Desarmarea loru va fi un'a dintre garantiele principali pentru introducerea reformeloru. Dara cu greu se va poté esecutá acést'a mesura numai prin trupe mohamedane regularie.

Pentru a caracterisá sensatiunea de aici trebuie se dicu, ca pe aici nu amu vedé bucurosu o interventiune prin care s'aru dá serbiloru scutinti'a ce n'au meritat'o pentru portarea loru atâtu de neprecugetata. In casulu unui resbelu va dobandí mai intâiu si mai multu Romani'a, câci — cum dicu faimele colportate pe aici — ei i s'aru fi promisu independenti'a, radicarea la regatu si intinderea pâna la valulu romanu si la Custendse. Turci'a aru fi astfeliu eschisa pentru totu-déun'a dela Dunare, unu mare avantagiu acest'a, se dice pe aici, pentru Austri'a si Germani'a, de cari noulu regatu Romani'a se va alipí mai tare politicesce.

Clironomulu tronului rusescu — spune „Kelet. Népe" — este destinatu a luá asupr'asi comand'a armatei dela Vistol'a. Armat'a acést'a, nu are altu scopu decâtu a tiené in siacu pre Austro-Ungari'a. Regimulu rusescu néga pâna acum concentrarea acestui corpu, dara cu tóte aceste fapte nu va intârdiá a dá de golu negatiunea.

„Itali'a inca mobiliséza in parte", spune o telegrama sosita din Veneti'a la Budapest'a. Pentru scirea acést'a garantéza de ocamdata „Ellenör." Dealtmintrea o scire identica cu acést'a cerculéza prin diurnale in variant'a: ca déca Austro-Ungari'a mobiliséza, va mobilisá si Itali'a.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 18 Novembre. Cas'a deputatiloru a inceputu astadi discussiunea asupr'a bugetului.

Ernst. Simonyi supunendu raportulu comissiunei financiali la o critica afla, ca acel'a nu corespunde pareriloru esprimate in comissiune. Cei mai multi membri din comissiune nu impartasiescu complimentele facute guvernului si sperantiele sanguinice ca se va ameliorá câtu mai curendu bugetulu. Oratorulu nu vede in bugetulu pe 1877 nici o urma de ameliorare. Sumele erogateloru cu tóte reductiunele facute au remasu egale in cei 3 ani din urma. Deficitulu a crescutu preste asteptare.

Solventi'a poporului e desecata, guvernulu actualu nu a facutu nimicu pentru a sporí puterea de contributiune a poporului si a creá noi sorginti de venitu. Resultatulu fusiunei, dela care s'au asteptatu lucruri mari, e ca se perpetuéza erorile vechi. De acea oratorulu nu póte acceptá bugetulu de basa la desbaterea speciale.

Oratorulu atingendu cele 60 milióne ce suntu introduse in bugetu pentru afacerile straine profita de ocasiune pentru a revindecá casei dreptulu de a cere deslusiri despre politic'a esterna, pentru care guvernulu este responsabilu. Cas'a are dreptu sa céra substernerea celu putienu a aceloru acte diplomatice ce se publica si in alte tieri. Guvernulu sa fi presentatu macaru memorandulu din Berlinu.

Oratorulu espunendu in modu pragmaticu cele ce s'au intemplatu in politic'a esterna pâna acum vine la conclusiunea, ca numai o politica resoluta póte folosí si preveni unu resbelu.

Parafrasendu pârtile singuratice din proiectulu de resolutiune ce urméza mai in josu oratorulu dice, ca déca esiste unu pericolu, acest'a esista nu numai pentru Ungari'a ci si pentru Austri'a, cu tóte ca s'au auditu dincolo de Lait'a voci, ca pericululu ce amerintia pe Ungari'a, nu amerintia si pe germanii din Austri'a, pentru ca acesti a afla asilu in Germani'a. Acést'a e espressiunea unei politice care póte fi ori-ce numai austriaca nu. Prin urmare periculului esista pentru monarchi'a intréga.

Dupa unele observatiuni ce le face la cuventulu rostitu de tiarulu in Moscv'a, oratorulu propune, cá din considerare ca modulu cum se va resolví cestiunea orientale atinge in prim'a linia interesele vitali ale monarchiei austro-ungare, in fati'a criticeloru evenimente ce se desvólta cas'a sa enuncie prin conclusu:

„Noi representantii natiunei credemu ca dâmu espressiune opiniunei publice a natiunei dechiarandu, ca e departe de natiunea ungurésca ori ce pofta de espansiune si precum declina dela sine ori-ce intentiune de a ocupá, asiá se va opune unei atari ocupatiuni, déca altii o aru voí.

Si salutandu (cas'a) cu caldura tóte dispusetiunile pentru desvoltarea si promovarea libertâtiei civile si religióse a tuturoru popóreloru ce traiescu in imperiulu turcescu séu sub suzeranitatea lui, precum si tóte mesurile ce ducu la progresulu si cultur'a loru, si fiindu gat'a a le esoperá aceste; — dechiara totuodata, ca de vreme ce ori-ce diminuare a integritâtiei séu suveranitâtiei Turciei e daunósa si periculósa in consecuentiele sale pentru interesele statului ungurescu, ea doresce sa se sustiena status quo ante bellum in privinti'a teritoriului si a suveranitâtiei Turciei si enuncie, ca e gat'a a aduce tóte jertfele ce se receru la restabilirea pâcei si la mantienerea integritâtiei si independintiei Turciei."

Ministrulu presiedinte Tisza rectifica mai intâiu afirmatiunea antevorbitoriului cu privire la mancitatea raportului comissiunei financiali si trecendu apoi la proiectulu de resolutiune de mai susu dice, ca in interesulu patriei si alu binelui comunu nu e corectu, ba nu e posibilu cá cas'a sa se pronuncie prin unu proiectu de resolutiune si sa dea dicendu asiá o instructiune guvernului relativu la purcederea ce trebue sa observe.

Guvernulu e in stare si-'si tiene de datorintia a cunósce opiniunea publica, spre a o cunósce ajungu enunciatiunile sobrie ce se facu in camera; dara a dirige cestiuni esterne, cestiuni complicate de o natura atâtu de delicata, pe bas'a unui proiectu de resolutiune ce ne léga mânile in tóte directiunile: acést'a nu o póte face nici unu guvernu de pe lume. (Aplausu.)

Nu aflu corectu lucru a acceptá unu asemmene proiectu, fia acest'a de ori-ce cuprinsu, si din caus'a aceea, ca in situatiuni, cum e cea actuale, a cârei seriositate nu o denegu — desi nu o afiu amerintiatóre in tóte punctele, cum o afla altii, — in asemene situatiuni, unu singuru pasiu gresitu séu neoportunu póte aruncá unu statu in pericoli mari.

Déca guvernulu a comisu erórea acést'a, statulu, legislatiunea póte sa inlature pe acestu guvernu si sa salveze interesele tierei; iér' déca insasi legislatiunea a comisu erórea acést'a, atunci urmârile cele rele voru vení preste capulu acestei tieri. Rogu dara pe onorat'a casa sa nu accepteze nici unu proiectu de resolutiune ori de ce natura va fi, in asemenea afaceri. Terminu rogarea acést'a adaugendu, ca complicatiunile actuali nu intereséza numai pe Ungari'a ci pe intrég'a monarchia austro-ungara.

Corespondintia.

Vien'a in 20/11 a. c.

Unu faptu importantu, care póte sa aiba urmâri seriósе pentru organismulu statului nostru si cu deosebire pentru sistemulu guvernamentului actualu, este urmatoriulu:

In senatulu imperialu din Vien'a facea, dupa cum e cunoscutu, partid'a liberala majoritatea, acea partida, care dejá e de patru ani la putere si care se numesce si „partid'a credinciósa sistemului dualisticu," (Verfassungstreue Parthei). De acésta partida s'a ruptu unu numeru considerabilu (60 pâna acum) de ablegati si s'au constituitu intr'o partida nóua, sub numele de „partid'a independentiloru." Acestei fractiuni i se atribue devis'a: „Centralismu" séu „uniune personala." Scopulu ei este deocamdata opunere eficace contr'a pretensiuniloru unguresci la incheiarea noului pactu; opunere contr'a suprematiei unguresci si a tendintieloru indreptate contr'a unitâtiei statului. La spatele acestui scopu vedu multi unu alu doilea scopu alu fractiunei numite si adeca: Resturnarea sistemului dualisticu si in fine alternativ'a „centralismu" séu „uniune personala" cu Ungari'a. In septamân'a acést'a vomu capetá deslusiri mai detaiate in asta privintia, câci cestiunea pactului a inceputu dejá a se discutá in clubурile ablegatiloru si e probabilu ca shiaru mâne se fia objectu de discussiune in camera.

Studentii magiari dela scólele superióre de aici au voitu sa tiena o adunare, cu scopu de a se consultá despre situatiunea politica si despre modulu de a preveni periculului ce amenintia statulu ungurescu, Se dice ca aru fi venitu si o deputatiune a studentiloru din Pest'a spre acestu scopu. Adunarea intentionata inse a fostu interdisa din partea competenta.

Societatea academica „Romani'a Juna" din Vien'a a avutu adunarea sea generala festiva in 14 l. c. in hotelulu „Klomser." La acésta adunare au participatu afara de membrii societâtiei respective si unu numeru frumosu si alesu de óspeti, intre cari 'mi permitu a amintí pre dlu Balaceanu, agentu diplomaticu alu Romaniei in Vien'a, pre dlu Steriade, directoru la ministeriu in Romani'a, pe dlu Florescu, secretariu alu agentiei diplomatice romane de aici, impreuna cu soti'a sea si alti domni si dómne; dupa aceea representanti dela societâtile: Ognisco, Zora, cea dintâiu polona, céstalalta serba, si dela „societa dela studenti italiani." Adunarea respectiva s'a deschisu printr'o cuventare insufletitóre rostita de presiedintele societâtiei, Octavianu Blasianu. Dupa finirea pârtiei oficióse s'a inceputu partea sociale, in care se esecutà program'a urmatóre:*)

Tóte piesele acestea au fostu fórte bine esecutate asiá incâtu dupa fiacare urmau aplause neintrerupte.

Dupa finirea programei s'a inceputu partea libera sociala, care a duratu pâna la 2 óre. Acésta parte inca a fostu fórte interesanta. S'au tienutu toaste in diferite limbi, se faceau glume interesante, productiuni ex abrubto si alte manifestatiuni joviale. —

In 10 l. c. s'a desvelitu monumentulu ridicatu in memori'a si glori'a lui Schiller. — Pe loculu numitu cu numele lui „Schillerplatz" in fati'a nouei academii de arte, pe unu pedestalu inaltu statu'a lui Schiller umple adi in Vien'a lacun'a de multu vediuta pre câmpulu pantheonicu alu geniiloru. —

De-si tempulu viforosu totusi serbarea arangiata cu ocasiunea desvelirei monumentului, a fostu imposanta. De diminétia falfaiau stéguri si tapete despre ferestele palateloru invecinate cu „Schillerplatz". Ravenulu din faci'a academiei de arte in mediloculu cârui'a se afla monumentulu inchisu intre patru perdele erá impodobitu cu felu de felu de decoratiuni stéguri si girlande. — Erá unu ventu cumplitu cu ninsóre si pre strade curgea multimea in masse spre loculu serbarei. Erá dupa 11 óre candu au inceputu a vení notabilitâtile. Ministri, ablegati, printi baroni si conti veneau in trasuri inchise din tóte unghiurile Vienei, cá sa salute in geniulu artei plastice pre geniulu de bele arte si de idei mari. — Multimea adunata erá immensa, momentulu supremu se apropiá; candu iéta intr'o careta deschisa elegantu ecuipata sosesce si Maiestatea Sea imperatulu. Multimea 'lu intimpinà cu indatinatulu „hoch". Capel'a incepe sa cante; perdelele se tragu si figur'a de bronzu presenta barbatulu a câruia geniu va remanea neuitatu si admiratu in eternu. E imposibilu a descrie entusiasmulu manifestatu de multimea adunata in momentulu desvelirei. Níci sa se fi aretatu Schiller viu in persóna dóra n'aru fi facutu mai mare impressiune asupr'a simtiementeloru celoru adunati, decâtu aceea ce a facutu monumentulu lui la prim'a vedere. — Dupa ce s'au tienutu mai multe cuventâri, actulu momentosu se finesce si multimea se imprascie. — Sér'a a avutu locu unu conductu colosalu de facle si mai multe banchete date in onórea dilei momentóse si a barbatului insemnatu.

Bucuresci 7 Novembre.

In sfersitu si ómenii dela noi incepu a priví preste granitie. De cându stradele mereu suntu pline de osteni, spiritele s'au domolitu, amanandu lupt'a interna pe vremi mai pacinice. In scurta vreme lumea s'a lamuritu asupr'a grelei situatiuni, in care se afla acésta tiéra asiediata intre imperatiile, ce paru a voí sa se resboiésca cu ori-ce pretiu. Si de cându s'a petrecutu acésta schimbare, nu mai „se dice" nimicu.

Romani'a astadi 'si cunósce situatiunea; ea inse pâna acum de feliu nu e hotarita la actiune. Armat'a a fostu mobilisata, pentrucá ea se fia totu-déun'a gat'a. Corpurile au fostu concentrate in centrele celoru patru divisiuni teritoriale, in Bucuresci, in Craiov'a, in Galati si in Iassi; pentru cá dela aceste puncte, in casu de necessitate, in cea mai scurta vreme ele sa póta ocupá ori-care granitia. Nu e acésta mobilisare o manifestatiune nici intr'o parte, nici in alt'a, ci o pregatire pentru tóte eventualitâtile. Cuventulu Mariei Sele Domnitoriului la deschiderea corpuriloru legiuitóre, respunsulu camerei, diuarele si convorbirile particulare, toti, tóte si pretutindenea ne incredintiéza, cá Romani'a doresce pacea si in casu de resbelu neutralitatea, sustiindu tractatulu dela Parisu si apelându acum cá in totu-déun'a la puterile garante.

Déca puterile garante s'aru retrage inse si aru lasá acésta tiéra in dragulu intemplâriloru, româniloru nu le va remanea decâtu sa capituleze fatia cu o putere, cum e Russi'a. Câci ori-câtu de multu aru tienea la armat'a loru si ori-câtu de adencu aru fi petrunsi de dorinti'a neutralitâtiei, românii suntu destulu de chibsuiti spre a intielege, ca lipsiti de graniti'a loru firésca spre Russi'a, ei nu voru putea pune stavila navalei ostiriloru muscalesci. Déca dar' viitoriulu resbelu va remané marginitu intre turci si rusi, si puterile europene nu voru garantá neutralitatea Romaniei, româniloru nu le va remané decâtu sa iá parte la lupta in contr'a Turciei, de óre-ce aperatori ai unei cause desperate nu se potu face. Déca inse ei voru fi asigurati, ca nu se voru luptá in zadaru, ostirea se va asiediá pe lini'a Prutului. In ori-ce casu acésta ostire astadi representa puterea, cu care Romani'a e gat'a a inriurí asupr'a viitoriului si cea dintâiu preocupatiune a tierei e a sporí acésta putere.

Numai acum inse, dupa ce s'a facutu mobilisarea, se simte, ca Romani'a dispune de mai multe puteri decâtu ce credea. Suntu astadi sub arme cu totulu peste 65 mii de ómeni. Calarasii, artileri'a, furgónele, corpulu de geniu si corpulu sanitaru suntu in deplinu gat'a de resbelu. Pentru pedestrime lipsescu inse pusci bune. Suntu 34 mii pusci Peabody, 25 mii „Zündnadel"; iéra restulu sistemu vechiu, care numai in casu de estremitate s'aru putea intrebuintiá. S'au comandatu acum inca 30 mii pusci Peabody. Cu tóte aceste o parte din ostire si anume din militia va trebuí sa remana cu pustile de sistemulu vechiu, astfeliu, ca numai vr'o suta de mii de ómeni voru remané bine ecuipati, de nu se va mai face mai târdiu inca o comanda de pusci.

In dilele aceste s'a reactivatu gard'a nationala, incâtu astadi servitiulu de garnisóna a fostu tienutu de câtra gardisti si militiani.

In curendu Mari'a Sea Domnitoriulu va inspectioná trupele concentrate in Bucuresci (20—24 mii) 'mi reservu a ve raportá in urm'a acestei ocasiuni despre tóte cele ce privescu ostirea si spiritulu, ce predominéza intr'ens'a.

Din viéti'a scolastica.

(Fine.)

In 25 Augustu.

Incheiandu la 4 óre dupa amiédi esplicarea din gradinaritu spune conducatoriulu, ca cu acést'a se incheia prelegerile acestui cursu.

Arata mai incolo, ca spre a poté tratá cu demnitate despre instituirea gradinei de scóla, a trebuitu se vorbésca mai intâiu despre plante preste totu, adeca despre natur'a si conditiunile vietiei si desvoltârei planteloru, cá a obiectului, fâra de care gradin'a nu póte fi, apoi au aretatu cele necesarii despre pamentu, cá despre loculu, in care au a se sustiené si a se nutrí plantele, — si fiinduca numai dupa ce cunósce cineva natur'a si functiunile vietiei planteloru póte pasí la inmultirea si nobilitarea loru cu succesu, au trebuitu dar' in urm'a tuturoru acestor'a sa trateze despre inmultirea si inobilitarea pomiloru, apoi despre intocmirea gradinei scólei dupa unu planu bunu.

Gradin'a scólei da in adeveru copiiloru de lucru; inse de óre-ce este scól'a poporale chiamata, a pune copilului fundamentu bunu la tóte cunoscintiele, ce se ceru pentru viéti'a casnica si sociale; nu 'si-au implinitu dar' ea pâna acum misiunea pe de-

1936
1937
193
1939
1940

---

*) Se va publicá in nr. viitoriu R.

plinu, si nu-'si o va impliní, — pâna ce va lasá afara din planulu de invetiamentu instruarea si deprinderea copiiloru in lucrâri technice pregatitórie pentru meserii.

Deci cá inceputuri de lucrâri technice de mâna pentru copii au aretatu desemnarea mai multoru soiuri de foi, taiarea loru din harthia colorata si lipirea loru pe hartia alba, apoi si desemnarea, taiarea si lipirea a deosebite figuri geometrice in linii drepte.

Dee Ddieu, cá lucrârile technice pregatitórie pentru meserii sa se incépa si in scólele nóstre poporale, si sa se eserceze cu totu zelulu, cá prin acést'a sa capete copiii tragere de inima la meserii.

Dar' si colectiunile de plante nu potura fi trecute cu vederea; de óre ce chiaru si in gradina nu póte aretá invetiatoriulu eleviloru sei deodata plant'a in tóte fasele ei, nici tóte pârtile ei; ba inca la repetitiuni ii lípsescu din gradina multe plante, ce infloresču mai de tempuriu; suntu apoi si plante, pe cari nu le va poté sustiené in gradina, neavendu unde sa le adapostésca preste iérna s. a. — deci cá sa nu sufere invetiatoriulu din nici o parte lipsa de obiecte, spre a face esplicatiunea intuitiva, este de neaperata trebuintia, sa-si procure fiacare scóla si colectiuni de plante intregi, pârti de plante, fructe s. a.

Apoi continuéza:

Despre folosulu tuturoru acestor'a, credu, ca este fia-care din noi convinsu, si — nimerui nu-'i va parea reu, ca a luatu parte la aceste cursuri supletorice.

Materialulu adusu inainte din invetiamentulu limbei materne si aretarea metodului de a-lu propune inca va poté fi de mare ajutoriu si folosu fia-cui din noi la propunerea in scóla. Manualulu, ce cuprinde „Teme pentru invetiamentulu limbei materne“, pe care l'amu avutu in mâni si l'amu esplicatu, va fi pentru copii spre deprinderea intru a cugetá si a-si esprimá cugetârile prin graiu si in scrisu de fórte mare folosu.

Computulu, se scie preste totu de ce mare insemnatate este pentru omulu, care voiesce se traiésca, cá omu, in societatea omenésca. Incâtu amu dobanditu inse in aceste cursuri inlesnirea — a mesurá lungimi, suprafetie si asiá a determiná marimea parceleloru unei gradini de scóla, impartite dupa unu planu bunu, despre acést'a, credu, ca a remasu fiacare din noi cu inim'a multiemita.

In câtu despre proiectulu pentru planulu de invetiamentu in scólele poporali, acest'a s'au aflatu, ca cuprinde in sine prea multu materialu pentru o scóla poporale. Domnii invetiatori, cari suntu singuri in scól'a din comun'a dloru, ba si cei ce se afla numai doi la o scóla — si-au datu parerea intr'acolo, ca aru fi bine, sa se dea unu planu specificatu pentru scól'a poporale: cu unu invetiatoriu, cu doi invetiatori, si altulu cu materialu de o catatime mai corespundiatória pentru cea cu mai multi invetiatori.

Opiniunile acestea voru fi cu totu respectulu aretate maritului consistoriu archidiecesanu din Sabiiu.

Multiamesce apoi invetiatoriloru presenti pentru tienut'a dloru cea demna, pentru contribuirea in contielegere fratiésca si armonia, si pentru zelulu, cu care au contribuitu la desbaterea si esplicarea materialului propusu; fâra de care nu s'aru fi potutu ajunge scopulu acestui cursu supletoricu.

Vorbesce mai incolo despre folóséle, ce le aducu invetiatoriloru cursurile supletorice, si arata, ca ori-ce omu, déca si-aru cunósce meseri'a sea câtu de bine si déca aru fi câtu de silitoriu in lucrarea meseriei sele; vrendu a remâné numai prelânga esperintiele sele, cá sa se ajutorésca intru a delaturá greutâtile, ce 'i vinu in cale si-lu impedeca in lucrarea meseriei sele, si asiá vrendu a aflá numai singuru midilóce, spre a-si poté face munc'a mai folositória: — i-aru trebuí sa traiésca sute de ani, pâna ce s'aru poté vedé in stare, a se ajutorí in acésta privintia numai cu cea, ce a esperiatu elu insusi. Inse viéti'a omului e scurta; prin urmare cu esperinti'a propria nu póte ajunge omulu departe. Iér' spiritulu tempului, care totu inaintéza, pretinde dela omu, sa scia si sa póta tiené pasu cu progresulu generalu, ce se face pe tóta diu'a in desvoltarea si imbunatatirea midilóceloru pentru lucrarea meseriei sele cu mai mare sporiu si folosu: — deci dar', cá sa nu se véda pe neasteptate cadiutu in ticalosia, trebuie sa se silésca din tóte puterile, a se face cunoscutu cu ceea ce au aflatu si au descoperitu radicarea meseriei sele la unu gradu de perfectiune mai inalta, si pentru lucrarea ei cu mai mare sporiu si folosu, si alti barbati harnici de specialitatea sea. De unde se vede lamuritu, ca omulu de ori-ce conditiune are neaparata trebuintia nu numai sa cetésca opuri bune referitóre la meseri'a sea, ci si sa se intâlnésca din cându in cându cu barbati de specialitatea sea — sa dea si sa primésca povetie referitórie la desvoltarea cunoscintieloru si inmultirea inlesniriloru si lucrarea meseriei sele. Si póte fi siguru, ca in atari intâlniri si adunâri va poté aflá nisce cunoscintie si nisce inlesniri folositóre, pe cari elu nu le-a potutu aflá in cârtile cetite, si despre cari elu singuru nu a potutu cugetá nici baremu pe departe!

Pentru acést'a tienu adunâri si conferintie agronomii, meseriasii, medicii s. a.

Pentru acést'a au se adune si invetiatorii nostri in aceste cursuri.

Invetiatoriulu, care negrijesce de voie frecuentarea cursuriloru supletorice, respective a conferintieloru invetiatoresci, da semne, ca nu se interesé̌za de cultur'a sea ulterióra pedagogico-didactica. Cum aru poté dar' unu atare invetiatoriu fi folositoriu lui si altor'a? — Prin acést'a devine periculosu pentru sine insusi, pentru comun'a, in care functionéza elu si pentru statu!!

Invetiatorii, cari voiescu sa se faca totu mai harnici, si asiá sa póta fi folositori loru si altor'a, afla in cursurile supletorice cu imbelsiugare, ce le trebuiesce pentru cultur'a loru ulterióra. Invetiatorii incepetori afla dela cei esperti si rutinati in afacerile scolastice nisce inlesniri in propunere si in tratarea cu copii, pre cari de altumintrea aru fi trebuitu sa asude fórte multu, pâna sa le afle. Invetiatorii esperti sa fia si iubitori de a impartasí altor'a din darurile, cu cari i-au inzestratu Dumnediedu, si nici o ocasiune mai buna nu li se póte dá, a face acést'a, cá frecuentarea cursuriloru supletorice. Dar' si invetiatorii cei mai esperti inca afla in cursurile supletorice multe bune dela invetiatorii tineri si cu teoria. (Aduce inainte o istorióra cu nesce medici veterani si unulu tineru, carele facù in consiliulu tienutu la olalta o propunere necuprinsa de cei dintâiu, dar' pe deplinu folositória pentru acelu casu.)

Tóte acestea considerândule maritulu consistoriu archidiecesanu, si asiá aflându in cursurile supletorice nisce midilóce fórte bune si corespundietóre pentru cualificarea ulterióra pedagogico- didactica a fia-cârui invetiatoriu, au ordonatu dar' tienerea acestor'a si in acestu anu din adeverat'a parintésca dragoste câtra neamulu nostru românu si câtra statu.

Sa aducemu dar' pentru acést'a Escelentiei Sele parintelui archiepiscopu si metropolitu, Mironu Romanulu, supremului inspectoru alu scóleloru nóstre confesionali si maritulu consistoriu archidiecesanu ferbinte multiamita! (Din tóte pârtile se audí intreitu: „Sa traiésca!!“)

Si atotu puternicului Dumnedieu preamarire!

Dlu Ioanu Aronu, multiamesce conducatoriului pentru bun'a si intielépt'a conducere.

Dupa care dlu, Zosimu Butnariu, intonà câte-va cântece nationale fórte placute.

Cu acést'a s'a incheiatu acestu cursu supletoricu, la care au luatu parte 69 insi, instre cari 67 invetiatori ordinari, 1 adjunctu si 1 teologu absolutu — din protopopiatele: Brasiovului I si II, Branului, Heghigului, Treiscauneloru, Fagarasiului I, Palosiului si Hatiegului.

Nicolau Oancea,
notariu.

Societatea academica românâ.

(Urmare.)

II. Premie privitóre la istori'a si sciintiele politice si morali.

D. Premiu Cuz'a.

Sectiunea istorica a Societatei Academice a propusu, si Societatea a aprobatu deschiderea unui concursu asupr'a thesei:

„Istori'a petrecerei românilor in Daci'a lui Traianu, dela Aurelianu pâna la anulu 1300.“

Conditiunile concursului suntu:

1. Marimea lucrârei va fi de 10—15 cóle de tipariu, formatu octavu ordinariu cu litere garmondu.

2. Terminulu presentârei manuscripteloru la concursu, 15. Augustu 1878.

3. Manuscriptele se voru presentá anonime purtandu o devisa care va fi reprodusa pe unu plicu sigilatu contienendu numele concurentelui.

4. Premiulu ce se va acordá opului celui mai bunu, va fi de 3000 lei noi.

E. Premiu Odobescu.

Fiindu ca la terminulu de 15. Iuliu 1874, defiptu prin a dóu'a publicatiune a acestui concursu, nu s'a presentatu nici unu concurente, se republica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica asupr'a originei Daciloru, coprendiendu:

I. Cercetâri asupr'a popóreloru cari au locuitu tierile române dea stâng'a Dunarei mai inainte de concist'a acestoru tieri de câtra Imperatulu Traianu.

Aceste cercetâri voru fi indreptate:

1. Asupr'a Geografiei antice a Daciei, din tempulu anteriore asiediaminteloru române dintr'ens'a;

2. Asupr'a originei, denumiriloru si distinctiuniloru etnografice ale popóreloru cari au locuitu aceste tieri;

3. Asupr'a religiunei, institutiuniloru, legiloru, usuriloru si gradului de civilisatiune ale aceloru popóre avendu-se in vedere si monumentele de ori-ce natura ce s'au potutu pastrá dela densele.

Asupr'a vestigieloru remase din limbele loru, concurentii voru trebuí se estraga notiuni pre câtu se póte mai complete din auctorii antici (Elleni si Latini) cari au atinsu aceste subiecte, si totu de odata se supuna la o critica comparativa plina de atentiune tóte opiniunile principali emise de invetiatii istorici si archeologi moderni asupr'a materiiloru din programa.

Printr'unu asemenea studiu, concurentii voru trebuí se si formedie o opiniune critica, pre care o voru intemeiá pre argumente sciintifice.

II. Scrierea va avé o distributiune sistematica, ea va fi redesa, in limb'a româna cu unu stilu curente si limpede. Testulu disertatiunei va avé o intindere aprossimativa cá de 200 pagine in octavu de tiparu cu litere garmondu. Calitatea si estensiunea noteloru anesate la testu suntu lasate la dispositiunea autorului.

III. Manuscriptele voru fi tramise la delegatiunea societatei academice curatu prescrise de mâna straina, fâra a purtá numele auctorului, ci numai o devisa scrisa atâtu pre manuscriptu câtu si pre unu alaturatu plicu sigilatu, care va continé numele si adres'a auctorului.

Disertatiunile voru fi judecate de societatea academica, care va decerne premiulu acelei'a care va fi recunoscuta ca satisface tóte conditiunile programei.

IV. Terminulu pusu, candu manuscriptele concurentiloru au sa fia tramise societatei, este 30 Iul. 1877.

Manuscriptele venite in urm'a acestui terminu nu se voru luá in consideratiune.

V. Premiulu destinatu pentru cea mai buna lucrare este de lei noi 2500.

Premiu Nasturelu

(din seri'a A. premie pentru subiecte puse la concursu b) referente la sciintiele morali si politice, jurisprudentia si economia sociale, mai alesu ale tieriloru române).

Conformu decisiunei luata in sestiunea anului 1876, se publica concursu asupr'a tesei urmatóre:

„Tieranulu Romanu. Disertatiune asupr'a stârei sele morali, sociali, economice si politice, in trecutu si in presinte, in principatulu Romaniei.“

Conditiunile suntu:

1. Marimea lucrârei va fi de 10—15 cóle de tipariu, formatu 8 ordinariu, litere garmondu.

2. Terminulu presentârei manuscripteloru la concursu va fi 14 Augustu 1879.

3. Manuscriptele se voru presentá anonime, purtandu o devisa care va fi reprodusa pe unu plicu sigilatu contienendu numele concurentelui.

4. Premiulu ce se va acordá opului celui mai bunu va fi de lei 5000, fâra a puté fi impartitu.

5. Societatea academica 'si reserva dreptulu de a tipari in publicatiunile sele disertatiunile ce se voru premiá.

III. Premie privitórie la sciintiele naturali.

(G. H. si I. din fondulu A. Fetu si din economiele societâtiei).

Conformu decisiuniloru societâtiei academice, se anuncia cele urmatóre:

G. Unu premiu de 5000 lei pentru confectionarea celei mai bune charte geologice a dóue judetie ale Romaniei, din cari unulu de dincóci si altulu de dincolo de Milcovu.

H. Unu premiu de 3000 lei pentru studiulu geologicu, chimicu si economicu alu principaliloru localitâti, unde se afla petroleu si carbuni fosili, in judetiele Prahov'a si Dâmboviti'a.

I. Unu premiu de 2000 lei pentru: studiarea si analisarea apeloru din 15 fontâne ale tierei.

Terminulu concursului pentru fiacare din aceste lucrâri e defiptu la 15 Augustu 1878, pâna cându concurentii au se-si tramita elaboratele loru câtra presiedintele societatei, cu acelea'si formalitâti ce s'au prescrisu mai susu si pentru alte obiecte puse la concursu; manuscriptele venite mai tardiu de 15 Augustu 1878, séu fâra formalitâtile cerute, nu se voru acceptá.

Programele pentru aceste lucrâri suntu:

G. Pentru studiulu geologicu alu unui judetiu concurentele e datoriu:

Se faca descriptiunea orographica a judetiului.

Se arete ce teramuri si ce strate se gasescu in acelu judetiu, indicandu natur'a locuriloru fia-cârui stratu si fosilele pre cari se basédia pentru determinarea loru.

Sa se faca o sectiune longitudi

nale si alt'a transversale a judetiului, precum si sectiuni de diferite accidenti ale crustei globului ce se potu aflá in acelu judetiu.

Sa se faca chart'a geologica a judetiului.

Se aduca o colectiune de rocele caracteristice.

H. Pentru studiulu geologicu chymicu si economicu alu principaleloru localitâti unde se afla petroleu si carbuni fosili, din judetiele Prahov'a si Dâmboviti'a, se cere dela concurenti:

In genere, studiulu petroleului indigenu, pacur'a, cér'a de pamentu, oleulu terosu fosile, in ceea ce privesce constitutiunea, compositiunea si proprietâtile lui chymico-technologice, esploratiunea si aplicatiunea industriale impreuna cu derivatele lui.

In specie: a). Determinarea proprietâtiloru fisice ale petroleului indigenu, comparatiune cu petroleulu americanu si europénu din alte state.

b). Ce constitutiune si ce proprietâti au productele de distilatiune ale petroleului la temperatur'a 120. Celsius pâna la 350 c.; gruparea acestoru producte si determi area cantitativa de pe volumine si procente, — aplicatiunea loru.

c). Determinarea producteloru licuide cele mai volatili, adeca a etereloru petroline, — proprietâtile si aplicatiunea loru.

d). Petroleulu indigenu contiene parafin'a? Determinarea cantitativa.

e). Petroleulu indigenu contiene neftalin'a? Determinarea cantitativa.

f). Petroleulu séu smól'a contiene producte din grup'a alcaleloru monoatomici din seri'a a 7, adeca thenolulu, benzin'a, acidu carbonicu, pherylamina? Determinarea loru cantitativa si constitutiva.

g). Contiene smól'a de petroleu, inainte séu dupa estragerea parafinei, gaze hydro-carbure? cari se potu intrebuintiá cá luminatoriu aeriferu? In casulu afirmativu sa se esecute determinarea cantitativa si calitativa a acestoru producte gazóse. Descrierea in modulu celu mai practicu a aparateloru de estragere a gazeloru combustibili, luminatórie, pentru aplicatiunea cu gazu luminatu aeriferu in industria (usin'a de gazu aeriferu de petroleu).

h). Contiene petroleulu indigenu séu smól'a de petroleu corpuri de natura desinfectante? In stare nativa séu dupa óre-care preparare?

i). In ce modu si cu cari mijlóce se póte stinge mai completu si mai curendu gazulu fluidu de petroleu inflacaratu (spre esemplu incendiulu produsu prin acestu corpu, anume: photager'a, pelin'a etc.)

I. Pentru studiulu apeloru minerali din 15 fontâne se ceru:

A. Operatiuni de procedere de esecutatu la isvoru (la fati'a locului):

1. Prinderea gazeloru libere cari se degagiá din fontâna (in flacone séu tuburi inchise prin chalumeaux) in numeru de 2—4.

2. Receptiunea apei pentru determinarea acidului carbonicu liberu si semiliberu si ale loru combinatiuni dupa metodulu lui Recenius.

3. Recaptiunea apeloru minerali pentru determinarea corpuriloru fise, organice si anorganice.

4. Determinarea cantitativa a acidului sulfidricu, liberu si disolutu; in casulu cându s'a constatatu calitativu, presenti'a lui.

5. Determinarea sulfo-metaleloru la fati'a locului prin gazometria.

6. Determinarea sulfidiloru.

7. Determinarea corpuriloru organice volatili (dupa Bunsen.)

8. Determinarea séu prinderea apei dupa Bunsen in flacone cu amoniacu, cloru-calcium séu chloru-baryum.

9. Presenti'a combinatiuniloru de protosidi de feru, cari trebuie determinate volu-metrice la fati'a locului prin hypermanganatu de potasa.

10. Determinarea temperaturei in dóue diferite perióde si de trei ori pe dî.

11. Idem temperaturei esterióre.

12. Idem proprietâtiloru physice.

13. Determinarea proprietâtiloru chimice.

14. Analis'a calitativa a corpuriloru gazóse, a corpuriloru organice volatili si nevolatili si corpuriloru anorganice fisse.

15. Remasiti'a corpuriloru fisse trebuie determinata dupa metodulu lui Bunsen (Roscae).

16. Receptiunea si analis'a sedimentului fontânei.

B. Operatiuni si procederi de esecutatu in laboratoriu:

1. Determinarea pondului specificu.

2. Determinarea iodului, bromului, chlorului pe cale volumetrica.

3. Determinarea gazeloru hydrocarburice, sulfidrice, a azotului, hydrogenului, acidului carbonicu si osigenului prin metodulu gazometricu alu lui Bunsen.

4. Determinarea acidului sulfuricu si acidului silicicu pre cale ponderabile.

5. Determinarea combinatiuniloru de feru pe cale volumetrica.

6. Determinarea basiloru alcaliloru de pamontu si a causticeloru spectroscopice, séu pe cale preponderabile, séu ca a alcaliloru fisse prin volumetria.

7. Determinarea metaleloru dupa metodulu lui Bunsen.

8. Idem acideloru organice séu anorganice dupa Fresenius.

9. Determinarea si calcululu cantitâtiloru in totale alu corpuriloru fisse.

10. Calculele dateloru cantitative ale corpuriloru in parte si ale corpuriloru necombinate, in cifre originali.

11. Calcululu cantitativu alu dateloru obtienute din corpurile combinate.

12. Calcululu gazeloru obtienute, atâtu alu celoru libere, câtu si alu celoru combinate séu semicombinate.

13. Calcululu corpuriloru fisse si alu acideloru cum si alu gazeloru in compositiune, dupa cum se afla contienute in apa, socotitu din 100^{10} séu din 1000^{100} pârti apa séu de un'a ocá.

14. Studiulu terenului séu gealogi'a fontanei.

15. Flor'a impregiurulu fontanei.

16. Istoriculu. (Va urmá.)

Sciri telegrafice.

(Din foile „H. Ztg“ si „S. T. Bl.“)

Vien'a 18 Nov. Ambasadorulu turcescu de aici a fostu avisatu a esprime multiamita imperatului pentru concessiunea de a incarcá vulnerati pre nâi in portulu Clecu.

Ragus'a 19 Nevembre. Comisarii de demarcatiune au tienutu astadi prim'a siedintia. Plenipotentiarulu englesu fu alesu presiedinte.

Parisu 18 Novembre. Afirmatiunea ca Decazes a cerutu inarmare si prefectii aru fi raportatu ca spiritele suntu emotiunate — este lipsita de ori ce temeiu.

London 18 Nov. Angli'a a dechiaratu in Aten'a, ca nu va suferí cá alte aspiratiuni se incurce mai departe cestiunea orientala. — A datu ordinu in Indi'a sa se mobiliseze unu corpu de 50,000 ómeni. Corpulu constà din mahomedani suniti, cari venerézа pe sultanulu, cá pe capulu loru religiosu si la cari resbelulu contr'a Russiei este fórte populariu.

Petersburg 19 Nov. Astadi s'a facutu o emissiune de o suta milióne ruble in bilete de banca prelânga unu cursu de emissiune de 92.

Varsiovi'a 18 Novembre. Episcopulu rom. cat. alu Volhyniei fu arestatu de gendarmi rusesci si dusu la Moscv'a in inchisóre. In Poloni'a sub cuventu de conjuratiune s'au arestatu mai multi preoti dela tiéra. Politi'a rusésca respandesce scirea: ca a confiscatu unu numeru de scripte conpromitiatóre si le-a tramisu la Petersburgu.

Bucuresci 19 Novem. Domnitoriulu a respunsu deputatiunei la predarea adresei, cu tóte ca situatiunea e grea, crede ca prin armonia Romani'a o va invinge si radimata pre puterile garante si va sustiené dreptu-rile sele si intregitatea.

Constantinopole 18 Nov. Consiliulu celu mare a decisu a acceptá conferenti'a „proiectata de Angli'a. Plenipotentiati pentru conferentia se denumira Midhad pasi'a si Savfat pasi a.

Vien'a 21 Novembre. „N. W. Tgbltt.“ spune: Intre Angli'a si Turci'a s'a stabilitu o formala aliantia. Angli'a promite Turciei ajutoriu in bani si 100,000 trupe ajutatórie.

Rom'a 20 Novembre. Astadi s'au deschisu camerele. Mesagiulu de tronu declara ca ecuilibrarea bugetului este aprópe, anuncia dispositiuni pentru delaturarea successiva a cursului fortiatu si reforme de imposite si accentuéza, ca raporturile cele amicabili câtra puteri insufla increderea ca propunerile cele moderate, spriginite energicu si de câtra regimulu italianu voru avé succesu. Intre proiecte anuncia messagiulu dispositiuni prin cari sa se faca eficace reservele si conditiunile prevediute de legile de garanti'a bisericei.

Belgradu 21 Novembre. Capital'a Bulgariei Sofi'a au prefacut'o basibozucii in cenusia.

Vien'a 21 Novembre. In cercurile diplomatice de aici domnesce parerea, ca la casu de resbelu, Angli-a se va multiami cu ocuparea militaria a Constantinopolei.

Belgradu 21 Novembre. O parte din militiele concediate a primitu ordinu a se presentá numai decâtu. Restulu are a se presentá la 22 Decembre. Tóte pontonele dela Drin'a suntu dirigiate la Clădov'a. Colonelulu Siandru Nicolici este insarcinatu cu problem'a de a 'ntinde podulu spre Romani'a. 6000 de rusi, trupe regulate, se astépta aici. Se vorbesce ca Paracinulu si Ciuprii'a sa se evacueze de locuitori, pentru-ca locurile aceste suntu destinate pentru castrele unui copu russescu.

Bucuresci 21 Novembre. Camer'a a votatu 4 milióne de lei pentru armatura.

Constantinopole. Se construiescu patru forturi nóue pentru fortificarea Silistriei.

Varietâti.

⁂ Multiamita publica. Prea stimatulu dnu assesoru cons. si parochu Zachari'a Boiu cu ocasiunea trecerei sele prin S. Sebesiu in 23 Oct. st. v. cercetându scólele rom., si vediendu in clas'a a dóu'a de elevi, pre unulu fâra incaltiaminte, binevoí a admanuá subscrisului, o suma de bani. Din acést'a s'a cumperatu pentru elevulu respectivu incaltiaminte, si cârti. In numele elevului seracu, acum provediutu cu cele de lipsa pentru a frecuentá scól'a, vinu a esprime cea mai profunda multiamita stimabilelui donatoriu, pentru fapt'a-i demna de imitatu.

S. Sebesiu in 6 Novembre 1876.

Ioanu Germanu,
invetiatoriu.

⁂ **„Predicatoriulu Sateanului Romanu“** fóia bisericésca, pentru predici si alti articuli din sfer'a bisericésca cursulu III — anulu 1877, se anuncie ca sub redactiunea dlui N. F. Negrutiu, va esí in fasciclii lunari, câte de dóue — trei cóle, cuprinse in invelitoria de ¼—½ cóla — si va publicá: a) predice pe domineci, serbatori si diverse ocasiuni, — deosebita atentiune merita predicele publicande dupa s. Ioanu gura de auru, s. Vasiliu celu mare, s. Ioanu Damasçenulu si alti sânti parinti si oratori celebri ai bisericei lui Christosu; b) biografiele celoru mai celebri barbati (archiepiscopi, episcopi s. a.) ai biserіceloru romane, — din cându in cându si biografi'a a câte unu sântu parinte a bisericei resaritene (s. Ioanu gura de auru, s. Vasiliu celu mare s. a.) — c) diverse tractate teologice, morale, pastorale s. a.; d) poesie religióse, morale si preste totu literarie; e) istorióre si proverbe morale, precum si ori-ce cuvinte intielepte si alte amenunte aplicabile la predice si alte elaborate religióse si morale. — Pre invelitória va insemná: revist'a bisericésca, scolastica si literaria.

Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu va fi numai 4 fl. v. a. (10 lei noi — franci), care inse va fi a se solví inainte baremi de jumetate. Prenumerantii „Predicatoriului S. R.“ voru primí gratis scrierea lunaria „Cârtile Sateanului Romanu“ — avendu totusi obligatiunea morale de a câscigá, pentru acésta scriere poporale, baremi câte unu prenumerante.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Noemvre 1876.

Metalicele 5%	61	55
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	65	40
Imprumutulu de statu din 1860	107	50
Actiuni de banca	816	—
Actiuni de creditu	138	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	72	—
„ „ „ Temisiorene	72	—
„ „ „ Ardelenesci	72	25
„ „ „ Croato-slavone	83	75
Argintu	10	10
Galbinu	6	04
Napoleonu d'auru (poli)	62	25

Edictu.

Georgiu Modranu de religiunea gr. or. din Bungardu, parasindu cu necredintia de patru ani pre legiuit'a sea sotia Mari'a nascuta Baila totu de acolo, si nesciindu-se unde se afla de atunci, déca mai traiesce, se citédia prin acést'a a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra dupa unu anu si o dî se va aduce sentintia asupr'a actiunei numitei mueri si in absenti'a lui.

Sabiiu 26 Oct. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tract.
II alu Sabiiului.
I. Popescu,
2—3 protop.

Vendiare de casa si curte eftina.

In 27 Noemvre an. cur. la 9 óre inainte de amédi, se vendu in localulu oficiului cârtiloru funduari alu orasiului Sasu-Sebesiu legalminte, si si subtu pretiulu estimarei dóue case, cu curti lungi, solidu zidite si in contr'a focului asecurate. — De presente locuiesce in ele oficiulu r. u. catastrale si proprietariu.

Midiloculu curtiei se taia prin riulu morei, preste carele e trasu unu podu solidu pentru comunicatiune, si dupa pusetiunea loru se potu intrebuintiá spre redicarea unei fabrice ori altu scopu industriariu.

Din ambele, cea mai mare casa pretiuita cu 16,000 fl. v. a. e cu fati'a câtra o ulitia mai mare zidita, dupa impartirea ubicatiuniloru ei tare apta pentru vre o fabrica, oficiu scóla etc. fiindu ca cuprinde in sine unu salonu, 5 odai mari dóue bucatarii; un'a camara; magazinu de bucate; pivniti mari; (pentru cari si acum aduce chiria anuale 200 fl. v. a.) staulu de vite solidu ziditu; siopru de cara; de lemne; curte de cara separata; odaie de scaldatu; si o gradina tare mare, plina de pomi pretiosi si roditori. Edificiulu acest'a fiindu in midiloculu curtiei ziditu, vine departatu de case vecine.

Cas'a cea de alu doilea, mai mica pretiuita cu 2500 fl. v. a. e dincolo de canalulu morei, cu fruntea câtra o ulitia mai mica; totu asiá zidita din materia solida, si apoi iéra de sine statatóre: are dóue odai; bucataria; camara; cela; curte separata; precum si o gradina mare de pomi roditori si de legumaria.

Pretiulu cumparârei se cere dela cumperatoriu in decursu de 90 de dile, computate dela diu'a cumperârei.

Anunciu.

In negutiatori'a cu marfuri de manufacture, specerie si nűrenberga se cauta unu elevu care prelânga limb'a româna se aiba cunoscintia si de cea germâna. Doritorii cari voru a se aplicá la comerciu sa se adreseze la subscrisulu in Hatiegu.

(1—3) **B. Popoviciu.**

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 91. ANULU XXIV.

Sabiiu 14|26 Novembre 1876.

Votulu separatu

alu deputatiloru români Dr. Stefanu Pecurariu, Iacobu Bolog'a, Elia Macellariu, Ioanu Hani'a, Dr. Avramu Tincu, Ioanu Russu, Visarionu Romanu, Iosifu Orbonasiu si Dr. Popu.

Onorabila Universitate!

In contr'a concluseloru universitâtiei din 6 Novembre 1876 predâmu din motivele espuse urmatoriulu:

Votu separatu.

Articlulu de lege XII din a. c. dispune in §-lu 3 si § 4 ca averea celoru 11 cercuri ale fondului regiu câtu si ale 7-loru judecia este esclusivu menita numai spre scopulu de cultura si numai spre acestu unicu scopu este universitatea cá „eforia culturala" indreptatita de a intrebuintiá acésta avere.

Asemenea dispune totu acestu art. de lege in §-lu ca proprietatea averei remâne prin acést'a lege neatinsa.

Din aceste dóue momente legali adeca: scopulu averei si proprietatea averei urméza cu necesitate logica, ca elaboratulu adusu la conclusu de câtra maioritatea universitâtiei in siedintiele din 6 Novembre a. c. este unu actu:

Intâiu necorespundietoriu scopului si alu doilea necorespundietoriu dreptâtiei. Necorespundietoriu scopului de cultura este acestu actu din causa ca la resolvarea cestiunei de cultura a poporului din teritoriulu fondului regiu eschide in privinti'a teritoriala fâra de nici unu motivu si in modu neresponsabilu o suma insemnata de comune din teritoriulu fondului regiu, cari au apartienutu de secoli si apartienu si in presente la acestu teritoriu precum de esemplu tóte comunele asiá numite ale scaunului Saliste, Talmaciu si a Branului.

Aceste comune cari stau tóte lânga séu in giurulu celoru dóue cetâti principali ale fondului regiu Sibiiu si Brasiovu se potu cu atâtu mai putienu amputá, cu câtu nu se póte unu corpu dismembrá de organele sele, ce 'i sustienu viéti'a. — Referintiele intre aceste cetâti si comunele loru suntu atâtu de strinse incâtu se conditionéza un'a prin alt'a; din productele sateanului se inavutiesce cetatianulu si inaintéza ambii.

In a dóu'a privintia este acelu operatu totu-odata si nedreptu câci precum in privintia teritoriala, asemenea eschide si din acele comune, primite in acelea 11 cercuri electorali statorite in conclusulu maioritâtiei, pre cea mai mare parte a proprietariloru in privinti'a averei cu totulu dela proprietatea loru, luânduli-se dreptulu de alegere ce l'a avutu pâna acum'a, câci conclusulu maioritâtiei merge in §-lu 2 alinea 3 alu operatului maioritâtiei mai departe si eschide in fia-care cercu tóte comunele pâna la numerulu de siepte, cari producu cei mai multi alegatori, dela alegerea comitetului electoralu.

Pre cându le detrage maioritatea in acestu modu drepturile proprietariloru din comunele rurali, vine pe de alta parte totu aceea-si maioritate in § 10 alinea 3 alu operatului si dà fia-cârui alegatoriu din cetâtile Sibiiu si Brasiovu, dreptulu de a alege doi (2) deputati.

Precum in privinti'a acést'a asemenea se stergu apoi in §-lu 3 alu elaboratului tóte limitele dreptului, statorindu facultatea ca: in comitetulu electoralu sa se póta alege veri-cine din fondulu regiu fâra privire ca este respectivulu din acelu cercu electoralu séu nu.

Avendu in vedere scopulu mai susu amintitu de cultura pe de o parte si pe de alta parte acestu operatu maiestritu de maioritatea universitâtiei in tóte privintiele, se pare nu intentat'a realisare a cestiunei de cultura, ci mai multu numai o ironia la intrebuintiarea averei spre scopulu culturei poporului.

Unu astfeliu de statutu precum 'lu contiene operatulu maioritâtiei nefiindu in folosulu culturei, asemenea nu póte fi nici in interesulu administratiunei, a legislatiunei a statului si in fine alu omenimei, alu dreptâtiei si umanitâtiei.

Din acestu punctu de vedere avendu § 9 art. de lege XII din 1876 la mâna aru fi fostu on. universitate mai multu chiamata de a-si pune urmatórea intrebare: ca in ce legatura sa stee legea electorala dietala cu averea privata ale siepteloru judetie si ale celoru unsprediece cercuri ale fondului regiu?

Respunsulu 'lu aru fi aflatu prea usioru, ca nu póte stá in nici o legatura cugetabila precum nu stà cu averea privata a individului singuratecu, séu a unei societâti actionaria cari nu in virtutea legei electorali, ci in virtutea si sanctitatea dreptului de proprietate, cari este chiaru si la noi prin constitutiunea tierei din anulu 1848 garantata, 'si folosesce proprietariulu averea, si dispune asupr'a ei.

Asemenea suntu garantate totu prin constitutiunea tierei si cele-lalte drepturi usuate si bine castigate ale cetatieniloru de statu, si acestea se potu cu atâtu mai putienu detrage prin dispositiunile nóue locuitoriloru din fundulu regiu prin legea electorala dietala asupr'a averei loru din cestiune lipsindu in teritoriulu fund. regiu atâtu clas'a de ómeni privilegiata cu drepturi nobilitari câtu si acelea posessiuni mari din comitate prin care sa se póta rectificá censulu enormu statoritu prin legea amintita. Afara de acést'a o astfeliu de scurtare si despoiere a proprietariloru de drepturile avute, stà chiaru cu intregulu principiu alu constitutiunei Ungariei in contradicere dupa care desvoltarea constitutiunala in Ungari'a stà in latirea si in investirea cetatieniloru de statu cu drepturi ér' nu in cassarea drepturiloru si celoru avute, precum s'a facutu in casulu de fatia.

Propunerea adusa pe bas'a §-lui 9 aline'a 3 din art. XII de lege ex 1876 este din motivele acestea pre deplinu justificata, precum si cam de alta parte conclusulu maioritatei din siedintiele din 6 Novembre 1876 in punctele aretate pre deplinu de nepoliticu si nedreptu doveditu, câci comunele si locuitorii eschisi pe venitoriu dela proprietatea averei ale siepteloru judetie si ale celoru unsprediece cercuri din fondulu regiu au folositu si au esercitatu acestea drepturi pâna si in universitatea de fatia alegendu-si si triamitiendu deputatii loru prin adunârile scaunali.

Prin urmare fatia cu impartirea teritoriala a tierei au fostu chiamarea numai de a statorí form'a, si modalitatea de alegere la universitate pre bas'a conditiuniloru de alegere de pâna acum de câtra fostii alegatori ér' nu de a scurtá pre acesti din urma dela dreptulu avutu de alegere, si acestea cu atâtu mai vertosu cu câtu conformu § 5. tes'a din urma a art. XII de lege din 1876 resolvirea intrebâriloru de proprietatea averei nu se tiene de competinti'a universitâtiei — si nici nu se potu resolví prin operatulu asternutu de maioritate, ci tóte acestea intrebâri stau sub competinti'a tribunaleloru, din care motivu nici nu póte universitatea a eschide pre nimenea dela dreptulu avutu de pâna acum si nici nu póte fi universitatea judecatoriu in caus'a propria, precum s'a intentatu prin operatulu maioritâtiei. Asiá dar' numai pe calea judecatorésca le compete tuturoru pârtiloru a-si aduce ducumentele si argumintele loru la valóre, ér' nu de a detrage unulu altui'a dreptulu avutu de alegere si esercitatu prin adunârile scaunali de pâna acum, precum se straduesce maioritatea universitâtiei prin operatulu de fatia.

In fine adaugemu ca acestu votu separatu se va acludá la protocolu si sa se astérna inaltului ministeriu reg. de interne, cá din motivele aduse inaltu acela'si sa binevoiésca a intarí conclusele maioritâtiei numai cu modificârile aduse prin minoritate.

Sabiiu 10 Novembre 1876.

„Budapesti Közlöny" dela 22 Novembre publica unu emisu ministerialu, prin care se interdice esportulu de cai. Emisulu intra in valóre pentru fia-care oficiu de vama dela diu'a de cându oficiulu de vama capeta emisulu in mâna.

Refusulu Germaniei de a partecipá la espositiunea din Parisu ce se va arangiá in anulu 1878, n'a lipsitu a face o adenca impressiune pretotindenea, cu deosebire asupr'a franceziloru, cari nu s'au asteptatu la unu asemene refusu. Francezii se temu de o nóua invasiune din partea Germaniei. Se facu feliurite coniecturâri asupr'a motiveloru ce au indemnatu pe guvernulu prusso-germânu la acestu refusu categoricu si multi vedu in actulu acest'a unu semnu reu pentru pacea européna. Intr'adeveru lucrurile ce se petrecu astadi suntu de natura a insuflá ingrigiri seriòse. Intre asemenea impregiurâri temerile suntu justificate si cine ne póte garantá, ca prelânga dram'a sangerósa ce incepe a se desvoltá in orientu nu vomu vedé repetandu-se invasiunea dela 1870. Epoc'a unei pâci stabile e departe de noi.

Unu corespundinte din Berlinu comentéza acést'a diferintia intre germâni si francezi astfeliu:

Cá Ormuzd si Arimanu se lupta in regiunile nóstre decidietóre dóue curente pentru partecipare séu repartecipare la espositiunea din Parisu in anulu 1878. Principele Bismark a decisu in ór'a 12 prin unu votu negativu, dupa ce cu putiene dile inainte principele Hohenlohe pledase cu accentu si caldura prelânga partecipare. Germani'a respingendu acést'a invitare a scrisu natiunei franceze — acést'a nu se póte negá — o epistola de renuntiare internatiunale-sociale si e de asteptatu, ca flacarile urei natiunali ce numai cu greu se potura suprimá voru isbucní cu mai mare fortia intre francezi in urm'a acestui afrontu — câci de afrontu se considera la Parisu refusulu germânu. Totusi nu putemu crede, ca principele Bismark s'a determinatu a nu partecipá prin nisce consideratiuni politice mai inalte ce i se atribue ici colea in escesulu de zelu. Se presupune ca acestu refusu sta intr'o intima legatura cu planurile orientali ale Russiei. Perióďa vechia a resbelului in perspectiva se reivesce si se facu indegetâri ca déca Franci'a aru comite imprudenti'a de a vatemá pe Germani'a Gorciakoff cu greu se va demite a mai influintiá in Berlinu. Se presupune mai departe ca intre Russi'a si [illegible]periulu germânu esiste o contielegere, prin care Russiei i se dà mâna libera in orientu, iér' Germaniei mâna libera in apusu. Mai suntu si alte fantasmagorii febrile. Prin aceste i se supune óre-si cum politicei lui Bismark rolulu unui agentu provocatoriu, care intaritandu fibrele natiunali ale Franciei sa o seduca pe acést'a a dá Germaniei ce sta la panda pretestu la unu casus belli, in vreme ce Europ'a aru fi destulu de ocupata in orientu. Cu astfeliu de mijlóce, credemu noi cu fermitate, ca nu operéza politic'a germâna Principele Bismark dechiarandu-se pentru nepartecíparea Germaniei la espositiunea din Parisu din 1878 o face acést'a probabilu pentruca pe inaltimele pe cari se afla densulu a avutu ocasiune de a observá ca pe tempulu acestui rendez-vous internatiunalu Europ'a nu va fi in stare a se interesá seriosu de acést'a lupta de emulatiune ce va avé unu folosu numai problematecu. Cancelariulu germanu aru voí sa crutia industri'a germâna de ostenelele, munc'a si spesele ce suntu impreunate cu pregatirea acestoru jocuri olimpice moderne si asiá densulu are curagiulu de a dá inca acum pe fatia refusulu seu, chiaru cu periculuIu de a devení in Franci'a si mai impopularu decum este. A deduce pericoli de resbelu din acésta insciintiare, la acést'a nu avemu inca nici unu temeiu plausibilu.

Cartea verde.

Galati, 6 Novembre 1876.

Astadi avemu inaintea nóstra Cartea verde séu brosiur'a ce contiene documentele oficiale privitórie la neutralitatea Romaniei, neutralisarea Dunarei si diverse acte diplomatice. Acésta lucrare s'a distribuitu corpuriloru legiuitóre in siedinti'a dela 3. Nov. — Cartea in cestiune contiene 107 pagini in 4°, pe harthía velina si cuvertura verde. Abiá primita astadi prin posta, nu putemu nici sa dâmu unu comptu detaiatu de contienutulu acteloru cuprinse in ea, nici sa reproducemu actele in estensiunea loru. Ne vomu marginí dar', pentru acestu numeru, a reproduce câte-va din actele cele mai principale relativu la neutralisarea Dunarei, in care cestiune pe câtu a fostu de corectu si demnu limbagiulu ministrului nostru de esterne de atunci, d. M. Cogalniceanu, pe atâtu Pórt'a a fostu migaiósa si adese sicanatóre, pâna ce in fine ne recunoscù, implicitamente, neutralisarea, gratia si concursului ce au datu marile puteri justeloru nóstre cereri.

Astfeliu la 16/28 Iunie D. Cogalniceanu abordéza cestiunea neutralisârii Dunarii prin urmatórea telegrama adresata agentiei diplomatice la Constantinopole.

TELEGRAMA.

Bucuresci, 16/28 Iunie 1876.

Din informatiunile ce primimu din Belgradu resulta ca ostilitâtile intre Serbi'a si Turci'a voru incepe ne incetatu si ca acésta din urma si-aru propune de a urcá vasele sele de resbelu in susulu Dunarei spre a atacá pe Serbi'a si despre tiermulu seu fluvialu.

Tramiterea unei flote de resbelu in Dunarea, si mai cu séma in acésta parte a fluviului situata intre Serbi'a si Romani'a, aru putea sa aiba o mare influintia asupr'a determinârei drepturiloru si obligatiuniloru ce ne incumba cá tiéra neutra. Prin evenimente neprevediute vomu fi póte espusi a vedea neutralitatea nóstra atacata.

In presenti'a acestoru eventualitâti, 'mi propunu de a sesisá, de pre acum, pe representantii puteriloru garante din Bucuresci.

Ve rogu asemenea a face, din partea d-vóstra, demarsie pe lânga Sublim'a Pórta pentru cá neutralisarea Dunarei si particularmente intre Negotinu si Varciorov'a sa fia respectata. Fipsati atentiunea sublimei Porti asupr'a consecintieloru ce aru putea nasce din unu refusu.

Ve-ti profitá de aceea'si ocasiune spre a cere Escelentiei Sele Savfet-pasi'a cá sublim'a Pórta sa se pronuncie in fine asupr'a recunóscerei titlului de Romani'a, spunendu-i cu unu limbagiu firmu ca Turci'a ne datoresce mai multu decâtu unu titlu la solutiunea acestei cestiuni ce se traganéza de unu numeru de ani.

(Semnatu) *Cogalnicénu*..

Agentulu diplomaticu a Romaniei la Constantinopole câtra minisrulu de esterne respunde:

TELEGRAMA.

Per'a, 18/30 Iunie 1876.

Amu supusu lui Savfet-pasi'a cestiunea neutralisârei Dunarei intre Negotinu si Vârciorov'a. Amu spriginitu acésta cerere pe tóte consideratiunile din telegram'a Escelentiei Vóstre. Pentru a-lu face se simta consecintiele unui refusu, amu crediutu necesariu a-i desvoltá drepturile si datoriele unei tieri neutre, proba Belgi'a in 1870; amu conchisu ca, déca neutralitatea nu se decide in principiu, inainte de ori-ce ostilitate, Romani'a aru puté fi obligata a luá dispositiunile necesare pentru a respectá drepturile si a indepliní datoriele sele. Savfet-pasi'a pare a fi sesisatu justiti'a cererei nóstre, mi-a disu ca dupa elu Pórt'a trebuie a evitá ori-ce causa de conflictu cu Romani'a putendu se o tarésca fâra voi'a ei in evenimente; a promisu ca se va consultá cu marele viziru si a-mi dá respunsulu poimâne Sâmbata. Spre a-i vení in ajutoriu, i-amu datu, pentru simpla aducere aminte, lectura depesiei. Déca Sâmbata Savfet-pasi'a 'mi va dá unu respunsu vagu séu dilatoriu, trebuie se 'i declaru ca amu missiunea de a-i pune cestiunea prin o nota oficiala?

(Semnatu) generalu Ghic'a.

Ministrulu de esterne câtra agentulu diplomaticu a Romaniei la Constantinopole.

TELEGRAMA.

Bucuresci, 18/30 Iunie 1876.

Déca respunsulu lui Savfet-pasi'a este vagu si dilatoriu, sunteti autorisatu a pune cestiunea prin nota oficiala. Faceti a reesí in acésta nota ca guvernulu va observá legalmente neutralitatea, inse elu este decísu a o face se fia respectata.

(Semnatu) Cogalnicénu.

In adeveru prevederile agentului nostru nu l'au insielatu, respunsulu fu pe câtu se póte evasivu, numeróse intrevorbiri avura locu cu Savfet-pasi'a, si o nota oficiala se remise asupr'a cestiunei. Turci'a continuà a fi reservata si a eludá cestiunea prin diferite finetie. Atunci ministrulu de esterne adresà la 22 Iunie 1876 urmatórea telegrama câtra agentulu nostru din Constantinopole:

TELEGRAMA.

Respunsulu verbalu a lui Savfet-pasi'a nu ne satisface de locu. Acésta stare de nelinisce face se sufere comerciulu tuturoru natiuniloru si a nostru in particularu. Dejá o parte din transactiuni si chiaru din navigatiune este intrerupta. Ne importà a asigurá comerciulu internationalu prin neutralisarea Dunarei. Ve autorisu a revení prin o a dóu'a nota si a invocá asemene consideratiunile comerciale ce militéza in favórea cererei nóstre, spriginita de puterile garante. Declarati categoricu Portiei, ca déca in celu mai scurtu terminu nu vomu avé din partea sea asigurâri formale si positive asupr'a neutralisârei Dunarei, noi vomu declará noi insine acésta neutralisatiune in interesulu comerciului in generalu, si pe risiculu si pericolulu nostru, facendu-o se fia respectata prin tóte mijlócele de cari dispunemu, si acést'a va fi publicatu in tóte porturile nóstre dunarene.

(Semnatu) Cogalnicénu.

In fine, dupa lungi tratâri si remiterea unei a dóu'a note oficiale, dupa ce Turci'a facù totulu spre a ocolí cestiunea, la 26 Iunie in sfersitu agentulu nostru anuncia urmatoriulu respunsu:

TELEGRAMA.

Per'a, 26 Iunie 1876.

Nr. 1,145 — In fine amu obtienutu dela Savfet-pasi'a unu respunsu scrisu; e aprópe tocmai ceea ce cereamu, afara de cuventulu de neutralitate si cu penibile sfortiâri destulu spre a reduce importanti'a nóstra. Eata conclusiunea mai testuala a acestei lungi note, de pe care veti primí copia prin curierulu viitoriu: „Fiindu ca guvernulu principiaru asigura ca insul'a Ada-Kale nu va fi nici atacata, nici amerintiata de serbi, si ca se angagéza a impedecá in partea Dunârei dintre gurele Timocului si Vârciorov'a ori-ce transportu de arme, materialu de resbelu si voluntari pentru Serbi'a, guvernulu imperialu de partea sea va dá ordinu vaseloru sele de a nu trece gurele Timocului. Guvernulu imperialu este persuadatu ca acestu acordu va garantá comerciului securitatea, puindu tiermulu stângu a Dunârei, intre punctele susu dise, la adapostu de incercârile resbelului, etc. . . . . .“

Dupa acést'a s'a luatu nota oficiala de agenti'a nóstra de declararea neutralitâtiei Dunârei si s'a angageatu, sub despagubire, a se aprovisioná cu alimente garnisón'a dela Ada-Kale.

Amu fi fericiti se nu intârdiâmu a vedé câtu mai curendu dându-se la lumina si actele diplomatice din tempulu dlui V. Boerescu. Abilitatea si demnitatea cu cari acestu eminentu barbatu a sciutu se conduca cestiunile independentiei nóstre economice ne autorisà de pe acum a crede ca voru fi nisce adeverate titluri de mândria pentru Romani'a. Ne aducemu aminte ca chiaru senatulu trecutu, dupa o declarare a dlui Desliu, ce vediuse corespondinti'a diplomatica, a marturitu acést'a in unanimitate. Se adastâmu cu incredere dela viitoriu si punerea in lumina a acestoru acte.

„V. C.“

Corespondintia.

Sabiiu, 12/24 Nov. 1876.

(Cum se persifléza in diurnalele nemtiloru nostrii armat'a respective militi'a din Romani'a!) Unu asiá numitu „Special Corespondent“ alu diurnalului „Deutsche Zeitung“ voiagiandu prin principatele Serbiei si Romaniei, in raportulu seu de lânga Dunarea de josu, datatu din Galati, 15 Novembre a. c. si publicatu in Nr. 1755 alu susu amintitului diuariu, — dupa ce aretà cum i — a caracterisatu unu oficieru rusescu, ticalosi'a, demoralisarea si lasitatea armatei serbiane, — trece la militi'a romana, carea tocmai in dilele trecute se chiamà si concentrà la mobilisare si pre carea némtiulu (ori jidanulu) se incumete a o depinge cu cele mai urite colori, presentandu-o publicului seu cu epitetulu: Pentru rusi armat'a militieloru serbesci erá o armata, de-si rea, trupele romanesci inse intrecu cu miserabilitatea totu ce póte vedé unu militariu. Apoi continuandu-si raportulu aréta cum soldatii români veniti dela sate la regimentele si bataliónele loru respective, suntu neadjustati, si neecuipati militaresce, ci guguliti in nisce imbracaminte tieranesci sdrentióse nespalate, de unu esterioru debilu si demnu de compatimirea privitoriului civilisatu.

Spune mai departe lectoriloru sei dela „Deut. Ztg.“ cum gemu pe stradele Galatiului soldatii români cari abiá 'si potu scóte piciórele incaltiate in opinci — din tin'a cea mare; cum conturba somnulu si liniscea cetatieniloru prin tumulte si escesse nocturne — alarmandu orasiulu si tóte stradele cu tobe si trâmbiti, cá si cându, ei ticalosii, au se intre acusi in campania, sa atace de nou pre turci si sa repórte victoria!

Dar' ce-lu supera mai tare pre Spezial-Corespondentulu némtiu este aceea: ca a vediutu cu ochii multime de soldatí si oficieri superiori si inferiori din garnisónele armatei rusesci simpatisandu si fraternisandu cu acei amarîti si sdrentiosi de soldati români, la cari i-a fostu gróza sa se uite, necum sa-i considere de soldati adeverati, de cari intieleptii Romaniei se lauda, ca aru avé 80,000 combatanti; ér' la finea pamfletului seu, dlu specialu corespondentu incheia cu espectoratiunea: „Poftimu astfeliu este armat'a Romaniei cea vestita, carea e destinata se ocupe Bulgari'a, celu mai bunu nutretiu de tunuri (Kanonenfutter).“

Ei bine n'ai ce-i face némtiului, trebuie ca si densulu, cá mai toti scriblerii diurnaleloru mari si respandite cum este si „Deut. Ztg.“, sora de cruce cu „Neue freie Presse“ din Vien'a si altele, prin multele si incordatele escursiuni ce le-au facutu asta tómna pe câmpulu de resbelu turco-serbu si muntenegrinu, va fi avendu doreri de ochi si devenindu scurtu la vederi, prin ochilarii sei de buna séma n'a potutu distinge bine: care si cum este militi'a romana, cari dintre soldati apartienu la garnisónele de servitiulu activu actuale adjustati si ecuipati dupa tóte prescriptele, formele si recerintiele militarie, si cari suntu acei'a ce — in Romani'a si acum se sustienu adeca asiá numitii „graniceri“ cum erau odinióra si la noi in Austri'a granicerii din custatele, dar' mai apoi desfiintiatele confinii militarie transilvane si banatice.

Apoi este probabilu si aceea: ca chiaru atunci, cându némtiulu nostru „Spezial-Correspondentele“ dela „Deutsche Zeitung“ s'a primblatu pe stradele Galatiului a vediutu cum soldatii concediati (urlauberii) ori reservistii (Reserve-Mannscaft) chiamati la despartiemintele trupeloru respective, regimentele ori batalionele loru, au sositu — firesce in imbracamintele loru proprii tieranesci, si dóra celea mai invechite portate — precum buna óra 'i vedemu si noi in totu anulu pre ai nostri soldati in asemene aparintia, — adeca pre acei'a, cari pe tempu de pace suntu concediati séu chiaru si pe reservistii tramisi acasa; dar' cari ori la esercitiu, ori la manevre se chiama la comandele de depôt unde, déca suntu si pre câtu se ajungu li se dau uniforme, schimbându-si imbracamintele proprii tieranesci; iér' déca nu se ajungu facu esercitii in hainele cum le au.*)

Au mai batjocoritu nemtii si compatriotii magiari armat'a Romaniei; dar' ce ne prinde mirare? cându acestu feliu de ómeni cu condeiulu de gâtu, a câroru patria este pe totu rotogolulu pamentului si nicairi, batjocoreeau armat'a nóstra propria incâtu erá compusa de români atunci, cându se intorceau dela câmpulu de lupta.

Osténulu românu chiamatu la arme in contr'a inimicului, n'a prea cautatu la uniforma si adjustare cocheta esterióra, ci insufletitu in internulu seu de bravur'a strabuniloru, pururea s'a manifestatu demnu de chiamarea martiala; ceea ce inimicii lui cu toti agentii si Special-Corespondentii loru voru fi sciindu prea bine; ér' de nu, frundiarésca istori'a, cetésca evenimentele epocali de seculi; reimprospeteze-si in memoria celea din 1848/49, cându românulu graniceriu imbracatu tieranesce si incaltiatu in opinci, dar' inarmatu cum se cuvine a fostu spaim'a infioratória inimicului insînoratu si impenatu.

Celea manifestate de atunci incóci, in bataliele Austro-Italiane, la anulu 1859 dreptu reminiscintie dela Magent'a Montebelo Solferino si in urma la 1866 dela Custozza credemu a fi dovedi faptice si destulu de eclatante spre a resfrânge si demintí persiflagele nemtiesci — jidane si a li aretá cum a fostu totudéun'a, cum este si cum sperâmu ca pururea va fi ostasiulu românu, cându inimiculu 'lu provóca si silesce a manuuí arm'a!!

Fostulu granicieriu.

Bucuresci 8/20 Nov.

Astadi amu avutu ocasiune sa vedu divisiunea II., concentrata aici. Inca pe la 11 óre inainte de amédi tóte trupele, care facu parte din acésta divisiune, erau asiediate la siosele. Infanteri'a stá in linia strensa dela capulu podului pâna la Baneas'a; in dosulu ei, pe câmpu, erau calarasii, rosiorii, corpulu de geniu, corpulu sanitariu si artileri'a.

Unu mare numeru de Bucuresceni au fostu esîtu parte cu trasuri, parte pe josu, cá sa védia ostirea adunata. Pentru Bucuresci inse numerulu privitoriu aru fi pututu sa fia mai mare.

Pe la unu ceasu dupa amédi a sositu Mari'a Sea Domnitoriulu cu statulu majoru, a primitu raportulu dela comandantulu divisiunei, Generalulu Zefcari, a inaintatu dealungulu liniei, a vediutu tóte trupele, apoi, pe la dóue óre s'a intorsu in fruntea divisiunei pe Calea Mogosióiei la Piati'a Academiei, unde avea sa defileze trupele.

In vremea acést'a Calea Mogosióei, Bulevardulu si Piati'a Academiei s'au fostu umplutu cu ómenii, ce se indesuiau spre a vedea trupele, astfeliu, incâtu numai escadronulu de gendarmi, ce venea inaintea Mariei Sele Domnitoriului, deschidea cale pentru ostirea care ocupá intrég'a strada si o parte mare din Siosea.

La dóue si jumetate Mari'a Sea Domnítoriulu a sositu in fati'a academiei si s'a opritu cu suit'a sea inaintea statuei lui Mihaiu Vitézulu.

Imediatu dupa acést'a au defilatu elevii scólei militarie (peste 50), apoi s'au asiediatu in fatia cu statu'a remaindu in tóta vremea cá privitori.

Divisiunea a defilatu in urmatoriulu sîru: venatorii, — regimentulu I de infanteria, — regimentulu VI de infanteria, — regimentulu V. de dorobanti, — venatorii, — regimentulu III de dorobanti, — regimentulu III.

---

*) De veniá „Spez. Corr.“ aici la Sibiiu asta tómna cându erau concentrârile militarie, la manevre, — poté se véda asemene soldati reservisti cu sutele fâra uniforma.

de infanteria, — regim. VII de dorobanti, — corpulu de geniu cu aparatele telegrafice si cu faurari'a, — corpulu sanitariu cu ambulantiele, — ambulantiele particulariloru, — o bateria calare, — trei baterii pedestre, — dóue regimente de calarasi, — unu regimentu de rosiori. —

Defilarea s'a sfersitu la 3 ½ óre.

Ve-ti scí, Domnule Redactoru, ca se vorbiá multe rele si póte mai putiene bune despre starea, in care aru fi fostu avendu sa se afle armat'a romàna. Astadi ori-cine a potutu sa se incredintieze despre adeveratulu adeveru: multi au remasu multiamiti, multi au fostu uimiti si éra-si multi au trebuitu sa taca. —

Intrég'a infanteria are pusci Peabody; cavaleri'a de asemenea are carabine usióre si spornice; artileri'a inse n'avea decâtu dóue baterii de sistemulu Krupp, montate cu totulu din nou. Câtu pentru corpulu de geniu si acelu sanitariu, acesti'a, intocmai cá si furierii, totu-déun'a au fostu recunoscute cá organisme de modelu.

Tóte trupele, afara de dorobanti, suntu din chipiu pâna in cisme imbracate in nou, astfeliu, ca fia-care pedestrasiu ori calaretiu, are celu putienu dóue renduri de imbracaminte. — Dorobantii nu suntu inse in destulu echipati pentru o campania de iarna. Ei au cióreci grosi si mantele bune de-si putiene nóue. Pe sub mantele ei nu au inse decâtu bluse de pânza. Romànulu e deprinsu cu frigulu, cu tóte acestea, aceste bluse subtieri in vreme de iarna aru putea sa fia superaciόse. Se vorbesce ca li se voru dá cojóce scurte, precum au pompierii. — Precum sciti, dorobantii erau incaltiati cu opinci. Si ómenii preferu pe vreme uscata acestu incaltiementu usioru, cu care suntu deprinsi. Pe vreme ploiósa elu nu e inse practicu. Pentru aceea fia-care dorobantiu primesce pe lâuga opinci si o parechia de cisme. Astadi nu erá decâtu unu regimentu fàra de cisme.

Caii la corpulu de geniu, la corpulu sanitariu si la artileria, in mare parte cumperati de pe acum, suntu mai multu ori mai putienu prosti. Rosiorii au inse mari si bine hraniti. Cu tóte aceste lumea a remasu uimita de buiestri frumosi ai calarasiloru. Si intr'adeveru i se pune omului intrebarea, de unde s'au gasitu in judetiele dimpregiurulu Bucuresciloru atâtu de multi si atâtu de bine plamaditi cai.

Indeobsce diu'a de astadi trebuiesce sa fi schimbatu parerile multor'a si pentru multi, cari nu cunoscu mai de aprópe populatiunea romàna, ea trebuiesce sa fi fostu o di de bucuria. Caletorindu pe la tiéra omulu nu-'si póte dá séma despre ómeni cá si acum, cându ii vede din tóte pàrtile adunati cu miile la unu locu. Si in acésta privintia armat'a regulata e unu lucru, din care prea lesne putemu trage conclusiuni false.

Pentru ori-care militariu e fàra indoiéla o placere a vedea pe regimentele de infanteria si cu deosebire pe venatori standu in frontu, inaintandu cu pasi usiori ori desvoltandu-se tacticesce pe câmpulu intinsu; si o mai mare placere e a vedea pe rosiori cá si cându aru fi crescuti pe caii loru, usiori si nesuperati de ori-ce miscare. Acesti ómeni inse, inrolati de teneri, purtati mereu in servitiulu militaru de prin orasie, scosi din viéti'a loru obicinuita si tienuti in viéti'a de casarma, suntu in mare parte slabiciosi la infatisiare si mai multu ori mai putienu palidi. Cu deosebire rosiorii, cari petrecu mereu in grajduri, purtandu mai multa grija de caii loru decâtu de sine insi-'si, rosiorii nu putienu paru a fi esitu din spitalu. Pre lânga tóte marea parte a acestoru ómeni suntu munteni, càror'a nu le priesce viéti'a dela câmpie.

N'avemu inse decâtu sa vedemu pe dorobanti si pe calarasi, spre a ne incredintiá, ca acesti'a suntu ómeni, care prindu putere in câmpu: se ducu palidi la batae si rumeni se intorcu, déca se mai intorcu.

Dorobantii inse si calarasii suntu rumeni si acum. Ei vinu de acasa, dela viéti'a loru obicinuita. Deprinderile militare le-au facutu prin sate si prin judetie in dumineci si in dilele de serbatori; servitiu militariu au facutu totu pe la tiéra: astfeliu ei au petrecutu fórte putienu intre impregiuràri, care nu le priiescu si s'au potutu desvoltá indeplinu. Intrensii ni se infatisiédia romànulu, precum ni l'a datu Ddieu; ei suntu peptosi, rumeni, ageri la privire, iéra pasulu loru apasa greu asupr'a pamentului, incâtu vediendu-i defilàndu, par'ca nu ei se misca, ci pamentulu se clatina sub greutatea regimentului. Cu deosebire inse dóue regimente au fostu, asupr'a càror'a s'au opritu privirile tuturor'a: mocanii din Ialomiti'a, indeobste ómeni scurti, peptosi, indesati si dirji la infatisiare, si granicerii dela munte, ómeni inalti, spatosi si deprinsi din copilarie cu traiulu ostenescu.

Se vorbesce multu despre calitàtile militare a deosebiteloru popóre, — multu se vorbesce in diu'a de astadi despre vitejie. Ei! nu sciu déca acesti ómeni suntu viteji; nu s'au luptatu inca. Sciu inse, ca suntu impregiuràri intre care cei mai fricosi ómeni suntu cei mai cutezatori si acést'a me face se banuiescu ca chiaru si cei mai lasi ómeni, adeca jidanii, aru fi viteji, cându aru fi „vorb'a de vitejie.“ Indata inse ce e vorb'a de Krupp, de Uchatius si de Peabody, francesii suntu batuti de càtra germanii, care nu pretindu a fi viteji, ci se multiamescu a fi supusi orbesce, indelungu rabdatori si cumpatati in fatia cu vrajmasiulu. Aceste trei calitàti le are si osteanulu romànu: supusu, cumpatatu si rabduriu e romànulu chiaru si fàra a fi osteanu. Nu mai departe decâtu acum, cu ocasiunea mobilisàrei, s'a potutu ori-cine incredintiá despre acést'a. Dela Buzeu pâna la Bucuresci, cale de 36 óre, ómenii au venitu prin plóie, reu imbracati si, in urm'a unei gresieli administrative, fàra a fi mâncatu: ei au sositu inse veseli, precum totu-déun'a suntu. Ministrulu de resbelu a fostu interpelatu in camera: dar' altfeliu de romàni erau acei'a, care l'au interpelatu.

Osteanului romànu nu i trebuiesce decâtu o buna comanda pentru cá elu sa-si faca datori'a: bine comandatu elu sta cá crescutu din pamentu ori merge orbesce inainte.

Câtu inse pentru comanda, lumea o banuiesce. Sergentii romàni suntu buni. De asemenea suntu buni si pentru trupele, care suntu mobilisate destui oficieri. Cu deosebire oficierii tineri promitu multu. Afara de acést'a mai suntu in scólele militare destui tineri bine formati. Indata inse ce ne-amu radicatu mai susu dela capitanu, oficierii buni suntu mai rari. Atâtu in statulu majoru câtu si la trupe suntu majori si coloneli inteligenti, iubitori de causa si traiti in traiu ostenescu: ei nu suntu inse indestulu de bine impartiti. Multi dintre densii iau parte la viéti'a politica si astfeliu se punu in contradicere cu datoriile loru de osteni. — Tóte aceste suntu inse banuieli: sa-i vedemu in lupta si atunci vomu puté vorbí mai lamuritu.

Cându vedu inse spiritulu, care domnesce atâtu in armata câtu si in publicu, 'mi vine sa me indoiescu de adeverulu celoru, ce se dicu prin diuare. Aici se vorbesce despre eventualitatea unui resbelu cá despre o serbatóre natiunala, pe care lumea o doresce, cu tóte ca scie, ca ea va costá multi bani.

„Bine! 'mi dice unu betranu, vediendu trupele defilàndu, nu e pecatu de Ddieu, cá asemenea ómeni se fia dusi intre glóntie!?“

Intrebu pe unu soldatu: „Ei! mergeti in resbelu!“

„Nu sciu, 'mi respunde elu, — asiá se dice!“

„Cu cine aveti sa ve bateti?“

„Sciu eu!? — respunde elu indiferentu. — Ne-omu bate si noi cu cine-va, déca-i odata vorb'a sa ne batemu!“

Unu neamtiu, vediendu lucrurile, aru trebuí se dica: Das treibt man hier wie ein Geschäft.“

Cetimu urmatoriulu fórte coloratu articulu in „Curierulu de Iassi“:

Credintiele rusesci despre orientu.

Netagaduitu ca istori'a Russiei, studiata in legatur'a ei de cause si efecte, ne va aretá unu feliu de unitate de desvoltare, precum nu o intalnimu la unu altu poporu. La popórele mari ale Europei observâmu mai cu séma unu feliu de slabitóre lupte interne; ori-câtu de insemnate aru fi succesele loru in afara, inlaintru reapare dupa incheiarea ori-càrei pâci sementi'a vecinicu viua a desbinàrei; afara de acea statele europene, de câte ori suntu batute, 'si muta órecum curentulu loru istoricu, vedu lucrurile cu alti ochi de cum le vediuse mai inainte. N'are cineva decâtu sa privésca la Franci'a de astadi, pentru a constatá ca ea, in politic'a ei in afara, nu mai este Franci'a lui Napoleonu alu III-lea. Totu astfeliu prin resboiulu dela 1866 painjenisiulu istoricu de planuri alu casei de Austri'a au suferitu o ruptura atâtu de mare, incâtu nici nu mai sémana cu dispositi'a de mai inainte a fireloru diplomatice si resboinice. Cu unu cuventu statele Europei lucréza in modu casuisticu, se schimba in afara cu ori-ce schimbare din launtru, nu au acea ficsitate energica, pre care o manifestéza Russi'a. Acésta din urma putere este póte unic'a, care batandu s'au latitu, batuta n'a perdutu nimicu séu aprópe nimicu, câci in launtrulu ei tóte s'au facutu pre incetulu, fàra nici unu feliu de saritura; nici o batalie perduta n'a facutu-o sa piérda tient'a fipsata inainte de o mia de ani inca; ea nu vede cu alti ochi decâtu cu aceia'si pre care 'i avea la intemeiarea uriasiei sele puteri.

Dela intemeiarea dinastiei scandinave de càtra Ruricu, (862 d. Chr.) dela mutarea capitalei din Novgorodu la Chievu, dela resbóiele cu imperatii bizantini, duréza acésta tragere de inima a slaviloru pentru Tiarigradu, si precum Rom'a erá cuibulu de auru spre care trageau popórele vechi germanice, totu astfeliu Rom'a nóua séu Tiarigradulu a fostu visulu neimbetranitu alu slaviloru de nordu.

Din secululu alu 13-lea pâna la alu 15-lea domni'a tatariloru intuneca istori'a rusésca, dara indata ce cu Tamerlanu a intratu discordi'a intre acesti'a, Ivanu Vasilievici (1462—1503) aduna intr'o singura mâna hatiurile rusesci. Acest'a a luatu in casatorie o princesa bizantina (cá si Vladislavu I la 1015) si tóta politic'a a consistatu in unificarea statului, pre care Ivanu alu IV celu cumplitu o si aduce la indeplinire cu tóte mijlócele. De odata cu intarirea ideei statului, se incepe inse si o politica esterióra, care a consistatu in folosirea de tóte disbinàrile popóreloru straine, din sumutiarea chiaru a acestor'a unulu impotriv'a altui'a.

Dupa stingerea dinastiei lui Rurik cu Fedor I (1598) si dupa câti-va dinasti alesi, urmà la 1613 dinasti'a Romanoviloru, care a continuatu intru tóte politic'a de unanimitate in launtru, cucerire in afara, si mai cu séma indusmanirea intre ei a inamiciloru Russiei. Pre atunci Poloni'a si Suedi'a erau puteri mari in Europ'a; cu tóte acestea Alecsei, tatalu lui Petru celu mare au isbutitu a indusmaní aceste dóue state si a culege folóse. Cându electorulu Fredericu Vilhelm de Brandenburg se coalisà cu Suedi'a pentru a scapá Prussi'a de sub suveranitatea polona, Tiarulu cucerí Smolensc si Severi'a dela poloni si aduse pre cazacii din sudu sub ascultarea sea. E de prisosu de a aretá cum Svedi'a si Poloni'a si-au topitu puterile intre ele si cum Russi'a a câstigatu insemnate si mari provincii dela amendóue si cum mai târdiu Poloni'a au fostu impartita de càtra ea.

Dara nu erá perdutu din ochi nici imperiulu bizantinu. Austri'a câstigase pre acestu terenu multu. Cu tóte acestea vedemu si aici ca influinti'a austriaca in orientu cedéza incetu incetu celei rusesci, cum Russi'a câstiga provincie dupa provincie, cum le liberéza celu putienu de sub domni'a turcésca, cum in acésta liberare e secundata de puterile Europei, de englesi si francesi s. a.

(Va urmá.)

Societatea academica romàna.

(Fine.)

IV. Premie Nasturelu.

(din seri'a B, pentru opere publicate,)

Conformu decisiunei societàtiei academice din sessiunea anului 1876, se pune in cunoscinti'a publicului urmatóriele dispositiuni din codicilele reposatului intru fericire C. Nasturelu Herascu:

„B. Premie pentru opere publicate.

„In totu anulu societatea academica romàna va avé a premiá, din veniturile fondului Nasturelu, o carte tiparita originale, in limb'a romàna, care se va socotí de càtra societate cá cea mai buna publicatiune aparuta in cursulu anului. Aceste premie voru fi de dóue specie:

1. In trei ani consecutivi, de-a rendulu, se va decerne câte unu premiu de patru mii lei n. 4000 l. n. minimum, la cea mai buna carte aparuta in cursulu anului espiratu;

2. Iér' in alu patrulea anu se va decerne unu premiu fissu de lei noi 12,000 carele se va numí „Marele Premiu Nasturelu,“ operei care va fi judecata cá publicatiunea de capetenia ce va fi aparutu in cursulu celoru patru ani precedenti. Acestu premiu nu se va poté decerne unei lucràri care va fi obtienutu dejá unulu din premiele anuali, decâtu defalcàndu dintr'ensulu valórea premiului precedente.

Operele ce se voru recompensá cu acést'a a dóu'a seria de premie, voru tractá cu preferintia despre materiele urmatóre:

a). Scrieri seriόse de istoria si de sciintiele accesorie si de sciintiele accesorie ale istoriei, preferindu-se cele atingatóre de istori'a tieriloru romàne;

b). Scrieri de religiunea ortodocsa, de morale practica si de philosophia;

c). Scrieri de sciintie politice si de economi'a sociale,

d). Tractate originali despre sciintie esacte;

e). Scrieri encyclopedice, precum dictionarie de istoria si geographia, in cari se intre si istori'a si geographi'a Romaniei; dictionarie generali séu partiali de sciintie esacte, de arti si meseria, , de administratiune si jurisprudentia, si alte asemeni lucràri utili si bine intogmite;

f). Càrti didactice de o valóre insemnata cá metodu si cá cuprinsu;

g). Dictionarie limbistice in limb'a romànésca mai alesu pentru limbele antice si orientali, adeca limb'a latina, elena, sanscrita, hebraica, araba, turca, slavona vechia. si altele;

h). Publicatiuni si lucràri aritistice de o valóre seriósa, adeca relative la artile plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura, si chiaru opere musicali seriόse, pre cari aceste tóte societatea academica romàna le va puté apretiá atunci, cându 'si va intinde activitatea ei si asupr'a tutuloru materieloru de Belle-Arti.

i) Scrieri de pura literatura româna, in prosa si in versuri, precum poeme, drame si comedie serióse, — mai alesu subiecte nationali, — si orice alte opere de inalt'a literatura. Acestor'a mai cu séma asiu dorí sa se acorde „Marele Premiu Nasturelu,“ cându voru fi judecate cá avendu unu meritu cu totulu superióre, spre a se dá astfeliu o incuragiare mai puternica desvoltârei literaturei nationale.“

Spre indeplinirea acestoru dispositiuni, societatea academica româna a regulatu cele urmatóre:

1. Primulu siru de 4 ani prevediutu in dispositiunile testatorelui, atingatóre de acésta serie de premie, se va incepe in anulu viitoriu 1877, si se va continuá in 1878 si 1879, astfeliu ca in anulu 1880 se va presentá pentru prim'a óra casulu de a se decerne marele premiu Nasturelu de 12,000 lei noi; iér' in anii 1877, 1878 si 1879, se va dá neaperatu câte unu premiu de 4,000 lei noi celei mai bune cârti publicate, respectivu, in cursulu fia-cârui'a din acesti ani.

2. Toti autorii cari voru dorí sa concure la premiele anuali din acést'a a dóu'a serie de premie Nasturelu, suntu autorisati si invitati cá sa trimita, mai nainte de deschiderea sessiunei anuali a societâtiei academice românе, unu numeru celu putienu de 12 esemplare tiparite din cartea loru, la delegatiunea societâtiei, in Bucuresci (localulu academiei), osebitu de esemplarele pe cari voru voí sa le ofere deadreptulu câtra unii séu toti membri actuali ai societâtiei, fâra cá acést'a ultima procedura sa fia câtusi de putienu obligatória.

NB. Se nu se pérda din vedere ca operele propuse la concursu trebuiá sa fia publicate in restempulu anului curgatoriu, adeca cu incepere dela ultim'a sessiune anuale a societâtiei academice; astfeliu, spre esemplu, in sessiunea societâtiei din 1877, voru puté se intre la concursu numai cârtile publicate dela 15 Augustu 1876 inainte, si totu astfeliu pe viitoriu; iér' in sessiunea din 1880, voru puté concure la marele premiu Nasturelu tóte cârtile publicate dela 15 Augustu 1876 pâna in diu'a intrunirei membriloru la sessiunea din 1880.

3. La concursu se potu presentá si opuri preinoite in nóue editiuni, cari se voru fi retiparitu in cursulu anului inse numai de autori in viétia.

4. Dupa cuprinderea chiaru a testamentului, traductiunile din limbe straine suntu escluse dela concursu; se va face inse esceptiune pentru acele traductiuni de pe opuri straine clasice, cari:

1. Séu prin dificultâtile invinse ale unei perfecte reproduceri in versuri românesci voru constituí adeverate opuri literarie ale limbei româna;

2. Séu prin anessarea de elucidâri si de note sciintifice, cu totulu proprie traducatoiului, 'si voru fi insusitu meritele unoru lucrâri originali in limb'a româna.

5. Cârtile premiate de societatea academica româna din alte fonduri ale sele, séu cele tiparite din initiativ'a si cu spesele ei, nu potu intrá la concursu pentru premiele Nasturelu din seri'a B.

6. Premiele Nasturelu din seri'a B se potu acordá, nu numai unoru opuri complete, ci si pârtii unui opu tiparitu in cursulu anului, cu conditiune inse cá acést'a parte se fia de valórea si de intinderea unui volumu si nu de ale unei simple fascióre. (minimum 400 pag. form. 8, garmondu.)

Premiarea unei pârti a unui opu la unu concursu anuale nu impedeca premiarea unei alte pârti din acelasi opu la unu concursu posterióre.

7. Opurile anonime si pseudonime nu voru puté fi admise la concursulu cârtiloru tiparite, iéra autorii loru, spre a primí premiele acordate, voru trebuí sa justifice proprietatea loru.

Sciri telegrafice.

(Din foile „H. Ztg.“ si „S. T. Bl.“)

Lemberg 23 Nov. Pe drumulu de feru Kiev — Odess'a s'a sistatu transportulu de passageri.

Berlinu 22 Novembre. Lord Salisbury a sosí aici astadi de séra.

London 22 Novembre. „Morning Post“ publica o scrisóre a principelui Czartoryski datata din Parisu, prin care se demintu tóte faimele despre o rescóla polona.

Petersburg 22 Novembre. Imperatulu s'a esprimatu in dilele din urma in fati'a mai multoru persóne de insemnatate, ca elu speréza inca in sustienerea pâcei, este inse ingagiata onórea sea si a Russiei pentru câstigarea autonomiei cunoscuteloru provincie turcesci.

Bucuresci 22 Novembre. Adress'a senatului câtra Domnitoriulu inca accentuéza neutralitatea. Domnitoriulu a respunsu cá si camerei.

Camer'a a votatu creditele suplimentari.

Belgradu 22 Novembre. Toti ministri au demissiunatu. Motivulu este necunoscutu. Armat'a Serbiei se dirige tóta spre Drin'a pentru eventual'a ocupare a Bosniei.

Constantinopole 18 Novembre. Comissiunea insarcinata cu elaborarea constitutiunei a terminatu lucrârile sele si a comunicatu proiectulu cu marele veziru. Constitutiunea se va promulgá si pune in aplicare inainte de intrunirea conferintiei.

Constantinopole 22 Novembre. Edhem pasi'a, ambasadorulu turcescu din Berlinu este denumitu de alu doilea plenipotentiatu din partea Portiei la conferintia.

Belgradu 22 Novembre. Ministeriulu a demissiunatu eri dara nu i s'a primitu demissiunea. Rusii sosescu in masse preste Cladov'a. Se astépta unu despartiementu de cosaci, cari servescu de avantgard'a unui corpu russescu de 50,000 ómeni. Cu Marinovici a plecatu si principele Wrede si cons. gen. Kvarzov. Armat'a serbésca va operá cá aripa drépta in Bosni'a. Comand'a o va avé generalulu rusescu Semec'a, a cârui capu de statu majoru va fi colonelulu Lesianinu. Aici se astépta si unu comisariu civilu rusescu. Noulu consulu generalu francesu Berusolle a immanuatu principelui creditivele.

Belgradu 22 Novembre. Capulu partidei conservative, esministrulu Marinovici este tramisu la Petersburg pentru ameliorarea relatiuniloru personali. Lini'a de demarcatiune la Timocu s'a statoritu definitivu.

Vien'a 22 Novembre. Germaniia facù Angliei o propunere mijlocitóre, dupa carea Angli'a sa nu impedece ocuparea Bulgariei cu trupe rusesci, déca Russi'a se obliga a se retrage, dupa punerea in lucrare a reformeloru, celu multu pâna la 1 Septembre 1877.

Viena 23 Novembre. Sub presidiulu imperatului, avù locu astadi unu consiliu de ministri de mare insemnatate politica. — Statutulu de banca publicatu nu se bucura de partinire in opiniunea publica.

Viena 23 Novembre. Directiunea bancei natiunale austriace a votatu unanimu resolutiunile propuse de comitetulu emisu spre acestu scopu, si adeca: esprima parerea de reu amenduroru ministriloru de finantie, pentru-ca directiunea si comitetulu nu póte recomendá adunârei generale a actiunariloru bancei acceptarea statutului si regulamentului pentru proiectat'a societate de banca austro-ungurésca. Directíunea propune regimeloru o banca natiunala comuna, cârei sa i se dea de nou privilegiulu de a emite note. Transportarea unei pârti din vistieri'a metalica la Budapest'a este superflua si fâra scopu.

Ragus'a 23 Novembre. Corvett'a turcésca „Muzzafer“ a parasitu portulu dela Gravos'a spre a evitá visitatiunea ordinata in causa de contrabanda, ca tóte cá insinuase ca e fortiata a pausá acolo, ceea ce in realitáte n'a fostu.

Berlinu 23 Novembre. Imperatulu a conferitu eri si astadi cu principele Bismarck si la 1 óra a primitu pre lord Salisbury, plenipotentiatulu englesu.

Petersburg 23 Nov. Imperatulu a primitu alaltaieri pre ambasadorulu austro-ungurescu si a repetitu asigurârile sele ca doresce pacea.

Vien'a 24 Novembre. Se vorbesce ca cabinetulu Auersperg se retrage.

Aten'a 24 Novembre. Camer'a a votatu inarmare estraordinaria si organisarea a 200,000 (?) osteni.

Varietâti.

⁂ Program'a adunârei generale a Societ. acad. „Romani'a-juna“ tienuta in 14 Novembre st. n. a. c. sér'a la órele 8, in Hotelu Klomser, (palatulu Batyáni), I. Herrengasse Nr. 19.

I. Partea oficiósa.

1. Cuventu de deschidere de presiedintele dlu O. Blasianu.

2. Ordinea dilei:

a) Verificarea procesului verbalu alu siedintiei ultime.

b) Referatulu comissiunei revedietórie.

c) Raportulu anualu si absolutoriulu comitetului.

d) Denumirea membriloru onorari

II. Partea sociala.

I. J. Singelée: „Lucia de Lammormoor,“ fantasia pentru violina cu acompaniamentu din piano, esecutata de dnii: O. Blasianu si I. Muresianu.

2. R. Galli: „Barbierulu de Sevill'a,“ fantasia pentru flauta cu acomp. din piano, esecutata de dnii: I. Munteanu si I. Muresianu.

3. S. Dudos: „Sonata quasi fantasia“ pentru piano, ececutata de componist'a.

4. Rode: Concertulu alu VIII-lea (partea I), pentru violina cu acomp. din piano, esecutata de dnii: G. Baiulescu si I. Muresianu.

5. Schubert: „Duet din Mignon“ cu acomp. din piano, esecutatu de dnii: O. Blasianu, I. Muresianu si St. N Ciurcu.

6. Heinemeyer: „Lucreti'a Borgi'a“, fantasia pentru flauta cu acomp. din piano, esecutata de dnii: I. Munteanu si I. Muresianu.

7. Rubinstein: „Miniature“ pentru piano: a) „Lânga parâu“, b) Menuetu, c) Serenada, d) Valsu, esecutate de Dsel'a: S. Dudos.

8. Spohr L.: „Adagio din concertulu Nr. XI“ pentru violina cu acomp. din piano, esecutatu de dnii: G. Baiulescu si I. Muresianu.

9. *** „Potpouri de melodii romanesci“ pentru violina cu acomp. din piano, esecutatu de dnii: O. Blasianu si I. Muresianu.

Vien'a, in 14 Novembre, st n. 1876.

Comitetulu arangiatoriu.

⁂ **„Cârtile Sateanului Romanu.“** Scriere lunaria, pentru trebuintiele poporului romanu.

Cursulu II. — Anulu 1877 se anuncia ca sub redactiunea dlui N. F. Negrutiu va esí in fiesce-care luna câte un'a carte de o cóla cuprinsa in invelitoria — si va publicá: a) Istori'a romaniloru — dela Traianu incóce — tractata, pentru poporulu românu, in forma de dialogu; — b) cunoscintíe din economia, industria, medicina s. a. c) istorióre si novele morale si sociale — de invetiatura si petrecere; — d) poesie vechi si nóue, — mai cu séma de acelea, cari atingu mai de aprópe poporulu nostru si impregiurârile in cari elu a traitu si traiesce; — e) anecdote, proverbe si cuvinte intielepte de invetiatura si petrecere. — Pre invelitória va insemná: unele si altele din lumea mare.

Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu va fi numai 1 fl. 50 cr. (4 lei noi — franci, — care inse va fi a se solví (platí) inainte.

Ne nutresce cea mai firma sperantia ca publiculu cetitoriu apretiuindu nisuinti'a nóstra de a dá in mân'a clerului si poporului romanu un'a lectura dintre cele mai bune si mai eftine va imbratiosiá cu caldura si va latí cu bunavointia acestea intreprinderi curatu literarie.

Salutare si fratia!

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Noemvre 1876.

Metalicele 5%	61	15
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	80
Imprumutulu de statu din 1860	108	05
Actiuni de banca	825	—
Actiuni de creditu	139	10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	126	60
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	71	50
„ „ „ Croato-slavone	72	50
London	85	—
Argintu	112	50
Galbinu	5	98
Napoleonu d'auru (poli)	10	10
Valut'a nóua imperiale germâna	62	30

ad Nr. 57. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu lânga betrânulu parochu din parochi'a Tibru in ppresbiteratulu Albei-Iulie.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. O casa de locuintia cu gradina de legumi, si gradina de pometuri.

2. Dóue pamenturi aratóre de 1½ jugeru.

3. Dela 60 numere de case câte 1 ferdela de cucuruzu in bómbe, si 1 dî de lucru.

4. Dela cele 60 numere tóte venitele stolari indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne concursele loru, conformu dispusetiuniloru statut. org. la subscrisulu pâna in 12 Decembre cându va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a 5 Noveb. 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alesandru Tordosianu m/p.
prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

1—3

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a de class'a a trei'a Carmadinesci cu fili'a Boiulu de josu, ppresbiteratulu Iliei muresiane, prin acést'a se escrie concursu pâna la 21 Novembre 1876, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu:

1.) Casa parochiala cu gradina de legumi si de póme.

2.) Dela 130 familii câte un'a ferdela de bucate in bómbe si câte o di de lucru.

3.) Folosirea fenului si a pómeloru din cimiterie.

4.) Stol'a usuata si imbunatatita dela 130 familii, conformu hotarîrei sinodului parochiale dela 19 Septembre 1876.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne concursele loru conformu dispusetiuneloru statutului organicu si dispositiuneloru provisorie sinodali la terminulu mai susu disu la subscrisulu.

Gurasadului in 20 Octobre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alecsiu Olariu m. p.
(3—3) adm. ppresbit.

Anunciu.

In negutiatori'a cu marfuri de manufacture, specerie si nűrenberga se cauta unu elevu care prelânga limb'a româna se aiba cunoscintia si de cea germâna. Doritorii cari voru a se aplicá la comerciu sa se adreseze la subscrisulu in Hatiegu.

(2—3) **B. Popoviciu.**

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru int'ai'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 92. ANULU XXIV.

Sabiiu 18|30 Novembre 1876.

De pe galeri'a dietei.

Budapest'a 25 Nov. 1876.

Desbaterea generala a budgetului se terminà eri fâra nici o crisa ministeriala precum se dá cu socotél'a mai nainte.

Se primí budgetulu in generalu cu o majoritate preponderanta, pentruca lu votara si chiaru acelea partide cari aru fi se nu fia guvernamentali — adeca cea „independinte liberala“ si cea „conservativa“ precum se numescu, sustienendu-si a-lu denegá numai la cestiunea appropriatiunei.

Ast'a erá si tactic'a „stângei centrali“ si a „centrului“ de mai nainte pâna nu devenise prin fusiune la potere, póte ca pe acést'a cale socotescu si semi-opositiunile de astadi a deveni in posessiunea freneloru guvernârei.

Multi cugetau cumca desbaterea budgetului in acestu tempu, cându orientulu ferbe, Vien'a murmura, iér' tiér'a nóstra geme — va fi pré interesanta, se voru desvoltá lucruri nóue, si inca cine scie ce urmâri estraordinari va avé?

Si ce se vedi? chiaru pentru impregiurârile estraordinari din afara, aici tóte suntu ordinari.

Deficitulu ordinariu, aperarea ordinaria, atacurile ordinari, — tóte ordinari si vechi cá in trecutu.

E. Simoniy a cugetatu ca va produce ce-va mai picantu, facendu chiaru la inceputu o propunere privitória la cestiunea orientala, cá prin acést'a sa constringa pre oratori si pe guvernu a face dechiaratiuni categorice. Dar' nu i-a succesu.

Elu doriá cá camer'a sa dechiare cumca:

1. Ungari'a nu voiesce nici o ocupatiune, dar' nici va suferí cá altii sa faca ocupatiune in orientu.

2. Cumca, Ungari'a spriginesce cu caldura nesuintiele popóreloru din imperiulu turcescu privitórie la desvoltarea si asecurarea libertâtiloru politice, civili si religionari, si pentru esoperarea acestoru libertâti 'si va espune tóta ponderositatea autoritâtiei si influintiei sele. Inse

3. Cumca stirbirea poterei si teritoriului turcescu involvându periculi pentru Ungari'a, — ea voiesce sustienerea „statului quo ante bellum“ alu suprematiei si teritoriului imperiului turcescu, si pentru acestu scopu este resoluta a sacrificá ori-ce.“

In motivare apoi voindu a straplantá agitatiunile de pe strade in camera, s'a descarcatu asupr'a barbarului rusu, aperandu pe consangénulu si generosulu turcu, cu care impreuna voiesce se traiésca si se móra.

Toti oratorii apoi au fostu constrinsi a se dechiará si asupr'a propunerei lui Simonyi, inse numai pe departe o incungiurau cá pisic'a pasatulu celu caldu; iér' in fine eri inainte de votare propunetoriulu constatându, ca oratorii, de-si nu i-au primitu propunerea s'au dechiaratu totusi contr'a tendintieloru rusesci, si pentru turci — cá se nu patiésca rusine cu ea, a revocatu-o.

Ministrulu presied. Tisza inca s'a dechiaratu do dóue ori, la inceputu si in fine, inse totu in modulu seu diplomaticu in generalitâti cu „ibis redibis,“ — dar' totu-odata demonstrându cum-ca nici propunerea lui Simonyi nu este alt'a decâtu „ibis redibis,“ pentru-capuntulu alu 2-lea eschide pe alu 3-lea si vice-versa, câci cine voiesce realisarea tuturoru libertâtiloru popóreloru din imperiulu turcescu, acel'a nu póte voí supremati'a turcésca si intregitatea imperiului turcescu, si din contra.

Mai bine a caracterisatu situatiunea Ragály Ferdinand, care reflectându lui Tarnóczy, care rogase pe ministrulu de finantie cá se poruncésca esecutoriloru de dare: se fia mai crutiatori fatia de poporu dise ca: „acést'a tocm'a atât'a insemnéza, cá si cându bób'a de struguru aru rogá pres'a se nu-i stórca suculu.“ Iér' in privinti'a trebiloru orientali dice „ca elu nici nu poftesce dechiaratiuni esacte dela ministru, pentru-ca dupa constitutiunea dualistica a nóstra nefiindu ministrulu de esterne respundietoriu camerei ci numai delegatiunei — nici ministrulu nu póte sci mai multu decâtu elu, „iér' elu nu scie nimic'a.“ Apoi fatia de tienut'a majoritâtiei dice: „ca pecatu de atât'a vorba ce se face in dieta câci capacitarea recipróca este impossibila, aru fi mai bine cá deputatii se nu-si piérdia tempulu si se speseze banii tierei prin Pest'a, mai bine mérga acasa, lase pe guvernulu se faca ce-i place, si numai pe o di in anu sa se coadune la Pest'a, cá se védia óre mai bucura-se guvernulu de increderea neclatita a maioritâtiei séu bá?“

A vorbitu acestu oratoru si despre nationalitâti, séu despre elemintele eterogene a tierei nóstre cum le numesce elu.

Iéca ce! „Mai atingu si despre elementele eterogene, dar' acést'a nu o prea esplicu, ci numai reflectezu, cum-ca odata potu vení la convingerea la care a ajunsu magariulu lui Esopu candu a eschiamatu: „Quid me refert cui serviam clitellas dum portem meas!“

Si se vedi, glum'a-i gluma, dar' mai ca are dreptu omulu.

Vorbit'a si renumitulu Sennyey capulu conservativiloru. Acest'a e mai mare magistru si dipomatu si decâtu Tisza.

Tisza numai decâtu i a si respunsu la o imputare ce i o facuse pentru-ca: nu aru fi provocatu camer'a se nu vorbésca in aceste tempuri grele despre politic'a orientala.

Magistrulu Tisza a numitu discursu de modelu pe a lui Sennyei, este si de modelu, pentru-ca este cá pescele candu lu apuci de códa, si candu l'ai strinsu vedi ca ti-a scapatu din mâni.

I-a reflectatu inse si Simonyi si lui i-a cam succesu a implantá degetele in urechile pescelui.

„Asiu respunde — dice — la discursulu de modelu — precum 'lu numesce dlu min. presied. — a baronului Sennyei, inse n'amu ce. Pentru ca d-sea a vorbitu despre trei cestiuni mari. Despre bugetu, despre cestiunea orientala si despre impacaciunea cu Austri'a, si dice: „Nu consimtu cu politic'a guvernului, si nu aprobu modulu si sistemulu guvernârei, care nu póte fi in stare a staverí ecuilibriulu in budgetulu statului, inse acum'a suntu tempuri grele nu este consultu sa vorbimu de acést'a“ — apoi: „Reprobu tienut'a guvernului in cestiunea orientala, inse tempurile suntu critice, nu este bine sa-i legâmu mânile“ si in fine: „Nu consímtu intru tóte nici in cestiunea invoielei cu Austri'a, dar' chiaru acum'a se facu agitatiunile cele mai mari in contr'a ei si in Transilvani'a, — si e bine cá noi sa stâmu pe pace sa nu mai incurcâmu si noi itiele.“ Deci — dice Simonyi — nu scimu ce tiene Sennyei nici de un'a din cestiunile despre cari a vorbitu, — prin urmare n'amu la ce respunde.“

Si are dreptu Simonyi.

A mai aperatu inca pe guvernu si Mudrony, dintre independintii liberali, dar' totodata i-a condamnatu tóta politic'a de economia natiunala aratandu ca pe asta cale negresitu ne prapadimu.

Néga cumca acésta politica aru fi celu putienu natiunala magiara, câci cu ea nu numai se nimicesce natiunea magiara, dar' si indreptatiesce pe natiunalitâti a acusá pe magiari, cumca le nimicesce fâra cá celu putienu sa-si folosésca siesi prin acést'a.

Cu statistic'a in mâna a doveditu ca poporulu ungurescu piere, si cumca suntu mai putieni magiari astadi decâtu la 1834 pâna cându alte state de atunci si-au duplificatu numerulu locuitoriloru; ear' pentru impedecarea acestui reu recomenda — introducerea barieireloru vamali intre Austri'a si Ungari'a.

Cestiunea acést'a demultu ocupa pe magiari, si in diet'a trecuta inca se aflase unu oratoru care facea respundietoriu pe guvernu pentruca rass'a magiara e in decadintia; atunci inse consiliariulu ministerialu care erá totodata si deputatu — rutenulu Nehrebeczky — li spunea ca a cetitu elu intr'o carte, cumca: „acei ómeni suntu mai productivi, cari manca multi cartofi“, — deci magiarii sa mai inlocuiésca carnea cu cartofi apoi n'aiba grige . . . ,.

Se vede ca economulu natiunalu de specialitate Mudrony, pentru aceea recomanda alte mijlóce, pentru ca se teme ca magiarii voru urmá sfatulu lui Nehrebeczky, se voru pune pe cartofi, acést'a negresitu aru produce urcarea pretiului acestui articulu, apoi vai! de slovacii lui! . . . .

Si dintre români s'au angagiatu doi la lupta — Borlea si Georgiu Popu. Póte ca ve-ti publicá cuventârile loru.

Borlea a interpelatu pe ministrulu de interne, ca: are d-sea scire de aceea ce tóte babele sciu prin comitatulu Hunedórei, cumca adeca acolo s'aru fi delapidatu peste 800 fl. bani oficiosi, a câroru urma se póte duce pâna la mânile vice-comitelui, dar' de acolo apoi nu se scie in a cui pusunariu s'au innecatu, si nu se afla omu care sa desdauneze comitatulu? etc. I-a promisu ministrulu ca-i va respunde la tempulu seu.

Dar' a dóu'a di se sufulca Lukács Béla si prin diurnalele magiare infrunta pe Borlea pentruca in caus'a acést'a administrativa cérca refugiu la dieta, unde respectivulu vice-comite nu se póte aperá, si dice ca acest'a este unu atentatu in contr'a magiariloru din comitatulu Hunedórei.

Bine mai recomenda armenulu acest'a pe magiarii din cuibulu lui Huniadu!

Dar' cu atât'a n'a scapatu Borlea. Pe coridoru numai decâtu l'a atacatu unu deputatu posnasiu din comitatulu Timisiului dicendu-i: „Ce esti tu nebunu, de umbli dupa 800 fl. delapidati, cându la noi suntu cu sutele de mii banii delapidati si nici dr.... nu-'si bate capulu cu restituirea loru!.. Anche bene!

In vorbirea sea la budgetu a disu Borlea ca lipsesce o rubrica esentiala din budgetu, — rubric'a dâriloru stórse cu esecutiuni in contr'a legei, dela unulu pentru altulu etc. cari apoi in veci nu le mai poti scóte din fólele molochului. Nime nu i-a reflectatu ca n'aru avé dreptu!

G. Popu s'a estinsu mai departe, elu s'a ocupatu mai mulu cu necasurile nóstre interne, dovedindu ca românii sistematice suntu persecutati, si in fine eschiamandu cu slovénulu din Reichsrath cumca „déca voru curge trebile totu astfeliu, apoi noi, aici, suntemu condamnati numai la suportarea sarcineloru natiunei magiare.“

Provóca camer'a si prin trens'a pe natiunea magiara cá se incete cu tendinti'a de magiarisare carea o urmédia de 60 ani, pentruca pâna cându de o parte nu-si ajungu scopulu, de alta parte facu inpossibila alianti'a intre sine si intre uniculu aliatu naturalu alu loru, intre români, — carea si pe români dar' si pe densii i va duce la perire.

Madarász lu incuragiéza, se nu se téma, ca pentru acést'a nu va perí magiarulu dar' nici romanulu, — dar' Popu dice ca nu-i crede! Vederemo déca vomu traí!....

Ast'a galusca n'a potutu-o inghití nici ministrulu de interne Tisza ci la capetulu desbaterei scolandu-se dice ca: elu „nu póte lasá cá espressiuni cá alui Popu, ca aici s'aru persecutá natiunalitâtile nemagiare, si ca magiarii aru tinde la magiarisarea loru — se tréca prin parlamentu fâra nici o observare, deci avisandu la istoria le dechiara de calumnii.“ Punctum!

Din combaterea acést'a negresitu se va convinge lumea ca faptele constatate prin Popu suntu: flécuri. . . .

Sasii prin rostulu lui Steinacker au adusu pe tapetu si caus'a flamurei schwarz-gelbe dela d-vóstra.

Tisza intre aplause frenetice l'a datu de minciuna pe Steinacker, si a disu ca lucrulu sta intorsu: Nu a fostu vorba de acea ca flamur'a négra-galbena sa se delatureze de pe pórt'a triumfala din Sabiiu cându a caletoritu Maj. Sea la d-vóstra, ci ca lânga flamur'a Domnitoriului sa se puna si a tierei, si ast'a nu li-au venitu la socotéla sasiloru d-vóstra, pentru ce apoi au alarmatu lumea, — si déca se indoiesce cine-va despre acést'a, elu — ministrulu — póte se dovedésca cu documinte nu numai dela autoritâtile civili, ci chiaru dela cele militari.

Dar' naibasiulu de Steinacker nu crede, si dice, ca déca are ministrulu documinte pentru sine, apoi si elu are documinte cari adeverescu contrariulu.

Cine are dreptu? noi trebuie se credemu ca ministrulu, câci a vorbitu cu mare focu, cá si omulu care e convinsu despre adeverulu asertiunei sele, iéra d-vóstra veti crede cum sciti, pentru-ca scen'a s'a petrecutu in satulu d-vóstra.

Publiculu nostru de pe galeria s'a superatu ieri pe presiedintele camerei pentru-ca tocm'a atunci a pusu pumnulu in gura la oratori cându incepea lucrulu a fi mai interesantu.

Mocsary care facuse propunere pentru votu de blamu, in cuventulu seu de incheiare se folosise de nisce termini cari nu pré erau in manusi de glacis, dicându despre min. presied. Tisza, cum-ca puterea de care dispune o folosesce cu mai multa istesime decâtu conscientiositate, pentru-cá cu productiunile sele acrobatice se câscige aplausulu maioritâtiei parlamentari. La cari reflectându Tisz'a, a disu ca Mocsáry s'a folositu fatia de guvernu de nescari espressiuni „necuviincióse" („illetlen"). Mocsary apoi sculându-se in cestiune personala, dise ca elu nu admite se dica Tisza despre densulu in parlamentu cum-ca s'a folositu de espressiuni necuviincióse, acelu Tisza care e cunoscutu cum-ca in parlamentu arm'a cea mai usitata 'i este „grobianitatea" (gorombaság).

Se fi vediutu ce vivacitate produsera aceste cuvinte intre obositii parinti ai patriei, toti erau siguri cum-ca nici Tisza nu se va lasá, si asiá va decurge acestu duelu parlamentariu pâna ce unulu dintre duelanti va cadé, inse betrânulu presiedinte invidiându petrecerea galeriei puse mân'a pe clopotulu celu mare si indrumendu la ordine pe Mocsary incheià siedinti'a si cu acést'a se sparse tergulu celu mare.

Ti-asiu mai scrie ce-va dar' me temu ca va vení la urechi'a publicului din Pest'a, si apoi numai me lipsescu de o placere, — dar' intr'unu norocu haide dà! dóra nu se ocupa foile magiare si cu cele ce se scriu in „Telegrafu".

Aceea scie tóta lumea dejá ca Pest'a — adeca publiculu de pe strade si de prin birturi — e aprinsu de simpathii turcesci. Tenerimea magiara cu deosebire e insufletîta de sânt'a causa a civilisatiunei representata prin nobilii consângeni dela Bosforu.

Sér'a pe la restauratiuni e musica mai multa decâtu pâna ací. Din programu nici cându nu póte lipsí „marsiulu turcescu". Aplause frenetice cându se incepe si termina acelu marsiu frumosu, repetiri, si totu repetiri: dar' apoi intr'adeveru si este frumosu!

D-vóstra, dar' mai cu séma brasiovenii inca se delectéza adese ori la melodiósele accente ale acelui marsiu, inse nu l'ati cunoscutu pâna acum'a ca aru fi turcescu, ci-lu tieneti ca-i romanescu, pentru ca s'a compusu chiaru in Brasiovu din „Multu parea frumósa" si alte arii romanesci.

Dar' ce ve pricepeti d-vóstra la artea musicala, publiculu de aici care are pe Liszt de directoru la academi'a musicala, unde vinu straini din tóta lumea cá sa se perfectiuneze in art'a musicei — a aflatu adeveratulu léganu alu acelui marsiu — elu s'a nascutu deadreptulu in haremulu lui Mithad-pasi'a.

Ce posnasi mai suntu tîganii din Pest'a!

Fia-ti de ajunsu de asta data, si déca mai poftesci z....... de acestea, din cându in cându mai poti capetá.*)

Sp.......

Unu comunicatu de importantia relativu la atitudinea Angliei se publica in „P. Ll." dela 22 Novembre. Corespondentele acestei foi scrie din Londonu la 18 Nov.:

In consiliulu de ministri ce se va tiené astadi primu-ministrulu va propune urmatoriulu planu generalu relativu la atitudinea Angliei in casulu cându trupele rusesci voru incalcá teritoriu turcescu. Indata ce se va intemplá acést'a incalcare unu corpu de trupe britice va ocupá Constantinopolulu; de asemenea se va fortificá partea de spre uscatu a capitalei turcesci cu liniele de intarire dela Gallipoli, cari predomina partea européna a dardaneleloru, si se voru asigurá contr'a oricârui atacu inimicu. Frontulu capitalei spre uscatu nu e mai lungu de 15 miluri si din lini'a acést'a se póte atacá propriaminte numai jumetate. Artileri'a grea a Angliei de pre navele ferecate, cari nu se potu vulnerá prin tunurile obicinuite pe uscatu si prin intariri, potu sa acopere inca flanc'a intaritureloru pe uscatu intr'o intindere de mai multe miluri spre interiorulu tierei. Cealalta lature a dardaneleloru se póte aperá cu asemene usioritate. S'a calculatu ca nu suntu de lipsa mai multu de 25,000 soldati englezi pentru a scutí Constantinopolea de ori-ce atacu, si oficieri englezi de geniu facu dejá tóte mesurârile recerute spre acestu scopu. Problem'a guvernului englezu nu consiste intr'aceea, de a partecipá la unu resbelu intre Russi'a si Turci'a; aceste puteri sa-si termine luptele loru numai singure. Trupe englese nu voru partecipá la lupta nici in Europ'a nici in Asi'a, nici in Bulgari'a nici in Armeni'a. Uniculu scopu alu Angliei este, — si pe acest'a va se-lu esecute ministeriulu la tóta intemplarea — de a impedecá ocuparea Constantinopolului séu a dardaneloru, de câtra o armata séu flota rusésca. Angli'a va tiené simplu Constantinopolulu in modu tempurariu cá amanetu spre dispositiunea celorulalte puteri europene. Indata ce Europ'a va conveni asupr'a destinatiunei in viitoriu a tieriloru dela Basforu, Angli'a va dá pe locu acestu amanetu. Lordulu Grey, unulu dintre cei mai distinsi pairi din partid'a liberale, scrise ieri lordului Hartington o epistola, prin care 'si esprima regretele sele, ca guvernulu englesu nu s'a alipitu la tempulu seu mai strensu de proiectulu lui Andrassy. De se intemplá acést'a se puté incungiurá multe greutâti. Acum propune densulu, cá guvernorii si judecatorii din provinciele Erzegovin'a, Bosni'a si Bulgari'a sa se institue séu sa se depuna numai cu invoirea celu putienu a trei dintre cele siese puteri garante si cá trupe de ale puteriloru sa ocupe provinciele in modu provisoriu pâna ce duréza stadiulu de transitiune Proiectele nu suntu altu-ceva decâtu o abdicere a sultanului de drepturile sele suverane la acele provincie.

Caletori'a lordului Salisbury predomina acum situatiunea diplomateca si se intielege de sine si discussiunea si combinatiunea prin diurnale. Activitatea barbatului de statu englezu vrea se creeze o constelatiune de natura a garantá unu succesu pacificu conferintiei ce ni prestà. Intrebarea e numai ca intru câtu i-a succesu acést'a in caletori'a sea de pâna acum. Déca putemu sa credemu scirea unei foi vieneze ce se informéza dealtmintrea din sorginti siguri apoi lordulu Salisbury cu tóta primirea stralucita ce a intempinatu in Berlinu are numai putiena causa de a fi multiamitu cu resultatulu staruintieloru sele pelânga guvernulu germanu. Confirmandu-se adeca ca principele Bismark a accentuatu ocupatiunea Bulgariei cá inevitabila atunci nu e de prevediutu, cum sa se realiseze o contielegere intre Angli'a si Russi'a, pe care Germani'a voiesce sa o promoveze, fâra de a se subordiná cabinetulu englezu tendintieloru Russiei. La totu casulu cestiunea ocupatiunei atinge pe Austro-Ungari'a mai de aprópe decâtu pe Angli'a si in privinti'a acést'a consultârile lui Salisbury cu Andrássy suntu de o insemnatate decisiva. In fati'a acestoru stâri de lucruri nu e de miratu, déca in Vien'a se facu cele mai multe combinatiuni despre activitatea barbatului de statu englezu. Dupa unu comunicatu telegraficu lordulu Salisbury are deosebit'a chiamare in Vien'a de a informá pe contele Andrássy despre unele planuri ale Russiei si a-lu determiná spre o actiune energica.

„Deut. Ztg." spune apriatu, ca abaterea diplomatului englezu pe la celelalte capitale a avutu numai scopulu de a mascá petrecerea lui in Vien'a. Lordulu Salisbury este insarcinatu a face cabinetului din Vien'a descoperiri surprindietóre asupr'a intentiuniloru Russiei ce potu se aiba o influintia decisiva asupr'a positiunei Austriei.

Lordulu Salisbury a conferatu mai intâiu cu ambasadorulu englezu, apoi cu Andrássy si in urma fu primitu in audientia de Majestatea Sea. Se scie ce a fostu obiectulu discussiuniloru, dara despre propunerile ce le-a facutu, tendintiele ce le-a combatutu lordulu Salisbury n'au transpiratu inca nimicu in publicu. Scirea ce a premersu sosirea lui in Vien'a afirma ca espunerile sele s'au ascultatu in Berlinu si ca acolo e sperantia de a apropiá punctele de vedere intre Angli'a si Russi'a. Déca acést'a e adeveratu apoi barbatulu de incredere alu cabinetului englezu cu atâtu mai tare póte fi asiguratu de prevenirile cabinetului din Vien'a. Acest'a totu-déun'a va fi gat'a a promová o apropiere care succedandu s'aru puté considerá de o ancora ferma a pâcei Pórt'a inca se va puté impacá cu cele ce i propune Angli'a. Impressiunea ce a facutu conferinti'a in oficiulu afaceriloru straine asupr'a secretariului Indieloru se preciséza mai bine prin cuvintele ce le-a adresatu acest'a câtra ambasadorulu englezu lordulu Buchanan —: „Eu asteptasemu unu diplomatu si amu datu de unu barbatu de statu." Pâna ce durà inca conferinti'a contele Robillant primise o depesia din Rom'a cu insciintiarea, ca regele Italiei se va bucurá a primí pe plenipotentiatulu Angliei in persóna.

Despre petrecerea in Berlinu a lordului Salisbury o corespundintia ni comunica urmatóriele detaiuri:

Marchisulu Salisbury a aflatu aici o primire dintre cele mai stralucite si elu nu ascunde de locu impressiunile placute ce le-a luatu in Berlinu din lumea oficiale. Barbatulu de statu, de o etate de 46 ani, cu o aparentia imposanta, a cârui fatia e impresorata de o barba négra plina, se produce aici cu totu aparatulu unui *grand seigneur*, care si-a luatu in persón'a secretariului seu privatu unu feliu de conductoru pentru pressa, câci acest'a vorbesce cu toti. Firesce ca descoperirile acestui barbatu de statu teneru abiá trecu preste asigurârile ce le audimu in genere despre iubirea de pace, dara cu tóte aceste e semnificativu a audí din gur'a acestui englezu: „Germani'a are positiunea cea mai de influintia in cestiunea orientale, ea tiene chei'a situatiunei in mân'a sea." Deosebite suntu staruintiele óspetiloru britici de a infatisiá cuvintele resboinice ale lui Disraeli cá nisce dialoguri fâra forma pronunciate dupa prândiu. Si englezii tienu raportulu intre Germani'a si Russi'a de nealterabilu. Ei 'si dau aerulu cá si cându aru crede inca in esistinti'a aliantiei celoru 3 imperati, dar' totusi observa, ca togm'a cabinetulu din Berlinu standu in relatiuni intime cu Russi'a e in stare a influintiá impacandu intre Londonu si Petersburg. De aceea a si pronunciatu marchisulu dorinti'a de a caletorí preste Berlinu si a comunicá in persón'a cancelariului imperialu germânu vederile cabinetului englezu, câci sperá cele mai bune resultate. Dela nóu'a sea formatiune Germani'a a devenitu natiunea cea mai insemnata pe continentu si déca inainte (alusiune la tempulu resbelului din Schlesvig-Holstein) tiér'a acést'a si poporulu ei nu erá cunoscuta, istori'a celoru 10 ani din urma e ací pentru a face si pe orbu se véda. Dara se pare ca intre Angli'a si Pórt'a esistu intr'adeveru conventiuni cari la casulu unei ocupatiuni a Bulgariei de câtra rusi punu in perspectiva ocuparea si eventualu aperarea Constantinopolului prin trupe engleze. Ascultandu numai aceea ce se vorbesce, prospectele de pace aru fi din cele mai bune, considerandu inse in acela'si tempu si aceea ca cum se vorbesce, trebuie sa dicemu ca pornirile sceptice totu predomina inca. Sperantiele conferintiei samena cu asteptârile mediciloru cându viéti'a pacientiloru e in estremulu periculu si cându totulu aterna dela un'a medicina.

Foile ni spunu ca Serbi'a iéra se pregatesce de resbelu. Scupcin'a nu se va conchiamá, pentru ca comissiunea adunârei natiunali are imputernicirea de a continuá resbelulu. Dupa atâte desastre grele si dupa amar'a mustrare ce o facù tiarulu de curendu serbiloru — dreptu recompensa pentru sacrificiele cele mari — pregatirile de resbelu se facu de astadata la comand'a directa din Petersburg, la care serbii vrendu nevrendu trebue sa se supuna.

Unu corespundentu din Belgradu scriindu despre aceste pregatiri ni caracteriséza situatiunea in Serbi'a astfeliu:

Serbii iéra ni oferu o infatisiare câtu de resboinica, dara cu totulu altmintrea se manifestà acést'a acum, nu cá pe tempulu candu plecara in batalia. Nu e nici urma de speranti'a imbucuratóre in viitoriu. Ei se lasa in voi'a sortiei si teneri si betrani voru porní de nou spre campurile de resbelu, insa nu din entusiasmu, nu pentru a scuturá jugulu turcescu ci pentru ca asiá poruncesce Russi'a. De-si nu cutéza nime a refusá ascultarea de indrumârile Russiei, totu-si dispositiunea poporului contr'a Russiei s'a schimbatu cumplitu si cuvintele ce le a rostitu tiarulu in Moscva nu au contribuitu in a face acést'a dispositiune mai amicabila. Cernaieff, eroulu russescu, de care se bucurau serbii ca voru scapá remâne iér' aici, pentru ca a primitu, contra-ordinu dela Neva. Intentiunea de a ocupá comandele mai inalte definitivu cu oficieri serbesci nu se va realisá si acést'a esperiintia póte a fostu caus'a de a dimissiunatu ministrulu de resbelu Nicolici. Gruici care e pusu in loculu lui nu are o inima asiá semtitóre, elu este unu barbatu ce nu-si face scrupuli mari din consecuenti'a semtiementului. In tempii anteriori elu a fostu unu ultra radicalu, mai tardiu s'a facutu conservativu si nu se sfií a intrá de presentu iéra intr'unu ministeriu liberalu. Elu e unu omu de cariera si se va aretá cu atâtu mai supusu la influintiele rusesci cu câtu elu din inceputu a servitu in armat'a rusésca si a avansatu pâna la rangulu de capitanu. Pentru ce i s'a interdisu lui Cernaieff reintórcerea in Russi'a, despre acést'a circuléza diverse versiuni. De o parte se dice, ca in Russi'a erá temere de demonstratiuni neplacute la reintórcerea lui Cernaieff, de alta parte i se impotrivesce ur'a pronunciata a ministrului de resbelu Miljutin care nu vrea se aplice pe invingatoriulu dela Tasikend in servitiele de resbelu rusesci. Si asupr'a oficiariloru si voluntariloru rusesci se lamurescu serbii din ince mai tare. Nu se dice multu afirmanduse ca cu pucine esceptiuni onorabile numai lepadatur'a poporului rusescu a fostu recrutata de comitetele slave si tramisa serbiloru intr'ajutoriu. Semnificativa e imprejurarea, ca aici a sositu din Petersburg ordinulu cá grosulu oficiariloru rusesci si alu soldatiloru se remana cu conducatoriulu lotu gloriosu in Serbi'a. In butulu acestui ordinu guvernulu serbescu s'a resolvitu a retramite in patri'a loru vr'o 800 dintre cei mai necorigibili betivi. Serbiloru inca nu li preaconvine a serví de canalu pe sém'a rusiloru.

---

*) Ne voru fi binevenite. Red.

Despre pregatirile de resbelu se raportéza din Kisienevu la 15 Nov.:

Vediendu staruinti'a cu care se facu pregatirile de resbelu e cu greu a mai crede in sustienerea pâcei. Bataliónele sosescu unulu dupa altulu pe trenuri. Din sorginte siguru se spune, ca dejá dela 12 Novembre nu mai comunica trenuri de passageri din Moscv'a spre média dî. Speditorii si-au retrasu dela tóte statiunile intre Kiev si Kisienev poverile predate dejá.

Principele Cercaski se ocupa cu infiintiarea de spitaluri pe socotél'a „societâtiei pentru ajutorarea soldatiloru bolnaviti si raniti in resbelu“ ce stà sub patronatulu imperatesei. Se adaptéza spre acestu sfersitu 10 case mari in cetate. Prelânga acést'a se cladescu barace cu spatiu de ocupatu pentru câte 50, 100 si 150 paturi. Cele 120 pânerii infiintiate mai inainte s'au sporitu acum la 300 si ocupa neintreruptu diu'a, nóptea 2400 ómeni. Mai departe e fapta ca tóte cercurile militarie europene suntu puse pe picioru de resbelu. In Moscv'a, Orelu, Tula, Riga s'au chiamatu reservistii si concediatii, de asemene in Ciarcovu, Ecaterinoslavu, Pultava, Kievu, Balta, Kisienievu, Chersonu si in Crime'a. Nu e mai putienu siguru, ca armat'a meridionale va avé forti'a de celu putienu 300,000 combatanti. Cifr'a oficiale inse e numai 214,000. De aceea trebuie sa incetâmu de a mai vorbí de o mobilisare „partiale.“ Russi'a 'si desvólta tóte puterile de cari dispune.

Se face multa vorba de spionagiu. Ací se dice, ca unu englesu a desemnatu cetâtile dela frontiera, ací iéra ca generali turcesci din statulu maioru, imbracati cá tiereni români, au inspiciatu positiunile trupeloru si au mesuratu tunurile in Chotinu. Prinsu nu e inca nime. Deregatoriele admoniéza contr'a respandiriloru de faime vage, dar' déca cineva intr'adeveru aru descoperí individi suspectibili sa-i arete pe locu guvernului. Cumca multi nevinovati voru avé sa indure suferintie, acést'a e claru.

Se facu in Russi'a pregatiri pentru a organisá resculares glóteloru (narodno apolcenie). De ocamdata se inscriu barbatii intre anii 45 si 58 si se distribuescu arme. Tóte indigitu apropierea unui resbelu colosalu.

O corespundintia totu din Chisienevu dela 18 Novembre ni asigura de nou despre seriositatea inarmâriloru. Din Charcovu, Ecaterinoslavu, Chersonu Kiewu — scrie corespundintele lui „P. Ll.“ — vinu totu mereu trupe. Incortelarea soldatiloru de sine se intielege ca face greutâti insemnate. Trupele se disloca in tóte satele pâna la Prutu. Comoditatea ce afla oficierii in gaurile moldavice ce se numescu colibe firesce ca e de totu mica.

Corpulu de garda erá sa nu se mobilseze de ocamdata. De vreme ce inse marele principe Nicolau, chiefu de multi ani la acestu corpu, aru vrea sa véda gardele si in sudu lânga sine, se facu tóte dispusetiunile pentru a se pune pe picioru de resbelu si dóue divisiuni din aceste trupe de elita. Aceste se astépta aici pe la inceputulu lui Decembre. Comandantele supremu se astépta sa sosésca in dilele mai de aprópe. Inaltimea Sea vine insotitu de doi fii imperiali cari voru primí comande asupr'a armatei. Echipagiele de poduri se afla dejá la Prutu. Se va trece mai intâiu fruntariele române numai cu patru corpuri de armata; celelalte dóue corpuri de armata voru trece mai târdiu. Unulu dintrensele e destinatu pentru Serbi'a. Unu manifestu dela tiarulu se astépta pe 10 Decembre. Intrensulu se voru espune natiunei rusesci motivele resbelului.

In contradicere cu tóte scirile opuse potu se comunicu in modu autenticu, ca esista unu tractatu de aliantia intre Romani'a si Russi'a. Romaniei i se garantéza in trensulu o intindere teritoriale si suveranitate. Germani'a a midilocitu dupa cum ni se spune la acést'a conventiune. Românii suntu falosi cu rolulu ce li s'a incredintiatu. Se dice ca in dilele mai de aprópe va sosí aici séu ministrulu de resbelu insusi séu déca nu unu remplaçantu alu acestui'a pentru a se intielege cu siefulu statului maioru asupr'a lucruriloru militarie neaparate. Dupa afirmatiunile de prin cercurile oficieriloru armat'a romàna se va supune comandei rusesci. In dilele aceste s'au transportatu o suma insemnata de bani in auru la Bucuresci.

Credintiele rusesci despre orientu.

(Fine.)

Se póte spune ca revoluti'a franceza si coalitiunea contr'a ei, Napoleonu I si coalitiunea contr'a lui, au fostu trepte pe scar'a cea mare a inaintârei rusesci.

Déca prin pacea dela 1856 Russi'a a fostu departata dela Dunare, o vedemu castigandu prin resboiulu strainu dela 1870 aprópe totu ceea ce perduse.

Alaturi cu desvoltarea fapteloru in afara nu va fi de prisosu de a urmarí teoriele, pre care autorii rusi insemnati le facu asupr'a cestiunei orientului.

In opulu seu „Russi'a si Europ'a“ aparutu in Petersburg la 1871, dlu N. I. Danilewski spune urmatórele: „Germanii suntu mostenitorii Romei, slavii ai Bizantiului, si intre ei esista o lupta de sute de ani. Carolu celu Mare, care 300 de ani dupa caderea Romei forméza noulu imperiu romano-germanicu, creându temeli'a noului principu de statu europeanu, au fostu in modu fórte caracteristicu cea intâiu causa pentru despartirea resaritului dela unitatea ecumenica si dela unitatea credintiei. Contimporanu lui Carolu celu mare a fostu Rurik, intemeiatoriulu de state, impregiurulu creatiei cârui'a s'au grupatu slavismulu amenintiatu in neaternarea sea dinspre apusu. Crestinismulu nu-'lu primira slavii dela Rom'a, ci dela rivalulu Bizantiu si cei doi apostoli slavi Metodiu si Cirilu au avutu sa lupte tóta viéti'a loru cu dorinti'a de predominare si intoleranti'a germaniloru. Socotindu preponderanti'a culturei si civilisatiei germanice, de siguru slavismulu si biseric'a grecésca n'aru fi potutu sa resiste agresoriloru loru, déca provedinti'a insa'si n'aru fi pusu o stavila puternica si neinlaturabila agresiunei germanismului spre orientu. Islamulu (a cârui chiamare istorica filosofii si istoricii europeni o cauta in zadaru) islamulu a fostu chiamatu sa pune unu veto curentului germanicu spre resaritu, spre a scapá pre celelalte rase slavice de sórt'a Poloniei catolisate si atrase in sistemulu Europei apusene, cu perderea puterei din launtru a vietiei sele. Pâna si patriarchulu Anthimie au recunoscutu acestu adeveru, cându (in vremea celei dintâiu rescóle grecesci) au spusu: proni'a a tramisu domni'a osmaniloru cá zidu de aperare improtiv'a eresuriloru apusului si in loculu imperiului bizantinu, slabitu in credintia. Si intr'adeveru, urméza d. Danilevski, ce aru fi devenitu ortodocsi'a, déca cruciatii germani s'aru fi asiediatu la sf. mormentu; ce aru fi devenitu slavii, déca germanii ce petrunsese dejá in Poloni'a, Livland'a si Litvani'a, i-aru fi alungatu cá pre celti, basci si valisi, din asiediârile loru de astadi in pustietâti, prefacendu-i in raritâti istorice?

Urmându acestei tendintie egoistice, Europ'a apuséna a jucatu totudéun'a unu rolu falsu fatia cu turcii si au ganditu la liberarea crestiniloru de sub jugu numai atunci cându i-aru fi potutu capetá sub mânile ei si abate dela ortodocsie. Cându Constantinopolulu erá incunjuratu de turcii impresuratori, Europ'a au vorbitu câtra elu mai acelesi cuvinte cá si diavolulu mântuitoriului. „Stapânirea preste totu ce vedi se fia a ta, numai se ingenunchi naintea mea si sa te inchini mie.“ In fati'a atrocitâtiloru moametane se aduna soborulu dela Florenti'a pentru a-i propune Bizantiului mântuirea sub conditi'a renegârei ortodocsiei; insultatii bizantini s'au aretatu inse eroii spirituali, preferându mórtea politica si spaimele barbariei in loculu renegârei celoru sfinte . . . Si astadi slavii din Turci'a prefera jugulu musulmanu in loculu domniei civilisatei Austrii.“

Venindu la solutiunea cestiunei orientului, autorulu dice, ca se paru a esistá trei câli pentru acést'a: 1) impartirea Turciei intre Russi'a si Austri'a, 2) anecsarea Turciei la Russi'a numai, 3) crearea din nou a imperiului greco-bizantinu. Sub Catarin'a II erá inca cu putintia solutiunea intâi'a; astadi aru fi o crima de a cedá Austriei cea mai mica bucata de pamentu slavu. A dóu'a solutiune nu e in adeveratulu interesu alu statului rusescu. Chiaru anecsarea Romaniei care i se propusese imperatului Nicolae de câtra Turci'a, in contr'a unei contributii de resboiu, imperatulu au refusat'o. A trei'a solutiune e cu totulu imposibila. Prin favorisarea ei s'aru creá o nóua Austrie, in care elementulu grecescu aru jucá acela'si rolu cá si germanii in Cislaitani'a — ba considerându slabiciunea greciloru s'aru puté nasce in urma unu feliu de dualismu greco-românu, adeca o copie a dualismului germano-magiaru contr'a slaviloru.

Prin urmare nici un'a din solutiunile propuse nu e buna, ci numai aceea, care va deslegá de-odata atâtu cestiunea uastriaca, câtu si cea orientala, „câci si statulu austriacu si au pierdutu intielesulu cá si celu turcescu.“ Acésta solutiune este o confederatie slava sub egemoni'a rusésca.

Dupa desfacerea imperatiei austro-ungare si a celei turcesci Russi'a s'aru pune in capulu unei confederatii, dirigiate din Constanstantiopolu.

Acésta confederatie aru cuprinde:

1) Regatulu cehescu, coprindiendu Boemi'a, Moravi'a si partea de nordu-vestu a Ungariei cu 9 milióne locuitori.

2) Regatulu serbo-croatu coprindiendu: Serbi'a, Montenegru, Bosni'a, Erzegovin'a, Albani'a de nordu, Banatulu, Croati'a, Slavoni'a, Dalmati'a Carinti'a, Stiri'a pâna la Drav'a cu 8 milióne locuitori.

4) Regatulu Bulgariei.

4) Regatulu Romaniei cu partea de sudu a Bucovinei, Transilvani'a pâna in Muresiu si parte din Basarabi'a rusésca. Pentru acésta cessiune Russi'a s'aru compensá cu Delt'a Dunaréna si cu Dobrogi'a.

5) Regatulu grecescu cu Tesali'a, Epirul, partea de sudu-vestu a Macedoniei, insulele archipelagului, tiermurii Asiei mici ai mârei egeice, Candi'a, Rhodos si Cipri'a.

6) Regatulu magiaru, consistându din pârtile acelea ale Ungariei si Transilvaniei câte suntu locuite de magiari si câte aru remâné dupa impartirea intre Russi'a, Boemi'a, Serbi'a si Romani'a.

7) Teritoriulu Tiarigradului cu pârti din Rumeli'a, tiermurii asiatici ai Bosforului, ai mârei de Marmar'a si a Dardaneleloru, peninsul'a Gallipoli si insul'a Tenedos.

Constatatu este, ca acésta carte a dlui Danilevski este o copie indestulu de credinciósa a opiniunei publice din Russi'a si ca ideile, desvoltate in ea: nu suntu visurile unui filosofu, ci idealulu ístoricu alu uriasiei puteri dela nordu.

Fiindu-ca prin armistitiulu primitu de Serbi'a si póte prin incheiarea pâcei planurile uriasiului nostru vecinu voru suferí o suspensiune, ni s'a parutu cu cale de a reproduce si noi aceste estrase din cartea dlui Danilevski. Teoriile aceste nu suntu lipsite de óre care maretia si de o maniera de a priví istori'a universului intr'unu modu specificu-slavu. In ori ce casu ni se pare ciudatu, cum noi românii, care traimu lânga Dunare, suntemu cu totulu cufundati in ideile occidentului, pre cându din tóte pârtile impregiurune pulséza o viétia istorica care in dispositi'a ei generala se deosebesce atâtu de multu de istori'a occidentulu. Câte-odata aru trebuí celu putienu sa ni se para ca suntem o muche de despartire intre dóue lumi cu totulu deosebite si ca este in interesulu nostru de a cunósce amendóue lumile acestea. Occidentulu 'lu cunóscemu indestulu. Missiunea sea in orientu este cucerirea economica, proletarisarea raseloru orientale prin industri'a straina; prin robirea sub capitalulu strainu. Ceealalta parte a lumei o vedemu din contra miscata, nu de unu curentu economicu, ci de unulu istoricu si religiosu, care nu póte lipsí de a esercitá o mare atragere asupr'a popóreloru economicesce putienu desvoltate din peninsul'a balcanica, pentru cari credintiele bisericesci si idealele istorice suntu inca sânte, nefiindu patate de materialismulu modernu.

Sabiiu, 15/27 Nov.

Astadi s'a intrunitu congregatiunea comitatensa a comitatului Sabiiului. Fiindu protocolulu siedintiei precedente autenticatu adunarea trece numai decâtu la ordinea dilei.

Se cetesce emisulu ministerialu privitoriu la impartirea comitatului in cercuri si alte concluse. Din emisu se vede ca ministeriulu n'a incuviintiatu impartirea facuta in adunarea comitatensa precedenta si indruméza pre adunare a se face alt'a, pre câtu se póte cu populatiune in numeru egalu si dispune mai departe cá centrurile cercuriloru sa fia in insesi cercurile, dara nu gramadite in Sabiiu.

Din acel'asi emisu se vede ca unele posturi cum suntu celu de translatoru, diurnisti, ingineriu si forestieru comitatensu suntu reduse cu totulu; iéra servitorii oficiali capeta numele de „haiduci comitatensi“.

Emisulu ministerialu reduce in parte si bugetulu statoritu de congregatiunea precedenta.

Se cetesce mai departe unu emisu alu comitelui supremu, prin care se aduce la cunoscintia congregatiunei statulu oficialiloru, modificatu prin substituire.

Se cetesce altu emisu ministerialu, prin care se facu unele observâri la statutulu pentru scaunulu orfanalu.

Dupa ce s'au cetitu aceste s'au decisu, fâra desbatere, a se tramite spre referare comitetului permanentu, care avé a se alege in siedinti'a acést'a cu deosebirea, ca, la propunerea vice-comitelui, s'a decisu cá prin o representatiune speciale sa se róge ministeriulu a incuviintiá cifr'a de 13,000 fl. v. a. pentru cuartalulu presentu, puncto solvirei salarieloru si si altoru trebuintie.

Putiena controversa s'a escatu la inlocuirea postului de vice-fiscalu, care s'a terminatu cu aceea ca s'a datu si obiectulu acest'a comit. permanentu spre preconsultare.

Urméza aplacidarea unei ameliorâri de beneficiu pentru parochulu gr. cat. din Orlatu din averea comunala si in fine cetirea urmatórei

Propuneri:

Considerându, ca atâtu dupa dispositiunile legei câtu si dupa conclusele universitâtiei fundului regiu, acele 11 cercuri istorice suntu proprietarii averei asiá numite nationale si a 7-loru judetie.

Considerându, ca acestea 11 cercuri istorice ale fundului regiu, alegeau fia-care fâra deosebire câte 2 deputati la universitatea nationala.

Considerându ca prin art. de lege XII din anulu 1876 se vatema, dreptulu de proprietate alu proprietariloru, eschidiându pre acesti din urma din drepturile si proprietatea loru si

Considerându ca acestu art. de lege pune fâra de nici unu motivu averea amintita si detrasa proprietariloru sub dispositiunea si administratiunea alegatoriloru dietali, 'mi iau voia a face urmatórea

Propunere:

Onorabil'a adunare generale se binevoiésca a conclude:

Inaltulu ministeriu regiu este rogatu, a intreprinde pasii necesari pe calea legislativa pentru modificarea articului XII de lege din anulu 1876 intr'acolo cá:

Universitatea fundului regiu sa se compuna, afara de presiedinte si notariu, de cei 22 deputati a proprietariloru averei, adeca aceloru 11 cercuri istoricé a fundului regiu, alegându fia-care cercu, fâra deosebire, câte 2 deputati la universitatea nationala pe bas'a conditiuniloru electoralí de pâna acum, date de dreptulu legalu consvetudinariu.

Sibiiu la 25 Novembre 1876.

Dr. Stefanu *Pecurar*.

Propunerea acést'a inca se transpune comit. permanentu.

Trecendu congregatiunea la alegerea comit. perm. a alesu intr'un'a si comissiunea statistica si unu membru in comit. administrativu, devenitu vacantu. Cu acést'a se terminà activitatea congregatiunei pentru acum.

Resultatulu alegeriloru este urmatoriulu:

Comit. permanentu:

Bedeus, G. Binder, Zach. Boiu, Dr. A. Brote, M. Fabritius, S. Fleischer, S. Fuss, N. Fratesiu, F. Gebbel, I. G. Göbbel, G. Hann, W. Hochmeister, A. Heitz, M. Hubbner, C. F. Jickeli, St. Kast, D. Krasser, N. Cristea, E. Macellariu, I. Melzer, Dr. S. Möferdt, A. Neugeboren. Dr. Stef. Pacurariu, I. Pred'a, Dr. Il. Puscariu, Dr. D. Racuciu, L. Reisenberger, W. Serafin, I. Sigerus, Fr. Schneider, C. Schochterus, A. Schopt, I. Schullerus, I. Schuster, conte I. Schweinitz, F. Stenzel, I. Süssmann, F. Üveghesiu, Dr. C. Wolff, Fried. Wolff.

Comiss. statistica:

I. Connerth, P. I. Frank, C. Hardt, Dr, E. Neugeboren. S. Otto, I. Popescu, V. Romanu, I. Russu, C. Schobesberger, A. Wagner sen., A. Weber, F. Zöhrer.

In loculu vacantu alu com. adm.; Martinu Schuster.

Sciri telegrafice.

Vien'a 25 Novembre. Lord Salisbury, plenipotentiatulu englesu, sosindu dela Berlinu, fu primitu indata in audientia de Maj. Sca, care audientia tienù trei patrare de óra. Dupa acést'a avù lordulu cu comítele Andrassy o conferintia de dóue óre.

Cresce speranti'a de a se puté complaná cérta in cestiunea orientale pe cale pacifica.

Vien'a 25 Novembre. Aici a sositu unu curieru englesescu de cabinetu. Dupa sciri din Berlinu, Germani'a s'a declaratu ca este gat'a a luá asuprasi mijlocirea unei intielelegeri iutre Angli'a si Russi'a pre basea propositiuniloru englesesci.

Vien'a 25 Novembre. Mai multe foi admitu possibilitatea unei crise ministeriale partiale, inse nici decum in favorulu vre-unei partide opuse constitutiunei.

Viena 25 Novembre. Lordu Salisbury a primitu astadi inainte de média di visit'a contelui Andrassy si a plecatu, in locu de mâne, astadi la $1\frac{1}{2}$ óra dupa média di cu trenulu de sudu.

Ragus'a 26 Novembre. Consululu rus. Ioninu, fiindu chiamatu pe cale telegrafica la Petersburg, a si plecatu numai decâtu.

Capulu insurgentiloru Musici, aflatu pe teritoriu austriacu, fu arestatu si escortatu la Slano.

London 26 Novembre. Se dice ca Russi'a voiesce in conferintia sa formuleze hotaritu modalitâtile ocupatiunei si este aplecata a receptá unele dispositiuni statorite la 1860 pentru ocuparea Siriei de câtra Franci'a.

Budapest'a 27 Novembre. Ministru de financie Széll cerca a amanetá (zalogí) in Vien'a optu milióne prioritâti de câi ferate.

Vien'a 27 Novembre. Andrassy, Auersperg, Depretis si Széll s'au intrunitu astadi in conferintia. In conferinti'a constitutiuna liloru fu interpelatu ministrulu, care inca erá de fatia: déca statutulu de banca este autenticu déca cestiunea de cabinetu este nedespartita de punctele singulare ale statutului si déca alte negotiàri se voru face pre aceeasi basa. Depretis, ministru de financie a declaratu: Statutulu de banca este autenticu sl de acést'a trebuie legata si cestiunea de cabinetu; si déca se ceru modificatiuni considerabili, e sperantia de o complanare multiamitóre.

Vien'a 27 Novembre. Rechbauer presiedentulu senatului imperialu fu primitu de imperatulu in audientia. La intrebarea puse de imperatulu déca esista vre-o divergintia principiala intre cabinetu si majoritatea parlamentului, a respunsu negativu.

Imperatulu a declaratu in urm'a respunsului ca nu este motivata o schimbare de persóne in ministeriu. Cabinetulu posede deplinu increderea imperatului. Rechbauer a accentuatu ca dela regimulu actualu nu póte sperá nici o reforma confessionala séu liberala.

Bucuresci 28 Novembre. O telegrama din Giurgiu spune ca la Rusciucu se concentréza trupe turcesci. Trupele românesci s'au retrasu dela fruntari'a turcésca.

Vien'a 29 Novembre. Inspectorulu armatei, archiducele *Albrecht* a intrunitu la o conferintia pre generalinspectorii de tóte armele.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Noemvre 1876.

Metalicele 5%	60	95
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	60
Imprumutulu de statu din 1860	107	50
Actiuni de banca	826	—
Actiuni de creditu	139	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	126	80
„ „ „ Temisiorene	73	75
„ „ „ Ardelenesci	71	75
„ „ „ Croato-slavone	73	25
London	85	—
Argintu	113	—
Galbinu	6	03
Napoleonu d'auru (poli)	10	12
Valut'a nóua imperiale germâna	62	30

---

ad Nr. 206 — 1876 prot.

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului in „Telegr. Rom.“ Nrii 82, 83 si 84, pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confessionala din comun'a gr. or. Bacaintiu, pâna la espirarea terminului nu s'a insinuatu nici unu concurente pentru acea statiune meritatu; se publica de nou concursu cu prolungirea terminului pâna la 25 Novembre a. c.

Emolumentele suntu: 150 fl. cuartiru, lemne si 20 ferdele bucate.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne la subscrisulu suplicele loru instruite in intielesulu statutului organicu, prelânga care se face observarea: cum-ca bunii cântareti voru avé preferintia.

Secarembu 7 Novembre J876.

Sabinu Piso,
(1—3) protopr.

---

ad Nr. 57. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu lânga betrânulu parochu din parochi'a Tibru in ppresbiteratulu Albei-Iulie.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. O casa de locuintia cu gradina de legumi, si gradina de pometuri.
2. Dóue pamenturi aratóre de $1\frac{1}{2}$ jugeru.
3. Dela 60 numere de case câte 1 ferdela de cucuruzu in bómbe, si 1 dî de lucru.
4. Dela cele 60 numere tóte venitele stolari indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne concursele loru, conformu dispusetiuniloru statut. org. la subscrisulu pâna in 12 Decembre çându va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a 5 Noveb. 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Alesandru Tordosianu m/p.
prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.
2—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a poporale gr. or. din Sten'a, ppresbiteratulu Cohalmului, se escrie concursu pâna in 20 Nov. a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 100 fl. v. a. cuartiru si lemne de ajutorsu.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu, suntu avisati a-si substerne petitiunile loru cu celelalte documente la inspectoratulu district. de scóle gr. or. alu Cohalmului.

Sten'a 28 Octobre 1876.

Comitetulu parochialu gr. or
din Sten'a, in contielegere cu
inspectorele district.
Sofroniu Lupu,
3—3 parochu.

Edictu.

Ioachimu Ioanu Grozea din Feldióra, comitatulu Brasiovului, carele de 3 ani si 8 luni a parasitu pre femei'a sea Susan'a Vasilie Tausu, fâra a se scí ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppresbiterale in terminu de unu anu si o dî, câci la din contra procesulu divortialu asupr'a-i intentatu, se va pertractá si decide, si in absenti'a densului.

Brasiovu 16 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
2—3 ppresbiteru.

Edictu.

Georgiu Modranu de religiunea gr. or. din Bungardu, parasindu cu necredintia de patru ani pre legiuit'a sea sotia Mari'a nascuta Baila totu de acolo, si nesciindu-se unde se afla de atunci, déca mai traiesce, se citédia prin acést'a a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra dupa unu anu si o dî se va aduce sentintia asupr'a actiunei numitei mueri si in absenti'a lui.

Sabiiu 26 Oct. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tract.
II alu Sabiiului.
I. Popescu,
3—3 protop.

Anunciu.

In negutiatori'a cu marfuri de manufacture, specerie si nűrenberga se cauta unu elevu care prelânga limb'a româna se aiba cunoscintia si de cea germâna. Doritorii cari voru a se aplicá la comerciu sa se adreseze la subscrisulu in Hatiegu.

(3—3) **B. Popoviciu.**

Depuneri de capitale pentru fruptificare.

se primescu la institutulu subsemnatu.

a) Prelânga anunciarea radicârei in sensulu statuteloru cu **6%** interese.

b.) Sub conditiunea de a se anunciá institutului radicarea depunerei la trei luni inainte cu **6½%** interese;

c) sub conditiune de a se anunciá institutului radicarea depunerei la siese luni inainte cu **7%** interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, câci altu-cum inlocarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diua, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentului se potu stabilí in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu rectificarea depuneriloru urméza dupa aceste modaltâti speciali.

Depunerile prin posta prelânga comunicarea adresei deponentelui se resolvu totu-déun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuí prin posta anunciâri si ridicâri de capitale.

Sibiiu, 28 Octobre 1876.

„Albin'a“
Institutu de creditu si de
4—4 economii in Sibiiu.

Vendiare de casa si curte eftina.

In 27 Noemvre an. cur. la 9 óre inainte de amédi, se vendu in localulu oficiului cârtiloru funduari alu orasiului Sasu-Sebesiu legalminte, si si subtu pretiulu estimarei dóue case, cu curti lungi, solidu zidite si in contr'a focului asecurate. — De presente locuiesce in ele oficiulu r. u. catastrale si proprietariu.

Midiloculu curtiei se taia prin riulu morei, preste carele e trasu unu podu solidu pentru comunicatiune, si dupa pusetiunea loru se potu intrebuintiá spre redicarea unei fabrice ori altu scopu industriariu.

Din ambele, cea mai mare casa pretiuita cu 16,000 fl. v. a. e cu fati'a câtra o ulitia mai mare zidita, dupa impartirea ubicatiuniloru ei tare apta pentru vre-o fabrica, oficiu scóla etc. fiindu ca cuprinde in sine unu salonu, 5 odai mari dóue bucatarii; un'a camara; magazinu de bucate; pivniti mari; (pentru cari si acum aduce chiria anuale 200 fl. v. a.) staulu de vite solidu ziditu; siopru de cara; de lemne; curte de cara separata; odaie de scaldatu; si o gradina tare mare, plina de pomi pretiosi si roditori. Edificiulu acest'a fiindu in midiloculu curtiei ziditu, vine departatu de case vecine.

Cas'a cea de alu doilea, mai mica pretiuita cu 2500 fl. v. a. e dincolo de canalulu morei, cu fruntea câtra o ulitia mai mica; totu asiá zidita din materia solida, si apoi iéra de sine statatóre: are dóue odai; bucataria; camara; cela; curte separata; precum si o gradina mare de pomi roditori si de legumaria.

Pretiulu cumparârei se cere dela cumperatoriu ín decursu de 90 de dile, computate dela diu'a cumperârei.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**. Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

☞ **La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 24.** ☜

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 93. ANULU XXIV.

Sabiiu 21 Novembre (3 Dec.) 1876.

Din coridorulu dietei.

Budapest'a 29 Nov. 1876.

M'amu datu josu din galeria, câci de acolo celu multu déca potu studiá fetiele cele posomorite a ministriloru, dar' altu ce interesantu nu mai aflu.

Au disparutu scenele cele interesante din camera, acolo domnesce acum o linisce ne mai pomenita la noi, budgetele se macina unulu dupa altulu cu repediunea vaporelui.

De alta data economulu tierei Zsedényi erá silitu se propuna si siedintie de nópte cá se mai stempere pruritulu de vorbitu alu parintiloru patriei, si si asiá durau desbaterile budgetului cu lunile, acum'a alu doilea economu alu tierei presiedintele Ghyczy e silitu se puna rusinea la o parte, si bunaóra cá alaltaeri la 11 ½ óre se disólve siedinti'a din lips'a objecteloru puse la ordinea dilei, câci preste asteptarea sea, camer'a votase dóue budgete si jumetate intr'o óra si nu mai erá ce bagá in cosiu; iéra astadi ministrulu Trefort de frica ca mâne se póte terminá budgetulu ministeriului de comerciu se róga cá se-lu crutie cas'a si se nu ia la desbatere numai decâtu budgetulu culteloru.

Internulu camerei este acum'a lucru secundariu, lucrurile cele mai interesanti se petrecu pe coridorulu dietei.

Aici te impedeci la totu pasiulu de clubúrile de deputati, cari tóte se ocupa de o cestiune, tóte se ocupa cu deslegarea rebusului, si fia-care pretinde a fi mai bine informatu cá celalaltu.

Objectulu discursului pe totu loculu este „perfidi'a“ guvernului austriacu!

Va fi ajunsu dejá si pe la d-vóstra dechiaratiunea guvernului austriacu despre banc'a nationala.

Acést'a este cestiunea cea mare, care domnesce astadi terenulu, care eschide dela ordinea dilei cestiunea orientala, eschide din camera sgomotósele desbateri de mai nainte ale budgetului.

Suntemu pâcaliti, reu pâcaliti!

Tóte amu sacrificatu pentru banca de-si nu independinte, dar' celu putienu dualistica si acum'a precum se dice in limb'a statului „se pénz se posztó.“

Guvernulu nostru in contr'a opiniunei publice de aici, in contr'a pressiunei partidei sele, si cu sacrificarea unei considerabili pârti a partidei sele, espunendu-se chiaru de a fi dechiaratu de tradatoriu alu intereseloru patriei, in sperantia ca in loculu spiniloru de acum in viitoriu dóra va se castige lauri, pentru sustienerea siogorimei cu cei de preste Lait'a, a sacrificatu cele mai emininti drepturi de suveranitate dispunerea independinte despre resursele statului, a sacrificatu dreptulu de a dispune despre dârile indirecte, dreptulu de a introduce vâmi fatia de Austri'a, cu unu cuventu a degradatu tiér'a la stare de colonia a Austriei, afara de aceea s'a parasitu de negatiunea observata de 10 ani fatia de pretensiunea de 80 milióne a bancei natiunali, espunendu tiér'a cá eventualminte se primésca 30% si din datori'a cea de 80 milióne care dupa art. 12 : 1867 erá dejá superata, — numai cá celu putienu banc'a se devina dualistica, si prin ast'a Ungari'a se capete o dotatiune mai mare cu circa 27 milióne mai mare decâtu pâna ací, si cu acestu pretiu i erá asigurata reusirea in cestiunea invoielei cu Austri'a.

Se vede inse ca pe lânga tóta pretins'a nóstra rutina in politica, noi amu devenitu pacaliti. Guvernulu nostru nu numai a facutu socotél'a fâra birtasiu, dar' cu tóte ca i este in sânge traditiunal'a sentintia „ne higyj a németnek“ de asta data a datu prea multu pe barb'a némtiului, care l'a pusu de mamaliga.

De repetite ori a dechiaratu ministrulu presiedinte Tisza, cumca tóte cestiunile de invoiéla cu guvernulu austriacu suntu complanate, in cea mai deplina solidaritate intre ambele guverne, si ca un'a fâra alt'a nu se póte deslegá, a recunoscutu ca in cestiunea vamala, a dârei de consumu, si a datoriei de 80 milióne a facutu concessiuni considerabili Translaitaniei, inse pentru acestea capeta tiér'a recompensare prin infiintiarea bancei natiunali dualistice, cu ajutoriulu cârei'a inflorindu industri'a natiunala se voru moderá perderile parute la celelalte cestiuni.

Lumea credeá ca ce dice Tisza e sânt'a scriptura.

Inse vine banc'a nationala din Vien'a si prin gur'a secretariului Lucam dice, ca „nichts ungrisch“ ei nu dau parale la dispusetiunea magiariloru, limb'a magiara nu e potrivita cá se sigureze pe bancnotele loru, capital'a Ungariei este espusa la esundâri continue, lui nici chiaru podrumurile din cetatea Budei nu-i suntu destulu de uscate pentru cá argintulu si aurulu bancei se nu ruginésca intr'ensele.

„Ast'a totusi e multu, unu Lucam, care se ingrasia din sudórea nóstra, se cuteze a ne persiflá astfeliu, se nu capete elu pivnitie destulu de uscate nici chiaru in Bud'a, unde „confortablele“ pentru inaltimea dealului — nici nu suntu obligate a merge! Ast'a ei impertinentia! Ascepte numai Lucam, va vedé elu ce tantieme grase va mai capetá, noi numai din gratia amu voitu se-i facemu lui gschäftu, dar' acum'a 'i dâmu drumulu, câni se afla la óse, numai se primimu, banchieri suntu destui, cari voru dorí sa ne intemeieze banca, pentru-ca in asta privintia guvernulu austriacu ne este obligatu este solidariu cu alu nostru.“

Acest'a erá tonulu diurnalisticei magiare dupa publicarea espose-ului bancei nationali, si ast'a se sustienea si prin cercurile deputatiloru si pe la guvernu.

Fructificare

E bine! Luni merge guvernulu austriacu in clubulu partidei liberali dela Reichsrath, si acolo intrebatu se dechiara, cumca: „dá! banc'a natiunala are dreptu, o astfeliu de banca, precum se proiectase prin ambele guverne este o absurditate, statutele comunicate nici nu suntu „noli me tangere“, acelea se potu inca esentialminte modifica etc.“

Asta fatala dechiaratiune venì pe „calea fulgerului“ la Pest'a, si aici intr'adeveru produse efectulu fulgerului.

Mari si mici toti suntu detunati! Toti striga „perfidia“!

Quid nunc? eschiama parintii patriei prin coridoru.

Vederemo! dicu mamelucii, adi capeta ministrulu Tisza inca in camera unu telegramu dela Maiestatea Sea, prin care i se face cunoscutu cumca 'lu primesce in audientia, dupa média-di si pornesce la Gödöllö. Acolo se va decide asupr'a sortiei guvernului din Vien'a, care cu proiectulu de banca trebue sa traiésca séu sa móra, pentru ca este angagiatu in solidaritate cu alu nostru.

„Nu credu dice unulu, pentru ca déca aru fi angagiatu nu s'aru fi dechiaratu asiá categoricu in contr'a nóstra pe lânga banca, nemtii s'au folositu de credulitatea nóstra si in termini elastici ni-au promisu tóte pâna ne-au adusu in cursa, guvernulu nostru n'a fostu la inaltimea chiamârei sele, si acum nu numai suntemu batuti, dar' devenimu si de risulu lumei.“

„Ba dá! dice unu mare diplomatu, guvernulu austriacu s'a obligatu formalu in scrisu, suntu procese verbali subscrise de ei in asta privintia, ba chiaru si de . . . . . dar' ast'a numai confidentialu vi o spunu, nu cumva sa o puneti in diurnale, (Te si rogu dle redactoru sa nu o publici) guvernulu austriacu nu póte scapá din clesce.

Totu atât'a! — dice alu treilea, póte cadé guvernulu austriacu, vine altulu, cu camer'a de astadi nici acel'a nu o va duce mai departe, póte-se disólve camer'a chiaru, agitatiunea peste Lait'a atâtu este de mare incâtu ceea ce i-aru urmá aru fi si mai respingatória fatia de noi.

Ací nu pré afli espedientu pentru noi, mie asiá 'mi vine, dice alu patrulea, ca curagiulu acestu estraordinariu alu austriaciloru si afla sorgintea in altu locu, nu in pivnitiele bancei, acest'a este „inceputulu finei“......

Cu unu cuventu fric'a, esacerbatiunea si confusiunea e mare, oleulu cu ap'a nu se póte uní, ori unulu ori altulu.

Interesele atâtu suntu de opuse, incâtu déca vréu pace ori unulu ori altulu trebuie se retireze, se faca concessiuni.

Diurnalistic'a incuragiéza pe guvernu se „nu se lase“ se nu mai faca concessiuni câci atunci e perdutu.

Eu inse asiá amu auditu din betrâni ca in dilele nóstre tóte minunile numai trei dile duréza, voru trece si aceste trei dile, spiritele se voru mai molcomí, si apoi ori unulu ori altulu va face concessiuni. Ei dar' cine va face concessiuni?

Némtiulu dice ca: „der Gescheidtere gibt nach.“

Apoi cine se indoiesce despre acea ca magiarii suntu cei mai intielepti!

De altmintrea Sâmbata se va interpelá ministeriulu in camera, si câtu mai curendu vomu audí ce scie oraculului?

In aceste mominte pline de ingrigiri 'i cade bine omuluî cându mai aude si câte unu svatu intieleptu.

„Ellenör“ n'are lucru mai grabnicu deocamdata, decâtu se provóce pe guvernu cá se nu mai tândalésca atât'a cu proiectulu de lege promisu la interpelatiunea lui Trauschenfels „despre eschiderea totala a limbiloru nemagiare de pe la judecatorii.“

Ansa la acést'a i-a datu o dechiaratiune a guvernului Germaniei fatia de pretensiunea poloniloru cari si ei poftéu cá si limb'a polona se fia admisa la judecatorii.

La acést'a li respunse ministrulu ca „Germani'a are dreptu se-i germaniseze pe poloni, si i va si germanisá.“

De ací apoi intr'atât'a se insufletiesce „Ellenör“, incâtu punendu-se in cumpena cu Germani'a eschiama: „La noi fia-care bagatela de natiunalitate pretinde dreptu de limba. Spuna-li odata guvernulu la acesti Trauschenfelsi ca „statulu acest'a e alu nostru, noi l'amu intemeiatu, noi suntemu aici domni si noi voimu se si remanemu domni.“

Nu sciu acum'a ce va dice Tisza la acést'a, care fatia de deputatulu Georgiu Popu dechiarase de calumnia asertiunea ca magiarii aru tinde la magiarisarea natiunalitâtiloru.

Acést'a la tóta intemplarea este cestiune de potere, apoi lumea fatia de poternic'a Germania dice ca „cine póte óse róde.“

Inse magiarii — mi pare ca suntu nitielu mai slabuti decâtu Germani'a, si incâtu cunóscemu noi pe Csernatony si stilulu lui, apoi decum-va amu fi d. e. noi in pusetiunea magiariloru, si ei in a nóstra, la ast'a pofta aru dice Csernatoni „sokat akar a szarka, de nem birja a farka.“

Sp.........

La organisarea comuneloru.

Sabiiu in 18 Nov. 1876.

Dupa ce ministeriulu, in urm'a estinderei legei municipali generali si asupr'a fostului fundu regiu, a ordinatu organisarea de nou a tuturoru comuneloru din fostulu fundu regiu in sensulu asiá numitei legi comunali art. leg. XVIII ex 1871 si alu suplementului acestei'a art. leg. V ex 1876, si dupa ce organisarea acést'a are a se face câtu mai curendu, aflâmu de lipsa a initiá pre cetitorii nostri in acésta cestiune ce o vomu pertractá in urmatórele pre scurtu:

Articululu de lege 18 din 1871 are in vedere numai acele comune, ce nu forméza municipiu de sine statatoriu. Câci cele de plés'a din urma se numera intre municipii si se organiséza dupa legea municipale.

Comunele deci in sensulu mai restrinsu luatu, le imparte legea comunale in trei clase si anume: 1. orasie cu magistrate organisate, alu 2-lea comune mari si 3 comune mici. De orasie cu magistrate regulate le privesce legea comunale pre comunele acelea, ale câroru magistrate suntu organisate in sensulu §-lui 64 alu acestei legi, adeca suntu provediute cu atari organe oficiali, ce potu indepliní recerintiele mai mari ce li se dau in competinti'a loru. Pâna la urmand'a organisare a comuneloru in sensulu acestei legi, dispuse legea cá acele comune sa se privésca de orasie cu magistrate regulate, care au avutu pre tempulu promulgârei acestei legi, jurisdictiune propria in afaceri judiciali.

Comune mari suntu in sensulu legei tóte acele sate, orasie si orasiele, care nu posedu magistrate regulate, suntu inse cu tóte acestea in stare a'si indepliní ele insi-le si din venitele proprii tóte afacerile interne si cele concrediute din partea municipiului. Pre cându comunele acelea ce din lips'a mijlóceloru materiali nu suntu in stare a-si indepliní insi-le afacerile ce cadu in sensulu legei la competinti'a loru, ci spre acestu scopu trebue sa se intrunésca cu altele, legea le numesce comune mici.

Pâna la organisarea urmanda legea dispune cá comunele si orasiele fàra magistrate, ce-'si au notariulu loru propriu, au sa se privésca de comune mari; pre cându cele ce au cu alte comune dimpreuna unu notariu, de comune mici. — Prediile se tienu de comunele pre alu cârui teritoriu jacu séu din care s'au compusu, standu-le atâtu loru câtu si celoru-lalte comune si orasie voia libera de a cere stramutarea loru intr'o comuna de clasa mai inalta, déca potu dovedí ca ast'a se intempla la intielesulu aceloru pârti din locuitori, cari solvescu mai multu decâtu jumetate din tóta darea din comuna si ca posedu mijlócele materiali si spirituali spro a putea indeplini agendele unei comune de categori'a pretinsa.

Jurisdictiunea fia-cârei comune se estinde asupr'a tuturoru persóneloru care locuescu in comuna séu pre teritoriulu ei, asemenea asupr'a tuturoru mobileloru situate pre teritoriulu comunei. Esemte suntu de asta jurisdictiune numai edificiele militari, mai departe edificiele destinate spre locuirea regelui si persónele militari ce stau in servitiu activu.

Comunele cá si municipiile de sine statatóre posedu o sfera de activitate dupla. Si adeca pre de o parte eserciéza agendele administratiunei autonome in tóte afacerile interne, pre de alta parte indeplinescu agendele mandate din partea puterei de statu. Agendele din urma se indeplinescu prin oficialii comunali, precându cele dintâiu cadu in competinti'a corpului representativu comunalu séu alu asiá numitei comunitâti, séu comitetu.

Comitetele comuneloru constau in jumetate din representanti alesi in ceealalta jumetate din virilisti séu locuitorii acei'a ce platescu cea mai mare dare directa in comuna.

Numerulu membriloru din comitetu se ia dupa numerulu locuitoriloru din comuna, astfeliu ca dupa 100 de locuitori are se vina unu representantu in comitetu. Cu tóte acestea numerulu membriloru comitetului in comune mici nu póte fi mai micu de 10 si mai mare de 20: in comune mari nu mai micu de 20 si mai mare de 40; si in fine in orasie cu magistrate regulate nu póte fi numerulu representantiloru in comitetu mai micu de 48 si mai mare de 200.

Consemnarea virilistiloru o compune pentru fia-care anu deosebitu in comunele mari si mici pretorele, in orasiele cu magistrate regulate comissiunea esmisa anume spre acestu scopu, dupa conspectele de dare. Numai darea aceea directa se considera, ce se solvesce dupa averea aflatóre in comuna séu pre teritoriulu ei, si dupa venitulu ce-lu trage cineva in comuna séu pre teritoriulu ei, precum si darea ce se solvesce in comuna dupa castigulu personalu. Persónele favorite si de legea municipale precum suntu: medicii, advocatii, preotii, invetiatorii etc, se bucura si dupa legea comunale de favorulu ca loru darea directa li se calculéza duplu si au preferintia inaintea altor'a, cari nu solvescu mai multa dare decâtu densii; cându adeca sum'a dârei loru este asemenea. Mai departe se calculéza in darea barbatului séu a tatei si darea femeei séu a pruncilorn minoreni, cându barbatulu si resp. tat'a administréza insusi realitâtile celoru din urma, supuse dârei.

Pre jumetate membrii din comitetulu comunei 'i alegu alegatorii din comuna. Alegatori inse suntu: toti locuitorii din comuna ajunsi la 20 de ani, cari solvescu de 2 ani in comuna dare de pamentu séu de casa dupa proprietatea loru séu si numai dare de câstigu personalu. Cei-ce afara de darea de câstigu personalu nu platescu alta dare, numai atunci se numera intre alegatori, déca nu stau in serviciu comunu, sub potestatea altor'a. Alegatori suntu mai departe tóte corporatiunile si institutele din comune, care posedu avere imobile si platescu dare dupa ea in comuna. Asemenea posedu dreptulu de alegere si streinii cari s'au asiediatu de 4 ani in comuna cu intentiunea de a devení membrii ai comunei, déca posedu celelalte recerintie aretate mai susu.

Din contra nu potu fi nici virilisti nici alesi in comitetu: soldatii si honvedii aflatori in serviciu activu. Cei-ce se afla in prinsóre preventiva séu in pedépsa pentru vre-o crima: dela publicarra sentintiei pâna la indeplinirea pedepsei. Cei-ce stau sub concursu. Si in fine oficiantii municipali si de statu, déca nu solvescu alta dare in comuna decâtu cea dupa léfa.

Dreptulu de alegere se esercíéza de fia-care alegatoriu in persóna. Numai minorenii si curandii potu fi representati la alegere prin tutorii si curatorii loru. Mai departe femeile, institutele si corporatiunile 'si alegu ele insile pre cei ce se esercieze, in loculu loru dreptulu de alegere. Cá membru alu comitetului póte fi alesu numai celu ce e insusi alegatoriu in respectiv'a comuna si e maiorénu. Membrii ai comitetului nu potu fi, cei ce suntu arendasi ai bunuriloru comunali, séu stau in vre-o alta relatiune de socotéla cu comun'a. In orasiele cu magistrate regulate potu fi membri ai comitetului numai cei ce posedu dreptulu de alegere pentru dieta si sciu cetí si scrie.

Alegerea se face intrun'a déca numerulu alegatoriloru nu trece preste 600. Déca inse numerulu alegatoriloru trece de 600, alegerea se face in cercuri electorali compunande din câte 200 pâna celu multu 600 de alegatori. Si in casulu din urma fia-care cercu electoralu alege atâti membrii in comitetu, câti se vinu dupa proportiunea numerului alegatoriloru din respectivulu cercu, la numerulu tuturoru alegatoriloru din comuna.

Prelânga membrii cei adeverati ai comitetului se alegu inca si membrii suplenti, cari in casu de lipsa, au se intre in comitetu in loculu celoru alesi inse dupa aceea din vre-o causa iéra esiti, din comitetu. Suplentii se alegu totu dupa patru representanti unulu. (Va urmá)

„Times“ publica o corespundintia curiósa asupr'a stârei spiriteloru in Serbi'a. Resbelulu si perderile armatei serbe n'au fostu mai putienu desastróse pentru guvernulu dela Belgradu decâtu turburârile pentru Turci'a. Principele Milanu, care fâra voi'a lui s'a vediutu teritu intr'o lupta contr'a Turciei, se vede astadi amenintiatu pe de o parte de nemultiamirea supusiloru sei, iér' pe de alt'a de militarismulu rusescu. Adunarea scupcinei este intrevediuta cu óre-care téma, si guvernulu câtu se póte amaná acestu criticu momentu. Poporatiunea murmura si acusa pe guvernu ca elu aru fi caus'a nenorociriloru publice, fâra a se gandí ca camer'a liberu alésa este acea care a impinsu pe guvernu la batae. Asemenea s'a luatu in nume de reu si impregiurarea ca guvernulu a pusu trupe rusesci in garnisón'a din Belgradu si alte orasie de nordu. Sgomote surde 'lu acusa ca aru proiectá o lovitura de statu pentru a schimbá constitutiunea. Afara de acést'a serbii suntu fórte iritati de dispretiulu ce arata rusii pentru trupele serbe. Animositatea a devenitu atâtu de mare, incâtu a trebuitu sa se ia de sub comand'a lui Horvatovici, singurulu generalu serbu, ori ce trupa rusésca.

Manevr'a trupeloru din Galati.

Luni la 8 curentu a avutu locu, pe platoulu despre Barbosi, o manevra a tuturoru trupeloru cantonate in urbea nóstra, in numeru cá la vre-o 7000, sub comand'a generalului Radovici.

Dupa câtu ne permitu restrensele nóstre cunoscintie militare, ipotes'a erá ca unu corpu de armata inimica, sositu din directiunea Tecuci, ia positiuni impregiurulu satului Serdaru, inaintandu o anteguarda spre satulu Barbosi in scopu de a protegea trecerea armatei sele prin defileulu din fati'a satului Serdaru si ocupà inaltimile din fati'a garei Barbosi si platoulu despre Galati, radimandu-se pe vii.

Garnisón'a Galati, in numeru superioru, vestita de sosirea inimicului, tramite unu corpu pe sioséu'a Galati-Barbosi spre a respinge ante-gard'a inimica si a o ocupá in acea parte, pe cându corpulu principalu, trecendu prin satulu Calic'a, ocupà inaltimele acestui satu. De ací luptà unirea in atacu generalu a trupeloru din Galati, respingerea inimicului si luarea satului Barbosi.

Abstractiune facendu de amorulu propriu natiunalu, inca amu avé ratiune de a fi mandri de bun'a tienuta si echiparea trupeloru, dar' mai cu deosebire de instructiunea loru solida care 'i face a se mladiá dupa comanda si a luá formatiunile necesitate de impregiurâri cu o precisiune demna de tóta laud'a.

Nu dicemu nimicu despre voiosi'a soldatului, ea este inerenta poporului românu deprinsu a invinge, cu zimbetulu pe buze, cele mai grele incercâri; nu este dar' o mirare pentru noi a vedé, de-si ajutati de unu tempu admirabilu, pe soldatii nostri, dupa o dî de marsiuri obositóre, cautându momentulu repausului numai spre a trage traditional'a hora séu trecendu defilarea cá o trupa atunci esita din casarma.

Noi din parte-ne felicitâmu siefii ce punu silinti'a a instruí si a dá binele materialu trupeloru nóstre; numai astfeliu tiér'a, in schimbulu sacrificieloru ce 'si impune, le va fi recunoscatóre pentru puterniculu spriginu ce suntu chiamati a-i dá.

„V. Cov.“

Discursulu

dlui deputatu natiunalu Ceorgiu P o p u, tienutu in sied. din 24 Novembre a. c. a camerei deputatiloru Ungariei.

Onorabila Camera! Nu voiescu a me estinde asupr'a vorbirei de ieri a dlui ministru de financie, atâtu de lunga, ca a duratu 2 óre si jumetate, pentruca argumintele pronunciate in aceea vorbire amu avutu ocasiune a le audí acum'a a cincea óra si anume pe tempulu cându dlu ministru erá referintele comissiunei financiare.

A dóu'a óra le audu din gur'a d-sele cá ministru de financie; ci me marginescu numai a face unele observatiuni la afirmatiunea dlui ministru, ca guvernulu câta nisuintia si-a datu pentru a vení intru ajutoriu cetatieniloru ce platescu contributiune; o facu acést'a fiindu convinsu, ca cestiunea mai alesu in tempulu presinte este de mare insemnatate. Dlu ministru de financie a disu adeca:

„Ca intru ce constà desvoltarea sorgintiloru de a putea platí contributiune? constà intru spriginirea intereseloru cetatieniloru, cari contribuescu dare, intru crearea mijlóceloru trebuinciόse pentru desvoltarea spirituale si materiale a acestor'a etc.“

Ei bine acést'a recunoscu si eu. Ce inse a facutu guvernulu pentru ajungerea numitului scopu? Eu asiá sum convinsu, ca n'a facutu nimic'a, ba a facutu chiaru contrariulu. Dlu ministru amintindu in vorbire sea urcarea contributiunei dice: „acei'a cari ne acusa cumca numai prin urcarea contributiunei, si anume prin urcarea contributiunei directe, amu nesuitu a ameliorá starea financiaria, perdu din vedere, ca reulu este iminente, si noi amu recursu dupa ajutoriu acolo, unde l'amu aflatu cu cea mai mare sicuritate“. Sa me ierte dlu ministru, dar' trebue sa-i spunu cumca prin enunciatiunea citata d-sea primesce senti'a atâtu de periculósa si de multu condamnata a iesuitiloru: „scopulu sanctionéza mijlócele“.

Dlu ministru mai departe in vorbirea sea ne da de scire, ca guvernulu in venitoriu are intentiunea a propune urcarea si a contributiunei indirecte. D-sea, dupa cum se vede, nu tiene contu de aceea impregiurare, ca contributiunea pâna acum'a apasa pre cetatieni asiá incâtu urcârile mai departe a dârei, considerandu ca consuma dejá capitalulu, aru fi o crima contr'a bunastârei patriei. Eu din aceste motive, si pentruca guvernulu nu tinde a-si impliní promisiunea data pentru imbunatatirea financieloru tierei, si pentruca nu potu recunósce, ca mijlócele propuse de guvernu aru ajutorá câtu de putienu sarcinele contribuitoriloru, ba din contra acelea tindu la latirea pauperismului, — nu primescu proiectulu de lege presentatu de guvernu pentru bugetulu statului.

Considerandu tempulu inaintatu si desbaterile lungi ce s'au facutu asupr'a obiectului de sub discussiune, cu bunavointi'a on. camerei voiescu numai pe scurtu a-mi motivá votulu. Voiu face acést'a cu tóta francheti'a pentruca tienu la acsioma „clara pacta boni amici.“

Desbaterile de pâna acum'a, on. Camera, s'au intorsu prelânga dóue objecte mai vertosu prelânga starea financiara si prelânga politic'a esterna a monarchiei, si eu aflu acést'a fórte naturale, pentruca ambele cestiuni atingu cele mai vitale interese a statului, atingu chiaru esistinti'a tierei.

Eu inse, on. Camera, sum pre deplinu convinsu, ca numai asiá putemu avé politica buna financiale, si numai atunci putemu face buna politica esterna, déca inainte de tóte vomu urmá o politica sanatósa interna.

Voiu esamená cu permisiunea d-loru vóstre, déca politic'a guvernului interna, si mai alesu politic'a, ce guvernulu actuale o urmaresce fatia de români, fatia de aliatii cei mai naturali ai natiunei magiare.

Nime, afara de dlu deputatu Ragályi n'au aflatu cu cale nici a amintí macaru de acésta politica, si d-sea numai pe scurtu si in urmatoriulu modu o atinse: „vorbescu ceva si despre elementele eterogene, dar' nu voiescu a face multa esplicatiune; voiescu a ve face numai atenti, ca aceste elemente voru vení odata la acelu cugetu, la care a venitu asinulu lui Aesopu: „quid mea refert, cui serviam, clitellas dum portem meas?“

Atât'a si intru acestu modu a-ti binevoitu a ve pronunciá si asupr'a natiunalitâtiloru.

Eu tienu chiaru contrariulu de la ce dice dlu deputatu Ragályi; eu aflu de trebuinciosu, cá sa ne chiarificâmu si in asta cestiune câtu mai pre largu. Eu deci cu permisiunea on. Camere me voiu pronunciá si in acést'a privintia, si inainte de tóte voindu a esamená politic'a interna a guvernului, voiu reflectá prim'a data la politic'a de instructiune.

Sum de acea convingere, si credu ca d-vóstra inca consimtiti cu mine, ca numai acelu cetatianu 'si póte aperá patri'a, carele au ajunsu la unu gradu óresi-care de sciintia si cultura.

Ei bine se vedemu ce a facutu guvernulu in acésta privintia? Articulii de lege 38—44 din an. 1868 impunu guvernului datorinti'a espresa, cá sa se ingrigésca de infiintiarea si sustienerea institutelorn de invetiamentu in numeru satisfacatoriu si pentru natiunalitâtile nemagiare. Dupa cum sciu eu, si precum sciti si d-vóstra, guvernulu n'a facutu nimicu pentru numitulu scopu, nu numai, dar' guvernulu n'are macaru nici intentiunea de a face pre venitoriu ceva.

Si eata cum. Dóuedieci de preparandii suntu sustienute de statu, cu limb'a de propunere esclusiva magiara. Eu a-si aflá cu cale, cá in tienuturile locuite de români, precum la preparandiele din Dev'a, Aradu, Sighethu, Zelahu sa se tiena cursu paralelu si in limb'a romàna. Si ce s'a intemplatu?

In Dev'a la inceputu s'au tienutu prelectiuni si in limb'a romana, guvernulu inse au sistatu acést'a, si unu membru alu comissiunei financiari s'au pronunciatu mai in dilele trecute ca elu nu va votá nici unu cruceriu pentru acea preparandie pentruca este unu cuibu periculosu.

Si care este acestu periculu?

Acel'a, ca unu profesoru au avutu temeritatea a propune studentiloru, cari in majoritate preponderante suntu români si in limb'a romàna; si dlu ministru alu culteloru in locu cá se fi aperatu acelu institutu si pre acelu profesoru, a promisu, ca va face elu ordine prin dispusetiuni ministeriale. Déca voimu a fi justi aru trebuí se luâmu in consideratiune, ca noi românii contribuimu statului cu sângele si averea nóstra, si prin urmare pretindemu cu totu dreptulu, cá statulu sa se ingrigésca de mijlócele nóstre culturali.

S'au intemplatu mai departe la universitatea din Clusiu ca profesorulu pentru limb'a si literatur'a româna a propusu eleviloru studiulu in limb'a loru materna; acelu profesoru fu atacatu de press'a magiara din Transilvani'a, fu denunciatu guvernului si 'i fu periclitatu postulu. Si pentru cá se ilustrezu lucrulu s'au mai intemplatu chiaru din partea acestei on. camere, ca dela unu institutu românu, dela gimnasiulu din Brasiovu s'au detrasu unu bagatelu de ajutoriu de 4000 fl., unu ajutoriu, care inse si guvernulu absolutisticu i la datu. Aceste tóte suntu eflusulu situatiunei de astadi; si se vedu a fi urmate fórte sistematicesce, câci la ministeriulu culteloru nu suntemu representanti nici macaru prin unu bietu adjunctu de concipistu onorariu.

Trecu la justitia.

Cu ocasiunea organisârei tribunaloru s'au denumitu si dintre români conformu prescriseloru legei, unu numeru óre-care de judi si presiedinti.

S'au asiediatu câte-va tribunale si in locuri romànesci.

Si ce s'a intemplatu? La reductiuni tóte tribunalele asiediate intre români s'au cassatu, presiedintii si judecatorii români mare parte fura pensionati in etatea loru cea mai activa; cei putieni remasi fura resfirati prin tóta lumea cá jidovii dupa risipirea Ierusalimului; iér' in loculu loru fura denumiti magiari, cari nu pricepu limb'a poporului si cari prin dragomanu (tolmács), in lips'a acestor'a cu intervenirea haiduciloru administréza justiti'a! Este lucru evidentu dloru, ca tóte aceste se facu numai in detrimentulu justitiei. Cu durere trebuie se marturisescu, — si acést'a o facu cu tóta franchieti'a — cum-ca pentru noi starea de astadi este identica cu cea de sub absolutismulu nemtiescu, cându judecatoriulu nemtiescu si fatia de d-vóstra dicea câtra Amts-dienerulu seu: „was sagt er"? apoi pentru noi e totu un'a ori intréba judecatoriulu de amts-diener „was sagt er!?" ori intréba pe haiducu: mit mond!? (Contradiceri din mai multe pârti). Me rogu de iertare, eu aflu asemenarea fórte potrivita.

Precum diseiu, cei mai multi judecatori s'au pensionatu, s'au asiediatu intr'o stare fórte acomodata pentru de a puté meditá asupr'a sortiei meriteloru câstigate cu servitiele de cortesire.

„Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen." Numai câtu multi judi au ajunsu in acést'a stare fâra a o fi meritatu.

Ce s'a intemplatu cu posturile devenite in vacantia prin mórte? Acele posturi nu s'au inlocuitu iérasi cu români. Fericitului E. Gozsdu, br. Popu, Aldulеanu, Serbu, Mihali, Mog'a si altor'a n'au mai urmatu români, ci magiari. Eata cum stâmu astadi: intre dóuedieci judecatori la cassatiune avemu unu singuru jude românu (intrerumperi: e de ajunsu acel'a! Borlea reflectà: bá e prea multu. Alungati-lu si pre acel'a!), intre 50 la inalt'a curte avemu 2; intre 148 judecatori la ambele table regesci avemu 7 insi. Mai avemu la tribunale 2 presiedinti: unulu este intre secui, celalaltu se afla esilatu pe pustele Ungariei in orasiulu Karczag. Acolo potu face fórte mari servitii poporului românu si intereseloru justitiei cu cunoscintie'e limbei române. (Strigâri din mai multe pârti; fórte bine!) D-vóstra diceti ca asiá e bine eu sustienu contrariulu.

In fine voiu reveni la politic'a interna. Déca domnulu ministru de interne si-a propusu a scóte pre români din tóte carierele publice, atunci d-sea si-au ajunsu scopulu; câci déca privesce in partea acést'a a camerei, abiá afla 2—3 deputati nationali.

Ceialalti, si intre acestea, acelu deputatu au fostu necesitatu a-si parasí loculu, carele e chiamatu a avé rola intre noi, si prin capacitatea si talentulu seu a lucrá mai multu pentru impacarea natiunei române cu cea magiara pre bas'a deplinei egalitâti, dicu si acestu barbatu a fostu necesitatu se-si depuna mandatulu cu aceea dechiaratiune câtra alegatorii sei: ca aici in acestu parlamentu nu-i mai este posibilu a se presentá cu conscientiositate. (Intrerumperi: cine e acel'a? Borlea striga: Alesandru Mocioni.)

A fostu aici si unu altu barbatu, carele fu espusu la insulte continue, numai pentru ca a enumeratu suferintiele natiunei sele si n'au spriginitu tendinti'a inmorale a guvernului.

Ve potu inse afidá, ca d-vóstra sunteti in mare retacire fatia de acelu barbatu, câci eu i cunoscu indemnulu lui patrioticu si intentiunile sele salutarie pentru poporulu românu si patri'a comuna.

Acestu barbatu inca fu cu tóta puterea guvernului si mijlócele nemorali impedecatu a intrá in acestu parlamentu.

Si pâna cându astfeliu românii activi se scotu din parlamentu, de alta parte guvernulu prin lege se nisuesce a constringe pre pasivistii din Transilvani'a cá sa intre in parlamentu.

In municipie inca s'a ajunsu scopulu pre deplinu dlu ministru de interne, cu esecutarea si aplicarea conscientiósa a renumitei legi poriclite in tóta Europ'a de cea mai liberala, adusa pentru egal'a indreptatire a natiunalitâtiloru nemagiare, aplicandu espressiunea fatala acestei'a: „a lehetöségig!" dupa putintia; pentru ca in tóta tiér'a n'avemu nici macaru unu comite supremu românu. (Strigâri: dar' Manu ce e?) Manu nu voiesce sa fia privitu de românu, nici macaru unu vice-ce comite românu; de-si precum se vede aru fi lipsa, câci ministrulu de interne este necesitatu a dá si câte dóue comitate curatu române pre mân'a unui comite magiaru, care apoi functiunéza intr'unu comitatu cá comite supremu in altulu cá comisariu regescu; de-si dlu ministru de interne credu, ca s'a pututu convinge, ca atâtu in acestu parlamentu câtu si afara prin tóta tiér'a noi românii avemu destui barbati probati, inteligenti si capabili pentru de a indeplini cu demnitate aceste oficii; dintre cari se afla in acésta casa, din parte-'mi li imputu numai, ca pre langa acésta procedura a guvernului ei totusi mai comoréza la spatele ministrului, ajutandu-lu cu votulu loru in guvernarea sea fatala.

Oficiantii subalterni din comitate, si acesti'a neinsemnati la numeru, numai ei suntu in stare a spune, cu câta abnegatiune potu a mai esiste, si la câte secaturi suntu espusi.

Trecu acum'a pentru a caracterisá situatiunea româniloru din Transilvani'a, condemnati la passivitate absoluta. Eu amu observatu unele simptome din Transilvani'a, ca adeca românii aru parasí passivitatea, déca nu aru fi impedecati prin censulu feudale electoralu din 1848, carele, precum se esprimase secretariulu de statu bar. Gabriel Kemény care in presinte conduce destinele Transilvaniei — este indreptatu directu contr'a româniloru. Acestu censu face imposibile participarea româniloru la legelatiune, nepotendu fi representati dupa cum pretinde ecuitatea si dreptatea; ci abtienendu-se cu totulu, marea majoritate a Transilvaniei astadi este representata prin mandate castigate pe calea demoralisatiunei si a coruptiunei. Dlui ministru de interne prin proiectulu seu devenitu lege pentru arondarea municipieloru i-a succesu a nimicí cu totulu unele comitate, in cari românii formau majoritatea locuitoriloru. Astufeliu dlu ministru de interne, déca a avutu intentiunea de a esterminá pe români din viéti'a publica de statu, si-au ajunsu pre deplinu scopulu, cu carele d-sea póte fi multiamitu, este insa alta intrebare, déca si respectivii suntu multiamiti, déca tóte aceste s'au facutu in interesulu tierei? Recomendu dlui ministru se meditezе asupr'a acestei teme, si sa-si liniscésca consciinti'a, déca este capabilu de acést'a.

Resumendu cele dise, vinu la conclusiunea, ca politic'a interna a guvernului este fórte rea si gresita si mai alesu pentru noi românii sugrumatória; prin urmare me simtiescu indreptatitu a declará aici in parlamentu — precum au dechiaratu acést'a deputatii negermani in parlamendin Vien'a, ca déca totu astfeliu se va urmá si pre venitoriu, atunci noi suntemu condemnati a purtá numai sarcinele statului magiaru, precum dincolo de Lait'a cei ce nu apartienu nemtiloru suntu osanditi a purtá sarcinele germaniloru. (Sgomotu). Astufeliu domniloru nu ve mirati, déca astadi magiarii n'au pre nime aliatu in tóta Europ'a. Romani'a, care prin situatiunea ei geografica si etnografica aru fi unica aliata naturale a Ungariei, déca nu me incelu, si judecându dupa semnele de din afara, este necesitata a se aruncá in bratiele inimicului comunu. Pre acésta cale Romani'a 'si póte asecurá pre unu tempu óre-care viéti'a, dar' sa ve insemnati bine dloru, ca dupa caderea si nimicirea Romaniei rendulu vine la Ungari'a.

Românii si magiarii precum sum convinsu in profundulu inimei mele, au acelea'si interese comune, si prin urmare suntu avisati la spriginirea reciproca.

Déca ei nu voru cunósce aceste interese comune de tempuriu, atunci nu mai póte fi scapare pentru ei in mijloculu valuriloru panslavistice si pangermane, ce ne amenintia pre toti. (Iosifu Madarász intrerumpe dicendu: nu stà lucrulu asiá—) mi se respunde ca lucrulu nu stà asiá, eu a'siu dorí fórte tare cá sa fia altmintrea.

On. Camera! Inainte de ce a-siu terminá cuventarea mea, 'mi iau libertatea a indreptá unu apelu sinceru, — nu câtra guvernu câci n'amu incredere in elu, ci câtra On. Camera si astfeliu câtra natiunea magiara. Politic'a de magiarisare se urméza de multu tempu, de 60 ani cu mai multa ori mai putiena tenacitate, de 16 ani insa cu tóta forti'a, prin tóte mijlócele; acestui scopu se sacrifica totu ce avemu.

Si dloru óre ce este resultatulu?

Nimic'a. Noi românii On. Camera moscenimu acestu pamentu de 2000 ani, si precum atunci asiá si astadi suntemu totu români! Purcediendu din aceste ve rogu: faceti dreptate si nationalitâtiloru nemagiare prin egalitate deplina si libertate adeverate, ne putemu intarí cu totii moralminte si materialminte; numai astfeliu vomu putea solidari resiste la ori-ce periclu, carea aru tinde sugrumarea libertâtiloru si a patriei nóstre.

Astadi inse tóte se urmarescu din contra, dorinti'a mea este numai dorintia, si pentru acestu motivu, neavendu incredere in guvernu, eu dechiaru inca odata, ca nu primescu proiectulu presentatu nici la desbatere speciala.

Societatea crucei rosie din Romani'a.

Indata dupa declararea resbelului serbo-turcu, domnulu ministru de resbelu prin scrisórea dela 10 Iuniu a. c. a rugatu pe domnulu Dimitrie Chic'a, cá se binevoiésca a organisá o societate care conformu conventiunei dela Genev'a din anulu 1864 la care a aderatu si statulu românu, sa vie in ajutoriulu ranitiloru de pe câmpulu de lupta, fâra osebire de natiunalitate.

Domnulu Dimitrie Chic'a, unindu-se cu domnii Ioanu Chic'a, C. A. Roseti, Nicolae Cretiulescu, George Gr. Cantacuzino, Gr. C. Cantacuzino, Dimitrie Sturdi'a. Dr. Iatropolu si Dr. Davil'a, a constituitu indata unu comitetu provisoriu si a formatu statutele care s'au inaintatu imediatu dlui ministru de resbelu spre a le supune la aprobarea Mariei Sele Domnitoriului.

Acestu comitetu facându apelu câtra publicu a obtienutu prin subscriptiuni unu numeru suficientu de aderenti cari intrunindu-se in diu'a de 8 Iulie au constituitu societatea crucei rosie, formându unu consiliu generalu din persónele aretate mai susu si dnii Dri Athanasovici, Theodori, Photino, Hilel Manuah, locotenentu colonelulu Falcoianu si locot. colon. Algiu, cum si unu comitetu de administratiune alesu cu majoritatea voturiloru, pentru tempulu de trei ani, care se compune de:

Presiedinte, d. Dimitrie Chic'a.

Vice-presied. d. Dr. Carolu Davil'a.

Membrii: d. Dr. Iatropolu, d. Dr. Photino, d. locot. colonelu Algiu.

Consiliulu apoi a decisu a se tramite in Turci'a câtu si in Serbi'a câte o ambulantia.

Acésta decisiune comunicându-se dlui ministru de esterne, spre a luá intielegere cu ambele pârti beligerante, s'a primitu din parte-i adres'a Nr. 7489, prin care arata ca facându cunoscutu guvernului otomanu si guvernului serbu, a primitu respunsu din partea celui din urma ca primesce cu multiamire serviciele ce voiesce a i se aduce de acésta societate, iér' din partea guvernului otomanu, ca nu póte garantá neutralitatea ambulantiei nóstre de óre ce armat'a sea nu este inltiata intr'acésta privintia.

Domnii medici si pharmacisti, cari au oferitu concursulu loru fâra alta recompensa decâtu aceea a indeplinirei unui actu de umanitate suntu:

Dnii D-ri. Iordanof, Stranschi, Slavcof,

Dnii medici. Zicef, Sarafov, Petcof, Constantinescu si Bosnef.

Dnii Pharm. Stranscky, Slavcof, Pancief si Dimitrof.

Incredintiandu-se comand'a ambulantiei dlui Dr. Iordanof, in diu'a de 13 Iuliu a pornitu din Bucuresci si cu ajutoriulu datu de agenti'a vaporeloru austriace care a transportatu materialulu si personalulu gratis a sositu la Cladov'a in diu'a de 20 Iuliu.

In 21 Iuliu a pornitu spre Zaicov, unde sosindu in diu'a de 24 s'a presentatu totu personalulu ambulantiei dlui colonelu Lesianin comandantele armatei de Timocu, dela care a primitu ordinu a se divisá in dóue sectiuni si in diu'a de 25 a urmatu intr'o lupta de lânga Timocu unde a datu celoru râniti totu ajutoriulu necesariu si in urma s'a retrasu in Brestovitzka.

La 28 Iuliu dupa ordinulu dlui

Dr. Vladanu Georgevici, mediculu siefu alu armatei, ambulanti'a a pornitu la Ciupri'a unde i s'a datu sub ingrigire unu spitalu cu 300 paturi. Din raportulu dlui Dr. Iordanof resulta ca dela 7 Augustu pâna pâna la 3 Octomvre, a avutu in cautarea acestui spitalu 1514 bolnavi din care: 556 vindecati, 17 concediati, 447 transportati la alte spitale, 52 morti, 344 remasi.

Plecandu pentru Russi'a personalulu societâtiei jurnalului Moscowsky-Vedomosti, ce erá stabilitu la Rajanu; ambulanti'a româna a mai primitu sub ingrijirea sea spitalele din Rajanu, dela 1—10 Octomvre s'a cautatu 1819 bolnavi din care: 1804 vindecati si evacuati, 4 morti, 11 remasi.

La punctulu Nerikef-Han, s'a presentatu 197 bolnavi din care 160 cu diferite bóle interne.

Ambulanti'a a fostu supusa la trei inspectiuni facute de dlu Baronu Dr. Mundi inspectorulu generalu alu ambulantiei Crucei rosie si a dlui Dr. Vladanu Gherghievici, si ambi au remasu multiamiti de modulu functionârei de cantitatea suficienta a materialului.

Materialulu s'a reinoitu inca cu 111 colecte adeca:

20 colecte s'au tramisu la 12 Augustu insocite de mediculu Mileticiu.

58 colecte s'a tramisu la 20 Augustu insocite de medicii Papilianu, Andreescu si Corvinu, si

33 colecte s'a tramisu la 3 Octomvre.

Tóte acestea contienendu: Instrumente, Gutiere Atell, aparate de fracturi obiecte de pansamentu si târgi.

Personalulu s'a augmentatu inca prin medicii Miletici, Papilianu, Corvinu, Andreescu, Odoru, Ivanu, Grancea N: si pharm. Iliefu, cari aflându-se in Serbi'a s'a angagiatu in servitiulu ambulantiei nóstre; inse farmacisti Stransky, Slavcof si mediculu Bosnef avendu interese de familie s'au reintorsu in tiéra si astfeliu personalulu ambulantiei se compune astadi din 13 medici si 3 farmacisti.

Resultatulu servitieloru facute de ambulanti'a nóstra pâna la 10 Octob. este cautarea a 3430 bolnavi din care 2397 vindecati si evacuati, 607 transportati la alte spitale, 19 concediati, 52 morti si 355 remasi.

Personalulu ambulantiei se ocupa cu cautarea ranitiloru din spitalele Ciupri'a si Rajan, si se afla in deplin'a sanatate.

Chieltuelile facute de societate pentru servitiulu ambulantiei, se voru publicá deosebitu cu tóte detaiurile necesarii.

Comitetele sectionare constituite pâna acum suntu:

I. Bacâu.

Presiedinte: dlu Dr. Louis Collin. Vice-presied.: dlu Dimitrie Holbanu. Dr. Friderich Müller. Secretariu: dlu Bosilie Mancast. Cassariu; dlu Dr. N. Dumbraveanu.

II. Falticeni.

Presiedinte: dlu Dr. Dusescu. Vice-presied.: dlu G. Ghitescu.

III. Tecuciu.

Presiedinte: dlu Dr. I. Capesky. Secretariu: dlu Dr. C. Petrasco. Cassariu: dlu Cost. Racovitia.

IV. R. Vâlcea

Presiedinte: dlu Dr. Zographus. Membrii: dlu C. Georgescu, dlu Oprea Dumitrescu, dlu N. Surdu, dlu I. Popescu, dlu Veterinaru C. Mihaescu. Secretariu: I. S. Bobocu.

„Timp.“

Sciri telegrafice.

Budapest'a 30 Novembre. In conferinti'a partidei liberale a declaratu Tisza, la interpelatiunea lui Wahrmann despre cestiunea bancei: ca dela 11 Maiu respective dela 4 Octobre incóce nu s'a intemplatu nimic'a ce aru fi schimbatu situatiunea dintre regimele de amendóue pârtile. Dupa cele intemplate intre amendóue regimele, regimulu ung. este indreptatitu a se declará in ceea ce privesce afacerea bancei, ca tóte cestiunile atingatóre de pactu, de si nu in modu juristicu, dara politicesce asiá suntu legate de olalta, incâtu numai la olalta se potu substerne spre sanctiunea mai inalta.

Regimulu sta si astadi pe langa declaratiunea acést'a si spre acestu sfersitu va cautá asi procurá argumente determinate si neindoiόse, déca regimulu austriacu se mai afla séu nu si astadi pre basea dela 11 Maiu, si 4 Octobre indigitata de Tisza, pentru-cá dupa câstigat'a convingere sa procéda mai departe (Aplause). Conferinti'a este invoita cu interpelatiunea in siedinti'a de mâne. Tisza declara ca cu ocasiunea respunsului la interpelatiune va mai adauge unele, cari voru marí ponderositatea celoru dise astadi.

Budapest'a 30 Novembre. Ministru presiedinte Tisza a substernutu Monarchului in Gödöllő decisiunea ministeriului ungurescu: ca elu sta neclatitu pre proiectele stipulate in punctatiunile din Maiu nesdespartite, in specialu pebas'a conexului nedespartitu alu statutului de banca cu celelalte pârti ale pactului. Maj. Sea consimti cu parerea acést'a. Tisza a doveditu mai departe din protocolulu conferintieloru ministeriale din Maiu, ca regimulu austriacu este legatu de punctatiunile stipulate in cestiunea bancei.

Vien'a 30 Novembre. Cris'a ministeriala e acuta. Ministeriulu Auersperg si-a datu demissiunea.

Bucuresci 30 Novembre. Demissiunea ministeriului nu se adeveresce, cu tóte aceste pusetiunea ministeriului se considera sguduita prin tienut'a senatului.

Budapest'a 1 Decembre. In siedinti'a casei deputatiloru de astadi a respunsu min. presied. Tisza la interpelatiunea lui Wahrmann: Dela Maiu incóce nu s'a intemplatu nimic'a ce aru puté alterá bas'a pactului. Ministeriulu se tiene strinsu de conecsiunea puncteloru din pactu si va provocá fâra intârdiare o declaratiune neindoiósa, déca ministeriulu austriacu remâne credinciosu principieloru cari au sa oblege pe amendóue regimele la solidaritate. -- Ministrii Lasser si De Pretis suntu chiamati de Maj. Sea pe mâne la Bndapest'a.

Vien'a 1 Decembre. Ministri Pretis si Lasser au plecatu la Budapest'a.

Belgradu 1 Decembre. Eri diminétia a plecatu generalulu Cernaieff dela Belgradu, pe dóue septamâni, preste Vien'a la Chisieneu, spre a conferí cu principele Nicolau. — In Serbi'a vechia serbii tienu ocupate 65 sate pre pamentu turcescu, cam totu atâtea colon. Despotovici in Bosni'a. Se denumira comandanti de corpuri: Horvatovici la Timocu, Alimpici la Drin'a, Protici in cerculu Siumadri'a. Pentru corpulu Moravei inca nu s'a denumitu nici unu comandantu.

Aten'a 1 Decembre. Ministrulu presiedinte Comonduros a demissiunatu din caus'a respingerei proiecteloru de imposite.

Constantinopole 1 Decembre. Drumulu de feru tucescu Sofi'a-Adrianopole 'si duce totu materialulu mobilu in securantia, dinaintea rusiloru.

Varietâti.

⁂ *Majestatea Sea ces. si apost. reg. s'a induratu prégratiosu a darui din prê'nalt'a sea siatula privata 150 fl. v. a. pentru repararea bisericei nóstre din Tresti'a, protopresbiteratulu Zarandului.*

⁂ Congregatiunea comit. Sabiiului se va aduná in jumetatea cea dintâiu a lunei acestei'a.

⁂ Comitetulu permanentu alu comit. Sabiiului, alesu in 15/27 Novembre a. c. este chiamatu pe 4 Decembre st. n. spre a se constituí.

⁂ Aici s'a arestatu unu falsificatoriu de politie, Beyer, din Germani'a de Nordu, care petrecù mai multu tempu, parte in Sabiiu, parte in Apoldulu mare.

⁂ Unu maritisiu romanticu. In cercurile aristocratice din Vien'a, unu maritisiu dintre cele mai bizare dà multa materia de vorba. Este vorb'a despre o fata naturala a principelui Wrede pe care, prin o nobletia de inima ce-i face onóre, a luat'o de mica in cas'a sea si a lasat'o aici sa se bucure de tóte drepturile unei fiice. Positiunea ce a datu elu acestei tenere este caracterisata prin impregiurarea, ca atâtu servitorii, cum si visitatorii casei i dau titlulu de: „princesa“, cu tóte ca erá cunoscutu raportulu nelegitimu ce avea cu tatalu seu. Acésta fata frumósa si plina de spiritu, de unu caracteru romanticu si cam aplecatu spre escentricitate, care totu-déun'a a iubitu cu passiune natur'a si a doveditu o aplicare pentru spargerea cateneloru curatu conventionale si moderne, a facutu acum unu pasu care a pusu in mirare chiaru pe acei'a cari o cunoscu. Ea si-a datu mân'a unui tieranu dela Mondsee, care in contrastu cu cult'a sea socia, n'a trecutu inca nici preste notiunile elementarie ale cetirei si scrierei. Tóte silintiele rudeloru sele de a o retienea dela acésta resolutiune fura in vanu; cu capitalulu de 75,000 franci ce posedà dela tatalu ei, cumperà o mosîa lânga frumosulu locu unde cu multiamire face pe menager'a lânga rusticulu ei sotiu. Epistolele ei respira cea mai mare fericire.

Si apoi sa se mai dica ca in diu'a de astadi nu mai e lume romantica!

Locu deschisu.

In afaceri de ale Associatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu.

Comitetulu despartiementului III (Sibiiu), nu s'a mai conchiematu din Iulie a. c. — nu scimu din ce cause? Are directorulu despartiementului, dlu I. Hani'a, de gându a mai conchiemá acestu comitetu séu bá?

Sibiiu in 3 Decemvre 1876.

Mai multi membri ai comitetului.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Noemvre (2 Decb.) 1876.

Argintu	116 35
Galbinu	6 07
Napoleonu d'auru (poli)	10 23
Valut'a nóua imperiale germâna	63 —

ad Nr. 57. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu lânga betrânulu parochu din parochi'a Tibru in ppresbiteratulu Albei-Iulie.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. O casa de locuintia cu gradina de legumi, si gradina de pometuri.
2. Dóue pamenturi aratóre de 1½ jugeru.
3. Dela 60 numere de case câte 1 ferdela de cucuruzu in bómbe, si 1 dî de lucru.
4. Dela cele 60 numere tóte venitele stolari indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne concursele loru, conformu dispusetiuniloru statut. org. la subscrisulu pâna in 12 Decembre cându va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a 5 Noveb. 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Alesandru Tordosianu m/p.
prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

Edictu.

Stanc'a nascuta Giurgiu, maritata dupa Ioanu Traistariu, de religiunea gr. orient. din Resinariu, carea a parasitu pre numitulu ei barbatu de cinci ani si astadi nu se scie déca mai traiesce unde se afla, se citéza a se infacisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra, dupa trecerea unui anu dela dat'a de mai josu, se va decide asupr'a actiunei barbatului ei si in absenti'a ei.

Sibiiu 15 Nov. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. II alu Sibiiului.
I. Popescu,
(1—3) protop.

Edictu.

Nicolae Andreiu Bîgiu din Presmiru comitatulu Brasiovului, carele de 11 ani parasì pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Stelea fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopresbiterale in terminu de unu anu a dato, câci la din contra procesulu divortialu asupr'a-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Brasiovu in 30 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
1--3 protopresb.

Edictu.

Ioachimu Ioanu Grozea din Feldióra, comitatulu Brasiovului, carele de 3 ani si 8 luni a parasitu pre femei'a sea Susan'a Vasilie Tausu, fâra a se scí ubicatiunea lui, se citéza a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppresbiterale in terminu de unu anu si o dî, câci la din contra procesulu divortialu asupr'a-i intentatu, se va pertractá si decide, si in absenti'a densului.

Brasiovu 16 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
3—3 ppresbiteru.

Anunciu.

„Amiculu poporului“ calindariu pre anulu 1877 de Visarionu Romanu, anulu XVII a esitu din tipariu dilele aceste. In partea propria a calindariului, inavutitu cu calindariu istoricu, calindariu economicu si alte multe materii pentru trebuintiele practice, contiene tóte tabelele necesari pentru prefacerea mesuriloru metrice in mesuri vechi si a acestor'a in metrice, si pentru reductiuni de pretiu la cumperâri dupa acele mesuri.

In partea instructiva si amusanta: Istori'a Ardealului cu privire la români (fine). — Dóue nebunii de N. Gane. — Milanu si Nichita, cu portreturi. — Agronomi'a: Trifoiulu rosiu de P. S. Aurelianu. — Pusetiunea si pamentulu viei. — Cum trebuie culese si grigite pómele. Mediculu de casa. — Din regulamentele institutului de creditu „Albin'a“. — Poesii, notitie economice, varietâti, anunciuri de interesu etc.

Pretiulu de bolta alu unui esemplariu e 50 cr, cu tramitere francata prin posta 56 cr. — 10 esemplare facu numai 4 fl. 50 cr. — 25 esemplare 10 fl. — 50 esemplare 18 fl. 50 cr. — 100 esemplare 35 fl.

Calindariulu se póte trage deadreptulu dela editoriulu seu. V. Romanu in Sibiiu, cum si prin tóte librariele si vendietorii cunoscuti.

Pentru inlesnire se potu folosí la coomendâri asemnatele postali de bani. 2—2

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**. Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 94. ANULU XXIV.

Sabiiu 25 Novembre (7 Dec.) 1876.

Nr. 3305. Scol.

Cercularíu

câtra PP. OO. DD. protopresbiteri si administratori protopresbiterali, cá inspectori districtuali de scólele confessionali din archidieces'a ortodocsa orientala a Transilvaniei.

Articlulu XXVIII. de lege din anulu curentu 1876. „despre autoritatile scolastice populari,“ intratu in viétia deodata cu nóu'a organisare a comitateloru, cuprinde unele dispositiuni, ce atingu si obléga si organele nóstre scolastice confessionali, si anume in §. 5. punctu 3. liter'a **a.** din acelu articlu de lege se dice: „organele competente ale institutelоru de invetiamentu, cari nu suntu nici de statu, nici comunali, suntu obligate a comunicá inspectoriloru reg. de scóle planulu de invetiamentu si manualele de cârti, ce se intrebuintiéza in scóle; de asemenea suntu obligati invetiatorii cá cu ocasiunea visitatiunei scóleloru se arete inspectorelui reg. de scóle, respective adiunctului séu mandatariului seu planulu de invetiamentu, manualele de cârti si instrumentele de invetiamentu, de cari se folosescu in scóle.“

Pentru cá atàtu P. O. DT'a cá inspectoru districtualu, càtu si comitetele parochiali cá scaune scolastice, precum si invetiatorii dela scólele nóstre confessionali, se póta satisface acestui obligamentu impusu de legea citata, acestu consistoriu a aflatu de bine a-ti observá, ca planulu de invetiamentu si impartirea óreloru de prelegere pe dî si septemana pentru scólele elementari (populari) s'a staveritu de câtra sinodulu archierescu in siedinti'a sea tienuta la 14. Iuliu 1869. in Sibiiu. Acestu planu, spre mai buna orientare, ti-se comunica aci in mai multe esemplarie.

Asemenea ti-se tramite in catev'a esemplarie si planulu de invetiamentu pentru scólele superiori (normali) de confessiunea nóstra greco-orientala romana.

Impartirea óreloru si in aceste scóle superiori este si va fi, pana la alt'a dispositiune, totu aceea, care este la scólele elementari.

Din aceste planuri vei vedé obiectele, séu materiele, ce suntu a se propune in scólele nóstre elementari si superiori; si nu vei intardiá a le comunicá invetiatoriloru de pre lânga acele scóle din intregu districtulu de sub inspectoratulu (pt.) DTale, impunendu-le a se tiené strictu de studiele indicate in ele, si punendu-le in strinsa datorintia, cá unu esemplariu din programulu impartirei óreloru se-lu afiga pe parete in scóla, éra altulu pe parete in locuinti'a loru; mai adaugendu cà ei voru avé a tiené cu punctualitate órele de prelegeri. In fine vei avisá pe invetiatori, ca cu ocasiunea visitatiunei scóleloru suntu detori la cererea inspectorelui reg. de scóle sa-i arete planurile de invetiamentu.

In câtu pentru manualele de cârti si instrumentele de invetiamentu, trebuindu a se face unu conspectu séu programu uniformu, (pt.) DT'a vei avé in celu mai scurtu tempu a subscerne acestui consistoriu unu conspectu esactu si specialu, care se cuprinda: 1. titlulu si numele autorului séu traducatoriului cartiloru, ce se intrebuintiéza cá manuale; si 2. numirea instrumenteloru si materieloru de invetiamentu. Unulu pentru scólele elementari (populari), si altulu pentru scólele superiori (normali).

Unu conspectu definitivu despre aceste obiecte se va face la tempulu seu din partea acestui consistoriu, care conspectu apoi ti-se va impartasí, pentru a-lu comunicá invetiatoriloru, spre a poté si ei se corespunda acelei dispositiuni a legei, care dice, ca: „invetiatorii suntu detori cu ocasiunea visitatiunei scóleloru a aretá inspectorelui r. de scóle, respective adiunctului séu mandatariului seu, planulu de invetiamentu, manualele de cârti si instrumentele de invetiamentu, de cari se folosescu in scóle“.

O alta dispositiune a legei mai susu mentionate, ce atinge scólele nóstre confesionali, este: ca comunele cari sustienu scóla confesionala se-si aléga unu comitetu scolasticu pentru administrarea trebiloru scolastice. Dupa organismulu autoritâtiloru nóstre scolastice, comitetulu parochialu care este alesu in tóte comunele nóstre confessionale, este totodata si comitetu scolasticu insarcinatu cu administrarea trebiloru scolastice; prin urmare nu este de necesitate a instituí séu a alege unu nou comitetu scolasticu. Este numai de lipsa a scí numele presiedintelui si alu membriloru acestoru comitete, cá déca inspectoratulu r. te-aru recercá, se-i poti impartasí list'a numeloru loru.

Cu asta ocasiune nu póte acestu consistoriu a intermite, in legatura cu ordinatiunele consist. din 1. Sept. 1870. Nr. scol. 104. din 13. Sept. 1873. Nr. 1711. Scol. se nu-ti traga atentiunea la unele dispositiuni din articlulu XXXVIII. de lege dela anulu 1868, si anume:

1) a ingrigí cá localitâtile de scóla se fia astfeliu intocmite, incâtu ele se corespunda scopului;

2) a dispune cá copii obligati a frecuentá scól'a se se conscrie in totu anulu cu punctualitate, si list'a numeloru loru se se comunice primariului séu antistiei politice comunali;

3) a te intrepune, cá parintii renitenti se se silésca a-si dá copii la scóla;

4) a ingrigí cá in tóte scólele se fia protocólele necesari, precum protocolulu de inscriere, de clasificare, de lenevire, ect.

5) a dispune cá comitetulu parochialu respective scolasticu se arete cu finea fiacârei septemani primariului comunei pe cei ce au lenevitu scól'a, spre a se pedepsí parintii acestor'a;

6) a face cá se se observe cu punctualitate cursulu scolasticu, si cá copii in totu tempulu acest'a se mérga la scóla;

7) a vedé cá unu invetiatoriu, ara autorisare de aici, se nu fia insarcinatu cu instruirea a mai multu de 80 elevi;

8) a ingrigí cá scólele se fia provediute cu tóte instrumentele necesarie pentru invetiamentu.

Peste totu vei ingrigí de buna starea, inaintarea si inflorirea scóleloru nóstre romane confessionali, si vei face totu ce legile ti-permitu pentru instructiunea si educatiunea tinerimei nóstre scolastice.

Din siedinti'a consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolasticu, tienuta in Sibiiu, la 17 Novembre, 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Dlu archiepiscopu si metropolitu:

Nicolau Pope'a, m. p.
Archimandritu sii vicariu archiepiscopescu.

De pe galeri'a dietei.

Pest'a 2 Decemb. 1876.

Desbaterea budgetului numai acum'a, la budgetulu ministeriului culteloru si instructiunei publice incepe a devení mai interesanta. Pe semne ministrului Trefort i se pregatesce baia de aburu.

De asta data nu póte fi vorba de aceea cá positiunile budgetului sa se stramute, — ele trecu prin retorta asiá precum au esitu din oficin'a comissiunei financiarie, si raportorii suntu restrinsi a insemná numai episodele mai picante.

In alti ani budgetulu ministeriului de interne se scarmená cu septamânile, acum'a se macinà in jumetate óra, cu tóte ca ministru mai odiosu la opusetiuni decâtu celu actualu n'a fostu, este inse ageru la colti si se cam ferescu de elu.

Din stâng'a estrema s'a facutu propunere pentru reducerea salarieloru ministeriului, si intru spriginirea acestei propuneri Irányi aretandu cumca reduceri numai la organele cele inferiori administrative, — haiduci etc. — se facu, pâna cându ministrulu capeta si bani de mésa in abundantia, dice: ca in fati'a inimicului in momente critice cá cele de astadi generalulu celu bunu nu impinge pe gregari inainte „ci luându flamur'a in mâna in fruntea armatei eschiama „dupa mine feciori!“

Tisza-i replicà: cumca „tiér'a pretinde lucru dela amploiati, apoi déca pretinde lucru, trebue se li dea si mijlócele de a puté lucrá.“

Bine bine! numai se fia de unde!

Dar' tiér'a pentru plat'a cea buna este indreptatita se pretinda si administratiune buna, apoi administratiunea nóstra inca nime nu o a calumniatu de buna.

La budgetulu minist. de comerciu positiunea „Academiei de agricultura din M. Óvár“ (Altenburg) finulu lui Borlea — Remete a propusu desfiintiarea cursului paralelu nemtiescu.“

Min. Trefort, care trebuie se marturisescu cumca nu este pré ingeniosu intru inprovisarea argumente'oru plausibili, respunde ca „déca se va desfiintiá cursulu nemtiescu care este renumitu si in strainatate, tóta academi'a nu platesce o cépa degerata, va trebuí se sucumbe.“

„Pentru ce?“ striga din tóte pârtile.

„Pentruca este acolo — dice Trefort — unu professoru renumitu de chemia care pe lânga tóte simpathiile ce nutresce pentru magiari nu scie unguresce, si déca acest'a se duce de acolo vai de academia!“

(O! O! Madarász.)

Sontagh spriginesce propunerea chiaru din motivulu ce i l'a datu ministrulu, pentruca renumitii chemisti dela M. Óvár a dusu pe ghiatia cu sciinti'a loru in sessiunea trecuta pe ministeriu si pe dieta, recomendandu unu modu de estirpare a „phylloxerei“ care a constatu tierei 80,000 fl. fâra nici unu resultatu, si acum'a cându iéra cere guvernulu alte 80,000 fl. professorulu din Bud'a Hermann Otto, aréta cumca cu modulu recomendatu de professorii din M. Óvár in veci nu se va poté estirpá phylloxer'a, prin urmare asertiunea despre inalt'a sciintia a respectivului professoru de chemia nu este adeverata, este dechiaratu prin Hermann de m.... si elu inca nici nu se apera.

Sa se desfiintieze cursulu nemtiescu!

Reportorulu Wahrmann reflectéza lui Sontagh, cum-ca este in retacire, déca cugeta cum-ca professorulu nemtiescu aru fi dusu in retacire pe guvernu, pentru ca guvernulu nici n'a cerutu opiniunea professoriloru dela cursulu nemtiescu ci a celoru dela cursulu magiaru, prin urmare sentinti'a lui Hermann Otto nu privesce pe némtiu ci pe magiaru......

(Hohote si fetie sarbede.)

Cas'a respinge propunerea, din motive neespresse, dar' sciute de toti. ..... Proprietariulu mare din M. Óvár si tat'a acelui institutu este archiducele Albrecht.....

Mai comica a fostu portarea slovacului Lehotzky, care intr'o limba abiá priceputa slovaco-magiara face propunerea cá „scól'a agronomica din Lipto-Hradek (cerculu seu electoralu) unde limb'a propunerei este cea slovaca — sa se prefaca in magiara, séu celu putienu sa se infiintieze si unu cursu paralelu magiaru,“ pentru ca tinerii iesiti de acolo nesciindu unguresce nu-si capeta aplicare pe la posessorii magiari si nu potu traí.

Trefort numai decâtu 'i promise ca va cercetá lucrulu si va face ce va aflá de lipsa in interesulu patriei.“

(Ast'a e fras'a stereotipa a min. Trefort la tóte ocasiunile, si ast'a 'lu sustiene.)

Inse Bernárt li reflectéza, ca scól'a agronomica nu este institutu de dressare nationala, ci este o scóla media cá din tinerii veniti acolo cu cunoscintie elementari numai, se faca economi mai rationali din ce suntu cu cunoscintiele de acasa. Scól'a s'a infiintiatu in urmarea espressei dorintie si petitiuni a comitateloru respectivi cu limb'a propunerei slovacésca, pentru ca acést'a este a poporului de acolo. Deci introducerea limbei magiare aru fi pe cont'a invetiamentului fâra cá magiarisarea se prospereze prin acea, ca atunci elevii nici studiulu nici limb'a nu le-aru poté invetiá.

Propunerea a fostu intempinata cu risu, din motivulu ca propunatoriulu inca numai slovacesce scie vorbí, si unii-i strigau, ca negresitu si densulu a esitu din acelu institutu.....

Dar' apoi scen'a s'a continuatu pe coridoru.

„Ti gratulezu colega, dice deput. eara-si slovacu U-szky — tata-teu negresitu cu Arpadu deodata a venitu aici!“

„Câte comune magiare suntu in cerculu teu electoralu?“

„Nici un'a!“

„Câti magiari suntu?“

„Nici unulu“

„Ce limba se vorbesce in famili'a ta?“

„Cea slovaca“.

„Servus! derék ember vagy“....

Eri a fostu diu'a cea mare, o di atâtu de momentósa pentru Ungari'a, câreі asemenea dóra n'au fostu dela inaugurarea dualismului pâna astadi.

Eri a respunsu ministrulu presiedinte Tisza la interpelatiunea referitória la tienut'a sea fatia de dechiaratiunile guvernului austriacu in privinti'a bancei nationali si a celoru-lalte cestiuni de invoiéla intre ambele pârti a monarchiei.

Telegrafulu a dusu respunsulu in tóte pârtile lumei; nu este de lipsa cá si eu sa vi-lu comunicu.

De ajunsu a constatá, cumca guvernulu Ungariei a satisfacutu opiniunea publica de aici manifestata prin diurnalistic'a magiara si prin cercurile deputatiloru.

Dupa o prealabila consultare cu Domnitoriulu guvernulu a demintitu pe celu din Vien'a si cu documinte scrise a adeveritu in fati'a lumei, cumca situatiunea creata prin ambele guverne in cestiunile cunoscute nu s'a schimbatu, cumca guvernulu austriacu, atunci cându s'a dechiaratu in clubulu partidei liberali dela Reichsrath asiá precum s'a dechiaratu, si-a calcatu cuventulu datu, purtarea lui a fostu iloiala fatia de guvernulu nostru cu care s'a ingagiatu la solidaritate. Scurtu cumca purtarea lui a fostu perfida. Eara guvernulu nostru remane si mai departe mortisiu pe terenulu de mai inainte.

Camer'a a primitu respunsulu cu aplause frenetice, si prin ast'a intre guvernulu de aici si celu din Austri'a s'a creatu o prepastia peste care nimene „dela noi la ei nici dela ei la noi nu póte trece".

Din doi unulu trebue sa mérga.

Care va merge? Probabilminte celu din Austri'a.

Dar' apoi ce va urmá?

Guvernu nou dincolo, séu si guvernu si camera nóua?

Apoi cunoscendu opiniunea publica din Austri'a: póte crede cine-va, cumca este possibilu acolo unu guvernu séu o camera, carea se priméсa terenulu guvernului magiaru?

A crede asiá ce-va aru insemná a fi pré optimistu.

Mi se pare ca guvernulu magiaru care a provocatu interpelatiunea, si i-a defiptu tempulu nu s'a uitatu in calendariu, si n'a vediutu ca eri erá Vineri, apoi intreprinderile de vinerea trecu de nenorocóse.

Dar' nici chiaru acest'a lucru nu s'a potutu petrece fâra picu de crimpitia.

Ambele partide „liberali" au câte unu jidovu nebotezatu.

Un'a pe Wahrmann, ceea-lalta pe Chorin.

Ambii ómeni ambitiosi si cu aspiratiuni modeste.

Wahrmann, care in diet'a de anu constatase cumca comerciulu Ungariei este ovreescu, si cine persecutéza pe ovrei (la adres'a Romaniei erá disu) nimicesce comerciulu Ungariei, deocamdata numai ministru de comerciu aru dorí se fia, — si acestu fotoliu este chiaru in disponibilitate; iéra Chorin cá referintele codicelui cambialu s'aru multiamí si cu cel'a alu justitiei séu deocamdata cu alu secretariului de statu in acestu ministeriu, care si acum'a este ocupatu prin unu jidanu botezatu, inse elu mai are se astepte pâna ce va devení partid'a sea la potere.

Fiindu vorb'a de banca, cine suntu mai esperti ací decâtu ovreii? Deci ambii lucéferi si-au propusu se interpeleze pe ministru in caus'a bancei.

Diu'a interpelatiuniloru este marti'a si sambat'a.

Deci Chorin cá mai sprintenu, cá elu se fia celu dintâiu inca de joi si-a inscrisu interpelatiunea pe sambata in cartea pentru interpelatiuni.

Wahrmann cá mai greoiu numai víneri diminéti'a si-a inscrisu pe a sea, a vediutu inse cumca celalaltu lu intrecuse, si fiinduca interpelatiunile se predau in ordinea in care suntu induse in carte, si lui si partidei guverniali aru fi derogatu cá totu acea interpelatiune se o faca oratorulu partidei semi-opositionali inainte.

Deci espedientu, cum se pacalésca vulpea cea mai betrana pe cea mai tenera?

Ce nu este cu putintia la majoritate?

Dupa regulamentulu casei in cestiuni estraordinari este permisa abatere dela regula, si se potu face interpelatiuni in tóte dilele.

Deci presiedintele inainte de inceperea desbaterei asupr'a objecteloru puse la ordinea dilei, aduce la cunoscinti'a camerei, cumca in cartea pentru interpelatiuni suntu inscrise dóue interpelatiuni totu la o cestiune. Fiinduca Chorin nu s'a dechiaratu crede ca elu voiesce cá interpelatiunea se o faca in tempulu ordinariu adeca sambata, Wahrmann inse l'a rogatu cá se propuna cumca elu se-si póta predá interpelatiunea — cu privire la objectulu ei estraordinariu — astadi — Vineri, deci camer'a se decida, de se convoiesce séu ba? Camer'a dise: dá! iéra Chorin din interpelare absentandu nu s'a potutu dechiará, si asiá a remasu inderetru.

Chorin apoi dupa interpelatiunea lui Wahrmann s'a rogatu cá celu putienu se nu respunda ministrulu pâna lu va interpelá si elu, cá apoi se li respunda la ambii deodata.

Ministrulu inse a disu ca de astadata se va tiené de regula si va respunde inainte lui Wahrmann, apoi se-lu interpeleze si elu numai decâtu i va respunde si lui, — cest'a inse i-a multiamitu pentru acésta loialitate, dar' intr'astfeliu do impregiurâri nu-lu va interpelá pâna mâne — va se dica astadi.

Acésta procedura iloiala a produsu generala indignatiune in partid'a „independinte liberala," carea in conferinti'a de vineri sér'a a si datu espressiuni agere acestei indignatiuni si a decisu se-si intemeieze unu organu sub nume de „Közvélemény" (Opiniunea publica) a câruі redactoru va fi cunoscutulu armenasiu Lukáts Béla.

Fiinduca acestu fiitoriu redactoru cá si toti armenii scie romanesce ba si cetesce chiaru romanesce, — credemu cumca se va ocupá adeseori si de noi, in modulu diurnalistiloru magiari din Transilvani'a.

Déca dechiaratiunea ministrului presiedinte de eri, va avé urmâri fatale, atunci numai acestoru doi ovrei are de a multiamí, câci asiá se vede rivalitatea loru l'a constrinsu sa se dechiare in dî de vineri.

Sp.........

La organisarea comuneloru.

(Urmare si fine.)

Alegatorii se conscriu anume prin o comissiune esmisa din partea representantiei comunale de pâna ací, dupa registrele de dare din cei doi ani de pre urma séu dupa alte documente corespundietóre. Consemnarea compusa in ordine alfabetica se espune in 6 dile in cancelari'a comunei cá se o póta priví fia-cine, stândui in dreptu fia-câruі'a membru din comuna cá se substérna observâri in contr'a consemnârei. Asupr'a observâriloru intrate decide comissiunea conscrietóre in terminu de 5 dile dupa espirarea terminului pentru suscernerea observâriloru, rectificându astfeliu list'a alegatoriloru definitivu.

Diu'a de alegere o fipsédia in comunele mari si mici pretorele, in orasiele cu magistrate regulate vice-comitele; inse numai dupa ce s'a compusu si publicatu mai intâiu list'a virilistiloru séu a acelor'a cari fâra alegere intra cu representantia cá cei-ce platescu mai multa dare in comuna.

Votisarea se face prin seduli si in casu cându vre-o sedula aru cuprinde mai multe nume, de câti representanti au sa se aléga, atunci numele de prisosu din urma remânu neconsiderate. Sustienendu 2 séu mai multi candidati asemenea voturi, decide sórtea trasa de pretore cá presiedintele siedintiei pentru alegere, care dintre densii sa se privésca cá alesu. — Efeptuinduse alegerea in vre-o comuna cu mai multe cercuri electorali presiedintii cercuriloru acelor'a in care nu presiedéza insusi pretorele, 'i designédia representanti'a comunale. — Iér' alegatorii au dreptulu a-si designá din partea loru 4 barbati de incredere lânga presiedinti. Neusitânduse alegatorii de dreptulu acest'a, denumesce presiedintele, pe barbatii de incredere.

Terminulu pentru votisare 'lu publica pretorele celu putienu 8 dile inainte de alegere si e de insemnatate fiindu-ca dupa espirarea óreloru anumite nu se mai primescu seduli de votisare. — In orasiele cu magistrate regulate se face alegerea dela8 diminéti'a pâna la 6 óre sér'a, precându in comune defige pretorele tempulu dupa buna chipsuiala a sea.

Scrutiniulu se face publice, luânduse protocolu despre decurgerea lui. In casu cându nu s'aru puté face indata séu intr'un'a, lad'a in care se adunara sedulile si sigiléza de presiedintele si baremu 2 dintre barbatíi de incredere. — Dupa seversirea scrutiniului se publica indata resultatulu alegerei, facânduse acest'a cunoscutu si corpului representativu.

Presiedintele si barbatii de incredere stau sub deosebitulu scutu alu legei. Ori-ce vatemare séu amenintiare a loru se pedepsesce cu tóta asprimea pe calea criminale.

Membrii comitetului comunalu supusi alegerei se alegu cá si cei din comitetulu municipalu totu la trei ani, si adeca astfeliu ca acum dintâiu se scotu prin sórte dupa trei ani jumetate din cei alesi si numai ceialalti remânu pâna la espirarea a siese ani dela alegere. In loculu celoru scosi prin sórte se alegu deci dupa trei ani altii si astfeliu espirându in viitoriu totu la trei ani mandatulu la jumetate din membrii, se face alegere nóua pentru jumetatea ast'a, cu care ocasiune inse cei-ce au fostu alesi, potu fi realesi.

Virilistii nu suntu supusi alegerei, list'a loru inse se rectifica fia-care anu, venindu cu ocasiunea ast'a altíi noi intre densii numai astfeliu déca in decursulu anului se ivescu altii, cari solvescu mai multa dare, ca atare ce fungédia intre virilisti, séu déca careva dintre virilisti 'si perde capabilitatea de a puté fi membru alu comitetului. Totu-déun'a inse loculu unui virilistu se póte suplini numai prin altu virilistu iér' suplentii alesi potu supliní numai locurile membriloru fosti alesi.

In contr'a actului de alegere precum si in contr'a aptitudinei celoru alesi se potu substerne in terminu de diece dile dela alegere, gravamine, câtra comissiunea rectificatóre. Comissiunea acést'a se compune inainte de alegeri, din doi membri alesi din partea representantiei si din 2 designati din partea pretorelui — resp. in orasie a vice-comitelui — dintre membrii representantiei, sub presidiulu pretorelui si resp. alu vice-comitelui. Pentru comissiunea acést'a se alegu si designédia totu atâti'a suplenti. Iar' agendele actuariului le provede notariulu din comuna. Siedintiele comissiunei suntu publice.

Decisiunile comisiunei se inmanuéza in tóta form'a celoru interesati si in contr'a loru se admite recursu câtra oficiulu municipalu in terminu de 5 dile dela primirea decisiunei. In contr'a decisului oficiului municipalu inse nu se mai admite nici unu remediu.

Efeptuindu-se alegerea intr'o comuna si verificandu-se maioritatea alesiloru, se conchiama indata representi'a nóua si se dechiara de constituita fâra respectu la reclamatiunile ce se afla inca in cursu, designandu-se in casu de lipsa terminulu pentru alegerea oficiantiloru comunali.

Oficiulu comunalu ce e organulu esecutivu atâtu alu concluseloru representantiei câtu si alu agendeloru de administratiune si guvernare, constà: In comunele mici, dintr'unu jude si unu subjude, celu putienu 2 jurati si notariulu de cercu. In comune mari din unu jude, unu subjude, celu putienu 4 jurati, unu cassieriu, unu tutore pentru orfani, notariulu comunalu si unde se afla si din medicului comunei.

Notarii tragu lefe regulate, ce trebuie se ajunga celu putienu sum'a de 400 fl. si nu se potu reduce de cum-va pâna acum'a au fostu mai mari. Ceealalti membrii ai oficiului de regula nu suntu salarisati, le stà inse comuneloru in voie a destiná si pentru ei prin statute speciali salarie séu diurne.

Membrii oficiului comunalu, afara de notariu si medicu cari se alegu pe viétia si nu se potu amová fâra sentintia disciplinara — se alegu pre câte 3 ani. Oficiulu de jude sub pedépsa pâna la 100 fl. e datoriu fiacare membru din comuna se-lu pórte celu putienu in restempu de unu anu, déca devine alesu. Alesu inse póte fi de jude séu altu membru alu oficiului comunalu, fia-care alegatoriu din comuna. Prin urmare oficiantii comunali nu se alegu numai dintre representantii comunei séu membrii comitetului comunalu. Asemenea nu se alegu membrii oficiului comunalu ca pâna acum'a numai din partea comitetului comunalu, ci din partea tuturoru alegatoriloru din comune. Si numai in orasiele cu magistrate regulate alege singura representanti'a orasiului pre membrii magistratului.

Alegerile se facu prin aclamatiune la poft'a a 10 alegatori inse si nominatim. In orasie cu magistrate regulate prin seduli; in comune rurali inse prin consemnarea votantelui si a votului seu. Alegerile se efeptuescu sub presidiulu pretorelui si in orasie alu vice comitelui. Candidatiune mai esista intru atât'a, incâtu comitetele comunali au dreptulu a candidá pentru fia-care postu din oficiulu comunalu câte 3 individi apti, iér' in orasie fia-care 10 alegatori au dreptulu de a candidá persóne apte pentru fia-care postu din magistratura. Alegerile suntu restrinse la persónele formalu candidate.

Dupa „Osten" din Vien'a dela 2 curentu reproducemu urmatórele:

Virtutea româna.

Organele germane si magiare ale dualismului éra 'si facu placerea de a batjocorí armat'a româna. E procedere fórte miserabila acést'a, pe care nu o putemu caracterisá din destulu. Abstragendu dela impregiurarea, ca in intrulu Monarchiei austriace, noi insine numerâmu mai multe milióne de cetatieni, cari traiescu sub unu acoperementu cu noi, si pe cari prin urmare, cá pe concetatieni, suntemu detori a-i tractá cu stima, cu atâtu mai vertosu nu putemu fi indiferenti si sa suferimu, cá prin astfeliu de batjocoriri sistematice sa se ucida in noi simpathiele statului românu marginasiu.

Sa consulte cine-va numai istori'a, si indata va recunósce, ca criticii respectivi ai armatei române de prin foile magiare si germane, suntu mincinosi si calumniatori miserabili. In seculii de mai inainte Romanii se aperara eroicesce contr'a turciloru si tatariloru, contr'a poloniloru si a unguriloru, dovéda, ca pâna adi si-au conservatu independinti'a si esistinti'a de statu, in vreme ce magiarii in fia-care seculu, trebuiau sa se supuna altui domnitoriu, si acusi boemulu, acusi polonulu, acusi germanulu, acusi éra turculu 'si plantá resiedinti'a intre murii Budapestei. Ungari'a numai prin armatele imperatiloru germani a fostu scapata de nimicirea totale a teciunariloru turci. Românii inse s'au aperatu ei singuri, loru, in lupta contr'a semilunei, nu le-a venitu intr'ajutoriu nici pap'a nici vre-unu imperatu.

Si in 48 cu ce vitejia admirabile s'au luptatu in Tranni'a legiunile române sub flamur'a négra galbina a casei absburgice? Si mai tardiu in 1859 la Solferino si Magenta, asemenea in 1866 la Custozza, tóte regimentele române din armat'a austriaca au fostu acele, cari au castigatu laurii cei mai frumosi.

Rugâmu deci diurnalele sistemului dualistu, cá preste totu sa studieze mai bine istori'a Austriei, dar' cu deosebire istori'a mai nóua, inainte de a judecá asupr'a virtutiei române. Publicistulu, care vrea sa traga la indoiéla virtutile militarie române, se compromite numai pe sine si documentéza o ignorantia rusinósa.

Din Bucuresci i se scrie lui „Pest. Ll.“:

Domnulu Ioanu Bratianu semte fórte bine, ca ministeriulu seu compusu mai totu din elemente radicale nu va poté sa se mai sustiena multu tempu. Inainte de tóte ii lipsescu acestui ministeriu barbati de specialitate rutinati si din caus'a acést'a a intratu o confusiune teribila mai in tóte ramurile administratiunei. Prelânga acést'a nu e prospectu ca senatulu (chiaru déca se va disolvá si escrie alegeri nóue) va merge mâna in mâna cu guvernulu radicalu. De aceea Bratianu a facutu mai multe incercâri de a preface guvernulu actualu iéra intr'unu ministeriu de coalitiune, in care se aiba locu Costachie (Iepurénu) si Cogalniceanu; dara tóte incercârile sele n'au isbutitu de o parte pentru sumeti'a si cerbici'a partidei radicale, care se mandresce cu majoritatea ei cea mai mare in camera, de alta parte inse pentru pretentiunile partidei liberale moderate (Iepurénu, Cogalnicénu) care, déca in genere va avé se vina in cabinetu, nu pretinde dintre cele siese portfoiuri ministeriali mai pucinu de patru, cá sa nu remâna in consiliulu de ministri in minoritate.

De vreme ce dara intre radicali si moderati nu s'au potutu stabilí nici o intielegere, ministeriulu Bratianu a suferitu acum in senatu — de-si de ocamdata numai indirectu — prim'a sea calamitate.

Alegerea lui Michailu Cogalniceanu de primu vice-presiedinte la senatu se pare ca semnifica inceputulu sfersitului ministeriului Bratianu, déca cum-va nu va succede inca influintiei principelui Carolu a realisá unu guvernu de coalitiune; dar' chiaru si in casulu acest'a ministeriulu si-aru pierde colórea sea specifica rosia.

Principele s'a intorsu astadi sanatosu dela inspiciarea trupeloru in Moldov'a la Bucuresci. Dela Brail'a câtra Galati Alteti'a Sea a caletoritu pe vaporulu de resbelu românu „Stefanu celu Mare.“ Cá nu cum-va vre-unu vasu turcescu sa póta prinde pe Dunare pe principele Romaniei impreuna cu ministrulu de resbelu si cu statulu seu majoru — vaporulu „Stefanu celu Mare“ fu insotitu pâna la Galati de intrég'a flotila de resbelu românа (ce consiste din vasele pentru tunuri „Romaní'a“ si „Fulgerulu.“)

Despre situatiunea din Bucuresci „Vocea Covurl.“ dela 19 Novembre v. face urmatórele apreciâri:

Situatiunea, in dilele aceste, se presinta sub cele mai grele conditiuni atâtu in launtru, câtu si in afara. — In tiéra lupt'a patimeloru si-a datu rolulu seu si desilusiunea a luatu locu chiaru in sufletele cele mai optimiste. O crisa aspra bântue tóta lumea afaceriloru si o stagnatiune in comerciu inpinge la mari strimtoriri financiare chiaru casele cele mai solide. — Toti astépta o di mai limpede, dar' nimene nu o póte inca intrevedé. Lupt'a inceputa la Senatu este pe câtu de semnificativa pentru situatiune, pe atâtu de complicata pentru problemulu constitutionalu ce se astépta a sulevá si resolvá dela o di la alt'a. — Electiunea biuroului pentru sessiunea ordinara a fostu dejá intâiulu pasu spre evenimentele politice ce ne póte aduce in launtru. — Alegerea dlui M. Cogalnicénu la vice-presidenti'a senatului comporta in sine fâra nici-o centestatiune unu caracteru politicu de mare insemnatate si arata unu revirimentu profundu ce s'a operatu in cugetarea politica a marelui corpu ponderatoriu. Alesu prin sufragiele opositiunei si a amiciloru sei politici, d. M. Cogalnicénu este punctulu asupr'a cârui'a situatiunea pare a-si ficsá atentiunea sea si centrulu de raliare a noului revirimentu operatu in senatu. — Déca cetitorii 'si amintescu cele dise de noi in Nr. trecutu, voru puté observá ca nici apreciârile, nici informatiunile nóstre nu ne au insielatu asupr'a lucruriloru. Inca dela 23 curentu noi amu disu, vorbindu despre intrunirea dela Herdanu, ca: „ori-care aru fi fati'a lucruriloru, ele negresitu 'si voru luá o linia mai definita celu multu la 15 séu 16 curentu.“ Si in adeveru la 15 situatiunea fu caracterisata in senatu prin alegerea dlui M. Cogalnicénu, si la 16 chiaru „Românulu,“ in primulu seu Bucuresci, vorbesce despre „scirea ce s'a respânditu ca ministeriulu aru cugetá se demisioneze.“ — Organulu in cestiune, este adeveratu, combate acést'a inse informatiunile nóstre primite din Bucuresci ne notéza ca cabinetulu si-aru fi depusu demissiunea chiaru in urm'a alegerei dlui M. Cogalnicénu, dar' ca, in urm'a unei deputatiuni a camerei, care aru fi consiliatu pe ministeriu a nu abandoná situatiunea, a remasu se aviseze.

Nu scimu ce ne voru aduce impregiurârile de mâne, dar' adeverulu e ca echilibrulu situatiunei se afla in conditiuni din cele mai anevoióse. O disolvare in conditiunile actuale este a asumá o respundere ce nu póte fi curagiu destulu de forte spre a o luá asupra'si; a merge inainte cu increderea unui singuru corpu, si cu o majoritate problematica in celalaltu corpu (senatulu), este pentru astfeliu de circumstantie a luptá mai multu decâtu cu imposibilulu. In consecintia noi ne adastâmu in o lamurire de positiuni constitutionale mai curendu séu mai târdiu. Prob'a de cercare o voru avé póte chiaru in cererea ce a facutu senatului comitetulu de 7 spre a autorisá urmarirea fostiloru ministri pusi sub judecata si cari suntu senatori. — Déca senatulu va pune in discutiune competenti'a puteriloru comissiunei de acusare, conflictulu intre camera si senatu va fi dejá indicatu, déca va refusá cererea, situatiunea va ajunge la crisa si corón'a va trebuí se aviseze. Eata cestiunea dilei, dupa noi, care ne va spune la ce va trebuí sa ne asteptâmu mâne.

Cuvintele dlui M. Cogalnicénu, pronunciate in urm'a alegerei sele cá vice-presiedinte, ne potu dá mesura ideiloru sub auspiciele càror'a s'a raliatu majoritatea celoru 38 senatori si ne spunu tendenti'a ce voru urmá. „Represintu idei liberale si democratice — a disu d. Cogalnicénu — dar' totu-odata ordinea si autoritatea..... ..... Amu intratu in senatu nu cá mijlocu, ci cá scopu...... Cându voiu fi la biurou, voiu face a se respectá prorogativele senatului.“ — In patru cuvinte: *libertate*, *democratia*, *ordine* si *autoritate*. D. Cogalnicénu a caracterisatu o situatiune si a implutu unu abisu. Suprimati ordinea si nu veti mai avé libertate; inlaturati autoritatea si guvernulu poporului, a democratiei, ve va duce la guvernulu plebei, a passiunei. Din parte-ne amu propagatu nesfersitu ca nu credemu decâtu in progresulu cu stabilitate, in libertate cu ordine. Nu putemu fi decâtu pentru guvernulu natiunei, a democratiei, nu inse a ignorantiei, si despotismulu massei ne ingrozesce totu atâtu de multu cá si despotismulu tiranului. Estremele pentru noi ducu la pericolu, precum polii ducu la ghietiuri si stirpiciune. In libertate prin cultura si in democratia prin meritu, eata intielepciunea natiuniloru cu vitoriu!

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a camerei representantiloru dela 2 Decembre n. terminandu-se bugetulu justitiei se pune la discussiune bugetulu de culte si instructiune.

Referentele Iul. Kautz observa, ca bugetulu a remasu in cadrulu din anulu trecutu, cu tóte ca s'au desvoltatu mai departe unele institute de invetiamentu.

Luându apoi cuventulu ministrulu de culte si instructiune Trefort dice:

De cinci ani, amu norocirea sa represintu bugetulu ministeriului de instructiune. La prim'a ocasiune amu aflatu de lipsa a desfasiurá parerile mele relativu la cestiunile de culte si instructiune, cá cas'a sa véda in ce spiritu amu de cugetu sa conducu ministeriulu. In preliminariele bugetarie de mai târdiu luasemu cuventulu numai la detaiuri. Acum inse, cându unu curentu mai putienu favorabilu cestiuniloru de cultu si instructiune micsioréza totu ce esista si s'a facutu la noi, 'mi tienu de datorintia a dice ce-va cu ocasiunea acést'a despre cestiunile amintite.

Câtu pentru partea financiale a bugetului de instructiune pe anulu viitoriu, potu se dicu ca acestu bugetu este celu mai micu dintre preliminariele stateloru din apusulu Europei. Esplicarea jace in situatiunea nóstra financiale si eu amu amintitu acestu faptu numai pentru ca unii au afirmatu ca noi chieltuimu de totu multu pentru instructiune. Si de-si admitu ca bugetulu acest'a nu e mare, ei totusi suntu de parerea ca noi economisâmu reu cu sum'a votata; acatiandu-se de unii tituli si ignorandu forti'a relatiuniloru esistente ei facu conclusiuni asupr'a intregei procedâri a guvernului.

Trecendu la partea didactica séu spirituale a bugetului voiescu sa facu unele observatiuni in cari se va reflectá politic'a de instructiune a guvernului.

De-si sum petrunsu de insemnatatea instructiunei poporali, totusi eu punu unu mare pondu pe instructiunea superióra si pe institutele de invetiamentu superióre, pentru ca dela inflorirea loru aterna tóta starea nóstra culturale. Fâra o instructiune superióra solida n'a prosperatu nici scól'a de mijlocu nici scól'a poporale, fâra de aceste nu póte fi vorba de unu spiritu scientificu, de o cultura intensiva in tiéra. Dreptu aceea eu m'amu nesuitu nu numai a organisá institutele de instructiune superióra conformu cu postulatele tempului, ci de a le si provedé cu aparatulu scientificu necesariu intre marginele sumeloru votate. Pentru facultatea de medicina amu claditu institutulu fisiologicu si clinic'a chirurgica e apróре de a fi terminata, institutulu anatomicu togm'a se cladesce. Cu aceste insa nu s'au terminatu agendele. Clinic'a nóstra pentru medicin'a interna d. e. se afla intr'o stare fórte trista. Dara planulu, dupa care trebue sa procedemu e stabilitu si acest'a e celu mai mare avantagiu pe acestu terenu.

Pe terenulu studieloru juridice s'au facutu reforme insemnate, intre cari reform'a academieloru nu ocupa celu din urma locu.

Politechniculu nostru are profesori fórte harnici si déca resultatele lui nu se potu comparà cu avantagile instituteloru din afara caus'a este ca multi ascultatori au intratu intr'ensulu fâra cunoscintiele pregatitóre si ca institutulu fiindu intr'o casa rea a impedecatu observarea planului de invetiamentu si prin acést'a.

Scólele nóstre de mijlocu, cum se scie se impartu in scoli reale si gimnasie. Cele dintâiu erau fórte reu organisate; reformarea loru — cu 8 clase, esamenu de maturitate si ce e mai esentialu cu sistemulu de instructiune ce pune pondulu corespundietoriu si pe obiectele ce apartienu la cultur'a generale — macaru ca eschide limbele clasice — insémna unu progresu mare. Gimnasiele nóstre suntu fórte diferite, cá si gradulu de cultura alu poporului nostru. Noi avemu gimnasie fórte bune, dara si de acele, cari reclama o straformare completa.

Instructiunea de specialitate industriale nu e partea cea mai stralucita a invetiamentului nostru scolariu. Temeli'a s'a pusu si aici. Scól'a industriale din Kaschau se afla in stare buna, dara trebue sa se faca si pe acestu terenu mai multu.

Scól'a nóstra poporale progreséza, fiindu ea insa incredintiata in cea mai mare parte ingrigirei comuneloru, progresulu ei afla unu inimicu puternicu in seraci'a nóstra. Câtu pentru defectulu de pâna acum in administratiune ce impedecá prosperarea scólei poporali in mesura mai mare, credu ca legea despre autoritâtile scólei poporali ce a datu causei unu aventu va produce frupte bune. Dara acestu efectu se va cunósce abiá dupa vre-o câti-va ani.

Instructiunea femeiésca inca a facutu progresse insemnate si aici statulu trebuie sa lucre mai departe, câci o ameliorare a stariloru sociali e conditiunata cu deosebire de acestu factoru. Nu potu trece cu vederea unu ramu alu resortului meu; art'a. E fórte regretabilu ca in Ungari'a n'a isbutitu inca ide'a, ca art'a nu e unu articulu de lucsu, pentru infrumsetiarea salóneloru celoru avuti, ci unu medilocu puternicu de cultura pentru poporulu intregu, ba ca astadi art'a e de a se considerá de unu promotoru bunu de industria si professiune.

Dara la noi statulu, cá si societatea, lucra putienu pentru arta si cei-ce se incumeta a face ceva intempina numai putiena recunoscintia. La noi art'a mai are si insemnatatea, ca, noi in isolatiunea nóstra amu avé in arta o limba pentru care intrég'a lume cultivata aru avé pricepere si ale carei opere ea le-aru sci apretiuí câci in poporulu ungurescu viéza talentulu de arta.

Fiindu-ca in discussiunea speciale voiu trebuí se reflectezu si la alte intrebâri, terminu discursulu meu care unor'a li se va paré de prisosu séu póte pré lungu. (Geza Lükő intrerupe: Da! da!). Ba nu, ci dupa parerea mea motivatu si oportunu, pentru ca caracteriséza procederea mea. (Aplausu in centru.) Me rogu sa se accepteze raportulu comissiunei financiali reservându-mi a face unele propuneri ce se abatu dela acestu raportu.

In siedinti'a de astadi a mai reimprospetatu D. Irányi promissiunea nerealisata a guvernului de a presentá camerei unu proiectu de lege despre libertatea religiunei. Casurile mai recerute ne dovedescu, dice conducatoriulu stângei estreme, ca in Ungari'a nu esista o libertate de religiune. Ce e dreptu israelitii au drepturi politice egale cu ceilalti locuitori ai tierei, dara nu si drepturi religióse egale. Acest'a s'a vediutu din cele ce s'au intemplatu la casatoriile intre crestini si israeliti. Casulu cu nazarenii si sect'a baptistiloru ni arata cum stâmu cu libertatea consciintiei si a religiunei.

Guvernulu, continua Iranyi, nu si-a implinitu promissiunea de a substerne unn proiectu de lege relativu la libertatea religiunei, din causa ca se teme de cleru, se teme adeca ca clerulu i va refusá spriginulu seu. (Aplausu in stâng'a estrema). In fine oratorulu face proiectulu de resolutiune sa se indrumeze guvernulu a substerne inca in sessiunea acést'a unu proiectu de lege despre libertatea religiunei.

Primu ministrulu Tisza replica: Guvernulu regretà ca nu a potutu implini promissiunea data din caus'a lucrâriloru celoru multe, dara elu va staruí cá câtu mai curendu sa-si implinésca cuventulu. Câtu pentru temerea de cleru oratorulu afla de prisosu a respunde. Guvernulu — in consciinti'a sea de implinire seriósa a datorintiei — nu se teme de nimicu, nici chiaru de frasele cele mari patetice, cari dovedescu o staruintia sublima dara cari aplicate la tempu nepotrivitu potu se produca efectulu contrariu. In Ungari'a esista libertate de religiune si gravamenele amintite de Iranyi dovedescu ca n'au obvenitu decâtu unele casuri cari nu deróga validitatea generale a afirmatiunei. Tisza cere respingerea proiectului de resolutiune ceea ce se si face.

Chorin interpeléza pe ministrulu presiedinte ca cum va procede guvernulu fatia cu atitudinea guvernului austriacu relativu la stipulatiunile dintre ambele guverne, mai vrea elu se negocieze mai departe cu guvernulu austriacu séu e decisu a aplicá in cestiunea vamiloru si a bancei dreptulu statului ungurescu garantatu prin lege de a dispune singuru de sine?

Primu ministrulu Tisza respunde la prim'a intrebare, ca guvernulu va cautá a se convinge, déca mai tiene guvernulu austriacu la stipulatiunile statorite (in Maiu) si-'si va conformá apoi procederea dupa convictiunea castigata.

Câtu pentru intrebarea a dóu'a respunsulu aterna dela modulu cum se interpreta cuventulu negociare. Cumca nu voiu negociá in intielesulu acel'a cá sa se modifice principiele fundamentali, asupr'a câror'a amu convenitu, acést'a o amu dechiaratu si eri, dara este datorinti'a mea, cá cu privire la afacerile ce atingu ambele pârti ale monarchiei se negociezu cu acelu guvernu pe care Majestatea Sea lu va pune in fruntea tieriloru representate in senatulu imperialu.

Interpelatorulu nu e multiemitu cu respunsulu, dara camer'a lu ia la cunoscintia.

Cetimu in „Monitoriulu oficialu“:

Joi 11 curentu, ór'a $3\frac{1}{4}$ dupa amédi, M. S. Domnitoriulu a sositu la Galati cu vaporulu Stefanu celu Mare, insotitu de dnii ministri de interne si de resbelu, de comandantulu divisiei, de d. prefectu de Covurluiu, cari intempinase pe Mari'a Sea la Brail'a, de comandantulu flotilei si de oficierii marelui cuartiru generalu.

La debarcare M. S. Domnitoriulu a fostu asteptatu de tóte autoritâtile civile si militare si de unu numerosu publicu. D. primariu alu orasiului Galati oferindu Mariei Sele, dupa datine, pâne si sare, a pronunciatu urmatórea cuventare:

Mari'a Ta! Cetatienii portului Galati, prin organulu meu, cá representantu alu loru, Ve felicita de bun'a sosire. Cetatienii asteptau cu bucurie pe augustulu si iubitulu loru suveranu. Comerciulu, Mari'a Ta, din caus'a evenimenteloru din afara, este in complecta stagnatiune; sperâmu si avemu puternice garantii in intielepciunea guvernului Mariei Tale; in patriotismulu de care suntu inspirati representantii corpuriloru legiuitóre, ca voru esí cu fericire din acésta dificila situatiune.

Sa traesci, Mari'a Ta!

Sa traiésca M. S. Dómn'a!

M. S. Domnitoriulu a respunsu:

Ve meltiemescu din inima pentru felicitatiunile ce 'Mi adresati in numele primului portu alu Romaniei. Vinu cu cea mai mare placere in mijloculu d-vóstra, unde mi s'a facutu totu-déun'a o frumósa primire.

De ací, Mari'a Sea a mersu la biseric'a Sf. Nicolae, unde s'a celebratu unu Te-Deum.

Dealungulu stradeloru, poporulu adunatu aclamá trecerea Mariei Sele prin urâri calduróse. Dela biserica, Inaltimea Sea a purcesu la cuartirulu ce se pregatise in casele dlui Dobrovici, consilieru comunalu; ací Mari'a Sea a primitu autoritâtile civile si totu corpulu oficerescu alu divisiei IV active.

La prândiu, Mari'a Sea a binevoitu a intruní pe d. primariu alu orasiului, pe d. prefectu si alte autoritâti civile, pe comandantulu divisiei si pe ceilalti siefi militari. La mésa primarulu a radicatu urmatoriulu toastu:

Inchinu acestu toastu in sanatatea M. S. Domnitoriului si M. S. Dómnei. Cetatienii galatieni suntu veseli, Mari'a Ta, avendu-Ve in mijloculu loru si Ve dorescu viétia indelungata pentru prosperitatea Romaniei.

Sa traiti Mari'a Vóstra!

Sa traiésca M. S. Dómn'a!

La acestea Mari'a Sea a respunsu:

Multiamescu de primirea cea mai cordiala ce adi, cá in totu-déun'a, amu gasitu in orasiulu Galati; urezu prosperitate celui mai insemnatu portu alu Romaniei si speru ca tempurile grele in care ne aflâmu voru trece, si ca comerciulu 'si va reluá vechiulu seu cursu. Radicu acestu paharu in sanatatea orasieniloru galatieni.

Sér'a, Mari'a Sea a binevoitu a asistá la representati'a de gala la teatru italianu, data in onórea sosirei Mariei Sele.

A dóu'a dî, la órele 9 ante-meridiane, Mari'a Sea, insocitu de d. ministru de interne, a visitatu liceulu, scól'a primara de baieti Nr. 1 si scól'a de fete Nr. 1.

M. S. Domnitoriulu a avutu inalt'a bunavointia a face mai multe cestiuni eleviloru, de ale câroru respunsuri a remasu multiamitu.

Dupa aceea a visitatu spitalulu comunalu si militariu, si la ór'a 12 s'a inapoiatu la cuartiru La ór'a 1 M. S. Domnitoriulu a incalecatu si insocitu de d. ministru de resbelu si marele cuartiru generalu, a trecutu in revista si a primitu defileulu trupeloru Din caus'a tempului celui reu, trupele erau in cuartirele loru si nu au esitu decâtu la darea alarmei, si intr'o jumetate óra ele erau asiediate dealungulu stradei celei mari si se compuneau din batalionulu III de venatori, regimentulu 8 de linie, 3 batalióne de dorobanti, ambulantie, 2 regimente de calarasi, o baterie de artilerie si o sectie artilerie teritoriala. Mari'a Sea a inspectatu in detaiu fia-care batalionu. Mari'a Sea a primitu visit'a dloru consuli, cari au fostu presentati de consululu rusescu, si a binevoitu a convorbí in parte cu fia-care. La ór'a 6 si jumetate, Mari'a Sea a binevoitu a intruní la prândiu mai multe persóne civile si militare.

Sambata, la 9 óre ante-meridiane. Mari'a Sea, insocitu de d. ministru de interne, de prefectulu districtului primariulu si procurorulu tribunalului, a visitatu tribunalulu, prefectur'a si penitenciarulu. La órele $9\frac{3}{4}$ Mari'a Sea sosindu la gara, a fostu intempinatu de d. comandantu alu divisiei si de toti domnii oficieri superiori ai garnisónei. Cu acésta ocasiune in sal'a de asteptare, i s'a presentatu oficierii flotilei.

Mari'a Sea, luându diu'a buna dela comandantulu divisiei, i-a multiemitu de bun'a stare in care a gasitu trupele, aretandu Inalt'a Sea convingere ca ele 'si voru face si acum, cá totu-déun'a, cu sfintienie datori'a loru.

La órele 10, Mari'a Sea a parasitu Galatii cu trenu espresu pentru a continuá drumulu spre Focsiani; naintea suirei in vagonu, Mari'a Sea luându de mâna pe primariu, i-a multiamitu inca odata de bun'a primire ce 'i s'a facutu in orasiulu Galati, rugându-'lu a fi interpretulu seu pentru acésta buna primire câtra toti orasienii. La órele $12\frac{1}{3}$, Mari'a Sea a sositu la Tecuci; la Barbosi a fostu intempinatu de prefectulu de Tecuci si consilierii districtului. La tóte garele trecerea Mariei Sele a fostu aclamata, de unu mare numeru de militieni presentandu armele; tóte garele erau impodobite cu ghirlande si drapele nationale. In Tecuci, Mari'a Sea, coborindu-se din trenu, a fostu intempinatu de primariu, care oferindu-i pâne si sare, l'a felicitatu de bun'a venire; intrandu in sal'a de asteptare, Mari'a Sea a binevoitu a convorbí cu autoritâtile adunate acolo. La $12\frac{3}{4}$, Mari'a Sea a continuatu drumulu spre Marasiesti in aclamârile calduróse ale publicului. „Timpulu.“

Sciri telegrafice.

Vien'a 3 Decembre. Adunarea de astadi a constitutiunaliloru a primitu unanimu propunerea, conformu câreí respinge statutulu proiectatu si publicatu in afacerea organisârei bancei, fâra de a eschide prin acestu votu acceptarea altoru propuneri privitóre la pactulu dualisticu.

Parisu 3 Decembre. Dufaure si intregu cabinetulu au demissiunatu.

Parisu 4 Decembre. Mac Mahon s'a adresatu câtra ducele Audiffret-Pasquier provocandulu la formarea cabinetului; Audiffret n'a primitu inca missiunea acést'a. Maresialulu a amanatu decisiunea pâna va respunde Audiffret definitivu.

Petersburg 5 Decembre. Generali rusesci asigura ca Romani'a s'a obligatu a participá la resbelu cu 52,000 osteni si 100 tunuri alaturea cu Russi'a.

Armat'a de sudu dela Chisieneu primì tocm'a acum numirea oficiale: „Armat'a activa dela Dunare.“

Budapest'a 5 Decembre. Ministri presiedinti de ambe pârtile au declaratu naintea Majestâtiei Sele ca negociârile loru n'au avutu nici unu succesu. Maj. Sea li-a demandatu! ca trebuie sa se nisuiasca a complaná contrastele. Ministri austriaci Lasser si Depretis au plecatu la Vien'a. Ministrulu presiedinte Tisza a fostu la amédi primitu de Maj. Sea in audientia.

Berlinu 6 Decembre. Principele Bismarck a respunsu in parlamentulu imperialu la o interpelatiune a lui Richter in privinti'a urcârei vâmiloru rusesci: Pre câtu tempu voiu fi la postulu acest'a nu va succede nici odata a alterá amiciti'a cea de o suta de ani cu Russi'a. Fiti convinsi ca alianti'a celoru trei imperati inca merita numele si esista inca. In privinti'a cestiunei orientali noi gâsimu ca problem'a nóstra este a mijlocí intre puteri si a localisá resbelulu. Noi vomu fi activi numai cându vomu vedé pe vre-o putere nóua amica periclitata.

Varietâti.

⁂ (Anunciu pentru carturari.) Tipografi'a nóstra archidiecesana, intrandu in relatiuni cu cea mai mare libraria din Romani'a, a dlui Socecu & Comp. din Bucuresci, se afla in positiune a procurá tóte cârtile, ce aparu in Romani'a, prelânga pretiurile cu cari se vendu acolo.

Doritorii de a-si procurá cârti din Romani'a, sa se adreseze numai la directiunea tipografiei archidiecesane in Sabiiu, de unde le potu capetá in tempulu celu mai scurtu si cu pretiurile de acolo, computandu-se numai agiulu.

Vomu publicá si unu estrasu din catalogulu cârtiloru. De presentu se afla de vendiare in tipografi'a nóstra cârtile scolastice: Botanic'a si Mineralogi'a de „Naneanu“ si Zoologi'a de „Stefanescu.“

⁂ (Interpelatiune estraordinara.) Domnulu corespundinte alu nostru din Budapest'a ne face urmatórea interpelatiune:

Are onorat'a redactiune cunoscintia despre aceea cumca:

1. Culegatorii tipografiei archidiecesane facu prea multe erori de tipariu?

2. Corectorulu „Telegrafului“ nu lucra cu deplina atentiune la objectulu ce se tratéza; câci decumva erá cu atentiune, nu punea d. e. in corespundinti'a din Nrulu 92, in gur'a lui Sennyei, cându este vorba de impacatiunea cu Austri'a — „Transilvani'a“ in locu de „Translaitani'a“, nu o permitea nici chiaru decumva in manuscriptu erá comisu vr'unu „lapsus calami“ ceea ce nu erá?

3. Dà cu socotél'a on. redactiune cumca erorile esentiali de tipariu suntu vexatórie si desgustatórie pentru publiculu cetitoriu si pentru colaboratori?

Déca tóte acestea le cunósce si le scie, ceea ce presupunu, apoi o rogu, se binevoiésca a face pasi la onorat'a comissiune, séu epitropie, séu cum se numesce organulu, care este chiamatu prin testamentulu fericitului Siagun'a a se ingrigí de bun'a administratiune a tipografiei archidiecesane, cá acelu isvoru de venitu se fia ajustatu cum se cade dupa recerintiele tempului de astadi, câci numai asiá va poté corespunde chiamârei sele.

(Interpelatiunea de mai susu, déca amu sci ca are cine sa ni o respunda, amu face-o si noi de câte ori vedemu cerbicósele erori cum suridu in diu'a esirei fóiei si facu hazu de necasulu redactorului, colabor. si corectorului. In necasurile nóstre cele dese escate din circomstantie erorico-tipice refugimu la: habent sua fata ..... R.)

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Noemvre (6 Decb.) 1876.

Argintu	115 50
Galbinu	6 07
Napoleonu d'auru (poli)	10 23
Valut'a nóua imperiale germâna ...	62 90

Concursu.

De óre-ce in urm'a publicârei concursului in „Telegr. Rom.“ Nrii 82, 83 si 84, pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confessionala din comun'a gr. or. Bacaintiu, pâna la espirarea terminului nu s'a insinuatu nici unu concurente pentru acea statiune meritatu; se publica de nou concursu cu prolungirea terminului pâna la 25 Novembre a. c.

Emolumentele suntu: 150 fl. cuartiru, lemne si 20 ferdele bucate.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru asterne la subscrisulu suplicele loru instruite in intielesulu statutului organicu, prelânga care se face observarea: cum ca bunii cântareti voru avé preferintia.

Secarembu 7 Novembre J876.

Sabinu Piso,
protopr.

(2—3)

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iér pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 95. ANULU XXIV.

Sabiiu 28 Novembre (10 Dec.) 1876.

ad. Nr. 3305. Scol.

Programu de invetiamentu

pentru scólele normali de confessiunea gr. or. româna in archidiéces'a gr. or. româna din Transilvani'a.

Obiecte de invetiamentu.

A. *Pentru baieti:*

1. Doctrin'a religiunei si a moralului.
2. Gramatic'a (limb'a materna) si alta obligata, (ungurésca).
3. Aritmetic'a si geometri'a.
4. Fisic'a si istori'a naturale cu privire mai alesu la agricultura si industria.
5. Geografi'a si istori'a (universale si a patriei).
6. Fundamentele economiei rurali.
7. Studiulu constitutiunei patriei.
8. Cantu.
9. Caligrafi'a si desemnu.
10. Gimnastic'a cu privire la esercitiele militari.

B. *Pentru copile:*

1. Doctrin'a religiunei si a moralului.
2. Gramatic'a (limb'a materna) si una obligata, (ungurésca).
3. Aritmetic'a.
4. Fisic'a si istori'a naturale cu privire mai alesu la gradinaritu si la ocupatiuni femeiesci.
5. Cantu.
6. Caligrafi'a si desemnu.
7. Lucruri de mana femeiesci.

Datu din siedinti'a consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolasticu, tienuta in Sibiiu, la 17. Novembre, 1876.

Pentru Escelenti'a Sea D-lu archiepiscopu si metropolitu:

Nicolau Pope'a m. p.
Archimandritu si vicariu archiepiscopescu.

---

ad Nr. 3305. Scol.

Programu de invetiamentu

pentru scólele populari de confesiunea gr. or. româna in archidieces'a gr. or. româna din Transilvani'a

Objectele de invetiamentu:

1. Doctrin'a religiunei si a moralului.
2. Cetirea si scrierea.
3. Calcularea din capu si cu cifre, si cunóscerea mesuriloru din patria.
4. Gramatic'a.
5. Fisic'a si istori'a naturale cu privire la modulu de viétia si la tienutulu, de care se tiene partea cea mai mare a parintiloru copiiloru.
6. Geografi'a si istori'a patriei.
7. Esercitii practice in economi'a rurale si mai alesu in gradinaritu.
8. Scurta cunóscere a drepturiloru si detorintieloru civili.
9. Cantu.
10. Esercitii corporali cu privire la esercitiulu militariu.

Pentru Escelenti'a Sea d-lu Archiepiscopu si Metropolitu.

Nicolau Pope'a m/p.
archimandritu si vicariu archiepiscopescu.

Budapest'a 6 Deceb. 1876.

Vulpea cea cu trei peri in crescetu carea inainte de 6 ani a documentatu cumca mai bine cunósce pusetiunea si situatiunea Franciei decâtu insusi guvernulu francezu, asiá se vede ca se ocupa seriosu cu studiarea referintieloru tierei nóstre, si utcumque binisioru cunósce nu vréu se dicu slabiciunile, dar' chiaru si natur'a unguriloru.

De cându este la ordinea dilei cestiunea orientala, tienut'a Germaniei insuflá cea mai mare ingrigire — nu dicu guvernului pentruca pe acest'a inca nime nu-'lu scie ce voiesce — ci mai cu séma diurnalisticei magiare, pentruca Bismark, care favoritu de norocului armeloru tiene in mâni astadi sórtea Europei — continuu tacea.

Asiá se vede inse ca intreprinderea filoturcului englezu, care prin lordulu Salisbury pe la tóte usile a batutu pentru de a-si cascigá aliati contr'a Russiei, si nicairi n'a aflatu ce a cercatu, a deschisu gur'a acestui barbatu mutu.

Vineri la banchetulu parlamentului germanu intre pahare s'a dechiaratu si elu in cestiunea orientala a la lordulu Beaconsfield, si dechiaratiunea lui a produsu mare bucurie in Israilu, va se dica in diurnalistic'a austro-ungara, care cu pucine esceptiuni este manuita de fiii lui Israilu.

Acum'a nici o frica nu mai au ómenii nostri de rusi, pentruca Bismark a disu, ca Germani'a se va nesuí cá sa se sustiena pacea, iér' incâtu acést'a aru fi cu neputintia, sa se localiseze resbelulu intre poterile beligeranti, va se dica intre Russi'a si Turci'a, si in actiune ea numai atunci aru pasí, cându s'aru periclitá intregitatea bunului seu vecinu Austro-Ungari'a, a cârui sórte 'i jace la inima.

Lui nu-i insufla ingrigiri discordi'a ce domnesce astadi intre Austri'a si Ungari'a, pentruca elu este convinsu, cumca in momentulu supremu de cumva Domnitoriulu Franciscu Iosifu imbracatu in uniforma de generalu alu honvediloru s'aru pune in fruntea magiariloru, acesti'a aru pune tóte la o parte si i-aru urmá cu entusiasmu.

Din acésta frase se vede cumca Bismark pré bine cunósce vanitatea magiariloru, si acésta frase a si avutu efectulu doritu, pentruca diurnalistic'a magiara unisono salta de bucuria, si nu se uita la partea esentiala a dechiaratiunei, carea invólve mai mare periculu pentru filoturcii nostri decâtu tacerea observata de Bismark pânaací.

Ce va se dica „localisarea“ resbelului intre rusi si turci?

Va se dica: Angli'a se-si caute de tréba acasa si se nu umble dupa potcóve de cai morti pe la Constantinopole, câci pe turcu nu-'lu mai póte sustiené in viétia nici cu „mochus“ ulu seu dictatu de egoismu negutiatorescu.

Va se dica elu e intielesu cu Russi'a, cá se ispravésca cu turculu odata, si se coréga map'a orientului dupa placu.

Va se dica: cá aerulu Europei sa se curatie de miasmele cadavrului turcescu, — pentru-ca fia fanatismulu mahomedanu câtu de poternicu, aceea totu nu o mai crede adi nimenea, ca aru fi in stare sa repórte invingere contr'a colosului dela nordu plus popórele resculate din Turci'a européna de astadi.

Russulu s'a dechiaratu solenu ca nu voiesce din resbelulu cu turcii nici o estindere teritoriala.

Acést'a i-o si póte crede Europ'a, — inse de aci nu urméza ca invingerea lui nu póte deveni periculósa pentru Ungari'a.

Deocamdata e de ajunsu pentru elu atât'a: cá sa radice pe ruinele Turciei europene câte-va staturele, fia chiaru independinti la vedere, acelea inse in fapta totu-déun'a voru stá la dispusetiunea lui, politic'a lui nu este de adi pe mâne, elu scie si póte asceptá, si in fine „kommt Zeit, kommt Rath“, — ce este inevitabilu este inevitabilu . . . . . .

Germani'a? scurtu la vedere trebue sa fia acelu politicu, care se lasa a fi sedusu cu momeli ce suntu diametralu opuse programului naturalu alu acestui statu nationalu.

Fras'a cu „uniform'a de honvedu“ inca póte sa-si aiba insemnatatea sea; cine scie? in ce directiune se va miscá actiunea Germaniei atunci, cându Domnitoriulu Austro-Ungariei se va imbracá in uniforma „de generalu de honvedi“? óre nu va fi aplecata Germani'a a-i dice: cumca-i stà pré bine cu acea uniforma ungurésca, aru fi pecatu sa o lapede pentru cea vechia nemtiésca, care i-aru prinde bine ei de unu petecu pe a sea . . . . .

Pe la noi atmosfer'a e plina de crise ministeriali.

Adi cade ministeriulu austriacu, mâne celu magiaru, poimâne ambele, si eara-si nici unulu.

Ministrii din Vien'a totu pe rendu se aréta pe la noi, pentruca Domnitoriulu inca este aici. — Se tienu consilii peste consilii ministeriali comune sub presiedinti'a Domnitoriului, comune fâra Domnitoriulu, separate etc. Publiculu ascépta cu nerabdare resultatulu, si acel'a nu mai vine. Situatiunea e neschimbata, si cris'a permanenta.

Atât'a se scie, ca Domnitoriulu a luatu tréb'a in mânile sele, aru dorí sa póta complaná divergintiele dintre ambele guverne respective state ale monarchiei comune, dar' inca nu i-a succesu nici chiaru Lui acést'a.

Ministrii nostri cu cei austriaci si viceversa, numai oficiosu la demandarea Préinalta stau de vorba. Ministrii cislaitani s'au dechiaratu: cumca ei nu suntu in stare a esecutá stipulatiunile din Maiu; — ai nostri au respunsu ca ei acea basa nu o potu parasí, prin urmare cu unu guvernu care nu stà pe acea basa ei nu voru pactá, si nu se convoiescu nici la prolungirea terminului de a presentá cameleloru stipulatiunile staverite intre ambele guverne.

Deci intre aceste dóue guverne ori-ce incercare de invoiéla este impossibila.

In acést'a situatiune ambele guverne si-au depusu sórtea in mânile Maiestâtiei Sele.

Ce va face Domnitoriulu intre aceste impregiurâri critice? in momentulu acest'a nime nu o scie,*) — un'a este necontestaveru, ca pe aici toti suntu ingrigiti, chiaru si acei'a cari dealtmintrea intru nimicu nu suntu multiamiti cu guvernulu.

Fric'a nu este numai de caderea guvernului, câci acestu „Christkindli“ li-aru placé multor'a cá se-lu póta duce acasa pe craciunu, dar' se temu ei de alt'a, se temu ca nesucсediendu crearea unui „modus vivendi“ cu banc'a din Vien'a, si urmându ruptur'a preste totu si in privinti'a celorulalte cestiuni, in lips'a totala de creditu, de care ne bucuramu dejá in pietiele Europei, incâtu nu potemu nici vinde nici elocá nimicu, pâna un'a alt'a va fi statulu necessitatu se faca pe banchieriulu, si apoi va se urmeze o catastrofa de care au se tremure in prim'a linia toti acei'a cari si-au elocatu banii in hârtii de statu, si de acesti'a suntu multi, pentru-ca o mare numerulu hartieloru nóstre de statu.

Nici garanti'a de statu nu este totu-déun'a cea mai sigura ipoteca, — comód'a si eftin'a economia de „fórfeci“ se resbuna câte-odata mai cumplitu decâtu ori-care alt'a.........

Cestiunea bancei natiunali

a adusu Ungari'a si in specie pe natiunea magiara, dupa insa'si recunóscerea foiloru magiare, intr'o positie atâtu de critica, cum nu s'a mai aflatu dela catastrofa de Mohács incóce.

Starea financiara a Ungariei a ajunsu multiamita economisârei si ocârmuirei de pâna acum'a, la sapa de lemnu. Creditulu, ce altcum nu e mijlocu radicalu, ci numai un'a dintre cele mai nepotrivite paliative spre momentan'a acoperire a lipsei, — a trecutu tóte marginile, intre cari s'aru mai puté valorá. Cu tóte acestea lipsele statului crescu nu scadu Si astufeliu e de cea mai mare importantia, putemu dice, conditie de esistintia intrebarea: de unde sa se mai astupe — dupa ce dârile si impositele au trecutu mai preste gradulu suportabilitâtiei — multele si adencile gauri ale masinei de statu, cari neastupandu-se la tempulu loru amenintia mereu nu numai starea pe locu, ci cutropirea de totu a masinei.

Diferitii ocârmuitori de pâna acum'a ai vistieriei nóstre publice, si-au cascigatu pre rendu meritulu de a administrá de adi pre mâne; pâna cându li se incurcara unui'a dupa altulu intru atât'a itiele, incâtu ne mai sciindu in catrau, a trebuitu se faca locu altui'a, carele de nou se indeplinésca acela'si esperimentu.

Actualulu financiariu de statu se parea a fi nimeritu cuiulu in capu, cându a nascocitu cestiunea reformei dâriloru de consumu, a tarifeloru vamali si a bancei. De ací avé sa ne vina mantuirea nóstra economica si financiaria. Si nu mai puté incapea indoiéla, ca in scurtu tempu financiele nóstre se voru puté mesurá cu ale ori-cârui altu statu din Europ'a.

Speranti'a inse incéla. Si cu câtu a fostu mai dulce speranti'a nóstra intru vindecarea grabnica si sigura a miseriei nóstre economice si financiari prin reformele inventate; cu atâtu e mai amara esperinti'a ca avantagiele sperate fura numai inchipuite si ca adi ne aflâmu intr'o miseria de siguru mai potentiata!

Resultatele petractâriloru intre ministeriele ambeloru pârti ale monarchiei, din Maiu a. c. nu ne adusera si nici nu ne promitu nici unu folosu. Preste totu pertractârile acestea paru a nu fi dusu dela inceputu la unu intielesu definitivu, nici chiaru intre ambele deputatiuni. Si starea de adi a cestiunei bancei ne demustra ca chiaru ceea ce a crediutu regimulu nostru de terminatu, avù unu caracteru numai provisoriu si conditiunatu.

---

*) Vedi tel. serviciului nostru specialu. R.

Reformele in privinti'a dâriloru de consumu si a tarifeloru vamali resp. resultatulu pertractâriloru in privinti'a reformeloru acestor'a, e inca detrasu discutiunei publice. Cu atât'a mai neplacutu atinge inse pres'a magiara, cestiunea bancei in stadiulu ei de adi, dupa care se pare ca totulu ce s'a crediutu de facutu, are sa se privésca de nefacutu.

Sirguinti'a regimului ung. de a reformá si banc'a natiunale din Vien'a pre basa dualistica, dupa proportiunea cuoteloru pentru acoperirea speseloru comune de 70 si 30 cu impartirea fondului de metalu si administrarea ei in forma dualistica in Vien'a si Pest'a, — se vede a remanea prelânga tóte incordârile de pâna acum zadarnica.

Guvernulu austriacu intetitu de matadorii bancei si de partidulu din care a esitu, nu voiesce se mai scie nimic'a de statutulu pentru reformarea bancei in form'a dualistica pretinsa de magiari. Guvernulu nostru, tienendu mortisiu la reformarea ast'a, amenintia pentru casulu cându nu s'ar' efeptuí, cu formarea unei banci separate de statu si solvirea cuotei pentru spesele comune, cu seduli de ale bancei sele de statu; cu alte cuvinte cu obligatiuni garantate numai prin starea economica si financiaria de adi si din viitoriu a Ungariei.

Ce urmâri póte avé colisiunea acést'a atâtu de acuta, in casu cându nu i-aru succede prudentiei monarchului de a o aduce la o complanare; 'si póte inchipuí ori-cine. Bune urmâri nu póte avé nici cum si in deosebi nu pentru noi cetatienii ungureni, cari cu notele de statu abiá ne vomu puté procurá articolii de lipsa din afara si abiá vomu puté sustiené si restrinsulu comerciu de pâna acum'a cu tierile din afara. Pentru statu inse inca nu póte avé folosu durabilu formarea bancei de statu si edarea noteloru ei, pentru ca de-si vistieri'a statului 'si va acoperí séu mai bine dicându si va amaná prin notele sele pre unu tempu obligamintele, de alta parte iér' 'i voru scadé venitele; dupa ce dârile si diferitele prestatiuni de statu negresitu ca se voru efeptuí iér' in note de statu si astfeliu vistieri'a statului insasi va avé la dispositia mai multu notele sele.

Ce urmâri inse póte avé solvirea cuotei pentru spesele comune — dintre care o parte e a se solví chiaru in moneta sunatóre — prin note de statu unguresci? Numai viitoriulu ne póte descoperí.

Marti in 30 Novembre, conformu conclusului sinodalu din 1874, se va serbá in tóta archidieces'a nóstra transilvana memori'a neuitatului Archiepiscopu si Metropolitu a Marelui **Andreiu** baronu de **Siagun'a**.

Junimea dela institutulu nostru teologicu-pedagogicu, constituita in societatea de lectura „Andreiu Siagun'a", arangià pentru presér'a acestei dile (luni in 29 Novembre) o siedintia publica in Seminariulu Andreianu cu urmatórea programa:

1. „Romania multu cercata", poesi'a de Boiu, melodi'a de Cuntianu, esecutata de corulu vocale.
2. „Cuventare ocasionala", rostita de Basiliu Damianu cler. an. III.
3. „Sentinel'a Romana", poesi'a de Alessandri, declamata de Daniilu Chirila, cl. a. III.
4. „Insemnatatea studiului istoriei natiunale politice si bisericesci", disertatiune, rostita de Ioanu Strevoiu, clericu an. III.
5. „Tudoru Domnu", poesia de Niculescu, cântata de Ioanu Punteanu cl. a. I. si Basiliu Voin'a.
6. „Tiganulu vendutu", poesi'a de Boliacu, declamata de Alesiu Popopoviciu cl. a. II.
7. „Influinti'a mamei asupr'a educatiunei", disertatiune rostita de Basiliu Voin'a cl. a III.
8. „Dumnedieulu nostru" poesi'a de Lapedatu, melodi'a de Cuntianu esecutata de corulu vocale.

In totu momentulu asteptâmu sa audimu ceva despre conferinti'a diplomatica intrunita la Constantinopole. Sciri telegrafice dela 5 Decembre st. n. ne spunu numai ca lord Salisbury a sositu in acea di si ca conferinti'a avé sa se deschida indata. Alte sciri, cari inse nu potu fi privite decâtu de anticipatiuni nesigure, intarescu ca resbelulu nu se va poté evitá, inse elu va fi localisatu intre Russi'a si Turci'a. Altele ne mai spunu, ca Angli'a, ori câtu de hotarîta mai nainte a sarí intr'ajutoriulu Turciei, dupa unu arangiamentu nou diplomaticu intre dens'a si Russi'a, s'aru fi apropiatu de acésta din urma asiá de tare incâtu nu va pune pedeci unei ocupatiuni rusesci.

Dreptu semnu ca ocupatiunea rusésca este aprópe de realisare, cu alte cuvinte, de a se dá freu liberu evenemínteloru in orientu aru fi, ca prefectii in Romani'a suntu confidentialu avisati si instruiti cum au sa se pórte la intrarea cea mai de aprópe a unei armate rusesci de 150,000 ómeni. Romani'a, se dice mai departe, se va alaturá cu fortiele ei armate acestor'a, dupa ce a aratatu ca din puterea ei nu se póte opune intrârei rusiloru, iéra de alta parte ajutoriulu invocatu dela puterile garante inclusive dela Turci'a pentru sustienere neutralitâtiei nu la pututu dobândí. Romani'a nu va radicá nici macaru unu protestu formalu contr'a invasiunei rusesci.

Din Bucurescí s'au dirigatu spre Calafatu in nóptea dela 4 spre 5 Decembre, cu trenu specialu, regimentulu Nr. 4 cu 8 baterii complete, iéra arsenalulu, archivulu catastrului si alu municipiului s'a transportatu la Tergoviste.

Russi'a a denumitu dejá pre principele Cercavschi de comisariu civilu pentru Bulgari'a. Acestui'a i se alatura cá adjuncti Abaza, Samarin, Chrusciov si Isacov. Problem'a acestoru comisari este intemeiarea reformeloru si ordinei celei nóue in Bulgari'a, asiá precum o voiesce Russi'a.

Cuventarea lui Bismarck de care amintiramu intr'o scire telegrafica in altu numeru si astadi amintimu iérasi intr'o scire telegrafica ca a fostu bine primita in cercurile mai inalte din Vien'a, pare a fi avutu efectu contrariu in Budapest'a*) si cercurile din Vien'a de unde se inspiréza „P. Ll." Fói'a acést'a privesce cu multa neincredere in cele spuse de Bismark in parlamentulu germanu cá respunsu la o interpelatiune si deduce ca cu tóte asigurârile bismarkiane evenemintele orientali potu luá o desvoltare incâtu Austro-Ungari'a sa fia silita a pasí contr'a Russiei.

„P. Ll." nu mai crede in „fictiunea" aliantiei coloru trei imperati, carea indata ce se va incepe seriositatea sângerósa va disparé cá fumulu. Austro-Ungari'a incheia numit'a fóia nu se póte lapedá nici odata de detorintiele câtra esistinti'a sea propria.

Cetimu in „Românulu":

O mare panica s'a respânditu astadi in Bucuresci, comunicându-se dela orasiele de porturi, unde ea este si mai mare: trecu turcii! este tipetulu ce se aude, si cei ce 'si aducu aminte de selbateciele basbuzuciloru, chiaru si in 1854 la Turnu-Magurele spre esemplu, se implu de spaima.

Suntemu in positiune de a afirmá, pentru liniscirea acestoru temeri, ca nici unu motivu seriosu nu le póte justificá pâna astadi. Nici poduri pe Dunare nu se facu, nici o amenintiare de trecere nu este; in fine, nimicu din asemeni vuiete nu este esactu.

Incâtu privesce incursiunile selbatece de cari poporatiunile nóstre se temu, sperâmu ca guvernulu va luá mesuri de padia, cu tóte ca chiaru guvernulu otomanu va face acésta padia destulu de bine, spre a nu lasá cá pamentulu nostru se fia calcatu de bandele selbatece de basibuzuci. O asemene padia aru fi folositóre mai cu osebire Turciei.

Cetimu in „Unirea Democratica:"

Reu voitorii Romaniei, acei'a cari au privitu progresulu nostru cá o stavila cotropiriloru, ce in diverse tempuri au incercatu asupra-ne, vedu cu ochi rei pregatirile ce se facu inauntru, si cauta a ne aretá puteriloru garante cu dispositiuni belicóse si intentiuni de aventure, cari in totu-déun'a au fostu departe de spiritulu politicu alu guvernului liberalu. Concentrarea armatei in cutare séu cutare punctu alu tierei este pentru ei indice de nesinceritatea nóstra; iéra vizitele de curtenie, ce se facu intre suveranii vecini prin intermediulu ministriloru, suntu atâtea semne de o aliantia vedita.

Decisiunile conferintiei dela Constantinopole, noi trebuie sa le asteptâmu cu arm'a la bratiu; acést'a in scopulu de a mantiené siguranti'a inauntru si acea a fruntarieloru, cându aru fi amenintiate. Aceste cuvinte testuale ale tratatului dela Parisu, 1856, 1858 (art. 26, 43), suntu recunóscerea unui dreptu sacru, care decurge din suveranitatea nóstra, si care odata mai multu ne-a fostu recunoscutu prin mentionat'a conventiune. Déca dar', acestu tratatu, pre lânga alte cestiuni ce voru preocupá conferinti'a dela Constantinopole, va face objectulu deliberatiunei ambasadoriloru, acést'a nu poate fi decâtu neaperatu in scopulu de a-i dá o mai mare taria si prin urmare o sanctiune garantiei colective a puteriloru, de care ne bucurâmu pâna astadi. O atare decisiune aru asigurá pentru totu-déun'a sórtea Romaniei, si aru creá o stavila, care pusa intre dóue mari puteri, totu-déun'a gat'a a intrá in lupta, aru fi mijloculu celu mai eficace pentru asigurarea pâcei orientului. Integritatea si inviolabilitatea teritoriului românu, recunoscute solemnu de puteri cá necesare echilibrului europénu, precum s'a recunoscutu acést'a Elvetiei prin tratatulu din 1815, aru fi o recompensa meritata pentru atitudinea nóstra corecta, recunoscuta de mai tóta pres'a européna. In acestu sensu, inse cu aplicatiune la integritatea Turciei, voiesce a lucrá si ministeriulu englezu prin delegatii sei la conferintia.

Déca acestu dreptu nu ni s'aru cunósce si nóue, si déca, fâra a cere permissiunea tierei spre a trece prin teritoriulu nostru, un'a din puterile in litigiu aru face-o, nu ne remâne altu decâtu a cautá sa ne asigurâmu esistenti'a séu neutralitatea prin o aliantia puru defensiva.

In senatulu Romaniei s'au petrecutu in dilele dela 19, 20 si 21 Novembre lucruri cari merita a fi cunoscute si la noi. Cu ocasiunea desbaterei adresei, prin carea se cere a se esime de sub scutulu immunitâtiei senatoriale trei senatori, fosti ministri si cá atari dati in judecata spre a se tramite inaintea justitiei, s'au sulevatu principie constitutiunale, cari voru interesá si pre cetitorii nostri.

Nepermitiendune spaciulu colóneloru nóstre mai multu, ne marginimu prelânga raporturile diuariului bucuresceanu „Timpulu", dupa care reproducemu cele trei memorabile siedintie ale senatului.

Romani'a.

SENATULU.

Siedinti'a de Vineri 19 Novembre 1876.

Siedinti'a se deschide la ór'a 1 si $^3/_4$ p. m. sub presiedinti'a dlui vicepresiedinte, M. Cogalnicénu. Presenti 54 domni senatori. — Tribunele gemeau sub afluenti'a unui numerosu publicu.

Dupa indeplinirea formalitâtiloru obicinuite se acordà concediu dloru Diamandi si Negruzzi.

Dlu presiedinte anuncia ca la ordinea dilei este cererea camerei de a se incuviintiá urmarirea fostiloru ministri cari facu parte din senatu.

Se incuviintiéza a se luá in desbatere proiectulu de lege pentru creditulu de 4 milióne, cerutu de ministrulu de resbelu pentru completarea armaturei si a munitiuniloru de resbelu.

Art. I si II se primesce fâra nici o discutiune, si punendu-se la votu prin bile intregulu proiectu, se primesce cu 50 bile pentru 4 contr'a, votanti fiindu 54.

Siedinti'a se suspenda pentru 10 minute.

La redeschidere d. Lungénu cetesce raportulu comissiuniloru delegatiloru in privinti'a cererei camerei pentru estradarea senatoriloru fosti ministri ale cârui conclusiuni suntu respingerea cererei camerei.

D. Iorgu Radu, face o intrebare guvernului, déca este solidariu cu procederea comissiunei camerei.

Principele Dim. Ghic'a dice ca guvernulu vede cu dreptu cuventu o preocupatiune in privinti'a acelei cereri, câci reu voitorii au disu ca senatulu voiesce a oprí de a se face justitia. Si senatulu este românu cá si camer'a; nu vrea inse cá unu guvernu sa sugrume o tiéra intrégа. D-sea nu intielege scopulu acelei cereri, afara déca nu va fi aceea de a se provocá unu conflictu intre ambele corpuri legiuitóre. Acést'a cu atâtu mai multu, câci senatorii fosti ministri s'au declaratu gat'a de a merge inaintea justitiei. D sea cere a se adoptá opiniunea comissiunei spre a se curmá discutiunile.

D. C. Bosianu, dupa ce arata egalitatea de drepturi ce esista intre camera si senatu, declara ca nu curtea de cassatiune este in dreptu a indepliní urmarirea, deci d-sea opinéza ca dupa art. 52 din constitutiune, traducerea inaintea justitiei a aceloru trei fosti ministri actuali senatori póte fi libera. Sustiene acésta opiniune, aducendu argumente ca casulu de fatia este esceptionalu, si nefiindu procedura esceptionala actiunea nu póte stá in locu; adauga dupa aceea ca puterea legiuitóre de ací inainte este libera sa creeze acea procedura pe respunderea sea. Dar' pâna atunci fostii ministri potu fi urmariti de comitetulu de salutu publicu.

Dlu raportore Lungénu cetesce o comunicare a dlui Gr. G. Cantacuzino prin care declara ca se pune la dispositiunea comissiunei de punere sub acusare, si apoi adauga ca facendu acelu raportu, nu s'a preocupatu de persóne.

Cestiunea e controversata de aceea nu s'a pronunciatu si nu aproba pe d. Bosianu care s'a pronunciatu cu atât'a usiurintia.

D-sea tocmai fiindu-ca senatulu este unu corpu suveranu, a lasatu cá sa se pronuncie insusi senatulu, si tocmai fiindu-ca cestiunea este complicata d-sea nu si-a datu cu usiurintia parerea in privinti'a ei.

Insa mai remane a se clarificá ca déca acea comisiune 'lu cere pe senatoru, dandu-lu, unde are sa se presinte. Câci unu fostu ministru nu e tramisu cá simplulu senatoru inaintea judelui de instructiune, ci ministrulu merge la cassatiune.

---

*) Vedi cor. din Budapest'a din frunte. R.

Déca fia-care corpu are dreptulu de acusare, unde este legea de urmarire? Si in lips'a acelei'a cum aru fi potutu luá decisiune si fiindu-ca e recunoscutu dreptulu de urmarire nu vede unde aru fi casulu de conflictu cu camer'a, precum s'a disu. Dar' are camer'a dreptulu de urmarire pe câtu tempu constitutiunea opresce stabilirea jurisdictiuniloru fâra legi speciale. Comissiunea i recunósce numai dreptulu de acusare, altu ce-va nimicu, si déca senatulu aru traduce prin fapte parerea sea, de ce s'aru superá camer'a pentru acést'a, pre câtu tempu insusi camer'a n'a aprobatu vér'a trecuta unu votu alu senatului, si senatulu cu tóte acestea nu s'a superatu.

D-sea nu este sustiitoriulu guvernului trecutu dar' nu recunósce dreptulu cerutu si prin urmare, neputendu se constitue o nóua jurisdictiune fâra lege speciala, senatulu tocmai fiinduca e corpu maturu, trebue se judece si sa ia o decisiune matura, câci in fati'a tecsteloru positive ale legei, senatulu nu póte altu-ceva decâtu se ia in considerare conclusele raportului.

D. Cobalcescu, sustiene opiniunea emisa de dlu Bosianu dar' nu cu aceeasi putere de argumente. Aducendu esemplu pe Angli'a, dice ca in acestu statu ambele corpuri legiuitóre au dreptulu de darea in judecata a ministriloru, dar' ca instructiunea o face corpulu ce ia initiativ'a acusârei. Deci fiinduca Camer'a a luatu initiativ'a trebuie se faca si instructiunea.

D. Apostolénu, dice ca cererea vine dela o comissiune si senatulu nu póte tiené corespundintia cu oricine. Senatulu dupa regulamentulu seu nu e obligatu la acést'a. Adresele comitetului si a camerei vinu fâra mijlocirea guvernului, câci astfeliu trebuie sa se faca comunicârile dintre aceste dóue corpuri. D-sea sustiene ca senatulu nu e in dreptu a respunde de cum la cerere, dar' nici la acea adresa.

Se mai dice ca se nu se considere acésta cestiune de forma. Dar' suntu impregiurâri in cari form'a e principala. De acésta natura e si cestiunea de fatia. Mai este intrebarea déca se póte recunósce autoritatea cu care s'a investitu acelu comitetu. Acést'a nu e prevediutu nicairi, si fiinduca nu e lege, trebuie senatulu sa aprobe acelu procedeu?

Apoi cá sa se desbrace o persóna de o calitate ce are, de o demnitate ce ocupa, trebuie se fia sentintia, si in lipsa de aceea, póte sa remana dreptulu comunu, póte sa reglementeze acelu comitetu séu insasi camer'a, Prin urmare noi nu putemu admite acele opiniuni desbracatóre. Aici nu nu se aplica, art. 52 din const. câci fostii ministri n'au incetátu de a fi senatori, nu i a desbracatu de acésta demnitate nici acelu comitetu. Iér' legea de urmarire nu esista, si pâna la acea lege numai curtea de cassatiune e in dreptu de a calificá faptulu si de a face urmarirea. De alta parte e posibilu cá fia-care corpu sa-si faca elu insusi procedur'a, si acést'a intr'o tiéra cu legi, intr'o tiéra constitutiunala? Se póte crede ca nisce fosti ministrii actuali senatori se fia lipsiti de garantiele de cari se bucura celu din urma muritoriu? (Aplause prelungite.) Se scie ca tribunalele esceptionale suntu cele mai periculóse, si ce póte se fia de ele cându procedur'a dupa care voru urmá nu e stabilita?)Aplause.)

Fiiduca nu e nimicu prevediutu, eata ce aru trebuí sa se faca!

Urmarirea fiindu unu actu judecatorescu, ea nu póte se fia facuta de altu cine-va decâtu de persónele cari apartienu justitiei.

Putemu noi adi, fatia cu instructi'a atâtu de respandita, adi cu o junime inteligenta, puteamu noi sa negâmu adeverulu?

D-sea citéza cuvintele dloru Ionescu si Vernescu, din sessiunea trecuta cari s'au infioratu de puterile cu cari se investea acelu comitetu. Cestiunea nu se mai póte numí controversata câci in acestu casu tóte s'aru puté controversá, admitiendu cá se judece celu ce abuséza.

Se va dice ca dreptulu de urmarire 'lu are si nu face cererea decâtu din reverintia. Acést'a 'i aminteste fabul'a: Corbulu si Vulpea.

S'a disu ca nu se prevede in constitutiune alta prescriptia. Dar' déca se urméza asiá in Angli'a, acolo esista votu si lege; esista aprobarea jurisconsultiloru, pre cându la noi in casulu de fatia, nu este nici procedura, nici lege, nu este nici precedentu, si jurisconsulti eminenti cá si onorat. nostru raportoru suntu contr'a creerei acestui precedentu, si déca s'aru aprobá ce credeti d-v.? sciti déca se va oprí unde-va acelu comitetu si ce va face elu.

Se citéza Engliter'a, apoi acolo camer'a de susu este o instantia judecatorésca, si ea face instructi'a. Acolo mai este practic'a, pre cându la noi se creéza unu procedeu straniu.

D-sea sustiene ca nu trebuie sa se respunda acelei adrese de cerere de estradare, câci déca aru fi avutu camer'a dreptulu, ea atunci nici ca mai facea acea cerere. Refusulu nu va fi casu de conflictu, precum s'a disu, câci insusi acei fosti ministrii s'au declaratu gat'a de a merge inaintea autoritâtiei care 'i va citá. Prin urmare d-sea, terminandu, cere respingerea cererei, trecendu senatulu la ordinea dilei, spre a fi armonie intre partide si concordie, si astfeliu spre a puté fi gat'a sa facemu fatia evenimenteloru grele din afara.

Órele fiindu inaintate siedinti'a se radica la 5, amanendu-se continuarea desbaterei pentru Sambeta 20 Novembre.

Siedinti'a dela 20 Novembre 1876.

S'a urmatu desbaterea asupr'a cererei de a urmarì pe fostii ministrii actualmente senatori. Au vorbitu pentru dnii Giani, ministrulu lucrâriloru publice si ministrulu justitiei; iér' contr'a procedurei jacobine a adunatiloru au vorbitu principele Dim. Chic'a.

Guvernulu a declaratu ca considera cá votu de blamu respingerea acestei cereri.

Órele fiindu inaintate si cerându-seamanarea desbaterei pe mâne, d. ministru de interne a cerutu prelungirea siedintiei câci destulu suntu dóue dile de cându se vorbesce.

Presidentulu senatului a observatu dlui ministru de interne ca numai guvernulu n'are dreptulu de a se plânge, câci mai tóta siedinti'a de adi senatulu a ocupat'o ascultându pe dnii ministri.

Punendu-se la votu prin bile prelungirea siedintiei, s'a respinsu, anunciându-se cea viitóre pentru mâne Dumineca 21 Novembre.

Eaca si raportulu dlui P. Lungénu, despre care amu vorbitu in numerulu de eri.

Domniloru Senatori! Comitetulu delegatiloru alesu de sectiunile senatului, pentru cercetarea adresei presidentiei onor. camere a deputatiloru cu Nr. 66 din 15 Novembre curentu, relativa la mijlocirea ce face câtra onor. senatu pentru a binevoí sa dea autorisatiunea prevediuta de art. 52 din constitutiune in privinti'a fostiloru ministrii, cari se afla senatori, si anume, dd. Lascar Catargi, generalu Ioanu Em. Florescu si G. Cantacuzino, intrunindu-se in diu'a de 17 Novembre curentu, sub presedinti'a dlui colonelu T. Calinescu, in numeru complectu de cinci membrii si anume:

Dlu Al. Giani, d. Al. Negruzi, d. colonelu T. Calinescu, d. D. Rascanu si Subscrisulu, reportore, si luându in cercetare procesele verbale ale fiacârei'a sectiuni, a vediutu ca:

Sectiunea 1 in majoritate de siese membrii a primit'o, iér' minoritatea compusa de cinci a respins'o pe urmatórele motive:

I-iu. „Ca in v'rtutea art. 14 din constitutiune, nimenea nu póte fi sustrasu dela judecatorii sei firesci.

II-lea. „Ca dupa art. 101 din constitutiune, ministrii suntu justitiabili, numai de inalt'a curte de casatiune si justitie, care singura in sectiuni unite, este in dreptu a-i judecá.

III-lea. „Ca prin alineatulu alu III-lea alu art. 101, fiindu prevediutu ca sre a se face o anume lege pentru modulu de urmarire, apoi nu póte admite modulu de urmarire adoptatu de camera

Sectiunea II discutându acésta adresa si opiniunile fiindu impartite, s'a produsu de minoritatea compusa de patru membrii, urmatórea opiniune:

„Considerându ca art. 52 din constitutiune, stipuléza, ca nici unu membru alu unei'a séu celeilalte adunâri, nu póte ia tempulu sessiunei sa fia nici urmaritu, nici arestatu in materie de represiune, decâtu cu autorisatiunea adunârei din care face parte afara de casulu de vina vedita;"

„Opinâmu a se dá acésta autorisatiune, conformu art. 52 din constitutiune."

Iér' maioritatea compusa de siése membri a emisu urmatórea opiniune care, punendu-se la votu s'a acceptatu cu maioritate de trei:

„Considerandu ca art. 52 din constitutiune la care se refera adres'a comisiunei camerei contiene o regula generale, privitóre la membrii corpuriloru legiuitóre cari s'aru urmarí in tempulu sessiunei pentru delictele ordinarie;

„Considerandu ca in casulu de fatia este vorba de nisce persóne pentru cari art. 101 si 102 din constitutiune reguléza unu modu specialu, precum si instanti'a competinte a-i judecá, câtu si modulu de urmarire;

„Considerandu ca fia-care din ambele adunâri, avendu dreptulu separatu de a dá in judecata pe ministri, adunarea ceea-lalta n'are a se pronunciá asupr'a acestei cestiuni in sine, neputendu fi chiamata a consântí asemenea votu nici a-lu reformá;

„Considerandu insa, ca se cere senatului a autorisá urmarirea ministriloru dati in judecata, si care se afla totdeodata senatori;

„Considerandu ca senatulu déca aru esamená in fondu cestiunea, aru atinge prerogativ'a camerei, este inse datoriu dupa constitutiune in casulu acest'a cá si in cele-lalte sa esamineze numai déca cererea de urmarire i este facuta in form'a legala si de câtra autoritatea competinte;

„Considerandu ca dupa art. notatu mai susu; numai curtea de cassatiune este in dreptu a face urmarirea si a caracterisá delictulu;

„Considerandu ca comisiunea adunârei nu se póte pune in relatiune cu senatulu, nici chiaru biroulu camerei afara de comunicârile specificate prin regulamentu;

„Considerandu ca numai curtea de cassatiune póte prin canalulu ministeriului respectivu a face asemenea cerere;

„pe aceste considerante, suntemu de parere a se respinge cererea cá facuta in modu neregulatu, remanendu cá senatulu sa esamineze cu tóta atentiunea ce merita acésta cestiune indata ce i se va face cerere de autoritatea competenta, dupa constitutiune, si pe cale regulata."

Sectiunea III a produsu urmatórele trei amendamente séu propuneri:

1. Propunerea dlui P. Casimiru:

„A se departá mijlocirea camerei si a se acceptá mijlocirea prin guvernu, in conformitate cu art. 92 din regulamentulu senatului."

Acésta propunere punendu-se la votu s'a respinsu in unanimitate.

2. Propunerea dlui N. Manolescu.

„A se dá autorisatiunea ceruta in conformitate cu art. 52 din constitutiune."

Acést'a punendu-se la votu s'a respinsu cu maioritate de siése voturi, contr'a cinci.

3. Propunerea dlui M. Cogalnicénu.

„A se dá autorisatiune pentru legal'a urmarire si judecare a ministriloru pusi in acusatiune de onor. adunare a deputatiloru in conformitate cu art. 101 din constitutiune. Senatulu usându de dreptulu ce-i este acordatu prin art. 52 aline'a II-a din constitutiune nu invoiesce detentiunea in tempulu sessiunei sele, nici intielege a radicá senatoriloru fosti ministri pusi in stare de acusatiune, dreptulu ce-lu au de a fi representanti ai alegatoriloru respectivi."

Acésta propunere, punendu-se la votu s'a admisu cu maioritate de 6 voturi, contr'a 5.

Sectiunea IV, discutandu acésta adresa, si dupa desbaterile ce s'a urmatu, dlu I. Desiliu a declaratu ca se abtiene dela votu in sectiune, si ca va aretá cuvintele d-sele, in siedintia publica.

Dlu Al. Orescu a facutu urmatórea opiniune:

„A se tramite cei trei fosti ministri, actuali senatori, dati in judecata, inaintea autoritâtiei competinte prevediuta de constitutiune, adeca inaintea cassatiunei séu ori-cârei comissiuni autorisata de cassatiune.

„Motivele le voiu espune in scrisu dupa discutiunea urmata in sectiune."

Acésta opiniune puindu-se la votu s'a respinsu cu maioritate de cinci voturi, fiindu trei voturi pentru dens'a.

Maioritatea acestei sectiuni in numeru de cinci a primitu autorisatiunéa cum relatéza adres'a onor. camere si a respins'o trei din membrii sei.

Sectiunea V. in unanimitate a respinsu adres'a comitetului de acusare sub 482 din 12 Novembre cur., pe motivele ca acelu comitetu, facendu parte din corpulu adunârei deputatiloru, erá in dreptu a se adresá câtra biroulu camerei ér' nu câtra alu senatului, si a considerat'o cá unu ca neadvenitu.

Iar' câtu pentru adres'a presidentiei onorab. camere sub nr. 66 a hotaritu in unanimitate cá sa mérga fostii ministrii cari facu parte din senatu inaintea justitiei indata ce acésta cerere va vení pe calea legala.

Comitetulu delegatiloru, la rendulu seu, luându din nou in cercetare cestiunea asupr'a cârei'a se cere autorisatiunea senatului, dupa mai multe discutiuni ce au tienutu in fati'a diferiteloru opiniuni ale sectiuniloru, minoritatea compusa de dd. Al. Giani, Colonelu T. Calinescu au opinatu a se admite, fâra nici o modificare, cererea onor. comissiuni esîta din sinulu onor. camere, si care s'au reprodusu de câtra biroulu onor. adunâri prin adres'a cu nr. 66.

Majoritatea inse, compusa de d. Rascanu, Al. Negruzi si subscrisulu, au primitu opiniunea majoritâtiei sectiunei a II, relatata mai susu, si totu deodata au binevoitu a me insarciná cu raportulu: dupa care subscrisulu vinu cu totu respectulu a pune in vederea onor. senatu, in desvoltare, motivele ce au pusu in positiune pe majoritate a nu fi de acordu cu opiniunea minoritâtiei. Eata-le:

Domniloru senatori! Dreptulu de acusare alu fia-cârui din corpurile legiuitóre, forméza un'a din cele mai importante prerogative ale acestoru corpuri. Elu constitue o insemnata garantia constitutiunala, a cârei conservare va fi cu atâtu mai sigura pe câtu esercitiulu ei se va face cu moderatiune, basatu totu-déun'a pe dreptate si in limitele legiloru si ale Constitutiunei.

Fia-care din corpurile legiuitóre are dreptulu a esercitá separatu si independentu aceste prerogative, asiá incâtu cându camer'a ori senatulu acusa pre unu ministru, celalaltu corpu nu are dreptulu a discutá cestiunea in fondu, nici a aprobá séu a modificá acestu votu.

Constatâmu dar' mai intâiu ca, in casulu de fatia, senatulu nici nu discuta votulu camerei relativu la acusarea fostiloru ministri, nici nu intielege a impedecá intru ceva esercitiulu liberu alu acestui votu.

Senatulu inse, cá si adunarea deputatiloru, este in dreptu a se ocupá de o cestiune de form'a esentiala si constitutiunala cu care se póte afectá chiaru natur'a atributiuniloru sele, si care se léga directu cu misiunea ce are unu corpu legiuitoriu de a conservá intacte drepturile cá si datoriile ce 'i impune Constitutiunea.

Fiindu-ca. prin urmare, biuroulu camerei prin adres'a sea din 15 curentu, invita pe presiedintele senatului cá sa se dea de câtra acestu inaltu corpu, autorisarea mijlocita câtra senatu de câtra comitetulu de acusatiune, pentru a se urmarí trei din dnii fosti ministri cari suntu si senatori; este evidentu, ca demnitatea cá si dreptulu acestui senatu 'i impunu datori'a de a esaminá, déca cererea de autorisare a urmarirei este facuta in form'a cuvenita si de câtra autoritatea competenta.

Trebuinti'a esaminârei acestei cestiuni se simte cu atâtu mai multu, ca insusi d. presiedinte alu adunârei ne spune prin not'a sea din 15 Novembre cá sa dati autorisatiunea ceruta de constitutiune. Trebuie dar' sa esaminâmu formele si modulu cum constitutiunea ne obliga a dá asemenea autorisatiune.

Sa constatâmu dar' bine dloru senatori, ca „noi nu punemu in discutiune, nici nu atingemu nici nu paralisâmu intru ceva dreptulu camerei de a acusá pe ministri. Acestu dreptu l'a esercitatu camer'a in deplina suveranitate, si noi nici contestâmu nici controlâmu esercitiulu acestui dreptu.

Prin urmare, nu s'aru puté sustiené, in modu seriosu, ca amu face sa se nasca vre-unu conflictu intre camera si senatu.

Sa se scie iérasi, in modu precisu, ca nu intielegemu de locu, a oprí urmarirea fostiloru ministri, actuali senatori, séu se-i sustragemu ori se-i scutimu de a merge inaintea judecatoriloru loru naturali. Suntemu tienuti a crede ca insusi dnii fosti ministri, colegi ai nostri, suntu cei dintâiu cari aru refuzá asemenea acoperiri, si cari dorescu mai multu decâtu ori-cine a se presintá mai curendu inaintea judecatoriloru loru naturali.

Prin urmare dar', in principiu, declarâmu ca vomu fi totu-déun'a gat'a a esaminá si a ne pronunciá asupr'a unei cereri de autorisare pentru urmarirea acést'a, indata ce ea se va face in formele si dupa dispositiunile constitutiunei nóstre.

Acést'a este o garantia nu numai pentru presinte dar' si pentru viitoriu. Senatulu, corpu esitu din libere alegeri a cetatieniloru, prin natura sa conservatoru si moderatoru, nu trebuie sa procéda decâtu cu maturitatea si receal'a lipsei de passiuni mai alesu cându este vorb'a de a esercitá dreptulu de acusare contr'a unoru ministri; câci déca precedentulu ce aru creá astadi aru fi gresitu, aru trebuí sa procéda astfeliu si in viitoriu, contr'a ori-câroru alti presenti séu viitori ministri, si atunci cestiunea de persóne séu de partide aru paralisá mersulu gradatu si solidu alu desvoltârei institutiuniloru nóstre.

Cându comitetulu de acusare alu camerei invóca in not'a sea, trimisa prin biuroulu adunârei, art. 52 din constitutiune, ea are in vedere, neaparatu, o regula grnerala privitóre la o autorisare ceruta camerei ori senatului pentru urmarirea ori-cârui deputatu ori senatoru care aru fi comisu unu delictu óre-care. Pentru darea in judecata si urmarirea unui ministru esista insa regulele speciale prevediute prin art. 101 si 102 din constitutiune, singure aplicabile in casulu de fatia.

Regul'a generala inse este in armonie si confirma pe cea speciala. Déca pentru ori-ce deputatu, care aru comite unu delictu privatu ori unu delictu in esercitiulu unei functiuni de judecatoriu ori sub-prefectu, cererea de urmarire se face prin organulu ministeriului, si se esercita acea urmarire de câtra instantiele judecatoresci competinte a-lu judecá, totu asiá neaparatu trebuie sa se urmeze si pentru unu deputatu ori senatoru, care a avutu onórea de a fi ministru.

Nu amu intielege pentru ce garantiele constitutionale si de justitibili aru fi mai mari pertru deputatulu ori senatorulu ce aru fi urmaritu cá fostu sub-prefectu decâtu cá fostu ministru!

In casulu de fatia ni se cere a se urmarí unii din colegii nostri cá fosti ministri. Constitutiunea in art. 101 si 102 a prevediutu modulu specialu, cum se acusa si de câtra cine se judeca si se urmarescu fostii ministri. Constitutiunea indica dar' anume ca numai inalt'a curte de cassatiune constitue judecatorii naturali ai unui fostu ministru, si art. 102 din constitutiune ne spune ca numai acesti judecatori au dreptulu pâna la formarea unei legi speciale, a caracterisá delictulu, adeca a urmarí, a face pe judele de instructiune alu unoru fosti ministri.

Precum in dreptulu comunu si conformu art. 52 din constitutiune, numai instanti'a competenta a judecá pre unu deputatu séu senatoru cá fostu functionariu, are si dreptulu de a instruí si urmarí pe unu asiá prevenitu, asemenea si in casulu de fatia cându celu acusatu este unu ministru nu se póte luá dreptulu de urmarire dela judecatorii sei naturali, chiemati de lege a-lu judecá.

Chiaru déca amu voi sa nu cunóscemu acestu dreptu. Constitutiunea ne aru oprí; câci ea in art. 14 ne spune ca „nimeni nu póte fi sustrasu dela judecatorii ce-i da legea,“ iér pe alta parte, déca dreptulu de a instruí s'aru dá altor'a decâtu judecatoriloru instituiti, inca aru trebuí pentru acést'a cá celu putienu se fia o lege speciale, care sa tréca prin ambele corpuri legiuitóre. Atunci inse aru trebuí sa avemu in vedere art. 104 din constitutiune care dice ca“ „comisiuni si tribunale estraordinare nu se potu creá sub nici unu feliu de numire si sub nici unu feliu de cuventu.“ Judecatorii ce-i da legea fiindu in casulu de fatia dupa prescriptiunile art. 101 din constitutiune, curtea de casatiune, ce singura este in dreptu de a urmarí si instruí, si cererea de autorisare pentru urmarirea fostiloru ministri, trebuie prin urmare sa vina dela dens'a, prin ministeriulu respectivu, cu care nu mai putemu corespunde in asemenea materii. Déca senatulu aru recunósce altor'a dreptulu de a instruí séu urmarí, in casulu de fatia, nu aru face óre cu acést'a o violare flagranta a art. 14 si 104 din constitutiune, din pactulu fundamentalu alu tierei?

In fati'a acestoru considerante, precum si in fati'a dispositiuniloru prescrise in art. 104 din Constitutiunea tierei:

Majoritatea comisiunei delegatiloru, pe de o parte s'a vediutu anevoita a nu puté corespunde punctualmente la adres'a ce a avutu in discutiune; iér' pe de alt'a spre a dá o dovéda de respectulu ce are pentru drepturile camerei si consideratiunea pentru votulu datu, de punerea in acusatiune, a mai multoru persóne ce au facutu parte din ministerile precedente, — dreptu consacratu prin art. 101 din constitutiune, opinéza:

Dreptulu de urmarire in principu 'lu accepta, spre a evitá o nóua corespundintia, resultatulu cârei'a nu aru fi decâtu o intardiare, acestu dreptu inse comisiunea delegatiloru nu-'lu póte intinde decâtu in limitele art. 101 si 102 din Constitutiune, si fâra a se violá intru nimicu dispositiunile art. 104, iérasi din Constitutiune, câci astadi senatulu nu este nici sesisatu nici preocupatu a face o lege precum prescrie aliniatulu alu doilea de sub art. 101 din Constitutiune.

Aceste conclusiuni subsemnatulu, raportore, le supune la drépt'a apreciare a inaltului senatu, si 'lu róga cu totu respectulu a le aprobá.

(Va urmá) P. Lungeanu,
raportoru.

Sciri telegrafice.

Vien'a 8 Decembre. In cestiunea pactului dualisticu se astépta la totu momentulu decisiunea préinalta. „Fremdenblatt“ spune: schimbarea ministeriului este eschisa si se astépta incheiarea pactului prin nemijlocit'a actiune a amenduroru parlamenteloru.

Cuventarea lui Bismarck a facutu buna impressiune in locurile mai inalte.

Ragusa 7 Decembre. Miriditii s'au hotarîtu a se alipí definitivu la Muntenegru.

Telegrama.

(serviciu specialu alu „Tel. Rom.“)

Budapest'a 9 Decembre. Eri a fostu ministrulu Tisza in audientia la Regele, unde a reportatu despre situatiune cerendu decisiunea Domnitoriului, carea inse n'a urmatu. Se afirma inse ca Domnitoriulu aru voí, cá cestiunea bancei sa se incredintieze unei comissiuni regnicolarie compusa din ambele legislatiuni. Corpulu diplomaticu din Vien'a este aici, eri a avutu conferintia la ambasadorulu rusescu Novikoff.

Varietâti.

⁂ Bibliografia. Protocolulu sinodului archidiecesei greco-orientale romane din Transilvani'a,tienutu in primavér'a anului 1876, a esitu de sub tipariu in cuprinsu de 11 cóle in formatulu de pâna acum, si contiene:

Siedintiele sinodului I—XIII Nr. 1—19 lânga cari s'a adausu:

A). Actulu convocârei sinodului archidiecesanu si dispositiunile consistoriali pentru alegerea deputatiloru.

Conspectulu cercuriloru electorale si alu comisariloru consistoriali.

Formulariu de protocolu despre alegerea deputatiloru mireni.

Instructiuni pentru comisarii consistoriali.

Formulariu de protocolu pentru alegerea deputatiloru preotiesci.

Formulariu de protocolu pentru actulu scrutiniului la alegerea deputatiloru mireni.

Formulariu pentru credentionalele mireniloru.

B). Cuventulu presidiale la deschiderea sinodului.

Bugetulu consistoriului archidiecesanu pre an 1876/7 in ordulu statoritu de sinodu.

Bugetulu pre an. 1876/7 in positiuni grupate dupa natur'a recerintieloru.

Conspectulu deputatiloru sinodali dupa cercuri; si catalogulu acelora'si in ordine alfabetica.

⁂ Congregatiunea comitatensa a comitatului Sabiiului, audimu, ca va fi convocata in scurtu tempu. Atragemu atentiunea membriloru, aducendule aminte ca objectele ce se voru pertratá in congregatiunea viitóre suntu de mare importantia.

⁂ Curiositâti politice. Se vorbesce ca russii nu voiescu a ocupá Bulgari'a, ei voru intrá numai in Serbi'a spre a privighiá reformele din Bulgari'a si Bosni'a.

Alta scire care vine dela congregatiunea „de propaganda fide“ vorbesce despre colosalele ajutórie banesci ce le da Angl'a Turciei pentrucá cea din urma sa se póta prepará bine de resbelu. Curi'a romana dice: dóue religiuni false: Islamulu si ortodoxismulu se voru duelá pre viétia si mórte. Islamulu va invinge, dicu parintii din Rom'a, pentruca islamulu e mai putienu periculosu catolicismului decâtu ortodoxismulu. — Parintii din Rom'a inca se potu inamorá de islamu incâtu sa-lu si imbratisieze.

⁂ Diphteritis. Plag'a acést'a bantuie de mai multu tempu comunele din giurulu Sabiiului: Turnisiorulu si Poplac'a. Din Dev'a inca audimu ca ból'a acést'a cere jertfe fórte multe. In dilele din urma a pasitu in M. Osiorheiu intr'unu modu asiá de vehementu, incâtu capitanatulu cetâtiei s'a vediutu necesitatu a luá mesurile cele mai riguróse spre a-i pune stavila.

Burs'a de Vien'a.

Din 27 Noemvre (9 Decb.) 1876.

Metalicele 5%	60	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	10
Imprumutulu de statu din 1860	109	—
Actiuni de banca	825	—
Actiuni de creditu	137	60
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	126	50
„ „ „ Temisiorene	73	25
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	50
London	83	75
Argintu	114	25
Galbinu	6	—
Napoleonu d'auru (poli)	10	11
Valut'a nóua imperiale germâna	62	20

ad Nr. 57. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu lânga betrânulu parochu din parochi'a Tibru in ppresbiteratulu Albei-Iulie.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. O casa de locuintia cu gradina de legumi, si gradina de pometuri.
2. Dóue pamenturi aratóre de 1½ jugeru.
3. Dela 60 numere de case câte 1 ferdela de cucuruzu in bómbe, si 1 dî de lucru.
4. Dela cele 60 numere tóte venitele stolari indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne concursele loru, conformu dispusetiuniloru statut. org. la subscrisulu pâna in 12 Decembre cându va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a 5 Noveb. 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Alesandru Tordosianu m/p.
prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

2—3

Edictu.

Stanc'a nascuta Giurgiu, maritata dupa Ioanu Traistariu, de religiunea gr. orient. din Resinariu, carea a pai rasitu pre numitulu ei barbatu de cincari si astadi nu se scie déca mai traiesce unde se afla, se citéza a se infacisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra, dupa trecerea unui anu dela dat'a de mai josu, se va decide asupr'a actiunei barbatului ei si in absenti'a ei.

Sibiiu 15 Nov. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. II alu Sibiiului.
I. Popescu,
protop.

(2—3)

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. ér' pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $^1/_2$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $^1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $^1/_2$ cr. v. a.

Nr. 96. ANULU XXIV.

Sabiiu 2|14 Decembre 1876.

Diu'a de Sânt. Andreiu.

Diu'a de Sântulu Andreiu a devenitu o di de serbatóre pentru românii gr. or din Transilvani'a, a devenitu o di de serbatóre pentru romanimea intréga gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a.

Este de prisosu a spune caus'a, câci este cunoscuta in tóte pârtile unde se aude dulcea nóstra limba romanésca pâna departe preste fruntariele politice ale patriei nóstre. Faptele cele mari ale neuitatului Mare Archiereu Andreiu Siagun'a, cari au creatu o epoca in istori'a natiunei nóstre, spunu vestirea lui in totu pamentulu si cuvintele lui strabatu pâna la marginile lumei.

Eata dara in vre-o câte-va cuvinte cuprinsu acelu tablou mare, care reamintesce unu sîru de evenimente din period'a dela 1846 pâna la 1873. Eata in acestu tablou si caus'a cea pré justificata, carea a indemnatu pre sinodulu nostru archidiecesanu, cá sa sanctiuneze unu postulatu alu opiniunei publice române, hotarindu prin conclusulu seu din anulu 1874 diu'a de Sântulu Andreiu di de serbatóre natiunala bisericésca pentru tóte vécurile.

Sinodulu nostru archidiecesanu pare ca cu prevedere profetica a sciutu ca au sa urmeze eveneminte, cari sa intunece orisontulu situatiunei nóstre.

Nu suntu inca trei ani impliniti si asupr'a capeteloru nóstre vedemu gramadindu-se nuori de totu feliulu, nuori incarcati cu electricitate distructóre, incarcati cu periculi, cari amenintia temeliele esistintiei nóstre bisericesci si natiunale.

Mai anulu ministeriulu mijlocí modificarea rescriptului imperatescu din 1861 prin care preotimea nóstra seraca dobandí unu ajutoriu binevenitu pentru alinarea unoru lipse, micu inse pentru seraci'a cea mare a preotimei nóstre tolerate in seculii trecuti si precum vedemu desconsiderata in tempurile nóstre.

Nu mai departe decâtu sambat'a trecuta, la propunerea aceluia-'si ministru cas'a deputatiloru din Budapest'a forfecà 5% din ajutoriulu preotimei.

Limbei nóstre in viéti'a publica i se prescriu cercuri totu mai strimte; oficialii de natiunalitatea nóstra se imputienéza cá dupa sistema; majoritâtile nóstre prin maiestria se reducu la minoritâti fâra de nici o putere. Si cându se intempla tóte aceste in specialu cu noi a casa in patria, in vecinatatea nóstra nuori de baionete si tunuri suntu in ajunu de a aprinde unu resbelu, care fiindu in vecinatate este probabilu ca va aprinde si cas'a si patri'a nóstra.

In situatiunea acést'a turburata in care ne aflâmu astadi, monumentulu moralu, radicatu de sinodulu nostru archidiecesanu in memori'a marelui barbatu alu seculului, ne servesce de faru luminatoriu. Elu ne improspatéza principiele salutare a le nemuritoriului barbatu, ne mângaia si dândune putere sufletésca ne incuragiaza spre activitatea, cu care trebuie sa dâmu peptu necasuriloru ce ne impresóra si amenintia si cari au intunecatu atâtu de greu orizontulu bisericei si natiunei nóstre.

Nu vede ori si cine dara ratiunea cea salutara a monumentului de care ne este vorb'a?

Numai, pentru cá acestu monumentu se aiba efectulu seu pâna in consecuintiele sele ultime, trebuie sa-lu si folosimu in tóte pârtile sele. Serbarea memoriei neuitatului Andreiu sa nu fia numai pentru decorulu din afara si din buze. Noi vomu onorá pe acel'a pe care 'lu serbâmu déca vomu lucrá dupa esemplulu seu, va se dica, déca vomu imitá purtarea lui cându veniá periculii asupr'a bisericei si natiunei sele.

Detorinti'a nóstra nu póte fi astadi de a face unu planu de procedere cum sa urmâmu noi in fati'a situatiunei indicate; aru fi póte si o nemodestia din partea nóstra. Credemu a fi de ajunsu deocamdata indigitarea nóstra, o indigitare, carea sperâmu ca in cercurile competente, unde au a se pregatí tóte demersurile contr'a periculiloru natiunali si bisericesci, nu va fi trecuta cu vederea.

Nutrindu speranti'a acést'a, credemu pentru astadata a ne fi implinitu chiamarea cu carea ne-amu simtitu datori in momentele presente marelui spiritu, ce din inaltele locuintie cauta asupr'a nóstra si incheiâmu sirurile aceste asteptandu tempulu sa inregistrâmu fapte doveditóre, ca scimu apretiuí faptele si principiele lui, scimu apretiuí cuprinderea cea nimerita a sinodului nostru archidiecesanu de a eternisá o memoria nepretiuibila.

Nutrimu in fine speranti'a, ca in anulu viitoriu, cându vomu serbá acést'a, pentru noi intreitu sânta dî a S. Andreiu, vomu puté vorbí de o situatiune mai serina de nuorii intristârei si mai bogata de fruptele ostenelelorü nóstre in sensulu acelui, pre care noi si dupa mórte lu venerâmu.

De pe galeri'a dietei.

Budapest'a 10 Dec. 1876.

Dupa o desbatere apriga de 8 dile si jumetate eri se terminà si cea a budgetului min. culteloru si instr. publ.

De cându Trefort, din grati'a referintieloru familiari cu neuitatulu fostu si reposatu ministru b. Eötvös, ocupa portfoiulu ministeriului de culte, atâti'a spini n'au fostu in acelu scaunu — intre impregiurâri normali fórte comodu si deliciosu — cá in septamân'a trecuta.

Din natur'a sea fórte nervosu, Trefort, devenise de totu comicu cu sariturile si gesticulârile sele, cugetai ca este o papusia aplicata pe o machina care aru fi in legatura cu organulu oratoriloru, si care la accentele cele mai marcate este chiamata cu mimic'a sea se completeze espresiunile rostite de oratori.

Unu tablou minunatu a fostu acelu fotoliu sub totu decursulu desbateriloru.

Celu mai desteru escamoteur a fostu la tóta intemplarea Schwarz, care cá unu barbatu de specialitate pe acestu terenu, privesce cu invidia la fia-cine care siede in acelu fotoliu, pe care lu considera de infiintiatu anume pentru sine, dar' fatulu nu permite cá scaunulu se-si afle omulu, cu tóte ca omulu dela 1865 totu in parlamentu este si din partea estrema a stângei a sositu pâna chiaru la spatele ministrului.

Acest'a cá unu barbatu fórte eruditu dar' totodata malitiosu, cu o copia verborum pe care nu o poti urmarì cu atentiune si elocintia eminenta, a chinuitu pe Trefort fâra mila 8 dile intregi. Pilulele lui erau invescute in zacharu, inse Trefort asiá sughitiá de ele, câtu, cum dice romanulu „totu cucu“ sariá de pe scaunu, dar' pâna ce se intorcea câtra Schwarz cá prin mimica sa se scuse, acest'a cu repedele seu Pegasu si sarise la altu objectu in care cu surisu mangaiá pe maltratatulu ministru incarcandulu cu laude. Cas'a si chiaru colegii ministrului rideau cu lacremi, iér' biét'a viptima asudá sudori de mórte.

Dupa finirea discursului de regula se intorcea câtra oratoru si privatim se nesuiá se-lu capaciteze, dar' acést'a iéra atâtu de comicu se petrecea, incâtu odata insusi ministrulu presiedinte a trebuitu se intrevina cá se li curme dialogulu care conturbá desbaterile.

Atât'a a suferitu bietulu mai alesu pentru dependinti'a sea de clerulu catolicu, incâtu póte fi siguru ca acel'a, celu putienu de purgatoríu lu va absolvá.

Atacatori câti frundia si iérba, dar' aperatori nici unulu n'a avutu nici chiaru pe secretariulu seu de statu Tanárky, care cá unulu ce n'are dreptu de amestecu in trebile catolice, nici unu cuventu n'a avutu, pentru moderarea atacuriloru privitórie la acésta specia.

Schwarz intre altele laudá eminentele insusiri si profundele cunoscintie ale ministrului, dar' de alta parte din actele ministrului dovedea ridiculositatea dateloru lui statistice, si a compunerei budgetului. Constata ca ministrulu cu privire la calamitâtile financiari este avaru incâtu privesce partea interna a instructiunei punendu mai multu pondu pe formalitâti decâtu pe esentia, — dar' de alta parte este risipitoriu la edificâri.

Intre altele, edificiulu gimnasiului de statu din Bud'a a constatu 800,000 fl. (Trefort: numai 600,000 fl.) apoi bine! fia 600,000, dice Schwarz, cându in Prussi'a cele mai solide gimnasii constau 80,000 de taleri. Ce e dreptu directorulu are locuintia din 10—11 odâi, dar' acést'a nu este o neaperata recerintia a invetiamentului. Gimnasiulu din Pest'a a fostu preliminatu cu 150,000 fl. si a constatu 400,000 fl. si totusi nu este corespundiatoriu. Ací constá incalditulu cu lemne 500 fl.; pe anu, acel'a n'a fostu bunu, s'a introdusu incalditulu cu apa, care numai machin'a singura a costatu 28,000 fl. iér' incalditulu pe luna numai 500 fl. afara de aceea chiaru in feriile craciunului cându nu este nime in scóla inca trebuie incalditu cá se nu inghietie ap'a in tievi etc. Dar' elu cu tóte acestea crede ca pe viitoriu se va indreptá ministrulu, si in acésta sperantia-i votéza budgetulu. (Multiamescu! Trefort).

Molnár Aladar, eara-si omu de specialitate, din part. guvern. si cu bugetulu de astadi aru fi in stare sa arete mai mare progresu, numai planulu de invetiamentu sa fia altulu mai practicu. Bani n'avemu cá sa continuâmu metodulu de astadi, — inse minte si cunoscintie suntu in abundantia in ministeriulu de culte (ilaritate) acelea sa se ingrigésca de reforme reali . . . .

Nici unu oratoru nu póte destulu accentuá, cumca magiarisarea nu se propaga de ajunsu prin scoli. Tóta speranti'a este in inspectorii de scóle, cari de ací incolo cá membri ai comissiuniloru administrative nu voru fi restrinsi numai a se rogá, ci au dreptu a dispune.

P. Szatmáry Károly afla celu mai eficace modu de magiarisare prin institutele filantropice, si arata cu cifre ca in cele din Pest'a, intre 10 copii crescuti acolo 8 suntu slovaci si 2 jidani, si cându iesu de acolo toti suntu magiari si buni patrioti. Eata acest'a este celu mai eficace mijlocu de a paralisá nefertilitatea rasei magiare in decadentia. Pe semne Szathmáry cu tóte ca se ocupa si cu istori'a naturala nu cunósce insusirile puiloru celoru de cucu.

E. Simonyi voiesce sa intréca pe Szechenyi, elu pretinde cá statulu sa infiintieze asiluri de copii (kisdedóvada) in tóte comunele, acolo se póte straplantá mai usioru limb'a magiara in fragedii copilasi slovaci, români etc.

Borlea cu chart'a colorata presentata prin guvernu despre % celoru ce frecuentéza scól'a dupa municipii — in mâna, aréta ca acolo stà mai reu invetiamentulu unde a fostu administratiunea municipieloru in mâni magiare, cari au impedecaiu nesuintiele de cultura a poporului. Imputa guvernului ca prin organele sele seduce poporulu cá scolile confessiunali sa si le prefaca in comunali, ca atunci nu voru avé a suportá sarcinele scólei, cându apoi dupa ce s'au prefacutu scólele, totu poporulu platesce pe invetiatoriu inse guvernulu denumesce invetiatori cari nu pricepu limb'a copiiloru, din care motivu parintii nu-si dau copiii la scóla, ear' invetiatorii magiari cá sa-si mai stempere superarea petrecu tóta diu'a in birturi. Invetiatorii acesti'a altu progresu nu sciu aretá, decâtu ca silescu pe copii cá mergendu acasa sa nu mai salute pe parinti cu „buna diminéti'a“ ci cu „jó reggelt kivánom“ (Helyes, helyes, din mai multe pârti) „Apoi déca si ast'a-i „helyes“, dice Borlea nu sciu ce aru dice domnii cu „helyes“, de cum-va stramutandu-se impregiurârile, invetiatoriulu muscalescu aru poruncí copiiloru cá in locu de „jó reggelt“ sa intempine pe parinti cu „Zdraostvuitye“! (ilaritate) apoi totu cu acel'a dreptu aru poté-o face acést'a muscalii, cu care o faceti dvóstra — cu dreptulu celui mai tare, cu poterea.*)

Lui Borlea nime nu i-a respunsu ad rem, numai cu frase góle, cari tóte incungiurau esenti'a.

Tanárky dice cumca invetiatori magiari numai in acele comune din comitatulu Hunedórei a denumitu guvernulu, cari de origine suntu magiare, inse romanisati (eloláhosodott) dejá, dar' si acolo numai la cererea loru.

Helfy cá nascutu in Ardealu dice ca elu cunósce bine referintiele de acolo, si românii sa nu astepte tóte dela guvernu, ci sa urmeze pe conatiunalii lui, pe magiari, cari tóte acele institute frumóse de invetiamentu magiare ce suntu in Ardélu le-au infiintiatu din contribuirile loru proprii, faca si românii asemenea, inse ci nici chiaru Asociatinnaa pentru lit. si cult. pop. rom. nu o poteau infiintiá de cum-va nu erau doi magiari cari au contribuitu mai multu decâtu toti românii.

---

*) Vedi discursulu intregu mai la vale. R.

Nu sciu cari suntu magiarii pe cari-i intielege Helfy, dar' aceea sciu ca Metropolitii Siulutiu si Siagun'a au contribuitu sumele cele mai mari, — apoi mai departe nu sciu unde si din ce familia magiara s'a nascutu Helfy, dar' acea un'a eara-si o sciu positivu, cumca doi frati de mama si de tata ai lui Helfy, unulu cu numele originalu Heller cela-laltu cá Helfy numai in lun'a trecuta scosi din inchisóre preventiva de ½ anu au statu inaintea tribunalului criminalu din Oradea-mare pentru crim'a de „falimentu falsu“, pentruca firm'a loru, inceputa inainte de câti-va ani cu 8000 fl. a bancrotatu cu peste 300,000 fl. si cumca pe companistulu lui Heller l'au judecatu cá vinovatu la inchisóre de 2 séu 1½ anu, pe Heller (intru a cârui aperare advocatulu s'a folositu chiaru si de nimbulu familiei, sustienutu prin deputatulu Helfy) l'au absolvatu din nesuficienti'a probeloru, ear' pe celu mai micu cá pe comis numai, l'a dechiaratu nevinovatu, — apoi acesti frati ai lui si astadi suntu jidovi nebotezati . . . .

Au mai reflectatu lui Borlea pe scurtu Molnár Aladar si Varady Gábor, toti la incheiarea vorbirei cu scopu de a castigá aplause, inse de asta data cas'a i-a remuneratu cu recéla. A voitu la altu objetu sa reflecteze nu sciu ce si Stup'a, inse nu i-a permisu presiedintele.

Unu renumitu pedagogu din Satmariu — alesu de români, — care cându a inceputu a fi deputatu erá cu pinteni la calcâie, péna de cocosiu in ciupérca si „makra pipa“ in dinti, unu barbatu in genere cunoscutu de „okos ember“ cu scopu de a folosí nationalitâtiloru cari se plângu ca la denumiri suntu pretereate, a propusu, cá: sa se indrume ministrulu cá in scolile elementari sa se propuna objectele in tóte scolile „si“ in limb'a magiara. (ilaritate.)

Trefort numai decâtu i-a reflectatu ca legea nu va permite asiá ceva.

Iéra Schwarz multiamindu-i pentru „zelulu“ manifestatu pentru natiunnalitatea magiara, i-a oblervatu, ca acestu „si“ aru constá milióne fâra cá magiarisârei se folosésca, pentru ca 1-iu nici invetiatorii nu sciu toti unguresce, apoi mai comicu lucru nu se póte cugetá decâtu cá unu invetiatoriu care nu scie unguresce se propuna in acea limba la nisce copii cari insisi nu o cunoscu, 2-a déca chiaru aru si sci invetiatorii unguresce, déca copii nu pricepu limb'a propunerei, atât'a insemnéza câtu ca aru vorbí invetiatoriulu numai paretiloru.

A dóu'a di apoi dlu Domahidy Pista — acest'a este numele acestui intieleptu — si-a revocatu propunerea, si re bene gesta s'a dusu câtra casa, cá se primésca ovatiunile alegatoriloru pentru acestu faptu patrioticu. . .

Tóte cá tóte, dar' atâtu de necrutiatoriu fatia de Trefort totusi nime n'a fostu cá Helfy, care mai resuscitându caus'a dejá macinata a esarendârei averiloru fondului studieloru a pretinsu cá si acestea averi se intre in budgetu, si socotile sa se substérna in totu anulu camerei, mai descoperindu, ca ministrulu si in anulu acest'a a datu in schimbu o casa a mentionatului fondu, situata in loculu celu mai avantagiosu a cetâtiei Pest'a — contelui Zichy pentru o casa din suburbiu de valóre mai mica cá a fundului, si inca i-a mai platitu o suma insemnata.

Ministrulu iritatu a protestatu contr'a acestei insinuatiuni tendentióse dechiarându-o de calumnia, — a trei'a di inse dupa ce 'lu mai impunsese si E. Simonyi vine cu raportulu, ca elu in acésta cestiune in tempulu mai recentu a facutu raportu si Domnitoriului cá patronului aceloru fonduri, si ca da a schimbatu o casa cu unu etagiu din cetate cu alta casa iéra-si cu unu etagiu alui Zichy din suburbiu, si fiindu-ca fundulu celei capetate e mai de dóue ori cá alu cestei-lalte, si fiindu-ca dupa pretiuire ceea e mai buna decâtu ast'a, — a mai datu inca pe deasupr'a 88,000 fl. totu-odata pune la dispositiunea casei actele referitórie la acestu schimbu. Inse Madarásza aflatu ca intre acte nu se afla cele mai esentiali adeca pretiuirile, si din considerare ca in suburbii nu prea suntu astadi case cu unu etagiu pe teritoriu de 800 stângeni □ (atât'a se dice a fi fundulu mentionatei case) care se ajunga 88,000 fl. prin o interpelatiune pretinde astadi ca ministrulu se substérna si acele documente. . . . . .

Ómeni malitiosi! nu se multiemescu cu suferintie infernali de 8 dile ci inca voiescu sa le mai continue. . .

Din dotatiunea bisericeloru inca se detrage pe anulu viitoriu 5% si asiá pentru biseric'a gr. or. in locu de 100,000 fl. s'au votatu numai 95,000 fl.

Berzeviczy Egyed a propusu cá acésta suma sa se radice la cea de mai nainte — cu totulu pentru 6 confessiuni 310,000 fl.

L'a spriginitu Cosm'a, Gebbel si Vörös Pál.

Ministrulu a disu ca elu a trebuitu sa faca reduceri cu ori-ce pretiu, si ací fâra nici unu scopu, séu religiunariu séu politicu, a propusu detragerea acestoru 5%, inse elu lasa la intielepciunea casei se o primésca séu bá.

Referintele Kautz nu primesce propunerea din consideratiuni financiali. Wahrmann (fiindca pentru jidovi in proportiunea loru numerica numai 5000 fl. erá preliminatu, — acum 4750, — cá sa nu se védia si de ací numerulu celu neinsemnatu a poporului alesu) nu primesce propunerea, pentru ca elu de-si e membrulu unei confessiuni interesate la acésta pusetiune, voiesce cu tempulu cá acésta dotatiune sa dispara din bugetu. Rara marinimositate dela acestu jidovu! a abdice de 4500 fl. unu poporu care lui Haynau in câte-va óre a numeratu unu milionu de florini . . . .

Acestea inse tóte nu erau in stare sa strice causei, de cum-va nu se sculá deputatulu românilor din Mercurea: Moricz Pál, cá si densulu cu autoritatea si influinti'a ce o are la maioritate se pretinda sustienerea preliminariului.

Ast'a a causatu de la votare cu o maioritate fórte neinsemnata a cadiutu propunerea lui Berzeviczy.

Si asiá archidieces'a pe anulu viitoriu va capetá cu 5% cam 2500 fl. mai putienu ajutoriu de statu decâtu pâna ací.

Acést'a fapta a deputatului loru negresitu va produce mare insufletire intre alegatorii dela Mercurea. Sa traiésca!! . . .

Eata ca ocupaiu pré multu spatiu si inca nu terminaiu nici cu bugetulu culteloru, — dar' totu atât'a, de asta data fia de ajunsu.

Sp. . . . .

Bucuresci 27 Novembre.

In siedinti'a de eri ministrulu esterneloru dlu N. Ionescu a respunsu la interpelatiunea, ce i s'a facutu in cestiunea atitudinei Romaniei fatia cu complicatiunile din orientu.

Interpelatorulu dlu Nicu Blaremberg, pretinde, ca interesulu Romaniei aru fi a se alipí câtra Turci'a. Respunsulu ministrului suntu cele mai clare si mai lamurite cuvinte, pe care acestu omu in viéti'a sea le-a rostitu. Resumatulu respunsului este, ca românii suntu hotariti a remâné neutrali, de óre-ce nu-si potu versá sângele pentru „moribundu,“ si nu au nici o comunitate cu popórele din orientu; déca impregiurârile i-aru silí sa intre in lupta, ei nu se voru luptá decâtu pentru intregitatea si drepturile tierei.

Acésta declaratiune a guvernului aru puté sa linistésca spiritele, cu atâtu mai multu, de óre-ce se scia ca Pórt'a a declaratu, ca trupele otomane se voru tiné in defensiva si, chiaru déca rusii aru trece Prutulu, ele nu voru trece Dunarea. Cu tóte aceste circuléza o multime de sgomote prin orasiu: dovada ca spiritele suntu neliniscite. „Se dice“ ca archivele se voru mutá la Tergoviste, ca „Daci'a“ si-a impachetatu valorile spre a le trimite la Berlinu si apoi a se mutà administratiunea centrala la Tergoviste: „se dice“ ca cele mai multe familii boieresci suntu gat'a spre a plecá din tiéra, „se dice“ chiaru, ca aru fi vorb'a sa se mute capital'a la Tergoviste. — Puteti fi inse incredintiati, ca pâna astadi tóte aceste si altele de feliulu acést'a suntu numai sciri de sensatiune. Lumea e neliniscita; ea nu mai crede, ca resbelulu se va puté evitá: toti dorescu, astépta si speraza inse, ca puterile, fia in conferintia, fia afara de dens'a, voru garantá neutralitatea Romaniei. Astfeliu pâna la diu'a, in care se va intruní conferinti'a, totulu este nehotarîtu.

In vremea acést'a trebile se „ingrósia in launtru.“ Ministrulu de justitia a cerutu dela curtea de cassatiune se suspendeze pe membrulu ei T. Rosetti, unulu dintre fostii ministri dati in judecata. Curtea de cassatiune a luatu in unanimitate hotarirea de a nu-'lu suspendá, de óre-ce procesulu nu e inca adusu inaintea judecatoriloru. Cu câte-va dile in urma comitetulu numitu „de salut public“ cere dela senatu pe cei trei membrii ai sei, de asemenea fosti ministri dati in judecata. Dupa o discutiune de patru dile senatulu, tienendu séma de impregiurârile de astadi, a luatu o hotarire seriósa si fâra a prejudecá in cestiune, a incuviintiatu cererea comitetului. Astfeliu nu mai e vorba nici de caderea ministeriului, nici de disolvarea senatului.

Ve veti intrebá, cum e cu putintia, cá in diu'a de astadi ómenii sa se fremente cu asemenea lucruri. Toti ómenii seriosi se intréba. Indata inse, ce vomu tiené séma de incurcal'a sociala, in care e Romani'a, va trebuí sa ne incredintiâmu, ca nu póte se fia altfeliu: suntu in acésta tiéra prea multi ómeni, cari nu sciu „de ce e vorb'a,“ si tocmai pentruca vremile suntu, precum suntu, se bucura ca potu face intrensele, ce alta-data nu s'aru putea. De óre-ce camer'a si guvernulu banuiesce ca curtea de cassatiune nu va impartasí vederile comune in cestiunea vinovatiei ministriloru dati in judecata, mereu erá vorb'a de a se creá o curte de cassatiune anume pentru judecarea ministriloru. Multa vreme se dicea, ca se va mai adaugá inca o sectie la cele dóue de pâna acum, numindu-se in acésta sectie ómeni, in care guvernulu „are incredere.“ Acum inse planulu s'a schimbatu. Comisiunea bugetara propune a se face economii reducendu-se siepte membri din curtea de cassatiune. Astfeliu aru remané numai o sectie din 10 membri.

Intielegeti prea bine, ca intemplandu-se si acést'a, Romani'a a intratu in revolutiune si a datu cea din urma dovéda despre lips'a de putere de viétia. In scurta vreme vomu vedé „ce-i si cum“: deocamdata e bine sa ne indoimu si sa sperâmu.

In totu casulu — Romani'a nu are pentru ce sa se bata si cu atâtu mai putienu e dispusa de a se bate.

Discursulu

dlui Sig. Borlea, tienutu in adunarea deputiloru dietei ung. din 4 Dec. a. c. la desbaterea gen. asupr'a bugetului cultului si instruct. publ.

Dechiarandu eu la desbaterea gen. asupr'a bugetului preste totu, ca nu primescu acestu bugetu, nu mai potému avé cugetulu sa mai vorbescu la acestu objectu; inse chart'a ce a compusu si impartitu dlu min. de culte si instructiune, pentru infatisiarea tipica a stârei invetiamentului poporale in patria, m'a facutu a-mi schimbá cugetulu si asiá vinu a rogá pre onor. Casa, sa-mi dee ascultare si atentiune pentru putiene minute.

Dlu condeputatu George Popu a enunciatu de curendu in acésta casa, ca onorabilele ministeriu in caus'a invetiamentului poporale la nemagiari, si anume la români, nu face nimic'a; si spre a dovedí acést'a, ca adeca nu lucra nimic'a, densulu a adusu mai multe date speciali. Acést'a eu a-si fi in stare a continuá, aducendu si din a mea parte asemenea date, si ací a-si puté se amintescu, cum on. cârma inca dela anulu 1874 a primitu dela supremulu locu inviatiunea, ca in Caransebesiu, unde românii suntu cei mai multi, se radice gimnasiu, cu atâtu mai vertosu, câci acolo edificiulu, construitu pre banisiorii româniloru, dejá este gat'a si asiá dara nu mai recere spese, totusi acelu gimnasiu nici pâna astadi nu esiste!

Dar' n'o se continuu a insirá de acestea; câci marturisescu, ca nu de aceea m'amu sculatu, cá se spunu si aretu ca guvernulu n'a facutu nimic'a, fiinduca eu — de cum s'a instalatu ministeriu magiaru nici n'amu asteptatu dela elu cá se faca ceva pentru cultur'a poporului românu, ci m'amu sculatu cá se aretu ca guvernulu a facutu ceva, dar' a facutu tóte din adinsu spre impedecarea invetiamentului la poporulu românu! Acést'a voiescu a adeverí prin casuri si fapte speciali.

Se scie — intre altele, ca fostulu intâiu regimentu românu de granitia — in Transilvani'a, si fostulu alu trei-spre-diecelea regimentu românu de granitia, ce jace impregiurulu Caransebesiului, dispunu de fonduri ale loru proprie fórte considerabili, pre cari voru sa le folosésca pentru scóle; dar' on. stapânire feliu de feliu de impedecâri li pune, specialminte celoru din Ardélu le dicea, ca nu va permite sub nici unu cuventu, cá scólele sa se statorésca cu caracteru confessionale, si nici n'a permisu a se infiintiá o scóla, pâna nu s'a abandonatu caracterulu confesionale. Iér' acum'a, dupa ce scólele s'au radicatu fâra caracteru confesionale, guvernulu pretinde, cá in scólele radicate si sustienute cu banii aceloru ómeni, elu se numésca pre invetiatori, si acolo a impinsu lucrulu, incâtu acei ómeni, cari in acele pârti conducu afacerile instructiunei poporului, se alerge cu plansóre la treptele tronului. — Credu eu ca d-vóstra iér' o se diceti, ca acelu pasu a fostu anti-constitutiunale! Dar' — bine, ce erá se faca bietii ómeni?! Destulu ca, prin acésta esperintia intieleptiti cei din Caransebesiu, séu adeca din fostulu alu trei-spre-diecelea regimentu românu de granitia, nu voru se auda de scóle fâra caracteru confesiunale, ci se apucara se-si deschida pe banii loru proprii scóle cu caracteru confesiunale; dar' ministeriulu nu permite acést'a ci impedeca deschiderea de scóle, si indesiertu umblara in acést'a privintia deputatiuni pe la densulu; elu sustiene ca — nu este permisu; dar' de ce nu? acést'a cu greu va mai sci o cine-va, afara dóra de dlu ministru!

Dar' — sa mergemu mai departe, pe altu terenu. In Transilvani'a organele guvernului, de buna séma din indrumarea guvernului — au inceputu a capacitá, resp. a amagí pre poporulu românu, cá — sa-si prefaca scólele confesiunali in comunali si atunci guvernulu va radicá pre banii sei palate de scóle si totu elu, guvernulu, va platí si pre invetiatori; cu unu cuventu, atunci poporulu va scapá de tóte spesele pentru scóla. Se intielege ca bietulu poporu seracu si storsu prin multele dâri pre multe locuri s'a datu amagitu, prefacendu-si scólele confesiunali in comunali; dar' — o patira, ca si acum'a incaséza din spatele loru cele 5 procente adausu scolare de contributiune, si asiá, privindu la slab'a dotatiune ce au in acele pârti invetiatorii, totu poporulu trebuie sa-si sustiena scólele, iér' guvernulu prin ómenii sei numesce pre invetiatori, si apoi -- ce mai invetiatori!

Eu inca anu, la ocasiunea desbaterei asupr'a bugetului, cându mi-amu radicatu vocea in acésta privintia, amu respicatu ca, dupa ce cârtile scolari ni le-ati confiscatu, invetiatorii ni-iati alungati, onorabilulu guvernu acolo va duce lucrulu, incâtu adi-mâne prin comune curatu romanesci se voru aplicá invetiatori straini, ce nu pricepu limb'a poporului. Acésta profetia sinistra a mea dejá pâna acum s'a implinitu, câci dejá in comitatulu Hunedórei si anume in comunitâtile Beregszó, Bácsi, Bakosd, Puj, Kersztur, Solymos, Pertes, Zajkány, si altele mai multe, totu curatu române, s'au pusu astfeliu de invetiatori. (O voce striga: Dar' acelea suntu totu comune magiare!) Asiá dieu; é'n poftimu sa mergeti sa vedeti, câti magiari ve-ti aflá in ele! Dar' insa dvóstra li-ati magiarisatu numele si asiá, vorbindu câtra dvóstra unguresce, le-amu disu pre unguria. De-mi ve-ti permite sa vorbescu romanesce, apoi le voiu numí cu numele loru românu. (Strigare: Aceea nu se póte!) Amu dis'o din adinsu; a-ti facutu cu posturile invetiatoresci intocmai cá la tribunale; a-ti numitu la români invetiatori, cari nu sciu o vorba romanesce. Si acum póte on. Casa sa-si intipuiésca ca, ce feliu de progresu are sa faca acolo cultur'a poporului, unde invetiatoriulu nu scie sa vorbésca cu scolarii; cu câta placere 'si voru tramite acolo parintii la scóla pre copii, s[illegible] ce placere copiii voru alergá la scóla, si — bietulu invetiatoriu déca va fi omu de tréba, ce mare pofta va avé cá sa instrueze pre copii cu cari nu scie vorbí! Vedi bine, ca pre parinti ii constringu prin glóbe de bani, a-si maná copiii la scóla, dar' copiii cam mergu pe lânga scóla intr'alta parte; câci ce sa-si caute la o scóla, unde nu numai ca nu potu sa invetie nimic'a, dar' nici nu potu sa se intieléga o vorba cu invetiatoriulu; dar' si invetiatoriulu intru melancholi'a sea, cea mai mare parte a tempului o petrece in cârcima! (Ilaritâte mare.) Si acést'a apoi dvóstra numiti instructiune populara. — Ear' déca se intempla ca cutare comuna sa radice plansóre pentru astfeliu de mesura siuchiata, cei ce se plângu, devinu arestati dicendu-li-se ca suntu rebeli. Amu spre acést'a esemplu in comun'a Zsákány. S'a pusu ací de invetiatoriu românilorului unu d. Farkas János, carele nu scie unu cuventu romanesce, si mi s'a pusu a silí pre copii, cá in locu de „buna diminéti'a“, sa salute pre parintii loru cu „jo reggelt kivanom!“ (Pré bine!) Mi pare reu, ca se afla si aici, in acésta casa de acei'a, cari tienu de bine acést'a procedere nelegale. Déca asiá aru fi bine apoi eu intrebu: Déca aru vení tempulu cá in scólele magiare sa se puna invetiatori muscali si acesti'a aru silí pe copiii magiari cá in locu de *„jó napot“* se salute cu *„sdravstvujtye“* — óre fire-aru si acést'a bine. (Ilaritate viua!) Vi repetu, ca-'mi pare fórte reu, ca se afla si aici in acést'a casa de acei'a, cari dicu ca absurdulu si nelegalulu este bine; câci eu me asteptámu ca astfeliu de abusu sa se condamne, iér' nu apróbe (Sgomotu mare; strigâri: S'audimu!) Pentru ca, binevoiti a observá, ca pre acelasi temeiu de dreptu, adeca pre basea puterei si volniciei, cu tempulu vi se póte intemplá si dvóstre aceeasi nedreptate, si óre — dice-veti si atunci ca este bine asiá? — Destulu ca acelu numitu invetiatoriu sermanulu in melancholi'a sea 'si petrece tempulu prin cârciume, iér' locuitorii comunei s'au adresatu câtra senatulu scolare cu rogarea, cá se binevoiésca a le numí altu invetiatoriu carele se scie limb'a româna. Senatulu scolare a substernutu aceea suplica prelânga reportu speciale ministeriului de instructiune, iér' acest'a a dispusu, ca suplicantiloru se li se intenteze procesu criminale pentru turburarea de pace! (Fórte bine!) — Asiá mi se pare, ca ori ce plânsóre se aduce aici pentru nelegiuiri, maioritatea apróba sanctionându nelegiuirile!

Presiedintele: Onorabile Casa! Mie mi se pare discusiunea fórte seriósa, si de aceea ve rogu, cá se nu totu intrerumpeti pre vorbitoriu. (Aprobare viua si ilaritate.)

Borlea continua: Ca românii, atâtu in Ungari'a câtu si in Transilvani'a de multu tempu nu suntu proprii loru stapâni, si ca stau sub tutela, acést'a o scimu cu totii. (Csatár Zs striga: Dar' nobleti'a româna?) Onorabilulu d. deputatu vorbesce acum'a despre nobilime; dar' nu de aceea este vorb'a ci de instructiunea poporuluii (Strigâri: S'audimu!) si adeverulu celoru dise de mine se ilustra prin acést'a charta, carea face viua marturia despre tutel'a sub care amu statu si stâmu si astadi. Avemu — dorere, fórte masteri curatori. Binevoiti a luá la mâna acésta carte si ve veti convinge de acestu adeveru. Eaca, privitî d. e. impregiurulu Devei, comitatulu Hunedórei. Nu se póte negá ca acestu comitatu este unulu dintre cele mai binecuventate dela natura, dar' din privinti'a culturei poporului elu este celu din urma celu mai intunecatu vapsitu. Si — tocmai ací s'a pusu guvernulu se faca lumina prin numirea de invetiatori cari nu sciu limb'a poporului! Uitati-ve apoi numai decâtu la Bai'a de Crisiu in comitatulu Zarandului. On. Casa va scí, ca poporulu Zarandului este multu mai seracu decâtu alu Hunedórei, totu in privinti'a instructiunei poporali acestu comitatu dupa acést'a-si cartea sta multu mai bine cá alu Hunedórei si celelalte comitate locuite de români, si ce óre este caus'a? Nimic'a alt'a decâtu ca in Zarandu, cá si in Fagarasiu in fruntea administratiunei au statu barbati români, câroru a succesu a paralisá tendinti'a guverniului impedecatórie de cultura; pre cându prin comitatele unde n'au statu români in frunte, acei'a nu numai ca n'au paralisatu pre ministeriu, dar' inca l'au intrecutu! Tocmai pentru acést'a inse, comitatulu Zarandului a trebuitu se fia nimicitu, si administratiunea in Fagarasiu luata din mânile române. Poftimu acum'a a ve aruncá privirea asupr'a fundului regiu, unde locuiescu totu atâtu de desi românii — incependu dela Orescia, preste Sebesiu, Mercurea, Sighisiór'a si Brasiovu; aceste pârti presenta pre acésta carte tóte cea mai luminata colóna, adeca cu preste 90 procente de copii la scóla. Nu potu dice ca sasii aru fi fostu cându-va tare inamorati de noi, si nici aceea nu afirmu ca ei aru fi sacrificatu fórte multu pentru cultur'a poporului românu, dar' trebuie se recunoscu adeverulu, ca ei in tempulu mai nou n'au inpedecatu invetiamentulu poporului românu, n'au impedecatu cá românii ei insusi sa se cultiveze. Ací se dovedesce, ca românii, déca nu li se punu pedece, sciu insusi sa se cultiveze sciu se aduca la flóre invetiamentulu poporului românu.

On. Casa. Acésta este unu atestatu, si inca unu fórte miseru atestatu alu guverniului, unu atestatu ce dovedesce ca — in ce modu si mesura elu inainta cultur'a popóreloru nemagiare. D-vóstra aveti parol'a, ca magiarulu este chiamatu a propagá cultur'a si civilisatiunea in orientu; pardonati-me, dar' eu nu potu crede, ca popórele din orientu se dorésca o cultura cá acést'a, pre care vi-o indegetai. Pentru un'a astfeliu de cultura crestinii din oriente au fostu siliti a apucá arm'a in contr'a barbarului de turcu!

Amu convinctiunea, ca de si provocai date speciali, anumii comune si persóne, si chiaru cu acésta carta a on. ministeriu vi-amu justificatu gravaminile mele, dvóstre totu veti combate si respinge tóte, precum pururi'a a-ti facutu — prin aceea ca, veti dechiará tóte, aici si prin foile dvóstre — de scornituri. Inse ori câtu veti respinge acestea in modulu indatenatu, totusi — faptele remânu fapte, cari prin denegare nu se potu sterge, si cari mai curendu séu mai târdiu se resbuna de sine, precum vedemu acést'a astadi in Turci'a, unde faradelegile trecutului atâtu de amaru se resbuna!

Dupa tóte acestea dechiaru, ca nu votezu bugetulu ministeriului de culte si de instructiune. —

Din Bucuresci i se scrie lui „Pest. Ll.“ la 4 Decembre despre situatiunea de acolo:

Conflictulu intre senatu si ministeriu s'a inlaturatu prin interventiunea principelui Carolu. Acest'a a chiamatu la sine pe domnii Cogalniceanu si Dim. Ghic'a si i i-a induplecatu a-si pune tóta influinti'a pentru a dispune pe senatu in favorulu guvernului adeca pentru acusarea favoritiloru de mai inainte ai principelui — a ex-ministriloru. Dupa acést'a Cogalniceanu si Dim. Ghic'a au incetatu cu opositiunea. Ea devenise fâra scopu dupa ce principele le dise ca in momentulu actualu nu póte se schimbe ministeriulu ori cari aru fi conditiunile, si asiá senatulu s'a invoitu eri dupa am. cu urmarirea ex-ministriloru Catargiu si Cantacuzenu. Lips'a financiale si panic'a cresce pe di ce merge, guvernulu ia dejá banii din cassele de dî ale drumuriloru ferate pentru ai folosí spre scopurile armatei. Tóte platile s'au sistatu. Celu mai insemnatu bancariu in Bucuresci, domnulu Iaques Poumay, a comisu eri o sinucidere. Multe familii parasescu capital'a si tiér'a pentru a se sustrage dela periculii unui resbelu.

Totu acestu corespundentu scrie la 5 Decembre:

Artileri'a divisiunei a dóu'a din Bucuresci a plecatu la Calafatu, pentruca turcii au inceputu se faca din Vidinu (vis-a-vis de Calafatu) unu podu de pontone preste Dunare. A plecatu artileri'a dar' e alta intrebare ca cându va sosí. Pâna la Slatin'a ea va merge cu trenulu, dara dela Slatin'a pâna la Calafatu calile suntu desfundate. Voru trebuí sa se prinda multi boi inaintea tunuriloru si si atunci voru fi de lipsa mai multe dile pentru acésta cale scurta.

Pórt'a a aretatu guvernului de aici, ca ea eventualu va trebuí se tréca Dunarea nu numai pe la Vidinu ci si pe la alte puncte. Din punctu de vedere strategicu acést'a e corectu, câci dupa perfectionarea tunuriloru moderne tiermurele dreptu alu Dunarei la diverse puncte e pe deplinu predominatu de terenulu inaltiatu alu tiermurelui stângu. Cu deosebire e acestu casu la Vidinu. Fortaréti'a turcésca se póte distruge totalu din Calafatulu situatu pe inaltimea tiermurelui Dunarei cu o bateria de câmpu numai de 12 punti.

Din orasiele pe lânga Dunare ale Romaniei fugu numeróse familii mai avute in interiorulu tierei, din Bucuresci multe familii in tieri straine. Si princes'a Elisabet'a va merge in dilele aceste la Tergoviste, unde se va transportá si archiv'a statului spre a fi asigurata. Tergovistea e vechi'a capitala a tierei si e situata in mijlocu, ceva spre nordu dela Pitesci si Ploiesci, la pólele Carpatiloru. Dejá positiunea sea naturale se póte numí celu putienu in comparare cu alte orasie din tiéra o fortarétia. Prelânga acést'a Tergovistea se va intarí cu siantiuri.*)

Romani'a.

SENATULU.

Siedinti'a dela 21 Novembre 1876.

Presiedinti'a dlui v.-presiedinte M. Cogalniceanu.

Siedinti'a se deschide la 1½ óra dupa amiédi, fiindu presenti 46 dni senatori.

Se da cetire sumarului siedintiei precedinte care se aproba.

Dlu Desliu intréba ce resultatu a avutu anchet'a parlamentara numita pentru cercetarea ultimeloru alegeri generale de senatori la districtele Iasi si Romanu, si róga pe biurou a insiste pe lânga comisiunea de ancheta respectiva a-si depune mai in graba raportulu cá sa nu remana acele districte veduve de representatii loru.

D. Vice-presiedinte promitiendu ca biuroulu va luá dispositiuni pentru acést'a, comunica ordinea dilei care este continuarea desbateriloru asupr'a adresei camerei deputatiloru relativu la cererea de autorisare de a se tramite inaintea comitetului de acusare fostii ministri si actualii senatori dd. Lascaru Catargi, generalu I. Em. Florescu si G. Cantacuzino si invita pe dlu Apostoleanu a luá cuventulu cá celu dintâiu inscrisu.

Dlu Apostoleanu (suindu-se la tribuna). Dloru senatori, in vederea varieloru argumente ce s'au adusu de onor. preopinenti, intielegeti câtu de deficila este positiunea mea.

Eata prim'a idea care s'a sustienutu de d. Giani. S'a disu ca in cestiunea de fatia a autorisârei, Camer'a este singura in dreptu de a-si esaminá competinti'a sea. Dlu ministru alu lucrâriloru publice ne-a spusu ca cestiunea este grava câci este tempulu de a se consacrá si la noi principiulu responsabilitâtiei ministeriale, ca ací este vorb'a de o prerogativa a tierei, si ca nu este necesaru cá guvernulu sa vina inaintea senatului cu acésta cerere de autorisare. Voiu cautá a respunde in parte la fia-care din aceste asertiuni. Noi nu putemu sa admitemu opiniunea dlui ministru alu lucrâriloru publice.

Ni s'a spusu de dlu Giani ca avemu si precedente in acésta materia! 'Mi veti permite inse a spune ca nimicu din tóte acestea nu este corectu. Procedur'a care este adoptata la noi pentru corespundinti'a intre cele dóue corpuri legiuitóre este óre aceeasi cu cea admisa in Engliter'a? Eu afirmu positivu ca nu; si ca prin urmare nu trebuie sa copiâmu atâtu de servilu procedurile introduse in state straine.

Ací dlu Apostoleanu citéza unu importantu pasagiu dintr'unu autoru englesu asupr'a procedurei urmata in parlamentulu englesu cu ocasiunea presentârei unui projectu de lege. Noi nu trebue sa facemu abnegatiune de institutiunele nóstre si sa imitâmu totu ce facu strainii.

Situatiunea apoi a ministeriului in Engliter'a este asemenea diferita. Ni s'a vorbitu de precedente: Eu, cu multu respectu, voiu inlaturá acele precedente. Déca cu ocasiunea dârei in judecata a ministeriului dela 1860, biuroulu camerei au facutu acésta comunicare, reu s'a procedatu. Sa nu vorbimu dara de aceste precedente fia ele emanate dela ori ce guvernu.

In mijloculu lupteloru estreme calea mijlocie este corecta intr'adeveru asiá cum ne-a disu dlu Giani, dara cându gasimu adeverulu in un'a din aceste estreme nu trebuie sa-lu mai cautâmu in mijloculu loru.

Dupa mine, intr'unu regimu constitutiunalu nu este permisu unui corpu constituitu de a trece preste limitele trase de lege si a-si marí cerculu atributiuniloru sele. Corpurile deliberative cari au cautatu sa tréca preste acésta limita, au avutu totudéun'a funeste consecintie, si me miru cându vedu tocmai pe dlu ministru alu justitiei sustienendu acésta teoria. Déca unu d. senatoru aru fi emisu acésta opiniune, nu a-si fi fostu asiá multu surprinsu, dara cându ea este emanata dela capulu justitiei tierei atunci ea se agravéza si ia o insemnatate care póte avé o trista influintia asupr'a spiritului celoru cari 'lu asculta. Nu voimu sa trecemu preste limit'a cercului activitâtiei nóstre pentruca voimu sa mantienemu ecuilibrulu intre puterile statului. Dlu ministru ne-a disu ca déca avemu trebuintia de luminele dloru senatori cari suntu a se dá in judecata, sa facemu o propunere in acestu sensu, cerendu cá acei d-ni senatori sa remâna in mijloculu nostru, câci altfeliu noi amu anihilá actiunea justitiei. Sa-'mi permiteti inse a crede ca, déca in locu de o asemenea propunere noi amu trece puru si simplu la ordinea dilei nu amu anihilá intru nimicu justiti'a. Nu este de temutu ca prin desbaterile ce facemu noi putemu impedecá cursulu justitiei.

---

*) Coresp. nóstra spec. reduce tóte aceste la valórea loru reale. R.

Opiniunea dlui Giani, ca déca nu amu acordá acésta autorisare, aru fi a nu recunósce dreptulu pe care 'lu are camer'a, este nefundata, pentruca nu este demnu pentru noi de a abdicá la drepturile nóstre cá senatori, si a face abstractiune de ratiunea nóstra. Tocmai déca camer'a are drepturile sele si voiesce se fia respectate, si noi trebuie sa fimu gelosi de ale nóstre si sa nu le sacrificâmu. D. ministru alu justitiei este óre strainu de decisiunea curtiei din Iasi? Scie ce s'a intemplatu acolo si nu trebuie dara sa ne tememu ca discutiunile corpuriloru legiuitóre voru avé o inriurire asupr'a actiunei justitiei, dupa cum s'a objectatu.

Ceea ce m'a miratu mai multu este pasivitatea ministeriului ce a avutu in sessiunea trecuta cu ocasiunea acestei'a-si cestiuni cându se discutá in camera. Astadi óre pentru ca s'a schimbatu capulu cabinetului trebuiá sa se schimbe si conduit'a guvernului?

Conchidu ca decisiunea nóstra ori care aru fi nu va avé nici o inriurire asupr'a justitiei.

Eata acum ce s'a opusu in siedinti'a de eri pentru a se sustiené opiniunea de a se tramite senatorii naintea comitetului de acusare alu camerei. S'a disu ca de óre-ce Constitutiunea prin art. 102 spune ca ministrii se voru urmarí in virtutea unei anume legi, si fiinduca nu avemu o asemenea lege si constitutiunea nu ne opresce, si mai cu séma cându avemu si dreptulu de a numí comisiuni parlamentare, se póte constituí, asiá cum s'a constituitu, unu comitetu de acusare, care sa instruiésca afacerea. — Noi inse, dloru, vomu tiené comptu de impregiurârile cari au facutu constitutiunea, si vomu dice ca ea a voitu sa separe instructiunea de judecata; si ca nu trebuie sa cautâmu in alta parte esplicatiunea dispositiuniloru ei. Nu este mai corectu óre de a face interpretatiunea contraria? Datori'a jurisconsultului este de a conciliá si ireconciliabilele chiaru, si prin urmare cându chiaru constitutiunea aru fi obscura noi trebuie sa o esaminâmu in intregulu ei si sa-i armoniâmu tóte dispositiunile. Déca in virtutea constitutiunei, curtea de cassatiune are intrég'a competintia de a judecá pe ministri nu putemu si noi conchide ca de óre-ce are acestu dreptu are si dreptulu de a instruí caus'a de óre-ce nici o lege nu-'lu opresce dela acést'a?

O comisiune a camerei nu póte avé decâtu dreptulu de a face instructiunea pregatitóre iéra nu de a luá rolulu judecatoriului de instructiune, si nu aru putea esercitá acestu dreptu decâtu in virtutea unei anume legi. Dar' suntemu noi in asiá positiune incâtu sa fia necessitate de a creá o asemenea lege? Sa marturisimu ca camer'a a urmatu in modu precipitatu cu urmarirea acusârei ce face. Ni s'a adusu esemple din state straine, si apoi ni s'a citatu o multime de autoritâti intre cari si Faustinu Hèlie, insa ni s'a citatu numai pe o parte acesti autori. Eu declaru susu si tare ca déca vomu considerá totu ce scrie Faustinu Hèlie in acésta privintia, 'lu vomu gâsí ca departe de a aprobá procedur'a cum s'a urmatu de camera, elu din contr'a sustiene tocmai opiniunea contraria, opiniunea pe care o sutienemu noi. Legislatiunea francesa din anulu 1830, nu cuprinde nici de cum dispositiunile pe care a binevoitu dlu ministru a le espune in siedinti'a de eri. Autoritatea care judecá in Franci'a erá camer'a Pairiloru, câci acésta camera erá unu corpu politicu si cu tóte acestea ea totusi nu instruiá afacerea. Lucrurile fiindu astfeliu pentru ce noi sa citâmu autori cari au scrisu asupr'a unoru tempuri revolutionarie cum erá in 1830. De ce mai bine sa nu judecâmu dupa autorii cari au scrisu in cabinetele loru, departe de passiunile politice.

Ací d. Apostolénu citéza mai multe pasagie din Faustin Hèlie si din alti autori francesi, din cari resulta invederatu ca o camera póte avé dreptulu de a acusá iéra nu si de a instruí. Pentru ce dara sa ne confundâmu in precedente rele, in precedente de acelea cari s'au petrecutu in tempuri de revolutiune, si nefaste, si sa nu considerâmu sciinti'a astfeliu cum ne-o dà intielepciunea secolului alu XIX! De ce nu ni se spune si de procedarea adoptata in Austri'a? In Austri'a in asemenea casuri se numescu dóue comissiuni separate, un'a pentru acusare si alt'a pentru instructiune, asiá ca aceste dóue lucruri nu suntu incredintiate in mânile acelorasi persóne.

Ni s'a disu ca in legislatiunea nóstra se póte fórte bine admite cá unu comitetu de acusare sa faca totu-deodata si instructiunea, deghidiându-se acésta instructiune sub form'a unoru investigatiuni prealabile. D. ministru alu justitiei ne spune ca nu trebuie sa ne spariâmu de puterea ce s'aru dá acestui comítetu.

Dara acést'a se facé in tempurile trecute cându sciinti'a erá in copilarie. Progresulu inse este in viitoriu si nici odata in trecutu. Se póte sustiené ca in acésta materie, cum s'a si facutu, curtea de cassatiune si instruesce si judeca in acelasi tempu afacerea, pentru ca sectiunea care instruesce se unesce apoi cu cea de a dóu'a sectiune si impreuna cu dens'a judeca. Respunsulu este ca alt'a póte se fia impartialitatea pe care o póte avé unu corpu de magistrati cum este curtea de cassatiune, si alt'a aceea pe care o are unu corpu framentatu de passiunile politice.

Nóue ne e téma de peschisitiunile pe cari le-aru face acestu comitetu, cându procurorii aru fi la dispositiunea sea.

Nu este vorb'a de a se dá mandatu de arestare fostiloru ministri. Facu acésta intrebare inse. Astadi cându actulu de acusare este facutu, pentru ce óre se cere a se mai face de câtra comitetu instructiunea?

Ni se dice ca de nu vomu votá acésta autorisare, unu conflictu iminentu si inevitabilu se va face intre camera si senatu. Eu inse nu vediu nicairi acestu conflictu pentru ca noi nu dicemu ca camer'a a facutu reu ceea ce a facutu. Dicemu numai ca nu aprobâmu acésta lucrare pentru ca asiá este conventiunea nóstra si facemu pentru ca tienemu la libertatea acestoru convictiuni. — Sa nu credemu ca prin acésta procedura s'aru cimentá principiulu responsabilitâtiei ministeriale; ea nu aru face decâtu a-lu slabí.

Suntemu noi óre unu statu de turburatori, si se póte ca cu ocasiunea celui mai micu incidentu sa se nasca conflicte intre copurile legiuitóre si crisa ministeriala? Voimu óre se dâmu o confirmatiune nedemneloru cuvinte pe cari lordulu Loftus le-a disu despre noi cându ne-a comparatu cu unu statu de intriganti si gat'a a perí in certuri cum a peritu Poloni'a?

Noi nu avemu nimicu de disu in contr'a acestei adrese, si nu dâmu blamu camerei. Inse acést'a este opiniunea nóstra si trebuie respectata. Nu trebuie cá ministeriulu sa sustiena onórea camerei infruntându onórea senatului.

Dupa acést'a d. Apostolénu cetesce mai multe pasagie din discursurile dlui Epurénu si Ionescu rostite cu acésta ocasiune in sessiunea trecuta a camerei. D. Ionescu se infiorá de puterea cea mare ce va dá comitetului de acusare, acordandui se dreptulu de a face instructiune, si astadi d. Ionescu cere totu contrariulu de ceea ce a sustienutu cá deputatu.

Pentru aceste cuvinte dara ve rogu sa faceti abstractiune de diferitele siópte ce se respândescu printre noi, sa nu ne tememu de conflicte imaginare, si sa trecemu la ordinea dilei votându acésta emotiune:

„Fâra a prejudecá intru nimicu prerogativele camerei deputatiloru si fâra a impedecá urmarirea conformu constitutiunei, a fostiloru ministri dati in judecata, senatulu, mantienendu in acelasi tempu principiulu separatiunei puteriloru statului inscrise in constitutiune trece la ordinea dilei."

(Semnatu) Apostoleanu.

Telegrama.

(serviciu specialu alu „Tel. Rom.")

Budapest'a 1/13 Dec.

Camer'a votà eri cumperarea calei ferate orientali, dar' totodata, contra voiei guvernului, darea in judecata a culpabililoru pentru misieliele comise in trecutu la acésta intreprindere. Acestu votu trece de semi-votu de blamu Guvernului. Situatiunea neschimbata.

Varietâti.

*** Siedintia publica. Luni sér'a in ajunulu Stului Andreiu Societatea de lectura a junimei nóstre teologica-pedagogica „Andreiu Siagun'a," conformu programei publicate a esecutatu siedinti'a sea publica intr'unu modu fórte indestulitoriu.

Cunun'a cea frumósa de romani si chiaru si neromani de ambe secsurile a doveditu satisfactiunea prin aplausele ei in urm'a fia-cârei piese.

Iertandu-ne tempulu si spaciulu vomu face o dare de séma a acestei festivitâti mai pre largu cu alta ocasiune.

*** Congregatiunea comitatensa a comit. Sabiiului,i audîmu, ca este convocata pre 20 Decembre st. n. a. c.

*** Bibliograficu. A aparutu si se afla de vendiare: **„Calindariulu bunului economu"** pe anulu 1877 intocmitu de D. Comsi'a si Eugenu Brote. Cu mai multe ilustratiuni intercalate in tecstu. A dóu'a editie.

De cându cu edarea „Calindariului bunului economu" si pâna acum, abiá 2 luni au trecutu si eata ca s'a si ivitu trebuinti'a a edá a dóu'a editie — unu succesu ne mai pomenitu in literatur'a calindareloru române si totu-odata o eclatanta dovada despre nimerit'a alegere si tratare a materiiloru cuprinse in acestu nou calindariu.

Trebuinti'a de a tipari si edá a dóu'a editie este motivata prin comandele mici si mari, a câroru numeru sporesce pe di ce merge. Aceste si alte comande se voru efectuí in tempulu celu mai de aprópe.

„Calindariulu bunului economu," a dóu'a editie, se afla de vendiare la tóte librariele din tiéra. Pretiulu cá mainainte, anume pentru unu esemplariu 45 cr., cu porto postei 50 cr. La 10 esemplare 1 gratisu.

Editur'a tipografiei
Iosifu Drotleff et. *Comp.*
Sibiiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Decemvre 1876.

Argintu	116	75
Galbinu	5	99
Napoleonu d'auru (poli)	10	09$^1/_2$
Valut'a nóua imperiale germâna ...	62	10

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Daisiór'a din ppresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna in 27 Decemb. a. c.

Emolumentele suntu: dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate cu grauntiulu, câte $^1/_2$ ferdela dela 20 familii neorustice, folosirea unei araturi de 400$\square^o$ si a dóue cimiterii, vechiu si nou, dóue cara lemne din padurea comunala, un'a septamâna gunoiu dela stân'a acestei'a, tacsele stolari usitate dela 890 suflete, cari tóte impreuna cu accidentiele indatinate dau sum'a de 502 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acésta parochia au a-si substerne concursele loru instruite in sensulu prescriseloru legali, pâna la terminulu susu aretatu, subscrisului.

Palosiu 18 Novembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu ppresbiterale gr. or.
alu Palosiului.
Teofilu Gheaj'a m. p.
(1—3) adm. prot.

ad Nr. 57. 1876.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu lânga betrânulu parochu din parochi'a Tibru in ppresbiteratulu Albei-Iulie.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. O casa de locuintia cu gradina de legumi, si gradina de pometuri.
2. Dóue pamenturi aratóre de $1^1/_2$ jugeru.
3. Dela 60 numere de case câte 1 ferdela de cucuruzu in bómbe, si 1 dî de lucru.
4. Dela cele 60 numere tóte venitele stolari indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne concursele loru, conformu dispusetiuniloru statut. org. la subscrisulu pâna in 12 Decembre cându va fi si alegerea.

Alb'a-Iuli'a 5 Noveb. 1876.

In contielegere cu comitetulu
parochialu.
Alesandru Tordosianu m/p.
prot. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.
3—3

Edictu.

Nicolae Andreiu Bîgiu din Presmiru comitatulu Brasiovului, carele de 11 ani parasì pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Stelea fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá naintea subsemnatului scaunu protopresbiterale in terminu de unu anu a dato, câci la din contra procesulu divortialu asupr'a-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Brasiovu in 30 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
2—3 protopresb.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

La numerulu acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 24.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

Nr. 97. ANULU XXIV.

Sabiiu 5|17 Decembre 1876.

Reducerea dotatiunei de statu.

Parlamentulu din Pest'a si resp. maioritatea lui ne surprinse in siedinti'a sea din 9 a l. c. cu o nóua dovéda de buna vointia si de ingrigire parintésca pentru desvoltarea nóstra culturale.

Maioritâtiei acestui corpu legiuitoriu, cadiendu-i la inima salvarea statului din miseri'a economica si financiaria in carea innóta si voindu a face ceva n'a aflatu alta mai potrivitu si corespundietoriu scopului, decâtu reducerea dotatiunei de statu a tuturoru confessiuniloru necatolice cu 5% din sumele pâna acum preliminate.

Astfeliu face corpulu nostru legiuitoriu o economia de cu totulu 15,000 fl. in bugetulu statului, carea in o tertialitate se face pre contulu dotatiunei nóstre de pâna acum, reducendu-se dela 100 la 95 mii pentru anulu viitoriu.

De e adeveratu ca totu inceputulu este greu, putemu dice ca inceputulu de crutiare ce-lu facù parlamentulu din Budapest'a prin dispositiunea sea, nu fù asiá greu precâtu evidentu nepotrivitu.

Cine in lumea acést'a a mai auditu ca in calculatiuni cu mai multe sute de milióne sa se puna pondulu de crutiare pre bagatel'a suma de 15,000 fl. si ca o suma cá acést'a sa se iá chiaru de acolo, unde e de lipsa spre promovarea unoru scopuri, a câroru indeplinire s'aru tiené altcum in genere de indatorirea statului?

La noi inse durere ca astadi — ut figura docet — suntu tóte cu putintia. Ba inca trebuie sa dicemu: Ddieu sa ne ferésca de mai reu. Câci dupa indigitârile facute de Wahrmann in parlamentu reducerea de acum e numai inceputulu, ce are sa se continue din anu in anu pâna ce nu ne va mai remanea nimic'a, de-si articolulu de lege XXI din 1848 garantéza tuturoru confessiuniloru dotatiuni din vistieri'a statului indestulitóre spre promovarea causeloru bisericesci si scolari.

Articolulu acest'a de lege facutu intre impregiurâri, cându domniloru magiari le jacea multu la inima simpathi'a confessiuniloru si natiunalitâtiloru nemagiare din patria, — articolulu acest'a va sa dica si-a perdutu cu lips'a ce deduse ansa la elu, valórea sea si astadi vedemu ca se desvólta deodata chiaru parerea ca confessiunile sa nu se mai subventioneze din partea statului.

Pré buna e parerea acést'a. Numai domnii cari o profeséza trebue sa cugete si la giurstarea ca au sa calculeze cu confessiuni recepte prin legi din partea statului. Cu confessiuni cari suntu recunoscute prin lege de factori ai vietiei nóstre de statu, de corporatiuni tienatóre de cadrulu constitutiunei nóstre. Si déca se recunósce prin lege esistinti'a unui subiectu alu dreptului de statu, si déca i se garantéza totu prin lege esistinti'a lui, nu aru fi o anomalia, o contradicere eclataota cându i s'aru detrage subiectului indreptatitu si garantatu in esistintia, mijlócele pentru esistinti'a sea?

Statele tóte dupa conceptulu si destinatíunea loru au sa se ingrijésca de prosperarea tuturoru corporatiuniloru din sinulu loru si mai alesu aceloru pentru cultura. Ele au indatorirea cá séu sa le dea ele insi-le corporatiuniloru si societâtiloru acestor'a mijlócele de esistintia séu celu putienu sa le faca possibile esistinti'a prin delaturarea pedeciloru ce se opunu esistintiei si prosperârei loru.

Confessiunile, cele ce au a se ingrigí totu odata si de scólele confessiunali au multe si grele missiuni asupr'a loru. Si pentru cá sa se póta indepliní tóte acestea au negresitu lipsa mare si de mijlóce materiali corespundietórie.

Dar' bine, de unde se-si procure mijlócele absolutu necesarie pentru esistintia si prosperare, déca tempurile trecute nu le-au pusu — cá pre unele — in posessiunea de fonduri si averi mari, a câroru venite sa le stea de-a gat'a la dispositiune. Numai pre dóue câi 'si potu procurá mijlocile acestea. Si anume séu directe dela credinciosii loru prin aruncuri séu dâri anumite spre scopulu acest'a, séu dela statu, carele insusi scóte dotatiunile respective dela credinciosii singuraticeloru confessiuni.

Denegându deci statulu confessiuniloru necatolice dotatiunea de pâna acum'a, carea altcum n'a fostu nici decum vre-o provisiune corespundietóre, ci numai o subventionare câtu de modesta, denegândulise inse si acést'a, confessiuniloru respective nu le-aru mai remâné altu modu de esistintia, decâtu aplicarea de dâri nóue si aruncuri asupr'a credinciosiloru loru.

Mai póte fi inse adi vorb'a de dâri si aruncuri nóue? cându puterea de statu insasi introduse dejá din partesi astfeliu de dâri si greutâti publice, care consuma nu numai veniturile, ci in parte mare chiaru si capitalele singuraticiloru apartienetori de confessiunile respective.

De siguru ca dâri si aruncuri noue, intre astfeliu de giurstâri numai potu fi aplicate. Dara atari poveri nóue nu se cuvine sa se mai aplice si din caus'a aceea, pentru ca statulu n'a renunciatu din partesi la cele 15,000 fl. v. a. ce le detrage singuraticeloru confessiuni necatolice, ci acestea le incasséza si in viitoriu cá si pâna ací, numai ca le intrebuintiéza de acum inainte spre alte scopuri. Deci singuraticii credinciosi ai feliuriteloru confessiuni platescu si in viitoriu percentele dotatiunei detrase; numai statulu acestea le detrage destinatiunei loru de pâna acum'a si le intrebuintiéza spre alte scopuri mai profane, ceea-ce dupa dreptate si ecuitate nu s'aru cadé se se intemple!

Privita in fine cestiunea ast'a si dintr'altu punctu de vedere si anume dupa isvorulu de unde provine dotatiunea redusa, — s'aru paré ca diet'a din Budapest'a nici ca aru fi in dreptu a reduce dotatiunea acést'a. Pentru-ca ea se baséza pre unu actu de gratia si recunoscintia alu Majestâtici Sele, de sine statatoriu si neaternatoriu dela consensulu dietei; si, astfeliu, desi negresitu diet'a e in dreptu a stramutá chiaru o lege adusa pe calea legislatiunei ordinarie, a stramutá inse suprem'a vointia a domnitoriului, manifestata intr'unu actu de gratia si recunoscintia, abiá va fi de cuviintia.

Confessiuniloru necatolice scurtate astfeliu in drepturile loru de pâna acum'a, in fine totu le mai remâne o sperantia si o mângaiere. Si acestea se potu basá cu dreptu cuventu pre simtiulu de dreptate alu Majestâtiei Sele a pré bunului nostru Domnitoriu, dela a cârui'a pré inalta hotarire aterna inca pre deplinu valórea conclusului ingreunatoriu alu majoritâtiei dietei pestane.

Câtra acésta suprema instantia in legislatiune voru avé sa se adreseze toti representantii confessiuniloru nepastuite in unanimitate si atunci reulu ce ne amerintia se va delaturá desiguru.

Budapest'a 13 Dec. 1876.

Siedinti'a de eri a camerei deputatiloru a fostu fâra parechia in analele parlamentului ungaru.

Estraordinara in tóta privinti'a, in privinti'a duratei si in privinti'a resultatului.

Parentii patriei in contr'a conclusului de prolungire adusu Dumineca — cá siedintiele se dureze dela 10—3 óre, prin unu conclusu adusu pre la 3 óre se condemnara a prolungí siedinti'a pâna ce se va terminá odiós'a cestiune a câlei ferate transilvane, si asiá stetera de diminéti'a dela 10 pâna sér'a la 5 óre la lupta.

Resultatulu fu si positivu si negativu pentru guvernu. Diurnalele guvernamentali se nesuescu a netedí lucrulu dechiarându ca de óre-ce cestiunea a dóu'a n'a fostu asiá numita „cestiune de cabinetu“ — votulu, prin care remase guvernulu in minoritate nu-lu genéza de feliu, in fapta inse, mai cu séma dupa tienut'a ministrului presiedinte in camera — acestu vot stee de mare insemnatate, si la tóta intemplarea dovedesce ca guvernulu nu mai dispune de maioritatea colosala ce o avé la inceputu in camera, dovedesce ca „mârulu este putredu“ dejá si in partid'a guvernamentala, acésta partida a ajunsu asiá repede acolo unde erá partit'a Deakiana cu o luna nainte de fusiune......

Calea ferata orientala este o cronica scandalósa cârei asemene nu pré afli la alte state.

Austri'a a avutu pe Offenheim, Romani'a si Russi'a pe Strousberg dar' si Ungari'a a avutu pe Warringulu seu.

Toti acesti'a intreprindietori au comisu insielaciuni, inse supraveghiarea statului la noi a fostu mai condemnabile. Noi amu observatu mai târdiu misieliile, si cu tóte acestea cele-lalte state au datu in judecata si au alungatu pe hoti, pâna cându noi le-amu datu bani de drumu câtra Americ'a si in contr'a opiniunei publice eramu sa tragemu velulu uitârei preste jafurile comise. De ce? Pentruca déca se pornesce investigatiune criminale, au sa se compromitie multe persóne cu influintia de aici de acasa fâra cá pe Warring sa-lu putemu trage inaintea justitiei.

Istori'a câlei ferate dóra s'a enaratu pe scurtu la tempulu seu si in fói'a acést'a. A o descrie cu deameruntulu nici este tempu nici este locu ací.

Pentru cá totusi publiculu sa se scie orientá incâtu-va, iéta pe scurtu cum sta lucrulu:

Statulu la 1868, a datu concessiune lui Carolu Warring din Londonu -- *fâra concursu si fâra primirea altoru oferte* — de a compune o societate de actionari pentru edificarea câlei ferate orientali pe unu teritoriu de 80¼ miluri de lungu, garantându 5% dupa capitalu de 1 milionu pe milu, va se dica la 80¼ miluri 4⅛ milióne in argintu.

Dupa concessiunea inarticulata in cartea de legi ea s'a datu espresu *numai* lui Warring si sotiloru cari i va numí elu, cu obligamentulu cá in 3 luni se documenteze cumca 30% a capitalului necesariu suntu garantate.

Elu inse s'a dusu la Parisu si acolo prin unu contractu asiá numitu „bordereau regulateur“ coludandu cu banc'a anglo-ungara, a cedatu concessiunea acelei bance, — dela care apoi elu a luatu intreprinderea edificârei câlei ferate sub astfeliu de conditiuni cari, precum aréta urmârile, au fostu precalculate spre jafuire.

Acestu „bordereau regulateur“ fiindu in contrastu cu testulu legei s'a transpusu la guvernulu de atunci pentru incuviintiare intr'unu tempu anumitu cá sa se póta face emissiunea actiuniloru, considerându-se tacerea de consimtire.

Aici la ministeriu, unu lucru atâtu de neinsemnatu din intemplare s'a perdutu prin scrisori pâna ce a trecutu terminulu eventualei respingeri, si asiá contractulu — bas'a tuturoru misielieloru urmate — intre Warring si banc'a anglo-ungara s'a pusu in esecutare.

Banc'a cá uniculu concessiunariu a compusu statutele provisorie a infiintiandului consortiu de actionari, in care erá unu §. ca actionarii la tóta intemplarea voru primí 5% dupa capitalulu elocatu, — eara cu tempu si dividenda.

Acest'a a fostu cleiulu cu care s'au prinsu actionarii.

Altu §. cumca se compune directiune provisoria in parte denumita de banca, in parte denumita de guvernu, care cu concursulu comissariului guvernialu va conduce trebile pâna ce se va terminá cladirea liniei ferate. Dupa terminare apoi actionarii voru tiené adunare generala, si din sinulu loru voru alege directiunea definitiva etc.

Altu §. cumca pe ingineriulu generalu 'lu denumesce banc'a.

Acestea statute s'au incuviintiatu din partea guvernului.

Pe bas'a acestoru statute apoi concessionariulu nou adeca numit'a banca a emisu actiunile in valóre de 30 milióne in argintu, ea inse cá si care a anticipatu banii necessari pâna la subscrierea actiuniloru numai in charthia s'a indatoratu a platí.

Dupa contractulu intreprindietoriului cu banc'a, acest'a a capetatu anticipatiune de câte-va milióne, apoi banc'a s'a obligatu ca dupa lucru, la asignarea directiunei pe bas'a planuriloru si conteloru facute prin ingineriulu supremu totu-déun'a va escontentá pre intreprindietoriu.

Asiá s'a si intemplatu.

Este doveditu prin acte, ca banc'a a insielatu pe actionari numai cu diferinti'a de agio intre valórea incassata in argintu si platita in hârtia cu 8 milióne. Afara de acést'a ce s'aru mai poté eruá din cârtile ei? acea nu se scie.

Warring cu concursulu ingineriului supremu si alu directiunei in scurtu tempu a cheltuitu cele 30 milióne.

Deci s'a facutu datorii cari la astfeliu de intreprinderi se numescu „prioritâti.“ Va se dica pe ipotec'a calei ferate se iau bani impumutu pre procentu stabilu, care intre tóte impregiurârile trebuie sa se platésca. Statulu garantéza 4 milióne pe anu, ergo de aci se ajungu procentele.

S'au facutu emissiunea prima de prioritâti in valóre nominala de 48 milióne fl. care in realitate a facutu 30 milióne.

Acesti'a inca s'au chieltuitu si edificarea totu nu prosperá; dupa ce s'au gatatu si acesti'a au mai imprumutatu si guvernulu — atunci Kerkapoly — 2 milióne.

Acum'a erá datori'a 50, actiunile 30, sum'a 80 milióne. Procentele acestor'a cu 5% facu 4 milióne, ergo tóta subventiunea se absorbea, inse actionarii totu 'si capetau si ei pe a loru 5%.

Pre lânga o administratiune câtu de câtu consciintiósa din acestu capitalu care absórbe tóta garanti'a trebuiá sa se cladésca intréga calea ferata; inse pâna la 1872 banii s'au papatu toti, si drumulu nu erá nici de jumetate gat'a, afara de aceea si câtu erá, erá reu construitu, nici soliditate nici ratiune in lucru.

Pre atunci inse injunsese si actionarii si guvernulu la cunoscinti'a reului, si directiunea inca a inceputu sa fia mai ingrigita, dar' intreprindietoriulu inca nu se lasá, elu erá de câtra padure, si amenintiá directiunea ca va descoperí lucrulu naintea camerei legislative si va intrerumpe lucrârile de cum-va nu-i dau bani si mâna libera in construire. Notabene, dupa „bordereau regulateur“, nime n'a avutu dreptu sa se amestece in construirea drumului feratu, acel'a dupa planu a fostu datu independintei dispusetiuni a intreprindietoriului.

Directiunea apoi numai cá sa scape de Warring dandu-i o desdaunare de circa 2 milióne l'a absolvatu de oblegamentu, dechiarandu ca tóte lucrurile suntu in ordine.

Warring abiá a asteptatu cá cu miliónele in punga sa se véda dincolo de oceanu, de unde nime nu-lu mai póte aduce cá sa-i inmanueze cunun'a de lauri.

Actionarii vediendu ca suntu jafuiti protestau prin diurnalistica in contra directiunei, a guvernului etc. si ceréu ajutoriu. Alta cale nici n'au avutu, pentruca nefiindu calea ferata terminata, dupa statute ei n'aveau dreptu sa tiena adunare generala si sa traga la dare de séma pe directiune.

Guvernulu vediendu ca lucrulu nu este terminatu, dar nici bani nu mai suntu, in contielegere cu directiunea, a decisu a face a dóu'a emissiune de prioritâti in pretiu nominalu de 30 milióne. Banc'a anglo-ungara pe lânga garantarea guvernului a emisu prioritâtile de 30 milióne a 5%.

Pentru garantarea percenteloru acestei emissiuni directiunea a asemnatu acea parte a garantiei statului care acoperea 5%-le actionariloru dupa cele 30 milióne puse in actiuni, si prin ast'a a sistatu fruptificarea capitalului actionariloru.

Din aceste 30 milióne nominali s'a terminatu edificarea calei ferate asiá precum o vedemu astadi.

Actionarii vediendu-se jafuiti de 30 milióne — pentruca speranti'a de dividenda in veci nu este, nici astadi nu este in stare acestu drumu sa-si acopere spesele sustienerei — prin imputernicitii loru au petitionatu la dieta, cá sa nu incuviintieze emissiunea a dóu'a de prioritâti, si sa iee la dare de séma pe guvernu si pe directiune.

Asiá a statu lucrulu in 1873 cându guvernulu lui Szlávy a venitu cu proiectulu de lege pentru primirea chezesiei pentru a dóu'a emissiune de prioritâti.

Diet'a de atunci erá aplecata a nu primí proiectulu de lege, capii opositiunei de atunci Ghiczy, si Tisza, din tóte poterile s'au luptatu pentru delaturarea acestei nóue sarcine de 30 milióne, facendu atenta pe legislatiune ca primirea acelei sarcine negresitu va nasce si alt'a — desdaunarea actionariloru, pentruca guvernulu nu si-a eserciatu dreptulu si datorinti'a sea de supraveghiare asupr'a lucrâriloru directiunei, si prin ast'a a devenitu complice la eluderea actionariloru.

Inse pressiunea erá mare din partea guvernului care nu numai facuse cestiune de cabinetu, dara totu odata amenintiá, ca tiér'a care in astfeliu de trebi 'si desavuéza guvernulu 'si perde creditulu in pietiele lumei financiare, afara de acea mare erá si fric'a bancei Anglo-Ungare, care dejá anticipase banii, si fâra garantarea statului perdé cele 30,000,000 fl., apoi si ea-si avé representantii sei prin dieta, si asiá guvernulu invinse cu maioritate de 11 voturi, cari erau mai putiene decâtu voturile ministriloru si a directoriloru bancei si câlei ferate interesate.

Dupa acésta invingere erostratica ministeriulu dimisionà, inse 30 milióne se incarcara pe umerii statului, 30 milióne a actionariloru se lapedara in tina pentruca datori'a câlei ferate de 80 miluri se urcà la 80 milióne, cari absorbu tóta garanti'a statului de 4 milióne, si se puse bas'a celoru 10 milióne cu cari dupa votulu de eri se mai insarcinà statulu.

Dara apoi creditulu Ungariei inca devení si mai ruinatu, pentruca 300 de mii de actiuni de ale câlei ferate garantate de statu, tóte in mâni straine, devenite fâra nici o valóre se stersera din registrele burseloru europene.

Actiunarii cum au potutu s'au adunatu, au tienutu investigatiuni, si au constatatu ca numai prin culp'a guvernului magiaru li s'a causatu daun'a de 19 milióne.

Diet'a inca a esmisu o ancheta din sinulu seu, care a investigatu, a esaminatu pe fostii ministrii, Miko, Lónyay, Kerkápoly, Lud. Tisza, apoi pe fostulu secretariu de statu Hollán, pe directorii Vay, pe Falk etc. si constatându-se ce s'a potutu, actele s'au predatu — dupa fusiune — guvernului actualu cá sa vina cu propuneri in privinti'a pasiloru ce are legislatiunea de facutu.

Atât'a negresitu este constatatu si pe calea acestei anchete parlamentari si adeca:

1. Banc'a anglo-ungara a conspiratu cu Warring cá sa faca geschäft bunu pe cont'a actionariloru, contându si la nesciinti'a guvernului magiariu

2. Cumca Warring afara de traficurile ce le-au facutu in fati'a locului cu liferantii — quitându acei'a mai multu decâtu au primitu, cea ce se vorbesce, dara dupa natur'a lucrului nu se póte constatá — a insielatu pe actionari cu 9 milióne.

3. Cumca banc'a, numai la diferinti'a de agio, a insielatu iéra-si pe actionari cu 8 milióne.

4. Cumca tóte acestea si-au isvorulu in asiá numitulu „bordereau regulateur“ care a intrelasatu guvernulu a-lu impedecá de a se esecutá si in fine

5. Cumca directiunea câlei ferate cu séu fâra sciintia la tóte este complice.

Si apoi preste tóte, aceea inca este adeveru, cumca bas'a reului, cedarea concessiunei, „bordereau regulateur“ si statutele; tóte suntu contr'a legei.

Deci guvernulu cá sa scape odata de acést'a cestiune odiósa s'a impacatu cu actionarii asiá ca: pentru actiunile de 30 milióne se li platésca pe lânga amortisatiune 10 milióne in auru.

Acést'a mai insarcina budgetulu statului cu 500 de mii florini in auru, séu in harthi'a cu circa 600,000 fl. pe anu.

Eara in privinti'a trecutului, constatându ca s'au intemplatu si insielatiuni si gresieli, totusi considerându ca culpabilulu principalu Warring nu se póte acolo unde este trage la dare de séma, pentru incungiurarea scandalului, nefiindu prospecte de restituirea daunei, propune cá prin o simpla „luare spre scire“ a acestoru fapte deplorabili, se traga camer'a velulu uitârei preste ele.

Vediendu guvernulu ca cu partea a dóu'a a propunerei nu pré suntu prospecte de reiesitu, inca alalta eri in clubulu partidei liberali a avutu prudinti'a a se dechiará ca partea prima a propunerei este cestiune de cabinetu, inse a dóu'a remâne deschisa.

Cu tóte acestea inse eri in camera cu tóte puterile a insistatu sí pentru primirea partiei a dóu'a, accentuându de repetite ori periclulu ce póte urmá din punerea sub actiune a celoru culpabili.

Camer'a nu l'a ascultatu.

A primitu partea prima pe lânga votare nominala cu 166 voturi contr'a 88, absenti au fostu 187.

A respinsu partea a dóu'a cu 142, contr'a 82 voturi, absenti 217.

Si au primitu din votulu separatu alu lui Zsedény urmatoriulu conclusu:

„Cas'a indruma pe ministeriu, cá pe intreprindietorii concessionari, pe consiliarii directiunei si pe comissarii guverniali, sa-i traga la respundere naintea competintei judecatorie ordinari, pentru faptele, respective intrelasârile (mulasztás) comise in cestiunea câlei ferate orientale, si se-i convince in restituirea dauneloru causate erariului“ — a primitu dicu acestu conclusu, cu 105 contr'a 90 voturi, absenti: 247.

Este de insemnatu ca absentii cu fórte neesentiala esceptiune erau pe coridoru si numai din crutiare n'au votatu, câci déca votau, negresitu votau contr'a.

Deci de-si cestiunea in care n'a invinsu guvernulu n'a fostu cestiune de cabinetu, ea totusi dupa premise se considera celu putienu de semi-votu de blamu, si ast'a se vede din fetiele ministriloru ca o simte si guvernulu.

Astadi in camera intr'atât'a dominá spiritele acestu votu, incâtu deputatii in coterii mai mici disputau cu sgomotu despre elu, pâna ce presiedintele s'a aflatu necessitatu a amenintiá cas'a cu inchiderea siedintiei decum-va nu voru fi pe pace.

Avemu deci in proprietatea statului cu o cale ferata de 80 miluri mai multa avere, inse o avere impreunata cu deficitu permanentu, o cale reu construita, carea dóra nici cându nu se va rentá, cumperata cu 90 milióne dar' totu-odata avemu si noi unu procesu monstruosu deocamdata criminalu, din care inse negresitu se va nasce si politicu in contr'a fostiloru ministri, precum au tóte statele constitutionali din orientu: Greci'a, Serbi'a si Romani'a.

Apoi dica cine-va ca noi nu suntemu demni membri ai orientului!

„Le courr. de Roum.“ dela 2|14 Decembre spune ca guvernulu turcescu a tramisu la Bucuresci pre unu functionariu inaltu spre a sondá atitudinea Romaniei in casu de unu resbelu intre Turci'a si Russi'a. Acestu inaltu functionariu a facutu cunoscutu guv. rom. ca in intielesulu tratatului de Parisu Turci'a este gat'a a tramite trupe turcesci spre a impedecá intrarea armatei rusesci. Guvernulu rom. inse a respunsu ca in intielesulu art. 26 din tratatu in casu de necessitate Romani'a are a-si inmultí fortiele armate proprii; ca pâna acum armatele rusesci nu au intentiunea de a trece Prutulu; ca conferinti'a constantinopolitana inca n'a decisu nimic'a in privinti'a neutralitâtiei române si in fine ca Romani'a decâtu sa se espuna ororiloru comise de trupe turcesci in Bulgari'a, Bosni'a si Serbi'a mai bine se espune la ori care alti periculi.

Demetriu Bratianu a plecatu in 1 Decembre cá tramisu estra-ordinariu alu Domnitoriului la Constantinopole.

Din *Bucuresci* se telegraféza ca prin decretu domnescu s'a ordinatu crearea de alte optu regimente de dorobanti lânga cele esistente.

Diet'a Ungariei.

Amu comunicatu dejá., ca ministrulu de culte Trefort si dupa densulu comissiunea financiaria a dietei unguresci a propusu sa se detraga pe anulu viitoriu 5% din dotatiunea ce o primescu confessiunile „necatolice“ dela statu si acést'a din caus'a calamitâtiloru financiare. Guvernulu ungurescu in sistem'a sea de reductiuni se impiedeca togm'a de acestu ajutoriu neconsiderabilu, precându in bugetu s'au preliminatu sume mai mari pentru alte lucruri ce nu suntu de neaperata trebuintia. Abiá a terminatu cu suspendarea subventiuniloru pentru institutele de invetiamentu natiunali si acum se apuca de confessiuni.

In siedinti'a dietei dela 9 Decembre propunerea acést'a nejustificabila de a se scurtá confessiunile „acatolice“ (confessiunea catolica remâne unu noli me tangere) s'a pusu la discussiune. Pentru a cunósce parerile desvoltate in parlamentu asupr'a acestei intrebâri ce ne atinge fórte de aprópe comunicâmu publicului desbaterea asiá precum a decursu in parlamentu.

Iul. Gullner cetesce: Capitlulu 19, titlulu: pentru scopuri bisericesci preste totu 294,500 fl. v. a.

Berzeviczy: In anii precedenti se votase pe sém'a confessiuniloru necatolice preste totu 310,000 fl. pe anu deocamdata intre erogatiunile estraordinarie, mai târdiu inse intre cele ordinarie. Asiá s'a intemplatu si in anulu curentu. Pe anulu 1877 inse d. mínistru, fâra nici o motivare, a redusu cu 5% acestu ajutoriu ce-lu primescu confessiunile necatolice dela statu spre scopuri bisericesci si fiindu ca comissiunea financiaria inca a acceptatu acést'a reducere, sum'a s'a indusu in bugetu cu unu scadiementu de 5%. Dar' de vreme ce in bugetulu acestui ministeriu la erogatiunile pentru scopuri de cultura nu s'a facutu nicairi vre-o reducere de 5%, de esemplu la erogatiunile spre scopuri istorice si altele asemenea, a câroru valóre nu voiescu a o denegá, ci s'a votatu sum'a din trecutu, aflu lucru ecuitabilu cá si acum sa li se voteze confessiuniloru necatolice nestirbitu acestu ajutoriu, uniculu pe care aceste biserici 'lu primescu din cass'a statului spre scopuri bisericesci si scolarie in intielesulu articulului de lege XXI: 1848. Nu voiescu a motivá acést'a mai pe largu, ci lasu la ecuitabilitatea Onoratei camere ca nu va voí sa vateme mai multe milióne de cetatieni de contribuenti buni in semtiementele loru religióse numai pentru cá togm'a la postulu acest'a sa se crutie 15,000 fl. din interesu puru fiscalicu. Presupunu in fine si dela domnulu ministru de financie, ca i va succede a acoperí acést'a lipsa neinsemnata din alta parte. Propunu dara: sa li se voteze confessiuniloru acatolice ajutoriulu de statu in mesur'a de pâna acum séu 310,000 fl. ceea ce dupa preliminariu face o divergintia de 15,000 fl. (Aprobare in drépt'a.)

Presiedintele: Se va cetí propunerea.

Alg. Beöthy o cetesce: Sa se puna in preliminariulu ministeriului de culte si instructiune publica la titlu 6 sectiunea 19 pentru biseric'a gr. catolica 99,900 fl., pentru biseric'a ev.

lut.. 36,000 fl., pentru biseric'a reformata 65,000 fl., pentru biseric'a greco-orientale 100,000 fl., pentru cea unitaria 5000 fl., pentru cea israelita 5000 fl., laolalta 310,000 fl.

Ministrulu **Trefort**: Fatia de acést'a propunere aflu de lipsa a declará, ca eu la reducerea acést'a nu amu fostu condusu nici de consideratiuni politice nici confessiunali, ci fiindu ca trebuiá sa facu reduceri in bugetu. Amu redusu acestu postu cu 5%. Acoperirea loru nu e tréb'a mea. Incredintiezu deciderea intrebârei la intielepciunea onoratei case (Aprobare).

Referentulu Iul. **Kautz**: Eu pentru a motivá procederea comissiunei financiarie trebuie sa dicu mai totu ce a disu d. ministru de culte si instr. publ. inaintea mea Intr'un'a cauta se dau dreptu domnului propunetoriu ca dela 1868 s'a votatu neintreruptu o suma mai mare, adeca 310,000 fl. si ca numai in anulu acest'a obvine pentru intâi'a data reducerea ce face cam 5%. Din punctulu de vedere alu comissiunei financiarie nu potu aderá la propunere, pentru ca si comisiunea a statu la acceptarea acestei positiuni sub pressiunea ce amu indigitat'o mai susu.

Parteniu **Cosm'a**: Onorata Casa! Nu potu sa impartasiescu parerea prea onoratului domnu ministru si a referentelui comissiunei financiarie relativu la acést'a positiune. Credu ca e de prisosu aici ori-ce capacitare mai detaiata. Noi toti suntemu in acela'si tempu membrii unei confessiuni si fia-care cunósce, déca nu impregiurârile misere ale altei confessiuni, celu putienu pe ale confessiunei sele.

Nu fâra motivu au mutatu dietele precedente acésta intrebare din partea estraordinaria a bugetului in cea ordinaria, ci ele au facutu asiá pentru ca au semtitu profundu ca acést'a suma e minimulu din aceea ce statulu datoresce sa redee cetatieniloru sei celu putienu mijlocitu.

Aici se dotéza 6 confessiuni laolalta cu 310,000 fl. si prin acést'a siguru bisericele maioritâtiei cetatieniloru din statu. Câtu de mica este acést'a in comparatiune cu recerinti'a aceloru biserici si cu aceea ce biseric'a ceealalta multiamesce munificentiei statului, pentru ca acést'a are o dotatiune cu multu mai mare si mijlóce mai mari. Nu regretu si nu voiescu sa o sustragu nici pe acést'a dela scopulu destinatiunei ei, dar' nu potu áflá compatibilu nici cu dreptatea nici cu ecuitabilitatea, ca, in vreme ce un'a confessiune in tiéra póte indestulá in modu abundantu din sorgintii sei proprii ori-ce trebuintia si ai cârei capi bisericesci potu sa faca din prisosintia pe anu fundatiuni ce se urca la sute de mii, — celoru-lalte confessiuni li se detrage si acést'a dotatiune macra.

Pentru ori-ce statu semtiulu confessiunalu alu cetatieniloru sei e de mare insemnatate si eu credu, ca pentru statulu nostru elu este mai alesu in relatiunile culturali de astadi o cestiune de viétia, si pentru aceea e si datorinti'a ori-cârui statu a contribuí pre câtu va poté la desvoltarea semtiului religiosu si moralu. Este adeveratu ca intre impregiurârile financiali de astadi nu putemu sacrificá spre scopulu acest'a atâtu câtu se recere, dar' celu putienu sa nu detragemu cu acést'a ocasiune bisericiloru lipsite subventiunea ce li o amu datu pâna acum, mai alesu atunci, cându precum amu doveditu si astadi, in afaceri de mai putiena insemnatate amu votatu bucurosu sume mai mari, mai alesu dupa ce noi avemu bani si pentru articuli de lucsu. Onorata Casa! Sum'a nu e mare, e vorb'a preste totu de 15,500 fl. cari voimu sa-i crutiâmu din dotatiunea celoru 6 confessiuni si cari corespundu la 5% din dotatiunea de pâna acum. Eu a-si tiené acést'a reductiune numai atunci de drépta si ecuitabila cându noi esecutámu acést'a reducere percentuale in bugetulu nostru dela inceputu pâna la sfersitu la fia-care dotatiune si solvire. In asemenea impregiurâri financiali recurgu si alte state la remediele aceste.

A aplicá insa acést'a reductiune percentuale numai aici la postulu acest'a, unde cei mai greu insarcinati civi ai statului ce suntu siliti a sustiené insisi bisericele loru dela paraclisieriu pâna in susu la suprem'a autoritate bisericésca si prelânga acést'a inca si scolile — a aplicá numai aici, dicu, acést'a reductiune percentuala, acést'a procedere o aflu a fi nespusu de fâra tactu si in genere de fórte nepolitica, mai alesu dupa ce si guvernele provisore au datu subventiunea.

Onorata Casa! Eu sum convinsu, ca de vomu cumpaní cum se cuvine insemnatatea acestui postu ce apare fórte micu, noi vomu aprobá fâra nici o siuvaire modificatiunea facuta. Acceptezu modificatiunea lui Egid. Berzeviczy.

Maur. **Wahrmann**: Onorata Casa! Desi sum membru alu unei dintre confessiunile interesate, totusi nu potu acceptá propunerea, ci me alaturu la opiniunea comissiunei financiari de o parte din temeiulu amintitu, ca trebuie sa se faca crutiâri si trebuie se incepemu cu aceste undeva. Totu-déun'a va fi unu postu séu altulu ce va atinge unu interesu séu altulu si déca noi la ori care asemene ocasiune vomu voí sa ne supunemu la unulu séu la altu interesu vatematu atunci va incetá intrég'a directiune a crutiâriloru, atunci nu vomu avé nici unu medilocu, prin care se putemu activá economii. Dar' de alta parte nu potu spriginí propunerea din consideratiuni de principiu. In 1869 s'a indusu adeca intréga acést'a suma intre erogatiunile estraordinarie pentru-ca se presupunea ca nu e datorinti'a statului de a sprigini confessiunile senguratece. Noi considerámu acést'a de o afacere transitória si de aceea amu pus'o intre erogatiunile estraordinarie. Mai târdiu o amu mutatu iéra intre cele ordinarie, pentru ca sum'a acést'a obveniá din anu in anu: noi nu voiámu sa ne amagimu ci amu disu ca o punemu in ordinariu dara o reducemu **din anu in anu**. Prin acést'a nu s'a prejudicatu principiulu, pentru ca a totu dominatu inca parerea, ca ajutorarea singurateceloru confessiuni nu póte fi o problema a statului, dreptu aceea noi voimu, cá cu tempulu acestu ajutoriu se inceteze in fapta, trebuie dara sa incepemu si dupa parerea mea o **sistare treptata** e celu mai corespundietoriu modu Acum s'a inceputu cu 5%, eu credu ca acést'a e o suma ce nu tulbura starea lucrului si cu tóte aceste ea ni arata drumulu pe care voimu a pâsí.

Acest'a e motivulu pentru care comissiunea financiara a facutu o reductiune, care fiindu corespundietóre o acceptezu si eu.

C. *Gebbel*: Sum datoriu cu o multiamita dlui deputatu Berzeviczy câci a binevoitu a face propunerea ce togm'a se cetí. Declarându ca me alaturu la acést'a propunere aflu in acelasi tempu corespundiatoriu a desfasiurá pe scurtu si motivarea mea. Si eu sum unu amicu sinceru aceloru crutiâri prin cari bugetulu, respective cass'a statului scapa de sarcin'a unei erogatiuni ce nu e de lipsa, dara acolo unde nu vedu nici necesitatea nici corespunderea crutiârei, nu me potu invoí cu ea. In casulu de fatia nu aflu motivata necesitatea reductiunei pentru ca nu s'a doveditu, ca dotatiunile esolvite bisericiloru respective s'au mesuratu in sume pré mari si ca de aici nainte bisericile respective se voru ajunge si cu sume mai mici. Pre câtu sciu eu, in relatiunile materiali ale bisericiloru necatolice n'a urmatu o schimbare si unu reaventu atâtu de favoritoriu care se justifice sustragerea simpla a unui anumitu percentu din dotatiunile loru; togm'a postulatele tempului nou si ale legiloru au impusu bisericeloru nisce indatoriri ce cu deosebire relativu la promovarea culturei reclama intr'o mesura potentiata nu numai fortiele loru spirituali ci si pe cele materiali.

In deosebi câtu pentru biseric'a greco-orientale, acést'a precum s'a relevatu dejá, s'a dotatu in anii precedenti, anume in 1869 si 1870 cu unu ajutoriu de 80,000 fl., dupa anulu 1871 inse ea pâna in anulu presentu a capetatu unu ajutoriu de 100,000 fl., unu semnu acest'a, ca acést'a dotatiune nu numai nu se puté numí mare ci mai multu mica.

Dara nu tienu indreptatita reductiunea in desbatere, pentruca dupa parerea mea acele sume au caracterulu unei dotatiuni stabile, nu inse caracterulu unui ajutoriu provisoriu care s'aru puté detrage séu micsiorá ori cându. Ce e dreptu acordarea lui nu s'a conditiunatu de óre-care perioda — cea ce in deosebi pentru biseric'a ev. lut. din Transilvani'a siguru nu s'a intemplatu precum dovedesce testulu pré inaltului biletu de mâna ce tractéza despre dotatiunile anuale. Pâna si intrebuintiarea dotatiunei acordate acestei biserici e mesurata detaiatu in pârtile sele senguratece.

Maiestatea Sea nu e numai protectorulu pré inaltu alu bisericei catolice ci si alu celoru-lalte si dupa parerea mea sumele in discussiune togm'a asiá au titlulu de dreptu alu fondatiuniloru de gratia regesci séu celu putienu titlulu de dreptu alu bisericiloru la folosirea nescurtata a dotatiuniloru loru e togm'a asiá de tare, cum e titlulu veniteloru Teresianului din Sibiiu cari de asemene se baséza pre dotatiuni dela principi, cum a binevoitu a accentuá si recunósce dlu ministru de culte si instr. in comissiunea juridica la 10 Maiu a. c.

Dupa legile esistenti fundatiunile trebue esecutate si administrate dupa dispositiunile fundatoriloru si de asemenea se va realisá scopulu dotatiuniloru in desbatere, cându aceste se voru esolví fâra nici o scadere.

Stimatulu d. ministru de culte si instructiune a binevoitu a declará ieri, ca doresce a scutí de asemenea pe ori care biserica; eu cugetu, ca cerendu realisarea acestei dechiaratiuni si in fapta si rugându pe d. ministru pentru acést'a ceru numai unu lucru justu. Dreptu aceea rogu amicabilu pe onorat'a casa sa priméscа propunerea dlui deputatu Berzeviczy cu atâtu mai vertosu cu câtu propunerea comissiunei financiari nu invólva dupa parerea mea decâtu unu impositu ne basatu pe vre-o lege positiva care se arunca asupr'a celoru 6 biserici necatolice.

P. *Vörös*: Onor. Casa! Nu aveamu intentiunea se iau cuventulu la acést'a intrebare, pentru ca o discusiune asupr'a principiului, déca e corespundietoriu séu nu de a dá singurateceloru biserici o dotatiune dela statu nu aru fi pré consulta la ocasiunea acést'a. Numai obiectiunile dlui deputatu Wahrmann me indémna a face unele observatiuni. Elu a afirmatu, ca trebue sa deprindemu pe celelalte biserici ca reductiunea ajutoriului ce li s'a datu trebue esecutata treptatu. Eu nu sciu déca s'a esecutatu acestu principiu unde-va, mai alesu vediendu ca aici de biseric'a catolica *nu* e vorba. Atunci cându s'a pronunciatu ajutorarea celoru-lalte confessiuni, biseric'a catolica nu s'a subsumatu intre confessiunile ce avéu sa fie ajutorate, pentruca biseric'a catolica erá inzestrata cu fundatiuni si alte dotatiuni fórte mari, la cari confessiunile celelalte nu avéu nici o parte si pâna cându nu se va decide intrebarea, cum sa se doteze cele-lalte confessiuni pe basea acést'a cu óre-care ajutoriu, — pâna atunci nu e consultu a micsiorá ajutoriulu ce li s'a datu la inceputu. De acea me alaturu la propunerea dlui Berzeviczy.

Paulu *Moricz*: On Casa! Me rogu se fiu scusatu déca sum silitu a declará ca nu potu impartasí vederile st. d. deputatu ce a vorbitu inaintea mea. Domnulu ministru e mai multu chiamatu a judecá ce erogatiuni si in ce mesura sa se aprobeze. A judecá acést'a e chiamata mai departe comissiunea financiara. In ambele locuri lucrulu acest'a s'a combinatu si s'a recomendatu o suma mai mica, cea ce in fatia cu principiulu crutiâriloru e corectu. Cu tóte aceste s'a luatu in consideratiune cá in casurile senguratece, unde ajutorarea e neaperata acést'a sa li-se dee. Dreptu acea rogu pe Onor. Casa se accepteze parerea dlui ministru si a comissiunei financiare si sa voteze postulu dupa cum s'a recomendatu. (Aprobare.)

Punendu presidiulu propunerea lui Berzeviczy la votu, Camer'a nu o primesce si prin urmare s'a acceptatu sum'a recomendata de comissiunea financiara.

Resbelulu.

Reproducemu urmatoriulu articulu dupa „Tempulu“:

Dupa 20 de ani de pace, in tempulu câror'a tiér'a nóstra a potutu sa respire in liniste si se mai uite epocile nefaste ale barbariei turcesci si ale resbeleloru dintre Russi'a si imperiulu otomanu, Romani'a vede astadi cu nelinisce apropiarea unui nou resbelu intre aceste dóue imperii, séu chiaru o conflagrare generale in Europ'a si perspectiv'a unei lupte teribile pe teribile pe teritoriulu seu.

In urm'a sciriloru celoru mai recente, este fórte probabilu ca conferinti'a dela Constantinopole nu va ajunge la unu resultatu satisfacatoriu, si ca definitiv'a solutiune a dificultâtiloru pendinte se va dá nu de diplomati'a européna ci de sórt'a armeloru. In adeveru, turcii, astadi cá si acum 400 de ani, paru a fi tabariti pe pamentulu peninsulei balcanice cuceritu cu armele. Religiunea loru i-a impedecatu a-si asimilá popórele supuse, séu a le admite la o egala participare de drepturi si datorii, imbratisindu religiunea crestina. Despotismulu celu mai desfrenatu si tempitu, nisce moravuri adencu corupte; o administratiune si nisce finantie intr'o stare de totu miserabile au agravatu din ce in ce mai multu reulu. Musulmanii din caus'a coranului, n'au intielesu spiritulu tempuriloru moderne, si n'au sciutu se profite de binefacerile civilisatiunei crestine. Ei s'au multiamitu a imitá fâra pricepere câte-va institutiuni europene, dar' au lasatu sa subsiste in organismulu socialu ból'a teribile care de multu tempu subminéza imperiulu si care va produce acum póte cangren'a mortiei.

Ei au avutu mai multe insemnate avertismente, câci dela inceputulu acestui seculu mai alesu, de cându s'a sdrobitu puterea loru care facea sa tremure Europ'a, mai multe revolte ale nenorocitiloru crestini, le-au aretatu ból'a profunda si grava de care suferea Turci'a. S'au grabitu a acordá deosebite hatihumaiumuri si hatisierifuri in favórea celoru ce gemu sub jugulu loru barbaru, dar' ele au remasu litera mórta, gratia apatiei si fatalismului care jóca unu asiá de mare rolu in viéti'a musulmaniloru.

Politic'a reactionara a Austriei, inaugurata de Metternich si continuata pâna in anii din urma, in acordu cu politic'a mercantila a Angliei, admisera cá dogma nestramutata principiulu independintiei si integritâtiei imperiului otomanu, si prin urmare dominatiunea asupritóre a turciloru asupr'a populatiuniloru crestine. Russi'a luà atunci cu multa dibacia rolulu popularu si simpaticu de protectóre naturala a aceloru nefericite populatiuni, câtra care o impingea conformitatea de religiune si mai alesu de rasa. Astfeliu reu inspirata, Europ'a facù trebile Russiei, in locu sa combata cu eficacitate propagand'a panslavista. Datori'a Europei erá de a silí pe Turci'a se faca necontenite concessiuni slaviloru de sudu, se incuragieze aspiratiunile loru câtra o sórta mai buna, si sa-i pregatésca cu incetulu a fi demni se vina la succesiunea muribundului. Ochii crestiniloru in orientu aru fi fostu atunci íntorsi câtra Europ'a, a cârei civilisatiune i-aru fi atrasu in sfer'a ei de lumina si de activitate, iéra panslavismulu, care intr'unu viitoru mai multu séu mai putienu apropiatu, amenintia de a distruge Austri'a si a ingití Ungari'a, Romani'a si Greci'a, aceste trei insule in oceanulu slavicu, aru remânea in stare de utopie in capetele inferbentate ale câtoru-va rusi din Moskva!

Europ'a trebuiá dara sa smulga din mânile Rusiei ori-ce midilocu de influintia asupr'a slaviloru din Turci'a, facându-se ea aperatóre caldurósa si energica a crestiniloru pre lânga guvernulu otomanu. N'avé se tiena in privinti'a acestor'a de câtu conduit'a ce a avutu cu noi, gratia politicii abile a lui Napoleonu III. Românii, legati printr'o recunoscintia bine meritata cu Rusi'a, care i-a scapatu de barbari'a turcésca, erau si ei rusofili, si aveau cugetârile si apucaturile puterniciloru loru protectori. Dara indata ce Europ'a prin tractatulu dela Parisu, substituí protectoratului esclusivu alu Rusiei garanti'a colectiva a mariloru puteri, si se aratà binevoitóre câtra acésta tiéra, românii 'si intórsera privirile câtra dens'a si traiescu astadi din viéti'a ei morala si intelectuala.

O cestiune vitala, care preocupa cu dreptu cuventu pre tóta lumea, se presinta ba chiaru se impune astadi tierii nóstre; déca diplomati'a européna nu va reusí, çum e fórte probabilu, a mantiné pacea, déca incercârile conferintiei din Stambulu voru remâné infructuóse, si déca resbelulu va isbucní intre Rusi'a si Turci'a, care trebue sa fie atitudinea si politic'a Romaniei? Ce trebue sa faca tiér'a nóstra, candu Rusi'a, care n'are o flota numerósa in Marea-négra pentru transportulu trupeloru in Turci'a, va fi nevoita a violá neutralitatea teritoriului nostru cá sa trimita armatele sele preste Dunare?

Trei ipotese deosebite se presinta in acésta grava cestiune. Sa le esaminâmu pre rându cá sa vedemu care dintr'ensele corespunde mai multu cu interesele politice ale tierei pentru cá sa i dâmu preferinti'a nóstra.

Prim'a ipotesa. Românii aru puté in virtutea art. 26 din tractatulu dela Parisu, si art. 8 din conventiune, sa se intieléga cu Pórt'a cá sa combine impreuna cu dens'a mesurile necesarii de aparare a teritoriului loru contr'a agresiunei ce vine din partea Russiei. Acésta politica trebuie inlaturata dupa noi: in adeveru, Turci'a nu dispune nici de o armata numerósa nici de mijlóce banesci cá sa ne tramita unu contingentu insemnatu de trupe. Puterile garante apoi au refusatu de a cere dela Russi'a respectarea neutralitâtiei nóstre, cá sa nu fia implicate in lupta, astfeliu ca n'avemu ajutoriulu moralu alu Europei, si resbelulu, ale cârui sianse voru fi de siguru in favórea Russiei, s'aru face câtu-va tempu pe pamentulu nostru si aru aduce miseri'a si devastatiunea in serman'a nóstra tiéra. In fine aru fi odiosu lucru a imbratisiá caus'a unui poporu, care s'a semnalatu prin crudimi atroce in resbelulu actualu contr'a crestiniloru, care voiesce a mantiené sub jugulu seu barbaru pe fratii nostri de preste Dunare si care ne-a fostu sistematicu ostilu in tóte cestiunile cari intereséza tiér'a nóstra.

A dóu'a ipotesa. Românii aliati cu Russi'a sa declare resbelu sublimei Porti. O asemenea conduita, de-si ofera mai mari avantagie decâtu cea de susu, presinta inse o multime de pericole pentru viitoriulu nostru. Fâra a tiené séma de relele ce decurgu din conducerea temporara a resbelului pe pamentulu nostru, fiindu- ca suntu nisce sacrificii ce trebuie sa ne impunemu; ne oprimu insa naintea unei puternice consideratiuni. Suntemu noi óre siguri ca lupt'a va avé locu numai intre Russi'a si Turci'a, ca va fi localisata intre ambe dóue puteri? Nu se póte intemplá cá Angli'a sa se alieze cu Pórt'a, si, luându parte la resbelu, sa impinga si pe Austro-Ungari'a contr'a Russiei, si apoi Germani'a sa vina in ajutoriulu vecinei sele dela nordu, iér' in Franci'a in urma sa navalésca in Germani'a cá sa aiba *la revanche* dupa care aspira? Ce amu devení noi intr'o asemenea teribila conflagratiune intre statele Europei? Eata pentru ce credemu ca interesele nóstre bine intielese ne comanda a respinge o asemenea politica.

A trei'a ipotesa. La trecerea russiloru si turciloru pe teritoriulu românu, guvernulu sa protesteze contr'a violârei neutralitâtiei tierei nóstre, dar' sa se abtie de a luá parte la lupta cu vre-un'a din puterile beligerante, si sa pastreze o neutralitate espectanta. Dupa declararea resbelului si inceperea lui, românii fiindu neutri, voru pastrá independenti'a loru de actiune in fati'a evenimenteloru ce se voru desfasiurá in Europ'a, si, inspirati de interesele cele mai vitali ale patriei loru, voru avé in vedere circumstantiele si situatiunea politica a Europei, cá sa iá o resolutiune definitiva. Déca resbelulu va luá proportiuni grave si intinse, ceea ce este anevoie de admisu, ei voru pastrá cea mai stricta neutralitate, si Europ'a, in congresulu ce se va face in urm'a resbelului, se tiene comptu de acésta atitudine corecta. Déca din contr'a, ceea ce este mai probabilu, resbelulu se va localisá, atunci interesele tierei nóstre reclama sa ne aliâmu cu Russi'a, stipulându avantagie positive pentru sacrificiele ce ne vomu impune luându parte la lupta.

Suntemu incredintiati ca inchieiarea unei aliantie cu Russi'a, facuta in a asemeni circumstantie, ne va fi totu asiá de folositóre cá alianti'a Piemontului cu Angli'a si Franci'a in tempulu resbelului Crimii; Russi'a, care a declaratu solemnu in fati'a Enropei ca n'are de scopu a face cuceriri in orientu, nu mai descépta temerile Angliei, sî rediemându-se pe bravur'a unei armate numeróse, precum si pe alianti'a nóstra, preciósa din mai multe puncturi de vedere, iér' pe de alta parte pe sprijinulu moralu alu Germaniei, va esí triumfatóre din lupta, si va face sa se admita in favórea nóstra, la inchieiarea pâcei viitóre, avantagiele ce ne va fi promisu in schimbulu participârei nóstre la resbelu.

Acestea suntu vederile nóstre politice, dictate de patriotismulu puru si sinceru care ni le-a inspiratu. Le supunemu apreciârei guvernului, si mai alesu meditatiunei profunde a M. S. Domnitoriului câtra care suntu atintati ochii natiunei. Prin inalt'a sea positiune, prin relatiunile sele cu suveranii puternici din Europ'a, Capulu statului, are astadi o ocasiune unica póte in analele nóstre de a pregatí marirea si glori'a Romaniei, de a meritá o justa si profunda recunoscintia din partea tierei intregi!

Iulius.

Varietâti.

⁂ Congregatiunea comit. Sabiiului este convocata pre 8/20 Decembre la siedintia in sal'a dela „Imperatulu Romaniloru".

⁂ **Multiamita publica.** Subscrisulu, trece la mijlocu in numele intregu poporului din Tresti'a, tractulu Zarandu, si aduce naintea publicului profund'a multiamita, atâtu pré stimatei dómne Ioan'a Badila nascuta Moldovanu din Sabiiu, carea n'a pregetatu in obosirea depusa prin cetatea Sabiiu cu culegerea de colecte in favórea bisericei nóstre gr. or. din Tresti'a; — câtu si multu pré generosiloru domni si dómne contribuenti, si anumitu:

Dela Escelenti'a Sea P. Metropolitu Mironu Romanul 10 fl; Dela ilustr. Sea d. Archimandritu si Vicariu archiep. 3 fl; dela reverendis. d. si ases. cons. Petru Badila 5 fl; dela reverend. d. protosingelu Dr. Ilariu Puscariu 3 fl; dela dn'a Caliopi Boiu 1 fl: dela reverend. d. Nicolau Cristea 1 fl; dela reverend. d. ases. cons. Moise Lazaru 3 fl; dela dni'a sea d. Dimitrie Andronicu 10 fl; dela ilustr. sea d. cons. pens. Iacobu Bolog'a 5 fl; dela d. comerc. Gr. Mateiu 5 fl; dela reverend. d. ppresb. Ioanne Hanni'a cu soci'a 5 fl; dela reverend. d. ppresb. Ioanne Popescu cu soci'a 5 fl, dela dn'a Alessandrin'a Matheiu 4 fl; dela dn'a Maria Rosc'a 4 fl; dela dn'a Agnesu Pop'a 5 fl; dela dn'a Min'a Pecurariu 2 fl; dela dn'a Mari'a Cosm'a 2 fl; dela dn'a Iosefin'a Racuciu 2 fl; dela dn'a Iudhit'a Macelariu 2 fl; dela d. Sabin'a Brote 1 fl; dela d. consil. gubern. P. Dunc'a 3 fl; dela d. Ioanne Cretiu 1 fl; dela dn'a Elen'a de Papp 2 fl; dela d. V. Romanu 5 fl; dela d. Siulutiu Iosifu 2 fl. dela d. Bugarsky 5 fl; dela d. Dr. B. Szabo 2 fl; dela d. Petr'a Petrescu 1 fl; dela d. secret. consist. Nicolau Fratesiu 2 fl; dela d. Dr. Racuciu 2 fl; dela d. Demetriu Berzu 1 fl; dela d. I. G. Popp 1 fl; dela d. parintele spirit. semin. Germanu Bogdanu 1 fl; dela d. Maniu Drocu 3 fl; dela d. N. Ciucianu 1 fl; dela d. Dr. Majoranu 1 fl; dela d. Dr. Popp 1 fl; dela d. Muciu Urechi'a 3 fl; dela d. Alemanu Nicolau 2 fl; dela d. I. Pred'a 2 fl; dela d. Petru Nedelcoviciu 2 fl; dela d. capit. pens. Const. Stezariu 2 fl; dela d. consiliariu gubern. E. Macelariu 8 fl; dela d. Dr. Nemesiu 2 fl; dela d. Dr. Brote 2 fl; dela d. Dr. Barcianu 1 fl; dela d. Eugenu Brote 1 fl; dela d. profes. de agron. Dem. Comsi'a 1 fl; dela comerc. Antoniu Bechnitiu 2 fl; dela d. Mihailu Cabdebo 2 fl; dela d. Dr. Borci'a 4 fl; dela d. Dr. Olariu 1 fl; dela d. Albertu Onitiu 1 fl; dela dn'a Mari'a Cuntianu 1 fl; dela d. Petru Albu 1 fl; dela d. Petru Brote 1 fl; dela d. s. jude reg. Ioanne Badila si soci'a 5 fl;

Sum'a 156 fl. v. a.

Tresti'a in 23 Novembre 1876.

Ioanne Perianu,
parochulu in numele poporului.

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Decemvre 1876.

Metalicele 5%	59	70
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	—
Imprumutulu de statu din 1860	109	25
Actiuni de banca	814	—
Actiuni de creditu	133	20
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	126	85
„ „ „ Temisiorene	73	50
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	75
London	84	50
Argintu	117	50
Galbinu	6	03
Napoleonu d'auru (poli)	10	14
Valut'a nóua imperiale germâna	62	45

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clasa III din comun'a Hundrubechiu, protopresbiteratulu Nocrichiu-Cincu-mare se escrie prin acést'a concursu pâna la 27 Decembre 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu de pe portiunea canonica statatóre din 8 jugere, p mentu de aratura si de fenatiu.
2. Dela 47 familii români câte un'a ferdela de cucuruzu si dela 18 familii neorustici câte o jumetate ferdela, la olalte 56 ferdele.
3. Dela 18 familii neorustici câte un'a dî de lucru a 40 cr.
4. Venitele stolare statorite de sinodulu protopresbiterale.
5. Câte un'a dî de claca, obicinuite cu carulu séu cu palmele, care impreuna dau unu venitu de 287 fl. 50 cr. v. a.

Pentru restulu la sum'a receruta de a III clasa deocamdata se afiléza comun'a bisericésc'a Noustatu cu unu salariu anuale minisnum 130 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu, la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Nocrichiu in 6 Decembre 1876.

In contielegere cu ambele
comitete parochiale
Gregoriu Maieru
(1—3) Adm. ppresbiterale.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Daisiór'a din ppresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna in 27 Decemb. a. c.

Emolumentele suntu: dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate cu grauntiulu, câte ½ ferdela dela 20 familii neorustice, folosirea unei araturi de 400□° si a dóue cimiterii, vechiu si nou, dóue cara lemne din padurea comunala, un'a septamâna gunoiu dela stân'a acestei'a, tacsele stolari usitate dela 890 suflete, cari tóte impreuna cu accidentiele indatinate dau sum'a de 502 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acésta parochia au a-si substerne concursele loru instruite in sensulu prescriseloru legali, pâna la terminulu susu aretatu, subscrisului.

Palosiu 18 Novembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu ppresbiterale gr. or.
alu Palosiului.
Teofilu Gheaj'a m. p.
(2—3) adm. prot.

EDICTU.

Bucur'a nascuta Davidu Leuca, maritata dupa Ioanu Nicolau Popu, din Berivoii-mari, comitatulu Fagarasiului; carea de mai multu tempu au parasitu pre numitulu ei barbatu, si astadi nu se scie loculu aflârei ei; se citéza a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a ei se va pertractá, si decide si in absenti'a ei.

Fagarasiu, 1 Octobre 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tractului Fagarasiului I.
Petru Popescu,
1—3 protopopu.

Edictu.

Nicolae Andreiu Bîgiu din Presmiru comitatulu Brasiovului, carele de 11 ani parasì pre legiuit'a sea sotia Mari'a Ioanu Stelea fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza a se presentá naintea subsemnatului scaunu protopresbiterale in terminu de unu anu a dato, câci la din contra procesulu divortialu asupr'a-i intentatu se va pertractá si decide si in absenti'a densului.

Brasiovu in 30 Octobre 1876.

Scaunulu ppresbiteralu gr. or.
alu II alu Brasiovului.
Ioanu Petricu,
3—3 protopresb.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pro o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½, cr. v. a.

Nr. 98. ANULU XXIV.

Sabiiu 9|21 Decembre 1876.

Diarele din Bucuresci au inceputu a vorbí despre o brosiura in limb'a francesa aparuta in dilele acestea, sub titlulu „la Roumanie devant la conférence de 1876, par un ancien diplomate.“

Autorulu gasindu de prisosu de a o trimite si diareloru de dincóce, suntemu siliti a ne marginí la unele pasage reproduse de diurnalistic'a bucurescéna.

Brosiur'a incepe cu citarea articolului 22 din tractatulu de Parisu, prin care se stabilesce ca Romani'a va continuá a se bucurá sub suzeranitatea Portiei, si sub garanti'a puteriloru de privilegiele si imunitâtile in acâroru posesiune este; si cu articolulu 26 prin care se prevede ca ea póte avé o armata nationala, organisata pentru a tiené liniscea inlauntru si a padí marginele.

Apoi mai citéza articululu 2 si 43 din conventi'a dela Parisu, in care amintindu-se tratatele cu Bayazet I, Mahomed II, Selim I si Suleiman II, se recunósce, autonomi'a tierei sub suzeranitatea Portiei si sub garanti'a puteriloru precum asemenea dreptulu de avé armata.

Dupa citatiile acestea autorulu dîce:

„Dreptulu publicu positivu privitoriu la neutralitatea Romaniei nu contiene de câtu aceste stipulatiuni. Aci este virtualiter bas'a fundamentala a politicei de neutralitate a acestei tieri, politica eminamente conservatóre si respectându legea internationala. Din nenorocire terminii, conditiile, marginele si garantiile acestei neutralitâti conventionale nu suntu specificate in angajamentele internationale.

Scimu ca datori'a neutriloru consista mai cu séma de a se abtine de a luá parte la ostilitâti, *„neutrarum partium esse neutri parti, belli causa favere,“* cum dice Wolff, si de a nu suferí cá beligerantii se aduca vre-o atingere la privilegiele neutralitâtiei, violându prin acte ostile teritoriului statului neutru.

„Dela inceputulu resbelului turcoserbu purtarea Romaniei si a guvernului seu n'a incetatu de a fi corecta si conforma cu obligatiunile legei internationale. Cu tóte acestea, tiér'a acést'a nu vede nicairi sanctiunea garantiei ce Europ'a i-a acordatu in modu asiá de generosu la 1856. Si in adeveru, cari suntu obligatiunile Europei si care aru fi atitudinea sea déca teritoriulu românescu aru devení teatrulu unui resbelu? Remânendu avisata la propriele sele puteri, Romani'a naru fi in dreptu a-si alege aliati? De siguru ca da. Tóte soiurile de aliantie nu-i suntu oprite Romaniei; dreptu ca nu póte contractá o aliantia ofensiva; este liberu insa a contrá aliantie cu scopu de a-si asigurá esistenti'a si a-si mantinea neutralitatea.

„Separata de Turci'a prin Dunare, si nefacându de feliu parte din imperiu, Romani'a poseda tóte atributele suveranitâtiei. Puindu-se odata sub protectiunea imperiului otomanu ea n'a intielesu nici decum a renuntiá la suveranitatea sea.

„Romani'a are deci dreptu dupa tractate, si in virtutea proprieloru sele capitulatii recunoscute si consacrate de Europ'a, la o viétia neaternata.

„Statele tributare,—dice Wheaton, — nu incetéza nici decum de a fi considerate cá state suverane, „câci de si unu tributu platitu unei puteri streine micsioréza óre cum demnitatea aceloru state fiindu o marturisire a slabiciunei, lasa insa se subsiste intrég'a suveranitatea loru. Obiceiulu de a platí tributu erá alta data pré desu celu slabu platea tocmai vecsatiunea celui tare.

„Astfeliu suveranitatea Romaniei remâne neatinsa.“

Autorulu mai constatà ca Romani'a, in calitate de statu neutru, atâtu prin representantii sei câtu si prin guvernu, a afirmatu intentiunea de a remanea neutra, ca a luatu dreptu devisa a atitudinei sele neutralitatea si mantienerea ordinei, aceste dóue conditiuni primordiale care-i suntu impuse prin tractare.

Acum aru fi deci rendulu Europei de a-si tiené fagaduinti'a câci privirile româniloru suntu tientite asupr'a ei si astépta cu incredere cá situatiunea tierei loru se fia bine definita in conferintiele dela Constantinopole, se hotarésca conditiunile si sa preciseze garantiele mai bine decum a facutu tratatulu si conventiunea din Parisu. Romani'a trebue constituita nu numai in profitulu natiunei române, dar' inca si pentru avantagiulu reciprocu alu Europei intregi.

Dupa ce brosiur'a face istoriculu a doi seculi si mai bine asupr'a neutralitâtiei Elvetiei si alu Belgiei din acestu secolu si probéza ca neutralitatea acestoru tieri au fostu fundata in conditiuni analoge cu a Romaniei, ea arata ca de-si inca dela 1648 s'a recunoscutu prin pacea de Westphall'a independinti'a confederatiunei elvetiane, care a statu cum se scie straina la resbelulu de 30 ani, dar' lipsindu-i garantiele neutralitâtiei, ea a fostu la 1815 navalita de armat'a austriaca si de aliatii contr'a lui Napoleonu I. Tocmai la 20 Novembre 1815, neutralitatea Elvetiei a obtienutu unu caracteru definitivu si solemnu prin declaratiunea subscrisa la Parisu intre Franci'a si cele patru mari puteri aliate care au garantatu cá necesarie mantienerei ecuilibrului europénu integritatea si inviolabilitatea perpetua a confederatiunei.

Brosiur'a termina astfeliu:

„Avendu deplina incredere in generós'a initiativa si in justiti'a Europei, Romani'a invóca in favórea sea aceste antecedente diplomatice.

„Prin positiunea geografica, acésta tiéra este chiamata a jucá unu rolu analogu cu alu Elvetiei intre Eranci'a, Itali'a si Austri'a, si cu alu Belgiei intre nordulu Franciei si vestulu Germaniei.

„Astfeliu sperâmu ca, in interesulu pâcei si alu civilisatiunei, marile puteri nu voru pregetá sa completeze oper'a dela 1856, acordandu Romaniei printr'unu actu specialu, o situatiune franca si bine definita, punendu-o in pusetiunea in care a pusu pe Elveti'a si Belgi'a.

„Principiulu neutralitâtiei intrandu in dreptulu gintiloru, trebue sa aiba aceea'si consecintia la portile orientului cá si in occidentu. Aici cá si acolo, tierile neutre trebue sa formeze o zona bine garantata pentru a pune trei mari puteri la adapostu de o isbire directa, si a evitá vicisitudini de ori-ce natura provocate de agitatiuni si perturbâri de cari Romani'a nu trebue sa sufere nici intr'unu feliu, avendu propri'a sea individualitate si o missiune civilisatóre de implinitu. „C. d. I.“

Cris'a de cabinetu in Franci'a s'a terminatu fâra de a fi trasu in vertegiulu seu si fotoliulu ministrului de resbelu. Generalulu Berthaut a remasu si in cabinetulu celu nou ministru de resbelu. Acést'a impregiurare a datu unu nou pretestu germâniloru de a supune Franciei tendintie de revanche Insinuatiuni nemotivate se facu Franciei totu mereu dela 1874 incóce. Asemenea pretestâri tendentióse ce se ivescu in pressa ne indica ca relatiunile dintre aceste dóue puteri departe de a fi amicabile se potu agravá pe dî ce merge, cu tóta precautiunea si atitudinea calma a cabinetului francesu.

Mai multe comunicate din Berlinu reflectéza situatiunea in acésta lumina nefavorabila si corespundintele lui „Pest. Ll.“ scrie in materi'a acést'a la 15 Decembre din Berlinu:

Cercurile politice de aici suntu aplecate a dá faptului ca ministrulu de resbelu francesu remâne in oficiulu seu o insemnatate mai mare decâtu se cuvine de comunu. Generalulu, cá servitoriu alu curiei si alu iesuitiloru trece, cu dreptu séu fâra dreptu, de unu instrumentu alu sperantieloru de revanche, si ultramontanii se folosescu bucurosu de densulu pentru a sumutiá la unu momentu datu pe Franci'a contr'a Germaniei. S'a observatu cu o impressiune critica la locurile decidiatóre, ca agitarea contr'a germaniloru in Parisu se reivesce din diu'a ce se scie acolo, ca nu se póte comptá pe concursulu Germaniei la espositiunea din Parisu. Cele ce se petrecu contra bancariului Erlanger in Parisu prin pressa si inaintea judecatorieloru nu se considera numai cá o afacere personale nevinovata. Bar. Erlanger neimpartasiendu dupa resbelu afectiunile chauvinistice ale cassei Rothschild ci remanendu germânu si fungandu inca si cá bancariu la ambasad'a germâna togm'a a intreprinsu reconstruirea cunoscutului „credit mobilier“ ce prin selbatecele speculatiuni ale cunoscutului aventurariu financiaru decadiuse si mai tare de câtu prin fundatorii sei (pereires). Dar' cá presidentu la acésta societate Erlanger erá unoru elemente cum se vede fórte nebinevenitu si curendu s'a imprastiatu pe lini'a intréga devis'a ca „prussulu“ trebuie alungatu. De aci proveni ca unu ministru se pronuncià la unu banchetu pe fatia ca pâna ce densulu va fi in functiune nu va puté stá unu „prusu“ in fruntea unui institutu natiunalu; deací proveni mai departe, ca advocatulu generalu la tribunalulu comercialu alu Senei pentru a isbutí cu decretarea secuestrului preste „Credit-ulu mobilier“ se folosí cu succesu de argumentulu: Erlanger a fostu aliatulu aceloru trupe ce au devastatu provinciele nóstre etc. Intrég'a partida chauvinistica se aruncà cá o banda asupr'a bancariului declaratu la parere de proscrisu, inventà pretins'a fuga la Londonu si lu ingramadí cu denunciatiuni din cele mai vatematóre, contr'a câror'a abiá erá consultu sa reclame ajutoriu la judecatoriele ordinarie. Aceste si alte asemenea intemplâri dintre cari un'a atinge pe fratele deputatului Dr. Bamberger in Parisu — a produsu aici unu efectu deprimatoriu. Se pare ca cei de aici nu au intentiunea de a permite sa se conturbe cetatieni de ai statului germânu intr'unu asemenea modu in professiunea si in onórea loru. Cu putienu tempu inainte amu fostu in stare a ve atrage atentiunea asupr'a dispositiunei suspiciόse ce e aici la ordinea dilei contr'a Franciei. Intemplârile relevate mai susu nu erau de natura a slabí acést'a impressiune. Din contra. Si asiá se póte ca in tempulu celu mai apropiatu se va infrená ur'a natiunale in Franci'a ce trece preste margini celu putienu prin vre-o mesura conventiunale.

La acést'a corespundintia observa redactorulu lui „Pest. Ll.“: Reproducemu aceste espectoratiuni ale corespondintelui nostru nealterate, dar' a infatisiá pre baronulu Erlanger cá martiru politicu — acést'a suna prea comicu decâtu sa nu dâmu espressiune suspitiunei, ca se pare ca Germani'a cauta numai unu pretestu pentru a se poté incaerá cu francesii.

Garnisón'a din Rusciucu, dice „Le courr. de Roum.,“ s'a duplicatu in dilele din urma. — Semnu de pace.

Aceeasi fóia dice: Este falsu ca depesiele politice suntu momentanu suspendate in Romani'a.

Astadi este siguru ca Midhat-pasi'a, dice „Le courr. de Roum.,“ a concentratu siese-dieci bataliuni de redifi in Constantinopole pentru a asicurá securitatea persónei sele si a partisaniloru sei. Va fi curiosu ca in momentulu cându pórt'a protestéza contr'a puteriloru, cari vorbescu de ocuparea Bulgariei pentru a asecurá esecutarea reformeloru promisse, defensorulu acestoru reforme sa aiba lipsa de a reuní impregiurulu persónei sele 60 bataliuni pentau garantarea securitâtiei sele proprie.

Turci'a. Doi muntenegreni au fostu arestati Mercuri in palatulu lui Midhat-pasi'a; ei avéu intentiunea sa-lu asasineze. O cercare formata cu scopulu de a rapí pe fostulu sultanu Murad si de a-lu conduce la Odes'a, a fostu descoperita Marti'a trecuta. Patru individi au fostu arestati, intre cari doi turci, unu polonesu si unu grecu, fostu ajutoriu de dragomanu la ambasad'a englesa. Se pare posibilu ca puterile se voru invoí in privinti'a organisârei ce trebuie propusa pentru Bosni'a, Erzegovin'a si Bulgari'a; dar' mai suntu inca divergentie de opiniuni in privinti'a cestiunei garantieloru.

Mai multe telegrame din Constantinopole constatà ca marchisulu de Salisbury a avutu trei intâlniri cu generalulu Ignatieff, in cari a domnitu mai multu spiritu de conciliatiune.

Russi'a aru fi dispusa sa presinte unu proiectu de ocupare a Bulgariei, fâra conditiuni, astfelu cá sa-lu póta adoptá si Angli'a. Conferintiele preliminare au inceputu Luni, la 12 Decembre.

Angli'a. La conferinti'a nationala anti-turca tienuta Vineri, ducele de Westminster a aretatu ca scopulu principalu alu conferintiei e cooperarea amicala intre Russi'a si Angli'a; lordulu Schaftesbry a vorbitu in contr'a continuârei domniei otomane in provinciele crestine; Gladstone a disu ca trebuie a sfersí cu suprèmati'a turcésca in Bulgari'a, Bosni'a si Erzegovin'a. Intervenirea e absolutu necesara. Angli'a trebuie sa contribuiasca la oper'a de liberare a orientului.

S'a adoptatu o solutiune care tinde a formá unu comitetu pentru a spriginí acestu scopu prelânga conferinti'a dela Constantinopole.

Greci'a. Abiá instalatu cabinetulu nou Deligeorge a si fostu parasitu de partisanii sei. Camer'a a adoptatu cu 88 voturi contr a 59 unu votu de censura in contr'a lui, declarându ca nu e indestulatoriu pentru impregiurârile de fatia, in urm'a câtor'a cabinetului a demisionatu.

Unu cuventu la vreme ni se pare, ca pentru tiér'a nóstra impreuna cu guvernulu ei, au sositu vremea de a se ocupá in modu radicalu de sórtea românilоru din a drépt'a Dunarei. Dejá „Vulturulu" fói'a intereseloru bulgare, tiparita in Ploiesci, incepe a-i numí numai au porecle de „gagauti" si acést'a o face in inim'a tierei românesci; dejá aviditatea teritoriala grecésca, serbésca si bulgarésca incepe a-i priví cá neesistându pe fati'a pamentului, incâtu s'aru puté predice, ca lasându-i pe mân'a fratiloru crestini, tocmai românii voru fi acei'a, cari voru esí cu mân'a góla din tóta afacerea si voru stá bisericeste mai reu, de cum au statu in vremea lui Mircea celu betrânu. Amu mai spusu si alta-data ca pentru unu teritoriu poliglotu, cá celu turcescu, egal'a indreptatire a limbeloru si confesiuniloru va fi lucru de capetenie, formatiunile teritoriale lucru secundariu.

Nu scimu, se intielege, pâna unde ajunge priceperea cestiunei in cercurile nóstre conducatóre; dar' credemu, ca suntu ómeni in tiéra, cari sa cunósca stârile de lucruri si sa-i póta dá tierei tóta lumin'a necesara. Libertatea bisericésca si scolastica pentru românii din a drépt'a Dunarei trebuie inse asigurata, cá se fia odata pentru totu-déun'a scapati de sub presiunea spirituala in presentu, a greciloru, in viitoriu a altoru „frati" crestini. Form'a cea mai cuviinciósa ni se pare reinfiintiarea vechiei metropolii a Proilabului, care prin organisarea ei bisericésca pe basa democratica, cu sinodu compusu din preoti si mireni sa ingrijasca de bisericile si scolile românesci in totu cuprinsulu Turciei europene. Acésta metropolie au fostu si in trecutu mai cu séma pentru românii din a drépt'a Dunarei, iér' resiedinti'a metropolitului nu trebuie se fia neaperatu in Brail'a, cum erá inainte, desi aru fi bine se fia pe pamentulu nostru. In fati'a cereriloru tuturoru nationalitâtiloru din Turci'a, credemu ca cele ale româniloru suntu cele mai modeste din tóte si ca nimeni nu va indrasní a tagaduí românului unu dreptu, de care se bucura dejá si grecii, si bulgarii si serbii, si de care românii s'au bucuratu ab antiquo. Cadiutu in desuetudine in vremea domniei fanariotiloru, reinvierea lui din cenusia va fi unu titlu de recunoscintia pentru generati'a actuala, déca va esí sa fia la innaltimea chiemârei sele istorice. Pâna in presentu românii de preste Dunare au avutu de aperatori pe turci, e dreptu aperatori de ocasie si coruptibili, dar' totusi incetându puterea absoluta a Kalifatului, ei n'aru mai avé nici unu spriginu si nu potu sperá de câtu in noi. Sa ne aretâmu dar' demni de increderea loru.
C. d. I.

In legatura cu articululu publicatu si de noi dupa „Osten" „Virtutea româna" si reprodusu si de alte diurnale si in legatura cu corespundinti'a nóstra subscrisa unu „fostu graniceriu" reproducemu dupa „U. p. A." epistol'a englesului Hotze in urmatórele:

Dlui redactoru alu diarului „Standardu."

„In articululu d-vóstra de ieri vorbiti intr'unu modu fórte despretiuitoriu despre „Valachi" cá soldati si pare ca cugetati ca relativu este de putiena importantia in ce parte — rusa séu turca — voru fi ei. In urm'a unoru numeróse si lungi visite in mai tóte pârtile celoru dóue principate cari astadi se numescu cu propriulu loru nume Romani'a, facute in cei doi-spre diece ani din urma, avendu inlesniri esceptionale cá sa cunoscu câtu-va acésta tiéra, 'mi veti permite sa esprimu o parere cu totulu diferita de a d-vóstra. Acésta parere este intemeiata mai intâiu pre aptitudinea la esercitiulu militariu a recrutiloru de trei pâna la patru septemâni, la care amu fostu martoru ocularíu mai bine de doue-dieci de ori, apoi pe faptulu, de care me facu garantu, ca guvernulu nici la recrutare nici la impartirea ómeniloru in diferitele ramuri ale servitiului, care este obligatoriu pentru toti, nu intimpina nici o neplacere din partea poporatiunii, nici macaru câtu in Elveti'a; din contra, elu póte sperá in cooperarea tutoru claseloru societâtiei. Este neaperatu cu neputintia de a predice déca o armata óre-care se va bate bine séu reu in cutare impregiurare data. Totu ce potu spune este ca românii, cá soldati, intrecu cu aprópe o jumetate degetu tali'a admisa oficialu pentru infanteri'a francesa si ca in acésta privintia ei represinta „sergentului recrutoriu" fisiculu italianului dela nordu, cu care suntu rude de aprópe prin limba si prin rasa. Ei mai poseda calitâti militarie cari nu s'aru puté cá unu oficiariu englesu sa nu le apricieze dupa just'a loru valóre — o sobrietate care in zadaru s'aru silí cine-va s'o impuna celoru mai buni soldati ai nostri din Europ'a occidentale — o capacitate rara de a resiste la intemperiele climei, cum suntu rapedile schimbâri de frigu si de caldura si alte influintie climatice; — in fine acea docilitate care insemnéza ca omulu, tratatu cu o blândetie inteliginte de buni oficiari, se supune fâra a murmurá la cea mai rigurósa disciplina.

„Câtu despre oficiari, cea mai mare parte din cei de rangu inaltu esu din cele mai bune scóle din Franci'a si, in micu numeru, din Austri'a si Germani'a. Scólele militare din tiéra suntu organisate dupa aceleasi modele.

„Nu voiescu cátusi de putienu a me pune cá autoritate in materii militare, de si amu vediutu, eu insumi, resbelulu in unele din formele selè cele mai ingrozitóre si mai crude, dar' credu de folosu sa ve aretu, d-v. si lectoriloru d-vóstra, câtu este de putienu intieleptu a despretiuí de mai nainte si fâra causa drépta pe acei'a cari in unele impregiurâri, aru puté se fia unu pretiosu continginte aliatu cu o armata britanica care aru apará imperiulu britanicu.

„Sperându cu buna credintia ca o asemene eventualitate aru puté inca sa fia ocolita nu 'mi remâne de adausu decâtu ca déca poporulu românu nu mai este astadi o rasa resboinica, elu n'a incetatu de a fi de câtu in tempii cei mai moderni. Intrég'a istoria probéza ca odinióra elu erá resboinicu, câci n'eveti de câtu a cetí art. 2 din conventiunea suplimentara la tratatulu de Parisu, din 19 Augustu 1858, spre a ve convinge ca sultanii cei mai cuceritori, cari au intemeiatu imperiulu otomanu in Europ'a orientale, au preferatu sa se invoiésca cu principii Moldaviei si ai Valachiei, de câtu se caute a-i supune; prin urmare acestu poporu românu, oricari aru fi vicisitudinile la cari a fostu fostu supusu, se póte laudá ca nu s'a supusu nici odata unei puteri straine. Elu n'a cunoscutu nici odata pe turcu cá guvernatoru, n'a fostu nici odata raia si Romani'a considera astadi pe Turci'a, cându nu mai are nevoia de ajutoriulu ei, mai multu cá aliata de câtu cá inimica.

„Déca protectiunea Turciei, care este pretestulu tributului, a devenitu curatu nominale, de siguru nu e din gresiél'a româniloru, cari s'au abtienutu cu ingrigire dela ori-ce participare cu miscarea panslavista care cauta sa restórne imperiulu otomanu, si facendu astfeliu, ei s'au supusu instinctului de conservare.

„Se sperâmu ca acésta abtienere, ori-care aru fi motivulu ei, a ucisu panslavismulu. In ori-ce casu, se nu comitemu imprudinti'a de a ne instrainá o tiéra care ocupa in oriinte intocmai aceasi positiune cá Belgi'a in Occidinte.

„Ve transmitu cartea mea si ve autorisu a ve serví de numele meu."

Henry Hotze.

Londr'a, 26 Novembre.

Discursulu dlui de Bismark.

Cetitorii nostri dice, „U. p. A.", cunoscu dejá sensulu discursului politicu rostitu de principele de Bismark in parlamentu cu ocasiunea interpelârei dep. Richter asupr'a dispositiunei luate de guvernulu rusescu cá drepturile de importare in Russi'a a marfuriloru straine sa se platésca in auru dela 1 Ianuariu 1877 inainte; dar' fiinduca acestu discursu are o mare insemnatate, mai cu séma in impregiurârile de fatia, reproducemu ací pârtile privitórie la atitudinea Germaniei in cestiunea orientului:

..... „Preopinintele a inlaturatu possibilitatea ca cestiunea vamala ne-aru putea silí sa ne dâmu de partea turciloru, in casulu unui resbelu, care póte sa isbucnésca si póte sa nu isbucnésca. Si 'mi pare bine ca a facutu acést'a. Inse din caus'a unui órecare diletantismu în afaceri politice. nu a lamuritu destulu de bine legatur'a intre amicitia, lupta, discordia din presinte si din viitoriu. Déca o putere se afla intr'o situatiune incordata, si-i vâri la tempu unu bâtiu intre róte, e possibilu cá bâtiulu sa-si ajunga scopulu; inse visitiulu trasurei observà pre acel'a care a vêritu bâtiulu (mare ilaritate), si astfeliu se nasce inceputulu si sementi'a unei discordii care póte sa iá dimensiuni totu mai mari. Pentru mine unulu, care tienu la mantienerea pâcei, interpelarea acést'a nu se póte mai displacuta. Eu nu credu ca preopinintele aru fi avutu cugetulu de a'mi face sarcin'a si mai dificila, in momentulu cându cautu a mantienea pacea, si semanandu germinele unei neintielegeri viitóre, elu face reu tocmai acelor'a pe cari voiesce a-i serví. Elu voiesce in adeveru a micsiorá, póte chiaru a suprimá drepturile de vama ale Russiei, ceea ce nu-mi pare pré usioru. Acést'a póte turburá in órecari impregiurâri relatiunile amicale cu Russi'a, cu tóte acestea dice ca nu vrea resbelulu. Acei'a in favórea câror'a vorbesce séu pretinde a vorbí suntu óre unanimi a declará ca voru mai bine o granitia inchisa decâtu o granitia deschisa trupeloru inimice?

„E vorb'a de a se scí pâna la ce punctu preopinintele póte impedecá prin interpelarea sea silintiele facute pentru mantienerea pâcei. Amu recunoscutu dejá cu óre-care uimire, intr'o discussiune care a avutu locu mai inainte asupr'a aceluia-'si subiectu, ca câte-va grupe din acésta adunare gâsescu politic'a actuala pré pacifica, in vederea bunei vointie visibile a Russiei. Ni s'a imputatu ca n'amu profitatu de marea putere de care dispune Germani'a pentru a ne deschide perspectiv'a unei politice vamale mai avantagióse pentru noi. Acést'a me inspaimenta, pentru ca e o imputare neintemeiata. Vomu intrebuintiá puterea nóstra cum trebuie sa fia intrebuintiata. N'a venitu inca momentulu de a ne serví de ea si speru ca, cu ajutoriulu lui Ddieu, acelu momentu nu va vení nici de cum.

„Preopinintele se incéla déca crede ca Russi'a cere dela noi favori si servitie mari. Acést'a nu e. D-sea a datu sa se intieléga ca Russi'a are gânduri de cuceriri, de intindere a teritoriului seu, s'a aretatu periculele ce s'aru puté nasce din acést'a pentru comerciulu si comunicatiunile nóstre, déca fruntari'a rusa, cu urcarea drepturiloru de vama, s'aru intinde si asupr'a altoru tieri neruse. Inse Russi'a nu voesce nici unu feliu de cucerire; déca preopinentele mi-aru puté probá contrariulu, atunci intrég'a politica a Europei aru luá alta fatia. Déca e siguru despre cele ce inaintéza, aru face unu mare servitiu multoru altoru guverne, probandu-le acést'a. Insa pâna acum avemu dinainte numai incredintiarea solemna a imperatului Alessandru, ca din parte-i renuncia la ori-ce cucerire. Nu sciu cine póte avé dreptu de a nu dá crediamentu acestei incredintiâri a unui monarchu, care totudéun'a, mai cu séma pentru tiér'a nóstra, a fostu unu vecinu amicu si binevoitoriu si in fati'a cârui'a nu potu pretinde ca nu si-a indeplinitu totudéun'a ingagiamentele. Russi'a nu cere dela noi nici unu servitiu pentru care sa putemu pretinde unu beneficiu si déca amu cere ce va, aru fi fórte anevoia a determiná obiectulu acestei dorintie, câci in politica trebuie sa ne lasâmu totu-déun'a a fi condusi de interesele tierei. Vomu regulá politic'a nóstra dupa interesele nóstre si nu ne vomu lasá sa fimu influintiati nici intr'unu feliu.

„Russi'a ne cere numai se luâmu parte la o conferintia, care are unu scopu ce e si alu nostru si pe care imperatulu 'lu aproba personalmente cu consimtiementulu intregei natiuni.

„Acésta conferintia are de scopu a creá o stare de lucruri, gratia cârei'a se nu mai póta fi temere de fapte asemenea cá macelurile cerchesiloru in Bulgari'a, intr'unu cuventu, o stare de lucruri care se scutésca pe crestini de o tratare cá aceea pe care au suferit'o in vér'a trecuta, tratare care a ranitu simtiemintele de justitia ale Europei.

„Numai nu s'a pututu gasí inca form'a de a se ajunge la o intielegere a Europei in acésta cestiune. Dara suntemu pe deplinu in intielegere cu Russi'a asupr'a unui punctu, adeca ca nu vomu lucrá la stabilirea unei intielegeri in interesulu acestei puteri, câci acést'a aru insemná a face politica in vederea unui interesu strainu, pe cându noi nu lucrâmu decâtu in propriulu nostru interesu, cá crestini, si prin simpatia pentru coreligionarii nostrii si, déca voiti, in interesulu civilisatiunei, câci ací e vorb'a de o parte a luptei civilisatóre (risete). Putemu cere o recompensa Russiei pentru ca ne silimu, cá si ea, a protege pe crestinii din Turci'a. Chiaru in casulu cându Russi'a va recurge la arme, acésta putere nu va cere spriginulu nostru. Ea doresce numai neutralitatea nóstra, adeca unu lucru care e cu totulu in interesulu nostru.

„Trebuie óre s'oprimu noi pe Rusi'a cá sa urmarésca unu scopu pe care 'lu declarâmu a fi si-alu nostru si in privinti'a cârui'a nu putemu probá ca Rusi'a vré sa tréca preste marginele ce-i suntu impuse de acestu scopu? De vreme ce Rusi'a nu ne cere nimicu, amu ajunge la monstruositâti, déca amu confundá in asiá dîsulu nostru interesu, teremulu politicu si terâmulu economicu, pentru a face aceea ce preopinintele numesce reciprocitate.

„Inchipuiti-ve ca Rusi'a ne-aru fi disu in tempulu cându noi eramu in resbelu: „Voiu pastrá o atitudine binevoitóre, déca nu me veti mai oprí a esportá vite din caus'a temerii cu deseversire neintemeiata de pesta bovina." Amu fi consideratu acést'a cá o politica cu totulu nedemna. Séu presupuneti ca, in momentulu cându ne vedému siliti se plecâmu in Franci'a, Austri'a aru fi venitu se ne dîca: „Vomu remâné linisciti, déca veti lasá vinulu ungurescu se intre fâra vama si déca pre lânga acést'a veti inlesní relatiunile nóstre comerciale.“ Pre legea mea, d-loru, nu sciu ce-amu fi respunsu. Se póte cá, constrensi de necesitate, amu fi facutu Austriei pentru momentu aceste concesiuni. Pentru acést'a eu suntu indestulu unu omu de afaceri (rîsite); dara ve inchipuiti ce-aru fi urmatu de aci! Suntu departe de a crede ca Austri'a e capabila de o asemenea fapta; voiescu numai sa aretu ce nerodia aru fi facutu; dara consecinti'a acestei actiuni aru fi fostu ca noi amu fi asceptatu momentulu cându Austri'a s'aru fi gasitu amenintiata, pentru a-i dîce:

„Acum lucrurile suntu altfeliu, voimu se ne luâmu inapoi concesiunile ce amu fostu siliti a-ti face in 1870, si voimu cá sa ne mai dai óre-cari servitie pentru a ne despagubí de reulu ce ne-ai causatu (risete). Afacerile politice trebuie se fia privite altfeliu si au multu mai mare importantia de câtu afacerile cari aterna de marele relatiuni comerciale si altele. Cine ne-aru puté garantá, déca amu procede dupa dorinti'a preopinintelui, ca dupa trei ani nu vomu fi siliti se profitâmu de vecinatatea amicale a Rusiei? Atunci rusii aru dice naturalminte cá noi si ne aru face: „Nu vomu remanea linisciti de câtu déca ne veti platí drepturile de vama in auru.“ Nu trebuie, o repetu, se amestecâmu consideratiunile economice cu consideratiunile politice, cum face preopinintele. Nu vomu ajunge astfeliu de câtu la o cérta de cuvinte, cum amu facutu adesea, si totudéun'a fâra resultatu. 'Mi aducu aminte discursurile ce-amu ascultatu acum patru-sprediece ani, cându isbucnise rescól'a Poloniei si cându erá vorb'a de o conventiune cu polonii, câci se incercá trebuinti'a de a ne certá cu Rusi'a. Atunci cá si acum, aceste demonstratiuni, aceste interpelâri si aceste discusiuni avéu de scopu a rupe relatiunile nóstre cu Rusi'a. La noi, suntu multi ómeni anti-rusi, parte prin obiceiu, pentru ca au moscenitu vechi amintiri, parte prin interesu, pentru ca guvernulu rusu nu urmaresce pe teremulu religiosu scopulu pe care aru voí sa-lu véda urmarindu-lu, dara pâna cându guvernulu actuale va fi solidu stabilitu in Germani'a, aceste persóne nu voru reusí a alterá bunele nóstre relatiuni cu Rusi'a, pentru a loví amici'a incercata care unesce amendóue imperiele.

„Nu esprimu numai o convingere personale, ci opiniunea formale a guverneloru confederate si in particulariu chiaru acea a M. S. Imperatului. Suntemu departe de a turburá bunele nóstre relatiuni cu Rusi'a, câci alianti'a care unesce pe cei trei imperati esiste inca si totu atâtu de solida. Si ve potu garantá asemenea, cu tóte asigurârile contrarie ce s'au datu, spre esemplu de diarele austriace, (si motivele aici naturalmente nu pretiuiescu nimicu) ca Germani'a e mai cu séma departe de a se gândí se altereze aceste relatiuni, câci aliant'ia celoru trei imperati esiste inca in tóta intinderea ei.

„Dara s'aru insielá fórte celu care aru trage din acestu faptu consecinti'a ca Angli'a vré se se opuna celei de a trei'a puteri interesata in cestiunea orientului. Amu pestratu in privinti'a Angliei, numai putienu de câtu in privinti'a Rusiei, traditiunea relatiuniloru amicale din tóte puntele de vedere si in tóte impregiurârile. Noi ne-amu impusu in cestiunea orientului misiunea de a mantiene pacea si preopinintele va vedé prin acést'a ca cestiunea vamiloru nu intra in acésta misiune si ca trebuie a despartí politic'a de cestiunea vamale.

„Turci'a ne inspira altu interesu de câtu o simpatia de unu caracteru generale. Preopinintele s'a insielatu cându a dîsu ca i se parea ca in orientu nu e unu singuru interesu care se aibe pentru noi valórea unui domeniu din Pomerani'a. Aci e o legenda in care se afla o urma de adeveru, dara e asemenea câtu de putienu neadeveru. Noi nu vomu sfatuí pe Germani'a se ia parte la acésta miscare, pâna cându nu vomu vedé periclitându-se unu interesu care se pretiuiésca câtu membrele senatóse ale unui pedestru din Pomerani'a si nu credu mai multu ca compatriotii nostri aru voí se risce ce-va pentru o politica in care n'aru avé nici unu interesu. Trebuie sa ne crutiâmu soldatii si sa nu-i punemu in jocu de câtu pentru o politica in care n'amu avé nici unu interesu.

„Intr'adeveru, suntemu cei mai putieni interesati in cestiune; Franci'a e póte totu atâtu de putienu interesata. Nu se póte dîce inse totu astfeliu de cele-lalte puteri, cu cari suntemu legati printr'o amicitia absoluta; câci lucrurile potu se ia o fatia care se transforme interesele turcesci in interese austriace, anglese si ruse. Aceste puteri suntu intr'o alta situatiune. Déca cestiunea orientului, intru atâtu câtu o putemu judecá acum, nu contiene nici unu periculu de resbelu, ea contiene totusi ce-va care invita a urmá o politica prudinte, pe care o potu recomandá intr'unu modu binevoitoriu si pacificu celoru-lalte puteri, pentru ca ea nu lovesce nici unulu din interesele loru.

„Eca scopulu meu si misiunea ce M. S. imperatulu m'a insarcinatu a indepliní: a face in relatiunile mele cu diplomati'a astfeliu cá bunele raporturi ce intretienemu cu cele trei puteri mai interesate sa nu fia alterate câtu mai putienu posibile prin crisa actuale. Nu vomu fi impedecati intru deplinirea acestei misiuni, de câtu déca unulu din amicii nostri ne-aru cere se aretâmu pentru elu o amicia mai mare de câtu pentru ceilalti, tratându intr'unu modu ostile pe unulu din cei-lalti amici ai nostri, cari nu ne-a facutu nimicu si care din contra vré se remâna amiculu nostru, adeca de a probá marea nóstra amicia pentru unulu prin ur'a câtra cela-laltu. Nu e cu neputintia a ni-se cere sa lucrâmu astfeliu.

„In 1853, 1854 si 1855 ni s'au facutu propuneri de acestu feliu in asiá intinderi incâtu amu admiratu rabdarea suveranului ce avému atunci si cându opiniele mele politice nu erau totu-déun'a in armonia cu ale ministrului. In locu-i asiu fi respinsu formale si cu neplacere incercârile ce se facura pentru a ne terí intr'unu resbelu ruinatoriu, in folosulu unoru interese straine, cerendu-ne complacere, séu facendu-ne sa ne tememu noi insi-ne de unu resbelu. Asiu fi procedatu astfeliu cu risiculu de a nu mai puté luá parte in urma la conferinti'a dela Parisu. N'amu fi perdutu nimicu déca n'amu fi fostu representati (rîsete. — E adeveratu). Astfeliu, nu e imposibile lucrulu la care amu facutu alusiune; acést'a s'a si intemplatu, in acelu tempu, si simtiemintele devotate si solide ale regelui Prusiei in privinti'a poporului seu, pe care n'a voitu sa-lu asvârle intr'unu resbelu nefolositoriu contr'a unui vecinu bine-voitoriu de mai multe secule, a datu in cele din urma ródele sele. Dar' nu credu sa ni-se faca acum asemeni cereri. Pâna acum nu ni s'au facutu de nici o parte. Din contra, atitudinea nóstra bine-voitóre pentru aceste trei puteri a fostu apretiata de fia-care din ele.

„Acésta atitudine a fostu considerata cá naturale si s'au feritu de a ne face propuneri necuvenite. Din contr'a, atitudinea nóstra se gasesce utile, pentru ca noi singuri suntemu in stare de a oferí, fâra se fimu interesati, mijlocirea nóstra attfeliu in câtu se impedecâmu resbelulu, séu mai bine (déca viitoriulu va dovedí ca acést'a e cu neputintia, cu tóte ca noi avemu inca sperantia) astfeliu in câtu sa restringemu resbelulu, séu se lu localisâmu, cum se dice in termeni militari, a-lu oprí sa nu se intinda, sa nu devie din resbelulu oriinteluiunu resbelu europénu, unu resbelu intre dóue puteri europene. Astfeliu, atunci cându conferinti'a n'aru reusí, fia din causa ca puterile nu se voru intielege, fia ca Turci'a nu va primi decisiunile loru, atunci chiaru cându Russi'a va lucrá in consecintia dupa voi'a ei, nu va fi necesaru cá alte puteri se iá parte la resbelu. Celu putienu ne vomu silí pe atâtu câtu o mîjlocire amicale si placuta celoru dóue pârti póte duce la scopulu de a oprí resbelulu cá sa se intinda. Nu credu se fia necesara intinderea resbelului. Interesele anglese si rusesci au punte de atingere fórte periculóse si e anevoie de a le conciliá, dar' singuru viitoriulu ne póte aretá déca unu resbelu intre dóue state atâtu de puternice, din cari nici unulu, chiaru cându aru invinge pe celalaltu, nu e in stare, prin situatiunea-i geografica, de a-i impune pe deplinu vointi'a sea, aru aduce o intielegere asupr'a puncteloru litigiόse si déca nu va fi cu putintia cá ele se recunósca prin ele insele séu in urm'a mijlocirei nóstre ca aru face de a se intielege prin buna invoiéla. Sperâmu si in totu casulu ne vomu silí cá se fia astfeliu, sperâmu, dicu, mai intâiu ca vomu pastrá pacea si amíci'a acelor'a cari au fostu pâna acum amicii nostrii, si in urma vomu reusí a mantiené pacea intre puterile europene, pe câtu va fi cu putintia, printr'o mijlocire amicale si primita cu graba de tóta lumea, escludiendu cu deseversire, ori-ce pasiu amenintiatoriu din parte-ne; cu alte cuvinte, ne vomu silí a localisá, pe câtu va fi cu putintia, resbelulu, déca elu va sbucní in orinte. Déca nu vomu ajunge la acést'a, se va produce, d-loru, o nóua situatiune, asupr'a cârei'a nu potu face conjecture si asupr'a cârei'a nu-mi ve-ti cere astadi nici o deslusire. N'asi fi abusatu atâtu de multu de rabdarea d-vóstra, déca escursiunea ce a facutu preopinintele pe terâmulu politicei, si intaririle politice ce a chiamatu in interesele vamale nu m'aru fi obligatu de a intrá pe terâmulu politícu pe care nu potu pune piciorulu, veti binevoí a me intielege, fâra se-lu strabatu in tóta intinderea dorita de preopininte (aplause).“

Correspondintie.

Din apropierea Sighisiórei in 29/11 1876.

Dle Redactoru! De multe ori amu voitu cá sa ve scriu, ca pe aici pe la noi nu este viétia publica, ca ómenii nostri asiá numit'a inteliginti'a româna s'au dedatu a traí in retragere mai cu séma de unu tempu incóce, dara marturisescu sinceru ca m'amu temutu, ca óre-cine mai ageru de péna si reu de colti, me va luá la paruiala. Acum'a inse m'amu decisu a o face acést'a, macaru de me va chiaru si scarmená vre-unulu din inteliginti'a nóstra; me voiu mângaiá cu consciinti'a ca amu vorbitu totu-déun'a si amu scrisu purulu adeveru.

Cetimu câte-odata prin diarele nationale române ca mai in tóte pârtile locuite de români, inteliginti'a intreprinde unele lucruri folositóre pentru bietulu si inapoiatulu poporu românu, numai inteliginti'a nóstra din Sighisiór'a si giuru pare ca dórme somnulu eternu, numai dóraací nu da nici celu mai micu semnu de viétia; se pare ca si ací s'au incuibatu netrebnic'a de pasivitate, luânduse in intielesulu celu mai strensu alu cuventului. Sa nu cugete cineva ca dóra in Sighisiór'a nu se afla ómenii inteligenti, cari déca te-ai incumetá a-i eschide din inteliginti'a româna s'aru aflá vatemati si inca tare.

In pretiuitulu diariu „Transilvani'a“ din anulu 1871, déca 'mi aducu bine aminte, amu cetitu ca in Sighisiór'a inca s'aru fi infiintiatu „Despartiementulu Associatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu“ numitu alu 21-lea; s'au tienutu ce e dreptu totu atunci un'a adunare generala, in carea intr'altele s'au alesu si comitetulu acestui despartiementu; de atunci incóce inse nici urma de activitate nu s'a vediutu pre terenulu culturalu alu poporului. Mai de cinci ani, de cându me aflu iéra in apropierea Sighisiórei sciu siguraminte ca nu s'a tienutu nicairea adunare generala a despartiementului, póte comitetulu sa fi tienutu vre-o siedintia cându-va.

Unulu dintre membrii numitului comitetu a repausatu in domnulu inca prin anulu 1872; iéra actuariulu acestui'a au parasitu, déca nu me insielu Sighisiór'a totu cam pre atunci. In loculu ambiloru nu sciu si n'amu auditu sa se fi alesu altii vre-odata.

In tómn'a anului 1870 s'a mai infiintiatu, dupa cum s'au anunciatu mai de multe ori, un'a reuniune de lectura cu resiedinti'a in Nadesiulu sasescu fâra a fi auditu ceva despre ea; nu se intereséza membrii de prosperarea ei, ci e abandonata cu totulu.

Nu 'mi potu esplicá de unde atât'a indiferentismu, cându sciu ca unii dintre d. d. din Sighisiór'a si-au continuatu si absolvitu studiele in colecte dela acelu poporu pre carele 'lu parasescu tocmai acum cându are cea mai mare lipsa de d-loru. Aduca-si aminte d-loru de drépt'a acsioma. „E frumosu a face cuiva bine, e cu multu mai frumosu inse a fi recunoscatoriu câtra binefacatori!“

Acestea premitiendule, 'mi iau voi'a a interpelá pre d. directoru alu despartiementului alu 21-lea (Sighisiórei) ca are de cugetu a convocá o adunare generala si a reincepe activitatea in ceea ce privesce desu amintitulu de-partiementu? iéra pre cassariulu reuniunei de lectura din Nadesiulu sasescu Teodoru Danu ca voiesce a-si dá ratiociniulu despre banii reuniunei aflatori la densulu, déca nu se aduna membrii baremu in vre-unu jurnalu românu óre-carele? totu asiá Georgiu Gradinariu despre starea bibliotecei?

X.

Varietâti.

⁂ (*Parastasu solemnu pentru Andreiu baronu de Siagun'a*) s'a celebratu Dumineca in Oradea-mare, prin Archimandritulu Vicariu episcopescu Andreiu Popu, cu multime de cleru asistente, cu multu poporu si tóta tenerimea studiósa, aducendu-si toti aminte de marele barbatu alu bisericei si natiunei si sacrificandu-i lacrime de recunoscintia! „Albin'a.“

⁂ Siedinti'a publica. Conformu promisiunei dintr'unu nr. precedentu de a dá unu raportu mai detaiatu despre festivitatea literaria arangiata de societatea de lectura „Andreiu Siagun'a“ a teologiloru nostri, in presér'a S-tului Andreiu, venimu a corespunde promissiunei impartasindu urmatóriele:

Profesorulu Ioanu Popescu in calitate de conducatoriu alu societâtiei deschide siedinti'a publica luându-si de motto: „Populus Romanus beneficiis et injuriis memor esse solet.“ Cu deosebire accentuà partea prima a acestei sentintie, adeca „beneficiis“, si introduse publiculu in program'a a cârei esecutare se incepú cu intonarea poesiei: „Romanime multu cercata puneti doliu innoitu.“

Efectulu acestui imnu de doliu n'a lipsitu nici de asta-data a-si aretá inriurinti'a sea asupr'a auditoriului.

Nu mai putienu a tienutu incordata atentiunea auditoriului cuventarea ocasiunala rostita de B. Damianu in care se aretà perderea pietrei celei mai scumpe, ce orná fruntea natiunei romåne, si monumentele cele nepretiuibile, ce Marele „Apostolu“ alu romanismului a adusu pe altariulu bisericei si natiunei nóstre.

Urmara apoi: „Sentinel'a Romåna“ declamata de D. Chirila, disertatiunea despre „Insemnatatea studiului istoriei nationali politice si bisericesci“ de I. Strevoiu, „Tudoru Domnu“, de Niculescu, cântata in duetu de I. Punténu si B. Voin'a, dupa aceea „Tieganulu vendutu“, poesie declamata de Popoviciu, disertatiune despre „Influinti'a mamei asupr'a educatiunei“, de B. Voin'a. Tóte acestea au fostu bine primite si incoronate de aplausele cele mai vii din partea publicului. Cu deosebire a produsu mare efectu in ascultatori cântarea esecutata in duetu de Punténu si Voin'a, si disertatiunea cestui din urma despre influinti'a mamei asupr'a educatiuní, pentru claritatea ideiloru si limbagiulu celu curatu si nesilitu romånescu

Productiunea se incheia cu rugaciunea „Ddieulu meu“, poesie de Lepadatu si melodi'a de Cuntianu esecutata de corulu vocale cu aceeasi insufletire si efectu cu carea esecutà imnulu de doliu.

Dupa finirea programei Ilustritatea Sea d. Archimandritu si Vicariu Nicolau Pope'a ia cuventulu si se adreséza càtra tinerimea clericale prin cuvinte fórte caldurόse dicându: ca a uitá de barbatii cei mari, insémna a uitá de noi insine; tinerimea clericale in asta séra a doveditu ca scie apretiuí pre barbatii mari, a câroru sórte e, ca numai dupa ce-i perdemu se recunoscu de „mari barbati“; de alta parte a doveditu, ca ea se ocupa afara de órele de prelegeri si cu alte lucruri spre perfectionarea ei si a natiunei. Esprima multiamit'a cu productiunile tineriloru, i recomenda cu deosebire cuvintele Marelui Andreiu: Numai o generatiune tinera, crescuta bine va cunósce mai bine obligamentele sele cá omu, cá cetatiénu si cá patriotu, — o persvadéza se pretiuésca vertutea si sa-si iubésca biseric'a si natiunea, precum odinióra Marele loru parinte au facutu. Conducetoriulu Popescu multiamesce d-lui Archimandritu si publicului pentru bunavointi'a si interesarea manifestata fatia de tinerime prin participarea la acésta serbatóre, precum si cu alte ocasiuni. Cu aceste festivitatea se finí ducându fia-care cu sine suvenirile cele mai dulci.

In durat'a siedintiei au sositu dóue telegrame felicitatóre societâtiei:

Gherl'a 11/12 1876. óre 4 min. 10.

„Succesu stralucitu. Traiésca memori'a ilustrului barbatu. Viitoriu fericitu sub auspiciile lui.“

Societatea Alexi-Sincaiana.

Brasiovu 11/12 1876, óre 6, min. 10.

Felicitediu societatea pentru stim'a càtra marele barbatu.

Baiulescu.

Sér'a acést'a inca va fi pentru publicu un'a dintre cele mai dulci suveniri.

⁂ (Postalu.) Directiunea postale de aici avendu in vedere, ca pe tempulu serbatoriloru ce se apropie comunicatiunea devine mai viua recérca prin o publicatiune a sea din 19 Decembre a. c. pe cei interesati, cá, pentru a se puté primí câtu mai ingraba si a se espedá fàra impiede care pachetele destinate pentru serbatorile craciunului, predarea acelor'a cu deosebire déca se dau cu postcipatiuni (Nachnahme) séu déca unulu si acel'a-si tramitiatoriu predà in acel'a-si tempu la posta o parthia mai mare de bucâti, sa se faca pe câtu se va puté in órele dela 8—12 inainte de amédi.

Totu odata se face atentu p. t. publicu chiaru in interesulu seu propriu se binevoiésca a impachetá pachetele ce se predau la posta spre transportare solidu si durabilu. Ladi cu tigâri, cutii de lemnu ce se frângu usioru, cartóne slabe, infasiuraturi de hartia subtiri si fragere suntu materialu insuficientu de impachetatu si nu oferu tramitiatoriului nici siguranti'a, ca pachetulu va ajunge nevatematu si cu totu ce contiene in sine la mânile adresatului. Pentru pierderi séu vatemâri ce provinu din o pachetare insuficienta nu e indatoratu institutulu postalu a dá despagubire nici atunci cându receperea de atari pachete spre transportare a urmatu fâra dificultâri.

Dreptu acea e de recomandatu, cá in adressa pe pachetu sa se scrie curatu si legibilu numele si conumele, locuinti'a primitoriului, precum si loculu destinatiunei, acest'a eventualu prin indigitarea postei din urma (adaugendu-se comitatulu si cerculu etc.) Adresele, cu deosebire pe harthia usióra si numai aninate pe pachetu se pierdu diu intemplare desfacându-se de pachetu si in casulu acest'a, de asemenea si cându adress'a e nelegibila séu nechiara, pachetele nu ajungu la loculu destinatiunei séu se intârdie fórte tare.

Pentru darea de pachete la posta localitâtile postali dela 21 pâna incl. 24 si dela 28 pâna incl. 31 Decembre a. c. mai departe cu privire la serbatoriele graco-orient. dela 2 pâna incl. 5 si dela 10 pâna la 12 Ianuariu 1877, iér' pentru scóterea de pachete dela posta dela 23 Decembre a. c. pâna in 14 Ianuariu 1877 voru stá deschise si pe tempulu óreloru dela amédi, adeca dela 8 óre diminéti'a pâna la 6 óre sér'a neintreruptu pentru publicu.

⁂ *Schimbarea costumului preotiloru.* In lun'a trecuta amu tratatu cestiunea costumului incomodu si strainu impusu clerului laicu romånu, aretându necesitatea schimbârei lui si inlocuirei cu unu costumu mai igienicu si cu deosebire mai nationale.

„Vocea clerului,“ unu nou diariu aparutu de curendu in capitala, ne aduce scirea ca Em.-Sea Metropolitulu primatu a luatu, dela 12 Octobre trecutu, mesuri pentru a se studiá cestiunea cu de-amenuntulu, insarcinându cu acestu studiu o comissiune, compusa de parintele Gr. Musceléнu cá presiedinte si preotii Spiridonu Badescu, Ioanu Ionescu si G. Floru, care si-a terminatu lucrarea si a si depus'o in mânile Em.-Sele.

„Vocea clerului“ arata procederea intrebuintiata de comissiune intru indeplinirea sarcinei ce i se incredintiase si urmarea ce s'a datu lucrârei sele, priu urmatórele cuvinte:

„Terminându-si lucrarea, dupa ce a consultatu atâtu isvórele monumentale si scripturistice relative la acésta lucrare, câtu si pe cei mai esperti confrati ai loru din tóte tierile ortodocse, comissiunea a reusitu a completá unu costumu admirabilu, care nu este decâtu celu vechiu stramosiescu alu clerului, si astfeliu la 17 Novembre, órele 4 p. m., l'a infatisiatu cu raportu detaliatu Inaltu Présântitulu Metropolitu. Cu mici modificatiuni, gasindu-lu cuviinciosu din tóte punctele de vedere, Inaltu Présânti'a Sea a avutu bunavointia a-i dá inalt'a aprobare, invitându totu-deodata si pe d. ministru alu culteloru, care venindu si privindu pe preotii costumati, a remasu incântatu, urându din inima Inaltu Présântiei Sele sanatate si viétia indelungata, pentru silintiele ce depune spre prosperitatea bisericei si clerului romånu.“

⁂ Regulamentu pentru bârbi. Epscopulu gr. cat. alu Muncaciului (Episcopi'a acést'a se tienea odinióra de Metropoli'a gr. or. Albei-Iulia) Ioanu Paszthely a emisu unu cerculariu, prin care provóca pre preoti sa-si rada bârbile, amenintiandu-i cu pedepse déca se voru dovedí neascultatori.

⁂ Advocatu nou. Ni se tramite spre publicare urmatórea incunosciintiare:

Subscrisulu prin acést'a amu onóre a aduce la cunoscinti'a onorabilului publicu, cumca mi-amu deschisu cancelari'a advocatiale in Dev'a, strad'a Dobolyiana, si primescu procese de ori-ce natura, promitiendu a le elucrá cu cea mai mare promtitudine si esactitate.

Dev'a in 19 Decembre 1876.

Alessiu Olariu,
advocatu in legile civili si cambiali.

Salutâmu pre dlu advocatu nou si-i urâmu succesu!

⁂ Multiemita publica. Sinodulu parochialu, din parochi'a gr. orient. a Nadesiului sasescu — ppresbiteratulu Ternavei superióre — in siedinti'a estraordinaria tienuta in 24 Octobre st. v. a. c. au aflatu de necesariu a conclude sub Nr. prot. 9 infiintiarea unei biblioteci parochiali. Acésta biblioteca constà astadi din 13 opuri. Reverend. domnu ases. consist. Zachari'a Boiu din Sabiiu binevoí a ne doná dóue opuri si anume: „Institutulu de baiet „Moioru Misa Anastasievici“ din Clejani si notiuni de igien'a privata, ambele de D. R. Cordescu, pe sém'a amintitei biblioteci.

Subscrisulu comitetu parochialu, petrunsu de simtiulu de recunoscintia se simte oblegatu a-si esprime prin acést'a recunoscinti'a si multiamirile sele cele mai sincere si cordiali, precum si a intregu poporului, càtra prea stimatulu nostru binefacatoriu.

Din siedinti'a comitetului parochiei gr. or. a Nadesiului sasescu, tienuta la 28 Novembre 1876.

Pentru comitetulu parochialu.
Gerasimu Lupea,
parochu si presied.

⁂ Congregatiunea comitatensa a comit. Sabiiului de eri s'a suspendatu pe optu dile, din causa ca elaboratele comissiunei permanente n'au fostu concepte in limb'a statului. In comissiune nu e nimenea care sa scie limb'a statului incâtu sa póta lucrá intr'ens'a. Nu scimu asiá dara ce va face comissiunea, câci in optu dile nu credemu sa fia in stare sa invetie limb'a statului.

Sciri telegrafice.

Budapest'a 16 Decembre. Ministrulu presiediute Tisza a declaratu in clubulu partidei regimului, ca dupa serbatorile craciunului va face propuneri definitive in cestiunea pactului.

Bucuresci 16 Decembre. Romani'a contrage unu imprumutu fortiatu de 37 milióne de lei.

Constantinopole 16 Decembre. Alu doilea plenipotentiatu austro-ungurescu bar. Calice fu denumitu de conferintia referentu alu proiectului de reforme in Bosni'a si Erzegovin'a Salisbury referentu alu proiectului de reforme in Bulgari'a. Serbi'a chiama pre toti barbatii capabili de arme pre 22 Decembre. Conferinti'a principala se incepe in 24 l. c.

Vien'a 18 Decembre. Ministru pres. Auersperg fu primitu Dumineca de Maj. Sea in audientia mai lunga. S'a tratatu de pactu.

Vien'a 18 Decembre. Serbi'a consimte la o investigatiune in afacerea „Radeczky“ (unu vaporu austriacu, pre care caletoriau emigranti bulgari cu destinatiunea Galati, de unde aveau sa tréca in patri'a loru; dara la Belgradu desbarcara cu forti'a, fiindu spriginiti de serbi Red. T. R.) S'a instituitu o comissiune. Pedéps'a cea mai aspra se va dictá celoru culpabili.

Senatulu imperialu austriacu a terminatu si votatu bugetulu.

Belgradu 18 Decembre. Este probabilu ca armistitiulu se va prolungí inca alte optu septamâni.

Petersburgu 18 Decembre. „Herold“ declara: concessiunea estrema ce póte face Russi'a puteriloru este ocuparea Bulgariei cu trupe neutrale.

Constantinopole 18 Decembre. Conferinti'a preliminaria s'a ocupatu cu cestiunea ocupatiunei. Turci'a perhorresceza ori si care intrare de trupe straine pre teritoriulu ei. — S'a descoperitu o conjuratiune indreptata asupr'a vietiei sultanului.

Constantinopole 18 Decembre. Conferinti'a preliminaria a reportatu resultate bune. Salisbury a primitu program'a notabililoru bulgari, care discuta necessitâtile politice a le Bulgariei.

Vien'a 19 Decembre. Exministrulu cav. de Schmerling se silesce in cas'a magnatiloru senatului imperialu a reesí cu o resolutiune, conformu cârei sa se respinga ori-ce sarcini noue pentru Austri'a.

Belgradu 19 Decembre. S'au trasu mai multe focuri asupr'a principelui Wrede consululu generalu austro-ung., in momentulu cându s'a imbarcatu pre monitoriulu austro-ung. „Maros“, ce stá inaintea Belgradului.

Berlinu 19 Decembre. Bismarck a primitu pre deputati bulgari.

Burs'a de Vien'a.

Din 8/20 Decemvre 1876.

Argintu	113	50
Galbinu	5	95
Napoleonu d'auru (poli)	10	50½
Valut'a nóua imperiale germâna	61	85

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clasa III din comun'a Hundrubechiu, protopresbiteratulu Nocrichiu-Cincu-mare se escrie prin acést'a concursu pâna la 27 Decembre 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu de pe portiunea canonica statatóre din 8 jugere, pamentu de aratura si de fenatiu.
2. Dela 47 familii români câte un'a ferdela de cucuruzu si dela 18 familii neorustici câte o jumetate ferdela, la olalte 56 ferdele.
3. Dela 18 familii neorustici câte un'a dî de lucru a 40 cr.
4. Venitele stolare statorite de sinodulu protopresbiterale.
5. Câte un'a dî de claca, obicinuite cu carulu séu cu palmele, care impreuna dau unu venitu de 287 fl. 50 cr. v. a.

Pentru restulu la sum'a receruta de a III clasa deocamdata se afiléza comun'a bisericésc'a Noustatu cu unu salariu anuale minisnum 130 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu, la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Nocrichiu in 6 Decembre 1876.

In contielegere cu ambele
comitete parochiale
Gregoriu Maieru
(2—3) Adm. ppresbiterale.

Edictu.

Stanc'a nascuta Giurgiu, maritata dupa Ioanu Traistariu, de religiunea gr. orient. din Resinariu, carea a parasitu pre numitulu ei barbatu de cinci ani si astadi nu se scie déca mai traiesce unde se afla, se citéza a se infacisiá la subsemnatulu foru matrimonialu, câci la din contra, dupa trecerea unui anu dela dat'a de mai josu, se va decide asupr'a actiunei barbatului ei si in absenti'a ei.

Sibiiu 15 Nov. 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tract. II alu Sibiiului.
I. Popescu,
(3—3) protop.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. éra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 99. ANULU XXIV.

Sabiiu 12|24 Decembre 1876.

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
cu „Foisiór'a“

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a; la fia-care dóue semptamani cu adausulu Foisiórei.

Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e celu de pâna ací:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe ½ de anu 3 fl. 50 xr., pe ¼ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca pre anu 8 fl. pe ½ anu 4 fl. pe ¼ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe ½ anu 6 fl., pe ¼ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Fi-va mai multa lumina?

Óre sa fimu de asta-data in dreptu a sperá ca se va face mai multa lumina? Nu altulu decâtu insusi Judex curiae, unulu din cei mai inalti functiunari ai justitiei in Ungari'a si totu-odata membru alu casei magnatiloru, dlu Georgiu de Mailatu, a interpelatu pe ministrulu de justitia (in cas'a magnatiloru in siedinti'a dela 19 Decembre) despre afaceri de mare importantia. Erá vorb'a de restantiele cele multe ce se gramadescu la curtea de cassatiune si de apelu, séu, dupa cum se mai numesce la noi, tabl'a regia din Budapest'a; de unu codu civilu, de care Ungari'a este lipsita pâna in diu'a de astadi si de transferarea si pensionarea judecatoriloru.

Acum nu va puté dice nimenea ca interpelatiunile din cestiune suntu emanatiunile unoru „spirite neliniscite si reuvoitóre.“ Patriotismulu ungurescu a dlui Georgiu de Mailatu nu se va puté trage de nimenea la indoiala. Si cu tóte aceste neajunsele atinse in cele trei interpelatiuni au resunatu in corpulu moderatoriu alu dietei, unde domnesce calmulu si unde este ingrigitu cá nici umbra de „agitatiuni natiunale“ sa nu se stracóre.

Din cele trei interpelatiuni, dupa noi, cea dintâiu si cea din urma suntu pentru momentu cele mai ardietóre. Cetitorii nostri au inca in viia memori'a pecatele comise de regimu in privinti'a transferâriloru si pensionâriloru functiunariloru in ramulu justitiei, insirate in colónele nóstre.*) Constatarea loru in modu asiá de eclatantu, cum este celu prin interpelatiunea unui'a dintre cei mai competenti, probéza pâna la evidentia ca cele dise nu suntu numai nisce reclame, „natiunalistice“, ci suntu rane cari vatema patri'a, — asiá dupa cum trebuie sa o cuprinda ori-ce patriotu bunu.

Interpelantele, este adeveratu, ca tiene comtu de art. XXXVI din 1875, care dà ministrului de justitia voia a nu respectá inamovibilitatea judecatoriloru statorita prin art. IV din 1869 si IX din 1871. Dara totu densulu sustiene ca va fi greu de a „sterge pat'a aruncata asupr a personalului justitiei“ prin acea lege; „va fi greu de a sustiené in poporu credinti'a in judecatori si de alta parte increderea judecatoriloru in stabilitatea loru si in consecuinti'a legislativei“.

Interpelantele nu intra in amenuntele pretinse de lipsele poporului. Nici nu asteptámu noi dela densulu detaiuri in directiunea acést'a. Detaiurile aceste suntu inse o consecuintia nealterabila. Organele justitiei suntu pentru poporu; nu inse poporulu pentru organele justitiei; si déca insusi Judex curiae alu Ungariei este convinsu, ca prin suspensiunea legei este alterata credinti'a poporului in statulu judecatoriloru si increderea statului judecatorescu in stabilitatea si consecuinti'a legei, prob'a diseloru din colónele nóstre este nu numai data dara totu-odata si neatacabile.

Este intrebarea ca facenduse lumina in modulu aratatu, adeca, prin interpelatiunea unui magnatu scutitu de ori-ce preocupatiune de a fi „agitatoru natiunalu“, asupr'a situatiunei statului nostru judecatorescu, se voru face in viitoriu ameliorationi in ceea ce s'a gresitu prin dispusetiunile anteriori.

Dupa o deducere logica si principiale nu aru remâné alta decâtu ministeriulu de justitia sa caute tóte mijlócele a face cá justiti'a sa fia unu adeveratu bunu comunu alu poporului. Dupa aceeasi deductiune functiunarii justitiei, cari suntu in stare sa lucre, sa nu mai fia demisi in etatea cea mai buna, pentru cá de-o parte sa nu se causeze lacune in sirurile puteriloru de lucru si de alta parte sa nu se impovereze statulu cu pensiunari.

Inse, cându vedemu câtu de multu se urméza in tóte ale statului, o directiune insufletita de alte intentiuni si care tuturoru institutiuniloru voiesce sa le puna timbrulu unei scóle pentru de a invetiá totu sufletulu din tierile corónei limb'a ungurésca, atunci si constatârile cele mai flagrante, cum suntu a le dlui G. de Mailatu, ne lasa in indoieli mari si ne insufla temeri, ca putientic'a lumina de diori va luminá numai cá in pârtile polare spre a cadé iérasi in intunereculu predilectiunei pentru limb'a ungurésca.

Stându astfeliu lucrurile mai multa lumina vomu asteptá numai in desiertu, pentru-ca puterile cele mai multe si mai bune se voru consumá si mai departe, cá pâna acum, pentru unu lucru care nu aduce sporiu in ceea ce aru trebuí sa aduca.

Este tristu, dara adeveratu, ca precându mii de greutâti se indésa, un'a preste alt'a, asupr'a patriei nóstre, nu vedemu pre nimenea, din cei cu puterea in mâna, punendu mân'a spre a le delaturá; vedemu inse sute si mii de ómeni suflându in foculu unei certe seci filologice — pre comtulu progresului si alu desvoltârei statului.

„Nici o fapta fâra plata“, dice unu proverbu. Téma ne este ca patri'a va simtí adencu odata acestu tempu perdutu, inse fâra a avé vre-unu folosu séu mângaiare, precum nu are astadi din opintirile gresite.

O congregatiune comitatense suspendata.

Sibiiu in 20 Decembre 1876.

Adi erá sa se tiena aici congregatiunea noului nostru comitatu. Membrii congregatiunei cunoscându insemnatatea obiecteloru ce avéu se vina in desbatere, alergara din tóte pârtile a-si indepliní missiunea loru. Congregatiunea se deschide in modulu indatinatu. Se incepu desbaterile, inse numai pentru cá sa se suspinda indata din partea d-lui comite supremu, carele cá presiedinte alu congregatiunei se simtí motivatu a incheiá siedinti'a, a amâná congregatiunea si a indreptá pre membrii congregatiunei simplu acasa!

Voru crede onor. cetitori, ca cine scie ce sgomote, ce imparecheri s'au chiaru tulburâri de pace, ordine si linisce, voru fi datu ansa la pasiulu acest'a estraordinariu in aplicarea constitutiunei nóstre.

Dara inse de tóte acestea nici umbr'a nu s'a ivitu. Din contra inceputulu siedintiei urmà in cea mai deplina ordine si linisce, dupa cum s'a cam indatinatu ast'a pe la noi si de alte ori. Si negresitu ca in ordine si linisce se continuá si terminá siedinti'a, de nu se suprimá din altu motivu din partea presidiului. —

Dlu comite supremu Fridericu Wächter a aflatu inse in giurstarea, ca referadele comitetului permanentu nu au fostu compuse in limb'a statului, o astfeliu de ilegalitate, incâtu s'a simtitu indatoratu a nu le admite la discusiune in limbile nestatului — cea germâna si in parte romàna — in care fura presentate, ci a le reinapoiá comitetului cá sa le compuna de nou in limb'a statului, pâna la o alta congregatiune!

Nu scimu care sa fi fostu intentiunea dlui comite supremu cu dispositiunea sea, dispositiune pre câtu se póte de daunósa atâtu pentru indeplinirea pracsei nóstre constitutionali, carea si altcum amortiesce din di in di, câtu si pentru interesele municipiului si ale particulariloru ce avéu sa-si afle promovarea loru in congregatiunea suspendata.

Delaturarea vre-unui pericolu proventoriu dóra pentru statu? Nici decum. Pentru-ca aru fi tristu cându statulu s'aru aflá periclitatu cându cetâtienii sei in afacerile loru interne usuéza limbile loru materne, din intemplare nerecunoscute de limbi ale statului. Iéra de alta parte nici pre departe in compunerea referadeloru in limbile usitate pre la noi, nu jace intentiunea de a provocá nici celu mai micu pericolu pentru statu. Despre acést'a credemu ca va fi de ajunsu convinsu chiaru si dlu comite supremu.

Observarea legei inca n'a potutu fi intentiunea dispositiunei acestei'a ingreunatóre pentru toti membrii congregatiunei. Câci chiaru aici in patri'a nóstra, unde altcum natiunalitâtile nemagiare n'au de a se bucurá de niscari favoruri ale legei, — pâna acum nu esista nici o dispositiune legale carea se demânde membriloru comitetului a-si compune referadele sele in limb'a statului séu sa-i oprésca a nu le compune in limbile acelea ce suntu usitate in municipiu si recunoscute de limbi protocolari. —

Asiá numit'a lege pentru egal'a indreptâtire a natiunalitâtiloru, in §-lu 2 pretinde numai cá protocólele municipiiloru sa se compuna in limb'a statului, si afara de ast'a si in celelalte limbi primite de limbi protocolari in municipiulu respectivu. Asemenea pretinde §-lu 4 alu acelei'asi legi numai ca scriptele ce se sub sternu regimului sa fie compuse in limb'a statului; concediendu inse chiaru si la acestea cá sa póta fi compuse, afara de in limb'a statului inca si in cele-lalte limbi protocolari. —

Anumitu pentru casulu nostru specialu si adeca despre aceea ca in ce limba sa-si compuna atare comitetu séu comissiune esmisa din sinulu congregatiunei referadele sele, nu contiene ce e dreptu legea citata nici o dispositiune speciale; inse chiaru giurstarea ca legea nu contiene nici o dispositiune prohibitiva in asta privintia, dovedesce ca cestiunea s'a lasatu la dispositiunea municipiului respectivu. Câci dupa ce se scie de comunu, ca intréga legea art. XLIV ex 1868 a tientitu cá sa marginésca limbile nemagiare in aplicarea loru oficiósa; ce mai naturalu decâtu ca unde nu aparu limbile nemagiare prin lege anume oprite, sa se póta intrebuintiá liberu?

Afara de acést'a legea citata ins'a-si dà mâna libera municipieloru in privinti'a usuârei limbei in afacerile loru interne, si nu va fi nimenea care sa póta negá, ca referad'a comitetului alesu de congregatiune nu aru fi o afacere curata interna.

Asemenea dupa ce §-lu 3. alu citatei legi concede fia cârui membru din congregatiune a vorbí in limb'a sea propria, déca e limb'a protocolara, aru fi nelogica presupunerea: ca nu iérta si a scrie in aceeasi limba, séu dóra ca unu atare membru si-aru perde dreptulu seu garantatu prin lege, pentru ca fu alesu de membru alu cutârui comitetu séu comissiune!

In fine si respectulu practicabilitâtiei, nu numai ca nu rectifica procederea dlui comite supremu observata in congregatiunea acést'a; ci tocmai o condamna cu atât'a mai multu, pentruca aici in representanti'a comitatului nostru nu numai ca nu se afla nici unu singuru individu alu cârui'a limba materna aru fi cea protegiata din partea statului, cea magiara, ci afara de acést'a putemu dice ca intréga representanti'a comitatului cu fórte putiene esceptiuni, nici ca o intielege, cu atât'a mai putienu scie intr'atât'a limb'a magiara cá sa o póta corectu scrie si intrebuintiá dupa placu.

Dealtmintrea cine aru putea pretinde cu dreptu cuventu, cá fia-care déca voiesce a functioná cá representantu alu municipiului séu alu cutârei comissiuni séu comitetu, sa invetie mai intâiu limb'a statului? Si nu aru fi óre o scurtare in eserciarea dreptului constitutionalu, cându s'aru pretinde dela cei ce dorescu sa fia membri ai representantiei, cunóscerea pre deplinu a limbei magiare; o cualificatiune pâna acum nepretinsa de lege.

---

*) Vedi: „Epistol'a lui Türr etc.“

Intre giurstârile de astadi nu are nici unu scopu practicu usuarea limbei statului in municipiulu nostru. Din contra produce numai perdere de tempu, dupa ce neintielegendu-o maioritatea prevalenta a representantiei; ér' scopulu convenirei, consultarea, carea presupune neaperatu intielegerea discussiuniloru, — prin ea neputandu-se ajunge, e neaperatu de lipsa ca totu ce s'a disu séu s'a cetitu odata in limb'a statului sa se repeteze ér' in limbile la noi usitate.

Tempulu inse e unu factoru alu vietiei practice, ce nu se póte considerá cum aru meritá, mai cu séma unde ocurgu jertfe gratuite pre altariulu patriei.

Românii cu tóte ca noi nu aprobâmu indulgenti'a acést'a nemotivata au doveditu ca ei singuri sciu tienea mai bine contu de giurstârile subversante si ca nu suntu jalusi chiaru nici pre limb'a loru, unde vedu ca nu se despectéza cu intentiune. Conformu legei aru fi potutu si aru potea ei pretinde, cá tóte protocólele congregatiuniloru, tóte propunerile si tóte referadele sa se faca totu-déun'a si in limb'a româna. Ei inse nu o facura si nu o facu cu cerbicia, pentruca nu-'si afla numai intr'ast'a garanti'a pentru esistinti'a loru. Óre inse alti factori actu de mai multa influintia si insemnatate sa si-o afle?

„Pest. Ll.“, care deunadi vomá focu si flacari contr'a Russiei, vine si ne spune acum in articululu seu dela 19 Decembre ca amiciti'a Austro-Ungariei cu Russi'a este reclamata de interesele monarchiei nóstre. Organulu ministeriului de esterne se pricepe de minune a intórce mantau'a dupa ventu si astadi prin unu salto mortale se pomenesce in taber'a contrariloru soi de ieri alalta ieri, in mijloculu russofililoru, fâra de a-si face insa scrupuli din o asemenea transformare.

Opiniunea publica a Ungariei, dice „Pest. Ll.“, tiene cá axioma ca interesele Austro-Ungariei si ale Russiei in orientu se afla in contrastu, ba intr'o lupta activa si ca unu conflictu intre ambele puteri e neevitabilu. Ide'a acést'a se justifica la aparentia dar' adeverat'a stare a lucrului nu pré corespunde togm'a acestei vederi. De cându esista imperiulu Romanoviloru Russi'a care prin situatiunea si tendintiele sele ni e vecina rivala nu a portatu nici unu resbelu cu Austri'a. Abstragendu scurt'a perióda de instrainare si indispusetiunu aceste puteri au avutu relatiuni amicabile, ba au fostu si aliate intime. Acestei aliantie multiamesce Austri'a posedarea Galitiei si a Bucovinei si ori cum vomu cugetá despre impartirea Poloniei nu se potu ignorá avantagiele ce le oferu Austriei aceste dóue provincie fatia de nesuintiele rusesci de cari ne-amu spaimentatu atâtu de reu.

Ingrigirile ce impresóra raportulu dintre Austri'a si Russi'a trebuie cautate in supositiunea, ca Russi'a póte sa aibe o influintia periculósa asupr'a poporatiunei slave din monarchi'a nóstra. Privindu lucrulu mai de aprópe va disparé si temerea acést'a cá o naluca. Influinti'a rusésca s'aru puté manifestá numai asupr'a elementeloru omogene prin confessiune, acestea insa suntu putiene in monarchi'a nóstra, celalalte elemente, slavii catolici si protestanti din Austro-Ungari'a séu se sfiescu de propagand'a ortodocsa a Russiei séu au ajunsu — cum suntu d. e. cechii — la unu gradu de desvoltare materiale si spirituale atâtu de inaltu incâtu nu voru sa-si schimbe cultur'a si bunastarea loru cu glori'a indoielnica de a fi suditii tiarului. Asiá dara nici in relatiunile etnografice nu aru fi temeiu de ingrigire fatia cu puterea Russiei si asiá contrastulu intereseloru e de a se cautá in cestiunea orientale.

Déca Russi'a aru urmarí intr'adeveru politic'a traditiunale dictata de „testamentulu lui Petru alu Mare“, ea aru puté pune pe Austri'a intr'unu periculu seriosu celu putienu pe óre câtu-va tempu. Constantinopolea ajungându in mânile unei puteri mari póte se devina usioru o chiaie la domni'a universale, cea ce a recunoscutu si genialulu Napoleonu I, dar' noi nu credemu ca Russi'a doresce si staruiesce a avé Constantinopolea. Nu putemu negá, in Russi'a domnesce o asemene dorintia, insa ea nu e productulu tempului modernu, ci datéza de pe tempurile cându rusii faceau invasiuni de cucerire in imperiulu bizantinu, insa fâra succesu. Se pare insa ca eventualitatea unui atacu reinoitu mai puternicu asupr'a imperiului turcescu si asupr'a Constantinopolei nu e asiá apropiata.

Suntemu de acordu cu acei ce credu ca déca monarchi'a nóstra nu va impiedecá ci va ajutá pe Russi'a in staruintiele ei de espansiune, acést'a 'si va realisá planurile sele funeste fâra greutate, atunci cestiunea orientale devine pentru noi o cestiune de viétia Chiaru si posibilitatea unei atare pericolu invita pe ministrulu de esterne a fi precautu si prudentu si a nu se lasá amagitu de manifestârile de amicitia rusesci, câci la unu asemene casu aru meritá imputârile ce i se facu.

In tempulu din urma s'a vediutu ca Turci'a nu e asiá slaba si Russi'a asiá tare cum se credea si raportulu faptecu de putere intre ambii combatanti e de insemnatate esentiale. Pâna acum nu esista dar' vre-unu temeiu pentru o atitudine ostila a monarchiei nóstre contr'a Russiei. Din contra interesele monarchiei reclama inca sustienerea amicitiei cu Rusi'a. Urmârile atitudinei siuvaitóre ce a observatu Austri'a in resbelulu Crimeiei cuprindu o dojenire seriósa pentru ori-ce ministru de esterne alu monarchiei nóstre. Cum-ca intre impregiurârile actuali unic'a politica cu putintia si adeverata e aderarea firma si sincera la alianti'a celoru trei imperati — acést'a decurge chiaru din caracterulu acestei aliantie.

Angli'a prin positiunea ei teritoriale 'si póte permite ceva ce statulu celu mai puternicu continentalu nu va puté intreprinde fâra a fi pedepsitu. Si togm'a siuvairile Angliei din tempulu ultimu au scadiutu tare valórea aliantiei ei. Monarchi'a austro-ungara nu se afla in asemenea positiune preferita si de aceea politic'a ei esterna nu trebuie sa fia neconstanta si siuvaitóre, déca vremu sa nu se pericliteze interesele nóstra vitali. Cá adversara Russiei monarchi'a nóstra la totu casulu va avé de lucru cu doi, déca nu cu mai multi contrari fâra de a se puté radiemá macaru pe unu amicu incrediutu care aru fi garantatu succesulu. Cá amica Russiei monarchi'a nóstra fâra de a-si risipí puterile póte luá totu-déun'a positiune intre factorii principali la deslegarea cestiunei orientali. Si ce n'aru fi potutu obtiené cá inamica cu forti'a armeloru, póte sa câstige cá amica fâra de jertfa de avere si sânge. Stându astfeliu lucrulu, noi nu putemu vedé in intimitatea dintre Austro-Ungari'a si Russi'a vre-o slabiciune, ci mai multu o cunóscere adeverata si conscia a intereseloru nóstre — o politica conscia care si fatia cu eventualitâtile viitoriului ne garantéza succesulu.

Sfar'a cea mare care s'a facutu in press'a din Budapest'a cu afacerea monitoriului „Maros“, sosindu in urma diurnalele vienese, se vede a fi unu siorecelu ridiculu — o gresiéla din caus'a ignorantiei unei sentinele. „Pr.“ din Vien'a dice, ca soldatulu serbescu culpabilu, fiindu intrebatu pentru ce a trasu cu pusc'a asupr'a monitorului, a disu, ca elu a avutu ordinu a strigá de trei ori passantiloru pre dinaintea fortaretiei si asiá a facutu si cu monitorulu; si fiindu ca nu a respunsu ce erá sa faca alta, decâtu sa traga cu pusc'a. Biroulu telegraficu facù mare sgomotu pentru acésta nechibzuiala a unui soldatu de rendu, si anuncia lumei de o deplina satisfactiune. Negresitu, satisfactiune se va fi datu, pentruca in unu casu cá acest'a. de-si regretabilu, e usioru a dá satisfactiune. Acum nu mai credemu ca ministeriulu Ristici a demissiunatu din incidentulu acest'a.

O corespundintia din Bucuresci cu dat'a 15 Decembre, publicata in „P. L.“ ni comunica mai multe amenunte despre preparatiunile ce se facu in armat'a româna. Temerile de isbucnirea unui resbelu ce póte luá proportiuni grave iéra incepu a se sporí, cu tóte asigurârile de pace ce vinu dela conferintiele preliminarie din Constantinopole. Cestiunea orientale a aretatu in deosebitele sele fase de pâna acum surprinderi varie. Resbelu séu pace? Nesiguritatea combinatiuniloru asupr'a acestei intrebâri silesce pe toti a stá gat'a.

Nu numai artileri'a armatei române — dice corespundinti'a mai susu amintita — se va sporí câtu mai curendu inca pe diumetate de cum e acum, ci si infanteri'a. Numerulu regimenteloru de infantarie in armat'a teritoriale (numite dorobanti) se va duplicá dela 1 Ianuariu 1877, se voru sporí adeca dela 8 la 16.

Fói'a oficiale de adi publica decretulu domnescu prin care se modifica organisatiunea infanteriei teritoriali. Pre cându din cele 32 districte ale tierei câte patru dá unu regimentu de dorobanti, dela 1 Ianuariu 1877 incolo voru avé sa dea câte dóue districte unu regimentu, pâna cându — cum dice ministrulu de resbelu in motivarea proiectului seu câtra principele — financiele tierei voru permite cá fia-care districtu singuratecu sa dea regimentulu seu de dorobanti. Prin urmare s'au pusu in perspectiva 32 regimente de dorobanti, deocamdata voru fi insa 16 in loculu celoru 8 de pâna acum. Fia care regimentu consiste din 2 bataliuni, fia-care bataliune din 4 companii si fia-care compania din 200 soldati, asiá ca armat'a se sporesce cu 12,800 soldati infanteria. Cele dintâiu 8 regimente de dorobanti se voru recrutá din Romani'a, cele-lalte 8 din Moldov'a si anume regimentulu de dorobanti 1 'si va avé statiunea sea in Craiov'a, alu 2 in Râmniculu Vâlcei, alu 3 in Slatin'a, alu 4 in Pitesci, alu 5 in Giurgiu, alu 6 in Bucuresci, alu 7 in Ploiesci, alu 8 in Buzeu, alu 9 in Braila, alu 10 in Focsiani, alu 11 in Galati, alu 12 in Berladu, alu 13 in Iassi, alu 14 in Romanu, alu 15 in Piatr'a si alu 16 in Botosiani.

In dilele cele mai de aprópe ministrulu de resbelu va substerne principelui proiectele sele pentru denumirea de comandanti, de oficieri de statu maioru si oficieri superiori la regimentele cele nóue. Armat'a româna are dara de nou unu avansamentu mare. Pâna acum etatea de medilocu a coloneliloru si locotenentiloru superiori se miscá intre 30 si 35 ani. Comandantii de regimentu viitori voru fi cum se prevede de 25 pâna 30 ani, fâra de a fi mirosatu vre-o data iérb'a de pusca.

Infiintiarea regimentului alu 3 de artileria se cam intârdie ce-va, pentru ca lafetarea tunuriloru inaintéza mereu si greu. Ministrulu de resbelu regreta ca nu s'au togmitu si lafetele la tempulu seu in fabric'a lui Krupp.

Politi'a a arestatu diferiti spioni turcesci si-i tiene prinsi.

Din Rusciucu se telegraféza lui „Kelet“ ca Romani'a a incheiatu o conventiune cu Russi'a pentru aprofundarea de torpedi in Dunare. Acesti torpedi au si sositu si se aprofundéza pe lini'a intre Galati si Rusciucu.

Unu resumatu.

„Unirea democratica“ dela 8 Dec. ne infatisiéza situatiunea in orientu in urmatórele:

Scirile imbucuratóre, scirile pacifice ce primiramu septamân'a trecuta din Constantinopole au inceputu sa-si piérda efectulu. In cursulu acestoru dóue serbatori ne-au sositu alte sciri, cari descriu situatiunea totu asiá de nesigura totu asiá de siovaitóre cá mai inainte.

Cu tóte asigurârile „Agentiei Havas“ despre bun'a intielegere intre plenipotentii puteriloru, cu ocasiunea celoru dóue siedintie preliminarie, cu tóte incredintiârile ei despre apropierea ce s'a efeptuitu intre Russi'a si Engliter'a, situatiunea nu inclina nicí spre pace nici spre resbelu, mai multu decâtu inaintea acestoru asigurâri.

Pentru cá onor. nostri cetitori sa se póta convinge despre cele ce inaintâmu mai susu, vomu lasá sa urmeze telegramele ce ne-au sositu eri si alalta eri:

Constantinopole, 16 Dec.

Faim'a ce s'a respanditu despre o intielegere intre marchisulu de Salisbury si generalulu Ignatieff in privinti'a ocupatiunei Bulgariei este cu desaversire falsa. In discutiunile de pâna acum, acésta cestiune inca nici n'a fostu atinsa.

O alta telegrama din Vien'a dice:

Informatiunile „Agentiei Havas“ despre decursulu conferintiei nu inspira nici cea mai mica incredere, de óre-ce e necontestabilu ca dis'a marire a Muntenegrului cu 12 districte din Ertiegovin'a nici n'a fostu atinsa in conferintiele preliminare de pâna acum; totu asiá de putienu a fostu vorb'a de arondarea Serbiei prin miculu Zwornik.

Totu asemenea si o telegrama din Petersburg:

Diuariulu „Herold“ afirma ca tóte scirile despre resolutiunile ce aru fi luatu dejá conferinti'a, relativu la intinderea de teritoriu a principateloru, suntu false. Pâna acum s'a vorbitu numai despre cestiunea de demarcare si s'au ascultatu consulii. Cestiunea garantieloru va formá punctulu din urma alu discutiuniloru.

Din tóte acestea se vede ca publiculu a fostu amagitu pentru unu momentu, séu ca acum este amagitu. Casulu dintâiu este mai probabilu, déca vomu luá in considerare ca primele sciri despre decursulu conferintiei au avutu unu caracteru oficialu, a fostu póte o tendintia de a le dá o colorare optimista, pre cându a trebuitu óre-care tempu pentru cá adeveratulu decursu alu conferintieloru sa ajunga la urechile celoru impartiali, séu, déca astadi nu mai e nimenea impartialu, atunci la urechile celoru interesati in modu contrariu.

Atât'a putemu constatá ca negotiârile intre puteri se urméza, si se urméza cu cea mai mare verva. Intre Russi'a si Engliter'a, cá cele mai interesate, se face o tocméla, din care fia-care aru voí sa scóta câtu se va putea mai multu. Este intrebarea: ca cine va lasá din tocméla, séu ca voru lasá si un'a si alt'a si astfeliu se voru apropiá de unu pretiu definitivu? „Agenti'a Havas“ ne asigura despre casulu din urma. Scirile mai recente ne spunu ca „Agenti'a Havas“ s'a prea'grabitu cu vestile imbucuratóre.

Russi'a n'a parasitu inca intentiunea unei ocupatiuni. Turci'a se opune la ori-re feliu de ocupatiune. In mijloculu acestoru invalmasieli, pe tóta diu'a se ivesce câte o idea nóua, care voiesce sa dea o solutiune definitiva cestiunei orientului.

Primo. Ide'a organisârei unei politii europene in provinciele resculate, pentru supraveghiarea indeplinirei reformeloru. Acésta idea emisa de diuariulu „Times“ nu prea e practica. Mai intâiu nu esista mare deosebire de forma intre o „politia straina armata“ si intre „trupe straine pentru mantienerea ordinei si asigurarea indeplinirei reformeloru“. Si apoi trebue sa considerâmu ca fatia cu poporatiunea mahomedana armata, acésta politia aru trebuí sa aiba marimea unei armate, de óre-ce se scie ca musulmanulu mai curendu móre decâtu sa se lase a fi desarmatu. Si alu treilea este greutatea organisârei unei asemenea politii. Cum intielege „Times“ esecutarea acestui planu? Sa tramita óre fia-care statu europénu o suma de policisti si de gendarmi in Bulgari'a? Dar' Europ'a civilisata totu mai posedà inca fórte multi misiei si pungasi, care de siguru nu se voru invoí sa stea cu mânile in sinu, pâna la reintórcerea custodiloru siguritâtiei publice.

Apoi aru trebuí sa se infiintieze o academia la care policistii destinati pentru Bulgari'a sa-si póta insusi cunoscintiele necesare de limbi; câci afara de turcesce si bulgaresce, voru trebuí sa mai scie si nemtieste, italieneste si rusesce, cá sa se póta intielege atâtu cu poporulu câtu si intre ei insisi. Pâna cându domnii policisti voru deveni nisce limbisti asiá de mari; o simpla ocupatiune militara, care nu cere atât'a vorba, remâne in totu casulu si mai eficace.

Secundo. Ide'a ocupatiunei de Russi'a si Austri'a.

Eata ce telegrama primimu in privinti'a acést'a:

Parisu, 16 Decembre.

„La France“ publica o comunicare despre unu tratatu definitivu ce s'aru fi incheiatu intre Russi'a si Austri'a, pentru ocuparea Bulgariei, Erzegovinei si Bosniei. Duminec'a trecuta acestu tratatu a fostu comunicatu prin Karolyi principelui Bismark, care a informatu indata pe Odo Russell despre esistenti'a lui.

Tertio. Ide'a unei ocupatiuni colective, in privinti'a cârei'a avemu dinaintea nóstra o alta telegrama:

Petersburg, 17 Decembre.

Se comunica in modu oficiosu ca Russi'a consimte in principiu la o ocupatiune colectiva a Turciei de câtra puterile neutrale. O intielegere definitiva in privinti'a acést'a e sigura, indata ce puterile voru fi luatu o decisiune asupr'a procedârei ce voru avé sa urmeze la casulu unei impotriviri din partea Turciei. Propunerile Russiei suntu astfeliu formulate, cá Engliter'a sa ocupe Dardanelele, Romani'a si cu Russi'a sa ocupe Bulgari'a, Austri'a sa ocupe Bosni'a si Erzogovin'a, iér' Itali'a Epirulu si Tesali'a. Este de lipsa cá acestu proiectu sa fia discutatu in actual'a conferintia preliminara.

Acésta idee séu propunere, care este si cea mai próspeta, se pare a nu fi decâtu primulu actu alu dramei intitulata „Impartirea Turciei.“

Afara de aceste trei idei, mai suntu inca si altele intre care cea din capulu locului, adeca ocuparea Bulgariei numai de trupele rusesci, si apoi cea de septamân'a trecuta, ocuparea Bulgariei de câtra armat'a Romaniei. — Firesce ca din tóte aceste propuneri numai un'a se va adoptá si iérasi se póte cá tóte se fia respinse si sa se formuleze un'a nóua. In urm'a urmeloru totu mai remâne consimtirea Turciei, care dupa câte se vedu nu voiesce sa pérda nimicu din suveranitatea ei.

In fine, trebuie sa mai semnalâmu unu faptu care dovedesce estensivitatea espressiuniloru diplomatice.— Este vorb'a de a neutralisá Romani'a, astfeliu cá Russi'a sa respecte acésta neutralitate, si cu tóte acestea trupele rusesci sa tréca de-a lungulu Romaniei, fâra cá prin acést'a sa atinga resiedinti'a guvernului. Spre acestu sfersitu, Romani'a se va impartí in o zona neutrala si un'a ne-neutrala. Hotarulu intre aceste dóue zone va incepe la graniti'a rusésca si va tiené mai pâna la capulu liniei drumului de feru, adeca dela Ungheni preste Iassi, Romanu. Ploiesci, Chitil'a, Pitesti, Slatin'a si Craiov'a. Dela Craiov'a acésta zona va merge pâna la Dunare, la Calafatu. Asemenea si bucat'a de drumu dela Craiov'a, Turnulu Severinu, Verciorov'a se va considerá cá zona ne-neutrala si va stá la dispositiunea armatei rusesci.

Acestu planu de neutralisare a fostu publicatu mai intâiu de „Gazet'a Generala“ in form'a unei corespondintie din Bucuresci.

Cetimu in „Tr. C.“ unu articulu saratu de interesu eclesiasticu, pe care lu reproducemu pentruca tratéza lucruri cari va fi bine sa fia cunoscute si la noi. Eata articululu:

Vendiarea bisericei.

A isbutitu d. Rosetto Bratianu cu tóte reformele, cu tóte imbunatatirile, si acum a ajunsu la biserica, adeca sa derime si biseric'a, precum a derimatu tóte celelalte in statu.

Vistieriulu actualu a gâsitu mâna bogata spre esploatare in folosulu vistieriei, la sustienerea budgetului.

Eata ce cetimu in jurnalulu „Românulu“ din 24 Novembre incetatu:

„Statulu, care secularisându averile monastiresci, a facutu din acele lucruri ale clerului averi comune, nu póte, credemu, cá sa se constituie pentru eternitate cá intretienatoriu scrupulosu de câtu alu aceloru edificii, pre cari elu le póte utilisá pentru asiediaminte ce elu insusi a creatu si cari suntu inscrise in budgetele sele. Câtu despre celelalte locasie risipite prin localitâti, unde statulu n'are interese imediate, si cari suntu fórte numeróse prin judecie, s'aru cuvení cá comunele si autoritâtile judeciane sa iá asupra-le sarcin'a de a le reformá si a le intretiené, déca cu adeveru se fia in stare de a fi intrebuintiate pentru unu usu practicu. Suntu chiaru printre densele unele, cari dupa dispositiuni speciale, s'aru puté trece in possesiunea séu inesploatarea unoru particulari, cari le-aru utilisá cá asiediaminte industriale.

„O dispositiune legislativa aru trebuí câtu mai curându si pâna cându inca asemenea edificii se mai pastréza in stare reparabile, sa vina a reduce numerulu cladiriloru religióse, cari voru remâné in serviciulu si in sarcin'a administratiunei centrale, séu cá cladiri de utilitate publica, séu chiaru si cá monumente istorice.

„Formându astfeliu dóue grupe bine specificate, de cari va avé statulu a ingrigí cu bugetulu seu, tóte cele-lalte aru trebuí cedate definitivu comuneloru si judetieloru, pentru cá densele sa pórte sarcin'a loru, séu chiaru si particulariloru cari aru voí a le utilisá in modu profitabilu pentru tiéra.

„Bugetulu statului, o scimu cu totii, este acum abiá in stare a intempiná cele mai neaperate trebuintie publice, nu este nici dreptu nici nationalu, nici patrioticu, de a-i cere cá sa-si risipésca cea mai mica parte din elu in cheltuele intemeiate „numai pe satisfacerea unoru susceptibilitâti cu totulu locale.“

La cea dintâiu venire a sea in ministeriu a nascocitu vendiarea mosieloru monastiresci, fâra sa tiena socotéla macaru ca aceste mosii, daruite pomana bisericei, suntu obligate de legea rurale sa improprietarésca pe insuratiei si pe cei remasi neproprietari din caus'a strimtorii locuriloru, cându s'au improprietaritu de marele Cuz'a-Voda unu milionu de plugari români; fâra sa se gândésca ca, aceste mosii, ale domniei si ale bisericei, suntu datóre, si moralicesce si prin lege, sa primésca in sinulu loru pe nenorocitii remasi iloti si jafu rapacitâtii nesatiosiloru arendasi, cari cumpera ómeni-machine la mezatu, fâra nici o conditiune, fâra nici o obligatiune de conservare.

Astfeliu patriotulu filantropu, democratu pâna la turbare, puse intâiu in vendiare mosiele bisericei si acum, cu a dóu'a ivire a lui la putere, pune in vendiare bisericile chiaru!

Si Metropolitii si Episcopii tacu, tacu de frica póte cá sa nu-i radia Rosetto-Bratianu si pre ei si sa-i imbrace nemtiesce, precum vediurâmu câte-va modeluri prin fotografia.

Bine; tace totu clirosulu, tóta tagm'a preotiésca si calugarésca; dara crestinii români tacu si ei la acésta batjocura fâra de lege, la propunerea de derimare a monastiriloru si a bisericiloru, la vendiarea loru hangiiloru si cârcimariloru spre a preface altarele in cabinete pornostasiuri!

Nu se scandaliséza nimenea de aceste blasteme pre cari le insîrue Rosetto-Bratianu in jurnalulu seu particularu „Romanulu“, pentru cá sa cerce pulsulu religiosu românu, cându 'lu atinge, cându 'lu impunge in ceea ce a avutu elu totu-déun'a mai simtitoriu si mai sacru, biseric'a si religiunea parintiloru sei?

Isbutí-va Mephistopheles, care are spaima de cruce, sa sfarme crucea in mân'a preotului si pre elu sa-lu imbrace nemtiesce?!

Va isbutí! pentru ca jidovulu a isbutitu sa faca pre Rosetto-Bratianu stapanitoriu preste tóta tiér'a romanésca.

Eata cá simtiementu, cá credintia religiósa.

Sa vedemu acum cá justitia judecatorésca, cá slaba umbra de respectare a ctitoriloru, a vointiei loru din urma, despartindu unii câte o parte din averea agonisita de densii si altii facendu tóte economiele pentru cá se o conserve intréga de veci parte a sufletului loru, spre pomenirea numelui loru pe pomelniculu din altariu, si cându iese preotulu cu sântele daruri in mijloculu bisericei, radicata si dotata de veci din sudórea loru propria.

S'au secularisatu intâiu monastirile neinchinate. Dara li s'au lasatu mosiele vetre din cari sa se póta intretiené candel'a nestinsa si preotulu efemeru alu bisericei.

S'au luatu monastirile dise inchinate padiendu-se acele'si regule.

S'au luatu dupa acést'a si monastirile brancovenesci, cari erau intretienute cu splendóre si pre lânga cari se alinau durerile, se usiorau greutâtile si se implineau lipsele a mii de ómeni necesitosi.

Cuventulu temeiu, in puterea câru'a s'au secularisatu tóte aceste monastiri, tóte aceste asiediaminte religióse si filantropice, a fostu abusulu, ca egumenii nu indeplineau cele asiediate prin documentele ctitoriloru si ca imensele prisóse cari remanu preste indeplinirea celoru consacrate prin testamente, in locu sa le chieltuiésca egumenii si episcopii spre placerile loru in parte, sa se adune in vistieria spre a se intrebuintiá la alte lucruri folositóre tierei aceloru buni crestini, români repausati.

Câtu-va tempu se urmá astfeliu, si tóte bisericele monastiriloru erau in picióre, chinoviele si schiturile erau respectate si reparatiuni se faceau tuturoru monumenteloru pióse.

Cu tóta facerea de budgetu insa, lucrulu s'a totu tunsu de tóte pârtile: vetrele s'au luatu, subventiunile s'au scurtatu pâna n'au mai remasu, calugarii si calugaritiele betrâne, ne mai sciindu alta meseria de câtu a aprinde candel'a si a rugá pre Dumnedieu, s'au asverlitu pre ulitie fâra mila din acele locasiuri ale milei: lefile metropolitiloru si ale episcopiloru s'au totu taiatu, incâtu casele episcopiloru din Romani'a, cari erau falnice si deschise oricârui calatoriu, s'au redusu, incungiurându-se din di in di de mai mari ruine, pâna ce au ajunsu constrinse in mice apartamente de câte dóue trei camere in mijloculu ruineloru, plouându intr'ensele; seracimea intiesatu insirata pre la trecerea episcopului nu se mai vede si episcopulu abiá se mai tiene cu o lefsióra care abiá 'i ajunge, póte, spre a avé dóue talere la méss'a lui, intinsa pentru toti alte-dâti.

Nu blastemati, trecatori pe la Brancoveni, nu blastemati déca calcati pre ruinele aceloru splendide palate, radicate de brancoveni pentru omenire, de unde se reversau bunetâtile si caritatea preste toti cei cari o priméu pe facia si pentru cei cari o primeau pre ascunsu; nu blastemati, déca, sub cupólele acelea, unde se inaltiau cu splendóre serviciele divine, sbóra astadi ciovlic'a, liliaculu, cuibéza ciórele si rondunelele; nu blastemati cei cari aveati asiluri si invetiatura pentru fii si ficele vóstre in scólele brancovenesci, impartite preste tóta tiér'a; nu blastemati, câci faceti unu pecatu ... Blastemulu vostru póte sa cadia si preste celu ce scrie ací si vin'a lui nu póte fi decâtu o amagire, ca atâtu vointi'a piosiloru repausati se va esecutá mai bine, câtu si prisosulu va remâné statului pentru necesitâtile sele; nu blastemati, câci cainti'a lui profunda i-a ispasitu pecatulu, ori-câtu de negru.

S'a derimatu, s'a risipitu, s'a prapaditu cas'a brancovenésca, marele otelu alu caritâtiei si alu invetiaturei, cu sucursalele lui de prin tóte judetiele tierei. Acésta derimare a trebuitu sa traga dupa dens'a tóte derimârile slaviteloru monumente ale boieriloru tierei, dela Brancovanu pâna la Negru-voda.

Se iau acum din mân'a ctitoriloru si spitalulu celu mare brancovenescu si dómn'a-Balasi'a, singurele vestigie remase din pietatea celei mai mari case care a esistatu vre-odata in Romani'a.

Nu este asiá, domnule Rosetto-Bratianu, ca spitalulu acest'a aru fi bunu de croitoria de haine nemtiesci pentru preoti si biseric'a acést'a buna de fabrica de bere?

Celu ce crede ca ecsagerâmu lucrulu in pietatea nóstra patriotica si in amorulu nostru pentru monumentele nóstre antice, cetésca revist'a diurnalului „Romanulu“ de Mercuri, 24 Novembre 1876 din care reproduserâmu pasagiele de mai susu; véda si costumele cele nóue ale clerului românu care de acum inainte negresitu voru fi preotii statuei „Ratiunea“ si statuei „Veritatea“, instalate pré curendu in metropoli'a tierei de câtra acesti gemeni, cari acum se vede ca se imbraca si cu rolurile lui Hebert si lui Chaumette, ai epocei de fericire din Franci'a.

Reformatorii cei mari nu potu sa se marginésca numai la cele politice, economice, sociali, bas'a tutor'a fiindu religiunea.

Religiunea dara trebuie reformata pentru cá cele cladite in societatea umana sa póta avé o basa.

Scóteti icónele si pe santulu Dumitru din mitropolia, remasitie din lumea vechia, si radicati in mitropoli'a tierei, precum odata in NotreDame de Parisu, statu'a „La Raison“ si statu'a „La Verité“, consacrându-se pontifu la un'a Rosetti si la cea-lalta Bratianu.

Chaumette si Hebert suntu gâsiti, statu'a „La Raison“ este radicata, cultulu si jocurile ei suntu instituite, si chiaru mamzel'a Mayllard, incaltiata cu cothurni teatrali, coifata cu coifulu phrigianu, cu corpulu intr'o tunica diafana si preste totu o clamida flotanta albastra cá ceriulu; chiaru mamzel'a Mayllard e gat'a sa apara representandu in carne si in piele pre insa'si D-diea si cantandu i de o parte Chaumette Carmaniol'a si de partea cea-l-alta Hebert marseillesa pentru ca patriotismulu sa fia amestecatu in religiunea statului, pentru cá fét'a representându Ratiunea se implânte voluptatea si placerea cá dogme.

Astfeliu in tempulu maririi conventiunii vené cultulu ratiunii pipaite sa gonésca culturile invechite ale fabulei, a cârei intronare parnii o celebrasera printr'o epopea realisându idealulu.

Ce are sa faca fabul'a religie cu fericirea rationata! Racine fiiulu idealiséza materi'a; noi materialisâmu ide'a! — C. B.

Sabiiu, in 7 Decembre 1876.

Diu'a de 30 Novembre a. c. a fostu o adeverata festivitate pentru junimea studiósa dela institutulu „Andreianu". Ide'a de a glorificá memori'a celoru defuncti este innascuta in internulu naturei omenesci.

Cu multu mai innascuta inse trebuie sa fia fatia de acel'a, care tramisu de provedinti'a divina spre a ne face demni de numele strabuniloru nostri, a pune base vietiei constitutionale, a ne scóte din labirintulu in care ne aflámu, si a ne redá libertatea, acestu daru divinu, care e innascutu fia-cârui natu, si pre care vitregitatea tempuriloru românului numai venirea marelui nostru Apostolu „Andreiu" i l'a oferitu.

Principiele cele salutarie ale acestui Moisa alu nostru suntu si voru fi foculu care sa ne incaldiésca pâna va mai fi un'a scânteia de viétia in noi. Basata pre aceste principie de adeveru „Societatea de lectura Andreiu Siagun'a", adi in frunte cu respectivulu ei conducatoriu dlu Ioanu Popescu, falnica de numele acelui'a cârui'a concentrarea statului de cultura pre care ne aflâmu, in mare parte avemu de a-i o multiamí — a arangiatu in presér'a dilei epocale a marelui „Andreiu" o festivitate literaria. Societatea nóstra conscia ca bibliotec'a este depositulu desvoltârei inteligintiei omenesci, este istori'a propasirei spiritului omenescu pre cale intelectuala ca in ea suntu depusi tesaurii cei mai pretiosi, ca adoratorii progresului sa se adepe din fontânile inexhauribile ale inventiosei minti omenesci, a destinatu venitulu curatu alu acelei festivitâti pe sém'a bibliotecei. —

De aceea subscrisii in numele societatei vinu a aduce aceloru p. t. domni marinimosi, cari au binevoitu a depune obolulu loru spre realisarea scopului la care tindemu un'a:

Multiamita publica:

Ilustr. Sea dlu Vicariu gen. Nicolau Pope'a 5 fl. Il. Sea dlu consiliariu guv. pens. Elia Macelariu 5 fl. Il. Sea dlu cons. aul. pens. Iacobu Bolog'a 1 fl. Rev. Sea dlu dir. sem. Ioane Hanni'a 10 fl. Rev. Sea dlu prof. Ioane Popescu 10 fl. Rev. Sea dlu prof Ilarionu Puscariu 7 fl.

Domnii Dem. Comsi'a prof. 10 fl. Dr. D. Barcianu 7 fl. Gregoriu Mateiu 5 fl. Ales. Lebu 5 fl. Const. Stezariu 3 fl. Lazaru Piposiu Zlatn'a 3 fl. Dion. Chendi 3 fl. Dn'a König 5 fl. N. Cristea 3 fl. Dn'a Racuciu 1 fl. Dn'a Mateiu 1 fl.

D-nii: Ioanu Candrea 2 fl.; Moise Tom'a 2 fl.; Ant. Bechnitiu sen. 2 fl.; Petru Hodrea 2 fl.; Petru Rosc'a 1 fl.; Moise Lazaru 1 fl.; Nicolau Fratesiu 1 fl.; Dr. Mog'a 1 fl.; Basiliu Petri 1 fl.; Ioanu Tecóntia 1 fl.; Iacobu Bacea 1 fl.; Verindénu 1 fl.; Petra Petrescu 1 fl.; Ioanu Pop'a 1 fl.; Antonu Vasilichi 1 fl.; Pop'a Radu Aronu 1 fl.; Efremu Popu 1 fl.; Petricu 1 fl.; Ioanu Popu concp. 1 fl.; Dr. Olariu 1 fl.; Eugenu Brote 1 fl.; Petru Petroviciu 30 cr. Tr.... 60 cr.; A.... A... 50 cr.; R... A... 30 cr.; B. O. 10 cr.; de unde se vede ca societatea au avutu unu venitu de 111 fl. v. a. din cari detragându-se spesele de 29 fl. v. a. remâne in bani unu venitu curatu de 82 fl. v. a.

Nu mai putienu a contribuitu dlu Dr. Iosifu Hodosiu la inmultirea bibliotecei nóstre donându cu ocasiunea acést'a 20 bucâti de cârti fórte pretióse, intre cari si Dictionariulu societâtiei academice din Bucuresci. De asemenea dlu assesoru Zachari'a Boiu, conducatoriulu societ. Ioane Popescu si subpretorele Ioane Cretiu.

Ve asecurâmu dloru contribuenti si donatori, ca precum d-vóstra a-ti aretatu sentimentele binevoitóre fatia de inaintarea si prosperarea nóstra culturala, asiá si noi vomu scí intrebuintiá talantulu incredintiatu ingrigirei nóstre.

Ioane Nicol'a,
pres. com. arang.
Nicolau Ivanu,
ref. com. arang.

Varietâti.

*** **„Scól'a Romàna,"** fóia pedagogica si didactica pentru interesele instituteloru de cultura si ale organeloru acestor'a, edata si redactata de Ioanu Candrea si Basiliu Petri in Sabiiu, invita la prenumeratiune pe anulu urmatoriu 1877. „Scól'a Romàna va continuá a esí cá in anulu espiratu odata pe septamâna, Vinerea, in formatulu si cu pretiulu de mai inainte, si adeca pentru Austro-Ungari'a pe anulu intregu 5 fl., pe o jumetate 2 fl. 50 cr.; pentru Romani'a 16 franci pe anu inclusive porto. La dorinti'a si pentru starea materiala a multoru invetiatori redactiunea a primitu, cá pretiulu fóiei sa se póta respunde si in 4 rate cuartale a 1 fl. 25 cr.; in schimbu pentru acestu favoru prenumeratiunile suntu obligatórie pentru anulu intregu. Dela 10 esemplarie unulu se dà rabatu. Abonamentele sa se faca de tempuriu si celu multu pâna la 1 Ianuariu 1877 in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben.)

* *Organisarea comuneloru rurali* estrasu din art. de lege XVIII 1871 si V din 1876 de dlu I. *Cretiu*, pretiulu 15 cr. se recomenda tuturoru compatriotiloru dela tiéra, cá o carte folositóre.

Locu dechisu.

Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu.

Are comitetulu centralu din Sibiiu cunoscintia, ca comitetulu despartiementului III (Sibiiu) nu s'a mai convocatu din Iulie a. c. va se dica de siase luni de dile?

Are mai departe cunoscintia ca in 3 Decembre a. c. mai multi membri ai comitetului despartiementului au provocatu in „Tel. Rom." deadreptulu pre d. Ioanu Hani'a, cârui'a s'a incredintiatu conducerea despartiementului, a conchiemá siedinti'a si pâna astadi totusi n'a urmatu nici o conchiemare?

Si déca are, voiesce comitetulu centralu a luá dispositiile necesarie pentru delaturarea acestei anomalii, daunósa scopuriloru asociatiunei?

Mai multi membrii ai
comitetului despartie-
mentului III.

Sciri telegrafice.

Budapest'a 20 Decembre. Esplosiunea de granate in turnulu monitoriului „Maros" care se aflá dinaintea Belgradului a vulneratu doispradiece ómeni de pe monitoriu. Serbi'a ofera pentru tragerea asupr'a principelui Wrede deplina satisfactiune. Ministeriulu serbescu a demissiunatu. Marinovici este insarcinatu cu compunerea noului cabinetu.

Belgradu 20 Decembre. Principele Milanu a primitu demissiunea cabinetului Ristíci. Ministrii remanu in oficiu pàna lacrearea noului cabinetu. Oficios'a „Gazeta serbésca" înfatisieza dreptu causa a demissiunarei tristulu evenementu de eri intre sentinel'a serbésca si monitoriulu austro-ungurescu.

Cetinje 20 Decembre. Principele Nicolau a eliberatu pe captivulu Osman pasi'a la diu'a sea (a principelui) onomastica.

Constantinopole 20 Decembre. Mithad pasi'a fu denumitu mare veziru. Conferinti'a se deschide sambata.

Petersburg 20 Decembre. Generalulu Cernaieff remane in Russi'a. In Volhini'a si Poloni'a s'au facutu arestâri.

Vien'a 21 Decembre. „Wiener Abendpost" publica testualu not'a principelui Wrede consulu. gen. austro-ungurescu indreptata càtra ministrulu Ristici in afacerea Radetzky. „W. abp." adauge: Tocm'a candu, dupa dobandit'a satisfactiune din partea Serbiei, monitorele dunarene erau in pornire dela postulu loru dinaintea Belgradului, s'a intemplatu nóu'a afacere cu monitorulu „Maros". Principele Wrede a primitu dejá instructiunile necesarie spre a obtiené deplina satisfactiune pentru flamur'a austro-ungurésca.

„Presse" spune: Representantulu serbescu din Vien'a Zuchici este chiematu la Belgradu spre a primí cabinetulu si a si plecatu.

Belgradu 21 Decembre. Principele Milanu, indata dupa ce a avutu cunoscintia de intemplarea pre monitoriulu „Maros" a chiamatu pre cons. gen. austro-ung. principele Wrede la sine spre a-si esprimá, personalu, parerea sea de reu.

Unu comunicatu de eri alu foiei oficiale serbesci constata ca principele Milanu a primitu demissiunea ministeriului.

Constantinopole 21 Decembre. Ignatief notificà eri portiei, ca plenipotentiatii suntu gat'a a incepe conferinti'a si a invitatu pre porta a designá diu'a intrunirei conferintiei.

Constantinopole 21 Decembre. Denumirea lui Mithad pasi'a mare veziru se privesce de unu simptomu de resbelu. Sultanulu, se dice, ca voiesce sa parasésca Constantinopolea.

Petersburgu 21 Decembre. Inaintea bisericei Kasan a fostu o demonstratiune ostil'a guvernului.

Belgradu 22 Decembre. Afacerea pentru tragerea asupr'a monitorului „Maros" este impacata. Serbi'a a datu satisfactiune deplina.

Berlinu 22 Decembre. Reichstagulu nemtiescu l'a inchisu imperatulu cu unu discursu de tronu. Acest'a speréza ca deslegarea incurcaturiloru orientale se va face fâra de restringerea raporturiloru pacifice intre puterile immediatu partasie.

Petersburgu 22 Decembre. Politi'a din Moscu'a a descoperitu o societate secreta, carea voiá fundarea unei republici sociale. — O depesia cerculara din Belgiu depreca ocupatiunea Bulgariei cu trupe belgiane.

Londonu 22 Decembre. „Morning Post." spune: Conferinti'a prealabila s'a intielesu asupr'a proiectului comissiunei europene ce are sa se constitue spre a privighiá reformele in Bulgari'a. Comissiunei sa i se dea o escorta militaria din 6000 belgiani. Salisbury a aderatu la intielesulu acest'a numai pentru evitarea resbelului, care s'aru fi escatu numai decâtu. Decíderea portiei se ascépta pe 25 Decembre.

Burs'a de Vien'a.

Din 11/23 Decemvre 1876.

Metalicele 5%	60	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	30
Imprumutulu de statu din 1860	109	50
Actiuni de banca	818	—
Actiuni de creditu	134	10
Obligatiuni de desdaunare Ungeresci	125	70
„ „ „ Temisiorene	73	50
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	75
London	84	50
Argintu	114	50
Galbinu	5	95
Napoleonu d'auru (poli)	10	04
Valut'a nóua imperiale germâna	61	90

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clasa III din comun'a Hundrubechiu, protopresbiteratulu Nocrichiu-Cincu-mare se escrie prin acést'a concursu pâna la 27 Decembre 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu de pe portiunea canonica statatóre din 8 jugere, pamentu de aratura si de fenatiu.
2. Dela 47 familii români câte un'a ferdela de cucuruzu si dela 18 familii neorustici câte o jumetate ferdela, la olalte 56 ferdele.
3. Dela 18 familii neorustici câte un'a dî de lucru a 40 cr.
4. Venitele stolare statorite de sinodulu protopresbiterale.
5. Câte un'a dî de claca, obicinuite cu carulu séu cu palmele, care impreuna dau unu venitu de 287 fl. 50 cr. v. a.

Pentru restulu la sum'a receruta de a III clasa deocamdata se afiléza comun'a bisericésc'a Noustatu cu unu salariu anuale minisnum 130 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu, la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Nocrichiu in 6 Decembre 1876.
In contielegere cu ambele
comitete parochiale
Gregoriu Maieru
(3—3) Adm. ppresbiterale.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clas'a a III Daisiór'a din ppresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna in 27 Decemb. a. c.

Emolumentele suntu: dela 190 familii câte un'a ferdela de bucate cu grauntiulu, càte ½ ferdela dela 20 familii neorustice, folosirea unei araturi de 400□° si a dóue cimiterii, vechiu si nou, dóue cara lemne din padurea comunala, un'a septamâna gunoiu dela stân'a acestei'a, tacsele stolari usitate dela 890 suflete, cari tóte impreuna cu accidentiele indatinate dau sum'a de 502 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la acésta parochia au a-si substerne concursele loru instruite in sensulu prescriseloru legali, pâna la terminulu susu aretatu, subscrisului.

Palosiu 18 Novembre 1876.
In contielegere cu comitetulu parochialu.
Oficiulu ppresbiterale gr. or.
alu Palosiului.
Teofilu Gheaj'a m. p.
(3—3) adm. prot.

EDICTU.

Bucur'a nascuta Davidu Leuca, maritata dupa Ioanu Nicolau Popu, din Berivoii-mari, comitatulu Fagarasiului; carea de mai multu tempu au parasitu pre numitulu ei barbatu, si astadi nu se scie loculu aflârei ei; se citéza a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a ei se va pertractá, si decide si in absenti'a ei.

Fagarasiu, 1 Octobre 1876.
Scaunulu protop. gr. or. alu
tractului Fagarasiului I.
Petru Popescu,
2—3 protopopu.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 100. ANULU XXIV.

Sabiiu 16|28 Decembre 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisiór'a“

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Dumineca; la fia-care dóue semptamani cu adausulu Foisiórei.

Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e celu de pâna ací:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe ½ de anu 3 fl. 50 xr., pe ¼ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca pre anu 8 fl. pe ½ anu 4 fl. pe ¼ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe ½ anu 6 fl., pe ¼ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Din conferintiele prealabile intre plenipotentiatii puteriloru n'a strabatutu multu in publicu. Unu coresp. din Constantinopole scrie la „P. Ll.“ sub datulu 19 Decembre unele date interesante, cari dice ca le are dela unu barbatu demnu de incredere. Representantulu Russiei din Constantinopole, dice acel'a, si-a pusu tóta silinti'a dela inceputulu conferintiei prealabile a fi fórte prevenitoriu. La tóta ocasiunea a cautatu a accentuá tendintiele cele mai pacifice ale guvernului si cá proba despre acést'a a declaratu ca cabinetulu din Petersburg nu mai staruesce pre lânga o ocupatiune de trupe rusesci. Unii dintre delegati s'au entusiasmatu asiá de tare de acestu blidu de linte moscoviticu, incâtu spre a se aratá recunoscatori au consimtitu la unu proiectu nou a lui Ignatieff sans phrase. Punctele esentiali din proiectulu din cestiune suntu: cá unu numeru óre-care de trupe ale unui statu micu europeanu, hotaritu de conferintia sa ocupe pârtile revoltate turcesci cá politia si mandataru a celoru siése puteri mari si sa priveghieze asupr'a esecutârei reformeloru; guvernorii provincieloru din cestiune sa se denumésca de pórta in intielegere cu puterile cele mari; iéra dreptulu de controlu pentru acurat'a esecutare a reformeloru sa se concréda consuliloru puteriloru garante. Fiindu ca acestu proiectu contiene dispositiuni cam aspre pentru pórta s'au invoitu delegatii, la propunerea unui'a, ca devenindu odata conclusu sa nu i se comunice cá ultimatu, ci sa i se concéda dreptulu de a face si ea la tempulu seu contra propuneri.

Coresp. mai adauge ca Ignatieff se lauda in tóte pârtile ca pre lordu Salisbury lu are in busunariu si ca relatiunile intre acesti doi diplomati batu la ochi. Preste totu, incheia cor., impressiunea ce o póte luá omulu din tóte aceste, face se pare ca conferinti'a numai de aceea e adunata, pentru cá sa justifice procederea Russiei inaintea Europei.

Conferinti'a constantinopolitana s'a inceputu in 23 Decembre sub presiedinti'a lui Savfet pasi'a, dupa ce s'a publicatu cu solemnitate constitutiunea turcésca. Resultatu deosebitu n'a avutu conferinti'a de óre-ce ea numai a comunicatu portiei resultatele conferintiei prealabile, pâna cându Savfet pasi'a indigità semnificativu la proclamarea constitutiunei. Nu se póte inca constatá déca Pórt'a cu publicarea constitutiunei tocm'a acum la inceputulu conferintiei a voitu sa arate ca ori-ce alta reforma este de prisosu. Cându s'aru adeverí acést'a, actiunea diplomatiei aru fi curendu terminata.

Constitutiunea turcésca proclamata in 23 Decembre cuprinde in esentia urmatórele dispusetiuni: Indivisibilitatea imperiului; sultanulu este Califulu musulmaniloru si suveranulu tuturoru Otomaniloru; drepturile sultanului suntu intocm'a celoru ale suveraniloru occidentului. Suditii imperiului se numescu otomani; libertatea loru este neviolabila. Islamulu este religiunea statului fâra caracteru teocraticu; se garantéza privilegiele religióse ale comuneloru si liberulu esercitiu alu culteloru; e de a se considerá cá conditio sine qua non libertatea pressei, a invetiamentului, instructiunea elementara obligatória, dreptulu de reuniuni si de petitiunare la camere, precum si egalitatea tuturoru suditiloru inaintea legiloru publice, admissibilitatea la functiuni publice fâra privire la religiune, mai departe distributiunea egale a impositeloru in puterea unei legi. Se garantéza proprietatea si inviolabilitatea domiciliului.

Dupa aceste se statorescu definitivu atributele tribunaleloru: Nimenea nu póte fi detrasu dela judecatorii sei naturali; pertratârile suntu publice si se recunósce dreptulu de defensiune; sentintiele se publica; procuratur'a de statu nu are amestecu in afacerile judecatoresci; suntu oprite: confiscatiunea, lucrarea iobagésca, si tortur'a.

Ministrii suntu respunsabili. Acesti'a voru fi acusati de camere si voru fi judecati de unu tribunalu supremu compusu din cele mai inalte persóne din justitia si administratiune.

Functiunarii nu se potu destituí fâra causa legala; se sustiene responsabilitatea loru.

Representanti'a tierei va constá din camer'a de deputati si din senatu; legile votate de aceste dóue corpuri se sanctiunéza de sultanulu; deputatii suntu inviolabili.

Administratiunea provincieloru va fi pre basea cea mai lata a decentralisatiunei.

Faimele despre o crisa ministeriala in Bucuresci séu de o schimbare personale dice „Le courr. de Roum.“ suntu cu totu nefundate.

„Le courr. de Roum.“ dela 10/22 Decembre scrie:

Diurnalele englese anuncia ca Russi'a accépta, cá Bulgari'a sa fia ocupata de trupe românesci. „Times“ pretinde ca proiectulu acest'a va fi sustienutu in conferintia de Germani'a si Franci'a. „Morning-post“ de alta parte dice, e de crediutu ca conferinti'a va acceptá mesur'a acést'a, prin carea se va delaturá o mare dificultate.

Noi nu scimu sa se fi facutu guvernului românescu vre-o propositiune de natur'a acést'a, si pentru noi este greu de a prejudecá decisiunea ce va paté elu sa ia. Este óre care tempu de cându in starea in care se aflá atunci cestiunea, Romani'a aru fi declinatu póte dela sine onórea ce i se face; astadi aflâmu ca ea nu va avé incatrâu decâtu sa se supuna la demandarea puteriloru.

Impregiurârile ni-se paru diferite si periculului care esistá in epoc'a de atunci cum noi amu fostu esplicat'o in acestu locu, pentru Romani'a consimtiendu la o missiune pre care Itali'a a declaratu ca nu o póte acceptá, numai esista. Déca Europ'a va insarciná pe Romani'a sa o represente, indatorându-o a garantá esecutarea reformeloru in Bulgari'a, credemu ca guvernulu ei va acceptá acestu inaltu testimoniu de stima si confidintia. Intr'acea, o repetimu, noi nu cunóscemu nici decum cari suntu vederile cabinetului. Este posibilu ca diferu de a le nóstre din motive pre cari nu le cunóscemu si pre cari noi le vomu esaminá déca voru fi. Pentru momentu noi nu scimu in privinti'a acestui lucru decâtu aceea ce ne spunu foile englese.

Diarulu italianu „Lombardi'a“ publica in prim'a pagina a numerului Romani'a, urmatoriulu interesantu articolu, pe care 'lu reproducemu cu o deosebita satisfacere:

„Acésta interesanta tiéra (Romani'a), putienu cunoscuta in Itali'a, trece printr'o crisa dintre cele mai periculóse dela esistinti'a sea.

„Descendintii legionariloru italici pe cari imperatulu Traianu i-a stramutatu acolo cu nobil'a si gréu'a misiune de a padí fruntariele imperiului romanu de navalirile barbare, suntu pe punctulu de a vedé patri'a loru navalita din trei pârti deosebite de armat'a Russiei, a Turciei si póte chiaru de a Austriei.

„Romani'a e amenintiata, din caus'a propriei sele situatiuni geografice, nu numai de a serví de trecere trupeloru acestoru natiuni beligerante, ci chiaru si de câmpu de bataie pentru ele, déca resbelulu aru avé locu.

„In fati'a unei situatiuni atâtu de grave si de periculóse, Românii, cari au afirmatu in mai multe renduri si in modu solemnu intentiunea loru de a remânea neutri in conflictulu orientale, au dreptulu cá Europ'a sa se intereseze de a garantá intr'unu modu seriosu neutralitatea loru.

„Itali'a in speciale, cârei'a legaturile de sânge si de limba i-au consacratu titlulu de mama-patria a Romaniei, Itali'a care chiaru acum a incheiatu cu ea unu tratatu de comerciu, aru trebuí sa ia initiativ'a unui protectoratu eficace pentru aceea generósa natiune, in prevederea unoru eventualitâti probabile.

„Déca Europ'a a garantatu prin tratate solemne neutralitatea Elvetiei si pe a Belgiei, nu scimu pentru ce n'aru trebuí s'acorde astadi Romaniei printr'unu actu speciale o situatiune franca si definita, identica intru tóte cu cea creata odinióra Elvetiei si Belgiei.

„In fati'a unui periculu de acestu feliu, e de datori'a Europei se vorbésca si sa se pronuncia: tacerea aru fi o crima, câci e la midilocu viitoriulu si esistinti'a unui intregu poporu.

„A nu se pronunciá aru fi, dupa opiniunea nóstra, o tagâduire de dreptate câtra o natiune care si-a impusu cele mai grele sacrificie pentru a satisface dorintiele puteriloru, observându o nestramutata dara periculósa neutralitate, intr'unu tempu cându aspiratiunile, simpatiele, viitoriulu seu, suprem'a nedreptate a Turciei i impuneau a luá parte la lupt'a in care ea avé totulu de câstigatu.

„Intim'a nóstra convingere e dara ca conferinti'a dela Constantinopole va proclamá intr'unu modu solemnu neutralitatea Romaniei, a acestei tieri atâtu de necesaria la mantienerea ecuilibrului europénu.“ „U. p. A.“

Kossuth despre cestiunea orientala.

Kossuth, astadi esilatulu voluntariu, a inceputu a se interesá de politic'a orientala sí a scrie cugetârile sele politice in forma de epistole la unulu din amicii sei in Ungari'a. Avemu inaintea nóstra, reprodusa de diurnale unguresci, o epistola indreptata câtra deputatulu dietalu E. Simonyi, datata din Collegno al Barraccone in 19 Decembre.

Nu ca dóra amu consimtí intru tóte eu cele depuse in epistola, pentru ca la multe s'aru puté face reflessiuni, ci pentru cá sa aiba si publiculu nostru cetitoriu ideia despre apretiârile betrânului esilatu asupr'a cestiunei celei mari ce este astadi la ordinea dilei, vomu reproduce si noi unele passage din amintit'a epistola.

Indata dupa o scurta introducere Kossuth definesce cestiunea orientala. Elu dice:

„Cestiunea orientala e o cestiune européna. Nu esista putere in Europ'a, carea sa nu simta, ca fasele acestei cestiuni, in mesura mai mare séu mai mica, nu aru fi legate, mijlocitu séu nemijlocitu, de interesele ei proprii.

„De unde vine insemnatatea acestei cestiuni? Prin ce si de cându a devenitu cestiunea orientala o cestiune européna?

„Prin aceea si de atunci, de cându puterea rusésca prin mutilarea Turciei si macelarirea Poloniei a crescutu in proportiuni asiá de mari, incâtu a devenitu periculósa pentru libertatea Europei.“

Dupa unele elogiuri pentru turci autorulu continua:

„Cestiunea orientala este o cestiune de putere pentru Russi'a. (Hinc omne principium, huc refer exitum.) (De aici totu inceputulu, aici redù si sfersitulu). Acest'a este simburulu lucrului din punctulu de vedere alu interesului europénu. Fia-care politicu care nu purcede dela acestu faptu este séu in insielaciune séu in nalucire.

„Cestiunea orientala este o cestiune de putere pentru Russi'a. Indata ce trasur'a acést'a va fi stersa din cestiunea orientala, ea ipso facto incéta a fi cestiune européna. Atunci dintr'odata se scobóra la nivelulu unei cestiuni interne. Miscârile ei voru fi apretiate atunci de ómeni dupa principiele loru, dupa simtiemintele loru, cu simpathia séu antipathia; inse cestiunea nu va mai turburá somnulu nici unei'a dintre puterile europene. Succéda portiei (ce eu dorescu din inima sa-i succéda) sa impace popórele de diverse semintia si religiuni intre sine si cu suveranitatea ei, totu atât'a, ori pre bas'a egalitâtiei de dreptu sub scutulu institutiuniloru constitutiunale, ori a uniunei personale, ori a unei federatiuni restrınse; séu sa nu-i succéda si popórele imperiului portiei sa inaltie pre ruinele puterei sdrobite individualitâtile loru natiunale la valóre de staturi; tóte aceste nu voru amenintiá pacea, nici libertatea Europei, din tóte aceste nu va face nimenea cestiune européna.

„Pâna cându inse in situatiunea cestiunei orientali stà incuadrata cestiunea de putere pentru Russi'a, fia care atentatu indreptatu asupr'a intregitâtiei imperiului turcescu séu asupr'a suveranitâtiei ei va amenintiá totu-déun'a pacea Europei, pentruca ori-ce crescere, directa séu indirecta a preponderantiei rusesci in Europ'a, este unu pasu inainte câtra implinirea prorociei lui Napoleonu: „Europ'a va devení cosacésca."

Scriitoriulu epistolei afirma ca puterile crestine in anumite tempuri n'au fostu mai humane decâtu turcii si ca astadi nu póte fi vorb'a de humanismu, ci de crescerea preponderantiei rusesci, care amenintia pre popórele din sudostulu Europei de a le face nisce instrumente in mânile politicei rusesci. Apoi continua:

„Aci e Serbi'a. Ce se atinge de pórta, Serbi'a a fostu libera, cá ori-care alta natiune din lume si chiaru si independinti'a i-a lipsitu numai dupa nume. Ea erá mai independenta de cum este astadi Ungari'a, in publico in privinti'a politica, financiala, economica, in sfersitu in ori-ce privintia, chiaru si in ceea ce privesce positiunea ei tributara. Numai fatia cu Russi'a n'a fostu nici libera nici independenta si nu póte fi. Cine are patronu are si domnu. Nu dóra ca serbii nu aru voí sa fia mai bucurosi liberi decâtu vasalii dictaturei rusesci; dara pressiunei rusesci nu potu ei resiste. Eata fatal'a sila a situatiunei. Din Petersburgu i se umplura ochii Europei cu nuorii de pulbere de asigurâri verbale, ca tiarulu retiene pre principele Milanu dela resbelu. Agentii oficiali ai Russiei inse geruiá foculu resbelului; ei au atitiatu cu acuirarea Bosniei si cu fantasmagori'a unei „Serbie mari" patimile serbiloru dispuse de a luá flacâri si banii rusesci curgeau spre Serbi'a; unu generalu rusescu s'a pusu in fruntea armatei serbesci; oficieri rusesci pâna si din servitiu activu, oficieri concediati spre acestu scopu si ómeni inarmati mergiau cu glótele in Serbi'a si sub masea serbésca rusulu a purtatu resbelu cu turculu pentru de a avé unu pretestu spre a continuá resbelulu nemascatu. Poporulu serbescu, mistificatu prin cuvinte late de libertate slavica (care libertate inflorescе asiá de frumosu in Russi'a), n'a observatu ca rusulu nu se lupta pentru libertate ci pentru preponderanti'a rusésca si acum sângeréza si móre. Si acum ce s'a alesu din „liber'a Serbia"? Sta spândiurata si fâra nici o putere de cârligulu rusescu, este vasala rusésca, patrole rusesci tienu in Belgradu pre poporu „in ordine." Aceste suntu lucruri fórte edificatóre si totodata fórte instructive.

„Séu sa privimu Romani'a. Nu amu locu de a face escerpte din istori'a ei, cari diplomatii déca le-aru studiá putienu a buna-séma aru face bine; ei aru puté invetiá, ce va se dica, cându rusulu garantéza „reforme autonomistice" prin „ocupatiuni." Voiu amintí numai atât'a, ca de cându din partea Valachiei s'a incheiatu capitulatiunile intre Mircea si Baiazetu si din partea Moldaviei intre Bogdanu si Solimanu, pórt'a a respectatu totudéun'a (?) libertatea si autonomi'a Romaniei, a respectat'o, cu tóte ca cu nemai audita libertate, ea cea puternica, ea, suveran'a a eschisu din provinciele ei vasale religiunea ei si dreptulu turciloru de a avé proprietâti de pamentu. Turculu n'a frântu nici odata (!) legatur'a. Nici odata! Romani'a a fostu libera, tóte restrictiunile libertâtiei sele, tóte suferintiele (si a avutu multu sa sufere) are sa le multiamésca amestecului rusescu. Si fia-care patriotu românu scie, ca déca puterea rusésca impresóra Romani'a — acésta insula in marea slavica — patri'a sea trebuie sa cada cá o caprióra intre infasiuraturile unui boa constrictor. Acést'a o scie fia-care românu. Si Europ'a a garantatu libertatea si neutralitatea Romaniei.

„Si cu tóte aceste Romani'a a fostu drumulu pre care Russi'a sub masca serbésca a purtatu resbelulu contr'a Turciei si Romani'a va fi bas'a operatiuniloru rusesci de resbelu contr'a portiei precum a fostu in 1849 contr'a Ungariei. Guvernulu Romaniei a rugatu cu mânile radicate pre puterile garante sa-i apere neutralitataa; inse rusii suntu politici fórte desteri, au alesu bine tempulu pentru de a pune iérasi in cursu cestiunea orientala.

„Angli'a e puternica; ea scie apará Constantinopolea si scie maturá flamurile rusesci de pre mâri; nu e inse putere continentala. Singura nu este in stare de a tramite in Romani'a o armata care sa numere sute de mii. — Franci'a e trantıta la pamentu, ea se reculege, este inse prea langeda. Déca nu aru fi asiá Russi'a nu aru cutezá precum cutéza.

„Regimulu imperiului nemtiescu are pentru toti câte unu cuventu amicabilu; politic'a sea este de directiunea, ca nimenea sa nu intrevina pentru Turci'a contra Russiei, pentrucá resbelulu sa fia localisatu. Succede acest'a, atunci rusiloru li s'a facutu servitiulu celu mai bunu, rusiloru, cari si-au pregatitu bine terenulu, turburandu pacea interna, asiá precum si-lu voru pregatí si la noi si in Austri'a. Si care este chiai'a acestei politice a principelui Bismark? Elu se teme a vatemá pre rusi, pentru cá nu cumva sa le vina in minte sa dea mân'a cu Franci'a la unu „revanche".

Itali'a fericita (carea a meritatu fericirea ei prin perseveranti'a ei de sute de ani), carea prin batalii perdute a acuiratu provincii, scóte capulu sa véda nu se arata din vre-o parte o radia complementaria de lumina pentru „Stella d' Itali'a". — In consiliele Austriei domnesce demonulu traditionalului „divide" si unde domnesce acolo paralisi'a clatinârei 'si jóca calulu de adi pe mâne. Ungari'a este o provincia nu unu statu si nu póte esercitá o politica propria ungurésca. Ea, Ungari'a s'a parasitu pre sine; s'a pactatu de mórte.

In Petersburgu s'a comptatu cu tóte cele dise, inainte de a fi devenitu „iubitoriulu de pace", tiarulu Alessandru, asiá resolutu resbelicu. Si pentru Romani'a se termina lucrulu asiá „liber'a" Romania cu neutralitatea garantata remâne prinsa in unghiti'a rusésca, precum a mai remasu de atâtea ori. Foile anuncia dejá cá fapta implinita alianti'a, prin care devine ausiliara rusésca. Déca nu este inca fapta va fi. Ce sa faca? Sa resiste ea singura pressiunei rusesci? Sa indrepte ea priviri ostile asupr'a acelui'a, câtra care continentulu europénu vociferéza cá unu mielu blându. Situatiunea o târesce dupa sine."

Kossuth dice mai departe: filosofem'a cestiunei orientale este: ca pâna cându Russi'a apasa asiá de greu asupr'a Turciei nu póte fi nu póte devení acolo nimenea liberu si independentu. Mai departe da asecurâri ca natiunea ungurésca nu a fostu nici cându contraria líbertâtiei; popóre si staturi libere in orientu suntu binevenite Ungariei; nu inse servitóre rusesci. Cu unu cuventu preponderanti'a rusésca din orientu trebuie delaturata si atunci ori cum s'aru desvoltá lucrurile orientulu va fi fericitu; altfeliu periculului e mare si pentru Ungari'a, mai mare pentru Austri'a.

Revist'a diuaristica.

Foile din Budapest'a discuta incidentulu petrecutu pe monitorulu „Marosiu" si tóte suntu de acordu ca Serbi'a trebuie se dea satisfactiune complecta.

„Hon" dice: Cum se pare noi avemu aici de lucru cu o provocatiune sistematica, in dosulu cârei'a afara de Serbi'a póte ca se mai ascunde si altu cine-va. Aici aru fi loculu de a travestá enunciatiunea lui Talleyrand: „Cherchez la Russie!" Nu trebuie tamendatu lucrulu. „Abendpost" comunica scirea, ca guvernulu serbescu a dimissionatu. Déca Serbi'a va vení prin acést'a pe mânile unoru barbati mai intielepti si se voru pedepsí aspru facatorii de rele, noi vomu avé o satisfactiune suficienta. Dealtmintrea esista numai unu modu de a ne asigurá contr'a intemplâriloru de acestu soiu. Atunci numai ocupatiunea Serbiei póte sa ne dea ajutoriu radicalu....

„Pesti Naplo" scrie: Serbi'a a vatematu greu monarchi'a nóstra de repetite-ori si s'a sustrasu cu tóte apucaturele posibile dela darea unei satisfactiuni oneste. Vatemârile sale cele mai nóue suntu de astfeliu de natura câtu nu e de ajunsu satisfactiunea formale, ci aici e la locu o pedépsa si trebuie se esoperâmu garantii materiali ca pe viitoriu Serbi'a nu va mai vatemá pe Austro-Ungari'a, nu o va mai puté vatemá. Belgradulu este cuibulu revolutiunei serbesci si a agitatiuniloru indreptate contr'a monarchiei nóstre. Aceste insa trebuie pedepsite si inlaturate pe viitoriu. Acést'a se póte face numai asiá, déca Austro-Ungari'a va ocupá cetatea si orasiulu Belgradu stramutându resiedinti'a principatului serbescu si a oficieloru lui la Kragujevatiu. Acést'a e dupa parerea nóstra satisfactiunea pe care Austro-Ungari'a e indreptatita a o cere si pe care ea si-o datoresce sie insasi, si linistei europene. Judecatorii onórei nóstre vatemate suntemu noi si nu Europ'a. Actiunea nóstra spre conservarea si restabilirea onórei nóstre nu o putemu supune la aprobarea prealabila a mariloru puteri. Europ'a va apreciá temeiurile nóstre si noi terminându cu actiunea nóstra vomu comunicá decisiunile nóstre mariloru puteri amicabile spre placuta luare la cunoscintia. Acést'a e judecat'a nóstra asupr'a certei serbo-austro-ungare séu asupr'a cestiunei serbesci. Noi suntemu convinsi ca opiniunea publica a Ungariei va aderá la vederile nóstre.

„Ellenör" considera provocatiunea serbésca de unu planu calculatu a sumutiá pe Austro-Ungari'a contr'a Russiei. Avemu tempu, dice acestu organu, pentru a tiené séma de planurile ce le fauresc serbii in confusiunea loru, dara cea ce nu se póte amaná e ca monarchi'a trebuie sa-si iá odata satisfectiune pentru aceste vatamâri, déca se póte intr'unu modu indatinatu intre ómeni de buna cuviintia, déca va fi de lipsa pe cale politiana. Dara satisfactiune neconditiunata. Guvernulu serbescu a demissionatu, acést'a de sine nu e nimicu. Póte sa insemneze ca Serbi'a e gat'a a dá ori ce satisfactiune, dara póte ca insemnéza si aceea ca in urm'a confusiunei desbinârei si impotentiei ce domina nu e in stare sa dea nici o satisfactiune. Acel'a ce nu mai are nici o putere preste sine insusi trebue ajutatu cu vr'o câteva bataliuni de soldati. Déca acesti'a voru fi bineveniti pentru ajutoriu, bine, déca nu, ei cá esecutori voru fi buni si preste voia Declaratiunea ministrului presidentu ne linistesce ca monarchi'a nóstra va pedepsí vatamarea autoritâtiei sele cu energia si asprime.

„Kelet Népe" dice: Incidentulu acest'a face asupr'a nóstra impressiunea cá si cându ne-amu aflá inaintea unui faptu indeplinitu cu calculu si cu planu si ca aici au conlucratu si mâni de acele ce au cunoscutu bine dimensiunea politica a acestui atentatu comisu asupr'a monarchiei nóstre si cari au voitu sa realiseze prin acést'a scopuri politice. Si mânile aceste nu puteau fi altele decâtu acele ce au inscenatu resbelulu serbo-turcescu si cari si astadi mai au o influintia decidiatóre in Serbi'a. Nu voimu sa afirmâmu ca atentatulu s'a comisu cu sciinti'a si vointi'a intregu cabinetului serbescu, dar' aflâmu probabilu, ca acelu membru din ministeriu care e capulu propagandei revolutiunarie nu se póte eliberá de incriminatiunea, ca elu a voitu sa-si conserve prin unu medilocu atâtu de desperatu positiunea sea fâra sperantia, câci pentru elu si partid'a lui nu mai e alta scapare din caosulu ce ascunde totu si acopere indiciele agitatiuniloru criminale.

„Nemz. Hirlap" sustiene, ca dimissiunea cabinetului Ristici e mesur'a minima din satisfactiunea cu care se póte multiamí monarchi'a nóstra. Constatându acést'a ne cuprindu fâra voia unele indoieli. Dar' déca retragerea va fi numai o amagire cá si satisfactiunile date pâna acum? Cine scie déca dlu Ristici care parasí astadi cá unu martiru ministeriulu de esterne, nu va intrá preste putiene dile septamâni séu luni cá unu triumfatoru in marele guvernu serbescu si déca strigârile de jivio si risetele ironice ale popoului serbescu nu voru prorumpe intr'unu chiotu de bucuria pentru modulu ingeniosu cu care dlu Ristici si-a facutu ferii pe vre-o câte-va luni si a terminatu joculu seu contr'a Austro-Ungariei? Serbi'a e tiér'a minciunei, a amagiriloru si a perfidiei. Totu ce e inruditu cu aceste trei lucruri e acolo cu putintia, dreptu aceea ministeriulu nostru de esterne se pórte de grige, cá monarchi'a nóstra sa nu mai fia natiunei escelente serbesci spre distractiune.

„Egyetertes" dice: Actulu violentu ce s'a comisu contr'a monitoriului „Maros" ce representa teritoriulu ungurescu e astfeliu câtu nu póte remâné nepedepsitu. Generositatea manifestata pâna acum are unu intielesu dara comedi'a acést'a trebuie sa inceteze si déca principele Wrede e neabilu pentru a sustiené o autoritate, sa se faca alta dispositiune dar' la totu casulu asiá, cá statulu desfrenatu sa invetie ordine.

„Pest. Ll." e de parere, ca dimissiunea ministeriului e o satisfactiune ce póte multiamí pe Serbi'a dara nu si pe monarchi'a nóstra. Vatemârile suntu o provocatiune cu planu si continua la adress'a Austro-Ungariei. Tóte escessele se facu la vederea garnisonei rusesci, a unei puteri, cu care avemu raportu de aliantia. Judecându inconvenientiele ce potu resultá din acestu faptu, vomu avé unu temeiu mai multu de a sistá legaturile nóstre diplomatice cu Belgradulu. Acést'a mesura insa e de rangu inferioru, avemu alta trebuintia mai viua, de a tiené cu mâna tare pe Serbi'a in freu. Nu convine cu demnitatea monarchiei de a lasá pe Serbi'a sa ni dea satisfactiune. Déca necesitatea politica ne impune o actiune materiale, acést'a nu trebuie sa se oprésca cu respectu naintea zidurilori Belgradului.

Marele Meeting din Londr'a

Discursulu d-lui Gladstone.

Positiunea ce ocupa d. Gladstone in lumea politica englesa si marea valóre ce se pune pe opiniunile sele dà discursului ce a pronunciatu, in marele Meetingu din Londr'a, o importantia speciala, care ne face sa publicâmu punctele principale.

In partea dintâiu a alocutiunii sele, d. Gladstone si-a datu silinti'a de a demonstrá cu ce persistintia s'a alipitu guvernulu englesu de doctrin'a ca ori-ce intervenire in afacerile Turciei aru fi rea. Numai in discursulu seu dela Guildhall, lordulu Beaconsfield a recunoscutu in fine ca este datori'a Engliterei de a incercá sa dobândésca o schimbare bine facatóre in situatiunea popóreloru supuse din Turci'a.

Dupa aceste preliminare, d. Gladstone continua in terminii urmatori:

„Dorescu sa fie bine intielesu, ca vorbescu in genere despre provinciile care au fostu turburate, nu dóra pentru ca situatiunea celoru-lalte provincii este fâra importantia, ci pentru ca prioritatea si urginti'a trebuie sa se dea celoru dintâiu, pentru ca in tóte transactiunile n'a fostu cestiunea decâtu despre densele, si pentru ca modulu cum voru fi regulate cestiunile privitóre la densele, va pune principiile si precedentele aplicabile, dupa o drépta apreciare a impregiurâriloru particulare altoru probleme, care se potu presentá in alte pârti ale imperiului turcu.

Recunoscu deci cu multiamire, in discursulu dela Guildhall, in prim'a linie marturisirea cum-ca avemu datorii fatia cu popórele subjugate din provinciile crestine, o marturisire care n'amu potut'o dobândí nici odata in tempulu sessiunei iparlamentarie (Aclamatiuni) Nici unu cuventu, nici o silaba nu s'a potutu scóte din gur'a ministriloru in acésta materie. Déca 'mi aducu bine aminte, prim'a declarare in privinti'a acést'a a fostu facuta de siru Stafford Northcote, intr'unu discursu ce a pronunciatu in nordulu Engliterei, cându a disu ca noi ne cunóscemu tóte datoriile fatia cu popórele crestine. Me simtu fórte fericitu, ca ministrii nostri recunoscu acést'a; insa regretu ca in totu tempulu sessiunii, precum si in corespondinti'a publicata in „Cartea-Veneta“ pâna la acésta epoca, pe câtu sciu eu, nu se gasesce nicâiri vre-o recunóscere.

In adeveru, recunóscerea acestei obligatiuni e cu deseversire in contr'adicere cu doctrin'a de intervenire, pre care guvernulu M. S. nu numai ca si-o propusese siesi dara convertise si pe tóte cele-lalte puteri ale Europei pentru dens'a. Cu tóte astea, in acel'asi tempu cându discursulu dela Guildhall admitea o datorie in privinti'a acést'a, elu nu contiené opiniunea dintâiu, ci o atributiune relativa la misiunea cu care trebuiá sa fie investitu lordulu Salisbury, ale cârui silintie dorimu sa le secundâmu. Acestu discursu contiené inca si alte pasage care dupa mine, aveau insusirea de a anulá si inca mai multu decâtu anulá, ceea ce aru fi potutu derivá din multe alte pasagie mai favorabile.

In prim'a linie, ce avé sa faca lordulu Salisbury la Constantinopole? Care trebuiá sa fie scopulu ce aru avé sa-si propuna guvernulu la conferintia? Elu se ducea pentru a mantiene tratatulu de Parisu. Intielegeti ce inséma acést'a. Acést'a nu insemná de câtu a se intórce iér' la vechi'a doctrina de statu quo. Tratatulu de Parisu plecá dela supositiunea — n'amu luatu parte oficiala la tratatu, dara nu dicu ca acea supositiune n'aru fi fostu rationabila pe tempulu acel'a — ca Pórt'a are sincer'a dorintia de a face o reforma completa a guvernului seu in provinciile europene si déca nu din convingere, plecá celu putienu dela speranti'a. ca ea are putere de a realisá acésta reforma.

Prin urmare, tratatulu de Parisu afirmá cu energie integritatea si independinti'a imperiului turcu, si renuntiá chiaru la ori-ce dreptu de intervenire, separata séu colectiva, care, déca nu erá acésta stipulatiune, s'aru fi potutu nasce din impregiurarea ca Sultanulu inserase apriatu reforme in acelu tratatu — adeca in dreptulu publicu alu Europei.

Ce trebuie noi sa dicemu relativu la cestiunea tratatului de Parisu? Ve voiu spune parerea mea in modulu celu mai deslusitu: Pórt'a otomana a violatu in modulu celu mai veditu si mai eclatantu si a calcatu in picióre tratatulu de Parisu. Intielesulu discursului dela Guildhall erá de a pune principiulu, ca noi toti suntemu legati prin acestu tratatu, si de a deduce ca Pórt'a otomana aru avé dreptulu de a face apelu la densulu; si, cu tóte declarârile ce s'aru fi potutu face in teorie, in privinti'a obligatiunei de a vení in ajutoriulu popóreloru crestine, in practica acestu apelu aru fi avutu de resultatu o intórcere la vechiulu sistemu de admoniri si imputâri, care aru fi remasu fâra nici unu resultatu séu n'aru fi provocatu de câtu nisce declarâri lipsite de ori-ce sensu.

Afirmu ca tratatulu de Parisu nu impune in privinti'a Portiei nici unu feliu de obligamentu (Vii aclamatiuni). Suntu câtu se póte de departe de a dice ca tratatulu de Parisu nu este obligatoriu intre cele-lalte puteri, insa sustienu puru si simplu acésta idea larga, clara si necontestabila, ca acel'a care a violatu unu tratatu nu mai are dreptulu de a apelá la elu (Fórte bine! Fórte bine!).

S'a disu asemenea ca celu mai mare interesu ce putemu avea, este de a mantiené independinti'a si integritatea teritoriala a imperiului turcu. Din parte'mi, consideru fras'a „integritate teritoriala“ cu mai multa favóre decâtu cum multi din acésta sala nu suntu póte dispusi a o face. Insa pentru mine ea insemnéza ca Pórt'a sa conserve unele privilegiuri cari, pe câtu tempu voru fi restrinse intre nisce anumite margini de o intindere moderata, natur'a loru va remanea cu totulu clara, si ele nu voru insemná esercitiulu unei domniri turcesci suverane, nelimitate, in guvernulu aceloru tienuturi. Acésta frasa mi se recomandà, pentru ca amu vediutu cu totii ca suzeranitatea Portiei are in privinti'a Romaniei unu feliu de ada postu, sub care independinti'a s'a desvoltatu in acesti 25 ani din urma.

In multe regiuni se nutresce ide'a absurda ca, scapandu aceste provincii de sub jugulu crudu si strivitoriu alu Turciei voru trebuí sa tréca sub altu jugu. Eu credu din contra, ca ele nu voru trebuí sa stea sub nici unu jugu (fórte bine! fórte bine!), ci ca Dumnedieu, in clementi'a sea, a facutu aceste provincii pentru poporulu care le locuiesce, si ca in fine in libertâtile liberu desvoltate si numai in aceste libertâti se póte gâsí o stavila eficace in contr'a unei agressiuni straine, fia acést'a din partea Russiei séu din a ori-cârei alte puteri (Aclamatiuni).

Din acestu punctu de vedere a'si putea sa vedu unu avantagiu possibilu in integritatea Turciei.

Câtu despre independinti'a Turciei, acést'a o recunoscu ca e cu totulu alta afacere. Trebue sa marturisescu, in adeveru, ca nu suntu prea scrupulosu in privinti'a guvernului otomanu. Amu fostu silitu sa intrebuintiezu cuvinte fórte energice in privinti'a sea, dar' cu tóte acestea nu voiescu sa atacu intr'unu modu gratuitu, si in impregiurârile de fatia, nu e nimic'a mai putienu decâtu o insulta, de a vorbí despre mantienerea independintiei imperiului otomanu, celu putienu déca vomu largí fras'a pentru tóte tienuturile ce cuprinde.

Ia gânditi-ve numai ce insemnéza acésta independintia. Ea insemnéza ca representantii tuturoru puteriloru din Europ'a voru merge la Constantinopole si voru esaminá starea lucruriloru ce va fi necesariu a se stabilí intre sultanulu si intre supusii sei. Afara de acést'a, in prim'a linia ei voru trebuí sa se intrunésca singuri pentru acestu sfersitu, si representantulu tierei in care se afla nu va avea voia sa siéda la més'a de consiliu (Ilaritate). Cu tóte acestea dupa ce voru fi toti de acordu in privinti'a cereriloru ce voru avea sa faca Turciei, fericitulu representantu alu acestui imperiu independentu va fi admisu si elu, si va aflá cum cugeta cele siése puteri europene ca aru trebuí sa guverneze sultanulu (Aclamatiuni si ilaritate).

Déca independinti'a Turciei insemnéza ca ea trebue sa fia independenta fatia cu provinciele ei, atunci me opunu la o asemenea independintia (Vii aclamatiuni).

Vinu acum la conclusiunea discursului dela Guildhall, care contiene destulu veninu, si dieu e veninu, si inca plinu si resplinu. Acésta intentiune n'o atribuescu cuvinteloru, dar' o atribuescu consecintieloru loru. Pentru ce óre a fostu de lipsa cá sa se dica, ca déca Engliter'a incepe unu resbelu, ea n'are sa intrebe déca va potea suportá o a dóu'a si a trei'a bataia? Dupa a dóu'a bataia din Crime'a, Russi'a a trebuitu sa se intrebe déca aru putea sa intreprinda si pe a trei'a. Pentru ce s'a datu acésta forma particulara unei declaratiuni despre capacitatea tierei nóstre de a face resbelu, declaratiune cu totulu de prisosu? (Fórte bine! Fórte bine!) Sa nu credeti ca capacitatea acestei tieri de a face resbelu a crescutu in câtu-va prin aceste laudâri seci.

Scimu ce efectu au produsu aceste cuvinte in Russi'a; insa cestiunea mai importanta este de a se scí ce efectu au produsu la Constantinopole? Dupa spusele celoru ce au vediut'o, Constantinopolea este unu paradisu terestru; dar' mai suntu si alte paradisuri, si este unulu care se chiama paradisulu nebuniloru (Ilaritate). Me temu cá Pórt'a otomana, incrediendu-se in spriginulu Engliterei in ori-ce impregiurâri, sa nu fi fostu tempu indelungatu intr'unu paradisu de nebuni; si aru fi fostu cu multu mai caritabilu de a nu amagí pe Pórt'a prin credinti'a, cumca acést'a aru fi intentiunea Engliterei.

Scimu ca turcii au contatu pe ajutoriulu britanicu, si cu tóte ca nu avemu o opiniune prea inalta despre inteliginti'a loru n'aveau ei óre dreptulu de a contá? Pentru ce s'a tramisu escadr'á in golfulu dela Besic'a, si s'a radicatu la proportiunile unei flote, imitandu mesur'a ce s'a luatu la 1853?

Câtu despre discursulu dela Guildhall, avemu dreptulu de a intrebá déca politic'a ce s'a schitiatu intr'ensulu forméza o parte din instructiunile lordului Salisbury. Noi dorimu sa-lu deslipimu dela acestu discursu (Aclamatiune). Credu ca in aceste impregiurâri neobicinuite si fâra precedentu, gâsimu o justificare pentru lini'a de conduita ce adoptâmu . . . .“

Dupa mai multe observatiuni asupr'a discursului lordului Beaconsfield, d. Gladstone continua in termenii urmatori:

Nu dicu ca pe Turci'a o astépta niscai-va vremuri bune; insa suntu siguru ca déca o tiéra analoga cu Turci'a aru fi vecina cu tiér'a nóstra, aru fi rationabilu cá sa fimu supraveghiati de celelalte puteri. Prin urmare n'amu sa dicu nimicu contr'a limbagiului acelor'a, cari dicu ca Russi'a trebuiesce supraveghiata cu gelozie. Câtu despre imperatulu Russiei, 'lu consideru cá pe unu barbatu de onóre si cá pe unu suveranu care s'a distinsu in tempulu domnirei sele prin unele din cele mai nobile acte ce se gasescu in analele istoriei. Déca vorbescu de poporulu rusu, credu ca elu are o inima totu asiá de primitóre pentru emotiunile generóse cá si ori ce alta natiune, si credu ca in cursulu anului acestui'a elu s'a lasatu a fi condusu intr'unu modu distinsu si generosu de aceste emotiuni.

Admitu totu-deodata ca ori unde se afla o clasa oficiala si o armata mare permanenta, esista materii de unde iesu íntrigi si intentiuni de cuceriri. Credu ca este datori'a nóstra, cá sa supraveghiâmu cu gelozie si severitate pe Russi'a care este ispitita de vecinatatea ei din Turci'a. Insa sustienu ca mijloculu celu mai bunu pentru a supraveghiá pe Russi'a séu pe Austri'a este de a devení competitórea loru pentru afectiunea popóreloru crestine din orientulu Europei (Aclamatiuni). Acést'a va se dica: sa facemu tocmai contrariulu dela totu ce a facutu guvernulu britanicu in acesti dóue-dieci ani din urma.

Sa nu denunciâmu pe serbi, si sa nu dicemu ca resbelulu loru este aprópe celu mai vinovatu din câte a inregistratu istori'a (aclamatiuni). Sa nu sustienemu, precum a facutu primulu ministru, ca crudimile comise in Bulgari'a au fostu consecinti'a dela aceea ce elu a numitu o invasiune a Bulgariei. Sa nu propagâmu ca insurectiunea din Bosni'a si Erzegovin'a a fostu oper'a emisariloru straini.

Prin asemenea procedâri si prin altele analoge, noi alienâmu inimele acestoru popóre, si le imbrâncimu din tóta puterea nóstra in bratiele Russiei. Acést'a s'a si facutu intr'unu modu considerabilu. Nu sciu déca nu e pré târdiu cá sa reparâmu gresiél'a nóstra, 'mi vine mai sa dicu crim'a nóstra. Insa in totu casulu, sa ne spalâmu pe mâni, si sa incuragiâmu pe acei'a cari voru incercá de a-si propune si a urmarí o linie de conduita mai generósa si mai intielépta.

D. Gladstone dice dupa aceea ca nu este datori'a acestei adunâri de a formulá proiecte pentru guvernulu provinciiloru oprimate, si de a invetiá pe lordulu Salisbury ce politica are sa urmeze; crede cu tóte acestea ca trebuie sa iá de modelu ceea ce a facutu d. Canning cu ocasiunea emancipârei Greciei. D. Canning a cautatu si dobenditu atunci increderea Greciei, si a facutu din Engliter'a unu gardianu pentru copilari'a statului nou-nascutu.

Dupa ce a luatu acésta initiativa, urméza d. Gladstone, elu a invocatu ajutoriulu Russiei. A invocatu concertulu Europei, insa inainte de acést'a, guvernulu, alu cârui ministru de esterne erá densulu, a trimisu pe ducele de Wellington la Petersburg, si la 1826 a dobânditu cordialulu spriginu alu Russiei. Engliter'a si cu Russi'a indeplinira oper'a in intielegere. Ele solicitara ajutoriulu Europei. Ele dobândira spriginulu Franciei.

Asiá dar', dicu, ca acestu capitolu din istori'a nóstra este unulu din cele mai satisfacatóre, asupr'a câror'a putemu atientí privirile nóstre si puntulu vitalu si principalu din acestu capitolu este generós'a incredere, a-si puté adaogá intielépt'a incredere, care a indemnatu pe d. Canning a cautá ajutoriulu Russiei cá trebuinciosu mai presusu de tóte, pentru a ajunge la o fericita solutiune a cestiunei spre stabilirea libertâtiei grecesci (aclamatiuni).

Sciu pré bine ca atunci cându o aliantia este contracta intre dóue puteri mari, imputându-si in acelasi tempu o asistintia mutuala, aceste puteri suntu totu deodata unu freu un'a pentru alt'a. Astfeliu a fostu casulu pentru alianti'a care a subsistatu tempu asiá de multu intre Engliter'a si Franci'a.

Dicu deci ca noi nu ne incercâmu sa aducemu in confusiune pe lordulu Salisbury. Noi ne incercâmu de a-i aretá o cale, unu modelu de urmaritu. Vomu pune acestu modelu intr'unu contrastu fatalu cu politic'a ce s'a urmatu anulu acest'a. Putemu sa-i dicemu dimpreuna cu Shakespeare:

„*Privesce la chipulu acest'a, si privesce*
si la cesta-laltu."

Ele diferu in adeveru fórte multu unulu de altulu, dar' cu tóte acestea, speru, nu e inca pré târdiu, pentru a trece de de pe calea cea rea pe cea buna. In totu casulu, noi nu facemu decâtu a ne implicá o datorie, incercându de a aretá si a deschide acésta cale din urma (aclamatiuni)."

„U. p. A."

Varietâti.

⁂ Doisprediece ani a fostu Dumineca dela reinfiintiarea Metropoliei nóstre gr. or. din Transilvani'a si Ungari'a.

⁂ *Denumiri militarie.* Estragemu din „Verordungsblatt" dela 22 Decembre a c. Nr. 62 urmatórele denumiri de locotenenti in reserva: Alessandru Poppu dela reg. de inf. Nr. 63 in regimentu; Daniilu Davidu dela reg. de inf. Nr. 64 in regimentu; Nic. Popu dela reg. d. inf. Nr. 50 in regimentu; Radu Pope'a dela bat. de ven. nr. 28 in regiment. de inf. Nr. 50; la artileria Iuliu Puscariu cav. dela reg. de art. de câmpu Nr. 5 in reg. de art. de câmpu Nr. 8.

⁂ Palatu pentru parlamentulu românu. Guvernulu Romaniei escrisese concursu pentru edificarea unui palatu in Bucuresci, in care sa se intrunésca in viitoriu corpurile legiuitóre. In urm'a concursului a intratu o multime de planuri. Se dice ca au fostu premiate planurile dela architectii Al. Savulescu din Parisu si Ch. Ulrich din Vien'a.

⁂ Focu in vagonu. Pe lini'a transilvana s'a aprinsu unu vagonu de class'a I a unui trenu de persóne. Din norocire in vagonu nu erá nimenea. Observatu fiindu foculu trenulu fu opritu si foculu stinsu. Padimentulu vagonului a fostu petrunsu cu deseversire.

⁂ Vioréle in Decembre. „Tem. Lap." spunu ca redactorului loru i se facù o surprindere cu unu buchetu de viorele culesa din o padurice din apropierea Temisiórei.

⁂ Doisprediece ani — nevinovatu in inchisóre. In anulu 1870 a eruitu contele Raday faptuitorii unei crime, comise inca in anulu 1855.

Acesti'a erau giutariulu Gr. Olarescu, cu alti doi soci, cari omorisera pre proprietariulu din Torontalu Nicol. Fritz. In decursulu investigatiunei Olarescu a recunoscutu inca o a dóu'a crima comisa de densulu totu in anulu 1855, omorise adeca pre unu tieranu Bucurescu. La omorulu acestu din urma fu Olarescu sedusu de femei'a lui Bucurescu, carea intretienea relatiuni adultere cu unu prietinu alu barbatului ei si voiá ca pre cestu din urma sa-lu dea in laturi. Olarescu primí pentru fapt'a acést'a unu pretiu de sânge de 300 fl. In decursulu investigatiunei s'a descoperitu, ca inca in anulu 1855 au fostu judecati alti patru individi pentru crim'a din urma, fiindu fórte suspecti a fi comisu ei crim'a omorului, carii siediura in inchisóre — dupa cum s'a descoperitu — nevinovati fiindu 12 ani. Socii lui Olarescu vinovati la mórtea proprietariului Fritz, fiindu morti, inaintea tribunalului au venitu numai Olarescu si veduv'a omoritului Bucurescu. Tribunalulu a condamnatu pre ambii la inchisóre pe câte 20 ani. Tabl'a regia inse a schimbatu pedéps'a lui Olarescu, condamnândulu la mórte. Tribunalulu supremu a intaritu sentinti'a tablei. Actele s'au inaintatu la Majest. Sea.

⁂ Telhari galantomi. Lui „P. Ll." se scrie din Belu (com. Bihorului) ca taxatorulu silvanalu P. Meisslinger avea sa vina in 17 Decembre st. n. dela Beiusiu la Belu spre a se intalní cu famili'a sea, care-lu asteptá acolo. Spre acestu sfersitu a datu ordinu cocisiului seu Florea sa-lu astepte cu trasur'a la Pusta Hodishely. La 9 óre diminéti'a Florea a si sositu cu trasur'a, inse indata fu incungiuratu de 6 telhari armati, voindu sa iá caii. Aflandu telharii pe cine astépta Florea, l'au provocatu sa platésca unu aldamasiu. Florea a platitu. Telharii aveau slanina si miere la sine, pânea erá in carulu lui M. Asiá au mancatu si au beutu cu totii vinarsu indulcitu cu miere. Pe la 12 óre erau toti bine dispusi Florea, inse mai bine decâtu toti, câci abiá 'lu mai tieneau piciórele. Atunci sosesce si M. pe unu caru cu boi. Telharii numai decâtu l'au incungiuratu si s'au adresatu câtra densulu unguresce. M. inse li-a disu romanesce: „Sa vorbimu noi in limb'a vóstra, câci si eu o sciu cá si voi". Cuvintele aceste a dispusu pe telhari, intre cari se aflá Cercelu, mai bine. „Vreti sa me omoriti?" intrebà M. Ei inse respunsera ca nu voru decâtu bani dela elu. Doi cunosceau pre M. de mai nainte si-i disera: „Dle, noi amu fostu de multe ori la cas'a Dtale si amu capetatu câte o beutura buna; nu-ti facemu nimic'a, dara ce-va totu trebuie sa ne dai." M. scóte unu portfoliu in care avé o suma mai mare de bancnote de câte 10—50 si 100 fl. si ia dintre aceste o bancnota de 10 fl. si o dà unui'a din tr'ensii. Cercelu dice: „De totu putienu, noi suntemu doi-spre-diece." „Bine aici ve dau un'a de 50 fl., dara dati-mi pe cea de 10 fl. inapoi, ca fâra de bani nu me potu duce acasa." Asiá s'a si intemplatu. Cercelu a multiamitu frumosu si a strinsu mân'a cu M. Acum M. cere ce-va de mancare, ca erá flamendu. Nevoindu sa bea vinarsu cu miere au adusu telharii lapte caldu cu pâne. Dupa ce a mancatu a plecatu M. fâra sa-i fia ce-va. Abiá a plecatu bine si M. vede ca carulu lui e stricatu. Telharii chiamati de M. au venitu cu securi a mâna si au reparatu carulu. Sér'a a ajunsu M. neatinsu in mijloculu familiei sele.

⁂ Tempulu. Dupa o iérna aspra pre la S. Dumitru avurâmu dile de vara pre la Stulu Nicolae. De luni s'a schimbatu temperatur'a iérasi spre recéla, carea marti s'a prefacutu in frigu. Muntii dimpregiuru suntu albi, câmpulu inse este pâna cându scriemu aceste siruri mai multu negru. Ceriulu este inchisu si cerne mereu póte sa ne dea pre alb'a s josu la tiéra, cá sa avemu craciunu cum se cade.

⁂ Descoperire archiologica. Urmatórea telegrama a fostu tramisa din Micen'a de câtra infatigabilulu d. Schliemann Majestâtiei Sele, regelui George I:

Cu cea mai mare bucuria anunciu Majestâtiei Vóstre ca amu regasitu mormenturile despre cari traditiunea lui Pausani'a mentionéza ca aru fi ale lui Agamemnon, Casandrei, lui Eurimede si amiciloru sei, toti omoriti, la ospâtiu, de câtra Clytemnestr'a si amantulu ei Egyothe. Aceste mormenturi suntu incongiurate de unu indoitu rendu de plâci de marmora, ceea ce s'a facutu fâra nici o indoiéla in onórea susdiseloru personagie insemnate. Amu gasitu in aceste mormenturi numeróse obiecte archiologice de auru puru. Acestu tesauru ajunge prin elu insusi cá sa umple unu museu mare, care va fi celu mai frumosu din lume si care in seculele viitóre va atrage mii de straini din tóte tierile. Lucrându numai din simplu si puru amoru pentru sciintia nu amu nicí o pretentiune la acestu tesauru si cu mare entusiasmu 'lu cedediu intactu Greciei.

Ddieu voiésca, Majestate, cá aceste tesaure sa devie pétr'a fundamentala a unei mari bogatii pentru natiunea greca.

Micen'a, 16/28 Novembre 1876.
Dr. Henri Schliemann.

⁂ (O retieta pentru facerea resbeleloru.) Unu germânu de spiritu a propusu printr'unu pamfletu urmatórea organisatiune pentru tienerea de resbelu:

Considerându ca resbelulu nu este altu-ceva decâtu o esplosiune naturala a puteriloru strinse ale omenirei, — esplosiune care trebuie sa se ivésca din cându in cându: — elu se silesce a constatá, ca spaim'a resbelului loveste mai multu in cetatienii pacinici prin nimicirea sburdalnica a vietiei si a averei.

Resbelulu condusu mai regulatu nu va superá pre ceialalti locuitori, cari nu se batu si afara de acést'a se póte face multu, cá resbelulu se fia mai putienu neplacutu chiaru pentru luptatori. Elu propune, cá puterile europene, sa aléga pentru acestu scopu unu terenu neutru, destinatu numai pentru versarea de sânge.

Afara de acestu terenu pregatitu cu cea mai mare ingrigire pentru resbele, sa nu se intrebuintieze sub nici unu cuventu vre-unu altu locu pentru lupta.

Pe acestu terenu sa se infiintieze unu institutu de educatiune pentru infermieri, o scóla pentru medici, spitaluri si cimilituri mari si deposite de mâni si picióre artificiale si alte asemenea.

Astfeliu de avantage voru fi fórte folositóre tuturoru aceloru natiuni, cari dorescu a se bate intre densele in conditiuni intielepte.

Asemenea sa se infiintieze si magazinuri mari de arme si munitiuni, care potu fi luate cu chirie de câtra pârtile combatante, insa fâra a face nici unu creditu, si platindu arend'a terenului inainte de a slobodí unu tunu.

Venitulu netu alu acestei intreprinderi va serví pentru intretienerea veduveloru si orfaniloru celoru cadiuti pe câmpulu de lupta.

⁂ *Opiniunea maresialului Moltke asupr'a resbelului turco-rusu.* Cetimu in „Le Siècle; Feld-maresialulu Moltke a avutu, pe câtu se pare, ocasiunea de a se pronunciá asupr'a resultatului eventuale alu unui resbelu rusoturcu.

Feld-maresialulu Moltke crede ca resbelulu intre Turci'a si Russi'a, care e imininte, va fi pentru cea din urma din aceste puteri o mare si anevoiósa afacere. In spriginulu tesei sele citéza anulu 1828, cându Turci'a se gâsiá intr'o positiune multu mai critica decâtu e in tempulu de fatia. Ienicerii incetasera de a esiste, oficierii din armat'a activa erau teneri, lipsiti de ori-ce instructiune militara; materialulu artileriei erá totu ce e mai miserabile; flot'a erá distrusa si Sultanulu nu putea opune inimicului de câtu 30—40,000 ómeni.

Cu tóte aceste conditiuni defavorabile, armat'a turcésca, echipata intr'unu modu miserabile, a resistatu tempu fórte indelungatu colóneloru rusesci compuse de 12,000 ómeni de trupe bine armate, cari primiau intariri in fia ce momentu.

Feld-maresialulu Moltke conchide dicendu „ca in resbelulu care amenintia de a isbucní nu e locu de a se asteptá o victoria grabnica si usióra a armateloru rusesci.

„Lupt'a, dice densulu, va fi lunga si anevoiósa pentru soldati si fâra resultate insemnate pentru generalulu care va comandá corpurile de armata."

Sciri telegrafice.

Vien'a 26 Decembre. „Coresp. pol." anuncia din Petersburg: Dela pórta se astépta unu respunsu evitativu la comunicatulu ce i s'a facutu cá resultatu alu conferintiei prealabile, ceea ce intr'atât'a nu face situatiunea de totu desperata, intru câtu in cercurile normative rusesci se crede ca conditiunile comunicate portiei nu suntu nemodificabile. S'a propusu prolungirea armistitiului pâna la 15 Ianuariu 1877.

Petersburgu 26 Decembre. Generalissimulu armatei de sudu, marele principe Nicolai, in urm'a unei raceli dela 19 Dec., patimesce reu; pâna in 24 l. c. nu s'a indreptatu spre bine.

Belgradu 26 Decembre. Formarea cabinetului celui nou serbescu luata asuprasi de Dr. Zuchici representantulu Serbiei in Vien'a este alterata. — Generalulu rusescu Nicitin, mai nainte chef alu statului majoru in Viln'a suplinesce pre Cernaieff in comand'a preste trupele serbesci.

Constantinopole 26 Decembre. Conclusele conferintiei s'au comunicatu cu representantii portiei in 25 Decembre. Generalulu Ignatieff le-au infatisiatu portiei cá ultimatu. Aici prevaléza parerea, ca pórt'a va respinge conclusele. Pentru ocupatiunea Bulgariei s'au pusu in perspectiva trupele române. — Marchisulu Salisbury sta gat'a sa plece indata ce pórt'a respinge propunerile conferintiei.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Decemvre 1876.

Metalicele 5%	65	85
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70	75
Imprumutulu de statu din 1860	109	75
Actiuni de banca	817	—
Actiuni de creditu	133	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	125	50
„ „ „ Temisiorene	73	—
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	75
London	84	—
Argintu	114	50
Galbinu	5	97
Napoleonu d'auru (poli)	10	04½
Valut'a nóua imperiale germâna	61	85

Concursu.

Pentru vacant'a parochia de clasa III din comun'a Hundrubechiu, protopresbiteratulu Nocrichiu-Cincu-mare se escrie prin acést'a concursu pâna la 27 Decembre 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu de pe portiunea canonica statatóre din 8 jugere, pamentu de aratura si de fenatiu.
2. Dela 47 familii români câte un'a ferdela de cucuruzu si dela 18 familii neorustici câte o jumetate ferdela, la olalte 56 ferdele.
3. Dela 18 familii neorustici câte un'a dî de lucru a 40 cr.
4. Venitele stolare statorite de sinodulu protopresbiterale.
5. Câte un'a dî de claca, obicinuite cu carulu séu cu palmele, care impreuna dau unu venitu de 287 fl. 50 cr. v. a.

Pentru restulu la sum'a receruta de a III clasa deocamdata se afiléza comun'a bisericésc'a Noustatu cu unu salariu anuale minisnum 130 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu statutului organicu, la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Nocrichiu in 6 Decembre 1876.
In contielegere cu ambele
comitete parochiale
Gregoriu Maieru
(3—3) Adm. ppresbiterale.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iér'a pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $\frac{1}{2}$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Nr. 101. ANULU XXIV.

Sabiiu 19|31 Decembre 1876.

Invitarea de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

cu „Foisiór'a“

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a; la fia-care dóue semptamani cu adausulu Foisiórei.

Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e celu de pâna ací:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe $\frac{1}{2}$ de anu 3 fl. 50 xr., pe $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca pre anu 8 fl. pe $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. pe $\frac{1}{4}$ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe $\frac{1}{2}$ anu 6 fl., pe $\frac{1}{4}$ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avișurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Magiari si magiarismu.

Motto: „Die auf etliche Millionen Seelen hinaus laufende Anzahl, derer Graecorum non unitorum, so unter Euer Maiest. Allerhöchsten Bottmäszigkeit stehen, sind meines wenigsten Ermessens als ein Schatz und wahres Kleinod des Durchlauchtigsten Erzhauses zu betrachten, von welchem künftighin noch grössere Vortheile, alsbishero vor den Staat gezogen werden könnten; *wan sie nur im Geist und Weltlichen gegen alle Bedrückungen, Ungerechtigkeiten, und befugte Beschwerden mit rechtem Nachdruck geschützet, und so geführet werden, wie einer rauhen und kriegerischen Nation nach denen Regeln der Vorsicht begegnet werden soll.*“

Kaunitz-Rittberg, intr'unu raportu adresatu in 9 Octobre 1758, in cestiunea româniloru câtra Imperatés'a Mari'a Theresi'a.

(Originalulu in Archiv'a Ces. Reg. din Vien'a.)

I.

In viéti'a unui poporu totu-déun'a e ce-va statornicu, unu principiu, pre langa care, cá si pre langa o ossia, se inverte tóta viéti'a publica, o preocupatiune, care intre tóte impregiurârile hotaresce pre ómeni. De cându tienemu minte si de cându scimu pe magiari alaturea cu noi, principiulu, care a hotaritu pe acestu poporu, mereu erá acel'a, care e astadi: maghiaritatea. Intrég'a loru viétia este o indelungata lupta improtiv'a a totu, ce nu priiesce maghiaritâtiei. Si ori-câtu amu fi suferitu noi, românii, de acést'a, déca ne dâmu bine séma, nu vomu putea decâtu sa laudâmu si sa binecuventâmu pe magiari pentru rabduri'a loru natiunala. Stâruinti'a de conservare tocmai la unu poporu micu si isolatu, precum suntu magiarii, e cea mai indreptatita: si intielegemu prea bine, ca cu câtu pericolele suntu mai mari, cu atâtu mai multa putere se manifesta intru a luptá in protiv'a loru; intielegemu, cum in secolulu XIX. acestu simtiementu sanatosu a ajunsu a fi o bóla sociala. Astadi magiarii suntu unu poporu bolnavu si patimasiu, care nu mai e capabilu a produce ce-va. Tóte puterile loru se consuma in lupt'a natiunala. Ii-amu vediutu luptandu-se cu Tököly, cu Rákoczy si cu Bercsényi contr'a Habsburgiloru pentru magiaritate; i-amu vediutu puindu-se cu entusiasmu la dispositiunea Imperatesei Mari'a Theresi'a, care li se aretase binevoitóre; i-amu vediutu in lupta contr'a marelui Imperatu Iosifu II, care se aretase deopotriva ocrotitoriu a tuturoru popóreloru din imperatia. Dupa mórtea Imperatului Iosifu II. lupt'a incetà, poporulu magiaru cu incetulu se intramà si intrà in epoc'a de productiune natiunala. Inriurirea germaniloru a fostu slabitu, iéra cele-lalte elemente din Ungari'a erau prea putienu desvoltate, spre a putea preocupá mai din adinsu pe magiari, astfeliu câta-va vreme ei 'si urméza traiulu in o lucrare sanatósa si binefacatóre. In urm'a acestei lucrâri ei se simtu mai tari, chiaru destulu de tari spre a concepe ide'a unui statu normalu, a unei Ungarii, in care nu suntu decâtu magiari. Magiarii nu se mai multiemescu a se sustienea: ei staruiescu a sterpí ori a magiarisá pe elementele nemagiare, ce suntu in Ungari'a.

Omu nepreocupatu nici cându nu va puté pune la indoiala indreptatirea acestei idei. Tóte statele anormale au tendenti'a de a deveni normale si nu e poporu, care nu aru dorí sa fia singuru intr'unu statu, de óre-ce, chiaru in virtutea deosebirei loru, popórele se jignescu unulu pe altulu, fiindu silite a lucrá impreuna. Si noi, românii, amu fi de rea credintia, dicându, ca nu amu dorí sa fimu cu totii uniti intr'unu statu. Da! dorimu si nu ne putemu gândí jertfe destulu de mari, spre a nu fi gat'a sa le aducemu pentru realisarea acestei idei. Dar' in viéti'a politica nu e vorb'a de dorintie, ci de staruintie. Noi suntemu destulu de chíbzuiti spre a ne incredintiá, ca asiediarea nóstra topografica si mediulu etnograficu, in care traimu, facu preste putintia realisarea acestei dorintie, si suntemu destulu de cumpetati spre a nu voí sa staruimu pentru realisarea unei dorintie, care nu se póte realisá. Aceea-si chibzuintia si acela-si cumpetu amu avé dreptu sa pretindemu si dela magiari. Recunóscemu, ca suntu in dreptu a staruí sa magiariseze pe popórele din Ungari'a: pretindemu inse, cá in virtutea acestui dreptu, ei sa nu staruiasca decâtu intru câtu e data putinti'a realisârei; sa nu 'si consume puterile loru, sa nu consume puterile statului, sa nu consume puterile nóstre in o lupta, din care nu va puté resultá decâtu desamagirea. Pretindemu, cá acei'a, cari se punu in fruntea unui statu, sa-si dee séma de trecutu, sa cumpanésca puterile puse in lupta, sa intieléga ce este si ce nu este cu putintia si sa nu urmeze tiente nebune. — Ide'a, fia câtu de marétia, intru câtu nu se póte realisá, este o utopie nenorocita. Si vrendu nevrendu ne punemu in fatia cu o dilema: ori magiarii sciu, ca magiarisarea Ungariei nu este cu putintia si atunci, staruindu sa o magiarizeze, dau dovada ca nu suntu capabili a stá in fruntea unui statu; ori ca nu o sciu, si atunci dau dovada, ca indeobste le lipsesce bunulu simtiu politicu si nu suntu vrednici a jucá unu rolu statornicu in viéti'a publica.

Magiarii au mari virtuti politice. Inainte de tóte ei suntu, amu puté díce, celu mai disciplinatu poporu in Europ'a. Fiesce care magiaru este unu feliu de geandarmu alu natiunei sele. Ori-câtu de desbinati in launtru, inafara ei totu-déun'a suntu uniti si de-o potriva gat'a a se jertfí pentru caus'a comuna. Acést'a face, ca ei la anumite momente potu manifestá mai multa putere decâtu alte popóre indoitu de mari. E inse, ca totu-déun'a o putere este unu elementu, care póte fi atâtu binefacatoriu câtu si stricaciosu; si mai alesu in stadiulu de desvoltare sociala, in care suntemu, nu puterea, ci bun'a povatiuire hotaresce. Chiaru si celu mai orbitu vrajmasiu va trebui sa vorbésca cu unu feliu de admiratiune despre puterea, cu care s'au manifestatu magiarii in revolutiunea dela 1848—49 si despre opositiunea disciplinata, in care s'au tienutu pâna la anulu 1866. Prin aceste magiarii au devenitu poporulu de predilectiune alu Europei. Indata insa ce puterea fapteloru i-a pusu in fruntea statului, lumea a inceputu a se desamagí. Si astadi, dupa ce diece ani de dile câmpulu fapteloru le-a statu deschisu, chiaru si cei mai buni prietini ai loru suntu siliti a recunósce, ca atunci, cându vorb'a e de a urdí ce-va, puterile magiariloru se risipescu in lips'a bunei povatiuiri. Si aici ne vinu aminte cuvintele, pe care Göthe le pune in gur'a lui Mephistophele:

„Ich bin der Geist, der stets verneint!“
„Ein Theil von jener Kraft,
„Die stets *das Gute will* und stets *das Böse* schafft!“

Deprinsi a face politica, magiarii dupa ce au ajunsu a fi elementulu hotâritoriu in statu, au urmatu totu cá mai nainte si in locu sa administreze au facutu politica. Pentru cá cine-va sa ajunga a fi ministru, nu se cerea, cá elu sa cunósca resortulu seu, ci erá destulu, cá sa fie bunu magiaru si sa aiba unu partidu, care 'lu sustiene. Si in restimpu de diece ani amu potutu vedé, ce feliu de ómeni alcatuiau aceste partide. O parte erau ómeni, care nu 'si cunosceau cerculu electoralu, alt'a, ómeni, care afara de cerculu loru electoralu numai cunosceau nimicu; fórte micu erá numerulu acelor'a, care 'si dau truda sa studieze obiectivu atâtu tiér'a câtu si cestiunile, in care avéu sa hotarésca. In viéti'a magiara e chiaru principiu a ignorá totu ce nu priesce magiarismului. In scoli copii invétia lucruri false si intrându in viétia, cá barbati le lipsesce privirea corecta, si vedu lucrurile cum nu suntu. La anulu 1866 ei s'au pusu in fruntea tierii cu gândulu de a creá o nóua stare de lucruri, Ungari'a la care viséza. Nu erá nimicu mai firescu, decâtu cá apucându-se de lucru ei sa inceapa dându-si séma despre starea pe care au gasit'o. Cea dintâiu lucrare a guvernului magiaru aru fi trebuitu sa fie statistic'a; inainte de tóte elu aru fi trebuitu sa caute a se informá despre impartirea topografica a deosebiteloru nationalitâti, despre starea economica, etica si despre stâruintiele politice a fie cârei'a in deosebi. Numai la anulu 1870 s'a facut inse numeratórea. Patru ani de dile guvernulu magiaru a lucratu „pe ghicite“! Si apoi chiaru la anulu 1870 elu nu a avutu bun'a pricepere de a face o numeratóre comparativa, ci a ignoratu tocmai ce trebuiá se caute a scí, deosebirile de nationalitate, lucrulu care astadi e celu mai importantu in Ungari'a. A trebuitu cá unu strainu, dl. Ficker, sa caute a aruncá lumina asupr'a stâriloru etnografice din Ungari'a. Iéra cându dl. Keleti s'a pusu sa scrie o statistica a Ungariei, vrendu nevrendu, trebuiá sa spuie neadeveruri, pentruca ii lipseau datele esacte. Si in sfersitu, cându dl. Waszelowsky arata, ca in Ungari'a tocmai elementulu magiaru e acel'a, care se stirpesce, nimeni nu póte se spuie „pentru ce“, de óre-ce nu avemu o statistica comparativa a Ungariei. E cu putintia, cá dupa diece ani de administratiune magiara cine-va 'sa póta vorbí cu óre-si care lamurire despre cele ce se petrecu in Ungari'a?! Nu! Si acei'a, care vorbescu cu mai putiena lamurire, suntu insi-si magiarii, care din adinsu ignora, ce aru trebuí sa caute a scí. Acést'a inse ne incredintiéza, ca ei suntu incapabili de o viétia publica sanetósa. Unu lucru se cere neaperatu dela acel'a, care pretinde a dispune de viéti'a ómeniloru: sa védia bine. Acest'a le lipsesce magiariloru. Si indata ce le lipsesce ochiulu care petrunde in viétia, le lipsesce bun'a pricepere si bun'a intielegere, iéra in lips'a acestor'a chiaru si bun'a vointia remâne zadarnica.

„Es geht von Fall zu Fall!“ cum dicea comitele Andrassy despre politic'a sea, adeca pre românia din „cadere in cadere.“

II.

Constitutiunea magiara e liberala dându tuturoru cetatieniloru drepturi egale. Acésta egalitate e insa premejdiósa. Potu fi in Ungari'a elemente, care stâruiescu a disolvá statulu, elemente, care 'si vedu viitoriulu afara de Ungari'a, si pentru cá sa vorbimu mai lamuritu, intr'adeveru suntu in Ungari'a asemenea elemente. Sa ne punemu mân'a pe inima si sa recunóscemu, ca fatia cu asemenea elemente egalitatea nu póte fi intielésa in tocmai. Nici unu statu nu póte admite, cá intr'ensulu sa se desvolteze elementele, care suntu in protiv'a lui, ci e datoriu ale sterpí ori celu putienu a innadusí desvoltarea loru. E inse si in acésta privintia o mesura preste care nu este bine a trece. Déca admitemu, ca magiarii suntu datori a sterpí pre elementele care suntu vrajmasie Ungariei, pretindemu, cá ei sa-si dea bine séma si sa nu caute a sterpí elemente, care nu suntu vrajmasie Ungariei si mai bine sa-si dea séma si sa nu caute a sterpí elemente pre care nu le potu. Intr'unu chipu si intr'altulu ei precipita procesulu de disolvare.

E vorb'a de noi românii. Lasându la o parte tóte reservele, trebuiesce sa marturisimu, ca noi, dupa cele intemplate dela 1867 incóce ne vedemu intr'o situatiune sa nu tienemu, sa nu putemu tiené multu la Ungari'a. N'avemu pentru-ce. Totu-déun'a acésta Ungaria a fostu o nepretina pentru noi; totu-déun'a ea a cautatu sa innadusiésca desvoltarea nóstra. Da, amu fostu si suntemu nepretini ai Ungariei pentru-ca Ungari'a ni-a fostu si ne este vrajmasie. Sa nu uite inse magiarii ca noi tienemu la imperatie, si tienemu fiindu-ca avemu pentru ce. De cându tienemu minte, dinasti'a habsburgiloru a fostu ocrotirea nóstra; ea a fostu povati'a nóstra dela intunerecu la lumina; sub scutulu ei ne-amu desvoltatu si totu sub alu ei scutu ne vedemu viitoriulu. Tocmai pentru aceea nu a fostu in viéti'a nóstra nici unu momentu in care noi sa fi slabitu in credinti'a nóstra câtra Dinasti'a habsburgiloru: totu-déun'a amu fostu la dispositiunea loru gat'a a ne jertfí, si déca astadi amu fi chiemati la lupta pentru Ungari'a, amu luptá din tóta inim'a, nu inse pentru Ungari'a, ci pentru habsburgi, nu pentru rege, ci pentru Imperatulu nostru!

E mai multu decâtu lipsa de chibzuintia a inadusí desvoltarea unui asemenea poporu. Noi totu-déun'a amu fostu si inca suntemu pentru imperatie o sigura comóra de puteri si interesulu imperatiei a fostu si este nu a scadé, ci a sporí acésta comóra. Iéra acum, cându interesele Ungariei trebuiescu sa fia identice cu ale imperatiei: maghiarii, cari pretindu a representá Ungari'a, fiindu intielepti, aru trebuí sa caute a ne câscigá pentru Ungari'a, iéra nu a ne departá de Austri'a. Nu suntemu patrioti, dicu ei. Da, in intielesulu loru nu suntemu; in intielesulu nostru suntemu inse mai multu decâtu densii. Ei tienu la Ungari'a pentru ca ea le da totu, ce dorescu; noi tienemu la imperiulu Habsburgicu cu tóte, ca astadi elu nu ne mai da nimicu. Tienemu inse la acestu imperiu pentru ca trecutulu ne léga de densulu si pentru ca sperâmu, ca in viitoriu elu ne va creá conditiuni de desvoltare. Ungari'a nu ne-a datu nimicu si nu ne promite nimicu: astfeliu magiarii voru trebuí sa fia drepti si sa recunósca, ca noi nu o putemu sustiené. Si déca unu românu le-aru spune, ca sustiene Ungarí'a de astadi, sa fia convinsi ca acelu românu e fatiarnicu ori isolatu. Totu déun'a amu fi inse gat'a a sustiené cu entusiasmu o Ungaria, in care ni se dau conditiunile de desvoltare.

De óre-ce maghiarii atâtu in dieta, câtu si in diarele loru, urméza a nu recunósce, ca Ungari'a de astadi tinde a inadusí desvoltarea nóstra nu ne remâne decâtu sa ne lamurimu indeamenuntu asupr'a mesuriloru, pe care din adinsu ori in lipsa de pricepere, guvernele magiare le-au luatu in restempu de diece ani spre a inadusí desvoltarea nóstra.

Singur'a parte a vietiei, in care românii in cei din urma diece ani s'au desvoltatu si s'au pututu desvoltá, este biseric'a. Amu facutu mari progrese; acést'a trebuiesce sa o recunóscemu si noi si maghiarii. Amu organisatu biseric'a, preotimea si invetiamentulu si, organisati odata, amu pornitu spre o desvoltare sanatósa si binefacatóre. Dar' tóte aceste erau urdite inca inainte de anulu 1866. Constitutiunea nóstra bisericésca nu o avemu dela Ungari'a, ci dela Austri'a. Guvernele magiare erau silite a respectá acésta bariera si publiculu magiaru, atâtu in dieta, câtu si prin diare, mereu se plânge de dens'a. Scimu pré bine, ca déca nu s'aru teme, de ce se temu, de multu aru fi calcatu acésta-si lege, precum au mai calcatu multe altele. Astfeliu de acést'a un'a nu s'au atinsu; dar' au facutu totu, ce se puté spre a micsiórá binefacerile, la care se gândea marele nostru Andreiu, cându a conceputu constitutiunea nóstra bisericésca.

O alta lege, care ne garantá intru câtu-va conditiuni de desvoltare, e legea pentru nationalitâti. Atunci, cându s'a facutu, nu eramu multiamiti cu dens'a. Magiarii erau cu atâtu mai putienu multiamiti, de óre-ce si pe acést'a n'au facut'o decâtu „de sila bucurosu." Sa fimu dar' drepti, si se recunóscemu, ca o lege, cu care nimeni nu e multiamitu, nu e buna de câtu sa fia calcata. Vai inse si amaru de tiér'a in care legile sa facu pentru cá sa fia calcate!

Câtu pentru noi, indeobsce nu tienemu la legi, care sa ne garanteze desvoltarea: tienemu la asiadieminte. Déca magiarii aru avé convingerea, ca noi trebuiesce chiaru in interesulu loru sa ne desvoltâmu, tóte legile aru fi de prisosu. — Acum'a ele suntu zadarnice. Asiá, cum se face in Pest'a, legea e vorba séca.

Ce folosu de legi, déca avemu unu ministeriu de financie, care nu-si mai scie capulu? Cele mai sublime drepturi suntu fórte sarbede, cându trebuiesce sa le platimu prea scumpu.

Te prinde mila, cându gândesci, ca o dieta cá si cea din Pest'a, e osandita a dispune de bogatiele unei tieri. Totu ómeni cu suflete pline de dorintie inferbentate; fiesce-care gat'a a-si dá pung'a pentru crearea de institutiuni binefacatóre; fórte putieni inse, care sciu, ce este binefacatoriu si stricaciosu, si nici unulu, absolutu nici unulu, care sa póta scí, ce este de trebuintia si de folosu pentru Ungari'a, pentruca nici unulu nu putea cunósce acésta Ungaria. Cine putea sa scie, care e capacitatea de productiune a Ungariei? si cum puteamu hotarí, ce se consume Ungari'a, cându nu sciamu ce produce? — Adunati in diet'a din Pest'a, deputatii magiari s'au pusu sa creeze institutiunile pe care ei le credeau de trebuintia si folositóre: nimeni nu s'a intrebatu insa, déca Ungari'a de odata póte creá tóte aceste institutiuni. Au cheltuitu si iéra-si cheltuitu pâna ce au vediutu, ca nu mai merge. Apoi s'au pusu pe economii, adeca au inceputu sa strice, ce au facutu. Unde amu ajunsu cu acésta experimentatiune economica? acolo, ca astadi contribuabilulu imprumuta banii, cu care 'si platesce birulu, iéra statulu imprumuta spre a-si putea platí cametele datoriiloru.

Bine! ómenii, care ne-au adusu pâna'ntr'atât'a, sa fia onesti, sa se câiésca si sa marturisésca, ca n'au datu dovéda de capacitate politica, ca nu s'au aretatu a fi vrednici sa stee in fruntea unui statu. Nu ómenii, care dorescu binele suntu meniti a povatiuí lumea, ci acei'a, care 'lu sciu face. Egalitatea este o nenorocire, cându ea insemnéza necessitatea de a ajunge de o potriva la sapa de lemnu. Si noi, românii, care amu fostu esclusi dela viéti'a publica suntemu datori a intrebá pe magiari: Ce a-ti facutu cu rodulu osteneleloru nóstre!?

Déca noi amu fi fostu representati in mesura drépta in diet'a din Pest'a, multe din chieltuielile, care s'au facutu, nu s'aru fi facutu, de óre-ce noi amu fi astemperatu intru câtu-va foculu patrioticu alu magiariloru. Asiá inse ei au facutu, ei sa respunda. In sfersitu tóta fapt'a rea 'si gasesce osând'a. Noi intr'adeveru amu perdutu multu prin administratiunea necumpetata a magiariloru; dara ei insi-si au perdutu mai multu decâtu noi, fiindu-ca mai multu avéu de a perde. Noi seraci amu fostu si seraci amu remasu; ei au fostu avuti si au seracitu. Vrendu nevrendu guvernele magiare au realisatu egalitatea economica, care nu póte fi decâtu in interesulu nostru, déca e vorb'a sa resonâmu si noi cá magiarii. Si aici stâmu in fati'a unui faptu economicu pré claru: *magiarii nu voru puté concurá cu noi in lucrarea economica, fiindu ca noi avemu trebuintie mai putiene de câtu densii; noi suntemu deprinsi cu seraci'a, iéra densii nu suntu. Si acést'a e cea dintâiu causa economica, pentru care populatiunea romana se sporesce, iéra cea magiara scade.* Astfeliu tocmai voindu a stirpí pre români magiarii operéza cu atât'a lipsa de bunu simtiu incâtu creaza nisce conditiuni, intre care romanii se potu sporí, iéra magiarii scadu in ruptulu capului.

Si sa nu créda magiarii ca aceste cuvinte suntu espressiunea sarcasmului: sa nu créda, ca noi ne bucurâmu ca ei se stirpescu, ca secuii migréza in Romani'a, ca in deobsce elementulu magiaru pere, dându-ne nóue terenu de respândire. Unu românu, care intielege bine positi'a etnografica a magiariloru nu va puté sa véda asemenea lucruri decâtu cu cea mai adenca amariciune. Interesulu nostru a româniloru, este, cá acolo unde suntu magiari, se remâna magiari, unu poporu vigurosu care sa ne desparta de germani si sa lupte in folosulu nostru si alu seu contr'a slaviloru care ne incungiura din tóte pârtile. Cu tóte, ca magiarii ne jignescu in desvoltare, noi avemu o privire mai clara decâtu densii si prevediendu ca in loculu unde suntu densii aru trebuí sa se asiedie nemti, jidani si slavi, dorimu cá ei sa remâna si sa se desvólte in tóte privintiele. Suntemu dar' revoltati, cându vedemu ca ei insi-si se sinucidu prin esperimentatiunile politice, pre care le facu.

Dar' este o alta causa, care ne revólta.

(Va urmá)

Congregatiunea din 28 Dec.

In congregatiunea de adi se pertractà si resolví totu ce erá obiectulu dilei pentru congregatiunea din 20 l. c. suspendata. Decursulu celoru optu dile facù obiectele de pertractatu capabile de a puté fi luate in desbatere.

Domnulu comite supremu se ingrigí in restempulu acest'a de unu documentu, prin care ne demustrà ca a fostu ín dreptu cându a suspendatu congregatiunea. Membrii congregatiunei inse cu tóte acestea nu se lasara a fi confundati in convictiunile loru, nici prin documentulu produsu, nici prin asigurârile ca cuprinsulu legei aru fi pre lânga procederea dlui comite supremu; si astfeliu nu numai ca vicepresiedintii comitetului permanentu se grabira a dechiará in numele acestui'a, ca testulu magiaru alu referadeloru comitetului, neprovenindu dela comitetu insusi nu se póte priví de autenticu, nici referadele in form'a acést'a nóua nu se potu priví cá referade ale comitetului, — ci afara de acést'a congregatiunea, conscie de suveranitatea sea declara printr'unu conclusu solemnu si in tóta form'a: ca ea privesce de legale, si potrivita procederea comitetului permanentu si resp. substernerea referadeloru sele câtra plenu si limb'a referintelui din comitetu si ca se afla indemnata a-si esprimá parerea de reu, pentruca congregatiunea din 20 Decembre cur. se suspendà si se amanà — dupa parerea sea — fâra motivu legalu si fâra de a se fi concesu membriloru presenti de a-si esprime si ei parerea.

Conclusulu acest'a, care contiene o reservatiune fatia de mandatulu regimului nemotivatu prin lege, e totudeodata si o satisfactiune pentru comitetulu permanentu, ce fuse in prim'a linia atacatu prin procederea comitelui din congregatiunea trecuta si invinuitu chiaru ca nu si-aru fi indeplinitu missiunea sea.

Comitetulu permanentu negresitu va scí apretiuí conclusulu acest'a dupa meritulu lui. Alta intrebare inse e: de póte coversí „pact"ulu ce-lu primì comitele dela mai marele seu, puterea morale a verdictului urmatu din partea poporului prin conclusulu acest'a.

Cându s'aru practisá la noi constitutiunalismulu astfeliu dupa cum se marturisesce in teoria, atunci respunsulu la intrebarea acést'a aru urmá de sine. Pâna cându inse domnii dela putere 'lu potu practisá dupa cum le vine d-loru mai bine la socotéla, implinirea vointiei loru trece preste indeplinirea legei!

Mirare ca dlu comite supremu dupa cele petrecute in congregatiunea dela 20 l. c. a admisu aducerea conclusului acestui'a si preste totu pertractarea in acésta directiune. Se vede deci ca tendinti'a d-sele nu e nici-decum de a nabusí esprimerea convictiuniloru si ca chiaru si procederea din congregatiunea trecuta a urmatu mai multu din pré multu zelu spre a-si indeplini chiemarea. —

Intre obiectele congregatiunei de adi de mai mare insemnatate a fostu cestiunea impartirei comitatului in preturi, carea comitetulu permanentu in maioritatea sea — firesce neromâna — voindu a o amâná pâna la organisatiunea definitiva a comitatului, a resolvat'o deocamdata astfeliu, cá sa se transpuna oficiului comitatensu spre a elaborá acest'a unu proiectu potrivitu pentru impartire, — carele inainte de organisarea definitiva a comitatului negresitu ca nu se va pertractá in plenulu congregatiunei. — Proiectulu româniloru prin carele impartirea gat'a se propuse congregatiunei numai spre acceptare, nu se acceptà din partea maioritatei, cá materialu pretiuitu insa se indrumà si acest'a la oficiulu comitatensu, cá sa le deschida ochii din vreme prieteniloru nostri, care e durerea nóstra? (Noi nu avemu alte dureri decâtu o administratiune corespundietóre. Red.) O voru considerá-o ei, negresitu si despre acést'a ne garantéza cuventulu loru datu chiaru in decursulu congregatiunei. Numai câtu considerarea acést'a, nóue póte ca nu ne va vení la socotéla!*)

Altu objectu de insemnatate fu, cestiunea dreptului de proprietate asupr'a edificiiloru din Sibiiu si Sebesiu folosite pâna acum'a de magistratele urbane si scaunale. Edificiile acestea ce e dreptu ca se numera totu-déun'a intre edificiele cetâtiei. Inse totu atâtu de adeveratu este ca ele se afla in usulu atâtu alu cetâtiei, câtu si alu scauniloru respective; de óre-ce oficialii amenduror'a le-au folositu cá locuri de resiedintia a oficieloru loru, fâra cá scaunele sa fia platitu vre-o chiria. Acum'a dupa ce cetâtile Sibiiu si Sebesiu se constituira cá orasie cu magistrate regulate 'si insusira loru eschisivu edificiele acestea pre cându scaunele respective si-au perdutu usulu la ele si pe de alta parte trebuie sa contribuie la chiri'a edificiiloru, in cari s'a asiediatu oficiolatulu comitatensu.

---

*) Observarea acést'a erá fórte pretiósa, déca veniá inainte de congregatiune si acest'a s'aru fi pututu face inainte de congregatiune déca noi nu ne-amu increde pré tare in puterile geniului nostru cu care improvisâmu si lucrurile cele mai dificile dupa cum da momentulu. Cestiunea arondârei e destulu de matura de a fi resolvita pentru ca o administratiune mai buna este neaperatu de lipsa. Comunele românè si in specialu Avrigulu, Orlatulu etc. suntu probe nedisputabile, ca cu câtu remânu mai indelungu in starea loru de acum, cu atâtu e mai reu de ele. Acést'a se vede ca a indemnatu pre unii din representanti a se gândí din vreme si a elaborá proiectulu, pretinsu si de ministru in emisulu seu.

In afaceri comitatense nu tienemu de consultu sa facemu strategii diplomatice, ci sa cautâmu de interesele poporului representatu in congregatiune si sa le spriginímu din tóte puterile. Déca erau barbatii nostri „ilustri" toti in congregatiune si, nota bene, intielesi, póte ca proiectulu avé o sórte mai buna, care sa ne vina la socotéla. R.

Pentru conflicte de feliulu acest'a contiene dispositiuni detaiate art. de lege XXXIII 1875 si astfeliu tóta cestiunea aru vení sa se reguleze in sensulu dispositiuniloru acestor'a.

In fine nu putemu lasá neamintitu, ca dlu comite supremu spre a dovedí ca staruiesce din totu de-adinsulu pentru legalitate, dispuse ca tóte projectele, propunerile si intrebârile câte se ivíra sub decursulu congregatiunei sa se anuncia totu-déun'a in 3 limbi; adeca in limb'a statului si in celelalte dóue limbi protocolare.

Déca e inse, cá acést'a sa se intemple totu-déun'a astfeliu si déca limb'a statului neintielésa de membrii congregatiunei trebuie sa paradeze in tóte congregatiunile nóstre; aru fi póte dreptu si legalu cá sa se atribuie mai multa atentiune si limbei nóstre si dupa cum se traducu tóte actele din limb'a magiara in cea germana si viceversa, asiá sa se ingrijasca totu-déun'a si de tempuriu si de testuri corecte române, pentru cá sa nu se mai suplinésca lips'a acést'a in decursulu sessiunei insesi si intr'unu modu câtu de defectuosu, dupa cum 'lu provóca momentulu.

Asemenea s'aru cuvení si dupa ce referadele in sensulu legei au sa le faca notarii, nici unulu inse dintre domnii notari actuali, nu sciu intru atât'a limb'a români, incatu se póta functiuná corectu cu ea, aru fi o recerintia legale cá unu postu de notariu sa se confere unui individu versatu pre deplinu si in limb'a romàna.

Bucuresci, 13 Decembre 1876.

In sfersitu comitetulu insarcinatu de câtra camera cu urmarirea fostiloru ministri dati in judecata a purcesu la fapta. Siepte dintre invinovatiti au fostu citati si anume dnii: I. Florescu si A. Lahovari pe diu'a de ieri, la un'a óra dupa amédi, iéra dnii Catargiu, Mavrogheni, T. Rosetti si Maiorescu pe Duminec'a viitóre.

Inca Joi s'a fostu respanditu in orasiu sgomotulu, ca bucurestenii se voru aduná cu miile in délulu Metropoliei unde avea sa se faca interogatoriulu. Vineri s'a ivitu scirea, ca acusatii au hotaritu a se presentá. Cu tóte aceste Sambeta, pâna sér'a nu s'a pututu observá vre-o deosebita agitatiune in publicu.

Dumineca pe la 12 óre nu erau decâtu vr'o suta de ómeni inaintea localului adunâriloru. Unii veneau, altii se intorceau acasa; astfeliu pâna la 1 óra acestu numeru a remasu statornicu. Se vorbiá, ca interogatoriulu nu are sa fia publicu si se sustienea, ca elu trebuesce sa se faca in fati'a intregei natiuni, chiaru a intregei lumi. In sfersitu, paremi-se unu membru alu comitetului, dlu Voinovu, a esitu spunendu câtoru-va din cei apropiati, ca interogatoriulu nu va fi publicu. Cu tóte aceste putienii ómeni au remasu, dorindu sa véda pe acusati sosindu.

La 1 óra insa, in locu de acusati, au sositu doi tramisi ai loru, aducendu nisce scrisori, in care fiacare dintr'ensii declara indeosebi, ca neputendu recunósce dreptulu comitetului de a instruí, crede de prisosu a se presentá si ca nu se va presentá si apará decâtu inaintea curtiei de cassatiune. Comitetulu a refusatu a primi aceste declaratiuni dela altu cine-va, decâtu din mân'a citatiloru. Ele au remasu la cuestur'a camerei.

Astfeliu diu'a de eri ne-a pusu in fatia cu o cestiune acuta. Comitetulu in citatiunile sele, amenintia pre acusati, ca déca nu se voru presentá de buna voie, se voru eliberá mandate de aducere. Acum nu remâne dar' decâtu cá comitetulu sa purcéda la arestare, ori cá elu sa renuntie la instructiune. Pâna acum nu se póte spune, pentru care dintre aceste dóue alternative se va hotarì.

Astadi lumea numai resonéza cá si cu câte-va luni mai nainte. Faptulu, ca comitetulu a citatu pre acusati tocmai in délulu Metropoliei si tocmai intr'o di de Dumineca ne incredintiéza, ca elu intentioná sa faca interogatoriulu in publicu si sperá ca se va inscená o manifestatiune de masse contr'a acusatiloru. Lumea inse a remasu departe de délulu Metropoliei. Si intr'adeveru e mare deosebire intre ide'a de a vedé unu ministeriu inaintea inaltei Curti de cassatiune si intre ide'a de a vedé pre nisce vechi boieri cá si Catargi, Rosetti, Cantacuzino si Mavrogeni stându inaintea unoru ómeni cá si Flev'a, Misailu, Voinovu, Giani si Stolojanu. Nu este in acésta tiéra deosebire de rangu si e bine, ca nu este: e inse o deosebire de valóre etica si istorica. Sa fie dreptate, dicu toti, dar' drépta sa fie dreptatea si data intr'o forma cuviinciósa. Pentru aceea Catargi pusu inaintea curtii de cassatiune este o scena solemna; iéra Catargi pusu inaintea dlui Flev'a este o scena pre care românulu normalu nici nu si-o póte gândí.

Acést'a me face sa crediu, ca comitetulu nu purcede la arestâri, si me face sa me temu, ca hotarindu se a purcede, elu va provocá urmâri grele. — Incepu a me convinge, ca in acésta tiéra, nu totu, ce sbóra, se si mânanca.

Dar', in sfersitu, inca in acésta septamâna comitetulu va trebuí sa ia vr'o hotarire.

Despre resbelu nu ve potu spune nimicu. Atitudinea Romaniei urméza a fi care a fostu. Tóte scirile, care se ivescu despre pregatirile, ce s'aru fi facându spre a luá parte la resbelu contr'a Turciei suntu neintemeiate. Pregatirile se facu, dar' se facu spre a fi facute in fa. Suntu in Romani'a români, care credu ca va fi bine, suntu ómeni, care credu ca va fi necesaru, cá Romani'a sa se alipésca câtra Russi'a; nu suntu inse ómeni, care sa fia gat'a a se luptá pentru acésta idea; nu este unu partidu resboinicu. Astfeliu doresce Bratianu, dar' nu doresce cumpetatulu Sturdz'a, doresce Florescu, dar' nu doresce Catargiu, omulu de bunu simtiu. Si intre asemenea dispositiuni participarea româniloru celu putienu nu este probabila.

Bugetulu pre anulu 1877 este dejá sanctiunatu de Maj. Sea si póte pâna astadi este si promulgatu in dieta. Audimu ca bani suntu destui in cass'a statului si cum sa nu fia, cându s'a crutiatu dela acatolici 15,000 fl. Acesti bani voru fi si spornici cá filerulu veduvei si voru intretiené cass'a statului totu plina — pâna cându se va golí.

Scirile despre conferintiele ministeriale comune la Vien'a iéra a mai scosu din flegma pre diuariele magiare din Budapest'a. S'a vorbitu vr'o câte-va momente de resolviri importante in afacerea orientala; ba erá vorb'a ca Austro-Ungari'a inca sa intre in actiune la erumperea eventuala a resbelului. „P. N.“ numai decâtu se scóla cá unu leu si striga ministriloru sa nu cuteze sa decida asiá ce-va. „Atât'a valóre“ dice citat'a fóia, „are la noi constitutiunalismulu?“ Ce cugeta Col. Tisza: póte elu pasí inaintea dietei cu pretensiunea sa imparta Turci'a? Crede Col. Széll ca parlamentulu i va votá o grositia? Andrássy se insiéla, déca crede ca póte pre cale constitutiunala urmarí astfeliu de politica si póte incepe unu resbelu, care infióra pe natiunea ungurésca pâna in cea din urma fibra a inimei. Deci va fi bine a se lasá definitivu de ide'a de a ocupá Bosni'a. Nu mergemu contr'a turcului. Déca trebuie sa mergemu, sa ne duca contr'a russului!“

Ambasadorii Károlyi si Beust au sositu la Vien'a.

Despre miscâri de trupe in launtrulu Austro-Ungariei, se vorbesce si se scrie mai multu afara de limitele monarchiei. Asiá cetimu intr'o corespundintia din Vien'a a foiei berlinese *„National Zeitung“* urmatórele:

„Astadi sum in pusetiune de a-ti impartasí unele detaiuri despre intentiunat'a concentrare a trupeloru austriace. Gat'a de plecare se voru face trei corpuri, fia care de câte 30,000 ómeni. Celu dintâiu 'si va avé loculu seu de concentrare in Transilvani'a, sub comand'a vice-maresialului bar. de Ringelsheim; alu doilea lânga Sav'a sub comand'a vice-maresialului Mollinary; alu treilea in Dalmati'a sub comand'a Fz. M. bar. Rodich. Capu alu statului maioru este denumitu generalu-maiorulu Guranu. Mai departe la cuartirulu generalu se alatura vice-maresialulu Sindici. (Dóra Scudier, câci vice-mar. Sindici nu esista). Transportarea celoru dóue corpuri din urma de lânga Sav'a si din Dalmati'a pretinde pregatiri estraordinarie; pentru o divisiune suntu de lipsa, numai putienu, decâtu 9000 de animale, pe cari sa se incarce cele necesarie pentru trupe. In Bosni'a si in Erzegovin'a nu suntu nici câli, nici potece si asiá si munitiunea si proviantulu trebuie purtatu cu animale deprinse a purtá poveri.“

Coresp. asigura mai departe de nou ca pregatirile aceste militarie nu insemnéza nici decâtu ocupatiune séu actiune, ci suntu numai si numai mesuri de precautiune.

Corespundinti'a nóstra din Bucuresci ce o publicâmu la altu locu ne comunica date destulu de interesante, din cari ne putemu face o icóna despre starea lucrariloru din Romani'a. Corespundentii diurnaleloru straine inse zugravescu situatiunea mai intunecatu. Pentrucá publiculu nostru sa aiba idea ce scriu acei corespundenti, gasimu cu cale a reproduce in estrasu unele, despre cari viitoriulu celu mai de aprópe ne va incredintiá intru câtu au fostu intemeiate séu neintemeiate. „P. Ll“ dela 28 Decembre publica o coresp. orig. din Bucuresci dela 21 Decembre, carea se incepe cu cuvintele: „Cetatea iérasi este plina de sgomote despre schimbâri in ministeriu! Corespundinti'a sustiene mai departe ca ministeriulu de culte si justitia si-au insinuatu dejá demissiunea pentru casulu cându camer'a aru votá bugetulu pre 1877 asiá dupa cum 'lu propune comissiunea financiara. Mai departe spune ca in sinulu ministeriului a avutu locu o cérta fórte acuta pentru tramiterea dlui Demetriu Bratianu la Constantinopole in missiune diplomatica, care missiune erá promissa dlui Ioanu Ghic'a. Corr. anuncia cá unu ce siguru ca ministrulu de resbelu Slaniceanu 'si va primí câtu mai curendu demissiunea dela Domnitoriulu Carolu, pentruca, dice cor., incapabilitatea si cu deosebire lips'a de talentu organisatoriu a ministrului s'a doveditu pré pe fatia.

La unu prândiu festivu, ce'lu dete principele, nu de multu, au fostu invitati ministri dati in judecata: Lascaru Catargiu, Florescu, Teod. Rosetti si Boerescu.

Alta corespundintia dela 22 Decembre reproduce unu passagiu din *„Curierulu Financiaru“* prin care se infatisiéza situatiunea financiara cá un'a din cele mai deplorabile. La 1 Maiu financiele erau regulate. Atunci deficitulu statului erá 16 milióne, provenitu din restantiele de imposite si contributiuni. Astadi este deficitulu celu putienu de 37 milióne si amploiatiloru si pensionariloru nu li-se platescu lefile regulatu si cu detragere de 15—25 percente etc. etc. Si tóte aceste cu-i se ascriu? — Guvernului „democraticu“ de astadi.

Câtu pentru schimbarea ministeriala mai ca va avé dreptu cor. dupa câte se aude pre câi private din Romani'a. Cu tóte aceste scirile diurnaleloru din Budapest'a si Vien'a trebuie luate cu multa precautiune.

Sciri din Belgradu anuncia ca ministeriulu de resbelu desvólta o activitate estraordinaria asiá incâtu in diu'a de 3 Ianuariu sa se póta incepe ostilitâtile. Rusii se astépta si grupe mai mici sosescu si acum preste Cladov'a in tóte dilele.

Abiá au resunatu salvele tunuriloru serbesci de pre bastiunile Belgradului spre a salutá flamur'a austroungara si ai dá satisfactiune si „P. Ll.“ dela 27 Decembre anuncia unu atentatu nou din partea serbésca, de astadata asupr'a vaporului „Hildegarde.“ O puscatura s'a datu asupr'a vaporului tocm'a cându trecea in dreptulu unui satu serbescu din josu de Belgradu. Fiindu inse fórte intunerecu nu a potutu fi observata directiunea din care a urmatu puscatur'a, dar' nici pre vaporu nu s'a gasitu vr'o urma. — Póte ca n'a fostu nimic'a.

Principele Vrede se pare ca s'a saturatu de Belgradu. Se dice ca aru dorí sa se stramute la Bucuresci in locu bar. Calice. Se mai adauge ce-va mai in urma si adeca aceea, ca principele Vrede s'a preumblatu deunedile pré cavaleresce cu Monitorulu câci a trecutu preste linia, carea, conformu § 19 alu tratatului de Parisu trebuiá sa o respecteze.

Afacerea monitoriului a facutu multu sânge reu in Russi'a. Press'a rusésca e plina de amenintiâri indreptate asupr'a Austro-Ungariei. „Ruski mir“ dice ca Austro-Ungari'a nu se pré deosebesce de Turci'a in purtarea sea cu slavii. „St. Pet. Wjed.“ declara ca déca Austro-Ungari'a s'aru incurcá cu Serbi'a, Russi'a nu póte stá cu mânile in sinu. „Golos“ amenintia dicendu ca afacerea „Maros“ va avé inca urmâri pentru Austro-Ungari'a.

Memoriulu comitetului bulgaru.

Reproducemu dupa „Timpulu“ acestu actu, care este parte intregitóre a acteloru ce constitue cestiunea orientului, lasandu sa premérga nimerit'a introducere ce i o face numitulu diuariu:

Suntemu rugati, dice „Tempulu“, a publicá urmatoriulu actu pe care unu comitetu de bulgari emigrati, l'a adresatu ministriloru de afaceri straine ai mariloru puteri europene. 'Lu publicâmu, observandu insa ca aspiratiunea de a incorporá Traci'a si Macedoni'a intr'unu statu esclusivu bulgaru este atâtu de nedrépta pe câtu este periculósa. Amorulu propriu natiunalu nu trebue sa orbésca pe bulgari pâna a crede ca Europ'a aru consimtí la inlocuirea suprematiei turcesci asupr'a macedoneniloru si albanesiloru cu aceea a bulgariloru. Apoi nici acele popóre n'aru suferí-o.

Eata articululu insusi:

„Escelentia! Avemu onórea a ve comunicá prin present'a adresa, programulu natiunalu bulgaru, care a fostu elaboratu si aprobatu intr'o adunare tienuta in Bucuresci la 19 Novembre, anulu acest'a si la care au luatu parte representantii emigratiunei bulgare, posedandu totu odata si mandatulu fratiloru loru cari se afla sub jugulu turcescu.

„Acestu programu formuléza dorintiele natiunei bulgare si constitue bas'a pe care s'aru putea radicá viitoriulu edificiu alu statului bulgaru si anume:

„1. Reconstituirea statului bulgaru, cuprindiendu Bulgari'a propriu disa, Traci'a si Macedoni'a, in care populatiunea in marea sea maioritate este bulgara.

„2. Statulu bulgaru autonomu si independentu se va basá pe o constitutiune elaborata de o adunare natiunala alésa de poporu.

„3. Legi speciali voru fi elaborate totu de acésta adunare pentru tóte ramurile administratiunei, conforme cu spiritulu constitutiunei si cu trebuintiele poporului.

„4. Cele-lalte natiunalitâti respandite printre natiunalitatea bulgara, se voru bucurá de acelea'si drepturi civili si politice cá si bulgarii.

„5. Servitiulu bulgaru si instructiunea suntu obligatorii pentru totu cetatiénulu bulgaru.

„Fia-ne permisu a insocí acestu programu cu câte-va reflessiuni destinate a luminá, pe Escelenti'a vóstra, asupr'a vederiloru ce au presidatu la elaboratiunea lui.

„Mai intâiu este adeveratu fâra contradictiune ca pacea in orientu nu póte fi asigurata, decâtu sustragendu provinciele bulgare de sub guvernamentulu monstruosu, care le conduce actualmente.

„Poporulu bulgaru are dreptulu, cá ori-ce altu poporu de a revindecá libertatea sea si de a-si avea guvernamentulu seu nationalu.

„De-si suntu dejá cinci secoli de cându domni'a turciloru s'a impusu cu forti'a brutala, patriei nóstre, bulgarii cu tóte aceste considera drepturile corónei bulgare cá nenimicite si esistande de facto.

„Prelungirea dominatiunei turcesci asupr'a provincieloru bulgare, nu mai póte fi admisa de nici unu bulgaru, câci ea aru insemná cum s'a probatu prea multu, esterminarea crestiniloru bulgari.

„Tóte reformele de introdusu de acestu guvernu, cá si constitutiunea despre care se face atât'a sgomotu nu suntu considerate de bulgari, cari cunoscu pe stapânulu loru, mai multu decâtu ori-cine altu, decâtu cá o pulbere asverlita in ochii Europei. Totulu a remasu si va remanea litera mórta si fanatismulu selbatecu alu turciloru va determiná restulu. Nu este transactiune possibila intre barbari'a asiatica si civilisatiunea europénа. Pentru a evitá deací inainte ori-ce versare de sânge, macelurile bazi-buzuciloru si ale cercheziloru in crestinii inofensivi, jafulu si devastatiunea, atribute necesarie ale acestoru horde inarmate, o ocupatiune straina care aru avea de scopu de a stabilí ordine in Bulgari'a si protegiá pre crestini, este absolutu necesaria. Bulgari'a cere acésta ocupatiune in numele civilisatiunei si umanitâtiei. Câtu despre limitele statului bulgaru, ele voru fi bine demarcate de o comissiune mixta care aru consultá populatiunile asupr'a locuriloru.

„Aflandu ca guvernulu otomanu smulge prin forti'a brutala adrese dela populatiunea crestina, adrese care trebuie sa probeze multiamirea ei de administratiunea actuala, subsemnatii in numele natiunei bulgare protestâmu contr'a acestoru nóue acte arbitrare.

„Natiunea bulgara nu póte sa-si inceteze lupt'a sea contr'a apesatoriloru sei actuali, pâna in diu'a in care complect'a satisfactiune va fi data dorintieloru sele legitime.

„Bulgarii au intretienutu totudéun'a relatiunile loru amicali cu popórele crestine, cari i incungiura si care suntu cá se dicemu astfeliu, fratii loru de sórta.

„Bulgari'a libera va fi inca si mai intimu legata cu statele crestine dejá constituite in peninsul'a balcaniloru. Tóte aceste state aliate prin traditiune si comunitatea de interese voru inlocuí cu demnitate acestu statu barbaru care se numesce imperiulu otomanu si care nu resida decâtu pe forti'a brutala esercitata de o minoritate fanatica si esclusivista asupr'a unei intregi populatiuni progresista si plina de viitoriu.

Rugâmu pre Escelenti'a Vóstra sa binevoiésca a luá in consideratiune acésta declaratiune, din partea nóstra si a spriginí cu tóta greutatea vóstra, caus'a justa a bulgariloru. Poporulu bulgaru intregu ridica rugi la ceru, cá dorintiele sele legitime sa fie audite si martiriulu seu sa inceteze pentru totu-déun'a.

„Bine-voiti, Escelentia, a primí asigurarea perfectei nóstre consideratiuni cu care ne subscriemu ai Escelentiei Vóstre, cei mai devotati servitori.

In numele comitetului bulgaru.
(Urméza iscaliturile.)
Bucuresci, 1 Decembre 1876.

Saliste 1876 in diu'a S. Andreiu

Dle Redactoru! Diu'a s. Andreiu s'a serbatu si estu-tempu cá si in anii trecuti, precum in intréga archidieces'a, asiá si in bisericele din Saliste, conformu conclusului sinodalu din 1874, insa cu acelu adausu ca aici indatorirea a emanatu din impulsu internu propriu, cá eflusu alu profundei recunoscintie, ce datoresce Salistea in specie umbrei sublime a marelui defunctu.

Serviciulu divinu s'a celebratu in aceea-si di cu tóta pomp'a cuvenita, la carea a luatu parte, afara de unu publicu fórte numerosu, inca si personalulu judecatorescu din locu, si intregu corpulu invetiatorescu — (afara de directorulu) — cu elevii scolei norm. capitale de aici.

Dupa finirea parastasului celebratu de preotimea locale s'a rostitu din partea invetiatoriului Ioachimu Munteanu unu cuventu funebralu, care cu permissiunea m. stimatei redactiuni 'lu alaturu aici cu rogarea cá, de ve-ti aflá cu cale sa binevoiti a-lu publicá in pretiuitulu diuariu „T. R.“ fundatu de acela'si mare Archiereu Andreiu.*)

Asociatiunea romaniloru pentru spriginirea invetiaceiloru si sodaliloru români meseriasi, va tiené adunarea sea generale Dumineca in 2/14 Ianuarie 1877 in sal'a Gimnasiului românu la 3 óre d. pr.

Agendele voru fi:

a) Raportulu comitetului.
b) Raportulu despre starea Cassei.
c) Alegerea comissiunei pentru revisiunea rapórteloru.
d) Alegerea comissiunei pentru inscrierea membriloru noi.
e) Alegerea membriloru comitetului.
f) Schimbarea statuteloru.
g) Propuneri relative la 'imbunatatirea stârei materiale a Asociatiunei.
h) Fipsarea bugetului pentru anulu 1877.

Din siedinti'a comitetului tienuta in 2/14 Decembre 1876.

Bartolomeiu Baiulescu
presiedinte.
Dr. Nicolau Popu
actuariu.

---

*) Cu parere de reu trebuie sa renunciâmu de asta data dela placerea de a publicá discursulu dlui I. Munteanu. Red.

Varietâti.

(†) Necrologu. In Cojocn'a a reposatu in dilele aceste venerabilulu betrânu Ioanu Nemesiu, tatalu dlui advocatu de aici Dr. Ioanu Nemesiu, alu notariului publicu din Brasiovu Petru Nemesiu si alu parochului din Gyorok Alessiu Nemesiu.

Fia-i tierin'a usióra!

⁂ Min. reg. ung. de financie prin emisulu de sub nr. 64350 a. c. a dispusu ca dela 1 Ianuariu 1877 incolo urmatórele comune se alature la cerculu perceptoralu reg. alu Sz. Udorheiului si adeca:

a) din cerculu perceptoralu alu Sz. Szt. Giorzului:

Bardotiu, Bibarczfalva, Racosiulu sup., Filea, Bationulu micu, Hermanulu ung., Olasztelek, Szaldobos, Telegdi-Baczon, Vargyas si Zombor.

b) din cerculu perceptoralu alu Sighisiórei:

Mecburg, Draosu, Archit'a, Felécu, Sacelu rom., Vidacutulu rom., Petecu, si Szederjes.

Mai departe prin emisulu de sub Nr. 65518 a. c. a dispusu deosebirea dela cerculu perceptoralu alu Albei Iuliei si alaturarea la cerculu perceptoralu alu Sabiiului a urmatóreloru comune:

Dai'a, Cacov'a, Capoln'a, Calnicu, Lancramu, Lazu, Lomanu, Pianulu de susu, Petreni, Recea, Rehau, Rechit'a, Sebesielu, Siugagu, Sasciori, Pianulu de josu, Sebesiu si Strugaru.

Asemenea suntu de a se alaturá la cerculu perceptoralu alu Turdei comunele din comit. Ariesiu Turd'a:

Hesdatu, Fenesiulu micu, Racosiulu rom., St. Laslo, Mehesiu, si Velcheru cari se tieneau pâna ací de cerculu percept. alu Clusiului; din cerculu perceptoralu alu Albei se alatura la alu Turdei comunele: Bradiesci, Cior'a super., Muncelu, Ofenbai'a, Sartosiu, Albacu, Vidr'a infer., Bistr'a, Certege, Vidr'a super., Neagr'a, Ponorelu, Scarisiór'a, Secatur'a si Câmpeni; in fine comunele din cerculu perceptoralu alu M. Osiorheiului: Iclandu-micu, Magyar Dellö, Orbeu muresianu, Oroiu de Câmpia, Iclandu-mare, Delliu rom. Petea, S. Margit'a, Soospatak, Ujfalu si Lechinti'a muresiana.

⁂ Comunicatiunea cu Romani'a. Despre comunicatiunea locuitoriloru fostului scaunu alu Sabiiului cu Romani'a ne da, dupa „S. d. T.“ cea mai buna ilustratiune unu conspectu alu magistratului sabiianu din care se vede câte passporturi s'au eliberatu dela 1 Ianuariu pâna in 5 Octobre 1876. Dupa acelu conspectu s'au eliberatu 3147 passporturi dintre cari 586 se vinu pre comercianti si caletori de sine statatori, pre cându restulu de 2560 se vinu pre servitori si lucratori. — Comunicatiunea cea mai mare cade pre lunile Februariu cu 536 si Martiu cu 456, pe Ianuariu cu 439 si Septembre cu 310 pre cându pre cele-lalte remâne sum'a de 290.

⁂ Adenci betrânetie. Servitoriulu dlui cons. gub. E Macelariu cunoscutu sub numele Fritzi a reposatu in dilele aceste dupa ce a ajunsu o etate de 92 ani, in cas'a numitului domnu, unde a petrecutu mai unu patrariu de seculu.

Sciri telegrafice.

Vien'a 27 Decembre. Banc'a natiunala austriaca va face propuneri mijlocitóre si le va comunicá celoru mai de aprópe conferintie de ministri.

Budapest'a 27 Decembre. Ministrulu presiedinte Tisza si ministru de financie Szél au plecatu la Vien'a. Majestatea Sea pléca astadi la Vien'a, unde va avé locu unu mare consiliu de ministri.

Belgradu 27 Decembre. Trupeloru li s'a datu dejá ordinu de plecare. Trnpele din cele dóue clase dintâiu se concentréza in districtele loru.

Aten'a 27 Decembre. Camer'a a votatu unu creditu de diece milióne pentru inarmâri estraordinarie si a incuviintiatu propunerea de a se convocá 120,000 ostasi.

Constantinopole 26 Decembre. Midhat pasi'a a cercetatu astadi pre delegatii puteriloru la conferintia, s'a pronunciatu asupr'a garantieloru si conlucrârei gendarmeriei straine, n'a vorbitu inse de refusare. Salisbury a dechiaratu sultanului, ca tóte puterile staruiescu unanimu pre lânga pretensiunile loru; la casu ca aru fi refusate voru plecá toti ambasadorii. — Conferinti'a cea mai de aprópe va fi joi; pórt'a va face cunoscute atunci hotaririle sele. Armistitiulu s'a prolungitu pe 14 dile. — Edhem pasi'a este denumitu presiedinte alu consiliului de statu. Odian Effendi merge in missiune speciala financiala la Parisu si Londonu.

Constantinopole 27 Decembre. Se pare a fi siguru, ca pórt'a nu va refusá eu bloc tóte propunerile puteriloru. Spre a frânge resistinti'a portiei, se pare ca delegatii suntu aplecati a se demite la negotiâri asupr'a unoru detaiuri, déca voru fi sustienute principiele pronunciate. Majoritatea diplomatiloru se silesce a evitá ruptur'a intre sine si pórta.

Constantinopole 27 Decembre. Se presupune ca pórt'a se va ferí a dá unu respunsu evitativu la hotaririle conferintiei, cu tóte ca Angli'a o admonéza de a nu face resistintia reformeloru din proiectulu conferintiei.

Vien'a 28 Decembre. Consiliulu comunu de ministri a desbatutu numai afaceri curente. Scirile alarmatóre (Despre mobilisarea a trei corpuri de câte 30,000. in Transilvani'a, Ungari'a de sudu si Dalmati'a?) suntu inventate.

Vien'a 28 Decembre. Marele principe Nicolai, carele este bolnavu in Chisineu de o inflamatiune a pelitiei ventrale, a datu spre insanatosiare; reconvalescenti'a inse progreséza incetu. — FZM. baronu Rodich fu primitu de archiducele Albrecht in audientia.

Constantinopole 28 Decembre. Pórt'a perhorescéza ori ce ocupatiune, numésca-se ea cum s'aru numí si acceptéza numai o parte din program'a conferintiei. Midhat pasi'a a cassatu legea despre reductiunea datoriiloru de statu turcesci si va propune cameraloru turcesci o lege nóua pentru regularea financieloru statului.

Londonu 28 Dececmbre. „Morning-post“ comunica dupa cam se pare oficiosu: Angli'a nici odata nu a avutu intentiunea de a chiamá a casa flot'a din sinulu Besic'a, séu de a intrerupe relatiunile diplomatice cu pórt'a.

Vien'a 29 Decembre. Consiliulu comunu alu ministriloru n'au conclusu nici unu feliu de mobilisare. Actiunea numai atunci va fi de lip'a, cându se voru vedé amenintiate interesele monarchiei in decursulu resbelului russo-turcescu, ceea ce contelui Iuliu Andrassy nu-i insufla nici o grija. Imperatulu a aprobatu conclusele consiliului de ministri.

Constantinopole 29 Decembre. Pórt'a perseveréza in opositiune fatia cu program'a conferentiei. De aceea flot'a englesa parasesce sinulu Besic'a.

Versailles 29 Decembre. Senatulu a acceptatu bugetulu dupa cum l'a votatu camer'a.

Belgradu 29 Decembre. Fói'a oficiale anuncia in privinti'a demissiunei ministeriului ca ministrii actuali remânu in posturile loru pâna la o resolutiune definitiva a principelui.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Decemvre 1876.

Argintu	113 65
Galbinu	5 94
Napoleonu d'auru (poli)	9 98
Valut'a nóua imperiale germâna	61 50

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**
Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

La numerulu de astadi se adauge Foisiór'a Nr. 25.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½, anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nr. 102. **ANULU XXIV.**

Sabiiu 23 Decembre 1876. (4 Ian. 1877.)

Ce va mai urmá ?

Ce va mai urmá? Ce se va mai intemplá? ce o sa mai vina preste capulu nostru ? — Eata intrebâri simple, destulu inse de serióse, ce se ventiléza — astadi in tóte pârtile, — pâna la clasele cele mai inferióre ale poporului. — Vedemu ca situatiunea politica devine pe dî ce merge totu mai critica, ca trebile se incurca totu mai tare, ca norii se ingrósia totu mai multu, iéra viforulu ce se pregatesce de tempu indelungatu amenintiandu-ne cu erupere, se apropia totu mai multu de noi ; si cu tóte acestea pâna astadi inca totu intunerecu fâra lumina ! De aceea nimenea nu cutéza inca a cercá astadi deslegarea intrebâriloru mentiunate, nimenea nu póte scí : unde va pogní si unde va crepá ?

Atât'a numai, ca ingrigirile suntu si devinu, pe dî ce merge totu mai mari, ele crescu intocmai dupa cum inaintéza tempulu. Sa nu ne prinda mirarea, déca si poporulu nostru celu impilatu ingrijatu de sórtea sea, se intréba : ce o sa mai vina óre preste capulu nostru ? Sa ne mirâmu insa mai multu, cum domnii nostri, in mân'a câror'a este astadi stapanirea, marirea si poterea, acei domni, cari prin purtarea loru fatia cu noi dau semne, cá si cum acésta marire si potere li s'aru fi datu cu donatiune pe secoli inainte, cum dicu chiaru si ei suntu neliniscíti, si nemultiamiti cu starea actuala presenta, privindu la viitoriulu nesiguru cu frica infioratóre. Celu ce se indoiesce despre acést'a, sa iá a mâna diuariele magiare dearendulu, si se va convinge. Eata intre altele ce scrie „Pesti Napló" din ajunulu craciunului loru. Averea, dice, nu se mai castiga astadi prin munca onesta, ci prin perdevara, prin insielaciuni si defraudâri, si dupa ce descrie decaderea religiositâtiei, a moralului si a virtutiloru crestinescí, cu cele mai triste colori, trecendu la situatiunea politica, dice : „In launtru crisa, in afara resbelu, inlauntrulu monarchiei desbinâri, in afara pericolu. Viitoriulu ni este nesiguru, ér' politic'a ni se schimba totu mereu pe fia-care dî. Facemu concessiuni necurmate muscalului in orientu, ér' austriaciloru aici acasa. Incungiurati apoi de atâti'a pericoli, espusi la atâtea atacuri ni-a scadiutu poterea, din care causa adversarii ni s'au facutu cutediatori, barbatii nostri de statu, nu stau la inaltimea positiunei loru".

Asiá dara nici chiaru domniloru nu le convine, nu suntu multiamiti cu lucrulu mâniloru loru, nici chiaru cu situatiunea creata nu de altii, ci esclusivu numai de densii, ér' fric'a de panslavismu, respective de muscalu inca-i incomodéza câtu de tare. Dar' domnii, cá ómeni sireti si isteti cum suntu ei, totu mai credu, ca la o catastrofa eventuala, dómne padiesce, si cu muscalulu se voru scí impreteni totu asiá de bine, dupa cum s'au impretenítu mai deunadi cu némtiulu, ér' astadi cu turculu, cârui'a de câteva dile incóce se totu pregatescu a-i duce daruri la Tiarigradu. De aceea mai slabindu ce-va din poft'a de a se bate cu muscalulu se reintorcu la valachi, respective la corifeii, la inteligint'a loru, pe carea densii aru avea pofta, pe semne, a curatí odata de pe fati'a pamentului, câci apoi lasa, ca cu plebea valacha o aru scí ei ce sa lucre mai tardîu. Dá, sa-mi credeti nu e siaga, a trecutu de gluma. Eata pe scurtu istoriculu lucrului, dupa cum 'lu aflâmu in diuariulu „Magy. Polgár".

Partid'a asiá numita hiperliberala, séu liberala independenta, formata paremi-se in lun'a lui Maiu a. a. in camer'a din Budapest'a, 'si creà si ea de curendu unu diuariu intitulatu „Közvélemény" (Opiniunea publica) redigiata de arménulu Lukács Béla. Acest'a numai decâtu la inceputu spre a se recomendá lectoriloru sei, produce unu art. intitulatu : „Az oláhok lázadnak". Adeca : „valachii se rescóla". „In Transilvani'a dice umbla tempuri ciudate, romanimea se rescóla, domnii fugu spre a se scutí pre la cetâti, agitatiunile („bujtogatások" terminu usitatu la an. 1848) decurgu necurmatu. Gravitarea se face câtra tiér'a muscalului si Romani'a, si partea dincóce de Királyhágó, ca adi mâne o sa o vedeti acoperita de flacara. Ungari'a se va despoiá, de aceea regimulu sa aiba bine de grigia din capulu locului, cá sa sugrume atari manifestâri, cu unu cuventu, sa ajute magiarimea pâna inca o mai póte ajutá, se incépa cu inchisorile prin temniti. Atât'a „Köz. vél." Dar' acum sa vedeti ce n'ati mai vediutu ! Armeniloru si renegatiloru dela „Magy. Polg." li se rupe inim'a de mil'a valachiloru, voru a-i luá sub scutulu loru, si parendu-le ca „Köz. vél." inca totu n'au atacatu de ajunsu cum trebuiá pe acesti valachi rebeli, infrunta aspru pe cei dela „Köz. vél" cum de au cutediatu a publicá atari scornituri, culese din ventu, facendu-i atenti, cá alta data sa fia mai voinicosi sa nu se arate asiá fricosi, câci prin atari scornituri n'aru face alta, decâtu numai s'aru lingusí corifeiloru români, cari apoi aru poté face intrebuintiare cá si cându magiariloru li-aru fi frica de valachi.

Dupa ce mai insira apoi „Magy. Polg." câte tóte, cum adeca poporulu românu e fricosu si amaritu cá vai de elu, cum acest'a astadi nu mai da ascultare corifeiloru sei, — dice : „iér' cându corifeiloru acestor'a le-aru mai vení totusi poft'a de a agitá, óre temnitiele de ce tréba sa fia? Dapoi ca intr'o singura di se póte curatí natiunea intréga." Ati fi mai crediutu ómeni buni, ca astadi, cându magiarii recunoscu apropierea pericolului pre care ni-lu prevestescu in tóta diu'a, sa le mai vina poft'a numai iéca asiá cá din bunu seninu, cá sa umpla temnitiele cu valachi, cu ómenii cei mai liniscíti si mai iubitori de pace, astadi de pe fati'a pamentului. Poftimu ! judece lumea : cine suntu acum agitatorii si bujtogatâii? Amu ajunsu dara, cá sa nu mai fimu siguri de viétia in casele nóstre, in mijloculu familiei nóstre, cá se nu mai scimu in care momentu la denunciârile minciunile reutacióse a le nu sciu cui, sa fimu aruncati prin temniti, si sa ne aducemu aminte de sórtea nenorocitiloru bulgari.

Asculta-va óre regimulu de sfaturile ce i le dau astadi redactiunile : „Köz. vèl." si „Magy. polg." ? Noi nu scimu. Deocamdata nu ne este permisu a crede acést'a. Intr'aceea pre câtu tempu va fi intunerecu, — care nu va mai puté tiené multu, si parca cându se va respandí mai multa lumina asupr'a situatiunei presinte, vrendu nevrendu inca totu ne vomu mai intrebá : Ce va mai urmá ? ce se va mai intemplá ? ce o sa mai vina preste capulu nostru ? Sa nu uitâmu ca asteptâmu serbatórea nascerei fiiului lui Dumnedieu. Sa fimu siguri, ca Tatalu, carele a scutitu pe fiiulu seu dinaintea tiranului Irodu, ne va apará si scutí si pre noi. Sa fimu tari in credintia, câci numai credinti'a nóstra ne va salvá. —u.

* * *

Noutâtile cele mai interesante le afla cetitorii sub rubric'a „Sciri telegrafice", cari variaza cu fia-care dî. Un'a inse, care nu merita a fi ignorata si care nu se afla intre scirile telegrafice este alegerea lui Kossuth de deputatu la Czegléd si alt'a care merita mai multu de a o scí, déca este adeverata, ca Kossuth primesce mandatulu si vine sa-si ocupe loculu in dieta. Pentru cá sa-lu aduca au si plecatu o deputatiune de 130 —150 capete spre Itali'a, totu ómeni din partid'a regimului. Sa te mai miri, déca preste vre-o luna, dóue, lu vomu vedé si ministru presiedinte in Ungari'a ?

* * *

Magiari si magiarismu.

(Urmare.)

Déca ómenii muncescu si suntu siliti a pune la dispositiunea statului o parte din rodulu osteneleloru loru ei potu pretinde dóue lucruri : unulu, cá statulu sa nu céra decâtu din prisosulu loru, altulu, cá elu sa le dea anumite folóse in schimbu pentru partea ce a luatu din rodulu osteneleloru loru. Administrati'a magiara a luatu dela noi preste prisosulu disponibilu si apoi nu ne-a datu aprópe nimicu in schimbu. Numai o fórte mica parte din banii care s'au luatu dela noi au fostu chieltuiti in folosulu nostru ; o parte mai mare s'a cheltuitu spre stricarea nóstra ; alta parte totu atâtu de mare s'a chieltuitu pentru lucruri, de care nu erá trebuintia, si, in sfersitu, cea mai mare parte s'a chieltuitu spre stricarea intregei tieri.

Numai decâtu administratiunea financiara a consumatu pre fiesce-care anu câte-va milióne fâra nici unu motivu binecuventatu. Suntu cu deosebire chieltuielile de esecutiune, de care e aici vorba. Suntu casuri, in care contribuabilii din adinsu nu platescu dârile, contestându legalitatea loru ori sperându, ca in curendu voru ajunge a nu fi siliti sa le platésca. Acést'a erá casulu in Ungari'a pâna la 1866 si cu deosebire dela 1860, cându magiarii indemnau pre ómeni a nu platí dârile la némtiu, fiindu-ca némtiulu nu e in dreptu sa le céra. Dela anulu 1866 inse contribuabilii nu contestau legalitatea dâriloru si nici nu sperau ca voru ajunge a fi scutíti de densele. Déca ei nu plateau, erá cá economí'a celoru mai multi nu producea atât'a, cá dârile sa póta fi platite cu inlesnire. Celoru mai multi le venea greu, ori chiaru preste putintia a se lipsí de o suma atâtu de mare cá si aceea, cu care erau impusi. Astfeliu, déca inainte de anulu 1866 necesitatea justificá esecutiunea, dupa anulu 1866 ea erá o nedreptate. O administratiune seriósa, ivindu-se necesitatea esecutiuniloru, numai decâtu aru fi cautatu a-si dá séma despre causele ei ; si déca administrati'a magiara aru fi facut'o acést'a, s'aru fi incredintiatu, ca impositele parte suntu pré mari, parte suntu reu distribuite. Numai unele clase economice trebuiau sa fie esecutate ; cata vreme altele, avendu destulu câstigu, plateau dârile cu inlesnire : dovéda ca unele erau pré multu, iéra altele pré putienu impuse. Nu remânea dar' decâtu se scademu dela unii si sa incarcâmu la altii. Acést'a nu o puté face administratiunea magiara, fiindu-ca i lipseau cunoscintiele statistice comparative. Astfeliu in locu de a fi cautatu sa indrepteze reulu din temelii a urmatu cu esecutiunile, chieltuindu miliónele contribuabililoru numai, pentruca nu sciea de unde sa apuce lucrulu, ori pentru ca-i lipsea bunulu cumpetu de a renuntiá deocamdata in interesulu desvoltârii economice la realisarea câtoru-va dorintie nationale. Nimicu inse nu demoraliséza pre contribuabilu mai multu decâtu chieltuelile de esecutiune, prin care elu este silitu a dá mai multu decâtu chiaru si multulu, care i se cere si acést'a spre unu scopu, care nu are nimicu comunu nici cu statulu nici cu contribuabilulu, de óre-ce acelu esecutoru nu este decâtu unu omu, care traiesce bine si adese-ori pré bine din impregiurarea, ca contribuabilulu nu 'si póte platí dârile. Pentru aceea o administratiune care scie „de ce e vorb'a", totu-déun'a aduce cele mai mari sacrificie spre a evitá esecutiunile. Administratiunea magiara n'a intieles'o acést'a si prin urmare nu póte fi lucru mai firescu decâtu cá contribuabilii sa-o ia dreptu despoiatore. Si va trebuí sa tréca multa vreme pâna ce o administratiune seriósa sa isbutésca a face pre contribuabilii din Ungari'a a intielege, ca este in interesulu loru a platí dârile, cu care suntu impusi.

Eata dar' câte-va milióne chieltuite 'spre ruin'a economica a tieriei si spre demoralisarea contribuabililoru. Acéste suntu milióne, care nu suntu scrise in budgetu, tocmai pentru aceea inse mai rele decâtu tóte, fiindu-ca ele suntu chieltuieli neprevediute, si déca in anulu acest'a contribuabilii chieltuiescu unu milionu pentru esecutiuni, in anulu viitoriu statulu va puté incasá cu unu milionu mai putienu si va trebuí sa faca mai multe esecutiuni. Cadiutu odata pe clina, elu se rostogolesce inainte cu repeziciune sporita.

Alte milióne a chieltuitu ministeriulu aperârii nationale pentru unu lucru, care e celu putienu de prisosu. Nu póte nimeni sa puie la indoiéla necesitatea inarmârei nationale. Suntu inse chipuri si chipuri. Astfeliu, cum honvezii au fostu organisati, ei suntu mai multu fanfaronada nationala decâtu asiediamentulu patrioticu. Acel'a-si lucru s'a facutu preste Lait'a, in Romani'a vecina si in alte tieri, pre care le scimu cu totii : cum s'a facutu inse ? — astfeliu, cá ómenii sa nu fie sustrasi pré multu dela lucru si statulu sa nu fie pré incarcatu de sarcina. Pentru honvedi inse magiarii 'si aru fi datu bucat'a din gura ; i-au chititu, i-au impintenatu, au facutu dintr'ensii o armata de parada. Si dupa tóte, au chieltuitu aprópe 150 milióne spre a creá o institutiune, care astfeliu, precum e organisata, nu este si nu póte fi populara. —

Si credu, ca pentru o ostire e destula ocara, cându nu se póte contestá, ca nu este populara.

Alaturea cu ministeriulu aparârei nationale e acel'a alu lucrâriloru publice. Déca este o tiéra, in care s'a facutu risipa de câi ferate, apoi binecuventata sa fia a nóstra. Pe semne magiarii credéu, ca Belgiulu ori Engliter'a s'au radicatu la desvoltarea economica, in care suntu, pentru-ca au multe câi ferate, prin urmare au grabitu sa impaingine intrég'a Ungarie cu câi ferate pentru cá sa o faca si pe ea deopotriva cu ele. Din nenorocire inse Belgiulu are câile ferate pentru ca este la unu stadiu de desvoltare economica, in care are trebuintia de densele. Noi care suntemu in acela-si stadiu de desvoltare, nu avemu trebuintia de atâte cá si Belgiulu, miscarea bogatiiloru, atâtu in esportu, importu, transitu, câtu si in schimbulu internu, e prea mica spre a puté suportá ori-ce intinderi de câi ferate. E si in acésta privintia unu maximum, preste care nu ne este iertatu a ne redicá, fiindu-ca câile ferate, care nu s'aru puté sustiené, cadu in sarcin'a tierei. Déca ele nu au destulu venitu, trebuiesce sa le sustienemu din venitulu nostru chiaru si déca nu aru fi garantate de statu, de óre-ce pagubindu Stanu, totu tiér'a pagubesce. -- Ei bine! au aretatu magiarii, ca nu si-au datu séma despre capacitatea nóstra comerciala, cându au mesuratu câile ferate. Celu putienu a patr'a parte din intinderea tuturoru liniiloru este de prisosu. Aceste linii de prisosu, voru dice unii, in vremi mai apropiate ori mai departate, voru fi inse folositóre, fiindu-ca câile ferate suntu unu mijlocu spre inaintarea desvoltârei economice. Acest'a insa e unu punctu pe câtu se póte de discutatu: e numai siguru, ca câile ferate inlesnescu comerciulu; nu e inse siguru, ca ele suntu binefacatóre pentru desvoltarea economica. O cale ferata totu-déun'a creaza nóue conditiuni economice, astfeliu ea turbura echilibrulu economicu si totu-déuna din acésta turburare resulta o stagnare si chiaru o decadentia trecatóre. Si acést'a se simte cu deosebire acolo, unde calea ferata e facuta inainte de vreme. Ómenii nu simtu trebuintia de dens'a, prin urmare trebuiesce sa tréca unu periodu de câti-va ani pâna ce ajungu a intielege cum sa se folosésca de dens'a. Si in cursulu acestui periodu calea ferata nu póte decâtu sa jignésca desvoltarea economica. Cele mai multe tienuturi din Ungari'a suntu astfeliu jignite. Negresitu va vení o vreme, in care si aceste tienuturi voru intielege folosulu sineloru si atunci câile ferate voru avé venitu: acést'a inse nu in virtutea câiloru ferate, ci in virtutea desvoltârei economice, care se va fi realisatu pâna atunci. Nu dar' acum, ci atunci aru fi trebuitu sa se faca câile ferate.

Acestu principiu se modifica prin consideratiunile strategice. In tóte vremile câile principale de comerciu au fostu-totu-odata si câile strategice. E dar' destulu cá liniele sa fia strategiceste bine asiediate pentru cá ele sa corespundia si scopuriloru comerciale. Oricâtu de resboinici aru pretinde inse magiarii a fi, cu impartirea liniiloru ferate din Ungari'a ei nu au doveditu câtu-si de putienu bunu simtiu strategicu.

Liniile principale suntu lucru elementaru, prin urmare nu se cere deosebita pricepere spre a le asiediá. Tocmai in bas'a strategica a Ungariei, pe terenulu intre Tis'a si Carpati, este inse o combinatiune de linii, pe care numai acei'a o potu pricepe, cari au facut'o. Centrele strategice din acésta linie suntu Dobritienulu, Oradea-Mare, Aradulu si Timisiór'a, cá patru puncte, care stau in gurile celoru patru vâi principale, care se vérsa din Ardealu. Strategii magiari voru acum, cá cu ori-ce pretiu sa creeze unu centru comunu pentru aceste patru puncte — in Csab'a, câta vreme centrulu firescu e in Budapest'a. Tocmai inse tendenti'a de a creá unu centru, unde nu este, dovedesce, ca magiarii calculéza cu factori, cari nu suntu. Desvoltarea intregului terenu intre Tis'a si Carpati e astfeliu, ca trupele concentrate in Csab'a nu potu dominá chiaru nici bucat'a cuprinsa intre Aradu, Oradea mare, Solnocu si Sighisiór'a, de altmintrea unde este satulu Csab'a, aru trebuí sa fia orasiulu Csab'a. Dar' in sfersitu din punctu de vedere strategicu impregiurarea, ca in Csab'a se intâlnescu patru câi, este unu lucru bunu si priinciosu. Reu si fâra priintia este, ca prin acést'a cale patru puncte se departéza unulu dela altulu; pentru a trece dela Aradu, care este celu mai importantu punctu, la Oradea ori la Sighidinu, trebuiesce sa ocolimu pela Csab'a, iéra dela Dobritienu la Oradea mare pela Püspők-Ladány. Aceste ocolituri nu potu prii nici comerciului, nici operatiuniloru militare, si mai nainte ori mai târdiu magiarii voru trebuí sa chieltuiésca inca câte-va milióne, pentru o linie, care sa strebata dealungulu podgoriiloru crisienesci. Acésta necesitate s'aru fi evitatu, déca lini'a, care trece dela Sighidinu la Oradea mare, s'aru fi asiediatu dela Sigidinu la Aradu si de aici la Oradea mare. Care e motivulu pentru care lini'a nu s'a asiediatu astfeliu? Acel'a si numai acel'a, ca cu chipulu acest'a lini'a aru fi trecutu pe unu terenu locuitu de români. Si in acést'a gâsimu secretulu intregei politici comerciale a Ungariei: ea consista in a creá conditiuni de desvoltare pe câtu se póte numai populatiunei magiare. E destulu sa aruncâmu ochii aaupr'a cartei spre a ne incredintiá, ca aprópe tóte liniile suntu asiediate pe terenele locuite de magiari; pe alte terene s'au asiediatu numai liniile intermediare, de care erá neaparata trebuintia spre a completá sistemulu. Acést'a e o nedreptate pe câtu se póte de mare, de óre-ce din a tuturoru sudori se sustienu acele câi ferate. In vreme ce magiarii 'si facu câi ferate, noi suferimu in lipsa de siosele bune si nu avemu chiaru nici trebuinciósele linii telegrafice. Dar' lasându nedreptatea la o parte, cá lucru obicinuitu, ne tredimu ca politic'a magiara si in acésta privintia cu deosebire magiariloru le este spre stricare. Intr'o tiéra, cá si Ungari'a, unde populatiunea nu e destulu de désa, câile ferate au cá urmare afluenti'a streiniloru. Acesti streini se asiédia tocmai intre magiari, pe unde trecu liniile ferate. Astadi abiá mai este in Ungari'a afara de Dobritienu, Kecskemét si Sighidinu vre-unu orasiu in care majoritatea sa fia magiara; câile ferate voru face, ca preste putiena vreme abiâ se va mai gâsí vre-unu satu mai mare, in care venitùrile sa nu jignésca pe magiari in desvoltare. — Acést'a face, ca sistemulu nostru de câi ferate e pentru magiari o mai mare calamitate decâtu pentru tiéra indeobste.

Atât'a pe scurtu in socotél'a lucrâriloru publice si a comerciului.

Ministeriulu de interne si celu de justitia suntu pentru noi óre-si cum acela-si ministeriu, de óre-ce ele de o potriva si in acela-si chipu au cautatu sa jignésca desvoltarea nóstra. Nu-i vorba de nedreptati, de calcari de legi, nu-i vorba de pasiuni politice; tóte aceste suntu lucruri obicinuite. Ne marginimu a aretá, in ce chipu aceste ramuri de administratiune au ajunsu ad absurdum, cautandu sa realiseze tocmai ce erau menite a sterpi.

Ori ce arondare trebuiesce sa purcéda din dóue consideratiuni principale: din desvelirea terenului si din impartirea etnografica a populatiunei. Nu póte fi unu lucru mai nepriinciosu, decâtu a pune centrulu administrativu alu unui teritoriu la unu punctu, care comunica putienu cu acestu teritoriu. Astfeliu aru fi absurdu a face pe cine-va sa tréca Carpatii ori Dunarea spre a merge la tribunalu, la centrulu autonomiei teritoriale, la oficiulu de contributiune ori la cadrulu regimentului din care face parte. Si daca nu mai multu, celu putienu atâtu de nepriinciosu este a pune deosebite populatiuni sa lucreze impreuna, de óre-ce noi ne intielegemu mai bine intre noi si magiarii se intielegu mai bine intre densii. Siliti fiindu a lucrá impreuna, noi ii jignimu pe densii, ei ne jignescu pre noi si astfeliu trebuiesce sa consumâmu o multime de puteri numai si numai spre a isbutí sa ne intielegemu si sa fimu capabili a hotarí ce-va impreuna.

Arondismentele, care erau la anulu 1866, indeobsce erau resultate topografice, pentru aceea unele pré mari, altele pré mici si cele mai multe cu populatiune amestecata. Intre cele 80 de arondismente din Ungari'a si Ardélu nu erau decâtu 19, in care 90 procente a populatiunei erau de acea-si nationalitate. Va sa dica nu mai putienu decâtu 61 erau cu populatiune amestecata si anume 12 amestecata astfeliu, ca nici unu elementu nu ajunge la maioritate absoluta. Facendu acum arondisârile, magiarii aru fi trebuitu sa caute sa deosebésca dupa putintia elementele, de óre-ce scopulu arondisâriloru nu póte fi decâtu a inlesní administratiunea. Din contra inse, principiulu care dominéza arondisârile facute de 1866 e de a creá arondismente, in care populatiunea sa fie amestecata si anume a impartí tiér'a astfeliu, cá in tóte arondismentele sa fie magiari. Spre a realisá acestu planu numai decâtu trebuia sa se nesocotésca principiulu topograficu si numai putienu economicu. Centrele s'au asiediatu la nisce puncte, care magiariloru le vinu mai indemâna, pentruca astfeliu sa faca nemagiariloru participarea la viéti'a publica mai anevoiósa. Nu s'au gânditu inse ca prin acést'a facu tierii o paguba de câte-va milióne pe fie care anu, ingreunându totu-odata si functionarea organeloru publice. Si acésta paguba cade cu deosebire in sarcin'a nóstra, care suntemu siliti a perde câte trei dile pe drumuri grele spre a umblá dela tribunalu ori pre la centrulu autonomiei teritoriale. Justiti'a si dreptulu de a participá la viéti'a publica pentru noi suntu mai scumpe decâtu pentru magiari; astfeliu egalitatea pusa in constitutiune devine unu moftu. —

Dar' moftulu este in viéti'a nóstra unu lucru obicinuitu. Ne tredimu inse, ca acestu sistemu de arondisare tocmai magiariloru le vine mai multu spre stricare. Impartindu-i in cele mai multe arondismente, ei aprópe in intrég'a tiéra devinu minoritate si astfeliu functiunea loru organica este negatiunea: a nu lasá cá altii sa faca ce loru nu le vine la socotéla. Intr'adeveru nu noi luptâmu contr'a magiariloru, care suntu in arondismentele nóstre, ci ei lupta contr'a nóstra. Ei trebuiescu sa consume in acésta lupta mai multa putere decâtu noi, care ne marginimu a resistá. Acést'a de asemenea e un'a dintre causele, pentru care populatiunea magiara scade: o populatiune osandita la o munca improductiva nu póte sporí.

Infatisindu-ne viéti'a interna a Ungariei pre acésta canava, nu putemu decâtu sa urmâmu pâna in cele din urma a cautá consecintiele triste ale unui principiu gresitu.

Noi amu cerutu cá in justitia si in administratiunea autonomiiloru locale limb'a nóstra sa fia pentru noi si in cestiunile, care ne privescu, obligatóre. Acést'a erá o pretentiune nationala, in aceea-si vreme insa unu resonu administrativu. O judecatoria, care nu functiunéza astfeliu, ca judecatii sa intieléga functiunile ei, numai decâtu este o rea judecatoria. Nu e destulu, cá judecatoriulu sa fia omu onestu, bunu legistu si iubitoriu de dreptate, pentru cá sa fia unu bunu judecatoriu: elu trebuiesce sa cunósca si societatea, in care judeca si sa se fi lamuritu asupr'a datineloru, credintieloru, usuriloru si indeobste asupr'a vietiei etice a impricinatiloru; altfeliu adese-ori va trebuí sa fia nedreptu. Noi, românii, avemu vederile nóstre, intocmai precum fia-care poporu le are in ceea, ce privesce viéti'a, si acel'a, care ne-aru judecá dupa alte vederi, ne judeca nedreptu. Magiarii ne tramitu acum judecatori, care chiaru nici nu se potu intielege cu noi, de óre-ce nu sciu romanesce. Chiaru insa sciindu romanesce, ei nu cunoscu pe români, astfeliu in cele mai multe casuri, cu deosebire penale, le lipsescu elementele judecâtiei drepte. In aceea-si vreme putienii judecatori români, care au mai remasu, si care ne pricepu, ne cunoscu si ne-aru putea judecá precum se cuvine, au fostu aruncati in alte unghiuri ale tierei, unde nu suntu capabili de functiune. Din tóte aceste nu póte urmá alt'a, decâtu cá justiti'a magiara sa ne faca impressiunea nedreptâtiei si astfeliu sa demoraliseze pe impricinati.

Chiaru mai demoralisatóre e insa administrati'a magiara in autonomiile locale. Nu póte fi unu lucru mai elementariu decâtu acel'a, ca omulu pusu in fruntea unei autonomii inainte de tóte trebuiesce sa cunósca trebuintiele, capacitatea de prestare si natur'a ómeniloru, pre care e chiematu a-i administrá. In lips'a acestor'a chiaru celu mai binevoitoriu administratoru remâne incapabilu. Guvernele magiare au urmatu inse cá si in justitia; astfeliu nu le remâne decâtu sa se impace cu ide'a, ca nóue administratorii loru ne facu impressiunea unoru ómeni binevoitori, dar' incapabili, ori a unoru capabili, dar' reu voitori. In totu casulu ei nu ne insufla increderе, deóre-ce nu suntu vrednici de dens'a.

Aceste suntu cuvintele, pentru care noi amu pretinsu si pretindemu, cá judecatorii si administratorii nostri sa fia români, care intielegu, ne cunoscu sciu sa ne faca trebile, déca ii sustienemu din rodulu muncei nóstre. Ceremu sa ni se creeze o conditiune de desvoltare: judecatorii si administratorii neromâni jignescu desvoltarea nóstra in tóta privinti'a.

Desvoltarea este temeli'a tuturoru staruintieloru nóstre; pentru aceea ministeriulu, care mai alesu ne supera, e acel'a alu culteloru si alu instructiunei publice. Mereu ne intrebâmu: déca e vorb'a de egalitate, câte din miliónele, pe care le platimu noi, se chieltuescu pentru invetiamentulu românu? Nici o leticae! — Acést'a numai egalitate nu se póte numí.

Voru dice magiarii, ca asiediamintele publice de invetiamentu si de cultura si nóue ne stau la dispositiune. Egal'a indreptâtire aru consistá in aceea, ca si noi deopotriva cu ceilalti, putemu merge la scolile magiare. Apoi tocmai acest'a e darulu, de care ne plangemu. Sa intieléga magiarii, ca altfeliu e croitu capulu nostru si altfeliu alu loru. Ce póte netezí creerii loru, pe ai nostri ii incurca. In viéti'a sufletésca noi avemu câile nóstre firesci, si ei ale loru; si nebunu e acel'a, care astépta cá „plopulu sa faca pere“.

Inainte de tóte invetiamentulu este o operatie intelectuala, in care unulu, care scie, spune altui'a, care nu scie. Astfeliu instructi'a magiara pentru români este o absurditate pedagogica, de óre ce profesorulu magiaru nu póte spune scolariului românu nimicu, fiindu-ca acest'a nu 'lu intielege. Pentru cá sa-lu póta intielege, elu trebuiesce sa invetie o limba, adeca trebuiesce sa faca mai multu decâtu scolariulu magiaru. Egalitatea pusa in constitutiune chiaru nici intre copii nu esista. In clas'a I scolariulu magiaru invatia ceva; scolariulu românu nu invatia nimicu, fiindu-ca are sa invetie o limba. In clas'a II scolariulu magiaru inaintéza; scolariulu românu se lupta cu greutâtile limbei si cu cele, ce n'a pututu invetiá in clas'a I. Urmându astfeliu, ajungemu la resultatulu, ca dintre cinci-dieci scolari români, care erau in clas'a I, numa trei ajungu sa faca esamenulu de maturitate.

Acesti trei apoi erau mai norocosi, déca nu um blau la scóla. Invetiatur’a a facutu dintr’ensii nisce capete incurcate si nisce ómeni fâra de viitoriu hotaritu. Românesce nu vorbescu bine, fiindu-ca au fostu siliti sa-si faca studiile in o limba straina. Ungouresce nu sciu, pentru ca suntu români. Astfeliu celu dintâiu resultatu alu scólei magiare este unu omu, care nu scie vorbí. Si tocmai atâtu de incurcatu trebuiesce sa-i fia capulu cá limb’a. Elu a contractatu in scóla vederi si chiaru afecte, care nu se potrivescu cu firea lui si astfeliu devine unu omu, care nu póte face mai bine, decâtu dându-si truda a uitá, ce a invetiatu in scóla. Si negresitu dintre românii crescuti in asiedieminte magiare acei’a suntu mai norocosi, care au pututu trece prin scoli cá si cânele prin apa, adeca fâra a invetiá ce-va din „spuse, ci numai desvoltându-se pe vediute.“ Acest’a e principiulu instructiunei magiare la români: este in scolarii români o resistentia firésca pentru totu, ce li se spune in scóla; ei ’si privescu invetiatorii cá vrajmasi si mereu se silescu a nu priví lucrurile, cum le privescu profesorii. Intr’adeveru institutele magiare suntu centrele, in care se nutrescu antipatiile nationale si cei mai neimpacati vrajmasi ai magiariloru suntu tocmai tinerii, care au fostu siliti a invetiá in scoli magiare. Poporulu românu, românulu dela satu nu uresce pe magiaru, ci se marginesce a-lu priví, cá pe unu omu, care nu este deopotriva cu densulu.

Dar’ sa intrâmu mai adencu in firea cestiunei.

Noi nu amu fi multiamiti cu profesori magiari, care ne-aru invetiá românesce, precum magiarii se multiamescu cu profesorii germani, care ii invétia unguresce. Intre invetiatoriu si scolariu trebuiesce sa fie o firésca comunitate de vederi si de afecte; si déca judecatoriulu nu póte fi bunu judecatoriu fâra a cunósce pe imprícinati, cum unu profesoru sa póta fi unu bunu pedagogu, fâra a scí, care suntu elementele metodice a scolariului. Mai multu decâtu ori-cine profesorulu care este organulu, ce midilocesce desvoltarea, trebuiesce sa cunósca societatea in care functionéza. Numai cu câti-va ani in urma renumitulu romanistu Ihering a parasitu universitatea dela Vien’a si s’a dusu la o mica universitate din Germani’a, pentruca, dicea elu: „Ich und die Zuhörer verstehen uns nicht.“ Si fórte firesce, de óre-ce acelu auditoriu erá unu amestecu de germani, magiari, slavi si români, iéra profesorulu nu erá decâtu unu germânu din Hanover’a, care ’si iubea sciinti’a dorea sa o comunice unoru ómeni, care ’lu potu pricepe. Altfeliu prelegerile remâneau unu feliu de tortura logica atâtu pentru profesoru câtu si pentru scolari. Prin asemenea tortura logica trecu tinerii români. Ei suntu siliti a invetiá dela nisce profesori, care nu ii cunoscu, nu sciu cum si ce sa-i invetie si indeobsce nu ii iubescu. Astfeliu o mare parte din invetiamentu devine o zadarnica risipa de puteri. Acést’a inse nu numai pentru noi. Scól’a nu suntu invetiatorii si nu scolarii, ci invetiatori si scolari impreuna. Nici pentru profesori, nici pentru scolarii magiari, scolarii români nu potu fi decâtu unu elementu jignitoriu. Unii se tortureza pre altii.

Pentru acestu sistemu de jignire pedagogica, pentru sustienerea acestui metodu de a nutrí antipatiile in inimele viitoriloru cetatieni, pentru aceste mutuale torturâri se chieltuiescu apoi milióne pre fie-care anu. Noi muncimu si din rodulu muncei nóstre magiarii creaza midilóce spre a ne jigní desvoltarea si spre a ne silí sa le stricâmu limb’a si sa-i jignimu si pre densii. Acésta e mai multu decâtu nedreptate, mai multu decâtu risip’a, mai multu decâtu nechibzuintia!

Singurele asiediaminte de invetiamentu, pre care le avemu, suntu scolile dela sate, scolile pedagogice-teologice si putienele gimnasii, pre care le-amu infiintiatu cu chiu cu vai si totu cu chiu si vai le sustienemu, de óre-ce administratiunea magiara s’a ingrigitu, cá sa nu ne mai remâna bani si pentru aceste. Dar’ chiaru putendu-le sustienea aceste suntu asiediaminte menite a respândí cultur’a si mereu trebuiesce sa ne intrebâmu, de unde sa luâmu cultur’a, ce voimu a respândí. Unde sa ne formâmu dascali, pre care ii trimitemu la sate? Unde sa ne formâmu profesorii, pre care ii punemu la gimnasii, la scolile pedagogice si la cele teologice? In universitâtile magiare? Da! dar’ tocmai acést’a nu ne este iertatu a o face. Este unu lucru pre care trebuiesce sa cautâmu a-lu evitá: acel’a, de a corumpe si pre poporu comunicându-i cultur’a falsa, pre care o avemu noi. Poporulu resista contr’a scoliloru pentru-ca ele dau o invetiatura, care se impotrivesce cu firea si trebuintiele lui: ele dau mai multu, mai putienu, ori-ce alt’a decâtu ce trebuiesce. Déca voimu dar’ sa ne asiezâmu invetiamentulu pe temelii sigure, nu ne remâne decâtu sa staruimu spre a completá sistemulu prin o universitate românésca. Si totu, ce românii pretindu, se resuma in putienele cuvinte: ceremu crearea conditiuniloru intre care o universitate româna e cu putintia.

Astadi universitatea româna e preste putintia. Universitatea este unu institutu, in care ómenii se pregatescu pentru anumite cariere. Noi, in Ungari’a, nu avemu nici o cariera, deci universitatea nu are nici unu intielesu. Acel’a, care invétia carte, se face popa, dascalu ori notariu satescu. Pentru aceste nu se cere universitate. Invetiamentulu nostru se infunda la teologia. Erá o vreme, in care si nóue ni se deschideau cariere in Ungari’a, si ómenii ’si dau copii la scóla. Acum inse nebunu trebiesce sa fia acel’a, care ’si nenorocesce copilulu, tramitiendulu la scóla. Ori elu remâne cu tóta invetiatur’a omu peritoriu de fóme ori este silitu a se espatriá, trecându in Romani’a. Intr’unu chipu ori intr’altulu capitalulu, care s’a cheltuitu pentru instruirea lui, este unu capitalu risipitu spre nenorocirea unui omu. Si ne ingrodimu, cându ne dâmu séma despre capitalele, care s’au risipitu astfeliu in Ungari’a. Nu mai putienu decâtu preste *un’a miie siese sute* de petitiuni suntu astadi la biroulu camerei române, in care tineri ardeleni, banatieni ori ungureni ceru a li se recunósce dreptulu de cetatieni români. Alte sute au fostu naturalisati si iéra-si alte sute nu suntu dispusi a-si cere naturalisatiunea. Sa nu se fi cheltuitu mai multu decâtu câte 3000 fl. pentru instruirea fia-cârui’a din acesti tineri si noi românii amu perdutu unu capitalu economicu de atâte si atâte milióne si in aceea-si vreme unulu intelectualu, care nici nu se póte pretiuí. Totu inse, ce noi pagubimu, e pagub’a Ungariei si cu deosebire in acestu casu pagub’a magiariloru, de de óre-ce românii espatriati in virtutea faptului, ca au fostu espatriati, suntu dispusi a propagá nisce idei, care nu potu fi binefacatóre nici pentru magiari, nici pentru Ungari’a si póte chiaru nici pentru noi, românii.

Dupa tóte aceste credu, ca potu caracterisá intrég’a administratiune magiara in câte-va cuvinte: ea da focu la casa pentru cá sa arda sióreci i. Tóte mesurile care le ea spre a jigní desvoltarea nóstra si cele mai multe din acele, pre care le ea spre a inlesní desvoltarea magiariloru, ruinéza tiér’a economicesce, intr’adeveru jignescu desvoltarea nóstra, dar’ in aceea-si vreme impingu pre magiari intr’unu procesu de degeneratiune.

Alte resultate actiunea magiariloru n’a avutu si nici nu va puté sa aiba. Ide’a cu care magiarii se amagescu si cu care unii carturari români, fâra multa carte, voru sa sparie pre românii, magiarisarea româniloru, este unu lucru care a fostu, este si va fi eticesce si etnologicesce preste putintia. Nu noi suntemu poporulu, care póte fi stirpitu de câtra magiari. Individualitatea româna este marcanta, bogata si in totu casulu mai tinera si mai rodnica decâtu a tuturoru popóreloru, cu care ne atingemu. Nici cându magiarii nu voru puté sa ne lipsésca de acésta individualitate, ei numai o tocescu intru câtu-va si ne jignescu intru a o desvoltá. Si chiaru nici in acést’a nu isbutescu cu deseversire. Românulu e rabduriu. Dela anulu 1866 noi ne-amu desvoltatu in tóte privintiele. Numeratórea dela 1870 ne aréta ca românii se sporescu si pâna in diu’a acést’a ori-ce cifre privitóre la miscarea populatiunei ne aréta acel’a-si resultatu. Si indata ce ei se sporescu trebuiescu sa-si fi sporitu bogatiile in aceea-si proportiune, de óre ce astfeliu nu s’aru fi potutu sporí. De asemenea ei au facutu o mica, dar’ sanetósa inaintare in viéti’a etica, incâtu parca aru trebuí sa ne bucurâmu, ca magiarii ne-au alungatu din politica in biserica, in scóla si la economie. Nu! de magiarisare românulu nu se teme; motiulu, mocanulu ori crisianulu ti-aru ride in fatia, déca i-ai dice ca elu ori fiii, ori nepotii lui voru ajunge a nu fi români. Déca românulu s’aru simtí amerintiatu de unu asemenea pericolu, elu nu aru fi atâtu de blajinu si atâtu de cumpetatu; ori câtu de indelungu rabdatoriu, elu, cându e vorb’a de „adeca-te“, e omu cam reu la fire. Si deocamdata totu mai e bunu la fire, adeca nu e vorb’a de „adeca-te.“

Nu ne tememu de magiarisare, dar’ voimu a ne desvoltá. Aici, in orientulu Europei, intre slavii de nordu si cei de sudu, trebuiesce sa se urdiésca nu unu statu, ci o viétia româna, trebuiesce câtu mai curendu, trebuiesce inainte de a fi prea târdiu: noi voimu sa contribuimu la urdirea acestei vieti in interesulu nostru, alu monarchiei si, déca suntu urechi, care sa ne auda, in interesulu resfatiatiloru de magiari. E vreme sa pretindemu, cá sa nu mai fimu jigniti in staruinti’a nóstra spre implinirea chiemârei, ce avemu in virtutea positiunei nóstre topografice si etnografice, sa nu mai fimu jigniti, câci multu nu ue mai tiene rabdarea. Aducemu aminte celoru ce se cuvine cuvintele, pe care Kaunitz-Rittberg, intieleptulu barbatu de statu, le-a disu Imperatesei Mari’a Theresi’a.

Déca magiarii cu ori-ce pretiu voru a sterpí, sterpésca acolo, unde intempina elemente dispuse spre a fi sterpite: noi ne aducemu inse aminte cuvintele poetului nostru Alessandri: „Decâtu o viétia mórta, mai bine o mórte via!“ si déca e vorb’a sa perimu, perimu in lupta cu altii, ear’ nu cu magiarii.

III.

Dupa anulu 1866 puterile se impartu in Austri’a astfeliu, ca magiarii suntu singurulu poporu, care nu póte fi banuitu de staruintie impotrivite cu interesele imperiului. Ei suntu unu poporu, care intregu este asiezatu in imperiu; celelalte elemente suntu fractiuni de popóra, care potu fi banuite de tendentie de disolutiune. Astfelu e dreptu si bine, ca poporulu magiaru sa urmeze a representá imperiulu. Are inse acestu poporu puterea spre a portá o sarcina atâtu de mare si este elu politiceste destulu de maturu spre a sti sa si aléga elementele, cu care sa si sporésca puterea? — Nu!

Erá destulu sa arunce o privire asupr’a cârtii etnografice a Ungariei spre a se incredinti’a, ca in acésta Ungarie este o populatiune asiediata la cele mai importante puncte ale imperiului si spre a-si repetá cuvintele „ein Schatz und wahres Kleinod des Durchlauchtigsten Erzhauses.“ Suntu trei milióne de români asiediati in liniile carpatiloru si in vecinatatea unui micu statu românu, ce tocmai se urdí. Acest’a nu e unu poporu, care piere, ci unulu, care se reivesce intrandu in nóua fasa de vietiuire. Nu se cerea prea multu bunu simtiu politicu spre a intielege, ca rolulu magiariloru nu este de a instrainá pre români din imperiu de fric’a statului vecinu, ci de a câstigá pre acestu statu pentru interesele imperiului de dragulu româniloru, ce suntu in imperiu.

Magiarii ne banuiescu de idea daco-romanismului. Dá! se voru fi gasindu capete, care viséza la acésta idea, se voru fi gasindu cu atâtu mai multu, de óre-ce magiarii mereu ne silescu a ni-o aduce aminte. Dara nisce ómeni, care isi d’au aerulu de a fi „diplomati“, nu trebuiescu sa umble dupa dise, audite si visate. Realisarea acestei idei e topograficesce si etnograficesce preste putintia, si daca magiarii si aru fi datu truda, ei s’aru fi incredintiatu, ca ori-câtu de buni amu fi de gura, nu suntemu unu poporu, care cauta sa ajunga lun’a cu prajin’a. Intrég’a nóstra viatia este dovada, ca suntemu unu poporu, care mai bucurosu sufere, decâtu sa se incerce a realisá unu lucru, a cârui realisare nu este motivata in stârile sociale.

Si apoi sa nu uite magiarii, ca românii in tóte vremile s’au alipitu cu credintia neconditionata câtra Dinastì’a Hasburgiloru. Nu este in viati’a loru unu singuru actu, care aru fi fostu indreptatu improtiva imperiului. Bine si reu ei au primitu cu deopotriva supunere si iubire. Au fostu asupriti si s’au plansu; nici candu inse in amariciunea loru ei nu au mersu pâna a se redicá cu vorb’a ori cu fapt’a contr’a Imperatului. Chiaru astadi, dupa diece ani de administratiune magiara Motiulu, Mocanulu si Crisianulu, supusu cuventului imperatescu, aru uitá frati’a si aru fi gat’a sa apere strimtorile Carpatiloru contr’a ori-cârui vrajmasiu alu imperatiei. Unu asemenea poporu trebue sa fia menagiatu; simtiementulu de credintia, cu care elu se alipesce câtra tronu, trebuiá sa fia intaritu, iéra nu slabitu.

Din adinsu insa magiarii au cautatu sa ne departeze de radiemulu nostru firescu si sa faca tronulu partasiu de nedreptâtile si de jignirile, ce sufereamu dela densii; din adinsu au cautatu sa ne infatisieze astfeliu, incâtu sa nu mai paremu vrednici de ocrotire, si din tóte puterile au lucratu spre a ne lipsí de sperantiele intr’unu viitoriu doritu. Numai cu câti-va ani in urma erá vorb’a ca Inaltimea Sea Regala si Imperiala, principele ereditariu, sa invetie romanesce. Magiarii au mersu in nechibzuinti’a loru pâna a abusá chiaru si de acést’a intemplare, spre a loví in aceea, ce este mai sântu in viéti’a nóstra politica.

Noi scimu inse, ca de acolo de unde ne-a venitu totu binele, reulu nu ne póte vení. Sufletele ne suntu ranite, dara scimu ca loviturile din care au urmatu ranele, nu vinu decâtu dela acei’a, care totu-déun’a au staruitu sa ne ranésca. Nu suntemu de o potriva cu magiarii, care numai atunci suntu credinciosi, cându li-se da, ce pretindu; iér’ cându nu li-se póte dá, uita in necumpetulu loru totu, ce e sântu in lume.

Nu de multu erá o vreme, in care magiarii se aflau intr’o stare cam de o potriva cu a nóstra. Si tienemu minte, câtu de desmatiata si de neloiala erá intrég’a loru atitudine. Si pentru a i caracterisá in putiene cuvinte, le vomu aduce aminte unu cântecu magiaru, de care astadi insi-si se voru rusiná si care cu câti-va ani in urma erá celu mai popularu:

„Ezer nyolcz száz negyven nyolcz,
. . . . dinye csősz:
Ielasics a huszárja,
Windischgrätz a kutyája.

Iaj be hunczut a német,
Hogy a fene enné meg
A tüdejét a máját,
Meg az oldalbordajat!

Asemenea cântece capetele nóstre nu suntu capabile a iscodí. Chiaru limb'a romàna nu aru puté suportá asemenea monstruositâti. Si spre a. caracterisá politic'a firésca a poporului românu, voi pune alaturea cu cântecului magiaru singurulu cântecu politicu popularu, pre care 'lu avemu. E traditionalu si astadi mereu cântatu:

N'amu nici pâne, n'amu nici sare,
Tóte le-a dusu darea mare,
Darea mare ce m'apasa,
De sta sufletulu sa-mi iésa.

Vine bireulu cu carulu,
Duce-mi tóte las'amarulu,
Duce-mi siub'a si buhaiulu,
Duce-mi pit'a si malaiulu.

Mi-asiu dá copii la scóla,
Dar' nu i potu cu traist'a góla.
Inaltiate Imperate,
Fa-ne si nóue dreptate! n.......iu.

Amu statu la indoiala sa dicemu vre-o câte-va cuvinte la partea ,dintâiu a acestui articulu scrisu cu atâta cunoscintia de lucru séu sa le dicemu la sfersitu. Ne-amu decisu pentru cea din urma si asiá amu publicatu articululu de mai susu. Cum-ca articululu indeobste nu sufere multe comentare se póte convinge ori si cine la cea dintâiu cetire. Va observá inse cetitoriulu din articulu, câtu se potu amarí spiritele si celoru mai cumpatati patrioti prin mersulu lucruriloru de adi. Marturisimu ca ne vine fórte cu greu cându vedemu ca simtiulu celu bunu se esiléza, asiá dicendu cu forti'a si indignatiunea se cultivéza cá prin sistemu.

Cu tóte aceste noi cari trebuie sa pastrâmu calimulu in tóte impregiurârile tocm'a intru tóte nu putemu incuviintiá cele dise de dlu autoru alu articlului de mai susu. Nu putemu negá ca magiarii, fia din adinsu, fia din nesciintia, se pórta cu noi românii cá cu nisce vrajmasi, inse românulu are o caracteristica nobila, pre carea noi pretindemu sa fia recunoscuta de ori si care alta natiunalitate conlocuitóre si carea românulu nu si-o va negá nici odata, — generositatea. In legatura cu acést'a si inca in legatura nedespartita este iubirea de patria, pre carea românulu iérasi nu si-a negat'o si nu si-va negá-o nici odata nici chiaru atunci, cându elu este tratatu masteru in patri'a lui. De aceea românulu si astadi nu confunda nici patri'a nici statulu ung. ca magiarii cu atât'a mai vertosu, cu câtu astadi in fruntea patriei este regele imperatu, persón'a sacrosanta, la care privesce fia-care românu cá la parintele celu comunu alu tuturoru fiiloru patriei. Ei dara nu suntu si nu potu fi nepretini Ungariei cá atare si cá statu, nici regelui, pre care lu iubescu pentruca imperatulu este si regele. Imperatulu nostru este regele Ungariei cum este ea astadi si asiá cându patri'a ne chiama la datorintie nu intréba românulu, cum e, ci cauta ca e patri'a lui cá si a altor'a si 'lu obligá cá si pre altii.

Dlu autoru alu articulului de-si distinge mai departe reinfiintiarea metropoliei nóstre de reorganisarea ei constitutiunala pune pre césta din urma prea putienu pondu si o innéca in cea dintâiu. Cea dintâiu este adeveratu ca s'au intemplatu inainte de constitutiunea dela 1867; este inse o fapta nenegabila, ca congresulu natiunalu bisericescu in care s'a compusu statutulu nostru organicu s'a intrunitu lą 1868 cu autorisarea guvernului constitutiunalu unguresco si articululu de lege IX din 1868 este unu productu alu legislatiunei ungaresci. Dreptatea si adeverulu mai pre susu de tóte si asiá mai pre susu si de simtiemintele nóstre atacate prin alte mesuri, cari intr'unu statu constitutiunalu nu este iertatu a perde speranti'a ca nu se voru puté indreptá vre-odata.

Constitutiunea dupa cum este manuita nu ne multiamesce, inse ea cá atare este unu ce neatacabila si cá atare o vomu stimá totu-déun'a si nu o vomu confundá cu aberatiunile, cari ómeni falibili potu sa le comita. Facemu deosebire intre principiu si aplicare si principiulu trebuie sa-lu sustienemu in sanctitatea lui chiaru si cându acel'a, fâra de a fi atacatu este infatisiatu incâtu sa dea ansa la banuieli.

Magiarii facu reu ce facu, noi românii inse staruimu din tóte puterile cá ei sa se intórca dela carerea pre care au apucatu; câci este unu adeveru matematicu, si dlu autoru 'lu accentuéza destulu de bine ca magiarii si românii suntu avisati unii la altii in presentu si viitoriu.

Facendu aceste reflessiuni cu cari ne simtimu datori, articolulu nu perde din valórea intrenseca si instructiva. Darearu Ddieu cá sa vedemu in graba ródele lui. Red.

Varietâti.

*** *(Remuneratiune si distinctiune.)* In. ministeriu reg. ung. de agricultura, industria si comerciu, la propunerea consistoriului nostru, spriginita si din partea d. inspectoru reg. de scóle A. Bielz, a aflatu de bine a remunerá dintre invetiatorii nostrii, cari s'au distrinsu in instruirea din pomologia si stupinaria, pre urmatorii cu câte 10 fl.

1. Ioanu Ciuc'a invet. in Nucetu.

2. Andreiu Nanu invet. in Hermanu.

3 Ioanu Banciu, invet. in Danesiu; iér' pre urmatorii:

4. Dimitriu Comsi'a, profesoru la institutulu nostru archid. pedagogico-teologicu.

5. Iosifu Morariu, invetiat. in Feldióra.

6. Irodionu Fratesiu, invet. in Prejmeru si

7. Georgiu Siurariu invet. totu in Prejmeru, i-au distinsu cu decrete de recunoscintia.

*** Dlu capitanu c. r. de gendarmeria, Demetriu Russu, este la cerere pensiunatu, dandui-se fâra tacsa caracterulu de majoru si adaugendu-i-se la pensiunea sea normala unu plusudo 160 fl. v. a. pe anu.

*** Tergu nou de septamana a incuviintiatu ministeriulu de agricultura, industria si comerciu pentru comun'a Ciuci'a din com. Cojocnei, care se va tiené in fia care Joie.

Sciri telegrafice.

Constantinopole, 30 Decembre. Conferinti'a a decisu in siedinti'a dela 28 l. c. prelungirea armistitiului pâna la 1 Martiu. Pórt'a si-a facutu observatiunile sele asupr'a mai multoru propuneri de a le conferintiei, anumitu asupr'a garantieloru. Astadi si mâne iérasi va tiené conferinti'a siedintia. Este sperantia ca lucrârile voru decurge in graba. Ingrigirile s'au imputinatu si e sperantia de o solutiune pacifica.

Constantinopole, 30 Decembre. Ignatieff pare a fi aplecatu spre concessiuni. Se dice ca se va recede dela ocupatiune si Turciei i se va lasá unu terminu de proba de siese luni spre esecutarea constitutiunei.

Flot'a englesa a parasitu portulu Be ic'a si s'au dusu la Pireu.

Budapest'a, 1 Ianuariu. Cu ocasiunea primirei deputatiunei clubului partidei liberale a accentuatu Tisza ca ingrigirile pentru situatiunea esterna suntu justificate, dara in multe privintie suntu esagerate. Ministru presiedinte au esprimatu speranti'a ca pacea va fi sustienuta si este de convingere ca la bunulu si sangele natiunei numai atunci se va face apelu, cându altfeliu nu va mai fi cu putintia a apará interesele statului si natiunei pre alta cale. In privinti'a cestiuniloru interne, vorbindu despre cunoscut'a tienta a regimului, a accentuatu Tisza moderatiunea dara si firmitatea regimului si speréza ca togm'a in situatiunea esterna va succede a gasí solutiunea in un'a séu in alta forma.

Parisu, 1 Ianuariu. Ministrulu presiedinte Simon a declaratu la primirea de anulu nou, ca speréza o solutiune pacifica a crisei.

Bucuresci, 1 Ianuariu. In urm'a prolungirei armistitiului armat'a româna se pune pe picioru de pace.

Constantinopole, 1 Ianuariu. Turcii inca n'au facutu contrapropunerile loru in siedinti a conferentiei, dela 30 Demcembre, care este a trei'a. Chaudordy a declaratu ca propunerile conferintiei nu suntu in opositiune cu autoritatea si intregitatea Turciei. Ignatieff a declaratu, ca Russi'a face tóte concesiunile spre a ajunge la o intielegere si ca aceste in interesulu Turciei de a acceptá propunerile puteriloru. Diplomatii paru a fi aplecati a acceptá unele modificatiuni facute in detaiu de pórta, este inca speranti'a intr'o solutiune pacinica.

Budapest'a, 3 Ianuariu. Contrapropunerile turcesci suntu de asiá, incâtu *Ignatieff, Werther, Zichy, Chaudordy* au dechiaratu ca *nu potu* negotiá mai departe cu pórt'a. Salisbury a promisu creteniloru spriginirea pretensiuniloru loru. *Mobilisarea trupeloru românesci se completéza* concediurile se retragu; *Armistitiulu* se póte anulá in totu momentulu.

Vien'a, 2 Ianuariu. „Kölnische Ztg." a primitu o telegrama dela Constantinopole din 1 Ianuariu care anuncia urmatórele: contrapropunerile turcesci s'au statoritu sambata sér'a. Ele cuprindu esecutarea legei despre Vilaieturi dela 1 Februariu 1867 in imperiulu osmanicu intregu cu ignorarea propuneriloru conferentiei si accentuéza, ca in viitoriu tóte legile au lipsa de a fi aprobate de camerile turcesci.

Constantinopole, 2 Ianuariu. Convorbirile de eri la Ignatieff au intaritu concordi'a delegatiloru europeni in fati'a refusârei concluseloru conferintiei din partea Turciei si au adusu lucrulu acolo, *incâtu s'au gânditu la stramutarea conferintiei la Aten'a séu la Spizza.*

Invitarea de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu"
cu „Foisiór'a"

Cu inceputulu anului 1877, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu", va esî de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a; la fia-care dóue semptamani cu adausulu Foisiórei.

Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e celu de pâna ací:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe $^1/_2$ de anu 3 fl. 50 xr., pe $^1/_4$ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca pre anu 8 fl. pe $^1/_2$ anu 4 fl. pe $^1/_4$ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe $^1/_2$ anu 6 fl., pe $^1/_4$ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editur'a „Telegrafului Romanu" in Sabiiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Dec 1876. (3 Ian. 1877.)

Metalicele 5%	60	95
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	66	20
Imprumutulu de statu din 1860	111	—
Actiuni de banca	817	—
Actiuni de creditu	139	—
Obligatiuni de desdaunare Ungueresci	125	25
„ „ „ Temisiorene	73	25
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	75
London	—	—
Argintu	114	55
Galbinu	5	98
Napoleonu d'auru (poli)	10	01 $^1/_2$
Valut'a nóua imperiale germâna	65	75

Concursu.

Pentru postulu de medicu in comunele Gy. Varsánd si Nagy-Pél (cottulu Aradu) se escrie concursu cu salariu anuale de 500 fl. v. a. 20 cr. de visite, 10 cr. la locuinti'a medicului, fiindu datoriu respectivulu a tiené si apoteca de mâna.

Dintre competenti cei ce cunoscu si limb'a româna la alegere voru fi preferiti.

Recurentii au de a-si tramite recursele loru instruite pâna la 29 Ianuariu a. c. st. nou, cá terminulu alegerei, adresate antistiei subscrise.

Datu in Gy. Varsánd 1 Ian. 1877.

(1—3) **Antisti'a comunala.**

EDICTU.

Bucur'a nascuta Davidu Leuca, maritata dupa Ioanu Nicolau Popu, din Berivoii-mari, comitatulu Fagarasiului; carea de mai multu tempu au parasitu pre numitulu ei barbatu, si astadi nu se scie loculu aflârei ei; se citéza a se infatisiá la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu, câci la din contra procesulu divortialu intentatu asupr'a ei se va pertractá, si decide si in absenti'a ei.

Fagarasiu, 1 Octobre 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu
tractului Fagarasiului I.
Petru Popescu,
2—3 protopopu.

Doi individi, români, unulu casatoritu, altulu necasatoritu, cu purtâri fórte bune si bine cualificati, provediuti cu atestate conformu art. de lege XVIII din 1871 si cunoscu bine tóte trei limbile usitate in patria; voiescu a se aplicá cá notari cercuali, promitiendu ca voru fi spre multiamirea comuneloru respective: Déca se cere, depunu cautiune pâna la 3000 fl. fia-care. Adres'a: Ioanu Comsi'a post rest. Alb'a Iuli'a (Karlsburg). (1—1)

Din caus'a SS. serbatori a le Nascerei Dlui nostru Iisusu Christosu Nr. urmatoriu va aparea Joi in 30 Decembre.

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Dumineca'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 $^1/_2$ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 $^1/_2$ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 $^1/_2$ cr. v. a.

Nr. 103. ANULU XXIV.

Sabiiu 30 Decembre 1876. (11 Ian. 1877.)

☞ **Cu nrulu acest'a incetâmu de a mai tramite fói'a nóstra aceloru p. t. dd. cari inca nu si-au innoitu abonamentulu.*)**

Editur a.

La finea anului.

„Saure Wochen frohe Feste".
Septamâni amare serbatori placute.

Suntemu la finea anului. Avemu inapoi'a nóstra o bucata de trecutu in care s'au nimicitu multe sperantie si au resaritu multe desamagiri. Este amaritóre acésta socotéla scurta si cându resfoimu inapoi in paginele luniloru, dileloru si óreloru sa vedemu nu cum-va ne-a insielatu memori'a, nu cum-va impressiunile cele rele au suprimatu cu greutatea loru pre cele bune, amaraciunea nóstra e si mai mare, pentruca vedemu ca nu póte fi vorb'a de insielaciune, etristulu adeveru.

Inainte de tóte asteptá fia-care cetatianu ameliorarea financieloru tierei. Promissiunile de vre-o trei ani incóce in press'a magiara, in parlamentu, de pe bancele ministeriali erau mari si multe. Deficitulu dela 1874 care suia la 60 milióne erá sa fia redusu pâna la 1877 la o suma neinsemnata de câte-va sute de mii. In loculu acestor'a sarcinele publice s'au indoitu si astadi, de-si nu ni se spune apriatu, dara pe usioru calculatu deficitulu suie la multe milióne. Esecutorii 'si facu datori'a cu multa perseverantia si rigóre. Ei cara si vendu cu tob'a si cele din urma trentie ale bietiloru contribuabili. Afurisitele de financie inse 'si batu jocu de opintirile rigurosiloru oficiali ai casseloru statului si in locu de a micí golulu lu marescu, pentruca acei trecuti prin esecutiune suntu ipso facto absolvati pentru totudéun'a dela nóue contribuiri, mai alesu déca cei trecuti prin acestu purgatoriu au mai trecutu si prin inghetiulu din primavéra, prin esundâri de ape si prin grandine si focuri. In urm'a tuturoru acestor'a vine vacuulu de unde statulu nu mai póte asteptá nimic'a. Deficitulu, nu este altfeliu cu putintia, a trebuitu sa crésca, va trebuí sa mai crésca. Discursurile ministrului Széll, nu numai lungi, dara si frumóse nu insufla nici unu respectu cifreloru. E natur'a financieloru cá sa nu aiba nici o afectiune câtra retorica. Alte suntu lucrurile cari au putere farmecatóre asupr'a loru.

Incercârile de a gasí unu remediu financialu in unu pactu nou cu Cislaitani'a inca nu suntu terminate. Sa dea Ddieu cá sa fia incoronate de succesu: sa avemu si noi in Ungari'a press'a nóstra de note de banca, sa avemu in pivnitiele din Budapest'a unu tesauru de metalu si cislaitanii sa fia asiá de buni sa ne dea afara darea de consumu, dare pentru productele ce se producu dincolo de Lait'a, dara se consuma la noi. Nemtii inse au dical'a: „In Geldsachen hört jede Gemüthlichkeit auf" si nu voru sa dea nimic'a. A-i constringe sa dea nu-i putemu. Tóte alarmele din diuaristic'a magiara, tóte demonstratiunile au remasu pâna acum zadarnice. Nemtii nu voru sa scie nici de impartirea bancei, nici de vre-o invoiala in privinti'a dârei de consumu. Ministrii dela B-pest'a mergu la Vien'a, cei dela Vien'a vinu la Budapest'a; tienu consilii preste consilii, cu si fâra presidiulu imperatului si regelui: carulu financialu stà inglodatu si nu se misca. Noroculu cu dotatiunile pentru clerurile „acatolice". Cu 15,000 economisate dela aceste póte ca va scapá statulu ung. de incurcaturile financiali si poporulu de esecutiuni. Ce nu va ajunge de ací, aru fi bine déca agerii patrioti aru pune mân'a pe „rublele rusesci", aduse de „emisarii agitatori" si aru supliní restulu trebuintieloru.

Dara fiindu ca vorbirâmu despre dotatiunea cleruriloru din care s'a forfecatu câte 5 $^0/_0$ spre salvarea statului din miseri'a financiale, prin asociatiune de idei sa semnalâmu publicului, ca acést'a a fostu a dóu'a lovitura grea din partea regimului si legislatiunei unguresci in ajutóriele, pre care nemuritoriulu Andreiu le-a castigatu clerului nostru din archidiecesa si a deschisu asiá dicendu isvorulu si pentru alte cleruri.

Este tristu si acestu faptu, dara este si mai durerosu, ca dupa sciinti'a si cunoscinti'a nóstra, afara de vocea deput. Part. Cosm'a in parlamentu, nu s'a mai radicatu alt'a spre a dice baremu unu „vai!" la lovitur'a ce s'a datu bisericei nóstre. Consistoriulu nostru plenariu, cârui sinódele archidiecesane din urma i-au concrediutu afaceri mai momentuóse erá datoriu a nu tacea la cea dintâiu lovire, cându s'a atacatu rescriptulu imp. din 1861 de ministrulu Trefort. Nu trebuiá sa taca acum indata ce a simtitu ca diet'a umbla cu gândulu sa fórfece din dotatiunile de totu. Acelesi indatoriri le avé si consistoriulu metropolitanu si sinódele si congresulu nostru bis. cá corpuri ce representa biseric'a. Au tacutu inse cu tótele. Mânuti'a de sasi au facutu altfeliu. Ei au tramisu numai decâtu o deputatiune la Budapest'a si au datu o representatiune la regimu si la dieta. Va dice cine-va ca acést'a nu folosesce nimic'a. Deocamdata asiá este. Folosesce inse pentru ca au aretatu ca suntu ómeni cu sufletu de viétia, cari nu primescu ori-ce lovire fâra de a dice baremu unu cuventu.

Uniculu terenu nedisputatu de nimenea pre care amu fi pututu inregistrá pre socotél'a anului trecutu baremu o jumetate de bucuria, dara durere, si acésta jumetate ne-a scapatu din mâna.

Déca regimulu nostru are momente debile in cele ce privescu financiele, are o mare deprindere intru a fi câtu se póte de bruscu cu natiunalitâtile nemagiare. Anulu trecutu ni-a dovedit'o mai multu decâtu pâna la evidintia.

Inca inainte de a intrá in anulu espiratu se incercase regimulu a face ilusoria legea natiunalitâtiloru, oprindu intrebuintiarea limbeloru nemagiare si la forurile de instanti'a prima. Ei, dara unu guvernu póte gresí interpretându reu legea séu chiaru si abusându. Ignorarea legei din partea unui ministru n'aru fi dara tocm'a lucru asiá mare si natiunalitâtile inca nu aru avé dreptu sa se supere din séma incolo. Vine inse diet'a carea a facutu legea natiunalitâtiloru si aproba respunsulu ce l'a datu ministrulu de justitia la o interpelatiune in materi'a acést'a. Ne plecâmu inaintea legislatiunei, dara suntemu mahniti. Si ce a disu ministrulu? Elu a incuviintiatu procederea tribunaleloru cari respingu limbile nemagiare si a promisu ca ignorarea legei de natiunalitâti o va justificá prin unu proiectu, carele 'lu va aduce in dieta si care va tratá despre limbi inaintea foruriloru de instanti'a prima. Pâna acum inse nu furâmu norocosi a vedé proiectulu de lege, care scimu dinainte ca are destinatiunea de a loví in capu pre art. de lege despre „egala indreptatire a natiunalitâtiloru."

Impartirea teritoriala pe carea amu salutat'o, pentru ca erá fórte dorita si necesaria, lucru cunoscutu, pare ca s'a facutu cu totu studiulu cá sa sparga natiunalitâtile, sa le amalgameze cu elemente magiare, cu scopu de a se cristalisá o nóua formatiune a elementeloru in giurulu elementului absorbitoriu magiaru.

Ce aru trebuí sa se faca in statu si de statu spre prosperarea cetatieniloru nu se face. De o parte lucra nesciinti'a (in financiale) de alta ostilitatea (la destrugerea natiunalitâtiloru.) Resultatele inse suntu triste si amare pentru noi, cari vremu sa iubimu patri'a, cari dorimu sa prospereze si o mâna de ómeni pentru egoismulu loru ne respingu — mai multu, natiunalicesce voru sa ne nimicésca.

Nu putemu scí déca *cestiunea orientala* a avutu séu are vre-o influintia asupr'a conducetoriloru statului ung. in cele interne. Cu tóte ca este unu nonsens politicu, mai cu séma pentru magiari, a asceptá din solutiunea cestiunei orientali vre-unu sucursu, care sa ajute apasarea natiunalitâtiloru nemagiare din Ungari'a: — purtarea loru cea despretiuitóre fatia cu acestea si demonstrativele simpathii manifestate fatia cu inimicii crestinatâtiei si ai civilisatiunei — cu turcii, ispitescu pre omu sa créda ca magiarii combina cele interne cu politic'a esterna si in specialu cu cea orientala. Acést'a aru fi tristu si pentru ei si pentru noi, din causa ca noi cá parte intregitóre a statului ungurescu, putemu fi confundati cu magiarii cari se manifestéza demonstrativu pentru turci, cari mergu in processiuni la mormentele sântiloru mahometani, care duce sabie de onóre unui invingatoriu asupr'a crestiniloru, — si tratati cu totii dreptu de inimici ai crestinatâtiei si ai civilisatiunei.

Asiá dara si politic'a esterna nu trebuia sa intre in servitiulu conducatoriloru patriei nóstre spre a lucrá cu dens'a, incâtu le stà la dispositiune, in defavorulu loru si alu nemagiariloru.

Dupa ce amu insiratu unele neplacute si dureróse din anulu ce espira cu diu'a de mâne, sa nu uitâmu, ca intre dile de lucru suntu si serbatori. Pentru poporulu românu a fostu o adeverata serbatóre presenti'a Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui Franciscu Iosifu in Transilvani'a, in Septembre a. c. Pentru poporulu românu a fostu o mangaiere, vediendu ca monarchulu intielege altfeliu legile despre limbi la tribunale, decum le intielege predilectiunea magiarismului, dicendu judecatoriloru din Sabiiu espresu: sa invetie romanesce, unde majoritatea locuitoriloru e romanésca. Pentru poporulu românu a fostu o mangaiere, cându a auditu din gur'a monarchului ca-i scie apretiuí virtutea sea militara, pentruca Majestatea Sea a numeratu pre români intre soldatii sei cei mai bravi si cari nu se ostenescu nici odata. S'aru paré putienu, inse este fórte multu câci e dela unu monarchu, care in monarchi'a nóstra de-si din dóue staturi, Elu este autoritatea cea mai inalta si cându vorbesce autoritatea cea mai inalta, aceea ce dice, are sa insemneze ce-va.

Mai este si o alta impregiurare care noue in specialu, ne incaldiesce inimile. Suntemu convinsi si avemu chiaru si dovedi la mâna, dela tineri si betrani, ca ceea ce incaldiesce inimile nóstre incaldiesce inca pre ale multor'a. Impregiurarea acést'a este faptulu nedisputabilu, ca printre tóte dificultâtile câte i s'au pusu „Telegrafului Romanu", durere si din partea unor'a pre cari ii au spriginitu, **implinesce cu numerulu acest'a alu 24-lea anu si preste dóue dile intra in alu 25-lea** anu alu vietiei sele. Mórtea ce i s'a prorocitu de atâtea ori l'a intineritu si ia invertosiatu puterile incâtu cu mândria póte sa caute inapoi asupr'a conlucrârei sele de unu patrariu de seculu, la desgroparea unei biserici si la desvoltarea intelectuala si materiala a unui poporu si iérasi cu mândria si cu incredere póte sa caute in viitoriu cându toc m'a in anulu acest'a s'au grupatu si se voru mai grupá puteri nóue in giurui, cari 'lu voru radicá in valórea lui interna si mai multu decâtu in trecutu.

Sa nu desperâmu dara de amenintiârile cele diverse. Suntu rari serbatorile nóstre. Sa fimu inse laboriosi; câci serbatorile potu fi si mai dese si mai multiamitóre!

Scirile despre conferinti'a din Constantinopole dice „Fr. Blatt", se succedu rapede si se contradîcu mereu. Situatiunea e critica si pacifica, dupa cum suntu si dorintiele celoru interesati si impressiunile momentului. Eri ni se dicea, ca cerbici'a Portiei otomane face ilusoria ori ce incercare a representantiloru diplomatici de a restabili ordinea si pacea, ca resbelulu e la usia si armatele rusesci incepu a se miscá, astadî se comunica o scire contrara, ca „o solutiune pacifica e inca de speratu".

De càte ori aruncâmu privirile spre Bosforu situatiunea ni se presenta cu o noua fisiognomia. Decisiunile Portei suntu neprecalculabile si ea aci arata o persistintia neinfranta aci incepe a siuvai. Cum se vede Turci'a se pricepe bine in a tamendà lucrurile, ea astadi face concesiuni si mane le revóca, cu unu cuventu ea pórta diplomati'a européna de nasu.

Se pare ca turcii din Constantinopole ratacescu prin negur'a ilusiuniloru periculóse. Cá dovada amintimu numai conflictulu cu Romani'a provocatu fara nice o causa cá din seninu. Intr'adeveru numai deliriulu de marire putea se degradeze in „cart'a lui Mithad" pe romani la rangulu de „otomani", ér pe principatele dunarene la starea de „provincia privilegiata" si pe principele loru la rangulu unui „siefu" atarnatoru de grati'a suveranului. Pe timpurile candu pasîi turcesci dominau in Ungari'a, póte ca sultanii in omnipotenti'a loru pamentésca erau indreptatiti a se folosi de unu asemenea limbagiu fatia cu voivodii principateloru dunarene. Asemenea putea face ei si pe tempulu fanariotiloru, dara timpurile s'au schimbatu si cu densele si puterea sultaniloru si a „hospodariloru". Vechii hospodari s'au facutu „principi" positiunea si influinti'a loru, precum si raportele si relatiunile teritorieloru loru s'au regulatu si garantatu prin tractate *europene* sanctionate in modu serbatorescu. Legatur'a ce léga si astadi pe principele Romaniei de Serailulu suveranului din Constantinopole e atâtu de slaba câtu cercurile turcesci nu au nici o causa a se dimite in esperimentâri cutezate, principatele unite de la Dunare nu suntu „provincie" a imperiului turcescu, ba nici provincie „privilegiata" si intielegemu ca súditii principelui Carolu cari n'au pofta de numele „otomani" se falescu cu bunulu loru dreptu si facu protestu contr'a arogantieloru turcesci.

---

*) Ne rugâmu de dd. innoitori ai abonamentului a adauge si adres'a vechia.

Dealtmintrea incidentutulu turco-românu nu e de nici o insemnatate pentru situatiunea din orientu, elu numai ne amintesce faptulu ca in Constantinopole se facu pretensiuni ce nu suntu basate nici pe dreptu nici pe rapórtele de putere. Nu aru fi mai prudentu pentru barbatii de statu ai Turciei a se lasà de sinamagiri si a scapà ce mai e de scapatu. In Bulgari'a, Bosni'a si Hertiegovin'a *trebue* cá reformele nu numai sa se promita ci sa se si introduca. Pentru *aceste* teritorie Europ'a unita nu are lipsa de binecuventarile problematice ale „cartei lui Mithad pasia", restulu Turciei e inca destulu de mare ca sa dea zelului parlamentaru atatu de inflacaratu in Constantinopole destulu de lucru. Bulgarii, bosniecii si hertiegovenii suntu astadi de totu straini de o constitutiune liberale, ei ceru astadi scutinti'a vietiei si averei loru, esercitiulu garantatu alu cultului religiosu si castigului, voru sa fie radicati pe trépt'a umanitatiei. Europ'a cere prin representantii sei in conferintia acea ce Pórt'a póte acordá. *Garantiele* nu invólva nici o degradare. Celu ce-si calca cuventulu si promisiunile de nenumerate ori trebue sa sufere consecuentiele neincrederei. Pórt'a si va face siesi unu mare servitiu facandu concessiuni, persistandu ea insa in cerbici'a sea, diplomatii voru intrerupe negociarile si déca Turci'a vediendu-se isolata nu va da acea ce refusa acum inainte de a se deschide templulu lui Ianu, ea va trebui sa aduca mai multe jertfe decâtu in momentulu presentu candu are de a pactá nu cu unu contraru ci cu intréga Europ'a.

Sa ne chiarificâmu.

(*II*) Pres'a nóstra in genere combate stârile actuale din patria, si cu dreptu cuventu. Ea oglindéza in modulu celu mai credinciosu parerea si convingerea generale. Pentru ca nu e românu, care se fia, care se póta fi multiamitu cu giurstârile in care traimu, si in cari se afla patri'a nóstra. Ba chiaru si intre neromâni putieni, fórte putieni voru fi, cari sa fericésca giurstârile actuale. Dar' si acei'a putieni câti aru puté fi, o facu acést'a séu numai din nepricepere séu apoi din interese curatu personali si egoistice. Pentru ca actual'a fatia e in fapta fórte nefavorabila, si de aceea nu póte fi de nici unu folosu cá se ni-o inchipuimu altfeliu de cum este.

In ce privesce inse pre diferitii locuitori din patria, in asta privintia esista negresitu deschilinirea ca giurstârile acestea pentru unii suntu mai multu, pentru altii mai putienu nefavorabili. Privita inse intrebarea acést'a numai din respectulu conditiuniloru de esistintia ale patriei comune, relele si defavorurile ce bântuie patri'a nóstra suntu asemenea si comune tuturoru patriotiloru,

Despre relele si neajunsele generali, ce rodu la radacin'a esistintiei patriei nóstre, s'a disu si s'a scrisu destulu, fâra cá cu tóte acestea se putemu constatá o intórcere spre mai bine. Ca dupa cum se croiescu lucrurile din di in di, nici ca putemu asceptá, cá stapânii situatiunei interne si purtatorii destineloru nefericitei nóstre patrii, se-si recunósca curendu erorile si predomnindusi patimile cu adeveratu zelu patrioticu se incépa nóu'a opera de regenerare.

Pâna ce vomu reveni de nou la combaterea acestoru rele si neajunse generali, ce nici odata nu potu fi combatute de ajunsu, ne vomu ocupá de asta-data cu pusetiunea nóstra a româniloru in statu, cercându a o chiarificá. Pentru cá de o parte se fimu si noi cu noi in chiaru si se ajungemu a professá totu aceleasi convictiuni in asta privintia; de alta parte se scapâmu imputârile si invinuirile neintemeiate ce ni se facu in tóte dilele de compatriotii nostri apartienatori la ras'a domnitóre.

In ceea-ce privesce mai intâiu constitutiunea Ungariei cá atare, nu póte fi românu, carele se nu o respecteze si se nu fia in stare a jertfí totulu pentru ea. Pentru ca constitutiunea cá atare si ín asiediamintele ei fundamentali, e câtu se póte de buna si liberale, astfeliu incâtu mai buna cá ea se nu-ti poftesci pe lume.

Cine pe lumea ast'a? póte dorí nisce institutiuni mai liberali mai potrivite spiritului tempului de adi; decum suntu acelea d. e. ca legislatiunea diace in parte in dreptulu poporului, ca guvernarea insasi se efeptuie prin organe respundietóre representantiei poporului, ca puterea statului nu e in dreptu a pretinde dâri, imposite si alte prestatiuni, déca nu suntu incuviintiate de insasi representanti'a poporului, avendu organele administratóre a-si dá séma aceleiasi representantie despre totu cruceriulu destinatu spre acoperirea lipseloru statului etc. etc.

Totu institutiuni acestea, care bine practisate n'aru lipsí de a aduce fericire atâtu pentru tiéra câtu si pentru locuitorii ei. Si cu tóte acestea e unu adeveru tristu, inse necontestaveru, ca maioritatea prevalenta a locuitoriloru din patria, doresce astadi, in er'a atâtu de dorita a constitutionalismului, starea in care s'a aflatu in absolutismu.

Ei bine, de unde vine acést'a? Negresitu numai de acolo, ca institutiunile constitutiunei nu se practica asiá cum aru trebuí sa se practiseze. Si de aceea trist'a ast'a aparintia nu vine a se adscrie dóra vre unei antipatie indreptata in contr'a constitutionalismului; ci numai si numai ca stârile de sub absolutismu erau mai de suferitu si pentru maioritatea poporatiunei si mai favorabile! —

Ce folosu are si póte avé maioritatea poporatiunei din patria, de constitutiune? Cându prin maiestrituri si uneltiri se vede despoiata de tóte favorurile ei, si osândita de a suportá numai greutâti mai ne maisuferibili, pre care stapânii dilei intr'un'a le sporescu, si adesea nu in interesulu bine intielesu alu patriei. —

Favorurile ce le ofera constitutiunea nóstra in trasurile sele principiali, tuturoru cetatieniloru din patria intru acee'asi mesura, au devenitu proprietate esclusiva a unei rase sirete, carea sciindu a identificá interesele statului cu ale sele particulari si le-a insusitu tóte siesi; monopolisându-le acum nu numai eschisivu in folosulu seu, dar' totu-odata si spre daun'a celoru-lalti locuitori ai acelei'asi patrie mame! —

Astfeliu se practica adi principiile cele nobile si sublime, ce condusera legislatiunea dela 1848, cu tendinti'a de a provocá renascerea acestei atâtu cercate patrii, prin basarea viitoriului ei pre multiamirea si indreptatirea egale a tuturoru fiiloru sei!

Au dóra atari principii salutari si humanitari produse de ins'asi firea lucruriloru, la noi au pretiu numai in casuri de periculi? Séu apoi se esprimara numai cu intentiune de seducere?

Destulu ca adi le vedemu cu totulu ignorate principiile acestea, si starea faptica ne dovedesce ca domnii magiari in casuri de periculi sciu pré bine ca ce e de lipsa spre salvarea patriei; au inse memoria scurta si indata ce vedu periculile trecute, intorcu mantéu'a reintorcându-se de nou la interprinderea loru de predilectiune, la magiarisare —

Cu tóte acestea constitutiunea e si remâne buna, de si nu se aplica astfeliu cá sa putemu trage si noi folóse dintr'ens'a, si e o proprietate a nóstra cá si a celoru-lalti conlocuitori din patria. Si déca adi nu se practiséza si in folosulu nostru, va vení negresitu unu tempu cându vomu puté trage si noi folósele cuviinciós e dintr'ens'a. —

Deci nu se cuvine cá sa cârtimu in contr'a constitutiunei si a sistemului de statu actuale; ci numai in contr'a relei aplicâri a singuraticiloru destinatiuni in pracsa. In contr'a aceloru normative speciali, ce de-si nu ne denéga — cá pâna la 1848 in principiu facultatea de a puté influintiá si noi asupr'a destineloru statului si ale nóstre: ni-o marginescu facultatea acést'a astfeliu incâtu apare mai ilusoria.

Destinatiunile si normativele acestea pentru noi ingreunatóre, se potu schimbá, si cu tempu negresitu ca au sa se si schimbe. —

Românulu e indatinatu a sperá si a asceptá tóte schimbârile spre mai bine, dela grati'a Majestâtiei Sele a „pré inaltiatului nostru Imperatu." Ast'a 'si afla inse esplicarea sea in trecutulu lui si in pusetiunea lui de pâna acum'a in statu. Si nu insemnéza nici-decum ignorarea constitutiunei séu inclinare câtra absolutismu.

Iobagiu pâna la 1848, românulu dupa legile de atunci n'avù nici baremu dreptulu de petitionare. Si astfeliu e pré naturalu ca elu nu potù sa cerce usiurarea sórtei sale pre calea legislatiunei. Ba e sciutu ca si putienele favoruri ce le mai succese româniloru de ale câscigá din cându in cându, pâna la 1848, au sa le multiamésca gratiei imperatiloru de pe atunci, iér' nu legislatiunei. Ce mirare deci, déca românii si adi in er'a constitutionalismului speréza la grati'a imparatésca? Si mai cu séma atunci, cându, desí de iure indreptatiti, in fapta li e cu neputintia a-si valorá pre calea legislatiunei dreptele loru pretensiuni. —

Românii nu dorescu delaturarea constitutiunei séu a sistemului de statu, nici preponderantia séu suprematia in statu; ci numai o sórte si pusetiune démna de unu poporu consciu de sine, — incuviintiarea si garantarea conditiuniloru ce se receru cá sa póta esistá si prosperá cá români. —

Dreptulu inse de a face pretensiunea acést'a — ori unde de unde potu sperá indeplinirea ei — nu li 'lu póte disputá nime; pentru ca disputarea dreptului acestui'a aru insemná totu-odata disputarea dreptului de esistintia, care dreptu trebuie sa fie sântu si mai pre susu de tóte inaintea ori cârui'a regimu si patriotu!

Corespundintia.

Domnule Redactoru! Vi se va parea pré tardia acésta corespundintia asupr'a unui obiectu pertractatu in universitatea fondului regiu mai bine de 2 luni. Inse obiectulu e pré momentosu si nu e cu deseversire terminatu si decisu. Putemu vorbí dar' despre elu.

Intârdierea corespondintiei se justifica cu aceea circumstantia, ca mai de 2 luni se astépta in publiculu nostru, cá óre care dintre acei 9 domni deputati români dela universitatea fondului regiu sa-si radice vocea, si sa ne lumineze despre „votulu separatu" publicatu in nr. 91 din 14/26 Novembre 1876 alu „Telegr. Rom.", si sa ne spuna, ca suntu aplecati toti d-nii deputati a luá responsabilitatea sea pentru acelu fetu — ne fetu, modelu de enigma neresolvabile.

Amu asteptatu din motivu, ca se vorbesce, ca d-nii deputati nu aru fi avutu tempu, cá se prepare votulu cu concursulu tuturoru, ei aru fi datu „Cart'a blanca" unui'a dintre colegii d-loru sibieni, cá sa desvólte ací aperarea drepturiloru vatemate ale unei multime de români.

Ne ivinduse nimicu din acea parte se pare, ca ei consimtu cu operatulu.

Publiculu românu din fundulu regiu, a fostu si este in dreptu, a asceptá dela deputatii sei o demna, seriósa si energica defensiune a drepturiloru nóstre, in contr'a apasarei seculari din partea sasiloru, in contr'a câror'a cu tóta virtutea amu luptatu si noi si mosii si stramosii nostri. Obiectulu ni este dar' pré momentosu, cá sa putemu trece cu vederea, aceea ce se lucra de noi si pentru noi, câci taie adencu in viéti'a nóstra.

Ne dóre insa, ca cu totulu contrariu asceptâriloru nóstre si esentiei causei nóstre, se infatisiéza votulu separatu, cum se publícà elu in „Tel. Rom." nr. 91, in care nu aflâmu nici studiu seriosu, nici cunoscintia de causa, nici pricepere de situatiunea ei, nici logica si intielesu.

Nu putemu crede, ca cu unu astfeliu de operatu, sa se defende drepturile româniloru din fundulu regiu. Deci putiena sperantia avemu dela efectulu lui; mai putiena decâtu dela cunoscinti'a de causa a loculiloru nalte.

Fie-ne dar' permisu, a reflectá ce-va la unele puncte ale lui.

„Autorulu votului" 'si pune de basa dóue premise, scóse din art. elect. XII: 1876, adeca scopulu de cultura si principiulu de proprietate alu averii fundului regiu, apoi dice, ca elaboratulu maioritâtii sasesci nu corespunde acestoru dóue momente, si anume scopului culturalu pentru aceea nu, pentruca in privinti'a teritoriale se dismembréza comunele a. n. scauneloru Selisce, Talmaciu si Branu dela teritoriulu fundului regiu; iéra dreptâtii pentru aceea nu, pentru ca prin §§ 2 al. 3, § 3 si § 10 al. 3 din conclusulu maioritâtii, se eschide cea mai mare parte a proprietariloru nedisputati cu totulu dela proprietatea loru, luându-li-se dreptulu de alegere, ce l'au avutu pâna acum, pâna cându in cetâti se dà dreptu fie-cârui alegatoriu a alege doi deputati.

Lasa ca votulu separatu nu ne aréta nici propunerile, ce le-aru fi facutu deputatii nostri, ba nici aceea nu ne spune positivu, cum, in ce forma sa se modifice elaboratulu maioritâtii sesesci. Dar' sa ne oprimu pucintelu la argumentele de susu.

Adeca sasii aru fi vatamatu scopulu culturalu alu fonduriloru, pentru aceea, pentruca teritorialmente aru fi eschisu pre amintitele tienuturi române dela teritoriulu fundului regiu. Cine póte pricepe acésta logica? Cine se póte intieleptí de ací? Ce omu cu minte aru puté afirmá: ca s'aru vatamá scopulu religiunei, déca Bosni'a s'aru dismembrá dela Turci'a?

Dar' inca si afirmat'a vatemare a scopului culturalu cá atare din partea sasiloru, contiene unu neadeveru, câci precum demanda legea, asiá si sasii sustienu acelu scopu culturalu alu averei, si acea bucatica mica, ce o au datu româniloru, totu spre scopulu culturalu o au datu (gimnasiului din Brasiovu).

Apoi sa bagâmu séma, sa nu ne aratâmu tocmai atari slabiciuni in argumentele nóstre câtra adversari. Alta dar' erá ací sa se dica, erá a se combate acea nedreptate, ce o facu sasii, cându eschidu dela teritoriulu fundului regiu pe comunele Talmaciului — Salistei — Branului, si inca si pre alte din scaunulu Sebesiului, Orastiei si alu Sibiiului, de cari autorulu votului nici nu si-au adusu aminte. Acésta eschidere a

70—80 mii de români dela teritoriulu fondului regiu si dela participarea la averea lui erá sa fie punctulu principalu de gravamenu; si acésta flagranta nedreptate erá a se combate si infrânge prin argumente si dovedi tari si juridice, nu inse cu vatamarea scopului culturalu.

Ce argumente aduce votulu separatu in contr'a acestei mari neindreptatiri? Eaca ce: „ca acestea comune, cari stau tóte lânga, si in jurulu celoru dóue cetâti principali Sibiiu si Brasiovu, nu se potu amputá dela ele, cá si unu corpu de organele sele, cei sustienu viéti'a, referintiele intre ele suntu strinsu legate un'a de alt'a; câci (ecce argumentum!) din productele saténului se inavutiesce cetatianulu si inaintéza ambii.“

Nu aru luá nimenea in risu, cându unu taietoriude sare dela Vizocna in asemenea modu aru argumentá ca orasiulu seu (care a fostu totu-déun'a pamentu comitatensu), s'aru tiené de teritoriulu fundului regiu fiindu 1 óra aprópe de Sabiiu si legatu cu lini'a ferata; séu cându unu bostinariu dela Porcesci asemenea aru argumentá, apartienerea scaunului Talmaciu de fundulu regiu.

Dar' cându juristulu si legi-tulu representante se perde in astfeliu de frase spre a dovedí unu dreptu istoricu unu dreptu de proprietate a 50—60 de mii de români, — ce se mai dicemu atunci?

Pentru Ddieu! Numai atât'a argumentu au potutu scóte 9 deputati din multimea de documente, de legi, decrete regii, acte de statu, decisiuni politice si sentintie judiciari si alte nenumerate dovedi, esîte necurmatu in decursulu unei lupte aceloru 50—60 mii locuitori de mai multi secoli pâna astadi si de atâtea ori date publicâtiei si pertractate in jurnale, si cari dovedescu lamuritu dreptulu loru si au potutu convinge si pe dieta si pe regimulu Ungariei, in celu mai recentu tempu?!

Dar' óre ce va dice acésta multime de români neindreptatiti, cari pe lânga alte, si in procese grele, si-au castigatu sentintie judiciali favoritóre, cându audu, ca — dupa frasele de susu din votulu separatu — deputatii loru in fine ii mai aviséza inca odata pe ei dimpreuna cu sasii iér' la tribunale, cari singure aru fi competente in acésta causa?!

Destulu de asta data despre unu asiá tristu lucru.

Sa revenimu la cela-laltu momentu principalu alu „Votului separatu“.

Ací se invinuescu sasii, pentruca prin §§-fii 2, 3, si 10 ai operatului resp. conclusului loru le iá cu totu dreptulu de alegere si a celoru români tolerati de ei in fundulu regiu, si in specia, ca prin § 3. se statoresce modulu de alegere, conformu legei electorali dietali, facendu-se ací sasiloru mari imputâri; de ce nu au cugetatu la controversele intre legea electorala dietala si principiulu averei private, la asemenarea unei societâti actionara etc.

Dar' dloru deputati, pentru ce le faceti sirmaniloru sasi o astfeliu de nedreptate nemeritata? Ce cereti dela ei o munca zadarnica, cá a lui Tantalus, unde ei totusi au muncitu, dar' d-v. a-ti odichnitu?

Nu sciti, ca regimulu si diet'a tierei prin legi dejá sanctionate au statoritu modalitatea aceea de alegere prin legea electorala si totu asiá prin art. XII ex 1876 § 8 lit. d. si ca la aducerea acestoru legi sasii cá leii s'au luptatu in diet'a tierei, acolo— unde este loculu pentru unu astfeliu de obiectu; iér' d-v. — unii pe atunci deputati dietali, a-ti statu pe acasa si ve a-ti cautatu de treburi.

Acum cereti dela ei se modifice acele legi sanctionate, si unde? in sal'a universitâtiei cârei'a i s'au retrasu tóta cumpetinti'a, de a discutá legi politice!

Bietulu M.... au facutu § 3 la mandatulu lui P.....! si dv. 'lu pâriti pentru ast'a la P....! sirmanulu Misiu!

Este adeveratu, ca maioritatea sasésca prin modalitatea compunerei *comissiuniloru* electorali in § 2 au statoritu unu modu nedreptu si prin care se potu face abusuri la alegeri, si votulu separatu are cuventu a combate acésta modalitate. Dar' nu este logicu si juridicu nici corectu a dice, ca prin acést'a s'au despoiatu o multime de proprietari de dreptulu de alegere, iér' de alta parte prin § 10 al. 3 se dà fia cârui alegatoriu din cetâti dreptulu de a alege doi deputati.

Câci comissiunile nu alegu; ele potu abusá la operatiunile loru, insa de ací nu se póte afirmá anticipandu, ca prin acelu § s'au luatu dreptulu de alegere cui-va. Apoi § 10 al. 3 alu operatului comissiunei statoresce conformu § 8 lit. d) al art. diet. XII ex 1876, care dà cetâtiei Sabiiu si Brasiovu câtu 2 deputati: „cumca in acelea cetâti, cari tramitu la universitate câte 2 deputati, are fia care alegatoriu a dá siedul'a sea pentru dóue nume“.

Deci déca D-nii deputati romani nu au combatutu nicairi acea norma, ca Sibiiulu si Brasiovulu sa dea câte 2 deputati, apoi cá din seninu vine acelu pasagiu alu votului separatu, care se plange asupr'a § 10 al. 3 alu operatului sasescu, care este cea mai naturala urmare a § 8. art. XII. la care se face in votu atata provocare. Se póte o mai mare confusie? Se mai amintimu inca de unu curiosum din votulu separatu: caci cu acésta apoi se eshauriéza conceptulu lui: unde se amintesce de „propunerea adusa pe basa § 9 al. 3 art. XII din 1876“ si se dice, ca ea se justifica prin votulu separatu, iar conclusulu maioritatii sasesci aru fi intre altele si *nepoliticu* (nu te teme!) apoi se provóca la „*inpartirea teritoriala a tierii*“ si se adauge: ca fatia de asta impartire chiemarea Universitatii au fostu numai a statori forma si modalitatea da alegere pe bas'a conditiuniloru de pâna acum. (O ce bucurosi aru fi facutu sasii asta, daca iar lasa legea!)

Greu lucru este, a pricepe aceste concepte a „votulului separatu“. Ce propunere are se fie cea amintita acolo, nu putemu sci, ca nu ni-o spune.

Suntemu insa siliti a intreba: Ce are a face aici inpartirea teritoriala a tierii? In ce nexu se aduce ea cu cestiunea representantiei preste averea fundului regiu? Noi scimu, ca art. XII. ex 1876 in § 8 si 9 statoresce pentru scopulu Universitatii o alta inpartire, proprie numai fundului regiu.

Dóra nu vreti, ca inpartirea *tierii* in comitate se valoreze si pentru cestiunea de avere a fondului regiu, si se faceti si pe fostii comitatensi — catechsochen — de proprietari ai acestei averi, si asia se faceti tocmai asia nedreptate cá si sasii?

Cine e capabilu se pricépa acelu frumosu votu separatu bata'si capulu. Convingerile romaniloru din fundulu regiu nu le contiene, si noi i dicemu: fiei tierina usióra!

Din fundulu fondului regiu.

Cernauti in 30 Decembre 1876.

Dle Redactoru! Déca sórtea vitriga ni-a rapitu nóue cestoru isolati tóta possibilitatea de a ne puté impartasí unii altor'a durerile si necasurile cari ne apasa, neavendu in tiéra celu putienu unu diariu românescu, si nepermitiendu-ni impregiurârile de a depune plângerile nóstre in foi straine (neromâne), vinu a apelá la simtiulu domniei-vóstre, la simpati'a domniei-vóstre dle Redactoru, ce o aveti fatia cu cei debili, rugându-ve se binevoiti a primí in colónele stimatului domniei-vóstre diariu unele ce se petrecu pe aici pe la noi.

Focularîulu sciintieloru precum sciti prea bine — este aici universitatea Francisco-Iosefina. La acésta universitate se adapa de sciintiele germanisatóre (?) pre lânga o multime de judei si unu numeru considerabilu de juni români. Acesti'a de rându nefiindu fii de a lui Croesus, de voie nevoie se inscriu la facultatea teologica, câci astfeliu potu devení partasi bunuriloru cari le-au sacrificatu betrânii nostri pentru stranepoti, formându astfeliu fondulu religionariu din carele se sustiene unu seminariu pentru junii cari se dedica altariului. Acesti juni clerici (seminaristi se numescu ei pe la noi) consciuti fiindu de inalt'a missiune ce o au, convinsi ca nici odata preotulu nu póte se-si câstige respectu si stima, déca elu prelânga cultura duhovnicésca nu va tiené pasiu si cu cultur'a moderna (ideí la cari nu consemtiescu usioru unii betrâni); acesti auditori de teologie dicu, cunoscându ca pre lânga cultur'a literara — fia ea bisericésca séu si de ori ce alta natura este neaperatu de nevoie si o cultura generala, cá celu ce a absolvatu unu studiu specialu sa se simtie macaru in câtu-va demnu de epitetulu „cultu,“ de multu si-a fostu formatu unu cabinetu de lectura, in care — spriginitu fiindu de diuaristic'a româna — a avutu si unu numeru considerabilu de foi. Venindu apoi la putere nisce domni cari erau contrari prosperârii românismului in Bucovin'a si temendu-se pe de o parte cá nu cum-va junii români se-i intréca in treburile loru pre colegii neromâni dela acestu institutu, pe de alta parte insa ingrijati fiindu cá nu cum-va preste câtu-va tempu oulu se fia mai cu minte decâtu gâin'a, i-au pusu capetu acestui cabinetu de lectura confiscându-le tóte foile. S'a inceputu reulu si conducatorii de atunci inainte fiindu parte mare totu rusi, 'si detera tóta silinti'a de a sterpí in junii candidati de preotie totu simtiulu ce-lu mai aducea de prin gimnasii. Statorindu-se apoi in anulu iubileului universitatea Fr. Ios. in Cernauti junii români academici vediendu din catrau bate ventulu de nou 'si detera mân'a la o legatura fratiésca. Favorisati fiindu de sórte, „Arborós'a“ societatea loru facù sporiu neasceptatu. Acést'a 'i puse pe sântiele sele dnii prepositi ai seminariului (câci teologii forméza majoritatea in soc. „Arborós'a“), mai cu séma insa pre dnulu rectoru F....., pe focu. Acum la inceputu cându erá sa se formeze acea societate, acestu domnu se puse pe brânci de a nimicí planulu juniloru români.

Neavendu inse incordârile-i resultatulu doritu, elu si-a reservatu serviciile pentru o ocasiune mai convenienta. Acést'a ocasiune o si gasí dni'a sea la inceputulu anului scolariu curentu, cându 'si manifestà bucuri'a la o discordia tempurala ce se escase intre membrii societâtiei. Caus'a acelei neintielegeri insa viindu din afara, membrii societâtiei au cunoscutu pericolulu si s'au si intielesu la momentu. Domnulu susu numitu vediendu ca si acum'a i-a cadiutu friptur'a din dinti, 'si reversà urgi'a asupr'a fiintieloru ce-i se pareau a-i stá in cale. Astfeliu dilele trecute elimina din seminariu pre secretariulu activu alu Arborósei care de altcum nu a avutu in viéti'a sea nici macaru inculparea cea mai mica, si care si afara de acést'a a fostu pentru alumní modelu in purtare.

Apoi cu alte midilóce a lucratu intr'acolo, incâtu si altu june — vicepresiedintele Arborósei — dilele trecute i cadiù cá victima. Acest'a adeca ne mai putendu resistá nedreptâtiloru ce trebuiá sa le sufere din partea dlui F. a fostu nevoitu a parasí institutulu.

Astfeliu fiindu trebile pre la noi ve rogâmu inca odata stimate dle redactoru, primiti aceste in diarulu domniei Vóstre, cá si cei de dincolo sa véda cum se lucra cu fratii loru de aici.

Romani'a.

Galati, 22 Decembre 1876.

Scirea ce ne semnaléza astadi telegrafulu ca s'a trimisu din Constantinopole „Gazetei de Coloni'a“ este pre câtu de seriósa, pre atâtu de semnificativa. Depesi'a din 2 Ianuarie nu spune nimicu mai putienu decâtu ca Turci'a n'a invetiatu nimicu si nici a uitatu ce-va din vechiele sele deprinderi. Aroganta si astuta, ea cauta a paralisá actiunea binefacatóre a Europei sub masc'a unei constitutiuni bizare ce si-a inprovisatu ad-hoc. — Intielepciunea puteriloru, Turci'a cauta astadi a o traduce in slabiciune, si pâna acum pare a avé totu aerulu ca nu va primí nimicu din ce voru statuá plenipotentiarii in conferintia, de óre-ce ea fiindu statu constitutionalu, nu póte luá alte mesuri decâtu acele ce le va legiferá adunarea si senatulu seu. — Iéta dar' unu tempu si o munca perduta cu totulu in zadaru. Lucrurile revinu totu in starea loru incepatóre, si, dupa ce Europ'a a facutu tóte oscilatiunile, va finí póte prin a intielege ca nu platea ostenél'a atâtoru gratiositâti pentru unu statu ce inderetnicu se refusa dela ori-ce servicie ce se ceru causei civilisatiunei.

Ce e mai straniu inse si mai gravu pentru noi cá români e atitudinea dusimanósa cu care Turci'a voiesce a remânea statornica câtra români. In schimbulu unei conduite corecte si leale ce amu pastratu cu fidelitate câtra inalt'a Pórta chiaru in tempii cei mai grei, Turci'a ne respunde — dupa câtu suntemu informati — prin a refusá categoricu ori-ce propuneri facute de trimisulu nostru la Constantinopole, neincetându a ne dá cualificarea de rai'a in tóte intretienerile diplomatice, iér' spre culmea umilirii, ne inscrie in constitutiunea sea cá provincia privilegiata a imperiului si da ordinu a se face observare biroului telegrafo-postalu otomanu dela Iticani pentru neregularitâti. — Deplângemu starea de umilire revoltatóre in care amu ajunsu, si nu avemu destula indignare in sufletu spre a protestá contr'a cutezârii cu care se atentéza la onórea si demnitatea nóstra de statu suveranu, liberu si autonomu. — O interpelare scimu ca s'a adresatu in camera aproposito de acést'a, si unu consiliu de ministri suntemu informati ca s'a tienutu spre a redigea unu protestu energicu contr'a halucinâriloru ómeniloru de statu dela Bosforu. Ieri aflâmu ca s'a datu unu nou ordinu de concentrarea trupeloru câte 15,000 ómeni pre divisiune.

Dorimu numai cá faptele sa ne fie fapte. De ne simtimu in stare, sa revindecâmu onórea nóstra intréga si deplina cu aceea demnitate, curagiu si hotarire de cari nu odata românii au sciutu sa dea probe in imprejurari grele. De nu putemu acést'a, atunci fugimu de bravade si ridiculu, cari ucidu si deconsidera prestigiulu unei tieri. Nu avemu trebuintia sa repetimu simtiemintele si credintiele nóstre, câci ele suntu pre deplinu cunoscute. Noi amu desaprobatu in totu-dé-un'a politic'a de siovaire si echivocu, care duce in totu-dé-un'a la resultate daunóse. O natiune cá si unu omu trebue sa aiba o linia bine definita o politica propria mai dinainte cunoscuta si afirmata. Amu esitatu de a spune limpede ce voimu si amu finitu prin a nu fi considerati nici in cele mai legitime dorintie. Amu cheltuitu tempulu in frase diplomatice si amu ajunsu a nu avea destula vreme spre a ne desface de ele. O mâna de Montenegrini si unu pumnu de serbi au valoratu mai multu in ochii Portii de câtu o dróe de români. Caus'a este ca ei au spusu curatu ce voiau, chiaru cu risiculu de a superá pre multu delicat'a Europa, atâtu de iritata la inceputu si atâtu de afabila de a 'i indatorí câtra finitu. Noi amu continuatu a fi o tiéra de vorba, si de vorbe lungi ni se face parte pâna in sfersitu.

Diplomati'a prinde mai bine pre statele mari, si actiunea convine mai multu stateloru mici. In casu de cadere, ele celu putienu suntu acoperite de marirea morala a sufletului; pre cale diplomatica suntu ridicule, pentru ca se scie mai dinainte ca suntu neputincióse. Nu profesâmu actiunea cá dogma de statu in politic'a unei tieri, dar' in anume circumstantie ea e singur'a cale ce are sortii demnitâtiei. Dela epoc'a regenerârei nóstre sociale suntemu mereu intiepati prin cele mai reutaciόse procedâri a multu superaciósei nóstre suzerane. La tóte amu respunsu cu vorbe dulci, si astadi suntemu resplatiti cu fapte aspre. De vomu continuá totu astfeliu, vomu finí prin a avea sórtea ce ni se cuvine. O natiune ce nu scie sa traiésca, aru trebuí celu putienu sa scie sa móra. Ierte-ni-se acésta espansiune a sufletului, rânitu pâna in adenculu seu de atât'a umilire si malitia ce arunca ómenii dela Bosforu asupr'a unei natiuni ce nu are alta culpa decâtu ca e mica, si n'a comisu alta crima decâtu ca cu jertf'a sea si-a pastratu cu lealitate si onóre angagiamentele sele de tiéra neutra. Fia cá cu acést'a sa se termine cea din urma ilusiune ce ne mai putemu face despre recunoscinti'a turcésca!

„V. C.“

Varietâti.

⁂ *Generalulu Traianu Dod'a*, spunea inainte cu câte-va dile, „N. fr. Pr.“, ca a intratu in servitiulu armatei române si ca la Calafatu va primí postulu de capu alu statului majoru. „Kar. Ztg.“ vine mai in urma si asigura ca din tóte cele dise de „N. fr. Pr.“ nu este nici unu cuventu adeveratu.

⁂ Reuniunea femeiloru române din Brasiovu va arangiá in sér'a de 15/27 Ianuarie 1876 in sal'a Redutei din Brasiovu balulu indatinatu in favorulu fetitieloru serace. — Biletulu de intrare la acestu balu costa 1 fl. 50 cr. v. a.

De óre-ce venitulu acestui balu servesce pentru inaintarea unui scopu filantropicu, se ascépta unu spriginu caldurosu din partea tuturoru acelor'a care dorescu cultur'a secsului femeescu.

⁂ Pentru cei arsi din Sebesiu. Au mai intratu deunadile la comitetulu pentru impartirea de ajutóre româniloru din S. Sebesiu dearsi in primavér'a anului 1875 prin dlu Dr. Maieru professoru in Naseudu, urmatórele colecte si anume:

1. din comun'a Salv'a 2. fl. — v. a.
2. „ „ „ Bichigiu 1 fl. — „ „
3. „ „ „ Ribisiór'a 1 fl. 70 cr.

Laolalta 4 fl. 70 cr.

Sum'a acést'a s'au distribuitu la 9 nenorociti, dintre cari 8 au capetatu câte 50 cr. unulu; iéra unei veduve s'au datu 70 cr., vine deci subsemnatulu comitetu in numele celoru ajutorati a aduce respectiviloru binefacatori multiamita publica.

Comitetulu.

⁂ *Sinucidere.* Generalulu *Urbanu* cunoscutu in Transilvania din anii 1848—49 candu era comandantu alu regimentului romanu II. dela Nasaudu, s'a sinucisu in diua de anulu nou in Brünn ducanduse intr'unu confortabilu catra spitalulu militaru. Caus'a se dice a fi fostu referintie de avere.

⁂ *Multiamita publica.* Si binefacerile cele mai neinsemnate, românulu dela natura este inclinatu a le primí cu cea mai pietósa satisfactiune; cu atâtu mai vertosu apoi, cându binefacerea are un'a intentiune sânta, sublima, elu — românulu — in sentiementulu seu evlaviosu nu o póte trece cu vederea, fâr' a dá espresiune via sentiementeloru sele de recunoscintia si multiamita. O binefacere, mare ori mica, este binefacere, este marinimositate, si privita dupa valorulu ei internu moralu, religiosu, filerulu veduvei serace face asemenea aurului si argintului celui bogatu. Din aceste considerante dar' subscrisulu comitetu, 'si tiene de sânta datorintia si chiamare a esprime recunoscinti'a si multiamit'a sa publica Multu onorat. domnu Zachari'a Boiu assesoru cons. pentru binefacerea cu carea ne-a onoratu, donându bibliotecei scolastice din Idicelu trei opuri, si anume; „Cuventâri bisericesci,“ Institutulu de baieti „Maioru Mis'a Anastasieviciu“ din Clejani si Notiuni de „Igien'a privata.“ Acestu donu, la parere micu, in realitate inse mare, câci scopulu 'i este sublimu, comitetulu 'lu primesce cu cea mai via placere privindu intr'ensulu atâtu bunavointi'a si predilectiunea generale, câtu si indemnulu de care comitetulu trebuie se fia petrunsu pentru inaintarea in cultura a tinereloru nóstre odrasle.

Din siedinti'a comitetului parochiale gr. or. tienuta la Idicelu in 19 Decembre v. 1876.

Pentru comitetulu parochiale.
Galathionu Siagâu,
presied. comitet.

⁂ *Politia data in arenda.* „N. Hrl.“ spune ca in comun'a Bacs-Földvár s'a datu in arenda politi'a locala. Comun'a platesce intreprindietoriului Alesandru Ivanici 4800 fl. pe anu iéra acest'a e obligatu a ingrigí pentru sustienerea securitâtiei publice. Intreprindietoriulu garantéza obligamentulu luatu asupra'si cu 50 lantiuri de mosîia!

⁂ *Comora.* Unu tieranu din apropierea Veronei a vrutu sa-si faca unu ghiatiaru. Sapandu elu si cu alti siepte lucratori, la o afundime cam de optudieci centimetri, a datu de o urna cam de 40 centimetri in diametru. Desfacandu urn'a a aflatu intrens'a 110 chilogrami de monete diverse de argintu. Monetele suntu bine conservate si tóte au marimea celoru de pe timpulu imparatiloru. Se afla intre densele piese de pe timpulu lui Probu, Diocletianu, Aurelianu, Numerianu, Carinu, Claudianu, Macrinu, Flavianu, Massimianu, Marcu Claudiu, Tacitu, Galienu, si Claudiu. Pretiulu moneteloru face 8000 pana la 9000 lire. Monetele fura transportate numai de catu in casa unui Dr. Bertoli la Casaleno, la intrevenirea caruia s'a sapatu mai departe si s'au mai aflatu si alte urne si vase precum si monete, numerulu moneteloru face preste 40,000.

⁂ *Târgulu Sabiiului de tiéra*, care de astadata a cadiutu pe a treia di de craciunulu nostru, s'a distinsu intre tóte tergurile. Elu a fostu unulu dintre cele mai slabe terguri. Putieni vendietori, dara si mai putini cumparatori.

⁂ *Spioni si ruble.* Lui „Kelet“ i se scrie ca pre teritoriulu comitatului Solnocu—Dobâc'a aparu agitatori contr'a statului si ca agitatorii au bani rusesci. Comítele supremu a si dispusu cele de lipsa pentru a dá de urm'a agitatoriloru si a-i arestá.

⁂ *Carte oprita.* „Istori'a Romaniloru. Manuale didacticu pentru scólele populare romane“ a cârei autoru este Ioanu Tuducescu invetiat. gr. or. in Lipov'a este oprita de in. regimu, dupa cum se dice, din causa ca provóca ur'a intre rasse si pentru ca nu armonéza cu referintiele politice a le statului.

Loteria *de obligatiuni urbariale transilvane.* La sortirea dela 31 Decembre s'a trasu: cu cuponi: 50 fl. Nr. 416 430 590 1600 3078 3587 3761 4526 5706 7048 7064 7118 10048 11503 12508 13842 16063 16346 16504 17989 18025 18970 20939 22404 21434 21846 21854 21960 21979 de 100 fl. Nr. 45 737 1035 1292 1717 3076 3295 3556 4234 4403 4874 7847 8032 8199 8280 9406 9461 9995 10663 10747 10784 12237 14655 14964 16663 21286 21426 21741 21960 23466 24138 24256 25124 25197 25285 25898 26393 26802 28330 28637 28799 29990 30339 21631 32201 32758 33496 36153 36250 37087 37550 40931 41288 41826 43196 43333 43722 43806 46280 46404 47473 47703 48191 48260 48958 49285 49829 50249 50961 51234 51454 51931 52574 52596 53841 54680 55803 58159 58216 58635 59077 59162 59224 59942 60008 60316 61766 61958 62766 63308 63613 65500 66054 66912 66916 66998 67013 67093 67107 67145 67229; cu 500 fl. Nr. 11 108 723 2822 3287 4022 5547 6132 7651 7958 8067 9812 9986 10283 10469; cu 1000 fl. Nr. 510 545 598 1445 1908 2109 3037 3523 4613 5678 7031 7259 7325 7584 8395 8724 9160 9569 9725 10257 11176 11402 11806 12521 13542 14543 15277 17035 17345 17487 17925 18387 19489; cu pretiulu de 800 fl. Nr. 20890 20970 21424 21571 21631 21709 21767 22022 22329 22580 22613 22667 23102 23159 23193 23736 23744 23747 23827 24135 24193 24298 24369 24394 24438 24481 24545 24609 23654 24722 24809 24893 24947 25250 25268 25269 25297 25298 25334 25408 25439 25451 25522; cu 5000 fl. Nr. 286 1373 1712 2174; cu 10.000 fl. Nr. 1819. Lit. A. Obligatiuni: Nr. 1444 à 10.100 fl. Nr. 3362 à 1080 fl.

Sciri telegrafice.

Constantinopole 6 Ianuariu. Situatiunea neschimbata. Convorbirile delegatiloru europeni intre sine si cu turcii se continua, pentru-cá turcii sa nu faca opositiune formala propuneriloru, cari si puterile europene suntu aplecate a le modificá. Este sperantia, ca convorbirile voru face possibila siedinti'a de luni.

Vien'a 7. Ianuariu. „Pol. Corr.“ anuncia sâmbata sér'a pe cale telegrafica din Constantinopole: Negociârile oficiόse dintre delegati si ministri turcesci inca n'avura dreptu resultatu o apropiare. Pórt'a, cu tóte ca cunósce program'a conferintiei staruiesce pelànga refusulu de a-lu discutá; de alta parte delegatii nu voru sa discuteze contr'apropunerile turcesci. Déca nu succede a schimbá parerile portiei, este intrebarea déca va mai avé locu o alta siedintia, ca atunci puterile voru indreptá o sommatiune portiei.

Parisu 7 Ianuariu. Sultanulu a chiamatu pre Sadik la Constantinopole, cá sa ajute ministriloru si plenipotentiatiloru la oper'a reformeloru si conferintiei. Sadik va ajunge la finea septamânei celei mai de aprópe la Constantinopole.

Bucuresci 7 Ianuariu. Ministrulu de afaceri publice Dem. Sturz'a a demissiunatu eri séra. O hotarire din partea princi pelui domnitoriu inca nu a urmatu.

Vien'a 7 Ianuariu. „Tagblatt“ anuncia: Indata ce conferinti'a s'aru sparge rusii voru merge inainte. Marele duce Nicolau tiene comand'a superióra. Este lucru indoiosu déca tiarulu va vení la Chisienâu. Delegatulu Franciei, Chaudordy a protestatu contr'a oricârei restringeri a drepturiloru Romaniei garantate de tratatulu dela Parisu.

Triestu 7 Ianuariu. Coloni'a grecésca de aici a deschisu subscriptiune pentru fondulu de resbelu „Athonon.“ In diu'a dintâiu s'au semnatu 34,000 fl.

Constantinopole 8 Ianuariu. In siedinti'a de astadi a combatutu Corti, representantulu Italiei, argumentele desfasiurate de Savfet pasi'a in siedinti'a din urma. Salisbury a spriginitu pe Corti. Cu tóte aceste turcii inca nu staruiescu asupr'a unoru puncte anumite; au participatu la convorbirile cari s'au inceputu asupr'a cestiunei de garantii si cu deosebire asupr'a organisârei comissiunei de supravighiare. Continuarea desbateriloru s'a amanatu pe mercuri. Se crede in genere ca conferinti'a nu va mai avé decâtu numai putiene siedintie.

Vien'a, 9 Ianuariu „Polit. Corr.“ i se anuncia din Constantinopole sub datulu de astadi. Decursulu conferintiei de eri a fostu, preste tóta asceptarea, favorabilu. Corti le-au adusu aminte turciloru ca ei au acceptatu comissiunea pentru reforme cuprinsa in proiectulu lui Andrassy, pre cându astadi ei respingu comissiunea internatiunala proiectata numai pe unu anu. Salisbury a spriginitu pre Corti si a doveditu ca propunerile conferintiei nu trecu preste basele principiale ale programei britice. Din aceste s'a desfasiuratu o desbatere concibanta in carea s'a resolvitu principialu mai multe puncte.

Londr'a 9 Ianuarin. Ignatieff se dice ca acum de curendu a facutu propunerea, sa se estinda reformele si asupr'a Macedoniei, Epirului si Tesaliei. Representantulu englesu a respunsu: ca nu are instructiune.

Constantinopole 9 Ianuariu. Turcii au indigitatu in conferinti'a de eri, ca intra in discussiune pre bas'a proiectului de reforme a lui Andrassy. Este probabilu ca mâne se incepe discussiunea pre bas'a acést'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 29 Dec 1876. (10 Ian. 1877.)

Metalicele 5%	61	30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	67	60
Imprumutulu de statu din 1860	112	—
Actiuni de banca	808	—
Actiuni de creditu	141	—
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	125	55
„ „ „ Temisiorene	73	80
„ „ „ Ardelenesci	71	—
„ „ „ Croato-slavone	71	50
London	—	—
Argintu	114	80
Galbinu	5	96
Napoleonu d'auru (poli)	10	00½
Valut'a nóua imperiale germâna	61	70

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochi de clas'a III. in comun'a Ruj'a protopresbiteratulu gr. or. Nocrichiu-Cincu-mare, se escrie prin acést'a concursu pâna la 20 Ianuariu 1877.

Emolumintele suntu:

a) dela 60 familii români câte un'a ferdela de bucate in grauntie, si dela 36 familii neorustice câte un'a jumetate ferdela.
b) folosulu de pe portiunea canonica pamentu aratoriu si de fenatiu 10 jugere 700☐. clas'a I. si II.
c) Venitele stolari dela 96 familii statorite de sinodulu ppresbiterale.
d) dela 96 familii câte un'a dî de lucru cu palm'a
e) Lemnele trebuinciόse de focu si folosulu de un'a curte parochiala, pe care poporulu va cladí in curendu namestiele recerute, — care impreuna dau sum'a de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne concursele instruite in intielesulu statutului organicu pâna la terminulu indicatu la subscrisulu.

Nocrichiu in 20 Decembre 1876.

In cointielegere cu comitetulu parochialu.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
G. Maieru,
Adm. ppescu.

1—3

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.